BARNABAE BRISSONII ... DE VERBORUM QUAE AD IUS PERTINENT...

Barnabé Brisson

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

13
F
34

XIV. G.12.
Y.12.

BRISSONIUS
DE
VERBORUM
SIGNIFICATION

Digitized by Google

Digitized by Google

BARNABAE

BRISSONII

IN REGIS CONSISTORIO
Conſiliarij, & in ſupremo Senatu
Pariſienſi Præſidis.

DE VERBORVM QVAE AD IVS PERTINENT SIGNIFICATIONE

LIBRI XIX.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

PARISIIS,
Apud SEBASTIANVM NIVELLIVM,
ſub Ciconiis, via Iacobæa.
M. D. XCVI.

Cum Priuilegio Regis.

Digitized by Google

13 3 F34

Extraict du Priuilege du Roy.

HENRY par la grace de Dieu Roy de France, & de Nauarre A nos amez & feaux les gens tenans nos Cours de Parlement, Baillifs, Senechaux, Iuges, ou leurs Lieutenans, & à tous nos autres Iuſticiers & Officiers qu'il apartiendra, Salut & dilection. Noſtre cher, & bien amé, SEBASTIEN NIVELLE, Marchand Libraire Iuré en noſtre Vniuerſité de Paris, nous a fait humblement expoſer, que depuis quelque temps en ça, il auroit recouuré aucuns des Oeuures de deſſuct noſtre amé & feal Conſeiller en noſtre Conſeil, & Preſident en noſtre Cour de Parlemẽt à Paris, Maiſtre BARNABE BRISSON, Et entre autres les Liures par luy compoſez, DE VERBORVM SIGNIFICATIONE, leſquelles œuures ledit Niuelle feroit volõtiers imprimer, mais il doute qu'il ſe trouuaſt fruſtré de ſon labeur & trauail, & des grands frais qu'il luy conuient faire, ſi par auleres ils eſtoient imprimez, requerant ſur ce luy eſtre pourueu de remede conuenable. Pour ce eſt-il que nous voulans par tous moyens à nous poſſibles, fauoriſer les amateurs des lettres & ſciences, meſme de celle de droit, par laquelle la Iuſtice eſt adminiſtrée à nos ſubiects, Auons pour ces cauſes & autres iuſtes conſiderations à ce nous mouuans, à iceluy Niuelle permis & octroyé, & de nos graces ſpecialles, pleine puiſſance & auctorité Royalle, permetons & octroyons par ces preſẽtes qu'il puiſſe & luy loyſe imprimer ou faire imprimer leſdicts liures, ſans qu'auquuns autres Imprimeurs, ou Libraires, ſans l'expreſſe permiſſiõ & congé dudit Niuelle puiſſe de dix ans entiers & conſecutifs, à compter du iour de la premiere Impreſſion paracheuée, imprimer ou faire imprimer, vendre ne debiter leſdicts liures ailleurs imprimés, ſans congé & permiſſion, ſur peine de mille liures pariſis d'amende, applicable moytié à nous, & l'autre moytié audit Niuelle, ſaiſie & confiſcation deſdicts liures, ainſi imprimez ſans congé & permiſſion, & des deſpens, dommages & intereſts d'iceluy Niuelle. VOVLLONS en outre, & nous plaiſt qu'en inſerant le contenu en ces preſentes ou l'extraict d'icelles au vray à la fin ou au commencement deſdits liures imprimez par ledit expoſant, ou par ſa permiſſion, elles ſoient tenues pour ſuffiſamment ſignifiees & notifiees à tous Libraires & Imprimeurs, tout ainſi que ſi noſdites lettres leur auoyẽt eſté particulieremẽt mõſtrees, & d'icelles baillé coppie. Et neantmoins mandons & commandons au premier noſtre Huiſſier ou Sergent ſur ce requis, les ſignifier à tous ceux que bon ſemblera audit Niuelle, & leur faire de par nous les deffences y contenues. Et outre adiourner pardeuant iceluy de vous auquel la cognoiſſance en appartiẽt les infracteurs des preſentes, pour ſe voir condamner és peines ſuſdictes, & autrement procedder ainſi que de raiſon. SI VOVS MANDONS, & chacun de vous endroit ſoy enioignons, que de nos preſens permiſſion, priuilege & octroy, enſemble de tout le contenu cy deſſus, vous faictes, ſouffrez & laiſſez ioir & vſer ledict ſuppliant pleinement & paiſiblemẽt, ſans luy faire, mettre ou donner, ne ſouffrir luy eſtre fait, mis ou donné, aucun trouble ou empeſchemẽt au contraire. Lequel ſi faict, mis ou dõné luy eſtoit, reparez & remettez ou faictes reparer & remettre incontinẽt, & ſans delay au premier eſtat & deu. Car tel eſt noſtre plaiſir: nonobſtant quelques Edicts, ou Ordonnances, Statuts, Mandemens, Reſtrinctions, Defences, & Lettres à ce cõtraires. Auſquelles & aux derogatoires nous auons derogé & derogeons par ceſdictes preſẽtes. Donné à Paris, l'an de grace mil cinq cens quatre vingts quinze. Et de noſtre Regne le ſixieſme. Le vingt ſixieſme iour de Iuin 1565.

Par le conſeil.

HABERT.

Acheué d'imprimer le 25. Febuvrier 1596.

HENRICO IIII. CHRIſtianiſsimo & Inuictiſsimo Francorum & Nauarrorum Regi.

ECCE tandem aliquando, Rex Chriſtianiſſime, conceptum ac iampridem ab auctore deſtinatum M.T. opus offerimus, tardiùs profectò ſi publica ſpectetur vtilitas, ſi vota eruditorum virorum & incredibilis eius habendi fruendi cupiditas: at non intēpeſtiuè tamen, cùm poſt immenſum tuæ gloriæ curſum in conficiendis periculoſiſſimis & internecinis bellis, reportatóſque non vnius victoriæ triumphos, ita nunc pacatas gentes regas, vt omnibus bellicæ virtutis admirationem, ſolis exteris & Gallici nominis hoſtibus terrorem incutias. Ex quo iam qui fortitudine, armis & clementia tua conſeruati ſunt, te imperio terrarum orbis digniſſimum, vt regem fortiſſimum venerantur, vt parentem clementiſſimū obſeruāt; tam effuſo certè animi gaudio & applauſu, vt ſe quiſque non minùs ſæpe à te ſeruatum, quàm ſemel natum lætetur. Atque vtinam vt ruentium in laudes tuas populorum preces & vota iuuare, ſic lætantium voces adaugere fas eſſet, nec mihi ſolitudinem ac perpetuas potius tenebras extincto lumine meo, hoc eſt coniuge cariſſimo tibíq. addictiſſimo furentibus coniuratorum conatibus erepto, viduitas imponeret! Quanquā duriſſima mea & lāguentia tempora aliquid ſolatij, ſi quod potuit capi

tanto tam immaniter cæſo viro, tulerunt, quòd peramplissimum Senatum, firmiſſimum regni columen, in quo proximũ ab Ordinis principe locũ per multos annos iura reddens obtinuit, inſtante me ſimul ac vrgente immaniſſimæ & flagitioſiſſimæ patratæ in eum cædis reos poſtulari & iuſto ſubiici ſupplicio facilè paſſus es: hoc etiam æquitatis tuæ eſſe reputans, inultum non iacere eum qui tuo nomini addictus tæterrima & indigniſſima morte ſublatus eſſet: ſi modò probo & innocenti viro ac togatorum doctiſſimo nomen regium aſſerenti potuit vlla nex inhoneſta adferri. Qua in re perquàm iuſta & mihi boniſque omnibus probata, dum non quid potuerim, ſed quid debuerim, attẽdo, vſque eò meæ meorúmq. exhauſtę ſunt fortunarum reliquiæ, vt ſola ſpes ruentis concidentiſq. familiæ reparandæ ac reſtaurandæ in te vno ſtare videatur. Quamobrem peccauerim valde niſi Maieſtati tuæ & coniugis memoriam ac communes liberos commendem, & libros hoſce ad vmbilicum nunc perductos, viríq. monumenta è mediis ruinis vix erepta, ex parentis ipſorum præſcripto voueam ac dicem, cæteráſq. propè innumeras ipſius lucubrationes ſub tuis, Rex Maxime, auſpiciis in publicũ edendi pollicitatione me obſtringã, à quo vno benignitatis liberalitatiſq. auram ſperare fas eſt, quæ ſolis iam ſuperſtitibus tabulis, miſerrimo naufragio liberare nos queat.

DE VERBORVM QVAE AD IVS PERTINENT SIGNIFICATIONE.

LIB. I.

VERBORVM quæ ad ius pertinent interpretationem, ſecundum ſeriem litterarum, recepto iam more, perſequar, vt perquirendi labore ac moleſtia, eos quibus liber hic vſui erit, leuem. Nec enim faciliori via lector ad eius, in quo laborabit, vocabuli inueſtigationem peruenire poſſet. Proinde rectè atque ordine ab ea potiſſimùm particula auſpicabor, quę primum inter elementa locum obtinet, reliquarúmque vocum, quarum explicatio priore hoc libro continetur, quaſi familiam ducit. Notarios quidem, quibus, vt cum Manilio loquar, *littera verbum erat*, huius litteræ compendio integras pleraſque voces ſtrinxiſſe ex Valerio Probo, Magnone, & antiquis Inſcriptionibus liquet. Mihi, vt ea quæ ad huius libri inſtitutum propiùs accedunt, attingam, monuiſſe ſufficiet, notam A, in Comitialibus Suffragiorum Tabellis, Antiquandi; in Iudiciariis, Abſoluendi vim poteſtatémque obtinuiſſe. In libris verò noſtris dignam ea in aliquot locutionum Formulis obſeruatu ſignificationem habet. Vt ecce, *Vi* A ME *poßidere* dicitur, qui me vi deiecit, mihique poſſeſſionem abſtulit. *Clàm* A ME *poßidere*, qui meum fundum clàm, & furtiuè ingreſſus eſt; l.1.§.ſi à me. D. de vi & viar. l.1. D. vti poſſid. l.4.§.ſi tu me vi. D. de vſucapionib. & apud Cicer. pro Cæcinna. Eodémque ſenſu in Edictis Prætorum, AB ALTERO *Ædes poßidere*, AB ALIQVO *Aquam ducere: Itinere, Actu*, AB ALIQVO *vti*. l.1. D. vti poſſid. l.1. D. de aqua cottid. l.1. D. de riuis. l.3. D. de fonte. l.1. & l.3. D. de itin. actúque. *Ædificatum* etiam AB ALIQVO *habere* dicitur in l. 45. D. de dam. infect. qui in eius, licet non conſentientis, ſolo ædificium poſuit. Sic denique, AB ALIQVO *fundum pro herede poßidere* accipimus in l. 21. D. de vſucap. *&* AB ALIQVO *precarium habere*, in l. 6. D. de precar. Iam vero vnam eſſe propoſitionem *Abs*, eámque ſuis temporibus in accepti tantum Tabulis manſiſſe, in reliquo ſermone mutatum, Cicero in Oratore tradit.

A Filio, Liberto, Seruo, Secundo herede, Subſtituto, Legare, Relinquere, Legata Repetere, Teſtator dicitur, qui Filium, Libertũ, Seruum, Subſtitutũ, damnat aliquid dare, præſtare. Pleni ſunt teſtimoniorum libri, ex quibus pauca aliquot locutionis cuiuſque exempla ſubieci. Ea ſunt in l.15. D. de aliment. & cibar. l.20. l.25. §. vlt. & l. 29. D. ad l. Falcid. l.91. D. de legat.2. l.52 & l.53. D. de legat.3. l.6. D. de auro, arg. l. 64. D. de furtis. Exempla quoque Cicero pro Cluentio, & Topicis, ſuppeditat. *A Liberis*, id eſt, quandiu liberi ſupererunt, l.62. §. cùm vir. D. de condic. & dem. *A legatis ſolutis*, id eſt, poſt legata ſoluta. l.76. §. vlt. D. de legat.2.

A Sententia, id eſt, poſt ſententiam latam. l.vlt. D. de interd. & releg. *A morte Teſtatoris*, id eſt à die mortis, l.87. D. de legat. 2. *Ab his* pro ex his, ſeu ex eorum numero l.34. D. de vſu & vſufr. *Ab hoc legato retinere*, pro ex hoc, l.28. D. de liberat. leg.

Porrò hac præpoſitione AB, gradus generis & ſuſum verſum, & deorſum, proferri producíque à Latinis ſolent. Nam Proaui paterni vel materni, patrem, matrem, ABAVVM, ABAVIAMQVE appellant; ea voce (quod & Feſtus lib.1. tradit) demonſtrantes, eos ab Auo abeſſe, & illum, Aui Auum, hanc, Auiam eſſe. Quibus nominibus etiam Proauiæ paternæ, vel maternæ, patrem, vel matrem, deſignamus, l.1. D. de gradibus & adfinib. Theophilus Latini ſermonis rationem ſecutus, ἀπόπαππον καὶ ἀπομάμμην, vocat. Gloſſarium vetus, ABAVVS, προπάππου πατήρ: Abauia, Προσγόνη, Μαμμὴ, Abauia quinta, Προμαμμή. Similiter Abaui paterni vel materni, fratrem, ſororem, ABPATRVVM, ABAMITAM: Abauiæ paternæ, maternæ, fratrem, ſororem, ABAVVNCVLVM, & ABMATERTERAM dicimus, l. 3. D. de

gradib.& adfin.§. ſexto, Inſtit. de grad. cognat. Paulus lib. 4. Sentent. Tit. 10. Quos & Patruos, Auunculóſque MAXIMOS, Amitas, Materteráſque MAXIMAS appellari ait l. vlt. §. Auunculus maximus D. de gradib. Ex eodem fonte deſcendunt, ABNEPOS, ABNEPTIS: hi ſunt, Pronepotis, Proneptis, filius, filia: nepotis, neptiſve, nepos, neptis l. 1. §. Quarto l. vlt. §. abnepos. D. de gradib. Græcè ἀπέγγονος, ἀπεγγόνη.

ABALIENARE *prædium* l.14.§.1.D.comm. diuid. l. 38. §. mater, D. de legat. 3. *Abalienatares*, l.48.D.de adquir.poſſ. *Abalienatum* autem propriè non dicitur quod adhuc in dominio venditoris manet, l.67. D.de verb. ſignif. Hinc ABALIENATIO, quam Cicero Topicis definit, *eius rei quæ mancipi erat, aut traditionem alteri Nexu, aut in iure Ceſſionem. Abalienationis* verò verbo Vſucapionem contineri, ait Paul.in l.28. D. de verb. ſignif.

ABDICARE *ſe Magiſtratu*, l.2.§. & cùm placuiſſet. D. de orig. iur. & l. penult. D. de offic.præſid. eſt, ante annuum munus confectum, imperium, poteſtatémve deponere: ἀπειπεῖν τὴν ἀρχὴν, ait Ariſtoteles lib. 2. Politicor. & ἀπομόσασθαι, Plutarchus in Cicer. ἀποθέσθαι, Appian. lib. 1.de bellis Ciuilib. Planè eos qui coacti imperium depoſuerunt *Abactos Magiſtratus* dictos, inuenio apud Feſtum lib. 1.

Abdicare ſe Tutela (quo genere loquendi Cic. Ep. 11. lib.6.ad Atticum vtitur) eſt, *dicere, nolle ſe tutorem eſſe*, quemadmodum Vlpian. lib. Regul. Tit. 11. interpretatur.

Abdicare ſe ſtatu ſuo dicitur *homo liber*, qui ſeipſum vendit l.21.D.de ſtatu homin.

Abdicare prætereà eſt familia abiicere, vt Nonius explicat, & vt Valer. Maxim. lib. 5. cap. 7. loquitur, filium nota ſua pellere. Ac planè Abdicatos & à familia alienatos Quintilianus lib. 3. Orat. Inſtit. cap. 8. pro ſynonimis ponit. Vnde Abdicatio, ἀποκήρυξις, quæ ad abalienandos liberos Græco more vſurpabatur, l. 6. C. de patr.pot. cuius mentio fit, apud Ambroſ. lib. 5. Hexaëm. cap. 4. & 18. Sidon. Apollinar. Epiſt. 23. lib. 4. & Syneſium Epiſt. 22. Non tantùm autem Naturales liberi ſed & Adoptiui, Abdicari dicebantur, vt patet ex Suetonio in Auguſto cap. 65. & Plinio lib. 7. cap. 45.

ABDICERE *Vindicias* in l. 2. §. initium D. de orig. iur. abiudicare ſignificat. Cui opponitur & *Abdixit Deus*, ait Tertull. lib. 4. aduerſ. Marcion. eodem in loco, *Dicere Vindicias*. Sic *Abdicere amores ſuos*, Ouidius lib. 1. Metamorphoſ. Cui verbo etiam in Augurio agendo locus erat. Eos enim qui auſpiciis operam dabant ſpectaſſe Aues Abdixiſſent necne, docui lib. 1. de Formul. Et eas quidem Aues quæ non Addixerant, Admiſerántve, *Abdixiſſe dicebant*. Cicero lib. 1. de Diuinatione. *Cùm in quattuor partes vineam diuiſiſſet, tréſque partes Aues Abdixiſſent.*

ABDITVS *locus*, l.11.§. vlt. D. ad exhiben. l.63. §. quod ſi ſeruus D. de adquir. rer. dom.

ABDVCERE & *Auferre* ſeparantur, l. 67. D. de fideiuſſorib. vt *Abduci* & *Auferri* l. 57. D. de euictionib. Abducere *Comitem matronæ*, l.1. §. 1. & l. 15. §. ſi quis virgines. D. de iniuriis. Hoc quem ſenſum habeat Vlpianus explicat in d.l. 15. §. abduxiſſe. Eodémque modo, *Abductum comitem pueri*, accipe, l. 1. in fi. D. de extraord. criminib. & apud Paul. lib. 5. Sententiar. Tit. 4.

Abducere puellam dicitur *Raptor*, l. 1. de rapt. virg. in C. Theod. ἀποσπᾶν ait Dio lib. 58. Et ita, *Matrum gremiis Abducere pactas*, dixit Virgilius lib. 10. Æneid. à quo hanc locutionem mutuati, Valer. Flacc. lib. 7. Argonautic. Apuleius lib. 4. de Aſin. aur. Ambroſius Epiſt. 65. lib. 8. Nec à parentibus modò, ſed & à viris quibus nuptæ erant, *Abduci mulieres* dicebantur, vt ex Cicer. pro Flacco, Valer. Max. lib. 9. cap. 1. Seneca, lib. 1. de Beneficiis, Suetonio in Auguſt. cap. 67. & in Caligula cap. 20. liquet. Sic, *Filiam nuptam pater à viro Abducit*, l. 1. §. vlt. D. de liber. exhib. Donatus in Hecyr. Actus. 5. Sc. 1. *Accerſi dicitur ad maritum*: Abduci, *à marito ad diuortium*.

Abducere Dominus ſeruum à poſſeſſore, l. 36. D. de liber. cau. l. 40. §. vlt. D. de adquir. poſſ. l. 23. D. de pecul. vt & *Ancillam venditor ab emptore*, l. 56. D. de contrah. empt. l. 7. D. qui ſine manumiſſ. & l. 1. C. ſi mancip. ita venier. *Exactor tributorum à domino*, l. 7. C. de furt. Donat. in Adelph. Act. III. Sc. III. *Ducimus volentes, ſed Abducimus inuitos*: Idémque in Adelph. Act. IIII. Sc. IIII. *Abduci quod alienum eſt*, notat. Sic, *Abduci mancipia furto, vel pla*dicunt Impp. l. 10. C. de furt. l. 12. C. de ingen. man. *Abductus ex fundo ſeruus*, l. 78. D. [illegible]egat. 3.

[illegible]bducere aquam, l. 26. D. de damn. infect. *Capram, Equos, Veruicem*, l. 1. §. 1. D. de abigeis. & in lege Dei, Tit. de abigeatorib. *Pecus*, l.2.§. ſi publicanus. D. vi bonor. rapt. *Pignora*, Paulus lib. 2. Sentent. Tit. 14.

ABERRARE Bos l. 1. §. 1. D. de abigeis: & *Pecus*, l. 3. §. Nerua. D. de adquir. poſſeſſ.

ABESSE, ABSENS, ABSENTIA, variè pro re ſubiecta accipiuntur. ABEST, qui non eſt eo in loco, in quo loco petitur, dummodo extra Continentia vrbis ſit: Vſque ad Conti-

Continentia enim, Abeſſe non videtur, niſi latitet, l. 73. in fi. l. 199. D. de verbor. ſignif. Ideò Præſens habetur, qui in continẽtibus ædificiis, hortiſque Vrbi iunctis eſt. l. 5. & l. 6. D. de procuratorib. In illis planè Edicti de dam. infecto verbis, *Dum ei*, QVI ABERIT, *prius domum denuntiari iubeam*, Vlp. videri Abeſſe interpretatur, eum qui in iure non eſt. l. 4. §. Prætor ait, D. de dam. infect. Similiter in SC. Damaſiano, Abeſſe is intelligitur, qui à Tribunali abeſt, l. 51. §. Senatuſconſulto. D. de fideic. liber. At cùm de ſtipulatione contrahenda agitur, Præſentes accipiuntur qui exaudire ſe poſſunt, l. 1. §. 1. D. de verb. oblig. Cùm verò de Vſucapione, in qua, alia inter Præſentes, alia inter Abſentes, tempora ſeruantur, Abſens eſt qui in eadem Prouincia non eſt: Præſens contrà, qui in eadem Prouincia habitat, l. vlt. C. de præſcrip. long. temp. & Inſtit. de vſucapionib. Abſens etiam habetur, qui etſi corpore præſens ſit, animo tamen abeſt. Poteſt enim quis corpore adeſſe, vt tamen mente abſit, l. 25. D. de captiuis. Itaque Furioſus, Abſentis loco eſt, l. 2. §. penult. D. de iure codicill. l. 124. D. de diuerſ. regul. l. 17. §. filiofamilias D. de iniur. Nec tamen ab eo conſtitutus Procurator, quaſi ab Abſente datus intelligetur; cùm careat intellectu, l. 2. D. de procuratorib. Pupillus etiam præſens, ſi Tutorem non habet, pro Abſente, quod ad poſſeſſionem bonorum attinet, habetur, l. 10. D. ex quibus cauſ. in poſſeſſ. Sed nec Tutor præſens fuiſſe dicitur Pupillo contrahente, ſi ſomno, aut morbo occupatus tacuerit, l. 1. in fi. D. de auctor. tutor. Abeſſe porrò non videtur qui ab hoſtibus captus eſt, ſed qui à latronibus detinetur. l. 199. in fin. D. de verbor. ſignif. Et ideò in Edicto, Ex quibus cauſis maior. ab Abſente ſeparatur, licet eodem loco habeatur in ſpecie l. 6. D. ex quib. cauſ. in poſſeſſ. & l. vlt. D. de reb. auctor. iud.

ABESSE *Reipub. cauſa* in l. 6. & l. 7. D. ſi quis caut. necnon in lege Iul. & Papia, & in Edicto Ex quib. cauſ. maiores in integrum reſtituantur, accipimus eos qui non ſui. commodi cauſa, ſed coacti abſunt, l. 36. D. ex quib. cauſ. maior. quique publici muneris vel officii cui præſunt, cauſa, ab vrbe profecti: vt putà Proconſules, Præſides, Procuratores Cæſaris, Præfecti, Legati, & eorum Comites, in ærarium, vel commentarium Principis relati, l. 32. l. 35. l. 38. §. 1. D. ex quib. cauſ. maior. l. 41. §. 1. D. de excuſationib. Miſſi item, vt milites ducant vel reducant, vel malos homines compeſcant: Milites dum in caſtra eunt vel redeunt: & qui extra patriam ſuam publicæ vtilitatis cauſa proficiſcuntur: Militum medici: & hi quoque qui in vrbe militant, Reipub. cauſa Abeſſe intelliguntur, l. 7. l. 35. D. eo. Aliter atque de Magiſtratibus qui Romæ Reipub. operam dant, ſtatuendum, vt d. l. 7. & Conſtantin. Hermenopul. lib. 1. Epit. Tit. III. docent. Enimuero in capite ſeptimo Legis Iuliæ de Adulteriis, quo eorum demum Abſentia excuſatur, qui in alia Prouincia Reipub. cauſa abſunt, quàm in ea in qua deferuntur, Vrbani Milites, licet aliàs vice Abſentium habeantur, Abeſſe tamen Reipub. cauſa non cenſentur: ſed deferri, vt Præſentes poſſunt l. 15. §. 1. D. de adulter. Vtvt ſit, tum demum Milites Reipub. cauſa Abeſſe intelliguntur, cùm in expeditione verſantur: non item, cùm in Commeatu agunt. l. 1. D. de re milit. Sed nec qui pro ciuitate Legatione funguntur, Reipub. cauſa Abeſſe dicuntur, l. 26. §. vlt. D. ex quib. cauſ. maior. Publici enim appellatio, in compluribus cauſis ad Populum Rom. reſpicit l. 15. l. 16. D. de verb. ſignif. Aliàs tamen, Legationis cauſa Abſens, Reipub. cauſa Abeſſe dicitur l. 30. D. de adquir. vel omitt. Verùm qui libera Legatione Abeſt, non videtur Reipub. cauſa Abeſſe, cùm non publici, ſed ſui commodi cauſa, abſit, l. 14. D. de Legation. l. 7. D. de diuerſ. regul. Sed nec qui appellationis perſequendæ cauſa peregrinantur, Reipub. cauſa abſunt, l. 1. & 2. D. eum qui appellauerit. Omnino enim Reipub. cauſa Abeſſe intelliguntur hi demum qui ob publicam cauſam, non priuati ſui compendij cauſa, abſunt, l. penult. D. de excuſat. Sanè Nauicularij, item Negotiatores dum annonæ Vrbis ſeruiunt, Reipub. cauſa Abeſſe non malè dicuntur, l. 5. §. negotiatores D. de iure immunit. At Serui Reipub. cauſa Abeſſe non poſſunt, l. 7. D. ſi quis cautionib. l. vlt. D. de diuerſis regul.

Abeſſe *Legationis*, vel *ſtudiorum gratia*, l. 19. D. de Iudiciis: *Litis gratia*, l. 5. D. ex quib. cauſ. maior. *Metus cauſa*, l. 3. D. eo. tit. & *ex neceſſitate, non ex voluntate*, l. 26. §. vlt. D. eo. Eáque eſt *neceſſaria Abſentia*, l. vlt. D. vbi pup. educ. ſeu *cauſa Abſentiæ* l. 10. C. quomodo & quan.

Ex iuſta cauſa Abeſſe, in Senatuſconſultis circa fideicommiſſarias libertates factis, definimus eos, qui non habent iniuſtam cauſam Abſentiæ, cùm ſufficiat quòd non in fraudem libertatis abſint, l. 1. l. 19. l. 20. l. 28. §. vlt l. 29. l. 30. l. 36. D. de fideicommiſſ. libert. Quinetiam aliàs qui probabili quacunque, ſtudiorum putà, ex cauſa, abſunt, iuſta ex cauſa Abeſſe intelliguntur, l. 7. §. vlt. D. de minorib. l. 28. D. ex quib. cauſ. maior.

Abeſſe *bona fide*. l. 30. D. de noxalib. l. 19. D. de dam. infect. id eſt, ſine dolo malo & fraude l. 1. & 4. D. ex quib. cauſ. maior. l. 4. C. de reſtitut. milit. cui aduerſatur, *Dolo malo*, vel *fraudis cauſa*, vel *data opera*, Abeſſe, l. 34. D. de rebus auct. iud. l. 5. D. ex quib. cauſ. maior.

Abeſſe trans mare, l. 2. §. quod ſi quis. D. de ſuſpect. l. 3. §. cùm extaret. D. de Carbon. edicto.

Abſens per contumaciam, l. 1. C. quor. appellatio. & *Longinquè*, l. 39. D. de legat. 1.

Hæc de perſonis: ſed & *Res Abeſſe* dicuntur l. 34. §. quod ſi res. D. de legat. 1. & *Corpus*, vel *Pecunia*, l. 21. D. de Euictionib. l. 22. §. Abeſſe D. mandati.

Abeſſe autem *Res* videntur etiam hæ quarum corpus manet, forma mutata eſt. Et ideò ſi corruptæ redditæ ſunt, vel transfiguratæ, videntur Abeſſe, quoniam plerumque pluris eſt manupretium & ars, quàm materia. l. 13. §. 1. & l. ſeq. D. de verb. ſignif. *Abeſt* & ea *Res* quæ in rebus humanis non eſt. d. l. 13. in fi. Abeſt proculdubio *Seruus* qui in fuga eſt: quamquam in l. Fabia de plagiariis, aliud ſit *Abeſſe*, aliud, *in fuga eſſe*. l. 2. D. ad leg. Fab.

Abeſſe furto Res dicuntur, quæ nobis ſubreptæ & ſubtractæ ſunt. l. 14. D. de verb. ſignif. l. 47. D. de furt. l. 2. §. quamuis. D. de ſeruo corrup. l. 4. C. de crim. expil. hered. Martialis Epigr. lib. 6.

Sed lis eſt mihi de tribus capellis:
Vicini queror has Abeſſe furto.

Quintilia. Declamatio. 3. *Age, ſi mihi aluei furto Abeſſent, vtrum nulla daretur actio?* Chirius Fortunat. lib. 3. Rhetoricor. *Pauper veſtimenta vendebat. Extitit alius pauper qui vindicabat ea, & furto* Abeſſe *ſibi diceret.*

Iam *Abeſſe Culpam & Dolum*, innumeris prope iuris locis inuenias. Quinetiam ſæpe legitur, *In id quod Abeſt, actionem dari*. l. 2. D. de negot. geſtis, l. 3. D. Communi diuid. l. 21. D. quod metus cauſa. l. 4. D. de contrar. tutel. l. 21. §. 1. D. quod met. cau. l. 7. D. de adminiſtr. rer. Abeſſe autem nobis non tantùm videtur quod expendimus, ſed & id quo obligati ſumus l. 28. D. de neg. geſt. Hoc ita, ſi præſens ſit, non etiam, ſi ſub conditione concepta obligatio. l. 29. D. ſolut. matr. Abeſſe intelligitur Pecunia fideiuſſori, etiam ſi debitor ab eo creditori delegatus ſit, licet is ſoluendo non fuerit, l. 26. §. Abeſſe. D. manda. Item ſi fideiuſſori ab vxore creditrice doti data ſit pecunia quam ex cauſa fideiuſſionis debebat, Abeſſe ei ea intelligitur, eò quòd onera matrimonij ſuſtineat l. 47. D. manda. *Non Abeſt*, ex diuerſo, ei qui nihil de ſuo impendit, deminuítve, l. 25. D. de adminiſtr. tutor. l. 14. D. quod met. cau. l. 4. §. ſiue autem. D. de Manumiſsionib. *Abeſſe ex negotio geſto*, l. 31. D. de reb. cred. l. 24. §. ſeruum. D. de act. emp. &, *ex ſtipulatione*, l. 49. D. famil. erciſ.

ABIICERE *pecuniam in fraudem*, l. 10. D. ſi quid in fraudem pat. & *Rem exiguo pretio*, l. 36. §. 1. D. mand. *vt Proiicere rem viliori pretio*, l. 50. D. de Euictionib.

ABIGERE *Pecus*, pro expellere agro, l. 39. D. ad l. Aquil. Abigi *Greges* & *Armenta* dicuntur, quæ furto, vel latrocinio auertuntur, l. vlt. C. de condict. ob turp. cauſ. & apud Cicer. 4. & 5. in Verrem, Liuium lib. 2. Sic *Abactas boues*, dixit Ouid. lib. 11. Metamorph. & *Abactas furto ſues*, Plin. lib. 8. cap. 51. Vnde,

ABIGEI (qui & *Abactores* à Paulo lib. 5. Sentent. Tit. 18. & ab Impp. in l. 8. C. de repud. l. 1. 2. & 3. quibus equorum vſus in Cod. Theod. & à Firmico lib. 6. Matheſ. cap. 31. Apulcio lib. 7. de Aſino Aur. & Caſſiodor. lib. 4. Epiſt. 4. & *Abigeatores*, in lege Dei Tit. de Abigeatorib. appellantur) propriè hi habentur qui pecora ex paſcuis, vel ex armentis, vel ſtabulis, ſubtrahunt, & quodammodo deprædantur, abigendique ſtudium quaſi artem exercent, equos de gregibus, vel boues de armentis abducentes l. 1. §. 1. D. de abigeis: vel vt Paulus lib. 5. Sentent. Tit. 18. *qui vnum equum, duas equas, totidémque boues, vel capras, decem, aut porcos quinque abegerint.* Græcis Ἀπελάται. Iuſtinia. Nouell. 22. ἢ ἕνα τῶν καλουμένων Ἀπελατῶν, οἷς ἐστὶ φροντὶς τοῖς ἀλλοτρίοις ἐφεδρεύειν ὑποζυγίοις, ἢ βοσκήμασι, καὶ ταῦτα μεθιστᾶν ἑτέρωθι. Moſchopulus in libello qui τῶν ὀνομάτων Ἀττικῶν συλλογὴ, inſcribitur. Ἀγέλη, λέγεται ὅταν πολλὰ πρόβατα ὁμοῦ βόσκηται, ἢ πολλοὶ χοῖροι, ἢ βόες, ἢ τοιοῦτοι, ἐφ' ὧν λέγεται Ἀπελάτης. Ἀπελάτης γὰρ, ὁ μετὰ ξίφους ἀπελαύνων ἀγελαῖα ζῷα. Vetus Gloſſarium, Ἀπελάται, θρέμματα ἀπὸ βοσκῆς ὑποσύροντες. Aliud Gloſſarium, Ἀπελάτης κυρίως λέγεται, ὅστις θρέμματα ἀπὸ βοσκῆς, καὶ βουκολίων ὑποσύρει, ἢ ἀπὸ τῶν ἀγελῶν ἵππους. ὁ γὰρ βοῦν ἢ ἵππον πλανώμενον εὑρὼν, οὐκ ἐστὶν Ἀπελάτης, ἀλλὰ Κλέπτης. Ac planè *Abigeos* à Furibus, quantitate diſcerni, traditum eſt. Nam qui ouem vnam, ſuem vnam, ſubripuerit, vt Fur coërcetur: qui gregem, vt Abigeus l. 16. §. quantitas, D. de pœnis. Idcirco Calliſtratus, oues ait pro numero abactarum aut Furem, aut Abigeum facere. Nam qui decem oues vel capras vel porcos quinque aut quatuor, equum vnum, duas equas, totidémque boues abegerit, Abigeus eſt l. vlt. D. de Abigeis. Hinc *Abigeatus* crimen deſcendit, de quo in l. 2. D. de Abigeis. l. 5. §. qui deſertionis, D. de re milit. quo olim nobilitatos Hiberos fuiſſe, Seruius in 3. Georgic. ſcribit.

Præterea

Præterea Abigere, partum venenis & medicamentis expellere, & necare ſignificat. l. 4. D. de extraordin. criminib. l. 8. D. ad leg. Corn. de ſicar. l. 39. D. de pœnis, vt & apud Cicer. in Cluentiana, Columell. lib VI. cap. XVII. Plin. lib. XIIII. cap. XVIII. Tranquillum in Domitiano, cap. penult. Sulpitium Seuerum lib. II. ſacræ hiſtor. Vnde *Abactum ventrem* dixit Paul. lib. 4. Sentent. tit. 9. & *abactos partus*, Optatus Afer. lib. 2. de Schiſmate Donatiſtar. Et hoc eſt, quod Imper. in l. 3. C. de quæſtionib. *Venenis viſcera hominis extinguere*, ait. Cuiuſmodi crimen exagitant Iuuenalis Sat. VI. Tertullian. Apologetico, & Minutius Felix in Octauio.

Abiri *ab emptione & venditione*, id eſt recedi, l. 6. §. vlt. D. de contrah. empt. l. 14. D. de in diem addict. l. 1. D. de reſcind. vẽdit. *Et à Societate*, l. 14. & l. 18. D. pro Soc. *Honore*, l. 1. C. ſi quacunque prædit.

Abire *Magiſtratu*, l. 32. D. de iniur. & apud Cicer. Epiſt. 2. lib. 5. Familiar. Liuium, lib. 3. *Prouincia*, l. 7. §. vlt. D. ad l. Iul. Peculat. *Tutela, vel Cura*, l. 3. in fine, & l. 4. D. de ſuſpect. Sic & *Abire Flaminio*, Valer. Max. lib. 1. Cap. 1.

Abire *dies actionis*, id eſt, exire, l. 1. §. quod ſi in lite. D. ſi quid in fraud. & apud Quintilianũ Declamat. 250. & *Abire dominium*, id eſt abſcedere, l. 66. D. de rei vindicat. Sic *Abire nobis Res*, l. 205. D. de diuerſ. regul. iur. & *Res à domino*, l. 1. D. de in diem addict.

Abire *in Creditum*, dicitur qui fidem alienam ſequitur, l. 5. §. planè. D. de Tributor. actio. & l. 3. §. is autem D. de Sc. Maced. *Longè Res Abibit*, l. 15. §. ſed ſi emptor. D. de Re iud.

Abiudicari *Hereditas*, l. 50. §. ſi quis ante. D. de legat. 1. Hoc verbo vtuntur Plaut. Aſinar. Act. 3. Sc. 2. & Rudente Act. 5. Sc. 2. Cicer. 2. in Verrem. Liuius lib. 3. Seneca, lib. 7. de Benefic. cap. 6.

Abiurari l. 2. de bon. vacantib. in C. Th. Abiurare autem Seruius in 8. Æneid. *Rem creditam periurio negare*, interpretatur. Id quod Plauti verſu ex Prologo Rudentis comprobat, in quo eſt, *Quique in iure abiurant pecuniam*. Quanquam ille pro Rudẽte, μνημονικῷ ἁμαρτήματι, Curculionem citet. In Curculione quidem, Actus 4. Scen. 2. legimus. *Qui Abiurant ſi quid creditum eſt*: Quod verbũ idem Plautus in Perſa, Act. 4. Scen. 3. & Cicer. Epiſt. 1. lib. 1. ad Atticum, vſurpant. Sic *Abiurare creditum*, Salluſtius in bello Catilinario, & *Depoſitum*, Ambroſius in Oratione de Obitu fratris. Inde *Abiuratio, rei creditæ abnegatio*, interprete Iſidoro lib. 5. Etymologiar. cap. 26.

Abnegare id eſt, depoſitum infitiari, l. 11. D. depoſ. & l. 1. D. de furt. & apud Plin. lib. 10. & Tertullian. lib. ad Scapulam, & *Nummos*, Iuuenal. Satyr. 13.

Abnutivum pro negatiuo & inficiali, ſiue ἀποφατικῷ, l. 83. D. de verb. obligat. Quo ſenſu Caper. in lib. de Orthographia, *vocem Abnutiuam* dixit, vt & Feſtus *Abnuitionem*, lib. 9.

Abolere *delicta prioris matrimonij*, l. 13. §. vlt. D. ad l. Iul. de adult. & *Teſtamẽtum*, l. 26. D. de l. Corn. de falſ. & apud Suet. in Caligula, cap. 16. Sic Abolere *Decretum*, idem Sueto. in Galba, cap. vlt. & *Memoriam*, idem in Domitiano, cap. vlt. vt & *Effigiem* Tacitus lib. xj.

Aboleri *Accuſatio*, l. 1. §. accuſationẽ, D. ad Sc. Turpill. l. 1. C. ſi reus vel accuſ. Plin. Epiſt. 6. lib. 7. *Actio Iniuriarum diſsimulatione*, l. 11. §. 1. D. de iniuriis. *Condemnatio, per indulgentiam*, l. 10. C. de ſentent. paſſ. *Nomen rei*, l. 3. §. 1. D. de accuſation. & apud Suet. in Auguſto, cap. 32. *Reorum crimina, indulgentia*, l. 17. D. ad Sc. Turpil. *Iniuria*, l. 17. §. ait prætor. D. de iniuriis. *Turpitudo* l. 43. §. 1. D. de ritu nupt. Aboleri autem *Accuſatio* dicebatur, cum accuſationis quam inſtituerat perſequendæ neceſſitas Accuſatori remittebatur. *Nomen* verò *Rei*, cùm is de reis eximebatur, l. 11. §. vlt. D. de accuſat. Quorum vtrumq; fiebat Abolitione publica vel priuata interueniente: Abolitio enim tam reis, quàm delatoribus, & his qui accuſationem aliquam inſtituerant, dabatur, l. 34. §. 1. D. de ritu nuptiar. l. 39. §. duos. D. ad l. Iul. de adul. l. 15. D. de iur. fiſc. l. 6. §. qui iudicij. D. de decurionib. l. 14. §. 1. D. de oper. libert. & apud Quintilianum Declamat. 249. Gloſſarium vetus, *Abolitio eſt ab accuſando accuſatoris abſolutio: qua ab inſcriptione abſoluitur, remiſſa neceſsitate accuſandi.* Gloſſariũ Græc. Abolitio, κατηγορίας ἀποπαύσεως ἀπάλειφη, vel, vt aliud, ἀπάλειφη κατηγορίας προσγινομένης. Ea autem duplex eſt, *Publica & Priuata*, l. 11. §. vlt. & l. 1. §. vlt. D. de accuſationib. Paul. lib. 5. Sentent. Tit. 17. *Publica Abolitio*, quæ & *Generalis* dicitur Rubr. de generali abolitione, ea eſt quæ publicè fit, datur, indulgetur. l. 14. §. 1. D. de bon. libert. l. 10. §. 1. & l. 17. D. ad Sc. Turpill. ob publicam gratulationem, vel ob rem proſperè geſtam, vel ob lætitiam aliquam, vel ob honorem domus diuinæ, l. 7. l. 8. l. 9. l. 12. D. ad Sc. Turpill. Ea vel ex Senatuſcõſulto fiebat, vel à Principe dabatur, l. 2. D. de cuſtod. reor. l. 12. D. ad Sc. Turpill. l. 1. C. de gener. abolit. *Priuata* verò eſt quæ priuatim fit, accuſatore poſtulante, ex eo quod per errorem, temeritatem, vel calorem, facilitatémve ætatis, ad accuſationem proſilierit, l. 10. D. ad Sc. Turpil. l. 2. C. de abolition. quã priuatim à Prǽſidibus poſtulari & impetrari cõſueuiſſe, ait l. 1. §. abolitio. D. ad Sc. Turpill. Poſtulanda autẽ erat ab ipſiſmet Præſidibus: item pro Tribu-

nali,non de plano,nec niſi cauſa cognita dabatur, l. 1. §. abolitio, D. ad Turpill.Hinc *Abolitionem petere*,l.14.§.1.D. de bon.libert.& apud Quintilian.Declamat.249.Fiebat & alio genere ex lege Abolitio, accuſatore mortuo, vel ex iuſta cauſa impedito quo minus accuſare poſſet, l.10.D.ad Turpil.l.3.in fin.D.de accuſat.

Abominor: Veteribus infauſtum aliquid & mali ominis auerſantibus in vſu fuere voces hæ, *Quod Abominor*, l.85.D. de hered. inſtituend.l. 41. §. vlt.D. de vulg. & pupill. l. 88. §.filiam,D.de legat. 2. l. 4. C.de impub. & al. ſubſt.Vide lib.1.de Formulis.

Abortum *facere*,dicitur Mulier quæ ante legitimum tempus enixa, immaturum partum edit.l.3.§.item Iulianus,D.de ſtatu liber.l.1.§.toties,D.de vent.in poſſ.& apud Plin.Epiſt.10. lib.8.Sic *Abortum factum* accipe,l.30.§.quod dicitur, D. de adquir.hered. & *Abortu vxoris teſtamentum non ſolui*,l.2.C.de Poſtum. hered. *Abortionis poculum*, l. 38. §. qui abortionis, D. de pœnis,& apud Paul.lib.5.Sentent.Tit.23.

Abrepta *Res vi* l. 1. D. de condict. tritic. Abreptum *mancipium* l. 26. C. de pignorib. l. 1. C. ad l. Fab. de plagiar. Abrepti *parentibus liberi per cauſam belli*, l. 18. D. de excuſat.

Abrogare, derogare, exrogare, obrogare, diuerſam habent ſeparatámque in veterum libris ſignificationem. Cicer. Epiſt. 1. lib. 3. ad Atticum, *Si quid in hac Rogatione ſcriptum eſt, quod per legem Clodiam, promulgare, Abrogare, Derogare, Obrogare, ſine fraude ſua non liceat.* Idem lib. 3. de Repub. referente Lactant. lib. 6. cap. 8. prout legendum cenſeo. *Huic legi nec Obrogari fas eſt: nec Derogari ex hac aliquid licet: neque tota Abrogari poteſt.* Idem lib. 2. ad Herennium. *quod ea lex ſanciat, cui legi Obrogatum, aut Derogatum ſit.* Et eodem lib. *num qua Obrogatio aut Derogatio ſit.* Liuius lib. 9. *Vbi duæ contrariæ leges ſunt, legi antiquæ Obrogat, noua:* ſic enim in vetuſto Codice ſcriptum reperi. Paulus lib. ſingul. de Adulter. in lege Dei, Tit. 4. *Primum caput legis Iuliæ de Adulteriis prioribus legibus pluribus Abrogat. Abrogatur* verò *Legi*, interprete Modeſtino, *cùm Lex prorſus tollitur: Derogatur, cùm pars detrahitur.* l.102.D.de verb.ſignif. Et ita *Legem Aquiliam omnibus Legibus quæ ante ſe de damno & iniuria locutæ erant, derogaſſe*, ait Vlp. in l. 1. D. ad L. Aquil. Idem Tit. 1. Regular. *Lex aut Rogatur, id eſt fertur: aut Abrogatur, id eſt, prior lex tollitur: aut Derogatur, id eſt pars primæ tollitur: aut Subrogatur, id eſt adiicitur aliquid primæ legi: aut Obrogatur, id eſt mutatur aliquid ex prima lege.* Feſtus, *Derogare* ait eſſe *detrahere. Exrogare, ex lege vetere aliquid eximere per nouam legem. Obrogare, legis prioris infirmandæ cauſa legem aliam ferre.* Obrogandi autem verbum duobus locis apud Suetonium loco motum reſtituendum moneo. In Iulio namque cap. 28. veteres codices habent, *quando nec plebiſcito Pompilius poſtea obrogaſſet.* In Claudio verò, cap. 13. perperam recentiores codices habent, *Capiti Papiæ legis à Tiberio Cæſare, quaſi ſexagenarij generare non poſſent, Edicto Abrogauit*: cum legendum ſit, *Edicto Obrogauit.* Quintilian. Declamat. 264. *Agitur apud populum, cui mutare, cui Obrogare, cui ferre quas velit Rogationes licet.* Abrogantur porrò Leges, *non ſolùm ſuffragio Legiſlatoris, ſed etiam tacito conſenſu omnium, per deſuetudinem*, l.32.D.de Legib.

Abrumpi iura.l.32.§.vlt.D.de hered. inſt.

Abscedere & *Accedere* opponuntur, l. 35. D. de vulg. & pupill. Abſcedere *Dos à bonis patris*, l. vlt. D. de dot. collat. *Nomina, à priſtina obligatione per nouationem*, l. 21. §. Lucius. D. de ann.leg. *Pars*, l. vlt. D. de coniung. *Vſusfructus*, l. 56. D. de vſufructu, cum eman. l.8. D. de vſu & vſufr.

Abscisa *Spes*, quæ adempta eſt. l. 35. D. de euictionib. *Abſciſè* in l. 5. §. demonſtratur D. de iure immunit. idem valet quod Græcum ἀποτόμως. Igitur, *non abſciſè*, id eſt, non certa & conſtanti definitione.

Absolvere, ait D. Auguſtinus Sermo. 28. eſt *innocentem iudicare*. Abſolui autem Reus æquè in ciuilibus & pecuniariis cauſis, atque in criminalibus dicitur. l. 13. D. de ſtatu homin. l. 12. & l.66. D. de condict. indeb. l. 10. D. de ſeruitutib. & aliàs paſſim.

Abſolui ab Aduerſario, l. 92. D. de furtis, l. 14. D. de dolo. *Actione*, l. 84. §. qui ſeruum D. de legat. 1. *Iudicio*, l. 13. D. quib. mod. pign. l. 14. D. Iudic. ſol. *Pœna*, l. 21. §. ſi quis ex litigatoribus D. de recept. qui arbitr. *Tutelæ* l. 3. D. de recept. qui arbitr. Hinc Abſolutio *Fieri* l. 37. §. non ſolum. D. de oper. libertor. l. 27. D. famil. erciſc. & *Sequi*, l. 6. D. de quæſtionib. l. 52. §. vlt. D. de fideiuſſorib. l. 14. D. de condict. furt. l. 33. §. vlt. D. de vſufructu. l. 5. C. de non numer. pecun.

Abſoluere etiam *Creditorem* id eſt, pecunia ſoluta dimittere, dixit Vlpian. in l. 37. D. de Vſur. Tit. 5. Sic *Abſoluere & liberare domum, & poſſeſſionem*, l. 20. §. vlt. D. de libera. leg. & *Pignus*, apud Paulum lib. 2. Sentent. Tit. 5. id eſt, luere: *& Abſolui Tutores*, id eſt liberari, apud Gaium lib. 2. Inſtit. Tit. 5. Sic & *Abſolutio*, pro liberatione debiti l. 1. D. de acceptilat. *Abſoluere id de quo quæreretur*, id eſt, ſatisfacere quæſtioni propoſitæ, l. 19. §. 1. D. de manumiſſ. teſt.

Abſoluta

Abſoluta cauſa eſt emptoris,lib.19. D. de in diem addict. *Abſoluta cauſa, & Ambigua* opponuntur ,l.3. §. cauſa D. de Carbon. Ed. *Abſoluta Donatio*, quæ ita proficiſcitur, vt nullo caſu reuocetur, l.35. §. 1. D. de mort. cauſa donat.

Abſoluti iuris eſt,l.12.C. de Collationib. & *Abſolutiſſimi*,l.6.C. de bon. præſcript. l.1. ex delict.defunct.& *Abſolutiſſimum eſt* , l.1.§. inter D. vti poſſid. *Abſolutè reſponderi*, l. 13. §. vlt. D. de ann. leg.

Abstinere *ſe Hereditate patris, ſeu paterna, filius filia, pupillus, pupilla*, l.7.§.1. & l. 44. D. de adquir.vel omit.hered.l.11.D.quib.mod.pignus,l.10.§.ſi quid D.quę in fraud.cred.l.9.D. de iure patron.l.49. D. de re iud.l.6.D.de religioſ.l.20.D.de reb.auctor.iudic.l. 90.D. de ſolutionib.l.1.& 2.C.de repud.vel abſtin.l.3.C.de reuocād.iis quæ in fraud.& *Bonis paternis*,l.7. C.ex quib.cauſ.infa.l.vlt.D.de dot.collat.l. 7.D. de auro, argen. Et quidem Abſtinere propriè dicuntur Sui vel Neceſſarij heredes, vt Extranei,Repudiare,l.3.§.ſcio. D. de minorib.l. 38.D.de adquir. hered.l.6.in fin.D. de hered.inſtit.Sed hæc differentia confunditur,l. 2.§.ſi bonorum,D.ad Tertull.l.14.D.de fideicommiſſ.libert.l.7.§. ſed etſi hereditatem. D. de minorib.Proinde & *Abſtinere bonis fratris,Soror* dicitur,l.18.§.vlt.D.de ann legat.Non mòdò autem *Abſtinere ſe filius* dicitur , vt in locis ſupradictis , ſed & *Abſtinere pupillus*,abſolutè, l.24. D. quæ in fraud.credit.l.6. §. 1. D. de reb. auct. iud. & *Abſtineri Pupillus ab hereditate patris* , l. 44. D. de pactis,l. vlt.D.ſi quis cautio.l.1.§.vlt.D. vt in poſſeſſ.legat. l. 79.D. ad Sc. Trebel. l. 4. C.arbitr. tut. l. 2. C. de reuocand. iis quæ in fraud. & *Tutores pupillum pupillamve Abſtinere bonis patris* , l. 8. D. de tut. & rationib. l. penult. D. de auctor. tut. l. 61. D. de condit. indeb. l. 15. §. vlt. & l. 17. D. locat. l. 67. §. ſi pupillam D. de ritu nupt. l. 44. D. de re iudic.

Abſtinere ſe Adminiſtratione, l.1.§.vlt. D.de eo qui pro tut l.7.C.de ſuſpect.tutorib. *Ab omni ſorde*,l.6.§.vlt.D.de lege Iul.repet.

Abſtinere cauſa,l.9.D.de offic.proconſul.*Commodo*,l.23.§.vlt D. pro ſocio. *Conuiuiis, & Ornamentis*,Paul.lib.1.Sētent.Tit.23.*Diuinatione*,Paul.lib.5.Sent.Tit.21.*Fideicommiſſo*,l.123.D.de Iul. legat.1.*Geſtu Tutelæ*,l.5.§.1.D.de adminiſtr.& peric.*Honoribus*, l.2.C.de his qui in exil.dati.l.1. C.de his qui non implet.*Interrogatione*,l.6.C de quæſtionib.*Legato*,l.6.§.vlt.& l.14.§.vlt.D.ad leg.Corn.de falſ.*Locis interdictis*,l.4.D.de pœnis.*Matrimonio*,l.38.§.idem Polioni.D.ad leg.Iul. de adult.*Negotiatione*,l.9.§.ſiue autē,D.de pœnis.*Nuptiis*,l.4.§.1.l.12.§.ſi vxor,D.de ritu nupt. §.ſed quarundam,Inſtit.de.nuptiis.*Ordine*,l.3.C.ex quib.cauſ.infam.l.1.§.1. D.nihil innouari. *Petitione honoris*,l.7.D.de munerib.& honor.à *Priuigna, & Nouerca*,l.17. C. de nupt. & in Lege Dei.Tit.6.*Prouincia*,l.1.§.vlt.D.de effractorib.l.7.§.ſi quis,D.de interdict. & releg.*Vēditione*,l. 1.§.1.D.de rebus eorum.*Vrbe*,l.7.§.conſtitutum,D.de interdict.& releg.l.1. D. de effractorib. *Vſu inſtrumenti*,l.8.D.ad leg.Corn.de falſ. *Xeniis*, l.6.§.vlt.D.de offic. Proconſ.

Absvmere *fructus*,l.77.§.filia,D. de legat.2.l. 38.D.de iure fiſci. *Abſumi Arbores igne*,l.57. D.de contrah.empt.*Intentio*,l.24 C.de rei vindic.l.vlt C.de vſucap.pro dote, l. vlt. C. communia de vſucap.*Species*,l.4.C.de peric.& commod.*Vſusfructus*,l.vlt.ad l.Corn.de ſicar.in C. Th. *Non Abſumitur quod in corpore patrimonij retinetur* , l.72.D.de legat.2. *Abſumptum non videtur quod in corpus patrimonij verſum eſt*,l.25.D.de adimend.legat.*In Abſumptione eſſe* dicuntur , quæ vſu conſumuntur,l.5.§. 1.D. de vſuf. earum rerum.

Absvrda *Res eſt vt quæ peti poſſunt,diuidi non poſſint*,l.25.§.Senatuſconſultum.D.de hered. pet. *Abſurdum eſt Arbitri iuſſum in alterius ex litigatorum perſona ratum eſſe,in alterius , non*, l. 21. §. ſed & ſi D. de recept. qui arbitr. *Ante diem præterire quàm is exiſteret quem oporteret accipere*, l. 46. D. de condic. & dem. *Cùm Argentarius in ea cauſa ſit vt edere debeat, eum petere , vt edatur ei*, l.6.§.ait prætor,D.de eden.*Ei cui Alienatio interdicitur,permitti Actiones exercere*,l.7.§.1 D.de iure deliber.*Eos quidem qui bona fide poſſiderent,excipere actionem : Prædones verò ſecuros eſſe*,l.13.D.de noxal.action.*Hominem in fructu eſſe,cùm omnes fructus rerum natura, hominum gratia, comparauerit*, l.28.D.de vſuris. *Licere eidem partim probare iudicium defuncti , partim improbare*,l.7.D. de bonis libertor.*Per ſingulos denarios,ſingulas eſſe ſtipulationes*,l.7.D.de verb.oblig. *Plus iuris habere eum cui legatus eſt fundus,quam Heredem,aut ipſum Teſtatorem,ſi viueret*,l. 160.D. de diuerſ. regul. *Perquam Abſurdum Proconſulem antequam ipſe Iuriſdictionem nanciſcatur eam alij mandare* , l.4.§.poſt hæc D. off.Proconſul.Alia item multa quæ Iuriſconſultis Abſurda viſa ſunt,colligere licet ex l.38.§. ſtichū,D.de pecul.l.114.§.apud,D.de legat.1.l.36.§.vlt.D.ad.l.Aquil.l.1.§.1.D.de ſeruo corrup. l.1.§.ſi pater.D.de coniung.cum emancip.liber.l.36.D.de bon.libert.l.22.§. vlt. D. de negot. geſt.Et ex diuerſo quædam quæ non Abſurda videntur, habes in l.15.§. vlt. D. de inoff.teſt.l. 27.§.ſi homo,D.de rei vindic. *Abſurdum accidet*, l. 36.§.vlt.D.ad leg. Aquil.

Abſurdè conſtitui , & Abſurdius, l. 51. D. ad leg. Aquil. & per contrarium , *Non Abſurdè dici* l. 86.§. vlt. D. de hered. inſtit.l.55.D. de manumiſſionib.

Abvndare *Flumen*, l. 2. §. ſi quis tamen, D. ſi quis Caution. l. 9. §. de his D. de damno infecto. *In fundo Poma, Olera, Flores,* & *Ligna*, l. 12. §. pomis, D. de vſu & habit. *Quæ Abundant*, l. 54. D. de diuerſ. reg. iur.

Ex Abvndanti, pro fruſtra & ſuperuacuò, Papiniano familiaris & propria locutio, l. 6. §. 1. D. de negot. geſt. l. 9. D. de ſupell. leg. l. 20. D. de manumiſs. l. 12. §. Si quis fundum, D. de inſtruct. vel inſtrum. vbi ab Vlpiano citatur Papinianus. Quo genere loquendi vtitur Quintilian. lib. 5. Seneca lib. 1. de Beneficiis cap. 2. Tertullian. in libris de Corona milit. de ſpectacul. de carne Chriſti, & Apologetico.

Abvrnvs, ſeu Aburnius, Valens in Iuris auctoribus numeratur, l. 2. §. vlt. D. de Orig. Iur. laudatúrque à Paulo in l. 78. §. cùm vir. D. de legat. 3. Huius ſeptem Fideicommiſſorum, totidémque Actionum libri in Pandectis memorantur: & quod Valenti adſcribitur in l. 82. §. ſeruo D. de fideicommiſs. libert. huic accepto ferendum eſt.

Abvti propriè eſt ad alium vſum re vti, quàm in quem ea comparata eſt. Sic *Abuti Mancipiis* l. 15. §. 1. & l. 27. §. 1. D. de vſufruct. Vetus Gloſſarium, Καταχρῆσις ἡ παρὰ τὸ δέον χρῆσις. At *Abuti re ſua*, l. 25. §. conſuluit. D. de hered. petit. id eſt eam perdere, dilapidare. *Abuti* etiam, vtẽdo conſumere ſignificat. Non. Marcell. *Abuſa dicuntur vtendo conſumpta. Plautus, Vbi iſthæc quæ dedi ante? Abuſa ſunt.* Donatus in Prologum Andriæ, *Vtimur fructibus rei quæ ab amantibus, ſaluo vſu, nobis ſubminiſtratur. Abutimur, quando deperdimus & rem & fructum. Nam vſui eſt Ager, Domus: Abuſui, Vinum, Oleum, & cætera huiuſmodi.* Et inde Abvsvs, conſumptionem ſignificat l. 2. §. Item ſi Iurando D. de iureiurando. Ideóque ab Vſu ſeparari ſolet, qui earum rerum eſt quarum ſubſtantia poſt vſum ſalua manet, cùm *Abuſus*, contrà, in iis ponatur, quæ vtendo abſumuntur ac pereunt. Cicero Topicis: *Non debet ea mulier, cui vir ſuorum bonorum vſumfructum legauit, cellis vinariis, & oleariis, plenis, relictis, putare, id ad ſe pertinere. Vſus enim, non Abuſus, legatus eſt:* Ad quæ verba, Boëtius, *Vtimur*, ait, *his quæ nobis vtentibus permanent: his verò Abutimur, quæ nobis vtentibus pereunt.* Itaque quæ res in abſumptione ſunt, vſúque tolluntur vel minuuntur, eæ *in Abuſu conſiſtere*, vel *eſſe* dicuntur, l. 5. §. 1. & §. vlt. D. de vſufr. ear. rer. Quo in genere ſunt, vinum, oleum, frumentum, veſtimenta, pecunia etiam numerata, quæ ipſo vſu, aſſidua permutatione, quodammodo extinguitur. §. conſtituitur Inſtitut. de vſufruct. Planè in l. 12. §. 1. D. de vſu & habit. *Vſus* & *Abuſus* alia ratione opponuntur: nimirum quòd *Vſus* ad neceſſitatem referatur, *Abuſus* largiorem licentiam contineat, & ad compendium porrigatur.

Abuti verbo l. 41. D. de peculio. l. 2. §. 1. D. de teſtam. quemad. aper. l. 1. D. ad municipal. *Abuſiuè dici*, l. 15. §. Verberaſſe. D. de iniuriis, l. 15. D. de verbor. ſignif. *Loqui*, l. 69. §. vlt. D. de legat. 3. id eſt *per Abuſionem*, vt l. 16. §. fideiuſſor. D. de fideiuſſorib. l. 8. D. de ſuis & legitim. & vt Græci loquuntur, καταχρηστικῶς, l. 18. D. de verb. ſignif. Itaque *Abuſiuè* & *Propriè* opponuntur, l. 1. D. ad municipal. & l. 2. §. 1. D. Teſtam. quemadm. aper.

Accedere *& Decedere* opponuntur, l. 10. §. vlt. D. de iure dot. Vt Accessio *& Deceſſio*, l. 28. §. vlt. D. de ſtatuliber. l. 178. §. 1. D. de verb. ſignif. l. 24. D. de aqua & aq. pluu. l. 6. §. ſi quid poſt. D. Comm. diuid.

Accedere dicitur quidquid alij adiungitur & applicatur. Ita *Corporibus Accedere Seruitutes*, l. 14. D. de ſeruitutib. *Accedere fundo Pars, per Alluuionem*, l. 34. D. de rei vindi. l. 4. D. de iure dot. *Res ex licitatione*, l. 35. D. de minorib. *Fructus & vſuræ ex mora*, l. 24. §. proinde. D. de fideic. libert. *Pollicitationi* l. 1. D. de pollicitationib. *Incremento fœtus*, l. 39. D. de vſuris. *Vſusfructus proprietati*, l. 4. D. de iure dot. Hinc *Acceſſiones* appellantur fructus, pactus, & omnis cauſa rei, & quæcunque ex re procedunt, l. 2. D. de in diem addict. l. 51. §. his etiam. D. de furtis, & Rubr. de vſur. & fructib. & cauſa, & omnib. Acceſſionibus. Et ita *Acceſſiones hereditarias* accipe, in l. 50. D. ad Sc. Trebell. *Acceſſio frumenti & olei*, l. 12. C. de vſur. & *Vſurarum*, l. 13. D. de Sc. Maced. *Accedere obligationi*, dicitur fideiuſſor, l. 1. D. de fideiuſſorib. l. 18. D. de Sc. Macedon.

Accessio in obligatione eſt, quoties aut perſona, aut res adiũgitur l. 44. §. penult. D. de obligat. & act. Ex quo Fideiuſſores, Adpromiſſores, Sponſores, & omnes qui alienæ obligationi accedunt, *Acceſſiones* appellantur l. 91. §. nunc videamus. D. de verbor. obligat. l. 43. D. de ſolutionib. l. 32. & l. 71. D. de fideiuſſorib. Hinc *Acceſſionis loco dare*, eſt dare qui fideiubeat: vt *Acceſſionis loco promittere*, pro alio fidem ſuam obligare. l. 3. & l. 34. D. de fideiuſſorib. Vnde *Acceſſionis cauſa*, pro fideiuſſoria, l. 5. D. eod. tit. At *Acceſſionis* locum obtinere Res, vel *Acceſſionis loco* ſeu *vice credere*, cùm Iuriſconſulti dicunt, hoc ſignificant non principaliter eas per ſe conſiſtere, ſed aliis adiungi, & alias ſequi, l. 2. D. de pecul. leg. l. 23. §. 1. D. de auro arg. l. 4. D. de penu leg. l. 63. D. de legat. 1. *Sic Acceſſionem cedere principali*, ait l. 19. §. perueniamus, D. de auro arg. Vetus Gloſſar. *Acceſſio*, τὸ παρεγκλήρημα ἢ ἐφολκιον, ὡς ἡ δόσις τῶν ἐγγυητῶν.

Accedere

Accedere in venditione dicitur quod venditioni adiicitur, præter id quod principaliter venit.l.32.§.vlt.l.33.& l.34.D.de Ædil.edic.Sic in l.34.l.68.& l.78.D.de cõtrah. empt.l.6.§.1. D. de lege Commiſſ.l.11.§.ſi quis rem D.de Act. empt. & apud Cicer. Topie. & Varron. lib.2.de re ruſt.cap.8.*Accedere* quoque *pretio* legimus in l. 8. D. de liber. cauſa,& *Acceſsionis nominè data pecunia ab emptore* in Edicto Ædilium intelligitur,quæ præter pretiũ, emptionis cauſa erogata eſt,l.25.§.præterea,& l.27.D.de Ædil. edic.l.35.§.illud.D.de neg.geſt.Eóque ſenſu,*Pretium* & *Acceſsio* coniunguntur in l.45.D.de Ædil. edic.

Accedere dicitur *poſſeſsio*, quæ alij adiicitur vel iungitur,l.6.& l.14.& l.15.§.1.& l.vlt.D. de diuerſ.tempor.Inde *Acceſsio Poſſeſsionis*,l.13.§.1.& §.acceſſionis, & l.24.D. de adquir. poſſeſſ.& l.2.§.ſi à furioſo,D.pro emptor.nimirum cùm auctionum & eorum à quibus in nos ius trãſiit. poſſeſſiones noſtris coniunguntur.Hinc,*Acceſsione vti*,l.1.C.de præſcript.long. tempor. Similiq; modo *Accedere tempora* dicuntur,l.19.D.de vſucap. Vnde *Acceſsio temporis*, l. vlt.§.vlt. D. de iur.dot. l.14.D.de Vſucapionib.l.13.§.1.& §. acceſſiones,D.de diuerſ.tempor.

ACCEDERE *ad Adminiſtrationẽ*,l.1.D. de cõtr.tut.l.5.D.de magiſtr.conuen.l.20. D. de adminiſtr.& peric. *Conductionem*,l.9.§.ſunt autem,D.de pœnis,l.3.C.de priuileg.fiſ. *Contractum*, l.8.D.de reſcind.vendit.*Emptionem*,l.22.§. Iulianus, D. manda.l.4.§.vlt. & l.16. D. de negot. geſt.l.17.C.de rei vind.l.24.C.de euictionib. *Hereditatem*, l. vlt. D. de adquir. vel omitt. *Rem gerendam*,l.77.§.vlt.D.de condit.& demonſtr.*Vectigal conducendum*,l.1.C.ne tut.vel cur.

Accedere dicitur quod proximum & finitimum eſt. Sic,*Furtum Monetæ publicæ ad crimen peculatus Accedere*,l.6.§.1.D.ad l.Iul.peculatus. & *lata negligentia propè fraudem Accedere*,l.7. §.1. D.de ſuſpectis,id eſt,*dolo proxima eſſe*,vt loquitur l.22.§.ſed enim D.ad Sc.Trebell. ſeu *dolo comparari*, vt ait l.1.§.Ideò D.ſi menſor. falſ. mod. ſeu, *dolum repræſentare*, vt l. 1. §. ſed ſi D. ſi. is qui teſtamẽto lib.Sic *Accedere proximè ad ætatem*,l.3.§.vlt.l.de liber.exhib.Denique *Alteram Cognationem ad alterius finem Accedere*, ait l.4.§. ſed quoniam.D.de gradib.& adfinib.

ACCENDERE *lucernam monumento* ,l.44. D. de manumm. teſtam. Eodémque genere loquendi Seneca Epiſt.95. *Accendere aliquem lucernam Sabbatis prohibeamus*.

ACCEPTARE *annuos aureos,& menſtruum frumentum*.l.9.§.vlt.D.alim. vel cibar. leg. *Sumptum medicamentorum*,l.10.§.vlt.de ann.legat. *Vſuras*, l. 40.§. poſt diuiſionem D.de pactis.

ACCIDERE *damna*,l.2.D.de peric.&comm.l.52.§.damna.D.pro ſocio.l.11.§.ſciendum.D. de minorib.*Accidunt caſu potiùſquam fraude*,in Lege Dei,Tit.1.

Hæc verba *Si quid filio meo Acciderit*,hoc ſignificant,*Si filius deceſſerit*.Licet enim accidat & viuit,hoc tamen ſermone, vulgò Mors denotatur.l.162. §.vlt. D. de verb. ſignif. l.25. D. ad Sc. Trebel.Cic.lib.2.de Inuentio.*Cuius heres non illo in teſtamento quiſpiam ſcripturus erat, ſi quid pupillo Accidiſſet*.Idem Tuſcul.1.*Quærentibus amicis, velletne Clazomenas in patriam, ſi quid Accidiſſet, adferri*.Velleius Paterc.lib.2.de Marcello,*Quem homines ita, ſi quid Accidiſſet Cæſari, ſucceſſorem potentiæ eius arbitrabantur*.Idem aliàs, *Adiecisſétque, ſi quid huic Accideret, quem in locum eius ſubſtitueret*.Sueton.in Auguſto,cap.vlt.*Iulias filiam, neptémque, ſi quid his Accidiſſet, vetuit ſepulchro ſuo inferri*. Seneca lib.2.Controuerſ.*Vir & vxor iurauerunt vt ſi quid alteri accidiſſet, alter moreretur*. Idem lib.8. Cõtrouerſ.*Legi iam vxorem, quæ, ſi viro aliquid accideret, alteri nubere nolit*.At proinde apud Apuleium Apolog.2.vbi vulgò legitur,*Ne ſi quid humanitus attigiſſet*,proculdubio , *Accidiſſet*, legendum eſt.Eadem vis eſt verborum,*Si quid Contigerit*,l.41.§.Seium, D.de legat.3.vel,*ſi quid humanum, humanitúſque* Acciderit, *aut Contigerit*. l. 26. D. depoſiti. l. 30. §. vlt. D. de adimend. lega. §. mortis cauſa. Inſtit. de donationib. Capitolinus in Clodio Alb. *Animum Seuero primum fuiſſe, vt, ſi quid ei cõtingeret, Peſcennium Nigrum & Clodium Albinum ſibi ſubſtitueret*.Spartianus in Hadria.*Petiturum, vt, ſi quid ei eueniſſet, principem Rom.Reipubl.Senatus daret*.Eodemq; modo in Ariſtotelis Teſtamẽto apud Laërtium, ἐὰν δὲ τῇ παιδὶ συμβῇ τι, ὃ μὴ γένοιτο. Et alibi, ἐὰν δέ τι πρότερον συμβαίνῃ Νικάνορι.

EX ACCIDENTI, l. 56. D. de condic. & dem. l. 51.D.ad leg.Falcid.l.2.§. exactis, D. de orig. iur.

ACCIPERE, plerumque ex Teſtamento capere, ſeu conſequi, ſignificat. Sic *Accipere Bona*, l.41.§.Papinianus, D.de bonis libert.*Hereditatem*,l.65.§.vlt.D.de legat.2.l.8.D.de pecul.lega. l.12.§. ſed ſi fundus.D.de inſtr.vel inſtrum.l.13.& l.18. D. de condic.inſtitut.l. 44. D. ad Sc. Trebel.l.76.D.de heredib.inſtit.l.41.D.de negot.geſt.l.5.§.vlt.& l.14.§.vlt.D.de appellationib.*Fideicommiſſum hereditatis*,l. 52.§.vlt.D.ad Sc.Trebel.*Legatum*,l.11.l.77.§.ſurdo, & l. 88.§.ſi Sempronia, D.de legat.2.l.33.D.de minorib.l.38.§.ſi quis.D. de heredib.inſtit.l.41.§. cùm filiæ,D.de vulg.& pupill.l.21.D.de vſufr.l.33.D.de excuſat.l.59.D.ad Sc.Trebel.l.22.D.de inoff.teſt.l.12.§.1.D.de fideic. libert. *Libertatem directam vel fideicõmiſſariam*, l.1. §. in quibuſdam. D.ſi cui plus,l.10.D.de reb.dub.l.2.D.de manumiſſ.teſtam.l.4.§.illius.l.20.& l.vlt.D. de ſta-

tutib.l.1.§.vlt.D.ſi is qui teſtamento.l.65.§.vlt.D.de legat.2.l.5.D.de quæſtionib.l.26. D. de fideicom.libert.l.11.C.eo.Tit.l.9.§.ſed & prætor.D.de peculio.l.58.D.de adquir.vel omit.l. 81.D.ad Sc.Trebel.l.3.§.qui fideicommiſſam,& l.6.§.ſi ſeruus.D. de heredib.inſtit. l.5. §.vlt. D.de appellationib.l.4.C.de teſt. man. *Partes hereditatis*, l. 42. §. Papinianus. D. de bon. libertor.

Interdum autem *Accipere* abſolutè,vt in ſupra notatis locis,interdum *Accipere Teſtamento, vel ex Teſtamento, Legata, Libertates, Fideicommiſſa*,dicunt, l.14.§. vlt. D.de appellationib. l. 41. §. 1. D.de negot.geſt.l.22.& l.31.§.vlt.D.de inoff. teſtam. & *A defuncta*,l.6.C.de iniur. Similique loquendi modo *Accipere conditionem*,l.5.§.In illi D.de manumiſſion. *Donationem cauſa mortis*, l. 15.§.Is qui mortis.D.de his quæ vt indign.Sic & *Accipere Liberalitatem*,l.6.§.ſi quid. D. quæ in fraud.l.28.C.de Donationib. Aliud autem eſt *Capere*,aliud *Accipere*. Nam *Capere* cum effectu accipitur. *Accipere*,& ſi quis non Accepit vt habeat,l.71.D.de verbor.ſignific.Proinde *Accepiſſe Teſtamēto*,& eos Vlpian.l.1.§.dolo.D. ſi quis om. cau. teſt. dicit, qui tamen his quæ ſibi relicta ſunt careant.Idem in l.15.D.de his quæ vt indign. *Acceptum codicillis* ait cuius tamen actio denegatur:Sed & in l.42.§.Papinianus.D.de bon.libertor. *Accepiſſe hereditatem* dicitur,qui tamen omiſit.

Accipere interdum ſignificat *Admittere, & Adgnoſcere*. Hoc ſenſu *Accipere bonorum poſſeſsionem*,l.1. D.de bonor.poſſeſſ.fur.l.3.§.ſi pater l. 6.§. filio, l. 10.§. ſi in adoptionem. D. de bon. poſſeſſ. cōt.tabul.fr.l.32.l.35.l.37.& l.50.§.ſi patronus.D.de bon.libertor.l.3.& l.5. D. de dot.collat. l.2.§.ſi bonorum,& l.5.D.ad Sc.Tertul.l.4.D.quis ordo in bon.poſſeſ.l.40.§.1.D.de pigner. act.& aliis innumeris locis. *Inteſtati poſſeſsionem*,l.77.§.Titio.D.de legat. 2.l. 58.D. de adquir. vel omitt.& *Partis dimidiæ bonorum poſſeſsionem*,l.89.§.Lucius.D. de legat.2.l.vlt.D.de legat.3.l. 13.§.vlt.D.de liber.& poſt.Sic. *Accipi bonorum poſſeſsio*,l.1.C.de his qui ſibi adſcrib. Sic & *Acceptam hæreditatem*, dixit Senec.lib.1.Controuerſiar.

Accipere Actionem,pro excipere,vel ſuſcipere,l.vlt.D.ſi vſusfr.pet.Quo ſenſu, *Formulam ad exhibendum Accipere*,dixit Plin.Epiſt.11.lib.5. *Accipere Iudicium*, l.7.D.de aq.& aq.plu.l.27.§.ſi ex Trebelliano,& l.30. D. ad Sc. Trebell. & aliàs ſæpe. Sed & *Accipere Iudicem*,l. 38. D.mandati.l.6.D.de fideiuſſor.tut.l.9.§.ſi Teſtamento.D.de tut.& rat.diſtr.l.1.C.de in lit.iur. *Accipi autem Iudicium intelligitur per litis conteſtationem*, l. 54. D. fami.erciſc. l.27.§.ſi ex Trebel.D. ad Sc.Trebell.l.21.§.vlt.D.de recept.qui arbitr. *Accipi* quoque dicitur *Arbiter*,l.vlt.D.famil.erciſc.& *Iudex*,l.59.§.1.D.de adminiſtr.& peric.l.2.C.de iudiciis, & *Iudex inter duos*,l. 11. §. officium, D.de aq.& aq.pluu.

Accipere Iniuriam,l.18.§. ſi nupta.D. de iniuriis. *Moram*,l.1.§. frumentariæ.D.de adminiſtr. rerum. *Sententiam*,l.29.§. vlt.D.de except.rei iudic. *Succeſſorem ante tempus*, l. 4. D. de offic. adſeſſ.

Accipere Fideiuſſorem,l.2.§.non ſolum.D.de hered.vel act.vend.l.14.D.quib.mod.pign.l.11. D.de duob.reis.l. 22.D.de ſtipul.ſer.l.43.§.vlt.D.de fideiuſſorib.l.35.D.de iudiciis.l.3. §. cui congruit.D.de peculio,l.8.& l.18.D.de Sc.Macedon.l.3.D.de reſcind.vend.l.1.D. de magiſtratib.conuen. *Accipi fideiuſſores*,l.11.D.duob.reis,l.2.D.de ſtipul.ſeru.l.2.l.4.& l.42.§.vlt.D. de fideiuſſorib.l.10.in princ.D.de pecul.l.13.D.de cond.cau.da.l.8.§.vlt. D.de eo quod cer. lo.l.8.D.ad Sc.Velleian.l.85.D.de iudiciis,l.1.§.ſi magiſtratus.D.de magiſtratib.

Accipere Reos debendi,l.7.§.item ſi duos.D.de ædilit.edic. *Duos Reos*, l.7.§. item ſi,D. de Sc. Maced.

Accipit Pignus Creditor à debitore,ob pecuniam,l.34. & l.39.D.de pign.act.l.24.D. de pignorib. l.29.D.ad Sc.Trebell. *In Vetus creditum*.l.22.D.quę in fraud.credit. *Accipere Pignori fundum* l.16. D.de Seruitutib. *Prædia*, l. vlt. D. quib.mod.pign.& *Rem*,l.2.D.de dam. infect. *Saltum*, l. 25. D. de pign.act. *Seruum*, l.18.D.ad l.Aquil. *Acceptum pignus*,l.15.C.de euictionib.

Accipere Curatorem Adultus,l.93.D.de condic.& dem.l.36.§.vlt.D.de excuſat.l. 2.§.vlt.D. de liberat.leg.l.21.D.de auctor.& conſ.tut.l.6.D.de curat.furioſo. *Tutores Pupillus*, l.2. D. de ſuſpect.tut.Sed & *Accipere Tutelam* dicitur,cui Tutelæ rationes redduntur.Chir. Fortunat.lib.1. Rhetoric. *Pupillus ne agat cum Tutore poſt Acceptam tutelam,niſi intra quinquennium. Pupillus accepta Tutela nomen militiæ dedit.*

Accipere Rationes, l. 26.§. 1. D. de teſtam. tut. *Acceptis Rationibus*, l. 44. D. de adminiſtrat. & peric.

Accipere Anulos aureos ab Imperatore, l.33.D.de condic.& demonſtr. *Aquam ex fundo*,l.39.D. de ſeruit.ruſt.præd. *Cautionem à Legatariis*,l.32.§.1.D.ad l.falcid. *Creditum*, l. 20. D. de pignoribus. *Mutuam pecuniam*, l.1.D.de pignorib.l.4.D.quæ res pignori.l.25. §. ſi quis D. de hered. petit. l.5. D. quando ex fact. l. 45. D. de iudiciis, l. 14. D. de Sc. Maced. l. 6.§. debitores, D. de muncrib.

muneri b. & honorib. *Pecuniam debitam*, l. 1. D. de ſolutionib. *Prædium in dotem*, l.8. C. de donat. inter vir. & vxor.

Accipere in Adoptione, l.6. D. de Senatorib. *Accipere per Traditionem*, l. 12. §. de illo. D. de vſufructu, l. 86. §. cum ſeruo D. de legat. 1. id eſt, *Traditam rem Accipere*, vt ait l. 5. D. de ſtipulat. ſeruor.

Accipere Pecuniam ob iudicandum, ob Sententiam dicendam, ob T*eſtimonium denuntiandum*, & alias ob cauſas, l. 3. l. 6. in prin. l. 7. §. vlt. D. de lege Iul. repet. Accep*iſſe* autem *Pecuniam* in Edicto de Calumniatoribus quis intelligatur, explicat l. 1. §. vlt. d. l. 2. D. de Calumniatorib. l. 115. D. de diuerſ. reg.

Accipere legem venditio, l. 5. C. ſi mancip. *Teſtamentum Auctoritatem*, l. 3. C. de Teſtam. milit. *Tutor Excuſationem*, l. 4. in princip. D. qui pet. tutor.

Accipere debemus, id eſt intelligere, l. 1. D. de bon. poſſ. cont. tab. *Accipienda dicta ſunt*, l. 3. D. de liber. exhibend. Sic, *Accipe* in l. 9. D. ex quib. cauſ. maior. l. 3. §. vlt. D. de lib. exhib. l. 10. D. ex quib. cauſ. maior. *Ego Accepi*, (aiunt Iuriſconſulti) in l. 24. D. quand. dies leg. l. 5. §. vlt. D. de iur. immunit. l. 36. D. de donat. inter vir. & vxor.

Accipi Aqua & igni vxor, l. penult. §. 1. D. de donationib. Nonius Virgine prægnante, apud Nonium Marcellum in voce *Puriter*, *Igni atque aqua volo hunc accipere*. *Accipi excuſatio*, l. 7. & l. 44. D. de excuſationib. *Accipientis facere Nummos* vel *Rem*, l. 25. §. quod tamen D. de vſufruc. l. 3. §. ſubtilius. D. de condic. cau. ad. l. 1. D. de precar. *Accipientis fieri*, l. 38. §. 1. D. de adquir. poſſeſſ. l. 9. §. 1. D. de Sc. Macedon.

Accepta & Data, l. 1. §. rationes, D. de eden. l. 47. §. 1. D. de pactis. l. 2. §. quod de. D. de adminiſtr. rer. ad ciuitat. l. 56. D. de verb. ſignific. *Accepta & expenſa*, l. vlt. §. 1. D. de liberat. leg. *Accepti & expenſi Ratio*, l. 14. D. de iur. fiſc. & apud Plaut. Truculento Act. 3. Sc. 1. *Acceptorum expenſorúmque* Rationes, apud Valer. Max. lib. 2. cap. 7. *Liber quo Acceptæ & expenſæ ſummæ continebantur*, apud Senecam lib. 4. de Benefic. cap. 12. & *Accepti Tabulæ*, apud Cicer. in Oratore.

Acceptum & Acceptò Facere, Ferre, Habere, dicitur Creditor, & *Accepto liberare Debitorem*: Debitor vero *Acceptum*, *ſeu Acceptò*, *Rogare*, *& Accepto liberari*.

Acceptum facere Creditor debitori, l. 11. l. 13. §. ſi Stichum, l. 22. & l. vlt. D. de acceptilat. l. 56. §. vlt. D. de verb. obligat. l. 14. D. quod met. cau. *Emptor venditori, vel contrà*, l. 5. D. de reſcind. *Acceptum debitum facere*, l. 10. §. ſi cùm mulier. D. quæ in fraud. credit. l. 3. D. de legat. 3. Sic *Acceptum facere votum*, dixit Catullus: & Vlpianus, *Facere Acceptum*, l. 13. §. Tutor. D. de acceptilationib.

Acceptam facere dotem, l. 3. §. vlt. & l. 66. §. ſi vir. D. ſol. matr. *Obligationem*, l. 12. §. ſi mulier D. de pact. dotalib. *Pecuniam*, l. 14. §. in hac. D. quod met. cau. l. 10. D. de condic. cau. da. *Stipulationem*, l. 9. §. ex hoc & l. 10. D. quod met. cau. l. 12. §. ſi mulier. D. de præſcrip. verb. l. 3. D. de donationib. *Accepta facta Pecunia*, l. 9. §. ex hoc. D. quod met. cauſ. & *Stipulatio*, l. 10. §. ſi cùm mulier. D. quæ in fraud. cred. *Accepta facere decem*, l. 7. D. de acceptilat.

Acceptum fieri debitori, vel *promiſſori*, l. 80. D. de ſolutionib. l. vlt. D. quæ in fraud. creditor. l. 8. §. vlt. d. l. 10. D. de acceptilat.

Acceptum fert creditor debitori. l. 23. D. de vſufr. l. 41. §. 1. D. de iur. dot. l. 27. §. ſi minor. D. de minorib. *Fideiuſſori*, l. vlt. D. quæ in fraud. *Acceptum ferre clauſulam*, l. 13. §. Eum qui. D. de Acceptilationib. *Acceptum rogare*, l. 23. D. de Vſufructu, l. 8. §. vlt. l. 11. in prin. & §. vlt. D. de Acceptilat. & *Referre in Tabulis*, l. 29. §. Cùm ita D. de legat. 3. & B. Hieronym. Epiſt. ad Exuperantium.

In Acceptum referri opus publicum dicebatur, cùm Magiſtratus opus quod locatum erat tanquam ex lege dicta factum probare ſe teſtabatur, l. 7. §. illud quoque. D. de leg. Iul. repetund. Cicer. 3. in Verrem, *Poſteaquam reus factus eſt primo negabat opus in acceptum referre poſſe*.

Acceptò facere dotem, l. 1. D. de condic. & demonſt. *Iter vel Actum*, l. 13. §. 1. & §. illud. D. de Acceptilationib. *Quinque* l. 17. D. eod. *Stipulationem*, l. 10. §. 1. D. de pact. l. 41. §. Pater. D. de legat. 3. *Vſumfructum, viam, totum vel partem eius quod ſtipulatus eſt*, l. 13. §. Illud. D. de Acceptilat. Sic *Accepto facere delicta*, Tertullian. lib. de Pœnitent.

Accepto fieri Debitori, l. 13. §. tutor. D. de Acceptilat. *Fideiuſſori*, l. 11. D. quod met. cauſ. *Pars ſtipulationis*, l. 9. D. de Acceptilat. *Stipulatio*, l. 3. D. de condic. cau. da. l. 9. §. ex hoc edicto. D. quod met. cau. l. 3. D. de condic. ſine cau. *Sumptus*, l. 3. D. de adminiſtr. & peric.

Acceptò ferre dotem, l. 3. D. de legat. 3. *Stichum*, l. 13. §. ſi is qui. D. de Acceptilat. *Stipulationem*, l. 10. §. 1. D. de pactis. *Vſum*, l. 13. §. ſi quis. D. de Acceptilat. *Accepto ferre rationibus*, l. 4. §. vlt. D. de euictionib. l. 56. D. de adminiſtr. & peric. l. 91. D. de legat. 3. &, *in Sortem*, l. 1.

C. de ſolutionib. *in Vſuras*, l. 2. D. de vſur. l. 21. C. eod. tit. *Tutori*, l. vlt. C. de aliment. pup.

Accepto Ferri debitori, l. 31. D. de mort. cau. donat. *Fideiuſſori*, l. 13. §. ſi fideiuſſori, & §. ſi legatorum. D. de acceptilat. *Stipulatio* l. 3. D. de condic. ſine cauſa. l. 9. §. ex hoc Edicto. D. quod met. cau. *Accepto ferri ſorti & vſuris*, id eſt imputari, l. 35. D. de pigner. act. *Accepto latus Actus*, l. 13. §. 1. D. de Acceptilationib. *Accepto lata Clauſula*, l. 20. D. de acceptilat. *Pecunia*, l. 28. D. de dolo. & l. 11. §. 1. D. de pignorib. *Pœna*, l. 13. D. de recept. qui arb. *Stipulatio*, l. 16. D. de donationib.

Acceptum latum, & *Acceptum factum*, pro eodem vſurpat. l. vlt. D. quæ in fraud. creditor.

Accepto Liberare, l. 8. §. 1. & l. 13. §. tutor, & §. heres. D. de acceptilat. l. 10. §. ſi cui mandauero, D. manda. l. 12. §. 1. D. quod met. cau. l. 4. D. de condic. cau. da. l. 2. §. non tantum. D. de hered. vel act. *Liberari*, l. 8. §. vlt. D. de acceptilat. l. 9. §. ſed quod, D. quod met. cau. l. 9. D. de præſcrip. verb. *Referre*, l. 73. D. de ſolutionib. *Rogare*, l. 6. & l. 8. §. 1. & §. vlt. D. de acceptilat. *Liberare & Liberari Accepto*. l. 13. §. heres. D. eo.

Habere Acceptum, vel à ſe Acceptum, l. 6. & l. 18. §. vlt. D. de acceptilat. §. Item per, Inſtit. quib. mod. tollit. oblig. *Habere Acceptos Nummos*, l. 9. D. de acceptilat. *Stichum & Pamphilum*, l. 15. D. de acceptilat. & *Habere Accepta viginti*, ibidem.

ACCEPTILATIO eadẽ forma dicitur qua *Expenſilatio*, apud Agell. lib. 14. cap. 11. *Acceptilationem* autem Iuſtinianus in §. item per Inſtit. quib. mod. toll. oblig. definit, imaginariam ſolutionem: quó loci Theophilus, *Acceptilationem* ait eſſe εἰκονικὴν καταβολὴν, ῥήμασι τυπικοῖς γινομένην. Vetus Gloſſarium Iuris *Acceptilationem* eſſe ait, τὴν εἰκονικὴν λῆψιν, τὸν τύπον μόνον καὶ σκιὰν σώζουσαν τῆς λήψεως, οὐ μὴν καὶ ἔργον: ὅταν τις ἁπλῶς λαβὼν ἐπιφέρῃ καὶ ἐπαγάγῃ μηδὲν λαβὼν, ἀλλὰ χρησάμενος τῇ ἐνοχῇ. αὕτη τοίνυν ἡ εἰκονικὴ λῆψις (ἣν καὶ Ἄφεσιν ὀνομάζουσιν, διὰ τὸ ἀφιέναι καὶ ἐλευθεροῦν τὸν ὑπεύθυνον) μόνη εἴωθεν ἀναιρεῖν τὴν βέρβις ἐνοχὴν, ἢ τοῖς ῥήμασιν ἱσταμένην ἐξ ἐπερωτήσεως. Ac planè in Indice βασιλικῶν, *Acceptilatio*, Ἄφεσις vertitur. *Acceptilatio* vno contextu, vt plurimum dicitur: ſed & diuiſim, *Accepti quoque latio*, in l. 41. §. 1. D. de iure dot. l. 31. §. vlt. D. de mort. cauſ. donat.

Acceptio, pro Acceptilatione, l. 18. §. vlt. D. de Acceptilat.

ACCOLÆ, ACCOLENTES, id eſt circumcolentes, l. 1. §. ſunt qui. D. ne quid in flum. publ.

ACCOMMODARE dicitur Prætor, *Actionem* quam introduxit §. introduxit Inſtit. quod cum eó. & *Interdictum*, l. 11. D. vt legatorum. Et ita *Accommodari Exceptiones*, §. vlt. Inſtit. de Replicat.

Accommodari dicitur quod verbis deficientibus, ex mente & ſententia benignè aptatur. Sic *Accommodari ius ex ſententia legis*, l. 48. D. de rit. nupt & *Accommodare mentem Senatuſconſulti*. l. 30. §. 1. D. de fideicommiſſ. libert. Sic *Accommodari Actiones*, *Exceptiones*, *Interdicta*, dicuntur, quæ ex bono & æquo dantur: l. 2. §. ſi quis tamen in fin. D. ſi quis caution. l. vlt. D de tranſactio. l. 11. D. vt legat. ſeu fideicomm. §. rurſus & §. item ſi quis iurauerit, Inſtitut. de Actionib. §. ſequitur, Inſtit. de Interdict. Et vt plurimum ad Actiones Vtiles, & in Factum, ſeu quas Prætor ſupplendarum legitimarum actionum cauſa dat. hoc verbum pertinet, l. 24. D. de pignerat. act. l. 22. D. de aq. & aq. pluu. l. 55. in fi. D. de donat. inter vir. l. 11. D. de præſcript. verb. l. 31. § ſi quid ita. D. de ædilic. edict. l. 3. C. de donationib. quæ ſub modo l. 7. C. de pactis conuent. l. 1. C. de inof. teſtam. §. 1. Inſtit. de perpetuis & temporalib. Sic & *Accommodari Stipulatio*, l. 30. D. de dam. inf.

Accommodare, etiam interponere ſignificat. Sic *Accommodare Auctoritatem*, l. 1. & l. 7. D. de auctor. & conſ. l. 7. & l. 11. §. 1. D. quod falſo tut. l. 3. C. vnde vi. Vlpian. lib. Regular. Tit. 12. *Audientiam*, l. 9. C. de accuſationib. *Cognitionem*, l. 2. C. de expil. hered. *Conſenſum*, l. 3. C. de poſtul. l. 7. C. ſi alien. res. l. 11. C. de ſolutionib. l. 5. C. de decurionib. l. 60. D. de iur. dot. l. 26. §. 1. D. de pignorib. *Fidem*, l. 10. & l. 19. D. de his quæ vt indign. l. 43. §. Iulius. D. de vulg. & pupill. l. 3. & l. 40. D. de iur. fiſc. l. 123. D. de legat. 1. l. 3. C. de poſtulan. & apud Vlpian. lib. Regular. Tit. 26. *Miniſterium*, l. vlt. D. de proxeneticis, l. 2. C. de ſentent. *Nomen*, l. 5. C. ſi quis alteri. l. 4. D. de manumiſſion. *Notionem*. l. vlt. D. de liber. exhib. l. 3. C. qui bonis cedere. *Operam ſuam*, l. 3. D. de obſeq. parent. l. 1. §. per procuratorem. D. de adquir. poſſeſſ. *Partes*, l. 8. C. famil. erciſ. *Patientiam*, l. 1. C. ſi mancip. ita ven. *Præſcriptionem*, l. 5. C. de liber. cau. *Significationem*, l. 8. D. de auro argentóque. *Stipulationem*, l. 20. §. vlt. D. de interrogationib. *Tacitam fidem*, l. 49. D. de iure fiſc. *Voluntatem*, l. 17. D. qui & à quib.

Accommodari Adſenſus, l. 3. C. quomodo & quan. *Condicio*, l. 39. D. de condic. & demonſtrat. *Conſenſus*, l. 40. C. de tranſactionib. *Fides*, apud Paul. lib. 5. Sentent. tit. 16. *Nomen*, l. 3. C.

de contrah.

de contrah. & committ. ſtip. *Sententia vrbis*, l.63. D.de legat.1. *Voluntas*,l.1.§.quod ait. D. quod legator. *Accommodatus ad vſum*, l. 6. D. de ſupellect. lega.

ACCVMBERE aliud eſt quàm *Sedere*. Nam qui *Accumbit*, neque ſtat, neque ſedet, neque ambulat,ſed medium quiddam facit,l.124.D.de verb. ſignif. Itaque merito Cic.lib.j.de Nat. Deor. *Accubationem* & *Seſsionem* ſeparat. Veteres autem *Accumbentes* cœnabant, mulieribus exceptis. Nam,vt Valer.Maxim.lib.2.cap.1. ſcribit,*Fœminæ cum viris Accubantibus ſedentes cœnabant*. Iſid.lib.20.Etymolog.cap.2.*Apud veteres Romanos vſus non erat Accumbendi, vnde & Conſidere dicebantur. Poſtea,vt Varro ait de vita populi Romani, viri diſcumbere cœperunt, mulieres ſedere: quia turpe viſus eſt in muliere Accubitus.*

ACCVSARE, *Deferre*, *Poſtulare*, *Reum facere idem valent*. Enimuerò in Edicto Prætoris quo bonis liberti patronus qui capitis eum Accuſauerit,repellitur; *Accuſaſſe* intelligitur,qui nomē detulit,niſi abolitionem petierit,quique crimina obiecit,& cauſam perorari vſque ad ſententiam effecit,l.10.in fi.D.de iure patronat.l.14.§.accuſaſſe.D.de bon.libert. Cęterùm qui ante ſententiam quieuit,vel appellatione interpoſita deſiit, vel Aduocationem duntaxat accuſatori præſtitit, *Accuſaſſe* non videtur.

Accuſare,ex animo,non colluſione,l.3.D.ad l.Iul.de Adult. *Accuſare ingratum*,l.33.§.1.D. de procuratorib. *Accuſare falſum teſtamentum*, l. 14. D. de bon. poſſ.l.17.§.ex quadrante, D. de doli except. *Inofficioſum*, l. 22. D.de inoff.teſt. *Vt inofficioſam patris voluntatem*,l.8. de inoff. teſtam. *Inuicem mores*,l.39.D.ſol.matrim.

Accuſatio Inofficioſi,ſeu,de inofficioſo,l.6.§.vlt.l.7.l.17.l.27.in princ.&§.de inofficioſo, l.29.§.1.l.31.D.de inoff.teſtam.l.11.C.eod.tit. *Suſpecti Tutoris*,l.1.§. Oſtendimus. D.de ſuſpect. tut. §. Conſequens,Inſtit. eo.tit.

Ad Accuſationem Admitti,& contrà, *Accuſatione Excludi, & Repelli: Accuſationem Inſtituere & Perferre*,vide ſuis locis. Iam verò *Acuſationum Sollemnia*,de quibus in l.18.D.de Accuſatio.& l. 2. §. quidam.D.ad l.Iul.de adulter.quæ ſint,explicat.l.3.D.de accuſationib.

ACERBVS *Exactor*,l.33.D.de vſuris. *Exercere patriam poteſtatem Acerbè*, l. 1. §. vlt. D. de liber. exhibend.

ACERVVS Frumenti,l.5.D.de rei vindic.l.9.D.de incendio. *Lignorū*,l.51.D.de adquir.poſſ. *Pecuniæ*,l.29.D.de Verb.oblig. *Stercoris*,l.7.§. ſi quis aceruum.D. quod vi aut clam.l.17.§.1.D. de action.emp.

Aceruus ſolo non cohæret,ſed terra ſuſtinetur,l.10.D.Quod vi aut clam. *Aceruū,Eiicere,Cōburere,Diſpergere,Succēdere*,l.7.§.ſiquis aceruum,l.9.§.vlt.& l.10.D.Quod vi aut clam.l.14.D.de incēd.

ACETI & *Vini*,eadē propè ſubſtantia eſt ſi modo Vinū acuit,l.9.§.vlt.D.de cōtrah.empt. *Aceti*,autem appellatione non continetur *Acetum* quod Vini numero paterfam.habuerit.l.1. & l.9.§.ſi acetū.D.de tritico vino,l.2.in fi.D.de optio.leg. Embamma planè *Aceti* nomine comprehenditur,d.§.ſi Acetum,& l.9.in fi.D.de contrah.empt. *Acetum* autem proculdubio cedet legato,ſiue eſui,potuique ſit: ſiue extinguendi incendij cauſa paratum ſit. Cuius cauſa in ędibus olim id haberi ſolitum,indicant,l.12.§.Acetum.D.de inſtruct.vel inſtrum.& l.7.§. penori.D.de penu.leg. Macrobius Saturnal.7.cap.6. *Quid Aceto frigidius,quod culpatum vinum eſt? Solū enim hoc ex omnibus humoribus creſcentem flammam violenter extinguit: dum per frigus ſuum calorem vincit elementi.*

In ACIE *amiſsi filij*,Inſtit.de excuſat. tut. & *Interempti*, l. 18. D. de excuſationib. *In Acie cadere*,l.35.§.quæſitū.D.ex quib.cauſ.maior. *In Acie fugam facere*,l.6.§.qui in Acie.D.de re milit.

ACHAIÆ *Proconſul*,l.vlt.D.ad Sc.Trebell. Achaiæ autem nomen ſuis temporibus obtinuiſſe, τὴν τῆς Ἠλείας μέχρι καὶ Σικυωνίας, καθήκουσαν ἐπὶ τὴν πρὸς ἕω θάλασσαν, Pauſanias in Achaicis ſcribit. Idem eodem libro cur Proconſul. qui in Græciam mittebatur, Achaiæ non Gręciæ Proconſul appellaretur,aperit his verbis, ἡγεμὼν δὲ ἔτι καὶ ἐς ἐμὲ ἀποστέλλεται, καλοῦσι δὲ οὐχ Ἑλλάδος, ἀλλ' Ἀχαΐας ἡγεμόνα οἱ Ῥωμαῖοι. διότι ἐχειρώσαντο Ἕλληνας δι' Ἀχαιῶν τότε τοῦ ἑλληνικοῦ προεστηκότων

ACINATICIVM in l.9.D.de tritico,Vini genus,cui ex *Acino* nomen eſſe,Caſſiod.lib.XII. Variar.Epiſt.ad Canonicarium Venetia ſcribit, & quomodo id paretur ac conficiatur his verbis explicat: *Autumno lecta de vineis in pergulis domeſticis vua reſupina ſuſpenditur: ſeruatur in vaſis ſuis,thecis naturalibus cuſtoditur. Rigeſcit,non liqueſcit ex ſenio. Tunc fatuos humores exudans magna ſuauitate dulceſcit. Trahitur ad menſem Decembrem, donec fluxum eius hyemis tempus aperiat: miróque modo incipit eſſe nouum,quando cellui,&c.* Acinatici etiam vini meminit Palladius,lib.1.cap.VI.

ACONITVM in venenis numeratur,l.3.§.1.D.ad leg.Cornel.de Sicar. Et quidem omniū id venenorum ocyſſimum Plinius tradit. lib. 27. cap.11. Etymon verbi idem auctor eiuſdem libri cap. 3.aperit,poſt Theophraſtum lib.9.de hiſt. plantar.cap.16.

ACRITER *Exequi*, l. 35. de Iniuriis. *Acrius vindicatur*, Paulus lib. 5. Sentent. Tit. 4. *Acerrimo errore*, aut vt in vetuſtis codicibus, *Acriſſimo*, l. 4. C. de Inceſt. nupt.

ΑΚΡΟΔΡΥΑ apud Græcos, omnes arborum ſpecies appellantur, l. 236. in fin. D. de verb. ſignif. Suidas Ἀκρόδρυα καρποὶ δενδρικοὶ, πάντες οἱ τῶν δένδρων καρποί. Moſchopulus, ἐν συλλογῇ Ἀττικῶν ὀνομάτων. Δρυῶν κοινότερον πᾶν ἐκάλουν δένδρον οἱ παλαιοὶ, οὕτω καὶ Ἀκρόδρυα πᾶσαν τὴν ὀπώραν.

ACVISSE & *Coacuiſſe vinum* dicitur, quod acetum factum eſt, l. 9. in fin. D. de contrah. empt. l. 85. D. de legat. 3. l. 1. in prin. D. de peric. & comm. Vnde *Acor*, in l. 4. §. penult. D. de peric. & commo. id eſt, vt vetus Gloſſarium exponit, *vitium vini quod acuit*. *Acida vina*, l. 6. D. de peric. & comm.

ACVS in ornamentis muliebribus numeratur in l. 27. §. ornamentorum. D. de auro argen. *Acus* autem Iſidorus lib. 19. Etymolog. cap. 30. eſſe ait, *quibus in fœminis ornandorum crinium compago retinetur, ne laxius fluant, & ſparſi diſſipentur capilli*. Quæ verba ille tranſcripſit ex B. Hieronymo in cap. 3. Eſaiæ. Martial. lib. 14. Epigram.

Figat Acus tortas ſuſtineátque comas.

Tertullianus in libro de pœnitentia: *Cedo Acum crinibus diſtinguendis*. Ex quo *Acus Crinalis*, appellatur ab Apuleio, lib. 8. de Aſino aur. Inde *Acicula capitis*, ὑποκοεις-ικὼς, in l. 1. de repudiis in C. Theodoſ.

AD *Aliquid*, pro Aliquatenus, non omnino ſeu plenè, l. 11. §. quotiens. D. de munerib. & honorib. l. 1. §. dies. D. quando appelland. ſit, l. 1. §. ſunt autem. D. ne quid in flum. pub. l. 2. §. deinde ſextus. D. de orig. iur. l. 1. D. de legat. præſt. l. 112. §. vlt. D. de verb. obligat. l. 74. D. de adquir. vel omitt.

Ad certam Condicionem conſtitui ſeruitus, verbi gratia, Quandiu volam, l. 4. D. de ſeruitutib. *Ad certam condicionem datus Tutor*, l. 14. D. de tutel. l. 3. §. Idem erit. D. de ſuſpect. tutor. id eſt vſque ad certam condicionem, l. 8. §. 1. D. de Teſtam. tut. *Ad diem conſtitui obligatio, veluti, vſque ad Calendas dare ſpondes?* l. 44. D. de verb. obligat. *Ad diem dari hereditas*, l. 34. D. de heredib. inſt. *Ad diem dare*, id eſt die dicta, l. 24. D. de pecun. conſtitut. & *Tollere vinum*, l. 5. D. de peric & commodo. *Ad diem promiſſa pecunia*, l. 77. de verb. oblig. *Ad Tempus*, id eſt vſque ad tempus, l. 4. §. vlt. D. de precar. l. 14. D. de tutel. l. 2. D. de Decurionib. l. 44. D. de Oblig. & act. l. 1. D. pro ſoc. l. 28. D. de liberal. leg.

Porrò his verbis, *Ad Plautium*, *Ad Maſſurium Sabinum*, Notæ ad eos iuris auctores ſcriptæ ſignificantur, Inſtit. de heredib. inſtit. & in Indice Pandectis Florentinus præfixo, ex quo apparet, *Iulianum, ad Minicium & Vrſeium: Iauolenum, ad Plautium: Pomponium, ad Mutium, Sabinum, & Plautium: Vlpianum, ad Sabinum: Paulum, ad Plautium, Sabinum, Vitellium, Neratium*, Notas ſcripſiſſe.

ADÆRATA, ad æris pretium redacta, dicunt Impp. in l. vn. C. de collat. donat. poſſ. lib. 10. ex qua emendanda eſt, l. 15. C. de errogat. milit. anno. lib. 12. in qua *Adhærere* pro *Adærari*, cum vitio ſcriptum eſt. Alia huius verbi exempla inuenire eſt in Cod. Theod. l. 3. l. 28. & 32. de erog. mil. an. l. 3. de equor. conl. l. 6. de conl. don. vel rel. poſſ. l. 7. de indulg. debit. Nou. Theod. & Val. de Trib. fiſc. Nou. Val. & Mar. de rel. al. vel don. poſſeſſ.

Hinc *Adæratio*, æſtimatio ſpecierum in ære, l. 14. C. de erogat. mil. anno. lib. 12. l. vlt. C. de milit. veſte lib. 12. & in Cod. Theodoſij in l. 30. de erog. mil. an. l. 5. de milit. veſte, l. 6. de conl. don. vel releu. poſſ. Nou. Theod. & Val. de trib. fiſc. Nou. Val. & Marc. de ſuar. boar. & pec.

ADAVCTÆ *Facultates*, & aliâs, *Auctæ*, l. 10. §. auctis. D. de vacat. l. 17. §. eos. D. de excuſationib.

ADCRESCERE *Bona*, l. 42. §. 1. D. de bon. libertor. *Dominium*, l. 35. D. ad leg. Aquil. *Pars legato*, l. 2. D. quod legat. & l. 23. §. vlt. D. de inoff. teſtam. *Portio hereditatis*, l. 43. D. ad Sc. Trebell. l. 4. D. ſi tabul. teſt. *Partes*, l. 31. & l. 35. D. de adquir. vel omitt. *Portiones*, l. 5. & l. 12. D. de bon. poſſeſſ. & l. 6. C. de impub. & aliis. *Portioni, non Perſonæ*, l. 14. D. de except. rei iud. *Vſusfructus*, Tit. de vſufr. adcreſc. & *Vſusfructus proprietati*, l. 18. §. 1. D. de pigner. act. l. 31. §. Si ancilla. D. de ædilic. edict.

Adcreſcendi ius, l. 3. §. vlt. & l. 6. D. de bon. poſſeſſ. l. 17. D. de hered. inſtit. l. 59. D. de adquir. rer. domini.

ADDICO. Vnum hoc è tribus ſollemnibus verbis Prætoris fuit, quod faſtis diebus illi ſine piaculo fari licebat: nefaſtis verò, nefas erat: Auctores, Varro lib. 5. de lingua Latina, Macrob. lib. 1. Saturnal. cap. 16. *Addicere bona in publicum*, Cæſar. lib. 1. de bello ciuili, Nec in publicis modò ſed & in priuatis quibuſlibet venditionibus hoc verbo vtebantur. Sic *Addicere fundum*, l.

7. §.

7.§.Procurator.D.pro emptore.& *Rem*,l.22.§.Iulianus.D.mandati. Tertullianus in lib. de pœnitentia, *hoc enim pretio dominus veniam Addicere inſtituit*. Vetus Gloſſar. Addicere, συμπεριπεσεῖν, προσπαρεῖναι.

Itaque qui ea lege venierat fundus, vtſi intra certum tẽpus melior condicio adferretur, inemptus eſſet, *in diem Addictus* dicebatur, L.3.D.ad l.falcid.l.9.D.de aqua & aquę pl.l.41.D.de rei vindic.l.11.§.ſi fundus.D.quod vi aut clam.Et ea lege facta venditio, *In diẽ Addictio* vocatur, toto Tit.de in diẽ Addict.l.2.§.ſi in diẽ.D.pro emptore,l.vlt. D.de iure fiſc.Ea in Indice Βασιλικῶν, ſic definitur. ἀγορασία ἢ πρᾶσις ἐπὶ ὅρῳ γινομένη, ἵνα γινομένης ὑπερτιμήσεως, ἤτοι ἐπαυξήσεως τοῦ τιμήματος, εἰ ὁ πωλῶν συνδεξάμενος ἐν συμφώνῳ τῆς πράσεως ὅρῳ ἀναλύσῃ ταύτην ἡ πρᾶσις.

Addici alienæ poteſtati,l.3.§.Iulianus,D.de liber.exhib.*Bona*,l.1.C.ne pro dote,l.6.C.de bon. auct.iud.*Dominium*,l.vlt.C.Si in cauſa iudic.*Domino*,l.1.C.de Iure domin.*Pignora*,l.15. §. ſi pignora,& §.Si poſt,D.de Re iud.

Addici bona libertatum conſeruãdarum cauſa dicebãtur, quæ nemine ſucceſſore ab inteſtato exiſtente, cùm in ea cauſa eſſent vt venire deberent, libertatum tuendarum gratia alicui addicebantur, qui idoneè creditoribus de ſolido quod cuique deberetur ſoluendo cauebat. Tit. de eo cuĩ libertatis cauſa bona addic. in Inſtit. l.2.& l.4.D.de fideicommiſſ.libertat.§.vlt.Inſtit. per quas perſonas cuique adquir.

Addicti olim dicebantur qui ęris alieni cauſa creditoribus in temporariam ſeruitutem adiudicabantur: inter quos & ſeruos quid intereſſet ab vtroque Quintilian.Declamat.311.& lib. 7.Inſtit.Orator.cap.3.exponitur.

Addici dicebatur etiã *Iudex Arbitérve*, qui ex formula à Prætore dabatur, vel ex cõuentione litigatorũ ſumebatur, l.30.l.46.& l.80.D.de iudic.Et ita *Addictus actioni arbitrariæ Iudex*, l.3.in fi.D.quod certo loco. *Addictus familiæ erciſcundæ iudicio Arbiter*,l.30.D.famil.erciſc.& *Index Addictus de hæreditate diuidenda*,l.59.§.vlt.D.ad Sc. Trebell.Quomodo emendanda eſſe verba,l.7. & l.16.C.famil. erciſc.ex ſuperiorum locorum collatione cùm ſatis intelligerem, adhibitis manuſcriptis codicibus qui *Addictus*, non, vt vulgo legitur, *Aditus*, ſcriptum habent, in ea ſententia magis ac magis ſum cõfirmatus.Ex quibus etiam deprehendi in l.1.C.de recept.arbitr. ſimile mendum eſſe, legendúmque, *Arbitri ex compromiſſo iure perfecto Addicti*.Eſt & idem error in Inſtitutionib.Tit.de offic.iudic.in prin.vbi, *Noxali iudicio Aditus*, pro, *Addictus*, ſcriptum eſt. Atque ita accipienda cenſeo illa legis Mamiliæ verba, *Iudicis datio, Addictióque eſto*. Varro lib.5. de lingua Lat. *Hinc illa, Indixit bellum, Indixit funus, Prodixit diem. Addixit iudicium*. Nec verò dubito quin Valer.Maxim.lib.8.cap.2. *Addictus* ſcripſerit, vbi nunc *Additus*, ſcriptum eſt.Sed hæc alias accuratius.

ADDITAMENTVM *Ædium*,l.91.§.vlt.D.de legat.3.*Nauis*,l.242.D.de ver.ſignif.*Vſurarum*, id eſt incremẽtum,l.70.§.1.D.de legat.2. l.23. C.de vſur.

ADESSE, aduocationem præbere, cauſamq; alicuius patrocinio ſuo defendere ſignificat,l.6.& l.vlt.D.de poſtulan.l.1.§.aduocatos D.de var.& extraord.l.5.§.ſunt qui putent. D. de his quæ vt indig.l.19.§.1.D.de donationib.l.9.D.de pœn.l.7.D. de iure fiſci,l.2. C.de aduocat.diuer.iud.vt & apud.Plaut.Amphitruo Act.4.Scen.vlt.Cic.lib.2.de Oratore.Senecã, lib.5.de Benef.cap.8.Plinium,Epiſt.11.lib.2.Sueton.inClaudio cap.38.Ouid.lib.3.Amorum. *Munera det diues: ius qui profitebitur, Adſit*.Donatus in Prologum Andrię. *Adeſte*, ait, *animis ſcilicet, Auxilium præbere: vt Aduocatus ſcilicet Reo dicitur Adeſſe*. Idem in Phormionem. Act.2. Sc.3. *Adeſſe cauſæ propriæ dicuntur Patroni & Amici*. Itaque cùm imperitus aduocatus apud Prętorẽ cauſam agens ſe clienti *Supereſſe* dixiſſet, ſcitè Prætor reſpondit, *Tu planè ſuperes, non Ades*, vt eſt apud Agellium, lib.1. cap.22.Eodémque ſenſu verbum παρεῖναι Plutarch. περὶ πολυφιλίας vſurpat.

Nec alienæ tantùm, ſed & propriæ cauſæ agendæ *Adeſſe* ipſimet litigatores dicuntur, l.29. D.de Inoff.teſt.l.19.§.vlt.D.de recept.qui arbitr.l.2.§.Senatus.D.de Iure fiſci,l.20.C.de euictionib.Sic *Adeſſe Auditorio*,l.1.D.an per alium.*Ad agendam cauſam*,l.vlt. D. de appellat. *Ad Iudicium*,l.55.D.de Euictionib.l.18.§.vlt.D.quod vi aut clam,l.3.§.1. D. Quæ in fraud. cred. *Cauſæ agendæ*,l.1.C.de peric.& comm.*Cauſæ ſuæ*,l.69.D.de procuratorib.*Die cognitionis*,l.73.§.1.D.de Iudic.*In locum inhoneſtum*,l.21.§.Sed ſi. D.de recept.qui arbitr.*Iudicio*,l.8.C.de Euictionib.l.2. C.quomodo & quando,l.3.C.de Accuſationib.

Adeſſe monumento,l.44.D.de manum.teſtam.

ADFECTARE HOC,l.2.§.vlt. D. ſiquis cautionib.& l.5.D.ex quib.cauſ.maior.*Nuptias*. Paul.lib.2.Sent.Tit.19.*Per Ancillas ad Dominam*, idem Paul.lib.2.Sentent.tit.27.*Tutelam*, l.18.§. vlt.D.de L.Cornel.de fal.

Adſectari Gloria,l.11.D.de pœnis & Tutela,§.item Tria,Inſtit.de Excuſat.tut.

17. D. de actionib.em.*Domus cum omnibus Adfixis*, l. 18. §. vlt. D. de inſtruc. vel inſt.

ADGNASCI dicuntur *Liberi* qui poſt teſtamentum factum ſui heredes naſcuntur, l. 3. l. 6. §. 1. l. 13. de iniuſto rupto, l. 34. §. 1. D. de teſtam. milit. l. 29. D. de manum. teſt. Separantúrq; vt diuerſa *Adgnaſci*, & *Succedere*, l. 6. D. de iniuſt. rupt. Adgnaſcitur namque, qui ſuus naſcitur, quémq; nemo natiuitatis, vel adoptionis tempore antecedit. Succedit vero qui ortus quidem ſui tempore ab alio pręuertitur, ſed poſtea, eo de medio ſublato, proximum locum ſubintrat. Vlp. Tit. 24. Regular. *Adgnaſcitur ſuus heres, aut Agnaſcendo, aut Adoptando, aut in manum conueniendo, aut in locum ſui heredis ſuccedendo: velut, Nepos mortuo filio, vel emancipato*. Cicer. lib. 1. de Oratore. *Nunquis ex Teſtamento quod paterfamilias ante fecit quàm ei filius natus eſt, hereditatem petit? Nemo: quia conſtat Adgnaſcendò rumpi teſtamentũ*. Et ita *Adgnaſci ſui heredes*, l. 3. §. vlt. D. de agnoſc. & alend. & *Adgnaſci ſuus patri*, l. 2. §. ſi quis ex. D. ad Sc. Tertul. Nec ij tantùm qui viuo patre eduntur, ſed & qui poſt mortem eius, *Adgnaſci* dicuntur, l. 3. D. de iniuſto rupto.

Hinc ADGNATIO *filij*, l. 1. C. de ordine Iudiciorum: & *Poſtumi*, vel *Poſtumæ*, l. 22. D. de liberis & poſt. l. 24. §. ex teſtamento, & l. 47. D. de fideicomm. libert. l. 1. C. de poſtum. hered. *Sui heredis*, l. 43. D. de vulg. & pupill. l. 19. D. de iure codicil. l. 1. & l. 8. D. de iniuſto rupto. *Quaſi Adgnatione*, l. 13. D. de iniuſto rupto. Vlp. Tit. 23. Regular. *Adgnatione rumpitur Teſtamentum, id eſt, ſi ſuus heres Adgnaſcatur, qui neque heres inſtitutus eſt, neque vt oportet exheredatus eſt.*

Adgnaſci, pro Adgnatione iungi, & adgnatum fieri, l. 7. l. 10. l. 23. D. de Adoptionib.

ADGNATI, vt Caius definit, appellantur, *Qui per virilis ſexus perſonas cognatione iuncti ſunt: quaſi à patre Cognati: veluti, Frater eodem patre natus: fratris filius, nepóſve ex eo*, l. 7. D. de legit. tutor. Quæ verba etſi ex Caij, lib. 1. Inſtitut. ſumpta, inſcriptione id ipſum teſtante, dicãtur, in ea tamen Inſtitutionum Caij Epitome, quæ hodie circumfertur, ſub Tit. de inteſtat. hereditat. paulò aliter Adgnati definiuntur eſſe, *Per virilem ſexum defuncto propinquitate coniuncti*: Quales eſſe ibidem ait, *Conſanguineos fratres, ſiue ex eadem matre, ſiue ex diuerſis genitos: Item Patruum, id eſt, fratrem patris, & fratres Patrueles, id eſt, de ſingulis germanis natos. Inter fœminas verò ſolam ſororẽ conſanguineam Adgnatam, & germano ſuo defuncto ab inteſtato ei Adgnationis iure ſuccedere: Reliquas verò fœminas, hoc eſt amitam, patris ſororem, vel fratris filiam maſculis propinquis Adgnationis iure non ſuccedere*. At in Lege Dei, Tit. 16. ex Caij Inſtitut. lib. 3. hęc verba referũtur. *Vocantur autem Adgnati qui legitima cognatione iuncti ſunt. Legitima autem Cognatio hæc eſt, quæ per virilis ſexus perſonas coniungitur. Ita qui eodem patre nati ſunt, fratres Adgnati ſibi ſunt: qui etiam Conſanguinei vocantur: nec requiritur an matrem eandem habuerint. Item Patruus fratris filio, & inuicem is illi, Adgnatus eſt: Eodem numero ſunt fratres patrueles inter ſe, id eſt, qui ex duobus fratribus progenerati ſunt: quos plerique etiam Conſobrinos vocant*. Illam verò Caij definitionem, non has poſteriores, Iuſtinianus in ſuas Inſtitutiones tranſcripſit ſub Tit. de legitima Adgnator. Tut.

Adgnatorum vtique nomen ex XII. Tabulis manaſſe Paulus indicat in l. vlt. D. de gradib. & adf. vbi *Agnatos*, ait eſſe, *Per patrem cognatos ex eadem familia: Qui autem per fœminas tantum coniunguntur, Cognati nominantur*. Additq; *inter Adgnatos & Cognatos hoc intereſſe, quod inter genus & ſpeciem. Nam qui Adgnatus, & Cognatus eſt: Non vtiq; autem qui Cognatus eſt, & Agnatus eſt. Alterum enim Ciuile, alterum Naturale nomen eſt*. Idem lib. 4. Sentẽt. 4. Tit. 8. *Inter Adgnatos & Cognatos hoc intereſt, quod in Adgnatis etiam & Cognati continentur: Inter Cognatos verò Adgnati non comprehenduntur. Et ideo Patruus, Adgnatus eſt, & Cognatus: Auunculus autem, Cognatus tantummodo*. Vlpian. lib. Regular. Tit. 27. *Adgnatos* interpretatur *Cognatos virilis ſexus per mares deſcendentes eiuſdem familiæ*. Idem Vlpian. eiuſdem libri, Tit. XI. *Agnati ſunt à patre Cognati, per virilem ſexum deſcendentes eiuſdem familiæ: veluti Patrui, fratres filij, fratre patruele*. Madeſtinus verò in l. 5. D. Vnde legitimi, *Inter Adgnatos*, inquit, *& Cognatos hoc intereſt, quòd in Adgnatis & Cognati continentur: in Cognatis non vtique, & Adgnati. Verbi gratia, Patris frater, id eſt Patruus, & Adgnatus eſt & Cognatus: Matris autem frater, id eſt, Auunculus, Cognatus eſt, Adgnatus non eſt*. Vetus Gloſſarium, *Adgnatus*, ὁ ἀπὸ ἀρσενικȣ γένȣ καταγόμενος. Adgnati autem deſinunt eſſe familia mutati, l. 5. D. de cap. minut.

Vnde ADGNATIO, quam Modeſtinus in l. 4. §. Cognationis, D. de gradib. & adfin. definit, eſſe *Ciuilem Cognationem, videlicet, quæ per mares contingit*. Atque ita *Adgnationis legitimum ius*, à *Cognationis neceſſitudine*, B. Ambroſius ſeparat, Epiſt. 66. lib. 8. Sic *Adgnationis ius*, l. 34. D. de pactis, l. 4. D. vnde Adgnati, l. 4. C. de legit. heredib.

Adgnati, cùm de furioſis agitur, Curatorum loco ponuntur. l. 12. D. de curat. fur. l. 2. C. eod. tit. l. vlt. D. de nouat. l. 3. D. de tutel. l. 4. D. de manumiſſionib. l. 63. D. de ſolution. l. 10. D de alienat. Iud. mut.

Adgnata etiam *Gregis*, vel *Armenti*, dicuntur, quæ ex pecoribus naſcuntur & gregi accedunt, l. 68. D. de vſufruct. l. 10. §. ſi ſerui, D. de iure dot. Eodémq; ſenſu *Adgnata ex mancipiis*, l. 38. §. pater, & l. 41. §. ſorori, D. de legat. 3. l. 21. D. de opt. leg. l. 28. D. de inſtruct. vel inſtrumen.

Sic *Adgnatos fœtus, vel partus*, in l.1.D.ſi is qui teſtam.liber.& *Adgnata Res*, l.4. §.non ſolum, D. de furtis.

ADGNOSCERE pro Suſtinere, Subire, Suſcipere. Sic *Adgnoſcere æs alienum*, l.35. §.1. D. de heredib. inſtituend. *Cibaria*, l.11. §.planè, D.ad exhib. *Damnum*, l.54.D.locati.l.21.§.1.D.de appellationib. *Impenſas*, Paul.lib.5.Sententiar.Tit.10. *Munus*, l.5.C.de obſeq. patr. *Munera*, l.3. §. quamuis, l.9.& l.vlt.§.patrimoniorum, D.de munerib. *Officium*, l. vlt. D. ad municip. *Onus æris alieni*, l.35.§.1.D.de heredib.inſtituend.l.34.§.vni, D.de leg.3. *Onus hereditatis*, l.88. §. quæ marito, D.de legat.2. *Onus alimentorum*, l.15.in prin.D.de aliment.vel cibar. legat. *Onus vſurarum*, l.54.D.locati. *Onera*, l.20.§.ſi filiusfa.D.famil.erciſc. *Onera hereditaria*, l.2. C.de hæredit. action. *Partem dimidiam damni* l.52.§.quidam, & l.63.§.in heredem, D.pro ſocio. *Periculum*, l.13. & l. 36.§.vlt.D.ad municip.l.1.C.de ſuſpect.tut.l.2.§.idem ſcribit.D.de adminiſt.rer. l.3. D. qui petant tutor. Paul.l.1. Sententiar.Tit.4. *Penſitationes publicas*, l.vlt. C. ſine cenſu. *Pœnam*, l.55.D.pro ſocio. *Sumptum litis*, l.5.§.abeſſe.D.Commodati. *Partem ſumptus*, l.32.§.Lucius, D.de vſufr. *Tributa*, l.1.C.ſine cenſu. *Vſuras*, l.7.§. ſi vſuras, l.9.§. ſed ſi ſub vſuris. D. de adminiſtr. & peric.tut.l.33.D.de petit. hered. *Agnoſcere emptor, quod publici vectigalis nomine præſtitum eſt*, l. 2.§.ſi quid publici, D. de hered. vel act. vend.

Adgnoſcere, pro admittere, adire, amplecti. Sic *Adgnoſcere bona*, l. 6. §. ſi fiſco, D. ad Sc.Trebel.l.4.§.eandem, & §.ſi bona, & l.50.§.ſi quis D.de legat.1. *Hereditatem*, l. 58. D. ſol. matr.l.12.D.de adquir.vel omitt.l.1.D.de bon. poſſ. fur.l.15.§.vlt.D. ex quib. cauſ. maior.l. 90.D.de l.1.l.2.C.de iur.deliber. *Partes inſtitutionum*, l.41.§.qui diſcretas, & l.45.D.de vulg. & pupill.l. 9. §. vlt. D. quib. ex cauſ. in poſſ. *Portionem ſibi datam*, l. 10. §. illud, D. de bonor. poſſ. cont. tabul. l. 79. D. ad Sc. Trebell. *Succeſſionem*, l.88.D.de adquir. vel. omitt. l. 2. C. de legat. heredib. l. 4. C. de poſtlim. rer. ver. Denique, *Adgnoſcere & Repudiare* aduerſantur, l. 2. D.de adquir.vel omitt.l. 11. D. de auctor. & con. tut.

Adgnoſcere Legatum, id eſt velle ad ſe pertinere, vt loquitur l.31.D.de bon.libert. l. 12. D. de inoff.teſt.l.6.C.de legat.l.59.D.de legat.2.l.8.§.1.& §.ſi ſeruo, D. de bon.libert. *Partem eius rei quæ legata eſt*, Paul.lib.3. Sentent. Tit.7. *Quod ſibi relictum eſt*, l.92.D.de condic. & dem. *Adgnoſcere Legatum*, & *Repellere*, opponuntur, l.81.§.1.D.de legat.1.

Adgnoſcere bonorum poſſeſſionem & *Accipere* pro eodem vſurpantur in l.3.§.vlt.D.de Carbon. edict.l.1.§.ſufficit, & l.vlt.D.de bon.poſſ.ſec.tab.l.6.D.de adquir.vel omitt.l.3.l.7.C.qui admitti, l.1.C.quando non petent, l.1.C.vnde legitimi, l.1.l.3. & l.12. C. de iure deliber. l. 1. C. quor.bonor.l.vlt.D.de vent.in poſſ.mit. *Adgnoſci bonorum poſſeſſio*, l.vlt. D.quis ordo in bon. poſſ.l.1.§.1.D.ſi tab.teſt.l.24.D.rem rat.hab.l.8.§.1.D.de inoff.teſt.l.63.§.à municipib. D. de bon.poſſ.l. 8.D.de ſtipulat. præt. & *Legatum*, l.4.§.1.D.de fideic.libert. *Adgnoſci Bona à Fiſco*, l. 5. C. de bon. auct. iud.

Adgnoſcere iudicium defuncti, l.8.§.ſi conditioni, & l.23.§.1.D.de inoff.teſt.l.2.& l.8.§.vlt. D. de bon.libert.id eſt Voluntatem defuncti probare, l.31.§.1.D.de inoff.teſt.l.8.C.de inoff.teſt. & *Comprobare iudicium*, l.vlt.D.eod.Tit.

Adgnoſcere voluntatem, l.45.D.de fideicom.libert.l.6.C.de inoff.donationib.

Adgnoſcere autem, vt a querela inofficioſi repellatur, videtur, qui quale quale iudiciũ defuncti cõprobauit, l.vlt.D.de inofficioſo. Itaque non tantùm qui in Teſtamẽto adſcripſerit poſt mortem patris, conſentire ſe, ſed & qui aliàs voluntatem probauerit, veluti ſi ex teſtamento legatum petenti aduocationem præbuerit, procurationémve ſuſceperit, vel quod ſibi ex teſtamẽto condicionis implẽdæ cauſa ab herede vel legatario datum fuerit, ſciens ceperit, legatúmve ex Teſtamẽto ſibi non adſcriptum petierit, *Adgnouiſſe* erit exiſtimandus, l.9.§. Papinianus, D. ſi condicioni, l.12.§.vlt.l.penult.& l.vlt.§.eodem in fin. Sed & ſi hereditatem ab heredibus ſcriptis emerit, vel res ſingulas, ſciens eos heredes eſſe, aut conduxerit prædia, aliúdve quid ſimile fecerit, vel ſoluerit heredi, vel ab alio ſibi legatam rem quam ille ex teſtamento conſequutus erat acceperit, videbitur *Adgnouiſſe*, l. 23. §. 1. l. penult. §. vlt. D. eod. Debitor quoque, ancillam ſuam pignori obligatam manumittere rogatus, *Adgnouiſſe* defuncti creditoris voluntatem videtur, ſi ab herede conuentus, vſus eſt exceptione, vel aliàs voluntatẽ ſuam oſtendit, l.45.D.de fideicomm.libert.

Adgnoſcere Tutelam filio delatam pater videtur, ſiue geſſit, ſiue gerenti filio conſenſit, ſiue omnino tutelam attigit, non etiam ſi monuit ſolùm, l.7.D.de Tutel.

Adgnoſcere debitum, l.46.D.de adminiſtr.& peric.l.2.C.ad Sc.Macedon.l.16. & l. 44. D. de adminiſtr.& peric. *Fidem*, l.2.C.de commodato. *Bonam fidem*, l. 9.§.penul. D. de adminiſtr. & peric.l.4. C. de non numer. pecun. *Honorem*, l. 5. §.vlt.D.de iure immunit. l.1.C.de his qui

ſponte.

ſponte. *Pietatem*, l. 3. C. de patr. pot. *Socium*, l. 62. §. in heredem. D. pro ſocio. *Teſtamentum*, l. 3. D. de lege Corn. de falſ.

Adgnoſcere quod ſic actum, id eſt adprobare. *Adgnoſcere* Sententiam, l. 10. §. vlt. D. quando appel. ſit, l. 10. §. vlt. l. 17. D. de appellat. id eſt, adquieſcere ſententiæ.

Adgnoſcere *filium*, l. 6. D. de his qui ſui. *Nepotem*, l. 5. C. de nuptiis. *Partum*, l. 1. §. denuntiare. D. de agnoſc. & alend. Sic *Adgnoſci Liberi à parentibus* dicuntur, quos quaſi ex ſe natos in familiam admittunt. Rubr. de agnoſc. & alend. l. 29. D. de man. teſt. l. 9. D. de Carb. ed. Sueton. in Auguſto cap. 65. *Ex nepte Iulia, poſt damnationem editum infantem adgnoſci, alíque vetuit*. Extant & apud eundem in Iulio cap. 46. & in Claud. cap. 14. vt & apud Valer. Max. lib. 9. cap. vlt. huius locutionis exempla. Apud Plinium certè lib. 10. Epiſt. de *Liberis cognoſcendis*, pro *adgnoſcendis*, vitioſè ſcriptum videtur.

Adgnita *fraude*, l. 32. §. interpoſito. D. de adminiſtr. & peric. Adgnitis *inſtrumentis*, l. 11. D. de exceptionib. Adgnito *legato*. l. 3. D. de iur. patron.

Adgnitio *bonorum poſſeſſionis*, l. vlt. D. quis ordo in bon. poſſeſſ.

Adgnoſcere, id eſt, regnoſcere, vt Adgnoſcere *ſeruum* l. 3. §. ſi quis ante. D. ad exhib. & *Signa*, l. 17. D. teſtamen. quemad. aper. Sic Adgnoſci *Fugitiui ſerui*, l. 1. §. tandiu. D. de fugitiu. & apud Paul. lib. 1. Sententiar. Tit. 6. *Noxius ſeruus*, l. 3. §. ſi reus, D. ad exhib. *Signa*, apud Paul. lib. 4. Sententiar. Tit. 6.

ADGREDI, id eſt, prouocare, l. 1. §. arietes. D. ſi quadrupes pauper.

Adgredi *Accuſationem*, l. 2. §. 1. D. ad L. Iul. de adulter. *Collegam*, l. 1. §. ſi inter de Magiſtr. Conuen. *Cum ferro*, l. 28. §. Graſſatores, D. de pœnis.

ADGRESSOR l. 1. §. excuſantur. D. de Sc. Sillan. l. 2. D ad L. Cornel. de Sicar.

Adgreſſores, pro prædonibus & raptoribus, l. 3. §. non tantùm. D. de incendio, ruina. & apud Paulum lib. 5. Sentent. Tit. 3.

ADGRESSVRA, Impetum latronum, ac prædonum ſignificat, l. 5. C. de pignerat. act. l. 12. C. de locato, l. 4. D. famil. erciſc. l. 3. §. ſi cùm omnes, D. de Sc. Silan. l. 5. §. qui deſertionis. D. de re milit. l. 7. D. ad L. Pomp. de parricid. quo verbo & Apuleius lib. 7. de Aſino aureo vtitur. *Adgreſſum* dicit Vlpianus in l. 17. §. ſi quis autem, D. ad Sc. Trebell.

ADHERENTIA *membro Armaria*, l. 52. §. ſed ſi bibliot. D. de legat. 3. *Quæ religioſis Adherent*, l. 43. D. de rei vindicat.

ADHIBERE *Aggerem, vel aliam munitionem*, l. 1. §. ſunt qui. D. ne quid in flum. publ. *Amicos*, l. 21. D. de vſuris. *Concubinam*, l. vlt. §. vlt. D. de diuort. *Curam*, l. 3. §. vlt. D. de off. præfec. vigil. *Diligentiam*, l. 11. D. de peric. & commo. l. 1. §. 1. D. de oblig. & act. *Diſtinctionem*, l. 1. §. in honorariis. D. de extraord. cognit. l. 11. D. de his quæ vt indign. l. 45. §. ſi quis. D. de furtis. *Dolum*, l. 17. D. ſol. matr. l. 6. C. comm. vtr. iud. & apud Paulum, lib. 1. Sentent. Tit. 9. *Fideiuſſores*, l. 10. & l. 14. §. ſi quis. D. quod met. cau. *Nautas*, l. 1. §. 1. D. de exercitor. *Fraudem*, l. 11. D. de his quæ vt indign. l. 45. §. ſi quis. D. de furt. l. 1. C. de peric. tut. *Interpretationem*, l. 5. D. de incend. ruina. *Medicum*, l. 31. §. culpam. D. de ædilic. edic. *Menſorem*, l. 1. §. 1. & l. 3. §. Pomponius. D. ſi menſ. falſ. mod. *Metum*, l. 10. & l. 14. §. in hac. D. quod met. cau. & apud Paulum lib. 1. Sentent. Tit. 9. *Moram*, l. 17. D. de peric. & commo. & l. 6. D. pro ſoc. *Mulierem ad ſatisdandum*, l. 6. §. 1. D. qui ſatisd. cog. *Patronos*, l. 12. D. de publ. iud. *Preces*, l. 2. §. vlt. D. de precar. *Rationem*, l. 2. §. diuus. D. qui pet. tut. *Remedium*, l. 1. §. ſi quis. D. de oper. nou. nunt. *Vim*, l. 12. §. vlt. & l. 14. §. in hac. D. quod met. cauſ. *Obſtetrices*, l. 1. §. ex hoc, & §. notandum. D. de inſpicien. vent. *Pœnam*, l. 1. §. ex hoc. D. de vent. inſpicien.

Adhiberi *Auctoritas*, l. 2. D. de auct. & conſ. *Cautio*, l. 1. D. furti aduerſ. naut. *Conſilium*, l. 15. §. vlt. D. de man. vind. *Cuſtodes*, l. 14. §. vlt. D. de offic. præſid. *Diſtinctio*, l. 95. §. quæſitum, D. de ſolutionib. l. 1. C. quib. ad libert. *Dolus*, l. 5. C. de inutil. ſtipul. *Duæ partes Decurionum*, l. 3. D. de decret. ab ord. *Fides*, l. 1. D. de quæſtionib. *Fides placitis*, l. 7. D. mandati. *Fideiuſſor*, l. 16. D. vt legat. ſeu fideicomm. l. 3. C. de his qui accuſ. l. 6. & l. 8. §. illud, & l. 20. §. vlt. D. de fideiuſſor. l. 10. D. quod met. cau. l. 25. §. vlt. D. de recep. qui arbit. l. 3. C. de his qui accuſ. non poſſ. *Menſor*, l. 6. §. Item, D. ſi menſor fals. *Metus*, l. 14. §. aliquando. D. quod met. cau. l. 5. C. de inutil. ſtip. *Modus & opera*, l. 137. §. item. D. de verb. oblig. *Nautæ*, l. 1. D. furti aduerſ. naut. *Ordo*, l. 14. §. gerendorum. D. de munerib. & honor. *Preces*, apud Paul. lib. 5. Sententiar. Tit. 6. *Remedium*, l. 23. C. famil. erciſc. l. 27. D. de rei vind. *Reſciſio*, l. 3. §. ſi emãcipatus. D. de bonor. poſſ. cont. tab. *Quæſtio*, l. 1. D. de quæſtionib. Paul. lib. 5. Sententiar. Tit. 14. & apud Cicero. lib. 1. de Diuinatione. *Tormenta*, l. 18. §. in ea. D. de quæſtionib. & apud Paul. lib. 5. Sententiar. Tit. 14. *Tutor*, l. 1. D. quod falſ. tut. *Verbera*, l. 16. §. D. de pœnis. *Vis*,

l. 5. C. de his quæ vi, l. 1. §. occiſorum, D. de Sc. Sil. *Adhiberi Teſtes ad teſtamentum faciendum*, dicuntur, l.14. & l.15. D. de teſtib. l.18. & l. 20. l. 21. l.27. & l. 30. D. qui teſt. fac. l. 14. D. de reb. dub. l.22. D.de fideicommiſſ. Paul. lib. 5. Sentent. Tit. 15. & 25. Vlpian. lib. Regular. Tit. de Teſtament. Ad *Teſtimonium*, l. 15. D. de Teſtib. *Ad ſcribenda teſtamenta*, l. 3. & l. 5. C. de his qui ſibi adſcrib. *In cauſis*, l. 1. §. 1. D. de teſtib. l. 4. C. eod. tit.

Adhibita manu per vim ædificare, l. 9. §. 1. D. quod met. cau. *Adhibita vi, & quaſi manu, mortis cauſam præbere*, l.51. D. ad L. Aquil.

Adhiberi præterea dicitur is cuius nomen ſtipulationi inſeritur, vel addiicitur, vt loquitur l. 98. §. qui ſtipulatus, D. de ſolutionib. Sic, *Adhiberi qui ſtipulentur*, l. 33. D. ſol. matrim. l. 72. D. de iure dot. l.10. D. de dot. præleg.

Adhibere heredem fratri, id eſt adiicere, l. 85. D. de hered. inſtit. & *Fraudem verbis*, l. 43. §. ſi quis, D. de furt. *Adhibitio conuiuij*, apud Gaium Inſtit. Tit. 1.

ADHVC *Tutor*, l. 16. D. de Tutel. & ration. Cui opponitur, *Quondam Tutor*. *Adhuc erit dicendum*, l. 14. §. 1. D. de alim. vel cibar. *Quis dixerit*, l. 1. D. vt in poſſ. legat. *Tantundem dicit*, l. 8. D. de bon. poſſeſſ. cont. tab.

ADIACENS *poſſeſſio*, l. 41. §. legauerat, D. de legat. 3.

ADIGERE *iureiurando*, l. 6. D. de iure patron. & l. 31. D. qui & à quib. id eſt, *Ad iurandum Adigere*, l.15. D. de iure patronat. Eodem ſenſu, *Adigere iuſiurandum*, l. vlt. D. qui & à quib. & *Adigere ad iuſiurandum tutorem*, l. 5. C. de reb. credit.

ADIICERE aliquid fundo, l.8. D. de legat. 2. *Adiicere & Detrahere ſtipulationi*, aduerſantur, l. 1. §. ſi quis D. de verb. obligat.

Adiicere abſolutè, pro ad pretium aliquid addere, & pluris liceri. l. 7. D. de in diem addict. *Adiicere pretium*, l.19. D. de diem addictio. & *pretio, decem vel quina*, l. 17. D. eo. tit. *Adiectum pretium*, l. 19. D. eo. tit. Vnde *Adiectio*, pro incremento & additamento ad primum pretium, l. 15. & l. 17. D. de in diem addictio, l. vlt. D. de iure fiſ. l. 1. C. de vendend. reb. ciuit. lib. 11. SIC *Adiectio*, *Prima, Secunda, Tertia*, l. 11. D. de in diem addict. *Superior, & Poſterior*, l. 17. D. eo. tit. Hinc illa, *Adiectionem*, ſeu *Adiectiones*, *Admittere*, l. 11. §. vlt. D. de in diem addict. l.21. §. vlt. D. ad municipal. *Adiectione Superari*, l. 35. D. de minorib. *Adiectio* autem dicitur *Fieri*, l. 17. & l. 19. D. de in diem addict. l. 41. D. de rei vindic. Facta verò *Admitti*, l.4. D. de in diem addict. *Recipi*, l.10. D. eod. tit.

Adiici, dicitur is cuius perſona non adquirendæ obligationis gratia, ſed ſolutionis cauſa ſtipulatione comprehenditur. Quod fit cùm quis ſibi aut Titio ſtipulatur. Nam Titij perſona in hoc tantum adiicitur, vt ei rectè ſoluatur, l. 95. §. quæſitum, l. 98. §. qui ſtipulatus, D. de ſolutionib. l. 56. §. qui ſibi, & l. vlt. §. vlt. D. de verbor. oblig. Vnde qui ſolutionis tantum gratia adhibetur, *Adiectus* appellatur, l. 59. D. de ſolutionib. l.28. D. de ſtipulat. ſeruor.

Adiici etiam dicitur qui coheres alicui datur & adiungitur, l. 7. D. famil. erciſcund. l. 78. §. 1. l. 85. & l. 89. D. de heredib. inſtituend. §. vlt. Inſtit. de legat. Vnde *Adiectus heres*, pro coherede, in l. 7. & l. 32. D. de vulg. & pup. l. 78. in fin. l. 85. D. de hered. inſtit.

Adiici Condicio Hereditati, vel Legato, l. 14. D. de condic. inſtit. *Poſſeſſio*, l. 16. D. de adquir. rer. do. *Tempus in Teſtamento*, l. 17. D. de diuerſ. reg. *Sorti vſuræ*, l. 34. D. de legat. 3.

Adiecto nomine, l.25. §. ſi duos, D. de vſufruc. & contrà, *ſine vlla Adiectione*, l. 7. §. vlt. D. de Stipulat. ſeruor. *Adiecta filiæ perſona experiri*, l.7. §. ſi verò, D. de pact. dot. id eſt, *Adiuncta*, l. 2. §. 1. D. ſoluto matr.

Adiectio Abſentis, l. 126. §. Chryſogonus, D. de verb. oblig. *Alterius materiæ*, l.35. D. de contrah. empt. *Diei*, l. 15. D. de dam. inf. *Domicilij*, l. 11. D. de Senatorib. *Dominorum*, l. 11. D. de Stipulat. ſeruor. *Hominum*, l. vlt. §. ſi plures, D. de bon. damnat. *Legati*, Vlpian. lib. Regular. Tit. 23. *Nominis*, de l.126. §. Chryſogonus, l.7. §. 1. D. de ſtipul. ſeruor. *Perſonæ*, l. 12. D. de oper. libert. *Stichi*, l. 1. §. Stipulanti, D. de verb. oblig. *Summæ*, l. 14. D. de annu. leg. *Temporis*, l. 34. D. de man. teſt. *Vicini*, l. 5. D. comm. præd.

Hæc, Ea, vel *Illa, Adiectio*, l.13. D. de hered. inſtit. l. 30. D. de legat. 1. l. 192. D. de verb. ſignif. l. 6. §. 1. D. de pecul. leg. l. 4. C. de vſuris, l. 15. l. 67. & l. 68. D. de hered. inſtit. l. 81. §. ſi libertas, & l. 108. §. ſi ei, D. de legat. 1. l. 46. D. de legat. 3. l. 22. §. 1. D. de aliment. vel cibar. l. 169. D. de verb. ſignif. l. 40. §. Titius, D. de ſtatuliber. l. 6. §. ſed ſi ego, D. de negot. geſt.

ADIMERE *Actionem*, l.2. D. de pignerat. act. *Arborem*, l.1. §.1. D. de arborib. cæd. *Ciuitatem*, l.6. D. de interdict. & releg. *Facultatem*, l.7. D. de donationib. l.16. C. de diſtract. pignor. *Honorem*, l.8. C. de decurion. *Iuriſdictionem mandatam*, l.6. §.1. D. de offic. Proconſ. *Legata*, l.5. D. de l. Corn. de falſ. *Libertatem*, l.24. C. de liber. cau. *Partem Bonorum*, l.4. D. de interd. & releg.

Peculium

Peculium filio, vel ſeruo, l.45.& l.53.D.de pecul.l.1.D.de in rem verſo,l.38.D. de actionib. empti.l.31.§.pater.D.de donationib.*Pecuniam*,l.7.C.ſolut.matr.*Spem libertatis*, l.9. D. de ſtatuliber.*Vim*,l.4.D.de Publicia.

Adimi Actio.l.2.§.1.D.ſolut.matrim.*Arbitrium*,l.8.D.de man.teſt. *Bona*, l. 8. §.1. D. de bon. damnat.& l.vlt.§.1.D.de bon.cor.l.8.C.de inoff.teſtam.*Electio*,l.3.C.de duob. reis. *Heredi-* §. vlt. Inſtit. de codicil. l. 17. §. ſi eodem,D.de teſt.milit.l.15.§.regula,D.de liber.& poſt.l.2. 2.C.de codicil. *Legata*, Rubr. de adimend. legat. *Libertas*, l. 10. §. vlt. & l. 59. D. de manumiſſ. teſt. l. 50. & 59. D. de fideicomm. libert. l. 13. C. de teſtam. manum. l. vlt. D. de adimend.legat. Vlpian.lib.Regular.Tit.3.*Ius deferendi*,l.2.§.Senatus,D.de iure.*Legatum*, l.22. D. de leg.Corn.de falſ.*Peculium*,l.37.D.de adminiſtr. & peric..l.26.§.ſi filio fa.D.de condict. indeb.l.3.C.de ſolutionib.*Perſecutio*,l.1.C.ſi antiquior.*Loco militiæ*,l.7.C.de Sentent.paſſis.*Poteſtas*, l.20.C.de fideicommiſſ.*Via*,l.11.D.de ſeruitutib.*Vita, & ciuitas*.l.1. C. de bon. damnator. Vetus Gloſſar. *Ad mpta dicuntur Legata illa, quæ Teſtator ademit legatario, volũtate mutata. Vi Adempta res*,l.31.D.de act.empt. Liuius lib.1.*Vi ademptum ius. Ademptis Bonis Deportatus*,l.5. C. de Sentent.paſſ.*In exilium datus*,l.3.C.ſi pendent.appell. *Relegatus*, l.57.§.vlt.D.de adminiſtr.& peric. & apud Paulum, lib.5. Sentent. Tit.22.& 23. *Adempta parte bonorum*,l.38.§.ſi quis, D.de pœnis, l.1.C.de fideiuſſorib. & *Adempta dimidia parte bonorum relegatus*,l.11.§. cum quidam.D.ad L.Falcid.Paul.l.5. Sentent.Tit.25.*Adempta loca militiæ*, l.7.C.de Sentent. paſſ.

Ademptio bonorum,l.1.D.ſi pende.appell.l.10.D.de accuſation.l.3.§.legis,D.ad l.Corn.de ſicar.l.20.C.de fideiuſſor.l.3.C.de Sentent.paſſ. *Hereditatis*,l.17.§.vlt. D.de condicion.*Legatorum*,l.14.D.de iure codic.l.33. D.de legat.1.l.14.& l.26.D.de adimend. legat. l. 2. D. de condict.indeb.l.11.D.de ſeruitutib.Inſtit.de adempt.legat.*Libertatis*,l.13.§.vlt.D.de ſtatuliber. & Rubr.de ademptione libertatis.*Vſus*,l.14.§.1.D.de vſu & habitat.l.74.D. de adquir.vel omit.

Adimplere,id eſt,ſoluere,l.43.§.vlt.D.adminiſtr.& peric.l. vl. C. de teſtam. manumiſſ.l.4.C.de conueniend.fiſc.deb. lib. 10. *Adimplere fidem*, §. vlt. Inſtit. de fideicommiſſ. libert.

Adire, quemadmodum Paulus ex Feſto notat, interdum ſignificat Accedere: vt cùm dicimus, *Adeo* Prætorem. Sic *Adire Competentem Iudicem*,l.5.§.vlt.de appell.recip.l.2.§.ſin autem, D. ſolut.matrim.l.2.C.de excuſationib.tut.l.1.C.de liber.cau.l.1.C.qui petant.tut. l. vlt. C. de crim. ſtellionat. E*um cuius de re notio eſt*,l.4.C.de diſtract.pignor. E*um qui prouinciæ præeſt*, l.8. & 9. D. de off. præſid. *Præſidem Prouinciæ*, l.1. §. vlt. D. de requirend. l. 3. D. de fugit, l. 46. D.de fideicommiſſ.libert.l.3.C.de noxalib.action. l.20. D. de minorib.l.1. C.de ordin.iudicior.l.9.C.de probationib.l.1.D.de aliment.pup. præſt. l.4. C. de his qui accuſ.l.2. C.vbi & apud quos,l. 9. C.de probationib. l. 3. C. de execut. rei iud.*Prætorem*,l. 5.§. vlt.D.Depoſiti,l. 11.§.ex facto,& l.20.D.de minor.l.7. §.1. D. de reb. eorum, l. 11.§.vtrum, D.ad Sc.Trebell.l. 5.D.de minorib.l. 3.§.vlt.D.de liber. cau. l.5. C. de bon. proſcript.*Principes*,l.2.§.vlt.D.ſi ingèn. manumiſſ.l.5.D.de appellationib. recip. *Rectorem prouinciæ*,l.11.C.de furtis.

Adiri Arbiter,l.2.§.ſi intra,D.de recept. *Competens iudex*,l.6.C.de pact.inter empt. & vend.l.1. C. de prædiis minor.*Conſules*,l.50.D.de condic.& dem.*Hi quorum de re notio eſt*, l.5. §. imperator,D.vt ni poſſeſſ.legator.*Iudex*,l.vlt.C.vbi de criminib.l.7.& l.16.C.famil.erciſc. l.9. C. ſi cert.pet.l.9.C.de condic.ob cauſ.l.7.C.de teſtamenrar.tut.l.18.C.de probationib.l.59.§.vlt. D.ad Sc.Trebel.*Præfectus vrbi*,l.1.§.cùm patronus,& l.2.D.de off.præf.vrb. *Præſes Prouinciæ*, l.24.D.de dam.inf.l.32.D.de minorib.l.1.C.de fide inſtrumentor.l.3. C.ſi minor. ſe maior.l. 2.C.de commodato,l.5.C.de reſcind.ven.l.5.C.de pact.inter empt.& vendit.l. 12. C. de rerum permutat.l.12.C.de iure dot.l.19.C.de liber.cauſ.l.2.C.ne tutor.vel curat.l. 1. C. vt caution.l.2.& l.3 C.de liber.exhib.l.9.C.de non numer.pecun.l.4.C.de locato, & cond. l. 9. C. de adminſtr.tut.*Prætor*,l.15.D.de iuriſdictione,l.8.§.ſi prætor,D.de tranſactionib.l.3.§.1.D.de liber.cauſa,l.30.§.adeundus,D.de fideicommiſſ.libert.l.1.D.vbi pupil.l.81.§.1. D. de ſolutionib.l.23.C.de excuſ.tutor.l.44.D.de damno inf.l.2.D. de feriis.*Princeps*,l.24.D.de damn. inf. l.33. D.de re iudic.*Procurator Cæſaris*,l.3.C.ſi ex por.& apud Paul.lib.5. Sententiar. Tit. 12. *Rector Prouinciæ*,l.5.C.comm. vtriuſque iud.l.9.C.de non num. pecun. l. 3. C. ſi à non compet. iud.l.8.C.de condic.indeb.*In ius Aditum erit*,l.6.D.de feriis.Cicero lib. 6. in Verrem, *Cùm ad Prætorem in ius adiiſſent*. Ex quibus nemo non videt in Epitome Liuij lib. 86. vbi vulgò, *litigatores à quibus adhibebantur, vadimonia Romam deferre iuſſit*, emendandum, *litigatores, à quibus Adibatur, vadimonia Romam differre iuſſit*.

Adeundi iudicis facultas, vti accipiatur, vide l.1.§.Dies,D.quand. appel. ſit. Sic *Adeundi Prætoris poteſtas*, l.4.D.ne vis fiat ei.*Aditio prætoris*,l.1.§.numeratur.D.de oper. no. nunt. Adibantur autem Magiſtratus, vel *pro Tribunali*, vel *per Libellum*,l. 5.§.imperator.D.vt in poſſeſſ. legator.l.2.

C.quemadm.teſt.aper.Princeps etiam Adibatur *per Libellum*, l.33. D.de re iudic Tacit. lib.4. *Componit ad Cæſarem codicillos: Moris quippe erat quanquam præſentem ſcripto adire.* Et ita, *Adeuntes*, accipe apud Senecam in lib.de Tranquill. vitæ.

Adire Hereditatem, eſt eam amplecti & adgnoſcere: accedere ad hereditatẽ, & vt Græci interpretes dicunt, προσελθεῖν τῇ κληρονομίᾳ: vel, vt Lucianus in Gallo, παρελθεῖν εἰς τὴν οὐσίαν. *Adit* autem *hereditatem*, qui verbis vel facto aliquo, bona ſe mortui adprehendere, hereditatem admittere, eámque ad ſe pertinere velle teſtatur. In eandémque ſententiam, *Subire hereditatem*, legimus in l.1.§.1. D. de diuerſ. reg. & *Adire bona*, l.1. C. de teſtam. milit. Quo ſenſu, & *Adire nomen*, dixit Velleius Paterculus de Octauio loquens, quem Cæſar teſtamento adoptauerat, noménque ſuum ferre iuſſerat. Propriè autem *Adire* Extranei dicuntur, qui aliás heredes non ſunt, vt *Sui Immiſcere ſe*. Ideóque hæc ſeparantur in l.3.§.vlt.cum l.ſeq.D.quib.ex cauſ. in poſſ. eat. l.7.§.reſtitutus, D.de minori. Cicero tamẽ Philipp.2. *Hereditatem patris Adire*, dixit.

Aditio Hereditatis, l. 45. D. de adquir. vel omit. l.77. D.de diuerſ. regul. & *Aditio ſimpliciter*, l. 22. D. de minorib. l. 20. §. 1. D. de bonor. poſſ. cont. tab.

Adire ad Riuum, l. 11. §. vlt. D. comm. prædior. *Aditum in hortum per domum habere*, l. 91. §. vlt. D.de legat. 3. *Aditum ad ſe præſtare*, l.19. D.de in ius voc.

Aditum præſtare & Redimere, l. vlt. D.de ſeruit.præd.vrb. l.44.§.vlt.D.de legat.1. idest *Acceſſum*, vt loquitur, l. 10. D. de ſeruitut. præd. vrban. ſeu *Tranſeundi ius*, vt in l. 15.§. 1. D. de vſu & vſufr. *Aditus ad Sepulchra*, id eſt Adeundorũ ſepulchrorum ius, l.5. D.de ſepul. viol. Proinde *Aditus*, ab Itinere & Via ſeparatur, l. 1.§.vlt. D.ſi vſusfruct. petetur. & D. l. 5. *Aditum ex publico habere*, l. 3. §. Labeo, D. vti poſſidet.

ADIVDICARE *Nomina Reipublicæ*, l. liberto. 21. §. Lucius, D. de ann. leg. *Partem dotis*, l. 59. §. vlt. D. ad Sc. Trebell. *Res*, §. ſi familiæ, & §. eadem, Inſtit. de off.iud.

Adiudicari Agri, l. 3. C. comm. diuid. *Bona fiſco*, l. 39. D. de iure fiſc. *Emolumentum*, l. 16. §. vlt. D. de his quæ vt indign. *Seruus Aduerſario*, l. 34. §. vlt. & l. 35. D. de euict. *Pars*, l. 18. §.cui conſequens, D.de dam.infec. *Per Arbitrum*, l. 18. C. famil erciſc.

Adiudicatione Dominia nanciſcimur, Vlpian. lib. Regular. Tit. 19. *Adiudicationes fieri per Arbitrum familiæ erciſcundæ*, l. 78. D. de hered. inſtit. §. ſi familiæ, Inſtit. de off. iud.

ADIVNGERE *fundo locum*, l. 60. D. de verbor. ſignif. & *Adiungere ad fundum*, Paul. lib. 3. Sent. Tit. 7. *Adiungere crimen*, l. 5. D.de re militari.

Adiungi Coheres, l.14. §. vlt. D. de iure codicillor. *Curatores*, l. 3. §. quamuis & §. vlt. D. de adminiſtr. & pericul. l. 9. D. de ſuſp. tutor. l. vlt. D. vbi pupil. & Paulus lib. 2. Sent. Tit. 30. *Nomen*, Paul. lib. 4. Senten. Tit. 14. *Parietibus Tabulæ*, l.41. §. item hoc, D. de legat. 1. *Tutores Curatoribus*, l. 1. C. quando tutores.

Adiunctiones fundo applicare, Paul. lib.3. Sent. Tit.7.

ADIVVARI *Auxilio*, l. 6. §. ex decreto, l. 13. C. ad Sc. Velleian. *Beneficio*, l. 17. §. ſicut, D. Commodati. *Exceptione*, l. 2. §. ſi quis iudicio, D. ſi quis cautionib. l. 27. §. qui ex Trebelliano, D. ad Sc. Trebell. l. 23. & l. 30. D. ad Sc. Velleian. *Per exceptionem*, l. 30. D.de pecun. conſtit. *Replicatione*, l. 2. D. de except. rei iud. l. 14. §. ſi quis, D. quod met. cau. *Reſcripto*, l.1. D. ſi cui plus. *Vtili repetitione*, l. 2. §. Lucius, D. de annuis legat. *Adiuuanda lex interpretatione*, l.64. D. de condicion. & demonſtr. *Adiuta negotia*, l. 65. D. de condict. indeb.

Adiutor Tutelæ, quem ſolet Prætor permittere Tutoribus conſtituere, qui non poſſunt ſufficere adminiſtrationi, ita tamen vt cum periculo ſuo conſtituant, l. 13. §. vlt. D. de Tutelis. *Adiutor Præſidis*, l. 6. C. quomo.& quan. iud. Vetus Gloſſarium, Adiutor, συλλήπτωρ, συνεργός. *Adiutores Actoris ſerui*, l. 40. §. ſeruus. D. de ſtatuliber. *Adiutores*, autem olim officiis, leuandi laboris gratia, dabantur, qui his vel valetudine impeditis, vel multitudine negotiorum obrutis, opem ferrent, l. 10. C.de numer.lib.12. l.13. C. de diuerſ. offic. lib. 12. & in Notitia Imperij Rom. perſæpe. Sic *Adiutores Cõmentarienſium*, l.4.C.de cuſtod.reor. *Corniculariorum*, l.vlt. D. de iure immunit. *Magiſtri officiorum*, l. 5. C. de principib. agent. lib. 12. *Primicerij Tribunorum Notariorum*, in Notitia quæ ſubiicitur Nou. 4. *Quæſtoris*, l. vlt. C.de proxim. ſacr.ſcrin. lib. 12. *Sacræ memoriæ*, l. 13. & l. 14. eod. tit. *Vrbani officij*, apud Symmach. lib. 1. Epiſt. 22. & Hi verbo Græo Boethi vocantur, l.vlt.C. de tabular.ſcrib.lib.10.

Adiutricis primæ Legionis, meminere Impp. in l.vlt. C. de apparitorib. præf. prætor. & l. vlt. C. de caſtr.pecul.lib.12.in qua latens mendum primi deteximus: Illic enim perperam. *Adiutrice noſtræ Reipublicæ*, pro *Adiutrice noſtra*, legebatur.

ADMETIRI dicimus ea quæ pondere & menſura conſtant, l. 35. D. de contrah. empt. veluti, *Oleum*, *Metretis*: *Vinum*, *Amphoris*: *Frumentum*, *Modiis*: *Admetiri vinum*, l. 1. §. 1. D. de peric. & commo. Sic *Admenſum vinum*, legimus apud Catonem de Re ruſtica, cap. 148. & 154.

Admetiendi Dies, l. 1. D. de peric. & comm.

Admetiri fundum, l.40.D.de contrah.empt. *Opus*, & *Admenſum opus*, l.36.D.locati.

ADMINICVLVM *Iuris*, l.39.§.Curatores, D.de Admin.& peric. *Libertatis*, l.7.§.vlt. D. hered. petit. *Voluntatis*, l.1.Quãdo liceat. *Adminicula Emptionis*, l.72.D.de contrah.empt. & *Verborum*, l.1.C.ſi minor ſe maior. *Adminiculum præbere*, l.21.C.de probationib. *Adminiculo vti*, id eſt, Acceſſione ex perſona auctoris, l.13.§.1.D.de Adquir. poſſeſſ. *Adminiculis* eget. Vſusfructus, ſine quibus vti frui quis non poteſt, l.1.§.1.D.ſi vſusfr.pet. *Adminicula Æquitatis*, l. vlt.C.de his qui per met. *Appellationis*, l.16.C.de appellat. *Prouocationis*, l.1.C.quando prouoc.

ADMINISTRARE *Actum*, l. 1. §. ſi ſeruus, D. ſi is qui teſtam. l. 45. §. 1. D. de neg. geſt. *Actiones*, l. 9. D. de eden. *Annonam*, l. 21. §. in locum, D. de appellationib. *Argentariam*, l. 19. §.1. D. de iudiciis. *Bona*, l. 5. §. quotiens, D. de Carbon. edic. *Bona paterna*, l. 90. D. de ſolutionib. *Bona Reipubl*. l.11.D.de pignorib. *Bona ſua*, l.46.§.in reatu.D.de iure fiſc. *Curam*, l.11.§.ex facto, D.de mun.& honor.l.3.§.non tantùm, D.de ſuſpect.tut. *Duas curas*, l.vlt.D.de vac.& excuſat. *Fideicõmiſſum*, l.3.C.ad leg.Falcid. *In Prouincia*, l.38. D.de ritu rupt.l.46.§.quod à Præſide, D.de iure fiſc. *Magiſtratum*, l.25.D.ad municipal.l.1.§.vlt.D.de magiſtr.cõueniend. l.23. D.de excuſat. *Munera*, l.14.§.de honorib. D.de adminiſt.rer. *Negotia*, l.6.§.videamus, & l.8.D.de negot.geſt.l.19.§.1.D. de iudiciis, l.6.§.1.& l. 49.§.1.D.manda. l.14.§.1. D. de diuerſ. temporal. l.9.§.præterea, D.de pecul.l.1.C.vbi de ratiocin. l.1.C.qui dare tutor.l.1.C. quando mulier, l.6.C.arbitrium tutelæ, l.3.D.de annuis legat. *Negotia Reipubl*. l.46.§.1.D. de adminiſtr. & peric. *Officium*, l.44.D.de contr.empt.l.1.C.ne quis liber.l.2.§.Paulus, D.ad municipal. l.38. D. de ritu nuptiar. *Officio*, l.4.C.ſi cert.pet. *Omnem rem ſuam*, l.20.§.1.D. de liberat. leg. *Partem hereditatis*, l.vlt.D.ſi pars heredit. pet. *Partem negotiorum*, l. 5. D. de magiſtr. conuen. *Patrimonium negligentius*, l.60.§.vlt.D.pro ſocio.l.2.C.de his quib. vt indign. *Prouinciam*, l.3. D. de interdict.& releg. *Rationem*, l.25.§.vltim.D. de ſtatuliber. l.28.§. filia, D.de liberal.leg. *Rationes*, l.9. D.de eden. l. 37. D. de fideicommiſſ. libert. l. 28. §.filius, D. de liberat.leg. l. 1. C. de bonis proſcriptor. *Rempublicam*, l.35. §. vlt. D. ex quibus cauſ.maior.l.8.&.l.14. D.de munerib. & honor, l.vlt.C.vt in poſſeſſio.l.vlt.C.de adminiſtr.Reipubl. *Res*, l.39.§.1. D. de liber. cau.l.25.D.de minorib.l.1.& l.4.C.de teſtament.tut. & l.2.C.qui petant.tut.l.6.D. de eden. *Res ciuitatis*, l.17.§.eos qui.D.de vſuris. *Res fiſci*, §.item, Inſt.de excuſat.tut. *Res municipum*, l.15.§. 1.D.de dolo. *Res Principum*, l.41.D.de excuſationib.l.vlt.C.de interd. *Res Pupilli*, l.35. C. de liberali cauſa. *Res pupillares*, l.1.C.de eo qui pro tut. *Societatẽ*, l.16.D.pro ſocio. *Tutelam, vel Curã*, l.15.§.item, D.de diuerſ.tempor.l.vlt.§.vlt.D.de exceptionib.l.3.§.procurator.D.iudicatum ſolui, l.5.C.de bon.proſcript.l.4.C.de ſentent.paſſ.l.18.§.ſi quis, D. de liber. & poſt. l. 2. & l. vlt.C.de hered.tut.l.1.C.qui num.tut.l.28.§.eum qui, D.de liberat.leg. l. 38. §. ſi ſtipuler. D. verb.obl.l.3.§.non tantùm, D.quod vi aut clam, Paulus lib.2.Sent.Tit.28. *Tutelas*, l.31. D. de excuſat.& l.1.§.ſed æquiſſimum, D.de poſtul.

Adminiſtrari Actus, l.19.D.de fideicomm.libert. *Tutela*, l.1.§.ſi pupillus, & §.nunc tractemus, & l.4.§. ſi filiusfamil. D. de tut. & ration. l. 45. D. de excuſ.l.1.§.ex illa, D. de leg. Corn. de falſ.

¶ *Adminiſtrare aliĳ*, pro diſtribuere, & impartiri, l.10.§.vlt.de inoff.teſtam.ſic *Adminiſtrare fideicommiſſum heres*, l.3. C. ad l.falcid. *Adminiſtrationem Negotiorum*, vel *Rerum ſuarum Mandare*, & *Committere*, l.60.§.duobus, & §.Lucius, D.mandati.

ADMINISTRATORES *Ciuitatis*, l.12.C.de Tranſactionib. *Adminiſtrator rerum Ciuitatis*, l. vlt.D.quod cuiuſque vniuerſit. *Rerum pupilli*, l.13.D.de Tutel.

ADMINISTRATIO *Actus*, l.28.§.Stich.D.de liberat.leg. *Honoris*, l.24.D.ad municipalẽ. *Muneris*, l.12.D.de muner.& honor. *Peculĳ*, l.11.§.vlt.l.13.§.vlt.D.de reb.cred.l.28. D. de pact. *Præſidis*, l.vl.D.de pœnis. *Rationum*, l.9.C.de bonis auctor.iud. *Reipublicæ*, l.6.§.1. & l.14. D. de muner. & honor. *Rerum Ciuitatis*, & *Ciuitatium*, l. 17.§. eos qui, D.de Vſur.l.4.D.quod iuſſu: ſeu *Rerum ad ciuitatem pertinentium*, Rubr.de Adminiſtrat.rer.ad ciuit. *Tutelæ*, l.7. C. de ſuſpect. tut.

Adminiſtrationem peculĳ concedere, & *dare*, l.16.l.40.& l.48. D.de peculio.Habere, l.20.D. de iureiur.l.24.D.de iure dot.l.15.§.ſed & ſi, D.de diuerſ. temporal. præſcript. *Adminiſtrationem dat Prætor Curatori*, l.13.D.de curat.fur. *Adminiſtrationem omnium rerum ſuarum permiſit pater filio*, l.34.§.1.D.de legat.3. *Adminiſtratio omnium rerum mandata Procuratori*, l.12. §.procurator, D. de iniuriis. *Adminiſtratio vniuerſorum bonorum permiſſa Procuratori*, l.12. D.de pigner.actio. *Adminiſtrationes reddere*, l.1.C.de tutor. vel curat.

ADMITTERE, id eſt, Committere, & perpetrare, l.6.D. de decurio.Sic *Admittere Cædem*, l.25.D.de Sc.Silan. *Capitale*, l.27.§.1.D.de pœnis. *Crimen*, l.38.D.ex quib.cauſ.maior. *Delictum*,

l.2.§.1.D.de priuat.delict.*Dolum*,l.9.l.11.§.vlt.& l.13.D.de doli except. l. 1. D. depoſiti, l. 45. D.famil.erciſc.l.1.§.idem Pomponius,D.de dolo. *Facinus*,l.13.§.vlt.D.de off.præſid.*Flagitiũ*, l.17.§.1.D.de teſtamentar.tut.l.45.§.eius,D.de iure fiſci.Paul.lib.1.Sentẽtiar. Tit.10.*Fraudem*, l.vlt.C.de euictionib.*Fraudem capitalem*,l.23.§.excipitur,D.de ædil.edic.*Furtum* , l. 3. §. ſi rem, D. de adquir.poſſeſſ.l.16.D.de condic. furt.l.1. §. vlt. & l. 48. §. ſi ego,D.de furtis. *Inceſtum*, l.38.§.1.D.ad L.Iul.de adult.*Maleficium*,l.17.§.ſeruus,D.de iniur.l.1.§.ſi ſeruus, D.qui teſtam. *Metum*,l.16.D.quod met.cauſ.*Noxam*,l.41.§.vlt.D.de furt.*Parricidium*,l.13.§.vlt.& l. 14. D. de offic.præſid.*Sacrilegium*,l.7.§.vlt.D.de accuſat. *Peculatum*, l.9.§.1.D.ad leg.Iul. peculat.*Scelus*, l.5.D.de cuſtod.& exhibit.*Vim*,l.14.§.Aliquando,D.quod met.cau.

Admittere aliquid Dolo,vel lata Culpa,l.13.§.vlt.& l.16.D.depoſiti,l.6.§.non tantùm,D.de hered.vel act. vend.

Admiſſus Dolus,l.1.§.hæc actio,D.ſi is qui teſtam.lib.l.18.§.1.D. de probationib.l.65. §. diximus, D.pro ſocio.l.19.D.de verb.ſignif.l.3.C.de exceptionib.

Admiſſa Fraus,l.7.D.de ſuſpect.tut.*Iniuria*,l.34.D.de iniuriis. *Negligentia*,l.7. D. de ſuſp.tut. *Vis*,l.14.§.in cauſæ,D.quod met.cau.

Admiſſum Crimen,l.78.D.ad L.Iul.pecul.l.11.§.adulterij,& l.133.D. ad L. Iul.de adult.*Damnum*,l.43.D.ad L.Aquil. *Flagitium*,l.17.D.ad Sc.Silan.l.43.§.mortis,D.de ædil.edic. *Admiſſum iniuria in perſonam*,l.11.C.de iniuriis.

Pro condicione Admittentium,id eſt,eorum qui id crimen Admiſerunt, l. 1. D.de termino mo. qui & *Admiſſores criminum*,in Edicto Diocletiani quod refertur in Lege Dei,Tit.6. Vnde *Admiſſum*,pro delicto,crimine,facto,l.2.D.de abigeis,l.26.D.de pœnis.Hinc illa,*Prout admiſſum ſuggerit*,l.1.& vlt.D.de effract.*Pro modo & menſura Admiſſi*,l.10.& l. vlt. D. de extraord. criminib.l.37.D.de pœn.l.4.C.an ſeruus.Paul.l.1.Sententiar.Tit.17.*Pro Admiſſi qualitate*,l.27.§.vlt. D.de L.Cornel.de falſ.l.3.D.ad Sc.Turpill.l.11.§.mulier,D.ad L.Iul.de adult.Paul.lib.1. Sẽtentiar.Tit.5.*In Admiſſo deprehenſus*,l.8.D.de præſcriptis verb. *Admiſſo alieno*,l.vlt. D. de bonis damnat. *Suo Admiſſo honorem amittere*,l.vlt.D.de pœnis.*De eiuſdẽ hominis Admiſſo ſæpius quæri*, l.6. §.vlt.D.nautæ caupon.*Duplex Admiſſum*,l.38.§.1.D.ad L.Iul.de adult.*Omnia Admiſſa*,l.28.§.omnia, D.de pœnis.*Admiſſa non debere eſſe impunita*,l.95.D.de ſolut.*Ex Admiſſis publicorum iudiciorum*,l.20.D.de accuſationib.

Admittere,id eſt adgnoſcere.Sic *Admittere Bona*,l.4.§.eadem,D.de fideicommiſſ.libert.*Bonorum poſſeſſionem*, l.3.§.à municipibus,& §.vlt.l.5.& l.7.D.de bonor.poſſeſſ. l.vlt. D. de bonor. poſſ.fur.l.23.D. de heredib. inſtit.l. 7. C. de iure deliberand. & *Sibi Bonorum poſſeſſionem*, l.1. §.largius,D.de ſucceſſ.edict.Sic *Admittere ſecundum Tabulas*,l.2.§.1.D. de bonor. poſſeſſ. ſecun. Tabul.

Admittere in Poſſeſſionem,l.12.D.de vi & vi arm.l.1.§.etiam,D.de vent.in poſſeſſ. mitt. l. 28. §. ædium,D.de iudiciis,& contrà,*Non Admittere ingredi volentem*,l.3.D.de vi & vi arm.

Admittere ſocium , id eſt adſumere, l. 19. l.22.& l. 23.D.pro ſocio.l.13.D.de præſcript. verb.

Admittere etiam dicitur,qui facit vt quis admittatur. Sic, *Scriptus heres hereditatem omittendo exheredatum in poſſeſſionem Admittere*, l. 20. §. 1. & §. videamus, D. de bonor. poſſeſſ. cont. Tabul.

Admittere Adiectionem,l.11.§.vlt.D.de in diem addict. *Aduerſus ſe iuſiurãdum*,l.4.C.de in litem iur.*Cauſam*,l.1.D.de liber.exhib.*Cuſtodem*,Paul.lib.2.Sentent.Tit.25.*Excuſationem*,l.1.§.præuaricatorem,D.ad Sc.Turpill.*Familiaritatem*,l.19.D.de off.Pręſid.*Probantem*,l.1.§.item cũ,D.quę ſent.ſine appell.*Quæſtionem*,l.vlt.C.ſi aduerſ.fiſc.*Querelam*,l.12.§.D.de tutor.& cur.dat.l.75.D. de iudic.*Quid in ſe*,l.14.§.vlt.D.de bon.liber.*Soluentem*,l.17. C. de pact. *Subſcriptionem ad argentarium*, l.vlt.D.de obligat. *Subſtitutum in partem*, Vlpian.lib.Regul.Tit.23.*Sumptum iudex*, l.4.§. iudicem,D.de Religioſ.*Tranſactionem*,l.8.§.vult igitur,D.de tranſact.

Admittit Prætor volentem agere. l. 3. §.1. D. ſi quid in fraud. *Delicta Admittunt actiones*,l.53.D.de obligat.*Admittit conditio pœnam*,l.1.D.de pœnis.*Admittit vſuras actio*,l.17. C. de locato. *Admittit hãc opinionem animus*,l.11.§.cum quidam.D.ad l.Falcid.*Facilius Admittimus*,l.11.§.Ariſto,D.quod vi aut clam. *Verba ita admittunt*,l.4.§.ſi qui,D.de fideic.libert.*Admittit Iulianus*,l.8.§.& poſt,D. de fideiuſſorib.*Admittimus ſententiam*,l.1.§.totiens,D.de vet.in poſſeſſ.*Admittit Ratio*,Paul.lib. 4. Senten. Tit. 9.

Admitti Bonorum poſſeſſio,id eſt agnoſci & accipi, l.2.& l.5.C.cõmu.de ſucceſſ.l.4.§.vlt.D.de bonor.poſſ.cõt.tab.l.1.& l.3.§.à municip. & §. vlt.l.7.& l. 13. D. de bon.poſſ.l. 63.§.ſi quis.D. ad Sc.Trebel.Eodemq; genere loquendi,*Admiſſa bona*,id eſt adgnita,l.28.D.de bon.auct. iud.

Admitti,id eſt,recipi.Sic *Admitti Accuſator*,l.9.C.de legatis.*Accuſatio*,l.11.§.1.D. de pœnis. *Addictio*,l.4.§.1.D.de fideicom.libert.*Additamenta*,l.23. C. de vſuris. *Adiectiones* , l.21. §.1. D. ad municipa-

municipalem. *Allegatio*, l.1.§.cùm quis, D.de quæſtionib. *Appellatio*, l.5. D.de appellationib. *Cautio*, l.5. §.vlt.D.de cenſib. *Ceſsio*, l.5.C.qui bonis ced.*Compenſatio*,l.48. D.de rei vind. l. 2. C.de compenſatio. *Crimen*, l.38.§. Idem Imperatores, D.ad L.Iul. de adulter. *Cuſtodes*, l. 1.§. illi.D.de liberis adgnoſc. *Defenſor*,l.5.§. nunc videamus. D.iudic.ſol.*Deſiderium*,l.52.§. vlt. D. de pact. *Excuſatio*, l.15.D.de excuſat. tut. *Falcidia*, l.1.D. ſi cui plus. l.30.§.morte,& l.93. D.ad Leg. Falcid. *Falcidiæ ratio*,l.15.§. non idcirco, D. eod. tit. *Iudicia*, l.1.§.item & l.9. D. de quæſtionib. *Legitimus heres*, l. 10. D.de captiuis, *Fideiuſſor*, l. 3.D. de fideiuſſorib. *Pactum*, l. 29. D. de pactis. *Penſatio*, l.67. §.ſi duos, D. de legat.2. *Pœnitentia*, l.6. D. ad Sc. Tertyll. *Poſtulatio*, l.vlt. §.vlt. D. de appellationib. *Præſcriptio*, l. 13. D. de leg. *Probatio*, l. 15. C. de liberali cauſ. *Quæſtio*, l.25.D.de legat. 3. *Querela*, l.31. D.de minorib. *Ratio*, l. 28. D. qui & à quib. l. 8. C. de ſuſpect. tutor. *Retractatio*, l. 8.D. de adminiſt. rer. *Sententia*, l.9. D. de reb. dub. l.34. D. de oblig. & actionib. *Socius*, l.19.& l.22. D.pro ſocio. *Teſtimonium*, l.20.§. ſeruus, D. de quæſtionib. & apud Paul. lib. 5. Sent. Tit.14. *Trebellianum*, l.16.§.ſed & ſi, D. ad Sc. Trebell.

Admitti ad Accuſationem, l.7.D.de lege Corn. de falſ. l.7.§.vlt. & l.13. D. de accuſationib. l.1. §. Accuſationem, D. ad Sc. Turp.l.31.D.de inoff.l.26. D. ad L. Iul. de adult. *Ad Actionem*, l.15.§. Spóſum, D. de iniuriis. Ad *Actiones Municipales*, l.22. D.ad Sc.Trebell. *Ad Bona*, l.7.D. ſi tab. teſt. l.9. D. vnde cogna. l.1.C.de bon. libert. *Ad Bonorum poſſeſsionem*, l. 12.§. 1. & l. 14. §. Accuſaſſe, D.de bon.libert.l.1.§. hoc autem, & §.vlt. l.3. d.l.14. D.de bon.poſſ. cont. tab. l. 2. §. obiicitur, D.ad Sc. Tertyll. l. 1. §.vlt.D. de legat. 3. l. 1. D. de collat. bonor. l. 7. D. de vent. in poſſ. Vlpian. lib. Regular. Tit. de poſſeſſionib. dand. Rubr. Cod. Qui admitti ad bonor. Ad *Bonorum ſucceſsionem*, l. 50. §. ſi patronus, D. de bon. libert.

Ad Capiendum, l. 114.§.ſi fideicommiſſum, D.de legat. 1. *Ad Collationem*, l.1. §.Ibidem, D. de collat. bonor. *Ad Conductionem*, l. 9. §. Reliquatores, D. de publican. *Ad Excuſationem*, l. 5. §. Amittere, D. de his quæ vt indign. *Ad Fideicommiſſum*, l. 8. D.de legat. 2.l.11. §.ſi cui. d.l.83.§. vlt. D. de legat.3.l.1.D. de aliment.vel cibar. *Ad Hereditatem*, l. 26.D. de condic. & dem. l.13. D. de his quæ vt indign. l. 1.C.quor.bonor.l.vlt. C. de condic.inſtit. Paulus lib. 5. Sentent. Tit. 9. *Ad Honores*, l.8.D.de munerib. l.15.& l. 17.§.In Conſtitutionibus, D. ad municipal. *Ad Legatum*, l. 121. D. de legat. l. 77. §. Inter, D. de legat. 2. l.62.& l.72. Mæuius, D. de condic. & dem. l.1.§. 1. D. ſi quis aliq. teſt. l. 20. D.de reb. dub. Ad *Legitimam hereditatem*, l. 3. D. de adſign. libert.l. 3. §. 1. D. de ſuis & legit. *Ad Libertatem*, l. 57.D.de condic. & dem. *Ad Licitationem*, l.3.D.comm. diuid. Ad *Obligationem*, l. 9.D.de ſtipulat.ſer. *Ad Partem hereditatis*, l.34.D. ad Sc. Trebell. *Ad Perſecutionem*, l. 11. §. plerumque, D. de legat. 3. *Ad Petitionem*, l. 55. D. de pactis, l.20. §. ſed quemadmodum, D.de bon. poſſ.cont. tab. l.24.l. 32.& l.88.§. quiſquis, D. de legat. 2. l. 1. C. de dote cau. *Ad petitionem Legati*, l. 1. §. 1. D. de legat. præſtan. *Ad Portionem bonorum*, l. 20. §. videamus, D. de bonor. poſſ. cont. tab. *Ad Præceptionem*, l.17. D.de dote præleg. l.10. D. de alim. vel cibar. *Ad Priuilegium*, l. 17. §. vlt. D. de bon. auct. iud. poſſ. *Ad Probationem*, l.11. C.de probat. *Querelam*, l.8. §. ſi quis impuberi, & l. 25. §. vlt. D. de inoff. teſtam. *Ad Stipulationem*, l.13.§.qui damni, D. de dam inf. *Ad Succeſsionem*, l. 1. D. de ſent. paſſ. l.6.§.1.D.de inoff. tèſt. l. 3. C. de legitim. heredib. *Ad Teſtamentum*, l. 14. D. de his quæ vt indig. *Ad Teſtimonium*, l. 5. C.de teſtib.

Admitti ex Subſtitutione, l. 3. C.de hered. inſtit. *In Interdictum*, l. 12. D. quod vi aut clam. *In Partes æquales*, l. 23. & l. 24. D. de Condic. inſtit. *In Societatem*, l.1. D. de bon. libert. *Seruus in nauem*, l. 1. §. 1.D. furti aduerſ. naut.

Admitti & Excludi, aduerſantur, l.14.D.de liber.& poſt. *Admitti in poſſeſsionem, qui in eam miſſus eſt*, l.1. §. etiam, D. de vent. in poſſ. l. 5. §. miſſus, D. vt in poſſeſſ. legat. l. 14. D. quib. ex cauſ. in poſſ. & contrà, *Non Admitti*, l.15. §.ſi quis, l.4. §. 1. l. 17. §.non ſolum, D. de damn. infect. & l. 14.D. quib.ex cauſ. in poſſeſſ.

Admittendum eſt, id eſt probandum, l. 34.§.vlt. D.de adquir. poſſ. l. 91. D. ad Leg. Falcid. l. 4. §. vlt. D. de Caſtrenſ. pec. l. 3. §.vlt. D. de tutorib. *Quod facilius Admittendum*, l. 13. §. ſi ex. D. quod vi aut clam.l.2.D.de iuſt. & exhib. & contrà, *Quod nequaquam admittendum eſt*, l.6.D. de ſeruit. leg. l.5. C. quæ res pignori. *Benignius Admitti*, l.6.D.de impenſ.

Quod *Admiſſum eſt*, id eſt receptum, l. 1. D. de dote prælegat. Et contrà, *nec Admiſſum eſt*, l. 98. §. vlt. D.de ſolutionib. *Admittendi caſus*, l. 29. §. quid ſi, D. de liber. cauſ. *Admittenda Sententia*, l.11. D.de bonor.poſſ.ſecund. Tab.

Admittere in Equas aſinum, l. 53. §. ſi quis aſinum, D.de furt. id eſt. Admouere ad initum. Eodémque genere loquendi vtuntur Varro apud Nonium in verbo *Æquimelium*, & Columella lib. 8.cap.2. Vnde *Admiſſarij Equi*, apud eundem Columellam, lib. 6.cap. 27. & Plinium, lib. 28. cap. 15. & *Admiſſura*, apud eundem Plinium lib.20.cap.12.

ADMISSIONVM *Officium*, l.2.C.de priuileg.eor.qui in ſacr.pal.lib.12.C.quod ſub diſpoſitione Magiſtri officiorum ponitur in Notitia Imper. Rom. Ab eo *Admiſſionales*, qui principem adoraturos admittebant, l.vlt.C.de diuerſ. offic. lib.12. Lamprid. in Alexan. *Salutabatur verò quaſi vnus de Senatoribus, patente velo, Admiſſionalibus remotis, aut ſolis his qui miniſtri ad fores fuerant. Admiſſionum* etiam *Magiſtrum* legimus apud Vopiſcum in Aureliano.

ADMODVM *imbecillis ætas*, l.5.§.Quibuſdam, D. de iure immunit. *Admodum impuberes*, l.3. §.1. D. de ſepul. *Admodum iuuenis*, l.6. D. ad L.Iul. de vi pub. *Admodum Adoleſcens*, Cic. lib. 2. Acad.quæſt.Liui. lib. 9. Sic *Admodum puer*, Iuſtin. lib.3. & li.35. Sen.in conſol.ad Marc.c.24.

ADMONERE *Edicto*, l.39.D.de religioſ.& ſumpt.& apud Tacit. lib.1.Sueton. in Claudio cap.16.& 25. *Reſcripto*, l.10. D.de off.proconſ.

Admonendi ſumus, l.6.§. vlt.D.vt legat.ſeu fideicom. l.18. §. vlt.D. ſi quis omiſſa, & l.3. D. de gradib. l.27. D.de noxalib. & l.31.D.de iureiurando, l. 11. D. communi diuid.

Admonere, vt Nonius Marcellus notat, interdum idem valet quod coërcere, & caſtigare. Sic *Telo Admonere*, Virgil. lib. 10. Æneid. *Flagello Admonere*, Collumella lib. 2. cap. 2. *Admonere verberibus*, Seneca, lib. 1. de Clementia cap. 14. Et *Flagro Admoneri*, Valer. Max. lib.1. cap. 1. (ſic enim illic lego) & *Verbere Moneri*, Tacitus lib. 5. Quo in verbo ludens Plautus, Sticho, Act. 1. Sc. 2. *Vos*, inquit, *Monumentis Commonefaciam bubulis*. Eodémque loquendi genere Ariſtophanes in Veſp. κονδύλοις νουθέτησε, dixit.

Hinc *Admonitio fuſtium*, in l.7.D.de pœnis. pro Caſtigatione & Coërcitione. Sic *Leuiſſimum genus* Admonitionis, apud Sueton. in Auguſto cap.39.

ADMOVERI *Probationi*, l.1. D.de quæſtionib.

ADNEGATA *Pecunia*, l.3.in fi.D. de in lit.iur.

ADNEPOS, Adneptis, Græci ἀπέγγονον, ἀπεγγόνην dicunt: hi ſunt Abnepotis, vel Abneptis filius, filia, pronepotis vel proneptis nepos, neptis, l. 1. §. 5. & l.vlt.§.adnepos, D.de gradib. & adfin. Sic in inſcriptio. antiqua, L. Aurelius Verus Antoninus *Neruæ Adnepos* appellatur. A. Nerua enim Traianum, à Traiano Adrianum, ab Adriano Antonium Pium, à Pio Verum adoptatum notum eſt.

Adnotat Præſes requirendum reum, cum in acta refert, eum cuius abſentis nomen defertur, requirendum vt adſit & ſui copiam faciat, vt ne inaudita cauſa damnetur, l. 1. §. 1. D. de requirend. vel abſentib. Et ita A*dnotati Requirendi dicuntur*, l.4. §. reus capitalis, D. de re militari, l. 1. §. diuus, D. de iure fiſc. l. 1.& l.2. & l. 4. in fi. D. de requirend. vel abſent. l. 1. C. eo. tit. l. 6. D. de cuſt. reor. l. 2. C. ſi penden. appellat. mors interuener. l. 6. C. de accuſationibus. Præſides autem, quos A*dnotauerant requirendos*, eos Edictis adeſſe iubebant. Sed & litteras, ad magiſtratus loci vbi conſiſtebant rei, mittebant: vt eo modo publicè, per eos innoteſceret, eos eſſe requirendos *Adnotatos*. Interim verò bona obſignabantur, quæ intra annum recipiebat. poſt annum ſi neque reſponderet, neque haberet qui ſe defenderet, in fiſcum bona cogebantur, l. vltim. D. de requirend. vel abſent. Eáque eſt *Adnotatio*, in l. 4.D. de requir. vel abſent. *Adnotare*, in l. 1. quando appelland. ſit, Præſes dicitur, qui ſubnotat ſibi videri quem Deportandum, idque Imperatori ſcribit, l.6.§.præſides, D. de interdictis & relegat. Plin. lib. 10. Epiſt. ad Traianum. *Fuerunt hi ſimilis amentiæ, quos, quia Romani ciues erant, Adnotaui in vrbem remittendos*. Sueton. in Calig. cap. 27. *Cùm ad ſaginam ferarum muneri præparatarum carnis pecudes compararentur, ex noxiis laniandos* A*dnotauit*. Sic *Adnotatus*, in l. 1.§.1. D.nihil innou. appell. pend. dicitur is quem deportandum Præſes adnotauit, vel de quo deportando principi ſcripſit. Sic *Adnotatio Præſidis*, l. 10. C. de Sentent. paſſ.

A*dnotare Inſulas*, in l. 1. §. hi quibus, D.de legat.3. pro Adſignare. *Annotatio* quandoque reſcriptum Principis ſignificat propria eius manu ſubſcriptum, vt oſtendit Nouella Maior.de homicidio caſu facto. Sic in l. 5. C.ad L. Corn. de ſicar. l.10. C.de ſacroſanct.eccleſ. l.1.C ſi nupt. ex reſcripto pet. l.3. de præſcript. 30.annor. l.2. de quibus munerib. lib. 11. C. l. 7. de omni agr. deſert. & l.2. de bonis vacant. lib. 10. C. l. vn. de his qui à principe vac. l. 5. de itineribmuniend. C.Theod. Et ita à Reſcripto Pragmaticáque iuſſione Annotatia ſeparatur, l.vn.C.de monopol.l.vlt.in fi. de petit.bonor.ſubl.lib.10. C.l.vlt. de nauibus non excuſ.lib. 11.l.23.de decurionib.lib.10. Vetus Gloſſar. A*dnotatio ſacra, eſt illud ſcriptum quod Imperator proprio mentis motu alicui indulget. Adnotatio* aliàs breuem, ſeu priuatam ſcripturam, ſine teſtibus factam ſignificat, qua quis ſibi debitorem adſcribit, l. 5. & l. 7. C. de probationib. l. vlt. C. de conueniendis fiſci debitor. lib. 10.

Adnotare

Adnotare, pro reprehendere, & *Adnotatio*, pro nota, l.82.§.ſeruo, D.de legat.2. *Adnotatio* à Græcis interpretibus παρασημείωσις vocatur. Ea, vt Theodorus interpretatur, eſt, ἤγουν χυδαιότερα τῶν λαλημένων παραλαμβάνουσα, καὶ γράφουσα ταῦτα ὡς ἐν συνόψει καὶ δι' ὀλίγων, ὁποῖα εἴδομεν ὄντα παλαιὰ βασιλικὰ σημειώματα.

ADNVMERARE *Pecuniam*, l.31.D.locati. *Adnumerante ſeruo*, l.2.D. depoſit. vnde *Adnumerari* dicuntur quæ numero conſtant, l.35.D.de contrah.empt.

Adnumerare, pro in numerum referre. Sic *Adnumerare inter vrbanos*, l.99. D. de legat.3. Eodémque ſenſu, *Adnumerari auro facto*, l.32.§.1.D.de aur.arg. *Bonis*, l.73.§.1.D.ad l.Falcid.l.49.D. de verb.ſignif. *Caſtrenſi peculio*, l.3. & l.6.D.de caſtr.pecul. *Inſtrumento*, l.12. §. inſtrumento, D. de inſtr. vel inſtrum. *Suo Generi*, l.55.§.vlt.D.de legat.3. *Supellectili & veſti*, l.2.& l.3. §.vlt. & l. 4.D.de ſupell.leg.& l.12.§.ſi domus, D.de inſtr. vel inſtrum. *Adnumerari*, id eſt adſcribi ſeu imputari. Sic *Adnumeratur culpæ*, l.9.§.Celius, & l.25.§.culpæ, D.locati, l.132.D.de diuerſ.regul. & *Imperitiæ*, d.l.132.

ADOLESCERE, l.50.§.vlt.D.de leg.3. Adoleſco autem, vt Feſtus tradit, ſignificat adcreſco. *Vnde, ait, fiunt, Adultus, Adoleſcens.* Sic *Adoleſcere Infans*, l.10.D.de condict.furt. *Pupillus*, l. vlt. D.ſi quis cautionib. *Pupilla*, l.60.§.quid ergo, D. de ritu nup. *Aduleſcentes*, in libris noſtris appellantur puberes tutela liberati, l.4.§.1.D.de in lit.iur.l.11.§.ex facto, & l.27.& l.41.& l.42.l. penult. D.de minorib.l.39 §.eſt &, D.de procuratorib.l.32 §.interpoſito, & l. 40. §. vlt. D. de adminiſt.& peric. Conſtantinus Hermenopul.lib. 1.Epit.Tit.121. qui curatorum auxilio reguntur, l.1.D.de minorib. Et ita, *Aduleſcentis curator*, l.16.D.de pignerat.act.l.1.§.vlt.D.quod iuſſu, l.53. D.de manum.teſta.l.20.§.vlt.D de tut.& curat. *Aduleſcens curatorem non habens*, l.5. §.Ceſſatũ, D.vt in poſſ.legat. Ideóque à Pueris, Impuberibus, Pupilliſque ſeparantur, Rubric. Rem Pupill.vel Aduleſc.ſal.for.l.1.C.qui munere tutelæ, l.2.C.de cur.fur.l.1.C. de præd. min. l. 7. §. Magiſtratus, D.de Magiſtrat.conuen.l.6.§.1.D.de rei vindic.l.49.D.de minorib.l.7.§.vſuræ, D.de adminiſt. & peric.l.7.D.de ſuſpect.tutor.l.1.§.1.D.de contr.& vt act. l.5. §. ſi actori, D. de pecun.conſt.l.vlt.§.vlt.D.de appellat.l.vlt.C.de hered.tut. Cenſorinus in lib. de die Natali, Aduleſcentem à 14. anno, ad 30.dici ſcribit: ab eo quod, ad id vſque tempus Aduleſcat. Aduleſcentes autem à Modeſtino vocãtur Ἀφήλικες, l.21.D.de tut.& curat.dat.l.3.D.qui pet. tut. Vet.Gloſſ. Ἀφῆλιξ, ὁ ἧττον τῶν κε' ἐτῶν. Et ita, *Aduleſcentis Ætas*, accipiẽda, l.69.§.1.D.de legat.3.

Aduleſcentes etiam, *Adulti* quandoque dicuntur, l.20.in fi.D.de minorib.l.43.§. is qui, D.de Procurator.l.vlt.§.vlt.D.de appellat.l.38.D.famil.erciſc.l.20.§.vlt.D.de liberat.leg.l.1. § in cauſis, D.de adminiſt. & peric.l.6.C.quomodo & quando. Sic *Adultus factus Pupillus*, dicitur, l.vlt.§.vlt.D.vt in poſſeſſ.legat. Et *Adulti Curator*, l.27. D. de appellat.l.8.D.de magiſtrat.conue.l.3.C.ſi aliena res, l.20.C.de excuſationib.tutor. *Adulta Mulier*, l.60.D.de iure dotium. *Virgo*, l.7.C. ad L.Iul.de adulter. *Vxor*, l.34.D. de ritu nupt. Vet. Gloſſ. *Pupillus eſt nondum 14.annos habens: Pupilla verò, nondum annos 12.habens. Adultus quis dicitur ab hac ætate vſque ad 25. annum. Minor generaliter dicitur omnis qui nondum hanc compleuit ætatem. Maior, qui prædictam excedit ætatem.* Aliud Gloſſarium, *Adultus dicitur ab ætate 14.annorum vſque 25.annum.* Eáque eſt *Adulta Ætas*, l.15.C.de excuſat.tutor.l.22.C.de pactis, l.6.C.ad L.Corn.de ſicar. Hircius de bello Alexan. *Adulta iam ætate puer.* Denique Adulti vocantur donec ad legitimam ætatem peruenerint, l.vlt. §.vlt.D.appellat. *Aduleſcentes* porrò & *Adulti*, *Iuuenes* aliás dicuntur.

ADOPTIONIS, ait Modeſtionus, in l.1.D.de adoptionib. *nomen quidem eſt generale: in duas autem ſpecies diuiditur:* quarum altera, *Adoptio* ſimiliter dicitur: Altera, *Adrogatio. Adoptantur, filiifamilias: Adrogantur, qui ſui iuris ſunt:* Caius verò in l.2.D. eod. Tit. cuius verba Iuſtinianus in ſuas Inſtitutiones tranſcripſit, *Generalis, ait, Adoptio, duabus modis fit: aut Principis auctoritate: aut Magiſtratus imperio. Principis auctoritate Adoptamus eos qui ſui iuris ſunt: quæ ſpecies Adoptionis dicitur Adrogatio: quia & is qui Adoptat, rogatur, id eſt interrogatur, an velit eum quem Adoptaturus ſit, iuſtum ſibi filium eſſe: & is qui Adoptatur, rogatur an id fieri patiatur. Imperio Magiſtratus Adoptamus eos qui in poteſtate parentis ſunt: ſiue primum gradum liberorum optineant (qualis eſt filius, filia) ſiue inferiorem: qualis eſt Nepos, Neptis, Pronepos, Proneptis.* Agell.lib.5. cap.19. *Cùm in alienã familiam ínque liberorum locum extranei ſumuntur, aut per Prætorẽ fit, aut per Populum: Quod per Prætorẽ fit, Adoptio dicitur: quod per Populum, Adrogatio. Adoptantur autem cùm a parente in cuius poteſtate ſunt, tertia mãcipatione in iure ceduntur, atque ab eo qui Adoptat, apud eum apud quem legis actio eſt, vindicantur. Adrogantur ij qui cùm ſui iuris ſint, in alienam ſeſe poteſtatem tradunt, eiúſque rei ipſi auctores fiunt.* Vet.Gloſſar. *Adoptio*, υἱοθεσίας, τεκνοποίημα. εἰς ποίησιν alij vocant, Gothi *Adfiliationem*, qui eam barbaram Caio appinxerunt interpretationem, quæ hodie apud eundem, lib. 1. Inſtit. Tit. 4. legitur. Ea *Fortunæ Remedium*, ſcitè à Seneca appellatur.

Adoptator, l.3.§.filius D. de vent. in poſſeſſ. mitt. *Adoptiuus*, *Auus*, l. 1. §. ſi filius, D. de vent.

in poſſeſſ. l.6.§.vlt.D.de bon.poſſeſſ.cont. tab. *Pater*, l.132. D. de verb. oblig. l. 12. §. vlt. D. de Ritu nupt. l 1.§. & ſui, l.9.l.10.§.ſi in Adoptionem,& l.14.§.filius,& §.vlt.D.de bon.poſſeſſ. cont. tab. l.47.D.de furt. l.15.§. vlt.D. ad municipal. l. 22. D. ad L. Iul. de Adult. l. 8. C. de adoptionib. *Filius*, l.14.D.de ritu nupt. Vlpian.lib.Regul.Tit.vlt. Ambroſ. lib.1.de Incarnat. domin. ſacram. cap.8.*Nam & in ipſo vſu noſtro eſt Adoptiuus filius, & verus filius. Adoptiuum filium non dicimus eſſe filium Natura: ſed eum dicimus Natura eſſe, qui verus eſt filius.*

Adoptiui Liberi, l.1.§.ex bonis,D.de bon.damnat.l.1.D.de bonor.poſſ.cont.tab.Quibus *Naturales* opponuntur, l. vlt. D. de bon. damnat.

Adoptiuus Frater, l.3.D. vnde cogn. *Adoptiua Soror*, l.13.§. vlt. D. de ritu nupt. *Adoptiua Cognatio*, Paulus in lege Dei Tit.6. *Adoptiua Familia*, l.3.§.ſi pater & l.6.§.ſi filius, l.8.l.9.& l.14.§.filius D. de bonor. poſſ. cont. tab.l.1.§.is quoque,D.de collat.bon. l.17. §.in adoptiua, D.de munerib.& honor. *Adoptiua Mater falsò exiſtimata*, l.29.§.quoniam,D.de inoff.teſt.

In Adoptionem, Dare, & Dari, l. 3. l.4.& l.29.D.de adoptionib. l.10.§.parentis, D. de in ius voc. l.8.§.in adoptionem, D. de bonor. poſſ.cont. tab.l. 132. D. de verb. obligat. l. 1. §. vlt. D.de legat. præſt. & apud Velleium Paterculum lib. 2. & Valer. Maximum aliquoties. Pater in *Adoptionem habere filium*, dicitur, l. 107. D. de verbor. oblig. *Filius in Adoptione eſſe*, l. vlt. §. 1. D.de legat.præſt. & in *Adoptiua familia eſſe*, l. 39. D. de oper. libert. Adoptare autem & in filij & in nepotis locum licebat. §. 1. Inſtit. de Adoptionib. Et quidem filium emancipatum in locum nepotis Adoptatum, legimus in l.1. §. qui habebat, D. de bon.poſſ.cont. tab. & Nepotem, in locum filij, l.3. §.ſi filium,& l.15.§. ſi pater,D.de bonor. poſſ.cont. tab. Adoptionis planè iura emancipatione diſſoluebantur & finiebantur, l.1.§.liberos, D.ſi tabul. teſtam. l. 55.D. de ritu nup. l.3.§. 1.D. de bon.poſſ. cont. tab.

ADORARE eſt procumbendo venerari. Sic *Adorare purpuram Principis*, l.3.§.de domeſt.& protect. in C. Th., l. 6.C. de aduocat. diuerſ. Iudic. l.1. C. de comitib. & trib. ſchol.lib. 12. l. vlt. C.qui milit.poſſ. lib.12. l.4.C. de conſulib. lib. 12. l.1. C. de apparitorib. præf. prætor. l.1. C. de apparitorib. præf. vrb. Ammian. Marcellin. lib. 21. *Verùm cum primitus viſus, Adorandæ purpuræ datam ſibi copiam aduertiſſet.* In Notitia quoque Imperij Rom. crebrò in officio Proconſulum princeps Agentium in rebus recenſetur, qui *Adorata principali clementia, cum inſignibus exibat.* Talem autem honorem principi in ſalutatione exhiberi ſolitum, Zonaras Tomo 3. in Iuſtiniano, indicat his verbis, ἤδη δ' ἐφθακὼς ἔναντι τοῦ κρατοῦντος ὁ βελλισάριος πείθει τὸν γελιμέρα εἰς τοὔδαφος καταβαλεῖν ἑαυτὸν καὶ οὕτως ἀπονεῖμαι τῷ βασιλεῖ τὴν προσκύνησιν· ὁ δ' ἐποίει τὸ προσταττόμενον καταχεόμενος δάκρυσι· αὐτὸς δὲ βελλισάριος προσέθηκεν ἑαυτὸν ἐνδεικνύμενος τῷ γελίμερι, ὅτι οὐχ ὡς αἰχμάλωτος ἐκεῖνος τοῦτο ποιῆσαι ἀπῄτητο, ἀλλ' ὅτι οὕτω νενόμισται προσκυνεῖσθαι τοὺς ῥωμαίων τοὺς βασιλεῖς. Ex quo apparet humi procumbere, & ad pedes principum prouolui ſolitos, quos illi ſalutationis officio dignabantur. Id quod à peſſimis primùm principibus inſtitutum, Alexandrum reſpuiſſe Lamprid.in Alexādro teſtatur his verbis. *Ipſe Adorari ſe vetuit, cùm iam cœpiſſet Heliogabalus Adorari, more Regum Perſarum.* Capitolin.in Maximinis, *Nam in ſalutationibus ſuperbiſſimus erat, & manum porrigebat, & genua ſibi oſculari patiebatur: nonnunquam etiam pedes. Quod nunquam paſſus eſt ſenior Maximinus, qui dicebat, Dij prohibeant, vt quiſquam ingenuorum pedibus meis oſculum figat.* Atque hoc loquēdi genus à Diuo Auguſtino non vno loco vſurpatur.

ADORNARE *Opus*, l.vlt.§.vlt.D.de operib.public.

ADPENDERE, *Merces*, l. 18. D. de dolo. *Adpendere & Adpendi*, dicuntur res quæ pondere conſtant, l.35.§.in his,D.de cōtrah.empt.Inſtit.quib. mod.re contrah.oblig.

ADPLVMBATVM appellatur quod plumbo vinctum & alij iunctum cōnexúmque eſt, l. 23. §. Item quæcunque,D. de rei vindicat, l. 17. §. Caſtella,D. de Act. empt. *Adplumbata vel adfixa*, l. 2.D.de ſepulchr.viol.Contrarium huic verbum, *Replumbatum*, legitur in l. 19. & l.32. §.1. D.de auro argen.

ADPONI *Auctoritas*, l.139.D.de diuerſ.reg.iur.

Adponi Condicio Contractibus, l.31.D.de obligat. & actionib. *Donationibus*, l. 13. D. de Pollicitationib. *Legato*, l. 20. D. de annuis legat. *Libertati*, l. vlt. D. de fideicom. libert. l.15. D.de ſtatu hom. *Pluribus*, l.56.D.de Condic.& demonſt.

Adponi dies, Legatis, l. 30. D.de legat. 1.l.4. D. de reb.auct. Iud. l. 54. D. de condic. & demonſtr. l. 4.D.de reb. auct.Iud. *Pars*, l.17. D. de heredib. inſtit. *Adpoſitum repudiatum*, l.8.D. de reb. credit.

ADPREHENDERE *Fugitiuum*, l. 1.§.vnuſquiſque,D.de fugitiu.l.2.D.de Leg.Fabia, l.21. §.vlt.D.de Euict. *Furem*, l.5.D.ad leg.Aquil. *Latrones*, l.1.D.de recept. l.5.§.vlt.D.de re milit.

Adprehendere Dominium, Vlp.Tit.7.Regular. *Ius rei vēdita*, l.31.§.1.D.de actionib. empt. *Poſſeſ-*

ſionem,l.11.§.vlt.D.de pigner.act.l.7.D.pro empto,l.10.D.de cōdict.furt.l.38.§.vlt.D. de adquir.poſſeſſ.& *Dimidiæ partis poſſeſſionē*,l.16.D.de pignor.l.1.§.vlt.D.de Saluia.inter.*Rem*,l.47. D.de vſucap.*Res hereditarias*,l.25.§.de eo,D.de hered.pet. *Res pro herede*,l.83.D.de furtis. *Adprehendere perſonam filij*, id eſt comprehendere ſtipulatione,l.56.§.qui ſibi,D. de verb.oblig.

Adprehendi Caſus,*Teſtamento*,l.10.D.de liber.& poſt.*Cauſa*,*Petitione*,l.14.D.de except.rei iud. *Lege*, Paulus,lib.2.Sentent.Tit.27.

Adprehendi Feræ,l.14.D.de adquir.rer.dom.*Fugitiui*, l.47.§.1.D.de legat.1.l. 82.D.de legat. 3.*Latrones*,l.1.§.cùm quis,D.de quæſtionib. *Liber pro fugitiuo*,l.22.D.de iniuriis. *Serui*, Paulus, lib.3.Sentent. Tit.6. *Adprehendi poſſeſſio*,l.17.D.de vſu & vſufructu.

Adprehenſus in Carcere,l.8.§.quiſquis,D.de pœnis.*In furto*,l.vlt.D.de furib.balnear.

ADPROBARE *Cauſam*,l.6.D.de manum.vid.*Contrariam voluntatem*, l. 27. §. liberto. D. de inſtr.vel inſtr.*Iudici*,l. 12.D.de probationib.

Adprobari,pro *Probari*,l.35.D.de minorib.Sic *Adprobari ab herede*,l.58.§.vlt.D.de vſufrct. l.8. D.de auro arg.l.28.§.Titius,D.de liberat.leg.l.63.§.heres,D.ad Sc.Treb.l.33.§.1.D.de leg.3. & *A legatario*,l.78.§.1.D.de legat.3.Hinc illa,*Niſi contrarium Adprobetur*, l. 9. §. vlt. D. de reb. dub.*Niſi euidenter Adprobetur*,l.5.§.1.D.de pecul.leg.l.5.§.1.D.de liberat.leg.*Si quid tibi debitum Adprobatum erit*,l.5.§.Iulianus,D.de pecun.conſtit.*Manifeſtiſſimè Adprobetur*,l. 88. D.de legat.1. *Adprobatū fuerit liquidò*,l.75.D.de iud. *Adprobatū dilucidis probationib*.l.14.§.vlt.D.qui,& à quib.

Adprobatus fideiuſſor, id eſt,vt vulgo loquuntur, certificatus ſoluendo eſſe, l. 5. D. qui ſatiſd.cogant.*Adprobetur eſſe idoneus*,l.18.§.vlt.D.de lege Corn.de falſ.*Adprobata Actio*,l.3. D. de ſeruo corrupto.

Adprobari Opus,l.36.D.locati.& *Bonitas Operis*,l.5.D.eod.Tit.

ADPROMISSORES appellantur qui idem quod Promiſſores promittunt, l. 5. §. ſatis acceptio,D.de verb. oblig.l.64.D.ſol.matr.l.in omnib.D.de ſolut.Feſt. *Adpromiſſor eſt qui quod ſuo nomine promiſit, idem pro altero quoque promittit*. Adpromittendi autem verbo etiam Cicer. pro Roſc.Amerin.vtitur.

ADQVIESCERE, pro Sententiæ adquieſcere,l.1.§.præterea,D.de contrar.& vtili,l.29.§.1.D. de minorib.l.33.D.de excuſationib.l. 2.C.de contrar.iud.

Adquieſcere Inſtrumento, l.7.C.ad L.Corn.de falſ.*Officialibus*,l.9.C.de iure fiſci. *Patri*, l.22.§. necnon,D.ſoluto matr.*Rebus Iudicatis*,l.6.C.de excuſat.tut.*Statutis*,l.1.C. ſi pendent.appellat. l.1.C.de his qui per met.

Adquieſco Celſo,l.7.D.de oper.libert. id eſt eius ſententiæ accedo. *Adquieſcit diſtinguentibus*, l. 7.§.Pomponius, D.de minorib.*Adquieſcere Meridiano tempore*, l.26.D.oper.libert.

ADQVIRERE *ſibi Actionē*,*Perſecutionem*,*Exceptionem*,l.16.D.de liber.cauſa,l.1.D.de verb.oblig.

Adquirere Poſſeſſionem,& *Amittere*,opponūtur, l.62.D.de aquir.vel omitt.vt *Adquirere* & *Omittere hereditatem*,Rubr.D.de adquir.vel omitt.hered.

Adquiri *Actiones*,l.30.D.ad L.Falcid.l.12.§.vlt.D.quādo dies legat.l.1.D.de inſtitor. l.vlt. C.quando dies leg.quor.Legatur *Bonorū poſſeſſio*,l.1.§.quidā,D.*Dominium*,Rubr.D.de adquir. rer.dom.*Dos mulieri*,l.7.D.de pactis dot.*Hereditas*, Rubr. D. de adquir. vel omitt.l.7.§.vlt.D. de bon.damn.*Legatum*,l.32.D. Mandati.*Obligatio*,l.11.§.liberam,D.de pigner.act. §. planè Inſtit.de inutil.ſtip.*Præſcriptio*,l.1.C.comm.de vſucapionib.*Seruitus*,l.2.D.de verb.oblig.

ADROGARI dicuntur,qui ſui iuris ſunt,vt filiifa.Adoptari,l.1.D.de Adoptionib.Et *Adrogatio*,ea Adoptionis ſpecies. Caius in l.2.D.de adopt. *Principis auctoritate Adoptamus eos qui ſui iuris ſunt: quæ ſpecies Adoptionis dicitur Adrogatio: quia & is qui Adoptat rogatur*,id eſt,*interrogatur an velit eum quem Adoptaturus ſit, iuſtum ſibi filium eſſe: & is qui Adoptatur, rogatur an id fieri patiatur*. Vlp. lib.Regul.Tit.9. *Adoptio fit aut per Populum, aut per Prætorē, vel Præſidem Prouinciæ. Illa Adoptio quæ per populum fit, ſpecialiter Adrogatio dicitur. Per Populū qui ſuis iuris ſunt Adrogantur*. Cui conſentiens Agell.lib.5.cap.19.*Quod per Prætorem*,ait,*fit*,*Adoptatio*.Et mox,*Adrogantur ij qui cùm ſui iuris ſint, in alienam ſeſe poteſtatem tradunt, eiúſq; rei ipſi auctores fiunt*.Ibidemq́; à Caio in huius vocis notatione diſſentiens addit,*Adrogatio autem dicta, quia genus hoc in alienam familiam tranſitus per Populi rogationem fit*.Eiúſq; Rogationis ſollennia verba ſubiicit,quæ ſunt à nobis in Formulis expoſita. Igitur apud Populum Adrogationes olim factas, illis Vlpiani & Agellij teſtimoniis planum fit. Ratio verò adhibendi Populi, quantùm ex Cicerone colligo, illa fuit, quòd iure à maioribus prodito libertatem nemo ciuis amittere ſine Populi auctoritate poterat. Verùm tranſlato populi in principem imperio,principali exinde auctoritate Adrogationes fieri cœpere.l.2.D.de adoptio,l.6. C. eod. tit.§.1.Inſtit.eod.

Adrogandum ſe dare, l. 32. D. de ritu nup. l. 3. §. vlt. D. de hered. inſtit. l. 20. D. de liber. & poſtu. l. 7. D. de pecul. lega. l. 3. D. de bon. poſſ. contr. tab. l. 13. D. de captiuis. Et *Præbere*,l.8.§.ſi poſt.D.de iure codicil.& l.4.§.vlt.D.de caſtr.pec.l. 11.D.de bon.poſſ.ſec. tab.

Adrogator,l.19.& l.22.D.de adoptionib. apud Vlpian.lib. Regular. Titul. 9. Vetus Gloſſar. *Adrogator* ὁ λαμβάνων αὐτεξούσιον εἰς θέσιν.

ADSCISCERE,ait Paulus ex Feſto,eſt adiungere,vel adſumere: ſic *Adſciſcere ſibi ſuum heredẽ*, l.40.§.vlt.D.de Adoptio. *Adſciſci Socius*,l.62.§.in heredem,D.pro ſocio,id eſt Adſumi.

ADSCRIBERE *aliquid Codicillis,vel Teſtamentis*,l.1.§.vlt.D.de his quę in teſta. Sic *Adſcribere Hereditatem*,vel *Legatum*,l.1.& l.4.D.de his qui pro non ſcript. *Legata teſtamento*, l.39.§.vlt. D. de legat. 1. l. 30. & l.32. D.de legat.2.*Libertatem*,l.vlt.C.de his qui ſibi adſcrib.l.22. D. de donat.inter vir.l.17.§.vlt.D.ad Sc.Trebel.l.24.D.de fidei commiſſ.libertat. l.9. D. de caſtren. pecul.*Nomen*,l.22.§.ſi quis,D.qui teſtam.fac.poſſ.*Partes*,l.3.D.de hered.inſtit. *Quantitates fundis legatis*,l.14.D.de legat.1. *Se Tutorem*, l.18. D.de L.Cor.de falſ.Paul.lib. 3. Sentent. Tit. 7. *Sibi Legatum*,l.1.§.teſtamento,& l.6. D.ad L. Corn.de Falſ.Paul.l.3.Sentent.Tit.7.*Tutorem filio*,l.69 §.mater.D.de legat.2.l.9.C.de fideicomm.

Adſcribere in Dotem, l.2.C.de dote caut. *Nomen in diuiſione*,l.1.C.de exceptionib.

Adſcribi Teſtamentis Condiciones,l.2.& l.78.D.de condic.& demonſt.l.3.§.condicio,D.de ann. legat.l.16.§.1.D.de iniuſto rupt.l.vlt.D.de condic.inſtitut.l.63.§.ſi ſub condicione, D. ad Sc. Trebell.l.21.§.Lucius,D.de ann.leg.l.51.D.de manum.teſtam.l.11.C. comm. vtr. iud.& *Fideicommiſſo*,l.1.C.de condicionib.

Adſcribi Dies,l.1.& 3.& l.72.§.Cum marina,D.de condicion. & demonſt. *Fideicommiſſum,vel legatum*,l.7.& l.11.§.interdum,D.de legat.3.l.3.D.de lege Corn.de falſ. *Libertas*,l.26.& l.53.D. de manumiſſ.teſt.l.9.& l.24.§.ſi homini.l.32.l.46.& l.52.D.de fideicommiſſ.libert.*Modus*,l.1. C.de his qui ſub mod.*Nomen*,l.4.D.de reb.dub.*Onera ſummæ*,l.3. D. de alimẽt.vel cibar. *Pars*, l.30.§.Titia,D.de adimend.leg.*Portio hereditatis*,l.1.§.ſed & ſi,D.de legat.præſt. *Portiones*, l.88. §.vlt.D.de legat.2.*Seruus*,l.54.§.vlt.D.locati.*Verba*,l.14.C.de donat.inter vir.

Adſcribi Clauſula compromiſſo,l.31.D.de recept.qui arbit. *Adſcribi inſtrument*.l.1.C. de do.promiſſ. *Adſcribi Condicio Mandato*,l.7.C.de fideiuſſorib.

Adſcribi,id eſt imputari,l.40.§.ſeruus,D.de ſtatuliber.Sic *Adſcribi damnum*,l.21.§.1.D.de appellationib.l.1.C.ſi tutor.vel curat.*Periculum collegæ*,l.11.D.ad municipal.

Adſcriptus ſeruus colonæ,l.54.§.vlt.D.locati.*Adſcriptus libertati*,l.10.D.de ſtatuliber.

ADSEQVI *liberam Teſtamenti factionẽ*,id eſt,conſequi,l.41.D.de oper.libert.*Adſectatur*, *qui tacitus frequenter ſequitur*,l.15.§.aliud.D.de iniuriis.

ADSERERE arbores,l.7.§.Caſſius,D.de vſufructu.*Adſerere ſe in libertatem*,id eſt, ex ſeruitute in libertatem proclamare,l.11.§.vlt.D.de iniur. Sed & *ex libertinitate ingenuitatis ſe Adſerere*,ait Saturninus in l.2.§.1.D.ſi ingen.eſſe dicet.& *ex ſeruitute in libertatem Adſerere*,Impp.in l.5.C. de liber.cau.Sic *Liberali cauſa manu Adſerere*,apud Plaut.Pœnulo Act.iiij.Scen.vlt.& Act.v. Sc.ij. & in Perſa,Act.1.Sc.iij.& in Curculione,Act.ij.Sc.ij.& Terent.Adeph.Act.ij.Sc.1.Vnde autem ducta hæc ſit loquendi ratio parum inter veteres conueniſſe ex Varrone, lib. 5. de ling. Lat.& Feſto Põpeio in verbo *Adſerere*,& in verbo *Sartor*, colligere licet. Adſerẽdi autẽ verbũ fuiſſe tam à ſeruitute in libertatem,quàm à libertate ad ſeruitutẽ trahentium Priſcian. lib. 18. notauit.Nam & *Adſerere in ſeruitutem*,Liuius,lib.3.& Tranquil.in Tiber. cap.2. dixere. *Adſertorémque*,idem Liuius eum qui in ſeruitutem petebat, appellat. Vt plurimum autem *Adſertorem* pro alienæ libertatis vindice accipimus: vt Donat. in Adelph. Sc. 1. Act. 2. tradit. quem à Græcis καρπιστὴν vocari,aliàs docui.Et ita in l.vlt.C.de Adſertione toll.& apud Paulũ,lib.5. Sentent.Tit.1.& Tit.33.& Martial. Epigr.1. lib.2. Quintilian.Declamat.288. Sueton.in Iulio. Tertull.lib.1.aduerſ. Marcion. hoc nomen exaudiendum eſt. Vnde *Adſertio*, Rubr. de Adtione tollen.Cod.& apud Plin. lib. 10. Epiſtol. Hinc & *Adſertoriæ lites*, quibus in libertatem quis ex Seruitute ab alio vocabatur,l.vlt.C.de adſert.toll.*Adſerere ſe hereditati*.l.2.§.1. D. ſi ingenuus eſſe dic.*Adſeri cauſæ*,l.1.D.vt cauſæ.

ADSIDERE, id eſt officio Adſeſſoris fungi,l.2.l.3. & l.5.D. de offic.Adſeſſ.*Adſidere in conſilium*,l.vlt.D.eod.tit.& *in prouincia ſua*,l.37.& l.38.D.ex quib. cauſ. maior.*Me Adſidente*,ait Vlp. l. 9.§. Ex facto, D. quod met. cau. Vnde *Adſeſſor* qui in conſilium à Magiſtratu adhibetur, Rubr.de offic.Adſeſſor.D.& de Adſeſſorib.C.l.2.D.quod quiſq; iur.l.vlt. C.de crim. ſacril. & apud Tertull.lib.ad Scapul.& Iul.Firm.lib.2.Matheſ. cap. 5. Vet. Gloſſar. *Adſeſſor eſt qui ab eo qui iudicandi habet poteſtatem adſumitur,aſſociatur,vt ſibi in cauſæ cognitione adſideat*. Adſeſſorem συγκαθεδρον appellat Modeſtinus,l.ἐν μόνον,D.de excuſationib.Huius munus & officiũ, *Adſeſſura* vocatur, [illegible] D. de proxenet. *Adſeſſoriorum* libr.Puteolanus ſcripſerat,quos Vlpianus citat in l.12.D.de pact.Sabinum etiam in *Adſeſſorio* citat Vlpian.in l.5.§.hac lege.D.de iniur.

ADSIDVVS Verbum erat 12.Tabul.vt Cic.Topic.& Soſipater,lib.1.Inſtit.Grãmatic.docent. *Adſidua comparatio mancipiorum*,l.44.D.de vſucapionib. *Duplæ ſtipulatio*,l.quòd ſi nolit.§.quia

adſidua

adſidua, D. de ædil.edic. *Iuriſdictio*, §. 1. Inſtit. de fideicommiſſar. heredit. *Permutatio pecuniæ*, §. conſtituitur. Inſtit. de vſufr. *Adſiduè ſolent*, l. 5. D. de inoff. teſt.

A D S I G N A R E *Ingenuitatem*, l. 8. C. de ingen. manum. *Inſulam Princeps*, l. 1. §. 1. D. de off. præf. vrb. l. 7. D. de interdict. & relegat. *Modum agri*, *Venditor*, l. 5. D. ſi menſor. *Locum vicinus*, l. 7. D. fin. regund. *Opus*, l. 1. §. vlt. D. de pollicitat. *Parentes*, l. 22. C. de liber. cau. *Patrem*, l. 1. D. de liber. & poſtum. *Partem*, l. 22. §. 1. D. famil. erciſc.

Arbiter adſignare certam partem vnicuique coheredum, l. 22. §. 1. D. fam. erciſc. *Prædia*, l. 29. §. vlt. D. famil. erciſc. l. 3. C. ne vxor pro mar. l. 32. §. heredis, D. de vſu & vſufruct. *& Nomina communium debitorum, ſeparatim, diuerſa ſingulis, in ſolidum*, l. vlt. D. de diſtract. pignor.

Adſignare pater prædia filio, l. 39. §. 1. D. famil. erciſ. & *generaliter, aut ſpecialiter*, l. 21. C. eod. tit.

Adſignare Res, l. 1. §. eligitur. D. de ventr. in poſſ. l. 77. D. de legat. 2. *Res Vxori*, l. 45. l. 47. §. vlt. & l. 49. §. 1. D. de legat. 3. *Vncias*, l. 87. D. de hered. inſtit.

Adſignare, pro, *Obſignare Tabulas*, & cum alio ſubſcribere, l. 127. §. Chryſogonus, D. de verb. oblig. l. 92. D. de legat. 1. l. 20. D. de auctor. & conſen. tut. l. 1. C. de ſolut. & liberat. debit. ciuit. *Adſignare Inſtrumento*, l. 20. D. de auctorit. & conſ. tut. Sic in priſco Lapide, *Huic donationi monumenti, ſicut ſcriptum eſt, conſenſi, ſubſcripſi, & Adſignaui.*

Adſignare Libertum, eſt teſtificari cuius ex Liberis libertum eum eſſe velit, l. 107. D. de verb. ſignif. Quo ſenſu verbum hoc accipiendum eſt l. 1. & toto Tit. D. de adſignand. libert. l. vlt. D. de oper. libert. l. 48. §. vlt. D. de ritu nupt. l. 1. in fi. D. de legit. tutorib. & l. 22. §. qui liberti. D. de lege Cornel. de falſ. l. 3. §. capitis, D. de bon. libert. *Adſignator*, l. 3. D. de adſignand. libert. *Adſignatio Liberti*, d. l. 3. D. de adſign. libert. & l. 22. §. qui liberti, D. de Leg. Corn. de falſ.

Adſignatus ager Militibus, l. 15. §. 1. D. de rei vindic. *Adſignatæ Veteranis poſſeſſiones in præmia*, l. 11. D. de Euictionib. & apud Ciceron. Philip. 5. & Epiſt. 19. & 20. lib. 11. Familiarium, Siculum Flacc. in libr. de condicionibus agror. & Frontinum in lib. de Qualitat. agror. Hygen. lib. 2. de limitibus, *Diuiſi & Adſignati ſunt Agri, qui veteranis aliiſque perſonis per centurias certo modo adſcripti, aut dati ſunt, aut redditi veteribus poſſeſſoribúſque redditi commutatique pro ſuis ſunt.*

Adſignati Serui, l. 32. D. de pignorib. *Adſignatæ Res*, id eſt anulo ſignatæ, in l. 1. §. vlt. D. nautæ. caupo.

Adſignatum Ius, l. 1. §. vlt. D. de aqua cottid.

A D S I M V L A N T Paul. lib. 5. Sentent. Tit. 21. *Adſimulari bonorum poſſeſſio*, l. 4. §. Ius autem, D. de fideicomm. libert. *Adſimulatio*, l. 59. D. de condic. & demonſt.

A D S I S T E R E dicitur Aduocatus iis quibus Adeſt. Sic *Adſiſtere Vindicanti*, l. 54. D. de rei vindic. & *Reo*, l. 21. C. de Euictionib. Plin. lib. 10. Epiſt. ad Traianum, *Eumolpus Adſiſtens Flauio Archippo dixit*: quem Eumolpum eadem Epiſt. Aduocatum Flauij Archippi vocat.

Adſiſtere cauſæ, l. 1. C. de in lit. iur. *Defenſioni cauſarum*, l. 1. C. vt cauſæ poſt puber. *Negotiis*, l. 1. C. vt quæ deſunt.

Adſiſtentibus curatoribus, virgo iniurias ſuas perſequi, l. 7. C. ad Leg. Iul. de adult. Apuleius Apolog. 1. *Libellum dat Adoleſcentis nomine, & adſcribit, ſe Adſiſtere: nouo more per alium laceſſendi.*

Adſiſtere veritas Adlegationi, l. 1. C. ſi aduerſ. dot. & *Precibus*, l. 5. C. ſi quis alteri.

A D S O L E T l. 46. D. de adquir. poſſeſſ. *vt Adſolet*, l. 61. §. locaui, D. de furtis, l. 16. D. rat. rem hab. l. 43. D. de ritu nup. *vt fieri Adſolet*, l. 12. D. ad Sc. Turpil. l. 1. §. ſed ſi præſes, D. quando app. ſit, l. vlt. D. ſi quis aliq. teſtar. *vt plerumque Adſolet*, l. 14. D. de off. præſid.

A D S P I R A R E *ad fideicommiſſi petitionem*, l. 11. C. de fideicommiſſ. *Ad Honores*, l. 7. §. vlt. D. de interd. & releg. *Ad Iudicium*, l. 6. D. ad Leg. Cornel. de falſ. *Ad legitimam hereditatem*, Paul. lib. 4. Sent. Tit. 10. *Ad nouum magiſtratum*, l. 1. §. origo. D. de poſtul. *Ad ſucceſſionem*, l. 3. C. de legitim. heredib. *Ad Tutelam, vel Curam*, §. minores, Inſtit. de excuſat. tutor.

A D S T R I N G E R E *Fidem*, l. 21. §. Imperatores, D. ad municipal. l. 1. C. de fideiuſſorib. l. 6. C. Mandati, l. 5 C. de pact. inter empt.

Adſtringere ſe hereditariis Actionibus, l. 53. D. ad Sc. Trebell. *Inſcriptionibus*, l. 10. C. de his qui accuſ. non poſſ. *Muneribus*, l. 2. D. de iure immunit.

Adſtringere Neceſſitate, l. 23. C. de probationib. l. 13. C. de contrah. empt. & Inſtitut. de obligationib.

Adſtringi Fideicommiſſo, l. 77. §. modo, D. de legat. 2. l. 2. C. quando dies leg. ced. *Muneribus*, l. vlt. D. de muner. & honor. l. 17. §. error. l. 26. §. mancipiis, D. de actionib. l. 17. §. vlt.

D. ad municip. *Pretibus*, l. 55. §. qui fideicommiſſariam, D. ad Sc. Trebell. *Periculo*, l. 40. D. de adminiſtr. & peric. l. 2. C. in quib. cauſ. l. 7. C. de locato. & *Periculum te non Adſtringit*, l. 5. C. de peric. & commod.

Adſtringi, pro compelli, l. 49. D. famil. erciſc. *Adſtringendæ obligationis cauſa*, l. 99. D. de verb. obligationib.

Adsvmere, l. 19. C. famil. erciſc. l. 41. D. de verb. oblig.

Adſumere Arbitrum, l. 13. §. ſi in duos, D. de recept. & *Socium*, id eſt Adſciſcere, l. 21. D. pro Socio.

Adſumi Curator, l. 21. §. 1. D. de appellationib. *in Collegia*, l. 1. §. quibuſdam, D. de iure immunit. *In Conſilium*, l. 30. D. de excuſat. tut. *Miles*, l. 88. §. 1. D. de adquir. vel omitt. *Obſtetrices*, l. 1. D. de inſpic. vent. *Tutor*, l. 53. D. de adminiſtr. & peric.

Adſumpto actu, l. 225. D. de verborum ſignif.

Adſumptio, pro demonſtratione addita nomini, l. 48. §. 1. D. de heredib. inſtit.

Adſumptio Originis, l. 6. D. ad municipalem.

Adtemptare *Annonam*, l. 6. D. de Extraordin. criminib. *Honorem, Ornamentáque*, l. 15. §. adiicitur, D. de Iniuriis. & *Pudicitiam*, l. 15. §. appellare, D. eod. tit.

Adtemptari Pudicitia, l. 1. §. 1. D. de Iniuriis, dicitur, cùm id agitur, vt ex pudico pudicáve, impudicus, impudicáve fiat, l. 10. D. eodem tit.

Adtribvere *Nomina*, l. 3. D. famil. erciſc. Vnde *Adtributio Nominum*, apud Cicero. Epiſt. ad Attic. lib. 16. & lib. 16. Familiar.

Adtributum vſibus mulieris, l. 45. & l. 49. §. vlt. D. de legat. 3.

Adtrivit *Veſtimenta*, l. 10. D. de iure dotium. *Adtrita veſtis*, l. 9. §. vlt. D. vſufructuar. quemadm. cau. *Adtriti negotiationibus*, l. 10. D. qui & à quib.

Advehere *In vſus*, l. 4. §. 2. D. de publican.

Advena, ait Pompon. in l. 239. §. aduena D. de verbor. ſignif. eſt is quem Græci ἄποικον appellant. Sic *Aduena mercator*, in l. 1. §. 19. D. de iudic. Anſelmus Cantuarienſ. in cap. 2. Epiſt. ad Epheſ. *Aduenæ dicuntur, qui cùm non ſint indigenæ, morantur tamen in loco vnde non ſunt indigenæ.*

Advenire *Dies*, l. 5. D. de Nouationib. l. 9. §. ſi ſeruus, D. de heredib. inſtit.

Aduenire Succeſſor, l. 17. D. de offic. præſid. *Aduenire in Ciuitatem*, l. 7. D. de offic. proconſ.

Aduentus Officiorum, vel Milites, l. 6. §. ne tenuiores, D. de offic. præſid. *Aduentus Proconſulis in prouinciam*, l. 4. §. antequam, D. de off. proconſ. & *Succeſſoris*, l. 10. D. eodem tit. *Aduentu ſuo*, l. 4. §. ſi quis D. vi bonorum rapt.

Adventicia dos dicitur, quæ à quouis alio quàm parente, qui in poteſtate habet, data eſt. Vlpian. lib. Regular. Tit. 6. l. 5. §. ſi pater, D. de iure dot. l. vnica, §. & vt plenius, D. de rei vxor. act. l. 4. C. de collationib. Gloſſarium Græcum, Aduenticium λέγεται, ἡ προὶξ παρ' ἐξωτικοῦ μὲν χρεωστουμένη, διδομένη τινί. *Aduenticia Pecunia*, apud Cicer. lib. 2. de Inuentio.

Aduenticium ius, l. 16. D. de Caſtr. pecul. *Lucrum*, l. 41. D. de diuerſ. reg. iur. l. 4. in prin. D. de manumiſſionib. *Aduenticium*, in l. 28. D. de reb. auct. iud. poſſid. quod filio extrinſecus non per patrem obuenit. vt & *Aduenticium peculium*, quod ab extraneis, cognatíſve profectum eſt. Quo in genere ſunt maternæ, maternive generis hereditates, amicorum item legata, & lucra nuptialia, l. 6. & 8. C. de bon. quæ liber. Vetus Gloſſar. *Aduenticium*, λέγεται τὸ κληθὲν πρᾶγμα ὑπ' ὑπεξουσίου χωρὶς πατρικῶν πραγμάτων, καὶ ἔχει τοὺς καρποὺς ὁ πατήρ, τὴν δὲ δεσποτείας ὁ ὑπεξούσιος.

Adversa *Fortuna*, l. 83. §. ſacram, D. de verbor. obligat. l. 8. D. de pollicitationib. *Pars*, l. 1. C. ſi aduerſ. dot. l. 6. C. de pact. quæ aliâs, *Diuerſa Pars*. *Tempeſtas*, l. 6. D. de L. Rod. & l. vlt. §. prætor. D. de publican. & vectig. *Valetudo corporis*, l. 17. D. qui teſt. fac. poſſ. l. 10. §. vlt. D. de excuſationib. l. 13. D. de tutel. l. 53. §. pœnam, D. de re iudica. Paul. lib. 3. Sentent. Tit. 4. *Voluntas Teſtatoris*, id eſt Contraria, l. 6. §. Vicarij, D. de pecul. lega.

Aduerſus Caſus, l. 1. D. ex quib. cauſ. maior. *Euentus*, l. 3. §. ſufficit, D. de cont. tut.

Aduerſa medicamenta, l. 3. D. de extraord. cognit.

Aduerſarius, cum quo agitur, l. 9. D. de exceptionib. l. 1. D. de feriis, l. 1. D. qui ſatiſd. cog. & apud Cicer. pro Cluent. & Horat. lib. Sermon. is nimirum qui contra nos in iudicio ſtat, quo cum nobis res eſt. Græci ἀντιδίκον vocant. *Aduerſaria tua*, l. 14. C. de procuratorib. *Aduerſaria valetudo*, l. 23. D. Mandati.

Aduerſatur voluntas, l. 9. & l. 13. D. de tutorib. dandis. *Aduerſatur huic ſententiæ Reſcriptum*, l. 6. §. ſicut. D. de pecul. leg.

ADVERSVS *Edictum*, vel *Legem* feciſſe propriè dicitur qui vetante lege, vel Edicto, fecit, l.102. D. de diuerſ. reg. iur.l. vlt.D.ne quid in loco publ. Qui item non facit quod facere debet, videtur *facere Aduerſus ea quæ non facit*, l.121. D.de diuerſ.reg.Et ita, *Aduerſus Sententiam arbitri fit*, ſi ab eo à quo Arbiter peti vetuit, vel à fideiuſſore eius petatur, l. 32. D. de recept. qui arbitr.

Aduerſus dictum promiſſúmve facere, videntur, qui quod adſeuerarũt non præſtant, l. 17. §. vlt. D. de ædil. edic.

Facere *Aduerſus Decretum*, l.vlt.D. de decret. ab ord. *Edictum Prætoris*, l.16. D.de oper. no. nunt. *Senatuſconſultum*, l. 51. D. de contrah. empt. *Voluntatem Teſtatoris*, l.37.& l.38.§. fundum, D.de legat. 3. *Aduerſus præcepta legum coïre*, Inſtit. de Nuptiis. *Aduerſus calliditatem prouocare*, l.1. D. quando appell. ſit. *Aduerſus omnes cognoſcere*, l.1.§. ſed etſi, D. de extraord. cognit. & *Interrumpi Poſſeſſio*, l.5.D. de vſurpationib.

Aduerſus heredes experiri, l.24.§.vlt.D.de appellationib.

Aduerſus Sententiam appellare & prouocare, l.18.D.de Accuſationib. *Aduerſus aliquem iurare*, l.11. §.vlt. D. de iureiur.

Aduerſus, etiam quandoque idem valet quod erga, vt Paul. ex Feſto lib.1. notat. Sic apud Cicer. lib. 1. de Natura deor. *Pietas aduerſus Deos*. Seneca Epiſt. 94. *Multos inueni æquos aduerſus homines, aduerſus neminem*, Sic *Aduerſus aliquos adquieſcere Sententiæ*, l. 3. D.de appellat. id eſt vt vulgo loquimur, *Pro eorum reſpectu*.

Aduerſus Tabulas Bonorum poſſeſſio, Vlp. Tit. vlt. Regularum, id eſt ſecundum. Sic & *Aduerſus eas*, id eſt erga, l.4.D.de ſuis & legitim.

ADVIVERE, l.30.§.Teſtamento, D.de teſtam.milit.& l.28.§. Teſtamento, D. de libera.leg.l. 30.D.de adimend.legat.

ADVLTER eſt, *qui alienam matremfamilias corrumpit*, vt loquitur l. 225.D.de verb. ſignif.

Adulterium enim in nuptam committitur, propter partum ex altero conceptum compoſito nomine: vel, vt Feſtus lib.1. tradit, ex eo quòd ad alterius torum accedatur. Stuprum verò in virginem vel viduam cõmittitur. Sed his verbis Lex Iulia de adulteriis promiſcuè vtebatur, l.101. D. de verb. ſignificat, l.6. §. 1. l. 34. D.ad Leg.Iul. de adul. Græci Adulterium μοιχείαν, Stuprum φθορὰν vocant. Ioſeph. lib. 2. contra Appio. ἐπὶ μοιχείας μὲν ζήμιας χρημάτων, ἐπὶ φθορᾶς δὲ, γάμους νομοθετήσαντες.

Adulterare Nouercam, l. 5.D.de lege Pomp. *Adulterata Vxor viri lenocinio*, l. 47. D.ſoluto matrim. *in Adulterio Semproniæ damnatus*, l.13. D. de his quæ vt indign. *in Adulterio occidere*, l. 24. D. ad L.Iul. de Adulter.

Adulterare etiam omne omnino quod ſincerum eſt corrumpere ſignific. Sic *Adulterare Nummõs*, Paul.lib.5.Sentent.Tit.25. *Rationes*, l.1.§. vlt.D. de ſeruo corrup. *Adulteratores Monetæ*, l.16. §.vlt. D.de pœnis.l.1.de conlat.ær.in C.Th.

Adulterina Moneta, l. 6.§.1. D. ad L. Iul.pecul. l.2.C.quib.ex cauſ. ſerui, l. 1. C. de falſ. mon. & lib.5.Sent.Tit 25. *Adulter nũmus*, apud Apuleiũ lib.10.de Aſino aur. *Adulter ſolidorũ*, l.5.de fal.

Adulterinæ ſtateræ, l. 6. §. vlt. D. de Extraordin. crim. & *Clauos portarum*, apud Salluſt. in bello Iugurth.

Adulterinum Signum, l. 30. D. de lege Corn. de falſ. & apud Ciceronem pro Cluentio. *Teſtamentum*, l.11.D.de lege Corn.de falſ.

ἈΔΥΝΑΤΟΣ *Condicio*, l.104. §.1. D. de lega.1. & l. 20. D. de condic. Inſtit. id eſt, impoſſibilis.

ADVOCATI, vt & Aſconius in Diuinatio. admonet, olim dicebantur quicunque vel ius ſuggerebant, vel amico ſuo præſentiam commodabant, vt apud Plaut. in Pœnulo. Varro lib. 2. de re Ruſtic. cap. 5. *Veni mi Aduocatus, dum aſſes ſoluo Palilibus, ſi poſtea à me repetant, vt teſtimonium perhibere poſſis*. Ita Cicero pro Cæcinna Aduocatos appellat eos, quos ad prędij poſſeſſionem adprehendendam, vt eorum præſidio ab aduerſarij omni iniuria tutus eſſet, Cæcinna ſecum duxerat. Sic apud Liuium lib. 2. *Aduocatis ſe adiuuantibus repulſos*, & lib.3. *Aduocatos circumſtantes*. Tertullianum in lib. de Idololatr. *Signatæ ſignis iam non Aduocatorum, ſed Angelorum*. Vlpianus verò in l. 1. §. Aduocatos, D. de extr. cognit. Aduocatos accipiendos ait omnes omnino qui agendis cauſis quoquo ſtudio operãtur: qui Aduocationem præbere & præſtare dicuntur.

Aduocatũs Fieri, l.3. D. de his quæ in teſtam. delent, l.3.§. Diuus, & l. 8. D. de iure fiſci, toto Titulo de Aduocato fiſci Cod. & apud Eutropium lib. 7.

Aduocatio Cæſarienſis, l. 30.C. de pact. *Prætoriana*, l. 8. C. de Aduocat. diuerſor. iudic. & *Togatorum*, apud Cicero. pro Cæcinna, & Quintilianum lib. 5.

ADVOCATIONEM *Præbere* dicitur Patronus, ſeu Cauſidicus, l. vlt. D. de inoff. teſt. & *Præſtare*, l. 14. §. ſi patroni, D. de bon. libertor. l. 6. D. de poſtulan. l. 23. §. vlt. D. ex quib. cauſ. maior. l. 6. D. de poſtul. *Suſcipere*, l. 9. §. vlt. D. de off. proconſ. vnde, *Aduocatio Suſcepta*, l. 12. D. de iuriſdictio. om. iud.

Aduocationes poſtulare, l. 20. D. ex quib. cauſ. maior. Cic. Epiſt. 11. lib. 7. Famil. Eg*o omnibus vnde petitur hoc conſilium dedi, vt à ſingulis interregibus binas Aduocationes poſtulant*, Seneca in libello de morte Claudij, *Tandem procedit Petronius vetus conuictor eius, & poſtulat Aduocationem. Petere*, Seneca in Proœmio, lib. 3. Controuerſ. *Tanta illi perturbatio fuit, vt Aduocationem peteret.* Idem lib. 1. de Ira. *Deinde aduocationem ſibi petit, vt excutiendæ veritati ſpatium habeat.* Ac planè Senatus, Prętor & Præſides poſtulantibus aduocatos dabant, l. 1. D. de poſtul. l. 9. §. obſeruare, D. de offic. Præſid. l. 9. §. Aduocatos, D. de offic. Procon. Plin. Epiſt. 3. lib. 10. *Varenum quem nuper aduerſus Baſſum Aduocatum & poſtularant & acceperant.* Idémque Epiſt. 11. lib. 2. Se & *Cornelium Tacitum adeſſe prouincialibus iuſſos*, narrat. Ex quo iocus ille apud Cicer. lib. 2. de Orator. de quodam Siculo, cui cùm Prętor Scipio patronum cauſæ dediſſet hoſpitem ſuum, hominem nobilem ſed admodũ ſtultum, *Quæſo*, inquit ille, *Prætor, aduerſario meo da iſtum patronum: deinde neminem mihi dederis.*

Aduocationis officium, l. 58. D. de rei vindica. & apud Plinium Epiſt. 18. lib. 6.

Aduocationibus interdicere, l. 1. §. vlt. D. de off. pręf. vrbi, l. 6. §. vlt. D. mandati, l. 9. D. de pœnis, l. 8. D. de poſtul. l. 3. D. de Decurionib. l. 1. C. de his qui in exil. dat. lib. 10. Quam pœnam Epicteto cauſidico irrogatam, quòd incauto ſermone virum omnibus probatum perſtrinxiſſet, Symmachus, Epiſt. 19. lib. 5. & 28. lib. 9. refert. Illic enim *Togæ forenſis honore priuatum*, hîc vero, *carere foro, & inconſultæ linguæ pretium tuliſſe* ait.

Ob Aduocationem inſtruendam, l. 1. D. de leg. Corn. de falſ. *Ad litem inſtruendam Aduocatione*, l. 20. D. eod. tit. *Aduocationes infidæ*, l. 16. D. de pœnis.

Iniuncta Aduocatio, apud Plinium, Epiſt. 11. lib. 2. *Rogari in Aduocationem*, apud eundem, Epiſt. 20. lib. 8. Idem etiam, Epiſt. 8. lib. 5. Forenſia verba eſſe ait, *Aduocandi veniam petere.*

ÆDIVM appellatio tam ad Ruſticas, quàm ad Vrbanas pertinet, l. 41. §. ſed ſi quis ad opus, D. de legat. 1. Secundum hoc, in eo 12. Tab. capite, quo de incendiariis agebatur & in interdicto de Cloacis, Ædium appellatione omnes ſpecies ædificij cõtineri traditur, l. 9. D. de incẽd. ruin. l. in princ. §. deinde ait, D. de cloacis. Sed & in interdicto Vti poſſidetis, verba hæc Prætoris, *Vti eas Ædes*, ad omnes res ſoli quę poſſideri poſſunt, interpretatione trahuntur, l. 1. in pr. & §. vlt. D. vti poſſidetis. In vſu tamen vrbana ædificia, *Ædes*, Ruſtica, *Villas*, appellari, ait l. 21. D. de verb. ſignif. Quanquam & in Cenſu, Villas omnes, *Ædes* appellatas, Varro lib. 4. de lingua Lat. ſcribit.

Ædes autem duobus rebus conſtant, *Area* ſeu *Solo*, & *Superficie*, l. 23. D. de vſurpat. Vnde *Ædium pars* eſſe dicitur *Solũ*, l. 49. D. de rei vind. vt & *Pars Domus*, l. 21. D. de pigner. act. l. areæ, D. de legat. 2. Vnde qui fundum, *Excepto Ædificio*, legat, non de Superficie tantùm, ſed de Solo cogitaſſe intelligitur, ſine quo ædificium ſtare non poteſt. l. 81. §. qui fundum, D. de legat. 1.

Ædium ſunt quæ perpetui vſus cauſa parata ſunt, licet quandoque tollantur. Stratura itaque loci alicuius ex tabulis factis, quæ æſtate tollerentur, & hyeme ponerentur, *Ædium* eſt, l. 242. §. vlt. D. de verbor. ſignific. Prothyrum quoque quod in ædibus fieri ſolet, *Ædium* eſt, l. 245. D. de verbor. ſignific. vt & Plumbum quod tegulis ponitur: aliter atque de eo dicendũ ſit, quòd hypæthij tegendi cauſa poneretur, d. l. 242. §. plumbum.

Ædibus diſtractis vel legatis ea eſſe Ædium ſolemus dicere, quæ quaſi pars ædium vel propter ædes habentur, perpetuíque vſus cauſa in ædificiis ſunt, qualia ſunt quæ enumerantur in l. 14. l. 15. §. vlt. l. 17. in prin. & §. quæ tabulæ, & §. Labeo, cum ſequ. & l. 18. D. de actionib. empt. *Ædium* quoque habentur ea omnia quæ iis connexa, vincta, iuncta fixáque ſunt, l. 41. §. item hoc, D. de legat. 1. l. 52. §. ſed bibliothecam, D. de legat. 3. l. 59. D. de rei vindic. *Ædium* ſunt de ædibus depoſita tigna ea mente vt reponantur. l. 83. §. ſacram. D. de verb. obligat. *Ædium* in libris noſtris hæc Adiuncta reperiuntur: Ædes *Vnæ, Binæ, Vicinæ, Ruinoſæ, Vitioſæ, Incolumes, Integræ, Communes, ad Aream redactæ.* Sic *Ædes binæ, vna contignatione tectæ*, l. 36. D. de ſeruit. ruſt. pręd.

ÆDIS appellatione Ædes ſacra intelligenda eſt in l. 1. §. ſi pecunia, D. de poſ. l. 4. §. penult. D. fam. erciſc. l. 5. §. eodem, l. 31. §. vlt. D. de donat. l. cùm heres, D. de ſtatuliber. l. Ait prætor, D. de minorib. Theophilus in §. prætorum, Inſtit. de iure nat. gent. & ciu. Ædes, ait, οἱ ναοὶ dicuntur. In hanc tamen ſententiam plerumque adiungitur verbum *Sacra*, vt in l. 7. D. de minorib. l. vlt. D. de tabul. exhib. & l. 75. D. de procuratorib. l. 39. §. vlt. D. de legat. 1. l. 38. §. 1. D. de aur. argent. & l. 77. §. donationis, D. de obligat. & action. l. 22. §. qui ędem, D. Mandati, l. 73. D. de contrah. empt. l. 5. §. proinde, D. de donat. inter vir. l. 5. D. ad L. Iul. peculat.

Aedes ſacrae, D.ad L.Iul. pecul.& l.19.§.1.D.de legat.1.in quibus depoſitas plerunque fuiſſe Res priuatorum & pecunias, ex ſupradictis locis apparet.

Aedes publica, l.5.§.proinde, D.de donat.inter vir. *Aediculae*, l.9.D.ad L.Iul.pecul.

ÆDIFICARE *domum*, l.4.l.73.& l.75.§.qui id, D.de verbor.obligat. *Nauem*, l.46.§. quod à præſide, D.de iure fiſ.l.6.D.de rei vind. *Opus*, l.15.§.hoc interdictum, D. quod vi, aut clam. *Parietem*, l.52.§.item Mela, D.pro ſoc.

Aedificare in Edicto de mortuo inferendo, intelligitur non ſolùm qui nouum opus molitur, verùm is quoque qui vult reficere, l.1.§.penult.D.de mort.inferé. *Aedificari templum*, l.35. D.de liber.cau.

Aedificator diligens, l.137.§.item qui, D.de verbor.oblig. *Aedificatio*, l.1.§.hoc autem, D.de oper. nou.nun.

ÆDIFICIUM *exſtruere*, l.14.D.de dol.mal.except. *Inchoatũ conſummare*, l.61.§.1.D. de vſufruct. *Poſitum in area*, l.5.§.areæ.D.quib.mod.

Aedificij portio, ſunt adhærentia muro armaria, vel adfixa.l.52.§.ſed ſi, D. de leg.3. *Aedificio* inſerta & incluſa *Pars* eius eſſe exiſtimantur, l.28.§. vlt. D. de act. empt. *Aedificiis* alienis conexa quandiu iuncta manent eorundem *Aedificiorum ſunt*, l.59.D.de rei vindicat.

ÆDILES duo initio ex plebe conſtituti ſunt qui ædibus præeſſent, in quibus omnia ſcita ſua plebs deferebat. Vnde nomen eos habuiſſe apparet, l.2.§.iiſdem temporib.D.de orig.iur. His deinde alij duo ex numero Patrũ additi ſunt qui curules dicti ſunt. In cuius nominis Etymologia non ſatis videtur conuenire inter Varro. Feſt. Pompeium & alios. Varronis certè opinionem ſequutus eſt Theophilus in §.prætorũ Inſtitutionib.de iur.natur. Poſtremò duos Cęſar Ædiles qui frumẽto præeſſent adiecit, qui à Cerere Cereales appellati ſunt, vt Dio.lib. 43.& Pompo.in eadem l.2.§.deinde Cornelius ſcribunt. Ita ſex in vrbe ad extremum ædiles fuere. Ædiles autem Curules Edicta proponebãt. d. §. pręторum. Ex quibus vnum pręcipuè veterum ſcriptis commendatum habemus, quod de venditionibus morboſorũ, vitioſorumq; mancipiorũ animaliúmq; cõceptũ eſt: toto Tit. de Ædilic.edi.l.31.D.de pactis, l.32.D.de euictio. Cuius & Cic.3.Offic.& Agellius lib.4.cap.2.meminere. Hinc *Aediliciae actiones*, quæ ex eo Ædilium edicto oriuntur: quales ſunt *Redhibitoria*, & *Aeſtimatoria*: *Quãti minoris* & *Actio quod aduerſus dictum promiſſúmve ſit*. Tit.de Ædiliciis action.C.l.23.§.hæ actiones, l.44. §.1. & §.vlt.l. 47.D de Ædicilio edicto.l.2.D.de diuerſ.tempor. l.31.§.ſi vir vxori in fine, D.de donat. inter vir. *Aediciliae Stipulationes* quæ ad eandem cauſſam pertinent, & ex Ædilium iuriſdictione veniunt, l.5.§.prætorię, D.de verb.oblig.Inſtit. de diuiſio. ſtipulatio.& ibi.Theoph. Eiuſmodi eſt Duplæ ſtipulatio quæ ab ædilium Edicto venit, d.l.5.§.communes.

Erant & in Municipiis ædiles, l.30.§.1.D.de decurionib. vt plenius, lib.3.Select. Antiquit. comprobaui. Proinde *Aedilitatem*, *Curiae dignitatem* appellat Imp.l.vlt.ſi ſeruus aut libert.ad decur.lib.10.C. *Aediles* porrò Papinianus ἀστυνόμους in l.3.D. de via publica, Dio verò vbique ἀγορανόμους vocat.

ÆDITVVS, in l.77.§. donationis, D.de legat.2.l.3.§.ſi tabulæ, D.de tabul.exhib.l.9. D.ad L.Iul.pecular. æditųos autem dictos eos qui ædes tuerentur, ait Vlp.in l.1.D. de tutel. & Iuſtin.Inſtitut. cod. tit. & Theophilus ibidem, οἱ ἱερεῖς οἱ τινὲς τοὺς ναοὺς ἀσφαλίζονται. Vlpiano planè conſentiens Agellius à tuendis ædibus æditimũ olim, poſtea æditųum appellatum tradit, lib.12.cap.10. Hierophilacum vocare videtur Scæuola in l. 20. §. vlt. D. de annu. leg.

ÆGER corpore, l.27.C. de tranſact. *Aegra Mulier*, l.3. D. ſi quis aliq. teſt. prohib. *Aegra valetudo*, l.13.D.ad municipal. *Aegritudo corporum*, l.1. D. de decretis, & l.3. C. qui teſtamenta. *Aegritudinis vis* in Lege Dei.Tit.3.

ÆLIA *Sentia Lex*, ab Ælio Sentio Saturnino Auguſti temporibus lata, plura capita complectebatur, vt ex Vlpiano, Tit.1.Regular.& Iuſtian.Inſtit.Tit.quib.ex cauſ. manumitt.& ex l.15. D.de iure patron.l.7.& l.8.& l.21.l.29.& l.vlt.D.qui & à quib.l.1.C.qui manumitt.non poſſ. l.57.l.60.&l.83.D.de hered.inſtit.l.16.D.de man.vind.l.15.D.de iure pat.patet. Significabatur hęc lex his notis A.S.quæ tamen malè interpretata in libris Notarum leguntur.

ÆLIVS *Gallus* libros de verborum quæ ad ius pertinent ſignificatione ſcripſerat, ex quorũ primo delibata eſt l.157.D.de verbor.ſignific. Citãtur hi libri ab Agellio, lib.16.cap.5. & Macrobio, lib.6.Saturnal.cap.8. apud quos tamen vulgò perperam, *Caecilius Gallus* ſcribitur. At Feſtus Pomp.horum librorum primum & ſecũdum laudans, in verbo *Poſtliminium*, citat hoc titulo, Gallus Ælius lib.1. *Significationum quae ad ius pertinent*, & in voce *Rius* & *Saltum*, lib.2.ſificat.quæ ad ius pertin.& in voce *Torrens*, Ælius Gallus lib.2.quæ ad ius pertin.

ÆLIVS *Martianus*, I.C. ex cuius *Inſtitutionum* lib.16. *Regularum*, quinque, & *de Appellationibus*,

duobus,totidem *Publicorum iudiciorum*,ſeu,*de Publicis iudiciis*,& ex libris ſingulat. *de Delatoribus*, *Ad hypothecariam formulam*, *ad Senatuſc. Turpil.* complura in Pandectis capita deſumpta ſunt.

ÆLIVS Tubero Iuriſconſultus & philoſophus dicitur ab Agellio lib. 1. cap. 22. Meminit eius Pompon. in l.2.D.de orig.iur. in qua Q. Tubero Stoicus,& Q. Tubero Paſſæ Auditor memorantur. Citatur porrò Tubero in l. 29. D. de legat. 3. l. 72. D. de verbor. oblig. l. 5. D. de pecul. l. 2. D. de vſu & habit. l. 32. D. de auro arg. & aliquot aliis Pandectarum locis.

ÆMILIVS MACER, I. C. duos, *De re militari*, libros,totidem *Publicorum Iudiciorum*,ſeu *De publicis Iudiciis*, totidem de *Officio Præſidis*,Item ad *Legem Viceſimam hereditatum*, & de *Appellationibus* ſcripſerat, vnde plurima legum capita ſumpta: quem Vlpiano poſteriorem fuiſſe argumento eſt quod in l. 5. D. qui ſatiſd. cogan. & in l. 68. D. ad L. Falcid. Vlpianum laudat.

ÆMILIVM Papinianum Libellos egiſſe, Præfecturam Prætorianam geſſiſſe, Antonini Caracallæ temporibus apparet ex l. 12. D. de diſtract. pignor. l. 40. D. de reb. credit. De eo vide Spartian. in Caracalla. *Is Prudentiſſimus vir*, appellatur ab Impp. in l. 12. C. de legat. l. 16. C. de fideicommiſſ. & *Acutiſſimi ingenij vir*, in l. 30. C. de fideicommiſſ. Eiuſdem reſponſum precibus inſertum habemus, l. 23. C. de legat.

AENVM, *quod ſupra focum pendet, in quo aqua ad potandum caleſit*, l. 18. §. aſinam, D. de inſtr. vel inſtr. & in quo Sapa coquebatur & defrutum fiebat, & aqua ad bibẽdum lauandámque familiam parabatur, l. 12. §. ſi aliqua, D. de inſtr. vel inſtrumen. *Aënum in quo olea calida lauatur*, l. 19. §. illud, D. loca. *Aënum lateribus circumſtructum*, in l. 38. §. vlt. D. de actio. empt. craterem ſignificat quo aqua ex fiſtulis ducta excipiebatur.

ÆQVVM EST *Bonæ fidei emptori, alterius dolum non nocere*, l. 37. D. de actionib. empti. *Non prius exolui quod debere te conſtiterit, æquum eſt, quàm petitioni mutuæ reſponſum fuerit*, l. 1. C. rer. amot. & l. 6. C. de compenſationib. *Aequum eſt vt cuius participat lucrum, participet & damnum*, l. 52. D. pro ſocio. *Aequum eſt Tutorem ex delicto ſuo teneri, non Pupillum*, l. 2. D. de tab. exhib. *Licet alioquim Æquum videtur non oportere cuiquam plus damni per ſeruum euenire quàm quanti ipſe ſeruus ſit, multo tamen æquius eſſe nemini officium ſuum quod eius cum quo contraxerit, non etiam ſui commodi cauſa ſuſceperit damnoſum eſſe*, l. 61. §. quod verò, D. de furtis. *Longè Aequum eſt ex eo quod perfidè geſtum eſt Actorem nihil conſequi*, l. 48. §. Labeo quoque, D. de doli except. *Defendi vxores à viris, non viros ab vxore Aequum eſt*, l. 2. D. de iniur. *Aequum eſt Argentarium edere rationem*, l. 4. D. de edendo. *Aequum eſt eum qui negotia geſſit, actus ſui rationem reddere*, l. 2. D. de neg. geſt. *Aequum eſt aduerſarium non decipi*, l. 23. D. de adminiſtr. & peric. *Aequum viſum eſt Senatum vice Populi conſuli*, §. Senatuſconſultum. Inſtitutionib. de iure naturali. *Aequum Aedilibus viſum*, l. 44. §. 1. D. de Aedilic. edict.

Aequiſſimum videtur eum qui acturus eſt edere actionem, vt proinde ſciat Reus vtrum cedere an contendere vltra debeat, l. 1. in prin. D. de eden. *Aequiſſimum viſum eſt Creditorem ita agere rem Debitoris vt ſuam ageret*, l. 1. §. vlt. D. de ſolut. *Aequiſſimum fuit Partui conſuli*, l. 1. §. etiam, D. de ventr. in poſſ. mitt. & *Vi deiecto ſubuenire*, l. 1. D. de vi & vi arm. *Aequiſſimum viſum eſt, omnes filios matri præferri, etiamſi per adoptionem in familiam relicti eſſent*, l. 5. D. ad Sc. Tertyll. *Aequiſſimum Prætori viſum eſt vnumquemque non ſibi ipſum ius dicere occupatis legatis, ſed ab Herede petere*, l. 1. D. quod legatorum, *Aequiſſimum putauit Prætor, dolum eius coërceri qui impedit aliquem iudicio ſiſti*, l. 1. D. de eo per quem fact. erit. *Aequiſſimum ordinem ſecutus Prætor*, l. 2. D. de bonor. poſſ. cont. tab. *Aequiſſimum eſt, in eum qui de Alimentis tranſegit, repetitionem dari, in id quod locupletior factus eſt: Non enim debet ex alieno damno eſſe locuples*, l. 8. §. ſi quis de alimentis, D. de tranſactionib.

Alia quæ Æqua cenſentur, vide l. 10. §. 1. D. de pactis, l. 3. §. ſi quis, D. ad exhib. l. 1. D. de feriis, l. 65. D. de rei vind. l. 6. D. de magiſtr. conuen. l. 11. D. de vſuris, l. 3. §. ſi quis noxali, D. ad exhib. l. 16. D. de in diem addict. l. 6. §. 1. D. de reb. auct. iud. l. 21. §. vlt. D. de appellat. l. 53. D. de legat. 2. l. 13. in prin. & §. vlt. D. de bonor. poſſ. cont. tab. l. 1. D. de libell. dimiſſor. l. 2. C. quor. appellatio. l. 14. §. ſed etſi quis, D. de pecun. conſtit. l. 2. D. de re iud. Alia quæ Æquiſſima videntur habemus in l. 3. §. 11. & l. 14. §. 1. D. de recept. qui arbitr. l. 11. D. de damn. infec. l. 1. §. his igitur, D. de poſtulando, l. 3. §. idem erit, D. de ſuſpect. tutorib. l. 16. §. vlt. in fine, & l. 17. D. de vſufruc. l. 50. D. ad Sc. Tertyll. l. 2. §. vlt. D. quod cum eo. & l. 13. §. item ſi quis, & l. 37. D. de heredit. petit. l. 7. §. belliſſimè, D. quod vi aut clam. l. 4. §. proinde, D. de fideicomm. libert. l. 6. §. ſi fiſco, & l. 22. §. ſed enim, D. ad Sc. Trebell. l. 7. §. hoc amplius, D. de legat. præſt. l. 11. D. ad exhibend. l. 3. §. ſi executor, D. de neg. geſt. l. 13. §. ſed ſi inter, D. de vſufructu, l. 1. D. ſi a paren. quis, l. 26. §. Item, & l. 28. §. vlt. D. ex quib. cauſ. maior, l. 5. §. ſi Titio D. vt in poſſeſſ. legat. & in Lege Dei, Tit. 16.

E contrario

E contrario quædam ſunt quæ Æqua non videntur: veluti, *Aequum non eſt, Abſentem Reipubl. cauſa inter reos referri dum Reipub. operatur*, l.15.§.1. D.ad Leg.Iul.de adulter. *Virilibus officiis fungi mulieres*, l.2. D.ad Sc. Velleian. *Dolum ſuum quemquam releuare*, l. 63. §. tempus, D.pro ſocio. *Fideiuſſori Minoris in necem Creditoris ſubueniri*, l.13. D. de minorib. *Inuitum ſuo pretio Res ſuas vendere*, l. 9. D.de actione rer. amotar. *Virum ob facinus ſuum, Dotem lucrifacere*, l.10. D. ſoluto matrim. *Haberi honorem ei qui ancillam proſtituit*, l. 10. §. 1. D. de in ius voc. *Minimè Æquum eſt Decuriones ciuibus ſuis vilius quàm exigit Annona vendere*, l. vlt. §. vlt. D. ad L. Iul. de annona.

Alia præterea quæ Æqua non cenſentur vide in l. 25. D. de pigner. actio. l. 41. §. 1. D. de iure dotium, l. 44. D. ad Sc. Trebell.

Aequum ac Bonum, l.11. D. de iuſtit. & iur. & apud Cicer. in Orat. pro Cæcina & Salluſtium in Bello Iugurthino. Sic, *Ex Æquo & Bono rationem reddere*, l. 22. D. de manum. teſtam. Interdum autem *Æquum Bono*, præponitur, vt in locis quos modo adduxi: Interdum verò, *Bonum Æquo*. Sic Ius *Boni & Æqui ars definitur*, l. 1. D. de iuſtit. & iure. *Ex Bono & Æquo Exceptio accommodari*, l. 2. §. ſi quis tamen, D. ſi quis caution. *Bonum & Æquum eſt pecuniam meam quæ ad te peruenit mihi à te reddi*, l. 32. D. de reb. cred. *Deſiit Bonum & Æquum eſſe condemnari eum qui æſtimationem præſtitit*, l. 34. D. de obligat. & actionib. *In contractibus qui conſenſu fiunt, alter alteri obligatur de eo quod alterum alteri ex Bono & Æquo præſtare oportet*, l. 2. D. de oblig. & actionib. & Inſtit. de conſenſu oblig. *Ex Bono & Æquo defendendi poteſtas datur*, l. 30. D. de noxalib. actio. In *Bonum & Æquum concepta actio*, l.10. D. de Sepul. viol. Ita, *In quantum ex Bono & Æquo res patitur*, l. 1. D. quod cum eo. Interdum *Æquius Melius*, vt apud Cic. pro Roſcio Comœdo, & in Topic. Aliàs *Melius Æquius*, l. 66. §. vlt. D. ſol. matrim. l. 82. D. de Solutionib. & apud Cicero. lib. 3. Officior.

Plerumque autem Æquum Bono vel contrà, Bonum Æquo, cum copula iungitur. Nonnumquam tamen ἀσυνδέτως ponuntur, vt in Edicto Ædilium, *Quanti Bonum Æquum Iudici videbitur*, l. 42. D. de ædilic. edic.

Æquum autem & *Bonum*, Summo Iuri (quod veteres ſummam plerumque eſſe iniuriam dicebant) opponitur. Cic. pro Cæcina, *Si contrà verbis & litteris & vt dici ſolet, Summo iure contenditur, ſolent eiuſmodi iniquitati, Æqui & Boni nomen dignitatémque opponere*. Ibidémque *ab verbo & ab ſcripto plurimis in rebus Æqui Boníque rationẽ eſſe ſeiunctam*. Sic *Licet ſubtilitas iuris refragari videtur, attamen voluntas Teſtatoris ex Bono & Æquo tuebitur*, l.17. D. de Iniuſt. rup. Salluſt. in bello Iugurth. *Fit reus ex Æquo Bonóque, magis quàm ex Iure gẽtium*. Quintilianus lib. 4. Eſt *aliquid Æquum, ſed prohibitum iure, vt libertas Teſtamentorum*.

Sic *Æquitas Stricto Iuri* opponitur, l. 2. §. quamquam, D. de aq. & aq. pluu. Donatus in Adelph. Terent. Act. 1. Sc. 1. *Inter Ius & Æquitatem hoc intereſt: Ius eſt, quod omnia recta & inflexibilia exigit. Æquitas eſt, quæ de iure multum remittit*. Seneca Controuerſia 4. lib. 7. *Albutius non Iuris, fecit illam quæſtionem, ſed Æquitatis*. Symmach. Epiſt. 52. lib. 10. *In pleriſque cauſis, alterum iure, alterum æquitate, niti*, ait. Seneca tamen Controuer. 5. lib. 2. *In Æquitatis tractationem cadere ait, etiam quæ Iuris ſunt*. & Cicero pro Cæcina Aquilium Gallum, hoc nomine laudat, quòd Iuris ciuilis rationem nunquam ab æquitate ſeiunxiſſet.

Æquitas Actionis Iniuriarum, l. 11. §. 1. D. de iniuriis. *Arbitri*, l. vlt. D. Rem pup. ſalu. fo. *Compenſationis*, l. 15. D. de his quæ vt indign. l. 1. C. rer. amotar. l. 6. C. de compenſat. *Æquitas quæ merum ius Compenſationis inducit*, l. 36. D. de adminiſtr. tutor. l. 4. C. de compenſation. *Conuentionis*, l. 95. §. naturalis, D. de ſolutionib. *Defenſionis*, l.12. D. de doli except. *Deſiderij*, l. 85. §. vlt. D. de diuerſ. regul. *Diuiſionis*, l. 7. D. de fideiuſſor. tut. *Edicti*, l. 1. D. quod falſ. tut. *Exceptionis*, l. 36. D. de tranſact. *Exhibitionis*, l. 3. §. interdum, D. ad exhib. l. 7. C. eod. tit. *Fideicommiſſi*, l.80. D. ad Sc. Trebell. *Funeraria*, l. 14. §. iudicem, D. de religioſ. *Iuris*, l.6. D. de iniuriis. *Ius reddentis*, l.3. C. de edend. *Petitionis*, l. 21. D. de obſeq. patr. *Præſidis*, l.3. C. qui bonis cedere, l. 1. C. ſi propter inimicit. *Rei*, l. vlt §. vlt. D. de appellationib. l. 74. §. vlt. D. ad Sc. Trebell. *Totius Rei*, l. 31. D. depoſiti. *Reſtitutionis*, l. 7. §. vlt. D. de cap. minut.

Æquitas Naturalis, l. 3. §. ſi quis quaſi, D. de condic. cauſa dat. l. 66. D. de diuerſ. regul. *Naturali Æquitate Nepotes in Filiorum locum ſuccedunt*, l.1. §. ſi filius, D. de ſuis & legitim. *Æquitate Naturali introductum Poſtliminium*, l. 19. D. de captiu. & poſtlim. *Edicti de Pactis Æquitas Naturalis* eſſe dicitur, in l. 1. D. de pactis. *Edicto quoque de Pecunia conſtituta fauet Prætor Naturali Æquitati*, l.1. D. de pecun. conſtit. *Titulus etiam de Legatis præſtandis quandam Naturalem Æquitatem habere dicitur*, l. 1. D. de legat. præſt. *Similiter Edictum de Minoribus Prætor Æquitatem Naturalem ſecutus propoſuit*, l. 1. D. de minorib. *Interdictum de Precario Naturalem in ſe habet Æquitatem: Eſt enim Natura Æquum tamdiu te liberalitate mea vti, quamdiu ego velim, & vt poſſim reuocare,*

cùm mutauero voluntatem, l.2.§.1.D.de precar. *Naturali Æquitate motus Proconſul omnibus cognatis promittit Bonorum poſſeſſionem, quos ſanguinis ratio vocat ad hereditatem, licet iure ciuili deficiant*, l. 2. D. vnde cogna. *Natura, ſeu iure Naturæ Æquum eſt neminem cum alterius detrimento, & iniuria fieri locupletiorem*, l. 14. D. de condict. indeb. l. 206. D. de diuerſ. regul. *Nihil tam conueniens eſt Naturali Æquitati, quàm voluntatem domini volentis rem ſuam in alium transferre, ratam haberi*, l.9. §. hæc quoque, D. de adquir. rer.dom. §. per traditionem, Inſtitutionib. de rer. diuiſione. *Diuus Hadrianus Naturalem Æquitatem ſecutus, Theſauros ei conceſſit qui in ſuo loco inueniſſet*, §. Theſauros, Inſtitut. De rer. diuiſ. *Æquitas ſuadet litis Impendia, ab Actoris vel Rei procuratore facta ei reſtitui*, l. 40. §. litis, D. de procuratorib. Et contra, *Æquitatis ratio non patitur inaudita cauſa quemquam damnari*, l. 1.D. de requirend. vel abſentib.

Aequitas, in omnibus quidem rebus, maximè tamen in iure ſpectanda eſt, l. 90. D. de diuerſ. reg. iur. *Etſi nihil facilè mutandum eſt ex ſolemnibus, tamen vbi Æquitas euidens poſcit ſubueniendum eſt*, l. penult. D. de in integr. reſtitut. l. 183. D. de diuerſ. reg. iur. *Aequitatem ante oculos habere debet iudex addictus Actioni Quod certo loco*, l. 4. §. vlt. D. de eo quod certo loco. *Aequitas Iudicem mouet*, l.21.D.de acceptilat. l.25. D.de interrogationib.

Aequitatem habet Edictum, l.1. D.de collationib. l. 1. D. quod quiſque iuris. *Interdictum*, l. 2. §. 1. D. de precario. *Sententia*, l. 3. §. interdum, D. de pact. l. 63. §. ſi cùm tres, D. pro ſocio, l. 3. §. vlt. D.de Carbon. edic. l. 32. §. vlt. D.ad Leg. Falcid. *Summam æquitatem habet*, l. 15.D. de precar. *Propter Æquitatem admittenda ſententia*, l. 5. D. de impenſ. in res. *Non eſſe extra Aequitatem poſita*, l. 13. §. Marcellus, D. de iureiurando. *Aequitas Reſtitutionem ſuggerit*, l. 26.§. item inquit, D. ex quib. cauſ. *Ex Aequitate hæc res deſcendit*, l.5.§.1.D. de adgnoſc.& alend. *Ad ſuam Aequitatem rem redigere*, l.1. C.de interdict.

Aequitas Expoſcit, l. 144. D. de diuerſ. reg. *Exigit*, l. vlt. §. vlt. D. de appellationib. *Facit*, l. 5. C. ſi aliena res. *Dictat*, l. 32. D. de pecul. *Munit*, l. 3. C.de bon. auct. iud. *Patitur*, l. 1. C. de furt. & contrà, *Non patitur*, l. 70. §. 1. D. de legat. 2. *Poſcit & Poſtulat*, l. 7. D. de in integ. reſtit. *Suggerit*, l.7. D. de iure dot. l.2.§. quanquam, D.de aq. & aq. pluu. l. 50. D. famil. erciſc. l.vlt. C. ne fiſcal. *Suadet*, l. 46. §. litis, D. de procurat. l.vlt.C.de edendo.

Aequitatis Ratio, l. 54. D. ad Sc. Trebell. l.8. C. ad exhib. l. 14.C. de tranſactionib. l. 2. C. de vſur. l. 3. C. pro ſoc. l. vlt. C.ne fiſcal. & apud Paul. lib. 4. Sententiar. Tit. 1. & lib. 5.Tit. 16. *Aequitatis Ratio exigit*, l. 2. §. Illud, D. de hered. vel act. *Suadet*, l. 20. D. de tutel. & rationib. l. 14. C. de tranſactionib. & contrà, *Non permittit*, l. 4. C. de edendo. *Magis Æquitatis Rationi obnoxium*, l. 84.D.de hered. inſtit.

Aequitatis Rationibus. l. 77. §. cùm exiſtimaret, D. de legat. 2. l. vlt. C. comm. vtriuſque. *Cum Aequitatis Rationibus congruunt*, l.vlt. C. de edendo. *Aequitatis Vinculum*, l.95. §. naturalis, D. de ſolutionib. *Solutius Æquitatem ſequi*, l. 4. §. idem Labeo, D. de religioſ. *Eam Æquitatem recuſans*, l. 78. §. ſi fundus, D. de iure dot. *Aequitate motus*, l. 74. §. vlt. D. ad Sc. Trebell. *Ex Aequitate fructus poſt acceptum iudicium perceptos, præſtandos*, l. 38. §. ſi Actionem, D. de vſur. *Summæ Æquitatis eſt*, l.22.D.de donationib.

Aequum eſſe videtur, ſed alio iure vtimur, l. 21. D.de re iudic. *Aequior ſententia*, l. 2. §. liberi, D. ad Sc. Tertyll. *Aequum putauit Imperator*, l. 47. D. de iure fiſci. *Siue Æquum ſit, ſiue iniquum*, l. 76. D. pro ſoc.

Aequa caritate coniuncti, l. 10. D. de reb. dubiis. *Aequa lance*, l.20. D.de re iudic. l. 17. C. de collationib. *Æquis facultatibus*, l.6.§.1.D.pro ſoc.

Aequæ Partes, l. 2. §. Si quis, D. de bon. poſſ. ſecun.tab. l. 23. D. ad Sc. Trebell. l. 29. D. pro ſoc. l. 2. D. de heredib. inſt. l. 19. §. vlt. D. de legat. 1. *Aequis partibus diuiſio*, l. 4. D. pro ſocio.

Aequas Partes dare iuſſi, l.23.D. ad Sc. Trebell. *Aequis ex partibus Heredes Inſtituere, Facere, Relinquere*, id eſt paribus, l. 39. D. de vulg. & pup. l.33.§.vlt. D. de legat. 2. l. 39. §. vlt. D. de legat.3.l.54.D. de verbor. oblig. l. 22. l. 25.& l.87. §. qui filium, D.ad L. Falc. l.16. §.vlt. D.de aliment. vel cibar.l.vlt.D.de fideicomm. libert.l.14.D.de dote præleg. l. vlt.§. quatuor, D. de legat.2.l.32.§.1.D.de vſu & vſufr.l.21.§.præter, D. de ann.legat. & *Scribere*, l.37.§. Sciam, D. de legat.3.& apud Sueton.in Tiber.cap.vlt.& Plaut.Rudente, Act.2. Sc.6. *Æquis partibus inſtitutus*, l.6.C.de teſtam.milit. *Ex Aequis partibus mihi tecum cõmunis fundus*, l.8.D.de rei vind. *Æquæ partes & Diſpares* opponuntur, l.7.§.vlt.D.de reb.dub.vt *Æquæ & Iniquæ*, l.6.C.ad Sc.Trebell. *Non Æquis partibus, ſed pro Dominicis, Adquiri vſusfructus*, l.1.D.de vſufr.acreſc. Sic *Æquæ Partes & Dominij*, opponuntur in l.63.§.1.D.de adquir.rer.dom. *Aequis portionibus duobus eiuſdem rei vſusfructus legatus*, l. 11. D. de vſufr. adcreſc. *Aequis portionibus heredes*, l. 8. D. ad Sc. Trebell. l. 2.

C. de

C. de liber. præterit. *Aequis portionibus heredes inſtituere*, l. 31. §. 1. D. de legat. 2. l. vlt. D. ad Sc. Trebell. *Diuidi*, l. 4. D. de heredib. inſtitut. l. 6. D. pro ſocio. & contra, *Non Aequis portionibus*, l. 67. §. ſi duos, D. de legat. 2. *Aequis penſionibus*, l. 3. D. de annuis leg. *Æquum fœdus* in l. 7. D. de capt. & poſtlim. Vide lib. 4. de Formulis. *Æqua Pondera*, l. 18. §. de eo, D. de dolo.

ÆQVO *iure diuidi*, l. 10. & l. 14. C. famil. erciſc. Seneca, lib. de conſolatione ad Martiam, *Nunquam iniuriam dixeris ex æquo cum potentiore diuidere. Ex Æquo negotiari*, l. 6. D. ad municipal.

Æquo pretio, vel æquis pretiis, Emere, vel Vendere, l. 66. D. de legat. 1. l. 6. D. de extraord. crim. *Æquè dicendum*, l. 49. D. de fideicom. libert. l. 61. §. quod verò, D. de furt.

ÆQVALE *ius*, l. 1. C. de pignoribus. *Æquales partes*, l. 24. D. de condic. inſti. l. 29. D. de legat. 1. l. 1. §. vlt. D. de adſign. libert. & *Portiones*, Paul. lib. 3. Sentent. Tit. 2. D. de adſign. libert. *Aequali portione*, l. 6. C. de bonis auctor. *Æquali ira*, l. 13. §. vlt. D. ad leg. Iul. de adulter. *Æquabilitas ſeruari*, l. 4. C. commun. diuid.

ÆQVALITER *mitti in poſſeſſionem*, l. 15. §. cùm autem, D. de damn. infect. *Æqualiter fiunt domini*, l. 15. §. ſi ante, D. de dam. infect.

ÆQVINOCTII vtriuſque fit mentio in l. 1. §. Æſtatem, D. de aq. cottid. *Autumnalis* verò ſpecialiter, in l. 1. §. ſi æſtas, D. ne quid in flum. pub.

ÆRAMEN, in l. 12. C. de operib. public. ſcribere oportet, vbi codices quidã *Ornamenta*, alij *Inſtrumenta*, ſcriptum habent, quorum vtrumque vitioſum eſſe, oſtendit l. 37. eod. Tit. in Cod. Theod. Ex quo hoc amplius patet Tribonianum tres libras in ſex mutaſſe: mirè etiam deformauit l. 14. eius Tituli, vt apparet, ex l. 40. eod. Tit. Cod. Theodoſ. *Æramenta* apud Paul. lib. 3. Sentent. Tit. 7. & apud D. Gregor. Epiſt. 30. lib. 12.

ÆRIS nomine omne nummorum, ſiue aureorum, ſiue argenteorũ genus ſignificatur, l. 159. D. de verb. ſignificat. l. 2. & l. 27. §. huius legis, D. ad leg. Aquil. l. 26. in fin. D. de pignerat. act. Sic *Ære ſoluto*, id eſt pretio, l. 5. §. planè, D. de tribut. & *Ære dato*, apud Horat. in arte Poët. Quod loquendi genus à priſco more ortum in vſu mãſit. *Pecunia*, enim, vt Voluſius Metianus in lib. de Aſſe ſcribit, *primum in Ære erat: poſtea verò & in Argento fieri cœpit: ita vt omnis nummus Argenteus ex numero Æris poteſtatem haberet.* Plinius lib. 33. ca. 3. *Populus Romanus ne Argento quidem ſignato ante Pirrhum Regem deuictum vſus eſt. Libralis (vnde etiam nunc Libella dicitur) & Dupondius appendebatur Aſſis. Quare Æris grauis pœna dicta: & adhuc Expenſa in Rationibus dicuntur, item impendere, & Dependere. Quin militum ſtipendiorum, hoc eſt ſtipis ponderandæ, penſatores, Libripendes dicuntur. Qua conſuetudine in his emptionibus quæ Mancipi ſunt, etiam nunc Libra interponitur. Seruius Rex primus ſignauit Æs: Antea rudi vſos Romæ, Romæus tradit: Signatum eſt nota pecudum. Vnde & Pecunia appellata.* Idem. lib. 18. cap. 3. *Seruius Rex ouium boúmque effigie primus Æs ſignauit.*

Æs alienum habere, vt Seneca lib. 5. de benefic. cap. 14. ſcribit, *Dicitur & qui aureos debet, & qui corium forma publica percuſſum, quale apud Lacedæmonios fuit, vel aliud quidlibet quod vſum pecuniæ numeratæ præſtet.* Appellatur autem *Æs alienum* quod nos aliis debemus: *Æs ſuum*, quod alij nobis debent, l. 23. §. penult. D. de verb. ſignif. l. 5. §. ſi filiusfa. dotem, D. de iure dot. Seneca Epiſt. 19. *Leue Æs alienum, Debitorem facit: Graue, Inimicum.*

Æris alieni loco in ineunda legis Falcidiæ ratione quænam habeantur, ex l. 36. & l. 39. D. ad l. Falcid. petendum eſt. *Æs alienum contractum*, l. 27. D. pro ſoc. *Æs alienum* facere, l. 18. §. vlt. D. de caſtr. pecul. *Æs alienum hereditatis ſuſcipere*, l. 32. D. ad Sc. Velleian. *Ære alieno deducto*, vel *extante*, l. 125. D. de verb. ſignif. *Ære alieno liberare*, l. 27. §. vlt. D. de pecul. & apud Paul. lib. 3. Sent. Tit. 7. *Æs alienum expediri*, l. 5. §. non paſſim, D. de reb. eorum. *Æs alienum Imminere, Vrgere*, & *Exſoluere* Vide ſuis locis. *Æris alieni pudor*, Paul. lib. 5. Sentent. Tit. 12.

Per Æs & Libram, Inſtit. de Teſtam. & apud Caium lib. 1. Inſtit. tit. Vlpian. Tit. 20. Regular. Cic. lib. 1. de Legib. Feſtum in verbo, *Nexum*, id eſt, per Emancipationem, ſeu imaginariam vẽditionem, de cuius ſolenni ritu dixi lib. 1. Selectarum Antiquitatum, & lib. 6. de formul. Horat. Epiſt. vlt. lib. 2. *Si proprium eſt quod quis Libra mercatur & Ære.* Porrò pro Aſſibus *Æs* dixiſſe antiquos, Varro lib. 8. de ling. Lat. admonet. Vnde *mille Æris legatum* dixiſſe: Quomodo apud Liuium lib. 1. & lib. 3. & lib. 5. *Mille æris* interpretari conueniens eſt. *Si Æs pro Aurichalco venierit*, l. 14. & l. 19. D. de contrah. empt.

Ærata Arca, l. 19. §. inquilinus, D. locati, & apud Iuuenal. Sat. 14. *Æreum Horologium*, l. 12. §. Papinianus, D. de inſtr. & inſtr. leg. & *Vas*, l. 12. §. ſi aliquis, D. de inſtr. & inſtrum. *Ærea Tabula*, l. 8. D. ad L. Iul. pecul. *Ærosa pecunia*, l. 101. §. 1. D. de ſolutionib. id eſt, cui plurimum æris admixtum eſt. *Apud Ærarium remanere*, l. 42. §. vlt. D. de iur. fiſc. *Ad Ærarium profiteri*, l. 9. §. 1. D. ad L. Iul. peculat. *Ærarij præfectus*, l. 15. §. vlt. D. de iure fiſ.

Aeris fodinæ,l.13.§.inde eſt,D.de vſufruct.

ÆSTAS quando incipit,exponitur in l.1.§.æſtatem.D.de aqua cottid.& æſt. *Æſtas Inſtans, & Prior*,l.1.§.is autem,D.ne quid in flum.publ.

Æſtiuus Saltus,l.67.D.de legat.3.vt *Æſtiui ſpecus*,apud Senec.in lib.de conſolat.ad Albin.

Æſtiua Aqua,ea eſt qua Æſtate vti expedit,ſicuti dicimus Veſtimenta Æſtiua,ſaltus æſtiuos,caſtra æſtiua,quibus interdum etiam hieme,plerumque autem æſtate vtimur,l.1.§.1.D.de aqua cottid.& æſt.

ÆSTIMABIT *Iudex*,l.31.§.1.D.de donationib.l.2. C. de in lit.iur.*Præſes*. l.11. C. de excuſ. tut.l.1.C.ſi tutor,vel curat.l.4.C.commun.diuid.*Prætor*,l.25.D.ad Sc.Trebell. l. 4. C. commun.diuid.*Princeps*,l.1.D.ſi tut.vel curat. *Vir bonus*,l.51.§.1.D.locati.

Æſtimare debet Iudex,l.4.D.quod cum eo.*Præſes*,l.8.D.de off.præſid. *Prætor*,l.5.§.idem prætor.D.de reb.eorum. l. 1. D.vbi pupill. educ. *Prætoris eſt Æſtimare an ſua ſit iuriſdictio*, l.5.D.de iudiciis.*Is Æſtimabit quid ſit partium ſuarũ*,l.9.D.de offic.præſ. *Æſtimabunt iudices*,l.39.D.de adoptionib.l.5.§. ſi mater, D.de agnoſc. & alen. *Eum cuius notio eſt Æſtimaturum*, l.15.§.1.&l.16.§. 1. D. de alim. leg.l.28.§. Titius teſtamento,D.de liber.leg l. 14.in fi. D.de dot.præleg.l.69.§. 1.D.de legat.3. *Iudicem Æſtimaturum*,l.38.D.mand.l.26.§.vlt.D.depoſ.l.31. §.1. D. de donatio. l. 28. §. filius, D. de liber. leg. *Indicaturo æſtimandum*, l.40.§. Titius teſtamento,D.de ſtatuliber.*Æſtimari per cauſæ cognitionem*,l.1.C.ſi aduerſ.ſolution. ſeu *cauſa cognita*, l.1. §. cùm quis, D. de quæſtionib.& *Summatim*,l.7.§.plane,D.de hered.petit.

Æſtimatio Præſidis l.2.§.1.D.de operib.publ. *Principis eſt*.l.191.D.de diuerſ.reg.*Magni æſtimare*,l.36.D.de bon.libert.*Æſtimari condemnatio iudicij*,l.3.§.condemnatio,D.de tab.exhibend. *Æſtimandum affectu,non pretio*,l.36.D.de bon.liber.*Æſtimatum datum*,l.7.§.ſi maritus, D. de donat.inter vir & vxor. *Ad Æſtimandas Satiſdationes electus*, l. 1. §. Diuus de Magiſtrat. conuen.

Aeſtimari non poteſt quod libertum habeo,l.5.D. de præſcript. verb. *Aeſtimationem non recipit res Sacra*,l.9.§.vlt.D.de diuiſio.rer.*Infinita eſt Aeſtimatio libertatis,& Neceſſitudinis*, l. 176. §.vlt. D. de diuerſ.regul.*Libertas inæſtimabilis res eſt*,l.106.de diuerſ.regul. *Aeſtimationem recipiunt Operæ*, l.26.§.libertus, D.de condic.indeb. *Aeſtimationem nullam Liberum corpus recipit*, l.vlt.D. de his qui effud.l.3.D.ſi quadrup. *Aeſtimatio nulla fit corporum Liberorum*,l.2.D.de L.Rodia.

Aeſtimatio operis,l.54.§. vlt.D.de verb.obligat.*Aeſtimatio Haberi*,l.17.D.famil.erciſ.l.13.§.vlt. D. de damn. infec.& *Præſtita*,l.1.§.deieciſſe.D.de vi & vi arm. *In Aeſtimatione venit*, l.17.§.vlt. D.pro ſoc.*Aeſtimatio litis*,Vide in verbo *Lis*.*Secundum Aeſtimationem effecta pecunia*,l.32.§.vlt.D. de vſu & vſufr.*Pro Æſtimatione iudicis multari*,l.1.§.ſed ſi quis,D.de poſtulan.

ÆSTIMATORIA duplicem habet intellectum.Interdum enim hoc nomine ea Actio ſignificatur quæ de æſtimato proponitur:veluti cùm res æſtimata vẽdenda data eſt.Nam cùm de nomine contracti negotij dubitetur, Venditio an Locatio, aut Mandatum ſit, dubitationis tollendæ gratia Æſtimatoria præſcriptis verbis actio datur,l,1.D.de æſtimator.§.actionum,Inſtit.de actionib.& ibi Theophil.Interdum *Aeſtimatoria* accipitur *Quanti minoris Actio*, quæ intra annum ex Ædilium Edicto datur,l.18.& l.43.§.aliquando,l.44.§. vlt.& l.48.§.non nocebit.D.de ædilic.edic.Et hæc actio ſignificatur in l.32.D.de euiction.l.31.§. ſi quis egerit, D.de ædil.ed.l.25.D.de except.rei iud.

ÆTATIS humanæ varios gradus à veteribus conſtitutos recenſent Cenſor. in lib. de die Nat.cap.14.Clemens lib.6.Stromat.Pollux.lib.2.Onomaſtic. Macrob. lib.1.in Somn. Scip. cap.6.Moſcopul.in lib.περὶ σχεδῶν,& in lib.qui Ἐκλογὴ ὀνομάτων ἀττικῶν inſcribitur.Seruiũ vtiq; Tullium cùm claſſes cẽſus faciendi gratia inſtrueret,*Pueros* eſſe exiſtimaſſe,qui minores eſſent annis ſeptemdecim:Atque inde ab anno xviij.quos idoneos iam eſſe Reip. arbitraretur, Milites ſcripſiſſe,cóſque ad annum Quadrageſimum ſextum *Iuniores*: ſupráque eum annum,*Seniores* appellaſſe.Agellius lib.10.cap.28.ex Tuberone tradit.Eadémq; diſcrimina Pueritię,nimirũ,Iuuentæ,& Senectæ perſtrinxit Vlpianus in l.8.§.modus,D.de tranſactionib.Conſtãtinus certè Ætatẽ cuius venia impetrari ſolet,in Maſculis,viceſimo,in Fœminis, decimo octauo circumſcribens,*Cui ætati*,ait, *quæ inter plenam perfectámq; Adoleſcentiam & robuſtiſſimã Iuuentutem, media eſt, Firmatæ Aetatis appellationem imponemus: vt Prima ætas, Pueritiæ ſit: Sequens Adoleſcentiæ: Firmata hæc Tertia: Quarta, Legitima: Quinta, Senectus*, Ætatum autem has in libris noſtris differentias inuenire eſt.*Aetas Infantis,Puerilis, Tenera, Admodum imbecilla, Infirma, Pubes, Pupillaris, Adulta, Minor, Maior, Iuſta, Legitima, Perfecta, Imperfecta, Prolixa*.

Aetas Infantis,l.55.D.de vſufr.quæ in ſeptimum vſque porrigitur,vt apparet ex l.18.C.de iure deliber.l.1.§.ſufficit,D.de Adminiſt.tut.*Puerilis*, l. 204. D. de verbor. ſignificat. *Pupillaris*, vſque ad decimum quartum annum excurrit,l.38.D.de minorib.l.16. D.de iure fiſci, l.17. D. de li-

de liber.cauſ. l.vlt.D.de reſcind.vend.l.1.C.qui legit.perſo.ſtan.in iud.l.1.C.de Carbon.& l. 3.C.de teſtam.tut.l.16.C.de præd.& al.reb.minor.& apud Sueton.in Auguſto cap. 66. & D. Gregor.Epiſt.24.lib.4. Pupillarem ætatem, Iuſtinianus Nou. *περὶ κηδεμόνων*, Primam ætatem: eam verò quæ vſque ad 25. annum excurrit, Secundam appellat ϑεαπίζουσιν, inquiens, *τοὺς κηδεμονίους τῆς νέων εἴτε τῆς πρώτης, εἴτε τῆς δευτέρας εἶεν ἡλικίας, εἰ καὶ ἕτεροι τινὲς οἷς ὁ νόμος δίδωσι κηδέμονας.* Pupillarem vtique ætatem ſequitur *Aetas pubes*, l.41.§. penult. D. de vulg. & pupil.l.2.C.arbitr.tut. Liuius lib.1. *Iam filij prope puberem Aetatem erant.* Cuiuſmodi Aetas dicitur, *Aetas prope pubertatem*, l.17.D.de excuſationib.id eſt, *Quæ non multũ à Pubera ætate abeſt*. l.14. D.de Sc.Sillan.in eam incurrit *Adulta*, de qua ſuprà diximus, & Pręetextata *Aetas*, cuius in l.3. §.vlt.D.de liber.exhib.& apud Agellium lib.1.cap.13.fit mentio. Nam vſque ad decimum ſeptimum annum ingenui pueri Prætexta induebantur: quam poſt id temporis Toga virili mutabant. Has Aetates *Minor Aetas* amplectitur, l.23. D. de minorib. Eáque eſt *Aetas cui ſubueniri ſolet*, l.1.C.ſi ſæp. in integ. & *Imperfecta Ætas*, l.3.de ſponſalib.in C. Th. Hanc Ætatem excipit Iuſta Ætas quę viceſimo quinto anno inchoatur, l.2.§.1.D.de vacat.mun. quæ & *Legitima* appellatur, vt apparet ex l.vlt.C.de his qui veniam ætatis, & aliis locis quos lib.10. adſcribam. Appellatur & *Perfecta Ætas*, l.32.D.de minorib.l.25.D.de probatio. l. 7. C. ſi aliena res pign. l.9.§.1.D.de tut.& rat.diſtr.l.22.C.ad Velleian.l. 2.§. pen. C. de iud. l.vlt.C. de his qui veni. §.vlt.Inſtit. de Attilia. tuto. Minor *Ætas Imperfecta* vocatur, l.2.C.de iur.& fac.ign. l.vlt. C. in quib.cauſ.in integr. Eadem & *Robuſta Ætas* dicitur in l.15.§.L.Iulia, D.de adulter.& à Quintiliano declam.338.& l.vn.de his qui ven.ętat.propterea quòd tunc virilis vigor completur, l.1.in fi.D.de minorib. *Firmata Ætas*, l.vn.de his qui ven.ætat.in C.Theo. Virgil.Eclog.4. *Hinc vbi iam firmata virum te fecerit Ætas.* Sed enim alia fit nonnunquam ita ſuadente mente teſtantium, iuſtæ legitimæque mentis interpretatio, vt exponitur in l.50.in fi.D.de legat.3. Quinetiã *Iuſta ætas* in l.8. D. de condictio.cauſ.da.pro pubere accipienda eſt quæ nuptiis iure contrahendis præfinita eſt. *Suæ ætatis factus*, l.5.§.item ipſe, D.de auctorit.tuto. Suæ porrò Ætatis fieri intelligimus eos qui 25.annum attigerunt, ſi non cõtraria voluntas teſtatoris arguetur, l.27. D.de neg. geſt. d.l.50. D. de leg.3. *Ætas Infirma*, Puellorum, Puellarum, Senióque confectorum hominum, l.122.D. de legat.1. *Ætatis Senium*, l.13.D.de tutel.l.44.de operib.publ.in C.Th. •

Ætatis venia impetrata dicitur, cùm à principe ætatis gratia alicui fit ad rerum ſuarum adminiſtrationem conſequendam. Tit.de his qui ven.ætat.impetr.l.1.C.de appellat. Conſtantin. lib.1.Epiſt. Tit.12. poſtulationem huius veniæ ſic deſcribit. *Αἰτοῦμεν ὡς βασιλέα ἀπώσασθαι τοὺς κηδεμόνας αὐτῶν ὡς αὐτοὶ μόνοι τῶν ἰδίων πραγμάτων ποιεῖσθαι φροντίδα δυνάμενοι*, *Omnis Ætatis homines*, l.7.§.vlt.D.de minorib. *Qui eius Ætatis eſt, vt nondum intelligat quid agatur*, l.1.§.furioſum, D.de oblig.& act. *Eius Ætatis quæ dolum accipiat*, l.15.D.de liber.cauſ.id eſt, *Eius Ætatis, vt doli capax ſit*, l.3.§.vlt.D.de tributor. *A prima Ætate*, l.68.D.ad L.Falci. *Intra Ætatem eſſe*, l.39.D.de minorib. *Ætatis miſeratio*, l.37.D.de minorib. *Ætatis infirmitas*, *Lubricum*, *Facilitas*. Vide ſuis locis. Dicitur & *Ædificiorum Ætas*, l.58. D.de legat.1. l.15. C. de operib.publ. Macrob.l.3. Saturnal.c.6. *Sed frigidum eſt ædificij Ætatem notare. Et Ætas arborum*, apud Aggen. Vrbic. in Commentar. ad Frontin. Sic & *Ætatem vino accedere*, Plin.lib.23. cap.1. *Ætas temporis*, pro opportunitate, l.26.§. libertus.D.de condict.indeb. Ouid.lib.1.Faſtor. *Omnia tunc florent, tunc eſt noua Temporis Ætas.* *Ætas Chirographi*, l.1.ſi cert.pet.in C.Theod.

ÆTERNA *Vrbs*, Roma appellatur, l.1.C.de ſuariis, lib.11. vt à Symmacho, lib.1. Epiſt. & Marcellino vocatur, & ita in l.4.C.de oper.public.in qua *intra Vrbem æternam*, ſcripſerunt Imperatores, cuius loco *Intra Vrbem Romam* ſuppoſuit Tribonianus. Eodémque nomine Roma ornatur ab Ammiano Marcellino lib.15.& 19.& Auſonio, Epigrammate quo faſtorum à ſe digeſtorum meminit, & aliis duobus quibus annos ab Vrbe condita ad Conſulatũ vſque ſuum computat, vt & à Symmacho Epiſt.26.31.38.& 50.lib.10.& Epiſt.55. lib.3. Quam appellationẽ Proſper Aquitanicus lib. de promiſſ.& præd.cap.7. ita exagitat: *Quis autem non intelligat, quam dicat ferentem poculum plenum exſecrationibus immundiciæ, & fornicationis totius terræ? Æterna cùm dicitur, quæ temporalis eſt vtique, nomen eſt blaſphemiæ.*

Æternabilis eodem ſenſu Vrbs dicitur l.3. de conlat. donat. in C. Th. Idémque Elogium etiam quod veteri, etiam nouæ Romæ tribuunt Valent. & Mart. Nou. de Prædiis ciuit. omn.

ÆTERNA *ſede*, l.39.D.de religioſ. & ſump. *In Æternum ſocietatis coitio*, l.70. D. pro ſocio. *Æternæ Recordationis patrem* vocant Honorius & Theodoſius in l.4. C. de officio comit. Orient.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

ÆTERNITATEM ſuam dicunt Impp. in l. 160. de decurionib. in C. Theod. l. 3. de fabricenſ. in eod. C. Quo titulo Imperatoribus ſuis Symmachus Epiſt. 16. 18. 19. 21. 51. & 54. lib. 10. blanditur. Idem & *Perennitatis* nomen illis adſignat Epiſt. 5. 13. 20. 22. & 37. lib. 10. Quod & ipſi & ſibi adrogant in l. 8. de indulgent. crimin. in Cod. Theod. & aliis quoque locis.

AFFATVS *Diuinos*, *Sacros*, *Auguſtos*, vocant Impp. ſua reſcripta, l. 16. C. de naturalib. liber. l. 23. §. 1. C. de nuptiis, l. vlt. C. de crim. ſacrileg. l. 6. C. de diuerſ. reſcript. l. 3. C. de Aduocat. diuerſ. iud. l. 14. C. de Religioſ. l. 37. C. de reſcript. & cler. in C. Theodor. l. 3. de ſtud. liberalib. Vrb. Rom. in eod. C. Nou. vn. Valent. & Marc. Nemin. exhib. de prouinc. & Nou. vn. Leonis de bonis vacantib. apud Symmach. Epiſt. 87. lib. 7. & Caſſiodor. Epiſt. 29. lib. 4. & Greg. Epiſt. 32. lib. 11. Sic & *Affatus Perennitatis*, l. 8. de indulgent. crimin. in C. Th.

AFFECTIO *Auita*, l. 67. §. 1. D. de ritu nupt. *Debita Pupillo*, l. 1. C. de in lit. iur. *Honeſta*, & contrà *Inhoneſta*, l. 5. D. de donationib. *Maritalis*, l. 32. §. ſi mulier D. de donat. int. vir. *Paterna*, l. 71. D. de euiction. *Parentium*, vel *Adfinitium*, l. 4. §. vlt. D. de re milit. *Societatis*, l. 31. D. pro ſocio. *Vxoris*, l. 3. D. de donat. inter vir. *Quæ ad Affectionem debitoris pertinent Miniſteria*, l. 6. D. de pignor. *Affectionem debere rebus*, l. 2. C. qui dare tutores. *Affectionem tenendi non habere*, l. 1. §. 1. D. de adquir. poſſ.

Affectus naturalis, *Patris*, l. 28. §. Titius, D. de liberat. leg. *Pro Affectu parentes in liberos magis terrentur*, l. 8. D. quod met. cau. *Affectum Patris præſtare*, l. 21. §. largius, D. de annuis legat. *Affectus paterni*, l. 15. C. de negot. geſt. l. vlt. C. de curat. furioſ. *Affectu propenſiore*, l. 11. §. vlt. D. quod falſ. tut. *Affectus ratio in bonæ fidei iudiciis*, l. 54. D. Mandati. *Affectu carent furioſus & Pupillus*, l. 1. §. hoc Edicto, D. ne vis fiat ei.

Affectus Animi, l. 17. D. de iure codicil. l. 3. C. de adquir. & retin. poſſ. *Facientis*, l. 3. D. de iniur. *Ex affectu fit iniuria*, l. 54. D. de obligationib. *Affectus ex vtraque parte contrahentium*, l. 55. D. de obligat. & actionib. *Affectu adprehendere*, l. 1. D. de adquir. & retin. poſſeſſ. *Affectum habet poſſidendi*, l. 3. §. Neratius, D. de adquir. poſſeſſ. *Affectus retinere volentis*, l. 12. §. idem tractat. D. de vſufr. *Affectu eo quo tutor gerit*, l. 3. D. de eo qui pro tut.

Affectus, pro liberis in l. 26. de decur. lib. 12. C. Theod. & in lege Dei, Tit. 16. Capitolin. in M. Anto. *Et Antoninus quidē non eſt ſatis motus defectione Caſſij, nec in eius Affectus ſæuiit.* Idem in Gordianis, *Affectus vnicè dilexit: filium & nepotem vltra modum: filiam & neptem religioſè.* Vulcat. Gallic. in Auidio. Caſſ. *Nec in eius liberos, aut Affectus ſæuiit.* Eodem modo in Clod. Alb. *Ne aut ad ipſum Albinum, aut ad eius Affectus perueniat.* Vſurpauit & hoc verbum Rufinus in tranſlatione Ioſephi lib. 1. Antiquit. Iud. cap. 12. & Donat. in lib. 2. Æneid. Ex quibus locis apparet *Affectus* dici de liberis, vxoribus, parentibus.

AFFLIGERE, aut, vt in Pandectis Florētinis ſcribitur, *Affligere Damno*, l. 28. D. de liberat. leg. & l. 2. C. ad leg. Aquil. *Affligi diſpendio*, l. 3. C. de tempor. in integr. *Infamia*, l. 25. C. ad L. Iul. de adulter. *Tormentis*, l. 6. D ad L. Iul. de vi publ. *Valetudine*, l. 3. C. qui morbo ſe excuſ. *Verberibus*, l. 6. D. ad L. Iul. de vi publ. & l. 4. C. eod. tit.

AFFRICÆ Prouinciæ fit mentio in l. penult. §. ſuſceptores, D. de munerib. & honor. & l. 5. §. 1. D. de iure imminut. quam Proconſules regebant, vt ex d. l. 5. apparet.

Affricanæ Res, l. 3. §. Quamuis, D. de admiſt. tut. *Affricum frumentum*, l. 40. §. vlt. D. mand. & Triticum, l. 74. & l. 75. D. de verb. oblig.

AGASO, l. vlt. D. ſi quadrup. l. 60. §. ſeruus, D. de legat. 3. l. 35. §. rerum, D. de heredib. inſtit. Vide interpret. Horatij pag. 502.

AGER *Ruri Locus eſt ſine Ædificio*, l. 211. D. de verb. ſignific. vel *Locus ſine Villa*, l. 27. D. eod. tit. *Dictus ab Agendo*, vt probat Varro, lib. 5. de lingua Lat. *In quam Terram quid agebant, & vnde quid Agebant, fructus cauſa, id Græci dicunt* Ἀγρὸν, *vt Ager, quod Agi poterat.* Quam huius vocis notationem improbans Quintilianus lib. 1. cap. 6. Agri nomen à Græco originem ducere cenſet. Agrorum autem qualitates & differentias, vide apud Frontinū, lib. de Agror. qualit. Sicul. Flac. de condic. Agror. & Aggenū Vrbicū. Veteres planè in legibus ſcribendis, *Agros*, loca, ædificia coniungebant, vt ex lege Thoria, & Seruilia, & Ciceronis Oratio. de lege Agr. apparet. Ager autem proprietatem loci ſignificat, quemadmodum Iauolen. tradit in l. 115. D. de verb. ſignific. vbi *Agrum eſſe*, ait, *ſi ſpecies fundi ad vſum hominis comparatur Agrorum certo generi, veluti vineis*, l. 13. D. de ſeruit. præd. ruſt.

Agraria lex, quæ de terminis motis à C. Iulio Cæſare lata eſt, l. 3. & l. vlt. D. de termi. moto. *Agrariæ viæ*, quæ in agris ſunt, vel in agros ducunt. l. 2. §. viarum, D. ne quid in loco publ.

Verbum AGERE πολύσημον eſt, latiſſiméque patet. Tritiſſima certè ſignificatione, facere & gerere, ſignificat: quanquam & ſubtilis quædam inter hæc verba differentia intercedit. *Actum* enim

enim generaliter dicitur, ſiue *Verbis* vt ſtipulatione: ſiue *Re*, vt numeratione pecuniæ quid agatur. *Geſtum* rem ſine verbis geſtam demonſtrat, l. 19. D. de verb. ſignif. Inde hæc tria plerunque in eadem oratione cumulantur, l. 2. D. de cur. bon. dan. l. 1. D. de off. procur. Cæſ. l. 1. §. 1. D. quod cuiuſque vniuerſit.

Agere & conueniri opponuntur, l. 7. §. non ſolum, D. de minorib. Rubr. vbi agere vel conuen. Cod. *Agere ſuo, alieno nomine & procuratorio*, vide ſuis locis. *Agere per condictionem*, l. 15. §. vlt. D. de condict. indeb. *Per procuratorem*, l. 4. D. de procuratorib.

Agere cauſam alienam Patronus paſſim dicitur, l. 1. C. de poſtuland. l. 1. §. aduocatos, D. de extraord. l. 6. C. de aduocat. diuerſor. Sic *Fiſci cauſas Agere*, l. 10. D. de poſtuland. Vnde *Actores cauſarum*, apud Ciceronem in Bruto, Horat. in Arte poët. Valer. lib. 8. cap. 7. Sed tamen & Agere cauſam ſuam ſeu propriam ipſemet qui litigat, ſeu, cuius res eſt dicitur, l. 38. §. vlt. D. de iure fiſci, l. 14. D. de probat. l. 1. D. ſi tutor. vel curat. l. 14. & l. 20. D. de appellationib. l. 29. §. vlt. D. de excep. rei iud. l. 1. C. de iur. & fact. ignor. l. 1. §. cùm dicitur, D. ſi cui plus, l. 55. D. de euictionib. l. 1. C. de ingen. manumiſſ. Sic *Agere cauſas appellationis*, ipſe litigator, l. 5. & l. 7. D. de appellationib. *Agere cauſam reſtitutionis*, l. 2. C. ſi ſup. in integr. *Tutoris*, l. 1. C. de in lit. iur.

Agi appellatio, l. 13. C. de procuratorib. *Agi cauſa bonorum*, l. 3. C. ſi pendent. appell. *Cauſa falſi*, l. 5. §. Diuus, D. de heredit. petit. *Negotium*, l. 24. D. de procuratorib. *Ad agendam cauſam vocari Reus*, l. 1. C. quor. appell. *Acta cauſa pronunciatum eſt*, l. 31. §. Seia, D. de alimen. legat.

Vulgo autem *Agere actione*, ſeu *Iudicio*, dicunt Iuriſconſulti, l. 21. D. de liberali cau. l. 2. §. ſi fugitiuus, D. vi bon. rap. quandoque tamen, *Agere actionem*: vt in l. 59. §. 1. D. de procuratorib. *Qui alieno nomine agit quamcunque actionem*, & in l. 39. §. 1. D. de hered. pet. *Agere de inofficioſo Teſtamento Iudicium*, in l. 28. §. 1. D. de ſtipul. ſeru. *Cum ſocio communi diuidundo, vel ſocietatis Iudicium rectè acturum*. Et in l. 7. §. 1. D. de hered. petit. *Agere de inofficioſo Iudicium*.

Sed & *Actiones Agi*, dicuntur: vt in l. 5. §. in his, D. ſi vſusfruct. pet. *in his actionibus quæ de vſufructu aguntur*, & in l. 5. §. 1. D. de rei vindicat. *Agetur autem in rem actio*, & in l. 23. D. de præſcrip. verb. *Poſſe Agi cum eo in factum actionem*.

Sic & *Agi Iudicium dicunt*: vt in l. 1. D. famil. erciſc. *Iudex apud quem hoc iudicium agitur*. Et in l. 20. §. familiæ, D. eod. *Familiæ erciſcundæ iudicium amplius quàm ſemel agi non poteſt*. Et in l. 40. D. eod. tit. *Familiæ erciſcundæ iudicium inter nos rectè agetur*. Et in l. 48. D. eod. *Dare procuratorem in quem omnium nomine iudicium agatur*. Et in l. 55. D. eod. tit. Si *Familiæ erciſcundæ vel communi diuidundo iudicium agatur*. Et in l. 7. §. cum de. D. comm. diuid. *Cum de vſufructu communi diuidundo iudicium agitur*.

Vnde *Actio*, quæ, vt Celſus definit, *nihil aliud eſt quàm ius quod ſibi debeatur, iudicio perſequendi*, l. 51. D. de oblig. & act. quam definitionem Iuſtinianus in Inſtitutionibus ſecutus eſt. Actionis autem verbum generale eſſe eóque contineri, *In Rem, in Perſonam, Directam, Vtilem, Præiudicium, Interdicta, Stipulationes etiam Prætorias, quia actionum inſtar obtinent*, Vlpianus tradit, in l. 37. D. de oblig. & act. *Actionis* itaque verbo etiam *Perſecutio* continetur, l. 34. D. de verbor. ſignif. Itaque Interdicta, *Actiones* appellantur, l. 43. in fi. D. ad L. Aquil. l. 14. in prin. §. vlt. D. de aq. & aq. plu. l. 1. C. ſi per vim. l. 3. D. de mort. infer. & apud Paulum lib. 5. Sent. Tit. 6. Propriè tamen, *Actio in perſonam infertur*: Petitio in rem: *Perſecutio in rem, vel in perſonam, rei perſequendæ gratia*, l. 27. D. de oblig. & act. Proinde Vlpianus in l. 178. §. Actionis, D. de verb. oblig. *Actionis*, ait, *verbum & Speciale eſt & Generale: Nam omnis Actio dicitur, ſiue in Perſonam, ſiue in Rem, ſit petitio. Sed plerunque Actiones perſonales ſolemus dicere: petitionis autem verbo in Rem Actiones, ſignificare videntur. Perſecutionis verbo extraordinarias perſecutiones puto contineri: vt puta, fideicommiſſorum, & ſi quæ aliæ ſunt, quæ non habent iuris ordinarij exſecutionem.* Itaque ab *Interdicto, præiudicio, ſtipulationibúſque prætoriis* ſeparatur, l. 35. §. non ſolùm, & l. 39. D. de procuratorib. Item à *Petitione, perſecutionéque*, ſeiungitur, l. 18. §. 1. D. de acceptilationib. l. 13. D. rat. rem hab. l. 2. ad Sc. Velleian. l. 49. D. de verbor. ſignif. l. 1. D. ad Macedon. *Actionis* vtique verbo *Exceptio*, non continetur, l. 8. §. vlt. D. de verb. ſignif. *In Rem* autem *Actio* eſt per quam rem noſtram, vel nobis pignori oppoſitam, quæ ab alio poſſidetur, petimus, ſeruitutémve nobis debitam vindicamus, l. 25. D. de obligat. & actio. l. 1. C. de quadr. præſcript. l. 5. §. vlt. D. ſi vſusfr. pet. §. æquè, Inſtit. de actio. *In perſonam* verò eſt, qua cum eo agimus qui nobis obligatus eſt ad aliquid dandum aut faciendum, d. l. 25. Quæ in rem & in perſonam eſt *Mixta* appellatur. Quæ perſonales ſunt ſed in rem concipiuntur, & dantur, *In rem ſcriptæ* vocantur.

Actionum inſuper hæ in libris noſtris differentiæ memorantur, *Ciuiles, Legitimæ, Prætoriæ, Honorariæ, Ædiliciæ, Directæ, Vtiles, Contrariæ, Rei Perſecutoriæ, Pœnales, Populares, Turpes, Famoſæ, Concurrentes.* Legitimarum autem nomina & ſpecies inuenies, lib. 5. de Formul.

Actio poſtulatur, à Prætore. Eam Prætor, *Dat, Tribuit, Indulget, Accommodat, Decernit, vel Denegat.* Datam verò Actor, *Edit, Inſtituit, Intendit, Dictat, Dirigit, Exercet, Infert, Monet: Ea Vtitur, Experitur, Perſequitur. Reus contrà, Actionem Accipit, Excipit, Suſcipit, Patitur, Suſtinet, eáque conuenitur.* Actio item *Naſci, Oriri,* & contrà *Perimi, Extingui, Conſumi, Tolli, Amitti, Perire,* Item *Competere, Locum habere:* Actioni locus eſſe, & contrà *Ceſſare, Deficere* dicitur.

Ceterùm vt *Actor*, ita & *Actrix*, dicitur, l. 41. C. de liber. cau.

Agere etiam, accuſare ſignificat. Sic *Agere de Falſo*, l. 23. D. de excuſationib. l. 30. in fi. D. de inoff. teſt. l. 51. ita quis, D. de verb. oblig. *De inofficioſo Teſtamento*, l. 30. §. vlt. D. de inoff. teſtament. l. 2. C. de inoff. teſtam. *De Suſpecto Tutore*, l. 3. D. de appell. recip. Ita *Furti, Iniuriarum, Vi Bonorum* Raptorum, *Sepulchri violati.* Nec *Agere* modò *Reum*, vt ſuo loco comprobibimus, ſed & *Agere Crimen*, id eſt exequi, legimus in l. 3. D. expilat. hered. Iam verò priuatis delictis Actionis nomen accommodari non eſt ignotum. Quin & mera Accuſatio, *Actio* appellatur in l. 15. §. ſi propter, l. qui deſtiterit, l. aut priuatim, D. ad Sc. Turpill. l. penult. D. ſi ex nox. cau. Sic P*opulares Actiones*, dicimus quanquam criminis perſecutionem contineant. Itaque *Stellionatus*, item *L. Fabiæ* nec non *de Moribus Ingrati* quoque & *Inofficioſi & Suſpecti*, modò *Actio*, modò *Accuſatio* dicitur, l. 1. & l. 3. D. ſtellionat. l. 3. D. de lib. hom. exhib. Paul. lib. 5. Sentent. Tit. 7. l. 5. D. de pact. dot. l. 39. & l. 97. D. ſol. matr. l. 1. l. 3. C. de libert. & cor. lib. l. 76. D. de leg. 2. l. 6. §. vlt. D. de inoff. l. 1. §. ſuſpecti, D. ad Sc. Turpillian. l. 1. §. conſequens, D. de ſuſpect. tut. l. 2. D. ad Leg. Iul. repet. Sic & *Actionem Falſi*, dicunt Impp. in l. 2. ad Leg. Cornel. de falſ. in C. Th.

Actionem autem Prætor *Dare* dicitur, quod nihil aliud eſt, quàm Agendi poteſtatem facere, l. 3. in prin. D. de ſepul. viol. Nam quoties Prætor Actionem ſe daturum pollicetur, non hoc ſic accipiendum eſt, quaſi ipſe ex ſua iuriſdictione Actionem tribuat, ſed quòd Agendi facultatem concedat in iure aditus: Iudicémque & Formulam det: propterea quod eius officio contineretur, vel dare vel denegare, *Actiones Agere*, id eſt vel Admittere ad agendum datis Iudicibus Arbitríſve qui cognoſcerent, vel repellere, Agere volentes, l. 27. D. de verb. obligat. Cicer. lib. 2. Rhetor. ad Herenn. *Quare in iure plerumque verſantur: Ibi enim & Exceptiones poſtulantur, & quodammodo agendi poteſtas fit.* Ideóque modò Prætor ſic loquitur: *Actionem dabo*, modò ſic: *Iudicium dabo*, vt in l. 1. D. nautæ, caupo. l. 1. in fi. l. 1. in prin. l. 5. §. prætor. D. de his qui deiecer. vel effud. l. 1. in prin. D. de vi & vi arm. l. 1. D. de ſuperficieb. l. 2. l. 4. D. vi bonor. raptor. Cicero pro Cæcinna in prin. *Actio petitionis*, l. 1. D. de rei vindic. *Actio ſtipulationis*, l. 77. §. pater. D. de legat. 2. *Legis Actiones, & Lege agere*, vide ſuo loco. *Maniliј Actiones*, apud Varro. lib. 2. de re Ruſtic. & *Hoſtilianæ Actiones*, apud Cicer. lib. 1. de Orator. Coſconium etiam in Actionibus, Varro lib. 5. de lingua Lat.

Actoris partes ſuſtinere: Actoris partibus fungi. Vide ſuis locis.

Præterea Agere, Degere, Morari, & Verſari ſignificat. Sic *Agere apud Hoſtes*, l. 44. D. de vſurpationib. *In Ciuitate* P*rouinciæ*, l. 12. D. de public. iud. *In Commeatu*, l. 1. D. de re milit. *In Fuga*, l. 50. D. de adquir. poſſ. *In Furore*, l. 8. D. de his qui ſunt ſui vel al. *In Militia*, l. 24. §. vlt. D. de appellationib. *In Prouincia*, l. 62. D. de contrahend. empt. l. 15. §. 1. D. ad Leg. Iuliam. de adult. l. 30. D. de adquirend. vel omitt. *In Prædijs*, l. 5. §. vlt. D. de ſer. corrup. l. 17. D. de reb. credit. l. 36. D. de reb. auct. iud. l. 5. §. domum, D. de iniuriis. *In* R*eatu*, l. 25. de pœnis. *In Rebus humanis*, l. 3. C. de donat. quæ ſub mo. *In Villa*, l. 1. §. ſi quis in Villa, D. ad S. C. Sylanian. l. 12. §. ſed in. D. de inſtruct. vel inſtrument. *Peregrè*, l. 50. D. famil. erciſc. l. 7. §. illud. D. quib. ex cauſ. *Rure*, l. 25. §. vlt. D. de liber. & poſt. *Sine vinculis*, l. 8. D. de cuſt. & exhibit.

Agens in poteſtate filius, l. 6. C. ad Sc. Macedo. l. 2. C. de patr. poteſt. *Agentes alio loco Serui*, l. 19. D. de caſtr. pecul. *Agentes in Magiſtratu, vel poteſtate*, l. 8. D. de accuſationib. *In* P*oteſtate*, l. 114. §. Diui, D. de legat. 1. *In vrbe aut in prouincia*, l. 8. §. 1. D. de legationib. *In Reatu*, l. 25. D. de pœn. *Sub Curatore*, l. 77. §. Curatores, D. de legat. 2. *Sub noſtro Imperio*, in Lege Dei, Tit. 6. *Sub* P*roconſule*, l. 6. §. ſi quos, D. de pœnis. *Agere Liberti ſine patroni filius*, l. 4. §. vlt. D. de aliment. vel cibar.

Agere Ætatem, l. 74. §. 1. D. ad Sc. Trebell. l. 11. C. de tranſactionib. *Annum*, l. 3. D. de iure immunitat. l. 36. §. 1. D. de condict. indebit. *Annos*, l. 8. C. quando prouocat. l. 3. C. ſi mancip. ita fuerit, l. 5. C. de re milit. *Diem ſupremum Anni*, l. 1. D. de manumiſſionib. *Vitam*, l. 43. non eſt, D. de ritu nuptiarum.

Agere, id eſt gerere ſe. Sic *Agere pro ingenuis*, l. 6. C. ne de ſtatu deſund. *Pro ſeruo, & pro fugi-*

tiuo,

tino, l.10. D. de liber. cau. *Vt Ciues*, l.38. D. de iure fiſ. *Probè ſe Agere*, l.1. §. præterea, D. de offic. pref. vr.

Præterea, *Agere*, adminiſtrare ſignificat, l. vlt. D. de inſtitor. Sic, *Agere Rempublicam*, l.35. §. vlt. ex quibus cauſ. maior. *Tutelam*, l.1. §. illud, D. de reb. cor. l.37. in fi. D. de adminiſtr. tut. l.28. §. ſi Mæuia, & l. vlt. §. titia, D. de liberat. leg. *Rationes*, l.40. §. ſeruus, D. de ſtatuliber. & l.41. §. libertatem, D. de fideicomm. libert. & *Negotium publicum*, Plin. Epiſt. 9. lib. 1. Hinc, *Rem agens*, pro negotiorum geſtore, l. vlt. D. de inſtitoria, l. 7. §. vlt. C. quod cum eo. l.128. Chryſogonus, D. de verbor. obligat. l.3. C. de procuratorib. l.80. in fin. D. de furt. Hinc *Actus*, pro adminiſtratione, ſeu Negotio quod geritur, & adminiſtratur, l.2. l.17. D. de negot. geſt. l.19. D. de adminiſtr. tut. l.51. D. de ſolutionib. l.81. & l.82. D. de condic. & dem. l.14. & l.41. §. Stichus, D. de fideicomm. libert. l.10. D. de edendo, l.13. D. de liberat. leg. l.12. §. Papinianus quoque, D. de inſtr. vel inſtr. l.1. D. de inſtitoria, l.82. D. de cõdic. & dem. Sic *Actus Procuratoris*, l.3. D. rat. rem hab. *Publici*, l.1. C. in quib. cauſ. & *Tutorum*, pro geſtu tutelæ, l.37. D. de adminiſtr. & peric. l.2. C. de heredib. tut.

Actum Adminiſtrare, l.1. §. ſi ſeruus, D. ſi quis teſtam. lib. l.41. §. Codicillis, D. de legat. 3. l.1. D. nequis lib. inuit. lib. 11. C. *Agere*, l.41. §. ab heredibus, D. de fideicomm. libert. *Gerere*, l. 99. in fi. D. de verb. ſignif. l. vlt. D. de publican.

In Actu eſſe, l.5. §. negotiatores, D. de iure immunit. *In eodem Actu habere ſeruum*, id eſt, Actorẽ habere, l.12. D. de liberat. lega. *Actus ſui rationis conficere*, l.1. §. officio, D. de tutel. & rat. diſtr. l.10. D. de edendo. *Actus ſui ſeu à ſe adminiſtrati rationem reddere*, l.2. D. de negot. geſt. l.19. & l.41. D. de adminiſtr. & peric. l.19. D. de fideicomm. libert. *Rationes Actus rei meæ quæ per Menſam geſta eſt*, l.28. §. filias, D. de liberat. leg. *ab Actu remoueri Diſpẽſator*, l.51. D. de ſolutionib. Tertullian. lib. 4. aduerſus Marcionem. *Secundum ſerui illius exemplum qui ab Actu ſum motus*.

Hinc, *Actores ſerui*, qui Rationes domini agebant, actúmve aliquẽ gerebant & adminiſtrabãt l.18. §. poſtumis, D. de aliment. vel cibar. l.12. D. de liber. leg. l.52. D. de manum. teſt. l.19. D. de adminiſtr. & peric. l.49. l.59. & l.94. §.1. D. de ſolutionib. l.33. l.34. l.39. §. codicillis, l.89. l.95. & l.97. D. de legat. 3. l.37. l.86. D. de legat. 1. l.12. §. idem reſpondit, D. de inſtruct. vel inſtrum. l.17. §. ſed etſi, D. ad L. Iul. de adulter. l.1. §. vlt. D. de ſeru. corrup. l.59. D. de manum. teſt. l.32. D. de pign. act. l.3. C. qui manum. non poſſ. Hi πραγματευταὶ dicuntur in l.41. §. ſorore, D. de fideic. libert. A Theophilo verò in §. vlt. Inſtitut. Mandati, & aliis, διοικηταὶ appellantur. Sed & qui οἰκόνομος Lucæ 12. cap. dicitur, à Tertulliano *Actor* vertitur in lib. 4. aduerſ. Marcion. Proinde huiuſmodi ſeruos rationibus reddendis obſtrictos fuiſſe docent, l.8. D. famil. erciſc. l.12. D. de liber. leg. & vt plurimum non alias legebantur, liberíve eſſe iubebantur, quàm rationẽ omnem actus ſui, ſeu à ſe adminiſtrati, heredi reddidiſſent, cóque nomine ſatisfeciſſent, l.40. §. ſeruus, & §. Titius, D. de ſtatulib. In fundos vtique & prædia mitti à dominis ſerui frugi ſolebant, qui familiæ imperarent, qui rationes rei ruſticæ adminiſtrarent, fundis præeſſent, agrorum culturæ curam agerent, reliqua colonorum & villicorũ exigerẽt, vt colligimus ex l.12. §. prædiis. D. de inſtr. vel inſtrum. & ex Plinio lib. 3. Epiſt. ad Caluiſium Rufum: quod apertius his quæ ſubieci exemplis comprobatur.

Actor in fundo conſtitutus, Paul. lib. 3. Sentent. Tit. 7. *Actor tam rei ruſticæ, quàm rationibus fundo præfectus*, l.31. D. de adimend. leg. *Actori ſuo colenda prædia Debitor tradidit, adſignatis & ſeruis culturæ neceſſariis*, l.32. D. de pignorib. Sic & *Actores prædiorum & fundorum*, l.15. C. de procuratorib. l.2. C. de obligation. & actionib. l. vlt. C. quod cum eo, l.4. C. de donationib. l.3. C. de inceſt. nupt. l.1. C. de falſa mon. *Actor, ſeu conductor prædij*, l. vlt. C. ſi aliena res. Et hos Actores à conductorbus prædiorum & villicis penſiones exegiiſſe, teſtimonio eſt l.40. §. ſeruus, D. de ſtatuliber.

Actores Bonorum fiſco vindicatorum, l.8. D. de iur. fiſc. *Actores Bonorum quæ ad fiſcum deuoluta ſunt* l.30. D. eod. tit. *Actores qui aliquod officium gerunt in bonis*, l.46. §. Actores, D. eod. tit. quos ſeruos fuiſſe ex eo ſatis colligitur quòd eorum alienatio illis in locis interdicitur.

Actores etiam Seruos, tam mutuis dandis, quàm exigendis & recipiendis pecuniis prępoſitos habebant, l.5. §. Actores, D. de doli mali, & met. l.19. C. de ſolutionib. Hi quę exacta erant, Calendario inferebant, l.40. §. ſeruus, D. de ſtatuliber. Actorib. autem Adiutores datos oſtendit, l.40. §. ſeruus, D. de ſtatuliber. *Actor pecuniæ*, l.7. C. mandati.

Actores Dominici, l.4. de conduct. fund. patr. in C. Th. l.11. de iuriſdict. omn. iud. in eod. C. ſeu *rei Dominicæ*, l.3. de his qui contend. pro religio. in eod. Cod. *Actores rei priuatæ*, l.6. de exact. in C. Th. l. 2. de act. proc. & cond. in eod. C. l.2. C. de iuriſdict. om. iud. in eod. Cod. *Rerum priuatarum*, l.9. C. vbi cauſæ fiſcal. l.3. de Act. procur. & cõd. rei priu. in C. Th. Nou. Theod. & Valent. de Tironib. & occ. *Actores rerum Principum*, l.7. & l. 17. de deſertorib. & occult. eor. in C.

Th. *Actores prædiorum*, l.3. de itin. mun. in C. Theod. *Actores vel procuratores loci*, l. 6. de decur. in C.Th.

Actores etiam liberi homines appellantur, per quos Municipiorum, Ciuitatiúmque res geruntur, qui à Collegiis, Municipiis, Curiis, aliiſque corporib. actionum mouẽdarum excipiendarúmve cauſa conſtituuntur. Sic *Actores, Municipum, Societatum, Decuriarum, & Corporum*, l.3. §. à municipibus, D. de bon. poſſ. l.5. §. ſi actori, D. de pecun. conſtit. l.11. §. hoc iure, D. de except. rei iud. *Actor ſiue Syndicus collegij, per quem quod communiter agi fierique oporteat, agatur, fiat*, l.1. §. quibus, D. quod cuiuſque vniuerſ. *Actor Ciuitatis*, l. 74. D. de procuratorib. & l. 9. D. rat. rem hab. *Actores conſtituti qui legitimè pro ciuitate agere poſſint*, l.8. D. de pollicitat. *Si ciuitatibus reſtituatur fideicommiſſa hereditas, Actorem eligent & ad agendum & ad excipiendas actiones*, l. 27. D. ad Sc. Trebellian.

Actor Municipum, l.12. D. vt in poſs. legat. l.11. §. hoc iure, D. de except. rei iud. & *Vniuerſitatis*, l. 10. §. qui manumittitur, D. de in ius voc. l. 6. §. vlt. D. quid cuiuſ. vniuerſit.

Actor publicus, apud Tacit. lib.17. Annal. Quomodo & apud Plin. lib.7. Epiſt. ad Canin. in vetuſtioribus codicibus ſcriptum erat, vbi nunc *Exactor* legitur.

Sunt & *Actores* qui à tutoribus curatoribúſve litium cauſa, decreto Prætoris conſtituuntur, §. vlt. Inſtitutionib. de curatorib. l.33. §. vlt. D. de adminiſtr. & peric. l.31. §. penult. D. de neg. geſt. l.11. C. de procuratorib. l.10. §. vlt. D. de in ius voc. l. vn. C. de actor. à tut. ſeu curat. dan. l.6. D. quando ex fac. tut. l. 10. C. qui dare tutor. Conſtitui verò Actores periculo Tutorum ſolent, quotiens aut diffuſa negotia ſunt, aut dignitate, ætate, valetudine, vel alia neceſſitate tutores deſtinentur, l. 24. D. de adminiſtr. & pericul. d. l. 35. §. vlt. Eos ab Agendo dictos probabilius eſt, quàm vt Theophilo videtur, quod apud acta conſtituantur. Sic *Actor à curatore ordinatus*, l. 10. C. de appellationib. *A Tutore datus*, l. 9. D. rat. rem hab. *Decreto Conſtitutus*, l. 1. C. de actor. vel tut. Quamquam autem Mater filij negotia ſecundum voluntatem patris gereret, ius tamen Actoris periculo ſuo litium cauſa conſtituendi non habebat, l.31. §. quamquam, D. de negot. geſt. *Actores bonorum dati à magiſtratibus*, l.22. D. de negot. geſt. *Actores ſeditionis & tumultus*, l.38. §. Auctores, D. de pœnis, id eſt, factores.

Actus, in l.4. §. Rectè, D. de off. proconſ. pro *Actu rerum*, vt loquitur Sueton. in Claudio cap. 22. Et ita *Rebus agendis*, apud Ouid. lib.1. Faſtor. *Actu ratum haberi*, l. 5. D. rat. rem hab. id eſt facto. *Actum rei non intelligere*, id eſt, id quod agitur, l.5. D. de diuerſ. reg. *Actu ex lege habito*, l. 12. D. de appellationib.

Acta, in quæ referuntur, in iudicio geſta: quæ ὑπομνήματα vocantur a Theoph. in §. vlt. Inſtit. de curatorib. *Acta ad ius priuatorum pertinentia*, l.45. ex his, D. de iure fiſc. *Acta ius dicentis*, l. vlt. C. de alim. pup. præſt. *Magiſtratus*, Paul. lib.1. Sent. Tit.3. *Municipalia*, l. 6. D. de exhib. & tráſm. reis in Cod. Th. *Præſidialia*, l.6. C. de petit. hered. *Præſidis*, l.7. §. vlt. D. de decur. l.33. D. ex quib. cauſ. maior. l.3. C. de fide inſtr. l.12. C. de pact. Paul. lib.1. Sent. Tit.3. & lib. 5. tit.1. *Publica*, l.4. §. vlt. D. de fideiuſſ. tut. *Publica tam ciuilia quàm Criminalia*, l.2. C. de edendo. Acta autem Præſidum notis ſcribi conſueuiſſe indicat, l. 33. D. ex quib. cauſ. maior. *Actorum conficiendorum, Magiſtratus habent poteſtatem*, l. vlt. C. de magiſtratib. municipal. *Actorum confectio*, l. vlt. de ſuperexact. in Cod. Theodoſ. *Lectio*, l. 2. C. de delatorib. *Recitatio*, l. 45. §. quotiens, D. de iure fiſci.

Acta facta apud Præſidem prouinciæ, l. vlt. C. de vſur. pupillarib. *Apud Procuratorem Cæſaris*, l. 21. D. de auctorit. & conſ. *Apud Iudicem habita*, l.45. D. de re iud. Cyprianus Epiſt.1. lib.4. *Actis publicis habitis apud Procuratorem*.

Apud Acta Adſeuerare, l. 12. C. de pact. *Appellare*, l.2. D. de appellat. *Cauſæ renuntiare*, l.7. C. de ingen. man. *Cauſas probare*, l.6. C. de præd. minor. *Conteſtari contrariam voluntatem*, l.7. §. vlt. D. de decurionib. l.3. C. de fide inſtr. *Deponere*, l. 8. C. de accuſationib. *Factus Procurator*, l.1. C. de ſatiſdan. *Interrogari*, l.24. C. de liber. cau. *Mandari Procuratio*, Paul. lib. 1. Sentent. Tit. 3. *Mentitus*, Paul. lib.5. Sentent. Tit. 1. *Profiteri*, l. 24. C. de liber. cauſ. *Promittere*, l. 17. D. de in ius vocan.

In Acta referri, l.4. §. vlt. D. de fideiuſſorib. tut. *In Actis profiteri*, l. 29. §. vlt. D. de Appellationib. *Inter Acta appellare*, l.5. §. vlt. D. de Appellationib. *Acta Legis*, l.25. C. ad L. Iul. de adulter.

Agere etiam ſignificat ante ſe pellere, & vt Paulus apud Feſtum exponit, *Minare*: quod verbum non tantum eo loci vſurpauit, verùm & in Agaſonum definitione quæ apud eum extat huiuſmodi. *Agaſones, equos Agentes, id eſt Minantes*. Cui verbo barbariei notam inuri non patiuntur Auſonius & Apuleius, quorum vterque eodem verbo vſus eſt. Atque vt id antiquitus receptum credam, moueor Næuij veteris Comici poëtæ auctoritate, ex quo idem Feſtus lib.

13. hæc verba citat: *Sequimini,præminate*, niſi aliquod mendum ſubeſt.

Sic *Agere Iumentum vel Vehiculum*, l.1. D. de ſeruit. præd. ruſtic. Et ita verbum *Agere* accipiendum, l.9. D. de ſeruitutibus, l.2. §. item ſi in facto, l.4. §.1 D. de verb. obligat. l. penul. D. de aq. cottid. & aliàs ſæpe. *Agi dicuntur, quæ Animalia ſunt*, l. 235. D. de verb. ſignif. *Agendum Eundum*, l.1. D. ne quid. in loc. publ.

Hinc *Actus*, quem Iuriſconſulti definiunt, *Ius eundi, agendi iumentum vel vehiculum*, l.1. D. de ſeruitutib. pręd. ruſtic. Inſtitut. de ſeruitutib. l.1. D. de adim. leg. l.81. §. qui fundum, D. de legat. 1. l.13. §.1. D. de acceptil. l.58. D. de verb. oblig. l.5. D. de ſeruit. l. 17. D. de ſtipulat. ſeruor. Ab Itinere autem eo differt, quòd *Iter* eſt qua quis pedes vel eques commeare poteſt: *Actus* verò non modò ius eundi, ſed & Iumentum agẽdi continet. (Nam ire quoque per ſe is poteſt qui Actum habet, l.2. D. quemadm. ſeruit. amitt.) verùm hoc amplius & plauſtrum ducere & Iumenta Agere, l.8. §.1. D. de ſeruit. ruſtic. Inter *Actum* verò & *Viam* illa differentia, intercedit, quòd *Via*, Iter quoque ex ipſo ſermone continet: Actui verò duntaxat Iter ineſt. Item *Viæ* latitudo lege definita eſt: *Actus* verò latitudo vel conuentione & pacto, vel per Arbitrũ definitur. Poſtremò *Actus* intelligitur etiam ſi vehiculum duci non poſſit: *Via* verò abſque vtroque non intelligitur, l.13. D. de ſeruitutib. Varro lib.4. de lingua Lat. *Via quidem Iter, quod ea vehendo teritur: Actus, Iter in agris quòd agendo teritur: etiam Ambitus, iter quod circumeundo teritur. Nam ambitus circum itus, &c.* Seruius lib.4. Æneid. ad hæc verba. *Conuectat calle anguſto: Via, ait, eſt Actus dimidius, qua poteſt ire vehiculum. Nam Actus duo capit, propter euntium & venientium vehiculorum occurſum.* Vetus Gloſſar. Actus, δίκαιον τοῦ βαδίζειν μετὰ σοῦ, μετὰ τοῦ ὑποζυγίου.

Actus etiam ſpatium eſt in Agris. Senec. lib.5. Epiſt.38. *Seminis modo ſpargenda ſunt, quod quamuis ſit exiguum, cum occupauit idoneum locum, vires ſuas explicat, & ex minimo in maximos Actus effunditur.* Hunc trifariam diuidi Boët. lib.2. Geometr. auctor eſt, in *Minimum*, in *Quadratum*, in *Duplicatum*. *Actus Minimus*, quatuor tantùm pedibus in latitudine, & centum viginti in longitudine protenditur. *Quadratus*, ex omni latere centum viginti pedibus concluditur. *Duplicatus*, ducentos quadraginta pedes explicat. Eãdem diuiſionem Iſidorus lib.15. cap.15. facit, cui per omnia cum Boëtio conuenit, niſi quòd malè *Actus minimus*, ab eo (niſi in ſcriptura vitium eſt) longitudine centum quadraginta pedum definitur. Quod falſum eſſe, ne vni Boëtio fidem tribuamus, ex Varrone lib. 4. de lingua Latin. intelligimus, cuius verba hæc ſunt: *Sic quà Agi, Actus: Eius finis minimus conſtitutus, in latitudinem, pedes quatuor (fortaſſe ab eo quatuor quod ea quadrupes agitur) in longitudinem, pedes centum & viginti: in quadratum, Actus, & in latum & in longum, vt eſſet centum & viginti.* Sed & Feſtus lib.1. centum & viginti pedibus, Actum in Geometria, circumſcribi ſignificat. Et alio loco, latum eſſe quatuor pedes ſcribit. Quod autem apud Varronem, de centum & viginti pedibus ſcribitur, de Quadrato Actu, qui & *Latus* appellatur, accipiendum idem ipſe Varro lib.1. de re Ruſt. cap. 10. & Plin. lib.18. cap.3. tradunt. In *Duplicati* autem Actus explicatione æquè lapſus Iſidorus videri poſſit, qui Actum Duplicatum Iugerum facere ſcribit, quod longitudine 250. pedum, latitudine 120. conſtet. Nam & idem Varro 12. Decuriis *Actum* finiri, & *Iugerum* dictum, iunctis duobus Quadratis, auctor eſt. Quod ſi ita eſt, Duplicata Quadrati actus latitudine, & lõgitudine, conſtituamus neceſſe eſt Duplicatum Actum 240. latum eſſe, & longum totidem. Sed hæc ratiocinatio ex Quintiliano lib.1. cap. penult. refellitur, qui Iugeri menſuram eſſe 240. longitudinis pedes ſcribit, dimidióq; in latitudinem patere. Ab hoc *Actu*, *Actuarij limites*, apud Hygen. lib.1. de limitib. conſtit.

Agi etiam *Aqua* dicitur, id eſt, duci, l.1. §. incile, D. de riuis. Sic *Agi Aqua ex flumine*, l.1. §.1. D. de aqua cottid. Vnde *Actor*, pro eo qui aquam ducit in d. l.1. §. Labeo, D. de aqua cottid. Sic & *Agi Ratis* l.1. D. vt in flum. public.

Agere cum Populo, eſt vt Feſtus exponit, *Populum ad Cõſilium, aut Comitia vocare*, vel vt Agellius, lib.13. cap.14. *Rogare Populum, quod ſuffragiis ſuis, aut iubeat, aut vetet.*

Agere Libellos Principis, l.12. D. de diſtract. pignor. *Agere menſurã*, l.5. D. ſi menſor. falſ. mod. Frontin. in libr. de agrorum qualitate. *Eadem ratione & priuatorum agrorum menſuræ aguntur.* Et ita, *Longitudinem Agere*. Hygen. lib.2. de limit. conſtituend.

Agere Auem, l. vlt. §. ſi ſtercus, C. quod vi aut clam. *Agere Radices in fundum Arbor*, l.3. §. vlt. D. arb. furt. cæſ. l. 7. §. vlt. D. de adquir. rer. dom. Varo. lib.4. de lingua Lat. *Sed quæ cognatio erit eius verbi quod radices egerit extra fines ſuos, perſequemur.*

Id Agit Procõſul, l.1. D. de alienat. iudic. *Id Agere Prætorẽ oportet*, id eſt, Curare. l.1. D. vbi pupil. *Quid aliud Agebat Prætor*, l.1. §. inde quæritur, D. de oper. noui nunciat. *Id egit vt*, l.15. §. legis, D. ad L. Iul. de adulter. *Si hoc agat ſeruus*, l.1. §. per communem, D. de adquir. poſſ. *Id agendum eſt vt*, ideſt videndum ſeu curandum, l.32. D. de euictionib.

Agi in Exilium, Paul. lib. 5. Sentent. Tit. 15. & in Lege Dei, Tit. 8.

Hoc Agi debet, l 4. D. de manumiſſionib. *Agi videtur*, l. 2. §. 1. D. de hered. vel act.

Quod Agitur in contrahendo, l. 3. D. de rebus credit. *Actum inter contrahentes*, l. 38. D. mandati. *Quid Actum ſit*, l. vlt. D. qui & à quib. *Quid Acti ſit*, l. 18. D. de donationib. l. 26. D. de reb. dub. *Quid inter eos Acti ſit*, l. 41. D. de verbor. oblig. *Quod Acti eſt*, l. 21. D. de reb. dub. *Quod Acti ſit*, l. 57. D. de oblig. & act.

Qua de re Agitur, l. 20. §. deinde, D. de oper. noui nunc. & apud Cicer. Topicis.

Agi Pœnitentia, Reſpectus, & *Nihil Agi*, vide ſuis locis. *Actis ſex menſibus*, in l. 35. D. de negot. geſt. id eſt, exactis ſeu finitis.

AGENTIVM in rebus crebra fit in libris Codicis mentio, vt & apud Ammia. Marcellin. & in Symmachi Epiſtolis aliquoties, & apud Ambroſium lib. 5. Epiſtol. Poſſidonium in vita B. Auguſtini. Hos Principibus varia miniſteria in prouinciis præbuiſſe conſtat. Nam & curis agendis, & euectionibus publici curſus obſequium præſtabant, vt oſtendunt l 2. & l. vlt. C. de curioſ. & ſtationar. lib. 12. Officio quoque Præſidum, Proconſulum, Vicariorum, Ducum, princeps de ſchola Agentium in rebus deputabatur: quemadmodum ex Notitia Imperij Rom. liquet. Agentes autem in rebus, Vetus Gloſſarium, μαγιστριανοὺς vertit, fortaſſis, quod Magiſtro Officiorum ſubeſſent.

AGITARE *Cauſam fiſci*, l. 1. C. de aduocat. fiſci. *Excuſationem*, id eſt, *Allegare*, l. 20. D. de appellationib. *Mulas*, l. 30. §. qui mulas, D. locati. *Pecuniam*, pro exercere, l. 4. §. vſuras, D. de fideiuſſorib. tut.

Agitare cœpi, l. 38. §. 1. D. de Teſtam. milit. *Agitaſſe Iulianum refert*, l. 45. D. de actionib. empt.

Agitari pro quæri, vel tractari, l 41. §. ſi duobus, D. de legat. 1. l. 65. §. ſi pupillo, D. ad Sc. Trebell. l. 19. §. vlt. D. de recept. qui arb. l. 1. §. veteres, D. de adquir. poſſ. l. 3. §. 1. D. de iure fiſci, l. 2. §. iactura, D. de Lege Rhod. l. 17. D. de reb. dub. *Agitatur non male*, l. 41. §. ſi duobus, D. de legat. 1. *Agitantur multæ variæque Quæſtiones*, l. 35. D. de mor. cau. don.

Agitari Quæſtio, l. 18. D. mand. l. 114. §. apud, D. de Legat. 1. l. 31. D. de ſtatuliber. l. 42. D. de action. empt. l. 1. C. ſi ſæp. in integr. reſt. l. 12. §. ſi tecum, D. qui potior. in pign. & apud Symmachum, Epiſt. 46. lib. 10. *Et Species*, l. 12. D. de damno infecto.

Agitari Cauſa, l. 19. in fi. D. de appellationib. *Iudicium*, l. 4. §. vlt. D. de noxal. act. l. 23. C. de procuratorib.

AGITATORES, qui in Circenſibus Ludis bigas, trigas quadrigáſve agitabant, l. 4. D. de his qui not. infam. l. 43. in fi. D. de act. empt. l. vlt. C. de maleſ. Hi & Aurigarij à Sueton. appellantur in Nerone cap. 5. vide de his Manilium lib. 4. Aſtronom. Vetus Gloſſarium. *Agitator*, ἡνίοχος, ἐλάτης.

AGGERES, quibus oppoſitis Aqua continetur & coërcetur, quales erant in Ægypto qui aquam Niloticam continere ſolebant, qui Græcè χώματα vocabantur, l. 10. D. de extraord. crim. Rubr. de Nili Aggeribus, Cod. de quibus Ioſeph. lib. 2. Antiquit. Iudaic. cap. 5. χώματα, ait, πῶς ἂν εἴργοι τὸν ποταμὸν μὴ λιμνάζειν, ἕως ἐκεῖνον ἀποβαίνοντα.

Aggeres, vel quam aliam munitionem adhibere, vt agrum ſuum tueretur, l. 1. §. ſunt qui putent, D. ne quid in flum. publ. *Aggeres facere*, l. 14. D. de impenſ. in res dotal. *Habere*, & *Munire*, l. 1. §. vlt. D. de aqua & aqu. pluu.

Aggerem etiam Iſidor. lib. 15. Etymolog. cap. vlt. poſt Seruium in 12. Æneid. *Viam coacervatis lapidibus ſtratam*, ſignificare ſcribit, quam Hiſtorici *Militarem viam dicunt*. Ammia. Marcellin. lib. 18. *Cùm ad ſecundum lapidem veniſſemus, Liberali forma puerum in Aggeris medio vidimus eiulantem*. Proinde apud Rutil. Numatian. in Itinerario, vbi vulgò, *Aurelius Ager* ſcriptum eſt, emenda, *Aurelius Agger*: quibus verbis viam Aureliam ſignat.

AGGREGARI, aut vt in Pandect. Florent. ſcribitur, *Adgregari Muneribus*, l. vlt. D. de munerib. & honor. *Peculio*, l. 8. D. de caſtr. pecul. *Adgregandæ vires*, l. 17. §. præterea de fideiuſſori.

AGMEN *Aquæ*, l. 6. C. de ſeruitutib. *Iudiciale*, l. 6. C. de arbitr. *Expletum Agmen*, l. 6. C. de aditor. diuerſ. iud.

AGMINALES EQVI, l. vlt §. patrimoniorum, D. de munerib. & honor.

AGNORVM nomine continentur qui minores anniculis ſunt, l. 60. D. de leg. lib. 3. Sanè *quandiu Agnorum loco ſint, ex vſu cuiuſque loci ſumendum*, rectè Marcianus definit. *Nam in quibuſdam locis Ouium numero eſſe videntur, cùm ad tonſuram venerint*, l. 65. in fi. D. de Legat. 3.

AGONOTHETÆ in l. vlt. §. maſtigophori, D. de munerib. & honor. & l. vlt. de expenſ. ludorum in Cod. Theo. appellãtur, qui, vt B. Ambroſius lib. de Helia, cap. 21. explicat, *Agoni præerant*. Hi, vt B. Hieronym. lib. contra Iouinianum tradit, *proponebant præmium, inuitabant ad curſum.*

ſum. Denique, vt Tertul. in lib. de fuga in perſec. loquitur, *ad eos arbitrium Certaminis pertinebat.* At proinde eos, vtpotè qui certaminib. præſiderent, Maſtigophori comitabantur, vt apparet ex ſupradicto §. Maſtigophori. Vtuntur hoc verbo idē Tertul. in lib. ad Martyr. B. Hier. Quæſtio. ad Algaſiā, *Vbi quis iniquitate Agonothetæ, vel inſidiis magis τὸ βραβεῖον & Palmā ſibi debitā perdit.* Spart. in Hadriano. *Multa in Athenienſes contulit & pro Agonotheta reſedit:* vbi malim *præſedit.* Herodem etiam Olympicis Ludis Agonothetam factum, Ioſeph. lib. 1. de bello Iud. cap. 16. memorat. Inde ἀγωνοθετεῖν, καὶ προκαθίζεσθαι in l. 10. D. de pollicitation. idem eſt quod *Ludis præſidere*, in l. 6. D. de ann. leg. Solebant enim veteres aliquem ſibi conſtituere qui certaminibus ludiſq; ſiue ſcenicis ſiue gladiatoriis præſideret. Idque ad Principem in vrbe, aut eo recuſante, ad Magiſtratus delatum, ex Sueton. in Auguſto, cap. 45. & in Caligula cap. 18. intelligimus. Verum, vt Suidas tradit Ἀγωνοθέτης propriè eſt ἐν τοῖς σκηνικοῖς, ἐν δὲ γυμνικοῖς Ἀθλοθέτης, & vt Nicander apud Heſichiū ſentit, Ἀθλοθέτης ὁ μόνα γυμνικά, Ἀγωνοθέτης δὲ ὁ τὰ μουσικὰ ἀκροάματα διατιθέμενος. Vnde Ἀγωνοθεσία, ipſum conſtituendi deſignandíque certaminis munus appellatur l. 20. §. Neratius, D. famil. erciſc. l. 109. de decurionib. in Cod. Theod. *Agonothetici fundi*, l. vlt. de fundis patrimon. l. 11. C.

AIT *diuus Traianus*, l. 16. D. de iure fiſc.

Ait Lex, l. 64. §. dabit, & §. quod ait, D. ſoluto matr. l. 11. D. de diuort. *Oratio*, l. 32. §. ait, & §. quod ait, D. de donat. int. vir. *Prætor*, innumeris Pandectarū locis, *Senatus*, l. 25. §. quod autem, D. de hered. pet. *Aiunt Ædiles*, l. 1. D. de ædil. edic.

ALA *exercitus*, l. 2. D. de his qui not. infam. *Alarum Præfectus*, apud Paul. lib. 5. Sentent. tit. 38. & apud Sueton. in Tiber. cap. 30. *Alas* autem, vt Agellius lib. 16. cap. 4. ſcribit, *Equitum ordines*, inde appellarunt, quod circum legiones dextra ſiniſtráque, tāquam alæ in auium corporibus, locarentur. Veget. lib. 2. cap. 1. *Equitum Alæ, dicuntur ab eo quòd ad ſimilitudinem alarum ab vtraque parte protegant acies.* Sueton. in Claudio cap. 15. *Equeſtrem militiam ita ordinauit, vt poſt cohortem, Alam, poſt Alam, Tribunatum legionis daret. Alas etiam funditorum*, dixit Valer. Maxim. lib. 2. cap. 2.

ALBANVS *fundus qui principalibus vſibus deſeruit*, l. 40. §. vlt. D. de legatis.

ALBA *veſtis*, apud Paul. lib. 1. Sentent. Tit. 23.

ALBVM, Tabula erat dealbata, vel vt Theoph. in §. pœnales Inſtitutionib. de actionib. ſcribit, albis literis notata, in qua Prętores Edicta ſua, quò omnibus innoteſcerent, Actionéſque, & Interdicta proponebant, l. 2. §. eodem, D. de orig. iur. l. 7. & l. 9. D. de iuriſdictio l. 1. C. de interdict. l. 1. §. cum quoque, D. de eden. l. 1. C. de interdict. d. §. pœnales. & apud Paul. lib. 1. Sent. Tit. 13. & lib. 5. Tit. 24. Heſichius σανίδας λευκὰς vocat. Vetus Gloſſarium. *Album Prætoris eſt, quædam tabula dealbata, poſita pro Roſtris, in qua proponebantur Edicta Prætoris, vt facilè ex eminenti conſpicerentur & legerentur.* Aliud Gloſſarium Græcum, Ἄλβον λέγεται τὸ ἔδικτον· διὰ τὸ γεγράφθαι λευκοῖς γράμμασιν. ἐπὶ γὰρ κονίαμα τὰ διατάγματα καὶ τὰς προγραφὰς ἐξετίθεσαν. De Prætoris albo accipienda ſunt hæc Senecæ Epiſt. 49. verba, *Turpes infameſque, etiam ſedentibus ad Album, exceptiones.* Vt & hæc Quintiliani lib. 12. cap. 3. *Quorum alij ſe ad Album, ac Rubricas transtulerunt.* Quo reſpexiſſe credo Plaut. in Perſa Act. 1. Sc. 2. cùm ait, *Si id fiat, næ iſti faxim nuſquam appareant. Qui hic albo pariete aliena oppugnant bona.* Nam in Albo propoſitas perſcriptáſque habebāt Actiones, vt ex d. l. 1. C. de interdict. liquet. Eodem referendum eſt, quod Quintilia Declamatio 34. ſcribit, *Potentius eſſe quod in Albo legitur, quàm quod in Teſtamento.*

Album Corrumpere, Mutare, Radere, Tollere, apud Paul. lib. 1. Sentent. tit. 14. Hinc *Albi corrupti Actio*, id eſt, vt Vetus Gloſſarium explicat, ἀγωγὴ ἡ κατὰ τῶν φθειρόντων τὸ προτεθὲν ἔδικτον ὑπὸ τοῦ Πραίτορος.

Transfertur & ad alia *Albi* appellatio. Nam illa quoque Tabula, in qua Decurionum nomina, ſecundum cuiuſque ordinem ſcribuntur, *Album* appellatur, Tit. de Albo ſcrib. l. 10. D. de Decurio. l. vlt. §. camelaſia, D. de munerib. & honor. quibus in capitibus loco ſuo pulſum hoc verbum Pandectarum Florentinarum beneficio reſtitutū eſt. Atque hoc eſt *Album* Decurionum, l. 5. D. de decurionib. l. 5. l. 9. l. 67. Tit. 6. lib. 10. C. Symmach. Epiſt. 55. lib. 10. *Decurionum adſcriptus Albo* Quod *Curiæ Album* vocatur, l. 45. de decurionib. in Cod. Iuſtin. & l. 48. &. l. 142. cod. tit. in Cod. Th. & Nou. 119. Eodémque modu *Album Senatorum*, apud Caſſiodor. Epiſt. 26. Sic & *Album* Senatorium, Tacitus lib. 4. idémque lib. 4. Quod Dio lib. 55. λεύκωμα τῶν βουλευτῶν. Et vt Tabulam Syllanæ proſcriptionis idem λευκώματα Συλλεῖα. Sic & *Album Iudicum*, Tranquillus in Claudio, cap. 16. in Domitiano, cap. 8. & Senec. lib. 3. de Benefic. cap. 7. & Plin. in Præfatio. Natur. hiſtor. & *Album Cytharœdorum*, idem Tranquillus in Nero. cap. 20. Cicero quoque lib. 1. de Orat. Pontificem Maximum res omnes ſingulorum annorum mandatas literis *Extuliſſe in Album*, propoſuiſséque Tabulam domi. Liu. lib. 1. ab Vrbe condit. *Omnia ea & ex Commentariis Regiis, Pontificem in Album relata proponere in publico iubet.*

Idem etiam lib. 9. Cneum Flauium, Faſtos in *Albo* circa forum propoſuiſſe refert. Sic & *Album Apoſtolorum*, Tertullian. lib. 5. aduerſus Marcionem dixit. *Vt autem Albo adſcribi*, ita è contrario, ab *Albo Eximi*, l. 3. C. de decurionib.

ALBESCENTE *cœlo*, l. 25. §. vlt. D. de liber. & poſt. id eſt prima luce. Cæſar lib. 1. de Bello ciuili, *Cæſar exploratis regionibus Albente cœlo omnes copias caſtris educit*. Hircius de Bello Afric. *Cæſar vna nocte conſumpta id cœlo albeſcente, cùm proficiſci conaretur*. Symmachus Epiſt. 7. lib. 1. *Nondum Albeſcente cœlo concurritur luminibus accenſis*.

ALEAM *Ludere*, l. 26. D. de iniur. & apud Sueton. in Auguſto cap. 71. *Alea Ludi*, l. 1. §. item notandum, D. de aleatorib. *In Alea geſtum*, l. 11. §. 1. D. de Probat. *Luſum*, l. 1. & l. vlt. §. vlt. D. de Aleator. *Si in Alea rem vendam, vt ludam*, l. 2. §. ſi in alea, D. quarum rerũ actio. Vnde *Aleatores*, Rubr. de Aleatorib. D. & Cod. & l. 25. D. de verb. ſignificat. l. 4. §. 1. & l. 18. D. de ædilic. edic. l. 1. D. de repud. in C. Th.

Alea emi, dicitur, cùm ipſum incertum rei venit: veluti, ſi iactum Retis, vel Panthera ab Aucupe, vel Miſſilium captum quis emat, l. 7. l. iuncta, l. 11. D. de heredit. vel act. vendit. l. 8. D. de contr. emption. l. 12. D. de acti. empti. Sic & in l. 5. D. de naut. fœn. *In Aleæ ſpeciem cadere*, dicitur, quod ex dubio, incerto & fortuito euẽtu pendet. Similiter Seneca lib. 3. de Benefic. In liberis tollendis, *Aleam* dixit. Ambroſ. Epiſt. 24. lib. 5. *Germanæ tuæ non vis, ſed ſollicitudo, diſceßit: nõ fructus, ſed culturæ labor: non reditus, ſed incerti euentus, quædam (vt dicitur vulgò) Alea*.

ALEXANDER *Seuerus*, Antoninum patrem ſuum vocat, in l. 6. C. vt in poſſ. legator, Seuerum verò *Auum*, in l. 5. C. ad Leg. Falcid. Is Domitij Vlpiani Præfecti Annonæ, Amici ſui Reſponſum laudat, in l. 4. C. de contrah. ſtip.

ALFENVS Varrus Cremonenſis Iuriſconſultus, Seruij Sulpitij auditor, l. 2. D. de orig. iur. quem Horatius perſtringit, lib. 1. Sermonum Satyra 3. ad quem locum vetus interpres, *Alfinius*, ait, *Cremonenſis abiecta ſutrina quam in municipio ſuo exercuerat, Romam venit: Marcóque Sulpitio, Iuriſconſulto vſus, ſua ſcientia ad tantum dignitatis peruenit, vt Conſulatum gereret, & publico funere efferretur*. Hunc rerum antiquarum non incurioſum ait Agellius lib. 6. cap. 5. & eius librum Digeſtorum 34. Conlectaneorum item librum citat. Ac planè quadraginta Digeſtorum libros ſcripſiſſe cum ex Indice Pandectis Florentinis præfixo apparet: vnde plurima in Pandectas capita tranſlata ſunt: quos Paulus in Epitomen contraxit: Hinc illæ in l. 30. & l. 31. D. locati Inſcriptiones, Alfenus lib. 3. & 5. *Digeſtorum à Paulo Epitomatorum*.

ALIA *cauſa eſt*, id eſt diuerſa, l. 14. D. ſol. matr. l. 1. §. 1. D. quando appell. ſit, l. 29. D. de nouationib. l. 9. §. vlt. D. de adquir. rer. dom. l. 34. §. alia, D. de contrah. empt. *Actionum Alia aliam conſumit*, l. 130. D. de diuerſ. reg. *Alia hora quàm qua*, l. 2. D. de aqua cottid. *Alia res facta*, l. 25. §. vlt. D. de excep. rei iud. *In Alij locum*, id eſt, alterius, l. 156. D. de diuerſ. regul. *Alio iure eſt*, l. 4. C. de in lit. iur.

Aliorſum transferre, l. 20. §. Pamphilæ, D. de inſtr. vel inſtr.

Alibi, l. 64. D. de condic. & demonſtr. *Aliud ſanè eſt ſi*, l. 7. §. 1. D. de adquir. rer. dom.

ALI *Radicibus Arbor*, l. 6. §. vlt. D. arbor. fur. cæſ. Sic & *Alimentum Terræ*, l. 26. §. 1. D. de rer. dom. *Alitus*, l. vlt. C. de aliment. pup.

Alitæ perſonæ, l. 1. §. 1. D. de tutel. & rat. & *Alta eſt*, pro eſt *Alita*, l. 1. §. competit. D. ſi mul. vent. necon.

ALIMENTORVM appellatione, *Cibaria* & *Veſtiarium* & *Habitatio* continentur, quia ſine his ali corpus non poteſt. Cætera quæ ad diſciplinam pertinent, niſi aliud Teſtatorem ſenſiſſe probetur, non continentur, l. 6. 7. l. 17. & l. vlt. D. de aliment. & cibar. legat. l. 8. §. qui tranſigit, D. de tranſactionib. Anguſtior verò eſt *Diariorum* vel *Cibariorum* appellatio. His enim legatis, neque *Habitatio* neque *Veſtiarium* neque *Calcearium* debetur: quoniam de cibo tantum teſtator ſenſerit, l. 21. D. de aliment. & cibar. Nec enim Diaria, aliud quàm diurna cibaria ſonant.

Alimenta Conſtitui, l. 2. D. de feriis, l. 2. D. de re iud. *Decernere*, & *Statuere*, l. 2. & l. 3. D. vbi pupill. educ. *Præſtari*, Rubr. de Alimen. pup. præſt. Cod.

ALIMENTARII eadem, quæ Legatarij & Donatarij, ratione, dicuntur, quibus Alimenta relicta ſunt. l. 8. §. eam tranſactionem, D. de tranſact. l. penult. §. 1. D. ad Leg. Falcid. vt *Alimentariæ puellæ*, apud Capitolinum in Anton. Pio, quibus alimenta de publico præſtabantur.

Alimentaria Cauſa, l. 1. §. ſi eidem, D. de tranſactionib. & *Ratio*, l. 4. §. lege, D. ad Leg. Iul. peculat.

Alimonia denegare, l. 4. D. de adgnoſ. liber. & *Præſtare*, l. 73. §. vlt. D. de iure dot.

ALIENARE eſt dominium in alium transferre. Itaque *Alienatum* non videtur quod adhuc

huc in bonis venditoris manet, l. 67. D. de verbor. ſignif. Sic Seneca lib. 5. de Benefic. cap. 10. Alienationem definit, *rei ſuæ, iuriſque ſui, in aliam tranſlationem*. *Alienatio*, aiunt Impp. in l. 1. C. de fun. dot. eſt, *omnis Actus per quem Dominium transfertur*. Alienatione tamen prohibita plenius teſtantis voluntatem, legiſque mentem interpretamur, vt non tantùm venditiones ſed & pignerationes, ſeruitutúmque ceſſiones prohibitæ intelligantur, l. vlt. C. de reb. alien. non alien. Et ita in Lege Iulia de fundo dotali, & in Oratione Seueri, qua res eorum qui ſub tutela curáve ſunt, ſine decreto alienari prohibentur, verbum hoc interpretandum eſt, vt ſub Titulis de fundo dot. D. & C. & Tit. de reb. eorum, D. & de præd. minor. C. pleniſſimè explicatur. *Alienare* videtur qui patitur vſucapi: *Alienare* quoque dicitur, qui non vtendo amiſit ſeruitutes, l. 28. D. de verb. ſignif. l. 3. D. de fund. dot. Planè in Edicto quo cauetur ne qua Alienatio mutandi Iudicij cauſa fiat, *Alienare* intelligitur etiam qui alienam rem vendiderit: ſed heredem inſtituendo, vel legando, ſi quis Alienet, aut venditori ſuo redhibeat rem, Edictum ceſſat, niſi propter hoc ipſum redhibuerit, aliàs non redhibiturus, l. 8. in fi. & l. 9. D. de alienat. iud. mut. Quinetiam ad poſſeſſionis tranſlationem hoc Edictum pertinet, l. 4. §. prædium, D. eo. tit. Sed qui duntaxat poſſeſſionem omittit, *Alienare non intelligitur*, l. 4. §. 1. D. eo. tit. l. 162. D. de reg. iur. Cùm verò *Alienari extra familiam*, Teſtator *Fundum* vetuit, Alienatio intelligitur, ſi extraneo herede inſtituto deceſſerit, l. 69. §. fratre, D. de legat. 2. vel ſi extraneo is fundus legetur, l. 114. §. penult. D. de legat. 1.

Alienare vtique, quod ad fraudandos creditores attinet, non intelligitur qui occaſione adquirendi non vtitur, l. 6. D. quæ in fraud. cred. l. 28. §. 1. D. de verbor. ſignif. *Alienatio* enim eſt cum patrimonium diminutus, non cùm non adquiritur. Nec tamen Pupillus qui ſine decreto Alienare non poteſt, delatam ſibi hereditatem, vel legatum, ſine Prætoris auctoritate rectè repudiat: quoniam ne ſpem quidem iuris deteriorem facere poteſt. Generaliter autem Alienatione interdicta, Voluntaria tantùm interdicta intelliguntur, non etiam ea quæ cauſam iuris habet neceſſariam, l. 1. D. de fundo dot. l. 2. §. 1. D. de reb. eor. l. 13. & l. 14. D. famil. erciſc. l. 114. §. Diui. D. de legat. 1. l. 69. §. prædium, D. de legat. 2. *Alienare alicui*, l. 1. 3. §. opus quoque, l. 4. D. de alienat. iudic. mut. *Alienare mentem alicuius medicamento alióve quo*, l. 15. D. de Iniuriis.

Alienus & Proprius, opponuntur, l. 21. D. de cond. inſtit. *Alienus Ager*, l. 11. C. de ſeruitutib. *Dolus*, l. 11. §. & alienum, l. 14. D. de doli mali. *Filius, cui Suus opponitur*, l. 4. C. de hered. inſtit. *Fundus*, l. 14. D. de donatio. *Locus*, l. 4. D. de ſeruitutib. & l. 44. D. de adquir. poſſ. *Partus*, Paul. lib. 2. Sent. Tit. 25. *Seruus*, l. 30. D. de ſtipul. ſeruor. l. 4. C. vi bon. rapt. *Vſusfructus*, l. 69. D. de furt. l. 2. §. 1. D. ad L. Iul. de adult. l. 25. D. de verb. ſignif. l. 1. §. 1. D. ad Sc. Silan. l. 66. §. fundo, D. de leg. 2. l. 3. §. ſi ſeruus, D. de donat. int. vir. l. 15. §. vlt. D. de condict. indeb. *Alieno hortatu*, l. 7. §. vlt. D. de fideiuſſorib. *Alienus*, l. 10. §. parentes, D. de in ius voc. id eſt, Extraneus & qui nullo gradu cognationis nos attingit. Et ita *Alienus poſtumus* accipitur, §. poſtumus, inſtit. de legat. *Alienus à vi*, l. 9. §. animaduertendum, D. quod met. cau. *Alieni Boues*, l. 53. D. ad L. Aquil. *Equi*, l. 2. D. de extraord. criminib. *Nummi*, l. 15. §. 1. D. de condict. indeb. *Aliena Aqua*, Paul. lib. 5. Sentent. Tit. 6. *Cauſa*, l. 2. D. quando appell. ſit. *Ciuitas*, l. 17. §. Sola, D. ad municip. *Cognitio*, l. 3. §. planè, D. de hom. libero. *Defenſio*, l. 18. C. de procurator. *Exiſtimatio*, l. 7. D. de iniur. l. 93. D. de ſolutionib. *Familia*, l. 6. §. vlt. D. de bon. poſſ. cont. tab. *Hereditas*, l. 1. D. de crim. expil. hered. *Iuriſdictio*, l. 3. D. de offic. eius, l. 5. D. de iudiciis, l. 1. C. qui pro ſua. *Lis*, videlicet quæ procuratorio nomine inſtituitur, l. 11. D. de doli except. *Materia*, l. 61. D. de rei vind. *Materfamilias*, l. 8. D. ad L. Iul. de adulter. *Obligatio*, l. 1. C. de magiſtrat. conuen. *Poteſtas*, l. 4. D. de his qui ſunt ſui vel al. l. 49. §. 1. D. de adquir. poſſ. l. 7. D. ſi quis caution. l. 3. §. Iulian. D. de liber. exhib. l. 17. D. de damno infect. l. 91. D. de legat. 1. l. 1. C. de adoptionib. *Seges*, l. 39. §. vlt. D. ad L. Aquil.

Propriam autem cauſam ab *Aliena*, quemadmodum diſcernamus, docet Vlpian. in l. 1. §. in propria, D. quando appellād. ſit *Potior habebitur. Propria, quàm Aliena cauſa, veluti fideiuſſoris*, l. 97. D. de ſolutionib. *Aliena viro bona ſuſpicio*, l. 5. C. de furtis.

Alienæ Ædes, l. 8. D. de donatio. l. 11. D. ad L. Iul. de vi. *Apes*, l. 49. D. ad L. Aquil. *Merces*, l. 14. D. de præſcrip. verb. *Operæ*, l. 5. D. de duob. reis.

Alienum Auditorium, l. 5. D. de offic. adſeſſ. *Chirographum*, l. 23. D. ad L. Cornel. de falſ. *Debitum* l. 1. C. de conſtit. pecun. *Dominium*, l. 4. D. de ſtatu homin. *Ius*: Sic *Alieni iuris* eſſe, Rubr. de his qui ſunt ſui vel alien. D. & Inſtitut. *Alieni iuris petitor*, l. 8. §. quod ſi, D. de oper. noui. *Alieni iuris Res*, Paul. lib. 5. Sent. Tit. 6. *Alieni iuris & noſtri*, opponuntur, in Lege Dei, Tit. 12.

Alieno iuri ſubiectæ Perſonæ, l. 1. D. de his qui ſui vel al. & Inſtit. eod. tit. l. 22. D. de in ius voc. & Inſtit. quib. mod. ius pat. pot. & §. Minima, Inſtit. de cap. diminut.

Alieno iure contendere, l. 1. §. quod ſi, D. de oper. noui nunt. *in Ius Alienum peruenire*, l. 14. §. vlt.

D.quando dies legat. *Alienum negotium, Agere & Gerere*,l.14.D.ſi quis caut.l.1. D. de appellat. *Opus*, l.8.§.quod ſi,D.de oper.noui.*Pactum*, l.19. C.de iure dotium.*Pecus*, l.39.§. vlt. D.ad L. Aquil.*Periculum*,l.3.§.vlt.D.de adminiſtr.& peric.l.4.D.ad Sc.Trebell.*Scelus*,l.1.C.ex delictis defunctor. *Teſtamentum*, l.18.& l.22.§.qui liberti,D.de L.Cornel.de falſ.

Alieno nomine Agere,l.20.D.de appellat.l.39.§.1.D.de procuratorib.*Appellare*,l.1.§.Tutores,D. quã.appell.*Cõuenire*,l.13.D.de locato.*Nũciare*,l.1.§.nũciatio,D.de oper.noui nũc.*Litigare*,l.1.§. in propria,D.quando appell. ſit,*Poſtulare*,l.13.§.ſi alieno,D.de dam.inf.*Stipulari*,l.39.§.alieno, D.eo.tit. *In Alieno facere*, & *in Suo*, opponuntur,l.15.§.1.D.de dam. inf. vt *de Alieno Cauere*, & *de Suo*,l.30.D.eo.tit.l.1.§.Stipulationum,D.de ſtipulat.præt.

Non Alienum eſt, l.4.§. ſed quoniam, D. de grad.& adfin.l.10. D.de interrogat. l. 47.D. de rei vind. & *non Alienum dicere*, l. 5. §.negotiatores,D. de iure immun.

Aliena Inſtrumenta,l.4.C.de Eden.l.21.C.de probat.*Negotia*,l.20.C.de neg.geſt.quibus propria opponuntur, l.8.§.vlt.D.de legationib.*Aliena loqui*,l.4.D.de ædil.ed.

ALIQVATENVS *effectus Partus*,l.10.D.de ſtatu ho.*Aliquatenus Reus culpæ*,l.5.§.vlt.D.de ob.& act.

ALITER,id eſt contrà.Sic *Si Aliter factum eſſet*,l.7.D.de ſeru.export. *Si Aliter factum erit*,l.4. D.de verbor.oblig. id eſt, ſi *Ita factum non erit*, vt l.137.§.vlt. D.eod.*Aliter atque*,l. 13.D. de pecul. leg.l.1.§.ſi foſſa,D.de fluminib.l.10.D.de contr.emp.l.3.§.vlt.D.de cap.min.

Aliter Exiſtimandum, l.61.§.circa,D.de furtis.*Aliter obſeruantibus*, l. 8. D.de legat. 1. id eſt, *Si Aliter obſeruetur*,vt l.vlt.D.de bon.poſſ.cont.tab.& l.1.§. ſed & ſi quis, D. de Carbon. ed. Sic, *Aliter Interpretantibus*, l.77.& l.80.D.de contrah.empt.*Aliud Reſpondentibus*,in l.49.§.vlt. D.de fideiuſſorib.*Aliter ambulans*,l.63.§.quod ſi,D.de adquir.rer.do. *Aliter filij, Aliter Nepotes appellantur*,l.6.D.de teſt.tut. §.vlt.Inſtit.qui teſt.tut. *Aliter erat*,l.12.§.Rurſum,D.de captiu.

ALLEGARE *Cauſas*, l.4.§.1.D.ad L.Iul.de adult. veluti, *Abſentiæ*, l.3.§.litem, D. de negot. geſt.*Excuſationis*, l.31.D.de excuſationib.*Immunitatis*,l.1.§.1.D.quando appellan.

Allegare Excuſationes, l.25.D.Manda.l.1.§.1.D.de adminiſtr.& peric. *Iuſtam ignorãtiæ cauſam*, l.42.D.de diuerſ.reg.*Mandatum*,l.15.§.vlt. D.de minorib. *Priuilegia ſua*, l.5.D. de iudiciis. *Valetudinem, aut neceſſariam peregrinationem*, l.9.D.de procuratorib. *Allegari Iudici*,l.3.§. litem,D. de neg.geſt.*Præſidi*,l.1.C.vt ventr.nom.*Procuratori*,l.1.C. de fide inſtr.*Allegare pro ſe*,& *pro alio*,l.1. §.his igitur,D.de poſt.Itaque *Allegare* tàm *Aduocatus*,l.1.C.de erro.aduoc.quàm ipſemet Litigator,l.71.D.de fideiuſ.l.9.D.de inof.teſt. *Si Tutores Allegent*,l.5.§.ſi æs,D.de reb. cor.*Falſo aliquid Allegare*,l.75.D.de iudiciis,& *Allegare quæ pro cauſa ſunt*,l.18.D.de minorib.Nec voce, modo ſed & *Libello* Allegare,dicebãt,l.13.D.de reb.cor.Vnde,illa crebra in Reſcriptis verba, *Cùm allegas*, &,Si *vt allegas*:quorum exempla è lib.3.Formul. petẽda ſunt.*Allegare ex ſeruitute in ingenuitatem*, l.27.§.quod ſi,D.de lib.cau.id eſt,proclamare.*Allegari Æs alienum*,l.5.§.ſi æs,D.de reb.cor.*Error*,l.38.§.idem,D.ad L.Iul.de adult.*Exceptio*,l.21.D.de vſuris.*Iuſtæ cauſæ*,l.14.D.ad Sc.Trebel. *Noua cauſa*,l.4. D. vt in poſſ. legat. *Allegatio Ætatis*,l.5.C.de lib.cau. *Circumuentionis*, l. 17.D.de min.*Lenocinij*,l.2.§.qui in hoc,D.ad L.Iul.de adult.*Rationum*,l.28.§.ſi quis eo,D.de lib.& poſt. *Allegatio dicentium*, l.1.§.cùm quis,D.de quęſt.*Allegatio omiſſa*,l.3.D.de min.*Allegationes partium*,l. 3.C.de inutil.ſtipul.l.vlt.C.ſi aduerſ.fiſ.& in Lege Dei, Tit. 10.*Ex falſis Allegationibus*, Rubr. ſi ex falſis.

ALLEGI *Decuriones*,l.11.D.de decurionib.*Allegi in collegium*,l.5.§.quibuſdam,D.de iure immunit.*In Corporibus*, l.5.§.vlt.*In Curiam*,l.6.D.de muner.& honor.*In Ordinem*,l.3.§.1.& §. ſpurios.l.11.& l.13.D.de decur.*Allecti*,l.2.de quæſt.in C.Th.& l.4.de extraord.mun.in eod.C.

ALLIGARE *ſe hereditati*,l.78.D.de adquir.vel omit.*Machinam*,l.1.§.Ædificare,D.de iur.inf.

ALLVVIO,eſt incrementium latens,cùm quid paulatim,& vt Conſtantin. Hermenop.lib.2. Epit.Tit.1.loquitur,κατὰ βραχὺ καὶ ἀνεπαισθήτως, à flumine fundo alieno adiicitur : vt intelligi non poſſit quantum quoque momento temporis adiicitur, §.pręterea,Inſtit.de rer. diuiſio.l. 7.§.1.D.de adquir.rer.dom.l.3.§.ſi aqua,D.de aqua cottid. l. 24.§. ſi quid poſt,D.de leg. 1.

Alluuione accedere,l.15.D.de cond.indeb.l.5.D.de Adquir.rer.do.*Adcreſcere*,l.13.§.ſi Titius,D. de act.empt.*Auctus Ager*,l.16.D.de legat.3.*Maior factus fundus*,l.16.D.de pign.*Alluuiónis ius*, l.12. D.de adquir.rer.do.Hinc *Alluuionum Acceſſio*,Paul.lib.3.Sent.Tit.7.Alluuionem autem ita deſcribit Lucanus,*Illos terra fugit dominos, his rura colonis Accedunt donante Pado*.Porrò *Alluuionem & Circumluuionem*, Cic.1.de Orat.ſeparat. Feſtus autem Pompeius,lib.3. *Circumluuionem ius eſſe prædiorum ſcribit*.

ALTERA *Die*,id eſt,poſtridie,l.7.§.1.D.ſol.matr. *Altera vel tertia die*,l.1.§. quod in, D. quan. appell.ſit.*Alterum diem*,id eſt biduum,d.l.1.§.In propria,ſeu ſecundum diem, l.2.D.eod. tit.

Altera Pars, id eſt Diuerſa, l.2.C.de vſur.& fructib.l.2.C.qui potior.in pign.*Alterius & Alterius facti hæ res ſunt*,l.48. D. ad L.Aquil.*Alterum Eligat*,id eſt alterum è duobus,l.34.§. ait pretor, D. de iureiur.

ALTERVM *tantum*, ſignificat aliud tantumdem, l.9. D. de vſuris, l.9. §. quod illicitè, D. de publicanis, l.3. §. vlt. l.42. in fi. l.46. D. de iure fiſc. l.13. D. de liberis & poſt. l.27. D. ad L. Iul. de adulter. Vtuntur & his vocibus Plautus Epidico, Act. 3. Sc. 2. Cicero in Oratore, Hircius de bello Hiſpanienſi, necnon & Valerius Max. & Æmilius Prob. *Tantum alterum*, l.15. §. in fraudem, D. ad municipal. *Tantum aliud*, in l.7. de iure fiſc. lib.10. Cod.

ALTERNATIO, pro diſiunctione, in l.7. §. quod autem, D. de iniur. l.9. D. de ſeruo corrup. *Rerum & Locorum Alternatio*, l.2. §. Scæuola, D. quod certo loco. *Alternata cõditione*, l.8. §. ſi quis ſub iuriſiurandi, D. de conditionib. Inſtitu. id eſt, diſiunctiuo modo adſcripta, videlicet, vt aut pareat condicioni, aut iuret.

ALTERNIS *annis adiudicari vſuſfructum*, l.16. §. vſuſfructus, D. famil. erciſc. *Fundum certo pretio conductum habere*, l.35. §. vlt. D. loca. *Vti frui*, l.34. D. de vſufr.

Alternis diebus Aqua deberi, l.1. §. item quæſitum, D. de aqu. cottid. *Vſuſfructu vti*, l.5. §. vlt. D. de ſeruituti. vſufr. *Legatus*, l.1. D. quando dies.

Alternis menſibus, l.44. D. de manum. teſt.

ALTO *ſe præcipitare*, l.7. D. ad L. Cornel. de ſicar. *Altior quæſtio*, l.3. §. ſi mecum, D. ad exhib. *Altior & Inferior dignitas*, opponuntur, l.42. D. de ritu nupt. *Altior Ordo*, Paul. lib.5. Sent. Tit.25. *Altiores & humiliores*, l.3. §. legis, D. ad L. Corn. de Sicar. *Tam altè fodere*, l.24. §. vlt. D. de damn. inf.

Altius ædificare, l.4. D. de ſeruit. vrb. præd. l.9. C. de ſeruitutib. *Ædium illarum quoad Altius, quàm vti nunc ſunt, ædificatæ non erunt*, l. 13. §. item Nerua, D. de vſufruct. *Altius tollere ædificium*, l.8. C. de ſeruitutib. *Altius ædificia tolli*, l. 19. D. de vſufruct. *Altius tollendi ſeruitus*, l. 1. D. de ſeruitutib. vrban. præd. & l. 1. D. de ſeruit. ruſtic. præd. *Ius mihi eſſe ædes meas vſque ad decem, aut vſque ad viginti pedes Altius tollere*, l.26. D. de except. rei iud. *Si agat, Ius ſibi eſſe ædes ſuas Altius tollendi*, §. æque inſtit. de Actionib. Huic contraria Seruitus, *Ne Altius tollerentur Domus*, l.21. D. de ſeruit. vrban. præd. *Seruitus ne Altius ædificare liceat*, l.4. §. vlt. D. de vſucap. *Ne Altius tollat quis ædes ſuas*, §. prædiorum, Inſtit. de ſeruit. Et *Ius non eſſe Altius tollendi*, d. §. æquè.

ALVEI *Apum*, l.10. D. de inſtr. vel inſtrum. legato. *Alueo concludi Apes*, l.5. §. apum. D. de adquir. rer. dom.

Alueus fluminis, l.7. §. quod ſi vno, & §. ſequenti, D. de adquir. re dom. *Alueus vetus, primus & nouus*, l.1. §. ſimili, D. de fluminibus. *Alueo mutato*, l.3. §. ſi aquam, D. de aqua cottid.

ALVMNVS, pro eo qui alitur, l.1. §. qui domini, D. de Sc. Silan. l.62. D. ad Sc. Trebell. l.26. D. quādo dies legator. l.27. §. vlt. l.41. §. Seium, D. de legat.3. l.34. §. vlt. D. vſu & vſufr. l.14. D. de manumiſſ. vindicta, l.21. §. Largius, D. de l.38. D. de fideic. libert. l.1. C. de pact. conuent. annu. legat. *Alumnos*, in l.8. D. de pignorib. & l.1. C. quæ res pignori. oblig. pleriq; interpretantur filios ex concubinis ſuſceptos. Sic etiam accipiunt *Alumnæ* verbum in l.16. §.1. D. de his quæ vt indig.

AMARE *tractanda*, l.25. §. D. de donat. inter vir. & vxor.

ALYTARCHARVM fit mentio in l.2. C. de cupreſſis, lib. 11. l. vlt. de expenſ. ludorum in Cod. Theodoſ. & l.12. de iure fiſ. in cod. Cod.

ALYTARCHES autem vt in Etymologico exponitur, dicebatur ὁ τῆς ἐν τῷ ὀλυμπιακῷ ἀγῶνι, εὐκοσμίας ἄρχων ἠλεῖοι γὰρ τοὺς ῥαβδοφόρους ἢ μαστιγοφόρους παρὰ τοῖς ἄλλοις καλουμένους, ἀλύτας καλοῦσι, καὶ τὸν τούτων ἄρχοντα Ἀλυτάρχην. Quod Lucianus comprobat, qui in Dialogo περὶ ἀρίστων ita ſcribit. ἁπάντων δὲ ἤδη ἐχόντων, Ἀλυτάρχης οἶμαι, ἢ τῶν ἑλλανοδικῶν αὐτῶν εἷς παριών, ἐπισκοπεῖ τοὺς κλήρους ἐν κύκλῳ ἑστώτων. Hinc *Alytarchia*, ad editionem ludorum pertinens munus: quod ad curam Comitis orientis pertinere vult l.1. C. de off. Com. orien. Sic & *Aſiarchæ* ludorum editionem incubuiſſe, indicio eſt quòd qui ab Euſebio Ἀσιάρχης lib.4. hiſtor. Eccl. cap.15. vocatur, is à Rufino vertitur *Munerarius*. Ac planè Aſiarchas munera dediſſe populo apparet ex Actis Apoſtolorum, cap.19.

AMATORIVM poculum in l.38. §. qui abortionis, D. de pœn. l.3. §.1. D. ad Leg. Cornel. de ſicar. & apud Paul. lib.5. Sentent. Tit.23. & Egeſippum lib.2. cap. 43. Tranquillus *Amatoriũ medicamentum*, appellat in Calig. cap.1. *Amatorium*, nullo alio adiuncto vterque Quintil. lib.7. Inſtitutio. cap.3. & 8. & Declamat.385. & Plin. lib.25. cap.3. & lib.27. cap. 8. φίλτρα Plutarch. in ſalubrib. præcept. vocat. vt & Conſtantin. Hermenopul. lib. vlt. Epit. vbi ita explicat. φίλτρα δὲ εἰσὶ τὰ φιλίας καὶ ἀγάπης ποιητικά, δι᾽ ὧν, ὡς φλυαροῦσι τινὲς, δύναταί τις ἕλκειν τινὰ πρὸς τὸ ἀγαπᾶν αὐτόν Suid. in lib. γοητείας in verbo μαγεία, φαρμακεία, ait, ὅταν διά τινος σκευασίας θανατηφόρου πρὸς φίλτρον ἢ ἄλλως δόθῃ τινὶ διὰ στόματος. Horat. in Epodis, modò *Amoris poculum*, modò *Deſiderij*, vocat. Cui contraria *Odij potio* fingitur à Quintil. Declamat.14.

Amator exiſtere, l.1. §.1. D. de ſeruo corrupt.

AMBIGERE *de finibus*, Terent. Hautontim. Act. iij. Sc. I. id eſt, litigare, & vt Lex xij. Tabul. loquebatur, *Iurgare. Ambigere de Proprietate domus*, l. 19. C. de rei vindicat. *Ambigi poteſt*, id eſt, quæri, ſeu dubitari, l. I. §. in propria, D. quando appell. ſit. & *Ambigi non poteſt*, l. 34. D. de donationib. *Nemo Ambiget*, l. I. §. idem Labeo, D. de aq. cottid.

AMBIGVA *Intentio*, l. 66. D. de iudic. & l. 172. D. de diuerſ. reg. iur. *Oratio*, d. l. 66. *Pactio*, l. 39. D. de pact. *Ambiguè loqui*, l. 125. D. de verb. ſignif. *Ambiguum pactum*, l. 172. D. de diuerſ. reg. iur. id eſt obſcurum. *In Ambiguo*, l. 16. D. ad Sc. Trebel. *In Ambiguo Sermone*, l. 3. D. de reb. dub. *In Ambiguis*, l. 85. D. de diuerſ. reg. id eſt, in obſcuris. *Non eſt iuris Ambigui*, l. 10. C. qui dare tut. l. vlt. C. de crimine expil. hered. l. vlt. C. de fideiuſſorib. tutor. l. 9. C. de collationib.

Ambiguitas verborum, l. 21. D. de reb. dub.

AMBITVS, vt Varro lib. 4. de lingua Lat. ſcribit, *Iter eſt quod circumeundo teritur.* Nam Ambitus circum itus eſt. Atque ita appellatum in 12. Tabulis ſpatium illud, quod inter vicinas ædes intercedere neceſſe erat, alibi docuimus. Ab hoc, *Ambitum honorum* dicimus, quòd Candidati circumire Populum, & prehenſare ſolerent. Cuius reprimendi cauſa lata L. Iulia eſt, de qua in Tit. ad L. Iul. de Ambitu Vetus Gloſſarium, 'Ambitus ἐπιθυμία τιμῆς, δωροδοκία, φθορὰ χειροτονίας, περιδρομή. Aliud Gloſſar. ad eadem verba, addit hæc, κινεῖται δὲ κατὰ τῶν χρημάτων ἀντισταθέντων ἀρχὴν ἢ τιμὴν ἐπάγει δὲ τῷ κόλακι ποινὴν τ ν ε. καὶ ἀτιμία ὡς β ξ τ. Et mox ἀγωγὴ ἡ κατὰ τῶν φθειρόντων τὰς χειροτονίας καὶ τὸ δίκαιον.

Ambitionis ſuſpicio, l. 24. §. quid ergo, D. de fideicomm. libert. *Ambitione diuerſæ partis*, l. 3. C. de execut. rei iudic. *Ambitioſa Decreta*, per Ambitionem vel gratiam expreſſa, l. vlt. C. de decret. decur. l. 3. D. de offic. Proconſ. l. 3. D. de minorib. l. 4. D. de decret. ab ord. fac. Sic & *Ambitioſæ Sententiæ*, apud Sueton. in Domitian. cap. 3. & *Ambitioſè*, id eſt, gratioſè & fauorabiliter, l. 65. §. cùm prætor, D. ad Sc. Trebellia. l. 12. C. de tranſactionib. *Ambitione & iuris ratione* opponuntur in l. 3. C. ſi tutor vel. *Non Ambitioſa diligentia* in l. 33. D. de vſur. id eſt, quę nihil fuci & oſtentationis habet.

Si AMBO *deceſſerint*, l. 32. §. ſi Ambo, D. de donat. int. vir, id eſt, pariter & ſimul.

AMBVLARE, aliud eſt quàm Ire. Nam qui ſpatia facit, & in ſua veſtigia reflectit, Ambulat: It verò qui porrò & vlterius pergit. Quapropter in Itineris definitione hæc verba ſeparãtur, l. I. D. de ſeruit. ruſt. *Ambulare cum telo*, l. 7. C. ad L. Cornel. de Sicar. *Ambulare ſecundum Tiberim*, l. 23. D. de præſcript. verb. *Aliter Ambulans*, in l. 63. §. quod ſi, D. de adquir. rer. dom.

Nec corporalibus modò rebus, ſed incorporalibus quoque & his quæ in iure conſiſtunt, Ambulandi verbum applicatur: Ambularéque dicitur quidquid per multos tranſit. Et ita, *Ambulare Actio*, l. 7. §. iniuriarum, D. de cap. diminut. *Bonorum poſſeſſio per multos*, l. 2. §. vltim. D. de bonor. poſſeſſ. ſec. Tabul. *Emptio per plures perſonas*, l. 15. D. de minorib. *Poſſeſſio per multos*, l. 25. §. perinde, D. de hered. petit. *Stipulatio*, l. 25. §. ſi operas. D. de vſufruc. Nec abſimili loquendi genere, Plinius lib. 10. cap. 30. de quodã Legis Fanniæ capite agẽs, *Quod caput*, ait, *tranſlatum per alias ambulat leges.* Sic *Ambulatoria Conditio*, l. 34. D. de ſtatuliber. quæ ſcilicet per multos ſucceſſores currit. & *Voluntas*, l. 4. D. de adim. legat. l. 32. §. pœnit. D. de donat. int. vir. *Actio*, l. vlt. C. de furtis. *At* in l. 8. §. cõpetit, D. ſi ſeruit. vind. *Ambulatoria porticus*, naturali ſenſu accipiẽda eſt.

AMICOS appellare debemus non leui notitia coniunctos: ſed quibus fuerint iura cum patrefamilias honeſtis familiaritatis quæſita rationibus, l. 223. D. de verb. ſignific. *Inter Amicos manumiſſio*, §. I. Inſtit. de libertinis. Vlpian. Tit. 2. Regula. Paul. lib. 4. Sentent. Tit. 12. *Amicus Noſter*, in Imperatorum reſcriptis, l. vlt. D. de offic. præf. vigil. l. 4. C. de contrah. ſtipul. Vide lib. 3. de Formul.

AMITA eſt patris ſoror, l. 10. §. auunculus, D. de gradib. & adfinib. *Amita magna, eſt Aui ſoror*, d. l. 10. §. amita. *Amitinos Amitináſque* appellamus eos eáſve qui quæve, ex Fratre & Sorore nati natæve ſunt, l. d. 10. §. eodem. *qui, quæve, ex Fratre, & Sorore propagantur*, l. I. §. Quarto, D. eod. tit. §. At eos Iuſtit. de gradib. cognat. & ita accipe in l. 5. C. commun. de ſucceſſionib.

AMITTERE *Actionem*, l. 46. §. hæc actio, D. de furtis, l. 29. §. I. D. de donat. l. I. §. ſi quis cum, D. de dolo, l. 7. D. de noxalib. actio. l. 2. D. de capt. & poſtl. l. I. C. de pœna iud. l. 8. C. de remiſſ. pignor. *Beneficium*, l. 13. D. de oper. nou. nunt. l. 15. §. ſi quis, D. de dam. infec. l. I. D. de iur. aur. annul. *Bonorum poſſeſſionem*, l. 3. §. ſi emancipatus, l. 2. D. de bonor. poſſ. cont. tab. *Cauſam*, l. 27. §. I. D. de liber. cau. *Ciuitatẽ*, l. I. §. hi quib. D. de legat. 3. l. vlt. D. de cap. min. l. 3. D. de interdic. & releg. l. 7. §. vlt. D. de bonis damnat. l. 2. §. I. D. de pœnis, l. 4. D. qui ſatiſd. cog. l. 7. D. de his qui ſunt ſui vel. *Cuſtodiam*, l. 14. D. de cuſtodia & exhib. *Cuſtodias*, l. 12. D. eod. tit. *Dignitatem*, l. 27. D. de ritu nupt. l. 7. §. vlt. D. de Senatorib. *Exactionem*, l. 48. D. de oper. libert. *Factum*, l. 4. D. ad Sc. Treb. *Filium, Filiam, Virum, Parentem*, l. 36. D. de. iudic. Vlpian. lib. Regular, Tit. de ſolidi Capacit. & Tit. de Decimis. *Filios*, l. 3. C. ad Sc. Tertyll. *Fortunas*, l. 37. D. de negot. geſt. *Furto, poſſeſſionem*,

Poſſeſsionem, l.1. D. de diſtract. pignor. *Hereditatem*, l. 2. D. ſi tab. teſtam. l. 14. D. de liber. & poſt. l.13. & l.17. D. de adquir. vel omitt. *Honorem*, l.10. §. liberos, D. de in ius voc. l. 7. §. vlt. D. de pœnis. *Imperium*, l.20. D. de offic. præſid. *Inſtrumenta*, l. 4. l. 10. l. 13. C. de fide inſtrum. *Ius*, l.37. D. de iure fiſc. l. 2. D. de bonor. poſſ. ſec. tab. Vlpian. Tit. 8. Regul. *Ius commune*, l.37. D. de iure fiſc. *Ius crediti*, l. 12. §. vlt. D. quod met. cauſ. *Iura*, l. 11. D. de oper. libert. *Liberos* Paulus lib. 4. Sentent. Tit. 9. *Libertatem*, l.15. D. de interd. & releg. l.5. §. 1. D. de publ. Iud. l.16. C. de liber. cau. *Libertatem & familiam*, l. vlt. D. de capi. minut. *Manus*, l. 10. D. qui teſtam. fac. poſſ. *Nomen Liberorum*, l.4. D. ſi tab. teſtam. nul. ext. *Obligationem Pignoris*, l. 6. D. de remiſſ. pign. *Oculum*, l. 9. C. de excuſat. tut. *Patrimonium*, l.35. D. de neg. geſt. *Perſecutionem*, l. 17. C. de diſtract. pign. *Perſecutionem Fideicommiſsi*, l. 34. §. Lucia, D. de legat. 2. *Poſſeſsionem*, l.13. §. ſi quis, D. de dam. inf. l. 11. D. de iureiur. *Poſſeſsionem ſine ſua culpa ſiue non ſiue fortuito caſu*, l. vlt. C. de Prætor. pugn. *Priuilegium*, l. 2. C. de his qui ſponte. *Proprietatem*, l.7. §. ex diuerſo, D. de adquir. rer. dom. *Rem Depoſitam*, l. 20. D. depoſ. *Rem familiarem*, l. 4. D. vt in poſſ. legat. *Seruitutes*, l. 5. D. de furt. dot. *Spatio temporis Seruitutem*, l. 10. C. de ſeruitut. *Teſtamenti factionem*, l. 1. §. ſi quis, D. de bon. poſſ. ſec. tab. l. 8. §. vlt. D. qui teſtam. fac. *Tutelas*, l.7. D. de cap. minut. *Viam*, l.2. D. de via publ. *Vſum*, l.1. D. de nundin. *Virilitatem*, l.4. §. vlt. D. ad L. Corn. de Sicar.

Amittere Rem, l.22. §. vlt. D. de noxal. action. l.1. D. de negot. geſt. l.7. D. de in integr. reſtit. & l.22. §. cùm autem, D. rat. rem hab. l.5. D. de ſtipulat. prætor. §. ſi quis agens inſtit. de Actionib. & apud Cicero. pro Cæcina, id eſt, *Litem*, l.30. §. 1. D. ad Leg. Aquil.

Amiſiſſe Rem videtur, qui aduerſus nullum eius perſequendæ actionem habet, l. 14. in f. D. de verb. ſignif. *Amittere Rem non videtur cuius ea propria non fuit*, l. 83. D. de diuerſ. reg. iur. In Damnis autem ex lege Aquilia æſtimandis, *Amiſiſſe dicimur quod aut conſequi potuimus, aut erogare cogimur*, l. 33. in fi. D. ad L. Aquil. In Edicto autem quod proponitur, in l. 4. §. loquitur, D. vi bon. raptor. *Amiſſa dicuntur ea quæ corrupta alicui relinquuntur, ſciſſa fortè, vel fracta*. Ceterùm quod ad cauſam Edicti, ex quib. cauſ. maior. attinet, *Amiſſum non intelligitur quod alteri ablatum non eſt*, l.20. D. ex quib. cauſ. maior. *Amiſſum in Bello*, dicitur, *quod propter cauſam belli amittitur*, l. 1. §. ex incendio, D. de incend. rui.

Amittere Pater filium, Vxor virum, Filius parentem, l. 36. D. de iudiciis, Vlpian. Tit. 17. Regular. *Amittere Nepotem*, l. 78. §. quæ habebat, D. ad Sc. Trebell. *Amiſſus impubes*, Vlp. Tit. 16. Regular. *Amiſſus in bello filius*, l. 8. de vacat. & excuſ. *Amiſsi filij dolor*, l. vlt. §. ſi quis autem, & §. idem reſcripſit, D. de bonis eor. *Amiſſa filia*, l. 6. D. de iure dot. l. vlt. C. qui numero libert. *Amiſsi liberi*, l.37. & 39. §. 1. D. de oper. libert. *Amiſsi Bello Liberi*, l. 18. D. de excuſat. l. vlt. D. de vacat. & excuſat. l. 37. §. vlt. D. de oper. libert. §. filij, Inſtit. de excuſ. tut. l. 3. C. de his qui munere.

Amittere dicimur variis modis: veluti, *Bello*, l.19. D. de captiu. & poſtl. *Caſu*, l.7. D. de edendo, l.1. §. 1. D. de oblig. & act. *Furto*, l. 1. D. de diſtr. pig. §. præterea inſtit. quib. mod. re contr. l. 1. C. de re iud. *Naufragio*, l.26. §. non omne, D. manda. *Negligentia*, l. 14. D. de cuſtod. & exhibit. reor. *Non vtendo*, l.2. D. de via publ. l.1. D. de nundinis, l. 126. §. 1. D. de verb. obligat. *Repudiatione*, l. 13. D. de adquir. vel omitt. *Repudiando*, l. 17. D. eod. tit.

Amiſſa res Incendio, & Naufragio, l. 44. D. de adquiren. rer. do. Paul. lib. 2. Sentent. Tit. 4. *Amiſſa Culpa Cuſtodia*, l. vlt. §. vlt. D. de cuſtod. & exhib. *Vi Amiſſa poſſeſsio*, l. 1. §. eſt igitur, D. vti poſſid. *Culpa*, vel *Sponte Stipulatoris*, l.29. §. 1. D. de euictionib. *Amitti poſſeſsio Animo, vel Corpore*, l. 44. §. vlt. D. de adquir. poſſ. & vt nulla poſſeſſio adquiri niſi animo & corpore poteſt, ita nulla amittitur, niſi in qua vtrumque in contrarium actum, l.153. D. de diuerſ. regul.

Amitti Ciuitas l. 14. §. in domum, D. de bon. libert. *Dominium*, l. 1. §. ſi ſeruus, D. ſi is qui teſt. lib. *Hereditas*, l.14. §. vlt. D. ad Sc. Trebell. *Ius*, l.1. §. 1. & l. 15. D. aqua cottid. *Iura prædiorum*, l. 9. §. eſt præterea, D. de reb. auct. iud. *Res*, l.21. D. de euictionib. *Seruitutes*, Rubr. quemad. ſeruit. l. 15. D. de pignerat. act. l.15. §. hoc interdicto. D. quod vi aut clam. *Vſusfructus*, Rubr. quib. mod. vſusfr.

Amiſſa Actio, l. 59. D. ad Sc. Trebell. l.2. D. ſolut. matr. l.1. D. ex quib. cauſ. maior. *Cuſtodia*, l. vlt. D. de cuſtod. & exhibit. *Hereditas*, l.11. D. ad exhib. *Nauis*, l.6. D. nautæ caupo. *Poſſeſsio*, l. 1. §. eſt igitur, D. vti poſſid. *Vſusfructus*, Tit. quib. mod. vſusfr. amitt. l. 126. §. 1. D. de verb. oblig.

Amiſſa propria forma, l.7. §. cuius tamen, D. de adquir. rer. dom. *Amiſſa parte bonorum relegari*, id eſt, adempta, l.37. §. qui abortionis, D. de pœnis. Paul. lib. 5. Sentent. Tit. 22. & 23. & *Amiſsis bonis, Amiſſo patrimonio*, Saluſt. in bello Catilinar. *Amiſſarum mercium detrimenta*, l.3. C. de naut. fœn.

Amiſſum Pignus, l. 6. D. de pignorib. l. 51. D. de fideiuſſorib. *Amiſſorum inſtrumentorum cauſa*, l. 4. C. de fide inſtrument. *Amiſsis inſtrumentis*, l. 15. C. de iur. dot.

Amiſsio Animæ, §. vlt. Inſtit. de public. iudic. *Ciuitatis*, l. 2. & 5. D. de cap. minut. l. 2. D. de pœnis, l. 103. D. de verbor. ſignific. *Inſtrumentorum*, l. 1. & l. 8. C. de fide inſtrum. l. 25. C. de liber. cau. l. 7. C. de præſcript. long temp. *Libertatis*, l. 2. D. de cap. minut. *Oculorum*, l. 8. C. de curionib. *Ordinis*, Paul. lib. 5. Sententiar. Tit. 4. *Pignorum*, l. 5. C. de pigner. act. *Amiſsionis periculum*, l. 1. C. de commodato.

AMOENÆ *Deambulationes*, l. 13. §. fructuarius, D. de vſufruct. *Amœniorem proſpectum præſtare*, l. 15. §. vlt. D. de ſeruitutib. *Amœnitatis cauſa aqua duci*, l. 3. D. de aqua cottid. *Amœnitas Locorum*, l. 7. C. de bon. proſcriptor.

AMOMVM, l. vlt. §. Species, D. de publican. Genus eſt odorati fruticis in Syria & Arabia naſcentis, flore albo veluti violæ, foliis ſimilibus Brioniæ. Vide Dioſcorid. lib. 1. cap. 14. Plinium lib. 12. cap. 12. Iſidor. lib. 17. Etymolog. cap. 8.

AMOVERE, Subripere, Subtrahere, pro eodem ponuntur, l. 6. D. de his quæ vt indign. *Amouere* autem aliud eſt quàm *Rapire*. Nam Amoueri aliquid etiam ſine vi poteſt, Rapi autem ſine vi non poteſt, l. 3. §. non ſolum, D. de incend. rui. Vnde *Amotas* res à *Raptis* ſeparat l. 6. C. de ord. cognit. Amouere ergo eſt Contrectare & furto ſubtrahere. Sic *Amouere ex bonis hereditariis*, l. 27. §. 1. D. de pecul. *Ex Hereditate*, l. 59. §. 1. D. de manum. teſtam. *Tabulas vel Cautiones*, l. 3. §. ſi quis dolo, D. de tabul. exhib. l. 27. D. de furt. *Terminos*, Paul. lib. 1. Sentent. Tit. 18. id eſt loco mouere, vt loquitur l. 2. D. de term. mo. *Teſtamentum*, l. 2. D. de L. Cornel. de falſ. Paul. lib. 5. Sent. Tit. 24. *Amouiſſe* autem *ex hereditate*, quis dicatur, vide l. 71. §. prætor. D. de adquir. vel omitt. Sic *Amotas res*, accipe in l. 53. D. de furt. l. 41. D. de libert. cauſ. *Amota malo conſilio*, l. 4. C. de Teſtam. manum.

Lenius autem eſt & mitius Amouendi quàm Furandi verbum. Nam vt eleganter Conſtantin. Hermenopul. lib. 1. Epit. Tit. 13. explicat. Τὸ μὲν κλέπτειν ἐπὶ ξένων καὶ ἀλλοτρίων καὶ καθ' ὧν ἔξεστι τινὶ ἄτιμον κινεῖν ἀγωγὴν καὶ ἐστὶ κλέπτων, ὁ τὰ τῶν, ἀλλοτρίων προσώπων ἀφαιρούμενος πράγματα. ὑφαιρούμενος δὲ ὁ κλέπτων τὰ ἴδια τὰ τοῦ πατρὸς παῖς τὰ τοῦ συζύγου γυνὴ καὶ τὰ τοῦ ἀδελφοῦ ἀδελφός. Igitur quod Sui heredes, Serui, Vxores intercipiendi animo celauerint, interuerterint, conſumpſerint, eius rei non furtum feciſſe eos, ſed Amouiſſe dicimus, lenitate vocabuli rei turpitudinem mitigantes, l. 71. §. prætor ait cum ſeq. de adquiren. vel omitt. l. 59. §. 1. D. de manum. teſtam. lib. 16. C. de compēſationibus. Hinc *Amotarum rerum actio*, inter coniuges prodita earum rerum nomine quas diuortij conſilio alteruter ſurripuit, toto Tit. de act. rer. amotar. l. 52. D. de re iudicata, l. 9. in fi. D. de iure dotium. Hæc autem Actio cōdictionis furtiuę vicem ſuſtinet, turpitudine & atrocitate facti verbi lenitate temperata. Et ita *Amota diuortij conſilio*, accipe in l. 6. C. de compenſationib. *Ob res Amotas Retentio dotis*, Vlpian. Tit. 7. Regular. l. vn. §. taceat, C. de rei vxor. act.

Amouere ſuſpicionem, l. 67. §. 1. D. de ritu nupt. *Amoueri Suſpicio*, l. 27. D. de cond. inſtit. l. 50. §. 1. D. de bon. libert. *Amouendæ obſcuritatis gratia*, l. 2. §. vlt. D. fin. regund. *Amoto filio*, id eſt, Submoto, l. 12. §. vlt. D. de bon. poſſ. cont. tab. *Amota Delatio*, l. 3. C. de religioſ. & ſumpt. *Amota Præſcriptione*, l. 3 C. de reſtit. *Amouere*, id eſt *Remouere*, l. 11. D. de decurionib.

Amotio Ordinis, l. 43. D. de iniur.

AMPHITAPA in l. 23. §. veſtimenta, D. de auro, argen. ſunt ex vtraque parte villoſa tapetia, quemadmodum Iſidor. lib. 16. cap. 29. interpretatur. Nonius quoque Marcellus, *Amphitapas Veſtes*, dici ſcribit, vtrinque habentes villos. Lucilius lib. 1. Satyr.

Atque Amphitapæ villis ingentibus molles.

Varro Manio. *Alterum benè acceptum dormire ſuper Amphitapa benè molli.* Pollux lib. 16. Onomaſt. cap. 1. ἀμφιτάπητας appellat, & ſic definit, Ἀμφιτάπητες οἱ ἐξ ἑκατέρου δασεῖς, τάπητες δὲ οἱ ἐκ θατέρου. Suidas, Ἀμφίταποι, τάπητες ἀμφίμαλλοι.

AMPHORA *vinarium vas*, l. 206. D. de verb. ſignif. l. 35. §. in his, D. de contrah. empt. & aliis multis locis. Ex Dolijs autem in Amphoras & Cados vina diffundebant, vt in his eſſet, donec vſus cauſa promeretur. Sic *Amphora vini ex Dolio*, l. 38. D. de iudic. l. 74. & l. 83. §. ſacram. D. de verb. obligat.

Amphora vini in Apothecis, l. 21. §. certè, D. de furtis, l. 1. l. 5. & l. 15. D. de Tritico vino, l. 51. D. de Adquir. poſſeſſ. l. 2. C. de peric. & comm.

Amphora autem, quemadmodum Columella lib. 20. cap. 12. ſcribit, duas vrnas, vt verò Voluſ. Mæcianus in libro de Aſſe, & Feſtus lib. 15. octo & quadraginta Sextarios capiebat, quàm & Latini Quadrantal, iiſdem auctoribus, appellarunt.

Amphorarium Vinum, l. vlt. D. de vino trit. quod in Amphoras diffuſum eſt, l. 6. D. de Tritico

tico Vino, ad differentiam *Doliaris*, de quo aliàs.

AMPLECTI, pro Adgnoſcere & comprobare. Sic *Amplecti Bonorum poſſeſſionem*, l.7.C.qui admitti. *Hereditatem*, l.41.D.de bon.liber.l.28.§.vlt.D.de verb.ſignif.l.3.C.de impuber.l.vlt. C.qui admitti. *Bonam fidem*, l.1.C.ſi maior fact. *Fideicommiſſum*, l.28.§.idem quæſiit, D. de liber. leg. *Iudicium defuncti*, l.19.D.de inoff. *Ius ſucceſsionis*, l.2.C.ſi omiſſa ſit. Legatum, l.5.D.de leg.2. *Optionem*, l.28.§.1. D. de verbor.ſignif. *Senſum magis quàm verba*, l.3.§. cōditio, D.de adimend. legat. *Voluntatem parentis*, l.13. C. de fideicom. *Plantæ* quoque *Terram Radicibus amplecti*, l.11.C. de rei vind.

AMPLIARE, & *Detrahere opponuntur*, l.7.§.vlt.D.de vſufruct.vt *ampliare* & *Minuere*, l.45.§.1.D. de re iud.l.1.C.arbitr.tut.vt *Ampliari* & *Minui*, l.3.§.diui, D.de iure immunit.l.2. C.comm.do. manumiſſ. *Ampliare Ætatem*, l.16.§.baſilicæ, D.de aliment.vel cibar. *Ligatum*, l.42.§.D.de vſufr. *Membrorum officia humanorum*, l.14.D.de ſtatu homin. *Modum patrimonij*, l. 1. C.arbitr.tut. *Pœnā damnatorum*, l.45.§.1.D.de re iud. *Ripas*, l.1.§.ripa, D.de fluminib.

Ampliari Dos, l.24.D.de pact.dotal. *Emolumentum Debiti*, l.15.D.de liberat.leg. *Imperium*, l.7. §.ſi plures, D.de bon.damnat. *Pretia*, l.3.§.diui, D.de iure immunit.

Ampliandi legati gratia, l.32.§.cùm ita, D.de legat.2.l.30.D.de aur.arg. *Ampliata ſumma*, l.vlt.§. vlt.D.de liberat.leg.

AMPLA *Domus*, l.15.§.in hoc, D.de dam.infect. *Pecunia*, l.40.D.de ſtatuliber. *Amplarū ſummarum debitores*, l.34.§.1.D.de legat.3.

Amplior, Modus Aquæ, l.1.§.illud, D.de aqu.cottid. *Numerus pecoris*, l. 1. §. Trebatius, D. eod. *Pecunia*, l.51.D.locati. *Pars*, l.15.D.de bonor.poſſ.cōt.tab. *Summa*, l.37.D.ſolut.matrim.l.117. D.de verb.ſignif. *Si quo Amplioris pecuniæ eſſent Boues*, l.16.D.de in rem vir.

Ampliores Fines, l.2.§.cum ſtichum, D.pro emptore. *Vſuræ*, l.8, C.de vſufr.

Ampla legata, l.48.D.de.donat.inter vir.l.2.§.tractari, D.ad Sc.Trebell.l.41.§.ſi militis, D.de teſt.mil. *Patrimonia*, l.3.§. vlt. D. vbi pupill. educ. *Amplius pretium*, l. 77. §. qui dotale. D. de legat.2.

Ampliſsimus Ordo, Senatus eſt, l.2.§.1.& l.30.D.ad.Sc.Velleia.l.10. C.eod.tit.l.21. §. vlt. D. de leg.3.l.1.D.de colluſ.deteg.l.9.§.hoc Senatuſconſultū, D. de Sc.Macedo.l.5. C.de excuſ. tut.l.4.C.de interdict.mat.l.3.C.de his qui ſibi adſcrib.l.3.C.qui manumitti nō poſſ. & apud Paul.lib.2.Sentent.Tit.10.& lib.5.Tit.4.& 25.& lib.5.Tit.25.Valer.Max.lib.5.cap.8. Plin.lib. 10.Epiſt. 4. Sueton. in Othone, cap. 8. & in Veſpaſ. cap. 2. & Symmach. Epiſt. 4. libr. 4. Hic & *Maximus Ordo* vocatur à Martiali Epigramm.2.lib.4.Itaque Senatuſconſulta, *Ampliſsimi Ordinis Decreta, Conſultáque* vocantur, l.2.D.de his quæ vt indign.l.15. D.ex quib. cauſ. maior.l.2.C.ad Sc.Macedon.l.3.C.de his quæ vt indignis, l.4.C. de excuſ.tut.l.3.C.ad Sc. Velleian.l.2. C. ſi quis ignor. rem minor. & apud Paulum, lib.1.Sentent. Tit.6.

Ampliſsimorum titulo, Conſules honorantur, l.50.D.de condit.& demonſt.l.1. §. ſi quis, D. de appellationib.

Ampliſsimas etiam Poteſtates, & *Ampliſsimos Iudices* legimus, l.29.C.de appellation.l.3.C.quando prouoc.non eſt neceſſe. Quo elogio Præfecti Prætorio ornantur, in l. vlt. §. penult. C. de temporib.appellat.quorum *Ampliſsima Sedes* dicitur in l.2. & l.6. C. de Aduoc. diuerſ. iudic. & in Epiſt.de emendat.Cod.Iuſtin.& in Epiſt.de Concept.Digeſt.Eadem & *Ampliſsima præfectura* vocatur. Nouell.Theodoſ.de poſtulādo.Sic & *Ampliſsimum præfecturæ prætorianæ iudicium*, l.1.C.de Sentent.præfect.

Ampliſsima etiam *ſedes* Prætoriana & Vrbicaria vocantur in l.3.C.vbi Senat.

Ampliſsimæ Ædes, l.15.§.ex Edicto, D.de damn.infec. *Facultates*, l.1. D. de cuſtod. & exhibit, l. 87.§.Lucius, D.de legat.2. *Res*, l.20.§.1.D.quod vi aut clam.

Amplius, pro hoc plus, vel hoc amplius, l.54.D.de fideicomm.libertat.l.71.§.vlt. D. de doli except. *Amplius ſolutum*, id eſt plus, l.102.§.vlt.C.de ſolutionib.in id *quod Amplius, ex lege Aquilia competit agi*, l.34.D.de obligat.& Act.id eſt, quod plus eſt, vt l.41.§.vlt.D.eo.tit. *Non amplius agi quam ſemel*, l.3.§.ſi tamen, D.de hom.liber.l.20. §. familiæ, D. famil.erciſc. *Amplius quam ſemel defenſionem Reip.ſuſcipere*, l.16.§.vlt.D.de munerib.& honorib. *Non Amplius quam vnum collegiū*, l.1.§.vl. D.de collegiis & de off.Proconſ. *Amplius quàm debiti ſumma*, l.23.D.de pigner.act. *Amplius petit*, l.22.§.ſi poſt.D.de condic.indeb.

Amplius dicendum eſt, l.2.D.de L.Fabia. *Dici poteſt*, l.2.D.de dote præleg. *Dico*, l.1.§. ſi is quis, D.de collat.bonorum. *Puto*, l.3.D.de liber.cauſ. *Putat*, l.12.§.Trebatius, D. de inſtru. vel inſtr. l.1.D.de diuort.l.9.§.1.D.qui potiores. *Amplius dixerit*, id eſt, vltra ea de quibus interrogatur, l.1.§.diuus.D.de quæſtionib.

Verbum *Amplius*, ad eum quoque pertinet cui nihil debetur, l.82. D. de verb. ſignific.

Anno Amplius,l.6.§.vlt.D.de furt. *Amplius Relinquere*,l.vlt.§.1. D. de doli except. *Non Amplius parte capere*,l.20. D.de mort.cau.donat. *Amplius Quadruplo*,l.78.§.vlt.D.ad Sc.Trebell.

Amplius non agi, Amplius rem non Peti, Neminem Amplius Petiturum, Cautionis fuit ſpecies, veteribus vſitata, vt patet ex l.4.§.1.D.de verb.oblig.l.14.D.rat.rem hab.l.2. D. vt legator. l.24. & l.31.C.de tranſact.& Cicer.lib.1.Epiſt.ad Attic.& lib.13.Epiſt.Famil.& lib.de Claris Orat. *Amplius autem non Peti*, vti accipiendum ſit, docet l.15. D.rat.rem hab. *Amplius* etiam Iudices pronuntiabant grauitate rei cõmoti, cùm non liquebat, vt ait Donatus ad illud Terẽt.Eunuch. *Liquet mihi deierare*, vt plenius lib.5. de Formul.comprobauimus.

Hæc adiectio *Hoc Amplius*, quam vim habeat declarat Africanus in l.108.§. ſi ita ſcriptum, & §.ſi ei cui, D.de legat.1.& his verbis, *Superiora repeti*, ait Pomponius in l.54.D.de legat.3. Exempla peti poſſunt ex l.77.D.de condic.& demonſtr.l.27.l.33.§.& l.34.& l.67.D.de leg. 3.l.18.§.poſtumis, D.de aliment.vel cibar.

AMPVTARE *pedem*,l.3.C.de furtis.

AMPVTATVM *Ius proprietatis*,l.13.C.de pœnis.

AN, pro vel,l.83.D.de adquir.vel omitt.& l.11.D. vt in poſſeſſ.legat.

ANADEMATA in l.28.D.de auro arg. Vetus Gloſſarium *Redimicula*, ἀναδέματα & κατετῆρες ἀναδέσμων Suidas μίτραι κεφαλῆς interpretatur.

ΑΝΑΓΡΑΦΗΝ inſtrumentorum facere,l.15.D.de reb.auct.iud.poſſid.id eſt, deſcriptũ facere.

ΑΝΑΚΡΙΣΙΣ indagatio, examinatio, l.6.§.1.D.de cuſtod.& exhib. Ἀνάκρισις autem fit cùm Præſes ad ſe cum elogiis & notoriis miſſos ab Irenarchis, examinat, & quaſi recenſet, veritatémque requirit, vt loquitur l.ſinguli,C.de accuſatio. Sic in Actis Apoſtol.cap.2. vbi Feſtus de Paulo qui ex vinculis cauſam dicebat, ita loquitur Διὸ προήγαγον αὐτὸν ἐφ' ὑμῶν, καὶ μάλιστα ἐπὶ σοῦ, βασιλεῦ Ἀγρίππα, ὅπως τῆς ἀνακρίσεως γενομένης, ἔχω τι γράψαι. in M. Antonino Xiphilin. Philoſopho, ὁ τάς τε πύστεις καὶ τὰς ἀνακρίσεις ἐπὶ μακρότερον ἐποιεῖτο ὥστε παραδειχθεῖν τὸ δίκαιον ἀκριβοῦν Alios huius verbi teſtes dabit Budæus in Commẽt.linguæ Gr.quibus adde Epiphanium lib.2.apud Iſæum περὶ τῆ φιλοξήμιος κλήρυ, & περὶ τῦ κλήρυ τῶ Ἀρισάρχυ, Ἀνάκρισις profeſſionem, ſiue cenſualem ſiue natalem quæ fit apud magiſtratum ſignificare videtur.

ANCEPS periurium,l.4.D.de in lit.iur.

ANCILLIS *Legatis, Maſculos non deberi nemo dubitat*,l.81.D.de legat.3. *Ancillarum* autem legato quid contineatur, docet Paul.lib.3.Sentent.Tit.7. *Ancillam*, Ancillæque filiam, inter humiles abiectáſque perſonas numerat.l.7.C.de inceſt.nupt. *Cum Ancillis non poteſt eſſe Connubium*,l. 3.C.eod.tit.

Ancillarum hæc in libris noſtris nomina memorantur. *Agatha, Albina, Areſcuſa, Arethuſa, Baſilica, Cyprogenia, Concordia, Elpis, Eutichia, Feliciſſima, Mæuia, Pamphila, Pardula, Samia, Seia, Thais, Tyrena, Victorina, Tyche*. Officia verò, ſeu miniſteria hæc, *Ornatrices, Pediſequæ, Lanificæ, Focariæ, Sarcinatrices, Textrices, Villicæ*.

Ancillarum operis muliebria & virilia veſtimenta confecta ab vxore proponit Pompon. in l.31.§.1.D.de donat.int.vir. *Ancillas comprimere*,l.25.C.ad L.Iul.de adult.

Ancillaris veſtis l.15.§.ſi quis virgines, D.de iniuriis.

ANCONES in l.13.D.de inſtr.vel inſtrument.leg.dicuntur vaſa in cubitum flexa & angulos habentia.

Ἀνεκλόγιστος, l.5.§.Iulianus, D.de adminiſtr.& peric.

Ἀνεξέταστος in l.23.§.libertates, D.de pecul.leg.

IN ANFRACTVM,l.8.D.de ſeruit.ruſtic.l.6.in fi.D.quemadmodum ſeruit. amitt. id eſt, in flexu. Quod verbum è xij. Tabulis profectum oſtendit d.l.8. Varro lib.6. de lingua Lat. *Anfractum eſt origine flexum duplici, dictum ab ambitu & frangendo. Ab eo iubent Leges Viam in directo pedum octo eſſe, in Anfracto duodecim, id eſt, in flexu.*

ANGARIAS appellant Prouincialibus militibúſque impoſitam onerum vehendorum, baiulandorúmque neceſſitatem,l.11.C.de Sacroſ.Eccl.l.2.C.de Epiſc.& Cler.l.2.C. de quibus munerib.lib.10.& apud Vegetium lib.1.cap.3.& lib.2.cap.19. Suidas vtique Ἀγγαρεύειν, ἀνάγκην ἀκούσιον, καὶ ἐκ βίας γινομένην ὑπηρεσίαν interpretatur, & alibi, δημοσίαν, καὶ ἀναγκαίαν δουλείαν. Quod fuiſſe Patrimoniorum munus, poſſeſſionibúſque ſiue patrimoniis indictũ tradit Arcad.in l.vlt.§.patrimoniorũ, D.de munerib, & honor. Sic *Angariorũ Exhibitio*,l.11.D. de vacat.& excuſ. *Præbitio*,l.vlt.D.de munerib.& hon. *Præſtatio*,l.10.§.Angar.D.de vacat.& exc. *Angariari Naues*,l.4.D.de veteran.

ANGVLVS *Loci*,l.1.§.ibi.D.de vi & vi armata. *Angularius lacus*,l.69.D.de contrah.empt.

ANGVSTVS

ANGVSTVS *Amnis*, l.3.§.1.D.de aq. cottid. *Locus*, l.14.D.de ſeruitutib. *Anguſtus Legatarius*, l.22.§. licet, D.de vſu, id eſt mediocris, & qui portiuncula domus contentus eſſe poſſit ad habitandum, vt loquitur, l.3.D.eo.tit.

Anguſtiæ non patiebantur terra iter metiri, l.2.§. ſi quis, D. ſi quis caut. *Anguſtiæ, ſeu prolixitates locorum*, l.2.§.vtrum, D.Teſtam. quemadm. aper. *Anguſtiæ Temporis*, l.16.§.vlt.D.ex quib.cauſ. maior. l. 2. §. ſi quis tamen, D. ſi quis cautionib. l. 9. D. de damn. infec. *Verborum*, l. 6. C. de inſtitut.

Anguſtare aditum, l.19.§.ſi inquilinus, D. Locati.

ANIMADVERTERE *in Caput*, l.2.§. populo, D. de orig. iur. & *In familiam ſuam*, l. 6.§.vlt. D.de Sc.Sillan. *animaduertendi ius*, l.11. D.de off. proconſ.

Animaduerti Grauiter, l.1.§.1.D.de extraord. criminib. Paul.lib.5.Sentent.Tit. 4. *Seuerè*, l.5. D.de extraord. crimin. *Vltimo Supplicio*, l.4. §.vlt.D.ad L. Corn. de ſicar. & *Animaduerti abſolutè*, in l.2.§. deinde cum eſſet, D.de orig.iur. Sic, *Animaduertendum facinoroſos homines*, l.3.D. de Iuriſdict. *Si Animaduerſum erit in Libertinium*, id eſt ſi vltimo ſupplicio affectus fuerit, l. 28. D. de bon. libert. quæ totidem verbis diuerſo tamen auctoris nomine repetitur, in l.7. §.1. D. de bon. damnat. *Animaduerſorum Corpora*, id eſt morte punitorum, l. 1. D. de cadauerib. punitorum.

Animaduerti autem, propriè, eſt Capite plecti, veluti *Gladio, Securi, Telo, Fuſti, Laqueo*, l.8.§. 1. D.de pœn. & apud Tertull. ad Scapulam. Proinde *Animaduerti, & Beſtiis obiici, vel alias ſimiles pœnas pati*, diuerſa faciunt Iuriſconſulti, l.11.§.vlt.& l.12.D.de pœnis.

Hinc *Animaduerſio*, pro Iure Gladij, in l.1.§. vlt. D.de offic. eius. *Animaduerſio Capitis*, l.2.§. populo, D.de orig. iur. *Prætoris*, l.15.§.quod ait, D. de iniur. l. 27. D. de pignor. *Publica*, l.7. §.1.D.de iniur. *Animaduerſionis iuſtitia*, l.vlt.D.de fugitiuis.

Animaduerſio autem alia *Maior*, l.11.D. de off. proconſ. alia *Modica*, cuius exempla quære infra in verbo *Modica*.

Animaduertere Arbiter, l.28. D.de probationib. *Prætor*, l.15.§.ait prætor, D. de iniuriis, *Præſes*, l.2. §.quem ita, D. de vacat. & excuſ. *Non Animaduerto*, l. 87. D. ad Leg. Falcid. *Animaduertere poſſumus*, Inſtit. de his qui ſui. *A nemine Animaduerſum*, l. 13. D. de in diem addict.

ANIMÆ *Amiſſio*, §. publica, Inſtitut. de public. iudic. vitæ amiſſionem ſignificat. Quo genere loquendi vtuntur Plaut. Amphitruo. Cic.lib.4.Rhetoricor. ad Herenn. & Saluſtius in bello Catilinar.

ANIMALES *Res mobiles*, ſeu *Mouentia*, l. 15. §. in venditione, D. de re iud. & contrà *Res mouentes non Animales*, l. 2. D. de ſupell. leg. *Animales Res*, & quæ *Anima carent*, opponuntur, l.1. D. de rei vindic. Sic, *Res quæ Anima carent*, l. 47. D. de adquir. poſſ. *Ea quæ Animalia ſunt*, l.235. D. de verbor. ſignif.

Animalia quæ in Cœlo, quæ in Terra, quæ in Mari naſcuntur, l.1.§.Ius naturale, D.de Inſtit.& iure, l.1.§.1. D. de adquir. rer.dom. & Inſtit. de iure nat.& §.feræ, Inſtit.de diuiſio.rer.

ANIMVS affectum, voluntatem, mentem, cogitationem poſſidendi ſignificat, l. 1. §. ſed furioſus, l.3. §.Neratius, D. de adquir. poſſeſſ. l. 41. D. ad L. Aquil. *Animo* itaque *Poſſidet*, vel *Retinet Poſſeſſionem*, qui affectum poſſidendi habet, quique ea mente & cogitatione eſt vt poſſidere velit, d. l.3. in prin. §. Neratius, l. 1. §. interdictum, & §. cum qui, D. de vi & vi ar. Paul. lib.4. Sent. Tit. 14. Contrà *Animo poſſidere deſinit*, qui affectionem & voluntatem poſſidendi dimittit, d. l. 3. §.in amittenda. Veluti ſi quis poſſeſſione excluſus timore conterritus accedere nolit, quod vim maiorem vereatur, quódque ſuſpicetur ſe repelli poſſe ab eo qui in poſſeſſione eſt, d.l.3. §.ſi quis nuntiet & l.7.& l.25.§. vlt. D. de adquir.poſſeſſ. Itaque *Poſſeſſio Facti & Animi*, eſſe dicitur, l.1.§.Scæuola, D.ſi quis teſtand.liber. quia ſcilicet factum naturale deſiderat & animum poſſeſſoris. Neceſſe eſt enim ad adquirendam poſſeſſionem eam animo & opinione domini adprehendi. Sic *Niſi Animus vtriuſque conſentit*, id eſt affectus, l. 55.D. de obligat.& act. Denique *Animus & Affectio*, idem ſonant, in l.5.D.de bon.damn. Vnde *Animus Retinendi*, l.37.D.de pigner.act. *Non Animo*, id eſt mente, l.24.§.ſed ſi ita, D.de fideic. liber. *Hoc animo dedit vt*, l.3.§.ſubtilius, D.de cond.cau.da. *Hoc Animo tradere*, l.13.D.de donationib.

Animus, Remanendi apud ſuos, vel *Reuertendi*, l.5.§.vlt. D.de captiu & poſtl. *Animum reuertendi*, habere homo, id eſt propoſitum, l. 47. D.de adquir.poſſ. l. 43. §. ſi ſeruus, D.de ædilic.edic. *Animum reuertendi deſiiſſe habere*, *Animalia*, quæ ex conſuetudine abire & redire ſolent, intelliguntur, cùm conſuetudinem reuertendi dimiſerint, l. 5. §. in iis autem, D.de adquir.rer. dom. l. 8.§.penul.D.famil. erciſc.§.Reuertendi Inſtit.de diuiſ.rer.

Animo & Voto, l. 220. D. de verbor. ſignif. *Animo Donationis*, l.34. D. de donationib. *Non Animo Furti faciendi*, l. 41.D.ad L. Aquil. *Animo Occidendi*, l.1. §.diuus, D. ad L. Corn.de ſicar.

Retinere, §.gallinarum Inſtit.de rer.diuiſ. *Eius Animi fuiſſe vt*, l. 13. §. ad hered. D. de iure fiſci. *Eo Animo ſe militiæ dare*, l. 4. §. non omnis, D. de re milit. *Hoc Animo fuit vt*, l. 32. §. ſi maritus, D. de donat. inter vir. *Ad animum ſuum reuocare*, l. 11. §. 1. D. de iniuriis. *Ex Animo Accuſare & Colludere*, opponũtur in l. 2. D. ad L. Iul. de adult. *Ex Animo vt fert Natura, & de Induſtria*, apud Terent. Adelph. & *Ex Animo & Simulatè*, apud Ciceron. lib. 2. de Natur. Deor. & *Non ex Animo, ſed extra*, in l. 1. C. ſi aduerſ. delict. l. 3. C. de adq. poſſeſſ. l. 17. §. 1. D. de ædilic. edict.

Animi Affectus, l. 17. D. de iure codic. l. 17. §. 1. D. de ædil. ed. l. 3. C. de adquir. poſſ. *Deſtinatio*, l. 4. D. de concub. l. 76. D. de diuerſ. regul. l. 6. C. de iure deliber. l. 18. C. ad L. Iul. de adult. *Infirmitas*, l. 1. C. ſi aduerſ. delict. *Ira & Offenſa*, l. 32. §. ſi diuortium, D. de donat. inter vir. *Iudiciũ*, l. 48. & l. 189. D. de diuerſ. reg. iur. Vlp. Tit. 10. Reg. *Animi mei rationem ſecutus*, l. 88. §. vlt. D. de legat. 2. *Animi ſui dolor*, in lege Dei, Tit. 4.

Animosè liceri, l. 29. D. famil. erciſc. *Animoſior Emptor*, l. 36. §. 1. D. mandati.

ANNONÆ nomine res omnes quæ ad victum pertinent complectimur, Rubr. de L. Iul. de annona, l. vlt. D. de munerib. & honorib. l. 8. D. ad municipalem. *Annona Expeditionis*, l. 4. de erog. mil. in C. Th. *Fiſcalis*, l. 11. de re milit. in C. Th. *Limitaneorum*, l. 10. de an. & trib. in Cod. Th. *Popularis*, l. 37. D. ad palum præterea, &c. *Publica*, l. 1. D. de L. Iul. de anno. *Vrbis*, l. 5. §. negotiatores, D. de iure immunit. l. 10. §. 1. D. de vacat. & excuſat.

Annonæ diuiſio, l. 1. §. 1. D. de munerib. & honorib. *Præbitio*, l. 2. D. de nundin. l. 11. de re milit. in C. Th. *Subſidia*, l. vlt. D. de appellat. recipiẽd. *Annonã Adiuuare & ei Seruire*, d. §. negotiatores, & contra *Adtemptare*, & *Vexare Annonã*, l. 6. D. de extraord. crim. *Artior annona*, in l. 17. D. de cõpenſat. l. 53. D. de iudic. & apud Sueton. in Tyber. cap. 8. & in Claud. cap. 18. *Carior*, in l. 2. D. de L. Iul. de Anno.

Annonarius Titulus, l. penult. C. de fid. inſtrument. lib. 10. *Annonaria Cauſa*, l. 46. §. de debitoribus, D. de iur. fiſc. *Collatio*, l. 1. C. de præſcript. 30. ann. *Res*, l. 2. C. ſine cenſu.

Annonæ autem cura ad *Præfectum annonæ* pertinebat, cuius meminit l. vlt. D. de L. Iul. de ann. vnde *Annonaria præfectura*, l. 1. C. de off. præf. vrbi. quæ & *Annonaria poteſtas* dicitur l. 22. D. de piſtorib. in C. Th.

Annonas in Conſtitutionibus accipimus τὰς σιτήσεις, quæ militaribus palatiniſque officiis ex eorum qui poſſeſſiones tenebant collatione erogabantur, l. 1. & toto Tit. de Annonis & tribut. lib. 10. C. Atque eo modo *Annonas Ciuiles* intellige in l. 14. C. de Sacroſanct. Eccleſ. l. vn. §. cùm autem in fin. C. de rei vxor. actio. l. 12. C. de hered. inſtit. l. 6. §. his illud, C. de ſecund. nuptiis: quæ & *Panes ciuiles* dicuntur in l. vlt. §. præterea, C. de iur. dot. & Nouell. 88. & apud Iul. Patricium Tit. Quibus pœnis ſubiecti ſunt qui rem immobilem venerabilis loci cõparauerunt. Eo referendum eſt quod Epiph. in cap. κατ' Ἐβιωναίων αἵρεσιν, ait, ἔχων καὶ ἐπιστολὰς ἀπὸ τῶν βασιλικῶν ἀναλίσκειν ἀλλὰ καὶ αὐτοῖς ὀψωνίοις παρὰ τοῦ βασιλέως τετιμημένος, id eſt, Annonis, Sedulius lib. 2. Mirabilium diuinor. *Annonam fidei ſperamus pane diuino*. Vet. Gloſſarium Græc. *Annona* παροχὴ ἀγορᾶς ἐστί, ἢ καὶ ἐτησία διανομή. Aliud Vet. Gloſſ. *Annona* σημαίνει παροχὴ ἀγορᾶς καὶ τὴν ἐτήσιον διανομήν. Quàm ſuauis eſt Suidas dum Annonas dictas tradit quaſi μετὰ τὰς νόνας διδομένας.

Annonæ, l. 3. de off. iud. omn. l. 1. de erog. mil. an. in C. Th. *Ærariæ*, l. 34. 35. & 36. eod. Tit. Nou. Th. & Val. de trib. fiſc. *Ciuicæ*, l. 10. & 11. de ann. ciuil. & pan. grad. *Militares*, l. 33. de erog. mil. an. in C. Th. *Annonaria functio*, l. 1. de extraord. ſiue ſord. mul. l. 4. de indulg. debit. in C. Th. *Neceſſitas*, l. 1. de condit. in publ. hor. in Cod. Theod. *Præſtatio*, l. 14. de nauic. in C. Theo. *Ratio*, l. 31. de erogat. milit. l. 19. de Pagan. Sacr. in C. Th. *Res*, l. 7. de diu. reſc. l. 1. de domeſt. & profect. l. 20. de ann. & trib. l. 1. ſine cenſ. vel reliq. in C. Th.

Annonaris Cenſus, l. 15. de metal. & metal. *Commeatus*, l. 3. ne cond. tranſt. poſt. *Tituli*, l. 4. Trib. in ipſ. ſpec. infer. l. 1. de fid. & iur. haſt. l. 2. de immun. conc. in C. Th.

Annonariæ functiones, l. 14. de an. & trib. l. 14. de indulg. deb. *Species*, l. 15. de erog. mil. an. l. 5. Trib. in ipſ. ſpe. infer. l. 3. & 5. de an. & trib. l. 2. de publ. comp. in C. Th. *Annonaria alimenta*, Nou. Theod. & Val. de amb. & loc. limitan. *Compendia*, l. 8. & 9. de med. & profeſſ. in eod. C.

ANNVERE, ſeu *Adnuere ſine verbis*, l. 1. §. ſi quis ita, D. de verb. obligat. *Annuere votis*, l. 5. C. de adoptionib.

ANNVS trecentis ſexaginta quinque diebus conſtat ex Iulij Cæſaris Conſtitutione, l. 4. §. Stichus, D. de ſtatuliber. Sueton. in Iulio cap. 40. *Annum* autem in libris noſtris *Vtilem* ferè accipimus, id eſt, ex his diebus conflatum, quibus experiundi poteſtas fuit, l. 14. §. poſt annum, D. quod met. cauſ. l. 1. §. annus, D. quando de pecul. actio. l. 19. D. de minorib. l. 1. D. ſi is qui teſt. lib. 6. D. de calumniatorib. l. vlt. C. de temp. in integr. reſtit. §. rurſus Inſtit. de Actionib.

Annum ciuiliter non ad Momenta temporum, ſed ad Dies numeramus, l. 134. D. de verb. ſig. Si cui legetur

getur, *cùm 14. annorum erit*, is capiet cum 14. annos impleuerit, l.49. D. de legat.1. Hoc ſermone POST ANNOS, biennium ſignificatur, l.17. in fi. D. de manumiſſ. teſtam. Si cui his verbis libertas relicta ſit, DVODECIMO ANNO LIBER ESTO, in principio Anni duodecimi liber erit. *Duodecimus enim Annus eſt*, cùm quantumlibet ex duodecimo anno venerit aut præterierit: Et qui *Duodecimo Anno* liber eſſe iubetur, omnibus duodecim anni partibus liber eſſe iubetur, l.41. D. de man. teſta. Annos etiam inchoatos plerumque pro plenis accipimus, niſi aliter conceptio verborum, vel loquentis voluntas ſuadeat, l. 1. D. de manumiſſio. l.5. qui teſtam. fac. l.8. D. de munerib. & honorib. l. 3. D. de iur. immunit. l. 74. in fin. D. ad Sc Trebellia.

Quod quis aliquo Anno dare promiſit, aut dare damnatur, ei poteſtas eſt quolibet Anni die dare, l. 50. D. de oblig. & actionib. *Qui hoc Anno dari, ſtipulatus ſit, niſi omnibus partibus præteritis Anni non rectè petet*, l.42. D. de verbor. oblig. Si *in Annos decem heres dare damnatus, aut quis liber eſſe iuſſus eſt: nouiſſimo eius temporis die legatum debebitur, & libertas obtingit*, l. 49. D. de condic. & demonſt.

Annos ſedecim ætatis habere, l. 41. §. libertatem, D. de fideic. libert. *Quando Annorum viginti erit*, l. 30. D. de legat. 1. *Cum erit Annis viginti*, l. 78. §. rogatus, D. ad Sc. Trebell. *Cum erit Annus ſedecim*, l.34. §. vni, D. de legat. 3. *Cum fuerit Annorum viginti quinque*, l. 16. §. baſilic. D. de aliment. vel cibar. leg. *Cum is Annorum quatuordecim eſſet factus*, l. 22. D. quando dies legat. *Intra triceſimum quintum Annum ætatis decedere*, l. 18. D. de ann. legat. *Anni Cœpti, Pleni: Annos Complere, Explere, Implere, ad Annos peruenire*: Quære ſuis locis.

Annalis Actio, quæ intra annum datur, & Anno finitur, l. 1. §. 1. §. Alienatio, & §. vlt. D. quando de pecul. act. *Bonorum Poſſeſſio*, l. 6. D. ad Sc. Tertyll. *Exceptio*, Rubr. de Ann. except. C. *Annale Tempus*, l. 2. §. confeſtim, D. ad Sc. Tertyll. *Annalia Interdicta*, l. 1. §. vlt. D. de interdict.

Annuus Vſus, l. 4. §. 1. D. de penu. leg. & apud Cicero. Topic. *Annua*, id eſt Annalis. Sic *Annua Actio*, l. 2. D. quando de pecul. actio. ann. *Exceptio*, l. 30. §. ſi annua. D. de pecul. l. 15. §. hoc interdictum, D. quod vi aut clam. l. vlt. C. quib. ex cauſ. maior. Sic & *Annuæ Actiones*, l. 24. D. de liber. cau. Et Prætoris Edictum, *Legem Annuam* dici ſolitam, Cicero in Verr. 1 ait. Nam vt Iuſtinianus, Inſtit. Tit. de perpet. & temporal. act. ſcribit, *Ipſius Prætoris intra Annum erat Imperium. Annua Adiectio*, in l. 30. §. 1. D. de legat. 1. id eſt, clauſula vulgaris, qua legata proferuntur in Annuam, puta, Bimam, Trimam, diem. *Annua Merces*, l. 7. §. quod in anno, D. ſoluto matr. l. 18. §. vlt. D. de inſtr. vel inſtrum. *Annuæ Penſiones*, l. 12. D. quando dies legat. *Vſuræ*, l. 38. D. de donat. int. vir & vx. *Annua die dare*, id eſt intra Annum, l. 3. D. de legat. 1. *Annua die dos præſtari*, l. 1. D. de dote præleg. Quo genere loquendi, Cicero. Epiſt. 32. lib. 7. Famil. & ad Atticum Epiſt. 2. lib. 42. vtitur. Suetonius in Auguſto cap. 101. *Reliqua legata variè dedit, produxitque quædam ad Vicena Seſtertia, quibus ſoluendis Annuum diem definit.* Tertullia in lib. de Corona militis: *Oblationes pro defunctis, pro Natalitiis, Annua die Facimus.* Eadémque figura idem, *Menſtrua die*, dixit in Apologet. cap. 39.

ANNVA, *Bima, Trima, die*, id eſt, Anno, Biennio, Triennio, ſeu prima penſione, ſecunda, & tertia, l. 3. §. Stichus, D. de ſtatuliber. His enim verbis præſtatio tribus penſionibus diuiditur, l. 19. l. 30. l. 49. D. de legat. 1. l. 3. D. de annu. leg. l. 54. D. de condicio. & demonſt. l. 8. §. ſi annua, D. de pigner. act. l. 6. §. 1. D. de contrah. empt. l. vn. §. cum autem, C. de rei vxor. actio. Vlpian. Tit. 7. Regular. Ergo ſi *Annua, Bima, Trima die*, ſunt relicta, verbi gratia Triginta, Dena, per ſingulos annos debebuntur, etiamſi non ſit adiectum *Æquis penſionibus*, l. 3. D. de annu. legat. Atque ex hac Formula emendandum eſſe elegantem Senecæ Suaſoria 1. locum, pridem animaduerti: *Annua, Bima, Trima, quadrima die, quinto anno*, l. 19. D. de pact. dotal.

Annuum Spatium, l. 4. D. quis ordo in bon. poſſ. ſer. *Tempus*, l. 22. D. de annuis legat. l. 5. C. de initur. *Annua Legata*, l. 15. §. non idcirco, D. ad L. Falcid. *Interdicta*, l. 4. D. de Interdict. & *Annua Iura*, apud Ouidium, lib. 1. Faſtor.

Annua legare, & Quotannis, ſeu in Annos ſingulos, idem valent, l. 12. §. 1. D. quando dies legat. Sic *Annua Arundinis millia legare*, l. 12. D. de ann. legat.

Annuum plerumque appellatur, quod alimentorum cauſa in ſingulos annos præſtatur, & vt vetus Gloſſarium interpretatur, ἐνιαυσιαῖον σιτηρέσιον. Sic in l. 22. D. de pact. dotalib. l. 15. & l. 28. §. illud, D. de donationib. inter vir. l. 6. §. penult. D. de pecul. leg. l. 6. D. de ceſſio. bonor. l. 10. §. vxor. & l. 14. D. de annu. leg. l. 18. §. poſtumis, D. de alim. vel cibar. Plin. lib. 10. Epiſt. ad Traianum, *Vt publici ſerui Annua accipiunt.* Seneca lib. 1. de Clemen. An-

nuum illi præſtitit quantum præſtare integro ſolebat. Sueton. in Tiberio. *Præbitiſque Annuis fraudauit.* Iuuenalis Satyr. 6. *Annua præſtent.*

Annariæ Leges, Feſto interprete, dicebantur quibus præfiniebatur annus Magiſtratuum capiendorum, Arnob. lib. 2. aduerſ. gent. *In poteſtatibus obeundis, Leges conſeruatis Annarias: in Donis, in Muneribus, Cincias.* Eas Cic. Philipp. 5. *Annales* vocat, & Feſti interpretationem perſpicuè comprobat. Meminit & lib. 2. de Orator. *Annariam* certè *Legem* à L. Iulio Tribuno plebis latam Liuius lib. 39. memorat. Ouid. lib. 5. Faſtor. *Finitáque certis*

Legibus eſt Ætas, vnde petatur honos.

Anniculus Filius, l. 6. D. de ſtatu homin. l. 26. D. de pact. dotal. l. 45. D. de vulg. & pupill. & contrà, *Nondum Anniculus Infans*, l. 23. §. ſed & ſi ſeruus, D. ad L. Aquil. *Anniculus fieri*, l. 1. D. de inſpici. vent. *Anniculus amittitur*, (quod ad Legis Papiæ Popeæ quæſtionẽ ob ius capiendi inter virum & vxorem pertinuiſſe credo) qui extremo Anni die moritur, l. 132. D. de verb. ſignif. Et ita *Anniculum* accipe apud Vlpian. T. t. 3. Regular. *Agni Anniculi minores*, l. 60. D. de legat. 3. *Anniuerſaria Præſtari*, l. 21. §. vlt. D. de ann. legat. *Annoſus*, l. 3. C. de decur. *Sumptus Annoſæ litis*, Ambroſ. lib. 5. Epiſt.

ANSA *Poculi*, l. 21. §. ſed ſi Anſam, D. de furtis. *Scyphi*, l. 20. D. de adquir. rer. dom. l. 23. §. ſi quis rei, D. de rei vindicat. Macrob. lib. 4. Saturnal. cap. 2. *Anſis autem teneri vaſa quis dubitet?* Seneca. Plagiarios ſcriptores, furibus ſimiles alienis poculis Anſas mutantibus facit. *Anſam Scypho adiicere*, l. 23. §. ſi quis, D. ad exhib. *Iungere*, l. 7. D. eod. tit. *Anſa* ait Vetus Gloſſarium, ἴσκλος, ἄπτιον σκεῦος.

ANSERVM *Feræ naturæ non eſt*, l. 5. §. Gallinarum, D. de adquir. rer. do. *Anſerum Paſtores*, l. 66. D. de legat. 3. Vetus Gloſſarium, *Anſerarius*, χηνοβόσκος.

ΑΝΓΑΝΑΚΛΑΣΙΣ repercuſſio, reflexus, reuerberatio in l. 17. D. de ſeruit. vrb. & apud Cicer. lib. 2. Epiſt. ad Attic.

ANTE *Kalendas proximas dari*, qui ſtipulatur, nihil differt ab eo qui *Kalendis ſtipulatur*, l. 13. l. 56. §. qui ita ſtipulatur, D. de verb. oblig. Hoc ſermone *Ante diem decimum Kalendarum, vndecim dies non ſignificari*, ait l. 13. § 1. D. de verb. ſignif. *Ante diem ſolutum*, l. 10. D. de condict. indeb.

Ante Omnia, l. 23. D. de probat. l. 27. §. ante omnia, D. de pactis, l. vlt. D. de impẽſ. in res dot.

Ex Ante geſto, l. 3. D. de ſentent. paſſis, l. 40. D. de oper. libertor.

ANTECESSOR *Succeſſori* opponitur, l. 55. D. de iudiciis. Is aliàs *Deceſſor* vocatur. *Anteceſſor Præſidis*. l. 9. D. de reb. eorum. *Anteceſſores*, Iuſtinianus in Epiſtola Pandectis præpoſita, iuris ac legum Profeſſores appellat: qui & in eadem epiſtola, *Profeſſores legitimæ ſcientiæ* dicuntur. Heſychius, Ἀντικένσωρ, ὁ τοὺς νόμους μεμαθηκώς. Huiuſmodi titulo Inſtitutionum Paraphraſtes Theophilus honoratur, vt & Iulianus qui Iuſtiniani Nouellas in Epitomen cõtraxit. Planè in Lexico quodam Bibliothecæ Regiæ ſcriptum inueni, Ἀντικένσωρ, ἀντιγραφεὺς διαθήκης.

ANTECEDENS *Inſtrumentum*, l. 23. C. de donationib. *Antecedentes creditores in ordine pignorum*, l. 7. C. de action. & oblig. *Antecedentis temporis*, l. 58 §. Teſtamento, D. de admin. tut.

ANTESTARI Priſcum Duodecim Tabularũ verbũ. Significat autem, in teſtimoniũ aliquem vocare, vocationiq; in ius teſtẽ adhibere, vel vt vetus Horatij interpres, *Teſtem facere.* Vtũtur hoc verbo Plaut. in Perſa Act. 4. Sc. 9. & in Pœnul. Act. 5. Sc. 4. & in Curc. Act. 4. Sc. 4. Horat. lib. 1. Ser. Sat. 9. Plin. lib. 11. cap. 45. Inde *Anteſtati*, qui teſtimoniũ vocãtibus in ius perhibebãt. Apud Gaium verò Inſtit. Tit. 6. *Anteſtatus*, dicitur qui Emãcipationi teſtimonij cauſa adhibetur. Vet. Gloſſ. *Anteſtari*, μαρτυρήσασθαι. *Anteſtari* autem tam actiua quàm paſſiua ſignificatione protuliſſe veteres, Priſcianus lib. 8. teſtatur, qui ex Liuio hæc verba citat. *Impubes neque Libripens eſſe poteſt, neque Anteſtari*, id eſt, παρεῖναι μαρτυρῆσαι, ſeu ad Teſtimonium adhiberi.

ANTEVERTERE *ſupplicium*, l. 2. C. qui teſtamenta.

Ἀντιάδας in l. 14. §. ſi quis, D. de ædilic. ed. Vlpianus interpretatur *Inueteratas*, id eſt, *Faucium Tumores qui iam diſcuti non poßint.* Corn. Celſus, lib. 7. cap. 12. Tõſillas quæ poſt inflammationem indutuerũt, à Græcis Ἀντιάδας appellari tradit. Idem lib. 1. cap. 5. *Tonſillas*, & lib. 2. cap. 1. *Glandulas* vocat. Vide de his Paul. Æginetam lib. 6. cap. 50.

ANTICIPATA *Res*, l. 1. C. de vectigal. *Anticipati Tractandi*, Sueton. in Claud. cap. 21.

ΑΝΤΙΔΩΡΟΝ, Remuneratio, in l. 25. §. conſuluit, D. de petit. heredit.

ΑΝΤΙΧΡΗΣΙΣ, vt Vet. Gloſſar. Græcum definit, ἤτοι ἡ ἀπὸ τοῦ ἐνεχυριασθέντος ἀγροῦ καρπῶν ὑπὲρ τόκων ἀνάληψις. Ἀντίχρησις certè contrahitur, cùm ita pignori domus vel fundus opponitur, vt in vſuras fructus creditor percipiat, aut locando, aut ipſe percipiẽdo, habitandóque, l. 2. §. 1. D. de pignorib. l. 32. D. de pigner. actio. vt in ſpecie l. 14. & l. 17. C. de vſur. & vt in l. 6. C. quod cum eo, *cùm in vſurarum vicem creditori facultas habitandi conceditur.*

ANTIOCHENSIVM

ANTIOCHENSIVM *Cœlæ Syriæ Ciuitas*,l.37.D.de reb.auct.iud.

ANTIQVARI *Lex Rogatióve* olim dicebatur, quæ non accipiebatur, ſed improbabatur,& reiiciebatur. Antiquare enim ſignificat antiqua probare, & vt Feſtus Pompeius explicat, *in morem priſtinum reducere*. Sic *Antiquatum Edictum*, l.5. C. de ædif.priuat. l.2.C.de proxim. ſacror.lib.12.

ANTIQVI, l.21.§.ſi quis de naue, D.ad l. Aquil.l.3. D. ſi pars hered.pet.qui aliàs & quidem crebrius *Veteres* appellantur,vt fuſius comprobabimus, vbi ad eam vocem ventum erit.

ANTIQVVM *Ius*, variè in libris noſtris exauditur. Nam ita interdum Ius Gentium vocatur, quod cum humano genere natura prodidit,l.1.D.de adquir.rer.domin. §. ſingulorum Inſtit. de diuiſio.rer.Plerumque etiam *Antiquum ius* dicitur quod ex lege 12. Tabularum deſcendit, l.24.§.tignum,D.de rei vindic.quæ & *Antiqua Lex* appellatur in l.2.§.1. D. de noxalib. act. & l.3.C.eod.tit.l.1.C.de exceptio.& *Antiqua prudentia*,in l.penult.in fi.C.de conſtit. pec. & *Ius Vetus*,in l.1.D.de hered. Et ita *Antiquitatem* accipe apud Iuſtinian. Inſtitut. de hæred. quæ ab inteſtato.At in l.29.§.ſi eius qui,D.de lib.& poſt.*Antiquum Ius*, accipere oportet, quod ante L.Velleiam obtinuit.Verùm in l.1.§.ſi nemo & l.2.§.ſi mater, D.ad Sc. Tertullian. *Antiquum Ius* eſt,quod Sc.Tertullianum præceſſit.Sed & in l.29. §.vlt. D. de legat.2. *Ius Antiquum* eſt quod ante legem Iuliam & Papiam ſeruabatur. Quomodo etiam accipiendum eſt apud Vlpian.Tit.1.& Tit.17.& Tit.18.Regular.Enimuero in l.42.§.vlt.D.de donatio.cauſa mort. *Ius Antiquum*,eſt quod Seueri Conſtitutionem præceſſit,qua in donationibus cauſa mortis Falcidia inducta eſt. *Antiquum* planè *Ius* in l.1.in fi. D.ſi quis à parent.manu. Querelam inofficioſi, ſignificat.*Antiquum Ius*,in l.19.§.pater peculij,D.de caſtren.pecul. quod Conſtitutiones Imperatorum circa peculium caſtrenſe factas anteceſſit,vt *Antiqua obſeruatio*,§.1.Inſtit. per quas perſo.nob.adq.quæ ante Iuſtiniani cõſtitutionem locum habebat. *Antiquum Ius*, in l.18. C.de collationib.quod Anaſtaſianam conſtitutionem anteceſſit,qua noua forma Emancipationis faciendæ introducta eſt.Sic & in l.17.C.de nuptiis,l.6.C.de inceſt.& inutilib.nupt.*Antiquum Ius* quod ante nouas cõſtitutiones obtinebat. *Antiqui Iuris Statuta*,l.12.C. de his qui accuſ.poſ. Benè etiã & acutè,vt omnia,in l.1.C.vnde vir & vxor. Iac. Cuiac. *Ius Antiquum* intelligendum putat reſpectu Conſtitutionis nouæ,de qua in l.vlt.de legit.hered.in Cod.Theod.

Antiqua Actio,ex lege xij.Tabular.deſcendens,l.23.§.tignum,D.de rei vindicat. *Antiqua obligatio*,id eſt,priſtina,l.21.§.ſi metu,D.quod met.cauſ.*Antiquior Acceptilatio*,l.13.§.ſi ita, D. de acceptil.

Antiquior venditio lite,l.2.C.de petit.heredit.*Antiquior*,pro , carior,l.19.§.transfugæ,D.de captiu.& poſtl.

ANTIQVARII, l.2.de ſtudiis liberal. vrbis Romæ,in Cod.Th.librarij ſunt,ſeu librorum ſcriptores,& qui vetuſtos Codices deſcribunt.Sic apud Sidon. Apollinar. Epiſt. 16.lib.9. & Caſſiodor.lib.de diuin.lectionib.cap.30.Auguſtin.de verb. Domin. Sermo.44. *Quemadmodũ qui videt litteras in codice optimè ſcripto, & non nouit legere, laudat quidem Antiquarij manum, admirans apicum pulchritudinem*. Hinc *Antiquaria ars*, apud D. Hieronymum, Epiſt.ad Florentium. Vet. Gloſſarium Græcum, *Antiquarium* χαλλίγραφος interpretatur.

ANTISTES *Sacer*,l.6.de his qui ſuper relig.in C. Th. *Locorum vel vrbis*, l.vlt.§. Etſi quidem, C.de curat.fur.l.25.C.de c.

ANTISTITES ſacræ religionis,l.7.de cuſtod.reor.in C. Th. *Liberalium ſtudiorum*,l.1.C.de decret.decur.lib.10.*Antiſtes ſapientiæ*,apud Plinium lib.7.cap.1.

ANTISTIVS *Labeo*, inſtitutus à Trebatio, de quo vide l.2.§. poſt hoc, D. de orig.iuris. Eius fit mentio apud Sueton.in Auguſt.cap.54. Agell. l.13.cap.10.& 12. Eius libris, qui poſt mortem editi ſunt *Poſteriorum* nomen inditum,idẽ Agellius ſcribit.Eum quoq; Commentarios ad 12.Tabulas compoſuiſſe teſtatur idem Agellius lib.1.cap.12. Citatur & a Plutarcho, ἐν ἀποφθέγμασιν, vbi tamen Ἀντίστιος λάχης perperam, pro Ἀντίστιος λάβεων vulgò ſcribitur. Labeo etiam lib.1.Prætoris vrbani citatur in l.19.D.de verb.ſig.Hũc ob præfractam in ſententiis in Senatu dicendis libertatem,qua ne Auguſto quidem ipſi cedebat,inſaniæ nota Horatius Imperatori ſuo blãdiens aſpergit,Satyr.3.lib.1.Serm. ad quem locum Vetus interpres, *Marcus*, ait, *Antiſtius Labeo iuriſperitus memoratæ libertatis, multa liberè contra Cæſarem dixiſſe & feciſſe dicitur, ab eo latas leges contumaciter reprehendens: Quare in gratiam Auguſti eum ſic carpit, & Inſanum nominat.* Qua in re quàm fuerit Atteio Capitoni æquali ſuo diſpar, Tacit.lib.1.docet.

ANTONINVS *Auguſtus Pius Noſter*, ait Martianus in l.42. D.de fideicomm. libert.Idem *Aurelius Imperator Antoninus* dicitur in l.48.D.de condic.& dem. & *Imperator Titus Antoninus*, in l.55.§.1.ad Sc.Treb.l.3.D.de condict.indeb.& *Diuus Antoninus*,in l.7.D.de in integ. reſt.& l. 1.§.Diuus,D.de quæſtionib.& *Diuus Pius Antoninus*,in l.5.D.de cenſib. & *Imperator Antoninus*

Pius,l.13.§.1.D.de aliment.vel cibar.à Modeſtino *Ἀντωνῖνος Εὐσεβὴς*,l.6.§.1. D.de excuſationib: paſſim verò in libris noſtris *Diuus Pius* vocatur,& quod rarum eſt,*Antoninus*,nullo alio adiuncto in l.57.D.de legat.2.& *Imperator Antoninus*,in l.17.D.de ſtatu homin.

Antonini Imperatoris nomine,in l.12.D.de fideicommiſſ.Antoninus Caracalla exaudiendus eſt,qui & *Diuus Antoninus*,in eadem l.§.vlt.& *Antoninus Auguſtus*,in l.32.D.de donat.int.vir.& l.vlt.D.de Senatorib.fuit hic Seueri Auguſti filius. Obſeruãdum tamen eſt patri aliquoties à Iuriſconſultis qui eius temporibus vixerunt in ordine ſcripturæ anteponi,veluti in l.9. D. de captiuis,*Poſt Reſcriptum Imperatoris Antonini,& Diui Patris eius*: & apertius in l.8.§.1.D.de legationib.*Imperatores Antoninus & Seuerus, Auguſti,Germano*,&c. Eodémque modo in l.13. §.1. D. de cond.indeb.l.5.§.Imperator,D.de ſolutionib.l.vlt.D.de excuſat. *Imperator Antoninus cum Diuo Patre ſuo Reſcripſit*.Et in l.14.§. qui compulſus,D.ad Sc.Trebell.& l.15.§.ſi pignora, D.de re.iud.*Reſcriptũ eſt ab Imperatore noſtro, & Diuo patre eius*. Aliter atq; in l.vlt.in princ.& §. ſi quis profeſſus,D.de public.& l.1.& l.vlt.D.de requir.vel abſent.l.33.§.1.D.de condi.& dem.l.3.& l.8.D.de minorib.l.4.§.1.D.de in lit.iur.Sed & *Magnus Antoninus* quandoque appellatur,l.11. D.de legationib.l.vlt.§.Magnus,D.de publican.& in Lege Dei,Tit.4.Quin & aliâs *Diuus Antoninus* vocatur,vt in l.96.D.de legat.3.Interdum *Diuus Magnus Antoninus*, vt l.vlt. D. de veteran.& l.9.D.de diuerſ.temporal.Ad eum enim,non ad Diuum Pium, hanc *Diui & Magni Antonini* appellationem pertinere,planum facit d.l.vlt.D.de veteran.in qua ita eſt, *Diuus Magnus Antoninus cum Patre ſuo Reſcripſit*:vt in l.1.D.de requir. vel abſent. *Diui Seueri & Antonini Magni Reſcriptum eſt*.Verum nullum dubitandi locum Vlpiano adhibitus Herennius Modeſtinus relinquit in l.11.§.reprobare,D. de vacat.& excuſat.iũcta,l.6.D.de excuſationib.Nam quòd illic ait *Diuus Magnus Antoninus cum Patre Reſcripſit*,hoc idem in l.6.D.de excuſat.ex Vlp. refert his verbis,*Imperator noſter cum Patre Reſcripſit*.De hoc itidem accipienda ſunt Vlpiani in l. 4.§. quędam,D.de offic.Proconſ.verba hęc,*Imperator noſter Antoninus Auguſtus*.Et generaliter,quotieſcunque apud eundem Vlpian.& Paulum legimus,*Imperator Noſter*,toties Antoninũ hunc demonſtrari ſciendum eſt,vt ſuo loco probabimus.

ANVLORVM alij ſignandi cauſa geſtabantur, quos *Signatorios* vocabant : alij ornamẽti loco habebantur,l.25.§.ornamenta, D.de aur.arg.l.74.D.de verb.ſig.l.penult. D. de bon. damn. Signatoriis autem illis Anulis ſigna Tabulis imprimebantur:l.22.§.ſi ab ipſo,& §.ſignum, D. qui teſt.fac.l.12.C.eo.tit.l.16.§.1.D.de teſt.mil.Q.Curt.lib.6.*Epiſtolam ſigillo Anuli ſui impreſſã*. Et eo. lib. *Sed eam ignoti Anuli ſigillo impreſſo dari iuſſerat*.Idem lib.10.*Anulum quo illius regni atque imperij etiam obſignare ſolitus erat traditum ab ipſo*.Anuli autẽ Dactyliothecis cõtinebãtur,l. 52.§. quod in Bibliotheca,& l.53.D.de leg.3.*Anulũ in digito vel in dactyliotheca habere*,l.67.D. de furt. Anulum ſponſæ muneri miſſum à ſponſo narrat Paul.in 36.§.vlt.D.de donat. inter vir. Anulum à moriente cuſtodiæ cauſa filiæ traditum proponit Papin.in l.77.§. pater, D. de legat.2. *Anuli certi ponderis,certæque formæ*,l.2.D.locati.

Cæterum Aureos Anulos ſolis Ingenuis ferre licuiſſe, Iſidorus lib. 20. Etymologiarum notat.Vnde Aſconius Anulos aureos *Ingenuitatis ſigna* appellat.Proinde Liberti vt ingenuitatis iura conſequerentur,ius aureorum Anulorum à principe petere.& impetrare ſolebant, l.11.D.de Sc. Silania. Quod Plinius lib.23.cap.2. perſtringit his verbis, *Paßim ad ornamenta Anulorum etiam ſeruitute liberati tranſiliunt*.Iuſtinian.Nou.Conſtitut.74.ὥσπερ γὰρ ἐστί τις παρ' ἡμῶν ἐξευρημένος τρόπος, ὃς τοὺς ἀπελευθέρους εἰς εὐγένειαν ἄγει προσχαραττόμενος μὲν αὐτοὺς ἐπὶ τῇ πράξει, καὶ διδοὺς αὐτοῖς τὸ τῶν χρυσῶν δακτυλίων δίκαιον.

Ac planè Libertus qui ius Anulorũ aureorũ impetrauerat vt *Ingenuus habebatur*,l.5.D.de iur. aur.anul.& *iura ingenuitatis ſaluo iure Patroni nanciſcebatur*, l.vlt. D. de iur. aur. *omnia ingenuitatis munia habebat*, l. 10.§.patronum D.de in ius vocando,& *in ordinem ingenuorum tranſibat*,l.44.D. de excuſat.Cuiuſmodi Libertorum *honorem auctum* fuiſſe,*non condicionem mutatam*,ait Marcian. in l.33.§.1.D.de condic.& demonſt.propterea quòd Patronorum iura in eos ſalua manebant: Deteriorem enim Patronorum cauſam per iſtud beneficium haberi non oportebat, l.42. D. ad L.Iul.de adult.Denique *viuebant quaſi Ingenui,moriebantur quaſi Liberti*,l.3.D.de bon.libert.

Præterea Anulis aureis donati in Equeſtrem ordinem tranſcribebãtur, vt ex Aſinio Pollio.lib.10.Epiſt.Famil.Sueton.in Vitell.cap.12.Tacit.lib.18.& aliis liquet. Atque hoc eſt *Ius* ſeu *Beneficium,aureorum Anulorum*,l.1.& 2.D.de iure aur.anul. Quod χρυσῶν Δακτυλίων δίκαιον appellatur à Modeſt. in l.14.D.de excuſat.& à Iuſtin.Nou.74. *Ius Anulorum* ſimpliciter, l.3. l.5.& l.vlt.D.de iure aureor.Anul.l.10.§.patronum,D.de in ius vocand. l.44. D. de excuſat. l.11.D.de Sc.Silan.quod Liberti *Petere,Impetrare,Accipere ab Imperatore*, dicebantur.

Anulos interdum Arræ nomine Venditori ab Emptore datos,oſtendunt, l.11. §. is qui vina, D.de act.emp.l.5.§.item ſi inſtitor.D.de inſtitor.& Plin.lib.33.cap.1.

APERIRE *Codicillos*,l.1.§.ſi quis Codicillos,D.de Sc.Silan.*Horrea*,l.56.D.locati.

Partem

Partem Cœnaculi,l.27. D.locati.*Puteum in domũ*,l.24.§.vlt.D.de dam.inf.*Refugia*,l.13.§.ſed ſi ædium,D. de vſufr.*Sepulchrum*,Paul.lib.6.Sentent.Tit.23.*Sulcum*,l.29. D.de ſeruit. ruſtic. præd.*Tabulas*,Plin.Epiſt.20.lib.2.Cic.lib.1.Rhetor.ad Herenn.*Tabulas Teſtamenti*,l.25.§.vlt. D.de Sc.Sila.l.3.§.vlt.D.ad Sc.Trebell. *Teſtamẽtum*,l.11§.ſi is qui,D. ad L.Cornel. de falſ. l.38.§.qui viui,D.de pœnis,l.7.§.ſunt & aliæ,D.de liber.cauſ.l.vlt.D.de appellation.recip. l.1.§.ſi filiis,D.de Sc.Silaniano,l.16.D.de excuſat.tut.Paul.lib.5.Sent.Tit.25.*Via Publicam*, id eſt,eam ad veterem altitudinem latitudinémque reſtituere,l.1.D.de via publ.

Aperire autem *Teſtamentum*,quis intelligatur,explicat l.1.§.aperire,& §.ſi quis tabulas,D. de Sc.Silan.l.vlt.D.de appellat.Apertũ vtiq; cenſebatur Teſtamentũ, ita demum recip. ſi Authenticum patefactum eſſet,non item ſi Exemplum, l.10.& l.vlt. D. Teſtament. quem. aper.Ceterùm vti quóque ritu Tabulæ Teſtamenti Aperirentur,docet Paul.l.4. Sentent. Tit.6. Vlpia.& Caius in l.4.6.& 7.D.Teſt.quemad.aper.& Imperatores in l.2.C. eod.Tit.

Aperto Teſtamẽto,l.18.§. poſtumis,D.de alim.vel cibar.l.35.§.1.D.de Sc.Silan.*Ex die Aperti Teſtamenti*,l.16.D.de excuſationib.

Apertæ Tabulæ Teſtamenti,l.21.D.de condic.& dem.l.26.§.idem, D. de fideicom. libertat. *Apertarum Tabularum Tempus*,l.31.§.idem euenire,D.de excuſat.*Ante Apertas Tabulas*,l.42.D.de heredib.Inſtit.l.1.§.vlt.D.de iur.& facti ignor.l.1.D.de bon.poſſeſſ.l.24.D.de liberat. leg. l.31.D.de condic.& dem.Vlpian. Tit.18.Regular.l. vn. C. de his qui ante Aper. *Ex Apertis Tabulis*,l.58.§.Teſtamento,D.de admin.& peric. *Poſt Apertas Tabulas*,l.30.§. vlt. D.de adim. legat.& l.24.D.de liberat.legata.

Aperiri Codicilli,l.vlt.§.vlt.D.de legat.2.l.25.§.ſi quis filium,D.de legat.1.l.26. §. idem, D. de fideic.libert.*Epiſtolæ*,l.75.D.de legat.2.*Secundæ Tabulæ*,l.vlt.D.ad. Sc.Trebell.

Aperti Codicilli,l.26.§.idem,D.de fideic.libert.*Apertis Codicillis*, l.66. §.eũ qui, D.de legat. 2.l.18.§.poſtumis,D.de aliment.vel cibar.

Apertura Tabularum,l.3.§.vlt.D.de heredib.inſtit.l.1.§.Aperire,D.de Sc.Silan.l.vn.§.cùm igitur,C.de caduc.tollend.

Apertus Riuus,l.1.§.ſi quis ex Riuo,D. ne quid in flum.publ.*Apertus Riuus* & *Opertus*,ſeu *Tectus*, opponũtur,l.1.§.vlt.& l.2.D.de Riuis.*Apertus Riuus*,*Terreno*,opponitur,l.2. D. de aqua cottid.*Per Apertum*,& *per Specus*,*Aquæ ductus*,opponuntur,l.3. D.de Riuis.

Aperto Pariete,l.40.& l.vlt.§.vlt.D.de ſeruit.pręd.vrb.

Aperta fraus,l.3.C.de iure fiſci,l.10.C.de adminiſt.tut.*In re Aperta*,l.1.D.de appellationib.

Apertæ Fruſtrationes,l.7.C.de execut.rei iud.

Apertè agi,l.22.§.ſi in, D.ratam rem hab.l.vlt.D.de donat.cauſa mort.*Apparebit*,l.10.D.de inoff.Teſtam.*Approbatum*,l.30.D.de adq.poſſ.*Cauetur lege*,l.5.D.ad L.Iul.de adult. *Conuicti*, l.vlt.C.quor.appellation.*Expreſſum eſt*,l.3.C.in quib.cauſ.pign.vel hypot.tac.cõtr.*Iniquum eſt*,l.63.§.ſi ſub conditione,D.ad Sc.Trebell.*Iuſſus*,l.7.D.ſi cui plus quam per.*Oſtẽdiſſe*,l.46. D.de legat.2.

Apertiſſimum eſt,l.14.D.de legat.præſtant. *Apertiſſimè videtur*,l.57. D.de manumiſſis Teſt.

APES *in fundo*,l.9.§.1.D.de vſufruc.*Apes feræ*,l.6.D.de furt.*Apium fera natura eſt*,l.5.§.apium. D.de adquir.rerum dom.& §.apum Inſtit.D.de diuiſ.rer.

Apes in Patrimonio noſtro tamdiu computantur, quamdiu conſuetudinem habent reuertendi, l. 8. §. vlt.D.famil.erciſc.*Cùm Apes meæ ad tuas aduolaſſẽt*,l.27.§.ſi cùm Apes,D.ad l.Aquil. *Apes alienas fumo facto fugare*,l.49.D.eod.tit.

APEX *Poteſtatis*,l. 6. de iis qui adminiſtrantibus vel officium in Cod. Theod. *Apices Iuris*, in l. 29.§.quodam,D.mandati.*Apices Auguſti*,l.6. C. de aduocat. diuerſ. iud. *Diuini*,l.7.C.de Epiſc.& Cleric. in C. Theod. & in opere Caroli Magni auctoritate aduerſus ſeptimam Synodum Nicenam compoſito,cap.25.*Sacri*,l.3.C.vbi Senator.l.5. C. de emancip.liber.l.24.de erogat.militar.anno.in C.Th.l.3. ad Leg. Corn. de ſicar. in eod.C. Sic & *Apices adnotationis expreſſæ*,in l.7. de petit. & vltro datis in C. Th. & *Apices noſtræ Serenitatis*, in Epiſt.prima Iuſtinia.cui initium eſt,Inter claras.

APISCI *Poſſeſſionem*, pro adipiſci, l.37. D.de pigner.act.l.1.§.1.l.30.§ quod per, l. 40. & l.51.D.de adquir.poſſeſſ l.41.D.de vſucap.l.15.D.de Carbon. edic.l.67. D. de furt. l. 25. §. de eo.D.de hered.pet.*Apiſcendæ Dignitatis*, l.40. D. de donat. inter vir. *Poſſeſſionis*, l.23.§.de eo,D.de petit.heredit.l.1.D.quorum bonorum,l.2.§.vlt.D.de interdict.l.3.§.item,D.ad L. Corn.de ſicar.l.1.D.quod legator.Crebrius tamen eſt Adipiſcendi verbum.Sic *Adipiſci Ciuitatem*,l.4.D.de Captiuis.*Dominium*,Vlpian.Tit.20.Regul.*Honores*,l.3.§.vlt.D.de decurio. *Iuſtam cauſam*,l.7.C.de adquir.& retin.poſſ.*Libertatem*,l.13.§.hæc quæſtio.D.de manu. teſt,

l.4.D.de manumiſſionib.*Procurationem vrbicam beneficio Principis*,l.11. §.ex facto,D.de minorib.

Adeptus Cõſulatum,l.25.ſi pecuniam,D.de donationib.*Libertatem*, l. 23. D.de pecul.leg.l.1. C.de oper.libert.l.4.C.de teſtam.milit.l.6.C.de ſuis & legitim.*Poſſeſſionem*,l.2.§.vlt.D.de precario,l.18.§.1.l.22.l.74.§.vlt.D.de adqui.poſſeſſ.*Adepti facultatem*, l.15. D. de mort. cau. donat.*Adeptio Dominij*,Vlp.Tit.20.Regular.

A P O C H A Græcum vocabulum eſt,& cautionem ſolutæ pecuniæ ſignificat,quæ à creditore debitori probandæ ſolutionis cauſa dari ſolet,ἀπὸ τοῦ ἀπέχειν. Latini proprium nomen non habent: ideóque vtuntur peregrino,l.vlt.§.Titius,D.de condictio.indebiti,l.27.D.de furt.l.47.§.tutela,D.de admin. & peric. l. 18. C.de fide inſtru. l.9. D.de acceptilationibus, vbi traditur Apocha non aliàs contingere liberationem quàm ſi pecunia ſoluta ſit. Vetus Gloſſarium Græcum. Διαφέρει Ἀποχὴ Ἀφοσιώσεως ὅτι ἡ μὲν Ἀποχὴ, οὐ καθαρὰν ἔχει τὴν ἐλευθερίαν, οὐδὲ ἀδιάσπαστον. ἡ δὲ Ἀφοσίωσις, ἐξ ἅπαντος τρόπου καὶ διασπάσεως ἐλευθεροῖ. καὶ πάλιν, ἡ μὲν Ἀφοσίωσις πάντως ἐλευθεροῖ. ἡ δὲ Ἀποχὴ, οὐκ ἄλλως ἢ μὴ καταβληθῇ τὰ χρήματα. quæ poſtrema verba ſumpta ſunt ex d.l.9. D.de Acceptilat. Artemido.lib. 4.de Somn.interp.cap.82. ἔδοξε χρεώστῃ συναιθήσας τὸ χρέος ἀπολαβεῖν καὶ ἀποχὴν τῷ χρεώστῃ δοῦναι. ὁ γὰρ ἀποχὴν παρασχὼν, τοκὸν οὐ λαμβάνει. Apocha autem appellatur *pecuniæ ſolutæ Profeſſio* in l. 14. C. de ſolutionib. *Apocha*, ait Vetus Gloſſar. *Cautio quam creditor dat debitori ſoluenti qua profitetur ſe accepiſſe nummos, hincque Profeſſio dicitur.* Plerumque etiam *Securitas* ab Imperatoribus vocatur,quia debitorem reddit ſecurum,l.35. §. vltim. D. de inofficioſo teſtament.l. vltim. C. ſi cert.petat, l. 1.de Apoch. publ. lib. 10. C. Et ita *Securitates* accipiendas puto in Nouell. Valentiniani Tit. 7. Cur autem Apochæ *Securitatis* nomen ſit inditum Caſſiodor. explicat Epiſt.8.lib.11.Arrian.lib.2.Epicteti,cap.31. οὐδ' ἐγγύην ἄλλως σφραγίζεται ἢ ἀσφάλειαν χάριν. Eo etiam alludere videtur B.Auguſtin.Homil.11.cum ait, *Securitatem tibi Procurator dedit. Nihil valet Securitas Procuratoris. Vtinam dominus tibi ſecuritatem daret,& ego te ſollicitum redderem.* Quemadmodum autem Apocha ſolutionis probandæ cauſa datur à creditore debitori quo ſe accepiſſe probet,præſcriptionis impediendæ cauſa Antapocha datur,l.18.C.de fide inſtrument.

A P O S T O L I libelli ſunt Dimiſſorij,ſeu literę quę ab eo à quo appellatũ eſt,ad eum qui de appellatione cogniturus eſt,dãtur,qui ſcriptũ habebant à quo dati eſſent, id eſt, qui appellare,& aduerſus quem & à qua Sententia dicebantur, *Dimiſſoriæ literæ* dicuntur, quod per eas cauſa ad eum qui appellatus eſt,dimittitur,l.106.D.de verb.ſignific.l. vnica, D. de libell.dimiſſor.l.9.D.de iure fiſci.Paul.lib.5.Sentent.Tit.34.Dicuntur & *Libelli Appellatorij* in l.1.in fi.& l.5.§.vlt.D.de appellationib. & lib.4.Hiſtor.Tripart.cap.34. de quibus, l.3. & l.7.& l.13.D.de appellationib.accipiendæ ſunt. Extat in Baſilicis, *Apoſtolorum* interpretatio huiuſmodi. ἀπόστολοι καλοῦνται δι' ὧν παρὰ τοῦ δικαστοῦ γίνεται μήνυσις πρὸς μέλλοντα κρῖναι τὴν ἔκκλητον.

Apoſtoli, Reddi dicebantur, l.9.D.de iure fiſci,l.5.C.de appellationib.

A P O T H E C Æ,cellæ ſunt vinariæ,l.21.§.ſed etſi de naue,D.de furt.*Vina quæ in Apothecis ſunt*, l.12.§.ſed ſi fundus,D.de inſtr.vel.inſtr.l.1. C.de verb. ſignif. *In Apothecam depoſitum Vinum* proponit Vlpian.in l.11.§.qui vinum,D.locati,& *Vinum quod in Apothecis eſt* legatum, l. 30. §. item ſi,D.de lega.1.vel *Vinum ex Apotheca illa*,l.47.§.ſed ſi id,D.eod.tit.Plinius lib.14.cap.4. *Tantum pecuniarum detinent vini Apothecæ.* Arnob. lib.7. *Vinum omne omnino quod in cellis atque Apothecis eſt conditum.* Sunt & Librorum & aliarum rerum Apothecæ, Collumella lib.1. de re ruſtic.cap.6.l.5.§.ſi horrearius,D.de his qui deiecerunt,vel effud. l.12. §. inſtructo, D. de inſtr. vel inſtru. leg. D. Matth. cap.3.Euang. καὶ συνάξει τὸν σῖτον αὐτοῦ εἰς τὴν ἀποθήκην. Et rurſus cap.7. οὐδὲ σπείρουσιν, οὐδὲ θερίζουσιν, οὐδὲ συνάγουσιν εἰς ἀποθήκας. Sic & D. Lucas cap.12. Euang. καθελῶ μου τὰς ἀποθήκας, καὶ μείζονας οἰκοδομήσω καὶ συνάξω ἐκεῖ πάντα τὰ γεννήματά μου καὶ τὰ ἀγαθά μου. Quibus in locis vetus interpres ἀποθήκην horreum vertit. *Apothecis exhauſtis*,l.40.D.de ſtatuliber.

A P P A R A T V S,veluti *Scænicæ veſtis*,vel *Aulæi*,l.15.§.ſi veſtimentorum, D. de vſufruct. *Apparatus* de inſtrumento quod in Taberna ſeruus habet, vſurpatur in l. 5. §. ſi præter, D. de tributor.

A P P A R E R E dicebantur Magiſtratibus Officiales qui eis officij cauſa pręſto aderant,veluti Scribæ,Lictores,Præcones,& cętera miniſteria.Cicer.in Orat.pro Cluent.*Quid ſibi autẽ illi Scribæ,quid Lictores, quid cæteri quos Apparere huic quæſtioni video,volunt?* Senec.lib.2.Controu. *Non ſine cauſa Sacerdoti Lictor apparet.* Quadrigarius apud Agell. lib.2. cap.2. *Quod poſteaquam*

Lictor

Lictor ille qui apparebat citò intellexit. Liuius lib. 9. cum de Flauio ſcriba verba facit, *Inuenio in quibuſdam Annalib. cum appareret Ædilib.* Æmil. Prob. in Eumene, *Eumenes annorũ quinque & quadraginta cum ab ann. 20. ſeptem annos Philippo apparuiſſet.* Quibus verbis id ſignificat quod initio dixerat Philippum Eumenem habuiſſe *ad manum ſcribæ loco.* Feſtus lib. 12. Naualem Scribam definit, *qui in naue apparebat.* Sed & de Viatoribus & Præconibus in antiqua legis Tabula quæ Romæ extat non ſemel hoc verbum vſurpatur. Seruius ad illum 12. Æneid. *Sæuique in limine regis, Apparent,* verſum, *Apparent* ait, id eſt, *præſto ſunt ad obſequium.* Vnde etiam *Apparitores* conſtat eſſe nominatos, quorum in l. 3. D. de ſeru. fugit. l. 50. D. de euictionib. fit mentio. *Hinc Apparitio Præſidis,* pro ipſis Apparitoribus in l. vlt. §. vlt. D. quod met. cau.

Apparere Tabulæ dicuntur quæ extant. Vlpian. lib. Regul. Tit. 7. Paul. lib. 4. Sentent. Tit. 7. *Apparere,* etiam de his quæ deteguntur & emergunt, veluti in l. 44. §. vlt. D. de Iudic. *Cum poſtea ſeruus apparuit:* & in l. 29. D. de liber. cau. *licet liber apparuerit:* & in l. 16. §. 1. D. de his quæ vt indign. *Vulgo conceptam apparuit:* & in l. 8. D. de bon. libertor. *mox apparuit eum accepiſſe.* At in l. 39. §. vlt. D. de noxal. actionib. *Apparere* dicitur *Seruus*, qui ſe ſiſtit, ſeu ſui copiam facit.

Apparet ex Reſcripto, l. 26. D. de Excuſationib. *Ex his apparet,* l. 15. §. Ex his, D. de iniur. *vt apparet,* l. 1. §. 1. D. Commoda. *Prout voluiſſe Teſtatorem apparuerit,* l. 13. §. 1. D. de manumiſſ. teſtam. *Si mos non appareat,* l. 34. D. de diuerſ. regul. Sic *Apparere,* l. 33. D. de contr. empt. l. 48. D. de diuerſ. regul. l. 14. D. de legat. 1. *Si palam appareant,* l. 43. D. de contr. empt.

APPELLARE, varias habet ſignificationes: pręcipuas tres in libris noſtris, quas Cornelius Fronto in libro de Differentiis vocum ita perſtringit. *Appellat, vel à potentiore propter iniuriam, vel inuocat auxilium Magiſtratus, vel cùm pecuniam repoſcit.*

Interdum ergo *Appellare*, iudicio conuenire ſignificat, vt in l. 29. D. de Iudiciis, *Qui prior appellat,* id eſt ad Iudicem prior prouocat. *Appellare debitorem,* in l. 15. §. ſi quis, D. de Iniuriis, & *Appellari Reus,* l. 16. §. vlt. D. de fideiuſſorib. Valer. lib. 4. cap. 8. *Neque de ſorte quemquam Debitorum ſuorum, neque de vſura appellari à ſuis paſſus eſt.* Et lib. 6. cap. 2. *Pro eo pecuniam ſpopondi, quo nomine nunc Appellor.* Senec. lib. 1. de Benefic. *Nemo beneficia in Kalendario ſcribit, nec auarus exactor ad horam & diem debitorem appellat.* Idem lib. 2. cap. 6. Si *appello, ſi ad iudicem voco, incipit non beneficium eſſe, ſed creditum.* Quintilia. lib. 5. cap. 11. *Pauper eras, & tum maximè à creditoribus appellabaris.* Eodémque ſenſu, *Sponſorem appellare*, apud Cicero. lib. 1. Epiſt. ad Attic. non ſemel. Hinc & bona nomina non Appellando Mala fieri Sex. Alphius fœnerator crebris ſermonibus vſurpare ſolebat. Atque vt *Appellare* dicebantur creditores, ita *Reſpondere* debitores, l. 50. §. 1. D. de legat. 1.

Aliâs *Appellare,* eſt blanda oratione alterius pudicitiam adtemptare, l. 15 §. ſi quis virgines, & §. Appellare, D. de iniuriis. Quo in ſignificato, Valer. Maxim. lib. 6. cap. 1. *Filiam de ſtupro appellare, & cornicularium ſtupri cauſa appellare*, dixit Seneca lib. 2. Controuerſ. *Ter illum appellauit de ſtupro, adiectis pretiis.* Quintil. in Declamat. pro Milite contra Tribun. *Appellatis de ſtupro vim adferes.* Idem Inſtitut. Orat. lib. 4. cap. 1. *Vxor marito dixit appellatam ſe de ſtupro à Tribuno.*

Poſtremò *Appellare*, eſt ab inferiore iudice, ad ſuperiorem prouocare: quod voce, vel libellis, fiebat l. 14. C. de Appellationib. Sic *appellare ad Imperatorem,* l. 39. D. de minorib. & *Ad Principem,* l. 17. D. eo. tit. *Ad Præſidem,* l. 54. D. de appellation.

Appellare Iudicem, l. 1. §. ſi quis, D. de appellationib. *Principem,* l. 1. §. ſi quis, D. quando Appellan. ſit. *Principes*, l. 6. §. vlt. D. de vacat. & excuſat. Sic D. Paulus Actorum cap. 25. Καίσαρα ἐπικαλοῦμαι.

Appellare à Iudice, l. 29. D. de tutorib. & curat. *A principe*, l. 1. D. à quib. appell. *In Arbitros,* id eſt, ab Arbitris, l. 1. D. qui & à quib.

Appellari Imperator, l. 20. & l. 21. D. de appellationib. *Magiſtratus,* l. vlt. D. qui & à quib. *Princeps,* l. 1. D. à quib. appell. l. 5. D. de Appellationib. recipiend.

Appellare aduerſus aliquem, l. 1. D. de appellat. recip. l. 1. D. An per Alium & *Contra aliquem,* l. 7. D. de munerib. & honor. l. vlt. §. vlt. D. de appellationib. *Contra Fiſcum*, l. 6. D. de appellat. recip.

Appellare Aduerſus Sententiam, l. 18. D. de accuſationib. *Contra iniuſtam Sententiam,* l. 27. D. de re iud. *De Sententia,* l. 4. C. de liber. cau.

APPELLATOR, pro eo qui appellauit, l. 1. D. ſi pendente, l. 1. §. Dies, D. quando Appellan. ſit, l. 6. §. vlt. l. 12. l. 16. l. 2?. & l. 31. C. de Appellation.

APPELLATIO iniquitatis ſententiæ querelam continet, l. 17. D. de minorib. Vetus

Gloſſarium, *Appellatio eſt proclamatio ab inferiori ad ſuperius Tribunal, vel grauaminis releuatio per clamationem ex minori ad maiorem Iudicem factam, prætextu iniqui grauaminis vel iniuſtæ ſententiæ.*

Appellationem Appellator, *Facere, Interponere, Perſequi, Peragere,* dicitur: & *Agere,* ſeu *Reddere cauſas Appellationis.* A Iudice verò à quo appellatur, *Appellatio Admitti, Recipi,* & contrà, *Non Recipi & Repudiari:* Is verò ad quē Appellatur, *de Appellatione, vel ex Appellatione Cognoſcere: ad Appellationem Iudicare: Ex Appellatione Pronuntiare:* Et ab eo *Appellatio Iuſta, vel Iniuſta Pronuntiari.*

Appellationem Facere, l. 1. D. an per alium. *Appellatione facta,* id eſt interpoſita, l. vlt. D. ad Sc. Trebell. *Factæ Appellationes ad Principem,* l. 21. D. de appellationib. non recip.

Appellationem interponere, l. 18. & l. 24. §. vlt. & l. vlt. D. de Appellation. l. 1. §. ſolent, D. quando appell. ſit: vnde *Appellatione Interpoſita,* l. 6. §. 1. & l. 14. §. ſed ſi, D. de bon. libertor. Rubr. nihil innoua. appellat. interpoſ.

Appellationem Explicare, l. 24. §. vlt. D. de Appellat. *Appellationis cauſam Perſequi,* l. 27. D. eod. *Res per Appellationem extracta,* l. 12. §. vlt. D. de bon. libertor.

Appellatio Admitti, l. 6. D. de appellationib. & *Recipi* vel *non,* l. vn. D. nihil innoua. l. 57. §. vlt. D. de adminiſtr. & peric. l. 4. l. 5. & l. 6. D. de appellation. recip. Rubr. quor. appellation. *Non Recipere Appellationem Iudex* dicitur, qui, vt vulgo loquimur, ei non defert, l. 6. §. quid tamen, D. de iniuſto rup. l. 57. §. vlt. D. de adminiſtr. & peric. l. 6. D. de Appellat. recip. Sed & *Repudiata* dicitur *Appellatio* à Iudice, quæ non eſt admiſſa, nec recepta, l. 3. C. de Appellationib.

Appellationis Cauſas Agere, l. 39. §. Rerum, D. de Adminiſtr. & peric. l. 5. §. 1. & l. 7. D. de Appellationib. *Reddere,* l. vn. D. ſi penden. appellat. *Cauſæ Appellationis Reddi,* Rubr. an per alium Cauſæ Appellatio. l. 1. D. ſi penden. appellat. l. 28. §. vlt. D. de Appellat. *In cauſis Appellationis reddendis,* l. 4. D. de Appellationib. l. vlt. D. an per alium.

De Appellatione Cognoſcere, l. 6. §. 1. C. de appellat.

Ex Appellatione cognoſcere, l. 20. D. de quæſtionib. l. 8. C. de locato. *Dicta Sententia,* l. 18. §. 1. D. de minorib. *Pronuntiauit Imperator,* l. 20. D. pro ſocio. *Pronuntiatum eſt,* l. 102. §. 1. D. de ſolution. *Ad Appellationem iudicare,* l. 48. D. de condic. & demonſtrat.

Appellatio Iniuſta Pronunciatur, cum malè, & temere, vel non rectè, aut non iuſtè appellatum pronuntiatur, l. 39. D. de minorib. l. 24. D. de appellat. l. vlt. D. de re iud. l. 20. & l. 57. §. vlt. D. de adm. & peric. l. 2. §. cùm quidam, D. ad Leg. Falcid. l. 6. D. de his qui not. infam. l. 2. D. quando appelland. ſit. *Si Iuſta ſit Appellatio, & hoc Pronuntietur,* l. 21. D. de Appellationib.

Appellationum Tempora, id eſt, conſtituta ad appellandum tempora, l. 1. cum ſuis §§. D. quando appellan. ſit. l. 5. in fi. & l. 20. D. de appellationib. l. 5. in fi. D. de appellationib. recip.

APPELLERE *Nauem ad Ripas,* l. 5. D. de diuiſ. rer. & *ad Portum,* l. 1. C. de naut. fœn. *Pecus ad Aquam,* l. 4. D. de ſeruit. ruſt. præd. l. 1. §. hoc autem interdictum, D. de fonte. Vnde *Appulſus Pecoris ad Aquam,* l. 14. §. vlt. D. de aliment. vel cibar. l. 1. D. de ſeruit. præd. ruſtic. pro iure ſeu ſeruitute Pecoris ad aquam appellendi. Et *Appellere Pecus,* abſolutè, l. 2. D. de riuis. *Appellendi Seruitus,* l. 6. §. vlt. D. de ſeruit. ruſt. præd. Sic *Pecus ad Aquam appelli,* l. 1. §. Trebatius, D. de aqua cottid.

APPENDERE *Ius,* dicitur, quod eſt in ſuſpenſo, l. vlt. §. vlt. D. ad Sc. Tertyll.

Appendi, l. 19. D. de aur. arg.

APPENDICES *Conſtitutionis,* l. 38. D. de adquir. vel omitt.

APPETERE *Bona,* l. 1. D. de collat. bonor. *Matrimonium,* l. vlt. §. vlt. D. de Diuort. *Scripta,* l. 2. §. poſt hoc Quintus, D. de orig. iur.

Appetere Iudicio, l. 14. §. his demum, D. de bon. libertor. *Per calumniam,* l. 27. §. 1. D. ad L. Iul. de adulter. At in l. 6. §. vlt. D. de Sc. Silania. *Appetitum Dominum* accipe, qui ferro petitus, nec occiſus eſt.

APPLICARE interdum, Nauem Appellere ſignificat, l. 2. §. poſt hoc quoque, D. de orig. iur. Sic *Per mare in Aſiam Applicare,* l. 4. §. quædam, D. de off. proconſ. Interdum verò Adiungere. Sic *Summæ Applicare Vſuras,* l. 9. §. vlt. D. de pact. *Peculium quod acceſſit,* l. 8. §. vtrum, D. de pecul. leg. *Adiunctiones,* Paul. lib. 3. Sentent. Tit. 7. *Vnciam ſemiſſi,* Voluſius Metianus in lib. de Aſſe. Eodémque genere loquēdi, *Applicari Fideiuſſor Obligationi,* id eſt, Adhiberi, l. 16. §. fideiuſſor, D. de fideiuſſorib. & *Perſona Obligationi, & Solutioni,* l. 56. §. quæ

ſibi

ſibi, D. de verbor. oblig. *Applicari Vſuras*, id eſt, Accedere, l. 17. §. eos qui. D. de vſur. l. 54. D. locati.

Applicare ſe ad Honores, & Munera, l. 2. D. de iure immunit.

Applicare ſe Fideiuſſor, l. 54. D. locati. *Seruum*, l. 45. D. famil. erciſc. *Titulos*, l. 2. D. de ſtatu homin.

Applicari Demonſtratio, l. 8. D. de auro arg. *Applicari cauſæ ſtatuliberi*, l. 13. §. 1. D. de ſtatu liber. *Parti*, l. 1. C. de alluuionib. *Quæſtioni*, l. 19. D. de quæſtionib. *Huic applicatur*, l. 19. D. de ſolution.

Applicati Debitoribus Exactores, l. 41. §. vlt. D. de fideicommiſ. libert. *Applicitus Fundus*, l. 19. D. de in diem addict. *Adplicitus Hortus Domui*, l. 41. §. 1. D. de legat. 3. Plin. Epiſt. 17. lib. 2. *Applicitum cubiculo hypocauſtum. Adplicitus morbo*, l. 7. D. ad Sc. Trebell. *Applicatæ ſtipulationes condicioni*, l. 31. D. de oblig.

APRONIANVM SENATVSCONSVLTVM omnibus ciuitatibus quæ ſub Imperio populi Romani ſunt reſtitui debere & poſſe fideicommiſſam hereditatem iubet, l. 26. D. ad Sc. Trebell. & hoc intelligi credo in l. 1. D. de libert. municip. Ab Apronio Conſule nomen habet, qui Marci temporibus Conſulatum geſſit.

APTI *Boues*, l. 12. §. ſed ſi boum, D. de vſu & habit.

Aptum Verbum, l. 181. D. de verb. ſignific.

APTARI *caſus*, l. 29. §. ſi eius qui, D. de liber. & poſtum. *Edictum*, l. 3. D. de Carbon. edic. *Exceptio*, l. 27. §. item ſi, D. de pactis. *Fideicommiſſum*, l. 75. §. vlt. D. ad Sc. Trebell. *Interpretatio ſingulis verbis*, l. 20. §. pridie, D. de hered. petit. *Stipulatio ad Fideicommiſſa*, l. 1. §. 1. D. Vſufructuar. quemad. cau. *Parum aptè ſcribit*, l. 108. §. qui margarita, D. de legat. 1.

APVD & *Penes*, differunt. *Apud* aliquem eſt quod ab eo qualitercunque tenetur: *Penes*, cum eſt quod quodammodo ab eo poſſidetur, l. 63. D. de verbor. ſignif. Sed hæc differentia vt plurimùm confunditur, l. 1. & l. 3. §. ſi penes, & l. 4. D. de tabul. exhib. l. 6. §. quæ autem, D. de adminiſtr. & peric. *Apud acta*, l. 17. D. de in ius voc. l. 7. §. vlt. D. de decurionib. & aliis locis quos S. adduxi. *Apud Ædem deponi*, l. 5. §. vlt. D. depoſiti, id eſt, in æde ſacra, vt l. 1. §. ſi pecunia, D. eo. l. 11. §. 1. D. de minor. *Apud Ciuitates Incolæ*, l. 2. D. de veteran. *Fungi muneribus*, l. 1. C. de municip. *Apud Domicilium ſuum eſſe*, l. 26. §. vlt. D. de fideicom. libert. *Apud aliquem Concipere, & Parere, edere Partum*, l. 4. §. heres, l. 10. l. 33. D. de vſucapionib. l. 82. §. fundus, D. de legat. 1. *Educari*, l. 3. C. de alend. liberis. *Fideiubere*, l. 15. §. vlt. & l. 69. D. de fideiuſſorib. *Fideiuſſor exiſtere*, l. 53. D. locati. *Furtum facere*, l. 70. D. de legat. 1. *Intercedere*, l. 2. & l. 8. §. quanquam, C. ad Sc. Velleian. l. vlt. C. de euict. *Interuenire*, l. 24. D. de fideiuſſorib. *Mandator exiſtere*, l. 71. D. de fideiuſſorib. l. 58. D. Mandati. *Obligare fidem*, l. 27. §. vlt. D. ad Sc. Velleian. *Obligari*, l. 16. l. 21. §. quod ſi ſtipulator, & l. 69. D. de fideiuſſorib.

Apud auiam procreatus, l. 6. D. de bon. poſſ. cont. tab. *Apud Dominum fugere Mancipium*, l. 3. C. de ædilitiis actionib. *Parere*, l. 29. D. de pignorib.

Apud Furem adoleſcere, l. 67. §. 1. D. de furt. *Concipere & edere partum*, l. 48. §. ancilla, D. de furtis, l. 10. D. de vſucapionib. *Eſſe Seruus*, l. 14. D. de ſtipulat. ſeruor.

Apud Hoſtes Concipere, l. 6. D. de ſtatuliber. *Concipi*, l. 1. §. interdum, D. ad Sc. Tertyll. *Decedere*, l. 3. §. vlt. D. de verb. ſignific. l. 1. §. ſi filius, D. de vent. in poſſ. mitt. l. 18. §. ſeruus, D. de ſtipul. ſeru. *Defungi*, l. 8. C. de legitim. heredib. & l. 8. C. de ſuis & legitim. *Eſſe*, l. 25. D. de ſtipul. ſeru. l. 11. §. vlt. D. de appellationib. l. 3. §. 1. D. de verb. oblig. l. 2. §. liber. D. ad Sc. Tertyll. l. 1. §. 1. D. de adſign. libert. l. 1. §. ſi filius, D. de ſuis & legitim. l. 1. C. de re milit. *Mori*, l. 15. D. de ſuis & legit. *Viuere*, l. 5. C. ſolut. matrim.

Apud Nos edita ex feris & volucribus, l. 1. D. de adquir. rer. dom. *Apud Patrem vel Matrem morari*, l. 1. C. diuortio facto, l. 1. §. 1. & l. 3. §. etiam, D. de liber. exhib. *Apud ſe eſſe pecuniam*, l. 4. §. quos autem, D. de admin. & peric. *Apud ſe habere Pupillum*, l. 3. §. Iulianus, D. de liber. exhib. *Apud Venditorem habere peculium*, l. 35. D. de ſtatuliber.

APVD *Arbitrum Animaduerſum eſt*, l. 8. D. quæ in fraud. cred. *Conſtare*, l. 42. D. de liber. cau. *Reddere Rationes*, l. 37. D. de fideicommiſſ. libert.

Apud Conſulem Manumittere, l. 1. D. de officio conſul. l. 14. D. de manumiſſionib.

Apud Conſilium Cauſam probare, l. 9. D. de auctorit. & conſen. & Vlp. Tit. 1. Regular. *Manumittere*, l. 6. l. 19. & l. 24. D. de manumiſſ. vindic. l. 19. §. vlt. D. de fideicom. libert. l. 1. C. de vind. liber. *Apud eum qui de libertate Cogniturus eſt diſceptatur*, l. 17. §. vlt. D. de liber. cau. *Apud eum qui de Appellatione cognoſcit*, Perſequi l. 6. §. 1. C. de appellationib. *Is apud quem res agi-*

tur, l.2. C.de edendo. Et *Apud quem Satiſpetitur*, l.3.§. 1. D.vt in poſſeſſ. legator.

Apud Iudicem Agere, l. 122. §. Seia, D. de verb. oblig. l.3.D. iudicat. ſolui. *Agi*, l. 25. D. de liberis & poſt. l.10. D.quod met. cau. l. 3.C. mandati. *Cauſam agere*, l.1. C. de ingen. manumiſſ. *Cauſa Acta*, l.1. §. vlt. D. de liber. exhibend. *Confiteri*, l. 1. §. ſi ſerui, D. de quæſtionib. *Conſiſtere*, l. 1. C.ad Leg. Iul. de plagiar. *Controuerſiam habere*, l.vlt. C. de aliment. pupill. *Defendi*. l. 5. D.de inoff. teſt. & l.20. D. iudic. ſolui. *Dicere*, l. 32. D. de furtis. *Docere*, l.1. C. rerum amotar. *Examinari*, l. 32. D. de vſuris. *Experiri*, l. 23. D. depoſiti. *Furti agi*, l.32. D.de furtis. *Impetrare*, l.6. D. de inoff. teſt. *Iturus*, l. 3. D. iudic. ſolui. *Litigare*, l. 23. §. vlt. D. de liber. cau. *Negare*, l.3. C. de tranſact. *Petere*, l. 28. §. vlt. D. de liberat. legata, l. 32. D. de furtis. *Petebatur*, l.32. §. cùm quidam, D. de recep. qui arb. *Probare*, l. 9. C. ad Sc. Velleian. *Probari*, l. 10. §. cùm autem, D. de edendo. *Quæri*, l.1. C. de crimine expil. hered. l. 5. §. præterea, D.de ope.no.nũt.l.1.C.ad exhib.*Superata*, l.16.D.qui potior.in pign.*Victus*, d.l.16.

Apud Competentem Iudicem Accuſare, l. 3. C. de nuptiis. *Conuenire*, l. 4. C. de inſtitor. act. l. 3. C. quod cum eo, l.4. C. de vi bon. rapt. *Conueniri*, l. 1. C. rer. amot. *Apud ſuum Iudicem conuenire*, l. 1. C.de vendit. rer. fiſcal. *Apud ſuos Iudices cauſam agere*, l.1.C.de ingen.manumitt. *Index apud quem res petentur*, l.9. §.Alfenus. D.de dam. infect.

Apud Imperatorem Appellationis cognitione finita, l. 39. D. de minorib.

Apud Legatum Manumittere, l. 17. D.de mand. vind.*Poſtulare & Agere*, l.9.D. de pœnis.

Apud Magiſtratus Exhibere, l.1.D.de fugitiu. *Legis actio eſt*, l. 4. D. de adoptionib. *Manumittere*, l.18.D.de man.vindic.l.14.D.de manumiſſionib. *Profeſſa*, l.37. D. de legat. lib.3.

Petebatur Apud me pecunia, Agell. lib.14. cap. 1. *Apud me Quæſitum*, l. 24. D. de pignerat. act. *Apud Officium cauere*, l. 18. D. de in ius voc. *Apud præfectum Ægypti Manumittere*, l. 21. D.de manum. vind. *Apud Præfectum vrbis Agere de falſo Teſtamento*, l. 135.§.vlt. D. de verbor. oblig. *Audiri*, l. 1. §. Initio, D.de offic. præfect. vrb. *Victa*, l. 38. D.de minorib. *Apud Præfectum prætorio recitare Teſtationem*, l. 21. D. de his qui not. infa. *Apud Præſidem prouinciæ Agere*, l. 4. & l. vlt. C.an ſeruus. *Cognoſcere*, l.11.C. de liberali cauſa. *Conuenire*, l.4.C. de noxal.actio. *Conſtare*, l. 2. C.de reuoc. donat. *Dicenda cauſa*, l.5. C. de ordine cognitionum. *Docere*, l. 9. C. ad Leg. Corn. de falſ. *Experiri*, l. 16.C.de fideicommiſſ. *Grauatus*, l.17.§. quæritur, D.ad L.Iul.de adult.*Inſtitui Accuſatio*, l.10. C.ad Leg. Corn. de falſ. *Lis conteſtanda*, l.6. C. de ord. cognit.*Obiicere*, l.13.D.de Carbon.edict.*Obtinere*, l.97.D.de legat.3.l.74.§.vlt.D.adSc.Trebell. *Oſtendere*, l.7.C.ſol.matrim.*Pati controuerſiam*, l.7.C.ne de ſtatu defunct.*Perſequi*.l.6.C. de iure deliber.*Petere*, l.17.C.de pignor.*Petere Reſtitutionem*, l.39. D.de minorib.*Poſtulare*, l.9. D. de pœnis. *Probare*, l.15.C.de rei vindic.l.16. C. de donat.inter vir. l.9. C.de poſtlim. reuerſ. l.10. C.ad L. Corn. de falſ.

Apud Prætorem Accuſatus, l.1.§.vlt.D.de ſuſpec.tut.*Adoptare*, §.in plurimis Inſtit.de adoption. *Cauſam agere*, l.2.D.de in ius voc.*Conſentire*, l.58.§.vlt.D. mandati.*Conuenire*, l.9.C.arbitr. tut. *Dicere*, l.8.D. de confeſſ. *Diſceptare*, l. 3.§.1.D. de liber.exhib.*Excuſare ſe*, l.11.§.ex facto, D.de minorib.*Exhibere*, l.3.§.exhibere, D. de tabul. exhibend.l.5.§.1.D.depoſ. *Manumittere*, l.1.D. de offic. Prætor. l. 1.& l.22.D. de manum. vindict. & apud Quintil. lib.3.pag. 52.*Petere*, l.30. D.de pact.dotalib. *Poſtulare*, l.39. D. de Euictionib. *Profiteri*, l.3. D. de accuſationib. *Quæri*, l. 83.§. 1.D. de hered. Inſtit. *Victa*, l.38.D. de minorib.

Apud Proconſulem Manumittere, l.17. D.de manumiſſ. vindicta. *Obtinere*, l. vlt. §. vlt. D. ad Sc. Trebell.

Apud Procuratorem Cauſa agi, l.3. C.de his quæ vt indign.*Deſiderare*, l.20. D.de quæſtion. *Apud Rectorem Prouinciæ repetere*, l.8.C.arbitr.tut *Apud Tribunal Poſtulare*, l.9.D.de pœnis. *Apud ſemetipſum Emancipari, & in Adoptionem dari*, l.3.D.de Adoptionib. *Apud ſe manumittere Conſul, & is qui Conſilium præbet*, l.5.& l.20.§.vlt.D.de manum.vind. Iiſdem autem, quibus & auctores iuris, loquendi figuris, alij quoque auctores vtũtur. Cic. pro Cluentio, *Apud eoſdem Iudices Reus eſt factus*. Et alibi, *Cauſam neſcio quam Apud Iudicem defendebat*. Inuenias & apud eundem lib. 2. de Orato. *Apud Iudicem dicere*. Plinius lib.10.Epiſt. *Ecdicus Amiſenorum Ciuitatis petebat apud me*. Aſcon.in Milonia. *Factus Reus ambitus apud Manlium Torquatum*. Et mox: *Apud Fauorinum Quæſtorem de ſodalitiis damnatus eſt*.

Apvd *Iulianum* Marcellum ſcribere, vel notare, cum legis (vt in l.2.§.ſciendum, & §.ſeq.& l.11.§. ſi locupleti, D.de min.l.2.D.de pecul.l.1.D.de penu.leg.l.53. §.1.D.de legat.3.l.9. D. de verb. ſign.& aliâs ſæpe) Notas ſignificari accipe, quas is ad Iulianum ſcripſit. At cùm *Apud Alfenum*, vel *Melam Seruium*, ſcribere legimus, admonendi ſumus, Seruij ſententiam referri, vt in l.65.§.item ſcriptũ, D.pro ſoc.l.77.in fi.D.de verb.ſignif.l.3.§.Seruius, D. de pen. leg.

leg.l.67.D.de ſolut.Etenim Seruij Sulpitij Auditores plurima eius Reſpõſa, quæque ab eo docente exceperant, literis mandauerunt, l.12.in prin.& § ſed an inſtrumenti, D.de inſtruc. vel inſtrum. l.22.D. de negot.geſt.l.25.D.qui teſtam.l.1.§.ſed & apud, D.de aq. & aq.pluu. l.7.D. de dote præleg.

Apud Iulianum quæritur, l.3.D.quib. ex cauſ.in poſſ. *Apud Iulianum Africanus quærit*, l. 39. D. de legat.1. *Apud Plautium placuit*, l.28.§.ſi ex, D.de donat.inter vir. & vxor. *Apud Vitellium Caſſius notat*, l.12.§.ſed ſi fundi, D.de fund.inſtr.vel inſtr. *Apud Vrſeium Caßius ſcribit*, l.10.§.ſi maſſa, D.quib.modis vſusfruc. *Apud Marcellum notaui*, ait Vlpian.in l.11.§. quamquam, D.de iniuriis. *Apud veteres Varium fuit*, l.140.D.de verbor.obligat.

AQVÆ in iure ciuili hæc præcipuè genera memorantur. *Profluens, Pluuia, Æſtiua, Cottidiana, Diurna, Nocturna, Calida, Frigida.*

Aqua Profluens, l.2.D.de diuiſ.rer.§.1.Inſtit. eod. Tit. *Aqua fluens*, l.2.§.apud, D.de aq. & aq.

Aqua Pluuia, eſt quæ de cęlo cadit, & imbre excreſcit, l.1.§.1.& toto Tit.D.de aq.& aq.plu. arc.Cic.pro Muren.& Frõt.lib.de limitib.agrorũ.Idẽ Cic.Topic.*Vt aqua pluuia, vltimo genere, ea eſt quæ de cœlo veniens creſcit: ſed propriè*, (vel vt meus Vetus Codex habet *Propiore*) *in quo quaſi arcendi ius continetur.* Idem ibidem, *Si Aquam Pluuiam tantummodo intelligeremus quam imbri videremus venire.* Imbribus autem conceptæ *Viua Aqua* opponitur in l.1.§.hoc interdictum, D.de fonte, l.11.D.quod vi, aut clam.

Æſtiua Aqua eſt, quæ æſtate tantùm ducitur, licet & hieme duci poſſit. Quæ plenius & latius explicantur in l.6.D.de aqua cottid. & in l.1.§.æſtas, D.ne quid in flum.publ.

Cottidiana Aqua, eſt qua quis cottidie vti poſſit ſi velit, quæque duci aſſiduè poſſit, vel æſtiuo tempore, vel hiberno, etſi aliquo temporis momẽto aliquando ducta non eſt, l.1.§. ſunt duo genera cum §§.ſeq.& toto Tit.de aqu.cottid.& æſtiu. *Cottidiana Seruitus* dicitur, l. 7. D. quemad.ſeruit.amitt. *Aqua cottidiana vel æſtiua quæ interualla longiora habet*, l.15.D.de ſeru.ruſt. præd. *Diurna Aqua*, eſt quæ interdiu ducitur. *Nocturna* quæ noctu tantùm, l.10.D.quemadmod.ſeruit.amitt.l.17.D.de aq.& aq.pluu.

Sunt & *Frigidæ*, & *Calidæ Aquæ*, l.1.§. idem Labeo ſcribit, D. de aqua cottid. l.3.§.1. D.de aq.& aq. plu.l.3.§.hoc interdictum, D.de Riuis. Vbi Aquæ Calidæ Riuos Hierapoli ciuitate Phrygiæ eſſe traditur. Quod & Vitruuius lib.8.cap.3.confirmat. *Ad eundem modum*, inquiens, *Hierapoli efferuet Aquæ Calidæ multitudo.*

Sunt & *Aquæ Puteales*, item *Perennes*, l.1.§.loquitur, D.de aqua cottid. *Aquæ* autem *Perennes* ſunt quæ perpetuò fluunt, & ab illis ſeparantur quæ areſcunt, d.§.loquitur.

Aquæ Salientes quæ ex Tubulis & Fiſtulis erumpunt, l.79.in fi. D.de verbor.ſignificat.l.12. §.fiſtulæ, D. de inſtruct. vel inſtrum.legat.l.2.D.de ſupellect. leg. Et apud Suet. in Auguſto. Et ita *Salientes* accipe in l.15.D. de actionib. empt. Saliebant verò aquæ, vel Cantharis, vel Roſtris perſonarum, vt apparet ex l.41.§.item hoc prohibetur, D.de leg.1.l.17.§.caſtella, D.de actio.empt.

Aquæductus Seruitus, ius eſt aquam ducendi per fundum alienum, l.1. D. de ſeruit. præd. ruſt.l.10. D. ſi ſeruit.vindic.l.vn.§.hoc interdictum, D.de Riuis. Vetus Gloſſ. *Aquæ ductus.* τὸ ἕλκειν μὲ ὕδωρ δι' ἀλλοτρίου ἀγροῦ.

Aquæ Ius, l.47.& l.49.D.de contr.emptio.l.31.D.de ſeruit.præd.ruſt.& apud Cicer.Epiſt. 1.lib.3.ad Q.Fratrem.& *Aquæ Seruitus*, d.l. 31. & l.8. D. de aqua & aqu. pluu. id eſt, *Aquæ ducendæ ius*, vt ibidem Vlpianus loquitur, & *ius aquæ ducendæ* in l.25.D.de ſeruit.pręd.ruſt. *Ductus aquæ* dicitur, l.Hoc iure, §.ductus, D.de aqua & aqu.pluu.

Ducebatur autem Aqua Fiſtulis, Riuo, Tubulis, item per lapidem ſtratum, vt l.17. D. de ſeruitu.præd.vrban.l.78.D.de contrah.empt.l.11.§.vlt.D.com.præd.l.38.§.vlt. D. de actio. empt.l.17.§.1. D. de aqua & aqu.pluu. & Vitruuius l.4. cap. 7. & Pallad. l. 9. cap. 11. docent. Vulgò autem Fiſtulis aqua ducebatur: lapide verò ſtrato ita demum ſi cõuenerat. Tollebatur verò & trahebatur aqua nonnunquam per Rotas, l.40.in fin.D.de contrah.emptio, l.2.D.commun.præd.Diuidebatur Aqua Menſuris, Digitis, videlicet, Vnciis, & Modulis, l.5.D.de aq.cottid.l.2.& l.3.D.de aquæduct.Cod.Theod.& apud Frontin.in lib.de Aquæductib.

Aquam Ducere à Capite, Riuo, Caſtello, Flumine, ex Fonte, Iuriſcõſulti dicũt, *Aqua Duci, Decurrere, Deriuari, Compelli, Contineri, Tranſmitti, Inquinari, Vitiari, Corrumpi, Deterior fieri*, dicitur, l.1.§.1. & §.Labeo, D.de aq.cott. *Aqua Exiguior fieri, Dilatari, Diffundi, Coanguſtari* dicitur, l.1.§. deterior, D.de fluminib. *Aqua depreßior, Artior, Rapidior*, l.11.D.ne quid in flum.pub.

Seruitus Aquæ ducendæ,l.9.D.de ſeruit.præd.ruſt.

Aquæ hauſtus in ruſticorũ prædiorũ ſeruitutibus numeratur,l.1.& l.2.D.de ſeruit.ruſt.præd.

Seruitus Aquæ hauriendæ,l.9.D. de ſeruit. præd. ruſt. & *Ius hauriendi*, l.3.§. qui habet, D. eod.Tit.

Aquagium,in l.3.§.penult.D.de aq. cottid.l.15.D.de ſeruit.præd. ruſtic. id eſt, ductus aquæ vt Feſt.lib.1. interpretatur.

Aliàs *Aquæ iter vocatur*, l.21.D de ſeruit.præd.ruſt. l.19. D. quemadmod. ſer.amitt.§.iter, D.com.diuid.l.vlt.D.de aq.cottid.l.40.§.in lege,D.de contrah.emptio. Aquæductus planè Dionyſ. Halycarnaſ. lib.3. τὰς τῶν ὑδάτων ἀγωγάς vocat.Alij ἀγωγὺς appellant. Suidas, Ο χηλὸς,σωλὴν, ἀγωγὸς ῥύαξ. Nam vt Phrynich.ſcribit ἀγωγὺς χαλῦσι τὺς ὀχετὺς τῶν ὑδάτων. Moſcop.περὶ σχεδῶν ἀγωγὸς δι᾽ ὃ ὕδωρ ἔρχεται.Zonar.quoq; Tom.3.ὀλκὸν ὑδατος Patria Conſtantinopolitan. lingua ἀγωγὸν appellari ſcribit.

Aquæ controuerſia, pro impetu aquæ,l.24.§.ſed etſi controuerſ.D.de damn.infect.

Aqua Sulci, in agris aquæ è liris educendæ cauſa fiebant,qui ὅλκοι Græcè appellantur, l.1.§.ſed & ſi quis arare, & l.20.D.de aqua & aquæ pluuia.Columella lib.2. cap.8. & Feſtus Pompeius lib.5.*Aquariæ rotæ* Paul.lib.3.Sentent.Tit.7.

Aquarij appellantur Aquarum cuſtodes,quos Græci ὑδροφύλακας vocant l.penult. C. de aquæductib.lib.11. & apud Frontin.in lib.de aquæduc. Ita poſſunt Aquarij ſerui accipi, in l.12. §.idem reſpondit, D. de inſtruct. vel inſtrument. & apud Firmicum lib. 4. Matheſ. cap.6.

Aquilices, l. vlt.D.de iur.immunit.& apud Plin.lib.10.Epiſt.Tertull. lib. 3. aduerſus Marcion. ab aqua elicienda dicti,cuius inueniendæ rationem monſtrant. *Indagatores Aquarum* vocat Columella lib.2. de re ruſtic. cap.2. Non. Marc. *Aquæ Libratores*, l. 2. de excuſatio. artif. in Cod. Theod.

Aquilex, Aquam colligens. Varro Quinquatribus, Tuſcus Aquilex. Vnde *Aquilicia feſta* dicebantur, quibus Ioui pro Aqua è cœlo elicienda ſacra faciebant, quorum Tertullian. in Apologet. cap.40. meminit. A Græcis autem *Aquilices* ὑδροσκόποι & ὑδροφάνται vocantur, quorum Caſſianus lib. 2. γεωπονικῶν meminit: vbi ad eorum artem pertinentia quædam aquæ inueniendæ argumenta traduntur, vt & à Plin. lib. 26. cap. 6. Vitruuius lib.8. cap. 1. Plutarcho in Pompeio, & Caſſiodoro Epiſt. vltim. lib. 3. Variar. & Pallad. lib. 9. cap. 8.

Aqua & Igni accipitur noua nupta. l. 66. §. vlt. D. de donationib. inter vir.& vxor.

Aqua & Igni interdicere, l.vlt. D. de legationib.& in lege Dei Tit. 12. & 15. *Interdici*, l. 10. §.vlt.D.ad Leg. Iulian. de vi publ. l. 1. §. ſi quibus, D. de legat. 3. l. 18. D. de ſtatu homin. l. vlt. D.de Leg. Cornel. de falſ. l.4.§. vlt. D. de gradib. & adfinib. l. 59. §. ſi heres, D. de heredib.inſtit. Et apud Vlpian.lib.Regul. Tit.10.& Tacit.lib.3.

Vnde *Aquæ & Ignis interdictio*, l.14.D.de bonor.poſſeſſionib.l.29. §. & quid ſi tantum, D. de liber. & poſtum. ſeu *Aquæ & Igni interdictio*, l. vlt. D. de duob. reis, l.5. D. de cap. minut.in cuius locum ſucceſſit *Deportatio*, l.2. §.1. D.de pœnis, l.3. D.ad Leg.Iulian.pecul. Et ita in lege 1.C.de repudiis. *Matrimonium quidem Deportatione, vel Aquæ & ignis interdictione non ſoluitur.* & in l.24.C.de donationib.inter vir & vxor. *Sin autem Aqua & igni interdictum erit,vel Deportatio illata.*

Aqua venundari ſolet in aliquibus Regionibus, l.1.D.de aliment. vel cibar. *In ea Regione Africæ, vel fortè Ægypti res agi proponebatur vbi Aqua venalis eſt*, l.14.§.vlt.D.eod.Tit.

Aquiminilia, vaſa eſcaria, quæ ſupellectili adnumerentur, l.3.§.7. D. de ſupell. leg. *Aquiminalia* vocantur apud Paul. lib.3. Sentent. Tit.7. Similique ſcripturæ figura, Vet. Gloſſariũ,*Aquimanile*, χέρνιβον. Aliàs *Aquiminarium* appellatur,l.19.§.ſi cui,& l.21.§.vlt.D. de auro argent.ex quibus locis apparet *Aquiminarium* ad epulandum in miniſterio habitum,& propter eſcam paratum fuiſſe: ac proinde Eſcarij Argenti appellatione comprehenſum. Ideóque cùm alteri *Argentum Potorium*, alteri *Eſcarium* legatum eſſet, *Aquiminarium Eſcario* cedere Caſſius reſpondit d.l.21.§.vlt.

AQVILEIÆ meminit l.61.§.vlt.D.locati. Ea inter claras vrbes Auſonij verſibus ſexto loco celebratur.

AQVILIVS Gallus Iuriſconſultus Ciceronis familiaris,ad quem pro Quintio ſæpe conuertitur oratio, à quo formula inuenta eſt inſtituendorum poſtumorum,quæ in l. 29. D. de liber. & poſt exponitur.Hic eſt de quo Plin.lib. 17. cap. 1. *Caius Aquilius eques Romanus domo ſua*

ſua clarior quàm iuris ciuilis ſcientia. Citatur Galli nomine, l. pen. D. de legat. 1. l. 7. §. ſed & alia, D. quod vi aut clam. Ab eo & *Aquiliana Stipulatio*, in quam omnes omnino obligationes, quacunque ex cauſa proficiſcentes, nouandi cauſa deducuntur, vt ſic in verborum obligationem tranſlatæ, Acceptilatione perimi poſſint. Cuius Formula refertur in l. 18. §. 1. D. de Acceptil. §. præterea Inſtit. quib. modis toll. obligat. Eius fit mentio in l. 2. l. 4. l. 5. l. 9. §. qui per fallaciam. l. 15. D. de Tranſactionib. l. 3. l. 4. l. 15. l. 32. & l. 46. C. eod. tit. l. 38. D. de dolo.

Aquiliana Stipulatio, ait, Vetus Gloſſarium Græc. οὐκ ἐστὶν ἀγωγὴ ἀλλ' ἐπερώτησις ἐκ τῆς ἰδίας, ἐπινοηθεῖσα ὑπὸ Ἀκυϊλίου Γάλλου τοῦ νομικοῦ. πάντα τοίνυν ἐξ οἵας δὴ ποτὲ αἰτίας χρεωστούμενα ἡ ἐπερώτησις διὰ τῶν ῥημάτων εἰς ἑαυτὴν μετάγει. καὶ λοιπὸν οὐκ ἔστι χρέος ἐκ τῆς δεῖνα ἢ δεῖνα ἀγωγῆς, ἀλλὰ χρέος ἐξ ἐπερωτήσεως. αἱ δὲ πρὸ τούτου ἀγωγαὶ ἀναιροῦνται. καὶ αὐτὴ ἡ ἐπερώτησις ἀναιρεῖται διὰ τῆς ἀκκεπτιλατίονος, ἤτοι τῆς ἀκυλιανῆς ἐπερωτήσεως. ἡ δὲ ἀκυλιανὴ ἔχει φύσιν τοιαύτην. εἴ τις ἤθελε ἐλευθερῶσαι τὸν χρεώστην αὐτοῦ, πρότερον παρεσκεύαζεν αὐτὸν καταθέσθαι ὅτι χρεωστεῖ. ἠρώτα γὰρ οὕτως. ὁμολογεῖς χρεωστεῖν μοι τοσάδε ἀπὸ τῆς δε τῆς αἰτίας. ἐκείνου δὲ λέγοντος ναὶ, τότε ἐκ τοῦ ἐναντίου ἐπερώτησις ἐγένετο παρὰ τοῦ χρεώστου πρὸς τὸν δανειστήν: εἰ τίσοι ὁμολογηθέντα χρεωστεῖν ἀπὸ τῆς δε τῆς αἰτίας καὶ τῆς δε, ἔχεις λαβὼν, καὶ ἀπεκρίνετο, ἔχω λαβὼν, ἃ καὶ ληφθέντα ὑπισχόμην. καὶ λοιπὸν διὰ μὲν τῶν προτέρων ῥημάτων ἐπίκειτο ἡ ἐπερώτησις βεβαιοῦσα τὴν ἐνοχήν. διὰ δὲ τῶν δευτέρων, ἡ ἀκκεπτιλατίων ἤτοι εἰκονικὴ καταβολὴ, ἀθετοῦσα τὸν χρεώστην.

AQVILIA *Lex*, Plebiſcitum eſt, de Damno iniuria dato, l. 1. & toto Tit. D. ad Leg. Aquil. & Inſtit. de Leg. Aquil.

AQVILINVS, Serui nomen l. 19. §. vlt. D. de fideicommiſſar. libert.

ARATRVM in ciuitatem induci dicitur in l. 21. D. quib. mod. vſusfruct. amitt. quando funditus euertitur, & ſolo æquatur. Seneca lib. 1. de Clement. ad fi. *Aratrum vetuſtis vrbibus inducere.*

ARBITER Iudicem datum, addictúmque à Prætore plerumque ſignificat. l. 19. D. comm. diuid. l. 3. C. eod. tit. l. 24. D. depoſ. coniuncta l. 7. D. de negot. geſt. l. 1. D. de pact. dotalib. l. 6. C. de reb. credit. l. 2. C. de ſent. & interloc. l. 5. C. de diſtr. pignor. Vetus Gloſſarium, χαμαιδικάστης, *Pedaneus Iudex, Arbiter.* A *Iudice* tamen ſeparatur in l. 7. D. ad Leg. Iuliam repetund. l. 15. D. de re iud. §. omnium Inſtitut. de Actionib. vt & apud Agell. lib. 20. cap. 1. Quin hoc controuerſum fuiſſe apud veteres Conſultos, Cicer. pro Murena ſcribit, *Iudicem* an *Arbitrum* dici oporteret. Inde in Formularum notis, apud Valer. Probum, *Tantum Iudicem Arbitrúmque Poſtulo vti des.* Quorum verborum illa ex eodem Cicero. pro Roſcio Comœdo differentia colligi poteſt, quod qui Bonæ fidei iudiciis, vel Arbitrariis dabatur, *Arbiter*: qui ſtrictis, *Iudex* dicebatur. Quod Feſti interpretatio comprobat, qui *Arbitrum* inde dici ait, quod totius rei habeat facultatem & arbitrium. Nam in Arbitriis cum & hoc actionum natura, & clauſulæ, *Ex bona fide*, vel *Quantum Æquius melius ſit dari*, verba, indulgerent, ſolutius æquitatem ſequi permittebatur: contrà quàm in ſtrictis iudiciis, quibus addictus Iudex anguſtiſſimis formulæ, à qua diſcedere vel latum vnguem non poterat, cancellis circumſcriptam habebat poteſtatem. Hoc diſcrimen Senec. lib. 3. de Benefic. cap. 7. perſpicuè declarat. *Quæcunque*, ait, *in cognitionem cadunt, comprehendi poſſunt, & non dare infinitam licentiam Iudici. Ideo melior videtur cõditio cauſæ bonæ, ſi ad Iudicem, quàm ſi ad Arbitrum mittatur: quia illum formula includat, & certos, quos non excedat, terminos ponit: Huius libera & nullis adſtricta vinculis religio: & detrahere aliquid poteſt, & adiicere, & ſententiam ſuam, non prout lex aut iuſtitia ſuadet, ſed prout humanitas & miſericordia impulit, regere.* Ac planè obſeruare poſſumus Arbitros in his potiſſimum iudiciis nominari, quæ ex bona fide deſcendunt. Veluti, *Arbiter Familiæ erciſcundæ*, l. 1. D. de collat. dot. l. 20. l. 44. §. vſumfructum, l. 47. l. 52. §. arbiter, D. familiæ erciſc. l. 5. l. 15. l. 17. C. eod. tit. l. 2. C. de inoff. dona. & apud Cicero. pro Cecina: qui & *Arbiter diuidendæ Hereditatis* appellatur in l. 18. C. famil. erciſc. l. 78. D. de heredib. inſtituend. l. 2. & l. vlt. D. de diſtract. pignor. l. 13. C. de probatio. & *Arbiter diuidendis Bonis datus*, l. 3. C. commun. diuid. *Arbiter Diuiſionis*, in l. 26. §. 1. D. de pact. dotalib. l. 77. §. pater pluribus, D. de legat. 2. & l. 8. C. de collat. Quo alludens auctor Queroli, *Exprome*, ait, *theſaurum: diuiſio celebretur, quoniam præſtò eſt Arbiter.*

Arbiter Communi diuidundo, l. 31. D. de vſu & vſufr. leg. l. 4. D. de ſeru. leg. l. 6. §. ſi fundus, l. 26. D. commun. diuid. l. 3. §. 1. D. de oper. nou. nun. & apud Paulum lib. 1. Sent. Tit. 18, & Iſidor. lib. 5. Etymol. cap. 25.

Arbiter pro Socio, l. 38. D. pro ſoc. & apud Cicer. pro Quintio, & pro Roſc. Com.

Arbiter Tutelæ, l. vlt. D. de appellat. l. vlt. D. rem pup. ſal. fo.

Arbitrium Communi diuidundo,l.2.§.1.D.de aqua & aquæ pluu.Vitruu.lib.2.cap.8.*Itaque cum Arbitria communium parietum ſumuntur, non æſtimant eos quanti facti ſunt.*

Arbitrium pro Socio, Cic.pro Quintio, *Quaſi hi qui magna fide ſocietatem gererent, Arbitrium pro Socio condemnari ſolerēt.*Idē pro Roſc.Com.*Cur nō ad Arbitriū pro Socio adegeris,Q. Roſcium quæro.*

Arbitrium Aquæ pluuiæ arcendæ, l.23.§.vlt. D. de aqua & aquæ pluu. *Arbitrium rei vxoriæ*,apud Cic.3.Offic.& in Topic. *Arbitrium Tutelæ*, Rubr.Arbitr.Tutel.C.Sic & in l.2.C.de vſur. legat.*Arbitrij* verbum accipitur.

Arbitrium etiam officium Arbitri,circa ea quæ in iudicio verſantur, formuláque minimè continentur,ſignificat,l.31.§.culpam,D.de ædilic.ed.l.24.§.penult.& vlt. D.ſol. matr.l. 80. in fin.D.de furt.l.3.& l.8.& l.vlt.D.quod cert.loco,l.1.D.de vſur.l.38.§.1.D.de actio.empt. l.14.§.quatenus,D.quod met.cau.l.9.D.de dolo.

Arbitrio Iudicis Committi,l.8.D.eo quod cer.loco.*Contineri*,l.61.D. de furtis.Sed & *Arbitriū* Iudici commiſſum ex Actione,ait l.3.§.ſi mecum,D.ad exhibend.

Arbitrio boni Iudicis conuenit,l.3.§.heres,D.commodati. *Arbitrio Iudicantis conceditur Æſtimatio*,l.45.§.fiſcalibus,D.de iure fiſc.*Arbitrio Iudicis cogi*,l.10.§.per hanc,D.quæ in fraud. credit. *Præſtare*,l.23.D.de ædil.edic.*In Arbitrium Iudicis*,l.31.§.culpam,D.eod.Tit.

Arbitrium Præſidis Prouinciæ,l.1.C.de nuptiis. *Boni viri*,l.4.D.vſusfr.quemad.cau.

In *arbitrio Res eſſe*,& *in Iudicio*,l.47.D.famil.erciſ. *Arbitrium* autem quandoque *Arbiterium* appellatur,vt in l.9.D.qui ſatiſd.cog.ſi *Iniquum Arbiterium videatur.*

Hinc *Arbitrariæ Actiones*,l.3.§.in his,D.de vſur.l.1.C. vbi conueniat.qui certo loco, id eſt, vt Iuſtinian.interpretatur,ex *Arbitrio pendentes*,§.præterea,Inſtitut.de actio.& vt Caius,*quæ in Arbitrium iudicis referuntur*, l.3. D.quod cert. loc. In his enim Arbitrio iudicis committitur quemadmodum Actori res,vel reſtituatur,vel ſoluatur,vel exhibeatur.Idque fiebat propter formulæ verba. *Neque ea res Arbitrio Iudicis reſtituatur, Detur,Exhibeatur*: quibus Arbitriū iudici commiſſum intelligebatur.

Arbitraria autem ex Stipulatu Actio fit, cum alio,quàm in quem ſibi dari quis ſtipulatus fuerat,ideo agitur, l.2.l.4.§.1.l.7.& l.vltim. D. quod cer. loc. Tum enim Arbitrio Iudicis tanti Lis æſtimatur,quanti vel Actoris vel Rei interſit eam pecuniam loco conſtituto ſolui: pleniſſimúmque hîc eſt Officium Iudicis, quod quantitati contractus non ſubſeruit, ſed vel augere,vel minuere condemnationem,propter loci vtilitatem,poteſt,cùm eius ęſtiſtimationis tota ratio Arbitrio eius cōmittatur,l.2.§.vlt.l.8.D.quod cert.loc.l.1.C.vbi conueniat.qui cer.lo.§.pręterea Inſtit.de Actionib.Sic & *Actio Quod metus cauſa*,*Arbitraria* appellatur,l.14.§.hæc autem,D.quod met.cauſ.præterea quod Arbitrio Iudicis qui ex ea actione cognoſcit,reſtitutio comprehenditur.Is enim rei reſtituendæ facultatem, vſque ad ſententiam Reo tribuit.Quod niſi reſtitutio fiat,in Quadruplum cōdemnatio ſequitur.Et generaliter quæcunque alia ſtricta iudicia ita redduntur,vt Rei reſtitutio,Deditio,Exhibitio,Officio iudicis committatur,ea *Arbitraria* dicuntur l.9.D.de dolo.d.§.præterea,& ibi Theophil.

Verùm,vt ad Arbitros,à quibus digreſſi ſumus, redeamus, *Adigere Arbitrum* veteres dicecebant,pro,adigere ad Arbitrum ſumendum.Cic.3.Offic. *Arbitrum illum Adegit quidquid ſibi dare facere oporteret ex fide Bona.*Idē Topic. *Finibus Regundis Arbitrum adigere*,dixit.Et pro Roſc. Com.*Arbitrum pro Socio Adigere.*

Præterea *Arbiter*,in quem litigatores pœna adiecta compromittunt,appellatur.Vet.Gloſſ. *Arbiter eſt qui ex cōpromiſſo partiū de cauſa cognoſcit,nullā habēs iuriſdictionē propriā vel delegatā,ſed electus à partib.ad litē earum ſua ſententia dirimendā.*Et poſtea, *Arbitri ſunt qui conſenſu partiū eliguntur, & in eos ſub pœnæ ſtipulatione cōpromittitur.*Huiuſmodi Arbiter.*ex Compromiſſo ſumptus Iudex* dicitur,l.81. D. de iudiciis, & apud Paul.lib.5.Sent.Tit.5.& ex *Cōpromiſſo addictus*, l.1. C.de recep.arb.Græci αἱρετὸν δικαστὴν dicunt. Conſtantinus Hermenop. lib.1.Tit. 4. Αἱρετὸς δικαστής ἐστιν ὁ δικαστοῦ τάξιν ἀναδεξάμενος καὶ ἐπαγγειλάμενος ψήφῳ τεμεῖν τὸ φιλονεικούμενον. Dicuntur & *Recepti Arbitri*, ab eo, quod arbitrium recipiant. Tit. de Recept.& qui Arbitr. D. propterea quod, vt Iuſtinian.ait,*ex recepto,hoc eſt,ex compromiſſo,cauſas dirimendas ſuſcipiunt*,l.12. C.de iudiciis.Vnde & *Compromiſſarij* appellantur,l.20.C.de pact.l.5.C.de recept.arbitr.l.vlt.C.vbi & apud quem cognit.quib.locis Iuſtinianus *Compromiſſarios* ab *Arbitris* ex cōmuni ſententia electio,quos neque pœna compromiſſa vallat,neque iudex dat,ſed nulla ſententia præcedente communis electio vt illorum ſententiæ,ſtetur,procreat.

Arbiter autem à litigatoribus *Adiri,Capi,Sumi,Eligi* dicitur,l.44.D.de recept. qui Arbitr. quæ ſingillatim ſuis quæque locis confirmantur.

Arca in qua nummi conduntur, & reponuntur. Sic *In Arca depoſuiſſe Pecuniam* Seruum proponit l. 52. §. planè, D. de pecul. *Pecunia quæ in Arca eſt*, l. 30. D. de legat. 1. l. 7. §. pecuniæ, D. de adminiſtr. & peric. l. 30. §. verum, D. ad L. Falcid. l. 4. D. de fideiuſſorib. *In Arca Nummi*, l. 34. §. ſed ſi non, l. 51. l. 108. §. qui quinque, D. de legat. 1. *Centum quæ in Arca habeo*, l. 1. §. 1. D. de dote prælег. l. 34. §. ſed ſi non corpus, D. de legat. 1. *Decem quæ in Arca erant*, l. 1. §. ſi decem, D. vt legator. *Ex Arca decem ſuſtulit, & ſumpſit*, l. 12. & 17. §. 1. D. de condic. & dem. *In Arca poſitum Argentum*, Cicero Topic. *In Arca recluſa pecunia*, & in *Arcam repoſita*, l. 15. §. vlt. D. de re iud. *In Arca reponere nummos*, l. 13. D. de negot. geſt. *Pretium in Arca*, l. 7. D. de contr. empt. *In Arca multus fiſcus*, Iuuenal. Sat. 14. *Pecunia in Arca domi inuenta*, l. 41. §. legauerat, D. de legat. 3. *Nummos quos in Arca habet*, l. 51. D. de legat. 1. *In Arcam verſa pecunia*, l. 82. D. pro ſoc. Eodémque ſenſu Arcæ nomen vſurpat Martialis Epigr. 3. lib. 5. & Epigr. 44. lib. 8. *Arca communis ſociorum*, l. 82. D. pro ſoc. *Vniuerſitatis* vel *Collegij*, l. 1. §. 1. D. quod cuiuſcum. vniu. *In Arca Inſtrumenta & cautiones debitorum*, l. 64. D. de legat. 3. *Arca in æde depoſita*, l. 31. §. eiuſmodi, D. de donat. *Arca clauſa*, l. 26. D. depoſiti, *Ærata*, l. 19. §. ſi inquilinus, D. locati. *Arca Refracta, vt Vniones, puta, tollerētur*, l. 22. D. de furtis. Martial. Epigr. 43. lib. 5. *Callidus effracta nummos fur auferet Arca.* Hinc *Arcarius Seruus*, l. 41. §. vlt. D. de fideic. libert.

Arca Frumentaria & Olearia, in l. 1. D. de munerib. & honorib. l. 1. C. de frumen. vrb. Conſtant. l. 2. de curatorib. Kalend. in C. Theod. *Vinaria*, l. 3. de Cal. coct. in C. Theod. & apud Symmachum lib. 9. Epiſt. 121. & lib. 10. Epiſt. 42. & 47. *Arca Quæſtoria*, apud eundem auctorem, Epiſt. 33. lib. 10. *Arca Vicarianæ ſedis*, apud Caſſiodor. Epiſt. 24. lib. 2. Variar. *Arca Fiſcalis*, in l. 4. C. de munerar. lib. 11. l. 12. de numer. act. ſcrin. in C. Th. in quam nimirum Tributa inferebantur, vt Iuſtinian. in Nouell. περὶ τῆς τῶν δημοσίων ἀνύσεως non procul ab initio ſignificat. Eſt autem corruptum & deprauatum hoc verbum in l. 11. C. de ſuſcept. lib. 10. in qua *mercedis diſcuſſionem*, pro, *arcæ diſcuſſionem*, vitioſè legi, cum ex ſcriptis codicibus, tum verò ex l. 26. eo. tit. in C. Theod. patet

Arca ſublimium Poteſtatum, l. 6. de indulgēt. deb. in C. Th. *Ampliſſimæ Præfecturæ*, l. 16. & 17. eo. tit. *Præfecturæ*, Nou. Leon. & Maior. de curioſ. *Prætoriana*, Nou. Valent. de Suariis, & Nou. de ind. reliquor. *Arcæ & ſacrarum largition. vires*, l. 6. de conl. don. vel releu. poſſ. in C. Th. *Arcæ ratio*, l. 19. de ſuſc. præp. & arc. His adde, l. 5. de exſec. & exact. in C. Th. l. 20. de ſuſcept. præp. & an. in eod. C. Vnde *Arcarij*, *Arcæ cuſtodes, aurique illati ſuſceptores*, l. vlt. C. de ſuſceptor. & arcar. lib. 10. l. 8. de aquæduct. in C. Theod. l. 1. de his qui cum diſpenſat. contraxer. in eod. Cod. l. 11. de iure fiſ. in eod. C. *Arcarius ſiue Suſceptor*, l. 32. de ſuſcept. præp. & Arcar. in C. Th. Vet. Gloſſ. *Arcarius*, ὑποδέκτης χρυσοῦ. Effertur & hoc verbum Græco idiomate à Macario Homil. 13. his verbis, ἔχουσι δὲ καὶ φόβον οἱ τῶν Ἀρχαρίων τῶν φοβουμένων τὰ πονηρὰ πνεύματα : Eodémque loco paulo poſt, vbi ſcriptum eſt, ἐγκεχειρισμένοι Ἀρχὰς ἐπαρχότητος, ἢ θησαυρὸν βασιλικόν, πάντα τὸν τρόπον, μήπως ἄρα προσκρούσωσι τῷ βασιλεῖ, videndum ne Ἀρκὰς potius quàm Ἀρχὰς legendum ſit: vt eos intellexerit quorum curæ & cuſtodiæ Præfecturæ Prætorianæ Arca credita & commiſſa erat. *Arcarium* autem *Arcæ Arbitrum* appellari à Caſſiodoro Epiſt. 10. lib. 1. Variar. facilè mihi perſuaſerim. *Arcariorum Apochæ*, apud eundem Caſſiodorum Epiſt. 8. lib. 12.

Arcæ Lapideæ, mortui condendi cauſa ſtructæ, meminit, l. 7. §. vlt. D. de religioſ. & ſumpt. funer. Plin. lib. 13. cap. 13. *Agrum ſuum in Ianiculo repauſtinantem offendiſſe Arcam, in qua Numa qui Romæ regnauit ſitus fuiſſet.* Valer. Max. lib. 1. cap. 1. *Duabus Arcis Lapideis repertis, quarum in altera, ſcriptura indicabat corpus Numæ Pompilij fuiſſe.* Auctor lib. de viris illuſtribus cap. 42. de Annibale, *Poſitus eſt apud Abyſſam in Arca Lapidea, in qua hodie quoque inſcriptum eſt, Hannibal hic ſitus eſt.* Vet. Gloſſar. *Arca* κιβωτὸς, σορὸς, λάρναξ. Huiuſmodi Arcas Caſſiodor. Epiſt. 19. lib. 3. Variar. ita deſcribit. *Arcæ quæ in Rauennati vrbe ad recondenda funera diſtrahuntur, quarum beneficio cadauera in ſupernis humata ſunt, lugentium non parua conſolatio.* *Arcula*, eodem ſenſu, l. 39. D. de religioſ. & ſumptib.

Arcera in 12. Tabulis quid ſignificaret, vide apud Varro. lib. 4. de lingua Lat. & Agell. lib. 20. cap. 1. Arcere *Aquam eſt curare ne influat*, l. 2. §. Idem Labeo. 9. D. de aq. & aq. plu. Cicero pro Murena, & Topicis. *Arcentur collegia illicita, Senatuſconſulto*, ideſt prohibentur, interdicuntur, vetātur, l. 1. D. de collegiis. *Arceri à Profeſſione*, l. 5. C. de poſtul. *Honore*, l. 8. D. de interd. & releg. *Honoribus*, l. 12. D. de dec. l. 8. D. de inter. & releg. l. 6. §. debitor, D. de mun. & hon. *Italia*, l. 1. §. 1. D. nihil innouari. *Itinere*, l. 1. D. de mort. infer. *Omni commodo*, l. 4. D. ad Sc. Treb. *Poſſeſſione*, l. 1. §. ſi quis, D. ne vis fiat. *Eo loco vnde Arcetur*, l. 27. §. vlt. D. ad municip. *Arcendi Incendij cauſa*, l. 7. §. eſt & alia, D. quod vi aut clam. *Arcendæ Tempeſtatis*, l. 12. §. ſi domus, D. de inſtructo vel inſtrum. *Arcendis Incendiis præerant*, l. 1. D. de offic. præf. vigil.

ARCHIA ſunt Tabularia publica, & vt Suidas exponit, ἔνθα οἱ δημόσιοι χάρται ἀπόκεινται, καὶ χαρτοφυλάκια. In his publica Inſtrumenta deponuntur, & adſeruantur, l. 9. §. nonnunquam, D. de pœnis: vt & Iuſtinia. Nouell. Conſtit. 15. ſignificat his verbis, ὥστε ἐν ταῖς πόλεσιν οἴκημά τι δημόσιον ἀφορισθῆναι, καθ' ὃ προσῆκόν ἐστι τοὺς ἐκδίκους τὰ ὑπομνήματα ἀποτίθεσθαι, προβαλλομένους τινὰ κατὰ χώραν, ὃς τὴν τούτων ἕξει φυλακὴν, ὥστε ἀδιάφθορα μένειν αὐτὰ, καὶ ταχέως εὑρίσκεσθαι παρὰ τῶν ἐπιζητούντων, καὶ εἶναι παρ' αὐτοῖς ἀρχεῖον. Idem Nouell. 74. Chartam reponi iubens, ἐν τοῖς ἐκκλησίας ἀρχείοις, addit, τουτέστιν ἐν τῷ εὐαγεῖ κειμηλιοφυλακίῳ. Pauſan. in Achaicis εἴ γε ὀνομάσαι τις πόλιν, καὶ τούτους οἷς γε οὐκ ἀρχεῖα, οὐ γυμνάσιόν ἐστιν. Sic *Archia Romana* dixit Tertullian. lib. 3. aduerſus Marcio. Sanè apud Vopiſcum in Taciti vita perperam vulgò in *Euicis Archiis*, pro *Ciuicis Archiis* ſcriptum credo. Ciuitatum enim Tabularia his verbis ſignificari probabile eſt. Archiorum autem cuſtodes *Archiotæ* dicuntur, l. vlt. §. hi quoque, D. de munerib. & honor.

ARCHIATROS in l. 6. l. 9. l. 10. de profeſſ. & medic. lib. 10. C. & in l. 2. 8. 12. 13. 15. 16. & 18. eod. Tit. in C. Theod. & l. vnic. de comitib. Archiatr. in eod. Cod. accipere debemus Principum Medicos, quorum fidei & peritiæ Imperatorum ſalus tuenda committitur, quique in eorum comitatu medicinam factitant: quos *Archiatros noſtri palatij*, vocant Impp. l. 8. C. de metat. & epidemit. lib. 12. Et *Archiatros ſacri Palatij*, in l. 14. & 19. de med. & profeſſ. & Rubr. de comitib. & Archiatr. ſacri Palatij in C. Theod. quibus ob medendi curam à comitatu principis diſcedere non licuiſſe oſtendit lex 2. C. quibus non obiicit. Eadémque eſt huius vocis vis & poteſtas apud Galenum lib. de Theriaca, & lib. 1. de Antidot. cap. 1. & 4. & lib. de locis affect. cap. 1. Et Symmach. Epiſt. 40. lib. 10. & in Antiquis Inſcriptionib. Caſſiodorus lib. 6. Variar. Epiſt. 19. cum qui Commitiuæ Archiatrorum honore decoratur, affatur his verbis. *Vt inter ſalutis Magiſtros ſolus habearis eximius: & omnes iudicio tuo cedant, qui ſe ambitu mutuæ contentionis excruciant. Eſto Arbiter artis egregiæ, eorúmque diſtingue conflictus, quos iudicare ſolus ſolebat affectus. In ipſis ægros curas, ſi non contentiones noxias prudenter abſcondis. Magnum munus eſt, ſubditos habere prudentes, & inter illos honorabilem fieri, quos reuerentur cæteri.* Hinc Archiatria, l. 8. de medic. & profeſſorib. in Cod. Theod.

ARCHIEROSYNA, l. 112. de decurionib. l. 31. de erog. milit. ann. in C. Theod.

ARCHIMANDRITÆ in l. 4. C. de ſumma Trinit. & l. 1. de Alexandr. pleb. primatib. in C. Theod. qui Cœnobiis præerant, eadem forma, qua Archiepiſcopi, & Archigerontes, l. 6. & l. 14. C. de Epiſc. audien. l. 14. C. de ſacr. Eccl.

ARCHIMIMVS, in l. 25. D. de oper. libert. & apud Sueton. in Veſpaſian. quod nomen vetus Horat. interpres in 6. Satyr. lib. 1. Sermon. tribuit ſaltatori cuidam Cæſaris qui Lepos vocabatur.

ARCHIGVBERNVS, in l. 46. ad Trebell.

ARCHITECTVS, l. vlt. D. de iure immunit. *Architecti*, l. 1. 2. & 3. de excuſ. artific. in Cod. Theod.

ARCVS, Nonio Marcello interprete, omnis ſuſpenſus fornix dicitur. Arcus autem ducendæ aquæ cauſa olim fiebant, vt oſtendit l. 2. & l. 11. D. de aq. & aq. pluu. Plin. lib. 10. Epiſt. *Ipſe perueni ad fontem puriſſimum, ex quo videtur, aqua debere perduci, ſicut initiò tentatum erat, Arcuato opere.* Et mox. *Manent adhuc pauciſſimi Arcus.* Frontinus quoque lib. 1. de aquæductib. vrbis Romæ, aquas per multa paſſuum millia *Arcuato opere* duci tradit.

ARCIFINIVS *Ager*, vt Frontin. in lib. de agror. qualit. ſcribit, nulla menſura continetur: ſic enim eſt ab arcendis hoſtibus, auctore Varrone appellatus. Quare & *Occupatorius Ager* dicitur, eo quòd in tempore occupatus eſt à victore populo, territis exinde fugatíſque hoſtibus. Quod & Sicul. Flacc. in lib. de condicionib. agrorum comprobat, qui *Occupatorios*, *Arcifinales* vocat, & ab arcendo vicinos hanc appellationem finxiſſe quémque tradit, dum non tantum terræ occuparet, quantum colere poſſet, ſed quantum ſpe colendi reſeruaret. Iſidorus verò aliam huius verbi notationem profert, lib. 15. Etymolog. cap. 13.

ARDERE *Domus*, l. 40. §. 1. D. de cond. indeb. & *Res*, Paul. lib. 5. Sentent. Tit. 6.

Arſit Frumentum, l. 3. §. Nec non, D. de in rem ver. & *Pars Domus*, l. 40. §. 1. D. de condict. indeb. *Ardentia Stramenta*, l. 44. §. cum ſtramenta, D. ad L. Aquil.

AREA in Vrbe, dicitur *Locus ſine Ædificio*, l. 221. D. de verb. ſignif. Varro lib. 4. de lingua Lat. *Vbi frumenta ſecta terantur & areſcant Areæ. Propter horum ſimilitudinem loca in vrbe pura, Areæ.* Ac plerumque hoc verbum ſic à conſultis accipitur, vt ſignificet Solum cui Ædes imponuntur,

imponuntur,& quod depoſitis ædibus manet. Vnde *Ædificij pars* eſſe *Area* ſtatuitur, l.20.§.ſi ſublatum,D.de ſeruitutib.præd.vrb.l.98.§. Aream, D. de ſolutionib. l.221. D. de pignerat. act.l.44.§.ſi areæ,D.de legat.1.l.34.§.vlt.l.71.D.de vſufr.l.39.D.de legat.2.l.79.§ vlt. D. de legat.3.*Ad Aream redactæ Ædes*,l.10.§.1.D.quib.mod.vſusfruct. amitt.Cic.lib.13. Epiſt. *Quod de Domo ſcribis,hoc eſt,de Area*. Liuius lib.4.*Domum deinde,vt monimento Area eſſet oppreſſæ nefariæ ſpei,dirui extemplo iuſſit*.

Sic in *aliena Area Ædificare*, l. 27. §. idem eſt,& l.37.D.de rei vind. l.10.D. de doli mali except.*In area ædificare*,l.14.D.de ſeruit.vrb.præd. *Aream dare vbi Inſulam Ædifices*,l.20.D.de contr.emption. *Areæ Ædificium impoſitum*, l.30.D.de legat.2.

Sed & *Aream*,vt Feſt.l.1.indicat, appellabant in quam collecta ex omni tecto pluuia deſcendebat,quomodo accepimus in l.2.& l.20.§.ſi ſeruitus, & §.qui in Area, D. de ſeruitut. prædior. vrbanor. *Si Area ab vtralibet parte Ædium ſit*,l.1.§.hoc amplius, D. de cloac. Hæc ita in prædiis vrbanis.In ruſticis verò,*Area* locus eſt qui terẽdis frugibus, leguminibúſque exprimendis deſeruit,l.14.§.vlt.D.de alim.vel cibar. l.vlt.§. vlt.C.de ſeruitutib. Vnde *Meſſiũ & Arearum tempore* dixit Scæuola in l.15.§.teſtator, D.de alimentis,vel cibariis.

Arelatæ fit mentio in l.13.D.de Inſtitor.*Ciuitas eſt*,vt Caſſiod. lib.8. Variarum Epiſt. 10.ſcribit, *ſupra vndas Rhodani conſtituta,quæ in Orientis proſpectum Tabulatum pontem per fluminis dorſa tranſmittit*.Eam inter claras vrbes Auſonius ſeptimo loco ponit his verſib.*Pande duplex Arelate tuos blanda hoſpita portus.Gallula Roma Arelas*.Idem Epiſt.23.ad Paulin. *Atque duplex Arelas*.

De *Arena* vide infra lib.8.in voce Harena.

Arescvsa, Ancillæ nomen eſt,l.15.& l.16.D.de ſtatu hom.l.43. & l. 45. §. vlt.1. D de act.emp.l.1.§.vlt.D.de cond.& demõſtr.l.38.§.duob.& l.45.D.de act.emp.D.de lega.lib.3. & apud Agell.lib.9.Noct.Attic.cap.4.*Arethuſa* ſcribitur in l.75.§.illud,D.de verb.obl.& l.3. §.item Iulianus,D.de ſtatulib.lib.1.D.de oper.ſeruor.l.25.§.vlt.D.quando dies legator.

Arvervnt *Arbores*,l.4.§.ſi vites,D.de cenſib.*Aridi fructus*,l.vlt.D.de iure fiſc.ξηροὶ καρποὶ Nouell.32.

Argenti *Aurive* appellatione,tam *Factum*, quàm *Infectum* cõtinetur, l.78.§.illud, D. de legat.3.Proinde cum Aurum,vel Argentum legatur,& Vaſa Aurea,Argenteáque, & omne omnino ſiue *Factum* ſiue *Infectum* Argentum,non tamen Signatam pecuniam legato contineri placet,l.19.in princ.& §.vlt.l.27.§.1.D.de auro,arg.Nec enim illa Ciceronis in Topicis ratiocinatio probanda eſt,que Argento omni legato, pecuniam numeratam, quæ Argenti nomen retinet, contineri concludit. *Factum* porrò Argentum (quod nomen vſurpatur in l.27.D.de adquir.rer.do. Q.Mutius definiebat *Vas Argenteum*, videri eſſe.Vlpianus verò rectè ita definiri poſſe ait, *quod neque in Maſſa,neque in Lamina,neque in Signato, neque in Supellectili,neque in Mundo,neque in Ornamentis ſit*,l.27.in princip.& §.vlt.D.de auro,arg. Itaque à *Signato Factum*,ſeparatur.Seneca lib.1. de Benefic. cap. 11. *Libentius donabo Argentum factum, quàm ſignatum*: *Argentum* autem *Factum*,Iſidor.l.16. cap.17. definit, *quod eſt in Vaſis & Signis*. proinde *Argento,Auróque Facto*, & Gemmas aureis Anulis incluſas, & Cymbia Argentea cruſtis aureis illigata. & aurea Emblemata quæ in Lapidibus, Abſidibúſque Argenteis ſint, & replumbari poſſint,adnumerari,ſi ea Argenti numero teſtator habuerit, Paul. ſcribit in l. 32.D.de aur.arg.facto.Denique Auro vel Argento id continetur, ex quo Auro vel Argento aliquid effectum eſt,ſiue id ſuæ, ſiue alterius vſionis cauſa paratum eſt, *quod in Supellectilis nomen non cadat*,l.19.§ argento,& l.27.§.cui legatum,D.eod.Tit.

Facti autem Argenti complures ſunt ſpecies,prout & variis vſibus ſubſeruit.Eſt *Argentum Eſcarium,Potorium,Viatorium,Balneare.Eſcario Argento* legato,(quod & *Eſcale* appellatur in l.8. D.de ſupellect.leg.)id debetur quod ad Epulandum teſtator in miniſterio habuit, id eſt, ad eſum & potum d.l.19.§.9 § ſi cui eſcarium.Omnia itaque Vaſa propter eſcã parata,quę non Cocinatorij inſtrumenti ſint,legato cedent.Sed & ea in quibus & potabat & edebat teſtator,continebũtur,l.32.§.quidam eod.Tit.In *Argento Potorio*, non id tantùm in quo bibi poſſit,ſed & quod ad præparationem bibendi comparatum eſt,l.21.D.de Auro, Arg.*Viatorium* verò *Argentum* & Balneare dicimus,quo in itinere & Balneo quis vti conſueuit, l. vltim. in princ.& §.1.eod.Tit.

Infecti Argenti appellatio,ait Vlpian.*Rudem materiam continet,id eſt non factam*.l.19.§.infecti, eo.*Infectum* enim *Argentum* eſt *Rude,& in opera nulla conie ctum Argentum,& in Maſſa conſtitutum*, l.fi.C.de poſ.

Argenti planè appellatione Supellex Argentea non venit,niſi Argenti numero à teſtato-

re habita eſt, l. 19. §. idem Celſus, & §. Argento. eo. Itaque Argentum accipimus id omne quod ita ex Argento eſt, vt neque Supellectilis inſtrumento cedat, neque proprio alicui & ſpeciali generi adſcribi poſſit: vulgo *Buſetum* appellamus. In eadem ſignificatione hoc verbo vtitur auctor Rhetor. ad Herenn. lib. 4. *Perſpicit*, ait, *Argentum quod erat expoſitum, viſit Triclinium ſtratum*. Et ita quoq; accipiendũ in l. 4. D. de legat. 1. l. 2. D. de legat. 2. l. 22. D. manum. teſt. l. 1. l. 3. §. 1. & §. vlt. D. de ſupellect. leg. *Argentum Menſale* vocat Vopiſcus in Claud. Sic *Argentum ad Miniſterium Præbere*, l. 5. §. ſi de te, D. commoda. *Argentum Commodare alicui quod is amicos ad cœnã inuitaturũ ſe diceret*, l. 18. D. eo. Tit. *Argentũ portare* l. 9. §. is quoque, D. de oblig. & act.

Argentum Muliebre, l. 12. §. vlt. D. de inſtruct. vel inſtrum.

Puſulatum, in l. 31. D. loca, vt in Pand. Floren. ſcriptum eſt (nam apud Tranquill. in Nero. cap. 44. & Martial. Epigramm. 85. lib. 7. *Puſtulatum* ſcribitur) id eſt, vt quidam interpretantur, purum, putum, & quod multo igne excoctum Puſulas ſeu tuberculos collegerit.

Argenti quid ſub cura Serui erat, Ratio, l. 22. D. de manumiſſ. teſt. *Argentei Nummi*, l. 9. D. de L. Cornel. de falſ.

Argenti fodinæ, l. 1. D. quod cuiuſque vniuerſ. l. 3. §. vlt. D. de reb. cor. l. 13. §. proinde, D. de vſufruct. l. diuortio. §. ſi quis in fundo. D. ſol. matr. & apud Varro. lib. 1. de re Ruſt.

ARGENTARII, ſeu Argẽtariæ Menſæ Exercitores, Mẽſularij erant qui in foro Tabernas, & Menſas ſuas poſitas habebant: apud quos fœnebres pecuniæ deponebantur, quas per partes erogabant & collocabant: quarum probatio, ſcriptura, codicibúſque eorum continebatur, l. 4. l. 9. §. pen. D. de eden. l. 50. D. de adm. & peric. tut. l. 23. D. de liber. leg. l. 15. §. ſed etſi pecunia, D. de re iud. Vetus Gloſſarium: *Argentarij ſunt, Argentariæ Menſæ exercitores qui ſolebant Rationes & Inſtrumenta conficere: conferentes accepta & data.* Hi vtiles ſe omnibus contractibus exhibebant. Nam & mutuas pecunias dabant, & fideiubebant pro aliis, & conſtituebant: & Κέρμα ἀντὶ ἀργύρου ἤλασσον, quemadmodum Iuſtin. in Nou. 4. ad fi. & Nou. 137. & Suidas comprobant. Per eos etiam Venditiones fiebant, l. 18. D. de petit. hered. l. 88. D. de ſolutionib. & Auctiones, vt ex Seneca in Declamatio. præfatio. & Quintilian. lib. 11. cap. 1. colligi poteſt. Vnde *Argentariorum vſus neceſſarius* dicitur, l. 8. D. depoſiti. Singulorum autem Rationes Argentarij conficiebant, omniáque, quæ apud ſe gerebantur, in Codices accuratè referebant, quos idcirco edere poſtulantibus cogebantur, l. 4. & l. 6. & l. 9. §. 1. & l. 10. D. de eden. Quod & apud Græcos fieri ſolitum Demoſthen. Oratio. πρὸς Τιμόθεον indicat. Οἱ γὰρ τραπεζῖται, ait, εἰώθασιν ὑπομνήματα γράφεσθαι, ὧν τε διδόασι χρημάτων, καὶ εἰς ὅ,τι, καὶ ὧν ἄν τις τίθηται, ἵν' ᾖ αὐτοῖς γνώριμα τά τε ληφθέντα, καὶ τὰ τεθέντα πρὸς τοὺς λογισμούς. Idẽ & in Orat. πρὸς Κάλλιππον, non procul ab initio ſcripſit. Argentarij porrò à Iuſtin. Ἀργυροπράται vocantur Nouell. 137. vt & à Suida in voce Ἀργυραμοιβός, & in voce Κολεκτάριος. Itẽ *Argenti Diſtractores* in l. vlt. C. de pignorib. l. penult. circa fi. C. de conſtit. pecun. l. vn. negot. ne milit. lib. 12. C. Et *Argenti Venditores*, & *Pecuniarum Venditores*, lib. 16. hiſtor. Miſcell. non ſemel: ab eo quod ſpecies Auri Argentíque gemmáſque venderent, vt ex ſuperioribus locis liquet.

Argentarij duo quorum nomina ſimul eunt, l. 38. D. de recept. qui Arbitr. *Argentarij Socij*, l. 25. & l. 27. D. de pactis. Cicer. lib. 2. Rhetoric. ad Herenn.

Argentarius Coactor, in l. 40. §. vltim. D. de ſtatulib. & *Argentariæ Coactiones* apud Tranquillum in Veſpaſiano cap. 1. Vetus Horatij interpres in Satyr. 6. lib. 1. *Coactores*, ait, *mercenarij erãt eorum qui habebant Argentariam. Argentarij, qui habent ſummam rerum venalium. Coactores etiam dicuntur Argentarij in auctionibus, quia Pecunias erogant: qui & Collectarij nominantur.*

Argentariæ Officium, l. penult. D. de eden. *Societas*, l. 52. §. cum duo, D. pro Socio.

Argentariam Adminiſtrare, l. 19. §. 1. D. de edendo. *Facere*, l. 4. §. 1. D. eod. tit. vt & apud Cicer. lib. 7. in Verrem, & pro Cecina, & auctorem lib. de Viris Illuſtrib. cap. 72. *Argentaria Exercetur*, l. 4. §. 1. D. de eden. *Argentaria diſſoluta*, Cicer. pro Cecina.

Argentaria Menſa, l. 4. D. de eden. *Argentariæ Tabernæ*, l. 32. D. de contrah. empt.

ARGVERE, accuſare, indicare, poſtulare, conuincere ſignificat, l. 197. D. de verbor. ſignific. *Arguere Adulterij*, l. 37. D. ad leg. Iul. de Adult. *Cædem*, l. 3. §. ſi ex ſtipulatu. D. de Sc. Silan. *De Inofficioſo*, l. 31. §. ſed ſi heres, D. de inoff. teſt. *Falſum Teſtamentum*, l. 5. D. de his quæ vt indign. l. 18. D. de accuſationibus. *Fraudem Tutoris*, l. 4. C. de ſuſpect. tut. *Teſtamentum de Inofficioſo*, l. 3. §. ſi heres, D. de inoff. Teſtam. *Ad Arguendum dolum*, l. 13. C. de tranſactionib. *Metum*, l. 6. C. de his quæ vi.

Argui, id eſt, accuſari, & poſtulari, l. 2. D. de Leg. Iul. repetund. Sic *Argui Crimine*, l. 43. §. vlt. D. ad Leg. Corn. de ſicar. *Ex ſuo mendacio*, l. 41. D. de pigner. act. *Factum*, l. 2. D. ſi ventr. nom. *Furti, damniue iniuria*, l. 24. §. vlt. D. de liber. cau. *Furto*, l. 8. D. de præſcript. verb. *Inofficioſum*

Teſtamentum

teſtamentum, l. 28. D. de inoffic. teſt. Paul. lib. 4. Sentent. Tit. 5. *Ingratus Libertus*, l. 4. D. de obſeq. parent. *Præuaricatio*, l. 1. C. de ſentent. aduerſ. Inde *Argutus*, quod & acutum hominem & conuictum facinorum ſignificat, vt Priſcianus lib. 10. interpretatur. Vnde ioci cauſam arripuit Plautus Pſeudolo: Quærenti namque *Ecquid Argutus eſt?* Reſpondet CH. ex inſperato, *Malorum facinorum ſæpiſſime*. *Arguto Pectine*, dixere Arcad. & Honor. in l. vlt. C. de veſtib. Olober. lib. 11. poſt Virgilium lib. 1. Georgic. & Apuleium lib. 2. de Aſino aur.

ARGVMENTVM, vt Cicero in Partitionib. definit, *eſt Probabile inuentum ad faciendam fidem*: vel vt idem Topicis, *Ratio quæ dubiæ rei facit fidem*: vel vt Quintilian. lib. 5. cap. 10. *Ratio probationem præſtans, qua colligitur aliud per aliud, & quæ, quod eſt dubium, per id quod dubium non eſt, confirmat*. Sic in l. 3. §. eiuſdem, D. de Teſtib. *Quæ Argumenta ad quem modum probandæ cuique rei ſufficiant*. Sic *Argumenta veriſimilia probabiliáque*, l. 8. C. de quæſtionib. *Argumentis Cognoſcendum*, l. 5. §. à barbaris, D. de re milit. *Examinanda cauſa*, l. 1. §. idem Cornelio, D. de quæſtion. *Quærendum*, Paul. lib. 5. Sentent. Tit. 14.

Argumentum rei præbet, l. 32. D. de ſeruit. præd. vrb. l. 1. §. non alij, D. de vi & vi ar.

Argumentum pro Sententia adfert, l. 1. §. ſex, D. de collat. bonor. l. 12. D. quando dies leg. ced. *Eiúſque Rei Argumentum eſt*, l. vlt. D. de Publicia. *Argumenti cauſa proferre*, l. 19. D. de L. Corn. de falſ. *Argumento eſt*, l. 1. §. ſi iuſſerim, D. de adquir. poſſ. *Eodem Argumento probatur*, l. 12. D. de condict. indeb. *Argumento vtitur*, l. 13. §. Marcellus, D. de iureiur. l. 9. D. de ſeruit.

Argumentum præſtitiſſe, l. 11. §. mulier, D. ad L. Iul. de adulter.

Argumenta proferre, l. 74. §. vlt. D. ad Sc. Trebell.

Argumenta rei qua de agitur, dicere, id eſt indicia, ſigna, notas, l. 3. D. ad exhibend.

De ARISTONE I.C. dicam lib. 16. in Saluij prænomine.

ARMA (quod ad interdictum, de Vi Armata pertinet) ſunt omnia Tela, *hoc eſt, Fuſtes & Lapides, non ſolùm Gladij, Haſtæ, Frameæ, id eſt, Romphææ*, l. 3. §. arma, D. de vi & vi arma. Cic. pro Cecin. in interpretatione verborum illius Interdicti, *Armatos quos iure appellare poſſumus? Opinor eos, qui ſcutis teliſque parati ornatique ſunt. Quid igitur ſi glebis, aut ſaxis, aut fuſtibus aliquem præcipitem de fundo egeris*, & quæ ſequuntur. Caius etiam, *Armorum*, inquit, *appellatio, non vtique Scuta & Gladios, & Galeas ſignificet, ſed & Fuſtes & Lapides*, l. 41. D. de verbor. ſignificat. Sed & in lege Iulia de vi publica, Armatos intelligere debemus, non vtique eos qui tela habuerunt, ſed etiam quid aliud quod nocere poteſt, l. 9. D. ad Leg. Iul. de vi pub. Porrò Romphæarum verbum quo Vlpia. in d. l. 3. vtitur, ab Agellio lib. 10. cap. 25. exponitur.

Armorum quædam partes enumerantur in l. 14. §. vlt. D. de re milit. Vbi & *Armorum Cuſtodis* fit mentio, vt & in l. vlt. D. de iure immunit.

Armari Nauis dicitur quæ armamentis neceſſariis inſtruitur, l. 1. §. non autem, D. de exercitor. l. 34. D. de reb. auct. iud. l. 5. D. qui potior. in pign. Cæſar lib. 1. de Bello Ciuili, *Earum clauis aut materia atque armamentis diſtractis, ad reliquas armandas reficiendáſque vtuntur*. Et contrà, *Exarmari Nauis* dicitur, quæ armamentis ſuis ſpoliatur, l. 2. §. 1. D. de Leg. Rod.

Armatis Hominibus occupare loca publica, l. 2. D. de collegiis.

Armata Manus, l. 3. §. aduerſus, D. de ſepul. violat. & alijs locis quos require lib. 11. in voce, *Manus. Militia*, l. 6. & l. 18. D. de re iudicata, l. vlt. C. vbi quis de Curiali, l. 1. C. de iur. & facti, l. 4. C. qui dare tutor. l. 2. C. qui milit. de qua plura eod. lib. 11. dicemus. *Vis*, l. 1. §. vlt. & Rubr. D. de vi & vi ar. Eius interpretationem pete ex l. 3. §. Armis, D. eo. tit. Sic *Armata vi terreri*, l. 9. C. de obligat. & act.

ARMAMENTA in l. 3. D. de ſupell. leg. l. 3. §. 1. D. de rei vindic. l. 6. D. de Leg. Rod. l. 1. §. 1. D. de exercitor.

De *Armamentariis*, vide Iuſtinia. Nouel. 85. quæ de Armis, inſcribitur.

ARMARIVM, l. 30. D. de adq. poſſeſſ. l. 19. §. proinde, D. de Iudiciis. Vet. Gloſſar. *Armarium eſt locus vbi quarumcunque artium inſtrumenta ponuntur*. Sic *Armaria librorum aut veſtium, aut armamentorum gratia parata*, l. 3. D. de ſupellect. leg.

Armaria librorum, l. 52. §. ſed ſi Bibliothecam, D. de legat. 3. Ac proinde Armarium Pomponius eorum numero adſcribit quæ ex pluribus inter ſe cohęrentibus conſtant, l. 3. D. de vſucapionib. *Armariis* legatis, clauſtra, & clauos cedunt, l. 52. §. vlt. D. de legat. 3.

Armarium ex Tabulis facere, l. 7. §. cum quis, D. de adq. rer. dom. *Armario Tabulam iungere*, l. 7. D. ad exhibend. *Armarium effringitur*, l. 3. §. effracturæ, D. de off. præf. vigil. ad *Effringendum Armarium*, l. 54. §. ferramenta. D. de furt. *Si quis Armarium quod tollere non poterat aperuerit*, l. 21. D. eo. tit.

ARMENTA dicuntur maiorum animalium velut Boum, vt minorum, Grex, l. 12. §. ſed ſi Boum, D. de vſu & habit. Ita à *Grege & Equitio* ſeparatur, l. 1. §. vlt. D. de rei vind. Proinde

Armento Legato, Boues, non etiam Greges Ouium & Caprarum continentur, l. 81. §. vlt. D. de legat. 3. Boues vtique magis Armentorumquàm Iumentorum nomine appellantur, l. 89. D. de verbor. ſignificat. Seruius tamen in 3. Georg. *Armenta* definit, *Equorum* eſſe & *Boum, quod hæc animalia apta ſint armis, vt ſcutis, Boum, coria Equi, prælio.* Quam opinionem iterum tuetur in lib. 3. Æneid. his verbis, *Armenta dicta ſunt, quaſi armis apta, Nam Equi interſunt prælijs: Boues armant ex corijs. Armenta quòque dicta ſunt maiora animalia, quæ arationi congrua ſunt.*

ARRA dicitur quod pro emptione datur, vt euidentius probari poſſit conueniſſe de pretio, l. 35. D. de contrah. empt. l. 16. C. de fide inſtrum. Inſtitutio. de empt. & vend. in princ.

Arræ nomine Anulorum accepiſſe Inſtitorem cùm oleum vendidiſſet, proponit Vlpianus in l. 5. §. item ſi inſtitor, D. de inſtitor. *Arræ nomine certam ſummam dedit emptor*: & mox, *Anulus datus Arræ nomine*, l. 11. §. is qui vina, D. de actionib. empti. ſi *Arræ nomine datum*, l. 6. D. de lege commiſſ. *Acceptis Arræ nomine certis pecunijs*, l. vlt. D. eod. tit. *Si Arræ nomine Aurum datum ſit*, l. vlt. C. quando liceat ab empt. Dicitùr autem *Arra*, auctore Iſidoro lib. 10. Etymolog. cap. vlt. à Re pro qua datur. Aliis magis placet, à Græco verbo ἀῤῥαγὴς, quod firmum ſignificat deriuare. Veteres *Arrabonem* appellabant, vt Varro lib. 4. de ling. Lat. notat, & Plauti Terentijque teſtimoniis comprobari poteſt. Suidas Ἀῤῥαβὼν, ἡ ταῖς ὠναῖς περὶ τῶν ὠνουμένων διδομένη πρώτη καταβολὴ, ὑπὲρ ἀσφαλείας.

Nec verò in argumentum modò contractæ Emptionis, ſed & Spõſaliorum nomine *Arræ* dantur, l. 38. D. de ritu nupt. l. 3. & l. vlt. C. de ſponſalib. quæ *Sponſalitiæ* vocantur, l. 16. C. de epiſc. aud. l. vlt. C. de epiſc. & cler. l. 1. C. ſi nupt. ex reſcript. pet. Rubr. de ſponſalib. & Arris ſponſalit. C. & *Arræ Nuptiales*, apud D. Greg. Epiſt. 69. lib. 1. Dantur autem à Sponſo, Sponſæ. Heſychius: Μνήστωρ, ait, ὁ δοὺς τοῦ γάμου Ἀῤῥαβῶνα. Vet. Gloſſ. *Arra eſt, non ſolum ſponſio coniugalis, ſed pro qualibet promiſſa re data vt compleatur.* Inter *Arram* autem, & *Pignus*, quid interſit, perſtringit D. Auguſtin. ſeu quis alius, Serm. de viſione Dei. Hinc *Arrale Pactum*, l. 3. C. de actionib. emp.

ARRIANVS citatur à Paulo in l. 5. D. de gradib. & l. 47. D. de obligat. & act. ab Vlpiano in l. 19. D. de hered. inſtit. in qua Pomponius ei anteponitur. l. 1. §. qui ſe, D. quor. legat. Eius liber ſecundus de Interdictis citatur ab eodem Vlpiano in l. 11. D. de hered. petit.

ARRIVS Menander libros quattuor *Militarium*, ſeu *de re Militari*, ſcripſerat, ex quibus aliquot in Pandectis capita ſumpta ſunt. Citatur is ab Æmilio Macro, in l. 1. D. de veteranor. & milit. & l. 14. D. de pœn. & à Marciano, l. 13. §. eius, D. de re milit. Menandri etiam Arrij Conſiliarij meminit, Vlp. in l. 11. §. Ex facto, D. de minorib.

ARTA *Mulier*, l. 14. §. ſi quis igitur, D. de ædilic. edict. *Artior Annona*, l. 17. D. de compenſationib. & apud Sueton. in Tiberio, cap. 8.

Artare & Prorogare Tempus, opponuntur l. 2. D. de re iudic. *Artare ſe*, id eſt in anguſtias coniicere, l. 2. §. ſi quis tamen, D. ſi quis caution. *Artari pœna tempore*, l. 8. §. quiſquis, D. de pœnis, *Artandi non erant*, l. 1. §. longius, D. de ſucceſſor. edict.

ΑΡΤΑΒΩΝ meminit Iuſtinia. Edicto 13. ἴστω ait, ὡς κατὰ τριῶν ἀρταβῶν, ὑπὲρ ἑκάστου νομίσματος ἀπαιτήσεται παρὰ τοῦ σὺ θρόνου τὸ λεῖπον τῇ ἐμβολῇ. Exiſtimo autem de Ægyptia Artaba ea verba accipienda. Fuit enim menſura hoc nomine apud Ægyptios, modios quinque capiens, auctore B. Hieronymo lib. 2. Commentarior. in Eſaiam cap. 5. Quod & Ariſtophanis interpres in Acharnanenſibus teſtatur. Ἀχάνη, inquiens, μέτρον ἐστὶ περσικὸν ὥσπερ ἡ ἀρτάβη παρ' Αἰγυπτίοις. Fuit & menſuræ Perſicæ medimnum Atticum & præterea tres chœnicas capientis idem nomen, vt Herodot. lib. 1. & Pollux lib. 4. Onomaſt. cap. 23. & Suidas in verbo Ἀρτάβη tradunt.

ARTICVLEIANI Senatuſconſulti ſententia exponitur in l. 51. §. ſed & Articuleiano D. de fideicomm. libert. Puto id Articuleio Pæto Conſule factum, qui cum Traiano vna Conſulatum geſſit.

ARTICVLVS, non pro particula tantùm accipitur, id eſt, præpoſitione, coniunctionéve, vt *Articulus Tum* in l. 4. D. de condic. & dem. ſed & pro qualibet voce ponitur. Proinde verbũ, Eſt, *Articulus* vocatur in l. 34. §. item ſcribit, D. de aur. arg. Sic *Articulus, Quiſque*, in l. 29. D. de hered. inſtit. Quinetiam pro Clauſula & oratione ſumitur vt in l. 27. §. qui ſuſpectam, D. ad Sc. Treb. *Detracto hoc Articulo, Quiſquis mihi heres erit*. Et, *Articulus do vt des*, l. 5. §. 1. D. de præſc. verb. *Tranſgrediamur ad hunc Articulum*, l. 22. §. Tranſgrediamur, D. ſol. matr. *Ab Articulo appellantes*, l. 5. C. quor. appellation. non rec. *Articuli*, pro caſibus, ſeu factorum ſpeciebus, l. 12. D. de legib. *In multis iuris noſtri Articulis*, id eſt partibus, l. 9. D. de ſtatu homin. *In duos Articulos diuiſio deducitur*, l. 1. D. de diuiſio. rer.

ARTIVM aliæ *Liberales*,l.4.D.de decr.ab ord.fac.l.10.§.angariorũ,D.de vacat.&exc.mun. quas Ouidius *Ingenuas* nõ ſemel vocat. Aliæ *Ludicræ* appellãtur,id eſt,vt Seneca interpretatur,*quæ ad voluptatem oculorum aut aurium tendũt*.*Artem* itaque *Ludicram* Saltatores, Geſticulatores,Mimi,Pãtomimi,Hiſtriones,& alij id genus,nõ item Athletę,Deſignatoréſque facere intelliguntur,l.1.3.& 4.D.de his qui not.infa.Cic.lib.4.de Rep.referente D.Augu.lib.2.de Ciuit.Dei cap.13.*Cum Artem Ludicram,Scenámque totam in probro ducerẽt*.Sic,*Æſopum Roſciúmque Ludicræ Artis peritiſsimos*,Valer.Max.vocat lib.8.cap.10.Idem eiuſdem libri cap.7: *Quapropter non Ludicra Ars Roſcium,ſed Roſcius Ludicram artem commendauit*.Et ita Artes Ludicras accipere debemus apud Columell.in proœmio librorum de re Ruſt. Quintilian. lib. de cauſis corrup. eloquent. Plinium in Panegyrico.

Artem Ludicram Facere,l.37.D.de oper.libert.l.14.D.de pœnis,l.42.& l.44.D.de ritu nupt. Vlpian.Tit.13.Regular.& *Exercere*,Quintilianus lib.3.cap.9.vnde Iocus ille apud Plautum Aulularia, *Continuò meum cor Artem cepit facere ludicram*,id eſt, exilire,palpitare,moueri. Sic & *Artem pantomimi exercere*,l.27.D.de oper.libertor.

Ars Æqui & boni,l.1.D. de iuſtit.& iur.*Medicinæ*, l.25.§.1. D.de bon.libert.*Fabrica*, l.19. in fi. D.de inſtruct.vel inſtrum.*Geometriæ*,l.2.C.de malefic.& Math.

Artis Scientia & Profeſsio,Paul.lib.5.Sentẽt.Tit. *Artem à Peritia ſeparat* l.26.§. ſi ſeruus, D. de vſufruct. *Arte ſua vti*,l.vlt.D.de obſeq.

Artes Docere ſeruos,l.6.D.de impenſ.in res dotal. *Artes vetitas Exercere*,l.7.D.de extraordin. crim.

Artifex Homo,l.43.D.de contrah.empt.*Artificem facere ſeruum*,l.32.D.de rei vindicat.

Artifex Voluptatis,l.7.§.dabitur,D.de oper.libert.Sic & *Artifex Voluptatum*, apud Ammian. Marcell.lib.29.*Scenici Artifices* apud Symmach.Epiſt.5.lib.1.Cicero pro Archia, Vet.Gloſſ. *Artifices*, τεχνῖται ἐπιστήμονες τῶν τεχνικῶν πραγμάτων.

Artifices Serui, qui aliquod artificium callent,& in aliquo artificio verſantur, l.vltim. D.de oper.ſeruor.l.12.§.item reſpondit,D.de inſtruct.vel inſtrum. Opponuntur his *Mediaſtini*, in d.l.vlt. Hi ſunt qui nullam certam artem exercent, ſed in mediis ædibus præſto & ad obſequia quęque parati ſunt.Feſtus *Artifices dicti,quod ſcientiam ſuam per artus exercent:ſiue quod apte opera inter ſe artent:qua ex cauſa etiam Artes appellatæ ſunt.*

Artificium in Seruis ab *Officio* ſeparatur,l.65.§.1.D.de legat.3.l.24.D. de manumiſſ. teſt. l.4.§.in ſeruis,D.de cenſib.vt & ab operis,l.11.§.planè,D.ad exhib. Sic *Operæ quæ in Artificio ſunt*,ab his quæ *in Officio ſunt*,diſtant,l.26.§. libertus, D. de condict. indeb. Quin & docere Grammaticam,*Artificium vocat*,l.71.D.pro ſocio.

Artificium autẽ *Officio non mutatur*. Et ideò ſi Lecticarius legatus ſit,& is poſtea Cocus fiat, Legatum non extinguitur.l.65.§.1.D.de legat.3.Siquis Textorem, ſed & Oſtiarium fecerit, non ad aliud Artificium,ſed ad alium vſum tranſtuliſſe videtur,l.61.D.de legat.3.

Artificium Conſequi,l.32.D. de rei vindic.*Diſcere*,l.31.D.eod.tit.*Exercere*,l.38. D. de oper.libert.*Diſcere*,l.31.D.de rei vind. *In Artificio verſari*, l.65.§. ſi vnus,D.de legat.3. *Artificij cauſa in Collegia adſumi*, l.5.§. quibuſdam,D.de iure immunit.*Plura Artificia Scire*,d.l.65.§.ſi vnus.

Artificium omne incrementum recipit,l.65.§.ornaticibus,D.de legat.3.

Artificiis inſtruere Seruos,l.25.D.de pigne.act.l.3.§.C.commun.de legat.l.vn.§. Eunuchi.C. de ſeru.com.man.l.12.§.idem reſpondit,D.inſtr.vel inſtrum.Cicer.3.in Verrem,& Cornel. Nepos in vita Attici.

Artificium,pro commento,fraude,& machinatione,l.15.§.vlt.D.de excuſat.l.vlt.§.vlt.D. de ſuſpect.tut.

ARVNDO l.3.D.arbor.furt.cæſ.*Cædua*,l.40.§.fundum, D.de contrah. empt. *Arundine pro ligno vtuntur in Ægypto*,l.55.§.lignorum.D.de legat.3. *Arundine vti ad palos*, l.9.§. inſtrumenti, D.de vſufruct.*Arundinis millia trecenta*,l.12.D.de ann.legat.*Arbores* dici ait,l.3.D.arbor.furt. cæſ.*Arundinetum*,d.l.9.§.inſtrumẽti.Et apud Cato.de re ruſt.cap.6.*Arundineta*,l.12.§.ſi aliqua, D.de inſtruct.vel inſtru.

ARVVM, Ager in quo ſationes fiunt.*Id Aruum quod in decem annos proximos ſatum erit*, l.4. D.de cenſib.*Si Arui vſusfructus legetur & ibi viuere ſunt poſitæ*,l.10.§.agri, D. quib.mod. vſuſfruct.At Varro lib.1.de re ruſt.cap.19. Aruum appellari tradit, quod Aratum nec ſatum eſt. Similique modo Feſtus Pomp.*Aruum dicimus Agrum necdum ſatum.*

AS in duodecim Vncias diuiditur,l.13.§.vlt.D.de hered.inſtit. Habent autem & hæ partes propria nomina,ab Vncia vſq; ad Aſſem,puta hęc,*Vncia,Sextãs,Quadrans,Triens,Quincunx, Semis,Septunx,Bes,Dodrans,Dextans,Deunx,As*,l.50.§. vlt. D. de heredib. inſtitut. *Vncia* au-

tem in *Semunciam*,& hæc rurſus in *Sicilicum* ſubdiuiditur,l.8.§.ſi quis impuberi, D. de inoff. Teſtam.l.21.§.filium,D.de annu.leg.& apud Plin.lib.13.cap.15.Inde autem *Sicilicum*,vt Feſt. lib.17.ſcribit,quòd ſemunciã ſecet.Vncia & Semis,*Seſcuncia* appellatur,l.8.§.ſi quis impuberi,D.de inoff.Teſt.l.42.D.de vulg.& pupill.ſubſt.& l.vlt.D.de coniung. cum emancip. lib. l.5.D.de legat.præſtand.l.vlt.C.de liber.præt.Auſonius in Technopægn.

Biſſenas partes quis continet æquipares? As.
Tertia defuerit ſi portio,quid reliquum? Bes.

Idem in ratione libræ Edylio xj.——*Si deſuit Vncia,totius*
Non erit As,noménque Deunx iam caſſus habebit.
Nec Dextans retinet nomen Sextante remoto:
Et Dodrans Quadrante ſatus auctore carebit:
Diuulſúſque Triens prohibet perſiſtere Beſſem.
Iam Quincunx tibi nullus erit, ſi prima reuellas
Et Semis qui ſemis erit pereuntibus Aßis
Partibus,& cuius Libræ pars ſeptima Septunx?

Aßis autem appellatione Solida Hereditas venit.Ita,Ex *Aſſe* heres,l.19.D.de libert.& poſt. l.59.§.1.& l.vlt.D.de iure dot.l.1.§.vlt.D.de iur.& fac.l.5. C. de iure delib. l.2. C. de hered. inſtitut. & aliis propè innumeris locis. *Ex Aſſe inſtitutus*, l.7. D. de condic.& dem.& aliàs crebrò. Martial.lib.7.Epigramm.

Heredem Fabius Labienum ex Aſſe reliquit.

Plin.Epiſt.1.lib.5.*Quod ſi heredem quidem inſtituiſſet ex Aſſe.* Sidonius Apollinaris Epiſt. 2. lib. 7. Ex *Aſſe heres*. Hereditatem planè in duodecim partes Romanos partiri ſolitos adnotat Galen. lib. 2. περὶ διαγνώσεως καὶ θεραπείας τῶν ἐν ἑκάστου ψυχῇ ἰδίων παθῶν, de duodenario numero loquens his verbis. σύμμετρον δὲ εἶναι κρίναντες τὸν δωδέκατον, εἰς τοσαῦτα μέρη τὸν χρόνον τῆς ὅλης διέτεμον. ὅτι δὲ χρήσιμοι τῇ τοιαύτῃ τομῇ, τῇ πείρᾳ βασανίσαντες αὐτὴν, ἄλλοι τε πολλοὶ καὶ Ῥωμαῖοι χρῶνται, τὴν οὐσίαν ἅπασαν, ὅταν διατίθωνται, διαιροῦντες εἰς δώδεκα μερῶν· καὶ τῶν ἐν τῷ βίῳ σταθμῶν τε καὶ μέτρων, εἰς δώδεκα μοίρας τέμνονται τὰ πλεῖστα.

Aſſe Dato,l.75.D.de hered.inſtituend.*Deſcripto*,l.5.§.1.D. eod.Tit.*Expleto*,l.13.§. vltim.& l.17.§.ſed ſi Aſſe.D. eod. Tit. *Poſt completum Aſſem*,l.coheredi,§.qui diſcretas,D.de vulgar. & pupill. id eſt, *Duodecim Vnciis diſtributis* vt interpretatur Papinianus in l.75.§. filiis, D. de hered.inſt.& contrà, *Aſſe toto non diſtributo*,l.77.D.de hered.inſtit.

Nec Hereditatem modò & patrimonium, ſed & omne quodlibet ſolidum & integrum Aſſis nomine, eiúſque partibus notabant, l.76. D. pro ſoc. Voluſius Metian.in lib. de Aſſe, *Aßis Appellatio ad rerum ſolidarum, hereditatíſque totius: diuiſio autem eius ad partium demonſtrationem pertinet.*

Itaque fundum Aſſis partibus diuidebant. Vnde *Beſſem & Trientem Fundi*, in l.39.§.ſi à me. D.de euictionib. Adde vt *Quadrantes & Semiſſem Fundi*,l.8.D.de rei vindicat. *Pretij* quoque *Beſſem* dixit Vlpianus l.12.§.contrario,D.mandati. Hinc *In Aſſem*, in Solidum, ſeu pro Solido ſignificat. Sic in *Aſſem Actio Dari*,l.vlt.D.de donat.*Inſtitui*,l.11.§.1.D.de interroga.in iur. *Impendium reddere*,Plin.Epiſt.15.lib.1.*Pro herede gerere*,l.10.D.de adſ.*Satiſdare*,l.3.§.miſſa,D.de legat.præſt.& l.5.§.ſi ex duobus, D. vt in poſſeſſ. leg. *Satisfacere*, l.1. §.1. D. de ſeparationib. *Vendere*,l.9.D.quib.mod.pign.*Vendicare*,l.40.§.vlt.D.de legat.3.

Ex Aſſe & ex parte Legatum debere, opponuntur,l.1.§.ſi cui,D.vt legator.

Ex Aſſe etiam *Auferri hereditas*, quæ tota aufertur,l.2.D.de his quæ vt indign.

Ex Aſſe & pro parte Poßidere, l.5. D.qui ſatiſd. qua loquendi forma Sidonius Apollinaris crebrò vtitur: veluti, Epiſt.1.lib.2. Epiſt. 2. vlt. lib. 3. Epiſt. 11. & 12. lib. 6. Epiſt. 6. lib.8. & Epiſt.2.lib.9.Eadémq; figura Columella lib.2.de re Ruſtic.cap.3.*In Aſſe*, ait, *fiunt octo Menſes & Dies decem*, id eſt ſubductis & computatis omnibus diebus. Vſuras etiam Aſſis partibus diſtinguebant, vt libro vltimo docebimus.

ASCENDERE *in Tectum*,l.3.D.de ſeruo corrup. *Ad Aſcendendum Scalam commodare*, l. 54.§. qui ferramenta,D.de furtis.

ASCENDENTES, vocant, parentes maioréſque noſtros, à quibus geniti & procreati ſumus: vt contrà *Deſcendentes*, eos qui ex nobis prognati ſunt,l.vlt. D. de ritu nupt. Conſtantinop. Hermenop.lib.4.Epit.cap.6.

ASCODROGITÆ in l. 10. & l. 11. C. de hereticis (ſic enim illic legendum cùm recta ratio docet, tum l. 65. eo. tit. in C. Th.) Heretici fuere, qui vtrem inflatum in ſua Eccleſia poſitum ac coopertum veneratione proſequebantur, & circa eum laſciuientes more bacchantium diſcurrebant, auctore Philaſtrio Brixienſi Epiſcopo in Hæreſeon catalogo.

ASIA *Prouincia*, quæ proconſulari imperio regebatur, l. 6. D. de cuſtod. & exhibit. reor. l. vlt. D. de cenſib. l. 4. §. quædam, D. de off. procõs. l. 2. §. ab his, D. de orig. iur. Cic. lib. 1. de diuinit. *Cùm Aſiæ prouinciæ præeſſem.* Tacit. lib. 4. *qui Proconſul Aſiam curauerat.* Aſiæ autem Proconſulatum, Stat. Papin. lib. 5. Syluar. in Proteptico deſignat, cùm ait *Quantúſque potentes*

Mille vrbes Aſiæ ſortito rexeris anno,

Imperium mulcente Toga.

Aſia porrò prouincia, quemadmodum Cic. pro Flacco tradit, conſtabat ex Phrygia, Myſia, Caria, Lydia. Et quod Herodianus lib. 6. ait πᾶσαν δὲ τὴν ἀντικειμένην ἤπειρον Εὐρώπῃ, καὶ διειργομένην Αἰγαίῳ τε καὶ τῷ πορθμῷ τῆς προποντίδος, Ἀσίαν τε πᾶσαν καλουμένην, ad eos amplos fines pertinet, quibus Pomponius Mela lib. 1. cap. 1. & 2. Aſiam circumſcribit: quàm latiſſimè patentem Aſiæ appellationem, quæque à Phaſide ad Nilum porrigebatur, Ariſtides ad maritimas ciuitates coartatam coanguſtatámque fuiſſe, auctor eſt, in Oratione quam de concordia ad Aſianas ciuitates conſcripſit: in qua, vt & in quarta eiuſdem Sophiſtæ ſacra Oratione, perperam interpres Aſiæ Prætorem nuncupat, quem Proconſulem vertere debuit. *In Aſiam miſſum libertum ad purpuras emendas*, narrat l. 4. D. de auro argen. τῷ Κοινῷ τῆς Ἀσίας Diuum Pium reſcripſiſſe refert Modeſtin. in l. 6. §. 1. D. de excuſationib.

Hinc *Aſiani*, l. 4. §. quædam, D. de offic. proconſ. & apud Quintilianum lib. 8. cap. 1. & lib. 12. cap. 1. pro Aſiaticis. Sic *Aſiana Diœceſis*, l. 5. C. de metallar. lib. 11. l. vlt. C. de temporib. reparationib. l. vnic. vt nemo ad ſuum patrocinium lib. 11.

Aſiarchis, l. 6. §. ἔθνος, D. de excuſationib. ſacerdotium Aſiæ prouinciæ ſignificat, cuius fit mentio in l. 8. D. de vacat. & excuſat. & apud Ariſtid. ſacra oratione 4. Cuiuſmodi Sacerdotio qui fungebantur *Aſiarchæ* dicebantur, l. vlt. de expenſ. ludor. in Cod. Theod. vt ſ. notaui in voce Alytarches.

ΑΣΗΜΩΣ loqui dicitur in l. 8. D. de ædilic. edicto, cuius vox abſque intellectu & ſignificatione eſt.

ASINVS *Machinarius*, in l. 60. §. vlt. D. de legat. 3. & l. 12. §. ſi aliqua, D. de legat. 3. quid ſignificet, exponam lib. 11. *Aſina Molendaria*, l. 18. §. Aſinam, D. de inſtr. & inſtrum.

ASPARGINE, in l. 4. §. cum autem, D. de lege Rod. id eſt, περικλύσματι, vt Gloſſar. vetus interpretatur. Vtuntur & hac voce Virgil. lib. 3. Æneid. Ouid. lib 3. Metamorphoſ. Plin. lib. 36. cap. 22. Silius Ital. lib. 4. & 14. Ammian. Marcell. lib. 13.

ASPECTV *Atrox iniuria æſtimari*, l. 2. D. de feriis: veluti ſi quis Prætori dentes excuſſos oſtendat, vt eſt apud Iuuenalem Sat. vlt. *Ex Aſpectu corporis Ætas probata*, l. 32. D. de minorib. id eſt, *ex inſpectione habitudinis corporis*, vt loquitur Iuſtinianus Inſtit. Tit. quib. mod. tut. finit. Sic in l. 3. C. ſi minor. ſe maior. *Si alterius circumueniendi cauſa minor ætate maiorem te Aſpectu probare laboraueris. Aſpectus Auri*, l. 32. §. Auro, D. de auro argen. *Ex Aſpectu Vaſorum*, l. 32. §. Neratius, D. eod. tit. *Aſpectus Publicus*, l. 2. C. de ædific. priuat.

ASPERITAS *Dominorum*, l. 1. D. de his qui ſui, & §. ſed & maior. Inſtit. eod. tit. *Quæſtionis*, l. 15. D. de quæſtionib.

ASPERNARI, recuſare ſignificat, l. 1. D. quod quiſque iur. *Non Aſpernatur Prætor conſilium*, l. 8. D. de collatio.

ASTROLOGVS in l. 15. §. ſi quis, D. de iniur.

ASSVRIVS *Sermo*, l. 1. §. vlt. D. de verb. obligat.

Ἀστυνομικὰ, in l. 1. D. de via pub. quæ ex Papiniani Aſtynomico ſingulari ſumpta eſt, eos ſignificat qui ædilitatem in Municipiis gerunt, ad quos Viarum cura pertinet.

ASYLVM, l. 17. §. apud, D. de ædil. edic. Seruius in 8. Æneid. interpretatur *Templum miſericordiæ, vnde nullus poſſet Abduci.* Dionyſ. Halicar. lib. 2. de Romulo, ἱερὸν αὐτῆς Ἄσυλον ἱκέταις, καὶ Ναὸν ἐπὶ τούτῳ κατασκευασάμενος, τοῖς καταφεύγουσιν εἰς τοῦτο τὸ ἱερὸν ἱκέταις, τοῦ μηδὲν κακὸν ὑπ' ἐχθρῶν παθεῖν ἐγγυητὴς ἐγίνετο. Liuius lib. 35. *Vbi & in fano, lucoque, ea religione, & eo iure ſancto, quo ſunt Templa, quæ Aſyla Græci appellant.* D. Auguſtin. lib. 1. de ciuit. Dei, cap. 34. *Romulus & Remus Aſylum conſtituiſſe perhibentur, quò quiſquis confugeret ab omni noxa liber eſſet.* Statius, *commune animantibus ægris confugium* vocat, lib. 2. Thebaid. Plutarch. in Romulo ἱερὸν φύξιμον appellat. In quod ait, ἐδέχοντο πάντας, οὔτε δεσπόταις δοῦλον, οὔτε θῆτας χρη-

ϛαῖς, ὅτ' ἀρχῆθεν ἀνδροφόνους ἐκδιδόντες. Tiberium porrò ius morémque Aſylorum, quæ vſquam erant, aboleuiſſe Sueton. in eius vita cap.37. narrat, quod pluribus verbis, addita eius facti ratione, Tacit. lib. 4. Annal. refert.

Atavvs eſt Abaui vel Abauiæ pater, Proaui vel Proauiæ auus, Aui Auiæque proauus, matris vel patris Abauus, l. vlt. §. quinto gradu, D. de gradib. & adfinib. Feſtus Atauum inde dictum cenſet, quod ſit *Aui Ata*, ſeu *Tata*, id eſt *Pater, vt pueri vſurpare ſolent.* Cic. pro Cœlio, *Non Auum, Proauum, Atauum audieras Conſules fuiſſe.*

Ateivs *Capito*, maximæ auctoritatis Iuriſconſultus, qui & Conſul fuit, l. 2. §. poſt hoc quoque, D. de orig. iur. Eius Conſulatus fit mentio in l. 29. D. de ritu nupt. Nec Conſulatum modò ſed alios quoque honores geſſit. Munatio namque Planco, & Gaio Silio Coſſ. quemadmodum Frontinus libro 2. de Aquar. ductibus ſcribit, Curator Aquarum factus eſt. Tiberij deinde temporibus, Druſo Cæſare, & Norbano Flacco Coſſ. cùm Tiberis cōtinuis imbribus auctus plana vrbis ſtagnaſſet, eius coërcendi cura eidem, cum Lucio Aruntio, mandata eſt, vt Tacit. libro 1. ſcribit. Verum operæpretium eſt de eo eiuſdem Taciti lib. 9. Annalium verba ſubiicere, quæ ita habent. *Capito Ateius, de quo memoraui, principem in ciuitate locum ſtudiis ciuilibus adſecutus, ſed auo Centurione, Sullano patre Prætorio, Conſulatum ei adceleraverat Auguſtus, vt Labeonem Antiſtium iiſdem artibus præcellentem, dignatione eius Magiſtratus anteiret.* Fuit certe ad obſequium principum non ſine adulationis reprehenſione pronus, qua famam ſuam maculaſſe dehoneſtaſséque dicitur. Id adeò ex eo intelligitur, quòd Tiberio vetante, L. Ennij Equitis Romani nomen inter eos recipi cùm is maieſtatis poſtularetur, quòd effigiem principis ad vſum promiſcuum argenti vertiſſet, noſter hic Ateius, quemadmodum Tacit. memoriæ prodidit, per libertatis ſpeciem Imperatori blandiens, non debere patribus ius de reo cognoſcendi ſtatuendíque eripi cenſuit: nec tātum facinus impunitum relinquendum. Auctor eſt Suetonius in libro de Claris Grammaticis, à Marco Pomponio Marcello Tiberium in Oratione reprehenſum: adfirmante verò Capitone, verbum quo de quæſtio erat, & Latinum eſſe, &, ſi non eſſet, futurum certè: *Iam mentitur*, inquit, *Capito. Tu enim, Cæſar, ciuitatem potes dare hominibus, verbis non potes.* Itaque cùm ſe totum principum ſeruitio mancipaſſet, Antiſtium Labeonem æqualem ſuum, non minus quàm Horatius inſaniæ arguebat. Ei rei teſtimonio eſt, quod Agellius lib. 13. cap. 12. ſcriptum reliquit. *In quadam, Epiſtola Ateij Capitonis ſcriptum legimus, Labeonem Antiſtium legum atque morum populi Ro. iuriſque ciuilis doctum apprimè fuiſſe. Sed agitabat, inquit, hominem libertas quædam nimia, atque vecors: vſque adeo vt Auguſto iam principe & Rempub. obtinente, ratum tamen, penſúmque nihil haberet, niſi quod iuſtum ſanctúmque eſſe in Romanis Antiquitatibus legiſſet.*

Sanè is diuini humanique iuris peritiſſimus fuit, & ſi quis mihi fidem nō habeat Macrobio habeat, qui lib. 6. cap. 13. eum *Pōtificij iuris inter primos peritum* vocat. Argumēto ſunt eius libri, Agellius enim lib. 1. cap. 6. verba quædam eius ex quinto librorum quos *de iure Pontificio* compoſuerat, citat. Feſtus quoque Pompeius eius librum ſextum *Pontificalem*. Macrobius verò lib. 3. cap. 10. librum eius *de iure Sacrificiorum. Collectaneorum*, item, an *Cōiectaneorum* libros ſcripſerat. *Collectanea* appellantur apud Agellium lib. 2. cap. 24. Ex iiſque librum octauum qui, de *Iudiciis publicis*, inſcriptus erat, idem Agellius lib. 4. cap. 14. citat: quem ego librum ab eodem auctore lib. 10. cap. 6. ſignificari crediderim, quô loci *Cōmentarium de publicis Iudiciis*, Capitonis laudat. At in eiuſdem Agellij codicibus lib. 20. cap. 2. & apud Nonium Marcellū, in voce *Siticines*, *Coniectanea* appellantur. Eius quoque Epiſtolas Agellius lib. 13. cap. 12. laudat. Scripſerat & librum de *Officio Senatoris*, teſte eodem Agellio lib. 4. cap. 20. citatur & à Plinio lib. 14. cap. 13. ſed enim apud eum lib. 2. cap. 24. corruptum eius nomen eſt. Citatur & nomine Capitonis Ateij, à Feſto in verbis, *Porcam, Propudianus, Reus promittendi, Rutilæ.* Ruſus Ateij Capitonis nomine, in verbis *Siniſtrū, Stellam.* Citatur quoque *Capitonis* nomine à Proculo, in l. 13. D. de ſeruit. vrban. præd. & *Ateij* nomine, in l. 79. §. vlt. D. de iure dot. & l. 30. §. vlt. D. de legat. 3. *Ateius Seruium reſpondiſſe ſcripſit*, l. 39. §. vlt. D. de aur. arg. & l. 79. §. vlt. D. de iure dot. *Apud Ateium relatum eſt*, l. 2. §. apud, D. de aq. & aq.

Athletæ qui virtutis gratia palæſtra exercentur, l. 4. D. de his qui not. infam. l. 6. §. Vlpianus, D. de excuſationib. l. vlt. §. ſi fœnerator, D. quod met. cau. l. 5. C. quæ res pign. l. 2. D. de re iud. l. 5. D. de naut. fœn.

Atilicinvs, non leuis iuris auctor: cuius complures in libris noſtris extant ſententiæ: quæ à poſterioribus Iuriſconſultis, nullo neque libro, neque libri indice, adſcripto, laudantur. Is aliâs Proculo anteponitur, vt in l. 27. D. de pactis, aliâs poſtponitur, vt in l. 5. D. de ſeruitut. præd. ruſt. & l. 21. §. ſi quis ex litigatoribus, D. de recep. qui arbit. Itaque vter

vtro

vtro antiquior fuerit, dubium eſt. Verùm omnem dubitationem ipſemet Pomponius eximit, qui Atilianum citat in l.48.D.de legat.1. Ac forte (nihil enim adfirmo) is eſt qui Proculum per literas conſulit in l.17.D.de pactis dotal. Ex hoc Cæſaris ad Statilium Taurum Reſcriptum refertur in l. 35. D. de ſeruit.præd.ruſt.

ATINIA lege cauebatur, vt ne res furtiua vſucaperetur, niſi in poteſtatem eius, cui ſubrepta eſſet, reuerſa fuiſſet, l.4. §. quod autem, l. 33. D. de vſucapio. l.215.D.de verb.ſignific. Plebiſcitum autem fuit teſte Agellio, lib.18. cap.7.

ATNEPOS (vel vt in Pandectis Florentinis variè ſcribitur) *Adnepos Adneptis*. Hi ſunt Abnepotis, vel Abneptis, filius, filia: Pronepotis vel Proneptis, Nepos, Neptis: Nepotis, vel Neptis, Pronepos, Proneptis: Filij, vel Filiæ, Abnepos, Abneptis, l.1.§. quinto & l. vlt.§. quinto, D.de gradib.& adfinib.

ATRIENSES *Serui* qui atrium obſeruant & cuſtodiunt, l. 15. §. 1. D. de vſufr. l. 8. D. de inſtr. vel inſtrum. l.203. D.de verb. ſignific. & apud Cicer. 5. Paradox. Qui & *Atriarij* in l. 1. §. caupones, D.nautæ, caupo. Vetus Gloſſarium Latino-Græcum, *Atrienſis, διαιτάριος, διαιτάρχης*. Et in lib. de Offic. Proconſ. hanc ſignificationem reperiri adnotat. Aliud Vetus Gloſſarium Latinum, *Atriarij*, ſeu *Atrienſes, ſunt cuſtodes Atrij*.

ATROX *Iniuria*, l.2.& 3.D.de feriis, l.7.§.vlt.D.de iniur.l.38.§.liberto, D ad Leg. Iul. de adulter.l.4.C.de decurionib. Ea fit, aut Perſona, aut Tempore, aut Re ipſa, d.l.7.§.vlt. & l.8. & l.9.D.de iniur.§.atrox.Inſtitut.eod.tit. Arnob.lib.4.aduerſ.Gent. *Ac ne veſtras aures conuicio aliquo petulantiore pulſaret, de Atrocibus formulas conſtituiſtis iniuriis.*

Atrox Perſona, & Famoſa, l.3.D.de offic. præf.vig.

Atroci Manu illata, l.6.§.1.D.de agnoſc.& alend.liber. *Atrox Seditio*, l.3.§.qui ſeditionem, D. de re milit. *Vis*, l.1.& l.3.D.quod met.cau.l.1.§.hoc interdictum, D.de vi & vi ar. vt *Atrox valetudo*, apud Tacit.lib.4.Annal.

Atroces Abactores, in Lege Dei, Tit.11. *Atrociores fures, & Effractores*, l.1. §. vlt. & l. vlt. D.de effractoribus.

Atrocius crimen, l.37.D.de minorib. *Atrocius & Leuius factum*, opponuntur, l.16.§.qualitate, D.de pœnis. *Atrociora Maleficia*, l.8.D.de quæſtionib.

Atrocitas Facinoris, vel *Sceleris*. l.157.D.de diuerſ.reg.l.1.§.ex interdicto, D. de vi & vi arm. l.1.C.de precib.Imp. Sueton.in Caligula cap.12. *Iniuriarum*, Cicer.lib.2. de Inuēt. *Verborum*, l.4.C.de obſeq.patro.l.9.C.de his quæ vi. *In Atrocitate non debet patria poteſtas conſiſtere*, l.5.D. de Lege Pomp.de parricid. *Atrociſſimè Tractare Ancillas*, l.2.§.vlt. D. de his qui ſui, & in Lege Dei, Tit.3.

ATTESTARI *vicinos*, Paul.l.2.Sentent.Tit.27.

ATTILIA lex iubebat mulieribus pupilliſve non habentibus tutores, dari à Prætore & maiore parte Tribunorum plebis, quos *Tutores Attilianos* appellabant. Vlpian. Regular.Tit. 11. Iuſtin.Inſtitut.de Attiliano tut.

ATTINGERE *Bona* Heres dicitur qui iis ſe immiſcet, & ea adprehendit, l.1.§.vlt. D. de ſeparationib.

Sic & *Attingere Hereditatem*, l.1.§.nonnunquam, D.ſi mulier vent.nom. *Minimum ex hereditate*, Cic.lib.11.de Finib.& contrà, *Nihil Attingere hereditarium*, l.88.D.de adquir.vel omitt.

Attingere Metropolim, l.4.poſthac. D.de Offic.Proconſ. *Pecuniam*, l.20. §. Papinianus, D. de heredit.pet.l.62.D.de rei vind. *Perſonam*, l.86.§.cùm ſeruus D. de legat.1. *Tutelam*, l. 10. §.vlt. D.de appellat.l.1.§.vlt.D.de eo qui pro Tut.l.7.§.1.D.de Tutelis, & contrà. *Non Attingere*, l. 10.§.vlt.de appellationib.

Attingere Cognatione, vel Adfinitate, l.5.D.de iniuriis. *Attingi Hereditas*, l.25.§.ſi quis, D.de heredit.petit.

Attingi Suſpicione, aut Conſcientia, l.1.§.ſi quis, D.de Sc.Silan. *Vinculis*, l.4.C.de pact.conuent.

AVCTIO, vt Victori. *Afer* in lib.de Orthographia tradit, ab Augendo ducta eſt. *Ex Auctione emere*, l.2. §.Tutor.D.pro emptore. *Sub Auctione licitanda*, l.5.C.de fide inſtrument. lib.10. *Auctionem facere*, Plautus non ſemel. Cicer.6.in Verr.lib.2.Epiſt.ad Q. Fratr.& l.12.ad Atticum. *Auctionis diem Obire*, idem Cicer.pro Roſcio Amerin.& lib.13.Epiſt.Famil. id eſt die quo Auctio proſcripta & propoſita eſt, adeſſe.

Hinc *Auctionalia*, in l.1.§. officio, D.de Tutella.& Rationib. quæ *Auctionariæ Tabulæ*, apud Cicer.2.in Catil.& de Lege Agraria vocantur, & *Auctionales*, à D.Ambroſio: Baſilica, *πρατιζομένους λόγους* interpretantur, idcirco, vt quidem exiſtimo, quòd apud Argentarios Licitationes Auctionéſque fieri, & Adiectiones admitti ſolerent: quarum probatio eorum Codicibus continebatur.

Attingere Bona Heres, diciturqui iis ſe immiſcet & ea adprehendit, l.1.§.vlt.D. de ſeparat.

AVCTORARI, auctorem fieri, auctoritatémque adcommodare & interponere ſignificat, l.4.D.de auctor.& conſ.l.9.D.quod fal.Tut.

AVCTORATVS *depugnandi cauſa*, in Lege Dei.Tit.9.

AVCTORATOS autem Acron in Satyr.7.lib.2.Sermo.Horat.appellatos ab antiquis tradit, qui ſe ludo vẽdiderant:& Auctorationem, Gladiatorum venditionem. Itaque in Vet.Gloſſ. *Auctoratus*, definitur *αὐθαιρέτως εἰς δοῦλον ἑαυτὸν βάλλων, καὶ μονόμαχος*. Sic apud Quintilianum Declamatio.302.quæ inſcribitur, *Auctoratus ad ſepeliendum patrem. Quidam, ait, vt patrem ſepeliret, Auctorauit ſe.* Seneca in lib.de Apotheoſi Claudij, *ſed & proximo munere inter noxios auctoratos.* Liuius lib.7.*Eo enim pignore, veluti Auctoratum ſibi proditorem ratus eſt.* Et inde, *Auctoramentum Gladiatorum*, in Lege Dei, Tit.4.& apud Sueton. & in Tiber. & Quintil. Declam.9. *Auctoramentum Militiæ*, l.1. de quæſtion. in C. Th.

AVCTORES dicuntur à quibus ius in nos tranſiit l.136.in fi.D.de diuerſ.reg. & à quibus cauſam habemus: idcircò quòd nos re auxerint. Auctorem enim ab Augendo dictum Soſipater lib.1.cenſet. Itaque *Auctorũ* appellatione plerunque vẽditores demõſtrantur, l.4.§.vlt. l.52.§.vlt.D.de actio.empt.l.28.l.51.l.64.D.de euict.& l.3. D.de diuerſ. temp.l.15.D. de minorib.l.4.§.1.D.de appellat.l.198.§.penul.D.de diuerſ.reg.iur.l.1.in fin. D.de fluminib.l.21. D.de liber.cauſ.l.vlt. D. de adminiſtr.rer. Et hi ſunt primi Auctores. *Secundi* verò Auctores dicebantur qui pro euictione fideiubebant, l.4. D. de euictio. qui *βεβαιωταὶ* à Iuſtinian. vocantur Nouel.4. Itaque in Vetuſto Gloſſario, Secundus Auctor, *βεβαιωτὴς* redditur. *Venditionis confirmatores* à Iuliano Patricio. Atque vt *Auctor* ita & *Auctrix*, l.16.C.de euictionib.

Auctorem Laudare, l.6.§.ſi tibi iter, D.de actio.empt.l.2.C.eod.tit.l.63.§.1.D. de euictionib. l.7.C.eo.tit.l.2.C.de in lit.dan.tut.Cicer.3.de Orat.id eſt Nominare, vt Agell.lib.2. cap.6. & Feſtus lib.10.exponunt.

Auctori Denuntiare dicitur Emptor. *Auctor* ipſe verò vel *Adeſſe ad agẽdam cauſam*, vel *Defugere*, l.139.D.de verb.oblig.l.39.in fi.D.de euictionib.l.1. C. de peric. & commo. rei vend. Huiuſmodi *Auctor*, vel *Bonus, Locuples, Idoneus*, eſt: vel contrà, *Malus*: Et ſic *à Malo Auctore emere*, Cicer.lib.7.in Verrem.

Auctor Damni dandi, l.4.§.hoc edicto.D.vi bon.rapt.*Doli*, l.9.§.vlt.D.de tributor.*Libertatis*, l.3.C.de donat.quę ſub modo.*Operis*, l.11.§.1.D.de aq.& aq.pl.*Seditionis*, l.3.§.item qui, D.ad L.Corn.de ſicar.*Auctores cædis*, l.7.C.de his quæ vt indign.*Auctores Seditionis & Tumultus*, l.3. §. item qui ſeditionis, D.ad L.Cornel.de ſicar.& apud Paul.lib.5.Sentent.Tit.22.

Auctores etiam fuiſſe *Senatui* aliquid cenſendi dicebantur Impp.cum in eorum ſententiam, quam Oratione in Senatu habita & recitata, expreſſerant, aliquid decernebatur. Sic Antoninus Oratione in Senatu habita *Auctor fuiſſe Senatui cenſendi*, l.32. D. de donat. inter vir. Et Ampliſſimum Ordinem *Auctore D.Marco* cenſuiſſe, ait lex 5.C.de excuſ.tut. Ita *Auctore Traiano* facta Senatuſconſulta legimus in l.1. C. de petit.hered. & l.5. D. de magiſtr. conuen. & *Auctore Hadriano*, apud Vlpianum lib.Regul.Tit.4.& Tit.25.Suetonius in Veſp.cap.11.*Auctor fuit Senatui decernendi, &c.* Sic *Auctores Legis* in Lege Dei, Tit.4.

Auctores quoque dicebãtur qui mulieribus propter ſexus infirmitatem dabantur, ſine quib. nec vllam quidem rem priuatam agere poterant, vt ait Liuius lib.40.meminit Cic.Topic.& pro Flacc.Senec.l.2.Controuerſiar. *Auctores Iuris*.l.32.D. de vſuris, l.6.C.de dona.inter vir. l.1.C.quib.ad libert.l.3.C.de repud.l.1.C.de iniur.& apud Agell. lib.5. cap.19. Idem lib.2. cap.10.Seruium Sulpit.Iuris Ciuilis Auctorem vocat.& Ita *Proculum non leuem Iuris Auctorem* vocant Diui Fratres in l. 17. D. de Iure Patronat. Sic Velleius Patercul. Scæuolam *Diuini atque humani Iuris Auctorem*:& Sextus Aurel. Victor in Alexãdro Vlpianum & Paulum *Iuris Auctores*. Aggenus Vrb. Commentar.Frontin.*Caßius Longinus Iuris Auctor*.

Sed & Prudentes ac Iuriſconſulti, *Auctores*, abſolutè vocantur l.1.§.1. D.de vſufruc.adcreſ. l.8.C.de appellation. l.3. C.de adquir.& retin.poſſ.l.vlt.C.de neg.geſt.& apud Cicer.lib.1. de orato. *Auctores Scholæ*, Inſtit. de empt.& vend.

Auctore Iudice, l.137.D.de diuerſ.Regul.l.14.§.1.D.de relig.*Auctore Prætore deferri iuſiurandũ*, l.5.§.qui opus, D.de oper.nou.nunc.*Poßidere*, l.1.§.ſi pecunia, D.depoſiti, l.11.D. de adquir. poſſeſſ.*Tranſactio fieri*, l.8.D.de tranſactionib.

Auctore Prætore, vel Præſide, l.1.C.de præd. minor.*Auctorem habet Prætorem*, l.1. §. quæſitum, D.quod legator.

Auctor prætereà appellatur, is cuius auctoritate quid fit, geritur, cõtrahitur. Sic *Tutore Auctore Pupillus, Contrahere, Adire hereditatem, Abſtinere, Rupudiare*, & alia id genus facere, dicitur.

Auctor fieri dicitur, qui auctoritatem accommodat, interponitur, l. 11. D. de adoptionib. l. 31. D. de vſurpation. Vlpian. Tit. 12. Regular. Sic *Auctor fieri ad Litem*, l. 27. D. de Teſtam. tut. Planè *Auctorẽ fieri*, hoc eſt, dicere probare ſe id quod agitur, l. 3. D. de auct. & conſ. Nec enim præſentia corporis ſufficit ad Auctoritatem, ſi Tutor vel ſomno, vel morbo oppreſſus taceat, vel inuitus retineatur, l. 1. §. vlt. eo. Tit. Nec multum intereſt, abfuerit Tutor cum negotium cõtraheretur, an præſens ignorauerit quale eſſet quod contraheretur, l. 14. D. eod. tit. Atque ita *Prætorum, Tutorúmque Auctoritatem* accipimus, Tit. de Auctorit. Tut. & l. 8. D. de tranſactio. *Auctoritas* autem, *Accommodari*, Interponi & Interuenire dicitur.

Avctoritas, pro iure dominij in 12. Tab. vſurpabatur, vt & in Lege Atinia. *Auctoritatem, actionem pro euictione*, Venuleius interpretatur in l. vlt. D. de euiction. quam Græci βεβαιώσεως δίκην vocant, vt Pollux lib. 8. ſcribit. Plaut. Trinummo Act. 1. Sc. vlt.

Si exquiratur vſque ab ſtirpe auctoritas.

Hoc ſenſu Paulus lib 2. Sentent. tit. 17. *Venditorem Auctoritatis munere obnoxium, & Auctoritatis duplo tenus obligari*, dixit. Sic *Auctoritatem præſtare*, Cicer. pro Cluent. *Promittere*, Seneca lib. 4. Natur. Quæſt. & contrà, *Auctoritatem defugere*, Plautus Pœnulo, Act. 1. Sc. 1. Terentius Eunucho Act. 2. Sc. 3. Cicero pro Sylla.

Hinc *Inſtrumenta Auctoritatis*, quibus origo rerum & probatio iuris noſtri cõtinetur, quæ vulgò Titulos adquiſitionum appellamus, l. vlt. D. de pigner. act. & apud Senecam Controuerſ. 22. lib. 4. vbi, quæ *Emptionis Tabulæ*, primùm, eædem poſtea *Auctoritatis Tabellæ* appellantur. *Inſtrumenta ad probationem originis Prædiorum*, appellat, l. 24. C. de fideicommiſſ. Tertullia. in lib. de præſcript. aduerſ. hæret. *Habeo Origines firmas ex ipſis Auctoribus, quorum fuit res.*

Auctoritas Auguſti, Inſtit. quib. non eſt permiſſ. fac. teſt. in princ. & Tit. de codicillis in prin. & l. 2. §. primus, D. de origi. iuris. *Auctoritas Patrum*, l. 2. §. ita in ciuitate, D. de orig. iur. *Prudentium*, l. 7. D. de iuſtit. & iu. l. 2. §. his legibus, D. de orig. iur. *Auctoritate Publica*, l. 2. §. exactis, D. de iuſtit. & iur. l. 2. §. his legibus, D. de origine iuris.

Auctoritas Contractus, l. 1. C. ſi antiquior. *Decreti*, l. 50. D. ad Sc. Trebell. *Defuncti*, l. 7. D. de ann. legat. *Edicti*, l. 3. D. de edendo. *Fiſcalis*, l. 2. C. quib. ad libert. *Hippocratis*, l. 12. D. de ſtatu hom. *Iudiciorum*, l. 5. §. vlt. D. de hered. pet. *Iubentis*, l. 1. C. ſi in cauſ. iudic. *Iudicis*, l. 12. C. de reſcind. vendit. *Iudicati*, l. 1. C. qui pro ſua, l. 7. C. de ſentent. & interlocut.

Auctoritas Iuris, l. 50. D. ad Sc. Trebell. l. 1. C. de condict. ob cauſ. l. 2. C. ne filius pro patre, l. 36. D. de ſtatuliber. l. 8. C. de tranſactionib. l. 112. §. vlt. D. de legat. 1. l. 1. C. ſi aduerſ. fiſc. l. 6. & l. 14. C. ad Sc. Maced. l. 39. §. tutor datus. D. de adminiſtr. & peric. *Iuris Ciuilis*, l. 6. C. de rer. permut. *Publici Iuris*, l. 4. C. de incolis, l. 2. C. qui morbo ſe excuſ.

Auctoritate Iuris declaratur, l. 7. C. qui potior. *Manifeſtatur*, l. 5. C. de exceptionib. *Reſponſum*, l. 6. C. de pact. conuen. *Auctoritate iuris improbatur pactum*, l. 3. C. de collationib. *Sub Auctoritate iuris ſcientiæ*, l. 91. §. ſequitur, D. de verb. oblig.

Auctoritas Legis, l. 4. C. ad L. Iul. de adult. *Legis Falcidiæ*, l. 10. C. famil. erciſc. *Legum*, l. vlt. C. de except. l. vlt. C. de iur. & fact. ignor. *Magiſtratuum*, l. 3. §. 1. D. de reb. cor. *Præſidis*, l. 2. §. vlt. D. de oper. publ. l. 2. C. ſi propter public. l. 3. C. de præd. min. *Præſidis Prouinciæ*, l. 23. D. quę in fraud. cred. l. 5. C. de patria poteſt. l. vlt. C. ſi in cauſ. iudic. *Prætoris*, l. 5. §. ſi pupillus, & §. ſi fundus, & §. fundum, D. de reb. cor. *Principis*, l. vlt. D. quis & à quo appell. l. 4. D. de admin. rer. l. 3. D. de oper. pub. l. 63. §. vlt. D. de adquir. rer. dom. l 9. §. propriè, D. de diuiſ. rer. l. 2. D. de Adoptionib. & inſtitut. eod. tit. l. vlt. C. ſi in cauſa iud. *Auctoritas Reiiudicatæ*, l. 3. §. idémque, D. de rebus cor. l. 27. D. de inoff. teſtam. l. 14. §. vlt. D. de appellation. l. 5. C. de re iud. l. 4. C. de ſent. & inter. *Rerum perpetuò ſimiliter iudicatarum*, l. 38. D. de legibus. *Reſcripti*, ſeu *Reſcriptorũ*, l. 2. C. de appell. l. 3. C. ſi min. l. 3. C. vnde vi, l. 5. C. de reu. don. *Rectoris Prouinciæ*, l. 2. C. de ſeru. Reip. l. 10. C. de pign. *Senatuſcõſulti*, l. 15. §. 1. D. ad L. Corn. de falſ. l. 1. D. de collegiis, l. 9. D. de reb. cor. l. 5. & l. 14. C. ad Sc. Maced. l. 14. C. de don. inter vir. l. vlt. C. ſi adu. don. l. 7. & l. 11. C. de prǽd. min. l. vlt. C. de his qui ſibi adſcrib. *Senatus*, l. 2. D. de vſufr. ear. rer. *Sententiæ*, l. 18. D. de accuſationib. l. 16. §. ſi plures, D. de pignor. l. 3. C. de ingen. manum. l. 1. C. quando prouocare. *Tuberonis*, l. 7. D. de ſupellect. leg.

Auctoritate cognoſcentis Aboleri Accuſatio, l. 1. §. accuſationem, D. ad Sc. Turpill. *Auctoritate Iudicis intercedente*, l. 2. C. de reſcind. vendit. *Niti*, l. vlt. C. de ſentent. quæ ſine. *Protegi*, l. 6. C. quod cum eo.

Auctoritate ſua diſtrahere Bona, l. 6. §. qui iudicati, D. de re iudic. *Diuidere*, l. 4. C. qui bon. ced.

Ex Auctoritate Præſidis, l. vlt. C. ſi in cauſ. iudic. *Principis*, l. 63. §. vlt. D. de adquir. rer. do. *Seueri*, l. 92. D. de condic. & dem.

Auctoritas Interuenire, l. 8. C. de nuptiis. *Auctoritatem Præſtare*, l. 19. §. ſufficit, D. de admin. & peric. *Auctoritas Perſcribi*, quo ſenſu in Senatuſconſ. olim diceretur, expoſui lib. 2. de Formulis. *Accommodare & Interponere*, vide ſuis locis.

AVCTORITATES Magiſtratuum, pro literis, & Edictis quæ publicis locis proponuntur, aliquid iubentes, vetantéſve, l. vlt. C. de fabricenſib. lib. 11. l. 10. C. de aquæductu, lib. 11. l. vlt. de cenſu ciu. non adſcrib. in C. Theod. l. 1. ſi cer. pet. chirog. in eod. C. Nou. Valentinia. de Indulgent. debit. Sic & in Caſſiodoro aliquoties, & in Beatorum Paſſionibus, vt vocant, hoc verbum accipitur.

AVCVPANDI *gratia fundum ingredi*, l. 3. D. de adcreſc. dom. *Ab Aucupe pantheram emere*, l. 11. §. vlt. D. de actionib. emp. *Aucupes ſerui*, l. 99. D. de legat. 3. l. 129. §. Labeo, D. ad L. Aquil. *Aucupibus reſcriptum*, l. 16. D. de ſeruit. præd. ruſtic. *ab Aucupio Reditus Agri*, l. 12. §. ſi quis eodem, D. de inſtr. vel inſtrum. *Aucupiorum Reditus*, l. 9. §. Aucupiorum, D. de vſufructu.

AVDACIA *Furoris*, l. 7. C. vnde vi, l. 3. de aquæductib. in C. Theod. Optat. Afer lib. 5. *O rabidam furoris audaciam.* Vigilius lib. 1. contra Eutychen: *Illud etiam ſolita furoris Audacia reprehendere ſolet. Eodem modo temeritatis Audaciam*, legimus in Epiſt. Conſtantij, apud eũdem auctorem. *Quantæ Audaciæ ac Temeritatis ſint Publicanorum factiones*, l. 1. D. de publican.

Audacior factus hac ſpe, l. 1. D. ſi is qui teſt. lib. *Audaciſſimus quiſque*, l. 1. §. ſed & ſi quis, D. de Carbon. edict.

Auſim dicere, l. 1. §. 1. D. de ſuis & legit. *Si Audeat dicere debitor*, l. 6. C. de ſeruo pign. da.

Audenter poſſis dicere, l. 29. §. videndum, D. de liber. & poſt: *non Audenter itaque dicitur*, l. 1. §. vlt. D. ſi quis hered. pet.

AVDIRE, Iudex, Præfectus vrbi, Præſes, dicitur qui cognoſcit. Sic *Audire Cauſam*, l. 26. D. de appellationib. *Crimina*, l. 6. D. de accuſationib. *Cuſtodias*, l. 18. §. vlt. D. de quæſtionib. l. 12. D. de publ. iud. & apud Sueton. in Domitia. cap. 17. *Ex Interdictis*, l. 1. §. ſi quis, ſeruum, D. de offic. præf. vr. *Propitiis Auribus Mulierem*, l. 33. D. de iure dot. *Querelas*, l. 12. §. vlt. D. de re milit. *Scelera*, Iuuenal. Sat. 13.

Audiri Cuſtodiæ pro Tribunali, vel de Plano, l. 18. §. vlt. D. de quæſtionib. *Rei*, l. 1. D. de furib. balnear. *Audita Cauſa*, l. 27. §. vlt. D. de liber. cau.

Audiri, vel *non Audiri debere*, ſeu *Audiendi eſſe*, vel *non*, qui aliquid Deſiderãt, Poſtulant, Offerunt, Volunt, dicũtur, ſi eorum iuſtum vel iniuſtum eſt deſiderium, ſi æqua vel iniqua poſtulatio. *Audiri debet*, l. 12. D. de vulg. & pup. l. 46. D. de procurator. l. 3. §. ſi quis minor. D. de minorib. *An Audiri debeat*, l. 11. §. quæ propter, D. ad L. Iul. de adulter. *Audiri eum oportere ſi velit*, l. 44. §. vlt. D. de fideic. libert. *Audiri poteſt Reus ſi ſatisdationem dare paratus ſit*, l. 7. §. 1. D. qui ſatis. cog.

Audiendi heredes ſi repetere velint, l. 34. D. de negot. geſt. *Audiendi eſſe qui actionem ſibi dari poſtulant*, l. 4. D. de Sc. Sylan. *Audiendus qui poſtulat ſuo nomine litem ſuſcipere*, l. 64. D. de procurator. *Audiendus eſt*, l. 123. D. de legat. 1. *Audiendi ſunt cum deſiderant*, l. 56. D. locati. *Hactenus erit Audiendus ſi*, l. 25. D. de procuratorib. *An Audienda eſſet dicendo*, l. 41. §. ſorore, D. de fideic. libert. Denique *Audiendus eſt, & Repellendus eſt*, opponuntur, l. 24. §. Scæuola, D. de minor.

Audiri non debet debitor, l. 6. C. de ſeruo pignor. da. *Non Audietur Reus ſemel delatus, ſi velit, &c.* l. 2. §. qui hoc, D. ad L. Iul. de adulter. *Nec Audiri debebit*, l. 78. §. ſi fundus, D. de iure dot. *Audiri non oportere ignauiam prætendentes*, l. 78. §. etiam, D. de legat. 2. *Non facile apud Iudicem Audietur*, l. 14. §. vlt. D. de ſeruo corrupt. *Nec Audiri debet ſi velit ſibi caueri*, l. 18. §. 1. D. de dam. inf. *Neque ſi poſtea ſuccurri ſibi velit Audiendum eum*, l. 18. §. ſi quis metu, D. de dam. infec. *Audiendus non eſt deſiderans*, l. 22. D. ad Leg. Falcid. *Nec Audiendus eſt debitor, ſi eligit*, l. 35. D. de pignerat. act.

Audiendus non eſt promiſſor ſi velit fidem conſtitutæ rei frangere, l. 25. D. de pecun. conſtit. *Non eſt Audiendus deſiderans Adiri hereditatẽ*, l. 83. D. de here. inſtit. *Audiendi non ſunt offerentes*, l. 16. D. de munerib. & honor. *Non eſt Audiendus ſeruus, ſi velit*, l. 25. D. de fideic. libert.

Audiens dicto, l. 30. D. de recept. l. 1. §. 1. D. ſi quis omiſſ. l. 21. §. 1. D. de act. rer. amot. l. 19. D. de ædilic. ed. l. 20. D. de oblig. & act.

Minus

Minus Audiens,l.vlt.D.de legit. tutor. id eſt,qui tardius exaudit.

Audiri Prætoriaſ ſtipulationes,id eſt,exaudiri,ſeu accipi,l.5.D.de verb.oblig. *Audito quod*, l. 9. D.quod met.cau.

AVDITORES,pro,Diſcipulis in l.2.§.poſt hos, & §§.ſeq.D.de orig.iur.l.1.§.ſed & apud,D. de aq.& aq.pluu.l.7.D.de dote prælег.l.12.§.in princ. ſed & inſtrumenti, D.de inſtruct. vel inſtrum.Seneca Controuerſ.2.lib.9.*Initio,contumeliæ cauſa,à deridentibus,Diſcipuli Latronis,Auditores vocabantur.Deinde in vſu verbum eſſe cœpit, & promiſcuè pene pro Diſcipulo Auditor.*

AVDITORIVM locus in quo cauſæ aguntur,l.1.D. an per al.cauſ.app.l.1.§.vlt. D.ne de ſtatu def.l.4.D. de libertat.cau.l.7. C. de poſtulando. ακροατήριον vocatur Act. Apoſt. cap. 2.

Auditorium Magiſtratuum,l.penult.D.de offic. adſeſſ.l.78.§.penult.D.de iure.dot. *Præfecti prætorio*,l.40.D.de reb. cred. Ambroſ. in Oratio. funebri de Obitu Fratris, *Quam incredibili admiratione in Auditorio Præfecturæ ſublimis emicuit*.Paulinus in vita Ambroſ. *In Auditorio Præfecti præt.ita ſplendidè cauſas perorabat. Auditorium Præfecti vrbis*,l.18.de appellat.in C.Theod.

Auditorium Principis,l.19.§.1.& §.ſeq.D.de minorib.l.22.D.ad Trebell.Hoc *Sacrum Conſiſtorium*, in recentioribus Imp. Conſtitutionib. l. vlt.§.in his,C.de temp. appell. l. 35. C. de appellat.*Auditorium Sacrum*,l.2.D.de pact.& tranſact.in C.Th.l.13.40.44.48.de appellat. in C.Th.l.3.4.& 5.de reparat. in eod. C. Cenſorin.de die Nat. cap.5. *Quam denique Vrbs Roma & Auditoria Sacra mirata ſunt.* Auſonius in gratiarum Actione. *Ne faſtigium Auditorij Sacri dictorum tuorum timidus interpres offendam*.Symmach. Epiſt. 17. lib. 8. *Prouinciali Actione decurſa quæ ad Sacri Auditorij Cognitorem neceſſaria prouocatione peruenit.*

Sed & *Auditorium Sacrum amplitudinis Præfectorianæ vel vrbanæ præfectorianæ*, dicit l. 67. de appellat.in C.Th. *Auditorium Procuratoris Afr.* l. 3. de appellationib. eod.C.

Auditorium Publicum,l.1.in fi.D.ne de ſtatu defunct.

Auditorium recipere, l.41. §. vlt.D. de recept. qui arbitr. *In Auditorium induci*,l.18.D.de min.

In Auditorio Dixi,l.78.§.pen.D.de iure dot.*Examinari*.l.18.D.de minor.*Quæretur*,l.4.C. de libert. cauſ.

Auditorium,pro Schola,l.vlt.D.de ſtudiis liberalib.in Cod.Theod.

AVEHENDI *Vini Tempus*,l.4.§.vlt.D. de peric.& commo.

AVILLI *Fundus*,l.17.D.de fundo dot.*Nummi*,l.3.§.ſi quis,D.de ſtatulib. *Poſſeſſio*,Paul. l.5. Sent.Tit.2.*Res*,l.16.D.de mor. cau. donat.l.82.D.de legat.1. *Termini*,l.1.D.de termino mo.

AVERTERE, amouere & intercipere ſignificat.Sic *Auertere Onus*.Tertull.lib.5.aduerſus Marc. Si *nullum omnino Onus Auertiſti vel Adulteraſti*.Vnde *Oneris Auerſi Actio* in l.31.D.locati. Sic *Auertere Mercem*, l. 7. §. penult. D. de tributor. Act. *Merces*, l. 3. §. ſed etſi quis, D. Stellionat. *Peculium*, l. 21. D. de pecul. *Pecuniam*, Cicer. in Diuinat. *Rem Frumentariam*, idem Cicer. Orat. 5. in Verrem. Eodémque genere. *Auertere hereditatem*, dixit Epiſt. 25.Familiar. Idem lib. 12. lib. 13. Epiſt. 29. *Deinde cùm ferè conſiſtat hereditas in iis rebus quas Auertit Oppia*.Seneca lib.2.de Tranquillitate animi, *Magno labore affectata hereditas Auerſa eſt.*

Auertere Curſum Fluminis,l.1.C.de alluui. *Flumen*, *Torrentem*, l. 2.§. Idem Labeo, D.de aqua & aquæ pluu.

Auerti Aqua,l.1.D.de aqua & aq.pluu.*Auerſa Sella*,l.1.§.origo,D.de poſtul.*Auerſa*,id eſt,ſubtracta,ſubrepta,l.1.§.præterea,D.ſi is qui teſt.

AVERSIONE venire dicitur, quod vniuerſaliter,vno pretio,ſeu,in ſemel dicto nō in ſingulas res,ſinguláve corpora certo pretio venit,vt Caius loquitur in l.35.§.in his,cum §. ſeq. D.de cont.empt. ſeu confuſè vniuerſis rebus venditis conſtituto pretio, vt in l. 36. D. de ædil. edic. Sic in l.4.§.1.D.de peric.& comm.rei venditæ.*Auerſione Vinum veniſſe*, accipe, cùm omne quantumcunque fuit,vno pretio veniit,non in ſingulas Amphoras vel Metretas certo pretio conſtituto.Sic in l.62.in fi.D.de contrah. empt. *Auerſione locatum Opus*, id eſt, vno pretio,non in ſingulas Operas,vt Iauolen.loquitur,l.51.§.vlt.D.loca.Vnde in l.36.D.eo.tit. *Auerſione locatum Opus*,ei opponitur,*quod ita cōductum eſt,vt in pedes mēſurâſq; præſtetur*.Et *Auerſione locata Inſula*,l.35.D.loca.id eſt,vno pretio tota,vt in l.58.eo.tit. Hæc etiam aduerſa facit Paul.in l.vlt.§.vlt.D.de Lege Rod.*Auerſione Nauem conductam*,& *Pro numero impoſitarum Amphorarum mercedem conſtitutam.* Eodem modo accipe & in l. 1. §. exercitorem, D. de exercitoria.Vetus Gloſſar.*Auerſio eſt,cuiuſque Operis certa determinatio,ſecundum quam quiuis pro mercede certa opus etiam determinatum ſuis impenſis ſuſcipit finiendum.*

AVFERRE,interdum eſt, alieni iuris Rem inuito ignorantéve eo qui eam habet, tenet, poſſidet, tollere, Sic *Auferre Furto Rem*,l.3.C.de furt.Et ita *Auferre Clam rem commodatam*,l.59.

D. eod tit. *Auferre Apes, vel Fauum*, l. 26. D. de furt. *Paruum Vini ex Dolio*, l. 21. D. eod. tit. *Pocula duo*, d. l. 21. §. ſed & ſi quis, *Ablatum Mancipium, per vim vel furtum*, l. 23. C. de rei vindicat. *Ablatæ Res per furtum*, l. 58. in prin. & §. vlt. D. de ædilic. edic.

Aliúdque eſt *Auferre*, aliud *Abducere*. *Auferri* namque dicũtur Res mobiles quæ anima carent. *Abduci*, Animales, l. 67. D. de fideiuſſ. l. 17. D. de euic. *Auferre* tamen *Aprum*, dixit Procul. in l. 55. D. de adquir. rer. do.

Interdum verò *Auferre Rem, Litis Æſtimationem, Hereditatem*, vel *Partem eius*, eſt conſequi, nanciſci, recuperare. Quod variis modis contingit: veluti, *Iudicio, per Actionem, per Bonorum poſſeſſionem, ex Teſtamento ab Inteſtato.*

Auferre Æſtimationem per Actionem, l. 85. D. de legat. 1. *Auferre per Iudicium*, l. 22. §. vlt. D. de euictionib. *Auferre Rem Agendo*, l. 12. in princ. & §. ſi ſimpliciter, D. qui potior. in pign. *Auferre duplum propter Furti Actionem*, l. 21. D. de hered. vel act. Et ita *Auferre Duplum*, accipe in l. vlt. D. ſi famil. furt. feciſſ. *Auferre Partes*, l. 76. D. de legat. 2. *Auferre ab vno ex heredibus litis æſtimationem*, l. 66. §. Eum qui, D. de legat. 2. *Auferre id quod contulit*, l. 55. D. pro ſoc. *Auferre pretium rei in dotem datæ Mulier*, l. 15. D. de iure dot. *Auferre pecuniam debitam Fiſcus*, l. 21. D. de iure fiſci. & *Auferre pecuniam Procurator*, id eſt pretium rei venditæ, l. 9. D. ſi pars heredit. *Abſtuliſſe pecunias ex mercibus*, l. 13. D. de oblig. & actionib. *Ablatum* dicitur *à Manumiſſo*, quod ab eo præſtitum eſt, l. 3. D. ſi famil. furt. feciſſe.

Auferri Pecunia debitori, in l. 12. D. ad L. Iul. pec. dicitur, quæ ab eo exacta eſt. Sic & *Iniuſta Appellatione pronuntiata fundum ablatum* proponit Scæuola in l. 57. §. vlt. D. de admin. & peric.

Denique *Auferri Res* dicitur quę euincitur, l. 38. §. hi qui ſunt, D. de verb. obl. l. 28. D. de contrah. empt. *Auferri fundus cognitione Prætoria*, l. 39. D. de euictionib. *Ablata re*, id eſt euicta, l. 17. D. de euictionib.

Auferre partem hereditatis Patronus per Bonorum poſſeſſionem contra Tabulas, l. 125. D. de legat. 1. l. 43. D. de condic. & dem. *Auferre emancipatus Quadrantem*, l. 1. §. ſi ex dodrante, D. de collat.

Auferri ſemis heredi per Bonorum poſſeſſionem, l. 35. D. de vulg. & pupill.

Ab inteſtato rem Auferre, l. 12. D. de iniuſt. rup. *Auferre legatum ex Teſtamento*, l. 44. D. de hered. pet. *Dominium*, l. 7. C. ad Sc. Velleia. l. 23. C. de iure dot. *Hereditatem*, l. 12. D. de his quæ vt indign. *Legata*, l. 30. D. de adim. legat. *Poſſeſſionem*, l. 44. D. de adquir. poſſeſſ. & l. 2. C. de inoff. teſt. *Quod plus relictum quam Lege cõceditur*, l. 43. D. de condic. & demonſt. *Teſtamenti factionem*, l. 43. D. de vulg.

Aufert Falcidia, l. 10. D. de dote præleg. §. 1. D. de ann. leg. & *Sententia*, l. 97. D. de diuerſ. Reg. *Aufert hereditatem cauſa*, l. 2. D. de condict. indeb.

Auferri Bona Damnatione & Sententia, id eſt *Adimi*, l. 3. C. ſi pendente appell. l. 21. D. de Lege Corn. de falſ. l. 3. *Beneficium*, l. 5. §. qui mortis, D. de his quæ vt ind. *Dignitas*, l. 9. D. de Senat. *Dominium*, l. 36. D. de noxalib. actionib. *Pars Bonorum*, l. 7. D. de iure Patron. *Poſſeſſio*, l. 12. D. de precar. *Poteſtas*, l. 11. D. ad L. Cornel. *Res*, l. 1. in fi. D. de Donationib.

Auferri hereditas heredi vt indigno, l. 2. D. de his quæ vt indign. *Succeſſio quaſi indigno*, l. 46. D. de iure fiſci. l. 8. §. meminiſſe, D. de inoff. teſt.

AVERTA in l. 12. C. de curſu pub. lib. 12. & l. 47. & l. 48. eod. Tit. in C. Theod. quid ſignificet, explicat Græcus interpres apud Budæum in Annotationib. ad l. Eos. D. ad L. Cornel. de falſ. Ἀβέρτα, ait ille, ἐστὶ τὸ ἐπωμάσχαλον ὅπερ ἐπιφέρονται κατὰ τοῦ νώτου: ἔστω καὶ αὐτὸ ἑξήκοντα λιτρῶν. καλοῦνται δὲ ἄβερτα ἐκ τοῦ ἀποστράφεσθαι. Vnde *Auertarius*, in l. 22. de curſu pub. in C. Theod.

AVFIDIVS *Namuſa*, Seruij Auditoribus adnumeratur, l. 2. §. hic cum, D. de orig. iur. ibidémque, reliquorum libros in centum quinquaginta ab eo digeſtos Pomponius refert.

Aufidius Seruium reſpondiſſe refert, l. 52. §. vlt. D. pro ſocio. *Apud Aufidium libro primo reſcriptum eſt*, l. 20. D. de op. vel elect. De eo quoq; accipienda ſunt verba hæc, *Namuſa Seruium reſpondiſſe ſcribit*, l. 40. §. dominus, D. de condic. & dem. Eodémque *Namuſæ* nomine citatur in l. 5. §. ſed interdum, D. commoda. l. 2. §. apud Namuſam, D. de aq. & aq. pl.

AVFIDIVS *Tuccæ* IC. è Seruij Auditorum numero in l. 2. §. hic cum, D. de orig. iur.

AVFVGERE *à Præceptore, Seruus*, l. 17. §. 1. D. de ædil. edic. *Aufugerunt Serui*. l. 36. §. vlt. D. de fur.

AVGERE *Æſtimationem*, l. 7. §. ſi maritus, D. de donat. int. *Reditus*, l. 5. §. vlt. D. de operib. publ. *Societatem*, l. 26. D. pro ſoc.

Augent Hereditatem Partus & Fœtus, l. 25. §. vlt. l. 27. D. de hered. petit.

AVGERI & *Minui*, opponuntur, l. 65. D. de legat. 2. *Augeri Crimen*, l. 6. §. 1. D. de re milit. *Hereditas, Fructibus*, l. 178. §. 1. D. de verbor. ſignif. l. 2. C. de pet. hered. *Legatum*, l. 35. D. de vulg. & pup. *Obligatio*, l. 8. D. de eo quod certo lo. *Vtilitas*, l. 23. §. vlt. D. de iudiciis.

Auctum Patrimonium, l.2.C.ne tut.vel curat. *Peculium*, l.65. D.de legat.2. *Pretium*, l. 12. C. de actionib.empti.

Aucta Hereditas & *Diminuta*, aduerſantur, l.22. D.qui & à quib. *Aucta Societas induſtria Socij*, l. 25. D.pro ſoc. *Auctis facultatibus*, l.11.§.auctis, D.de vacat. & excuſ.

AVGMENTVM & *Deminutio* opponuntur, l.8.D.de eden.l.20.§.Item non ſolum, D. de hered.petit.l.34.D.de oper.libert. *Ad Augmentum dare*, l.9.§.vlt.D.de adminiſtr.& peric.

Augmentum Dotis, l.31.§.vlt. D.ſol. matr. *Fœnoris vel Fructuum*, l.44.§.vlt.D.ad Sc. Trebell. *Fundi*, l.8.D.de legat.1. *Hereditatis*, l.26.D.de hered.petit. *Patrimonij*, l.10.C.arbitr.tut. *Augmentum*, pro adiectione pretij, in l.4.C.de fide inſtr.lib.10.

Augmenta Fœtuum & Partuum, l.3. D.de inſtr. vel inſtr. *Hereditatis*, l. 26. & l.40.D. de hered. pet. *Si qua hereditati acceſſerunt*, l.20.§.Item non ſolum, D.eod. tit.

AVGVRES Conſuli prohibet l. 5.C. de malefic.& Mathematic. Eorum etiam fit mentio, in l.4.& l.6.eo. tit.in C. Theod.

AVGVSTI cognomine qua ratione quáque de cauſa ornatus fuerit Octauius Cæſar, docent Sueton. in Auguſto cap.7. Ouidius lib.1. Faſtor. Dio lib.43. Pauſanias in Laconicis, ad quos lectorem reiicio. De Auguſto quædam attinguntur in l. 2.§. poſt hunc, & §. Et vt obiter, D. de orig. iur. & Inſtit.quib. non eſt permiſſ. de Codicill. *à Diuo Auguſto lata eſt lex Iulia, de adulteriis coercendis*, l.1. D.ad L.Iul. de adulter. *Lege ſub Auguſto datum Imperium Præfecto Ægypti*, l.1.D.de off. præf. Auguſt. *Auguſti beneficiis gratioſa Berytenſis Colonia*, l. 1. D. de cenſib. *Diuus Auguſtus incendiis per ſe conſuli maluit: ſeptémque cohortes Vigilum conſtituit*, l.1. 2.& 3.D. de off. præf. vigil.

Auguſti libri, quos de vita ſua conſcripſerat, citantur in l. 1. D. de cadauerib. punit. Eum enim vitam ſuam, 30.libris, Cantabrico tenus bello, nec vltra, expoſuiſſe, teſtatur Sueton. in eius vita, cap. 85. *Auguſtana Colonia*, l. 1. D. de cenſib. *Auguſta Maieſtas*, l. 4. C. de iure fiſci. & *Domus*, Rubr.de priuileg.dom.Aug.lib.11.C. *Fortuna*, l.vlt. C.de iudiciis.

AVGVSTA, appellatur Auguſti coniunx, l.31. D. de legib. l. 57. D. de legat. 2.l.6. in fin. D. de iure fiſci, l.7.C.qui teſtam. l. 3. C. vbi ſenator. l. vlt. C. de quadr. reſcript. *Auguſtarum, Plotinæ & Fauſtinæ* meminit l. 57. D. de legat. 2. & *Pulcheriæ*, l. vlt. C. de luſtrali collatione.

AVGVSTALIS *Præfectus*, Rubr. de off. præf. Auguſt. D. & C. & l. 11. C. de Aduocat. diuerſor. iudicior. id eſt Præfectus Ægypti, vt in l. 1. D. de off. præf. Auguſtal. l. 1. §. 1. D. de L. Corn. de falſ. qui & *Auguſtalis*, abſolutè appellatur, l. 57. & 59. C. de decurionib. lib. 10. Sic *Auguſtalis vir ſpectabilis*, l. 190. & 392. de Epiſc. Eccl. & cler. in Cod. Theod. *Auguſtales*, l. 4. de patrocin. vicor. l. 57. de appellationib. in eod. C. quorum Iudicium, *Auguſtalianum* vocatur in l. vlt. de patrocin. vicor. eod. C. & eorum poteſtas, munúſve, *Auguſtalitas*, in l. 11. de cenſitorib. peræquator. in eod. C. *Auguſtales Vicarij*, l. 2. C. de his qui per met. iudic.

AVIBVS *Legatis*, & Anſeres, & Gallinæ, & Phaſiani, & Auiaria debentur, l. 66. D. de legat. 3. *Aues, quæ in inſulis maritimis aluntur in Reditu ſunt*, l.11.D. de inſtr.vel inſtr.

AVLÆVM *Scenæ apparatus*, l. 15. §. Etſi veſtimentorum, D. de vſufructu, Donatus in Præfatio. Commentarior. in Terent. *Aulæa*, ait, *in Scæna ſternuntur: quod pictus ornatus erat, ex Attalica Regia, Romam vſque perlatus: pro quibus Siparia poſterior ætas accepit.* Ac planè Aulæa ab Aula Attali Regis Aſiæ, in qua primùm inuenta ſunt vela ingentia, nomen traxiſſe, Seruius in 3. Georg. tradit. Lucret. lib.2. *Sic vbi tolluntur feſtis Aulæa Theatris, ſurgere ſigna vides, &c.*

AVLVS CASCELIVS, Quinti Mucij Voloſij Auditor: qui Quæſtoria dignitate contentus, Conſulatum aſpernatus eſt, cum ei ab Auguſto offerretur. Is librum vnum Benedictorum ſcripſit. Auctor Pompon. in l. 2. §. Ex his Auditoribus. D. de orig. iur. Cuius loci indicio mendum quod Plinij codicibus tàm in Auditoris, quàm Præceptoris edendo nomine tenaciſſimè hæret, detegam. Apud eum enim lib. 8. cap. 11. ſcriptum inueni, *Apud nos Volcatium nobilem, qui Ceſellium, ius ciuile docuit Canis à graſſatore defendit*, quorum loco repone, *Volcatium nobilem qui Caſcelium ius ciuile docuit.* Illud addam Caſcelium hunc acerrimum publicæ libertatis adſertorem & vindicem fuiſſe, quo nomine debitis à Valerio Maximo laudibus adfectus fuerat, quibus librariorum iniuria fraudari eum non patiar, tantíque viri non minus virtutem quam nomen ab interitu & obliuione vindicabo. Elogium autem quo eum Valerius ornauerat, extat lib. 8. cap. 2. in hæc verba, *A. Ceſellius*, emenda, *Aulus Caſcelius vir Iuris ciuilis ſcientiæ clarus, quam periculoſe contumax? Nullius enim*

aut gratia aut auctoritate compelli potuit, vt de aliqua earum rerum quas Triumuiri dederant Formulam componeret: hoc animi iudicio victoriarum beneficia extra ordinem legum ponens. Idem cùm multa de temporibus Cæſaris liberius loqueretur, amicique ne id faceret, monerent: Duas res quæ hominibus amariſſimæ videntur, magnam ſibi licentiam præbere reſpondit, Senectutem & Orbitatem. Eius ſummam iuris peritiam commendauit Horatius in Arte poëtica. Ad eum enim pertinet quod ait, *Nec ſcit quantum Caſcelius Aulus,* ad quæ verba vetus Interpres, *Caſcelius,* ait, *iuriſperitus fuit, & ſapiens, vt Agellius teſtatur, qui libros Noctium Atticarum ſcripſit.* Caſcellius porrò littera l. geminata appellatur in l. 158. D. de verb. ſignif. & l. 1. §. item ſciendum, D. de aq. & aq. pl. l. 1. §. hoc interdictum, D. quod vi aut clam. l. 40. §. 1. D. de condic. & dem. l. 39. D. de vulg. & pup. l. 29. & l. 100. D. de legat. 3. l. 6. D. de dote præl. l. 4. & l. 26. §. vlt. D. de inſtr. vel inſtr. l. 10. D. de ſuppell. leg. l. 39. §. 1. D de auro arg.

AVLVS *Ofilius* in Seruij Sulpitij Auditoribus numeratur, l. 2. §. Hic cum, D. de orig. iur. & vt ibidem refertur, libros de iure plurimos ſcripſiſſe dicitur, veluti, de *Legibus Viceſimæ, de Iuriſdictione.* Idem Edictum Prætoris primus diligēter compoſuit. Præterea libros *Iuris Partiti* complures: quorum ſecundus & quintus citantur in l. 55. D. de legat. 3. Eiuſdem liber ſextusdecimus Actionum laudatur in l. 3. §. Poculenta, & §. ſiue autem, D. de penu. leg. Citatur & *Ofilius ad Atticum,* in l. 234. §. vlt. D. de verb. ſignif.

AVOCARE *pro Abducere.* Sic *Auocare Aquam,* l. 26. D. de damno inf. *Lapidem,* l. 6. D. de donationib. *Partem eius quod datum eſt,* l. 6. D. de probationib. *Partem hereditatis,* l. 17. D. de iniuſto rupt. *Poſſeſſionem,* l. 3. D. de actionib. emp. l. 63. D. de euictionib.

Auocari, ab Officio, l. 24. D. de iudiciis. *Ab Opere,* l. vlt. D. de nundinis. *à Signis,* l. 3. §. vlt. D. de teſtib. *Reipublicæ cauſa,* l. 75. D. de iudiciis.

Auocari Hereditas, l. vlt. D. de his qui in teſtam. delent. *Homo, Seruiana,* l. 36. D. de noxalib. *Milites à Signis,* l. 3. §. teſtes. D. de teſtib. *Poſſeſſio,* l. 15. D. de condict. indeb. *Pignora,* l. 6. C. de obligat. & actionib. *Res,* l. 20. D. de ſolutionib.

AVOLARE, & Reuolare, l. 6. §. pauonū, D. de adquir. rer. do. §. pauonum Inſtit. de diuiſ. rer.

AVRARIVS *Canon,* in l. 11. C. de excuſatio. muner. lib. 10. l. 13. C. de extraord. munerib. *Præſtatio fuit à mercatoribus & negotiatoribus conferri ſolita, quæ & Auraria penſitatio vocatur,* in l. 2. C. de fund. patrim. lib. 11. & *Auraria præſtatio* in l. vn. qui à præbitio. tiro. in C. Th. & *Auraria functio* in l. 13. & l. 19. D. de luſtrali collat. in C. Th. Nou. Th. & Val. de Negot. & apud Caſſiod. Epiſt. 26. lib. 2. Variar. *Præſtatio,* l. 19. de Annon. & Tribut. in C. Th. l. vn. qui à præbitio. tiro. l. 6. D. de conlat. donat. vel reb. in eod. C. *Aurariæ noſtræ Ratio,* l. 29. de ſuſcept. præpoſit. in C. Th Et *Auraria penſio* apud Caſſiodor. lib. 11. Variar. Epiſt. 30. Et *Aurum mercatoribus indictum,* in l. 6. de luſtrali collat. in C. Theod. & *Negotiatorum Collatio,* in l. vlt. de excuſatio. artific. in C. Th. Et hoc forte eſt *Aurum Negotiatorium,* apud Lampridium in Alexandro, à quo id Aurum Romæ remiſſum refert. *Aurarius,* Nou. Valent. de Epiſcop. iud. *Aurarius ſuſceptor,* qui aurum collatum recipit, l. 1. C. de apoch. public. *Aurea Pecunia,* l. 35. D. de pact. *Aurei Nummi,* l. 159. D. de verb. ſignif. l. 53. §. ſi quis de manu. D. de furtis.

AVREVS, in l. 2. D. in ius voc. vt cant. l. penult. D. de in ius voc. l. 32. D. de minorib. l. 7. D. de iuriſdictio. l. 8. §. vlt. cum l. ſeq. D. de inoff. teſt. l. 25. D. de Sc. Silania. l. vn. D. ad Leg. Iul. amb. & aliàs ſæpè. Sic & Græci abſolutè χρύσινον dicunt. Moſcopul. ἐν συλλογῇ Ἀττικῶν ὀνομάτων. τὸ δὲ χρύσινος μόνον ἀεὶ λέγεται, καὶ δηλοῖ νόμισμα ἐκ χρυσοῦ. *Aurei,* l. 37. §. 1. D. de pecul. *Aureum* autem & Solidum idem valere intelligimus ex collatione, l. 5. §. Prætor ait, D. de his qui deiecer. vel effud. cum §. item is cui, Inſtit. de oblig. quæ ex quaſi del. & ex l. 4. D. de man. teſt. cum l. 8. in fi. & l. 9. D. de inoff. teſtam. & l. 32. D. de minorib. & l. 2. C. de fideicom. Sed & quod Socrates, lib. 4. & 34. ὀγδοήκοντα χρυσίνους, octoginta Solidos vertit Caſſiodor. lib. 8. Hiſtor. Tripart. cap. 13. & lib. 12. cap. 2. Idem fecit in vertenda ad Calliopem Epiſtola quæ à Socrate lib. 7. cap. 25. refertur. Et *Aureos Solidos* dixit Apul. lib. 9. & 10. de Aſino aur. Vterque viginti quinque Denariis ſeu centum Seſtertios nummos valebat, vt Dio lib. 55. tradit. Quem Dionis locum Zonaras Tomo 2. referens, δύναται δὲ, ait, παρὰ ῥωμαίοις αἱ εἴκοσι καὶ πέντε δραχμαὶ χρυσοῦ νόμισμα ἕν, παρὰ δὲ τοῖς ἕλλησιν εἴκοσι δραχμῶν, ὡς δίων φησί, τὸ χρυσοῦν ἀλλάττεται νόμισμα.

Aurichalcum Vas, l. 45. D. de contrah. empt. Feſtus Pompeius: *Aurichalcum quidam putant ex ære & auro ſiue quod colorem habeat aureum. Orichalcum ſane dicitur quod in montuoſis locis inuenitur: Mons etenim Græcè* ὄρος *appellatur.* Vetus Horatij ineterpres in arte poëtica ad hæc verba, *Tibia non vt nunc, Orichalco vincta, Orichalcum,* ait, *dictum Æs Montanum quod in montibus*

colligitur

colligitur: vel Aurichalcum quaſi Aes Auri.

Aurifex qui ex Auro aliquid facit, l.2. de excuſat. artifi. in C. Th. & apud Iul. Firmic. lib. 3. Matheſ. cap. 4. *Aurificem anulos facere*, ait Cic. pro Fonteio, & Gaius in l.2. D. locati. *Aurifices Specierum*, & *Aurifices Solidorum*, in l.7. C. de Palatin. ſacr. largir. lib. 12. *Collegiũ Aurificum* in Antiq. Inſcriptionib.

Aurifici faciũdum Aurum datum: & Aurifici Aurum Teſtatorem dediſſe ita vt eo ea Auro aliquid ſibi faciat, mercedem præſtaturũ pro opera Aurifici. Item Aurum dediſſe, vt non tamen ex eo Auro fieret ſibi aliquod corpuſculum, ſed ex alio, proponit l.34. D. de Aur. Arg.

Aurifodinæ, l.1. D. quod cuiuſcunque vniuerſ. & l.13. §. inde, D. de vſufruct.

Auri Libras ſtipulatus, & *Auri Libra ventre*, l.34. D. de Auro Arg.

Auro facto quæ adnumerentur, docet Paul. in l.32. §.1. D. de Auro Arg.

Aurum Factum, eſt, ait Vlpian. ex quo Auro aliquid eſt effectum, velut vaſa Aurea, Emblemata, Signa, Aurum muliebre, & cætera quæ his rebus ſunt ſimilia: *Infecto* verò Auro legato, id debebitur quòd Teſtatoris ita factum eſt, vt eo quod ad rem comparatum eſt non poſſis vti ſine refectione: *Signatum* verò Aurum ſi legetur, videtur legatum quod eius aliqua forma eſt expreſſum, velut quæ Philippi ſunt, itémque Nomiſmata, & ſimilia, l.27. §. Cui legatum, D. de Auro Argent.

Aurum factum id videri Seruius exiſtimabat, quo cõmodè vti poſſumus, l.27. §. cui aurum, D. eod. Tit.

Sanè in Cõſtitutionibus principalibus variç Auri ſpecies memorantur, veluti, *Aurum Coctum*, l.1. de Auri ponder. in C. Theo. *Comparaticium*, l.3. de milit. veſte in eod. Cod. *Coronarium* Rubr. de Auro Coron. in Cod. Iuſtin. & Theodoſ. *Glebale*, l.2. C. de Prætor. & Honor. Præt. lib. 12. *Luſtrale*, l.11. & l.17. de luſtr. conlat. in eod. C. *Oblatitium*, l.5. Tit. 2. lib. 6. in eod. C. *Obrizum*, l. fi. C. de vet. num. pot. l. vn. de oblat. vot. *Sacrarum largitionum & priuatarum*, l.48. D. de curſu pub. in eo. Cod. *Publicum*, l. vn. de auct. pub. proſcr.

Auri certum pondus, l.19. D. de Auro Argent. & *Maſſa*, l.5. C. de ſuſceptorib. & arc. lib. 10.

AVRELIVS *Arcadius Chariſius*, *Magiſter Libellorum*, librum ſingularẽ *de Officio Præfecti Prætorio* ſcripſerat: item librum ſingularem *de Muneribus & Honoribus*: alium item librum ſingularem *de Teſtibus*: è quibus aliquod in Pandectas capita tranſlata ſunt. Is Herennium Modeſtinum citat in l. vlt. §. mixta, D. de munerib.

Vox iſta, AVT, interdum, diſiunctiuæ, interdum ſubdiſiunctiuæ orationis eſt, l.124. D. de verb. ſignif. De huius particulæ vi vide l.13. §. vtrum, D. de reb. dub. & l.53. D. de verb. ſignif. & l. penult. C. de verb. ſignific. his verbis TITIO MÆVIO VTRI HÆRES VOLET DATO. veluti duo rei credendi cõſtituuntur, l.6. D. de legat. lib. 2. Cùm ita ſtipulantur MIHI AVT TITIO DARI, Titij perſona in hoc adiecta intelligitur, vt ei ſolui poſſit, l.56. §. qui ſibi, D. de verb. ſignific.

AVTHENTICVM eſt quod vulgò Originale dicimus, l.2. D. de fide inſtr. l. vlt. D. teſt. quemadm. aper. & apud Paul. lib. 5. Sentent. tit. 14. & quod inde deſcribitur, *Exemplum*, vulgò Copia & Sumptum appellatur. Sic *Authenticæ* tabulæ in l.4. §. vlt. D. famil. erciſc. & *Authenticæ Rationes* in l.8. D. eod. tit. & *Authenticæ Probatoriæ*, l. penult. de diuerſ. Offic. lib. 12. C.

AVTOMATARIA, l.41. §. penult. D. de legat. lib. 1. interpretor mechanica arte ita conſtructa opera, vt ſuapte vi ſine cuiuſquã impulſione moueantur, vertantur, agitentur. Suet. in Claudio, *Si automaton, aut pegma, vel quid aliud parum ceſſiſſet.*

AVVNCVLVS eſt matris frater, l.5. D. vnde legit. l. vlt. § tertio, D. de gradib. & adfin. §. tertio Inſtit. de grad. cogn. Paul. lib. 4. Sentent. Tit. 11. Feſtus Pompeius, *Auunculus Matris meæ frater, traxit appellationem ab eo quod æque tertius à me, vt Auus eſt, ſed non eiuſdem iuris. Ideóque facta deminutio eſt: ſiue Auunculus appellatur, quod Aui locũ obtineat, & proximitate tueatur Sororis filiũ.* Auunculorum autem tres Gradus conſtituuntur, *Magnus* videlicet, *Maior*, *Maximus*.

Auunculus Magnus, eſt Auiæ Frater: mihíque is *Auunculus Magnus eſt*, qui Patri meo, vel Matri meæ eſt Auunculus, l.1. §. quarto, l. vlt. §. Auunculus Magnus, D. de gradib. & adfin. §. quarto inſtit. de gradib. cogn.

Auunculus Maior, Is eſt Proauiæ frater, Patris vel Matris Auunculus Magnus, l. vlt. §. quinto, D. de gradib. ſeu, Auiæ, tam Paternæ, quàm Maternæ Frater. Paul. lib. 4. Sentent. Tit. 11. Et ita L. Cæſar *Auuculus Maior* Octauij appellatur à Velleio Patercul. lib. 2. propterea quòd Nepos eſſet Iuliç Sororis Iulij Cæſaris. Paulus ex Feſto *Maiorẽ Auunculũ* interpretatur Aui & Auiç auunculum. Perſius Satyr. 6. *Maior Auunculus exit.* Vbi Cornutus. *Maior autem Auunculus, Auiæ Frater.* Sueton. in Octauio cap. 7. *Alterum Teſtamẽto Maioris Auunculi.* Idem in Claud. cap. 3. *Nam & Auunculus Maior Auguſtus.* Inuenitur & hoc verbũ apud Sex. Aurel. Vict. in Tb.

Auunculus verò *Maximus*,eſt Abauiæ frater: Patris vel Matris Auũculus Maior,d.l.vlt.qui & Abauunculus,l.3.D.de gradib.

A V V S, eſt Patris vel Matris Frater.Item *Auia*,ſimiliter tam Paterna,quàm Materna, l.vlt. §.ſecundò,D.de gradib.& adſinib.Feſtus Pompeius,*Auus Patris Matriſque pater: dictus à Græco vocabulo quod eſt apud eos πάππος, mutatis quibuſdam litteris. Alij volunt quod ex ea voce appelletur, quod apud eoſdem Græcos τὰξ appellatur,ſignificatque magnum:cum veluti Magnus pater ſit Auus. Alij putant Auum dictum eſſe,quia ad duos attineat quaſi addunm: vel quia ad Patrem ſit additus.*

Auus Paternus,l.5.§.1.D.de adgnoſc.& alend.lib. *Maternus*,l.45.D.ſoluto matrimon.l.13.§. Diui,D.de excuſat.l.5.§.Item Diuus,D.de agnoſc.& alend.

AVITVS *Contractus*,l.12.D.de adquir.vel omitt.*Seruus*,l.20.§.vlt.D.de ſtipul.ſeru.

Auiti Liberti,l.10.§.vlt.l.11.l.21.& l.47.§.Paulus,D.de bon. libert. l.17. D. de iure patron. *Lares*,apud Valer.Max.lib.7.cap.7.

Auita Affectio,l.67.§.1.D.de ritu nuptiar.*Conuentio*,l.45.D.ſolut.matrim. *Lex*,l.vn. de honorar. codicill.in C.Th.no.*Succeſſio*,l.7.C.deagro deſer.lib.11.

Auitæ Res,l.30.§.vlt.D.de except.rei iud.*Sedes*,apud Tibull.Eleg.1. lib. 1. Auitæ opes apud Tacit.lib.xiij.D.Hieronym Epiſt.ad Demetriadem.*Nunc Auitas venundare dicitur poſſeßiones.* Sic enim ille locus emendãdus eſt.*Auitæ diuitiæ*,Ouid.de Põt.*Auita Bona*,l.vlt.D.ad Sc.Treb. & in Formula interdictionis Bonorum,apud Paul.lib.3.Sent.Tit.4. vbi *Bona paterna Auitáque* coniunguntur,vt & apud Cic.Oratione 2.in Verr.*Patrimonia Paterna atque Auita.* Quintil. Declamatione 26.*Exui Patrimoniis Paternis atque Auitis.* *Auita Sepulchra*,l.28.D.de rei vindic.

AVXILIVM *Ætatis*, l.vlt.D.de ſucceſſor.edic.l.11.D.de inſtitoria, l.2.C. de in integr.reſtit. *Auxilio Ætatis reſtitutionem impetrare*,l.vlt.C.ſi vnus ex plurib.*Auxilio Ætatis defendi*, l.51.§. cum interd.D.de fideiuſſorib.

Auxiliũ Appellationis,l.vlt.§.iuſſus,D.de appellationib.l.8.§.ſi ignorantes,D.mandati,C.de appellat.l.1.C.de his qui per met.l.4.C.de munerib.patrimon.

Auxilium Conſtitutionum,l.26.D.de fideicom.libert. *Diuiſionis*,l.10.§.1.D.de fideiuſſ. *Exceptionis*,l.94.§.vlt.& l.95.§.1.D.de ſolutionib. l.9.D.de adqui.rer.dom.l.15.C.ad Sc.Velleia. l.3.C.de bon.auct.iud. *In integrum Reſtitutionis*,l.1.C.ſi aduerſ.delic.l.1.C.de his qui veniam. l.3.C.ſi minor ſe maior.l.6.C.quibus nõ obiicit.l.2.D.ne de ſtatu defunct.l.26.§.item inquit. D.ex quib.cauſ.maior.l.36.l.37.& l.39.§.vlt. D.de minorib.l.1.D.de his quę vt indig.l.95.§. quod vulgò,D.de ſolutionib.l.52.§.1.D.de fideiuſſ.l.39.§.ab eo, D. de adminiſtr. & peric.l. vlt.C.ſi aduerſ.vſucap.l.1.C.de tranſactionib.l.3.& l.vlt.C.ſi aduerſ.vend.l.vlt.C.ſi aduerſ. donat.l.1.C.de reſt.milit.*Iuris*,l.2.C.de vſur. & fructib.legat. *Prætoris*, l.67. D. de procurat. l.4.§.vlt.D.quibus ad libert.*Prætoriæ iuriſdictionis*,l.67.§.ſed & is,D.de ritu nupt. *Prouocandi*, l.1.D.à quib.appell.l.1.D.qui & à quib.*Prouocationis*,l.15. C.de excuſ.tutor.l.8.C.de ſentent. & interloc.l.10.C.de appellationib.l.2.& l.9.C.quando prouocare.*Senatuſconſulti*,l.7.§.1.D. de Sc.Maced.l.26.D.ad Sc.Velleian.l.12.D.de minorib. l.3.D. de fideiuſſor. l.vlt. C.famil. erciſc.l.2.l.4. l.6. l. 7.D. ad Sc. Maced.

Auxilium Deſiderare,l.50.D.de manum.teſt.l.3.C.de tut.vel curat.qui ſatiſd.*Impertiri*,l.2.C. de inoff.donat.*Implorare*,l.52.§.1.D.de fideiuſſorib.*Habere*,l.26.D.de fideic.libert. *Munit*,l.3. C.de bon.auct.iud.*Omittere*,l.8.§.ſi ignorantes,D.mandati.

Auxilium tribuendum eſt,l.2.D.de ſtatu hom.l.26.§. .D.de fideic.libert.*Tribuitur Exceptionibus*,l.10.C.de exception.*Auxilium fert Prætor*, l.63.D.de rei vind.*Auxilium* autem *ferre*, quod ad Sc. Silanianum attinet, quid ſit exponit l.1.§.excuſantur,D.de Sc.Silan.

Auxilio Reſtitutionis iuuari,l.30.§.ab eo.D.de adminiſtr.& peric.l.6. C.quib. non obiicit, l.1. C.de fideiuſſor.*Vti*,l.11.D.de inſtitor.l.26.D.ad Sc.Velleia.

Auxilium Ordinarium,& Extraordinarium, Vide ſuis locis.

Auxilia appellabantur ex fœderatis,amiciſque populis,in exercitu conſcriptæ Cohortes, l.9.§.exercitum,D.de his qui not.inf.vt & apud Suet.in Tiber.cap.16.Tacit.lib.5.& Liuium perſæpe.Feſtus Pompeius,*Auxiliares dicuntur in Bello,Socij Romanorum,exterarum nationum: dicti ex Græco vocabulo αὔξησις, quod nos dicimus rerum creſcentium auctionem.*

LIBRI PRIMI FINIS.

DE VER-

DE VERBORVM QVAE AD IVS PERTINENT SIGNIFICATIONE,

LIBER II.

BABYLONICORVM quæ Equis inſternebantur, & *Babylonicarum Pellium*, fit mentio in l. 25. §. 1. D. de auro arg. leg. l. vlt. D. de publican. Feſtus in voce *Solla*. *Et Solaris vocantur Babylonica, quibus eadem inſternuntur*. Plaut. in Sticho, *Cùm Babylonica periſtromata, conſutáque Tapetia aduexit*. Ariſtid. in Encom. Vrb. Rom. Ἐσθῆτας δὲ αὖ Βαβυλονίους, καὶ τοὺς ἐκ τῆς ἐπ᾽ ἐκεῖνα βαρβάρου κόσμους. Hieronym. Epiſt. ad Lætam. de inſtitutio. fil. *Babylonicæ Pellis vermiculata pictura*. Silius Italic. lib. XIIII.

—————— Fuluo certaret vt auro,
Veſtis, ſpirantes referens ſub tegmine vultus
Quæ radio cælat Babylon.

Martialis lib. 14. Epigr. ſub Titulo. *Cubicularia polymita*.

Hæc tibi Memphitis tellus dat munera: Victa eſt
Pectine Niliaco iam Babylonis acus.

Idem lib. VIII.

Non ego prætulerim Babylonica picta ſuperbè
Texta Semiramia quæ variantur acu.

Et ita βαβυλώνια ὑφάσματα accipienda cenſeo apud Dio. Chryſoſt. Oratio. περὶ πλούτου. Vetus Gloſſar. *Babulonicum*, ψιλὴ πολύμιτος. Nam, vt Plin. lib. VIII. cap. XLVIII. docet, colores diuerſos picturæ inſerere Babylon inſtituit. Apul. lib. 1. Floridor. *Habebat cinctum Balteum quod genus pictura Babylonica miris coloribus variegatum.* Ruffinus Ioſephi Interpres lib. 7. Bell. Iudaic. cap. 24. *Et aliâs quidem veſtes ex rariſſimis generibus Purpuræ portare, alias diligentiſſima pictura variatas arte Babylonia.*

BACCHARI *circa fana*, l. 1. §. apud, D. de Ædilic. edict. *Bacchata mulier ſeruili Amore*, §. vlt. Inſtit. de ſucceſſ. ſublat.

BAIVLARE *ſuo corpore*, l. 235. D. de verb. ſignif. Feſtus Pomp. *Baiulos dicebant Antiquis, quos nunc dicimus Operarios. Vnde adhuc Baiulari dicitur.* Vet. Gloſſ. *Beolat*, Βαστάζει. Emēda *Baiulat*.

BALANI, l. 167. D. de verb. ſignif. vbi à Nucleis ſeparantur, vt & in l. 55. D. de legat. 3. Balanos autem in Phœnice Syriáque Palmæ fructus populari nomine appellari, Plinius lib. 13. cap. 4. tradit.

BALLISTRARII in l. vlt. D. de iure immunit. & βαλλιστραρίων τάγμα in Nouell. 85. Ad exemplum autem ſcripturæ Pandectarum, in Vet. Gloſſario, *Balliſtra* ſcriptum eſt, & vertitur, σφενδόνη, μάγγανον.

BALLVCA in l. 1. & l. 2. C. de metallar. lib. 11. in qua addita ſunt à Triboniano verba hæc, quæ Græcè χρύσαμμος, vel, vt alij legunt, χρήσιμος dicitur: quemadmodum patet ex l. 3. eod. tit. C. Theod.

BALNEA & *Balneas*, vt cæteri Latini auctores, ita & Iuriſconſulti promiſcuè dicunt, l. 50. D. ad Leg. Aquil. l. 35. §. vlt. & l. 91. §. penult. D. de leg. 3. l. 17. in fi. D. de inſtr. vel inſtr. l. 30. §. Ædilis, D. loca. Paul. lib. 5. Sent. Titul. 3. Aliorum auctorum exempla Nonius, & Flauius Soſipat. lib. 1. ſuppeditant. In Pand. Flor. ferē ſemper *Balineum* ſcribitur,

l. 3. in fi. D.de off.præf. vig. l.17. in fi. D. de vſufr. l.14. D.de impenſ. in res dot. l. 58.in fi. D. loca.l. vlt. §.1. D.de auro argen.l.12.D. quib. mod. vſusfr. amitt. l. 5.§. vlt. D. Commoda. Dixi, ferè, propter l. 9. D. qui potior. in pign. ha. & l. 55. §. lignis, de legat.lib.3. A Græcis *Thermæ* appellantur, l. 1. §. 1. D.de munerib.& honorib. l.5.& 6. C.de aquæ duct. lib. 11. Dicuntur & *Balnearia*, l. 13. D. de ſeruit. vrb. præd: & apud Senecam lib. 3. Natur. Quæſtio. Idem in lib.de Tranquill. vitæ, *Iam inter Balnearia*, ait, *& Thermas, Bibliotheca quoque, vt neceſſarium domus ornamentum expolitur.*

Balnea autem vel *Publica* erant, l. 2.§.ſi quid in mari, D. ne quid in loco publ. l. 13. §. penult. de iniur. vel *priuata*, l.17. in fi.D.de vſufruc. cum aliis ſ. citatis. Interdum etiam à priuatis hominibus publicè præbebantur, d.l.35.§.vlt.D.de legat.3.

Balneæ priuatæ, l.1.ne Comitib.& Tribun.in C.Theod. *Balnea extruere*, l.50.D.ad L. Aquil.

Porrò *Balneorum* partes, formámque, Vitruu. lib. 5. cap. 10. ita deſcribit, *Aëna ſupra Hypocauſtum tria ſunt componenda: Vnum, Caldarium: alterum, Tepidarium : Tertium, Frigidarium : & ita collocanda, vti ex Tepidario in Caldarium quantum aquæ calidæ exierit, influat: de Frigidario ad Tepidarium ad eundem modum.* Idem ſubiicit, *Laconicum, Sudationéſque, Tepidario coniungendas.* Plinius apertius ſingula lib.5.Epiſt.ad Apollinar. exponit. Cuius rei & ex libris noſtris probatio peti poteſt. *Tepidarij* quidem certè meminit, l. 19. D. de ſeruit. vrb. *Hypocauſti* verò & *Sphæriſterij* (quod Balneis adiungi ſolitum, Plinius quoque Epiſtola iam allegata indicat) meminit l.16.D.Manda. & *Diætarum Hypocauſtarum*, l.55.§. lignis, D.de legat. 3. *Fornacis* ac *Fiſtularum*, l. 58.§.vlt.D. loca. & *Tubulorum*, l. 13.D.de ſeruit.vrb.Ex Hypocauſto autem per Tubulos, Cuniculóſque & Fornaces vapor trahebatur: Inde *Balnearij Vapores*, in l.3.§. hoc interdictum,D.de riuis,& in l.8. §. vlt. D. ſi ſeru. vind. De *Tubulis* & *Fornacibus* Balneorum mentio habetur in l.13.D.de ſeruit.vrb.præd.& l.58. in fi. D. loca.

Balneator, qui Balnea præbet, l. 4.§.ait Prętor, D.de his qui not. infam. l. 30. §. ædilis, D. Locati. Vetus Gloſſ. *Balneator*, Βαλανεὺς. *Balneator* etiam *Seruus*, qui Balnei vſibus deſeruit, l.17. in fi. D. de inſtr. vel inſtr.l.15.§.1.D.de vſufr.

BALNEARII *Fures*, Rubr.de Furib.Balnear. D. & in Lege Dei, Tit.7. & apud Catull. in Epigr.cui initium eſt, O fur optime, & Tertullian.in lib.de Idololat. Quos idem auctor. in lib.de fuga in perſecutio.ad fi. *Fures Balnearum* vocat. Hos cur cæteris Furibus acerbius veteres plecterent, exponit Ariſtot. in Problemat. *Balnearium Furtum*, l. vlt.D.de furib. baln. quod in Balneo admiſſum eſt. *Balneare Argentum*, l.32.§.Titia, & l. vlt.§.vxori, D.de aur.arg. quo mulier in Balneo vti conſueuit. *Balnearium Inſtrumentum*, l. 17.§.vlt.D.de inſtr.& inſtr.

BAPHIA officinæ ſunt infectorum, qui veſtibus murice & cocco tingendis operam dabant l.2.& l.penult.C.de murilegul.lib.11.l.vlt.C.de veſtib.olober. lib.11.quæ excerpta eſt ex l. vlt.De murilegul.C.Th.Huiuſmodi multa Baphia & in Orientis & in Occidentis partibus Imperatores habebant: quæ ſub diſpoſitione Comitum ſacrarum largitionum in Notitia imperij Rom.ponuntur. Ac de Baphiis Phœnices, videndus eſt Strab. lib. 16. Pręponebantur autem Baphiis procuratores, vt eadem Notitia oſtendit. Lamprid. in Alexandr. *Ita vt Alexandrina purpura hodiéque dicatur, quæ vulgò Probiana dicitur : idcirco quòd Aurelius Probus Baphiis præpoſitus, id genus Muricis reperiſſet.*

BARBAROS in Impp. Conſtitutionibus accipimus, quicumque Rom. Imperio non parebant, l.26.C.de epiſc.& cler.l.2.C.quæ res vendi non poſſ.l.2.C.quæ res export. nõ poſſ. Sic & in l.6.§.vlt.D.de bon.damnat. interpretor. Inde *Barbaricum*, pro Barbarorum ſolo, l.2.C.de commer.l.1.C.quæ res export.l.vlt.C.de eunuch. Ammian. Marcell. lib.18. *Viſus in Barbarico miles per Hortarij regna tranſibat intactus.* Eutrop.lib.9.de Deciis patre & filio, *Vterque*, ait, *in Barbarico interfecti ſunt.* Idem lib.7. *Albis in Barbarico longè vltra Rhenum eſt.*

BARBARICARII vel BRANBARICARII vocabantur, qui argento, vel auro, vel ære, caſſidas & bucculas tegebant, & deaurabant, vt apparet ex l.1.de fabricenſib.in C.Th.Sic accipe in l.1.de excuſ.artif.lib.10.C.l.7.C.de palat.ſacr.larg.lib.11.quo loco de Comite ſacrarum largitionum in partibus Occidentis agit. In Vetuſtis Gloſſis manuſcriptis Noui & Veteris Teſtamenti inueni ſcriptum, *Barbarica opera de auro.* & aliâs, *Barbarica opera ſubtiliter ornata.* Illud non ſilebo in duobus poſtremorum Codicis librorum locis corruptum hoc Barbaricariorum nomen eſſe: nimirũ in l.1.de prępoſit.agent.in reb.lib.12.& in l.1.de priuilegiis ſcholar.æquè lib.12.C.Similiter in Notitia, qua parte de officio Magiſtri Officiorum per Orientem agitur, *Barbariorum*, meo quidem iudicio, pro *Barbaricariorum* perperam legitur.

BASES *collocandorum Vaſorum cauſa paratæ*, l. 100. §. cui Corinthia, D. de legat.3. *Baſibus ſtructilibus adfixæ Statuæ*, l.245. D. de verb. ſignif.

BASILICA

BASILICA in l.83.§.ſacram,& l.137.§.cum quis,D.de verb.oblig.in §. vlt.Inſtit.de cõtr.empt.Primam Romæ Baſilicam Cato extruxit,vt Auctor lib.de vir.illuſtr.cap.47. teſtatur, quæ *Porcia* appellata eſt.Aliã Iulius Cæſar,quę *Iulia* dicta,cuius apud Plin.lib.5. Epiſt. vlt. & Suet.in Calig.& in Inſcript. antiq.extat mentio.*Opimiæ* etiam *Baſilicæ* Varro lib 4.de lingua Lat.meminit.Fuēre & alię Romæ Baſilicæ,vt ex Victore,aliiſque conſtat:quas quòd à propoſito longius hic ſermo recedat,non enumero. Statius Papin.lib.1. Syluar. *Regiam* vertit, hoc verſu:*Illic Belligeri ſublimis Regia Pauli*.*Baſilica Thermarum*,l.3. de Pactis in C. Th. Sed & in l.32.§.Idem cum, D.de Auro,Argen. *In Baſilica Argentum muliebre* fuiſſe refertur,*quod negotiandi cauſa venale proponeretur.*

BASTAGA onus iumentis portandarum rerum fiſcalium ſignificat,l.8.C.de cohortalibus, lib.12.& in Leonis Imp.libro de Bellico apparatu,non ſemel.Vnde *Baſtagarij*,quibus id oneris incumbit,l.4.& l.8.C.de murilegul.lib.11.& l.4.& l.11.eo.Tit.in C.Th.

Baſtagam autem *Priuatam* ſub diſpoſitione Comitis largitionum priuatarum diuinæ domus:Præpoſitos vero Baſtagarum ſub diſpoſitione Comitis ſacrarum largitionum Notitia collocat.

BELLE, id eſt eleganter.Sic *Bellè Definit*,l.5.§.& Bellè,D.de oper.nou.nunt. *Dictum*,l.3.§.Ariſto.D.de Riuis.*Quæri poteſt*,l.2.§.vlt.D.de ſuis,& legit.l.4. §.vlt.D.quib.mod.pig.*Tractari belle poteſt*,l.2.Tractari,D.ad Sc.Tertyll.*Non Bellè dicetur*,l.4.D.de vſu & habit.

Belliſſimè putabant,l.20.D.de fideic.liber. *Quæritur*, l.1.§.belliſſimè,D.vt legator.no.cau.l.7.§.Belliſſimè,D.quod vi aut clam.*Scribit*,l.1.§.quia autem,D.quod legator.

BELLO *Perire*,l.9.§.cum bello,D.de reb.dub.*Bello Amiſſi*,l.18.D.de excuſat.*In Bello Amiſſum dicitur quod propter Belli cauſam amittitur*,l.1.§.1.D.de incend.ruina.

Belli Alea,l.vn.de luſor.D.anu.in C.Theod.

BENE *Collocare Pecuniam*,id eſt Tuto,ſeu bonis Nominib.l.13.D.de adminiſtr.& peric.Et ita *Bene Collocatæ Pecuniæ*,l.33.D.de vſur.Similique modo *Bene credere*,l.12.§.hoc amplius, D.mandati,id eſt,abſque vllo periculo,& damni metu.Huic contrarium eſt *Malè credere*, apud Plautum.Pœnul. Act.3.Sc.2. *Bene Emere*,l.38.D.de legat.3.& apud Martial.Epigr.10.lib.8. *Bene eſt*,id eſt, Bene res habet,l.15.§.in venditione,D.de re iud.*Bene Iudicatum*, l.38. D.de minorib. *Bene & ex fide adminiſtrare*,l.67.§.vlt.D.de ritu nupt.

BENEFICIVM pro priuilegio alicui indulto,l.43.& l.152.D.de diuerſ.reg.iur.l.38. D.ex quib.cauſ.maior,l.21.D.de teſtam.milit.

Beneficium Imperatoris,quod à diuina eius indulgentia proficiſcitur, l.3. D. de conſtit. principum. *Beneficio Auguſti gratioſa colonia*,l.1.D.de cenſib.*Beneficium Principis*,l.43.D. de vulg. & pupill. l.vlt.D.de adoptionib.l.98.D.de adqu.vel omitt.veluti,*Beneficium D.Traiani*,l.13.§.Item,l.15.§.Senatus,l.42.§.1.& l.49.D.de iur.fiſc.*Diuus Adrianus cuidam ſpeciali Beneficio præſtitit*,§.ſciendum.Inſtit.de hered.qualitate.

Beneficium quibuſdam datum Plebis iniuria eſt,l.9.de luſtrali conlat.in C.Theod.

Beneficio Principis adeptus Procurationem, l.11.§.ex facto, D.de minorib. *Pœna liberatus*, l.8. §. vlt.D.de pœnis.

Beneficium Imperiale,l.5.de denuntiat.vel edit.in C.Th.*Principale*,Vlpian.Tit.3.Regular.l.5.de conlat.donatar.l.vn. de his qui veniam ætat.in C.Th.

Beneficium Ætatis,l.6.D.de in integ.reſtit.l.7.§.nõ ſolùm,l.42. D. de minorib.l.45.§.vlt.D.de iur.fiſci,l.26.D.de liberat.leg.l.1.C.ſi aduerſ.rem iudic.l.vlt. C.ſi minor ſe maior . l. 29.§.1.D.de minorib.l.1.C.de filiofa.*Anulorũ*,l.42.D.ad L. Iul. de adult.l.1. & l.2. D. de iur. aur. anul. *Ceſſionis*,l.1.C.qui bon.ced.*Emancipationis*.l.1.D.ſi à parente,l.7.D. vt legator. *Libertatis*,l.33.D.de pœnis,l.1.D.de bon.libert.l.67. D. de legat.2.*Militiæ filiofamilias cõceſſum*,l.vlt.D.ad Sc.Tertyll.*Militare*,l.3.& l.10.D.de Teſtam.milit.*Religionis*,l.18.D.de procur.

Beneficium Edicti,l.vlt.D.quod quiſque iur.l.vlt. D. de ſucceſſor.edic.*Iuris Prætorij*,l.3.C.de legitim.heredib.*Prætoris*,l.15.§.ſi tamen,D.de damn.infec.l.11.D.de Carb.edic.*Prætorum*, l.1.D.de Carbon.edic.l.13.§.vlt.D.de oper.nou.nunc.

Beneficium Conſtitutionum Principalium,l.18.D.de ſtipulat.ſer.l.2.C.de donation. cauſ. mort. *Legis*,l.21.D.de legat.præſt. *Legum*,l.6.D.de in integr.reſtit. *Legis Corneliæ*,l.8.C. de legitim.heredib.l.63.§.ſi cum,D.ad Sc.Trebell. *Legis Iuliæ de maritandis ordinibus*, l. 48. §.1. D. de rit. nupt.*Legis Iuliæ de ceſſione Bonorum*,l.4.C. qui bon.ced. *Orationis*,l.31.§.quod ait,D.de donat.inter vir.l.2.C.de curat.fur. *Senatuſconſulti*,l. 9.l. 10. l. 12. &l.24.§.1. D. ad Senat. Velleian.l.38.D.de iur.fiſc.l.2.C.de calumniato.Paul.lib.3.Sent.Tit.12.

Beneficium etiam commodum & emolumẽtum ſignificat. Sic *Beneficium Bonorum Poſſeſſionis*,l.4.in fi.& l.10.§.vlt.D.de bon.poſſ.contr.tab.l.6.D.de Bon. poſſ.l.8. D. de collat.Bonor.l.1.§.vlt.D.de ſucceſſor.edict.l.6.§.1.& l.4. §. vlt.D.de Bonor.poſſeſſ.contr.tab. quod & *Commodum* dicitur in l.5.D.de Bonorum poſſeſſion. contr.tab.

Beneficium Legis Falcidiæ, l.13. l. 18. l. 22. l.47.§.vlt.l.58.l.59.l.77.l.89.l.90.& l.94. D. ad L. Falcid.l.8.& l.10.C.eod.Tit.l.9.§.ſi quis,D.de iur.& fact.ignor.l.18.§.vlt.D.ſi quis om.l.5.§. qui mortis,l.13.& l.15.D.de his quę vt indign.l.16.§.idem,D.ad Sc.Treb.l.9. C.de oper.lib. *Beneficium Quartæ*,l.63.§.ſi cum,D.ad Sc.Trebell.

Beneficio adfici hominem,hominis intereſt,l.7.D.de ſeruit.export. *Beneficium tribuere*,l.17.§.ſicut D.commoda.*Beneficij ac nudæ voluntatis fuerat*.Ibidem.

Beneficium,non pro merito,& benefacto, ſed ſimpliciter pro facto,occaſione, imò etiam delicto.Sic *Res Abeſſe Beneficio furis*,dicitur in l.46.D. de furt. & *Damnum alicuius Beneficio contigiſſe*,in l.40.§.1.D.de damn.infect.id eſt,vt vulgò loquimur,per eius medium.Sic *Maximis Beneficiis Patronum ſuum liberti adſecuti*, qui malè de eo meriti ſunt dicuntur, l. 27. C. de inoff. teſta.

Beneficio alterius pars acceſſiſſe, dicitur in l.7.in fi. D. communi diuid. quæ propter alteram acceſſit. *Beneficio Pacti admitti ad petitionem*, id eſt, ratione, ſeu occaſione, l.55. D. de pactis. *Beneficio aliorum Admiſſi*,l.10.§.vlt. D.de Bonor.poſſeſſ.cont.tab.

Beneficio alicuius Legis Pecuniã debere deſinere,l.50.D.de act.em.*Beneficio fratris cõſequi*,l.20.D. de Bon.poſſeſſ.contr.tab.*Beneficio Liberorum,vel Ætatis excuſare*,l.1.§.item cum, D.quæ ſent. ſine appell.

Beneficiarij,l.5.& l.7.de cohort.princip.in Cod.Th.*Beneficiarij*,vt ait Feſtus,dicebantur *Milites qui vacabant muneris beneficio*:quales ſunt qui enumerantur in l.vlt.D.de iure immunit.

Benevolentia pro humanitate & benignitate.Sic *Beneuolentiæ* eſt,l.62.D.de hered.inſt. *Beneuolentiam ſuam interponere*,l.52.D.de adquir.vel omitt. *Contra Beneuolentiam introducebant*, §.optionis, Inſtit.de legat.

Benigna interpretatione,l.16.D.de donationib. l.1. C. de neceſſ.ſeru.*Dicendum*, l. 112. D. de condic.& dem. *Poteſt defendi*,l.9.D.de pact.dotal.*Reſpondetur*,l.2.D.de liber. §. poſt. *Benigni Iuris interpretatione*,l.3.C.de donat.quæ ſub mo.

Benigna interpretatio voluntatis,l.12.D.de aliment.& cibar.*Benigna eſt Opinio dicentium*, l.4. §. ſiue autem, D.de manumiſſionib.*Benigna ratione receptum*,l.70.§.cùm alium,D.de legat.1.

Benignior eſt Prætor,l.1.§.ſi filium,D.de vent.in poſſeſſ.mit.*Benignior Interpretatio*,l.192.D.de diuerſ.Regul.*Quæ Sententia Benignior eſt*,l.14.§.1.D.de vſu & habit.l.4. D.mandati. *Benignior eſt diuerſa Sententia*,l.8.D.de collatione.*Benigniores Sententias fauor libertatis exprimit*, l.32.§. vlt. D.ad L.Falcid.

Benignum eſt,l.5.§.vlt.D.de legat.3.*Benignum eſt dicere*,l.49.D.de ædilic.edic. *Benignius reſpõſum*,l.168.D.de diuerſ.Regul.*Semper in dubiis, Benigniora proferenda ſunt*,l.56. D.de diuerſ. Reg. *Benignè Accipi*, l. 19. D. de liber.& poſt.*Accipiendum* eſt,l.24.§.vlt.D.de adminiſtr.& peric.*Admittendum*, l. 2. §. in filiis, D.de decurionib.*Dicetur*,l.14.§.accuſaſſe,D.de bon. libertor.*Dicẽdum eſt*, l.10. D.de cond. & demonſtr. l.14.§.1.D.de bon.libert.*Dici poterit*,l.1.D.quib. mod. vſufruct. *Decreuit Seuerus*,l.18.D.de iis quib.vt indign.*Interpretari*,l.24.D.de reb.dub. *Placuerunt*,l.16.C.de poſtl.reuerſ. *Quis dixerit*,l.1.D.vt in poſſ.legat.*Temperare*,l.5.C.de bon.mater.

Benignius eſt,l.20.D.de reb.credit.l.2.§.quid ſi,D.de ſtatulibert.l.10.D.ad Sc.Trebell.l.15. §.vlt.D.de L.Corn.de falſ.l.25.D.de donationib.l.38.D.de hered.petit.l.44.§.1.D.de condic.& demonſtr. *Benignius acceptum eſt*,l.1.§.furioſum,D.de oblig.& act.*Admitti*,l.64.§.vlt.D. ſol.matr.*Dicetur*,l.6.D.de ſtatulib.l.13.§.ſi quis, D.ad L.Iul. de adulter.*Interpretandum*,l.155. §.vlt.D.de diuerſ.Regul. *Perſequendum eſt*, l.8.D.de liber.cauſ.*Punitur*,l.35.D.de bon. libert. *Benignius & Suptili Ratione opponuntur*, l.11. D. de ſeruit.præd.ruſt.vt & in l.20.D.de reb.credit.l.25.D.de donationib.*Benigniſſimè reſcripſerunt*,l.4.D.de iure patr.

Benignitas Æquitatis,l.25.D.de legib.*Principis*,l.11.C.de Sentent.paſſ.*Benignitatis Temperamentum*,l.11.D.de pœnis.

Berillvs in l.vlt.§.ſpecies,D.de publican.gemma eſt in India naſcens, quæ à gentis ſuæ lingua nomen habet,viriditate ſimilis Smaragdo,ſed cum pallore, vt Plin. lib.37.cap.5. & Solin.in Polihiſt.cap.53.& Iſidor.lib.16.Etymolog.cap.7.ſcribunt.

Berytvs, vrbs eſt Syriæ Phœnices,quam Metropolitano nomine ac dignitate exornarunt Imperatores Theodoſius & Valẽtinian.Rubr.de Metrop.Beryto,lib.11. C.Celebris fuit legum ſtudiis. *Berytenſis colonia Auguſti beneficiis gratioſa*.l.1.D.de cenſib.

BES octo duo decimas Aſſis ſignificat, vt Voluſ. Mæcian. in lib. de Aſſe tradit. Feſtus Pompeius, *Bes appellatus eſt quòd bis triens ſit, quamuis dura compoſitio fiat Beſſis ex triente. Beſſis unciæ octo ſunt, triens quattuor.* Varro lib. 5. de lingua Lat. *Bes Veteribus Des dicebatur dempto Triente.*

Pro Beſſe petere, l. 6. C. de hereditar. actionib. & l. 7. C. de bon. auct. *Bes pretij*, pro octaua parte, l. 12. §. contrario, D. mandati. *Pro Beſſe ſocius*, l. 7. D. pro ſocio.

BESTIÆ dicuntur, quæ natura Feræ ſunt, l. 1. §. in beſtiis, D. ſi quadrup. pauper. veluti, Vrſi, Leones, Pantheræ, l. 2. D. ad Leg. Aquil. Vlpia. ad Edictum Prętoris de Poſtulando, *Beſtias*, inquit, *accipere debemus, ex feritate magis quàm ex animalis genere*, l. 1. §. beſtias, D. de poſtul. Elephantos planè & Camelos, Beſtiarum numero eſſe Vlpia. Tit. 19. Regular. tradit. Et re vera eorum natura fera eſt. Quia tamen collo dorſóve domantur, & Iumentorum operam præſtant, ideò in L. Aquilia. *Quadrupedum* appellatione continentur, d. l. 2. §. vlt. D. ad Leg. Aquil. *Beſtiarum*, autem aliæ ſunt *Marinæ*, aliæ *Terreſtres*, l. 44. D. de adquir. poſſ.

Ad Beſtias Damnari dicebantur, qui in hoc damnabantur, vt Beſtiis ſubiicerentur, l. 6. D. ad Leg. Iul. pecul. l. 8. in fi. D. qui teſtament. l. 25. §. ſi quis planè, D. de adquir. vel omitt. l. 18. D. de appellation. l. 29. l. 30. & l. 31. D. de pœn. §. pœnæ, Inſtit. quib. mod. ius pat. pot. & apud Tertull. lib. 1. ad Scapul. Agell. lib. 5. cap. 13. B. Hieronym. in lib. de ſcriptorib. Eccleſiaſticis, *Ignatius, commouente perſecutionem Traiano, Damnatus ad Beſtias, Romæ vinctus mittitur*, quod Sophronius vertit, θηριομαχῆσαι κελευσθείς. Eodémque ſenſu, *Ad Beſtias dari*, l. 12. D. de pœnis, l. 8. D. ad Leg. Corn. de falſ. l. 11. D. ad Leg. Corn. de ſicar. l. 1. D. de veteran. *Beſtiis Dari*, l. vn. ad L. Fab. in C. Th. Dio ita damnatos, τοὺς τοῖς θηρίοις ἐκ καταδίκης διδομένους dicit lib. 58. Et ita Seruos quoſdam cædis inſimulatos θηρίοις παραδοθέντας narrat Lucian. in ψευδομάντει. *Ad Beſtias Pronuntiari*, apud Tertullia. in lib. de reſurrectio. carn. *Beſtiis Obiici*, l. 9. D. de leg. Pomp. de parricid. apud Paul. lib. 5. Sent. Tit. 29. Apul. lib. 6. de Aſin. aur. Aſin. Pollio lib. 10. Epiſt. Familiar. *Beſtiis verò etiam ciues Ro. obiicit.* *Beſtiis ſubiici*, l. 12. C. de pœnis, & in Lege Dei Tit. 11. Et ita *Beſtiarum Damnationem accipe*, in l. 6. D. ad Leg. Iul. pec. Hoc autem ſupplicium quo plerumque Chriſtianos ſub impiis Imperatoribus adfectos hiſtoriarum monumenta loquuntur, Euſeb. lib. 8. Hiſtor. Eccleſ. attigit his verbis. τὸν δὲ παραχρῆμα μετὰ τὰς μάστιγας, ἐν θηρσὶν ἀνθρωποβόροις ἀγῶνα χρὴ τί; ἐν τούτῳ παρδαλέων, καὶ διαφόρων ἄρκτων, συῶν τε ἀγρίων, καὶ πυρὶ καὶ σιδήρῳ καταυτηριαζομένων βοῶν προσβολάς. Cæterum qui beſtiis obiiciebantur, ad ſtipitem alligabantur, vt ex Vopiſco in Aureliano, & ex Paſſionibus Martyrum liquet. Artemidor. lib. 5. de Interpret. ſomnior. cap. 49. καταδικασθεὶς τὴν ἐπὶ θανάτῳ ἐθηριομάχησε, καὶ προσδεθεὶς ξύλῳ βρώθη ὑπ' ἄρκτου. Atque hoc inhumano & immani ſpectaculo populus Romanus oculos ſuos paſcere diu ſuſtinuit, quod acriter B. Cyprianus & Prudentius inſectâtur. Illius verba in Epiſtola 103. quę de vitandis homini Chriſtiano ſpectaculis tractat, verba ſunt hæc. *Inter quæ nonnunquam & Homo fit hoſtia, latrocinio Sacerdotis: dum cruor etiam de iugulo calidus exceptus patera, dum adhuc feruet, & quaſi ſitienti Idolo in faciem iactatus crudeliter propinatur, & inter voluptates ſpectantium quorundam mors erogatur, vt per cruentum ſpectaculum ſæuirè diſcatur: quaſi parum ſit homini priuata ſua rabies, niſi illam & publicè diſcat. Ad pœnam hominis fera rabida nutritur in deliciis, vt ſub ſpectantium oculis crudelius inſaniat: eruditur artifex Bellua, quæ clementior fortaſſe fuiſſet, ſi non illam magiſter crudelius ſæuire docuiſſet.* Prudentij de hoc argumẽto verſus extant lib. 1. & 2. cõtra Relationem Symmachi. His vtique comitem ſe addit Saluianus Maſſil. qui æquè in cruẽta hęc ſpectacula lib. 6. inuehitur, quæ ad extremum à principibus Chriſtianis abolita fuere, vt in noſtris quos ad L. Dominico raptim cõſcripſimus Commentariis olim docuimus.

Ad Beſtias etiam *Dari* dicebantur, qui citra damnationem cum Beſtiis depugnãdi cauſa in harenam intromittebantur, l. 11. §. 1. & §. vlt. D. de L. Corn. de ſic. l. 4. D. de accuſationib. l. 1. D. de ædil. ed. l. 3. §. Lege Iulia, D. de teſtib. Quidam enim operas ſuas, vt cum Beſtiis pugnarẽt, locabant, l. 1. §. qui operas, D. ad Sc. Tertyll. l. 37. D. de oper. libert. & in Lege Dei, Tit. 3. De huiuſmodi hominibus ita B. Cyprian. Epiſtol. 1. ad Donatum: *Quid illud, oro te, quale eſt, vbi ſe feris obiiciunt, quos nemo damnauit ad Beſtias? Ætate integra, honeſta ſatis forma, veſte pretioſa, viuentes in vltroneum funus ornantur. malis ſuis miſeri etiam gloriantur: pugnant ad Beſtias, non crimine, ſed furore.* Ita *Beſtiis Addictum* accipe apud Apuleium lib. 10. Metamorphoſ. Et hos, *Beſtiarios* Latini appellabant: quo verbo Cicer. in Oratio. contra Vatinium, & pro Seſtio, Senec. lib. 11. de Benef. cap. 19. & Epiſt. 1. lib. 10. & Tertullian. in Apologet. cap. 42. vtuntur. θηριομάχους Græci vocant. Baſil. περὶ πλεονεξίας, οὐχ ὁρᾷς τοὺς ἐν τοῖς θεάτροις παγκρατιαστὰς καὶ μίμους καὶ θηριομάχους. *Seruos vendere vt cum Beſtiis pugnarent*, l. 42. D. de contrah. empt. & hoc modo *in Arenam ſe dare dicebantur*, id eſt ad pugnam ad Beſtias, l. vlt. D. de fugitiu.

BIARCHI in l. 3. C. de agent. in reb. lib. 12. l. vlt. C. de offic. præf. præto. Afr. Officiales quidam fuere ex ſchola Agentium in rebus. Vnde *Biarchia* in l. 1. C. de offic. magiſtr. officior.

BIBLIOTHECA, *aliàs locum ſignificat, aliàs Armarium, ſicut dicimus, Eboream Bibliothecam emit: Aliàs, Libros: ſicuti dicimus Bibliothecam emiſſe: & Armaria plerique Bibliothecas appellant*, l. 52. §. ſed ſi Bibliothecam, D. de legat. 3. Feſtus Pomp. *Bibliothecæ & apud Græcos, & apud Latinos tam librorum magnus per ſe numerus, quàm locus ipſe in quo libri collocati ſunt, appellantur. Bibliothecæ parietibus inhærentes*, l. 41. §. Item hoc, D. de legat. 1. *Si mihi Bibliothecam vendideris, ſi Decuriones Campani locum mihi vendidiſſent, in quo eam ponerem*, l. 50. D. de contrah. emption.

BIDENTES inter vaſa vtilia culturæ numerantur, in l. 8. D. de inſtruc. vel inſtr. vt & ab Ouidio lib. 4. Faſtor. *Glebam ſanè verſis Bidentibus frangendam monet*. Virgil. lib. 2. Georgic. *Solúmque Bidente verſare*, dixit Tibull. lib. 2. Eleg. 3. *Foſſorem Bidentibus ſoli terga conuertere*, ait Columella lib. 4. cap. 14. *Bidente Paſtinari ſolum vineæ*, præcipit Plin. lib. 17. cap. 21. Vetus Gloſſarium *Bidens* & *Bidentis*, Δίκελλα.

BIDVVM, & *Alterum diem*, pro eodem ponit Vlpian. in l. 1. §. In propria cum ſeq. D. quādo appellan. ſit. *Biduum Biſſexti pro vno die habetur*, l. 98. D. de verb. ſignif. l. 3. §. proinde, D. de minorib. Vetus Gloſſar. *Biduum*, Διήμερον.

BINÆ *Ædes*, l. 10. & l. 36. D. de ſeruit. præd. vrb. l. 19. §. 1. D. comm. diuid. *Nuptiæ*, l. 1. D. de his qui not. infam. *Regiones Vrbis*, l. 3. D. de offic. præf. vigil. *Vxores*, l. 3. C. de inceſt. nupt. *Binæ Mancipia*, l. vlt. D. comm. diuid. *Sponſalia*, l. 1. D. de his qui not. infam.

BIS *idem exigi*, l. 57. D. de diuerſ. reg. iur. *Bis idem præſtare*, l. 22. §. cùm autem, D. rem rat. hab. *Bis Edita ratio*, l. 7. §. vlt. D. de eden. *Bis fieri poteſtas*, l. 5. §. vlt. D. de bon. auct.

BISEXTVM *Calendis*, l. 98. D. de verb. ſignif. *Biſſexto Natus, ſiue Priore, ſiue Poſteriore Die*, l. 3. §. proinde, D. de minorib. vbi, Biduum id pro vno die haberi, & poſteriorem diem Kalendarum intercalari, Vlpianus tradit. Quod ille ex Celſo hauſiſſe videtur, qui æquè in d. l. 98. definit, nihil referre vtrum quis Biſexti priore, an poſteriore die Biſexti quis natus ſit. Nam id Biduum pro vno die haberi: & poſteriorem diem intercalari, non priorem: ac proinde eum qui Biſexto Calend. natus eſt, habere diem Natalem ſextum Kalendas: Item, eum qui quo Anno intercalatum non eſt, ſexto Kalendas natus eſt, cùm Biſextum Kalendis eſt, Natalem diem habere, priorem Biſexti. Iſidorus lib. 6. Orig. cap. 17. *Biſſextus eſt poſt annos quattuor vnus dies adiectus. Creſcit enim per ſingulos annos quarta pars aſſis, i. duodecim horarum. At vbi quarto anno Aſſem compleuerit, Biſſextilem annum facit. Dictus autem Biſſextus quia bis ſexies ductus, Aſſem facit: quod eſt vnus dies.* Quod ex parte verum eſt, ex parte falſum. Nam Biſſexti quidem ab eo prodita definitio recta eſt: notatio verò vitioſa. Inde enim Biſſexto nomen, quòd quo anno intercalamus, bis Sextum Kalendas Martias computamus. Biſſextum autem non alium quam Iulium ipſum Cæſarem patrem ciet: ab eóque auctore originem ducit. Is enim, quemadmodum Macrobius lib. 1. Saturnal. cap. 14. tradit, ad numerum Solis, qui diebus 365. & quadrante curſum conficit, Annum direxit, vt dies, quibus Sol Zodiacum luſtrat, annum efficerent: & ne Quadrans deeſſet, ſtatuit vt quarto quoque anno vnus intercalaretur Dies: eo ſcilicet Menſe, ac loco, quo etiam apud veteres Menſis intercalabatur, id eſt ante quinque vltimos Menſis Februarij dies. Idque *Biſextum* cenſuit nominandum. Quod & Cenſorinus de Die Natali cap. 20. de eodem Cæſare agens, confirmat, his verbis. *Præterea pro Quadrante Diei qui Annum verum ſuppleturus videbatur, inſtituit vt peracto quadriennij circuitu, Dies vnus, vbi Menſis quondam ſolebat, poſt Terminalia intercalaretur: quod nunc Biſextum vocant.* Quæ cùm ita ſe habeant, mirum eſt quod Auſonius in quintum Annum Biſſextum reiicit, cùm quarto quoque Anno contingat. Verba eius Eidyllio 14. ſunt huiuſmodi.

Quadrantémque Dij: Quinto qui protinus Anno,
Menſe Numæ extremo, nomen capit Embolimæi.

Qua in re labi eum & errare quidam adfirmare auſi ſunt: quaſi verò tam craſſus error tanto vati obiici poſſit. Equidem in defenſum eum, & inaudita cauſa damnari non patiar. Nec enim fallitur Auſonius: falluntur potius qui eius verba aut non capiunt, aut male accipiunt. Hoc ſiquidem ille ſenſit, Quadrantem illum diei, qui quadriennio collectus vnum diem efficit, in Biſſextum cogi Quinto quoque Anno, incipiente, planè, non exacto Anno. Sed quoniam alienæ rei nemo idoneus defenſor eſt abſque ſatiſdatione, locupletem reum dabo Macrobium, qui eum ab hac reprehēſionis nota vindicet. Etenim de vitio à Sacerdotibus circa intercalarem diem poſt exceſſum Iulij Cæſaris commiſſo tractans, *Nam cùm*, ait,

oporteret

oporteret Diem qui ex Quadrantibus conſit, Quarto quoque ANNO *confecto, antequam Quintus inciperet, intercalare, illi, Quarto non peracto, ſed incipiente, intercalabãt. Hic error ſex & triginta* ANNIS *permanſit: quibus* ANNIS, *intercalati ſunt Dies duodecim, cùm debuerint intercalari nouem. Sed hunc quoque errorem ſerò deprehẽſum correxit* AVGVSTVS, *qui* ANNOS *duodecim ſine intercalari Die tranſigi iuſſit: Vt illi tres dies qui per* ANNOS *triginta & ſex vitio ſacerdotalis feſtinationis exercuerant, ſequentibus Annis duodecim, nullo die intercalato deuorarentur. Poſt hoc vnum Diem, ſecundum ordinationem Cæſaris, Quinto quoque incipiẽte* ANNO, *intercalari iuſſit.* Verùm in alienas MATHEMATICORũ poſſeſſiones lõgius irruere, inſtituti mei nõ eſt. Illud tãtum obiter adnotabo, vulgi ſermone tritũ de infauſto Biſſexti omine prouerbium, à Paganis, quorum animos ea ſuperſtitio occuparat, ortum videri. Quod me Ammianus Marcellinus docuit, qui lib. 26. De Valentiniano ad Imperij culmen euecto loquens, *Nec videri*, ait, *die ſecundo, nec prodire in medium voluit,* BISSEXTUM *vitans Februarij Menſis tunc illuceſcens, quòd aliquoties rei* ROMANÆ *fuiſſe cognorat infauſtum.* Et paulò pòſt, de Biſſexto ſentiens, *Elapſo*, inquit, *Die parum apto ad inchoandam rerum magnitudinem, vt quidam exiſtimant.*

BLÆSVS Iuriſconſultus, citatur l.31.D.de vſu & vſufruct.

BLANDIRI ſibi dicuntur qui in ſua cauſa ſibi aliquid vani perſuadent, l.3.§.1.in fi.D.de adminiſtr.& peric.l.12.C.de fideiuſſorib. l.17. C. de Nouationib.l.4. C. de Iudæis, L. 125. de Decurionib.in Cod.Theod.B.Auguſt.in Serm.qui incipit, Inter preſſum. *Nec ſibi malè blandiuntur qui poſt gratiam acceptam corrigi nolunt.* Idem in Pſalm. 98. *Non ſibi ergo blandiantur, quia eos in quibuſdam exaudit Deus.*

BLATTA SERICA in l.vlt.de murileg.in C Theod.quæ & *Sericoblatta* vel *Sericablatta* dicitur in l.10.de murilegul.lib.2.Codicis Iuſtin.& l.13.eod.Tit.in C.Theod.Vnde *Pallium Blattoſericum*, apud Vopiſcum in Aureliano. Eſt autem *Blatta* Purpuræ genus, cuius fit mentio in l.1.Cod. quæ res vendi non poſſ. Caſſiodor. lib. 1. Variar. Epiſt. 2. *Cum* BLATTA *quam noſtro cubiculo dare ſingulis annis conſueuiſti, venire feſtina.* Sidonius Apollina. in Panegyric.Mario. *Pontus Caſtorea, Blattam Tyrus, æra Corinthus.* Lamprid.in Heliogabalo, *Parauerat igitur funes Blatta & Serico, & Cocco intortos*: Eutropius quoque lib.7. Neronem retibus aureis piſcatum, quæ *Blatteis Funibus* extrahebat, ſcribit. Sed & *Blatteam Tunicam* apud Gregorium Turonenſem lib.2.Hiſtor.cap.38.legimus. Inde *Blattiarij*, l.2.de excuſ.t.artif.in C.Th.

BOMBYCINÆ veſtis fit mentio in l.25.§.1.D.de Aur.Arg.leg. & apud Paul. lib.3. Sent. Tit.6.Iſidor.lib.19.cap.22. *Bombycina veſtis à* BOMBYCE *vermiculo, qui longiſſima ex ſe fila generat, quorum textura* BOMBYCINUM *dicitur: conficitúrque in Inſula Coo.* De Bombyce, autẽ & Serico elegantem Clementis Alexand. ex lib. 2. Pædagog. cap. 10. locum ſubiiciam. Ἐκποδὼν, inquit ille, μεθιστάντας νῆμα χρυσοῦ καὶ σῆρας ἰνδικοὺς, καὶ τοὺς περιέργους βόμβυκας χαίρειν ἐῶντες. ὃς σκώληξ φύεται τὸ πρῶτον, εἶτα ἐξ αὐτοῦ δασὺς ἀναδύεται κάμπη μεθ᾽ ἣν εἰς τρίτην μεταμόρφωσιν νεοχμοῦται βομβύλον. οἱ δὲ νεκύδαλον αὐτὸ καλοῦσιν, ἐξ οὗ μακρὸς πήνηλαι ἐπισήμων, καθάπερ ἐκ τῆς ἀράχνης ὁ τῆς ἀράχνης μίτος. Seruius in lib.2.Georgic.Virgilij, ad illum verſum,

Velleráque vt foliis depectant tenuia Seres.

Apud Indos, ait, *& Seres, ſunt quidam in* ARBORIBUS *vermes, qui* BOMBYCES *appellantur, qui in aranearum morem fila tenuiſſima deducunt.* Pollux lib.7.Onomaſt. cap.17. σκώληκές εἰσιν οἱ βόμβυκες ἀφ᾽ ὧν τὰ νήματα ἀνίενται, ὥσπερ ὁ ἀράχνης. Tertullian.lib.de Pallio. *Prorſus haud latet* BOMBYCEM *(vermiculi genus eſt) quæ per aërem aliquando araneorum more ſcopis idoneis diſtendit, dehinc deuorat, mox æquè reddere, perinde ſi necaueris animata iam ſtamine aluo.* Meminit & idem Tertull. lib. 3. aduerſ. Marcio. De hoc qui plura ſcire deſiderat, adeat Plin.lib.11.cap.23.

BONORVM appellatione & *Prædia* & *Mancipia* & *Supellex* & *Kalendarium* continentur, l.87. D.de vſufruct. leg. Sed enim *Bonorum* appellatio, aut *Naturalis* eſt, aut *Ciuilis*. Naturaliter ex eo BONA dicuntur quòd BEENT, id eſt, beatos faciant, l.49.D.de verb. ſignif. Vnde & BEATOS Latini appellant diuites atque locupletes. Plaut.in Pænulo. *Bonam ego, quàm* BEATAM *eſſe primò dici mauolo.* Seneca lib.3.Controuerſiar. *Inſolens malum eſt* BEATA *vxor: Cùm immenſum pondus auri orbis attulerit, cum pecunia* ARCAS *noſtras ornauerit, quid aliud quam* BEATÆ *ſeruiemus*? Idem lib.3. Epiſt. de Sabino diuite homine, *Nunquam, vidi hominem* BEATUM *indecentius.* Secundum hęc BONA propriè dici non poſſunt quæ plus incommodi quàm commodi habent, l.83.D.de verb. ſignif. Proinde BONA intelliguntur cuiuſque, quę ſubducto ære alieno ſuperſunt, l.39.§.1.D.de verb. ſignif.l.72.D.de iure dot.l.2.§.1. D.de collat. BONOR. Eáque ratione BONA ab *Hereditate* ſeparantur, l.82.D.de legat.3.l.16.§.1.D.ad Sc.Trebell. Multúmque intereſt, *Hereditatis* an BONORUM vſusfructus legetur. Vſufructu enim BONORUM legato, ÆS alienum ex omnibus rebus deducendum eſt, l.69.D.ad Leg.Falcid.l.vlt.D.de vſu & vſufruct.leg. At *Hereditatis* appella-

tio etiam onera continet. *Bonorum* etiam *Parte* legata, Funeris impenſa, manumiſſorúmque pretium, ex medio deducitur, aliter atque ſi *Hereditatis pars* legata ſit, l. 8. §. vlt. cum l. ſeq. D. de legat. 2. & l. 26. §. vlt. D. de legat. 1. Æs denique alienum in Bonis non eſt. Quod & ſignificat Quintil. Declamat. 273. *Bona*, inquiens, *ſunt, vt opinor, ea quæ detractis alienis deprehenſa ſunt. Finge, alium Creditorem fuiſſe eius, quem deprehendiſti. Non dubium eſt, quin quamuis ad te bona pertinerent adulteri, recepturus tamen ſuum Creditor fuerit.* Concludamus ergo Naturaliter id Bonorum cuiuſque eſſe intelligi quod æri alieno ſupereſt, l. 11. D. de iure fiſci. Ciuiliter verò, *Bona* vniuerſitatem ſucceſſionis ſignificāt, qua in ius demortui ſucceditur, ſuſcipitúrque eius rei commodum & incommodum, l. 3. D. de Bonor. poſſeſſ. l. 14. §. vlt. D. ad Sc. Trebell. Vt cum *Bonorum poſſeſſionem* dicimus, idem hic valet *Bonorum* appellatio, quod & *Hereditatis*, iúſque ſucceſſionis, non etiam ſingulas res demonſtrat, l. 208. D. de verb. ſignif. Eſt enim iuris magis quàm corporis poſſeſſio, l. 3. §. 1. D. de bonor. poſſeſſio. Eáque de cauſa *Bonorum poſſeſſio*, iuris nomen eſſe dicitur, ſicut & *Hereditatis*, l. 119. D. de verb. ſignific. Et hoc ſenſu *Bona Adire*, & *Adgnoſcere*, pro hereditatem Adire Iuriſconſulti dicunt, vt libro ſuperiore comprobauimus. Sic & *Bonis ſe Immiſcere*, l. 91. D. de adquir. vel omitt. l. 1. in princ. D. de collat. dot. & ex diuerſo, *Bonis Abſtinere*, l. 17. D. de iniuſt. rupt. d. l. 91. l. 44. D. de re iudic. l. penult. & vlt. D. de collat. dot. Interdum vtrumque nomen *Hereditatis* & *Bonorum* exprimitur, vt in l. 57. & l. 78. §. pluribus, D. ad Sc. Trebell. & l. 83. D. de legat. 3. *Ex Hereditate, Boniſve meis*, & in l. 32. D. eod. tit. *Ex Hereditate de Bonis meis*, & in l. 88. §. quæ marito, D. de legat. 2. *Ex Hereditate, Boniſue Titij*. Sic & in l. 64. §. vlt. D. ſolut. matrim. *Æſtimationem hereditatis, vel Bonorum liberti*. Et tamen *Bonorum omnium Hereditatem* inuenies in l. 41. §. vlt. D. de vulg. & pupill.

Bonorum autem Poſſeſſio, & *Poſſeſſio Bonorum*, longè differunt. *Poſſeſſionem* tamen *Bonorum*, conuerſo verborū ordine dixit Macer, in l. 4. §. vlt. D. de off. eius cui mandat. Nec hanc ſubtilem verborum ſtructuram obſeruauit Paul. in l. 35. D. de obligatio. & actio. Cic. etiam pro Cluentio Auito: *Inteſtatum eſſe dico mortuum, Poſſeſſionémque Bonorum ex Edicto Prætoris huic illius Sororis Filio adoleſcenti honeſtiſſimo ortam. Bonorum* autem *Poſſeſſio*, (quæ Conſtantino διακατοχὴ, à noſtris etiam interdum ſimpliciter *Poſſeſſio* appellatur, l. 12. D. de Carb. edic. l. 77. §. Titio, D. de leg. lib. 2. & apud Vlpian. Tit. 28. Reg.) definitur, *Ius eſſe perſequendi, vel retinendi Patrimonij, ſiue Rei, quæ cuiuſque, cùm moritur, fuit*. l. 3. §. Bonorum igitur, D. de Bonor. poſſeſſ. *Bonorum* namque *Poſſeſſio*, commoda & incommoda hereditaria, itémque Dominiū rerum quæ in his Bonis ſunt tribuit, l. 1. D. de Bon. poſſ.

Bonorum verò *Poſſeſſio*, alia *Contra Tabulas* appellatur, quæ contra ipſum Teſtamētum, contra lignum, contra voluntatem defuncti competit: qualis eſt, quæ Filio Emancipato, Patronóque præterito datur, l. 6. §. 1. D. de Bonor. poſſeſſ. l. 19. D. de contr. tabul. Hæc Græcè ἐναντίωσις κτ̀ διαθήκας tam in Baſilicis, quàm in Vetuſtis Gloſſariis, redditur.

Alia *Secundum Tabulas*, & ſecundum Voluntatem, quam Prætor omnibus iure ſcriptis heredibus pollicetur, §. ſunt autem, Inſtit. De Bon. poſſeſſ. d. l. 6. §. 1. Et hæ, facto in ſcriptis Teſtamento competunt: At ſi ſine ſcriptis Teſtamentum conditum eſt, *Secundum Nuncupationem*, vel *Contra Nuncupationem*, *Bonorum Poſſeſſio* datur, l. vlt. C. de Bon. poſſeſſ. ſecund. Tabul. l. 1. C. de Bonor. poſſeſſ. contr. Tab. l. vlt. C. de codicil. l. vlt. de Teſtament. & codicill. in C. Theod. Aliæ etiam ab Inteſtatò, ius habentibus Legitimū, vel etiam non habentibus propter capitis diminutionem, dantur, quæ enumerantur in §. 1. & ſeq. §§. Inſtit. de Bon. poſſeſſ. & lib. 38. Pandect.

Præterea *Bonorum Poſſeſſio*, quædam *Edictalis*, nimirum quæ Edicto defertur, & ex Edicto competit, l. 30. §. 1. D. de adquir. vel omitt. l. 1. §. 1. D. ſi tabulæ Teſt. nul. ext. Quædam verò eſt, quæ Decreto petitur, quæ cognitionem pro Tribunali, Decretúmque deſiderat & expoſcit, l. 2. §. dies cum ſeq. D. quis ordo in Bonor. poſſeſſ. l. 2. §. ſi quis ex liberis, D. ad Tertyll. quæ *Decretalis* dicitur, l. 1. §. Decretalis, D. de ſucceſſor. ed. Sunt & aliæ Bonorum Poſſeſſionis differentiæ, veluti *Bonorum Poſſeſſio Ordinaria*, l. 3. §. vlt. De Carb. ed. l. filium, §. ſi quis contra, D. de leg. præſt. Qualis eſt, *Vnde Liberi*, aut alia quæ Liberis datur, ad differentiā *Carbonianæ* quæ *Extraordinaria* eſt. *Bonorum Poſſeſſio Litis ordinandæ gratia*, quæ in hoc accipitur, vt inſtitui. & ordinari iudicium de Hereditate poſſit, l. 8. D. de inoffic. Teſtam. Sunt & *Bonorum Poſſeſſiones, Cum Re*, & *Sine Re*, de quibus Vlpian. Tit. 28. Regular.

Bonorum autem *Poſſeſſio*, à Prætore *Peti, Poſtulari, Dari, Decerni*, & contrà *Denegari* dicitur. Eam verò *Petere, Poſtulare, Accipere, Adgnoſcere, Admittere*, is cui ea datur. Idem & *Admitti* ad *Bonorum Poſſeſſionem* dicitur, & contrà *Excludi à Bonorum Poſſeſſione*.

Bonorum

Bonorum autem *Poſſeſſores Heredis loco ſunt*, l. 117. D. de diuerſ. regul. & *in omnibus vice Heredum habentur*, l.2. D.de bonor. poſſ. eóſque *Prætor Heredum loco conſtituit*, l. D. de contr. tab. Vetus Gloſſarium, *Bonorum poſſeſſores ſunt, qui alicui ſuccedunt iure Prætorio. Bonorum etiam Poſſeſſori adſimilatur is, cui libertatis conſeruandæ cauſa bona addicantur*, l.4.§.is autem, D. de fideic. libert.

BONORVM *Emptor* dicebatur qui à creditoribus bona debitoris diſtrahentibus emerat, in quem omnes quæ venditionem bonorum paſſo, vel in eum, competebant, Actiones transferebantur, vtilibúſque agebat & conueniebatur, ceu Honorarius ſucceſſor, actionibus. Theophil. in Tit. de ſucceſſio. ſublat. quæ fiebant per bon. vend.

Nunc quæ Res *in Bonis* eſſe dicantur, videamus; eo ante præmiſſo, quòd aliud eſt *in Bonis eſſe*, longè aliud *ex Bonis*. Nam *in Bonis* id eſſe dicitur, quod dominij noſtri vel quaſi dominij eſt. *Ex bonis* verò quidquid ex ſubſtantia noſtra eſt, etiamſi Commodatum tantùm, vel Depoſitum vel Pigneratum ſit, l.2.§.in hac, D. vi bon. rapt.

In Bonis autem habere olim dicebantur qui pleno iure, id eſt, ex iure Quiritium, Domini facti non erant, puta, quibus neque Mancipata res, neque in iure Ceſſa, nec ſtatuto ad vſucapionem tempore ab his poſſeſſa erat, vt Vlpian. Tit.1.& Tit. 19.& Tit. 22. Regular. explicat, & Theophil. in Inſtitutio. Tit. ex quib. cauſ. manum. lic. qui eleganter ficto vocabulo hos *Bonitarios Dominos* appellat. Vet. Gloſſar. *Bonitarius*, φυσικὸς δεσπότης. Aliud Gloſſarium. *In Bonis*, δεσποτεία φυσική. *Ex iure* verò *Quiritium*, Vet. Gloſſar. interpretatur, Δεσπότης ἔννομος, ἐκ τοῦ νόμου τῶν Κουρήτων, ἢ τῶν Ῥωμαίων.

Latius autem & generalius dicimus, *In Bonis* eſſe quod in Patrimonio noſtro aliqua ratione eſt, l.1.D.de diuiſ. rer. l.25. §. non ſolum, D. quæ in fraud. credit. Ita Res per vim alienata *in Bonis* eſſe dicitur eius qui vim paſſus eſt, l.9.§.licet, D. quod met. cau. Et Seruus domino non defendente ductus, *in Bonis* eius eſſe qui duxit, l. 26. §. vlt. D. de noxalib. l. 2. §. vlt. D. ſi ex noxal. cau. *In Bonis* etiam Venditoris res vẽdita eſt, antequam ab eo Emptori tradita ſit, l.8.§. ſi debitor, D. quib. mod. pign. §. cum autem, Inſtit. de empt. & vend. *in Bonis* autem noſtris computantur non ſolùm quæ dominij noſtri ſunt, ſed & quæ bona fide à nobis poſſidentur, vel Superficiaria ſunt. Æquè ſi quid in Actionibus, Perſecutionibus, Petitionibúſque eſt, *Bonis* adnumeratur, l. 49. D. de verb. ſignific. l. vlt. D. de vſu & vſufr. leg. Princeps itaque *Bona* concedendo videtur Obligationes concedere, l.21. D. de verb. ſignif. Planè iniuriarum Actio *in Bonis* noſtris non computatur antequam litem conteſtemur, l. 28. D. de iniur. Pœnales verò Actiones, ſiue Legitimæ, ſiue Honorariæ, exceptis Popularibus, *in Bonis* actoris computantur, l. 32. D. ad Leg. Falcid. Ex Populari enim cauſa nemo ante litis conteſtationem Creditoris loco rectè eſſe dicitur, l. 12. D. de verb. ſignif. Dos etiam *in Bonis Mariti* eſſe dicitur conſtante matrimonio, l. 21. §. idem reſpondit, D. ad municipal. l. 7. §. ſi res & l. 75. D. de iur. dot. Denique *Rem in bonis* noſtris habere intelligimur, quotiens poſſidentes Exceptionem, aut amittentes ad recuperandam eam Actionem habemus, l.82. D. de adquir. rer. dom. Subſtitutio quæ nondum competit, Hereditas item non adita, *extra Bona* ſunt, l.42. D. de adquir. rer. dom. l. 63. D. ad Leg. Falcid. *In Bonis* etiam noſtris non eſt quod euincitur, l.151. & l.190. D. de diuerſ. reg. iur. Seruitutes nec *in Bonis* ſunt, nec *extra Bona*, l.1. D. de vſu & vſufruc. leg. *In Bonis noſtris Rem habere*, l. 52. D. de adquir. poſſeſſ. *In Bonis noſtris manere*, l. 2. D. de ſepulchr. viol. *In Bonis emptoris eſſe ſeruus*, l. 38. §. quæſitum, D. de liber. cau. Planè in Edicto, quo in bonorum poſſeſſionem legatarios Prætor mittit, Bonorum appellatione non eæ tantùm res, quarum proprietas ad heredes pertinet cõtinentur, ſed & agri Vectigales, & quæ pignori data ſunt, & quæ bona fide poſſidentur, l.5.§.bonorum, D. vt in poſſ. leg. Similique modo, in his verbis Prætoris, *Si dolo malo eius qui liber eſſe iuſſus erit, poſt mortem domini, ante aditam hereditatem in Bonis quæ eius fuerunt qui eum liberum eſſe iuſſerit, factum eſſe dicetur*, plenius *Bonorum* cauſam pro Vtilitate omni accipiemus, vt & pigneratæ res & commodatæ, & alienæ bona fide poſſeſſæ comprehendantur, l. 1. in prin. & §. hæc actio, D. ſi quis teſt. liber.

In Bonis eſſe dicitur, qui in eorum poſſeſſionem miſſus eſt, l. penult. D. vt leg. nom. cau. Sic lib.13. Epiſt. apud Cicer. ad Attilium, *Eius frater Catinæ nuper mortuus eſt: nullam omnino arbitramur de ea hereditate cõtrouerſiam eum habiturum, & eſt hodie in Bonis*, id eſt, Bona tenet ac poſſidet. *Domum in tuis Bonis* fecit l.19. C. de donat. inter vir.

Bonis cedere, Interdicere, & *Bonorum Ceſſio* & *Interdictio*, vide ſuis locis.

BONVS *Iudex*, l.39. D. de rei vindic. l.3.§.heres, D. commoda. *Miles*, l.3. §. à barbaris, D. de re milit. *Paterfamilias*, l.22. D. de manum. teſt. l.9.§.ſed ſi, D. de vſufruc. l.15.§.vlt. D. de vſu & habit. l.35.§.ſi res, D. de contr. empt. *Vir*, l.77. & l.vlt. D. de procurat.

Boni autem *Viri* nomine quilibet iuſtus,æquus,innocens,& prudens,conſideratúſque Paterfam.accipiendus eſt,l.3.§.tametſi,D.de recep.qui arbitr.l. penult. D. vſusfr. quemadm. cau.l.16.in fi.D.de vſu & habit.l.47.§.ſi Sticho,D.de fideic.libert.l.58.§.1. D.loca. l. 45. D. de procuratorib.l.5.§.1.D.vt legat.ſeu fideic.Horat. lib.1. Epiſt.

------Vir Bonus eſt quis?
Qui Conſulta Patrum,qui Leges,iuráque ſeruat,
Quo multæ magnæque ſecantur Iudice cauſæ,
Quo Reſponſore,& quo cauſæ Teſte tenentur.

Nec eius modo qui iudicandi munere fungitur, ſed cuiuſlibet integræ vitæ & exiſtimationis,idoneique & diligẽtis patrisfa. Arbitrium, Viri Boni Arbitratui ſeu Arbitrio cõtinetur: pro eodémq; *Virum Bonũ*,& *Bonum Patremfam.* noſtri auctores dicũt l.9. §.ſed ſi lapidicinas, l.13.§.vlt.& l.15.§.etſi veſtimentorum,D.de vſufru.l.20.§.1.D.de oper.libert.l.13.D.de ann. leg.l.23.D.de man.teſt.*Bonus vir & innocens cõiunguntur*, l.vlt. C.de alim.pup. præſt. *Iudicémque viri Boni & Innocentiæ officio fungi debere*,ait l.4.D.famil.erciſ.Vnde,*ad Iudicem*,id eſt,*ad Virum Bonum*,in l.137.§.cum ita,D.de verb.oblig. Et ita *Arbitratus viri Boni* in libris noſtris intelligendus eſt, qui omnibus ferè Stipulationibus comprehẽdi ſolebat,l.17.& l.12.D.iudic. ſol.l.21.§.ſiue autem, D. de oper.nou.nunc.l.51. D.ſolut.matr. l.12.§. & cuius, D. de damn. infect.& l.4.C.de reſtitutio.milit.Iuſtin.Nouell.89.ἀποφέρεσθαι δὲ τοὺς νόθους παρὰ τῶν γνησίων θεραπιζομένους, κατὰ τὸ πρέπον τι καὶ τὸ τῆς οὐσίας μέτρον παρὰ ἀνδρὸς ἀγαθοῦ δοκιμαζόμενον· τοῦτο δὴ τὸ παρὰ τοῖς ἡμετέροις νόμοις λεγόμενον. *Boni viri Arbitratu.*Vetus Gloſſar. *Arbitratum* definit, ἀγαθοῦ ἀνδρὸς δοκιμασίαι. *Vir Bonus Arbitratur.* l.vlt.C.de aliment.pupill. *Vir Bonus non Arbitratur indefenſam eſſe Rem,de qua Prætor iudicium accipere non cogat*,l.18.D. iudicat.ſol.

Viri Boni Arbitratu Defendi,l.77.& l.vlt.D.de Procuratorib. *Præſtare partem pretij*,l.30.D. de liber.cau.*Repleri quod deeſt*,l.25.D.de inoff.teſt.

Boni viri Arbitrio competentem ferre Sententiam,l.31.§.1.D.de donationib.

Viri Boni Arbitrio conuenit,l.80.D. pro ſocio. *Viro Bono non conuenit*,l.6. D. de ſeru.export. *Viris Bonis conueniet*, l.5.§. Papinianus, D.de adminiſtr.& peric.

Curator vir Bonus eligitur,l.1.§.eligitur,D.de vent. in poſſeſſ. mitt. *Virum Bonum ab vtraque parte eligendum,apud quem vt Sequeſtrem fructus deponantur*,l.5.§.1.D.vt legator.ſeu fideic. *Non debent accipi qui Arbitrum quaſi virum Bonum diſceptatorem inter ſe elegerunt*,l.3.§.1.D.de Recep. qui Arbitr.

Arbitrium heredi quaſi viro Bono dedit,l.46.§.1.D.de fideic.liber.*Arbitratum heredum viri Boni more agentium ſequi*, l.21.D.de ſtatuliber. *Ab ignoto & tranſeunte emiſſe ſe dicere non conuenit volenti euitare alienam Bono Viro ſuſpicionẽ*,l.5.C.de furtis. *Viris Bonis metus Stupri maior quàm Mortis*,l.8.D.quod met.cauſ.

Boni mores,l.5. D. de vſuris,l.14. §. vlt. D. ſol. matr. qua de voce dicam vberius lib. 11.

BONÆ *fidei* verbum variè ſumitur.Interdum enim *Bonam fidem* in animi ſciẽtia ponimus, cùm videlicet quis eam rem,quam poſſidet,ſuam eſſe exiſtimat,l.136.D.de diuerſ.reg. l.24. D.de vſurpat.l.1.§.1.D.de Sc.Sila.l.10. D.de adquir.rer.do.l.2.§.in hac,D.vi bonor. rapto. & alias crebrò.Sic *Bona fide Poſſidere & non Bona fide*,opponũtur,l.3.§.genera,D.de adq.poſſeſſ.Vt *Bona fide*,& *Mala fide*,l.1.§.ſed & per eum,D.eod.tit.

Bona fide autem *poſſidere* dicitur,qui ignorat rem alienam eſſe.l.3.D.ad Leg.Fab.Et è contrario *Mala fide poſſidet*,qui conſcius ad ſe non pertinere,poſſidet,& qui intelligit alienum ſe poſſidere,l.38.D.de vſurpat.Quod & Conſtantin.lib.1.Epit.tit.3.oſtendit. καλῇ πίστει, ait, κατέχει, τουτέστι, οὐκ εἰδὼς ὅτι ἀλλότριον τὸ πρᾶγμα, ἀλλ᾽ ἀπατώμενος, καὶ νομίζων δικαίως κατέχειν αὐτό. ἡ κακῇ πίστει, τουτέστι, ξένον εἶναι γινώσκων τὸ πρᾶγμα. Generaliter autẽ qui à quolibet rem emit,quã putat ipſius eſſe,*Bona fide emit*:At qui ſine tutoris auctoritate à Pupillo emit,vel eo auctore quem ſcit Tutorem non eſſe,non videtur *Bona fide emere*,l.27.D. de contr. empt. vt nec Tutor qui Pupilli rem per interpoſitam perſonam emit,l.5.§.vlt.D.de auctor.& cõſ. Aliter atq; ſi deceptus falſò Tutore auctore emerit,l.15.§.qui à pupillo, D. de Publicia. *Bona fide emere* planè non videtur,qui ſciens ab eo emit,quem Prætor vt ſuſpectum heredem deminuere vetuit,l.7.§.qui ſciens,D.pro emptore.At qui à Procuratore, licet minoris diſtrahente,quàm res vendi potuiſſet,emit,*Mala fide emere* non videtur,niſi fraudem participauerit,d.l.7.§.penult.Qui contra denunciationem à Domino factam emit, *Bona fide non emit*, l. 17. C.de rei vind.

Denique *Bonæ fidei emptor, eſſe videtur,qui ignorauit eam rem alienam eſſe aut putauit cum quo vendidit, ius vendendi habere puta Procuratorem aut Tutorem eſſe*,l.109.D.de verb.ſignif.

In Sc.

In Sc. de Hereditatis petitione, *Malæ fidei Poſſeſſor*, is intelligitur qui ſciens ad ſe non pertinere poſſedit. Ex quo autem ſciuit quis à ſe Hereditatem peti, ex eo tempore cœpit *Malæ fidei Poſſeſſor eſſe*: ſiue ei denuntiatum eſt, ſiue ſine denuntiatione reſciuit, l.22.§.petitam, D.de hered.pet. Itaque ſtatim poſt motam Hereditatis cõtrouerſiam, in *Mala fide* Poſſeſſor cõſtituitur. Enimuero qui *auctore Iudice comparauit, Bonæ fidei Poſſeſſor eſt*, l.137. D.de diuerſ. reg. Cæterùm *Bona fide non Poßidet, qui id quod poßidet, non putat ſibi per leges licere vſucapere*, l.32. §.1. D.de vſurpat. Sed nec Bonæ fidei poſſeſſor videtur qui Tacitum Fideicommiſſum in fraudem legis ſuſcepit, l.18. D. de his quæ vt indign. At ne ille quidem, vel antè illatam controuerſiam, Bonę fidei Poſſeſſor habetur, qui inultam defuncti necem omiſerit, l.1. C. de his quæ vt indign. niſi ſi deceptus ignorantia facti fuerit, l.17. D. eod. tit. Malæ fidei item Poſſeſſor eſt, qui ab herede poſt motam cõtrouerſiam, quæſtionis illatæ non ignarus, comparauit, l.2. C.de petit. hered. Bonæ fidei certè Poſſeſſor eſſe quis deſinit, ex quo cognouit rem alienam eſſe, l. 48. D. de adquir. rer.dom. Sed & poſt Litem conteſtatam, *Omnes incipiunt malæ fidei Poſſeſſores eſſe, quinimmo poſt controuerſiam motam*, l. 25. §. ſi ante, D. de hered. pet. l. 45. D. de rei vindicat. Denique *Bona fide emere* dicitur, qui à non Domino, imprudens, & ignorans emit, l.18. D. de dam. infec. Atque vt *Bona fide Emere, Poßidere*, ita & *Bona fide Accipere*, dicitur qui ab eo quem dominum eſſe iuſta ratione ductus exiſtimat, per traditionem rem accipit, l. 38. D.de vſurpation.

Bona autem fides tantundem poßidenti præſtat, quantum Veritas quotiens Lex impedimento non eſt, l. 136. D.de diuerſ. reg. Nam *vbi Lex inhibet vſucapionem bona fides poßidenti nihil prodeſt*, l.24. D. de vſurpationib.

Eodem autem ſenſu quo *Poßideri & Emi Rem Bona fide* interpretati ſumus, etiam *Bona fide Seruire* nobis vel *Serui Alieni*, vel *Liberi homines* dicũtur, quos Alienos vel Liberos ignoramus l. 23. §. hæ actiones, & l.25. §.1. D.de ædilic.edic. l.10.§. Idem placet, l.23. & l. 54. §.vlt.D. de adquir. rer. dom. l.19. D.de pactis, l. 11. D.de Acceptilationib. l.1. §.1. D. de peculio, l. 1. §.non ſolùm, D. depoſiti, l.7.§.ſi iuſſu, D. quod iuſſu, l.1. §. vlt.D. de tributoria, l. 33. D. de ſtipul. ſeruor. l.12.§. vlt. D.de liber.cau. l.73. D. de legat. 3.

Bona ergo fide Seruire Alienus Seruus, dicitur qui à non Domino bona fide poſſidetur, l. 19.D. de ſtipul. ſeru.l. 43. §. ſi ſeruus, D.de ædilic. ed. l.19. D.de euiction.l. 22.§. Item ſi, D.ad Sc. Turpill. l.27.§.de eo, D.ad L. Iul.de adulter. l. 21.D.de adq.rer.dom.l.1.§.ſed & per eum, D.de adq. poſſeſſ. l.25. D. de adq. vel omitt.

Bona etiam *fide Seruire Liber homo*, dicitur qui bona fide poſſidetur ab eo qui cum iuſtam ſeruitutem ſeruire exiſtimat, l.19. & l.49. & l.54. D. de adq. rer. dom. l. 6. §. ſed ſi hominis, D. de negot. geſt. l.11.D. ex quib.cauſ.maior. l.8.§.ſi liber, D.mandati, l.15. §. ſi liber, D.de adquir. poſſeſſ. l.118. & l.126. §.Chryſogonus, D. de verb.obligat. l.45.§. vlt. D.de adquir. vel omitt. l. 54.§.vlt. D.mandati, l.3. §. ſi ſeruus, D.de donat. inter vir.

Porrò tàm *Bonæ fidei Emptorem*, quàm *Bona fide Emptorem*, promiſcuè Iuriſconſulti dicunt, vt in l. 7. in fi. D.de Publicia, l. 8. D.pro empto. l. 13. §. vlt. D. de minorib. l.1.§.cùm prædium, D.de pignorib.l.4. §. auctoris, D.de dol. except. l.9. D. quæ in fraud. credit. l.12.§. aliquando, D. quod met. cauſ. l.26. D. de ſtatu homin.l.27. §.1.D.ad Leg. Iul.de adult. l. vlt.D.de adminiſtrat. rer. l.2. C.ſi quis ignor. l.5. C. de vſucapionib. Similiterque tam *Bonæ fidei*, quàm & *Bona fide Poſſeſſorem*, l. 9. §. ſed non vti, D. de adquir. rer. dom. l. 22. §.ſi prædo, D.de pigner. act. l.14.D.de religioſ. l.2.C.ſi maior fact.alien. l. 18. D. de petit. hered.l.11.l.12.l.13. D.de noxalib.l.3.D.ad Leg.Fab. de plag. l. 48. D.de rei vindicat. l. 137. D. de diuerſ. regul. Sic & *Bona fide Dominus*, l.12. §. vlt.D.de liber.cauſ.appellatur, qui à non Domino quem tamen Dominum putabat, emit.

Aliàs *Fides Bona* cõtraria eſt fraudi, dolo, aſtutiis, malitiæ. l.3.in fi.D.pro ſoc.l.58.D.de diu. reg. Itaque *Bona fide*, eſt citra fraudem, ſine dolo, ſine captione cuiuſquam. Eaque vt plurimum opponuntur inter ſe, *Bona fide & Dolo Malo*, vel *per Fraudem*, l. 35. D. loca. l. 22.D. de man. teſt. l. 2.D.de ſeparatio. l.12. §.1.D. de liber.cau.l.9. D.quæ in fraud. credit. l. 27. D. ad Sc.Velleian. Vnde in l.68.D.de contrah.empt. Proculus *Bonam fidem præſtare*, interpretatur, vt *Dolus Malus abſit*. *Bona fide, ignoranter, citra dolum, vel fraudem*, l. 45. D. de ſolutio. l. 46.§.1. D.de iure fiſci. *Bona fide, & non in fraudem alicuius*, l.34. D.de procuratorib. *Bona fide & citra fraudem*, l.22.D.de man. teſt. *Bona fide*, id eſt, citra calumniam, & non tergiuerſandi animo, l.7.§.planè, D. de petit. hered. *Bona fide*, vel *non Bona fide*, l. 57. D. de obligation. & actionib. l. vlt. C. ſi aduerſ. vendit. Modeſtin. in l. 6. §. vlt. D. de excuſationib. tut.

μὴ συκοφαντίᾳ ἀλλ᾽ ἐκ καλῆς πίστεως. Denique Bonæ fidei contraria eſt Mala fides, l.1.C.de reſcind. vendit. quæ idem valet, quod Dolus malus, l.1.C.de long.temp.pręſcrip. Mala enim fide eſt aſtutè, callido conſilio, malitioſè, doloſè. Vnde in l.5.§.vlt.D.de auct. & cõſ. Non mala fide, ſed ſimpliciter. Bonæ item fidei contrarius eſt, Dolus, l.5.C.de reſcind.vendit.

Hoc ſenſu Bona fides in omnibus Contractibus deſiderari, dicitur l.4.C.de obligat.& actionib. Abeſſe enim ab iis fraus & Dolus debet. Eáque Bona Fides quæ in contractibus exigitur, Æquitatem ſummam deſiderat, l.31.D. depoſiti.

Bona Fides legem Contractus ſeruari expoſcit, l.13.D.comm.præd. l.2.in fi.D.de admin.rer.ad ciuit. Bona Fides exigit, vt quod conuenit, fiat, l.21.D.loca. Nec quicquam magis Bonæ Fidei congruit, quàm id præſtari, quod inter contrahentes actum eſt. l.11.D.de actio.empt. Bona Fides exigit vt Arbitrium tale præſtetur quale Viro Bono conuenit, l.24. D.locat. Contra Bonam Fidem eſt Vſuras deſiderare temporis ante moram ab eo qui beneficium in re aliena ſuſcipienda præſtitit. l.24.in fi. D.depoſ. Bonæ Fidei non conuenit abnegare id quod accepit, l.11.D.depoſiti. Bona Fides non patitur, vt bis idem exigatur, l.57.D.de diuerſ. regul. Vt qui ſuum negotium, quaſi meum, geſſit, me obliget, l.6.§.ſed ſi quis ita, D. de negot. geſt. Vt cùm Emptor alicuius Legis Beneficio pecuniam rei venditæ debere deſiſſet antequam Res ei tradatur, Venditor tradere compelletur, & re ſua careret, l.50. D. de actionib. empt. Bona Fides non patitur à contractu venditionis iure perfecto, alterutro inuito, recedi, l. 3. C. de reſcind. vendit. Quatenus Bona Fides patitur conuentionem ſeruari iubebit Iudex, l.22. C.de locato. Bona Fides hoc non patitur, l.6.§.ſi quis ita, D.de negot. geſt. Bona Fides ſuadet præſtari vſuras, l.18. C.de negot. geſt. Hæc eſt Bona Fides, vt commiſſam rem recipiat is qui dedit, l. 31. §.1. D. depoſ.

Bonæ Fidei cõuenit, vt ſi ſciens quis ignoranti furem pignori dederit, omni modo damnum præſtet, l.61. §.quod ſi ſciens, D.de furtis. Bonæ Fidei non congruit de apicibus iuris diſputare, l. 29.§. quædam, D. Mandati. Bonæ Fidei non conuenit eo pacto ſtari, quod alteri captioſum ſit, l. 7. §. vlt. D. de reſcind. vendit. Aduerſus Bonam Fidem mandatum eſt, ſi meretrici pecuniam credi mandes, l. 12. §. ſi adoleſcens, D. manda. Bonæ Fidei hoc congruit, l.10.§.ſi procurator, D. mandati.

Bonam Fidem Adgnoſcere, l.9.§.ſicut, D.de adminiſtr. & peric. Præſtare, l 18.D.de negot.geſt. l.68. D. de contr. empt. l.5.§. Iulianus, D.de adminiſtr. & peric. l.10. D. mandati. Bona Fide Abeſſe, l.30. D.de noxalib. l.19. D. de damno inf. Condemnati, l. 24. D. de appellationib. Credere, l.2.D.quod falſo tutor. Conſtitutus Tutor, l. 3.§.Tutor, D.de ſuſp. tut. Conſumere Pecuniam, l.9.§.1. D. de auct. & conſ. Dare Heredibus. l.40.D.de ſtatuliber. Diſtrahi Res, l.7.§.quæſitum, D.de minorib. Diuortium facere, l.36.§.idem D.ad L.Iul. de adulter. Erogare, l.4.C.de in lit.iuran.l.3.C.de adminiſtr. Exactum Iuſiurandum, l.30.§. In popularibus, D.de iureiuran. Expenſas facere, l. 39.§.vlt.D.de minorib. Facti Sumptus, l.33. §. vlt. D.de adminiſtr. & peric. l.18. C.famil. erciſc. l.3.D. de vent. in poſſeſſ. Facta Impendia, l.27.§.Impendia, D. mand. l.46. §. litis, D.de procurator. Gerere, l.44. D. de adquir. vel omitt. Geſta Res, l.12.D.de adminiſtr.& peric. Geſtum, l.7. §.ſi vxor. D.de donat.inter vir. Mercari, l.5.C.de vſucapionib. Percipi fructus & Reditus, l.32. §. Modeſtinus & §. ſequenti, D. de adminiſtr. & peric. l. 3. §. cùm Polidius, D.de vſur. Reddere Creditum, Plinius lib. 2. cap. 55. Redditæ rationes, l. 32.D. de condic. & dem. Sumi contentio ex perſona alterius, l.9. C. de procuratorib. Vendere, l. 47. D. de minorib. l.1. §. ſed ſi, D. ſi quid in fraud. patron. Bona Fide vendere vinum, id eſt, quantum ſine ipſius incommodo fieri poteſt operam dare, vt quam minime detrimento ſit ea res emptori, l. 1. §. licet, D. de peric. & comm.

Bona Fide contracta res, l.21.D.de reb. dub. Deminuta, l. 3. §.nonnunquam, D.de vſur. Interpoſitæ Tranſactiones, l.10. C.de tranſactionib. Soluere, l. 46. §. in reatu, D. de iure fiſci. Solui, l.vlt.D.de bonis damnator. Venire ad defenſionem cauſæ, l.34.D.de iure fiſ.

Ex Bona Fide eſt, Seruum cum quo negotium geſtum eſt, deceptum non eſſe, l.51. D.de ædilic.edic. Ex Bona Fide eſſe, &c.l.22. §.Iulianus, D.mandati. Quod ſeruus depoſuit is apud quem depoſitum eſt ſeruo rectiſſime reddet, ex Bona Fide, l.11.D.depoſiti.

Ex Bona Fide Actio oritur, l.2.§.1.D.de precar. Datum, l. 2. §. ad frumenti, D. de adminiſtr. & peric. Rationem reddere, l. 46. §.procurator, D. de procuratorib. Scribere Elogia, l. 6.D. de cuſtodia & exhib. Non eſt ex Fide Bona rem ſuam Dominum Prædoni reſtituere compelli, l.31. §.vlt. D. depoſiti. Quia non ſit ex Bona Fide, id ei reſtitui quod Teſtator ad eum peruenire noluerit, l. 46.D. de hered. inſtit.

Secundum Bonam Fidem admiſſa Compenſatione, l. vlt. C. de contrar. iud. Reſtitui, l. 15. C. de iure dot. Satisfacere, l. 6. C. de teſtament. tutel. Vetus Gloſſarium, Bona Fide, καλῇ πίστει, reddit.

Bona Fides, aliâs, Æquum & Bonum ſignificat, l.1. §.1. D. de act. empt. l. 45. §. 1. D. loca. Etenim quod in l.5. D. de obligat. & act. Gaius ait, quod *Alterum alteri ex Bona Fide præſtare oportet*, hoc idem ipſe in l.2. D. eod. tit. ait, *Ex Æquo & Bono*. Hinc *Bonæ Fidei Iudicia*, & *Contractus*, l. 7. D. de negot. geſt. l. 5. D. de in lit. iur. l. 7. D. quod cert. loc. l. 3. §. in hac, D. commod. l.36. D. de pecul. l.32. §. in Bonæ, D. de vſur. l. 57. D. de obligatio. & actio. l. 22. D. de donatio. l.6. D. quod cùm eo, l.3. §. quia adſidua, D. de ædilic. ed. l.34. §. qui ſeruum & l. 108. §. cum quid, D. de leg. 1. Et *Iudicia Bona Fide*, l. vlt. D. de fideiuſſorib. tut. & *Iudicia quibus ex Fide Bona agitur*, vt Cicero lib. 3. Officior. ea nuncupat, videlicet, quæ *ex Bona Fide oriuntur, atque deſcendunt*, l.57. D. de contr. empt. Paul. lib.2. Sentent. Tit. 17. l.7. §. ſed etſi non ignoramus, C. de rei vxor. act. *Contractus quibus Bona Fides ineſt*, l. 152. §. vlt. D. de diuerſ. regul. In his enim Iudiciis alter alteri obligatur de eo quod alterum alteri ex Bona Fide, ſeu, ex Æquo & Bono, præſtare oportet, l. 2. & l. 5. D. de obligat. & action. liberáque poteſtas permittitur Iudici ex Æquo & Bono æſtimandi quantum actori præſtetur, §. in Bonæ, Inſtit. de Actionib. tantumdémque in illis Iudiciis officium Iudicis valet, quantum in Stipulatione nominatim eius rei facta interrogatio, l.7. D. de neg. geſt. Hãc poteſtatem nanciſcebatur Iudex, vt Cicero Topic. & pro Roſc. Comœ. indicat, cùm in Formula à Prætore additum erat, *ex Fide Bona*, vel *quantum Æquius Melius*, aut, *Vt inter Bonos bene agier oportet, & ſine fraudatione*, de quibus diximus lib.5. de Formulis. Hac ratione *Bonæ fidei adiectione temperandam actionem*, dixit Vlpia. in l.12. D. de dol[illegible].

Proinde abeſſe à Bonæ fidei Iudiciis quam maximè Dolus, malitiáque omnis debet, etiamſi conuenerit, ne Dolus præſtetur. Hoc enim Bonæ fidei contrarium eſt, l. 24. D. de diuerſ. regul. iur. Doli quoque exceptio, præſtatióque his iudiciis ineſt, l. 21. D. ſol. matrim. l. 84. §. qui ſeruum, D. de leg. lib. 1. Sed & Pacti Exceptio his ineſt, l. 3. D. de reſcind. vendit. In his iudiciis ſemper ad æquum & Bonum interpretatio redigitur. Non recipiunt itaque eam præſtationem quæ contra Bonos mores deſideratur, l. 5. D. de vſur. Sed nec conuentionem aliquam iniquam admittunt, l. 11. §. vlt. D. de actionib. empt. *Bonæ fidei ratione fructus in his Iudiciis præſtantur*, l. 21. D. de hered. vend. Quæ moris ſunt & conſuetudinis in his iudicis veniunt, l. 31. §. quia adſidua, D. de ædilic. edict. Conſenſu maximè hæc iudicia ſuſtinentur, l.117. D. de diuerſ. reg. *Omnia quæ contra Bonam fidem fiunt, veniunt in huiuſmodi actiones*, l.1. §.1. D. de actionib. empt.

In Bonæ fidei Iudiciis quod ad Vſuras attinet, tantundem poteſt Officium Arbitri, quantum Stipulatio, l.24. D. depoſiti. *Rationem Affectus haberi Prudentioribus placuit*, l.54. D. mandati. *in litem iuratur*, l.5. D. de in lit. iur. *Bonæ fidei iudiciis exceptiones poſtea factæ quæ ex eodem ſunt contractu, inſunt*, l. 7. §. adeò, D. de pact.

Bonæ fidei Contractui conſonat, l. 48. D. de actionib. empti. *Bonæ fidei contractus non hac patitur conuentione, vt Emptor rem amitteret & Pretium venditor retineret*, l. 11. §. vlt. D. de actionib. empti. *In Bonæ fidei contractibus, inopia probationum Iureiurando res deciditur*, l.3. C. de reb. credit. *In Bonæ fidei Contractibus ex Mora Vſuræ debẽtur*, l.32. §. in bonæ, D. de vſur. Symmachus Epiſt. 86. lib.2. *Vox iuris ac legum eſt, Bonæ fidei cõtractum non poſſe reſcindi*. *Bonæ fidei debitor*, Tranquillus in Auguſto cap. 42. *Eidem Populo promiſſum quidem congiarium repoſcenti, Bonæ fidei ſe eſſe reſpondit*. Ammian. Marcell. lib.25. *Quaſi repoſcenti naturæ, Debitor Bonæ fidei redditurus exſulto*: *Bonæ fidei interpretatio hanc quoque conuentionem admittit*, l.58. D. de pact. Bonæ fidei autem Iudicia à Iuſtinia. enumerantur, in §. actiones, Inſtit. de actionib. l.2. C. de rer. permut. l. vlt. C. de petit. hered. quibus aduerſantur, *Stricta Iudicia*, vel *Stricti Iuris Actiones*, vel *Stricti Iudicij Actiones*, l.5. D. de in lit. iur. vt lib. 17. fuſius docebimus. Hùc pertinet, quod Vlpian. ait, *cum res æſtimata datur negotium ciuile geſtum, & quidem Bona fide*, l.1. D. de æſtimator.

Illud defunctoriè, quò curioſis ſatisfiat, pro coronide adiiciam, vt plurimum *Bonæ*, nomẽ, *Fidei* anteponi: interdum tamen etiam *Fidem Bonam* Iuriſcõſulti cõuerſo ordine ſcripturę dicunt, vt l.6. §. ſi quis ita, D. de neg. geſt. l.3. §. nonnunquam, D. de vſur. l.31. D. depoſiti, l.6. D. de cuſt. & exhib. l.2. §. vlt. D. de admin. rer. Sic cõtra *Fidem Bonam vendere*, l.3. D. de extr. cogn.

Bona Gratia diſſolui olim Matrimonium dicebatur, quod nullius ex coniugibus culpa, & ſine animi ſui ira & offenſa, conſenſu mutuo, vel iuſta aliqua & rationabili ex cauſa ſoluebatur, l.32. §. ſi diuortium, D. de donatio. inter vir. l.14. D. qui & à quib. vt eueniebat, cùm propter Sacerdotium, vel Sterilitatem, vel Senectutem, aut Valetudinem, aut Militiam ſatis commodè retineri matrimonium non poterat, vel cum marito capto ab hoſtibus, & quinquennio à tempore captiuitatis elapſo, mulier ad alias nuptias migrabat. His enim cauſis matrimonium *Bona Fide*, diſſolui intelligebatur, l.60. & l.61. & l.63. D. de donat. inter vir. l.6.

K

D.de diuort. Iuſtinian. Nouell. Conſtit. 22. διαλύονται δὴ ἐν ζωῇ συμβαλόντων γάμοι, οἱ μὲν κατὰ πρόφασιν εὔλογον, οἱ δὴ καὶ *Bona gratia*, καλοῦνται. Idem Nouell. 117. Καὶ εἰ, *Bona gratia*, διαλυθῆναι συμβαίη τὸν γάμον. Iuſtin. ſimiliter Nouell. 11. τὸ μὲν παλαιὸν ἐξῆν ἀκωλύτως τοὺς τοιούτους ἀπ᾽ ἀλλήλοις χωρίζεσθαι κατὰ κοινὴν συγγνώμην τε καὶ συναίνεσιν τοῦτο πράττοντας, ὥστε νόμους κεῖσθαι πολλοὺς τοῦτο λέγοντας τε καὶ διορίζοντας, καὶ *Bona gratia*, τὴν οὕτω προιοῦσαν γάμων λύσιν τῇ πατρίᾳ καλοῦσι φωνῇ. Vetus Gloſſarium, *Bona gratia*, ἄνευ μέμψεως, καὶ αἰτίας ἀλόγου.

Bona Cauſa, l.63.§.vlt.D.de euictionib. l.2.D.de condic.ob turp.cauſ.l.30.D.de liber.leg. l.11.C.de adminiſtr.tut. Ouidius lib.1.Triſt. Eleg.8.

Quælibet officio ſit Bona Cauſa tuo.

Sic *Bonam cauſam habere*, l.73.D.de iudiciis, l.11.§.1.D.de adminiſtr.tut. & ex diuerſo, *Malam cauſam habere*, l.55.D.de euictionib. *Bonæ Opinionis cognati*, l. 6. C. de ſuſpect. tut. *Bona Ratione*, l.3.§.ſi quis, D.de homine lib. *Bona ratione emere*, Cicer. pro Fonteio.

Bonis Condicionibus emere, l.54.D.de ædil.edict. *Bonis condicionibus diſtrahi ſerui iubentur*, id eſt, nullis adiectis, appoſitiſve legibus grauibus, aut duris, l.1.D. de his qui ſunt ſui vel al. l.1. in fi. D. de quæſtionib. §.1. Inſtit. De his qui ſunt ſui vel al. *Hinc meliorem condicionem facere & adferre*, l.1.& l.3.4.& l.6. D.de in diem addict.

Bonum ſignificat vtile. Vnde *Bonum publicum*, pro vtilitate publica, in l.1.D.de vſurpationib. & apud Plaut. Trinum. Act.1. Sc. 11. in fi. Liuius lib. 34. *Accipe quoties id fecerint, & quidem ſemper Bono publico.* Idem lib.9.& 27. de Fabio, *Qui ſibi continuari Conſulatum niſi id Bono publico fieret, profectò nunquã ſiuiſſet.* Vtitur eodem verbo Tacit. lib.5.& Macro. lib.3. cap.17. Satur. Sic *ad Bonum publicum natum Imperatorem*, ait Symmachus Epiſt.42. lib.1.& *ad Bonum publicum natos liberos*, idem Epiſt. 22. lib. 10. & *Bono Reip. natus*, in Inſcriptionibus antiquis non raro. Proinde ſolemnem illam veterum præfationem, *Quod Bonum Fauſtum felixque ſit*, Ouidius lib. 1. Faſtor. hoc modo concipit, *Vtile ſit, fauſtúmque precor.* Sic & *Bono Domini ceſſerit*, l.3.§. necnon, D. de in rem verſ.

Quo Bonum eſt, pro quæ vtilitas eſt, Iuriſconſultis familiaris locutio, l. 13. in fi. D. ad Sc. Vellcian. l.13.§. denique, D.de vſufruc. l. 3.§. ſi quis ex liberis, & l. 10. §. liberi, D. de bon. poſſ. contr.tab. l.93. D.de ſolutionib. Sic & Caſſianum illud, *cui Bono*, quod à Cicer. pro Milone, & pro Roſcio Comœ. & 2. Philipp. memoratur, Priſcianus lib. vlt. interpretatur, *cuius gratia, cuius commodo, ad quod Bonum.*

Bono autem, vt plurimùm *Æquum* adiungitur: vt vice mutua *Æqui*, *Bonum* plerumque ſocium eſt: vt vix alterum ab altero ſeiungatur: Ac planè in iure ciuili quidquid vtile eſt, idem & Æquum habetur, propterea quod ad ciuium vtilitatem omne Ius referendum eſt, vt & ipſa Iuris ciuilis à Cicer. in Topic. tradita definitio docet. Itaque Horatius *Vtilitatem Iuſti & Æqui matrem* ſcitè appellauit. Cicer. Philipp. 11. *Iouem ipſum ius hoc ſanxiſſe*, ait, *vt omnia quæ Reſpubl. ſalutaria eſſent, legitima & iuſta haberentur.* Idem, *Æquitatem ab Vtilitate non poſſe ſeiungi*, ait lib.3. de Finib. Vſque adeò autem amicè conſpirant, vt in ea qua inuicem connecti ſolent copula, modò hoc, modò illud, nomen, ſine iuſta alterius indignatione & querela principatum orationis teneat. Quod ex his quæ ſuperiore libro protuli teſtimoniis planum fit: quibus hic qui ſequitur cumulus accedet.

Bono & Æquo non conuenit, aut lucrari aliquem cum damno alterius, aut damnum ſentire pro alterius lucro, l.6.§. vlt. D.de iur. dot. *Eum qui Innocentem infamauit, non eſſe Bonum Æquum ob eam rem condemnari*, l.18.D.de iniuriis. *In his quæ extra Teſtamentum incurrerent, poſſunt res ex Bono & Æquo interpretationem capere*, l.16.D.de condic.& demonſt. quo loci *Bonum Æquum ſcripti iuris Rationi* opponitur. *Quodquidem tempus ex Bono & Æquo prætorem obſeruare oportet*, l.71.§. In pecunia, D.de legat.1. *De Bono & Æquo quæſtio*, l.91.§. ſequitur, D.de verb. oblig. *Ad Bonum & Æquum redigenda*, l.24.§.1.D.de minorib.

Præterea ex *Bono & Æquo*, *Actiones* quædam *Eſſe*, & *Oriri*, item, *in Bonum & Æquum concipi*, dicuntur. *Ex Bono & Æquo eſt Iniuriarum Actio*, l.11.§.1.D.de iniur. *Ex Bono & Æquo oritur Actio Funeraria*, l.14.§. hæc actio, D.de Religioſ. item *Actio quæ competit de Effuſis & Deiectis*, l. 5.§. hæc autem, D.de his qui deiec. vel effud. *Ex Bono & Æquo introducta indebiti condictio*, l. 66.D.de condict.indeb. *Quod ob rem datur, ex Bono & Æquo habet repetitionem*, l. 65.§. quod ob rem, D.eod. *In Bonum & Æquum concepta eſt de Dote Actio*, l.8.D. de cap. minut. vt & *Actio Sepulchri violati*, l.10. D. de ſepulchro viol. *Ex Bono & Æquo Exceptio accommodanda eſt*, l.2.§. cùm tamen, D.ſi quis caution. Sic, *Nec melius nec Æquius*, l.penult.§.vlt.D.ſolut.matr. l.82. in fi.D.de ſolution. quæ erat rei Vxoriæ Formula, vt Cic. lib. 3. Officior. tradit.

Pro Bono æſtimanda, l.13.§.vlt.D.de ann.legat. id eſt, ex æquo & Bono.

Boni conſulere, l.12.D.de iure dot. l. 3. D. de decurionib. *Bonum iudicare*, id eſt, vt interpretatur Quintilian. lib. 1. cap. 10. *Bonum Nomen*, & *Bona Nomina*, Quære lib.12. *Bonum Vinum*, l. 75. D.de verb. obligat. *Æquè Bonum reddi*, l.3. D.de reb.cred.

Bonitas Agri, l.25. D.de ſeruit. præd. ruſt. l.64. D. de ædil.ed. *Fructuum*, l.15. §. vlt. D. de euictionib. *Frumenti*, l.65. §.1. D.de condict.indeb. *Fundi*, l.45. D.de euictionib. *Loci*, l.1. D.de euict. l.45. §.vlt. D.de act. empt. *Mancipiorum*, l.36. D. de ædilic.edict. *Regionis*, l.64. D.de euict. *Vini*, l.15. D.de peric. & commod. *Pro Bonitate*, l.45. & l.64. D.de euict. *Eadem Bonitate ſolui Mutuum, quod datur*, l.3. D.de reb.credit. id eſt, æquè bonum reddi, vt ibid.

ΒΙΟΚΩΛΥΤΑΙ, Officiales quidam à vi prohibenda, vocabantur, quorum mentio fit in Nouell.Conſtit.8.& Nouell. 145.

BORBORIANI, in l.5. & l.10. & l.penult.C.de hæretic.& Manich. Hos, vitiis implicatos ſeculi, & malis cōcupiſcentiis ſeruientes, non ſperaſſe iudicium futurum, ſed potiùs carnalem ſeculi concupiſcentiam laudaſſe, Philaſtrius in hæreſeon catalogo ſcribit.

BOVES *magis Armentorum*, *quàm Iumentorum generis appellantur*, l. 89. D. de verb. ſignif. *Boues Iumentorum appellatione non contineri, verius eſt, ſed Pecoris appellatione continebuntur*, l.38.§. Iumentorum, D. de ædilic.edic.

Boues Aratorij, l.5.C. quæ res pigno. l.1.D. de curſu pub.in C. Th. *Curſui Publico deſtinati*, l.3.& l.53. de curſu pub.in C. Th. *Domiti*, l.6. D. de inſtr. vel inſtrum.

Bouem, qui Cornu petit in l. 43. D.de ædilic. ed.Græci dicunt, τὸν κυρίττοντα βοῦν. Plato lib. 9.de Legib.Plutar.ἐν αἰτίοις, & in M.Craſſo, olim fœnum in cornu alligari bubus ſolitum, ſcribit, vt eo ſigno admonerentur qui in eos inciderent, vt ab iis cauerent. Virgil.Bucolic.

Iam cornu petat & pedibus qui ſpargat arenam.

ΒΡΑΒΕΥΤΑΣ Græcè dici certaminum deſignatores, Vlp. ſcribit in l. 4.§.1.D. de his qui not.infa.qui Gymnicis certaminibus præerāt, Agonothetæ verò qui Scenicis, ita vocabantur, Pollux lib.3. Onomaſt. cap.vlt. ἀλλὰ τοῖς μὲν μουσικοῖς κριταὶ καθίσταται. τοῖς δὲ γυμνικοῖς ἐπιστάται βραβευταὶ, οὓς καὶ βραβέας ὁ Πλάτων καλεῖ. Moſchop. ἐν συλλογῇ Ἀττικῶν ὀνομάτων: βραβεῖς καὶ βραβευταὶ οἱ διοικηταὶ τοῦ ἀγῶνος, οἱ τὰ ἆθλα διδόντες, ἀφ᾽ οὗ βραβεῖον τὸ ἆθλον.

BRACHIVM *Statuæ Addere, & adducere*, l.23.§.ſi quis, & §.ac in his, D.de rei vindicat.l.14. D.de auro argen. *Coadunare*, l. 7. D. ad exhib.

BRACTEARII, in l. 1. C. de excuſ. artific. lib. 10. qui Bractcatores appellantur à Iulio Firmico, lib. 8. cap. 19.

BREVIS, l.3.de debitor.fiſ.l.1.de excuſat.artific.in C.Th.Sic appellari, τὴν ἐπιτιμὴν, καὶ σύντομον γραφὴν, Zonar.in Concil.Carthagin. tradit.Et ita *Breues*, ſeu *Breuia*, accipe in l. 5.C.de conuen.fiſ.debit.lib.10. l.1.C.de exacto. tribut. eod.lib.l.9.C.de erogat. milit.anno lib.12. l.8.de falſa mon.in C.Th.l.2.de bon.vacant.l.13.de Annon.& Tribut.l.13.de indulgent.debitor.l.1.de ſtud.liberalib.vr.Ro. in eod.Cod. *Breues Quadrimenſtrui*, Rubr.de Quadrimēſtr. breuib.in C.Th. l.173.de decurionib.in C.Th.l.27.de ſuſceptorib.præpoſ.in eod.Cod. *Breues Quadrimenſtrui*, qui ad Officium præfecti prætorio ſolemniter dirigebantur, l.1. C.de Apoch.pub.lib.10. Quadrimenſtruos Breues per idoneum Tractatorem Largitionalium Titulorum, ſuper commendandis ratiociniis publicis, periculo Rectorum prouinciarum ad ſacratiſſimā vrbem tranſmitti iubēt Impp. l.3. C. de cano. larg.tit. lib.10. *Breues Nominatorij*, ſiue *Notarij*, l.3.de indulg.deb.in C.Th. *Officij Palatini*, l.2.de incorporat.in eo. C. *Breues duplici ratione conſcripti*, l.14.de nauicul.in C.Th.Sic *cenſuum Breuibus*, dixit Symmac.Epiſt.60.lib.10. Iulianus Imp.in Epiſt.τῷ κοινῷ τῶν Ἰουδαίων: εὑρὼν τὰ βρέβια τὰ καθ᾽ ὑμῶν φυλαττόμενα. Et mox, τὰ βρέβια τὰ καθ᾽ ὑμῶν ἐν τοῖς ἐμοῖς σκρινίοις ἀποκείμενα. Lamprid.in Alexādr. *Notarium, qui falſum cauſæ Breuem in cōſilio Imperatorio retuliſſet*. Optat.Af.lib.1.de ſchiſmate Donatiſt. *Breuis auri & argenti ſedēti Cæciliano, ſicuti delegatum à Menſurio fuerat traditur adhibitis teſtibus*. *Sub Breui annotari*, Greg.Epiſt.45.lib.7.Euſeb.lib.10.Hiſtor.Eccl. vocē hanc in reſcripto Cōſtantini Grǽcè à ſe reddito retinet. Sic enim habet, ἅπαντα τοῖς προειρημένοις κατὰ τὸ βρεούϊον τὸ πρὸς σε παρὰ ὅσιγ ἀποσταλὲν ταῦτα τὰ χρήματα διαδοθῆναι κέλευσον. *Cautiones debitorum & Breues*, dixit auctor Hiſt. Miſc. lib. 16. D. Hieronymus in Epiſt. ad Florentium: *Quæſo vt meos Libros, quos me non habere Breuis ſubditus edocebit, Librarij manu in charta ſcribi iubeas.*

Breui reuerſa, l.48.D.de diuerſ.reg. l.3.D.de diuort. *Breui Manu*, vide lib.11.

Breuiariæ Rationes, l.vlt.D.de pecul.leg. & *Breuiarium Rationum*, Sueton. in Galba cap.12. & *Imperij*, idem in Auguſto, cap. vlt.

BRITANNIÆ *Præſes*, l.2.§.prius, D.de vulg.&pup. *Britannica claſſis*, l. 46. D.ad Sc.Trebell,

Brvndesivm, l.3. §. vlt. D. de act. empt. l.1. §. ſed etſi, D. de exercitoria. *Brenteſium* ſcribitur in l.122. §. Callimachus, D. de verb. oblig. Feſtus. *Brundiſium* vocat.

Brvtvs iuris auctor, l.2. §. poſt hos, D. de orig. iur. & apud Cicero. lib.7. Epiſt. Familiar. citatur in l.68. D. de vſufruc. l.1. D. de in diem addict. l.4. D. de captiuis, l.3. §. Neratius, D. de adquir. poſſeſſ. Marci Bruti libri de iure Ciuili laudantur à Cicer. pro Ciuentio.

Bvbvlcvs tam qui bobus arat in fundo, quàm qui boues eius fundi paſcit, l.18. §. cum de villico, D. de inſtr. vel inſtr.

Bvcvlæ, Buccarum Tegumenta ſignificant, l.1. de Fabricenſib. in C. Th. & apud Apul. lib.6. de Aſino aur. Vnde *Bucularum Structores*, l.vlt. D. de iure immunit. Caſſidis ſeu Galeæ eam partem fuiſſe, oſtendit Iuuenal. Sat.10. his verſibus, *Truncis affixa trophæis Lorica, & fracta de caſſide Bucula pendens.* Vet. Gloſſ. *Bucula*, παραγναθίς. Spartian. in Maximino iuniore. *Fecit gemmatas galeas fecit & Bucculas.*

Bvcellatvm, genus panis bis cocti, l.1. C. de erogat. milit. anno. Ammian. Marcell. lib. 17. *Frumentum ad vſus diuturnitatem excoctum*, ita appellari ſcribit: quo milites paſci in caſtris ſolebant. Spartian. in Peſcennino, *Idem piſtores ſequi expeditionem prohibuit, Buccellato iubens Milites, & omnes contentos eſſe.* Paulinus & Theraſ. in Epiſt. Auguſt. 36. *De Buccellato Chriſtianæ expeditionis, in cuius procinctu cottidie ad frugalitatis annonam militamus, Panes quinque tibi miſimus.*

Bvcellarii, in l.vlt. C. ad L. Iul. de vi publ. ſunt, vt Suidas interpretatur, οἱ ἑλληνογαλάται: quorum Regionem, ibidem Γαλλογραικίαν eſſe ait. Sic accipe apud Gregor. Turon. lib. 2. cap. 8. Vetus Gloſſar. *Bucellarius*, ὁ παρὰ μέρων ςρατιώτης.

Bvbrostis, in l.3. §. alio, D. ad Leg. Corn. de ſicar. animal eſt ſimilimum Scarabeo longipedi, quod inter herbas bouem maximè fallit. Vnde & nomen inuenit: deuoratúmque tacto felle ita inflammat vt rumpat: auctore Plin. lib. 30. cap. 4. Vide & Dioſcorid. lib. 2. & lib. 6.

Bvrgi, in l.2. §. in Sardinia. C. de off. præf. præt. Afr. l.penult. de fund. rei priuat. lib.10. C. Luitprandus lib.3. de Reb. per Europ. geſt. cap.12. de Burgundionibus agens: *Et quoniam ipſi domorum congregationem quæ muro non clauditur, Burgum vocant, Burgundiones, quod eſt Burgo expulſi, a Romanis appellati ſunt.* Iſidor. lib.9. cap. 4. *Burgarij à Burgis dicti, quia crebra per limites conſtituta habitacula Burgos dicunt. Vnde & Burgundionum genti inhæſit nomen, quos quondam ſubacta Germania Romani per caſtra diſpoſuerunt.* Quæ Oroſio accepto ferre debuit. Hinc & *Burgarij*, l.vn. de Burgar. in Cod. Th.

Bvrdones, in l.49. D. de legat. lib. 3. Iſidor. lib.9. Etymolog. cap.1. ex Equo & Aſina natum, Burdonem appellari ſcribit.

Bvstorvm *Religio*, l.5. de ſepulch. viol. in C. Th. vide apud Feſt. Buſti explicationem.

Byrrhi, in l.1. quo quemque habitu in Cod. Theod. Vopiſcus in Carino. *Donati ſunt ab Atrebaticis Byrrhi petiti, donati Byrrhi Canuſini.*

Byssinvm *Opus*, in l. vlt. §. ſpecies, D. de publican. vt *Byſſina veſtis*, apud Apuleium lib. 11. de Aſino aur. & *Linum Byſſinum*, Plin. lib. 13. cap. 1. qui & eius meminit, lib. 19. cap. 1. Ceterùm Byſſum lini genus eſſe apud Indos candidiſſimi & molliſſimi, Pollux lib. 7. Onomaſt. cap. 17. & Iſidor. lib. 19. Etymolog. cap. 27. ſcribunt. In Ægypto quoque Byſſum quàm maxime natum, ex cap. 27. Ezechielis, Hieronymíque Commentariis intelligimus. Byſſinam quoque veſtem Iudæis ſacerdotibus familiarem fuiſſe, Ioſeph. lib.6. Belli Iudaici oſtendit. Strabo lib.15. τοιαῦτα καὶ τὰ σινδόνια ἐκ τινῶν φλοιῶν ξαινομένης βύσσου. Vide Euſtath. in Dionyſ. de Situ orbis. Aretas in Apocalypſin Ioannis, Byſſum interpretatur corticem arboris Indicæ in linum redactum.

Bysacivm Africæ campus, & Byſacenus campus apud Plin. lib. 18. cap. 15. Hinc in l. 2. D. de offic. præt. Africæ. Byzacena *Prouincia*, vt & l. 33. de ſuſceptorib. præpoſ. in Cod. Theod. l. 12. de diuerſ. off. & apparit. in eod. Cod.

Finis Libri Secvndi.

DE VERBORVM QVAE AD IVS PERTINENT SIGNIFICATIONE,

LIBER III.

C**ONDEMNATIONIS** nota, in Tabellis iudiciariis, erat, quemadmodum Aſconius in 3. in Verrem indicat. Eáque eſt *Triſtis Littera*, in Miloniana. *C. Littera*, ait Quintilianus lib. 1. cap. 7. *Gaius notatur*. Eadem inuerſa Caiam ſignificari tradit. Sed & eandem litteram inuerſam Sicilici notam fuiſſe, Voluſius Mæcianus in lib. de Aſſe docet.

C**ABALLI** *qui in Piſtrino ſunt*, l. 15. D. de inſtr. vel inſtr. *Caballatio*, l. 24. de erogat. milit. in Cod. Th.

C**ACCABI** *Argẽtei*, Vaſis ad coquendũ adnumerãtur, l. 19. §. ſi cui, D. de aur. arg. *Caccabi in quibus Pulmẽtarium coquebatur*, l. 1?. §. Alinã, D. de inſtr. vel inſtr. Varro lib. 4. de ling. Lat. *Vas vbi cibum coquebant, ab eo Caccabum appellarunt.*

C**ADAVER**, vt Seruius in 8. Æneid. ſcribit, eſt *Corpus nondum ſepultum, quod careat honore ſepulturæ*, l. 3. §. aduerſus, D. de ſepulch. viol. *Cadauera punitorum*, Rubr. de Cadauerib. punit. *Cadaueri iniuria fieri*, l. 1. §. Item, D. de Iniuriis, *Cadauer proſequi*, l. 2. D. de in ius voc. *Cadauera ſpoliare*, l. 3. §. aduerſus. D. de ſepulch. viol.

C**ADERE** *Ædes*, l. 22. D. de dam. inf. *Arbor ex fundo*, l. 2. §. ſi ex fundo, D. ne quid in loco pub. *Arbores vi Tempeſtatis* l. 7. §. ſi fundum, D. ſol. matr. *Glans ex Agro*, l. 1. D. de glande legen. *Glans ex Arbore*, l. 30. §. vlt. D. de. verb. ſignif. *Cadere in Alienam ſpeciem*, l. 7. D. de ſupell. leg. *In ſpeciem Aleæ*, l. 5. D. de naut. fœno. *In ſpeciem Donationis*, l. 13. §. vlt. D. de donat. inter vir. *Cadere in cauſam pignoris*, l. 29. D. de pignor. *In Fideicommiſſum*, l. 18. §. vlt. D. ad Sc. Trebell. *In Legatum*, l. 69. D. ad L. Falcid. *In periculum Actio*, l. 2. §. vlt. D. de cuſtod. *In Quæſtionem*, l. 3. D. de appellat. *In Rationem Legis Falcidiæ*, l. 30. D. ad L. Fal. *In Seruitutem*, l. 27. D. de adim. leg. *Cadere in Edictum*, l. 20. D. de liber. cau. *Cadere in crimine Doli*, l. 1. §. 1. D. de oblig. & act. *Cadere in Seruum Obligatio*, l. 22. D. de diuerſ. reg. *Pœna*, l. 12. §. omnibus, D. de accuſationib. *Cadit nomen*, l. 164. D. de verb. ſignif. *Scientia*, l. 2. §. vlt. D. quis ordo in bòn. poſſ. *Cadunt verba in eum*, l. 163. D. de verb. ſignif. *Non Cadere in Infantes*, l. 22. D. de furtis.

C**ADERE** *cauſa*, eſt litem, ſeu cauſam perdere, l. 95. §. ſi creditor, D. de ſolut. l. 71. §. vlt. D. de condic. & demonſtr. l. 45. §. neque, De iure fiſci, & apud Cic. lib. 1. de Finib. Paul. lib. 1. Sentent. Tit. 11. *Cadere cauſa & Litem perdere*, idem valent apud Cic. lib. 1. Orato. ex quo loco apparet eos qui plus Lege agendo petebant quam Lex permitteret, cauſa cecidiſſe. *Cauſa cadere* Iuſtinianus interpretatur Rem amittere in §. ſi quis agens, Inſtit. De actio. Cic. lib. 11. de Inuentione: *Ita ius ciuile habemus conſtitutum vt cauſa cadat is qui non quemadmodum oportet egerit*. Idem lib. 7. Epiſt. Famil. *Multi minus iam te Aduocato cauſa cadent*. Quintil. lib. 7. cap. 3. *Eſt etiam periculoſum, cùm ſi vno verbo ſit erratum tota cauſa cecidiſſe videamur*. Sueton. in Caio Cæſare cap. 39. *Et litigatorum plærique quod occurrere abſentes ad Vadimonium non poſſent, Cauſa Caderent.* Eodémque modo *Cadere Formula*, in veterum libris dicitur, qui non vt oportuit, actionem inſtituit. Quintil. lib. 3. cap. 8. *In omnibus ferè cauſis in quibus cecidiſſe quis Formula dicitur, hæ ſunt quæſtiones, an huic, an cum hoc, an hac lege, an apud hunc, an hoc tempore liceat agere*. Seneca Epiſt. 49. *Quid enim aliud agitis cùm eum quem interrogatis, ſciẽtem in fraudẽ impellitis, quàm vt Formula cecidiſſe videatur?* Quintil. Declam. 350. *Non ignoro eſſe frequẽtem huiuſmodi in iudiciis minoribus dũtaxat cõtentionẽ, vt petitor excidiſſe Formula, vt aliter quam potuerit, agere dicatur*. Sic enim ille lócus emẽdandus eſt. Suet. in Claudio, cap. 13. *Nam & iis qui apud priuatos Iudices plus petendo Formula excidiſſent, reſtituit Actiones.*

Cadere in Bello, l. vlt. De his qui not. infa. *Cecidiſſe in Acie*, l. 35. §. vlt. D. ex quib. cauſ. maior. dicuntur qui in acie ſunt interempti, vt ait l. 18. de excuſationib. vbi & *pro Republica Cecidiſſe* ait Vlpianus eos qui in acie amiſſi erant.

Cadere in Commiſſum, dicuntur ea quæ fiſco committuntur, l. vlt. §. diui quoque, & §. ſi quis profeſſus, D. de publican.

Cadere in Caſum, in l. penult. C. de delatorib. lib. 10. Hinc *Caduca Bona*, generaliter appellantur, quæ ex aliqua cauſa in fiſcum cadunt, l. 3. D. de his quæ in teſt. delent. l. 9. & l. 20. D. de Sc. Silanian. l. 2. in fi. D. ſi quis aliq. prohib. teſt. l. 30. de petitio. & vlt. dat. in C. Theodoſ. Vnde in Veteri Gloſſario, *Caducum* definitur, τὸ χωρῶν εἰς τὸν φίσκον. Sic *Caducæ Hereditates*, apud Cicero. 10. Philipp. Iſidor. lib. 5. Etymolog. cap. 25. *Caduca*, ait, *inde dicuntur, quia eis Heredes ceciderant*. In Gloſſis Veteris & Noui Teſtamenti, *Caduca Bona definiuntur Res damnatorum, facultates quæ ſucceſſorem legitimum non habent, & quibus nemo ſuccedit Heres. Caducarius, quicunque ſit Heres in bona alicuius qui Heredem non habet.* Sic *Caduca Bona*, pro Vacantibus apud Caſſiod. lib. 5. Variar. Epiſt. 24. & Epiſt. 8. lib. 6.

Caduca etiam *Legata*, quæ à Legatariis ceciderant, dicebantur. Nam vt Vlpian. Tit. 17. Regular. ſcribit, *Quod quis ſibi relictum ita vt iure Ciuili capere poſſit, aliqua deinde ex cauſa non ceperit, proprie id Caducum appellatur*, quia is videlicet ceciderit ab eo. Iuſtiniano verò interprete, *Caduca* ea *Legata* olim accipiebantur, quæ poſt mortem Teſtatoris ante apertas Teſtamẽti tabulas, mortuo Legatario deficiebant. *Quaſi Caduca* verò aut *in cauſa Caduci* erant ea, quæ viuis Teſtatoribus deficiebant, ideò quòd vel Legatarij præmorerentur, vel condicio ſub qua relicta eſſent, viuo adhuc teſtatore deficeret, l. vn. §. & cum triplici, C. de caduc. toll. §. Quintus autem, Epiſt. de confirmatio. Digeſtor. Symmachus in Relatione: *Quod nomen accipiet ablatio facultatum, quas nulla Lex, nullus caſus facit Caducas?* Eodémque modo *Caduca Dos*, vocabatur, quæ in cauſam illiciti vel aliqua lege improbati matrimonij dabatur, l. 38. §. penult. & l. 61. D. de rit. nupt. Vlp. Tit. 16. Regular. Inde Lex, quæ Caducorum ius introduxit, *Caducaria* dicitur ab eodem Vlp. Tit. 28. Regular.

Caduca Glans, quæ ex arbore cecidit, l. 30. D. de verbor. ſignific. vt & *Caduca Oliua*, apud Columell. lib. 12. cap. 49. At *Caduca Aqua* apud Frontin. lib. 2. de Aquæductib. quæ vel ex lacu abundat, aut ex Caſtellis efluit, aut ex manationibus fiſtularum. Vide & Varronem lib. 3. de Re ruſtica cap. 5. *Caduca Pars Partus* apud Ouid. de Ponto, lib. 2. Eleg. 8.

C æ c v s, id eſt, vtriſque luminibus orbatus, l. 1. §. caſum, D. de poſtulan. Sic accipe in l. 6. D. de Iudiciis, in qua *Cæcum iudicandi Officio fungi*, ait Vlpianus.

C æ d e r e *Arbores ex Fundo*, l. 13. §. ſi ex, D. quod vi aut clam, & apud Paul. lib. 5. Sentent. Tit. 20. *Arundinetum*, l. 9. §. vlt. D. de vſufructu. *Carbonem*, l. vlt. D. de iure immunit. *Lapidem*, l. 13. §. vlt. D. comm. præd. l. 9. §. ſed ſi Lapidicinas, D. de vſufr. l. 39. §. ſi quis alicui, D. de legat. 1. *Siluam*, l. 9. §. vlt. D. de vſufr. l. 20. D. de vſu & habit. l. 29. D. locati, & apud Tertullianum lib. de præſcriptione aduerſus Hæreticos.

Cædi Arbores, toto Tit. Arbor furt. cæſa. *Cæſa Arbor vel Dempta*, l. 6. D. de donat. *Cæſæ Harundinis, vel pali compendium*, l. 59. §. vlt. D. de vſufr. *Cæſum Fœnum*, l. 48. D. de vſufructu, l. 13. D. quib. mod. vſusfr. amitt. *Marmor*, l. 7. §. ſi vir, D. ſol. matrimo. *Cæſa Arundineta & Salicta*, l. 12. §. ſi aliqua, D. de inſtru. vel inſtr.

Cæduæ Arbores, l. 7. §. ſi fundum, D. ſol. matr. *Arundo Cædua*, l. 40. §. cum fundum, D. de contr. empt. *Silua Cædua*, d. §. cum fundum, l. 9. §. vlt. & l. 48. D. de vſufructu, l. 4. D. de cenſib. *Silua* autem *Cædua eſt, vt quidam putant, quæ in hoc habetur vt cæderetur. Seruius eam eſſe, quæ ſuccîſa, rurſus ex Stirpibus, aut Radicibus renaſcitur*, l. 30. D. de verb. ſignif.

Cædere Flagellis, l. 23. §. vlt. D. de vſufructu, l. 2. §. item, D. de priuat. delict. l. 10. §. prætor, D. de in ius voc. *Virgis, Loris, Pugnis*, l. 27. §. Rupiſſe, D. ad L. Aquil. & in Lege Dei Tit. 2. & apud Liuium lib. 2.

Cæli Flagellis, Paul. lib. 5. Sentent. Tit. 4. *Fuſtibus*, l. 1. D. de veteran. l. vlt. D. de off. præf. vigil. & l. 10. §. vlt. l. 28. §. & vt generaliter, D. de pœnis, l. 18. D. de iure fiſci, l. vlt. D. de effractorib. l. 16. C. ex quib. cauſ. & apud Paul. lib. 5. Sentent. Tit. 18. & 21. & Tertul. in Apologetico. *Loris*, l. 43. §. ſi quis, D. de ædil. edict. *Cæſus Flagellis à Magiſtratu*, l. 17. §. ſeruus, D. de iniuriis. *Cæſi Flagellis ab Ædilibus*, l. 12. D. de decurionib. *Cæſus ad necem*, in Lege Dei Tit. 2. *Iure Cæſus*, l. 9. C. ad L. Iul. de adulter. *Cæſa ſaxis Statua*, l. 27. D. de iniuriis.

C æ l a t a *Vaſa*, l. 6. D. de rei vindic. *Cælatura Poculorum*, l. 13. D. de condict. furt.

C æ l v m pro aëre Iuriſconſulti dicunt, l. 1. D. de adquir. rer. dom. l. vlt. §. penult. D. quod vi aut clam. l. 26. D. de furt. l. 1. D. de ſeruitut. vrb. præd. l. 17. §. proinde, D. de vſufr.

l. 2. D.

l. 2. D. pro ſuo, l. 1. §. 1. D. de aqua cottid. Seruius in illud Virgilij, lib. 1. Georgic. *Varium cæli prædicere morem, Cæli*, ait, *id eſt*, Aëris. *Lucretius, in hoc cælo qui dicitur Aër.* Iunilius Epiſcopus Africanus commentario in Geneſin, *Poſt irradiatum ſideribus Cælum, poſt impletum volatilibus Aërem, qui ob viciniam, Cæli nomen meruit.* Sic accipe apud Tacitum *Grauitatem cæli*, lib. 3. Et eodem ſenſu apud Sueton. in Tiber. *Prouincias grauioris cæli. Cælum Agri*, l. 13. §. ſed ſi ædium, D. de vſufruct.

Cæleſtis Aqua, quæ de cœlo cadit, l. 1. §. 1. D. de aq. & aq. pl. l. 28. D. de ſeruit. vrb. præd. & apud Columellam lib. 12. cap. 16. & Palladium lib. 1. Tit. 16.

CÆLESTVS *Salinenſis*, in Africa ſummo honore cultus: Cuius meminit Vlpia. in Tit. 22. Regular. Capitolin. in Pertinace. *Deinde Proconſul Africæ factus eſt: in quo Proconſulatu multas ſeditiones perpeſſus dicitur, vaticinationibus earum, quæ de templo Cæleſti emergunt.* Quæ ſcriptura ſi recta eſt, conſequens eſt vtrumque ſexum huiuſmodi numini priſcum errorem adſignaſſe. Vt enim Cęleſtū Deum, ita & Cæleſtem Deam Pœnos coluiſſe inuenio. Auctores locupletes habeo, Ammianum Marcellinum lib. 22. & Apuleium Apolog. 1. Ambroſium etiam, cuius verba ipſa ex Epiſtola cōtra Relationem Symmachi apponam. *Vnde Phrygij vates, & ſemper Romanis inuiſa non æquè Carthaginis numina, quàm Cæleſtem Afri, Mitram Perſæ, plerique Venerem colunt, pro diuerſitate nominis, non pro numinis varietate.* Poll. in 30. Tyrann. *Afri Celſum Imperatorem appellauerunt Peplo deæ Cæleſtis ornatum.* D. Auguſtin. lib. 2. de Ciuit. Dei cap. 4. *Ludis turpiſſimis qui Diis Deabúſque exhibebantur, oblectabantur, Cæleſti virgini & Therecinthiæ matri deorum.* Quod & Græci auctores perſpicuè comprobant, fœminino genere οὐρανίας hanc Deam appellantes. Herodian. lib. 5. φασὶ δὲ αὐτὸ Διδὼ τὴν φοίνισσαν ἱδρύσασθαι ὅτε δὴ τὴν ἀρχαίαν Καρχηδόνα πόλιν ἔκτισε, βύρσαν κατατεμοῦσα. λίβυες μὲν οὖν αὐτὴν οὐρανίαν καλοῦσι, φοίνικες δὲ ἀστροάρχην ὀνομάζουσι, σελήνην εἶναι θέλοντες. Xiphilinus in Heliogabalo. Τὴν οὐρανίαν τὴν τῶν Καρχηδονίων ἐπελέξατο. Fit & ab aliquot aliis auctoribus huius numinis mentio, ſed ita vt dubium nomen relinquant. Capitolin. in Macrino. *Vates Cæleſtis apud Carthaginem, quæ repleta Deo ſolebat vera canere ſub Anto. Pio, &c.* Proſper lib. 1. de promiſſio. & prædic. cap. 38. *Apud Africam Carthagini Cæleſtis ineſſe ferebant templum nimis amplum omnium Deorum ſuorum ædibus vallatum.* Saluian. Maſſil. lib. 6. de vero Dei iudicio: *Habent quippe intra muros patrios inteſtinum ſcelus, Cæleſtem illum ſcilicet Afrorum dæmonium.*

CÆLIVS SABINVS Iuriſconſultus Caſſio Longino ſucceſſit plurimúmque temporibus Veſpaſiani potuit, l. 2. §. vlt. D. de orig. iur. Eius librum quem de edicto Ædilium Curulium compoſuerat, citat Agellius lib. 4. cap. 2. Vbi tamen perperam *Cæcilius* appellatur. Ex eo libro ſumpta veriſimile eſt ea de quibus laudatur in l. 14. §. 1. & l. 17. cum ſuis §§. l. 20. l. 38. §. Cælius & §. vendendi, & l. vlt. D. de ædilic. edic.

CÆSARIS appellatio, à Gaio Iulio Cæſare, ad reliquos deinceps Principes manauit. Moſchop. ἐν συλλογῇ Ἀττικ. ὀνομ. Καῖσαρ ῥωμαϊκῶς, ait, ἑρμηνεύεται ἀνατομή. ἀνέτεμον γὰρ τὴν αὐτοῦ μητέρα καὶ ἐξέβαλον αὐτόν. ἐγένετο δὲ καὶ αὐτὸς ὕπατος τοῦ στρατοῦ, καὶ ἰδιοποιησάμενος τοὺς ὑφ' αὐτὸν ἐκράτησε τῆς ἀρχῆς, καὶ ἐντεῦθεν τετίμηται τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ μετεδόθη τοῖς μετὰ ταῦτα εἰς σύμβολον τιμῆς, καὶ ἔστι νῦν ὀφίκιον. *Cæſar* ergo Imperatorem ſignificat, l. 3. D. de off. præf. vigil. l. 28. D. de off. præſ. l. 2. §. vlt. D. de orig. iur. Et ita *Tiberius, Cæſar* appellatur in d. l. 2. §. Ergo Sabino, D. de orig. iur. l. 41. D. de hered. inſtit. l. 38. §. vlt. D. ad Leg. Iul. de adulter. & Hadrianus *Imperator Cæſar* in l. 10. §. præter, D. de hered. petit. *Cæſaris Coloni*, l. vlt. D. de off. procurat. Cæſ. l. 5. §. coloni, D. de iure immunit. *Imago*, l. 73. §. ad Statuam, D. de pœnis. *Locus*, §. Theſauros, inſtit. de diuiſio. rer. *Poſſeſſio*, l. 3. §. ſi in locis, D. de iure fiſci. *Prædia*, l. 39. §. vlt. D. de legat. 1. *Procurator*, & *Curator*, l. 1. & l. vlt. D. de off. procurat. Cæſ. l. 5. D. de iure fiſci. l. 25. §. 1. D. de adquir. vel omitt. l. 15. §. item, D. locati. *Ratio*, l. 6. §. vlt. D. de iure fiſci. *Res*, l. 1. D. de off. procurat. *Seruus*, l. 41. D. de hered. inſtit. l. 17. D. de pœnis. l. 46. §. ſeruus, D. de iure fiſ.

Poſtea Cæſares appellari cœpere qui ab Imperatoribus ſucceſſores deſignabantur. Quo nomine primum appellatum L. Ælium Verum, Spartianus in eius vita tradit, his verbis: *Huic naturalis pater fuit L. Ælius Verus, qui ab Hadriano adoptatus, primus Cæſar eſt dictus.* Et ita Imp. Conſtantin. in l. 7. C. de malefic. & Math. In *Comitatu*, ait, *meo*, vel *Cæſaris*.

CÆSARIANI pro officialibus Procuratoris Cæſaris, l. 9. C. de pœnis proſcriptor. l. 5. C. de iure fiſc. lib. 10. & Rubr. de Cæſarian. in C. Th. l. 2. de bonis vacant. in C. Th. Vſurpat & hoc nomen Arrianus lib. 3. Epicteti cap. 24. & lib. 4. cap. vlt.

Cæſariana Metalla, l. 6. §. vlt. D. ad Leg. Iul. peculat. *Prædia*, l. vlt. D. de offic. procurat. Cæſ.

Cæſarienſis Colonia in Palæſtina, l.1.§. vlt. D. de cenſib. *Cæſarienſes Colonos fecit Veſpaſianus*, l.vlt. D.eod. tit. Fuit & Cæſarea Cappadociæ, gentis caput: vnde *Cæſarienſes Aduocati*, §.vlt. Inſtit. quib. alien. lic. §. ſed cum hoc, Inſtit. de inutilib. ſtipul. *Cæſarienſis Aduocatio*, l. vlt.C. de pactis & *Cæſariana*, l. 12. C.de legit. heredib. *Cæſarienſis ciuitas* Mauritaniæ prouinciæ, l. 2. §.1. C.de off.præf. Prætor.Afr.

CADI *Vini*, l. 6. & l. 14. D. de trit. vino. l. 15. §. proprietatis, D. de vſufr. *In Cadis diffuſa vina ſeruabantur*, l.15. D. de tritic. vino. Cadis planè ad vina condenda veteres vſos oſtendit Plinius lib. 19. cap. 5. Ouid. lib. 5. Faſtor.

Promit fumoſo condita vina cado.

Hoc autem Vinarium vas, 10. Congios capiebat, vt Dioſcorid. lib. 5. vel, vt Pollux lib. 10. cap. 20. Vrnas tres.

CALAMITATEM, vt Donat. in Eunuch. Terent. Act. 1. Sc. 1. tradit, *Ruſtici Grandinem appellant, quòd comminuat calamum, hoc eſt culmum ac ſegetem.* Vnde *Calamitoſæ Tempeſtatis vis*, l.15.§.1.D. locati, & apud Cicero. lib. 3. in Verrem. Et Ager huiuſmodi calamitatibus obnoxius *Calamitoſus* dicitur à Cato. de re Ruſt. cap.1. & 35. Eſt autem Ager ita *calamitoſus* vel *cœlo*, vel *Loco*, vt Cic. 2. Agraria oſtendit.

Generaliter verò pro quolibet aduerſo caſu & detrimento, pro qualibet clade & iactura, *calamitatis* nomen vſurpatur, l.vlt.C. de vſufructu. Hinc in l. 10. D. qui ſatiſd. cog. *Si medio tempore fideiuſſoribus calamitas inſignis accidit.* Et in l. 2. §. cùm tamen, D.ſi quis cautionib. *Si aliqua fortuita calamitas locum euertit.* Et *calamitas pupilli*, id eſt damnum, l.vlt. D.de adminiſtr. & peric. Denique *calamitas Belli*, l.vn.C.de caduc.tollend. Hinc & *calamitoſi*, l.19.D.de offic. præſid. id eſt, vt Nonius interpretatur, *Ærumnoſi, malis, Calamitatibúſque prægrauati.*

CALAMVM in l.vlt.§. ſpecies, D.de publican. odoratum & aromaticum accipe, qui in India, Arabia, & Syria gignitur, multis nodis geniculatus, fuluus, fragrans ſpiritus ſuauitate, qui cùm frangitur in multas partes fit fiſſilis. Meminere huius Theophraſt. lib. 9. de Hiſtor. plantar.cap.7.& Plin. lib.12. cap.22. Solinus in Polyhiſtor.cap. 53. B.Hieronym. in cap.6.Eſaiæ, & Iſidor.lib.17.Origin.cap.8.

CALATIS *Comitiis* in pace & otio facta olim Teſtamenta, Iuſtinian. tradit Inſtit. de Teſtament. ordinand. *Calata* autem *Comitia*, vt ex Lælio Felice & Labeone, Agellius lib. 15. cap. 27. adnotat, erant, quæ pro Collegio Pontificum habebantur aut Regis Sacrorum, aut Flaminum inaugurandorum cauſa. Quorum alia Curiata erant, alia Centuriata. Curiata per Lictorem Curiatim Calari, id eſt, conuocari, ſolebant: Centuriata, per Cornicinem. Additque iiſdem comitiis in Cõcione populi, & Sacrorum Deteſtationem, & Teſtamenta fieri conſueuiſſe. Theophilus ad Iuſtinianum, ὁ κῆρυξ ἅπασαν περίεισι τὴν πόλιν, συγκαλῶν: καὶ πᾶς ὁ Δῆμος συνήρχετο, καὶ ὁ βουλόμενος ὑπὸ μάρτυσι διετίθει τῷ Δήμῳ. εἴρηται δὲ *Calatis comitiis* ἐντεῦθεν. *Calare* γάρ ἐστι τὸ καλεῖν: *Comitia* δὲ, ἡ σύνοδος.

CALAVTICA, in l. 27. in fi. D. de auro, arg. Nonius Marcell. tegmen id eſſe muliebre quod capiti innectitur, tradit, citátque illud Ciceronis, in Clodium, *Tunc cùm vincirentur pedes faſciis, cùm Calanticam capiti accommodares.* Auſonius in Periocha Odyſſ. Homeri, *Ino Calauticam capiti ſuo ademptam natanti accommodat.* Seruus in 9. Æneid. ad hæc verba, *Et habent Redimicula, Mitræ, Pilea*, ait, *Virorum ſunt: Mitræ, fœminarum, quas Calantica appellant.* Planè in Vetuſto Gloſſar. *Calautica*, εἶδος ζώνης, definitur.

CALCARE *vuam*, l. 25. D. de actionib. empt. id eſt pede premere. Sic *Calcatas Vuas*, dixit Varro lib. 1. de re Ruſtic. cap. 54. Ouid.lib.2. Metamorph.

Stabat & Autumnus Calcatis ſordidus vuis.

Cuius verſus æquè atque alterius quem lib. 1. de Formulis notauimus, amore vſque adeo exarſiſſe Ouidium obſeruaui, vt eum iterum vſurparit lib.4. Faſtor. Vuas autem Torculario Calcari monet Cato de re Ruſt. cap. 112.

CALCEM *Coquere*, l.12. D. de vſufructu, & apud Cato.de re Ruſtic. cap. 16. *Portare*, l.15. §. 1. D.eod. tit. *Ad Calem coquendam Lignis vti*, l. 55. §. lignis, D. de legat. 3. *Calx & Arena*, l. 1. §. 1. D. de ligno iuncto.

Calcis Coquendæ ius, l. 1. l. 5. l. 6. §. vlt. D. de ſeruitutib. præd. vrb. & §. In ruſticorum, Inſtit. de ſeruitutib. ἄσβεστον καίειν, ἐξεῖναι Theophilus ibidem. Ex quo autem Lapidum genere potiſſimum, Calx optima coquatur, docet Plin.lib.36.cap.13.

Calcis coctores, Rubr. de Calc. coctor. vrb. Ro. in Cod. Theod. *coctio*, l.2. D.eod. tit. *Excoctio*, l. 3. & l. 4. de Decurionib. & Silentiar. in eod. C. *Præſtatio*, l. 1. de calc. coct. in eod. Cod.

Calcaria pro fornace in quo Calx loquitur, l.8. §. in Calcariam, D. de pœnis, ex qua apparet in Calcariam nocentes quandoque damnatos. *Calcarium Fornacem*, Plinius lib. 17. cap. 9. vocat. Scitum eſt illud Tertulliani, lib. de Carne Chriſti, cap. 6. *De Calcaria in Carbonariam.*

CALCE *Petere*, vel *Percutere*, *Equus*, l.1.§.1. & l.1. §.& generaliter, D. ſi quadrup. *Calcem reiicere Mula*, l. vlt. D. eod. tit. Vnde, *Calcitroſus Equus*, d. l.1.§.1. D. ſi quadr. & Inſtit. eod. tit. id eſt, Calce petere, vel Calcem reiicere ſolitus. *Calcitronem vocat* Cælius Sabinus apud Agellium lib.4.cap.2. Conſtantinus Harmenopulus cum Theophilo λακτιςὴν vertunt. *Calcitroſa Iumenta*, l. 4.§. idem Pomponius, D. de ædil. edict.

CALCIARIVM eadem forma qua Veſtiarium in l.8.§. qui tranſigit, D. de tranſactionib. pro eo quod ad pedum Tegumenta ſubminiſtranda, ſeu ad Calceatum, alicui relictum eſt. A Veſtiario ſeparatur in l. 21. D. de aliment. & cibar. Sueton. in Veſpaſ. cap. 8. *Claßiarios verò, qui ab Oſtia & Puteolis Romam pedibus per vicos commeant, petentes conſtitui ſibi aliquid Calciarij nomine, poſthac excalciatos curſitare.* *Calciatum coerrare* debere Præfectum Vigilum, ait l.3. §. ſciendum, D. de off. præf. vigil. vt *Calciatum cothurnis*, dixit Plinius lib.7.cap.10.

CALCVLVS pro cōputatione. Sic *Calculus ſubduci*, l.8. D. depoſiti. *communi calculo ſubiici*, l.11. §. quæſitum, D. ad L. Falcid. *Calculi confuſio*, l.11.§. ſi filio, D. ad Leg. Falcid. *Error*, l.1. §.1. D. quæ ſent. ſine appell. l.5.§. ſi quis rogatus, D. de donat. int. vir. l.8. D. de admin. rer. ad ciuit. l. vn. C. de error. calc. *Ratio*, l. 81. D. de hered. inſtit. Paul. lib. 5. Sent. Tit. 5. *Tenor*, l. 8. D. de adminiſtr. rer. *Calculi Fiſcalis ſatisfactio*, l. 19. quor. appellat. non recip. in Cod. Theod.

Calculus pro re pecuniaria & nummaria, in l.6. §. vlt. D. de his qui not. infam. l. 29. D. de dolo. Artemidor. lib. 2. cap. 5. ψῆφον γὰρ καλοῦμεν, ὥσπερ λίθον τὸν ἐν δακτυλίῳ, οὕτω δὴ καὶ τὸν τῶν χρημάτων ἀριθμόν. Quintil. lib.7. cap. 5. *Tutelæ præterea, in quo iudicio ſolet quæri an alia de re quàm de calculis cognoſci oporteat.* Idem lib.11.cap.3. *Non dico de homicidio, ſacrilegio, parricidio, ſed de Calculis certè, atque Rationibus in lite.*

CALCVLATORES l.7. §. reſcriptum, D. de oper. libert. l.1.§. ludi, D. de extraord. cognit. l.4. C. de profeſſorib. & medic. lib.10. quos & *Tabularios* appellatos oſtēdit d. l.1.§. ludi, ψηφιςὰς vocat Modeſtin. in l. 15. D. de excuſationib. Hi numerandi computandique artem docebant. Vnde Librariis, Notariiſque adiunguntur in d. §. ludi, & l.7. §. dabitur, D. de oper. libert. Martial. lib. 10. Epigramm. *Nec Calculator, nec Notarius velox.* D. Auguſtin. lib. 11. contra Academic. *Quibus duobus repertis nata eſt illa Librariorum & Calculonum profeßio, velut quædam Grammaticæ infantia.* Vbi *Calculones*, niſi mendoſus eſt locus, pro *calculatoribus* poſuit. Nam antiquitus pueri ſcribendi & calculi ponendi artem ſimul docebantur, vt Horat. Epiſt. 1. lib. 1. oſtendit. Vnde idem Satyr. 6. de pueris, *Læuo ſuſpenſi loculos tabulámque lacerto.* Iuuenalis, *Ponatur calculus, adſint cum tabula pueri.* Illic enim Tabula, Calculatoria intelligenda eſt.

Calculus etiam pro Sententia ab Impp. vſurpatur. Et ita, *Deteriorem calculum Reportare*, l.10. C. de appellationib. & ex contrario, *Meliorem calculum, veriorémque Sententiam reportare*, Nou. Theod. & Valent. Ne Ducian. vel limitan. milit. *Deteriore calculo eripere*, l. 4. C. de auctorit. præſt. *Iudicialem calculum accepiſſe*, l.12. C. de Iudiciis.

CALEFACTIO *Balnei*, l.35.§. vlt. & l. 55. §. lignis, D. de leg. 3. *calefactio publici Balnei*, l. vlt. §.1. D. de muner. & honor. *Calefactiones Thermarum*, l.1. D. eo. tit.

CALENDÆ, vt Vetus Gloſſarium, αἱ πρῶται ἑκάστου μηνὸς ἡμέραι.

Calendæ Ianuariæ, l.5. D. de feriis, l. 133. D. de verbor. ſignif. *Februariæ*, l. 12. D. de verb. oblig. l. 98. D. de ſolutionib. *Martiæ*, l. 58. D. de vſufructu, l.19. de exactionib. in C. Theod. *Apriles*, l.7.§. è contrario, D. ſol. matr. *Maiæ*, l.10. D. de verbor. obligat. *Iuliæ*, l. 9. D. qui potior. in pignor. *Septembres*, l.13. D. de recept. qui arbitr. *Nouembres*, l.7.§. Papinianus, D. ſol. matrim. Ex Calendis autem Martiis, fundos & prædia locari, iiſdémque, penſiones inferri conſueuiſſe, ſatis apertè colligitur ex d. l.58. D. de vſufruct. & l. 7. §. e contrario. Eundem diem mulieribus feſtum fuiſſe muneráque illis mitti ſolita, oſtendit l.31.§. ſi vir vxori, D. de donationib. int. vir. & Vet. Horatij interpres ad Odam 8. lib. 3. confirmat, quod accuratè Guilel. Bud. obſeruauit. Solinus in Polyhiſtore: *Romani in initio Annum decem menſibus computabant, à Martio auſpicantes: adeò vt eius die prima de aris Veſtalibus ignem accenderent: mutarent veteribus virides Laureas: Senatus & Populus Comitia agerent: Matronæ ſeruis ſuis cœnas ponerent, ſicuti Saturnalibus Domini. Illæ, vt honore promptius obſequium prouocarent: hi quaſi gratiam repenſarent perfecti laboris.* Quæ ille ex Macrob. lib.1. Saturnal. cap. 12. non abſque plagij crimine ſumpſit.

Vnde ſcitè Martial. lib. 5. Epigramm. *Martias Calendas, Saturnalia Fœminarum* appellat.

Calendas autem in Stipulationibus & pecuniæ creditæ Cautionibus, *Primarum, Proximarum, Secundarum, Tertiarum,& Futurarum*, appellatione diſcerni conſueuiſſe docui lib. 6. de Formulis. Sic in l.7.§.Papinianus, D. ſol.matr. *Ex Calendis Nouembribus Primis*. Et in l. 40. D. de reb. creditis, *Dari Calendis Futuris*. Vlpian. in l.41. D. de verb. obligat. *Qui Calendis Ianuariis ſtipulatur, ſi adiiciat, Primis vel Proximis*. Et mox, *ſed & ſi dicat, Secundis, vel Tertijs, vel quibus aliis*. Idem in l. 1. §. ſi quis ſimpliciter, D. eod. tit. *Si ita interrogatus, Intra Calendas quintas?* Martialis Epigram. 100. lib. 1. *Atque intra, puto, ſeptimas Calendas*. Porrò qui *Ante Calendas proximas* ſtipulatur, ſimilis eſt ei qui *Calendis* ſtipulatur, l.13. D. de verb. obligat.

Calendarivm, librum fœnebris pecuniæ creditæ, ſeu Codicem in quem Nomina debitorum referuntur, ſignificat, l. penult. D. de reb. cred l. vlt. D. de pecul. l. 88. D. de leg. 2. l.6. De inſtruc. l.39. §. negligentiæ, D. de admin. vel inſtr. l. 40. §. ſeruus, D. de ſtatuliber. l. 23. D. de pecul. leg. l. 37. D. de vſu & vſufruc. leg. & peric. l.3. C. de compenſat. Seneca lib. 13. Epiſt. *Diuitem illum putas, quia in omnibus prouinciis arat, quia magnus illi Calendarij liber voluitur*. Hoc autem nomen ex eo deſcendit, quòd in Calendas veteres fœnerari ſolerent. Ideóque Calendarum nomine ejuſmodi librorum paginis præpoſito, quæ deinde nomina feciſſent, adſcribere ſolebant. Horatius Ode 2. Epod. *Hæc vbi locutus Fenerator Alphius &c. Omnem relegit Idibus pecuniam, Quærit Calendis ponere*. Plutarch. in libello περὶ τοῦ μὴ δεῖν δανείζεσθαι. οὐδὲ ἀναμένουσι τῶν καλανδῶν καὶ τῆς νουμηνίας ἣν ἱερωτάτην ἡμερῶν οὖσαν, ἀποφράδα ποιοῦσιν οἱ δανεισταὶ, καὶ στύγιον. Vnde Martial. Epigram. 44. lib. 8.

Superba, ait, denſis Arca palleat nummis:
Centum explicentur paginæ Calendarum.

Ouid. lib. 2. De Remed. amor.

Qui Puteal, Ianúmque timent, celeréſque Calendas,
Torqueat hunc æris mutua ſumma ſui.

Vbi *Celeres Calendas* vocat, quòd voto & deſiderio debitorum celerius redeant, & vſurarum incrementum adferant. D. Ioan. Chryſoſtom. Oratio. 7. de non fœneran. Μὴ δὴ φαυλότεροι τῶν δανειζόντων ἐπὶ τόκοις συχνοῖς. εὖ μάλ' ἐπισταμένων τῶν ἡμερῶν τὸ καὶ μηνῶν ἀριθμόν. *In Calendarium verſa Pecunia*, dicitur, quæ nominibus & fenore occupata eſt, l.91. D. de leg. 3. *Calendario deſtinatæ pecuniæ*, id eſt, nominibus faciendis, l. 64. D. de leg. 3. *Ex Calendario nomina*, l.34. §.1. D. eod. tit. l. 17. §. ex quadrante, D. de doli mali & met. exc. *In Nominibus omnis ſubſtantia Calendarij*, d. l.34. §.1.

Calendarij Actio, l. 39. §. negligentiæ, D. de adminiſtr. & peric. *Curatio*, l. vlt. D. de muneirb. & honor. *Inſtrumenta*, l. 41. §. Legauerat, D. de legat. 3. l. 27. §. liberto. D. de inſtr. vel inſtrum. *Calendario præpoſitus ſeruus*, l.41. D. de reb. credit.

Calendarium Exercere, l. 41. §. legauerat, D. de legat. 3. *Exerceri*, l. 34. §. 1. D. eo. tit. *Facere*, l.88. D. de legat. 2. *Calendaria prælegare*, l.34. D. de legat. 3.

Caligati *Milites*, l. 2. D. de his qui not. infam. l. 9. D. de cuſtod. & exhibit. reor. l.6. §. exploratores, D. de re milit. l. 21. C. de nupt. Iuſtinia. in Nouell. 74. στρατιώτας εὐόπλους, οὓς ὁ νόμος Καλιγάτους καλεῖ, τουτ' ἐστὶν εὐπλεστέρους καὶ ἀγωνιστέρους. à Caliga, quod erat στρατιωτικὸν ὑπόδημα, vt ait Dio. lib. 57. Vnde Caius Cæſar, quod manipulari habitu inter Milites educatus eſſet, Caligulæ cognomen reportauit, vt Sueton. in eius vita. cap. 9. refert. Quo de pedum tegmine aliquid olim in Select. Antitiquit. diximus. Ita *Caligatum Militem* accipe apud Quintilian. Declamatio. & Iuuenal. Sat. 3. & 14.

Callidos, Cic. lib. 3. de Nat. Deor. appellare ſe ait, quorum tanquam Manus opere, ſic Animus vſu concalluit. Similitérque Donat. in Adelph. Terét. Act. 3. Sc. 3. Callidum eum dici ait qui Callum ſibi, vſu artis, induxerit. Ita *Callidum Commentum Tutoris*, dicitur, qui ſubiecto nomine alterius, rem pupilli fraude & dolo ſibi comparauit, l. 9. D. de reb. cor. Sic & *Callido Commento*, l.20. D. de his qui not. infa. *Conſilio*. l. 7. §. prætor ait, D. de Publician. *Callide circumueniunt*. l.31. D. de recept. Vnde *Calliditas*, fraudem, Machinationem, Fallaciam, Dolum malum ſignificat, l.1. §.1. D. de dolo, l. 1. §.1. D. de ædilic. ed. l.47. D. de diuerſ. regul. l. 3. D. de ſeruo cor. l. 12. §. poteſt, D. de liber. cau. *Calliditate & dolo circumuenire*, l. 2. D. de proxenitic.

Calliditas eius qui data opera in locum abditum res contulit, vt actori incommodior eſſet exhibitio, l. 11. D. ad exhibend. *Non ſine Calliditate circunuentam*, l. 3. §. ſi quis volentem, D. de libero homine. *Infirmitati non Calliditati mulierum Velleiano conſultum*, l. 15. C. ad Sc. Velleian.

Calicem *Diatretum faciendum dare*, l.27. §.ſi calicem, D. ad Leg. Aquil. id eſt perforatum & pertuſum. Nec enim illorum admittenda interpretatio eſt qui Calicem Diatretum fractum explicant: ſiquidem in illius legis ſpecie, proponitur Calix qui Diatretus faciendus datus eſſet, fractus fuiſſe vel Artificis imperitia, vel quod rimas haberet vitioſas: Et induſtria ſumma elaboratos eiuſmodi calices ex eo apparet quod illic Vlpian. memorat, pleroſque Artifices, (hi ſunt qui Diatretarij vocantur, in l. vn. C. de excuſat. artif. lib. 11.) cùm eiuſmodi materiæ dabantur, conuenire ſolitos, non ſuo ſe periculo facere.

Calida *Aqua*, l.3. §. hoc interdictum, D. de riuis. l.1. §. idem Labeo, D. de aq. cottid. l.3. §.1. D. de aq. & aq. pluu.

Callistratvs, Libros 6. *Cognitionum*, ſeu *de Cognitionibus*, ſcripſerat: Edictorum Monitoriorum, ſeu *Edicti Monitorij*, vel *ad Edictum Monitorium*, æquè libros ſex: *De iure fiſci & populi*, libros quattuor: *Inſtitutionum*, libros tres: *Quæſtionum*, libros duos. Hunc Alexandro in conſilio fuiſſe, Lampridius in eius principis vita refert. Verùm illic in ratione temporum fœdè lapſus eſt, qui Alfenum, Celſum, Proculum, Africanum, Vlpiano & Paulo, Papinianique diſcipulis permiſcet. Sanè quibus ille potiſſimum temporibus vixerit ex eo colligitur quod in l.38. D. de legib. *Imperator*, ait, *noſter Seuerus reſcripſit*, vt & in l.14. §. plebeij, D. de munerib. *Idque Imperator noſter Seuerus Auguſtus in hæc verba reſcripſit.* At in l. vlt. D. de offi. procurator. Cæſ. *Imperatores*, ait, *noſtri, Seuerus & Antoninus reſcripſerunt.*

Calor animi impetum ac feruorem, & quemlibet efferueſcentem inconſultúmque mentis motum ſignificat. *Calor Iracundiæ*, l.3. D. de diuortiis, l. 48. D. de diuerſ. regul. Lucan. lib. 7.

Si modò virtutis ſtimulis iræque calore.

Inconſultus, l.1. §. quæri, D. ad Sc. Turpillian. l.5. C. de iniuriis, l. 19. C. de inoffi. teſt. *Iuuenilis*, l.4. C. de auctor. præſtanda. l. vlt. §. filiis, C. de bonis quæ liber. *Licitantis*, l.9. D. de publican. *Mariti*, l.12. §. vlt. D. ad L. Iul. de adulter. *Calore ducti interfecerint hominem*, l.7. §. vlt. D. de Lege Iulia repetund. *Calore quodam peieratum*, l.2. C. de reb. credit. *Per Calorem ad Accuſationem proſilire*, l. 2. C. de Abolitionib. *Calorem* etiam *Bellantium*, dixit Sil. Italic. lib.12.

Calvisiana *Actio*, appellatur, quæ Patrono datur ad reuocanda ea quæ in fraudem eius Libertus alienauit, l. 16. §. idem ſcribit, D. de hered. petit. l.1. §. ſi pluribus, l. 2. & l. 3. §. ſi inteſtatus, & l. vlt. D. ſi quid in fraud. patr. l. 2. D. ſi à paren. quis manumiſſ. l.16. §.1. D. de iure patro. Vetus Gloſſarium, *Caluiſiana Actio eſt per quam reuocantur quæ in fraudem Patroni Libertus alienauit. Caluiſiano Iudicio reuocatur id quod alienatum eſt*, d. l. 16. §.1.

Calvitiano Senatuſconſulto Impar matrimonium improbabatur, iubebatúrque non proficere ad capiendas hereditates: Vlpian. Tit.17. Regular.

Calvmnia, vt Non. Marcell. explicat, eſt, *Malitioſa & mendax infamatio*. Beda in lib. de Ortograph. *Calumnia*, ait, *eſt Crimen falſum: Cùm nobis Aduerſarius aut malum quod non fecimus obiicit, aut bonum quod feciſſe probamur, in contrarium interpretari conatur.* Caſſiodor. in Pſal. 117. *Calumniam*, eſſe ſcribit, *Commentum aliquod periculoſæ facultatis obiectum*. In pecuniariis porrò cauſis æquè atque in criminibus calumnia interuenit. Atque adeo Calumniæ Actio olim reis abſolutis aduerſus improbos litigatores, & eos qui temerè petierant, dabatur, quæ eos decima parte litis multabat, vt Iuſtinian. & Theoph. ſcribunt in §. hæc autem, Inſtit. de pœna tem. litig.

Per Calumniam Petere, dicitur, qui vexandi alicuius gratia petit, l. 46. D. de petit. hered. l. 29. §. penult. D. de liber. cauſ. *Per Calumniam in poſſeſſionem ventris nomine miſſa*, videtur, quæ ſciens prudénſque ſe prægnantem non eſſe, vel ex alio concepiſſe, voluit in poſſeſſionem venire, l. 1. §. per calumniam, D. ſi mul. ventr. nom. l. 15. & l. 16. D. de his qui not. infam. l.3. §. Vnde Marcellus, D. de iureiur. l.12. D. de mort. cauſ. donat. l.3. §. vlt. D. ne vis fiat ei qui in poſſ. miſſ. *Per Calumniam* vel *Calumnioſè ſatis petere*, & *per calumniam deſiderare, vt cautio interponatur*, dicitur qui nullo iure & vexandi aduerſarij cauſa cautionem poſtulat, l.3. §.1. D. vt in poſſ. leg. l.1. in fi. & l. 8. D. de prætor. ſtipulatio. *Per Calumniam Appetere*, l.27. §.1. D. ad L. Iul. de adulter. *Facere*, l.1. §. 1. D. de vacat. & excuſat. *Inſtituere Actionem*, l.43. D. de iniuriis. *Petere*, Cic. 4. in Verrem. *Peti in ſeruitutem*, l. 29. D. de liber. cau. *Vocari in ius*, l.4. §. vlt. D. ne quis eum qui in ius voc.

Calumniæ cauſa negotium facere vel *non facere*, l.1. D. de Calumniator. id eſt, *per Calumniam*, d. l.1. §.1. *Calumniæ cauſa & calumniandi animo litem vel negotium inſtituere*, l.10. D. de Iudic. *Calumnia fieri alicui*, l.3. §. vlt. D. de Calumniatorib. *Calumniæ crimen*, l. vlt. D. eod. tit. *Calumniæ*

cauſa damnatus, l. 4. §. Calumniator, D. de his qui not. infam. *Calumniæ cauſa quid feciſſe iudicatus*, l. 1. D. eod. tit. *Calumnias commouere*, l. 3. C. de Aduocat. fiſci. *Calumniarum Redemptor*, l. 1. C. de his qui potentior.

Calumniam Tuliſſe, Cælius Epiſt. 18. lib. 8. Familiar. ait, Accuſatorem, qui iudicio publico victus, & per Calumniam accuſationem inſtituiſſe iudicatus erat, eadem plane loquēdi figura, qua ſuffragiorum *Puncta Ferre*, & *Tribum Ferre*, veteres dicebant. Quod non adnotaſſem niſi ea in re magni nominis virum dormitaſſe, alióſque in errorem induxiſſe animaduertiſſem.

De calumnia iurare, l. 13. §. qui damni, D. de dam. infect. l. 3. D. teſtam. quemadm. aper. & apud Senec. Controuerſ. 4. lib. 7. *Iurare non Calumniæ cauſa*, id eſt, *vexandi aduerſarij, poſtulare ſe vt ſatiſdetur*, l. 7. D. de dam. infect. l. 15. in fi. D. de reb. auct. iud. poſſid. l. 11. D. ad exhib. l. 11. D. de rer. amot. act. Sic *Iuſiurandum de Calumnia*, in l. 34. §. datur autem, D. de iureiur. l. vlt. D. de fideicom. *De Calumnia Pronunciare*. apud Plin. Epiſt. 31. lib. 6. *Sine Claumnia*, in l. 37. D. de minor. id eſt, citra Calumniæ periculum, vel *ſine Calumniæ timore*, vt l. 2. C. de Calūniat. *Calumnia ſubmouemus*, l. 22. C. de pœnis, id eſt, Calumnioſa accuſatione liberamus.

C A L V M N I A R I, eſt falſa crimina intendere, l. 1. §. 1. D. ad Sc. Turpillian. a verbo antiquo *Caluor*, quod in 12. Tab. morari, & fruſtrari, Gaio interprete, ſignificabat. Vnde *Calumniatores*, eos qui per fraudem & fruſtrationem alios vexarent litibus, appellatos, idem ſcribit, l. 233. D. de verbor. ſignific. Veteres Gloſſæ manuſcriptæ, *Calumniator falſi criminis accuſator, à caluendo, id eſt, fruſtrando & decipiendo dictus*. Sed & improbus quiſque litigator, & qui non debitum petit, temeréque alicui controuerſiam mouet, *Calumniator* appellatur, l. 5. §. 1. D. ne quis eum qui in ius, l. 39. §. 1. D. de liber. cau. l. 4. §. Calumniator, D. de his qui not. infa. & Tit, de Calumniatorib. Atque vt *Calumniator*, ita & *Calumniatrix*, l. 1. §. ſed & ſi quis, D. de ventre in poſſeſſ. mitt.

Calumnia, & nimis callida, ſed malitioſa Iuris interpretatio, à Cicero. lib. 1. Officior. coniunguntur. Et ita Paul. in l. 19. D. ad exhibend. *Non oportere ius ciuile Calumniari, nec verba captari*. Vnde Cic. lib. 2. ad Herenn. *Calumniatoris officium eſſe*, ait, *verba & litteras ſequi*. Idem pro Cecina. *Scriptum ſequi Calumniatoris eſſe, Boníque Iudicis, voluntatem ſcriptoris auctoritatémque defendere. Paulus, Mulieribus*, ait, *tunc ſuccurrendum eſt, cùm defendantur, non vt facilius calumnientur*, l. 110. §. vlt. D. de diuerſ. regul.

Calumniator porrò, idem & *Calumnioſus* vocatur. *Calumnioſum* autem Paul. lib. 1. Sent. Tit. 5. definit, eum qui ſciens prudénſque per fraudem alicui negotium comparat: quo ſenſu in Edicto de Calumniatoribus, hoc nomen accipiendum eſt. D. Auguſtin. Sermo. 24. *Iam ille Calumnioſus qui vult alteri facere cauſam, & qui tollere ab illo, vel pro compoſitione, gaudet*.

Calumnioſa Accuſatio, l. 14. §. ſi patris, D. de bon. libert. *Adnotatio*, l. 82. §. vlt. D. de legat. 3. *Poteſtas Aduerſarij*, l. 11. §. 1. D. de iuriſdictio.

Calumnioſæ Actiones, l. 6. C. de adminiſtrat. tutor. l. 12. C. de inoff. teſt. *Calumnioſis Criminibus inſectari innocentes*, l. 6. §. ne potentiores, D. de off. præſid.

Calumnioſe, id eſt per Calumniam, l. 8. D. de ſtipulat. prætor. l. 3. D. ad Sc. Turpill.

C A M E L I, inter Pecudes & Beſtias quaſi Mixti ſunt. Nam & Iumentórum operam præſtant, & Natura eorum fera eſt, l. 2. §. 1. D. ad L. Aquil. Ac planè, Camelos, vt Plin. lib. 8. cap. 18. refert, *inter Armenta paſcit Oriens, omnéſque Iumentorum, in iis terris, dorſo funguntur*. Vlpianus tamen in Tit. 20. Regular. Camelos, quamuis collo dorſóve domarentur, *nec Mancipi* habitos ſcribit: quoniam Beſtiarum numero erant.

C A M E L A R I I, l. vlt. §. Camelaſia, D. de munerib. & honor. quibus Camelorum cura mandatur.

C A M E L A S I A inter Munera Ciuilia Perſonalia numeratur, l. 1. & l. vlt. §. Camelaſia, D. de munerib. & honor. Nam animi prouiſione & corporalis laboris intentione hoc munus abſque aliquo gerentis ſumptu & detrimento ſuſtinebatur: propterea quod ratione habita & alimentorum & Camelorum, certa pecunia Camelariis dari debebat: vt ſolo corporis miniſterio obligarentur. Vſurpat hoc *Camelaſiæ* nomen Ammianus Marcellin. lib. 17.

C A M P A N V S Iuriſconſultus citatur in l. 47. D. de oper. libert. & l. 34. D. de fideicomm. libertatib.

C A M P A N I Æ fit mentio in l. 2. & l. 7. de indulgent. debit. in Cod. Th. l. 27. de appellationib. in eod. Cod. quam *Felicem* merito appellat Plin. lib. 3. cap. 8. in eáque *ſummum Liberi patris, cum Cerere certamen*, veteres dictitaſſe ait. Vnde *Campanus Municeps*, l. 1. D. ad municipal.

CAMPANI, l.9.§.ſed ex facto, D.quod met.cau. *Campani Decuriones*, l.50. D.de contr.emp. *Campanum Vinum*, pro exemplo optimi adducitur in l. 74.& l.75. D. de verb. oblig. §. præterea ſi quis, Inſtit. de actionibus.

CAMPVS *Iaculatorius*, l.9.§.vlt. D.ad L. Aquil. *Campus Martius*, l.39. §.vlt. D.de legat. 1. & Tit.de Campo Mart.in C. Th. quem in publico vſu habitum, ait l.6.D.de contr.empt. *In Campo publico ludere*, l.2.§.ſi quis in mari, D.ne quid in loco pub.

CANCELLARE *Teſtamentum*, l.15.§.1.D.de teſtam.milit.l.2.D.de his quæ in Teſtam.delent. *Cancellari chirographum*, l.24.D.de prob. *Cancellatæ Tabulæ*, & *Cautiones*, l.82.§.vlt.D.de furtis, l.1.§.ſi heres, D.ſi tab.teſtam.apud Paul.lib.2.Sent.Tit.32. *Pro Cancellato haberi*, l.47.D.de pactis, *Cancellatum chirographum*, l.22.C.de ſolutionib. *Teſtamentum*, l.vlt.C.de edicto D. Hadr.

CANCELLARII *Iudicũ*, Cõſiliariis, Domeſticiſque adiũguntur, l.3.l.5.& l.8.C.de aſſeſſor.l.1. §.pro annonis, C.de off.pręf.pręt.Afr.In Edicto Turci Apro., *Præda dãnata, quam Tribunus, Officiũ, Cãcellarius, & Scriba, de pecuarius capere conſueuerant*. Imp.Cõſtant.l.1.de agent.in reb.in C. Th. *quod & circa Scrinia noſtra, & Cãcellarios, & Largitionales, & Officiales Comitũ rerum priuatarum*. Sic & *Cãcellarium Præpoſiti*, dixit Caſſiod. lib. 1. Variar.Epiſt. 35. *Cancellarij Prouinciarum*, apud eundem Epiſt.1.lib.12.Variar. qui Cancellos Principis agebant, vti ibidem ait. A *Cancellis* enim nomen traxiſſe eos, idem Caſſiodor.Epiſt.6.lib.11.docet his verbis. *Reſpice quo nomine nuncuperis: Latere non poteſt quod inter Cancellos egeris. Tenes quippe lucidas fores, clauſtra patentia, feneſtratas ianuas*. Ex quo loco, & ſequentibus verbis, apparet intra Cãcellos, vndique conſpicuum Cancellarium ſtetiſſe. Vnde munus, dignitáſque eius, *Cancellorum Officium* vocatur ab eodem Caſſiod.Epiſt.27. lib. 12. *Cancellarium* autem ad Reſponſa ſua Principẽ elegiſſe, ciúſque fidei Cõſiſtorij ſecreta commiſſa: per eum ad Principis aures ſupplicum deſideria perlata: per eum acceſſiſſe, qui principi præſentãdus erat: iuſſáque principis expediſſe idem Caſſiod.oſtendit. Vet.Gloſſ. *Cancellarius eſt qui habet officium, ſcripta, reſponsáque Imperatoris, atque Mandata inſpicere, & malè ſcripta cancellare, & bene ſcripta ſignare.*

CANCELLVS ędiũ ſingulari numero, l.9.D.quod vi aut clam. *Cãcelli in ædibus*, l.41.§.itẽ hoc, D.de leg.1.l.12.§.fiſtulæ, D.de inſtrum.vel inſtr. Septa ſunt ex rectis, obliquis, tranſuerſis lignis, contexta & compacta: plagulis, ſeu foraminibus inuicem diſtincta. *Feneſtratas Ianuas*, Caſſiodor. Epiſt. 6. lib. 11. appellat.

CANDELABRA, Supellectili adnumerantur, l.3.D.de ſupell. leg. *Candelabro incluſum Sigillum*, l.6.D.ad exhib.Paul.ex Feſto. *Candelabrum dictum, quod in eo Candelæ figantur.*

CANDIDATI *Principis*, qui ſolis libris principalibus in ſenatu legẽdis vacabãt, l.1.D.de officio Quæſt.per eos Orationes principũ in Senatu recitatas aliâs docui. D.Hieronym.de vita ſancti Hilarionis: *Conſtantij Imperatoris Candidati rutilans coma*. *Candidati*, l.21. & l.22.de præt. & quæſt.in C. Th.

CANIS inter Pecudes non eſt, l.2.§.vlt.& l.25.§.hac actione, D.ad L.Aquil. *Canem irritare*, l.11.§.itẽ cum eo, D.eo. *A Cane feroce læſus*, l.2.D.ſi quadr. *Canes robuſti & fortes, &c.* l.44.D.de adq.rer.do. *Canem ſolutum vel alligatum habere*, l.40.& l.41.D.de ædil. edict.

CANON in Impp.Cõſtitutionibus, anniuerſariã pẽſitationẽ, pręſtationẽ, functionẽ, collationemq́; ſignificat, l.1.C.de indictio.lib.10.l.vn.C.de coll.don. lib.10.l.3.C. quæ res vẽdi nõ poſſ.l.vlt.C.de coll.fund.patr.lib.11.l.2.C.de pręd.tamiac.l.pen. & vlt.C.de diu. præd. lib.11.l. 8.de extraor.ſiue ſord.in Cod.Th.l.30.de anno.& trib.in eod.Co.Sic *Impoſitum Canonem, pro qualitate iuris cuius prædia ſunt vel loca, per ſingulos annos ſoluentes*, l.14. C. de fund. patrimonialib. lib. 11.

Canon Anniuerſarius, l.16.C.de Iudęis, *Antiquitus Inſtitutus*, l.3.de cond.in pub.horr.in C.Th. *Aurarius*, l.10.C.de excuſ.mun.lib.10.& l.13.de extraor. ſiue ſord. mun.in C.Th. *Ciuilis*, l.5.C. de diu.præd.lib.11.Nou.Valen.& Marc.de præd.ciuit. *Delegationis*, l.13.de extraor. ſiue ſord. in C.Th. *Emphyteuticus*, l.10.C.de iure emphyt. *Glebæ*, apud Sidoniũ Apollinarẽ lib.6.Epiſt. ad Cẽſoriũ. *Metallicus*, l.2.C.de metall.lib.11. *Fundorũ, Priuatorũ, vel Emphyteuticorũ*. l.19.de exact.in C.Th. *Nauli*, apud Iuſtin.Edicto 14. *Patrimonialis*, l.7. C. de omni agro deſerto, lib. 11. *Publicus*, l.3.C.quæ res vendi non poſſ.l.8.de murileg.& gynec.in C.Th.qui Δημόσιος Κανὼν, in l.1.C.de anno.& trib.lib.10. *Rei priuatæ*, l.3.C.de his quę ex publ.coll.lib.10. *Senatorius*, l.4. de præd.Senat.in C.Th. *Suarius*, Nou.Maior.de indulg.reliq. *Telonei*, apud Caſſiod.Epiſt.39. lib.5.Variar. *Titulorum omniũ*, l.16.de bon.proſcr.in C.Th. *Veſtiũ*, l.1.C.de milit. veſte lib. 12.

Canõ Frumentarius vrbis Romæ, Rubr.de cano.frum.lib.12.C.Lampr.in Heliogabalo, *Iuſſerat & Canonem populi Romani vnius anni meretricibus, lenonibus, & exoletis intramuranis dari: extramuranis alio promiſſo: cùm eo tempore, iuxta prouiſionẽ Seueri & Traiani, ſeptẽ annorum Canõ Frumẽtarius Romæ eſſet*. Spart.in Seuero, *Rei frumẽtariæ, quam minimã repererat, ita cõſuluit, vt excedẽs ipſe vita,*

ſeptẽ annorũ canonẽ relinqueret. Appellatur & *canon Vrbicarius* in l.2.& 3.C.de cano.frum.vrb. Rom.lib.12.& l.3.&l.6.eo.tit.in C.Th.*canõ Vrbanus*,inl.26.de nauicular.inC.Th.*canõ ſacratiſſimæ vrbis*,l.35.eod.tit.in C.Th.l.5.de cano. frum. in C. Th.

Canonici Equi, l.3.C.de equor.collat.lib.11. *Veſtes, átque equi, ceteræque Canonicæ ſpecies*, l.1.de exaction.in C.Th.*canonici Tituli*,l.36. de ann. & tribut.in C.Th.

Canonica indictio,l.1.C.de prox.ſacr.ſcrin.l.10.*Inlatio*,l.40.de Epiſc.Eccl.& cler.*Penſitatio*,l. 2.C.de lucris aduoc.lib.12.*Solatio*,Nou.Th.& Valent.de releu. adær. vel don.poſſ.*Veſtis*,l.2. de diſtr.pign.quæ.trib.cauſ.ten.*canonicæ præbitiones*,l.4.trib.in ipſ.ſpec.inf.in C. Th.l.14.de nauicul.in eod.Cod.Porrò horum annuorum Canonum exactores,*Canonicarij* appellantur in Nou.Iuſtin.30. & Nou.163. Nou.Maior.de indulg.reliq.& apud Caſſio.Ep.13.lib.10.Var.

Cantharidvm fit mentio in l.3.§. alio SC.D.ad L. Corn.de ſicar. quo & Magnetem à Nereide peremptum Poëtæ fabulantur. Ouid.in Ibin.

Cantharidum ſuccos, dante parente, bibas.

Sic & *Cantharidis venena*,dixit Tertull.lib.1.aduerſusMarcio.Sunt autem *Cantharides*,vermiculi minutorum Scarabeorum forma: ex quo& nomen traxere:quorum noxiam& maleficam vim,Dioſcorid.lib.2.& lib.6.& Plin.lib.11.cap.36.& lib.29.cap.4.explicant.

Cantharos, ludicras quaſdam effigies, & ad arbitrium effictas interpretor, ex quarum Roſtris aqua ſalire ſolebat,l. 41. §. item hoc prohibetur, D. de leg. 1. coniuncta l. 17. §. penult.D. de action. empt. Auſonius in Epiſt. Eidilij 17. *Harum verticularum variis coagmentis ſimulantur ſpecies mille formarum. Elephantus belua, aut Aper beſtia, Ager volans, Mirmillo in armis ſubſidens, venator & latrans Canis. Quin & Turris & Cantharus, & alia huiuſmodi innumerabilium figurarũ, quæ alius alio ſcientius variegant.* In vetuſtoEpigr.vrbisRo.verſus habẽtur huiuſmodi:

Perdiderat Laticum longæua incuria curſus,
Quos modò nunc pleno Cantharus ore vomit.

Eucherius in librum Regum,*Lutres*,ait, *Conchæ vel Canthari aquarij.* In libello quo quatuor Martyrum coronatorum mors narratur, hæc verba inueni. *Tunc Sempronianus, Claudius, Caſtorius, & Nicoſtratus cœperunt in nomine Chriſti cauare Conchas, & Pegas, & lectos, cum Sigillis & Cantharis, cum magna tenuitate artis.*

Capax id eſt, ſuſceptibilis alicuius rei:veluti *Capax Culpæ*,item *Doli*, vel *non, Impubes & Pupillus*,l.1. §.hoc edicto,D.ne vis fiat ei, l.3. §.1. D.de ſepul. viol. l.23.D. de furtis,l.3.§. vlt. D.de tribut. l.1.§.an in pupillum, D.depoſiti: qui *eius ætatis eſt, vt dolum capiat*, l. 15. D. de liber. cau. *Capax* autem eſſe & *Furandi*, & *Iniuriæ faciendæ*, *pupillus* cenſetur, qui proximus pubertati ſit,l.3.D.de diuerſ.reg.Sic *iam Iniuriæ Capax Impubes*,l.5.§.& ideo, D.ad L. Aquil. *non Capax Conſilij Impubes*, l.8.§.vlt.D.de adquir. vel omitt. *Capax obligationis*,l.12.D.de ſtipulat.ſeruor. l.98.§. ſi ſeruus,D.de ſolutionib.*Solutionis*,d.§.ſi ſeruus.

Capax etiam dicitur,qui ex Teſtamento capere poteſt,l.29.D.de liber.leg. *Capax portionis*, l.8.C.commun.de ſucceſſionib.Inde *Capacitas Legatarij*,l.55.§.1.D.de legat.3.& *Solidi Capacitas*,Rubr.apud Vlpian.Tit.17. Regular. *Capacitatis priuilegium & modus*, l.1.de bon. proſcript. in Cod. Theod.

Capaces Auditus, l.65.§.ſi pupillo, D.ad Sc.Trebell.*Capaces fluuij Naues*,l. 1.§.ſed etſi, D.de exercit.*Capacitati alicui parata vaſa*, Paul.lib.3. Sent. Tit. 7.

Capere cum effectu accipitur. *Capere* enim dicitur qui ſic accepit, vt habeat. Ideóque non videtur quis *Capere quod erit reſtituturus*, ſeu, *quod ei neceſſe eſt alij reſtituere*,l.71. D. de verb. ſignif. l. 51. D. de diuerſ. reg. quò pertinet l. 43. D. de legat. 2. l. 1. §. ſed ſi, l. 2. §.ſi fidem, D. ſi quis aliq. teſt. prohib. l. 8. §. ſed & ei, D. de inoff. teſt. l. 4. D. quib. mod. vſusfr. amitt. l. 57. D. ad Leg. Falcid. *Cepiſſe* planè videtur quis, quamuis alij adquiſiuit, l. 140. D. de verbor. ſignif. *Capere ex Teſtamento* nihil videtur qui tantum erogat, quantum accepit, l. 122. in fi. D. de legat. 1. *Non videtur cepiſſe qui per exceptionem à petitione remouetur*, l. 13. D. de diuerſ. reg. iur. In Edicto de Calumniatoribus *Pecuniam Cepiſſe* videtur, qui Obligatione liberatus eſt, l. 2. D. de calumniatorib. quò referenda eſt l. 115. D. de diuerſ. reg. vt ex inſcriptione apparet. Id quod confirmatur, l. 22.§. vlt. D. ad L. Falcid. l. 18. §.1. & l. 31. §. vlt.D. de mort. cau.cui adde l. 31.§.vlt.D.eod. tit.

Capere ex Teſtamento, l.23.§.vlt.D.de ædilic.edict. l.vlt.D.de legat.1.l. 10.D.de his quæ vt indign. id eſt, adquirere & conſeq. vi. Sic *capere Hereditatem*, l.12. D. de bon. poſſ. l. 12. D. de L. Corn. de falſ. & apud Vlpian.Tit.22.Regular.l.62.D.de hered.inſt.*Legatum*,l.24.§.ſi quis aliẽnũ,D.de fideic.lib.*Libertatem*,l.48.D.de manum.teſt.*capere abſolute*,l.11.D.de vulg. & pup.d.l.62.& l.7.D.de leg.2.*capere non poſſe*,l.3.D.de iure fiſ.vel,*vſque ad certum modum Capere poſſe*,l.27.D.de proba.*nihil, vel nõ Totum capere poſſe*,l.55.§.1.D.de leg.2.*Solidũ Capere poſſe*,

l. 42.

l.42.D.de legat.2.Vlp.Tit.17.Regul.*Aliquando vir & Vxor inter ſe Solidum Capere poſſunt*:& ex diuerſo,*Solidum Capere non poſſe*,dicũtur,qui totius quod relinquitur,capaces non ſunt, l.72. & l.78.D.de hered.inſt.l.6.D.de vulg.& pup.Tertull.in lib.de Monogam.*Et exiſtimãt Cælibes & Orbos ex Teſtamento Dei Solidũ Capere nõ poſſe*.Idem in lib.1.ad Vxor.*Tu modo vt Solidum capere poſſis hoc meæ admonitionis Fideicommiſſum.*

Vnde *capiẽdi ius*,in l. 2.§.diui fratres,l.1.§.1.& l.13.§.cum ante,D.de iur.fiſc.& apud Iuuen. Sat.1.*Si capiendi ius nullum Vxori*,id eſt Teſtamento conſequendi, ſeu accipiẽdi. *Non capienti reddere*,id eſt,ei qui capere non poteſt,ſeu cui Capiendi ius non eſt, l.42.D.de iure fiſ.

Vnde *Mortis cauſa capio*,quo nomine ea liberalitas quę morte alicuius obuenit, nec propriũ nomẽ habet,ſignificatur,Rub.de mort,cau.donatio.&capion.Quidquid enim propter mortẽ alicuius capitur,Mortis cauſa Capi dicitur,exceptis his capiendi figuris quæ proprio nomine appellãtur,l.8.l.18.l.21. & l.31.D.de mort.cauſ.don l.54.D.de cond. & dem. Vet. Gloſſ. *Capio cauſa mortis eſt, cum pro morte alicuius occaſio capiendi euenit.*

Capere Pignus,l.38.D.de pigner.act.& *capi Pignus in cauſa iudicati*,Rubr.ſi in cauſa iud.pign. cap. *Pignori capi Res*,l.15.§.in vẽditione,D.de re iud.Vide plura lib.14. Vnde *Pignoris capio*, d.l.15.§.ſi ſuper,D.de re iud.& l.vlt.de diſtrahend.pignor. in C.Th.*Capere* etiam percipere ſignificat. Sic *Capere Fructus*,l.20.D. de adq.poſſ.l.8.§. quæ marito.D.de leg.2.*Capere Alimenta ex prædiis*,l.4.& l.11.D.de aliment.vel cibar. *Capi Fructus ex prædio*, l. 8.D.de reb. auct. iud.Et ita *captos Fructus*,id eſt perceptos,dicũt IC.in l.2.&l.4.D.de vſur.l.60.D.de in diem addict. l. 7. §. quod in anno, D. ſol. matr.l.9.D.de inſtruc. vel inſtr.

Capere condiciones,id eſt recipere,ſeu admittere,l.4.C.de donat.quæ ſub mo. *capit interpretationẽ*,l.18.§.vlt.D.de diu.reg.*Res nõ capit reſtitutionẽ*,l.9.§.Papinianus,D.de min.Sic *Capere Aquam*,l.19.D.de ſeru.vrb.præd.*Capere Dolum*,qui capax eſt doli,l.15.D.de lib.cau.vt & *Intellectũ Capere*,l.1.§.Apiſcimur.D.de adq.poſſ.qui eius ętatis ſunt vt intelligãt quid agãt,quẽadmodũ loquitur l.6.D.rem pup.ſal.Vnde *captu carere*,id eſt intellectu,apud Paul.lib.5.Sẽt. Tit.5.*Capere dignitatem honoris*,l.6.D.de mun.&hon.id eſt,ſuſtinere. *Capi Æſtimari, Dici, Intelligi, interpretari, opinari*,id eſt εὑρίσκεται,inuenire eſt apud Tertull. Apolog.cap.17.lib.de Spectac.de hab.Mul.adu.Herm.3.& 5.adu.Marc. *Capere* etiam vſu adquirere, & ſuum facere, ſignificat,l.48.§.1.D.de adq.rer.do.l.21.& l.23.D.de vſuc.l.2.§.cùm Stichum,D.pro empt. l.12.D.de dam.inf.Ita *Dominium capere*, l. 15.§.Iulianus,D.de dam.inf. l.6.§. Iulianus, D.de prec.*capere dominiũ poſſidẽdo*,l.15.§.vectigalibus,D.de dam.inf.& *in ſuum Dominium capere*, l. 5.D.eo.tit.*Tempore capere*,& *Poſſeſsione capere*,l.10. §.1.l.13.§.1.D. de vſuc.l.3.in fi. D.de adq. poſſ.*capere lõga poſſeſsione*,l.5.§.Neratius,D.de adq.poſſ.l.3.&4.l.7.§.1.&§. ſeruus,& l.vlt.D. pro emptore,l.33.§.ſi dominũ,D.de adq.poſſ.*Per longam Poſſeſsionem*, l.3.§.vlt.l.36.& l.43.D. de adq.poſſ.*Diuturna poſſeſsione*,l.7.D.pro emp.*Per longũ tẽpus Rem capere*,l.12.D.de dam. inf. l.vlt.D.pro emp.*Per longi tẽporis ſpatiũ in ſuum dominiũ capere*,l.5.D.de dam.inf.*capere vſu*,l.2. in prin.& §.ſi a pupillo,D.pro emp.l.44.§.etſi,& §.filiusf.D.pro emp.*Vſu per eas perſonas capere*,l.28.D.de vſuc.*Vſu eũ capturũ*,l.31.§.vlt.D.de vſurp.*capi Vſu*,l.30.§.vlt.D.de vſurp. *Lõgo tẽpore capi*,l.48.D.de adq.poſſ.l.11.§.1.& l.26.D.de vſuc.l.7.§.qui bona,D.pro emp.l.2.§.cũ Stichũ eo.*Per longũ tẽpus capi*,d.l.48.§.1.eo.l.7.§.illud,D.de aq.rer.dom.Deniq; quod *Vſucapere*,hoc *vſu adquirere*,dixit Iul.in l.82.§.1.D.de leg.1.Auctor verò Rhet.ad Herenn. lib.4. *vſu ſuũ facere* dixit.Plaut. Amphytrio.Act.1.Sc.1.*Quouis nũc es? S. Tuus, Nam pugnis vſu feciſti tuũ* Hinc *Vſucapio*,id eſt dominij adeptio per vſũ, ſeu poſſeſſionẽ, quę & *Dominij capio*,in l.18.D. de dam.inf.& *Longa poſſeſsione capio*,l.4.§.vlt.D. pro emp.l.26. D. de vſurp.& *capio*, nullo adiũcto,l.36.D.de adq.poſſ.*Capere Arbitrũ & Iudicẽ*,dicũtur litigatores,qui eum ſumunt, & eligũt.Plaut.Truculen.Act.11.Sc.pen.*Tecũ bellator Arbitrũ æquum ceperim.* Idem Moſtellaria, Act.3.Sc.1.*Cape hercle te obſecro cum eo vna Iudicẽ.*Terẽt.Heautontim.Act.3. Sc.1.*Vicini noſtri hîc Ambigũt de finibus,me cepere Arbitrũ.*Donatus in illud Hecyræ, Act.4.Sc.1.*Cùm illum generũ cepimus,vt Arbitrũ capere dicimus,id eſt eligere.Virgil. Ante locũ capies oculis.*Sic *Arbiter captus*,id eſt ſũptus,in Argumento Amphitrionis, Plaut.& *Iudex captus*,apud Plaut.Mercatore,Act. 4.Sc.3. *Capere Feras,Beſtias,& Volucres*,dicũtur Venatores & Aucupes,vt & *Piſces*, Piſcatores,l.3.D. de adq.rer.do.l.11.§.vlt. D.de act.emp.*capi Animalia,cœlo,Terra,Mari*,l.1.D.de adq.rer.do.l. 1.D.de adq.poſſ. *Capta Terra Marique*, l.44.D.eod.tit.*Capta,Terra, Mari, cœlo*,l. 26.D.de furt. Vnde *captum Piſcium*,vel *Auium,vel Miſſilium emi*,dixit Pom.in l.8.D.de cont.emp.

Capi ab Hoſtibus, l.11.D.vnde legitimi.*Captus ab hoſtibus*,l.1.§.ſi filius,D.de vent.in poſſ.l.11. D.de pecun.conſtit.l.1. D.de ſuis & legitim.hered.*Capti ab hoſtibus*, l.36. D.de fideicom.libert.l.18.§.ſeruus,D.de ſtipul.ſeru.l.6.D.de ſtatulib.Et ita, *Captum*, accipe l.45.§.vlt. D.de ritu nupt.At in l.5.§.vlt.D.de adquir.rer.dom.*capi ex Hoſtibus* dicuntur, quæ eripiũtur hoſtibus.*A Piratis capti Latrones*,l.19.§.à piratis,D.de capt. *Capta ab hoſtibus loca*,l.39.D.de relig.

Hinc *Captiuitas*, l.7.D.de iure codicillor. l.44.D.de vſurpat.l.45.§.vlt.D.de ritu nupt. *Captiuitas Patris*,l.1.§.poſt ſuos, D.de ſuis & legit.*Fratris*,l.vlt.D.vnde legitimi. *In Captiuitate eſſe*,l.23.§.item & §.hi planè,D.ex quib.cauſ.maior.*Captiuitatis tempore*,l.1.de captiu.*De Captiuitate reuerti*,l.2.D.de ſuis & legit. *Captiuus* ,qui apud hoſtes eſt,tit.de captiuis & poſtl. *Capta à Beſtiis marinis & terreſtribus*,l.44.D.de adq.rer.domin.

Capi interdum ſignificat fraudari & decipi,l.21.D.ex quib.cauſ.maio.l.3.§.ergo, l.12.§.ex facto, & §.ſciendum, D.de minorib. Inde verba illa Edicti Prætorij, *Et ſi quid Dolo Malo captus fraudatúſve eſt*,l.36.D.de pecul.l.1.§.filiusfam.D.depoſ.Cic.3.Offic. *Nam quãti verba illa, Vtine propter te, fidémve tuam*, Captus fraudatúſve ſim. Sic *Captus Minor*, pro circũſcripto,in l.9.§. minor.D.de iureiur.l.3.§.ſed vtrum,D.de minor.*Captus fraude aduerſarij*,l.2.C. de actionib. emp.l.5.C.de in integ.reſtit. *In nullo captus*,l.36.D.de pigner.act.*Non capitur, qui ius publicum ſequitur*, l.116.§.1.D.de diuerſ.regul. Non Capitur Minor,emendo rem ſibi pernceeſſariam, licet mortalem,l.11.§.ſciendum,D.de minor. Inde *Captio*, pro fraude, deceptione, damno & fallacia accipitur,l.34.D.de action.emp.Sic *incidere in Captionem*,qui captus fraudatúſve eſt,l.1.D.de in integr.reſtit.*Multis captionibus ſuppoſitum eſt Minorum ætatum Cõſilium*,l.1.D.de minor. *Magna captio erit Emancipati*,l.3.D.de collat.bonor.*Non magna captio eſt*,l.66.§.1.D.ad Sc. Trebell.*Si cum Captione alterutrius id futurum eſt*, l.13.§.vlt.D.de vacat.& excuſ. *Quod ſine Captione Actoris fiat*, l.5.§.interdum, D.de his qui deiecer. vel effud. *Aliter interpretantibus, ſummam fore* Captionem,l.39.D.de auro arg. *Aliter conſtitui, ſine magna Captione non poterit*,l.43. D.ad L.Aquil.*Quoties nihil ſine Captione inueſtigari poteſt*,l.200.D.de diuerſ. regul.*Si nulla Captio iuris intercedat*,l.14.D. de probation.*Si redundet in eum* Captio,l.22.§.vlt. D. mandati.

Hinc *Captioſum*,id eſt fallax,atque damnoſum,l.41.D.de vſurpation. l.14. §. aliquando, D.quod met.cau. Vnde *Captioſa* & *Lucroſa*,vt aduerſa & pugnãtia ponuntur in l.6.§.ſi quid cum pupillo,D.quæ in fraud.credit. Sic *Captioſa Liberalitas*, l. 5. D.de tranſactionib. *Prætor nemini Beneficium ſuum vult eſſe Captioſum*,l.8.D.de ſtipulat. prætor. *Captioſum Pactum*, l.7.D. de reſcind.vend.*Contrà ſtatui Captioſum erit*,l.41.D.de vſurpation.

Captus Luminibus,id eſt,orbatus,l.1.§.cæcum,D.de poſtulan.l.17.D.ad municipal.l.vn.C. qui morbo ſe exc.l.3.C.qui dare tut. & apud Valer.Max.lib.8.cap.7.*Mente Captus in aduerſa corporis valetudine*,in l.17.D.qui teſtam.fac.l.2.C.de cur.furt.id eſt,qui mentis compos non eſt. Vide plura lib. 11.

CAPSARII,qui mercede ſeruanda in Balneis veſtimenta ſuſcipiũt,l.3.§.vlt.D.de off.præf. vigil.ab eo,opinor,quòd Capſis ea includant. Ac plane ἱματοφυλακοῦντας in Balneis fuiſſe, oſtẽdit Lucianus in Hippia. Quin etiam Epiph.lib.1.contra hęreſ.cap. cõtra Bionæos de B. Ioãne Euãgeliſta agens ἦλθεν, ait, εἰς αὐτὸ τὸ λουτρὸν καὶ γενόμενος πρὸς τὸν εἰωθότα ὑποδέχεσθαι τῶν λουομένων τὰ ἱμάτια, ἤρετο, τίς ἔνδον ἐστὶν ἐν τῷ βαλανείῳ· ὁ δὲ ὀλεάριος ἐπὶ τῷ φυλάττειν ἱμάτια προσκαρτερῶν, ἐν τοῖς γὰρ γυμνασίοις ἔργον τοῦτο ποιεῖν ὑπάρχει ποιουμένου ἕνεκα τῆς ἐφημέρου τροφῆς. Idem alio eiuſdem libri loco, ἐν δὲ τῷ ἐξιέναι ἱματοφυλακές εἰσί τινες πρὸς ταῖς θύραις, δι' ἄκρου χαμψαρίνου ἐπ' αὐτῶν ἐπιτεταγμένοι, vbi Καψαρίων repone. In quibuſdam etiam Prouinciis, in Balneis,ad veſtimenta cuſtodienda,cõducta habebãt Mancipia,vt oſtendit l. 4.§.Lenocinium, D.de his qui not. infa. *Capſarij* etiam Capſarum opifices dicũtur in l.vlt.D.de iure immun. *Capſarius* quoque in l. 13.D.de man.vind.appellatur,qui pueris in ludum euntibus libros portat,à Capſis librorum gratia comparatis, de quibus fit mentio in l.3.D.de ſupell. leg. Quo ſenſu & accipiendum eſſe cenſeo hoc verbum apud Suet.in Nero.cap.36.cùm ait, *Conſtat quoſdam, cum Pædagogis & Capſariis, vno prandio pariter necatos*. Nam pueros ingenuos huiuſmodi ſeruuli ſequi ſolebant,miniſterij cauſa, Iuuenal. Sat.10.

Quiſquis adhuc vno partam colit ære Mineruam, Quem ſequitur cuſtos anguſtæ vernula Capſæ.

Remigius Epiſcopus Autiſſiodorẽſis in Pſalm.57.de Iudęis agens, *Et in eadem Paſchali ſolemnitate captiuati diuerſi per mundum Capſarij Chriſtianorum facti ſunt, quia ſeruant libros Legis & Prophetarum*. quod vtique ex B. Auguſtino ſumpſit,qui in Pſalmũ 31.*Nobis*,ait,*ſeruiũt Iudæi tanquã Capſarij noſtri: ſtudentibus nobis codices portant*. Capſarios autem Philoſtrat. in Hippodromi Theſſali Sophiſtæ vita deſignat, cùm ait, καὶ Παιδαγωγοὺς προσκαθημένους, ἀκολούθους τε παίδων ἄχθη βιβλίων ἐν πήραις ἀνημμένους.

Capſellæ, in quibus fructus componuntur, l.12. §. conſeruandi, D.de inſtru. vel inſtr.

CAPTARE aliquem à veteribus dicebantur,qui ſimulato, obſequio, munuſculíſve eius ſuprema iudicia aucupabantur,venabantúrque eo artificio, quod belle ab Horat.Satyr.5.lib. 2. depingitur. Plin.lib.11.Epiſt. *Regulus qui ſperaret aliquid ex nouis Tabulis, quia nuper Captare eum cœperat*. Idem lib.4.Epiſt. *Mancipatum (ita vulgo ex moribus hominis loquebantur) fœda & inſolita parentibus indulgentiæ ſimulatione captabat*. Martial. lib. 6. Epigramm.

Scis te Captari: ſcis hunc qui Captat auarum, Et ſcis quid captat, quid, Marsane, velit. Idem alibi,

Dum

Dum me captares, mittebas munera nobis.
Seneca Controuerſ. 6. lib. 1. *Aliquis Captare orbos ſenes vult, & ſuas opes in alienas mortes diffundere: excutiat teſtamenta, ſcrutetur cenſus.* Eodémque ſenſu, *Captari Teſtamenta* dicebantur. Seneca lib. 6. de Benefic. *An vt Aruntium & Aterium & cæteros qui Captandorum Teſtamentorum artem profeſsi ſunt, non putas habere eadem, quæ Deſignatores, & Libitinarios vota?* Quintilian. Declamat. vlt. *Neque auia Captare eius teſtamentum fas putauit, cui deſtinauerat ſuum.* Plin. lib. 20. cap. 14. *Et paulò ante, Iulium Vindicem adſertorem illum à Nerone libertatis, captatione teſtamenti ſic lenocinatum.* Vnde *Captatores*, Vetus Horatij interpres in illam 2. Satyr. lib. 2. interpretatur, *Heredipetas.* Nec illa modo officij ſimulatione, ſeu hamatis & viſcatis muneribus ſenes orbos & locupletes, ad quorum bona animum oculóſque adiecerant, demereri ſolebãt, verùm & alia captandarum hereditatum ab illis ratio reperta eſt, qua ſenibus eiuſmodi plagas tendebant, in eas vt illi impudentes incurrerent. Teſtamẽtis enim ſuis eos heredes ſcribebant, eáque palam obſignabãt, aut etiam recitabant, vt eo pacto mutuam illorum liberalitatem allicerent, ac prouocarent. Quam Captatorum technam patefacit Lucianus in Dialogis mortuorum, his verbis, Ἔδοξε δέ μοι, ait, καὶ σοφὸν τοῦτ' εἶναι θέσθαι διαθήκας ἐς τὸ φανερὸν, ἐν αἷς ἐκείνῳ καταλέλοιπα τἀμὰ πάντα, ὡς κἀκεῖνος ζηλώσῃ, καὶ τὰ αὐτὰ πράξῃ. Apud eundem in iiſdem Dialogis, Crates Diogeni narrat, Moirichum & Ariſteam, quorum vterque diuitiis affluebat, inuicem hereditatem captaſſe, Καὶ τὰς διαθήκας, ait, ἐς τὸ φανερὸν ἐτίθεντο, Ἀριστέαν μὲν ὁ Μοίριχος, εἰ προαποθάνοι, δεσπότην ἀφιεὶς τῶν ἑαυτοῦ πάντων, Μοίριχον δὲ ὁ Ἀριστέας, εἰ προαπέλθοι αὐτοῦ. Quintilianus Declamat. 325. *Sic, quidam heredes ſcribunt eos quos Captant: tanquam intellecturos, tanquam ſecretè ſcriptos.* Vnde *Captatoriæ Inſtitutiones* nominantur, quæ alienæ liberalitatis exprimendæ, eliciendæque cauſa fiunt, l. 70. l. 71. & l. 81. D. de hered. inſtit. quales ſunt hæ, *Qua ex parte me Titius heredem ſcriptum in Tabulis ſuis recitauerit, ex ea parte Heres eſto*, l. 1. D. de his quę pro nõ ſcript. hab. Et ita *Captatorias Inſtitutiones* accipe in l. 11. C. de teſt. milit. & *Captatorias Scripturas*, in l. 64. D. de legat. 1. Cæterùm *Captatoriæ* non ſunt eę *Scripturæ*, quę affectionibus mutuis expreſſæ elicitæque ſunt, d. l. 71. D. de hered. inſtit. Vnde in Nouell. Valent. Tit. 4. de Leonio & coniuge qui ſe teſtamẽto in eodem Codice ſcripto viciſſim heredes inſtituerant, aiunt Impp. *Quoniam nec Captatorium dici poteſt, cùm duorum fuerit ſimilis affectus, & ſimplex religio Teſtamẽta cõdentium.* Sanè eas demũ Inſtitutiones pro Captatoriis habitas, improbatáſque fuiſſe cõſtat, quarum cõdicio in futurum, non item in præteritum tempus cõferebatur, l. 20. §. vlt. D. de cond. inſtit. Generaliter etiam *Captare Hereditatẽ, Legitimam vel ex Teſtamẽto*, dicitur, qui de ea cõſeruãda laborat, ad eam adfectat, & ne ſibi & faucibus eiuſmodi bolus eripiatur ſatagit, l. 1. D. ſi quis aliq. teſt. prohib. l. 25. C. de tranſact. *Captare impunitatem*, l. 1. §. cùm quis, D. de quæſt. *Quæſtum ex alieno damno*, l. 13. §. vlt. D. de reb. cor. l. 1. C. de hered. tutor. *Captari verba*, l. 19. D. ad exhib.

Caput in naturali ſignificato, pro pręcipua parte corporis, l. 44. D. de Religioſ. in qua Paulus, *ſi in diuerſis locis ſepultum ſit, illum Religioſum ſibi videri locum*, ait, *vbi principale conditum eſt, id eſt Caput: cuius Imago fit: inde cognoſcimur.* Cui bellè congruit quod Ambroſius lib. 5. Hexameron cap. 9. ſcribit. *Quid ſine Capite eſt Homo, cùm totus in capite ſit: Cùm Caput videris, Hominem adgnoſcis: ſi Caput deſit, nulla adgnitio eſſe poteſt: iacet truncus, ignobilis, ſine honore, ſine nomine: Sola ære fuſa Principum Capita, & ducti vultus de ære, vel de marmore, ab hominibus adorantur.*

Capitis Accuſare, l. 3. §. ſi capitis, & l. vlt. D. de bon. lib. l. 9. §. vlt. l. 10. & l. 17. D. de iure patron. l. 22. D. de his quæ vt indign. l. 10. §. ſi liberta, D. de in ius voc. *Accuſatio*, l. 10. D. de iure patro. *Crimine Damnati*, l. 1. C. de bon. proſcrip. *Iudicium*, l. 7. D. ad L. Iul. repet. *Iudicia*, apud Cicer. lib. 9. Epiſt. Famil. *Periculum*, l. 36. D. de fideic. libert. l. 11. D. de public. l. vlt. D. de incẽd. *Pœnæ affectus*, l. 7. D. de mort. cau. donat. *Pœna plecti*, l. 9. D. de Lege Pomp. l. 10. D. ad L. Corn. de ſicar. *Pœna puniri*, l. 18. §. miles, D. de re milit. *Pœna vindicari*, Paul. lib. 4. Sent. Tit. 3. & lib. 5. Tit. 13. *Pœnas luere*, l. 6. §. Exploratores, D. de re milit. *Poſtulati*, l. 53. D. de fideiuſ. *Punita*, l. 5. D. de bon. dam. *Reus*, l. 45. D. de ſolut. l. 21. D. de accuſat. *Reus factus*, l. 1. §. 4. D. ſi quis cautionib.

Capite Damnari, Cic. 1. Tuſcul. quæſt. *Luendum*, l. 18. §. locus, D. de pœnis. *Plecti*, l. 28. §. ſolẽt, D. de pœnis, l. 3. §. aduerſus, D. de ſepul. viol. *Puniri*, l. vlt. D. de incend. rui. l. 2. §. vlt. D. quando appell. ſit. l. 5. §. deſert. l. 7. l. 10. l. 13. §. vlt. D. de re milit. l. 9. D. ad L. Iul. pecul. l. 1. D. de veteran. l. 1. §. vlt. D. de extraord. crimin. l. 11. §. publicanus, D. de public. l. 14. l. 28. §. omnia, l. 38. §. vlt. D. de pœnis, l. vlt. D. de cuſt. & exhib. l. 3. D. ad L. Iul. maieſt. l. 1. D. de effractor. l. 1. D. ad L. Iul. de vi pub. l. 3. §. legis, D. ad L. Corn. de ſicar. l. 1. §. vlt. D. de extraord. crimin. Paul. lib. 2. Sent. Tit. 27. & lib. 25. Sentent. Tit. 3. Tit. 21. Tit. 22. & Tit. 31. *Puniendus ſit*, l. 38. §. vlt. D. de pœnis. *Sancire*, Varro lib. 1. de re Ruſt. cap. 5.

Capitalis Accuſatio, l.1.§. Incidit, D.ad Sc. Turpill. *Animaduerſio*, l.5.C. de iuriſdict.omn. iudic. l.1. C.de crim. pecul. *Cauſa*, l.2. §. 1. D.de iure fiſ. l. 13. D.de ſtatu homin. Paul. lib.5. Sentent. Tit. 5. l.6.§. ſuper his, C. de appellationib. *Fraus*, l.1.§. in cauſa, D. de quæſtionib. l. 23.§. excipitur, D.de ædilic. edict. & apud Cicero. de Orato. & pro Rabirio. *Pœna*, l. 6. §. per vinum, D.de re milit. *Pœna*, l. 27. §.vlt. D.de pœnis, l.1. D.de requirend. vel abſentib. l.1.§.in cauſa, D. de quæſtionib.l.4.C.de ſeruis exportand.l. 3. C. ſi pend. appell.l.10. C. de bon. proſcript. l.vlt. C. ſi reus vel accuſat. *Sententia*, l. 22. §.1. D. de legat. 3.l.16.C. de pœnis.

Rei Capitalis accuſare, Cic.4.in Verr. *condemnatus*, l.4. D.ſi quis caut. *Damnari*, l. 1.D.ad L. Corn. de ſicar. *Damnatus*, l.9. §. vlt. D. de iure patron. l.2.D.de pœnis. *Damnata*, l.39.D.de pœnis, & apud Cicer. pro Cluentio. *Quæſtione*, Cic. 4.in Verr. *Rerum capitalium condemnati*, idem Cicer. pro Sextio,& pro Domo ſua.

Capitales Actiones, l.5.D.ſi ex noxali. *Cauſæ*, in Lege Dei, Tit. 14. *Pœnæ*, l.28. D. de pœnis. *Quæſtiones*, l.6.C.de quæſtionib.

Capitale crimen, l. 15.D.de donationib.l.1. D.de Lege Fabia, l. vlt. D. ad Sc. Turpill. l. 18. C.de tranſact. l.13.C.de his qui accuſare,l.5.C. de accuſationib. *Capitali Crimine Damnatus*, l. 26. §.vlt.D.de pact.dotal. l.1. §.Remouet,D.de poſtuland. *Poſtulari*, l.2.D.de cuſtod.& exhibit. *Capitalis iudicij reus*, l.31.D. depoſiti cap. *capitale Periculum*, l. 1. §. Sportulas, C. de off. præf. prætor. Africæ. *Supplicium*, l.5.C.de his qui ad eccl. confug. l. vlt. C. quæ res vendi. l.30.C.de appellationib.l.vlt.C.ad L.Iul.de vi pub.l.8.C.ad L. Corn.de ſicar.

Capitalia crimina, l. 6.§.vlt.D. de interdict. & releg. l.7.D.de bon. eor. l. 2. D. de public. iudic. *Iudicia*, l.33. §. publicè, D. de procurator. *Maleficia*, l. 8. D. de quæſtionib. *Capitalium criminum rei*, l.3. C.de accuſatio. Cæterùm, licet *capitalis*, Latinè loquentibus, omnis cauſa exiſtimationis videatur: tamen appellatio *Capitalis*, Mortis, vel amiſſionis Ciuitatis, intelligenda eſt,l.103.D.de verb. ſignif. *Capitalia Iudicia*, ait Paulus, *ſunt ex quibus pœna, Mors, aut Exilium eſt, hoc eſt Aquæ & Ignis interdictio. Per has enim Pœnas eximitur Caput de ciuitate: Non capitalia ſunt, ex quibus pecuniaria, aut in corpus aliqua coërcitio, Pœna eſt*, l.2. D.de public. iudic. *Rei Capitalis condemnatum*, ait Vlpian. *accipere debemus, qui Morte, Exilióve coercitus eſt*, l.4. D. ſi quis caution. Idem alibi, *Rei capitalis damnatum ſic accipere debemus, ex qua cauſa damnato, vel Mors, vel etiam Ciuitatis amiſſio, vel Seruitus, contingit*, l. 2. D. de pœnis. Et ita, in ea parte Edicti qua Patronus qui Libertum capitis accuſauerit, ab eius Bonorum poſſeſſione repellitur, is demum videtur *Capitis Accuſaſſe, qui tali iudicio appetit, cuius pœna, aut ſupplicium* (vltimum ſcilicet) *habuit, aut Exilium, quod ſit vice Deportationis, vbi ciuitas amittitur*, l.14.§.is demum, D. de bon. libert. *Capitiſque Accuſationem* Labeo eam eſſe exiſtimabat, cuius Pœna, Mors, aut Exilium eſſet, l. 10. D. de iure patron. Quo ſenſu in l. 33. §.1.D. de fideicom. libert.l. 10. §.ſi liberta. D.de in ius voc. l.5. §.ſi quis à liberti, D.de liber. adgn. l. 22. D. de his quæ vt indign. l.vlt.D.de bon.libert. hæc verba interpretanda ſunt.

Capitalem quoque *Fraudem admiſiſſe*, in Edicto Ædilium Curulium, accipimus eum, *qui tale aliquid admiſerit, propter quod capite puniendus ſit*, l.1.& l. 23. §. excipitur, D. de ædilic. edict. *Capitis* ergo *Pœna* eſt, Beſtiis obiici, vel alias ſimiles pœnas pati, vel Animaduerti, l. 11. §. vlt. D. de pœnis.

Capitalis tamen, vt iam dixi, omnis cauſa exiſtimationis videtur, l.103. D. de verbor. ſignif. vt & Cicero pro Quintio ſatis apertè indicat. Idémque pro Roſc. Com. Turpia & famoſa iudicia, *ſummæ exiſtimationis, & penè dixerim Capitis*, vocat. Sed & lib.4. in Verr. *Caput exiſtimationémque*, & lib. 3. Officior. *capitis & famæ certamen*, coniungit. Secundum quæ in l. 1.§. Remouet, D. de poſtulan. *capitali crimine damnatum* accipere debemus, qui eo crimine damnatus ſit, cuius pœna exiſtimationem lædit, ac minuit. Sic & *Capitis minutionem*, pro exiſtimationis minutione, dixit Tertullian. in lib. de Spectacul. cùm ait, *Damnauit ignominia, & capitis minutione.*

Capital, facinus capitale, & capitis pœna luendum, ſignificat, auctore Feſto. Sic *Capital admittere*, l. 6.§.ſi quis commilitonem, & §. qui ſit, D.de re milit. Plaut. Menæch. Act.1.Sc.1.

Nunquam ædepol effugiet, tametſi Capital fecerit.

Ei capital erit, l.vlt. D. de termino mo. id eſt, *Capitale erit*, vt l. 4. §. vlt. D. ad Leg. Corn. de ſicar. Sic & apud Cicero. lib. 2.de Legib. item lib. 2.de Inuentio.& Plin.lib.18. cap.13. *capitale Admittere*, l.27.§.1.D.de pœnis.

Capitales Inimicitiæ, ſunt cùm quis odio Capitali ab aliquo diſſidet, l.8. & l. 14. §. vlt. D. de procurator. §. inimicitiæ, Inſtit.de excuſ. tut. l.23.D.mandati, l.3.§. vlt. D. de adimend. leg. l.9.D.de his quæ vt indign. l.5.D.de recept. qui arbit. & apud Paul.lib. 2. Sententiar. Tit.28. Sic & *capitales Minæ*, l.7. C.de his quæ vt indign.

Caput etiam pro Perſona dicitur: Ita *Liberum caput*, accipe apud Iuſtinianum, Inſtit. de Tutelis, & apud Vlpianum Tit. 11. Regular. Agell. lib. 5. cap. 19. *Capita Libera*, l. 2. §. Cùm in eadem, & §. Iactura, D. de Lege Rodia, & contra, *Seruile caput*, l. 3. §. vlt. D. de cap. minut. Sic, *Ambulare cum Capite Obligationes*, l. 7. §. 1. D. eod. tit. Sic *Caput de ciuitate eximi*, l. 2. D. de public. iudic. & qui ſe Adrogandum dat, *cum Capite fortunas ſuas in alienam familiam transferre*, l. 11. §. vlt. D. de bon. poſſeſſ. ſec. tab. Sic & *Noxa Caput ſequi*, l. 2. D. ſi ex noxali cauſa, l. 18. D. de furt. l. 21. §. 1. D. commodati, l. 1. §. vlt. D. de priuatis delict. l. 6. §. ſi apud. D. depoſiti.

In Caput alicuius interrogari, & torqueri, l. 1. §. ſeruum, cum tribus §§. ſeq. & l. 2. l. 3. l. 10. §. poteſt, D. de quæſtionib. id eſt, *In perſonam*, vt ait l. 5. D. de quæſtionib. Eodémque genere. *In Caput liberti teſtimonium dicere*, l. 14. §. is demum, D. de bonis libertor. Hic Seneca Controuerſ. 1. lib. 7. *Quidam tam mites ſunt vt non poßint in Caput ne teſtimonium quidem dicere. In Caput filij quæſtionem habere*, Cic. pro Cluentio.

In Capita diuidere, id eſt in viriles, &c, vt Iuſtinia. Nouell. 118. interpretatur, κατὰ τὸν τῶν προσώπων ἀριθμόν. & vt Vetus Gloſſar. explicat ἐξ ἴσου: vel, *veritim*, ſeu, *pro numero ſingulorum*, vt ait, l. 8. & 9. D. de bon. proſcript. in Cod. Theod. ſic, videlicet, vt æquales partes quiſque ferat, & tot fiant partes, quot perſonæ ſunt, §. vlt. Inſtit. de hered. quæ ab inteſt. §. hoc etiam, Inſtit. de legit. agnat. ſucceſſ. l. 2. §. 1. D. de ſuis & legitim. ſeu, vt ex Gaio in Lege Dei, Tit. 16. *vt quotquot erunt ab vtraque parte perſonæ, tot portiones fiant.* Vlpian. Tit. 27. Regular. *Adgnatorum hereditates diuiduntur in Capita: veluti, ſi ſit fratris filius & alterius fratris duo pluréſve liberi: quotquot ſunt ab vtraque parte perſonæ, tot fiunt portiones, vt ſinguli ſingulas capiant.* Cui opponitur *in Stirpes diuidere*, l. penult. C. de legit. hered. §. & quia, & §. vlt. Inſtit. de hered. quæ ab inteſtato, & apud Gaium lib. 2. Inſtitutio. Tit. 8. & Paul. lib. 3. Sentent. Tit. 2. Vlpian. Tit. 28. Regular. id eſt, *pro Stirpibus, non pro virilibus portionibus*, vt l. 2. C. de ſuis & legitim. Paulus lib. 7. Sententiar. vt eſt in Lege Dei, Tit. 16. *Hereditas in Stirpes, non in Capita, diuiditur, ita vt Filius, & plures Nepotes ſingulos ſemiſſes habeant.* Inde *Tributum capitis*, quod in ſingulas perſonas confertur, l. 3. & l. vlt. D. de cenſib. l. 10. C. de agric. & cenſit. lib. 10. ὁ κατὰ κεφαλὴν εἰς φερόμενον, vt loquitur Plutarch. περὶ παιδ. ἀγωγ. *Exactores Pecuniæ pro capitibus*, l. vlt. D. de munerib. & honor. *Cenſum Capitum*, dixit B. Hilarius in lib. ad Conſtantinum Auguſtum, hoc loco, *Cenſum Capitum remittis, quem Chriſtus, ne ſcandalo eſſet, exoluit.* Cuiuſmodi *cenſum*, ſolo interdum *capitum* nomine deſignari ſciendum eſt: vt in Panegyrico Flauienſ. Imper. Conſtantino dicto, in quo ita eſt, *Septem millia Capitum remiſiſti, quartam amplius partem noſtrorum cenſuum.* Quo beneficio effectum, ibidem ſcribit, vt Parentes adultorum non pœniteret filiorum, quorum onera ſibi remiſſa lætarentur. Sic & *Capita releuata* Impp. dicunt in l. 6. C. de conlatione donat. Et ita Sidonius Apollinar. Carmine 13. quo ab Imperatore Maioriano trium Capitum remedium, ſeu releuationem petit, venuſtè ei Herculeum laborem exantlandum, tributúmque Capitis, ceu Monſtrum, depugnandum proponens,

Leſtrigonas (ait) *nos eſſe puta: Monſtrúmque, Tributum,*
Hic, Capita, vt viuam, tu mihi tolle tria.

Cenſus autem *capitis* etiam *Capitatio* appellatur, l. vlt. §. penult. D. de munerib. & honor. l. 8. C. de ſacroſ. Eccleſ. l. 11. & l. 16. C. de Epiſc. & Cler. l. vlt. C. de ann. & tribut. lib. 10. l. 2. C. de fund. priuat. lib. 11. l. 9. C. de agricol. cenſit. lib. 11. l. 2. de immunit. conc. l. 8. & l. 11. de erogat. milit. ann. l. 1. de fugitiu. colon. l. 2. de cenſu, ſiue adſcript. l. 2. de excoct. & tranſl. in Cod. Theod. Κεφαλητίωνα vocat Zonar. in Leone Iſaur. *Capitationem* verò, aliam *Humanam*, aliam *Animalium*, conſtituit l. vlt. C. de conlat. donat. in C. Theod. Nam & *Animales* fuiſſe *publicas functiones*, æquè ac *Terrenas* oſtendit l. 23. C. de agricol. cenſit. lib. 11. quam *Terrenam* ſiue *Animarum deſcriptionem*, appellat eadem l. vlt. Illam vtique Capitationem ſola Ruſticana Plebs extra muros poſita penſitabat, l. 1. C. vt ruſticani ad nullum obſequium lib. 11. Plebs verò Vrbana minimè in Cenſibus pro Capitatione ſua conueniebatur, ſed ab ea immunis habebatur, l. 1. C. de Capitatio. ciu. eximen. lib. 11. Et quidem in hac Ruſticanorum Capitatione, cùm antea per ſingulos Viros, per binas verò Mulieres, Capitis norma cenſeretur, Impp. Gratianus, Valentinian. & Theodoſ. hoc ita moderati ſunt, vt binis ac ternis Viris, Mulieribus autem quaternis, vnius pendendi Capitis munus iniungeretur, l. 10. C. de agric. cenſit. lib. 11. Pro modo autem Capitationis Annonarias ſpecies, quotquot annis, tribus penſionibus illatas fuiſſe, docet l. 15. de annon. & tribut. in C. Th. Hinc *capitatio Plebeia*, l. 2. C. de protoſtaſia, l. 36. de decurion. l. 4. de cenſu ſiue adſcript.

Capitationis indulgentia, l. 2. de immun. nem. conc. l. 33. de ann. & trib. in C. Th. *Onus & Sarcina*, l. 33. de Epiſc. Eccle. & cler. Quin & *capitatio prædij* dicitur l. 9. C. de act. empt. l. vlt. ſine cenſu vel reliqu. in Cod. Theod. Saluian. Maſſil. lib. 6. de præſen. Dei iud. *vt cum ab his poſſeßio abſceſſerit, capitatio non diſcedat.* Sic & in l. vlt. de patrocin. vicor. in Cod. Theod. *Functiones omnes, quas Metrocomiæ debent, & publici vici, pro antiquæ Capitationis profeßione, debent.* Annonariam etiam Species pro modo *capitationis & ſortium*, vnumquemque prębuiſſe, oſtendit l. 15. de ann. & tribut. in C. Th.

Capita autem & *Iuga* plerumque ſub disiunctione ſociantur: vt in l. 6. de conlat. donat. in Cod. Theod. *Iugorum ſiue capitum*: & in l. 6. de extraord. ſiue ſordid. in C. Theod. *pro capitibus, ſeu Iugis ſuis*: & in l. 2. de protoſtaſia in eod. Cod. *Nec cuiuſquam alterius, Iuga, aut Capita, Senatorum Cenſibus adgregentur.* & Prouincias, *pro numero Iugorum, ſeu capitum, conferre* iubet l. 3. de militari veſte in Cod. Theod. Sed & in l. 1. de impon. lucratiu. deſcript. in Cod. Theod. eos qui ex lucratiua cauſa poſſeſſiones detinent quæ aliquando Curialium fuerint, pro ſingulis earum Iugis & Capitibus quaternas Silliquas annuæ ordinibus nomine deſcriptionis exſoluere, Impp. præcipiunt. Sic *Iugatio & Capitatio*, vt in l. 9. de agric. cenſit. lib. 11. Cod. *pro Iugatione vel capitatione*: & in l. 11. de exactionib. in C. Th. *Quidquid pro Iugatione vel Capitatione depoſcitur*: & in l. 1. ne quid publicæ lætit. in C. Theod. *Deſcriptione facta pro Capitatione aut Iugatione.* Aliàs *Iugorum capitatio* coniunctim dicitur, vt in l. 1. de immunit. conc. in Cod. Theod. *Iugorum Capitationes & Profeßiones.* Vnde ζυγοκέφαλοι, Iuſtinian. Nou. 17. & in l. 3. C. vt nemini liceat, lib. 10. Cod. πρὸς τὴν ἀναλογίαν τῶν ζυγῶν, ἤτοι ζυγοκεφάλων ἀποκεῖσθαι.

Pro Capite dari, dicitur quod domino datur vt ſeruum manumittat, l. 11. §. vlt. D. de peculio. Ita Seruus Ancillam quam ſubripuerat, domino *pro Capite ſuo dediſſe*, proponitur in l. 10. D. pro emptore, id eſt, *pro Libertate ſua*, vt loquitur l. 4. §. de illo, D. de vſurpat. vel, *in pactionem Libertatis*, vt l. 2. §. etſi, D. pro empto. ſeu, *ob pactionem Libertatis*, vt in l. 9. D. eod. tit. Quo genere loquendi, Plautus vtitur in Moſtellar. Act. 2. Sc. 3. non ſemel. Et in Perſa Act. 1. Sc. 1. *Vt des mihi Nummos ſexcentos, quos pro Capite pendam.* Idem Pſeudolo, Act. 1. Sc. 2. *Tu autem qui pro capite argentum mihi iam iamque ſæpe numeras.* Et in Pœnuli Prologo, *Vel æs pro Capite dent.* Rurſúſque eiuſdem Comœdiæ Act. 3. Sc. 1. *Cùm argentum pro Capite debemus, noſtrum dedimus non tuum, liberos nos eſſe oportet.* Et in Rudente Act. 3. Sc. 2. *Doctè atque aſtutè ergo illi pauxillatim pollicitabor pro Capite argentum, vt ſim liber, ac me emittat manu.* Senec. Epiſt. 1. lib. 11. *Eripe te hac ſeruitute, quam extremæ quoque condicionis Mancipia, & in his ſordibus nata, exuere conantur, peculium ſuum, quod comparauerunt Capite fraudato, pro Capite numerant.*

Sed & *Pro Capite dari*, dicitur quod nutrici ad educendum, vel ad ſeruos à Prædonibus redimendos datur, l. 28. §. 1. D. de donationib. int. vir. Similique modo, Cicero. lib. 3. Officior. *vt ſi Prædonibus pactum pro Capite pretium non attuleris.* Seneca lib. 2. de Beneficiis: *Pecuniam, quam pro Capite dependam*, id eſt, pro redemptionis pretio. Tertullian. in lib. de Fuga in perſecutio. *Sanguine empti, ſanguine numerati, nullum nummum pro Capite debemus, quia caput noſtrum Chriſtus eſt.* Et huc fortè pertinet quod eſt apud Ouid. lib. 1. Amor. Elegia 4.

Nec tu ſi quis erit, Capitis mercede redemptus,
Deſpice gypſati nomen inane pedis.

Capita, Mancipiorum, l. 72. D. de Euictionib. *Seruorum*, l. 35. D. de legat. 2. l. 34. D. de ædilic. edict.

Capita etiam *Gregis*, pro ſingulis corporibus, l. 1. §. vlt. l. 2. & l. 3. D. de rei vindicatio. l. 13. D. de pignorib. *Gregis, vel Armenti*, l. 68. & l. 70. D. de vſufruc. §. ſi grex, Inſtit. de legat. *Pecorum*, l. 10. §. ſi ſerui, D. de iure dot. & apud Pallad. lib. 12. cap. 13. Sic *Capita Boum*, Virgilius lib. 5. Æneid. *Capita caprarum*, Columella lib. 5. cap. 5.

Hoc amplius *Caput*, Statum ſignificat. Vnde *Capite minui*, dicũtur, qui ſtatum mutant. Nec enim aliud eſſe *Capitis minutionem*, quàm *mutationem ſtatus*, indicát l. 2. D. de in integ. reſtit. l. 1. D. de cap. minut. & l. 9. §. vlt. D. de minorib. coniuncta cum §. Maxima, Inſtit. de cap. dem. Cic. in Topic. Paul. lib. 1. Sentent. Tit. 7. & Boeth. in Topic. Proinde Seruus cùm manumittitur, *Capite non minuitur*, quia nullum Caput habuit, vt ait Iuſtinian. §. Seruus autem, Inſtit. de cap. dimin. id eſt, nullum ius, ſtatúmque, l. 3. §. vlt. cum l. ſeq. D. de cap. minut. Tribus verò modis *Capitis minutio* cõtingit, vt vel Auſon. in Grypho teſtis eſt. Aut enim Libertatem, Ciuitatémque ſimul amittimus, & hæc eſt *Maxima*, ſeu, *Magna, Capitis diminutio*:

Aut

Aut Ciuitatẽ tãtùm, Libertate retẽta, amittimus: quę *Capitis minutio, Media*, ſeu, *Minor*, appellatur: Aut Libertate & Ciuitate ſalua, Familia dũtaxat mutatur, quę *Minima Capitis minutio eſt*, l. vlt. D. de cap. minut. Inſtit. de cap. dem. l. penult. & vlt. C. de vſufruct. Quamobrem Triplex Capitis minutio ab Auſonio in gripho inter triadas ponitur. Feſtus lib. 4. *Deminutus Capite appellabatur, qui ciuitate mutatus eſt, & ex alia familia in aliam adoptatus, & qui liber alteri mancipio datus eſt, & qui in hoſtium poteſtatem venit, & cui Aqua ignique interdictum eſt.* Liuius lib. 22. *Sero nunc deſideratis, deminuti Capite, abalienati iure ciuium.* In vita Eadmundi Regis manuſcripta quæ apud me extat, non omnino indigna quæ aliquãdo exeat, hæc verba habentur: *Ideirco ſeu ſponte, ſeu inuitus, de carcere ſuo meus ad cœlum euolet liber ſpiritus, nulla Emancipationis aut Abalienationis ſpecie contaminatus, quia Regem deminutum Capite nunquam videbis vanum ad triumphum superuenire.* Cæterum *Magna* Capitis diminutione pleriunque etiam *Mediam* Iuriſconſulti comprehendunt, l. 1. §. ſi filius, D. de ſuis & legitim. l. 1. §. capitis, D. ad Sc. Tertyllia. l. 1. D. de vſu & vſufr. Itaque & Boethio, Deportatio, *Maxima capitis minutio eſt*, quæ aliis *Media* eſt. Quinetiam duas tantum Capitis minutiones ponit Vlpian. in d. §. ſi filius, videlicet, *Magnam* & *Minorem*. Capitis autem diminutionem, Vetus Gloſſarium, ἐλάττωσιν ἀρχῆς interpretatur.

Præterea *Caput*, vt Donatus in Andr. Terent. Act. 2. Sc. 6. ait, *eſt origo & ſumma cuiuſque rei.* Ita *à Capite Rationem reddere*, id eſt ab ipſo actus geſti initio, l. 19. §. 1. D. de negot. geſt. Sic & *à Capite edi Ratio*, l. 10. §. 1. D. de eden. Caput quoque originem primam Aquæ, atque vnde ea naſcitur & manat, ſignificat. Sic dicitur *ex capite Aqua duci*, l. 16. D. quemadm. ſeruit. amitt. l. 9. D. de ſeruit. ruſtic. l. 1. §. hæc interdicta, & §. Caput, D. de aqua cottid. Vitruuius lib. 7. cap. 1. *Tum deprimendus eſt Puteus in eo loco, & ſi erit Caput Aquæ inuentum, plures ſunt circa fodiendi.* Vetus Inſcriptio Ro. Tito Veſpaſiano poſita: *Aquas à Diuo Veſpaſiano patre ſuo vrbi reſtitutas, cùm à Capite Aquarum, à ſolo vetuſtate dilapſæ eſſent, noua forma reducendas ſua impenſa curauit.* Plinius lib. 10. Epiſtol. ad Traia. *Sinopenſes aqua deficiuntur, quæ videtur bona & copioſa, ab ſextodecimo milliario, poſſe perduci. Eſt tamen ſtatim ab Capite, paulo amplius mille paſſibus locus ſuſpectus.* Vtitur & hoc verbo Frontinus lib. 1. de Aquæductib. non ſemel. Sicut Flaccus in lib. de condicio agror. *Quidam ab origine, id eſt, à Capite, donec in mare defluant, finem poſſeſſionibus præſtant.* B. Auguſtinus de verbis Domini, Sermo. 36. *Nec poſſe ire Riuum, vbi Caput Aquæ ſecaretur.* Sic & *Caput Fluuiorum* dicitur: Virgil. lib. 4. Georgic.

Et Caput vnde altus primum ſe erumpit Enipeus.

Propert. lib. 4. Elegiar.

Flumináque ad Caput incipient reuocare liquores.

Ouid. lib. 5. Metamorphoſ.

Et Mypſum, capitiſque ſui, Ripæque prioris,
Pœnituiſſe ferunt.

Caput Prouinciæ, l. 7. D. de offic. proconſ. pro Metropoli. Sic Tacit. lib. 3. *Auguſtodunum, caput gentis.* Q. Curtius lib. 5. *Perſepolim vrbem, caput regionis occupare feſtinans.* Eodémque lib. Ecbatana, *Caput Mediæ* vocat. Liuius lib. 21. Taurinorum vrbem, *Caput eius gentis.* Et rurſus eod. lib. *Andragathia, quæ Caput eius populi erat.* Sic, *Caput vrbium* Capua, Ann. Flor. lib. 1. Et *Caput gentis*, Ambracia, & Loſcordum, *Caput gentis Illyricorum*, & Corinthus, *Achaiæ Caput*, apud eundem lib. 2.

Caput Teſtamenti, pro eo quod vulgò *Articulum* dicimus l. 40. §. vlt. D. de teſt. milit. l. 3. D. de inoffic. l. 41. §. 1. & §. feliciſſime, D. de leg. 3. l. 16. §. Baſilicę, D. de alim. vel cibar. l. 15. & l. vlt. D. de pecul. lega. Vnde *Generale Caput*, l. 32. D. de vſu & vſufr. leg. nimirũ quo cauebatur vti Legata & Libertates ab Heredibus pręſtarentur, l. 34. §. Lucius, D. de leg. 2. l. 40. §. vlt. D. de legat. 3. hac verborum Formula. *Quiſquis mihi heres erit*, de qua ſatis ſupérque lib. 7. Formul. diximus. Sic accipe *Proprio Capite*, l. 40. D. de ſtatulib. & *Alio Capite*, l. 14. D. de fidei-commiſſ. libert. l. 20. D. de aliment. vel cibar. Sic & *Caput codicillorum*, l. 33. §. vlt. D. de vſu & vſufruct. leg.

Capita quoque Legum dicuntur l. 44. §. 1. D. de ritu nupt. l. 10. §. 1. D. ad L. Iul. de Adulter. vt & apud Cicero. de lege Agrar. & lib. 1. de Legib. Cælium lib. 8. Epiſt. Familiar. Sic *Caput primum Legis Aquiliæ*, l. 2. D. ad L. Aquil. *Iuliæ Maieſtatis*, l. 2. D. ad L. Iul. maieſt. *Velleiæ*, l. 29. §. nunc, D. de liber. & poſtum. *Caput Trigeſimum quintum Legis Iuliæ de maritandis ordinibus*, l. 19. D. de ritu nupt. *Caput Quintum & Septimum Legis Iuliæ de Adulteriis*, l. 15. §. 1. & l. 25. D. ad Leg. Iul. de adult. *Caput Quintum Legis Corneliæ*, l. 3. D. ad Leg. Cornel. de ſicar. Ca-

put ſeptimum Legis Iuliæ, apud Agell. lib. 2. cap. 15. *Caput Papiæ Popææ Legis*, apud Sueton. in Claud. cap. 23.

Sic & *Capita Edictorum*, l. 2. D. ex quib. cauſ. maior. l. 1. §. vt initio, D. de poſtul. Varro lib. 5. de lingua Latin. *In eodem Commentario Anquiſitionis, ad extremum ſcriptum eſt, Caput Edicti.* Aſcon. Pædianus in 3. contra Verr. ad verba, *capite Anniano, Proprie*, ait, *Iuris capita dicuntur.* Sic *caput Edicti* à Iuliano introductum, l. 3. §. vlt. D. de coniungend. cum emancipato.

Caput ex Reſcripto, l. 1. D. de interdict. & releg. *Caput Mandatorum*, l. 27. §. vlt. D. de pœn. l. 6. D. de cuſtod. & exhib. reor. *caput ex Mandatis*, l. 1. D. de teſtam. milit. *Caput Sententiæ*, l. 29. §. 1. D. de minor. Sed & *capitulum Legis*, in eandem Sententiam, dicunt Vlpian. & Paul. in l. 27. §. huius legis, & l. 30. §. in hac, D. ad L. Aquil.

Caput Vſuris oppoſitum, Sortem principalem ſignificat, l. vn. ad fi. de vſur. rei iudic. in Cod. Theod. Liuius lib. 6. *De Capite deducitur quod vſuris pernumeratum eſt.* Et paulò poſt, *vt deducto eo de Capite, quod vſuris pernumeratum eſſet, id quodupereſſet triennio æquis portionibus perſolueretur*, id eſt, vt vulgò loquimur, *Les arrerages precomptez au ſort principal.* Ambroſius cap. 5. de Tobia, *Offertur pecunia creditori. Vix, inquit, exoluis vſuram, Caput debes.* Et cap. 17. *Nummus datur, & fœnus appellatur: Sors dicitur, Caput vocatur.* Græci eadem in ſignificatione κεφάλαιον dicunt. Æſchines κατὰ Κτησιφῶντος: καὶ τόκον ἤνεγκαι Δημοσθένει τοῦ δωροδοκήματος δραχμὴν τοῦ μηνὸς τῆς μνᾶς ἕως τὸ κεφάλαιον ἀπέδωκαν. Artemidor. lib. 1. cap. 18. Καὶ γὰρ τὰ χρήματα κεφάλαια καλεῖται. Idem eod. lib. cap. 37. τραπεζίταις καὶ δανεισταῖς καὶ πᾶσι τὰ χρήματα συνάγουσιν, ἀπώλειαν τῶν κεφαλαίων, διὰ τὸ ὁμώνυμον, σημαίνει. quod & ἀρχαῖον Demoſthenes Olynthiaca 1. & Iſocrates Trapezitico vocant: & Iuſtinian. Nou. 72. Ἀρχαῖα. Ἀειτοφάνους χρημάτων, pro eo videtur accepiſſe τὸ κεφάλαιον, quod Gallico ſermone ſummam totalem vocamus.

Capita Officij, in l. 2. C. de proxim. ſacr. ſcrin. lib. 12. Sic appellabantur primates Officij, & qui in Officio primos gradus tenebant. Quemadmodum in ordine caſtrenſi Milites quidam *capita ſcholarum* dicebantur, vt ex Ammia. Macellino lib. 25. liquet. Vegetius etiam, Denis militibus præpoſitos, *Caput contubernij* vocatos ſcribit lib. 11. cap. 8. & cap. 13. Atque vt hunc de Capitis ſignificationibus ſermonem abſoluamus, illud videndum eſt quæ ſit vis ac poteſtas eorum verborum, quæ habentur l. 1. C. de offic. præf. præto. Afr. in extremo, *Pro Annonis & capitu Præfecti Prætorio per totam Africam, auri libras centum*, & quæ ſequuntur. Item quis ſit ſenſus Rubricæ, *de Annonis & Capitu adminiſtrantium*, lib. 1. C. Quorum verborum arcanum pridem detexi, & denſiſſimis tenebris facem prætuli, cùm ex l. 6. C. de erogatio. milit. anno. lib. 12. in qua *Annonas* & *Capita milites ex horreis conſequi*, Impp. conſtituunt, tùm ex Nouellis Iuſtinian. in quibus non ſemel Ἀννόνας καὶ Κάπιτα, Ἀννόνων καὶ Καπίτων ſcriptum offendi: veluti Nouell. 8. Nouell. 24. & Nou. 25. Item Edicto 13. ex quibus, perſpicuè liquet, *Annonas* & *Capita*, Rectoribus prouinciarum & Adminiſtrantibus præberi, aut in eam rem certos nummos præſtari, conſueuiſſe: vnde Ἀννόναι καὶ αἱ Κεφαλίτιοναι coniunguntur, l. 1. C. de ann. & tribut. lib. 10. Illo autem *Annonarum* nomine, ea ſignificabantur, quæ ipſis Rectoribus pro victu ſuo, *Capitum* verò, ea, quæ pro Pabulo Iumētorum eis præſtabantur. Conſtat enim Fœnum, & Paleam, & quæ ad Pabula neceſſaria erant, Adminiſtrantibus ſubminiſtrata fuiſſe: Idque Trebellius Pollio in Claudio, & Vopiſcus in Aureliano indicant. Verùm has in obſcuro latere voces Ammian. Marcellin. non patitur, cuius lib. 21. ipſamet verba apponam. *Interrogatus, ait, ex arte quid haberet compendij, reſpondit, Vicenas Annonas, totidémque Pabula Iumentorum, quæ vocantur Capita.* Vnde Impp. in l. 8. de erogatio. milit. anno. lib. 12. C. Fœnum militibus iuſtis Capitibus præſtandum ſtatuũt. Eaque ſunt *Pabula* in l. 9. C. de iure fiſci lib. 10. & *Alimenta Pecoribus*, l. 2. C. de curſu publico lib. 12. Nec tamen ſum neſcius, vocem *Capitum*, eodem ſenſu apud Caſſiodorum & Heſichium inueniri, quam ſi quis emendandis Iuſtiniani verbis aptari poſſe credat, id ei arbitrio ſuo facere per me licebit. Mihi ſuam illis verbis ſententiam conſtare ſufficit.

Capitulum etiam & *Capitularium* appellant Impp. Temonariam functionem, quam in ſordidis muneribus ponunt, l. 14. l. 15. l. 18. de extraord. munerib. in C. Theod. Ex quibus emēdanda eſt lex 12. C. de excuſat. muner. lib. 10 vbi vulgò *capitalis atque temonis neceſſitas*, pro, *Capituli atque temonis neceſſitas*, legitur. Vetus Gloſſar. *Tributum Capitulare*, ἐπικεφαλαίου φόρος. Atque inde *Capitularij* qui & *Temonarij*, in l. 2. C. de priuileg. eor. qui in ſacr. pal. lib. 12. Et *Capitularij Horreorum ac Tabernariorum*, apud Caſſiodor. lib. 10. Variar. Epiſtola 28. Sanè apud Symmachum Epiſtol. 10. lib. 9. *Capitulani an Capitularij* ſcribendum ſit, aliorum eſto iudicium.

Capitia in l.27. D.de auro, argent. leg. inter muliebria ornamenta ponuntur. Varro lib. 4. de lingua Lat. *Capitium, ab eo quod capit pectus, id eſt, vt antiqui dicebant, indutu comprehendit.* Ex quo Nonij Marcelli inſcitia deprehenditur, qui literarum adfinitate aut ſono deceptus, *Capitia*, Capitum tegmina interpretatur. Cuius errorem coarguit, nedum firmat aut adiuuat, ab eo laudatus auctor, cuius auctoritatem numquam defugiam. Nam quæ ille in teſtimonium citat Varronis lib. de vita populi Ro. verba, poterant eum, ſi mens non læua fuiſſet, oſcitantiæ ſuæ commone facere. Sic enim habent. *Nec ad orbitam matrumſa. inſtituti, quod eæ Pectore, ac Lacertis erant apertis, nec Capitia habebant.* Itaque ſuo ipſum gladio iugulo. Eodémque telo Iſidorum confodio, qui à Nonij Marcelli partibus ſtat, lib. 9. Etymológ. cap. 30. ſed non ego credulus illis: qui Varrone duce errare malim, quàm illis magiſtris erudiri.

Carbonum appellatione materia non continetur: Titiones quoque & alia Ligna cocta ne fumum faciant, quæ veteres ἄκαπνα vocabant, Carbonibus non adnumerantur, ſed proprium genus habent, l. 167. D. de verb. ſignif. quæ excerpta eſt ex l. 53. in fi. D. de legat. 3. *Carbonis præbitio* olim in ſordidis muneribus numerabatur, l. 15. & l. 18. D. de extraord. munerib. in Cod. Th. ex quibus emendanda eſt l.13.C.de excuſ.mun.lib.10. clauſula in hunc modum: *Carbonis quoque (niſi eum quem moneta ſolemniter vel fabricatio ſecundum veterem morem poſcit armorum) ab huiuſmodi viris præbitio deſiſtat.*

Carboniana *Bonorum Poſſeßio*, l. 20. D. de inoff. teſt. l. 1. §. & generaliter, D. de vent. in poſſ.mitt. l.3.§.cauſæ, & §.vlt. D.de Carbon. edic. l. 2. §. ſed ſi quis cum ſtatus, D. ad Tertyll. l.5.§. ſi quis contra, D.de leg. præſtan. quæ ſcilicet ex *Carboniano Edicto* datur: quo Infantibus aut Impuberibus, quibus controuerſia fit, an inter Liberos ſint, cauſa cognita perinde Bonorum Poſſeſſio datur, ac ſi, nulla de ea re controuerſia eſſet: iudiciúmque in tempus pubertatis differtur, l. 1.D.de Carbon. edict.l.3. §. penult. D. de liber. adgn. Quod & *Carbonianum Decretum* appellatur in l. 7. §. quotiens cum ſeq. D. de Carbon. edicto. Nomen autem habet hoc Edictum ab auctore ſuo, vt & *Saluianum Interdictum*, & *Seruiana Actio*. *Carbonianus Bonorum Poſſeſſor*, l.3.§.iuſſum, D.de Carb. ed.

Carcerem, vt Seruius in lib.1. Æneid. ait, *dicimus Locum in quo ſeruantur noxij.* Idem in 3. Georgic. & in 5. Æneidos, *Carcerem, numero ſingulari, ait eſſe Cuſtodiam noxiorum.* Varro lib. 4. de ling. Lat. *Carcer à coërcendo, quod exire prohibentur. In hoc, pars quæ ſub terra, Tullianum.* Porrò Anco Martio regnante, Romæ, ad terrorem increſcentis audaciæ, Carcerem foro imminentem, media vrbe, ædificatum, Liuius lib. 1. refert: cui à Tullio Rege, additam partem quæ ſub terra, quæ inde *Tulliani* nomen inuenit, ex illo quem modò adduxi Varronis locò planum fit. *Carcerem*, ait Cic. 2. Catilin. *Vindicem nefariorum ac manifeſtorum ſcelerum maiores noſtri eſſe voluerunt.* Vlpianus *Carcerem ad continendos homines non ad puniendum haberi debere* ſcribit, l.8. §. ſolent, D.de pœnis. *Carcer pœnalium, Carcer hominum noxiorum eſt*, l.2.C.de exactionib. tribut.lib.11.

In Carcerem Coniici, Valer. Max. lib. 1. cap. 8. *Detrudere*, l.22.D. quod met. cau. Paul. lib. 1. Sentent. Tit. 8. *Inferri ferrum vel venenum*, l. 8. D. de cuſtod. *Recipi*, l.1. & l.13. D. de cuſtod. & exhibit. *In carcere contineri*, d. §. ſolent. *Eſſe*, l. 6. D.de interdict. & releg. *Impacti*, l. 13. D.de cuſtod. & exhib. *Recipi*, l.8.§.eius qui, D.de iniuſto rup.

Carceris Pœna, l.3.D.de cuſtod.& exhib. *Carceri præpoſitus*, l.5.D.eod. *Effracto carcere euadere*, l.13.D.eod. *Carceres Priuati*, l.vn.C.de carcerib. priuatis.

Cardamomum, in l.vlt.§.Species, D. de Publican. Fruticis genus, Amomo ſimile, ſemine oblongo, quod in Arabia, Comagena, & Armenia naſcitur, vt Dioſcorides lib.1.cap.5.& Plin.lib.12.cap.14.& Iſidor.lib.17.cap.9.ſcribunt.

Carere *Ædibus*, l.19.D.de dam.inf. *Bonis*, l.vlt. §.1. D.de bon. eor. *Debito*, l.6.§.vlt. D. ad Leg.Corn. de falſ. *Fundo & Mancipiis*, l.79. D.de verb. ſignif. *Laribus*, l.38.D.de rei vindicat. *Malis hominibus*, l.13.D.de offic.præſid. *Operis*, l.vlt.D.de his qui effuder. *Re ſua*, l.3. D. de alienat. iudic. *Seruo*, l.35. D. de fideicomm. libert. *Vſu Aquæ*, l.6. D.de ſeruitutib.

Carere etiam vacare ſignificat: Sic, *Carere crimine*, l. vn. C. vt Tutor. *Fraude*, l. 36. D. de fideicomm. libert.

Careum, in l. 5. D. de penu lega. Dioſcorides lib.3. cap. 57. Κάρον, σπερμάτιον γνώριμον ἀναλογοῦν Ἀνίσῳ. Cuius radicem coctam Paſtinacæ modo eſui eſſe ſubiicit. Eius vſum in gulæ deliciis, ad condimenta, maximéque Piſcium, prodit Apitius lib. 1. 2. 9. & 10. de re Culinaria.

Caricæ in Dulcibus numerantur, in l. vlt. §. vlt. D. de trit. vino. Syriam autem Arbores peculiares habere, & ex his, in ficuum genere, *Caricas*, tradit Plinius lib. 13. cap. 5. cuius auctoritate redargui ſe ac refelli non iniquo animo ferent, qui Caricas, Ficus Siccas, interpretantur.

Carina *Nauis*, l. 34. §. vlt. D. de legat. 1. id eſt, *infima Pars Nauis*, vt exponit Feſtus Pompeius in verbo *Carinantes*. Totius autem Nauis, proprietas Carinæ cauſam ſequitur, l. 61. D. de rei vind.

Caritas pro Amicitia, l. 19. D. de caſtr. pecul. l. 10. D. de reb. dub.

Caritas quæ raro accidit, l. 63. §. vlt. D. ad L. Falcid. *Cariſſime fili*, l. 41. §. heredes, D. de fideic. libertat. l. 34. §. vlt. D. de legat. 2. *Cariſſima filia*, l. 34. in princ. & §. Lucius, D. de legat. 2. *Vxor*, l. 57. §. vlt. D. ad. Sc. Trebell.

Carmen *Famoſum*, l. 21. D. de teſtib. l. 18. §. vlt. D. qui teſtam. fac. Seneca Controuerſ. 6. lib. 6. *Nunquid Carmen famoſum compoſui? Carmen conſcribere, vel proponere, vel cantare aliquod, quod pudorem alicuius lædat*, l. 15. §. generaliter, D. de iniuriis.

Carnis *Cura, vt iuſto pretio præbeatur*, l. 1. §. Cura, D. de offic. pręf. vrb.

Caro *Animalis occiſi*, l. 53. §. ſi heres, D. de legat. 3. *Caro Bouis mortui*, l. 49. D. de legat. 2. *Occiſi*, l. 14. §. vlt. D. de condict. furt. *Fetus Demortui*, l. 70. D. de vſufructu. *Caro & Corium mortui Pecoris*, l. 30. D. quib. mod. vſusfruct.

Carpasum, in l. vlt. §. ſpecies, D. de publican. Planta eſt, ex qua ſuccus medicamentis vtilis exprimebatur: cuius Dioſcorides lib. 6. cap. 13. & Galenus lib. 1. de compoſitio. medicament. meminere: & ὀπὸν Καρπάσου vocant. Paulus verò Ægineta, lib. 5. *carpeſiam* appellat.

Carpentarii, in legionibus habebantur, vt ex l. vlt. D. de iure immunit. l. vn. C. de excuſation. artific. lib. 10. & Vegetio lib. 2. cap. 11. colligitur. Vtuntur & hoc vocabulo, Vopiſc. in Aureliano, & Iul. Firmic. lib. 2. cap. 10. *Carpentarium* autem ſpeciale eſſe artificij nomen, eóque ſignificari eum qui tantùm Carpentum facit, Iſidor. lib. 19. Origin. cap. 19. tradit: cuius veſtigiis inſiſtentes plerique, *Carpentarios*, Carpentorum opifices, ſtructoréſque interpretantur. Verùm quis fuerit eiuſmodi artificum in re militari vſus, aut potius vtilitas tanta, immunitatem vt meruerit, non video. Ac proinde eorum non inuitus ſententiæ acceſſerim, qui, Baſilicorum ductu atque auſpicio, Carpentarios accipiunt eos qui ſagmata, id eſt ſtrata, Centunculos, Sellas, Clitellas, Camelorum, Iumentorúmque conficiunt. Videndum tamen an non in priore ſignificatione accipi debeant, in l. 31. de curſu publ. in C. Theod. vbi *Carpentarios curſui publico deputatos* Annonis & veſte contentos eſſe, abſque vlla mercede, Impp. iubent. Etenim *Carpentis* quoque inuehi ſolitos Cuſtodes, vel Proſecutores ſpecierum quæ tranſmittebantur, docet l. 18. eod. tit.

Carpocratiani, in l. 5. C. de Hæretic. & Manich. Hæretici, à Carpocrate ita vocati, qui Chriſtum Dominum noſtrum hominem duntaxat fuiſſe, & ex ſemine Ioſeph carnaliter progenitum, inſtar reliquorum hominum, adſerebat: quemadmodum Philaſtrius Brixienſis Epiſcopus in Hæreſeon Catalogo, & Iſidor. lib. 8. Etymolog. cap. 5. ſcribunt.

Carrucha, in l. 13. §. vlt. D. de vſufr. l. 17. §. penult. D. commoda, l. 28. §. ſi ex decem, D. de donat. inter vir. & apud Paulum lib. 3. Sentent. Tit. 7. & lib. 5. Sentent. Tit. 6. Sueton. in Nero. cap. 28. Lamprid. in Heliogabalo.

Carrucha Aurea, Martialis Epigramm. 61. lib. 3. *Dormitoria*, l. 13. D. de auro arg. Vnde *Carrucharius*, id eſt, Ciſiarius, l. 13. D. locati. *Carruchariæ Mulæ*, in l. 38. §. quæſitum, D. de ædil. ed. *Carruli*, in l. 53. §. ſi quis ex ſociis, D. pro ſoc.

Carthago *Aratrum paſſa*, l. 21. D. quibus modis vſusfruct. Carthago, ſedes Prætorianæ præfecturæ per Africam à Iuſtiniano conſtituitur, in l. 1. D. de offic. præf. præt. Afr. Extat apud Saluianum Epiſcopum lib. 7. de Gubernatione Dei eius vrbis elogium huiuſmodi: *Carthaginem dico & vrbi Romæ maxime aduerſariam: & in Africano orbe quaſi Romam: quæ mihi ideo in exemplum ac teſtimonium ſola ſufficit, quia vniuerſa penitus, quibus in toto mundo diſciplina Reipub. vel procuratur, vel regitur, in ſe habuit. Illic enim omnia Officiorum publicorum inſtrumenta, illic Artium liberalium Scholæ, illic Philoſophorum officinæ, cuncta denique vel linguarum Gymnaſia vel morum: illic quoque etiam copiæ militares, & regentes militiam poteſtates, illic honor Proconſularis, illic cottidianus Iudex & Rector, quantum ad nomen quidem Proconſul, ſed quantum ad potentiam Conſul: illic denique omnes rerum Diſpenſatores, & differentes inter ſe tam gradu quàm vocabulo Dignitates: omnium, vt ita dicam, platearum & compitorum Procuratores, cuncta ferme & loca vrbis & membra populi gubernantes.*

Casam *ædificare in Area, cuſtodiæ cauſa, earum rerum quæ in Area ſint*, l.73.D. de vſufr. *Caſam in Litore ponere, qua ſe recipiant*, l.5.D.de diuiſio.rer. §. litorum, Inſtit.eo.tit. *Caſæ iunctæ fundo*, l. 20. D.ſi ſeruit.vind. *Fundus cum Caſa* legatus proponitur, in l.41.§.feliciſſimo, D.de leg.3.

Cassiani, l.2.§. vlt. D. de orig.iur.l.18.D.de furtis, l.35.§.1.D.de mort. cau. donat. apud Vlp.Tit. 11. Regul.id eſt Gaij Caſſij ſectatores, de quibus plura dicam lib.7. *Caſſianus Furor*, l.vlt.C.ad L.Iul.maieſt. *Motus* in Lege Dei, Tit.15. Concitatus ab Auidio Caſſio, qui ... Imperij, diuorũ fratrũ tẽporibus, res nouas in Oriẽte molitus eſt, vt in eius vita V... Gallican.& Capitolinus in M. Antonino narrãt. Cuius partes ſicuti, *Caſſiani* appell... à Tertulliano lib.ad Scapulam. Casiaria *Taberna*, l.8.§.Ariſto, D.ſi ſeruit.vind.in qu... Caſei fumigantur, vt expoſui lib.3. Select. Antiq.

Cassitare *Stillicidiũ*, id eſt guttatim & ſæpius cadere, l.20.§.ſi ſeruitus, D.de ſeru. ...b.præd.

Castellvm, receptaculum quod aquam publicam ſuſcipit ſignificat, l.1.§.ait prætor, D. de aqua cottid. Veteres *Diuidiculum* appellabant, auctore Feſto lib.4. quod inde erogationibus fiſtularum in ſuum quiſque fundum aquam diuiſam duceret. Ideóque Heſychius, Κάστελλος, ὄνομα τόπου ἄνω καὶ κάτω φέροντος καὶ μερίζοντος τὸ ὕδωρ. Ita *Caſtelli* verbum accipiendũ in l.78.D.de cõtr.empt.l.17.§.caſtella, l.38.§.firmus, D.de act.empt.l.19.D.de ſeruit.ruſtic. l.2.D.comm.præd.l.41.§.item hoc prohibetur, D.de legat.1.l.3. C.de aquæduct.lib.11.l.5. & 6.eo.tit.in C. Th. & apud Vitruu. lib.8.cap.7.Plin.lib.31.cap.6.& lib.36.cap.15.Front.in lib. de aquæduct. Inde metaphoricôs, Appij Decemuiri Tribunal, *omnium ſcelerum Caſtellum*, Virginius dicebat apud Liuium lib.3. Ex Caſtello autem Aqua fiſtulis ducebatur, l. 78. D. de contrah.empt. *Conceptaculum* vocant Impp.in l.2.de aquæduct.in C. Th. *Caſtellanus Miles*, l.2.C.de fund.limit.lib.10. *Caſtella per limites conſtituta*, l.2.§.cũ autẽ, C.de off.præf.præt. Afr.

Castigare interdum, vt Non. Marcell. notat, vindicare, punire, & coërcere ſignificat. Sic *Caſtigare Delicta*, l.12.§.vlt.D.de re milit. *Iure*, l.3.C.de patr. poteſt. *Caſtigare* autem ipſemet Magiſtratus dicitur. Ita *Caſtigat Fuſtibus Præfectus Vigilum*, eos qui neglig...entius ignem habuerunt, l.3.§.1.D.de off.præf.vigil. Et *Præfectus Vrbi*, *Libertum contumel...um*, l.1. §.cùm patronus, D.de off.præf.vrb. Similiter & *Proconſul Fuſtibus Caſtigare*, in l.6.D. de accuſationib. Sic *Fuſtibus à Præſide Caſtigatũ*, ait l.15.§.idem ait, D.de iniur. *Caſtigari*, l. ... D.de cuſtod. *à Magiſtratibus*, l.17.D.qui & à quib. *Fuſtibus*, l.3.§.vlt.D.de iureiur.l.2.§.in h...s, D.de decurion.l.5.C.ex quib.cauſ.infam.irrogat. *Verberibus*, l.24.§.ſi ſeruus, D.de minorib. Cic.lib. 3.Tuſcul.Quæſtion.& venuſtè Plaut.Moſtellar. *Exuuiis Bubulis Caſtigare*.

Caſtigatio Flagellorum, l. 7. D. de pœnis, *Fuſtium*, l. 3. §. 1. D. de offic. præf. vigil. l. 9. §. de plano, D.de offic.Proconſ. *Verborum*, apud Liuium lib.37. *Caſtigatio competens*, l.1. C. de Sc. Claudia. *Leuis*, l. 5. §. vlt. D. ad L. Aquil. l. 13. §. Item Iulianus, D. locati. ſeu *Media*, l.12. D. de iuriſdictio. l.23. §. quoniam, D. de vſufr. Cuiuſmodi Caſtigatio, Docenti, item Fructuariis, conceſſa illis locis dicitur.

Castra, in l.3.§.Emãſor, D.de re milit.§.ſed hactenus, Inſti.de milit.teſt. Seruius in lib.2. Æneid. ad verba, Et *Achaica Caſtra, Vbi*, ait, *Exercitus ſit, ibi Caſtra dicũtur. Vnde eſt, Nos Caſtra mouemus*, Idẽ lib.3. Æneid. ad verba, *nos Caſtra mouemus. Caſtra*, inquit, *ſunt vbi Miles ſteterit. Dicta autem Caſtra quaſi Caſta: vel, quòd illi Caſtraretur libido. Nam numquã his intererat Mulier. Vrbana Caſtra*, in l. 15.§.1.D.ad L.Iul.de adult: *Caſtrorũ præpoſiti*, l.7.C.vbi cauſæ fiſc. *Caſtrorũ Vallum, Murus, Foſſa*, d.l.3.§.in bello, D.de re milit. Castrare, id eſt virilitatẽ excidere, Spadonẽq́; ſeu *Eunuchum facere*, vt loquitur l.1.C.de Eunuch. Sic *Caſtrare hominẽ Libidinis, vel Promercij cauſa*, l.3.§.item, D.ad L.Corn. de ſicar. Paul.lib.5.Sentẽt. Tit.23. *Caſtrare* autem *Seruum, Liberúmve, Inuitum, Siue volentémve, nemo debet*, l. 3. §. vlt. D.ad L. Corn. de ſicar. Et *qui Tibias faciunt, in eadem cauſa ſunt, qua qui caſtrant*, l.5.D.eo.tit. *Caſtrandum ſeruum tradere*, l.6.D.eo.tit. *Caſtrare Puerum*, l. 27. §. & ſi puerum, D. ad L. Aquil.

Hinc *Caſtratus, qui ita Spado eſt vt tam neceſſaria pars corporis & penitus abſit*, vt loquitur l. 7. D.de ædilic. edict. *Caſtrati* enim dicuntur quibus virilitas exciſa, & genitalis pars execta, eſt: ſeu, vt Theophil. interpretatur, ἐφ' ὧν γέγονεν ἐκτομὴ τῶν γεννητικῶν μορίων. Sic in §. ſed & illud. Inſtitut.de Adoptionib. l. 6. D. de liber.& poſt. l. 39. §. vlt. D. de iur. dot. l. 14. §. vlt. D. de manum.vindic. l.6.§.1. D.de iur. patron. Eos *Exſectos* vocat Hircius lib. de bello Africo, & *Sectos* Martialis Epigrammat. 7. lib. 9. *Non puer auari ſectus arte Mangonis*. Solebant autem olim Mãgones pueros Caſtrare, quo pretioſiores fierẽt, vt apparet, ex l.27. §.etſi puerũ, D.ad L.Aquil.& l.1.C.de comm.rer.matr. Quintil.in Declam. *Mãgo iratus pretium, exciſa virilitate, producet*. Idem lib.5.Inſtit.Orat.cap.12. *Non alio mediusfidius vitio dicẽtium, quam quo, Mancipiorum negotiatores, formæ puerorum exciſa virilitate lenocinãtur*. Et paulò poſt, *Libidinem iuuet ipſum effeminati ſexus mendacium, nunquam tamen hic cõtinget malis moribus regnum, vt ſi quæ fecerit pretioſioſa, fecerit & meliora*. Tãdem Caſtratio Marium Senatuſcõſultis, & Principũ Conſtitutionibus prohibita fuit, l.4.§.vlt.& l.6.D.ad L.Corn.de ſicar.vt lib.2.Antiq.

Castrensis *Notitis* vel *Affectio*,l.8.D.de caſtr. peculio. *Seruus*, l.9.D.de caſtr.pecul.l.33. D.de adq.rer.dom.l.3.§.1.D.de adſign.lib.l.30.D.qui & à quib.id eſt, *in Caſtris quæſitus*, vt l.17.D.de manumiſſionib.l.9.l.15.§. ſeruus, D.de caſtr.pec.

Caſtrenſes Creditores,l.7.D.de caſtr. pecul. *Res*, l.3.& l.4.D.de caſtr.pecul.l.13.& l.22.D.de teſt. milit. *Caſtrenſis Peculij* fit mētio in l.8.D.de procur.l.2.D.de Sc.Maced.l.1.§.pen.D.de tab.exhib.in l.24.D.de inoff.teſt.l.1.§.vlt.D.de tab.exhib.l.1.§.ſi filijf.D.de ſeparat.& l.3.§.patronis&§.ſi quis filiusf.D.de bon.lib.l.1.§.ne Caſtrēſe & §.ſi is qui, D.de colla.bon.l.17.D. de in ius voc.l.20.D.qui teſt.fac.poſſ.l.28.§.1.D.de liber.& poſt.l.16.§.ſi pater, D.ad Sc.Treb.l.8.§.vlt.D.de Sc.Silan.l.90.D.de adq.vel omitt. *Caſtrēſe* autē *Peculiū*, vt ait Macer in l.11.D.de caſtr.pec.eſt, *quod à Parētibus vel Cognatis in militia agēti donatum eſt: vel, quod ipſe filiusf. in militia adquiſiuit, quod, niſi militaret, adquiſiturus nō fuiſſet.* Paul.lib.3. Sēt. Tit.4. *Caſtrēſe Peculiū* definit, *quod in Caſtris adquiritur, vel quod proficiſcēti ad militiā datur.* Similique modo Vlp.Tit.21. Reg. *Peculiū quod in Caſtris filiusf. adquiſiuit, vel ei militaturo pater donauit*, l.3.C.de bon.proſc. *Caſtrenſe* etiam hoc, *Filijfamilias militis Peculium*, Vlpian.vocat in l.2.§.item ſi, D.famil.erciſc.

Ceterū quæ *Caſtrēſi Peculio* adnumerari debeāt, vel in *Caſtrēſe Peculiū cedāt*, vide in l.3.l.7.& l.8.l.15.l.16.D.de caſtr.pec.l.1.C.eo.tit. & l.4.C.fam.erciſ. *Caſtrēſis Peculij Seruus*, l.8.D.de ſtip.ſeru.l.15.§.ſeruus, l.19.§.vlt.D.de caſtr.pec.l.10.§.1.D.de manum. *Ancilla*, l.45.§.1.D.de ritu nupt. *Res*, l.98.§.1.D.de ſolut. Eſt autē & *Quaſi Caſtrenſe Peculium*, l.7.§.vlt.D.de donat.l.3.§.dari, D.de bon.poſſ.l.1.§.nec Caſtrēſe, D.de collat.bon.l.32.§.ſi filiusf.D.de donat.inter vir.de quo lib.15.in Peculij diuiſionibus dicam. Hinc *Caſtrēſe æs alienū*, in caſtris cōtractū, ex qua cauſa Caſtrēſes creditores ſunt, l.1.§.ſi filiusf.D.de ſeparat.l.7.D.de caſtr.pec. *Caſtrenſia Bona*, l.vlt.D.de veter. milit.l.1.l.11.& l.36.§.1.D.de teſt.milit.l.32.§.ſi miles, D.de don.inter vir.l.10.D.de caſtr.pec.id eſt, *in Caſtris adquiſita*, vt l.vlt.D.ad Sc.Tertill.

Caſtrēſis Sacri Palatij, ſub diſpoſitione ſua habebat Pædagogia, Miniſteriales quoque dominicos, & curā Palatiorū: appellabatúrque *Spectabilis Vir*. Eius fit mētio in l.vn.qui à præbitio tiro, l.38.de decur.l.3.de priuil.cor.qui in ſac.palat.l.1.ſi petit.ſoc.ſine her.in C.Th. Erant & *Caſtrenſiani* miniſtri Palatij Rubr. de Caſtrenſian.& miniſter.

Casvs, ait Feſtus, *dicimus, ea quæ fortuito hominibus accidunt. Caſum, Aduerſámque fortunā hominis liberi ſpectare, neque Ciuile, neque Naturale eſt*, l.83.§. Sacram verſic. ſed hęc, D.de verb. oblig. Sic *Caſus Patris* remoti à Senatu, l.7.§.vlt.&l.9.D.de Senat.l.34.§.vlt.D.de ritu nupt.ex quo §.ſupta eſt, d.l.9.D.de Senat.ita tamē, vt Triboniani manū adgnoſcamus, qui in d.§.vlt. *crimē*, pro *caſu* de ſuo ſubiecit, atque ſuppoſuit. Sic& *Caſus Tutoris*, l.5.§.vlt.D.pro derelicto. *Caſus Animaliū*, l.23.D.de diu.reg. & *Gregis*, in l.70.D.de vſufr. ſed & *Ager Caſum pati*, l.12.D.eo.tit.

Caſuum hę in libris noſtris differentię inueniūtur: *Caſus Aduerſus*, l.1.D.ex quib.cauſ.maior. *Captiuitatis*, l.2.C.de poſtl.reu. *Euictionis*, l.11.D.de euict. *Incendij*, l.3.§.vlt.D.de off.pręf.vigil.l.1.§.is quoque, D.de oblig.& act.qui à Martiale, *nimiū caſus in vrbe frequēs*, appellatur Epigr.99.lib.5. *Maior*, l.7.D.de edēdo. *Caſus non volūtarij, ſed fortuiti*, l.4.c.de inſtit.& ſub. *Caſus* porrò *Fortuiti ſunt, quos nullū humanū cōſilium prouidere poteſt*, l.1.§.ſi eo tēpore, D.de adm. rer.ad ciuit. *aduerſus quos caueri non potuit*, l.4.C.de peric.tutor. *Quibus humana infirmitas reſiſtere non poteſt*, l.1.§.is quoque, D.de obl.&act. *quibus Reſiſti non poſſit*, l.18.D.cōmodati.l.28.C.de locato. qui & *Caſus Maiores* dicuntur, d.§.is quoque §.item is cui, inſtit.quib.mod.re contr. *Fatum* etiam & *Damna Fatalia, Fortunā, & Vim maiorem*, appellāt vt ſuis locis oſtēdemus. *Caſus* autē *Fortuiti*, ſunt *Incēdiū, Ruina, Naufragiū*, l.5.§.quod verò, D.cōmodati, l.22.D.de neg. geſt. l.1.§.is quoque, D.de oblig.& act.§.item is cui. Inſtit.quib.mod.re cōtr.obl. *Latronum, Hoſtiúmve Incurſus*, d.§.item is cui. In Caſibus etiā fortuitis Aggreſſura Latronū numeratur, d.l.5.C.de pigner.act. *Quod ſenectute cōtigit, vel Morbo, vel vi Latronū ereptū eſt*, huiuſmodi Caſibus accepto fertur, l.5.§.quod verò, D.cōmodati. Iiſdemq́; Caſibus, Caius in l.18.D.cōmod.adſcribit, *Mortes ſeruorū, quæ ſine dolo & culpa accedūt Latronū, Hoſtiúmque incurſus: Piratarū Inſidias: Naufragium: Incendiū: Fugas Seruorū qui cuſtodiri non ſolēt:* ſecundū tamē diſtinctionem quam illic adhibet Vlp.in l.23.D.de diu.reg.ad huiuſmodi Caſus refert *Animalium Caſus, Mortes, quæque ſine culpa accedūt: Fugas Seruorū qui cuſtodiri nō ſolēt: Rapinas: Tumultus: Incēdia: Aquarū magnitudines: Impetus Prædonū.* Quinetiā ſi *Capras Latrones citra fraudē Cuſtodis abegerint*, *caſus* hic fortuitis adnumeratur, l.9.Imperator, D.locati. Sic, *Fortuitis Caſibus Debitores fortunas ſuas amiſiſſe*, in l.37.§.1.D.de neg.geſt. Ceterùm *quæ fortuitis Caſibus accidūt, nullo Bonæ Fdei iudicio præſtātur*, l.5.C.de pigner.act.l.23.D.de diuerſ. regul. *Huiuſmodi Caſus Tutoribus vel Curatoribus imputare non oportet*, l.4.C.de peric.tut. *Propter fortuitos caſus Dilationē accipi, Humanum eſt*, l.36.D.de neg.geſt. Sic *Caſu Inuenire Theſaurum*, §. Theſauros, Inſtit. de diuiſio. rer. *Fortuito facere homicidium*, l.5.C.ad L.Cornel.de ſicar. *Caſu & voluntate*, opponuntur, Rubr. Nouell. Th. de Homicid. caſu vel vol. *Caſu Delinquitur, cùm in venando, Telum in feram miſſum hominem interfecit*, l.11.§.delinquitur,

D.de pœnis,

D. de pœnis. Sic *Caſu incendium committere, id eſt negligentia*, l.14. D. de incend. rui. *Caſu intercedere*, l.19. D. de vi & vi arm. *Repentini Caſus iniquitas*, l.3. C. de inoff. teſt. *Caſu Mutus aut Surdus*, l.6. §. vlt. D. qui teſt. fac. *Caſibus obnoxia*, l. 11. §. ſi locupleti, D. de minorib.

Caſus, pro quolibet euentu. Sic *In primum, vel ſecundum Caſum, ſubſtituiſſe*, l.8. C. de inſtitutionib. *In vtrumque Caſum & in vtrumque Euentum ſubſtituere*, l.4. D. de vulg. & pupill. ſubſtit. *Nullo Caſu reuocari*, l.27. D. de mort. cau. donat. *Nonnullos caſus poſſe exiſtere*, l.1. §.1. D. de tut. & rat. *In Caſum mortis & Diuortij Stipulatus*, l.29. §.1. & §. vlt. D. de pact. dot. l.2. C. de donat. cau. mor. *In omnem Caſum quo ſolui poſſet matrimonium*, l.37. §. nuptura, D. de legat.3. *De his Caſibus ſolummodo fit conuentum qui matrimonium ſequuntur*, l.6. D. de condic. cauſ. data. *Duo caſus exprimi*, l.7. §. vlt. D. vſusfr. quemad. cau. Ex *vno caſu committi Stipulat*, l.5. §. in hac, D. iudic. ſol. *In eum caſum res deuenit*, l.16. D. ad L. Aquil.

Caſus etiam pro iis quæ ex facto contingunt dicuntur. Sic *Caſus omnes qui quandoque inciderint*, l.10. D. de legib. *In quibus Caſibus Lex deficit*, l.64. §. de viro, D. ſol. matr. *Caſus omiſſus Senatuſconſulto*, l. vlt. D. de adſignand. libert. *Talis caſus terminatus eſt*, l. 16. §. vlt. D. ad Sc. Trebell. *Duobus caſibus*, l. 22. D. de in ius voc. *In omnibus eiuſmodi*, vel *ſupradictis caſibus*, l.19. D. de iuriſdictio. l.42. & l.45. §.1. D. de act. emp. *In eiuſmodi caſibus*, l.37. D. de legib. *In his Caſibus*, l.17. §. vlt. D. de adoption. *De Caſibus* autem Gaius librum ſingularem ſcripſerat: & Herennius Modeſtinus, *De Caſibus enucleatis*, librum item ſingularem.

Casvalis *condicio*, quæ ab incerto euentu pendet, l. vlt. C. de neceſſar. ſeru. l. vn. §. ſin autem, C. de cad. toll.

Catabolenses, l.8. & Rubr. de piſtorib. & Catabolenſib. in Cod. Th. Caſſiodor. Epiſt. 10. lib. 3. Variar. *Marmora, quæ de domo Pinciana conſtat eſſe depoſita, ad Rauennatem vrbem per Catabolenſes veſtra ordinatione dirigãtur.* Ideóque apud eundem auctorem Epiſt.47. lib.4. Variar. *Non Veredarius, ſed Catabolenſis incurrat*: aliâs emendandum monui.

Catadromvs, l. penult. D. de actio. empt. funem extentum, ex edito loco in inferiorem demiſſum, ſignificat. Suet. in Nerone cap.11. *Notiſſimus Eques Rom. Elephanto ſuperſedens, per Catadromum decurrit.* Quod idem Xiphilinus ita extulit: Καὶ ἐλέφας ἀνήχθη εἰς τὴν ἀνωτάτω τοῦ θεάτρου ἁψῖδα, καὶ ἐκεῖθεν ἐπὶ σχοινίων κατέδραμεν ἀναβάτην φέρων. *Demiſſum Funem*, dixit Virgil. lib. 2. Æneid. Iuuenalis verò Sat. 14. *Rectum Funem*, his verſibus,

An magis oblectant animum iactata petauro Corpora, quique ſolent rectum deſcendere Funem.

Io. Chryſoſtom. Homil.9. Epiſt. ad Theſſal. Καθάπερ ἐπὶ σχοινίου τεταμένης βαδίζοντας οὐκ ἔνι ῥαθυμῆσαι. Sic & Homil. 16. in Epiſt. ad Hebræos, διὰ σχοίνου τεταμένης βαδίζειν. Imp. Manuel Palæologus Orat. 3. ὀρχεῖσθαι ἐπὶ σχοίνου τεταμένης. Huiuſmodi autem homines qui per Catadromum decurrebant, etiam *Funambulos* Latini, Græci *Schœnobatas* vocant. *Elephãti* quoque *Funambuli* ſpectaculum refertur à Sueton. in Galba cap.6.

Καταπλεῖν, ſeu Ἐπιδημίας Græci appellabant qua parte primum appellere ſeu applicare in prouinciam Procoſſ. moris erat, l.4. §. ingreſſum, D. de offic. proconſ.

Catenæ quibus Noxij vinciri, cõſtringi & alligari ſolebant, l. vlt. C. de abolitionib. Sanè eos quoque qui Militari Cuſtodia attinebantur, Catenis alligatos fuiſſe docet Senec. Epiſt. 5. ex qua & illud diſcimus, eandem Catenam, & Militem, & Cuſtodiam copulaſſe, vt lib. 5. Formul. notauimus. Proinde ἅλυσιν illam quæ Militem συνδέτην habebat, μακρὰν fuiſſe cõſequẽs eſt, vt Atheneus lib.5. indicat. Ac planè *Catenas* prolixiores Reo immitti, non ferreas manicas oſſibus inhęrentes, conſtituit Conſtantinus in l.7. de cuſtod. reor. in C. Th.

Catholicorvm *Chriſtianorum nomen*, l.1. C. de ſumma Trinit. *Catholicum Chriſtianum*, ait, D. Auguſt. lib. 9. Confeſſion. cap.10.

Catholiciani, id eſt Cæſariani, l. pen. §. vlt. C. de bon. proſcriptor.

Cato libro quintodecimo citatur in l.4. §. Cato. D. de verb. oblig. At abſque vllo librorũ numero, l.10. D. de ędilic. edict. l.44. D. ſol. matr. l.98. §. vlt. D. de verb. ſignif. §. vlt. Inſtit. de Adoptionib. Pompon. in l.2. D. de orig. iur. *Deinde Marcus Cato princeps Porciæ familiæ, cuius & libri extant. Sed plurimi filij eius, ex quibus cæteri oriuntur.* Sanè *cato* Iuris peritiſſimus vocatur à Valer. Max. Eius egregios de iuris diſciplina libros commendat Agell. lib.18. cap.18. *Catoniana Regula* ita definit, quod Legatũ, ſi teſtamenti facti tempore teſtator deceſſiſſet, inutile foret, id quandocunque poſtea deceſſerit, non conualeſcere, l.1. D. de reg. Cato. l.41. §.1. D. de leg. lib.1. Appellatur *catoniana Sententia*, in l.86. §. vlt. D. de cond. & demonſtr. & *catoniana*, l. 13. D. de opt. leg.

Cavdicarii, in l.1. de cano. frument. vrb. Ro. l.2. de piſtorib. in C. Th. l.9. de ſuar. vrb. Ro. eod. C. Quorum Corpus Romæ fuiſſe, Patronóſque habuiſſe ex illis locis planum fit. Exiſtimo autem ſic Amnicos Nauicularios appellatos, à nauibus Tiberinis, ſeu quæ in flu-

uiis vſui erant, quas *Codicarias* vocabant. Feſtus Pomp. *Caudicariæ Naues, ex tabulis craſſioribus factæ*. Non. Marcell. *Codicarias Naues etiam nunc* Con*ſuetudo appellat, quòd in fluminibus ſint vſui*. Varro de vita Pop. Romani lib. 3. *Antiqui plures Tabulas coniunctas Codices dicebant. A quo in Tiberi naues Codicarias appellamus* Senec. lib. de breuit. vitæ, *Plurium tabularum contextus, Caudex apud antiquos vocabatur. Vnde publicæ Tabulæ Codices dicuntur: & Naues nunc quoque, quæ ex antiqua conſuetudine per Tiberim commeatus ſubuehunt, Caudicariæ vocantur*, ſed & Agellius lib. 10. cap. 25. inter Nauium appellationes *Caudicas*, aut vt forte emendatiùs ſcriberetur, *Caudicarias*, ponit. Auſonius Eidyllio 9. *Nauita caudiceo fluitans ſuper æquora lembo*. Romæ vtique Amnicos Nauicularios Imper. Aurelianum conſtituiſſe Vopiſcus refert.

CAVEA, Theatri locum ſignificat in quo ſpectatores ſedebant, l. 13. §. ſi quis me prohibeat, D. de iniuriis, l. 2. de venat. ferar. in Cod. Th. Seruius ad eum Virgilij verſum lib. 4. Æneid. *Hic totum caueæ conſeſſum ingentis*, *Caueam*, ait eſſe, *conſeſſum Populi*.

CAVERE, eſt ſibi proſpicere & conſulere, l. 3. D. de tranſaction. l. 53. §. 1. & ſeq. D. de act. empt. Sic *Cauere Heredibus*, l. 9. D. de probationib. *Cauere alteri, paciſcendo, legem dicendo, ſtipulando*, l. 73. §. vlt. D. de diuerſ. regul. *Cauere ſibi Stipulatione*, l. 21. D. ad Sc. Trebell. *Si quis Cauerit vt Silua ſibi pignori eſſet*, l. 18. §. ſi quis, D. de pignerat. act. *Is qui deberi ſibi cauit in Epiſtola decem*, l. 26. §. vlt. D. depoſiti. *Cauere lege in vendendo*, l. 19. D. quemad. ſeruit. amitt. Varro. lib. 5. de ling. Lat. *A quo Caueri poſtea lege cœptum, ab his qui prædia venderent*. Sic *venditor ab Emptore*, l. 6. D. de ſeru. export. & contra *Diligentius ſibi à venditore Cauere Emptor*. l. 44. §. vlt. D. de dam. inf. *Caueri non poteſt*, id eſt pacto effici, l. 4. D. comm. præd. Vnde omnes Stipulationes natura ſui *Cautionales* eſſe dixit Vlpian. quòd id agatur interpoſita Stipulatione, vt quis cautior & ſecurior ſit, l. 1. D. de ſtipul. prætor. Sic, *plus Cautionis eſſe in Re, quàm in Perſona*, l. 25. D. de diuerſ. reg. Et Cautio generaliter omnis ſcriptura appellatur, qua cui proſpicitur, ſiue obligationis, ſiue liberationis probandæ cauſa, emittatur, vt infrà demonſtrabimus.

Hinc & Iuriſconſulti *cauere* dicuntur, cùm clientibus ſuis & his à quibus cōſuluntur conſilium dant, & remedium monſtrant, ne in aliquos Captionum laqueos incidant. Cic. lib. 1. de legib. *Non enim id quæris quemadmodum Caueamus in iure, aut quid de quacumque conſultatione Reſpondeamus*, Idémque *Cauendi in iure* verbum lib. 2. Officior. vſurpat. Sed & Epiſt. 6. lib. 7. Familiar. cum Trebatio. ita iocatur. *Tu qui ceteris Cauere didiciſti, in Britannia ne ab Eſſedario decipiaris, caueto*. Idem pro Murena, in illa eleganti Iuriſconſulti cum Imperatore comparatione. *Tu Caues ne tui conſultores: ille, ne Vrbes aut Caſtra Capiantur*. Idem lib. 3. Epiſt. 1. ad App. *L. Valerium Iuriſconſultum valde tibi commendo: ſed ita, etiamſi non eſt Iuriſconſultus. Melius enim ei Cauere volo, quàm ipſe aliis ſolet*. In eodémque verbo ſcitè ludit Ouidius lib. 1. De arte amandi, cùm ait: *Illo ſæpe loco Capitur Conſultus amore, Quique aliis Cauit, non Cauet ille ſibi*. Hûc & Plaut. in Epidico alludens, *Hic*, ait, *poterit Cauere rectè, iura qui & leges tenet*. Inde Iuriſconſultus *Cautor Formularum* vocatur ab Antonio lib. 1. de Orato. Similique modo cautionum nomen in iocum Cicero vertit. Sic enim Epiſt. 13. lib. 7. *Sed vt ego quoque aliquid de veſtris Cautionibus admoneam*: & longè vrbanius Epiſt. 18. *Itaque quando veſtræ Cautiones infirmæ ſunt, Græculam tibi miſi Cautionem chirographi mei*.

Cauere dicitur Debitor Creditori. Sic *cauere Pecuniam*, l. 3. §. in eum, D. de admin. rer. *Cauere chirographum in codice*, l. 5. §. quinimo, D. cōmoda. & *Cauere chirographo*, apud Suet. in Calig. cap. 12. *Si Pugillares mihi cōmodaſti vt debitor mihi caueret*, l. 17. §. ſicut, D. cōmoda. *Cauere Inſtrumēto Daturū ſe*, l. 49. D. ſol. matr. *Cum Septitius, literis ſuis, præſtaturum ſe cauerit, pecuniā & vſuras*, l. 134. §. idem reſpondit, D. de verb. oblig. Sic *cauta Dos*, Rubr. de dote cau. & non numer. C. *Quantitas*, l. 5. C. de condict. ob turp. *cautum Honorarium*, l. 1. §. ſi cui, D. de extraord. cognit. & *Cauta chirographa*, l. 88. D. de ſolutionib. Vnde *cantos Nummos*, apud Horat. vetus interpres interpretatur, *Sub chirographo Datos*. Hinc *cautio*, ſcriptura qua ſe Debitor Creditori debere *cauet*, l. 40. D. de reb. credit. ſed & Epiſtulam emiſſam, *cautionem appellat*, l. 74. D. de pec. cōſt. Vſurpatur in hac ſignificatione hoc vocabulum à B. Ambroſ. lib. 1. de Sacrament. cap. 11. & lib. de Nabuthe Iſraëlita cap. 13. & B. Auguſt. de Verbis Domini Sermo 31. Sic *cautio Deleta*, apud eundem Sermo. 48. & Homil. 40. Sed & quodlibet Inſtrumētum, *cautionem* Iuriſconſulti vocant. Ita *cautio creditæ Pecuniæ*, l. 40. D. de minor. l. 29. D. de oblig. & act. *Depoſitionis*, l. vlt. §. 1. D. vt legat. & fideic. *Dotalis*, l. vlt. §. filiæ, D. de leg. 2. *Emptionis*, l. 72. in fi. D. de caution. *Feneratitia*, l. 11. C. de pact. dotal. l. 35. C. de adm. tut. *Pollicitationis*, l. 9. §. ſed ex facto, D. quod met. cau. *Priuatorum*, l. 15. §. 1. D. ad L. Falcid. l. vlt. D. de ſuis & legitim.

Cautionem quaſi creditæ pecuniæ facere, l. 40. D. de minorib. *cautionem Exponere*, pro chirographum conſcribere, Chirographo cauere, l. 25. §. vlt. D. de probationib. l. 8. C. de non num. pec. & *cautionem interponere*, eodem ſenſu, l. 2. C. eo. tit. Et *Emiſſa cautio*, l. 1. C. eod.

In *Cautionem conferre pecuniam Dotalem ſub titulo depoſiti*, l.27. D.depoſiti. *In Cautionem deducere debitum*, l.25. §.vlt. D.de probationib. l.2.C.de commun.rer. *In Cautione deductum*, l.95. §.vlt. D. ad L. Falcid. *Cautionem pignori dare*, l.20. D.de pignorib. *Reddere debitori*, l. 2. D. de pact. *Cautio Corrupta, Intercepta, Subrepta*, l.10. §.vlt. D.de edendo.

Similitérque *Cautiones*, pro Chirographis & Inſtrumentis dicuntur, l. 27. & l. 82. §. vlt. D. de furt. *Cautiones Debitorum*, l.12. §. Papinianus, D.de inſtruc. vel inſtr. l.64. D.de legat.3. l.7.C.de hered.vel act. & apud Paul.lib.3.Sent. Tit.7. Sic *Extortas Cautiones*, accipe, in l. 6. D.de offic.procōſ. & *Cautiones Hereditarias*, l.5. D.famil.erciſc. *Cautiones omnes ex quocunque cōtractu*, l.47. §.vlt. D.de pact. *Cautionibus inſeri ſolet cōuentio*, l.15. §.quod dicitur, D.de pignor.

Nec Debitores tantùm, ſed & Creditores *Cauere* dicuntur deberi ſibi, vel ſe accepiſſe, l.5. §.vlt. l.89. & l.94. D.de ſolutionib. Vnde & *Cautio* eam ſcripturam ſignificat quæ ſolutionis probandæ cauſa debitori à Creditore datur. Sic *Cautiones ſoluti Vectigalis*, l.32. §. 1. D. de adminiſtr.& peric. *Solutæ pecuniæ*, in l.2.C.de his qui accuſ.poſſ. pro Apocha. *Exoluti fideicommiſſi data ab herede fideicommiſſariis*, l.15. D.de probat. quam ibidem *Emiſſam manum* vocat.

Cauere interdū Repromittere eſt. Ita *Cauere Stipulatione*, l.11. D.de religioſ. l.1. §.rectè, D.vſusfr. quemad.cau. *Cautum Stipulatione*, l.20. D. iudic. ſol. *Cautúmque* intelligitur ſola repromiſſione abſque Satiſdatione, vel Pignoribus. Sic *Cautum* & *Satiſdatum*, *Cautio* & *Satiſdatio*, ſeparantur, l.1. D.de ripa munien. l. penult. D. de hered. petit. l. 57. D. de rei vind. *Cautionis* quoque appellatione nuda Repromiſſio ſignificatur, l.3.C. de verbor. ſignificatio. *Nuda Cautio*, aduerſa ſit Satiſdationi in l.2. §. ſed vtrum, D.de iudic. & *Cautionem*, nudam promiſſionem interpretatur, l.63. §.id quod facere, D.pro ſoc. Cui ſi iuriſiurandi religio acceſſerit, *Iuratoria Cautio* appellatur, l. vn. C. vt omnes iud. l. penult. C. de dignitatib. lib. 10. *Adiuratoria* Cautio vocatur in l. vlt. C. de princip. ag. in reb. & l.vlt.C.de priuileg.ſcholar. l. penult. C.de teſtib. l.12.C.de proxim.ſacr.ſcrin. lib.11. l.1. §.ſuper peculio. C. de adſert. toll. id eſt, *Promiſſio cum Iureiurando*, §.ſed hodie, Inſtit.de ſatiſdationib. Græcè Ἐξωμοσία & Διωμοσία in Nouell. 53. Conſtantinus Hermen. lib.1. Epit. Tit. 5. τὴν μεθ᾽ ὅρκου παραίτησιν vocat.

Aliàs *Cauere*, ſatiſdare ſignificat, & id quidem per ſe, ſed cum adiectione. Et ita, *Cauere cum Satiſdatione*, l.11. D.de rei vindic. l.46. D.de procurat. l.2.C.de vſur.& fructib. & *per Satiſdationē*, l.4. D.rem pupill. l.1. §. iubet. D.de collat.bon. *Per Fideiuſſores*, l.25. §.vlt. D. de recept. qui arbitr. *Reis & Pignoribus*, l.1. §.iubet, D. de collat.bon. l.vlt. §.ſi legatarius, D.quod legator. l.9. §.ſatisfactum, D.de pigner.act. *Satiſdato Cautum debet eſſe*, l.31. D.ad L.Falcid.

Enimuerò *Cautum* intelligitur, ſiue *Perſonis*, ſiue *Rebus*, l.188. §.vlt. D.de verb.ſignif. l.6. §.ſi damni, D.comm.diuid. Quod veteres *Prædibus* & *Prædiis Cauere*, Aſconio in 3. Verrin. teſte, dicebant. Liuius lib. 22. *Si quibus Argentum in præſentia deeſſet, dandam ex Ærario mutuam Pecuniam: Prædibúſque, ac Prædiis cauendū Populo.* Caueri *Damni infecti*, videlicet, *nomine*, l.1. D.quib. ex cauſ. in poſſ. *Cauere de Dolo & culpa*, l.25. D.ſol. matr. *De Euictione*, l.35. §.petitor, D. de rei vindic. *De Indemnitate*, l.31. D.ad Sc.Vellcian. l.16. §.Idem quærit, D.ad Sc.Trebell. *De Rato*, l.6. §. actor, D. quod cuiuſc. vniuerſ. ſeu *de Rato habendo*, l.3. D.rat.rem hab. vel *De Ratihabitione*, l.4. D.eo.tit. *De Reficiendo Pariete*, l.7. D.ſi ſeruit. vind. *De Solido Soluendo*, l.2. D.de fideic. libert. *Rem Saluam fore pupillo*, l. 46. §. Paulus, D.rem pup.ſal. *Caueri de Collatione*, l.20. §.videamus, D. de bonor. poſſ. cont. tab.

Idoneè cauere, l.35. §. Defendere, D. de procuratorib. l. 11. §. ſi heres, D. de legat. 3. *Idoneè Cautum non eſt*, l.2. C. de magiſtr. conuen. & *Rectè Caueri*, l.1. §. Iubet, D. de collat. bonor. Planè in Conſtitutione D. Marci qua bona addici iubentur ei, qui idoneè creditoribus cauerit de ſolido cuique ſoluendo, l.2. D.de fideicomm. libert. & Inſtit. de eo cui libert. cauſa bona add. in prin. *Idoneè*, ait Vlpia. *eſt vtique Satiſdatò*, vel *Pignoribus datis*. Sed etſi ei promittenti fides habita ſit ſine ſatiſdatione, *Idoneè Cautum* videbitur, l.4. §. addici, D.de fideicomm.libert. Atque ita *Idoneam Cautionem* interpretabimur in l. 50. D. de manum. teſt. vt & in l.4. §.1. D.de adm.rer.ad ciuit. l.1. §.penul. D.quod legat. l.3.C. de magiſtr. conuen. Proinde ſi Mandato adiectum ſit, vt *Idonea cautio* à Debitorè exigatur, non videbitur condicioni paritum, ſi neque Fideiuſſor, neque Pignora accepta ſint, l.59. §.vlt. D.mand. At *cautio* quæ propter L.Falcidiam interponitur, fideiuſſorum habet præſtationem, l. 3. §. 1. D. ſi cui plus quàm per L.Falcid. Prætoriæ quoque Cautionales Stipulationes, perſonas deſiderant pro ſe interuenientium, l.7. D.de ſtipul.prætor.

Cauere Simpli, quanti ea Res ſit, l.36. D.de donat.int. vir. *Duplam*, l.49. D.famil.erciſc. l.31. §. quia adſidua, D. de ædilic.edic. *In Triennium, & in longum Tempus*, l.10. D.de ſtipul.Prętor.

Cauere Seruo publico, l.18. D.de adoptionib. *Officio Iudicis*, l.16. D.de hered.petit. *Apud Officium*, & *Officio*, l.17. D. de in ius voc. *Cautionem*, l.6. D.rat.rem hab.

Cautum eſſe, l. 4. D. de prætor. ſtipulat. *Habere*, l. 53. §. 1. D. de act. emp. l. 18. §. ſi is, D. de dam. inf. l. 15. §. cùm quis, D. de precario, l. 14. D. quib. ex cauſ. in poſſ. l. 1. §. ſi heres, D. ad Sc. Trebell. l. 21. §. 1. D. de oper. nou. nunc. *Poſtulare*, l. 13. D. de dam. inf. *Promittitur*, l. 1. & l. 2. D. ſi quis cautionib.

Cautio damni infecti, l. 1. §. ſi quis purganti, D. de cloac. *De dolo*, l. 5. §. 1. D. de verb. oblig. *De Rato*, l. 33. §. vlt. D. de procuratorib. l. 20. D. rat. rem hab. ſiue *Ratihabitionis*, l. 1. C. de procuratorib. *De Soluendo interpoſita*, l. 11. D. de exceptionib. *Cautio Depoſitionis*, l. vlt. §. 1. D. vt legator. ſeu fideicomm. *Duplæ*, l. 72. D. de contrah. empt. *Indemnitatis*, quæ pro indemnitate præſtatur, l. 32. §. 1. D. de negot. geſt. *Iudicio ſiſtendi cauſa*, l. 38. §. vlt. D. ad Leg. Iul. de adult. *Moratoria*, l. 5. §. vlt. D. de cenſib. *Muciana*, de qua lib. 11. dicam. *Solita*, l. 5. D. de hered. petit.

Enimuero *Cautionem*, in l. 6. D. de hered. pet. *Accipio Euicta hereditate Legata reddi*, vt apparet ex l. 17. D. eod. tit. Eandémque intelligit Paul. in l. 41. D. ad L. Falcid. cùm ait, *Si iam mota controuerſia hereditatis, Legata ſine Cautionibus det*, l. 41. D. ad Leg. Falcid. Vetus Gloſſarium, *Cautio de Euictione eſt præſtita ſecuritas emptori à venditore, vt ſi fortè per alium res empta euincatur, adeò venditor reſtituat æſtimationem rei. Fideiuſſoria eſt, cùm interuenit fideiuſſor. Iuratoria eſt cùm quis iurat ſolemniter ſe adimpleturum quod promittit. Pignoratitia vel hypotecaria eſt cùm pignus tradit aut hypotheca ſupponitur.*

Cautionem Accipere, l. 5. D. de confirm. tut. l. 24. D. ad municip. *Cauere*, l. 6. D. rat. rem hab. *Dare*, l. vlt. D. de fideiuſſorib. *Exponere*, l. 43. §. vlt. D. de adminiſt. & peric. *Cautio Deſiderari, Exigi, Offerri, Dari, Interponi, Præſtari, Remitti*, dicitur. Item *Cautionis*, *Onus, & Vinculum*: quæ omnia vide ſuis locis.

Cauet Lex, Vlpian. Tit. 1. Regular. *Cauit Prætor*, l. 2. D. de coniungend. cum emancip.

Cauetur Conſtitutione, l. 67. §. ſi rem, D. de legat. 2. *Conſtitutionibus*, l. 15. §. eos, D. ad Sc. Turpill. l. 4. §. Labeo quoque, D. de doli mali & met. *Compluribus conſtitutionibus*, l. 14. §. vlt. D. de munerib. & honor. *Multis conſtitutionibus*, l. 50. D. de iudiciis, l. 7. §. conſtitutum, D. de interdict. & releg. *Conſtitutionibus Principum*, l. 4. §. vlt. D. ad L. Iul. peculatus. *Conſtitutionibus Principalibus*, l. 17. D. de excuſationib. l. 11. D. qui & à quib. l. 11. D. de exceptionib. l. 3. D. de colluſ. deteg. l. 15. §. 1. D. de Lege Corn. de falſ. l. 1. C. diuort. fact. l. 37. D. de iniuriis, l. 4. §. vlt. & l. vlt. §. Serui, D. de publican. *Cautum Conſtitutione*, l. 6. D. de munerib. & honor. *Conſtitutionibus*, l. 8. D. ad municipal. *Quæ principalibus conſtitutionibus Cauta ſunt*, l. 5. §. licet, D. de iure immunit.

Cauetur Edicto, l. 1. D. in ius voc. l. 11. C. de collationib. *Cautum Edicto*, l. 2. D. de cuſtod. & exhibit. *Epiſtula D. Traiani*, l. vlt. §. vlt. D. de abigeis.

Cauetur Lege, l. 25. D. de Sc. Sillan. & l. 16. §. ne quis, D. qui & à quib. l. 1. D. de L. Rod. l. 6. §. vlt. D. de L. Fabia, l. 1. D. de L. Pomp. de parricid. l. 3. in prin. & §. vlt. & l. 12. §. lege, D. de accuſationib. l. 3. D. de præuaricat. l. 24. D. ad L. Iul. de adult. l. 8. D. ad L. Iul. de vi pub. l. 6. §. vlt. D. ad L. Iul. repetund. l. 1. D. ad L. Iul. pecul. l. 3. §. Lege, D. de Teſtib. l. 23. D. de ritu nupt. l. 3. §. Cùm in ſuo, D. de adq. rer. dom. l. 3. C. de ſuis & legit. *Legibus*, l. 2. D. de minorib. *Cauetur capite Legis*, l. 15. §. 1. l. 25. l. 27. §. vlt. D. ad L. Iul. de adulter. *Cauetur Lege Municipali*, l. 11. §. vlt. D. de munerib. & honor. *Lege Pagana*, apud Plin. lib. 28. cap. 2. *Apertè Lege Cauetur*, l. 5. D. ad L. Iul. de adult. *Nominatim*, l. 1. D. de offic. eius cui mand. *Cautum Lege*, Plin. lib. 16. cap. 5. *Cauta legibus*, l. 5. C. de temporib. in integr. & apud Quintil. lib. 5.

Cauetur Mandatis, l. 17. §. 1. & §. vlt. D. de pœnis, l. 4. §. 1. D. ad L. Iul. pecul. l. vlt. D. de requir. vel abſent. l. 6. D. de extraordin. criminib. l. 10. D. de cuſtod. & exhibit. l. vlt. §. ſic autem, D. de bonis cor. *Mandatis principalibus cauetur*, l. 35. D. ad L. Iul. peculat. l. 4. §. non ſit locus, D. ad L. Iul. peculat. *Mandatis pleniſſimè cautum eſt*, l. 15. D. de pœnis.

Cauetur Oratione, l. 9. D. ad Sc. Tertyll. l. 1. D. ne de ſtatu defunct. l. 1. D. expil. hered. l. 16. D. de ritu nupt. *Reſcripto*, l. 5. §. vlt. D. de iure patron. *Reſcriptis*, l. 3. §. Multa, D. de iure fiſc. l. 9. D. de diuerſ. temporalib. l. 1. §. cùm quis, & l. 9. D. de quæſtionib. *Senatuſconſulto*, l. 16. D. de offic. præſid. l. 1. D. de vſu & vſufruct. l. 32. D. de liber. cau. l. 3. §. vlt. D. de incend. ruina, l. 38. D. de iniuriis, l. 1. D. de adſignand. libert. l. 12. §. 1. D. de religioſ. *Cautum eſt Senatuſconſulto*, l. 1. D. de colluſ. detegen. l. 3. §. vlt. D. de accuſationib. l. 10. D. de L. Cornel. de falſ. Vlpianus Tit. 24. & 25. Regular. *Cauetur Sententiis Auctorum*, l. 4. §. Labeo quoque, D. de doli mali & met.

Cauere Teſtamento, l. 31. D. de adimend. legat. l. 37. §. Titia, l. 38. §. Iulius, D. de legat. 3. l. 38. §. vlt. D. de auro arg. l. 15. §. vlt. D. aliment. vel cibar. l. 1. §. 1. D. de reb. cor. l. 5. §. vlt. & l. 60. D. de manum. teſt. l. 18. D. de fideicomm. libert. l. 25. D. quando dies legat. l. 39. D. de

D. de pignerat. act. l.18. §.idem quærit. D. famil. erciſc. l. 1. D. vbi pupill. educari, l. 123. D. de legat. 1. l.19. §.qui Marco, & l.21. §. Largius, D. de ann. legat. l. 42. §. præfectus, D. de adminiſt. & peric. Cic. lib. 2. de Finibus: *Idque Teſtamento cauebit is quaſi vobis oraculum ediderit.* Seneca lib. 3. Controuerſ. *Cauit teſtamento vt ab heredibus crucifigeretur.* Vtitur & hoc genere loquendi Tertullianus in lib. de præſcript. aduerſ. hæreticos. *Verba quibus ita cauerat*, l.67. §. vlt. D. de legat. 2. *Cauere codicillis*, l. 14. D. de dote præleg. l. 12. D. de liberat. leg. l. 36. D. de condic. & dem. l. 78. §. Tres heredes, D. ad Sc. Trebell. l. 41. §. Codicillis & l. 69. §. 1. D. de legat. 3.

Cautela, & *Supremis Iudiciis*, l.1. C. de collationib. pro Cautione legitur, in l.15. §. vlt. D. de procurat. l.14. D. depoſ. l.21. D. de iudic. l.6. D. de pign. act. quod tamen verbum Triboniani magis quàm Iuriſcõſultorum phraſim ſapit: & vereor ne ab illo ſecundum ius poteſtatis ſuæ, ex quibus, id verbum comprehenditur, clauſulæ ſint inſertæ. Sic enim ille loquitur, vt apparet ex §. ſi verò aliqua, Inſtit. de ſatiſdationib. *Cautelam exponere*, l. vlt. §. 1. C. de adminiſtrat. tutor. l.2. C. de conueniend. fiſ. debit. lib.10. §. ſin autem per procuratorem, Inſtit. de ſatiſdat. l. vlt. C. de legat.

C a v i l l a r i verba, l. 2. §. tractari, D. ad Sc. Tertyll. *Cauillatio*, quam Græci σόφισμα vocant, l. D. de verbor. ſignif. Galenus περὶ διαγνώσεως καὶ θεραπείας lib. 2. λόγου ἀδυνατοῦν διαγνῶναι τι καὶ διακρῖναι τοὺς ψευδεῖς ἀπὸ τῶν ἀληθῶν. ἐναργὲς δὲ τοῦτο τεκμήριον ἐστὶ τὰ καλούμενα Σοφίσματα, λόγοι τινὲς ὄντες ψευδεῖς εἰς ὁμοιότητα τῶν ἀληθῶν πεπανουργημένοι.

C a v p o n e s in Tit. Nautæ Caupo. ſtabul. accipiuntur, qui Cauponam exercent, Inſtitoréſque eorum, l.1. §. caupones, D. nautæ, Caupo. *Caupona*, *Negotiationis nomen eſt*, ait l. 13. D. de inſtr. vel inſtr. Vnde *Cauponam exercere*, l.43. §. ſi qua, D. de ritu nupt. *Cauponam*, autem dictam à copiis, quod illic & ad victum neceſſaria parentur, diſtrahantúrque, Feſtus lib. 3. tradit. *Cauponæ Domina, vel Miniſtra*, l.1. ad L. Iul. de adulter. in C. Th.

Cauponia Taberna, l. 13. D. de inſtr. vel inſtr. l. 43. in prin. D. de ritu nupt. *Cauponiæ Artes*, apud Iuſtin. lib. 1.

Cauponium Inſtrumentum, d. l. 43. §. Lenocinium, l.15. & l. 17. §. vlt. D. de inſtr. vel inſtr. Paul. lib.3. Sent. Tit.7.

C a v s a verbum eſt πολυσήμον. Primum enim Negotium ſignificat, & quamlibet Obligationum originem, l. 11. D. de verb. ſignif. l.9. D. de reb. cred. l.9. §. pupillus, D. de auct. & conſ. l. 15. D. de acceptilat. l.1. D. de obligat. & act. §. vnde in his cauſis, Inſtit. de auct. tut.

Cauſa etiam Litem ſignificat. Ita *cauſa cadere*, litem perdere eſt, l.27. D. de pignorib. & vt Iuſtinian. interpretatur, *Rem amittere*, §. ſi quis agens, Inſtit. de actionib. Paul. lib. 1. Sent. Tit. 10. Et ſic, *Cadere cauſa à debitore*, *Creditor* dicitur, qui aduerſus eum expertus, ſuccubuit, l.95. §. penult. D. de ſolutio. *Cauſam perdere*, l.63. D. de euictionib. *Cauſa iureiurando deciſa*, l.1. C. de reb. credit. *Cauſas vel lites tranſactionibus finitas*, l. 9. C. de tranſactionib. Vnde & Cauſidicorum nomen. *Cauſa Præſens*, l.3. §. vlt. D. de his quæ in teſt. delent.

Cauſa porrò dicitur *Deferri* Patrono. Cicer. Orat. pro Cluent. *Vt hæc ad me Cauſa delata eſt.* Patronus verò, *Cauſam Suſcipere, Recipere, Agere, Defendere, Dicere*, *Orare, Perorare*, dicitur. Is verò cuius res eſt, *Tenere, Obtinere.* Cornel. Fronto de different. vocum, *Cauſa eſt, de qua agitur: Patrocinium quod accommodatur.* *Cauſa* autem vel *Bona*, vel *Mala*, *Propria*, vel *Aliena*, dicitur.

Cauſam dicere Reus ex vinculis, l. 25. §. 1. D. ad L. Cornel. de ſicar. & apud Cæſarem lib. 1. Commentar. de bello Gallico.

Cauſam & *Rem*, pro eodem plerumque Iuriſconſulti vſurpant: vt in l. 5. §. *ſed ſi nulla cauſa ſubſit*, D. de pact. id eſt, ſi *Res* non ſubſit. Et in Tit. de condict. cau. dat. *Ob Cauſam*, & *Ob Rem datum*, promiſcuè dicitur. Pręterea, *Cauſa*, condicionem, & ius cuiuſque rei ſignificat, l. 2. §.1. D. de ſtatulib. l. 18. §. ſi fundus, D. de pignerat. act. & l.25. §. ſi fundus, D. de ſeruit. ruſtic. Sic *cum ſua cauſa Res transferri* dicitur, id eſt cum ſuo onere, vel quo iure, quaque condicione eſt, l.67. D. de contr. empt. l.12. C. de diſtract. pign. l. vn. C. rem alienam gerentib. *Cum ſua Cauſa Dominium transfert*, l. 65. D. de contr. empt. *Cum ſua Cauſa tranſit fundus*, l. 1. §. ſi fundus, D. de pign. action. *Cum ſua cauſa bona vindicare*, l.17. §. ex facto, D. ad Sc. Trebell. *Cum ſua Cauſa*, *ſuíſque vitiis*, l. 13. §. 1. D. de adquir. poſſeſſ. l. 1. §. qui autem, D. de vi & vi arm.

Eodémque modo *Cum ſua Cauſa Alienari Seruus*, l. 36. D. de ſtatulib. l. 24. §. quoties, D. de fideicomm. libert. *Legari*, l. 45. §. vlt. D. de fideicomm. libert. Et quod in l. 8. §. illud, D. de fideiuſſorib. dicitur in *Duriorem cauſam*, & in l. 34. D. eo. tit. *In Deteriorem Cauſam*, hoc in eadem l. 8. §. ſi quis ſtichum, & in l.49. §. vlt. D. de fideiuſſorib. dicitur in *Duriorem condicionem.*

In pari cauſa, l. 128. D. de diuerſ. reg. *Melior eſt cauſa poſsidentis*, id eſt condicio, l. 126. D. eo. tit. Sic & *Deterior cauſa*, l. 87. D. eo. tit. id eſt condicio, vt l. 86. l. 133. & l. 134. D. eo. tit. & *Durior cauſa*, l. 3. D. de ſolutionib. *Eadem cauſa eſſe debet emptoris*, l. 156. §. plerumque, D. de diuerſ. reg.

In eadem cauſa ſiſtit ſeruum, qui ad experiendum ius Actoris non facit deterius, l. 7. D. ſi ex nox. cauſa ag. quique ita ſiſtit, vt perſecutio Actori deteriori loco futura non ſit, quamuis forte exactio poſſit eſſe difficilior, l. 11. D. ſi quis cautionib. Sic *In eadem cauſa ſiſtere Ancillam* l. 83. §. vlt. D. de verb. oblig. Ita deiectum ab vſufructu, *In eandem Cauſam reſtitui a Prætore*, Vlpian. interpretatur, in qua Cauſa futurus eſſet: ſi deiectus non eſſet, vt ſi tempore finitus ſit, iterum conſtituatur, l. 9. D. de vi & vi arm. ex qua interpretationem accipit, l. 3. §. vlt. D. eod. tit. *Ad eandem Cauſam pertinebit*, l. 27. §. 1. D. de fideiuſſorib.

In ea cauſa eſſe, vel *non*, l. 57. §. vlt. D. de adminiſtr. & peric. l. 5. §. vlt. D. de auct. & conſ. tut. l. 3. §. vlt. D. de ſuſpect. tutor. l. 20. D. de oper. no. nunt. l. 1. §. ſi quis ita, D. de verb. oblig. l. 5. D. pro derelicto, l. 7. §. qui bona, D. pro empto. l. 5. D. de cur. fur. l. 6. §. eius qui, D. de iniuſto rup. l. 3. §. ſi quis, D. de bon. liber. l. 1. §. ſi ex tribus, l. 8. §. in adoptionem, D. de bon. poſſ. cont. tab. l. 28. §. ſi quis, D. de fideic. libert. l. 14. D. de liber. cau. l. 6. D. de munerib. l. 1. D. ſi à paren. *In eadem cauſa eſſe*, l. 9. §. iſtę, D. de pœnis, l. 3. D. ad L. Iul. de vi pub. l. vlt. §. 1. D. de bon. eor. l. 5. §. ſi eum, D. de doli mali. *In eadem cauſa haberi*, l. 4. D. ad L. Falcid. *Manere*, l. 15. D. ſi quid in fraud. patr. l. 77. §. dulciſſimis, D. de leg. 2. *Permanere*, l. 10. C. de diſtract. pignor. *In cauſa Hereditaria manere*, l. 5. §. qui in poſſeſſione, D. vt in poſſ. legat. *In cauſa Fideicommiſſi deprehendi*, l. 3. §. nonnunquam, D. de vſur. & *Eſſe*, l. 12. D. de iniuſt. rup. *In cauſam Fideicommiſſi & Codicillorum vim prioris Teſtamenti conuerſiſſe*, l. 19. D. de teſt. milit.

Ex cauſa Fideicommiſſi Deberi, l. 41. §. feliciſſimo, D. de legat. 3. *Reſtituere*, l. 59. §. vlt. D. ad Sc. Trebell. *Nihil in cauſa eſt quare*, l. 108. D. de verb. oblig.

Alia cauſa eſt, l. 12. D. de ſolutionib. l. 9. §. vlt. D. de adquir. rer. dom. l. 29. l. 47. D. de adquir. poſſ. l. 22. §. ſi heres, D. ad Sc. Trebell. l. vlt. D. ſolut. matrim. l. 29. D. de nouationib. *Alia cauſa habita*, l. 5. D. de diuerſ. reg. Et *Diuerſa cauſa eſt*, l. 8. C. de his quæ vt indignis.

In omnem cauſam acceptus fideiuſſor, l. 56. §. ſi nummos. D. de fideiuſſorib. *In omnem Cauſam Conductionis ſe Obligare Fideiuſſor*, l. 54. D. locati, *In totam cauſam Spondere*, l. 91. §. nunc videamus, D. de verb. oblig. *In omnem cauſam Empti fidem adſtringere*, l. 5. C. de pact. int. empt. *Alibi, in omnem Condicionem*, l. 68. §. 1. D. de fideiuſſorib.

Cauſa, pro titulo dominij, l. 11. §. eandem, D. de except. rei iud. *Cauſam Dominij præſtare*, l. 46. D. de adquir. poſſ. *Ex pluribus cauſis deberi poteſt: Dominium non niſi ex vna Cauſa contingere*, l. 3. §. ex plurimis, D. eo. tit. *Non vt, ex pluribus cauſis deberi nobis idem poteſt, ita ex pluribus cauſis, idem poſſit noſtrum eſſe*, l. 159. D. de diuerſ. regul.

Cauſam Mortis præbere, l. 15. D. ad L. Corn. de ſicar. l. 51. D. ad L. Aquil. *Cauſam diſcidij præſtare*, l. 1. §. vlt. D. ad L. Iul. de adulter. & *Repudij*, l. 6. D. de diuort.

Quod dicitur, *Seruitutes omnes cauſas habere perpetuas debere*, l. 28. D. de ſeruit. vrb. hunc ſenſum habet, Ita conſtitutas Seruitutes eſſe debere, vt his continenter vti liceat. Ideóque, verbi gratia, perennem eſſe oportere eam Aquã cuius ductus ceditur, l. 1. §. loquitur, D. de aqua cottid. l. vnic. §. hoc interdictum, D. de fonte. Inſcitè enim faciunt qui illam ſententiam ad vſum Seruitutium referunt, qui perpetuus eſſe nequit, & intermiſſionẽ neceſſariò deſiderat.

Cauſæ, non Perſonæ Beneficium tribuitur, l. 29. D. de re iudicata, *Succurritur*, l. 42. D. de adminiſtr. & peric. tut. *Priuilegia quædam Cauſæ ſunt, quæ dam Perſonæ*, l. 196. D. de diuerſ. regul.

Interdum *Cauſæ* nomen vacat, & nudæ elegantiæ cauſa aliis vocibus adiungitur. Sic *Cauſam Bonorum, Dotis, Emptionis, Facti, Pignoris, Poſſeſsionis*, pro ipſis Bonis, pro ipſa Dote, pro ipſa Emptione, pro ipſo Facto, Pignore, Poſſeſſione Iuris auctores dicunt. Ita *Cauſa Bonorum* accipienda eſt, l. 68. D. de legat. 2. in l. 1. §. plenius, D. ſi quis teſt. lib. l. 70. D. de leg. 2. & l. 52. §. vlt. D. de verb. oblig. Vbi tamen *cauſa Bonorum*, vtilitatem ſignificat, id eſt, vt habere liceat. *Cauſa condictionis*, l. 96. §. vlt. D. de ſolutionib. *Dotis*, l. 1. D. ſol. matr. l. 1. D. de iure dot. *Edicti*, l. 5. D. vnde liberi. *Emptionis*, l. 4. §. ideò, D. de Sc. Macedon. *Facti*, l. 12. D. ex quib. cauſ. maior. l. 10. D. de tutor. dat. *Fideicommiſſi*, l. 3. §. Nonnunquam, D. de vſur. *Fundi*, l. 30. §. ſi fundum, D. de legat. 3. *Iudicati*, l. 5. D. quando ex facto. *Iudicij*, l. 8. D. de alienat. iudic. *Iuris ac voluntatis*, l. 77. §. fidei, D. de legat. 2. *Iuris Honorarij*, l. 95. §. quod vulgò, D. de ſolutionib. *Legati*, l. 91. §. duobus, D. de legat. 1. *Naturalium obligationum*, l. 40. D. ad Sc. Trebell. *Nouationis*, l. 4. in fi. D. de vſuris. *Obligationis*, l. 20. D. de donat. inter vir. l. 40. D. ad Sc. Trebell. l. 28. D. de diuerſ. reg. *Ordinis*, l. 23. §. vlt. D. de appellationib. *Pecuniæ*, l. 26. §. vlt. D. depoſiti. *Pignoris*, l. 65. D. de euictionib. l. 4. C. eo. tit. l. 5. C. qui potior.

l. 4. §.

l.4. §. vlt.D. in quib.cauſ. pign. l.6.& l.13. D.qui potior. l.4.§. cùm prædium, D.de pignorib.l.18.§. ſi fundus, D.de pignor. l.4. D.de ſeparat. *Poſſeſsionis*, l.1. C. per quas perſ. l.4.C. de euictionib. *Proprietatis*, l. 30. §. tribus, D. de adq. rer. dom. *Redhibitionis*, l. 61. §. 1. D. de furt. *Seminis*, l.12.§.1.D.de inſtr. vel inſtrum. *Solutionis*, l.21.D.de rei vindicat. l. 17.§. de eo, D.ad L. Iul.de adult. l.6.C.de donat.int. vir. *Teſtamenti*, l.2.§.1. D.de vulg.& pupill. l.30. §.1. D.de adminiſt. & peric. Rubr.ſi quis omiſſa cau. teſt. l.1. §. hoc interdictum,D. de tab. exhib. *Vſusfructus*, l.10. D.vſusfruct.quemadm.cau.

Cauſa quoque pro omni commodo,vtilitatéque quæ ex re percipi poteſt, accipitur. Tit. de Vſur. & fructib. & omni Cauſa. Gaius in l.20.D. de rei vindicatio. *Nec enim ſufficit Corpus ipſum reſtitui, ſed opus eſt, vt & Cauſa rei reſtituatur, id eſt, vt omne habeat Petitor, quod habiturus eſſet, ſi eo tempore, quo iudicium accipiebatur, reſtitutus illi Homo fuiſſet.* Paulus in l.31.D.de reb. cred. *Vt poſt iudicium acceptum Cauſa omnis reſtituenda ſit, id eſt, omne quod habiturus eſſet Actor, ſi litis conteſtandæ tempore ſolutus fuiſſet.* Proinde à Fructibus, & Vſuris, *Cauſa* ſeparatur, & Partum, ac Partus Partuum, & Fœtum Secundum & omnes extrinſecus accedentes vtilitates complectitur. l.2. l. 3. §. in his, l.8. & l.38. §.ſi actionem, cum ſeq. D.de vſur. l. 9.§. quia tamen, D. ad exhib. l. 1. §. hanc actionem, D. depoſ. l. 35. l. vlt. §. vlt. D. de verbor. ſignific. l.12.D.quod met. cau.l.4.C.vnde vi, §.ſi ad exhibendum,Inſtit.de offic.iud.

Cauſa omnis reſtituenda eſt, l.5.§.fructuario, D. ſi vſusfruct. pet. l. 31. D. de reb. credit. *Cum omni cauſa reſtituere*, l.6.C.de adq. & retin.poſſeſſ. *Omnem cauſam venire in iudicium*, l. 8. §. ſi ſeruitute, D.de precario. *Non ſolum Fructus, ſed etiam omnem Cauſam præſtandam*, l. 17. §. 1. D. de rei vind.

Cauſam, condicionem, Demonſtrationem, ipſa verborum cõceptio diſtinguit, l.12. l.17.§.quod autem,D.de condic.& demonſtrat. l.75.§.1.D.de legat.1.l.2.§.vlt.D. de donationib.

Cauſæ Obligationum, id eſt formæ, ſeu ſpecies, l.44.D.de obligat. & act. Sic & *in Executione Obligationis quattuor cauſas eſſe*, ait Paul. in l.85. D.de verb.oblig. & *Cauſa plus petere*, §.plus autem,Inſtit. de action. *Ex Cauſa æſtimantur priuilegia, id eſt ex titulo debiti*, l.32.D.de reb. auct. iud. *In cauſa ius eſſe poſitum*, id eſt in facto, l.52.§. in cliuo,D.ad L. Aquil. *De alterius Cauſa & facto non ſcire*, l.3.D.de iuris & fact. ignoran.

Cauſa, vti in Rhetorum præceptis accipienda ſit, vide apud Quintilian. lib. 3. cap.5. Quas poſtea *Controuerſias* Rhetores appellarunt, eas Ciceronis temporibus *Cauſas* vocatas tradit Seneca in præfatio.lib.1. Controuerſiar.

Eius Cauſa, id eſt gratia, ſeu fauore, l. 40. D. de condict. indeb. *Ex Magna cauſa*, l. 4. D. de iure delib. l.5.D.de minorib. *Cauſa Audita, Cognita*, & contrà, *Inaudita*, vide ſuis locis.

Cauſari, id eſt Cauſam prætendere, ſeu allegatione cauſæ ſe excuſare, l.3.D. depoſiti, l.11. §. proinde, D. de legat.3. l.1. §.præterea, D.de ſeparationib. l.34. §. 1. D. de ſtatuliber. l.13. D. ad Sc. Trebell. l. 50. §. 1. D. de legat. 1. l. 24. §. proinde, D. de fideicomm. libert. *Cauſari Tempeſtatem, vel Vim Fluminis*, l.21. §.ſi quis tamen, D.ſi quis caut. Sic *Cauſatus Aues*, apud Tibull. Eleg. 3. lib. 1. Planè Non. Marc. *Cauſſari*, *cauſam Dicere vel Defendere* interpretatur.

Cauſatio, l.12. de ſuſc. præp. & arc. in Cod. Theod. l. 2. de ſponſalib. l. 24. de Nauicular. l. 2. de Naufragiis in eod.Cod. Nou. Theod.& Val.de Præſcript.30. ann.Nou.vn.de Epiſc. iud. Nou.vn.de ſuar.boar.

CAVSARIA *Miſsio*, quæ propter valetudinem laboribus militiæ ſoluit, l. 3. §. Miſſionum, D. de his qui not. infa. l.4.& l.26. D. de teſt. milit. l.1. C. de excuſat. veteran. vel, vt Macer definit, *Cauſaria Miſsio eſt, cùm quis vitio animi vel Corporis minus idoneus Militiæ renuntiatur*, l.13.§.miſſionum,D. de re milit. Vnde *Cauſarij Milites*, apud Liuium lib.7.& apud Spartian. in Hadria. Valetudinis ſcilicet cauſa, miſſi, aut, vt veteres loquebantur, *quibus morbus cauſa eſt*, vt apud Cicero. lib. 2. Rhetor. ad Herenn. & apud Liuium ſæpe. In hoc verbo mendum eſt apud Apuleium lib. 4. Nam vbi paſſim, *Examinatum ac debilem mereri cauſæ remiſsionem*, emendo *Cauſariam Miſsionem*. Sic *Cauſaria Miſsi milites*, l.6.& l.8.C.de re milit.

CAVSIDICVS, l.6.C.de poſtulan.Nou.Valent. & Marc. de confirmand.his quæ adm. Cauſarum actorem, ſeu Aduocatum ſignificat, ſeu qui *Cauſas in foro dicit*, vt loquitur Gaius in l.1. D. de orig.iur. Auctor lib. de cauſis corrup. eloquent. *Horum autem temporum diſerti*, ait, *Cauſidici, & Aduocati & Patroni, & quiduis potius quàm Oratores vocantur.* Quod vocabulum iam Ciceronis ætate in vſu fuiſſe, ex lib. 1. de Orato. patet. Eóque vtuntur Seneca in ἀποκολοκυντώσει, & Iuuenal. Sat. 7. Apul. Apolog.1. *Qui ſcis facta in iudicium vocari, & ideo Cauſidicos appellari, quòd cauſas agant.* Inde *cauſidicina* in l.30.de Cohor.prin. corn. in Cod.

Theod. Ammian. Marcell. lib. 30. & Symmach. Epiſt. 73. lib.

Cavteria, l. 17. D. de inſtr. vel inſtrum. leg. inter Pictorum inſtrumenta numerantur. Ea ſunt quibus in Encauſtica pictura ad colores ceris inurendos vtebantur. Plinius lib. 35. cap. 11. *Ceris pingere ac picturam inurere quis primus excogitauerit, non conſtat. Quidam Ariſtidis inuentum putant, poſtea conſummatam à Praxitele. Sed aliquanto vetuſtiores Encauſticæ picturæ extitere.* Scitè luſit Martial. lib. 1. Epigr. 127. de Phaethonte hoc genere Encauſtices picto: quem, hac modo, ἐνέπυρον factum ait.

Cedere *Actione*, id eſt Actionem mandare, & præſtare, l. 15. D. de legat. 2. l. 14. D. quæ in fraud. credit. l. 53. §. qui alienis, D. de furtis, l. 15. D. ad L. Aquil. l. 7. D. de condict. cau. dat. l. 21. D. de tut. & rat. l. 8. D. de legat. 3. l. 63. D. de rei vind. *Actionibus*, l. 14. §. æſtimatio, D. de ſeruo. corrup. l. 3. §. idem Labeo, D. de in rem verſ. l. 27. §. 1. D. de minorib. l. 95. §. ſi mandati, D. de ſolutionib. l. 70. D. de legat. 2. l. 21. D. de rei vind. l. 45. D. mand. l. 12. D. de re iud. Sic & *cedere Interdicto*, l. 16. §. Iulianus, D. de hered. petit.

Cedere Bonis, l. 17. D. de recept. qui arbitr. l. 11. C. ex quib. cauſ. infam. l. 3. l. 4. l. 5. l. 6. & l. 8. D. de ceſſ. bonor. & Rubr. Cod. qui bon. ex Lege Iulia. Sueton. in Nero. cap. 37. *Quamuis ſæpe commeatum petenti, boniſque cedenti*. Vtuntur & hoc verbo, Ouid. Epiſt. Deianiræ ad Herc. & Iuuenal. Sat. 11. Vetus Gloſſarium, *Cedere bonis eſt ab vniuerſitate rerum ſuarum recedere. Cedi autem Bonis non tãtum in iure ſed & extra ius poteſt*, l. vlt. D. de ceſſio. bon. Hinc *Ceſſio Bonorum*, Rubr. de Ceſſio. bonor. D. *cedere Bonis ſuis Cognato Donationis cauſa*, l. 42. D. de mort. cau. donat.

Cedere Foro, l. 7. §. quotiens, D. depoſ. vt & apud Iuuenalem Sat. 3. quod vulgò *Bancam* ruptam facere dicunt. Hoc inde fluxit, quod in foro poſitæ erant Argentariorum & nummulariorum Tabernæ, vt docui lib. 2. Select. Antiquit.

Cedere Hypotheca, l. 5. C. de pact. pignor. id eſt, *Decedere*, vt Cic. Epiſt. 17. lib. 13. Familiar. *Cedere Ædibus*, l. 13. §. ſi quis, D. de dam. inf. *Loco, & Fundo*, l. 7. D. de aq. & aq. pluu. *Parte*, l. 8. D. ſi pars hered. pet. l. 8. D. de noxalib. *Pignoribus*, l. 1. D. de pignorib. *Portione*, l. 11. §. cùm eſſet, D. de legat. 3. *Poſſeſſione*, l. 16. D. de dam. inf. l. 4. §. Pedius, D. de alienat. iudic. l. 33. §. ſi mihi, D. de vſurpationib. Paul. lib. 5. Sent. Tit. 6. l. 9. C. de tranſactionib. *Rebus Peculiaribus*, l. 9. D. comm. diuid. *Tutela, in iure*, Vlpian. Tit. 11. Regular.

Cedere Vſufructu, l. 17. §. vlt. D. de noxalib. id eſt *Derelinquere Vſumfructum*, vt ait, l. 64. D. de vſufr. quod vulgo *Deguerpire* dicimus.

Cedere, id eſt transferre. Sic *cedere Poſſeſsionem*, l. 1. §. per procuratorem, D. de adquir. poſſ. *Seruitutem*, l. 39. D. de ſeruit. vrb. præd.

Cedi autem Incorporales Res, & Iura, dicuntur, eodem modo quo res Corporales Tradi. Seruius in lib. 3. Æneid. ad hæc verba, *Iterum ceßiſſe marito*, *ceßiſſe*, ait, *verbum de Iure eſt, Cedi enim Hereditas dicitur.* Sic *Cedere Actum*, *Aquæductum, Iter, Viam*, l. 15. D. Commun. præd. l. 14. D. de ſeruit. pręd. ruſticorum. *Vſumfructum*, l. 23. D. de liber. cau. l. 3. §. vlt. D. de legat. 3. *Cedere, Ire, Agere*, l. 20. §. 1. D. de ſeruit. pręd. vrb. *Ius Eundi, Agendi*, l. 10. D. de euictionib. *Ius ei eſſe Aquam Immittere*, l. 2. §. vlt. D. de aqua & aqua pluu. *Ius ei eſſe Terram Iacere*, l. 3. D. de ſeruit. præd. ruſtic. *vt Quærere liceat*, l. 10. D. de ſeruit. ruſtic. præd.

Cedi Iter, l. 5. §. vlt. D. de ſeruit. præd. ruſtic. *Ius eſſe Eundi, Agendi*, l. 11. D. de ſeruitut. præd ruſtic. *Ceſſus in Iure Seruus*, Vlpian. Tit. 11. Regular.

Ceſſa Aquæ ſeruitus, l. 17. D. de aqua & aquæ pluu.

Ceſſæ Actiones, l. 39. D. de fideiuſſorib. l. 76. D. de ſolutionib. *ceſſo iure vti*, l. 11. D. de ſeruit. præd. ruſtic. Hinc *ceßio Aquæ*, l. 9. & l. 17. D. de aq. & aq. pluu. *Actionum*, l. 76. D. de ſolutionib. *Itineris Aquæ*, l. 22. D. de ſeruit. ruſt. *Iuris*, l. 11. D. de ſeruit. præd. ruſt. *Nominum*, l. 30. D. de hered. petit. *ceßio in iure*, Cicero. Topic. Vlpian. Tit. 19. Regular. *In iure quoque ceßio*, ait, *communis Alienatio eſt, & Mancipi rerum, & nec Mancipi: quæ fit per tres perſonas in iure cedentes, vindicantes, addicentes.* Quod plenius Boëth. in Top. Cic. explicans, Ceſſionis ſolemnitatem ex Gaio refert, quam nos lib. 5. Formular. deſcripſimus.

Ceßicia Tutela olim dicebatur, quæ in iure ceſſa erat. *Ceßicus Tutor*, is cui in iure ea ceſſa erat, vt Vlpia. Tit. 11. Regular. ſcribit.

Aliàs *cedere*, vt Nonius notat, *abire ſuperatum, & locum victori dare ſignificat.* Ita *cedere & vltra contendere*, opponuntur l. 1. D. de edendo.

Interdum *cedere*, contineri ſignificat. Sic *cedere Penui, & contineri Penu*, pro eodem promiſcuè ponuntur, l. 3. §. 1. & §. ſeq. D. de penu leg. *Cedere Inſtrumento*, l. 2. §. eodem, l. 18. §. cui fundum, D. de inſtr. vel inſtrum. leg. Paul. lib. 3. Sentent. Tit. 2.

cedere

Cedere Legato, l.13. & l.vlt. D.de ſuppellect. leg.10.l.102. D.de leg. 2. l. 48. l. 82. & l. 85. D.de legat. 1. l.12.§.Neratius, l.16.& l.18. §. quidam, l.20.§. prædia,& §.idem quæſiit, D.de inſtr.vel inſtr.l.6.§.ſicut,& l.12.l.2. & l.4.§.vlt. D.de penu. legat. Paul.lib.3.Sentent.Tit.7. §. ſi quis ancillas, §. ædibus, & §. ſi quis peculium, Inſtit. de legat. *cedere Peculio*, l.1.C.de caſtren. pecul. *Veſti Tapeta*, l.25. §. Tapeta, D.de auro arg.

Cedere Venditioni horreorum, l.76. D.de contrah.empt.

Cedere in Fructum, l.7.§.ſi fundus, D. ſol.matr., *In Modum Agri*, l.51. D.de action. emp. *In Numerum*, l.6.§.vlt. D. ad L.Iul.de adulter.

Cedit pro Pacto, l. 35. §. 1. D. de iureiur. *Pro Petitione*, l. 2. D. de naut. fœn. *Pro Solutione*, l. 95. §. 1. D. de ſolutionib.

Cædere Loco Prædæ, l.20. §. 1. D. de captiuis & poſtl. *Loco Solutionis*, l. 27. D. de iureiur. & *in Locum Solutionis*, l.28.§.1.D.de iureiur.

Cedere commodo, l.17. C. de legat. 2. *Lucro*, l. 17. D. de fundo dot. l. 35. D. de rei vindic. l.42.D.de vſucap. l.74. D.de ſolutionib. Paul.lib.2.Sent.Tit.23. *Vſuris*, l.102.§. 1. D.de ſolutionib.& *in Vicem vſurarum*, l.1.§.quæri, D. vt in poſſ. legat. *Ceſſiſſe ad vtilitatem pecuniæ*, l. 26. C. de præd. minor.

Cedere ſolo Ædificium, l.11 C.de rei vindicat. l.5. C. de ædific. priuat. *Omne quod inædificatur*, l. 7. §.cum in ſuo, D. de adquir. rer. do. §. quod in ſuo, Inſtit. de diuiſio rer. *Solo cedere Solent ea quæ inædificantur aut inſeruntur*, §. litteræ, Inſtitutionib. eod. tit. *Frumenta quæ ſata ſunt, Solo Cedere intelliguntur*, l.9.D. de adquir.rer. do. §. adeo autem, Inſtit. de diuiſio. rer. *Semper Superficies ſolo cedit*, l.3.§. Labeo, D. vti poſſidet. *Literæ, Chartis, Membraniſque Cedunt: At Tabula, Picturæ cedit*, d.l.9.§.1.& §.ſed non, vt §.litteræ, Inſtit. de diuiſio.rer.

Cedere Diem ſignificat incipere deberi pecuniam: Aliúdque eſt *ceſſiſſe*, aliud *Veniſſe Diem*. *Venit Dies*, cùm peti poteſt: *ceſſit*, cùm obligatio nata eſt, licet exactio in diem differatur, l. 217. D.de verb. ſignific.Sic, *cedere Dies, fideiuſſoribus*, l.13. D.iudic. ſol. *Dies ſoluendæ Pecuniæ*, l.27. D.qui & à quib. *Vſurarum*, l.58.§.qui poſt, D. ad Sc.Treb.

Cedere Dies Legatorum, dicitur, ex quo ea debentur, & ad heredem tranſmittuntur. Tit. quãdo dies leg. ced.l.25.&l.68.D.de leg.1. Hoc Theophil.in §.ſi peculium, Inſtit.de legat. ita explicat, προχωρεῖ δὲ τὰ λήγατα ἐπειδὰν κατενεχθῇ εἰς ἡμᾶς. καταφορὰ δέ ἐστιν ἡ τῆς ἀγωγῆς ἁρμόσις. Ἁρμόζει δὲ ἐπὶ μὲν τῶν πούρων à morte Teſtatoris, ἐπὶ δὲ τῶν αἱρετικῶν μετὰ τὴν ἔκβασιν τῆς αἱρέσεως. *Cedere ſemel*, ſeu *ſimul*, vel *per tempora vſusfructus*, l.1. D.quãdo dies vſusfr. leg. Hinc *ceſſio Diei*, l.7. D.quando dies legator.

Cedere Operæ incipiunt poſtquam fuerint indictæ, l. 13. §. iudicium, & l.34. D. de oper. libert. Sic *cedere Dies Operarum*, l.23. §.vlt. D. eod. tit. Quod de Operis Libertorum accipiendum eſt. Alia enim cauſa eſt Operarum quas quis ſtipulatus eſt: quæ ex die interpoſitæ ſtipulationis cedunt, l.24. D. eod.tit.

Cedere etiam *Tempora* dicuntur, id eſt, currere & computari, l.2.§.in bonorum, D. quis ordo in bon. poſſ. l. 1. D. de iur. & fac. ignor. l. 8. D.de his qui notantur infam. l. 1. D. de bon. poſſ. fur. l. 10. §.vlt. D.ad Sc. Turpill. l.4.& l.15. §.ſi negauerint, D.ad L.Iul.de adult. l. 1. D. de libert. vniuerſit. l. 5. C. qui admitti. *Tempus quod poſt mortem ceſſit*, l. 1. D. de operib. publ.

Cedere Annum & numerari, pro eodem in l. 6. D. de Calumniatorib. Sic *Cedere Annus*, l. 15. §. hoc interdictum, D. quod vi aut clam. l.27. D.de minorib. l. 28.§.ſi cùm, D. ex quib. cauſ. *Dies repetendi rei*, l. 10. §. triginta, D.ad Sc. Turpill. *Dies Vacationis*, l. 4. D. de vacat. & excuſ. *Quinquaginta Dies Tutoribus*, l.45.D.de excuſationib.

Ceſſim ire, pro retro l. 52. §. in cliuo, D. ad Leg. Aquil. Iuſtinus lib. 2. *Vos commiſſo prælio, ite ceſſim, inhibete remos.*

CELARE, id eſt reticere, ſic, *celare conditionem*, l.10.§. patronum, D.de in ius voc. *celare deberi ſeruitutes*, l. 1. §. 1. D. de act. empti ſic & *Celare Aduerſarium*, l. 3. §. vlt. D. quod vi aut clam. *Celata Veritate*, l. vlt.de murileg.in C.Th.

Celare ſe, l.6. D.de adquir. poſſ. *Si Arbiter ſeſe Celare tentauerit*, l. 38. §. Si arbiter, D. de recept. qui arbitr. *Fugitiuus ſe à Domino Celare*, l. 17. D. de ædilic. edict. l. 10. D. de liber. cau. *Hereditatem reſtituere iuſſus dolo malo ſeſe contumaciter Celare*, l. 7. §. cum autem, C.ad Sc. Treb.

Celare, id eſt, occultare vt loquitur l. 4. C. de furt. vel vt Non. Marc. *Tegere & abſcondere*, *Celare Ancillam*, l.34. D. de furtis, *Fugitiuum*, l. 4. D. de fugit. l.5. D.de L. Fabia. *Furem*, l. §. qui furem, & §. qui ex voluntate, D. de furt. *Hominem ingenuum vel Libertinum*, l.vlt.§.

vlt.D.de leg.Fabia.l.9.C.ad l.Fab.de plagia.*Mancipium*,l.25.D.de iniuriis.*Meretricem*,Paul. lib.2.Senten.Tit.32.*Quid,vt verum non appareat*,l.16.§.vlt.D. de l. Corn.de falſ. *Res*,l.37.§.1. D.de act.rer.amot. *Seruum*,l.11.§.vlt.D.de ſeruo corrup.l.40. §. Seruũ, D. de adq. poſſ. *Tabulas*, l. 3. §. ſi quis dolo,D. de Tab. exhib. *Teſtamentum*,l. 2. D. de l. Cornel. de falſ. *Celandi animo Contrectare rem* l. 45.D.pro ſocio.*Retinere pignus*,l.24.§.pignus,D. de furtis.*Celãdos Natales*,l.10.C.de ingen. manum.

CELEBRIS *Ciuitas*,l.7.D.de offic.proconſ. & *Vrbs*, apud Cicero. pro Archia.

Celeberrimus Argentarius, l. 50. D. de adminiſtr. & peric. *Celeberrimi moris eſt*, l.2. C.ſi quis aliquem teſt.

CELEBRARE *Collegium*,l.3.D.de collegiis.*Feſtos Dies*,l.17. §. D. ad municipal. Cicero 1. in Catilin.Liuius lib.1.Ouid.lib.3.Faſtor.Plin.lib.10.Epiſtol.*Memoriam*,l. 18.§.vlt.D.de aliment. vel cibar. & apud Ciceronem lib.2. de Finib.

Celebrari Certamina,id eſt edi,l.21.§. Lucius D.de annu.legat.& *Certaminis forma*,l.77.§. vlt. D.de legat.2,*Celebrari quoque Spectaculum & edi*, Synonyma ſunt in l. 16. D. de vſu & vſufr. leg. & ita *Celebrata certamina*,dixit Virgil.5. Æneid.& *Ludos Celebrare*,Plin.lib.18.cap.3.

Celebrari Alienatio, l.1.C.de alienat.iudic.mun.*Creatio Tutorũ*,l.vlt.§.ne autem,C.de adminiſtat.tuto. *Diuiſio*,l.1.C. diuortio facto,l.8. C. de collationib. Paul.lib. 1.Sentent. Tit. 20. *Donatio*, l.31.§. vlt.D. de donationib. l. 1. C. ſi maior fact. alienatio. *Matrimonia*, l.19. C. de nuptiis.Claudian.Epigr. 4. *Nuptiæ*,l. 66.D.de donat.inter. vir.l. 3. C.de ſponſalib.Liu.lib. 3.*Sollẽnia nuptiarũ*,Tacit.li.12.*Solutio*,l.1.C.ſi ſeruus extero,l. 14.C.de reſcind. vend.l.9.&l.19. C.de ſolutionib.l.14.C.de fideiuſſorib.*Venditio*,l.61.§.vlt. D. de iure dot.l. vlt. §. vlt. C. de adminiſtr.tutor.

Celebrari ſolita in diſtrahendis Pignoribus,l.4.C.ſi vendito pigno. *Celebratus contractus*,l.vlt.C. de fund.rei priuat.lib.11.*Celebratæ functiones*,l.4.C.de donationib.

Celebritas Nuptiarum,l. 22. C.de nupt.

CELERVM *Tribunus*, Equitibus præerat, & veluti ſecundum locum à Regibus obtinebat,l.2. §. quod ad magiſtratus,D. de orig.iur. *Ceterùm* autem nomine, Equites ſub Romulo,Regibúſque appellatos,Plinius l.33.cap.2.tradit. *Celeres*,ait Feſtus lib.3. *Antiqui dixerunt, quos nunc Equites dicimus : à Celere interfectore Remi , qui initio iis præpoſitus fuit , qui primitus electi fuerunt in Curiis deni.Ideóque omnino decẽ fuere.*Seruius quoque in lib.11. Æneid. ad verb.*Celeréſque Latini*,Romulum Equites habuiſſe ſcribit,quos *Celeres*,appellauit, vel à *Celeritate*: vel à duce *Celere*, qui dicitur Remum occidiſſe: cuius gratiæ vice à Romulo fieri Tribunus Equitum meruit: & *Tribunus Celerum*,appellatus eſt.qua de re aliàs ſe dixiſſe Seruius ibidẽ ſcribit,nimirum ad ea lib.9. verba,*Tercentum ſcutati omnes*, vbi Romanos Equites tercẽtum primum fuiſſe notat,de ſingulis enim Curiis deni dabantur : quas 30.fuiſſe cõſtat. Liuius lib.1. *Trecentóſque armatos ad cuſtodiam corporis, quos Celeres appellauit, non in bello ſolùm, ſed etiam in pace habuit.* Similitérque Alicarnaſſ. lib.2.Romulum φυλακῆς ἕνεκα τοῦ σώματος ſibi robuſtiſſimos iuuenes trecentos legiſſe narrat,ex quaque Curia, quam φράτραν vocat, denos,quos circa ſe ſemper habuit: quibus *Celerum* Nomen inditum, ἐπὶ τῆς ὀξύτητος τῶν ὑπηρεσιῶν, propterea quòd Romani τοὺς ἑτοίμους καὶ ταχεῖς ἐπὶ τὰ ἔργα, *Celeres* appellant. Plutarch. in Romulo, de Celere Remi percuſſore, καὶ ἀπὸ ἐκείνου, ait, τοὺς ταχεῖς, ῥωμαῖοι, καὶ ὀξεῖς, Κέλερας ὀνομάζουσι.

Celeris Redhibitio,l.4. vnde vi in C.Th.& *Reformatio*, l.14. C.de agricol.& cẽſit. lib.12. & l. vn. vtrum vi in C. Th. id eſt poſſeſſionis per vim, vel alio modo ablatæ interuerſæve reſtitutio: quæ *Poſſeſſionis Reformatio* appellatur in l vn.C.ſi de momentanea poſſeſſ. *Celeri executione reuocari*,l.vn.de inquilin.& colon.in C.Th.

CELERITATEM *deſiderat res Damni infecti*,l.1.D. de dam.infect.*Celeritate coniungendarum inter ſe actionum*,l.3.§.ſed ſi debitorẽ,D.de donat. inter vir.*Celeriter ſolutos*,l.10.D.de cuſtod. & exhibit.id eſt præcipiti feſtinatione.

CELLA in Inſulis & Horreis,l.3.§. effracturę,D.de offi. pręfect.vigi.*In ea Cella Libertus habitauit,cui commune & promiſcuum plurium Cellarum iter eſt*, l. 17. §. apud Cælium,D.de ædilic. edic.

Cella etiam & *Cellarium*, à reponendis, celandíſque rebus eſculentis & potulẽtis dicitur, vt Donat.in Adelph.Terẽt.Act.4.ſic.tradit : Sic *Cella olei & vini* l.4.§.1.D.de penu.leg.illa *Olearia*:hæc,*Vinaria*, vtriuſque cõiunctim fit mẽtio l.10.§.vlt. D. de vſu & habit.& apud Cicero.Topic. *Vinariæ* verò ſpecialiter, l.10.§. ſi iuſſerim,D.de adq.poſſ.l.3.§.vlt.D.de tritico vino & d.l. 10.ad eámque pertinet quod de *Doliis in Cella defixis* ſcriptum eſt in l.43.§. collegio,D.de legat.3. Eſt & *Cella Penuaria*,in qua frumentum & legumina habita proponit l. 3. §.

ſunt autem

ſunt autem de pen. leg. quæ ab aliis (& quidem ſi Capro fides habenda eſt, rectius atque emendatius) *Penaria*, dicitur. Vnde Siciliam *Cellam Penariam* Reipub. Rom. à veteribus appellatam, Cicero 4. in Verrem tradit. Has omnes & alias præterea Cellarum ſpecies, Cicero lib. de Senect. complectitur his verbis, *Semper enim boni aſſiduique domini referta Cella Vinaria, Olearia, Mellaria, & Penaria. Cellam* etiam *promum* dixit Tertullian. lib. de Reſurrectio. carn. & *Promptuariam*, Plaut. in Amphitruo. Varro lib. 4. de lingua Lat. *Vbi quid cōditum eſſe volebant, à cælando, Cællam appellarunt: Penariam, vbi penus.* Feſtus Pompeius; *Cella quòd ea celētur, quæ volumus eſſe occulta.* De *Cella* etiam *Vinaria*, videndus Pallad. lib. 1. Tit. 18.

Cellarivs *Seruus*, l. 24. D. de manum. teſt. & apud Plaut. Mil. Glor. Act. 3. Scen. 2. qui cellæ præpoſitus eſt. *Cellararium* tamen, Vlpian. l. 12. §. ſi in aliqua, D. de inſtru. vel inſtr. interpretatur Seruum ideò prępoſitum, vt rationes ſaluæ ſint. *Cellararios*, Paul. lib. 3. Sētent. Tit. vlt. in Vrbanis miniſteriis numerat. A Cellariis vtique cibum & potum familiæ præbitum fuiſſe, oſtendit Columella, lib. 2. cap. 1. Nonius Marcellus, *Promos & Condos appellari voluerunt Cellarios, eo quòd inde promant & eô rurſus condant.* Plautus Pſeudolo: *Ego ſum Promus Condus, procurator peni. Penū autē Cellariū dicimus.* Fit & *Cellarariorū* mentio in l. 12. C. de diuerſ. offic. lib. 12. vt & *Cellarariorū*, apud Caſſiodorum Epiſt. 28. lib. 10. Variarum.

Cellarium iunctum Dietæ, l. 41. §. 1. D. de legat. 3. Seruius in 1. Æneid. ad hæc verba, *Cura penum ſtruere; Inter penum*, ait, & *Cellarium, hoc intereſt, quòd Cellarium eſt paucorum dierum: Vnde & in cellam dicitur importatum frumentum. Penus verò longi temporis.* D. Auguſtin. lib. 9. Confeſſ. cap. 8. *Cùm autem ad maritos veneritis, factæ dominæ Apothecarum & Cellariorum, aqua ſordebit. Vinum quod ad Cellarij vſus miniſtrari ſolet*, l. 6. de anno. & tribut. in C. Th. *Cellaris* Reliqua concedunt Impp. l. 9. de indulgent. debit. in C. T.

Cellaria Annonis adiunguntur, in l. vlt. C. de offic. omn. iudic. in Cod. Theod. Sulpitius Seuer. lib. 2. Hiſtor. ſacræ, *Quadringenti, & aliquanto amplius, Occidentales Epiſcopi Ariminum conuenere: quibus omnibus Annonas & Cellaria dari Imperator præcepit.* Vnde *Cellarienſes ſpecies*, in l. penul. de indulg. debitor. in C. Th. & l. 32. de erogat. milit. anno. in eod. C.

Celsiores *Viri*, l. 2. C. de offic. diuerſo. iud. *Celſitudinis*, titulus tribuitur Comiti ſacrarum largitionū, l. 18. de proxim. com. diſp. in C. Th. & præfecto prætorio, l. 23. de curſu publ. l. 5. de accuſat. & inſcript. in C. Th.

Celsvs *Pater*, l. 39. D. mandati. *Celſus filius*, l. 29. D. de euiction. l. 6. D. de contrahend. empt. l. 1. D. de reſcind. vendit. quæ omnes Pomponij nomen pręſcriptum habēt. *Celſus adoleſcens*, vocatur à Paulo in l. 91. §. ſequitur, D. de verb. oblig. Celſo autem patri ſucceſſit Celſus filius, qui patris induſtriam non æquauit ſolùm, ſed longè ſuperauit. Proceſſit enim honoribus longius, & ſcriptis ſuis ſuum patriſque nomen immortalitati adſeruit: quod probare aggrediar, & confuſam vtriuſque Celſi memoriam ac prope, nominum concurſu, intermortuā, in integrum reſtituere enitar. Ac primùm Celſum filiū, non item patrem, Conſulē fuiſſe, & quidem iterum, adfirmo: idque à Pomponio accepi in l. 2. §. vlt. D. de orig. iur. cui conſequens eſt eum Publium Iuuentium Celſum appellatum. His enim nominibus Celſus Conſul ornatur in l. 20. §. præter, D. de heredit. petit. ex qua apparet auctorem eum cū Collegis fuiſſe Senatuſconſulti de Petitione hereditatis: quod (vt in tranſcurſu moneam) acceſſit Orationi diui Hadriani, vt oſtendit l. 22. D. eod. tit. Sed & ipſemet Celſus filius nomen ſuum in obſcuro latere non patitur. Etenim in l. 30. D. de legat. 2. de ſe ipſe loquens, *Iuuentius*, ait, *Celſus reſpondit.* Præterea hunc Celſum filium libros nouem & triginta Digeſtorū ſcripſiſſe adſeuero: auctorémque habeo Vlpianum in l. 5. §. ſi duobus, D. Commod. in qua ita eſt, *Celſus filius ſcripſit lib. 6. Digeſt.* Et ita eſſe docent l. 20, l. 29. D. de legat. 2. quæ ſumptæ ſunt ex Celſi libris Digeſtorum, in quibus patrem ſuum laudat: priore quidē in hunc modum: Et *Proculo*, ait *placebat & à Patre ſic accepi.* Poſteriore verò his verbis, *Pater meus referebat, cùm eſſet in Conſilio Duceni Veri Conſ.* Præter Digeſtorum autem libros idem Celſus etiam Quæſtionum nouemdecim, Commentariorum ſeptem, Epiſtolarum vndecim, aut eo plus, ſcripſerat: vnde complura in Pandectis Capita ſumpta ſunt. Eundem verò & Digeſtorum & Commentariorum auctorem fuiſſe, argumento eſt quod Vlpia. in l. 19. idem Celſus, D. de auro arg. ait, *Celſus libro nonodecimo Digeſt. Commentariorum ſeptimo.*

Cementa ſeu Cæmenta, l. 17. §. ſi ruta. D. de act. empt. ſignificant lapides rudes & informes, vulgò *Moilon & Blocaille.* Non. Marcell, *Cementa, Lapides non magni modi: quibus Ædificia conſurgunt.* quæ Cementa, in ſtructuris, interdum calce & arena, interdum luto ſolo illita fuiſſe, Liuius libr. 21. oſtendit. Hinc *Alienis* vel *ſuis Cementis ædificare*, l. 6. §. vlt. & l. 39. D. de rei vindicatio. Vnde *Cementicia Fundamenta*, in l.

57. D. locati, & *Cementicius Riuus*, in l. 3. §. 1. D. de riuis. *Cementicij parietes*, apud Vitruuium lib. 2. cap. 8.

Cena abſque diphtongo in Pandectis Florentinis ſcribitur in l. 18. D. commoda. vbi ad *Cenam inuitare amicum*. Contrà cum diphtongo *cœna* in l. 26. D. de inſtr. Eadémque ſcripturæ figura interdum *Cenaculum*, interdum verò *Cœnaculum* in hiſdem Pandectis ſcribitur.

Cenacvlvm, l. vlt. D. de ſeruitutib. vrban. præd. pars ſuperior Ædium. Donat. in Adelph. Terent. Act. 3. Scen. 3. *Veteres*, ait, *Ganeum*, *meretricum tabernam dixerunt*, ἀπὸ τῆς γᾶς, τῦτ' ἐςὶ γῆς: *quod ipſa ſit in terra, non vt Cœnaculum, ſuperius.* Veteres Gloſſæ *Cenaculum*, *ſuperiorá.* Cuius appellationis originem indicat Varro lib. 4. de lingua Lat. his verbis, *Vbi cubabant*, *Cubiculum: vbi cœnabant*, *Cœnaculum vocitabant*. Et mox: *vt etiam nunc Lanuuij apud ædem*, *poſteaquam in ſuperiore parte cœnitare cœperunt*, *ſuperioris domus vniuerſa*, *Cœnacula dicta*. Cuius grauiſſimi Teſtis fidem nunquam eleuabit Iſidor: qui aliud huius vocabuli etymon lib. 51. origin. cap. 3. comminiſcitur. Vualafrid. Strabo lib. de reb. Eccleſ. cap. 7. *Poteſt enim fieri vt ædes ad edendum in eis, ſicut Cœnacula ad cœnandum primò ſint facta, & poſtea longo vſu in aliud verterentur* Feſt. Pompe. *Cœnacula dicuntur ad quæ ſcalis aſcēditur.* Liuius li. 39. *Cœnaculū ſuper ædes datum eſt Scalis ferentibus in publicum obſeratis.* Apuleius lib. 9. de Aſino aur. *Méque per Scalas complicitis pedibus in ſuperius cœnaculum attracto*. Proinde cùm Martialis ait, *Et ſcalis habito tribus ſed altis*. ſe in Cenaculo, ad quod totidem ſcalis aſcendebatur, habitare innuit. Et quod apud D. Luc. Act. Apoſtolo. cap. 20. ſcriptum eſt, ἔπεσεν ἀπὸ τῦ τριςέγυ, hoc vet. Interpres reddidit *cecidit de tertio Cenaculo*. Cauſam verò tantæ Cœnaculorum altitudinis aperit Vitruui lib. 2. cap. 8. cuius verba ſubieci. *In ea maieſtate vrbis, in infinita Ciuium frequentia, innumerabiles habitationes opus fuit explicare. Ergo cùm recipere non poſſet Area plana tantam multitudinem ad habitandum in Vrbe, ad auxilium altitudinis ædificiorum res ipſa coëgit deuenire. Itaque pilis lapideis, ſtructuris teſtaceis, parietibus Cementitiis, & altitudines extructæ contignationibus crebris coaxatæ, & Cœnaculorum ſummas vtilitates perficiunt & deſpectationes.* Vnde Tertullian ſcitè, lib. aduerſus Valentinianum. *Primus omniū Ennius Poëta Romanus, Cenacula maxima Cœli ſimpliciter pronūciauit elati ſitus nomine: vel quia Iouem illic epulantē legerat apud Homerum. Etiam Creatori noſtro Enniana Cœnacula in ædicularum diſpoſita ſunt forma: aliis atque aliis pergulis ſuperſtructis, & vnicuique Deo per totidem Scalas diſtributis quot hæreſes fuerint.* Vetus Gloſſarium, *Cœnaculum* ὑπερῷον ἐςὶ, τὸ ἄνωθεν κατασκευάσθεν τοῦ μισθωθέντος ἐδάφους οἴκημα.

Sic, *Si ſupra ædes quas poſſideo, Cenaculū ſit, in quo alius quaſi dominus moretur*, l. 3. §. Labeo, D. vti poſſid. *Singula Cenacula Inſulæ*. l. 30. D. locati. *Per Cenacula diuidere domum*, l. 13. §. vlt. D. de vſufruct. *Inſula in qua Cenaculum fuit quod legatum erat*, l. 7. D. de inſtr. vel inſtr.

Habitare in illo Cenaculo, eóque vti, l. 7. D. de donationib. *Cenaculum conducere*, l. 11. §. ſolutam, D. de pignerat. actio. *Cenaculum conductum habere*, l. 1. §. ſi filiusfamilias, D. de his qui effud. vel deiec. *Si plures in eodem Cenaculo habitent*, l. 5. §. 1. D. eo. tit. *Si plures diuiſo inter ſe Cenaculo habitant*, d. l. 1. in prin. D. eo. tit. l. 5. D. de his qui deiecer. vel. *Cenaculi Lumina*, l. 25. §. 1. D. locati. *Partem Cenaculi aperire*, &, *paulò minus aliqua parte Cenaculi vti*, l. 27. D. eod. tit. *Si Cenaculum ex publico Aditum habeat*, l. 3. §. planè, D. vti poſſid. *In Cenaculo aquam vt habeat vnuſquiſque Inquilinus admonetur*, l. 3. §. vlt. D. de offic. Præfect. Vigil. *Qui in aliena Cenacula ſe dirigunt furandi animo*, l. 7. D. de extraordin. criminib.

Cenacularius, in l. 11. §. ſolutā, D. de pigner. act. *qui* Cenaculū conduxit: & *Cenaculariam exercere*, in l. 5. §. 1. & §. ſed ſi quis, D. de his qui deiecer. vel effud. dicuntur qui Cenacula locare ſolent.

Cenotaphivm, Monumentum eſt memoriæ cauſa factum, in quod Corporis, Reliquiarúmque nihil illatum eſt, l. 6. in fi. l. 42. D. de religioſ. l. 6. §. vlt. D. de diuiſio. rer. Higin. in fabulis, *Fecit in Ilio Priamus Cenotaphium Paridi*. Lamprid. in Alexand. *Cenotaphium in Gallia, Romæ ſepulchrum ampliſſimum meruit.* Vopiſcus in Floriano, *Horum ſtatuæ fuerunt Interamnæ duæ, pedum tricenum, ex marmore, quòd illic eorum Cenotaphia conſtituta ſunt.* *Inanem Tumulum* vocat Virgil. lib. 3. Æneid. ipſo Seruio interprete. *Honorarium Tumulum*, Sueton. in Claudio, cap. 1. Nam quod ille ait, Exercitum Druſo *Honorarium Tumulum excitaſſe*, hoc ipſum Dio lib. 55. Κενοτάφιον πρὸς αὐτῷ τῷ ῥήνῳ vocat. Pauſanias in Meſſeniacis de Ariſtomenis ſepulchro agens, Κενὸν μνῆμα appellat. Sanè in Gloſſis quæ Palæmonis nomen prǽferunt: *Funus Imaginarium*, *Tumulus eſſe*, dicitur, *ſine cadauere.*

Suidas Κενοτάφια, ait, τίνα ἦσαν ἐσκευασμένα ὡς τινὸς νεκροῦ, μὴ ἔχοντα νεκρόν. Xenophon lib. 6. Ἀναβάσεως κύρ. οὓς δὲ μὴ εὕρισκον, Κενοτάφιον ἐποίησαν αὐτοῖς μέγα. Hinc illa apud Sopatrum in Hermagorę cõmentar. quæſtio, an τυμβωρυχίας Reus agi poſſit: ὁ Κενοτάφιον διορύξας. Sanè Tumulum illum quem Varianis Legionibus à Druſo ſtructum, Tacit. lib. 1. Annalium memorat, quémque à Barbaris diſiectum, à Germanico inſtauratum, eorundem Annalium lib. 2.. narrat, Cenotaphium credere religio mihi eſſet: nec fas eſſe cenſuerim, propterea quod illic cæſorum Reliquiæ conditæ fuerint. Docent hoc Taciti verba quæ ſubiicere ſatius fuerit. Ea ſic habent. *Igitur Romanus qui aderat exercitus, ſextum poſt cladis annum, trium Legionum Oſſa, nullo noſcente, alienas Reliquias, an ſuorum, humo tegeret, omnes, vt coniunctos, vt conſanguineos, aucta in hoſtem ira, mœſti ſimul & infenſi condebant. Primum extruendo Tumulo ceſpitem Cæſar poſuit, gratiſſimo munere in defunctos.* Quo exemplo Ceſpiticium quoque Hectoreum Cenotaphium, Virgilius, illo quem paulo antè adduxi loco, facit.

C E N S E R E *eſt conſtituere & præcipere. Vnde etiam dicere ſolemus, Cenſeo hoc facias, & ſemel aliquid Cenſuiſſe. Inde Cenſoris nomen videtur eſſe tractum*, ait Iauolenus in l. 111. D. de verb. ſignificat. At Feſtus Pompe. *Cenſere nunc ſignificat putare, nunc ſuadere, nunc decernere.* Et mox, *Cenſus, æſtimatio: vnde Cenſores.* Sequitur apud eundem: *Cenſores dicti quod rem ſuam quiſque tanti æſtimare ſolitus ſit quantum illi Cenſuerunt.* Qua in re Varronem ſequitur, qui lib. 4. de lingua Lat. *Cenſor*, ait, *ad cuius Cenſionem, id eſt arbitrium, Cenſeretur Populus.* Nec ab eorũ ſententia recedit Põpon. in l. 2. §. *Poſt* deinde, D. de origi. iur. *Deinde*, inquiens, *cùm Cenſus iam maiori tempore agendus eſſet, & Conſules non ſufficerent huic quoque officio, Cenſores conſtituti ſunt.* Non. Marcell. hunc ex Varronis lib. 20. de Republ. locum citat, *Quod verbum Cenſeo & Arbitror idem poterat & valebat.* Item ex eiuſdem auctoris lib. 2. verba hæc, *Itaque quod hos Arbitros inſtituerunt Populi, Cenſores appellarunt.* Suidas, Κήνσωρ, τιμητὴς παρὰ Ῥωμαίοις ὀνομαζόμενος, ἐξεταστὴς τὶς τῶν πολιτικῶν διαιτημάτων πρὸς τὸ σῶφρον καὶ ἀρχαιότροπον ἑκάστου τῶν πολιτῶν ἐπιστρέφων τὸν βίον. In Gloſſis Veter. & No. Teſtamen. *Cenſores* definiuntur, *probatores Morum*, vel *Æſtimatores.* Et certè *Magiſtros Morum* à veteribus dictos conſtat. At in l. 8. de cenſu ſiue adſcript. in Co. Th. *cenſores* ſunt *cenſitores.*

Cenſoria lex, l. 203, D. de verbo. ſignifica. & apud Varro. li. 2. de rẽ Ruſtic. cap. 2. Cicero 3. in Verrem, & de Prouinciis Conſularib. id eſt, lex in publicorum locationibus dicta.

Cenſere, Senatus, dicebatur, ideſt decernere & ſtatuere. Inde, *Senatus cenſuit*, l. 3. D. de edendo, l. 35. D. de mort. cauſ. donationib. l. 13. in fin. D. de manumiſſ. vindic. l. 41. D. de legat. 1. l. 52. D. de contrahen. empt. l. 41. §. 1. D. de offic. Proconſ. l. 1. D. de vſufruct. ear. rer. l. 10. D. de probat. l. 14. D. de accuſat. l. 2. §. Senatus, & l. 15. D. de iure fiſci, l. 17. D. ad Sc. Trebell. l. 1. §. ſed neque, D. de Sc. Silania. l. vn. D. de libert. vniuerſit. l. 14. & l. 15. §. item Senatus, & §. matri, & l. 17. D. de l. Cornel. de falſis, l. ſi impuberi, D. de tutorib. & curat. l. 11. D. qui & à quib. l. 64. D. de ritu nupt. l. 30. §. 1. & §. ſed & ſi quis, D. de fideicomm. libert. l. 114. §. vt quis, D. de legat. 1. l. 71. & l. 83. §. j. D. de heredib. inſtit. §. ſed vtilitatis, Inſtit. de vſufructu. Vlpian. Titu. 11. Regular. Sueton. in Claud. cap. 6. *Ampliſſimus ordo cenſuit*, l. 5. C. de excuſat. tuto. *de qua re ita cenſuerunt*, l. 20. §. præter, D. de hered. pet.

Cenſeri iure manumiſſoris, l. 8. D. de adſign. libert. *Iuris peritia*, l. 1. D. de Iuſtitia & iur. & §. 1. Inſtit. de iur. natur. id eſt ἀναγράφεσθαι, vt ibi Theophil. *Legum auctoritate*, l. vlt. D. de ſuis & legitim. *Nulla auctoritate*, l. 8. D. de tranſactionib. *non nudi Pacti nomine*, l. vlt. C. de rer. permutat. *Priuilegio*, l. 1. §. ex quibus, D. ad Municipal. Sic *in parte ciuium cenſeri*, Liuius lib. 7. *Sanguine longo cenſeri*, Iuuenal. Sat. 8. *Moribus & pudore cenſeri*, Minutius Felix in Octauio.

Cenſeri dicebantur qui Cenſum profitebantur. Sic in l. 1. C. in quib. cauſ. pign. *Vniuerſa bona eorum qui Cenſentur*: & l. 3. C. de Alluuionib. *ea quæ per Alluuionem adquiruntur, ſeparatim Cenſeri.* & in l. 3. D. de Cenſib. *Ætatem in Cenſendo ſignificare neceſſe eſt.* Et mox, *Ætas ſpectatur Cenſendi tẽpore.* Hinc *Hominum capita ſtipendio Cenſa*, dixit Tertullian. Apologet. cap. 13. Ἀναγράφεσθαι dixit D. Lucas, Euangel. cap. 2. cùm ait, ἐξῆλθε δόγμα παρὰ Καίσαρος Αὐγούστου ἀπογράφεσθαι πᾶσαν τὴν οἰκουμένην. Cuius Cenſus acti ſub Auguſto meminit Caſſiodorus Epiſt. 52. lib. 3. Variar. his verbis: *Auguſti ſiquidem temporibus Orbis Romanus agris diuiſus, Cenſuque deſcriptus eſt, vt poſſeſſio ſua nulli haberetur incerta, quam pro Tributorum ſuſceperat quantitate ſoluenda.*

Hinc *Cenſitor*, qui Cenſum agit, l.4.§.1. D. de cenſib. Et Cenſitores, qui eodem munere funguntur, Rubr. de Cenſib.& cenſitorib. lib. 11. C. Iuſtinian. qui Peræquatoribus ſociãtur, l.1.C. de immunit. nemin.conced. lib.10. & Rubr.de Cenſitorib.Peræquatorib.in C. The. & l.2.& 3.de præd.Senat. in eod.C. Sic *cenſitores prouinciæ Siciliæ*, apud Caſſiodo.Epiſto.11. lib.9. Variar. Vnde eleganter Pompon. in l.30.§. Alluuio, D.de adquir. rer. domi. *Flumina cenſitorum vice fungi* ſcribit, *vt ex priuato in publicum addicant, & ex publico in priuatum.* *Cenſitio* apud Spartian. in Peſcen. Nig.

Cenſiti, Rubr. C. de Agricol cenſit. lib. 11. & C. de Colon. Cenſit. & C. in quibus cauſ. colo. cenſ. æquè lib. 11. id eſt, *Cenſibus adſcripti*, l. 20. C. de Epiſcopis & Cleric. l. 18. C. de Colon. cenſit. lib. 11. l. 10. C. de re milit. lib. 12. *Adnotati*, l. 16. C. de Epiſco. & Cleri. *Obnoxij*, l. 17. C. de Tironib. lib. 12. *cenſiti qui in ſuis conſcripti locis, libris cenſualibus detinentur*, l. 4. C. de agricol. cenſit. lib. 11. *qui iis quibus annuis functionibus & debito conditionis obnoxij ſunt, penè eſt vt quadam debiti ſeruitute videantur adſtricti*, l. 2. C. in quib. cauſ. colon. cenſ. lib. 11.

CENSVS, perſonarum & bonorum deſcriptionem ſignificat, l. 2. §. poſt deinde, D. de orig. iur. l. 10. D. de probationib. Theoph. in §. vlt. Inſtitut. de libertinis. Κένσος, ait, ἐστὶ σανὶς, ἤτοι χάρτης, ἔνθα ῥωμαῖοι ἀπεγράφοντο τὰς οἰκείας περιουσίας, ἐπὶ τὸ ἐν καιρῷ πολέμου κατὰ τὸ μέτρον τῆς ἰδίας ὑποστάσεως, ἕκαστον εἰσφέρειν. Suidas etiam ita patria Romanorum lingua appellari ſcribit, τὴν ἐξέτασιν τοῦ ῥωμαϊκοῦ πλήθους. *Luſtralem Cenſum*, Vlpian. Tit. 1. Regular. appellat, propterea quod, quinto quoque anno, vrbs Cenſebatur, luſtrabatúrque, vt Seruius in 3. Æneid. notat. Interdum autem Cenſus inchoabatur, nec perficiebatur. At Cenſu perfecto, Luſtrum condebatur à Cenſoribus, eo ritu quem Varro lib. 5. de lingua Lat. refert. Ideò autem *Luſtrum Condi* dicebatur, quia is Cenſendo finis fieret, vt Liuius lib. 1. interpretatur. Sanè nonnunquam eueniebat vt abſque luſtro Cenſus ageretur. Cuius rei exemplum idem Liuius lib. 3. ſuppeditat. Vnde illa ex iure ciuili orta contentio, quam Cicero li. 1. de Oratore proponit, cùm quærebatur, is qui domini voluntate Cenſus eſſet, ſi non eſſet *conditum Luſtrum*, eſſet nec ne liber. *cenſum* autem, vt Liuius lib. 1. refert, Romæ Seruius Tullius inſtituit. Is enim, quemadmodum Dionyſius Halicarnaſſeus lib. 4. ſcribit, Ἐκέλευσεν ἅπαντας ῥωμαίους ἀπογράφεσθαί τε καὶ τιμᾶσθαι τὰς οὐσίας πρὸς ἀργύριον, ὀμόσαντας τὸν νόμιμον ὅρκον, ἦ μὴν τἀληθῆ καὶ ἀπὸ παντὸς τοῦ βελτίστου τετιμῆσθαι: πατέρων τε ὧν εἰσι γράφοντας, καὶ ἡλικίαν ἣν ἔχουσι δηλοῦντας, γυναῖκάς τε καὶ παῖδας ὀνομάζοντας, καὶ ἐν τίνι κατοικοῦσιν ἕκαστοι τῆς πόλεως τόπῳ, ἢ πάγῳ. Quæ verba ideò ſubieci quod totam veterem formam Cenſualem exhibeant. Eam vero quæ poſtea recepta fuit, quæque ſuis temporibus obſeruabatur, Vlpian. tradit in l. 3. & l. 4. D. de cenſib. Cenſebantur ergo olim Ciuium Romananorum capita & bona: in eóque *cenſu* Villas omnes, *Ædes* dictas, Varro lib. 4. de lingua Lat. tradit. Hinc *cen ſui cenſendo Prædia* apud Cicero. pro Flacco, id eſt, vt ipſemet Cicero ibidem, & Feſt. Pompe. docent, qui Emi, & Venire, ex iure ciuili, ſubſignari apud Ærarium, & Cenſorem poterant: quæ Mancipi erant, & à domino in Cenſum deducta.

Dicebatur autem *cenſus Agi*, l. 2. §. poſt deinde, D. de orig. iur. & apud Liuium lib. 4. & *Haberi*, apud Cicero. lib. 2. in Verr. *cenſum profiteri*, Vlpian. Titu. 1. Regul. vnde *Profeſſiones cenſuum*, in l. 2. D. de cenſib.

In *cenſum deducere*, l. 64. D. de adquirend. rer. domi. & *Deferre*, apud Agell. lib. 16. cap. 10. Tertullian. in lib. de præſcriptionib hæreticor. *Hoc enim modo Eccleſiæ cenſuos ſuos deferunt. In cenſum referri, Agri*, l.4.D.de cenſib.

Cenſu Manumitti, vt ait Vlpian. Tit. 2. Regular. dicebantur Serui, *qui luſtrali cenſu, Romæ, iuſſu Dominorum, inter ciues Rom. cenſum profitebantur*: ſeu, vt Cicero lib. 1. de Orato. loquitur, *qui voluntate domini cenſi erant.* Cenſus enim, vt idem Cice. pro Archia Poëta adgnoſcit, indicabat eum qui Cenſus eſſet ſe iam tùm geſſiſſe pro Ciue. Cenſu autem Iuſtam Libertatem contigiſſe docet idem Cice. Topic. his verbis. *Si neque Cenſu, neque Vindicta, nec Teſtamento, Liber factus eſt, non eſt Liber.* Idem pro Cæcina, *Cùm Incenſum vendit, hoc indicat, cùm ij qui in ſeruitute iuſta fuerint, Cenſu liberentur, eum qui cùm Liber eſſet, Cenſeri noluerit, ipſum ſibi libertatem abiudicaſſe.*

Legatio

Legatio ad Cenſus Accipiendos, l. 1. D. de munerib. & honorib. Tacit. lib. 1. *Interea Germanico per Gallias Cenſus accipienti exceſsiſſe Auguſtum adfertur.* *Cenſus Crimen*, in l. 55. D. de iudic. quod aliàs *Fraudati Cenſus* appellatur, l. 1. C. de quæſtionib.

Cenſus, etiam, vt Suidas tradit, ἐτήσιον τέλος ſignificat. Ita κῆνσον dixerunt D. Matth. Euangel. cap. 22. & D. Marcus, cap. 12. quem D. Lucas, φόρον, cap. 20.

Cenſus non Perſonarum, ſed Agrorum eſt, Nouell. Theod. & Valent. Neq; dom. diuin. *Cenſus fundorũ ſuorum Iugorum*, l. 1. ne conlation. tranſl. poſtul. in Co. Th. *Cenſibus adſcripta Mancipia*, l. 2. ſine Cenſu vel reliq. in Cod. Theodo. *Cenſus Vetus, Nouus*, l. vlt. C. ne rei dominic. *Cenſus, vel Cenſuum, Magiſter*, l. 23. C. de Teſtament. l. vlt. C. de iure emphyteu.

Cenſus etiam nomen pro facultatibus Iuſtinianus vſurpat. Ita *Cenſus Hereditatis*, l. vlt. §. ſin autem, C. de iure deliberan. *Nihil in ſuò Cenſu habere hi qui in poteſtate parentum ſunt*, l. 7. C. qui bonis ced. Sic Iuuenal. Peculium Caſtrenſe *non eſſe in corpore eius Cenſus* qui paterni iuris eſt.

Cenſuarij, l. 7. C. de bon. proſcript. In Codice verò Theodo. l. 7. eod. Tit. vnde illa ſumpta eſt, *Caſarij* ſcriptum eſt.

Cenſuales, l. 1. de Decurionib. vrb. Rom. l. vn. de priuileg. dom. Auguſt. l. 5. & 9. Tit. 2. lib. 6. l. 13. de Prę̨t. & quæſt. l. vlt. de princip. agen. in reb. in Cod. Theodo. Rub. de Tabular. Scrib. logograph. *quibus Cenſuale negotium mandatur*. l. 5. de his quæ adminiſtrantib. vel offic. publ. *Cenſuales quibus onerofa glebæ adfirmatur exactio*, l. 6. Tit. 2. lib. 6. in C. Theod. Acta autem Senatus à Cenſualibus confecta, conſcriptáque, docet l. 2. de princip. agent. in reb. in Cod. Theodo. his verbis, *Actus ceteros qui a ſacratiſsimo cœtu Senatus tractari conſueuerunt, Cenſualium ſollicitudine celebrari.* Capitolin. in lib. de reb. geſtis Gordianor. *Senatuſconſultum Tacitum fieret, ita vt non Scribæ, non Serui publici, non Cenſuales illis actibus intereſſent. Senatores exciperent, Senatores omnium officia Cenſualium Scribarúmque complerent.*

Cenſualis Apparitio, l. 23. C. de Teſtament. *Forma*, l. 4. C. de cenſib. *Profeſsio*, l. 7. C. de donationib. l. 3. ſine cenſu vel reliq. in Cod. Theodo. de qua lib. 1. Select. Antiquit. dixi. *Sors*, l. 1. de protoſtaſ. in C. Theo.

Cenſuales Functiones, l. 12. de indulgent. debit. in Cod. Theodo. *Libri*, l. 4. C. de agricol. & cenſit. l. 14. de anno. & trib. in Co. Th. *Paginæ*, l. vlt. ſine cenſu vel reliq. in Co. Theo. *Profeſsiones*, l. vlt. §. ſi aliquis, D. de munerib. & honorib. l. 3. de priuileg. eorum qui in ſacr. palat. milit. in C. Th.

Cenſuale Miniſterium, l. 4. de tab. logog. & cenſ. *Negotium*, l. omnes, de iis quæ adminiſt. *Officium*, l. 1. de ſtud. liberalib. vrb. Rom. in Cod. Theodo. l. 18. C. de Teſtament. ex qua apparet apud Officium hoc *Cenſuale* Teſtamenta publicari conſueuiſſe.

Cenſualia munera, in l. 2. C. de priuileg. eorum qui in ſacr palat. lib. 12. *Volumina*. l. 3. eod. tit. in C. Theod.

Cenſura Armata, l. 1. de offic. Rect. prouin. in Cod. Theod. *Publica*, l. 3. C. de condict. ob turp. cauſ. *Senatuſconſulti*. l. 23. C. ad l. Iul. de adult.

CENTENA, l. 1. C. de offi. magiſt. officior. id eſt *Centenæ Dignitas*, vt l. 3. de cohortalib. princip. in Cod. Theodo. l. 1. de Cæſarian. l. 1. de murilegul. l. 5. C. de decurionib. in eod. Cod. Gradus promotionis & dignitatis fuit in Scholis Agentium in rebus. & eorum qui in ſacro Palatio militabant: quem in ſupradictis Conſtitutionibus, Impp. *Primipilaribus* dari, concedunt: *Cæſarianis*, quamdiu in actu ſunt, vt & *Decurionibus* antequam cuncta patriæ ſuæ munera impleuerint, tribui, vetant: *Monetariis* verò in totum denegant.

Ad hanc verò Dignitatem ſeu Gradum qui promouebantur *Centenarij* appellabantur, l. 1. C. de Exactionib. tribut. lib. 10. l. 1. de priuileg. Scholar. lib. 12. l. 3. & l. 4. C. de agen. in reb. lib. 12. l. 1. C. de lucris aduocat. eod. libr. l. 162. de decurionib. in Cod. Theod. & in Notitia quæ ſubiecta eſt l. 2. C. de offic. Præfecti Præt. per Afri. Sed & qui *Centuriones* à veteribus dicebantur, eos ſuis temporibus *Centenarios* appellatos, Vegetius lib. 2. cap. 13. ſcribit. In Modeſti autem Epitome *centurios* vocari mendosè legitur.

Centenarij Liberti, in lege Papia dicebantur, qui centum millium ſeſtertiorum rem habebāt. l. 16. D. de iure patron. Quod ad ſuorum temporum rationem accommodans Iuſtinian. ſic eam ſummam interpretatus eſt, vt minores Centenariis intelligerentur, qui minus centum Aureis haberent ſubſtantiam, §. poſtea, & §. ſed noſtra. Inſtit. de ſucceſſ. lib. At apud Liuiū lib. 1. *Centenarij*, in Claſſium conſtitutione, dicuntur qui centum milibus æris cenſi erant. *Centenarius auri*, l. 12. C. de curſu publi. lib. 12.

Centones, in l. 12. §. ſi domus, D. de inſtruc. vel inſtr. numerantur in iis quæ incendij arcendi, extinguendíve cauſa, in Ædibus habentur. Eadémque de cauſa crediderim, Puppes olim Aceto madefactis Centonibus intectas, vt indicat Siſennæ locus ex lib. 4. Hiſtoriar. adductus à Nonio Marc. in hæc verba. *Puppes aceto madefactis Centonibus integuntur: quos ſupra perpetua Claßi ſuſpenſa Cilicia obtenduntur.* Cæſar lib. 2. de Bello ciuili Muſculos deſcribens, *Coria autem, ne rurſus igni ac lapidibus corrumpantur, Cētonibus conteguntur* Vegetius lib. 4. cap. 15. de Machina ex qua Vineæ ſtruuntur, agens, *extrinſecus autem*, ait, *ne immiſſo concremetur incendio, crudis ac recentibus Coriis, vel Centonibus operitur.*

Centonarij & Dendrofori, l. 1. & 2. de Centonar. & Dendrofor. in C. Th. quorum corpus Romæ fuiſſe etiam ex antiquis Inſcriptionibus apparet.

Centesima *Vſura*, eſt quæ Centum menſibus ſortem æquat, ſeu, cuius menſtrua quantitas Centeſima ſortis principalis pars eſt. l. 4. §. pro operis. D. de naut. fœno. l. 26. §. in traiecticiis. D. de vſur. l. 8. C. ſi cer. pet. l. 1. & l. 2. C. de vſur. rei iud. l. 4. C. de ædific. priuat. & apud Paul. lib. 2. Senten. tit. 14. Plin. Epiſt. 28. lib. 1. B. Ambroſ. lib. 1. de Iacob, cap. 5. Eam Legitimam, Grauiſſimam, Maximam, Vſuram appellatam, & aliâs in Select. Antiq. lib. 4. docui. & horum librorum poſtremo, vbi ad Vſurarum explicationem vētum erit, confirmabo. Ἑκατοστὴν Latini ſermonis imitatione vocat Plutarch. in Lucullo.

Cēteſimæ dimidia, l. 26. §. ceteros. C. de vſur. l. 2. C. de vſur. rei iud. *Tertia*, l. 17. §. vlt. D. de vſur. & d. l. 26. §. idcóque. l. 6. §. Mobilium C. de ſecund. nupt.

Centeſimus Dies, l. 24. D. rat. rem hab. l. 1. §. quod dicitur, D. de ſucceſſor. edict. l. 3. D. vnde cognat. *Centeſimæ Calendæ*. l. 46. de verb. oblig. l. 21. D. quando dies leg.

Centeſimus Lapis, l. 21. §. licet, & §. vlt. D. de excuſationib. §. qui autem excuſare. Inſtit. eo. tit. id eſt *Centeſimum Miliarium*, l. 1. §. Initio. D. de offic. præfect. vrb. l. 42. D. de excuſationib.

Centies *Aureorum*, in l. 97. in fi. D. de legat. 3. & l. 88. D. de verb. ſignifi. Centies centena milia ſignificat: vt *Milies*, in l. 4. §. 1. de ſtatulib. Milies centena milia, quemadmodum Anton. Auguſt. lib. 2. Emendatio cap. VI. notauit. Sic, quod Martial. lib. 5. Epigram. ait de Apicio, *cùm bis tricenties ventri dediſſet*, & ſupereſſe ſibi *Centies* duntaxat cogitaret, venenum bibiſſe, hoc idem Dio, lib. 57. referens, ait διακοσίας καὶ πεντήκοντα μυριάδας ei ſuperfuiſſe. Nam 25. myriades valēt Decies, quas ſi decies multiplicaueris, habebis 250. myriadas, pro eo quod Latini *Centies* vocant. Seneca in lib. de Conſolatio. ad Albin. *abligurriſſe* cum ait *ſeſtertium milies*. Sic & *Decies*, in l. 77. D. de condict. & demonſtrat. & l. 6. D. de vſur. id eſt decies centena milia, ſiue vt vulgo loquimur, milio. vt & in l. 6. D. de vſur. & apud Plutarch. in M. Anton.

Centvm *Annos finem eſſe vitæ longæui hominis*, ait Gaius in l. 55. D. de vſufr. *Centum Aureos in funus conſumere*. l. 202. D. de verb. ſignifi. *Centum Solidorum quantitas*. l. 27. C. de adminiſtr. tutor. *Centum Libri, & Volumina*, l. 52. §. 1. D. de legat. 3.

Centvmviri, l. 17. D. de inof. teſt. l. vlt. C. de liber. præter. & apud Paul. lib. 5. Sentē. Tit. 16. Feſt. Pomp. *Cùm eſſent Romæ triginta & quinque Tribus (quæ & Curiæ dictæ ſunt) terni ex ſingulis Tribubus ſunt electi ad iudicandum: qui Centumuiri appellati ſunt. Et licet quinque amplius, quàm Centum fuerint, tamen quò facilius nominarentur, Centumuiri ſunt dicti.* In quatuor autem Tribunalia, ſeu Conſilia, Centumuiros diſtributos fuiſſe, corúmque quatuor Iudicia ad Centumuirales cauſas diiudicandas cogi conſueuiſſe, docēt Quintilian. lib. 12. cap. 5. Plin. Epiſt. 33. li. 6. Vnde Centūvirale iudicium, *Quadruplex* vocatur à Plin. Epiſt. 24. li. 4. Et quod à Quintiliano, lib. 11. cap. 1. ſcriptum eſt: *Duplicibus Centumuiralibus partem victam*, ſic accipe, duobus Centumuiralibus Iudiciis, ſeu duabus partibus. Alioquin enim Quadruplicia nō Duplicia, ea Iudicia fuiſſe, licet in duas haſtas diuiſa, ſatis cōſtat. Atq; hūc pertinet quod Valer. Max. lib. 7. cap. 7. *Omnibus conſiliis ſuperiorem diſceßiſſe* ait Militem, qui de bonis paternis apud C. viros contēdebat. Eodémque etiam referēdum eſt quod Papinian. Filium *diuiſis Tribunalibus actionem Inofficioſi teſtamenti pertuliſſe, atque ita varias ſententias Iudicum extitiſſe*, proponit in l. 76. D. de legat. 2. Apud C. viros autem actas fuiſſe de Inofficioſo teſtamento,

imento, Petitionis hereditatis, Ruptorum, Reſciſſorúmque Teſtamẽtorum cauſas, ex Valer. Maxximus. lib. 7. Tit. 7. Quintiliano lib. 4. cap. 7. Plinio Epiſt. 8. lib. 4. liquet. Vnde Querela Inofficioſi Teſtamenti, item Actio Petitionis hereditatis CENTVMVIRALE *iudicium appellatur*, l. 13. D. de inoffic. l. 50. D. de liberat. lega. l. vlt. C. de petitio. hereditat. Ci cero pro Cæcina, *L. Craſſus iudicio centumuirali, hanc ſententiam detulit.* Idẽ in Bruto, *Scæuolam ex vno ſcalmo captionis, Centumuirale iudicium hereditatis effeciſſe*. Plinius Epiſt. 4. lib. 6. *ita vt in priuati iudicij formam Centumuirale verteretur*. Idémque ſuo tempore Tirones in foro queritur à Cẽtumuiralibus cauſis auſpiçari. B. Hieronym. in Epiſt. ad Domnionem. *Et hereditariæ, vel Centumuirales cauſæ de Barathro erutæ.* Feſtus Pomp. *centumuiralia iudicia, qua Centumuiri iudicabant*. Centumuirales autem cauſę, quæ nam fuerint, Cicero lib. 1. de Orat. docet his verbis: *Iactare ſe in cauſis Centumuiralibus, in quibus Vſucapionum, Tutelarum, Gentilitatum, Adgnationum, Alluuionum, Circumluuionum, Nexorum, Mancipiorum, Parietum, Luminum, Stillicidiorum, Teſtamentorum, Ruptorum, aut Ratorum, ceterarúmque rerum innumerabilium iura verſentur.*

CENTVRIA, l. 6. §. vlt. D. de re milit. Feſt. Pomp. *Centuria*, ait, *in Agris quidem 200. Iugera: in re verò Militari, Centum homines*, ſignificat. Nam vt bellè Varro lib. 4. de lingua Lat. tradit, Centuria in Agris, primò à 100. Iugeribus dicta: poſtea duplicata antiquum retinuit nomen, vt Tribus multiplicatæ Romæ idem ſemper tenuere nomen. Fontem verò vnde hæc appellatio manauit, aperit Sicul. Flacc, in lib. de Conditionib. agror. Antiquos enim Romanorum, Agrum ex hoſte captum victori populo per bina Iugera partitos ſcribit: centeniſque hominibus ducenta iugera data: & ex hoc facto *Centuriam* iuſtè appellatam. A quo non abhorret quod Feſt. Pomp. ait, *Centuriatus Ager, in ducena Iugera definitus: quia Romulus Centenis ciuibus ducena Iugera tribuit.* Et ita *Centuriarum* nomen accipe in l. 10. de annon. & tribut. in C. Theod. Idémque valet vox Κεντυριῶν, Nou. 128. non procul ab initio.

CENTVRIO, qui Cẽturiæ, ſiue Centũ hominibus, præpoſitus eſt, l. 13. §. in reuerẽs, D. de re milit. l. 26. §. cõuenit, ff. de pact. do. l. 15. D. de vulg. & pup. l. 2. ff. de his qui not. infa. l. 40 D. de adminiſt. & peric. l. 9. C. de inoffi. teſt. Rubr. de Centurionib. in C. The. ἑκατοντάρχης Græcis vocatur: *Præfectus Centuriæ*, dicitur in l. 6. §. vlt. de re milit. *Centurio cohortis*. l. 1. C. de reſtit. Non. Marcell. *Centuriones & Decuriones, à Numero cui in militia præerant*, dictos notat.

CERÆ, Pictoris inſtrumento adnumerantur in l. 17. D. de inſtr. vel inſtr. Vnde Ceræ Pictorum, apud Varro. lib. 3. de re Ruſt. cap. 17. quarum etiam meminere Vitruuius li. 4. cap. 11. Seneca Epiſt. 122. Plin. lib. 35. cap. 7. & Pollux lib. 7. cap. 8.

Ceræ, pro Tabulis ceratis, Marcian. in l. 1. §. 1. D. de l. Cor. de falſ. *qui in Rationibus, Tabulis Ceríſve falſum fecerint.* Vlpia. Tit. 20. Regular. *hæc vti his tabulis, Ceriſve ſcripta ſunt*. Plaut. Aſinar. Act. 4. Sc. 1. *Nec vlla ſit Cera vbi facere poſſit literas.*

In his autem Ceratis Tabulis Teſtamenta conſcribebantur. Vnde *Ceras* pro Tabulis Teſtamenti vſurpauit Iuuenalis Sat. 1. cùm ait, *Nonne libet medio Ceras implere capaces, Quadrinio?* Hinc *Prima & Ima Cera* Teſtamentorum. Horat. Saty. 5. lib. 2, Sermon.

Sic tamen vt limis rapias quid Prima ſecundo

Cera velit verſu: ſolus, multíſne coheres. Suetonius in Nerone cap. 17. *Cautum, vt in Teſtamentis Primæ duæ Ceræ, Teſtatorum modò nomine inſcripto, vacuæ ſignaturis oſtenderentur.* Idem in Iulio cap. 83. *Pedium ex Quadrante heredem inſtituit: Reliquos in ima Cera*, id eſt in extrema parte Teſtamenti. Hinc & *vltimas Ceras* pro Supremis Tabulis dixit Martialis Epigram. 26. li. 4. his verſibus, *Nihil Aniano præter aridam veſtem*

Moriens reliquit vltimis pater Ceris. Sed & *Codicis extremam Ceram* dixit Cicc. lib. 3. in Verrem.

Cerati Codicilli, l. 52. D. de legat. 3. ſic *Cerata Tabula* apud Plautum, Aſinaria, Act. 4. Sc. 1. & *Tabella*, apud Ciceronem, 1. in Verrem.

Cerei in domeſticum vſum parati. l. 3. §. ligna. D. de penu legata.

ΚΕΡΑΤΙΟΝ in Nouell. Iuſtinia. 59. Leonis Conſtitut. 83. Nummi genus, quod 12. Obolos, ſeu Folles valebat. Conſtantin. Hermenop. in legib. Agrariis, ἄρχεται δὲ αὐτοῦ ἡμισείσιον κεράτιον ἕν, ἤγουν φολλεῖς δώδεκα. In Ponderibus verò *Cerates*, Oboli pars media eſt, habens Siliquam & ſemis, auctore Iſidoro lib. 21. cap. 24. Ac planè in d. Nou. 59. Iulianus Patritius *Siliquas* vertit.

CERAVNIVM, in l. vlt. §. ſpecies. D. de publican. Gemmæ genus, ab eo nomen habẽs,

quod non alibi quàm in loco ictui fulminis proximo inueniatur: de qua Plinius plura lib. 37. cap. 9. & cap. 10. & Iſidor. lib. 16. Etymolog. cap. 13. tradunt. Ita *Ceraunia Coruſcare* dixit Tertull. in lib. de habit. mulieb. non procul ab initio. Lamprid. in Heliogabalo, *Armauerat & in Ceraunijs, & in Hyacinthis, & Smaragdis venena.*

C**ERCINA**, Inſula in mari Africo, quò ſeceſſiſſe Gallũ Aquiliũ Pompon. in l. 2. §. Seruius D. de Orig. Iur. ſcribit Tacit. lib. 1. *Igitur amotus Cercinã, Africi maris Inſulã, quatuordecim annis exilium tolerauit.* Strabo lib. 2. de Africo mari agens, προσόχκειται δὲ ἐφ' ἑκάτερα τῦ στόματος νῆσοι, μῆνιξ τε καὶ Κέρκινα. Fit & huius Inſulæ mentio apud Cæſarem lib. 5. de Bello Ciuili, Hirtium de Bello Hiſpanen. Liuium, lib. 4.

C**ERDO**, Serui nomen, l. 42. D. de oper. libert.

C**EREALES** *Ædiles* duos, qui frumento præeſſent, Gaius Iulius Cæſar cõſtituit, quibus à Cerere nomen inditum eſt, l. 2. §. deinde Gaius, D. de orig. iur. Dio lib. 43.

C**ERNERE** *Hereditatem*, l. 1. de pat. pote. in C. Gregoriano. & apud Cicer. lib. 11. Epiſtol. ad Attic. Liuium, lib. 24. & 40. Quintilian. Declamat. 261. Plin. lib. 10. Epiſto. ad Traian. Vetus Gloſſar. *Cernere*, προσποιεῖσθαι τῇ κληρονομίᾳ. Varro lib. 7. de lingua Lat. *Heres, cùm conſtituit ſe heredem eſſe, dicitur Cernere: & cùm hoc fecerit, creuiſſe.* Idem lib. 5. Verbum, *cernito*, quod in Teſtamentis adſcribi ſolebat, ſic interpretatur, *Facito videant te heredem eſſe.* Vlpianus verò Tit. 22. Regular. *Cernere*, ait, *eſſe verba Cretionis dicere*, quæ illic adſcribit. In quo verbo lepidus, ex ambiguo, iocus, lib. 4. Rhetor. ad Herenn. refertur, in eum qui multas hereditates adierat, *Proſpice tu, qui plurimum Cernis.* Eodem genere loquendi Prudentius in Hymno de Epiphania, *Adire regnum & cernere dixit.*

Vnde *Cretio* in l. 17. C. de iur. delib. & l. 1. & 2. de bon. mater. in Cod. Theod. & in Tit. de *Cretione*, lib. 4. eiuſdem Cod. & apud Cicero. lib. 1. de Orato. & lib. 13. Epiſt. ad Atticũ. Vlpian. Tit. 22. Regular. *Cretio* autem, vt ibidem Vlpian. definit, erat certorũ dierum ſpatium quod dabatur heredi inſtituto ad deliberãdum, vtrum expediret ei hereditatem adire, necne. Iſidor. lib. 5. Etymolog. cap. 24. *Cretio, eſt certus numerus dierum, in quo inſtitutus heres aut adit hereditatem, aut finito tempore Cretionis excluditur, nec liberum eſt illi, vltrà, capiendæ hereditatis ius. Cretio appellatur quaſi Decretio: Cernere enim & Decernere ſignificat.*

C**ERTARE**, id eſt contendere. Sic *Certare Praeiudicio*, l. 1. §. Solent. D. de agnoſcend. & alend. *Certabatur*, id eſt controuertebatur, l. 24. C. de legat. *Quod certatum eſt apud veteres*, l. 3. C. de poſtum hered. *Certaminum præmia*, l. 10. D. de pollicitationib.

Certamen Circenſe, l. 3. C. de Spectacul. li. 11. *Chryſanthianũ*, l. 24. D. de annu. lega. *Publicum*, l. 7. §. ſi quis in colluctatione, D. ad l. Aquil.

Certamina Sacra, l. 4. D. de his qui not. infam. *Certamina celebrari ſub nomine Teſtatoris*, l. 21. §. Lucius, D. de annu. leg. *In Certamina deſcendere*, l. 2. §. vlt. D. de his qui not. infam. *Certaminis editio*, l. 10. D. de pollicitation. *Certatio*, l. 4. §. vlt. D. de his qui not. infa.

C**ERYCIA**, *quæ Legati Græcorum ferunt*, l. 8. D. de diuiſio. rer. Vnde Pollux lib. 8. φόρημα τῶν πρεσβέων vocat. Eius formam & figuram explicat Interpres Thucydidis in lib. 1. his verbis, Κηρυκεῖον ἐστὶ ξύλον ὀρθὸν, ἔχον ἑκατέρωθεν δύο ὄφεις περιπεπλεγμένους, καὶ ἀντιπροσώπους πρὸς ἀλλήλοις κειμένους, ὅπερ εἰώθασιν φέρειν οἱ Κήρυκες μετ' αὐτῶν: καὶ οὐκ ἐξῆν αὐτοὺς ἀδικεῖν παρ' οὓς ἀπέρχονται. σύμβολον δὲ ἦν, τὸ μὲν ὀρθὸν ξύλον, τὸ ὀρθοῦ λόγου, τὸ δὲ παρ' ἑκάτερον εἶδος τῶν ὄφεων, τὰ ἀντιπαρατασσόμενα στρατόπεδα. Quorum verborum bonam partem ex eo Suidas tranſcripſit. Plinius lib. 29. cap. 3. *Hic tamen complexus Anguium, & efferatorum concordia, cauſa videtur eſſe, quare exteræ gentes Caduceum, in Pacis argumentu circundata effigie Anguium ferunt. Neque enim Criſtatos eſſe in Caduceo, mos eſt.* D. Ioan. Chryſoſtomus in Oratio. περὶ νόμου, Τὸν γοῦν παρὰ τῶν ἐχθίστων κήρυκα πεμπόμενον, οὗτος ἐστὶ ὁ σώζων καὶ διαφυλάττων, πάντος θώρακος καὶ πάσης ἀσπίδος ἰσχυρότερον αὐτῷ δοὺς ὅπλον τὸ Κηρύκειον.

C**ERTVM**, quod ad Certi cõdictionem attinet, eſt, cuius Species vel Quantitas, quæ in obligatione verſatur, aut Nomine ſuo, aut ea Demõſtratione quæ Nominis vice fungitur, qualis, quantáque, ſit, oſtenditur, l. 6. & l. 9. D. de reb. credit.

In Stipulationum verò diuiſione, quarum aliæ, *Certæ* eſſe dicũtur, aliæ *Incertæ*, *Certum* accipitur quod ex ipſa pronunciatione, quid, quale, quantúmque, ſit, apparet: veluti, Aurei decem, Fundus Tuſculanus, l. 74. D. de verb. oblig. Itaque hæ Stipulationes in quas huiuſmodi res deductæ ſunt, *Certæ* appellantur. Contrà, vbi non apparet quale, quantúmq; eſt in Stipulatione, *Incerta* eſt Stipulatio, l. 75. cod. tit. Denique *Certa* eſt Stipulatio, in quã certa quantitas deducitur, ſiue principaliter, ſiue pœnæ nomine. At vbi in ſtipulationem id quod intereſt, venit, *Incerta*. Proinde, *Si pœnam ſtipulatus fuero, ſi mihi pecuniam non credidiſſes,*

Certa

Certa eſt Stipulatio. Quod ſi ita ſtipulatus fuero, pecuniam te mihi crediturum ſpondes? Incertá eſt Stipulatio: quia id venit in ſtipulationem quod mea intereſt, l.68.D.de verb.obligat. *Si decem mihi aut Titio, vtrum ego velim, ſtipulatus ſum, ex eo quod mihi dandum eſt, Certi Stipulatio eſt: ex eo quod illi ſoluendum eſt, Incerti*, l. 118.§.vlt.D.eod. tit. At, in Actione *Si Certum petetur, Certum* pro certa pecunia numerata accipitur. De ea enim hæc Actio comparata eſt, l.1.D.de condict.trit.l. 1. D. de interrog.in iur.faciend. Vnde & *Pecuniæ Creditæ Actio* vocatur in l. 12. §. 1. D. de diſtract.pignor. Et *Actio Certæ pecuniæ*, apud Senec. lib. 4. de Benefic.cap. 7. Ita *Certam Pecuniam Creditam* dixit Quintilian.lib.4. cap. 2.& lib.8. cap. 4. & *Certa pecunia*, in l.vlt.§. Lucius, D.de condict.indeb. l. 7. §.vlt. D.de contrahend.emptio.l. 8. §.Certum, D. de legat.2. l.31.§.1. & l.32. D.de fideic.libert.l.vlt.§.Camelaſia, D.de munerib. & apud Cicc. pro Roſcio Com. *Certa quantitas*, l.3.§. vlt.D.de ann.legat.l.18.§. Cùm de vilico, D. de inſt.vel inſtr.l.45.D.de fideicom.libert. l.vlt.§. Ex quadrante, D. de doli mali except.l.44 §.vlt.D.de ſolutionib. *Certi Nummi*, puta, *qui in Arca ſunt*, vel *quos in Arca habet*, l.37.D.de Verb.obli. l.51.D.de legat.1. *Certa ſumma*, l.28.D.de recept. qui arbit.l.8.§.vlt. D. rat. rem hab.l.1.§.ſi pupillis.D.de tut.& rat.

Certum Corpus nummorum, vtputa, Centum quæ in Arca habet, l.34. §.ſed ſi.D.de legat.1. *Certum Corpus, & Numerata Pecunia*, opponuntur, l. 10.de acceptilationib. *Certum Corpus Frumēti*, l. 47. §.1. D.de legat.1. *Certum Corpus*, & contrà, *Incertū*, veluti, *Vina mea, Veſtem meam*, l. 85 D.de legat.3.

Certum autem Corpus generaliter eſt, quod ſpecie certa continetur, l. 10. D.de auro & argent. lega. l. 1. §. non ſolum, D. ad leg. Falcid.l.68. D.ad Sc. Trebell. l.26. D. de leg.1. Hoc modo & numerata Pecunia, & Res quæ Pondere, Numero, Menſura, conſtant, Incerta ſunt Corpora, niſi certo loci ambitu concludantur. Nam ſi quis Vinum ſimpliciter, vel Pondus Argenti, Nummóſve generaliter legauerit, Incertam rem legat, quoniam non in certo aliquo corpore, ſed in quantitate hæc conſiſtunt, quæ nullis certis finibus circumſcribitur. At ſi Vinum quod in illa Apotheca eſt, Decem quæ in Arca ſunt, quis léget, vel promittat, tunc Certum Corpus intelligitur legatum vel promiſſum, l.34.§.ſed ſi non corpus, l.47.§. ſed ſi id petatur, l. 51. & l. 108. qui quinque, D. de legat. 1. l. 37. D. de verb.oblig.

Certum porrò eſt id demum quod in oculos cadit, & demonſtrari cerníque poteſt. Sic *Certus Locus*, qui pro diuiſo poſſidetur, l.1.D.de euictionib.l.6. D.de ſeruitu.l.4. D.pro empto. l.8.D.de rei vindic. Et ita *Certa Pars*, & *pro Indiuiſo*, opponuntur, l. 1. & l. 25. D. quib. mod. vſufr. l. 1. §. interdictum, D.Vti poſſidetis, l.35. D. de ſeruit. vrb. Pars enim pro indiuiſo *Incerta* eſt, cùm oculis demonſtrari non poſſit, intellectúque & animo, non diuiſione corporum ſecernatur, l. 5. D. de ſtipul.ſeruo.l.66. §. 1. D. de legat. 2. l. 5. §. ſi duobus, D. Commod. At in eo quod dicitur, *Incertam Partem poßideri non poſſe*, l. 3. §. Incertam, l. 26. D. de adquir.poſſeſſ. l.32.§. vlt. D.de vſucap. aliter C*ertam*, & *Incertam partem* accipimus: Nā Incerta eſt, quæ quanta ſit ignoratur, verbi gratia, Quicquid Titius poſſidet. Itaque & pro indiuiſo Pars, *Certa* dicetur, ſi de modo eius conſtet, l.26.& l.76. §. 1. D.de rei vindicat. l.11. §.ſi cùm eſſet, D. de interrog. in iur.fac.

Certus Pater, Cicer. pro Sext. Roſc. Amer. *Si tibi fortuna non dedit, vt Certo patre naſcerere. Certa Mater*, l.5.D.de in ius voc. vbi *Mater ſemper* C*erta* eſſe dicitur. *Certus homo*, veluti, Stichus, Dama, Pamphilus, ad differentiam Hominis in genere promiſſi, legatíve, qui *Incertus* dicitur l.3.D.ad Sc.Treb. l. 17. D.de liberali cau. l.63. D. de condict. indeb. l.13. l.47. §.vlt.D.de legat.1. l.25. §. ſi incerto, l.39. D.famil. erciſc. *Certū Hominē debere*, l. 23. D. de verb.obli. *Emere*, l.63.§. quod verò, D. de furt. *Dum Certus ſit, is qui datus eſt procurator*, l. 2. D. de Procuratorib. *Certus Contractus* Incerto opponitur, l.9.D.de reb.cred. l. 1. §. debitum, D.de conſtit.pecu.l.18.D.de acceptil.

Certus Libertus, l.28.D.de alimen.vel cibar. *Modus*, l.3.C.de poſtulan. *Percuſſor*, l.6. D. de Sc. Silan.

Certi ſtatus eſſe, l. 2. §. ſi quis, D. vnde legitimi. *Certi Anni*, l.28.C.de pact.l.5. C. de vſur. *Certus excuſationis*, l.14. D.de bon.poſſeſſ.

Certa forma, l. 4, Cod. de iure fiſci, lib. 10. Traian. apud Plin. lib.10.Epiſto. *Neque enim in vniuerſum aliquid quod quaſi Certam formam habeat, conſtitui poteſt. Certa forma erogationis*, l.10. §. 1. D. de annu.legat.

Certa cauſa eſt, l. 3. C.de excuſat.tut. *Certis ex cauſis*, l.1. §. ait, D. de poſtulan. l. 53. D. de Iudiciis, l. 4. §.1. D. de cenſib. *Certa Pars, Fundi*, l.6. D.de ſeruitutib. *Hereditatis*, l. 8. §. vlt.

D.de legat.2.*poſt Certam ætatem*, l.23.§. etiam, D. de fideicom. libet. *ad Certam cauſam agendam*, l.vlt. §. defenſores, ff. de munerib.& honorib. *Certa conditione*, l.2. D. de iure immunita. *Certa lege donare*, l.22.C.de donat. *Certam legem accepiſſe Mandatum*, l. 12. C.mand. *Certam legem dicere ei quod ſoluimus*, l.1.C.de ſolutionib.

Certa Ciuitas, Vlpianus Titu. 21. Regular. *Familia, veluti Vrbana, aut Ruſtica*, l. 65.D.de legat.2. *Merces*, l.20.§.vlt.D.de manumiſſionib. & apud Suetonium in Neronem cap.17. *Penus*, l.3. D.de penu legata. *Perſona*, l.4.D.de reb.dub.*Poſſeſſio*, l.14.D.de ſeruitut. *Sententia*, l.19.D.de Recept.qui arbitr.§.Curare,Inſtit.de actionib.*Species*.l.34.§.ſed ſi pondus,D. de legat.4. *Vxor*, l.28.§.ſi quis, D. de liberis & poſtum.

Certæ nundinæ, l.138.D.de verb.oblig. *Regiones fundi*, l.8.D.de rei vindica.*Vſuræ*, l.62.D. ad Sc.Trebell.

Certæ & ſollemnes Actiones, certis formulis comprehenſæ & adſtrictæ,l.2.§.deinde,D.de orig.iur. Sic *Certa verba* apud Vlpian,Tit.10.& 20..Regular. id eſt,vt ita dicam, formalia, & vt Theophil.vertit τύπικα, in §. Procurator, Inſtitut. de his per quos ag.poſſ. Cicer. lib. 2.de legib. *Sunt Certa legum verba.* Idem lib. 2. de Natu.Deor. *Quidam Imperatores etiam ſeipſos Diis immortalibus capite velato verbis Certis pro Republica deuouerunt.* Nam quæ Cicero *verba Certa*, ea Seneca Epiſto.68.lib.9.& auctor lib.de Viris Illuſtrib. cap. 27. *Sollemnia* dixerunt. Idem Cicero lib.1.de Orato. *Si indicaretur Certis quibuſdam verbis non nouis nuptiis fieri cum ſuperiore diuortium.* Et lib. 2. de Inuentio. *Cur in Certa verba iurant iudices.* Varro lib.5.de lingua Lati. *Hinc faſti dies, quibus Certa verba legitima ſine piaculo Prætoribus licet fari. Certior Confeſſio*, l.1.§.ſi quis vltro, D.de quæſtionib.

Certũ Cõſiliũ debet eſſe Teſtãtis,Vlpia.Tit.23. Regula.*Certo iudicio Liberi à Parentũ ſucceſſione remouẽdi ſunt*, l.18. D.de bono.poſſeſ. cont.Tab. *Certo iudicio debet quis pro Tutela poſteritati ſuæ cauere*, §. Tutor,Inſtitu. de Legat. *Certũ dicere*,in Edicto de Iniur. quẽ ſenſũ habeat,vide l.7.§.1.D.de iniur.& in Lege Dei, Tit.2.*Certũ ius & finitũ*,quod deſcriptũ eſt, & legibus cõtinetur, vel lõgo vſu in mores perductũ,l.2.in prin.& §.exactis.D.de orig.iur.l.2.D.de iuris & fact.ignor. *Certum ius eſt*, l.§.C.de legiti.heredib. l.1.C.qui manumitti non poſſ. l. 2. C. du ſolutionib. *Certi iuris eſt*,l.3. D.de peric.&comm.l.37.D.de minori.l.10.C.de liber.cauſ. *Ius Certiſſimum eſt*, l.2.C.de in ius vocan. *Certiſſimi iuris eſt*, l.vlt.D.de condict. furtiua, l. 18. C. de excuſ.tut.l.17. C.ad leg.Falcid.l.2.C. vnde vi. *Certo iure vtimur*, l.49. D. de legat. 1. l. 10. D.ſi quis caut. l.7. §. hodie, D. de minorib. l.1.§.vlt. D. de liber.exhib.

Certum pondus Auri,vel *Argenti*, l.1. §.vlt.l.9. D.de auro argẽ. *Olei*, l.4. D. de tritic. vin. *Certum genus Argenti*,l.1.§.vlt. D.de auro argen. & *Agrorum*, l. 13.D.de ſeruitut.præd.ruſtic. *Certum Olei pondo*, l.60.D.de verb.obli. *Certo Ordine teneri*, l.4. C.in quib.cauſ. *Certo Pretio*, l.31. §.vlt. D.de fideicom.libert.*Certo Loco*, l.19.§.1. & §.proinde, D.de Iudic.& Titu.de eo quod certo loco.*Certo Loco vel tempore reddi*, l.5.D.commod.*Certo Loco & tempore Conſtituere*,l.16. §.1. D.de pecun.conſtit.*Certo Modo factum Diuortium*.l.1.D.vnde vir & vxor.

Pro Certo, l. 3.§.planè, D.de homine liber.l.16. D.de minorib. l.2.§.Seruus, D.de origin. iur.*Certo certius eſt*, l.38.§.ſicut autem,D.de verb.oblig.l.10.§.ſi cũ mulier,D.quæ in fraud. credit. *Certius eſt & modeſtius*, l.14.§.1.D. de ritu nupt. *Certa omnia ſunt in Rerum Natura cùm futura vtique fierent*,l.28.§.vlt.D.de iudiciis.

Certa Vaſa,l.2. D.de penu leg.*Certis Oneribus deſtinatum patrimonium*, l.50.§.quid tamen,D. de Iudiciis. *Certè demonſtrari*, l.8.§.Heres,D.de hered.inſtit.

CERTIORARE *Emptorem*,l.1.§.1.D.de action.empt. id eſt *Certiorem facere*, vt loquuntur Ædiles,l.1. D.de ædilic.edict.

Certiorare, l.20. §.petitam,D. de hered.petit. l.1.§.vlt.D.de eo qui pro tut.l. 1.§.elegãter, D.depoſiti,l.5.§.1.D.de condict.cau.dat.& l. 36. D.de pignerat.act. l. vlti. D. quis ordo in poſſ.

Certiorari, l.21.§.in Teſtamentis,D.qui teſtam.fac. *Certioratus*, l.3.§.is qui, D.de homine libero, l.1.§ 1.D.ſi quis omiſſa cauſ.

CERVESIA Vini appellatione non continetur,niſi forte Paterfamilias aliud ſenſerit,& vini numero eiuſmodi potum habuerit,l.9.D.de trit.vino, quo loci,vt & apud Plin.lib.22. cap.25. à Zytho ſeparatur, quod in quibuſdã Prouinciis vel ex Tritico,vel ex Hordeo cõfici, ibidem Vlpianus ait. Verùm nominis magis ſono quàm re differunt. Alterum enim Græcum, aut Ægyptium,alterum Gallicum nomen eſt.

CERVICEM *aduerſus Patronum erigere*, dicitur inofficioſus & inreuerens Libertus, l.2.C. de libert. & cor.liber. *Ceruice reſupina Iudicem tantum Titulum gerere* aiunt Impp. eum qui in

munere

munere ſuo obeundo negligens eſt & deſes; l.6. de cuſtod.reor.in C.Th.

Ceruices autem numero dumtaxat plurali veteres dixiſſe,primúmque Hortenſium in Poë-matis, *Ceruicem* numero ſingulari poſuiſſe, auctor eſt Varro lib.7.&9.de lingua Latin. Nec vero obſeruauit Conſtantin.in d.l. 2. illam ſubtilem Seruii differentiam, qui in 2. Æneid. *Ceruix*,ait, *quum numero ſingulari dicitur*, *Collum ſignificat*. *Si plurali numero vtamur*, *ſuperbiam oſtendimus.*

CERVICALIA, Veſtis Nomine contineri, ait Vlpian. in l.25. §. 1. D. de auro argen. Ea enim Ceruici ſupponuntur,& in ea inflexa recumbit Ceruix. Meminit Iuuenal.Sat.6.Plin. lib.20.cap.20. Martial.in Apophoret.Epigr.146.

CESPITEM *vellere de Buſtis*, l. 6. de ſepulchr. violat. in Cod. Theodo. Tumulis enim terræ Ceſpes aggerebatur, vt Tacit.lib. 1. indicat. *Ceſpes* autem eſt *Terra cum propria herba euulſa*, vt Seruius in 1. Eclog. tradit: vel, vt Feſtus Pomp. *Terra cum herba in modum lateris cæſa.*

CESSARE, morã facere,ſignificat, l.35.D.de neg.geſt. *Ceſſare in Adminiſtratione*, l. 60. §. quid ergo, D.de ritu nupt. *In Bonorum poſſeſſione petenda*, l.2. §. ſed ſi quis, D. ad Sc. Terryll. *Circa refectionem*, l.32.D.de damn.infect. *In Diſtractione rerum*, l.7.§. 1.D. de adminiſt.& peric. *In Exactione pecuniæ*, l.vlt.§.Imperatores.D.ad Municipal. *In Exigenda ſatisdatione*, l.53.D. de adminiſt.& peric. *In Exſolutione totius*, l.41.§.1.D.de vſur. *In Officio muneris*, l.1.C.de peric. tuto. *In Petendis Tutoribus*, l.1.C.qui pet.tut. *In Petitione*, l.18.§.1. D.de liberat. leg. *In Probatione*, l.2.C.de probation. *In Satiſdatione*, l.5.§.vlt.D.de Carbon.edict. *In Solutione*, l.38.D. de minorib. Cod. de iure dominij. l. 38. D. mandati. eod.tit.l.1. *In ſuſcipienda pecunia*, l. 15, D.de aliment.vel cibar. *In Vlciſcenda morte*, l.15. §.vlt.D.de Sc.Silan. Vlpian.in interpretatione Reſcripti Imp.Anton.quo in propria quoque Heredis bona Legatarij mitti iubebãtur, ſi poſt ſex menſes quàm Prætor aditus eſt, *in Solutione Ceſſatum* fuerit: *Ceſſatum* non videri ait, ſi Pupillus Tutorem non habet, nec Curatorem furioſus, vel Adoleſcens, cùm fruſtratio his perſonis indefenſis nocere non debeat, l.5.§.Imperator,& §.ceſſatum, D. vt in poſſeſ.leg.

Ceſſare dicitur *Tutor*, qui Tutelam non gerit, neque adminiſtrat, l.1.§.1.& l.17.D.de adminiſt.& peric.l.4.§.1.D.rem pupilli. *Ceſſare Adminiſtrare*, l.32. D.de minorib. *Ceſſantes officij admonere*. l.1.D.de feriis. *Ceſſantibus Curatoribus*, l.3. C. de in lit. iur. *Ceſſare*, pro, non adeſſe, l. 2.§.Senatus, D.de iure Fiſci. *Ceſſante emptore in manumittendo*, l. vlt. D. qui & à quib. *Ceſſante Pupillo*, id eſt moram faciente, l. 41. D.de fideiuſſorib. Sic & *Ceſſante Socio*, l. 2. C. pro ſoc. *Ceſſante vno*, l.21.D.de bon.libert.l.1.§.1.D. iudicat.ſolui. *Ceſſante Patre*, id eſt, non agente, l.17.§.idem ait, D.de iniuriis. Eodémque modo in l.6. D.de ſepulch.violat. accipe, *Ceſſante eo ad quem ea res pertinet*, *Ceſſante Emptore*, id eſt non appellante, l.4.§.1.D.de appellat. *Ceſſante Procuratore*, id eſt, non reſpondente, l.vlt. D. an per alium ſtipul.

Ceſſare ſtipulatio, cuius effectus aliquo interuallo differtur & intermittitur, l.1. §. non ſolùm,& §.ſi ad fiſcum, D.Vti legator. *Ceſſaturam*, aut *Valituram Stipulationem*, opponuntur, l. 83.§.ſi cui, D. de verb.oblig.

Ceſſare & *Locum habere*, ſeu, *Locus eſſe*, aduerſantur, l.1.§.1.D.Si quadrup. l.10.§.1.D.quæ in frau.cred.l.3.D.de donatio.l.4.§.ſi alienos, D.de fideic.liber. l.1.§.totiẽs.D.de colla.bono. *Ceſſare* ergo eſt Deficere, ſeu Locũ non habere. Sic *Ceſſare* dicitur *Actio*, l.10. D. de adſig. liber.l.20.§.fraudator, D.quæ in frau.cred.l.40.D.de noxal.l.1.§.1.&.§.itẽ ſciendũ, & l.3.§. aquæ, D.de aqua & aq.plu.l.48.§.hæc actio, D.vi bonor.rap. l.17.§.1. D.de iniur. l. 10. §. filius, D.de fideiuſſorib. l.17.& l.25.D.de act.rer.amot.l.48.§.ancilla, D.de furt.l.1.§.1.D.ſi is qui teſt.l.3.D.ſi famil.furt.feciſſ.l.2.§.ſi in re, D.vi bonor.rapt.l.11.§.quanquam.D.de iniuriis, l.10. §.ſi debitorem, D.quæ in fraud.cred.l.1.§.1.D.ſi quadrup.

Sic *Ceſſat Addictio*, l.4.§.ſi bona, D.de fideicomm.liber. *Adquiſitio*, l.76. §.vlt. D. de vſu & vſufru. *Æſtimatio*, l.73.§.vlt. D.de legat.1. *Arbitrium Iudicis*, l.vlt.D.de eo quod certo loco. *Bonorum Poſſeſſio*, l.12.D.de bon.poſſeſſ. *Cautio*, l.1.§.ſi impubes. D.de legat.1. l. 39. §. ſi pater, D.de Procurator. *Clauſula*, l.30.D.de legat. 1. *Collatio*, l.1.§.totiẽs, & l. vlt. D. de collat.bon.l.9.C.de collation. *Commiſſum*, l.vlt.D.de publican. *Condictio*, l.vlt.D.de cõdict.ſine cau.l.4.§.1.&l.14.D.de reb.cre.§.ſi alieno. *Cõſtitutio*, l.4.& l.24.§.vlt. D.de fideic. libert. *Crimen*, l.22.C.ad L.Iul.de adult. *Delatio*, l.1.C.de delatorib. *Dolus*, l.3. D. ne quis eum. *Edictum*, l.1. §.1.D.de oper.nou.nunciat.l.6.§.1. D.quæ in fraud.cred.l.1.§.proponitur, D.de Carbon.edict. l.25. D.quod met.cauſ.l.2. D.de capite minut.l.3. §. quod ait, D. de incend. l.1.D.quod quiſque iur. *Edicti Pars*, l.4. §. Totiens, D. de dam. infect. *Edicti*

Pœna, l.3.& l.5.D.ne quis eum. *Exceptio*, l.19.D.de nouationib. l.11. §.ſi quis iter, D.de except.rei iud. l.7.§.ſi filius, D.de Senatuſconſ.Macedon.l.36. D. de iureiuran.l. 8 .§. & poſt, D. de fideiuſſorib. *Fauians*, l. 1. §. vtrum, D. ſi quid in fraud. credito. *Ignominia*, l.30. D. de obligatio.& actionib. *Interdictum*, l.20.§.adquiritur, D.de oper. nou. nunc. l.3.§.1.D.de homin.liber. l.1. §.1.D. de migrando, l.1.§.1.D.de riuis, l.9.D.quod met. cau. l.1.D.vt in flumin.publ.l.5.D.de vi & vi arm. *Iudicium*, l. 4. §. vlt. D.de alien.iudic. l.1.D. comm.diuid. l.4. C.de ordin. cognition. *Ius*, l.19.§.vlt.D.de manumiſſionib. *Ius Adcreſcēdi*, l.1.& l.3. D. de vſufr.adcreſ. *Ius Legis*, l.7.C.ad l.falcid. *Legatum*, l.1. D. de dote prælega. *Lex*, l.1.D.de fundo dota.l.1.D.ad l.Iul.ambit. *Lex Falcidia*, l.33. D. ad leg. falcid. l.1. §.ſi is qui, D.ad Sc.Trebell.l.10.C.de teſtament.milit. *Ius legis Falcidiæ*, l. 7.C.ad leg.falcid. *Libertas*, l.4.§.1.D.de manumiſſionib. *Macedonianum*, l.47.§.vlt.D.de ſolutionib. *Mandatum*, l.4.C.ſi cer.pet. *Matrimoniū*, l.1.§.vlt.D.pro dote, l.17.D.de act.rerū amot. *Miſſio*, l.4.§.eleganter, D.de dam.infect. *Nouatio*, l.28. D.de nouationib. *Obligatio*, l. 35. & 37.§. vlt. D.de verb.oblig.l.98.§.vlt.D.de ſolutionib. *Oratio*, l.8.§.ſi integra, D.de tranſact.l.5.§.ſi fundus, & l.6.D.de reb.cor. *Pars orationis*, l.6.D.de reb.corū. *Petitio*, l.9. C. de donationib. int. vir. & vxo. *Pigneratitia*, l.11.§.ſi in ſortem, D.de pignerat.act. *Pœna*, l.1.§.inter, D.de l.Cornel.de falſ. *Præſtatio libertatis*, l.24.§.ſi petitum, D.de fideicom. libertat. *Priuilegium*, l.24.D.de reb. aucto.iud.poſſid.l.2.C.de priuileg.fiſci, l.17.D.de ſtipulat.ſeru. *Quæſtio*, l. vlt.D. ne de ſtatu defunct.l.vlt.C.de ordin.iudic. *Querela*, l.8.§.ſi quis, D.de inoffi.teſtam. *Ratio*, l.2.§.ſi mater, D.de donation.l.4. C.de vſur. *Repetitio*, l.4.& l.8.D.de condict.ob tur.cau.l.vlt.§.vlt. D.de iur.& fact.ign.l.3.D.de donationib. *Reſtitutio*, l.3.§.1.& l.37.D.de minorib.l.23.& l.26. §.per magiſtratus, D.ex qui.cau.maio.l.9.§.vlt. D.de minorib. *Reuocatio*, l.10.§.1.D.quæ in fraud.credit. *Satiſdatio*, l.8.D.de Curatorib. fur. *Scriptura*, l.30. D.de legat. 1. *Senatuſconſultum*, l.2.§.ſed ſi quis, D.ad Sc.Tertyl.l.2.D.de leg.Fab.l.12.D.ad Sc.Turpil.l.26.§.euocari, D.de fideicomm.libert.l.1.§.1.& l.3. D. de Sc. Maced.l.1.§. occiſorum, D. de Sc. Silania. l.1.§.dies.& l.3.§.illud, D.de agnoſc.& alend.liber. *Senatuſconſulti Mens*, l.3.& l.7.§.idem ait, & §.ſi filius D.de Sc.Maced. *Vindicatio*, l.7.§.1.D.de donat.inter vir.& vxo. *Voluntas*, l.7.§. vl. D. de donationib. *Vſucapio*, l.1.§.vlt.D.pro donato, l.1. §.vlt. D.pro dote, l.2.§.ſi ſub, D. pro emptore.

Ceſſant Partes Iudicum, l.5.§.ſi quis.D.de agnoſcend.& alend.l.5.§.1.D.de adminiſt.& pericul.l.15.§.ſi poſt, D.de re iudic. *Partes Prætoris*, l.16.D.de noxalib. *Tormēta*, l. 14. D.de quæſtionib. *Verba*, l.7. D.de iuriſdictio. l. 67.§. vlt. D. de legat.2. *Ceſſante Cauſa*, id eſt deficiente, l.2. C.quomo.& quan & *Ceſſante Cautione*, l.17.D.de heredita. petit. *Demonſtratione*, l. 97.D.de ſolutionib. *Cornelia*, l.12.D.de l. Corn. de falſ. *Dominio*, l.80.D.de furt. *Electione*, l.77.§.Rogo, D.de legat.2. *Interceſſione*, l.1.C.ad Sc.Vellcian. *Iure*, l.3. C. de donationib. inter vir. *Parte*, l.2.C.de vſur.legat. *Prima ſubſtitutione*, l.57.§.vlt. D. ad Sc. Trebell. *Probatione*, l.4.C. de vſucapionib. *Ratione*, l.17.D.de heredit.petit. *Subſtitutione*, l. 41. D. de bon. libert. *Succeſſione*, l.1.C.quando non pet. *Ceſſantibus priuilegiis*, l.6.§.vlt.D.de decur.

Sic & *Ceſſare Pars*, dicitur quæ caduca eſt, quæ deficit, l.41.D.de legat.2. Vnde *Ceſſantium partes*, id eſt, deficientium, l.7.D.ſi cui plus quàm per leg. Falcid. *Ceſſaſſe Pecunia*, in l. 14.§.1.D.de adminiſt.& peric. dicitur quæ otioſa fuit, aut pupillo vacauit, vt loquitur l.12. §. vlt.D.eod. tit.

Vnde *Ceſſatio*, pro mora, l.17.D.de vſur.l.1.D.de operib.publ.

Ceſſatio ab Adminiſtratione, l.37.§.vlt.D.de excuſat. *Nimia ceſſatio in Adminiſtratione*, l.vlt. D. vbi pupil.educ.

Ceſſatio Aliena, l.1.& 2..C.de diuid.tut. *Collationū*, l.2.C.ſi propter public. *Curatorū*, l.53. D.de adminiſt.& peric. *Legati*, l.2.§.Legatio, D.de legationib. *Officij*, l.5.C. qui dare tuto. *Tributorum*, l.1.& l.vlt.C. Si propter publ. *Tutorum*, l.2.C.de vſur.pupil.l.2.C.arbit.tut.

Ceſſationis Periculum ſuſtinere, l.31. D.de excuſationib. *Ratio reddenda*, l.2.C. de hered. tut. *Ceſſationum ſolitæ vices*, l.35.§. vlt.D.de legat.3.

CETERORVM, & *Reliquorum* appellatione etiam omnes continentur, veluti, ſi cui *optio* legata ſit, *Ceteri Sempronio*, illo non optante, omnes ad Sempronium pertinent, l.160. D.de verb.ſignif.l.17.D.de optio.leg.

Inter Ceteros, & *Nominatim* exheredari opponuntur apud Vlpia. Tit.25.Regula. & l. 4.§. 1.C.de liber.prețerit.& Inſtit.de exheredat.liberor. Vetus Gloſſarium, *Inter ceteros*, interpretatur ἀορίστως.

Cetera

Inter ceteros Curator conſtitutus, l.21.D.ad Municipal. *Suffragium ferre*, l. 6. §. 1. D.de decur.
Cetera Venditionis, l.5.§.ſi pupillus,D. de reb. cor. *In Cetera parte*, l.19. D.de liber.& poſt. De *Cetera parte*, l.34.D.de bon.libert. De *Cetero*, l.5.C.de ingen.manum. *In Cetero omni Iure*, l.41.D.de pœnis. De *Cetero pecore*, l.38. §. iumentorum.D.de edilit.edict.

Et Cetera, in l.29.§.1.& §.nunc de lege,& §.videndum,D. de liber.& poſtum.

De cetero, id eſt,in poſterum,l.10. D.de cuſtodia.

Vox CETERVM plerumque abſurdi nota eſt,& ſignificat Alioquin,l.7.in prin. §. quæſitum.& l.9.§.vlt. D.de minorib. l.10.§.vlt.D.de vſurpationib.l.15.§.ſed ſi emptor,D.de re iudic.l. 5.§.maxime,D.de Carbon.edict. l.15.§.poſteaquam,D.de damn.infect. l. 12. §. 1.in fi.D.de pact.dot. l.15.§.1.D.quod vi aut clam, l.17.§.ſi iuſſu, D.de iniur.l.63.§.hæc ita,D.de furt. l.2.§.idem Nerua,D.ne quid in loc.publ. l.5.§.hoc autem, D.de lib.exhib. l.32. §.vlt. D.de recept.qui arbitr. l.49.D.famil.erciſc.l.5.§.meminiſſe,D.de oper.nou. nunc. Sic & apud Tertull.in lib.11.aduerſ.Marcio.illo loco, *Ceterùm non eſſet Anima,nec Spiritus*. Et lib.2. ad Vxor. *Sanctificatur enim infidelis vir à fideli vxore,& infidelis vxor à fideli viro. Ceterùm immũdi eſſent filij veſtri.* Hoc ne leue videatur, Accurſium valde torſit in interpretatione l. 5. D. iudic.ſol.quæ huius vocis vi percepta non obſcurum ſenſum habet. Contra etiam *Alioquin*, pro *Ceterùm*,ponitur in l. 91.D.de legat.3. l.42. D.de adquir. hered.l.1.C.de pact. conuent. quod & Chariſ.Soſipat.notat.

CETEROQVIN,id eſt,Alioquin ,l.35.§.Rerum autem,D.de hered.inſtit.l.29.D.de iure fiſ.

CHALDÆI in l.5.C.de Malefic.& Mathematic.ſecundum B.Hieronymi in cap. 2.Danielis interpretationem, γενεθλιάλογοι accipiendi ſunt,qui futura ex natiuitatibus prædicũt. Agellius lib.14.cap.1. *Aduerſus iſtos,qui ſe Chaldæos,ſeu Genethliacos appellant, ac de motu, deque poſitu ſtellarum dicere poſſe quæ futura ſunt profitentur.* Spartianus in Seuero, *Quaſi de imperio vates Chaldæos conſuluiſſet,reus factus eſt.* D.Ambroſ.in 1.Pſalm.Dauidis, *Chaldæi ſunt qui ſyderum curſus à vanæ ſtudio ſuperſtitionis explorant: & impiæ ſerunt gentilitatis errores.*

Χαμαιδικασταὶ apud Iuſtinian.Nouell. 60. *accipe Pedaneos Iudices, qui nulli Tribunali præſerant: nec pro Tribunali ſedentes,ſed de plano,cognoſcunt ac iudicant.*

Χάμοθεν apud Modeſtũ in l.13.§.χρὴ δὲ, D.de excuſationib. accipe, de plano: opponitur enim ei quod prius dixerat, πρὸ βήματος.

Χαρακτῆρα habere dicitur Anulus qui formam aliquam gemmæ inſculptam habet, l.22.§.ſignũ, D.qui teſt. fac. Auctor Etymologici, χαρακτὴρ, ἡ σφραγὶς Id ipſum ἀποσφράγισμα vocat Plin.lib.10.Epiſt.

CHARTIS legatis quid contineretur,docent l.52.§.quod tamen, & §. Chartis, & l.76. D.de legat.3. *Chartæ* autem à *Membranis* ſeparantur, l.9.§.1.D.de adquiren.rer.dom.§.litteræ, Inſtit. de diuiſ.rer. Ac planè *Chartas* ſupprimente Ptolemęo, Membranas Pergami repertas, Plinius ex Varrone tradit lib.13.cap.11. Ideóque inſcitè faciũt qui Chartis Mẽbranas cedere cõfundũt,& Chartarũ appellatione Mẽbranas cõprehenſas ſcriptis ſuis prodiderunt. Nam longe alia Chartarum, longè alia Membranarum materia fuit. Membranæ enim ex pellibus corióve animalium, Pergami primùm paratæ, hodiéque originis ſuæ nomen tenent. At Chartas, quarum vſu olim maximè humanitas vitæ conſtabat & memoria, ex Papyro (fruticis id in Ægypto genus) confectas fuiſſe, docet Vlpian. in d. l. 52. §. Chartis. Apertius verò hoc ipſum declarat Plin. illo quem modo citaui capite, his verbis: *Præparantur ex eo* (de Papyro loquitur) *Chartæ diuiſæ Acu, in prætenues, ſed quàm latiſſimas Philuras: principatus medio, atque inde, ſciſſuræ ordine.* Sic enim ille Plinii locus miſerè diuulſus & diſcerptus in vnum iungendus eſt. Confecturam porrò Chartarum, ciúſque rationem, idem Plinius eiuſdem libri cap. 12. exponit his verbis, *Texuntur omnes Tabulæ, madentes, Nili aqua: turbidus liquor vim Glutini præbet: cùm primo ſupina Tabula ſcheda adlinitur, lõgitudine Papyri, quæ potuit eſſe ſegminibus vtrinque amputatis, Tranſuerſa poſtea crates peragitur. Premuntur deinde Prælis, & ſiccantur Sole: atque inter ſe Plagulæ iũguntur: à proximarũ ſemper bonitatis diminutione ad deterrimas: nunquã plures, ſcapo, quã vicenæ.* Vopiſcus in Firmo. *Tãtũ habuiſſe de chartis, vt publicè ſæpè diceret, Exercitũ ſe alere poſſe papyro & Glutino.* Chartã etiã Caſſiod.li. 11. Variarũ, Epiſt.38.hoc verborũ ambitu deſcribit, *Iunctura ſine Rimis: Continuitas de Minutiis: Viſcera niuea viretiũ herbarũ: ſcripturabilis facies, quæ nigredinẽ ſuſcipit ad decorẽ: vbi Apicibus eleuatis, fecũdiſſima verborũ planatrix ſeges, fructũ mentibus toties ſuauiſſimum reddit, quoties deſideriũ lectoris inuenerit,* Auctor Etymologici, χάρτης χαρακτικὸς τῶν ἐγγραφομένων. *Chartæ* porrò vel *Puræ*, erãt, d.l.52. §. quod autem: vel *Scriptæ*, d. l. 76. Chartæ autem appellatio & ad *Nouam Chartam* referebatur; & ad *Deleticiam*, l. 1. D. de bonor. poſſeſ. ſec. tab. Varias autem Chartarum, ſeu

ſpecies, ſeu differentias exequitur Plinius, eiuſdem lib. 13, cap. 12. & poſt eum, Iſidorus libr. 6. Origin. cap. 10. Varium quoque Chartarum vſum ex libris noſtris, notare licet. *Chartas* enim *Epiſtulares*, & *Chartas ad Ratiunculam, vel Logarium paratas* memorat l. 3. §. vlt. D. de penu leg. & *Chartas in quibus Rationes conſcriptæ ſunt*, l. vlt. §. 1. D. de liberat. leg. de Chartis Epiſtularibus extat Martia. Diſtichon in Apophoretis. Epigr. 11.

Hinc *Chartarei Codices*, l. 42. D. de legat. 2. & *Chartea Supellex vatū*, apud Auſon.

Chartopratæ, in Rubr. de Collegiat. & Chartoprat. lib. 11. C. id eſt, Chartarum venditores.

Chartulæ confiſcatæ, l. 5. C. de conueniend. fiſ. debit. lib. 10.

Hinc *Chartularij*, qui Chartas tractant. Rubr. de Numerariis, Actuar. & Chartular. lib. 12. C. quorum variæ ſpecies in Impp. Conſtitutionibus recenſentur, prout ea officia erãt quibus adiungebantur, ac deſeruiebant. Quidam enim de Cohortalibus Officiis Largitionales titulos retractabant, l. 3. C. de cano. largit. lib. 10. Quidam Numerariis operam præbebant, l. 10. C. de numera. actuar. lib. 12. & in Notitia quæ Nouellæ 8. ſubiecta eſt. *Chartularij* etiam *Magiſtri Equitum & Peditum*, memorantur in l. 5. de diuerſ. offic. & appar. in C. Th. Iuſtinianus quoque Nouella 8. Chartularios tres, τοὺ ϑείου κουβικλείου τοῖς συμβόλοις ὑπηρετουμένους ponit. Atque huiuſmodi munus, *Chartularum miniſterium* dicitur in l. 8. de filiis milit. app. & veter. in Cod. Th. Zonaras porrò Tomo 3. Annal. poſterioribus tẽporibus, *Chartulariū* appellatū τὸν τῶν βασιλικῶν ἱπποφορβίων ἐπιστατοῦντα, ſcribit *Chartularios* etiam ſua ætate appellatos qui olim *Commentarienſes* dicebantur, auctor Etymologici tradit, in voce Κομενταρήσιοι.

Chartiaticum, in l. 6. D. de bon. damn. & apud Zonar. Tomo 3. quod Officialibus pro Chartis erogabatur. Miniſtris enim Magiſtratuum Chartas præbitas fuiſſe ex Frontino lib. 2. de Aqæductib. intelligimus.

CHASMA vaſtum hiatum ſignificat, qui terra dehiſcente contingit. Cuiuſmodi caſu Agri nonnunquam abſorbentur, l. 47. §. vlt. D. de legat. 1. l. 4. §. 1. D. de cenſib. l. 10. D. de peric. & commo. l. 11. §. ſi locupleti, D. de minorib. Seneca lib. 6. Natural. quæſtio. *Tunc Chaſmata, tunc hiatus vaſti aperiuntur.* Terræ quoque motus σωιζοντας ποιοῦντας εἰς τὰ κοῖλα Χασματίας vocari, auctor eſt Ariſtotel. lib. de Mundo. Nec de Terræ modò, ſed & cœli ipſius hiatus, Chaſmatis nomen obtinet, vt Plinius lib. 2. cap. 26. tradit. Seneca quoque lib. 1. Natural. quæſt. in cœlo Chaſma vocat, cùm aliquod cœli ſpatium deſedit, & flammam dehiſcens velut in abdito oſtentat. Seruius in lib. 9. Æneid. ad hæc verba, *Diſcindere cœlum*, χάσμα *dicit factum, id eſt ſubitam aëris diruptionem & quendam receſſum: per quod vult videri in Chaſma Irim ſe recepiſſe.* Et mox, *Sanè Chaſma eſt, vt Plinius vocat, diruptio, & quidam cœli receſſus.* Quibus verbis illum Plinianum quem attigimus locum deſignat.

CHELYNIÆ in l. vlt. §. ſpecies, D. de publican. quid ſignificet, obſcurum eſt: niſi Cheloniam Gẽmam, intelligamus, quam oculum eſſe Indicę teſtudinis, Plin. li. 37. cap. 10. ſcribit.

CHILIARCHÆ & *Centenarij qui ſibi plebis diſtributionem vſurpare dicuntur*, l. 20. de pagan. & ſacrif. in C. Th. Aliâs *Chiliarchæ*, ait Iſidor. lib. 9. Origin. cap. 3. *ſunt, qui mille præſunt militibus, quos nos Millenarios appellamus.*

CHIROGRAPHVM priuatam ſcripturam, ſeu cautionem, manu cuiuſque ſubſcriptam ſubnotatámque ſignificat: & vt Heſichius interpretatur, συμβόλαιον χειρόγραφον: cuius formula proponitur in l. 41. §. vlt. D. de vſur. l. 47. §. vlt. D. de pactis. Ioann. Chryſoſtom. in Epiſto. ad Philippenſ. Homil. 6. χειρόγραφον ἐστὶ, ὅταν τις ὀφλημάτων ὑπεύθυνος κατέχηται. Hoc & ἰδιόχειρον appellatur in l. 11. C. qui potior. in pigno. Sed & Artemido. lib. 1. de Somniis, cap. 44. χειρόγραφα, ait, χεῖρας dici. Inter *Chirographas* autẽ & *Syngraphas* quid intereſſet, explicat Aſcon. in 3. in Verrin. *Chirographum* pro ſcriptura propria pueri manu facta dixit. & Seneca Epiſt. 14.

Chirographū acceptæ mutuæ pecuniæ, l. 14. C. de ſolutionib. *Ambiguum*, l. 3. C. de litigioſ. *Magnæ pecuniæ*, l. 6. D. de bon. damnat. *Chirographum Titij ante multos annos conſcriptum per quod apparuit fundum alteri obligatum eſſe*, l. 30. §. vlt. D. de except. rei iud. *Chirographum manu ſua perſcribere*, l. 26. §. 1. D. de pignori. Seneca li. 2. de Benefic. cap. 23. *Quidã nolunt Nomina ſecum fieri nec interponi Pararios, nec Signatores aduocari: nec Chirographum dare.* Agellius lib. 14. cap. 2. probari pecuniam datam, conſuetis modis, veluti Chirographi exhibitione ſcribit. *Chirographo proprio adnotare*, l. 30. D. qui teſtament. fac. *Domeſtica cautione & Chirographo obligare ſe ad præſtandum*, l. 3. in prin. D. de iure fiſci. *Si proferatur Chirographum quo ſe cauiſſet reſtituturum*, d. l. 3. §. 1.

In Chirographum redigi quantitas, l. 5. C. de non numer. pecun. *Chirographum inane factum ſolutione*, l. 18. D. ad exhib. *Inductum, id eſt Cancellatum*, l. 22. C. de ſolutionib. *Redditum debitori*, l. 22. C. eod. tit.

Chirographa debitorum, l. 57. D. de adminiſtra. & peric. tut. l. 11. §. 1. D. de ſeruo corrup. l. 18. §. Titius, D. de mort. cau. donat. *Heredibus Teſtamenta penè Chirographa ſunt*, l. 41. D. ad L. Aquil. *Chirographa Tributorum retro ſolutorum*, dixit Sceuola in l. 52. D. de action. empti.

Porrò ſi *Chirographa* legentur vel veneant, non ipſæ Tabulæ, ſiue corpus, ſed debitum & nomen, actionéſque, quarum probario tabulis continetur, legari intelliguntur, l. 44. §. cum qui, D. de legat. 1. l. 59. D. de legat. 3.

Chirographa porrò in Tabulis & in Codicibus fieri ſolebãt. Sic in l. 27. D. de furt. *Si Chirographa Aureorum decem, Tabulæ erant*. Iuuenal. Saty. vlt. *Vana ſupervacui dicens Chirographa ligni*, Vlpian. in l. 5. §. quinimo, D. commoda. *Si tibi Codicem commodauero, & in eo, Chirographum, debitorem tuum, Cauere feceris*. Quintilian. lib. 6. cap. 3. *In Tabulis eſt Chirographus*.

Hinc *Chirographarij creditores*, qui ſolo Chirographo Debitoris nituntur, l. 38. §. vlt. D. de reb. auctor. iudic. l. 4. & l. 6. C. eodem tit. l. 10. C. qui potio. in pigno. Paulus lib. 5. Sentent. Titu. 26. *Chirographarius* autem *Creditor* ad differentiam *Hypothecarij*, de quo in l. 1. §. ſciendum, D. de ſeparationib. Sic & *Chirographarius debitor*, in l. 7. C. de nouationib. Solo Chirographo obligatus: & *Chirographaria Pecunia*, Rubr. etiã ob Chirograph. pecu. C. *Chirographarium Debitum*, l. 1. C. eo. tit. *Chirographaria Inſtrumenta*, l. vlt. C. ſi cert. pet.

CHLAMYDES inter puerilia veſtimenta numerantur, l. 23. §. 1. D. de auro, argen. leg. & ita Aſcanio *Chlamydem ferri*, Virgil. 3. Æneid. fingit. vt in l. 1. de habitu quo vti oport. int. vr. in C. Th. *Chlamys* militaris eſt habitus.

CHOMATA, Aggeres ſunt qui aquam Niloticam continent, l. penul. §. in Ægypto, D. de extraordin. criminib. & apud Ioſeph. lib. 2. Antiquit. Iudaic. cap. 5. *Chomatum Logographi*, l. 6. de patrocin. Vicor. in C. Th.

CHORVS pluribus eiuſdem generis ſeruis conſtabat, vt docet l. 34. D. de ædilit. edict. l. 79. D. de legat. 3. Hoc nomine propriè *Coæuorum cantum & ſaltationem* appellari, Seruius in 1. Georgicor. tradit. Seneca Epiſt. 84. *Non vides quàm multorum vocibus Chorus conſtet? Vnus tamen ex omnibus ſonus redditur, aliqua illic acuta eſt, aliqua grauis, aliqua media: accedunt viris fœminæ, interponuntur Tibiæ: ſingulorum illic latent voces, omnium apparent.*

CHRYSOGONVS *ſeruus*, l. 126. §. Chryſogonus, D. de verb. oblig.

CHRYSOLITHI in l. 21. §. penult. D. de auro argen. *Auro ſimilis Gemma eſt, cum marino colore adfinitatem quandam habens, quam Æthiopia gignit*. Auctores ſunt Plinius lib. vlt. cap. 9. Iſidorus lib. 16. Origin. cap. 14.

CHRISTIANITAS, in l. 112. & l. 123. de decurion. in C. Th. l. vlt. de ſpectacul. l. 7. de Apoſtatis, l. 19. de Iudæis, Cœlicol. & Samarit. in eod. C. Th. & apud D. Ambroſ. ſerm. 10

CIBARIIS *relictis, neque Habitatio, neque Veſtiarium, neque Calciarium debetur: quoniam de cibo tantum Teſtator ſenſit*, l. 21. D. de alimen. vel cibar. Itaque *Cibaria* & *Veſtiaria* ſeparantur, l. 4. in princ. & §. vlt. l. 9. §. vlt. l. 12. l. 13. l. 15. §. vlt. l. 18. §. ab heredibus. & §. vlt. D. de aliment. vel cibar. *Cibaria victus magis, quàm colendi cauſa parantur*, l. 12. D. de inſtr. vel inſtr. vbi frumenti & vini ad Cibaria parati fit mentio.

Cibaria Familiæ, l. 5. D. de heredit. petit. l. 31. §. vlt. D. de donat. inter vir. *Mancipiorum*, l. 58. D. de donat. int. vir. & vxo. *Nautarum*, l. 6. D. qui potior. in pigno.

Cibaria dare ſeruis hereditariis. Vlpia. Tit. 23. Regul. *Cibaria præſtare ſeruis neceſſariis ad miniſterium, vel Libertis*, l. 4. D. de ventre in poſſ. mitt. l. 1. §. ſi pupillis, D. de tutel. & ration.

Cibariorum impendia, l. 45. D. de vſufr. l. 18. §. poſſunt, D. commod. *Extra Cibaria ſumptus facere*, l. 10. D. de rei vindic.

Sed & Animalium Pabula, *Cibaria* appellantur. Ita *Cibaria Iumentorum*, l. 3. §. ſed quod, D. de penu leg. l. 31. §. vlt. D. de donationib. inter vir & vxo. *Pecudum*, l. 29. §. magiſtratus, D. ad l. Aquil.

CICATRICES, l. 1. §. vlt. D. de fugitiu. *Cicatricum aut deformitatum nulla fit æſtimatio*, l. vlt. D. de his qui deiecer. vel effuder.

CICVTA in venenis numeratur, l. 3. D. ad l. Corne. de ſicar. Plin. lib. 25. cap. 13. *Cicuta quoque venenum eſt publica Athenienſium pœna inuiſa*. Vetus Perſij Interpres ad Satyr. 5. *Cicuta, ait, Calorem in nobis frigoris ſui vi extinguit.*

Seruius in 4. Æneid. *Item cicutæ, ſecundum Lucretium, hominibus ſunt veneno, quum pingues reddãt capellas.*

CILICIÆ *Prouinciæ* fit mentio in l.3. D. de Teſtib. & l. 1. §. vlt. D. de Cenſib. *Cilicias vtraſque* dicit Iuſtinian. in l.vlt. C. de temporib. & reparat. Strabo lib. 14. Ciliciam duplicem facit, his verbis: τῆς δὲ Κιλικίας τῆς ἔξω τοῦ ταύρου, ἡ μὲν λέγεται τραχεῖα, ἡ δὲ πεδιάς.

CILICIA in l.17. §. quæ tabulæ, D. de act. empt. & apud Cicer. 3. in Verrem, & Sueton. in Auguſto, cap.75. Aſconius, ita dici ait, *Texta de pilis in caſtrorum vſum atque Nautarum.* Quã interpretationem Virgilius lib.3. Georg. confirmat his verſibus, *Nec minus interea barbas incanaque menta Cyniphij tondent hirci, ſetáſque comantes: Vſum in caſtrorum & miſeris velamina Nautis.* Vbi Seruius, *Vſum in caſtrorũ ideò dixit, quia de Ciliciis & poliuntur loricæ, & tegũtur Tabulata turrium, ne iactis facibus ignis poſſit adhærere.* Additque ex Celſo Varronem retuliſſe, inde *appellata cilicia, quòd vſus eorũ in Cilicia ortus eſſet.* Sidon. Apollinar. libr. 11. Epiſto. 9. *Sic tamen vt ſuperiectis Cilicum velis, patentia interualla virgarum lumine excluſa tenebrarentur.* Idem lib.4. Epiſt. ad Turnum, *Cilicum vela foribus appenſa.* Euſeb. Emiſſen. Homil. de S. Ioanne Baptiſt. *Ille pilis camelorum & cum cilicio veſtitus inceſſit.* Caſſiodo. in Pſalm.34. *Cilicium fit ex hœdis, aſperum ſetigerúmque tegumentum.* Vetus Gloſſarium, *cilicia dicuntur veſtimenta pilis caprarum contexta, ex quibus Arabes ſibi tentoria faciunt.* Procop. libr. 2. de Bello Perſico, ἐξ αἰγείων θριχῶν, τῶν λεγομένων Κιλικίων: quem locum, ſuppreſſo auctoris nomine, citat Suidas in dictione, Ἐγίστα. Sed & quod Exodi cap. 26. ſcriptum eſt, δέῤῥεις τριχίνας, hoc vet. Interpr. *Saga cilicina* vertit. *ciliciis* etiam protegi Pluteo dixit Veget. lib.4. cap.15.

CINCIA lex de donis & muneribus à M. Cincio lata, vt Cicero 2. de Orato. ſcribit, ſuadente Fabio Maximo, quemadmodum Cato teſtatur apud eundem Ciceronem in libro ſui nominis. Ea cauebatur ne quis ob cauſam orandam donum, munúſve acciperet. Vnde & *Lex Muneralis* appellata eſt, auctore Feſto lib.11. Ad eam Paulus librum ſingularem ſcripſerat, vt Index Piſanus teſtatur: ex eóque ſumpta eſt lex 28. D. de legib. Meminit eius Tacit. lib.14. & 15.

CIMILIARCHIVM *ſanctæ Eccleſiæ*, l.vlt. §. Sin autem, C. de bon. auct. poſſid. & *cimiliarchus*, ead. l. §. vlt. Iuſtinian. in l. 20. C. de agricol. & cenſit. lib.11. *Deponantur in Æde ſacra, id eſt in cimeliarchio ciuitatis, ſub qua poſſeſſio ſita eſt.* Idem Iuſtinianus Nouell. 74. ἐν τοῖς τῆς αὐτοῖς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας Ἀρχείοις, τουτέστιν ἐν τῷ ἐναγεῖ Κειμηλιοφυλακίῳ.

CINERES, *eorum qui exurendi damnati ſunt collectos ſepulturæ tradi*, l. 1. D. de cadauerib. punitor. *vbi oſſa & cineres coniunguntur*, vt & apud Cicero. 3. in Verr. *Cur hunc dolorem cineri atq; Oſſibus eius inuſſiſti?* Et rurſus 7. in Verr. *Sed ex tua calamitate cineri atque Oſſibus filij ſui ſolatium vult reportare.* Idem 3. Philipp. *Dediſſe pœnas ſceleratum Trebonium cineri atque Oſſibus clariſſimi viri.* Virgil. Æneid. 5. *Nunc vltro ad cineres ipſius & Oſſa parentis Adſumus.*

CINGERE *Arbores*, deglabrare eſt, l.5. & l.7. §. ſiue autẽ, D. arbor. furt. cæſar. Ita *Siluam cingere*, accipio in l.29. D. locati.

Cingi iuſſus Miles, l.43. D. de teſta. milit. *cinctus eſt in alia Militia*, l.38. §.1. D. eo. tit. *Omnes enim, vt ait Seruius in li.8. Æneі. qui militãt, cincti ſunt*: vt & aliàs in Select. Antiq. adnotaui. Sic *cinctus Tribunus Legionis*, l.25. D. de teſtament. milit. Vnde CINGVLVM Militiæ, l. 18. de palatin. ſacrar. largit. in C. Th. l. vlt. de poſtulan. in eod. C. & apud B. Ambroſ. ſerm.7.

Cinguli, Honor, l.14. de priuileg. cor. in C. Th. *Sacramenta*, l. 2. quid probare deb. in eod. C. *cingulo exuti*, l.1. C. ne rei dominicæ vel templor. *Spoliandus*, l. 3. Cod. de domeſtic. & protector. lib.12. *Poſt depoſitum cingulum*, l. 2. Cod. vbi de ratiociniis. *Dignitatem & cingulum amiſſuro*, l.2. C. vt nemini liceat in coemptione ſpecier. lib.10. *cingulũ* autem (cuius appellatione, in Impp. Conſtitutionib. Inſignia Armatæ, Palatinæque Militię ſignificantur) Græci Ζώνην vocant. Zonaras in Comment. Nicenę Synodi, περὶ στρατευομένων, ait. ὁ Καίσαρ διαλέγεται ἐπὶ ἀποῤῥίψαντων μὲν τὰς ζώνας ἤγουν τὰ τῆς στρατείας ἐπίσημα. Vnde Suidas, ζώνην τὸ ἀξίωμα interpretatur. Et quod apud Baſiliũ Magnum in Oratio. de Martyre Gord. ſcribitur ῥίψας τὴν ζώνην, nihil aliud ſonat quâm quod Tertullian. de præſcript. aduerſus hæretic. ait, *Cingulo abiecto & depoſito.*

Illud ſciendum eſt in dignitatum gradibus definiendis quoſdam fuiſſe, qui præſentes in Comitatu, illuſtris dignitatis Cingulum merebant: quibuſdam verò abſentibus Cingulum illuſtris mittebatur dignitatis: Quidam præſentes, à Principibus, ſine Cingulo, Codicillos tantùm honorariæ dignitatis adipiſcebantur. Quibuſdam abſentibus

ſimiliter

ſimiliter ſine Cingulo mittebantur Illuſtris inſignia dignitatis, l. 2. C. vt dignita. ordo ſeruet. lib. 12. C.

CINNA Iuriſconſultus ex Seruij Sulpitij Auditoribus vnus, l. 2. §. his enim, D. de orig. iur. Citatur in l. 6. D. de ritu nupt. l. 4. D. de condic. & demonſt.

CINNAMOMVM, in l. vlt. §. ſpecies, D. de publican. naſcitur in Indiæ & Æthiopiæ regionibus, frutice breui, duorum tantum cubitorum, colore ſubnigro, vel cinereo, tenuiſſimis virgulis, cortice, in modum cannæ, rotundo & gracili: vt Dioſcorid. lib. 1. & Plin. lib. 12. cap. 19. & Iſidor. lib. 17. cap. 7. ſcribunt.

CIRCA plerumque, aduerbium eſt loci. vt *Circa Lacum pedes decem*, l. 69. D. de contrahen. empt.

Circa latus Principis agere, l. 30. D. de excuſationib. *Circa Principem occupati*, l. 11. §. ex facto, D. de minorib.

Cerca Patrem eſſe, l. 14. §. ſi patris, D. de bon. libert. *Familia quæ* Circa *Patremfamilias eſt*, l. 3. in prin. & §. Circa, D. de penu leg. *Circa ſe & circa ſuos habere familiam*, l. 3. §. ſed quod diximus, D. de penu leg.

Porrò dictio hæc & locis & perſonis, & rebus eleganter aptatur. ſic, *Circa portam & muros diſpoſita familia*, l. 1. D. de offi. Præfect. Vigil. *Circa Cenam trauci Tullæ*, l. 26. D. de inſtr. vel inſtrum. *Circa Adiudicationes, & Condemnationes res expediri non poteſt*, l. 42. §. ſi plures, D. de Procuratorib. *Circa Aduocatos patientem eſſe oportet*, l. 9. §. Circa, D. de offic. Procõſ. *circa arbores fieri, & Circa arborum fructum*, l. 7. §. notauimus, D. quod vi aut clam. *Circa cauſam diſſentire*, l. 36. D. de adquir. rer. dom. *Circa commodatum aliud exiſtimandum*, l. 61. §. Circa, D. de furt. *Circa compromiſſum datus Iudex*, l. 23. D. de appellationib. *Circa Dationẽ*, l. 57. D. de condic. & demonſt. *Circa Donum, munus, perſonas inſerere*, l. vlt. D. de liber. *Circa Edendum patrimonium quantitatem minuiſſe*, l. 1. §. ſolent, D. de offic. Præfect. Vrb. *Circa Emptores*, l. 20. D. de fideicomm. libert. *Circa eum qui ſe ingenuum dicat*, l. 14. D. de probat. *Circa filiumfamilias tractata quæſtio*. l. 36. D. de adminiſtr. & peric. *Circa fugitiuum*, l. 13. §. 1. D. de actionib. emp. *Circa furti actionem*. l. 32. D. ad L. Aquil. *Circa iniuriarum actionem*, l. 5. §. 1. D. ad L. Aquil. *Circa inſcriptionem errare*, l. 35. D. ad L. Iul. de adult. *Circa interpretationẽ doli*, l. 61. §. Circa, D. de furt. *Circa iuriſdictionem partes ſpectandæ*, l. 11. D. de iuriſdictionib. *Circa legem Falcidiam hoc obſeruandum eſt*, l. 36. D. ad L. Falcid. *Circa legem Falcidiam ratio habetur*, l. 87. §. qui filium & §. coheres, D. ad L. Falcid. *Circa legem Falcidiam*, id eſt in ratione legis Falcidiæ, l. 18. D. de reb. dub. *Circa Matrimonium*, l. vlt. D. de ritu nupt. *Circa Nepotes facultas eligendi data*, l. 57. §. vlt. D. ad Sc. Trebel. *Circa omne negotium ſuum ſe probe gerere*, l. 1. §. præterea, D. de offi. Præfect. Vrb. *Circa operam ſeruorum*, l. 40. D. de adquir. rer. Dom. *Circa Patronum*, l. 2. C. de libert. & eor. lib. *Circa peculium*, l. 5. §. 1. D. de liber. leg. *Circa petendum ac defendendum*, l. 155. §. plerunque, D. de diuerſ. reg. *Circa pupillum referri poſſit*, l. 11. D. de adminiſt. & peric. *Circa rem ruſticam occupati*, l. 1. D. de feriis. *Circa ſepulturam ineptæ voluntates*, l. 114. §. 1. D. de legat. 1. *Circa ſtipulationem & ex Teſtamento actionem*, l. 77. D. de ſolutionib. *Circa Vxorem pro in vxore*, l. 51. D. de donat. inter vir. *Circa vxorem hoc videtur probaſſe*, l. 51. D. de donat. inter vir. Sic *nouo Circa Principem exemplo*, Sueton in Claud. cap. 14. *Circa parem quærere*, Quintilian. lib. 7. cap. 2. *& Circa lites*, ibidem.

CIRCITORES, *quibus Veſtiarij vel Lintearij dant veſtem circumferendam, & diſtrahendam*, l. 5. D. de Inſtitor. Veget. etiam lib. 3. cap. 8. *Circitores*, in re Militari appellatos ſcribit, qui vigilias circumibant, & renunciabant ſi qua emerſiſſet culpa.

Circitores, in l. 2. C. de offic. Præfect. Præt. Afr. & l. 3. de agentib. in reb. in Cod. Th. Hi ex ſchola fuere agentium in rebus. Vnde *Circitoria Dignitas*, in l. 2. de filiis militum appar. in C. Th.

CIRCVLATORES *qui Serpentes circumferunt, & proponunt*, l. vlt. D. de extraordin. criminib. Vtuntur hoc verbo Seneca lib. 6. de Benefic. cap. 11. Aſin. Pollio. in Epiſt. ad Cicero. lib. 10. Familiar. & Plin. Epiſt. 7. lib. 4. eos Vet. Gloſſarium vertit, ὀχλαγωγοὺς καὶ ἀγύρτας. Vetus Iuuenalis interpres ad Satyr. 6. *Quod Circulatores* (ait) *hoc conſueuerint adhibere, vt delectis ſibi locis duobus, eos luſtrent, id eſt circumeant, deinde per eos, Sortes, id eſt Taxillos, iactitent: quo exinde, quod ſuæ Geneſeos ſignum ſe accommodauerit, inſpiciatur, nunquid viuet, & quando: Et paucis ex verbis idem conſcriptis, ſortes educant ſuas.*

CIRCVM *ſe habere Seruos cultus ſui cauſa*, l. 60. §. 1. D. de legat. 3.

CIRCVMAMBVLARE, l. 3. de D. adquir. poſſeſſ.

CIRCVMCELLIONES, l.52. de hæretic. in C.Th. *Genus hominum*, vt Auguſtinus lib. de hæreſibus, cap.69. ait, *agreſte fuit & famoſiſſimæ audaciæ, nõ ſolum in alios immania facinora perpetrando, ſed nec ſibi eadem inſania & feritate parcendo. Nam per mortes varias, maximè præcipitiorum, & aquarum, & ignium, ſeipſos necare conſueuerunt: & in ipſum furorem alios ſeducunt vt ſeipſos occidant: quod ſi facere alij contemnunt, mortem illis minantur, dicentes, hoc modo illos Martyres fieri.* Iſidorus lib.8. Origin. cap.4. *Circumcelliones dicti eò quòd agreſtes ſunt, quos Cotopitas vocant ſupradictæ hæreſis habentes doctrinam. Hi amore martyrij ſemetipſos perimũt, vt violenter de hac vita diſcedentes, Martyres nominentur.* Hos Philaſtrius *Circuitores* vocat in hæreſeon catalogo, de quibus talia ſcribit: *In Africa ſunt qui Circuitores dicuntur: Hi Circumeunt terras, & quos inueniũt in via, cogunt eos vt interficiantur ab illis: dicentes ſe deſiderare pati martyrium: & ſub hac cauſa multi latrocinantur interdum. Quidam autem ex iis velut Biothanati moriuntur, ſeſe dantes ad præcipitium, diuerſúmque ſubeunt calamitatis interitum: qui cùm ſine cauſa perire ita properant, honeſtæ mortis ſuſtinent detrimenta: & iudicio Dei futuro ſe potius implicant quàm ſoluunt.*

CIRCVMCIDERE, id eſt præputium excidere & exſecare. Sic *Circumcidere filios ſuos*, l.11. D. ad l. Cornel. de ſicar. *Circumcidi ritu Iudaico*, apud Paul. lib.5. Sentenr. Tit.22. *Circumſectũ* autẽ pro *Circũciſo*, dixit Sueto. in Domitiano, ca.12. Strabo li.17. de Ægyptiis. Καὶ τὸ περιτέμνειν, καὶ τὰ θήλεα ἐκτέμνειν, ὅπερ καὶ τοῖς Ιουδαίοις νόμιμον. Non ſolos enim Iudæos, ſed & Ægyptios, & aliquot alias præterea gẽtes Circũciſione vſas D. Ambroſ. Epiſt.77. tradit his verbis: *Denique Ægyptij qui & Geometriæ & colligẽdis ſyderũ curſibus operã intendũt ſuã, impiũ iudicat Sacerdotẽ, qui nequaquã habeat Circũciſionis inſigne. Nã neq; Magici carminis ſapientiã, nec Geometriã aut Aſtronomiã, iudicant viam ſuam obtinere ſine Circũciſionis ſignaculo. Et ideò vt impetrandi vim operationi adhibeant ſuæ, purgationem quandam vatum ſuorum Circũciſionis arcano celebrandam exiſtimant. Reperimus autem in hiſtoria veterum, non ſolos Ægyptios, ſed etiam Æthiopum & Arabum & Phœnicũ aliquos Circũciſione erga ſuos vſos. Et hanc putant ſe adhuc probandæ viam ſeruare rationi, eo quòd ſui corporis primitiis & ſanguinis initiati, inſidias Dæmonum, quas illi generi noſtro moliuntur, exiguæ partis arbitrentur conſecrationibus deſtruendas.* Idem lib.2. de Abraham Patriarcha, cap.11. *Denique Ægyptij quartodecimo anno Circũcidunt mares, & fœminæ apud eos & eodem anno Circũcidi ferũtur, quod ab eo videlicet anno incipiat flagrare paſſio virilis, & fœminarum menſtrua ſumant exordia.*

Circumcidi Rami, id eſt circumamputari, l.1. §. vlt. D. de arborib. cædend. & *Arbores*, apud Plin. lib.16. cap.40. Sic *Circumcidere corticem* Columell. lib.3.

CIRCVMCOLENTES, id eſt accolæ, l.1. D. de fluminib. public.

CIRCVMDVCI, id eſt cancellari, obliterari, aboleri, ſic *circumduci Acta*, l. 45. D. de re iudic. *Cauſa*, l.6. C. quomodo & quando iud. *Cognitio*, l.22. D. de appellationib. l.27. §. 1. D. de liber. cau. *Edictum*, l. 73. §. 1. D. de iudiciis. Aliás *Circunduci*, Circunueniri ſignificat: & ita, *Circunductam religionem*, dixit Paulus lib.5. Senten. Tit. 5.

CIRCVMFLVIT *Amnis agrum*, l.30. §.1. D. de adquir. rer. dom.

CIRCVMIRE, *Ædes ſacras, & Opera publica*, l.7. §.1. D. de offic. Proconſ. *Vigilias*, l. 12. §. vlt. D. de re milit.

CIRCVMLVVIVM, ait Feſtus, *eſt ius prædiorum. Circumluuiones*, dixit Cicc. lib.1. de Orat.

CIRCVMSCRIBERE, circumuenire & decipere ſignificat. Ita *Circumſcribere Adoleſcentulos*, Cic. Philipp. 14. *Ignorantiam*, l. 11. C. de diſtract. pignor. *Pupillos*, Iuuenal. Sat.10. *Quot Circumſcripſerit Hirrus Pupillos.* Sic & *Circumſcribere Vectigalia*, id eſt fraudare, Quintilia. Declamat. 340. *Circumſcribi*, ſimiliter eſt circumueniri & fraudari. Sic *circumſcribi Lex*, l. 18. §. dolo, D. de dolo. Seneca Controuerſ. 3. lib. 6. *Circumſcriptio ſemper crimen ſub ſpecie Legis inuoluit. Quod apparet in illa, Legitimum eſt: Quod latet, inſidioſum: Semper Circumſcriptio per ius ad iniuriam venit.*

Circumſcriptus Iudex, cuius religio circũuenta eſt, l. 33. D. de re iudic. & Circũſcriptus qui fraude aduerſarij vel ætatis infirmitate captus, deceptúſq; eſt. Ita *Circumſcriptus Actor*, l. 16. D. de dolo. *Minor*, l.39. §. eſt & caſus, D. de Procuratorib. l.7. D. de dolo, l.16. D. de minori. l.7. §. vlt. D. de exceptionib. l.32. D. ad Sc. Velleian, l.9. §. ſi minor, D. de iureiuran. l. 98. D. de ſolutionib. l.19. D. de nouationib. *Pupillus*, l.5. D. de dolo, *Circumſcriptus autem non videtur eſſe Minor qui iure ſit vſu communi*, l. vlt, C. de in integ. reſtitut.

Circumſcriptus Ponderibus minoribus, l.32. D. de actionib. empt. *Circumſcripta Mater*, l. 6. C. ſoluto matr. *Minor 25. annis*, l.2. C. ſi aduer. libert.

Circumſcribendi cauſa, l. 7. §. doli, D. de pact. l.2. D. ſi ventr. nom. l.3. C. de repud. Hinc *Circumſcriptor*, apud Cicero. 2. in Catilin. Iuuenal. Sat. 15. *Pupillum in iura vocantem Circumſcriptorem.* Seneca Controuerſ. 3. lib. 6. *Circumſcriptores dici ſolent qui aliquid abſtulerunt.* Cir-

cumſcriptio, pro deceptione, l. 4. D. ſi menſor falſum, l. 10. C. de bon. auctor. iud. Vnde *Circumſcriptiones adoleſcentiũ*, apud Cice. lib. 3. Offici. & pro Cluẽtio.

CIRCVMSPECTIO, l. 7. §. quæſitum, D. de minorib. *Circumſpectius*, l. 1. §. hoc autem, D. de ventr. in poſſeſſ. mitt.

CIRCVMVENIRE, *eſt decipere, & circumſcribere*, l. 1. D. ſi quis omiſſ. l. 1. §. 1. D. de dolo, l. 16. §. & generaliter, D. de minorib. l. 13. §. ſi quis colludente, D. de act. empt. *Circumuenire Ignorantiam alicuius*, l. 29. §. ſi cum, D. mandati, l. vlt. D. de crim. ſtellionat. *Circumuenire Iudicis religionẽ*, l. 33. D. de re iudic. l. 1. C. ſi tutor vel cur. falſ. allegat. Et *Falſis allegationibus Circumuenta Iudicis religio*, l. 5. C. de præd. & al. reb. minor.

Circumuenire Leges, dicitur qui in earum fraudem aliquid facit, l. 123. §. vlt. D. de legat. 1. *Sententiam legis*, l. 29. D. de legib. Paul. in l. 40. D. de iure fiſ. *non tantum Legem circumuenire volunt, ſed etiam interpretationem legis*. *Matrem*, l. 9. C. de pact.

Circũuenitur Oratio, l. 8. §. ſi cùm lis, D. de tranſact. *Voluntas defuncti*, l. 4. D. ſi quis omiſſa cau. *Voluntas Teſtantium*, l. 91. D. de condic. & demonſtr.

Circumuentus, l. 11. C. de Tranſactionib. *Circumuento minore*, l. 40. D. de fideiuſſorib. *Circũuenti minores*, l. 2. C. ſi tut. vel curat. interuen. *Circumuentus non ſine calliditate*, l. 3. §. ſi quis, D. de homin. lib. *Circumuentus à latronibus*. l. 6. §. vlt. D. de re milit. *Crudelitate*, l. 11. C. de oblig. *Circum in hoc venta eſt mulier*, l. 12. §. mulier, D. de iure dot. *Circumuenta ſoror*, l. 1. C. ſi aduerſ. *Circumuẽtio*, l. 49. D. de diuerſ. reg. l. 18. D. de minorib.

CIRCVS, in l. 3. D. de operib. publ. locum curriculis equorum conſtitutum ſignificat. ἱππόδρομον Græci vertunt: & in his Dionyſ. Halicarnaſſ. lib. 3. De cuius verbi origine parum inter auctores conuenit. Seruius quidem in lib. 8. Æneid. ad hæc verba, *Magnis Circenſibus actis*, *Circenſes*, inquit, *ſine ludorum adiectione*, *dicti*, *vel à circuitu*, *vel quod vbi nunc Metæ ſunt*, *olim gladij ponebantur*, *quos circumibant*. *Hi in honorem* Conſi *Dei conſiliorum celebrantur*. Caſſiodor. Epiſto. 4. lib. 3. Variar. *Circus à circuitu dicitur*: *Circenſes, quaſi Circuenſes: propterea quòd apud antiquitatem rudem, quæ necdum ſpectacula deduxerat in ornatum fabricarum, inter enſes & flumina, locis virentibus, agerentur.* At aliam huiuſce appellationis notationem adfert Tertullian. in lib. de Spectacul. his verbis. *Circus ſoli principaliter cõſecratur, cuius ædes medio ſpatio, & effigies de faſtigio ædis emicat, quod non putauerint ſub tecto conſecrandum quem in aperto habent: Quod ſpectaculum primum à* Circe, *habent: Soli patri ſuo, vt volunt, editum affirmant. Ab ea & Circi appellationem argumentantur.* Prioribus verò conſentiens Iſidorus lib. 15. cap. 2. *Circum*, ait, *Romani dictũ putant, à circuitu equorum: eò quòd ibi circum Metã equi currant.* Ac planè omnem Ambitum & gyrum, *Circum* dici, Non. Marcell. ſcribit. Circi autem Romani deſcriptio extat apud Dionyſium Halicarnaſ. lib. 3. Hinc *Circenſes Equi*, l. 1. D. de munerib. & honorib. *Ludi*, l. 122. D. de legat. 1. l. 8. §. vt quoque, C. de repud. qui abſolutè *Circenſes* dicũtur in l. 12. §. equitij, D. de vſu & habita. *Hos ſollemnes Circi ludos*, Ouid. lib. 5. Faſtor. vocat. Sic & *Circenſe certamen*. l. 3. C. de Spectacul. lib. 11. & l. 7. de Scænic. in Co. Theod. Curricula autem ludorum Circenſium ſollemnia ſeptem fuiſſe tradit Agell. lib. 3. cap. 10.

CIRTENSIVM *Reſpublica*, l. 9. §. ſi quis ius ignorans, D. de iur. & fact. ignor. *Cirtenſes* autem, à Cirta oppido Numidiæ, quod Strabo lib. 12. qui Κίρτας vocat. Ptolemæus verò Κίρτας ἰουλίας appellat. Pomponius Mela cap. 6. libri 1. *Vrbium quæ habet* (Numidiã deſcribit) *maximæ ſunt, Cirta, procul mari, Sittianorum: quondam Regia domus Iubæ & Siphacis, cùm foret opulentiſſima.* Eam etiam poſterioribus temporibus Conſtantinam dictam, Aurel. Victor ſcribit.

CISIARIVS, id eſt, Carrucarius, vel Plauſtrarius, l. 13. D. loca. à Ciſio vehiculi genere.

CISTA, in l. 1. §. ſi Ciſta, D. depoſiti: ex qua apparet veſtes eiuſmodi arcula includi conſueuiſſe. Et vt certè Pollux li. 7. ca. 19. εἰς ἃ κατετίθεντο τὰς ἐσθῆτας, à Græcis κίςας dictas tradit. Heſichius Κίςη, ἀγγεῖον πλεκτὸν εἰς ὃ βρῶμα ἐνετίθετο, καὶ ἱμάτια.

CISTERNÆ ſunt, quæ imbribus concipiuntur, nec viuam aquam habent, l. 1. §. hoc interdictũ, D. de fonte, l. 14. in fi. D. de alimen. vel cib. Tacit. li. 21. *Piſcinæ Ciſternæque ſeruandis imbribus*. De harum ſtructura videndus Pallad. lib. 1. Tit. 16. & 17. Philoſtrat. lib. 2. de vitis Sophiſtar. in Herode, vocat ὀμβρίων ὑδάτων θήκας. Vet. Gloſſar. *Ciſterna*, Δεξαμενή. Ioſeph. lib. 5. cap. 13. Δεξαμενάς τε πρὸς τὰς ὑδάτων ὑποδοχάς. Idem lib. 7. cap. 21. πολλὰς δὲ καὶ δεξαμενὰς εἰς ὑποδοχὴν ὑδάτος, καὶ χορηγίαν ἄφθονον ἐν τοῖς ἐπιτηδειοτάτοις τῶν τόπων κατεσκεύασεν, id eſt, vt Rufin. vertit, Multas vero Ciſternas recipiendis aquis, abundéque ſuppeditandis locos maximè idoneos fecerat. Δεξαμενὰς planè Heſichius ὑδάτων δοχεῖα interpretatur. CI-

ſternam autem vnde dictam Feſt. Pomp. tradit, quòd *Cis ineſt infra terram.* B. Hierony. in vita Pauli Eremitæ, Ciſternam. Cubam Syro ſermone dici tradit. Porrò *Ciſterna vt Aquæ ita & Vini dicitur*, l. 21. §. ſed ſi de naui, D. de furt. pro loco effoſſo ad vini cuſtodiam.

Citare, vt quidam bene admonuêre, eſt per, Præconē, ſeu voce Præconis, vocare, l. 7. D. de in integr. reſtit. l. 73. D. de iudic. l. 10. D. de publ. iud. l. 20. D. de teſtib. Cicero pro Flacco, *Citat Præco, voce maxima, legatos Æmonenſes.* Liuius lib. 1. *Patres in curiam per Præconem ad Tarquinium citari iuſſit.* Idem lib. 3. *Citari iubet in Curiam patres.* Et mox, *Poſt audita in foro vox præconis eſt.* Valer. Maxim. lib. 2. cap. 4. *Præco lecto nomine Salinatoris, Citandum id ſibi eſſet nec ne, hæſitauit.* Quintilian. lib. 6. cap. 5. *In publicis certè iudiciis, vox illa Præconis præter patronos, ipſum, qui egerit, citat.* Sueton. in Tiber. cap. 11. *Citatum pro Tribunali voce præconis conuiciatorem rapi iuſſit.* Q. Curt. lib. 10. *Cùm Præco, exceptis qui nominatim citarentur, adire prohiberet.* vnde apud Martia. Epigr. li. 4. *eſt Præconiū facere, Nec pauidos triſti voce Citare Reos.* B. Auguſtin. in lib. de Grāmatic. *A Clamo, fit Clamito, à Cio, Cito, quod ſignificat frequenter Vocito. Vnde dicimus aliquos voce Præconis Citatos, id eſt, frequenter vocatos.* Hoc & comprobat Plutarchus, qui quod Latini *Citare*, hoc ἀνακαλεῖσθαι σάλπιγγι dixit in Gracchi vita. Sed tamē & *Edicto citatus* quis dicitur, l. 15. §. diuus, D. de iure fiſci. l. 1. §. ſcientes, C. de adſert. toll. Iuſtinia. Nouella de litigioſ. Κελεύομεν γὰρ τοὺς ὀρδιναρίους δικαστὰς ἤγουν τοὺς ἐμβαθμίους μὴ μόνον ταῖς τῶν κηρύκων φωναῖς, ἀλλ᾽ ἔτι μὴν καὶ ἐδίκτων προτιθεμένων, ὧν δήποτε τῶν δικαζομένων μέρος ἀπολιμπανομένων, καλεῖν εἰς τὸ δικαστήριον. Sed & *Citare Libello* legimus apud Plaut. in Curculio. Act. 1. Scen. 3. *Citare in teſtimonium*, l. 30. D. de teſtib. *citare teſtes*, Cicer. pro Quintio, & 3. in Verr. Reus etiam *lege Citari* dicitur apud eundem Cicero. pro Cluentio. *Ter Citatus Reus*, l. 10. D. de publi. iud. l. 8. C. quomodo & quand. iud.

Citatior *Aqua*, l. 1. §. 1. D. de aqu. & aq. plu. id eſt rapidior.

Citeriore *die*, l. 4. D. de pecun. conſtit. l. 15. D. de pactis dotalib. l. vlt. §. cum mihi, de verb. oblig. Citharoedica *veſtis*, l. 127. D. de verb. ſigni. vt *Citharœdicus habitus*, apud Sueton. in Nero. cap. 25.

Citra, pro abſque, vel ſine. Sic *Citra Abolitionem*, l. 1. §. ſi quis, D. ad Sc. Turpil. *Citra Appellationem*, l. 16. D. de appellationib. l. 1. D. de feriis. *Citra Auctoritatem*, l. 4. D. de adminiſtrat. rer. ad ciuit. *Citra Auxilium reſtitutionis*, l. 16. D. de minorib.

Citra Bellum, l. 19. D. de captiuis.

Citra Cauſæ cognitionem, l. 8. §. ſi Prætor, D. de tranſactionib. *Citra Conſcientiam*, l. 46. D. de adquir. vel omitt. *Citra Conſilium*, l. 67. D. ad Sc. Trebell. *Citra Corporis donationem*, l. 19. D. de donationib.

Citra Decretum, l. 14. C. de præd. minor. *Citra diſceptationem*, l. 17. C. de euictionib. *Citra diſtinctionem*, l. 18. D. de his quæ vt indign.

Citra Falcidiæ rationem, l. 41. §. cùm filiæ, D. de vulg. & pupil. *Citra Falſi accuſationem*, l. 18. C. de tranſactionib.

Citra Inquiſitionem, l. 5. D. de confir. tuto. *Citra Interuentum*, l. 68. D. de ſolutionib.

Citra Mandatum, l. 19. & l. 21. C. de Procuratorib. l. 20. C. de nego. geſt. *Citra metum Senatuſconſulti*, l. 45. D. de donat. int. vir.

Citra Pactum. l. 11. C. de actionib. emp. *Citra Pœnam*, l. 34. D. de iure fiſ. *Citra Præſcriptionem*, l. 13. D. de fideiuſſorib. *Citra Prætorem*, l. 8. §. vlt. D. de tranſactio. l. 28. D. qui & à quib. *Citra Prætoris auctoritatem*, l. 7. §. vlt. l. 8. §. eam tranſactionem, & §. ſi eidem, & §. ſi in annos, D. de tranſactionib. *Citra prouocationem*, l. 1. §. 1. D. quæ ſentent. ſine appell.

Citra Querelam, l. 15. D. de inoffi. teſt. *Citra Teſtationem*, l. 5. §. vlt. D. de adminiſtr. & peric. *Citra Veniam*, l. 6. §. qui Iudicis, D. de decurionib.

Citra Verbera, l. 8. C. quib. ex cauſ. infa. *Citra voluntatem*, l. 22. §. 1. D. ſoluto matr. l. 2. C. de vſucap. pro dot. l. 1. C. ſi aliena res.

Citra Beneficium, l. 24. C. de rei vindic. *Citra Bonorum poſſeſſionem*, l. 3. C. ad Sc. Orfi. *Citra fraudem geſtum*, l. 1. C. de iure fiſci. *Citra Conuentionem*, l. 1. §. 1. D. de pignorib. *Citra Delegationem*, l. vlt. D. de in diem addict. *Citra indignationem*, l. 2. §. hoc amplius, D. de his qui not. infa.

Citra Ordinem, l. 14. C. de pactis. *Citra Temporis finem*, l. 15. D. de re milit. *Citra Periculum*, l. vlt. D. de publ. iudic. *Citra ſocietatem*, l. 31. D. pro ſoc. Citra Voluntatem, l. 6. D. de adquir. vel omitt. l. 7. C. de reb. cred. l. 7. C. comm. vtr. iud.

Citreæ *menſæ*, l. 21. §. quamuis. D. de actio. empt. & apud Cicero. 6. Actio in Verrem, & pro Fonteio, & Plinium lib. 13. cap. 15. Petron. Arbiter, *Ecce Afris eruta terris*

Citrea

Citrea Menſa. Vide & Martial. Apophoret. Epigr. 89.

CIVES *Romani*, l. 32. D. de iure fiſ. Inſtit. de nuptiis, & apud Paul. lib. 2. Senten. Tit. 24. Eorum differentias & genera vide in l. 4. D. de his qui ſui vel alie. iur. Ciues Ro. vti fierent qui manumittebantur, vide Inſtit. de libertinis. & apud Vlpia. Tit. 2. Regular.

In orbe Romano qui ſunt, Ciues Romani effecti ſunt ex Conſtitutione Imperatoris Antonini, l. 17. D. de ſtatu hom.

Ius poteſtatis quod in liberos habemus proprium eſt Ciuium Romanorum, Inſtitut. de patr. poteſt. *Ciues Ro. aliâ quam per portas egredi non licet*, l. vlt. D. de diuiſio. rer. *Mancipatio locum habet inter Ciues Ro.* Vlpian. Tit. 20. Regular.

In Caput Ciuis Ro. iniuſſu populi animaduerti non poterat, l. 2. §. exactis, D. de orig. iur. *De capite Ciuis Ro. iniuſſu populi non erat lege permiſſum Conſulibus ius dicere*, d. l. 2. §. deinde cum. *Ciuem Romanorum parit*, l. 18. D. de ſtatu homi.

Ciues Origo, Manumiſsio, Allectio, vel Adoptio facit, l. 7. C. de Incolis, lib. 10. *Suæ cuiuſque Ciuitatis Ciues*, l. 1. D. ad Municipal.

CIVILE *Ius*, eſt *ius propriũ cuiuſque Ciuitatis*, l. 6. & l. 9. D. de iuſt. & iur. l. vlt. D. de ſuperficieb. & vt Paul. ait, *quod omnibus, aut pluribus in quaque ciuitate vtile eſt*, l. penult. D. de iuſt. & iur. vel, vt Cicer. in Topic. *Æquitas conſtituta iis qui eiuſdem Ciuitatis ſunt ad res ſuas obtinendas.* Paulò plenius ad definit. Vlp. in l. 6. D. de iuſtit. & iur. Secundum quæ ius id quod Romana ciuitas ex Legibus, Senatuſconſultis, Plebiſcitis, Principum Conſtitutionibus, Prætorũ Ædiliúmque Edictis, ac Prudentium reſponſis, vſa eſt, *Ciuile* appellatur, l. 7. & l. 9. D. de iuſt. & iur. §. ius autem, Inſtit. de iur. natur. *quaſi proprium Romanæ Ciuitatis*, l. 1. D. de adquirẽ. rer. domin. Cic. lib. 1. de legib. *Ne noſtri Populi, quæ vocãtur Iura Ciuilia.* Hoc tamen commune *Iuris Ciuilis* nomen ſuum fecit ac proprium ea pars Iuris quæ *ſine ſcripto in ſola Prudentiũ interpretatione conſiſtit*, l. 2. §. nouiſſimè, & §. deinde cùm eſſet, D. de origin. iur. l. 74. D. de heredib. inſtit. Librum etiam Sexti Papirij quo leges ſine ordine latas in vnum compoſuit, appellatum *Ius Ciuile Papirianum*: Librum æquè Gnæi Flauij qui Actiones continebat, *Ius Ciuile Flauianum*, tradit Pompon. in d. l. 2. in prin. & §. poſtea cum, l. 144. D. de verb. ſignifi. & apud Macrob. lib. 3.

Ciuilis Sapientia, pro Iuris Ciuilis ſciẽtia, l. 1. §. 1. D. de extraord. cognit. ſic Cicero de claris Oratorib. *Ciuiles Artes & Forenſes*, Eloquentiam & Iuris Ciuilis ſcientiam appellat. *Sic Ciuilia iura noſſe*, Iuuenal. Saty. 2. *Iure Ciuili res facti infirmari non poteſt*, l. 1. §. ſi vir, D. de adquir. poſſeſ. *Iure Ciuili Seruus non poſſidet*, l. 38. §. hæc quoque, D. de verb. oblig. *Quod attinet ad Ius Ciuile, Serui pro nullis habentur*, l. 32. D. de diuerſ. regul. *Iure Ciuili receptum eſt, quotiens per eum cuius intereſt condicionem impleri, fit quo minus impleatur, vt perinde habeatur ac ſi impleta condicio fuiſſet*, l. 24. D. de condic. & demonſt. *Iure Ciuili creditoribus hereditariis Neceſſarij heredes tenentur*, l. 57. D. de adquir. vel omit. *Iure Ciuili deſtitutũ teſtamentũ*, l. 38. §. vlt. D. de vulg. & pupill. *Iure Ciuili ad ſucceſsionẽ admitti non poſſunt Cognati*, l. 1. & l. 2. D. vnde agnati. *Iure Ciuili conſtitutum, &c.* Inſti. de vſucap. *Ciuilis conſtitutio eſt pœnalibus actionibus heredes non teneri, ne ceteros quidem ſucceſſores*, l. 1. D. de priuat. delict. *Contra Iuris Ciuilis regulas Pacta conuenta rata non habentur*, l. 2. D. de pact. *Exheredati Iure Ciuili teſtamenta parentium non turbant*, l. 8. D. de bon. poſſ. cont. tab. *Iure Ciuili capere*, Vlpian. Tit. 18. Regular.

Interdum *Iuris Ciuilis* appellatione lex XII. Tabul. demonſtratur, vt in l. 1. D. de tutel. l. vlt. D. de bon. eor. qui ſibi ante ſent. coniuncta l. 220. D. de verb. ſignifi. l. 6. §. 1. D. de bon. poſſeſſionib. l. 1. D. de bono. poſſeſ. contra tabul. l. 1. & l. 2. D. Vnde cognati, l. 10. C. de iur. deliber. & inſtit. de vſucapionib.

Plerumque verò *Ius Ciuile, Prætorio* opponitur l. 17. D. de caſtren. pecul. l. 1. §. vlt. l. 3. §. 1. D. de conſtitu. pecu. l. 23. D. qui teſtam. fac. l. 14. D. de teſtib. l. 7. D. de L. Cornel. de falſis, l. 5. Cod. de pact. Ideóque *Ciuiles Actiones* appellantur, pro Legitimæ, ſeu quæ ex legitimis & Ciuilibus cauſis deſcendunt, vt loquitur Iuſtinianus in §. ſed iſtæ quidem, Inſtit de actionib. ad differentiam earum quas Prætor ex ſua Iuriſdictione comparatas habet, §. aliç, Inſtit. eod. tit. Ita *Ciuiles Actiones Honorariis* opponuntur, l. 25. §. vlt. D. de obligat. & actio. l. 3. §. 1. D. naut. caup. Eóque ſenſu *Ciuilis Actio* accipienda in l. 1. §. vlt. D. de ſuperficieb. l. 7. §. 1. D. ad Sc. Trebell. l. 3. §. vlt. D. ſi menſ. falſ. mod. l. 14. §. is qui, D. de furt. id eſt, *Iuris Ciuilis Actio*, vt ait l. 14. D. de precar.

Similique modo *Ciuiles Obligationes, à Prætoriis & Honorariis* ſeparãtur. *Ciuiles autem dicũtur quæ aut Legibus conſtitutæ, aut certè Iure Ciuili comprobatæ ſunt. Prætoriæ verò, ſeu Honorariæ,*

quas Prætor ex ſua iuriſdictione conſtituit, §.1.Inſtit.de obligationib. & ita, *ciuilis obligatio* ,in l. 7. D.de pact,

Ciuilis incerti Actio, id eſt Præſcriptis verbis, l.7. D.de pact. l.15. D.de præſcript.verb.

Ciuile negotium geſtum, id eſt ex quo ciuilis obligatio naſcitur, l.1.D.de æſtimator.

Aliàs *Ciuilis Actio,Criminali opponitur*, Rubr.quando Actio ciuil,crimin.præiudic. C. Vt *Negotium* Ciuile,*Criminali*, l.2.D.de appellationib.recipien. Et ita *Ciuilis diſceptatio*,in l.1.C. ſi quis aliq.teſt. & *Petitio*,l. 17.C. de his qui accuſ.non poſſ. *Ciuile Iudicium*,l.vlt . C. de noxalib. act. χρηματικὰς ἀπαιτήσεις & ἐγκληματικὰς vocat.Hermenopul. lib.1. Tit . 2 .

Interdum Ciuile *Naturali* opponitur , vt in l.83.§. ſacram, D.de verb . oblig. *Neque Ciuile neque Naturale eſt* . Ita Ciuilis Cognatio , *Naturali* aduerſatur, l.4.§.cognationis,D. de gradib.& adfin.Quo ſenſu *Matrem* Ciuilem dixit Paulus lib.4.Sententiar.Tit.10. *Ciuilis ratio* & *Naturalis* ſeparantur, Inſtitut.de nupt, l . 8. D. de capite minut.

Ciuilis Poſſeſsio, iuſta & legitima quã quis animo rei vt ſuæ poſſidẽdæ abſque vitio nactus eſt, quæ in iure conſiſtit ,& ad vſucapionem proficit,l . 2 . § . 1 . D. pro herede, l. 24. D.de adquirend. poſſeſ. l.3. §. vlt. D. ad exhibend. l.1.§. deiicitur , D. de vi & vi arm.

Ciuilis appellatio Bonorum, l.49.D.de verb . ſignifi. *Ciuiles Honores* , l.11. C . de liber . cauſ. *Ciuiles* autem *Quæſtiones* apud Rhetores quænam dicantur, exponit Chir. Fortunat. lib.3. Rhetoricor.

Ciuile, pro æquo, iuſto,legitimo,ordinario,l.78.§.ſed & ſi non ſit,D.de iure dot. *Ciuile non eſt caſum,aduerſámque fortunam ſpectari hominis liberi*, l.83.§.ſacram,D.de verb.oblig *Ciuile eſt quod aduerſarius tuus à te exegit,vt rei quam apud te fatearis fuiſſe, exhibeas venditorem*, l . 5 . de furt. Huic aduerſatur Inciuile,cuius exempla lib.9.proferentur.

Ciuile Negotium gerere, Vlpianus Tit.12.Regular. *Ciuile Munus*,l.1.C.ad L.Iul.de vi pub. quod & *ciuicum* appellatur, l.4.C.de fabricenſib.lib.11.& l.6.eod.tit. in Cod. Theodo. ſicut *Ciuilia iura*, Horatius , *ciuica* vocat Epiſto . 3 . lib.1. & Ouidius lib . 1 . Faſtorum , *Ciuiles Artes & forenſes, Ciuica Arma. Ciuilia munera*,l. 2 . §. 1. D . de vacat . & excuſ. l. 1.C.de munerib. patrimon.l. 3. C . ne vxor pro mar. l. 2. C. ne fil . pro patr.l. 8. C. de his quæ vi, l. 1. C.quod cum eo. l. 8. & l. 13. C.de excuſ. tut. l. 8. & l.13. C.de excuſ. tut.l.7. C. de appellationib.l.17.C.de poſtliminio reuerſ. l.17.in prin.& §.ſolet.D.ad Municipal.l. 2. §. vlt & l.6.§.pater, D.de decurionib. l.1.& l.3.§.quamuis,D.de munerib.& honorib.l.18. D.de verb.ſignifi. Eadem & *ciuilia onera* dicuntur, l.6.D.de curat.fur.

Ciuilia officia,l.2.D. de diuerſ.regul.l.13.D.de vacat. & excuſat. l. 12. §. Moribus, D. de iudiciis,l.13.D.de vacat.& excuſ.l.15.§.qui poſt,D.ad Sc.Turpill. Iuuenal.Sat.7. *Dic igitur quid cauſidicis ciuilia præſtent Officia*.Quintil.Decla. 268. *Illi nihil ciuilibus officiis periculoſius credunt*. Idem Declamat. 283 . *Sed non neceſſe habeo , Iudices , commendare vobis officia ciuilia,in quibus iam diu ſatisfeci*. M.Fab. lib.2.Inſtit.Orat.de locis contra teſtes agens. *Vt quidam* inquit, *nec ignobiles in Officiis ciuilibus ſcriptos eos in promptu habuerint*. Plinius Epiſt. 24. li.4. *Illum ciuilibus Officiis Principis amicitia exemit*. Ea quænam ſint explicat Vlpia. in l. 2. D . de diuerſ.r eg.iur. *Fœminæ* (inquiens) *ab omnibus Officiis,ciuilibus , vel publicis ,remotæ ſunt: Et ideò nec Iudi ces eſſe poſſunt , nec Magiſtratum gerere : nec Poſtulare : nec pro alio Interuenire : nec Procuratores exiſtere*.

Ciuilia Bella, quæ Ciues cum Ciuibus gerunt,l.9.§.1.D.de legat.3.l.vn.C.de caduc.tollen. *ciuiles diſſenſiones* vocat Vlpia. in l.21.§.vlt.D.de capt. & poſtlim. Bella autem Ciuilia octies geſta, Seruius ad hæc lib . 6 . Æneid . verba, *Aſſueſcite bella* , refert : Nimirum , *Ter à Cæſare contra Pompeium in Theſſalia: Item contra eius filium Magnum in Hiſpania : itẽ contra Iubam & Catonem in Africa : mortuo Cæſare ab Auguſto, contra Caßium & Brutum in Philippis, ciuitate Theſſaliæ : contra L. Antonium, Peruſæ : contra M. Antonium & Cleopatram in Epiro : & Sext. Pompeium in Sicilia*. Cæterùm in l. 1.D.de cenſib. *Bellum ciuile*, accipe quod contra Seuerum Peſcenninus Niger in Oriente mouit. *Ciuilia Verba* , quæ & legitima,& directa, & imperatiua appellantur,l.7.D.de vulg.& pup.Vlpia.in Inſtit.Tit.de fideicommiſſ. *Fideicommiſſum eſt,quod non ciuilibus verbis,ſed precatiuè relinquitur*,id eſt,non directo, & imperatiuis, ſed precariis & inflexis verbis. *Ciuiliter* interdũ eſt Ciuili iure : vt cũ dicimus quem *Ciuiliter obligari*, l.1.§.hæc actio.1. D. ſi menſ.falſ. mod. l.1.§.ſi quis ita, D . de verb.obligat.l.14.D.de obligat.& action.l.vlt. D.rem pupill.ſal.fo. l.7. D.de caſtren. pec. l.1. D.de contrar.tut.l.8. §. vlt. D.de acceptilationib. *Ciuiliter poßidere*,l.3.§.vl. & l.7.D.ad exhib . l.24. D.de adqui.poſſ. id eſt, *Ciuili iure*, vt loquitur l.38.§.hæc quoque, D.de verb. obligat. *Ciuiliter* & *Naturaliter* opponuntur.Ita *Ciuiliter reſolui obligatio*, veluti Acceptilatione

tione & cõfuſione. *Naturaliter* verò, Solutione,aut interitu rei promiſſæ, l. 107. D.de ſolut. nib.Similitérque in l.53.D.de adquir.rer.do.*Ciuiliter adquiri* dicuntur quæ Iuris miniſterio, verbis,ſine aliquo corporali facto,adquiruntur, veluti *Stipulatio* : *Naturaliter* verò,ſeu corporaliter, veluti, *Poſſeſsio*. *Ciuiliter & quaſi more ciuitatis* , l. 42.; de verb. ſignificat.vbi *Ciuiliter*,*Turpia*,& *Natura*, opponuntur.

Ciuiliter, id eſt, legitimè, & ſecundum Iuris Ciuilis regulas, vel Ciuili modo. Sic, *Ciuiliter nupta*, l.28. §.ſi quis. D.de liber.& poſt. *Liberum hominem Ciuiliter in poteſtate non habebemus*, l.23. §.vlt.D.de acquir.poſſ. *Ciuiliter Annum,non ad momenta Temporum,ſed ad Dies,numeramus*, l.134.D.de verb.ſignifi.

Ciuiliter & Iure Prætorio,opponuntur,l.17. D.de Caſtren.pecul. Aliàs *Ciuiliter* ſignificat Ciuili iudicio & ad pecuniariam perſecutionẽ refertur. Proinde *Ciuiliter Agere*, & *Criminaliter*,opponuntur,l.vlt.D. de furt. Rubr.Victum Ciuiliter & Crim.agere poſſe,in Co. Th. Sic *Ciuiliter exerceri Incendia*, l.28.§.incendiarij. D.de pœnis. *Moueri actio* , l.37. D.de iniur. *Diſceptatio*,l.3.C.de ordine iudicior.

Ciuiliter modo, l. 9.de ſeruitutib.id eſt,cum aliquo temperamento.

CIVITAS, Cicero lib.1.de Repub.*Eiuſmodi coniunctionem Tectorum,Oppidum,vel Vrbem, appellamus Delubris diſtinctam,ſpatiíſque communibus. Omnis ergo Populus, qui eſt talis cœtus multitudinis, qualẽ expoſui, Ciuitas eſt: Omniſque Ciuitas , eſt Conſtitutio Populi* . Seruius ad illud 2. Æneid. *Inuadunt Vrbem*: *Vrbs*,ait, *Muros ſignificat. Ciuitas verò,eius habitatores* . Non.Marcell. *Inter Vrbem*,& *Ciuitatem hoc intereſt: Vrbs, eſt Ædificia. Ciuitas,Incolæ.*

Ciuitas mutui datione obligari poteſt, l.27.D.de reb.cred. *Ciuitati relicti vici*, l.77.§. vlt. D.de legat.2. *Ciuitatibus legari poteſt,etiam quod ad honorem ornatúmque Ciuitatis pertinet*, l. 122. D. de legat. 1. *Quod ad certam ſpeciem Ciuitatis relinquitur*, l. 1.D. de adminiſtr.rer. *Ciuitates priuatorum loco habentur*, l.16. D.de verb.ſignifi. *Ciuitatium ſerui*, & *ſi qua ſunt Ciuitatum velut bona*, l.17.D.de verb.ſignifi. *Ad Ciuitates pertinentes res*, Rubr. de admini.rer. ad ciuit. pertin.D. *Si Ciuitates per eos qui res earum adminiſtrant, non defendantur*, l.8. D. quod cuiuſcunque vniuerſit. *Ciuitatis ad quam Decuriones pertinent ſedes*, l.1. D.de decurionib. *Cuiuſque Ciuitatis ciues,& in Ciuitate recepti*, l.1.D.ad Municipal.

Ciuitas Antiochenſium, l.37. D.de reb. auct. iud.

Ciuitas Berytiorum, l.1. C. qui ætate vel prof. *Emiſenorum* , l. vlt. D. de cenſib. *Rhodiorum*,l.6.C. de offic.rector. prouin.*Sebaſtenorum*,l.21. §.Lucius, D. de annu.leg. *Tyriorum*, l. vlt.D.de cenſib.

CLABVLARIS *Curſus*,l.2. & l. 5.de Curioſis, in Cod. The. Vehicularis curſus, genus quoddã fuit, ad cuius procurationẽ eligi viros idoneos, qui & Euectiones cõmeantiũ exactiſſima cura inſpicerẽt , & Animalibus alimenta quæ fiſcus ſuggerebat, miniſtrarent. Pręcipiunt Impp. in l.23. de curſu publ.in cod. C.Th. Impp. Conſtantius & Iulianus in d. l. 2. de Curioſis, in C.Th. cauentes,*Ne quis amplius poſtulet quàm conceſsit Euectio*, addunt, *Vt habens vnius copiam Redæ , flagitet Mulas duas: aut Redam vſurpet, cui Biro tum, vel Veredum poſtulare, vel Clabulare,permiſſum eſt*. Proinde in l. penult. C.de curſu publ.lib.12. vbi vulgo *Curſum Ambularem* legitur, reponendum eſſe *Curſum Clabularem*, auctoritate manuſcriptorũ Codicum pridem monui, de cuius lectionis veritate ac fide, tum dubitanti mihi in mentem venit hoc idem vocabulum Ammianum Marcellinum vſurpaſſe. Verba eius lib. 20. ſunt hæc: *Iulianus contemplans rationabiles querelas,cum familiis eos ad Orientem proficiſci permiſit, Clabularis curſus poteſtate permiſſa.*

CLABVLAS, vel *Taleas*, olim dictas , quæ de tenero ramo ex vtraque parte æquabiliter præcidebantur , Varro lib. 1. de re Ruſti. cap. 40. tradit. Quem locum Non. Marcell. in voce Taleas, vtans ſciſſiones lignorum vel præſegmina interpretatur. Sed nihil hæc ad vehicularem curſum faciunt.

CLAM, id eſt latẽter & furtiuè,l.54. D.de adminiſtr.& peric. *Clam* & *Palam* aduerſantur, l.vlt.D.de ritu nuptiar. *Clam in Libertate morari*. l.12.§.1.D. de liber.cauſ.

CLAM *Poſsidere cùm dicimus , qui furtiuè ingreſſus eſt poſſeſsionem , ignorante eo quèm ſibi controuerſiam facturum ſuſpicabatur,& ni faceret,timebat*,l.6.D. de adquiren.poſſeſſ.

Clam nanciſcitur poſſeſsionem,qui futuram controuerſiam metuens,ignorante eo quem metuit , furtiuè in poſſeſsionem ingreditur, d. l. 6. Heres quoque eius qui precaraim poſſeſſionem tenebat , ſi in ea manſerit.

Clam poſſidere videtur, auctore Paul.lib.5.Senten.Tit.6. Ita *Clam ab aliquo Poſſidere*, accipimus in Interdicto, Vti poſſidetis, l.1.D.vti poſſid.& l.4. D.pro ſuo. & in l.10. D.ſi ſeruit.vindice. Eodémque modo *Clam ab aliquo Aquam ducere*, in Interdicto de aqua cottid. *Clam vti* cum Vlpianus definit, *& qui ipſe prohibitus vtitur, vel qui prohibito eo, cui id ius vtendo conſeruabat, vtitur*, l.3. in princ.& §.1. D. de itin.actúque priuat.

In Interdicto, Quod vi aut clam. *Clam videtur facere qui celauit aduerſarium, neque ei denunciauit, ſi modò timuit eius controuerſiam, aut debuit timere*, l.3. §. vlt. D. quod vi aut clam. *Clam* etenim *facit, qui exiſtimare debet ſibi controuerſiam futuram*, l.4.D.eo.tit. Aliàs Vlpian. definit, *Clam factum videri, quod quis cum controuerſiam haberet, habiturúmve ſe putaret, fecit*, l.73. §. vi factum, D.de diuerſ.reg.iur.

Clandeſtina Poſſeſsio, l.40.§.vlt.D.de adquir.poſſeſ. l.7. §.inter, & §.Iulianus, D.comm.diuid. *Clandeſtina damna*, l.2. §.damni, D.vi bonor.raptor. *Clandeſtinæ inſidiæ*, l.9. C. de his quæ vt indig.

Clara *Perſona*, in Pandectis intelligitur *Senatoris, vel Vxoris eius*, l.5. D. de curat. fur. Eodémque modo *Claram Dignitatem* accipe, l. vlt.D.quod met.cau.l.vn.C. de his qui potentior.nom. Et *Clariſsimam Dignitatem*, l.8.D.de Senatorib. quę *Claritas* vocatur, l.10. C. de nupt.

Clariſsimi Viri, l.18. D. de iure fiſci, l.52.§.1. D.de iudic. l.35. D.de legat.3. l.16.§.1. D. de his quæ vt indign.l.12. D.de public.iudic. *Clariſsimæ Perſonæ*, l.100. D.de verb.ſignif. *Clariſsimarum* autem *Perſonarum*, appellatione, fœminæ nuptæ Clariſſimis perſonis continẽtur, non item filiæ Senatorum, niſi quæ Viros Clariſſimos ſortitæ ſunt, l.8. D. de Senatorib. Ita *Clariſsma Perſona per maritum facta*, l.22.§.1.D.ad Municipal. *Clariſsimæ fœminæ nomen adepta, ob matrimonium cum Senatore contractum*, l.10.C.de nupt.

Sanè Prætor Vrbanus, *Vir Clariſsimus* dicitur in Oratione Seueri, l.1. D.de reb. eor. Procõſules etiã, *Viri Clariſsimi* appellãtur, l.1.C.ſi ex falſ.l.3.C.ſi aduerſ.rem iudi.& alibi, vt lib.3.de Formul.monui. Sed & in principalibus Conſtitutionib. vt ibidẽ notaui, Præſides Prouinciarum *Clariſsimorum Virorum* titulo honorantur, l.1.C.ſi aduerſ.libert. l.1. C. ſi aduerſ. fiſc.l.2. C.de delatorib. lib.10. l.vlt. C. de offic.iud. l.34.§. vlt. & l.41. C.de Epiſc.& Cleric. Item Magiſtri Cenſus, l. vlt.C.de iure emphyt. & Principes Agentium in rebus, l.vlt. C.de decurionib.lib.10. Et Silentiarij Sacri Palatij, l.vlt. C.de excuſationib.tuto. Aduocatos quoque poſt depoſitum Aduocationis officium *Clariſsimi ordinis Comitiu* dignitate frui, conſtituit Anaſtaſius l.1.C.de aduocat.diuerſ.iudicum.

Clari & aperti Iuris eſt, l.14.C.de fideicommiſſ.

Claritas generis, l.14.C.de dignitatib. & *Perſonarum*, Plinius Epiſt.38.lib.2.

Clarissimatvs *Dignitas*, l.9. de domeſt. in C.Th.l.16.de proxim.comit.diſpoſit. l.74.& l.180.de decurion.in cod.Co.*Honor*, l.8. & l.10.de domeſtic.& protector.in C.Th. & Nouella Theodoſij & Valentin. de Tributis fiſcalib. id eſt *Clariſsimorum dignitas*, vt loquitur lex.6.de proximis Comitum diſpoſition. ſeu eorum qui Clariſſimorum nomine decorantur, l.8.de domeſtic.in eodem Cod. Ammian. Marcell.lib.21. *Nec ſub eo Dux quiſquam cum Clariſsimatu profectus eſt.*

Clavdiæ *Aquæ*, fit mentio in l.2. §.fuit autem, D.de origin. iur. l. vlt. de aquęductu, in C.Th.& apud Caſſiodor.Epiſt.6.lib.7.Variar. Ea, vt Pomponius in d. l.2. §. fuit autem. tradit, ab Appio Claudio Centẽmano, qui eam in vrbem induxit, hoc Claudiæ nomen inuenit. Appius etenim Claudius Cæcus in Cẽſura, quã cum C.Plautio, primũ, dein, ſolus, cùm ſe magiſtratu collega abdicaſſet, geſſit, non modò viam muniuit, & vſque Brunduſium lapide ſtrauit, quæ inde Appię appellationem traxit: verumetiam Aquam Anienem in vrbem induxit, quemadmodũ Liuius lib.9. Auctor lib. de Viris Illuſtrib.cap.34.& Caſſiodor. in Coſ. Catalogo auctores ſunt. Pomponio vtique in hac Claudiæ Aquæ appellatione adſtipulatur Eutrop. lib.2.his verbis, *Eo tempore Appius Claudius Cenſor Aquã Claudiam induxit: & Viam Appiam ſtrauit.* Verum contradicere videtur Iulius Frontinus, qui ab Appio Claudio ductã Aquam, æquè atque ab eo munitã Viam, Appiam appellãtam ſcribit: Claudię verò Aquæ alios, vt ita dicam, ſeu parentes, ſeu natales adſignat. Cuius idcirco verba ſubiicere è re cenſui. Ea in lib. primo de Aquæductib. de Appia Aqua ſunt hæc. *Appia, Valerio Maximo, P.Decio Murena Coſs.anno xx.poſt initium Samnitici belli, inducta eſt ab Appio Claudio Craſſo Cenſore, cui poſtea Cæco fuit cognomẽ: qui & viã Appiã, à porta Capena vſque ad vrbẽ Capuã, muniendã curauit. Collegã habuit C. Fabiũ (Plautiũ Liuius appellat) cui ob inquiſitas eius aquæ venas, Venocis cognomẽ datũ eſt. Sed is quia intra annũ & ſex menſes, deceptus à Collega, tanquam*

idem

idem facturo, abdicauit ſe Cenſura, nomen Aquæ ad Appij tantum honorem pertinuit, qui multis tergiuerſationibus extraxiſſe Cenſuram traditur, donec & Viam & huius Aquæ ductum conſummaret. Claudiæ verò Aquæ, originem idem auctor eod. lib. edit huiuſmodi. *Poſt hos Caius Cæſar qui Tyberio ſucceſſit, cum parum & publicis vſibus & priuatis voluptatibus ſeptẽ ductus aquarũ ſuffícere viderentur, altero Imperij ſui anno M. Aquilio Iuliano, P. Nouio Aſpernate, Coſſ. anno Vrbis conditæ* DCCXX. *duos ductus inchoauit: quod opus Claudius magnificentiſsimè conſummauit, dedicauitque, Sulla & Iuliano Coſſ. anno poſt Vrbem conditam* DCCC. *Sexto Calendarum Auguſtarum. Alteri nomen quod ex fontibus Cerulo & Curtio perducebatur, Claudiæ datum. hæc bonitate proxima Martiæ. Altera, quoniam duæ Anienis aquæ in Vrbem fluere cœperant, vt facilius appellationibus dignoſcerentur, Anio Nouus vocari cœpit, & quòd illis omnes præceſſerat prior Anio, cognomen ei Veteris eſt adiectum.* Plinius quoque ab Appio inductam aquam, *Appiam* vocat, lib. 36. cap. 15. quo loci de Aqua Claudia itidem hæc ſcribit, *Vicit omnes antecedẽtes aquarum ductus nouiſsimum impendium operis inchoati à C. Cæſare, & peracti à Claudio: quippe à Lapide quadrageſimo, ad eam excelſitatem, vt in omnes Vrbis montes leuarentur, influxere Curtius, atque Ceruleus Fontes: Erogata in id opus Seſtertia quingenta* LV. M. Frontino verò in Claudiæ Aquæ appellatione aſſentitur Aurelius Victor in Epitome: Etenim de Claudij principatu ages, *Huius tempore*, inquit, *Aqua Claudia Romæ inducta*. Locupletior teſtis Sueton. in Claudio cap. 20. *Claudiæ Aquæ gelidos & vberes fontes, quorum alteri Ceruleo, alteri Curtio & Albudino nomen eſt, ſimúlque riuum Anienis Noui lapideo opere in vrbem perduxit, diuiſitque in plurimos & ornatiſsimos Lacus.* Cuius diſcordiæ ſedandæ cauſa, neceſſe eſt duplicem Claudiam Aquam faciamus: vnam, ab Appio Claudio: alteram, ab Imperatore Claudio inductam.

CLAVDIA *Lex*, ad legitimas feminarum Tutelas pertinebat, auctore Vlpiano, Titu. 12. Regular. Quam Conſtantini Conſtitutione ſublatam, ait Zeno in l. 3. C. de legit. tut. Extat verò ea Conſtantiniana Conſtitutio, in l. 2. de Tutor. & curatorib. in C. Th.

CLAVDIANI Senatuſconſulti, de Mulieribus quæ ſe ſeruis iunxerant, fit mẽtio apud Vlpian. Titu. 12. Regular. Paul. lib. 4. Sentent. Tit. 10. l. 4. ad Sc. Claudianum, in Co. Th. l. 10. de murilegul. l. 179. de decurionib. in eod. Cod. Sublatum id à Iuſtiniano, l. vn. C. de Senatuſc. Claudia. vt ipſemet teſtatur §. vlt. Inſtit. de ſucceſſionib. ſublat.

Claudianum item Sc. de nuptiis, quas maior ſexagenario cum ea quæ quinquagenaria minor erat, contraxiſſet. Vlpian. Titu. 17. Regular. Silaniano etiam Senatuſconſulto *Claudianum* adiungitur, Rubr. de Sc. Silania. & Claudia. D.

CLAVDIVS *Imperator Diuus* appellatur l. 2. §. poſt deinde, D. de origin. iur. l. 15. D. de lege Corn. de falſ. Eutrop. lib. 7. de Claudio. *Poſt mortem conſecratus eſt, Diuúſque appellatus. Conſtitutio Claudij*, l. 3. §. proinde, D. de minorib. *Edictum Diui Claudij*, l. 14. §. maritus, D. de lege Corn. de falſ. l. 2. D. qui ſine manumiſſio. & apud Vlpian. Tit. 4. Regular. *Diuus Claudius conſtituit*, l. 1. C. ne liceat potentiorib.

Claudianis temporibus, l. 3. §. vlt. D. de incend. ruin. §. vlt. Inſtit. de adſignat. libertor.

CLAVDIVS *Tryphoninus*, Notas ad Scæuolę Digeſta ſcripſerat, vt oſtendit l. 58. D. de adminiſtat. & pericu. ex quibus Tribonianus deſcripſit integra capita, in l. 36. D. de legat. 3. l. 17. D. de fideicommiſſ. liberta. l. vlt. D. de his quæ vt indig. extra quos tres locos Notæ iſtæ, nudo Claudij nomine præfixo, Scæuolæ fragmentis ſparſim inſertæ citantur in l. 38. §. Damæ, D. de legat. 2. l. 37. §. nuptura, & l. 41. §. Scæuola, D. de legat. 3. l. 32. §. 1. D. de vſu & vſufr. leg. l. 15. §. teſtator. & l. 16. §. Baſilice, D. de alim. vel cibar. l. 28. §. Sticho. D. de liberat. legat. l. 77. §. vlt. & l. 78. §. Titia, D. ad Sc. Trebellia. l. 59. §. 1. D. de manumiſ. teſtam. Vnde apparet Claudianas iſtas Notas Scęuolæ Reſponſis ſumma breuitate ſubiectas fuiſſe. Idem Tryphoninus *Diſputationum* libros vnum & viginti ſcripſerat, è quibus complura Pandectarum capita ſumpta. Fit huius Triphonini mentio in l. vlt. D. de iure fiſci, & apud Lamprid. in Alexandro, vbi vulgò male *Tryphonius* legitur. Hunc Imperatorum Seueri & Antonini temporibus vixiſſe, colligitur ex eo quod l. 39. D. de pœnis, ait, *Ab Imperatoribus noſtris reſcriptum eſt.*

CLAVDIVS *Venuleius Saturninus, I. C. Stipulationum* libros 19. *de Actionibus*, libros 10. *Diſputationũ*, libros 7. *De Interdictis*, libros 6. *de officio Procõſulis*, libros 4. *Publicorũ*, ſeu, *de Publicis Iudiciis*, libros 3. *de Pœnis Paganorum*, librum ſingularem. ex quibus complura Pandectarũ capita ſumpta ſunt. *Claudij Saturnini Prætoris* meminit l. 6. §. vlt. D. mandati. Eum Antonini Pij temporibus vixiſſe, argumẽto eſt quòd Marcianus l. 1. §. eam rem, D. quæ res pign. ait, *Diuus Pius Claudio Saturnino reſcripſit.* Errant vtique qui ab hoc Venuleio Claudium Saturninum diuel lunt.

Clavès *Arcæ*, l.1.C.de crim.expil.hered. *Cellæ*, l.1.§. ſi iuſſerim, D.de adqui. poſſeſ. *Horrei*, l.2.C.de peric. & commod. *Portarum*, l.12.§.vlt. D.de re milit. *Claues magis Domus portio, quàm Inſtrumentum ſunt*, l.12.§.fiſtulæ, D.de inſtruc.vel inſtr.

Clauibus traditis, ita mercium in Horreis conditarum poſſeſſio tradita videtur, ſi Claues apud Horrea traditæ ſint, l.74. D.de contrahend.empt. *clauicarij*, in l.1.C.de excuſat. artific. lib. 11. id eſt, *Clauium Artifices*. Sed & Commentarienſium miniſtri, ſeu Carcerum cuſtodes, his non diſſimiles quos vulgò *Guichetiers* vocamus, *Clauicularij* vocantur à Firmico lib. 3. Matheſ.cap.6.

Clavi *Aurei, & Purpurei*, pars ſunt Veſtimentorum, l.19.§.1. D.de auro, argen. vbi ex Pomponio adiicit Vlpian. *Et ſi non ſunt Claui veſtimentis conſuti, tamen Veſte legata contineri*, Idem Vlpian. l.13.§.1. D. eod. titu. *claui qui veſtibus inſuuntur*. Claui ergo alij ex Auro, alij ex Purpura, veſtibus inſuebantur. Quintilia. lib.8.cap. 5. *Vt adfert lumen clauus Purpuræ, loco inſertus*. Soſipat. lib.1. Inſtitut. Grammatic. *clauum* exponit, *impurpuratam veſtem*, ἐμπόρφυρον ἐσθῆτα, καὶ ἧλον. Et inde Coco Clauata Mantilia, dixit Lampridius in Alexandro Seuero, *Et auro clauatas veſtes*, Vopiſcus in Aureliano.

Clauorum autem alij *Lati* erant, alij *Anguſti*. Varro lib.8.de lingua Lat. *Nam ſi quis Tunicam in vſu ita conſuat, vt altera Plagula ſit Anguſtis clauis: altera, Latis: vtraque pars in ſuo genere caret Analogia*. Sueton. in Auguſto, cap. 23. *Togis neque reſtrictis neq; fuſis: Clauo, nec Lato, nec Anguſto*. Clauo autem Lato Senatores, Anguſto, Equites vtebãtur. Inde eſt, quod ait Lampridius in Alexand. *Tum ſatis eſſe conſtituit, vt Equites Romani à Senatoribus, claui qualitate, diſcernerentur*. Proinde Ouidius in Equeſtri ſe ordine mãſiſſe ſignificãs, lib.4. Triſtium, Eleg. 9. *Curia*, ait, *reſtabat*: *Claui menſura coacta eſt*. Vnde *Lato clauo honorum ab Imperatore*, apud Vlpian. Titu. 8. Regul. eſt in Senatorij Ordinis inſignibus honorari. quo genere loquendi, *Latum clauum à Cæſare impetrare*, dixit Plinius Epiſt. 9. lib.2. *Latum* autem *clauum*, *Latiorem* Plinius lib.9.cap.39. & *Maiorem* Statius Silua 2. lib. 3. *Purpuram Latiorem*, Iuuenalis Satyra 2. Herodianus verò lib.3. vbi de Plautiani honoribus agit, πλατύσημον ἐσθῆτα appellat. Hinc *Laticlauij* qui Latum Clauum geſtabant, apud Sueton. in Auguſto, cap.38. & in Nerone cap. 26. *Clauos ex Naufragio auferre*, l.3.§.vlt.D.de incend.rui.

Clavvs morbis adnumeratur, l. 12. D. de Ædilit. edict. Sic autem à Medicis appellatur, Calloſum Tuberculum album, rotundum, capiti Clauorum non abſimile: quod toto quidem corpore, præcipuè tamen pedum plantis, digitiſque, innaſcitur, dolorémque gradum mouentibus gignit. Cornel. Celſ. lib.5.cap.28. *Clauus autem nonnunquam etiam alibi, ſed in pedibus tamen maximè naſcitur: præcipuè tamen ex contuſo: quamuis interdum aliter: dolorémque etiam ſi non aliàs, tamen ingredienti mouet*. ἧλον Græci eadem ratione & loquendi figura dicũt. Plinius lib. 21. cap. 29. de Lilij radicibus. *Propter Clauos pedum in vino decoquuntur*, Alia Clauis pedum remedia demonſtrat idem auctor lib. 20. cap. 3. & lib. 31. cap. 9. & lib.21.cap.20. & lib.24.cap.6. & lib.28.cap.16. Huius doloris impatientia Silium Italicum inedia vitam finiſſe, Plin. Epiſt.7.lib.3. ita ſcribit: *Erat illi natura inſanabilis Clauus: cuius tædio, ad mortem irreuocabili conſtantia decucurrit, vſque ad ſupremum diem beatus*.

Clavsvras vel *Cluſuras*, in l. 2. §. in Sardinia, C.de offic.præfect. prætor. Afr. l. 4. C. de offic.mag.offic. l.vlt.C.de offic. magiſt. milit. Suida interprete accipe ὀχυρώματα τῶν διαβάσεων, vel vt ex ore Curtij loquar, Anguſtias Adituum quæ Regionem aperiunt. Hæc vox quantum Iaco. Cuiacio debeat, ex eius lib. 3. Obſeruationum, cap. 24. liquet, cui nos quoque Spicilegio aliquo opem feremus. Extat apud Caſſiodorum lib.2. Variar. Epiſtola Regis Theodorici ad vniuerſos Gothos & Romanos, *& eos qui Portubus & Cluſuris præſunt*. Imper. Leo in lib. de Bellico apparatu cap.9. prout à Io. Chæco Latinè redditus eſt: *Præmitte ex tuis qui aditus anguſtos & minus patentes, quos Clauſuras nominant, anticipent*. Nicetas in Annalibus, προκαταλαμβάνειν τὰς δυσχωρίας, αἳ Κλεισοῦραι τῷ ἰδιωτικῷ χρόνῳ ὀνομάζονται. Has & Cluſas poſterioribus ſeculis vulgus appellauit. Luitprandus lib. 1. cap. 2. *Quibuſdam namque difficillimis ſeparata à nobis erat interpoſitionibus, quas Cluſas nominat vulgus*. Et lib.5.cap.8. *Præceperat enim Rex cluſarum cuſtodibus, ne quempiam tranſire permitterent, niſi qui prius quis eſſet diligenti inueſtigatione inquirerent*. Sed & in Annalib. Regum Francorum, Pipini, Caroli, Ludouici, hæc verba leguntur, *Reſiſtentibus Longobardis & clauſtra Italiæ tuentibus ad ipſas montium anguſtias, quas Cluſas vocant, acerrimè pugnatum eſt*. Et alibi, *Coniunxerat autem ſe vterque exercitus, ad Cluſas*. Ruſúſque alio

alio loco, *Hoc ſentiens Deſiderius, ſtatum Cluſas reliquit.* *Clauſuras* tamen Chronicorum eiuſdẽ temporis auctor, dixit illo loco, *Haſtulfus Rex Lõgobardorum ſupradictam iuſtitiam contradicendo, Thermopylas, id eſt, Cluſuras Longobardorum petiit.*

CLAVSTRA *Ædium* eſſe, etſi ædibus adfixa non ſint, ait l.17.D.de actionib. emp. *Clauſtra* Armariorum & Loculorum, l.52.§.vlt.D.de legat.3.

CLAVSVLÆ nomen de cuiuſlibet orationis Parte, Capite, Scriptura, vſurpatur. Sic *Clauſula Compromiſſi*, qua de Die proferẽdo cauetur, l.25.§.hæc autẽ, D.de recept. qui arbit. *Clauſula Edicti*, l.23.§.hi plane, & l.26.§.itẽ inquit, D.ex quib.cau.maior.l.3. D. quod met. cau.l.9.D.de edendo, l.19.§.vlt.D.de teſtament.tut.l.5.§.1.D.de legit.tut.& apud Cicero. 5.in Verrem. Hinc *Clauſula generalis edicti*, l.26.§.1.D.ex quib.cauſ.maior. *Noua Clauſula Edicti*, id eſt, nouum caput à Iuliano introductum, l.3.D.de coniungend. cum emancip. *Clauſula de bonor.poſſeſ.cont.tab.* l.1.§.hæc autem, D.de bon.poſſeſ.cont.tab. *Clauſula de Ventre in poſſeſſionem mittendo*, l.6.D.de inoffic.teſt.

Clauſula de ſuſpectis tutoribus, id eſt caput, l.1.D.de ſuſpect.tut. *Senatuſconſulti*, l. 23. D. de hereditat.petit. *Clauſula Stipulationis*, l.17.& l.19.D.iudic.ſolui. *Clauſula de Dolo malo*, l.13.§.cũ qui, D.de acceptilat.l.19.D.rem rat.hab.l.6. D. iudic. ſol. quæ aliàs *Doli Clauſula*, l.22. & l.119.D.de verb.oblig.l.4.§.in ſtipulatione, D.de doli except.l.17.& l.19.D.iudic.ſolu.l.22. in fi. D.de re iud.l.3.C.de recept.arbit. Sic autem appellant Iuriſconſulti eam Stipulationis partem, qua *Dolum malum Abeſſe, Affuturúmque eſſe*, comprehendebatur, l.4.& l. 121. D.de verb. oblig.l.18.D.iud.ſol.l.36.§.1.& vlt.D.de recept.qui arbitr.l.69. D.de verb.ſignific. Eodem modo *Ob rem non defenſam, Clauſula* dicitur, qua in Iudicatum ſolui Stipulatione, re non defenſa, Quanti ea res erit, promittitur, l.3.§.vlt.& l.13. & l. 17. D. iud. ſol. l. 15. D. de procuratorib.quæ & *de re defendenda Clauſula*, appellatur in l.6.D.eod.titu. Sic & *Clauſula ob rem iudicatam*, l.20.D.de acceptil. & l.13.& l.vlt. D.iudic. ſol. quæ & *de re iudicata*, & *rei iudicatæ Clauſula* dicitur l.6.l.7.& l.vlt.D.eod.

Clauſula Teſtamenti, l.13.D.de auro, argen. l.30.& l.31.D.de legat.1. quæ ibidem Scriptura & Adiectio appellatur.

CLISTERE, Medicamentum alicui infuſum, proponit l.9.§. 1. D. ad Leg. Aquil. quô loci Cliſter eſt inſtrumentum quo Medicamentũ iniicitur: Quod, Galeni tẽporibus, fuiſſe veſicam, cui cornea, vel alterius materię, fiſtula, recta, & fracta ad finẽ, annexa erat, ex multis eius auctoris locis colligi ferunt. Eius certè vſum homines ab Ibi Ægyptia volucri didiciſſe, idem Galen.in Introductor.ſeu medico, & Plin.lib.8.cap.27.tradunt.

CLVSOS in Senatuſconſulti Silaniani tractatu, vti accipere debeamus, vide in l.3.§. ſubuenitur, D.ad Sc. Silanianum.

Cluſa Arca, l.26.D.depoſiti. *Cluſum Templum*, l.10.§.vlt.D.ad l.Iul.pecul. *Cluſæ adhuc Tabulæ*, l.15.§.iuſſum, D.de adquir.vel omitt. *Cluſis Horreis*, l.1.§.cum tantum, D. depoſit. *Cluſis Tabulis*, l.3.C.de iur.deliber.

CLEMENTIA *mea*, l.1.de temp.curſu, l.3.& 5. de indulgentiis debitor. *Noſtra*, l.1.C.de ſumma Trinit. *Principalis*, l.1.C.de iis qui veniam ætatis.

CLERVM dici Suidas, ait, σύστημα τῶν Διακόνων καὶ Πρεσβυτέρων.

CLERICOS interpretantur Impp.eos, qui diuino cultui miniſteria religionis impendunt, l.2.de Epiſcop.in C.Th. Quo nomine comprehendi omnes qui in Eccleſia Chriſti deſeruiunt, veluti, *Oſtiarios*, *Pſalmiſtas*, *Lectores*, *Exorciſtas*, *Acolytos*, *Subdiaconos*, *Diaconos*, *Presbyteros*, Iſidor. lib. 7. Origin. cap.12. tradit. Iuſtinian.etiam Nouell.123. τοὺς δὲ πρεσβυτέρους καὶ διακόνους, καὶ ὑποδιακόνους, καὶ ἀναγνώστας, καὶ ψάλτας, οὓς πάντας κληρικοὺς καλοῦμεν. Quorum Eccleſiaſticorum Ordinum fit mentio in l.6.C. de Epiſcop. & Cler.

CLIBANVS, Thoracem quo pectus tegitur, ſignificat, vt ex Latina interpretatione libri Imperat.Leonis, de Bellico apparatu cap.6.patet. Auctor etiam libelli De rebus bellicis qui Notitiæ Imperij Roma.ſubiungitur, de Thoracomacho agens, *Hoc enim*, ait, *veſtimenti genus quod de coactili ad menſurã & tutelã pectoris humani timoris ſollicitudo, ſolertia magiſtra, compoſuit: vt hoc inducta primũ lorica, vel Clibanus* (ſic enim emend.eſt) *aut his ſimilia, fragilitatẽ corporis, põderis aſperitate nõ læderent.* Clibanũ autẽ ferreũ fuiſſe pectoris tegumẽ oſtẽdit Macar. Homil.17. Hinc *Clibanarij* in l.9.de annon.ciuic.in C.Th.& apud Eutrop.lib. 5. id eſt Equites Cataphracti. Et ita verbũ hoc accipiendũ in Notitia Imperij Ro.in qua cũ Magiſtri Militum Præſentalis diſpoſitio recenſetur, inter Vexillationes, *Equites Clibanarij*, Parthi, & Perſæ numerantur. Ex quarum nationum lingua, in Latium, verbũ *Clibanariorum* inuectum exiſtimo, adductus Lampridij in Alexandro verbis, quibus Alexandrum deuictis à ſe Per-

ſis ad Senatum ſcripſiſſe refert, *Centum & viginti Equitum millia fudimus: Cataphractarios, quos illi Clibanarios vocant, decem millia in eo bello interemimus.* Clibanariorum autem Equitum deſcriptionem habemus apud Ammian. Marcellinum, lib. 16. & Suidam in verbo, Θώραξ. Reperitur & hoc verbum apud Vegetium lib. 3. cap. 6. vbi ita eſt: *Et bini Catafracti equi iungebantur ad currum, quibus inſidentes Clibanarij, Sariſſas, hoc eſt, longiſſimos Contos in Elephantos dirigebant.* Clibanarios autem Periphraſticôs Claudianus ita deſcribit lib. 6. de Conſulat. Honor.

Vt Chalybe indutos Equites, & in ære latentes
Vidit cornipedes, quanam de gente, rogabat,
Ferrati venêre viri? quæ terra metallo
Naſcentes informat equos? Nunc Lemnius auctor
Addidit hinnitum ferro.

Clientes liberi homines dicebantur, qui ſe ad potentioris alicuius ductum applicabant, vt eius patrocinio defenderentur, protegerentúrque, de quorum origine, vide Dionyſ. Halicarnaſſ. lib. 2. Plutarch. in Romulo, qui *Patronos* προστάτας, *Clientes*, πελάτας vertit. Fit de his mentio l. 3. D. de vſu & habit. l. 5. §. 1. de his qui deiecer. l. 3. §. ſed & quod, D. de pen. leg. l. 89. D. de furt. l. 7. D. de captiuis, l. 3. C. de nouationib. Agell. lib. 5. cap. 13. *Conſtabat ex moribus Po. Ro. primum iuxta Parêtes locum tenere Pupillos debere, fidei tutelæque noſtræ creditos: ſecundum eos proximum locum Clientes habere, qui ſeſe itidem in fidem patrociniúmque noſtrũ dederunt.*

Clientes etiam dicuntur, quorum cauſam patrocinio noſtro tuendam ſuſcipimus. l. 1. C. de aduocat. diuerſ. iud. Ouid. lib. 1. Amor. *Qui modò Patronus, iam cupit eſſe Cliens.*
Idem lib. 3. de Arte amandi. *Facundus cauſam ſæpè Clientis agat.*
Symmach. Epiſt. 178. lib. 5. *Nũc illa Cliẽtũ turba omnis, fortuito inſultet errori.* Seruius ad eum 6. Æneid. verſum, *Aut fraus innexa Clienti.* B. Auguſtin. Epiſt. 59. *Antiſtites, velut Aduocati, Suſceptos ſuos per manus impoſitionem miſericordiſſimæ offerunt poteſtati.* Saluian. lib. 5. de Guberat. *Quærunt auxilia, & patrocinia Maiorum. Nihil Suſceptis, ſed ſibi.*

Clipei verbo, in l. 5. §. ſi id quod poſitum, D. de his qui deiecer. vel effud. Imago ſignificatur. *Illic enim Pictor in pergula Clipeum vel Tabulam expoſitam habuiſſe proponitur.* Quæ vocis huius ſignificatio à Cornelio Fronto. & à Soſipatro adnotata eſt. Fôtes verò ex quibus huiuſce ſignificationis origo manauit, Plinius aperit lib. 35. cap. 3. his verbis. *Scutis enim, qualibus apud Troiam pugnatum eſt, continebantur Imagines. Vnde & nomen habuere Clipeorum: non vt peruerſa Grammaticorum voluit ſubtilitas, à Cluendo. Origo plena virtutis faciem reddi cuiuſque in Scuto, qui vſus illo fuerit.* Eóque ſenſu in his, quos ſubieci, veterum auctorum locis hoc vocabulum exaudiendum eſt. Liuius lib. 42. *Et duodecim Clipea ærata, ab Ædilibus curulibus, P. Claudio, & Ser. Sulpitio Galbæ, ſunt poſita.* Sueton. in Domitiano, cap. vlt. *Scalas etiam inferri, Clipeóſque & Imagines eius, coram detrahi.* Trebellius Pollio in Claudio, *Illi Clipeus aureus, vel (vt Grammatici loquuntur) Clipeum aureum, Senatus totius iudicio in Romana Curia collocatum eſt.* Vetuſtæ Gloſſ. *Clipeum, vbi imagines proponuntur.* Beda de Orthograph. *Clipeus, maſculino genere, in ſignificatione Scuti ponitur. Neutrali autem, Imaginem ſignificat: ſed auctoritas variat.*

Clivus *Capitolinus*, l. 52. §. in Cliuo, D. ad L. Aquil. & apud Cicer. 2. in Anton. Oratio. & Epiſt. 16. lib. 2. ad Attic. Aſconius in Milonianam. *Cn. Manlius Tribunus pleb. cùm per tumultum ageret, & Cliuum Capitolinum obſideret.* ἄνοδον τὴν εἰς τὸ Καπιτώλιον φέρουσαν, Dionyſ. Halicarnaſſ. lib. 6. dixit.

Ceterũ crebro in libris noſtris hæc Cõdicio in formula occurrit, *Si in Capitoliũ aſcẽderit:* quæ Capitoliũ excelſo & edito loco ſitũ fuiſſe ſatis indicat. Vnde & *Alta Capitolia*, Lucan. lib. 9. & Silius Italicus lib. 12. vocant: nec non & *Capitolia ſcandere*, apud eos inuenies. Plinius in Panegyr. *Tibi aſcendenti, de more, capitolium.* Lampridius in Alexand. *Capitolium, ſeptimo die, cùm in vrbe eſſet, aſcendit.*

Cliuos facere, l. 20. §. 1. D. de ſeruit. vrb. *Cliuoſa; Via*, l. 2. §. deteriorem, D. ne quid in loc. publ.

Cloaca, locus eſt concauus, per quem colluuies defluit, l. 1. D. de cloac. Vetus Gloſſ. *Cloaca eſt locus in quo defluunt ſordes.* Victorin. in lib. de Ortograph. *Nõ eſt cloaca, vt putatis, ſed cluaca, quaſi conluaca.* Dionyſ. Halicarnaſ. lib. 3. Cloacas ὑπονόμους vocat, interpretatúrq; τάφρους δι' ὧν ἐπὶ τὸν Τίβεριν χεῖται πᾶν τὸ συρρέον ἐκ τῶν στενωπῶν ὕδωρ. De Cloacis autẽ vrbis Romæ, vide Liui. lib. 5. Plin. lib. 36. cap. 15. Caſſiodor. Epiſt. 30. lib. 3. Variar. Eas primùm fecit Tarquinius Priſcus, vt cum Liuio lib. 1. auctor eſt Eutropius lib. 1.

Cloacam

Cloacam Ducere, & *Cloacam Immittere* Iuriſconſulti dicunt, l. 1. §. hoc amplius, D. de cloac. & l. 2. §. ſi quis cloacam, D. ne quid in loco publ. l. 7. D. de ſeruitutib. Liuius lib. 5. ad fin. *Ea cauſa eſt, vt veteres Cloacæ primò per publicum ductæ, nunc priuata ſubeant tecta*. Idem lib. 1. *Aquas Cloacis è faſtigio in Tiberim ductis ſiccat.*

Cloacæ immittendæ ius, l. 7. D. de ſeruitutib. *In Cloacam demitti ſolitus ſeruus*, l. 54. §. vlt. D. de actionib. empt.

Cloacarium Tributum, quod Cloacarum purgandarum cauſa infertur, l. 27. §. ſi quid Cloacarij, D. de vſufruct, l. 39. §. heres, D. de legat. 1. Ad Cloacarum autẽ purgatiorẽ olim his qui diu pœna functi erant, vſos Traiani Epiſtola ad Plin. lib. 10. Epiſtolarum oſtendit.

COACERVARE *Summas maiores & minores*, l. 36. D. mandati. *Coaceruatio Summarum*, l. 11. D. de iuriſdict.

COACTILIA, de quibus in l. 27. de auro argen. Lazar. Baif. noſtris pheltris fuiſſe non abſimilia putat. Et erant certè ex lanis per ſe coactis facta veſtimenta, vel tegumenta: aut, vt Cæſar lib. 2. de Bello Ciuili loquitur, *ex Subcoactis*. Auctor libelli De rebus Bellicis, ad Theodoſ. cùm de Thoracomacho agit. *Hoc enim Veſtimenti genus, quod de Coactili, ad menſuram & tutelam pectoris humani conficitur, de mollibus lanis, timoris ſollicitudo, ſollertia magiſtra compoſuit.*

Hinc *Taberna Coactilicia*, quam in Liguria patrem Pertinacis exercuiſſe, legimus apud Capitolinum in Pertinace.

COACVISSE Vinum, l. 85. D. de legat. 3.

Coadunatæ Summæ in vnam, l. 9. §. vlt. D. de pact.

COALESCERE dicitur Planta, Arbor, Cruſtáve agri, quæ in fundum radices immittit, & quaſi vnitatem cum terra facit, l. 5. §. penult. D. de rei vindicat. l. 8. & l. 26. §. 1. D. de adqu. rer. dom. l. 9. §. Alfenus, D. de dam. infect. *Concha* etiã *Coaleſcere* dicitur l. 19. §. penult. D. de auro argen. *Coaleſcere Vitis in fundo*, l. 21. §. vlt. D. quod vi aut clam.

COANGVSTARI *Aqua*, l. 1. §. deterior, D. de fluminib. Vbi *Coanguſtari* & *Dilatari*, opponuntur. *Coanguſtari lex interpretatione*, l. 12. D. de verb. ſignif.

COARTARI, l. 2. D. de oper. libert. *Coartabitur tua pars*, l. 31. D. Mandati.

Coartata Via, l. 2. §. ſi vir, D. ne quid in loco publ.

COCINATORIVM *inſtrumentum*, pro Coquinario, l. 19. §. ſi cui eſcarium. D. de auro arg. Eodem ſenſu *Cocitatoria Vaſa*, l. 6. D. de penu leg.

COCCVM, in l. 70. §. penult. & §. vlt. & l. 78. §. Coccum, D. de legat. 3. Plinius lib. 9. cap. 41. *Coccum Galatiæ rubens granum, vt dicemus in terreſtribus, aut circa Emeritam Luſitaniæ, in maxima laude eſt.* Idem lib. 22. cap. 2. *Atque vt ſileamus Galatiæ, Africæ, Luſitaniæ, granis, Coccum Imperatoriis dicatum paludamentis, Tranſalpina Gallia, herbis Tyrium atque Conchylium tingit.* Vide plura lib. 16. cap. 8. meminit & Strab. li. 3. Eſt & apud Dioſcor. li. 4. caput περὶ κόκκου βαφικῆς. vbi quod de Siculis mulieribus τῷ ςόματι ἀναλέγουσαι ſcribit, non ſic accipiendum eſt, quaſi ore legant, ſed ori, ſeu oris gratia, eius nimirum fucandi oblinendíve cauſa.

CODICES, vt Varro lib. 3. de vita Pop. Rom. apud Non. ſcribit, antiquitus, *plures Tabulas coniunctas*, dicebant. A quo, in Tiberi, *Naues Codicarias* appellabant. Seneca quoque in lib. de breuitate vitæ, *plurium Tabularum contextum Codicem* apud Veteres dictum ſcribit. & inde *Publicas Tabulas, Codices*, dici. Sic Tabulæ in pluribus Codicibus ſcriptæ, l. 3. §. ſi Tabulæ, D. de Tabul. exhib.

Codices Argentariorum, l. 9. §. penult. de eden. & l. 88. D. de ſolutionib. l. 45. D. de Iudiciis. *Nummulariorum*, l. 9. §. Nummularios, D. de edendo. Iuuenal. *Qui venit ad dubium, grandi cum Codice, nomen.* *Rationum*, l. 10. §. 1. D. de eden. *In Codice cauere*, & *in Codice Chirographũ ſcriptum*, l. 5. §. quinimmo, D. commodati.

Codices, Membranei, vel *Chartacei*, vel *Eborei, vel alterius materiæ*, l. 52. D. de legat. 3. Hinc volumina Imperialiũ Conſtitutionum *Codices* appellarunt. *Codices* autem tres ante Iuſtinianeum fuiſſe, *Gregorianũ, Hermogenianũ*, & *Theodoſianũ*, docet l. vn. de Iuſtin. Cod. cõfir. & Epiſt. de nouo Cod. facien. & Iſidor. lib. 5. Origin. *A Codicibus, Codicilli*, ὑποκοριστικῶς ducti ſunt. Itaque *Codicillos* & *Pugillares*, pro eodem ponit Catullus. Epig. de Mœcha.

Codicilli Cerati, l. 52. D. de legat. 3. *Codicillos* etiam appellamus eam ſcripturã, qua quis vltimam ſuam voluntatem mandauit, non tantam ſollemnitatem deſiderantẽ, quantã Teſtamentũ, quæ & à teſtato & ab inteſtato confici poteſt. Tit. de Codicill. Inſtitu. & C. de iure

codicillor. D. Theophil. ſic definit, Κωδίκελλος ἐστὶν ἐλλιπούσης ἐν διαθήκῃ γνώμης πιστώ-ρος ἀναπλήρωσις. Moſchop. verò Latinæ linguæ non admodum peritus, in lib. περὶ σχεδῶν, Κωδίκελλον διόρθωσιν τῆς διαθήκης explicat. Vetus Gloſſarium, *Codicilli ſunt Codices parui, in quibus qui teſtamentum facere nolunt aliqua neceſſitate impediti, vltima voluntate de rebus ſuis diſponunt.* *Codicilli facti*, l. 27. in prin. & §. 1. D. de legat. 3. *Ab herede*, l. 77. §. cùm exiſtimaret, D. de legat. 2. *Ad filium*, l. 14. D. de iure codicill. *Ad Teſtamentum*, l. 36. D. de teſtamen. milit. *Ab Inteſtato*, l. 16. D. de iure codicill.

Codicillos ad certam perſonam ſcribere, l. 37. §. Sciam, D. de legat. 3. *Codicilli ad omnes heredes ſcripti*, l. 31. §. vlt. D. de legat. 2. *Codicillis ſcriptis*, l. 18. D. de condic. inſtitut.

Codicilli confirmati, l. 31. D. de legat. 1. l. 39. & l. 41. §. codicillis, D. de legat. 3. & apud Vlpianum, Titu. 25. Regular. id eſt, *Teſtamento confirmati*, vt l. 43. D. de manumiſſ. teſta. l. 18. D. de annu. legat. l. 18. in fi. D. de milita. teſtamen. & apud Vlpian. Titu. 2. & 24. Regular. & Plin. Epiſt. 16. lib. 2. quod fiebat in hunc modum, CODICILLOS QVOS POSTEA FECERO VALERE VOLO, l. 6. §. licet, & l. 8. §. vlt. D. de iure codicill. vel aliis verborum figuris, quas lib. 7. de Formul. expoſui.

Codicillos ad Teſtamentum factos, teſtamento ſuperadditos interpretor in l. 8. §. hæc oratio, D. de tranſactionib. & l. 5. §. qui principale, D. de his quæ vt indign. l. 16. D. de iure codicill.

Codicilli ad Teſtamentum pertinentes, l. 1. C. de codicill.

Codicillos autem ſemper pluratiuo numero proferri ait Gaius in l. 188. D. de verb. ſignifi. *Codicillum* tamen numero ſingulari dicunt Impp. l. 7. de bon. matern. in Cod. Theodo. & l. 40. de hæretic. in eodem Cod.

Codicilli, pro diplomatis & literis, quibus honores mandantur, l. 41. D. de excuſation. l. 1. C. vt omnes iud. l. 12. C. de dignitatib. lib. 10. §. filiusfamil. Inſtit. quib. mod. patr. pot. ſol. & apud Sueto. in Claud. ca. 29. Auctor lib. de cauſis Corrupt. Eloq. *Quod ſi non in alio oritur, nec in codicillis datur.* Arrian. li. 3. Epict. cap. 7. ἀλλὰ καὶ κριτὴς εἶ τῶν Ἑλλήνων· οὐδ' ἂν κρίνῃ τίς σε ἐποίησεν εἰδέναι, καὶ γάρ μοι κωδίκελλον ἔγραψε. Machar. Homil. 39. ὥσπερ βασιλεὺς γράψας ἐπιστολὰς οἷς βούλεται κωδικέλλους καὶ δωρεὰς ἰδίας χαρίσασθαι, σημαίνει πᾶσιν ὅτι ταχέως συνδῶσι τὸ ἐλθεῖν. Sidon. Apollinar. Epiſt. vlt. lib. 1. *Ad Gallias adminiſtrandas, faſcibus prius, quam codicillis auſus accingi.* Gregor. Turon. lib. 2. cap. 9. *cùm autem Aſterius codicillis Imperialibus Patriciatum ſortitus eſſet.*

Sic *Codicilli clariſſimatus*, l. 80. de decurionib. in C. Th. *conſulares*, l. 23. de prætor. & quæſtor. in eod. Cod. *Honorarij*, l. 4. de primicer. l. 1. & 4. de codicill. honor. l. 16. de metatis, l. 1. de oblationib. equor. l. 41. & l. 74. de decurionib. in eod. Cod, *Imaginarij*, l. 8. de honorib. in eod. Co. *Nauiculariorum*, l. 15. de nauicular. eod. C. *Perfectiſſimatus*, l. 5. de perfectiſ. dignitat. in Co. Th. *Prætorij*, l. 23. de prætor. & quæſtor. in eod. Co. *Proconſulares*, l. 5. & l. 7. & l. 8. de honorar. Cod. *Senatorij*, l. 74. de decurionib.

codicillorũ *Adeptio*, l. 1. de præfect. prætor. in Cod. Th. *Inſignia*, l. 1. ad L. Iul. repetund. in eod. Cod.

COELEBS, apud Vlpian. Tit. 14. & 18. Regul. ἄγαμος, qui vxorẽ nunquam habuit, vt loquitur Mitio Terentianus Adelphis. Feſtus Pompeius *cœlibem dubiũ exiſtimant quod dignam cœlo vitam agat.* Sic *cœlibis*, l. 1. C. de infirmand. pœn. Vnde *cœlibatus*, in d. Rubr. de infirmand. pœn. Cœlibatus, & apud Sueton. in Claud. cap. 16. & 26.

COEMPTIO, ſollemnis matrimonium contrahendorum ritus erat, cuius Cicer. lib. 1. de Orato. & in Oratio. pro Flacco, & pro Murena, meminit: item Seruius in 1. Georgic. & in 8. Æneid. & Iſidor. lib. 5. Origin. cap. 34. Boëtius in Topica, *Coemptio*, ait, *certis ſollemnitatibus peragebatur, & ſeſe in coemendo* (ſic enim lego) *inuicem interrogabant: Vir ita, An ſibi mulier materſa. eſſe vellet: illa reſpondebat, velle. Itaque Mulier Viri conueniebat in manum, & vocabantur hæ Nuptiæ, per coemptionem: & erat mulier Materſa. Viro, loco filiæ.* Quamobrem & Suorum heredũ loco habebatur, vt Vlpian. Tit. 22. Regul. tradit: & in ius, manũ, poteſtatémque viri cum capite fortunas ſuas transferebat, vt Cic. in Topic. oſtendit. Planè apud Vlpian. Tit. 11. Regular. *coemptor*, fiduciarius pater dicitur, quoniam cum Patre Naturali vnà emit.

COEPISSE *Opus*, dicitur, qui fundamenta iecit, vel locum purgauit, l. 1. §. cœpiſſe. D. de pollicitationib.

cœpit Abeſſe, l. 1. D. de offic. eius cui mand. *Auctius eſſe ærarium*, l. 2. §. deinde cum, D. de orig. iur. *Eſſe ſui Iuris*, l. 21. §. filiusfamil. D. de pact. *Furere*, l. 17. D. de adquir. vel omitt. l. 31. §. ſi ſeruus, & §. ſi vi. D. de vſurpationib. *Senatus ſe interponere*, l. 2. §. deinde quia, D. de orig. iur. *Vindicare*, l. 7. D. de actio. empti, l. 12. §. vlt. D. de adquir. poſſeſſ. *Cauſa agi*, l. 1. §. Iulianus, D. de agnoſc. & alend.

COEPTVS

Cœptus Annus, id eſt inchoatus, *Pleno & Impleto* opponitur, l. 8. D. de munerib. l.5. C. quando dies legator. *cœptus Magiſtratus*, l.7.§.quamuis, D.de poſtul.

cœpta controuerſia, l.6.§.vlt.D.de inoffic.teſt.l.20.C.de procurator. *Iniuria*, l.1. D.quod quiſque iuris. *Lis*, l.12.D.ex quib.cauſ.maior. & l.49. D.de iudic. *Poſt cœptam litem*, l.5. D. de hered. petit. *cœpto Iudicio*, l. 1. C. de iudic. *cœptum criminaliter Iudicium*, l. 9. C. ad L. Corn. de falſ. *cœptum Opus*, l.9.D.de pollicitationib.

Coeppe, pro quippe, l. 3. §.ex contrario, D.de adquir.poſſeſſ.

Coercendi, verbum generale eſt. Nam & Pecuniaria multa, & Corporali animaduerſione, & Pignoribus captis, & Vinculis, Coercere Latini auctores dicunt. Cicer. lib. 3. Officior. *Eos Morte, Exilio, Vinculis, coercent.* Idem lib. 3. de Legib. *ciuem noxium, & nec obedientem; Magiſtratus; Multa, Vinculis, Verberibus, coerceneto.* Sic & in S.C. quod à Frontino lib.1.de aquæductib. refertur, *Multa, Pignoribus, cogito, coercito.* Et ita accipe quod Vlpian. in l. 2. D. de in ius voc. *Qui coercere aliquem poſſunt, & iubere in Carcerem duci.* Sic & Pomponius in l. 2.§.exactis. D. de orig.iur. *coercere poſſent, & in Vincula publica duci iuberent.*

Coercere Pignoribus captis, l. 4.§.1. D.de damn.infect. Inſtit.de ſatiſdationib.tut. Cicer. lib. 3. de Orat. *Pignoribúſque captis incipit Craſſum coercere.*

coercere Receptores, l.13.D.de offic.procon.

Coercere deprehenſa miniſteria Præſes Prouinciæ, l.6.§. illicita, D.de offic.præſid.

Coercere fraudem, l. 12. §. vlt. D. de re milit. *Licentiam*, l. 4. C. de obſeq.patro.

Coerceri Animaduerſione, l.1.C.de accuſationib. *conſtitutione*, l.1.D. de his qui ſui vel alie. iur. *conſtitutionibus*, l.1. D.quod cuiuſcũq; vniuerſit. *Exilio, vel Interdictione rei certæ*, l.vlt. D.de iniur. *Multis*, l.1.§. poſt editũ, D.de inſpicien.vent. *Pœna*, l.7. C.ad L.Corn.de ſicar. l.2.§. Imperator, D.de iure fiſc.l.20. & l.21. D.de L.Corn. de falſ. l.4.C.de decurion. l.vlt.D.de L.Fabia, l.6. D.ad L.Iul.peculat. l.7.C.de furt. l.51.§.1. D.de manumiſ.teſtam. & *Pœna Metalli*, Paul.lib.2.Sentent.Tit.19. *Publicè*, l.11. §.vlt. D.de euictionib. *Variis æſtimationibus*, l.41. D. de pœn. *Verberibus*, in Lege Dei, Tit. 13. *Vinculo*, l.14. D.de offic. præſidis.

Coerceri debet quæ Prætorem decepit, l.17.D.de his qui not. infa. *Coercendorum maleficiorum poteſtatem habere*, l.1.C.qui accuſ.poſſ.

Hinc *Coercitio Delictorum*, l.131.D.de verb.ſignifi. quæ *Pecuniaria* eſt, aut *in Corpus*, l.2.D. de publi.iudic. *Gladij poteſtas vel cuius alterius coercitionis*, l.6.D. de offic.proconſ.

Coercitio capitalis, l.200.D.de verb. ſignific. *corporis*, l.6.§.vlt. D.de pœnis. *Extraordinaria*, l. 1. §.vlt. D.de pœnis, l.2. D. Stellionat. l.16. *Morum*, l.15.§.1. D.ſoluto matrim. *Publica*, l.5.D.de pact.dotalib. Paulus lib. 1.Sentent. Tit. 10. *Seruorum*, in Lege Dei, Tit.3.

Coercitio, porrò alia eſt grauior: veluti capitalis: alia *Leuis*, l.7.§. preterea. & l.11.§.Quãquam, D.de iniur.& *Modica*, l. vlt. D.de offic.eius cui mand.eſt iuriſdict.

Coercere Aquam in Interdicto de Fonte, eſt continere ſic ne defluat, vel dilabatur, dummodo nouæ venæ non aperiantur, l. 1. §. penult. D. de fonte. Cicer. Topicis, *Genus eſt Aqua Pluuia, Nocens: eius Generis formæ, Loci Vitio & manu nocens, quarum altera iubetur ab Arbitro coerceri.* Coercere *Arbores ramos*, ſtringere eſt, l.1. §.deinde, & §. vlt. D. de arborib. cæd. *Coerceri cuſtodia Feræ, Beſtiæ, Volucres*, dicuntur, id eſt contineri, l. 3. D. de adquirend. rer.dom.

Coetv concvrsv, l.5.D.ad L.Iul.de vi publ. Ad explicationem horum verborũ pertinent quæ Senec. Controuerſ. 8.lib.3. ita ſcribit. *Non quotiens conuenerunt in aliquem locum plures, cœtus & concurſus eſt: ſed quotiens conuocati, quotiens parati quaſi ad ducem ſuum concurrerunt. non ſi vna vicinis coit, aut ſi tranſeuntium paucorum numerus affluxit, ſed vbi totus aut ex parte magna Populus: vbi diuiſa eſt in partes ciuitas. Cœtus multitudinis magnæ, nomen eſt coeuntis ex conſenſu quodam.*

Cogere. interdum congregare ſignificat. Sic *Cogere Homines*, l.2.§.dolo, D. vi bono. rapt. *Turbam*, l. 4. §. ſi quis, D. eodem titu. Vnde *Coactis hominibus*, l.195.§.vlt.D.de ver. ſignifi. ſic *Cogi Iudices*, l.30.D.de liber.cau. *Cogi numerus*, l.2.D.de decret.ab ordine.

Cogere etiam colligere eſt.

Ita *Cogere fructus*, l.5. §.quæri, D.vt in poſſeſſio.legato. l.36.§.vlt. D. de hereditat. petitio. l.8.§.vnde ſi quis, D.de inoffic.teſtam.l.34. §.vlt.D.de ſtatulib.l.61. §.locaui, D. de furt.

Cogi fructus, l.3. D.de ſeruitutib. præd.ruſtic. *Cogendis fructibus*, l. 50. D. de vſufruct. l.32.§.Lucius, D.de vſu & vſufruct. *Cogendorum fructuum cauſa*, Paulus lib.3.Senten. Tit. vlt. *Coacti fructus*, l.27.§.1. D.de inſt.& inſtr.

coactis Vindemiis, l.7.§.1.D.ſol.matr. *Cogi aqua*, id eſt colligi, l.1.D.vt in ſum.

Cogi *ad fiſcum Bona*, dicũtur, quæ fiſco vindicãtur, l. 45. §.Eius, D.de iur.fiſ.& *Cogi in fiſcum*, l.31.D.eod.titu.l.vlt. D.de bon.eor.l.vlt.D.de requirend. A *fiſco cogi partem*, l.24. D. ad L.Corn.de falſ. Sic *Cogi in ærarium*, Tacit.li.1. *Vt bona ablata Ærario in Fiſcum Cogerentur.* Varro lib.4.de lingua Lat. *Vt cùm quid eſſet Coactum in publicum, ſi erat auerſum.*

Cogi duo in eundem ſemiſſem, l.142. D.de verbor.ſignifi.

Cogere ex mercedibus ſuis, l.3.§.ſi quis ſeruum, D.de Statulib. *Cogit Prætor Arbitrum officio ſuo perfungi*, l.3.§.vlt. & l.11. D.de recept.qui arbit.

Cogi per Prætorem l.37.D.de fideicom.libert. *Per Proconſules, Præſidéſque*, l.19.D.de ritu nup.

Cogere Metu, l.12.§.1.D.quod met. cau. *Coactus metu*, l.10.§.1.& l.21.§.ſi metu, & §.vlt. D.quod met.cau. *coactus per vim*, l.1.C.de reſcin.vend. *coacta ratione dici poteſt*, l.23.D.ad L.Falcid.

Coactor *Argentarius*, l.40.§. Argentarius, D.de ſtatulib.& apud Horat. lib.1. Serm. Saty.6. ad quem locum Vetus Interpres, *Coactores*, ait, *Mercenarij erant eorum qui habebant Argentariam. Coactores etiam dicuntur Argentarij in auctionibus, quia pecunias cogant, qui & Collectarij nominantur.* Hinc, *Coactiones Argentarias factitare*, dixit Sueton. in Veſpaſiano cap.

Cogitatio *Defunctæ*, l.13.§.vlt.D.de aliment.vel cib. *Cogitatione Mortalitatis donare*, l.21.D.de mort.cau.donationib. *Cogitationis pœnam nemo patitur*, l.18.D.de pœn. *Sola Cogitatio furti faciendi, furem non facit*, l.1.D.de furt.

Cognati, ait Iuſtinianus, *ſunt qui per fœminini ſexus perſonas cognatione iunguntur*, Inſtitut. de legit.adgnat.tut. *Cognati*, ait Paulus in l.vlt.§.1. D. de gradib. & adfinib. *ſunt & quos Adgnatos lex* XII. *Tab. appellat. Sed hi, ſunt per patrem Cognati, ex eadem familia. Qui autem per fœminas coniunguntur, Cognati tantùm nominantur. Inter Adgnatos igitur, & Cognatos, hoc intereſt quod inter genus & ſpeciẽ. Nam qui eſt Adgnatus, & Cognatus eſt: non vtique autẽ, qui Cognatus eſt, & Adgnatus eſt. Alterum enim Ciuile, alterum Naturale nomen eſt.* At Vlpianus in Lege Dei, Tit. 16. *Cognati*, inquit, *ſunt qui nos per Patrem, aut Matrem, contingunt. Cognati* autem, vt idẽ Vlp. in l.1.§.1. D.vnde cognati, ſcribit, *appellati ſunt quaſi ex vno nati: aut, vt Labeo ait, quaſi commune naſcendi initiũ habuerunt.* Modeſt.in l.4.§.1. D.de gradib. *Cognati ab eo dici putantur, quòd quaſi vnà, communitérve, nati: vel ab eodem orti, progenitive ſint. Cognationis* verò nomẽ à Græca voce dictum videri tradit Paulus: Συγγενεῖς enim illi vocant, quos nos *cognatos* appellamus. d.l.vlt.§.1.D.de gradib.

Cognationes autem *quædam Iure Ciuili, quædam Naturali dicuntur: Nonnunquam etiam vtroque Iure concurrente copulatur Cognatio. Et quidem Naturalis Cognatio, per ſe, ſine Ciuili cognatione intelligitur, quæ per fœminam deſcendit, quæ vulgò liberos peperit. Ciuilis autem, per ſe, quæ etiam Legitima dicitur, ſine Iure Naturali, Cognatio conſtitit per Adoptionem. Vtroque Iure conſiſtit* Cognatio, *cum iuſtis nuptiis contractis copulatur. Sed Naturalis quidem Cognatio hoc ipſo nomine appellatur. Ciuilis autem Cognatio propriè Adgnatio vocatur, videlicet, quæ per mares contingit*, l.4.§.1.D.de gradib.

Cognationem facit etiam Adoptio. Etenim quibus fiet Adgnatus hic qui Adoptatus eſt, iſdem etiam Cognatus fiet. Sed eorum tantùm Cognationẽ in Adoptiua familia nanciſcetur, quibus fit Adgnatus, l.1.§.Cognationem, D.vnde cognati.

Cognatus ei qui adoptatur, nemo fit ex ea familia in quam per adoptionẽ venit, præter patrem eóſve quibus adgnaſcitur, l.4.§.in adoptionem, D.de gradib. *Eæ demum Cognationes contrahuntur in Adoptionibus, quæ legitimæ eſſent, id eſt quæ Adgnatorum ius haberent*, l.12.§.vlt. D.de ritu nupt. Et ita in l.19. D.de reb.dub. *cognatus factus per Adrogationem. Naturalis* ergo *cognatio* ad Legitimæ differentiam dicitur, l.17.§.1.D.de adoptionib. Largius verò Florentin. in l.3.D. de Iuſtit.& Iu. *Inter nos cognationem quandam Naturam conſtituiſſe*, ait.

Nec Liberorum modò hominum, ſed & *Seruiles* quoque *Cognationes* dicuntur, l.14.§.1. D. de ritu nupt. Inſtit.de ſeruili cognatio.

Porrò ſi quis *Cognationi* leget, idem eſt ac ſi Cognatis leget, l.19.D.de reb.dub. *Ex tota Cognatione*, l.57.§.vlt. D.ad Sc.Trebell.

Cognationis Ius, l.1.§.1.D.de legat.præſtand.§.quod autem, Inſtit.de capit.diminut.

Cognationum Iura, l.1.§.vlt.D.de legat.præſt.l.20. D.qui & à quib.l.vlt.D.de ſent.paſſ.

Cognomen *nomini additum*, l.1.C.de liber.cau.& ita Cognomen *à Nomine & Prænomine*

nomine, ſeparatur in l. 1. D. de liber. & poſtum.

COGNOSCERE, abſolutè, eſt *Rem, cauſámque cognoſcere*, vt loquitur Cic. Epiſt. 2. li. 3. Famil. Quod vel à Magiſtratib. & Principibus, pro Tribunali, vel, à Iudicibus datis, de plano fit. Sic in l. 8. & l. 9. D. de offic. præſid. ſcribitur æſtimare debere Præſidem, Proconſulémve, *Vtrum ipſe Cognoſcere, an Iudicem dare debeat*. Vlpia. in l. 1. D. de Conſtitutionib. & Iuſtinianus in §. quod verò Principi. Inſtit. de iure natu. *Quod Imperator cognoſcens decreuit*. Sueto. in Claud. cap. *Cognoſcens quondam in Auguſti foro victúſque nidore prandij, quod in maxima æde Martis, Salijs apparabatur, deſerto Tribunali aſcendit ad Sacerdotes*. Plin. lib. 10. Epiſt. ad Traian. *Poſtulauítque vt Cognoſcerem pro Tribunali*. Et mox, *Cum ſediſſem cogniturus*. Quæ vt ad Magiſtratuum, Imperatorúmque Cognitiones, ita quæ ſequũtur exempla ad Iudicum datorum notionem pertinent. *Iudex qui ex hac Actione cognoſcit*. l. 4. §. 1. D. de eo quod cert. loc. *Officio Iudicis familiæ erciſcundæ cognoſcentis*, l. 55. D. de heredib. inſtit. *Qui Tutelæ cognoſcit*, l. 1. D. vbi pupill. educ. *Iudex qui de dote cognoſcit*, l. 27. §. vlt. D. de rei vindi. *Iudex qui de dãno dato cognoſcit*, l. 17. §. vlt. D. de damn. infect. *Qui cognoſcit*, l. 1. D. vt legat. ſeu fideicom. *Qui de ea re cogniturus eſt*, l. 69. §. vlt. D. de legat. 3. *Qui de inofficioſo cogniturus eſt*, l. 3. §. ſi emancipatus, D. de bono. poſſeſſ. cont. tab.

Cognoſcere de Appellatione, l. 6. C. de appellationib. *De Suſpecto*, l. 1. §. Damus, D. de ſuſpect. tutor. *De ſuſpectis Tutoribus*, l. 4. D. de offic. eius cui.

Cognoſcere Cauſam, l. 1. C. vbi de poſſeſſio. l. 3. C. ſi non compet. iud. & *Cauſam de falſo*, l. 1. C. de offic. Rector. Prouin.

Ex Actione Cognoſcere, l. 4. §. 1. D. de eo quod cert. loc. *Ex Interdicto*, l. 2. C. de interdict. *Itẽ, Super aliqua re*. Sic *Officis Iudicis ſuper hoc cognoſcẽtis*, l. 13. D. de ritu nupt. *Diuus Cõmodus cũ ſuper eo negotio cognoſceret*, l. 26. D. de proba. *Romæ quidem Præfectus Vrbis ſolus ſuper ea re cognoſcat*, in Lege Dei, Tit. 14. *Sũmatim oportet Iudices ſuper ea re cognoſcere*, l. 5. §. ſi vel parẽs, D. de adgnoſcend. & alend. *Qui ſuper ea re cogniturus erit*, l. 7. §. ſi maritus, D. de donat. inter vir. l. 15. §. 1. D. de teſta. milit. l. 1. C. de condict. ob turp. cauſ. l. 2. C. de non numer. pecu. *Apud Iudicem qui ſuper ea re cognoſcit*, l. 6. §. ſi quis autem, C. de appellationib. *Super Cauſa ſtatus cognoſcere*, l. 1. C. de ordin. iudic. *Proconſule etiam ſuper hac cauſa cognoſcente*, l. 2. C. ſi aduerſ. rem iudic.

Inde *Cognitor*, pro quæſitore, in l. 1. §. calumniatoribus, D. ad Turpil. Prudẽtius in Romano; *Hic tum cognitor pronũtiat, Claudatur infans carcere*. *Cognitor Annonarius*, l. 38. de nauicular. in C. Th. *Ordinarius*, l. 12. de leg. & dec. legat. l. 1. de relig. *Priuatarũ litiũ*, l. 5. ad l. Iul. reper. in cod. C. *Sacer*. l. 9. de reparationib. in cod. C. qui *ſacri Auditorij cognitor*. & apud Symmach. Epiſt. lib. id eſt; qui in ſacro Auditorio cognoſcit, l. 4. de reparat. C. Th. Hoc eodem nomine olim, vt Aſconius in Diuination. auctor eſt, appellabatur, qui *præſentis cauſam vt ſuã tuebatur*: vel, vt Feſtus lib. 3. ſcribit, *qui alterius litem coram ab eo datus, ſuſcipiebat*: Quod & Anianus in interpretatione Tituli de Cognitorib. & Procuratorib. in C. Th. bene ſenſit. Et ita *Cognitorem* à *Procuratore* ſeparat Paul. lib. 1. Sentent. Tit. 2. & lib. 5. Tit. 27. & Quintilia. Declamat. 356. M. Fab. lib. 3. cap. 6. *Si cognitor fieri non potuiſti*. Vnde & *cognitoria opera*, apud Paul. lib. 5. Senten. Tit. 7.

Cauſa cognita, hoc ſignificat, re cognita, examinata, & ex vtraque parte audita, & vocatis his, quorum intereſt, ſeu adhibitis his qui contradicent, vt loquitur l. 39. D. de adoption. Nam cauſæ cognitio tunc interuenit, cùm de negotio præſente vtraque parte, & audita vocatáve diſceptatur, l. 13. §. 1. D. de minorib. l. 5. §. 1. D. de his quæ vt indign. l. vn. C. ſi aduerſ. dot. l. 3. C. de quæſtionib. l. 1. C. de ordin. cognit. Itaque in l. vlt. §. illud, C. de temporib. & reparat. *Cùm cognitionaliter audiſſet*, id eſt, vtraque parte præſente & adhibita cauſæ cognitione.

Vbicũq; autẽ cauſæ cognitio interuenit, ibi Prætor plerũque, & Tribunal deſideratur, l. 2. §. dies, D. quis ordo in bon. poſſ. Nam, vt Impp. aiũt, *Cognitio cauſæ non interpellatione planaria, ſed conſidente magis Iudice legitimè colligitur*, l. 4. C. de dilationib. Sueton. in Claud. cap. vlt. *in vltima cognitione pro Tribunali*. Proinde in his quæ cauſa Cognita fiunt, ferè ſemper Prætoris interuentus fit mentio l. 8. §. vult igitur, D. de tranſactionib. l. 3. D. de reſtitut. in integr. l. 13. §. 1. l. 44. & l. 45. De minorib. l. 22. in fi. D. de re iudic. l. 2. §. ſed ſi dubitetur, l. 28. §. ſed & ſi dies, D. de iudic. l. 9. §. vlt. de arbitr. l. 15. D. de bon. auct. iud. l. 27. §. hæc autem. D. de Procuratorib. *Quæcunque cauſæ cognitionem deſiderant, per Libellum non poſſunt expediri*. l. 9. §. 1. D. de offic. procõſ. l. 71. D. de diuerſ. regul. iur. *Cauſa* autem *cognita conſtitui, Decerni, Statui*, Iuriſconſulti dicunt: Cui aduerſatur *Incognita re*, apud Ciceronem pro Cluentio. *In*

cauſæ Cognitione verſari, l.13.& l.16.D.de minorib.

Cognitio Appellationis, l.9,D.de iur.fiſ. *Cuſtodiarum*. l.6.D.de offic.Proconſ. *De liberali cauſa*, l.8.D.de libera.cau. *De ſuſpectis Tutoribus*, l.4.D.de offic.eius cui mand. *Falſi*, l.17. §.ex quadrante,D.de doli mali except. *Mutandi Procuratoris*, l.27.D.de procuratorib. *Suſpecti Tutoris*, l.10.D.de ſuſpect.tutorib.

Cognitio Præſidis, l.15.§.1.D.ad l.Iul.de adult.l.39.D.de minorib.l.3.D.Stellionat. *Pretoria*, l.13.§.vlt.& l.24.§.vlt. l.38.D.de minorib.l.39.D.de euictionib.l.27.D.de procuratorib.l.3. §.Iulianus,D. de lib. exhib. Sic, *Cognitione Prætoria petuntur Liberi*, l.1.§.1.D.de rei vindicat. *Cognitio Senatus*, Plin.Epiſt.11.lib.2. *Centurionum de Milite*, Iuuenal.Sat.vlt.

Cognitiones, in l.1.D.de offic.adſeſſ.Quarum varia genera recenſet l.5. D.de extrao rdin. cognitionib. *Imperialium Sententiarum in Cognitionibus prolatarum*, libros ſex Paulus ſcripſerat. *Extraordinariæ Cognitiones*, Rubric. de extraordinar. cognitionib. D. vbi ſcilicet Magiſtratus ipſe cognitionem ſuſcipit. Proinde quod eſt apud Sueto, in Claud. cap.16. *Alium interpellatum ab aduerſario de propria lite, negantémque cognitionis rem, ſed ordinarij iuris eſſe, agere cauſam confeſtim apud ſe coëgit*: ſic accipe, id eſt, negantem ad Principis cognitionem rem pertinere,nec cognoſcere ipſum,ſed Iudicem dare debuiſſe. *Cognitionibus occupatus Præſes*, l.2.§.in bonorum,D.quis ordo in bon.poſſ.

Cognitionis dies, l.73.§.1.D.de iudic. *Cognitionis ſacræ examen*, l.3.de reparationib.appellat. in C.Th. *Cognitionem impetrare*, l.3.§. Pomponius,D.de minorib, l. 39.D.de donationib. *Præbere*, l.3.C.de ord.cognit.l.4.C.ſi ſeruus exportã. *Suſcipere*, l.9.D.de offic. præſid. & apud Sueton. in Iulio Cæſare,cap.23. Plin.Epiſt.31. lib.6. *Recipere*, Ambroſ.Epiſt.24.lib.5. *Recepi cognitionem,ita tamen vt compoſitionis eſſem Arbiter.*

Ad Cognitionem Præſidis non pertinere perſona, l.15.§.1. D.ad l.Iul. de adult. *Ad Cognitionem Præſidis ſpectare*, l.3.D. ſtellionat. *Ad Principem remiſſa cognitio*, l. 22. D. de appellationib. *Ad Iudicis Cognitionem remittendum eſt*, l.135.§.Seia.D.de verb.obligat. *Niſi hoc Cognitione Iudicis faciat*, l.vlt.D.de curat.furioſ.

Cognitio Suſcipi, l.penult.D.de iuriſdictionib.l.vlt. D. de heredib. inſtit. Valer. Maxim. lib.5.cap.8. *Cognitione ſuſcepta,domi conſedit.* Sic *Inter Accuſatorẽ & Reum Cognitione ſuſcepta* l.10.D.de public.iudic. *Cognitionis ſuſceptæ tempore*, l.1.§.ſi quis ad hoc,D.de quæſtionib. *cognitio recipi*, apud Plin.Epiſt.22.lib.4. *Cognitioni præiudicium fieri*, l.3.§.planè,D.de hom. lib. Cognitio autem vt *Suſcipi*, ita *Finiri, Solui, Circumduci, & Induci*, dicitur. *Cetera Cognitionis differre*, l.39.D.de minorib.

Cognoſcere Inſtrumẽta, eſt relegere,&recognoſcere,l.56.D.de verb.ſignif.quæ,vt ex inſcriptione apparet,pertinet ad quæſtionem l.15.D.de reb.auct.iud.poſſid.

Cognita Legibus cauſa, l.1.D.de his qui ſui vel alie.

Cognita rei veritate, l.10.D.de iudic. l.11.D.de exceptionib. *cognito quod*, l.15. D. de probationib.l.1.§.vlt.D.de eo qui pro tuto. *Cognitam ſtupro dicunt*, Papinianus in l.14. D. de his quæ vt indign.& Impp. in l.22.C.ad L.Iul.de adult.cum qua ſtuprum factum eſt. Lamprid.in Heliogabal. *Antonino autem Caracallæ ſtupro cognita:ita vt Varius vel Heliogabalus vulgo conceptus putaretur.* Ouid.lib.2.Amor.Eleg.7. *Et mihi iucundo non ruſtica cognita furto.* Vtitur & eodem genere loquendi Tacit.lib.20. Catullus quoque *Vnis ſenibus cognitas fœminas* vocat,quæ vnum expertæ virum fuerant.

COHERES dicitur,qui vnà cum alio heres exiſtit. *coheredem dare*, id eſt,adſcribere,l.16. D.de hs quæ vt indign.l.39. D.de cond.& demonſt.l.2. §.vlt.D.de lib. & poſt. l. 28. D. de excuſat.l.70.§.vlt.D.de legat.2. Sic *Coheres Dat*, l.41.D.de reb.cred.

COHÆRERE *Actus*, l.37.D.de admin.& peric. *Cohærere perſonæ conditio*, l.95.D.de cõdi. & demonſtr. l.24. D. de adimend.legat. l.6.§.vlt. D.de ſtatulib. *Id quod Legatur*, l.18.§.tale,D.de liber.legat. *Legatum*, l.9.D.quando dies legat. *Obligatio*, l.4.D.de nouationib.

Cohærere, *Inſula alueo fluminis*, l. 63. §. ſi qua Inſula, D.de adquirend. rer. dom. *Iuriſdictioni Imperium*, l.1.§.1.D.de offi.eius cui mand. *Matrimonio Dos*, l.16.D.de caſtr.pecul. *Monumento locus*, l.7.C.de religioſ. *Solo fructus*, l.61. §.locaui, D. de furt. *& Superficies*, l. 44.§.1.D.de obligat.& actio.

Cohærentia ædificio, l.23.D.de vſurpation. *Rei cohærentis munera*, l.11.D. de vacat.& excuſat.

COHORS *Magiſtratuum*, l.1.D.de lege Iul.repetund. *Cohortes Prætoriæ*, l.9.D.de excuſationib. *cohortes Vigilum*, l.3.D.de offic.præfect.Vrb. *Vrbanæ*, l.8.§. ſed ignominiæ, D. de re milit.

milit. Statius lib. 1. Syluar. *Quæ ſigna colunt Vrbanæ cohortes.* Varro lib. 4. de lingua Lat. *Cohors, quod vt in Villa, ex pluribus tectis, coniungitur, ac quiddam fit vnum, ſic, hæc ex manipulis pluribus copulatur* Cohors, *Cohortis Præfectus*, l. 2. D. de his qui not. infa.

Cohortales, l. 3. C. de hered. decur. l. 3. C. de offic. rect. prouin. l. 4. de veteran. in C. Th. l. 14. de hæretic. in eod. C. l. 11. de cohorta. princ. id eſt, cohortibus adſcripti, ſeu *cohorti obnoxij*, vt loquitur l. 12. C. de cohorta. princ. li. 12. l. vlt. eo. tit. in C. Th. ταξεῶται Iuſtinianus vocat, vnde *Cohortaliũ corpus*, l. 2. C. de defenſ. ciuit. *Cohortalis condicio*, l. 2. C. de aduocat. diuerſ. iudic. *Militia*, l. 48. de hæretic. in C. Th. l. 1. de cohortalib. prin. in Co. Th. Hinc *Cohortale Officium*, l. 13. de cohortalib. princip. lib. 12. Cod. *Cohortalia Officia*, l. 3. de Canone largitional. lib. 10. Cod. *Cohortalium* autem nomine accipere debemus Apparitores, & *Officia Rectorum Prouinciarum*, vt loquitur l. 4. C. de cohortalib. princip. lib. 12.

Cohortalina, l. 65. de hæretic. in C. Theo. *Cohortalini*, l. 184. de decurionib. l. 26. & l. 28. de cohortalib. princ. *Cohortalinorum Militia*, l. 14. de priuileg. eorum qui in ſacr. palat. *Cohortalinus*, ait Vetus Gloſſarium, ὀπτιλὴς θυρωρὸς τοῦ πραιτωρίου.

Coire, in vnum conuenire ſignificat, l. 1. D. de quib. reb. ad eund. Sic *Coire Religionis cauſa*, l. 1. D. de colleg. *Coire Collegium vel Corpus*, l. 1, & l. 3. §. vlt. D. eod. titu. *Corpus cui licet coire*, l. 20. D. de reb. dub. *Collegiis vel corporibus quibus ius coeundi lege permiſſum*, l. 5. §. quibuſdam, D. de iure immunit. *Collegiis quibus coeundi ius eſt*, l. 1. D. de manumiſſionib. quæ ſeru. ad vniuerſitat.

Coire etiam eſt in matrimonium conuenire, l. 24. D. de donat. inter vir. §. ſi aduerſus, Inſtitut. de nupt. *Coire inter ſe*, apud Vlpianum Tit. 16. Regular. *In Matrimonium Coire*, l. 21. D. de condic. & demonſtr. & l. 134. D. de verb. obligat. *Qui Matrimonio Coituri ſunt*, l. 27. D. de donationib. inter vir. *Coito Matrimonio*, l. 8. D. de condict. cau. data. Vnde *Coitus*, pro Coniunctione, ſeu concubitu, §. ſi aduerſus, Inſtit. de nuptiis.

Coire Societatem, id eſt contrahere, l. 4. l. 6. l. 8. l. 71. l. 73. D. pro ſocio, l. 1. §. ſi libertatis, D. quar. rer. act. & in Lege Dei, Tit. 8. *Coire Societatem ad obligationem innocentium*, l. 1. D. de l. Cornel. de falſ. ſeu *ad occiſionem innocentum*, vt in Lege Dei, Tit. 8. *Coire Societatem quo annona carior fiat*, l. 2. D. de l. Iul. de annona. Sic *Coiri Societas*, id eſt contrahi, l. 1. & l. 3. §. 1. l. 5. in princ. & §. 1. l. 7. & l. 30. & l. 57. l. 58. D. pro ſocio, l. 70. §. vlt. D. de fideiuſſorib. *Coire negotiationem*, l. 52. §. quidam, D. pro ſocio. *Coire cum furibus*, l. 1. D. naut. caup.

Coire in accuſationem innocentium, l. vlt. D. de concuſſ. *Coire in alienam litem* dicuntur, qui de emolumento litis communicando paciſcuntur, vt quidquid ex condemnatione in rem vnius redactum fuerit, inter eos communicetur, l. 6. D. ad L. Iul. de vi publ. Plin. lib. 5. Epiſt. 14. *Quæſtus eſt venire Aduocationes, venire etiam Præuaricationes, in lites Coiri.*

Κοινὸν, vniuerſitatem ſignificat. Sic in l. 27. D. de iudiciis, & l. 5. D. ad L. Iul. de vi publ. Diui Hadrianus, & Pius, τῷ Κοινῷ τῶν Θεσσαλῶν Græcè reſcripſiſſe dicuntur. Refertur & in l. 1. §. 1. D. de appellationib. Reſcriptum Diui Pij πρὸς τὸ Κοινὸν τῶν Θρᾳκῶν. Vt & in l. 6. §. 1. D. de excuſationib. aliud eiuſdem Diui Pij Reſcriptum τῷ Κοινῷ τῆς Ἀσίας. Similitérque in l. 25. D. de appellatio. Reſcriptũ Imperat. Alexandri τῷ Κοινῷ τῶν ἐν Βιθυνίᾳ Ἑλλήνων. Κοινοπραξίας ſeu Κοινοπραγίας Græci ſpecialiter appellant Totorum Bonorum Societatem, Inſtitut. de Societate, quam Κοινωνίας vocat Conſtantin. Hermenopul. lib. 3. cap. 10. & 11. Κοινόβιον, Iuſtinianus Nouell. 5. pro Monaſterio. Vnde *Cœnobitæ*, l. 6. de pœnis, in C. Th. Iſidorus lib. 7. cap. 13. Plura eſſe genera Monachorum, Cœnobitas, Anachoretas, & Eremitas ſcribit, additque, *Cœnobitæ, quos nos in commune viuentes poſſumus appellare: Cœnobium enim plurimorum eſt.* Vide eundem lib. 2. de Offic. Eccleſiaſt. cap. 15.

Colere *Agros*, l. 5. §. quæri, D. vt in poſſeſſ. legat. *Fundum colonus*, l. 30. §. vlt. D. de vſu & vſufruct. *Fundos*, l. 5. C. an ſeruus.

Colere fide Dominica, l. 18. §. cum de villico, & l. 20. §. 1. D. de inſtr. vel inſt. *Mercede*, d. l. 20. §. 1. *Nummis*, l. 26. D. de furt.

Coli Fundus, l. 1. §. 1. D. locati, *Colendi Agri cauſa*, l. 25. D. de vſu & habit. *Colendorum Agrorum cauſa*, l. 203. D. de verb. ſignif. *Colendorum Prædiorum cauſa, empta pacatáque*, l. 60. §. vlt. D. de legat. 3. Coli dicebatur Terra, vt Parens, honore hinc ſumpto, quod olim laureato Vomere, Triumphali Aratore, & ipſorum manibus Imperatorum, Colerentur agri, vt ſcribit Plin. lib. 10. cap. 3. Sed & lepidus fertur in filium qui patris monumentum exarauerat iocus: *hoc eſt verè patrem colere.* *Colere concordiam*, l. 20. C. de inoffi. teſta.

Cultores, in l. 12. D. de inſt. vel inſtr. id eſt *Cultores Agrorum*, vt l. 2. D. de nundin. Liu. lib. 4.

Cultura Agri,l.13.D.de re milit. *Fundi*,l.24.§.ſi domus,D.Locati. *Prædiorum*,l.4.Co.de adquir.poſſeſſ. *Vinearum*,l.1. D.de tigno iuncto.Cic.lib.4.& 5.de Finib.

Diligens cultura Prædiorum, l.3.§.diui fratres, D. de iure fiſci. *Cultura Intempeſtiua*, l. 25. §. conductor,D.locati, *Studio Culturæ*,l.13.D.de re milit.

Cultus Villæ, l.12.§.Neratius, D.de inſtr.vel inſtr.

COLLACTANEVS, qui ſimul mammam ſuxit,l.13.D.de manumiſ.vindict.§.iuſtæ autem, Inſtit.quibus ex cauſis manumitt.non licet. Caper in lib.de Orthograph. *Collactaneus eſt eiſdem mammis educatus.* Sic *Collactanea*,l. 30. §. Titia , D. de adimen . legat. vbi Sceuola σύντροφον vocat, vt & Theoph.in d.§.iuſtæ.

COLLAPSA *villa*,l.7.§.vlt.D.ſoluto matr. *Collapſum Balneum*, l.5. C.de ædific. priuat.

COLLECTARIVS in l.16.C.ſi cert.pet. Suidas κολλεκτάριος, ἀργυραμοιβὸς, ἤτοι κέρμα ἀντὶ ἀργύρου ἀλλασσόμενος, τραπεζίτης, ὁ Ἀργυροπράτης. Rurſus in voce Ἀργυραμοιβὸς, hæc Synonyma facit. Vetus Horat. Interpr. ad Saty. 6. lib. 1 . Sermon. Coactores Argentarios, *Collectarios* nominari tradit. Denique quod eſt apud Euſebium lib. 5. Hiſt . Eccleſ. cap. vlt. οὗτος ἠπατήθη ποτὲ ὑπὸ Ἀσκληπιοδότου καὶ ἑτέρου Θεοδότου τινὸς τραπεζίτου, Rufinus ita vertit, *Hic deceptus aliquando ab Aſcleprodoto quodam & Theodoto Collectario.* Palæmonis Gloſſis Nummularius exponitur, *Collectarius* , *Menſarius* . Fuiſſe autem Romæ Collectariorum corpus, vendendis ſolidis, quos plerunque publicus vſus depoſcebat , obnoxium , quibus Arca Vinaria ſtatutum pretium ſubminiſtrabat, Symmach.Epiſt. 42. lib . 10 . docet . Quod pertinet ad interpretationẽ Nouellæ Theodoſ.& Valẽtiniani, de pretio Solidi, in qua ita eſt: *Quo præcepto etiam illud in perpetuum volumus contineri, ne vnquam intra ſeptem millia nummorum Solidus diſtrahatur, emptus a Collectario ſeptem millibus ducentis.*

COLLEGARVM, *appellatione hi continentur qui ſunt eiuſdem Poteſtatis*, l. 173. D.de verb.ſignificat. l.11. D.ad municipal. ab eo quòd vnà lecti ſint, vt Varro lib. 5.de lingua Latin.ſcribit. *Collegam* σύναρχον vocat Appianus lib.2.bellor.ciuil. *Collega Prætoris*, l.18.§.vlt. D. de manumiſſ.vind. *Collega Magiſtratus Municipalis*,l.19.§.vlt. D.de tutor. & curat.dat. *Collegæ Præſidum*,l.7.de cuſtod.& exhibit. *Duo Magiſtratus Collegæ*,l.45. D. de adminiſtr. & peric.

Sed & Contutores, Concuratoréſve, *Collegæ* appellantur, l.2.l.14.& l.4. §. cum teſtamẽto, D.de adminiſt.& peric.l.5.D.de ſuſpect.tutor.l.7. D.rem pupil.ſalu.for. l.penul. D. de tutorib. & curator. l.1.C.de diuid.tut. l.3. C.de probationib. l.4. C. de magiſtrat. conuen. Et qui eadem legatione funguntur, l.2. C.de legationib. lib. 10 . Quinetiam Coheredes *Collegæ* dicuntur, l.101.D.de ſolutionib. Necnon hi quoque qui eiuſdem Collegij ſunt, l. 41.§.1.& vlt.& l. 42.& l.vlt. D.de excuſationib.

COLLEGATARII ſunt, quibus coniunctim legatũ eſt, l.6.& l.10. D . de vſufruct. adcreſc.l.34.§.ſi duobus, D.de legat.1.§.ſi eadem res, Inſtit.de legat.

COLLEGIVM. Dio lib.48. τὰ ἑταιρικὰ, ἐπιχωρίας, à Ro. Κολλήγια vocari ſcribit. *Collegium tres faciunt*, l.83.D.de verb.ſignifi. *Collegia Romæ certa ſunt, quorum corpus Senatuſconſultis, atque Conſtitutionibus principalibus confirmatum eſt : veluti Piſtorum & quorundam aliorum, & Naucıulariorum : qui & in Prouinciis ſunt.* l.1.D.quod cuiuſcunque vniuerſitat . Collegia ergo alia *Licita* ſunt, alia *Illicita*, l.1. §.1.l.2. & l.3. D. de collegiis . l . 1. § . vlt . D. de offic. præfect.vrb. *Licita* ſunt, *quibus coëundi ius Lege permiſſum eſt*, l. 1. D. de manumiſſionib. quæ ſeru. ad vniuerſit. l.5.§.quibuſdam, D.de iure immunit. quæ vel Legibus , vel Senatuſconſultis, vel Principalibus conſtitutionibus confirmata, comprobatáve ſunt. *Illicita* cõtrà, quæ ſunt abſque Legum, Senatus, Principúmve auctoritate conſtituta. Qua de re memini me dicere, lib.1. Select. Antiquit.

Collegium Decurionum, l.6.§.vlt.D.de decurionib. *Fabrorum*, l.93.§.collegio, D.de legat.3. *Naucıulariorum*, d.l.1. D. quod cuiuſcum. vniuerſit. *Ordinum*, l.94.de decurionib.in Cod. Th. *Piſtorum*, d.l.1.& l.vlt. D.de excuſationib . *Senatorum*, l.92. de decurionib. in C.Th. *Templi cuiuſdam*, l.38.§.fideicommiſit, D.de legat.3. *Collegia ſingularum vrbium*, l.79. de decurionib.in C.Th.

Ceterum præter Collegia Artificum, hæc inſuper Collegia in vrbe Roma memorantur, *Augurum*, Cic.lib.2.de Nat.Deor.& Epiſt.9 .lib.3.Familia. Valer.Max.lib.1. cap. 1. *Pontificum*, Cic.orat.de aruſpic.reſponſ. Liuius lib.5. 29. 31. 38. Macrob.lib.1. Saturnal. cap. 16. *Quæſtorum*, Sueton.in Claud.cap.23. *Tribunorum Plebis*, Valer.Max.lib.6. cap.3. Liuius lib. 42. *Viatorum*, Agellius, lib.12.cap.3.

Collegij Seruus, l.25.§.1.D.de adquirend.vel omitten. *Eiuſdem Collegij eſſe*, l.vlt.D.de Collegiis.

Prroò

Porrò *Collegium, Celebrare, Vſurpare: In Collegio recipi, à Collegio recedere, diſſolui Collegia,* Iuriſconſulti dicunt.

Collegiatvs, Nou. Valentinia.vn. De Epiſcop.iudic.l.Nou.Leon.&Maior.de Curialib. *Collegiatum proprium corpus adſtringit,* l.16.de palat.ſacr.largit. in C.Th.

Collegiati l.penult.C.de commerc. l.9. C.de ſacroſ.Eccl.l.vn. C. de collegiat. lib. 11. l. 1. ne oper. à conlat.exig.in C.Th. l. 12. de veteran. l.1.& 2.de Collegiat.l. 41. de oper. pub.l. 1.l.2. & l. vlt. de his qui condicio.propr.decl.l.31.de ſacroſ. Eccl. in C. Th. *Municipes Collegiati, & Corporati Vrbium,* l.5. de locatio. fundor. iur.Emphyt. in C. Th. Hoc autem *Collegiatorum* nomine appellabantur certi homines, ex diuerſis Ciuitatum corporibus, publici miniſterij cauſa, conſcripti: quos operas Proſecutionibus Equorum præbuiſſe, eóque Proſecutionum onere adſtrictos fuiſſe indicat l.1.ne operæ à collatorib. exigant. in C. Theod. In deſcriptione etiam Vrbis Conſtantinopolitanæ, cuius incertus eſt auctor, ſingulis regionibus *Collegiati* adtribuuntur, qui, è diuerſis Corporibus ordinati, incendiorum caſibus ſubuenire conſueuerant. Nugas vtique agit Iſidorus, qui lib. 9. Etymologiar. cap. 4. *Collegiatos* idcirco dictos ait, *quod eorum Collegio cuſtodiiſque deputarentur, qui facinus aliquod commiſerant: fuiſſéque hoc ſordidiſſimum genus hominum patre incerto progenitum.*

Collibertvs, l.77.§.volo. D. de legat. 2. l.vlt. D.vt legat.ſeu fideic.

Conlibertus l.11.§.Quamquam, D.de iniur. l. 9.D. de aliment. vel cibar. Arnob.in Pſalm. 118. *Rogans te doceri à domino quid doceas Collibertum dicere. Duo Colliberti,* l. 71.§.vlt. D. pro Socio. *Conliberti* l.38.§.1.D.de legat. 3. l.78.§.Pluribus D.ad Sc. Trebell. *Conliberti* porro dicũtur qui ex iuſta ſeruitute ab eodem Patrono manumiſſi ſunt, ſeu qui eundem Patronum habent. *Collibertos* autem *Patrem & Filium,* notare licet in l.vlt.D. vt legator. ſeu fideic. Item, *Matrem, & Filiam,* in l.1.D.de obſeq. parentib.

Colligare *Machinam,* l.8.l.5.§.ſed interdum, D.commodati.

Colligatvm *verbis,* id eſt contractum, l.8.§.acceptum D.de acceptilat. *eo genere quo quid Colligatum eſt, diſſolui,* l.35.D. de diuerſ. regul.

Colligere *Hereditatem,* l.25.§.Sed quid ſi, D.de adquir.vel omitt. id eſt adire, ſubire, amplecti.

Colligere Naufragia, l.7.& l.vlt.D.de incend.ruina. *Plebem,* Tit.de his qui plebem aud.in C. Th. *Arbores quæ aggeres Nili Colligunt,* l. vlt.D.de extraordin.crimin.

Colligi in vnum locum, l.1.§.1.D.de pact. Vnde *Collecti Teſtes,* l.21.§.In teſtamentis.D. Qui teſtam.fac.

Colligi Aqua in foſſa, l. 1.§.Si quis, & §.idem lib.6.D.ne quid in flum.pub.

Colligi Pecunia ex bonis, l.15.C.de donat. inter vir. *ex Computatione,* l.47.§. ſi Stichum, D.de fideicomm. libertatib.

Colligi Reditus publici, l.vlt.§.1.D.de munerib.& honorib.

Colligi ex Reſcripto, l.8.D.de pactis. *Ex Senatuſconſulto,* l.27.§.ſi homo, D.de rei vindic. *Per quod Colligi,* l.12.§.Idem.D.de vſufruc.

Collectus humor, l.14.§.Item de eo, D.de ædilic. edic. *Collectæ vſuræ,* l.1.D.de petit.hered.

Collecti fructus, l.71.D.de rei vind. *Collectio fructuum,* l.27.§.Si oliuam D.ad l.Aquil.

Collisi *Scyphi,* l.24.D.de verb.ſign.

Collo *domantur Quadrupedes,* Vlpian. Tit.20.Regular.

In Collum quid iniicere vt torqueatur, l.7.D.ad l.Iul. de vi pub.

Id autẽ vinculi genus quo Collum adſtringebatur, *Collare* dictũ Non.Marcell.auctor eſt.

Collocare *Pecuniam,* vel *Pecunias,* l.15.D.de adminiſtr. & peric. Paul.lib.2.Sent.tit. 4. *Benè,* l.13.§.vlt.D.de adminiſtr.& peric. *In diem,* l.43.D.mandati. *In emptionem Prædiorum,* l.2.§.vlt.D.eod.tit. *In prædiis,* Cicero pro Cæcina.

Collocare fœnore, Sueton. in Auguſto cap.38. *quod pecunias leuioribus vſuris mutuati, grauiore fœnore collocaſſent.*

Collocare Publicum fœnus, l.vlt.C.lib.11. quo quiſque ordine. *Sortes,* l. 24.D. de vſu & vſufr. leg.

Collocare in Nomina duo millia nummorum, l.58. §. Pupillo, D.de adminiſt.& peric.

Collocare in mercem quid, l.43.§.Si quis nihil, D. de furt.

Collocari Pecunia, l.6.C.de rei vindicat. Cicero lib.3.Offic. *Sed de toto hoc genere Collocandarũ pecuniarum.* Traianus ad Plinium lib.10.Epiſtol. *Vt quantitas vſurarum minuatur: quò facilius pecuniæ publicè Collocentur.* Sic, *Exactæ pecuniæ, & rurſus* Collocatæ, l.64.D.de legat.3. *Benè Collocata pecunia,* l.33.D.de vſuris, Cic.pro Cæcin. *cùm pecunia ex partitione deberetur, nuſquam eam poſſe melius collocari.*

Collocari Pecunia idoneis nominibus, l.89.D.ad l.falcid. *Penes aliquem*, l.26.§.1.§. quando dies legator. *Collocari nominibus Nummi*, l.83.D. de legat.3.

Collocare in matrimonium filiam, l. 19. l. 36. & l. 67. D. de Ritu nupt. l. 27. D. depoſiti, & apud Cicero. lib.2. De Diuinatio. *In Matrimonio*, l.77. §. vlt. D. ad Sc. Trebell.

Collocare filio meo filiam ſuam in Matrimonio, Vlpian. Tit. 25. Regular.

Collocare nuptui, l.1. C.de interdict. matrim. l. 3. C.de pact. conuent. & apud Columell. lib. 4.cap.3. *Nuptum*, l.88. D.de Solutionib. & apud Cæſar. lib.1. de Bello Gall.

Collocare ſe nuptiis, l. 11. D.de his qui not.infam.

Collocari in matrimonio, l. 4. & l.7. C.De interdict.Matrim. *Nuptum*, l.15. D. de his qui not. infam.

Collocata ab Auia, l.57. D. de Ritu nupt. *In Matrimonium*, l. 64.& l.67.§. Si puellæ, D. de Ritu nupt. Vnde *Collocatio filiæ* dicitur à Cicer. pro Cluentio.

Collocari fundus ſæpius, id eſt ad licitationem deduci, l.11. D. de in diem addict.

Collocari opus, l.51. §.vlt. D.locati.

Collocari Inſtrumenta, l.5. C.comm. vtriuſque iudic.

Collocantur in perſona condiciones. l.6. D. de condic. & demonſt.

Collocata bona in eum l.67. D.de Ritu nupt. *Collocata voluntas*, l.9.§.hoc amplius, D.de adquir.rer. do.

Collocandi meriti ſpe, l. 27. §.Iubet, D. ad l. Aquil.

Collocata ciuitas, id eſt ſita, l.1.D.de Cenſib.

COLLOQVIVM eorum qui in domum aliquam conuenire ſoliti ſunt ad tractandum de Adulterio, l.9.D.ad l.Iul. de adulter. Varro lib.5. de lingua Lat. *Hinc Colloquium, cum conueniunt in vnum locum, loquendi cauſa.*

COLLVCTATIO, l.7.§.ſi quis in colluctatione, D.ad l.Aquil.& apud Columellam lib. 6. cap. 2.

COLLVDERE, l.3. § hoc interdictum, D. de homine lib. exhib. id eſt, *Luſoriè agere*, vt loquitur l.50.§.1.D.de legat.1.

Colludere cum Aduerſario, l.5.C.de pignorib. *Colludere cum Reo, & tranſlatitiè munere accuſandi defungi*, l. 1. §. præuaricatorem. D. ad Sc. Turpilian.

Colludere magis cum Reo, quàm ex animo Accuſare, l.3. D.ad l.Iul.de Adulter. *Colluſiſſe Procurator*, dicitur, qui paſſus eſt vincere aduerſarium, vt abſolueretur, l. 7.§. ſi dolo, D. de dolo. Sed & extra Iudiciū *Colludere* dicimus: veluti, *Si emptor cum Procuratore Colluſit, & eum præmio corrupit, quò vilius mercaretur*, l.7.§.Procurator, D.pro emptore. *Si quis Colludente Procuratore meo, ab eo emerit*, l.13.§.ſi quis colludente, D.de actionib.emp. *Si Colluſi cum Tutore*, l. 19. D.locat. *Si Colludente Tutore auctore circumſcriptus ſit pupillus*, l.5.D.de dolo. *Si coheres Colluſit cum Patrono*, l.6.§.ſi Patronus, D. ſi quis omiſſa cau. *Colludentibus heredibus*, l. 12.C.de teſtament. manum.

COLLVSIO Rubr. de Colluſio. deteg. l.9. D. de liber. cau. & apud Cicer. 5. in Verr.

Si Suſpecta ſit Colluſio, l.29.D.de inoff.teſt. *Colluſionis ſuſpicio*, l.6.§.non ſimpliciter. D.ſi quis omiſſa cau.

Colluſionem detegere, l.8.§.1.D. de in ius voc. l.2.D.de Colluſio.detegen. *Colluſione facta*, l. 36.D.de munerib. & honorib. *Si Colluſio non interceſſit in diſtractione*, l.49. D.de minorib.

Colluſio detegi, l.4. & l.vlt. D. de Colluſio. deteg.

Per Colluſionem Actum, l. 30. §. In Popularibus, D. de iureiuran. *Abſolutus*, l. 8. §. 1. D. mandati. *Cedere Lite*, l.19. D.ſi ſeruus vind. *Conſtituere cum Aduerſario*, l.19.§. vlt. D. ad l. Iul. de adulter. *Actum quid*, l.1.D.de Colluſio. deteg. *Pronunciatus ingenuus*, l.4.D.eo.tit.

Per Colluſionem comparare, l. vlt. C.ſi vendito pigno. *Venundata prædia*, l. vlt.C.ſi aduerſ.fiſc.

Colluſoriè de hereditate Litigare, l.50.§.ſi quis ante, D.de legat.1.

Hinc *Colluſor*, in l.vlt. Cod.de Colluſio deteg. dicitur qui Colluſoriè egit. At in l.1. §. 1. D.de aleatorib. *Colluſores* accipiendi ſunt, qui ſimul, ſeu inuicem vel inter ſe ludunt. Cicero Philipp.3. *Licinium Lenticulam de alea condemnatum, Colluſorem ſuum, reſtituit.* Idem Philipp. 5. *Cum colluſoribus & compranſoribus tuis.* Senec. lib. 2. de Benefic. *Neceſſe eſt autem luſor bonus aliter illam Colluſori, longè aliter breui mittat.* Sueton. in Calig. cap. 40. Et *quondam proximo Colluſori demandata vita ſua.* Sic & *Colluſores pueri*, apud Spartian. in Seuero.

COLLVENDO & *Alluendo*, l. 30. §. Tribus, D. de adquir. rer. do.

Colluntes, l. 1. D. de cloacis.

C o l l y r i v m *ex medicamentis factum*, l.7.§.cùm quis D.de adquir. rer. dom. §. cùm ex aliena, Inſtit. de rer.diuiſ.

C o l l y r i a *in inſtrumento Medici eſſe*, ait l.18.§. in inſtrumento, D.de inſtruct. vel inſtrum. quæ vox originem ſuam in Latio non ſeruat. Nam ab ea, vnde prodit, gente, Κολλύρια dicta, Suidas teſtis eſt, qui ἰατρικὰ φάρμακα ita appellari ſcribit. Præualuit tamen Collyriorũ appellatio, quorum varias ſpecies vide apud Cornel.Celſ. lib.6.cap.6. Ac planè non vnius generis Collyria antiquitus fuiſſe, nec Oculis duntaxat, ſed & aliis corporis partibus adhibita, ex Medicorum libris intelligere licet. Nec dubitabis Gorræo duce atque auſpice, adfirmare hoc Medicamenti genus figura tereti compoſitum fuiſſe. Certam namque habuiſſe formam ex eo colligitur, quòd pleraque medicamenta Collyrij forma fingenda eſſe veteres rei medicæ auctores præcipiunt. Atque adeò Oribaſius Collect.medic. lib.10. cap.23. Collyriis figuram tribuit Caudæ Muris ſimilem. Vnde coniectura capi poteſt hoc Medicamenti genus oblongũ & rotundũ fuiſſe, indéque nomen traxiſſe, ac Κολλύριον ἀπὸ κολούσης οὐρᾶς appellatum, quod eſſet inſtar mutilatæ caudæ, vel ab κολλυρίου, quod interdum στρόγγυλον ſignificat. Vtcumque ſit, compoſita fuiſſe Collyria, ex Liquoribus, Succis, Seminibus, Fructibus ſtirpium, & Animalium particulis, Aromatibus, Metallicis, ideóq; variis morbis applicita conſtat: Eius rei ergo condi, reponíque ad varios vſus ſolebant: & vbi res exigebat, ea vel integra, ſicuti condita erant, adhibebantur in vſum: vel ſoluebantur in puluerem: qui aut ſiccus, aut humore aliquo dilutus, affectæ parti vel oblinebatur vel linamento exceptus indebatur, vel ſuffitionibus aut alio modo inſeruiebat.

C o l o b a in l.1.quo quemque habitu in vrbe eſſe oport. in C. Th. Veſtimenti genus: de quo & cuius forma aliud nihil proferre poſſum, præter id, quod Iſid. lib.19.Etymolog. cap.22. ſcribit: *Colobum dictum, quòd longum eſſet, & ſine manicis*: Colobiorum etiam Seruius in lib.1.& 11.Æneid. Meminit.

C o l o n v s eſt *qui fundum colit*, l.30. §. vlt.D.de vſu & vſufr. leg. vt & Columella indicat lib.1. cap.7. Coloni autem nomine interdum Seruum proprium accipimus, per quem prædia coluntur: interdum generalius, extraneum quemlibet qui fundum colendum fruendúmque conduxit. Ideóque vt Prædij Vrbani conductor, *Inquilinus*, ita Ruſtici, *Colonus* dicitur. Vnde *Colonus* & *Inquilinus* ſeparantur, l.24.§.ſi domus, & l.25.§.1.D.locati, l.13. §.ſi venditor, D.de actionib. emp.l.vlt.D.de vi & vi ar. l. 31. §. ſi ſeruus D. de vſurpationib. l. 14.§. 1. D. de religioſ. l. 4. §. ſi quis D. de cenſib. Quorum nominum differentiam Martian. in l.37. D. de adquir. poſſ. explicat his verbis: *pro Colono, in Agro: Ædibus autem, pro Inquilino ſit.* Vet. Gloſſ. Lat. *Colonus eſt, qui agri colendi cauſa, prædium habet.* Gloſſar. Græc. Colonus γηλοπάροικος.

Coloni autem, ſi Serui proprij erant, Fundum, vel *fide Dominica* Colebant, vel, *Mercede*, vt extranei Coloni ſolebant, l. 18. §. cùm de Vilico, & l. 20. §. liberto. D. de Inſtrum. vel inſtr.

Colonus vel *ad pecuniam numeratam conducebat*, vel *Partiarius* erat, id eſt damnum & lucrum cum domino fundi partiebatur, l.25. §. vis maior, D. locati. Qui *ad pecuniam numeratam conduxerat* is aliàs, *Mercede Colere* dicitur, vt in d. l. 20.§.liberto: aliàs, *Nummis*, vt in l. 26. D. de furt. vel, *Penſionis certa quantitate*, d.l.18.§.cùm de vilico, vel, *certa Penſione*, vt l.22.D.de pact. dotal. Plinius duplicem hanc Colonorum differentiam ſic expreſſit Epiſt. 37. lib. 9. *Non Nummis, ſed Partibus locem.*

Colonus & *Locator* opponuntur l. 12. D.de vi & vi ar. *Coloni Colonus*, l. vlt.D. eo. tit. *Colona*, l.77. D.de rei vind.

Hinc C o l o n i a prædium dicitur, quod ſub colono poſſidetur. l.24. colonus. D. loca.l.12.§. quæritur, & l.20. §.prædia.D. de inſtr. vel inſtr.leg. vulgò Firmam, vel Medietariam appellamus: Et ita accipe Coloniam apud Columellam lib. 11. cap. 1. cùm de villico loquens, ait: *Non vrbem, non illas nundinas, niſi vendendæ aut emendæ rei neceſſariæ cauſa frequentanerit. neque enim Coloniæ ſuæ terminos egredi debet.*

Colonia, pro villa in qua quis colendi cauſa diuerſatur, l.27.§.1.D.ad municipal.

Hinc & *Colonica lex*, apud Varro. lib. 1. de re Ruſt. cap. 2. quæ Colonis quibus prædia colenda dabantur, dici conſueuerat.

Interdum autem *Coloni*, conductores prædiorum ad fiſcum pertinentium accipiuntur, l. 8. C. de excuſ. tut. qui & *Coloni Cæſaris* l. vlt. D. de offic. Procur. Cæſ. l. penult. §. colonos. D. de iure immunit. Et *Coloni prædiorum fiſci*, l. vlt. §. 1. D. ad Municipal. *Coloni vel Conductores rei priuatæ*, l. 3. de actorib. procur. & cond. rei priu. in C. Theod. *Colonus Originalis*. l. 1. de inquil. & col. in C. Th. *Priuatus Patrimonialis*, l. 2. de fugit. colo. orig. in eod. Cod.

Vnde *Colonatus perpetuus*, l. vn. de mend. nõ inualid. l. 33. de Decurionib. in C. Th. *Quæſtio*, l. 2. de colonis originar. in Cod. Th. & Nouell. de colon. vag. vel agn. cor. Vnde *Colonarium ius*, apud D. Gregorium, Epiſt. 21. lib. 3.

Coloni etiam appellabantur qui in Colonias deducti erant, l. 17. §. error. D. ad Municipal.

Colonos fecit Antoninus Antiochenſes, Veſpaſianus Cæſarienſes, ait Paulus l. vlt. D. de cenſib. id eſt, *Ius Coloniæ eis dedit*, vt loquitur Vlpian. l. 1. D. eod. tit.

Hinc *colonia*, l. 27. §. 1. D. ad Municipal.

Sic *Colonia Beneuentanorum*, l. 57. ad Sc. Trebell. *Grauiſcanorum*, l. 30. D. de legat. 2. & apud Liuium lib. 40. *Leptitanorum*, l. 30. D. de vulg. & pupil. *Philippenſium*, l. 32. D. ad Sc. Trebell. Hinc *Colonicæ Leges*, apud Varr.

Coloniæ autem propriè Colonorum deductione fiebant. Quibuſdam tamen Ciuitatibus, licet in eas nulli Coloni deducti eſſent, Coloniæ ius Imperatores dabant. Idque non vno modo. Quædam enim nihil præter nudum *Coloniæ nomen* accipiebant: vt de Ptolemenſium Colonia, Vlpian. tradit in l. 1. D. de cenſib. Aliis *Ius Italicum* dabatur, Iuriſque Italici eas Imperatores faciebant: vt de Tyriorum Colonia, de Berytenſi, de Auguſtana, de Heliopolitana, de Emiſena, de Palmyrena, & aliis traditur in d. l. 1. & l. vlt. D. de cenſib. in qua l. vlt. quoſdam *Colonos factos, ſaluis Tributis*: quoſdam *Colonos factos, non adiecto eo, vt Iuris Italici eſſet*, Paulus refert. *Colonarios autem Latinos* apud Vlpian. Titu. 20. Regular. intelligere debemus eos qui in Latinas Colonias deducti erant, & ea lege deducti, vt Latinitatem ſolam, ſeu Latij Ius, non item Ciuitatis Ro. haberent: ad differentiam eorum Colonorum qui *Ciues Romani* dicebantur. Eáque eſt *Latinitas antiqua, quam in Colonias miſſam*, ait Iuſtinianus l. vn. §. 1. C. de latin. libert. toll. Sciendum eſt enim non vnam Coloniarum conditionem fuiſſe, ſed alias *Latinas*, alias *Ciuium Romanorum*, conſtitutas, Liuius lib. 39. *Illud agitabant, vti Colonia Aquileiam deduceretur: nec ſatis conſtabat, vtrum Latinam, an Ciuium Romanorum, deduci placeret. Poſtremò Latinam potius deducendam Patres Cenſuerunt*. Et mox, *Eodem anno Mutina, & Parma, Coloniæ Romanorum Ciuium ſunt deductæ*. Idem libr. 34. *Coloniæ Ciuium Roman. eo anno deductæ ſunt Puteolos &c.* Et paucis interpoſitis, *Salernum, Buxentúmque Coloniæ Ciuium Roman. deductæ ſunt*, *Latinam* etiam *Coloniam* Carteiam deductam idem lib. 43. narrat. *Sanè Latinæ Coloniæ*, cum ſolo iure Latij fruerentur, ſuffragiorum quidem ius, non item ea quæ iuris Quiritium erant, conſequebantur. Etenim vel ipſos Ciues Romanos, ſi in Colonias Latinas proficiſcerentur, Romanam Ciuitatem amiſiſſe, Cicero pro Cæcina docet, Mediam quoque Capitis diminutionem contigiſſe deductione in Colonias Latinas, eóſque qui in eiuſmodi Colonias deducebantur, Mediam Capitis diminutionem paſſos, Boeth. in Topic. ſcribit: Ac per hoc, neque Connubij, neque Teſtamenti, neque Mancipij aut Nexus, aut Patriæ poteſtatis Ius, quod erat proprium Ciuium Romanorum, habuiſſe. Hac de cauſa, vt idem Cic. pro Domo ſua ſcribit, qui Ciues Romani in Latinas Colonias proficiſcerẽtur, fieri non potuiſſe Latinos, niſi auctores facti eſſent, nomẽnque dediſſent: propterea quòd, vt exiſtimo, iure à maioribus prodito, Ciuitatem nemo inuitus amittere poterat.

Porrò *Colonum à Municipe*, *Coloniam à Municipio* ſeparari notandum eſt in l. 17. §. error. & in l. 27. §. 1. D. ad Municipal. & apud Paul. lib. 4. Sentent. Tit. 6. & in Legis Mamiliæ, & Peduceæ Fragmentis, & apud Ciceronem de Lege Agraria, & 2. Philipp. Ac planè ſeparatam *Municipiorum* & *Coloniarum* cauſam fuiſſe tradit Agellius lib. 16. cap. 13. & vti à Municipiis Coloniæ differrent, docet his verbis. *Municipes, ſunt Ciues Romani ex Municipiis, ſuo iure & legibus ſuis vtentes: muneris tantùm cum Popu. Roma. honorarij, participes: à quo munere capeſſendo appellari videntur: nullis aliis neceſſitatibus, neque vlla Popu. Roman. lege adſtricti, cùm nunquam Populi Romani eorum fundus factus eſſet.*

Et mox, *Sed Coloniarum alia neceſſitudo eſt: non enim veniunt extrinſecus in ciuitatem: nec ſuis radicibus nituntur: ſed ex ciuitate quaſi propagatæ ſunt, & iura inſtitutáque Populi, non ſui arbitrij, habent.* Similitérque Sicul. Flacc. lib. de Condicionib. Agror. Ciuitatum, alias *Colonias*, alias, *Municipia*, quaſdam *Præfecturas* dici, haberéque vocabulorum differentiam ait. Subiicitque, *Municipia quidam putant à munitionibus dicta; alij à munificentia: eo quod munificæ eſſet Ciuitates. Coloniæ autem inde dictæ ſunt, quòd Populi Rom. in ea Municipia miſerint Colonos: vel ad ipſos priores Municipiorum populos coërcendos, vel ad hoſtium incurſus repellendos.* Sanè Varro lib. 4. de lingua Lat. Colonias eodem modo quo vrbes conditas fuiſſe ita ſcribit. *Quare & Oppida quæ prius erant circumducta aratro, ab Orbe & Vrbe, Vrbes: & ideo Coloniæ noſtræ omnes in litteris antiquis ſcribuntur Vrbes: quòd item conditæ vt Roma: & ideò Coloniæ vt Vrbes conduntur, quòd intra pomœrium ponuntur.* Hygenus lib. de limitib. conſtit. *Finitis ergo ampliorum bellorum operibus, augendæ Reipub. cauſa, illuſtres Romanorum viri Vrbes conſtituerunt, quas aut victoribus Pop. Ro. Ciuibus, aut emeritis Militibus adſignauerunt: & ab Agrorum nouæ dedicatione culturæ, Colonias appellauerunt. Colonici Decuriones*, apud Sueton. in Auguſto, cap. 46. id eſt Coloniarum Decuriones, vt idem Sueto. eod. lib. cap, 100. nimirum qui conſcripti erant publici conſilij cauſa. *Colonica Lex*, apud Frontinum, lib. de limit. agror. Lex qua Colonia deducta erat.

COLOR *Naturalis & Natiuus*, l. 70. §. verſicoloribus, D. de legat. 3. vbi Purpuram & Coccum natiui coloris non eſſe traditur. Hinc *Coloris veſtis*, l. 32. §. Titia, D. de auro argent. legat.

Colores Pictorum, l. 17. D. de inſtr. vel inſtrum. *Colorum temperandorum vaſa*, Paul. lib. 3. Sentent. Tit. 7.

Color, pro prætextu, in l. 4. D. ad Sc. Trebell. *Color quæſitus*, l. 49. D. de donationib. inter vir. l. 7. in princ. D. de Sc. Macedon. *Colore honeſtatis velari*, l. 14. C. de contrah. empt. *Hoc Colore agitur*, l. 2. D. de inoffic. teſt. *Res illo Colore defenditur*, l. 5. D. de inoffi. teſt. eadem verba vſurpantur quæ Inſtitutionib. eodem tit. Porrò vox hæc è Rhetorum Scholis in forum deducta eſt, vt ex Senecæ & Quintiliani Declamationibus liquet: A Græcis χρῶμα vocatur, de cuius vi ac poteſtate alius dabitur dicendi locus.

COLVM *Niuarium, ad præparationem bibendi comparatum*, ac proinde, *Argento potorio ineſſe*, ait l. 21. D. de auro argen. Eo Nix ad niuatas potiones percolabatur. Ideóque & celebratur à Martiale in Apophoret. Epigr. 103. Conſtat enim veteres voluptatis cauſa Niuem adſeruaſſe, qua in ſummis æſtiuis caloribus vina diluerent. Seneca luxuriam ſui ſeculi carpens, lib. 4. Natur. quæſtion. ca. 13. *Quoniam non contenti vina diffundere veterans, & per ſapores, ætatéſque diſponere, inuenimus quomodo ſtiparemus Niuem: vt ea æſtatem euinceret, & contra anni feruorem defenderetur loci frigore.* Et paulò pòſt, de Stomacho agens, *Vbi quotidianis cruditatibus, non temporis æſtus, ſed ſuos, ſentit: vbi ebrietas continua viſceribus inſedit, & præcordia, bile in quam vertitur, torret, aliquid neceſſariò quæritur, quo æſtus ille frangatur qui ipſis incaleſcit remediis, incitat vitium. Itaque non æſtate tantùm, ſed & media hyeme niuem hac cauſa bibunt.* Et mox ait quoſdam non *Sorbere ſolum Niuem, ſed etiã eſſe: & fruſta eius in Scyphos ſuos deiicere, ne inter ipſam bibendi moram tepeſcant.* Idem Epiſt. 78. *O infœlicem*, ait, *ægrum! quare? quia non Vino Niuem diluit.* Plin. lib. 19. ca. 4. *Hi Niues, illi glaciem potant: pœnáſque montium in voluptatem gulæ vertunt. Seruatur algor æſtibus: excogitatúrque vt alienis menſibus Nix algeat.* Pręter hos de Niuis potione videndus Athenæus lib. 3.

COLVMBÆ *quæ de Columbario emitti ſolent*, l. 8. D. famil. erciſcun. *Columbarum* autem *feram* eſſe *Naturam, licet ex conſuetudine auolare & reuolare ſoleant*, definiunt l. 3. §. pauonum, D. de adqui. rer. dom. & §. pauonum, Inſtitut. de diuiſio. rer.

COLVMBARIVM, in l. 8. §. idem Pomponius, D. famil. erciſc. Qua voce & Varro, lib. 3. de re Ruſt. cap. 7. & Columella lib. 2. cap. 15. vſi ſunt. *Turrim* vocat Ouid. his verſib.

Aſpicis vt veniant ad candida tecta Columbæ,
Accipiat nullas ſordida Turris aues.

Sanè Varro, *Columbaria* & περιστερεῶνας ſeparare videtur, Columbariáque appellare *Latibula Columbarum, in quibus nidificant*, vt loquitur Iſidor. lib. 10. Origin. cap. 2. Columbaria enim vocat eos ordines qui ſingulis paribus Columbarum fiebant rotundi à terra vſque ad Cameram, & os habebant quo introire & exire poſſent.

COLVMNÆ *Ædium* l. 21. D. de legat. 3. *Coumnæ* ædibus detractę, ſubductæ, ab Ædibus ſeparatæ: l.41.§.1.& §.item hoc prohibetur. D.de legat. 1. *Columna* tolli, tranſportari, reponi, frangi, l.25.§.qui columnam, D. locati. *Columnam reſtituere quæ onus vicinarum ædium ferebat*, l.33.D.de ſeruit.præd.vrba. *Columnas ſtructiles ſuper parietem imponere quæ Tectũ Porticus ſuſtineant*, l.8.§.1. D.ſi ſeruit vindic.Feſt.Pomp.*Colũnæ dictæ, quod Culmina ſuſtineant.*

COMAGENA l.23.D.de auro argent. Vnguenti genus, quod quale ſit, ex Plinij verbis à me ſubiectis facilè intelligi poteſt. Sic autem ille lib.10.cap.23. de Anſeribus tractans, ſcribit. *Aliud reperit Syriæ pars, quæ Comagene vocatur. Adipem eorum in vaſe æreo cum cinnamo niue multa obrutum, ac gelido rigore maceratum, ad vſum præclari medicaminis, quod ex gente dicitur Comagenum.* Idem lib.29.cap.3. *Fit ex adipe Anſerum, alioquin celeberrimi vſus eſt ad hoc, in Comagene Syriæ parte, cum Cinnamo, Caſsia, Pipere albo, herba quæ Comagene vocatur, obrutis niue vaſis, odore iucundiſsimo, vtiliſsimum ad perfrictiones, conuulſiones, cæcos ac ſubitos dolores, Vnguentúmque pariter & Medicamentum eſt.*

COMATÆ *puellæ, quas ſibi mulieres exornant*, l.49. D. de legat. 3.Martial.Epigramm.98. lib.12. *Rumpis Baſſe latus, ſed in Comatis.* Interpres Horat.ad ea verba Epod.11. *Aut teretis Pueri longam renodantis Comam*, id eſt, *in nodum colligentis, ſeſe ornãtis*, id eſt, *Pueri Comati. Antea enim pueri formoſuli ſuam Comam Vitta nectebant, vt compoſiti ſuis amatoribus magis placerent.*

COMBVSTA *Domus*, l.57.D.de contrahẽd.empt. *Inſula*, l. vlt. D.de pignorib. l. 22. D.de legat.1.

COMES *Matronæ*, l.1.§.iniuriam, & l.9.D.de iniur. *Pueri*, l.1.§.vlt. D.de extraord. crimin.& apud Paul.lib.5.Senten.Tit.4.

COMITES, in l.5.D.de L.Iul.repet. l.1. §. ſed & ſi comites, D.de extraord.cognit. Accipere debemus eos qui Proconſules, Præſides, Legatos, Procuratorésve Cæſaris, in Prouincias proficiſcentes comitantur, adſectantur, iiſque in officio ſunt.

Comites eorum qui Prouincias regunt, l.16.D.de offic.præſid. *Comites eorum qui Reipublicæ cauſa abſunt*, l.41.§.1.D.de excuſationib.

Comites Legati Cæſaris, l.4.D.de offic.adſeſſor. quod Papiniani reſponſum citatur ab Vlpiano, in l.19.§.vlt.D.locati. *Comites Legatorum*, l.32.D.ex quib.cauſ.maior.

comites Proconſulis, vel Legati ſui, l. 6. §. ſi quis Comitum, D. de pœnis. & apud Plinium Epiſt.27.lib.7.

Comites Præ*ſidum & Proconſulum*, Pro*curatorúmve Cæſaris*, l.12.§.vlt.D.de vacat.& excuſatio.Cic.lib.5.Epiſt.ad Attic. *Adhuc ſumptus publicè aut priuatim, in me, aut in quemquam Comitũ factus.* Seneca lib.2.Declamation. *Syriacus contra Maximum Stertinium à quo premebatur, cùm Comes eius fuiſſet, dixit,* Per annos *15.in officio tuo fui.* Plinius lib.9. cap.30. *Non ſunt prætereunda & L.Lucullo* Pro*conſuli Bæticæ comperta* Poly*pis, quæ Trebenus Niger, è Comitibus eius, prodidit.* Sueton.in Iulio, cap.42. *Sanxit ne quis Senatoris filius, niſi Contubernalis, aut Comes Magiſtratus peregrè proficiſceretur.* Plinius Epiſt. 22. lib. 6. *Brutianus cum Montanum Atticinum Comitem ſuum in multis flagitiis deprehendiſſet.*

In *Comitibus* porrò Cicero Orat.3.in Verr. *Præfectos, Scribas*, Medicos, *Helenſos, Aruſpices, Præcones*, numerat. Eáque eſt *Cohors Comitum* apud Iuuenal.Satyr. 8. Quæ *Cohors* P*rætoria*, Cicero. Epiſt.1.ad Quintum Fratrem, & Auſonio in Profeſſor. Burdegalenſ. Catalogo, cap.5.Ac planè quod eſt apud Ciceronem 3.in Verr. *Cohorti Prætoriæ*, Aſconius interpretatur, *Comitibus Conſularibus:* quo referri poſſunt hæc verba L. 1. D.de L. Iul. Repet. *vel cùm ex Cohorte cuius eorum eſt.*

COMES, nomen Dignitatis. Epiphanius lib. 1. contr.hæreſ. ὃς καὶ παρ' αὐτοῦ τοῦ βασιλέως ἀξιώματος Κομήτων ἔτυχε. Et mox, Καὶ εἰ μὴ Κόμης ἦν, καὶ τὸ τοῦ Κόμητος ἀξίωμα ἐκώλυεν ἀπ' αὐτοῦ τὸν τῶν Ἀρειανῶν διωγμόν. Rurſúſq; γέρας αὐτῷ δίδωσι ὡς ἤδη προειρημένου ἀξιώματος ἐν τῇ αὐτοῦ βασιλείᾳ. Κόμητα γὰρ αὐτὸν κατέστησεν. Suidas, Κόμης, ὁ λαοῦ ἄρχων, καὶ κλίνεται Κόμητος. Auguſtin.libr. 5.de Ciuit.Dei, cap. 6. *Quum ille in officio Comitis militat.*

Comitum autem in principalibus Conſtitutionibus variæ, pro adminiſtrationum varietate, appellationes & ſpecies extant. Summa tamen eorum diuiſio in duo genera diduci poteſt. Quidam enim in Palatio militabant, circa latus Principis agentes, & circa ipſum Imperatorem occupati. Alij per Prouincias conſtituti erant. Circa latus Principis agebãt hi quos ſerie literarum ſubieci.

Comites Ærarij, l.1.C.de Quæſtorib.lib.12. l.32. de ſuſce.præp.& arc. in C.Th. l. 39. de appellationib. qui & *Sacri & priuati Ærarij Comites*, in l.1. qui à præbitio.tiro.in C.Th. *Comites vtriuſque Ærarij*, Nouell.1. de palatin.in Nouell. Theod.& Valent. Hi *Inluſtres viri vocantur*

cantur in d.l.32.de ſuſcept.præp.in C.Th.

Comites Archiatrorum, l.vn. qui à præbitio. tiron.in C. Th. de quorum dignitate vidẽdus eſt, Caſſiodor.lib.6.Variar.in formula *Comitiuæ Archiatrorum*. *Comes Commerciorum*, l.1.de anno.& cap..l.2.C.quæ res vend. non poſſ.l.vlt.C.de commerc.

Comites Conſiſtorij Principis, l.1.de palat.ſacr.priuat.l.vn.de comitib.conſiſtor.in C.T. qui & *Comites ſacri Conſiſtorij*, V. S. P. §.1.de nouo Cod.facien. l.4.C.de aduocat. diuerſ. iud. Vnde *Comites Conſiſtoriani*, l.13.C.de excuſat. mun. lib. 10. Rubr. de comitib. conſiſtorian. l.vlt.C.de diſcuſſorib.lib.10. l.vn.Qui cond. rei priu. fid. in C. Th. l.15.& 18. de extr. ſiue ſord.mun.l.vn.qui à præbit.tir. & eq. exc. l.vlt.de honor. C.Th. & Valent. Nou. 1. de tironib. & occ. deſert.

Comites Diſpoſitionũ, l.8.C. de proxim.ſacr.ſcrinior.lib.12.l.vn. qui à præbit.tir. & equor. l.12.& 18. de prox.com.diſpoſ.

Comes Domorum Principis, l.vlt.C.vbi cauſ.fiſcal.l.vn.C.vt omnes iud. l.5.C.ad L.Iul. repetun. l.3.C.de palatin.ſacrar.largit. l.vlt.C.de diuerſ.offic. lib.12.

Comes Domeſticorum Vir illuſtris, l.6.C.de aduocat. diuerſ. iudic. l.64. de decurionib. lib. 10.l.vn. qui à præbitio.tiron.in Cod.Th. l.42. de hæretic. l.2. 3. & 5. de domeſt. & protect. l.1. de venat.ferar.in eod.C. & *Clariſſimus* appellatur, l.38.de decurionib. eod. Co. Eius fit mentio apud Ammianum Marcellin. lib. 20. & lib. 31. non ſemel, vt & apud B.Auguſt.Epiſt.60. Cyrill. in Imperialibus literis, quæ illic adſcribuntur.& Gregor. Turonenſ. lib. 2. cap. 8. 9. & 10. *Comites* autem *Domeſticorum* duos Notitia ponit, *Equitum & Peditum*. His ſuberant Domeſtici Equites ac Pedites & deputati eorum.

Comes Fœderatorum, apud Zonar.Tomo 3. Annal. in Tiber.

Comes Excubitorum, apud Zonar. in Iuſtino Curopal.& in Epiſt.Vigilij Papæ, quæ 2. Concilior.Tomo refertur.

Comes Horreorum, l.vlt. C.de piſtorib. lib.11.

Comites Largitionum Priuatarum, ſiue *Sacrarum*. in partibus tam Orientis quàm Occidentis habebantur. Hoc nomen apud Cyrill.in Epiſt. Imperatoriis ab interpretibus malè explicatum eſt, qui Iohannem *Comitem Sacrarum Largitionum*, modò *Comitem Sacrenſem*, modò *Comitem Sacrorum*, vertunt. Auguſtin. lib. 6. Confeſſio. cap. 10. *Romæ adſidebat Comiti Largitionum Italicarum*. Meminit eorum Iuſtinia.in Epiſt.de nouo Cod.confirmand. §.1. l.1.C.de quæſtorib. l.3.C.de Palatin.ſacr.largitio. l.vn. C.de auri pub.penſ.lib.10. Sub horum autem diſpoſitione erant. *Comites Largitionum per Prouincias conſtituti*. Item *Comites Cõmerciorum, Metallorum, Veſtiariorum*. *Comites* quoque & *Rationales ſummarum per prouincias ſparſi, necnon Procuratores Baphiorum, Gynæceorum, Monetarum, Linificiorum, Baſtagarum, Præpoſitiq; Theſaurorum & Argentariorum*. Hic Vir Illuſtris appellatur l.3.de incorporat. in Cod. The.

Comes Sacrarum Remunerationum, l.41. D.de appellat. *Comes Sacrarum & priuatarum Remunerationum*, l.2. de commeatu ſeu Largitionum. l.121. de decurionib. *Comes rerum Priuatarum*, l.3.de bon.vacant.lib.10.C.l.vlt.de petit.bon.l.64.de decurionib.lib. 10. C. l. vlt.C.de adſeſſor. l.6.C.vbi cauſ.fiſcal.l.1. C.de aduoc.diuerſ.iudic. Nouell. 7. Valentin. Hic patrimonium Principis & res eius priuatas curabat, vacantiáque bona occupabat: & vt Caſſiodor. in formula *Comitiuæ rerum priuatarum* ſcribit, *per Rationalium curam, priuatam Principum gubernabat ſubſtantiam*. *Comes Priuatorum* vocatur à D.Gregor.Epiſt.24.lib.11.Sub huius enim diſpoſitione erant *Rationales, Procuratores, & Præpoſiti rerum priuatarum per prouintias conſtituti*. Item *Baſtaga priuata*: *Præpoſiti* quoque *Gregum Stabulorum, & Saltuum*. Decorabatur autem titulo *Illuſtris viri*. Theodorit. lib. 3. Hiſtor.Eccleſ. cap.11. τὴν ἰδίαν τοῦ βασιλέως χρημάτων τὴν ἡγεμονίαν πεπιστευμένον, ait *Comitem rerum priuatarum* dictum. Vetus Gloſſarium, *Comes priuatarum rerum eſt, qui priuati commodi & rerum fiſcalium habet adminiſtrationem vt eas conſeruet & negotiorum*. *Comes ſacrarum Largitionum eſt per quem Imperator ſuam liberalitatem & munificentiam ſuam exercet*. *Comes ſacri patrimonij eſt qui procurat patrimonium Imperatoris*. *Vir Illuſtris* vocatur, l.7. de locat.fund.iur. emphyt.l.12. de extr. ſiue ſord. mun. l.1. de equor. curul.l.27. & 32. de pet. & vlt. dat.l.24. de pal.ſac.largit.l.14. de tiron. Theod.& Valent.Nouell.7.de loc.reip.& aliis locis.

Comes ſacræ veſtis, l. vn. qui à præbitio. tiro. in C.Th.qui *Comes veſtiarij*, in Notitia appellatur. *Comes Scholarum*, l.3.C.de offic.magiſt.offic.l.1.C.de priuileg.Scholar.lib. 12. Rubri.de Comitib.& Tribun.Schol.

Comes Stabuli ſacri, l.vn.de comitib.& tribun.ſchol. lib.12. l.29. de anno. & tribut.l.3.de equo r. co nlatio.l.1.qui à præbitio.tiro.in Cod.Theo.Aimoinus Monachus,lib. de Geſt. Francor. 3. cap.43. *Theſaurarius Clodouei à Cupanio ſtabuli Comite de Biturico retractus.* Vnde Conneſtabilem noſtrum originem duxiſſe credibile eſt. Sic enim idem auctor eiuſdem libri cap.70. *Lendegiſilus Regalium Præpoſitus Equorum,quem vulgò Conneſtabilem vocant.* Rhegino Monachus lib. 2.Annalium, *Eodem anno, Burchardum Comitem Stabuli ſui (quod corruptè Conſtabulum appellamus) cum claſſe miſit in Corſicam.* Fuiſſe autem eam dignitatem in pretio Ammian.Marcell. exiſtimandi copiam præbet, qui Valentinianum Imperatorē in hoc dignitatis gradu fratrem Valentem locaſſe refert. Sic enim lib.26. de eo loquens ſcribit, *Nicomediam itineribus citis ingreſſus Kalendis Martiis Valentem fratrem Stabulo ſuo,cum Tribunatus dignitate,præfecit.* *Comes Theſaurorum*, l.vlt.C.vt dignitat.ordo ſeruet.lib.12.& l.2. C.de Palatin.ſacr.largit.eod.lib. Meminit & *Comitis Theſaurorum per Thracias*, Ammian. Marcellin. lib.29. Legimus & in Notitia, *Comites Auri, Comites Formarum, Comites Riparum, & Alueí Tiberis, Comites Portuum*, quorum & apud Caſſiodor. lib.7. Variar.Epiſt.9.fit mentio.

Quidam etiam erant *Comites Prouinciarum*, l.1. de offic.rector.prouinc.in Co.Th.qui & *per Prouincias conſtituti*,l.3. C.de offic. præſid. *Comites qui Prouincias regunt*, Rubr. de Comitib.qui prouinc.reg.lib.12. C. Caſſiodor.Epiſt. 24.lib.7. *Comiti quidem Prouinciarum poteſtas data eſt.* Huiuſmodi erant *Comites Ægypti*, l.1. C. de comitib.Tribun.lib.12. l.11. de pagan. ſac.& templ. in C.Th. l.3.de patrocin. vic. l.8. de princip.agent.in reb. l. vn. de comitib. & tribun.ſcholar. eod.Co. *Comites Ægyptiatici limitis*, l.51.de curſ.publ. in C.Th.

Comes Africæ, l.13.de diuerſ.offic. in C.Th.l.51.& 56.de hæretic. in eod. Cod. & apud D. Auguſtinum Epiſt.40. & in Notitia Occidentis. Hic *Vir Clariſſimus* dicitur l.13. de petit. & vltro dat. in C.Theod. ſub cuius diſpoſitione erant *Præpoſiti Limitum oræ Africanæ.*

Comes Diœceſeos Aſianæ, l.1.fin.regund.in C.Th.

Comes Hiſpaniarum, l.5.de donat. l.3.de mat.bon.l.1. de accuſ.& inſcript.in C.Th.

Comes Macedoniæ, l.2. ſine cenſu vel reliq.in C.Th.

Comes Orientis, qui V. C. & SP.vocatur,l.3.C.de aduocat.diuerſ.iudicum, l.3.C. de can. largit. titu. lib.10. l. vn. C.de claſſic. lib.11. l.29. & l. 32. C.de appellat. l. 2. in fi. de aduoc. diuerſ. iudicio.l.vlt. C. de modo mult. l.15.& l.16. de pœnis,in C.Th.l.8. de principib. agent.in reb.l.7.de iuriſdictio. l.21. de diuerſ. offic.in eod. Cod. Cui ſuberant Palæſtina vtraque,Phœnicia,Syria vtraque, Cilicia vtraque, Cyprus, Oſrhœna, Meſopotamia, Iſauria, Arabia. Zozimus lib.5. Κόμητα τῆς Ἑώας πεποίηκεν. αὕτη δὲ ἡ ἀρχὴ βούλεται τὸν προβεβλημένον αὐτῆς, ἐφεστάναι πᾶσι τοῖς τῆς ἑώας ἐπαρχίας ἰθύνουσι, καὶ ἐπὶ τοῖς δ' χτ' διὸν στρατιωτικοῖς εὐζῶν ἐι.

Comes Rheni, l.9.de re milit.in C.Th. *Comites Ponticæ Diœceſeos*, l.1. C.de comitib. & tribun. ſcholar.lib.12. *Comites* etiam tres ſunt *Iuſtinianei, Pacatianæ* videlicet *Phrygiæ, Galatiæ primæ, & Iſauriæ*. Nouell.Conſtitut. 8.& Nouell.24. & Nou.27. Idem Iuſtinianus *Comitem Armeniæ ſuſtulit*, l.vlt.C.de offic.magiſt.milit. Memorantur præterea in Notitia, *Comites Phœnices, Syriæ Auguſtæ, Eufratenſis, Arabiæ*, Thebaidos, *Pentapoleos, vtriuſque Armeniæ, vtriuſque Ponti, Scythiæ, Myſiæ, primæ & ſecundæ, Daciæ, Pannoniæ, Pamphiliæ, Iſauriæ, Lycaoniæ, & Piſidiæ.*

Comites autem *Prouinciarum*, gladio bellico,etiam pacatis rebus, accinctos fuiſſe, docet Caſſiodor.Epiſt.1.lib.7

Comitis etiam nomine atque honore,plerumque Impp.dignitatis augendæ & amplificādæ cauſa, ornabant eos quos ad Palatina Officia aut Munera publica vocabāt. Hinc in l.14. de extraor.ſiue ſord.in C.Th. *Eos qui,cū honore Comitū,nomine Magiſtrorū,Memoriæ præfuerint, vel Epiſtolis, vel Libellis.* Auſonius in Gratiar. actio. de Conſulatu. *Procurrunt & aliæ dignitates,atque in vocem gratulationis erumpunt, ac ſe prius debere profitentur: tot gradus, nomine Comitis, propter tua incrementa congeſti.* Itaque & Magiſter Equitum & Peditum, *Comes* appellatur, l.5.de ſentent.ex peric.recit. l.2.de re milit. l.113. de decurionib. in Cod.Th. vt & Magiſter Militum *Comes* dicitur, l.8.de re milit. l.5.de paſcuis,l. 18. de tiron. l. 16. de deſert. vel accuſ. cor. l. 7. ad L.Iul. repet. l.8.de metat. l. 1. ne comit.& trib. lau. Similitérque Magiſtro vtriuſque Militiæ *Comitis* nomen præponitur, in l. 128. de decurionib.l.13. de re milit. l. 18. de erogat. milit.anno. l.1.de excoct. & tranſl.l.3.de paſcuis. l.13.de veteran.l.12.de filiis milit. app.l.1.de calumniat.l.14.de patrocin.vicor.in C.Th.

Sic & Magiſter Officiorum *Comitis* nomine ornatur, l.8.de curſu publ. l.vn. de decan.l. 15.de metat. l.11.de indulgent.crimin. *Comes & Præpoſitus Sacri cubiculi*, Valent.& Marc. Nouel.vn. de indulg.reliq. *Comes & Procurator Diuinæ domus*, l. 16. de bon.proſc. *Comes & Patri-*

& Patricius, l.14. de infirmand. his. *Comes Perfectiſſimus & Amicus*, l.2. de bon. vacant. *Comes Spectabilis & Caſtrenſis Sacri Palatij*, l. 1. & 2. de Caſtrenſian. l. 12. de palatin. ſacrar. largit. in C. Th.

Præterea & *Comites Militum* erant; l.1. C. de offic. Vicar. & apud Caſſiodor. Epiſt. 28. lib. 7. qui & *Comites Militares* appellantur, l.6. C. de adſeſſorib. l.1. C. ne rei milit. comit. *Comites rei Militaris*, Rubr. de comitib. rei milit. lib.12. C. l.17. de prox. com. diſpoſ. *Comites quibus regendæ Militiæ cura commiſſa eſt*, l. vlt. de re milit. in C. Th. veluti *Comites Italicianorum, & Gallicianorum*, l.1. de Conſul. & præſ. *Comes rei militaris per Africam*, l.3. de erogat. milit. anno. in C. Th. *Comites* autem rei militaris in partibus Oriẽtis duo erant, per Ægyptum vnus, per Iſauriam alter, vt Notitia docet. Comitum porrò varij gradus, & ordines erant. Nam, & *Primi, Secundi, Tertij Ordinis, Comites* legere eſt. Euſeb. lib. 4. de vita Conſtantin. Κομήτων δὲ ὁ μὲν πρώτου τάγματος ἠξιοῦτο· οἱ δὲ δευτέρου· οἱ δὲ, τρίτου. Exempla horum ordinum ſuppetunt in l. vn. C. de comit. qui prouinc. reg. lib.12. l.14. l.15. & l. 16. de cenſit. peræq. & inſp. l. 18. de medic. & profeſſorib. in C. Th. Nouell. 3. Th. & Valent. de tironib. & occ. detect. *Comites minores*, l. 1. ne Comit. & Tribun. lauac. in C. Theo. *Inferiores*, l. 2. eod. tit. *Comites* autem *vice ſacra* iudicaſſe oſtendit l. 1. de his qui per met. iud. in C. Th.

Hinc Comitiva, l. vlt. C. de diſcuſſorib. lib.10. l.47. C. de decurion. eod. lib. l.2. de quæſtor. & magiſtr. offic. in Cod. Th. l. 4. ad L. Iul. ambit. & apud Caſſiodo. Epiſt. 2. lib. 1. Variar. id eſt *Comitum Dignitas*, vt loquitur l.1. C. de aduocat. diuerſ. iudic. Seu *Comitũ honor*, vt l.14. de extraord. ſiue ſordid. in C. Th. Sic *Comitiua Conſiſtoriana*, l. 25. C. de procuratorib. l.8. C. de aduocat. diuerſ. iudic. *Diſpoſitionum*, l.12. tit. 2. lib. 6. C. Th. *Honoraria*, l.150. de decurionib. in C. Th. *In diſcuſſionibus*, l.4. ad L. Iul. ambit. *Primi diſpoſitionum*, l.14. de proxim. Com. *Priuatarũ*, l.49. de appellationib. *Proximatus* l.11. de proxim. comit. diſpo. in C. Th. *Comitiuæ honor*, l.12. de med. & profeſſ. Quod vocabulum in Caſſiodori libris Variar. crebro vſurpatur. Illic enim inuenies *Comitiuam Archiatrorum*, Epiſt.23. lib.6. *Ciuitatis*, Epiſt.26. & 27. lib.7. *Domeſticorum*, Epiſt.15. lib.2. *Formarum Vrbis*, Epiſt.6. lib.7. *Gothorum per ſingulas Prouincias*, Epiſt.3. lib.7. *Neapolitanam*, Epiſt.23. & 25. lib. 7. ſeu *Neapolitanæ Ciuitatis*, Epiſt.24. eiuſd. lib. *Patrimonij*, Epiſt. 9. lib.6. *Portus vrbis Romæ*, Epiſt. 9. lib.7. *Principis Militum*, Epiſt.25. lib.6. *Priuatarum*, Epiſt.8. lib.6. *Prouinciæ*, Epiſt.7. lib. 7. *Rauennæ*, Epiſt. 3. lib.7. *Romanam*, Epiſt.13. lib.7. *Syracuſanæ* Ciuitatis, Epiſt.22. lib.7.

Erant autem diuerſi *Comitiuarum* gradus. Nam & Primi ordinis & Secundi, & Tertij, *comitiuas* inuenio.

Comitiua primi ordinis, l. vlt. C. de profeſſorib. & medic. lib. 10. l.6. Cod. de principib. agen. in reb. lib. 12. l. 1. Cod. de comitib. & tribun. ſcholar. l.1. & l. 2. Cod. de comitib. rei milit. lib.12. l. vlt. Cod. de numerar. lib. 12. l. 9. de ſuariis vrb. Roman. l. 1. 2. & 3. de com. rei milit. l. vn. de com. qui inluſt. ag. adſ. l. vn. de com. & arch. ſac. palat. l. vn. de com. vac. l. 1. de com. ord. primi. art. diu. l. vn. de profeſſ. qui vrb. l. 189. de decurionib. l. 54. de hæret. l. 16. 17. & 19. de med. & profeſſor. in Cod. Theod. & apud Caſſiod. Epiſt.12. & 13. lib. 6. Variar. Ex quo mendum eluam, quod Vegetij impreſſos omnes codices occupauit, in quibus lib. 2. cap. 9. ita paſſim ſcriptum eſt, *Proprius autem iudex erat Præfectus Legionis, habens communem primi ordinis dignitatem*, cùm tamen legendum ſit, *Comitiuam primi ordinis*, vt ſcripti Codices, & Modeſti Epitoma docent. *Secundi ordinis*, l.2. de comit. rei milit. l.17. & 18. de prox. com. diſp. & apud Caſſiodor. Epiſt.26. lib.7. *Tertij ordinis*, l.9. & 10. de ſuar. rec. & ſuſc. l.127. de decurion. in C. Th. *Comitiua tertia*, l.17. de prox. com. diſpoſ. in C. Th. *Comitiua* etiam *Vacantis honore & dignitate*, conceditur apud Caſſiodorum l.b.2. Variar. Epiſt.16. *Comitiuæ* vtique honorem vicinum fuiſſe Illuſtribus, quos proximitate contingebat, Spectabileſque anteibat, docet Caſſiodor. Epiſt.12. lib. 6.

Comitatvs, pro aula, Sic *Comitatus Principum*, l. 43. D. de teſtament. milit. qui & *Comitatus Sacer*, l. 13. §. ignominioſa, D. de re milit. l.1. C. de his qui per met. l. 47. & l.66. de appellationib. l.5. de legat. & decret. in C. Th. *In Comitatu meo vel Cæſaris*, ait Conſtantin. in l.6. C. de malefic. & Math. Poſsidonius in vita B. Auguſtini. *Apud Mediolanum vbi tunc temporis Imp. Valentiniani Iunioris Comitatus erat.* Epiphan. lib.1. contra hæreſ. cap. 1. Ἐβιωτεύσατο αὐτοῦ δὲ ἐπὶ τὸ κομιτάτον καὶ βασιλεῖ Κωνσταντίνῳ φίλιστος. Auſonius Symmacho, *Expertus es fidem meæ mentis, atque dictorum, cùm in Comitatu degimus ambo.* Et mox, *In Comitatu, inquam, qui frontes hominum aperit: mentes tegit.* Caſſiodor. Epiſt. 22. lib. 3. Variar.

Congruit Comitatum noſtrum viris nos decorare nobilibus. Idem Epiſt. 32. lib. 5. ad *Comitatum noſtrum occurre.*

COMITATENSES *Milites*, l. 4. de veteranis l. 7. de priuilegiis eorum qui in ſacr. palat. l. vlt. §. pro limitaneis. C. de off. prǽf. prætorio Afr. id eſt, qui *Comitatui conceſſi ſunt*, vt loquitur l. 13. C. de re militari libro 12. Sic *Comitatenſes Legiones*, l. 7. C. de palatin. ſacrar. largit. lib. 12. l. 18. de re iudicata in C. Th. & l. 7. de Tironibus, l. vlt. de re milit. l. 1. de bon. milit. in Cod. Theod. *Numeri*, l. 12. C. de re milit. lib. 12. l. 7. de Tironibus in C. Theod. *Vexillationes*, l. 22. de erog. militaris annon. l. 1. de bonis milit. in C. Theod. Hinc & *Comitatenſe munus*, l. 38. de decurionib. in C. Theodoſ. *Legiones* autem *Comitatenſes*, ſub diſpoſitione Magiſtrorum Militum ponit Notitia Imperij.

COMITIA, quorum fit mentio Inſtit. de Teſtament. ordin. in prin. ſignificant Populi conuentum Magiſtratuum creandorum cauſa. Vnde à Græcis ἀρχαιρεσίαι appellantur. Ac Maiores quidem Magiſtratus, Centuriatis Comitiis, Minores, Tributis, & Curiata lege fiebant, vt Agell. lib. 13. cap. 14. Comitiorum autem hæc genera recenſentur, *Calata, Centuriata, Tributa, Curiata*. Hæc per Lictorem Curiatim calari, id eſt conuocari conſueuerant, & in his ex generibus omniũ ſuffragiũ ferebatur. At *Centuriata* per Cornicinem conuocabantur, & in his ex cenſu & ætate, vt in *Tributis*, ex regionibus & locis, Suffragia ferebantur. Auctor idem Agell. lib. 15. cap. 27. ex quo præterea diſcimus, eum qui non vniuerſum Populum ſed partem aliquam adeſſe iubebat, non *Comitia*, ſed *Concilium Edicere* debuiſſe.

Planè *Centuriata* Comitia per Cornicinem conuocata, etiam Varro libr. 5. de lingua Lat. circa finem ſatis apertè oſtendit. Verùm idem clarius lib. 4. *Liticines*, ait, *à Lituo: & Claſſicos, à Claſſe: qui item Cornu canunt, vt tùm cùm Claſſes Comitiis Comitiatum aduocant.* Centuriata vtique in Campo Martio habita ea ratione quam Agellius adfert, conſtat. Curiata verò in Comitio habita, declarat Varro lib. 4. de lingua Lat. his verbis *Comitium, ab eo quod coibant Comitiis Curiatis, & litium cauſa.*

COMITIALEM *Morbũ habere*, l. 53. D. de ædilit. edict. *Comitiali Morbo occupatus*, l. 1. §. 1. D. de auctorit. & conſenſ. Cornelius Celſus lib. 3. cap. 24. *Inter notiſſimos Morbos, eſt etiam is, qui Comitialis*, vel *Maior, nominatur. Homo ſubitò concidit, ex ore ſpumæ mouentur: deinde, interpoſito tempore, ad ſe redit, & per ſeipſum conſurgit. Id genus, ſæpius viros, quàm feminas, occupat.* Quod autem Celſus *Concidere*, Plinius, *Corruere*, dixit lib. 28. cap. 6. his verbis. *In quo loco primùm caput defixerit corruens morbo Comitiali.* Morbum autẽ hunc, *Comitiale vitium*, idem Plin. appellat lib. 20. cap. 17. Quod quidẽ nomen ab eo inditum conſtat, quòd cuilibet è Populo morbus huiuſmodi ſuperueniens Comitia dirimeret: vt Sereni verſus docent, quos ego emendatiores quàm vti in vulgatis codicibus habentur, ſubiiciam. Sic autem habent.

> *Eſt ſubita ſpecies Morbi, cui nomen ab illo eſt,*
> *Quod fieri nobis Suffragia iuſta recuſat.*
> *Sæpe etenim membris acri langore caducis,*
> *Concilium Populi labes horrenda diremit.*

Græci ἐπιληψίαν vocant, & ἱερὰν νόσον, id eſt, vel ipſo Galeno teſte, magnum, potius quàm ſacrum aut diuinum, ſeu diuinitus immiſſum: quia quod magnum eſt, ſępe ἱερὸν vocatur, Qua ratione & Ἡράκλεια νόσος, id eſt, Herculeus morbus, ab Hippocrate & veteribus appellatur: non quod Hercules eo morbo correptus fuerit, ſed, vt eo nomine ipſius vim & magnitudinem deſignarent. Verba Galeni de hac re in Hippocrat. librum 6. de Morb. vulg. Comment. 6. ſunt hæc. τὴν ἐπιληψίαν οἱ παλαιοὶ καὶ μεγάλην νόσον ἐκάλουν, καὶ πάθος παιδίων, ὥς που αὐτὸς ὁ Ἱπποκράτης ἐν τῷ περὶ ὑδάτων, καὶ ἀέρων, καὶ τόπων· ἐπειδὴ κατὰ τὴν τῶν παίδων ἡλικίαν πλεονάζει. τινὲς δὲ Ἡρακλείαν αὐτὴν ἐκάλεσαν, οὐχ ὡς ἐπιληπτικοῦ τοῦ Ἡρακλέους ὄντος, ἀλλ᾽ ἐοίκασιν οὗτοι ὀνόμασιν αὐτὴν, ὥσπερ αὐτός γε γνόντες, ἐκ δ᾽ ἐκπληκτικοῦ μεγέθους, ὄνομα ποιῆσαι τὴν Ἡρακλείαν. ἱερὰν δὲ νόσον ἔνιοι, κατὰ ψευδῆ δόξαν, ὀνόμασαν, ὡς καὶ τῷ περὶ τῆς ἱερῆς νόσου συγγράμματι δεδήλωται. Quo loquendi genere, Elephantiaſin quoque Ἡράκλειον appellatam, ἐκ τοῦ δὴ μεῖζον ὑδὲν, ὅτι ἀλκιμώτερος, Aretæus lib. 1. περὶ χρον. παθ. cap. 13. tradit: Quanquam Ariſtoteles Problemat. ſectio. 30. Herculem re vera Comitiali morbo laboraſſe ſcribit. In hoc vtique morbo, apertos oculos nihil cernere, animo caligante, Plinius lib. 11. cap. 37. auctor eſt. Idem fortè Ariſtotelis in Problemat. auctoritate fretus, hunc morbum ſolas animalium Coturnices, præter hominem, ſentire, lib. 10. cap. 23. adſerit. Verùm Hippocrates & Plutarchus refragantur. Hoc autem morbo laborantes Græci ἐπιλήπτους Latini etiam *Caducos* vocant. Firminus lib. 3. cap. 6.

Ex

Ex humorum ſtatiua perſeuerantia qui circa caput collecti fuerint, facient Caducos, & Lunaticos, aut adſidua interceptione deficientes. Iſidorus lib.10. Origin. *Caducus, à Cadendo dictus: id eſt Lunaticus, eo quod certo Lunæ tempore patiatur.* Hos & *Comitiales* appellat, Plinius lib.20.cap.5. & lib.20. cap.13. & 14. & 22. & lib. 21. cap.21. & lib.22. cap.8. Verùm ne me in poſſeſſiones ſuas irruere Medici querantur, cautio eſt.

COMITER *conſeruare Maieſtatem*, l.7.D.de captiu. & apud Cicero in Oratio. pro Corn. Balbo.id eſt, ſine dolo malo & fraude & ἀδόλως, vt Polybius vertit, ἐν ἐκλογαῖς.

Aliàs *Comiter*, eſt, *Hilarè*, & *Lubenter*, vt Varro lib.6.de lingua Lat. explicat.

COMMEARE vias, l. 27. §. vlt. D. de lege Cornel. de falſ. & *Per Viam*, l.3.§.vlt. D. de itin. actúque.

Commeari per itinera, l. 1. §. ſumma, D. de his qui effuder. *Ad Commeandum vſum viæ corrumpi*, Vlpian. interpretatur, *ad Eundum* vel *Agendum*, l.2.§.deinde ait, D. ne quid in loco pub. Feſtus, *Remeare, Redire*, vt *Commeare, vltrò, citrò ire.* Sic *Commeantes* accipe apud Paul. lib. 5. Sentent. Tit.6. D. Vnde *Commeatus viæ publicæ*, l.2. §.ſi viæ. *Commeatus* & *Remeatus*, l.4. D. de pœnis.

Commeatum dare, l.12. §. 1. D. de re milit. *Commeatus dari dicitur*, ait Feſt. in voce, *Remeare, id eſt, Tempus quo ire, & redire commodè poſſit.* Quo nomine plerunque facultas militibus ad tempus recedendi conceſſa atque indulta ſignificatur, id eſt, ἐξαίτησις τοῦ ἀφιθλεῦσαι, vt interpretatur Suidas in voce, Κομμεάτον. Sic *Commeatu abeſſe Miles*, l. 35. §. vlt. D. ex quib. cauſ. maior. *Miles Commeatu accepto, ſi domo ſua eſt*, l. 34. D. eod. tit. *Datis Commeatibus Abeſſe*, & *dimitti Milites*, l.16. C. de erogatio. milit. anno. lib. 12. *Qui vltra Commeatum abeſt, vel vltra formam Commeatus datam*, l.2.§.vlt. D. ad municipal. *Commeatum diſcedendi dare*, l.1. Cod. de Commeatu lib.12. vt & apud Liuium lib. 1. lib. 20. & 23.

Hoc ſenſu *Commeatum Petere* & *Accipere*, legimus, id eſt, abeundi licentiam, ſpatiúmque ad Commeatum & Remeatum. Velleius Patercul. *Vt cùm Commeatu petito, Romam veniſſet, Conſul fieret.* Sueton. in Claudio cap. 16. *Quod ſe inſcio, ac, ſine commeatu, Italia exceſſiſſet.* Idem in Tiber. cap.10. *Tunc autem, honorum ſatietatem prætendens, Commeatum petiit.* Sic *Sumpto temporario commeatu*, l.21. de Prætorib. & Quæſtorib. in C. Th.

Ex illis autem ſuprà adductis locis apparet Milites ſignis, caſtrîſve diſcedere non niſi Commeatu accepto potuiſſe. Quibus autem Commeatus dabatur, his certum temporis ſpatium intra quem adeſſent, præſtituebatur. Ad quem illis præfinitum diem, occurrere neceſſe habebant. Alioquin haud impunè id auferebant, niſi iuſtas excuſationis cauſas & propter quas vadimonium deſeri poſſet, adferrent. Hinc illa, *Ad diem Commeatus non venire*, l. 3. §. ſi ad diem, D. de re milit. *Commeatus ſpatium excedere*, l. 14. D. eod. tit. Cicer. lib.1. Rhetor. ad Herenn. *Vt ille qui ad diem Commeatus non venit, quòd eum aquæ intercluſiſſent.* Quintilia. lib.7. cap.4. *Vt cùm Miles ad Commeatus diem non adfuit.*

Sed nec Magiſtratibus vrbe Roma excedere, aut certè longiùs excurrere, & peregrè proficiſci, niſi Commeatu indulto, licebat. Cuiuſmodi Commeatus à Senatu peti ſolitos, beneficij ſui fecit Claudius, vt Sueton. in eius vita cap.22. refert. Inde eſt quod Plin. lib.10. Epiſt.24. à Traiano Commeatum 30. dierum petit, vt in Municipium, in quo Principum ſtatuas ponere deſtinabat, excurrere ei liceret. Quod ei Traianus Epiſt.25. indulget. Atque is eſt *Commeatus*, quem ſe, vt Præfectum Ærarij accepiſſe, Epiſt. 4. lib. 3. narrat.

Commeatus autem quattuor menſium Fauſto viro illuſtri conceſſi formula proponitur, apud Caſſiodor. lib.3. variar. Epiſt.21.

Liberum Commeatum *Senatores impetraſſe*, id eſt *vbi velint morandi arbitrium*, ait Paul. in l. 22. §. Senatores ad municipal.

COMMEMORATIO *In Chirographo, Pecuniarum*, l. vlt. D. de probationib. *Neceſſitudinis*, l.34. C. ad l. Iul. de adulter. *Reſidui*, l.2. C. de hered. inſtit.

COMMENDARE *Titium*, l.66. §. ſi Titiũ, D. de furt. *Si petieris à me vt re alicui Cõmendarem*, l.65. D. de adquir. rer. do. *Quod venditor vt Commendet dicit*, l. 37. D. de dolo. *Ea quæ Commendandi cauſa in venditionibus dicuntur*, l. 43. D. de contrah. empt. *Medicos tibi Commendo*, l.41. §. herede, D. de fideic. libert. Ex verbo, *Commendo*, Teſtamento, vel Codicillis, fideicommiſſa Libertas relicta non videtur, l.12. C. de fideicomm. libert.

Rogo Commendatum habeas amicum, l.12.§. cùm quidam, D. mandat. *Peto vti Decembrem, & Se-*

uerum Commendatos habeas, l.41.§.herede, D. de fideic.libert.

Commendare Iudici æquitatem petitionis ſuæ, l.4. C.de obſeq.patro. *Ad Commendandam Patris voluntatem*, l.16. C. de fideicommiſſ.

Commendari ſibi Ciuitatem, l.7. D.de offic. Proconſ.

Commendatio ſui, l.4. D.de offic. proconſ. *Commendatione non eget*, l.1.D.de in integ.reſtit.

Interdum *Commendare*, nihil aliud eſſe quàm deponere, Papinianus lib. 9. Quæſtion. & Vlpian. lib.30.ad Edict.interpretantur, l.24.D.depoſ. l.186. D. de verbor. ſignific. Et ita accipe in l.26. D.depoſiti, & l.6.C.eod. tit.

Commendare Corpus, eſt temporis cauſa deponere, donec iuſtæ ſepulturæ tradatur, & quaſi æternæ ſedi detur, l.14.§.impenſa. D.de religioſ.coniuncta l.4.eod.tit. Sic in Inſcriptio.Antiqua, *Oppreſſus neceſſitate, Corpora eorum fictili Sarcophago Commēdauerim, donec is locus quem emeram ædificaretur.* Vnde *Commendatur corpus*, dixit Paul.lib.1.Sentent.Tit.25.

COMMENDATICIÆ literæ l.penult.D.de adquir.rer. dom.Macrob. lib.11. cap. 4. de Auguſto, *Nomenclatori ſuo, de cuius obliuione querebatur, dicenti, Nunquid ad forum mandas? Accipe, inquit, Commendaticias: quia illic neminem noſti.* Apul.lib.7.Metamorph. *Qui, proximis diebus, Commendaticiis fictis literis Miloni ſeſe virum commentitus bonum, arctius conciliauerat.* Auguſtin. Sermo.207.Et *Commendaticias literas ad Iſraëlitarum Regem depoſcit.* B.Hieronym. in Epiſt. in Saturnia. *Virginij Epiſcopi tui Commendaticias ad cæteros Epiſcopos Epiſtolas legens.* συστατικαὶ dicuntur in Can. Apoſtolor. 33.

COMMENTARIENSES in l. 6.D.de bon.damnator.l.4. & vlt. C. de cuſtod. reor. l.5. de pœnis, in Cod. Th. & apud Iul. Firmic.lib.3.Matheſ.cap.6.ſunt *Carcerum cuſtodes*, vt loquuntur Impp.in l.vlt.de cuſtod.reor.in C.Theod. ſeu, *Carceri præpoſiti*, vt Paul.in l.8.D. eod.tit. Cuius nominis ea, vt quidem exiſtimo, ratio adferri poteſt, quòd in Commentarios nomina eorum qui Carcere continebantur, referrent. *Qui Commentarienſis nomine exoſa miſeris clauſtra cuſtodiunt*, l.5.de iis quæ adminiſtrantibus vel offic. public. in Cod.Th.

Ad Commentarienſes receptarum perſonarum cuſtodia, obſeruatióque pertineat, aiunt Impp. in l.4. C.de cuſtod.reor.

Commentarienſes etiam appellantur quorum manu acta ſubnotantur, quotiens apud fiſcū agitur, l.45.§.quotiens, D.de iur.fiſc. Commentarienſes inter officiales Præfecti Prætorio Africæ ponit Iuſtinian. in Notitia quæ ſubiicitur l.1.C.de offic. Præf. Præto. Afr. Erant & olim in legionibus *Commentarienſes*, vt ex Notitia apparet. *Commentarienſis gradum repetere*, l. 1.C.ad leg.Iul.de amb. Auctor Etymologet. Κομμενταρήσιοι, ait, τοὺς ἐπὶ τῶν ὑπομνηματογράφων στρατηγοὺς ὁ νόμος καλεῖ, καὶ ὑπηρετοῦντας ταῖς ἐγκληματικαῖς δίκαις, ὑπασπίζοντας αὐτῶν ἀπληκτικῶν καὶ κουβικουλαρίων, μετὰ πλήθους ῥαβδούχων, σιδηρῶν δεσμῶν, καὶ ποινικῶν ὀργάνων, σαλεύοντας τῷ φόβῳ τὸ δικαστήριον, εἰσὶ δὲ καὶ οἱ νῦν λεγόμενοι χαρτουλάριοι. At Heſichius, Κομμενταρήσιος, τὰς ἐγγραφὰς τῶν ἐγκλημάτων δεχόμενος. Aſcon. Pedian.in 3. Verrin. *Accenſus, Nomen eſt ordinis & Promotionis in Militia: vt nunc dicitur Princeps, vel Commentarienſis, aut Cornicularius.*

In COMMENTARIVM *Principis delati Tribuni Militum, & Præfecti, & Comites Legatorum*, l. 32. D. ex quib. cauſ. maior. In Commentarios autem ſuos etiam Principes Beneficia ſua referebant, vt apparet, ex Epiſt.96.& 106.lib.10.Epiſtolar.Plinij.

COMMENTIRI, l.1.§.ſi quis, D.de quæſtionib.Apul.lib. 7. de Aſino aur. *Miloni virum ſeſe commentitus bonum.*

COMMERCIVM eſt, *Emendi vendendique inuicem ius*, ait Vlp.Tit.20.Regular. Theophilus §.1.Inſtit.de inutilib.ſtip. Κομμέρκιον, ait, ἐστὶν ἡ τοῦ δύνασθαι πωλεῖν καὶ ἀγοράζειν ἐξουσία. Liuius lib. 43. *Illis petentibus data vt Militarium Equorum iis Commercium eſſet: educendique ex Italia poteſtas fieret.* *Commercium* Hermogenian. in l.5.D. de iuſtit. & iu. appellat Mutuam rerum communicationem, quæ per contractus negotiationéſque explicatur. *Commercij iure vendita*, l.6. D.de captiuis. *Commercio redempta*, l.10.l.11.l.12.& ſeq.C.de poſt limin.reuerſ. *Commercio interdici*, l.24.§.1.D. de minorib. Sic *Commercium interdictum eſſe Prodigo*, ait Vlpia. Tit. 20. Regular.

Commercium earum rerum non eſſe dicitur, quæ vſibus hominum, dominioque ſubiici, & in obligationē deduci, alienaríque, & adquiri non poſſunt, l.34.§.vlt.D.de legat.1.l.6.D.de contrah. empt. l.5.§.1.D.quæ res pign.l.vlt.D.de act.empt.l.83.§.ſacram, D.de verb.oblig. §.1.Inſtit.de inutil. ſtipul.

Agrum cuius Commercium non habes legari tibi poſſe, l.49.§.Labeo, D.de legat. 2. *Res cuius aliquis Commercium non habet*, l.62. D. de adquir. rer. dom. Si *Stipuler rem cuius Commercium habere*

bere non poſſum, id eſt cuius habendæ capax non ſum, l.34. D. de verb. oblig. d. §.1. de inutilib. ſtip. *Si res aliena, cuius Commercium Legatarius non habet, ei cui ius poßidendi ius eſt, per fideicommiſſum relinquatur*, l.40. D. de legat. 1.

COMMILITO, l.10. D. de Leg. Corn. de falſ. l.2. §. initium, D. de orig. iur. l.9. §.1. D. de iuris & facti ignorant. l.2. C. de teſt. milit. συςρατιώτης, quem & *Commilitem* Cæſar. lib.2. de Bello Ciuili vocat. *Commilitium*, l. 19. D. de caſtr. pecul. l.4. C. de caſtr. pecul. lib. 12. quo verbo etiam vtuntur Iuſtinus lib.5. & 11. & Ammian. Marcell.

COMMINARI *Præfectus vrbi*, l. 1. §. cùm patronus, D. de offic. præfect. vrb. *Seuera interlocutione Comminari Præfectus vigilum*, l.3. §.1. D. de off. præf. vigil. *Comminari Prætor*, l.3. §. ſed ſi, D. vbi pupill. educ. *Comminari ſolent Prætores*, l.7. §. ſi deponi, D. de adminiſtr. & peric. *Comminari Proconſul*, l.9. §. de plano, D. offic. proconſ. *Cõminatur qui Edictum Peremptorium dat*, l.71. D. de iudic. *Comminari Accuſationem*, l.7. D. de inoffic. teſt. *Comminari ſe & alios*, l.1. §. quæſtionis, D. de quæſtionib. *Comminatio ſeueritatis non defuturæ*, l.1. D. de iure patronat. *Comminationes*, Tit. Comminationes, Epiſtol. Cod.

COMMINISCI, ait l.1. §.1. D. de eo per quem fact. Varro lib.5. de ling. Lat. Verbum hoc dictum ait, *à Con & Mente: cùm finguntur in mente quæ nõ ſunt. Cõmenta fraus*, Paul. lib. 5. ſent. Tit. 5.

Hinc COMMENTVM, pro fraudulẽta machinatione callidáq; & ſubtili aſtutia, in l.11. §. ſocer, & l.15. §.1. D. ad L. Iul. de adult. *Commentũ Adoptionis*, l.76. D. de cond. & dem. *cretionis*, l.1. de mater. bon. in C. Th. *Fraudis*, l.3. C. de except. *Fruſtrationis*, l.20. de appellat. in C. Th. *callidum cõmentũ*, l.20. D. de his qui not. inf. *Turpe inuidioſumque cõmentũ eius, qui lites Principi donat*, l.22. §. lites, D. de iure fiſ. *Commenta callide adhibita*, l. vlt. C. de vxorib. milit. *Commenta Deteſtabilia*, l.1. de piſtorib. in C. Th.

COMMINVS, id eſt in præſenti, l.3. D. de pign. act. Sic *Comminus Reſpondere*, l.137. D. de verb. oblig. id eſt Coram. *Comminus partibus conſtitutis*, l.3. C. de fructib. & lit. expenſ.

COMMISCENDAS *Partes*, l.1. §. ſi coheredi, D. ad L. Falcid.

COMMIXTA *Cauſa*, l.5. §. generaliter, D. de don. int. vir. *Commixtis Mercibus*, l.11. §. domus, D. de publ. *Confuſum atque Commixtum*, l.3. §. vlt. D. de rei vind.

COMMODARI dicitur Res quæ vtenda datur, §. item is cui res, Inſtit. quib. mod. re cõtrah. oblig. Inter *Commodatum* tamen & *Vtendum Datum*, *Labeo tantùm intereſſe credebat, quantùm inter Genus & Speciem. Commodari enim rem Mobilem, non etiam Soli: Vtendam dari, etiam Soli. Sed vt apparet, propriè Commodata res dicitur, & quæ Soli eſt*, l.1. §.1. D. cõmod. Iſidor. in libris differẽtiar. & Beda in lib. de Orthograph. *Cõmodamus*, aiunt, *Amico pro tempore, Equum, Veſtem, Seruum: hãc ipſam rem quam dedimus recepturi. Mutuo Damus, Pecuniam, Triticum, Vinum, & his ſimilia quæ mutata recipi neceſſe eſt*. Quæ illi vidẽtur ſumpſiſſe ex Paulo, qui in l.2. D. de reb. cred. *Mutuum*, ait, *Damus, recepturi nõ eandẽ Speciem quam dedimus: alioquin Commodatum erit, aut Depoſitum*. Iſidor. lib.5. Orig. cap.25. *Commodatum eſt id quod noſtri iuris eſt & ad alios temporaliter tranſlatum eſt, Cõmodo temporis, quandiu apud eum ſit. Vnde & Commodatum dictum eſt*. Vetus Gloſſar. *Commodare eſt, Rem, vel vſum eius quamdiu velis, concedere*. Aliud Gloſſar. Græc. *Commodatum*, τὸ εἰς χρῆσιν διδόμενον πρᾶγμα. *Cõmodata Res tũc propriè intelligitur, ſi nulla mercede accepta, vel cõſtituta, res tibi vtenda data eſt. Alioqui, mercede interueniente, Locatus tibi Vſus videtur. Gratuitum enim debet eſſe Cõmodatum*, §. Commodata Inſtit. quib. mod. re contr. oblig. Interdum autem accipientis duntaxat gratia Commodatur Res, interdũ vtriuſque: vt exemplo demõſtratur in l.18. D. cõmodati. Plerũque verò Cõmodatũ ſolã vtilitatẽ cõtinet eius cui cõmodatur: interdũ tamẽ & ſua dũtaxat cauſa quis Cõmodat, l.5. §. cõmodatũ, D. eo. tit. *Commodare Argentũ ad Ludos & cæteras Apparationes*, l.28. D. de aur. arg. *Si cui ideò Argentũ cõmodauerit, quod is Amicos ad cenã inuitauerit*. Et mox, *Si communem Amicũ ad cenã inuitauerimus, túque eius rei curam ſuſcepiſſes, & ego tibi Argẽtum Cõmodauerim*, l.18. D. cõmodati. *Cõmodare Carrucam*, vel *Vehiculum*, l. 17. §. ſi duobus, D. Cõmodati. *Codicem*, l.5. §. quinimmo, D. eo. tit. *Equam quam pullus Comitabatur*, d. l.5. §. vſque, D. eo. tit. *Equum vt ad Villam adduceres, vel vt ad Bellum Duceres*, d. l.5. §. quod verò. *Equum quo vtereris vſque ad certum locum*, l. vlt. D. eodem. *Iumenta*, l. 4. D. de furtis. *Pondera*, l.18. §. de eo, D. de dolo, l.52. §. maiora, D. de furtis. *Pugillares*, l.17. §. ſicut, D. cõmodati. *Seruũ Tectorem vt in Machina operaretur, vel vt de plano opus faceret*, d. l.5. §. ſi tibi. *Tigna ad fulciẽdam Inſulã*, l.17. §. ſicut, D. eo. *Vaſa vitioſa*, l.18. D. eo. *Commodari Bos*, l.1. D. cõmodati. *Commodator*, l.7. §. vlt. D. cõmodati, l.14. §. ſi res & l.53. §.1. D. de furt. l. vlt. C. eo. tit. id eſt *qui rẽ commodauit*, vt l. 59. D. eo. tit. *Is cui Cõmodaui, & vt cui* Commodata *res eſt*, l.24. §. item Pomponius, & §. an pater, D. de furt. qui *Cõmodatũ ſuſcepit, qui rem vtendã accepit*, vt l. vlt. C. eo. tit. *Cõmodatũ Rogare & Accipere*, l.5. §. quod verò & §. quod interdum, l.10. l.13. D. commodati.

Interdum *Commodare*, accommodare ſignificat. Sic *Commodare Adſenſum*, l.11.C.de oper. libert. *Conſenſum*, l.1.C.ſi in communi eademque cau. *Fidem Amico*, l.12.§.ſi quod, D.ſi quid in fraud. patro. *Intercessum rebus propriis*, l.3.C, qui morbo. *Notionem*, l.3.C.de noxalib. action.

COMMITTERE *Aduerſus Teſtamentum*, l.8.§.illud, D.de liber.leg. dicitur, qui contra Teſtatoris voluntatem petit. *Committere in Legem*, l.39. D.ad L.Iul.de adult.l.56.§.vlt.D.de fideiuſſorib. l.6.D.de præuaricatio.l.5.C.de legib. *Lege*, Varro lib.2.de re Ruſt.cap.1.Quintil. lib.7.cap.1. *Cõtra Leges*, l.37.§.vlt.D.de minorib. *Committi in Legem*, l.10.D.de Lege Corn.de falſ.l.24.D. de obligat. & act. Paul.lib.5. Sentent. Tit.26.

Committere in Legem venditionis, l.vlt.D.de lege commiſſ. *Committere in Pœnam*, l.23.§.1.D. de recep.qui arbit.l.47.D.de actionib.emp. *Pœnam Edicti*, l.vlt.D.quod quiſque iur. *Pœnam Compromiſſi*, l.37.D.de recep.qui arbit.l.1. C.eo.tit. Sic & *Committere Multam*, Cicero pro Cluentio. *Committere in pro ſocio Actione*, l.25.§.Labeo, D.pro ſoc. *Stipulationem*, l.29. D.de negot.geſt.l.63.D. de verbor. oblig.

Committi Cautio, l.114.§.apud, D.de leg.1. *Indebiti Condictio*, l.3.D.ratã rem hab. *Lex Venditionis*, l.4.§.elegãter, D.de lege commiſſ.l.71.D.ad L.Fal. *Multa Teſtamento*, l.6.D.de condic.& demõſtr. *Pœna*, l.4.§.Cato.l.69.l.77.D.de verb.obl.l.24.D.de hered.pet. *Ex Cõpromiſſo*, l.13. D.de neg.geſt.l.52.§.dies, D.de recep.qui arbitr. *Cõmitti Stipulatio*, cuius caſus vel condicio exiſtit, l.13.D.ſi quis caut.l.14.D.de procur.l.64.D.de iudic.l.24.& l.67.D.de cond.& dem. l.3.in prin.& §.ob rem, l.7.D.iud.ſol.l.12.l.21.§.habet autẽ.l.24.§.quãquã, D.de dam.inf.l.1. l.11.§.ſi filio.& l.70.D.ad L.Fal.l.1.D.vt in poſſ.leg.l.38.§.quęſitũ, l.63.& l.81.D.de verb.obl. l.33.D.de fideiuſſorib. *committitur clauſula Stipulationis*, l.15.D.de procurat. *committi Stipulatio vel in ſolidũ*, l.17.D.iud.ſol. *vel in Partẽ*, l.2.§.vlt.D.de ſtipulat.prætor. *Cõmittere etiam Edictum*, dicitur qui ei locum facit, l.3.§.ſi quis ex liberis, l.8.§.in adoptionem, l.10.§.exhæredati, & l.11.D.de bon.poſſ.cont.tab.l.1.§.& in adoptionẽ, D.de cõiungend.l.126.D.de legat.1. *Cõmiſſo Edicto*, l.8.§.vlt.& l.10.§.1.& §.exheredati, D.de bon.poſſ.cont.tab.l.vlt.§.vlt.D.de legat.3. COMMITTERE interdum eſt, *admittere & perpetrare*, l.13.§.de præteritis, D.de vſufr.vt cùm dicimus, *cõmittere Crimẽ*, l.5.D.ad L.Iul.pecul.l.1.C.vi bon.rapt. *culpã vel Dolũ*, l.7.C.ad exhib. *Dolo Malo*, l.43.D.ad L.Iul.de adult. *Furtum vel Iniuriam*, l.25.§.ex facto, D.de oblig.& act. *Noxam*, l.18.D.de iudiciis. *Scelus*, l.7.D.de L.Pomp.de parricid. *Stuprũ Adulteriũmve*, l.9.§. 1.l.37.D.de min. *quod commiſit medicus per Imperitiã*, l.6.§.ſicuti, D.de offic.præſid. *Committi Dãnum*, l.15.§.vlt.D.de dam.inf. *Peculatus*, l.12.D.ad L.Iul.pec. *Stuprũ*, l.101.D.de verb.ſignif. *Commiſſus Dolus in rem*, l.9.§ hæc actio, D.de dolo. *commiſſum Plagiũ*, l.12.C.de ingẽ.man. *Stellionatus*, l.vlt.C.de crim.ſtellion. *commiſſa delicta in legatione*, l.24.§.1.D.de iudiciis. Interdum *cõmittere* ſignificat mãdare, & fidei alicuius credere ac permittere, vt Non.explicat. Sic *committere cauſam ſuã alicui*, l.31.D.de recep.qui arbitr. *Cuſtodiã*, l.14.D.de cuſt.& exhib. *Nauẽ minus Idoneis hominibus*, l.16.D.de rei vind. *Negotia*, l.23.D.de min. *Rem minori*, l.3.§.vlt.D.de min. *Committere Rem*, id eſt perferẽdã dare, l.10.§.vlt.D.cõmod. *Committere Prætor*, l.13.D.de iudic. *cõmittere cuſtodiæ Inſtrumẽta*, l.5.C.ſi quis alteri vel ſibi. *cõmittere ſe Iuriſdictioni*, l.1.§.in operis. D.de oper.no.nunt. *committere fidei heredis*, l.13 D.de inoff.teſt.& in Fideicõmiſſorũ formulis paſſim. *cõmitti Adminiſtratio*, l.58.D.de proc.l.5.§.quotiẽs, D.de carb.edic. *Exactio*, l.vlt.§.1.D. de admin.rer.ad.l.1.D.de min. *Geſtus*.l.14.§.1.D.de ſolut. *Poteſtas*, Gaius Tit.3. Inſtit. *cõmitti Fideiuſſoribus*, l.3.D.de cuſt.& exhib. *cõmiſſum eſt Procuratori*, l.1.§.1.D.de off.procur. Cæſ. *cõmiſſæ ſibi Legiones*, l.2.D.de his qui not.inf. *cõmitti Fiſco Homo*, l.2.C.ſi ſeruus export. *cõmitti in publicũ Fundus*, l.17.§.vlt.D.ad Sc.Velleian. *Prædia*, l.13.D.de neg.geſt. Hinc *cõmiſſum* appellatur, quod ob vectigal nõ ſolutũ, vel omiſsã apud Publicanos profeſſionẽ, fiſco vindicatur, ſeu, *cuius dominiũ vectigali adquiritur*, vt loquitur l.14.D.de publ. Sic *cõmiſſum fieri*, l.1.C.de vectigal. Sueton.in Calig.cap.41. *Vectigalibus indictis, neque propoſitis, cùm per ignorantiã ſcripturæ, multa cõmiſſa fierẽt. In cõmiſſũ cadere ſeruus, vel Res*, l.vlt.in prin.& §.ſerui, & §.ſi quis profeſſus, D.de publ. *In cõmiſſum incidere Vectigalis*, l.9.§.vlt.D.de min. *In cauſã Cõmiſſi incidere*, l.vlt. §.diuus, D.de publ.l.2.C.de vect. *cõmiſſi Pœna*, l.7.§.vlt.& l.vlt.§.quotiẽs, D.de publ. *cõmiſſa tolli Onus*, l.61.§.vlt.D.locati. *Vindicari Res*, l.11.§.eam rẽ, & l.vlt.§.ſi propter, D.de pub.Quint. Decl.341. *quod quis profeſſus nõ eſt apud Publicanos, pro cõmiſſo tenetur. cõmiſſis mercib⁹*, l.11.§.dominus, D.de publ. *cõmiſſa vectigaliũ nomine*, l.14.D. eo tit. *commiſſæ* etiã *Hypothecæ* dicũtur à Cicerone lib.13.Epiſt.Fam.quę creditoris factę ſunt, ob pecuniã ſua die nõ ſolutã. Eodẽq; ſenſu *Fiduciã cõmiſſã* dixit in Orat.pro Flacco. Inde & *Lex Cõmiſſoria*, appellatur Pactũ, quo vẽditio cõmittitur ac reſoluitur: quotiẽs videlicet placuit, vt ſi intra diem pretium ſolutũ non eſſet, res inempta fieret, l.1.& toto Tit.D.de leg.cõmiſſ.l.38.D.de min.l.25.D.de hered.pet.quæ etiã, *Cõmiſſoria* ſimpliciter appellatur, l.4.§.elegãter & §.in cõmiſſoriã, D.de l.Cõm.l.13.§.ibidem.

dem Papinianus, D. de actio. empt. l. 11. §. pen. D. quod vi aut clam. Cōmiſſoriam autē Index βασιλικῶν explicat, ἀγοραστίαν ἢ πρᾶσιν ἐπὶ ὅρῳ γενομένην ἵνα εἰ μὴ ἐντὸς τῆς ὁρισθείσης προθεσμίας καταβληθῇ τὸ τίμημα, ἀναλύηται. *Cōmiſſoria* porrò *Lex* in Pignoribus reprobatur, Tit. de leg. Commiſſ. in pign. rep. C.

Cōmittere poſtremò *Animalia* dicūtur, quæ inter ſe cōfligūt, l. 1. § cū boues, D. ſi quadr. paup.

COMMONITORIVM in l. vn. C. de ſuffrag. l. 2. ſi cert. pet. de ſuff. in C. Th. l. 10. de curioſ. l. 7. de erog. mil. ann. in eo. C. Nou. 38. & apud D. Auguſt. Epiſt. 129. & 158. Cōmonitoriū autem Suidas interpretatur ἐπιστολὴν προστακτικὴν ἀποστελλομένην εἰς χώρας. Vet. Gloſſ. *Commonitorium*, ἐπιστολὴ ἀποστελλομένη μετὰ προστάξεως. Vtitur hoc verbo Cyrillus Epiſt. 1. ad Succeſsū Epiſcopum Iſauriæ. Commonitorij quoque Formula proponitur apud Caſſiodor. lib. 7. Variar. Vincent. Lirinenſis in lib. aduerſ. profa. nouatio. *Me verò ſubleuandæ recordationis, vel potius obliuionis meæ gratia, Commonitorium mihimet paraſſe ſuffecerit.*

COMMOVERE *Limites & Terminos*, loco mouere eſt. Sic in Lege Mamilia. *Qui Termini hac lege ſtatuti erunt, ne quis quem eorum eijcito, neue Commoueto, ſciens dolo malo.* Tertullian. in lib. de Præſcriptio. aduerſ. hæret. *Qua poteſtate Apelles Limites meos Commoues?*

COMMODVM, emolumentum & Beneficium ſignificat. Ita *Commodum Bonorum Poſſeſſionis*, l. 5. D. de bon. poſſ. cont. tab. quod *Beneficium* dicitur, l. 4. D. eo. tit. *Commodum Legis Falcidiæ*, l. 21. D. ad Sc. Trebell. l. 90. D. ad L. Falcid. id eſt *Beneficium*, vt l. 18. l. 47. §. vlt. l. 59. & l. 89. D. eo. tit. *Commodum Senatuſconſulti*, l. 5. § ſi quis rogatus, D. de donat. inter vir. l. 3. §. emācipatos, D. de adſignand. liber. *Tertyllianum Commodum*, l. 2. D. ad Sc. Tertyllian.

Commodo Poſſeſſoris fungi & frui, l. 62. D. de iudiciis, l. 1. §. inter, D. vti poſſid. l. 12. §. poteſt, D. de liber. cau. id eſt, *ad onera Petitoris aduerſarium compellere*, vt ait l. 24. D. de rei vindic. *Cōmodum autem Poſſidendi in eo eſt, quod etiam ſi eius Res non ſit qui poſſidet, ſi modò actor non potuerit ſuam eſſe probare, remanet ſuo loco poſſeſſio. Propter quam cauſam cùm obſcura ſunt vtriuſque iura, cōtra Petitorem, iudicari ſolet*, §. commodum, Inſtit. de interdict.

Commodum Temporis, l. 31. §. quod vir, D. de donat. int. vir. l. 73. D. ad Sc. Trebellian. l. 24. §. 1. D. ſol. matrimo. *Commodum medij Temporis*, l. 15. D. de annu. leg. l. 40. D. ad L. Falcid. l. 10. §. præterea, D. quæ in fraud. credit. l. 3. §. vlt. D. de legat. 3. *Commodū Repræſentationis* l. 1. §. ſi quis, D. ad L. Falcid. l. 1. in prin. & §. idem quęrit. D. de dot. pręl. *Quod ex Repræſentatione Cōmodi ſentit mulier*, l. 2. D. eo. tit. *commodum in Repræſentatione*, l. 10. §. ſi cùm in diem, D. quæ in fraud. credit. *Commodum commodorum*, l. 1. §. ſi indemnitas, D. de admin. rer.

Commodum Carboniani, l. 1. §. nō tantum, D. de Carbon. *Collationis*, l. 6. D. ſi tab. teſt. l. 1. §. planè, D. de collat. bon. *Detentionis*, l. 8. *Dotis*, l. 11. §. ſocer, D. ad L. Iul. de adulter. *Edicti*, l. 10. §. liberos, D. de in ius voc. *Fideicommiſſi*, l. 5. C. de conditionib. *Hereditatis*, l. 11. D. de legat. 1. l. 63. & l. 93. §. 1. D. de adquir. vel omitt. hered. l. 15. §. vlt. D. de legat. præſtand. l. 9. C. de ſent. paſſ. l. 15. C. de fideicomm. *Partis Debitæ*, l. 19. D. ſi quis omiſſ. *Patronatus*, l. 3. D. de iure patron. *Pignoris*, l. 83. D. ad Sc. Trebell. *Præſcriptionis*, l. 13. §. 1. D. de re milit. *Quartæ*, l. 3. §. vlt. & l. 4. D. ad Sc. Treb. *Separationis*, l. 1. §. plus, D. de ſeparat. *Teſtamenti*, l. 71. D. ad Sc. Treb. *Victoriæ*, l. 22. §. 1. D. de inoff. teſt. l. 7. D. fam. erciſ. *Vſurarum*, l. 1. de vſuris in C. Th.

Commoda & Incōmoda opponūtur, l. 10. D. de diu. reg. *Cōmoda & Incōmoda hereditaria*, l. 1. D. de bon. poſſeſſ. & apud Vlpian. Tit. 26. Regular. *Propria*, l. 3. §. ne quid, D. de minor. *Commoda ex tribus conſequi*, l. 35. D. de legat. 3. *Commoda Militiæ*, l. 22. D. de legat. 2. *Emeritæ Militiæ* apud Sueton. in Caligula cap. 43. Quæ & *Commoda Veteranorum* apud Cicer. Epiſt. 2. lib. 11. Famil. & Sueton. in Nerone cap. 32. *Commoda Præmiorum, quæ propter Coronas ſacras præſtantur*, l. 40. D. de re iud. *Commoda Primipili* l. 23. D. de adim. leg. l. 1. C. de primipilo. Sic & *Commoda Sacerdotum*, apud Suet. in Auguſto cap. 29. Hæc verba, *Cùm Commodum erit, dari*, ita interpretabatur Seruius Sulpitius, *Cùm primū ſine turpitudine & infamia dari poſſit*, l. 79. in fi. D. de iur. dot. Proculus ita, *Cùm ſine incōmodo promiſſoris poterit*, l. 125. D. de verb. ſignif. Latinè loquētibus etiā hæc verba, *Cū erit Cōmodū* ſignificant, cū voluerit, vt in l. 21. in prin. D. quādo dies leg. ced. *Cū aliquid demū quod ſcribēdo cōprehēdere ſit Cōmodū, fecerit.* Et ita Aſcon. in Verrin. interpretādū eſſe cēſet illud Terent. Adelphis, *Dabitur argentum, dum erit cōmodū.* *Ex Cōmodo*, id eſt, ex facili, l. 4. D. de vacat. & excuſat. *Ex Commodo Patroni*, l. 24. D. de oper. libert. *Commodiſſimum eſt*, l. 80. D. de verb. oblig. l. 12. D. de reb. dub. l. 31. D. de teſtam. milit.

Commodè diuidi Res, §. eo quoque Inſtit. de offic. iudic. *Referre Argentum*, l. 5. §. ſi de me, D. commoda. *Satis Commodè Nubere*, l. 63. D. de condic. & demonſtr. *Commodius conficere*, l. 46. D. de neg. geſt. *Dicetur*, l. 12. D. de reb. auctor. iud. *Dici puto*, l. 7. D. de adim. legat. *Eſt*, l. 1. §. licet, D. de peric. & commo. l. 30. D. de liber. cau. l. 2. D. de L. Rod. l. vlt. D. de ſtipul. Prætor. l. 4. D. de ſeruo. corrup. l. 29. D. de iudiciis. *Exiſtimare*, l. 7. §. Celſus, D. quib. ex cauſ. in poſſ.

μον, ab Ariſtot. in Ethic. appellatur. Aut *Commune ius*, reſpectu Iuris ſingularis dicimus, cóque ius publicum ſignificamus, quo omnes eiuſdem ciuitatis ciues regũtur, quódque ęquabiliter in omnes deſcriptum eſt, l. 25. & l. 78. D. de condic. & dem. l. 36. §. veteranus, D. de teſt. milit. l. 12. D. de minorib. §. ſocrum, Inſtit. de nuptiis: quod *Commune ius Ciuium Romanorum* vocatur in l. 20. D. de teſt. milit. Et ita Conſtantinus lib. 1. titulo 6. κοινὰς νομοθεσίας, τουτέστι τὰς κοινῶς καὶ χρησίμως παντὶ ἐπιταχθείσας interpretatur. Hoc modo, Communi iuri Priuilegium opponitur in l. 15. D. de vulg. & pupill. & *iure Communi* & *Militari*, ſeu *Militiæ*, vel *Proprio*, aduerſa faciunt Iuriſconſulti, in l. 7. D. de iniuſto rup. l. 17. §. vlt D. de caſtr. pecul. l. 8. §. ſi miles, D. de iure codicill. l. 34. §. 1. l. 36. §. vlt. & l. 38. §. vlt. D. de teſt. milit. l. 3. C. eo. tit. & apud Paul. lib. 3. Sent. Tit. 4.

Commune ius priuatorum, l. 37. D. de iure fiſ. *Iure Communi formato pacto*, l. 10. C. de iure dot. *Communi iure vſus minor*, l. vlt. C. de in integr. reſtit. *Communi iure hypothecam vendere potes*, l. 1. C. de pact. pignor. *Iure Communi pignora diſtrahere*, l. 7. C. de obligat. & actionib. *Communi iure* & *Creditoris iure vendere*, ſeparantur in l. 59. §. creditor, D. Manda. Communi enim iure vendere, eſt cæterorum venditorum more, qui de euictione tenentur, vendere. Iure verò Creditoris, eſt ſine euictionis præſtatione promiſſionéque vendere. *Iure Communi iniuriarum agi*, ad differentiam Quæſtionis publicæ, l. 6. D. de iniuriis. *Commune Auxilium* & *Extraordinarium* opponuntur l. 16. D. de minorib. *Commune delictum*, *Militari*, opponitur l. 1. D. de veteranorum ſucceſſ.

Commune Ædificium, l. 9. §. generaliter, D. de reb. auct. iud. *Officium*, l. 3. D. de adminiſtrat. rer. ad ciuit. *Opus* l. 5. C. de ædific. priuat. *Prædium*, l. 5. §. vlt. D. de vſufruc. *Sepulchrum*, l. 6. §. in commune, D. de diuiſio. rer. *Communi conſilio*, vel *Proprio*, opponuntur l. 15. §. ſi in Sepulchro, D. quod vi aut clam.

Communia Acta, l. 2. C. de edendo. *Bona*, l. 4. C. comm. vtriuſque iudicij, l. 3. C. de munerib. & honorib. *Communia ex ſucceſſione Bona*, l. 8. C. famil. erciſc. *Inſtrumenta Fiſco*, l. 7. C. de edendo. *Veſtimenta, quibus promiſcuè vtitur Mulier cum viro*, l. 23. §. communia, D. de auro argen.

Communi Diuidũdo Actio, inter eos redditur, inter quos aliquid nullo tractatu habito commune eſt, §. quædam inſtit. de actionib. l. 31. & l. 32. D. pro ſoc. Ad quam alludens Cicero. lib. 7. Epiſt. ad Trebat. *Quod ius*, ait, *ſtatues Communi diuidundo, cùm commune nihil eſſe poſſit apud eos, qui omnia voluptate ſua metiuntur.*

Communia omnium iure Naturali ſunt hæc, Aër, Aqua profluens, Mare, Litora Maris, Lapilli, Gemmæ, & cetera quæ in Litore inueniuntur, l. 2. & l. 3. D. de diuiſio. rer. §. 1. Inſtit. eod. tit. *Maris communis vſus omnibus hominibus, vt Aëris*, l. 3. D. ne quid in loco publ. *Fluminum Publicorum Communis eſt vſus, ſicuti Viarum Publicarum, & Litorum*, l. 24. D. de dam. inf. Ouid. lib. 1. Metamorphoſ. *Communémque prius, ceu lumina Solis, & Auræ,*
Cautus humum longo ſignauit limite Menſor. Idem lib. 6. Metamorph.
Quid prohibetis Aquas? Vſus communis Aquarum eſt,
Nec Solem proprium Natura, nec Aëra fecit, Nec tenues vndas: ad publica munera veni.
Communia autem à Publicis ſeparat Iuſtinianus Inſtit. de diuiſ. rer. eorúmque differentiam ex Litorum & Riparum comparatione facilè quiuis intelliget. Cõmunium enim tam Vſus quam proprietas communis eſt, patet éaque in nullius bonis habentur & occupantis fiunt, l. 30. §. vlt. l. 50. D. de adquir. rer. do. At Publicorum licet publicus, communis, promiſcuúſque vſus ſit, in dominio tamen ea ſunt alicuius, ſeu Populi, ſeu Ciuitatis. Proinde Neratius in l. 14. D. de adq. rer. dom. *Litora*, ait, *Publica non ita ſunt, vt ea quæ in patrimonio ſunt Populi: ſed vt ea quæ primùm Natura prodita ſunt, & in nullius adhuc dominium peruenerunt.* Paulus in l. 51. D. de contrah. empt. *Litora*, inquit, *nullius ſunt: ſed iure gentium omnibus vacant.* Verùm hæc ſubtilis Cõmunium ac Publicorum differentia à remotis à profeſſione noſtra hominibus confunditur. Et ita Ioannes Chryſoſtomus Hom. 11. in Epiſt. ad Timotheum, Λοῦτρα, Ἀγρούς, Πελάγη, Πόλεις, Κοινὰ vocat, vt & alia ὧν πάντες τὸ ἴσον μετέχομεν.

Compactum, ſtructam collato in vnum conſilio machinationem ſignificat, l. 3. C. de execut. rei iud. Liuius lib. 5. *vt multo veriſimilius ſit, compacto eam rem, & communi fraude Patriciorũ actam.* Plaut. Captiu. Act. 3. Sc. 1. *Nemo videt ſcius extemplo rem de cõpacto geri.* Et poſt, *Omnes compacto rem agunt quaſi in Velabro olearij.* Quem priorem locũ citat Soſipater. Item illud Afranij, *facere Cõpacto omnia.* Suet. in Iulio cap. 17. *Productúſque pro Roſtris auctores ex Cõpacto nominaret.*

Communio Bonorũ, l. 78. §. filiam, D. ad Sc. Treb. *Iuris*, l. 19. §. ſi per eundem, D. comm. diuid. l. 32. D. de ſtipul. ſeru. *Pro indiuiſo*, l. 94. D. de ſolut. *Materia Cõmunionis*, l. 77. §. dulciſſimis, D. de legat. 2. *Ad cõmunionem compelli*, l. 26. D. de cóndict. indeb. *A cõmunione diſcedere*, l. 5. D. *Si paruerit*

COMMVNICARE *cum aliquo adminiſtrationem*,l.10.D.de adminiſtr. & peric. *Emptionem*, l.41.D.de legat.3.

Communicari Lucrum & Damnum,Paul.lib.2.Sentēt.Tit.16.Vlpian. Tit.26.Regula.*Periculum*, l.9.§.vlt.D.de adminiſtr.& peric.*Prædia*,l,34.D. de ſeruit. præd. ruſtic. *Reliquæ partes* Vlpian. Tit.26. Regular. *Res*,l.50.in prin.& §.1. D.de re vind. *Vſusfructus*,l.19. D. de vſu & vſuf.l.16.§.1.D.famil.erciſ.

Communicandi animo,l.20.D.de legat.3. *vt Communicetur pecunia*,l.31.D.de minorib.

COMMVNITER geſtum à Societate differt,quoniam etiam agi *Communiter* citra Societatem poteſt,l.31.32.& 33.& l.65.D.pro ſoc. *Communiter Agi*,l.1.§.1. D.de cuiuſcum.vniuerſ.

Communiter vel *Separatim gerere*,opponūtur,l.1.C.de tranſactionib.l.14.D.de vſu & vſufr. *Communiter cum alio pecuniam accipere*,l.2.C.de duobus reis. *Communiter edi operæ* , l. 54. §. vlt. D.de verb.obligat.*Rem habere*,l.84. vlt. D.de legat.1.*Stipulari*,l.56.D.de verb. obligat.

Communiter,pro generaliter l.12 §.1.D.depoſiti.

COMMVTARE *Oleum pro vino*,l.8.§.ſi cùm lis D.de tranſactionib.

Commutare rem in meliorem ſtatum , l. 23.D.de vſu & habitatione. *Commutatis partibus* , l. 76.D.de iudiciis.

Commutatio inſtar emptionum obtinet,Nou.Valentin.de his quæ adminiſtrant.

COMPARARE, emere & mercari ſignificat,l.14. §. aliquando , D. quod met. cau.Ita *Comparare Agrum & Domum*,l.13.D.de re milit.*Fundum*,l.3.C.de rei vind.*Merces* , l. 2.§. vlt. D.de eo quod cer.lo.*Prædia*,l.9.D.de re milit.l.4.C.commun.vtr.iud *Rem iuſto pretio*, l.70. D.de rei vind.l.25.D.de hered.petit.*Cōparata ancilla*,l.27.D.de ædil. edict.l.3. C. de donat. int. vir. *Comparata res nummis*, l. 7. D.qui potior. *Comparandi frumenti Cura*, l. 3. §. Cura, de munerib.& honor. *Comparandas merces* , l. 16. C. mandati. Vnde *Comparatorem* pro emptore dixit Paul.lib.2.Sentent.Tit.17. Hinc & *Comparatio* pro Emptione.l.52.§. 1. D.de Iudiciis,& *Comparationes* pro Emptionibus l.31.D.ad municipal.Sic *Comparatio ſeruorum*, l. 44. D.de vſurpationib.*Specierū*,l.1.C.quib.munerib.nem.lib.10.l.4.de equor.conlat. in C.Th. *Veneni*,l.7.D.ad L. Corn.de ſicar.*Comparationes Frumenti & Hordei* , id eſt coemptiones,l.1. C.vt nemini lic.lib.10.

Aliàs *Comparare*, conficere & colligere ſignificat : & ita *Comparare pecuniam*,l.45.§. Fiſcalibus,D.de iur.fiſc.

Interdum *Comparare* conferre ſignificat l.32.§.ſunt tamen,D.de recept.qui arbitr.ſic *Cōparatis perſonis*, l.30.D.de donationibus. *Comparari rationes*,l.6.§.1.D.de edendo. *Comparatio patrimonij*,l.5.§.1.D.pro ſoc.*Comparatio*,pro collatione,l.16.D.de reb.auct.iud.

Comparatum more,l.5.D.de iuriſdictio.*Publiciana nō ideò cōparata eſt*,l.vlt. D. de Publician. *Comparare* etiam quandoque eſt conſcribere , vt *Comparare exercitum*, l. 3. D. ad legem Iuliā maieſtat. Paulus lib.5.Sentent.Titu.29.*Comparari præiudicium*,id eſt gigni,l.4.C.de iur.& fac. ignor.

COMPARERE dicitur,qui adeſt ad iudicium, l.6.§.quamuis,D.de Sc.Silania.*Comparere corpus*,quod extat & apparet, l. vlt. in fi. D. de his qui not.infa. Vtitur & hoc verbo Seneca in Præfatio.Controuerſiar.*Si res non compareat*,l.47.§.ſi ſeruus,D. de legat.1.

Comparere Signa,l.7.D.de bon.poſſ.ſecund.tab.*Si Tabulæ non Compareant*,l.10.§.vlt. D. teſtament.quemadm.aperiant.

COMPASCENDI ius,l.penult.§.1.D.ſi ſeruit.vindic.*Compaſcuus Ager, relictus ad paſcēdum communiter vicinis*,quemadmodum Feſtus interpretatur. Cicero Topi.*Si Compaſcuus Ager eſt, ius eſt compaſcere*,id eſt,vt Boeth.ait,*cum vicino ſimul paſcere*.Iſidorus planè lib.11.Etymol.cap. 13.ita appellari Agrum ſcribit,*qui à diuiſoribus agrorum relictus eſt ad paſcendum communiter vicinis*. Et ita apud Higen.& Frontin.& alios qui de limitib.ſcripſerunt,accipe.

COMPATI *Ætas*,in Lege Dei. Tit.13.

COMPATRONVS,l.1.§.aduerſus D.ſi quid in fraud.patr. l.3.§.ſi duo,& l.5. §. penult. D. de legit.tut.

COMPEDIBVS *teneri*,l.9. D.ex quib.cauſ.maior,Horatius epiſt.17.lib.1.*Compedibus ſæuo te ſub cuſtode tenebo*. Cato apud.Agell.lib.11.cap.vlt.*fures priuatorum furtorum in neruo atque in compedibus ætatem agunt*.Hinc *Cōpeditus ſeruus* , l.7.§.idem Labeo,D.de dolo.l.15.§.Prætor ait, D.de iniuriis. §.ſed pœna,Inſtit.eod.tit.

COMPELLERE *Aduerſarium ad onera petitoris*, l.24.D.de rei vind. *Adoleſcentes ad petendos ſibi curatores*,l.7.§.ſed hodie,D.de minorib.*Ad maleficia*,l.13.D.de legat.3. *Ad reſtitutionem*, l. 10.C.de diſtract.pignor.*Seruos ad impudicitiam*.l.2.D.de his qui ſu.vel al.*Seruum*,l.21.§.1.D.de legat.1.

Compel-

Compellere Patrem,l.31.D.de adoptionib.*Compellere per Actionē*,l.14.C.famil.erciſ.*Compellere Præſes prouinciæ*,l.7.D.de offic.præſid.l.12.D.de religioſ.

Cōpelli,id eſt cogi,l.13.D.de recep.qui arbit. l.vlt.D.de rei vind.l.57.D.de cōtrah. empt.

Compelli ad adminiſtrationem,l.1.C.in quib.caſib.*ad Cautionem vel ſatiſdationem*, l.1. §. ſed &, D.vt legator. & l.5.§.in lege D.de iniuriis l.40.§.rati,D. procurator. l.49. D. famil. erciſc. *Ad Conducendum*, l.9.§. 1. D. de publican. *Ad editionem*, l.4.§.vlt.& l.16.§.1.D. edendo. *Ad ferendam ſententiam*,l.47.D.de recept.qui arbitr. *Ad Iudicium accipiendum*,l.15. D. de procurator. *Ad præſtationem*,l.50.D.de Iudiciis.l.10.C.de oper.libert. *Ad Reſtitutionem*, l. 10. C. de diſtract.pignor. *Ad Satiſdationem*,l.13.C.de adminiſt.tut. *Ad Solutionem*,l.104.D. de ſolutionib.l.2.C.quando fiſcus. l.1.C.de fide inſtrument.

Compelli a Prætore,l.9.D.de edend. *Compelli heres auctoritate Principali vel Pontificali ad obſequium ſupremæ voluntatis*,l.50.§. vlt. D. de hered. perit. *Compellendus eſt accipere iudicium* l. 30. D.ad Sc.Trebell. *In forum compellendi non ſunt*,l.1.D.de feriis. *Compelli adgnoſcere fidem*, l.1.C. commodati. *Adire hereditatem*, l. 2. §. interdum, D.de vulg.& pup.l. 50. §. ſi patronus, D. de bon.libertor. *Edere*,l.9.D.de edend. *Cauere*, l.45.D.de procuratorib. *Manumittere* , l. 67. D.de iudiciis. *Reſtituere*,l.43. D.de rei vindic. *Tollere*.l.1.D.de alienat.iudic. *Compulſus ad ſolutionem*,l.7.§.ſed hodie, D.de minorib. *Indebitum ſoluere*,l. vlt. D.quod met.cau.

Compelli maximo metu,l.8.D.quod met.cau. *Vi*,l.3.D.eo tit. *Compulſus vi , metúve*, l. 16. D. de liber.cau.

Compulſio,l.4.§.vlt.D.ad Trebell.

COMPVLSOR,l.3.de commiſſ.aduerſ.ſent.in C.Th. *Compulſor cohortalis*, Nou.Valent.& Mart.de indulg.reliq. *Id accipiat quod mādauit curia*,l.7.de exſ.& exact. *Compulſoris inſtantia*, l. 4.ne cont.tranſl.poſtul.in C.Th.

COMPENDIVM *Edictorum*,l.72.D.de iudiciis, *Orationis*,l.66.§.1.D.de legat. 2. *Temporis*, l.17.§.vlt.D.de caſtr.pecul. *Compendium itineris*,l.16.D.de legationib. Vnde *Compēdiaria*, quę *longiori itineri* opponitur,l.4.D.de itin.actúque, Varro σκιαμαχία περὶ ταφῆς,vt eſt apud Nonium, *Hoc dico, Compendiaria, ſine vlla ſollicitudine, ac moleſtia dicendi, poſſe perueniri ad eandem voluptatem.*

Compendium,pro Lucro & emolumento l.71.in.fi.D.pro ſoc.& l. 3. D. de calumniatorib. l.32.D.de vſufru. & l 28.§.1.D.ſi quis omiſſa cauſ.l.3.§.eleganter, D.de SC.Silan. l. 32. in fi. D.de legat.1.l.2.D.rat.rem hab.l.16.C.de fideicom. Quod vocabulū à veteri æris penſandi ritu Varro lib.5.de lingua Lat.ad fi.& Feſtus lib.4.in voce. *Diſpenſatores*,deriuāt. Caſſiodorus epiſt 32.lib.7.Variar. *Pondus quinetiam conſtitutum Denariis præcipimus debere ſeruari qui olim tam penſo,quàm numero, vendebantur. Vnde verborum vocabula competenter ab origine trahens*, *Compendium*, & *Diſpendium pulchrè vocitauit* Antiquitas. *Compendium, Diſpendio opponitur*. l. 63. §. item qui ſocietatem, D.pro ſoc.& *Damno*,l.29.D.ex quib.cauſ.maior.

Compendium cæſæ harundinis vel pali, l.59.§.vlt. D. de vſufructu. *Compendium Liberalitatis*,l.3. C.de donat.quæ ſub mod. *Litis*,apud Paul.lib.2.Sentent.Tit.1. *Pecuniariū*,l.5.C. ad l. Fab. de plagiar. *Preceptionis*,l.16.C.de fideicommiſſ. *Succeſſionis*.l.2.C.ſi aliq. teſt. l.4. C.de poſtlim. reuerſ. *Sumptus & itineris*,l.16.D.de legationib. *Compendium facere*,l.32.D.de vſufructu. *Compendij quid ſentire*,l.2.D.de calumniatorib. *Compendio ſuo vertere*,l.6.D.de bon.damnator. *Ad Compendium heredis pertinere*,l.16.§.vlt.D.quod met.cau. *Ad compendium pertinet*, l. 41. D. de act.empt. *Quod Compendij ſeruus fecerit*,l.32.D.de vſufr.

COMPENDIOSA *Subſtitutio*,l.8.C.de impuber.

COMPENSARE *Dolum Dolo*,l.57.D.de contrah. empt. *Lucrum & Cōmodum cum Damno*, l.42.D.de actionib.emp.l.23.§.vlt.D.pro ſoc.

Compenſari, Dolus ex vtraque parte,l.vlt.§.ſi & ſtipulator, D.de eo per quem fact.er.l.57.D. de contr.empt. *Fructus vſuris*,l.65.D.de rei vind.l. 1.§. pacto, D.de pignorib.

Compenſato pretio,l.vlt. C.de luitio.pignor.

COMPENSATIO *eſt Debiti & Crediti inter ſe contributio*,l.1.D.de compēſationib.l.21.§.vlt. D.de inoff.teſt.

Sed & Compenſatio damni,l.57.D.de donat.int.vir. *Donationis*,l.7.§. ſi vir, D. eo tit. *Negligentiæ*,l.10.D.de compenſationib. *Pretij*,l.3.C. comm. diuid.

Compenſationes ob res donatas, ſeu *Donationes, ob Res Amotas , ob impenſas*,l.7.§.ob donationes, &.l.15.§.1.D.ſol.matr.

Compenſatione habita fructuum,l.47.§.vlt. D.de pactis. *Compenſatio eius habebitur quod ero-*

gaſſe te probaueris, l.4.C.de petit.hered. Compenſatio *Locum habere*, *Obiici*, *Fieri*, *Denegari*, *Compenſationis Ratione habere*: Vide ſuis locis.

COMPERENDINATA *Res*, vt Feſt.lib.16.in voce *Res*, interpretatur, ſignificat *Iudicium in diem tertium conſtitutum*. Vet. Gloſſar. *Comperendinatio*, τριήμερος ὑπερθέσις. Cicer. 3. Orat. in Verrem, *Adimo Comperendinatum: hoc enim habet Lex in ſe modeſtiſſimum, bis vt cauſa dicatur.* Plin.Epiſt.2.lib.6.*Nos Legibus ipſis iuſtiores, quæ tot horas, tot dies, tot Comperendinationes largiũtur.* vtitur & hoc verbo Agellius lib.14. cap. 2. *Comperendinos* etiam *Dies* appellatos *quibus vadimonium licebat dicere*, ſcribit Macrobius lib.1.Saturnalium, cap.16.

COMPESCERE, Coërcere & reprimere ſignificat. Sic *Compeſcere Prætor metu pœnæ*, l.1. D. ne quis eum qui in ius voc. *Compeſcere contumeliam*, l.6.C.de iniuriis. *Ad compeſcendam eorum Audaciam*, l.12.D.de publican. *Ad Compeſcendos Malos homines miſſus*, l. 35. §. quæſitum, D. ex quib. cauſ. maior. *Compeſci Luxuries Ramorum*, Paul. lib.5.Sententiar.Tit.6.

COMPERTVM *Furtum*, l.vlt.§.1.D. de bonis eor. *Stuprum*, l. 37. D. de minorib. l.8. D. quod met. cauſ. l.29.§.plectitur, D.ad Leg.Iul. de adult.l.10.C.eo.tit.

Comperto Errore, l.39.§.in ſe, D.de adminiſtr.& peric.

Comperta condicione, Paul. lib.2.Sententiar.Tit.21. *Opinione*, idem Paul.lib.5.Sentent.Tit. 6. *Voluntate defuncti*, l.2.C.de fideicommiſſ. *Compertus ſit in his cauſis eſſe*, l.vlt.D.de publican. *Poſtea Compertum eſt*, l.9.§.vlt. D.de tranſactionib. l.14.D.de offic. præſid. *Comperto matrem ſuam deceſſiſſe*, id eſt vbi comperiſſet, l.86.§.vlt.D.de adquir. vel omitt.

COMPETERE dicitur quidquid ad nos pertinet, nobíſque quæritur, conceditur, indulgetur.

Competere Actionem, innumeris locis Pandectarum lector inueniet. *Competere Accuſatio*, l. 40. D.ex quib. cauſ. maior. l.11.C.de inoff. teſt. *Auxilium*, l.8.§. 1.D.de bon. libert. l.15.D. ex quib.cauſ. maior. *Beneficium Legis*, l. 77. D. ad L. Falcid. *Bonorum Poſſeſſio*, l. 1. D. ſi tab. teſt. l.1.§.idem ait, D.de Carbon.edict. l. 1.§.quibus, D. de ſucceſſ. edicto, l. 10. D. de ſuis & legitim. l.3.§. à municipibus & §. adquirere, D. de bonor.poſſeſſ. l. 1. §. ſi ex tribus, & l. 12. D. de bon.poſſ. contr. tab. l.2.C. qui admitti, l.1. C. de legitim.heredib. *Caſtigatio*, l. 23. D. de vſufructu. *Compenſatio*, l.2. §. vlt. D. de inoff. teſt. *Condictio*, l. 9. C. de condict. ob cauſ. *Exactio*, l.40. D.ad L. Aquil. *Exceptio*, l.12. D.de diuerſ. temp. l. 1. D. de doli except. l. 7. & l. 19. D. de exceptionib. l.40.D.de pactis, l.14. & l. 71. D. de fideiuſſorib. l. 17. C. de fideicommiſſ. l.12. C.de non numer. pec. *Excuſatio*, l.31.& l. 44. D. de excuſationib. *Facultas agendi*, l.1.§. 1. D.ad L. Falcid. *Facultas alienandæ ſuæ portionis*, l. 3. C. de condict. ob cauſ. *Hereditas*, l.9.§.ſi quis ita, D.de heredib. inſtit. *In integrum reſtitutio*, l.10. C. de reſcind. vendit. *Interdictum*, l.2. §. Quamquam, D.de aq. & aq.pluu. *Iudicium*, l. 31. D. de dolo, l. 1. §. ſi ſeruo, D.Si quid in fraud. l.1.C. de contr. iudic. *Ius*, l.19. D. de inoff. teſt. *Ius aquæ dandæ*, l. 1. §. permittitur, D.de aqua cottid. *Libertas*, l.20.l.25. D. de manumiſſionib.& l.3.D.de manum. vindic. l.12.l.16.l.32. & l.54. §.vlt. D. de manu. teſtam. l. 4. §. illud, D. de fideicommiſſ. libertat. l. 1.& l.4.D. qui ſine manumiſſ. l.19. §.vlt. D. de caſtr. pecul. l. 36. §. vlt. & l. 87. §. ſitu, D.ad Leg. Falcid. l.11. §.vlt. D. ad Sc. Trebell. l. 1. §. 1. D. ſi is qui teſt. lib. & l. 27. D.de reb.dub. l. 65. §.vlt. D.de leg. 2. l.9. §.ſi quis ita, D. de hered. inſtit. l.7. D. de hereditate. petit. l.11. §.1. D. de minorib. *Libertates*, l. 24. §. ex teſtamento, D. de fideicomm.libert. l.6.D.de dot. collat. l.29. D.de except.rei iud.l.17.D. de iniuſt. rup.l.8.§.vlt.l. 9. & l. 17. §. vlt. D. de inofficioſ. teſtam. l. 54. §. vlt. D. de manum. teſt. & l. 14. §. 1. D. ad Sc. Trebell. l. 4. §. ſiue autem, D. de manumiſſionibus. *Libertates ex Teſtamento* l. 76. D. de legat. 2. l. 23. D. quæ in fraud.credit. l. 53. D. de condic. & demonſtr. *Petitio*, l. 72. §.1. D. de ſolutionib. l.35. D.de vſu & vſufr. l.11. §.interdum, D. de legat.3.l. 21. §. 1. D. de inoff. teſt. l.12. D. de ann. legat. l.vlt. D.de liber. leg. l. 24. l.67.& l.69.& vlt.D.de legat.2. l.1. §. is qui, D. ad L. Falcid. l. 4. C. arbitr. tut. l.17. C. de his qui accuſ. l. 7. C. de negot. geſt. & l.1.C.de err.calcul.l.5.C.de collationib. *Perſecutio*, l.9. D.de iure fiſci, l.16.D.de donat.inter vir. *Pœna*, l.2. D.de litigioſ. *Poſſeſſio*, l. 1. D. pro legato. *Priuilegium*, l. 2. C. de his qui non impl. *Querela*, l. 47.D. de hered.petit. *Repetitio*, l.5. D.de condict. indeb.l.6.C.de pact. conuent. l.1.C.ſolut. matrim. *Reſtitutio*, l.21. §.1. D.de inoff. teſt. l.3.C.ad Sc.Trebell. *Retentio*, l.14.§.1. D.ad L.Falcid. l.59.D.ad Sc. Trebell. *Stipulatio*, l. 1.D. de dam. inf. *Vindicatio*, l.2.C. de in lit. iur. *Vſucapio*, l.1. D. pro legato, l. 5. C.de vſucapio. *Vſuræ quæ Competierint*, l. 47. §. Lucius, D.de pact. & l.31.D.de vſur. l.59. §. 1. D.de re iudic. l.3. C.de ſent. quæ ſunt cert. quant. *Vſuræ competebant*, l. 78. §. heredum, D. ad Trebellia. Sic & in l. 7. D.de vſur. & l. 70. in fi. D. ſi cert. pet. *Quod competit vſurarum nomine*. Ideóque eodem,

loco

loco, *Solutioni Competentem menſium numerum* dixit, *Vt Competẽtes vſuras* Impp. in l.1.C.ſi maior. fact. alien. l.3.C.de ſentent. quæ ſine cer.

Competit Iter per vrbem, l.35.§.qui Reipublicæ, D. ex quib.cauſ. maior. *Competunt iure Magiſtratus*, l.1.D.de offic, eius cui mand. *Quatenus ſtillicidij rigor, & Tignorum protectus Competeret*, l.vlt.§.vlt.D.de ſeruit. præd.vrban.

Competens Iudex, id eſt, ad quem cognitio pertinet, l.19. D.de iuriſdictio. l.2. D.ſi quis in ius voc. l.28. D.de re iudic. l.18. C.de probationib. l.19. C. de vſuris, l.7. C. de teſtam. tut. l.1. C.de ædilic. actionib. l. 1. C. ne tut. vel cur. l. 1. C. quando dies legat. & aliis innumerabilibus locis. *Competens Appellationi Iudex*, l. 20. D. iudic. ſolui. & l. 5. D. de appellat. recip. Sic & *Competens Tribunal*, l.35. §. 1. D. de procuratorib. & *Competentem ferre Sententiam*, l. 31. §.1. D.de donationib.

Competenti Actione Experiri, l.9.C.de donat. int. vir. l.4.C.ſi vendito pign. *Perſequi*, l.4.C. de crim. expil.her. *Recuperare*, l.10.C.de negot. geſt. *Teneri*, l.5.C.quod cum eo.

Non Competentibus Allegationibus, l.1. C.ſi tutor.vel curat.

Competens Cautela, l.21.D.de iudiciis, *Defenſio*, l.20. C.de excuſat. tutor. l. 12. C. de teſtamento milit. *Competentes Defenſiones*, l.1.C.de acceptilat.

Competens Ius, l.13.C. de locato & cond. l.21. C.de probationib. *Competens pars*, l. 3. C. de fideiuſſorib. l.1. C. de heredit. act. *Competens vobis Portio*, l.1. C. ſi commun. rer. *Pro Competenti Portione*, l. 2.C. ad Sc. Trebellian. l.5. C.de legat. *Pro Competentium Portionum modo*, l.4. C. comm. diuid.

Competens Pœna, l.3.C.de lucr. aduocat. *Priuilegium*, l.2. C.de his qui ſponte. *Retentio*, l.1.C. quor.legat. *Competenti Tempore*, l.vlt.C.de his qui per met.

Competenter conuenire, l.4.C.quando ex facto.

Competitor, l. 3. §.1. D. de decurionib. qui cum aliquo Decurionatum petit. *Competitores*, l.3.de incorp.l.29.30. & 32.de pet. & vlt. dat. in C. Th. qui Vacantia bona vel proſcriptorum, aut alias res fiſci vel Reipub. petunt. Extat de Competitoribus Titulus apud Caſſiodor. Epiſt. 44. lib. 7.

Competitio, l. vn. de quinq. præſcript. l. 3. de incorpor. l. 29. l. 30. & l. 32. de petit. & vlt. dat. l. 23. de bon. proſcr. in C. Theod. Nou. Th. & Val. de competit. *Competitionis facultas*, l. 4. de cenſit. peræquat. in Cod. Th. *Competitionum Negotia*, l. 68. de appell. *Nebulæ*, l.1. de rei vindic. in C. Th.

Compilare *Sacra Publica*, l.9.D. ad L. Iul. peculat. Feſtus, *Compilare* eſt cogere & in vnum condere.

Compingere *Nauem Tabulis*, l. 83. §. ſacram, D. de verbor. obligat. l.93.§. vlt. D. de ſolutionib.

Complanare *Locum*, l.3 D.de aq. & aq.plu.

Complecti *Verbo*, l.29.D.de ſtatuliber. *in Libello*, l.1. D.de edendo. & *Libello*, l.10.§.præter, D.de hered.petit. *Complecti Prætor*, l. 7. D. de interdictis, l.21.§.1.D. ex quib cauſ. maior. *Complectitur Actio poſſeſſionem*, l.9. D.de rei vind.

Complexus Nominum & Rei, l. 142.D.de verb.ſignif.

Complere *Ætatem Puberem*, l.41. §. cùm mater, D. de vulg. & pupill. *Annum viceſimum*, l.1. D. de manumiſſionib. *Annos Ætatis*, l. 1.§.pueritiam, D. de poſtulando, l.3. §. ſcio, D.de minorib, l. 4. C. de tranſactionib. *Tempus pœnæ*, l.1.C.qui accuſ.non poſſ.

Compleri Electio, l.98.§. mihi, D. de ſolutionib. *Poſſeſſio*, l.5. D.ex quib. cauſ. maior. *Totus Dies*, l.6.D.de oblig. & act. *Venditio*, l.4.C.de act.empt.

Completus Annus, l. 16. D. de excuſationib. l. 5. D. qui teſt. fac. *Poſt Completum Aſſem*, id eſt expletum, l.41.§.qui patrem, D.de vulg.& pupill. *Completa Ætas*, l. 1. C. ne tutor vel curat. *Condicio*, l. 32. §. 1. D. de legat. 3. *Præſcriptio*, l.10. C. de præſcrip. long.

Poſt Completum Quinquennium, l. 33. D. de vſu & vſufr. *Completo Tempore*, l. 3. D. de decurionib. l. 71. D. ad Sc. Trebell. *Completo tempore Conductionis*, l. 10. §. vlt. D. de publican. id eſt *Impleto*, vt l. 13. §.qui impleto, D. locati. *Completo tempore Deliberationis*, l.71.D. ad Sc Trebell.

Complvres *Liberti*, l. 94. D. de legat. 3. *Compluribus Placuit*, l. 28. §. famoſos, D. de pœnis. *In Compluribus cauſis*, l. 16. D. de verbor. ſignif. *Complures eiuſdem generis Impenſæ*, l.39. D. de hered. petit. *Complura ſunt Reſcripta*, l. 2. §. vlt. D. de iure fiſ. *Senatuſconſulta*, l.17. D. de Tutelis.

Componere, id eſt in vnum redigere, ſic *Componere Actiones*, l.2.§. poſtea cùm Appius, & §. his legibus, D.de orig. iur. *Edictum Prætoris*, d. l. 2. §. ex his auditoribus. *Componere For-*

mulam, Valer. Max. lib. 6. cap. 11. *Libellos Accuſatorios*, l. 74. D. de furtis. Iuuenal. Satyr. 6. *Librum*, l. 5. §. ſi quis, D. de iniuriis. *Stipulationes*, id eſt concipere, l. 53. D. de verbor. oblig. *Verba*, l. 6. C. de inſtitut.

Componere Sarcinulas, l. 15. §. vlt. D. ex quib. cauſ. maior.

Componere Fenum in Villa, l. 11. §. vlt. D. locati.

Componere ſua Iuriſdictione, l. 13. §. ſed ſi inter, D. de vſufr. *Compoſiti codicilli*, l. 8. C. ad L. Corn. de falſ. *Componenda Ratio*, l. 77. D. ad L. Falcid.

Compoſitum Decretum, l. vlt. D. de magiſtrat. conuen. *Matrimonium*, l. 18. D. de adminiſtr. & peric.

Compoſita Tranſactione, id eſt terminata ſeu ſopita, l. 230. D. de verb. ſignif.

Compoſita vtraque Legata, id eſt comparata ſeu coniuncta, l. 18. D. de teſt. milit. *Ad Componendos Mœſtas Penates*, l. 2. C. de exhibend. & tranſmitt.

Compoſitio criminis, l. 6. D. ad Sc. Turpil.

COMPOS *Mentis*, l. 13. D. de offic. proconſ. l. 4. §. denique, & l. 16. D. de doli exceptione, & l. 1. D. de bonor. poſſ. fur. l. 5. C. de codicill. l. 34. §. 1. & l. 43. D. de oblig. & action. §. furioſus, Inſtit. de Tutel.

COMPRÆDES, ait Feſtus, dicuntur *eiuſdem rei Populo Sponſores.*

COMPREHENDERE *Teſtamento*, l. vlt. D. de ſuis & legitim. l. 19. D. de Teſtam. milit.

Comprehendi, l. 3. §. ſed & ſi, D. de accuſationib. *Comprehendi Locus*, l. 59. D. de iudiciis. *Perſona*, l. 49. §. vlt. D. de recept. qui arbitr. l. 137. §. vlt. & l. vlt. D. de verb. oblig. l. 22. §. vlt. D. rat. rem hab. *Pretium Inſtrumento*, l. 11. C. de reſcind. vendit. *Summa*, l. 8. §. vlt. D. rat. rem hab. l. 3. C. de in lit. iur.

Comprehendi Aditione, l. 4. §. ſi qui, D. de fideicom. libert. *Lege, & Conſtitutionibus*, l. 1. C. de ſeruis reip. *Pacto vel Stipulatione*, l. 3. D. de diuerſ. reg. iur. *In Pactis Comprehendi*, l. 12. D. de captiuis. *Inſtrumento*, l. 2. C. de adquir. poſſeſſ. *Sententia*, l. 2. §. ſenatus, D. de iure fiſci. *Scripto*, l. 19. D. de pact. *Verbis*, l. 77. D. de diuerſ. reg. iur.

Comprehendendum Decreto, l. 4. §. addici, D. de fideicomm. libert. *Comprehenſus dies Compromiſſus*, l. 1. C. de recept. *Comprehenſa Mentio*, l. 49. §. vlt. D. de recept. qui arbitr. *Comprehenſa Stipulatione Pœna*, l. 14. C. de pactis. *Comprehenſæ Inſtrumento Hypothecæ*, l. 10. C. de pignor.

Comprehenſum Decreto, l. vlt. C. ſi mater indemnit. *Edicto*, l. 20. D. de tutorib. & curat. *Pacto*, l. 2. §. vlt. D. de pact.

Comprehenſum Inſtrumento Pactum, l. 15. D. de pact. *In Seruitute conſtituenda*, l. 17. §. 1. D. de aqua & aqu. pluu. *In Stipulatione*, l. 22. §. ſi ſtipuler, & §. vlt. D. ratam rem haberi. *Senatuſconſulto*, l. 22. §. vlt. D. de fideicomm. libert. *Tabulis*, l. 11. §. vlt. D. de duob. reis. *Teſtamento*, l. 2. D. de condic. inſtit. l. 5. D. de adminiſtr. & peric. l. 104. D. de legat. 1. *Teſtamento Pactum*, l. 3. C. de collat. *Verbis*, l. 16. C. de fideicomm.

COMPRIMERE *Ancillas*, l. 25. C. ad L. Iul. de adult.

COMPROBARE, l. 60. D. de adquir. vel omitt. *Comprobare Adgnoſceréque*, l. 12. §. 1. D. rat. rem hab.

Comprobare factum Præſidis Princeps, l. 1. §. ſi qui, D. de legat. 3. *Iudicium Defuncti*, l. vlt. D. de inoff. teſtam. *Teſtatoris*, l. 7. D. de bon. libertor. *Litem*, l. 5. D. ratam rem hab. *Obligationem*, l. 39. §. vlt. D. de oper. libert. *Totum, vel Partem rei geſtæ*, l. 17. D. rat. rem hab. *Voluntatem*, l. 5. C. de inſtitut. *Comprobari quæ acta ſunt*, l. 1. D. de offic. procur. Cæſ. l. 27. D. de procuratorib. *Comprobata Sententia*, l. 1. D. quando appell. ſit. *Comprobata eſt Sententia Reſcripto*, l. 2. §. prius, D. de vulg. & pupill. *Comprobatum multis argumentis*, l. 34. D. de adquir. rer. dom. *Comprobatum eſt factum*, l. 4. §. 1. D. ad Leg. Cornel. de ſicar. *Comprobatum eſt ſecundum Reſcriptum*, l. 32. §. ſi ſocer, D. de donat inter vir.

COMPROMITTERE in Arbitrum dicuntur, qui Arbitri ſententiæ ſtaturos ſe hinc inde ſub pœna promittunt. vt Tit. de Recep. qui arbitr. poſſ.

Compromittere in Iudicem, l. 13. D. de recept. qui arbitr. l. 34. §. vlt. D. de minorib.

Compromittere cum aliquo, l. 29. & l. 32. §. ſi rei, D. de recept. qui arbitr.

Compromiſſum ad ſimilitudinem Iudiciorum redigitur & ad finiendas lites pertinet, l. 1. D. de recept. qui arbitr. *Compromiſſum Factum, In Arbitrium de Rebus Controuerſis quo*, l. 43. & l. 45. D. eod. tit.

Hinc *Compromiſſarius Iudex*, l. 4. D. de tutorib. l. 41. D. de recept. qui arbitr. l. penult. C. de pact. l. vlt. C. de teſtib. l. vlt. C. vbi & apud quem, ideſt, *Ex Compromiſſo ſumptus*, vt l. penult. D. de iudic. & apud Paul. lib. 5. Sentent. Tit. 5. vel, *ad quem ex Compromiſſo*

itum

itum eſt, l. 76. D. pro ſoci vel, vt Suidas definit; ὁ ἐκ συναινέσεως δύο μερῶν μετὰ τῶν δικῶν αἱρεθεὶς διαιτητὴς, qui tamen in eo verbo, ignoratione Latinæ linguæ, lapſus; κομπρομισσεύειν ἀντὶ τοῦ κομπρομισσαρεύειν ſcribit. Vetus Gloſſarium Græc. *Compromiſſarius*, διαιτητὴς αἱρετός. *Compromiſſum* σύνταξη ὅ ἐστι πρόστιμον.

COMPVTARE *Annum*, l. 6. §. vlt. D. quæ in fraud. *Diem*, l. 1. §. biduum, D. quando appell. ſit. *Tempus*, l. 28. §. ſi quis ſæpius, D. ex quib. cauſ. maior.

Computare in ſumma debiti, l. 6. C. de pignor. *Rationes*, l. 47. §. 1. D. de fideicomm. libert. l. 7. D. de contrah. empt.

Computari Anni, l. 13. D. de probationib. *Dies*, l. 15. §. vlt. D. ad Sc. Tertyll. l. 11. §. quidam. D. ad L. Iul. de adulter. Vlpian. Tit. 13. Regular. Paul. lib. 5. Sentent. Tit. 33. *Menſes*, l. 29. §. ſex menſium, D. ad L. Iul. de adult. *Tempora*, l. 16. D. de excuſationib. l. 38. D. ex quib. cauſ. maior.

Computari Fructus, l. 41. §. vlt. D. de hered. petit. *Sumptus*, l. 6. §. vlt. D. ſi pars heredit. *Rationes*, l. 41. §. ſi Sticho, D. de fideicomm. libert. *Computata Ratio*, l. 47. D. de pact. *Sæpe Computatæ Rationes*, l. 1. C. de errore calculi.

Computari Ceſſatio l. 2. C. de vſur. pupill. *Commodum*, l. 40. D. ad Leg. Falcid. *Scientia*, l. 6. D. quod falſo tut. *Computato toto Damno*, l. 18. D. rat. rem hab.

Computari Fructibus, l. 10. §. ſi ſerui, D. de iure dot. *In Fructum*, l. 7. §. ſi cùm, D. ſol. matr. *In Falcidiam*, l. 20. D. ad Leg. Falcid. *In Quartam*, l. 24. §. 1. & l. 30. §. tametſi, D. eod. tit. *In Rationem*, l. 9. §. 1. D. de donationib. *In Sortem*, l. 58. §. vlt. D. de adminiſt. & peric.

Computari in Bonis, l. 78. §. filiam, D. ad Sc. Trebell. l. 22. D. ad L. Falcid. *In Seruitutibus*, l. 1. D. de ſeruitutib. ruſticorum præd.

Computatio à Tabulariis *Facta*, l. 2. C. de iure fiſ. *Dierum*, l. 11. §. Sexaginta, D. ad L. Iul. de adult. *Dupli*, l. 10. C. de vſur. *Patrimonij*. l. 5. D. de verb. ſignif. *Rationum*, l. 23. D. de Leg. Cornel. de falſ. *Sortis*, l. 16. §. ſi plures, D. de pignorib. *Temporis*, l. 6. C. de excuſ. tutor. *Vſurarum*, l. 57. D. de adminiſtr. & peric. d. §. ſi plures.

Computatio Falcidiæ iniri, l. 33. D. ad L. Falcid. *Computatio Facienda*, l. 60. & l. 67. D. ad Leg. Falcid. *In Computationem Legis Falcidiæ Cadere, & Venire*, l. 30. §. cum lex. & §. vlt. l. 60. D. ad L. Falcid. *Pecunia in Computationem veniet*, l. 7. §. item ſi, D. ſol. matr.

Computatione facta, l. 62. §. 1. D. de condic. & dem.

CONCAMERARE, l. 1. C. de ædific. priuat. *Concameratio Ædium*, l. 31. D. de legat. 3.

CONCEDERE, id eſt permittere, l. 36. D. de rei vind. *Concedere alij fruendam Rem*, l. 9. §. vſufructuarius. D. de Publicia. *Aquæductum*, l. 14. D. de ſeruit. præd. ruſt. *Interdictum*, l. 40. §. Actiones, D. de hered. petit. *Iter Aquæ*, l. 21. D. de ſeruit. præd. ruſt. *Precario*, l. 9. §. precario, D. de publicia. *Seruitutem*, l. 15. D. de vſufructu. *conceſſit Dilationem oratio*, l. 1. D. de feriis.

Concedere in Fatum, id eſt mortem obire, l. 3. C. de iure deliber. *Concedere Naturæ*, l. 1. C. ad Sc. Tertyll.

Concedi, id eſt dari præſtari, l. 41. §. 1. D. de legat. 3. *Concedi adminiſtratio peculij ſeruo*, l. contra, D. de pact. *Concedi Aquæductus*, l. 2. §. 1. & §. vlt. D. de ſeruit. præd. ruſt. & *Ductus Aquæ*, l. 17. D. de aq. & aq. plu. *Concedi peculium manumiſſo*, l. 13. §. ex facto, D. de adq. poſſ. l. 7. §. ſeruus. D. pro empt. *Concedi pœna*, id eſt remitti, l. 2. C. de in ius voc. *conceſſa Vectigalia*, id eſt remiſſa, l. 6. C. de vectigal. *Cõcedi Tutela*, Vlp. Tit. 11. Regul. *Conceſſum Senatuſconſulto*, idem Vlpian. Tit. 21. Regular. *Conceſſo Iure*, l. 2. §. vlt. D. ne quid in loco pub. *Ex Conceſſa cauſa*, l. vlt. D. qui ſatiſd. cog. *Conceſſum eſt Magiſtratibus*, l. 1. D. ſi quis ius dicenti. *Conceſſa*, id eſt Data, l. 2. D. de iuriſdictio. *Concedendum eſt*, id eſt permittendum, l. 37. D. de rei vind.

CONCHA, *Apud Mare rubrum & creſcit & coaleſcit*, l. 19. §. perueniamus, D. de auro arg. Qua de re conſulendus Plinius lib. 9. cap. 15. & 16.

Conchæ Pictoris inſtrumento cedunt, l. 7. D. de inſtr. vel inſtrum. *Conchas* etiam *Suppellectili adnumerari*, ait Paulus lib. 3. Sentent. Tit. vlt.

CONCHYLIVM, in l. 6. C. de diuerſ. reſcript. l. 4. C. de veſtib. olober. Piſcis genus, ex cuius inciſa Concha colligitur ſuccus tingendis veſtibus olim expetitus. Ex eo enim inficiebatur Purpura. Latinè *Murex* dicitur. Vide Plinium lib. 9. cap. 35. & Caſſiodor. lib. 1. Variar. Epiſtol. 2. & Iſidor. lib. 19. Origin. cap. 28. Legebantur verò maximè in Tyri Phœniciæ Metropolis litore huiuſmodi Piſces, etiam eſus non ingrati. Vnde Guilelmus Tyrenſis Pontif. lib. 13. Belli Sacri, cap. 1. de Tyro agens, *Hæc*, ait, *& Tritici & Conchilij & pretioſi Muricis inuentrix, egregio Purpuram colore primo inſigniuit. Vnde & præcipua inter eas etiam hodie vrbis trahens nuncupationem*, *Tyria dicitur.*

Concidere *Teſtamentum*, id eſt Incidere, l. 1. §. ſed conſulto, D. de his quæ in teſtam. delent. *Conciſum Lignum*, l. 55. D. de legat. 3.

Conciliabulvm à *Municipio, Colonia, Oppido, Præfectura, Vico, Caſtello*, ſeparatur apud Paul. lib. 4. Sentent. Tit. 6. vt & in lege Mamilia. *Quæ Colonia hac lege deducta quódve Municipium, Præfectura, Forum, Conciliabulum conſtitutum erit.* Apud Liuium etiam *Fora & Conciliabula*, non ſemel diſiunguntur, lib. 4. lib. 25. & lib. 39. Frontinus in lib. de limitib. agror. *Sed vt ad hoc reuertamur, hoc Conciliabulum fuiſſe fertur: poſtea in Municipij ius relatum.* Et aliàs. *Sunt autem loca publica Coloniarum, vbi prius fuere Conciliabula, & poſtea ſunt in Municipij ius relata.* Conciliabula porrò Feſtus lib. 3. interpretatur, *Loca, vbi in concilium Conuenitur.* Iſidorus lib. 15. Origin. cap. 2. *Pagi apta ſunt ædificiis loca inter agros habitantibus. Hæc & Conciliabula appellata à conuentu & Societate multorum in vnum.* Agellius lib. 1. cap. 7. Orationem Gracchi *circum Conciliabula* dictam citat. Relinquitur igitur, *Conciliabula* conuentum hominum in agris eſſe, qui nec Municipij, nec Coloniæ, nec Præfecturæ iure cenſeatur.

Concinnatores *Cauſarum*, l. 8. §. circa aduocatos, D. de offic. proconſ. *Concinnatores criminum*, apud Sidon. Apollinar. Epiſt. 12. lib. 3.

Concipere *Edictum*, l. 1. D. commodati. *Libellos*, l. 9. §. 1. D. de pœnis. *Pœnam*, l. 71. D. de verbor. oblig. *Stipulationem*, l. 34. §. hæc quoque, D. de verbor. oblig. *Teſtamentum*, quod aliàs incipere, l. 1. §. ſed conſulto, D. de his quæ in teſt. del. *Vadimonium*, apud Cicero. lib. 13. Epiſt. ad Attic. *Concipere Radicem Arbor*, l. 3. D. arbor. furt. cæſ.

Concipi in Bonum & Æquum Actiones, quæ ex bona fide deſcendunt, l. 8. D. de capite min. Sic *Concepta Actio in Dolum*, l. 9. §. vlt. D. quod falſo tuto. & apud Paul. lib. 5. Sentent. Tit. 7. *Pœnæ nomine*, l. 9. §. vlt. D. de reb. auct. iud. *Conceptæ Condiciones in non faciendo*, l. 7. D. de condic. & dem. *In Præteritum*, l. 16. §. 1. D. de iniuſto rup.

Concipi Libelli, l. 1. §. vlt. D. de appellationib. *Obligatio, in Futurum*, l. 35. D. de iudiciis. *Pacta in Perſonam, vel in Rem*, l. 17. §. pactum, & l. 57. §. vlt. D. de pact. *Verba*, l. 66. D. de hered. inſtituend. *Verbis*, l. 29. §. 1. D. de liber. & poſt. *Concipi Stipulatio*, l. 13. §. cùm ita, & §. vtrum, D. de reb. dub.

Concepta Stipulatio in Bonum, Paul. lib. 5. Sentent. Tit. 7. *In Diem*, l. 16. §. fideiuſſor, D. de fideiuſſorib. *In Factum*, l. 15. D. ad Leg. Falcid. *In Perſonam*, l. 4. D. ſol. matrim. *In Rem*, l. 5. D. vſusfr. quemad. cau. l. 10. D. vt legator. ſeu fideic. *Iure*, l. 4. D. de pactis. *Sine Vitio*, l. 18. §. 1. D. de ſtipul. ſeruor. *Sub Condicione*, l. 20. & l. 115. D. de verb. obligat. *Concepta Repetitio ad eum modum*, l. 32. D. de legat. 1. *Concepta ſpecialiter ſuper ea re conuentio*, l. 1. §. 1. D. de pignorib. *Concepta in diem ſolutio*, l. 1. §. editiones, D. de eden. *Male Conceptum Inſtrumentum*, l. 8. D. de ſtatu homin.

Conceptio Formularum, l. 47. D. de neg. geſt. & in Indice Librorum Iulij Pauli. *Iuriſiurandi*, l. 34. §. ſi de qualitate, & §. penult. D. de iureiur. *Libellorum*, l. 3. D. de accuſationib. *Precum*, l. 9. & l. 19. C. de liber. cauſ. *Stipulationis*, l. 56. D. ſol. matrim. l. 1. §. vlt. l. 123. & l. 132. verſ. in eo. D. de verb. obl. l. 95. §. qui ſtipulatur, D. de ſolutionib. *Verborum*, l. 14. D. de donat. inter vir. l. 5. §. 1. D. de verb. obligat. l. 1. §. communis, D. de ſtipul. ſeruor. l. 14. D. ſi quis cautionib. l. 19. C. de iur. dot. l. 3. C. de contrah. ſtipul.

Concipere *ex Iuſtis Nuptiis, vel Volgò*, l. 5. §. ingenuum, & l. 18. D. de ſtatu homin. *Conceptus in Adulterio*, l. 1. §. idem ait, D. de Carbon. edic. *Conceptus Partus*, l. 11. §. partus, D. de Publiciana. *Conceptum Tueri*, l. 14. D. de ædilic. edic. *Conceptio Filij*, l. 7. §. vlt. D. de ſenatorib. *Ad Conceptionem Medicamentum dare*, l. 3. §. 1. D. ad L. Cornel. de ſicar. *Conceptionis Tempus*, l. 30. §. ſcientia, D. de adquir. vel omitten.

Conceptum Furtum, dicebatur, cùm apud aliquem, Teſtibus præſentibus, furtiua res quæſita & inuenta erat. Nam in eum propria Actio conſtituebatur, *Furti Concepti*, §. conceptum, Inſtit. de oblig. quæ ex delict. Paul. lib. 2. Sentent. Tit. 31. & in Lege Dei, Tit. 7. Vet. Gloſſar. *Conceptum Furtum dicitur cùm quis præſentibus Teſtibus rem furtiuam inuenit apud aliquem. Conceptum Fraude*, l. vlt. D. ad Sc. Velleian.

Conceptis verbis Iurare, Plaut. Aſinar. Act. 4. Sc. 2. & Bacchidib. Ac. 4. Sc. 1. Quintilian. lib. 5. vt & *Conceptis verbis Peierare*, Cicero pro Cluentio Auito.

Concitare *Hoſtem*, l. 3. D. ad L. Iul. maieſtat. *Milites*, l. 1. D. eo. tit.

Concitatores *Populi*, l. 39. §. Actores, D. de pœnis, & apud Paul. lib. 5. Sentent. Tit. 23. *Seditionum*, l. 16. D. de appellationib.

CONCLAVE *Binarum Ædium*, l.47. D. de dam. infec. *Supra concamerationem Ædium*, l. 31. D. de legat. 3. *Conclaue Intrare*, l. 21. §. qui furti, D. de furtis, *In eodem* Conclaui *eſſe*, l.1. §. hoc autem, & §. hoc reſcriptum, D. de Sc. Silania. *In quo* Conclaui *Mulier Paritura erit*, l. 1. §. de inſpiciendo, D. de inſpic. vent. *In imo pariete* Conclauis, l.28. D. de ſeruit. præd. vrban. *Conclaue* Carceris, l.3. C. de cuſt. & exhib. reor. in C. Th.

CONCLVDI *Anno Actio*, l.2. C. de ædilic. act. *Fine*, l.6. C. de inſtitutionib. l.4. C. de vectigal. *Certis Finibus*, l.7. & l.9. C. de ſentent. & interlocut. *Concluditur hoc Iudicium*, l. vlt. D. ſi quis ius dicen. *Plures cauſæ vna quantitate* Concluſæ, l.5. §. in hac, D. iudic. ſol.

CONCORDIA Ancillæ nomen in l. 40. D. de fideicomm. libert.

Concordia Fratrum, l. 11. C. de tranſactionib. *Maritalis*, l. 5. C. de inſtitutionibus. *Concordare cum Herede*, l. 32. D. de vſu & vſufruct. *Concordante Vxore*, l. 5. C. de repud. *Concordans Matrimonium*, l.1. §. vlt. D. de liber. exhib. *Bene Concordatum Matrimonium*, l. 11. §. licet, D. ad Leg. Iul. de adult.

CONCVMBERE *Cum Vxore*, l.6. D. de his qui ſui vel alie. *Concubitus Nuptias non facit*, l. 1. D. de diuerſ. regul. *In Concubitu patroni eſſe*, l.46. D. de oper. libert.

CONCVBINA eſt, quæ cùm Vxor non ſit, cum aliquo tamen viuit, & ſine Nuptiis in domo eſt, l. 144. D. de verbor. ſignif. Tit. de concubin. & l. 56. D. de ritu nupt. l. 31. D. de donatio. l. 29. D. de legat. 3. l.13. & l. 34. D. ad L. Iul. de adulter. l. 16. §. quoniam, D. de his quæ vt indign. l. 8. D. de pignorib. l. vlt. C. comm. de manum. Vetus Gloſſarium Græcum, παλλακή ἐστιν, ἡ συζῶσα τινὶ ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ νομίμως χωρὶς γάμου. Ea coniunctio *Concubinatus* appellatur, l. 58. D. de donatio. inter vir. l. vlt. D. de diuort. *In Concubinatu eſſe cum aliquo*, l.46. D. de oper. libert. *In Concubinatu ſe Dare*, l.13. D. ad L. Iul. de adult.

CONCVRATORES qui ſimul curam adminiſtrant, l. 19. D. de adm. & peric. l. 2. §. quæri poteſt, D. de ſuſpect. tutorib. §. 1. Inſtit. de ſatiſdat. tut. Eadémque loquendi figura *Contutor*, l. 5. D. de ſuſpect. tut. l. 14. l. 24. §. 1. l. 32. §. vlt. l. 54. D. de admin. & peric. Et *Confideiuſſor*, l.10. D. de fideiuſſorib. Et *Conreus*, in l.3. §. nunc de effectu, D. de liber. leg. & *Conſocer*, vt ſuo loco comprobabo.

CONCVRRERE tam Perſonæ, quàm Res, dicuntur, De Perſonis extant exempla huiuſmodi. *Concurrere alicui*, l.2. §.1. D. de bon. poſſ. ſecund. tab. *concurrere Duo*, l.44. D. ad Leg. Aquil. *Concurrere in vſu*, l.3. §.1. D. de vſu & habit. *Concurrente Patre*, l. 1. §. ſi ſit, D. de coniungend. cum emancip. lib. *Concurrit Fratri*, l. 16. D. de inoffic. *Concurrere in eundem Seruum*, l.84. §. quibus, D. de legat. 1. *In Pignus*, l.7. D. qui potior.

Qui ſibi Concurrit, l. 1. §. interdum, D. de vſufr. adcr. *Non Concurrente Altero*, l. 2. D. quib. mod. vſusfr.

Concurrunt Cognati, l.1. D. de gradib. & adfin. *Concurrentibus* Extraneis, l.116. D. de legat. 1.

Ad alias ſpecies pertinent exempla quæ ſequuntur. *Concurrit Actio*, l.5. §.1. D. ad L. Aquil. *Concurrunt Actiones*, l.43. §. vlt. & l. 30. D. de diuerſ. regul. *Concurrentes Actiones*, l.60. D. de obligat. & act. §. vlt. Inſtit. ſi quadr. pauper.

Concurrit Summa, l.34. §. qui inuita, D. de legat. 2. *Quod Concurrit cum* Summa, l.53. D. de legat. 1. Vtrubíque autem *Concurrere & Excedere* opponuntur.

Concurrens Pecunia, l. 58. §. acceptis, D. ad Sc. Trebell.

Concurrentes Quantitates, l. 4. C. de compenſationib. *Summæ*, l. 11. D. de compenſatio. l. 4. C. eo. tit.

Concurrere in eiuſdem perſonam & emolumentum Legati, & Obligatio Iuris, l.17. D. quando dies leg. ced. *Concurrit Quæſtio Status, diſceptationi*, l.3. C. de iudiciis bonor. *Concurrit cum veritate*, l. 30. §. quod dicitur, D. de adquir. vel omitt. *Cõcurrente vtroque Iure*, l. 4. D. de gradib. & adfinib.

Concurrunt Impenſæ, l.7. D. ſoluto matr. *Obligationes*, l.10. D. de actionib. emp. *Poſſeſſiones*, l. 19. D. de precario. *Priuilegia*, l.31. D. de bon. auct. iud. *Sponſalia in id Tempus*, l.13. §. quod ait, D. de his qui not. infa. *Concurrentia Delicta*, l.2. D. de priuat. delict.

Cõcurrit in vnum, l.68. D. de leg. 1. *cùm hæc omnia in vnũ concurrãt*, l.57. §. vlt. D. de ritu nupt. *Si omnia vndique in vnam æqualitatem* Concurrãt, l.8. D. de pactis. *Hæc debent Concurrere*, l.7. §. vt igitur, D. de publicia. *Concurſu diuidi vſusfructus*, l.3. D. de vſufr. adcreſ. *Partes Fieri*, l.80. D. de leg. 3. *Partes habere*, l.15. §. cùm autem, D. de dam. infect. l.1. §. interdũ, D. de vſufruct. adcreſc. *Per concurſum diuiſus vſusfructus*, l.1. §. vlt. D. de vſufr. *Quaſi concurſus non fuerit*, l.10. D. de dote præleg. *cõcurſu* autẽ *Partes facere* dicũtur Legatarij, quibus in ſolidũ Res eadẽ legatur. Cõcurrentes enim & legatum adgnoſcentes, inuicem ſibi partes auferunt, d. §. interdum, l.34. §. ſi coniunctim, D. de leg. 1. Scinditúrque inter eos legatum, §. ſi eadem, Inſtit. de legat.

CONCVTERE, terrore poteſtatis perterrefacere ſignificat, l.6.§.illicita, D.de offic. præſid. l.4.C.ad Leg.Iul. repet. & apud Paul.lib.5. Sentent. Tit. 25. Inde *Concuſsionis* crimen, quotiens aliquid terrore poteſtatis illicitè extorquetur & aufertur, l.1. D.de concuſſio. l.3. & l.4.C.de condict.ob turp. cau. l.vn.C.ex delict. def. l. vlt. C. de modo mult. Ferrandus Diacon. in Parænetico ad Roginam. *Concutere,* ait eſſe, *apertè facere violentiam.* Sed & quod per euidentem calumniam, ſpecie tranſactionis extorquetur in *Concuſsionis* nomen cadit, l.1.§.vlt. D.de calumniatorib.

Concuſſus Partes, l.18.§. Sabini, D. de dam. infect. *Concuſſum Terræ motu Ædificium,* l.59. D. locati.

CONDEMNARE *Æſtimatione partis,* l.6.§. idem Iulianus, D. comm. diuid. *Diuerſis Summis,* l.38.§. vlt. D. de re iud. *Pluris vel Minoris,* l.55. D. de re iud. *Quadruplo,* l.9.§.ex hoc, D. quod met.cau. *Reliquo,* l.1.D.arbor. furt. cæſ.

Condemnare Centum, l.1.§.1.D.quæ ſentent.ſin.appellat. *Decem, Quinque, Quindecim,* l.21.§.ſi plures, D.de recept. qui arbitr.

Condemnare, pro condemnationem aduerſus aliquem obtinere, & vt Iuriſcõſulti loquuntur *Iudicatum debitorem facere,* l.2.D.de adm. & peric. l.6.§. mandati, D.de his qui not.infa.l.33. D.de iure dot.l.2.D.ad L.Iul.de adult. Cicer.pro Cæcinn. *Non ſolùm egeris, verùm etiam Condemnaris licet.* Idem pro Roſc. Com. *Itáne verò quem per Arbitrum circumuenire non poſſes, cuius de ea re proprium iudicium erat, hunc per Iudicem cõdemnabis?* Sueton.in Tiber.cap. 8. *Fannium Cepionem reum maieſtatis fecit, & condemnauit,* id eſt, peregit.

Condemnari Amplioris pecuniæ, l.16. D.de in rem verſo. *Dupli,* l.2. D. de euictionib. *Maioris Summæ,* l.39.§.vlt.D.de oper.libertor.l.22.D.de re iud. *Peculij,* l.32.D.de peculio. *Pecuniæ,* l.39.D.de oper. libert. *Summæ,* l.22.D.de re iud. *Sponſionu,* apud Cicer.pro Cæcina.

Condemnatus certam Pecuniam, l.5. D.quand. ex fac. tut. *Quantitatem,* l.45.D. de fideiuſſor.

Condemnari in Fructus, l.19. D.de vſur. *In Partem pretij,* l.31.§. ſi plures, D. de ædilic. edic. *Plures in vnam ſummam,* l.10.§. vlt. D.de appellationib. *In Quadruplum,* l.9.§. vlt. & l.14.§. in hac, D. quod met. cau. *In Vſuras,* l.7.§.ſi tutor, D.de adminiſtr. & peric. *Condemnati in vnam quantitatem,* l.3.D.de re iud.

Condemnari certa Pecunia, l.3.D. fin. regund. *Fructibus,* l.16.§.in vindicatione, D. de pignorib.

Condemnatus maiore Pecunia, l.20. D. de tutel. & rat. *Pluribus Summis,* l.10.§.1. D. de appellationib. *Magno Condemnatus,* l.vlt.D.de fideiuſſorib. *Condemnari poſſeſſorem de fructibus,* l.35. D. de rei vind. *Condemnatus Iudicio,* l.58.D.eo.tit.

In his verbis Edicti Prætorij quod ſub Tit.de re iud.proponitur, *Condemnatus vt Pecuniam ſoluat, Condemnatum* accipere debemus eum, *qui ritè condemnatus eſt, vt Sententia valeat. Ceterùm ſi qua ratione Sententia nullius momenti ſit, Condemnationis nomen non tenet,* l.4.§. condemnatum, D. de re iudic. Aliàs quoque traditur *Damnatum* quem ita videri, ſi damnatio teneat, l.2.§. vlt. D. de pœnis.

Condemnationem Sortis facere dicitur *Iudex,* in l.59.§. qui ſortis, D.de re iudic. At in l.8.C.de pignorib. l.vn. C.etiam ob chirographar.pecun. *Condemnationem Facere,* obtinere eſt.

Condemnatio in Perſonam, l.6. C. de iudiciis, *Pecuniæ,* l.20. D. de tutel. & rat. *Pecuniaria,* l.5. D. ſi ex noxali cau.

Condemnatio Fit, l.1.§.item cùm, D. quæ ſentent.ſine appell. l.68.D. de rei vind. l.41. D. de iudiciis. *Condemnatio Facienda,* l.6. D.de vi & vi arm. l.37.§.vlt.D.de iniuriis. l.2.§.penult, D. ne quid in loco publ.l.50.D.de furtis. *Condemnatio in tantum fiet quanti,* l.8.§.cum, D.de prec. *Condemnatio Facta,* l.vlt.§.1.D.de appellat.l.4.C.depoſiti, & l.6.C. mandati. l.3. C. de ſentent.quæ ſine. *Condemnatio Minoris facta,* l.15. C. de vſuris. *Nullam fieri Condemnationem,* l.5.§. vlt. D.de rei vind. *Condemnationes Factæ,* l.36.D.famil. erciſ.

Condemnationem Pati, l.14.§. hac autem, D. quod met. cau. *Condemnatione Plecti,* d.l.14.§. ſi quis per vim.

Condemnatus pro Condemnatione, vt *Stipulatus,* pro Stipulatione, l.vlt.D.de re iudic.

Condemnator pro eo qui reum peregit, apud Tacit. lib.4

CONDERE *Iura,* §.reſponſa, Inſtit.de iur.natur. Ouid.lib.2.de Remed. amor.

At ne fortè putes noua me tibi Condere iura.

Vnde *Conditores Iuris,* l.23.C.de procurat.l.1.C.de comm.ſer.man. l.vlt. C.de legib. Sic *Legũ atque Iuriũ Fictor, Conditor,* apud Plaut.Epidico, Act.3.Sc.vlt. Hinc Eutropius lib.1.Vlpianũ *Iuris conditorem* appellat. *Condere Leges,* l.3.& l.vlt.C.de legib. *conditores Legum,* l.8.C.de pact. conuent. *condere ſub Terra,* l.31.§.vlt.D. de adq.rer.do.

Condere Luſtrum, & *Facere*, pro eodem dicta, Varro lib. 5. de ling. Latina docet.

Conditum Teſtamentum, l. 7. C. de Teſtament.

Condi Ciuitates, §. Commodius, Inſtit. de diuiſio. rer. *Condita Regna*, l. 5. D. de iuſtit. & iur.

Condi Corpus, l. 14. §. funeris, D. de religioſ. *Condendi Corporis* cura, l. 88. §. 1. D. de legat. 2.

Condi Libri, l. 52. §. 1. D. de legat. 3.

Conditi Fructus, l. 5. §. non paſſim, D. de reb. cor. *Conditæ Merces in Horreis*, l. 74. D. de contr. empt. *In Condito habere*, l. 97. D. de legat. 3.

CONDITA appellabant ſpecies & copias publicas in horreis ſeruandi cauſa repoſitas. Tit. de condi. in publ. horr. Capitolin. in Gordianis: *Cuius viri tanta in Republ. diſpoſitio fuit, vt nulla eſſet vnquam ciuitas limitanea potior, & quæ poſſet exercitum Populi Rom. ac Principem facere, quæ totius anni in Aceto, Frumento, & Lardo, atque Hordeo & Paleis, Condita nō haberet*. Symmach. lib. 1. Epiſt. 19. *Cùm clementia veſtra meminiſſet carrucæ faciendæ impendium de ſacro Ærario eſſe decretum: cenſuit vt eius argentum publicis Conditis redderetur*. Idem Epiſt. 34. de frumento & oleo annonario agens, *Cuius rei*, V. C. *Præf. Annonæ, partium ſuarum diligens executor, Prætorianæ ampliſſimæ præfecturæ, vt ipſe adſerit, dudum fecit indicium, miſſu de more Breuibus, quæ anguſtias patefacerent Conditorum*. Amminan. Marcellin. lib. 29. *A prouincialibus Commeatum exercitui prohibuit dari, merces & Condita hoſtium, virtutis noſtrorum Horrea eſſe, fiducia memorans ſpecioſa*.

CONDICERE olim denuntiare ſignificabat, §. appellamus, Inſtit. de actionib. *Condictio*, ait Feſtus lib. 3. *eſt in diem certum eius rei, quæ agitur denunciatio*: Vnde *Condictum Diem*, Decemuiri in 12. appellarunt iudicij cauſa conſtitutum, vt ex Cicer. lib. 1. Officior. & Plauto in Curculione liquet. Idem Feſtus *Condictum* interpretatur *ſimul dictum*: Nam Condicere nihil aliud eſt, quàm diem locúmque communi conſenſu conſtituere.

Hinc & *Condictiones*, omnes in perſonam Actiones generaliter appellari traditum eſt, quòd olim qui in perſonam agerent, aduerſario denuntiare ſolerent, vt certa die iudicio adeſſet, quemadmodum Theophil. in d. §. appellamus, ſcribit. Igitur in perſonam Actio *Condictio* dicitur l. 25. D. de oblig. & act. l. 1. C. de donat. quæ ſub mo. & *Condicticia Actio*, l. 7. D. de condict. cau. dat. l. 24. D. de reb. credit. §. is quoque Inſtit. quib. modis re contr. l. 3. C. de donat. quæ ſub modo. Et *Condicticia* ſimpliciter, l. 55. D. de donat inter vir. §. tripli. inſtit. de actionib. Vet. Gloſſar. *Condicticis*, ἀπαιτητικὸς λόγος τοῦ οἰκείου δανείου ἢ ἐσὶ ἀπαιτητικὸς λόγος τοῦ μετὰ πλάνης καταβληθέντος χρέους. Eadem & *Actio Condictionis* dicitur l. 1. C. de condict. indeb. l. 2. C. de condict. ob cauſ. Vetus Gloſſar. Græc. *condictio*, κονδικτίκιος δανειακός. Sed & *Condicticia* pro Condictione furtiua ponitur in l. 13. §. idem Iulianus, D. de iureiurand.

Condictio autem vel *Certi* eſt, vel *Incerti*. *Certi Condictio* ex omni cauſa competit ex qua *Certum* petitur l. 9. & l. 24. D. ſi cert. pet. l. 28. §. exceptio. D. de iureiur. l. 17. in fi. D. de exercitor. l. 17. §. penult. D. rer. amot. Inſtit. quib. mod. re contr. obl. & de verb. oblig. in princ. quæ & *Condicticia Actio per quam Certum petitur*, appellatur in l. 23. D. de reb. credit.

Condictio Incerti, ex diuerſo, ex omni cauſa datur, ex qua incertum petitur. Cuiuſmodi Cōdictiones & Liberationes, & Cautiones, & Iura Prædiorum, & ea quorum incerta æſtimatio eſt, condicūtur, l. 2. §. aliud, D. de donatio. l. 3. D. de condict. ſine cauſa, l. 5. & l. 8. D. de actio. empt. l. 46. §. 1. D. de iur. dot. l. 12. D. de nouatio. l. 22. in fi. l. 40. §. penul. D. de condic. indeb. l. 35. D. de ſeruit. vrb. l. 16. §. Pomponius, D. de minorib. l. 5. §. 1. D. de vſufr. car. rer. l. 12. in fi. D. de condict. fur. l. 3. C. de poſtul.

Præter illas autem *Certi*, & *Incerti* Condictiones de quibus egimus, hæ Condictionum ſpecies in libris noſtris memorantur, *Indebiti*, *Cauſa data*, *Cauſa non ſecuta*, *Ob turpem cauſam*, *Sine cauſa*, *Furtiua*, *Ex Lege*, *Triticiaria*. *Indebiti* eſt, quæ ad repetendum indebitum ſolutum vel promiſſum competit: *Ob cauſam*, quæ ad repetēdum id quod ob rem datum eſt, cauſa non ſecuta, datur: *Ob Turpem cauſam*, quæ ob turpem cauſam dati repetitionem continet: *Sine Cauſa*, qua quod ſine cauſa datum eſt, vel aliâs ad aliquem ſine cauſa peruenit, aut denique ſine cauſa apud aliquem eſſe incipit, Condicitur. *Ex Lege*, quę ex Lege noua deſcēdit, quę proprium actioni quam dat, nomen non tribuit, l. 1. de condict. ex lege, D. & C. l. 28. D. ad L. Iul. de adulter. l. vlt. C. de petit. hered. l. vlt. §. ſin verò heredes, C. de iur. deliber. §. tripli, & §. quadrupli, Inſtitut. de actionib.

Condictio Liberationis, l. 1. C. de erro. calc.

Condice. è *Cautionem*, l.3.C.de poſtulãdo.*Dotem*,l.17.§.vlt.D.de reb.auct.iud. *Liberationem*, l.6.C. de iur. & fac. ignor.

Condici Liberatio,*&* *Satiſdatio*,l.1.D.vt in poſſeſſio.legator.

Condictione Repetere,l.3.§.vlt.D.de tranſaction.*condicticia experiri*,l.55.D.de donat.int.vir.

Per Condictionem Agere, l. 5. §. 1. D. de condict. indeb. *Petere*, l. 41. D. ſol. matr. l. 53. D. de condict. indeb. l. 22. D. rat.rem hab. *Repetere*, l. 22. §. fugitiuus, D. mandati, l. 7. C. de non numer. pecun.

Per Condictionem Petitus Homo,*vel Fundus*, l. 31. D. de reb. credit. *Reddi*, l. 2. C.de condic. ex lege.*Repeti*,l.7.C.de interdic.matr.*Cõdicantur*,ideſt ſimul dicantur,l.66.D.de cõtr.emp.

CONDICIONES vel *in Præſens*, vel *in Præteritum*, vel *in Futurum conferuntur*, l. 16. §. 1. D. de iniuſto rup.l.10.§.vlt.D.de cond.inſtit.l.100.D.de verb.oblig.§.Condiciones, inſtit.eo. tit.Sed eæ demum *Poteſtatem Condicionem obtinent*, id eſt, in euentum aliquem negotium ſuſpendunt,quæ in futurum conferuntur, l.37.& l. 39. D. de reb. credit.

Condicionum verò quæ in futurum conferuntur, aliæ *in Caſum* & incertum euentum, aliæ *in Arbitrium* conferuntur. Illas *Caſuales* Iuſtinia. appellat, quòd ex fortuito caſu pendeant, l.vn.§.ſinautem, C.de caduc. toll. Iuriſconſulti,*in euentum collatas Condiciones* vocant, l.78.§. vlt. D. de condic.& dem. & *in Caſu conſiſtentes*, l.33.§.pen. D. de fideicomm. libert.quæ *non ſunt in poteſtate*, l. 31. §.1. D. ad Sc. Trebell. Aliâs, *Poteſtatiuas*,Iuſtinia. vocat, d. l. vn. §. ſinautem. Iuriſconſulti *Condiciones in Arbitrium collatas*, l.13.D. de adquir.vel omitt. *Condiciones quæ ſunt in Arbitrio*, l. 1. §. qui ſub condicione, D.ſi quis omiſſa cau. teſtam. l. 1. §. ſciendum, D.de ſuis & legitim.*Quæ ſunt in poteſtate noſtra*,l. vlt.D.de condicio.inſtit. l.77.D.de cõdic.& dem.l.4.D.de hered.inſtit.Vidẽtur etiam appellari *Promiſcuæ*,in l.11.§.1.D.de cõdic.& dem.

Condiciones præterea, vel ſunt in Dando,vel in Faciendo, l. 6. §.vlt. D. de ſtatulib. l. 33. §. 1. D. de fideic. libert. l. 8. D. ſi quis omiſſa. Illæ *in Dando conſiſtunt*, l. 31. §. 1. D.ad Sc. Trebellia. l. 68. D. de ſolutionib. vel (vt in l. 82. D. de condic. & dem.Calliſtr. loquitur) *in Datione exiſtunt*.Hæ in faciendo verſantur,*in Facto conſiſtunt*, l.68.D.de ſolutionib. Vnde & *Facti Condiciones* vocantur,l.31.§.vlt.D.ad Sc.Trebell. Aliâs,*condiciones Facti* opponũtur *condicionibus iuris*,id eſt,quæ ex iure veniũt,l.21.D.de cond.& dem.*Condiciones* præterea quædã *Poſſibiles*, quædã *Impoſſibiles*,dicũtur,quarũ definitiones vide apud Paul.lib.3.Sẽt.tit.5. Alias Cõdicionũ differẽtias pete ex l.2.&l.11.§.vlt.D.de cõd.&dem.*Cõdicio quæ omnino extitura eſt*, l.9.D.de nouat.*Cõdicio Teſtamẽtis Adſcribi*,*Dari*,*Poni*,*Præponi*,*Adponi*,*Adiici*,*Iniici*, *Inſeri* dicitur. *cõdicionem*,porrò *Pendere*,*Suſpendi*,*Euenire*,*Exiſtere*,*&* *Impleri*,& cõtrà *Deficere &* *Extingui* dicimus.*Ex Conditione* vel *In Condicionem*, l. 15.§.miles,D.de teſt.milit.& *ſub Condicione*, paſſim.

Condicio, aliâs qualitatem & ſtatum perſonarum ſignificat, l.32. & l. 34. D.de adquir. vel omitt.& l. penult.D.quib.ad libert. Vnde *Condicio Mancipiorum*, l.15.D.de vſufructu. *Condicionem Matris ſequi*, l.1.C.de poſtlim.reuerſ.*Condiciones Agrorum*,id eſt,qualitates, l. 1. §. denique, D.de aq. & aq.plu. De quibus libellum elegantem ſcripſit Siculus Flaccus.

Condicio quoque de Nominibus vſurpatur.Ita *Non Bonam Condicionem eligere*, l.7.§.competent,D.de admin. & peric.Sed & *Condicio Horæ*, l.1.§.dies,D.quando appell.ſit.

Condicio etiam,vt Donat.in Andr.Terent.Act.1.Sc.1.ait, *eſt Pactio certam legem in ſe continens*. Vnde & Cicero *Condiciones pactionéſque coniungit*, lib. 5. in Verr. & 1. Officior. *Condicio quæ initio Contractus dicta eſt*, l. 6. § vlt. D. de contrah. empt. *Nulla Condicione emere poſſe Domum*, l.30.§.vlt.D.de leg.3.*Ea Condicione nauem cõduxiſti*,*vt ea Merces tuæ portarentur*,l.vlt.§. 1.D.de lege Rod. *poſſe non hac Condicione deponi*, l.39.D.mandati. *Sub hac Condicione ſtare locationem*, l. 25. D. locati.

Condicio interdum pro matrimonio & cõiunctione ſpõſaliorum & nuptiarum vſurpatur, l.36.D. de ritu nupt. l.vlt.D. de proxenetic. l.65. D.de iudic. l. 19. & l.18. C. de nupt. & apud Liuium lib.3.& Sueton. in Galba cap.5. Seneca lib. de Superſtitio. citante D. Auguſtino, *Quoſdam tamen Cælibes relinquimus*, *quaſi Condicio defecerit*. *Hoc ſenſu condiciones expediri*, ait l. vlt. D.de ſponſalib.*condicionẽ quærere* , *vel non* d. l. 36. D. de ritu nupt. *cõdiciones quæſitas per Amicos* apud Suet.in Auguſto cap.69. Arnob.lib.1. *Atque in cõiugalia fœdera veniunt Condicionibus antè quæſitis*.Sic *Cõdiciones deligere*, Plin.Epiſt.14.lib.1. *De cõdicionibus tractare*, Suet. in Claud.cap.36.*Faſtidire cõdiciones*,Senec.Cõtro.6.lib.7.*Repudiare cõdicionẽ*, l.11.D.de ritu nupt. *Cõdicionem nuptiarũ inuẽtam*,idem Senec.lib.3.Cõtr. 1. *cõuenta* etiã, vt ait Feſtus,*cõdicio dicebatur*, *cùm primus ſermo de Nuptiis & earum Condicione habebatur*. Itaque & in Renunciatione Sponſaliorum hæc verba probata fuiſſe, *Condicione tua non vtor*, Gaius ſcribit l. 2. D. de ſponſalib.

Condicio etiam pro cauſa vſurpatur. Ita *Melior Condicio adferri & offerri*, l. 2. l. 3. l. 4. l. 5. & paſſim, D. de in diem addictio. l. 41. D. de rei vindic. *In ea Condicione eſt*, l. 1. §. ſi quis, D. vnde cognati, l. 7. D. de adm. & peric. l. 45. §. vlt. D. de fideic. libert. l. 2. D. de incend. ruin. l. 29. §. vlt. D. de verb. oblig. *In ea Condicione eſt Teſtamentum*, l. 11. §. 2. l. 13. §. ſi ſeruum, D. de teſtam. milit. *In eadem erunt* Condicione, l. 20. §. licet, D. de hered. petit.

Interdum *Condicio, Optionem* ſeu *Electionem* ſignificat. Sic *Condicionem Deferre*, id eſt, optionem l. 1. §. ſi quis in fraudem, D. ſi quid in fraud. credit. l. 16. D. de adminiſtr. & peric. Hirtius, ſiue Oppius, de Bello Africo, *Quibus cùm condicionem ferrent vt oppido excederent, idque ſibi vacuum traderent, condicionémque repudiaſſent.*

Condicio defertur, l. 55. D. de adquir. vel omitt. l. 5. §. 1. D. vt legat. fideicommiſſo. *Condicio deferri debet*, l. 8. §. ſi quid irritum, D. de inoff. teſt.

Condicione delata iurare, l. 3. D. de iureiuran. *Condicio Iuſiurandi*, l. 9. C. de reb. credit. *Condicionalis Debitor*, l. 5. §. 1. D. de liber. leg. *Condicionales Creditores*, l. 54. D. de verb. ſignif.

Condicionalis Datio. l. 9. D. de adimend. legat. *Inſtitutio*, l. 10. D. de condicionib. inſtit. *Obligatio*, l. 14. D. de nouationib. *Stipulatio*, §. ex condicionali. Inſtit. de verb. obligat. *Ven-* D. de in diem addict. *Condicionales Libertates*, l. 4. §. ſi ex die, D. de fideicomm. liber.

Condicionale Legatum vel Fideicommiſſum, l. 3. D. de legat. 1. l. 3. §. vlt. D. de ann. legat. l. 11. §. ſi fideicommiſſum, D. de legat. 3. *Condicionale Legatum & Purum*, opponuntur l. 41. §. 1. D. de legat. 1. l. 4. D. quando dies leg. *Condicionalia Legata*, l. 1. §. ſi in annos, & l. 65. §. 1. D. ad Leg. Falcid. l. 1. §. ſi legata, D. ſi cui plus. *Condicionaliter Stipulari*, l. 9. §. qui ſtipulatur, D. de ſolutionib.

CONDVCERE, *Cenacula*, l. 30. D. locati. *Domum*, l. 11. §. ſolutam, D. de pigner. act. *Fundum*, l. 29. D. quib. mod. vſusfr. amit. l. 19. D. de adquir. vel omitt. *Fundum Fruendum*, l. 1. §. vlt. D. ſi ager vectig. *Habitationem in Annum*, l. 19. §. ſi quis cum, D. locati. *Hoſpitium*, l. 29. D. de dam. inf. l. 15. §. vlt. D. ex quib. cauſ. maior. *Inſulam*, l. 30. D. locati. *Nauem, vt de Prouincia Cyrenenſi Aquileiam nauigaret*, l. 61. §. 1. D. eo. tit. l. 1. D. de præſcrip. verb. *Poſſeſſiones à Fiſco*, l. 47. §. vlt. D. de iure fiſ. *Seruum Mulionem*, l. 60. §. ſeruum, D. locati. *Superficiem, ad Tempus, vel nō ad Modicum* Tempus, l. 1. §. quod ait, D. de ſuperfic. *Tabernam*, Horreum, *Pergulam, Armarium, Officinā*, l. 19. §. nam vbi, D. de iudiciis. *Vehiculum, vt Onus tuum portaret*, l. 60. §. vehiculū, D. locati.

Conducere Mancipia vehenda, l. vlt. D. de Lege Rod. *Merces exuehendas*, l. 5. D. ad exhibend. *Mulierem vehendam* Naui, l. 19. §. ſi quis mulierem, D. locati. *Onus vehendum*, l. 13. §. 1. D. eo. tit. *Res perferendas*, l. 3. §. 1. D. nautæ caupo.

Conducere *Columnam, Dolium, Tignum* Trāſportanda, l. 25. §. qui columnam, D. locati. *Vinum de Campania* Tranſportandum, l. 11. §. qui vinum, D. eo. tit.

Conducere *Balineum præſtandum*, l. 58. §. vlt. D. locati. *Domum Faciendam*, l. 59. D. locati. *Faciendum quid*, l. 48. D. locati. *Riuum Faciendum*, l. vlt. D. locati.

Conducere Operas, l. 1. D. de æſtimator. l. 19. §. vlt. D. locati. S*eruum Docendum*, l. 13. §. ſi quis ſeruum, D. eo. tit. *Seruandum Aliquid*, l. 19. D. commodati. *Vitulos paſcendos, Sarciendum quid, Poliendúmve*, l. 9. §. Celſus, D. locati.

Conductum habere Cenaculum, l. 1. §. ſi filiusfa. D. de his qui effuder. vel deiecer. *Conductum habere fundum certo pretio alternis annis*, l. 35. §. 1. D. locati. *Cōductum habere à Municipibus*, l. 1. §. 1. D. vt in flum. pub. *Ad tempus habere Conductum*, l. vlt. D. ſi ager vectig. *Conductam habere Tabernam vel Officinam*, l. 19. D. de iudiciis. *Conducta habere Vectigalia*, l. 3. D. de Sc. Silan. l. 16. D. de verb. ſignif. *In* Conduc*to habitare*, l. 1. §. habitare, D. de his qui effuder. l. 5. §. domum, D. de iniuriis. *In Conducto fundo aliquid neceſſariò, vel vtiliter Augere*, l. 55. §. 1. D. locati. *Ex Conducto Locato Actio*, l. vlt. §. 1. D. de lege Rod. quibus autem caſibus *Ex cōducto Actio* Cōductori detur vide l. 15. D. locati. *A me Conductus vſusfructus*, l. 29. D. quib. mod. vſusfr. *Cōductor Apothecæ*, l. 5. §. ſi horrearius, D. de his qui effud. *Domus*, l. 60. D. locati. *Diuerſorum Portuum*, l. 3. de indulgent. deb. dom. in Cod. Th. *Fundi*, l. 54. §. inter, D. locati. *Horreorum*, l. 56. D. locati. *Operis*, l. 13. §. ſi lege, & l. 36. D. locati. *Perficiendi Operis*, l. 2. §. idem, D. de adminiſtr. rer. ad ciuit. *Prædiorum*, l. 40. §. ſeruus, D. de ſtatuliber. *Vectigalis*, l. 2. §. vlt. D. de admin. rer. ad ciuit. l. 68. §. 1. D. de fideiuſſo. *Villæ*, l. 11. §. vlt. D. locati. *Conductorem Repellere*, l. 59. D. de vſufr. *Conductio Fundi*, l. 18. D. locati. *Vectigalis*, l. 47. D. de iure fiſ. *In Cōductione remanere*, l. 13. §. qui impleto, D. locati.

Cōduci Aqua in vnum locum, l. 3. §. ſi aqua, D. de riuis, & apud Pallad. lib. 1. de re Ruſt. Tit. 16.

CONFERRE, in commune redigere ſignificat. Sic *Conferre Pecuniam & Operam*, l. 1. C. pro ſocio. *Operæ, plus Induſtriæ, Pecuniæ, in Societatem*, l. 6. D. de collat. bon. *Cōferre in Mediū Bona*, l. 2. §. vlt. l. 3. §. Iulianus, D. de collat. bon. *Conferre Dotē fratribus*, l. 1. & l. 3. C. de collat. l. 23. D. ſi quis omiſſa cau. C*onferre in Medium Dotem*, l. 4. C. eo. tit.

Conferri in Commune, l. 1. §. nec Caſtrenſe, D. de collat. bonor. Vnde *Collatio*, inter fratres ſororéſque facta ſucceſſionis cauſa, bonorum contributio, Tit. de Collatio. bonor. & de Collatio. dot. D. & de collationib. C. l. 20. §. videamus, D. de bonor. poſſ. contr. tab. l. 6. D. ſi tabul. teſt. l. 39. §. 1. D. famil. erciſc. l. 6. C. de inoff. teſt.

Aliâs *Conferre*, Contribuere eſt, l. 22. D. de dam. infec. Sic *Conferre in Funus*, l. 16. l. 20. l. 23. l. 27. & l. 30. §. vlt. D. de religioſ. l. 78. D. de iur. dot. *Pecuniam*, l. 5. D. de cenſib. *Sumptus ad refectionem Ædificij*, l. 4. C. de ædific. priuat. Si *Vinum alius contulerit, alius Mel*, l. 7. §. voluntas, D. de adquir. rer. do. Sic *Conferri Agri à vicinis ad Viam vicinalem*, l. 3. D. de locis, & itinerib. public. *Collatio* quoque fieri dicitur à vectoribus, nauis Leuandæ gratia, l. 2. §. ſi conſeruatis, & §. ſi res quæ, l. 4. §. poteſt, & l. 5. D. de L. Rod. de iac. Quæ & *Contributio* dicitur, l. 1. & l. 3. D. eod. tit.

Conferre etiam, tribuere, largiri, & erogare, ſignificat. Ita *Conferre Beneficium in Mulierem*, l. 50. D. de ritu nupt. *Conferre Donationem*, l. 2. C. de crimine ſtell. l. 9. l. 11. & l. 15. C. de don. inter vir. & vxor. *Conferre Donationem in Maritum*, l. 13. D. de donat. inter vir. & vxor. *Conferre Donationes*, l. 5. C. ad Leg. Falcid. *Conferre per Donationem in Vxorem*, l. 68. D. de legat. 2.

Conferre in Arbitrium alterius, l. 11. §. ſi ita, D. quod vi aut clam. *Conferri in Arbitrium*, l. 1. D. de legat. 2. l. 46. §. 1. D. de fideicomm. libert. l. 7. D. de contrah. empt.

Collata Condicio in alicuius Perſona, l. 8. D. ſi quis omiſſa cau. *In Arbitrium*, l. 13. D. de adquir. vel omitt. *In Futurum*, l. 71. D. de heredib. inſtit. l. 16. §. vlt. D. de iniuſto rup. *Collata in alterius factum inſtitutio*, l. 23. §. vlt. D. de hered. inſtit.

Collata Liberatio in Perſona, l. 37. §. vlt. D. de oper. libert. *Libertas in Longum Tempus*, l. 4. §. 1. D. de ſtatuliber. *Obligatio*, l. 5. C. ſi quis alt. vel ſibi, *Obligatio ſub Condicione & in Diem*, l. 8. D. de verbor. oblig. *In Diem, In Condicionem, In Caſum*, l. 59. D. de reb. cred. *Penes ſe Emptio*, l. 35. D. de minorib.

Conferre in Tabulas, l. 35. D. de teſt. milit. *Collata Legata in Tabulis*, l. vlt. D. de iure Codicillor.

Conferri in Tempus mortis, l. 46. §. 1. D. de verb. obligationib. *Collatus in mortis tempore Sermo*, l. 88. D. de legat. 3. *Collatum in tempus mortis Fideicommiſſum*, l. 114. §. apud, D. de leg. 1. *Collata pacta in Tempus*, l. 13. D. de pact. dotalib. *Collata verba in Præteritum*, l. 27. §. Titius, D. de liberat. leg. *Collatæ in vnum Clauſulæ*, l. 6. D. iudic. ſol.

Conferre in aliquem iumenta Donationis liberalitate, l. 10. & l. 13. C. de donationib. ante nupt. *Conferre in Filium Facultates, Donationibus*, l. 87. §. Imperator, D. de legat. 2. l. 4. C. de his qui numero. *Partem bonorum, Donationis cauſa*, l. 3. §. filium, D. de admin. rer. l. 11. C. de donationib. *Conferri Donatio in Patronã*, l. 50. D. de legat. 2. *Portio in Nepotis perſonã*, l. 76. §. pater, D. de leg. 2. *Collata donatio in Filium*, l. 23. §. ſeruum, D. de fideic. libert. *In Vxorem*, l. 18. C. de donat. int. vir. *Collata Donatio in te*, l. vlt. C. ſi aduerſ. credit. *Collatæ Donationes in Vxorem*, l. 15. §. ex donatio. D. ad Leg. Falcid.

Collata Donatio in caſum, l. 19. D. de reb. credit. *In Tempus*, l. 32. §. ſi ſponſus, D. de donat. inter vir. & l. 12. D. de iure dot. *Collata Stipulatio in Diem*, l. 10. D. ſi quis cautionib.

Collata Inſtitutio in Seruum, l. 48. §. vlt. D. de hered. inſtit. *Pars in Exterum*, l. 67. §. ſi duos, & §. ſed & ſi fundum, D. de legat. 2. *Collatæ Voluntates in Ciuitates*, l. 3. §. vlt. D. de pollicitationib. *Collatum ab Vxore in Maritum*, l. 40. D. de donat. int. vir. *Collata in ſinu ſerui in fraudem fiſci*, l. 16. §. Ariſto, D. qui & à quib. man.

Conferre Libertatem in aliquem, l. 7. C. de Teſtam. manumiſſ. *Secreta voluntatis*, l. 3. C. de codicill. *Supremum Iudicium in Fratrem*, l. 40. §. vlt. D. de pactis.

Conferri Compendium, l. 3. C. de donat. quæ ſub modo. *Honor & Munus in aliquem*, l. 1. §. ſolent, D. quando appellan. ſit.

Conferri Pœna in Præteritum vel in Futurum, l. 12. D. de condic. & dem.

Conferri in perſonam Iniuria, l. 18. §. vlt. D. de iniuriis.

Conferre Societati, id eſt vtilis eſſe, l. 29. D. pro ſocio.

Conferre ſe in aliam prouinciam, l. 1. C. vbi cauſa ſtat. *In Numerum Hoſtium*, l. 5. §. 1. D. de cap. minut. *Conferri Moduli cum Opere*, id eſt Comparari, l. 8. §. ſed vt, D. de oper. no. nunt. *Conferenda erit Quantitas*, id eſt comparanda, l. 20. D. de manum. vind.

Collatio Tributorum, Vectigalium, aliarúmque functionum, dicitur l. vlt. §. patrimoniorum, D. de munerib. & honor. l. 8. §. muneris, & l. 11. D. de vacat. muner. l. 27. §. ſi quid cloacarij, D. de vſufructu. Sueton. in Nero. cap. 38. *Collationibúſque non receptis modo, verum & efflagitatis, prouincias priuatorúmque cenſus pene exhauſit.*

Collatio

Collatio Prædiorum, l. 11. D. de vacat. & excuſat. *Collationes Prædiorum*, l. 14. §. 1. D. de muneri b. & honorib.

CONFESTIM, id eſt *Statim*, l. 56. §. qui ita, D. de verbor. obligat. l. 9. l. 37. & l. vlt. D. de fideicomm. libert. l. 43. D. de teſt. milit. In Senatuſconſulti autem Tertylliani quæſtione, vti vox hæc accipienda ſit, vide in l. 2. §. confeſtim, D. ad Sc. Tertyll.

Confeſtim, & ex Interuallo, opponuntur, l. 51. D. ad L. Aquil. vt *Confeſtim*, & *Interiecto Tempore*, l. 52. §. fideiuſſores, D. de fideiuſſorib. & *Confeſtim, ac poſt Tempus*, l. 55. §. qui fideicommiſſum, D. ad Sc. Trebell. *Confeſtim Agere*, l. 18. D. de fideiuſſorib. l. 61. D. de procurator. *Petere*, l. 72. D. eod. tit. *Proficiſci & Diſcedere*, l. 19. D. de iudiciis.

CONFICERE *Negotium*, l. 46. D. de negot. geſt. *Quod facturum ſe Promiſerit*, l. 137. §. cùm ita, D. de verb. oblig. *Inſtrumenta Emptionum ſuo nomine*, l. 58. §. filius, D. de donat. int. vir. & vxor. *Rationes*, l. 30. D. mandati. *Teſtamenta*, l. 4. C. de curat. furioſ.

Conficere ſibi Veſtimenta, ex Lana, l. 31. D. de donationib. inter vir. & vxor. *Species Veſtis*, l. 18. §. vlt. D. de auro arg. *Confici Stipulatio*, l. 1. D. de verb. obligat. *Confectum Compromiſſum*, l. 14. D. de recep. qui arbit. *Teſtamentum*, l. 45. §. Romæ, D. de excuſationib.

CONFIDEIVSSOR, qui ſimul cum alio, fideiuſſit, l. 10. l. 39. & l. 48. D. de fideiuſſorib. l. 23. & l. 27. D. de pact. Sic *Conſponſor* apud Cicer. Epiſt. 19. lib. 6. Familiar.

CONFINES *Fundi*, id eſt, vicini & iiſdem finibus ſe inuicem attingentes. l. 54. D. de legat. 2.

Confinem Agrum, Emere, l. 1. §. illud labeo, D. de aqua cottid. *Poſſidere*, l. 63. §. vlt. D. de contrah. empt. *Confinis Fons fundo*, l. 20. §. vlt. D. de ſeruit. præd. ruſt.

Confinem ſuum in vendendo prædio celauerit, l. 35. §. vlt. D. de cõtrah. empt. Sic *Confinem ſuum*, pro vicino, Martial. lib. 1. Epigram. Planè in Vrbanis Prædiis, *Confines*, non dici, ſed magis *Vicinos*, ait Paul. in l. 4. §. hoc iudicium, D. fin. regundor. *Confines fundi plurium Fundorum*, l. 4. §. non ſolùm, D. finium regundorum. *Confinia duo Prædia*, l. 29. D. de ſeruit. præd. ruſtic. *Confinia Templa*, Ouid. lib. 1. de Arte aman.

CONFINIVM *Prædiorum*, l. 35. §. 1. D. de legat. 3. l. 4. §. vlt. D. fin. regund. *Si in Confinio foſſa ſit*, l. 2. §. præterea, D. de aq. & aq. plu. *In Confinio meo*, l. 5. D. finium regund. *Confinium* porro non intelligitur ſi via publica fluménve interuenerit, d. l. 4. §. vlt. D. finium regund. *Confinium* etiam in prædiis ruſticis duntaxat dici, non in vrbanis, ibidem traditur. *In Confinio Arbores*, vel *Ædificium ponere*, l. 2. D. fin. regund.

Propè *Confinium poſita Arbor*, l. 7. §. vlt. D. de adquir. rer. do. *Arbor in Confinio nata*, l. 83. D. pro ſocio, l. 19. D. comm. diuid. Varro lib. 4. de lingua Lat. *Queis nonnulla nomina in vtraque Lingua habent radices, vt Arbores quæ in Confinio natæ in vtroque agro ſerpunt. Si in Confinio Lapis naſcatur*, l. 8. D. de adquir. rer. do.

Vt autem *Confinium*, ita *Trifinium* Veteres dicebant quotiens in eũdem locum triũ poſſeſſionum fines concurrebant, vt in auctoribus de limitib. legimus.

CONFIRMARE *Acceptilationem*, l. 72. D. de fideiuſſorib. *Codicillos*, l. 22. §. qui codicillos, D. de Lege Corn. de falſ. *Iudicium*, l. 1. C. de codicillis. *Statum Liberorum*, l. 57. §. vlt. D. de ritu nupt.

Confirmari Adoptio non iure facta, l. 29. & l. 34. D. de adoptionib. Corpus, l. 1. D. quòd cuiuſc. viuerſ. *Nuptiæ*, l. 38. §. idem Pollioni, D. ad L. Iul. de adulter. *Obligatio, aditioni hæreditatis*, l. 95. §. Aditio, D. de ſolutionib. *Pactum*, l. 5. D. de pactis. *Teſtamentum, Aditione hereditatis*, l. 18. D. de ſtipulat. ſeruor. *Tutores*, Rubr. de confir. tut. & curat. D. & C.

Confirmati codicilli, dicuntur qui Teſtamento auctoritatem & vim acceperunt, l. 30. D. de legat. 1. l. 55. §. vlt. l. 41. §. codicillis, D. de legat. 3. l. 43. D. de manumiſſ. teſt. l. 123. D. de verbor. ſignific.

Confirmata Libertas, l. 5. C. de donationib. *Cõfirmatis Tabulis per Aditionem hereditatis ex Teſtamento*, l. 11. §. 1. D. ad Sc. Trebell.

Confirmatio Adoptionis, l. 34. D. de adoptionib.

CONFISCARI *Bona* dicuntur, quæ in fiſcum coguntur, l. vlt. §. penult. D. de bon. eor. l. 3. C. de re milit. lib. 12. Sic *Confiſcari Hereditates*, dixit Sueton. in Domitiaon cap. 13. Sed & *Confiſcari Reus* dicitur, cuius bona publicantur, l. 9. §. penult. D. de tutel. & rat. diſtr. l. vlt. C. de debit. Sueton. in Auguſto cap. 5. *Deuictiſque his, & Confiſcatis, promiſſa veteranis præmia ſoluerentur.*

CONFITERI *Crimen intelligitur qui paciſcitur*, l. 15. D. de his qui notantur infam.

Confiteri de intentione aduerſarij, l. 9. D. de exceptionib. *Confiteri in ſe*, l. 1. §. ſi quis vltrò, D. de quæſtionib. *Voce propria Scelus*, l. 2. C. quor. appellat.

Confessvs, l. 40. §. 1. D. de pactis, *Cõfeſſus in Iudicio*, l. 4. D. ad Leg. Iul. maieſt. *Confeſſus Reus*, l. vlt. D. de bon. cor. *Confeſſus in Homicidio & Incẽdio*, l. 6. §. vlt. D. de interdict. & relegat. Capitolin. Anto. Pio vt etiã *Paricida confeſſus in Inſula deſerta poneretur. Pro Cõfeſſo haberi*, l. 9. §. nũc videndum, D. de minorib. *Confeſſi Debitores*, Paul. lib. 5. Sent. Tit. 5. *Confeſſum Nomen, quod non eſt in Controuerſia*, l. 15. §. ſic quoque, D. de re iud.

Confessionem Quintilian. Declamatio. 313. ait accipiendam *qualemcunque contra ſe pronuntiationem.*

Confessoria *Actio*, quæ aduerſus confitentem datur de Damno dato, l. 23. §. vlt. l. 25. §. 1. D. ad Leg. Aquil. Sic quoque appellatur ea Actio, quæ ex alicuius ad interrogata reſponſione competit, l. vlt. D. de interrogat. in iur. fac.

Confeſſoria Actio, de Seruitute competens, qua ſeruitutes vindicantur. Datur enim ei qui Seruitutem ſibi competere intendit, l. 2. & l. 4. §. 1. D. ſi ſeru. vindic. l. penult. & vlt. D. ſi vſuſfr. pet. §. æquè Inſtit. de actionib. Hæc actio ferè adfirmatiuis verbis concipitur. Interdum tamen & negatiuis vt in ſpecie, l. 4. §. vlt. & l. 6. D. ſi ſeruit. vindic.

Conflare *Argentum*, l. 7. §. voluntas, D. de adquir. rer. do. *Lancem*, l. 22. D. depoſiti. *Statuas*, l. 5. D. ad Leg. Iul. maieſt.

Conflata Maſſa, l. 19. D. comm. diuid. *Conflatum Aurum*, l. 49. §. vxori, D. de legat. 1. *Vas*, l. 7. §. cùm quis, D. de adquir. rer. dom. *Conflato Ære meo & Argento*, l. 12. §. vlt. D. de adquir. rer. dom.

Conflictvs, *Criminis*, l. 17. C. de his qui accuſ. non poſſ.

Conflvere *In vnius perſonam Obligatio*, l. vlt. §. vlt. D. de nouationib.

Confingere *In ſe Homicidium*, l. 1. §. ſi quis vltro, D. de quæſtionib.

Confringere *Fores Ædificij*, l. 27. D. ad L. Aquil. *confractæ Arbores*, l. 24. §. Item apud, D. de dam. inf.

Confvgere *ad Ædem Sacram*, §. 1. Inſtit. de his qui ſui, vel al. *Ad Auxilium Commune*, l. 3. §. vlt. D. rat. rem hab. *Ad Eccleſias*, l. 1. C. de his qui ad Eccleſ. *Ad Iuſtam Defenſionem*, l. 11. §. quæ propter, D. ad L. Iul. de adulter. *Ad Statuas*, l. 1. §. 1. D. de offic. præſid. l. 5. D. de extraord. criminib. l. 1. §. 1. D. de off. præf. vrb. l. 1. C. de his qui ad ſtatuas. §. 1. Inſtit. de his qui ſui vel alie. *In Fidem*, l. 5. D. de manumiſſionib.

Confvndi dicitur quod alij ita commiſcetur, vt deduci & ſeparari non poſſit, aut certè difficilis ſit eius ſeparatio, l. 3. §. vlt. l. 4. & l. 23. §. item ea. D. de rei vindic. §. ſi duorum, Inſtit. de diuiſio. rer. Sic *Confuſas Materias*, accipe in l. 7. §. voluntas, D. de adquir. rer. do. l. 5. §. ſed ſi, D. de rei vind. *Maſſam*, l. 27. D. de adquir. rer. do. Sic *Cõfundi Dos cum Bonis*, l. 8. C. de collat. *Fructus cum vſu*, l. 14. §. vlt. D. de vſu & habit. *Fructus & Quarta portio Mercedis*, l. 7. §. Papinianus, D. ſolut. matr. *Legatorum Ratio*, l. 11. §. quæſitum, D. ad L. Falcid. *Partes*, l. 1. §. ſi coheredis, D. ad Leg. Falcid. *Reditus duorum Prædiorum*, l. 191. §. Titio, D. de legat. 1. *Semiſſes*, l. 87. §. qui filium, D. ad Sc. Trebell. & contrà, *non Confundi Pœna*, l. 34. §. ſi is cui, D. de oblig. & act.

Confuſio Bonorum, Paul. lib. 5. Sentent. Tit. 9. *Calculi*, l. 11. §. ſi filio, D. ad Leg. Falcid. *Rei cum Pecunia*, l. 26. §. ſi centum, D. de condict. indebiti. *Confuſionem facit Ferruminatio per eandem Materiam*, l. 23. §. item quæcumque, D. de rei vind.

Confundere Obligationes Adeundo, l. 29. §. vlt. D. de iure fiſ.

Confundi autem *Obligatio* dicitur, quoties in eãdem perſonam & Debitoris & Creditoris ius deuenit, id eſt, cùm vel Debitor Creditori, vel contrà, Creditor Debitori heres exiſtit, l. 21. §. cùm & tu, l. 50. & l. 71. D. de fideiuſſorib. l. 6. & 14. C. ad Leg. Falcid. l. vlt. C. de contra. iud. tut. l. 5. C. de heredit. actio. *Cùm quis debitori ſuo heres exiſtit confuſione Creditor eſſe deſinit*, l. 2. §. cùm quis, D. de hered. vel act. *Si Debitor Creditori heres exiſtat, Confuſione liberatur*, l. 1. §. ſi debitor, D. ad Leg. Falcid, *Si Debitor heres Creditori exſtiterit, Confuſio hereditatis, peremit petitionis Actionem*, l. 75. D. de ſolutionib. *Aditione hereditatis confundi obligatio*, l. 59. & l. 80. D. ad Sc. Trebell. *Aditione hereditatis, Confuſione obligationis eximitur perſona*, l. 71. D. de fideiuſſor. *Porrò vbi ſucceſſit Creditor Debitori, velut ſolutionis iure ſublata obligatione, etiam Mandator liberatur: vel quia non poteſt pro eodem apud eundem quis Mandator eſſe. Quod ſi Creditor Fideiuſſori heres fuerit, vel Fideiuſſor Creditori, Cõfuſione obligationis non liberatur Reus*, l. 71. D. de fideiuſſorib. *Si duo ſunt Rei promittendi & alter alterum heredem ſcripſit, Confunditur obligatio. Sed & ſi fideiuſſor Reum heredem ſcripſerit, Confundetur Obligatio*, l. 93. D. de ſolutionib. *Aditio hereditatis non-*

nunquam

numquam iure Confundit obligationem: veluti, ſi Creditor Debitoris, vel contrà, Debitor Creditoris adierit hereditatem: aliquando pro Solutione cedit: ſi forte qui Pupillo ſine Tutoris auctoritate nummos crediderat, heres ei exſtitit, l. 95. §. aditio, D. de ſolut. *Confuſione perinde extinguitur Obligatio ac Solutione,* l. 21. D. de liberat. leg. Nam, vt ait Paulus in l. 41. D. de euictionib. *Cùm debitor Creditori ſuo heres exſtiterit, ratio quædam inter Heredem & Hereditatem ponitur: & intelligitur maior hereditas ad Debitorem peruenire: quaſi ſoluta pecunia quæ debebatur hereditati: & per hoc minus in bonis heredis eſſe. Et ex contrario, cum Creditor Debitori ſuo exſtitit heres, minus in hereditate habere videtur, tanquam ipſa Hereditas Heredi ſoluerit.*

Et ita *Confuſionis iure Liberatum,* ait l. 71. D. de fideiuſſorib.

Eodémque ſenſu *Confuſam Actionem,* accipe l. 17. D. de his quæ vt indig. l. 58. D. ad Sc. Trebell. & *Confuſas Actiones,* l. 8. D. de his quæ vt indign. l. 87. §. vlt. D. de adquir. vel omitt. l. 7. C. de bon. auct. iud. l. 6. C. ad L. Falcid. l. 3. C. de fideicommiſſ. *Ob Aditam hereditatem Actionibus Confuſis,* l. 18. §. 1. D. de his quæ vt indign. Sic & *Confundi Petitionem,* ait l. 6. C. de heredit. act. *Confuſione extingui Actionem pro portione,* l. vlt. C. de contrar. iud.

Similique modo *Confunduntur Seruitutes,* cum idem vtriuſque Prædij & quod ſeruit, & cui ſeruitus debetur, dominus fit, l. 1. & l. 15. D. quemad. ſeruit. amitt. l. 7. D. de fundo dot. l. 38. §. vlt. D. de legat. 1. l. 18. D. de ſeruitutib. l. 18. §. 1. D. de his quæ vt indign. *Si quis Ædes quæ ſuis Ædibus ſeruirent, cùm emiſſet, traditas ſibi accepit, Confuſa, ſublatáque Seruitus eſt,* l. 30. D. de ſeruit. præd. vrban. *At ſi partem prædij nanctus ſum, quod mihi, aut cui ego ſeruiam, non Confundi ſeruitutem placet: quia pro parte Seruitus retinetur,* d. l. 30. §. 1.

Pari modo, *ſi Fructuarius Proprietatẽ adſecutus fuerit, deſinit Vſusfructus ad eum pertinere, propter confuſionem,* l. 4. D. vſufructuar. quemad. cau.

Sed & ſi *Fructuariũ Dominus proprietatis heredem ſcripſerit, Cõfuſio fit Vſusfructus,* l. 6. D. de manum. teſt. *Si Seruus in quo Vſusfructus alienus eſt noxæ dedatur à Domino proprietatis Vſufructuario, liberabitur: Confuſa Seruitute, Proprietatis comparatione,* l. 27. D. quib. mod. vſusfr. amitt. *Siue fundus legatus fundo Heredis Seruitutem debuit, ſiue ei Fundus Heredis, Confuſione Dominij, Seruitus exſtinguitur,* l. 116. §. vlt. D. de leg. 1.

Confuſè conſtitutum pretium, l. 36. D. de ædilic. edict.

CONGERERE *Stercus in Aream,* l. 5. §. Item Celſus, D. ad exhibend. *congeri quæ Refectioni ſunt neceſſaria,* l. 5. D. de itin. actúque. *Terram,* l. 57. D. locati.

Congeſtio Terræ, d. l. 57. D. locati.

CONGREDI, iudicio Conſiſtere ſignificat. Ita *Congredi Creditores,* ait l. 1. D. de ſucceſſ. edicto. *Congredi cum Venditore,* l. 2. C. de ædilic. actionib. *Congredi cùm Aliquo,* l. 5. C. mandati, *Contra Aliquem,* l. 2. C. ſi mater indemnitat. *Congredi in Iudicio,* l. 3. C. quib. res iudic.

CONGRVERE, id eſt conuenire. Sic *Congruit Bono & graui Præſidi,* l. 13. D. de offic. præſid. *Congruit Dicto Scriptum,* id eſt conſentit, l. 77. §. cùm imperfecta, D. de legat. 2. *Congruit cum his,* l. 67. §. ſi omiſſa, D. de legat. 2. *Congruit Rationi,* l. 88. D. ad Leg. Falcid. *Cui Sententiæ Congruit Ratio,* l. 3. D. de vſufr. adcreſ. *Congruit Voluntas,* l. 104. D. de leg. 1. *Congruere Mulieris Pudicitiæ,* & patris *voto,* l. 22. §. cùm proponeretur, D. ad Sc. Treb. *congruere ſummis,* l. 1. §. ſi ſtipulanti, D. de verb. obig. *Congruens eſt,* l. 4. §. antequam, D. de offic. proconſ.

Congruens Interpretatio, l. 20. §. præter, D. de hered. petit. *Reſponſio,* l. 12. D. de obligat. & act. *Reſponſum,* l. 15. C. de tranſactionib. *Iuri ac debitæ Religioni Sententia,* l. vlt. C. de crim. ſtellionat. *Sexui Pudicitia,* l. 1. §. ſecundum, D. de poſtul. *Congruenti Moderatione,* l. 1. C. ſi aduerſ. donat. *Pœna Coërceri,* l. 4. C. de decurion. *Vlciſci,* l. 1. C. ſi ſeruus. *Congruentes Honores,* l. 15. D. de munerib. & honor. *Congruentibus Muneribus Fungi,* l. 1. D. de decurionib.

Congrua Sententia, l. 31. §. 1. D. de donationib. *Vltio,* l. 18. C. de his qui accuſ. non poſſ.

Congruum Arbitrio, l. 4. D. de in lit. iur. *cum Iuris & æquitatis Ratione,* l. vlt. D. de offic. præfect. prætor. Afr. *Congruum Fidei humanæ,* l. 1. D. de pact. *Humanæ Naturæ,* l. 65. §. ornatricibus, D. de legat. 3. *Rationi,* l. 12. §. codicillis, D. de captiu. *Reuerentiæ paternæ,* l. 50. D. ad Sc. Trebell. *Solertiæ,* l. 1. C. ſi maior factus. *Voluntati,* l. 25. D. ad Sc. Trebell.

Congruè Reſpondere, Paul. lib. 2. Sentent. Tit. 3. *Congruenter Reſpondere,* l. 1. §. eadem, D. de verb. obligat. *Congruentius videtur,* l. 4. C. de patria poteſt.

CONIICERE *vina in Dolia,* l. 15. §. vlt. D. de tritico, vino.

Coniicere Cauſam, Afranius Materteris apud Non. Marcell. *Cauſam Coniicere hodie ad te volo.* Agellius lib. 5. cap. 10. *Et cùm ad Iudices Coniiciendæ conſtituendæque controuerſiæ gratia veniſſet.* Ex quo, *Cauſæ coniectio,* in l. 1. D. de diuerſ. reg.

Coniici in vincula, l.3.D.de cuſtod.& exhibit.

CONIECTVRA *Pietatis*, l.102.D.de condic.& demonſtr. *Voluntatis*, l.78.§.1.D.de legat.2.& l.12. §.ſed & ipſe, D. de inſtr.vel inſtr.

Coniectura Capi, l. 8. D. de publiciana. *In eo quod Tempore atque facto finitum eſt, nullus eſt Coniecturæ locus*, l.137.§.cùm ita, D.de verbor.oblig.

CONIVNGERE *Matrimonio*, l.13.C.de poſtlim.reuerſ.

Coniungi Matrimonio, l.16.C.de nuptiis. *Coniuncta filia ei, cuius Nuptiis ei interdictum ſit*, l. 10.D.de condic.& demonſt.

Sed & *Coniungi* ſibi dicuntur, qui aliquo Cognationis gradu ſibi iunguntur, §. eius verò inſtit. de Nuptiis, §. itaque inſtit. de legit.adgnat.tut.

Coniungi Iudicia, l.23.§.vlt.D. de liber.cau.

Coniuncti Notitia, l.225.D.de verbor. ſignif. *Coniuncti per virilis ſexus Cognationem*, Inſtit. de legit.adgnat.tut. *Coniuncta Perſona & Extranea*, opponuntur l.2. C. de litigioſ. *Coniunctæ per Adoptionem perſonæ*, l. 1. §. vlt. D. de ritu nupt. *Coniuncti Re & Verbis*, l. 142. D. de verb. ſignif. *Coniuncti in Legato*, l.94. D.de legat. 3. l. 1. D.de vſufr. adcr. & ita *Coniunctos* accipe in l. 34. D. de legat. 1.

Coniunctio autem in Legatorum datione triplici modo intelligitur. Aut enim per ſe Cõiunctio cõtingit: aut Re & Verbis: aut Verbis tantùm: nec dubium eſt quin Coniuncti ſint, quos & Nominum & Rei complexus iungit, l. 142. D. de verbor. ſignificat. *Coniunctionis ius ex diuerſis Teſtamentis non Congit*, l. 16. D. quib. mod. vſusfr. *Re Coniuncti videntur, non etiam Verbis, cùm duobus ſeparatim eadem res legatur, in hunc modum, verbi gratia, Titio Fundum lego: eundem Fundũ Sempronio lego*, l.89. D. de legat. 3. & l. 3. §.1. D. quib. mod. vſusfr. amitt. *Verbis Coniuncti ſunt, non etiam Re, qui eadem oratione, partibus factis, coniunguntur, veluti, Titio & Seio fundum Æquis partibus lego*, d. l.89. & d. l. 3. §. 1. Vtroque modo Coniuncti ſunt, quibus ita legatur, *Titio & Seio Fundum Lego*, d. l.142. & l. 3. §. 1. D. quib. mod. vſusfr. amitt. *Coniunctim Heredes inſtitui, aut Coniunctim Legari, hoc eſt, totam Hereditatem, & tota Legata ſingulis data eſſe: Partes autem Concurſu fieri*, l. 80. D.de legat. 3. l. 8. D. vſusfr. quemadm. caueat. *Nihil diſtat, vtrum ita Legetur, Titio & Mæuio: an ita, Titio cum Mæuio. Vtrubique enim Coniunctim Legatum videtur*, l.36.§.nihil, D.de legat. 1. *Coniunctim cum aliquo Inſtitutus*, l.59.§.cùm quis, D.de hered.inſtit. *Coniunctim heredes ſcribere*, l.20.§.libertus, D.de bon.libert.

Coniunctim datum Legatum, d. §. libertus, *Coniunctim Legatum*, l.3. §. hoc autem, D. de legat. præſt. *Coniunctim duobus dari Semis*, l. 59. §. Titius, D. de hered. inſtit.

Coniunctim autem *Legare* in libris noſtris vt plurimum eſt, Re & Verbis coniunctim legare, l. 16. l. 33. & l. 34. §. ſi coniunctim, D. de legat. 1. l. 1. D. de vſufr. adcreſc. Nam Re coniunctis ſeparatim & diſiunctim legari potius dicitur, quàm Coniunctim; l. 1. §. interdum, D.de vſufr.adcreſc.§.ſi eadem res, Inſtit.de leg.d.l. 33. D.de legat. 1. l. 63. D.de hered.inſtit.

Coniunctim & Partes Legare, opponuntur l.20. D. de legat. 2. *Coniunctim & Diſiunctim*, aduerſantur, apud Vlpian. Tit. 25. Regular. vt *Coniunctim & ſeparatim Vſusfructus relictus*, l.1.D. de vſufr. adcreſc l. vn. §. ſin autem, C. de caduc. toll. *Coniunctæ duæ Tabernæ*, l.1.D.de ſeruit. leg. *Coniunctum in Ædificium*, l. 63.D. de donat. int. vir. *Coniuncta fundo Litora*, l.51. D. de contrah. empt.

CONIVNCTIO, interdum propinquitatem perſonarum ſignificat, l.1.§.accuſationem, D.ad Sc.Turpill. l. 14. C. de appellationib.

Aliàs *Coniunctio*, pro matrimonij coniunctione ponitur, l. 38. §. idem, D. ad L. Iul. de adulter. Ita *Coniunctio Filiæ*, l.11. D.de ſtatu homin. l. 77. §. vlt. D. ad Sc. Trebell. l. 7. C. de interd. matr. Sic *Coniunctio Illicita*, l. 38. §. 1. D.ad Leg. Iul. de adulter. Vnde & Nuptias, *Maris & Feminæ Coniunctionem*, definit Modeſtin. l. 1. D. de ritu nupt. Sic & Iuſtinianus, Inſtit. de iure natur. *Hinc deſcendit Maris atque Fœminæ Coniunctio, quam nos Matrimonium appellamus.* Vnde *Coniunctiones* pro Nuptiis, l.42. D. de ritu nupt. l.197. D. de diuerſ.regul. l.10.D. de condic. & demonſt. l. 13. §. ſi quis vxori, D.ad L. Iul. de adulter. *Coniunctio*, etiam, de ſeruili contubernio vſurpatur, l.39.D.de iure. dot.

Coniunctio, pro articulo quo oratio coniungitur, l. 66. D.de hered. inſtit. & l. 33.D. de legat.1. Et ita *Coniunctio & Diſiunctio* opponuntur, l.28.§.vlt. D. de verb. ſignif. *Coniunctionem nonnumquam pro diſiunctione accipi*, docet l.29. D. de verbor. ſignif. vt *Coniuncta ſæpe pro Diſiunctis accipi*, ait l.53.D.de verb.ſignif.

Coniuncta & Diſiuncta oratio, opponuntur l.28.§.vlt. D.de verb.ſignif. *Coniunctè Stipulari*. l. 137.§.ſi vt aliquid, D.de verb.oblig.

Conlucare Feſt. lib. 16. interpretatur ſucciſa arbore locum luce implere: *Sublucare* verò, ramos earum ſupputare, & veluti ſubtùs lucem mittere. Illo verbo vtũtur Cato, de Re ruſtic. cap. 139. Columella lib. 2. cap. 22. Hoc verò, Paulus lib. 5. Sentent. Tit. 6.

Connexum, aut vt in Pandectis Florent. ſcribitur *Conexum*, dicitur, quod cohæret, coniunctúmque eſt. Ita, *Conexa Adminiſtratio*, l. 21. C. de neg. geſt. l. 11. C. arbitr. tut. *Ratio*, l. 37. D. de adminiſtr. & peric. tut. *Conexi inter ſe Sanguine*, l. 1. §. poſt ſuos, D. de ſuis & legitim.

Conexum Ædificiis, l. 59. D. de rei vindic. *Iudicio*, l. 5. §. ſi tutor, D. de adminiſtr. & peric. *Si quid Conexum fuit vt ſeparari ratio eius quod in Seruitute geſtum eſt, ab eo quod in Libertate geſſit, non poſſit*, l. 17. D. de neg. geſt.

Conniventibus *Oculis*, l. 14. D. de manumiſſionib.

Connubium, vel, vt in Pandect. Flor. ſcribitur, *Conubium*, eſt, *Vxoris iure ducendæ facultas*, quemadmodum interpretatur Vlpian. Tit. 6. Regular. qui hæc præterea adiicit, *Connubium habent Ciues Romani cùm Ciuibus Romanis: cum Latinis autem & Peregrinis, ita, ſi conceſſum ſit. Cum ſeruis nullum eſt Connubium. Inter Parentes, & Liberos, infinitè, cuiuſcumque gradus, Connubium non eſt*. Seruius in lib. 1. æneid. ad ea verba, *Connubio iungam ſtabili, Connubium ait, eſt ius Legitimi Matrimonij*. Imp. Conſtantin. in l. 3. C. de inceſt. nupt. *Cum Ancillis non poteſt eſſe Connubium. Nam ex huiuſmodi Contubernio Serui naſcuntur*. Sic *Conubium eſſe cum alio*, l. 11. D. de diuort. *Conubium Habere*, l. 45. §. hoc caput, D. de ritu nupt. *Conubium Adimi*, l. 1. D. de concub. l. vlt. §. vlt. D. de diuort. *Sine Conubio*, in Lege Dei Tit. 4.

Connumerari *Dies*, l. 1. D. de adgnoſc. & alend. *Non Connumerari eis*, l. 44. §. non obeſt, D. de ritu nupt. *Connumerari inter Liberos*, l. 14. D. de ſtatu hominum.

Conquieſcere *Intentio*, l. 9. C. de poſtlim. reuerſ.

Conquirere *Fugitiuos*, l. vlt. D. de offic. præf. vigil. id eſt, *Inquirere & Requirere*, vt loquitur l. 1. §. hoc autem, & l. 3. D. de fugitiu. *Fures, Latrones, Plagiarios, Sacrilegos*, l. 13. D. de offic. præſid. l. 4. §. 1. D. ad L. Iul. pecul. Traianus Plinio de Chriſtianis agens Epiſt. 98. lib. 10. *Conquirendi non ſunt: ſi deferantur & arguuntur, puniendi ſunt. Conquirere Librum*, l. 6. §. 1. D. ad Sc. Turpill. *Conquiſitis vndique Fabris*, l. 137. §. item, D. de verbor. obligat.

Consanare, l. 10. D. de ædilic. edict.

Consanguinei Fratres dicuntur de vno patre nati, vt Gaius lib. 2. Inſtit. Tit. 8. definit. Ex eodem Gaio lib. 3. Inſtitut. in Lege Dei, Tit. 16. referuntur hæc, *Qui eodem patre nati ſunt Fratres, Adgnati ſibi ſunt, qui etiam Conſanguinei vocantur: nec requiritur an matrem eandem habuerint*. Ibidem ex Paulo lib. 7. Sentent. hæc adſcribuntur, *Conſanguinei ſunt eodem patre nati, licet diuerſis matribus qui in poteſtate fuerunt mortis tempore. Adoptiuus quoque frater ſi non ſit emancipatus & hi qui poſt mortem patris nati ſunt, vel cauſam probauerũt. Soror iure Conſanguinitatis, tam ad Fratris quàm ad Sororis hereditatem admittitur*. Generalius Caſſius, in l. 1. §. conſanguineos, D. de ſuis & legit. *Conſanguineos* definit eos, *qui ſanguine inter ſe conexi ſunt*. Sic & Seneca in ἀποκολοκυντώσει. *Nouiſſimè, Fratris Filia, Sororis Filia, Generi, Soceri, Socrus, omnes planè Conſanguinei*. Theophilus verò in Tit. de legit. adgn. ſucceſſ. Inſtitut. οἱ ἐκ τοῦ αὐτοῦ πατρὸς τεχθέντες Ἀδελφοὶ, ῥωμαϊστὶ μὲν λέγονται Κονσαγγουίνεοι, ἑλληνιστὶ δὲ, ὁμαίμοι. Quo modo & Vetus Gloſſar. *Conſanguineos*, ὁμαίμους interpretatur. At Socrates lib. 3. Hiſtor. Eccleſ. cap. 1. *Conſanguineos*, ὁμοπατρίους Ἀδελφοὺς vocat. Suidas Ἀμφάτορες, οἱ ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ πατρὸς, ἑτέρας δὲ μητρὸς. Et ita *Conſanguineos* accipe in l. 2. D. de ſuis & legitim. l. 1. §. vtrum, l. 6. & l. 7. D. ad Sc. Tertyllia. *Conſanguinea Soror*, l. 2. §. ſi ſit Conſanguinea, D. ad Sc. Tertyll. l. 3. C. de ſuis & legitim. & apud Vlpianum Tit. 27. Regular. quæ à Demoſthene ὁμοπάτρια dicitur in Oratione contra Ariſtogiton. Huius autem vocis etymon ſi quis deſideret, cõſulat Soranum lib. Iſagoges medicin. cap. 16. Dicam & de fratribus conſanguineis plura, lib. 6.

Hinc *Conſanguinitas*, pro fraternitate, quæ a patre communi deſcendit, l. 4. D. vnde cogn. l. 44. D. de adoptio, l. 13. C. de probatio. l. 1. 2. 3. 6. C. de legitim. hered. §. ceterùm, & §. hoc etiam, Inſtit. de legit. adgnat. ſucc. Vetus Gloſſar. *Conſanguinitas eſt vinculum duarum perſonarum ab eadem ſtirpe deſcendentium, carnali propagine contractum. Conſanguinitatis* planè *Iura* à patre oriuntur, l. 4. D. vnde cognati. Nec refert eadem matre, an ex diuerſis geniti ſint; l. 3. C. de legit. tut. l. 1. l. 3. & l. 6. & l. 14. C. de legit. hered. l. 1. C. ad Sc. Orphitia. l. 5. C. commu. de ſucceſſio. *Conſanguinitatis* autem *Iura* inter ſe habent etiam poſt Mortem vel Captiuitatem patris editi: ſed & Adoptiui, cum Naturalibus, l. vlt. D. vnde legitim. l. 1. §. vlt. D. de ſuis & legitim. l. 7. D. ad Sc. Tertyllia. §. 1. Inſtitut. de legit. adgn. ſucc. *Conſanguinitatis Titulus*, l. 1. C. de legitim. heredib.

CONSCINDI *Vela*, l.6.D.de incend. rui. naufr.

CONSCISCERE *ſibi Mortem*, l. 45.§. eius, D. de iure fiſci, l. 17.§. 1. D. de ædilic. edict. & l. 32. §. ſi maritus, D. de donat. inter vir. l. 6. §. qui vulnerauit, D. de re militari. l. vlt.§. vlt. D. de bon. eor.

CONSCIVS & *Particeps*, l. 4. §. vlt. D. de noxalib. actionib. Sic, *Te Conſcio & fraudem Participante*, l. 10. §. quod ait, D. quæ in fraud. credit. *Conſcius Fraudis*, l. 1. §. in cauſa, D. de quæſtionib. *Seruorum*, l.5. D. ſi famil. furt. feciſſ. *Conſcius nihil ad ſe Pertinere*, l.25.§. de eo, D. de hered. petit. *Me non Conſcio*, l.14.§. aliquando, D. quod met. cau.

Conſcientia Cædis, l.1.§. ſi quis in bello, D. ad Sc. Sillan. *Delictorum*, l. 15. D. qui & à quib. *Fraudis*, l. 10. §. ſi quis, D. quæ in fraud. credit. *Sceleris*, l. 32. §. ſi maritus, D. de donat. inter vir.

CONSCRIBERE *Codicillos*, l. 5. C. qui teſtam. fac. *Legem*, l. 39. D. de pact. *Rationes*, l.3. §. interdum, D. ad exhib.

Conſcribere Curatori, pro ſubſcribere, l.1.§. idem ait, D. de ventr. in poſſ. *Conſcripta condicio*, l.2.§. Tractari, D. ad Sc. Tertyll. *Conſcriptæ Rationes*, l. vlt.§.1. D. de liberat. leg. *Conſcriptum Inſtrumentum*, l.17. C. ad Sc. Velleian. l.17. C. depoſiti. *Conſcripto Teſtamento*, l.1. C. de vſuris.

CONSECRARE *Publicè*, l. vlt. D. vt in poſſ. legator.

Conſecratæ Res, l.63. §. vlt. D. pro ſoc. *Publicè Conſecratæ Res*, l. 6. §. ſacræ, D. de diuiſio. rer. *Statuæ aut Imagines Imperatoris Conſecratæ*, l.6. D. ad L. Iul. maieſtat. *Nondum conſecratæ Imagines Cæſaris*, l. 5. D. eo. tit.

CONSENTIRE *In Arbitrum*, l.17. D. de recep. qui arbit. *In Iudicem*, l.57. D. de re iud. *In Præſidem*, l.15. D. de iuriſdictio.

CONSENSISSE *Autem* videntur qui ſciant ſe non eſſe ſubiectos Iuriſdictioni eius, & in eum conſentiant. Cęterùm ſi putent eius Iuriſdictionem eſſe, non erit eius Iuriſdictio. Error enim Litigationum non habet Conſenſum, l.2. D. de iudic. *Non videtur in Iudicem Conſenſiſſe, qui edi ſibi genus apud eundem deſiderat Actionis*, l. 33. D. de iudic. *Non Conſentiunt qui errant*, l.15. D. de iuriſdictio. *Non videtur Conſentire Furioſus, qui ſentire non poſſit*, l.8.§. vnius, D. de opt. leg. *Conſentire poteſt Surdus*, l.48. D. de oblig. & action.

Conſenſiſſe nonnunquam is demum accipitur qui nominatim & expreſſis verbis idipſum teſtatus eſt. Interdum & is qui non contradixit: veluti in eo, quod dicitur, filiam patri de dote agenti Conſentire debere, *Conſentire videtur Filia, niſi euidenter contradicat*, l. 2. §. voluntatem, D. ſol. matr. In conſtituendis quoque Sponſalibus Filiæ, Pater, niſi euidenter diſſentiat, conſentire intelligitur, l.7.§. vlt. D. de ſponſalib.

Conſentire in vnum, l. 1. D. de pact. *Animus vtriuſque Conſentit*, l. 55. D. de obligat.

Conſentire Pignori, l.9 §. vlt. D. quib. mod. pign.

Conſentire venditioni Pignoris Creditor, l. 7. D. quib. mod. pign. *Conſenſiſſe* autem vti intelligatur Creditor Debitori, explicat, l.8.§. non videtur, D. eo. tit.

Conſentire ad Diuortium, l. 45. §. deinde, D. de ritu nupt. *Ad Redhibendum*, l. 31. §. Marcellus, D. de ædilic. edic.

Conſentire Filiæ, l.7.§. vlt. D. de ſponſalib. *Matrimonio*, l. 34. D. de ritu nupt. *Nuptiis*, l. 48. D. de ritu nupt. l. 48. D. de oper. libert. l. 12. §. medio, D. de captiu. *Obligationi*, l.5. C. ad Sc. Velleian. *Patri*, l.3. §. ergo, D. de minorib. *Tranſactioni*, l.8. C. de ingen. manum. *Viro prædia in dotem danti*, l.11. D. quib. mod. pignus.

Conſentire in Corpore, l.21.§.1. D. de action. emp. *Conſenſum in Corpus*, l. 9.§. vlt. l. 11. & l. 15. D. de contr. empt

Conſentiunt omnes, l.1. §. ſerui, D. ſi ex noxali cau. *In hanc ſummam omnes Conſenſerunt*, l.27. §. ſi plures. D. de recept. qui arbitr. *Omnes Auctores de hoc Conſenſerunt*, l. 1. §. interdum, D. de vſufr. adcreſ. *Conſentientibus Partibus*. l.9. & l.14. D. de recep. qui arbitr. *Conſentiendum non eſt Parentibus*, l.4. D. de inoff. teſt.

Conſentire, id eſt congruere & conuenire. Sic *Conſentire Acceptilatio cum Obligatione*, l.14. D. de acceptilation.

Conſenſus Nuptias facit, l.   D. de diuerſ. reg. iur. id eſt *Maritalis Affectio*, vt ait l. 32. §. mulier, D. de donat. inter vir. *Conſenſu Contractum matrimonium*, intelligitur l. 66. D. de donat. int. vir.

Conſenſum dare Diuiſioni, l. 2. C. comm. vtr. iud. *Venditioni*, l. 9. D. quib. mod. pign. l.11. C. de euictionib. l. 4. C. de vſucap. pro emptore. *Conſenſum Intercedere debere*, l.9. D. de contrah. empt. *Conſenſu mariti Profecta*, l. 21. D. de donat. int. vir.

Conſenſu

Conſenſu fiunt Obligationes in Emptionibus Venditionibus: Locationibus Conductionibus: Societatibus: Mandatis. Ideo autem iſtis modis Conſenſu dicimus Obligationem contrahi, quia neque Verborum, neque Scripturæ vlla proprietas deſideratur: ſed ſufficit eos qui negotia gerunt conſentire, l. 2. D. de obligat. & act. vel, vt Iuſtinian. loquitur, *quia neque Scriptura, neque Præſentia omnimodo opus eſt, at nec dari quidquam neceſſe eſt vt ſubſtantiã capiat Obligatio: ſed ſufficit eos qui negotia gerũt Cõſentire*, Inſtit. de Obligationib. *Locatio & Conductio cùm Naturalis ſit, & omnium Gentium, non Verbis, ſed Conſenſu contrahitur*, l. 1. D. locati. *Obligatio Mandati Conſenſu contrahentium conſiſtit: ideo per Nuncium quoque, vel per Epiſtulam Mãdatum ſuſcipi poteſt*, l. 1. D. mãdati. *In re Hypothecæ nomine Obligata ad rem non pertinet quibus fit verbis, ſicuti eſt & in his Obligationibus quæ Conſenſu contrahuntur*, l. 4. D. de fide inſtrum.

Conſenſu Peragitur *Emptio & inter Abſentes contrahi poteſt, & per Nuntium, & per litteras*, l. 1. §. vlt. D. de contrah. empt. *Stipulatio ex vtriuſque Conſenſu perficitur*, l. 137. §. 1. D. de verbor. oblig. *Conſentientes in aliquam rem ex Conſenſu obligari, neceſſario ex voluntate noſtra videmur*, l. 52. D. de obligat. & actionib.

Conſenſu diuidere Hereditatem, l. vlt. D. famil. erciſc. & *ex Conſenſu*, l. 1. C. famil. erciſc. *Conſenſu Contrahi* Matrimonia, l. 2. C. de repudiis.

Nihil Conſenſui tam contrarium qui Bonæ Fidei Iudicia ſuſtinet, quàm Vis, atque Metus, l. 116. D. de diuerſ. regul. *Quid tam contrarium Conſenſui eſt, quàm Error qui Imperitiam detegit?* l. 15. D. de iuriſdictio.

CONSENTANEVM *Iuri fuit*, l. 8. C. quomod. & quan. iud.

Conſentaneus effectus, l. 1. §. illud etiam, C. de lat. libert. toll. *Conſentanei caſus*, l. 1. §. vlt.

CONSEQVI interdum ſignificat ſequendo adprehendere. Sic *Conſequi Fugientem*, l. 10. §. ſi debitorem, D. quæ in fraud. credit.

Aliâs *Conſequi* eſt obtinere, nanciſci, ſeruare, l. 76. D. de procuratorib. Ita *Conſequi Actione*, l. 1. D. de alienat. iud. mut. l. 2. D. de condic. cau. da. l. 31. §. idem Marcellus, D. de ædilic. edict. l. 65. D. pro ſoc. l. 29. D. de actionib. emp. l. 11. §. vlt. D. de ſeruo corrupt. l. 4. D. vbi pupill. educ. l. 7. D. ad Leg. Aquil. l. 22. §. interdum, D. mandati, l. 2. C. mandati, l. 11. C. de negot. geſt. *Agendo*, l. 7. §. vlt. D. de doli mali except. l. 1. §. 1. D. de ſuperficieb. l. 2. D. de triti. vino. l. 7. D. commoda. *Arbitrio Iudicis*, l. 29. D. de ædilic. edicto. *Condictione*, l. 3. D. de condict. ſine cauſa, & l. 4. C. de condict. ob cauſ. *Ex Stipulatu*, l. 28. D. de damn. infect. *Ex Teſtamento*, l. 1. §. 1. D. ſi vſusfr. pet. *Iudicio*, l. 1. §. an in hoc, D. de contr. tut. l. 47. D. de condic. indeb. l. 57. in prin. & §. 1. D. de adminiſtr. & peric. l. 3. D. de exercitor. l. 52. D. de actionib. empt. l. 22. D. de negot. geſt. l. 22. §. qui ædem, D. mandati, l. 4. l. 25. §. ſi vnus, & l. 49. & 51. §. vlt. D. famil. erciſc. l. 4. §. vlt. D. comm. diuid. l. 4. D. vbi pupill. educ. l. 14. D. de Publicia. l. 32. D. de damn. infec. l. 18. §. vlt. D. commoda. *Officio Iudicis*, l. 11. D. de noxalib. l. 1. D. de alienat. iud. l. 3. D. ex quib. cauſ. maior. *Petendo*, l. 54. §. 1. D. de hered. petit. *Sententia*, l. 75. §. 1. D. de iudiciis. *Conſequi cura aut Diligentia*, l. 19. D. commodati.

Conſequi per Actionem, l. 26. D. de ſeruit. præd. vrban. l. 5. D. de dolo, l. 5. §. item Celſus, D. ad exhib. *Per Exceptionem*, l. 25. D. de adminiſtr. & peric. l. 57. D. de legat. l. 18. §. ſi filiusfam. D. famil. erciſc. *Per Hereditatis Petitionem*, l. 7. D. ſi pars hered. pet. l. 51. §. vlt. D. famil. erciſc. l. vlt. D. de poſſeſſor. hered. petit. *Per Prætorem*, l. 17. §. vlt. D. de noxalib.

Conſequi Æſtimationem Litis, l. 8. §. vlt. D. quib. mod. pignus, l. 3. D. de tabul. exhib. *Debitum*, l. 1. C. de diſtract. pignor. *Fructuum Nomine*, l. 1. §. vlt. D. ſi vſusfr. pet. *Impenſas*, l. 38. D. de hered. petit. l. 28. D. de damn. infect. l. 10. §. per hanc, D. quæ in fraud. credit. *Partem*, l. 60. D. de pactis. *Partes Rerum*, l. 1. §. quinimmo, D. ſi pars hered. pet. *Plus ex Pretio*, l. 30. D. de rei vindicat. *Pretium & Pretia Rerum, & Pecuniam*, l. 25. §. item ſi, l. 35. & l. 36. §. ſi prætor, D. de hered. petit. *Sumptus*, l. 14. D. de doli mali & met. *Quanto minus Conſequi poßim*, l. vlt. D. de reb. cred. l. 116. D. de verb. oblig. l. 21. D. de ſolutionib. l. 15. D. de verbor. ſignif.

Conſequi aliâs Adquirere & adipiſci ſignificat. Sic *Conſequi Dominium*, l. 67. D. de ſolutionib. *Herditatem*, l. 18. D. de vulg. & pupill. *Legata*, l. 23. D. de dolo, l. 45. §. 1. D. de fideicomm. libert. *Licentiam Fruendi*, l. 5. §. 1. D. ſi vſusfruct. petat. *Liberationem*, l. 39. §. ſi Titius, D. de leat. 1. l. vlt. C. ad exhibend. *Libertatem*, l. 10. D. de in ius voc. l. 31. D. de minorib. *Maximos Fructus*, l. 11. §. vlt. D. de publican. l. 29. D. qui & à quib. l. 27. §. vlt. D. quando dies legator. l. 4. D. quib. ad libert. l. 68. D. de ſolutio. l. 12. C. de liber. cau. l. 4. & l. 13. C. de teſtam. manum. *Liber-*

tatem ex Teſtamento, l. 18. D. de fideicomm. libert. l. 20. l. 39. l. 57. 59. & l. 60. D. de manum. teſt. *Poſſeſsionem*, l. 18. §. cùm vnus, D. famil. erciſc. Sic & *Conſequi Artificium*, l. 52. D. de rei vindic. *Sententiam*, l. 75. D. de iudic.

Conſequi Dominij Captione, & *Publico Iure*, l. 18. D. de damn. inf. *Ex Re, vel Operis*, l. 5. §. fructuario, D. ſi vſusfruct. pet.

Conſecutæ Nuptiæ, l. 27. D. de donat. inter vir.

Conſequens eſt, hoc ſæpe ſignificat, conueniens, & rationi æquitatíque conſentaneum eſt, l. 7. §. illud, D. de adquir. rer. dom. l. 4. D. de captiu. l. 38. D. de iure dot. l. 3. §. vtilitas, D. de itiner. actúque priu. l. penult. D. qui potior. in pign. l. 4. §. 1. D. de off. eius cui mand. l. 1. D. de collat. bonor. l. 1. §. ſi ſeruus, D. de furtis, l. 20. §. videamus, D. de bonor. poſſ. cont. tab. l. 24. D. ad municipal. l. 18. l. 30. §. 1. D. de dam. inf. l. 34. D. de diuerſ. reg. l. 1. §. filiam, D. de dot. collat. l. 1. §. 1. D. ſi tab. teſt. l. 4. D. de captiu. l. 9. D. de liber. cau. l. 47. D. de dam. inf. l. 7. C. de teſtament. l. 2. C. vbi & apud quem, l. 9. C. de ingen. manum. l. 5. C. de ſentent. & interlocut. l. 2. C. de commod.

Conſequens eſt Dicere, vel *Erit*, l. 3. §. ſed etſi, l. 15. §. vlt. D. quod vi aut clam. l. 1. §. 1. D. de migrando, l. 16. §. idem Mæcianus, D. ad Sc. Trebell. l. 1. D. de feriis, l. 1. D. de litigioſ. l. 7. §. de fructibus, D. de except. rei iud. l. 13. §. 1. D. de acceptilatio. l. 30. & l. 40. §. 1. D. de damn. infect. l. 19. §. ſi quis, D. de donationib. *Conſequens Fuit*, l. 1. D. ſi pars hered. pet.

Cui Conſequens videtur, l. 61. D. de furtis, l. 4. C. arbitrium tutel. *Videri poſſe*, l. 18. §. ſi is qui, D. de dam inf. *His Conſequens erit*, l. 18. §. vlt. D. ad Leg. Falcid.

Huic Sententiæ Conſequens eſt, l. 3. §. 1. D. de donat. int. vir. *Conſequens non eſt Sententiæ*, l. 57. D. de manum. teſt. *Conſequens Futurum*, l. 24. D. ratam rem haberi. *Conſequens eſt obſeruari*, l. 18. §. item, D. de iure fiſ.

Per Conſequentias, l. 19. D. de dolo, l. 1. & l. 7. D. de auct. & conſ. tut. l. 1. §. item aut per ſemetipſum, D. de iniuriis, l. 9. D. de pœnis, l. 7. §. dubitatum, D. de interdict. & releg. l. 27. §. ſi homo, D. de rei vindicat. & l. 29. D. de liberat. leg. l. 92. D. de condic. & demonſtrat. *Producere ad* *Conſequentias*, l. 14. D. de legib. Ad *Conſequentia*, l. 141. D. de diuerſ. reg. iur.

Conſequenter ait, l. 24. §. proinde, D. de fideic. libert. *Dicemus*, l. 38. D. ex quib. cauſ. maior. *Placuit*, l. 13. D. iudic. ſolui. *Proinde Conſequenter erit*, l. 24. §. proinde, D. de fideicomm. libert. *His Conſequenter*, l. 18. D. famil. erciſc. *Conſequenter Prioribus*, l. 11. §. ſi filio, D. ad Leg. Falcid. *Conſequenter*, l. 3. §. ſed etſi, D. de legat. præſt.

CONSERERE *Agrum*, l. 9. §. ſeminarii, D. de vſufr. *Conſita*, l. 53. D. de rei vindicat.

Conſerere Manum, veteres dicebant non modo cum Hoſte in Prælio, verùm etiam cum Aduerſario à quo Fundus per in rem actionem petebatur. Petitor enim Poſſeſſorem ex iure, id eſt, ex eo loco, in quo Prætor ius dicebat, in rem præſentem Manum Conſertum vocabat. Varro lib. 5. de lingua Lat. *Conſerere Manum dicimus cum Hoſte.* Sic, *ex Iure Manum Conſertum vocare.* Ennius apud Cicer. lib. 7. Epiſtol. Familiar.

Non ex iure manum Conſertum, ſed mage ferro
Rem repetunt.

Idem Cicero lib. 1. de Orato. *Multiſque præ ſſem, qui aut Interdicto tecum contenderent, aut te ex iure manum Conſertum vocarent.* Vtrubique enim, non vt vulgò, Manu, ſed, vt recta loquendi ratio ſuadet, *Manum Conſertum*, legendum. Similique mendo laborat Agellius, apud quem, lib. 20. cap. 9. ſcriptum eſt, *Ex iure manu Conſertum*, (pro manum) *verba ſunt ex antiquis Actionibus, quæ cum Lege agitur, & Vindiciæ contenduntur, dici, nunc quoque, apud Prætorem ſolent.* Vbi & illos Ennianos verſus citat. Subiicitque, *Manum Conſerere eſt, de qua re diſceptatur, in re preſenti, ſiue Ager, ſiue quid aliud eſt, cum aduerſarium ſimul manu prehenderet in ea re ſolemnibus verbis vindicare: id eſt, Vindicia correpta manu, in re atque in loco præſenti.* Ac demum, *Ex Iure Manum Conſertum vocare*, ait eſſe cùm, *alter alterum, ex iure, ad conſerendam manum, in rem de qua ageretur vocat.* Ac proinde harum notarum, E. I. M. C. V. quas Valerius Prob. albo Notarum iuris adſcribit, recta interpretatio eſt hæc, *Ex Iure Manum*, (non autem *Manu*) *Conſertum vocauit.* B. Hieronymus in præfatione Commentarior. Epiſt. ad Epheſios, *Neminem Manu Conſerta, vt noſtra tranſcribat, vel Legat, in ius trahere volo.*

CONSERVARE *Exiſtimationem*, l. 18. C. ex quib. cauſ. infam. *Rem, vel Ius Suum*, l. vlt. D. de

D. de legib. *Sententiam*, l. vlt. D. quod cum eo. id eſt confirmare, vt vulgo loquimur. *Conſeruandi iuris noſtri cauſa*, l. 1. §. nunciatio, D. de oper. no. nunciat. *Ad Conſeruandam meam auctoritatem*, l. 7. D. de ann. leg. *Conſeruari Libertas*, l. 55. D. de fideicomm. libert. *Conſeruatus eſt Latro*, l. vlt. D. de receptatorib. *Conſeruandorum Fructuum Cauſa*, l. 36. §. fructus, D. de heredit. petit. *Conſeruanda ſunt*, id eſt obſeruanda, l. 10. D. de pactis.

CONSERVVS l. 7. §. vlt. & l. 14. §. ſi ſeruus, D. de ſeruo corrupt. l. 9. §. 1. D. de pecul. l. 15. D. de ſtipul. ſeruor. l. 25. §. Pedius, D. de ædilic. edict. l. 14. §. vlt. D. de manumiſſ. vindic. & apud Varro. lib. 2. de re Ruſt. cap. 10. & 17.

Conſerui, l. vlt. §. 1. D. de liber. leg.

Conſeruabus, pro Contubernalibus, in l. 27. §. 1. ad fi. D. de inſtr. vel inſtr.

CONSIDEREMVS, l. vlt. D. de condicionib. inſtit.

CONSIGNARE, obſignare eſt. Ita *Conſignare Legem*, l. 13. §. idem Iulianus, D. de actio. empt. *Teſtationes*, l. 9. §. 1. D. de pœnis. *Teſtamentum*, l. 24. D. qui teſt. fac. poſſ. Plaut. in Curculio. Act. 2. Sc. vlt.

Eamus intrò, vt Tabulas Conſignemus. Idem Perſa.

Et iſtas Tabellas, quas Conſignaui tibi.

Sueton. in Claudio cap. 38. *Tabellas Dotis ipſe Conſignauerit.* Sic & *Conſignare Epiſtolas*, dixit idem Plaut. Trinummo Act. 3. Sc. vlt. *Conſignari Tabulæ Inſtrumentaque* dicuntur, quæ anulo impreſſo obſignantur, l. vlt. D. de dote præleg. l. penult. D. de donat. inter vir. & vxor. l. 24. D. qui teſtam. fac. poſſ. l. 23. C. ad Sc. Velleian. Plaut. Bacchidib. Act. 4. Sc. 8.

Aequum eſt Tabellis *Conſignatis credere.*

Ita *Conſignationem Tabularum Inſtrumentorúmque*, accipe in l. 1. §. 1. & l. 16. D. de Leg. Cornel. de falſ.

Conſignatam Pecuniam in publico Deponere, l. 64. id eſt, in *Sacculo Signato* repoſitam, vt loquitur l. 1. §. ſi pecunia, D. depoſiti.

Conſignatam Sortem in publico Deponere, l. 19. C. de vſuris. *Conſignata Quantitate*, l. 9. C. de pignerat. act.

Conſignato Debito atque Depoſito, l. 20. C. de pignorib. *Conſignatum Deponere*, l. 12. C. de compenſationib. l. vlt. C. de tut. pign. l. 1. C. de remiſſ. pign.

CONSILIVM, Theophilus in §. eadem, Inſtit. qui & quib. ex cauſ. manumitt. ait eſſe συνέδριον φανερῶν ἀνδρῶν, κατὰ τὴν τοῦ ἐνιαυτοῦ χρόνον συνιστάμενον. ἐγίνετο δὲ τοῦτο τὸ Κονσίλιον, οὐ μόνον ἐν Ῥώμῃ, ἀλλὰ καὶ ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις. Idem ſubiicit, quod & ab Vlpian. Tit. 2. Regular. traditur, Romæ in *Conſilium* adhibitos quinque Senatores, & quinque Equites Romanos: in Prouinciis verò, viginti Recuperatores, Ciues Romanos, apud quos cauſam probare minor 20. annis ſeruum manumittens, ex Lege Ælia Sentia cogebatur. Sic *Conſilium Beticæ*, l. 1. D. de abigeis.

Conſilium Præbere, exercereque dicitur *Prætor* vel *Conſul*, qui conſilium cogit, l. 1. D. de off. Conſul. l. 5. D. de manum. vind. l. 2. D. de offic. eius cui mand. *Apud Conſilium Manumittere*, l. 27. D. de manumiſſ. teſtam. l. 19. & l. 24. D. de manumiſſ. vind. l. 1. & l. vlt. C. de vind. libert. *Conſilio adhibito Manumittere*, l. 15. §. vlt. D. de manumiſſ. vind. *In Conſilio Manumittere*, l. 2. & l. 3. C. ſi aduerſ. libertat. *Conſilium Impertire*, l. 79. §. vlt. D. de iudic.

In Conſilium Aduocare aliquem, Senec. lib. 1. de Clement. cap. 15. & 16. *Adſumi*, l. 30. D. de excuſationib. *Euocati*, Plin. Epiſt. 31. lib. 6. *Ire*, Cic. pro Cæcina *Mittere*, apud Senec. lib. 2. de Ira. Plin. lib. 7. cap. 43. *Rogare*, apud Agell. lib. 14. cap. 2. *Proferre ad Conſilium*, idem Agell. lib. 12. cap. 7. *Conſilium Fraudis*, l. 10. D. de alienat. iud. mut. cau. fac. *Conſilium non Fraudulentum*, l. 47. D. de diuerſ. regul. iur. *Conſilium Dare*, in Furti quæſtione, quid ſit vide l. 58. §. 1. D. de furt. *Conſilium dederunt omnes Iuriſperiti*, l. 17. §. 1. D. ſi ſeruit. vindic. At in l. 39. D. de vulg. & pup. Ex *Conſilio Labeonis, Ofilij Caſcelij, Trebatij*, accipe, ex pręceptis & regulis Iuriſconſultorum, non quod Conſilium Iuriſconſulti dediſſent.

Conſilium retinere habendi ſecum Liberos, l. 8. D. de condic. & demonſtrat. *Conſilium Teſtantis*, Vlpian. Tit. 21. Regular.

In Conſilium adſidere, l. vlt. D. de off. adſeſſor. *In Conſilio eſſe*, l. 29. D. de legat. 2. Iuuenal. Sat. 3. *Quando in Conſilio eſt Ædilibus?* Plinius Epiſt. 22. lib. 6. *Recepta Cognitio eſt. Fui in Conſilio. In Conſilio cognoſcentis eſſe oportet*, l. 1. C. qui & aduerſ. *Conſiliis publicis intererat*, l. 1. §. Caſum, D. de poſtulando. *Conſiliis Adhiberi*, Cicero Topic. de Iuriſconſultis loquens. *Nam & Adſunt multùm, &* Adhibentur *Conſiliis*. Spartianus in Hadriano. *Cauſas Romæ atque in Prouinciis frequenter audiuit, adhibitis Conſilio ſuo, Conſulibus atque Prætoribus, & optimis Senatoribus.*

Plin. lib. 6. Epiſt. ad Maximum. *Adhibitus in Conſilium à Præfecto Vrbis, audiui ex diuerſo agentes ſummæ ſpei adoleſcentes.* Idem eo. lib. de Iauoleno, *Intereſt tamen Officiis, adhibetur Conſilus.* Quintilian. lib. 4. cap. de Narratio. *Interim propter aliquem in Conſilium adhibitum nos repetere illa ſimulemus.*

De Conſilij Sententia pronuntiatum dicebatur, quod ex eorum qui in Conſilium adhibebantur ſententia ſtatuebatur, vt apud Cicer. ſæpe, Plinium Epiſt. 1. & 5. lib. 5. & Epiſt. 31. lib. 6. & Apuleium Apolog. 1. Quæ verba his notis ſcribi ſolita, D. C. S. Valer. Prob. auctor eſt.

Conſiliarius, l. 11. §. ex facto, D. de minorib.

Conſiliarius qui adſidet, l. 5. D. de offic. aſſeſſor. l. 1. de adſeſſorib. domeſtic. in C. Th.

CONSISTERE dicitur, quod valet vtiléque eſt, ac efficax. Sic *Conſiſtere Actio*, l. 1. C. ſi ſeruus exter. *Donatio Iure*, l. 27. D. de donat. inter vir. *Emptio*, l. 4. C. de contrah. empt. *Fideicommiſſum*, l. 76. D. de legat. 2. l. 40. D. de legat. 3. *Iudicium*. l. 24. D. de iureiurand. l. 7. C. de iudiciis, & l. vlt. C. de noxalib. action. *Iudicium inter nos*, l. 11. D. de iudiciis, *Iudicium inter Seruum & Dominum*, l. 1. D. de Leg. Iul. de annona. *Legatum*, l. 82. in prin. & §. vlt. D. de legat 2. l. 8. §. ſi ei, & §. vlt. D. de iure codicill. l. 44. D. de legat. 1. l. 49. D. ad Leg. Falcid. l. 15. D. de his quæ vt indign. *Mandatum*, l. 35. D. mandati. *Matrimonium*, l. 3. D. de iur. dot. *Nuptiæ*, l. 2. D. de ritu nupt. §. inter eas, Inſtitut. de nupt. *Obligatio*, l. 1. §. idem, D. de verbor. obligat. l. 32. D. mandati, l. 6. C. quæ res pignori, l. 7. C. commun. vtriuſque, l. 4. C. ad Sc. Velleian. *Petitio*, l. 7. C. famil. erciſc. *Precarium*, l. 6. §. vlt. D. de precar. *Stipulatio*, l. 9. §. vlt. & l. 108. D. de verbor. obligationib.

Non Conſiſtit Inſtitutio, Vlpian. Tit. 22. Regular. *Legatum*, l. 39. §. Titius, D. de legat. 1. l. 89. D. de heredib. inſtit. *Neque Pignus, neque Depoſitum, neque Precarium, neque Emptio, neque Locatio, ſuæ rei Conſiſtere poteſt*, l. 46. D. de diuerſ. reg. iur.

Conſiſtere etiam dicitur quod in aliquo poſitum eſt. Sic *Fructus hominis in Operis Conſiſtit*, l. 4. D. de oper. ſeruor. *Fructus Prædij in Pecore*, l. 3. D. de ſeruit. præd. ruſtic. *In Facto Conſiſtit Summa Quæſtionis*, l. 52. §. ex peccato, D. de obligat. & act. *Obligationum ſubſtantia non in eo Conſiſtit*, l. 3. D. eod. tit. *Opera in actu Conſiſtit*, l. 1. D. de oper. ſeruor. *Vſusfructus ex Fruendo Conſiſtit*, l. 1. D. quando dies leg. *Pleraque nutu Conſiſtunt*, l. 52. §. vlt. D. de obligat.

Conſiſtere in Obligatione, l. 9. §. illud, D. de ſtatuliber. *Conſiſtere Res in Abuſu*, l. 5. D. de vſufruct. ear. rer.

Conſiſtere in Solo, & Superficie, Seruitutes, l. 3. D. de ſeruitutib. l. 20. D. de ſeruit. præd. vrb.

Conſtitit, pro Conſiſtit ſæpe in Pandectis vſurpatur. *Conſtitit Ademptio*, l. 26. D. de adimend. leg. *Fructus*, l. 4. D. de oper. ſeruor. *Iudicium*, l. 1. D. de Leg. Iul. de anno. *In factum hæc Diſceptatio*, l. 34. D. de negot. geſt. *In Facto, Condicio*, l. 68. D. de ſolutionib. *Totum Ius*, l. vlt. D. de legib. *Vſusfructus in Fundo & Ædibus*, l. 3. §. 1. D. de vſufruct.

Conſtitit ex vtraque Parte, l. 4. §. vlt. D. de his qui notant. inf. l. 1. D. de præuaricatio.

Non Conſtitit quod Datur, l. 67. D. de legat. 2. *Non Conſtitit Seruitus*, l. 13. §. 1. D. de ſeruitutib. præd. ruſtic.

Non Conſtitit Stipulatio, l. 11. D. de ſtipulat. ſeruor.

Conſtiteremus pro Conſiſteremus, l. 72. D. de iudiciis.

Conſiſtere, interdum, Iudicio Congredi, & in Iudicio aduerſus aliquem ſtare ſignificat. Sic, *Conſiſtere aduerſus Adoleſcentem*, l. 1. C. qui pet. tut. *Aduerſus Coheredes*, l. 2. C. de euictionib. *Aduerſus Dominos*, l. 53. D. de Iudiciis. *Aduerſus eum qui de libertate litigat*, l. 9. D. de liber. cauſa. *Aduerſus Fideiuſſores*, l. 1. C. de magiſtratib. conueniend. *Aduerſus quemlibet poſſeſſorem*, l. 13. §. in ſuperficiariis, D. de pignorib.

Conſiſtere cum Aduerſario, l. 1. C. qui legitimam perſonam. *Cum Debitoribus*, l. 49. D. de heredit. petit. *Cum Domino*, l. 5. D. de manumiſſ. l. 7. D. de Leg. Cornel. de falſ. Senec. lib. 2. de Ira, *Alius iudicia patris accuſat, quæ mereri ſatis fuit: alius cum matre Conſiſtit.* Quintilian. Declamat. 252. *Vt diceret qua alia Lege cum alio Conſiſtere potuerim.*

Aliâs, *Conſiſtere Iudicio*, dicunt Impp.

Conſiſtere communi diuidundo Iudicio aduerſus eum cum quo prædium commune eſt, l.1.C.communi diuidund. *Conſiſtere Iudicio ciuiliter aduerſus eos qui negotia geſſerunt*, l.8.C.de negot.geſt. *Conſiſtere Iudicio venditi aduerſus eum cui agrum vendidiſti*, l.1.C.de actionib.empt. *Tutelæ Iudicio aduerſus fratrem propoſita actione Conſiſtere*, l.3.C.de exceptionib.

Aliàs, *Actione conſiſtere* dicunt. Sic *Ciuiliter in rem Actione inſtituta aduerſus aliquem Conſiſtere*, l.1.C.ad L. Fab. *Conſiſtere Actione aduerſus Heredes*, l.3.C.de heredib.tut. *Actionibus, aduerſus Fideiuſſores*, l.1.C. de magiſtrat. conuent.

Conſiſtere in Fundo, l.15.D.de ſeruitutib. *In Prouincia*, l.1.C.vbi in rem actio.

CONSISTORIVM, l. vlt.C.de offic. diuerſ.iud. Locus in quo Iudices conſiſtunt: & vt Suidas interpretatur, *συνέδριον, καὶ τὸ σχῆμα ἔνθα περὶ τῶν ἐπειγόντων βουλεύονται*. Vet. Gloſſar. *Conſiſtorium vel Prætorium, vel Tribunal, eſt locus in quo more ius redditur.*

Conſiſtorium etiam, vt Suidas alibi exponit, *θεῖον συνέδριον* ſignificat. Similitérque Vet. Gloſſar. *Κονσιστώριον, Σηκρετάριον βασιλικόν*. Et ita *Conſiſtorium Sacrum Principum*, l.28. de præt. & quæſt. l.2. de primic.& not. l.5. de prox. com. diſpoſ. l.8. ad L. Cornel. de ſicar. l.10. de leg. & dec. legat. in C. Th. *Conſiſtorij Secreta*, l.7. de priuileg. cor.in C.Th. Auſonius Gratianum alloquens in Gratiar. actione pro Conſulatu. *In illa verò ſede, vt ex more loquimur, Conſiſtorij, vt ego ſentio, Sacrarij tui.* Inde *Conſiſtoriani Comites*, Rubr. de Comitib. Conſiſtoriar. lib.12. Cod. & apud Ammian. Marcellin. lib.31. & Ambroſ. Epiſtol.37. lib.5.

CONSOBRINI, *Conſobrinæ*, propriè, qui, quævè, ex duabus Sororibus, propagantur, quaſi *Conſororini*, l.1.§.quarto,& l.vlt.§.eodem gradu, D. de gradib.& adfinib. §.quarto, Inſtit. de gradib. cognat. Paul. lib. 4. Sentent. Tit. 11. Non. Marcell. cap. vlt. lib. de prop. ſermon. Obtinuit tamen & *Patrueles* quoque *Fratres*, id eſt ex Fratribus natos, & *Amitinos*, id eſt ex Fratre & Sorore genitos, communi Conſobrinorum nomine appellari, d.l.vlt. §.eodem gradu, & §.1.Inſtit.de legit. agn.ſucc.l.1.C.vnde legit.Paul.lib.4.Sentent.Tit.11. *Conſobrinus, Conſobrina*, id eſt *Auunculi, & Materteræ, Filius, Filia.* Auſonius in Parentalib. Epigr. 28. de Iulia Idalia Conſobrina,

Quæ genita eſt mihi pæne ſoror:
Filia nam fuit hæc Amitæ.

Idque à proprietate ſermonis recedere, Theophil. cenſet: *κυρίως γὰρ*, ait, *Κονσοβρῖνοι λέγονται, οἱ ἐκ θηλειῶν δύο ἀδελφῶν τεχθέντες.* Vet. Gloſſar. *Conſobrini, οἱ ἐξάδελφοι ἐκ δύο θηλειῶν ἀδελφῶν.* Gloſſar. Latinum, *Conſobrini ſunt qui ex Sorore, & Fratre, aut duobus Fratribus, vel Sororibus, ſunt nati.* & mox, *Conſobrinus eſt filius Auunculi.* Donatus in Hecyram Terentij, Act.3. Sc.3. ad ea verba. *Conſobrinus noſter, Sobrini*, ait, *ſunt ex duabus Sororibus: Conſobrini, ex Fratre & Sorore, Conſobrinus noſter: cùm de Fratre natus eſt alter, & alter ex Sorore, Conſobrini.*

CONSOCER, l.32. §.proinde & §. ſequen. D.de donat. inter vir. Et *Conſocrus*, apud Sueton. in Claudio, cap.28.& Auſonium in Parentalibus, Epigr.30.

CONSOLIDARI dicitur vſusfructus, qui ad Proprietatem à qua abſceſſerat, reuertitur, eique coniungitur, commiſcetur, & cum ea confunditur, l.3.§.vlt.& l.6.D.de vſufr.adcreſc. l.78.§. ipſius autem. D. de iure dot. Iuſtinianus in §. finitur, Inſtit.de vſufr. *Conſolidationem* fieri ait, *cùm fructuarius proprietatem adquiſierit.*

CONSONAT *Reſcriptum*, l.90. D.de cond.& dem. *Conſonans eſt*, l.34.§. non ſemper, D. de iureiur.

CONSORTES *Fratres* dicuntur, non diuiſo patrimonio, l.21.§. vlt. D. de excuſationib. id eſt, qui *Bona Communia habent*, vt loquitur l.78. D. de adquir. vel omitt. Sic *Conſors Frater*, apud Plin.Epiſt.18. lib.8.accipi debet, nec alioquin ſenſus conſtaret. Quintilianus in argumento Declamationis 321. *Fratres Conſortes inimici eſſe cœperunt: diuiſerunt.* Varro lib.5. de lingua Lat. *Conſortes, quibus vna ſors eſt.* Feſt. Pomp. *Sors & Patrimonium ſignificat: Vnde Conſortes dicimus.* Virgilius in Ciri.

Quattuor antiquis quæ Heredibus eſt data Conſors.

Quintilian. Declamatione 320. *Conſortes enim poteſt facere Caſus. Ceterùm quidem cum duo homines omnes fortunas ſuas contulerunt, omnes caſus miſcuerunt, vnum quoddam factum eſt. Conſors Munerum*, l.2.ne conlat. tranſl. poſtul.in C. Theod. *Petitionis*, l.2.ſi petit. hoc ſine hered. defec. in C. Theod. *Conſortes Litis*, l.1.C.de conſortib.lit.

Vnde *Conſortium*, pro Societate & communione. *Si inter fratres voluntarium Conſortium initum fuerit*, l.52.§. idem Papinianus, D. pro ſocio. *Conſortium Collationis*, l.5. D. de lege Rod. *Obeundorum Munerum*, l.4.C.de caſtrenſ.pecul. *Vitæ*, l.1.D.de ritu nupt.

Conſortium pro Coniugio ſiue licito, l.5. C.de naturalib.liber.l.vlt.de nuptiis in Cod.Th. ſiue illicito, l.1.de inceſt.nupt.in C.Th.

Conſortium Curiale, pro Collegio & Ordine, l. 33. de decurionib. in Cod. Theod. & l. 7. de ſuſceptorib. præpoſit. in eod. Cod.

Conſortioni ſubiicere, l. 96. §. cum eodem, D. de ſolutionib.

CONSPECTV *Deterreri*, l. 28. §. famoſos, D. de pœnis. *Conſpectum Ædium auferre*, l. 38. D. de ſeruit. præd. vrban.

In Conſpectu P*ratoris facta Iniuria*, l. 7. §. vlt. D. de iniur. *In Conſpectu Populi Romani*, Cicero lib. 3. de orat. non procul ab initio: *In Conſpectu Seruorum*, l. 1. §. ſi ſibi manus, D. de Sc. Sillan.

In C*onſpectu habere Ædificia*, l. 39. D. de ſeruit. præd. vrb. *In Conſpectu noſtro eſt Examen Apium*, l. 5. §. examen, D. de adquir. rer. dom. *Pecuniam quæ in Conſpectu eſt*, l. 29. D. de verbor. oblig.

In C*onſpectu inumbratæ quietis*, l. 18. §. 1. D. de adquir. poſſeſſ.

CONSTANS *Iudex*, l. 19. D. de off. præſid. *Voluntas*, l. 1. D. de Iuſtit. & iure. C*onſtantiſsimus Homo*, l. 6 D. quod met. cau.

Conſtantia Debiti, l. 11. §. ſi rem, D. de legat. 3. C*onſtantia* pro inconſtantia, l. 27. D. de procuratorib.

Conſtanter Dicemus, l. 1. §. 1. D. de legat. 3. *Conſtantius Defendendum*, l. 1. §. idem, D. de Sc. Sillan.

CONSTARE *Adoptio*, §. inter eas, Inſtit. de Nuptiis. *Iudicium*, l. vlt. C. an ſeruus. *Obligatio*, l. 3. §. vlt. D. de oblig. & action. *Officium*, l. 20. D. de ritu nupt. *Modus*, l. 42. D. de action. empt. *Ratio*, l. 17. §. ſi iuſſu, D. de iniur. l. 15. D. de re milit. l. 1. D. de obſeq. parentib. l. 8. §. Igitur, D. mandati.

Conſtare omnibus ſuis partibus, l. 1. D. de orig. iur. *Quæ Rectè* C*onſtiterunt*, l. 98. D. de verbor. obligation.

Quanti Conſtiterit puer, l. 73. D. de legat. 2.

Conſtare de Proprietate, l. 18. D. de exceptionib.

Conſtat inter omnes, l. 1. D. de minorib. l. 46. D. de furt. l. 5. §. illud, D. de iniur. *Satis Conſtat*, l. 22. D. de iure patron. *Conſtitit*, eodem ſenſu, l. 56. l. 57. & l. 63. §. ſi heres, D. ad Sc. Trebell. l. 13. D. de duob. reis, l. 37. D. de reb. auctor. iud. l. 44. §. vlt. D. de condicionib. & demonſtr. l. 4. D. de ſeruit. leg l. 23. D. de fideicomm. libert. l. 11. §. vlt. l. 75. l. 76. & l. 77. §. Mæuio, D. de legat. 2. l. 50. §. tractatum, & l. 79. D. de iudiciis, l. 9. D. de ſeruitut. l. 78. D. de hered. inſtit. l. vlt. D. de ſuis & legit.

Conſtante Coniunctione, l. 39. D. de iure dot. *Matrimonio*, l. 5. D. de bon. damnator. l. vlt. D. de ſeru. corrupt. l. 21. D. de manumiſſ. l. 26. D. ad Leg. Iul. de adult. l. 7. §. 1. D. de ritu nupt. l. 5. D. de diuor. & rep. l. 1. §. idem Iulianus, D. de dote præleg. l. 37. §. nuptura, D. de legat. 3. l. 137. D. de verb. obligat. l. 11. C. ad Sc. Velleian. l. 2. C. de dot. caut. l. 13. C. de donat. inter vir. l. vlt. C. ſol. matr. l. 3. C. de iure dot. *Vſufructu*, l. 5. §. 1. D. de vſufr. ear. rer.

CONSTITVERE interdum eſt pecuniam iam ante debitam abſque ſtipulatione promittere, eámque certa die creditori ſoluendam in ſe recipere, l. 8. D. de iudiciis, l. 3. §. in eum, D. de adminiſt. rer. Theophil. in §. de conſtituta, Inſtit. de actionib. ἀντιφωνεῖν, dicit. Vnde *Conſtitutæ pecuniæ Rei*, Ἀντιφωνηταὶ à Iuſtiniano vocantur, Nouel. Conſtit. 6. Vet. Gloſſar. *Conſtituta* P*ecunia*, χρημάτων σύστασις κατὰ ἀντιφώνησιν. Ita C*onſtitutam Pecuniam* accipimus toto Tit. de Pec. conſtit. Inde C*onſtitutoria Actio*, quæ de pecunia conſtituta datur, l. 20. D. de pecun. conſtit. quæ & *Actio Conſtitutæ Pecuniæ*, appellatur in l. 33. D. de donatio. Vetus Gloſſarium, C*onſtitutæ Pecuniæ Actio*, ἡ περὶ ἐγγύης, καὶ ἀντιφωνήσεως, ἤτοι χρηματιστικῆς καταστάσεως. de qua vide l. 2. C. de cōſtit. pec. & Theophil. in §. In Perſonam, Inſtit. de actionib. Vetus Gloſſar. *Conſtitutor eſt, qui ſe pro alio ſoluturum promittit, & alterius in ſe transfert obligationem.*

Conſtituere Actionem Prætor, l. 1. D. ſi vent. nom. in poſſ. C*onſtituta Actio*, l. 59. D. de ſolutionib. l. vlt. C. vi bonor. rapt. *Conſtituenda Actio*, l. 10. §. vlt. D. de fideicommiſſ. libert.

Conſtituere Actorem, l. 10. C. qui dare tut. *Conſtitui Actor*, l. 24. D. de adminiſtr. & peric. l. 1. C. de acto. vel tuto.

Conſtituere Curatorem & Curatores, l. 16. D. de excuſationib. l. 39. §. curatores, D. de adminiſtr. & peric. l. vlt. C. de filiisfam. *Conſtitui Curator*, id eſt Creari, l. 1. § hoc autem, & §. eligitur, D. de ventr. in poſſ. l. 1. §. ſi frater, & §. ſi eum, l. 5. §. quoties, D. de Carbon. edict. l. 90. D. de ſolutionib. l. 21. D. ad municipal. l. 5. D. de curat. fur. l. 2. C. de neg. geſt. l. 1. D. de munerib.

& honorib. *Conſtitutus Curator Bonis*, l.15.D.ex quib. cauſ.maior.l.7.§. ſi tutor. D. de tutel. & rationib. *Conſtitutus Curator Decreto Prætoris ac Præſidis*, l.30.§.1.D.de excuſation. *Conſtitui Curatores*, l.3.C.de confir. tut. *conſtituere Heredes*, l.8.C.de inſtitut. *Conſtitui plures Heredes*, l.28. §.1.D.de fideic.libert.l.17.C.eod. *Conſtituere Coheredes*, l.16.C.de probat. *Conſtituere Procuratorem*, l.4.C.mand. *Conſtitui Procurator*, l.44.§.vlt.D.ad Sc.Treb.l.87.D.de ſolut.l.8.C.qui petant.tut. *Conſtituere Tutores*, l.1.D.de iuriſdict. *Conſtitui Tutor*, l.14.D.de adminiſtr.& peric.l.3. §.iudicio, D. de contrar. tut. l. 5. C. de peric. tut. l. 9. C. qui dare tut. l.2. C. de confir. tut. l. 4. C.quando ex fact. tut. l. 4. C. de peric. tut. *Poteſtas Tutelas Conſtituendi*, l. 120. D. de verbor. ſignif.

Conſtituere quoque *Ius*, dicimus. Sic, *quod quiſque Populus ipſe ſibi Ius* Conſtituit, *& quod Naturalis ratio inter omnes homines* Conſtituit, l. 9. D. de Iuſtit. & iure. *Neceſſitas Ius Conſtituit*, l. 40. D. de legib. *Auctoritate Iura* Conſtituentium, l. 120. D. de verbor. ſignif. *Iuris Conſtituendi via*, l.2. §. nouiſſimè, D. de orig. iur. *Conſtitui Iura*, l. 3. l.4.& l.8.D. de legib.

Conſtituere Seruitutem Ædificio, l. 10. D. de ſeruit. præd. ruſt. *Conſtituere Vicino ius aliquod Pactionibus atque Stipulationibus*, §. ſi quis velit, Inſtit. de ſeruitutib.

Conſtitui *Seruitutes per Traditionem, vel per Patientiam, fortè ſi quis per domum ſuam paſſus eſt Aquæductum traduci*, l. 11. §. vlt. D. de Publiciana. Nam, vt Vlpian. ait in l. 1.§.vlt. D.de ſeruit. præd. ruſtic. *Traditio & Patientia Seruitutium, Inducet officium Prætoris.* Sic *Conſtitui Vſus & vſusfructus*, l.1. D.de vſu & habit. *Teſtamento, Pactionibus, &* Stipulationibus, l.3.D. de vſufructu. *Conſtitui Iure vſusfructus, vel Tuitione Prætoris*, l.1.D.quib.mod.vſusfruc. Tunc autem *Conſtituitur Vſusfructus, cùm quis frui poteſt*, l. vn. §. dies, D. quando dies leg. ced. Proinde ante aditam hereditatem, vel antequam dies legati ceſſerit, *Conſtitutus* non intelligitur, l.1. D. quib. mod. vſusfr. amitt. Sic Conſtitui *Aquæductus*, l.2.C.de ſeruitutib. *Via*, l.23.D.de ſeruit.præd.ruſtic. Planè iam impoſitę ſeruitutes, *Conſtitutæ*, dicuntur l.10.D.ſi ſeruit.vindic. l.136. §.vlt. D. de verb. oblig.l.12.D.de ann.leg.& aliâs multis locis.

Conſtituere Nuptias & Sponſalia, l.13. §. 1. & §. cùm autem, D. de his qui not. inf. l. 6. D.de ſponſalib. *Ad Conſtituenda Sponſalia ſufficit nudus Conſenſus*, l. 4. D. de ſponſalibus. *In Sponſalibus Conſtituendis parui refert, per ſe & coram, an per Internuntium, vel per Epiſtulam, per alium hoc factum eſt*, l. vlt. D. de ſponſalib. *Bina Sponſalia, Bináſve Nuptias in eodem tempore Conſtitutas habuerit*, l.1.in fi.D.de his qui not. inf.

Conſtituere Ædiles, l. 2. §. iiſdem temporibus, D. de orig. iur. *Conſtituit Auguſtus ſeptem Cohortes*, l. 3.D.de offic. præf. vigil. *Quæſtores Conſtituebantur à Populo*, l. 2. §. deinde cùm ærarium, D.de orig. iur. *Conſtituti Decemuiri*, d.l.2.§.deinde cùm eſſet.

Conſtituere Obligationem, l.7. D. de vſuris. Conſtitui *Obligatio*, id eſt contrahi, l. 3. §. 1. D. de obligat. & actionib. *In Conſtituenda Obligatione*, l. 44. §. vlt. D. eod. tit. *Conſtitui Obligatio, & Tolli*, opponuntur l. 8. §.1.D. de acceptilat. *Conſtitui Precarium*, l.5.§.illud, D.de precar.

Conſtituere ſibi Debitorem, l. 7.C. de probationib. Conſtitutus *Debitor*, l. 51.D. de pactis, l. 8. C.de compenſat.l.1.C.de condic.ex lege. *Conſtituti Debitores*, l.1.C.rem alien.gerentib. *Conſtitui duo Rei*, l. 13. D.de duobus reis, l.40.D.de fideiuſſorib.

Conſtituere apud ſe, l. 5. §. omnibus, D.de legat. præſt. *Conſtituit non Agere*, l. 23. §. vlt. D. de inoff. teſt. *Conſtituere Nolle petere Bonorum poſſeſſionem*, l. 4. D.quis ordo in poſſeſſ.

Conſtituere in Poſſeſſione, l. 1. C. quor. legator. l. 1.C. de Carb. edic. *Conſtituere aduerſarium Poſſeſſorem* l. 8. C. quomodo & quando. *Conſtitui in Poſſeſſione*, l. 14. C. de liber. cau. *Conſtitutus in Poſſeſſione*, l.1.C.etiam ob chirographar. l. 15.C.de probationib.l.9.C.ad L.Corn. de falſ. *Conſtitutæ Poſſeſſiones*, l.1.C.de contrah.empt.

Conſtituere Pretium, l. 39. D. de contrah. empt. *Conſtitui Pretium*, l. 34. & l.36. D. de ædilic. edict. *Pretia*, l.63.§.vlt.D. ad Leg. Falcid. *Conſtituere partes Societatis*, l. 76. D.pro ſocio. *Conſtituere Vectigalia*, l.10. D. de publican.

Conſtitui Ancilla, l. 34. C. de liber. cau. *Serui*, l. 22. C.de liber. cau. *Conſtitutus Liber*, l.8. C. de condict. ob cau. l. 5. C. de ord. cogn. l. 14.C. de poſtlim. reuerſ. *Seruus*, l. 11.C.de fideicomm.libert. *Seruus Pœna*, l. 17.§. ſi quis rogatus, D.de Sc. Trebell. *Conſtituta Libera*, l.36.C. de liber.cauſa. *Conſtituti Ingenui*, l.11.C.de ingen.manum. *Conſtituti Libertinæ Condicionis*, l.vlt. de colluſ.detreg. *Conſtituti ſerui ſub Domino*, l.14. C.de quæſtionib.

Conſtitutus, id eſt poſitus. Sic *Conſtitutus in Dignitate*, l.5. D. de ſenatorib. *In Munere*, l. 1. D. de operib. publ.

Conſtitutus in Diſcrimine, l. 2. C.ad L. Cornel. de ſicar. *In Diſcrimine vitæ, per Infirmitatem*, l.39.§.1.D.de legat.3. *Conſtituta in Diſcrimine Mortis*, l.5. C.ad Sc.Trebell.

Conſtituti Secundo Gradu, l. 5. C. comm. de ſucceſſ. *Tertio Gradu*, l. 6. C. de legitim. heredib. *Quinto Gradu*, l. vlt. C. de ſucceſſor. edicto. *Conſtituti quocunque Gradu Heredes*, l. 73. C. de euictionib.

Conſtituti in eodem Loco, vel Prouincia, l. 2. C. de diuid. tut. *in eadem Prouincia*, l. 1. C. vbi in rem actio. *Conſtitutus Romæ*, l. 16. §. 1, D. de fideiuſſorib. *Conſtitutus apud Hoſtes*, l. 20. D. de negot. geſt.

Conſtituti Horti in Ædificiis, l. 198. D. de verbor. ſignif. *Conſtituta Municipia in Prædiis*, l. 10. C. famil. erciſc.

Conſtitutus in Familia, l. 1. §. familia, D. de publican. l. 8. §. ſi filium, D. de bon. poſſ. cont. tab. *Conſtituti in eadem Familia*, l. 12. C. de collationib.

Conſtitutus in Poteſtate, l. 5. D. de adgno. & alend. Vlpian. Tit. 21. Regular. l. 18. C. de iure delib. *Conſtituta Filiafamilias*, l. 13. C. de collationib. *Conſtituta in Poteſtate Filia*, l. 7. C. de impuber. & aliis.

Conſtituti in Poteſtate, l. 17. C. de donationib. l. vlt. C. de donat. quæ ſub modo. l. 3. C. de filiisfam. l. 17. C. de collationib.

Conſtituti in Sacris Parentis, l. vlt. C. de curatore furioſi.

Conſtitutus ſuæ Poteſtatis, l. 2. C. ad Sc. Maced. *Conſtitutus ſui Iuris*, l. 93. D. de condic. & demonſt. l. 12. C. de neg. geſt. l. 3. C. mandati, l. 5. C. de ſponſalib. *Conſtituta ſui Iuris*, l. 3. C. de curāt. fur.

Conſtituti ſui Iuris, l. 114. §. diui, D. de legat. 1. l. 5. D. de agnoſcend. & alend. l. 7. C. ſi quis alteri, l. 1. C. de actore vel tuto.

Conſtitutus Ætatis Legitimæ, l. 27. D. de negot. geſt. *Perfectæ*, l. 9. §. 1. D. de tutel. & rat.

Conſtitutus in Minori Ætate, l. 28. C. de iure dot. *Conſtitutus Maior*, l. 8. C. de donat. ante nupt. *Minor Annis*, l. 4. C. de teſtam. milit.

Conſtitutus in Ætate, l. 1. C. quis dare tutor. *Intra Annos*, l. 4. C. de legit. heredib. *Intra Ætatem*, l. 20. §. vlt. D. de liberat. leg. *Ætas in qua Conſtitutus eſt Pupillus*, l. 3. §. 1. D. vbi pupill. educ. l. 9. §. ſi duobus, D. de tutel. & rationib. *Conſtituto Pubere*, l. 39. §. Tutores, D. de adminiſtr. & peric.

Conſtituta Minor Annis, l. 11. C. de ſolutionib. l. 14. C. de procurat. l. 2. C. ſi aduerſ. libert. *Minoris Ætatis*, l. 48. §. vlt. D. de minorib. *Conſtituta in Pupillari Ætate*, l. 16. C. de præd. minor. *Conſtituta intra Ætatem*, l. 12. D. de adminiſtr. & peric. *Conſtituta in Ætate*, l. 4. C. quando ex facto, l. 2. C. de auctor. præſtan. *Conſtituta Filia impubere*, l. 77. §. vlt. D. de condic. & demonſtr. *Conſtitutæ intra viceſimum Annum*, l. 3. §. ſed & ſi, D. vbi pupill. educ. *Conſtituta Maior*, l. 24. C. de vſur.

Conſtitutus Actor Seruus, l. 99. §. vlt. D. de verbor. ſignif. *Conſtitutus Extraneus*, l. 26. C. de iure dot. *conſtituti in cauſam Pignoris*, l. 2. C. de poſtlim. reuerſ.

Conſtituuntur loco Heredis, Vlpian. Tit. 26. Regular. *Conſtituti in locum aliorum*, l. 3. C. de ſuſpect. tut.

Conſtituitur Infamis, l. 4. C. de excuſat. tut. *conſtituti Bonæ Opinionis*, l. 6. C. de ſuſp. tut. *conſtituti Filij*, l. 14. C. de probationib.

Conſtituendi Iudices Poteſtas, l. vlt. C. de pedan. iudicib. *Medicorum Conſtituendorum Arbitrium*, l. 1. D. de denot. ab ord.

Conſtituet Iudex, l. 38. D. de rei vind. *Conſtitui Alimenta*, l. 5. §. ſi quis ex his, D. de agnoſcend. & alend. *Conſtitui Quæſtiones apud diuerſos Iudices*, l. vlt. D. rem pup.

Conſtitutus Diſceptator, l. 7. C. fam. erciſ. *Socius*, l. 4. C. comm. vtriuſque.

Coſtitui Iudicium, l. 3. C. de ord. cognit. *Conſtituto Bonæ fidei Iudicio*, l. 42. §. 1. D. de mor. cau. donat. *Conſtituta ſunt Interdicta*, l. vlt. D. de ſeruitutib.

Conſtituere Agrum Deteriorem, l. 2. C. de pigner. actio. *Conſtituere Domicilium*, l. 4. C. vbi cauſa ſtat.

Conſtitui Dominus, l. 15. §. Iulianus, D. de damno inf. l. 11. C. de action. *Domina*, l. 1. C. ſi quis alteri vel ſibi. *Conſtitutum veſtrum Fundum*, l. 13. C. de rei vind.

Conſtitui Pœna, l. 20. D. de pœnis. *Conſtituta Pœna Senatuſconſulto*, l. 52. D. de contra. empt. *Conſtitutus Dies inter Contrahentes*, l. vlt. §. 1. D. de L. Rhod. *Conſtitutum Salarium*, l. 4. D. de decret. ab ord.

Conſtitui Dos, l. 10. D. quæ in fraud. credit. *Conſtituta Dos penes aliquem*, l. 18. C. de donatio. *cōſtitutæ res extra dotē*. l. 95. D. ad L. Falc. *In ſuſpēſo cōſtituta accuſatio*, l. 5. C. ſi reus vel accuſator.

Conſtitutus

Conſtitutus non Soluendo, l. 6. C. de hereditar. actionib. l. vlt. C. qui manumitt. non poſſ. *Conſtituta Obnoxia*, l. 13. C. ad L. Falcid.

Conſtitutus in ſimili Condicione, l. 8. C. qui dare tut. *In Spe*, l. 1. §. quamuis, D. de ſuſpicien. yent. *conſtituta in Matrimonio*, l. 19. C. de iure dot. *Conſtituti in cauſis Capitalibus*, l. 6. §. ſuper, C. de appellationib.

Conſtituere ſibi, Familiæque ſuæ Sepulchra, l. 5. D. de religioſ.

Conſtituit fictio Legis, l. 1. C. de poſtlim. reuerſ. *Princeps*, l. vlt. §. vlt. D. de bon. damnat.

Conſtitutum eſt, l. 29. D. de inoff. teſt. l. vlt. D. de damn. infect. l. 13. D. ad Leg. Falcid. l. 15. D. de mort. cauſ. donat. l. 18. D. de vſucapionib. l. 53. D. de fideicomm. libert. l. 20. §. in fundo, D. de ſtatuliber. l. 8. D. de munerib. l. 63. D. de re iud. *Quod Conſtitutum eſt*, l. 9. §. vlt. D. de manumiſſ. teſt. l. 5. C. ne de ſtatu def.

Conſtitutum autem eſſe cùm legis, id vel Lege aliqua, vel Principali Conſtitutione cautum, accipe. Et ita *Conſtitutum* eſſe, in l. 34. D. de negot. geſt. dicitur, quod ab Anton. Reſcriptum eſt, l. 11. C. de neg. geſt. *Conſtitutum* quoque, l. 37. D. ad L. Iul. de adult. dicitur, quod ab Hadriano reſcriptum patet ex l. 6. §. penult. D. eod. tit. Sed & *Conſtitutum*, in l. 7. §. conſtitutum, D. de interd. & releg. dicitur, quod à Claudio Imp. ſtatutum eſſe, ex Sueton. lib. 3. Antiquit. oſtendi. Similiter in l. 4. §. idem diuus, D. ad Leg. Cornel. de ſicar. *Conſtitutum*, dici lib. 2. Antiquit. demonſtraui, quod à Domitiano Conſtitutum eſt. Sic & in l. 5. C. ne de ſtat. defunct. *Conſtitutum* dicitur, quod eſt à Nerua conſtitutum, quemadmodum probat l. vlt. D. eod. tit. aut etiam ab Hadriano, vt ait Marcian. in l. 1. D. eod. tit. quamquam hoc ipſum Senatuſconſulto inductum docet, l. vlt. C. eo. tit.

Conſtitutam Partem, l. 3. D. ſi à par. quis man. opinor intelligi quæ Patronis lege Papia præſtituta eſt.

Conſtitutum Ius quod ex Conſtitutionibus principum deſcendit. l. 1. §. item cum contra, D. quæ ſent. ſine appell. At in l. 1. D. de act. rer. amot. l. 94. D. de condic. & demonſtr. l. 25. D. de donat. int. vir. l. 20. §. is cui ſeruus, D. de ſtatulib. l. 22. C. de vſur. verba hæc, *Coſtituto Iure*, latius accipienda ſunt. Quintilianus Declamat. 254. *Si idem effici iure vetere & iam olim Conſtituto poteſt*. Et mox, *non iure nouo ſed vetere atque olim Conſtituto reuerſus eſt*. Agellius lib. 12. cap. 13. *Si aut de vetere, inquam, Iure, aut Recepto, aut Controuerſo, aut Ambiguo, aut Nouo, aut Conſtituto, dicendum eſſet*.

Conſtitutum Vſucapioni Tempus, l. 4. D. pro ſuo. l. 2. D. de diuerſ. tempor. quod quale olim eſſet, docet Cicero Topic. Vlpian. Tit. 20. Regular. Iuſtinian. Inſtit. de Vſucapionib. Similitèrque in l. 34. §. vlt. D. de ſeruit. præd. ruſt. l. 6. §. 1. l. 7. l. 10. & l. 19. §. 1. D. quemadm. ſeruit. amitt. l. 12. §. idem tractat. D. de vſufruct. l. 22. D. quib. mod. vſusfr. amitt. l. 10. D. de vi & vi arm. l. 17. D. de aqua & aq. pluu. l. 27. §. vſusfructus, D. de nox. act. *Conſtitutum Tempus*, ſeu, *Conſtitutum ad amiſſionem Seruitutis Tempus*, accipere debemus Biennium, quod L. 12. Tab. Vſucapioni, amittendiſque non vtendo Seruitutibus præſtitutum erat, vt ex Paulo lib. 1. Sentent. Tit. 19. liquet. Quomodo *Statutum Tempus*, interpretor in l. 32. D. de ſeruit. præd. vrban. l. 34. D. de ſeruitutib. præd. ruſt. l. 2. 7. & 19. D. quemadm. ſeruit. amitt. l. 66. §. penult. D. de contr. empt. l. 1. & l. 3. C. ſi quis ignor. rem min. l. 2. C. ſi maior. fact. quod & legitimum & Sollemne aliâs appellatur.

Conſtitutum Tempus, l. 95. §. quod vulgò in fi. D. de ſolutionib. quod ad reſtitutionem in integrum petendam legibus præſcriptum eſt, vt & in l. 9. §. ſi minor. D. de iureiur. Olim quidem poſt legitimam ætatem impletam annus vtilis, hodie quadriennium continuum, l. vlt. C. de tempor. in integr.

Conſtitutum Tempus Ætatis, in l. 62. in fi. D. de ritu nupt. interpretare ex l. 66. eo. tit. l. 7. D. ad Leg. Iul. de adulter. l. 28. §. ſi quis eo tempore, D. de liber. & poſt. l. 6. C. de interdic. matr.

Conſtitutum Tempus, in l. 8. D. de captiu. quinquennium accipe ex l. 6. D. de diuort.

Conſtitutum Tempus, in l. 19. C. de tranſactionibus. olim annus, hodie biennium, l. vn. C. de dolo.

Conſtitutum Luendi Tempus, l. 63. §. vlt. D. de adquir. rer. dom.

Conſtituti Dies, l. 7. D. de re iud. qui iudicatis ex L. 12. Tab. vel Conſtitutionibus principum indulgentur. Ita *Conſtitutum Iudicatis Tempus*, intelligo in l. 2. D. de diuerſ. temp. *Statutum ſpatium poſt* Condemnationem, l. vlt. C. de execut. rei iud. de quo vide l. vlt. §. vlt. C. de vſur. rei iud.

Conſtituta Tempora, §. qui autem, Inſtit. de excuſ. tut. Quinquaginta dies intellige, ex

Marci Conſtitutione præſtitutos Tutoribus datis ad Excuſationum cauſas conteſtándas, l. 16. l. 38. D. de excuſationib.

Conſtituta Appellatoria Tempora, l. 5. in fi. D. de appell. recip. interpretare ex l. 1. §. biduum & §. quod in ſententiis, D. quando appell. ſit.

Conſtitutum, quoque dicitur Regula Iuris, l. 13. §. Regula, D. de liber. & poſtum.

Ad Conſtitutum, pro ſtato & Condicto dic, Veteres dixiſſe non eſt ignotum. Varro lib. 2. de Re ruſt. cap. 5. *Cùm alius eum ſalutaſſet, alius conuicíatus eſſet, qui tam ſerò veniſſet ad Conſtitutum.* Cicer. pro Cæcin. *Qui ad Conſtitutum iuris experiundi gratia veniſſent.* Sic & *Conſtituto Experiri*, dicit pro Cælio. Eóque alluſit idem auctor, Epiſt. lib. 7. Familiar. cùm ait, *Si quod habes Conſtitutum cum Podagra, fac in alium diem differas.*

CONSTITVTIO *Ciuilis*, l. 1. D. de priuat. delict. *Iuris*, l. 16. D. de furtis, l. 5. C. de repud. l. 10. C. de teſtam. man. *Optimi Principis*, l. 11. D. de legib. *Conſtitutiones Principum*, l. 1. §. 1. & l. vlt. D. de L. Corn. de falſ. l. 1. C. de ſeruis Reip. Aliàs *Principales Conſtitutiones, & Sacræ appellátur*, vt ſuis locis probabimus. *Conſtitutiones* autem *Principum* accipimus, quodcumque Imperatores, vel per Epiſtulam & Subſcriptionem ſtatuerũt, vel cognoſcẽtes Decreuerũt, vel de plano Interlocuti ſunt, vel Edicto præceperunt, l. 1. D. de conſtit. princ. §. ſed & quod Principi, Inſtit. de iur. nat. gent. & ciu. Nam & Reſcripta, & Epiſtulæ Principum, *Conſtitutiones* appellantur l. 5. §. conſtitutio, D. vt in poſſ. leg. l. 29. D. ad Sc. Trebell. l. 5. D. de manumiſſionib. iuncta, l. 4. D. eo. tit. l. 8. §. ſi quis impubes, D. de inoffic. teſtam. coniuncta, l. 1. §. ſi quis impuberi, D. de collat. bonor.

Conſtitutio, in l. 41. §. vlt. D. de donat. cau. mor. Conſtitutio Seueri intelligitur, qua in donationibus mortis cauſa Falcidia inducta eſt, l. 2. C. de donat. cauſ. mort. l. 5. C. ad Leg. Falcid. *Beneficio Conſtitutionis*, in l. 41. in fi. D. de re iud. ſcilicet Diui Pij, vt apparet ex l. 29. D. de diuerſ. reg. iur.

Conſtitutio ſuſpenſi Iuris, Poſtliminium ſignificat in l. penult. D. de ſuis & legitim.

Conſtitutionibus Continetur, l. 1. §. nec caſtrenſe, D. de collat. bonor. *Obſeruatur*, l. 5. D. de public. iudic.

CONSTANTINVS Imp. qui *Veneranda Chriſtianorum fide Romanum muniuit Imperium*, l. 5. C. de naturalib. lib. Hic *Diuæ Memoriæ* vocatur, l. 3. C. de legit. tut. & *Inclytæ Memoriæ*, l. 1. C. de frumen. vrb. Conſtant. lib. 11. Diuum quoque appellatum, lib. proximo oſtendam.

Ab eo CONSTANTINOPOLIS nomen traxit: cuius Elogium vide apud Auſon. Epigr. 1. Clararum vrbium. Ea *Æterna vrbs*, appellatur Nou. 3. de prædiis ciuit. *Alma Vrbs*, l. 8. C. de hæretic. & Manich. l. 7. C. de temporib. in integr. reſtit. l. vlt. C. vbi cauſa ſtatus. *Caput omnium Ciuitatum*, §. vlt. Inſtit. de ſatiſdationib. *Florentiſſima Ciuitas*, l. 15. C. de iudic. l. 7. C. de Curator. l. 12. in fi. C. de præſcript. long. temp. *Florentiſſima Vrbs*, l. 13. C. de ædific. priuat. *Inclyta Vrbs*, l. 22. C. de hered. inſtit. *Maxima Vrbs*, l. 7. C. de feriis. *Regia Vrbs*, l. 25. C. de nuptiis, §. vlt. Inſtit. de ſatiſdat. *Roma noua*, l. 4. C. de operib. publ. vt & apud Socrat. Hiſtor. Eccleſ. lib. 5. cap. 8. & in Concilio Conſtantinopolitano non ſemel. *Sacratiſſima Vrbs*, l. 7. C. de aduocat. diuerſor. iudic. l. 30. C. de donationib. *Eius Natalis Dies*, l. 10. C. de feriis.

CONSTRINGERE *ſe Sponſione*, l. vn. C. de ſuffrag.

Conſtringi, id eſt obligari, l. vlt. C. quod cùm eo. *Conſtringi laqueis Criminis*, l. vn. C. de priuat. carcerib.

CONSTRVERE *Opus*, l. 4. C. de operib. publ.

CONSVETVDO eſt Ius non ſcriptum, moribus vtentium comprobatum. Dio. Chryſoſtom. in Oratio. de Conſuetud. Ἔστι δὲ Ἔθος, γνώμη μὲν τῶν χρωμένων κοινή. Νόμος δὲ ἄγραφος ἔθνους ἢ πόλεως: δίκαιον δὲ ἑκούσιον, καὶ ταῦτα πᾶσιν ἀρέσκον, εὕρημα δὲ ἀνθρώπου οὐδενὸς, ἀλλὰ βίου καὶ χρόνου. Artemidor. lib. 6. cap. 3. τῶν νενομισμένων ἃ μὲν συνθέμενοι ἀλλήλοις οἱ ἄνθρωποι, αὐτοὶ ἑαυτοῖς πράττουσι, καὶ καλεῖται τὸ τοιοῦτον, Ἔθος μὲν ἔστι δὲ, ὡς ἡ φημὴ λέγει, νόμος ἄγραφος. *Diuturna Conſuetudo pro Iure & Lege in his quæ ex non ſcripto deſcendunt, obſeruari ſolet*, l. 33. D. de legib. *Quæ longa Conſuetudine comprobata ſunt, ac per annos plurimos obſeruata, non minus quàm ea quæ ſcripta ſunt Iura, ſeruantur* l. 35. D. eod. tit. *Conſuetudo vim Legis obtinere debet*, l. 38. D. eo. tit. *Optima eſt Legum interpres Conſuetudo*, l. 37. D. eo. *Conſuetudo Ius firmauit*, l. 40. D. eo. *Ne quid contra Longum Conſuetudinem fiat, ad ſollicitudinem ſuam Præſes*

Prouinciæ

Prouinciæ reuocabit, l. 1. C. quæ ſit longa Conſuet. *Conſuetudinis, vſúſque Longæui, non vilis auctoritas eſt*, l. 2. C. eod. tit. *Moribus & Conſuetudine inductum*, l. 32. D. de legib. *Conſuetudine Obtentum*, l. 39. D. eo.

Conſuetudo Inueterata, Longa, l. 32. l. 34. & l. 35. D. de legib.

Conſuetudo Fori, l. 1. §. in honorariis, D. de extraord. cognit.

Conſuetudo Regionis, l. 71. D. de contrah. empt. l. 6. D. de euictionib. l. 21. §. 1. D. qui teſtam. fac. l. 50. §. vlt. D. de legat. 1. l. 75. D. de legat. 3.

Ex Conſuetudine cuiuſque loci, l. 4. D. de feriis. *Secundum Conſuetudinem quæ retro obtinuit*, l. 7. D. de offic. proconſ.

Conſuetudo quæ retro obtinuit, l. 7. D. de offic. proconſ. l. 19. C. de locato. *Ex Conſuetudine in Prouincia præſtantur vſuræ*, l. 21. D. de ann. legat.

Conſuetudo Loquendi, l. 132. D. de verbor. ſignificat. Paul. lib. 3. Sentent. Tit. 7. *Patrisfamilias*, l. 21. §. 1. D. qui teſt. fac. poſſ. & l. 50. §. vlt. D. de legat. 1. l. 75. D. de legat. 3. Quintilianus lib. 1. cap. 12. *Conſuetudinem Sermonis vocabo, Conſenſum eruditorum: ſicut, Viuendi, Conſenſum Bonorum. Cùm ex Conſuetudine Domus eſſet*, l. 23. §. 1. D. de pecul. leg.

Conſuetudinem habendi poßideo, l. 20. D. de ſeruit. vrban. præd.

Conſuetum Præſtari, l. 9. §. earum, D. de publican.

Contra Conſuetudinem *deſideras*, l. 1. C. de calumniatorib.

Quæ ſunt Moris *& Conſuetudinis*, l. 31. §. quia adſidua, D. de ædilic. edict. *Non eſt Conſuetudinis*, l. 17. §. 1. D. de aq. & aq. plu.

Animalia Conſuetudine *Abire & Redire, Pauones &* Columbæ, *ex* Conſuetudine *Auolare & Reuolare, ſolent*, l. 3. §. Pauonum, D. de adquir. rer. dom. §. Pauonum, Inſtit. de diuiſ. rer.

Conſuetudo, pro Concubinatu interdum vſurpatur. Sic, *Conſuetudo liberæ Mulieris*, l. 24. D. de ritu nupt. *Conſuetudinis cauſa, non* Matrimonij, l. 34. D. ad L. Iul. de adult.

CONSVLERE *Principem*, l. 6. §. legatos, D. de offic. proconſ. l. 6. D. de operib. publ. l. 14. D. de off. præſid. *Conſulitur Imperator*, l. 2. D. de off. procur. Cæſ.

Conſuli Principes, l. 31. D. de pœnis. *Conſulti Imperatores à Procuratoribus*, l. 48. D. de iur. fiſci. *Conſulto* Princi*pe*, l. 16. D. de Leg. Corn. de ſicar. *Antoninus Conſultus Reſcripſit*, l. 95. D. de legat. 3. *Imper. Antoninus cùm à Iudice Conſuleretur Reſcripſit*, l. 32. §. cum quidam, D. de recept. qui arb. *Conſulti Principes reſcripſerunt*, l. 11. D. de decurionib. l. 1. D. de inſpic. vent. l. 48. D. de iure fiſ.

Conſulentibus de iure Iudicibus non debent Præſides Conſilium impertire, l. 79. §. 1. D. de Iudiciis.

Conſuli, quoque dicebantur Prudentes, his à quibus Conſilij expetendi cauſa adibantur, l. 41. D. de reb. credit. l. 47. §. vlt. D. de hered. inſtitut. l. 14. §. quidam, D. de adimend. legat. l. 52. §. 1. & §. in olim, D. ad Leg. Aquil. l. 15. D. de public. l. vlt. D. ſi quadrup. l. 14. D. de pecul. leg. l. 17. §. vlt. D. ſi ſeruit. vind. l. 6. D. de manumiſſionib. l. 43. §. vlt. D. de dam. inf. l. 19. D. ad exhib. l. 57. D. de iudic. l. 9. D. de re iudic. l. libert. §. largius, D. de nun. legat. in quo verbo ſcitè ita luſit Cicero Epiſt. 3. lib. 7. Familiar. *Conſuli quidem te à Cæſare ſcribis: ſed ego tibi, ab illo, Conſuli mallem.* Et Epiſt. 13. *Puto te malle à Cæſare* Conſuli *quàm inaurari.*

Conſulentibus Reſpondebant Iuriſconſulti, l. 2. §. & vt obiter, D. de orig. iur. Inde hæc non raro in libris noſtris, *Conſultus Reſpondit*, l. 78. §. filiam, D. ad Sc. Trebell. l. 5. D. de adimend. legat. l. 7. D. quib. ex cauſ. in poſſ. l. 1. §. vlt. D. ad Leg. Falcid. l. 191. D. de diuerſ. regul. l. 16. §. vlt D. de inſtr. vel inſtr. Hinc C*onſultum Iuris*, dixit Horat. pro Iuriſperito, & *Conſultum*, abſolutè Ouidius lib. 1. de Arte aman. cùm ait,

Illo ſæpe loco capitur Conſultus amore.

Et lib. 3. Amor. illo verſu,

Atque eadem Sponſum Conſulti ante Atria mittit.

Conſultos etiam pro Iuriſperitis accipe apud Horatium Epiſt. 2. lib. 2. *Quedam ſi credis Conſultis, Mancipat Vſus.* Quæ vox & augmentum gradus admittit. Et ita *Conſultißimus Princeps* l. 1. C. ne liceat potent. l. 6. C. de teſtam. manumiſſ. *Conſultißimus Vir*, l. 3. C. de adquir. & retin. poſſ. Liuius lib. 1. de Numa, *Conſultißimus vir, vt in illa quiſquam ætate eſſe poterat, omnis Diuini atque Humani Iuris.*

Inde & CONSVLTOR dicebatur, qui Iuriſperitum conſulebat. Cicer. pro Muræna, *Vigilas tu de nocte, vt Conſultoribus tuis reſpondeas.* Idem Tuſcul. Quæſt. lib. 2. *Druſi domum*

Conſultoribus compleri ſolitam accepimus. Et pro Cornel. Balbo, *Q. Scæuola Augur cum de iure Prætorio conſuleretur, homo iuris peritiſſimus, Conſultores ſuos nonnunquam, &c.* Horat. Sat. 1. lib. 1. *Sub Galli cantum Conſultor vbi oſtia pulſat.*
Ad quem locum vetus Interpres, *Conſultor*, ait, *qui Conſilium rogat: nam Conſultus eſt qui dat Conſilium.*

Hinc CONSVLTATIO, Quæſtionem ſeu facti Speciem Iuriſperito propoſitam, & de qua Iuriſperitus Conſulitur ſignificat, l. 27. §. Sticho, D. de liber. leg. l. 27. D. qui teſtam. fac. *Conſultationi inſerta verba*, l. 34. D. de legat. 2. *Secundum ea quæ in Conſultatione collata eſſent*, l. 14. §. quæ Marco, D. de ann. legat. Cicer. lib. 1. de Legib. *Non enim id quæris hoc ſermone, Pomponi, quemadmodum in iure caueamus, aut quid de quaque Conſultatione reſpondeamus.* Idem Topic. *Iuriſperiti de Conſultationibus ſuis diſputant.*

Conſultatio ſimiliter appellatur, cùm ad Imperatorem quid de iure dubitans, Magiſtratus refert: ad cuiuſmodi *Conſultationes Reſpondere & Reſcribere*, dicitur. *Ad Conſultationes Proconſulum Reſpondere*, l. 6. §. Legatos, D. de offic. proconſ. *Arrius Seuerus quia dubitabat, ad Imperatorem Seuerum retulit: ad quam Conſultationem Succeſſor eius Benidio Quieto reſcripſit*, l. 11. §. ex facto, D. de minorib. *Si Præſes Prouinciæ, vel quis alius, Conſuluerit, & ad Conſultationem eius fuerit Reſcriptum*, l. 1. §. 1. D. de appellationib.

Conſulere Mathematicos, Ariolos, Vaticinatores, Paul. lib. 5. Sentent. Tit. 23. Ita *Conſulitus Aſtrologus*, l. 15. §. ſi quis, D. de iniuriis.

CONSVLI olim *Populus* dicebatur, cùm Magiſtratu Senatorio Plebeióve interrogãte, Populus rogabatur, vellet, iuberet, aliquid fieri. Feſt. Pomp. *Rogatio eſt, cum Populus Conſulitur.* Cicer. pro Milo. *Nihil de eius morte populus Conſultus eſt.* Idem pro Domo ſua, *Si populus de eare Cõſultus eſſet.* Senatus quoque *Cõſuli* dicebatur, vt vel vnus Cicer. Epiſt. 22. lib. 10. Familiar. idoneus teſtis eſt. vnde Senatuſconſultũ dictũ. Hinc *Conſultum Ampliſſimi ordinis*, pro Senatuſconſulto, l. 3. C. ad Sc. Velleian. & l. 4. C. de excuſationib. tutor. Sic Horatius. Epiſt. 16. lib. 1. *Qui Conſulta Patrum, qui Loci, iuráque ſeruat. Conſulta Diualia*, l. 24. C. de teſtament.

Conſulere etiam proſpicere ſignificat. Sic, *Conſulere infirmitati filij*, l. 21. §. filium, D. de annu. legat. *Suo Commodo*, l. 5. §. 1. D. de dol. mal. except.

Similitèrque *Conſuli* proſpici eſt, l. 17. §. 1. de pactis. Sic *Cõſuli Heredi*, l. 33. D. de pactis. *Heredibus*, l. 40. §. vlt. D. eod. tit. *Indemnitati*, l. 7. D. de dolo. *Libertis*, l. 11. D. de adſignand. libert.

Conſulitur per Actionem, l. 63. D. de legat. 2. d. l. 7. D. de dolo. *Conſultum Fratri*, id eſt proſpectum, l. 77. §. Curatoris, D. de legat. 2. *Infirmitati*, l. 5. C. ad Sc. Velleian. *Legatario*, l. 12. D. quando dies legat. *Vtrique*, l. 21. §. 1. D. de oper. nou. nunc. *Satis Conſultum Heredibus*, l. 59. §. 1. D. de manumiſſ. teſt.

CONSVLTO & *Caſu*, opponuntur in Lege Dei, Tit. 1. Item *Conſulto* & *per Errorem*, l. 53. D. de diuerſ. regul. *Conſulto*, id eſt data opera, de induſtria, & vt vulgo loquimur, ex certa ſcientia, l. 1. §. ſolent, D. de offic. præf. vrb. l. 23. §. vlt. D. de oper. libert. l. 18. §. Sabinus, D. de inſtr. vel inſtr. l. vlt. §. item, D. ad municipal. l. 2. §. ſi conſulto, D. de bonor. poſſeſſ. ſec. tab. l. vlt. D. de liberat. leg. l. 35. §. vlt. D. locati.

Aliâs, *Conſultè* legimus: vt *Conſultè Denuntiare*, l. 5. D. quis vi aut clam. *Conſultè Abſtentus*, l. 4. C. arbitr. tutel.

Conſultius eſt, l. 15. & l. 16. D. de tranſactionib. *Eſſe Videtur*, l. 3. C. de adquir. & retin. poſſeſſ. *Facies*, l. 8. C. ſi quis alteri. *Fecerit*, l. 1. C. in quib. cauſ. tut. vel cur. l. 12. C. de reſcind. vendit. l. 1. C. in quib. caſib. *Reſtituet*, l. 1. C. de dolo. *Conſultiſſimè*, l. 8. C. de condic. inſtit.

CONSVLES à Conſulendo dicti ſunt, l. 2. §. ſed exactis, D. de orig. iur. Suidas Κόνσυλες· αὐτοκράτορας αὐτοὺς οἱ τῶν Ῥωμαίων πολῖται διοικοῦντας ὠνόμαζον οἷα δὴ προβούλους ἢ προηγόρους τινάς. ὡς Ἑλληνισμένα ταῦτα, διὰ τὴν ὑπεροχὴν ἐξουσίας, Ὑπάτους προσηγορεύκασι. Cognoſcebant autem de Fideicommiſſis, & Libertatibus, vt ex l. 3. in fi. D. de aliment. legat. l. 50. D. de condic. & dem. Vlpiano in Tit. 25. Regular. & Iuſtiniano, in Tit. de fideicomm. hered. in prin. liquet. Tutores etiam dabant, antequam proprius Tutelaris Prætor ab Imperatore Marco inſtitutus eſſet, vt Spartia. in eius vita ſcribit. Conſilium quoque præbebant manumittere volentibus, l. 1. D. de offic. conſ. l. 20. D. de manum. vind. Ampliſſimorum Titulo ornatos ſ. lib. 1. demonſtraui. Fit eorum mẽtio rubr. de Cõſulib. lib. 12. C. l. 12. de Iuriſdictio. in C. Th. l. 2. de libert. & eor. liber. l. 1. qui bonis ex L. Iul. in eod. Cod. Conſulatum etiam omnibus faſtigiis dignitatum anteponendum, ait l. vn. de conſul. præf. magiſtr. in eod. C.

Conſul & Dies in temporis deſignatione coniunguntur, l. 1. §. editiones, D. de eden. l. 28. D. de probationib. l. 34. §. 1. D. de pignorib.

CONSVLARIS, qui Conſulatum geſſit, l. 11. D. de dolo, l. 3. §. quæſitum, D. ex quib. cauſ. maior. l. 3. §. vlt. D. de recept. qui arbitr. l. 52. D. de procuratorib. & l. vlt. D. de Senatorib. l. 1. C. de conſulib. lib. 12. *Conſularis Dignitas*, d. l. vlt. & §. filiusfamilias, Inſtitut. quib. mod. ius patr.

Conſulares Feminas intelligimus Conſularium vxores, l. 1. D. de Senatorib. *Conſulares Viæ*, publicæ, quæ & *Prætoriæ* & Βασιλικαὶ dicuntur, l. 2. §. viarum, D. ne quid in loco publ.

Conſulares etiam appellabantur qui certas quaſdam Prouincias, & Italiæ Regiones regebant, l. vn. C. vt omnes iud. l. vn. C. de offic. com. ſacr. patr. l. 7. de prox. comit. diſpoſ. in Cod. Theod. l. 3. de acc. & inſc. l. 3. de murileg. & gynæc. l. 1. ne quis in pal. man. l. 6. de met. l. 6. de ag. in reb. in eod. Cod. *Conſulares* autem vt ex Notitia colligitur in Orientis partibus, 15. erant: videlicet, per Orientis diœceſim, 5. per Aſianam, 3. per Ponticam, 2. per Thracias totidem: per Illyricum, 3. In Occidentis verò partibus 22. Nimirum, per Italias, 8. per Africam, 2. per Hiſpanias, 3. per Gallias, -. in Pannonia, 2. Huiuſmodi erant *Conſularis Æmiliæ*, l. vn. de vectig. & comm. l. 3. de cenſu ſiue adſc. l. 4. de denunt. vel edit. reſc. in C. Th. *Aquarum*, l. 2. de diu. offic. *Beticæ*, l. 3. de bonis proſcripto. *Bizacenæ*, l. 1. de conlat. donat. vel releu. poſſ. *Campaniæ*, l. 71. de decurion. l. 4. de diu. reſc. l. 5. ad Sc. Claudianum, l. 12. de pœnis, l. 1. de collegiat. l. vn. quor. vſus interd. l. 24. de curſ. publ. in C. Th. & apud Caſſiodor. Epiſt. 23. lib. 3. Variar. *Fenices*, l. 52 de decurion. l. 9. de luſtr. conlat. l. 9. de filiisfam. mil. app. *Liguriæ*, l. 4. vnde vi. l. 4. de denunt. vel edit. reſcr. *Numidiæ*, l. 8. de Epiſc. Eccl. & cler. l. 17. de luſtr. conl. *Paleſtinæ*, l. 55. de decurion. *Pannoniæ*, l. 6. de veteran. *Piceni*, l. 71. de decurion. l. 5. de pact. & tranſact. l. 2. de exhib. vel tranſm. reis, l. 4. quib. equor. vſus conceſſ. aut den. Nou. Maiorani de bon. proſc. *Siciliæ*, l. 29. de curſ. publ. ang. & parang. *Syriæ*, l. 11. de cohort. princ. cornic. *Syriæ Coëles*, l. 6. de iure fiſ. l. 7. & 8. de non rec. appell. *Tuſciæ*, l. 72. de decurionib. l. 5. de denunt. vel edit. reſc. *Venetiæ*, l. 1. de exſec. & exact. l. 10. de exactionib. Atque hæ ſunt Ἀρχαὶ Κονσουλαρίαι Nou. 8. *Conſulare Faſtigium*, Nou. Th. & Val. de honoratis. *Conſularium Inſignia*, l. 5. de honorar. codicill. in C. Th.

Conſularitas, l. 74. de decurionib. Extat Conſularitatis Formula apud Caſſiodor Epiſt. 2. lib. 6. Variar. *Conſularitatis Dignitas*, l. vn. de conſ. præſid. l. 7. de honor. cod. l. 10. de ag. in reb. *Faſces*, l. 14. ad L. Iul. de amb. *Inſignia*, l. 2. Tit. 2. lib. 6. C. Th. Cōnſularibus planè, quemadmodum Caſſiod. Epiſt. 2. lib. 6. Variar. tradit, Secures & Faſces præferebantur: vultus etiam regnātium geniati obſequij pompa præmittebat, curulēſque inclytas ornabat: vt non ſolum ſummi Iudicis, ſed & Dominorum reuerētia cumulati ornarētur. Præterea in aliquibus Prouinciis ornatu Penulæ Conſularis, Carpenti etiam ſubuectione decorabatur. Vnde apparebat eum vices præcelſæ gerere dignitatis.

CONSVMERE, id eſt impendere. Sic *in Funere aut in Monumento aureos cētum Conſumere*, l. 202. D. de verb. ſignific. *Conſumere in funus rem Legatam*, l. 63. D. de legat. 3. *Conſumi pecunia in Monumentum*, l. 40. §. vlt. D. de condic. & demonſtr. *Conſumptum Funeris cauſa*, l. 1. §. vlt. D. ad Leg. Falcid.

Conſumere Pecuniam, l. 18. §. vlt. D. de iure fiſc. l. 9. §. 1. D. de amot. & conſ. l. 8. §. cam. D. de tranſactionib. *Malè Conſumere pecunias*, l. 32. D. de minorib. *Conſumentis melior cauſa*, l. 34. D. de minorib. *Conſumptum*, id eſt, perdituro, *Pecunia Credi*, l. 25. §. Reſtitutio, D. eo. tit.

Conſumi Pecunia, l. 1. D. de nautic. fœnor. *Conſumpta Pecunia*, l. 15. D. de reb. dub. l. 12. D. de reb. credit.

Conſumere Nummos, l. 30. D. de actionib. emp. l. 13. & l. 18. D. de reb. credit. *Conſumpti Nummi & Extantes* opponuntur, l. 9. §. hoc Senatuſcōſultū. D. ad Sc. Maced. *Conſumpti Nummi*, vidētur qui aliis permutati vel ita mixti ſunt, vt diſcerni non poſſint, vel aliâs expenſi, l. 11. §. vlt. l. 12. l. 13. l. 14. l. 18. l. 19. §. vlt. D. de reb. credit. l. 25. §. 1. D. de vſufruc. l. 17. l. 78. & l. 94. D. de ſolutionib. l. 56. §. ſi nummos, D. de fideiuſſor. l. 81. D. de iure dot. Ipſo enim vſu aſſidua permutatione pecunia quodammodo extinguitur, §. conſtituitur, Inſtit. de vſufructu.

Conſumere alienum Vinum vel Frumentum, l. 30. §. 1. D. ad L. Aquil. *Fructus*, l. 4. §. poſt litem, D. finiū regund. *Si Legata Conſumant Vniuerſorum Bonorum quantitatem*, l. 18. D. de teſtam. milit. id eſt, exhauriant.

Conſumpta Penus, l. 2. & l. 4. D. de penu legata. *Conſumptum Vinum*, l. 83. §. ſacram, D. de verbor. obligatio. *Conſumpti Bona Fide Fructus*, l. 1. §. cùm prædium, D. de pignorib.

Conſumere Actionem, l. 14. §. qui enim, D. quod met. cauſ. l. 2. D. de priuat. delict.

Concurrentes Actiones alia aliam Conſumit, l. 130. D. de diuerſ. reg. l. 60. D. de obligat. & actio. id eſt *perimit*, vt l. 34. §. ſi is cui, D. eod. tit.

Proinde CONSVMI dicuntur *Actiones*, quæ tolluntur, perimuntur, pereunt, extinguntur, l. 28. §. exceptio, l. 30. §. in popularibus, D. de iureiuran. l. 7. D. de vſufructu, l. 34. in prin. D. de obligationib. & act. l. 14. §. cum qui, D. quod met. cau. Quod enim illis in locis *Conſumi*, hoc *Tolli* dicitur, l. 38. §. vlt. D. pro ſocio. Ita *Conductio furtiua Conſumi per Furti Actionem*, l. 7. §. 1. D. de condict. furt. id eſt *Tolli*, vt l. 18. D. eod. tit. Sic & *Conſumi Obligatio*, l. 5. D. de fideiuſſorib. *Conſumpta pars Obligationis*, l. 17. D. rat. rem hab.

Conſumere Stipulationem, l. 66. D. de procuratorib. l. 18. D. de obligat. *Conſumpta Stipulatio*, l. 133. D. de verbor. oblig.

Conſumi Optionem, l. 2. D. de opt. leg. *Conſumpſit ius Legati*, l. 20. D. eod. tit.

Conſumitur Exiſtimatio quotiens Libertas adimitur, l. 5. §. conſumitur, D. de extraord. cognit.

Conſumi dicuntur quibus vita adimitur, & *Conſumendi Damnati*, quibus capitalis pœna irrogatur. Valer. Max. lib. 7. cap. 2. *Ignorauit præcipi herus vt excellentiſſimum quemque ſeruorum aut exilio ſummoueret aut morte conſumeret*. In Lege Dei Tit. de Abigeis hæc Vlpiani verba referuntur, *Nam ad Gladium damnati confeſtim Conſumuntur: vel certè, intra annum debent Conſumi. hoc enim Mandatis continetur. Enimuero qui in Ludum, non vtique Conſumuntur, ſed etiam & Pileum & Rudem accipere poſſunt*. Paul. lib. 5. Sentent. Tit. 17. *Sane qui ad Gladium dantur, intra annum Conſumendi ſunt*. *Conſumenda damnata*, l. 3. D. de pœnis. Græci eodem modo δαπανᾶσθαι dicunt. Libanius περὶ σάλπως, τῶν δὲ σώμασι θηρίοις δαπανηθεῖσιν.

Ferruminatione iunctum Statuæ bracchium, vnitate maioris partis Conſumi, l. 23. §. item quæcunque. D. de rei vindicat.

Conſumptus eſt Flamma, l. 45 §. cùm ſtramenta, D. ad L. Aquil.

Conſumpta incendio Ædes, Valer. Max. lib. 1. cap. 8. *Domus*, l. 57. D. de contrah. empt. *Inſula*, l. 19. §. ſi quis, D. locati. *Pars Inſulæ*, l. 25. D. de verb. obligat. *Villa vel Ædes incendio Conſumptæ*, l. 1. §. Rectiſſimè, D. de vi & vi arm.

Conſumptum Tempus, l 31. D. ad L. Iul. de adulter.

CONSVMMARE *Ædificium Inchoatum*, l. 61. §. 1. D. de vſufruc. l. 135. D. de verb. ſignif. *Cœpta Opera*, l. 7. D. de offic. proconſ. *Inſulam*, l. 137. §. item, D. de verb. oblig. *Mandatum*, l. 17. §. ſicut, D. commodati.

Conſummari Donatio, l. 4. D. de donat. *Obligatio*, l. 13. D. de duob. reis. *Opera*, l. 4. §. ædes, D. de offic. proconſ. *Via*, l. vlt. D. de ſeruit. præd. ruſt.

Conſummatum Opus, l. 4. §. quæ poſt, D. de cenſib. *Conſummato Anno*, l. 8. §. eam tranſactionem, D. de tranſactionib. *Conſummata Iniuria & Cœpta*, opponuntur l. 1. §. vlt. D. quod quiſque iur.

Conſummatio Operis, l. 8. §. vlt. D. ad Leg. Falcid. Vlpian. Tit. 21. Regular. *Teſtamenti*, l. 1. §. ideò, D. de his quæ in teſtam. delent.

CONTAGIONIS, *quæ Teſtes deterret, timor*, l. 8. C. de teſtament. *Contagium potius, quàm Coniugium*, l. vlt. C. ſi nuptiæ ex reſcripto.

CONTEMNERE negligere & aſpernari ſignificat. *Contemnere Prætorem* videtur, qui in iure interrogatus non reſpondet, l. 10. §. qui tacuit, D. de interrogationib. *In ius vocati eſt, non Contemnere Auctoritatem Prætoris*, l. 5. D. de iudiciis. *Qui Contemnat venire*, l. 28. §. 1. D. de fideic. libert.

Contemnere pro ſe introducta, l. 41. D. de minorib.

Contemnere Matrimonium ſuum, l. 2. §. Lenocinij, D. ad Leg. Iul. de adulter. *Voluntatem*, l. 5. §. vſque adeo, D. de adminiſtr. & peric.

Contemni Nuntiatio, l. 3. §. Ariſto, D. de Riuis. *Contemptum Iudicium*, l. 5. C. de religioſ.

Contemptio Dignitatis, l. 19. D. de offic. præſid.

Contemptibilis, l. 9. §. circa, D. de offic. proconſ. *Si quid non Contemptibile venierit*, l. 37. §. 1. D. de euictionib.

CONTEMPLATIO *Perſonarum*, l. 8. §. modus, D. de tranſactionib. *Vtilitatis Publicæ*, Paul. lib 2. Sententiar. Tit. 19. *Contemplatione alterius poſſidere*, l. 13. §. ſi quid abſentes, D. de hered. pet. *Contemplatione delatæ hereditatis re ſua lautius vſus*, l. 25. §. ſi quis, D. de hered. petit. *Si Contemplatione Domini pecuniam dedi ſeruo*, l. 10. §. in rem, D. de in rem ver. *Si Contemplatione tua Mutuam pecuniam Procuratori tuo dedero*, l. 6. §. 1. & §. ſi quis, D. de negot. geſt.

Contemplatione

Contemplatione Fructuarij aliquid ſeruo Relictum vel Donatum, l. 22. D. de vſufruct. *Contemplatione Venditoris heres Inſtitutus Seruus*, l. 23. §. vlt. D. de ædilic. edic. *Cuius* Contemplatione *Teſtator id fecerit*, l. 11. §. interdum, D. de legat. 3. *Hac* Contemplatione *Donatum, vt in quartam habeatur*, l. 22. D. de inoff. teſt.

Contemplatione Mortis facta Donatio, Paul. lib. 2. Sentent. Tit. 24.

Contemplatione Donationis venditio Cõtrahi, Paulus ibidem. *Cõtemplatione Dotis ac Peculij filiam exheredauit*, l. 65. §. vlt. D. de rei vind. *Contemplatione Hoſtilis incurſionis*, l. 1. C. de commoda.

Contemplatione Ventris non attigit Hereditatem, l. 1. §. nonnũmquam, D. ſi mulier. ventr. nom.

Contemplatione Salutis, æſtimari non placuit laboris eximij mercedem, l. 34. §. vlt. D. de donationib. *Alia* Contemplatione *adgnouit legatum*, l. 24. §. proinde, D. de fideicomm. libert. *In Contemplationem venire*, l. 60. D. ad Leg. Falcid.

CONTENDERE, Litigare & Iudicio certare, ac diſceptare ſignificat: vt *Contendere de Libertate*, l. 2. D. ſi ingen. eſſe dic. l. 24. D. de dolo. *De Mutua pecunia*, l. 42. D. de iureiuran.

Contendere Legato, id eſt de legato, l. 16. D. vt legator. ſeu fideicomm. *Cedere vel* Contendere *vltrà*, l. 1. D. de edendo.

Contendere pro in iudicio dicere, allegare, adfirmare, l. 5. D. de his quæ vt indignis, l. 10. §. quod ait, D. quæ in fraud. credit. l. 45. D. famil. erciſc. l. 68. D. de rei vind. Atque ita *Contendere & Negare*, aduerſantur, l. 2. D. ſi ſeruit. vind.

Si Contendat, l. 20. D. de excuſationib. l. 28. D. de fideiuſſorib. l. 20. §. 1. & l. 39. §. ſi quis dicet, D. de noxalib. l. 1. §. ſi quis filium, D. de Carbon. edict. & l. 28. §. quæ iurauit, D. de iureiur.

Propter immenſas Contentiones *plerumque res ad Diuiſionem peruenit*, l. 26. D. de ſeruit. præd. vrb.

Contentioſa Iuriſdictio, Voluntariæ opponitur, l. 2. D. de officio proconſul.

CONTENTVS *ero*, l. 51. §. vlt. D. ad Leg. Aquil. Quintilian. Declamat. 11. *Contentus ſum dicere*, vtitur & Declamat. 259. Auctor lib. de cauſis corrup. eloquent. *Probaſſe Contentus ſum*, Sulpit. Seuer. lib. 2. Hiſtor. *Id tantùm adnotaſſe Contentus ſum.*

Contentus alterutra actione eſſe debebit Actor, l. 18. D. ad L. Aquil. *Contenti eſſe vna Actione debemus*, l. 6. §. vlt. D. naut. caup. *Contenti eſſe Pœnis Legum debemus*, l. 19. D. de verbor. obligat.

Contentus Fideiuſſoribus quos accepit, l. 10. D. qui ſatiſd. cog. *Iure Ciuili*, l. 22. D. de legat. præſt. *Legato*, l. 18. D. de legat. præſt. *Parte*, l. 44. D. de pactis. *Pignoribus*, l. 15. §. ſi pignora, D. de re iudic. *Rebus*, l. 62. §. 1. D. de iur. dot. *Tredecim*, l. 47. D. de pactis. *Vni Legato*, l. 8. §. 1. D. de legat. 2. *Id quo quis Contentus erat, ei Præſtetur*, l. 5. §. ſatis acceptis, D. de verb. oblig.

Contentus eſſe Prætor debet vt iubeat, l. 31. D. de reb. auct. iud. *Contentus Lucrum ex dote retinere*, l. 11. §. Socer, D. ad Leg. Iul. de adulter. *Contentus eſſe* Teſtator *vel alterum facere*, l. 13. §. 1. D. de manumiſſ. teſt.

Contenta Dote, l. vlt. D. de dot. collat. l. 52. D. de act. empt. l. 3. C. de collationib. *Iuditio Mariti*, l. 53. D. de legat. 3. *Nomine Debitoris*, l. 96. D. de ſolutionib.

CONTESTARI ſignificat Teſtibus adhibitis aliquid declarare ac profiteri, l. 1. D. quod iuſſu, l. 7. §. vlt. D. de decurionib. l. 3. C. de fide inſtr. *Conteſtari contrariam Voluntatem*, l. 7. §. 1. D. de decurionib.

Vnde *Conteſtatio*, pro Teſtatione l. 20. §. vlt. D. qui teſtam. fac. l. 19. C. de vſuris, & apud Paul. lib. 2. Sent. Tit. 13.

Conteſtatio Pœnitentiæ, l. 12. C. de contr. empt. *Conteſtatio publicè propoſita*, l. vlt. C. de his qui per nat. *Conteſtatione Facta*, l. 8. C. de diſtract. pignor.

Hinc *Conteſtari Litem*, dicebant eos qui iudicium accipiebant, ex eo quòd, eos qui tum aderant, Teſtes faciebant. Feſtus, *Conteſtari dicuntur duo aut plures aduerſarij, quòd, ordinato iudicio, vtraque pars dicere ſolet, Teſtes eſtote.* *Conteſtata* autem Lis tunc videtur, cùm Iudex, per narrationem negotij, cauſam audire cœperit, l. 1. C. de lit. conteſt.

Porrò *Conteſtari* non actiua tantùm, ſed & paſſiua ſignificatione, vſurpari inuenio, l. 1. in fi. D. de feriis, l. 5. §. ſi is cuius, D. de ſepul. viol. l. 16. D. de offic. præſid. l. 22. §. eo autem tempore, D. ſol. matr. l. 3. C. de nouation. Sic *Conteſtatum Iudicium*, l. 7. §. 1. D. de petit. hered. l. 19. D. ſol. matr. & *Conteſtatam Litem ex actione* dicunt, l. 37. D. de neg. geſt.

Ceterùm Lis Conteſtata etiam in Accuſationibus publicorum Iudiciorum dicebatur, l. 20. D. de accuſationib. vel in Capitalibus cauſis, *Litis Conteſtatio* locum habet. l. 1. C. ex delict. defunctor.

V ij

Conteſtandas excuſationum cauſas, l.38.D. de excuſationib.

Conteſtatò, aduerbium, l.1.§.Iulianus, D.de agnoſc.& alend.

CONTEXTVS *Teſtamenti*, l.75.D.de legat.3.*Verborum totius Scripturæ*, l.44.D.de manum. teſt. *Vno Contextu Teſtamentum fieri*, debere dicitur, id eſt, nullo alieno actu intermixto, l.31. §. vlt. D. qui teſtamen. fac. *Per Contextum Rationum ſcriptum*, l. 111. D. de condic. & dem.

Contextu ædificiorum vnita Domus, l.15.§. ex hoc edicto, D.de damn.infect.

Contextum etiam appellatur quod in tela eſt, nondum pertextum vel detextum, l. 22. D. de auro arg. Et ſic *Contexta* accipe in l.70.§.verſicoloribus, D.de legat.3.

CONTIGNATIO, *Vna Contignatione tectæ vnuæ ædes*, l.36. D. de ſeruit. præd. vrb. *Contignatio tranſuerſa quæ ab vtraque parte domus ſuſtinetur*, l.47.D.de dam.inf. Liuius lib.21. *Et in foro Boario, Bouem in tertiam Contignationem ſcandiſſe*: Vtuntur & hac voce Hirtius, ſiue Oppius de Bello Alexandr. Vitruuius lib. 2. cap. 9. Plin. lib. 35. cap. 13. & Ammian. Marcellin. lib. 19.

CONTINERE complecti & comprehendere ſignificat. Sic, *Publiciana tempus emptionis Continet, & Bonam fidem emptoris*, l. 7. §. Publiciana, D. de Publician. *Priſtinam Speciem non Continet*, l.5.§.1. D. de rei vind. *Continent rei perſecutionem Actiones*, l.24.§. vlt.D.de obligat. & actionib.

Contineri Pondere, Numero, Menſura, Res, l. 38. D. de iudic. l. 34. §. ſed ſi pondus, D. de legat. 1. l. 6. D. de rei vind. id eſt *Conſiſtere*, vt loquitur l. 2. §. Mutui, D. de reb. credit. ſeu *Conſtare*, vt loquitur l.35.§.in his, D.de contrah.empt.

Contineri Res Solo, l.1. D.de rei vindic. *Vſu*, l.7.D.de vſufr. car.rer.

Continere ſe Terra Fructus, l.78.D.de rei vindic.

Contineri Terra, l. 3.§.1. D. arbor. furt. cæſ. dicuntur quæ terra tenentur, eíque cohærent. *Non Continent Speciem*, l.5.D.de rei vind.

Continetur Condicioni, l. 41. §. Stichus, D. de fideicomm. libert. *Huic Actioni*, l.57. D. de ædilic. edict. *Huic Stipulationi*, l.3. l. 5. D. vſusfruct. quemadm. cau.

Continetur Arbitratu Iudicis, l. 10. D. quod met. cau. *Conſtitutionibus Principum*, l. 24. D. ad municipal. l. 1. §. 1. D. de pollicitationib. *Inſtrumento*, l. 35. D. de pactis. *Mandatis*, l. 6. §. vlt. D. de off. proconſ. *Officio Arbitri*, l. 32. §. arbitri, D. de recept. *Officio Iudicis*, l. 17. §. vlt. D. de noxalib. l. 22. D. de vſu & habit. l. 38. & l. 44. D. de heredit. petit. l. 76. D. de rei vind. l. 69. §. vlt. D. de legat. 1. l. 12. D. ſi ſeruit. vindic. *Reſcripto*, l. 7. D. de excuſationib. l. 11. D. de minorib. l. 12. D. de pollicitationib. *Multis Reſcriptis*, l. 7. §. ſi tutor. D. de adminiſtr. & peric. l. 1. §. cùm quis, D. de quæſtionib. *Senatuſconſulto*, l. 60. §. quamuis, D. de ritu nupt. *Verbis Edicti*, l. 7. §. vlt. D. de iuriſdictio. *Appellatione*, l. 136. l. 138. l. 145. l. 146. & l. 173. D. de verb. ſignif. l.2.§.1. & l.27. §. cum eo, D. ad Leg. Aquil. & aliàs Sæpe. *Vindicatione*, l.3.D.de rei vind.

In Continenti Agro, l.65.§.1.D.de adquir. rer.dom.

Continentes Prouincias eas accipere debemus, quæ Italiæ coniunctæ ſunt, vtputa Galliam, & Prouinciam. Sicilia etiam inter Continentes eſt, cùm modico freto ab Italia ſeiungatur, l. 99. §. 1. D. de verbor. ſignif.

CONTINENTIA *Ædificia*, l. 2. & l. 154. D. de verbor. ſignific. l. 6. D. de procuratorib. l. 4. §. vlt. D. in quib. cauſ. pign. id eſt, vrbi propinqua, contigua & adiacentia. *Quæ in Continentibus Romæ Ædificiis fiunt*, l. 139. D. de verbor. ſignific. *In Continentibus Vrbis natis*, l. 147. D. de verbor. ſignific. *Romæ vel in Continentibus nati*, l. 45. §. Romæ, D. de excuſationib. *Extra Continentia Vrbis eſſe*, l.173. & 199.D. de verb. ſignif. *Locus qui eſt extra Continentia*, l.1.§.apud Labeonem, D.de aq.& aq.plu.

EX CONTINENTI, & *In Continenti*, id eſt confeſtim, nec vllo interiecto tempore, vel interpoſito interuallo. Proinde Ex *Continenti*, &, *ex Interuallo*, opponuntur, l. 89. D. de condic. & demonſtr. l. 7. §. quinimo, D. de pactis. *In Continenti, & ex Interuallo*, l. 3. §. cùm igitur, D. de vi & vi arm. Item, *In Continenti*, &, *Poſt Interuallum*, l. 1. §. quæ onerandæ, D. quar. rer. act. At in l. vlt. C. de errore aduocat. *Ex Continenti*, interpretantur Impp. *Triduo Proximo*. *Ex Continenti acceptis literis veni*, l. vlt. §. vlt. D. de obligat. & actionib. *Ex Continenti Arbiter dandus*, l. 37. D. de fideicomm. libertat. *Ex Continenti fecit Stipulationem*, l. 6. §. vlt. D. de nouationib. id eſt *mox*, vt Ibidem.

Ex Continenti Pacta ſubſecuta, l. 7. §. Quinimmo, D. de pactis, id eſt, *in Ingreſſu contractus facta*, vt ibidem Vlpian. loquitur, ad eorum differentiam quæ *Poſtea Interponuntur*, vt ibidem ait, ſeu quæ *Poſtea fiunt*, vt loquitur Papinianus in l. 72. D. de contrah. empt.

In Continenti Conuenit, l. 135. §. Seia, D. de verbor. oblig. *Decedere*, l. 42. D. de fideicomm. libert. *Iurare aut Promittere*, l. vlt. D. de liber. cau. *Occidere*, l. 23. §. vlt. D. ad L. Iul. de adult. *Facta Conteſtatio*, l. 12. C. de contrah. empt.

Perpetuò & continenter Ire, l. 14. D. de ſeruitutib.

CONTINGERE, notiſſima ſignificatione ſignificat accidere. Sic *Contingere Damna*, l. 7. D. de damna inf. *Damna quæ caſu Contigerunt*, l. 41. §. Titium, D. de fideicomm. libert. *Contingere Incendium Culpa*, l. 59. D. de legat. 1. *Quod Senectute contigit, vel Morbo*, l. 5. §. quod verò, D. commoda. *Si Contigit aliquid Teſtatori*, l. 6. §. irritum, D. de iniuſto rup. *Nihil eius Culpa neque dolo Contigiſſet*, l. 50. D. de rei vind. *Contingere Dominium, ex vna cauſa*, l. 3. §. Neratius, D. de adquir. poſſ. *Ex Diuerſis Teſtamentis ius Coniunctionis non Contingit*, l. 16. D. quib. mod. vſusfr. *Contingens Damnum*, l. 24. D. de minorib.

Contingit Abſolutio, l. 1. D. de acceptilationib. *Cognitio*, l. 4. D. de offic. eius cui mand. *Liberatio*, l. 9. l. 12. §. vlt. l. 14. §. 1. l. 34. §. 1. l. 38. l. 73. & l. 95. & l. 98. §. mihi, D. de ſolutionib. l. 3. §. vlt. D. de duobus reis, l. 11. §. vlt. l. 13. §. ſi quis, & §. vlt. & l. 19. D. de acceptilat. l. 9. §. illud, D. de ſtatuliber. l. 18. D. de pecun. conſtit. l. 22. §. ſi mandauero, D. mandati. l. 9. C. de fideiuſſorib. *Libertas*, l. 4. in prin. & §. vlt. D. de manumiſſ. vindic. l. 3. D. de teſtam. manumiſſ. *Nouatio*, l. 14. & l. 24. D. de nouationib. *Reſtitutio vel Defenſio*, l. 4. §. vlt. D. de verbor. obligat. *Vſucapio*, l. 24. & l. 25. D. de vſurpationib. & l. 17. §. proprietatis, D. de vſufruc. & *Non Contingit Vſucapio*, l. 7. §. qui bona, & §. ſi tutor, D. pro empt. *Valetudo quæ poſtea Contigit*, l. 15. D. de recept. qui arbitr.

Contingere etiam attingere ſignificat. *Ædificij Pars quæ Solum Contingit*, l. 2. C. de rei vind. *Fundus qui Viam publicam Contingit*, l. 1. §. idem Labeo, D. ne quid in loco pub. *Contingere Ripam*, l. 1. §. ſi inſula, D. de fluminib.

Contingere Defunctum Adfinitate, l. 5. §. hæc autem, D. de his qui effuder. vel deiecer. *Sanguine*, l. 12. D. de manum. vind. *Contingit ea res ſcriptos Heredes*, l. 12. §. filius, D. de religioſ. *Quos proxima Spes ſucceſſionis Contingit*, l. 1. §. denuntiari, D. de inſpic. ventre. *Quos Cauſa Contingit*, l. 47. D. de re iudic. *Quos id munus Contingit*, l. 3. §. eos, D. de muner. & honor. *Quos nulla Culpa Contingit*, l. 7. D. de bon. damnat. *Contingere Damnum vnumquemque*, l. 15. §. cùm autem, D. de dam. inf. *Contingi Damno*, l. 15. §. ſi quid in via, D. eod. *Contingere auctorem Iniuria*, l. 51. D. de euictionib. *Contingi Crimine*, l. 7. §. ſed & in eum, D. de fugitiu.

Contingens ſibi Pars, l. 16. D. de Sc. Sillan.

CONTINVARE *Honorem*, l. 13. D. ad municipal. l. 14. §. gerendorum, D. de munerib. & honorib. *In Continuandis honoribus*, l. 18. D. ad municipal. *Continuare Iter*, l. 137. §. cùm ita, D. de verb. oblig. l. 38. §. vlt. D. ex quib. cauſ. maior.

Continuatur Hereditas cum tempore mortis, l. 138. D. de diuerſ. regul.

Continuatio Dominij, l. 34. D. de ſtatuliber. & l. 11. D. de liber. & poſtum. *Furti*, l. 67. §. 1. D. de furt.

CONTINVVM *Tempus*, vulgari ſignificatione dicitur, quod continenter & iunctim numeratur, prout cedit, labitur & currit. l. 7. D. quemad. ſeruit. amitt. Sic *Continuis Annis nuda Proprietas*, l. 2. D. quib. mod. vſusfr. *Quindecim Annis Continuis Seruire*, l. 1. C. ſi mancip. ita fuer. alien. *Si tibi ex Die mortis meæ per annos Continuos quinque menſtruos Sexagenos dederit*, l. 40. §. Pamphilo, D. de ſtatuliber. *Ex Continuis Trecentis Sexaginta quinque Diebus Annus Conſtat*, l. 4. §. Stichus, D. de ſtatu liber.

In Biennium Continuum à morte Teſtatoris Legatus Vſusfructus, l. 6. D. de vſu & vſufruct. leg. *Si Continuo Triennio ſeruiſſet*, l. 38. §. vlt. D. de liber. cau. *Reſpublica per Quadriennium Continuum ludos non edidit*, l. 17. D. de vſu & vſufr. leg. *Vectigal in Quinquennium Continuum conducere*, l. 7. C. de locato. *Non tam Continuum tempus exigendum eſt vt præcipitari cogatur: nec rurſus, tam longum, &c.* l. 20. §. vlt. D. de ſtatuliber.

Aliàs *Continuum Tempus* Vtili opponitur: eóque ſignificatur, Tempus quod ſolido Dierum ac Menſium numero computatur: nulla, eorum Dierum, quibus experiundi poteſtas non fuit, ſubductione facta: & ignorantibus quoque cedit, l. 8. D. de his qui not. infa. l. 31. §. 1. D. de vſurpationib. l. 1. C. de quadr. præſcript. l. vlt. C. de temporib. in integr. reſtit. *Continua tempora numerantur*, l. 24. §. vlt. D. ad Sc. Velleia.

Continui quattuor Menſes, l.38. D. de excuſationib.

Poſt Quinque Annos Continuos ex die Commiſſi Adulterij, l. 1. §. Accuſationem, D. ad Sc. Turpillianum.

Poſt Quadriennium Continuum, l. 1. C. de quadrienn. præſcript. & l. vlt. C. de tempor. in integr. reſtit.

Continuum Quinquennium, l. 29. §. Sex menſum, D. ad Leg. Iul. de adulter. l. 5. C. eod. tit. l. 2. D. de colluſio. deteg. id eſt, *Quinquennium non vtile ſed Continuo numerandum*, l. 35. D. ad Leg. Iul. de adulter.

Ita *Continui Dies*, Vtilibus, & Seſſionum diebus opponuntur, l. 1. §. dies, D. de adgn. & alend. l. 5. §. ſatisfactionis, D. vt in poſſ. leg. *Continuos Dies*, Theophil. in §. qui excuſare, Inſtit. de excuſationib. tutor. ἡμέρας ἐφεξῆς τε ἰχύσας appellat. Conſtantinus verò eos Dies σωαπτὺς καὶ διηνεκῶς vocat. Sic *Continui quinque Dies*, apud Paul. lib. 5. Sentent. Tit. 33. *Continui quinquaginta Dies*, §. qui autem, Inſtit. de excuſationib. tut.

Continua Cretio dicebatur in qua non adiiciebantur verba hæc, *Quibus ſcieris poteriſque*. Itaque ei qui ſub huiuſmodi Cretione inſtitutus erat, etiam illi dies imputabantur, quibus ignorauerat ſe heredem inſtitutum, aut ſciuerat quidem, ſed non potuerat cernere, quemadmodum ait Vlpian. Tit. 22. Regular.

Continuæ Sterilitates, l. 63. §. vlt. D. ad Leg. Falcid. *Continuus Actus*, l. 137. D. de verb. obligat. ſine aliquo longo interuallo, & aliquo actu contrario obligationi.

Continua tria Prædia, id eſt, contigua & vicina, & ſe inuicem contingentia, l. 31. D. de ſeruit. præd. ruſt. l. 7. in fi. D. comm. præd.

CONTRA *Legem facit, qui id facit, quod Lex prohibet*, l. 29. D. de legib. Sic *Contra Legem nihil ſit futurum*, l. 37. D. de condic. & dem. *Prætor nihil contra ius fecit*, l. 1. C. de codicillis.

Contra Edictum facit, qui vetante Prætore facit, l. 103. D. de diuerſ. reg. iur.

Contra Sacras Conſtitutiones iudicatur, cùm de iure Conſtitutionis, non de iure Litigatoris pronuntiatur, l. 1. §. item cùm contra, D. quæ ſentent. ſine appellat. *Cùm prolatis Conſtitutionibus, contra eas pronunciat Iudex, eò quod non exiſtimat cauſam de qua iudicat per eas iuuari: non videtur* Contra *Conſtitutiones Sententiam dediſſe*, l. 32. D. de re iudic. *Præſes Prouinciæ Vſuras Vſurarum condemnauit Contra Leges, & ſacras Conſtitutiones*, l. 27. D. eod. tit. *Contra Edictum* Prætoris, l. 25. D. de obligat. & act. *Contra Senatuſconſultum mutuatus*, l. 14. D. de reb. credit.

Contra Teſtamentum non facit, qui plus facit quam Teſtator iuſſerat, ſed qui minus, l. 22. D. de verbor. ſignif.

Contra Iudicium Teſtatoris facere, l. 34. D. de excuſationib.

Contra Voluntatem defuncti petere, l. vlt. §. 1. & §. vlt. D. de doli mali excep. *Contra Voluntatem Teſtatoris Deſiderare*, l. 36. §. 1. D. de condic. & dem. *Contra Voluntatem Domini credere*, l. 11. §. vlt. D. de reb. credit. *Præſtandam Libertatem*, l. 31. D. ad Sc. Trebell.

Si *Contra feciſſet*, l. 15. §. 1. D. ad L. Falcid. *Contra Placitum fecerit*, l. 16. D. de tranſactionib.

Si Contra Sentiant, l. 39. D. de re iud. id eſt, *Diſſentiant*, vt l. 36. D. eodem tit. *Licet quidam contra Senſerint*, l. 23. §. 1. D. de rei vind.

Contra Reſcripſerunt, l. 7. D. de diuiſ. rer.

Contra Reſcriptum eſt, l. 15. §. ſic quoque, D. de re iud. *Contrà Statui*, l. 41. D. de vſurpationib. *Contrà Puto*, l. 44. §. ſi duorum. *Scribit*, l. 21. D. ad L. Aquil. *Contra ego Sentio*, l. 54. D. de condic. & demonſtr. *Contrà*, id eſt ſecus, l. 14. D. de re iudic. l. 23. D. de recept. qui arbitr. l. 2. D. ſi quadrup. paup.

Contrà, pro ex diuerſo, ſeu per contrarium, l. 2. §. vlt. D. de verb. oblig. l. 25. §. Contra, D. famil. erciſc. l. 9. §. vlt. D. ſi ſeruit. vind.

Contrà, pro ex aduerſo, l. 13. D. comm. prædior. *Contra ſe venientem Nauem*, l. 29. §. ſi nauis, D. ad L. Aquil. *Contra Liceri*, Cic. lib. 3. Officior.

CONTRARIO *Conſenſu diſſolui*, l. 35. D. de diuerſ. regul. *Contrario Diſſenſu Diſſolui*, l. 80. D. de ſolutionib. *Contrario Imperio tollere*, l. 14. D. de re iudic.

Sub Contraria Condicione, l. 10. & l. 14. D. de adim. legat. l. 3. D. vt legator. ſeu fideicomm. l. 9. §. 1. D. de legat. præſt. *Sub Contrariis Condicionibus*, l. 8. §. 1. D. de ſtipulat. prætor. l. 27. D. de legat. 2.

Contraria Fortuna vſus, l. 75. D. ad Sc. Trebell. *Contraria Ripa*, l. 61. §. ſi quis, D. de adquir. rer. dom.

Niſi ſit Contraria Voluntas, l. 15. §. proprietatis, D. de vſufruct. *Niſi Contrarium ſpecialiter ab herede adprobetur*, l. 58. §. vlt. D. eod. tit.

Contraria

te *Contraria Iudicis, Rectis & Principalibus*, opponuntur l.17.§.1. l.18.§.poſſunt, D. commod. & l. 6. §. vlt. D. de his qui not. infa. Sic autem appellantur ea Iudicia, quæ ei qui Commodatum accepit, aduerſus Commodatorem, Mandatario, aduerſus Mandantem; Depoſitario, aduerſus Deponentem, Creditori qui pignori accepit, aduerſus Debitorem qui dedit; & ei cuius Negotia geſta ſunt, aduerſus eum qui geſſit, Tutori in Pupillum, competunt. §. ex quibuſdam, & ibi Theophil. Inſtit. de pœna tem. litig. Id quod ſignificatur his Titulorum verbis, *Commodati vel contra: Depoſiti vel contra: Mandati vel contra.* Sic in l.8. §. ſi quocumque, D. de negot. geſt. l. 27. D. de vſur. l. 6. C. ſi al. res pign. *Contraria Actio Commodati*, 17. §.1. & l.18. §. vlt. & l.22. D. commod. *Pigneraticia*, l. 1. §.1. D. de furtis. *Tutelæ*, l.1. D. de contrar. & vt. actio.

Contrarium Iudicium Commodati, l. 17. §. vlt. & l. 18. D. commodati. *Mandati*, l. 14. §. vlt. D. de publicia. *Tutelæ*, l. 28. D. de minorib. l. 7. §. 1. & §. præterea, D. de contrar. tut. l. vlt. D. de eo qui pro tut. l. 2. C. de in lit. iuran. Cicero. lib. 3. Officior. *In his magni eſſe Iudicis ſtatuere, præſertim cùm in plæriſque eſſent Iudicia Contraria, quid quemque cuique præſtare oportet. Contraria Actio*, pro Negatoria, l.8. D. ſi ſeruit. vindic.

Contrariam Sententiam Accipere, Merere, Reportare, dicuntur, qui iudicio vincuntur, vel condemnantur, l. 29. §. vlt. D. de except. rei iud. l. 4. C. mandati. l. 8. C. de his quæ vt indign.

Contrariis Miniſteriis corrumpere artificium Serui, l.17. §.1. D. de re vindicat.

In Contrarium, pro, ex contrario, l. 69. D. ad Sc. Trebell. *Omnibus in Contrarium actis*, l. 153. D. de diuerſ. regul.

Per Contrarium, l.1. §. ſi venter, D. de ventr. in poſſ. mitt. l. 8. §. vlt. D. de tranſactionib. l. 20. §. per contrarium, D. qui teſtament. fac. l. 25. D. de procuratorib. l. 6. D. de pact. dotalib. l. 8. §. Ariſto, D. ſi ſeruit. vind. l. 22. D. de minorib. l. 44. §. vlt. D. de vſu & habit. l. 8. D. de procuratorib. l. 12. §. 1. D. de ritu nupt. l. 9. §. vlt. D. de adminiſtr. & peric. tutor. l. 1. §. per contrarium, D. de dote præleg. l. 6. §. ſicut, D. de pecul. legato. l. 30. §. quod dicitur, D. de adquir. vel omitt. l. 20. §. per contrarium, D. qui teſt. fac. poſſ. l. 1. §. dies, D. de adgnoſc. & alend. l. 2. D. de his quæ vt indignis, l. 17. D. de ſeruitutib. præd. vrban. l. 33. D. ad Sc. Trebell. l. 23. D. de ædilic. edict. l. 1. D. de pœnis, §. per contrarium, Inſtit. de hered. quæ ab inteſt. *E*, vel, *Ex, Contrario*, l. 4. D. quib. ad libert. l. 11. §. vlt. D. de duob. reis, l. 4. §. vlt. D. de manumiſſ. vindic. l.33. §.1. D. de procuratorib. l. 21. §. 1. & l. 56. D. ad Leg. Falcid. l. 76. §. vlt. D. de vſu & vſufr. l. 1. §. 1. D. de ſeparationib. l. 3. §. ex contrario, & l. 48. §. 1. D. de adquir. poſſ. l. 5. D. ad Leg. Falcid. l. 25. D. de liber. legat. l.23. §. vtrum, D. de reb. dub. l. 45. D. de legat. 2. l. 7. §. è contrario, l. 10. §. vlt. D. ſolut. matr. l.15. D. de oper. nou. nuntiat. l. 5. §. ingenui. D. de ſtatu hominum, l.24. §.1. D. de ritu nupt.

CONTRADICERE, & *ne Conſentire*, diuerſa facit Vlpian. in l. 5. D. de ſeruitutib. vrb. præd. *Contradicere Deſiderio alterius*, l. 1. §. 1. D. de poſtulan. *Contradicebatur ei*, l. 3. §. ſuo, D. de minorib. *Huic Contradici poteſt*, l. 14. §. idem Labeo, D. de religioſ. *Exſtitit qui mihi Contradiceret, & Contradici non debuit*, l. 11. §. quidam, D. ad L. Iul. de adulter. *Nec audietur Contradicens Legatarius*, l. 5. §. vlt. D. de cenſib. *Contradicentibus Litigatoribus*, l. 33. D. de recept.

Contradictor, l. 27. §. vlt. D. de liber. cau. *Non iuſti Contradictores*, l. 3. D. de colluſ. deteg.

Contradicto Iudicio, l. 34. D. de legib.

In modum Contradictionis, l.15. D. de inoffic. teſtam.

CONTRAHERE *Negotium*, l. 32. D. de reb. cred. l. 32. D. de condict. indeb. *Antequam Negotium Contraheretur*, l. 70. D. de legat. 1. *Negotium Contractum eſt inter eos*, l. 2. D. de condict. indeb. *Negotij Contrahendi tranſigendique cauſa*, l. 1. §.1. D. de pact. *In Negotiis Contrahendis*, l.57. D. de oblig. & act. l.5. D. de diuerſ. reg. iur.

Contrahere Obligationem, l. 36. D. de iudic. l. 1. D. de verbor. oblig. *Permutationem*, l. 1. §. vlt. D. de rer. permut.

Contrahi Emptio Venditio, l. 5. D. de pignorib. & Tit. de contrah. empt. & vend. l. 34. D. de ædilic. edic. *Depoſitum*, l. 31. D. depoſiti. *Hypotheca*, l. 4. D. de pignorib. *Locatio*, l. 2. D. locati. *Mandatum*, l. 2. D. mand. & Inſtit. eod. tit. *Obligatio*, l. 2. D. de oblig. & action. l. 1. §. ſi ſtipulanti, D. de verb. oblig. & tit. de quib. mod. re. *Obligationes*, l.4. D. de fide inſtrum. *Societates*, l. 5. D. pro ſocio. *Stipulatio*, l.1. §. ſi quæ, D. de verbor. oblig. Tit. de contrah. & commu. ſtipul. C.

Contrahere Rem & Rationem, Cicero pro Cluentio. *Contrahendarum rerum genera*, l.5.§.conuentionales, D. de verb. oblig. Idem Cicer. lib. 3. Officior. *Tollendum eſt igitur ex rebus contrahendis omne mendacium. Si cùm eſſem tibi Contracturus*, l. 8. §. ſi cum, D.ad Sc. Velleian. l. 13. D. de ſponſalib.

Contractum propriè dicimus, *vltro citróque Obligationem, quod Græci Συνάλλαγμα vocant: veluti, Emptionem, Venditionem, Locationem, Conductionem, Societatem*, l. 19. D. de verb. ſignificat. quæ ab *Acto, Geſtóve, Contractum* ſeparat, vt & in l. 2. §. 1. D. de cap. minuit. Vetus Gloſſar. Συνάλλαγμα, ἐκ τοῦ σὺν, καὶ ἀλλάττω, τὸ πράττω. At Moſchopul. ἡ σύλλογη ἀλλήλοις ὀνομάτων Συναλλάττειν, ἐπὶ συμφωνίας γάμου dici tradit. *Omnis Obligatio pro Contractu accipitur, vt vbicumque aliquis obligetur, & Contrahi videatur, quamuis non ex Crediti cauſa debeatur*, l. 20. D. de iudiciis. *Contractum facere*, l. 23. D. de liberat. leg. *Contractus factus, ſiue Re, ſiue Verbis, ſiue coniunctim*, l. 9.§. quoniam, D. de reb. credit. *Contrahere videtur qui adit hereditatem, vel ſe miſcet*, l.3.§.vlt.& l.4.D.quib.ex cauſ. in poſſ.eat.

Contraxiſſe vnuſquiſque in eo loco intelligitur, in quo, vt ſolueret, ſe obligauit, l. 21. D. de oblig. & act. *Contractum non vtique eo loco intelligitur, quo Negotium geſtum ſit: ſed quo ſoluenda eſt Pecunia*, l.3.D.de reb.auct.iud.

Contrahi quoque dicitur, *Iudicio*, l.3.§. idem ſcribit, D. de peculio.

Contrahere Nuptias, l. 10. l. 12. §. 1. l. 34. §. 1. l. 38. & l. 50. D. de ritu nupt. l. 73. D. de iure dot. l. 5. D. de quæſtionib. l.6.C.de inſtitutionib.l.4.C.de excuſat.tutor. Vlpian.Tit.6.Regular. & Inſtit.de Nuptiis,in prin.

Contrahi Nuptiæ, l. 31. D. ad municipal. l. 17. C. de excuſat. tutor. l. 1. C. ſi quacumque. *Contractis iure Nuptiis*, l.69.§.nuptiis, D.de iure dot. *Contractu, vel non Contractis Nuptiis*, l.10. D.de ſponſalib.l. 4.§.vlt.D.de vſu & habit.

Contrahere Matrimonium, l.61.§.vlt.D.de iure dot.l.15.C.ex quib. cauſ.infa.

Contrahi Matrimonium, l. 10. §. vlt. & l. 35. D. de ritu nupt. l. 66. D. de donat. inter vir. l. 7. D. de agnoſc. & alend. *Si Matrimonium inter eoſdem poſtea fuerit Contractum*, l. 31. D. de donationib.

In Contrahendis Matrimoniis, l.14. §. vlt. D.de ritu nupt. *In Sponſalibus Contrahendis*, l. 14.D. de ſponſalib.

Contrahere Debita, l.39.§.filius,D.famil. erciſc. *Nomina*, l. 37.D. de negot. geſt. *Contractum Æs alienum*, l.17.D.de teſtam.milit. *Contracta Reliqua*, l.5.C.an ſeruus.

Contrahi Cognationes, l.12.§.vlt.D.de ritu nupt.

Contrahere Crimen, l.2. D.de condict. ob turp. cauſ. l. 20. D. de accuſationib. l.5. D.ad L. Iul. maieſt. l.3.§. ſi cùm, D. de Sc. Sillania. l. 14. D. de publican. l. 2. C. ad L. Iul. de adulter. *Culpam*, l.31. §.litem, D. de negot.geſt. *Fraudem*, l.8. D.de publican. *Furtum*, l.2.C.de vſucapio.pro dote. *Vim*, l.1.C.ad L.Iul.de vi pub.

Contrahere Damnum, l.57. D.de adminiſtr. & peric. *Labem*, l.15. C.ex quib. cauſ.infa. *Contrahi Crimen*, ſic *Poſt Contractum Capitale Crimen*, l. 15. D. de donationib. *Poſt Crimen Perduellionis Contractum*, l. 31. §. vlt.D. eod.tit. *Apud quos Crimen Contractum oſtenditur*, l. vlt.D.de accuſationib. *Inceſtum eſſe Contractum*, l.38.§.1.l.39.§.vlt.D. ad L.Iul. de adulter.

Contrahi Stuprum, l.16.§.1.D.de his quæ vt indign.

Contrahere Aureos, pro redigere, l.96.D.de legat. 1. *Contrahi*, pro in vnum cogi, l. vlt. D. de curat.bon.dan. *Contrahi Populum*, id eſt conuocari, Quintilian. Declamat.254. *Ne Frumentum Cõtrahatur*, l.vlt. D.de appellationib. recip. id eſt cogatur. *Contracta Turba*, id eſt, coacta & conuocata, l.4.§.ſi quis, D. vi bonor. rapt.

CONTRECTARE eſt rem loco mouere, l.3. D. de actio.rer. amot. l. vlt.D.de condict. furt. & in Tit. de furtis paſſim. Atque ita in quæſtione Furti verbum hoc accipiendum, oſtendit, l.3.§. ſi rem, D. de adquir. poſſeſſ. l. 15. D. ad exhibend. Nec enim aliud eſt Contrectare, quàm rem alienam intercipiendi cauſa amouere, vt loquitur Iuſtinian. in §. furtum autem, Inſtit. de obligat. quæ ex delicto. Vt autem Contrectatione furtum committitur, ita purgatur ſi res reponatur, l. 40. D. de ſtatulib. l. 4. §. Labeo quoque, D. de vſurpationib.

Hinc *contrectatio Fraudulosa rei alienæ*, in definitione Furti, l. 1. D. de furt. & Inſtit. de obligationib. quæ ex delicto, vbi Theophil. ψηλάφησιν vertit, & amotum, ψηλαφώμενον.

CONTRIBVI *Legatum ceteris*, l.22,§.vlt.D.ad L.Falcid. *Contribui omnia Legata*, l.18.D.de teſtam.milit. *Vbi ſimul plura Contribuuntur*, l.27.§.1.D. de adquir.rer.dom.

Contributa Bona, id eſt vnita & confuſa, l.1.D. de ſeparationib. *Contributæ Actiones*, l.26. §. Ceterum, D.vi bon.raptor.

Contributio Dodrantis, l. 6. C. ad Leg. Falcid. *Legatorum*, l. 11. §. ſi filio, D. ad L. Falcid. *Pretij*, l. 85. D. de legat. 2.

Contributioni Locus eſt, l. 11. §. quod vulgò, D. ad Leg. Falcid. *Si Iam Contributio facta ſit*, l. 2. §. vlt. D. ad L. Rod. de iact. *Contributione Sarciri quod pro omnibus datum eſt*, l. 1. D. ad L. Rod. de iactu.

In Contributionem Venire Fructus, l. 7. §. item ſi, D. ſoluto matr. *Legata & Fideicommiſſa*, l. 30. §. cùm lex, D. ad L. Falcid.

CONTROVERSIA Litem & Quæſtionem ſignificat.

Controuerſiam facere Heredibus, l. 4. C. ne de ſtatu defunct. *Impuberi*, l. 3. §. 1. D. de collat. bonor. *Pupillo*, l. 6. §. huic autem, D. de Carbon. edicto.

Controuerſiam Facere, l. 1. §. ait Iulianus, D. quod vi aut clam. *Hereditatis*, l. 6. D. de adquir. poſſ. l. 32. §. ſi is, D. de recept. qui arbitr. l. 3. & l. 7. D. de Carbon. edict. l. 15. §. vlt. D. de liber. cau. *Itineris, Viæ vel Actus*, l. 4. §. ſi quis mihi, D. ſi ſeruit. vind. *Poſſeſſionis*, l. 2. §. 1. D. vti poſſid. *Status*, l. 39. §. ſi ſtatus, D. de procuratorib. l. 3. §. planè, D. de homine libero, l. 27. §. vlt. D. de liberal. cau. l. 3. §. ſi is, D. de Carbon. edict.

Controuerſiam Facere de Hereditate, l. 3. §. duæ autem, D. de Carbon. edict. *De parte Hereditatis*, l. 8. D. Si pars heredit. *De Pecorum proprietate*, l. 1. §. vlt. D. de abig. *Controuerſiam Poſſeſſionis facere mihi videris, qui prohibes me vti mea Poſſeſſione*, l. 3. §. 1. D. vti poſſid. *Si Heredibus ſuis Tutelæ cauſa Controuerſiam non fecerit*, l. 26. D. de liber. leg. *Controuerſia de Finibus orta eſt*, l. 44. D. de recept. qui arbitr.

Controuerſiam Mouere, l. 25. D. de adoptionib. l. 30. §. 1. D. de excep. rei iud.

Controuerſia fieri Hereditatis, l. 44. §. 1. D. de condicionib. & demonſt. *Ingenuitatis*, l. 1. C. de teſtib. *Libertatis*, l. 1. C. qui dare tut. *Paternæ Hereditatis*, l. 7. D. de Carbon. edict. *Pubertatis*, d. l. 7. §. 1. *Status*, l. 1. §. ſi qui ad, D. de vent. in poſſ.

Controuerſia Fieri de Hereditate paterna, l. 7. §. ſi mulier, D. de Carbon. edicto. *De Libertate*, d. l. 7. §. ſi mater. *De Paternis bonis*, d. l. 7. §. ſi Pupillus.

Controuerſia Differri, l. 1. §. ſi quis filium, & l. 3. §. 1. D. de Carbon. edict. *Moueri*, l. 4. & l. 7. §. ſi Pupillus, D. de Carbon. edicto, *Controuerſiam Pati*, l. 1. §. 1. & l. 3. D. de Carbon. edicto. *In Controuerſia eſſe Seruus*, l. 4. §. vlt. D. de Statuliber.

Controuerſia Eſſe, l. 1. §. Idem ait, D. de vent. in poſſeſſ. mitt. l. 1. in prin. D. de Carbon. edict. *Si ſtatus & Hereditatis* Controuerſia *ſit*. Et mox, *Nec vlla Bonorum Controuerſia ſit*, Item, *Si ſimul de Paternis & de Maternis bonis Controuerſia ſit, vel etiam de Fratris*: l. 6. in prin. & §. 1. D. de Carbon. edic. *Cùm Controuerſia eſſet de Hereditate inter ſcriptum Heredem & Patruum*, l. 62. D. mandati. *Si inter* Me *& Te* Controuerſia *ſit de Hereditate*, l. 15. D. de except. rei iud. *Ex Perſona eorum inter quos* Controuerſia *erit*, l. 3. §. Iulianus, D. de liber. exhib. *Cùm ipſo Argentum* Controuerſia *ſit, an cum alio*, l. 10. D. de edendo. *Ne quam cum eis Controuerſiam habeat*, l. 77. §. dulciſſimi, D. de legat. 2.

Controuerſia inter Legitimum Scriptum *Heredem orta, & finita*, l. 14. D. de tranſactionib.

Controuerſiam Diiudicare, Cic. lib. 3. de Finib. *Diſtrahere*, Sueton. in Iulio cap. 85. *Referre*, l. 7. §. 1. D. de ventr. in poſſ. *Suſtinere*, l. 7. C. de liber. cau. *Controuerſiam Futuram Metuens*, l. 6. D. de adquir. poſſeſſ.

In Controuerſia eſſe Seruus, l. 4. §. vlt. D. de ſtatulib.

Debitum quod non eſt in Controuerſia, l. 1. D. de ſolutionib.

Sine *vlla Controuerſia Dare Præſtare*, l. 40. §. Pamphilo, D. de ſtatuliberis, l. 41. §. Stichus, D. de fideicommiſſ. libert.

Sine Controuerſia conſequi Legata, l. 33. §. vlt. D. de vſu & vſufr. lega. *Reddere*, l. 3. §. qui vinum, D. locati. *Rem Poſſidere*, l. 13. D. de reb. auct. iud. *Soluere*, l. 1. §. quod exigimus, D. de pecun. conſtit. l. 9. C. de legat.

Iam *Controuerſiæ* nomen propriam in Rhetorum libris ſignificationem habet: quam Seneca in Præfatio. lib. 1. Controuerſiar. exponit his verbis, *Declamabat autem Cicero, non quales nunc* Controuerſias *dicimus: nec tales quidem, quales ante Ciceronem dicebantur, quas Theſes vocabant. Hac autem genus Materiæ, quo nos exercemur, adeo nouum eſt, vt nomen quoque eius nouum ſit. Controuerſias nos dicimus, Cicero Cauſas vocabat. Hoc vero alterum nomen quidem Græcum eſt, ſed in Latinum ita tranſlatum, vt pro Latino ſit.* Scholaſtica *Controuerſia multo recentius eſt, ſicut ipſa Declamatio.* Auctor Dialogi de Oratoribus. *Nempe enim duo genera Materiarum apud Rhetoras tractantur, Suaſoriæ &* Controuerſiæ. *ex his Suaſoriæ quidem, & ſi tanquam planè leuiores & minus prudentiæ exigentes,* Pueris *deleguntur.* Controuerſiæ *robuſtioribus aſſignantur.*

Controuerſum Ius. Liuius lib. 3. *Cùm veluti in Controuerſo iure eſſet, tenerentur'ne Patres Plebiſcitis*. Agell. lib. 12. cap. 13. *Si aut de Vetere, inquam, Iure, aut Recepto, aut Controuerſo, &c.* *Controuerſia*, pro vi & Impetu accipitur, in l. 24. §. Idem Seruius, D. de dam. inf. his verbis, *Si Controuerſia Aquæ Inſulam ſubuerterit*.

CONTVBERNIVM in re militari, Manipulum militum ſignificat, vt Vegetius lib. 2. cap. 13. ſcribit: vbi, Centurias in Contubernia diuiſas fuiſſe ſcribit: vt decem militibus ſub vno Papilione degentibus vnus quaſi preeſſet Decanus, qui *Caput Contubernij* nominabatur. Et ita vox hæc accipienda eſt, l. 5. §. à Barbaris, D. de re milit. & apud Sueton. in Iulio cap. 11. & 42. rurſúsque in Calig. cap. 10. in Veſpaſia. cap. 3. Vnde & Commilitones, *Contubernales* appellantur à communibus Tabernaculis, l. 183. l. 184. D. de verbor. ſignific. l. 21. §. 1. D. commodat. l. 39. §. penult. D. de legat. 3. l. vlt. D. de auro arg. l. 2. C. vbi de ratiocin. Feſtus Pompeius, *Contubernales dicuntur a Tabernis quæ fiebant ex tabulis: vnde & Tabernacula dicta ſunt licet ex tentoriis & ex pellibus fiant*.

Contubernium etiam Seruilem coniunctionem ſignificat, l. 23. C. ad L. Iul. de adulter. inter Seruiles enim Perſonas, non *Matrimonium*, ſed *Contubernium* contrahi dicitur. Sic *Pediſequa Actori Seruo in Contubernio tradita* proponitur, l. 59. D. de manum. teſt. Similique loquendi genere, *Perſonas Contubernio ſibi coniunctas*, veniſſe, proponit l. 35. D. de ædilic. edict. Vnde quæ à Serui in Contubernio habentur, Seruæ, non Vxores, aut Coniuges, ſed *Contubernales* appellantur. Sic *Colonorum & Saltuariorum Contubernales*, l. 20. §. Liberto, D. de inſtructo vel inſtrum. *Stichus cum Contubernali ſua Liber eſto*, l. 81. D. de condic. & demonſtr. l. 31. D. de ſtatuliber. *Fundum, cùm Vilico & Contubernali eius & filiis dari volo*, l. 41. §. Concubinæ, D. de legat. 3. *Seuerus Vilicus, & Victorina Seueri Contubernalis*, l. 41. §. herede, D. de fideicomm. libert. *Qui Sticho Contubernalem eius & Liberos legauerat, Stichi Contubernali & Liberis Diaria deberi*, l. 20. D. de alim. & cibar. legat. Columella lib. 1. cap. 8. *Sed qualicumque Vilico Contubernalis mulier adſignanda eſt, quæ contineat eum, & in quibuſdam rebus adiuuet*.

Contubernalem etiam *Vilicæ*, pro marito, dixit idem Collumell. lib. 12. cap. 1. & 3.

Quandoque & *Contubernalium* appellatio ad alios Affectus porrigitur. Et ita Vlpianus, *Contubernales quoque Seruorum, id eſt Coniuges & Natos*, l. 12. §. Inſtructum, D. de inſtructo, vel inſtr.

Contubernij quoque nomine appellatur ea Coniunctio quæ inter Liberas & Seruiles perſonas intercedit, l. 29. C. de liber. cau. l. 24. C. ad L. Iul. de adulter. Nam, vt Paul. lib. 2. Sentent. Tit. 19. ſcribit, *Inter Seruos & Liberos Matrimonia Contrahi non poſſunt: Contubernium poteſt*. Ac proinde, quemadmodum, Vlp. Tit. 6. Regular. tradit, *Ex Libero & Ancilla Seruus naſcitur*. Proinde ſi mulier Ingenua, Ciuiſque Romana, vel Latina, alieno ſe Seruo coniunxerit, in Contubernio, non in Matrimonio haberi dicitur, apud Paul. lib. 2. Sentent. Tit. 21. *Libera Serui ſecuta Contubernium*, Paul. ibidem. *Si Libertæ ſuæ permittat Patronus in Contubernio alieni* Serui morari, Vlp. Tit. 12. Regular. *Eam quæ in Contubernio patris vel filij fuerit*, l. 14. §. 1. D. de ritu nupt. *Ex Contubernio Ancillarum Serui naſcuntur*, l. 3. C. de inceſt. nupt. *Eum quem in Contubernio Ancillam tu. m ſibi iunxiſſe memoraſti*, l. 4. C. de dolo. *Si liber homo, ancillæ Contuberium ſequatur*, l. 3. & 7. C. de liber. cau. *Si Tutor Ancillam ſuam Contubernio ſibi coniungit*, l. 3. C. de neceſſar. ſeru. Sic cum Ancilla aliena Liberum hominem Contubernium habuiſſe, narrat l. 9. C. comm. de ſucceſſ.

Quinetiam Libertorum qui ex iuſta ſeruitute manumiſſi erant *Contubernales* vocantur, l. 41. §. Codicillis, D. de legat. 3.

Sed & Liberæ Mulieris conſuetudo nuptiis non intercedentibus, *Contubernium* appellatur, l. 5. l. 10. l. 11. C. de naturalib. lib. §. quibus connumerari, Inſtit. de heredit. quæ ab inteſt.

Denique iniuſta quælibet atque illicita Coniunctio, *Contubernij* nomen ſortitur, l. 3. de inceſt. nupt. in Cod. Theod. *Mulierem quæ Stupro Cognita, in Contubernio Militis fuit*, l. 14. D. de his quæ vt indign. *Militem qui Sororis filiam in Contubernio habuit*, l. 11. §. 1. D. ad Leg. Iul. de adulter.

CONTVMAX eſt, qui tribus Edictis propoſitis, vel vno pro tribus, quod *Peremptorium* appellatur, euocatus, vel denuntiationibus conuentus, præſentiam ſui facere contemnit, ſi modò ad iuriſdictionem eius, ad quem Vocatur, pertinet. l. 53. D. de re iud. Paul. lib. 5. Sententiar. Tit. 5. *Trinis Literis vel Edictis, aut vno pro omnibus dato, aut trina Denunciatione conuentus, niſi ad Iudicem ad quem ſibi denunciatum eſt, aut cuius vel Edicto conuentus eſt, Venerit Literis, quaſi in*

tumacem dictæ ſententiæ, auctoritatem rerum iudicatarum obtinet. Et ita *Contumacem* accipe in l. 5. D. de pœnis, l. 7. & l. 8. C. quomodo & quando iud. Cæterùm qui ad maius Auditorium vocatus eſt, ſi litem inchoatam deſeruit, *Contumax* non videtur, l. 54. in fi. D. de re iud.

Contumax non is tantùm dicitur, qui iudicio deeſt, quíque ad iudicium non venit, ſed & qui decreto Prætoris non obtemperat, & Reſtituere, vel Exhibere, vel Tutelam adminiſtrare iuſſus, non paret, l. 1. §. propter caſum, D. de poſtul. l. 3. §. condemnatio, D. de tabul. exhib. l. 40. & l. 49. D. de adminiſtr. & peric. l. 19. D. de dolo.

Contumax quoque eſt, qui in iure interrogatus, omnino non reſpondet, l. 10. §. qui tacuit, D. de interrogationib. *Quaſi Contumaces damnantur Domini, qui neque abſentem Seruum defendunt neque exhibent, aut qui iurare nolunt in poteſtate ſua non eſſe*, l. 21. §. prætor, D. de noxalib. act. *Vt Contumaces plectuntur, qui clam delinquunt*, l. vlt. D. de ritu nupt. *Tanquam in Contumaces ſententia proferenda*, l. vlt. C. vbi quis de Curiali. *Quod eſt Contumacius*, l. 1. C. vt intra cert. temp.

Contumacia Iuris, l. 38. §. 1. D. ad Leg. Iul. de adulter. *Contumacia non reſtituentis*, l. 10. D. de act. rer. amot. *Contumaciam Litigatoris punire*, l. 39. §. 1. D. de recep. qui arbitr.

Contumaciæ Pœna, l. 3. §. condemnatio, D. de tab. exhib. *Contumacia & Obſequium*, aduerſatur l. 2. D. de re iudic.

Per Contumaciam ſuam Condemnari, l. 18. D. de dolo, l. 1. C. quor. appellatio.

Per Contumaciam Actiones denegantur, l. 1. §. ſi frater, D. de collat. bonor.

Per Contumaciam Cauere nolle, l. 5. §. 1. D. vt legator. ſeu fideicommiſſ. *Non Cauere*, l. 1. §. cùm duobus, D. de collat. bonor. *Ceſſare*, l. 3. C. de accuſationib. *Differre Solutionem*, l. 31. D. de accuſationib. *Non Exhibere*, l. vlt. §. 1. D. de appellationib.

Contumaciter Deeſſe, l. 4. C. quomodo & quando. *Negligere*, l. 8. C. eod. tit. *Se Celare*, l. 7. §. vlt. C. ad Sc. Trebell.

Contvmelia, Iniuriam ſignificat, à contemnendo dicta, quam Græci ὕβριν vocant, l. 1. D. de iniuriis, & Inſtit. eod. tit. Seneca in libro qui inſcribitur, *In ſapientem non cadere iniuriam*, cap. 10. *Contumelia eſt minor Iniuria, quàm queri, quàm exequi poſſumus: quam Leges quoque nulla dignam vindicta putauerunt*. Idem capite ſequenti, *Contumelia à Contemptu dicta eſt, quia nemo niſi quem Contempſit, tali iniuria notat.*

Contumelia Iudiciorum, l. 30. C. de appellationib. *Sanguinis*, l. 38. §. 1. D. ad Leg. Iul. de adulter.

Contumeliam Facere, l. 11. §. 1. D. de recept qui arbitr. l. 1. D. de iure patron. *In Contumeliam alterius proponere libellos*, Paul. lib. 5. Sentent. Tit. 4. *Quod ad Contumeliam pertinet*, l. 3. D. de iniur. *Falſis Contumeliis Matrimonium deformant*, l. 10. C. ad L. Iul. de adulter.

Contumelioſus Exactor, l. 20. D. de vſur. *Libertus*, l. 1. §. cùm patronus, D. de off. præf. vrb.

Contumelioſè vti, l. 17. §. 1. D. de vſufruct.

Contvrbare dicitur qui ſoluendo eſſe deſinit, quíque nomina expedire, & æs alienum quod contraxit exſoluere non poteſt, l. 5. §. idem Labeo, D. de inſtitor. l. 16. D. de in rem verſ. & apud Cicero. Epiſt. 7. lib. 4. ad Attic. & Oratio. pro Plancio. Vt autem *Conturbare Rationes*, quod φυρᾶν ψήφους, Cicero vocat Epiſt. 5. lib. 6. ad Attic. ita Catull. *Conturbare Baſia*, In Epigram. ad Lesbiam. Martial. Epigram. 9. lib. 4.

Conturbabit Atlas, & non erit vncia tota,
Decidat è cum qua pater ipſe Deum.

Inde *Conturbatorem Aprum*, feſtiue dixit idem Martialis Epigram. 26. lib. 7.

Contvsa *Vaſa*, l. 1. in princ. D. de peric. & commodo.

Contvtor, l. 7. §. 1. & §. contutor, l. 21. & l. 24. §. vlt. l. 41. & l. 54. D. de adminiſtr. & peric. l. 3. D. de ſuſpect. tut. l. vlt. §. Titius, D. de liberat. leg. l. 28. §. ſi ſtipuler, D. de verbor. oblig. l. 1. C. de ſuſpect. tu. *Contutores*, l. 1. & l. 2. C. de contrar. iudic.

Convalescere, propriè eſt ad ſanitatem corporis, & incolumitatem redire, priſtinámque valetudinem recuperare. Sic *Conualeſcere Donator*, l. 13. D. de mort. cau. donat. l. 19. D. de reb. credit. l. 12. D. de condict. cau. da. l. 56. D. de donat. int. vir.

Inde μεταφορικῶς *Conualeſcere* dicitur, quod cùm ab initio non valuiſſet, aut in pendenti fuiſſet, ex poſtfacto confirmatur, & vires recipit. Sic *Conualeſcere Dominium*, l. 33. §. vlt. D. de donat. int. vir. *Donatio*, l. 33. §. vlt. & l. 59. D. de donat. inter vir. & vxor. Paulus lib.

2. Sentent. Tit. 25. & lib. 3. Sentent. Tit. 8. *Iter*, l. 7. D. comm. prædior. *Legatum*, l. 40. §. 1. D. de legat. 1. l. 4. C. de legat. *Libertas*, l. 20. §. 1. D. de condicionib. inſtit. *Pignus*, l. 8. §. quod ſi, D. quib. mod. pign. l. 9. §. vlt. D. qui potior. *Stipulatio*, l. 27. D. de iure dot. *Teſtamentum Ruptum*, l. 33. D. de teſtam. milit. l. 6. §. quatenus, D. de iniuſto rup.

CONVEHI, l. 1. §. ædificare, D. de mort. infer.

CONVELLERE *Iudicium*, l. 2. C. qui teſt. fac.

Conuelli Fides, l. 8. C. de remiſſ. pignor. *Forma Iuris*, l. 42. D. de pactis, l. 5. C. de adquir. & retin. poſſ. *Status*, l. 1. C. de vectigal. l. 4. C. de appellationib. *Veritas*, l. 11. C. de fide inſtrum. *Voluntates*, l. 20. C. de teſtament.

CONVENIRE dicuntur qui ex diuerſis locis in vnum colliguntur, l. 1. §. 1. D. de pactis. *Conuenire in vnum* Creditores, l. 7. §. vlt. l. 9. & l. 10. D. de pactis. *Conuenire*, ſimpliciter eodem ſenſu, l. 4. §. iudicio, D. de fideic. libert. *Conuenire in Domum*, l. 9. D. ad L. Iul. de adult. *Conuenire aduerſus Rempublic.* l. 1. D. ad L. Iul. maieſt.

Conuenire in Manum, dicebatur Materfamil. quæ in matrimonium, certis verbis, ſolemni ritu, coibat, Cicer. Topic. *Vxorum duæ Species. Vna Matrumfamiliarum: hæ ſunt, quæ in Manum* Conuenerunt. Paulus in Lege Dei, Tit. 4. *Quæ, auctore eo, cùm in poteſtate eſſet, viro in Manum conuenerit.* Vlpian. Tit. 9. Regular. *Farre Conuenitur in Manum, certis verbis*, Idem Tit. 23. *Adgnaſci ſuum Heredem*, ait, *in* Manum *conueniendo.* Sed & Tit. 11. *Conuentione in Manum ſtatum mutari*, ait. Apuleius lib. 6. de Aſin. aur. *Pſyche* Conuenit *in Manum* Cupidinis. Idem lib. 8. *Puella in* Boni Tlepolemi *Manum venerat.* Quorum verborum loco veriſimile eſt Tribonianum ſubſtituiſſe hæc, *Conuenire in Matrimonium*, l. 15. D. de ritu nupt. l. 121. §. 1. D. de verbor. oblig. quanquam hoc eodem loquendi genere vſus eſt Agell. lib. 18. cap. 7. Sic & *Conuenire contra Mandata*, l. 17. D. rer. amotar.

Conuenire quoque dicuntur, *qui ex diuerſis animi motibus in vnam* Sententiam *decurrunt*, l. 1. §. 1. D. de pactis. Ita, *Conuenire* pro paciſci, l. 17. §. ſi Calicem, D. ad Leg. Aquil. l. 2. l. 4. l. 5. D. de pact. dotal. l. 6. §. 1. D. quemad. ſeruit. amitt. l. 36. D. de pactis, l. 33. D. de ſeruit. præd. ruſtic. & aliâs paſſim.

Inde CONVENTIO: quod nomen eſſe generale, ait Vlpian. & ad omnia pertinere, de quibus negotij contrahendi, tranſigendíque cauſa, conſentiunt, qui inter ſe agunt, l. 1. D. de pact. Conuentioni autem hęc Epitheta adiunguntur, *Iuſta, Poſtea, Legitima, Publica*, quæ ſuis quæque locis require.

Hinc & CONVENTIONALES S*tipulationes, quæ ex* Conuentione *Rerum fiunt*, l. 5. §. 1. & l. 52. D. de verbor. oblig.

Conuenire inter aliquos dicitur id de quo conſentiunt. Sic *Conuenire de Corpore*, l. 5. D. de rei vind. *Conuenit inter Litigatores*, l. 1. §. inter, D. vti poſſid. *Si Conuenerit inter* L*itigatores quid pronuncietur*, l. 26. D. de re iudic.

Conuenerit Iudex inter duos, Quintil. Declamat. 342. Quô pertinent hæc Legis Iuliæ Iudiciorum verba, *Quominus inter Priuatos Conueniat*, quæ ab Vlp. citantur in l. 2. §. 1. D. de iudic. *Conueniat inter duos litigantes*, Quintilian. Declamat. 321. *Nec inter eos Conueniat*, l. 5. D. famil. ercíſ. *Si* Conueniat *tibi cum Aduerſario vt opus faceres*, l. 1. §. poteſt, D. de oper. no. nunc. Sic, *Inter* Conuenientes, id eſt conſentientes, l. 27. D. ad municipal.

Conuenit, l. 31. & l. 53. D. de donat. int. vir. l. 74. §. 1. D. de iudiciis, l. 11. D. de duob. reis, l. 35. §. 1. D. de vſufructu, l. 31. D. de donationib. l. 65. §. 1. D. de rei vindic. id eſt, Conſtat. *Inter omnes Conuenit*, l. 12. D. qui ſatiſd. cog.

Conuenit, id eſt decet, ſeu oportet, l. 16. D. vſusfr. quemad. cau. *Conuenit tam viuo quàm mortuo Patrono honorem à Liberto exhiberi*, l. 4. §. aduerſus, D. de dol. except.

Conuenit Arbitrio, l. 3. §. heres, D. commod. *Conueniens eſt viri boni arbitrio*, l. 6. D. pro ſocio. *Conueniens eſt*, l. 7. §. vlt. D. de liberat. leg. l. 7. D. de fideicommiſſar. libert. *Conueniens eſt dicere*, l. 17. D. famil. ercíſc. *His Conueniens eſt*, l. 7. §. vlt. D. de adquir. rer. dom. *His Conuenienter*, l. 10. §. 1. D. de adquir. rer. dom. *Conuenienter Fortunæ*, l. 6. D. de muneríb. & honor.

Conuenire etiam in ius vocare, & Iudicio perſequi ſignificat. Vt *Conuenire Actione*, Paul. lib. 2. Sentent. Tit. 32. l. 14. C. de pignorib. l. 5. C. de pact. conuent. l. 14. C. de furt. l. 6. C. de hered. vel act. vend. *Iudicio*, l. 55. D. de donat. int. vir. l. 1. C. de ſuſpect. tut. l. 19. C. de excuſat. tut. *Notione Præſidis*, l. 20. C. de pignorib.

Conueniri dicitur is quo cùm agitur. *Conueniri Actione*, l. 59. D. ad Sc. Trebell. l. 4. §. item videamus, D. de fideicomm. libert. l. 13. D. de rei vind. l. 26. §. ſi is quem, D. de noxalib. act.

Conuentus

Conuentus Actione, l. 3. §. ſi meum, D. ad exhib. *Condictione*, l. 6. C. de pact. conuent. *Conuentus Heres*, l. 25. §. contra, D. famil. erciſc.

Conueniri ex Stipulatione, l. 20. §. hoc amplius, D. famil. erciſc. *Interdicto*, l. 1. §. Labeo, D. de fluminib. l. 2. §. idem Labeo, D. ne quid in loco pub. *Fauiano Iudicio*, l. 1. §. ſed ſi fortè, D. ſi quid in fraud. patr. *Iudicio*, l. 4. C. de hered. vel act. vend. l. 1. C. de ſuſpect. tutor.

Conueniri Fauiana, l. 1. §. ſed ſi, D. ſi quid in fraud. *Lege Aquilia*, l. 18. §. vlt. D. ad L. Aquil. l. 15. §. ſufficienter, D. de vſufructu. *Pigneraticia*, d. l. 18. §. vlt.

Conuenire in Rem, l. 36. D. de rei vindicat. *In Vſuras*, l. 20. §. Papinianus, D. de hered. pet. *Nomine Hereditario*, l. 13. D. de dolo. Et inde *Conuentio*, l. 45. D. de rei vindic. l. 15. §. ſi in ſepulch. D. quod vi aut clam. l. 7. C. de præſcript.

Conuenire Teſtatò, l. 10. §. ſi quis particeps. D. quæ in fraud. credit. l. 122. §. coheredes, D. de verbor. obligat. *Conueniri denunciationibus Debitores*, l. 10. C. de pignorib. *Conuentus Edictis, Literis, trina Denunciatione.* Paul. lib. 5. Sentent. Tit. 5. *Conuentus Denunciationibus*, l. 7. C. quomo. & quando.

Conventvs, contractam in vnum locum ex compluribus hominum generibus multitudinem ſignificat: aut cum à Magiſtratibus, Iudicij cauſa, Populus colligitur, vt Feſtus auctor eſt. Theophil. verò in §. eadem, Inſtit. quib. ex cauſ. manumitt. non lic. definit, ἤτοι χεῖρον πρὸς κατάλογον δικῶν ἐπιτεταγμένοι, ἢ ὡς ὅτε δικασταὶ καὶ οἱ δικαζόμενοι συνίασιν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις. Idem Inſtit. de ſucceſſionib. ſublatis, ἤγουν τὰ δικαστήρια ὀρθινά ἐστιν, τυπικῶς, ἤγουν ἐκεῖνο ἐν μόνῳ τῷ καιρῷ τοῦ Κονβέντου. Subiicitque de Conuentu tractaſſe ſuperiore illo quem adduxi loco. Seruius ad illum Virgilij verſum lib. 5. Æneid. *Indicitque forum, id eſt,* (ait) *Tempus & locum agendorum negociorum deſignat, qui Conuentus vocatur.* Atque ita *Conuentum Agere*, ſeu, *Habere*, dicebatur Proconſul, cùm ſtato anni tempore in celebri aliqua Prouinciæ cui præerat ciuitate, iudiciorum exercendorum gratia conſidebat: quo loci Prouinciales de Controuerſiis ſuis diſceptaturi conueniebant. Quod loquendi genus vſurpant, Cic. lib. 7. in Verrem, Cæſar lib. 6. de Bello Gall. Liuius lib. 38. Florus lib. vlt. Et ita verbum hoc accipiendum eſt, apud Plin. Epiſt. 66. lib. 10. Sed & latè patentes prouinciæ in *Conuentus* diſtribuebantur, quorum caput conſtituebant celeberrimam ciuitatem, cui Populos aliquot qui eò diſceptandi iuriſque obtinendi gratia Conuenirent, adtribuebant, quod Hiſpaniæ exemplo comprobabo. De ea namque Plin. lib. 3. cap. 3. agens, *Nunc*, ait, *Vniuerſa Prouincia diuiditur in Conuentus ſeptem: Carthaginenſem, Tarraconenſem, Cæſaraugustanum, Clunienſem, Aſturum, Lucenſem, Bracatum.* Et paulò poſt, *Tarracone diſceptant Populi* 44. & ibidem. *Carthagini conueniunt Populi* 62. *In Conuentum Clunienſem Varduli ducunt Populos* 14. *In eundem Conuentum Carietes, & Vennenſes quinque ciuitatibus vadunt. Lucenſis Conuentus populorum eſt* 16.

Conversatvs *Dolo*, l. penult. §. vlt. D. quod falſo tuto. *Conuerſatus in Fuga*, l. vlt. C. ne de ſtatu defunctorum.

Conversatio interdum cottidianæ vitæ conſuetudinem ſignificat, vt in l. 19. D. de offic. præſid. *Conuerſatio, Inhoneſta, Mala, Prodiga, Turpis*, l. vlt. C. de ſponſalib. l. 23. §. præſenti, C. de nuptiis. *Conuerſationis aliæ vſum accipere Sepulchrum*, l. 12. §. 1. D. de religioſis.

Convertere *ad vſum agri*, l. 9. §. vlt. D. quod vi aut clam.

Conuertere Viridaria ad alium modum, l. 13. §. ſed ſi ædium, D. de vſufructu. *Pecuniam ad vſus proprios*, l. 25. §. vlt. D. depoſiti. *ad vſus ſuos*, l. 10. §. ſi procurator, D. mandati.

Conuertere Pecuniam, in aliam rem, l. 4. D. de adminiſtr. & peric. tut. *in Calendarium*, l. 39. §. patronus, D. de adminiſtr. & peric. tut. *In Emptionem Poſſeſſionum*, l. 3. C. de vſur. pupill. *In Prædiorum comparationem*, l. 4. C. de adminiſtr. tut. *In ſuam Rationem*, l. 31. §. vlt. D. de adimend. leg. *In vſus ſuos*, l. 3. §. planè, D. de contr. tut. l. 28. §. Titius teſtamento, D. de liberat. leg. l. 1. C. de vſur. pupill. l. 7. C. de furtis, l. 1. C. qui potior. *In alios vſus*, l. 1. D. de adminiſtr. rer. ad ciuit.

Conuertere Conclaue *in vſum Ædium*, l. 31. D. de legat. 3. *Domum in Hortum*, l. 3. C. de edific. priuat. *Fructus in Dotem*, l. 4. D. de pact. dotal.

Conuertere in Nomen, & in Rationes ſuas, quod exactum eſt, l. 88. D. de legat. 2. *Conuertere Res in Vxoris vſum*, l. 78. §. cùm vir, D. de legat. 3. *Conuertere Vſum alienæ rei in ſuum Lucrum*, l. 54. §. 1. D. de furtis.

Conuertere vim Teſtamenti in cauſam Fideicommiſſi, l. 19. D. de teſtam. milit.

Conuertere Ordinem, l. 3. §. prius, D. de vulg. & pupill. ſubſtitut. l. 2. D. ſi quis omiſſa.

Conuerti in Dotem hoc ipſum quod obligata eſt, l. 38. D. de iur. dot. *Conuerti Pecunia in Dotem*, l. vlt. D. de condict. ſine cau. *Conuertitur Solutio in Dotem*, l. 71. §. ſi poſt diuortium, D. de condic. & dem. *In Dotem tacitè Conuerſa*, l. 39. D. de iure dot. *In Dotem Conuerſa Obligatio*, l. 43. §. vlt. D. de iure dot.

Conuerti in alios vſus ſumma, l. 9. §. ſi quis ius, D. de iur. & fac. ignor. *Conuerti Semis ex ſubſtitutione, in Poſſeſſionem*, l. 43. D. de bon. libert.

Conuerti in præſtationes, l. 17. §. ſicut, D. commodati. *Pecunia ex Donatione in Pecuniam Creditam Conuerſa*, l. 57. D. de donat. int. vir. *Conuerſa Res in pecuniam, aliámve rem*, l. 18. D. quod. met. cau. *Conuerſum in Peculium*, l. 5. §. non autem, D. de tribut. *In Rem*, l. 1. l. 3. §. 1. D. de in rem ver.

Conuerſum *Ploſtrum*, l. 52. §. in cliuo, D. ad Leg. Aquil. *Conuerſo more procrearis*, l. 14. D. de ſtatu homin.

CONVICIARI *ei à quo Appellat*, l. 8. D. de appellationib. id eſt, *Conuicium Facere*, l. 42. D. de iniuriis. Quintil. in argumen. Declamat. 364. *Pauper ad Diuitis domum nocte Conuiciari ſolebat*.

CONVICIVM, *Iniuriam verbis factam ſignificat*, l. 1. §. 1. D. de iniuriis. Cicero pro Cælio, Maledictionem, ſi petulantius iactetur *Conuicium* nominari ait. Nec vero omne Maledictum, *Conuicium eſt*: ſed id ſolum quod cùm vociferatione dictum eſt: ſiue vnus, ſiue plures dixerint, quod in cœtu dictum eſt, *Conuicium eſt*. Quod autem non in Cœtu, nec Vociferatione dicitur, *Conuicium* non propriè dicitur, ſed, *Infamandi cauſa dictum*, l. 15. §. ex his, D. de iniuriis. Tractum nomen, vel à *Concitatione*, vt Labeo exiſtimabat, vel à *Conuentu & collatione Vocum, quaſi Conuocium*, l. 15. §. conuicium, D. de iniuriis, vt & Feſtus lib. 3. ſentit. Nam eo ſæpe verbo ſola vocis contentio deſignatur, vt apud Cicero. pro Archia poëta, & pro Cluentio, & pro Quintio. Conuicia etiam Feſta pro dictis iocularibus quæ in nouum maritum nouámque nuptam iaciebantur, dixit Seneca in Medea. Eadémque verba Martialis, Militum qui triumphantem Imperatorem ſequebantur, dicteriis accommodat, Epigr. 3. lib. 7.

Conuicium Dicere, l. 1. D. de iure patronat. *Facere*, l. 34. D. de iniuriis, & apud Quintilian. in Sermo. Declam. 164. *Purgare*, l. 25. D. de procuratorib. *Conuicij Acerbitas*, l. vn. C. de ingrat. lib. *Homicidij Conuitium obiicere*, l. 5. C. de iniuriis. *Conuicij Conſilio aliquid iniurioſum dicere*, l. 5. C. eod. tit. *Cùm Conuicio exheredare*, l. 3. D. de liber. & poſt.

CONVINCERE *Alium*, l. 1. D. ad Leg. Iul. de amb. *Seruum*, l. 25. D. de Sc. Silania. *Si poſſit aduerſarius* Conuincere Rem *ab alio poſſideri*, l. vlt. D. de rei vindic.

CONVINCI, l. vlt. §. 1. D. de bon. eor. l. 2. D. de termino mot. *Conuinci Fraus*, l. 2. C. de in lit. iur. *Rei alienæ Scientia*, l. 30. D. de euictionib. *Conuincendi Mendacij gratia*, l. 18. §. teſtes, D. de quæſtionib.

Conuincentur incendium feciſſe, l. vlt. D. de offic. præf. vigil. *Conuinci Scriptura, aut Teſtibus*, Paul. lib. 5. Sentent. Tit. 5.

Conuictus Argumentis, l. 2. C. quor. appellationib. *Tormentis vel Interrogationibus*, l. 16. C. de pœnis.

Conuictus Iniuriarum, Paul. lib. 5. Sentent. Tit. 4. *In Præuaricatione*, l. 5. D. de præuarication.

Negantes Debitores & Conuicti, l. vlt. C. de execut. rei iud. *Apertè manifeſtéque Conuicti*, l. vlt. C. quor. appell. *Rei manifeſta probatione Conuicti*, l. 18. C. de pœnis. *Conuicti Debiti redhibitio*, l. 4. C. quor. appell. non recip. *Conuictum facinus Quæſtione*, l. 19. C. ad Leg. Iul. de adulter.

CONVOCARE *ad Seditionem*, l. 1. D. ad Leg. Iul. maieſt. *Conuocatio*, l. 4. §. ſi quis, D. vi bonor. raptor.

CONVOLARE *ad Secundum Legatum*, l. 33. D. de legat. 2. *Ad Secundas Nuptias Conuolare*, l. 9. C. de repud. & Auth. ex Teſtamento, C. de ſecund. nupt. id eſt, *Tranſire ad Secundas Nuptias*, vt loquuntur Impp. in l. 4. C. eod. tit. vel ad *Secunda vota Migrare*, vt l. vlt. C. eod. tit. πρὸς τὸ δεύτερον ἐλθεῖν συνοικέσιον, vt Nou. Conſtitut. 22. §. εἰδὴ της.

Copia pro facultate & poteſtate ponitur, vt *Copia non eſt Iudicis*, l. 1. §. dies, D. quando appelland. *Magiſtratus*, l. 26. §. ait prætor, D. ex quib. cauſ. maior. *Si eius à quo prouocatur, Copia non fuerit*, l. 1. §. dies, D. quando appelland.

Copiam Facere deſcribendi, l. 1. D. de edend. *Inſtrumentorum Inſpiciendorum*, l. 5. D. de iure deliber. *Copia fieri Rationum & Actoris*, l. 8. D. famil. erciſc.

Copiam Habere Iuriſconſulti, l. 9. §. ſed iuris, D. de iur. & fac. ignor. *Prætoris*, l. 2. §. confeſtim, D. ad Sc. Tertyll. l. 1. D. de diuerſ. tempor. *Rei*, l. 47. D. de legat. 1. *Reciperandi*, l. 22. D. de noxalib. action. *Qui id agit, ne Aduerſarius eius Copiam ſui habeat*, l. 2. D. quib. cauſ. in poſſ. *Si nullius eorum Copiam habeat*, l. 1. §. 1. D. de adgnoſc. & alend. *Vt primum Copiam eius habuerit*, l. 1. §. dies, D. quando appelland. *Copiam eorum quos Conſuleres, habuiſſe*, l. 10. D. de bonor. poſſeſſ.

Copiam ſui non facere, l. 36. D. de rebus auctor. iud. l. 7. §. Illud, & §. vlt. D. quib. ex cauſ. in poſſ. l. 1. §. dies, D. quand. appell. ſit. l. 1. §. Tutor, & l. 7. §. præterea, & §. vlt. D. de ſuſpect. tutorib. §. ſi quis Tutor, Inſtit. eod. tit. id eſt, *Sui Poteſtatem non facere*, vt loquitur Iulian. in l. 18. D. ſi ſeruit. vind.

Copia pro multitudine & abundantia, vt, *Si Copia eſt Ciuium*, l. 3. C. quemadmod. ciuil. *In his ciuitatibus quæ Copiam virorum honeſtorum habent*, l. 12. D. de decurionib. vbi *Copia* & *Paucitas*, opponuntur. *Pecuniarum Copia ampliari Imperium*, l. vlt. §. ſi plures, D. de bon. damnator.

Copias pro commeatu, annona, alimentis, pabulis, & aliis id genus quas vulgus munitiones & prouiſiones vocat vſurpari pridem docui lib. 1. de ſolutionib. Et ita vox hæc accipienda eſt. in l. 20. D. de compenſat. l. 5. D. de feriis. & apud Frontin. lib. 3. Strategemat. cap. 4. Plin. Epiſt. 19. lib. 2. & Epiſt. 28. lib. 6. Tacit. lib. 5. *Parthos inopes Copiarum & pabulo attrito relicturos oppugnationem*, & lib. 20. *Nihil æquè exercitus noſtros quàm egeſtas Copiarum fatigabat.*

Copias etiam pro materiis ad ædificandum idoneis dixit Vitruuius lib. 5. cap. 7. & lib. 6. cap. vlt.

Copiatæ, in l. 15. de Epiſcop. Eccl. & cleric. in Cod. Theod. & apud Iuſtinian. Nouell. 60. ſunt Νεκροθάπται καὶ περὶ τῶν λειψάνων ἐκφορὰν κάμνοντες. Sic enim Vetus Gloſſarium interpretatur. Libitinarios vel Pollinctores, vel Viſpilliones reddere poſſumus. Epiphanius ad fin. lib. 3. contra hæreſ. in ordine Eccleſiæ ponit, Κοπιάτας, τοὺς τὰ σώματα περιστέλλοντας τῶν κοιμωμένων. Proinde apud B. Ignatium Epiſtola 8. qua gradus, ordinéſque Eccleſiaſticos recenſens, poſt Πυλωροὺς, τοὺς Κοπιῶντας, ponit, vtrumne Κοπιάτας emendandum ſit, ſubſiſto. Mouet dubitationem, quod Ignatij temporibus nondum vox hæc in vſu fuiſſe videtur. Imperatores namque Conſtantius & Conſtans, in d. l. 15. de Epiſcop. *Clerici verò*, aiunt, *vel hi quos Copiatas recens vſus inſtituit nuncupari.*

Copulare, pro, iungere matrimonio, l. vlt. C. de interdict. mat. *Copulare Matrimonium*, in Lege Dei, Tit. 6.

Copulati in Matrimonio, l. 32. §. Oratio, D. de donat. int. vir. *Copulatæ Nuptiis*, l. 8. D. de Senatorib. & Nou. Martiani, de Nuptiis Senator. *Copulato Matrimonio*, l. 3. C. de dot. promiſſ. l. 6. D. de condict. cau. dat. In *Copulandis Nuptiis*, l. 8. C. de nupt.

Coqvere *Calcem*, l. 12. D. de vſufructu. *Calcis coquendæ Ius & Seruitus*, l. 5. & l. 6. §. 1. D. de ſeruitut. præd. vrbanor. Ad *Calcem Coquendam*, l. 55. §. lignis, D. de legat. 3. *Ad Coquendos Carbones*, d. l. 55. §. ſi lignum. *Coquitur Pulmentarium*, l. 18. §. Aſinam, D. de inſtr. vel inſtr. *Cocta Ligna*, d. l. 55. §. vlt. & l. 167. D. de verb. ſignif.

Coram, vt Seruius in lib. 2. Æneid. ait, ſignificat, In *Conſpectu*, *quòd ἐνώπιον dicitur*. Sic *Coram Pluribus*, l. 33. D. de verbor. ſignific. *Coram Prætore*, l. 1. §. ſi pecunia, D. depoſiti.

Coram aliquo facere quid iuſſus non videtur præſente eo feciſſe, niſi is intellegat. Itaque ſi Furioſus, aut Infans ſit, aut dormiat, non videtur *Coram eo* feciſſe. Scire autem non velle is debet. Nam & inuito eo rectè fiet quod iuſſum eſt, l. 209. D. de verbor. ſignific. Sic *Coram Titio adire*, l. 25. §. ſi coram, D. de adquir. vel omitt. *Coram Sententiam dicere Arbiter* debet, id eſt, præſentibus partibus, l. 27. §. proinde, & l. 44. D. de recept. qui arbitr. *Coram* autem *dicere videtur, qui ſapientibus dicit. Ceterum Coram Furioſo, vel Demente, non videtur dici.*

ſed nec *Coram Pupillo*, niſi præſens Tutor ſit, l. 27. §. coram, l. 47. & l. 49. D. de recept. qui arbitr.

CORBES cogendorum fructuum cauſa comparabantur, l. 8. §. cogendi, D. de inſtr. vel inſtr. Varro lib. 4. de lingua Lat. *Corbes, ab eo quòd ſpicas, aliúdve quid conruebant, hinc, minores, Corbulæ dictæ*. Sanè ad meſſem, in aream deferendam paratas fuiſſe oſtendit, idem Varro lib. 1. de re Ruſtica cap. 50. Vnde *Meſſoria Corbis*, non modo apud Ouid. lib. 14. Metamorphoſ. Propertium lib. 4. Valerium Max. lib. 1. cap. 6. Sed & apud Ciceronem in Sextiana, quem locum Seruius in lib. 1. Georgic. citat, *Corbem* fœminino genere dici adnotans.

Per Corbem menſuram Vini facere, l. 1. §. vlt. D. de peric. & comm. rei vend.

CORIVM *Bouis mortui*, l. 49. D. de legat. 2.

CORNELIÆ Leges quattuor præcipuæ in libris noſtris memorantur.

Cornelia de Sicariis & Veneficis, toto Tit. D. ad Leg. Cornel. de ſicar. l. 1. D. de public. iud. l. 1. D. ad Leg. Pomp. l. 23. §. ſi dolo, D. ad Leg. Aquil. l. 17. §. ſi iuſſu, D. de iniur. l. 30. §. ſi quis quem eorum, & l. 25. D. ad Sc. Silania. l. 3. §. vlt. D. de incend. ruin. l. 11. C. de his qui accuſ. non poſſ. & apud Paul. lib. 5. Sentent. Tit. 23. Significatur ea Lex in l. 15. §. euentus, D. de pœn. vt apparet ex l. 7. C. ad Leg. Cornel. de ſicar. Tulit autem eam legem Cornelius Sylla Fœlix Dictator, vt Senec. in lib. qui inſcribitur, Quare bonis viris, &c. Idem in Ludo de morte Claudij. *In Lege Cornelia, quæ de Sicariis lata eſt, quærebat*. Sylla eáque nominatim, eos qui Proſcriptos à ſe occiderant, exceperat, vt Sueton. in Iulio oſtendit.

Cornelia de Iniuriis ab eodem Sylla lata, auctore Venuleio in l. 12. §. 1. D. de accuſationib. Huius legis mentio fit, in l. 5. cum ſuis §. §. & l. 7. §. 1. D. de iniur. l. 22. D. ad Leg. Iul. de adult. l. 42. §. 1. D. de procuratorib. & apud Paul. lib. 5. Sentent. Tit. 4.

Cornelia de Falſis, toto tit. ad Leg. Cornel. de falſ. Cuius & Sueton. in Auguſto, & in Nerone meminit. & Imp. in l. 2. C. de fide inſtrum. Ea verò tenetur, qui Teſtamentum falſum ſciens dolo malo ſcripſerit, ſignauerit, recitauerit, amouerit, ſuppreſſerit, ſubiecerit, reſignauerit, deleuerit, vt Paul. lib. 4. Sentent. Tit. 7. & l. 38. § qui viui, D. de pœnis, & alij in l. 2. & l. 9. §. penult. & l. 10. D. de Leg. Cornel. de falſ. & l. 9. D. de dolo, ſignificant. Eámque ob cauſam ea Lex, *Cornelia de Teſtamentis*, vel *Teſtamentaria* appellatur, l. 1. D. de public. iud. l. 3. §. ſi quis dolo, D. de tabul. exhib. l. 2. D. de accuſationib. l. vn. C. quando ciuil. act. §. item Lex Cornelia, Inſtit. de public. iud. & apud Cicero 3. in Verrem, & Paul. lib. 5. Sentent. Tit. 27. Pertinebat & ad hanc Legem ſuppoſiti partus crimen, l. 11. in fi. D. de accuſationib. l. 10. C. ad Leg. Cornel. de falſ. Atque hęc Lex nudo Corneliæ nomine exaudienda eſt in l. 1. & l. 2. 4. & 5. C. de his qui ſibi adſcrib. l. 1. D. de his quæ pro non ſcrip. hab.

Eſt & *Cornelia* de Captiuis, quæ Teſtamenta eorum, qui apud Hoſtes deceſſerint ante captiuitatem facta cõfirmat, nec non inteſtatorum legitimam Hereditatem, perinde atque ſi in ciuitate deceſſiſſent, defert, l. 10. 11. & 12. §. 1. l. 22. D. de captiu. l. 1. C. eo. tit. l. 4. §. 1. D. de bon. libert. l. 1. D. de ſuis & legitim. l. 1. §. Lex Falcidia, l. 18. D. ad Leg. Falcid. l. 28. & l. 29. D. de vulg. & pupill. l. 39. D. de teſt. milit. l. 15. D. de vſurpationib. l. 8. C. de legit. hered. l. vlt. C. quib. ex cauſ. maior. l. 14. C. de caſtr. pecul. Nec verò Teſtamenta tantùm, ſed & Secundæ tabulæ & Subſtitutiones, & Tutelæ Teſtamento apud Hoſtes morientium conſcriptæ, ea Lege confirmantur, vt in l. 8. & l. 29. D. de vulg. & pupill. & à Paulo lib. 3. Sentent. Tit. 6. traditur. Refertur & alia Lex Cornelia, in l. Lex Cornelia, D. ad Sc. Silania.

Cornelianus Fundus, l. 24. D. de adquir. poſſeſſ. l. 7. D. de ſtipul. ſeruor. l. 28. D. de nouationib. l. 40. §. qui dotalem, D. de condic. & demonſtrat.

CORNICVLARII, l. vlt. D. de iur. immunit. l. 3. C. de off. diuerſ. iud. Rubr. de cohortalib. & princip. cornicul. lib. 12. Cod. l. 1. & l. vlt. de apparitorib. præf. præt. eo. lib. & aliâs ſæpe in poſtremis Codicis libris. Quo nomine appellatos conſtat, eos qui Corniculo merebant, vnde nomen habent. Sueton. in lib. de clar. Grammatic. de Orbilio. *Deinde in Macedonia Corniculo Equo meruit*. Auctor. lib. de viris illuſtribus, de M. Æmilio Scauro, *primo in Hiſpania Corniculum meruit*. Liuius lib. 10. *Equites omnes ob inſignem multis locis nauatam operam, Corniculis, Armillíſque argenteis*, donat. Vſus eſt *Cornicularij* verbo etiam Valer. Max. lib. 6. cap. 1. Tranquill. in Domitian. cap. 17. Aſcon. in 3. Verrin.

CORNVARII

Cornvarii in l. vlt. D. de iure immunit. qui cornua conficiunt, vel Cornicines qui Cornu canunt, quos *Æneatores* à priſcis dictos Feſtus lib. 1. ſcribit. A *Tubariis* autem eos Paternus ſeparat, vt & *Cornicines*, à *Tubicinibus*, Vegetius lib. 11. cap. 22. & Modeſtus in Epitome eiuſdem. Seneca in ludo de morte Claudij, *Tibicinum, Cornicinum, omniſque generis Æneatorum turba.* *Cornu percuſſus à Boue*, l. 52. §. quidam, D. ad Leg. Aquil. *Cornu petere ſolitus Bos*, l. 1. §. 1. D. ſi quadrup. paup.

Coronæ *Sacræ*, quæ Athletis in Certaminibus Sacris præſtantur, l. 40. D. de re iud. l. 5. C. quæ res pign. oblig. *Coronæ Menſarum*, l. 19. §. perueniamus, D. de auro arg. quas conuiuiis adhiberi ſolitas ex antiquorum teſtimoniis tritum eſt. *Coronarium Aurum*, in Rubr. de auro coronar. Cod. & l. 15. de legat. in C. Theod. Seruius in lib. 8. Æneid. ita appellatum tradit Aurum quod à victis gentibus dabatur: quod propter conceſſam vitam illis impoſitum erat. Plane ſubactæ bello prouinciæ iam inde ab antiquis florentis Reipubl. Roma. temporibus Coronas aureas, Populo, Imperatoribúſque offerebant, vt Liuius lib. 44. & 48. oſtendit. Tertullia. in lib. de Corona milit. Coronarum differentias perſequens, *Sunt*, ait, *& Prouinciales*, *Aureæ*, *Imaginum iam non virorum capita maiora quærentes.* Vopiſcus in Probo: *Coronas quas mihi obtulerunt omnes ciuitates Galliæ, Aureas, veſtræ, Patres Conſcripti, clementiæ dedicaui.* Inde *Auro Coronario* nomen: Agell. lib. 5. cap. 6. *Triumphales Coronæ, ſunt Aureæ, quæ Imperatoribus ob honorem Triumphi mittuntur. Id vulgò dicitur, Aurum Coronarium:* cuius Cicero 1. Agraria, & in Piſonem meminit: quod ab Alexandro Seuero Romæ remiſſum: à Iuliano quoque prouincialibus indultum, Lamprid. in Alexandr. & Ammian. Marcellin. lib. 25. ſcribunt.

Corporvm tria ſunt genera: Vnum, quod vno ſpiritu continetur, quod Græci ἡνωμένον & συμφυὲς vocant, vt Homo, Tignum, Lapis. Alterum, quod ex pluribus inter ſe cohærentibus conſtat, quod συνημμένον vocatur, vt Ædificium, Armarium, Nauis. Tertium, quod *ex Diſtantibus Capitibus* conſtat, vt Corpora plura, non ſoluta, ſed vno nomini ſubiecta, veluti Populus, Grex, Legio, l. 30. D. de vſurpationib. l. 23. §. at in his, D. de rei vindic. Plutarch. in Præcept. connubialib. Τῶν σωμάτων φιλόσοφοι τὰ μὲν ἐκ διεστώτων λέγουσιν εἶναι, καθάπερ στόλον, καὶ στρατόπεδον. τὰ δὲ ἐκ συναπτομένων, ὡς οἰκίαν, καὶ ναῦν. τὰ δὲ ἡνωμένα καὶ συμφυῆ, καθάπερ ἐστὶ τῶν ζώων ἕκαστον. Seneca quoque Epiſtol. 102. quædam *Corpora Continua* eſſe tradit, vt Hominem: quædam *Compoſita*, vt Nauem, Domum, omnia denique quorum diuerſæ partes iunctura in vnum ſunt coactæ: quædam *ex Diſtantibus*, quorum adhuc membra ſeparata ſunt, tanquam Exercitus, Populus, Senatus. Illi enim per quos iſta corpora efficiuntur, iure aut officio cohærent, natura diducti & ſinguli ſunt. Idem lib. 2. Natural. Quæſt. cap. 2. *Corpora* quædam eſſe *Compoſita*, ſcribit quæ conſtant aut Nexu, aut Aceruatione, vtputa Funis, Frumentum, Nauis. Rurſus *non Compoſita*, vt Arbor, Lapis: quæ etiam *Vnita Corpora* vocat: non ad numerum referens, ſed ad naturam Corporis, nulla ope externa, ſed vnitate ſua cohærentis.

Liberum Corpus, l. vlt. D. de his qui effud. l. 3. D. ſi quadrup. *Corpora Libera*, l. 2. §. iacturæ, D. de L. Rod. *Corpus Quadrupedis*, l. 27. D. ad L. Aquil.

Corpore & Actu Adprehendere & Apiſci Poſſeſſionem, l. 1. §. ſi iuſſerim, & l. 3. D. de adquir. poſſeſſ. *Corpore Poſsidere*, l. 1. §. interdictum, & §. eum qui, D. de vi & vi arm. *Corpore* autem *Poſsidemus* non tantùm per nos, ſed & per Seruos, vel Colonos, l. 3. §. ſi quis nuntiet, D. de adquir. poſſeſſ. *Corpore & Animo Poſsidere*, ſeparantur d. l. 3. *Corpore noſtro tenere*, l. 44. §. vlt. D. eod. *Corpore quæritur poſſeſsio*, l. 3. C. eod. tit.

Corpore Quæſtum facere, l. 47. D. de rit. nupt. l. 38. D. de oper. libert. & l. 5. D. ad Sc. Trebell. Plaut. Pænulo Act. 5. Sc. 3. *Facerem indignum genere Quæſtum* Corpore. Et Ciſtellar. Act. 2. Sc. 1. *Dotem quærere Corpore*, Eoque ſenſu accipe quod idem ait Milite, glorioſ. Act. 3. Sc. 1. *Eam des quæ ſit quæſtuoſa, quæ alat corpus Corpore.* id eſt, quæ quæſtu ex Corpore facto, ſe alat. Eodem loquendi genere, *Corpus invulgus dare, pecuniámque ex eo quæſtu merere*, dixit Agell. lib. 6. cap. 7.

Corpus, pro Cadauere. Sic *Corpus Inferre*, l. 40. D. de religioſ. *In Patriam reportare*, l. 30. §. ab heredibus, D. de adimend. legatis. *Perferri*, l. 14. §. impenſa, D. de Religioſ.

Terra Conditum Corpus, l. 39. D. de Religioſ. *Condendi Corporis cura*, l. 88. §. 1. D. de legat. 2. *Locum in quo Corpus impoſitum ſit*, l. 37. §. vlt. D. de Religioſ. *Ad Corpus cuſtodiendum, vel commendandum Factum*, l. 14. §. impenſa, D. eod.

Corpora Mortuorum detineri, l. 38. D. de religioſ. *Extrahere*, l. vlt. D. de Sepulcho viol. *Non Contracta*, l. 7. D. eod. tit. *Tradita Sepulturæ*, l. 3. §. non perpetuæ, D. eo.

Porrò *Corpus*, non animalium modò rerum dicitur, ſed & earum quæ anima carent. vt *Corpus Arborum*, l. 40. D. de act. empt. *Loci*, l. 4. D. ſi ſeruit. vind.

Corpus Homeri, l. 52. §. ſed Homeri, D. de legat. 3.

Corpora Inſtrumentorum, l. 3. §. is ipſe, & §. ſi quis dolo, D. de tabul. exhib. l. 15. D. de reb. auctor. iud. *Rationum*, l. 37. D. de fideicomm. libert. *Corpus Ignotum*, l. 69. §. gener, D. de iure dot.

Corpora quæ ſunt in Hereditate, aut in Peculio, l. 33. D. de ædilic. edic. *Corpora Hereditaria*, l. 19. D. de hered. petit. l. 11. D. de diſtract. pign. *Corpora maternæ Hereditatis*, l. 77. §. dulciſſimis, D. de legat. 2. *Corpora in eadem ſpecie manſerunt*, l. 18. D. quod met. cau.

Corpus Patrimonij, l. 20. D. quod met. cau. l. 25. §. quod autem, D. de hered. pet. l. 72. D. de legat. 2. l. 9. §. ſi quis ius ignorans, D. de iur. & fac. ignor. l. 23. & l. 25. D. de adim. leg. Sic Iuuenal. Sat. vlt.

Placuit non eſſe in Corpore Cenſus Paterni.

Corpora Nummorum, l. 24. D. depoſiti, l. 5. & l. 34. §. ſed ſi, D. de legat. 1. l. 13. §. vlt. D. de reb. credit. l. 29. D. de verbor. obligat. *Nummi interdum vice Corporis funguntur*, l. 51. D. de legat. 1. *Corpora Pecuniæ*, l. 34. §. vlt. D. de pignorib.

Corpus & Ius, ſeparantur, l. 8. D. de aqua & aq. l. 2. §. 1. D. de precar. vt *Corporis Dominus, ab eo qui ius habet*, l. 13. D. de dam. inf. *Corpus & Quantitas* opponuntur, l. 34. §. ſed ſi, non corpus, D. de legat. 1. l. 94. D. de ſolutionib. *In Corporibus Bona, vel Actionibus*, l. 3. D. de bonor. poſſ. *Si Peculium ſit in Corporibus, Puta, Fundi, vel Ædes*, l. 6. de pecul. leg. *Corporum poſſeſſores, à Debitoribus Hereditariis* ſeparantur, l. vlt. D. quor. bonor.

Corpora pro Collegiis & Vniuerſitatibus, l. 1. D. quod cuiuſcumque vniuerſit. l. 3. §. à municipibus, D. de bonor. poſſeſſ. l. 7. §. 1. D. ad exhib. l. 1. §. ſeruum, D. de quæſtio. l. 9. §. animaduertendum, D. quod met. cau. l. 1. §. ſi autem Collegium, D. ad Sc. Trebellia. l. 21. D. de reb. dub. l. 17. §. eos qui, & l. 41. §. vlt. D. de excuſationib. l. 38. §. quindecim, D. de legat. 3. *Corpus cui licet coire*, l. 20. D. de reb. dub. *Corpus vel Collegium*, l. 10. §. qui manumittitur, D. de in ius voc. l. 36. §. vlt. D. de fideicomm. libertat. & Tit. de collegiis & corporib. D. *Corporibus vel Collegiis*, l. 5. §. quibuſdam, D. de iure immunit. Sic, *Corpus Ciuitatis*, apud Liuium lib. 36.

Corpora Artificum, Lamprid. in Alexand. veluti, *Corpus Fabrorum*, d. l. 5. §. quibuſdam, & l. 17. §. eos qui, D. de excuſationib. *Menſorum Frumenti*, l. 10. §. 1. D. de vacat & excuſat. *Nauiculariorum*, d. l. 5. §. licet. *Corpus omne Mercatorum*, apud Ambroſ. Epiſt. 33.

Ceterùm qui in Corporibus erant, ſeu Corporibus ciuitatum adſcripti, CORPORATI vocabantur, l. vlt. C. de nauicular. lib. 11. l. vn. de priuileg. corpor. vrb. Rom. l. vn. de Alex. prim. eo. lib. Vnde *Corporatorum Subſidia*, dixit D. Ambroſ. lib. 3. Officior. & *Corporatos Negotiatores*, Symmach. Epiſt. 27. lib. 10. qui eos Membra æternæ Vrbis appellat, eorúmque miniſterio Vrbis onera ſuſtineri docet his verbis. *Hic Lanati pecoris inuector eſt: ille ad victum Populi cogit Armentum: hos Suillæ carnis tenet functio: pars vrenda Lauacris ligna comportat. Sunt qui fabriles manus Auguſtis operibus accommodent: per alios fortuita arcentur Incendia. Iam Caupones, & obſequia Piſtoria, Frugis & Olei Baiulos, multóſque id genus patriæ ſeruientes, enumerare faſtidium eſt.*

Corporales Res ſunt, quæ Tangi poſſunt, veluti Fundus, Homo, Veſtis, Aurum, Argentum & aliæ res id genus, l. 95. D. de leg. 3. l. 1. §. hæ autem, & §. quædam, D. de diuiſio. rer. l. 8. D. quib. mod. pign. Caius lib. 1. Inſtit. Tit. 1. *Tangi* enim, vt Lucretius ait, *Niſi Corpus, nulla poteſt Res.* Diomedes lib. 1. Grammatic. *Altera ſignificat Res Corporales quæ videri, tangique poſſunt: vt Homo, Arbor: Altera Incorporales, quæ intellectu tantummodo percipiuntur, verum quæ nec videri, nec tangi poſſunt: vt Deus, Pietas, Iuſtitia, Dignitas.* Incorporales itaque res ſunt, quæ tangi non poſſunt, quæ in iure conſiſtunt, vt Hereditas, Obligatio, Seruitus, l. vlt. C. de long. temp. præſcript. Seruitutes enim prædiorum licet Corporibus accedunt, Incorporales tamen ſunt, l. 14. D. de ſeruitutib.

Corporalis Poſſeſſio, l. 40. §. vlt. D. de pignerat. act. quæ Corpore detinetur. *Corporaliter enim poſſidet, qui incumbit poſſeſſioni*, l. 23. §. 1. & §. corporaliter, l. 24. & 25. §. vlt. D. de adquir. poſſeſſ.

poſſeſſ. l. 4. §. tunc in poteſtatem, D. de vſurpationib. *Corporaliter rei poſſeſſio detineri*, l. 29. D. de ſolutionib.

Corporalia Pignora ad differentiam Nominum & Iurium, l. 15. §. ſic quoque iudices, D. de re iud. ea dicuntur quæ Corporaliter capiuntur, & quæ in corpore conſiſtunt. *Corporaliter* etiam *acceptum Pignus*, dixit Iulianus Patricius in Nouell. Tit. 20.

Corporalis Labor, l. vlt. D. de munerib. & honor. *Corporale Miniſterium*, l. vlt. §. mixta, D. de munerib. & honor. *Corporalia Munera*, l. 3. §. Corporale, D. de munerib. l. 8. §. Philoſophi, D. de vacatio.

Corporale Vitium, l. 40. §. vlt. D. de adoptionib. *Corporalia Vitia*, l. 1. §. vlt. D. de ædilic. edict.

Si nihil Corporale eſt in Hereditate, l. 3. §. 1. D. de bonor. poſſeſſ. *Quæ Corporalia ſunt*, l. 3. D. de adquir. poſſ.

Corporaliter præſtitum Iuſiurandum, l. 1. C. ſi aduerſ. vendit. l. 2. l. 3. C. ſi minor ſe maior. vetuſtiſſimi quique interpretes tactis ſacris interpretantur. Quod tamen Alexandro, d. l. 1. auctori nunquam in mentem venit: vt mihi veriſimile ſit Triboniani eſſe hoc, non Alexandri verbum. Vtitur & hac loquendi figura, D. Gregorius Epiſt. 13. lib. 7.

Corporaliter tenere, l. 1. C. commun. de vſucap. *Corporaliter tenetur*, l. 24. D. de adquir. poſſ. *Corporaliter pignori datur*, l. 1. §. per ſeruum, D. eod.

CORRADERE *Nummos*, l. 3. §. planè, D. de ſtatuliber. *Corradi Summa*, id eſt, colligi, l. 5. D. de adminiſtr. & peric. *Corraſa Pecunia*, l. 6. D. de bon. damnator. *Corraſi Nummi*, d. l. 3. §. ſi quis, D. de ſtatuliber. *Corradere Picturas*, l. 38. D. de rei vind.

CORREVS, qui eiuſdem obligationis eſt particeps & ſocius, l. 3. §. nunc de effectu, D. de liber. leg. iuncta l. 16. D. de acceptilatio.

CORRIGI dicuntur quæ praua vel dura ſunt, cum in melius emendantur, reformantur, aut benigna interpretatione molliuntur, Græci ἐπανορθοῦν dicunt. *Corrigendi iuris ciuilis gratia*, l. 7. D. de iuſtit. & iur. *Arbitrium quod ita prauum eſt, vt iniquitas eius appareat, Corrigi per Iudicium*, l. 79. D. pro ſoc. *Læſum ius Corrigitur*, l. 1. D. ex quib. cauſ. maior. Plin. Epiſt. 21. lib. 5. *Inuenimus qui curua Corrigeret.*

Corrigere Ædificia, l. 57. D. Locati. *Domum*, l. 3. C. de locato. *Leges*, l. 2. §. exactis, D. de orig. iur.

Corrigere Sententiam, l. 20. D. de recept. qui arbitr. l. 55. D. de re iud. *Corrigi Sententia*, l. vlt. D. à quibus appell. l. 1. §. 1. D. quæ ſent. ſine appell. l. vlt. C. quib. appell. non lic.

Corrigere Libertum, l. 2. §. cùm patronus, D. de offic. præf. vrb. *Corrigendi animo verberare*, l. 15. §. adiicitur, D. de iniuriis. *Corrigi Officio Iudicis*, l. 1. §. cùm ſeruus, D. ad L. Aquil. *Corrigendis moribus præfici*, l. vlt. §. 1. D. de munerib. & honorib.

Corrector Vir Clariſſimus, l. 1. C. de iur. & fac. ign. *Correctores Prouinciarũ*, l. 10. & l. 20. D. de offic. præſid. l. vn. C. vt omnes iud. In Italia autẽ *Correctores*, notitia ſtatuit his regionibus, Apuliæ, Calabriæ, Bruttiorum, Lucaniæ. Vopiſc. in Aurelia. *Tetricum triumphatum Correctorem Lucaniæ fecit.* Correctoris autem Lucaniæ & Bruttiorum mentio habetur in inſcriptionibus, l. 1. de appellationib. & l. 1. de relationib. in Cod. Theodoſ. & apud Caſſiodorum Epiſt. 47. lib. 3. Variar. Verùm Bruttiorum nomen corruptum eſt in inſcriptione, l. 1. ad L. Cornel. de falſ. in C. Theod. vt & in l. 1. quib. equor. vſus in eodem Cod. In partibus verò Orientis duo Correctores erant, Auguſtanicæ & Paphlagonicæ. Atque ſecundum hæc κορρηκτωρεῖαι ἀρχαὶ accipiendæ ſunt apud Iuſtinian. Nou. 8.

CORROBORATA *Donatio Poſſeſſione*, l. vlt. C. ſi aduerſ. credito. *Corroboratum Præſcriptione*, l. 1. C. eod.

CORRVMPERE *Album Prætoris*, l. 7. & l. 9. D. de iuriſdictio. *Chirographa Debitorum*, l. 11. D. de ſeruo corrup. *Edicta Propoſita*, l. 32. D. de L. Corn. de falſ. *Tabulas*, l. 25. D. de dolo. *Tabulas Publicas*, Cicero pro Cluentio & 4. in Verrem.

Corrupiſſe, quod ad Leg. Aquiliam attinet, videtur, qui vinum ſpurcauit, vel effudit, vel acetum fecit, vel alio modo vitiauit, l. 27. §. inquit Lex, cum §. ſeq. D. ad Leg. Aquil. Item ſi frumento arenam aut aliud quid immiſcuit, cuius difficilis ſeparatio ſit, quaſi de Corrupto agetur, d. l. 27. §. ſi quis veſtimenta. *Corrupiſſe* etiam intelligitur *Tabulas*, qui eas interleuerit, l. 42. D. ad Leg. Aquil. l. 35. D. de dolo, l. 16. §. denique, D. famil. erciſc. l. 31. D. de furt.

Corrumpere Seruum, quod ad titulum de Seruo corrup. pertinet, videtur qui eum dete-

riorem facit. Quod quomodo accipiendum ſit, exponitur in l. 1. §. vlt. D. de ſeruo corrup. *Serui corrupti Actio*, l. 50. D. de pactis, de qua Vet. Gloſſ. Græc. ait, ὁ χείρονα ποιῶσα τὸν ἀλλότριον δοῦλον, καὶ ἀπαλείφουσα τῆς ἀγαθῆς αὐτοῦ τρόπης. *De Seruo Corrupto Cognoſcere*, l. vlt. D. de offic. præſid. vbi & *Corrupti Actoris* fit mentio.

Corrumpere Corpus, & Mores, Paul. lib. 1. Sentent. Tit. 14. *Corrumpere ſeritate vel Sæuitia Mancipia, & res mobiles*, l. 15. §. ſufficienter, D. de vſufr.

Corrumpere pro vitium offerre, & violare. Sic *Corrumpere Viduam*, l. 3. D. de quæſtionib. *Virgines*, l. 38. §. qui nondum, D. de pœnis.

Corrumpere Aduerſarium, l. 1. D. de bonis eorum. *Delatorem*, l. 29. D. de iure fiſci. *Arbitrum, vel Pecunia, vel Ambitione*, l. 31. D. de recept. qui arbitr. *Iudicem*, l. 1. & l. 21. D. de Leg. Corn. de falſ. l. 26. §. item per, & §. magiſtratus, D. ex quib. cauſ. maior. l. 2. in fi. D. de condict. ob turp. cauſ. l. 21. D. de Leg. Corn. de falſ. *Corrupti Iudices*, l. 7. C. quando prouocare. *Corrupti pecunia Iudices*, l. 38. §. iudices, D. de pœnis. *Teſtes pecunia Corrupti*, l. 33. D. de re iudic. *Pretio Corruptus Carceri præpoſitus*, l. 8. D. de cuſtod. & exhib. *Corrupta fide Inquiſitionis*, l. 3. §. tutor, D. de ſuſpect. tut.

Corrumpere Aquam, l. 1. D. quod vi aut clam. *Artificium Serui*, l. 17. §. 1. D. de vſufruct. *Cœlum*, l. 13. §. ſi tamen, D. de vſufr. *Fructum*, l. 35. §. vlt. D. locati. *Fructus*, l. 15. D. de rei vindic. *Frumenta Niues Corruperunt*, l. 78. §. vlt. D. de contrah. empt. *Menſuras, Vini, Frumenti*, l. 32. D. de L. Cornel. de falſ. *Viam Opere*, l. 2. §. Idem Labeo, D. ne quid in loco publ. *Dum ne quid ex publica lege Corrumpant*, l. vlt. D. de colleg.

Corrumpere Stipulationem, l. 11. D. vſufructuar. quemadm. caue. *Corrumpi* dicuntur *Stipulationes, Legata, Libertates*, quæ aliqua ratione vitiantur & intercidunt, l. 11. D. de ſeruitutib. l. 2. D. de ſeruit. leg. l. 30. §. diuus, D. de fideicomm. libert. l. 72. D. de verb. obligat. *Corrumpi ius*, l. 19. D. de damn. infec. *Corrumpi ius*, & *Incorruptum ius*, l. 9. D. de liber. cau. l. 30. D. de noxalib.

Corrumpi Aquarum ductus, l. 13. §. de præteritis, D. de vſufr. *Fructus*, l. 23. D. commun. diuid. l. 24. D. de vindic. *Rationes*, l. 15. D. de reb. auctor. iud. poſſ.

Corrupta vetuſtate villa, l. 32. §. Lucius, D. de vſu & vſufr. leg. & l. 50. D. de vſufruc. *Corruptas Feneſtras*, l. 25. §. ſi vicino, D. locati. *Corruptæ Statuæ*, l. 5. D. ad Leg. Iul. maieſt. *Corrupto Itinere*, l. 3. §. vtilitas, D. de itin. actúque. *Coruptas res reddere*, l. 29. §. Magiſtratus, D. ad Leg. Aquil. *Corrupta veſtimenta*, l. 1. §. hæc autem, D. de his qui deiec. vel effud.

Corruptum Matrimonium, l. 23. C. ad Leg. Iul. de adulter. *Monumentum*, l. 7. D. de ſepulch. viol.

Corruptelæ, l. 9. §. 1. D. de ſeru. corrupt.

COSTVM, l. vlt. §. ſpecies, D. de publican. Radix eſt herbæ in India, Arabia, & Syria naſcentis, iucundi odoris. De qua vide Dioſcoridem lib. 1. Plinium lib. 12. cap. 12. & Iſidor. lib. 17. cap. 9.

COTIS *Ferro ſubigendo neceſſariæ*, fit mentio in l. 11. D. de publican. & apud Plin. lib. 36. cap. 22. Idem, Cotibus ad ferri aciem deterendam vti, ait lib. 27. cap. 3.

Hinc *Cotoriæ*, l. 15. D. de publican.

COTTIDIE *conſtitui vſusfructus*, l. 1 §. interdum, D. de vſufruct. *Percipi Fructus*, l. 1. D. quando dies vſusfruc. legat. *Seruitutem Habere*, l. 7. D. quemad. ſeruitut. amitt.

Cottidie fieri conſtat, l. 4. D. de ſponſalib. *Inſeri ſolet*, l. 15. §. 1. D. de pignorib. *Inualeſcere videmus*, l. 12. §. ſi fundum, D. de inſtr. vel inſtr. *Poſcamus ab alio*, l. 9. §. ſi nummos, D. de reb. credit. *Prætores Reſtituunt*, l. 7. §. quæſitum, D. de minorib. *Precario rogantur Creditores*, l. 6. §. vlt. D. de precario. *Suſpecti Tutores Poſtulantur*, l. 1. D. de ſuſpect. tut.

Cottidianus Victus, l. vlt. §. Irenarchæ, D. de muner. & honor. l. 6. §. vlt. D. de offic. proconſ. l. 25. §. quod autem, D. de hered. petit. *Vſus*, l. 12. D. de vſu & habit. l. 7. D. de ſupell. leg. l. 20. D. de auro & arg. leg. l. 1. §. ait prætor. D. nautæ caupones. *Cottidiana Aqua*, l. 15. D. de ſeruit. vrb. præd. & tit. D. de aqua cottid. & æſtiu. *Comparatio*, l. 44. D. de vſurpationib. *Cottidiani Penoris*, l. 4. §. 1. D. nautæ caupon.

Cottidianum eſſe dicitur, quod *Cottidie Competit*, l. 7. D. quemadmod. ſeruit. amitt. *Cottidiana ſunt hæc*, id eſt, *Cottidie ex facto accidunt*, l. 25. D. de liberat. leg.

Cottidianarum Rerum, ſiue Aureorum, ſeptem libros ſcripſerat. Caius, quos Theophilus in

procœmio

procœmio Inſtit. §. quas ex omnibus vocat Κώδικας ἐν οἷς διαλέγεται περὶ τῶν καθ' ἑκάστην ἡμέραν κινουμένων πραγμάτων.

CRABATTVS *Argento inaurato tectus*, l. 20. §. Inſtructis. D. de inſtr. vel inſtrum.

CRASSA *Negligentia*, l. 6. D. de iur. & fac. ignor.

CRATISTI *Serui* fit mentio in l. 54. D. de manumiſſ. teſt.

CREARE *Magiſtratum*, Ordo dicitur, l. 1. §. Solent, D. quando appelland. ſit: & Creditores *Creare vnum cui Caueatur, omnium nomine*, l. 4. §. Creditoribus, D. de fideicommiſſ. libertat.

Creari dicuntur qui ad aliquod Munus & honorem in Municipiis, ſuffragiis, & decreto Ordinis vocantur atque eliguntur, l. 13. §. vlt. D. de munerib. & honor. l. 2. D. de vacat. & excuſat. l. 1. C. ſi propter inimicitias. Sic *Creari Curator Reipublicæ*, l. 3. §. in eum, D. de adminiſtratione rer. ad ciuit. *Curatores emendi Frumenti & Olei*, l. vlt. §. 1. D. de munerib. & honor. *Decurio*, l. 1. §. 1. D. de magiſtratib. conueniend. l. 6. §. Pater, & l. 13. D. de decurionib. l. 2. D. ad municipal. l. 4. C. ne filius pro patre, l. 1. C. quod cùm eo, l. 8. C. quando prouocare. *Duumuiro*, l. vlt. D. ad municipal. *Legatus*, l. 12. D. de legationib. *Magiſtratus*, l. 21. §. 1. D. de appellationib. l. 1. C. de periculo nominat. *Sacerdos*, l. 1. C. de periculo ſucceſſorum.

Sed & *Creari Curator* dicitur, l. 10. C. qui dare tutores, ſiue Minoribus conſtituatur, ſiue Bonis detur, l. 2. D. de curator. bonor. dan. *Creare Inuidiam*, l. 1. C. de his qui ad ſtatuas.

Creatores, id eſt nominatores, l. vlt. C. de hered. decur. vnde, l. 59. lib. 10. C. de decurionib. *Creatio Curatoris*, l. 13. §. vlt. D. de munerib. & honorib. *Tutoris*, l. 39. §. tutor, & l. 43. D. de adminiſtr. & peric. tut. *Creatio Magiſtratuum*, l. 1. D. ad Leg. Iul. ambit. Rubr. ſi propter inimicit. & Rubr. ſi quis poſt creation. C. *Tutorum & Curatorum*, l. 28. C. de iur. dot.

CREDERE dicimur cuicumque rei adſentimur, alienam fidem ſecuti, mox recepturi quid ex Contractu. Itaque *Rerum Creditarum* appellatione, Prætor Edicto ſuo omnes Contractus, quos alienam fidem ſecuti inſtituimus, complectebatur, l. 1. D. de reb. credit. Vt plurimum tamen, *Credere*, nihil aliud eſt, quàm mutuam Pecuniam dare, & à reliquis negotiorum figuris ſeparatur, l. 24. §. Reſtitutio, & l. 27. §. 1. D. de minorib. l. 1. & l. 3. §. Is autem, D. de Sc. Macedon. & aliâs paſſim. Quo in verbo elegans eſt iocus apud Martial. lib. 12. Epigramm. in eum qui ſub pignoribus duntaxat ei nummos credere volebat,

Cùm rogo te Nummos ſine pignore, non habeo, inquis:
Idem, ſi pro me ſpondet Agellus, habes.
Quod mihi non Credis veteri Theleſine ſodali,
Credis Colliculis, Arboribúſque meis.

Benè Credere, l. 12. §. ſi quis mandauerit, D. mandati. & ex diuerſo, *Malè Credere*, apud Plaut. Pœnulo, Act. 3. Sc. 2. id eſt, debitori minus idoneo. Seneca lib. 4. de Benefic. *Pecuniæ etiam malè Creditæ exactio eſt.*

Aliâs *Credere* ſignificat Committere: vt *Credere Adminiſtrationem*, l. 32. §. item reſpondit, D. de peric. & adminiſtrat. tutor. *Credenda eſt Cuſtodia*, id eſt, committenda, l. 14. D. de cuſtod. & exhib. *Creditum Munus*, l. 21. C. ad Leg. Iul. de adulter. *Onus*, l. 45. D. de religioſ. & ſumptib.

CREDITORVM appellatione non illi tantùm accipiuntur, qui pecuniam mutuam dederunt, ſed & hi quibus ex quacumque Actione vel Perſecutione, vel iure Ciuili, vel Ordinario, vel Extraordinario, purè, vel in diem, vel ſub condicione debetur: modò non perpetua aliqua exceptione ſummoueri poſſint, l. 10. l. 11. & l. 15. D. de verbor. ſignificat. l. 4. D. de ſeparationib. Nou. Conſtit. 4. §. vlt. Vetus Gloſſar. Græc. *Creditor*, δανειστής ἐστιν ὁ ἐξ οἱασοῦν αἰτίας χρεώμενος. Gloſſar. Latinum, *Creditor eſt qui ex quacumque cauſa fidem ſequitur alienam. Creditores appellantur quibus quacumque ex cauſa Actio cum fraudatore competat*, l. 16. §. ne quis, D. qui & à quib. Quinetiam ſi cui ex Delicto debeatur, *Creditoris loco* accipietur: Ex populari planè cauſa, ante litis Conteſtatiouem, rectè dicetur *Creditoris loco* non eſſe, l. 12. D. de verbor. ſignific. Maritus ex promiſſione Dotis, Creditoris loco habetur, l. 25. §. 1. in fi. D. qui potior. in pign. l. 41. D. de re iud. l. 19. D. de oblig. & actio. Et ex diuerſo, Vxor dotem repetens, in Creditoribus numeratur, l. 31. D. ſol. matr. Is cui ſub condicione legatum eſt, pendente Condicione *Creditor* non eſt, ſed tunc demum cùm

ea extiterit: aliter atque ſi ſub condicione Stipulatus eſt: Nam & hic pendente Condicione *Creditor* eſt, l. 42. D. de oblig. & action. l. 27. D. qui & à quib. l. 54. D. de verb. ſignif. §. ex condicionali, Inſtit. de verb. obligat. Planè quibus duntaxat Natura debetur, Creditorum loco non ſunt, quia petitionem non habent, l. 10. §. vlt. D. de verbor. ſignificat. Similitérque Crediti appellatio eam tantùm pecuniam demonſtrat quæ peti poteſt, non etiam eam quæ petitionem quidem non habet: ſolutione autem facta repeti non poteſt, l. 94. §. vlt. D. de ſolutionib.

CREDITRIX l. 16. D. qui potior. l. 88. §. inſtituto 5 D. de legat. 2. l. 5. C. ad Sc. Velleian. l. 1. & l. 7. C. de remiſſ. pignor. l. vlt. C. creditor. euiction. non deb. l. 6. C. de vſuris.

CREDITVM & *Debitum*, opponuntur, l. 1. D. de compenſationib. vt *Credita*, & *Debita*, l. 3. D. famil. erciſc. Quintilianus Declamatio. 360. *Tu amiſſo viro cum dotem non petiſti, feciſti Creditum ex dote*.

Creditum omne, l. 45. D. de Religioſ. *Crediti ius*, l. 12. D. quod met. cau. *Ex Crediti cauſa Deberi*, l. 20. D. de iudic. l. 104. §. vlt. D. de legat. 1. *Crediti* appellatione quid contineatur, vide l. 94. D. de ſolutionib. Sanè *Creditum* à *Mutuo* differt, quò Genus a Specie. Nam & *Creditum* conſiſtit extra eas res quæ Pondere, Numero, Menſura continentur: ſicut, ſi eandem rem recepturi ſumus, *Creditum* eſt. Sed & ſine Re, Verbis Credimus, quodam actu ad obligationem comparandam interpoſito, veluti Stipulatione, l. 2. §. creditum, & §. vlt. D. de reb. cred. Verùm hæc generalis *Crediti* appellatio nonnunquam reſtringitur ad mutuam pecuniam ſignificandam. Vt ecce, quod Sc. Macedoniano cautum eſt, *Filiofa. Credi* non licere, non ad verba, ſed ad numerationem referendum eſt. Sola enim Mutui datio prohibetur· Cetera negotia rectè cum Filiisfa. contrahuntur, l. 3. §. is autem, & l. 4. D. de Sc. Macedon. Et ita *in Creditum ire*, pro credere in l. 2. D. de reb. credit. l. 19. §. vlt. D. ad Sc. Velleia. l. 2 §. 1. D. ſi cert. pet. l. 65. in fi. D. Sc. Trebellia.

Alioquin *In Creditum Abiri* ex cauſa Emptionis, vel alio ſimili Contractu, dicitur, l. 3. §. is autem, D. de Sc. Macedo. Proinde in l. 5. §. plane, D. de tributor. *In Creditum abire*, eſt, fidem emptoris ſequi, & ei fidem habere de pretio. Sed & *in Creditum iri* dicitur, cùm rei dominium in accipientem transfertur, vt vel aliam eiuſdem generis reddat: quod & locatione fieri poteſt, l. 31. D. locati.

In Creditum Dare, & *Accipere*, l. 19. §. vlt. & l. 20. D. de reb. credit. eſt credendi cauſa dare, vt ibidem. *Maius Creditum conferre in Debitores*, l. 34. §. 1. D. de legat. 3.

In Creditum Poſſidere, l. 15. §. ſi pignora, D. de re iud. id eſt, in Crediti vicem atque locum poſſidere. Sic *in Vetus Creditum Pignora accipere*, l. 22. D. quæ in fraud. credit. *Quaſi in Creditum Habere Nomen alicuius*, d. l. 10. §. ſi quid, id eſt ſequi. Sed & *In Credito* eſſe *Argentum* dicitur, quod in Nominibus eſt, l. 27. §. Argento, D. de auro argen.

CREDVLITAS *Creditorum*, l. 3. §. ſed ſi ſic, D. de in rem verſo. *Nimia Credulitate circumuenta es*, l. 11. C. de obligat, & act.

CRETAM *Fodere*, l. 38. D. de dolo. *Cretæ fodiundæ cauſa Specum facere*, l. 59. D. de furtis. *Cretæ eximendæ Seruitus*, l. 5. D. de ſeruit. præd. ruſtic.

Cretifodinæ, l. 13. §. inde eſt, D. de vſufructu, l. 77 D. de verb. ſignif. l. 13. D. de publicanis, l. 3. §. vlt. D. de reb. cor. l. 7. §. ſi vir in fundo, D. ſolut. matr.

CRIMEN pro criminatione & accuſatione, l. 21. D. de Sc. Silania. l. vlt. D. de Concuſſio. l. 109. D. de diuerſ. reg. iur. l. 3. C. de calumniatorib. & Inſtit. de ſuſpect. tutorib. in prin. Vbi quod Iuſtinia. crimen. Theophil. κατηγορίαν vertit. Eodem ſenſu, *Perſeuerare in Crimine*, dixit Vlpian. in l. 7. D. de accuſationib. id eſt in accuſatione. Et *Importare Crimen*, in l. 9. §. vlt. D. de ſtatuliber. l. 14. §. is demum, D. de bon. libert. Eademque l. ad fi. *Crimen enim quod intendit etiam perfecit*. Sic *Intendere Crimen*, l. 8. D. de his qui not. infa.

CRIMINOSVS, l. 32. C. de decurionib. lib. 10. *Criminoſi Serui*, l. 41. D. de contr. empt. *Criminoſum non eſt*, l. vlt. C. ſi quis aliq. teſt.

CRIMINALIS *Accuſatio*, l. 3. C. de Leg. Aquil. *Actio*, Rubr. quand. act. ciuil. *Cauſa*, l. 15. C. de quæſtionib. Conſtantin. Hermenop. lib. 1. Tit. 2. ita Pecuniarias cauſas & Criminales definit, χρηματικαὶ ὑποθέσεις εἰσὶν ὅταν ζημίαν χρημάτων τοῖς ἔχουσιν αὐτὰς προξενοῦσιν. Ἐγκληματικαὶ δὲ, ὅταν βαρυτέραν ἔχωσι τιμωρίαν.

CRIMINARI

Criminari *Aliquem*, l. 4. §. ſi quis, D. vi bonor. raptor. *Subiectum Partum*, l. 27. §. vlt. D. de teſtam. tut.

Crina, l. 23. D. de auro argen. Plin. lib. 21. cap. 5. *Eſt & rubens Lilium, quod Græci κρίνον vocant*. Moſchopul. in libr. περὶ σχεδῶν. Κρίνον παροξύτονον, εἶδος φυτοῦ εὐώδους. εἰσὶ δὲ κρίνα, τὰ λευκά: τὰ δὲ μέλανα, ὑάκινθοι λέγονται.

Crocvfantia in ornamentis mulicbribus numerantur, l. 27. D. de aur. arg. Planè in Gloſſario, Reticulum, κόρυμβος & κροκύφαντος vertitur.

Crvciatvs *Carceris*, l. 11. D. de appellat. *Corporis*, l. 1. & l. 4. C. de his quæ vi. l. 9. C. de contrah. ſtipulat. l. 13. C. de tranſactionib. l. 8. C. de reſcind. vendit. *Cruciatibus Corporis illicitis adfici*, l. 4. C. de decurionib. lib. 10.

Crvdæ *Vineæ*, l. 27. §. ſi oliuam, D. ad L. Aquil.

Crvore *Madens*, l. 2. §. initium, D. de orig. iur.

Crvs *Fregit Seruus*, l. 52. §. vlt. D. ad Leg. Aquil. l. 26. D. comm. diuid. *Mula Crus Agaſoni Fregit*, l. vlt. D. ſi quadrup. paup. *Crura Equi caſu Fracta*, l. vlt. D. ad Leg. Aquil. *Crurales Faſciæ*, in l. 25. §. 1. D. de auro, arg.

Crvsta *ex Fundo Lapſa*, l. 9. §. Alfenus, D. de dam. infect. *Cruſtæ Marmoreæ*, l. 17. §. quæ Tabulæ, D. de actio. empt. quæ ſcilicet parietibus opere tectorio inducebantur. Quintilia. Declamat. 9. *Non me aurata Laquearia, nec radiantes marmore columnæ, nec graues Cruſtæ fecerint immemorem fragilitatis*. B. Cyprian. Epiſt. 2. lib. 2. *Iam tibi auro diſtincta Laquearia & pretioſi marmoris Cruſtis veſtita domicilia*. Idem, tractatu contra Demetrian. *Minus de effoſſis & fatigatis montibus eruuntur marmorum Cruſtæ*. Caſſiod. lib. 1. Variar. *Diſcolorea cruſta marmorum gratiſſima picturarum varietate texatur*. Iſidor. lib. 19. Etymolog. cap. 13. *Cruſtæ*, ait, *Tabulæ ſunt marmoris. Vnde & Marmorati parietes & Cruſtati dicuntur*: quo loco marmora ſecandi in Cruſtas rationem explicat. Inde *Incruſtationes* in l. 13. in fi. D. de ſeruit. vrb. l. 79. in fi. D. de verb. ſignific. *Cruſtis* etiam *Aureis illigata, Cymbia, Argentea*, memorantur in l. 32. D. de auro, argen.

Crvx, inter ſumma ſupplicia ponitur, apud Paul. lib. 5. Sentent. Tit. 17. *Cruce affici*, idem Paul. lib. 5. Sentent. Tit. 21. *Cruci Suffigi*, idem lib. 5. Sentent. Tit. 23. *In Crucem Tolli*, idem lib. 5. Sentent. Tit. 22. 23. & 25. Abeſt vox hæc à Pandectis, beneficio Triboniani, qui eam expunxit, propter abrogatum, abolitúmque à Conſtantino Crucis ſupplicium.

Cvbicvlarii, l. 65. D. de legat. 3. l. 14. §. ſi patris, D. de bon. libert. l. 203. in fi. D. de verb. ſignif. & apud Sueton. in Tiber. cap. 21. Memorantur & in Conſtitutionibus, *Præpoſiti ſacro Cubiculo*, l. vlt. C. vbi ſenator. & apud B. Ambroſ. Epiſt. 27. lib. 5. & in Inſcriptione l. vlt. C. vbi cauſæ fiſcal. Ex qua colligitur, eos de cauſis Dominicorum Inquilinorum, Colonorúmve, vnà cum Comite Domorum cognouiſſe. Præpoſitum etiam Cubiculo legimus apud Sueton. in Domitia. cap. 17. quem Xiphilin. πρόκοιτον vocat.

Cvbitvs *Nili*. l. 1. de Nili aggerib. in Cod. Theod. Incrementa enim exundantis Nili Cubitis metiri Ægyptij ſolebant, quemadmodum Plinius lib. 5. cap. 9. & lib. 36. cap. 7. & Nicephor. lib. 7. cap. 46. ſignificant. Philoſtratus in Dionyſio Mileſ. οἳ καὶ πήχεσι διαμετροῦσι τὴν γλῶτταν, ὥσπερ τὰς Νείλου ἀναβάσεις. Erátque adeò apud Memphim, in Serapidis templo, Menſura è ſculpto ſaxo conſtructa, inſcriptis per interualla Cubitalibus Lineis, per quam Nili incrementa indigenis indicabantur: vt Heliodor. hiſtor. Æthiop. lib. 9. oſtendit. Quam menſuram à Paganorum templis ad Chriſtianorum ædem Conſtantinus tranſtulit. Poſtea inde demptam, Iulianus Serapidi reſtituit, teſte Nicephoro lib. 10. Hiſtor. Eccleſia. cap. 4.

Cvcvmellæ l. 17. §. 1. D. ſi ſeruit. vindic.

Cvisqve pro cuiuſcumque, l. 10. §. non ſolum, D. de adquir. rer. dom. l. 32. §. vxori, D. de vſu & vſufr.

Cvlei, ſeu Cullei, (in hac enim ſcriptura Pandectæ Flor. variant,) tam Vini quàm Tritici dicuntur, l. 17. §. vlt. D. de ann. leg. l. vlt. §. vlt. D. de pignerat. act. l. 3. §. vlt. D. de vino trit. Feſtus lib. 3. *Culleola dicta à ſimilitudine Culeorum, quibus Vinum, ſiue Oleum, continetur*. Quod & ex Catone de re Ruſt. cap. 154. apparet. *Culeos* etiam inter ea quæ exportandorum fructuum cauſa parantur, numerat. Vlpian. in l. 12. §. conſeruandi, D. de inſtruc. vel inſtrum. *Culeus* autem Vrnas 40. capiebat, auctore Columella, lib. 3. de re Ruſt.

cap. 3. Plin. lib. 18. cap. 31. *Sæpenumero ſeptenos Culeos ſingula Iugera, hoc eſt, Amphoras centenas quadragenas muſti dedere.* Priſcian. lib. de Ponderib.

Eſt & bis decies quem conficit Amphora noſtra,
Culeus. hac nulla eſt maior menſura liquoris.

Culeo Inſui, l. 9. D. de Lege Pomp. §. Alia deinde, Inſtit. de publ. iud. l. 4. quor. appell. non recip. in Cod. Theod. l. 1. de parricid. in eod. Cod. ex qua Tribonianus bonam partem d. §. Alia, tranſcripſit. Senec. lib. 1. de Ira, *Et cùm parricida inſuam Culeo.* Et lib. 1. de Clement. cap. 23. *Pater tuus plures intra quinquennium inſuit Culeo, quam omnibus ſeculis inſutos accepimus.* & Controuerſ. 1, lib. 7. *Inſui fratrem Culeo iubes.* Lactant. lib. 3. cap. 14. *Parricidæ ſumus & inſuendi, te iudice, in Culeum.*

Culeum autem Iſidor. lib. 5. Etymolog. cap. 37. definit, *Vtrem ex corio factum, in quo Parricidæ cum Simia & Gallo & Serpente incluſi, in mare præcipitabantur.* Nam vt Iuſtinianus in d. §. alia deinde, tradit, Lege Pompeia de parricidiis cauebatur, vt Parricida inſutus Culeo cum Cane, & Gallo Gallinaceo, & Vipera & Simia, vel in vicinum mare, vel in amnem proiiceretur. vbi Theophil. *Culeum*, ἀσκὸν βόειον vertit, Dionyſij Alicar. exemplo. Nam quòd Valer. Maxim. lib. 1. cap. 1. de Tarquinio agens, ait, *Culeo inſutum in mare abiici iuſſit. Idque iudicij genus multo poſt parricidij lege irrogatum eſt*, hoc ipſum Dionyſ. Alicarnaſſ. nartans lib. 4. εἰς ἀσκὸν, inquit, ἐῤῥάψας βόειον ἔῤῥιψεν εἰς τὸ πέλαγος. In Gloſſis inuenio *Culeum* definiri *follem Bubulum, in quo Parricidæ mittuntur.* In alio verò libro, *Culeum, tunicam ex ſcorto in modum crumenæ factam, quæ liniebatur pice & bitumine, in qua incluſi Parricidæ cum Simia, Serpente, & Gallo mittebantur in mare, vt contendentibus inter ſe animantibus, maioribus pœnis adficerentur.* Anianus vtique ad l. 1. de parricid. in Cod. Theod. *Culeum* interpretatur, *factum de coriis Saccum.* Ac planè *Culeum* veteres *Corium* quoque vocant. Auctor Rhetoricor. ad Herenn. lib. 1. Legem proponit huiuſmodi, *Qui parentem necaſſe iudicatus erit, is obuolutus & obligatus Corio, deiicitor in profluentem,* Sed & Iuuenal. Sat. 13. hac periphraſi Culeum deſcribit.

Et reducendum Corio Bouis in mare, cum quo
Clauditur aduerſis innoxia Simia fatis.

Et ita *Culeum & Serpentes* accipe apud Senec. lib. 1. de Clement.

CVCVMA, l. 1. §. Diuus, D. ad Leg. Cornel. de ſicariis, & in Lege Dei, Tit. 1.

CVLPAM, Caius in l. 72. D. pro ſoc. interpretatur, *Deſidiam, ac negligentiam.*

Culpam quoque Paulus in l. 226. D. de verb. ſignific. & Vlpian. in l. 213. §. vlt. D. eod. tit. & in l. 22. §. ſi heres, D. ad Sc. Trebell. l. 4. D. de magiſtr. conuen. l. 7. §. 1. D. de ſuſpect. tut. vt & Impp. in l. 5. C. de peric. tutor. *Negligentiam* appellant, & *Segnitiam* Impp. in l. 7. C. de pignerat. actio. Vetus Gloſſar. *Culpa*, ἡ ῥαθυμία. Itaque à Dolo & fraude ſeparatur, l. 8. §. de tempore, l. 9. §. eſt præterea, D. de reb. auct. iud. d. l. 7. §. 1. D. de ſuſp. tut. l. 30. D. ad L. Aquil. Eique *Diligentia* opponitur, l. 68. D. de contr. empt. Culpa autem quædam *Lata* quæ & *Magna*, & *Diſſoluta Negligentia, Dolo Proxima, Propè & Proxime Dolum accedens*: Alia *Leuis*, cui *Diligens Cuſtodia* opponitur: Quædam *Leuiſſima*, quæ exactiſſimam diligentiam deſiderat: de quibus ſingulis, ſuo loco, vt ex ordine literarum occurrent, dicemus. *Culpa eſt immiſcere ſe rei ad ſe non pertinenti*, l. 36. D. de diuerſ. reg. *Culpa eſt quod cùm à diligente prouideri poterit non eſſet prouiſum*, l. 31. D. ad Leg. Aquil. *Culpa*, vt ait Donatus in Hecyr. Act. 2. Sc. 1. eſt *ſi neſcientes læſerimus.*

Culpæ Coloni adnumeratur, ſi propter inimicitias eius vicinus Arbores exciderit, l. 25. §. culpæ, D. locati.

Culpæ adnumeratur Imperitia, l. 9. §. Celſus, D. locati. *& Infirmitas Mulionis, per quam Impetum Mularum retinere non potuit.* l. 8. D. ad L. Aquil. *Culpæ adſignatur nimia Præceptoris ſæuitia*, l. 6. D. ad Leg. Aquil. *Luſus quoque noxius in Culpa eſt*, l. 10. D. eod. tit. *Culpæ Cuſtodum qui furioſis adhibentur adſcribendum eſt, ſi negligentiores in officio fuerint*, l. 14. D. de offic. præſid. *Culpæ reus eſt* Poſſeſſor *qui per Inſidioſa loca Seruum miſit*, l. 36. D. de rei vindic. *Culpæ reus eſt qui die ventoſo in ſtipulam ſuam vel ſpinam, comburendæ eius cauſa, ignem Immiſit, ſi is vlterius euagatus & progreſſus alienam ſegetem vel vineam læſerit*, l. 30. §. vlt. D. ad L. Aquil. *Culpæ reus intelligitur Medicus qui bene ſecuit & dereliquit curationem*, l. 8. D. ad L. Aquil. *Culpa inhabitantium plerumque incendia fiunt*, l. 3. §. 1. D. de offic. præf. vigil.

Culpa abeſt ſi omnia facta ſunt quæ diligentiſſimus quiſque obſeruaturus fuiſſet, l. 25. §. qui Columnam, D. locati. *Culpa caret qui ſcit ſed prohibere non poteſt*, l. 50. D. de diuerſ. regul.

Culpa Diuertere, l. 9. §. nonne videndum, D. de minorib. *Culpa mariti Diuortia Factum*, l. 44. §. 1. D. ſoluto matrimo. *Culpa Mulieris*, l. 11. §. vlt. D. ad Leg. Iul. de adulter. *Culpa Mulieris*

mulieris diremptum vel diſſolutum Matrimonium, l. 38. D. ſoluto matrimo. & Contrà, *Diuortium ſine Culpa viri factum*, l. 101. §. Socrus, D. de condic. & demonſt. &, *ſine Culpa Mulieris*, l.45. D. ſoluto matrimonio. *Culpa* autem *Mariti* vel *Mulieris*, Diuortium factum, ſolutúmve Matrimonium dicitur, cùm alteruter diſcidij cauſam præſtitit, ob mores, verbi gratia, improbatos, l. vlt. C. de repudiis, l. vn. §. ſileat. C. de rei vxor. act. & apud Vlpian. Tit.6. Regular. Cicer. Topic. *Si Viri Culpa factum eſt diuortium*. Terent. Hecyra, Act. 3. Sc.5. *Neque Culpa hoc eueniſſe diſcidium meo*. D. Hieronym. in vita Fabiolæ. *Maluit Culpam ſubire diſcidij*. Donat. in 4. Æneid. ad hunc locum. *Coniugium vocat, hoc prætexit nomine Culpam*. Verbo, inquit, *iuris vſus eſt, vt diceret Culpam: Sic enim definitum eſt, Culpam eſſe Mulieris cùm pudoris in cauſa peccauerit*. Quod vocabulum alio eiuſdem libri loco vſurpatum eſt, hoc verſu,

Huic vni forſan potui ſuccumbere Culpæ.

Vbi, *Culpæ* nomine, *amiſsionem pudoris*, ſignificari tradit Vetus Horatij Commẽtat. in Odam 17. lib.3. Carmin. Sic Ouid. Heroid. Epiſt.

Cognato poterit nomine Culpa tegi.

Culpa Vxoris diremptæ Nuptiæ non videntur, ſi illa furenti nuntium remiſerit, ſi modò furor ferendus non ſit his qui circa eum ſunt, l.22. §. ſi maritus, cum ſeq. D. ſol. matrim.

CVLTELLVS *Tonſoris*, l.11. D. ad L. Aquil.

Articulus CVM, copulam ſignificat, l. 142. D. de verb. ſignific. Itaque ſi quis Titio *Cum Seio* legare dixerit, vtrique legaſſe intelligitur, ſicut vtrumque legatur, vbi *Fundus cum Domo* legatur, l. 112. §. ſi ita legatum, D. de legat. 1. Cęterùm cùm quis Titio *Cum Seio* legat, ſine altero alter ad Legatum admittitur. Nam & cùm Prætor dicit, *Ventrem cum Liberis in poſſeſsionem eſſe iubebo*, etſi non ſint Liberi, Venter in poſſeſſionem mittetur, l. 121. D. de legat. 1. l. 13. in fi. D. de manumiſſ. teſt. l. 31. D. de ſtatulib.

Hæc verba, *Cùm quatuordecim Annorum erit factus*, &, *Si quatuordecim Annorum erit factus*, eandem condicionem habent: Sed poſteriori ſcriptura, per Condicionem, Tempus: Priori, per Tempus, Condicio demonſtratur, l. 22. D. quando dies leg. ced. l. 49. in prin. & §. 1. D. de legat. 1.

CVMVLVS *Æris alieni*, l. 4. D. ad Sc. Trebellian. *Debiti*, l. 8. D. de pact. l. vlt. C. qui bon. ced. *Legati*, l. 2. §. Tractari, D. ad Sc. Tertyll. *Patrimonij*, l.3. D. vbi pupill. educ. *Cumulare Vitium*, l.6. C. arbitr. tut.

CVNABVLA *Iuris*, l. 2. §. deinde Sextus, D. de orig. iur. *Firma Legum Cunabula*, Iuſtinian. in procemio Inſtitutio. & §. ſed ne in, Inſtitut. de legat. *His Cunabulis initiata auctoritas*, l. 1. D. de off. præf. præt.

CVNCTATIO *Conſulis*, l.20. D. de manum. vindic.

CVNEI, Peditum ſunt globi, vt *Vexillationes*, Equitum turmæ. Atque ita hæc verba diſtinguenda ſunt in l. 1. de bonis milit. in Cod. Theod. Vegetius libr. 3. cap. 19. *Cuneus dicitur multitudo Peditum, quæ iuncta cum acie, primo anguſtior, deinde latior, procedit, & aduerſariorum ordines rumpit*. Idem lib. 1. cap. 26. *Tertiò præcipiendum eſt, vt Quadratam aciem repentè conſtituant: quo facto, in Trigonum, quem Cuneum vocant, acies ipſa mutanda eſt*. Ammian. Marcellin. lib. 31. *Congregatóſque in Cuneos ſenſim progrediens*. Et mox: *Veſperáque intendente Gotthorum vaſtatoriis Cuneis propè flumen Hebrum ſubitò viſis*. Quibus in locis promiſcuè *Globos* & *Cuneos* ab eo auctore appellari cernimus. *Globos* autem etiam *Drungos* (non, vt vulgò legitur, Drumos vel Grunos) vocitatos, Veget. lib. 3. ſcribit. Qua de re aliàs plura, ne extra propoſitum ſermo decurrens lectori faſtidium pariat.

CVNICVLVS *per quem Vapor trahitur in Balneariis vaporibus*, l. 3. §. hoc interdictum, D. de riuis. *Cuniculum Agere*, l. 11. D. de aqu. & aq. plu. *Cuniculo Aquam auocare*, l. 26. D. de damno infec. *Pergentem in Iulij*, more Græco dixit Pompon. in l. 3. §. vlt. D. ſi ſeruit. vindic. *Cuniculis defoſsis in altum alienarum Ædium fundamenta labefactare*, l. 6. C. de metallar. lib. 11.

CVPA *Clauſum Triticum*, l.31. D. loca. *Cuppæ*, l.15. §. proprietatis, D. de vſufruct. *Cuppæ* ſeu *Cuppulæ*, l.3. §.1. D. de tritico, vino. *Cupa* autem inter ea numerantur quę exportandorum fructuum cauſa parantur, l.12. §. conſeruandi, D. de inſtr. vel inſtr. & apud Paul. lib.3. Sent. Tit.7. & ex eorum genere quæ Conſeruandi fructus gratia parantur, l.8. §. vlt. D. de inſtr. vel inſtr.

CVPITVS, Serui nomen, in l.41. §. libertatem, D. de fideicomm. libert.

CVPRESSVM nauigiis aptã arborem fuiſſe, indicat l.26. D. de adq. rer. do. Virg. lib.2. Georg.

——— *Dant vtile lignum. Nauigiis, pinos, domibus, cedróſque Cupreſſóſque.*

Arrian.lib.8.de reb.geſt.Alexand.Naues cæſis Cupreſſis ab Alexandro cōpactas memorat.

Cupreſſum ex luco Daphnes excindi vetant Impp. Soli Alytarchæ vrbis Antiochenæ, vnius cupreſſi excidendę facultatem dant, l. 12. de iur. fiſc. in Cod. Theod. *Cupreſſeum Corpus*, l.26. D.de adquir.rer.dom.

CVRA *Corporis neceſſaria*, l.50.§.vlt.D.de oper. libert. *Cura* Rei, l.1. D.vſusfruc. quemad. cau. *Cura Funeris*, l.14.§.ſi cui, D.de religioſ. *Condendi Corporis*, l.88.§.1.D.de legat.2.

Cura à *Cultura* ſeparatur, §. ſi quis à non domino, Inſtit. de diuiſ.rer. Nam vt Agri, *Coli*, Ita Oues & Pecora *Curari* dicuntur, quemadmodum ĩ. ſuo loco docebo. *Cura acta Pecorum*, l.9.§.eſt prętcrea, D.de reb. auct.iud.

Curæ appellatione interdum Curatorum actus, Munus, ſeu Curatio ſignificatur, Tit. de reb. eorum qui ſub Tutela vel Cura ſunt. *Cura Adulti, Furioſi, item Prodigi, Muti: etiam Ventri: etiam ad exhibendum cibum, potum, tectum*, & ſimilia l. 1. D. de munerib. & honor. l.20. §.vlt.D.de liberat.leg. l.16. & l.41.D.de excuſationib. l.16. D. de ſuſpect. tut. l. 1. §. ex illa, D.de L. Cornel.de falſ. l.vlt.C.ſi tut.vel cur. l.1.C.qui morbo.

Cura Ventris, Bonorum, l.3.§.non tantùm, D.de ſuſpect.tut. *Operis*, l. vlt.D. de vacat & excuſ. *Cura Cuſtodiendi* Aquæductus, l.vlt.§.1.D.de munerib. & honor.

Curam Adminiſtrare, l.19.D.de iudic. l.1.§.finito, D. de contrar.& vt l. 11. §. ex facto, & l. 47. §.1.D.de minorib. l.1.§.item ſi, D.de ventr.in poſſeſſ. l. vlt. D.de vacat. & excuſ. l.3.§. non tantùm, D.de ſuſpect.tutorib. l.5.C.de adminiſtr. tutor. l.2.& l.vlt. C.de heredib. tutor. l. vlt. C.de excuſat. veteran. *Agere*, l. 3.§.1. D. nautæ caupo. *Gerere*, l. 1. §. ſed eſt æquiſſimum, D. de poſtulan. l. 67. §. ſed & ſi, D. de ritu nupt. l. 22. D. de excuſationib. l.6. C.de hered. act.

Curæ Adminiſtratio, l. 4. C. de tranſactionib. *Officium & Tempus*, l. 46. in prin. & §. 1. D. de adminiſtr. & peric. *Ratio*, l. 20. §. vlt.D. de liberat. leg. *Curæ* Rationem reddere, l.1.§.ex illa, D.de Leg. Corn.de falſ.

Curam habere Prætor, l.1.D.de ventr.in poſſeſſ.

Curæ habebit Iudex, l.5.C.de condic.ob cauſ. l.2.C.de ord.iudic. *Præſes*, l.1.C.vbi cauſa ſtat.

Ad Curam Principis pertinet, l.1.D.de L.Iul.ambit. *Ad Curam Præfecturæ Pertinet*, l.1.§.Cura, D.de offic.pręf.vr. *Ad Curam ſuam Pertinet*, l.3.§.1.D.de recep.qui arbit.

Sub Cura Præſidis ciuitatis, l.37.D.ad municipal. *Sub Cura Villici, Prædium*, l.35.D.de legat. 3. *Sub Cura Serui eſſe Argentum*, l.21.D.de manum.teſtam.

CVRA PALATII. Dignitatis nomen in aula Conſtantinopolitana. l. 1. C. de comitibus & trib. ſchol. lib. 12. Quod ex Ammian. Marcellino cùm aliàs tum lib. 31. facilè intelligitur. *Tribunus*, ait, *Equitius, cui tunc erat Cura Palatij credita*. Meminit & Gregorius Turonenſis lib. 2. Hiſtoriar.cap.8. Zonaras Κυροπαλάτην vocat. Sic enim Annal. Tomo 3. in Iuſtino ſcribit. Ἰγ-ῆπος δὲ τὸ γένος τυγχάνων Ἰλλυρ.ος, Κυροπαλάτης πρὸ τῆς βασιλείας τετίμητο. Idem in Leone Iſauro. τὴν θυγατέρα τῷ Ἀρταβάσδῳ συνῴκισεν, Κυροπαλάτην αὐτὸν ὀνομάσας. Et in Stauracio. Ἐπιβουλεύει δὲ τῷ Κυροπαλάτῃ Μιχαήλ. Vnde *Excura Palatij*, eadem figura, qua *Exconſule*, & *Excomite*, apud Ammian. Marcellinum lib. 22. legimus.

CVRARVM ius, l.2. C.de apparitoribus præfe.prætor.lib. 12. Sic enim illic legendum olim monui, cùm antea perperam *Curiarum* ſcriptum eſſet: quemadmodum etiam *Curiæ*, pro *Curæ* cum vitio ſcriptum fuiſſe tum temporis docui in l.2.C.de executorib.& exactorib.lib.12. At in l.1.C.de offic.magiſt.offic. rectè *Ad curas agendas & curſum exeant*: vt & in l.2.C.de curioſ. lib.12. *in Curis agendis & euectionibus publici curſus inſpiciendis*. Sic *Curarum ius atque arbitrium*, l. vn. ne præfectiani in C.Th.

Curagerendarij, l.1.de curioſis in eod.C. *Curatoricij Equi*, l.29.de annon. & tribut.in C.Th. *Curatoricio nomine Equi Flagitati*, l.2.de equor.conlat.in eo.C. Vnde & *Curioſorum* nomē deſcendere veriſimile eſt, qui huic Curarum miniſterio deſeruiebant, vt infrà docebo.

CVRARE, pro Ægris mederi, l. 11. §. 1. D.ad exhibend. l. 2. in fi. D. de oper. libert. *Curare Ægrum*, l.53. §. vlt. D. de furt. l. 7. §. vlt. D. ſol. matr. *Ægros*, l. 4. §. Stichus, D.de neg. geſt. *Familiam*, l. 6. §. his verbis, D. de reb. auctor. iudic. poſſ. *Seruum*, l. 11. D. ad exhib. l. 30. §. vlt. D.de ędilic. edict. *Seruum Ægrotum*, l. 10. §. vlt. D. de neg. geſt. l. 10. C. eod. tit. *Vulneratum*, l.9.§.ſi ipſe, D.de pecul. l.vlt.C.in quib.cauſ. ceſſat.

Curare Patronam & eius familiam, Medicus dicitur l. 10. §. vlt. D. de ann. leg. & *Curare gratis Amicos*, l. 27. D. de oper. libert. *Curandos Oculos Medico committere*, l. 3. D. de extraord. cognitionib.

Curare Corpora, verbum Militare, frequens apud Liuium & Curtium. Seruius in lib. 4. Georg. *Curare Corpus, ſi de Hominibus dicimus, & Cibo & Lauacro intelligimus, aut alterutro.*

Curare Ædes ſacras, l.fin.D. ne quid in loco ſac. *Negotia*, id eſt gerere, l.14.§.1.D.comm.diuid. l. 5. C. de magiſtr. conuen.

Curare & dare Operam, l.29.D.loc.l.30.§.ab heredibus, D.de adimend.leg.Sic *Curare debet Venditor*, l. 21.§. 1. D. locati.

Curare debet Iudex, l.5. & l.25.§.Iudex, D.famil.erciſc. §. curare, Inſtit. de action. *Præfectus Vrbi*, l.1.§.præterea, D. de offic.præf. vr. *Præſes Prouinciæ*, l.9.C.de pignorib. *Prætor*, l.9. D.de Carbon.ed. *Proconſul*, l.7. D. de offic. proconſ.

Curabit Præſes, l.5.§.vlt.D.de oper.publ.l.curabit, C.de action. empt. l.10.C.de adminiſt. tut. l. 6. C.de iniur. *Curent Magiſtratus*, l. 22. D.de teſtib. *Curandum eſt*, l. 5.§. quod ſi, D. vt in poſſ. legat. *Curare*, id eſt dare operam, l.68.§.1.D. de legat.3.

Curari, id eſt obſeruari, l.107.D.de verbor.oblig.

Curari dicuntur *Oues & Pecora*, l.60.§.vlt.D.de legat.3. l.7. §.non ſolum, D.ſoluto matr. nec non & *Arbores*, l.3.D.de impenſ.in res dot.

Curari etiam dicuntur *Veſtimenta* à Fullone, l.12.D.de furt. l.31.D.loca. B.Cypria.Epiſto. 16.lib.3. *Nemo Tunicam ſciſſam accipere & induere poteſt, niſi eam ab artifice perito ſartam viderit, & à fullone curatam acceperit. Curandum lacum locare*, l.27.§.vlt.D.ad L.Aquil.

CVRATIO, id eſt Cura, &, vt vulgo loquimur, *Curatela*, l.3.D.de poſtulan.l. 29. §. ex cauſa, D.de minorib. l.1. D.de cur.fur. & apud Vlpian.Tit. 12.Regular. & Inſtit. de Tutel. *Curatio Furioſi aut Prodigi*, l.1.l.4.& l.13.D. de cur.fur.l. 3. D. de admin. & peric. l. 1. C. qui num. tut. *Curatio Hereditatis*, l. 13. D. de neg. geſt. *Curatio Demandata*, l. 9. D. teſtam. quemadm.aper. *Duas Curationes adminiſtrare*, l. 30. §. cùm oriundus, D. de excuſationib.

Curationis Iudicium, l.11.D.de auct.& conſ. id eſt A*ctio adminiſtratæ Curæ*, vt l.4.C.de tráſactionib.quæ Negotiorum geſtorum Actio eſt, l. 4.in fi.D.de tut.& rat.diſt.l.1.C.quod cum eo. *Curator* enim *Negotia gerere*, dicitur, vt Tutor Tutelam adminiſtrare, l.67.D.de ritu nupt.

Curationem Reſtituere, eadem forma, qua & *Tutelam*, dixit Paulus in l. 33. D. de minorib. id eſt curæ adminiſtratæ rationes reddere.

Magiſtratuum etiam *Curationes* dixit Cicer.4.in Verr. quæ vox hoc ſenſu accipienda eſt in l.1.D.ad Leg.Iul.repet.in qua *Curatio*, à *Magiſtratu*, *Poteſtatéque* ſeparatur. Sic & apud Cic.in Orat.pro domo ſua, *Aut in iſto genere omnino quicquam aut* Curatione *aut Poteſtate valuiſſem. Curatio* Calendarij l.vlt.D.de munerib. & honorib.

Curatio vulnerati, vel ægri, l.3.D.ſi quadrup.l.7.& l.8.D.ad Leg. Aquil. l.vlt.D.de his qui effuder. *Curatio Serui Ægri*, l. 13. §. præterea, D. de action. empt. *In Curationem ſerui impendere*, l.22.D.commod.

CVRATORES multiplicis generis in libris noſtris memorantur. *Curatorem Prætor dare ſolet Adoleſcenti, Furioſo, Furioſæ, Fatuo, Fatuæ, Muto*, Surdo, *Prodigo, & qui Negotiis ſuis aliquo perpetuo morbo ſupereſſe non poſſunt*, l. 1. §. vlt. l.2.l. 3. l. 4.& l.5.D. de poſtulan. l. 14.§. penult. D. de ſolutionib. l.4. §. vlt.D. rem pup.ſalu. for.l.1.§. æquè, D.de munerib. & honorib.l.48. D.de admin. & peric. Tit. de Curat. fur. *Cæteros quoque, quibus* Curatores, *quaſi Debilibus, vel Prodigis, dantur: vel* Surdo, *Muto, vel Fatuo*, l.19.l.20.& l.21.D.de reb.auct.iud.Horat.Epiſt.1. lib. 1. *Nec Curatoris egere à Prætore dati*. Feſtus Pomp. *Curatores dicuntur, qui Pupillis loco Tutorum dantur, ſiue illi qui res Frumentariæ, Agriſve diuidendis, præpoſiti ſunt*. Vetus Gloſſar. *Curator eſt qui res adminiſtrat Adoleſcentis. Curator Pupilli, Adoleſcentis, Furioſi, Prodigi*, l.1.§.1.D.de contrar.& vt.l.10.D.quæ in fraud. credit.

Datur item *Ventri Curator*, l. 1.D.de munerib.& honorib. l.1.§.quotiens & §.ſequenti & l.5.D.de vent.in poſſ.mitt.l.48. D.de adminiſt. & peric. l. penult. §. etſi curator, D.de ritu nupt.l.8.D.de curat. fur.

Curator Bonorum, l.22.§.ſi curator, D.Mandati. *Curator* Bonis *Conſenſu Creditorum datus*, l. 9. D.rat.rem hab.l.3.D.de curat.fur. Tit.de Curat.bon.dan.

Curator autem *Bonis datus*, vel *Cuſtodiendis*, vel *Diſtrahendis Bonis*, conſtituebatur. *Nam ex Carboniano* Edi*cto poſſeſſione petita, ſi ſatis non detur, Cuſtodiẽdis bonis Curator datur*, l.1.§.vlt.D.de munerib.& honor. *Et cùm in ſatisdatione* Pupillus *& aduerſarius eius ceſſant, Curator conſtituendus eſt, qui bona adminiſtret, & quandoque, ei qui iudicio vicerit, reſtituat*, l.5.§.vlt.D.de Carbon. edict.

Curatores Bonis dati, quæ fuerunt eius qui ab Hoſtibus captus eſt, & reuerti ſperatur: item Cuſtodien-

dis ab eo relictis, cui nec dum quiſquam ciuili vel honorario iure ſucceſſit, Curatores conſtituti, l. 1. §. vlt. D. de munerib. & honorib. *Nomine eius qui hoſtium potitus eſt, ſi Curator vt plerumque, fuerit bonis conſtitutus*, l. 15. D. ex quib. cauſ. maior. *Si Bonis Curator datus ſit, vel Abſentis, vel ab Hoſtibus capti, vel dum deliberant ſcripti Heredes de adeunda hereditate*, l. 22. §. vlt. D. de reb. auct. iud.

Ventri Tutor à Magiſtratibus Populi Ro. dari non poteſt, Curator poteſt, l. 20. D. de tutor. & curat. dat. *Bonorum, Ventris nomine, Curatorem dari oportet*, l. 8. D. de curat. fur. *Si ventri Curator datus ſit*, l. 24. D. de reb. auct. iud. *Quotiens Venter in poſſeſſionem mittitur, ſolet mulier Curatorem Ventri petere: ſolet & Bonis*, l. 1. §. quotiens, D. de vent. in poſſ. *Hoc iure vtimur, vt idem Curator & Bonis & Ventri detur*, d. l. 1. §. hoc autem, *Curatores Bonorum, Ventri, quibus ſola Cuſtodia, & rerum quæ deteriores futuræ ſunt, venditio committitur*, l. 10. D. de adminiſtrat. & peric. *Cùm Venter in poſſeſſione ſit, aut Pupillus heres Tutorem non habeat, Curator decerni ſolet*, l. 1. D. de curator. bon. dan. *Vt Curator detur Bonorum eius, cui an heres exſtaturus ſit, incertum eſt*, l. 2. D. de feriis. *Curator Bonorum patris conſtitutus, quia filius hereditate paterna abſtinuerat*, l. 90. D. de ſolutionib.

De altera verò Curatorum ſpecie hæc extāt exempla. *Curator Bonis diſtrahendis datus*, l. 9. §. his verbis, D. de reb. auct. iud. *Curator ex Senatuſcōſulto conſtituitur diſtrahendorū Bonorum gratia, cum clara perſona, veluti Senatoris vel vxoris eius, in ea cauſa ſit vt eius bona venire debeant*, l. 5. D. de Curator. fur. vnde in l. 9. D. eod. tit. *Cuius Bonis diſtrahendis Curatores facere Senatus permiſit*: & in l. 3. D. de curator. bon. dan. *Bonis per Curatorem ex Senatuſconſulto diſtractis*. Similitérque in l. 22. D. de minorib. *Per Curatorem Bonorum decreto Prætoris ad diſtrahenda Bona ſecundum iuris formam conſtitutum. Bonorum, Magiſtratus Reipub. tres Curatores conſtituerunt, qui apud Græcos* Ἐπιμεληταὶ *vocantur*, l. 46. §. 1. D. de adminiſtrat & peric.

Curator Bonis interdum petebatur à prægnante, l. 2. §. ſi mater, D. ad Sc. Tertyllia. *Curator portionis*, l. 1. §. ſi frater, & §. ſi cum duobus, D. de collat. bonor.

Curator Cæſaris, id eſt Procurator, l. vlt. D. de offic. procur. Cæſar. l. 3. §. ſi curator, & l. 5. D. de iure fiſci.

Curator diuinæ vel dominicæ Domus, in inſcriptio. l. vlt. C. de quadr. præſcript. & in Nouell. Iuſtin. Conſtit. 1.

Curator Ciuitatis, l. vlt. D. quod cuiuſque vniuerſit. & l. vlt. D. de adminiſtr. rer. ad ciuit. Græcè λογιστής, vt eſt in l. 3. C. de modo multar. *Curator Ciuitatis*, l. 3. & 8. de donat. l. 5. de exh. vel tranſm. reis l. 3. de ſuperexact. l. omnis, de iis quę adminiſtr. in C. Th.

Curator Reipublicæ, l. 37. D. de pact. l. vlt. D. de offic. adſeſſ. l. 2. §. graui, l. 3. §. 1. & §. penult. D. de adminiſtr. rer. ad ciuit. pertin. l. 46. D. de dam. inf. l. 2. C. de ſentent. quę ſine cert. quantit. l. 1. C. ne quis liber inu. lib. 12. *Curator Reipublicæ cui locorum publicorum procuratio data eſt*. l. 3. §. ſi planè & l. 5. §. 1. D. quod vi aut clam. Vlpianus autem librum ſingularem ſcripſerat de *Officio Curatoris Reipubl.*

Curatores Corporum, l. penult. in fi. D. de colleg. *Curator Municipum*, l. 5. §. hęc verba, D. quod vi aut clam. *Curator Calendarij*, l. vlt. §. 1. D. de adminiſtr. rer. l. 1. de curatorib. Calendar. in C. Theod. Ac planè in inſcriptio. quadam, hę notæ. *Cur. Kal. Frabatenorum*, Curatorem Calendarij deſignant.

Curatores Frumenti & Olei emendi, quos Σιτώνας καὶ Ἐλαιώνας appellant, l. vlt. D. de munerib. & honorib. *Curator comparando Frumento*, l. 21. D. ad municipal. *Curator ad Siliginem emendam, decreto Ordinis conſtitutus*, l. 30. D. de neg. geſt. *Curator qui Annonam adminiſtrat*, l. 21. §. in locum, D. de appellationib.

Curatores Operum, l. 7. D. de offic. proconſ. l. 1. & l. 2. §. 1. D. de operib. publ. l. 2. §. ſed & ſi, D. ad municip. l. 17. §. penult. D. de vſur. & apud Sueton. in Auguſt. cap. 37. quibus ſcilicet extruendorum, vel reficiendorum ædificiorum publicorum cura mādabatur, l. 1. §. hi quoque, & l. vlt. D. de muner. & honor. Plin. lib. 10. Epiſt. ad Traia. *Videntur non mediocres pecuniæ poſſe reuocari à Curatoribus Operum, ſi menſuræ fideliter agantur.*

Curatores Viarum, Paul. lib. 5. Sentent. Tit. 6.

Curator ad Cogendas Angarias creatus, l. 1. C. quemadm. ciuilia, lib. 10.

Curator Munerum & Venationum, Sueton. in Calig. cap. 27.

CVRIA, trita ſignificatione, Senatus Romani, ampliſſimíque ordinis conſeſſum ſignificat: quæ *Senatoria* dicitur, l. 1. de Conſulibus in Cod. Theod. & *Curia Præclara*, l. [illegible] de fide teſt. & inſtr. in eod. Cod. Theod. Et μεγάλη βυλή, Nouel. 70. *Curia Imperatorum*, l. 8. D. de decurionib.

Decu-

Decurionum quoque & Municipum *Curia* appellatur, l. 3. D. quod cuiuſque vniuerſit. l. 38. §. iudices, D. de pœn. l. 24. D. ad municipal. & apud Apuleium lib. 3. Floridor. Vnde Theophil. in §. quibus Inſtit. de heredit. quæ ab inteſt. *Curiam* vocat βουλευτήριον τῆς πόλεως. Sic *Curiæ Datus*, §. vlt. Inſtit. de nuptiis. *Tradere*, l. 3. C. de natur. lib.

Vnde *Curiales*, qui Curiis adſcripti erant, l. 30. C. de locato, l. penult. C. de exactor. tribut. lib. 10. l. 12. l. 18. l. 20. C. de epiſc. & cler. l. penult. C. de hered. decur. & in Cod. Theod. l. 30. de decurionib. l. 31. de ſuſcept. præp. & aliàs paſſim. vt & apud Saluian. lib. 3. & Caſſiodor. Epiſt. 24. lib. 2. Variar.

Curiales, Afri, l. 21. D. de decurionib. in Cod. Theod. *Antiocheni*, l. 51. eod. Tit. *Claudiopolis, Pruſiadis, & aliorum oppidorum, ſiue Manſionum, per Bythiniam*, l. 119. de decurionib. eo. Cod. *Diuerſarum Ciuitatum*, l. 19. & l. 30. de decurionib. omn. ciuit. eod. Cod. *Prouinciæ Miſiæ*, l. 96. eod. Tit. *Curiales decem primi Ordinis*, l. 2. de quæſtionib. in Cod. Th.

Curiales inferiores, l. 173. de decurionib. *Ordinarij*, l. 16. de Nauicular.

Curialium Decretum, l. 7. C. de profeſſor. & medic. lib. 12.

Curialis Nexus, l. 58. de decurion. *Origo*, l. 48. de hęretic. in C. Th.

Curialia Munera, l. 34. de decurionib. in C. Th. *Munia*, l. 15. eod. tit. *Officia*, l. 42. eod. tit. *Onera*, l. 135. eod. Tit. *Vincula*, l. 9. & l. 155. eod. tit.

Curialitas, Nou. Th. & Val. de ſucc. curial.

Curiatæ appellatæ ſunt à Regibus latæ leges, vt ait Pompo. in l. 2. D. de orig. iur. *Curiata* autem Lege Adoptiones factas Sueton. in Auguſt. cap. 64. Appian. lib. 3. de Bellis ciuilib. Dio lib. 39. & 46. oſtendunt, Curia autem ab Alicarnaſſ. λόχος καὶ φρατρία vertitur, vt & ab Appiano lib. 3. de Bell. ciuilib.

CVRIOSVS *Homo*, l. 9. §. ſed facti, D. de iur. & fact. ignor. *Curioſum eſſe Creditor*, l. 3. §. ſed ſi ſic, D. de in rem verſo. *Curioſitas*, l. 6. D. de iur. & fac. ignor.

CVRIOSI Curis agendis & euectionibus Curſus Publici inſpiciendis operam dabant, l. 13. C. de curſu publ. lib. 12. l. 2. C. de curioſis. l. 1. C. de offic. magiſtri offic. ad eoſque cura vehicularis Curſus pertinebat, vt loquitur, l. vlt. D. de munerib. & honor. Hos quoque crimina Iudicibus nuntiaſſe, indicat l. 1. C. de curioſ. Tertullian. in lib. de fuga in perſecutio. *In matricibus Beneficiariorum & Curioſorum*. In paſſione B. Mennæ, Heliodori cuiuſdam mentio fit, qui *Curioſi* officio fungebatur. Ad hoc verbum pertinent quæ à Suida, in verbo Κυριόσος referuntur ἐκ τοῦ βίου χρυσοστόμου. Ea ſunt huiuſmoi, Ελκόμενος ὑπὸ τοῦ Κυριόσου τῆς πόλεως, ἐν μέσῃ τῇ πόλει. *Curioſos* etiam *Publicanos* vectigalium redemptoribus Iulius Firmicus lib. 3. coniungit.

Curioſi Litorum, Nou. vn. Th. & Valent. de trib. fiſcal. *Primi ſcholarum Curioſi*, l. 6. de curioſ. in Cod. Th.

CVRRERE *in Equis*, l. 20. D. de pręſcr. verb. *Currere ad Litigandum*, l. 4. C. de obſer. patro. *Currere Mancipium per plures emptores*, l. 56. D. de contrah. empt. *Currere Flumen*, l. vlt. D. de ſeruit. præd. ruſtic. *Currit Quinquennium*, l. 2. C. de colluſ. detegend. *Tempus*, l. 48. §. 1. D. de adquir. poſſeſſ. l. 19. §. vlt. D. de ædilic. ed. *Currunt Tempora*, l. 3. §. vlt. D. de Carbon. edict.

Currere Præſcriptio, l. 3. C. quib. non obiicitur. *Vſucapio*, l. 2. D. pro donato.

Currunt Vſuræ, l. 35. D. de vſuris, l. 7. §. ſi deponi, D. de admin. & pericul. Vnde *Curſus Vſurarum*, l. vlt. C. de vſur. pupill.

CVRSORES, l. 99. §. vlt. D. de legat. 3.

CVRSVS *Aquæ* l. 1. §. 1. D. ne quid in flumine public. & l. 1. §. non autem, D. de flumine public. *Fluminis*, l. 30. §. Tribus, D. de adquir. rer. do. l. 1. §. non autem, D. de fluminib. l. 1. C. de alluuionib. *Curſus Clabularis*, l. 2. & l. 5. de curioſ. l. 62. de curſu pub. in C. Th. *Publicus*, l. 4. C. de off. præſid. l. 5. C. de modo multar. Tit. de curſu publ. lib. 12. C. l. 10. de extraor. ſiue ſordid. in C. Th. & apud Sidon. Apollin. lib. 1. Epiſt. 5. *Vehicularis*, l. 1. & l. vlt. D. de muner. & honor. & apud Caſſiodor. Epiſt. 29. lib. 1. Variar. Imperator autem Iulianus, quemadmodũ Socrat. lib. 3. hiſtor. Eccleſ. cap. 1. refert, περιεῖλε τὸν δημόσιον τῶν χρειῶν δρόμον, οἷον ἡμιόνων, βοῶν καὶ ὄνων· μόνων δὲ τῶν ἵππων, ταῖς δημοσίαις χρείαις συνεχώρησεν ὑπουργεῖν. Quorum verborum, quæ per ſe ſatis plana ſunt, ſenſum, mirum eſt Caſſiodorum adſecutum non eſſe, qui lib. 6. hiſtor. Tripartit. cap. 1. Iulianum narrat publicum curſum Mularum & Caballorum abſcidiſſe: quorum alterũ verum, alterũ falſum eſt. *Curſum* autem *Publicum* priuato vſurpare non licebat, l. 54. de curſ. pub. in C. Th. nec à quoquã ſine euectionis auctoritate moueri poterat, l. 27. eo. tit. eique præerant Procuratores, Pręfecti prouinciarum Pręfecti vehiculorum, l. 4. eo. tit.

CVRSVALES *Equi*, id eſt Curſui publico deputati, l. 19. C. de curſu publ. lib. 12. l. 64. de curſu pub. in Cod. Th. & apud Caſſiodor. lib. 4. Variar. Epiſt. ad Godiſcalcum & lib. 5. Epiſt. ad Manillam. *Curſualis ſollicitudo*, l. 7. de curioſ. in Cod. Th. *Curſuale Obſequium*, l. 9. de re milit in Cod. Th.

CVRVLES *Equi*, l. 5. C. de ſpectac. lib. 11. l. 7. C. de numerar. actuar. li b. 11. l. 4. C. de munerib. patrimon. lib. 10. Rubr. de equis Curulibus in Cod. Th. & apud Symmach. non ſemel, *Curule Certamen*, l. 1. de Equis Curulib. in Cod. Theod. Circenſes ſignificat.

CVSTOS *Armorum*, l. 14. §. vlt. D. de re militar. *Conditorum*, l. 1. de condict. in publ. horr. Cod. Th. *Domus*, l. 1. C. de repud. vel abſtin. hered. *Feræ Beſtiæ*, Paul. lib. 7. Sentent. Tit. 16. *Horreorum*, l. 4. C. de locato. *Littorum*, l. 17. de nauicular. in Cod. Th. *Prædij*, l. 15. §. Teſtator. D. de aliment. vel cibar. *Villæ*, l. 15. §. vlt. D. de inſtr. vel inſt. leg. *Cuſtos*, apud Catonem lib. de Re Ruſt. in Formula oleæ vendendæ, pro Cuſtode villæ.

Cuſtos iuris Ciuilis, *Prætor* dicitur à Cicer. lib. 3. de Legib. Traianus etiam ab Aurel. Victore *Iuris inueterati Cuſtos* appellatur.

Cuſtos Vrbis, apud Iuuenal. Sat. 13. Præfectum Vrbi ſignificat, cuius cuſtodiæ & fidei Vrbs Roma commiſſa erat, vt ait l. 1. D. de offic. præf. vrb. Pedo Albinouan. in Eleg. de Mecenate.

Num minus Vrbis erat Cuſtos, & Cæſaris Hoſpes?

Quod Mecenatis munus Horat. deſignat Ode 29. lib. 3. Carmin. cùm ait.

Tu ciuitatem quis deceat ſtatus
Curas: & Vrbi ſollicitus times.

Proinde apud Plinium lib. 14. cap. 24. vbi vulgo ſcribitur, Piſo *Curator vrbis*, facilè adducor, vt credam *Cuſtos* ſcribendum. Planè Piſo qui φύλαξ πόλεως appellatur à Ioſepho lib. 18. Antiquitat. cap. 8. Lucius Piſo quem ſub Tyberio fato obiiſſe, præcipuámque ex eo gloriam quòd Præfectus vrbi recens continuam poteſtatem & inſolentia parendi grauiorem mirè temperaſſet, Tacitus ſcribit. Lectionem tamen vulgatam ferri poſſe non ignoro.

Cuſtodes Ædium, l. vlt. §. hi quoque, D. de munerib. & honor. *Carceris*, l. 1. D. de effractorib. l. 7. de cuſtod. reor. in Cod. Theod. *Horreorum*, l. 3. §. effracturæ, D. de offic. præf. vigil. *Pecudum Principis*, l. 2. C. Theod. lib. 9. Tit. 30. *Cuſtodes Furioſis non ad hoc ſolum adhibentur ne quid perniencioſius in ſe moliantur, ſed ne aliis quoque exitio ſint*, l. 14. D. de offic. præſid.

Cuſtodes, pro obſeruatoribus, l. 3. §. 1. D. de admin. & peric. tùt. Hoc ſenſu & *Cuſtodes Accuſatoribus* datos apud Cicer. 1. in Verr. & Aſcon. Pedian. legimus *Cuſtodem* & appoſitũ in Obſecrationibus publicis, qui attenderet, Plin. lib. 6. cap. 2. ſcribit. Ita *Vota ſub cuſtode mandare*, Senec. lib. 1. de Clement. tradit. Sic *Cuſtodem Silio ac Meſſalinæ datum*. Tacit. lib. 11. ſcribit.

Cuſtodes etiam appellabantur qui dati erant & appoſiti ad mulieres cuſtodiendas. Tibullus lib. 1.

Ipſe malus docuit quo pacto ludere poſſet
Cuſtodes. Propert. lib. 2. Eleg.
Quos igitur tibi Cuſtodes, quæ limina ponam?
Martial. Epigram. 69. lib. 3.
Cuſtodes das Polla viro, non accipis ipſa,

Cuſtodes Mulieri mittere ad Ventrem cuſtodiendum & inſpiciendum, l. 1. §. denunciare, §. Illud, & §. Iulianus, D. de adgnoſc. & alend. *ad Ventrem inſpiciendum & obſeruandum*, Paul. lib. 2. Sentent. Tit. 25. *Cuſtodes apponere mulieri*, l. 1. D. de inſpicit. vent. *Cuſtos poni ab herede*, l. 1. §. idem ait, D. de ventre in poſſeſſ. mitt. Sic & *Cuſtodes apponere* apud Cæſar. lib. 1. de Bello Gall.

Cuſtodes etiam eos qui impuberibus ad eos regendos apponebantur, appellabant. Horat. in arte Poët.

Imberbis iuuenis tandem Cuſtode remoto
Gaudet equis. Plaut. Mercat. Act. 1. Sc. 1. *Seruum me mittit, qui olim à puero paruulo mihi Pædagogus fuerat, quaſi vti mihi foret Cuſtos*. Sic etiam Terent. Phormio. Getam Antiphoni Cuſtodem appoſitum ait.

CVSTODIRE *Ædes, per Inſularium: Fundum, per Saltuarium*, l. 16. §. 1. D. de vſu & habit. *Domum*, l. 49. D. de oper. libert. *Fructus & res hereditarias*, l. 5. §. quæri, D. vt in poſſ. leg. *Partum*, l. 2. & l. 4. D. de inſpic. vent. l. vlt. C. de Carbon. edict. *Seruum*, l. 36. §. vlt. D. de act. empt. *Siluam*, l. 29. D. locati. *Veſtimenta*, l. 4. §. Ait prætor, D. de his qui not. infa. *Vinctos*, l. 27. §. vlt. D. de pœnis.

Aliud eſt *Cuſtodire*, aliud *Poſſidere*, l. 1. D. quod legat.

Cuſtodire Athletam, l. vlt. D. quod met. cau. *Ventrem*, l. 1. §. quemadmodum, D. de adgnoſc. & alend.

Cuſtodiendum diligentius furioſum, l. 9. D. de L. Pomp. de parricid. *Cuſtodire* Nigligenter, l. 27. D. quemadm. ſeruit. amitt.

Cuſtodire, id eſt obſeruare. Sic *Cuſtodire Formam*, l. 11. D. de ſeruit. præd. vrb. *Iudicium*, l. 70. D. de condic. & demonſtr. *Legem Integram*, l. 12. C. mandati. *Pactum*, l. 18. D. de pact. dotal. Sic *Magiſtratum adſidua iuriſdictione vim legum Cuſtodire*, Columella lib. 12. cap. 1. *Cuſtodire in Perſona*, l. 4. C. de ſolutionib. *Cuſtodiunt Procuratores*, l. 2. C. de ſeruit. *Cuſtodire Debebis*, l. 26. D. de extraord. crim.

Cuſtoditur Ius, §. 1. Inſtit. de iure nat. *Cuſtodiri*, id eſt ſeruari, l. 32. D. de legib. l. 41. D. de excuſationib. l. 20. D. de fideicommiſſ. libert. l. 6. D. extraord. criminib. l. 7. D. quemadm. ſeruit. amitt.

Cuſtodiri Partus, l. 2. D. de ventr. inſpic. *Qui in vtero eſt*, l. 7. D. de ſtatu homin. *Seruus*, l. 21. D. de rei vind. *Cuſtodiendi Aquæductus*, l. vlt. §. 1. D. de munerib. & honor. *Cuſtodiendum Argentum Dare*, l. 20. D. commoda. *Cuſtodiendum Corpus Defuncti*, l. 14. §. impenſa, D. de religioſ. *Cuſtodiendu* Bonis, l. 1. D. de munerib.

CVSTODIA *Domus Indicta Liberto*, l. 49. D. de oper. libertor. *Cuſtodiam Dominus præſtare* Serui, l. 1. D. de Sc. Syllan.

Cuſtodia Carceralis, l. 7. de cuſtod. reor. in Cod. Th. Nou. vn. Th. & Valent de Iudæis. *Horreorum*, l. vn. ne prǽfectian. in C. Th. *Templi*, l. 34. D. de liber. cau. *Ad Cuſtodiam Templi relicti Serui*, l. 17. D. de alim. & cibar.

Cuſtodia & obſeruatio rerum, l. 10. D. ex quib. cauſ. in poſſeſſ. l. 5. D. vt in poſſeſſ. legat.

Cuſtodiam Committere, l. 61. §. vlt. D. de furtis. *Suſcipere*, l. 3. §. 1. D. de tabul. exhibend.

Cuſtodiæ cauſa Claues & Anulum maiori natu filio pater moriens tradit, l. 77. §. pater, D. de legat. 2. *Cuſtodiæ cauſa quid fecit*, l. 20. D. de adquir. vel omitt.

Cuſtodia Cauſa *mitti in Poſſeſſionem*, l. 3. §. Labeo, D. vti poſſid. *Poſſidere*, l. 3. D. de adquir. poſſeſſ. *Cuſtodiæ cauſa rem tenet*, miſſus in poſſeſſionem Legatorum ſeruandorum cauſa, l. 2. D. pro herede, l. 1. §. quæſitum, D. quod legat. nec enim tam Poſſeſſio rerum, quàm *Cuſtodia* ei datur, l. 5. D. vt in poſſ. legat. *In Cuſtodia bonorum eſſe*, l. 1. §. quoties, D. de ventr. in poſſ. mit. *Cuſtodiæ Committere*, l. 1. D. naut. caupo. *In Cuſtodiam retinere*, l. 4. D. de fugit. *Cuſtodiam rerum concedit Prætor*, l. 12. D. quib. ex cauſ. in poſſ. *Cuſtodia noſtra Coërcere*, l. 3. D. de adq. rer. do. *Cuſtodiæ noſtræ ſubiectæ Aues*, l. 3. §. item feras, D. de adquir. poſſeſſ.

Cuſtodia diligentem rei curam, & qualem bonus ac diligens Paterfa. in ſuis rebus præſtare ſolet, diligentiam ſignificat, l. 35. §. ſi res, D. de contr. empt. Vet. Gloſſar. *Cuſtodia*, ἡ ἀκριβεστάτη καὶ ὑπερβάλλουσα παραφυλακή. *Cuſtodia plena, vt & Diligentiam præſtaret*, l. 2. in fi. D. de peric. & commo.

Cuſtodia Diligens, l. 5. §. cuſtodiam, D. commod. l. 1. §. penulti. & l. 2. D. de ſeru. fugit. (vbi ait lex, *Diligens Cuſtodia etiam vincire permittit*) l. vlt. de exhib. vel tranſmitt. reis in Cod. Theod.

Fida Cuſtodia, in l. 1. de cuſtod. reor. & l. vlt. eo. tit. in Cod. Theod. *Sub fida Cuſtodia* duci eſt, quod vulgò ſub bona & ſecura garda dicimus.

Cuſtodia aduerſus vim parum proficit, l. 31. D. de action. empti. *Cuſtodia rei ad te pertinet*, l. 48. §. ſi ego, D. de furtis.

Cuſtodiam præſtare, l. 2. §. vlt. D. de pericul. l. 1. D. de Sc. Syllan. l. 32. D. de act. empt. l. 13. §. vlt. D. de pignerat. act. l. 2. D. vſusfruct. quemadmod. cau. l. 5. §. quod verò & §. vſque adeo, D. commod. l. 14. in prin. & §§. ſeq. D. de furt. l. 35. §. ſi res vendita, D. de contr. empt. l. 4. & l. 17. §. ſi cum mihi, D. de præſcript. verb. l. 52. §. damna, D. pro ſoc. l. 4. C. de locato, & apud Paul. lib. 2. Sentent. Tit. 4.

Cuſtodia præſtanda eſt, l. 3. §. Labeo, D. commod. *Cuſtodiam Ponere*, id eſt deponere & alij tradere, l. 51. D. de adquir. poſſ.

Cuſtodia Publica, vel Priuata, Nouella vnica Valentiniani de confirman. his.

Cuſtodiæ appellatione, Publicū intelligimus plerūque qua rei cōtinētur, l.224.D.de verb. ſignif.l.13.§.pen.D.de re milit.l.9.D. qui teſtamen. fac. Cic.lib.1.de Diuinat. *Eſt apud Platonem Socrates, cùm eſſet in Cuſtodia publica.* Apul.lib.1.de Aſino aur. *Per Magiſtratum in publicam Cuſtodiam receptum.* Valer.Max.lib.9.cap.vlt. *In publica cuſtodia ſpiritum poſuit.* Ita *Cuſtodiæ ſqualorem* accipe Nou. Valentiniani de confirmand.his.

Cuſtodia Militaris, l.4.§.1.D. ſi quis caut.l.2.C.quib.ex cauſ.maior. l. 2. C. de exactor. tribut.lib.10. *In Militari Cuſtodia haberi*, apud Tacit.lib.3.& lib.20. φρουρὰ στρατιωτικὴ dicitur in l. αὐτοκράτωρ, D.de appellationib.& apud B. Ignat.Epiſt.1. Militibus enim vt plurimū rei credebantur & committebantur, niſi graue eſſet crimen, propter quod carcere claudi deberēt, vt probat, l.10.D.ex quib.cauſ.maior.& l.1.& l.3.& l. 12. D. de cuſtod. reor & Plin. lib. 10. Epiſt.ad Traian.

Cuſtodia Coërceri, l.8.D.ex quib.cauſ.maior. *Detineri*, l.28.§. ad ſtatuas, D. de pœnis. *Cuſtodiæ Tradi* Sueton. in Tiber.cap.16.

In Cuſtodiam coniici, Vlpian.Tit.1.Regular.Sueton.in Auguſto,cap.26.Hirtius lib.de Bello Hiſpan. Hygin. lib. Fabular. cap. 27. Sic apud D.Lucam, cap. 23. βεβλημένος εἰς φυλακήν. Item βάλλειν εἰς φυλακὴν legimus in Actis Apoſtol.cap.16.

In Cuſtodiam Dari, Cic.lib. 7.in Verrem. *Retinere*, Paul.lib. 1. Sentent. Tit. 6. *Tradi*, Quint. Curt. lib. 8.

In Cuſtodia habere, Seneca lib. 2.de Ira. *In Cuſtodia retenti Rei, inopia Idonei fideiuſſoris*, l.6.§. ſuper his, & l.12.C.de appellat. *In Cuſtodia decedere*, l.45.§.1.D.de iure fiſci. *Defunctus*, l.ſi quis, D.qui teſt. fac poſſ. *Sub Cuſtodia eſſe*, l.13 §. Diuus, D.de re militari.

Cuſtodia euadere, Quintil. lib.2.cap.39. *De cuſtodia vel carcere dimittere*, l.52.§.ſi fugitiuum, D. de furtis. *Eripere è Cuſtodia* in Epiſt. Bruti ad Cicero. *Emitti è cuſtodia, & leuari vinculis*, Cicer. lib. 1. Tuſcul. quæſt.

Cuſtodia ſæpe ipſi Cuſtodes, & qui Cuſtodias adſeruant, ſignificat, l.12.§.vlt.D.de cuſtod. & exhibit. Tertullian. in Apologet. *Nube reuoluta quæ obſtruxerat ſepulchrum, & Cuſtodia porrò diſiecta.* Sic *Cuſtodiam Fallere*, dixit Seneca Epiſt.70. Seruius in lib. 11. Æneid. *Cuſtodia dicitur quæ Cuſtodit: vt, Cernis Cuſtodia qualis? nam vt hi qui cuſtodiūtur Cuſtodia dicantur vſurpatum eſt: Vnde male eſt in vſu, Cuſtodiæ audiuntur.* Quod Latinum vocabulum vſurpatur & in Græco D.Matth. Euangelio, cap.27. Suidas, Κουστωδία τὸ τῷ δεσμωτηρίῳ ἐπικείμενον στράτευμα· τὸ σύστημα στρατιωτικόν. Moſchopul. περὶ σχεδῶν· φυλακὴ τὸ δεσμωτήριον, καὶ οἱ φυλάσσοντες αὐτὸ, ἣ, παρὰ ῥωμαίοις, Κουστωδία λέγεται.

Cuſtodias etiam, ipſos, qui ſub Cuſtodia tenentur & adſeruantur, appellant, l.28. §.in exulibus, D. de pœnis. Seneca Epiſt.77. *Vnus ex Cuſtodiarum agmine.* Et Epiſt. 76. *Cùm aduceheretur nuper inter Cuſtodias.* Idem *Cuſtodiam* numero ſingulari pro Reo qui ea cōtinetur, dixit Epiſt. 5.& Calliſtrat. in l. 12.D.de cuſtod.& exhibit. Hoc ſenſu, *Audire Cuſtodias*, ait l.12.D.de publ. iudic.l.18.§.vlt.D.de quæſtionib. *Auditionem Cuſtodiarum*, Tertul.in Apologet. *Recognoſcere Cuſtodias*, Sueton.in Tiber.cap.61. *Cuſtodiarum ſeriem recognoſcere*, idem in Calig.cap.27. *Cuſtodiis occupatus*, l.2.§.in bonorum, D.quis ordo in bonor. *Iudicandis Cuſtodiis præſidere*, Tertullia. in Apologet. *Cognitio Cuſtodiarum*, l.6.D.de offic.proconſ.& l.9.D.de feriis.

Cuſtodiam etiam appellant Latini auctores, qua Pupilli ſub Matribus continentur. Horat. lib.1. Epiſt. ——————— *Vt piger annus*
Pupillis quos dura premit Cuſtodia Matrum.
Seneca in lib. de Conſolatio. ad Albinam, *Pupillus relictus ſub Tutorum cura, vſque ad decimumquartum annum, ſub* Matris *Cuſtodia ſemper.*

CYDONEVM in l.9.D.de tritico vino, id vini genus, quātum coniicio, ſignificat quod Dioſcorides lib. 5. κυδωνίτην οἶνον vocat: inde ſcilicet quod ex malis cotoneis in muſti metreta maceratis conficitur.

CYLINDRI, l.34.§.vlt.D.de auro, argen. oblongi lapilli fuere ad ornatum mulierum pertinentes: de quibus vide Plinium lib.37.cap.5.& cap.8. Tertull.in lib.de habitu muliebr. *Latent in cingulis ſmaragdi, & cylindros gladius ſub ſinu nouit.*

CYMBIA *Vaſa*, l.34.§.1.D.de auro argen. quæ à Polluce lib.6.cap.16.& Nonio Marcello inter genera Poculorum ponuntur. Meminit & Plinius lib.37.cap.8.

CYPRVS *Inſula*, l.17. de pœnis in C.Th.

Cyprus Afrodienſium ciuitatis Epiſcopus, l.37.de annon.& tribut.cod.C.

FINIS lib. 3.

DE VERBORVM QVAE AD IVS PERTINENT SIGNIFICATIONE.

LIBER IIII.

DACIÆ Prouinciæ fit mentio in l. vlt. C. de diuerſ. offic. lib.12. *Daciam*, autem duplicem fuiſſe, Vnam, *Mediterraneam*, alteram *Ripenſem*, teſtis eſt Iuſtinianus Nou. 131. meminit & *Ripenſis Daciæ*, Ammianus Marcellinus lib. 26. eáque oriundum fuiſſe Aurelianum Imperatorem Eutropius lib.9. ſcribit. *Daciam* autem prouinciam trans Danubium à Traiano conſtitutam, ſublato exercitu, & prouincialibus, reliquit idem Aurelianus, deſperans eam poſſe retineri: abductóſque ex ea populos, in Moëſiam collocauit: appellauítque ſuam *Daciam*, quę nunc duas Moëſias diuidit, quemadmodum Flauius Vopiſcus in eius vita auctor eſt. Eutrop. lib. 9. *Prouinciam Daciam quam Traianus vltra Danubium fecerat, intermiſit, vaſtato omni Illyrico: & in Moëſia collocauit: & eſt in dextera, Danubio in mare fluenti, cùm antea fuerit in læua.*

DACTYLOTHECA, Anulorum cauſa paratam Thecam ſignificat, l. 52. §. quod in Bibliotheca, & l. 53. de legat. 3. & l. 67. D. de furt. Plin. lib. 37. cap. 1. *Gemmas plures, (quod peregrino nomine appellant Dactylothecam) primus omnium, habuit priuignus Syllæ Scaurus.*

DAMAS, Seruile nomen, l. 105. de verb. oblig. l. 2. §. cùm Stichum, D. pro empto. l. 162. §. vlt. D. de verb. ſignific. l. 41. §. 1. & §. Stichus, D. de fideicomm. libert. l. 40. §. argentarius, D. de ſtatuliber. & apud Perſium. Sat. 5. *Dama* dicitur, l. 29. §. vlt. D. de legat. 3.

DAMASI *Pontificis* fit mentio, in l. 2. de fide Catholica in C. Th.

DAMNARE *in Metallum, in Opus Publicum, ad Beſtias*, l. 3. D. de veteran. l. 4. §. 1. D. de incend. rui.

Damnare dicitur non modò iudex ſed & Accuſator qui reum peregit, cauſámque tenuit, Quintil. Declam. 331. & in argum. Declam. 313. & Declam. 361.

Damnari ex parte, l. 3. D. de ſtipulat. prætor. *In æſtimationem rei*, l. 3. D. de Compenſat. *In Duplum*, l. vlt. D. de calumniat. *Iudicio*, l. 25. §. ſi incerto, D. famil. erciſc. *Litis æſtimatione*, l. 30. D. depoſiti. *Pro Parte*, l. 29. D. famil. erciſc. *Tutelæ*, l. 42. D. de verb. ſignif. *Vltimo Supplicio*, l. 29. D. de pœnis. *Damnari ad noxam vicarium dedere*, l. 19. D. de noxalib.

Damnatus in capitali crimine, l. 13. §. vlt. D. qui teſt. fac. *Ob carmen Famoſum*, l. 18. §. vlt. D. eod. tit. l. 21. D. de teſtib. *Damnatus Cædis*, Cic. 3. in Verrem, & apud Quintil. in Argumento Declam. 305. & in Tit. Declam. 313. *Conſpirationis in patriam*, Cæſar. lib. 1. de Bello Gall. *Commodati & Depoſiti*, in Lege Dei, Tit. 11. *Contrario Iudicio*, l. 6. §. vlt. D. de his qui not. infa. *Furti, Vi bonorum raptorum, de Dolo Malo & fraude*, l. 1. & l. 4. §. vlt. D. de his qui not. infa. l. 2. C. ex quib. cauſ. infa. l. 63. D. de furtis. *Iniuriæ*, l. 18. C. ex quib. cauſ. infa. *Iniuriarum*, Quintil. in Argumen. Declam. 350. & Declam. 331. *Proditionis*, Quintil. Declamat. 368. *Sordium*, Plin. Epiſt. 12. lib. 2. *Damnata Adulterij*, l. 29. §. quod ait, D. ad Leg. Iul. de adulter.

Damnatus in Adulterio, l. 13. D. de his quæ vt indign. & apud Quintil. in Argument. Declamat. 304.

Damnatus Lege Iulia Miles, l. 2. §. Miles, D. de his qui not. infa.

Damnata Legibus Mulier, l. 3. D. de bon. damnat. *Vltimo Supplicio*, l. 18. D. de ſtatu homin.

Damnatus in Metallum, l. 8. §. vlt. D. de pœnis, l. 12. D. de iure fiſ. Plinius Epiſt. 11. lib. 2. *In Opus Publicum, ad Tempus*, l. 6. C. ex quib. cauſ. infa. *Damnati ad Beſtias*, l. 31. D. de pœnis.

Damnatum in Edicto Prætoris (quo rei Capitalis Damnatis Bonorum poſſeſſio denegatur, l. 13. D. de bonor. poſſeſſio.) accipimus eum qui non prouocabit. Ceterùm ſi prouocet, nondum *Damnatus* videtur. Eadem cauſa erit, & ſi ab eo Damnatus ſit, qui ius damnãdi nõ habuit. *Damnatus* enim ille eſt, vbi damnatio tenuit, l. 2. §. vlt. D. de pœn. l. 6. §. hi autem omnes, cum ſeq. D. de iniuſt. rupt.

Damnare Heredem ſuum in Teſtamento, l. 16. D. commun. præd. l. 87. D. ad Leg. Falcid. *Si emptor fundi Damnauerit Heredem ſuum, vt venditorem liberaret*, l. 26. §. Ideò, D. de cõdict. indeb. Et ibidem, S*i debitorem ſuum* D*amnauerit liberare*. *Siue, te ſolum* D*amnauero, vti monumentum facias*, l. 7. D. de annu. leg. *Quod quis Damnatur dare*, l. 50. D. de oblig. & act. *Si Heres Damnatus ſit non petere à debitore*, l. 8. D. de doli except. S*i heres Teſtamento quid vendere Damnatus ſit*, l. 5. D. de actionib. emp. *Damnatus Fundum vendere*, l. 87. D. ad L. Falcid. *Vti frui ſinere*, l. 14. D. de vſu & vſufr. *Si duo coheredes Damnati ſunt ſtatuam ponere*, l. 44. §. ſi duo, D. famil. erciſ. *Damnari heres poteſt, vt alicui domum extruat*. Paul. lib. 3. Sentent. Tit. 7. *Teſtamento Damnatus heres ne officeret luminibus*, l. 31. D. de ſeruit. præd. vrb. Horatius Satyra 2. lib. 3. de heredibus Staberij, *Ni ſic feciſſent, Gladiatorum dare centum Damnati populo paria, atque Epulum.*

Damnatus autem dicitur Heres, à quo ita legatum eſt, *Heres Damnas eſto* Dare, *Facere, Præſtare, Vendere*, aut aliud quid: cuius Formulæ extant exempla, l. 4. §. vlt. l. 35. l. 36. §. vlt. & aliàs paſſim, D. de legat. 1. l. 15. D. de vſu & vſufr. cùm aliis multis quæ cuique in promptu ſunt. Quod legati genus, D*amnationis*, vel *Per Damnationem*, appellabatur, §. 1. Inſtit. de legat. Vlpian. Tit. 24. Regular. Gaius lib. 2. Inſtit. Tit. 5. *Per Damnationem legata res*, Paul. lib. 3. Sentent. Tit. 7. Illius autem legatorum Formulæ, D*amnas eſto*, non in Iuriſconſultorum, tantùm libris, ſed & apud Quintilian. lib. 7. cap. penult. exemplum occurrit. Agrætius in lib. de Ortograph. V*nde & in iure, Damnas iſtius, & iſtud eſto legatum, dicitur, hoc eſt, ſoluendo eſto, quod ſolui omnibus neceſſe eſt, etſi res aliena legetur.* Qua Formula in Legibus quoque ſcribendis veteres vſos inuenio: vt in Lege Aquilia, *Tantum Æs Dare Domino Damnas eſto*, l. 2. D. ad Leg. Aquil. & in Lege Mamilia, C*olonis*, *Municipibúſque in quorum agro factum erit, dare Damnas eſto*: Et ad fi. *Neue quis, cui ob eam rem hac Lege Damnas eſto*. Similiter in illo Senatuſconſulto quod à Frontin. lib. 2. de Aquæductib. adducitur, S*i quis aduerſus ea commiſiſſet, in ſingulas res in dena millia Damnas eſſet*. Rurſúſque in Lege quæ in eodem lib. recenſetur, *Reficere, reſtituere, ædificare, ponere, demoliri, Damnas eſto*. Illud adiicere non pigebit, verbum *Damnas* etiam numero multitudinis de pluribus heredibus dici, vt in l. 122. §. 1. D. de legat. 1. *Lucius* T*itius, & Gaius Seius Publio Mæuio decem dare Damnas ſunto*. Sic & in l. 34. §. 1. D. de legat. 3. *Viginti dare Damnas ſunto, ſine dolo malo.*

Damnas ſit, pro, Damnatus ſit, l. 82. D. de condic. & demonſtr.

Damnari, id eſt improbari, & infirmari, vt in l. 19. D. de inoffic. teſt. *Licet quaſi furioſæ Iudicium eius damnetur.*

Damnatio, pro condemnatione, l. 2. §. vlt. & l. 29. D. de pœnis, l. 1. §. 1. D. de bon. damn. l. 27. D. famil. erciſc. l. 6. D. de quæſtionib. l. 42. D. de rei vindic. l. 3. D. de dam. inf.

Damnatio ad Furcam, l. 28. D. de pœnis. *Beſtiarum*, l. 6. D. ad Leg. Iul. peculat. C*apitis*, l. 3. C. ſi pend. appellat. *Paterna*, Quintilian. Declamat. 367. *Damnatio fiet*, l. 4. §. 1. D. fin. regũd. l. 16. D. de iniuriis.

D*AMNVM*, ab ademptione & deminutione patrimonij dicitur, l. 3. D. de damn. infect. Quintilian. Declamat. 320. *Damnum* definit *amiſsionem bonorum quæ habuerimus*: ibidémque tradit *Damnationem* ex eo dictam eſſe, quòd pleriſque criminibus pecuniaria pœna imponeretur. Proinde nemo *Damnum facit* niſi cui de ſuo aliquid deminuitur & deperit: aliúdque eſt, *Damnum facere*, aliud, L*ucro prohiberi*, l. 26. D. de damn. infect. Aliud, *Lucrum extorqueri*, aliud, *Damnum infligi*, l. 6. §. ſimili modo, D. quæ in fraud. credit. *Damnum* planè accipere

cenſetur

cenſetur is, cuius ædium luminibus officiatur, l. 25. D. de dam. infect. Damnum verò pati non videtur qui eo veluti lucro quo adhuc vtebatur, prohibetur, l. 26. D. eo. tit.

Ceterùm quod ad Interdictum attinet, quo Prætor, *ne quid in loco publico fiat, neve quid in eum locum immittatur, qua ex re quid illi Damni detur*, interdicit, *Damnum pati* videtur, *qui commodum amittit, quod ex publico conſequebatur, quale quale ſit, veluti, ſi Proſpectus, aut Aditus deterior, anguſtiórve fiat*, l. 2. in prin. & §. merito, D. ne quid in loc. publ. Is *Damnum dat, qui iubet dare*, l. 169. D. de diuerſ. reg. *Nemo Damnum facit, niſi qui id fecit, quod facere ius non habet*, l. 151. D. eod. tit. *Damnum feciſſe dicitur, qui occaſionem præſtat*, l. 30. §. in hac, D. ad Leg. Aquil. *Quod quis ex culpa ſua Damnum ſentit, non intelligitur Damnum ſentire*, l. 203. D. de diuerſ. reg. *Damnum*, in Societate, *non intelligitur, niſi omni lucro deducto*, l. 30. D. pro ſoc.

Damnum dare fiſtulæ, l. 18. D. de ſeruit. vrb. prædior. *Nauis*, l. 29. §. ſi Nauis, D. ad Leg. Aquil. *Damnum in ſeruo Hereditario Datum*, l. 6. §. ſi damnum, D. ad Sc. Trebellian. *Damnum dare mulier in rem viri*, l. 56. D. ad L. Aquil. *Damnum Iniuria dare*, l. 19. D. commoda. *Damnum per Iniuriam dare*, l. 4. C. de L. Aquil.

Damnum Iniuria datum, in L. Aquilia, accipimus, *quod cum Damno iniuriam attulerit*, l. 49. §. 1. D. ad Leg. Aquil. vel, vt Iuſtinianus ait, *Damnum culpa facientis datum*, Inſtit. de iniur. in prin. *Damnum culpa Datum*, l. 15. §. ſi quis ſeruo, D. de iniuriis.

Damni Iniuria Agi, l. 7. §. eſt & alia, D. quod vi aut clam. l. 23. D. de fur. l. 28. §. colonus, D. de iureiur. l. 29. §. 1. & §. item Labeo, D. ad L. Aquil. *Argui*, l. 24. §. vlt. D. de liber. cau. *Conueniri*, l. 28. §. Colonus, D. de iureiuran. *Teneri*, d. l. 27. §. ſi furnum, & §. Proculus, & §. ſi calicem, & l. 45. in fi. D. ad Leg. Aquil. *Damni Iniuria Actio*, l. 1. §. Damni, D. de his qui effuder. l. 6. §. 1. D. naut. caup. & apud Cicer. in Orat. pro Quint. Roſc. Comœd. & *Damni Iniuria dati*, apud Quintil. Declamat. 373. & in Declamat. cui Titulus eſt pro paupere contra diuitem.

Damnum Iniuriæ, l. 31. D. de furtis. Vnde *Damni Iniuriæ agere*, l. 15. §. ſi quis ſeruo, D. de iniur. l. 14. in fin. D. de præſc. verb. l. 2. §. Rerum, D. vi bon. rapt. l. 27. §. Proculus & §. ſi calicem, & l. 41. D. ad Leg. Aquil. l. 54. D. de adquir. rer. dom. & l. 31. D. de furt. Sic & *Damni Iniuriæ Actio*, l. 9. §. vlt. D. de tut. & rat. diſtr. l. 30. D. ad Leg. Falcid. l. 18. in fin. D. ſolut. matrim. l. 57. in fi. D. locat. l. 10. §. vlt. D. de eden. l. 27. §. ſi quis, D. de manum. l. 29. §. ſi nauis, & l. 32. D. ad Leg. Aquil. l. 37. D. de donat. inter vir. l. 51. D. de furt. l. 11. in fi. D. de eden. l. 6. §. vlt. D. nautæ caupo. l. 3. §. vlt. D. de diuerſ. reg. iur. l. 3. D. de feriis. §. at aduerſus, Inſtit. de pœn. tem. litig. *Damnum* autem *quod Iniuria fit*, ab eo *quod extrinſecus Contingit*, ſeparat Vlpian. l. 24. §. hæc ſtipulatio, D. de dam. infect.

Damnum Capere, l. 39. D. ad L. Aquil. *Committere*, l. 17. D. famil. erciſ. *Damnum Facere*, id eſt Dare, l. 30. §. in hac, D. ad Leg. Aquil. l. 151. D. de diuerſ. reg. Contra, in l. 18. §. non ſolum, & l. 26. D. de dam. inf. *Damnum Facere*, eſt, pati, & ſentire. *Damnum Decidere*, l. 46. §. hæc actio, & l. 61. §. 1. D. de furtis.

Damnum Pati, l. 29. §. 1. D. ad L. Aquil. *Subire*, l. 3. D. de vi & vi arm. *Damnum reſpicere ad aliquem*, l. 6. §. 1. D. com. diuid.

Damni cauſam Præbere, l. 13. §. cùm inter, D. de dam. inf. *Culpam Dare*, l. 45. §. qui cùm aliter, D. ad L. Aquil. *Damnum in bonis adferre*, l. 44. §. cum qui, D. de vſurpationib. *Damno Adfici, Contingi*, vide ſuis locis.

Damnum non modò *Pecuniarium*, l. 5. §. cùm autem, D. de his qui effud. vel deiec. ſed & *Exiſtimationis*, l. 1. C. ſi cont. mat. *Famæ*, l. 1. C. de modo multar. *Infamiæ*, l. 6. C. ex quib. cauſ. infa. *Litis*, l. 33. D. de re iud. l. 1. D. de interrogationib. §. Tripli, Inſtit. de actionib. *Voluntatis*, l. 23. §. ſeruum, D. de fideic. libert.

Damni verò Pecuniarij varia ſunt adiuncta. *Damnum futurum*, l. 7. D. de ripa mun.

Damnum Fatale, l. 3. §. 1. D. nautæ caupo. *Damnum non inconſultè accidens, ſed Fato*, l. 11. §. ſciendum, D. de minorib. *Damna Fatalia quæ imprudentibus accidunt*, l. 2. in fi. D. de peric. & comm. rei vend. l. 52. §. damna, D. pro ſoc. *Damna quæ caſu contigerunt*, l. 41. §. Titius, D. de fideic. libert. *Damna poſtea incidentia*, l. 30. §. rurſus, cum ſeq. D. ad Leg. Falcid.

Damnum Infectum, id eſt, *Damnum nondum factum, quod futurum veremur*, l. 2. D. de damn. infect. Vet. Gloſſarium Græc. *Damni infecti*, ἀγωγὴ ζημίας μελλούσης. Aliud Gloſſarium

Damni infecti, περὶ ἐπηρτημένης, ἤτοι μελλούσης ζημίας, ἀσφάλεια. καὶ ἐστὶ προσωπικὴ, καὶ διαβαίνει κατὰ κληρονόμους, καὶ εἰς κληρονόμους. κινεῖται. ὡς ὅταν ἡ τοῦ γείτονος οἰκία, διὰ τὸ προσεῖναι αὐτῇ σαθρότητα, πεσεῖν ἀπειλῇ.

Damni Infecti Cauere, l. 13. §. ſi alieno, D. de dam. inf. l. 3. §. ſed & ſi quis, D. quod vi aut clam. *Satisdare*, l. 5. §. 1. D. vt in poſſ. leg. id eſt, *de Damno infecto*, vt l. 13. §. 1. & l. 22. D. eo. tit.

Damni Infecti Fictio, l. 33. D. de dam. inf. *Stipulatio*, l. 23. l. 24. l. 30. l. 32. & l. 40. D. eod. tit. l. 18. D. rat. rem hab.

Damni Infecti mitti in Ædes, l. 15. §. ſi Damni, D. ex quib. cauſ. maior. id eſt *Damni Infecti nomine in poſſeſsionem vicinarum Ædium mitti*, vt l. 15. §. Iulianus, l. 21. & l. 44. §. 1. D. de damno infect.

Damni infecti promittere, l. 28. §. Ædium, D. de iudiciis, l. 2. §. Venditor, D. de hereditat. vrb. action. l. 26. & l. 44. D. de damn. infect. Cicero Topicis, *At ſi quis in pariete communi demoliendo Damni infecti promiſerit*. Eodémque modo *Damni infecti Repromittere*, l. 43. D. de dam. infec. *Satisdari*, apud Plinium lib. 36. cap. 2. & *Stipulari*, l. 18. §. vlt. l. 28. & l. 42. D. de damno infect. Sic & ex *Damni infecti agere*, l. 40. §. quotiens, D. de dam. infect. *in poſſeſsionem iri Damni infecti*, l. 18. §. ſi pupillus, D. eodem tit. in cuiuſmodi loquendi figuris ſubaudiendum eſt *nomine*, vel, *cauſa*. Aliâs *Damnum infectum promittere*, l. 9. §. his verbis, D. de reb. auct. iud.

Sine Damno, id eſt, ſine deminutione, & vt Theophil. interpretatur δίχα πάσης δαπάνης, §. at ex contrario Inſtit. quib. alien. lic. l. 25. C. de adm. tut. l. vlt. §. penult. C. de reb. auct. iud. Sic in l. vlt. §. patrimoniorum, D. de mun. & honor. *Damnis adminiſtrantis*, id eſt impendiis. At in l. 23. §. ſeruum, D. de fideicomm. libert. *Citra Damnum voluntatis*, id eſt, offenſam voluntatis teſtatoris.

DAMNOSVS *Contractus*, l. 9. D. de confirmand. tut. *Dolus*, l. 11. §. vlt. D. de doli exceptio. *Socius*, l. 14. D. pro ſocio.

Damnoſa Hereditas, l. 57. D. de adquir. vel omitt. l. 119. D. de verb. ſignific. l. 32. D. Mandati, l. 33. D. ſolut. matr. l. 16. C. de iure deliberan. §. extraneis, Inſtit. de hered. qualit. & lit. & apud Vlpian. Tit. 25. Regular. id eſt, *quæ Damnum habet*, vt loquitur, l. 3. D. de bonor. poſſeſſ.

Damnoſa eſſe Abſentia, 140. D. de diuerſ. reg. *Culpa*, l. 61. §. quod verò, D. de furtis. *Fides*, Paul. lib. 4. Sentent. Tit. 2. *Fuga*, l. 1. C. de ſeruis fugit. *Mora*, l. 17. D. de peric. & comm. *Negligentia*, l. 65. D. de euictionib. *Simplicitas*, l. 1. D. de dolo. *Vis Maior*, l. 25. §. vis maior. D. locati.

Damnoſa Inſula, l. 4. D. de impenſ. in res dot. *Damnoſæ Ædes*, l. 40. § quotiens, D. de dam. infec. *Damnoſam ſibi nouationem facere*, l. 27. §. ſi minor. D. de minorib. *Nec ea res Damnoſa eſt Heredi*, l. 73. D. ad L. Falcid.

Damnoſa, & Lucroſa, opponuntur l. 1. D. de dolo.

Damnoſum factum, l. 25. §. in illa, D. famil. erciſc. *Officium*, l. 7. de teſtam. quemadm. aper. *Damnoſa fiſco poſtulare*, l. 3. C. de precib. Imp. off.

ΔΑΝΕΙΖΕΣΘΑΙ, mutuam pecuniam accipere ſignificat, l. 34. §. 1. D. de pignorib. & l. 88. §. Inſtituto, D. de legat. 3.

DAPHNES Lucus ad vrbem Antiochiæ fuit amœniſſimus, & Cupreſſis maximè opacus, vt Nicephor. lib. 10. Eccleſiaſt. hiſtor. cap. 28. & lib. 16. cap. 23. ſcribit. Eius fit mentio lib. 11. C. Rubr. de *Cupreſsis ex Luco Daphnes*: & apud Lamprid. in Alexandr. & Eutrop. lib. 5. lib. 2. Macchab. cap. 4. Egeſippus lib. 3. cap. 5. *Intus dulces aquæ vberes*: *Daphnem vocant, quòd nunquam deponat viriditatem*. Idem lib. 4. cap. 1. *Iuxta amœniſsimum illud & celebre per Syriam, Daphnes nemus, Cipariſsis intextum, ſcatens fontibus.* De eo etiam videndus B. Ioann. Chryſoſt. in Oratio. de Babyla Martyre.

DARDANARII, Annonæ aliarúmque mercium acerbiſſimi venditores & vexatores, l. 6. D. de extraord. criminib. l. 37. D. de pœn. Vet. Gloſſar. *Dardanarius*, παντοπώλης παντομετάβολος, σιτοκάπηλος.

DARE, eſt accipientis facere, §. ſic itaque Inſtit. de actio. Itaque hæc ſtipulatio, *Fundum Tuſculanum dari*, hoc continet, vt *dominium omnimodo efficiatur ſtipulatoris quoquomodo*, l. 75. §. vlt. D. de verb. oblig. Nec videntur *Data*, quæ eo tempore, quo dantur, accipientis non fiunt, l. 128. D. de diuerſ. reg. Seneca lib. 1. de Benefic. cap. 10. *Dare*, inquit, *aliquid à ſe dimittere eſt, & id quod tenueris, habendum alteri tradere.*

Dediſſe

Dediſſe intelligendus eſt etiam is qui compenſauit vel permutauit, l.76. D. de verb. ſignific. *Dediſſe intelligor ſi quidem mandatu meo datum eſt vel à Procuratore meo omnium rerum, vel ab eo qui negotium meum, & ratum habui*, l.7. D. de calumniatorib. In edicto Ædilium, cuius verba referuntur in l.25. §. vlt. D. de ædil. ed. *Dari, non id ſolùm accipimus, quod numeratur venditori, vt puta, pretium & vſuras eius*, ſed & *ſi quid emptionis cauſa erogatum eſt*, l.27. D. eo. tit.

Dare facere, l. vlt. D. comm. prę d. l.71 D. pro ſoc. l.47. D. de legat. 2. l.27. D. de nouat. l.18. §. 1. D. de acceptilat. l.29. §. ſi à fure, D. de verb. oblig.

Dari fieri, l. 13. D. de inoff. teſtam. l. 122. §. Callimachus, D. de verb. oblig. l. 11. D. rem pup. ſalu. for. *Dari fieríve*, l. 1. D. vt legator. ſeu fideic. *Dare, Facere, Præſtare*, l. 13. §. idem Iulianus, D. de action. empt. l. 37. D. de oper. lib. *Dare, Præſtare*, l. 40. §. Pamphilo, D. de ſtatulib. l. 17. D. de aliment. vel cibar. l. 37. §. pater, D. de leg. 3. *Dare, reſtituere*, l. 29. §. Titius, l. 41. §. Stichum, D. de fideic. libert. Hæc autem verba, *Quod te mihi Dare facere oportet*, licet coniuncta videantur, ſic tamen accipienda ſunt, vt quoduis eorum ſufficiat probare, l. 53. D. de verb. ſignific.

Dare Vſumfructum heres iuſſus (vt in ſpecie, l. 3. D. quib. mod. vſusfr. amitt. l. 10. §. vlt. l. 32. §. 1. de vſu & vſufr. leg.) *Dare* intelligitur, ſi legatarium in fundum inducat, eúmve patiatur vti frui. l.3. D. de vſufr. Sic *Dari Vſumfructum*, l. 37. D. de vſufruc. l.30. §. vlt. D. de iureiurand. Atque ita *Dari* quoque *Seruitutes* per patientiam intelliguntur, l. 19. D. de ſeru. præd. ruſt. *Dari* etiam *vacua Poſſeſſio* dicitur in l.32. §. arbitri, D. de recep. qui arbitr.

Dare ſe in arenam, l. vlt. D. de fugitiu. *In Concubinatum*, l. 13. D. ad L. Iul. de adulter. *In Matrimonium non Legitimum*, l. penult. §. vlt. D. ad municipal. Eodémque loquendi genere, *Tradere ſe in Concubinatu*, ait, l. 41. D. de ritu nupt.

Dare ſe Militiæ, l.28. & l.29. D. de liber. cau. l. 4. §. 1. & §. ſeq. D. de re milit. *Dare Nomen Militiæ*, l.43. D. de oper. libert. *In Militiam*, d. l. 4. §. qui poſt. *Dari in Militiam*, l. 3. §. vlt. D. eod. l.12. D. de cuſtod. & exhibit.

Dare Sententiam, id eſt dicere, l.5. C. de ingen. man. l.6. C. quando prouoc. Ita, *Dare Sententiam contra Dominum*, l. vlt. D. quod cum eo. *Secundum Teſtamētum*, l.10. D. de inoff. teſt. *Dare diuerſas Sententias*, l.28. D. de re iud. *Dare Vindicias*, id eſt dicere apud Liuium lib. 2.

Dare, ſimpliciter, eodem ſenſu: vt in l.27. in fi. D. de liber. cau. *Contra Libertatem dabit*, id eſt ſententiam feret. Tacitus lib. 4. *Ita ſecundum Meſſenos datum*, id eſt, pro Meſſenis pronūciatum. Sueto. in Claud. cap. 15. *Abſentibus ſecundum præſentes dabat facillinè*. Plin. lib. 7. Epiſt. ad Macri. *Finem cognitioni quæſtio impoſuit quæ ſecundum reos dedit*. Hæc autem locutio imminuta & cōciſa eſt. Plenè enim ſic enunciatur, *Secundum aliquem litem dare*: quam loquendi figuram in pronūciationibus vſitatam, ex Valer. Max. lib. 3. cap. 3. & Senec. in præfatio. lib. 7. Declam. aliâs docui. Cic. pro Quint. Roſc. *Quominus ſecundum eas lis detur, non recuſamus*. Lucan. lib. 3. *Secundum Æmathiam lis tanta datur*. Agell. lib. 5. cap. 19. *Nam ſi contra te lis data erit, merces mihi ex ſentētia debebitur, quia ego vicero*. Apud Liuium quoque lib. 23. legimus, *Et ſecundum eum in lite Iudicem*, (aut *Iudicium*) *Dare*.

Dari Sententia ſecundum Aduerſarium, l.14. §. vlt. D. de appellationib. *Data Sententia*, id eſt dicta, l.29. D. de liber. cau. l.57. D. de re iud. l.14. §. hæc autem, D. quod met. cau. *Data Sententia contra me*, l.56. §. 1. D. de euictionib. l. 2. C. de fide inſtr. *Contra iuris Rigorem*, l.19. D. de appellationib. *De parte Bonorum*, l.1. §. 1. D. ſi penden. appell.

Dari, id eſt damnari. Sic *Dari ad Hoſtias*, l. 1. D. de veteran. l.12. D. de pœnis, l.8. D. de Lege Cornel. de falſ. l. 11. D. ad Leg. Cornel. de ſicar. *In Exilium*, l. 4. D. de interdict. & releg. l. 29. D. de excuſationib. l. 4. D. de extraord. cognit. l. 3. C. ſi penden. appellat. *In Ludum Venatorium*, l. 8. §. vlt. D. de pœnis. *In Metallum*, l. 1. D. de iure patron. l. 17. l.23. l.28. §. & vt generaliter, D. de pœnis, l. vlt. D. de effractorib. Paul. lib. 1. Sentent. Tit. 21. *In Opus Metalli*, l. 3. §. ſi in Metallum, D. de munerib. l. 1. D. ſi penden. appellat. l. 8. §. vlt. l. 17. D. de pœnis. *In Opus Publicum*, l.17. l.28. & l. 34. D. de pœnis, l. 1. §. 1. & l. vlt. D. de effractatorib. l. 4. §. 1. D. de incend. rui. l. 7. D. de extraord. crim. l. 18. D. de iure fiſ. *In Quæſtionem*, l. 12. D. de quæſtionib.

Dare Iudices Litigantibus, l. 1. D. de iuriſdiction. l. 12. §. 1. D. de iudiciis, l. 1. & l. vlt. D. quis & à quo, & aliàs ſæpe. *Dandorum Iudicum ius habere*, l.81. D. de iudic. *Dare Viatorem*, l. vlt. D. de iudiciis. *Vicarios*, l. 4. §. legati, D. de legationib. *Datus Vicarius*, l. 13. D. eod. tit. *Cui Iuriſdictio data*, l. 2. D. de iuriſdictio.

Dari Actio, Bonorum, Poſſeſſio, Exceptio, Petitio, Perſecutio, innumeris Pandectarum locis dicitur. *Dare Tutores, & Curatores*, l.1. l. 4. l. 5. & aliàs paſſim, Tit. de Tutorib. & curat. dat. *Ius Dandi Tutores*, l.3. D. eo. tit.

Dare Procuratorem ad Agendum, l.11.C.de procurator. *Ad Defendendum*, l.8.in prin. & §.ad defendēdum, l.42.§.porrò, D.eo.tit. *Ad Iniuriarum actionem*, d.l.8.§.ſed& filia. *Ad Litem Suſcipiēdam*, l.69.D.eod.tit. *Ad Seruianam*, l.42.§. is cui, D.eo.tit. *Dari Procurator*, l.1.§.vlt.D.de procuratorib. *Ad Litem Futuram*, l.3.D.eo.tit. *Aduerſus Tutorem*, l.18.D.de auctor.& conſen.

Dari Procurator non quidem ad Agendum, ſed ad Adminiſtrandum, l.43.D.de procuratorib. *Datus Procurator ad Defendendum*, l.1.§.exceptionem, D. quar.rer.act. l.10. D.iudic. ſol. *Ad duas res petendas*, l.vlt.§.vlt.D.de procuratorib. *Ad Legatum petendum*, l.62. D.de procuratorib. *Ad Litem Suſcipiendam*, l.8.§.procuratorem, D.eo. *Ad Rem Mobilem Petendam*, l.56.D.eo.tit. *In Rem ſuam*, l. 30. D.eo. tit. l. 20.D.de appellationib.

Dari plures Procuratores in ſolidum ſimul, l.32.D.de procurat. *Vnius litis Plurium Perſonarum plures*, l.31.§.vnius, D. eod. tit. Vt autem Procurator *Dari*, ita & Actor, l. 61. §. vlt. D.quod cuiuſcumque vniuerſ.

Dare Satis, l.5.§.vlt.D.de hered. petit. *Dare Satiſdationem*, l.7.D.de oper.no.nunt. *Dari Satiſdatio*, l.32.§.quæſitum, D.de recep.qui arbitr. *Si non talis data ſit Satiſdatio, ſed ſolita* Cautio, l.5. D.de hered.petit. *Non data Cautione*, l.vlt.D.vſusfr.quemad.cau.

Dari Fideiuſſores, l.5.D.de cōtrah.empt.& paſſim ſub Tit.de fideiuſſorib.Sic *Dari Vades* vnde *Datis Vadibus*, apud Horat.Sat.1.lib.1. Saluſt.in Bello Iugurth.

Dare Legare Pecuniam, l.1.D.ad L.Falc. *Dare Legatum*, l.12.§.1.& l.23.D.de inoff.teſt.l.21.D. de opt. leg. l. vlt. §. filio, D. de legat. 2.

Dari *Legatum & fideicommiſſum*, l.126.& l. 127. D. de legat.1. *Datum Fideicommiſſum à Legatario*, l.8.D.de legat.3. l.21.C.de fideicommiſſ. *Ab Herede*, l.34.D.de vſu & vſuf. *Datum Fideicommiſſum Matri*, l.15.§.fideicommiſſum, D.ad L.Falc.

Data *Fideicommiſſa ab Inteſtato*, l.36.D.de legat.3. *Tabulis*, l.72.§.filius, D.de legat.2.

Datum Legatum, l.1.§.item ſi, D.ad L.Falcid. *Dato* Legato, l. 64. D. de condic.& dem. *Data Legata à Matre*, l.17.§.fundo, D. de doli except.

Dari Hereditas, l.10.D.de condic. inſtitut.l.vlt.D.de legat. 2.& l.5.C.de pact.conuent. *Libertas* T*eſtamento*, l.15.D.quę in fraud. l.81.& l.94.D.de condic.& demōſtr.l.3.C.de teſtam. manumiſſ.l.3.C.de fideicommiſſ. libert.

Dari Condicio T*eſtamento*, id eſt adſcribi, l. 35.§.1. D. de adquir. vel omitt. l. 3. §. condicio, D. de adimend. legat.

Data Condicio Heredi, l.70.§.vlt.D.de adquir.vel omitt. hered. *Libertati*, l.11.D.de legat.2. *Teſtamento*, l.36.D.de vſu & vſufr.l.8.D.ſi tab.teſtam. D*ata* C*ondicione*, id eſt adpoſita, l.12.D. de vſur.l.35.§.1.D.de adquir. vel omitt.l.217.§.vlt.D.de verbor.ſignif.

Dare in adoptionem, Filium, & Nepotem, Auus, Pater, l.8.§.vt autem, & l.13.§.1. D. de bonor. poſſeſſ.contr.tab.l.12.D.de caſtr. pecul. l. 5. C.de ſuis & legit. Nec Naturalis modò Pater, ſed & Adoptiuus, in Adoptionem dant, d. §. vt autem. Sed & ipſemet qui Adoptatur. *Dare ſe in Adoptionem*, dicitur l. 10. & l.17. D. de bonor. poſſ. cont. tab. l. 19. D.de mort. cau.donat. *Dare ſe* A*drogandum*, l.23.D.de teſtam. milit.l.2.D. de cond.inſtitution. & l. 14. §.vlt. D.de bonor.poſſ. contr.tabul.& l.35.D.de ritu nuptiar. D*atus in Adoptionem*, l.10.§.1.& §. ſequenti, & l. 11.D. de bonorum poſſ.cont.tab.l.22.D.de teſtam.milit. l.22.§.1.D. de Lege Corn. de falſ. l. 1. §. ſi filius, D. de vent. in poſſ. l.7.§.vlt. D. de oper. libert.l.2. D. quod cum eo. *Filia in Adoptionem Data*, l.2.D.de dot.collat.

Dare Operas, l.vlt.§.vlt.D.de liber. cau.l.8.& l.22.§.1.& l.26.§. vlt.l.30.D.de oper.libertor. id eſt præſtare, vt l.15.& l.35.D.eod.tit. *Operas in publico, quod vectigaliū cauſa locatum eſt, Dare*, l. 34. D. ex quib.cauſ.maior.

D*ari Operæ*, id eſt edi. Sic D*antur operæ Patrono*, l. 16. §. vlt. D. de oper. libertor. *Per ſingulos* Dies, l. 20. §. quædam, D. de ſtatuliber. D*ari operas Stipulatus*, l.37.D.de vſufruct. l.38.D. de ſtipulat. ſeruor.

D*ata Opera*, l. 9. §. vlt. & l. 51.§.1.D.ad L.Aquil. l.5.D.de cap.minut. l.vlt. §.vlt. D.de incend. rui. l.5.D.ex quib.cauſ.maior.

D*are Diem Stipulationi*, id eſt præſtituere, l. 13. §. vlt. D. de dam. inf. Di*es Datus eſt*, id eſt præfinitus, l.5. D. de operib. pub.

D*are Legem*, id eſt dicere, l.13.D.comm.præd.

D*are cauſam Delatori*, l. 34. D. de procurat.

D*are* T*eſtimonium*, l.3.D.de Teſtib. id eſt perhibere. D*are Iuſiurandum*, id eſt præſtare, l.37. §.Codicillis, D.de leg.3.& apud Plaut.Amphitr.Act.3.Sc.3. D*are Iuſiurādū*, apud Ter.Adelp. Act.2.

Act.2. Sc.1. *Dato Iureiurando*, id eſt præſtito, l.5. §.dato, & l.9. D. de iureiuran.

DATIO *Bonorum Poſſeſſionis*, l.1.§.1.D.de ventre in poſſeſſ. *Curatoris*, l.16.D.de curator. furio.l.vlt.C.de magiſtrat.conueniend. *Dotis*, l.8.& l.23.D.de iure dot. *Fideiuſſoris*, l.2.D.qui ſatiſd.cog. *Iudicis*, l.32.D.de iudic.l.2.D.quæ ſentent.ſine appell. *Legati*, l.10.D.de reb.dub.l.3.§.ſi Titio,l.9.& l.14.§.vlt.D.de adimẽd.legat.l.14.D.de iure codicill. *Libelli*, l.7.D.de inoff.teſt. *Libertatis*, l.80.D.de verb.ſignif. *Mutui*, l.3.§.ſi debitum, D.de minorib.l.1.§.1.D.de oblig.& act.l.2.l.8.& l.27.D.de reb.credit.l.7.§.mutui,D.ad Sc.Macedonia. *Partis*, l.2.D.de verb.obligat. *Pecuniæ*, l.57.D.de condic.& demonſtr. *Pignoris*, l.16.§.poteſt,D. de pignorib. *Tutoris*, l.vlt D.de offic.iuridic.l.6.§.1.& §.Tutoris, D. de tutel.l.77.D. de diuerſ. regul.l.vlt.D.de offic. iuridic.l.10.D.de tutorib.& curat. dat. *Datio*, id eſt ſolutio,l.68.D.de ſolutio. *Datio Legati*, & *Ademptio*, aduerſantur l.14.§.vlt.& l.26.D.de adim.leg.l.10.D.de reb.dub.l.14.D.de iure codicill. *Datio* itẽ *Facto* opponitur,l.82.D.de cond.& dem.l.30.D.ad Sc.Treb.

DATIVI *Tutores* dicebantur, auctore Vlpia.Tit.11.Regular. qui teſtamento dati erant. l.7.D.iudic.ſolui. *Datiuos* tamen & *Teſtamentarios Tutores* ſeparat Modeſtinus in l.7.D. rem. pup. ſal.for.quemadmodum *Datiuam Tutelam à Teſtamentaria & Legitima*, Iuſtinianus in l.40.C.de Epiſc.& cler. *Datiuóſque* idem Imper.in l.vlt.C.de legit.tut.accipit,qui a iudice dantur.

DASVMIANVM *Senatuſconſultum*, l.36.& l.51.§.Senatuſconſulto, D.de fideic.libert.quo cauebatur de his qui fideicõmiſſariã libertatẽ præſtare rogati,iuſta ex cauſa abeſſent,vt nec Libertas impediretur,nec Libertus eriperetur his qui fraude carerẽt,l.39.D.de fideic.libert.

DE pro à. Sic *De me petere*, l.5.§.ſi de me,D.cõmodati. *De Roma abire*, l.35 §.non ſolum, D. de procurator. *De te Stipulatus*, l.37.D.de vſufruct.l.67.§.vlt.D.de furt. l.108.§.Stichũ, D. de leg.1. *De Titio Stipulatus*, l.36.§.1.D.de vſufr. *De Fundo*, pro ex fundo, l.6.§.1. D. com.diuid. *De Prædiis*, pro ex prædiis,l.8.§.1.D.de tranſactio. *De quibus*, pro à quibus, l.11.D.de vacat. & excuſ. *De domo numerata*, l.40. D.de reb.credit.

DEALBATORES, l.1.C.de excuſat.artific lib.10

DEAMBVLANDI *Ius*, l.12.§.1.D. de vſu & habit. *Deambulationes in hortis*, l.13.§.fructuarius, D. de vſufruct.

DEAVRARE l.1.de Fabricẽſib.in C.Th. *Deauratores*, l.1.C.de excuſ. artif.lib.10.

DEBERI propriè id tãtùm intelligitur,quod peti&ab inuito exigi poteſt,l.108.D.de verb. ſignif. Vnde feſtiuus ille Martialis lib. 2. Epigramm.iocus.

Sexte nihil Debes, nil Debes, *Sexte, fatemur:*   *Debet enim, ſi quis ſoluere iure poteſt.*

Itaque nec *Seruus Debere*, nec *Seruo Deberi* quidquã intelligitur, l.41.D.de pecul. Ac proinde eos qui Natura tantùm obligãtur, *Debitores* per abuſionem dicimus: cùm *Debitores* hi tantùm propriè dicantur, à quibus inuitis pecunia exigi poteſt,l.16.§.fideiuſſor.D.de fideiuſſorib. l.108.D.de verb.ſignific.Obtinuit tamen,vt etiã *Natura Deberi* dicamus,licet eius petitio nulla ſit,l.1.§.vlt.D.de pec.conſtit.l.1.§.id quod natura,D.ad L.Falcid.l.85.D.de diuerſ reg. l.10.D.de oblig.& act.& aliis vulgatis locis:adeò vt qui Natura tãtùm obligatus ſoluerit, *Debitum ſoluiſſe* dicatur l.16.§.pen.D.de ſolutionib. Et *Debiti* appellatio plerunque ſolam Naturalem obligationem comprehendit,l.40.§.dominus,D.de condit.& demõſtr.l.25.§.1.D. quando dies leg. Sic fit vt *Deberi* aliquid vel *Natura*, vel *Ciuili*, vel *Honorario iure*, poſſit, l.1.§.debitum,l.3.D.de pecun.conſtit.l.1.D.de nouatio.l.47.D.ad Sc. Treb.Eáque eſt *Iuribus Debita pecunia*, l.3.§.1.D.de pecun.conſtit. *Debetur* porrò vel purè,vel in diem, vel ſub condicione,l.16.D.de petit.hered. Nam & quod die certa præſtare oportet, *Deberi* dicimus, licet dies eius nondum venerit, l.9.D.vt leg.nom.cau.

Verbum, *Debuit*, omnem omnino actionem comprehendere intelligitur, ſiue Ciuilis, ſiue Honoraria,ſiue fideicommiſſi ſit perſecutio,l.178.in fi.D.de verb.ſignif. *Debere Legatum*, l.17. D.vt legator ſeu fideicommiſſ. *Debere Pecuniam purè, in Diem, ſub Condicione, ſub Pignoribus, ſub Pœna, ſub Vſuris*, vide ſuis locis. *Debere Seruitutem, Ædes*, l.6.D.de ſeruit.præd.ruſt. *Area*, l.14. D. de ſeruit. præd. ruſt. *Domus*, l.21. D. eod. *Debere Fundus, Seruitutem*, l.20. D. ſi ſeruit. vindic. *Prædia Seruitutes* l.34.D.de ſeruit.præd.ruſt. *Vicinus Seruitutem Prædio*, l.17.§.etſi, D.de aq.& aq.pl. *Deberi Seruitus Fundo*, l.2.§.1.& §.rectè,D.ſi ſeruit.vind.l.6.§.1.D. quemad. ſeruit. amitt.l.23.§.quæcunque,& l.27.D.de ſeruit.præd.ruſt.l.10.C.de ſeruit. *Prædiis & Perſonis*, l.1.§.permittitur,D.de aq.cottid.l.14.§.vlt.D.de ſeruit. *A vicino*, l.1.§.vlt.D.de remiſſionib.

Deberi Iter per Fundum, l.9.D.ſi ſeruit.vindic.l.7. D.comm. præd. l.15.D. quemad. ſeruit. *Via, Fundo*, l.25. D.de aqua & aq.plu. *Via, per Fundum*, l.7.D.quemadm.ſeruit. *Via, per vicinum Agrum*, l.6 D. quemadm.ſeruit.

Debita Ædibus Seruitus, l.5.C.de ſeruitutib.l.21.D.de aq.& aq.pl. *Debitũ Sepulchro Iter*, l.4.D. quẽad.ſeruit.amitt. *Debitæ Seruitutes Prædijs*, l.25.§.Itẽ culpæ,D.famil.erciſ. *Deberi Seruitus per*

Stipulatione,l.27.§.ſi quis,D.de vſufr.*Debere Legatum*, l.17.D.vt legator.ſeu fideic. *Pœnam ex Cōpromiſſo*,l.vlt.D.de recep.qui arbit.*Speciē ex cauſa Lucratiua*,l.17.D.de oblig.& act.*Debere habere poſſumus*,l.19.D.de ſeruitut.*Deberi Legatū*,l.91.§.duobus,D.de leg.1.*Deberi Libertas ex cauſa fideicōmiſsi*,l.26.§.ſubuentū,D.de fideicōmiſſar.libert.*Ex Teſtamento*,l.10.§.1.& §.vlt.l.24.§.1.D.eo.tit.*Fideicommiſſa*,l.19.D.de quæſtio.*Deberi ex Teſtamēto Stichus*,l.18.D.de oblig.& act.

Deberi Parentum hereditas,Liberis,intelligitur, propter Votum Parentum, & Naturalem ergaLiberos caritatem,l.7.§.vlt.D.ſi tab.teſt. l.vlt.D.de bon. damnator. *At non ſic Parentibus,Liberorum,vt Liberis,Parentium Debetur Hereditas*,d.l.7.§.vlt.& l.15.D.de inoff.teſt.

Debita Portio, quæ Liberis ex ſubſtantia paterna, iure Ciuili debetur, l. 8. §. vnde, D. de inoff.teſt. nimirum quarta pars ſucceſſionis quæ ab inteſtato obtigiſſet. Appellatur & *Debitum Bonorum ſubſidium*,l.2.l.5.C.de inoff.donat.

Debita etiam *Pars*,ſeu *Portio*,appellatur,quæ Patronis ex lege Papia relinqui debet,l.114.§.1.D.de legat.1.l.28.& l.vlt.§.filium,D.de legat.2.l.1.§.pen.D.ſi cui plus quàm perL. Falcid. l.21.D.de iure patr.l.20.D.de donatio.l.60.D.ad Sc.Trebell. l.19. §.1. D. de condic.& demonſtr.l.3.§.Totiens,l.19.l.20.§.1.l.24.l.25.l.41.l.44. D.de bon. liber. l.6. §. ſi patronus,l.19.D.ſi quis omiſſ.cauſ.teſt.l.3.in prin.& §.ſi inteſtatus,D.de adſign. libert.Inſtit.de ſucceſſ. libert.*Debitus Patronis Honor*,l.5.D.de oper.libert. *Pietas Parētibus etſi inæqualis eſt,eorum poteſtas æqua Debetur*,l.34.D.de curator.fur. *DebitaPietas*,l.19.D.quæ in fraud.credit.*Debitum officium*,l.1.C.de his quib.vt indign. *Debitu iri*,l.1.D.de condic.& dem.

DEBITOR,tam ex Cōtractu quàm ex Delicto intelligitur,l.14.cum ſeq.D.de hered.petit.In eo quod dicitur *Debitores Rerumpublicarum ab honoribus arceri*, *Debitores* accipimus eos demum qui ex adminiſtratione reliquantur,vel qui ex Pollicitatione,quæ recuſari non poteſt,obſtricti ſunt,l.6.§.ſed& eos demum,§.ſi ex pollicitatione,D.de mun.& hon. *Debitor in diem,vel ſub cōdicione*,l.16.D.de hered.petit.*Deſinit Debitor eſſe is,qui nāctus eſt exceptionē iuſtam, nec ab Æquitate naturali abhorrētem*,l.66.D. de diu.reg.*Nouos Debitores facere*,l.34.§.1.D.de leg.3.

Debitrix Mulier,l.8.§.ſi mulier,& l.24.D.ad Sc.Velleian.l.2.C.eod.tit.l.33.D.ſolut.matr. *Debitrix domina*,l.9.C.de pignorib.*Debitrix Fiſci*,l.4.D.de iure fiſci.

DEBILES *Perſonæ*,l.19.in fi.D.de reb.auct.iud. Hi nimirū,qui propter infirmitatem,& perpetuo aliquo morbo, ſuis negotiis ſupereſſe non poſſunt, l.4.& l.5.D.de poſtulan.l.2.D.de cur.fur. *Debilis Seruus*,l.6.D.de oper.ſeruor. *Debilē Seruū tradere*,l.108.§.ſi ſeruus,D. de leg.1.

DEBILITATVS *Homo*,l.13. D. de rei vind. *Mulus*,l.27.§.ſi quis ſeruum, D.ad L.Aquil. *Seruus*,l.84.§.Ædes, D.de legat. 1.

DECANOS in vrbe Conſtantinopolitana humandorum corporum curam geſſiſſe, patet ex Nouel.59.quę de ſumptibus funerum tractat:in qua eſt, οἱ τῇ χλίνῃ ὑπηρετ ἡμῶν Δεκανοί. Argumentum huius rei certiſſimum eſt quòd illic Iuſtinia. Δεκανοὺς,ἤτοι Κοπιάτας vocat.Κοπιάτας autem,ex Veteri Gloſſario, νεκροθάπτας, ſuperiore libro interpretati ſumus. Atque ita*Decanorum* nomen intelligendum eſt,in l.4.& l.9.C.de ſacr.Eccleſ.In Monaſteriis porrò Decanos appellatos qui denisMonachis prę eſſent,D.Auguſt.lib.1.de moribus Manich.oſtendit. Vet. Gloſſ.Δεκανοί, ἐργὰ δέκα ὀνομάτων συνημμένων. & alibi, Δέκανοί Κολλεγιάτει συνημμένοι. Sed & D. Ambroſ. Epiſt.33.lib.5.miſſos *de Pallatio Decanos* narrat.Et ita *Decanorum Corpus* accipe,l.vn. de decan.in C.Th.

Decanica, l.30.de hæret.in C.Th.Iuſtinianus Nou.79.καὶ καθείργεσθαι ἐν τοῖς καλουμένοις Δεκανικοῖς. Quidam *Secretarium* interpretantur.

DECAPROTI,l.3.§. decaprotos,l.vlt.§.Mixta,D.de munerib.& honor.l.10.D.de pollicitationib.Latinè *Decemprimi* dicuntur Cicer.proSex.Roſc.Amer.*Decretum Decurionum ſtatim fit, vt Decemuiri proficiſcantur.* Vſurpat hoc verbum,Firmicus lib.3.Matheſ.cap.12.& ita in l.2.de quæſtionib.C.Th. *Decemprimis ordinis Curiales*,&in l.35.deEpiſc.& cleric.eo.C.*à Decemprimis Curialibus.* Apparet autem ex ſupradictis locis,Decēprimos tributa exegiſſe,& pro oneribus defunctorum fiſcalia detrimēta reſarciſse. Alij ſunt *Decemprimi Domeſtici*,l.8.& 9.de domeſt. & protect.l.vn.de præpoſ.lab.*Decemprimi Scholarum*,l.10.de domeſt.& protect.in C.Th.

DECAPROTIA,l.vlt.§.mixta,D.de munerib.& honor.& l.8.C.de muner.patr. lib.10. quę & *Decemprimatus* appellatur in l.1.D.de mun.& hon.l.7.8.& 9.de domeſt.& protec.inC.Th.

DECEDERE,pro diem obire,l.26.D.de recept.qui arbit.l.4.D.qui ſatiſd.cog.quod ſexcentis Pandectarū locis inuenies:Interdū tamē additur,*Vita decedere*,quę locutio Papiniano familiaris eſt,l.42.D.de mort.cau.don.l.75.§.vlt.D.de legat.2.l.10.D.de ann. legat.l.8. D.de dot. præleg. l. 77. §. Mæuio, & §. libertis, D. de legat.2. l. 57.§.vlt. D. de vſufructu. l. 84.& l.86. D.de adquir.vel omitt.l.11.§. vlt.D. de bonor. poſſ. ſec. tab. l.17. §.vlt.D. de caſt. pecul. l.12.D.de Leg. Corn. de falſ.& l.13.D. de inoffic. teſt. Eodémque loquendi genere v-

tuntur

tuntur Impp.l.1.C. de reſtitutionib.l.1.C.ne de ſtatu defunct.

Decedere autem non Homines tantùm,ſed & Equos,& reliqua animalia,Iuriſconſulti dicunt, l.1.§.& cùm, D.ſi quadrup.paup. l.10.§. vlt.D.quib.mod.vſusfr. l.65.§. 1.D.de legat. 1. & *Fetus pecorum*, l.70.§.vlt. D.de vſufructu, & *Capita Gregis*,l.13.D.de pignorib.

Decedere Prouincia dicebatur Proconſul,qui anno finito diſcedens, eam ſucceſſori tradebat.Cic. Diuinatio.& Epiſt.15.lib.2.Familiar.& Suet. in Calig. cap. 48. Idem Cic. Epiſt. 6. lib.3. Familiar. Proconſuli ad decedendum 30. dies L.Cornel.conſtitutos fuiſſe docet.

Decedere Poſſeſſione, l. 1. §. 1. ſi ventr. nom. l. 5. §. 1. & §. in poſſeſſionem, D. vt in poſſeſſ. legat. l. 15. §. ſi quis metu, D. de dam. inf. ſeu *Decedere de Poſſeſſione*, l. 5. §. vlt. D. quib. ex cauſ.in poſſ. l. 31. D. de dolo. l.8. §.Tutor. D.qui ſatiſd. cog. id eſt *Diſcedere de Poſſeſſione*, vt l.6.§.vlt. D.vt in poſſ. legat. l.18.§.cùm vnus, D. famil. erciſ. & *Diſcedere* ſimpliciter,l.3.§.ſi qui,D.de adquir.poſſ.

Decedere & Accedere, opponuntur l.31. D. de legat.3. l.10. §. 1. D. de iure dot. l. 33.§.1. D. ad Leg. Falcid. Sic *Decedere Legata*, accipe, l. 1. §. idem Iulianus, D. ſi mulier ventr. *Legato nihil decedit*, l. 72. D. de legat. 1. *Pro rata ex omnibus Decedat portio*,l.18. D.de teſt. milit.

Decedere Dominium ab aliquo,id eſt abſcedere,l.10. §. vlt.D. de condict. furt. *Decedere,quod conſumptum eſt*,l.25.§.à deo,D.de heredit.pet.*Deceſsiſſe Tempus*,l.2.C. de vendend.reb.

Deceſſus nouiſsimi, pro obitu,l.34.D.de vſu & vſufr.

DECESSIO, pro deminutione & detractione, l. 28. D. ſi quis omiſſ. cauſ. teſt.l. 178.§.1. D. de verbor. ſignif. l. 51. D.de euictionib. l. vlt. D. quando de pecul. l. 6. §.ſi quid poſt. D.com.diuid. quibus in locis. *Acceſsio & Deceſsio* contrariè referuntur, vt & apud Cicer. lib. 3. Officior. his verbis: *Eorum neque Acceſsione vitam meliorem fieri, neque Deceſsione peiorem.*

DECESSOR, l.4.§.rectè,D.de offic.proconſ. quem vulgò prædeceſſorem dicimus. Ita *Deceſſor Præſidis*, l.42. D.de minorib. l. 1. C. de ſent. & interl. l.1. C. de ſent. reſcind. Spartia. in Peſcennino. *Peſcenninum mihi laudas: Adgnoſco. Nam & deceſſor tuus,manu ſtrenuus, vita grauem dixit.* Caſſiodor. Epiſt. 16. lib. 8.Variar. *Nam quod vobis per Deceſſores, prædeceſſoréſque noſtros temporibus domini Aui noſtri longa conſuetudo dedit.Præceſſorem* vocat Iulianus Nou.125.

Deceſſori, Succeſſor opponitur, l. 10.D.de offic.proconſ. Cic.Epiſt.2.lib.3. Familiar. vt ἡγέμενος καὶ Διάδοχος Nou. 95.

DECEMVIRORVM qui 12. Tabulas perſcripſerunt, meminit l.2. §. exactis, D.de orig. iur. l. 63. D. de donat. inter vir.

Decemuir Litibus iudicandis,apud Spartian. in Hadria.& in Antiq.inſcriptionib.

DECERNERE eſt cauſa cognita aliquid ſtatuere.

Decernere Prætor,l.17.D.de vſuris,l.3.D.de offic.præt. l.15.§.ſi fortè, D. de dam. inf. l.1. §. 1. D. de iure dot. l.15.D.de noxalib.l.7.l.1.C.arbit.tut.

Decernere etiam *Principes* dicebâtur,l.28.D.de inoffic.teſt. l.25.§.quod autem,D.de hered. petit.*Quod Princeps cognoſcens Decreuit*,l.1.D.de conſtit.prin.§. ſed & quod principi, Inſtit. de iure natur. *Decreuit Imperator*, l. 11. §. Imperator, D.ad L.Falcid. *Seuerus*,l.5.§.his verò,D.de his quæ vt indign. *Decretum eſt à Principibus*,l.1.D.de bonis eor.

Decernere Actiones,id eſt,dare,Prętor dicitur,l.2.§.interdum,D.de vulg.& pup.l.55.D.de fideicom.libert.l.46.§.1.D.de admin.& peric.l.1.§.ait prætor,D.de dolo.

Decerni Actio,l.22.D.de pecun.conſtit.l.5.D.de confir.tut.l.2.§.ius,D.de adminiſtr.rer.l. 1. §.1.& l.7.§.ſi dolo,D.de dolo,l.98.D.de adquir.vel omitt. *Auxilium*, l. 1. C. ſi aduerſ. vſucap. *Bonorum Poſſeſsio*, l. 1.§. Edictalis,D.de ſucceſſor.edic.*Repetitio*,l.1.C.ſi aduerſ.cognit.

Decerni Alimenta,l.71.§.prætores,D.de ſuſpec.tut.l.2.& l.3.D.vbi pupill.educ.l.8.D.de decurionib.l.27.§.de inoffic.D.de inoff. teſt. *Decreta alimenta à Prætore*,l.38.D. famil.erciſc.

Decernere Curationem *& Tutelam*, l. 3. §. vlt. D. de adminiſtr. & peric. *De Honoribus Decernendis decerni*, l.13.§.ſi quis de honorib. D. de iniur. *Decretus honor*, l.1.§.1.D.de pollicitat.

Decernere Municipes,l.1.D.de libert.vniuerſit.*Decernere Heres, de hereditate*,id eſt conſtituere an ad ſe pertinere velit,l.13.§.1.D.de adq.vel omitt.

DECRETVM dicitur quod cauſa cognita ſtatuitur, pronunciatur, l. 1. D. de off. adſeſſ. *Decretum enim cauſæ cognitionem deſiderat* ,vt apparet ex l. 9. §. vbi decretum,D. de off. proconſ. à quo §. credibile eſt auulſam eſſe l. 71. D. de diuerſ. regul. licet inſcriptio in libri, vnde ſumpta dicitur, numero variet. Sanè Theophilus ad Tit. de iure naturali, Decretum interpretatur, ἀπόφασιν βασιλέως μεταξὺ δύο μερῶν παρ' αὐτῷ δικαζομένων ἐκφερομένην:

&Paulus tres Decretorum libros inſcripſerat, ſeu Imperialium Sententiarum in cognitionibus prolatarum. Vnde fit vt *Decretum*, pro *Tribunali* tantùm, non etiam *de Plano* interponi poſſit, l.7.in fi. D.de confirm.tuto.l.3.§. ſi cauſa, D.de bon. poſſ. ſſ. Hinc & *Decreta* à Prætoribus Latinè interponi debere, ait l.48.D.de re iud.

Decreta Conſulum, vel Præſidum, l.3.D.de minorib.

Decreta Patrum, pro Senatuſconſultis, l.17.D.ad municipal.l.13.& l.19. C.ad Sc. Maced. l.16.C. ad Leg. Iul. de adulter. & apud Horatium in Carmine Seculari, Sueton. in Auguſto, cap. 44. quæ & *Decreta Senatus* vocantur, l. 32.§. ſi inter, D. de donat. inter vir. l.2.C.ad Sc. Maced. & apud Saluſt. in Coniur. Catilin. & Tacit. lib.14. Eademque *Ampliſsimi ordinis conſulta*, & *patrum conſulta*, dici ſuprà demonſtraui. Sciendum eſt tamen, inter *Senatus Decretum*, & *Conſultum*, aliquid diſcriminis interceſſiſſe. Nam vt Feſt. Pomp. lib. 16. refert, *Senatus Decretum à Conſulto Ælius Gallus ſic diſtinguit, vt id dicat particulam quandam eſſe Senatuſconſulti, vt cum Prouincia alicui decernitur: Quod tamen ipſum Senatuſconſulti eſt.*

Decretum Pontificum, l.8.D.de religioſ.

Decretum Præſidis, l.16.D.de excuſationib.l.2.C.de curat.fur.

Decreta Prætorum, l.75.D.de Iudiciis. cuiuſmodi ſunt ea de quibus in l. 7.§. vlt.D.de pact. l.2. & l.3. D. de confir. tut. l. 1. D. de ſeparatio. l. 12. D. vt in poſſ. leg. l. 24. & l. 39. §. Curatores, D. de adminiſtr. & peric. l. 16. D. de excuſationib. l. 1. C. ſi aduerſ. libert. l. 1. C. qui potiores.

Decretum Principale, l.8. D. de off. adſeſſ. *Decreta Principum*, l. 7. D. de iuſtit. & iu. l. 1. D. ex quib. cauſ. maior. qualia ſunt, Decreta D. Pij, l.3.§. etiam, D. de liber. exhib. D. Marci, l. 13. D. quod met. cau. l. 7. D. ad L. Iul. de vi priua. l.22. D. ad Sc. Trebell. l.3. D. de vſuris.

Decreto Separatio impetratur, l.1. D. de ſeparatio. *Bonorum Poſſeſsio quædam Decreto petitur*, l.2. §. ſi quis ex liberis, D. ad Sc. Tertyll. l.14. §. vlt. D. de bonor. poſſ. cont. tab. quæ & inde *Decretalis* appellatur, l.1.§. decretalis, D. de ſucc. edic. l. 2. §. dies, cum ſeq. D. quis ordo in bon. poſſ.

Decreto quoque Pretor in poſſeſſionem mittit, l.3. D. ne vis fiat ei qui in poſſeſſio. Et hoc *primum Decretum* ab Interpretibus appellatur: Cui ſecundum adiungunt, quo Prætor eum, qui miſſus eſt, poſſidere iúbet, dominiúmque capere per longum tempus permittit, l. 15.§. Iulianus, D. de damn. infec.

Decreto Prætoris in integrum reſtituti adoleſcentes, l. 47. §. 1. D. de minorib. *Decretum in Integrum reſtitutionis*, l. 29. §. vlt. D. eod. tit. *Decreto à Prætore Interpoſito hereditatem adire*, l. 54. §. vlt. D. de manum. teſtam. vt in ſpecie, l.7.§. vlt. D. de pactis, & l. 58. §. 1. D. mandati. *Decreto Prætoris Tutorem datum*, proponit l. 50. §. vlt. D. de adminiſtr. & peric. *Decreto* etiam Prætoris Actor periculo Tutoris conſtituitur, l. 24. D. de adm. & peric. *Iuſtis quoque Decretis res temperanda eſt, quoties æquitatem deſiderij naturalis ratio, vel aliqua iuris dubitatio, moratur*, l.86. in fi. D. de diuerſ. reg. iur. l.84. D. de adq. hered.

Decretum Interponi dicebatur, l. 48. D. de re iudic. l. 30. in prin. & §. in furioſi, D. de fideicom. libert. l. 1. §. ſolet, D. quando appell. ſit. l.3.§. ſi cauſa, D. de bonor. poſſeſſ. l.29.§. vlt. D. de minorib. l.6. D. de Carbon. edic.

Decretum Ciuitatis, l. 36. D. ad municipal. *Decurionum*, l. 3. C. qui pet. tut. Rubr. de decret. decurion. lib. 10. Cod. *Ordinis*, l. 30. D. de negot. geſt. l. 6.§. 1. D. quod cuiuſcunque vniuerſitat. Tit. de decret. ab ord. l.2.C. de ſeruo Reipubl. l.1.C. ne quis liber. lib.10.

Decreta Ambitioſa, l.3. D. de off. proconſ. l.3. D. de minorib. l.4. D. de decret. ab ord. l. vlt. C. de decret. decurion. lib.10.

DECEPTVS *non videtur Minor iure communi vſus*, l.51.§. cùm inter, D. de fideiuſſorib. *Decipi à ſe, non ab alio*, l.27. D. de rei vind. *Non tam paciſcitur, quàm Decipitur* l.9. §. qui per Fallaciam, D. de tranſactionib. *Decepta falſa exiſtimatione*, l.18. D. de his qui not. infa.

DECERPERE *Pomum*, l. 45. D. de vſuris, l. 8. D. de ſeruitutib. Ouid. lib. 5. Metamorph.

Puniceum curua decerpſerat arbore Pomum.

Idem Eleg. 5. lib. 3. de Ponto.

---------- *Adducto Pomum decerpere ramo.*

Decerpere fructus maturos, l. 12.§. Iulianus, D. de vſufruct. l.25.§. vlt. D. de furtis, *Oliuam immaturam*, l.27.§. ſi oliuam, D. ad L. Aquil.

Decerptus Fructus, l.26.§. vlt. D. de furtis.

DECIDERE, id eſt, Corruere, l. 24. §. idem Seruius, D. de damno infect. Sic *Decidere Ædes*, l. 7. §. vlt. D. eo. l. 2. §. vlt. D. de pollicitat. *Domus & Paries*, l. 18. §. Sabini, D. de damn. inf. *Inſula*, l. 36. D. de vſufr. *Decidere Amphora*, l. 5. §. vlt. D. de his qui effuder.

Decidere quoque *Arbores* dicuntur, quæ cadunt, ſeu per ſe, ſeu vi Ventorum confractæ, deiectæ, & euulſæ, l. 8. D. quib. mod. vſusfr. amitt. l. 24. §. item apud, D. de dam. infec. *Si Olea per ſe Deciderit*, l. 13. D. quib. mod. vſusfr. amitt. *Decidere in Foueas*, l. 28. D. ad Leg. Aquil. *in* Decidendis *Arboribus*, *Damnum datum*, id eſt ſuccidendis, l. 6. C. de pigner. act.

DECIDERE, paciſci, & tranſigere ſignificat, l. 46. D. de rei vindic. Paul. lib. 1. Sentent. Tit. 19.

Decidere cum Creditoribus, l. 59. D. de adminiſtr. & peric. l. 44. D. de pact. l. 3. D. ad L. Falcid. *Cum Debitore*, l. 4. §. quod ſi, D. de doli mali except. *Pecunia*, l. 26. §. Libertus, D. de condict. iud.

Damnum Decidere, l. 61. §. 1. & §. quod verò, D. de furtis. *Damnum pro fure decidere*, de furto paciſci eſt, l. 9. §. nunc videndum, D. de minor. l. 7. D. de cond. furt. l. 46. §. hæc actio, D. de furt.

Decidere Iureiurando, l. 22. §. vlt. D. de noxalib. *Decidi Controuerſiæ Iureiurando*, l. 1. D. de iureiurau. *Deciſa Iureiurando Cauſa*, l. 1. C. de reb. credit. *Res*, l. 56. D. de re iud.

Deciſa res Tranſactione, l. 29. §. 1. D. de inoff. teſtam. l. 23. C. de tranſactionib. *Decidi Lis*, *Sententia*, l. 6. C. de appellat.

Decidere Sententiis *cauſam*, l. 5. C. ſi à non conſpect. *Decidere cauſas*, l. 5. C. vbi cauſæ fiſcal. *Deciſa cauſa*, l. 3. §. diuus, D. de iur. fiſci. l. 5. C. de ord. cognit. & l. 3. C. ne de ſtatu defunct. l. 7. C. de iur. & fact. ignor.

Decidi Quæſtio, l. 3. C. de interdict. l. 6. C. de reb. credit. l. 38. D. de iur. fiſci. *Decidendæ Quæſtionis gratia*, l. 8. D. de liberat. leg. *Deciſa Quæſtio eſt*, l. 4. D. de leg. commiſſ. l. 9. C. de ſentent. interlocut. *Decidi Notione*, l. 13. D. de liber. cauſ. *Ratione*, l. 32. D. de vſuris.

Decidi verberibus, l. 2. in fin. D. de termin. mot.

DECISIO, pro pactione, ſeu tranſactione, l. 7. D. de cond. fur. l. 3. D. ad Leg. Falcid. l. 13. C. de furt. l. 7. l. 19. & l. 14. C. de tranſactionib. Gloſſæ veteres, Deciſiones, *pactiones cum debitoribus, quibus debiti portio remittitur*, χρέων ἀποκοπαί. Nam plerumque cum creditoribus ita res tranſigitur, vt certa crediti portione contenti ſint, vt patet exemplis, l. 44. D. de pactis, l. 59. D. de adminiſtr. & peric.

DECIES, l. 77. §. vlt. D. de condic. & demonſtr. *Decies Centena*, l. 6. D. de vſuris, & apud Iuuenal. Sat. 6. id eſt Decies Centena millia. Vide Plutarch. in M. Antonio.

DECIMAM *Bonorum vouere*, l. 2. §. vlt. D. de pollicitationib. *Decimam vir & vxor inter ſe capiunt*, Vlpian. Tit. 16. Regul.

Decimæ Immunitas, Vlpian. lib. ſingulari de legit. hered. in Lege Dei, Tit. de Legit. ſucceſſ.

DECIMARI, l. 2. de veteran. in C. Th.

DECLARAT *Iudex Sententia*, l. 35. §. 1. D. de rei vind. *Lex*, l. 1. C. ad Leg. Iul. de adulter. *Declarant ſtatuta Principum*, l. 11. D. de iure & fact. ignor. *Declarare communi conſenſu*, l. 7. §. vlt. D. de pactis.

Declarare Iudicem, l. vlt. D. quis & à quo appell. *Declarari per Sententiam Seruitus*, l. 8. §. ſed ſi, D. ſi ſeruit. vind. *Declarari Terminos per Menſorem*, l. 8. D. fin. regund.

Declaratur Conſtitutionibus, l. 1. §. Quæſtioni, D. de quæſtionib. l. 3. D. de oper. publ. *Edicto*, l. 19. C. ad Sc. Velleian. *Reſcripto*, l. 2. §. vlt. D. de iur. immunit. l. 5. D. de appellat. recip. l. 6. D. de munerib. & honorib. l. 1. §. 1. D. de quæſtionib. *Reſcriptis*, l. 7. D. de cuſtod. & exhib.

DECOLLATIO, apud Paul. lib. 5. Sentent. Tit. 17. Diomedes lib. 1. *Decollo, apud Veteres* Decipio ſignificaſſe ait: Quod Plauti & Lucilij teſtimonio confirmat. At aliter inueniri apud Feneſtell. lib. Epitomat. 2. *Quemadmodum Cæſar à Piratis captus ſit, vtque eos poſtea ceperit & decollauerit. Veteres autem ſecuri cæſos dicebant.* Inuenitur & hoc verbum, apud Senec. lib. 4. Controuerſiar. & Sueton. in Caligul. cap. 32. D. Auguſtin. de verbis Domini Sermo. 45. *Quid tibi fecit Eccleſia vt eam velis quodammodo decollare, tollere omnis Eccleſiæ caput?* τραχηλοκοπεῖσθαι dicit Arrian. lib. 1. Epictet. Diſſertatio. cap. 1. & ἀποκεφαλισθῆναι.

Decoqvere bona ſua turpiter, conſumere, effundere, & abligurire ſignificat, l. 12. C. de ſuſcep. præp. & ar. lib. 10. Vnde *Decoctor Pecuniæ publicæ*, l. 40. C. de decurionib. lib. 10. & l. 2. in fi. C. de fund. rei priu. lib. 11. Vetus Gloſſarium Græc. ὁ χρεοκόπος, ἤγουν ὁ χρεωστῶν τινὶ, καὶ διά τινος μηχανῆς παρασκευάσας ἐκκόπτειν τὸ χρέος, καὶ μὴ κατὰ βούλησιν τῷ δανειστῇ.

Decoctorum vitia, l. 15. de piſtor. & catabol. in C. Th.

Decoctio, l. 5. C. de fabricenſib. lib. 10. l. 3. ad Sc. Claudian. in Cod. Th. Nou. 1. Th. & Valent. de bon. fabricenſ.

Decreſcere, id eſt minui, l. 40. D. de peculio. vbi, *Creſcere & Decreſcere* opponuntur. *Decreſcere pro rata*, l. 13. §. 1. D. de hered. inſtituend. *Decreuiſſe bona incendiis & Naufragiis*, l. 73. D. ad L. Falcid.

Decreſcere & *Adcreſcere* aduerſantur, l. 4. D. ſi pars heredit.

Decvria l. 3. D. de bon. poſſ. l. 22. D. de fideiuſſorib. l. 25. §. 1. D. de adquir. vel omitt. l. 18. de piſtorib. & catabol. in Cod. Theod. l. 46. de curſu public. eod. Cod.

Decvriales, l. 1. & l. 3. de decurionib. Vrb. Romæ, l. 18. de piſtorib. & Catabol. in Cod. Th.

Decviones ex eo dictos quidam aiunt, quod initio cùm Coloniæ deducerētur, decima pars eorum qui ducerentur, publici conſilij gratia conſcribi ſoleret, l. 239. §. Decuriones, D. de verb. ſignific. In Municipiis enim & Coloniis, *Decuriones* conſilio publico præerant, & ſuæ Curiæ quaſi Senatores erant, l. 32. C. de decurionib. lib. 10. Eaque de cauſa & Sportulas accipiebant, l. 6. §. 1. D. de decurionib. magnis verò oneribus ſubiiciebantur, vt docui lib. 4. Select. Antiquit. Et ita *Decuriones Municipiorum & Coloniarum*, apud Suetonium in Auguſt. cap. 99. *Decuriones Ciuitatum*, Nouell. Theod. & Valentin. de his qui ſponte munus. *Decurionum ordo*, l. 3. C. ex quib. cauſ. infa.

Erant & *Palatij Decuriones*, l. 1. de decurionib. & ſilentiar. in C. Theod. Ammian. Marcellin. lib. 20. *Palatij Decurio, qui ordo eſt dignitatis*. *Decuriones* autem *Palatij* excubias egiſſe docet, l. 4. D. de decurion. & ſilentiar. in C. Th. *Decuriones* etiam in re Militari appellatos qui denis Militibus præerant, Modeſtus in Epitome tradit.

Decvrionatvs l. 3. C. ex quib. cauſ. infam. l. 3. de decurionib. in C. Th. l. 2. de filiis milit. l. 1. ad L. Cornel. de falſ. in eo. C.

Decvrionatvs *Honor*, l. 2. §. vlt. & l. 12. & l. 13. D. de decurionib. *Immunitas*, l. 2. de Iudæis, in Cod. Theod. *Munera*, l. 3. D. de decurionib. *Onera*, l. 21. §. idem, D. ad municipal. l. 5. D. de vacat. & excuſat. l. 5. §. vlt. D. de iure immunit. *Ad Decurionatum deuocari*, l. 7. C. de appellationib.

Decvrrere *ad Actionem*, l. 5. D. ſi menſor. falſ. med. *ad Iuſiurandum*, l. 3. D. de iureiur. *Decurrendum ad Actionem*, l. 14. §. ſi apud, D. depoſiti.

Decurrere portiones ad heredes, l. 4. D. de aliment. & cibar.

Decurrere in vnam Sententiam, l. 1. §. 1. D. de pact. *Decurri ad Emptionem*, l. 37. D. de ędilic. edic. *Ad eiuſmodi Sententiam decurſum eſt*, l. 13. §. 1. D. de liber. & poſtum. *Ad id Decurſum eſt*, l. 4. C. de delatorib. *Ad hoc Decurrendum eſt*, l. 45. D. ſolut. matrim.

Eo Decurſum eſt, l. 2. D. de bon. libertor. l. 3. D. de iure fiſ. l. 7. C. de heredit. vel act. *Huc iam Decurſum eſt*, l. 55. D. de manum. teſtam. *In cuius opinione Decurſum eſt*, l. 2. §. Tutor, D. pro empto. *Decurrendum per omnia veſtigia*, l. 9. C. de quæſtionib. *Decurſum ad nomina*, l. 37. D. de ſtipulat. ſeruor. *Decurrens aqua per fundum*. l. 6. D. de aq. & aq. pl.

Dedere *Noxæ*, l. 1. §. interdum, D. ſi quadrup. l. 11. & l. 17. l. 19. D. de noxalib. *in Noxam Dedere*, d. l. 1. §. cùm arietes. *Noxæ* autem *Dedere*, *eſt animal tradere viuum*, l. 1. §. planè. D. de noxalib.

Deditus Noxæ, l. 110. D. de legat. 1. Ouid. lib. 3. Faſtor.

----- *Noxæ tibi Deditus hoſtis.*

Noxæ Dedendæ facultas, l. 1. §. ſi poſt, D. ſi quadrup. l. 20. §. idem rectè, D. de hered. petit. *Dedi Seruos*, id eſt noxæ dedi, l. 39. D. eo. tit.

Deditio *Noxæ*, l. 5. §. ſi ſeruus, D. de ſeruo. corrup. l. 4. §. vlt. & l. 5. & l. 10. & l. 16. D. de noxal. action. l. 37. §. vlt. D. ad L. Aquil. id eſt Deditio ipſius Corporis quod deliquit, vt l. 1. D. eo. tit. *Deditio viliſſimi hominis*, l. 17. D. de noxalib.

Dedi *Hoſtibus*, l. 4. D. de captiuis. *Dederunt ſe Hoſtibus*, l. 17. D. eod.

Dediticii Libertorum ſpecies, de qua vide Iuſtinian. Inſtit. de libertin. & l. vn. C. de Latina libert. toll. & Tit. de Deditia libert. tollen. & Nou. 78. *Dediticiorum* autem numero erant olim, qui pœnæ cauſa vincti à Domino, quibúſve ſtigmata inuſta, quive propter noxam torti, nocentéſve inuenti, aut traditi vt Ferro, vel cum Beſtiis depugnarent, vel in Cuſtodiam coniecti, deinde quoquomodo manumiſſi. Id quod Lex Ælia Sentia faciebat. Vlpian. Auctor. Tit. 1. & Tit. 7. & 23. Regular. Gaius lib. 1. Inſtit. Tit. 1. *Dediticij*, ait, *ſunt qui poſt admiſſa crimina ſuppliciis ſubditi, & publicè pro criminibus cæſi ſunt, aut in quorum facie, vel corpore quæcunque indicia, aut igne aut ferro impreſſa ſunt, & ita impreſſa vt deleri non poßint.* Ita *Dediticios* accipe apud Tertullian. in lib. de Pallio. Theophilus interpretationi ſuperiorum locorum conſentiens, in §. vlt. Inſtitut. de libertin. ita appellatos ſcribit, ad exemplum Peregrinorum, qui à Romanis victi iterum rebellaſſent, quos priſcis temporibus *Dediticios* vocabant. Dediticij enim, vt Vet. Gloſſ. definit, dicebantur, *οἱ μετὰ τὸ ληφθῆναι, τῇ τῶν νικησάντων πολεμίων ἐξουσίᾳ ἑαυτοὺς ἐπιτρέψαντες.*

Dedicare *Locum*, l. 61. D. de pactis. *Res*, l. 12. D. de cur. fur.

Dedicare Togam, in funus, l. 19. D. de in rem verſo.

Dedicare in Sacrum, l. vlt. D. de litigioſ. *Dedicat Princeps*, l. 9. D. de diuiſ. rer.

Dedvcere *In Iudicium Actionem*, l. 2. §. non ſolùm, D. de hered. vel act. *Dominium*, l. 11. §. eandem, D. de except. rei iudic. *Litem*, l. 11. §. hoc iure, D. de except. rei iud. *Rem*, l. 22. & l. 23. D. de admin. & peric. *Perſonæ quæ rem in Iudicium Deducere ſolent*, l. 4. D. de except. rei iud. Inter quas ſunt *Procurator cui Mandatum eſt*, Tutor, *Curator Furioſi vel Pupilli*, *Actor Municipum*. *Aduerſus Defenſorem quoque qui agit, litem in* Iudiciū *deducit*, l. 11. §. hoc iure, D. eo. l. 12. D. de pact. *Tutor qui Tutelam gerit, Curator Furioſi Prodigi, vt agendo rem in Iudicium deducunt*, l. 17. §. ſi tutor. D. de iureiur. l. 22. & l. 23. D. de adminiſtr. & peric. *Ex duobus reis ſtipulandi, vnum Iudicium petentem, totam rem in litem deducere ferè conuenit*, l. 31. §. ſi duo, D. de nouationib. *Si petitor plures heredes reliquerit, vnúſque eorum Iudicio egerit, non erit verum, totam rem, quæ in priore Iudicio fuerit, Deductam eſſe: nec enim quiſquam alienam Actionem in Iudicium inuito Coherede perducere poteſt*, l. 31. D. de iudic. *Procurator cui mandatum non eſt, nihil in Iudicium deducit*, l. 27 D. de procuratorib. *Ad duas res petendas Procurator datus, ſi vnam rem petat, exceptione non excluditur, & rem in Iudicium deducit*, l. vlt. §. vlt. D. eod. tit.

Deduci in Iudicium, Actio, l. 18. D. de obligat. & actionib. l. 5. D. de fideiuſſorib. *Partus Ancillarum & Fructus fundorum*, l. 91. §. vlt. D. de legat. 1. *Quæſtio*, l. 21. D. de exceptionib. l. 28. §. exceptio, D. de iureiuran. *Res*, l. 4. §. ſi detracta, D. de noxalib. l. 13. D. de liber. cau. *Vſusfructus*, l. 14. §. vlt. D. famil. erciſc.

Deducta in Iudicium Actio, l. 37. D. de noxalib. l. 2. C. de litigioſiſ. *Cauſa*, l. vlt. C. de ordine iudicior. *Lis*, l. 31. §. Litem, D. de negot. geſt. l. 2. C. de petit. hered. *Obligatio*, l. 90. D. de verb. oblig. *Res*, l. 4. §. ſi detracta, D. de noxalib. l. 1. D. de in lit. iuran. l. 6. D. de procuratorib. Paulus lib. 5. Sentent. Tit. 5. *Veſtis* Cauſa, l. 21. D. de except. rei iud.

Porrò *Res in Iudicium deducta non videtur ſi tantum poſtulatio ſimplex celebrata ſit, vel actionis ſpecies ante Iudicium reo cognita*, l. 1. C. de litis conteſt. *Si is qui Stichum vel Damam, vtrum eorum ipſe vellet, Stipulatus eſt: & ratum habeat quod alterum procuratorio nomine Titius petat, facit vt res in iudicium deducta videatur*, l. 66. D. de procuratorib.

Vltra id quod in Iudicium deductum eſt, excedere poteſtas Iudicis *non poteſt*, l. 18. D. commun. diuid.

Deduci in Iudicio, l. 51. §. vlt. D. famil. erciſc. l. 3. D. de eo per quem, l. 11. D. de actionib. empt. l. 17. §. vlt. D. de neg. geſt. *Religioſa Loca in Iudicio non deducentur*, l. 30. D. famil. erciſ.

Deduci in actionem, l. 37. D. pro ſoc.

Deduci in Actione, Damnum, l. 13. D. de liber. cau. *Dolus*, l. 27. §. ſi homo, D. de rei vindic. l. 7. §. publiciana, D. de public. *Deduci Dolus in petitionem Hereditatis*, l. 23. §. 1. D. de hered. pet.

Deduceri in Condemnationem, Summam, l. 3. C. de in lit. iur. *Deducere in Cōdemnationis taxationem*, l. 4. C. de actionib. empt.

Deduci Lis in Condemnationem, l. 3. §. vlt. D. de actionib. empti. *Deducti in Condemnationem vſuræ*, l. vlt. D. de re iudic. *Deductum in Intentionem, Condemnationémve*, l. 2. D. de exceptionib.

Deduci in Controuerſiam, Res, l. 17. D. depoſiti. *Teſtamenta*, l. 1. D. de teſtament. milit.

Deduci in Dubitationem, l. 67. D. de ſolutionib.

Deduci in Petitionem Fructus, l. 30. §. 1. D. de legat. 1. *Deductæ ſpecies in Petitionem*, l. 43. D. de recept. qui arbitr. *Deducta cauſa in Condicione Iuriſiurandi*, l. 39. D. de iureiur.

Deducere partem prædij in Cautionem, l. 2. C. de commun. rer. alienat.

Deduci in Cautionem ſortes & vſuræ, l. 24. D. de vſu & vſufr.

Deducere quid in Obligationem, l. 1. §. verbis, D. de oblig. & actionib. l. 75. in prin. & §. 1. & §. qui illud, & l. 81. §. vlt. D. de verbor. oblig. l. 30. §. 1. D. de except. rei iud.

Deduci in Obligationem Seruus, l. 95. D. de ſolutionib. l. 14. D. de nouationib. *Viæ, Itineris, Actus, Aquæ ductus, pars in Obligationem* Deduci *non poteſt*, l. 17. D. de ſeruitutib. *Ea duntaxat, quæ natura ſui poſſibilia ſunt, deducuntur in Obligationem*, l. 83. §. Sacram, D. de verb. oblig. *Deductum in Obligatione*, l. 109. D. de verb. oblig.

Deduci in Pacto, l. 4. C. de inutilib. ſtip.

Deducere rem in Stipulationem, l. 3. D. de reſcind. vendit.

Deduci in Stipulationem certa ſpecies operarum, l. 24. D. de oper. libert. *Dos*, l. 29. D. de nouationib. *Legata*, l. 4. D. de tranſactionib. *Operæ hominis*, l. 3. D. de vſu & vſufr. leg. *Res vel pretia*, l. 1. §. item quæritur, D. vt legator. *Singulæ Species*, l. 134. §. vlt. D. de verb. oblig. *Vtrumque*, l. 32. D. de nouationib. Extant alia huius locutionis exempla, in l. 76. §. 1. l. 89. & 125. D. de verb. oblig. l. 18. §. Emptor, D. de dam. infec. l. 3. C. de tranſactionib. l. 25. C. de euictionib.

Deductus Homo in Stipulationem, l. 10. & l. 13. §. 1. D. de acceptilationib.

Deducta in Stipulationem Actio, l. 4. C. de tranſactionib. *Pœna*, l. 37. C. de tranſactionib. *Res*, l. 107. D. de ſolutionib. Paul. lib. 5. Sent. Tit. 7. *In Stipulationem Deductum fideicommiſſum*, l. 62. D. de condic. indeb. *Vſuræ Deductæ in Stipulationem*, l. 8. §. ſi quis, D. mandati, l. 24. D. de præſcript. verb. *Deductum in Stipulationem*, l. 37. §. vlt. D. de euictionib.

Deduci in Stipulatione, l. 22. §. cùm autem, D. ratam rem haberi, l. 4. C. de inutilib. ſtipulat.

Deductum Pactum in Stipulatione, l. 11. C. de pact. l. 1. C. ſine cenſu. *Deducta in Stipulatione Legata*, l. 8. §. 1. D. de nouationib.

Deducere in Stipulatum plura, l. 13. §. ſi quis, D. de reb. dub. *Vſuras Dotis*, l. 54. D. de donat. inter vir.

Deduci in Stipulatum, Actio, l. 2. §. ſi quis cum, D. de dolo. *Homo*, l. 103. D de verb. oblig. *Res*, l. 136 D. de verb. oblig. *Vſuræ, & Vſurarum Vſuræ*, l. 26. §. 1. D. de condict. indeb. *Quod amplius vſurarum nomine ſolutum eſſet, quàm in Stipulatum deductum*, l. 102. §. vlt. D. de ſolutionib. *Iudicatum in Stipulatum Nouationis cauſa Deductum*, l. 17. D. de donationib. *In Stipulatum Deducta Dos*, l. 6. §. 1. D. de dot. collat. l. 5. C. ſol. matrim. *Vſuræ Deductæ in Stipulatum*, l. 69. §. 1. D. de iure dot. l. 11. §. ſi in ſortem, D. de pignerat. act. l. vlt. D. de re iudic. l. 3. C. de non num. pec.

Deduci in æſtimationem, l. 81. ſi libertas, D. de legat. 1. *In Compenſationem*, l. 8. l. 15. §. vlt. & l. 17. D. de compenſationib. l. 1. C. ſi maior. fact. alienat. *Deducta adminiſtratio in diuiſionem*, l. 2. C. de diuid. tut. *Deduci Hereditas in cauſam Fideicommiſſi*, l. 25. §. vlt. D. ad Sc. Trebell. *Deductus in Fideicōmiſſi cauſam Fundus*, l. 3. D. de inſtr. vel inſtr. *Deducti fructus in cauſam Fideicommiſſi*, l. 15. §. fructus, D. ad L. Falcid.

Deducere rem ad Licitationem; l. 6. D. famil. erciſc. *Rem in Compromiſſum*, l. 30. D. de recept.

Deducere in egeſtatem, l. 12. §. vlt. D. de tutel. & rationib.

Deducere in Cauſam Pignoris, l. 17. C. de pignorib. *Deducendo in eum caſum*, l. 11. D. de ſeruitutib.

Deducere in Cenſum; id eſt deferre, l. 64. D. de adquir. rer. dom.

Deducere in Periculum, l. 10. D. de incendio. *Deduci in Peculium*, l. 10. D. de cuſtod. & exhib. *Deductus in Periculum*, l. 56. §. 1. D. de furtis.

Deduci in Seruitutem, id eſt, redigi l. 1. §. filius, D. de ſuis & legitim. l. 40. D. de heredib. inſtit. l. 45. §. vlt. D. de ritu nupt. l. 7. D. de adquir. rer. dom. l. 25. C. de donat. inter vir. *Deductus in Cauſam ſeruilem*, l. 3. D. de cap. minut. *Qui in eum ſtatum deducitur*, l. 3. D. ad Leg. Iul. peculat. *Ad exiguam ſummam deducitur*, l. vlt. D. de ſtipulat. prætor. *Deduci in inſidias exercitus*, l. 4. D. ad Leg. Iul. maieſt. *Deductus in inſidias*, l. 9. §. ſi ſeruus, D. ad Leg. Aquil. Paul. lib. 5. Sentent. Tit. 27.

Deducere Furem ad Præfectum vigilibus, vel Præſidem, l. 56. §. 1. D. de furt. *Deduci ad Præfectum vigilum*, l. 1. §. tandiu, D. de fugitiu.

Deducere

Deducere in Quæſtionem liberum hominem, l. 7. §. 1. D. ad Leg. Iul. de adult. *Deduci ad Supplicium*, l.19. D. de pœnis. *In Vincula*, l.1.§. Senatus, D. de iure fiſci. *Deductus in Accuſationem reus*, l.9. C. de accuſationib. *Deductum in Confeſſionem*, l.6. C. de quæſtionib.

Deducere Equum in Tabernam, l.3. D. ſi quadrup. pauper.

Deduci Sponſa, Vxórve, ad Virum, l. 5. §. interdum, D. Commodati. *Deduci Domum*, l.66. D. de donat. int. vir. l. 5. D. de ritu nupt. l. 49. §. in domum, D. de iure dot. l. 10. D. de condic. & demonſtrat. l. 13. §. ſi minor, D. ad Leg. Iul. de adulter. *Deducta quaſi* Vxor, l. 17. §. vlt. D. de reb. auct. iud. & ita *Deductam* accipe in l. 8. D. de iure dot. Sic *Deduci in Hortos*, l. 66. §. vlt. D. de donat. inter vir. & vxor. *Deductio in Domum mariti*, l. 5. D. de ritu nupt.

Ad exitum Controuerſiæ Deduci, l. vlt. D. de procuratorib.

Deducta Colonia, l.1. D. de cenſib.

Deducere, pro detrahere, ſeu ſubducere, l.1. D. arbor. furt. cæſ. *Deducere Pecuniam ex mercede*, l.19. §. ſi dominus, D. locati.

Deducere Impenſas, l.38. D de hered. petit. *Deducta Impenſa*, l.7. D. ſolut. matr. *Deductis Impenſis*, l.4. D. de oper. ſeruor. l.36. §. vlt. D. de hered. petit.

Deductio Impenſarum, l. 51. D. famil. erciſc. *Deductiones Impenſarum*, l. 41. §. 1. D. de legat. 2.

Deducere in Rationem *Debiti*, l. 6. D. de pignerat. act. *Deducta Ratione*, l. 8. C. de collationib. *Deducta Ratione Fructuum*, l. 9. C. de pignorib. *Deductis Rationibus ſumptuum*, l.7. §. ſi maritus, D. de donat. inter vir.

Deduci in Dote, l.66. §. vlt. D. de donat. int. vir. *Ex Peculio*, l.3. §.1. & §. vlt. D. de pecul. *Pretium Arborum*, l.8. D. arbor. furt. cæſ.

Deducta Parte, l.58. D. ad Sc. Trebell. *Deducto Pretio*, l.13. C. ad L. Falcid. *Deductis Sumptibus*, l.1. C. de fructib. & lit. *Deductionem Pati*, l.38. §. Stichus, D. de peculio.

Deducto vſufructu, *Dominium Præſtare*, l. 26. D. de vſu & vſufr. *Fundus* Legatus, l. 14. §. vlt. D. famil. erciſc. *Pars Fundi reſtitui*, l.31. D. de bon. libertor. *Proprietas* Legata, l.46. D. de vſufructu, l.1. §. vlt. & l.6. D. de vſufruct. adcreſ. *Proprietatem Reddere*, l. 3. & l. 5. D. eod. tit. *Rem Condicere*. l.15. §. vlt. D. de condic. indeb. *Res in Dotem dare*, l.16. C. de iure dot. id eſt Detracto *vſufructu*, vt l.36. §.1. & l.54. D. de vſufructu.

Deducto vſufructu Legatus, l.14. §.1. D. de vſu & habit.

Deduci, id eſt ſeparari, l. 3. §. vlt. &. l.5. §. ſed ſi plumbum, D. de rei vindicat. *Deduci Hereditatem in tres partes*, l.13. §. vlt. D. de bon. poſſ. cont. tab.

DEESSE, in l. 55. D. de euictionib. l. 21. & l. 27. §. ſi quis litigatorum, D. de recept. qui arbitr. l.2. §. ſed quod diximus, D. ad Sc. Tertyll. l. 6. C. de accuſat. ſignificat, *Ad Iudicium non adeſſe*, vt etiam loquuntur noſtri in l.52. §. vlt. D. pro ſoc. & in d. l. 55. D. de euictionib. & Sueton. in Calig. Inde *per Contumaciam Deeſſe*, in l.13. §. vnde tractari, D. de minorib. l. 73. in fi. D. de iudic. l. 5. D. de pœnis. l. 4. C. quomodo & quando iud. *Cognitioni Deeſſe*, l. 27. §.1. D. de liber. cauſ. l. 7. in fi. D. de incend. ruin. *Defenſioni*, l.21. §. vlt. D. ex quib. cauſ. maior. *Defuiſſe*, l.7. D. de in integ. reſtit. & l. vlt. D. de lege Commiſſor. id eſt, non adfuiſſe, ſeu non comparuiſſe. *Deeſt vſui fructus*, l.14. D. de vſu & habit. *Deeſt Animus*, *in Furioſo*, l. 2. D. de procuratorib.

DEFENDERE eſt *eandem vicem, quam reus, ſubire*, l.51. §.1. D. de procurat. Vlp. ad Edictũ Prætoris, quod in l.33. §. vlt. D. de procur. refertur, *Defendere*, ait, *eſt facere quod Dominus in lite faceret, & cauere idoneè*, l.35. §. defendere, D. de procur. Alienæ enim litis nemo ſine ſatiſdatione idoneus eſt defenſor. l.46. §. qui aliũ, D. eo. tit. Vnde & vulgarẽ Iudicatũ ſolui ſtipulationis clauſulam (qua reum, rectè, id eſt, boni viri arbitratu defendi promittitur, l. 6. D. Iudic. ſolui) explicans Vlpianus, *Defendere*, inquit, *eſt ſatiſdare*. Sic *enim videtur Defendere quis ſi ſatiſdet*, l. 5. §. nunc videamus, D. iudic. ſol. Proinde non intelligitur Defendi filius à Patre, niſi Iudicatum ſolui ſatiſdetur, l. 36. D. de iniur. Denique *qui ſuſcipit alterius defenſionem, etſi locupletiſſimus ſit, aut Conſularis, non videtur Defendere, niſi ſatiſdare paratus ſit*, l. 51. §. vlt. cum l. 52. & l. 53. D. de procurat. Præter ſatiſdationem, ita *Defendere* Procurator videtur, ſi iudicium accipiat. Planè ſi in poſſeſſionem venire patiatur eum, qui damni infecti, ſatis, vel Legatorum deſideret, vel ex noxali cauſa duci ſeruum patiatur, *Defendere* videbitur, l.35. §. vlt. & l.36. D. de procuratorib. Quòd ſi interrogatus Procurator qua ex parte heres ſit Dominus, non reſpondeat, *plenè Defendere* nõ videtur, l.9. §. Celſus, D. de interrog. in iur. fac. l.39.

D. de procuratorib. Sufficit certè ad plenam Defenſionem, ſi iudicium accipiatur, nec iurare *Defenſor* compellitur, l. 34. §. procurator, D. de iureiur. Non auditur autem qui pro parte *Defendere* paratus eſt, l. 38. D. de procurator. l.4. D. ſi ex nox. cau. ag. Quare reo latitante poſt litem conteſtatam, ita demum fideiuſſores eum *Defendere* videbuntur, ſi vel vnus ex his pro ſolido eum defendat, vel omnes, vel qui ex his vnum dederint in quem iudicium transferatur, l. 42. §. vlt. D. de procuratorib. Enimuero ſufficienter *Defendiſſe* mariti Defenſor videtur, ſi tantum vxori præſtet, quantum ea dotis iudicio conſecutura fuiſſet, ſi ipſum maritum conueniſſet, l. 14. D. ſolut. matr. Vlpian. ad hæc Edicti verba, quibus Prætor in integrum reſtitutionem pollicetur, ſi quis quid vſu ſuum fecerit, actioneve qua ſolutus fuerit, ob id, quod dies eius exiiſſet, *cùm abſens non Defenderetur, Defendi*, ait, *non eum videri, cuius ſe Defenſor ingerit, ſed qui requiſitus ab Actore non ſit defenſioni defuturus*: *Plenáque Defenſio* accipietur, ſi & iudicium non detrectetur, & iudicatum ſolui ſatiſdetur, l. 21. §. vlt. D. ex quib. cauſ. maior. *Ita enim Abſens Defendi non videtur, ſi Actor vltro interpellat, nec quiſquam Defenſioni ſe offerat*, l.22. D. eod. tit. In eo verò Edicto quo Prætor in eius bona qui iudicio ſiſtendi cauſa fideiuſſorem dedit, ſi neque ſui poteſtatem faciet, neque *Defendatur*, iri iuſſurum ſe, pollicetur, *Defendi videtur, qui propter abſentiam, in nullo, aduerſarij ſui cauſam deteriorem faciat*, l.2. in prin. & §. penult. D. quib. ex cauſ. in poſſ. In alio Edicto quod ſub eod. tit. proponitur, quo Prætor, ſi Pupillus in ſuam tutelam venerit & *rectè Defendetur*, poſſeſſione decedere ſe iuſſurum pollicetur, *Rectè defendi, eſt, ſui poteſtatem facere, & ad ſuſcipiendum iudicium paratum eſſe: denique, vel per ſe, vel per alium, cum ſatiſdatione defendi*, l.5. §. vlt. D. quib. ex cauſ. in poſſ. *Rectè defendi*, etiam vt Vlpian. lib. 49. ad Edic. interpretatur, *hoc eſt, iudicium accipere, vel per ſe, vel per alium, ſed cum ſatiſdatione: nec ille videtur Defendi, qui quod iudicatum eſt, non ſoluit*, l.63. D. de iudic. Idem eodem lib. tradit, quotienſcunque non fit nomine pupilli, quod quiuis paterfa. idoneus facit, non videri *Defendi*. Siue igitur ſolutionem, ſiue iudicium, ſiue ſtipulationem detrectet, *Defendi* non videri l.10. D. de admin. & peric. Idem lib. 44. ad Edict. *Non Defendere videri* eum ait, *non tantùm qui latitat, ſed & eum qui præſens negat ſe Defendere, aut nō vult ſuſcipere actionem*, l.53. D. de diuerſ. reg.

Defendere Cauſam, Alienam, & Propriam, l.2. in prin. & §. vlt. D. quando appell. ſit. *Communis Aquæ*, l.31. §. vlt. D. de neg. geſt. *Minorum*, l.1. C. ſi ex plurib. *Pupillæ nomine*, l.11. §. vlt. D. de legationib. *Reipubl.* l.4. C. de delatorib. lib. 10.

Defendere Cauſam inſtrumentis & argumentis, l. 1. C. de teſtib. *Ex fide Cauſam Defendere*, l.4. §. 1. D. de appellationib. *Integra fide & maiore conſtantia cauſam Defenſura*, l.1. §. vlt. D. de Carbon. edict.

Defendere Abſentem, l. 47. §. qui non cogitur, D. de procuratorib. l. 18. D. de interrogationib. *Ædes*, l.9. D. de dam. infec. *Filium*, l.18. §. vlt. D. de caſtr. pecul. *Hereditatem*, l. 25. §. Item ſi rem, D. de hered. petit. l.26. §. hereditatis, D. de condict. indeb. *Hereditatem aduerſus duos*, l.51. D. de heredit. petit. *Litem*, l. vlt. D. de procuratorib. *Oleum quaſi ſuum*, l. 9. §. 1. D. de dolo. *Partem Hereditatis*, l. 8. D. ſi pars heredit. pet. *Partem meam vel Socij*, l. 40. D. de negot. geſt. *Priuatum Fundum*, l. 45. §. qui etiam, D. de procuratorib. *Rem*, l. 43. §. vlt. D. de procuratorib. *Se*, l.32. §. ſunt tamen, D. de recep. qui arbit.

Defendere ſibi Hereditatem, l. 7. §. 1. D. de heredit. petit. *Sibi Seruitutem*, l. 3. §. ſed ſi, D. ſi ſeruit. vindic. *Non poteſt Mulier res ſibi quaſi Donatas Defendere*, l. 33. §. vlt. D. de donat. int. vir.

Defendere in Iudicio minorem, l. 46. D. de minorib.

Defendere filium, l.18. §. vlt. D. de caſtr. pec. *Heredem*, l. 8. §. ſi inter, D. de legat. 2. *Patrem*, l. 25. §. ſi filius, D. famil. erciſc. *Pro altero* l.1. §. Ius Reipub. D. de adminiſtr. rer. *Se*, l.19. §. 1. D. de Iudiciis l.13. D. quib. ex cau. maio. *Vniuerſitatem*, l.1. §. vlt. D. quod cuiuſc. vniuerſ.

Defendere omnium Actionum nomine l.37. D. de Procuratorib. *Euictionis nomine*. l.49. D. de iudiciis. *Defendere vel in, vnam rem* l.46. §. 1. D. Procuratorib. *Defendere in Actionibus, Interdictis, Stipulationibus, Interrogationibus*, l.39. D. de Procurat. *Defēdere interdicto*, l.3. §. 1. D. de lib. exhib.

Defendere publicum negotium, l.8. D. de legationib. *Pudicitiam ſuam*, l.17. §. quæritur D. ad L. Iul. de adulter.

Defendi abſens l.19. D. de Iudiciis l.16. §. vlt. D. legation. *Vir dotis nomine*. l.42. D. de Iudiciis.

Defendi cum ſatiſdatione. l.39. D. de Noxal. *Per Tutores, Curatores, Procuratores*, l. vlt. D. de in integr. reſtitut.

Res illo colore Defenditur. l.5. §. vlt. D. de inoff. teſtam. *Res defendi poterit*, l.14. D. Iudic. ſol. *Si Res non defendatur*. l. 21. §. habet, & §. ſiue autem D. de oper. nou. nunt. *Ciuitates ſi per eos qui*

Res earum adminiſtrant non Defenduntur, l.8.D.Quod cuiuſc. vniuerſ. *Non Defendi ſeruus ex Cauſa noxali*,l.6.D.de publiciana.l.3.& l.4.D.ſi ex noxali cauſa. *Non Defenſus in capitali crimine*, l. 9. D. qui & à quib. *In partem fundi quæ non Defenderetur*,l.10.§.5. in iure. D. de interrogationib. *Seruus noxali iudicio Defenſus*,l.9.§,his verbis D.de reb.aucto.iud.

Defendenda eſt Venditio,l.139.D.de verb.oblig. *Cauſa ipſius*,l.39.D.famil.erciſ. *Defenſa negotia Patriæ*,l.9.C.ex quib.cauſ.infa. *Defendendarum ſuarum rerum gratia*,l.11.§.1.D.de accuſationib.

Defendi Exceptione,l.16.D.de doli except.l.11.C.de non numer.pec.l.19.C.ad Senat.Velleian.l. 9.C.de contrah. ſtipulat.l. 2. Cod.de pact. *Per Exceptionem*,l.17. D. ſolut.matrim. l. vlt.§.cum mihi, D.de verbor.oblig.l.28.§.colonus, & §.qui iurauit D. de iureiur. *Præſcriptione*,l.1.& l.vlt.C.in quib.cauſ.ceſſat. *Interuallo longi temporis*,l.3.C.eod.tit.

Poteſt quis Defendere,l.5.D.de pœnis. *Defendi poteſt*, l.55.§.vlt.D.ad Sc.Trebell. *Poterit*, l. 53. §.vlt.D.eod.tit. *Benigna interpretatione poteſt Defendi*,l.9.D.de pact.dotal.

Poteſt Defendi,l.14.D.ſi quis cautionib.l.81.§.vlt.D.de verb.obligat.l.25.§. vlt. D. de adquir.vel omitt.l.52.§.1.D.de furt.l.vlt.D.de legat.præſt. *Poſſe Defendi*, l. 15. D.de legat.1.l. 88.§. Matre, D.de legat.2.l. 102. §. 1. D. de legat.3.l.2. §. 1. D. de iudiciis, l. 77. D. de rei vind. l. 23. §. vltim. D. de recept. qui arbitr. l. 38.§.ſi ſtipuler, D. de verbo. oblig. *fortiter Defendi poſſe*, l. 85. D. de legat.3. *fortius Defendi*,l.2. §.item, D.famil. erciſ. *Ratione Defendi poſſe*,l.67.D.pro Socio. *Non ineleganter Defendi poterit*,l.42.D.de hered.inſtit. *Extat Reſcriptum ex quo videtur poſſe Defendi*,l.2.§.vlt.D.de iure fiſc. *Optima ratione Defenditur*,l.22.D.de his quę vt indign.& contrà, *Vix Defendi poterit*,l.71.D.de euictionib. *non Rectè Defenditur*,l.67.D.eod. tit.

Defendendum eſt,l.29.D.de bon.libert.l.45.D.de fideic. liber.l.2.D.quib.mod.vſusfr. *Erit*, l.9.§.præterea, D.de peculio.

Defendere ſe Telo,l. 4.D.ad L.Aquil.l.8.D.quod met.cauſ.

Defendere,interdum ſignificat vlſciſci, & vindicare. Sic *Defendere mortem* Patris,l.14.§.ſi patris,D.de bon.libert. *Propinquorum*,l.11.D.de accuſationib.

Defendere Necem *Teſtatoris*,l.50.§.ſi quis ante, D.de legat.1.

Non Defendere mortem Defuncti,l.29.§.vlt.D.de iure fiſci,ideſt *Defuncti Vindictam inſuper habere*,vt loquitur,l.17.D.de his quæ vt indign. *Non Defendere mortem Libertorum*, l. 2. D. de his quæ vt indig. *Teſtatoris*, l. 3. §. vlt. D. ad Sc.Trebell. *Vxoris*,l.20.eod.tit.

Non Defenſa morte,l..18.§.1.D.eod.tit.l.1.C.vbi cauſæ fiſcal. id eſt, *quod mors ab heredibus non vindicatur*, vt ait, l.1.D.de iure fiſci.ſiue, ob *inultam mortem*,vt l.39. D. famil. erciſc. Seu, *ſi Necem inultam reliquerit*,vt l.23.D.de iure patro.Atque hoc ſenſu verbum *Defendere* vſurpauit Tertullian.lib.1.aduerſ.Marcio.cum ait, *cur enim prohibet admitti quod nō Defendit admiſſum?* Idem etiam *Defenſam*,pro vindicta poſuit lib.11.aduerſ.Marcion. Et ita *Defenſio Mortis*, l. 5.§. vlt.D.de Sc.Silania.

DEFENSIO *Cauſæ*,l.102.D.de verb.oblig.l.4.§.1.D.de appellationib.l. 4.l.6. & l.7. C. de procuratorib. *Libertatis*,l.1.C.quib.ad libertat.l.2.C.de longi temp.preſcript. *Rei ſuæ*,l.84.D. de rei vind. *Voluntatis*,l.65.§.vlt.D.de rei vind.

Defenſioni Adſiſtere.l.vn.C.vt cauſæ poſt pubert. *Deeſſe*,l.21.§.vlt.D. ex quib. cauſ. maior. *Se offerre*,l.22.D.eod.tit.

Defenſionem Adquirere,l.1.C.ſi quis ignorans. *Habere*,l.17.D.de his quæ vt indignis. *Mandare*,l.1.C.quibus res iudicata non nocet. *Præſtare*, l. 43. §. in popularibus, D.de procurator. *Subire*,l.17.C.de procuratorib.l.vlt.§.Defenſionem,C.de adminiſtratio. tutor. *Suſcipere*,l.51. §.vlt.D.de procurat.l.6.& l.7.C.eod. tit.l.9.D.comm.diuid.l.5.D. Iudicat.ſol. l. 33. D. de reb. auct.Iud.l.16.§.vlt.D.de munerib.& honor. *Defenſione omiſſa*,l.34.D. de iure fiſ.

Defenſio datur in capitalibus Iudiciis,l.33.§.publice, D.de procuratorib.id eſt, *excuſatio abſentis*, vt l.13.D.de pub.iud.ſeu,licet pro abſentibus verba facere,& innocentiam excuſare.

. *Defenſionem Reo negari non oportet*,l.18.§.vlt.D.de quæſtionib. *Defenſio dabitur domino*, l. 2. §. vlt.D.ſi ex noxali. *Non relinquere Defenſionem heredibus*,l.2.D.de bonis eor.qui ante. *Ad Defenſionem cauſæ bona fide venire*,l.34.D.de iure fiſc.

Defenſionis Cautio,l.7.D.de dote præleg.id eſt, *Defenſu iri*,l.1.§.Celſus,D.eod.tit.l.11.§.plerunque,D.de legat.3.l.20.§.hoc amplius, D.famil.erciſ.l.18.§.vlt.D.de quæſtionib.

Defenſio,pro exceptione,l.43.D.de diuerſ.reg. *Exceptionis Defenſio*,l.56.D.de cōdict.indeb.

Defenſiones,pro exceptionibus,l.2.D.de iur.& fact.ignor.l.52.D.de iudic.l.11.C.de exceptionib. *Nouæ Defenſiones*,l.vlt.C.ſi ſæp.in integr. *Defenſionibus confidere*,l.5.C.de ingen.manu.

vti,l.5.D.de except.l.76.§.vlt.D.de contrah.empt.l.1.C.de rei vind.l.4.C.ne vxor pro mar.

Defensor appellatur,qui alium in iudicio defendit.l.21.§.1.nos autem,D.de pactis.l.14.D.ſolut.matrim.l.46.§.item quæritur, D. de procuratorib.l.5.D.quib.ex cauſ.in poſſ.eat.l.18.§.vlt.D.de caſtr.pecul.l.13.§.etiam,D.de pignorib.l.11.§.hoc iure, D. de excepr. rei iudic.l.6.D.rat.rem hab.l.3.§.Idem ſcribit,D.de pecul.l.9.§.Celſus,& l.20.D.de inter.in iur.fac. Theophil.ad §.ſin autem,Inſtit.de ſatiſdationib. *εἰ δὲ συμβῇ αὐτὸν τὸν προσπόλυπτον ἢ Reum, μὴ παρεῖναι δι' οἵας δή ποτε αἰτίας, ἕτερος δέ τις ἐκὼν ὑποβάλῃ ἑαυτὸν τῇ ὑπὲρ τοῦ ἀπόντος δεφενσιόνι, οὐδεμιᾶς οὔσης διαφορᾶς, πότερον, in Rem, ἢ Περσοναλία κινεῖται κατ' αὐτοῦ, ἀκωλύτως δεχθήσεται εἰς τάξιν Δεφένσορος*. Vet.Gloſſar. *Defenſor*, *ὁ ἐκδικητὴς ὁ διὰ μανδάτου τὴν ὑπὲρ πρὸς δίκην ὑποδεχόμενος.*

Defenſor à Procuratore ſeparatur ,l.9.§.iuſiurandum,l.34.§.Procurator,D.de iureiuran.l.6.§.1.D.de his qui not.infa.*Is qui quaſi Defenſor in rem Actione conuenitur*,l.40.§.ſed &,D.de Procuratorib.

Defenſor Abſentis,l.1.§.vlt.D.quib.mod.pign.l.6.D.ad Sc.Velleian.*Abſentium*,l.21.§.hæc autem,D.ex quib.cauſ.maior.*Debitoris*,l.74.§.vlt.D.de iudiciis. *Mariti*,l.23.D.de re iud.l.51.§.1.D.de Procuratorib.

Defenſor præſentis, vel Abſentis. l.vlt.§.vlt.D.de iureiurand.

Defenſor exiſtere,l,51.D.de Procuratorib.l.2.§.vlt.D.ad Sc.Velleia. *Is cuius nomine Defenſor exſtitit*,l.64.D.de Procuratorib.*In ſingulas Actiones,ſinguli exiſtant* Defenſores,l.37.D.de Procuratorib.*Defenſoris loco ſe liti offerre*.l.61.D.eod.tit.*Defenſoris partes ſuſtinere*,l.45.§.ſi Procuratori,D.eod.*Per Defenſorem accipi iudicium*,l.74.§.vlt.D.de Iudiciis.

Defenſores Pupillorum ſeu Minorum,l.21.C.de adminiſtrat.tutor.*Defenſores dati Minoribus*,l.2.in fi.C.quando mul.tut.

Defenſores Teſtamentarij,Legitimi, l. 1. C.de tutor.vel curat.illuſt.l.1.C.vbi petant.tut.l.3.de tut.& curat.in C.Th.vt in l.4.de tut.& curat.l.2.de adm.& per.tut.Et ita apud Modeſtin.in l.2.D.qui pet.tutor. *τοὺς ἐκ τῶν νόμων ἐκδίκους*, Vet. interpres , *eos qui ex Legibus Defenſores ſunt*, vertit.

Defenſor propriæ ſalutis,l.3.C.ad L.Cor.de ſicar.

Defenſor *Municipum,vel cuiuſuis Corporis*,l.34.§.Defenſor, D.de iureiurand.Lamprid.in Alexand.*Corpora omnium Artificum conſtituit,Vinariorum,Lupinariorum,Caligariorum , & omnino omnium artium,hiſque ex ſeſe Defenſores dedit.*

Defenſores Ciuitatum,Tit.de Defenſorib.Ciuit.C.& l.2.C. de an. except.l.5.C. de vſur.l.vlt.in fin.C.de infantib.expoſ.l.vlt.C.de iur.emphyt.l.23.C.de Teſtam.l.1.C.ſi quacumque prædit.pot.§.penult.Inſtit.de Attilia.tut.l.4.de adm.& peric.tut.in C.Th. l. 3. de his qui propr. cond.l.6.de Fab. l. 5. de exhib.& tranſmitt.l.3. de ſuperexact. l. 12. de exaction.in eod.Cod.*Defenſores & Curiales ſingularum vrbium*,l.12.& l.13.de pag.ſal.& templ. in C. Th.

Defenſor *domus diuinæ*,l.3.de act.proc.& cond.in C.Theod.

Defenſores Eccleſiarum,l.23.C.de Teſtament.Et quem Iuſtinianus Nouel.74.*ἐκκλησιας ἐκδίκου* vocat , vetus interpres *Defenſorem* vertit. Suid. *Δηφενσωρ ὁ ἔκδικος χάρτης, καὶ Δηφένσωρ, ὁ ἔκδικος L.*

Defenſores locorum,l.30.C.de Epiſc.& cler.l.vlt C.de iudic.l. 14. §. in prouinciis,C.de non nume.pecun.

Defenſor Plebis,l.8.de donat.in C.Th.

*Defenſores Rerumpub.*l.1.§.tutores,D.quando appell.ſit,l.10. §. vlt. D. de vacat. & excuſ. muner.l.1.C.de offic.eius qui vicem alic.obtin.*Defenſores quos Græci Syndicos appellant*,l.vlt.§. Defenſores,D.de munerib.& honor. *Perſonalia ciuilia ſunt Munera*, *Defenſio Ciuitatis,id eſt,vt Syndicus fiat*, l. 1. D. de munerib. & honor. Sic *Defenſionem Reipub. ſuſcipere*,l. 16.§.vlt.D. eod.tit.

Defenſores Senatus,l.2.& l.3.de præd.Senat.in C.Theod.

Deferre , interdum nihil aliud eſt quàm *κατα μονάς*,vt loquitur,l.7.C.de delationib.lib.10.Alias *Deferre*,eſt poſtulare,ſeu accuſare & Reum quem agere,D.de accuſatio.l. 15.§. idem iudex.D.de liber.& agnoſc.l.18.D.de iure fiſci.Sic autem conciſè dicitur:plena enim locutio eſt, *Deferre nomen*,l.10.§.vlt.D.de iure Patron.Plaut.Aulular.Act.3.Sc.2. *ad Tres viros iam ego Deferam nomen tuum.* Cic.Epiſt.4.lib.2.ad Q.Fratrem , *Confirmauit ſe nomen Vatinij delaturum.* Quintilianus Declamatione 249. *Præſcribit tamen eadem, id eſt,ne nomen tuum Deferam.* Et ita *Deferri Rei nomen, & Accipi*,inuenies apud Cicero.lib.2.de Inuentio.

Deferre

Deferre Crimen, l.27.§.quæſtioni,D.ad L.Iul.de adulter,*Querelam*,l.11.§.ſexaginta,D.eod. tit.l.4.C.de locato *Reum*,l.3.D.de accuſationib.l.5.C.ad L.Iul.de vi pub.Quintilianus Declamatio.329.*Adulterij ream Defero*.

Deferre Cauſam fiſco, l.21. D. de accuſationib. l.42.§.vlt.D. de iur. fiſc. *Communem cauſam ſibi cum fiſco quiuis Deferre poteſt,hoc eſt,vindicare*,l.18.§.veterani, D.eod.tit.*Deferre cauſas*, l.18.D.eod.*Milites cauſas alienas Deferre non poſſunt*,l.13.D.de accuſationib.Proinde in l.7.D. ad L.Iul.maieſt.in qua vulgò ſcriptum eſt,*Sed & Milites qui cauſas alias Defendere non poſſunt*, videndum,ne Modeſtinus,qui Martiani veſtigia legens, eius verba quæ in d.l.13.habentur imitatus eſt,ſcripſerit,*cauſas alienas Deferre*:quod & cōfirmat,l.13.§.Veterani,D.de Iure fiſci, idémque ipſamet antecedentia & ſequentia Modeſtini verba ſuadent.

Deferendi cauſam publicam ius,l.2.§.Senatus,D.de iure fiſc.

Deferri cauſa ad Ærarium, l.13.D.de iure fiſc.*Nondum Delata Cauſa*,l.9.D.de re milit. Sed & *Cauſam Delatam ad Conſules*,ait Cicero Epiſt.17.lib.16.Epiſtol.ad Atticum, Dicebatur & *cauſa* olim ad Patronos *Deferri*,à reis & Clientibus,vt ex Cicero.oratio.de Petitione Conſulat. apparet. Apud eundem lib.1.de Orator. Antonius, *At ſi*, ait, *cauſa aliqua ad nos Delata ſit*. Idem Ciceron. Orat. pro Cluent. *Vt hæc ad nos cauſa Delata eſt*, Sic & in Bruto, *Publicanos* ait *cauſam detuliſſe ad Galbam*.*Deferre cauſam excuſationis ad Iudicium*,l.vlt.D.de excuſat.veter.

Deferre ſe,dicitur,qui ſibi ſeu palam ſeu tacitè relictum quod capere non poſſit profitetur: vel qui vltro præfectis Ærario nuntiat, eam rem quę ſibi relicta eſt, capere ſibi non licere, l.2.§.l.3.§.vlt.l.13.in prin.& §.cùm ante,l.16.D. de iure fiſc.l.5.in fi. D. de his quæ vt indign. l.1.C.de his qui ſeſe defer.lib.10.ſeu *qui id quod tacitè relictum eſt profitetur,capere non poſſe*,vt ait l.1.D.de iur.fiſc.*Deferre ſe ad Ærarium quod capere non potuerit*, l.15.§. Senatus, D. de iure fiſ. eod.tit.

Defert Bonorum poſſeſsionem Lex, l.1.D. vt ex Legibus. *Prætor*, l.1.D. de Succeſſorio edicto.

Deferri Bonorum poſſeſsio,quam adgnoſcendo admittendóque adquirere poſſumus, l.2.§. Defertur,D.de bonor.poſſ.ſec.Tab.l.1.§.decretalis,D.de ſucceſſ.ed.l.8.D.de collat.bono. l.227.D.de verb.ſignif.l.2.& l.19.D.de bon.libert.l.1.§.item ſi,D.de iur. & fact. ignoran. l. vlt.D.de leg.præſt.l.vlt.C.de bon.poſſeſſ.ſec.Tab.l.2.§.ſi venter,& l.vlt. D. quis ordo in poſſeſſ.l.1.§. proximus,D.Vnde cognati.l.1.& l.15.C.qui admitti.l.vn.C.quando non peten.l.5.& l.vlt.C.de bonor.poſſ. ſec. tab. l.2. C. de repud.bon.poſſ.

Deferri dicitur *Hereditas*,quam adeundo conſequi poſſumus, l.131.D.de verb.ſignific.l.9. D.de liberat.leg.l.3.C.de hæred.inſtit.

Deferri Hereditas dicitur *tam ex Teſtamēto,quàm ab Inteſtato*,l.2.D.famil.ercíſ.l.130.D.de verbor.ſignif.nec ex Inſtitutione modò,ſed & ex Subſtitutione.*Deferri hæreditas ex cauſa ſubſtitutionis*,l.35.D.de adq.vel omitt.*ex Inſtitutione*,l.9.D.de ſuis & legitim.l.50.D.de bon.liberto. l.5.C.de fideicommiſſ.*Delata hæreditas*,l.1.§.ſciendum D.de ſuis & legitim.*Deferri etiam dicitur Hereditas*, *Legibus*,*Senatuſconſultis*,*Conſtitutionibus*,Vlpia.in l.2.D.famil.ercíſ.*ſiue ex Lege 12. Tabul.ſiue ex aliqua Lege Deferatur Hereditas, vel ex Senatuſconſulto, vel etiam Conſtitutione*, Paul. in l.7. D. de capite minut. *Ex nouis Legibus, Hereditates &* Tutelæ *plerunque ſic Deferuntur,vt perſonæ naturaliter deſignentur*.*Vt ecce, Deferunt Hereditatem Senatuſconſulta Matri & filio*. Vlpian.Tit.vlt.Regular. *Liberti hereditatem Lex 12. Tab. defert Patrono*. *Delatus hereditario iure fendus*,l.37.D.de contr.empt.Eodémque loquendi genere dicitur, *Deferri ſucceſsio*,l.1.§. vtrum,D.ad Sc.Tertull.l.1.D. de ſuis & legitim.l.5.C.de collationib.l.4.C.de repud.vel abſtin.hered.& l.4.C.de legitim.hered.

Item, *Deferri Bona Inteſtati iure*,l.42.§.1.D.de bon.libertor.Vlpian.in l.2. D. de caſtr. pec. *Si filiusfa.Miles deceſſerit,ſi quidem inteſtatus,Bona eius,non quaſi Hereditas,ſed quaſi Peculium,Deferūtur*.Vlpian.Tit.29.Regular.Si *nemo ſit ad quem* Bonorum *poſſeſsio pertinere poßit, aut ſit quidem, ſed ius ſuum omiſerit,Populo Bona Deferuntur ex* L. *Iulia* Caducaria. *Deferri fiſco, Vacantia bona*, l.6.§.ſi fiſco, D.ad Senat. Trebell. & *Delata ad fiſcum bona*, l.8. D.ſi cui plus, l.1. D. de ſucceſſ. edict. l.45.§.à debitore,D. de iure fiſci. *Deferri ius in bonis*, l.1.D. de libert. vniuerſitat.

Sic & *Deferri quarta*,ex Conſtitutione D.Pij,l.2.§.1.D.famil.ercíſ.

Non tantùm autem Hereditates,verumetiam *Tutelæ Deferri* dicuntur,l.7.D.de cap.minut.

Legitimæ Tutelæ lege 12. Tab. Adgnatis delatæ ſunt, & Conſanguineis: item Patronis, l. 1. D. de legiti. tutor. *Inteſtato parente mortuo Adgnatis defertur Tutela*, l. 6. D. eod. tit. *Tutela Legitima quæ Patronis defertur è lege 12. Tab. non quidē ſpecialiter, vel nominatim delata eſt, ſed per conſequentias*, l. 3. D. eod. titu. *Ad Auunculos nec maſculorum Tutelæ ex lege 12. Tabul. deferuntur*, l. 1. C. de legitima tut.

Quinetiā *ex Teſtamento deferri Tutela dicitur*, l. 31. §. Idem euenire, & l. 45. de excuſationib. *Tutela itémque Cura Delata*, l. 41. D. eod.

Deferre in Cenſum, l. 4. §. Lacus, D. de cenſib. l. 7. & l. 8. C. de donationib. *Deferri Serui in Cenſum*, l. 4. §. Salinæ, D. de cenſib. Et ita Deferendi verbum interpretandum eſt, in d. l. l. 4. §. in ſeruis, & apud Plin. lib. 7. cap. 49. Senec. lib. 1. de Benefic. *Nec illis fraudi eſt, ſi aliquid in Cenſum detulerint*. Idem lib. 15. Epiſt. 96. *Hæc omnia æſtimationem deſiderant, ſcilicet quantum cuique in Cenſum Deferendum ſit*. Valer. Max. lib. 4. cap. 4. *Cuius, vt ſuperſtitis, nullum fuit quod in Cenſum Deferretur*. Proinde apud Agellium lib. 7. cap. 10. perperam ſcriptum, *in Cenſum dedicauiſti*, pro, *detuliſti*, probabile eſt.

Deferre Cenſus, Tacit. lib. 5. Tertullian. lib. de Præſcriptionib. aduerſ. hæret. *Hoc modo Eccleſiæ Cenſus ſuos Deferunt*. Idem in lib. de Monogamia, *Etiam in Chriſto nouans, Cenſum non poſsit eum, ſine Monogamiæ profeſsione Deferre.*

Deferre Rationes ad Ærarium, l. 15. §. vlt. D. de Iur. fiſ. *Delati ad Ærarium & in Commentarium Principis*, l. 32. D. ex quib. cauſ. maior.

Deferre Auxilium, l. 26. §. item inquit, D. ex quib. cauſ. maior.

Deferre Lex, facultatem accuſandi, l. 1. C. ad Iul. de adul. *Deferre facultatem iuriſiurandi*, l. 4. C. ad exhib. *Deferre Iuſiurandum*. l. 7. §. ſi petenti. D. de Publicia. l. 1. D. quar. rer. act. & paſſim ſub Tit. de Iureiurand. D. & de reb. credit. C. *Delata condicione Iurare*, l. 3. D. de Iureiurand. *Delata Condicione Iuriſiurādi*, l. 9. C. de reb. cred. Aliàs quoque *Deferri Condicio*, dicitur, vt lib. ſuperiore comprobaui. *Deferri Optio*, l. 79. D. ad Sc. Trebell.

Deferri Actio. l. 64. §. dabit, & §. perueniſſe, D. ſol. matr.

Deferre Merces in Tabernam, l. 34. D. de pignorib.

Deferri Honor, l. 10. l. 11. l. 14. §. de honoribus, D. de munerib. & honor. l. 1. C. de infamib. *Delatus honor*, l. 1. C. decurionib. *Delatum onus*, l. 2. C. de filiisfam. *Delata Cognitio, Reſcripto*, l. 1. C. ſi contra ius. *Deferendæ precis capax*, l. 1. C. de Precib. Imper.

Deferri ad Præſides nomina & Notæ fugitiuorum, l. 1. §. diligens, D. de fugit.

Deferri vſuario, Poma, Olera, & flores, in oppidum, l. 12. §. Pomis, D. de vſu & habit.

Delata Naue in portum, l. 3. C. de vi naut. fœn. *Delata Ratis vi fluminis in agrum alterius*, l. 5. §. ſed & ſi D. ad exhibend. *Delata in agrum ſuum materia*, l. 9. §. 1. D. eod. tit.

DELATOR eſt, qui neque ſuam neque ſuorum iniuriam exequitur: ſed vel quæſtus gratia præmiiue conſequendi cauſa, vel vindictæ publicæ ſtudio, nocentium nomina defert, vel fiſco quæſita bona nuntiat. l. 2. §. ſenatus, l. 4. l. 15. l. 18. §. 1. l. 23. l. 24. & l. 29. D. de iure. fiſ. Tit. de Delatorib. lib. 10. C. Conſtantin. Hermenop. Delatorem μηνύτην vocat, eúmque ita definit, τὸν ἀρχηγὸν, καὶ αἴτιον γνωρισμοῦ πρὸς ὑποθέσεως ἢ πράγματος ἀγνοουμένου μὲν πρότερον, μηνυομένου δὲ ὕστερον παρ᾽ αὐτοῦ. *Delatores* etiam *Nunciatores*, vocant Impp. in l. 4. C. de delatorib. lib. 10. Cuiuſmodi hominum genus, Martial. Epigr. 4. lib. 1. exagitans,

Turba, ait, grauis paci, placidæque inimica quieti.

Quæ ſemper miſeras ſollicitabat opes. Plin. Panegyr. *Vidimus Delatorum iudicium quaſi graſſatorum, quaſi latronum: non ſolitudinem illi nouiter ſed templum ſed forum conſederant. Nulla teſtamenta ſecura, nullus ſtatus certus, non orbitas, non liberi proderant*. Planè, *Delator non eſt, qui protegendæ cauſæ ſuæ gratia, aliquid ad fiſcum nuntiat*, l. 44. D. de iur. fiſci. Sed nec qui *Reipub. cauſas defendunt, Delatorum criminibus tenentur, cùm hi ſoli execrabiles ſint nunciatores, qui fiſco deferunt*, l. 4. C. de delatorib. lib. 10.

Delatorem ſubornare, l. 1. D. de iure patr. *Delatores ſummittere Patrono, qui de ſtatu eius facerent ei quæſtionem*, l. 5. D. eod. tit.

DELATIONES *fiſcales*, l. 25. D. de iure. fiſc. *Delationes ſuſcipere*, l. 2. D. eod. tit. *Delationibus prohibere*, l. 16. D. eod. tit.

Delatio mortui, pro elatione, l. 9. §. funeris, D. de religioſ.

Delatoria curioſitas, l. 6. D. de iur. & fact. *Delatorij libelli*, l. 7. de pet. & vlt. dat. in C. Th.

Deſice-

Deficere,id eſt ceſſare. *Deficere Actio*,l.26.§.illud,D.de ædilic.ed.l.1. D. ſi is qui teſtam. lib.l.2.§.quanquam.D.de aq.& aq.plu.l.21.D.de præſcrip.verſ. *actio*, l. 1. §. ſi fideiuſſit, D. ſi quid in fraud.patron. l. 5.§.vlt.de his qui effuder. D.l.vlt. C. de crim.expil.hered. *Auxilium Senatuſconſulti*,l.4.C.ad Sc.Velleian. *Exceptio*, l. 21. D. de præſcript. verb. *Interdictum*, l.3.§. hoc autem,D.de itin.actúque, *Lex*,l.64.§.de viro, D. ſol.matr. *Stipulatio*, l. 82. §. Stichum,D.de ſolutionib.l.11.§.vlt.D.de bonor.poſſeſſ.ſec.tab.

Deficere Cōdicio dicitur quæ nō exiſtit,l.68.§.vlt.D.de legat.1.l.28.§.vlt.D.de pact.dotalib. l.4.D.ex quib.cauſ.maior.l.21.D.de iure dot.l.vlt. §.1.D. de vulg. & pupil. l. 5. D. de ſuis & legitim. *Deficere condicio vel exiſtere* aduerſantur, l.20. D. de vſu & vſufr. *Deficiente altero*,l.31. D. de ſtatuliber. *Gradu*,l.57.§.vlt.D.ad Trebell. *Deficientibus Patronis*,l. 4. D. ſi quid in fraud. patr. *Deficientibus aliis probationibus*,l.35.D.de iureiur.

Deficere Condicione, l.6.§.1.D de legat.2. *Fide veri*,l.4.D de iur.& fac.ign. *Iure ciuili*, l.6.§.1. D.de bonor.poſſeſſ.l.2.D.vnde cognati. *Probatione*, l.9. C.de exceptionib.

Deficere Ætas,Quintilian.Declamat.206. *Iudicium*, l.16.C.famil.erciſ.

Deficere,dicuntur qui hæreditatem omittunt,vel ante adgnitam aditámque eam, decedunt,l.5.D.de vulg.& pupil. l.78.D.ad leg.Falcid.Ita, *Deficientium partes*,interpretare in l.53. in fi.D.adquir.vel omitt.l.8.D.de alim.vel cibar.l.5.D.de vulg.& pup.l.53.§. vlt. D. de adquir. vel omitt.

Deficere,ipſa quoque *Pars* dicitur,l.55.D.de leg.2.l.57.& l.59.D.de legat.2.quæ aliàs *ceſſare & vacare* dicitur. *Deficiens pars*,l.78.D.ad Leg.Falcid.& *Defecta pars*,ibid.& l.31.D. de condi. & demonſt. *Deficit quod relictum eſt*,l.56.& l.60.D.de legat.2.

Deficere etiam dicuntur, qui ab his, quorum ſub imperio ſunt, deſiſtunt, & in hoſtium numerum ſe conferunt,l.5.§.1.D.de cap.min.Sic *Deficere à Repub.* apud Cicero. Epiſt. ad Caſſium. lib.12. Famil. Vnde *Defectio Caſsiana*,apud Vulcatium in vita Auidij Caſſij.

Deficere,id eſt animam agere, expirare,mori,l.8. §.hoſtes D.de pœn.l.32.§.ſi ambo,D.de donat.inter vir.& vxor.l.22.§.nec vero,C.de adminiſt.tutor.

Deficiens,id eſt moriens,l.3.de teſtament.in Cod.Theodoſ. *Deficientis voluntas*, l. 1. ad L. Corn.de falſ.in C.Th.Martial.Epig.69. lib.1.de ſeruo quem in extremis cōſtitutum dominus manumiſerat, *Senſit deficiens ſua præmia*. *Plerique deficientum*, Nouella 2. Valentiniani, de Teſtam. *Deficientium voluntates*,l.5.de Teſtament.in eod. Cod.l. vlt. de hæret. in eod. Cod. Nouella vnica Theodoſ.& Valentinia. de Teſtament.

Deficere Debitores,qui labuntur facultatibus,& efficiuntur non ſoluendo,l.3.§.multa, D.de iure fiſ. Vnde *Defectus facultatibus*. l. 33. D. de iure dot.l.1.C. de oper. libert. Hoc ſenſu & *cautio Deficere*,l.73.D.de condic.& demonſt. fideiuſſoribus ad inopiam vergentibus. Et ita *Defecta nomina* accipe in l.11.in fi.D.de vſur.

Defici à Petitione Fideicommiſsi, l.92. D. de condic. & demonſtr. *Defici Accuſatore*,l. 14. D. qui & à quib.

Defici Condicione, l. 6. §. vlt. l. 37. D. de condic. & demonſtr. l. 12. D. vt legat. nom. cau. l.8. in prin. & §. quotiens, & l. penult. D. de condicio. inſtit. l.2. §. tractari, D. ad Sc.Tertyllian. l.28. D. de ſtatuliber.l.23.§.vlt.D.de fideicommiſſ.libertatib.

Defectus Condicione, l.13. D. de ſtatuliber. l. 31. D. de condic. & dem. *Defecta Condicione*, l.10.l.31.&l.81.D.eod.tit. *Poſt defectam Condicionem*,l.38.§.1.D.de hered.inſtit.

Deficiatur facultas Teſtamenti,l.2.D.ſi quis aliq.teſta.

Defectus iudicio Familiæ erciſc. l. 49. D. famil. erciſc. *Defecta Intentione*, l. 20. C. de probationib.

Qui ætate Defecti ſunt, l. 3. §. ignoſcitur, D. de Sc. Silania. *Defectæ Senectutis homo*, l.12.§. de illo, D. de vſufructu.

Defectvs *Condicionis*, l. 5. D. de iniuſto rup.l.38.§.ſi ſeruum, D.de heredib.inſtit.l.27. §.vlt.D.de condic.inſtit.l.4.C.de inſtitut.

Defigere,Paul.lib.5.Sentent.Tit.5. *Defigere animos ad libidinem*,l.3. de maleſ. & math. in C.Th.

Definire eſt pro regula aliquid ſtatuere. *Nihil in perpetuum neque generaliter Definire poſſumus*, l. 14. D. de diuerſ. tempor. *Generaliter definit Sceuola*, l. 2. §. Sceuola, D. de eo quod certo loco. *Generaliter Definiemus*, l.3.D.de impenſ. in res dot. *Generaliter Definiendum eſt*,l.6. D.de diuort. *Rectè Labeo Definit*,l.9.§.ſed facti, D.de iur.& fact. ignor. *Veteres Definierunt*, l. 97. D. de ſolutionib.

Definiri ſolet, l. 5. §. conceſſa, D. de donat. inter vir. & vxor. *Ita Definiri poteſt*, l. 7. §.1.D.

de except.rei iudic.*Sic eſſe Definiendum ait*,l.35.D.de obligat.*In Vniuerſum Definiri*,l.15.D.de impenſ.in res dot.*Regulariter Definiendum eſt*,l.9.D.de hered.petit.

Definire Mercedem,l.25.§.ſi vicino,D.Locati.

Definiri Pubertas,l.14. D. de aliment. vel cibar. *Quantitas*, l.30. D. de legat. 2. *Definitum Lege Tempus*, l.3. D. de vſurpat.l.8. C. de non numer. pec. *Lege Definiti anni*, l.5. C. de fideicom. libert.

DEFINITIO,pro canone,& generali Regula,l.202.D.de diuerſ.reg.l.32.D.de vſur.l.10. D.de auro,arg.*Definitio iuris*,l.4.C.in quib.cauſ.

DEFLECTERE *quò, ſua rei cauſa*,l.38.D.ex quib.cauſ.maior.

DEFORMARE *Seruum,cicatricibus*,l.18.§.1.D.de vſufruct.

Deformare matrimonia falſis contumeliis,l.30.C.ad L.Iul.de adulter.

Deformari Aſpectus Publicus,l.2.C.de ędific.priuat. *Vrbs, Ruinis*, l.2.§. ſi quis nemine, & l.vlt.D.ne quid in loc.publ.Hirtius,ſiue Oppius de Bello Alexand. *Parceret præclariſſimæ patriæ,quæ turpiſſimis incendiis & ruinis erat deformata.*

Deformatum Ædificium,l.22.§.Sed & ſi,C.de adminiſtrat.tutor.

Deformis Vrbs Ruinis & Incẽdiis,apud Aurel.Victor.in Veſpaſiano.Vnde in l.11.C.de oper. pub. *ea inſtaurandi quæ iam Deformibus ruinis intercidiſſe dicuntur.* Plinius epiſt.75.lib.10.*Placuit locus,in quo fuit aliquando domus, vt audio,pulchra:nunc Deformis ruinis*. Lampridius in Alexand.*multis ciuitatibus quæ poſt terræ motum Deformes erant,&c.*Et ita,*Deformem ruinam ſaxorum*, dixit Caſſiodor.Epiſt.9.lib.3.Variar.

Deformitatis perſonarum ratio non habetur,l.3.D.ſi quadrup. *Deformitatis corporis nulla fit Æſtimatio*,l.vlt.D.de his qui effuder.

Deformitas Ædificiorum.l.7.D.de offic.præſid.*Loci*, l.1.D.ne quid in loco ſacro.

DEFOSSI *in terra ſtipites*,l.18.D.de actionib.empt.

Defoſſa Dolia,l.15.§.Proprietatis,D.de vſufruct.*Vaſa vinaria,& Torcularia*,l.17.D.de actionib.empt.

DEFRAVDARI *Commodo*,l.45.D.ſolut.matrim.

DEFRVTVM,muſtum eſt decoctum & deſpumatum, vt Pallad. & Plin. lib. 14. cap.9. ſcribunt.Varro de vita Pop.Rom.lib.1.vt eſt apud Non.*Sapam appellant, quod de muſto ad mediam partem decoxerant.Defrutum,ſi ex duabus partibus ad tertiã redegerãt deferuefaciendo.*Vtriuſque meminit l.12.§.ſi in aliqua D.de inſtr.vel inſtrum. *Defruti*,verò &*Paſſi*, meminit,l.9.& l.vlt.§. vlt.D.de trit.vino.*Paſſum* autem, eodẽ Varrone interprete,nominabant veteres, *ſi in vindemia vnam diutius coctam legerent,eámque paſſi eſſent in ſole aduri*. Nam & *Paſſum*, quò ex ſicciore vua eſt:& *Defrutum*,quò magis incoctum eſt,eò eſt valentius,teſte Celſo lib.2.Medicin.cap. 17.Planè Victorinus in lib.de Orthograph.*Defrutum*, ſcribendum docet, propterea quod deferuendo & coquendo fiat tale:quod defrudetur, id eſt,fraudetur coctura, & minuatur. Soſipater lib.1.*Defrutum*,ἕψημα.Vet.Gloſſar.*Defrutum*,ἀπόβρεγμα,ἕψημα.

DEFVGERE dicitur Auctor,vel eius heres,qui laudatus & ad rem defendendam conuentus,deeſt,defenſionémque cauſæ detrectat, l. 85.§.1.l.139.§.1.D. de.verb.oblig.l.39.§.vlt.de euictionib. *Defugere auctoritatem* Plaut.Pœnulo,Act.1.Sc.1. Terent.Eunucho, Act. 2. Sc.3. Cic.pro Sylla.

Defuga Curiæ vel Collegij,l.3.de his qui conten.propt.relig.in C.Th.

DEFVNGI *Litis æſtimatione*,l.27.§.ita,& l.37.§.vlt.D.ad Leg.Aquil.*Vna æſtimatione*,l.1.§.1.D. ſi famil.furt.feciſſ.

Defungi noxæ deditione.l.37.§.vlt.D.ad Leg.Aquil.

Defungi Munere, l. 1. §. præuaricatorem, D. ad Sc. Turpil. *Operula*, l.vlt. D. de proxenetic.

Defungi,pro vita fungi, l.1.C.de reſtitutionib.& aliàs paſſim.*Defunctus eſt vita*. l.40.D. de teſtam.milit.*Defuncta capita Gregis*,l.68.§.vlt.D.de vſufruct.

Non Defunctoriè,l.21.§.vlt.D.de Sc.Sillan.

DEGERE *in eadem prouincia*,l.35.D.ex quib.cauſ.maior.

DEIERARE,l.21.§.Prætor,D.de noxalib.

DEIICERE *Arbores*,l.2.D.ſi vſusfruct.pet.*Arbuſta,Oliueta, Geſtationes, Viridaria*,l.13.§. fructuarius,& §.inde eſt,D.de vſufruct.*Ramum ex Arbore*,l.31.D.ad L.Aquil.l.7.D.ad L.Corn. de ſicar.

Deiicere Aggerem,l.2.§.Item,D.de aq.& aq.plu. *Onus*,l.7.§.ſed & ſi quis, D. ad L. Aquil. *Pilam*,l.11.D.eod:tit.*Terminos*,Paul.lib.1.Sentent.Tit.18.*Trabem*,l. 11. §. Si plures, D. ad L. Aquil.

Aquil.*Deiicere ſe in Tiberim*,l.17.§.Cęlius D.de ædilic.edic.

DEIICERE, in Interdicto Vnde vi,eſt de quacunque poſſeſſione expellere. Deiicitur enim qui poſſidet,ſiue Ciuiliter ſiue Naturaliter poſſideat. Nam & Naturalis poſſeſſio ad hoc Interdictum pertinet,l.1.§.deiicitur.D. de vi & vi arm. *Deiicit* autem, tàm qui manibus ſuis deiicit, quàm is qui mandauit, vel iuſſit, vt alius deiiceretur,vel ratum habuit. l.1.§.deieciſſe,D.eod.tit.l.152.l.1.D.de diuerſ.reg.quam ad illius Interdicti quæſtionem referendã inſcriptio oſtendit.

Deieciſſe,quoque Locatorem Colonus videtur,qui ei cui Locator poſſeſſionem vendidit, poſſeſſionem non tradidit, niſi probabili cauſa ductus id fecerit, l.12.D.de vi & vi arm.*Deiici poſſeſſione*,l.15.§.ſi fortè, D.de damn.inf. *De ſolo deiici,veluti fundo,ædificio, area*, l.1.§. hoc interdictum, D.de vi & vi arm.*Deiectus vi*, l.9.D.de in integ.reſtit. *Deiectus vſufructuarius*,l.60. D.de vſufruct. *Deiici poterit*,l.5.§.vlt.D.quib.ex cauſ.in poſſeſſ.

Deiicere vel effundere,l.2.D.de his qui effuder.*De cenaculo*, l.5.§.cum autẽ,D. eo. *Deiectũ vel effuſum*, l.1.D.eod.tit.*De Naue*,l.6.§.vlt.D.eo.*Ex cenaculo*,l.5.§.Is quoque,D.de oblig.& act. §.Itẽ is,Inſtit.de obligat.quæ quaſi ex delicto.*Ex cubiculo vel exedra*,l.5.§.interdum,D.de his qui effuder.*Interdiu non nocte*,l.6.D.eod.*Deiecta re aliqua*.l.1.§. ſiue, D.ſi quadrup. *Pro Deiecto* autem quid habeatur,exponitur l. 1. §. quod cum, D. de his qui effuder. *Actio quæ de effuſis & Deiectis*, competit. d. l.5.§.hæc actio.

Deiicere Equus equitantem,l. vlt.D.ad L.Aquil.

Deijci Boues,l.53.D.ad L.Aquil.

Deiectæ Arbores Vento,vi Ventorum & Turbine, l.12. & l.19.§.vlt. D.de vſufr. l.55. §.1. D. de legat.3.§.cùm autem,Inſtit.De empt.& vend.*Deiectæ vento tegulæ*,l.24.§.Seruius,D.de dam. infect.*Deiecta ſpica in meſſe*, l. 30. §.1.D de verb.ſignificat.Liuius.lib.2. *Deiectam cum ſtramento ſegetem. Deiecti Termini*,l.4.§.ſed & ſi, D. finium regundor.

Deiector,pro eo qui deiecit, l.5.§.cùm autem D.de his qui effuder.

DELAPSÆ *terræ*,l.62.D.de vſufructu.

DELEGARE,eſt vice ſua aliũ reum creditori dare,vel cui iuſſerit,l.11.D.de nouation.& delegatio. l.26.§.vlt.D.de iureiurand. *Delegare* autem *ſcriptura,vel nutu,vbi fari non poteſt,debitorem ſuum quis poteſt*,l.17.D.de nouationib.

Delegare Debitorem,l.45. §.vlt.D.mãdati,l.18.D.de fideiuſſorib. l. 8. §. interdum D.ad Sc. Velleian. l.48.§.vlt.D.de pecul.l.18.§.1.D.de mort.cauſ.donat.l.4.§. item quæritur ſi debitor,D.de doli ma.exc. Senec.lib 3.de Benefic. *Debitores nobis delegat Deos, precatúrque vt illi pro ſe gratiã referant*. Quem imitatus Symmachus Epiſt.6.lib.1.*Ago igitur atque habeo gratias & meam vicem,quia ſoluendo par non ſum, cæleſtibus delego virtutibus*.

Delegare Nomen,l.1.§.quamuis,D.de çollat.bonor.l.9.D.de præſcrip.verſ.*Delegare creditoris penſiones ſibi debitas*,l.88.§.inſtituto.D.de legat.2. *Si Creditori ſuo Patronum ſuum delegauerit*, l.37.§.Sed ſi,D.de oper.libertor.*Si te donaturum mihi Delegauero creditori meo*, l. 41. D. de re iud. *Vt mihi donares,creditori meo, Delegante me, promiſiſti*,l.21.D.de donationib. *Si vſusfructus debitorem meum Delegauero tibi*,l.4. D.de nouationib.*Si quis Delegauerit debitorem*,l.12.D. de nouationib.*Si non debitorem quaſi debitorem Delegauero creditori meo*,l.13.D.eod.tit. *Delegante Tutore*, l.96.D.de ſolutionib.

Delegatus emptor,l.10.§.ſi mutuum,D.ſi quid in fraud.Vetus Gloſſarium.*Delegatus*, ἀντιπρόσωπος.*Delegare ſe*,in l.4.D de manumiſſio. eſt alieno creditori vice debitoris ſe obligare. *Delegari Legata*,l.41.D.de condic.& dem.

Delegare, etiam mandare ſignificat & committere,l.2.D.ſi menſor.l.32. §. quæſitum,D.de recep.qui arbit.*Delegare teſtamento tutelam*,l.3.§.quamuis, D.de admin. & peric. tut. l. 1.D. de damn.infect.*Delegare Negotium*,l.16.C.de appellationib.

Delegari Iuriſdictio,l.1.D.de dam.inf.Frontinus lib.1.de aquæ ductibus. *Omnis res ab Imperatore delegata*. Et paulò poſt, *Delegatorum officium ex adiutorum agere præceptis*. Vnde Iudex datus,*Delegatus* appellatur,l.5.l.11.& l.14.C.de iudic.*Delegata lege,vel Senatuſconſulto,publici iudicij exercitio*,l.1. D.de offic.eius cui mand. *Delegatum munus alicui*, l. 12. §. funus, D. de religioſ. *Delegata in vſum aliquem pecunia*,l.2.D.ad L.Iul.pecul.

DELEGATIO,qua creditori ſuo alium reum vice ſua debitor dat: quæ vel *per ſtipulationem, vel per litis conteſtationem fit*, l. 11.D.de nouationib.Vet. Gloſſar. *Delegatio*, ἡ ἐκ προσώπου μεταπ [illegible] τὸ χρέος εἰς [illegible].

Delegatio vicem ſolutionis continet, l.37.§. Sed ſi, D. de oper. libertor.*Nulla Delegatio facta*, l.96.§.ſoror.D.de ſolutionib.*Non interpoſitis Delegationibus*,l.40.§.poſt diuiſionẽ,D.de pactis.

Delegatio *Nominum*, l.11.C.de donatio.Et ſic, *Delegationis nomen accipiendum*, in l. 17. D. de condic.furtiu.& apud Senec.lib.6.de Benefic.cap.5.

Delegatio,in poſteriorum Impp.reſcriptis,deſcriptionē ſignificat,à Principe, vel Præfecto prætorio ſingulis prouinciis tranſmiſſam,qua tributorum annonarúmque illationis, modus, & ratio continetur: & quomodo largitionalium titulorum exactio debeat procedere, præſcribitur ac præcipitur,l.23. C. de decurionib. lib.10.l.1.C.de indictionib. eod. lib. l.7. Cod.de offic. rect. prou.l. 10. Cod. de excuſat. muner. lib. 10. l. vn.ne conlat. per logograph.in Cod.Th.Nou. Valentinian. & Marc. de ſuar. & boar. Huiuſmodi Delegationes. Iuſtinian.Nouell.128.διατυπώσεις vocat σημαινούσας τὸ ὁπόσον ἐν ἑκάστῃ ἐπαρχίᾳ, ἤτοι πόλει, ὑπὲρ ἑκάστου ἰούγου ἢ ἰουλιῶν ἢ κεντυρίαν, ἢ ἀλλοίαν δή ποτε ὀνόματι, τοῦτο μὲν ἐν εἴδει, τοῦτο δὲ ἐν χρυσίῳ, δημοσίων ἕνεκεν ἐπικεῖσθαι. Suidas, Δηλεγατίων κατὰ Ῥωμαίους ἡ ἐκλογὴ τοῦ σιτοπομπείου, καὶ ἀννόνας μετακομιδή.

Delegatio Miſſa.l.3.de indictionib.in C.Th. *Particulari deligationū notitia ante Indictionis exordium ſingulis tranſmiſſa Prouinciis*,l.2.C.de indictionib.lib.10.*qua noſtra clemētia decreuit inferenda vel Delegatione ſolemniter ſanciente,vel epiſtulis præcedētibus*,l. 8. C.de exactionib. muner. lib.10. Th.*Omnes penſitare debebunt quæ manu noſtra* (ſic enim ex C.Th.reponendum videtur) *Delegationibus adſcribuntur*,l.4.C.de anno.& tribut.lib.10.*Delegationes*,l. 23.C.de decurionib.lib.10. *Si forte Delegatio quæ ab ampliſſima præfectura in diuerſas Prouincias ex more quotannis emittitur, minus contineat omnes Largitionales Titulos,aut quo modo eorum exactio debeat procedere*, l. vlt. C. de canon.largit.tit.lib 10.

Delegatoriæ,l.22.de erog.mil.an.l.16.de exactionib.in C.Theo.

DELERE *Imaginem, Librum*.l.31.D.de furtis.*Inſtrumenta*, l.28. D. eod. tit. l. 11. §. 1. D.de ſeruo.corr. *Tabulas Teſtamenti*,l.35.D.de dolo.l.42.D.ad L.Aquil.*Teſtamentum*, l. 41. D. eod. tit. l.2.D.de Leg.Corn.& falſ.

Deletum Chirographum, l. 40. & l. 41. D.ad L. Aquil. B. Paul. Epiſt. ad Coloſſen. cap. 2. ἐξαλείψας τὸ καθ' ἡμῶν χειρόγραφον. *Deletæ Tabulæ*, l.30. D.de furtis.*Deletum Nomen*, l.1. *Teſtamētum*, l.2.D.de tabul.exhib. *Deleta conſultò vel inconſultò*,l.1.D.de his quæ in teſt.del.*Ad Delendam Patriam*,l.35.D.de religioſ.

Deletus Ager vi fluminis,l.11.§.vlt.D.de aqua & aqu. pluu.

Deletitia Charta,l. 4.D.de bon.poſſ.ſecund.tabul.

DELFICÆ,in l.3.D.de ſupell.leg.& apud Paul.lib.3.Sentent.Tit.vlt.ſunt Menſæ Tripedes, Martial.Epigr.lib.12. *Argētum atque aurum non ſimplex Delphica portat.* Vetus Horatij interpres ad hūc verſum lib.1.Serm.Sat.6.*Et lapis albus Pocula cum cyatho duo ſuſtinet. Lapis,ait,menſa marmorea,quam Delphicam vocant, ſcilicet quæ pretij non eſt magni.* τρισκελὴς τράπεζα. Cuius vocis originem cum ſignificatione aperit auctor Etymologici,his verbis. Δελφικά, τὸν τρίποδα Ῥωμαῖοι. ἐπεὶ πρῶτον ἐν Δελφοῖς γέγονεν. Plinius lib.34. cap.3.*Ex ære factitauere & Cortinas Tripodum,nomine Delphicas,quoniam donis maximè Apollinis Delphici dicabantur.* Lucianus in Lexiphanc, πολλὰ δὲ ἄχετο παντοῖα ἐπὶ τῆς Δελφίδος τραπέζης. Ioſeph.lib. 3.Antiq. Iud. cap.7. ἐν δὲ τῷ ναῷ τραπέζας ἱδρύετο Δελφικαῖς παραπλησίας. His conſentanea & Procopius lib.1. de bello Vand.tradit. Denique, quod Plutarchus in Solone, τρίποδα vocat, Valer.Max.lib.4.cap. 1.*Delphicam menſam* appellat. Vtriuſque verba proferam. Plutarchi quidem verba hæc ſunt, ὥς φασι, κατάγοντων σαγήνην, καὶ ξένων ἐκ Μιλήτου πριαμένων τὸν βόλον οὔπω φανερὸν ὄντα, χρυσοῦς ἐφάνη τρίπους. Valerij verò hæc, *Piſcatoribus in Mileſia regione verriculum trahentibus quidam iactum emerat. Extracta deinde magni ponderis aurea Delphica menſa, orta controuerſia eſt.* Vetus Gloſſariū, *Abaci Delſica*, μονοτράπεζον ὡς Ἰουβενάλιος. quibus verbis credo auctorem innuere illum Iuuenalis locum qui extat Sat.3.*ornamentum abaci.* Planè Tricliniorum Menſas olim, κυκλοειδεῖς & τρίποδας fuiſſe, priſcorum marmorum reliquiæ oſtendunt. Horat. Sat. 3. lib. 1. *modò ſit mihi Menſa Tripes.* Xiphilin.in Nero. de Seneca, πεντακοσίους τρίποδας κεδρίνου ξύλου ἐλεφαντόποδας ἴσους καὶ ὁμοίους εἶχε, καὶ ἀπ' αὐτῶν εἱστιᾶτο. Cuiuſmodi menſas Græcis etiam in vſu fuiſſe Pollux lib.10.Onomaſtici,& Atheneus lib.11.oſtendunt.

DELIBATIO *Hereditatis*,l.116.D. de legat.1. Ita Legatum definitur, quod Teſtator,ex eo quod vniuerſum heredis foret,aliquid decerpit,deminuit, & ſubducit. Ex diuerſo, *Illibatus Quadrans*, in l.20.§.Papinianus.D.famil.erciſc.id eſt integer,& non imminutus legatis.

DELIBERARE *alter ex heredibus, adire Hereditatem*,l.9.§.1.D.quib.ex cauſ. in poſſ. *Dum deliberant heredes inſtituti adire*,l.3.D.de curat.furio.*Omnes qui de hereditate Deliberant*, l. 71. D. ad Sc.Trebel.*Dum Deliberant ſcripti heredes de adeunda hereditate*.l.22.§.vlt.D.de reb.auct.iud.*Finge adhuc*

ge adhuc eum Deliberare de adeunda hereditate, l. 4. D. de religioſ. *Deliberanti heredi de adeunda hereditate*, l. 28. D. de adquir. vel omitt. *Dum de adeunda hereditate Deliberat*, l. 55. D. de fideic. libert. *Deliberare an adeas*, l. 30. D. ad Sc. Trebell. *Dum deliberant heredes inſtituti adire*, l. 3. D. de curator. furioſ. *Si ex pluribus ad quos eadem hereditas pertinet, quidam adhuc Deliberent*, l. 2. D. ſi pars hered. *Cui tempus ad Deliberandum de hereditate datum eſt*, l. 26. D. de contr. empt. *Ad Deliberãdum tempus impetrare*, l. 5. D. de interrogationib. *Quamdiu iuſtè Deliberant*, l. 6. D. eod. tit. *Primo Deliberãte*, l. 6. 69. D. adquir. vel omitt. *Cùm inſtitutus Deliberaret*, l. 96. §. vlt. D. de ſolutionib.

Deliberare de Bonorum poſſeßione, l. 1. §. largius, D. de ſucceſſ. edic. *Deliberare vtrum admittat Bonorum poſſeßionem*, an non, l. 2. §. pro qua, D. de bon. poſſ. ſec. tab.

Deliberante Legatario, l. 2. D. de manumiſſionib.

Deliberandi ius, quod heredi à Prætore conceditur, ad ſtatuendum, vtrum heres eſſe velit, an non, toto tit. de iur. deliber. D. & C.

Deliberare debet Prætor, l. 28. D. ex quib. cauſ. maior. *Sed de hoc deliberabimus*, l. 1. §. caſum, D. de poſtulan. *Deliberari poteſt*, l. 6. §. Titius, D. ad Sc. Trebell. *Deliberandum eſt*, l. 28. §. liberto, D. ad Leg. Iul. de adult.

DELIBERATIO *facilior eſt*, l. 9. D. de caſtr. pecul. *Propriæ eſt Deliberationis*, l. 11. §. cùm eſſet D. de legat. 3.

Deliberationis tempus, l. 71. D. ad Sc. Trebell.

DELICATVS *Debitor*, l. 25. in fi. D. de pign. act. *In Deliciis habere ſeruum*, l. vlt. §. vlt. D. de oper. ſeruor.

DELINIMENTA *Nouercalia*, l. 4. D. de inoff. teſt.

DELITESCERE *Seruus*, l. 1. §. ſed in eum, D. de fugitiu.

DEMANDARE *Cognitionem*, l. 1. §. Abolitio, ad Sc. Turpil. *Iuriſdictionem*, Sueton. in Claudio cap. 63.

Demandare ſuo diſpenſatori, id eſt mandare, l. vlt. §. ſi inter, D. de verb. oblig.

DEMENTES ſunt mente capti, qui propriè loquendo à Furioſis diuerſi ſunt: ideóque ab his ſeparãtur, l. 2. D. de inoff. teſt. l. 27. §. corã, D de recept. qui arbit. §. furioſi. Inſtit. de curation. ſicut *Furor*, à *Dementia*, in l. 6. D. de cur. fur. l. 8. §. 1. D. de tut. dat. l. 17. §. filiofa. D. de iniuriis. l. vlt. §. 1. C. de admin. tut. Græci Iuriſconſulti ita diſtinguunt vt *Furioſos* μαινομένους, *Dementes*, ἀνοήτους dicant. *Dementiam* autem, ſeu *Inſaniam*, *&* *Stultitiam*, Cic. lib. 3. Tuſcul. Quæſt. definit, *affectionem lumine mentis carentẽ, inconſtantiam ſanitate vacantem: cùm non integra mens eſt & ſana, tuetur tamen mediocritatem officiorum, & vitæ communem cultum atque vſitatum. Furorem* verò interpretatur, *mentis ad omnia cæcitatem.* Ibidémque de furioſo agens, *Qui ita ſit affectus, eum dominum eſſe rerum ſuarum vetant 12. Tab. Itaque non eſt ſcriptum*, SI INSANVS, *ſed*, SI FVRIOSVS ESSE INCIPIT. Quæ poſtrema verba è Gloſſemate in carmen 12. Tabularum, cuius prima duntaxat verba Cicero laudauerat, irrepſiſſe mihi quidem fit veriſimile. Verba certè ita cõcepta fuiſſe compertum habeo, *Si furioſus exiſtat*. vt ex Cicerone lib. 2. de Inuent. & Rhetoric. ad Herenn. liquet. Porrò latius plerumque Dementiæ nomen porrigitur, vt cum furore Dementia confundatur. Hoc modo Quintilia. Declamat. 348. *Dementiam, ablatum rerum omnium intellectum*, definit.

Dementis curator, l. 18. §. vlt. D. de legat. 2. *Dementi datus curator*, l. 7, §. 1. D. de cur. fur.

DEMERE *feneſtras & oſtia*. l. 59. D. de rei vind.

DEMERSI *lapides in Tiberim*, l. 13. D. de adquir. poſſ.

DEMINVERE, id eſt Alienare, l. 5. §. An autem D. de Carbon. edic. *Deminuere de Bonis*, l. 1. §. vtrum, D. ſi quid in fraud. patro. *De facultatibus*, l. 5. §. cùm igitur, D. de donat. inter vir. *De Hereditate*, l. vlt. D. de adminiſt. & peric. *de Pretio*, l. 70. §. vlt. D. de legat. 2. *Deminuere vetat Prætor*, l. 7. §. qui ſciens, D. pro empt. His verbis, *Deminui bona vetabo*, Prætor non tantùm alienationem impedit, verumetiam actiones exercere non patitur, l. 7. D. de iure deliberandi. *Deminuendi poteſtas non eſt*, l. 26. D. de contr. empt.

Deminuere Ius ſuum, l. 71. D. ad L. falcid. *Legatum*, l. 78. §. D. de legat. 3. *Lites*, l. 21. D. de reb. cred. *Patrimonium*, l. 6. D. quæ in fraud. credit.

Deminuendi cauſa Transigere, l. 46. §. vlt. D. de adminiſt. & peric. *ad Deminuendum auctor fit pupillo*, l. 1. §. 1. D. de tut. & rationib.

Deminuere & excedere, opponuntur, l. 66. §. vlt. D. de euictionib.

Deminui Res corporaliter, l. 5. D. de impenſ. in res dol.

Deminutæ Res, in Senatuſconſulto de hereditatis petitione, l. 20. §. Præter, & §. Reſtituere, D. de heredit. petitio. *Deminutum*, autem in ea ſpecie intelligitur, *quod vſu captum eſſet, & ob*

id, de hereditate exiit, l. 21. D. eod. tit. *Si quid de bonis Deminutum eſt*, l. 2. C. de reſtit. milit. *quod medio tempore alienatum, vel Deminutum eſt*, l. 54. D. ad Sc. Trebell. *Deminuta bona fide*, l. 3. §. nonnumquam, D. de vſuris.

Deminutus Capite, l. 3. §. non tantùm, D. de legitim. tutor. l. 2. §. 1. D. de cap. min. l. 1. D. vnde legit.

DEMINVTIO, alienationem ſignificat Sic *Deminutio fieri ad ſumptus*, l. 1. §. Deminutio, D. de vent. in poſſ. *Deminutio facta dotis nomine*, l. 15. §. Item danda, D. de diuerſ. tempor. *Interdicta*, l. 10. D. de cur. fur.

Deminutio Corporis, l. 3. D. de impenſ. in res dot. *ex bonis*, l. 33. D. de reb. auct. iud. *Facultatũ*, l. 8. D. de confirm. tutel. *Legatorum*, l. 2. D. de Condict. indeb. *Patrimonij*, l. 55. §. 1. D. de adminiſt. & peric. *Deminutio Capitis*, l. 2. D. de legitim. tutorib. l. 2. §. 1. D. de cap. minutis.

DEMITTERE *Barbam*, l. 15. §. generaliter, D. de iniuriis. *Demitti in Cloacam*, l. 54. §. vlt. D. de actionib. empt. *Demiſſa res in Iuſiurandum*, l. 34. §. vlt. D. de iureiuran.

DEMOLIRE *Ædificium vſque ad ſolum*, l. 7. §. vlt. D. quod vi aut clam. *Arborem*, l. 27. D. de vſu & vſufr. *Domum*, l. 50. D. ad L. Aquil. *Parietem*, l. 12. D. Communi diuid.

Demoliri Ædificia, l. 2. C. de ædific priuat. *Parietem*, l. 8. D. de ſeruit. præd. vrban.

Demolitus Ædificium, l. 2. D. ſi vſufr. pet.

Demolitis Ædibus, l. 10. §. 1. D. quib. mod. *Demolito opere*. Paul. lib. 5. ſent. Tit. 6. *In Demoliendis ſepulchris deprehenſus*, l. 2. C. de ſepul. viol.

DEMOLITIO *Operum*, l. 1. §. hoc autem, D. de oper. noui nunt. *Parietis*, l. 34. & l. 37. D. de dam. inf.

DEMONSTRARE *Fines fundi venditi*, l. 48. D. de actionib. empt. l. 45. D. de euictionib. l. 10. C. eod. tit. *Terminos*, l. 12. D. fin. reg. *In Demonſtrandis finibus Agri venditi Errore, vel Dolo, plus Demonſtrare*, l. 18. §. vlt. D. de contrah. empt.

Demonſtrare Perſonam, l. 4. D. de ſeruit. præd. ruſt. *Vitia Mancipiorum ſignis quibuſdam Demonſtrare*. l. 1. §. ſi intellegatur, D. de ædilic. edic. *Demonſtrare Patrem*, l. 23. D. de ſtatu hominum. *Nuptiæ Demonſtrant Patrem*, l. 5. D. de in ius voc. *Demonſtrare pecuniam ſibi debitam*, l. 69. §. 1. D. de iure dot.

Demonſtrare indubitabili ſigno Heredem, l. 9. §. ſi quis nomen, D. de hered. inſtit. *Certè Demonſtrari Heres*, d. l. 9. §. heres. *Demonſtratus propria Demonſtratione heres*, l. vlt. D. de bonor. poſſeſſ. ſec. Tab.

Non Demonſtrato fundo, l. 69. §. gener. D. de iure dot. *Demonſtrata latitudo Actus, Itineriſve*, l. 13. §. Latitudo, D. de ſeru. pręd. ruſtic.

Demonſtrant Conſtitutiones, l. 1. §. item D. quæ ſentent. ſiue appel. *Demomonſtratur variè*, l. 5. §. Demonſtratur, D. de iure immun. *Idque Senatuſconſulto Demonſtratum eſt*, l. 22. §. vlt. D. de fideic. libert.

Demonſtrare quod dicturus eſt, l. 1. §. 1. D. de edendo. *Demonſtrari res vocabulis quibuſdam*, l. 6. D. de reb. credit. *Quidquid Demonſtrare rei additur ſatis demonſtratæ, fruſtra eſt*, l. 1. §. ſi quis vxori, D. de dote præleg. *Demonſtrandi gratia adiectum*, l. 37. D. de ſtipulat. ſeruor. vtrum *Demonſtrare* voluerit Teſtator, an *Condicionem iniicere Legato*, vide, l. 6. & l. 96. de legat. 1.

DEMONSTRATIO à *Cauſa* & *Condicione*, multum diſtat. l. 75. §. 1. & l. 96. D. de legat. 1. l. 17. D. de condic. & dem. Theophilus in §. huic proxima Inſtit. de legat. δημοσ-εχτίων ἐστὶ δήλωσις πράγματος ὃ ληγατεύεται. Καυσα δὲ ἐστὶ δήλωσις τῆς αἰτίας δι' ἣν ληγατεύεται. *Inter Demonſtrationem & Condicionem hoc intereſt, quod Demonſtratio plerunque factam rem oſtendit: Condicio, futuram*, l. 34. §. vlt. D. de condicionib. & demonſt. *Demonſtratio* certè, vel in præſens vel in præteritum tempus: *Conditio*, in futurum confertur, vt patet ex l. 6. D. de legat. 1. & l. 25. D. de legat. 3. Hæc oratio, STICHVM QVI MEVS EST, *Demonſtrandi* cauſa poſita intelligitur. At ſi ita concipiatur, STICHVM QVI MEVS ERIT, pro Condicione accipitur, l. 6. D. de legat. 1. Demonſtratio quoque eſt, ſi ita dicam, VESTEM PVRPVREAM, QVÆ VXORIS CAVSA PARATA EST: CENTVM, QVOS MIHI DEBET: STICHVM, QVEM DE TITIO EMI: FVNDVM TVSCVLANVM QVI MIHI A TITIO DONATVS EST: FVNDVM QVEM ILLA MIHI DOTI DEDIT. l. 10. D. de aur, arg. l. 26. D. de liber. leg. l. 76. §. heres, D. de legat. 2. l. 17. & l. 40. §. qui dotalem, D. de condic. & demonſt. Vlpian. Tit. 25. Regular.

Demonſtratio vice nominis fungitur, l. 34. D. de condic. & demonſt. l. 6. D. ſi cert. pet. l. 6. in fi. D. de rei vend.

Demonſtratio Corporis vel Artificij, l. 34. D. de condic. & dem. *Serui*, l. 6. §. vlt. D. de rei vend.

Demonſtratio Adfinium, l. 12. D. fin. regund. *Fundi*, l. 63. §. vlt. D. de contrah. empt. l. 7. §. vlt. D. de

D.de rei vind.l.123.D.de verbor.ſignif.*Loci*,l.5.§.qui nuntiat, D.de oper.no.nunt.l.13.D.de ſeruitutib.*Menſuræ*,l.36.§.vlt.D.ad municipal.*Vera vel falſa*,l.34.D.de condic.& dem.

DEMORARI, l.2.§.omnes, D.de iudic. *Demorari petitionem*,l.8.C.qui pet.tut.

DEMORI *Mancipia*,l.11.§. ſed hæc, D.de minorib. *Capita*,l.70.D.de vſufruct.

Demortuus Homo,l.31.§.ſi mancipium, D.de ædilic.edict. *Demortuus fœtus*,l.70.D. de vſufr.

Demortuum Animal,l.15.D.de rei vin.*Demortua Capita Gregis*,l.29.D.de vſufruct. *Mancipia*, l.1.§.1.D.de dote præleg.*Pecora*,l.1.§.ſi fundus, D.de vi & vi ar.

DEMOSTHENES *Maximus apud Græcos Orator* appellatur in l.16.§.quantitate, D. de pœnis: Citatur & *Demoſthenes Orator*,in l.2.D.de legib.

DENEGARE *Actiones*,*Prætor*,l.30.D.de ſolutionib.l.26.§.ait Prætor, D.ex quib.cauſ.maio. l.15.§.itaque Prætor, D.de Iniur.l.vlt.D.de adquir. vel omitt. *Præſes*,l.24.C.de Collationib. *Proconſul*, l.27.§.1.D.de minorib.*Denegamus ei Actiones*,l.5.§.1.D. vt legat. ſeu fid. l.69. D. de adquir.vel omitt.l.14 §.vlt.D.de L.Cornel.de falſ.

Denegare Bonorum poſſeſsionem,l.5.§.vlt.D.de bono.poſſ.contr.tab. & l.13.§.vlt. D. de bonor.poſſ.*Iuriſdictionem*, l.26.§.per magiſtratus,& §.proinde, D.ex quib.cauſ.maior.*Operarum præſtationem*,l.20.D.de oper.libert.*Poſtulandi facultatem*,l.1.D.de poſtulan.

Denegari Actio,l.4.D.de re iudic.l.3.D.ſi menſ.fal.mod.l.14.D.de noxalib. l.1. §. ſi cùm duo, D.de collat.bonor.l.79.D.ad Sc.Trebell.l.18.§.vlt.D.de dolo,l.12. D. de minorib. l. 24.§.1.D. de iudiciis,l.3.§.vlt.D.de alienat.iudic.l.21.D.ſi quis ex litigatoribus, D.de recep. qui arbit.l.15.§.frater, D.ad L.Falcid.l.29.§.vlt.D.de iure fiſc.l.16.§.ſi quis, D.de bon.libert. l.7.§.non ſolùm, D.de Sc.Macedon.l. 4. D.qui ſatiſd.cogant.l.1.D.vi bonor.rapt.l. 3. D. ſi famil.furt.fec.l.6.§.vlt.D.de L.Corn. de falſ. l.5.§.1.& l.22.D.de pecun.conſtit.l.7.D.de oper.nou.nunt. l.27.D.de verbor.oblig.l.15.§.prætor ait, D.de iniuriis.l.6. D.nautæ caupon. l.8.§.vlt.l.43.§.pœna, D.de procuratorib. l. 1. D.ſi quis aliq.teſt.l.22. D. de adimend. legat. l.24.D.de liber.cau.l.2.D.de his quæ in teſt. del.l.6.D.ad Leg.Iul.de adulter.l.34.D.ſolut. matrim.l.9.& l.35.& l.37.D.de iureiuran.l.vlt. D.ſi quis cautionib.l.11.& l.12.C.de collationib.l.5.C.de legat.l.5.C.de procuratorib. *Non eſt Deneganda Actio*,l.17.& l.24.D. de liber. cau.l.1.D. de curatorib. *Per Contumaciam Denegatæ Actiones*,l.1. §. ſi frater & §. ſi cum, D.de collat.bonor.

Denegari Alimenta,l.1.§.toties,& l.6.D.de ventr.in poſſ.*Auxilium*,l.2.D.de his qui ſui, l. 47.D.de minorib.l.vlt.§.1.D.de appellationib.*Bonorũ poſſeſsio*,l.vlt.D.ſi à paren. quis man. *Defenſio*,l.1.C.quib.ad libertat. *Exactio*,l.48.D.de oper.libert. *Exceptio*,l.23.D.de noxalib.l. 18.D.de exceptionib.l.12.§.ſi mulier, D.de pact.dotal.l.9.D.de Sc.Macedon.l.1. C. ad Sc. Macedon.*Exceptiones*,l.19.D.de nouationibus.l.1.§.exceptionem, D.quar.rer. act. *Executio operis noui*,l.19.D.de oper.noui nunc.*Facultas Appellandi, & Prouocandi*,l.4.§.1.D.appellationib. & l.2.C.eod.tit.*Hereditas*,l.3.§.1.D.de ſuis & legitim.*Interdictum*,l.12.§.1.& §.vlt. D.de adquir.poſſeſſ.*Iudicium*,l.6.D.de iniuriis.*Libertas*,l.1.& l.2.C.quib.ad libert.l.2. C.de his qui à nõ domi.*Perſecutio*,l.27.D. de noxalib.l.16.§.ſi quis, D.de bon.libert.l.3.D.ſi ex noxa.cau. l.17.§.proprietarius, D.de vſufructu,l.4.C.ad Sc.Macedon.*Petitio Legati*,*Fideicommiſsi*,*Partis*, l.11.§.ſi ſeruo D.de legat.3.l.87.D.de legat.1.l.55.§.qui fideicommiſſam,& l.57.§.1. D.ad Sc. Trebell.l.9.C.de contrah.& committ.ſtipul.*Proclamatio*,l.7.§.ſi quis ſciens,& §.ſunt & aliæ, l.33.D.de libera.cauſ.*Reſtitutio*,l.37.D.de minorib.*Succeſsio*.l.9.C.de quæſtionib.l. vlt. C.ſi aduerſ.delict.*Denominata teſtamento*,l.11.§.licet.D.ad L.Iul. de adult.

Denegatur per Prætorem,l.3.D.ſi ex noxali cauſa.*Denegandum non eſt*,l.39.D.de religioſ.

DENARII *Centeni*,*Singuli*,*Mẽſtrui*,*Treceni*,l.40.D.de reb.cred.*Mille*,l.vlt.D.de inſtitor.*Denarios ſtipulanti*,l.65.§.vlt.D.de verb.oblig.

Denaria mille,l.21.D.de condict.indeb.Αργυρίυ Δηνάρια μύρια, l.26.§.1.D.de depoſit.

DENDROPHORI,l.20.de pag.fac.& compl.l.1.de centon.& dendroph.in C.Th.& in Antiq. inſcriptionib.non ſemel.

DENOTATI *ex Artificio*,*vel Officio*,*vel quolibet alio modo*,l.24.D. de manumiſ.teſt. *Denotandi legatarij gratia*, 54.D.de leg.1.

DENOMINATA *Teſtamento*,l.7.D.ad L.Iul. de adulter.

DENVNTIARE *Auctori*,*vel Heredi eius*,l.53.§.vlt.D.de euictionib.l.8.& l.9.C.eod.tit.l.29.§. ſi heres, D.de legat.3.id eſt, *Auctorem certum facere*,vt ait,l.17.C.de euictionib.vel, *interpellare venditorem ſeu eius heredes, vt emptori adſiſtant, & cauſam inſtruant*,quemadmodum loquitur, l. 21.C.eod.tit.

Denuntiari pro Euictione.l.51.§.1. D. de euictionib. *Denuntiari Venditori*, l. 55. §.vlt. D. de euictionib.id eſt,*renunciari, vt de ea re agenda adſit*,vt l.29.§.vlt.D.eod. tit. *Denuntiari heredibus eius qui vendidit*,l.62.§.ſi ei,D.euictionib.*Procuratori*,l.56.§.ſi præſente,D.eod. tit. *Pupillæ*, d. l.56.§.vlt.*Venditor ab emptore Denuntiatus,vt eum euictionis nomine defenderet*,l.49.D.de iudiciis. *Cum ex cauſa euictionis intendimus,Auctoris heredes in ſolidũ Denuntiandi ſunt*,l.85.§.in ſolidum,D. de verb.oblig.id eſt,*conueniendi*,vt ait,l.139.D.eod.tit.ſeu,*ad rem defendendam conueniendi*,vt loquitur l.74.§.1.D.de euictionib.

Denuntiare ne ſoluat,l.27.D.de pecun.conſtit. *Debitoribus ne ſolueretur*,l.21.D.ad Sc.Trebell. *ſi Denuntiauerim promiſſori, ne ei ſolueretur*,l.106.D.de ſolutionib. *Si Denuntiauero tibi, ne ſeruo à me præpoſito crederes*,l.17. §. proculus,D.de inſtitoria. *Denunciare coheredi paratum ſe accipere partem*,l.7.D.de condic.& demonſtrat.*Denunciauit ex cauſa venditionis tradi rem*,l. 4. D.de publicia. *Teſtando Denunciare Emptori, vt tollat vinum*,l.1.§.licet,D.de peric.& commo. *Denuntiante matre emptoribus*,l. 47. D. de minorib.

Denuntiare Aduerſario,l.3. §. vlt. & l. 5. D.quod vi aut clam,id eſt,*Denuntiare ſe opus facturum*, l.5.§.1.& l.vlt.§.vlt.D.eod.tit.*Denuntiari fideicommiſſariis vt veniant ad Arbitrum*,l.1.§.cum dicitur, D. ſi cui plus.*Cum primum Denunciatum eſſet*, l. 20. §. præter, D.de hered.petit. *non ipſi,ſed Procuratori eius Denuntiatum eſt*, d. l.20.§.petitam.*Denuntiatum eſt*,l.5.§.1.D. depoſiti. *Denuntiant Ædiles*,l.37.D.de ædil.edit.*Denuntiare de facultatibus*,l.1.§.ſi præſes, D. de magiſtr. conueniend.

Denuntiare domum,l.1.§.D.de liber.agnoſc.l.4.§.prętor,D.de damn.infect.Cic.pro Quintio,*An cum Romæ domus,& vxor,liberi ſint,domum potius* Denuntiem.Et paulò poſt,*Quærere cum procurator ſit,domum Denuntiare.*

Denuntiaſſe,in l.Iulia de adulteris qualiter accipiatur,explicat Vlpian.in l. 17.D. ad L.Iul. de adulter.ſecundum quam,l.2.& l.39.§.duos,D.eod.tit.intelligendæ ſunt.*Denuntiatum crimen*,l.6.C.de accuſationib.

Denuntiare Teſtimonium,eſt ad teſtimonium dicendũ vocare,apud Cicero.Orat.3.& 4. in Verr. Sic in L.Mamilia,TESTIBVS PVBLICE DVNTAXAT, IN RES SINGVLAS, DECEM, DENVNTIANDI POTESTATEM FACITO. Plin.lib 6.Epiſt.ad Vrſum,*Placeret in futurum ad eam Legem adiici,vt ſicut accuſatoribus inquirẽdi, teſtibúſque Denũtiandi poteſtas ex ea Lege eſſet,ita reis quoque fieret.* Quintilian.lib.5.cap.de teſtibus. *Duo ſunt genera Teſtium: aut Voluntariorum, aut eorum, quibus Iudex, in publicis iudiciis, Lege Denuntiare ſolet.*

Denuntiari teſtimonium,l.19. D.de teſtib.*ne inuito Denuntietur,vt Teſtimonium litis dicat*,l.4.D. de teſtib.*Ob Denuntiandum Teſtimonium,vel non Denuntiandum*,l.6.D.de leg.Iul.repet.l.vlt.D. de concuſſion.

DENVNTIATIO *quæ impediendæ venditionis cauſa fit*, l.1. D.de litigioſ.*Denuntiatione facta*.l.1. §.vlt. D. depoſiti. *Per Denuntiationem admonentibus volentem ad emptionem accedere*,l.17.C.de rei vind.*Denuntiatione horam & diem complecti*,l.5.§.1.D.quod vi aut clam.

Denuntiationibus Tutoribus ſæpe datis,l.38.D.de minorib.

Denuntiatio pro euictione interpoſita,l. 63. D. de euiction. *Denuntiationis vigor*,l.62.§.ſi ei.D. eod.tit.

Denuntiatio miſſa domum,l.39.§.1.D.ad L.Iul.de adult.*Denuntiatio operis noui*,l.5.§.meminiſſe,D.de oper.nou.nunt.

Denunciatio interpoſita,qua crimen defertur,l.4.D.ad Sc.Turpill.*Denunciatio criminis*,l.19.C. ad L.Iul.de adulter.*Si comminatus tantùm accuſationem fuerit,vel vſque ad Denuntiationem præceſſerit*,l.7.D.de inoff.teſt.

Denuntiationes,in l.5.D.de pœn.& l.7.l.9.C.quomo.& quan.iud.& apud Paul.lib.5.Sentent.Tit.5.accipiendæ ſunt interpellationes,quibus ad Magiſtratus Iudicéſve quis per Officiales euocatur.Conſtant.lib.1.Epit.l.ὑπομνηστικὰς vocat.*Conuentiones*, etiam appellant Impp. l.vn.de petitorib.& deſiſt.in C.Th.*Edicti Denuntiatio*,l.23.l.vlt.D.de appellat.*Denuntiatione & Denuntiationibus conueniri*, Paul.lib.2.Sentent.Tit.21.l.10.C.de pignorib.l.7. C. quomod. & quand.*Cõtumaces qui neque Denuntiationibus neque Edictis principum obtemperaſſent*,l.5.§.1.D.de pœnis.

DENVO id eſt iterum. Sic *Denuo compromittere*,l.21.§.Papinianus, D.de recept. qui arbit. *Conſentire*,l.16.D.eod.tit.*Pignori obligare*, l.3.D.de diſtract.pigno.

DEPASCERE *Glandem,pecore immiſſo*,l.9.§.1. D. ad exhibend.

DEPACISCI, apud Terentium Phormione,Act. 1. Scenec. 3. Donatus *pactione transfigere*, interpretatur.

DEPECTVS, Vlpiano interprete, dicitur qui *turpiter pactus eſt*, l. 3. §. Depectus, D. de calumniat. Quo verbo vſus eſt Cicer. lib. 1. de Inuent. & Oratio. pro Roſc. Amer. & D. Ambroſ. in Pſal. 35. & Impp. in l. 1. de raptu virg. in C. Theod. Inde *Depectio*, l. 1. de abolit. l. 31. de anno. & trib. in C. Theod. *Depectiones conſceleratæ*, l. 1. de poſtulan. in eod. C. *Litium Depector*, apud Apuleium Apolog. 2.

DEPELLERE *Damnum*, 1. §. nunciatio, D. de oper. no. nunt. *Periculum*, l. 1, §. excuſatur, D. de Senat. Silan. *Depellere ab Officio*, l. 12. C. de procuratorib.

Depelli ab Actione, Paul. lib. 5. Sent. Tit. 11.

DEPENDERE, *Aureos viginti*, l. 31. D. de minorib. *Pecuniam*, l. 2. D. de diſtract. pignor. *Pretium*, l. 1. C. de his qui à non dom. *Pro altero*, l. 1. §. ius, D. de adminiſt. rer. *Sumptus*, l. 3. C. de his qui accuſ. non poſſ. *Tributa*, l. 2. §. 1. D. de ann. legata. l. 2. §. ſi quod, D. de heredit. petit. *Vſuras*, l. 1. C. de his quæ vt indign. l. 5. C. de vſur.

DEPENDI, id eſt, ſolui, l. 68. D. de ſolutionib *Dependi Vſuræ*, l. 2. C. de vſuris fiſcalib. *Dependẽdis vectigalibus*, l. 28. D. de vſu & vſufruct. *Depenſum pretium*, l. 57. D. de contrah. empt. *Depenſæ pœnæ*, l. 42. D. de condic. indeb. *Depenſum pro Collega*, l. 2. §. Ius. D. de adminiſt. rer. ad ciuit.

DEPERDERE *Rem*, l. 18. D. quod met. cau. *Seruitutẽ non vtendo*, l. 6. §. 1. D. quemad. ſeruit. amit.

Deperditæ res vel Deminutæ, l. 20. §. vlt. D. de hered. pet. *Deperditum*, autẽ in quæſtione de heredit. petit. intelligitur, *quod in rerum natura eſſe deſiit*, l. 21. D. de hered. petit. Et ita *Deperdita & Deminuta* accipe in l. 2. §. non tãtum, D. de hered. & act vend. *In Deperdito eſſe*, l. 21. §. 1. D. de adquir. poſſ. *Deperdita Nomina*, l. 16. D de adm. & peric. *Non Deperditi & nimium ſecuri hominis ignorantia*, l. 3. D. de iur. & fac. ignor.

DEPERIRE *Actio*, l. 19. D. de pecun. conſtit. *Mancipia*, *Iumenta*, *Pecora*, l. 41. D. de hered. pet. l. 10. §. ſi ante, D. de iure dot. *Res*, l. 20. §. præter, & §. ait Senatus, D. de hered. petit. *Seruitus*, *non vtendo*, l. 6. §. 1. D. quemad. ſeruit. l. 28. D. de ſeruit. præd. ruſtic. *Serui heredi & fideicommiſſario*, l. 34. D. famil. ercíſ.

Deperire aliquid ex ſumma, l. 108. §. qui quinque, D. de leg. 2. *Deperire Negotia*, l. 5. D. de obligationib. & act. *Seruitus*, l. 18. D. de ſeruit. præd. ruſt. *Vſuræ*, l 3. §. vſuris, D. de contr. tut.

DEPONERE, eſt rem alicui cuſtodiendã, ſeruãdámque in nulla mercede interueniẽte dare, eámque fidei illius committere, vt apparet ex l. 1. in prin. & §. ſi veſtimẽta, & §. ſi quis ſeruum cum §§. ſeq. D. depoſiti ſeu *Commendare*, vt l. 24. D. eod. tit. l. 126. D. de verb. ſignif. *Licet autem Deponere tam plures quàm vnus poſſunt: tamen apud Sequeſtrem non niſi plures Deponere poſſunt. Nam tum id fit cùm aliqua res in controuerſiam deducitur*, l. 17. D. depoſit. l. 39. D. de adquir. poſſ.

Deponere Arcam *in Æde*, l. 3. §. vlt. D. de donat. *Epiſtulam in Æde ſacra*, l. 77. §. donationis, D. de legat. 2. *Pecuniam in Ædem*, l. 4. D. de ſtatuliber. *Tabulas in Æde*, l. 4. D. famil. erciſc.

Deponi Pecunia in Ædem, l. 7. §. 1. D. de minorib. *In Æde ſacra*, l. 73. D. de procuratorib.

Deponi Cautiones hereditariæ, *in Æde ſacra*, l. 5. D. famil. erciſ. *Tabulæ in Æde ſacra*, l. vlt. D. de Tabul. exhib. *Depoſitæ in Ædem ſacram res priuatorum*, l. 5. D. ad L. Iul. peculat.

Deponi apud amicum Tabulæ, l. 5. D. famil. erciſ. *Apud aliquem*, l. 3. §. 1. D. de Tabul. exhib. *Depoſitæ penes aliquem Rationes*, l. 28. D. de adq. vel omitt. *Depoſitæ apud ſe Tab. Teſtamenti*, l. 41. & l. 42. D. ad L. Aquil.

Deponere pecuniam, l. 4. D. de reb. cred. *Pretium Serui*, l. 1. §. cùm quidam, D. de quæſtio. *Deponere in publico loco Pecuniam conſignatam*, l. 64. D. de fideiuſſorib.

Depoſita pecunia, l. 3. C. arbitr. tutel. *Depoſiti Numi*, l. 3. D. de in lit. iur.

Deponere Inſcriptionẽ, l. 1. C. de his qui accuſ. *Libellos inſcriptionis*, l. 2. §. vlt. D. ad L. Iul. de adul. *Pœnam*, Paul. lib. 5. Sentent. Tit. 35. *Deponere temporis gratia Corpus*, l. 40. D. de religioſ. *Deponi res ablata*, l. 16. in fine, D. de officio pręſidis.

Deponi Fructus, Paul. lib. 5. Sent. Tit. 36. *Pignori Res*, l. 36. D. de condict. indeb. *Deponi res apud Officium*, l. 7. §. vlt. D. qui ſatisdare cog. l. 11. §. proinde, D. ad exhib. *Apud Sequeſtres*, l. 21. §. vlt. D. de appellationib. *Depoſitus apud Sequeſtrem homo*, l. 7. D. depoſiti.

Deponi Puer Prætextatus apud matrem, l. 3. §. in hoc, D. de liberis exhib.

Deponere, etiam ſignificat derelinquere & dimittere. *Deponere Affectum & Animum*, *accuſandi*, l. 6. D. ad Sc. Turpill. *Animum agendi*, l. 13. D. eod. tit. *Beneficium aurorum anulorum*, l. 2. D. de iure aur. anul. *Lugubria*, l. 8. D. de his qui not. infam. *Poſſeſſionem*, l. 34. D. de adquir. poſſeſſ.

Depoſito metu, l. 3. C. de vectigal. *Depoſita ſolicitudo*, l. 21. C. ad L. Iul. de adult. *Depoſitum cingulum*, l. 2. C. vbi de hered.

Deponere *Officium*,l.5.§.ſi quis velit,D.depoſiti.*Poſt depoſitum Officium*,l.38.& l.65.D.de ritu nupt.l.6.C.de nupt.l.3.C.de probationib.*Depoſito Officio*.l.1.§.ex illa,D.de L.Corn.de falſ. l.3.§.quæri poteſt,D.de ſuſpect.tut.l.39.§.tutor.D.de adminiſtr.& peric.& l.5. D. quando ex facto.*Depoſito Honore*,l.18.D.ad municipal.

Deponere Præfecturam, & Imperium,l.1.& l.vlt.D.de off.proconſ. l. 1. D. de off. præf. Aug. Sic *Deponere Conſulatum*,Valer.Max.lib.2.cap.7. *Poteſtatem* ,idem lib. 5.cap. 8. *Prouinciam*, Cic.Epiſt.2.lib.5.Familiar.*Summum Imperium*,idem Cic.lib.2.de Nat.Deor.

Deponere *Tutelam*,l.11.§.ex facto D.de minorib.l.40.& l.41.D. de excuſationib. *Depoſita Tutela*,l.31.§.cum qui D.eod.tit.

Deponere,etiam demoliri,deſtruere,ad aream redigere, & ſolo æquare ſignificat. *Deponere Ædificium*,l. 6.D. ſi Seruit.vindicet.l.17.& l.31.D.de ſeruit.prǽd.vrban.l.4.§.ſed & ſi, D.finium regundor.*Arboris ramos*,l.17.D.de ſeruit.præd.vrban.*Domum*,l.2.C.de L.Aquil.*Parietem*,l.8.D.ſi ſeruit.vendic.

Deponi Paries,l.18.§.Sabini.D.de damn.inf. *Depoſitis Ædibus* ,l.23.D. de vſurpationib.*Ædificiis integris*,l.2.C.de Edific.priuat.*Depoſita Tigna de Ædibus, & vſque ad Aream depoſitæ*,l.83. §.ſacram,D.verb.oblig.

Deponere de patrimonio ſuo,l.5.§. ſi maritus,D.de donat.inter.vir.& vxor.id eſt, deminuere.

DEPOSITVM *eſt quod cuſtodiendum alicui datum eſt, ex eo, quòd ponitur.Particula enim*, DE,*auget* Depoſitum,*vt oſtendatur totum fidei eius commiſſum,quod ad cuſtodiam rei pertinet*,l.1.D.depoſ.

Depoſitum Abnegare,l.1.D.de furt.& apud Tertu.lib.eod.5.cap.vlt.*Inficiari*,l.67.D.eod. tit. *In Depoſiti cauſam haberi pecunia*,l.5.C.de adminiſt.tut.*In Depoſiti cauſa eſſe*, Paul.lib.5.Setent. Tit. 36.*Habere*, l.2.C.de vſuris.*In Depoſito eſſe pretium*,l.vlt.D.de requirend.vel abſent.*In Depoſito habendum pretium*,l.5.§.vlt.D. vt legator. ſeu fideicomm.

Pro Depoſito eſſe ſubſtantia,l.78.§.1.D.ad Sc. Trebell.*Habere pecuniam*,l.1.§.ſi rem,D.de legat.3.

DEPOSITIO, pro Depoſito,l.1.in prin.& l.17.§.vlt.D.depoſiti.l.vlt.§.1. D. vt legator. ſeu fideicomm.l.2.§.ſi in te, D.vi bonor.rapt.l.8.§.Labeo, D.de dolo.

Depoſitio pecuniæ,l.31.§.vlt.D.de adq.rer.dom.*Pecuniarũ*,l.5.& l.7.§.ſi poſt.D.de admin.& peric.l.1.§.1.& §.eſt autem,& l.50.§.vlt. D. depoſiti.

Depoſitio Ædificij,l 9.§.idem Pomponius,D.quod met.cauſa.*Dignitatis*,l.8.D.de pœnis.

Depoſitiones teſtium,l.3.C.ſi minor ſe maio.

DEPOSITOR,l.1.§.apud Iulianum, D. depoſiti.id eſt qui Depoſuit.

Depoſitarius,l.1.§.ſi pecunia.D. depoſit.l.9.C.de vſur.id eſt,*is penes quem Depoſitum eſt*,vel l. 29.D.depoſi.*Depoſitarij*,l.7.§.vlt.D.depoſ.id eſt,qui Depoſitas habẽt pecunias apud menſã.

DEPOPVLARI *hereditatem*, l.1.D.ſi is qui teſtam.

DEPORTARI *in inſulam*,l.2.§.vlt.D.de bon.eor.l.5.& l.9.§.vlt.D.de quæſtionib.l.2. §.1.l. 4.& l.17.D.de pœnis.l.1.C.eod.tit.l.6.D.de interdict.& releg.

Deportatus,l.1.§.filium & §.vlt.D.de bonor.poſſ.*Deportatus in Inſulam*,l.77.§.hæreditatẽ,D. de lega. 2. l. 18.§.1.D.qui teſt. fac.poſſ.l.17.§.ex facto,D.ad Senat.Trebell.Vet.Gloſſarium. *Deportatus*,ὁ ἐν νήσῳ περιωρισμένος.Et rurſus,ὁ δημοσίως ἐξόριστος.*Deportata Mulier*,l.5.D.de bon. dam.*Deportatos* autẽ cos *accipere debemus quibus Princeps inſulas adnotauit*,vel *de quibus Deportãdis ſcripſit.Ceterum priusquam factum Præſidis Princeps comprobet, nondum amiſiſſe ciuitatem videntur*, l.§.1.hi quibus,D.de legat.3.*Clam Deportare fructus*,l.61.§.locaui,D.de furt.

Deportatio, pœna fuit Relegatione grauior: qua damnati in inſulas Deportabantur, & ciuitatis iura amittebant.Ex quo ἄπολιδες effici & *ad peregrinitatem redigi* dicuntur,l.17. D.de pœn.l.10.§.ſed ſi per pœnam,D.de in ius voc.l.1.§.hi quibus,D.de leg.3.Georg.Pachym.in Paraphraſi vltimæ. Epiſt. B. Dionyſij.Η' ἐπὶ τὴν νῆσον ἐξορία παρὰ ῥωμαίοις κεφαλικὴ τιμωρία ἐμιμεῖτο καὶ λέγεται Δεπορτάτιον. καὶ οὐ δύναται ὁ ἄρχων τὴν νήσοι ὀνομάζειν εἰ μὴ ὁ βασιλεὺς μόνος. Subdit ergo D.Ioannem Euangeliſtam Deportatum,id eſt, εἰς νῆσον ἐξόριστον.

Deportatio,in locum Aquæ & Ignis interdictionis ſucceſſit,l.3.D.ad Leg.Iul.pecul.l.2.§.1. D.de pœn.vt aliâs plenius dixi.

DEPOSCIT *cauſa*,l.11.D.de pœn.

DEPRÆDATIO,l.2.de re milit.in Cod.Th.

DEPRECARI *iuſtè*,l.2.D.de his qui ſui vel al.*Veniam delicti*,l.37.D.de minor.l.3. C. de his qui ſibi adſcrib.

DEPRECATIO *Delicti*,l.17.§.idem Viuianus,D.de ædilic.edic.*Pœnæ*.l.45.D.de adminiſt.& pericul.l.37.D. de minorib.*Deprecatio Actorum*,l.6.de accuſat.& inſcript.in C.Th.

DEPRI-

Deprehendere *alienum Pecus in Agro ſuo*,l.39.§. D.ad L. Aquil. *Deprehendere in Facinore*, l.96.D.de verbor.oblig.*In Calumnia*,l.1.§.1.D.ad Sc.Turpillian.

Deprehendi *in Adulterio*,Terent.Eunuch.*Quis homo pro mœcho vnquam vidit in domo meretricia Deprehendi quenquam?*Et ita Deprendi, intellige apud Horat.Sat.2.lib.1.Sermo. Quintil. lib.8. *Qualem exiſtimas eum qui in adulterio Deprehenditur.*

Deprehenſus Adulter,l.30. D.ad Leg.Aquil.l.10.D.de condict.furt. *Fur*,l.4.D.ad L.Aquil. l.10.D.de condict.furt.

Deprehenſus in Adulterio,l.4.D.de cōdict.ob turp.cau.*Deprehenſus in Furto vel Adulterio,vel in alio flagitio*,l.7.D.quod met.cauſ.*Deprehenſa in Adulterio*,l.37.D.de minorib.l.2.§.lenocin. D.ad Leg.Iul.de adult.*Deprehenſa ancilla*,l.1.C.vbi cauſa ſtat.Sic *Deprehenſi*, id eſt, in adulterio *Deprehenſi*,l.4.C.ad L.Iul.de adult.Auſon.Epigramm.92.

Cùm dabit vxoris molitor tuus & tibi adulter,

Quantum Deprenſi damna pudoris emunt, id eſt quanti ſolent ſe redimere in adulterio Deprehenſi.*Deprehendi Reus*,l.4.C.de pignerat.act.*Deprehendi fugitiui*,l.4.D.de fugitiu.

Deprehendere Rem,l.20.D. depoſiti. *Si vitam meam ex fundo meo in fundum tuum Deprehenderis*,l.22.D.quod vi aut clam.*Deprehenſa à Domino poſſeſſio rei*,l.10.D. de condict.furt.

Deprehendere iudex,l.7.§.ita demum,D.de hered.petit.

Deprehenditur,id eſt inuenitur,l.1.§ vtrum,D.ad Sc.Tertyll.*Deprehendi cauſa cognita*; l. 44. D.de minorib.*Deprehenduntur multa eiuſmodi*,l. 28. D.ad L. Aquil. *Quod alterius apud alterum ſine cauſa Deprehenditur*, l.66.D.de condic. indeb.*Deprehendi in poteſtate*, l. 21. §. vltim. D. de noxalib. *Deprehenſus proximum locum obtinere*,l.1.§.ſi quis igitur, D.vnde cognati. *Nulla Deprehenditur Culpa*,l.55.in fi.D.de fideic.libert.*Si culpa eorum nimia Deprehendatur*, l.12. D. de cuſtod.& exhibit.*Tempus Deprehendi poterit*,l.vlt.D.qui ſine manumiſſ.

Deprehensio,l.43.D.de ritu nupt.id eſt Deprehenſio in Adulterio.*Deprehenſio furis*, l. 7. D.de furtis.

Depretiatvm,in l.22.D.ad Leg.Aquil. dicitur quod pretio minutum & vilius factum eſt,vt.l.27.§.rupiſſe,D.co.tit.Vtitur & hoc verbo Tertull.lib.4.aduer.Marc.lib.1.ad Vxor. & in lib.de ſpectacul.Iſidor.lib.10.Origin.*Depretiatus dicitur,quòd ſit vilis , nec aliquo pretio dignus.*At Gloſſarium , *Depretiatos* , ἐλαττωθέντας vertit. Et hæc interpretatio illa rectior eſt.

Deprimere *Ædificium & Tollere*, opponuntur,l.17.D.de ſeruitutib.vrbanor prædior.

Deprimere vel adleuare Riuum,l.11.D.comm.præd.

Deprimi locus,l.1.§.vlt.D.vt in flum.pub.

Depreſſus locus,l.1.§.1.D.de riuis.*Depreſſa Nauis*,l.6.& l.7.D.de Leg.Rod. Hirtius ſiue Oppius de bello Alexandr.*Capitur hoc prælio Quinqueremis vna,cum defenſoribus ſuis , remigibúſque, & Deprimuntur tres.*Et aliàs eodem lib.*Depreſſam ſcapham*,ait.

Depreſſior Aqua,l.1.§.1.D.ne quid in flum.pub.*Depreſſa in Cella vinaria*,l.3.§.vlt.D. de titric. vino.& ol.

Depvgnare *cum Beſtiis*,l.1.§.item,D.de poſtul.

Depvtati *in Villis*,l.3.§.ſed quod,D.de pen.legata.

Deputati ſacræ Veſtis,in l.7.C.de palatin.ſacrar.largit.Et *Deputati Fabricæ*,in Nouella de Armis,in qua ita eſt, Ἀλλ' οὐδὲ τοῖς ἐν ἀριθμοῖς συγκαταλεγομένοις, οὓς ὁπλοποιοὺς, καὶ Δεπυτάτους χαλκεῦσι, &c.Planè Leo Imperat.in lib.de Bellico apparatu cap.3.& cap.11. Δεποτάτους antiquis temporibus appellatos,qui ſui temporibus σκρίβωνες dicebantur,οἵτινες,ait, παρὰ χαλυβοῦντες τῇ παρατάξει τοὺς ἐν τῇ μάχῃ τραυματιζομένους ἀναλαμβάνονται ὡς ἰατροὶ, καὶ περιποιοῦνται.

Deputati Domeſticorum , Equitum & Peditum, in Notitia Imperij Rom.memorantur.

Derelinqvere *Ædificium*,l.45.D.de vſurpat.*Ædificia*,l.15.§.ſi quis,D.de damn.inf.*Curationem*,l.8. D.ad L.Aquil.*Fundum*,l.9.D.quod met.cau.*Litem*,l.8.§.1.D.de inoff. teſt. *Rem*, l. 10.§.1.D.de negot.geſt.l.6.§.etiam,D.ſi ſeruit.vind.l.43.§.qui alienum,D.de furt.*Rudera*, l. 7.§.vlt.D.de dam.inf.*Vſumfructum*,l.61.§.1.D.de vſufr.*Derelinquentis animo iactare*, l. 43. §. ſi iactum,D.de furt.*Derelinquere Bona*,l.2.D.de ſentent.paſſ.

Derelinquere Hereditatem,pro omittere l.57.D.de adq.vel omit.*Derelinquere ſemiſſem*,l.34.D. de bon.libert.

Derelinquere iniuriam cenſetur qui ſtatim paſſus ad animum non reuocat,l.11.§.1.D. de iniur.*Derelicta Accuſatio*,l.26.D.ad L.Iul.de adult.*Derelicta Negotia*,l.vlt.D.vbi pupill.educ.

Pro Derelicto habere Ædes,l.7.§.vlt.& l.19.§.non autem,D.de damn.infect.*Arborem*,l.2. §.ſi ex fundo, D.ne quid in loco pub.*Seruum*,l.38.D.de noxalib.act. l. 21. D. qui ſine manumiſſ.

Quo genere loquendi & Cic.Epiſt. 1.lib.8.ad Atticum vſus eſt. Plaut. Trucul. Act. 4. Sc. vlt. *Ne quaſi pro Derelicto ſis habiturus.* Iuſtinian.Nouell.22. Καὶ κτ᾽ τὸν ὅσιον *pro Derelicto* πῖλον, ἑαυτῶν ὄντος.

Pro derelicto autem rem qui habet, omnimodo à ſe reiicit, l.36.D.de ſtipulat.ſeruor. Vet. Gloſſar. *Pro derelicto*, Τὸ ἀπολελειμμένον πρᾶγμα, ὃ καταλείπει ὁ δεσπότης οἰκείᾳ γνώμῃ. Sanè, *Pro derelicto habetur*, quod dominus ea mente abiicit, vt id in numero rerum ſuarum eſſe nolit, quódque ita deſerit, vt eius dominiũ ad ſe pertinere nolit, §.penult.Inſtit.de diuiſio.rer. & Tit. pro derelicto, D. Merces porrò ex naue iactæ *Derelictæ* non videntur, l.7.D. pro derelict. Non enim poteſt videri id *pro Derelicto* habitum quod ſalutis cauſa interim dimiſſum eſt, l.21.§.1.D.de adquir.poſſeſſ.l.9.§.vlt.D. de adquir.rer.dom.Et qui leuandæ nauis gratia res aliquas proiiciunt, non hanc mentem habent, vt eas *pro Derelicto* habeant, l.2.§.vlt.& l. 9. D. de lege Rod.Denique an *pro Derelicto* habeatur Iactus ex naue factus, vide diſtinctionem, l.43.§. ſi iactum, D.de furt. Sed nec *pro Derelicto* habetur ſeruus, quem dominus in capitali cauſa reum factum non defendit, l.9.D.de pub.iud.

Pro Derelicto *habita res*, l.46.D.de furt.*Pro Derelicto habiturus rem*, l.43.§.ſi quis ſponte, D.de furtis.

Pro Derelicto reliquit Opus, l.1.§.hoc interdicto, D.ne quid in loco pub.*Non eſt in Derelicto*, l.21.D.de acq.poſſ.

Derelictum & *Deperditum differunt*, l.21.§.1.D.de adquir.poſſeſſ.

DERIDET *Sententiam*, l.10.D.de negot.geſt.

DERISORIVM *Legatum*, l.71.D.de legat.1.

DERIPI *ex naufragio*, l.7.D.de incend.rui.

DERIVARE *Aquam*, l.29.D.de ſeruit.ruſtic.prædior.l.1.§.deterior, & §.ſed verba, D.de fluminib.*De fundo*, l.19.D.de ſeruit.præd.ruſtic.*Deriuandæ Aquæ cauſa*, l.1.§.1.D.de riuis.

Deriuationes fluminum, l.1.D.ne quid in flumin.pub.

DEROGARE *Iuri*, l.77.§.mando, D.de legat.2.l.1.D.de feriis, l.45.D.de diuer.reg.l.42.D.de oper.liber.l.15.C.famil.erciſ.l.2.C.ſolut.matri.l.2.C.rer.inter alios.l.13.C. de teſtam.l.2.C. de his qui in prior.Paul.lib.1.Sentent.Tit.1.*Priuatorum conuentio Iuri publico non* Derogat, l.45.§.vlt.D.de diuerſ.reg.*Derogatum Iuri*, l.6.C.de contrah.empt.

Derogare Legibus, l.1.D.ad.L.Aquil.*Derogatur Legi, cùm pars detrahitur*, l.102.D.de verb.ſignif. Vlpian.Tit.1.Regular.

Derogare Priuilegiis, l.12.C.de excuſat.tut.

Derogat Species Generi, l.41.D.de pœn.*In tuto iure Generi per Speciem* Derogatur, l.80.D.de diuerſ.reg.*Quæ poſtea geruntur Derogant prioribus*, l.6.§.licet, D.de iure codicillor.

Derogatorium Edictum, l.2.D.de vent.inſpic.

DESCENDERE *ad Actiones*, l.1.D.de præſcr.verb.*Deſcendendum ad Actionem*, l.7.D.de in integr.reſtit.*Ad Definitionem*, l.69.§.vlt.D.de legat.3.*Deſcendendum erit ad hanc clauſulam*, l.26.§.item.D.ex quib.cauſ.maior.*Ad Senatuſconſultum*, l.11.D.de vſufr.ear.rer. *Ad Seruianum Iudicium*, l.2.D.de Saluia.interd.

Deſcendere ad Crimen, l.11.C.de accuſationib.*Deſcendere Pœna ad heredes*, l.vlt.§.1.D. de adminiſt.rer.

Deſcendit ex Lege Actio, l.23.D.de rei vindicat.l.1.D.ſi quadrup.*Condictio*, l. 28. D. ad Leg. Iul. de adulter.*Crimen*, l.29.§.hoc quinquennium, D.ad L.Iul.de adulter.*Ius*, Vlpian.Tit.28. Regular.

Deſcendere Crimen ex ſcriptura Legis, l.7.§.1.D.ad L.Iul.de adult. *Deſcendit coercitio ex ſententia*, l.33.D.de pœnis.

Deſcendit Exceptio ex Sc.Velleiano, l.8.C.ad Senat. Velleian. De*ſcendens ex voluntate defuncti Exceptio*, l.17.C.de fideicomm.

Deſcendit ex Contractu Dolus, l.7.§.1.D. de depoſit.*Iudicio quod ex bona fide Deſcendit*, l.57. D. de contrahend.empt.*Deſcendit ex bona fide contractus*, Paul.lib.2.Sentent.Tit.7.

Precarium ex Iure gentium Deſcendit, l.1.D.de precar.*Precarium ex liberalitate deſcendit eius qui Precario conceſſit*, l.8.§.cum quoque, D.de precar.*Ex Iuſtis Nuptiis cognatio deſcendit*, l.14. D.de ritu nupt. *Deſcendit lucrum ex emptione, venditione, locatione, conductione*, l.7.D.pro ſocio. *Deſcendit Quæſtus ex opera cuius*, l.8.D.eod.tit. id eſt, *venit* vt l.13.D.eod.

Deſcendentes ex affectu Cauſæ, l.16.D.de manumiſſ.vind.

Deſcen-

Deſcendere à Patriciis & Conſulibus,l.vlt.D.de Senatorib.Qui deſcendunt ex filiis,Nepotibus, Pronepotibus,l.220.D.de verb.ſign.Qui non ex maſculis deſcendunt,l.5.D.de inoff.teſtam. Deſcendentium Gradus,l.61.D.de ritu nupt. Deſcendentes ex familia, l.2.C. quibus ad libertatem. Ex fœminini ſexus, l. 56.§.vltim.D.de verb.ſignif.Ex virili ſexu,l.1.§.1.D.de Carbon.edic. Deſcendere per fœminas Naturalis Cognatio,l.4.§. Cognationis,D.de gradib.& adfinib. Deſcendentes per virilem ſexum,l.3.D. de iniuſto. rupt.& teſt.

Deſcendere in puteum,l.3.D.de ſeruo corrupto.

DESCRIBERE, id eſt exemplum ſumere ex Authentico:ſic Deſcribere Corpora inſtrumentorum,l.15.D.de reb.auct.iud Rationes,l.8.D.famil.erciſ.Tabulas,l.1.D.quemadm.teſtam.aper. l.52.§.ſi quis ſeruo, D.de furt.

Deſcribendi Copiam facere,l.1.§.1.D.de Edendo.Poteſtatem facere,l.95.§.vlt.D. de edendo.Deſcribendi poteſtas fieri,l.10.§.1.D.de edendo. l.45.§.neque, D.de iure fiſ.& apud Cicero.Epiſt. 21.lib.13.ad Attic.

Deſcriptæ Rationes,l.6.D.de edendo.Tabulæ,l.4.§.vlt.D.famil.erciſc. id eſt,quarum exemplum datum eſt.

Deſcriptum dare,l.4.§.vlt.D.de edendo.Deſcriptum & Recognitum facere,l.3.D.famil.erciſc. & l.5.D.teſt. quemadm.aper.& in Antiq.Inſcriptionib.

Deſcribere Bona,Paul.lib. 5.Senten.tit.12.l.1.D.Teſtam.quemadm.id eſt, in inuentarium redigere. Deſcripto Aſſe,id e ſt,expleto,l.57.D.de hæredib.inſtit.

Deſcriptio,Nouel.Theod.& Valent.de releuat.adærat.vel donat.

DESECARE Fructus,l.12.§.Iulianus,D. de vſufruct. Segetes, l. 27. §. ſi oliuam,D.ad L. Aquil.

DESERERE litem,l.11.D.iudic.ſolui.Litem inchoatam,l.54.§.vlt.D.de re iudic.id eſt,relinquere,vt ait l.4.§. exauctoratus,D.de re milit.Lis in iudicium deducta & à reo Deſerta, l.31.§. litem, D.de neg.geſt.

Deſerere Cauſam,Paul.lib.5.Sentent.Tit.Deſerta Cauſa Appellationis, l.6.C. quomodo & quand.Deſerta Accuſatio,l.4.D.ad Senatuſc.Turpil.l.3.C.vbi cauſ.fiſcal. Deſertæ Accuſationis Pœna,l.2.C.ſi reus vel accuſat.

Deſerere Conſuetudinem,l.5.§.pauonum,D.de adquir.rer.dom.

Deſerere Excubias,l.10.D.de re milit.Exercitum,l.2.D.ad L.Iul.maieſt.Imperium,Exercitúmve populi Romani,l.3.D.eod.tit.

Deſerere Præpoſitum ſuum,l.3.§.vlt.D.de re milit.In eos qui præfectum Centuriæ à latronibus circumuẽtum Deſeruerũt,l.6.§.vlt.D.eod.Serui qui in itinere circundatum à latronibus Dominum per fugam Deſeruerunt,Paul.lib.3.Sententiar.Tit.6.

Deſerere Legationem,l.1.§.1.& l.2.§.1.D.de legationib.Munus,l.9.C.de excuſat.tut. Officiũ, l.27.§.qui mandatum,D.mandati.

Deſerere ſuum Negotium.l.10.D.de iudiciis. Deſerere Negotia,l.17.§.ſicut,D.mandati.Deſerta derelictáque Negotia,l.vlt.D.vbi pupil.educ.

Deſerere Quæſtionem iudicij publici,l.6.§.qui iudicij, D.de decurionib.Querelam,l.21. D.de inoff.teſt. Deſerere habitationem vel fundi culturam,l.24.§. ſi dominus, D. locati.Deſerere vſumfructum,l.7.§.vnde vi,D.de vi & vi armat.Deſerta poſſeſſio,l.4.C.de adquir. poſſ.Deſertus Ager,Rubr.de omn.ag.deſer.lib. 10.Deſerta prædia,l.vlt.§.mixta,D.de munerib.& honorib.l. 2.C.ſi propter public. Deſertiores partes prouinciæ,l.7.§.ſicut,D.de interdict.& releg.

Deſertum obſequium,l.2.C.qui pet.tut.

Deſerto teſtamento,§.Cùm autem,Inſtit.de heredit.quæ ab inteſt.id eſt,Deſtituto.

Deſerere Vadimonium, Senec.lib.4.de Beneſic.Vadimonium promittitur, tamen deſeritur. Non in omnem datur actio Deſerentem.Plinius in præfatione ad Veſpaſia.Inſcriptiones propter quas Vadimoniũ Deſeri poſſit.Vtitur & eodẽ genere loquẽdi Quintil.lib.3.& ita Deſerere, dixit Paul.l. vlt.D.qui ſatiſd.cog.Deſerta promiſſio iudicio ſiſtendi cauſa facta,l.4.§.quæſitũ,D.ſi quis cautio. Deſertionis pœna,l.5. D.eod.tit. quæ promiſſioni iudicio ſiſtẽdi cauſa adiicitur,committitúrque quod reus ad iudicium non venerit.

Deſerere Miles,l.3.§.ſi plures, l.5.§.1.D.de re milit.

DESERTORES in re militari dicuntur,qui ſtationem ſuam deſerunt, & per prolixum tempus vagantur,diúque abſunt, l.3.§.emanſor,l.4.§.penult.l.5.D.de re milit.l. 1. C. de deſertorib.l.vlt.C.quib. ex cauſ.ſeru.l.vlt.C.quando lic.ſine iudic.& apud Quintil. lib. 7.cap.7. Donat.in Adelph.Terent.Act.3.Sc.4.ad ea verba: Si tu deſeris, perimus. Deſeris, ait, proprie,

quaſi patron. *Nam ſi Ciuis Deficit, Parens prodit, Patronus Deſerit,* Plaut. *Qui libertos habent eos Deſerunt. Hinc Milites qui defenſores patriæ eſſe deberent, Deſertores eſſe dicuntur.*

Deſertor Accuſationis, l. 1. §. ſuſpecti, D. ad Turpill. qui ab accuſatione deſtitit. & *Deſertionis periculum*, in d. l. 1. §. incidit. cui ex Sc. Turpilliano ſubiacent qui deſiſtunt. & inſtitutam accuſationem non peragunt.

DESERTIO, l. 3. §. ſi præſidis, l. 5. in pr. & §. qui Deſertioni, & l. 10. de re milit. *Deſertionis peccatum ſubit miles, Si deſiſtat ab excubatione Præſidis vel cuiuſuis Præpoſiti*, l. 3. §. ſi præſidis, D. de re milit. *In Deſertione eſſe*, l. 5. in princ. & §. qui in Deſertione, D. de re milit. *Prima Deſertio*, d. l. 5. §. Deſertor. *Deſertionis pœna*, l. 4. §. edicta, D. eod. tit. Ambroſ. lib. 5. Exaëmer. cap. 16. *Quis igitur illis pœnam Deſertionis indixit? quis derelictæ militiæ ſupplicia præſcripſit?*

DESERVIRE, *Qui certaminibus ſacris Deſeruiunt*, l. 4. D. de his qui notant. inf. *Fundum Albanum qui principalibus vſibus Deſeruit*, l. 39. §. vlt. D. de legat. 1. *Iumenta quæ vſibus patrisfamil. & amicorum eius, vel Agris Deſeruiunt*, l. 3. §. ſed. quod D. de palm. legat. *Deſeruientia voluptati prædia*, l. 198. D. de verb. ſignif.

DESIDERARE, eſt poſtulare & petere, & vt vulgo in vſu forenſi loquimur, requirere. *Deſiderare à Prætore, vel à Præſide in poſſeſſionem mitti*, l. 4. §. ſi tam vicinum, D. de dam. inf. *Deſiderandum eſt à Prætore, vt liberetur*, l. 15. D. eod. tit. *Deſiderare à Principe conditionem remitti*, l. 2. §. tractari, D. ad Senatuſ. Tertyll. *Deſiderare apud Iudicem*, l. 33. D. de iudiciis. *Deſiderare Libello*, l. 41. §. hoc Senatuſc. D. de legat. 1.

Deſiderare Actionem, l. 5. §. Cùm autem, D. de his qui effud. vel deiec. *Auxilium*, l. 18. D. ex quib. cauſ. maior. *Cautionem*, l. 20. D. de dam. infect. *Deſiderare ab eo qui miſſus eſt, vt ſibi caueatur*, l. 13. §. ſi quis, D. de dam. infect. *Deſiderari Cautio*, l. 69. §. vlt. D. de legat. 2. l. 7. D. de vſufruct. ear. rer.

Deſiderare Emancipari, l. 32. D. de adoptionibus.

Deſiderare à liberis Exhiberi, l. 1. §. 1. D. de off. præf. vrb.

Deſiderare Exhiberi filium, l. vlt. D. de liber. exhib. *Rationes*, l. 3. §. interdum, D. ad exhibend. *Tabulas*, l. 3. §. ſolêt, D. de tab. exhib. *Deſiderare Interdictum*, l. 40. D. de procurat. l. 3. §. hoc interdictum, D. de homin. liber. l. 3. §. ſed ſi, D. de liber. exhib. *Deſiderare per interdictum*, l. 1. §. 1. D. de ventr. inſpic. *Deſiderare Præiudicium*, l. vlt. D. ſi libert. ingen.

Deſiderare promi ſibi Rationes, l. vlt. C. de edend.

Deſiderare Reſtitui, l. 11. §. ex facto, l. 13. §. vlt. D. de minorib. l. 2. §. legatis, D. de iudiciis. *Deſiderare in integrum reſtitutionẽ*, l. 34. §. vlt. D. de minorib. *Deſiderari Reſtitutio*, l. 3. §. inde, D. de minorib. id eſt poſtulari.

Deſiderare ſatis, l. 35. §. vltim. D. de procuratorib.

Deſiderare Condemnatus, l. 48. D. de iure fiſci.

Deſiderare Fideiuſſor, vt aduerſus eos qui idem mandauerunt actiones mandantur, l. 41. §. 1. D. de fideiuſſorib. Item, *vt inter ſe & fideiuſſorem diuidatur obligatio*, l. 27. §. vlt. D. eod. tit.

Deſiderare Procurator, vt ſibi ex iudicatione ſatiſfiat, l. 30. D. de procuratorib.

Deſiderare Tutor, Mandari ſibi actiones aduerſus contutorem, l. 1. §. Non tantùm, D. de tutela & rationib.

Deſiderare vt aduerſarius actione cedat, l. 63. D. de rei vind.

Deſiderare Pretium, l. 21. D. de hered. petit. *Sumptus*, l. 27. D. de neg. geſt.

Deſiderauit vt Arbiter dicat ſententiam, l. 32. §. Sunt tamen D. de receptis. *Vt decerneretur*, l. 34. D. de nego. geſt. *Vt ſibi diſtrahere permittatur*, l. 41. §. hoc Senatuſc. D. de legat. 1.

Improbè deſiderabit, l. 32. D. de Rei vindication. *Deſiderari Editio ab Argentariis*, l. 6. D. de edendo.

Deſiderare mutuam pecuniam, l. 4. D. de reb. cred. id eſt rogare. *Deſiderare hominum natura*, l. 32. D. depoſit.

Deſiderare pars fundi vſum aquæ, l. 25. D. de ſeruit. præd. ruſt.

DESIDERIA, pro libellis, poſtulationibus, precibus, & vt craſſius dicam appinguius, requeſtis, l. 4. §. ingreſſus, l. 9. §. obſeruare, D. de offic. proconſ. l. 1. D. de poſtulan. l. 11. D. de off. præſid. l. 15. D. de in ius voc. l. 52. §. vlt. D. de pact. l. 3. D. de appellat. recip. l. 22. D. de hered. petit. l. 5. §. 1. D. de liber. agnoſc. l. 86. §. vlt. D. de diuerſ. reg. iur. l. 3. C. de poſtul. l. 2. C. de error. aduoc. Sueton. in Auguſt. cap. 53. *Promiſcuis ſalutationibus admittebat & plebem, tanta comitante adeuntium Deſideria excipiens, vt quendam corripuerit, quòd ſic ſibi libellum porrigeret, quaſi elephanto ſtipem.*

Deſiderium poſtulantium, l.4.D.de duob.reis. *Deſiderio carere*, l.vlt.C. vt lite penden. *Deſiderio complecti*, l.3.C.de poſtulan. *Iuſto Deſiderio conſuli*, l.23.D.de excuſation. *Deſiderio mederi*, l.vlt.D.de mort.infer.l.11.C.de nupt.

Deſideria prouincialia, l.11.D.de off.præſid.

DESIDIA, id eſt Negligentia, l.26.§.vlt.D.de noxalib.

DESIGNARE *Rem ſuo nomine, ſuáque ſpecie*, Paul.lib.2.Sentent.Tit.32.l.6.D.de rei vind. *Seruũ*, l.3.§.ſi quis, D. ad exhib. *Deſignare & Certum ſpecialiter dicere*, l.7.D.de iniuriis. *Pater Seuerinam cognato nuptiis Teſtamento* Deſignauit, l.101.D.de condic. & dem. *Deſignata quantitate*, l.3.C.de falſ. cauſa. *Deſignandus locus*, l.3.D.de accuſationib. *Perſonæ naturaliter deſignãtur*, l.7.D. de cap. minut. *In hac actione Deſignari oportet cuius dolo factum ſit*, l.15.§.vlt.D.de dolo.

Deſignare qui metum adhibuit, l.14.§.in hac.D.quod met. cauſ.

DESIGNATORES *quos Græci* βραβευτὰς *appellant*, arbitri certaminũ, l.4.D.de his qui not.infa. verbo Græco vſus & Sueton.in Nero.cap.83.Donat.in Adelph. Terent. *Deſignatores* ait dictos eos, qui ludis funebribus præerant, ob eam, vt exiſtimat, cauſam, quod multa fierent noua & ſpectanda ſimul, vt turba retineretur. Horat.Epiſt.7.lib.1. *Deſignatorem decorat lictoribus atris*, vbi vetus interpres, *Deſignatores*, inquit, *dicuntur, qui ad locum Libitinæ funebria præſtanda conducuntur, vt defuncti cum honore efferantur. Aliter, Deſignatores ſunt funerũ mancipes & ordinatores. Nam Deſignare eſt ordinare: vnde & qui loca in Theatris ſpectatoribus diſtribuebant Deſignatores dicebantur.* Senec.lib.6.de Benefic. *& ceteros qui captandorum teſtamentorum artem profeſſi ſunt, non putas habere eadem, quæ Deſignatores & Libitinarios, vota?* Tertul.in lib.de Spectaculis. *Deſignatorem, funerum Arbitrum* vocat.

DESINERE *Abeſſe*, l.45.D.de excuſationib.l.4.D.de vacat.& excuſ.l.38.§.1.D.ex quib.cauſ. maior.l.1. C. de profeſſorib.l.3.& l.4.C.de reſtitution.l.1.C.in quib.caſib. & apud Vlpian. Tit.16.Regular. *Deſinit Abeſſe* Res, *cùm ſic redit in poteſtatem noſtram, ne amittere eius poſſeßionem poßimus ob hoc quòd furto pridem ſubtracta eſt*, l.13.in fi.D.de verbor.ſignific.

Deſinere eſſe Ager, l.7.§.quòd ſi toto, D.de adquir.rer.do. *Arbiter*, l.19.§. vlt. & l.21. D.de recept.qui arbit. *Ciuis*, l.5.§.vlt.D.de captiu.l.16.§.municeps, l.23.D.ad municip. *Ciuitas*, l.21. D.quib. mod. vſusfruct. *Compos mentis*, l.24.§.vlt.D.de oblig.& act. *Decurio*, l.9.§.iſtæ, D.de pœnis. *Dominus*, l.7.§.cùm in ſuo, D.de adquir.rer.dom.l.66.§.1.D.de legat.2.l.24.D.de aq.& aq. plu.l.1.§. ſiue D. ſi quadr. l.2.D. de noxal. *Grex*, l.22. D. de legat.1. Heres l.3.§. qui fideicommiſſum, D.de iniuſt.rup.l.88.D.de hęred.inſtit.l.1.§.filius, D.de ſuis & legitim. l.31.& l.43.§.vlt.D.de vulg.& pup. *Macer*, l.2.D.vnde cognati. *Nupta*, l.19.§.vlt.D.ad L. Iul. de adulter. *Pater*, l.2.§.obiicitur, D.ad Sc.Tertyll. *Pediſequa*, l.59.D.de manumiſſ. teſta. *Tutor*, l.3.§.idem, & l.4.§.Prætor.D.de ſuſpect.tut.l.1.C.eod.tit.l.14.D.de tutel.& rat.l.14.§.1.D.de ſolut.l.45.D.de excuſation.l.13.§.vlt.D. de tutor. & curat.

Deſinunt eſſe Adgnati, l.7.D.de capite min. *Statuliberi*, l.14.§.Titius, D.de ſtatulib. *Deſinere eſſe caſtrenſia bona*, l.90.D.de adquir.vel omitt.

Deſinere eſſe in Ciuitate, l.1.& l.vlt.D.de adſign.libert.l.3.D.de aliment.vel cibar. *In Numeris*, l.38.§.vlt.D.de Teſtamen.milit. *In Poteſtate*, l.1.& l.3.§.emancipatus, D. de adſignand.libert. l.50.D. ad Sc. Tertyl. l.1.D.de teſtam.tut.l.1.§.1.D. de vacat.& excuſat. l.1.§. ſed ſi quis, D. de ſuis & legitim. *n reliquis eſſe*, l.vlt.§.1.D. de libera . leg.

Deſinere eſſe inter homines, l.57.D. de legat.2.Sic & Tacit.lib.15. *In extremo Deũ honor principi non ante quàm agere inter homines deſierit.*

Deſinere eſſe in rebus humanis, l.8.D.de condict.furt.l.24.D.famil.erciſ.l.3.D. de condict. tritic. *In rerum natura*, l.6.D.de vſu & vſufruct.l.21.D.de hered.pet.l.vlt.D. de negot. geſt.l. 32.D.de condict. indeb.

Deſinere eſſe dotalis fundus, l.56.§. quod dicitur, D.de iur.dot. *Deſiit æquum eſſe*, l.34. D. de obligationib. *Deſinit eſſe locus Senatuſconſulto*, l.5.§.vlt.D.ad Senatuſc.Tertyll.

Deſinere Eſſe Idonei, l.46.§.1.D.de adminiſt.& peric.l.6.D.de magiſt.conuen. *Eſſe Soluendo*, l.49.D.de iure.dot.l.52.§.1.D.de fideiuſſorib.l.55.§.vlt.D.de adminiſt.& peric.

Deſinere eſſe Peculij, l.65.D.de legat.1. *Deſinere eſſe noſtrum*, l.3.D.de adquir.rer. dom. l.44. D.de adquir.poſſ. *Deſinunt Res eſſe noſtræ*, l.1.D.pro derelict.

Deſinere res domini eſſe, l.2.D.pro derelicto.l.8.§.vlt.D.de re milit.

Deſinere Argentariam facere, l.4.§.etiam, D.de Edendo. *Exercere Artificium*, l.32.D.de oper. libertor.

Deſiit eſſe meus, l.82.§.Stichum D.de ſolutionib. *Deſinit eſſe meum*, l.24.D.quib. mod. vſufr.

amitt. *Deſiit tuum eſſe patrimonium*, l. 4. C. de his qui numero. *Deſinit eius eſſe*, l. 69. D. de vſufr.

Deſiit res eſſe communis, l. 36. D. Communi diuidun. *Deſiit res furis eſſe ſine dolo malo*, l. 14. D. de Condict. furtiua, *Deſinere eſſe iuris humani*, l. 4. D. Comm. prædior. *Deſinit locus religioſus eſſe*, l. 45. D. de religioſ.

Deſiit agere poſſe, l. 26. §. per magiſtratus, D. ex quib. cauſ. maior. *Deſinit competere actio*, l. 35. D. de negot. geſt.

Deſiit dubitari, l. 7. §. vlt. D. quod vi aut clam, *Eſſe in vſu*, l. vlt. D. de legat. fab. *Deſierit ad me peruenire*, l. 21. D. de aq. & aq. plu.

Deſinere Debere, l. 58. D. de pactis. *Facere poſſe*, l. 35. D. de negot. geſt. *Fluere*, l. 2. §. ſi quid ex loco, D. ne quid in loco pub. *Furere*, l. 10. §. 1. D. de teſtam. tut. *Habere*, l. 3. §. vlt. D. quæ in fraudem, l. 1. §. per contrarium, D. de pecul. leg. l. 3. D. de vſu & vſufr. l. 1. D. de diſtract. pign. l. 2. D. de precario. *Habere animum*, l. 5. § pauonum, D. de adquir. rer. dom. *Habere Ius*, l. 7. D. de iure codicill. l. 96. D. de condic. & demonſtrat. *Intereſſe*, l. 12. D. ſi quis cautionib. l. 8. §. vlt. D. de edendo. *Militare & militis loco haberi*, l. 20. & l. 21. D. de Teſtament. militis. *Pœnitere*, l. 32. §. pœnitentiam, D. de donat. int vir. *Præſtare*, l. 88. §. Lucius, D. de legat. 2. *Teneri*, l. 54. D. de euictionib. l. 72. D. de ſolutionib. *Vſucapere*, l. 5. D. pro Donato. *Vti*, l. 7. D. de alienation. iudicij, mut. *Vti frui*, l. 36. D. de vſu & vſufruct. l. 35. §. 1. D. de vſufruct.

Deſinere Pertinere, l. 96. D. de condic. & demonſtrat. Vlpian. Tit. 25. Regular. *Deſinere* vſufr. *Pertinere*, l. 1. §. fructuario, l. 3. §. 1. & l. 4. D. de vſufruct. quemadm. cau. *Deſinit periculum pertinere*, l. 8. D. de nouationib.

Deſinere Poſsidere, l. 1. §. ſanè, & l. 6. §. non ſimpliciter, D. ſi quis om. cauſ. l. 12. § facti. D. de captiu. l. 3. D. vſufruct. quemad. l. 25. §. vlt. D. de libe. cau. l. 1. § Labeo & l. 17. §. vlt. D. de adquir. poſſeſſ. l. 1. D. quor. legator. l. 8. § ſi debitor fortè, D. quib. mod. pign. *Deſinere vi poſsidere*, l. 5. §. Iulianus, D. de precario. *Dolo Deſinere poſsidere*, l. 1. C. depoſ. vel contrà *Deſinere poſsidere ſine dolo*, l. 17. D. de except. rei iudic. l. 4. §. 1. D. de alienat. iud. l. vlt. D. ſi vſufr. & l. 4. §. ſiquis cum, D. ad exhib.

Deſinere valere teſtamentum, l. 43. D. de vulg. & pupill. *Deſinant valere*, l. 76. D. de teſt. milit.

Deſinere eſſe Nocens, l. 17. D. de ædilic edic. l. 65. D. de furtis. *Deſinere eſſe Soluendo*, l. 41. D. de fideiuſſorib. *Deſiit duci aqua*, l. 36. D. de ſeruitutib. prędior. ruſt.

Deſiiſſe non videtur, quod nec incepit, l. 96. D. de condic. & demonſt. *Deſinere*, tamen, *Pertinere vſumfructum*, quod ad Stipulationem attinet, qua cauet fructuarius ſe reſtituturum rem cùm vſusfructus ad eum pertinere deſinet, accipimus, etiamſi nec cœperit pertinere, cùm legatus eſſet. l. 1. in prin. & l. 5 §. 1. D. de vſufr. quemad. cau.

DESISTERE; dicitur accuſator qui accuſationem non implet, nec in ea vſque ad ſententiam perſeuerat, aut citra abolitionem eam omittit, l. 15. §. idem. D. ad Sc. Turpill.

Deſiſtere ab Accuſatione, l. 6. §. 1. D. ad Sc. Turpill. eſt relinquere accuſationem, vt Cicer. pro Cluent. loquitur, *Deſtitiſſe* autem *ab Accuſatione*, vt Turpilliano teneatur, *accipimus eum qui in totum animum agendi depoſuit, non qui diſtulit accuſationẽ*, l. 13. D. ad Sc. Turpil. Aliâs, vt ab Vlpian. traditur, *Deſtitiſſe videtur non qui diſtulit, ſed qui liti renũtiauit in totũ*, l. 21. D. de minorib. *Deſiſtere* enim eſt de *negotio abſiſtere, quod calumniandi animo inſtituerat. Planè ſi quis cognita rei veritate ſuũ negotiũ deſeruerit, nolens in lite improba perſeuerare, quam calũniæ cauſa non inſtituerat, is Deſtitiſſe non videtur*, l. 10. D. de iudic. *Ab accuſatione Deſtitiſſe* iudicatur, qui cum aduerſario ſuo, de cõpoſitione eius criminis, quod intendebat fuerit locutus, Deſtitiſſe etiam videntur qui animum accuſationis implenda prorſus deſeruerunt, l. vlt. C. ad Senat. Tupill. *Animo Deſtitit ab Accuſatione, qui affectum, & animum agendi depoſuit*, *Deſtitiſſe* quoque *videtur qui intra præfinitum accuſationis tempus* reum ſuum non peregit, l. 6. §. 1. D. eod. tit. *Deſtitiſſe* & is exiſtimatur, qui poſt intentatum crimen adulterij eandem reduxit vxorem, l. 40. in fi. D. ad L. Iul. de adulter. *Deſiſtere non videtur qui exemptum Reum non defert*, l. 12. D. ad Sc. Turpill. *Deſiſtere* Accuſatione, l. 11. §. ſocer, D. ad L. Iul. de adulter.

Deſiſtere ſine Abolitione, l. 6 C. ad L. Iul. de adulter. & ita accipe verbum, *Deſiſtere*, in l. 39. §. duos, & l. 40. §. vlt. D. eod. tit. *Deſiſtente Accuſatore de Reis exẽptis*, l. 11. §. vlt. D. de accuſationib. *Cuius* Ac*cuſator deſtiterit*, l. 6. §. ſi quis accuſatorem, D. de munerib. & honor. *Deſiſtere agere*, l. 2. D. ad Sc. Turpill.

Deſiſtere ante ſententiam. l. 8. § meminiſſe, D. de inoff. teſt. *Poſt* Ac*cuſationis impletam cauſam*, l. 2. C. quando prouoc. *Deſiſtere a lite*, l. 22. §. vlt. D. de iur. fiſci. l. 35. D. de Dolo. *Deſiſtere ab Executione criminis*, l. 1. C. ad Sc. Turpill.

DESPERARE *de viri vita*,l.11.D.de act.rer.amot.

DESPONDERE *ſibi aliam vxorem*,l.vlt.§.vlt.D.de diuort.& repud.

DESTINARE *Agro inſtrumentum*,l.12.§.ſi quis eodem,D.de inſtruct.vel inſtrumento.

Deſtinare Nuptiis,l.68.D.de iure dot.*Deſtinare matrimonio*,Sueton.in Othon. cap. 10. Plin. Epiſt.26.lib.6.*Fuſco Salinatori filiam tuam Deſtinaſti*.*Deſtinare ſibi aliam vxorem*,l.vlt.§.vlt.D.de diuort. *Deſtinata vxor*,l. 7. §. 1. D. de iur.dot.l.36. & l.66.D.de ritu nupt.l.2.D.ad L. Iul.de adult.& apud Horat.lib.2.Sermon.Sueton. in Iul.cap.27. Ouid. Epiſt. 20. Heroid.Quintil. Declamat.343. *Ille rapuiſſet puellam alij* Deſtinatam,*alij pactam,niſi fiducia tui?* Apuleius lib. 4. de Aſino aureo.*Pacto iugali pridem* Deſtinatus *conſenſu parentum,Tabulis etiam maritus ad nuptias nuncupatus*. Capitolinus in Marco Anton. *Vſus eſt etiam magiſtro Commodo, cuius ei adfinitas fuerat Deſtinata*. Tacit.lib. 3.*Cæſari progener deſtinatus*.

Deſtinare Tutores teſtamento,dicitur pater, quos declarat velle tutelam gerere,l.3. §. 1. D. de adminiſt.tutor.*Deſtinare tutorem futuro poſtumo*, Quint.Curt.lib.10.

Deſtinati T*utores,diuerſis regionibus*,l.vlt.C.de auct.præſt.

Deſtinare dare æterna ſede,l.40.D.de religioſ.*Scribere*,l.9.D.de heredib.inſtit. *Quæſtionem habere de ſeruo*,l.23.§. & ſi ſeruus, D. ad L. Aquil. *Transferre domicilium*, l. 8. §. Cauſæ, D. de Tranſaction.

Qui deſtinauit rem petere,l.24.D.de rei vind.*Deſtinare Actor*,id eſt Deſignare,l.5.§.ſi quis,D. ad exhib.*Deſtinare Actionem*,l.9.§.quantum,D.eod.tit.*Deſtinare Reum*,l.41. D. ad L. Iul. de adulter.

Deſtinare Iudicem,id eſt dare,l.18.§.penult.D.de minorib.*Deſtinare de re*,l.vlt.D. de verbor. obligationib.*Deſtinare nauigium*,l.3.C.de naut. feno.*Si in eum locum inferatur mortuus in quē ipſe Deſtinauit*,l.4.D.de religioſ.*Viaticulo quod ad ſumptum pater ei Deſtinauerat*,l.18.§. vlt. D. de iudiciis.

Deſtinatus Muneribus,l.34.D.ad municipal.*Deſtinati in prouinciam iudicandi cauſa*,l.21. §.legatis,D. de iudic.

Deſtinati Agro ſerui,l.35.§.iterum,D.de hered. inſtit.*Deſtinati ad cuſtodiam templi*,l.35.D.de liber.cau.

Deſtinatus ſepulturæ locus,l.2.§.Celſus,D.de religioſ.

Deſtinatus vſui,l.10 §.vlt.D.ne quid in loco publico. *Deſtinatus publicis vſibus locus*,l.8. §.ſi in locum, D.de religioſ.*Deſtinata publicis vſibus*,l.17.D.de verb.ſignific.

Deſtinata Doti,l.7.§.vlt.D. de iur.dot.*Calendario pecunia*,l.64.D.de legat. 3.

Deſtinata adoptio,l.8.C.de præſcript.long.tempor. *Deſtinata ingenuitate*,l.76. §. cùm quidā, D.de fideicomm.libert.*Deſtinata parte*,l.21.D.de ſeruit.præd.ruſt.*Deſtinatus pœnæ*,l. 7. C. ad L.Iul. de vi publ.

Deſtinatæ religioni res,l.1.Cod.de ſepulc.viol.

Deſtinatum fundo,l.24.§.ſi quis poſt, D.de legat.1.

Deſtinatum Patrimonium certis oneribus,l.50.§.1.D.de iudiciis. *Deſtinatum habere*,l.55. §. vlt. D.de adminiſtr.& peric.*Ad Deſtinatum locum peruenire*,l.4.C.de naut. feno.

DESTINATIO,l.38.D.de adquir.poſſ.*Deſtinatio animi*,l.4.D.de concubin.l.76.D.de diuerſ. regul.l.6. C.de iur.deliber.& l.18.C.ad L.Iul.de adult.*Paternæ voluntatis*,l.11.Cod.de donationib.

Deſtinatione noſtra fundorum nomina & domus conſtituuntur.l.24.§.ſi quis poſt, D.de legat.1.

DESTITVI *Cauſa ſuſcepta*,Paul.lib.6.Sentent.Tit.1.*Deſtituetur Annonæ præbitio*, l. vlt. D. de nundi. *Teſtamentum*, l.vlt.D.de condic.inſtit.*Deſtitutum Teſtamentum Iure Ciuili*,l.38.§.vlt.D. de vulg. *Deſtituto Teſtamento*,l.72.D.ad Leg.Falcid.§.cùm autem Inſtit. de heredit. quæ ab inteſt.defer.

Deſtitutus à Bruto,l.1.§.ſexum, D.de poſtul.*Deſtituti Auxilio Curatoris*,l.6. Cod. quomodo & quando.*Deſtituta viribus Reſpub*.l.3.§.præſes,D.de munerib.& honorib.*Deſtituta res*, l. 4. C.ad Senat.Turpill.

DESTRINGI *in plures Aduerſarios*,id eſt,diſtrahi, l.27.§.vlt.D. de pecul. ex qua delibata eſt, l.2.D.de exercitor.vt ex vtriuſque Inſcriptione apparet.

Deſtringi iudicio,l.20.D.Iudicatum ſolui.*Iudicio publico,priuatóve,vel valetudine,vel maiore re ſua*,l.20.D.de procuratorib.*Multitudine rerum*,l.25.D.ex quib.cau maior.

Non eſſe Deſtringendum *pupillum*,l.vlt.D.rem pupilli ſaluam fore.Et ita quibuſdam videtur legendum in l.3.D.de alimentis vel cibariis, *Ne à ſingulis heredibus minutatim alimenta peten-*

tes diſtringantur. Deſtringi neceſſariò alius locus, l.1.D.de eo quod certò loco. *Deſtricti variis Præſidum occupationibus, vel etiam ciuilium officiorum neceſſitatibus*, l.15.§.qui poſt, D. ad Senatuſc. Turpill.

DESTRICTE *Deneganda*, l.13.D.de procuratorib. *Edicit Prætor*, l.16. D.de recept. qui arbitriũ. *Probandum eſt*, l.7.§ quæſitum D.de minorib. *Quæſtio non haberi*, l.1.§.cùm quis latrones, D.de quæſtionib.

DESTRVERE *Ædificia*, l.9.C.de locato. *quod Ædificatum eſt*, l.21.§.1. D. de oper. nou. nunt. *Deſtruere opus*, l.20.& l.22. D.eod. *Deſtruendæ domus*, l.2.C.de pignerat.act.

Deſtructa domu, l.65.D.de legat.2

In DESVETVDINEM *Abiit Capitulum Legis*, l.27.§.huius legis, D.ad L.Aquil.

Abierunt Actiones, l.1.§.vlt.D.de interrogationib.

Per Deſuetudinem abrogantur Leges, l.32.D.de Legib.

DESVLTOR, in l.20.D.de præſcript.verb.ab eo dictus, auctore Iſidoro lib. 18.cap. 39. quòd cùm ad finem curſus venerat, deſiliebat, & de equo in equum tranſiliebat. Hunc ſcitè Manilius tribus verſibus depingit lib.5.Aſtronomic.

Nec non, ait, alterno Deſultor ſidere dorſo
Quadrupedum, & ſtabilis poterit defigere plantas,
Per quos vadit equos: ludet per terga volantum.

DETEGERE *Coniurationem*, l.8.D.ad L.Iul.maieſtatis. *Conſpirationem*, l.13.D. de Cuſtod.& exhibit. *Dominos reos criminis*, l.53.D.de iudiciis. *Falſam adfirmationem*, l.14.C.de probationib. *Fidem contractus*, l.53.in fi.D.de iudiciis. *Fraudem*, l.vlt.D.de ſuſpect tut. *Imperitiam*, l.15.D.de iuriſdict. *Iniquitatem ſententiæ* l.1.§.vlt.D.ſi pendente appellat. *Inſidias*, l.15.§.1.D. de manum. vind. *Motum animi*, l.9.D.de offic.præſid. *Necem Domini*, l.90. D.de hered. inſtit. l.16. D.de Sc. Sillan.l.23.D.de iure patronat.l.4.D.de bon.libert.

Detegi Calumnia, l.65.D.de condict.indeb. *Culpa*, l.vlt.D.rem pupilli. l.7.C. de his quę vt indign. *Factum fraudis conſilio*, l.2.C.de ſeruo pignori dato. *Fraudes*, l.23.§.ſed & ſi, D.ad L.Aquil. *Præuaricatio*, l.10.D.de diuerſ.temporalib. *Tacita fideicommiſſa*, l.3.§.1.D.de iure fiſc. *Temeritas*, l.1.C.ad Senatuſc.Turpill.

Detectus retinuiſſe, l.2.§.qui hoc, D.ad L.Iul.de adulter.

Detecti in crimine, l.1.D.de L.Fab.

Detecto dolo, Paul lib.2.Sentent.tit.31. *ob Detectam necem*, l.5.D.qui ſine manumiſſ.

Detecta Coniuratione, Sueton. in Iul. cap. 14. *Detecta quæſtionibus habitis*, l. 19. Cod. eod. tit.

DETERIOREM *Seruum communem facere*, l.10.D.de noxalib. *Deteriorem autem Seruum facit qui fugam ſuaſerit, & qui furtum, & qui mores eius corruperit*, Paul.lib.1.Sent.tit.4. *Is quoque vt* Vlpia. in edicti de ſeruo corrupto interpretatione tradit, *Deteriorem facit, qui ſeruo perſuadet vt iniuriã faceret, vel furtum, vel fugeret, vel alienum ſeruum vt ſollicitaret, vel vt peculium intricaret, aut amator exiſteret, vel erro vel malis artibus eſſet deditus, vel in ſpectaculis nimius vel ſeditioſus, vel ſi actori ſuaſit verbis ſiue pretio, vt rationes dominicas intercideret, adulteraret, vel etiam vt rationem ſibi commiſſam turbaret*, l.1.§.vlt.D.de ſeruo corrupo, *vel Luxurioſum vel Contumacem fecit: quive vt ſtuprum pateretur, perſuadet*, l.2.D.eod.tit.

In Ædilicio Edicto hoc, *quod deterior factus eſt Seruus, nõ ſolùm ad Corpus, ſed etiã ad Animi vitia referendum eſt*, l.25.§.pecuis, D.ædilic.edic. *Si Deterius mancipium ſiue animo, ſiue corpore ab emptore factum, vt puta, ſi ſtupratum ſit, aut ſæuitia emptoris fugitiuum eſſe cœperit, vel ex quacumque cauſa Deterius factum ſit*, l.23.D.eod.tit.

Deteriorem facere ſeruum torquendo, l.68.D.de vſufruct. *Deteriorem Seruum pretio facere*, l.17.§. rupiſſe, D.ad L. Aquil. *Deteriores facti ſerui*, l.3.C.ad L.Iul.de adult.

Deteriorem viam facere, l. 1. §. ſi quis D. de via public. *Deteriore via facta*, l. 28. D. de damn.infect.

Deteriorem viam fieri, in Interdicto de via publica, accipimus, ſi vſus eis ad commeandum, id eſt, ad eundum, agendum, corrumpatur.l.2.§.ait prætor, & §.Deteriorem, & §. deinde, D.ne quid in loco pub.

Deterior res fieri, dicitur quæ depretiatur, l.9.D.de integr.reſtit.l.13.D.de rei vind. l. 22.D. de hered.petit. *Deterior facta res per moram*, l.3.D.de condict.tritic.

Deteriorem ſuam cauſam facere, l.14.D.de bon.poſſ.cont.Tab. *Deteriorem cauſam facere, & Meliorem*

liorem,opponuntur,l.29.D.de nouationib.

Deteriorem cauſam facere Ædium,l.19.§. ſi inquilinus, D.locati. *Pignoris*,Paul.lib.4.Senten. Tit.12.*Proprietatis*, l. 13. §.fructuarius,D.de vſufruct.*Vſuarij*,l. vlt. D. de vſu & habitatione. *Vſusfructus*,l.1.§.cauere. D.vſufructuarius quemadmodum cau.

Deteriorem facere Parietem, l.6.§.vlt.D.ſi ſeruit.vindic.*Perſecutionem*,l.46.D.de pact.*Iuris ſui Vſumfructum*,l.2.D.ſi vſufruct.pet.

Deterioris Agri facti cauſa,l.66.§.vlt.D.de euictionib.*Deterior ſit Fundus*, l. 38. D. de rei vind. *Deterior reddi res*,l.1.§.ſi res, D.depoſiti,l.4.§.1.D. Commodati *Deterior facta*,l.4.§. 1. & l.28. §.ſi ex decem,D.de donat.int.vir.*Deteriorem rem factam dando*,l.8.§.1.D.de condict.furt.

Planè in interdicto de Fluminibus,*Deterior Statio Nauigationiſque iter* Deterius *fieri* videtur, ſi vſus eius corrumpatur, vel quoquo modo impediatur,vt difficilior curſus,aut minor, aut rapacior ſit,aut in totum auferatur,l.1.in prin.& §.Deterior ſtatio,D. de fluminib.

Deterior erit cauſa viri,l.55.D.de donat.inter virum.

Deterior cauſa fieri Domini per Seruum,l.27.§.1.D.ad Sc.Vell.*Dotis*, l.1. D. de dote præleg. *ex alieno facto*,l.1.D.de alienatio iudic.

Deteriorem *cauſam Patronorum haberi*,l.42.D.ad L.Iul.de adult.

Deteriorem cauſam Poſſeſſionis fieri, quis ſit explicat l.9.in prin.& §.eſt præterea,D.de reb. auct.iud.poſſid.

Deteriorem facere Condicionem,*Aduerſarij*,l.vlt.D.de religioſ.*Domini*,l.1.§.quod igitur,D.de vi & vi armata.*Eorum quibus ſubiecti ſunt*,l.24.D.de iureiurando.*Fructuarij*,l.15.§.Proprietatis & l.71.D.de vſufruct.*Liberorum*,l.4.§.vlt.D.de dol.except. *Meam , nihil delinquentis*, l.2. D. quod vi aut clam,*Patris*,l. 25.§.ſi coram.D.de adquir.vel omitt.*Proprietatis*,l.17.§.1.D. de vſufruct.*Serui*,l. 15.D.de fideicomm.libert.

Deterior Condicio,& *Melior*,opponũtur,l.1.§.vlt.D.ne de ſtatu defunct.l.26.D.de diuer.reg. *Deterior fieri Condicio creditoris*,l.15.§.quod ſi res,D.de re iudicata.*Eius qui Reipublicæ cauſa affuit*, l.6.D.de Sepulch.violat. *Fructuarij*,l.16.D.de vſufruct.*Legatarij*,l.26.§.1.D.de legat.1.*Sepulchri*,l.7.D.de Sepulch.violat.

Deterior Domini fieri Condicio per Procuratorem,l.49.D.de procuratorib.

Deterior Condicio dotis fieri per Pactum,l.27.§.quod & in ſpecie,D.de pactis. *Pactione*,l. 48.§. vlt.D.de minorib.

Deterior eſt conditio Feminarum,*quàm Maſculorum*,l.17.D.de ſtatu homin.

Deterioris Condicionis eſſe,l.17.§.ſi Seruus,D.de iniuriis.

In Deteriorem Condicionem redactus,l.1.D. de pœnis. *Deteriore loco eſſe*, *vel non*, l. 11. D. ſi quis cautionib. l.2.ne quis eum qui in ius.

Deterior Calculus,pro contraria ſententia,l.10.C.de appellationib.

Militia,l.4.§. qui filiũ,D.de re milit.l.12.D.de cuſtod.& exhib.

Deterior Parens,Vlpian.Tit.6. Regular.

Deterius facere Aquagium,l.15.D.de ſeruit.præd.ruſtic.l.3.§.is qui aquę, D. de aqua cotid. *Ius*,l.3.D.depoſiti,l.1.C.debitor venditio.pig.*Actoris ius ex mora Deterius factũ*,l.8. D. ſi quis cau.*Deterius ſit ius Prædij*,*amiſsis non vtendo Seruitutibus*,l.6.& l.7.D. de fundo dot. *Deterius factum Nomen*,l.35.D.de reb.cred.*Deteriora facta Nomina tempore*,l.vlt.§.item reſcripſerunt, D. de adminiſt.rer.

Deteriora Prædia facta,l.9.§.eſt præterea,D.de reb. auct. iud. *Deterius factum ſuo ſuorúmque facto*,l.65.§.vlt.de vſufructu.*Vetuſtate*,l.65.§.vlt.D.eod.tit.

Deteriora facta mora vel tractu temporis,l.5.§. vlt. D.de iure delib.l.1.§.vlt.D.de coiungend.

Deteriorata,l.2.C.de peric.& com.rei vend.

DETERMINARE *Cauſam omnem*,l.6.C.de appellationib.

Determinare Tempus,l.15.§.ſi quidem via,D.de damn.infect.*Determinata Edicto tempora*, l.15. §.vlt.D.de teſt.milit.

Determinare Viam, *& Iter*,l.29.§.1.D.de ſeruit.præd,ruſt.*Determinatum Iter*,l.13.§.1.D.de ſeruit.præd.ruſt.

Determinare fundos,l.60.D.de verb.ſignific.*Determinare*,ideſt definire, l.11. inf. D. de inſtit. & iure.*Determinandum eſt*,l.26.§.quod igitur, D.de fideic.libert.

DETERMINATIO *Actus*,l.13.§.1.D.dẽ ſeruit.præd.ruſtic. *Generalis eſt iſta* Determinatio, id eſt definitio,l.15.§.vlt.D.de Teſtam.milit.

DETERRERI *ab iiſdem facinoribus conſpectu furcarum*,l.28.§.famoſos.D.de pœnis.*Ad Deterrenda maleficia*,l.31.D.depoſiti.

Deteſtari, eſt abſenti denuntiare, l.39.§.penult.D.de verb.ſignif.

Deteſtatio, denuntiatio eſt facta cum teſtatione, l.40.D.eod.tit. Deteſtatio etiam auctore Feſto lib.13.dicebatur, cùm Deus teſtis in deteriorem partem vocabatur. *Deteſtatio ſacrorum*, apud Agell.lib.16.cap.24.

Detexta *Veſtis*, l.22.§.vnde, D.de legat.3. *Neque Detexta neque contexta*, l.70.§.verſicoloribus, D.eod.tit.

Detinere *Inſtrumenta*, l.1. C.vt cauſæ, *Pecuniam*, l.vlt. §.vlt.D.de adminiſtrat. rer.

Detineri à Latronibus, l.190.in fine, D.de verb.ſignif. *Per iniuriam Detineri*, l.19.D. de captiuis. *Detentus Cuſtodia vel à potentioribus*, l.28.§.ad ſtatuas, D.de pœnis.

Detineri in Communione, l.4.§.vlt.D.Communi diuidun. *In Conductione*, l.7.C. de locato & conducto. *In Tutela*, l.28.D.de tutor.& cur.dat.l.15.C.de excuſat.tutor. *In Seruitute*, l.15.D.de cap.minutis. *In Tutela*, l.31.§.1.D.de excuſationib.l.28.D.de Tutorib.& curat.datis, l.15. C. de excuſat.tutor. *Detentus in quartam Tutelam*, l.31.§.eum qui, D.de excuſationib.

Detinere, id eſt, habere ſeu poſſidere, l.21.in fi. D. de hered. vel act. *Detineri fines publici*, l.5. §. vltim. D. de operib.pub. *Detineri vſu, Via*, l.6. §. ſed ſi is fundus, D.quemadm.ſeruit. amittant.

Detentus Caſibus quibuſdam, l.3.§.ſi ad diē, D.de re milit. *Detentus homo liber*, l. 11. D.de cap. minut.

Detenti ſerui ob penſionem, id eſt, pignoris nomine retenti, l.9.D.in quib.cauſ. pign.

Detentum corpus defuncti, l.1.§.quoties, D.de iniuriis.

Detentator *Iniuſtus*, l.8.§.1.C.de pręſcript.

Detētatores extranei, l.7.in principio, C. de pręſcrip.30.vel 40. *Poſſeſsionis alienæ*, l.10.C. vnde ui. *Rerum ad maritum pertinentium*, l.29.C.de iure dot.

Detentio *Seruitutis*, l.1.D. de remiſſio.

Detentatio *Bonæ fidei poſſeſsionis*, l.15.§.ſed quod, D.ex quib.cauſ.maior. *Detentatio rerum*, l.5.D.de impenſ.in res dot.

Detorqvere *Crimen in alium*, l.3.§.vtrum, D.de Senat.Silan. *Detorquere petitione*, l.20.C. de negot.geſt.

Detrahere *aliquid obligationi & Adijcere* opponuntur, l.1.§. cùm adiicit, D.de verb.oblig. Sicut *Detrahere Legatis, & Adiicere*, l.vltim. D.de adimen.legat. Item *Detrahere & Addere*, l.2. C.de Teſtam.manumiſſ. *Detrahere ex Ædibus*, l.41.§.ſed ſi quis, & l. 43. §. 1.D.de legat.1.l.46. D.de donat.int.vir.

Detrahere Marmora, l.2.C. de ędific.priuat. *Partem ex Prædio*, l.7.§.1.D.de adquir.rer.dom. *Detrahit Lex cum alio connubium*, l.vlt.D.de diuort. *Detrahere Elenchos Inauribus*, l.32.§.vlt.D.de auro.arg.

Detrahere aliquid Obligationi, l.23.C.de pact. *Detrahere aliquid ex fundo*, l.24.§.ſi quis poſt, D. legat.1.

Detrahi Ædibus, l.43.§.1.D.de legat.3. *De Ædificio*, l.63.§.1.D.de donat.inter vir. *Detrahi Lapides*, l.43.D.de rei vind. *Statuæ*, l.24.D.de pœnis. *Tegulæ* l.18.D.de act.empt.

Detrahi Pars Legatis, l.73.D.ad L.Falcid. *Portio*, l.32.§.annus, D. ad L.Falcid.

Detrahi fides, l.1.§.quæſtio, D.de quæſtionib. *Detrahi ius*, in Lege Dei, Tit.3.

Detracto altero loco, l.2.D.de eo quod certo loco, *Arbitrio*, l. 69. §. Gener, D. de iure dot. *Pretio*, l.27.§.vlt.D.ad Sc.Trebell. *Verbo medio*, l.9.§.ſi quis, D.de hered.

Detracto vſufructu fundum ſtipulari, l. 56.§.ſi à te, D.de verbo.oblig.l.36.§.1.D.de vſufructu. *Fundus legatus*, l. 4. D.ſi vſufruct. pet. *Fundum tradere*, l.54.D.de vſufruct. *Proprietas legata*, l.17. D.quib.mod. vſufruct. *Proprietatem redimere*, l. 82.§.fundus, D.de legat.2.

Detractis vel Additis agris, l.11. D.finium regun.

Detracta Condicio, l.3.§. Si conditio, D.de adimen.legat. *Coniunctio*, l.46.D.de legat.3. *Perſona*, l.14.D.de ſtipul.ſeruor.

Detracta noxæ deditione, l.4.§.ſi detracta, & l.5.D.de noxalib.act.l.4.C.eod.tit.

Detracta eſt mentio, l.1.D.quod met.cau.

Detractio *ex Legatis*, l.76.§.vlt.D.de rei vind. *Sine vlla Detractione ſoluta legata*, l.15.§.Nō idcirco, D.ad L.Falcid.

Detractio Fundi, l.9.§.ſi duo, D.de heredib.inſtit. *Impenſarum*, l.1.§. cùm dos, D. de dot. collat.

Detrectare *Iudicium*, l.21.§.vlt.D.ex quib.cauſ.maior. *Munus militiæ*, l.4. §. qui poſt, D. de re

de re milit. *Officium*, l. 39. §. Tutor. D. de adminiſt. & peric. *Onera Ciuilia*, l. 6. D. de curat. fur. *Sacramētum*, Sueton. in Auguſto, cap. 54.

Detrectare Iudicatum facere, l. 5. C. de adminiſt. tut. *Placita*. l. 20. §. ſi Pater, D. famil. erciſ. *Solutionem*, l. 9. C. de diſtract. pign. *Detrectare adminiſtrare Tutelam*, l. 19. D. de iure patr. *Alere*, l. 5. §. ſi quis ex his, D. de agnoſc. & alend. *Fungi Munere*, l. 9. D. de munerib.

DETRIMENTVM, ait Varro lib. 4. de lingua Lat. *à Detritu quod ea quæ trita, minoris pretij.*

Detrimentum Infamiæ, l. 1. C. ex quib. cauſ. infam. *Poſſeßionis euictæ*, l. 14. C. famil. erciſc. *Detrimento muneris Obligatus*, l. vlt. C. de filiisfam. & quemadm. lib. 10. *Detrimentum ad hæredem pertinet*, l. 32. D. locati. *Tuum, nō meum Detrimentum erit*, l. 20. D. commod. *Tuum fore id Detrimentum*, l. 5. D. de reb. cred. *Commune Detrimentum fieri*, l. 2. §. æquiſſimum, D. de lege Rod. *Detrimentum præſtari Iudicio*, l. 29. D. comm. diuid. *Detrimentum Paci*, l. 12. D. de religioſ. *Detrimento Muneris obligatur*, l. vlt. C. de filiisfa. & quemadm. lib. 10. *Cum alterius Detrimento fieri locupletior*, l. 14. D. de condic. indeb. *Cum Detrimento rei perire*, l. 12. §. vlt. D. depoſiti. *Detrimento eſſe alicui Ignorantiá*, l. 9. §. ſed vnus. D. de iur. & fact. ignor. *Sine Detrimento rei*, l. 39. D. de hered. petit. *Ex Detrimento*, l. 24. D. ad municip. *Detrimenta fatalia*, l. 4. D. de inſtr. & inſtr.

DETRVDERE *in Carcerem*, l. 22. D. quod met. cau. *Detrudi de via*, id eſt deiici, l. 4. §. ſi viam, D. de vſurpationib. *Detruſus Epiſcopali loco & nomine*, id eſt exauctoratus, l. 14. C. de Epiſ. & cler. *Detruſi in Seruilem Condicionem*, l. 2. C. de poſtl. reuer.

DEVEHERE *Merces*, l. 2. §. vlt. D. de peric. & commod.

DEVENIRE *Hereditas ad aliquem*, l. vlt. D. quib. mod. pign. *In eandem Perſonam Ius*, l. 117. D. de ſolutionib. *Iura*, l. 21. D. de his quæ vt indign. *In fidem*, l. 3. D. de obſeq. parentib.

DEVERTERE *Gratis*, l. 6. D. naut. caupo.

DEVERSORIA, l. 13. § vlt. D. de vſufructu. l. 3. D. in quib. cauſ. pign.

DEVERTICVLVM *Fluminis*, l. 45. D. de vſurpat. l. 7. D. de diuerſ. temp. & apud Frontin. lib. 1. de Aquæductib.

DEVIRGINATA *Ancilla*, l. vlt. D. de offic. præſid. dicitur cui vitio oblato Virginitas erepta eſt. Petron. Arbiter, *Cur non Deuirginitatur Panichidis noſtra?* Hierony. in lib. de Monogam. Epiſt. 25. *In Ægypto primùm Deuirginata eſt, & ibi fractæ ſunt mammæ eius.* Nonius Marcellus in voce Virgines. *Nam & quicunque ex efebis exceſſerant Deuirginari dicebantur.* Inuenitur & hoc verbum apud Hyginum in libris Fabularū. Eadémque figura Græci διακορῆσαι & διαπαρθενεῦσαι dicunt, vt à Polluce lib. 3. Onomaſt. notatur. Lucian. in Dialog. meretric. τὴν ἐκ πειραιῶς, τὴν αὐτὴν διακεκορευμένην.

DEVM, numero ſingulari aliquoties Iuriſconſulti nūcupant. l. 32. §. ſacerdotio, D. de recep. qui arbit. l. 5. §. proinde, D. de donat. int. vir. l. 2. D. de iuſt. & iu. l. §. ad muner. D. ad L. Falci. Sic *Donatum Deo immortali*, l. 4. D. ad L. Iul. pecul. *Si ergo detuli vt per Deum iurares*, l. 3. §. vlt. D. de iureiur. *Per Deum iurare*, l. 33. D. eod. tit. *Per Deum Rogo*, l. 3. D. de iure fiſ. *Signum Dei*, l. 38. §. vlt. D. de auro argen.

DEVOCARE *ad Munus*, l. vlt. C. de filiusfa. & quemadm. lib. 10. l. 2. C. ne filiiſf. *Munera*, l. 3. C. quemadm. ciuil. *Deuocari ad Obſequium*, l. 1. C. ne ruſtican. *Deuocari in Iudicium quæſtio*, l. 1. C. de ordine iudicio. *Deuocari in Irritum*, l. 41. C. de liber. cau. l. 3. C. ſi ex falſ. inſtrum.

DEVOLVTA *Bona ad Fiſcum*, l. 20. l. 45. §. ſi principalis, D. de iure fiſc. l. 2. D. alim. vel cibar. l. 15. C. de fideiuſſorib. l. 5. C. de bon. proſcriptor. l. 16. D. de act. rer. amot. *Ad Fratrem legitimum*, l. 32. D. de legat. 3. *Deuoluto Dominio ad aliquem*, l. 13. §. quæſtionem, D. quod vi aut clam.

Deuoluta omnis hereditas ad matrem, l. 9. D. de iur. fiſci.

Deuoluta hereditas ad Gradum, l. 1. §. ſi venter, D. de vent. in poſſ. mitt. *Iure ſucceßionis, ad duos eiuſdem gradus poſſeßione deuoluta*, l. 77. §. cùm exiſtimaret, D. de leg. 2. *Si ad ſequētem Gradum Deuoluta ſit ſucceßio*, l. 1. §. vlt. D. de leg. 3. *Quamuis ad eum Hereditas fuerit Deuoluta*, l. 51. D. de iudiciis. *Ad eum Hereditate poſtea Deuoluta*, l. 96. §. vlt. D. de ſolutionib. *Ad te Deuoluta eſt pars Matris meæ*, l. 75. D. ad Sc. Trebell. *Vt ad alium Nepotem eundémque cohæredem Deuoluatur*, l. 4. C. ad Sc. Trebel. *Deuolutæ res ad Filios ex matris ſucceßione, ſiue ex Teſtamēto, ſiue ab inteſtato*, C. de bon. mater. *Dominio ad aliquem Deuoluto*, l. 13. §. quæſitum, D. quod vi aut clam.

Deuolui geſtus in Tutelæ actionem, l. 1. §. quod cùm eo, D. de eo qui pro tut.

Deuolui lumen in Ædes, l. 16. §. interdum, D. de ſeruit. vrb. pręd. *Deuolutus in hunc Orbem Poſtumus*, l. 3. C. de poſthum. hered. *Deuoluti in ſummam egeſtatem*, l. 7. D. de bon. damnat. *Deuolutus in Tiberim anulus*. l. 23. D. de præſcrip. verb.

DEVSTA *Inſula*, l. 36. D. de vſufruc. l. 8. D. de pigner. act.

Deuſtæ Ædes, l. 1. §. ſi id quod, D. de oblig. & act. *Deuſta Armamenta*, l. 6. D. de l. Rod.

DEXTERA & *Siniſtra adire*, l. 11. D. de comm. prædiorum.

Devnx,l.50.D.de hered.Inſtit.eſt pars Aſſis,in Voluſ.Mæcian.in lib. de Aſſe explicat in deunce vncias eſſe vndecim ſcribit.

Diæta,habitationem in hortis,amœnitatis & voluptatis cauſa extructam ſignificat,l. 43.§.1.D.de legat.1.l.13.§.vlt.D.de vſufruct.l. penult.§.vlt.D. de donat. inter vir. & vxor. Lamprid.in Heliogab. *Zætas* appellat more Græcorum,qui διά in za ſæpe commutant, vt *Zabulus* pro,*Diabolus*,apud Eccleſiaſticos ſcriptores,veluti apud Cypri. Sermo.de Eleemoſ. & Sermo.de zelo & amore,non ſemel,& apud Paulin. crebrò.

Diætæ in Ædibus,pro cœnaculis,l.13.§.ſed ſi ędium,D.de vſufr.l.32.D.de donat.l.13.§.illud, D.de acceptilat.l.1.§.hoc autem,D.de Sc.Silan l.41.§.in teſtament.D.de leg.3.l.34.D.de vſu & vſufr.leg.*Diætæ hypocauſtæ*,in l.55.§.lignis,D.de leg.lib.3.

Diætarij Serui,l.12.§.idem reſpondit,D.de inſtr.& inſtr.qui *Zetarij*,appellãtur, apud Paul. lib.3.Sentent.Tit.7.*Diætarij qui in Nauibus cuſtodiæ cauſa præponuntur*,l.1.§.& ſunt quidam, D. nautæ caupo.

Diaria,diurnum victum,ſeu diurna cibaria ſignificant,quorum Legato,neque *Habitationem*, neque *Veſtiarium*,neque *Calcearium* deberi traditur:quoniam de cibo tantùm teſtator ſenſit,l. 21.D.de aliment.& cibar,Petron.Arbiter Satyrico, *Hodie poſt Aſellum diaria non ſumo*.*Diurnum* etiam pro ſumptu victus vnius diei, dixit Sceuola in l.47.§.1. D. de adm.& peric.& Senec. Epiſt.81.

Diatretvs *Calix*,l.27.§.ſi calicem,D.ad L.Aquil.Vnde *Diatretarij*,in l.1.C.de excuſ.artific.lib.10.

Dicare *religioni*,l.5.§.conceſſa,D.de donat.inter.vir.

Dicatio,l.1.de veter.l.2.de famoſ.lib.in C.Th.

Dicere *Dotem*, eſt certis verbis, nulla interrogatione præcedente,promittere.Cuiuſmodi Dictione has duntaxat perſonas,Mulierem,Debitorémque eius, Parẽtem item virilis ſexus,obligari olim potuiſſe,Vlpia. Tit.6. Regular. & Gaius lib.2.Inſtit.Tit.9.ſcribunt.Quibus etiam ſolis dotis Dictionẽ tribui,animaduertere eſt,vt in l.vlt.de inceſt.nupt.C.Theod. & apud Terent.Heautont.Act.5.Scen.2.& Afran.Fratriis,referente Nonio, Cic.pro Flac. Plin.lib.2.Epiſt.ad Caluin.Sex.Aurel.Victor.in Nero.Apul.Apolog.2. Qua de cauſa *Dictio Dotis*,à *Promiſſione,Stipulationéque* ſeparatur,l.vlt.de dotib.in C.Theod & apud Vlpia.Tit.6. & Tit.11. Regular.*Dicere Vindicias*,id eſt adiudicare,l.2.§.initium,D.de orig.iur.Liuius lib.3. *Inuidiæ proximus quòd in Vrbe fuerat,cùm iniuſtæ vindiciæ dicerentur*.*Dicere Legem*,contractu,l.12. D.de verb.ſign.l.10.C.de pact.l.1.C.de pact. cõuẽt.L.leg.*Dici Lex*,l.40.D.de contr.empt.l.5.D.de leg.comm.*Lege dicta*,l.vlt.D.de reſcind.vend,*Dictũ Lege emptionis cõdicio initio contractus dicta*,l.6.§.1.&.§.vlt.D.de cõtrah.empt.Horat.*Prudẽs emiſti vitioſum:Dicta tibi eſt Lex.Dictũ & Promiſſum* in vẽditione ſeparantur:Et quidẽ *Dictum* accipitur,*quod verbo tenus pronuntiatum eſt,nudóque ſermone finitur*.*Promiſſum*,& ad nudam Pollicitationem,& ad Sponſionem pertinet,l.1.l.19.§.1.D.de ędil.ed.*Dicere* enim adfirmare eſt,l.18.D.eod.tit.Ceterũ quod Vẽditor,vt commendet,dicit,ſic habendum eſt,quod ad præſtationem attinet, quaſi neque *Dictum* neque *Promiſſum* ſit,l 37.D.de dolo. Cic.3.Offic. *Si autem Dictum non omne præſtandum eſt,quod Dictum non eſt,id præſtandum putas*.*Dicere in Vẽditione*,l.6.§.ſi in Vẽditione,D.cõm. præd.*Venditor*,l.21.§.1.D.de Actionib.empt.*Dicere in Venditione acceſſura*,l.27.& l.38.D.de actionib.empt.*Dictus Debitor*,l.5.D.de hered.vel act.

Dictum,id eſt cõuentum,l.22.D.de reb.cred.*Dicta Latitudo*,l.13.§. ſeruitutum,D. de ſeruit. præd.ruſt.Nec contractibus ſolum,verumetiam *Legem teſtamento dicere*,l.14. D. qui teſtam. facere,l.114.§.diui,D.de legat.1.l.22.D.de leg.3.

Dicere *ſententiam*,pro ferre & pronuntiare,l.7.D.de incend.rui.l.9.§.iſtę,D.de pœnis.l. 3.C.de patr.poteſt.l.4.C.de accuſat.*Dicere ſentẽtiam Arbiter*,l.52.D.de recep.qui arbit.l.vlt. D.famil.erciſc.*Iudex*,l.55.D.de re iud l.7.D.de hered.petit.*Præſes*,l.9.D.de poſtul.*Prætor*,l. 1.D.de feriis.*Dicere* autem *Sententiam* Arbiter exiſtimatur,qui *ea mente pronuntiat,vt ſecundum id litigatores à tota controuerſia recedere velit*,l.9.§.1.D.de recep.qui arbit.

Dici Sententis,l.1.§.dies,D.quando appell.ſit.*Dicta Sententia*,eſt data ſeu lata,l.57. D. de re iud.l.36.D.de recep.qui arbit.l.1.C.famil.erciſc.l.5.D.de appella.l.5.D.de pign.l.10.§.1.D. de pœn.l. 22.§.1.& l.88.D.de leg.3.l.78.§.etiam,D.de leg.2.l.19.D.de iuriſ.l.1.C.fam.erciſ. *Dicta pœna Sententia*,l.15.C.de pœn.*Dicta pro ingenuitate Sententia*,l. vlt. C. de colluſ. deteg.

Dicere ſententiam in Senatu,l.1.§.Appius,D.de poſtul.l.vlt.D.de Senat.*Sentẽtiæ in Senatu dicendæ primordium*,l.1.D.de offic.Quęſt.*Dicendarum Sententiarum ordo*,l.2.D.de decurio.

Dicere Teſtimonium,l.3.§.lege Iulia,l.4.l.5.l.8.l.16.l.18.& l.vlt.D.de Teſtib. l. 10. D. de ſe

natorib.& in Lege Dei,Tit.1.*Teſtimonia*, Paulus lib.5.Sent.Tit.5.*Dicere falſum Teſtimonium*, l.13.§.eos.l.29.§.vlt. D.de lege Corn.de falſ.*Dici Teſtimonium*,l.26.D.qui teſt.fac.poſſ.*Dicenda teſtimonia*,l.9.§.1.D.de leg.Corn. de falſ.

Dicere Ius inter aliquos,id eſt reddere, l.1.§.vlt.D.quod quiſque iuris.*Inter peregrinos*, l.2.§.poſt aliquot annos, D.de orig.iur.*De Capite*,d.l.2.§.deinde. *De fideicōmiſſo*,l.2.C.qui potior.

DICERE *Multam*,pro infligere & irrogare, ſtatuere,l.2.§.vlt.D.de iud.l.2.D.quis & à quo. l.10.D.de cuſtod.reor.l.131. D. de verbor. ſignific. l.2.C.de mod.mult.*Dici multa*, l.131. D. de verb.ſignific.Varro lib.2.de re ruſtica cap.2.*Ex vinculis cauſam dicere*,l.25. §.1.D.Sc.Silan. Cæſar. lib.7.de bell.Gall.Sueto.in Claud.cap.38.*Cauſam Adulterij dicere*, Valer.lib.8.cap.11.

Dicere certam Cauſam,l.3.D.de appellationib.

Dicere Cauſam poſſeſſionis,l.13.§.1.D.de heredit.petit.*Titulum poſſeſſionis*,l.11.C.eod.tit.

Dicere ſe Liberum ex teſtamento, l.7.§.vlt.D.de heredit.petit.

Dicere falſum modum,id eſt renuntiare,Rubr.ſi menſor falſ.mod.dixer.

Dicere inofficioſum Teſtamentū,id eſt arguere & accuſare,l.5.§.qui accuſauit,D.de his quæ vt indign.l.6.D. de inoff.teſt.l.21.C.eod.tit.Seu,*allegare quare exhæredari, vel præteriri non debuerit*,interprete Marcello in l.3.D.inoff.teſtam.*Dicere de inofficioſo Teſtamento*,l.9. §.1.D.de dolo.l.2.l.10.§.penult.D.de bonor.poſſ.cont.tab.l.132.D.de verb.oblig. l.19. §. hæreditati, D.de bonor.poſſ.contr.tab.l.1.& l.6. C.de inoff.teſt.id eſt, *agere*,vt l.135.§.vlt. D. de verb. oblig.Sic *Dici de inofficioſo*,l.9.§.1.D.de dolo.

Eodem modo Dicere *Ruptum* , vel *Irritum Teſtamentum*,l.8.§.ſi quis irritum, D. de inoff. teſtam.l.15.D.de his quæ vt indign.l.5.D.de hæred.petit. l.3.D.de L.Corn.de falſ.l.19. D. de bon.libert.

Dicere de Irrito teſtamento,l.18.D.de accuſationib.

Dicere falſum Teſtamentum,l.1.§.1.D.de Tabul. exhib. l.5.filiusfam.& l.7.D.de his quæ vt indign.l.19.D.de bon.libert.id eſt *accuſare*,vt loquitur l.vlt.§.ex quadrante, D. de doli except. *Dictum falſum teſtamentum*, l.6.§.1.D.de bon.libert.*Dicere falſas tabulas*,l.6.C.ad L.Corn. de falſ.*Dicere falſos Codicillos*,l.15.D.de his quæ vt indign.

Dicere de falſo Teſtamento,l.19.D.de accuſationib.*Dicere de ſtatu Defuncti*,l.1.§. 1.D. ne de ſtatu defunct.

Dico,l.16.D.de liber.cau.l.1.§.vlt.D.de negot.geſt.l.9.D.de dol.l.3.§.ſi quis minor, D. de minorib.l.14.§.1.D.de ſolut.*Dico audiendū*,l.10.D.de fideiuſſorib. *Dicebam*, l. 40. D. de reb. cred.l.9.D.de caſtr.pecul.l.13.D.iudic.ſolui.*Dixi*,l.44.D.de adquir.poſſeſſ.l.39.D. de furt. l.36.D.de ſeruit.præd.vrban.l.23.§.vlt.D.de bon.libert.

Dixit Auguſtus,l.1.C.de ſent.paſſ.*Cæſar*,l.13.D.quod met.cau.l.2.C.de excuſ.mune.li.10.

Dicet aliquis,l.2.§.generaliter,D.vi bon.rapt.l.87.§.qui filios,D.ad L.Falci.*Dixerit aliquis*, l.1.§.his autem,D.de ſuperficieb.*Dicemus*,l.3.D.de legat.prǫſtand.*Dici poteſt*,l.8.§.ſi quis,D. de inoff.teſtam.*Inde dictum eſt*,l.52.D.de condic.& demonſt.l.14.D.ad L. Aquil. *Dicendum*, l.3.§.Item ſi quis,D.de leg.prǫſtand.*Quod dicimus*,l.1.§.vlt.D.de ſucceſſ.edic.*Hoc eſt quod dicimus*,l.4.D.de cōtr.tab.*Quod dici ſolet*,l.32.D.de ſeru.prǫd.ruſt.l.10.C.de pact.l.1.C.de pact. cōuēt.*Quod dicitur*,l.1.§.quod dicitur,D.de ſepar.l.12.D.de liber.& poſt.l.38.§.vlt.D.de minorib.l.56.§.quod dicitur,D. de iur.dot.l.1.§.vlt.D.quand.appell.ſit.l.1.D. quis & à quo l. 15.D.de pignorib.

Dicis cauſa,hoc eſt,perfunctoriè & ſimulatè,& ad ſpeciem,non verè nec ex animo,l.1.§.excuſantur, D. de Sc. Silania. *Dicis Cauſa, numerationis loco intercedere Nummi* dicuntur, in l.4. D.commod.vt fit in imaginariis venditionibus,in quibus Nummus vnus aut item alter interuenit. Varro.lib.5.de lingua Lat.*Dicis cauſa fiebant quædam, neque itē dicta, neque facta ſemper.* Vtūtur eo verbo.Cic.Orat.6.Verr.Plin.lib.28.cap.2.& Arnob.vt à Franciſco Duareno notatum eſt. Vet.Gloſſar.*Dicis Cauſa & Dicis Gratia*, νόμου χάριν, λόγου χάριν, ὡς παρὰ γαΐῳ τῷ νομικῷ. Huius verbi vim ſic Dio.lib.57.expreſſit, τῆς ἀρχαίας ὁσίας ἕνεκα, ὅπως ἐν εἰκόνι δοκεῖν γίγνεσθαι. Huic ſimile eſt quod Agell.lib.4.cap.18.dicit.*Seruandæ conſuetudinis gratia*, & in noſtro idiotiſmo, *Pro forma*.

DICTARE *Actionem & Iudicium*, pro inſtituere,& inferre Iuriſconſulti dicunt,l.1.§.cū quoque,D.de eden.l.50.§.1.D.de pecul.l.vlt.D.pro dote.l.22.§.vlt.D.de noxal.act.l.vlt. D. de ſeparat.l.3.§.vlt.D.iud.ſol.l.3.§.1.D.de minorib.l.32.§.itē ſi qui Romę,D.de recep.qui arbi.

Dictare,etiā Teſtator dicitur qui teſtamētario excipiente, ſuprema ſua ordinat.l. 93.D.de leg.3.l.9.§.1.D. de hered.inſtit.Sic *Dictante Teſtatore legatū ſcribi*, dicitur in l.15.§.itē Senatus D.de L.de Cor.de falſ.l.1.l.2.& l.3.C.de his qui ſibi adſcrib.Sic & l.40.D.de milit.teſt.Iu-

uenal.Sat.6, *Dictabitur heres. Dictantibus ipſis rebus*,l.2.§.nouiſſimè,D.de orig.iur.

Dictator,l.1.de legat.& decret.in C.Th.

DICTATORES *Proditi ſunt à quibus nec prouocandi ius fuit, & quibus etiam capitis animaduerſio data eſt. Hunc Magiſtratum, quoniam ſummam poteſtatem habebat, nō erat fas vltra ſextum menſem retinere*,l.2.§.populo,D.de orig.iur. *Dictatoribus ad Tempus ſumma poteſtas credebatur*,l.1.D.de offic.pręf.prætor. *His Dictatoribus Magiſtri Equitum iungebantur, qui adſociati participales curiæ, ſecundam poſt eos poteſtatem gererent*,vt vtrobique traditur.

DIES more Romano à media nocte incipit,& ſequenti nocte finitur,l.8.D. de feriis. Macrob.lib.1.Saturnal.cap.3.Diei autem horas ab ortu Solis dinumerabant:duodecim Diei, totidémque Nocti tribuentes.Atque ita primam,ſextam, ſeptimam horam, quoties in libris eius rei mētio occurrit,accipe,l.14.D.qui teſtam.fac.l.1.D.de manum.l.7.D.de vſurpatio.l.5.§.vlt.D.de ſeruit.l.25.§.1.D.de lib.& poſt.l.vlt.C.20.de trāſact.l.2.D.de ann.leg. *Cuiuſquē* autē *Diei maior pars eſt horarum Diei ſeptem, primarum vtique, non ſupremarum*, §.vlt.l.2.D.de verbor.ſignif.Virgilius etiam *meliorem partem Diei* dixit eam quæ meridiem antecedit.

Dies & Hora,l.3.D.de accuſation. *Diem & horam denuntiatione complecti*,l.5.§.1.D.quod vi aut clam. *Annua, bina, trina die dare*,eſt tribus penſionibus per triennium dare,l.2.§.penult.D. de ann.legat.vt s̃.lib.1.docuimus. *Dies citerior & longior*,vide ſuis locis. *Dies* vel *Certus* eſt, vel *Incertus*,l.1.D.de cond.& dem.l.23.D.de hæred.Incertus eſt qui quādo exriturus ſit,certum non ſcitur,& hic Condicionis vim obtinet,l.30.D.de leg.1.l.11.in fin.de legat.2.

Dies etiam alij *Vtiles, ſeu Seßionum*,alij *Continui* dicūtur,quorum verborum interpretationē ſuis locis lector inueniet.

Dies Actionis exire dicitur, cùm finitur tempus quo actio durat, l.4. D. ne quis eum qui in ius,l.1.& l.21.D.ex quib.cauſ.maior.l.28.§.ſed & ſi alias,D.de iudic.l.3.D.de feriis.l.48.D. ad Sc.Trebell.l.16.in fi.D.de recep.qui arbit.

Die repetita,id eſt,vt vulgò dicimus antidatata,l.2.D.de fide inſtr.Vide quę in verbo Repetere ĩ.dicimus.

Aliud autem eſt *Venire*,aliud *Cedere* Diem.Nam vt exponitur in l.213.D. de verb.ſignific. *Cedere* ſignificat *incipere deberi* pecuniā, *Veniſſe diē* ſignificat eum diē veniſſe quo peti poſſit.

Diem fungi, l.4. D. de offic. adſeſſ.l.29.§.tutor.D.de admin.& peric.l.19.§.vlt.D.Locati.

Diem ſuum obire,l.1.§.1.D.ſi à parent.qui manum. l.1.D.de bonor. poſſeſſ.l.7.§.vlt.D.de condict.indeb.l.2.§.huic ſucceſſit,D.de orig.iur.l.26.D.de lege Cor.de falſ.

Diem proferre,id eſt,prorogare,producere, l.27.l.33.& aliâs paſſim,D.de recep.qui arbi.

Dies fauſtus,l.1.de exſecut.& exact.l.10.de exact.in C.Th. *Natalis*,l.6.de curioſ.in C.Th. *Temporalis*,l.63.de appellat.l.9.de reparat.appellat.in C.Th.

Dies P*aſchæ*,l.2.de feriis,l.4.de indulgent.crim.in C.Th. *Paſchalis Lætitiæ*,l.6. de indulgēt. crim.in C.Th. *Sabbati*,l.6.de exſecut.& exact.in C.Th. *Solis* qui & *Dominicus* dicitur,l.1.& l. 3.de exſecu.& exact.l.13.de exaction.l.2.& l.vlt.de ſpectacul.in C.Th.

Dies feriati,l.38. D.de nauicular.in C.Th. *Iuridici*, l.2.de feriis in C.Th. *Largitionum*,d.l.38. *Natalitij vrbium maximarum*,d.l.2. *Omnibus diebus*,l.1.§.nuntiatio,D.de oper.no.nunt.

Differunt hæc *Diem, ex Die, in Diem*,l.1.§.penult.quando dies leg.vſufr.l.9.§.vlt.& l.34.D. de hered.inſtit.l.4.D.de ſeruitutib.l.9.§.planè,D.vſuf.quemadm.cau. l.14.D.vt leg.ſeu fideic nom.cauſ.l.5.§.1.D.quib.mod.vſuf.am.l.4.§.ſi ex die de fideic.libert.l.vlt.in fi.D.de adſignan.libert.de quibus dixi,dicámque ſingillatim ſuis locis.

DIFFERRE *cetera cognitionis*,l.39.D.de minorib. *Controuerſiam*,l.7.§.vlt.D.de ventr.in poſſ.

Differt ab Actione,l.16.D.de condict.indeb. *Nihilum differt ab extraneo*, l.55.D.ad L.Aquil.

Differri Accuſatio,l.38.§.vlt.D.ad L.Iul.de adult. *Arbitria*,l.33.§.quæſitum D. de recep.qui arbitr. *Cauſa*,l.1.§.vlt.D.de iur.fiſ.l.27.D.de libe.cauſ. *Iudicium*,l.1.D.de carb.edic.l.7.D.de hered.petit. *Pœna*,l.1.§.vlt.D.nihil innouari.l.3.D.de pœnis. *Quæſtio in tempus pubertatis*,l.1.D. de carbo.edic. *Differentiæ argumentū*,l.8.D.de eo quod certo lo. *Differentiā facit*, l.2.§.1.D.de noxal. *Non habita differētia*,l.1 §.D.ad L.Corn.de ſicar. *Differētia eſt in eo*,l.38.D.de hered.pet.

Differentiarum libros nouem ſcripſerat Modeſtinus,vnde aliquot in Pandectas capita trāſcripta ſunt.

DIFFICILIS *Separatio*,l.26.§.item ſi quis,D.ad L.Aquil. *Tam difficilis Diuiſio, vt penè impoßibilis videatur*,l.56.D.famil.erciſc. *Difficile eſt dicere*, l.95.§.Quod vulgo,D.de ſolution. *Minutatim ſingulos cōuenire*,l.8.§.cauſ.d. *Negare*,l.13.D.pro ſoc. *Difficile eſt vt vnus homo duorū vicem ſuſtineat*,l.9.D.de pactis. *Difficile plebs conuenire cepit*,l.2.§.deinde quia, D. de orig.iuris. *Difficile interpretabitur*,l.1.§.deinde,D.de poſtu. *In difficili eſt*,l.29.§.ille caſus,D.de li.& poſt.

Diffi-

Difficultas præſtationis,l.2.§.ex his, D.de verb.obligat.*Cauſa difficultatis*,l.137.§.illud, D. eod.tit.*Nulla difficultas erit*,l.83.§.1.D.de hered.inſtit.

N*on Difficulter*,l.24.D.de teſt.milit.

DIFFINDI *Dies* ex 12.Tab.iubebatur,cùm Iudex,vel alter ex litigantibus morbo ſontico impediebatur,l.2.§.ſi quis iudic.D.ſi quis cautio.*Diffundi* autem erat differri, & in alium diem reiici.Vnde *Diffiſsiones*,apud Agellium lib.14.cap.4.

DIFFVNDERE *Vina*,l.60.§.lana, D.de legat.3.*Diffundi autem* dicebatur *Vinum* ex Doliis in Amphoras & Cados,l.6.& l.15.D.de tritic.vino,& apud Cato.de re Ruſt.cap.113.*Diffundere Vinũ de doliis aut ſeriis*, Columella lib.12.cap.28.*Diffuſa Vina*,l.15.D.de trit.vino.*Diffuſa in Vinalibus*,l.vlt.D.de trit.vino.*Vaſa in quibus Vinum defunditur*,Paul.lib.3.Sentent.Tit.7.

Diffuſa ſeruitus,l.13.§.1. D.de ſeruit.præd.ruſt.*Latè diffuſum patrimoniũ*,l.11.C.de excuſ. tut.

DIGESTORVM titulum Iuſtinianus à veteribus Iuriſconſultis mutuatus eſt. Scripſerat enim Alfenus Digeſtorum libros quadraginta:Iulianus,libros nonaginta:Celſus,libros nouem & triginta:Marcellus,totidem:Pomponius,quinque: Sceuola, quadraginta: Martianus ſeptem.Hermenopul.cap.1.lib.1.Epit.Ἰουστινιανὸς τὰς πολλὰς ἐκθέσεις τῶν Νόμων, ἐν πεντήκοντα βιβλίοις, διὰ σοφῶν ἀνδρῶν σπουδαίως συνήγαγε. ἃ καὶ Δίγεστα, ἤτοι πανδέκτας, ὡς πάντα δεκτικὰ τῶν Νόμων, ἐκάλεσεν. Vet.Gloſſar. Διγέστων, φανερῶν διατυπωμάτων.

DIGITO *Oſtendi*,l.6.D.de reb.credit.*Si Digito cœlum attingero*,l.5.ſi impoſſibilis,Inſtit.de inutilib. ſtipul. Δάκτυλον ὕδατος,inuenies in l.37.D.de ſeruit.præd.ruſt.

DIGNVS eſſe *Fundus*,vel *Seruus* 15.verbi gratia,aureis dicitur,qui tot aureos valet.l.28.§. ſi ex decem.l.31.§.ſi duo,D.de donat.inter vir.Sic *Dignus centũ fundus*,l.54.D.de leg.2. *Dignus fundus decem*,l.19.D.ad Leg.Falcid.l.46.D.de euict.*Quanti dignus eſt fundus*,l. 12.D.de in rem verſo.*Dignus Fundus quinquaginta*,l.65.D.ad L.Falcid.*Dignus centum aureis*,l.88.D.eod.

Dignum ſuæ perſonæ,l.18.§.ſed ne,D.de iure fiſci.

Dignus venia,l 3.§.ſi ad diem.D.de re milit.l.11.§.qui iuſto,D.de interrogation.*Dignum habent tractatum*,l.9.§.quoniam,D.de reb.cred.*Dignum erit*,l.17.§.præterea,D.de adoptionib.

Dignè exhiberi,l.31.D.de pœnis.*Dignum pretium offerre*,l. 2.C.ſi in cauſa iudic.

DIGNITAS & *Fama domus*,l.14.§.1.D.de ſeruo corrupt.*Clara*.l.23.D. quod met. cauſ. *Clariſsima*,l.1.de accuſat. & inſcript.in C.Th.

Dignitas Maior,vel Minor,l.9.D.de curator.fur.*Municipalis*,l.22.§.Senatores, D. ad municipal. *Nuptiarum*, l. 13. Cod. de poſtlim. reuerſ. *Senatoria*, l. 6. D. de Senatorib. l. 13. D.ad municip.l.7.D.de donationib.*Cuiuſcunque dignitatis arbitrum*,l.3.§.1. D. de recept.qui arbit.*Cuiuſuis dignitatis ſit*,l.1.§.vlt.D.de Sc.Maced.*Dignitas adũbrata*,l.24.& 41.de decurio.in C.Th.*Ementita vel vera*,l.2.de exhib.vel tranſm.re.eod.C.*Emẽdicata*,l.35.de teſtim.exhib.in C.Th.*Inluſtris*,l.15.& 14.de metat.*Inluſtris Palatij*,l.1.ad L.Iul.de amb.*Protectoris*,l.5.de vete.

Dignitates legitimæ & honorariæ,l.2.ad L.Iul.repet.in C.Th.

Dignitatis ſtatus,l.1.D.de var.& extr.l.10.C.de nuptiis.*Dignitate excellens*,l.9.§.vlt.D.de dolo.*Ex Dignitate eius qui Funeratus eſt*,l.14.§.hæc actio.D.de religioſ.*Pro Dignitate & facultatibus*,l.21.D.eod.tit.

DILACERARE *Bona & diſsipare*,l.1.D.de Cur.fur.*Dilaceratio publica*,l.3.ad L.Iul.de amb.in C.Th.

DILAPIDARE,id eſt conſumere & perdere,l.25.§.Conſuluit,D.de hered.petit.l.11. §.item queritur,D.de minorib.*Dilapidare Bona*,l.11.C.mandati.*Dilapidari Bona*,l.1.§.1. D.legit.tut.

DILAPSO *Ædificio*,l.6.D.de diuiſio.rer.

DILATARE *Actum & Iter*, l.3.§.hoc autem.D. de itin.actúque. *Riuum*,l.1.§.vlt.D.de riuis.

Dilatari Aqua,l.1. §.deterior,D.de fluminib.

DILATIO *Inſtrumentorum gratia data*,l.vlt.§.1.D.de appellat.l.7.D.de feriis.l.1. C. de dilationib.*Dilatio nec modica*,l.7. D.de adminiſt.& peric.*Nouiſsima*,l.6.D.de Carbon.edict.*Trãſmarina*,l. 4.de dilationib.in C.Th.*Dilatione Iudicis*,l.26.§.Ait prætor,D.ex quib.cauſ.maior.

Dilationem capere,l.73.D.de verb.oblig.*Impetrare*.l.14.§.defuncto.D.ad L.Iul.de adult.

Dilatio accipi,l.36.D.de iudiciis. *Dilatio damnũ allatura*,l.7.§.Adeo,D.ex quib.cauſ. in poſſ. *Dilationem non recipit res*,l.vlt.D.de appellationib.*Dilationem in hoc dari*,l.45.D.de iudiciis.

Dilatoria exceptio,l.19.C. de probat.*Dilatoriæ exceptiones*,quæ ſint,vide,l.3. D. de exception. & §.Temporales.Inſtit.eod.tit.

DILECTVS,vt in Pand.Flor.ſcribitur.*Ad Dilectum non reſpondere*,l.4.§.qui poſt,D.de re milit. At in l.20.D.cõmm.plut.*Ad Delictum non reſponderit*.

DILIGENS *Paterfamilias*,l.25.§.non tantum,D.famil. erciſc.l.20. §. vlt. D. de oper.libert.l.137.§.cùm ita, D. de verb.oblig.l.111.D.de condic.& demonſtr.l. 65. D. de vſufruct. l.13.D.Commod.l.14. D.de pignerat.act.

Diligens Vir,l.7.§.1.D. de negot. geſt. *non Diligens ad eum modum quem hominum natura deſiderat*,l.32.D.depoſiti.*Diligentior Paterfa*.l.2.§.vlt.D.quis ordo in bonor. poſſ. *Diligentiſſimus Paterfa*.l.11.§.ſi locupleti,D.de minorib.*Diligens Cultura*,l.3.§.diui,D.de iure fiſc.

Diligens Cuſtodia , eſt exactior, quàm ſuis rebus quis adhiberet,l.5.§.cuſtodiam,D.commod Itaque in l.13.§.vlt.D.de pign.act.cùm dixiſſet Vlpian. *Cuſtodiam venire in Pigneratitia actione* ſubiectum eſt ex Paulo:*Ea igitur quæ Diligens Paterfa.in ſuis rebus præſtare ſolet,a Creditore exiguntur*,l.14.D.eod.*Diligens cuſtodia vincire ſeruum permittit*,l.1.§.vnuſquiſque,D.de fugit.

Diligens iuris ciuilis,l.17.D.de iur.patron.Quinctilia.Declamatio. 262. *Sed miror, ſi in hac ciuitate diligentiſſima iuris vlla lex contra alteram ſcripta eſt.* Eodémque modo Vell. Patercul. priore volumine,*Eius ætatis*,ait,*clariſſimus Graij nominis Lycurgus Lacedæmonius, vir regij generis fuit,ſeueriſſimarum iuſtiſſimarúmque legum auctor,& diſciplinæ clemẽtiſſimæ vir,cuius quandiu Sparta Diligens fuit,excellentiſſimè floruit.* Æmil.Prob.in Epaminond.*Adeo veritatis Diligens, vt ne quidem ioco mentiretur*, Rutil. Lup.lib.de figuris ſentent.*Pro confidente fortem,pro illiberali Diligentem rei familiaris, pro maleuolo ſeuerum.* Sueton.in lib.de clar.Grammatic.*Quanquam ex ſchola quadragena annua caperet,ac non multo minus ex re familiari,cuius diligentiſſimus erat.* Sic & Senec.Epiſt.102.*Hic homo ſummæ frugalitatis non minus patrimonij quàm corporis Diligens.*

DILIGENTIA,*Culpæ* opponitur,vt liquet ex l.68.D.de contrah.empt. Vbi *Diligentiam præſtare*,Proculus interpretatur, *vt culpa abſit.* Verùm ex adiuncto verbo augetur & intenditur, vel minuitur *Diligentiæ* ſignificatio.Interdum enim.*Exacta*, interdum ea, quam *Diligens Paterfa*.interdum ea,*quam ſuis rebus quis adhibet*,deſideratur: vt in l.24.§.ſi maritus, D.ſolut.matr.& in l.17.D.de iur.dot.*Maritus eam Diligentiam præſtabit quam ſuis rebus exhibet.* Et in l.25.§.non tantùm,D.famil.erciſc.*Non tamen Diligentiam præſtare debet, qualem Diligens Paterfa. Talem igitur præſtabit, qualem in ſuis rebus.* Itẽ in l.1.D.de tutel.& rat.diſt.*Talem Diligentiã præſtando qualem in ſuis rebus*.At in l. 3. D.de peric.& commod.Venditor præſtare exactiorẽ Diligentiã iubetur,quàm in ſuis rebus adhiberet.Sed & *Is qui vtẽdum accepit exactiſſimã Diligentiam cuſtodiendæ rei præſtare compellitur:nec ſufficit ei eandem Diligentiam adhibere quàm ſuis rebus adhibet , ſi alius Diligentior cuſtodire poterit* , l. 1. §. is quoque , D.oblig. & act. §. & is quidem,Inſtit. quib.mod.re contrah. oblig. *In rebus commodatis,talis Diligentia præſtanda eſt qualem Diligentiſſimus pater familias ſuis rebus adhibet*,l.18. D. Commod. l. 1. §. is quoque, D.de obligat. & action.§.item is cui,Inſtit.quib.mod.re cont.Similitérque *qui aliena negotia gerit, Exactam Diligentiam rebus eius pro quo interuenit,præſtare debet*,Paul.lib.1.Sent.Tit.4.Quæ omnia qui præſtat,*omnem Diligentiã præſtare dicitur*,l.24.C.de vſur.*Magiſtratus reipublicæ non dolũ ſolummodo,ſed & latam negligentiã,& hoc amplius etiam Diligentiam debent*,l.6. D. de adminiſtr.rer.ad ciuit.*Qui ex pluribus Tutoribus teſtamento datis,oblata ſatiſdatione ſolus adminiſtrationẽ ſuſcepit,Diligentiam præſtare debet*,l.55.§.qui aliena, D.de furtis.*Diligentia præſtanda eſt ab eo qui commodatum accepit*, l.5.§.commodatum,D.commodati.*Diligentia quoque ab Herede exigenda eſt*, l.47.§.culpa autem,D.de legat.1. *Cuſtodiam venditorem præſtare oportet plenam , vt & Diligentiam præſtet*,l.2.§.vlt.D.de peric.& commod.*Cuſtodiam venditor talem præſtare debet quam præſtant hi quibus res commodata eſt,vt Diligentiam præſtet exactiorem quàm in ſuis rebus adhiberet*,l.3.D. eod.tit.

Diligentiæ pars eſt,cauere damni infecti earum ædium nomine quarum cuſtodia debetur,l.36.D.de actio.empt.

Diligentiam debere,l.6.D.de adminiſtr.rerum. *Exhibere*,l.2.§.vlt.D.de peric.& commod.l.17. D. de iure dot. *Præſtare*,l.2.§. vlt.D.de peric.& commod.id eſt,curam Diligentem rei, vt l.32.D.depoſiti.

Nimia & miſera Diligentia,l.88.§.vlt.D.de legat.2.*Perquam nimiæ Diligentiæ*,l.6. D.de bon.damnator.

DILIGENTER *inquirendo rem*,l.9.§.ſed facti,D.de iur.& fac.ignor.

Ita data ſeruo libertate,ſi Diligenter rationes tractaſſe videbitur,Diligentia conſideranda eſt, quæ domino,non quæ ſeruo erit vtilis,coniuncta bonæ fidei ,& in reliquis quoque reddendis,l.8. D. de manu.teſt.

Diligentius habiturus ſeruum,l.5.quid ſi diſtracturus, D.de condict.cauſ.data.

DIMIDIA *pars Bonorum*,l.38.§.ſi quis, D. de pœnis, l.1.§.vlt. D.de bon.damn.l. 43. D.de vſufruct.*Crediti*,l.28.§.vlt.D.de iudiciis, *Debiti*,l.89.§. Lucius,D.de legat. 2. *Fundi*, l. 112. D.

de

de condic.& demonſt. *Gregis*,l.2.D.de rei vindic.*Hereditatis*,l.25.§.adeo,D.de hered.petit. l.30.D.de except.rei iud.l.9. D. ſi pars heredit. *Legati*,l.89.§.Scio.D.de legat. 2. *Obligationis*,l.26.§.ſi decem,D. de condic. indeb. *Ex parte Dimidia ſcripti heredes*,l.vlt.§.ex quadrante, D.de doli except.l.3.§.vlt. & l.9.D. ſi pars heredit.

Dimidia portio hereditatis,l.1.§.ſed etſi,& l.6.§.ſed etſi quis,D. ad Senat. Trebell. l. 87. & l. 92.D.ad Leg.Falcid.

Dimidiæ partes,l.16.§.ſi duo,D.de pignoribus.*Dimidias partes poſſeſſionis*, l. 1. §. vlt. D. de Saluia. interdicto.

Dimidiatis noctibus,l. 8.D.de feriis.

DIMITTERE *Creditores ex pecunia*,l.70.D.de legat.2.l.38.D.de legat.3.l.3.C. de his qui in prior.credit.Paul.lib.2.Sentent. Tit. 13. *Dimittere debitorem*, l. 4. D. de Decret. ab ord.

DIMITTI *Creditores* dicuntur, cùm eis pecunia debita exſoluitur,l.15.§.quò d ſi res,D.de re iudic. l.9. §.Titia,& l.16.D.qui potior.in pign.l.38.D.de legat.3.l.3.in fi.D.de ſeparatio. l.10.§.1,& l.15.& l.16.D.quæ in fraud.cred.l.28.D.de pact.dotalib.l.1.D. de diſtract. pign. l.3. C. de his qui in prior. credit. *Dimiſſo creditore*,l.26.§.cùm quidam,D.de fideicomm. libert.l.27.D.qui & à quib.

Dimitti debito,id eſt liberari,l.19.D.de dolo.*Dimiſſus obligatione*,l.41.D.de oper.libert. *Dimiſſis legatis*,id eſt,ſolutis,l.6.D.ſi quis omiſſ.

Dimittere Adulterum,l.29.D.ad L.Iul.de adult.*Cuſtodiam*,l.10. D. de cuſtod. & exhibit. Paul.lib.5.Sentent.Tit.31.*Damnatos*, l. 31. D.de pœnis.*Dimittere innoxios*,l.12.D.de public. iud.id eſt,*Liberare*,vt l.6.D.de offic.proconſ.*Seruum*,l.12.D.de noxalib.*Dimittere à ſemet filiũ*, l.8.D.de condic. & demonſtrat. *Dimittere poſſeſſionem*,l.18.§.1.is.l.38.D.de adquirend. poſſeſſio.l.1.§.ſanè,D.ſi quis omiſſa.

Dimittere vxorem ,id eſt,*repudiare*,l.37.§.vlt.D.de minor.l.44.§.1.D.qui & à quib.

Dimittere de poteſtate,l.28.D.de adoptionib.*Prouincia*,l.10.D.de officio proconſ.

Dimitti qui in ius vocatus eſt,l.22.D.de in ius vocan.

Dimitti ab exercitu,l.1.§.1.D.de his qui notantur.*De tutela*, l.19. C. de excuſationib.tut.*Dimiſſus de Poteſtate*,Vlpian. Tit.10.Regular.*Dimiſſi milites*,l.8.C.de quæſtionib.

DIMISSORII *Libelli & Dimiſſoriæ litteræ*,dicuntur,*quæ vulgò Apoſtoli,ab eo quòd cauſa ad eum qui appellatus eſt*,*Dimittitur*,l.106.D.de verb.ſignif.l.vn.D.de libell.dimiſſor.Paul.li.5. Sent. Tit.34.

DINVMERARE *Paſſus*,l.1. D.ſi quis cautionib.

Dinumeratio dierum,Paul.5.Sentent.Tit.33.*Paſſuum*,l.3.D.de verb.ſignif.*Temporis*,l.39.D. ex quib cauſ.maiores.

Διώκοντες pro actoribus,l.48.D.de iudiciis.

DINOSCI *libera à ſeruo*,l.5.D.de contrah.empt.

DIOECESES appellabantur, adminiſtrationes multarum ſimul Prouinciarum, quæ in vnum coactæ,per Præfectos Prætorio & eorum Vicarios regebantur,l.vn.C. vt omnes iud. l.3.de collatio.equor.in C.Theod.l.34.de nauicular.eo.Veluti, ſub Præfectura Prætoriana Orientis,quinque erant *Diœceſes*,*Oriens*,*Ægyptus*,*Aſiana*, *Pontica*, *Thracia*: quemadmodum ex l.vn.Cod.vt nemo ad ſuum patrocin. l.5. C.de temporib.& reparat. appell. l. 2. C. de milit. veſte, lib.12.l.1.C.de comitib. l.10.Cod.de numerariis.l.6.C. de fund. patrimonial. l.97.de decurionibus, in C.Theod.& ex Notitia Imperij Rom.liquet.Quarum Diœceſium vnaquæque plures prouincias complectebatur.*Orientis* certe *Diœceſis* 15.Prouincias continebat,*Ægyptiaca*,6.*Aſiana*, 10.*Pontica*,totidem,*Thracia* 6.Præfecturæ verò Prætorianæ Illyrici,*Diœceſes* duæ ſuberant,*Macedonia*,& *Dacia*:quarum illa,Prouincias ſex,hæc,quinque capiebat.

DIPHILVS,Serui nomen,l.vlt.D.de fideicommiſſ.libertatib.l.50.de adminiſt.& peric.

DIRIGERE *Actionem*,l.12.C.de procuratorib.l.1.C.de execut.rei iudic.l.2.C. ad Leg.Iul. de vi publ.l.2.C.de exceptionib.*Dirigere Actionem aduerſus poſſeſſorem*.l.1.§.ſi ego, D. ſi pars hæred.pet.

Dirigi actio.l.vlt.C.de adminiſtr.rer.pub.lib.11.l.71.D.de her.inſt.l.2. C.de nouatio. l.vlt. C.vt in poſſ.legat.

Dirigere petitionem aduerſus aliquem.l.20.§.item Papinianus,D.famil.erciſ.*Petitiones*,l.1.C. de in lit. iuran.

Dirigere literas,l.65.D.de procuratorib. *Officium ſuum diriget*,l.7.§.cùm de vſuf.D. comm. diuidun.

Dirigere Fines,l.2.D.fin.regund.*Viam*,l.9.D.de ſeruitutib.

Dirigi in aliquem deſtinatio,l.77.§.A filia,D.de legat.2.*Intẽtio*,l.d.77.§.donationis.*Nauigiũ*,l.3.C.de naut.feno.*Pactum*,l.40.D. de pactis. *Reſcriptum*,l.1.C.de diuerſ.reſcript.*Verba ſtipulationis*,l.5. D.vt legator.ſeu fideic.*Directum ad ſpeciem*,l.28.D.de diuerſ. reg. iuris.

DIRECTA Actio,non vno ſenſu accipitur. Interdum enim *Vtili*,interdum *Contrariæ*, interdum etiam *Prætoriæ* opponitur.Priore ſignificato Directæ Actiones dicuntur,quæ recta ex verbis legis,vel Edicti deſcendunt: cum Vtiles ex æquo & bono ad negotium propoſitum accommodentur per interpretationem,l.47.D.de neg.geſt.l.37.D.de oblig.& act.l.3. D. de ſentent. paſſis.l.27.D.de procuratorib.l.13.§.Apud,D.de heredit.petit.l.26.§.Conuenit,D.de pact.dotal.l.12.D.ad L.Aquil.l.18.D.de iure fiſc.§.vlt.Inſtit.de lege Aquil. Et ita *Rectam Vindicationem & Vtilem in rem actionem*,aduerſa facit Gaius in l.9,§.ſed non vti,D. de adquir.rer.do.

Interdum *Directa iudicia*,ſeu *Recta*, *Contrariis* opponuntur,l.18.§.poſſunt, D.Commod.& *Directa Actio*, *Contrariæ*,l.20.D.de neg.geſt.*Directæ autẽ Actiones* intelliguntur, quæ ex negotio geſto principaliter competunt. Vnde & *Principales* appellantur in l. 17.§.1. D.Commoda.

Aliâs,*Directa Actio*,legitimam ſeu legibus proditam ſignificat. Et ita *Directa in rem Actio*,id eſt iure ciuili prodita,§.Aliæ inſtit. de actionib. ad differentiam Publicianæ,quæ à Prætore introducta & inuenta eſt.*Directa in rem Actione dominium vindicando*,l.6.C.quib.nõ obiicit.Sic & *Directam Vindicationem*,quæ adminiculo ſeu auxilio Reſciſſoriæ actionis non indiget,l.24.C.de rei vind. *Directa Actio*,pro petitione hereditatis,quæ heredi datur ex l. 12.Tab.l.3.§.vlt.D.de carbon.edic.*Directum iudicium*,& *Directa Actio*,in l.3.& l.5.§ ibidem. & in l.17.D.ad exhib.ratione præparatoriæ actionis dicitur, & principale iudicium ſignificat,cuius præparandi cauſa aliud præmittitur,veluti rei vindicationem, ad quam via ſternitur per Actionem ad exhibendum: & ad quam rei exhibitę,gradus fieri ſolet.

Directa Actio,quæ in ſolidum competit,ad differentiam Noxalis,l.§.ex diuerſo,Inſtit.de noxalib.act.l.26.§.ſi is quem,D.eod.tit.

Directa Inſtitutio & Precaria,opponuntur in l.19.D.de teſtam.milit.

Directæ Libertates,dicuntur,quæ Directò ſeu verbis directis datæ ſunt,l. 12.D.ſi quis om. cau.l.11.§.vlt. & l.24.§.1.D.ad Sc.Trebel.l.59.D.de manumiſſ.teſt.l.35.& l.39.l.43.& l.4.§. hi qui,D.de fideicom.libert.l.40.D.de man.teſt.l.9.& l.14.C.eod.tit.l.2.§.1.D.de iur.codicil.l.1.§.in quibuſdam,D.ſi cui plus quàm per l.Falcid. l. vn.§. penult. D. ſi mulier ventr. nom.l.13.D.de oper.libert.l.13.C.de inoff. teſtam.l.3.C.de iure dot.l.1.C.qui manum.non poſſ.l.vn.C.de lege fuſ.can. l.4.C.de teſt.man.

Directæ ergo & fideicommiſſariæ libertates,opponũtur,l. 11.& l.28.§.vlt.D.ſi quis omiſſ.l.26. D.de fideic.libert.l.16.§.ſed ſi ſeruo,D.ad Sc.Trebell.

Directæ ſubſtitutiones,l.5.C.de impub.& aliis.l.26.C.de inoff.teſt.

Directa Donatio, vel mortis cauſa conſtituta,l.25.C.de donationib.

Directa Verba,id eſt Ciuilia,Legitima,Imperatiua, quibus rectò hereditas vel legatũ vel libertas relinquitur,qualia ſunt hæc,HERES ESTO,HEREDEM FACIO,INSTITVO,DO,LEGO,PRÆCIPITO,TIBI HABETO,SVMITO,VINDICA, HÆRES DAMNAS ESTO DARE, SINITO EVM HABERE, RELINQVO, IVBEO, LIBER ESTO,l.2. C.comm.de legat.l.15.C.de teſtam.Quibus aduerſantur *Verba fideicommiſſi*,ſeu *Precaria*,quę inflexa ſunt & obliqua,precatiuéque, non etiam imperatiuè, concipiuntur.*Directis verbis Adimi hereditas*, l.4.C.de his quib. vt indign. *Data Libertas*,l.10.C.de teſtam.man.*Libertatem relinquere*,l.4.C.de liber.præter.*Relicta hereditas*,l.14.C. de fideicommiſſ.*Subſtituere*,l.7.C.de impuber.& al.

Non ſollemnibus vel directis verbis ſtipulationes compoſitæ, l.10.C.de contrah.ſtip.

DIRECTO, id eſt,recto iure,vt in §.1.Inſtit.de fideicomm.heredit.ſeu *directo iure*,vt l.9. C. de teſt. man.

Directò data Libertas,l.55.D.de fideicom.libert. *Directò autem Libertas* tũc dari intelligitur, cùm non ab alio ſeruum manumitti rogat Teſtator,ſed velut ex ſuo teſtamento libertatem competere vult.§.qui autem,Inſtit.de ſingul.reb. per fideic.relict. *Directò ſubſtituere*,l.15.D. de vulg.& pup.

Hinc Directo & Per fideicommiſſum aduerſa ſiunt in l.16.D.de fideicomm.libert.l.2.C.quãdo & quib. quar.pars lib.10.& §.1.inſtit.de codicillis.*Directò & Per fideicommiſſum dare Libertates*

*tates.*Item ex *Directo, & ex fideicommiſſo, ad libertatem peruenire*, opponũtur, l.56. D. de manum. teſt. l.12. §. vlt. D. de fideicomm. libert. *Directò & per ſucceſſionem*, aduerſantur, l. vlt. D. de legat. 3.

Directo Agere, & Prætoria actione, opponuntur, l. 26. §. Item ſi ex pluribus, D. de noxalib.

Directò Agi cum eo, cum quo, vel cuius iuſſu cum alio contractum eſt, id eſt, rectà, non de peculio. l.3. §. ſi filiofam. D. Commod. l. vlt. D. pro ſoc. §. vlt. Inſtit. quod cum eo. *Directò Actio competere*, l.45. D. ſoluto matrimonio. *Directo teneri*, id eſt in ſolidũ abſque noxæ deditione. §. omnis, Inſtit. de noxalib.

DIRECTARII appellabantur qui ſe furandi animo in aliena cœnacula dirigebant, l.7. D. de extraord. criminib. Paul. lib. 5. Sentent. Tit. 4. Vet. Gloſſar. *Directarius*, ὁ εἰς τὰς ἀλλοτρίας ἐπὶ τῷ κλέψαι εἰσερχόμενος οἰκίας, καὶ θυρεπανοίκτης.

DIRECTORIÆ, l.3. de Cano. frumentar. vrbis Ro. in Cod. Theodoſ.

DIRIMERE *Cauſam*, l.7. D. vt legator. ſeu fideic. l. vlt. C. de ſeruitutib. l.1. C. de noui oper. nunt. *Controuerſiam*, l. 2. §. vlt. D. fin. regundor. *Controuerſias*, l.1. §. inde eſt, D. de oper. no. nunt. *Cunctationem*, l.20. D. de manum. *Diſceptationem*, l.3. C. de ord. iudicior. *Litem*, l. 2. §. ſi iudex, D. de iudic. *Quæſtionem per menſores*, l.8. §. vlt. D. fin. regund.

Dirimit quæſtionem, l.41. D. de verb. oblig. *Quæ ſententia multis quæſtiones Dirimit*, l. 1. §. ſi heres, D. ad Sc. Trebell. *Dirimere Fines*, l.2. §.1. D. fin. regund.

Dirimi Controuerſia, l.1. §. inde quæritur, & §. poteſt, D. de oper. nou. nunt.

Dirimi Communes, l.3. §. vlt. D. de diuid. *Societas*, l.27. D. pro Socio.

Dirimi Iudicio, l.6. §. vl. D. de his qui not. inf. *Officio Iudicis*, l.74. D. de procurator.

Dirimere Adfinitatem, Valer. Maxim. lib. 8. cap. 1. *Dirempta adfinitate*, l.43. §. vlt. D. de procuratorib.

Dirimere Nuptias, in lege Dei, Tit. 6. *Matrimonium*, l.5. C. de Inſtit. *Dirimi Matrimonium*, id eſt, diſſolui, l.1. D. de diuort. l. vlt. §.1. & §. vlt. D. ſi quis omiſſa. l.3. C. de Inſtit. & ſubſtit. *Dirempto Matrimonio*, l.45. D. de ſolutionib. l.11. §. ſocer. D. ad L. Iul. de adult. l.12. D. de fundo dot.

Dirimi Iura, l.9. D. de diuerſ. reg.

Dirimendus ordo quæſtionis, l.26. C. ad L. Iul. de adult. *Dirimenda diſceptatione*, l.5. C. de ædific. priuat. *Dirimenda varietas*, l.13. §. vlt. D. de ann. legat. *Quod ſi Dirimendum eſt*, l. 38. D. de bon. libertor.

DIRIPERE *aliquid ex naufragio*, l.4. §.1. D. de incend. ruin.

Direptæ res, l.7. D. de incend. rui. *Direptorum Negotiorum audientia*, l. vlt. C. de ordine cognition.

DIRIPI *funus*, l.5. C. ad Leg. Iul. de vi pub.

Direptum vi, l. 26. D. locati. l. *Direptum ſtillicidium*, l.20. §. ſtillicidium, D. de ſeruit. vrban. præd. *Direptum habere*, l.34. D. de pigner. act.

DIRVERE *Ædificium & Aquæductum*, l.27. §. ſi quis ædificium, D. ad L. Aquil. *Ædificia*, l. 24. §. idem ait, D. de damn. infr. l.7. §. non ſolũ, D. quod met. cau. *Sepulchrũ*, l.2. D. de ſepul. viol.

Dirui Ædificia, l.1. D. de tign. iunct. l.5. & l.13. C. de oper. publ.

Diruta Ædes, l.11. §. idem ait, D. de Publiciana.

Diruta terræ motu Ædes, l.73. D. de cont. empt. *Villa*, l.2. D. quib. mod. vſuf. *Dirutum Ædificium*, l.45. D. de vſurpationib. l.7. §. cum in ſuo, & §. ex diuerſo, D. adquir. rer. do.

Diruta ædificia, l.9. §. præterea, D. de hon. auct. iud. *Diruta penitúſque deſtructa*, l. 14. C. de operib. pub.

DISCEDERE *à Cauſa appellandi*, l.3. §. vlt. D. de appellation. *A Cauſa teſtamenti*, l. 35. D. de fideicomm. lib. *A Communione*, l.1. & l.6. & l.81. §. vlt. D. famil. erciſ. l.7. D. ſi pars hered. pet. l. 6. D. comm. diuid. *A Controuerſia*, l.35. D. de rei vindic. l.19. §.1. D. de recept. qui arbit. *A Condicione*, l. 40. & l.42. D. de iureiurand. *A Priore contractu*, l.4. §. idem Iulianus, D. in diem addict. *A Venditione*, l.10. D. quib. mod. pign. l.2. l.7. l.8. D. de reſcind. vend. A *Voluntate*, l.90. D. ad L. Falcid.

Diſcedere ab Accuſatione, l.6. C. de his qui accuſar. non poſſ. Ab *Obligatione*, l.30. D. de nouationib. l.5. C. de obligat. & actio.

Diſcedere ab Emptione *& Locatione*, l.21. §. ſi metu, D. quod met. cauſ. l.1. §. ſed ſi, D. ſi quid in fraud. patr.

Diſcedere à Controuerſia, l.1. D. quarum rerum ait. *A tota Controuerſia*, l.19. §.1. D. de recept. qui arbit.

Diſcedere indemnis, l.67.D.de ædilic.ed.*Diſcedere poſſeßione*, l.17. D. vt legator.ſeu fideicommiſſ.l.15.§.eum qui, D.de precario.l.40.D.de ſolutionib.*A poſſeßione*, l.18.§. cùm vnus, D. famil.erciſc.*De Poßeßione*, l.35.D.de reb.auct.iud. De *Bonis*, l.18.D.ſi ſeruit.vindic.

Diſcedere à Re pretio recepto, l.1.§.ſi quis, D.ſiquid in fraud.patron.*Diſcedere à Relicto*, l.3.C.de his quæ ſibi adſcrib.

Diſcedere ſignis, l.45.D.ex quib.cauſ.maior.

Diſcedere Dominium, l.10 §.vlt.D.de condict.furt.id eſt abire, vt l.56.D.de rei vindic.l.vlt. C.ſi aduerſ.donat.l.16.C.de præd.minor. *Diſcedere Res à vẽditore*, l.11.§.vlt.D.de condict.ob turp.cauſ.*Diſcedere à proprietate Vſufructus*, l.31.D.de rei vindic.*Vſusfructus à perſona*, l.51.D.de vſufruct.l.15.D.famil.erciſc.*Diſcedere de medio*, l.8.D.de condic.& dem.

Diſcedere, id eſt, *Diuertere*, l.191.D.de verb.ſignif.l.17.§.1.D.de act.rer.amot.*Diſcedere à Marito*, l. 5. D.de bon.damnat.*Diſcedere à Patrono*, l.10.D.de diuortiis.*Diſcedere cum bona gratia*, l. 32.§. Si diuortium, D. de donationib. inter vir. *Voluntate Patrum*, l. 35. D. ſoluto matrimonio.

DISCEDI *à lite*, l.1.D.de condict.cau.dit.l.65.D.de cõdict.indeb.*à Societate*, l.3. C. comm. diuid.*à Stipulatione*, l.10.D.de ſtipulat.prætor.*A Tranſactionibus bona fide interpoſitis*, l.10.C.de Tranſactionib.

Diſcedi à Poſſeßione, l.33. D.de reb.auct.iud.*Diſceſſum à Iure*, l. vlt. D. rem pup. vel.adol. ſalu.for.

Diſcedi ab Actu, l.6.C.de petit. hæred. *à toto Contractu*, l. 47. D. de minorib. *ab Emptione*.l.2.l.17.& l.18.D.de in diem addict.*Ab Hypotheca*, l.12.§.ſi iterũ, D. qui potiores, l.5. D. quib. mod. pign.vel hyp.

Diſcedi ab omni Conditione.l.vlt.D.de iureiur.*Ab omni Cõtentione*, l.43.D.de condict.indeb. *Ab omni Controuerſia*, l.40.D de iureiurand.

Diſcedi Obligatione, l.8.§.idem.& l.30.D.de nouationib.

Diſceſsio fieri dicebatur, cùm in diuerſas ſententias Senatores ibant. Exempla huius locutionis habemus apud Cic.Epiſt.1.lib.1 famil.& Philipp.4.& 5.Plin.lib.2.Epiſt.ad Arria.& l.8.Epiſt.ad Ariſto.Sueton.in Tiber.cap.31.Tacit.lib. 5.& lib.14.Agellium lib.5.cap.18.& lib.14.cap.7.

DISCEPTARE dicitur, *Arbiter inter Litigatores*, l.11.D.de recep.*De quibuſdam exceptionibus omnimodo ipſum debere Diſceptare qui ad exhibendum actione indicat*, l.3 §.ibidem, D.ad exhibẽdum. Litigatores etiam *Diſceptare*.Sic *Diſceptare ciuilibus actionibus de cauſa*, l. 2. C. ſi non comput. iud.

Diſceptari apud Prætorem, l.3.§.hoc autem, D.liber.exhib.*De Dominio*, l.5.D. ſi pend. appell. *Iudicio*, l. 1. D.de vſur.

DISCEPTATOR, pro Iudice ſeu Arbitro, l.3.§.1.& l.17.D.de recep.qui arbit. l. 7.D. famil. erciſc.

DISCEPTATIO pro re ſeu lite, l.70.D.de iudiciis.*Iudicis*, l.17.C.de euictionib.*Legis*, l.4. C. ad Leg.Fab.de plagiar.*Principalis*, l.16.C.ad L.Cor.de.falſ.l.6. C. de calumniatorib.

Diſceptatio bonorum, l.3.C.de iudiciis.*Ciuilis*, l.3.C.de ordine Iudic.l.1. C.ſi quis aliq. teſta. *Dominij*, l. 3. C.de interdict.*Hereditatis*, l.16.C.de excuſat.tutor.*Diſceptatio de rebus aduerſus patronum*, l.4.C.de obſeq.patron.

Diſceptationes Forenſes, l.23.C.de teſtament.*Pecuniariæ*, l.4.C.de patr.poteſt.

DISCERE *Artificium*, l.31.D.de rei vindic. *Ad diſcendum Artificium*, l. 1. C. de infantib. expoſit. *Diſcedi cupiditate*, l.20.D.de fideic.libert.

Didici, l.1.§.interdictum, D.de vi & vi ar *Ego Didici*, l.19.§. D. de hered. petit. l. 5. D. de ope. ſeruo. l.15.D.de negot.geſt.l.10.D. de minorib.l.27.§.1.D.de pact.

DISCERNI *Adminiſtratio*, l.44.D.de iudiciis.*Res ſorte*, l.14.D.de iudiciis.

Diſcreti emolumento Portionum, l.24.D.de condic.inſtit. *Diſcretæ Gentes*, l. 5. D. de Iuſtit.& iu.*Portiones*, l.41.§.qui Diſcretas, D.de vulg.& pup.Sic *Diſcretis Actionibus*, §.ſic itaque, Inſti. de Actionib.

Diſcreta Iura, l.22.D.de his quæ vt indign.

Diſcretio Animalium, l.62.D.de vſufruc.

DISCIDIVM pro diuortio & repudio, l.8.D.de captiu.& poſtlim.reuerſ.Martialis lib.10. Epigramm.de ea, quæ à marito Prætore deſignato, ſumptuum futurorum metu, diuerterat, *Diſcidium*, ait, *non eſt hoc, Proculeia, lucrum eſt.* Sueton.in Domitiano cap.3.*Eandem Paridis hiſtrionis amore deperditam repudiauit, intráque breue tempus impatiens Diſcidij, quaſi efflagitante populo,*

pulo,reduxit. D*iſcidij cauſam Præbere*,l.11.§.vlt. D. ad L. Iul. de adult.& *Culpam ſubire* D*iſcidij* à-pud D.Hieronymum in Epiſt.de vita Fabiol.

DISCIPLINÆ nomen in quodlibet Artificium cadit.*Diſciplinæ traditus Seruus*,l. 78. D. de leg.3.*In* D*iſciplinam traditus præceptori*, l. 17. § .1. D. de ædil. edic. l. 20. §. Pamphilæ, D. de inſtr.vel inſt.& apud. Sueton.in Claud.cap.8.*In* D*iſciplinam ſeſe dare*,Agel. lib. 5. cap. 10. *Si Magiſter in Diſciplina vulnerauerit Seruum*,l.4.§.ſi magiſter,D.ad L. Aquil.*Diſciplinis vel Arte inſtituere*,l.27.§.ſi ſerui,D.de vſufruc.

D*iſciplina Auguſti*,l.12.§.1.D.de re milit.*Caſtrorum*,l.19.§.filius.D.de captiu.& poſtlim. *Militaris*,l.50.D.locati.l.9.D.de feriis.l.1. C.ad L.Corn.de ſicar.l.7. C. de reſtitutionib. & in Lege Dei,Tit. 1. quæ *Diſciplinæ* nomine intelligenda eſt in l.4.§.vlt.l. 12.& l. 13. D. de re milit.quæ & D*iſciplina Communis* vocatur,l.6.D.eod.Tit.Spartian. in Hadriano, D*iſciplinam Ciuilem non aliter tenuit,quàm Militarem*,

D*iſciplina Iuris*, l.8. C. de condict.ob cauſ.l.22.C.de vſuris.*Iuris Veteris*,in lege Dei, Tit.6. *Legum*,l.12.C.de nupt.

Diſciplina publica,l.1.D.de off.præf.præt.& apud Paul. lib. 5. Sentent. Tit. 26. l. 1. C. de ſeditioſ.l.8.C.vbi cauſæ fiſcal.l.10. C.de accuſationib.l.1.C.ad L.Iul. de amb. D*iſciplinæ publicæ præfici*,l.vlt.D.de munerib.*Vigor*,l.9.§.quod illicitè,D.de public.*Reipub*.l.16. C. de oper. pub.*Spectaculorum*,l.1.§.quies,D.de off.præf.vrb.*Temporum*, l.1.& 2.C. ne fiſcus.*Contra* D*iſciplinam temporum*,l.2.C.de condict. ob turp. *Diſciplina noſtrorum temporum*, in Lege Dei, Tit.6.

DISCIPVLI non liberalium modò ſtudiorum,ſed & artificij cuiuſlibet appellantur, l. 1. C. de ſtud. liberal.lib.11.l.5.§.vlt.D.ad L.Aquil.*Diſcipuli eorum qui Officinis & Tabernis præſunt*,Paul.lib.2.Sentent.Tit.8.*Diſcipuli Fullonis*,l.5.§.Sed & cum fullo,D.de Inſtitor.

DISCRIMEN *Capitis, & Fortunarum*,l.1.C.quæ res vend.*Litis*,l.vlt.C.de pœna iud.*Periculi pœnæ*,l.2.C.de fide inſt.*Salutis*,l.6.C.vbi cauſæ fiſcal.

In Diſcrimen capitis accerſi,l.17.C.de Accuſationib.

In Diſcrimine vitæ conſtitutus,l.39.§.propoſitum,D.de legat.3.l.2.C.ad L.Corn.de ſicar. *Conſtituta*,l.5.C.ad Sc.Trebell.

Vagari cum D*iſcrimine alienæ exiſtimationis*,l.7.D.de iniuriis.

DISCVS,l.19.D.de furtis. D*iſci duo*,l.21.§.vlt.D.depoſiti.

DISCVTI,id eſt diſſolui.Sic D*iſcuti Matrimonia*,l.2.D.de donat.inter vir.*Sponſalia*, l. 2. D. de diuort.

Diſcuti litem,l.13.§.recepiſſe,D.de recept.qui arbit.

D*iſcuſſa Lite*,l.8.C.de execut.rei iud.

Diſcuſſo Periculo,l.4.D.de naut.fœn.*Non Diſcuſſo*,l.40.D.de pactis.

DISCVSSOR in l.penult.C.quor.appell.non recip.l.21.& l.29.eod.tit.in C.Th.l.26. C. de appellationib.l.30.& l.45.eod.tit.in C.Th.l.1.C.de ratiocin.oper.pub.Rub.de Diſcuſſorib. lib.10.C.l.10.de Iudæis in C.Th.In vetuſtis Gloſſariis,D*iſcuſſor* aliâs redditur,πράκτωρ,ςρα-πώτης,alias λογοθέτης.Et Rationes certè fiſcales,& publicas diſpunxiſſe Diſcuſſores,non dubium eſt. Meminit & Caſſiodor.lib. 4. Variar. Epiſt. 38. Errórque eſt in hoc verbo apud eundem auctorem.lib.9.Variar.Epiſt.10.in qua *Diſcurſoribus*, pro D*iſcuſſoribus*,legitur.

DISCVSSIO,l.4.ad L.Iul.de amb.l.1.de Diſcuſſorib.l.14.de iur.fiſc. in C. Th. D*iſcuſſio vel Ratiocinium*,l.1.C.de ratiocin.oper.l.6.C.de aduocat.diuerſ.iudic.D*iſcuſſio iugorum*,l.3. C.de Diſcuſſorib.lib.10.

D*iſcuſſiones*, apud Firmicum lib.4.Matheſ.cap.13.Iuſtinianus Nouell. 148. D*iſcuſſiones* vocat quæ δίκαιαν ὑἱοπεράξιν εἰσάγουσι κατ' ἐκείνων τῶν οὐ προσηκόντως ἐκ τοῦ δημοσίου λαβόντων.

DISIVNCTI in iure ciuili appellantur,qui re,non etiam verbis coniuncti ſunt: & *Diſiunctim relictum*,quod duobus ſeparatim & diuerſis orationibus relictum eſt,in hunc modum, TITIO HOMINEM STICHVM DO LEGO,SEIO STICHVM LEGO.§.ſi eadem res Inſtit. de legat. D*iſiuncti ab ipſo Teſtatoris ſermone apertè ſunt diſcreti*,l.vn. C. de caduc. toll. D*iſiuncta & coniuncta aduerſantur*,l.53.§.D.de verbo.ſignif.D*iſiũctiuo modo cõprehenſa plurium rerum dinumeratio,plura legata non facit*,l.35.D.quando dies leg.ced.l.D*iſiunctiuo modo Condicionibus adſcriptis*, l. 18. D. de condic.& dem.

Diſiunctiuum eſt, veluti cùm dicimus, Aut D*ies,Aut Nox eſt:quorum poſito altero,neceſſe eſt tolli alterum:item,ſublato altero,poni alterum*,l.124,D.de verb.ſignif.

DISIVNCTIM & *Coniunctum*,aduerſantur,l.vn.§.in his itaque C.de caduc.tollend.D*iſiunctim* autem ſignificat, *Separatim*, vt loquitur,l.89.D.de legat.3.

Aliàs *Diſiunctim*, eſt ſub Diſiunctione, ſeu alternatione, vt, *Sub diuerſis Condicionibus Diſiunctim poſitis*, l.51.D.de condic.& dem.

Diſiunctiuè commixti, l.34.D.de legat.1.

DISPAR *Beneficium*, l.3.C.de bon.mater. *Cauſa*, l. 1.C. quib.ad libert. Paul.lib.2. Sentent. Tit.9.

Eodem vel Diſpari Gradu, l.67.§.1.D.de leg.2. *Diſpari Numero*, in Lege Dei, Tit.6. Nõ *Diſpari Numero*, l.24.D.de manumiſſion.

Non Diſpar adminiſtratio, l.6.D.de fideiuſſorib.

Diſpares Cauſæ, l.16.D.de exceptionib. *Ex Diſparibus Partibus heredes inſtituere*, l.12.D.de heredib. inſtit.l.32.D.de vulg.& pupil.l.3.§.quidam, D.ad Sc. Trebell. *Inſtituti heredes*, l.67.§.vlt.& l.114.§.cùm pater, D.de legat.1.l.1.C.de impuber.& al. *Scripti coheredes*, l.7.§.vlt.D.de reb.dub.

Ex Diſparibus Partibus ſeruum habere, l.13.§.vlt.D.de Inſtitor.

DISPENDIVM, & *Compendium* opponuntur, l.65.§.Item qui, D.pro ſocio, l.vlt. C. de crim. ſtellionat. Item *Diſpendium & Lucrum*, l.31.D.de action.emp. Varro lib.5. de lingua Lat. *Diſpendium ideò, quòd in Diſpendendo ſolet minus fieri.*

Diſpendium Exiſtimationis, l.vlt.C.de pœn.iudic. *Cauſæ ac fortunarum*, l.30.C.de appellation. *Facultatum*, l.1.C.de his qui latrones.

Sine Diſpendio Creditoris, l.38.D.de euictionib. *Domini*, l.37.D.de rei vind. *Ad pupillum Diſpendium ſpectare*, l.3.C.de peric.tutor. *Ad idem Diſpendium deduceris*, l.36.§.1.D.mandati.

DISPENSATOR *incrementa Nili*, l.10.D.de extraord.crim.

DISPENSATOR Seruus appellatur, qui familiæ rationes diſpenſat, peculiíque adminiſtrationem habet, l.51.l.62.D.de ſolutio.l.24.D.de man.teſt.l.10.D.de ſeruo corrup. l.1.D.de auro, argent.l.166.l.203.D.de verb.ſignif.& apud Martial.Epigr.43.lib.5. Marcus Tullius in Hortenſio, referente Nonio, in verbo Aera: *Quid tu, inquam, ſoles, cùm rationem à Diſpenſatore accipis* (ſic enim legendum cenſeo) *ſi æra ſingula probaſti, ſummam quæ ex his confecta ſit, non probare?* Quintil.lib.6.cap.4. *Diſpenſatori, qui cùm ad reliqua non reſponderet.* Idem, ſeu quis alius eſt, Quintil.Declamatio.353. *Diſpenſatorem, ſupra rationes poſitum eſſe* ait. Sueto. in Veſpaſiano cap. *Admonente Diſpenſatore, quemadmodum ſummam rationibus vellet inferri &c.* Per Diſpenſatores vtique olim nomina faciebant, vt apparet ex l.vlt.§.ſi inter, D.de verb.obligat. Quint. Declamatio.345. *Satis ſit vobis, ô Diuites, hoc veſtras præſtare fortunas, quòd per Diſpẽſatores fœneratis.* Vnde Theophil.in §.rectè, Inſtitut.manda. *Diſpenſatorem* definit οἰκέτην ὃς εἰώθει ἐκδανείζειν τὰ δεσποτικὰ χρήματα. Diſpenſatores verò, vt & vetuſta Gloſſaria definiunt, dictos, quibus pecuniarum adminiſtratio crederetur, ipſa nominis notatio arguit, quam ab antiquo pecuniæ appendendæ more, non numerandæ, Varro lib.4.de lingua Lat.ad fi. & Sex. Põp. & Iſidorus deducunt. Sanè quẽ ſeptuaginta interpretes, τὸν ἐπὶ τοῦ οἴκου vel ἐπὶ τῆς οἰκίας, Geneſ.cap.43.& 44.item quem οἰκονόμον lib.3.Reg.cap.18.& lib.3.Eſdræ cap.4. vetus Interpres, *Diſpenſatorem*, reddit: vt & D.Lucæ cap.12.vet. Gloſſar. *Diſpenſator*, διοικητὴς, οἰκονόμος. Sed & qui Principum pecunias curãt, theſaurorúmque adminiſtrationem gerunt, in Conſtitutionibus *Diſpenſatorum* nomen habent, l.1.C.ſi aduerſ.fiſc.l.4.C.de fide inſtr. Tit.de his, qui cum Diſpenſat.contr.in C.Theod. Qua in re Seruorum miniſterio primum vſos Imperatores conſtat. Sueton.in Auguſto cap.66. Diomedem Diſpenſatorem ſeruum Auguſti memorat. De Cæſare etiam ſic Macrob.lib.2.Saturn.cap.3. *Secuto omnium riſu, Diſpenſatorem Cæſar vocauit, & centum Seſtertia Græculo numerari iuſſit*, Plinius quoque lib.7.cap.39. Armeniaci belli ſub Nerone Diſpenſatorem iuſtam ſeruitutem ſeruiſſe indicat, manumiſſum, & quidem immẽſo pretio, narrans. Sed & Claudij ſeruum Diſpenſatorem quingenariam lancem habuiſſe idem Plinius lib.33.cap.11.refert.

Diſperire Negotia, l.5.D.de obligationib.

Diſpertire, id eſt, diuiſionem facere, l.71.D.de vſufruct.

DISPICIET *Iudex*, l.2.C.arbit.tut.l.1.C.de præd.mino.l.19.C.de vſur. *Diſpicite Patres*, l.22.D.de heredit.petit. *Diſpicere de condicione inſtitoris*, l.1.D.de inſtitor. *Diſpiciamus*, l.vlt.D.de præd.ruſtic.l.1.D.de his qui ſeruit.ſui vel al. Inſtit.de obligat. quaſi ex contr. *Diſpici poteſt*, l.2.§.ſi tamen, D.de recep. qui arbit. *Diſpicienda erunt à Iudice*, l.25.§.1.D.de pign.act.

DISPLICERI *Condicio*, l.34.D.de iureiurando. *Emptio*, l.65.§.Item ſi, D.pro ſocio. *Prædiũ*, l.11.§.ſi ita, D.quod vi aut clam. *Pretium vel Menſura*, l.71.D.de contrah.empt. *Res*, l.3.D.eod.tit.l.2.§.ſed & illa, D.pro emp.l.6.D.de reſcind.vend.

Diſplicet merito, l.30.§.Neratius, D.famil.erciſc. *Diſplicebat ei ex cõmiſſoria*, l.38.D.de mino.

Diſplice-

Diſplicebat Proculo,l.32.D.depoſit.*Diſpliceret Heredibus*,l.4.§.ſorore,D.de fideic.libert.

DISPOLIARI,l.31.§.quod legaturus,D.de donat.int.vir.

DISPOLIATIO,l.6.de ſepul.viol.in C.Th.

DISPONERE *Familiam*,l.7.D.de opt.vel elect.*Rationes*, Paul.lib.4.Sentent.Tit.7.*Res*, l. 35. §. Rerum, D. de hered. Inſtit.*Diſponere Arbiter*,l.19.D.commun.diuid.

Diſponi à Prætore,id eſt ſtatui,l. 3. §. Iulianus, D.de lib.exhib. *Diſpoſitum à Teſtatore*; l. 114. §. Diui,D.de legat.1.*Diſponi Rationes*,l.1.C.de bon.proſcrip.

Diſpoſita Familia,l.1. D.de officio.præfect.vigil.*Diſpoſiti Milites*,l.1. §. quies, D. de officio pręf.vrb.*In Diſponenda Quæſtione*,Paul.lib.3.Sentent.Tit.6.*Sic hoc Diſponendum eſt*,l.14.§.quatenus, D.quod met.cau.

DISPOSITIO *Defuncti*,l.vlt.C.famil.ercíſ.*Vltima*,l.28.C.de Teſtament.l.1.§.his itaque,C.de comm.ſer.man.

Diſpoſitiones extremæ, l.2. C. comm.de manumiſſionib. *Vltimæ*, l. 8 C.qui teſtament. fac.*Diſpoſitiones Principales*,l.vlt.C. de fructib.& lit.exp.*Epiſtolarum*, ac *Libellorum*,l.1.de prom.comit.diſpoſ.in C.Th.*Diſpoſitionum Scrinium*,l.3.& l.4.& l.11.C.de proxim.ſac. ſcrin. lib. 12. *Diſpoſitionum Comes*, in l.8.C.eod. Tit.& Rubr. de proxim. comit. diſpoſit.in C. Th . & *Comitiuam primi Diſpoſitionum*,l.4.Cod.tit.

DISPVNGERE,eſt conferre accepta & data,l.56.D.de verbor.ſignific.quod caput ad quæſtionem l.15.D.de reb.auct. iud.poſſ. pertinet, vt ex ipſis Inſcriptionib. facile colligitur.

Diſpungi Rationes,l.6.§.vlt . D.de ſtatuliber.Seneca lib.4.de Benefic. cap. 31. *Apud me iſtæ acceptorum expenſorúmque rationes Diſpungentur.*

Diſpunctio,l.15 §.vlt.D.de reb.auct.iud.

DISPVTARE *de Apicibus Iuris*,l.29.§.quædam,D.mandati.*De inofficioſo*, id eſt,dicere,l.1.D. de inoffic. teſtam.

Diſputatio,l.65.D.de diuerſ.reg. *Fori*, l.2.§.his legibus,D.de origin. iur.*Diſputatio de vna re*, l.21. §.plenum, D. de recept. qui arbitr. id eſt controuerſia ſeu diſceptatio.

Diſputationum libros decem Vlpianus ſcripſerat:vt Index Pandect.Florentin. præpoſitus tradit,id eſt,*publicanum diſceptationum*, vt pater in l.11.C.de quæſtionib. *Diſputationum* quoque libros Venuleius Saturninus & Claudius Tryphoninus ſcripſerant, ille,ſeptem,hic,vnum & viginti: vt ex eod. Indice.Pandectar. Florentinar. apparet.

DISQVIRI, l.8.C.de petit.hered.l.5.C.ad Sc.Macedonia. *Diſquiſitio huius rei Indicis eſt*,l.3. D.ex quib.cau.maior.

DISSENTIRE *In Cauſis*,l.36.D.de adquir.rer.dom. *In ipſa Emptione, ſiue in pretio , ſiue in qua alio: item in Nomine*, l.9.D.de contrahen.empt.*Diſſentire in adſumendo tertio*, l. 17. §. ſi in duos D. de recept. qui arbitr.*Diſſentire de qualitate*,l.21.§.quamuis,D.de actionib.emp.*Naturalis hominum ad Diſſentiendum facilitas*,l.17. §. principaliter, D.de recept.qui arbit. *Diſſentientes Auctorum Sententiæ*,l.3.C.de adquir.poſſ.*Diſſenſiones Ciuiles*,l.21.§.vlt.D.de capti.& poſtlim. *Diſſenſiones* inter Iuriſconſultos ,quas à Labeone & Capitone inchoatas,Sabinus & Nerua auxerunt , l. 2.§.hi duo,D.de orig iur.

Diſſenſu contrario diſſolui Emptio vel Venditio , vel Locatio, l. 80. D. de ſoluionib.

DISSERERE *Breuiter*,l.4.§.ſed quoniam,D.de gradib.& adfinib.

DISSIMILIS *Cauſa*,l.2.§ 1.D.de L.Rod. *Condicio*, l.3.D.de locis itinerib.*Sed hoc Diſsimile eſt*, l.60. D. de condict. indebit. *Longè ei Diſsimile eſſe*,l.32. D.mandat.*Sed hæc Diſsimilia ſunt*, l. 83. §. ſacram,D.de verb.oblig.*Diſsimiliter atque*,l.16.D.de contrahend.empt.

DISSIMVLARE,l.4.§.in inſulam,D.de re milit.l.40.D.de pœnis.l.13.§.extat,D.de iur.fiſc. l.19.§.vlt. D.de nouation.l.9.§.circa,D.de offic.proconſ.l.2. C.ſi res.alien.

Diſsimulare de Condicione ſua,l.4. D.quib.ad libert.procl.*De modo pœnæ*,l.14.D.de offic.pręſi. *Proprias probationes*,l.1.§.pręuaricatorem,D.ad Sc.Turpil.*Diſsimulare ignorantia*,l.2.C.ſi aliena res pign.*Obſcurè*,l.43.§.vlt. D.de contr. empt. *Diſsimulante Actore*, l. 30. D. de rei vindic. *Marito*,l.11.C.de diſtract.pign. *Diſsimulata Condicione*, l. 1. C. quib. ad libert. *Obligatione*, l. 3.§.maximè, D.ſtelliona. *Non Diſsimulato*, l.15. D.de in ius vocan.

Diſsimulata Donatio , l. vltim. C.mandat.

DISSIMVLATIO *Culpabilis*,l.vlt.C.de nupt.*Falſa ficti Diuortij*,l.30.C.de iure dot.*Iuris*,l.6.C. quæ res pigno.

Diſsimulatione aboletur Actio iniuriarum, l. 11. §.1. D. de iniuriis.§.vlt.Inſtit. eod. tit. *Diſsimulatione præteritum crimen*,l.3. C.quib. ex cauſ. ſer. *Tacita Diſsimulatione renunciatum inofficioſi*

querelæ,l.1.C.de in integ.reſtit.minor. *Per Diſsimulationem Reuerſa*,l.27. D. de pact. dot. *Seruare Sua*, l. 1.§.1.D.de dol.

DISSIPARE id eſt dilapidare.Sic *Diſsipare Bona*,l.38.D.mandat.Vlpian.Tit.13.Regular.l.1. *Pecuniam*, l. 27. §. 1.D.de curat. fur. D.de minorib. *Subſtantiam ſuam*,l.vlt.D.vt legat.ſeu fideicomm.

Diſsipare quid Dolo, l.1.§.1.D.ſi is qui teſtam. *Diſsipaturus Dotem*, l. 22. §. ſin verò, D. ſol. matrim.

Diſsipare Ædificium, pro diſturbare & demoliri,l.3.§.penult.D.de incend.ruin.

Diſsipari Bona fraudibus,l.3.C.de poſtlim.reuerſ.

DISSOCIARI,l.4.D.pro Socio.*Diſſociatum Matrimonium*, id eſt Diſſolutum,l.14.C.de nuptiis,l.23.C.ad L.Iul.de adulter.

DISSOLVERE *quid eo genere quo colligatum eſt*.l.35. D.de diuerſ. regul. *Vinculum*, l.19. D.de condict.indeb.

Diſſoluere Aggeres,l.10.D.de extraordin.*Spem nuptiarum*,l.6.D.de ſponſalib.*Sponſalia*,l.10. D.eod.tit.

Diſſolui Adoptio,l.55.D.de ritu nupt.§.ergo,Inſtit.de nuptiis.*Debitum*,l.39.D.de hered.pet. *Delicta*,l.34.D.Sol.matrim.*Donatio*,l.11.§.maritus,D.de donationib.int.vir.*Emptio*,l.3.§ vlt. D.de reſcind.vend.l.7.§.Adeo,D.de pactis.*Iudicium*,l.42.§.vlt.D.ſolut.matrim. *Legatum*,l.49.§.ſi vxori.D.de legat. 3.*Mandatum,morte*,l.vlt.D.de ſolutionib.*Matrimonium*,l.6. & l.7. D.de diuort.l.5.D. de bon. damn. l.62. D.de donat.int.vir.l.45.§ vlt.D. de ritu nupt.l.1. D.de lib.exhib.l.28.D.ſolut.matr.l.1.C.eod.tit.l.3.C.de nupt.l.21.C.de iur.dot.l. 6. C. de repud.*Obligatio*,l.21.§.vlt. D.de pact.l.69.& l.89.D.de ſolutionib.l.35.D.de diuerſ.reg.l.2. & l.10.C.de remiſſ.pignor. *Ornamentum*,l.10.D.quibus mod.vſufruct. *Pactum*, Paul. lib.1. Sentent.Tit.1. *Quantitas*,Paul.lib.2.Sentent.Tit.32.l.2.C.de condict.ex leg.1.*Venditio*, Paul. lib.2.Sentent.Tit.15.*Vinculum*,l.95.§.naturalis, D.de ſolutionib.l.2.C.de poſtlimin.reuerſ. *Diſſoluta omni cauſa*,l.7.D.de tranſactionib.

Diſſolui Collegia,l.3.D.de collegiis.l.38.§.fideicommiſit.D.de legat.3.

Diſſolui Nauis,dicitur,cùm tabulæ refringuntur & reſoluuntur, l. 88. D. de legat.3.l.83. §.ſacram,D.de verb.oblig.l.98. §.vlt.D.de ſolutionib.l.6.D.de incend.ruin.l. 10.§. in nauis,D.quib.mod.vſufr.

Diſſolutum Ædificium,l.23.§.vlt.D.de rei vind.

Diſſoluta Negligentia,id eſt craſſa & ſupina , l.29.D.Manda.Auctor Rhetoric.ad Herenn. lib.3.*Quam ille modeſtiam eſſe, eam nos inertiam & Diſſolutam negligentiam dicemus*.

Diſſolutor ſepulchrorum,l.8.§.1.C.de repudiis & *Diſſolutrix*,ibidem,§. ſequen. *Diſſolutio*, l.6. D.de aur.argent.

DISSONÆ *Sententiæ*,l.38.D.de re iud. & *Diſſonantes* in l.24.D. de manumiſſionib. *Diſſonæ Voluntates*,l.3.C.de codicil.

DISTAT *Aliquid*,l.4.§.metus: D.de doli mal.excep.*Diſtat Solutio à Fabrica*, l.2. §. idem, D. de eo,quod certo loco.*Diſtant Ædes*,l.38.D.de ſerui.præd.vrb.*Diſtant hæ Actiones inter ſe*,l.8. §. 1.D. ſi ſeruit.vind.*Longè diſtat*,§.ſed ſi is ab eo,Inſtit.quib.mod.re contrah.oblig.*Diſtinctio ſeruabitur*, l. 15. D. de caſtr. pecul. *Diſtantia corpora*, l. 23. §. item quodcumque, D. de rei vindic.l.30. D.de vſurpat.

DISTERMINANTVR *vicini,in vrbanis Prædiis,communibus Parietibus* , l. 4. §. hoc iudicium,D. fin.regund.

DISTINGVIT *Maleficia voluntas & propoſitum delinquentis*, l. 53. D.de furt. *Non Diſtinguemus*, l.32.D. de recept. qui arbitr. *Diſtingui Pretium à Pretio, non magna pecunia*,l.1.de reb. dubiis.

Diſtinctio adhiberi,l.8.D.de poſtulan.l.95.§.quæſitum,D.de ſolutionib.l.1.C. quib. ad libert.*Diſtinctionem recipiunt*.l. 30.§.incertæ,D. ad Leg. Falcid. *Sine Diſtinctione*, l. 25. D. de iudic.

DISTRAHERE interdũ ſignificat vẽdere,l.16. C. de adminiſt.tut.Sic *Diſtrahere Fundũ*, l.8. §.ſi vni,D.de tranſactionib.*Diſtrahere aliqua ex Hereditate*,l.5.D.de hered.petit.*Hereditatẽ*, l. 23. D. de heredit. inſtitor. *Res Hereditarias* , l. 58. §. cùm autem , D. ad Senatuſconſ. Trebel.

Diſtrahere Pignus,l.5.§.1.D. de heredit. petit.l.4.D.de act.do.*Prædia*,l. 39.§.vlt.D.famil. erciſc.*Seruum*,l.49.D.eod.tit.

Diſtra-

Diſtrahi Frumenta, l.3.C.quæ res vend. *Pignora*, l.7.D.de iur.delibe.l.1.C.de execut.rei iud. *Prædium*, l.1.l.12.l.13.& l.17.C.de præd.minor. *Prædia*, l.1.& l.11.D.de reb.cor. *Res*, l.25.D.de contrah.empt.l.49.D.de minorib.l.15.§.quod ſi, D.de re iudic. *Seruus*, l.29. D. de contrah. empt.

Mandatum diſtrahendorum Seruorum, l.57.D.mandati.

Diſtractus Fundus, l.39.D.de rei vindic. *Diſtracta Hereditas*, l.24. §. Sceuola, D. de minorib. *Diſtractam Prædium*, l.36. D. de ſeruit. præd. ruſtic.l.1.C. ſi maior fact. *Diſtracta Pignora*, l.9. D. de minorib. l.2. §. vlt. D.de eo quod cer.lo. *Diſtractis rebus*, l. vlt. D.ſi pars hered. *Diſtrahendis Mercibus*, l.16.D.de inſtito.

Diſtrahere aliàs eſt Diſſoluere, ſeu Dirimere, Sic *Diſtrahere Matrimonium*, l.2.D.de diuort. l.7.C.de donat. ante nup. Proinde *Contrahere, & Diſtrahere*, *Matrimonium*, opponuntur, l.14. C.de nuptiis.

Diſtrahi, id eſt Diſſolui. Sic *Diſtrahi Coniunctio*, l.38.§.1.D.ad L.Iul.de adult. *Matrimonium*, l.2.D.de diuortiis.l.33. D.ſoluto matr.

Diſtrahi dicitur *Societas*, quæ voluntate, renuntiatione vel alia qualibet ratione dirimitur, l.27.l.63.§.vlt.l.64.& l.65.D.pro ſoc.Senec.Epiſt.66.lib.8. *Cùm viſum fuerit Diſtraham cum illo Societatem: & nunc tamen dum hæremus, non erimus æquis partibus Socij.*

Diſtrahere Negotium, & Contrahere, pugnant inter ſe, §.Item is cui, Inſtit. de obligat. quaſi ex contrar. *Diſtrahere Negotium*, id eſt, cõmunione diſcedere, l.51.§.vlt.D. famil. erciſ. *Magis, Diſtrahendæ obligationis animo, quàm contrahendæ dare*, l.5.§.is quoque, D.de obligat.& actionib. *Ad Diſtrahendam Emptionem*, l.11.§.is qui vinci, D.de actionib.emp.

Diſtrahere Controuerſias, dirimere & decidere, apud Sueton. in Iulio, cap.78. & ita Cicer. pro Cæcin. *Omnia Iudicia, aut Diſtrahendarum Controuerſiarum, aut Maleficiorum puniendorum cauſa reperta* eſſe ait.

Diſtrahi funus, l.5.D.ad L.Iul.de vi publ.

Diſtrahi ab repetitione, l.31.D.depoſiti.id eſt auocari.

Distactores *Argenti*, l.27.C.de pign.l.2.§.vlt.C.de conſtit.pecun. id eſt Argentarij, de quibus dixi lib.1.

Distractio, id eſt Venditio, l.49.D.de minorib.l.120.§.1.D.de legat.1.l.5.§. non paſſim, D.de reb.cor. *Diſtractio fundi*, l.8.§.ſi vni, D.de tranſactionib. *Mercium*, l.5.§.non tamen, D. de inſtitor. *Pignoris*, l.51. §. creditor, D. de fideiuſſor.l.1.D.de negot.geſt.l.8.C.de diſtract. pign.Rubr.de Diſtractio pignor.D.& C. *Rei*, l.15.§.quod ſi, D.de re iud.l.7. §. vlt. D. de adminiſtrat.& pericul. l. vlt.C.debitor. vendit. *Diſtractiones Pignorum*, Paul.lib.1.Sentent. Tit.10.

Diſtractus & Contractus aduerſantur, §. Item is cui, Inſtit. de obligat. quaſi ex contrar.

Distribvere *Amicis ſuis hoſpitiola*, l.6.D. de his qui deiecer. *Diſtribuere legata Teſtator*, id eſt, dare, l.73.§. vlt.D.ad L.Falcid. *Diſtribuere Onera inter Filios heredes*, l.30.D.famil.erciſc. *Diſtribuere Pecuniam*, l.96.§.ſi ſcriptus, D.de legat.2. *Diſtribui Summam*, l.2. cùm in eadem, D. de leg.Ro.

Diſtribui Adminiſtratio inter Tutores, l.3.§.vlt.D.de admini.& peric. *Diſtribui res Hereditariæ*, id eſt Diuidi, l.1.D.famil.erciſc. *Diſtributa inter eos Pecunia*, l.55.D.de adminiſt.& peric.

Diſtributio Aſſis, l.13.§.1.D.de hered. inſtit. *In Diſtributionem relinqui*, l.117.D.de legat.1.id eſt, *Ad Diuiſionem ſingulorum ciuium*, vt l.112. D.eod.tit.

Ditari *alieno ſcelere*, l.1.C.ex delict. *Ditiores Reddere*, l.2.C.de alluuionib.

Ditio *Romana*, l.vlt.C.de infantib.expoſit. *Romani Nominis*, l.2.C. de inceſt. & inutilib. *Vrbium municipúmque*, l.vlt.C.de vectigal. *In ditionem venerant Prouinciæ*, l.2.§. D.de orig.iur.

Ditio pro poteſtate Dominica, l.2.C.de libert.& eor.lib.

Diversa *Pars*, pro aduerſario, l.71.D.de iudiciis.Sic & *Diuerſam partem* accipe, l.11. C. de pact.l.4.& l.6.C.ad exhib.l.1.C.de præd.mino.l.4.C.de vſucap.pro emp.l.3.C. de execut. l.5.C.comminat.epiſt.l.3. C.ſi ex falſ.l.vlt.C.ſi tut.vel cur.l.1.C. ſi maior rei iud.fact.alien. l.5.C.de ſeruit. l.16. C.de euictio.l.3.C.de poſtl.reuerſ.l.6.l.9.& l.14.C.de tranſactionib.l.5. C.de ingen. man. l.4. & l.6.C.ad exhibend.l.2.C.de liber.cauſ.l.4.C.quomodo & quan. Quintilian.lib.4.cap.2. *Actori ſatis eſt dixiſſe, certam creditam pecuniam peto, ex ſtipulatione legatum peto, ex teſtamento Diuerſæ partis expoſitio eſt, cur ea debentur.* Idem *Diuerſam partem* dixit, lib.5.cap.6.vt & eiuſdem nominis Declamationum auctor, Declamat. 270. & Declamat.

338. & Tertul. lib. 3. aduerſ. Marcio. Ouid. lib. 1. de remed. Amor. *Diuerſis partibus arma damus.*

Diuerſæ partis Aduocatus, l.31.D.de recept.qui arbit. Sueton. in lib. de clar. Grammatic. *Siquidem ignotus adhuc cum iudicio frequenti teſtimonium diceret interrogatus à Varrone* DIVERSÆ *partis Aduocato quidnam ageret.* Sic DIVERSAM *factionem* dixit Sueton.in Tiber.cap.2.*In* DIVERSAS *partes ire*, l.191.D.de verb.ſignif.At in l.21.§.1.D.ad L.Falcid.*Ex* DIVERSIS *partibus*, id eſt, *ex Diſparibus.*

Diuerſus exitus, id eſt contrarius, l.12.D.de neg.geſt.*Diuerſi ſexus Filij*, l.34.§.Lucius, D.de legat.2. *Diuerſi iuris heredes*, l.24.D.de inoff.teſtam.*Diuerſo iure habentur Prædia*, l.4.C.famil. erciſc.*Diuerſo genere Actionis*, l.5. D. de except. rei iud. *Diuerſum vocabulum*, l.7. C.de codicill.

DIVERSI *Motus*, l.1.D.de pactis.DIVERSIS *aliis Ciuitatibus vel locis*, l.vlt.C.quæ res exportari.*Diuerſæ Perſonæ*, l.60.D.de condict.indeb.*Scripturæ*, l.14.C.de fide inſtrument. DIVERSA *Corpora*, l.16.D.de except.DIVERSA *inter ſe Teſtimonia*, l.27.D.de leg.Cornel.de falſ.DIVERSA *Prædia*, l.20.§.1.D.ſi ſeruit.vind.*Diuerſis rationibus ſuccedere*, l.2.C.de ſolutionib.

Diuerſis Temporibus, l.7.& l.vlt.D.comm.præd.*In* DIVERSIS *littoribus*, l.3. C. quæ res vendi non poſſ.

DIVERSA *Cauſa eſt*, l.29.D.cõm.diuid.l.41.D. de oper.libert.l.15.§.1.D. qui ſatiſ.cog.l.38.D. de neg.geſt.l.58.§.acceptis, D.ad Senat. Trebell.l.94.D.de condic.& demonſtr.l.6. D.de legationib.l.3.§.in eum, D.de adminiſt.rer.l.8.D.de aliment.vel cibar.Paul.lib.4.Senten. Tit.7.*Longè* DIVERSA *cauſa*, l.1.C.de pecul. *Diuerſa Condicio eſt*, l.87.§. ſed vt, & §. fructuarius, D.de adquir. rer. dom. DIVERSAM *condicionem cuiuſque facere*, l.2. §. 1. D. de ſtipul. prætor.

DIVERSA *Ratio eſt*, l.51.§.vlt.D.de hered.petit.*In* DIVERSA *ſunt Opinione*, l.38.§.vlt.D.de vulg. & pup.

DIVERSA *Schola*, l.138.D.de verb.oblig.§.Diuerſæ.Inſtit.de empt.& vend.*Sententia*, l.8.D.de collat. bonor.l.40.§.vlt.D.de reb.credit.

DIVERSÆ *Sententiæ proferri*, l.24.D.de inoffic. teſta.DIVERSAS *ſententias dicere*, l.27.§.ſi plures, D. de recept. qui arbitr. DIVERSAS *iudicum ſententias tulit*, l. 15. §. filium, D. de inoffic. teſtament.

Diuerſum eſt, l.14.§.1.D.comm.diuid.l.43.D.de condic. & dem.l.35.§.vlt.D.de neg.geſt. *Dicemus*, l.26.§.ſi is quem, D.de noxalib.l.31.D.de inoff.teſtam. *Nulla ratione dicetur*, l.39. D. de manumiſſ.teſtam.*Probantibus*, l.80.D.de furtis.*Probatur*, l.11.D.de iur. aureor. *Seruatur*, l.4.D.de offic.adſeſſ.*In herede vel legatariis* DIVERSUM, l.41.D.ad L.Aquil.

Ex DIVERSO, l.73.D.ad leg.Falcid.l.60.D.de fideiuſſor.l.2 § vlt. D. mandat. l. 107.D. de condic.& dem.l.15.D.de except.rei iud.l.54.§.cùm furti, D.de furt.l.47. D. de oblig. & actio.l.27.§.1.D.de minorib.l.vlt.D.comm.præd.l.55.§.cùm furti, D. de furt.l.35. D. de rei vindic.

Ex DIVERSO *allegaretur*, l.26.D.de probationib.*Dictum eſt*, l.53.D.de adminiſt.& peric.*Reſpõdebatur*, l.41.D.famil.erciſc.

In DIVERSUM *probat*, l.8.§ Ariſto, D.ſi ſeruit.vind.

DIVERSITAS *Condicionum*, l.44.D.de excuſationib.*Mentium*, l.2. D.de diuort.*Rerum*, l.40. D.de iur.fiſc.*Rerum vel perſonarum*, l.34.§. non ſolùm, D.de iureiuran. *Reſponſionis*, l.1.§.cùm adiici, D. de verbor. obligat. DIVERSITAS *Nonnulla eſt*, l. 2. §. ſi ſub condicione, D.pro emptore.

Diuerſitatis Ratio, l.16.§.vlt.D.de iur.patron.l.3.D.de iniuſt.rupt.l.vlt.D.de ritu nupt. DIVERSITAS *ſeruatur*, l.4.D.de offic.adſeſſ.

DIVERTERE dicitur Vxor, quæ à viro cui nupta eſt diſcedit, l.42. D. de Iudiciis. l.5. §.ſi cùm, D.de doli except.l.27.§.ſi cùm maritus, D.ad L.Aquil.Sponſa enim *Diuortiſſe* nõ rectè dicitur, l.191.D.de verb.ſignif.Quinetiam breui reuerſa vxor, quæ per calorem repudium miſerat, nec DIVERTISSE videtur, l.3.D.de Diuort.ex qua excerpta eſt, l. 49.D. de diuerſ. reg.iur.

Diuertere à Furioſo, l. 45. §. deinde, D.de ritu nupt.*à Marito*, l.78.§.Filiam, D.ad Sc.Trebell.l.5.C.de donat.int.vir.l.2.C.de condicionib.l.7.C.de inſtit.& ſubſtit.*A Viro*, l.8.D.de vſu & habitat.l.14.D.ad L.Falcid.l.65.D. de ſolutionib. *Ab Inuito*, l.62.§.vlt.D.de donat. int.vir.

int.vir.l.1.§.ſed ſi,D.vnde vir.*Diuertere Culpa*,l.9.§.1.D.de minorib.

DIVORTIVM *inter Virum & Vxorem fieri dicitur:Repudium verò Sponſæ remitti videtur,quod & in Vxoris perſonam non abſurdè cadit*.l. 101.§.1.D.de verb. ſignif. *Inter Diuortium & Repudium hoc intereſt,quòd Repudiari etiam futurum matrimonium poteſt:non rectè autem Sponſa Diuortiſſe dicitur,quòd Diuortium ex eo dictum eſt,quòd in diuerſas partes eant, qui diſcedunt*, l. 191.D.de verbor.ſignif.

Diuortium vel à Diuerſitate mentium dictum eſt:vel quia in diuerſas partes eant qui diſtrahunt Matrimonium d.l. 191. & l.2.D.de diuort.Nam & *Diuortia Aquarum*,Cic.lib.2.Epiſtol. Famil. ad Cælium dixit, & *Diuortia itinerum*,Liuius lib.44. *Diuortium Veris & Hyemis*, Columell. lib. 4.cap.27.*Diuortia* vtique,Iſidor.lib.15.Etymolog.cap.vlt.flexus viarum ait eſſe,hoc eſt,vias in diuerſa tendentes,quæ & *Diuerticula*.Virgil.lib.9.Æneid.*Obijciunt Equites ſeſe ad Diuortia nota*, id eſt,ad Diuerticula viæ militaris,vt ibi Seruius & Donat.in Eunuch.Terent. *Diuortiũ facere vir*,Cic.lib.1.de Orat.& Epiſt.50..lib.12.& Epiſt.7.lib.13.ad Attic.*Item Vxor*,l. 64. D. de donat.int.vir.*Diuortium à Seio Titia fecit*,l.34. D.ſolut.matr.*Diuortium factũ*,l.46.D.famil. ercilc. *Inter Lucium maritum & Seiam*,l.45.D.ſolut.mat.*Non ſecundum legitimam obſeruationem*, l.3.D.de donat.int.vir.*Diuortio facto*,l.20.D.de verb.oblig.l.41.§.Teſtamento,D.de legat.3. l.7.§.Papinianus,l.40.& l.43.D.ſol.matr.l.55.D.de neg.geſt.l.82.D.de ſolutionib. l.62.§.1. D.de donat.int.vir.Rubr.Diuort.fac.C.Paul.lib.2.Senten.Tit.25.id eſt,*Matrimonio ſeparato*, vt l. 1.C. diuort.fac.*Diuortio Separata*,l.22.D.ad Senat.Trebell.*Diuortium Fictum*, l. 30. in fi. C. de iure dot.*Diuortium Verum*,& contrà,*Simulatum*,l.64.D.de donat.int.vir.*Diuortium non eſt niſi Verum, quod animo perpetuam conſtituendi diſſenſionem fiat*,l.3.D.de diuort.

Diuortium intercedere,l.32.§.ſi Diuortium, & l.62.§. vlt. D. de donat. int.vir.l. 1.§. item ſi vir, D.pro donato.*Sequi*,l.1.§.ſed ſi,D.vnde vir & vxor.*Diuortium quandoque futurum*,l. 12. D. de donat.int. vir.*Diuortij cauſa amotæ res*,l.2.C.rer.amot.l.17.D.eod.tit.*Auferre rem*, l.vlt. C. eod.Tit.*Diuortij cauſa factæ Donationes*,l.11.§.vlt. & l.60.§.Diuortij,& l.64.D. de donat. int. vir.*Diuortij Conſilium*,l.17.§.1.& l.25.D.de act.rer.amot.

DIVI appellabantur Imperatores,qui,poſt exceſſum,conſecrati, atque inter Deos relati erant,eo ſollemni ritu quem Herodian.lib.3.deſcribit. poſt cuiuſmodi ἀποθέωσιν,Aræ,Templáque eis conſtitui, Sacerdotes ac Sodales creari, & ludi fieri, omnéſque diuini honores decerni ſolebant, vt ex Tacito, Tranquillo, Spartia. Capitol. & aliis id genus auctoribus liquet. Quod Proſper lib. de promiſſ. & prædict. cap. 7. ita exagitat. *Æterna cùm dicitur quæ temporalis eſt, vtique nomen eſt blaſphemiæ: cùm mortales, licet Reges, in ea dicantur Diui, eíſque ſupplices dicunt, Numini* (ſic enim lego) *veſtro:Altaribus veſtris, Perennitati veſtræ, & cetera, quæ vanitas non veritas tradidit,atque execrabilia ſunt*.Sed & Carolus Magnus,(aut alius qui Caroli nomine eum librum ſcripſit) in Opere contra Synodum Græcorum lib.1. cap.3.*Priſcæ*,ait,*Gentilitatis obſoletus error,Chriſti aduentu repulſus,quoddam cernitur in his reliquiſſe veſtigium, qui ſe fidei & religionis Chriſtianæ iactant retinere faſtigium,qui & intra Eccleſiam nouas & ineptas Conſtitutiones audacter ſtatuere affectant:& ſe Diuos,ſuaque geſta Diualia gẽtiliter nuncupare non formidant*.Et paulò poſt,*Sceptra Imperialia retinentes,poſt mortem in Deos credebantur transferri: & Diui vocabantur,& ſimulachra illorum,Dij nuncupabantur.Quæ nomina aſpernato vero Deo,contempta humilitate,dæmonica vel humana arrogantia ſibi vſurpauit:quæ ita Chriſtianus odiſſe debet,ſicut odit auctorem*.Inuenio autem in libris noſtris Diuos appellari, *Auguſtum, Claudium, Veſpaſianum, Titum, Neruam, Traianum, Hadrianum, Antoninum Pium, Pertinacem, Verum, Marcum, Commodum, Seuerum, Antoninum Caracaliam, Claudium, Aurelianum*, quos etiam conſecratos atque in Diuorum numerum relatos fuiſſe, Eutrop. lib. 7. & 8. memoriæ prodidit.

Diuus Auguſtus,l.1.D.ad leg.Iul.de adulter.l.1.§.Diuus deinde, D. de orig.iur. l. 1. D. de offic.præf. vigil.l.1.& l.8.D.de quæſtionib.Eutrop.lib.7.de Auguſto. *Moriens Diuus appellatus eſt*.

Diuus Claudius, l.15.D.de L.Cornel. de falſ.l. 2. §.poſt deinde,D.de origin. iur. l. 14. §. maritus,& l. 15. D. de leg. Cornel. de falſ. l. 2. D.qui ſine manumiſſion. & apud Vlpianum Tit. 4. Regular. l. 1. C. qui non poſſ. ad libert.Eutrop.lib.7.de Claudio.*Poſt mortem conſecratus eſt,diuúſque appellatus*.

Diuus Veſpaſianus,l.4.§.vlt.D.de legationib.

Diuus Titus,l.2,§.poſt deinde,D.de orig.iur.

Diuus Nerua, l.2.§.poſt deinde,D.de orig.iur.l.vlt.D.de termino moto,l.vlt.D.ne de ſtatu defunct.

Diuus Traianus, l.vlt.§.vlt.D.de abigeis.l.6.§.vlt.D.de extraord.criminib.l.4.§.vlt.D.ad L.Iul.pecul.l.10.§.vlt. D.ad Senatuſc.Turpil.l.13.l.15.§.ſenatus,l.16.D.de iure fiſc.l.vlt.D. de requirẽd.abſentib.l.1.§.Seruum & §.qui quæſtionem,D.de quæſtionib.l.5.D. de pœnis. l.5.C.de magiſtr.conuen.§.vlt.inſtit.de ſucceſſio.libert.

Diuus Hadrianus,l.2.D.de termin.mot.l.1.D.de abigeis,l.2.D.de cuſtod.& exhibit.l.3.§. Diuus Hadrianus,D.de ſepulc.viol.l.6.§.vlt.D.de extraord criminib. l.27.§.vlt.D.ad L. Iul.de adulter.l.1.§.Diuus,& §.item,& l.6.D.ad L.Cornel.de ſicariis l.9.D. de lege Pomp. l.4.vlt.D.ad leg.Iul.peculat.l.7.& l.14.D.ad Senatuſc.Turpill.l.1.& l.21.D.de Quæſtionib. l.2.D.ſi ingenuus,l.5.§.Diuus.de iur.immunit.l.15.& l.28.§.Diuus, & §. in exulibus, D.de pœnis,l.83.§.1.D.de heredib.inſtit.l.4.§.ordine,D.de legationib.l.26.& l.27.§.1.D.de fideiuſſorib. Rub.de edicto,D.Had.tollen.C.

Diuus Pius,l.7.§.1.& §.vlt.D.de accuſationib.l.6.D.de cuſtod.& exhibit.l.14.l.28.§.Imperator,D.ad leg.Iul.de adult.l.5.§.1.& l.6.D.ad L.Iul.de vi publ.l.6.D.ad L.Iul. de vi priuata.l.1.§.vlt.& l.11.D.ad L.Cornel.de ſicariis.l.15.§.& quatenus,D.de lege Cornel.de falſ.l.6.§.vlt.D.ad leg.Iul.pecul.l.vlt.§.vlt.D.de bon.damnat.l.9.§.vlt.& l.22.D.de pœnis. l.9.§.vlt.& l.10.D.de quæſtionib.l.52.D.de adqui.vel omit.l.10.§.in adrogato,D.de vulg.& pupil.l.11.D.de munerib.& honor. l.5.§.1.D.de iure immunit.l.4.D.de legationib. *Diuus Pius Antoninus*,l.34.D.de negot.geſt.l.18.D. Quod met. cau.l.12.D.de teſtament. manumiſſ. *Diuus Antoninus Pius*,l.4.C.de locato, & *Diuus Antoninus*,l.7.C.de in integr. reſtitut.

Diuus Marcus,l.1.§.1.D.de effractorib. l.1. D. expilat.hereditat. l.3.§.1.D.ad L.Corn. de ſicariis.l.17.D. de quæſtionib.l.2.D.de colluſion.det.l.8.in prin.& §.qui tranſigit.D.de tranſactionib. l.1.D.de feriis.l.4.C.de re milit.l.2.C.de impuber.Sex.Aurel.Vict.& *quod de Romulo ægrè creditum eſt, omnes pari ſenſu præſumpſerũt Marcum cælo receptum eſſe, ob cuius honorem, Templa, Columnæ, multáque alia decreta ſunt.*

Diui Fratres,l.13.§.vlt.D.de offic.præſid.l.1.D.de effractorib. l.1.§.vlt.D.de collegiis,l.9.§.vlt.D.de lege Pompeia,l.11.D.de lege Cornel.de falſis.l.1.§.ad quæſtionem, & §.Diui, D.de quęſtionib.l.8.§.1.& l.26.& l.27.D.de pœnis.l.1.§.vlt.D.de bon.damnat.l.6.§.1.& l.7.D.de diuiſio.rer.l.6.D.de munerib.& hon.l.5.§ licet,D.de iure immunit.l.4.§.1.D.de legationib.Hi ſunt, Marcus Antoninus Philoſophus,& Ælius Verus: primíque hi duo Augusti appellati, & Faſtis Conſularibus ſic inſcripti ſunt,auctore Spartia.in Ælio Vero. Eutrop.li.8.*Poſt hũc imperauit M.Antoninus Verus,haud dubiè nobiliſſimus: quippe cùm eius origo, paterna a Numa Pompilio, materna à Salentino Rege penderet. Cùm eo L.Annius Antoninus Verus: tumque primum Romana Reſpublica duobus æquo iure imperium adminiſtrantibus paruit: cùm vſque ad eum, ſingulos ſemper habuiſſet Auguſtos.*

Hi & aliis variis nominibus in libris noſtris nuncupantur. Veluti, *Diuus Marcus & Lucius Imperatores*,l.57.§.1.D.de ritu nupt.ſeu *Impp. Verus & Marcus*,vt in l.30.D.de reb.auct.iud. poſſid.& l.4.D.de curat.bon.dan.

Diui Marcus, & Verus, l.24.D.de tutor.& curat.dat. *Diuus Marcus & Verus*,l.4.D.de vulg. & pupill. *Impp. Antoninus & Verus*,l.37.D.de pactis,l.3.D.de Tranſactionib. *Impp. Antoninus & Verus Auguſti*, l.14. D. de ſeruit.prædior.vrban.l.17.de ſeruit. præd. ruſt.l.29.D. de probationib.l.vlt.D.de leg.Iul.de anno.l.vlt.D. ad Senatuſconſ. Turpil. Iidem & *Fratres Imperatores* appellantur,l.33.D.de pœnis,& l.38.§.nonnunquam,D.ad L.Iul. de adult. Eodem ſenſu aliâs, *Diuus Marcus cum Fratre ſuo*,l.31.D.de leg. Corn.de falſ.

Diui Marcus & Commodus,l.1.D.de leg.Cor.de Falſ. *Diuus Marcus cum Filio ſuo reſcripſit*,l.3. D.qui ſine manumiſſ. *Diuus Marcus & Diuus Commodus*,l.7.C.vt in poſſ.legat.

Diuus Commodus,l.vlt.D.de in lit.iuran.l.26.D.de probationib.l.31.D.de iure fiſc.l.102.D. de legat.1.

Diuus Eluius Pertinax,l.5.§.demonſtratur,D.de iure immunit.& *Diuus Pertinax*,d.l.5.§.vlt. l.1.C.de bon.libertor.Sex.Aurel.Vict. de Heluio Pertinace, *Huic mortuo Diui nomen decretum eſt.*

Diuus Seuerus,l.7.D.de munerib.& honor.l.1.D.de Collegiis.l.3.§.non perpetuę,& §.Aduerſus,D.de ſepulchro viola.l.2.§.Si publico,& l.13.ſi minor.D.ad L.Iul.de adulter.l.1.§.1. D.de lege Corn.de falſ.l.1.§.Diuus,& l.9.D.de Quæſtionib.l.1.C. de peric. cor.l.8.§.eſt pœna, D.de pœnis.l.9.C.de præd.minor.& de eo accipienda,ſunt verba hęc *Diui patris eius*, in l.3.D.de reb.cor.& *Diuus pater eius*,l.13.D.eod.tit.

Diuus Seuerus & Antoninus, l.13.& l.20. D.de accuſatio.l.4.D.de extraord.criminib.l. 10. §.vlt.D.ad L.Iuliam peculat.l.3.§.vlt.D.de lege Fabia de plagiar.l.1.D.de requirend.vel abſentib.l.31.D.de pœnis.& ita ſemper loqui Marcianum obſeruaui.

Diui Seuerus & Antoninus, l.1.§.ex illa, D.de leg.Corn.de falſ.l.5.D.ad L.Iul.pecul.l.vlt.D. de requirend.vel abſentib.l.30.D.de inoff.teſt.l.14.§.cùm pater, D.de legat.1.l.27.D.de pigner.act.l.4.D.de legationib.l.89.D.ad L.Falcid.l.6.D.de iur.Codicil. *Diuus Seuerus & Imperator Antoninus*, l.18.D.de minorib.

Diuus Antoninus, l.3.§.effract.D.de offic.præfecti vigil. l.1.§.Diuus, D.de quæſtionib.l.1.§. ſi coheredis.D.ad L.Falciſ.l.6.C.vt in poſſ.legat.l.vlt.C.de edendo,l.4.C.ad Sc. Trebell. *Diuus Magnus Antoninus*, §.reprobari, D.de munerib.l.§.vlt.

Diuus Claudius, l.1.C.qui non poſſ.ad libert.l.1.C.non liceat potentiorib.

Eodémque Diui nomine, Claudius hic à Trebellio Pollio. in eius vita, & à Vopiſco in Aureliano ornatur.

Diuus Aurelianus, l.1.C.de omni ag.deſer.lib.11.Nam & hunc inter Deos relatum, eíque diuinos honores à Senatu decretos Vopiſcus in eius vita refert.

Atque hi ſunt *Diui Principes*, l.3.D.de requirend.vel abſentib.l.38.D.de neg.geſt.l.1.& l.3. C.de donat.quæ ſub modo, l.16.C.ad L.Iul.de adult.l.3.C.de his qui ſibi adſcrib. l. 7. C. Quando prouoc.l.1.C.Si pignus pignor.l.1. C. de debitorib. ciuit. quos & *Diuos Parentes*, ſuos appellant Impp.in l.6.C.ad L.Iul.de adulter & l.5.C.de his qui numero liber. l. 1. C. in quib. cauſ. in integrum reſtitut. l.1. C.diuortio facto, l.6.C.de teſt.milit.l.vlt.C.qui nõ poſſ.ad libert.l.6.C.de ſeruo pign. da.l.4.C.de reparat.appell.in C.Th.Planè in l.vlt.D.de reb.cor.*Diuorum Principum* nomine, Seuerus & Antoninus exaudiendi ſunt.

Nec verò paganis modò & gentilibus Imperatoribus, verùm etiam Chriſtianis Diuorũ appellationem tribui ſciendum eſt.*Conſtantinus* namque *Diuus* vocatur, l.5. C. de naturalib. liber. vt & *Leo*, l.29.C.de inoff.teſt.l.25.C.de teſta.l 32.C.de donationib.Imperatorẽ quoque Diuum nominat Iuſtinian.in l.26.C.de donat.int. vir. Sanè paſſim Chriſtiani Principes, *Diuæ Memoriæ* à ſucceſſoribus nuncupantur, l.vlt.C.mãdati, l.9.C.de repudijs, l.3.C.de repudijs.l.3.C.de quadr.præſcript.l.17.de prætorib.in C.Th.l.9.C.de repud.l.19.C. de collationib.l.10.C.de pact.conuẽt.l.vlt.C.de quadr.præſcrip.§.qui igitur, *Diuinæ Memoriæ*, l. 18.de prætorib.in C.Th.l.vlt.C.mandati.*Diuinæ Recordationis*, l. 7. C. de naturalib.lib.

Diuinos autem ſibi honores cùm Principes vindicarent, eo factum eſt, vt Imperatorum Conſtitutiones, nec non *Domus*, *Diuinæ* appellentur.

Diuina Auguſta, l.vlt.circa fi.C.de quadr.præſcript. *Conſtitutio*, l. vlt. C. de legit.hered. *Domus*, l.12. D.ad Sc.Turpil.l.4.C.de priuileg.dom.Aug.lib.11.l.8.C.de exactionib. tribut. lib.10.Rubr.vbi cauſæ fiſcal.vel diuin.Dom.& in Inſcript. l.vlt.C.de quadr.præſcrip.*Indulgentia*, l.3.D.de conſtitut.princ.l.23.§. 1. C. de nuptiis. *Sanctio*, l. 4. C. de temporib.& reparat.

Diuinæ Aures, l.vlt.C.de adqu.poſſ.*Iuſſiones*, l.7.C.de natur.lib.*Sanctiones*, l.2.C.de quadr. præſcript.

Diuinum Beneficium, l.7.C.de interd.matr.*Oraculum*, l.vlt.C.de iure domin.*Reſcriptum*, l.19. C.de operib.publ.

DIVALIS *Conſtitutio*, l.10.C.de ſecund.nupt.l.17.de extraord.ſiue ſordid.l. 74. D. de decurionib.l.2.ne ſanct.baptiſ.in C.Th.Nou.Th.& Valent. de Codic. Theod.auctor. *Iuſſio*, l.1.§.vlt.C.de adſertio.toll.*Lex*, l.2.C.quando & quib.lib.10. *Sanctio*, l. 28. de petit. & vlt. dat.l.10.de agentib.in reb.in C.Th.

Diuales Conſtitutiones, l.vlt.C.quando mul.tut.offic.

Diuale Beneficium, l.17.de prox.com.diſpoſ.in C.Th.*Præceptum*, l.6.de domeſt.& prot.l. 12. de piſt.& catab.l.6.de ſuar.pu.& ſuſc.in C.Th.*Reſponſum*.l.1.de Caſtrenſianis, in C.Th. *Reſcriptum*, l.25.de petit.& vlt.dat.in C.Th. *Scitum*, l.30.de erog.mil.an.in C.Th.

Diualia Conſulta, l.23.C.de Teſtament.*Statuta*, l.1.C.de collatio.donator.lib.10.

DIVINVM *Ius*, quod ad cultum deorum pertinet.Tacit.lib.5. *Cocceius Nerua Diuini humaniqueiuris ſciens*.Hinc, Nuptias, *Diuini iuris Communicationem* definit Modeſt.in l.1. D. de ritu nupt.propterea quod eorundem ſacrorum vir & vxor participes eſſent.Qua ratione & Vxor *rei humanæ ac diuinæ ſocia* dicitur, in l.4.C.de crim.expil.her. Et Iuriſprudentia, *Diuinarum rerum ſcientia*, definitur, quòd, vt aliàs docui, placandorum deorum ritus ſolemnéſque cerimoniæ, & Sepulchrorum iura ad hanc ſcientiam pertinerent.

Diuini Iuris, eſſe dicuntur res Sacræ & Religioſæ, l.1.D.de diuiſio. rer. Quomodo & *Diuinas Res*, Vlpian. interpretatur in l.1.D.de interdict. Quæ definitio à Gotthis interpolata eſt, apud Caium lib. 2. Inſtit. Tit. 1. *Diuini iuris cauſa competere Interdicta*, quæ de his rebus competunt, veluti, Ne quid in loco ſacro fiat, &, De mortuo inferendo, l.2.§.1.D.de interdict. tutor.

Diuinum Numen, l.8.D.de condic.inſtit.

Diuina vis, l.24.§.Seruius, D.de dam.inf. quæ aliâs, *Vis Maior* & θεῦ βία vocatur.

DIVIDERE *Actionem*, l.11.D.de duob.reis, l.1.C.de fideiuſſor. tut. *Actiones*, l.51. §.duo rei, D. de fideiuſſor.

Diuidere Bona inter filios Pater, l.20.§.ſi Pater, D.famil.erciſc.

Diuidere *Fundum regionibus*, l.31.D.de vſu & vſufr.l.13.§.idem Celſus, D.de action.empt.

Diuidere Hereditatem Teſtator in vncias, Paul.lib.3.Sentent. Tit. 5. *Diuidere Hereditatem Fratres inter ſe*, l.122.§.vlt.D.de verb.oblig. *Fratres communem Herditatem conſenſu inter ſe diuidentes*, l.vlt. D.famil.erciſ. *Diuidere Res, Libertos & Alimenta quæ dare Teſtator certis libertis iuſſerat*, l.41.D.famil.erciſc.

Diuidere inter ſe Adminiſtrationem, l.26.D.de neg.geſt. *Si velint Diuidi inter ſe tutelã & Tutores*, l.3.§.& vlt.4.D.de adminiſt.& peric.

Diuidunt Societatem ſocij, l 16.D.Comm.diuid.

Diuidi Actio, l.10.§.1.& l.51.D.de fideiuſſorib.l.1.§. nunc tractemus, D. de tutel. & rat. l. vlt.D.rem pupil.ſal.l.7.D.de fideiuſſorib.& nominat. *Obligatio*, l.26.& l.27.§.vlt.D.de fideiuſſorib.l.25.§.contra, D.famil. erciſc.

Diuidi Aqua, l.5.D.de aqua cottid.l.17.D.de ſeru.præd.ruſtic. *Condicio*, l.6.§.vlt.D.de ſtatulib. *Hereditas*, l.2.D.famil.erciſc. *Penſio inter heredes*, l.58.D.de vſufruct. *Periculum*, l. 20.§. vlt.D.de iure fiſc.

Diuidi Aquarum iter Menſura, aut Temporibus, l.19.§.vlt.D.comm.diuid.

Diuidi æqua lance, Ager, Hereditas, l.23.§.vlt.C.de legat. *Diuiſus Fundus regionibus*, l. 6. §. 1. D. quemad.ſeruit.amitt.

Diuiſa Condictio, l.2.C.de locat. *Diuiſa ſumma & iuncta* opponuntur, l.8.§.vlt.D.de leg.1.

Diuiſum Patrimonium, l.25.D.famil.erciſc. *Diuiſum adminiſtrationis periculum per prouincias*, l. vlt.C.ſi ex plurib.tut.

Diuiſis actionibus, l.11.C.de duob.reis. *Diuiſis partibus locare fundum*, l.87.D.de legat.2.

Pro Diuiſo poßidere, l.8.D.de rei vind. *Pro Diuiſo poßideri nequit res mobilis*, l.8.D.de re vindic. *Pro Diuiſo & pro Indiuiſo*, opponuntur, l.43.D.de adq.poſſeſſion. *Pro Diuiſo & pro indiuiſo communia*, aduerſantur, l.5.§.vlt.D.de reb. cor.

Diuiſa Prouincia, l.3.D.de offic.adſeſſ. *Diuiſis Regionibus*, l.29.D.de adquir.rer.dom.

De Periculo Diuidendo, l.vlt.C.de conſtit.pecul.

Diuidi *ſine interitu quædã res non poſſunt*, l.35.§.vlt.D.de rei vindic.l.1.§.ſed ſi res, D.depoſit. *Diuidi non poteſt Seruitus*, l.1.§.quãuis.D.ſi quid in fraud.patr.

Ea quæ in partes Diuidi non poſſunt ſingula ſingulis heredibus debentur, l. 92. D. de diuerſ. reg.

Stipulationes non diuiduntur earum rerum quæ Diuiſionem non recipiunt. Veluti Viæ, Itineris, Actus, Aquæductus, ceterarúmque ſeruitutium, l.72.D.de verb.obligat.

Quædam legata Diuiſionem non recipiunt: vt ecce, legatum Viæ, Itineris, Actúſve: ad nullum enim ea res pro parte poteſt pertinere, l.80.§.quædam, D.ad L.Falcid.

Si quis Viam, Iter, Actum, Stipulatus erit, talis Stipulatio per legem 12. Tabul. non diuiditur: quia nec poteſt, l.25.§.in ea, D.famil.erciſc.

Diuiſionem non recipit Seruitus, l.13.§.1.D. de acceptilation.l.4.§.ſi fundum, D. ſi ſeruit.vindic. *Diuiſionem non admittunt Statua & Seruitus*, l.11.§.ſi in opus, D.de legat.3. l. 72. D. de verbor. obligationib. *Operis effectus in partes Diuidi non poteſt*, l.85.§.ſecundo, D.de verb.oblig.

Quædam natura Diuiſionem non admittunt, veluti cùm Viam, Iter, Actum, ſtipulamur, l. 2. D. de verb.oblig.

Si Diuiſionem res promiſſa non recipiat, heredes promiſſoris ſinguli inſolidum tenentur, l.2.§.Si Diuiſionem, D.de verb.oblig.

Diuiſionem non recipit partus Ancillæ, l.31.§.idem ait, D.de ædilic. edict. *Diuiſionem non recipit Noxæ deditio Serui*, l.27.§.Item ſi, D.ad L.Aquil.

Diuiſionem non recipit reſtitutio Seruitutis, l.4.§.ſi fundus, D.ſi ſeruit.vindic.

Planè

Planè *Diuiſionem* recipit legatum Vſufructus,l.80.D.ad L.Falcid.*Si de eo cautum ſit quòd Diuiſionem recipiat,veluti Amplius non agi*,l.4.§.1.D.de verb.oblig.*Ea quæ in Nominibus ſunt non recipiunt Diuiſionem,cùm ipſo iure 12.tab. diuiſa ſint*,l.6. C.famil.erciſc.

Diuiſio Anni,l.7.D.ſol matrim.*Annonæ*,l.1.D.de muner.& honor.*Aquæ*,l.25.D.de ſeruit. præd.ruſt.*Adminiſtrationis inter Tutores*,l.2.C.de diuid.tut.*Bonorum & Æris alieni*,l.40.§.poſt diuiſionem,D.de pact.*Bonorum Paternorum*,l.8.C.de collationib.*Bonorum pœnè omnium*,l.30. §.qui filias, D.de adim.legat.*Hereditatis*,l.28.D. de auctor. & conſenſ. *Liberorum inter Parentes*,l.1.C.diuort.facto.

Diuiſio Prædiorum vicem Emptionis obtinet,l.1.C.commun.vtr.iud.

Diuiſio rerum communium,l.1.D.comm.diuid.l.8.C.comm.vtr. iud. *Diuiſio ſupremi iudicij*, l.20.§.ſi pater,D.famil.erciſc.

Diuiſio Æqua,l.8.C.de bon.proſcript.*Rectè facta*,l.9.C.de fide inſtrument.*Tam difficilis,vt pœnè impoſsibilis eſſe videatur*,l.55.D.fam.erciſ.*Diuiſiones per fraudem,vel dolum,vel perperam ſine iudicio factæ*,l.3.C.comm.vtriuſq.iudic.

Diuiſionis Pactum,l.7.C.comm.vtr.iud.*Placitum*, l.45.D.de pact. *Iudicium*,l.77.D. de legat.2.

Diuiſionem facere,l.3.C.comm.diuid.*Bonorum inter Filios*,l.77.§. euictis, D.de legat.2.*Inter heredes*,l.15.D.de his quæ vt indign.*Per Diuiſionem obtingere Nomina*,l. cùm pater, §.hereditatem, D.de leg.2.*Ad Diuiſionem Res peruenit*,l.26.D.de ſeruit.præd.vrb.

Diuiſiones pro erogationibus & diſtributionibus,quæ ſingulis Ciuibus vel Decurionibus fiunt,l.23.D.de ann.lega.l.122.D.de legat.1.

Diuiduitas,pro Diuiſione,l.80.§.vlt.D.ad L.Falcid.

DIVINARE. *Si non Diuinauit*, l.29. §.ſi cùm debitor.D.mandat.*Cùm Diuinare non potuerit*, l.31. D. L. Aquil. *Vnde Diuinat is qui cum Tutore contrahit*,l.4. §.illa etiam,D.de except. doli.

Diuinationem illicitam polliceri,l.15. §. ſi quid aſtrologus, D. de iniuriis. Ceterùm cùm de conſtituendo Accuſatore quęrebatur, iudiciúmque ſuper ea re reddebatur, cuinam potiſſimũ ex duobus,pluribúſve,accuſatio,ſubſcriptióve in Reum permitteretur, ea res atque iudicum cognitio, *Diuinatio* olim appellabatur, quemadmodum Quintilian.lib.3. cap. 10. & lib.7.cap.4. Agellius lib.2.cap.4.& Aſconus in Ciceronis Diuinationem tradunt: Cuiuſmodi appellationis varias iidem auctores cauſas adferunt.Vnde & illam Ciceronis rationẽ quę vulgo *Diuinatio* inſcribitur,idem Agellius citat hoc titulo, *M.Tullius Oratione de accuſatore conſtituendo*.

DIV Vlpian.interpretatur *non minus Decennio* in l.16. §. Ariſto. D. qui & à quibus man.

Diu in libertate morari,l.3.§.ſi ſeruus,D.de adquirend.poſſeſſ.l.1.C.de longi tẽpor.pręſcrip. *Diu poſsidere hereditatem*,l.6.§.1.D.de adquir.vel omit.hered.id eſt, *Per longum tempus*, vt l. 10. D. de petit.hered.*Diu tractum negotium*,l.vlt. D. de re iud.*Diu non apparentibus conductoribus*, id eſt biennij ſpatio,aut eo plus,l.56.D.locat.*Diu & ferè ſemper incerta eſſent Dominia*,l.1.D.de vſurpat.*Diu iacere bona*,l.1.§.largius, D.de ſucceſſor.ed.

Diu in poſſeſsione fuiſſe,l.2.C.de adquir.poſſ.

Diu ſubhaſtatæ res,l.3.C.de execut.rei iud.

Diu vſus eſt ſeruitute,l.5.§.ſi quis,D.de itinere actúque,l.1.§.ſanè,D. de aqua & aqu. pluu. *Diu paſſus*,l.1.C. de patr. pot.*Diu Vagatus*,l.1.§.emanſor,D.de re milit.*Si Diu in ſolutione Reus ceſſabit*,l.38.D.mandat.*Si Diu non apparuerit Arbiter*,l.32.§.ſi Arbiter,D.de recept. qui arbit. *Quod Diu Æquum viſum eſt*, l. 2. D.de conſtit.prin.

Diutius poſsidendo,l.20.D.de vſurpat.*Ea quæ Diutiſsimè fuit cum marito*,l.5.C. de vxorib. eor. qui Reipub.

DIVTINA *Poſſeſsio*,l.9.D.de diuerſis temp.l.4.C.de pręſcript.long. temp. *Diutina poſſeſſione capere*,l.18.D.de vſurpationib.l.43.D.de adquir.poſſ.*Diutinam poſſeſsionem implere*, l. 7. & l.13.D.pro emptore. *Diutino tempore in reatu eſſe*,l.25.D.de pœnis.

DIVTVRNO *Vſu ius Aquæ ducendæ nactus*,l.10.D.ſi.ſeruit.vindic.

Diuturna Conſuetudo,l.33.D.de legib.*In Diuturna cuſtodia manere*,l.5.C.de cuſtod. reor.*Diuturna Incubatio*,l.vlt.C.ne rei Dominicæ vel templor.

Diuturnum Silentium,l.1.C.de commun.rer.alienat.l.1.C.ſi aduerſ.credit.

DIVTVRNITAS *Poſſeſsionis*, l.7.C.de pręſcript.long.temp.*Temporis*,l.57.D.de ritu nup.*Longi Temporis*,l.2.C.quib.non obiicit.l.10.C.de non.numer.pecun.

DIVVLGARI *Iudicia ſecreta*,l.1.§.ſi quis Tabulas,D.depoſiti.

DIVRNVS *Fur*,in Lege Dei,Tit.7.& apud Cicero.pro Milone,D. Auguſt.lib.2.Quæſtionũ ſuper Exod.& Sulpit.Seuer.lib.1.Sac.hiſtor.id eſt,*Interdiu Deprehenſus*,vt loquitur Gaius, in l.4.D.ad L.Aquil.& l.54.§.furem,D.de furt.

Diurni Effractores, l. vlt.D.de effractorib.qui interdiu effracturæ crimen admittunt.

Diurnus vſus, l.10.in fi.D.de ſeruit.præd.vrban.*Diurna Aqua*,l.17.D.de aqua & aqu. pluu. *Merces*,l.23.D.de fideicomm.libertatib.& apud Horatium Sat.7.lib.2.Sermon.

Diurnæ Horæ,l.2.D.de aq.cottid.l.25.D.ad L.Iul.de adult.*Operæ*,l.2.D.de ann. legat.& apud Paulum lib.2.Sentent.Tit.18.

Diurnum Officium,l.1.& l.3.D.de oper.libert. *Diurnum quiddam præſtare*, l.10. C. de operis libertor.

DOCERE *Pictorem aut Librarium*,l.28.D.de rei vindic.

Docere, id eſt oſtendere, ſeu apud iudicem probare, l.14.§.in hac,D.quod met. cau.l.5. D.de inoff.teſtam.l.23.§.vlt.D.ad L.Aquil.l.9.§.ſi minor,D.de iureiuran.l.2. §.ſequitur,D. de dol.except.*Docere de Crimine*,l.2.C.ſi ex falſ.inſtr.l.10.D.ſi ſeruit.vind.l.7.D.de aqua.*Docere de Periurio*,l.18.D. de iureiuran. *Docere Dolum admiſſum*, l.18.§.1.D. de probationib. *Docere ſe circumuentum*,l.7.§.non ſolum,D.de minorib.

Doce,id eſt proba,l.9.C.de rei vindic.*Doce apud Iudicem*,l.1.C.rer.amot.*Si Docuerit*, id eſt probauerit,l.1.§.permittitur,D.de aq.cottid.

Doceri Prætor,l.1.C.ſi aduerſus creditorem.*Doceri Rationibus*,l.5.C.famil.erciſc.

Dociliora ſunt Mancipia rudia, l. 37. D. de ædil. edic. *Doctores*, l. 2. C. de profeſſorib. lib.10.

Doctrina Artificum, l.31.D.de ſolution.*Puerorum*,l.39.D.de verbor.ſignif.l. 28. §. 1. D. de donat.int. vir.*Doctrinæ alicuius ſtudioſus*,l.19.D.ad exhibend.*Doctrinæ fiducia*,l.2.§.Labeo,D. de orig.iur.*In doctrinam impendere*,l.28.§.1.D.de donat.int.vir.

DOCVMENTA *Idonea*,l.29.C.de donationib.*Veriſſima*,l.2.C.vbi de ratiociniis.*Ex ipſis rerũ inuenimus documentis*,l.31.C.de teſtament.*In ipſis rerum claruit Documentis*,l. 3. C. de iure domin.impet.

DODRANS Aſſis pars,l.29.D.de vſufruct.l.1.D.ad L.Falcid.l.13. §. vlt. D. de heredib. inſtituend.§ hereditas Inſtitutionib.eod.Tit.*Dodrans Bonorum*,l.35.D.de hered.inſtit. *Ex Dodrante fecit heredem*,l.9.D.de iure fiſc.*Ex Dodrante reſtituere*, l. 17. §. ex quadrante,D.de Doli except.

DOLARE *Tigna*,l.235.§.vlt.D.de verb.ſignif.

DOLABRA in inſtrumento Lanionis numeratur,l.18.D.de inſtruct.vel inſtru. *Præfectus vigilum cum hamis & Dolabris coerrare debet*,l.3.§.Sciendum,D.de offic. præfect.vigil.

DOLIA,maiora & capaciora vaſa,Vinaria,Frumentariáve dicebantur,in cellis & horreis, plerumque defodi ſolita,l.76.D.de contrah.empt.l.93.§.penult.D.de legat.3.l 3. §. 1. D.de trit. vino.l 206.D.de verb.ſignif.l.76.D.de contrah.empt.l. penult. in fi. D. de act. empt. Plin.lib.4.cap.21.*Imbecilla Vina demiſſis in terram Doliis ſeruanda.* In Doliis vtique Vina condebantur,& inde poſtea in Amphoras,Cados,& Metretas,diffundebantur,l.15.D.de vino, trit.& l.38.D.de iudic.l.8.§.ſi quis ita,D.legat.2.l.27.§. liberto, D. de inſtr.vel inſt. *In Dolia* ait Proculus,*Vina ea mente conijcimus,vt ex his poſtea, vel in Amphoras & Cados diffundamus, vel ſine ipſis Doliis veneat*,l.15.D.trit. vino & ol.

Ex illo Dolio Amphoras vini,l.38.D.de iudiciis.

Dolia quæ in fundo ſunt,l.26.D.de action. empt.

Dolia quæ in Cella defixa ſunt,l. 93.l. 95. §. collegio. D.de leg.3.*Defoſſa*,l.8. D.de inſtruct. vel inſtru. *In horreis Defoſſa*, l.76.D.de contrah.empt. *In foſſa in fundo*,l.54.§. vlt. D. de act. empt.*Humi demerſa*,Columella lib.12.cap.6.*Dolia*, *Quaſſa*,*Integra*,l.27.D.de action.empt.

Dolia autem tamdiu Vinaria vaſa eos cenſeri & Iulianus tradit,*quamdiu vinum haberent: cùm ſine vino eſſe deſinerent,in eo numero non eſſe,quoniam ad alium transferri poſſent:veluti ſi Frumentum in his addatur*,l.206.D.de verb.ſignific.

Dolia Fictilia,item Plumbea,quibus terra adgeſta eſt, & in his Viridaria poſita, eáque gratia ædibus ita interdum illigabantur,vt ibi perpetuo eſſent poſita,l.26.D.de inſtruct.vel inſtrum. Sanè apud Plin.lib.14.cap.1.vbi vulgo *Foliis incluſæ* legitur, in vno ex manuſcriptis meis, *Doliis incluſæ*,in altero verò, *Doliis Fictilibus incluſæ*,ſcriptum eſt.

Dolearium,l.35.§.penult.D.de cont.empt.

Doliare Vinum, l.1.§.vlt.D.de peric.& commod.quod *In Doliis eſt*, vt loquitur Cato de re ruſtic.cap.148.ad differentiam *Amphorarij*.

Dolon, in l.53.§.1.D.ad L.Aquil.& apud Sueton.in Claud.cap. 13. flagellum ſignificat interprete Seruio in 7.lib.Æneid.intra cuius virgam pugio latebat, à fallendo Græcè dictum eſt, id eſt, ἀπὸ τῦ δόλυ, quod ligni ſpeciem præferat, interius gladium habens. Plutarc. in Tiber. ξιφίδιον λησεικὸν, ὃ Δόλωνα καλῦσι. Heſychius, Δόλωνες, ait, ξιφίδια ἐν ξύλοις ἀποκεκρυμμένα. Artemidor.lib.2.de Somniis cap.14. Ὅρμαι δὲ καὶ ἄγκιστρα καὶ καθετῆρες καὶ οἱ λεγόμενοι Δόλωνες δόλυς ἢ ἐνέδρας σημαίνυσι. In libro quodam manuſcripto qui Famina Heſperica inſcribitur, *Huic quidam robuſtus ferali Dolone tyrannus hirta craſsi latera terebrauit apri*. Et aliàs, *Truces reciproco libramine penetrant* Dolones. Gloſſæ Palænis, *Dolones, tela abſcondita*. Iſidor.lib.18.Etymolog.cap.1.*Dolones ſunt vaginæ ligneæ inter quas latet Pugio, ſub Baculi ſpecie*.

Dolor *Atrocis Iniuriæ*, l.1.C.de Ingrat.liber.

Dolor Maritalis, l.15.D.ad L.Iul.de adulter. *Inconſultus*, l.4.D.eod.tit. *Iuſtus*, l.38.§.Imperator, D.eod. tit.l.3.§.ſi maritus, D.de Sc.Silan. *Verus*, l.30.C.ad L.Iul.de adult.

Doloris impatiens, l.2.C.qui teſtam.fac. *Impatientia*, l.38.§.vlt.D.de pœnis.l.3.§.Qui autem, D.de bonis eor.qui ante *Sent*.l.34.D.de teſtam.mil.

Fidem Doloris adferre, l.7.C.de calumniatorib. *Ad Dolorem noſtrum porrigitur*, l.2. D. de libe. cau. *Doloris Sanitatem Polliceri*, l. 1.§.medicos, D.de extraord.cognit.

Dolore concitatus Equus, l.1.§.ſi equus, D.ſi quadrupes pauper.

Dolvs alius *Bonus*, alius *Malus*. Dolum Bonum veteres pro ſolertia dicebant, maximè ſi aduerſus hoſtem latronémve quis machinaretur, l.1.§. non fuit, D. de dolo. D. Auguſtin. Epiſt.29. *Quanquam & apud illos, Rom.linguæ diſertiſsimus dixerit, Neque illi tamen* Dolus *ad cauendum, aut aſtutia deerant*: *Aſtutiam ponens in bono*. Eodem modo & Baſilius in Prouerbia, quandam & eſſe καλὴν καὶ ἐπαινετὴν πανυργίαν tradit.

Doli autem Mali vocabulum à 12.Tab.manaſſe docet Donat. in Eunuchum Act.3.Sc.3. his verbis, *Quod autem addidit, Dolo malo: aut* ἀρχαϊσμὸς *eſt, quia ſic 12. Tabulis à veteribus ſcriptum eſt: aut* ἐπίθετον *Doli eſt perpetuum: aut Diaſtole eſt, quia eſt & Bonus, quo à medentibus falli ægros, non tantum decipi, Lucretius poëta teſtatur*.

Ceterùm Dolum malum C.Aquilius Gallus (vti Cic.3.Officior. & Topic. ſcribit) definiebat, *cùm aliud agitur, aliud ſimulatur*. B. Auguſtin.Sermo.22.de Iacob.& Eſau. *Dolus ergo quid eſt? quando aliud agitur, aliud ſimulatur. Quando itaque aliud eſt in intentione, aliud in factis, Dolus dicitur*. Quam Doli definitionem Seruio Sulpitio, Sext.Pedio & Iulio Paulo placuiſſe inuenio, vt apparet ex l.1.§.Dolum, D.de dolo.& Paul.lib.1.Sent.Tit.8. & l.7.§.ſed ſi fraudandi, D. de pactis, in qua Vlpianus, *Dolus Malus*, ait, *fit calliditate & fallacia: &, vt ait Pedius, Dolo Malo pactum fit, quotiens circumſcribendi alterius cauſa, aliud agitur & aliud agi ſimulatur. Ineſt autem Dolo & fraus*. Verùm Aquiliana illa Doli definitio in Labeonis reprehenſionem incurrit, quem Philoſophiæ ſtudio, & ingenio ſuo fretum traditionibus veterum non adquieuiſſe Pompon.ſcribit. Ille ergo *Dolum Malum* definiebat eſſe *omnem calliditatem, fallaciam, machinationem, ad circumueniendum, fallendum, decipiendũ alterum adhibitam*. Baſilius Magnus ἐν ἀσκητικοῖς Δόλον definit eſſε Τὸ περὶ ἐπιβυλὴν περίεργον, ὅταν ἀγαθόν τι σχηματιζόμενος καὶ τῦτο ὥσπερ δέλεαρ τισὶ προθεὶς, διʼ αὐτῦ τὰ τῆς ἐπιβυλῆς κατασκευάσηται. Vnde *Dolus Malus*, & *Fallacia*, & *Fraus*, & *Calliditas* coniungi ſolent, l.47.l.51.D.pro ſoc.l.1.D.de diuerſ.reg.l.1.D.de his qui not. infa. Et *Dolus callidum conſilium* dicitur, in l.7.§.Prætor ait.D.de publicia. & *Machinatio*, l. 36. D. de verbor.oblig.l.15.D.de dolo.l.vlt.D. de ſi vent.nom.

Dolus, Bonæ fidei contrarius eſt, l.5.C.de reſcind.vendit. *Fides Bona contraria eſt Fraudi & Dolo*, l.3.§.ſocietas, D.pro ſocio *Dolum ſemper abeſſe oportet à iudicio Bonæ fidei*, l.6. §. vlt. D. de actionib.empt. *Si conuenerit ne Dolus præſtetur, hoc Bonæ fidei iudicio contrarium eſt*, l. 23. D. de diuerſ.reg.

Dolum ex Indiciis, aut vt alij legunt, *ex Inſidiis perſpicuis probari conuenit*, l. 6. C. de reſcind. vendit. *Dolus Emptoris qualitate facti, non quantitate pretij æſtimatus*, l.10.C.eod.tit.

In Edicto de Seruo Corrupto, *Dolo malo adiecto, Calliditatem notat Prætor eius qui perſuadet: Ceterùm ſi quis ſine Dolo malo deteriorem fecerit, vt ſi Luſus gratia fecerit, non tenetur*, l.3. D. de ſeruo. corrupt. Hic Edicti de Peculio, parte, qua Prætor hoc Peculio imputat, quod Dolo malo Domini factum eſt, quominus in Peculio eſſet, *Dolum malum accipere debemus, ſi ei ademit Peculium, vel ſi eum intricare Peculium in necem creditorum paſſus eſt. Sed & ſi quis cùm ſuſpicaretur aliũ ſecum acturum, aliò Peculium auertat, Dolo non curet*, l.21.D. de Peculio. Doli *Mali*, in Edicto

de Albo corrupto,ſit mētio:quia ſi per Imperitiam,vel Ruſticitatem,vel Caſu,aliquis fecerit, non tenetur, l.5. D. de iuriſdictio. In Edicto de eo per quem factum erit,quo Prætor Dolum eius coercet qui impedit aliquem iudicio ſiſti,Feciſſe Dolo Malo non tantum is putatur, qui ſuis manibus,vel per ſuos,retinuerit: verum qui alios quoque rogauit vt eum detinerent vel abducerēt,ne iudicio ſiſtat:ſiue ſcientes ſiue ignorantes quid eſſet quod comminiſceretur. Dolum quoque malum ſic accipimus ſi quis venienti ad iudicium aliquid pronuntiauerit triſte propter quod is neceſſe habuerit ad iudicium non venire, l.1.§.1.& §.Dolum,D.de eo per quem fact.

Magna Negligentia Dolus eſt,l.226.D.de verb.ſignif.

Dolus eſt,ſi quis nolit perſequi quod perſequi poteſt,aut ſi quis non Exegerit quod exigere,ſoluere,l.44. D.mandati.Dolo facere videtur, qui id quod poteſt reſtituere non reſtituit, l. 8. §. vlt. D. eod. tit. Qui cùm haberet reſtituendi facultatem,nō vult reſtituere,l.36.D.de peculio. Qui ex aliena iactura lucrum quærit,l.17.§. Proculus,D.de inſtitor act.

Dolo fecit qui ſe Patremfamilias ſimulauit,l.6.D.de Senat.Maced. Dolo malo facit qui Depoſitum repoſcenti non reddit,l.5.§.eſt autem,& §.vlt.& l.13.D.depoſit.Dolo facit qui contra Tranſactionem petit, l.23. §.ſi quis poſt,D.de condict.indeb.Si quis ſine cauſa ab aliquo fuerit ſtipulatus, deinde ex ea ſtipulatione experiatur, licet eo tempore quo ſtipulabatur nihil Dolo malo admiſerit, tamen dicendum eſt eum cùm litem conteſtatur Dolo facere,qui perſeueret ex ea ſtipulatione petere,l.2.§.Circa, D. de doli exceptio.

Dolo facit qui petit quod redditurus eſt,l.8.D.eod.tit. Dolo fecit, qui paſſus eſt ædificare, & non reddat impenſas,l.5.§.ſi donaui,D.de doli except. Si nullus Dolus interceſſit ſtipulantis,ſed ipſa res in ſe Dolum habet, cùm quis petit ex ea ſtipulatione,hoc ipſe Dolo facit, quòd petit,l.36.D.de verbo. oblig.

Dolo Malo non Edit,& qui malitioſè edidit: & qui in totum non edidit,l. 8. D. de edend.Dolo facit qui ſciens vendidit,l.13. §.ſi Titius, D.de act. empt. Auctor Doli eſt, qui id egit, ne tribuerit, l.9.§.ſi ſeruo,D.de trib.uto.

Dolo Malo Iudex in fraudem Legis ſententiam dicere videtur,ſi euidens arguatur eius vel Gratia: vel Inimicitia: vel etiam Sordes,l.15.§.vlt.D.de iudiciis.

Non poteſt Dolo carere qui imperio Magiſtratus non paruit, l.199.D.de diuerſ.reg.Dolo carere nō videtur, ſi iam mota quis controuerſia hereditatis, legata ſine Cautionibus det, l. 41. D. ad L. Falcid. Non caret Dolo Pater, qui honore proprio omiſſo, propter compendium, alienam inſtitutionem maluit, l. 26.D.ſi quis omiſſa cau.teſt.

Nihil Dolo Creditor facit qui ſuū recipit,l.129.D.de diuerſ.reg. Non videtur Dolo exſequi, qui ignorat cauſam cur non debeat petere,l.177.§. non videtur, D. eod. tit. Qui iuſſu Iudicis aliquid facit, non videtur Dolo malo facere, qui parere neceſſe habet, l.167.§. vlt. D. eod. tit. Nullus videtur Dolo facere qui ſuo iure vtitur,l.55.D.eod.tit.Nec videbitur Dolo feciſſe, cùm fraudem excluſerit, l. 77.§. Titio.D.de leg.2.Qui in poteſtate habet,Interdicto de libero hom. exhib. non tenetur, quia Dolo malo non videtur habere, qui iure ſuo vtitur,l.3.§.is tamen,D.de lib.hom.exhib.Nullus videtur Dolo facere qui ſuo iure vtitur, l.55.D.de diuerſ. reg. An non facit Dolo qui iure perpetuo vtitur, l.42.D. de action. emp.Si quis eum quem ab Hoſtibus redemit retineat, Dolo malo non facit, l.3.§.ſi quis eum.D.de lib.hom.Qui iuſtam cauſam habet hominis liberi apud ſe retinendi non videtur, Dolo Malo facere, l. 3. §. proinde. Si quis volentem retinuit, non videtur Dolo malo retinere. Sed quid ſi volentem retinuit, non tamen ſine calliditate, circumuentum, vel ſeductum, vel ſollicitatum: neque bona vel probabili ratione hoc faciat, rectè dicitur Dolo malo retinere, d.l.3.§.ſi.quis volentem. Is qui neſcit apud ſe eſſe Hominem liberum Dolo caret: ſed vbi certioratus retinet, Dolo malo non caret, d. l. 3. §. is qui. Quotiens quis iuſtis rationibus ductus, vel non iuſtis, ſine calliditate tamen, putauit ſe liberum, & in libertate moratus eſt, dicendum eſt hunc in ea cauſa eſſe, vt ſine Dolo malo in libertate fuerit,l.12.§.poteſt. D.de liber. cau. Dolo non fecit heres qui rem apud Teſtatorem depoſitam, vel commodatam, diſtraxit, ignarus depoſitam vel commodatam,l.1.§. quod autem, D. depoſit.Si quis inficiatus ſit non aduerſus Dominum, ſed quod eum qui rem depoſitam petebat, Verùm Procuratorem non putaret, aut eius qui depoſuiſſet Heredem, nihil Dolo malo fecit. Poſtea autem ſi cognouit, cum eo agi poterit, quoniam nunc incipit Dolo malo Facere, ſi reddere eam non vult. l. 13. D. depoſiti. Si ignorans in Merce ſeruum habere minus tribuit, non videtur Dolo minus tribuiſſe: Sed re comperta ſi non tribuat, Dolo nunc non caret,l.7.§.ſi cuius, D.de tributor.

Abſurdè dicitur Dolo videri eum facere, qui non ipſi quem conuenit, ſed alij reſtituturus, petit, l.44.§. vlt.D.ſolut.matr.

Dolo facere,l.8.§.ſi ſeruitute,D.precari, Dolo aliquid facere, l.6.D.de tutel. & ration. Dolo facere mulier, l. 2. D.ſi ventr. nom. Tutor, l.7. D. de adminiſtrat.& peric.Tutor in Tutela gerenda

rende,l.49.D.de obligat.& act.

Dolo facere Quo minus habeant in poteſtate,l.12.& l.26.§.1.D. de noxalib. *Quominus poßideret* l.16.D.ad exhibend.l.25.§.perinde, D.de heredit.petit.l.4.§.vlt.D.ſi quis omiſſa.l.63.D.de legat. 2.l.25.D.de rei vindic *Quo minus poßit Facere*, l.63.§.tempus, D. pro ſocio. *Quo minus poßit Reſtituere*,l.68.D.de rei vindic.*Quo minus quis in iudicio vocatus,ſiſtat*, l. vlt. D. de eo per quem factum.*Quo minus res in cauſa hereditaria maneant*,l.vlt. D. vt in poſſeſſ. legatorum. *Quo minus ſint in poteſtate*,l.16.D.de interrog.*Quo minus ſoluendo eſſet*,l.18.§.vlt.D.ſolut. matr.

Dolo malo feciſſe Quo minus Perueniat,quis intelligatur,vide l.2.§.non tantũ,D.de hered.vel act.*Pareſſe conditionem oportet eius qui quid poßideat,vel habeat,atque eius cuius Dolo malo factum ſit Quominus poßideret vel haberet*,l.2.§.D.ne quid in loco pub.vnde ſumpta eſt l.150. D. de diuerſ.reg.*Semper qui Dolo fecit quominus haberet,pro eo habendus eſt,ac ſi haberet*,in l.157.§.1.D. eod.tit.

Dolo facere ne in poteſtate habeat,l.16.D. de noxalib. *Si Venditor Dolo fecit vt rem pluris venderet*,l.Iulianus,§.ſi venditor,D.de actionib.empt.*Dolo fecerunt,vt minus caueatur*,l.7.D.de magiſtrat.conuen.

Dolo facere paßim dicitur,ſed & *Dolum facere*,l.7.§.Proculus,D.de inſtitor.l.18.D.ſolut.matrim.*Dolum malum facere in ſubiectione*, l.19.§.cùm me abſente, D.de neg.geſt.

Dolo malo cuius factum eſt,quominus peruenerit,l.27.D.de dolo.*Dolo cuius effectum eſt, vt lis periret*,l.18.§.dolo,D.eod.tit.*Is cuius Dolo malo factum eſt,vt vir,&c*.l.14.D.ad L.Iul.de adult.

Dolo Deſinere poßidere,l.27.§.ſi homo & l.52.D.de rei vindic.l.26.§.item ſi, D. de noxal. l. 36.§.ſi prędo.D.de hered.petit.*Qui Dolo Deſiit poßidere, pro Poſſeſſore damnatur: quia Dolus pro Poſſeßione eſt*,l.131.D.de diuerſ.regul.*Dolo feciſti vt Deſineres poßidere*,l.68.§. illud, D. pro ſocio,l.1.D.de diſtract.pign.*Dolo deſinere eſſe Tabulæ apud Pupillum*,l.4.D.de tabul.exhib.

Dolo malo corrumpere Album, l.7.D.de iuriſdict. *Curare vt ab alio corrumperetur*, l.9.D.de iuriſdict.*Falſum ſcribere,ſignare,recitare*,l.2.D.de falſ.*Non exhibere*, l.8.D.de eden.*Plus Demonſtrare*,l.8.§.vlt.D.de contrahend.emp.*Prætermittere quid in iudicando*,l.40.§.vlt.D. de iudiciis.*Violare ſepulchrum*,l.3.§.1.D.de Sepul.viol.

Qui Dolo dicit factũ aliquid,licet in Exceptione, docere Dolum admiſſum debet,l.18.§.1. D. de probationib.

Dolo inductus,l.48.D.de fideiuſſorib.*Verſatus*,l.15.D.de interrogationib.*Dolo mariti res interiiſſe*,l.18.D.§.vlt.de ſolut.matr.

De Dolo Agere,l.27.§.illud, D.de pactis,*Promittere*,l.32.D.de noxalib.*Repromittere*,l.15.D. de pignerat.act.*Per Dolum aliquid allegare*,l.75.D.de iudiciis.*Obligatus*,l.36.D.de verb. oblig. *Siquis per* Dolum *pluris æſtimatum fundum in ſolutum dederit*,l.46. D. de ſolut. *Sine Dolo malo ad iudicium prouocare*,l.63.D.de diuerſ.reg.*Sine vllo Dolo malo meo*, l. vlt.§.vlt.D.de eo per quem fact.*Sine Dolo malo deſinere poßidere*,l.17.D.de except.rei iud.*Si ſine Dolo malo perierit Res*,l.1.§. ſi rem,D.depoſit.*Si ſine Dolo malo ſtipulantis factum eſt*,l.31.D.de recept.qui arbit.

Dolus Auctoris,l.5.§.de auctoris,D.de doli excep.*Venditoris*,l.7.§.Prętor ait,D.de public.

Doli Auctor,l.9.§.vlt.D.de tribut.*Capax*,l.1.§.hoc edicto,D.ne vis fiat ei. *Participes*, l.1.§. Planè,D.de tutel.& rat.

Dolus malus in Impuberem non cadit,l.22.D.ad L.Corn.de falſ.*Doli Capax non eſt Impubes, & Pupillus*,l.3.D.de iniuriis,l.1.§.hoc edicto,D.ne vis fiat ei qui in poſſ.*Doli non Capaces, vt admodum Impubes*,l.3.§.1.D.de re ſepulc.viol.*Iam Doli capax Impubes,vel Pupillus*,l.23.D. de furt. l.1.§.an in pupillum,D.depoſi.Nimirum ſi *proximus ſit pubertati*,l.13.§.vlt.D.de dolo.l.111.D. de diuerſ.regul.§.& placuit,Inſti.de oblig.quæ ex delic.naſc.*Dolus Abeſſe*,l.43.§.vlt. D de contrah.emp.& aliâs ſæpè *Intercedere*,l.3.§.Si quis eum D.de liber.hom. l.30. Et ita accipe quòd eſt Si *eius Ætatis ſit,vt* Doli *capax ſit*.C.de tranſact. *Obijci*, l.30.§.in Dolo,D.de pecul. *Puniri*,l.21.§.1.D.de Sc. Sillan. *Purgari*, l. 13.§. ſi Titius,D.de action.empt.

Doli Clauſula appellatur pars illa ſtipulationis, qua Dolum abeſſe comprehendimus,l.22. l.53.l.119.l.121.l.135.§ vlt.D.de verb obligat.l.4.§.in ſtipulatione,D. de doli except.l.22. in fi.D.de re iud.l.22.§.ſi in ſtipulationẽ,D.rat.rem.hab.l.1.in princ.& l.3.D.ſi cui plus quàm per l.Falcid. l.19. D. indic.ſol. l.45. D.de hered. pet. l.31. D.de recept.qui arbitr. Quæ & *Clauſula de Dolo malo*,appellatur in l.13 §.cum qui fundum,D.de acceptilatio.l.21.§.habet D.de nou.oper.nunc.l.19.D rat.rem hab.l.6.D.iud.ſolu.Et *Doli ſtipulatio*, l.121.in fin.D.de verbo.obligat. de qua vide quæ dixi lib.6.Formula.in l.3.D.de Tributor. Cæterùm in l.30. D.de pecul.

Ec

Doli clauſula appellatur adiectio illa quæ Actioni de peculio additur, ET SI QVID DOLO MALO DOMINI ACTOR FRAVDATVSVE EST, l.26.in fin. D. eod.tit.

Doli Stipulatio, l.121.§.vlt.D.de verb.oblig. *Doli Iudicium*, pro actione de dolo, l. 25. D. de Dolo. *Doli præſtatio*, l.152.§.in contractibus, D.de diuerſ.regul.

Contractus quidam Dolum malum duntaxat recipiunt, vt Depoſitum, & Precarium, l.23. D.de diuerſ.regul. *Dolus duntaxat in Actione Depoſiti venit*, l. 1.§ quod autem, D. depoſiti. *Dolum ſolũ præſtat is qui Precario rogauit*, l. 8. §. quoque, D. de precario. *Dolum malum duntaxat in exigendo legato præſtare*, l.108.§.cùm quid, D. de legat.1. *Si mora per Mulierẽ fuit quo minùs Dotem reciperet, Dolum malum duntaxat in ea re, non etiam Culpam, Maritus præſtare debet*, l. 9. D. ſolut. matrim. *Interdum in Negotium geſtorum Actione Dolum ſolummodo verſari*, l.3.§.Interdum, D. de negot.geſt.

Doli mali Exceptio, præter, ea quæ traduntur, Tit.de doli mali met.except.locum habet in ſpecie, l.11.§.vlt.D.de bon.poſſ.ſec.Tab.l.22.D.de adim.leg.l.4.& l.23.D.ſol.matr.l.32.§.cũ quidam, D.de recep.qui arbit.l.154.D.de diuerſ.reg.l.29.D.de iur.dot. *Non ſolet exceptio Doli nocere his quibus voluntas teſtatoris non refragatur*, l.19.§.vlt.D.de diuerſ.reg.

De Dolo *Replicandum*, l.4.§.Marcellus, & l.5 §.ſi donaui, D.de doli except.

Dolo *proxima Culpa*, l.8.illud, D.de preca.l.8.D. de edend. *Proximum factum*, l. 7. D. depoſit.

Dolo malo aut fraudandi cauſa Coita ſocietas, l.3.§.ſocietas, D.pro ſocio.

Res in ſe Dolum habet, l.36.D.de verb.oblig.

DOLOSIS *Artibus*, l.6.C.ſolut.matr.

DOLOSE *Facere*, l.3.D.ſi menſor.falſ.mod.l.9.§.ſi quis rem, D.ad exhib.l.2.§.generaliter, D.de Doli excep. *Verſatus*, l.3.§.vnde Celſus, D.de minor.l.25.§.de eo, D.de hered.petit.

DOMARE *Equitium*, l.12.§.Equitij, D.de vſu & habit. *Domiti Boues*, l.8.D.de inſtr.vel inſtr. *Domitum Pecus*, l.vlt.D.de abigeis.

DOMICILIVM *in eo loco ſingulos habere nõ ambigitur, vbi quis Larem, rerúmque ac fortunarum ſuarum ſummam conſtituit: vnde rurſus nõ ſit diſceſſurus, ſi nihil auocet: vnde cùm profectus eſt, peregrinari videtur*, l.7.C.de incolis lib.10.Et ita *Domiciliũ accipe*, l.19.§.1.& l.50. ad fi.D.de iudic.l.1.D. de tut.dat.l.39.in fi.D.de condicio.& dem. *Domicilium* autem vbi quis habere intelligatur, tractat.Vlpia.l.27.cũ ſuis §§.D.ad municipal.Planè ſola Domus poſſeſſio, quæ in aliena ciuitate comparatur, *Domicilium* non facit, l.17.§.ſola, D.ad municip.Sed nec *Domicilium*, quis ibi *habere* intelligitur, vbi Studiorum cauſa habitat, niſi decẽ annis tranſact.eo loco, ſibi ſedes conſtituerit, l.5.§.domum, D.de iniur.l.2.C.de incol.lib.10.Miles ibi *Domicilium* habere videtur, vbi meret, ſi nihil in patria poſſideat, l.23.in fi.D.ad municip. Senatores, etiamſi vbicunque morãdi poteſtatem impetrauerint, *Domicilium* tamen in Vrbe retinent, l.22.§.Senatores, D.ad municipal. 8. C. de incol. lib.10. *Mulier in Domicilium viri per condicionem matrimonij redit*, l.65. D.de iudiciis. Enimuero, *quæ Deſponſa eſt, ante contractas Nuptias, ſuum non mutat Domicilium*, l.32.D.ad municip.Liberti, corúmque filij, Patroni manumiſſor. *Domiciliũ* ſequuntur, l.6.in fi.& l.22.D.ad municip.Vidua amiſſi mariti *Domiciliũ*, quoad aliis ſe nuptiis non iunxerit, ſequitur, d.l.22.§.1.Relegatus in eo loco, in quem relegatus eſt, interim neceſſarium *Domicilium* habet d.l.22.§.relegatus.Habere tamen & eo loci, vnde arcetur, poteſt, l. 27. in fin. eod. tit. Si quis inſtructus ſit duobus locis æqualiter, & vtrubique ſit deſtinato animo, vtrubique *Domicilium* habere intelligitur, l.6.§.penult.l.27.§.Celſus D.eod.tit. Filiusfa.non vtique *Domicilium* ibi habet, vbi pater: Originem enim eius, non item *Domiciliũ* ſequitur: ſed vbicunque Domicilium collocarit, l.4.l.6.§.1.D.eod tit. *Domicilium* autem nõ in propria tantùm Domo, ſed in aliena quoque, & conducta habere poſſumus, l.5.§.Domũ D.de iniur. *Domicilium Matrimonij*, l.5.D.de ritu nupt.

Domicilium ſuum in aliquã regionẽ conferre, l.238.§.incola, D.de verb.ſignif. *Ferre*, l.22.§.municipes, D.ad municipal.

Domicilium habere, l.2.D.de reb.auct.iud.l.28.§.vlt.D.de fideic.libert.l.19.§.1.& l.50.§.vlt. D.de iudiciis.l.8.§.cauſæ, D.de tranſact.l.1.C.vbi de heredit. *In illa ciuitate*, l.71.§.Titio centum, 2.D.de condic.& dem. *In Italia, vel alia Prouincia*, l.15.§.vlt.D.de manum.vind. *In Municipio*, l.3 .§.vlt.D.de condic.& dem. *In Prouincia*, l.28, §. ſi cùm, D.ex quib.cau.maior, l.29. §. vlt. D. de iudiciis. l.1.D.de tutor.dat. *Romæ*, l.5.§.vlt.D.vt legat.ſeu fideic.l.30.§.cum oriundus, D.de excuſationib.

Domicilium Sequi, l.19.§.proinde, D.de iudiciis. *Transferre*, l.8.§.cauſæ, D. de tranſact.l.1. C.de incolis lib.10. *Transfertur*, autem *Re & facto* Domicilium, *non nuda conteſtatione*, l.20.D. ad municipal.

Domicilij iure conſiſtere,l.19.§.proinde,D.de iudiciis.

DOMINATIO *Aſpera*,l.2.§.& cùm placuiſſet, D.de orig.iur.*Dominatio*,pro Dominica poteſtate,l.64.D.de condic.indeb.At in l.78.in fi.D.de adq.vel omit.*Dominatio*, Dominiũ ſignificat.*Dominationes* ſcribere oportet in vlt.C.de cẽſitorib.& peræquat.lib.11.vbi *Donationes* vulgò legitur.Quòd vitium ſcripti Codices cum impreſſo Theodoſiano conſentientes arguunt.Porrò in ea l.Tribonia.quattuor menſes,ad duos ab Honorio & Theodoſio tributos,addidit.

DOMINIVM *Rerum ex naturali Poſſeßione cœpiſſe Nerua filius aiebat*, l.1.§.dominium,D.de adquir.poſſeſſ.*Dominia diſtincta iure Gentium*,l.1.D.de Iuſtit.& iur.*Traditionibus & Vſucapionibus. Dominia Rerum,non nudis Pactis,transferuntur*,l.20.C.de pactis.*Legatum ita Dominium rei Legatarij facit,vt Hereditas, Heredis,res ſingulas*,l.80.D.de legat.2.*Si Procurator meus , vel Tutor Pupilli,rem ſuam quaſi meam,vel Pupilli,alij tradiderint, non receßit ab iis Dominium* , l. 35. D. de adquiren.rerum dom.*Si rem Cæſaris Procurator eius,quaſi rem propriam tradat, non puto eum Dominium transferre*,l.1.§.1.D.de offic.Procur.Cæſar. *Curator furioſi , rem quidem furioſi quaſi ſuam tradere vult &* Dominium *transferre. Rem verò Furioſi ſi quaſi ſuam tradat,dicendum vt nõ transferat Dominium*,l.10.§.vlt.D.de curat.fur. *In omnibus Rebus quæ Dominium transferunt , concurrat oportet affectus ex vtraque parte contrahentium*, l.55.D.de obligat.& act. *Dominium non poteſt niſi ex vna cauſa contingere*,l.3.§.ex pluribus,D.de adquir.poſſeſſ.*Dominium nihilominus eius manet qui Dominus eſſe non vult*. l.17.§.vlt.D.de adquir.poſſeſſ.

Dominium duplex olim fuit, auctore Theoph in Tit.quibus ex cauſis manumitt.lic.Naturale,quod *in Bonis* appellabatur:Ciuile & Legitimũ,quod *ex iure Quiritiũ* dicebatur.*In Bonis habebat*,quemadmodum Vlp.in Tit.2.Regular.exponit:*cui res,tradita erat, neque tamen Mácipata,vel in iure Ceſſa,vel tempore ad vſucapionem neceſſario poſſeſſa erat*.*Ex iure* verò *Quiritium* Dominus quis fiebat,Mancipatione,in iure Ceſſione,Vſucapione.Quas verborum differentias Iuſtinia.ſuſtulit l.vn.C.de nudo iure Quirit.l.vn.C.de vſucapio.transf.

Dominium non *Proprietatis* tãtùm,l.17.D.quib.mod. vſusf.amit.l.12.D.ad L.Aquil.l.16.§.1.D.de vſu & habi. l.7.§.ſi ſeruum.l.19.§.1.D.de dolo.ſed & *Vſusfructus,& Seruitutis* dicitur, l.3.D.ſi vſusfr.pet l.15.§.hoc interdicto,D.quod vi aut clam. Item *Poſſeßionis Dominiũ* dicetur,l.a.ſi ſub alt.nom.rei empt.in Cod.Greg.l.2.de bon.matern.in C.Th.

Dominij noſtri non ſunt Sepulchra,l.1.D.ſi ſeruit.vind.*Dominij noſtri eſſe res*,l.181.D.de verb.ſignif.*Dominij ius* impetrare Creditor dicitur,cùm à principe impetrat,vt pignus ſibi addictũ ea quantitate,quæ ſibi debetur,pro domino poſſidere ſibi liceat,Tit.de iur.dom.impet.C.l.5.§.ſi fundus,D.de reb.cor.l.63.§.vlt.D.de adq.rer.dom.l.24.D.de pigner. act.l. vlt.C.ſi in cauſa iudi.pign. *Dominij iure detinere bona*,l.4.C.qui bon.ced.*Habere*,l.188.D. de verb. ſignifi. *Poßidere*,l. 3.de pign.l.vlt. C. Si in cauſa iud.l 59.D.ad Senat.Treb.l.15.§.quæſt.D.de dam. inf.*Domini tui fecero*,l.13. D. de ſeru. export.*Dominium capere poßidendo*,l.15.§.non ſolum,D.de dam.inf.*In Dominio debitoris manere*,l.12.D.de diſtract.pign.*In Dominio remanſerit ſeruus*,l.2.12.D.de condicio.eod.tit.

DOMINVS *Equi*,l.vlt.D.ad L.Aquil. *Membrorum ſuorum*,l.13.D.eod.tit.*Mulæ* , l. vlt. D. ſi quadrup.*Pueri*,l.52.§.In cliuo,D.ad L.Aquil.*Quadrupedis*,l.7.§.ſi ſeruum,D. de dolo. *Serui*,l.52.§.vlt.D.ad.L.Aquil.

Dominus Ædium,l.1.§.qui in factum,D.de his qui effud.*Horreorum*,l.55.D.loca.*Mercis*,l.11.§.proſcribere,D.de inſtitor.*Nauis*,l.vlt.D.de exercito.*Nauium*,l.11.§.Dominus , D . de publican.*Parietis*,l.45.§.vlt.D.ad L.Aquil.*Pignoris*,l.42.§.is qui,D.de procurat. *Prædij vtriuſque*,l.12.D.fi. regund.

Proprietatis,l.9.D.vſufr.quemad.cau.l.17.§.vlt.& l.19.§.1.D.de noxalib.l. 72. D. de vſuf. l.10.D.de vſufr.adcreſc.l.12.D.ad L.Aquil.l.20.D.de dam.inf.l.39.D.de ſtipul.ſeruor. l. 9. 13.§.ſed ſi ædium & l. 5.Proprietatis,D.de vſufr.l.33.D.de rei vindic.*Proprietatis vicini Fũdi*,l.4.§.finiũ,D.fin. regund.

Dominus proprietatis,Vſufructuario opponitur,l.37.D.de pecul.

Domini Ædificiorum,l.59.D.de rei vind.*Ædium*,l.5.§.hæc autem,D.de his qui effud. *Merciũ*, l.2.D.de leg.& Rod.*Nauium*,l.17.§.Domini,D.de excuſationib.

Plures earundem ædium Domini,l.26.D.de damn.infect.

HEREDITAS quamdiu heres non adit,*Dominæ locum obtinet*, l.13.§.quæſitum. D. quod vi aut clam.*Hereditas in multis partibus iuris, pro Domino habetur*, l.61. D.de adquir.rer. dom.*Dominus Hereditas habebitur*,l.13.§.ſi ſeruus.D.ad L.Aquil.*Donum loco habetur Hereditas* , l.15. D. de interrogat. in iur. fac.Legatarius adgnito legato, retro *Dominus* fuiſſe intelligitur,l.13.§.

vlt.D.ad L.Aquil.l.64.D.de furt.Dotalis fundi *Dominum* apud maritum eſſe ait L. quamuis D de iure dotium.Verus tamen eſt in Bonis eius eſſe Dotem, Vxorem verò dominam eſſe,l.penult. C.de iure dot.l.21.§. idem reſpondit, D.ad municip. vt & Boët. in Topic. ſcribit.

Domini loco habetur Tutor,l.56.§.qui Tutelam,D.de furtis.*Tutor in re pupilli tunc Domini loco habetur,cùm Tutelam adminiſtrat, non cùm Pupillum ſpoliat*,l.7.§.ſi Tutor,D. pro empto. *Tutores & Curatores, vice Dominorum ſunt*,l.157.D.de diuerſ.reg.*Tutor qui Tutelam gerit,quantùm ad prouidentiam pupillarem Domini loco haberi debet*,l.27.D.de adminiſtratio.& peric. *Poſſeſſor Hereditatis,qui Petitori ſatiſdedit,interim Domini loco habetur*,l.15.§.vlt.D.de quæſtionib. *Domini appellatione fructuarius quoque continetur* in quæſtione,l.8.D.de reb.auct.iud.*Bonæ fidei Emptor, quod ad fructus attinet, loco Domini pœnè eſt*, l.48.D.de adquir.rer. dom. *Sui Heredes viuo Patre quodammodo Domini exiſtimantur*,l.11.D.de liber.& poſtum.*Societas vitæ quodammodo Vxorem Dominum facit*,l.1.D.de act.amotatum.*Paterfamilias in Domo Dominum habet*, l.195.§.familiæ,D. de verb.ſignif.

Dominus interdum dicitur relatione facta ad Procuratorem quem conſtituit, l.1.l.8.§. vlt.l.11.l.15.& aliàs paſſim,D.de procurator.l.10.C.eod.tit.l.66.§.vlt.D.de euiction.l.9.§. iuſiurandum,D.de iureiurando qui alias *Dominus litis* dicitur,l.30.& l.31.D.de procuratorib. l.14.D.ſi quis cautionib.l.1.C.de Sentent.& interlocut.l.1.C.de errore aduocat.Planè *Procurator, lite conteſtata, Dominus litis efficitur*,l.4.§.vlt.D.de appellat. *Procuratores poſt conteſtatã litem Domini efficiuntur*,l.22.C.de procuratorib.*Poſt cauſam in iudicio agitatam, Dominus litis, Procurator efficitur*,l.23.C.eod.tit.*Litis enim conteſtatione,res Procuratoris fit: cámque ſuo quodãmodo nomine exſequitur*,l.11.D.de doli except.

Defenſor quoque cùm *ſatiſdedit,Domini loco accipiendus eſt*,l.76.D.de procurator.

Domina facta,l.9.§.vlt.D.qui potior.in pign.*Omnia vt Dominum egiſſe*, l.2. C. de adquir. poſſeſſ.

Pro Domino agere omnia,l.5.D.vt in poſſ.legat.l.48.D.de ſolut. *Vendere*, l.16. §. vlt. D. de pact.*Pro Domino facere & adminiſtrare*,l.22.D.de adquir.vel omitt.

DOMINICVS *Creditor*,l.3.§.1.D.de in rem verſo. *Debitor*,l.11.D.de pecul.

Dominica cauſa,l.19.D.de fideiuſſor. *Domus*,l.3.§.ſed ſi mutua,D.de in rem ver.

Dominica Fide,l.18.§.cùm de villic.D.de inſtr.vel inſtrum.*Dominica Merx*,l.11.§.ſi inſtitoria, D.de inſtit.l.38.D.de adminiſt.& peric.*Pars*,§.vlt. inſtit.per quas perſonas,l.67.D.de adqu. vel omitt.*Pecunia*,l.29.D.de pact.*Poteſtas*,l.17.§.idem rectè,D.de aliment. *Ratio*, l.3. §.idẽ Labeo.D.de in rem verſo,l.23.§.1.D.de pecul.leg.*Res*,l.10.C.quod cum eo.

Dominicum Æs alienum,l.4.§.ſi iure,D.de pecul.*Horreum*,l.3.§.nec non,D. de in rem verſo.

Dominici vſus,l.17.§.vlt.D.de vſufr.*Dominici vſus cauſa*,l.3.D.de pecul.leg. *Dominicis vſibus*, l.13.§.vlt.D.de vſufruct.Pro *Dominica portione*,l.37.D.de ſtipul.ſeruor.

Pro Dominicis partibus,l.40.§.toties,D.de dam.infect.l.1.D.de vſufr.adcreſc.l.13.§.ſi duo, D.de inſtit. §.communem Inſtit.per quas perſonas nobis oblig.*Pro*,id eſt,parte quam quiſque in rei vel ſerui Dominico obtinet.l.13.§.ſi duo,D.de inſtitor.*Dominicæ rationes*,l.1.§.vlt. D.de ſeru.corrup.l.5. §. vlt. D. de pecul.*Res*,l.11.§.1.D.de minorib.*Dominicæ Res*,appellantur res Cæſarum,l.10.C.quod cum eo,Tit. ne rei Dominicę,vel templor.C.Et ſic *Dominici Coloni* in l.7.C.vbi cauſæ fiſc. appellantur coloni Cæſaris. Imperatores enim *Domini* appellabantur,l.3.D.de his quæ in teſt.del.l.penult. D.de leg.Rod.Idque ſibi nomen primus vindicaſſe Caligula, diademate capiti impoſito,dicitur,vt eſt à Sex.Aurel.traditum.Auguſtus certè nomen hoc vt inſolens ſemper reiecit,teſte Tertul.cap.34. Apolog. aliter atque Domitianus cui hoc tit.Martial.ſæpè blãditur.Vxor appellat Dominum L. Lucius Titius. §.qui marito,D.de leg.2.& vir vxorem Dominam vide Tit.de legib.

Dominica Poſſeſſio,Th.& Val.Nou.vn.de reſc.vend.

Dominicus totius Septimanæ primus dies,l.5.de ſpectacul.in C.Th.

DOMITIVS *Labeo* Iuuentium Celſum per literas conſulit in l.27.D.qui teſt.fac.poſſ.

DOMITII Vlpia.meminit æqualis eius Iulius Paul.in l.43.D.de act.emp.Suam ipſemet originẽ ita prodit,*Vt eſt in Syria Phœnice,ſplendidiſſima Tyriorũ colonia,vnde mihi origo eſt*,l.1.D.de cẽſib.De huius ſtudioſis inueſtigationib.hęc Athe.lib.1.narrat.Οὐλπιανὸς ὁ Τύριος, ὃς διὰ τὰς συνεχεῖς ζητήσεις ἃς ἀνὰ πᾶσαν ὥραν ποιεῖται ἐν ταῖς ἀγυιαῖς, περιπάτοις, βιβλιοπωλείοις, βαλανείοις, ἔσχεν ὄνομα τοῦ κυρίου διασχμόπερον, Κειτοῦ Κειτός. Spartianus in Peſcenn. Nigro. *Paulum & Vlpianum in conſilio Papiniano* fuiſſe,& *vtrũque Præfectum factum* refert.Lamprid.in Heliogabalo,*Remouit & Vlpianum Iuriſconſulum, vt bonum virum*. Idem Lampridius in Alex.Seuero.

Negotia

Negotia & cauſas prius à Scriniorum principibus & doctiſsimis Iuriſperitis & ſibi fidelibus, quorum primus tũc Vlpianus fuit, tractari ordinariq́ue atque ita ad ſe referri præcepit. & mox. Et alio loco. *Paulum & Vlpianũ magno honore habuit: quos Præfectos ab Heliogabalo alij dicunt factos: alij, ab ipſo. Nam & Conſiliarius* Alexandri, *& Magiſter* Scrinij Vlpianus *fuiſſe perhibetur: qui tamen ambo Aſſeſſores Papiniani fuiſſe dicuntur.* Ruríúſque alibi. *Poſt Epiſtolas omnes amicos ſimul admiſit: cùm omnibus pariter eſt locutus: neque vnquam, ſolum quemquam, niſi Præfectum ſuum vidit, & quidem Vlpianum ex Aſſeſſore ſemper ſuo, cauſa iuſtitiæ ſingularis. Cùm autem alterum adhibuit, & Vlpianum rogari iuſsit.* Idem ibidem. *Vlpianũ pro Tutore habuit, primum repugnãte matre, deinde gratias agẽte: quem ſæpe à militum ira, obiectu purpuræ ſummæ, defendit: atque ideò ſummus Imperator fuit, quod eius conſiliis præcipuè Rempub. rexit.* & in extremo. *Iam illud inſigne quod ſolum intra palatium præter Præfectũ & Vlpianum quidem, neminem vidit.* Eutropius lib. 8. de Alexandro Seuero, *Aſſeſſorem habuit, vel* Scrinij *Magiſtrum, Vlpianum, iuris conditorem.* Extant ipſius Imperatoris Alexandri de Vlpiano in l. 4. C. de contrah. ſtipulat. verba hæc. *Secũdum reſponſum Domitij Vlpiani Præfecti Annonæ, Iuriſconſulti, Amici mei.* Idem in l. 4. C. de locat. *Domitium Vlpianum, Præfectum Prætorio, & Parentem ſuum* appellat. Diocletianus etiam in l. 11. C. de quæſtionib. *Vir, ait, prudentiſsimus Domitius Vlpianus in publicarum Diſputationum libris.* Eodémque elogio ornatur à Iuſtiniano in l. 1. §. in antiquis, C. de emendat. Codic. Eundem *Virum diſertiſsimum* vocat, idem Iuſtinianus in l. vlt. C. de inſtit. & ſubſtit.

Atque hic vt φιλομαθὴς, ita & πολυμαθὴς fuit: omniúmque Iuriſconſultorum (Paulum ſemper excipio) πολυγραφώτατος, quemadmodum ex Indice Pandectis Florentinis prçfixo palàm fit. Scripſerat enim *ad Edictum* libros 83. quos Iuſtinianus in l. 4. C. de liber. præterit. citat his verbis, *ex libris Vlpiani quos ad Edictum Prætoris fecit, ad Sabinum*, libros 41. quos laudat Iuſtinianus in l. vlt. C. de heredib. inſtit. in hunc modum. *In libris Vlpiani quos ad Maſſurium Sabinum ſcripſit.* Citantur & ab eodem in l. vlt. C. de indicta viduit. tollend. ſub nomine *Librorum Sabinianorum*: quorum etiam ſecundam editionẽ, ſeu repetitam prçlectionem memorat, idẽ Iuſtin. l. §. in antiquis, C. de emẽd. codic. Lamprid. in Heliogabalo, *Sabinum Conſularem virum, ad quem libros Vlpianus ſcripſit.* Quanquam Sabinus ille ad quem Notas Vlpianus ſcripſerat, non Heliogabali, ſed Tiberij potius temporibus vixit. Sed in Lampridio ἀναχρονισμοὶ eiuſmodi non ſemel deprehendere licet. Item, *ad Leges*, ſeu *ad legem Iuliam & Papiam*, libros 20. *Diſputationum*, libros 10. *Pro Tribunalium*, ſeu *De omnibus* Tribu*nalibus*, libros totidem *De Officio Proconſulis*, æquè libros 10. quos Herẽnius Modeſtinus citat in l. 6. §. Philoſophi, D. de excuſationib. Vetus Gloſſar. in voce *Atrienſis. Pandectarum*, lib. 10. *Regularum*, libros 7. *Fideicommiſſorum*, libros 6. qui citantur in l. 1. C. de communi ſeruo manum. *Opinionum*, libros 6. *Digeſtorum*, libros 48. *De* Adul*teriis*, ſeu *ad L. Iul. de adulter.* libros 5. *De Appellationibus*, libros 4. *De Officio Conſulis*, libros 3. *Inſtitutionum*, libros 2. *De Cenſibus*, libros 6. *Reſponſorum*, libros 2. *Ad Edictum Ædilium curulium*, libros 2. *Ad legem Æliã Sentiam*, libros 4. *De officio Quæſtoris*, libros. 2.

Scripſerat & μονόβιβλα, ſeu libros ſingulares, *De Sponſalibus. De officio Præfecti Vrbi. De officio Præfecti Vigilum. De officio curatoris Reipub. De officio Prætoris Tutelaris*: quem Modeſtinus citat in l. 6. §. Vlpianus, D. de excuſationib. *De officio Quæſtoris. De officio Conſularium. Pandectarũ. Regularum, Excuſationum*, ſeu *de Excuſationibus*: quem ita Modeſtinus citat in l. 15. §. Vlpianus, D. de excuſation. Item N*otas ad Ariſtonem, ad Marcellum, ad Papinianum*, quæ citantur in l. 3. C. de Sentent. paſſ. quas reiiciunt atque explodunt Theod. & Valent. in l. 1. de Reſponſ. prudent. in C. Th. Sicut & prius conſtitutum fuiſſe teſtantur. Tribonianus tamen quædam ex his inſeruiat in l. 31. §. litem, D. de negot. geſt. & l. 3. D. de Adminſtr. rerum ad ciuitat. Citatur Vlpianus ab Æmilio Macro in l. 6. D. de vacat. & excuſat. Sanè Herennium Modeſtinum ſtudioſum ſuum Vlpianus vocat in l. 52. §. Si quis Aſinam, D. de furt. inquiens, *quòd & Herennio Modeſtino ſtudioſo meo, de* Dalmatia *conſulenti reſcripſi.*

DOMVM *eam vnicuique noſtrum debere exiſtimari, vbi quiſque ſedes & tabulas haberet, ſuarúmque rerum cõſtitutionem feciſſet*, ait l. 205. D. de verb. ſignif. In lege Cornelia de Iniuriis quę competit ei qui iniuriarum agere volet ob eam rem quòd D*omum ſuam vi introitam* eſſe dicat: *Domum accipere debemus non proprietatem Domus: ſed Domicilium. Quare ſiue in propria Domu quis habitauerit, ſiue in Conducto, vel gratis, ſiue Hoſpitio receptus, hæc Lex locum habebit*, l. 5. in princip. & §. Domum, D. de iniuriis.

In lege Iulia de Adulteriis qua coercetur qui *Domum ſuam vt Stuprum. Adulteriúmve, fieret, ſciens præbuerit: appellatione Domus, Habitationẽ quoque ſignificari palàm eſt*, l. 8. D. ad L. Iul. de adulter. Eadem lege *Ius occidendi, Patri conceditur Domi ſuæ, licet ibi filia non habitet: vel in Domo Generi, ſed Domus & pro* Domicilio *accipienda eſt, vt in lege Cornelia de Iniuriis*, l. 22. §. ius occiden

di,D.de eod.tit.*Furtum factum Domi,eo tempore quo Alea ludebatur,licet luſor non fuerit qui quid eorum fecerit, impunè fit.Domum autem pro Habitatione & Domicilio nos accipere debere certum eſt*,l. 1.§.item notãdum,D.de aleatorib.In Senatuſconſulto quoque de Liberis agnoſcẽdis,quo *Domum denunciari* permittitur, *Domum* accipimus hoſpitium,ſi in ciuitate maneat: Quòd ſi non ſit,ſed in Villa vel Municipio,illic vbi larem matrimonio collocarẽt,l.1.§.1. & §. Domum,D.de agnoſc.alend.Eodem modo & in Edicto de Damno infecto,*Domum denunciari* ſic accipere debemus,vt & ſi in aliena Domo habitet, ei denuncietur,l.4.§. Prætor ait, D. de damn.infect.

Domo *Legata*,quid contineatur,petendum eſt ex l.91.§.pen.& §.vlt.D.de legat.3.

Domus bene Ædificata,l.44.D.de contrah. empt.*In plures partes Diuiſa*,l.15.§.ex hoc edicto, D.de damn.inf.*Domus vna in duas pariete medio ædificato diuiditur*,l.6.§.1.D.comm. præd. *Domi pecuniam habere*,l.37.D.de vſuris, l.157.§.illud, D.de verbor. obligat. *Non habere*, l. 38. D. mandat.

T*am Domi quàm Malitiæ*,l.35.§.mortis,D.de mort.cau. donat.*Domi parata*,l. 3. D. de penu. leg.*Domo expellere*,l.11.D.de act.rer.amot.*De* Domo *extrahi*, l.103.D.de diuerſ.reg.*Domus tutiſſimum cuique Refugium Receptaculũ eſt*,l.18.l.D.de in ius voc.

Domus Æternabilis, l.5.de loc.fund.iur.emp.in C.Th.*Auguſta*,l.2.de cond.& hom.dom. aug.l.1.de priuil.dom.aug.*Auguſtiſſima*,l.1.de cond.& hom.dom.aug.*Diuina*, l. 64. de decur.l.2.de Frum.vrb.conſt.l.9.& l.16.de indulg.deb.l.64.de appellat. l. 114.de decurionib. Nou.Th.& Val. de reſc.vend. & Nou.vn.de trib.fiſc.*Dominica*, Nou.Valent. & Martia.de Indulgen.reliq.N*oſtra*, l. 11. de iure fiſc.*Regia*, Nou. Th.& Val.vn.neque dom. diuin.*Sacra*,l.9.de indulg.deb.in C.Th.

Domus Diuinæ,l.6.de itin.mun.*Vrbanæ*,l.36.de hęretic.in C.Th.

Domus Diuinæ ac venerabilis Auguſtæ Pulcheriæ,ſeu nobiliſſimarum Sororum,l.21.de luſtr.conl. in C.Th.

Domus ad ſacrum patrimonium pertinentes, l.2. dom.ad rem. pr. pert. *ad rem priuatam pertinẽtes*, l. 1. eod.tit.*Domus ſacri patrimonij,vel Emphyteutici iuris , vel priuatorum* , l. 2. de indulg. deb.in C.Th.

Domus clariſſimæ memoriæ Euſebij,l.1.de anno.& trib.in C.Th.*Domus Iudiciariæ*, l. 8. de op. pub.in C.Th.

Domus defectæ,l.3.de indulg.debit.in C.Th.*Defunctorum*,l.4.de ſepul.viol.in eod.C.

Domi,pro Domus,l.28.D.locat.*Domu*,pro Domo,l.36.D.de euictionib.l.5.§.Domũ,D.de iniuriis.*Domus*, pro Domos,l.6.D.de Seruit. legat.

Domuncula, l.3.§.1.D.de Sepulcr.viol.

Domus etiam pro adgnatione,& familia vſurpatur,l.195.§.communi,D.de verbor.ſignif.l.17. D.de teſtib.l.penult.§.vlt.D.de cont.tab.

DOMESTICVM *Funus* & *familiare*, pro eodem dicuntur in l.4.§.præterea, D. ſi quis cautio. l.2.in fi.D.de in ius voc.*Domeſticæ Perſonæ* Pater & Filius,l.6.D.quod cuiuſque vniuerſit.Item ſeruus,colonus,adſcripticius,familiaris,libertus,l.vlt.§.vlt.C.de his qui ad Eccleſ.confug.Atque ita D*omeſtica furta*,quæ ſerui dominis,vel liberti patronis,vel mercenarij iis apud quos degunt, faciunt,l.11.§.1.D.de pœn.Et *Domeſtica interrogatio ſeruorum atque libertorum*,in l.6.C.de quæſtion.Sic & *Domeſticum Teſtimonium* in l.2.C.de teſtib.D*omeſticum* vtique *Teſtimonium* in Teſtamentis,non ex cognatione,ſed ex vnione coniunctionéque,quæ per patriã poteſtatem contingit.æſtimandum eſt,§.pater.Inſtitut.de teſtament.& ibi Theoph.

D*omeſtica cautio*,pro priuata,ſeu chirographo,l.3.D.de iure fiſc.l.113.D.de legat.1.

D*omeſtica Affectio*, l.1.C.de neg.geſt.

Domeſtici teſtes, Vlp.Tit.16.Regular.

D*omeſticæ Vexationes*,l.5.§.Negotiatores, D. de iure immunit.

Domeſtica Inſtrumenta,l.5.C.de probationib.

DOMESTICI tam Equites quàm Pedites in Notitia Imperij ponuntur,& in l.6.C.de aduocat.diuerſ.iud.l.vlt.C.de domeſtic.& protectorib.Caſſidor. lib.1.Variar.*Domeſticæ partis equitum & peditum qui noſtræ aulæ videntur iugiter excubare &c.* Suidas , Δομεστικοὶ , οἱ τῶν ῥωμαίων ἵππεις , οἱ κατὰ ῥωμαίους οἰκιακοὶ στρατιῶται. *Domeſtici ac Protectores*, l. 1. & l. 2. C.de domeſtic.ac protectorib.l.27.de erogat.milit.anno.in C.Th.l.16.de num. act. ſord. & ex . in C. Th. *Domeſticus Protector* apud Marcellin.lib.18.Socrates lib. 1. Hiſtor. Eccleſ. cap.

cap.13.τῶν Δορυφόρων τὶς, ὓς Οἰκείους καλεῖ ὁ βασιλεύς. & lib.3.cap.21. ὁ ἐν τοῖς Οἰκείοις, τοῦ βασιλέως στρατευόμενος. quorum verborum ſenſum non adſecutus Interpres malè ita vertit. *qui inter neceſſarios principis militabat*. Imperitè quoque Caſſiodorus lib.1.hiſt. Tripartit. cap. 47. *Inter familiares Imperatoris*, vertit. Idem Socrates lib.4.cap.1. Οὐάλης δὲ ἐν τοῖς Οἰκείοις τοῦ βασιλέως ἐστράτευε.

Domeſticorum Schola in l.3.C.vbi ſenator.l. vn.de præpoſit.labor. in C.Th. Cui proprium Comitem prępoſitum docuimus.ſ.lib.3.Ammia. Marcellin.lib.26. *Sociatúſque Valenti Domeſticorum præfuit Scholæ*. Idem lib. 21. *Mamertino largitiones curandas, & Dagalaiphum præfecit Domeſticis*. Trebellius Pollio in Numeriano. *Diocletianum omnes vno conſenſu, cui multa inſignia facta dicebantur Imperij, Auguſtum appellauerunt, Domeſticos tunc regentem. Domeſticorum conſortium*, l.38.D.de decurionib.in C.Th. *Domeſticos* etiã *ſcholarum* legimus apud Necephor.lib. 7.Hiſto.Eccleſia.cap.18.& Zonaram Tom.3.Annal. non ſemel. Eáque eſt *Domeſticatus Militia* apud Gregor.Turon.lib.2.cap. 8. qua voce vtuntur quoque Theodoſ. & Valentin. Nou.vn.de ſcholar. comitib.

Erat & in aula Conſtantinopolitana quidam qui Δομέστικος μέγας vocabatur, vt ex Notitia Græca liquet. Guilel. Tyrenſis Pontif.l.2. Belli Sacri cap.5.de Alexio loquens. *Hic à Domino Nicephoro, qui tunc in ſceptris agens principabatur, plurimum honoratus, &* Megadomeſtici *dignitate (quem nos maiorem* Seneſchallum *appellare conſueuimus) fungeretur officio*. Luitprand.lib.3. de reb.per Europ.geſt.cap.7. *Focam verò*, ait, *Domeſticum maiorem, hoc eſt, terreſtris Ducem exercitus fecit*.

Alio ſenſu *Domeſtici* accipiendi ſunt Rubr.de Adſeſſorib.domeſtic.& Cancellar. tam in C.Th.quàm Iuſtinian. Vet.Gloſſar. *Domeſtici ſunt ex quibus pro magna parte conſilium pendet: & hi dicuntur, Adſeſſores*.

DONARI *intelligitur quod nullo iure cogente conceditur*, l.82.D.de diuerſ.reg. *Non Donat qui neceſſariis oneribus ſuccurrit*, l.21.D.de donat.inter vir.

Donari non poteſt niſi, quod eius fit cui donatur, l 9.§.vlt.D.de donationib.

Cui ius Donandi eidem & Vendendi & Concedendi ius eſt, l.163.D.de diuerſ.reg.

Cui autem Donare non Conceditur, nec ſi Donationis cauſa conſenſerit, rata eius voluntas habenda erit, l.165.D.eod.tit.

Donare Cauſam Aduerſariis, l.212.D.de verb.ſignif.

Donare iniurias, l.17.§.ait Prætor.D.de iniuriis. *Donandi gratia tradere*, l.36.D.de adquir.rer. dom. *Donari Libertus*, l.4.C.de manum. *Pro Donato*, poſſeſſionis Titulus Vet.Gloſſar. *Pro Donato*, ἀπὸ δωρεᾶς.

DONATIO *dicta eſt à Dono, quaſi Dono datum: rapta à Græco, Nam hi dicunt*. Δῶρον καὶ Δωρεῖσθαι. l.35.§1.D.de mort.cauſ.donat. Vitruuius lib. 2.cap.3. Δῶρον *autem Græci appellát Palmum: quod Munerum datio Græcè* Δῶρον *appellatur. Id autem ſemper geritur per manus Palmum*. Plinius lib.35. cap.14. *Græci enim antiqui* Δῶρον, *Palmum vocabant. Et ideò* Δῶρα *Munera, quia manu daretur*. Donationis porrò *verbum, ſimpliciter loquendo omnem* Donationem *comprehendit, ſiue Mortis cauſa, ſiue non Mortis cauſa fuerit*, l.67.§.vlt.D.de verbor.ſignific. *Donatio* tamen propriè appellatur, *cũ quis dat aliquid, ea mente vt ſtatim velit accipientis fieri, nec vllo caſu ad ſe reuerti: & propter nullam aliam cauſam, quàm vt liberalitatem & munificentiam exerceat*, l.1. D. de donationib. Eáque *Vera & abſoluta Donatio dicitur quæ ita proficiſcitur, vt nullo caſu reuocetur*, l.35.§.1. D. de mort. cau. donat.

Mortis cauſa Donatio eſt, cùm quis habere ſe vult, quàm eum cui donat: magíſque eum cui donat, quàm heredem ſuum, l.1.l.35.§.1.D.de mort.cau.donat. Cuius tres ſpecies recenſentur in l.2.& l.3.cũ ſequ.D.eod.tit.

Eſt & *Donatio propter Nuptias, & Donatio ante nuptias*, Tit.de donat. ante nupt. vel propt. nupt.l.29.C.de inoffic. teſt.

Donatio vel inter viuos, vel Mortis *cauſa*, l.25.D.de inoffic.teſtam. Vet. Gloſſar. *Donatio inter viuos*, ἡ ἐν τῇ ζωῇ δωρεά, ἡ χωρὶς δηλαδὴ ὑπονοίας θανάτου. *Donatio Maritalis pudicitiæ præmio ceſſit*, l. 1.de bon.pręſcript.in C.Th. *Donationis Titulo conferre*, l.11.C.de donationib.

DONATOR, l.49.D.de re iudicata, l.18.§.vlt.& l.19.§.ſi quis,& l.33.§.1.D.de donat.l.19. l. 23.& l.24.D.de mort.cau.donat.

DONATRIX, l4.C.de contrah.emp.l.5.C.de his quæ à non domino, l. 20. C. de donationib.l.2.C.vi bonorum raptor.l.5.de ſponſalib.in C.Theod.

DONVM *Munus*,l.6.D.ad L.Iul.Peculat.*Donum,Munus, Operas*, frequenter Iuriſconſulti tranſlaticiè ex Prætoris Edicto,aut ex lege Papia,ſine articulo dicunt,l.vlt.D.de liber.cau. l.53. D.de verb.ſignificat.l.37.D.de oper.libert. Quò pertinet illud Quintilian. Declamation.vlt.*Huic debeo Munus,Operas,Teſtamētum:Vindictam magno redimere ſolet*,porrò *Inter Donū & Munus hoc intereſt, quod inter Genus & ſpeciem Nam Genus eſſe Donum Labeo, à Donando dictū: Munus, ſpeciem. Nam Munus eſſe Donum tum cauſa:vt putà,Natalicium. Nuptiarum*, l.194. D.de verb. ſignif.*Dona propriè ſunt, quæ nulla neceſsitate iuris, Officij,ſed ſpōte præſtantur, quæ ſi non præſtentur,nulla reprehenſio eſt:& ſi præſtentur,plerúmque laus ineſt.Sed in ſumma in hoc ventum eſt vt non quodcunque Munus,id & Donum accipiatur:at quod Donum fuerit, id Munus rectè dicatur*, l.214. D.de verb.ſignific.*Dono accipere*,l.14.§.vnde,D.quod met.*Dare*,l.2.C.de donation. quæ ſub modo.*Dona Dei*,l.6.D.ad L.Iul.pecul.*Dona Deorum*,Paul.lib 4.Sent.tit.3.

DONATIVA l.10.D.de re milit.l.1.C.eod.tit.lib.10.ſic appellabantur largitiones,quæ ab Imperatoribus in milites conferebantur.Verbum in Tacito,Capitolino,Lampridio, & aliis id genus auctoribus non infrequens.

DONATISTARVM fit mentio,l.37.39.40.41.43.44.& 46.de heretic.in C.Theod.

DONEC,id eſt,quouſque,l.83.D.de iure dot.Sic *Donec Domicij facto dominum recedat*,l.10.§.tandiu,D. de condict.furt.*Donec Nubat*,l.17.D. de ann.legat.*Donec plebe Nuptiis ſint copulatæ*, l.8.D.de ſenatorib.*Donec Titius Conſul fiat*,l.l.56.D.de condict.indeb.

Donec, id eſt, quamdiu Sic, *Donec tu extollis*,l.5.D.ſi ſeruit.vindic.*Donec in eadem Cauſa fuerit*, l.31.§.ſi ſeruus, D.de vſurpationib.

DORMIRE *in Cubiculis*,l.33.D.de legat.3.*Dormienti aliquid in manu ponere*,l.1.§.adipiſcimur, D.de adquir.poſſeſſ.*Per Dormientes quoque Poſſeſsio retineri, & vſucapio procedere*, l.31.§.ſi ſeruus, D de vſurpat.

Dormitoria Carrucha, l.13. D.de auro argento.

DOS eſt, quod ab vxore, vel alio eius nomine,Marito,pro ſuſtinendis oneribus Matrimonij,datur, promittitúrve. Varro lib.4.de lingua Lat.*Dos erat pecunia,ſi nuptiarum cauſa data.* Vetus Horatij interpres in Odam 24.lib.3.*Dos,eſt Donum puellarum nubentium.*

Dotis appellatio non refertur ad ea Matrimonia, quæ conſiſtere non poſſunt. Neque enim Dos ſine Matrimonio eſſe poteſt. Vbicunque igitur Matrimonij nomen non eſt,nec Dos eſt,l.3.D.de iure dot. *Dos Matrimonio cohærens, Oneribus eius,ac liberis communibus confertur*,l.16.D.de caſtr.pecul.*Ibi Dos eſſe debet,vbi Onera Matrimonij ſunt*,l.56.§.vlt.D.pro Socio.l.46.D.famil.erciſc.*Niſi Oneribus Matrimonij ſeruiat Dos,nulla eſt*,l.76.D.de iure dot.*Dotis Cauſa data accipere debemus ea quæ in dotem dantur*,l.9.§.Dotis,D.de iur.dot.

Dotis autem ſpecies hæ memorantur, *Profecticia, Aduentitia, Recepticia*, vt Vlpian. Tit. 6.Regular. ſcribit.*Profecticia* appellatur quæ à Patre,vel Parente virilis ſexus profecta eſt, de bonis,vel facto eius.l.5.& l.81.D.de iure dot.l.6.C.de pact.conuent.l.vnic.§.& vt plenius.C.de rei vx.act.l.4.C.de collatio.Quæ & *Dos à Patre profecta* dicitur,in l.2.§.1.& l.10. D.ſolut.matr.& l.4.C.eo.tit.l.6.D.de iure dot. Et *Dos communis Patris & Filiæ*,l.3.& l.22.§. 1.D.ſol. matr. *Aduenticiæ* verò nomine,ea Dos ſignificatur,quæ à quouis alio, vel ex ipſis mulieris bonis data eſt,l.5.§.ſi Pater,D.de iur.dot.vt ſuprà lib.1.notauimus.*De Recepticia* dicamꝰ. lib.16.

Dos Data, Dicta,aut Promiſſa, l.3. de inceſt.nupt.in C.Th.

Dotis Datio,l.47.§.vlt.D.de pecul.*Exactio*,l.24.D.ſolut.matr.l.3.C.de iur. dot.l.6.C. de dot.promiſſ.*Promiſsio*,l.68.D.de iur.dot.l.19. D.de oblig.& act.

Dotis Actio, l.28.§.quod in ſpecie, D.de pactis.l.8.D.de cap.minut.l.9.§.Dotis, l.48.§. vlt.&.l.78.§.quòd ſi,§.ſed & ſi D.de iur.dot.l.76.§.vlt.D. de pact.dotal.l.42.& l.46.D. ſolut.matr.

Dotis Iudicium,l.17.§.vlt.D.ſolut.matrim.*Dotis perſecutionem habere*,l.1.§.Celſus,D. de dote præleg.

De Dote agere,l.21.D.ſolut.matrim.

De Dote Actio,l.139.D.de religioſ.l.21.D. de verbor.obligat.l.15.D.quæ in fraud. credit. l.46.D.famil.erciſc.l.36.D.de pecul.l.4.D.de pact.dotalib.l.41.D. ſol. matrim. l.3. D. de fundo dot.*Iudicia de Dote*, l.18.& l.19.D.ſolut.matrim.l.44.§.vlt.D.de iure dot.Vet.Gloſſ. *De Dote Actio*, ἐστὶ περὶ προικὸς ἀγωγὴ, δυσὶ μεριζομένη ταῖς ἀγωγαῖς, καὶ ἡ μὲν ἀπαιτοῦσα ταύτην, ἐξ ἀρχῆς ἐξ στιπυλάτυ ἐλέγετο. καὶ ἐκ τῆς καθόλου ἐπερωτήσεως κατάγεται καὶ στίχα, ἢ ὁμοίως ἐν τῇ βίρβης λῶ. ἡ δὲ τὴν ἀνάληψιν ταύτης ποιουμένη, Rei vxoriæ ἐλέγετο ὅπερ ἐστὶ καὶ ἐκ τὸ, τῆς γυναικὸς ἐκινεῖτο ἐπιζητούσης ἀναλαβέσθαι τὴν ἰδίαν προῖκα.

Dotes

Dotes Prædiorum, quas Greci Ἐνθήκας dicunt, l.2.§.vlt. l.20. §.1. & §. prædia, D. de inſtr. vel inſtrum. leg. l.34.§.1. D. de legat.2. l. 52.§. fideiuſſorib. D. de fideiuſſorib. l.67.§.vlt. D. de legat.3. Columella lib.3. cap.3. *Tum etiam Dotem, id eſt, Inſtrumentum raro Vineis comparant.* Et poſtea, *Vineáſque cum ſua Dote, id eſt, cum Pedamentis & Viminibus, binis millibus in ſingula iugera poſitas duco.* Idem lib.4. cap.30. *Pedamina iuga & vimina, quaſi quaſdam Dotes, Vineis præparandas* monet. Eóque alludẽs Plinius lib.1. Epiſt. vlt. *Prædiũ*, ait, *quod his Dotibus cõmendatur.* Græco autem *Entheca, & Enthecarum*, verbo vtũtur Impp. in l.7. de piſtorib. in C.Th. & l.7. de bon. proſcript. in eod. Cod. Quãquam in Cod. Iuſtinian. *Apothecis* legitur in l.7. eo | tit.

Dotalis *Fundus*, l.62. D. adquir. rer. do. §. Accedit, Inſtit. quib. alien. lic. Paul. lib. 2. Sentent. Tit.27. Rubr. de fundo dot. D. & Cod. id eſt in *Dotem datus*, vt l. ſciendum §. ſi fundus. D. de iur. dot. *Dotale Prædium*, l.77.§. qui Dotale, D. de legat.2. Paul. lib.2. Senten. Tit.2. *Dotalis* autem *Fundus intelligitur ſiue eum Mulieris nomine quis Viro dederit: ſiue eum à Viro ſibi debitum. ipſa Mulier Doti promiſerit: vel Legatum ſibi, Dotis cauſa repudiauerit*, l.12.§.1. & §. ſi Fundum, & §. vlt. D. de fundo dot. Sanè *Dotale Prædium conſtituitur tradita eius poſſeſſione*, l. D. ſolut. matrim. l.42. D. de vſurpationib. In legis etiã Iuliæ de fundo Dotali quæſtione. *Dotale Prædiũ accipimus, cuius Dominium Marito quæſitum eſt: vt tunc demum eius alienatio impediatur*, l.12.§. Dotale, D. de fundo dot.

Dotales Fundi, l.2.§.vlt. D. de dote præleg. *Res*, l.72.§. Paulus, D. de iure dot. l. 18. D. ſolut. matrim. l.3. C. de repud. *Dotales* autem *Res ſunt, quæ vel in Dote datæ ſunt, vel ex Dote comparatæ*, l.22.§.vlt. D. ſolut. matr. *Res quæ ex Dotali pecunia comparatæ ſunt, Dotales eſſe vidẽtur*, l.54. D. de iure dot.

Dotalis Cautio, l.vlt.§. filio, D. de legat.2. *Obligatio*, l.10. D. de fund. dot. *Pars*, l. 78. §. ſed ſi conſtante, D. de iur. dot. *Pecunia*, l.54. D. de iure dot. l.12. C. eod. tit. l.1.§. Celſus, D. de dote pręleg. *Res*, l.3. C. de repudiis.

Dotalis Ancilla, l.9. C. de rei vind.

Dotalis Seruus, id eſt, *in Dotem datus*, vt loquitur, l.21.§. etiam ſi, D. rerum amotar. l.21. D. de manumiſſ. l.45. D. de adquir. vel omitt. l.14. vlt. D. de L. Corn. de falſ.

Dotales Serui, l.29.§. ſi cui, l.26. & l.31.§.vlt. l.58. & l.61. D. ſolut. matr. l.3. C. de iur. dot. *Dotales Ancillæ*, l.28.§.1. D. de donationib. inter vir. l.26.§. mancipia. D. ſolut. matrim. l. 69. §. vlt. D. de iure dot. *Dotalia Mancipia*, l.55. D. de impenſ. in res dot. l.3. C. de iure dot. Martian. Cap. lib.2. Philog. Tertul. in lib. de Anima, *Sequitur animam nubentem Spiritui Caro, vt Dotale mancipium.*

Dotale Inſtrumentum, l.48. D. ſolut. matrim. l.65. D. de iudic. l.vlt. D. de dote pręleg. l.2.§. vlt. D. de iure dot. l.5. C. de pact. conuent. l.1. & l.vlt. C. de dote caut. l.3. C. de collationib. *Pactum*, l.3. & l.4. C. de pact. conuent.

Dotalia Pecora, l.10.§. Si ſerui, D. de iure dot.

Dotare *Filiam*, l.1.§. & ſi, D. ſi quid in fraud. credit. l.12. C. ad Sc. Vel. *Dotata eſſe*, l. 1. §. ſi ſub Condicione, D. de dot. collat. *Dotata Mulier, & Indotata*, opponuntur, l.78.§. quod ſi, D. de iure dot.

Dromones Nauigij genus, cuius fit mentio in l.vlt. C. de offic. præf. prætor. Afr. Iſidor. lib.19. Etymolog. cap.1. *Longæ Naues ſunt, quas Dromones vocamus: dictæ eò quod longiores ſint cæteris. Cuius contrarius Muſculus, curtum nauigium.* Procopius quoque Nauigia longa, ab eo quod celerrimè excurrant, *Dromones* appellata ſua ætate, ſcribit. Curſum enim Δρόμον Græci dicunt. Caſſiodor. lib.5. Variar. Epiſtol. ad Abundantium. *Decreuimus mille interim Dromones fabricandos aſſumere, qui & frumenta publica poſſint conuehere, & diuerſis Nauibus, ſi neceſſe fuerit, obuiare.* Marcellin. in Chronico. *Ruſticus Comes Scholæ cum centum ornatis Nauibus, totidémque Dromonibus, centum millia ſecum ferentis.* Zonaras Tomo.3. in Mauritio, οὐδὲ καὶ τῶν ἐν τῇ πόλει σφαδαζόντων ὑπεξῆλθε τῶν ἀνακτόρων καὶ Δρόμωνι ἐμβεβηκὼς μετὰ τῆς γυναικὸς καὶ τῶν τέκνων ἀπέδρα. Idem in Iuſtiniano Rhinotmito στέλλει τριήρεις καὶ Δρόμωνας, καὶ τινας ἑτέρας τῶν φορτηγῶν. Huiuſmodi verò nauium exercitores *Dromonarij* vocantur. Et ita apud Caſſiodor. lib. 4. Variar. Epiſtol. ad Venenatum, & in inſcriptione Epiſtol. ad Dromar. lib.2. Variar. emendãdum hoc verbum pridem monui.

Dubitare *de Condicione ſua*, l.34. D. de adquir. vel omitt. *De ſtatu ſuo dubitantes*, l. 15. D. qui teſtament. fac. *Qui Dubitat an liceat ſibi teſtari*. l.1.§.1. D. de legat. 3. *Vtrum filiusfa. an Paterfa. morte Patris factus ſit*, l. 6. §. ſi is qui, D. de adquirend. vel omitt. *Si Dubitet creditor*, l. 10. D. de fideiuſſorib. *Si quis Dubitet, viuat Teſtator necnon*, l.13.§.1. D. de adquirend. vel omit.

Dubitantibus de Iure,l.79.§.vlt.D.de iudiciis.

Nemo Dubitat,l.58.D de heredib.inſtituend.& l.5.§.fundum,D. de reb. cor. *Dubitari non debet*, l. vlt. D. de nouationib.*Neminem puto* Dubitaturum,l.35.D.de iud. *Nemo vnquam* Dubitabit,l.25.D.de vſur.*Neque Pomponius* Dubitat,*nec nos* Dubitamus,l.3.D.de tributor. *Quis* Dubitat?l.24.D.de damn.inf.

De illo Dubitat,l.12.vnius ſit,D.de vſufruc.

Dubitari de Decreto. l.6.§.vlt.D. cuiuſcunque.

Dubitatur,l.1.D.de contrah.emp.*Dubitatur quidem*,l.13.§.1.D.de reb.dub.*Non immeritò* Dubitatur,l.64.D.de verb.oblig.*Dubitari poteſt*,l.34.D.de adquir.poſſeſſ.l.20.§.vlt. D de donationib.*De illo dubitari poteſt*,l.25.D.de obligat.& act.& l.25.§.D.de hered. dot.l.4. §. de illo D.pro ſocio.*De vno dubitari poteſt*,l.66.§.1.D.de ritu nupt.

Non Dubitabitur,l.5.D.ad L. Aquil.*Dubitari non debet*,l.vlt.D.de nouationib. *Dubitari non oportet*,l.16.§.vlt.D.de inſtruct.vel inſtrum.l.30.D.de pact.l.5.D.de inſtitor.l.44. D.de rei vindic.l.38.§.hęc quoque,D.de verb.obligat.l.5.§.vlt.D.naut.caupon.*Minimè Dubitari debere*,l.14.§.vlt.D.de bon. poſſ. cont.Tab.*Iam non Dubitatur*,l.3.D.ſi quadrup. *Iam Dubitari nō poteſt*,l.86.D.de heredib.inſtit.

Dubitandum *non eſt*,l.39.§.1.D.de procuratorib.*Non erit*, l.108.§.non ita, D.de legat.1. *Nequaquam Dubitandum eſt*,l.8. D.de his qui ſui.

Dvbitatio *Iuris*,l.85.§.vlt.D.diuerſ.regul.*Dubitatio orta*,l.1.C.vbi pupil. *Magna Dubitatio fuit*,l.75.§.1.D.ad L.falcid.*Aliqua Dubitatio remanebit*,l.73.D.ad Sc.Trebell. *In eo Dubitatio eſſe videtur*,l.70.§.1.D. de ſolutionib.

Dubitationis *eſt*,l.46.D.de ritu nupt.l.91.§.vlt.D.de verb.obligat.*Illud* Dubitationis *eſt*, l.46. D.de ritu nupt.*Cauſa* Dubitationis,l.7.§.illud, D.de Adquir.rer.Domin.*Dubitationem recipit*,l. 75.§.illud,D.de verb.oblig.

Et contra, *Nulla Dubitatio eſt*,l.1.D.de offic.cōſul.l.2.D.de legitim.tut.l.2.& l.8.D.de reb. cor.l.1.§.1.D.de eo qui pro Tut.l.3.§.dari,& §.adquirere,D.de bonor.poſſeſſ.l.4.D.de manumiſſ. teſtam.l.3.§.vlt.D.de dote pręleg.& l.3.§. 1.D.de donationib.

Dvbitationem *ea res nec habet,nec vnquā habuit*,l.3.D.de natalib. reſtituend. *Nullam habet iuris* Dubitationem, l.7.C. qui dare tutor. *Nullam habet* Dubitationem,l.25.D.de minorib.

Dubitationem *non recipit*,l.3.§. idem,D.quib.mod.

Dubitationem habet,l.1.§.quæ onerande,D.quar.rer.act.Dubitationem *auget*,l.2.D.de cuſtod. *Dubitationem mouet*,l.3.§.proinde, D. de minorib.*Dubitationem habebit*,l.13.D. de manumiſſ. teſtam. *Magnam habuiſſe Dubitationem*,l.203.D.de verb.ſignif.*Sine vlla Dubitatione*, l. 18. D. commodati.

Dubitationis *tollendæ cauſa*,l.1.§ ſed ſciendum, D.de ædilic edict.l.56.D.mandat.ex qua delibata eſt l.81.D.de diuerſ.regul.l.13.D.de manumiſſ.

Dvbivs *Euentus*,l.23.D.famil.erciſc.At *Dubia iudicij fortuna*, apud Quintilian. Declamat. 354.*Dubia Libertas*,l.11.D.de legat.2.l.24.§.vlt.D.de liber.cau.*Dubia Res & lis incerta*,l.1.D.de tranſactionib.*De Dubia Lite tranſactio*,l.6.C. de ſolutionib.*Dubia Interpretatio*,l.20.D. de diuerſ.reg.

In re Dubia, l.1.§.licet, D.de exercit.l.3.D. de his quæ in teſtamen.del.l.192. D. de diuerſ. regul.*In Dubijs*,l.56. D.de diuerſ. reg. *In* Dubiis *quæſtionibus*, l.10.D.de iure fiſc.*In Dubio hoc*, l.8.D.de negot.geſt.

Dubium non eſt,l.vlt.D.de vſufruct.l.54.§.1.D.de heredit.pet l.58.D.de pact.l.3.D.de trāſaction.l.vlt.D.de vſufruct.l.9.§.Celſus,& l 21.D.de interrogationib.*Non eſt* Dubium,l. 11.D. de cuſtod.l.5.D.ad L.Iul.de adulter.*In* Dubium *non venit*,l.8.C.de pignerat.act.l.3.C.de Tutor.vel Curator.l.3.C.de impuber.l. 3. C. de Codicil.Dubij *iuris non eſt*,l.1.C.de filiisfa. *Nec* Dubij *iuris eſt*,l.13.C.de tranſact.*Quid dubium eſt*?l.3.C.de fideicomm.libert. *In* Dubiis *non haberi*,l.9.C.de teſt.milit.

In Dubium *reuocari*,l.1.C.de teſtam.manumiſſ.l.3.C.ſi reus vel accuſat.

Dubio *procul*,l.30.D.qui & à quib.l.22.§.vlt.D.ad Sc.Trebel. l.1.§.ripa,D. de fluminib.l.31. §.iuſtus,D.de hered.pet.

Procul Dubio,l.10.§.agri, D.quib. mod. vſufr.l.40.D.de recept.qui arbitt. *Procul* Dubio *eſt*, l.19.& l.22.D.commod.

Non Dubiè l. 65.§. ſi pupillo, D. de ad Sc. Trebell. l. 72. §. 7.D.de legat.2.l.13.§.vlt. D.de Tutor. & Curat. l. 2. D. de term. mot.l.34.D.mand.l.52.§.ſi ſeruus, D.de furt.l.28. §.vlt.

§.vlt.D.ſi quis omiſſa,l.48.D.de adquir.poſſ.l.vlt.C.de aliment.pup.. *Minus Dubitanter*, l. 9.§.ſiue autem, D.de pecul.

Sine Dubio,l.5.§.rei,& l.10.§.agri,D.quib.mod.vſufruct. amittat.l.5.§.vlt.D.de inſtitor. l.7.& l.8.D.de his qui ſui, l. 1. D.de vſufruct.adcreſc.l.55.§.vlt.D. de ritu nupt. l.21. D. de donat.inter vir.l.1.§.1.D.Naut.caup.l.27.§.ſi quis,D.ad L. Aquil.l. 42. D. de adquirend. vel omitt. l. 25. §. adcò, D. de heredit. petit. l. 23. D. de minorib. l.1.D. de iure deliber.l.13.D.de iure Codicil.l.18.D.rat.rem hab.l.19.D.de except.rei iud.l.43.D.de furt.

DVCATOR l.29.§.ſi Nauis alteram, D.ad Leg.Aquil. Vetus Gloſſar. *Ducatores*, ἀγοὶ, ἡγέμονες, προηγούμενοι.

DVCATVS,l.28.de Præt.& quæſt.in C.Th.l.11.de domeſt.& prot.l.13.de prox.com.diſpo. in eod.Cod.

DVCENA VT *Centena*, gradus dignitatis, promotioníſue, in ſchola Agentium in rebus,l.vlt.C. de Agentib.in reb.l.5.C.de principib.agent.in reb.l.1.de murilegul.in C.Theod.l.1.de Cæſarian.l.5.de decurionib.in eod.Cod.

Ducenæ Dignitas,l.3.de cohort.principib.cornicular.in C.Th.l.1.de Cæſarian. l. 1. de muríleg.& gynæc.l.5.de decurionib.in eod.Cod.*Principatus*,l.15.Tit.2.lib.Cod.Th.l.20.& de agentib.in reb.in C.Th.Quibus auctoritatibus adductus quondam exiſtimaui mendum eſſe in hoc verbo in l.1.C.de offic.magi.offic.& pro *Ducenaria*, vt illic vulgo legitur, *Ducena* emendaui.Ac ne nunc quidem muto ſententiam. A qua me Apuleius non abducet, apud quem *Ducenaria perfunctum Procuratorem principis* legimus lib.7.de Aſino aur. Nam vt Apuleio licuerit ita loqui, fas certè non cenſuerim, idcirco à recepta loquendi conſuetudine recedere conſtanterque ac perpetuò ab Impp.vſurpatum vocabulum commutare: eóque modo, vt non minus ſibi ipſi quàm aliis, vt Conſtantinus conſentiat, effici.

DVCENARII qui Ducenam gerunt & Ducentis ſcholaribus præſunt,l.2.§.vlt. C. de offic. præf.præt.Afric.l.3.C.de agent.in reb.l.1.C.de lucris aduocator.l.1.C.de exaction. tribut. l.1.& l.9.de exactionib.in C.Th.l.8.de agentib.in reb.l.7.& l.8.de Palatin. ſacrar.largit.l.1. de concuſſionib.aduoc.in eod.Cod.Nou.Th.& Valentin.de ſcholar. comitib.D.Cyprianus lib.1.Epiſt.4.*Neque vt ille ſuperbierit, ſublatúſque fuerit mundanis dignitatibus: Ducenarius potius quàm Epiſcopus vocari volens*.Meminit & huius muneris Nicephorus lib.6.Hiſtor.Eccleſiaſt.cap.30. In Notitia quoque crebrò in officio Rectorum prouinciarum, Principem de ſchola agentium in rebus, Ducenarium recenſeri inuenias.Vetus Gloſſar.*Ducena eſt Dignitas Ducenariorum*.& mox *Ducenarij ſunt magiſtri Ducentorum militum*.Ceterùm & in re militari,Ducenarius, interprete Vegetio lib.2.cap.8.dicebatur,qui duas Centurias, ideſt,ducentos homines ducebat in acie ſecunda.

DVCERE *Aquam ex Caſtello, vel ex Riuo, vel ex quo alio loco publico*,l.1.§.permittitur, D. de Aqua cottid.*Per Fiſtulas*,l.17.D.de ſeruit.præd. ruſt. *Per Riuum*, l. 16. D. quemadm. ſeruitut. amitt.

Ducere Aquam per Fundum,l.2.C.de ſeruitutib.*Per viam publicam*,l.14.§. Publico, D. de ſeruitutib.*Ducere Cloacam*,l.1.§.hoc amplius.D.de cloacis. *Incile*, l. 1. §. ſi quis ex hoc, D. ne quid in flum.publ.*Riuum*,l.9.in fi.D.de ſeruitutib.

Ducere ſeruum ex cauſa Noxali, quia non defendebatur,l.6.D.de Publician.

Ducere Vxorem in Domum,l.2. D.de his quæ vt indign. id eſt *Deducere*, vt l. 5. D. de ritu nupt. *Ducere* autem *Vxorem*, vt Donat.in Phormio. Terent.notat, *Propriè dicitur paterfa. At Filiusfa.non eam ducit uxorem, quam à Patre accipit: quippe quum Patri committatur Puella in huius modi Condicionibus, potius quàm Marito.*

Ducere Equum ad Bellum,l.5.§.quod verò,D.commodati. *Iumentum*, item *ploſtrum*,l.7.D.de ſeruit.præd.ruſtic.*Vehiculum*, l.12.D.eod.tit.*Mulæ duo ploſtra onuſta ducebant*,l. 52. §. in cliuo, D.ad L.Aquil.

Ducere Funus, pro facere, l.2.in fi.D.de in ius voc.l.14.§. ſi cui funeris, & l.38.D. de religioſ.Et hoc verbum in ea ſignificatione proprietatem ſuam habere Seruius notat. in lib. 4. Georg.ad hunc verſum *& triſtia Funera ducunt*, vbi ille, *Ducunt cum exequiali ſcilicet pompa, & ducere propriè funerum eſt*: Vnde Perſius, *Nerio iam tertia ducitur vxor.*

Ducere Maceriam,l.17.D.commun.præd.& apud Vitruu.lib.5.cap.vlt.*Murum Ducere*:& *Parietem*,apud Cicero.pro Milo.

Ducere Pugnum ſeruo,l.4.D.de iniuriis. vt *Ducere Colaphum*, apud Quintilian. lib. 6. cap. 4. *Ducere Euerriculum*,l.11.§.ſi quis me prohibeat. D. de iniuriis.

Ducit via in agrum,l.2.§.viarum,D.ne quid in loco pub.

DVCI & *Ferri* ſeparantur,in l.vn.D.ſi quis in ius voc.non.ier. .87.D.de euictio.hoc,ad ea quæ anima carent:illud,ad ſe mouentia pertinet.

Duci in ius,Liuius lib.2.eóque ſenſu accipiendum eſt verbum hoc in Titulo Edicti Prætorij,*Qui neque ducantur, neque ſequantur*:Cuius fit mentio in Inſcriptione,l.48.D.de verb. ſignificat.

Duci in Carcerem,l.2.D.de in ius voc.*Ductus in Carcerem*,l.2.D.de bon. damn. *Duci in Lautumias,vel in Vincula publica*,l.1.§.vlt.D.de aleatorib.l.23.D.ex quib.cau.maior. & apud Liuiũ lib.3.Sueton.in Iulio cap 79.Symmach.Epiſt.20.lib.1.Valer.Maxim.lib.4.cap.1. *Atque ideò à Conſule Duci in publica Vincula iuſſus eſſet*.*Duci* quoque,in vincula duci ſignificat,l.2. §. exactis,D.de orig.iur.l.13.§.ſi quis,D.iniur.Cicero.lib.2.de Orato. *Qui iudicatum Duci videns.*

Duci Liberi,l.40.D.de Procuratorib.

Duci Seruus ex Noxali cauſa, iuſſu Prætoris,quia eum Dominus non defendit,l.2.§.vlt.D.ſi ex noxal.cauſ.l.36.D.de procurat.l.26.§.vlt.& l.39.§.vlt.D.de noxalib.*Duci Seruus ab eo qui vicit*,l.30.D.de liber.cau.*Ductus* Seruus, *indefenſus*,l.31.& 39.§.vlt.Æſchini ruſt.D. de noxal.

Duci in Seruitutem,Paul.lib.5.Sentent.tit.34.ἀγαγῆς εἰς Δουλείας, κτ᾽ πρὸς ρχ.

Duci Carnis, l.1.§.1.D.ſi quadrupes.

Duci Aqua,l 3.§.ſi aqua, D.de riuis.*Aquæductus*, l.2.D.de ſeruit.præd. *Ducendæ Aquæ ius*, l.16.D.quemadm.ſeruit.*Duci Aqua per Fiſtulas*,l.47.D.de contr.emp.

Ductus Æquitate,in Lege Dei, Tit.4.*Amicitia*, l.44.D.de negot.geſt.*Errore*,l.7.D.de Teſtam. milit.*Humanitate*,l.5.D.de ſeru.corrupt.*Iuſto errore*, l.11.§.qui iuſto, D. de interrogat. *Iuſto metu*,l.49.§.D.ad L.Aquil.*Iuſta ratione*,l.30.§. quod dicitur,D.de adq.vel omitt.*Iuſtis rationibus*,l.1.§.vlt.D.de abig.*Iuuenili leuitate*,l.24.§.D.de minorib.*Mente*,l.1.§.1. D. ad Sc. Turpil.*Miſericordia*,l.7.§.idem Labeo,D.de dolo.l.5.D.de ſeruo corrupt.*Officio*.l.47.D.de donat.inter vir.*Officio Mariti*,l.47.D.de donat.inter vir.*Pietate*, l. 1.§. conſequente,D. de ſuſp.tutor.*Scriptura*,l.11.§.ex cauſa,D.de interrogationib.

Ducti Calore, in Lege Dei, Tit.4.

DVCTVS *Aquæ*,l.3.§.Ductus.D.de aq.cottid.l.20.D.de ſeruit.præd.ruſt.*Per plures Ductus aquæ Duci*, l.3.§.ſi aqua,D de riuis.

DVLCIVM appellatione hæc continentur,*Mulſum,Paſſum, Defrutum*, & ſimiles potiones. Item *Vuæ*,*Caricæ*,*Ficus*,*Palmæ*,l.vlt.D.de trit.vino.*Murrhina* item, id eſt, vinum Myrrhæ odore conditũ,vt Plin. lib.14.cap 13.confirmat auctoritate Plauti in Pſeudolo Act.2.Sc.vlt. vbi Pſeudolus Charinũ ita interrogat,*Quid ſi opus ſit vt dulce promat indidẽ ecquid habet?* Cui reſpondet Charinus,*Murrhinam, paſſum, Defructum, Mellinam,mel & huiuſmodi*. Hinc *Dulciarij*, apud Lamprid.in Heliogabalo, & Iul.Firmic.lib.8.Matheſ.cap.11.D.Auguſtin.lib.2.de morib.Manichęor.

Dulci functus Officio,l.1.C.de his qui ſibi adſcrib.*Dulciori Nomine,quàm Filij, Nepotes noſtros appellare non poſſumus*,l.220.§.vlt.D.de verb.ſignific.*Dulces Nati*,Virgilius lib.3.Georgic.*Dulces Liberi*,Horatius Epodon Ode 2.Idem Ode 23.lib. 3. Carm. *aut Dulcis alumni*: ad quem locum vetus Interpres,*Alumni*,id eſt,*nati quo nutritionis affectio commẽdat,& Dulçes facit,vt Iuuenal.Interea Dulces pendent circum oſcula nati.*Valerius Maximus lib.5.cap.5.*Chara vxor, Dulces liberi,iucundi amici*,Ac planè nihil Dulcius naturam nobis liberis noſtris reliquiſſe ſcitè & eleganter dixit Cicero.3.in Verrem.

Dulciſſima Filia mea,l.32.§.Idem cum,D.de auro argent.*Infans*,l.41.§.vlt.D.de legat.3. Γλυκυτάτη μου θυγατρί.l.34.§.1. D.de legat.2.Q.Curt.lib.5.*Olympiadi Dulciſſimæ matri. Dulciſſima Patria*,l.101.D.de legat.3.

Dulciſſimi Filij,l.88.§.quæ marito, D.de legat.3. *Fratres*, l. 78. §. Dulciſſimis, D. de legat.2.

DVLCEDO *Vſurarum*,l.ait Prætor,§.ſi verò,D.quæ in fraud credit.

DVO *Familiam non faciunt*,l.40.§.vlt.D.de verb.ſignif. *Duo Turba non dicentur*, l. 12. D. vi bon.rapt.*Duorum numero contenta eſt pluralis propriè locutio*,l.4.§.Turbam,D.de teſtib.

Duo eiuſdem nominis,l.10.D.de reb.dub.l.16.D.vt legator.l.4 §.1.D. ſi cui plus. *Duo ſunt Titij*, l.30.D.de teſtament.tut.

Duorum vicem ſuſtinere, l. 9. D. de pact. *Duorum ſeruorum perſonam Seruus communis ſuſtinet*,l.1.§.communis,D.de ſtipulat.ſeruo.*Communis Seruus quaſi duo Serui ſunt*, l.81. §. 1. D. de legat.1.

Duo Rei Stipulandi, Debendi, *Promittendi, eiuſdem Pecuniæ*, vide ſuis locis. *Duorum alterum*, l.73.D. ad L.Falc. *Duo*, pro duos, l.16.D.de ſtatu hom. *Dierũ vel Trium*.l.1.§.famuliæ, D.de vi & vi ar.

DVPLA *Simplæ* opponitur, l.56.D.de euictionib.l.17.D.de inſtitor.& apud Varro.lib.2. de re Ruſt.cap.10. *Dupla* enim nihil aliud eſt, quam Duplũ pretij in l.5.D.de ædilic.edic.l.48. D.de euict.& l.48.D.ad L.Falcid.id eſt, pretium quo res veniit, & alterũ tantùm: & vt Hermenopul.lib.1.Tit.9. τίμημα εἰς τὸ διπλοῦν.

Dupla, ergo *Promitti* dicebatur cùm emptionis nomine Duplũ pretij venditor promittebat. Quo caſu, *in duplum Actio* Emptori re euicta dabatur, l.20.§.vlt.D.de liberali cau.

Duplam Cauere, l.31.§.quia adſidua, D.de ædil.edic.l.49.D.famil.erciſc. *Promittere*, l.4.& l.11. §.caſſius, D.de action.empt.l.22.§.vlt.D.de pignerat.act.l.39.§.1.l.41.& l.56.D. de euiction. *Stipulari*, l.22.§.ſi Titius, D.de hered.vel act. vend. l.2.§.vlt.& l.3.D.de doli except. l.16.§.ſi ſeruus, l.24.& l.39.D.de euictionib. *Dupla emere ſeruum*, l.58.§.vlt.D.de ædil.edic.

Duplam ex cauſa ſtipulationis conſequi, l.17.D.de euictionib. *Duplã euictionis nomine exigere*, l.7. §.vlt.D.de peculio. *Actio*, l.47.D.de ædil.edict.l.17.D.de Inſtit.

Duplæ Cautio, l.72.§.de cõtrah.empt.l.49.D.famil.erciſc. *Stipulatio*, l.31.§.quia adſidue, l.58. §.1.D.de ædilic.edic.l.11.& l.16.l.34.§.vlt.l.23.D.de euictionib.l.7.D.de iure dot.l.11.§.Caſſius, D.de actionib.emp.l.34.de euiction.l.vlt.§.vlt.C.commun.de legat. *Stipulator*, l.29.§.1. D.de euictionib.

DVPLARI, id eſt, Duplicari, l.18. iuncta, l.20. D.de liber.cau.& l.27. D.de furt. *Duplari Actiones*, Paul.lib.1.Sent.Tit.21. *Damnum*, l.16.D.de ſer.corr. *Dos*, l.8.§.vlt.D.de nouationib. *Perſonæ*, l.3.§.in ſeptimo, D.de gradib.& adfinit. *Non id quod intereſt, ſed rei verum pretium*, l.59. D.de furtis. *Id quod damni datum eſt*, l.14.§.in hac, D.de ſeruo corrup.

Duplicatio, l.31.D.de noxalib.

DVPLEX *Appellatio*, l.17.D.de appellationib. *Cautela*, l.15. D.de procuratorib. *Condemnatio*, l.45.D.de ædilic.edic. *Crimen*, l.5.D.de quæſtionib. *Fideicommiſſum*, l.11.§.cùm eſſet, D.de legat.3. *Inſtitutio*. l.2. D.de hered.inſtit. *Sententia*, l.17.D.de appellationibus.

Duplex damnum trahere, l.57.D.de rei vindic.

Duplici Damno *onerari*, l.4.§.cum iactis, D.de lege Rod. *Duplici præſtatione dotis filium onerare*, l.34.§.qui inuita, D.de legat.2.l.16.D.de dote præleg. *Duplicem vſum præſtare*, l.16. D. de auro argent. *Duplex ius ſuſtinere*, l.15.§.ſi ſeruus, D.de caſtr.pecul. *Duplici iure defertur ſucceſsio*, l.91. D.de diuerſ.regul. *Duplici intellectu accepti*, l.vlt.§.mater & filius, D.de gradib.& adfin.

Duplici modo intelligi, l.vlt.§.quarto, D.de gradib.& adfinib.

Duplex via, l.1.§.eſt igitur, D.vti poſſid.l.21.§ ſi metu, D.quod met.cau.

Duplex, Subſtitutio & *ſimplex*, opponuntur, l.1.D.de vulg.& pupil. Duplex autem Subſtitutio eſt quæ in vtrumque caſum, vulgarem ſcilicet & pupillarem, concipitur, l.4.& l.45. D. de vulg.& pupill. in hunc modum, *Filius meus heres eſto: Si heres non erit, vel intra pubertatem deceſſerit, tunc Caius heres Eſto*, l.1.C.de vulg.& pup.

Duplex Teſtamentum, quod ſibi & filio impuberi paterf.fecit: vel *Teſtamentum quod ſecundas tabulas habet*, l.1.D.ſi cui plus quàm per leg.Falcid.l.71.& l.79.D.ad leg.Falcid.

Duplicia Interdicta, ſunt veluti, *Vti poſſidetis*, & *Vtrobi*, l.2.in prin.D.de interdict.l.3.§.1.D.vti poſſid.l.1.§.ſi inter, D.de aqua cottid. l.1.§.proponitur, D.de ſuperficieb.

Ideò autem *Duplicia* vocantur, *quoniam par vtriuſque Litigatoris in his condicio eſt: nec quiſquam præcipuè Reus, vel Actor intelligitur: ſed vnuſquiſque tàm Rei, quàm Actoris partes ſuſtinet*, §.Duplicia, Inſtit.de interdict. Eadémq; ratione, Familiæ erciſcundæ Cõmuni diuidũdo, Finiũ Regundorũ iudicia *Duplicia*, vocãtur, l.2.§.vlt.D.com.diuid.ex qua decurtato vno verbo ſumpta eſt l.13.D.de iudiciis, nimirum quoniam in his *vterque Actor eſt*, l.37.§.vlt.D.de obligat.& actionib. *In his ſingulæ perſonæ Duplex ius habet, Agentis, & eius quo cum Agitur*, l.10.D.fin. regũdorum.

DVPLICARE *Dominium*, l.7.C.de contrah.empt. *Id temporis quod ſupereſſet*, l.8.§. quiſquis, D. de pœnis. *Legatum*, l.12.D.de probationib. *Officia*, Paul.lib.4.Sentent.Tit.10.

DVPLICARI, id eſt, duplari, l.18.D.de liber.cau.l.27.D.de furtis.

Duplicari Tempora, l.8.§.quiſquis, D.de pœnis. *Titulus poſſeſsionis*, l.4.C.de contrah.empt.

Duplicari pretium, l.1.§.conſiderandum, D.de tutel.& ratio.

Duplicari dicuntur *Legata*. quę repetita ſunt, l.1.§.ſi cui, D.vt legat.nom.cau.l.11.§.ſi quis decem, D.de legat.3. *Duplicata legata*, l.1.§.ſi cui, D.vt legator.

Duplicata quinquaginta vſuris, l.19.D.de donat.inter vir.& vxor.

Duplicatur Nepos l.vlt.§.patrui Nepos,D.de gradib.& adfinib.

DVPLICATIO, *contra Replicationem ſolet dari*,l.2. §. exceptio, D. de exceptionib. *Interdum euenit,vt Replicatio quæ prima facie iuſta eſt,iniquè noceat. Quod cùm accidit, alia Allegatione opus eſt, adiuuandæ rei gratia quæ Duplicatio vocatur*,§.rurſus, Inſtit.de Replicationib.

Duplicatio Temporis,l.8.§.quiſquis, D.de pœnis.

DVPLICITER, id eſt,duplici modo,l.16.§.1.D.ſic.*Dupliciter accipi*,l.2.§. viarum, D. ne quid in loco public. l.vlt. §. patrui magni,& §.Patrui nepos,D.de gradib. & adfinib. *Intelligi*,l.vlt.§.nepos quoque,& §.amita magna,D.de gradib.& adfinib. *Interponi cautiones*,l. 21.§. idem Pomponius, D.de ædil.edic.*Onerari*,l.16.§.1.D.ad Sen.Trebell.*Spectatur perſona*,l. 16. §.perſona,D.de pœnis.

DVPLVM & *Simplum* aduerſantur,l.23.§.ſi dolo,D.ad L.Aquil.l.45.D.de ædilic. edic.l.48. D.ad L.Falcid.§.Omnes autem,Inſtit.de actionib.

Duplum pretij,l.18.l.20.§.vlt.& l. 21. D. de liber. cau. *Duplum pretij & Acceſsionis*,l.45.D.de ædilic.edic.*Duplum* in Actione furti,vti accipiatur,vide l.27. & l.50. & l.74. D. de furtis: in Actione verò de ſeruo corrupto,l.10.D.de ſeruo corrup.in Actione quę aduerſus *Publicanos proponitur*,l.5.D. de publican.In actione *Arborum furtim cæſarum*, l.7. D. Arbor. furt. cæſar.

Duplum pretium,l.27.§.vlt.D.ad leg.Iul.de adult,id eſt,*quanti ſeruus æſtimabitur, & alterũ tantum*, vt l.29.D.eod.tit.

Dupli condemnari,l.2.D.de euictionib.*Tenere*,l.9.§.1.D.de minorib.*Duplum præſtare*,l.9.D.de noxalib.l.9.§.cùm in ſuo,D.de adquir.rer.do. *Duplo plus accipere*,l.81. D. de heredib. inſtit. *Duplo quanti eius intereſt æſtimari*,l.74.D.de furtis. *In Duplum condẽnari*,l.45.D. de ædilic. edic. *In Duplũ Actio* ex L.12.Tab.l.1.D.de tigno.iun.l.23.§. Tignũ,D.de rei vind.l.6. D.ad exhib. §.cùm in ſuo,Inſtit.de diuiſio.rer.

Aliæ *in Duplum Actiones* memorantur l.1.& l. 5. §. hæc Actio, D. de ſeruo corrupt.l.23. §.hæc actio,D.ad L.Aquil.l.2.C.eod.tit.l.1.§.Æquum, D. ſi is qui teſt. lib. l. 18.D. de liber. cau.l.5.D.de public.l.7.§.vlt.D.arbor furt. cæſar.l.52.D.de contrah. empt.§.omnes autem, Inſtit.de Actionib.

Dupli fructus,Paul.lib.5.Sent.Tit.9.

DVPVNDII fit mentio in l.17.vlt.& l.ſeq.D.de hered.inſtit.§.& ſi plures, Inſtit. eod. tit. Voluſ.Mæcian. de Aſſe.*Nam ſedecim ſeſcunciæ Dupondiũ efficiunt*,& poſtea. *Dupondius hac nota S. vocantur quinque Libellæ,quæ ſunt quinque Decimæ*. Varro lib.8. de lingua Latin. inde ait dictum *Dupundium,quod duos Aſſes pendebat*: As autem libralis primùm erat, vt Plinius auctor eſt. Libra autem & Pondo idem ſignificant,l.34.§.vlt.D.de auro argent.

Dupundios iuris auditores primo anno vocatos Iuſtinian.in Epiſtola. Pandectis præpoſita ſcribit.

DVPLOMATA dicuntur à principe emiſſæ literæ l.27.§ vlt.D.ad leg.Corn.de Falſ.Ita appellabantur, quæ ad vſurpationem curſus publici literæ à principibus concedebantur, ſine quibus nemini curſus publicus patebat.Plutarch.in Galba: τῶν δ' ὑπάτων, ait, οἰκέτας δημοσίους προχειρισαμένων τὰ δόγματα κομίζοντας τῷ αὐτοκράτορι, καὶ τὰ καλούμενα Διπλώματα σεσημασμένα δόντων, ἃ γνωρίζοντες οἱ κατὰ πόλιν ἄρχοντες ἐν ταῖς τῶν ὀχημάτων ἀμοιβαῖς ἐπιταχύνουσι τὰς πομπὰς τῶν γραμματοφόρων. Idem in Othone, Κλαύδιος δὲ Ῥοῦφος φησὶ κομισθῆναι εἰς Ἰβηρίαν Διπλώματα οἷς ἐκπέμπουσι τοὺς γραμματοφόρους. Sic Tacit. lib.18. poſt Bebriacenſem pugnam narrans Cenum libertum Neronis mentitum fuiſſe ſuperuentu decimæ quartæ legionis Vitellianos cæſos, *Cauſa*,ait,*fingendi fuit vt Diplomata Othonis, quæ negligebantur, lætiore nuncio reualeſcerent: túmque, huiuſmodi mendacio, rapidum in vrbem vectum fuiſſe*, ait: Capitolinus in Pertinace,*Dein præfectus cohortis in Syriã profectus,T.Aurelio Imperatore,à Præſide Syriæ, quòd ſine Diplomatibus curſum vſurpauerat, pedibus ab Antiochia ad legationem ſuam iter facere coactus eſt*. Itaque Plin.Epiſt.penult.lib.10.Traiano ſe excuſat,quòd vxori ſuæ ad adiuuandam itineris celeritatem,*Diplomata* officio ſuo data commodaſſet.Meminit Diplomatũ &Herodia.lib.7. Tertull. in Apologet. *O nuncios, tardos, & ſomniculoſa Diplomata*. Symmach. Epiſt.35. *lib.5. Ad huius celebritatem voto alacri cucurriſſe,niſi Diplomatis ſacri tarda perlatio arctaſſet interuallũ,dierũ ſomniculoſa Diplomata*. Ex quibus patét illa Vlpiani verba in l.137.§.cùm ita D.de verb.oblig. *Quòd ſi Duplomate vſus,vel fœlici nauigatione,maturius quàm quiſque peruenerit Epheſum*,&c. Io.Saleſberienſis in carmine Euchetico Polycratici,*Accelera greſſus tanto Diplomate pergens*. Richardus de Buri Epiſcopus Dunelmenſis in Philobiblo,*Quarum facultatum itinera diſpendioſo compendio,damnoſoque Diplomate tranſmeantes,in ſacrum Moſem manus iniiciunt violentas*. Dicta autem creduntur Diplomata à duplicatis tabellis. Eóque alluſiſſe dicitur Ouid in lib. Amor. cùm ait, *Tũc ego vos,Duplices,rebus, pro nomine,ſenſi*. *Duplices* etiam *Tabellas* dixit Suet.in Aug.cap.26.

Et *Bipatens pugillar* Auſonius.

DVRARE & *Mutari*, opponuntur, l.67. D. de legat.2. Item *prima ratione fuiſſe*, & *Durare*, l.23. D.de hered.petit.

Durare Actio, l.8. D.de cap.minut. l.55. §.vlt. & l.63. §.ſi heres, D.ad Sc. Trebell. l.66. §.in fundo, D.de legat.2. l.11. D.de aur.argen. *Adminiſtratio*, l.3. C.de adminiſtr.tut. *Adoptio*, l.10. §. parentes, D.de in ius voc. *Adſignatio*, l.5. D.de adſignand.libert. *Bonitas*, l.15. D.de peric.& com. *Cauſa*, l. 3. C. ne de ſtatu defunct. *Cauſa eadem*, l.31. §. ſi vi, D. de vſurpationibus. *Cauſa fideiuſſionis*, l. 21. §. ſeruo, D.de fideiuſſoribus. *Cauſa Poſſeſſionis*, l.2. §.etſi, D.pro emptore. *Condictio*, l.vlt. D.de condict.furt. l.8. §.ſi Titius, D.de furtis. *Defenſio*, l.2. in fi. D. quib. ex cauſ.in poſſeſſ. *Donatio*, l.32. §.ſi diuortium, D.de donat.inter vir. *Electio*, l.77. D.de legat. 1. l.61. D.de legat.2. *Fideicommiſſum*, l.6. D.de auro argent. *Inſtitutio*, l.68. D.de legat.1. *Ius*, l.37. D.de reb.auct.iud. *Ius Priſtinum*, l.18. D.ad l.Falcid.

Lapis meus, l.6. D.de donation. *Legatum*, l.6. D.de auro & argento. l.24. D. quand. dies leg. l.4. D.de pecul.leg. L.vlt. D.de duobus reis. *Matrimoniũ*, l.45. §.vlt. D.de ritu nupt. l.1. D.vnde vir. l.7. D.de diuortiis. *Nuptiæ*, l.32. §.ſi mulier, D.de donat.int.vir. *Obligatio*, l.68. D.de iure dot. l.21. §.cum & tu, & l.49. l.58. §.vlt. D. de fideiuſſor. l.7. §. ſi vxor, D. de donat. inter vir. l. 46. D. de ſolutionibus. *Officium*, l. 1. §. finito, D. de contrar. & vtil. *Officium Arbitri*, l.2. D. famil. erciſc. *Pignus*, l. 8. §. non videtur, D. quib. mod. pig. *Pœna*, l. 5. D. de publican. *Poſſeſsio*, l.13. D. pro emptore. *Precarium*, l.8. §.Illud, D. de precar. *Prima cauſa poſſeſsionis*, l.2. §.& ſi, D.pro empt. *Res*, l.11. §. ſi res, D. de legat. 3. *Societas*, l.5. C.pro ſocio. *Spes vſusfructus*, l.9. D.vſusfruct.quemadm. *Sponſalia*, l.9. D.de ſponſalib. *Tutor*, l.2. D.de adminiſt. & peric. *Verſum*, l.10. §. verſum, D.de in rem verſo. *Vincula*, l.2. C.de luitio.pign. *Voluntas*, l.1. §. 1. D.de legat. l.4. D.de manumiſſ.vind. l.1. §.1. D.de legat.3. l.30. D.de adimend.legat. l.32. §. ſi diuortium, D.de don.int.vir. l.8. D.de confirm.tut. *Vſucapio*, l.21. & l.33. §.vlt. D.de vſurpat.

Durare Patronus, l.vlt. D.de diuort. *Siue adhuc Duret Tutor*, l.3. D.de ſuſpect. *Durantes Tutores*, l. 39. D.de adminiſt.tut. *Durare Teſtes, id eſt, permanere*, l.20. §.vlt. D.qui teſtam.fac.

Durare Actiones, l.56. D.de oblig. *Iudices*, l.49. §.vlt. D.de iudic. *Pacta*, l.22. §. ſin autẽ, D. ſoluto matr. *Permiſſa*, l.6. §.quod ſi, D.quod cuiuſcum. *Semel vtiliter conſtituta*, l.85. §.1. D. de diuerſ. regul. *Seruitutes*, l.23. §.ſi fundus, D.de ſeruit.præd.ruſt.

Durante cauſa euictionis, l.vlt. C.de euictionib. *Eodem Teſtamento*, l.9. D. de teſtament. milit. *Iure poteſtatis*, l.31. §.ſi ſocer. D.de donat.inter vir. *Matrimonio*, l.2. C.de dote cauta, l.5. C. de donat.inter vir. l.8. C.de iure dot. l.11. §. violenti, & l.13. §.vlt. D.ad leg.Iul.de adult. *Officio*, l. 14. C.de adminiſtr.tut. *Pœna*, l.8. D.de pudic.iudic. *Teſtamento*, l.9. D.de teſtam. milit. *Tutela*, l.9. §.ſi paterfamil. & l.32. §.vlt. D.de adminiſtr. & peric. *Voluntate*, l.15. D.de manum. l.44. §. ſi pocula, D.de legat.1. l.25. D.de donat.inter vir. *Durantibus iiſdem codicillis*, l.1. §. ſi quis planè, D.de legat.3.

Durare in Adminiſtratione, Paul.lib.1.Sent. Tit.4. *In Cauſa legati*, l.vlt. §.vlt. D.de liberat.leg. *In eadem cauſa*, l.68. D.de leg.1. l.9. C.de petit.hered. l.vlt. C.de pigner.act. l.18. C. de poſtlim. reuerſ. *In eadem voluntate*, l.1. §.ſi quis planè, D.de legat.3. l.11. C.de donat.inter vir. *In familia*, l.12. C.de collationib. *In Priore condicionis*, l.1. D.de pœnis. *In Tutela*, l.3. D.de tutelis. *Durabunt in Obligationem*, l.8. D.ad Leg.Falcid.

Durare vſque ad Sententiam, l.16. §.petiſſe, D.de bon. libert.

Durare in perpetuũ, l.4. D.de iu.immunit. *Durare animũ & corpus in Tormenta*, l.18. D.de quæſt.

Si fortè Duretur non caueri, l.4. §.1. D.de dam.infec.

DVRA *Condicio*, l.3. D.de publicanis. *Separatio*, l.12. §. ſed an inſtrumenti, D.de inſtr.vel inſt.

Duris condicionibus, l.25. D.de ſtatuliber. *Durior eſt cauſa petitoris* l.33. D.de diuerſ.reg.

In Duriorem cauſam, ſeu *Condicionẽ, accipi fideiuſſor*, id eſt, grauiorem & oneroſiorẽ, l.8. §.illud, & §.ſi quis ſtichum. & l.49. §.vlt. D.de fideiuſſor. *In Duriorem cauſam accepto ferre*, l.3. D.de ſolutionib. id eſt, *In grauiorem*, vt l.5. D.eod.tit.

Durior Condicio, l.35. & l.63. D.de condic.& demonſt. l.16. §.1. D.de fideiuſſorib. l.24. §. vlt. D.de fideicommiſſ.libert. l.3. §.1. D.de aliena.iudic. l.35. §.defendere, D.de procurator. l.vlt. D.de litigioſ. *Durior exitus*, l. 1. D. de alienat.iudic. *In Duriore loco eſſe*, l.1. D.ſi ex noxali.

Durior Animaduerſio, l.12. D.de public.iud. *Interpretatio*, l.25. D.de legib. *Pœna*, l.12. §. vlt. D. de accuſationib. *Sententia*, l.13. §. pœna. D.de his qui not.infam.

Duriores pœnæ, l.15. D.ad municipal. *Duriora fieri iura*, l.32. D.de ſtatuliber. *Pro Durioribus humanam ſequi Sententiam*, l. vlt.in fi. C.de comm.ſeruo.

DVRVM *eſt*,l.35.D.de procuratorib.l.40.D.de hered.petit.l.23.§.vlt.D.de oper.libert.l.6. D.de ſeruitutib. *Durum eſſe videtur*, l. 38. §. libert. D. ad leg. Iul. de adulter. l.7. D. de leg. Iul. repetund.& apud Plinium Epiſt.74.lib.10.

Durum eſt dicere,l.5.§.ſi cùm omnes,D.de Senat. Silan. l.21.§.ſed ſi, D.de furt. *Quod quidam per quam Durum eſt,ſed ita lex ſcripta*,l.12.D.qui à quib.

Durum erat.§.aliæ autem,Inſtitut.& actionib. *Durum erit*,l.55.§.qui fideicommiſſum, D. ad Senat. Trebell.

Durum videbatur,l.23.§.tutor.D.de iure fiſci.l.77.§.cùm exiſtimaret, D.de legat.2. *Durũ eſſe videbatur*,l.22.§.lites,D.de iur.fiſci.

Durum & amarum eſt,l.32.§.ait, D.de donat.int.vir.& vxor. *Durum & iniquum*,l.13. D. de probationib. *Quod Durum videbatur temperandum*,l.12.§.ſi quis per vim. D. quod met. cau. *Duriſſimum eſt*,l.19.§.proinde,D.de iudiciis.

Duriſſima eſt ſententia exiſtimantium,l.87.D.de legat.1. *Duriſſimis pœnis adfici*,l.1.§.ſin autem, C.de raptu virgin. D*uriſſimas res exigere*,l.1. D.de bon. libert.

DVRE *conſtitui*,l.54.D.ad L.Falcid.

DVRIVS & *Remiſſius*,opponuntur, l.11.D.de pœnis.

Durius conſtitui,l.4.§.1.D.de incend.ruina. *Durius Pomponius*,l.19.§.ſi per eũdem,D.comm. diuid.

Durius habiti,l.2.D.de his qui ſui vel alieni. *Durius damnari*, in Lege Dei, Tit.11. *Puniri*,l.7. §.vlt.D.de leg. Iul. repetund.

Duriſſimè puniri,l.1.D.de abigeis & in Lege Dei Tit.11.

DVRITIAM *Dominorum exponere*,l.1.§.quod autem,D. de offic. præf. vrb. *Duritia legum*, l.9. C.de legib. *Tormẽtorum*, l.1.§.quæſtioni,D.de quęſt. *Pœnæ non inrogatæ indignatio ſolam Duritiam continet*,l.7.D.de ter.export.

DVVMVIRI,Magiſtratus Municipales appellabantur,quòd duo eſſent,l.6.§.1.D.quod cuiuſcum. vniuerſit. l.vn. D.ſi quis ius dic.non obtẽp.l.3.§.vlt.D.de pecul.l.1.§.ſi inter,D de magiſt.conuen.l.13.§.item Labeo,D.de iniur.l.35.D.de obligationib.l.vlt.D.ad municipal. l.52.§.ſi fugitiuum.D.de furt.l.vlt.C.qui admitti.l.vlt.C.de iudic.l. 53. C. de decurionib. lib.10. l. penult. C. quo quiſq; ordin.conu.lib.11.l.1.quemad.munera ciuil.in C. Th. Velleius Paterc.vol.poſter.de Mario, *Iniecto in collum loro in Minturnẽſium carcerem iuſſu Duumuiri perductus eſt*.

DVVMVIRATVS vocatur ipſum Duumuirorum munus & officium, l.1. D. de albo ſcriben. l.1.C.de temp.appell.l.3.C.quando prouoc.non eſt nec.l.7.§.is qui,& l.18. C.de decurion. lib.10.l.1.de hon.codicill.in C.Th.l.16.& l.77.de decurionib.in cod. Cod. & apud Plin. Epiſt.22.lib.4. *Duumuirilitas* dicitur,l.1.C.de naturalib. liber.

DVOVIRALES appellantur qui Duumuiratu functi ſunt, l. 1. D. de albo ſcrib.l.2.quemad. muner.ciuil.in Cod.The.Sic in Inſcriptione Neapolitana, HOC OPVS OMNE FACITO ARBITRATV DVOVIR. ET DVOVIRALIVM QVI IN CONSILIO ESSE SOLENT PVTEOLIS. licet quidam malè *Duouiratium* exſcripſerint.Ceterùm pro Duumuirali, D*uumuiralitium* dixit B. Auguſtin. in Breuicul.

DVX, appellatur *qui exercitui præeſt*,l.2.D.de his qui not. inf. *Dux mille hominum*, l.1.§. vlt. D.de teſt.milit. *Ad Ducem ſuum deſertor mitti*,l.2.D.de re.milit. *Aduerſus Ducem contumacia*,l.6. §.1.D.eod.tit. *Duces belli quædam inter ſe paciſcuntur*,l.5.D.de pactis. *Duces Sylla & Cotta*,l.4.D. de re milit. *Ducibus relictis*,l.2.§.initium, D.de orig.iur. *Duces factionum*,l.16.D.de appellationibus.

Duces etiam in poſteriorum Impp.conſtitutionib.appellantur tam qui limitibus, quàm qui Militibus, Prouinciis, Fœderatiſq; præerant,l.7.C.vbi cauſæ fiſcal.l.1. C. ad L. Iul. repetund.l.3.eod.tit, in C.Th.Vetus Gloſſar. *Dux*, Αγῆματος ὁσήμερον.

Dux Limitis,l.1.de luſor.Danub.in C.TH. *Limitum*,l.5.de fil.app. mil. l. 2. de venat. ferar. in eod.Cod. D*ux Ægyptiaci limitis*,l.13.C. de aduoc.diuerſ.iudicior.

Dux limitis Eufratenſis, l.1.de Comitib.& Tribun.in Cod.Th.

D*ux & Corrector limitis Tripolitani*,l.133.de decurionib.in C.Th. D*ux Rhætici limitis*, apud Vopiſcum in Bonoſo. *Dux limitis Scythici, Illyriciani, Thraciæ, Orientalis*,apud eundem in Aureliano.Procopius lib.1.de bello Perſico οὓς δοῦκας καλοῦσι τα ἐγχωρίων, τοῖς ῥωμαίοις ἐν αὐτόδε ἡγεμόνας. *Duces Militum in Limitibus conſtituti*,l.vn.C.de venat.fer.lib.10.l.vlt. C.de off. milit. iud.l.vlt.C.de off.præf.præt. D*uces Militum*,l.13.de veteran.in C.Th. Nou. Theod. & Valentin.de ambit.& loc. limitan.

Duces Prouinciarum,l.1.de comitib.rei milit.lib.2.l.1.de comitib. & Tribun. ſcholar.in C. Th.l.3.de comitib.rei milit. l.1.de comitib.& Archiatr. ſac. palat. in eod. Cod. Nou. Th. & Valent. de Tribut. fiſcalib.

Dux Ægypti,l.43.de appellationib.in Cod.Th. *Armeniæ*,l.57.de curſu pub.l.15.de re milit. in C.Th. *Libyæ*,l.16.de numerar.actuar.ſor.in C.Th. *Meſopotamiæ*,in inſcriptione,l.2.C.quę res vendi non poſſ. l.1.C.de Eunuch.& l.6.de filiis apparit.in C.Th. *Oſdroënæ*, l. 8. dę pagan.ſac.& temp.in C.Th.*Rheni*,l.9.de re milit.in C. Th.*Sardiniæ*,l.3.ad L. Iul. repetund. in C.Th.

Duces Tripolitanæ & Bizacenæ Prouinciæ, & *Mauritaniæ*, & *Numidiæ* ,l. vlt. C. de off. præf. præt.Afr.

Duces vtique per Orientem,ſex:per Ægyptum, duos:per Ponticam , vnum : per Thracias , duos : per Illyricum , totidem : & quamplurimos in Occidente auctor Notitiæ prodidit.

Porrò *Duces*, *Spectabiles* nominantur,l.27.de cohort.princ.corn.l.9.de re milit.in C. Th. & *Viri Clariſſ*.l.113.de decurionib.l.2.de venat.ferar.in eod.Cod.

Ducum Domeſticus, *Manipularis*, *Miniſter*,l.1.C.ad L.Iul.repetund.*Patrocinia*,l.1.de patroc. vicor.in C.Th.

DVCIANI,Ducum Officiales ſeu milites ſignificant,l.2.C.de offic.præf.prætor.Afr.l.3.dę litor.& itin.in C.Th.*Ducianum Iudicium*,l.36.de appellationib.

DYPTICHA,l.1.de expenſ.ludor.in C.Th.

DYRRACHII fit mentio in l.1.§.ſed etſi,D.de excitor.l.7.D.de cenſib.

Dyrracheni in Prouincia Macedonia,l.vlt.D.de cenſib.

FINIS LIB. IIII.

DE VERBORVM QVAE AD IVS PERTINENT SIGNIFICATIONE.

LIBER V.

E Pro *De*.Sic *E Pecoribus*,l.8.§.vlt.D.famil.erciſc.

EATENVS *Quatenus*,l.2.D.de dote præleg.l.7.D.de Inſtitor.l.11.§.1.D.de iureiuran.

EBRIETAS.*Per Ebrietatem ad manus vel ad ferrum venitur*,l.11.§.delinquitur, D.de pœnis. *Ebrioſus*, l.1.de repudiis in Cod. Theod.

EBVR, inter ſpecies ad vectigal pertinentes numeratur,l.vlt.§.ſpecies,D.de publican.India aduectum.Virgil.lib. 1. Georgic. teſtatur. Plin.lib.8.cap.3.de Elephantorum dentibus,*Deciduos*, ait, *caſu aliquo vel Senecta, & fodiunt: Hoc ſolum Ebur eſt*:Et mox,*Rara amplitudo iam Dentium, præterquam ex India reperitur*.Supellectile autem ex Ebore Romanos fuiſſe vſos docet,l.7.D.de de ſupellectile legatum.Eodem Ebore numinũ ora & mẽſarum pedes queritur Plinius lib.12.cap.1.

Ebore*æ Menſæ*,l.12.§.idem reſpondit domo inſtructa,D.de inſtr.vel inſtr.*Tabulæ*,l.2.§.exactis, D.de orig.iur.

EBORARII,l.1.C.de excuſat.artific. lib.10. & l.2.C.eod. tit.in Cod. Th.qui ex Ebore opus aliquod faciunt. Baſilica ἐλεφαντουργοὺς vertunt.

ECCE. Huic vociinterdum præponũtur hæ particulæ,*Vt*,&,*Nam*.*Vt Ecce*,in l.37. D. de ædilic.ed.l.1.§.ſed & ſi D.de exercitor. l. 20. D. de off.proconſ.l.2. D. Locati. l. 42. D. de donat.int.vir.l.10.§.vlt.D.de legat.præſt.l.74. D.de verbo. oblig.l.2. D. de natalib. reſtituend.l.18. §.1.D.de inſtruct.vel inſtrum.l.80.§.1.D.ad Leg. Falcid. l.13. D.de iniuſt.rupt. l.49. D.de furt.l.7.D.de cap.minut.Macrob.lib.6.Saturnal.cap.4.*Nam Ecce*, l. 5. §. hæc verba,D.quod vi aut clam.l.9.§.vlt.D.de dolo.

Ecce enim,l.13.D.iudicat.ſol.

Ecce enim §.ſanè,Inſtitut.de replicationib.

ECVLEI fit mentio in l.6.de matemat.& malef.in Cod.Th.

ΕΚΔΙΚΟΙ,Nouell.84.apud Iulian.& Nouel.67.*Defenſor Eccleſiæ vel Monaſterij*.*Ecdicus Amiſenorum Ciuitatis*,Plin.Epiſt.111.lib.10.

EDERE eſt copiam deſcribẽdi facere,vel in Libello complecti,& dare,vel dictare.Is quoque *Edit* qui Aduerſarium ſuum ad Album producit, & demonſtrat quod dictaturus eſt, vel id dicendo quo vti velit,l.1.l.6.§.ſi initium,& §.edi,D.de eden.Sic *Edere actionem*, d.l. 1. l.21.& l.23.D.de iudic.*Edita actio*,ait Imperat.l.3. C. de eden. *Speciem futuræ litis demonſtrat*. l.1.C.de lit. conteſt. Vnde Ammian.Marcellin.lib.30.Vt *Nondum ſe Patronus,poſt ſpeciem litis triennium Editam, cauſetur inſtructus*. *Edere Iudicium*, l.2.D.pro donato.l.4.§.mandaui, D.de doli excep.Sic *Edere Iudicium de hæreditate*,l.22.§.ſi procurator, D. rat. rem hab. *Edere verba Iudicij*,Cicero pro Quint. *Edere Iudicium* & *Accipere*, opponuntur, l. 15. D. de auctorit. & conſenſu.

Edi etiam *Interdictum* dicitur, l.8.§.ex hoc interdicto,D.de precar.l.3. D.de interdict.l.1.§.annus,D.de vi & vi arm.l.vlt.§.pen.& vlt. D. quod legator. *Editam* quoque *Formulam*, dixit Plinius lib.9.cap.59.& Quintilian.Declamat.13.

Edere

Edere Acta,l.2.C.de edend.*Inſtrumenta*,l.1.§.edend.& l.3.D.eod.tit.

Edi Acta,& Actorum exempla,l.45.§.neque D.de iur.fiſc.*Inſtrumēta*,d.§.neque,& l.2.§.itē diui,D.eod.tit.*Ratio*,l.10.§.Edi, D.de edend. *Edi*,autem eſt, *vel dictare*, *vel tradere libellum, vel Codicem proferre*,l.6.§.edi,D.eod.*Edi* etiam *Ratio ita intelligitur,ſi à capite edatur*,l.10. §.1.D. eod.*Edi profeſſiones Peculij*,l.19.D.de pecul.leg.*Editæ nouæ Profeſſiones*,l.2.D.de cenſib.

Edere Sententiam litigatoribus,l.1.C.de ſentent.

Edere Patrimonium,l.1. §.ſi quis ſeruus,& §.ſolent,D.de offic.præf. vrb.l. 9. D. de tutel. vt *Edere Cenſum*, apud Plin.Epiſt.6.lib.10. quod vulgò dicimus *Dare per declarationem*. Tertul. in lib.de præſcriptio.aduerſ.hæret.*Edant ergo origines* Eccleſiarum *ſuarum*. *Editi* Cenſus, l. 4. §. quæ poſt,D.de cenſib.Sueton.in Calig.cap.38.*Arguebat & perperam Editos cenſus*.

Edere Nomen,l.1.D.de off.conſul.l.2.C.qui pet.tut.l.2.§.ſi mater,D. ad Sc. Tertyllia. id eſt *Dare* vt l.2.§. diuus,D.quod pet.tut.

Edere litigatori exemplum literarum.l.vlt.D.quando appellan. ſit.*Exemplum relationis*, l.6. D. de appell.recip.

Edere Mandatorem,l.2.§.diuus,D.de iur.fiſc.quod in vſu noſtro forenſi dicitur,N*ominare delatorem,ſeu inſtigatorem*. *Edere crimina*, apud Paul.lib.5.Sent.Tit.18.

Edere librum,l.46.§.tutor.D.de adm.tut.*Edere Librum ſuo Nomine,vel ſine Nomine*, l. 5. §. ſi quis,D.de iniur.

Edere Filium,l.2.§.1.D.ad Sc.Tertyl.*Geminos*,l.16.D.de ſtatu homin. *Partum*, l. 18. D. de ſtatu homin.*Sobolem*, l.10.§.ſi ſerui,D.de iure dot.

Edi Filij,l.1.§.vlt.D.ſi pars hered.pet. *Partus, Liberi*,l.17.§.ex facto,D.ad Senatuſc.Trebel.

Edere Operas,pro pręſtare,l.9.l.19.l.21.l. 38. l.49.& l 50. D.de oper.Libert.& apud Senec.Epiſt.29.lib.4.Sueton.in Calig.cap.57.& in Nerone cap.13.

Edere rationem,l. 6. §.1. D.de ed. Plautus Aulular.Act.2.Sc.6.*Poſtquam hanc rationem ventri cordique* Edidi. *Rationes*,l.9.& l.10.D.de eod.l.8.§.is qui,D. de liber.leg.l.32. in fin. D. de condi& dem. l. 5. §. inprimis,D.de reb.cor. Cic.Epiſt. 3. lib. 7. ad Atticum. *De Philotimo faciam equidem vt mones: ſed ego mihi ab illo non rationes expectabam,quas tibi* Edidit.*Edere librum rationum*, l.46. §.tutela, D.de adminiſtrat.& pericul.*Edere* autem *Rationes*,aliud eſt quam *Reddere*.Nec enim is qui *Edere* iuſſus eſt,reliquum reddere debet, l.89. in fi.D.de verb.ſignif. Sed & cum die & conſule edendæ ſunt rationes,quoniam data & accepta nō aliàs poſſunt apparere, l.1.D. de eden.Act. 2. Sc. 6. Sic *Editæ Rationes*,l.31.D.de ſtatulib.

Partus, l. 25. D.quando dies leg.l.48.§.ancilla,D.de furt.l.1.§.totiens, D. de ventr. in poſſ.*Editus Partus*,l.20.D.de rei vind.l.3.§.Vnde,D.de iureiur.l.2.l. 4. l. 10. & l.14.D. de vſuris.l.28.§.Iulianum,D.de donat.inter vir.l.3.§.1.D.de adgnoſc. & alend. liber.l.25. D. de liber. & poſt.*Editi Partus* l.24.§.1.D.ad leg.Falcid.*Editi Infantes*,l.26.§.cùm quidam, D.de fideic.libert.*Editi Fœtus*,l.71.§.vlt.D.de vſufruct.

Editus ex Matre,l.9.D.ad municipal.Ex *Matrimonio*,l.3.§. ſi mater, D. de Carbon. edict.
Editus Mortuus,l.vlt.§.vlt.D.ad Sc.Tertyl.

Editus Bubum,l.55.§.lignorum,D.de legat.lib.3.

Edere Ludos,l.5.§.interdum,D.commodati.*Munus*,l.36. D.de condicionib. & dem.*Edendi Muneris gratia*,l.5.D.de pollicitationib.*Ad Munus Edendum relictum*,l.122.D.de legat. 1.

Edi Ludi,l.17.D.de vſu & vſufr.leg.*Spectaculum*,l.16.D.eod.tit.*Spectacula*, l.4. D. de adminiſtr.rer.l.3.C.qui manum.non poſſ.E*ditores Munerum,ſeu Ludorum*,l.18.&.31. de Prætor. & quæſtor.in Cod.Th.& apud Symmach.Epiſt.20.lib.1.

EDITIO,l.2.§.pręterea,D.de decurionib. l.5. D. de pollicitat.

Editio Actorum,l.2.C.vt lite pendente.P*recum*,l.20.C.ad L.Cornel. de falſ.

Editio Certaminis.l.1.C.de expenſ.ludor.lib.11.*Muneris*, l.10.D.de pollicitatio.l.1.C.de pericul.ſucceſſ.

Editio certaminis, l.10.D. de pollicitationib. *Editiones ſpectaculorum*, l. 2. de offic. rector. prouinc.

Editio Filij, l. 2. §.ſi ad tempus, D.de decurionib.*Fœtus*,l.71.§.vlt.D. de vſufruct. *Partus*, l.2.§.in filiis,D.de decurionib.

Editio Operarum, l. 50.D. de oper.liber.

Editio Rationū, l.4.§.etiam, D.de edend.*Editiones ſine die & Conſule fieri debent*,l.1.§.editiones, D.de edend.

Editus Teſtibus, apud Cicero.3.in Verrem & Liuium lib.3.*Teſtibus datis*, vt idem Cicer.lo-

quitur lib.3.de Finib.& idem Liuius lib.3.25.& 26.

Editicius Iudex,vt Seruius in Bucolic.Virgil.ad illum 3.Eclog.verſum, *Audiat hac tantùm vel qui venit ecce Palæmon*,eſt,*quem vna pars eligit*.

EDICIT *Prætor*,l.1.D.de minorib.l.1.D.de reb.credit.l.1.D.de bon.libert.*Proconſul*,l.28.D. de teſtament.milit.*Olim ita Edicebatur*,l.1.D.quod met.cauſ.

Edicere Teſtator,l.20.§.vlt.D.famil.erciſc.

EDICTA,vt Dionyſ.Halicarnaſſ.lib.5.ſcribit,Romani appellabant,τὰ τῶν δικαίων καὶ ἀδίκων ἐπιτάγματα, καὶ τὰς διαγραφάς. Nam vt ſcirent Ciues quod ius, de quaque re quiſque Magiſtratus dicturus eſſet,ſeque præmuniret,Edicta proponebãt,quæ Edicta Prætorũ,ius Honorariũ conſtituerũt.l.2.§.eodem tẽpore,D.de orig.iur.Id quod oſtẽdit Cic.lib.2.de Finib. his verbis.*Iam cùm magiſtratũ inieris & in Concionẽ aſcenderis:eſt enim tibi Edicendũ quæ ſis obſeruaturus in iure dicẽdo*.Plutarc.in Marcello, Καὶ γὰρ τὰ διαγράμματα τῶν ἀρχόντων Ἕλληνες μὲν διατάγματα, ῥωμαῖοι δὲ ἔδικτα προσαγορεύουσιν. Planè Edicta διαγράμματα vocat,Ioſeph.lib. 19. Antiquit. cap.14.At Dio.lib.42.*Edictum* προγραφὴν vocat.Vetus Gloſſar. *Edictum*, Νόμος λεγόμενος ἀπὸ προστάξεως.

Enimuero non Prętores tantùm,ſed & Ædiles Curules Edicta de quibuſdam cauſis proponebant,§.proponebant,Inſtitut. de iure natur. Inter quæ Ædilicia Edicta principatum obtinuit illud,quod refertur ſub Titulo de Ædilicio Edicto: cuius etiam fit mentio,l.31.de pactis.l.5.§.communes, D.de verb.oblig.& apud Agell.lib.4.cap.2.Ad quod Ædilium Edictum Gaius libros duos, Vlpianus,& Paulus, totidem peræque ſcripſiſſe feruntur.

Quinetiam Cenſores Edicta quædam proponebant. Cui rei teſtimonio eſt Cenſorium illud Edictum quod à Suetonio in lib. de claris Rhetorib. & Agell. lib. 15. cap. 11. celebratur.

Proconſules etiam & Præſides in Prouinciis Edicta eiuſmodi proſcribebant, vt ex Cicero.Epiſt.1.lib.6.ad Attic.& ex Verrinis patet.Eáque cauſa eſt, cur in Edictorum interpretatione,*Proconſulis*,ſæpe mentionem Gaius facit:vt in l.1. D. de alienat. iud.mut.l.26.D.de dolo.l.27.§.1.D.de minorib.l.1.D.quod cùm eo.l.1.§.penult.D.quod cuiuſcum. vniuerſit. l.6. .D.pro ſoc.l.7. D.teſt.quemad.aper.l.57.D.de adqu.vel omit.D.de religioſ.& ſumpt. funer. l.7.l.2.D.vnde cogn.cùm aliis quę ab Anton.Auguſtin.lib.1.Emend.cap.5.notãtur.

Enimuero quod à Prætore Vrbano,*Vrbicum* : quod ab his qui Prouincias regebant proponebatur, *Prouinciale Edictum* appellabatur. *Edicto Vrbico* teſtimonium perhibent inſcriptiones,l.9.D.de oper.no.nunt.& l.5.D.de adimend.legat.Ad vtrumque libros Gaium ſcripſiſſe, ex Indice Piſano conſtat. Præcipuè verò ad Edictum Prætoris Vrbani,ad quod etiam antè eum libros quinque Maſſurium Sabinum ſcripſiſſe compertum habeo.Quamquam enim hac in parte Indicis Piſani auctoritate deficiamur:attamen ad fidem faciendam vel vnus Paulus in l.18.D.de operis libertor. idoneus & locuples teſtis eſt.Ad Edictum verò generaliter Commentarios ſcripſerant Labeo,Iulianus,Pomponius Vlpianus,Paulus.

Edictorum autem quædam *Perpetuæ*:quædam *temporariæ Iuriſdictionis* cauſa proponebantur,l.7.D.de iuriſdictio.*Perpetua iuriſdictionis* cauſa cenſebantur ea è quibus certum ac conſtans ius in vniuerſos ciues deſcriptum reddebatur:qualia ſunt, quæ, verbi gratia , *de Iudiciis,de rebus Creditis, de Bonorũ poſſeſſionibus* edixiſſe Prætores legimus.Temporalis verò iuriſdictionis erant,quæ non perpetui iuris cauſa,ſed prout res inciderat proponebantur: cuiuſmodi erant ea quibus Abſentes euocabantur,adeſſéque iubebantur:quæque alia de ſingulis perſonis, rebus & controuerſiis è renata edicebantur.

Porrò Edicta,Titulis, pro rerũ materiæque varietate diſtincta fuiſſe,ex eo apparet quòd Inſcriptiones capitum,quę ex Gaij ad Edictum Prętoris Vrbani libris ſumpta ſunt,hoc modo concipiuntur,*Ad Edictum Prætoris Vrbani,Titulo,de Prædiatoribus*:*Ad Edictum Prætoris Vrbani, Titulo de publicanis*: *Ad Edictum Prætoris Vrbani,Titulo, de Liberali cauſa*.*Ad Edictum Prætoris Vrbani,Titulo de aqua pluuia arcenda* : Et, *Titulo D. damno infecto*. Item *Titulo de re indicata*: *Titulo, Qui neque ſequantur, neque dicantur. Titulo de Teſtamentis , Titulo , de legatis*. Similitérque, eius *Ad Edictum Vrbicum liber,Titulo de Operis noui nuntiatione*,memoratur,

Inde hęc ex Vlpiano lib.11.ad Edictum,*Vtilitas huius Tituli non eget commendatione: ipſe enim ſe oſtendit.Nam ſub hoc Titulo plurifariam Prætor hominibus,vel lapſis,vel circunſcriptis ſubuenit*,l.1. D.in integr.reſtitut.Idem lib.26.ad Edictum, *Quoniam multa ad Contractus varios pertinentia iura,ſub hoc* Titulo *Prætor inſeruit,ideò rerum Creditarum Titulum præmiſit*.Et mox,*Ideò ſub hoc Titulo Prætor & de Commodato,& de Pignore edixit*.Hos Titulos minio notatos fuiſſe, argumento eſt

to eſt quod idem Vlpian.lib.67.ad Edictum, *Reciperandæ*, ait, *poſſeſsionis cauſa*, *proponuntur ſub Rubrica*, Vnde vi. *Aliqua enim ſub hoc Titulo Interdicta ſunt*, l.2. §. Reciperandæ, D. de interdict.

Edicta vtique in Albo, vel in Charta, vel in alia materia propoſita fuiſſe, oſtendit l.7.D. de iuriſdiction.

Ceterùm cùm Prætores pro arbitrio variè populo annua iura redderent, Cornelius, etſi nemo repugnare auſus eſt, multis tamen inuitis, legem tulit, vt Prætores ex Edictis ſuis perpetuis ius dicerent: quæ res tùm, gratiam ambitioſis Prætoribus, qui variè ius dicere aſſueuerant, ſuſtulit: quemadmodum Aſconius Pædian. in Cic. Cornelian. tradit. Ac demum Edicta hæc variè diſperſa Saluius Iulianus Hadriani temporibus collegit, & in ordinem digeſta Edicti perpetui titulo edidit, vt Iuſtinian. in l.2.§. ſicut igitur C. de vetere iure enucl. & l.10.C.de condict.indeb.ſcribit. Eutropius lib.8. *Poſt eum Diuus Iulianus Rempublicam inuaſit: vir nobilis, & iuris peritiſsimus, nepos Saluij Iuliani, qui ſub* Diuo *Hadriano perpetuum compoſuit Edictum*. Ad quam Edicti compoſitionem ipſius Hadriani, atque adeo Senatus, auctoritatem acceſſiſſe, hoc addito, vt ſi quid in Edicto poſitum non inueniretur, hoc ad eius Regulas, eiúſque coniecturas, & imitationes noua poſſet conſtituere Principalis auctoritas, Iuſtinian. in d.§. ſi quid igitur, teſtatur.

Atque hoc à Iuliano compoſitum Edictum, *Perpetui* nomen merito ſibi in libris noſtris vindicat: cuius ordinem ſecutum ſe in libris Epitomarũ Iuris, Hermogenianus profitetur, l.2.D.de ſtatu homin.

Edicti perpetui Auctoritas, l.11.C.de prædiis minor.l.3.C.de edẽdo. *Beneficium*, l.2.C.quando non petentium. *Exemplum*, l.77.§. cùm pater, D.de legat.2. *Forma*, l.9.C.de collationib. l.2.C.de condic.inſert.l.1.C.vti poſſidet.l.3.& l.4. C. de his quæ met.cau. *Interpretatio*, l.2. C.quod cum eo. *Ratio*.l.13.C.de procuratorib.

Edicto Perpetuo, *Cauetur*, l.11.C.de Collationibus. Paulus lib.4. Sent. Tit. 7. *Declaratur*, l.19. C.ad Senatuſc. Velleian.

Edicto perpetuo Actione propoſita, l.vlt.C.de luitio.pign. l.8.C.de Iniuriis.

Edicto Perpetuo propoſitum Præiudicium, l.9.C.de patr.poteſt. *Ex Edicto Perpetuo competit Actio*, l.5.D.de extraordin.criminib.

Edictum Perpetuum ſcriptum eſt, l.1.§.1.D.de Iure fiſci. *Perpetuum Edictum manifeſtè declarat*, l.2.C.Sentent.reſcin.

Si ex Perpetuo Edicto aliquid decernatur, l.vlt.D.de appellationib. recipiend. *Quæ Edicto Perpetuo præcipiuntur*, l.52.§.honorario, D.de obligationib. & actionib.

Edicto Perpetuo permittitur, aut (quod magis puto) *promittitur*, *Actio*, l.2.C. rerũ amot.l.vlt. C.de reuocandis iis quæ in fraud. *In integrum reſtitutio promitti*, l.1.C.de alienat.iudicij. *Promiſſum beneficium*, l.1.C.ſi aduerſus ſolution.

Ex Edicto petere bonorum Poſſeſsionem, l.vlt.C.de ſucceſſor.edic.l.2.C.quor.bonor.

Ex hoc Edictorum genere eſt, *Carbonianũ Edictum*, quod ſolum auctoris ſui nomẽ retinuit. Eiuſdem quoque notæ eſt *Edictum Nouum*, cuius meminit.l.1.§.ſi pater vnum, D.de ventr.in poſſ.mitt. Item *Edictum Succeſſorium*, Tit.de ſucceſſ.edic. D.& Cod. *Edictum de Alterutro*, l.7. de Teſtam.& Cod. *in Cod.Th.Edictum de Furtis*, l.59.§.1.D. de manum.teſtam.

Verùm, vt ad alias Edictorum ſpecies tranſeamus, Proconſul antequam fines Prouinciæ ſibi decretæ ingrederetur, *Edictum* debebat *de Aduentu ſuo mittere*, *continens commendationem aliquam ſui*.l.4.§.Antequam, D.de offic.proconſ.

Eos etiam qui ſui copiam non facerent, Prætores Præſidéſque Prouinciarum Edictis adeſſe iubebãt: quod his quæ ſubieci teſtimoniis comprobatur: *Si tribus Edictu à Præfecto Ærarij delator adeſſe iuſſus*, l.15.§.Senatus, D.de iure fiſc. *Præſides Prouinciarum circa requirendos Adnotatos, hoc debent facere, vt eos quos Adnotauerint, Edictis adeſſe iubeant: vt poßit innoteſcere eis qui Adnotati ſunt*, l.1.§.1.D.de requirend.vel abſentib. *Potuit Edicto deſiderare vt eos Prætor Adeſſe iuberet*, l.2.§. Quid ergo ſi non fuerint, D.ad Senatuſc.Tertyllian. *Trinis litteris, vel Edictis conuentus*, Paulus lib.5.Sentent.Tit.5. *Iudex*, *Edictis legitimis præponendis, eum citare curabit*, l.2.C. vbi in rem actio.

Eóque modo, *Edictis Euocari*, Abſentes dicebantur. *Si neque delator, neque poſſeſſor tribus Edictis Euocati adfuerũt*, l.2.§.Senatus, D.de iure fiſc. atq; *Tribus Edictu Euocati non reſpondent*, l.42. §.vlt.D.eod. tit. *Tribus propoſitis Edictis Euocati*, l.53.§.1.D.*de re iudicat*. *Litteris vel Edictis Euocatus*, l.20.§.præter hæc, in fine, D.de hered.petit. *Edicto propoſito Euocatis adfinibus atque amicis*, l.vlt.D.vbi pupillus educ.

Edictis vocati,l.51.C.de decurionibus,lib.10.Iuſtini.Nouell.Conſtit.112.*Καὶ εἰ τοῦτο μηδαμῶς ποιήσῃ, προστιθεμένων τριῶν ἐδίκτων αὐτὸν καλεῖσθαι, μιᾶς ἑκάστης κλήσεως οὐκ ἔλαττον ἢ τριάκοντα ἡμερῶν διαστήματι περιλαμβανομένης. κελεύομεν γὰρ τοὺς ὀρδιναρίους δικαστὰς μὴ μόνον ταῖς τῶν Κηρύκων φωναῖς, ἀλλ' ἐπὶ μὲν καὶ Ἐδίκτων προτιθεμένων καλεῖν εἰς τὸ δικαστήριον.* Secundum quæ ſi Tutor datus non cōpareret, ſolebat *Edictis euocari*,l.7.§.vlt.D.de ſuſpect.tutor.*Edictis* etiā à Prætore *Euocari* oportuiſſe eos qui fideicommiſſam libertatem debebant,traditur in l.26.§.euocari, D.de fideicomm.libertat.

Accuſatores quoque ſi poſt accuſationem inſtitutam & ſatiſdationem,præſentes non eſſent *Edicto admonendos* eſſe vt veniant ad cauſam agendam conſtituit Alexander,l.3.C.de his qui accuſ. non poſſunt.

Et ita *ad Edictum non reſpōdere citatus* dicitur l.15.§.Diuus,D.de iure Fiſc. *Contumaces,qui neque Denunciationibus,neque Edictis præſidium temperaſſent*,l.5.§.1.D.de pœnis.

Ad hanc Edictorum ſpeciem pertinet *Edictum* quod *Peremptorium* vocabatur, quod inde hoc nomen ſumpſit quòd perimeret diſceptationem, hoc eſt, vltrà non pateretur aduerſarium tergiuerſari, l. 70. D. de iudiciis, l.2. C. quomodo & quan. iud. Tertul. in lib. de Pudicitia. *Audio etiam Edictū propoſitū eſſe,& quidē Peremptorium. Hoc & vnum pro Omnibus*, l.22. D.de iudiciis,l.1.C.quomodo & quan.iud.ſeu *vnum pro Tribus* appellabatur,l.53.§.1.D.de re iudicata,& apud Paulum lib.5.Sentent.Tit.5.ad quod hocOrdine veniebatur,vt primò quis peteret,poſt abſentiam aduerſarij,Edictum primum:mox alterum,per interuallum non minus decem dierum : dein Tertium:quibus propoſitis,tunc *Peremptorium*, impetrabat.In quo comminabatur is qui Edictum dabat, etiam abſente diuerſa parte cogniturum ſe, & pronuntiaturum,l.68.l.69.l.70.l.71.D.de iudiciis.Et hic eſt *Edictorum Ordo*, l.72. §. vlt. & l.75. D.eod.tit.

Cuiuſmodi Trium Edictorum fit mentio in l.2.§.Senatus,& l.15.§.Senatus, & l.42.§. vlt. D.de iure fiſc.l.53.§.1.D.de re iudic.& apud Paulum,lib.5.Sentent. Tit.5.l.4. & l.9.C.quomodo & quan.iud.Nonnunquam autem Peremptorium Edictum poſt tot numero Edicta quæ præceſſerant, dabatur nonnunquam, poſt vnum,vel alterum:nonnunquam, ſtatim, l. 72. D.de iudiciis. *Edicta* autem huiuſmodi *Dari* dicebantur,l.55.& l.82.D.de eod.tit.

Sed de Edictis quæ à Magiſtratibus proponebantur,dabantúrve,hactenus.

Sunt & *Edicta Imperatorum* inſtit.l.14.D.de condicionib. ſeu *Principum*,l.7.§.ait prætor,D. de pactis,l.1.D.ex quib.cauſ. maior. l.1.D.de conſtit. princ. §. ſed & quod principi, Inſtit. de iure natur.vbi Theophil. *Edictum* ait dici *πᾶν ὅπερ ἐξ οἰκείας φύσεως κινηθεὶς εἴποι ὁ βασιλεὺς περὶ τὴν τῆς ὑπηκόου εὐταξίαν καὶ λυσιτέλειαν.*

Qualia ſunt, *Edictum Diui Auguſt.* l. 8. D. de Queſtionib. L. 27. D. de liber.& poſtum.& apud Plin.Epiſt.71.lib.10.*Diui Claudij*. L.14.§.maritus,& l.15.D.de L.Cornel.de Falſis,& l.1.§.ſed ſcimus,C.de latina libert. *Domitiani*,l.2.D.de cuſt.& exhib. *Diui Neruæ*, l. vlt. D. ne de ſtatu defunct.& apud Plin.Epiſt.66.lib.10.*Diui Traiani*,l.13.D.de iure fiſci,l.5.§.vlt.D.de his, quæ vt indign.l.1. C.de latina libert.*Diui Hadriani*,Rubrica de Edict. Diui Hadr.toll.C.No. Valentinia.de Teſtament. *Diui Marci* l.3.C.ſi aduerſ.fiſc.

Edicta Germanici Cæſaris, l.4.§. Edicta, D.de re milit. *Imperator Antoninus Edicto propoſito ſtatuit*,l.3.§.1.D.de decurionib.*D.Pius cum Prouinciæ Aſiæ præerat,caput Mandarorum ſub Edicto propoſuit*,l. 6. D.de cuſtod.& exhibit.

Diui fratres Edicto admonuerunt,l.39.D.de religioſ. Ac planè quædā fuiſſe *Edicta Monitoria*, docuimus lib.3.de Formulis:quo de genere Calliſtratū libros ſex ſcripſiſſe accepimus:qui in Pandectis interdum *Edictorum Monitoriorum*,interdum *Edicti Monitorij*,& aliàs *ad Edictum Monitorium*,inſcribuntur.

Edicto præcepit,l.1.D.de cōſtitutionib.princip.l.15.D.ad leg.Corn. de falſ. §. Sed & quod principi,Inſtitutionib.de iure natur.

Edicto vetuit,l.vlt. D.ne de ſtatu defunct.& apud Horat.Epiſt.1.lib.2.

Edicto contineri,l.4.§.1.D.de ædilic.edic.*Expreſſum*,l.20.D.de oper.no.nunt.l.5. C.de procuratorib.*Fieri præcipiuntur*,l.52.§.iure honorario,D.de oblig.&act.*Significatur*,l.13.D.de iure fiſc. *Ita Edictum ſe habet*,l.10.D.de collat.bon. *Et ita Edictum ordinatum videtur*,l.13.D.rerum amotar. *Edicto præfinita tempora*,l.3.C.de iure deliber.

Ab Edict.

Ab Edicti publicati Die,l.34.de anno.& trib.in C.Th. *Edicta* autem *Proponi* & *Pendere* dicebantur,vt ſuis locis demonſtrabimus.*Edicti pars*,vide lib.14.

EDICTALIS *Bonorum Poſſeſsio*,quæ Edicto defertur,l.30.§.1. D.de adquir.vel amitt. l.1. §.1. D.ſi tabul.teſt.

Edictalis Lex,l.vlt.C.quod cum eo,l.6. C. de ſecund.nupt. l.19. C. de teſtament. l. 31. de petit.& vlt.dat.in C.Theod.Vt,*Edictale programma*,apud Caſſiodorũ Epiſt.31.lib. 1. Variar. Epiſt.24.lib.2.& Epiſt.42.lib.7.

EDOCERE *litteras*,l.6.§.ſi quis non,D.de ſtatuliber.*Edocere Teſtator*,l.8.C.qui teſtam.fac.

Edoctus fuerit is cuius de ea re Notio eſt,l.8. D.de calumniatorib.

Edoctus ſui iuris,l.11.§.vlt.D.de interrogationib.

EDVCARE,alere eſt.Sanè *Rogatus vt quendam Educet, ad victum neceſſaria, item Veſtiarium & Habitationem ei præſtare cogendus eſt*, l.vlt.D.de aliment.vel cibar. *Donec binos Liberos Educaueritis*,l.77.ad Sc.Trebellian.

EDVCARI, l.1.C.vbi pupil.ed.id eſt,*Nutriri*,vt l.1.C.diuort.fac.*Educari Filius apud Patrem*, l.3.C.de alend.lib.*Apud Subſtitutum*,l.1.§.denique,D.vbi pupil.*Cum matre*,l.8.D.de condic. & dem.

Educatus à Patre & Matre,l.1.D.de obſequiis parent. *Educatus ab alio,nomine Patris vocitatus*, l.29.D.de manum.teſtam.

Educatus quaſi liber cum Seruus eſſet,l.1.§.poteſt,D.de liber.cauſ.*Ibi Educatus*,l.1.§.ſed ſi rem, D.ſi quid in fraud.patr.

EDVCATIO *Liberorum*,l.1.§.ius naturale,D.de iuſtit.& iu. παιδοτροφία vocatur,l.5.§.demonſtratur,D.de iure immunit.*Pupillorum*,l.1.C.vbi pupil.educ.

Educationis exhibitio,l.vlt.C.de aliment.pup.præſt.

EDVCATOR,l.13.D.de manumiſſ.vind.Et apud Quintil.in argum.Declam.372.& 376.

EDVCERE *Aquam*,l.29.D.de ſeruit.præd.ruſt.*de domo Teſtes*,in Lege Dei,Tit.*Educta ad Magiſtratus*,Quintilian.Declamatt.259.

EDVLIA,l.6.§.vlt.D.de offic.Proconſul.

EFFERVESCERE *Iracundia*,l.17.§.idem ait, D.de ædilic.edic.

EFFICAX *Condicio*,l.44.§.1.D.de oblig.& actio.*Denunciatio*,l.vlt.C.debitorem vẽd. *Inſtantia*,l.6.C.de poſtlim.reuerſ.*Interdictum*,l.3.§.creditores, D. vti poſſid. *Obligatio*,l.9.C.ad Sc. Velleia. *Traditio*,l.6.§.Item ſi duo,D.cõm.prædior.

Efficacia non ſunt verba,l.52.D.de manumiſſ.teſt.

Efficacior libertas,l.37.D.de legat.2.

Efficaciſsimæ ſunt quæſtiones ad quærendam veritatem,l.8.D.de quæſtionib.

Cum Efficacia Benignus,l.33.D.de vſur.*Par Efficacia*,l.vlt.C.qui admitti.

Efficacitas,Nouel.Theod.& Valent.de locis Reipubl.

EFFICACITER *Agere*,l.27.§.ſed ſi id actum,D.de pact. *Experiri*,l.9.§.ſed non,D.de adquir. rer.dom.*Inſtituere actionem*,l.34.§.qui inuita,D.de legat.2.

Efficaciter actio dirige,l.6.C.ad Sc.Macedon.

Efficaciter Exheredata,l.61.D.de hered.Inſtit. *Relinqui libertas*, l.25.§.quotiens, D. de fideicommiſſ.libert.

EFFICIO *Rem tuam*,l.9.§.interdum,D.de adquir.rer.do.*Domini Res continuò Efficit*, l.14. D. de donationib.*Statim eum Dominum Efficit*,d.l.9.§.hoc amplius.

Effici quis dicitur *Dominus Rei*, l. 62. D. de adquir. rer. do. *Dominum totius rei Effici*, l.23.§.quis,D.de rei vind. *Si Poſſeſsionem tenens,Dominus Effectus es*,l.4. C.ſi quis alteri. *Neque ſtatim per Traditionem poſſeſsionis Dominus Effectus eſt*,l.1.C.ſi quis ignorans. *Per poſſeſsionem rerum à venditoribus ſibi Traditarum,Dominum eſſe Effectum*,l.16.C.de donat.inter vir.*Dominus ſerui Effectus*,l.8.D.de furtis.*Non Efficiuntur Domini*,l.1.D.ſi ager vectigal.

Sed & *Res* alicuius *Effici* dicitur,cùm eius Dominium ei quæſitum eſt. l.9.in princ. D. de iure dot.*Meam Effici Arborem*,l.7.§.vlt.D.de adquir.rer.do.

Effici Res mariti,l.7.§.ſi res,& l.9.§.dotis,D.de iure do.*Seiæ*, l.9. D. eod. tit. *Si ſeruus poſtea meus Effectus eſt*,l.49. D. de heredib. inſtit.*Si ſeruus alienus, poſtea Rei ſit Effectus*. l.1.§. ſi ſeruus ad hoc,D.de quæſtionib.*Legatarÿ eſſe Effectus ſeruus*,l.vlt.§.1.in fin.D.de vulg.& pupill.

Effectus ſeruus priuati,l.32.§. ſi donator, D.de donat.inter vir. *Effecta Seiæ* mancipia,l.58.D. eod.titul.

Effici fructus,Emptoris,l.2.§.ſi in diem,D.pro empto. *Fructuarÿ*,l.12.§.Iulianus, D.de vſufructu.

Effici partum ſuum,l.1.§.Iulianus,D. de agnoſc.& alend.lib.

Effici in Dominio alicuius,l.9.§.1.D.de iure dot.

Effici Dotalis fundus,l.9.D.de fundo dot.l.26.D.de iure dot.*Effici res Dotales*,l.27.D.de iur. dot. *Effici Dotis pecunia*,l.71.§.vlt.D.de condic.& demonſtrat. *Res*,l.9.§.1. D. de iure dot.l.1. C.de donat.ante nupt.

Effici Ciuis Romanus, l.3.§.1.D.de ſuis & legit.*Ciues Romani Effecti ſunt*,l.17.D.de ſtatu hom. *Efficiuntur Municipes*,l.23.D.ad municipal.

Effici ſui iuris,Filijfam.dicuntur,patria poteſtate liberate,l.11.§.ſi filio, D.de legat.3.l.10.§. filiusfam.D.de fideiuſſorib.l.11.§.1.D.donat.inter vir.l.11.§.vlt.D.de bonor.poſſeſſ.ſec.tab. l.17.C.de donationib.

Efficiuntur autem *ſui iuris*,vel *Morte Patris*,l.11.§.ſi cui ita,D.de legat.3.l.15.D. quando dies legator.l.22.D.ad SC. Trebell. vel *Emancipatione*,l.195.§.iure proprio,D.de verbor.ſignific. l.9.C.quod cum eo.*Siue Morte Patris,vel aliàs ſui iuris fuerit Effectus*,l.3.§.vlt. D.de Sc.Mac. *Si Morte Patris,vel Deportatione ſui iuris fuerit Effectus filius*,l.1. §. Alienatio, D. quando de pecul.act.*Si Emancipati à Patre fuerunt, vel alio modo ſui iuris Effecti*, l. 38. D. de bon. libertor. *Si per Emancipationem tui iuris effectus*,l.5.C.de dolo.*Sui iuris quocumq; modo effecta*,l.vlt.C.de donationib.quæ ſub mo.*Filiæ ſui iuris Effectæ*,l.28.D.de donationib.l.5.§.Papinianus, D.de do. l.11.§.Idem ait,D.de donat.int.vir.*Sui iuris Effectus qui adrogandum ſe præbuerat*,l.11.§.vlt.D.de bonor.poſſ.ſec.tab.*Si filius propriæ poteſtatis Effectus ſit*,l.15.C.de iure deliber.

Effici Heres,l.21.§.ſi metu.D.quod met.cau.l.3.D.de vulg.& pupill.l.7. D. famil. erciſc. l.14.C.de iure delib.*Adeundo*,l.43.§.vlt.D.de vulg.& pupill.*Inuitus*,l.12.D.de condicionib. inſtit.*Voluntarius vel Neceſſarius*,l.3.§.qui fideicommiſſum,D.de adquir.vel omitt.

Effectus Heres patri ſuo,l.26.§.filiusfamilias,D.de condict.indeb.l.49.D.famil.erciſc.*Filius heres non ex ſucceſsione Effectus*,l.70.D.de verb.ſignifi.

Effectus Exheredatus,l.20.D.de bonor.poſſ.cont.tab.*Effectus annorum quatuordecim*, l.22. D. quando dies leg.

Effici Maior,l.3.§.1.D.de minorib.

Effectus Maior,l.15.§.ſi quis,D.quod vi aut clam,l.4.C.de reb.alien.l.vlt. C. ſi quis ignorans, Paul. lib.1. Sentent.Titul.10.*Effecti Legitimæ Ætatis*,l.2.C.ſi mater indemnit.

Effectus compos Mentis,l.1. D.de bon.poſſ.furioſo.*Effectus ſuæ mentis*,l.19.D.de iudiciis.

Efficere Seruum,l.1.§.vlt.D. de bon. poſſ. cont. tab. *Effici Seruus* dicitur, qui in ſeruitutem redigitur, l.vlt. D.qui.ad libertat. l.305. D. de obligat. & action. l. 15. D. de tutel.l.2. D. de bonor.poſſ.cont.tab.l.98.§.arcam,D.de ſolutionib.l.23.D.de liber.cauſ.l. vlt. C. de ſeruis Reipubl.*Effici ſerui*,l.8.D.de manumiſſionib. l.12.de captiu. *Ex libero ſeruus Effectus*, l.83.§. ſacram. D.de verbor.oblig.

Effici Serui pœnæ l.8.D.de manumiſſionib.l.6.§.irritum,D.de iniuſto rupto,l.36.D.de pœnis.*Effectus Seruus pœnæ*,l.7.D.de his qui ſunt ſui vel al.iur.l.25.§.ſi quis,D.de adq. vel omitt. l.1.§.filio,D.ad SC.Tertyll.*Serua pœnæ Efficitur*,l.5.D.de bon.damnat.

Effecta Ancilla,l.56.D.ſolu.matrim.Paul.lib.4.Sentent.Tit.10.

Efficere Liberum,l.3.D.de offic.prætor.l.81.§.Stichũ,D. de hered.inſtit. *Seruus Liber Effici*, dicitur qui ad libertatem perducitur, l.1 .§.ſi ſtatuliber. D.de captiuis. *Effecta libera*, l.4. C. ſi mancip.ita.

Effici Liberti,l.13.D.de oper.libert.l.13.D.de legit.tut.l.8.C.de iur.& fac. ignor. l.7.C. de fideicomm.libert.

Efficitur Libertus omnium,l.30.§.adeundus,D.de fideic.libert.

Effectus Libertus.l.11.C.de poſtlim.reuerſ.*Effecti Libertini*,l.2.D.ad SC.Tertyll.

Effectus Paterfamilias aut Liber,l.15.D.de neg.geſt.

Effectus partus,l.14.D.de ſtatu hom.

Effici iuſtas Nuptias,l.65.D.de ritu nuptiar.

Effici ſponſalia,l.14.D.de ſponſalib.id eſt,*fieri*,vt l.13.D.eod.ſeu *Conſtitui*,vt l.4.D.eod.tit.

Efficient Condiciones inutile legatum,l.91.§.præſenti, D.de leg.1. *Effici Actio vtilis, aut inanis*,l.24.D.de liber.cauſ. *Inutile Legatum*,l.82.D.de legat.2.*Vana datio*,l.14.D.de iure codicil.

Efficere Militem inter infames,l.2.§.ſed eum,D.de iis qui not.inf.

Effici famoſus. Paul. lib. Sentent. Tit.4.*Fur* , l. 50. D.de pactis. *Inteſtata*, l.19. D. de inoff. teſt.

Maritus,

Maritus,l.4.D.de liber.& Poſtum.*Poſſeſſor*,l.6.§.1.D.ſi ſeruit.vind.*Socius*,l.65.§.ſocietas,D pro ſocio.*Sors*,l.58.§.vlt.D.de adminiſtr.& peric.

Effici Debitor,l.1. D.de auctor.&conſ. *Effectus debitor*, l.9.§.ſi ipſe, D. de peculio.*Effectus non ſoluendo*,l.2.C.de diuid.tut.*Effici minus idonei debitores*,l.15.D.de adminiſtr.& peric.

Effectus ex amico,inimicus,ex diuite,pauperior,l.4. D.de teſtam.tut. *Effici maior centenario*, l.16. §.D.de iure patro.*Effici Tutores fiduciarij*, l.4. D.de legit.tutor.

Efficere opus,l.24.§.ſi domus,D.locati. *Effici Opus*, l.113. D.de verbor. oblig. l. 2.§.1. D. de oper.publ.l.13.§.lege,& l.51.§.vlt.D.locati.ideſt,perfici,vt l.58.D.locati.

Effectum Opus,l.44.D.de fideiuſſorib.l.137.§.tem,D.de verb.obligationib. *Operis parte Effecta*, l.59. D. locati. *Effecta potius quàm inchoata opera*, l.2. de operib. publ. in C.Theod.

Effectum aliquid ex Auro,l.27.§.qui legatum,D.de auro arg.leg.

Efficere paciſcendo,l.91.D.de pact. *Pactionibus, & ſtipulationibus*,l.3.D.de vſufr. *Vendendo*, l.5. D.commun.præd.*Efficere alteras Ædes,alteris,Seruas*,l.6.D.commun.præd. *Efficit precario dando,ne*,l.16.D.de obligat.& act.

Efficit lex,l.11.D.de diuort.*Quod prouidenter lex Efficit*,l.1.D.de tigno iuncto.

Efficiet Preſes reſtitui,l.2.C.quor.bonor. *Efficiat Præſidis Prouinciæ religioſa conſtantia*, l.15.D. de incend.ruin.*Hoc non poteſt Efficere qui ſententiam dixit*,l.9.§.iſtæ,D.de pœnis. *An poßit Efficere hac actio vt Rationes aduerſarij ſibi exhibeantur*, l.19. D. ad Exhib. *Effici poſſe per Arbitrum*, l.44.§.vſufructu,D.famil.erciſc.

Effecit Diuus Marcus Oratione in Senatu habita,l.8.D. de tranſactionib.l.2.D.de feriis. *Efficit Regula iuris*,l.12.§.regula,D.de legat.1.

Efficitur Edicto,l.5.D.de publicanis.*Effectum eſt Reſcripto*, l.19. D.de pact. dotalib. l.30. §. adeundus,D.de fideicommiſſar.libert. *Senatuſconſulto*, l.3.§.1.D. ad L. Cornel. de ſicar. l. 2. de vſufr.ear.rerum.

Effectum eſt multis Conſtitutionibus, l.11. §. ſententiam, D. de action.empti. *Effecta hereditas per Conſtitutiones*,l.2.§.item ſi,D.famil.erciſc.

Effici Iure,Quintil.Declamat.254.*Efficiunt verba*,l.19.D.de noxalib.*Effectum videatur verbis*,l.34.D.de legat.2. *Quòd maior pars Curiæ Effecit*,id eſt, egit, l.19.D.ad municipal. *Efficimus ius*,l.6.D.de iuſtit.& iure.

Efficiunt Actum inanem, l.11.D.de obligat.& act.

Efficere Alienationem,l.18.D. de caſtr.pecul.*Maiorem Condemnationem*,l.8.D.locati.*Rem pignerat am*,l.25.D.commodati.*Impoßibilem ſeparationem*,l.1.§.præterea,D.de ſeparationib.

Efficit Æquitas rei,l.6.D.ſi tabulæ teſtam.

Efficit pietas l.3.§.ſi eum quis,D.de hom.exhib.*Quæ res Efficit,vt*, l.73. D. ad L. Falcid. l.75. D.de verb.oblig.

Efficere Condicionem non deteriorem, ſed ſi quo meliorem, l.12. §. ſi quis ſeruum, D.de captiu.& poſtlim.

Effici Melior cauſa Emptoris,l.3.D.quæ res pig. *Effecta Melior cauſa*, l.12.D. quib. mod.pign. l.1.§.1.D. de pœnis. *Effecta Melior*, l.1.§.& reſtituendi, D.de publicanis. *Res*, l.64. D. de euictionib.

Effectus Deterior fundus facto Emptoris,l.4.D.de leg.commiſſor. *Effectus deterior Seruus apud emptorem*,l.45.D.de action.empt.l.14.§.his conſequenter,D.de ſeruo corrupto. *Deterior Effecta res*.l.8.§.1.D.peric.& comm.rei.vend. *Effici Deteriores res*,l.5.D.ſolu.matr. *Dura condicio Effecta eſt*,l.3.D.de publicanis.

Efficere fundi pretium,l.67.§.ſed & ſi fundum,D.de legat.2.*Quartam bonorum*, l.93. D.ad L. Falcid.*Quinque*,l.88.§.vlt.D.eod.tit.*Plus quàm hereditaria portio Efficit*,l.31.D. de condict. indeb.*Non Efficies partem dimidiam hereditatis*,l.27.§.heres,D.ad Sc.Trebell.

Effici portio ex æſtimatione, l.30. §. vtrum,D.ad L.Falcid.*Ex ſumma quæ Efficiebatur*, l.18.D. de teſtam.milit.*Effecta Pecunia ex rebus*,l.31.§.vlt.D.de vſu & vſufr.

Efficiunt Numerum & ſummam, l.10.§. ſeptimo, D.de gradib. & adfinib. *Efficietur Numerus*, d.l.10.§.ſexto.

Effici Nubendo Dotem eſſe, l. 10. D.de ſponſalibus. *Efficitur Dos profertitia*, l.81. D. de iure dot.

Effecta eſt ipſius propria Actio,l.36.§.ſi poſſeſſor.D.de heredit.petit.

Efficere nauigabile Flumen,l.10.D.de aqua & aquæ pluu.

Efficit totum corpus commune,l.7.§.voluntas,D.de adquir.rer.do. Veram totam orationem,l.13.§.vtrum,D.de reb.dub.

Efficit Epiſtolam mitti,l.38.D.de dolo. Perorari,l.14.§.accuſaſſe,D.de bon. libert. Redundare Aquam,l.1.§.hæc autem,D.aqua & aquæ pluuiæ.Potuit hoc Efficere Debitor,l.73.D.de ſolutionib.

Nihil effecit,id eſt,nihil agit,l.29.D.de teſt.mil.

Si effecerit promiſſor quominus ſoluere poſſit,l.91.§.ſequitur,D.de verb.oblig.Quaſi per eum Effectum ſit quominus ſeruiat,l.3 .§.ſi ita, D.de ſtatuliber. Nam Efficiet quominus, l.29.D.de iure fiſc. Non Efficere iuſſum quominus,l.14.D.de Sc.Maced.Fruſtrando Efficiat ne ad Exitum controuerſia deducatur,l.vlt.D.de procuratorib.

Effecerit ne conductor frui poſſit,l.35.D.locati.Efficere volentes,l.vlt.D.de manum.teſtam.

Efficit vt,l.44.§ vlt.D.de iure dot.l.12.D.de reb.auctor.iud.l.40. D. de iureiur. l.7.§.1. D. de reſcind.vend.l.75.D.de furtis,l.10.D.de auro argen.l.52.D.de condic.& dem.l.24.D.de manumiſſionib. l.5.D. de donationib. l.87. D.ad L. Falcid.l.88.D. de heredib.inſtitut.l.12. D.de excuſationib.l.43.D.de adminiſt.& peric. Efficit Æſtimatione,l.3.§.1.D.ſi cui plus.Efficit condicio vt,l.15.D.de ſtatu hom.l.1.§.ſerui,D.Sc.Silania. Efficiet condicio exiſtens non deberi,l.1. §.hæc verba,D.ſi cui plus. Efficit filius vt,l.17.§.ſi quis rogatus,D.ad Sc.Trebell.Iuſiurandum vt,l.40. D.de iureiuran.

Efficiet repetitio vt,l.53.D.de legat.1. Eo ipſo Efficiet vt,l.33.§.ſi mihi.D.de vſurpationibus. Eadem ratio efficiet vt,l.17.D.de in rem verſo.Nec alia ratione Efficiet vt diuidetur, l.16.D.pro ſoc. Hæc res Efficiet vt,l.3.D.de ſolutionib.

Efficiunt legata vt,l.78.D.ad L.Falcid.Efficere Dominus vt,l.3. D.pro derelictis.

Efficitur nouo conſenſu vt,l.37.D.pro ſocio.Quo caſu non efficitur per eam vt, l.28.D.de vulg. & pupill.

Efficitur vt,l.79.D.de ſolutionib.Efficietur vt,l.28.D.de reb.aut iud.

Ac per hoc effici vt,l.19.D.de teſt.mil.

Effectum dolo vt,l.18.§.dolo,D.de dolo.Studio heredis,l.53.D.de fideic.libert.

Et ſic Effectum eſt vt,l.84. D.de cond.& dem. L.11.D.de vſur. l.53.D.ad L.Aquil. Hoc modo fit Effectum vt,l.2.§. idem Labeo,D.de aqua & aquæ plu.Qua cauſa Effectum eſt vt,l.84.D.de cond.& dem.

Qua emptione Effectum eſt,l.61.D.ad L.Falcid.Per quod Effectum eſt vt, l.2 §. item varus, D.de aqua & aquæ pluu.Plin.Epiſt.64.lib.10.Per quod Effectum eſt vt te conſulerem.

Ad Efficiendum vt pro meo poſsideam, l.3.D.pro ſuo. Effecta condicionalis datio , quæ pura erat, l.9. D.de adimend.legat.

EFFECTVS vim & poteſtatem ſignificat.Sic Effectus Beneficij,l.6. D.de ſeru.export. Conſtitutionis,l.91.§.vlt. D.de verb. oblig. Corporalis,l.12.§.ſin autem, C.de præſcript.longi temp. Inſtans,l.11.C.de operi.public.Iuris,l.18.C.ad L.Iul.de adult. Iuriſiurandi, l.11.§.1. D.de iureiur. Legati,l.30.D.de legat.1.l.3.§ nunc de,& l.29.D.de liberat.leg. Rei,l.2. §. poſt originem, D. de orig.iur.l.47.D.de condicion.& demonſtr.l.59.D.ad Sc.Trebell. Rei iudicatæ,l.2.C.comminat.Epiſt.Rerum,l.vlt.C.de donation.Sententiæ,l.1.C.ſi plures vna ſent. Sententiarum,Rubr. D.de re iud.& effectu ſentent.& apud Paul.lib.5.Sent.Tit.5.Succeſſionis,l.9. C. de his quæ vt indign.Traditionis,l.35.§.ſin autem,C.de donationib. Venditionis ſecutus, l.8.§. ſi voluntate, D. quib.mod.pign.

Effectus hic eſt,l.13.§.vtrum,D.de reb.dub. Is Effectus erit Exactioni,l.43. §.1. D. de iure dot. Quis Effectus ſit nuntiationis,l.1.§.nunc videmus,D.de oper.no.nunt.

Effectum habere Accuſatio,l. .§.accuſationem,D.ad Sena.Turpil. Actus,l.18.D.de caſtr.pec. Codicilli,l.12.§.codicilli,D.de cap.& poſt.rever.Conſtitutio,l.7.§. vxori, D. de donation.inter vir.& vxor.Enumeratio,l.12.D.de lega.1 Inſtitutio,l.4.D.de hered.inſtitu.Liberatio legata,l.7.§. vlt.D.de liberat.leg.Sententia,l.9.§.ſi teſtamento. D.de tut.& rat. Quæ res ita Effectum habebit, l.38.§.quæſitum,D.de verbor.oblig.

Effectum non habuit Decretum,l.1.§.1.D.quod quiſque. Donatio, l.2.D. de iure dot. Negotium, l.10.§.1.D.de nego.geſt.Petitio,l.8.D.de bon.libertor.

Effectum cauſæ non habuerunt,l.54.D.de condit.indeb. Neq; nuntiatio vllum Effectum habet,l.5 §.1.D.de oper.nou.Nullum Effectum habebunt operæ,l.1.D.de oper.libert.

Effectum nullum habent quædam ſi exprimantur,l.68.D.de hered.inſt.Nullum Effectum hoc habere,l.7.D.de adminiſtr.

Effectum partis optinere,l.33.§.1.D.de vſufr.

Effectum

Effectum continent verba,l.4.D.de vſur.

Effectum ſortiri ſententia,l.1.C.ſi de moment.poſſ.

Effectum ſumere diuiſionis placitum traditione vel ſtipulatione,l.45.D.de pactis.

Ad Effectum adducere vigorem rei iudicatæ,l.8.C.de excu.rei iud. *Ad Effectum perduci* l. 9. D. de obligat.& act.l.7.D.de annu.legat.

Effectu Nuti,l.3.C.de repud.*Sceleris potiri*,l.1.D.de extraord.crim. & apud Paul. lib.4. Sententiar.Tit.5.*Sine effectu eſt*,l.7.C.de don.ante nup.& cõtrà, *Nec erit ſine Effectu fideiuſsio*,l.20. §.filiusfam.D.de fideiuſſorib.*Sine Effectu foret Bonorum poſſeſsio*,l.19. D.de bonor.poſſ.cont. tab.

Effectu,in libris noſtris,ſignificat,facto ipſo,re ipſa,vi ipſa, l.10. D.de vſu & habitat, l. 1. §. qui minorem,D.vt legat.ſeu fideicommiſſ.l.54.§.vlt.D.comm.diuid.l.5.§. vltim. D.commodati,l.5.§.1.D.quod cum eo, l.15. D. de legat.præſtan. l. 14. §. Iulianus, D. quod met. cau.

Cum Effectu, & Prima Ratione,opponuntur,l.2.§.perueniſſe,D.de her.vel act.vt,*Cum Effectu, & Verbo tenus*,l.1.§.1.D.quod quiſque iur.Sic,*Verba cum Effectu accipi*,l.5.§.1.D. ne quis eum, l.71. & l.16.§. vlt.D.de verb.ſignific.l.5.§.1.D.quod quiſque iur.*Fraus cum effectu accipitur*,l.1. D.de ſtatuliber.

Cum Effectu inſtituere querelam,l.25.§.vlt.D.de inoff.teſtam.*Petere*,l.5.C.de donat.ante nupt.

Percipere quadrantem,l.15.§.cùm fideicommiſſum,D.ad L.Fal.*Vim paſſus*, l.14.§.vlt.D.quod metus cauſa.

Fundus in familia cum effectu relinqui,l.67.§.ſed & ſi, D. de legat. 2. *Cum effectu non obligata*, l. 8.§.ſi mulieris,D.ad Senat.Velleian.

Efflagitare *Debitores*,l.27.C.de pignorib.*Interdictum*,l.vlt.C.de interdict.

Effluere *Aqua*,l.1.§.capiet,D.de aqua cottid.*Lacus*, apud Plin.Epiſt.69.lib.10. *Vinum ex doliis*,l.19.§.1.D.locati.

Effluere etiam *Tempus* dicitur,l. 9.C.de poſtlimin. *Effluxerit triennium*, l.10. D. de ritu nupt. *Quinquennium*,l.7.C.ne de ſtatu defunct.

Effodere *Terminos*,eſt,lapides finium cauſa poſitos auellere& eiicere,l.1.C.de accuſationib.& apud Paul.lib.5.Sentent.Tit.22.*Sa*, Sic Iuuenal.*Aut vetus Effodit medio de limite ſaxum.*

Effodere Oſſa,vel Eruere,l.8.D.de religioſ.l. vlt. D. de ſepul.viol. *Effodere Theſaurum*, l. 22. D. famil.erciſ.l.15.D.ad exhibend.

Effodere Oculum,l.52.§.1.D.ad L.Aquil.

Effoſis luminibus,l.47.§.1.D.de contrah.empt.

Efformare *Monetam*,l.19.D.de lege Cornel.de falſ.

Effrenata *Licentia*,l.21.C.ad L.Iul.de adulter.

Effractores dicebantur,qui vi fores,parietéſve,Inſularum, vel Horreorum effringebant,vt inde aliquid ſubriperent,l.3.§.1.D.de off.præf.vigil.l.16.§.tempus, D.de pœn.l.1. D. de furib. balnear. titul. de Effractorib. & apud Firmicum lib.3. Matheſ. cap.3. Gloſſar. Græc. τοιχωρύχτας vertit.B.Auguſtin.lib.de Mendac.*Hoc modo frangerem ianuam cum Effractoribus*.l.9.Sidon Apollin.Epiſt.7.lib.9.*Et vltro ſcrinia tua conniuentibus nobis ac ſubornantibus, Effractorum manus arguta populabitur.*

Effractor qui pariete Effracto pecuniam abſtulerat,l.1.§.vlt.D.de effractorib.

Effractor,Diurnus, aut Nocturnus, l.16.§.tempus,D.de pœnis.*Nocturni Effractores atrociores ſunt Diurnis*,l.vlt.D.de effractorib.*de Effractoribus cognoſcit Præfectus vigilum*,l.3.§.cognoſcit,D. offic.præf.vigil. Dicit & *Effractarium*,pro,Effractore,Seneca Epiſt.69.

Effractura *Latronum*,l.1.C.de locat.& conduct.*Effracturæ fiũt plerumque in Inſulis, in Horreiſque,vbi homines pretioſiſsimam partem fortunarũ ſuarũ repouunt : cùm vel Cella Effringitur,vel Armarium,vel Arca*,l.3.§.effracturæ,D.de offic.præfec.vigil. *Effracturæ crimen*,l.48.D.de bon. libert.

Effringere *Ædes*,l.11.D.ad L.Iul.de vi publ.& apud Paul.lib.5.Sentent.Tit.3.*Armarium*, l.54.§.qui ferrament.D.de furt.*Conclaue*,Paul.lib.2.Sententiar.Tit.32. *Fores*, l. 34. D. de furt. *Ianuam*,l.53.D.de fur.*Oſtium*,l.11.§.ſi quis.D.quod vi aut clam.d.l.54.§.qui ferramenta,D.de furtis. *Sepulchrum*, Paul. lib. 1. Sententiar.Titul. vltim. *Villas*, l. 11. D. ad lege Iuliam de vi publ.

Effringi Cella, Armarium, Arca, l.3.§.effracturæ, D.de offic. præfect.vigil. *Horrea*, l.4. C.de locato. *Effracto Carcere Euadere*.l.13.D.de cuſtod. & exhibit. *Fugere*, l.13.§.cum tamen, D.de re milit. *Effracto Pariete*, l.1.D.de effractorib.§.vlt. *Horreis*, l.55.§.vlt.D.locati.

EFFVGERE *Deportatus*, l.4.§.1.D.de re milit.

Effugere Periculum, l.15.§.vlt. D.de pignor. *Periculum Maris*, l.9.§.vlt. D.de adquir. rer.do. *Non Effugiunt Infamiæ notã*, l.2.D.de obſequ. parent. *Effugere Oculos noſtros feræ Beſtiæ, & volucres.*, l.5.D.de adqu.rer.dom. *Noſtram Perſecutionem*, l.44.D. eod. tit. *Cùm pauo meus manſuetus de domo mea effugiſſet*, l.37.D.de furtis.

Effugiendorum munerum cauſa, l.5.§.diuus, D.de iure immunit. id eſt, euitandorum.

EFFVNDERE *Vinum, vel Oleum, vel quid aliud*, l.9.D.ad exhibend.l.1.§.licet, & §.vlt.D.de peric.& commo.l.27.§.cum eo, D.ad L.Aquil.l.8.D.de tritico vino.L.10.D.de condict.furt. *Si vinum eſſet Effuſum vel contuſis vaſis, vel qua alia ex cauſa*, d.l.1.§.1. D.de peric. & commo.l.7. D.de tutor.l.1.D.de peric.& commod.rei vend. Sic *Effuſum Vinum, Oleum*, l.18. §. item qui ſciens, D.commodati.l.17.§.vlt.D.ad L.Aquil.

Effundere Aquam, l.19.D.de ſeruit.præd. vrban.& apud Plin.Epiſt.69.lib.10. *Aliquid in Puteum*, l.11.D.quod vi aut clam. *Effundere in flumen milium, vel frumentum*, l.27.§. ſed ſi quis veſtimenta, D.ad L.Aquil.

Effundere in Edicto Prætoris de his qui effuder. eſt aliquid liquidæ materiæ ex cœnaculo, ædibúſve, in eum locum qua volgò iter fit, immittere, ſpargere. *Si ex cœnaculo quid deiectum Effuſúmve eſt*, l.5.§.is quoque, D.de obligat.& act. *Vnde deiectum vel Effuſum quid erit*, l.31. D.de his qui effuder. *Si quid pendens Effuſum ſit*, l.1.§.quod cùm. *Actio de deiectis & Effuſis*, l. 5. §.hęc autem, D.eod.tit. *Effundere indebitas pecunias*, l.25.D.de probationib.

Effundi Oculus, l.13.§.Ita Iulianus, D.locati.

Effuſus Tractatus, l.5.§.cùm igitur, C.de neceſſar. ſeru. *Effuſe*, l.vlt.§.1. C. vbi, & apud quem cognit. *Effuſe interpretari quid*.l.1.C.de annali except.

Effuſio falſa, l.2.C. de falſa moneta.

EGENS, & *Locuples* opponuntur, l.3.D.de teſtib.l.57.D.de manum.teſt. *Egens Debitor*, l.31. §. vlt.D.de mort.cau. donat. *Egenti Credere*, l.27.D.de minorib. *Egentem Reum accipere*, l.22. §. ſi mulier, D.ſoluto matr. *Egenti ſimilis*, l.14.§.ſed& ſi pupillus, D.de in diem addictid eſt, nõ idoneus. *Si Pater Egens eſt*, l.8.D. de agnoſc.& alend. *Egenti Patri emolumentum præſtari*, l.50. D. ad Sc.Trebell. *Perquam Egenti Matri dare*, l.1.§.præterea, D.de tutel.& rat.

Egentem virum ſuſtinere, l.23.§.vlt.D.de iure dot. *Egens Patronus*, l.12.D. de oper.libert. Paul. lib.2.Sentẽt.Tit.33. *Egentes Patroni*, l.1.§.1.D.de offic.præf.vr. *Patroni filius*, l.73.D. de adqu.vel omitt. *Egentes Alere*, l.5.§.vlt. D.de agnoſc. & alend. *Egentibus Liberis fratribus, aut parentibus conſulere*, l.20.D.ſoluto matrim. *Egentibus patronis præbere Alimenta*, l.5.§.alimẽta, D.de agnoſ. & alend.

Egentes Homines, Inſtit.quib.ex cauſ.manumitt. *Egentes qui pœnam pecuniariam eludũt*, l.1.§.vlt. D.de pœnis.

EGENVS & *Locuples*, aduerſantur, l.52.§.cum Titio, D.de furtis.

Egena Mater, l.5.§.præterea, D.de tutel.& rat.

Egeni fideiuſſores, l.3.§.ſi procurator.D.vt in poſſ.legat. *Penitus filij*, l.2. §. ſi mater, D. ad Sc. Tertyll. *Pupilli*, l.3.§.vlt.D.vbi pupill.

EGERERE, pro eiicere ex aliquo loco. Sic *Egerere Terram ex ſulpuariis*, l.52.§. ſi ſulpuariæ, D. de furtis. *Res meretricis*, l.34.D.eod.tit. *Rudera*, l.7.§.vlt.D.de dam.infect.

EGESTAS *Perpetua*, l.5.§.1.C.ad L.Iul. Majeſtat. *Summa*, l.5.§. parens, D. de agnoſcend.& alend. *Egeſtate Laborare*, l.31.D.depoſiti, l.18.§.vlt.D.de iudiciis.

In Egeſtatem deduci, l.5.§.parens, D.de agnoſc.& alend.L.12.§.vlt.D.de Tutor. & Curator. dat. *Deuolui*.l.vlt.D.de bonis damnator. *Ob egeſtatem contemnere iudicium iniuriarum*, l.25.D. iniuriis. *Propter Egeſtatem Coheredum*, l 18.D.de hered.vel.act. *Soceri*.l.66.§.vlt D.ſolut.matrim. *Diſſociamur Egeſtate*, l.4.§.vlt.D.pro ſocio.

Eget Adminiculis vſusfructus, l.1.§.1.D.ſi vſusfr.pet.

EGREDI

EGREDI *Fines*,l.15.D.de publicanis. *Regionem aliquam*,l.7.§.ſicut, D.de interdict.& releg. *Vrbem*,l.2.D.de offic.proconſ.

Egredi Inſula,l.4.D.de interdict.& releg.*Egredi inde qua velit*,l.1.§.illud Labeo,D. de aqua cottid.

Egredi Mandatum, l.41. D. mandati, id eſt, excedere fines mandati, vt l.5. D. eod. tit. Sic *Egredi Officium Mandati*,l.10.C.de procurat. *Egreſſus Officium ſuum Curator*, l.43.§.1.D.de adminiſtr.& peric.*Fidem Cōtractus*,l.3.C.de duobus reis.*Procurator*,l.16. C. de procuratoribus. *Iuſtam ſumptus rationem*, l.14. C.de religioſis. *Modum*,l.1. §.igitur, D.de exercitor. *Pretium*,l.1. D.de actio.empt.*Taxationē*,l.39.§.vlt.D.de operis libert.*Egreditur ea res notiſſimos depoſiti Terminos*,l.24.D.depoſiti.*Egreſſum eſt præfecti vrbi notionem*, l.1.D. de offic.præf.vrbi.

Egredi Annum,l.1.C.quando ex fact.

Egreditur ſubſtitutio puberem ætatem,l.4.§.cum filiæ,D.de vulg. & pup.

Egreſſus Annos pubertatis,l.53.D.de manum.teſt.*Viginti Annos*,l.vlt. D.de condic. & dem.

Egreſſa Annos duodecim, l.12. C.de tutor & curator. *Egreſſus Ætatem*, l.4. C. qui teſtam. fac. poſſ.*Egreſſi Ætatem*,l.39.D.de minorib.

Non Egredi Perſonam dicitur quod perſonale eſt, perſonæque cohæret, l.1. D. de conſtitutionib.l.45.D.de recept.qui arbitr.*Non Egreditur Verecundiam ſexus pietas*,l.1.§.conſequens, D. de ſuſpect.tut.*Egreſſa eſt penſio diem præſtitutum*,l.12.D.de vſuris.

EGREGIA *Fides in Rempub.*l.1.D.de cenſib. *Ratio Humanitatis*,l.1.§.ſi quis vltrò, D. de quæſtionib.

Egregiæ perſonæ, l.15. D. de iureiurand. *Egregiorum Ordo*, l. 1. de honor. codicill. in Cod. Theod.

EGREGIATVS *Dignitas*,l.1.de Cæſarian. l.1. de murilegul. & gynæc. 3. de cohortal. princ. cornic.l.5.de decurionib. in C.Theod.

EI & *Aduerſus eum*,l.14.D. de iuriſdict.*Ei vel aduerſus eum*,l.33.§.1.D.de procuratoribus.

Ei & in eum competere actiones,l.27.§.pater,D.ad Sc.Trebellian.

Ei & in Eum,l.1.D.de conſtituit.princip.§.ſed & quod, inſtit. de iure nat.

Eis & in Eos Actiones competunt,l.2.D.de curator.bon.dan.

Eum,Eámve,l.1.D. de adſignand.libert.

Ei vel Eis,l.vlt.D.ad Sc.Trebell.

EIICERE pro effundere partum fetúmve: *Si mulus pugno, vel Equa ictu à te percuſſa Eiecerit*, l.2.§.ſi mulier,D.ad L.Aquil.*Equa cū in alieno paſceretur, in cogendo quod prægnans erat, Eiecerit*, l.39.D.eod.tit.*Eiicere Oſſa,vel Corpus*,l.27.D.de religioſ.

Eiicere Ex Naue Poculum,l.55.D.de adquir.rer.de.

Eiicere Saxum ex fundo,l.35.D.de dolo,eximere,vel euehere ſignificat,vt loquitur,l.6.D.de donationibus. *Eiicere Terminos*,l.vlt.D.de term.mot.& in lege Mamilia, *Qui termini hac lege erunt ſtatuti,ne quis quem eorum eiicito,néve commoueto*.Paul.*Deiicere* dixit lib.1.Sent.Tit.16.

Eiici res in tempeſtate maris,l.9.§.vlt.D.de adquir.rer.do. *Eiectam Nauem* Latini dicunt, quæ vt Græci loquuntur, ἐξεβράσθη. l.3.§.qui eiecta, D.de incend. ruin.*Deiectam* eodem ſenſu accipe in l.7.D.de l.Rod.*Eiici è Senatu à Cenſoribus*.Plin.Epiſt.115.lib.10.

EIVRARE *Magiſtratum*,apud Tacit.lib.12.& Plin.Epiſt.23.lib.1.eſt magiſtratu ſe abdicare.

Eiurare Bonam Copiam,eſt iurare ſibi copiam non eſſe æris alieni diſſoluendi: Cicer. lib.9. Epiſt.Famil. ad Pætū,*Tu autem,quòd mihi bonam Copiā Eiures, nihil eſt:Tùm enim, cùm rem habebas, quæſtiunculis te faciebam attentiorem*. Cuius loci auctoritate fretus olim reſtituendum hoc in Varrone verbum monui,vnius literæ ademptione,decurtatum lib. Varr. enim l.6.de lingua Lat.verba ſunt hæc, *Liber, qui Operas ſuas in Seruitute, pro pecunia, quam debeat,dat, dum ſolueret, Nexus vocatur.Hoc C.Popilio rogante,Sylla Dictatore ſublatum, ne fieret: & omnes qui bonam copiam iurarent,ne eſſent nexi,diſſoluti*.Vbi ſenſus non conſtabit niſi,*Eiurarent*, legas,id eſt, ſi iureiurando negarent ſibi facultatem dari, eo ſe ære liberandi. Adiuuat nos, Feſtus lib. quinto.

qui *Eiurationem* ſignificare, ait, *non poſſe id quod deſideretur præſtari.*

Elemporia, id eſt, Cura olei coëmendi, l. vlt. §. patrimoniorum, D. de munerib. & honor. Ἐλαιῶνες appellabant curatores Olei emendi gratia creatos, d. l. vlt.

Electri nomen duobus modis accipi Pauſanias lib. 1. Eliacor. docet. τὸ δὲ Ἤλεκτρον τοῦτο ait, οὗ τῷ Αὐγούστῳ πεποίηνται τὴν εἰκόνα, ὅσον μὲν αὐτόματον ἐν τοῦ Ἠριδανοῦ ταῖς ψάμμοις εὑρίσκεται, σπανίζεται τὰ μάλιστα, καὶ ἀνθρώπῳ τίμιον πολλαῖς ἐστὶν ἕνεκα. τὸ δὲ ἄλλο ἤλεκτρον, ἀναμεμιγμένος ἐστὶν ἀργύρῳ χρυσός. In priori ſignificato nomen hoc accipiendum eſt apud D. Chryſoſt. Orati. 79. quæ de diuitiis inſcribitur. Poſteriori verò ſenſu *Electrum* vſurpatur in l. 7. §. voluntas, D. de adquir. rerum dom. l. 4. D. de legat. 1. & §. ſi duorum, Inſt. de diuiſio. rer. Plinius lib. 33. cap. 4. *Vbicunque quinta argenti portio eſt, Electrum vocatur. Scrobes eæ reperiuntur in Caria. Fit & cura Electrum, argento addito.* Seruius in 8. Æneid. *Secundum Plinium, tria ſunt Electri genera: Vnum, ex Arboribus, quod Succinum dicitur: Aliud, quod naturaliter inuenitur: Tertiũ, quod fit de tribus partibus Auri, & vna Argenti. Quas partes, etiamſi naturam reſoluas, inuenies.* Quæ poſtrema verba ab eo mutuatus eſt Iſidorus lib. 15. Etymolog. cap. 33. Idémque Plin. lib. 9. cap. 40. *Sicut Teſtudines tingere, Argentum Auro confundere, vt Electra fiant: addere Æra, vt Corinthia.* D. Dionyſ. cœleſt. Hierch. cap. vlt. τὸ μὲν ἤλεκτρον, ὡς χρυσοειδὲς ἅμα καὶ ἀργυροειδές. Tertullian. aduerſus Hermogen. *Electrum licet ex Auro & Argento fœderatum, nec Argentum tamen nec Aurum appellabo, ſed Electrum, à cuius habitu qui diuertit, pariter & à vocatu eius recedit appellatione, ſicut & condicionis proprietate.* Idem lib. aduerſus Praxeam: *Vna erat ſubſtantia Ieſus, ex duabus, ex Carne & Spiritu, mixtura quadam: vt Electrum ex Auro, & Argento: & incipit nec Aurum eſſe, id eſt, Spiritus: neque Argentum, id eſt, Caro, dum alterum altero mutatur, & tertium quid efficitur.* B. Gregor. in 38. cap. Iob. cap. 2. *Electrum quippe ex Auri, Argentique metallo miſcetur: in qua permiſtione Argẽtum quidem clarius redditur, ſed tamen fulgore Auri recuperatur.* Electris autem, ſeu Succinis, *Pinguium*, epitheton tribuunt, Virgil. Eclog. 8. & Iuuenal. Sat. 6. Ouid. lib. 11. Metamorph.

Inde fluunt lachrymæ: ſtillatáque Sole rigeſcunt
De ramis Electra nouis: quæ lucidus amnis
Excipit, & nuribus mittit geſtanda Latinis.

Vtramque etiam Electri ſpeciem perſtringit Io. Tetzes hiſtor. verſ. Chil. 6. cap. 68. Electrum quoddam eſſe inquiens, quod attrahit paleas, δάκρυον δένδρων τι: quod eſt aliud ab Electro quod ἤλεκτρον χαλκίζουσαν appellat.

Electrina *Vaſa*, l. 32. §. Neratius, D. de Aur. arg. *Electrini Numi*, apud Lamprid. in Alex.

Elegans *Eſt illa diſtinctio*, l. 85. D. de legat. 3. *quò Elegantiores ſint feminæ*, l. 21. §. 1. D. de auro argent.

Eleganter *Adiicit*, l. 18. idem, D. famil. erciſc. *Ait*, l. 2. §. ſed etſi, D. de iudiciis, l. 9. §. animaduertit, D. quod met. cau. l. 1. §. ſi pater, D. de Sc. Silania. l. 52. §. ſed ſi, D. de legat. 3. l. 16. §. ſed etſi miles, D. ad Sc. Trebellian. l. 9. §. præterea, D. de peculio, l. 1. §. ſi pater, & l. 3. §. eleganter, D. de Senat. Silan. l. 7. §. ſed ſi fraudandi, D. de pactis, l. 12. D. de cõdict. furt. *Aiunt*, l. 1. §. 1. D. de vſufr. adcreſ. *Computari*, l. 19. D. de vſur. *Definit*, l. 21. D. de euictionib. l. 3. §. ſi mecum, D. ad exhibend. l. 12. D. de condict. furt. l. 1. D. de iuſtit. & iu. *Deridet*, l. 10. §. 1. D. de negot. geſt. *Dicebat*, l. 40. D. de peculio. *Dicitur*, l. 82. §. vlt. D. ad L. Falcid. l. 7. §. ſi debitor. D. comm. diuid. *Diſtingui*, l. 40. D. de adquir. vel omitt. *Excipit prætor*, l. vlt. D. quod quiſque iur. *Pomponius hæc verba Excipit*, l. 7. D. de dolo. *Quærit*, l. 23. D. de condict. indeb. l. 14. D. ſol. matr. *Quæritur*, l. 1. §. dies autem, D. de adgnoſc. & alend. l. 1. §. eleganter, D. depoſiti, l. 23. D. de condic. indeb. l. 15. §. eleganter, D. de dam. inſec.

Eleganter Quæri, l. 14. §. 1. D. ſoluto matr. *Quæri poteſt*, l. 30. §. eleganter, D. de fideicomm. libert. *Quæſitum eſt*, l. 24. D. de pignerat. act. *Reſpondit*, l. 7. D. de pactis. *Scribit*, l. 4. §. eleganter, D. de lege commiſſor. *Scripſit*, l. 14. D. pro ſoc. l. 7. D. de furtis. *Scribitur*, l. 4. §. cùm igitur, D. de in diem addict. *Tractat*, l. 21. §. ſed ſi in aliquem, D. de recept. qui arbitr. l. 19. D. mandati, l. 1. §. ſed ſi ſic, D. de coniung. cum emancip. *Tractatur*, l. 10. D. de pact. *Tractabitur*, l. 7. §. eleganter. D. de donat. inter vir.

Non Eleganter computabitur, l. 19. D. de vſur.

Interdum autẽ pro *Eleganter*, Iuriſcõſulti, *Non ineleganter*, dicũt, Sic *Non ineleganter defendi poterit*,

poterit,l.42.D.de hered.inſti.*Dicetur*,l.81.D.de condic.& dem.*Probatum eſt*,l.74.D.de legat. 2.*Scriptum*,l.8.D.de ſolutionib.*Tractat*.l.3.§.1.D.de minorib.

Elegantius dici poterit,l.vlt.D.de adminiſtr.& peric. *Eſſe*,l.137.§.ſi vt.D.de verb.oblig.

Elegantiſsimè moderati ſunt,l.6.§.non verò,D.de offic.pro conſ.*Putat*,l.103. D. de ſolutionibus.

ELENCHI in l.34.§.vlt.D.de Auro argent. Plinius de Margaritis agens,lib.9.cap.35.*Et procerioribus ſua gratia eſt.Elenchos,appellant, faſtigiata longitudine Albaſtrorum figura,in pleniorem orbem deſinentes.Hos digitis ſuſpendere,& binos, aut ternos,auribus fœminarum, gloria eſt.*Sic & Iuuenal. Satyr.6.

Auribus extenſis magnos commiſit Elenchos.

ELEPHANTI *Iumentorum operam præſtant*,l.3.D.ad l.Aquil.

Elephanti quamuis collo dorsó ve domentur,nec Mancipi ſunt : quoniã Beſtiarum numero ſunt,Tit.20. Regular.

ELICERE *Reſcriptum*,Paul.lib.1.Sentent.Tit.13.*Elicitum Reſcriptum*,l.2.C.de ſumma Trinit. *Elicitæ Epiſtolæ*,l.45.de decurionib.in Cod.Th.

Elici Aqua ex Caſtellis aut ex ipſis formis,l.2.de aquæ ductu in Cod.Th.

ELICES Græcis, ſunt *Sulci Aquarij*,l.1.§.Labeo, D.de aqua,& aq. plu. Græcũ hoc verbum, ceu Latinum vſurpat Collumella lib.2.de re Ruſt.cap.8. & lib.11.cap.2.

ELIDI,ſignificat ſummoueri,repelli,l.4.C.de ordine cognit.ſic *Actio Exceptione Elidi*,l.2.§. & generaliter.D.de doli exceptio.*Intentio per Exceptionem Eliſa*,l.17.D.de euictionib.

Exceptio viciſſim *Replicatione Elidi*,l.21.§.1.D.de pignorib.*Pactum prius per poſterius Elidi*,l.27. §.pactus ne peteret,D.de pactis.

ELIGERE Litigatores. compromiſſarium iudicem,l.41.D. de recep. qui arb. *Diſceptatorem inter ſe, quaſi virum bonum*,l.3.§.D.eod.tit.*Eligere tertiam certam perſonam*,l.17. D. eod.tit. *Virum bonum Eligat prætor, cuius arbitrio rationes computentur*,l.7.§.ſticho,D.de fideicommiſſ.& l.47.§. 1.libert.

Eligi Arbiter,l.44.D.de recept.qui arb.l.2.& l.4.C.eod.tit.

Eligitur vir bonus,l.1.§ eligitur,D.de vent.in poſſ.mitt. *Ab vtraque parte Eligendum Virum bonum*,l.5.§.1.D.vt legat.ſeu fideicommiſſ.

Electus ad æſtimandas Tutorum ſatiſdationes,l.1.§.Diuus, D. de magiſtr. conuen. *Electi iudices*, l.12.C.de iudiciis.

Eligere ſibi heredem,§.1.Inſtit.quib.ex cauſ.manumitt.

Eligere Tutores Liberis,l.36.D.de excuſationib.

Eligi Tutor,l.62.D.de ritu nupt.*In Eligendo Tutore*,l.vlt.D.de manum.vindic.

Electus à teſtatore Tutor,l.3.§.vlt.D.de adminiſtr.& peric.*Electus Tutor per Ordinem*, l.1. D. de magiſtr.conuen.*Eligitur Curator ex his qui*,l.1.§.eligitur,D. de vent. in poſſ. *Eligendus erit qui eos conſilio regat*,l.12.§.vlt.D.de tutor.& curator.

Eligere ſponſum filiæ,Pater,l.12.D.de ſponſalib.

Elegit Teſtator qui funus faciat,l.14.§.idem Labeo,D.de religioſis.

Eligere ſequeſtrem,l.5.§.vlt.D.de poſ. *Ex conſenſu, vel ſuffragio, Eligendus eſt Amicus, apud quem Cautiones hereditariæ deponantur*,l.5.D.famil.erciſc.*Actorem Eligant Municipes, & ad agendum & excipiendas actiones*,l.27.D.ad Sc.Trebell.*Eligere creditores vnum*, l. vlt. D. de curat. bon.dam. *Vni quem maior pars Elegerit*,l.25.D.de reb.auctor.iud.

Eligere decuriones quibus ſe,liberóſque ſuos,in ægritudine committant,l.1.D.de decret.ab ord.*Viatorem ſibi Eligere Caupo*,vel *Stabularius non videntur*,l.1.§.Caupo,D.furti aduer.

Eligere miniſterium ſerui,l.23.§.ſeruum,D.de fideic.libert.

Eligere bonos ſeruos ad hoc miniſterium,l.3.D. de publican. *Eligere vnum per quem alimenta præſtentur*,l.3.§.ſolent,D.de alim.& ciba.leg.

Eligere Titium vt Miniſtrum,l.17.D.de legat. 2. *Qui non tam idoneum hominem Elegerit*, l.11. D. commod.*Quod imprudenter eum Eligeris*,l.21.§. vlt.D.de neg.geſt.*Quod eum Elegiſſem qui eiuſmodi damno te adficeret*.l.60.§.ſeruus,D.locat.*Ex cognatis quam velit perſonam Eligi poſſe*. l.56.§.vlt. D. ad Sc.Trebell.*Si eius perſonam Eligat*,l.21.D.de fideic.libert.

Eligit Prætor idoniorem,l.2.D.de popularib.actionib.

Eligere Prætor,vtrũ magis obligare,an vendere permittat,l.7.§.ſi prætor,D.de reb. eor. *Elegit Prætor verbum*,l.1.§.1.D.de reb.credit.*Eligendus eſt à Prætore*,l.3.§.ſi tamen,D.de hom.lib.

Eligere Præſes nomina Debitorum, l.21. §. Lucius, D.de annu. leg. *Eligere in quo Collegio magis eſſe velit*,l.1.§.vlt.D.de collegiis.

Eligere debitor quo nomine pignus ſuum exonerare velit,l.35.D.de pigner.act.

Eligere quis debet qua Actione experiatur, l.9.§.1.D.de tributor.act.*Eligere debere Agentem qua, potius actione experiatur*,l.5.§.1.D.eod.tit.*Quiuis alius poteſt Eligere,vtrum cum emptore,an cum venditore ageret*,l.1.§.quod autem, D.de pecul.*Eligere ſibi vnum heredem contra quem querelam inſtituat*, l.25.§.vlt.D.de inoff.teſt.

Eligere debet Actor,quem velit conueniri,l.26.§.1.D.de noxalib.*Vtrum ſortem tantum an & vſuras velit adgnoſcere*,l.30.D.de heredit.petit.*Vtrum velit ſibi reum cõdemnari*,l.36.§.ſi poſſeſſor,D. eod tit.

Eligere poßit petitor vt ſibi pretia & vſuræ præſtentur, l.20.§.redactæ,D.de heredit.petit. *Dare Iudicium Prætor in eum quem Actor Elegerit*, l.39.D.de noxalib. *Vna pœna exacta quam Actor Elegerit*,l.4.§.cùm dominus.D.de noxalib.

Eligere Mandati iudicio vel creditorem,l.71.D.de fideiuſſorib.*Eligi qui mandauit*,l.56.D.mãdati. *Eligi iudicio vnus ex pluribus Mandatoribus*,l.52.§.vlt.D.de fideiuſſorib.*Eligi vnus ex Mandatoribus in ſolidum*,l.59.§.Paulus,D.mandati.*Poteſtas eſt creditori relicto Reo Eligendi fideiuſſores*,l.5.C.de fideiuſſorib.*Electus à creditore alter ex duobus fideiuſſorib*.l.39.D.de fideiuſſorib.*Electus Tutor*,l.6. C.arbitr.tut.dicitur qui prior conuentus eſt.*Electo reo*,l.47.§.ſi creditor,D.de pecul.l.vlt.C. de fideiuſſorib.tut.§.apud Paul.lib.2.Sententiar.Tit.17. *Electo Titio*,l.80.§.ſi Titius,D.de furtis.

Eligere poteſt creditor vtri debitorum condicat,l.35.§.ſi duobus,D de mort. cauſa donat. *Eligere velim mihi caueri*,l.23.D.de dam.inf.

Eligere perſonam mulieris,l.20.C.ad ſc.Vell.*Magis mulierem reum Elegit*,l.29.D. ad Sc.Velleia. *Eligere Maritus alterum ex Adulteris*,l.32.§.vlt.D.ad L.Iul.de adult.*Eligere Creditores heredem*,cuius nomen ſequuntur,l.1.§.illud ſciendum eſt,D.de ſeparationib.

Eligere poſſe promiſſorem quod ſoluat,l.2.§.Sceuola,D.de eo quod certo loco. *Cùm ſemel Elegerit ſtipulator*.l.112.D. de verb.obligat.*Prout Elegerit qui ſtipulatus eſt*,l.10.§.1.D.de pactis. *Illa aut illa res vtram Eliget venditor*,l.25.D.de contrah.empt.

Eligere Emptor vtrum rem velit retinere,l.17.D.de euictionib.*Eligere fideiuſſor an malit*, l.5. D. de compenſationib.*Eligere mulier vtrum malit*,l.10.§.vlt.D.de iure dot.

Eligere Liberos,l.77.§.rogo.D.de lega.2. *Vnum ex familia*,l.67.D.de legat.2.*Si nullum Elegiſſet cui reſtitueret*,l.21.D.de ſtatuliber.

Eligere ſibi vel ſeruo ſuo,Bonorum poſſeſsionem,l.3.§.ſi ſub ea,D.de bonor.poſſ. *Si Elegerit contra Tabulas*,l.5.§.conſtituere,D.de legat.præſtan.

Eligere debet heres cui ſoluat,l.8.§.ſi inter,D.de legat.2.

Eligat heres ſiue rerum partes,ſiue æſtimationem dare maluerit,l.26.§.vlt.D.de legat.

Eligere fidem,l.3.D.de probationib.& apud Plinium, Epiſt.86.lib.10. *Eligere fidem certi hominis*,l.57. D.mãdati.*Eligere ſeruus fidem alicuius,vt nummis eius redimatur*,l.53.§.vltim.D.de iudic. *Electa fides*,l.60.D.de legat.2.

Eligere Alium locum,l.2.§.Scæuola.D.de eo quod certo loco.*Alterutrum*, l.8.§.1. D. de bonor.poſſ.cont.tab.*Cõmiſſoriam*,l.4.§.eleganter,D.de lege cõmiſſ.*Conditionem*,l.7.§.cõpetet. D.de admin.&peric.l.51.D.de condic.& dem.*Decretum*,l.1.§.ſi ea,D.de vẽt.in poſſ.mitt.*Dotẽ*,l.6.D.quãdo dies legator.*Genus Teſtãdi*, l.3.D.de teſt.milit.*Hominẽ*,l.25.§.ſi incerto, D.famil.erciſc.*Ius*,l.19.D.de inoff. teſtam.*Operam*,l.27.§.adfini,D.de inſtruct.vel inſtrum. *Patronatum Emptoris*,l.45.§.vlt.D.de actionib.emp.*Pecuniam pro Seruo*,l.8.D.de præſcri.verb.*Pœnã*, l.5.§.vlt.D.de pœnis.*Pro actione deductionem*,l.11.§.quod autem,D.de peculio. *Rei vindicationem*,l.4.C. de pact.inter empt.*Viam*,l.21.§.vlt.D.quod met.cau. *Vſurarum præſtationem*,l.47. §.præfectus,D.de adminiſtr.& peric.

Eligere Deteriorem,l.7.§.hodie,D.de minorib. *Lances*,l.vlt.D.de opt.vel elect. *Stichum*,l.12. D.de adim.legat.σύγκλησιν,l.30.§.Titia, D.eodem tit.

Eligere ex vniuerſa veſte,l.38.D.de auro argen.*De ſpeciebus quæ ſunt in hereditate*, l.36.D.eod. tit.

Eligere Conſequi ſeruum,l.5.§.planè,De condict.cau.data.*Eligere vt fideicommiſſum non præſtes*, l.28.D.de adim.legat.

Elegit Seruus alteri Dominorum eſſe auxilio,l.3.§.ſi cum, D.Sc.Silan.*Eligentes id quod putant ſibi competere*.l.19.D.de inoff.teſtam.

Eligendi Arbitrium,l.26.D.ſi quis omiſſa.l.2. D.de optio. vel elect. *Facultas*,l.77.§.ſurdo, D. de legat.2.l.17.§.ſi quis rogatus,D.ad Sc.Trebel.l.8.§.vlt.D.de optio. vel elect. *Poteſtas*, l.9.D.de curator.furio. *Eligendi matrimonij libertas*,l.71.§.Titia.D.condic.& demonſt.

In Eligendo poteſtas heredis eſt,l.43.§.vlt.D.de legat.2.*In Eligendis Miniſterijs negligens*,l.27.§.ſi fornicarius,D.ad L.Aquil.

Eligenda eſt humanior ſententia,l.8.D.de pact. *Eligendum eſt quod minimum habeat iniquitatis*, l.200.D.de diuerſ.reg.

Eligi, ad colligendos publicos reditus, l.vlt.§. qui annonam, D. de muner.& honor. *Qui ad certam cauſam agendam, vel defendendam*, d.l.vlt.§.defenſores. *Ad faciendas vias*, d.l. vlt. §. Ireniarchæ.id eſt,creari.

*Eligi Actor ſeruus*l.37.D.de legat.1.*Mancipia,arbitratu matris*, l.21. D. de opt. vel. elect. leg.

Electus ſeruus,l.14.D.de opt.vel elect. *Eligat lagatarius quos manumittat*.l.24.quid ergo,D.de fideicomm.libert.

Eligi domus honeſtiſſimæ feminæ, l.1.D.de inſpicien.ven.*Via per totum fundum*, l.13.§. ſi locus, D.de ſeruit.præd.

Electa eſt Materia,l.1.D.de contrah.empt.*Ratio*,l.3.D.de donat.inter vir.

Electa altera actione,l.34.D.de actio.& oblig.*Ex vna Actione quæ fuerat Electa,legatum petere*, l.76.§.variis, D.de legat.2. *Electa Dote*, l.20.§.vlt. D. famil. erciſc.*Electo iudicio defuncti*, l.30. D.de minorib.

Electa Nomina dare præſidi,l.1.§.ſi preſes,D.de magiſtrat.conuen.

Electio *Actori danda eſt*,l.14.D.de rei vindic.*Electio eſt Actoris*,l.24. & l.26. D. de noxal.

Electio debebit eſſe Actoris,l.36.§.ſi prædo,D.de hered.petit. *Electio eſt vtrum quis velit agere*, l.3.D.explicat.hered.

Electionem habet petitor, vbi petat: Reus, vbi ſoluat,l.2.§.& generaliter,D.de eo quod certo lo. *Electio Domino dari*,l.14.§.interdum,D.de ſeruo corrup.Rei.*Cum illa aut illa res promittitur Rei Electio eſt vtrum præſtet*,l.10.§.vlt.D.de iu.dot.*Cùm quis Electionem ſibi conſtituit*,l.75.§. qui illud,D.de verb.oblig.*Electio mea erit*,l.93.D.de verb.oblig.

Electio eſt Creditoris,l.21.D.de condict.indeb.*Mulieris*,l.10.D.de fundo dot.*Si ſtipulatus fuerim illud aut illud,quod ego voluero: hæc Electio perſonalis eſt*,l.76.D.de verb.oblig.

Electionem habebit Maritus, vtrum res malit offerre, an pretium,l.10.§.ſi res,D.de iure dot.

Electio data centum Amphorarum.l.2.§.cum cui 100.D. de optio.vel elect. *Scyphi*, l.4. D.eod. tit.*Serui*,l.2.D.eod.tit.l.3.D.qui & à quib.

Electio Legata Mancipiorum,l.6.D.de optio.vel elect.*Serui*,l.5.D.de legat.1. *Seruorum*, l.1. D. de optio.vel elect.*Si rerum Depoſitarum Electio mihi relicta ſit*, l.8. §. vlt. D. de legat.1.

Electio Heredis erit, quem fundum velit dare,l.37.§.vlt. D.de legat. 1.

Electionem heredi dare,l.3. D. de annu.legat. *Si heredibus Electio data eſt*, l.12. D. de optio. vel elect.

Heredi Electio relinquitur vtrum malit dandi,l.109.§.1.D.de leg.1. *Totiens Electio eſt Heredi committenda, quotiens moram non eſt facturus legatario*, l.47.§.ſed ſi Stichus, D.de legat. 1. *Electio erit Heredis*,l.45.D.de religioſ.l.37.D.de legat.1.l.32.§.vlt.D.de vſufruct.

Electio eſt Legatarij, l.20.& l.10.§.cùm homo,D.de legat.1.l.14. D. quãdo dies legat. *Electione legatario data*,l.94.§. ſi cui Stichus,D.de legat.1. *Electionem habituro legatario*,leg.75.§. vlt.D.de legat.1.

Electio dotis,l.6.D.quando dies.*Non erit Electio*,l.25. D. quando dies leg. *Habebit Maritus*, l.10.§.vlt.D.de iure dot.

Electionem Concedere,l.22.D.de manumiſſ.vind. *Dare*,l.17.§.ſi quis rogatus, D.ad Sc.Treb. *Deferre*, l.27.§. vlt. D. de liber. cau.*Damus actori Electionem petitionis*, l.2.§.Scæuola,D. de eo quod certo loco.

Electio danda Actori,l.14.D.de rei vind.*Coheredi*,l.7.D.fam.erciſ.*Electio Rei vel Pretij ſeruanda ei qui &c*.l.33. D. de legat.1.*Electionis facultas*, l.67.§.1. D. de legat.2. *Non eſſe Electionem datam*, l.77.§.1.D.de legat.2.

Electio alterius ex duobus apud quos res depoſita eſt,l.1.§.ſi apud.D.depoſiti.

Electione crimen contraxiſſe,l.3.§.ſi cùm omnes,D.de Senat.Silania.

Elocanda ſunt vectigalia,l.9.§.1.D.de publican. & vectigal.

ELOCVTIO *Pluralis*,l.12.D.de teſtib.

Elocutione exprimi,l.12.§.Iulianus, D. rat. rem hab. quod ex Iuliano Vlpianus ita refert. At ipſius Iuliani verba in l.13.D.de ſolutionib.ſunt hæc,*Ex Locutione exprimi. Quædam Extrinſecus ſunt Elocuta*,l.13.§.quantum, D.de his qui not.infa. *Electio vnius ex pluribus Tutoribus*,l.7 §.vlt.D.quod falſo tuto.

Electio aduerſus Tutores, in quo conſiſtere velint pupillis competit, non item eorum heredibus, l.33.§. heredibus,D.de adminiſt.& peric.*Electio vnius ex Magiſtratib.* l.45. D.eod.tit.

Electionis ius,l.3.D.qui & à quib.*Electione facta*,l.8.D.de optio.vel elect. *Electio improuida, & minus honeſta*,l.12.C.de iudiciis.

ELIMATA *Gloria* Nou.de Theod.Cod.*Vndique Elimatum*,l.2.§. ſed cùm perſpeximus,C.de veteri iu.enucl.*Elimata deſideria*,l.8.de leg.vt & decr.legat.in C.Th.

ELOGIVM,pro titulo & cauſa exheredationis,ponitur in l.14.in fi.D.de liber.& poſt.l.1.§. idem ait.D.de Carb.edict.l.9.C.de ſuis & legitim.Cicero pro Cluent.Auito.*Vnum eſt etiam, quod maximè me conturbat,quòd Elogium recitaſti de teſtamento Cn.Egnatij patris hominis honeſtiſſimi, idcirco ſe Exheredaſſe filium,Quòd is ob Oppianici damnationem pecuniam accepiſſet.*Quintilian.lib.7. cap.5.*Sed nonnunquam etiam Reus hic totius ſummam conſtituit, ſi Exheredatum à ſe filium pater teſtatus fuerit Elogio, propterea quòd is meretricem amauerit.* Idem Declamatio.2. *Non eſt, Iudices, quòd nullum putetis ideò ad iuuenis Exheredationem adiectum Elogium, quia de ſcelere conſtaret.* B.Auguſtin.lib.de cõmuni vita cleric. *Ambos exheredauit,illum cum laude, iſtam cum Elogio, id eſt, vituperatione.* Vtitur & hoc verbo in eundem ſenſum Apuleius Apolog. 2. Vetus Gloſſar. *Elogium vituperatio vel exheredatio,vel titulus cuiuſlibet rei.* Eodéque modo Legatis, & Heredũ inſtitutionibus,quandoq; Elogium adiicitur,vt in.l.32.§.Seiam, D. de legat.3. Mæuio fideicommiſſum reliquiſſe teſtatorem Scæuola proponit *cum hoc Elogio, Mæuio de me nihil merito dari volo.*Seneca Controuerſ.8.lib.2.*Teſtamento omnium Bonorum ſuorum reliquit formoſam heredem, & adiecit Elogium,*QVIA PVDICAM COMPERI.Et paulò pòſt:*Ipſum Elogium corrupteus animo ſcripſit,quia pudicam,inquit,comperi.* At Quintilianus Declamatio. 325. *Elogium* vocat verba precaria de hereditate reſtituenda in heredem collata.

Elogium etiam pro Epitaphio quod ſepulchro inciſum erat dixit Cicer.in Piſonem.& lib.1. Tuſcul.quæſt.

Elogia pro teſtamentis morientium,l.20.C.de iur.deliber.l.33.& l.35. C.de inoffic.teſtam. l.5.C.de poſtum.hered.l.2.& l.3.C.commune de manumiſſ.l.vlt.§.& ſi quidem,C.de curat. fur.l.23.& l.28.C.de teſtament.milit.l.vlt.C.de ſecund.nupt.l.vlt. C.comm. vtriuſque,iud. l.8.& l.9.C.qui teſtam.fac.& Nouell.22. cap.19.

Sed & Edicto ſubiectam clauſulam *Elogium* appellat Vlpian. in l. 28. §. iumentorum D.de ædil.ed.

Hoc amplius *Elogium*,vt veteres Gloſſæ quæ Palæmoni tribuuntur, exponunt *textum malorum geſtorum, quam Notoriam dicunt, item Ordinem criminum & vitiorum*, ſignificat Onera in vſu forenſi, & Informationes dicimus, l. 6. D. de cuſtod. reor. l. vltim. de nauicular. in Cod.Theod.Tranquill.in Calig.cap.27.*Cuſtodiarum ſeriem recognoſcens, nullius inſpecto Elogio, ſtans tantummodo intra porticum mediam, à caluo ad caluum duci imperauit.* Tertullian. in Apologet. cap.44. *Veſtros enim iam conteſtamur Actus: qui cottidie iudicandis cuſtodiis præſidetis: qui ſententiis Elogia diſpungitis:tot à vobis nocentes variis criminum Elogiis recenſentur.* Idem in lib.ad Scapulam, *Prudens etiam miſſum ad ſe Chriſtianum cũ Elogio, confeſſione eius intellecta,dimiſit:Sciſſo eodem Elogio,negans ſine Accuſatore ſe auditurum, ſecundum Mandata:* Sic enim emendandum cenſeo. Ammian.Marcellin.lib.14.*Oblato de more Elogio addicti ad pœnam.*

Sanè qui à non competenti iudice adprehenſi ad ſuum iudicem remittebantur, cum Elogio mittebantur.Modeſtin.in l.3.D.de re milit.*Deſertorem auditum ad ſuum Ducem cum Elogio Præſes mittet.*Celſus in l.11.§.vlt.D.de cuſtod.& exhib. illud à quibuſdam obſeruari ſolitum refert,vt cùm cognouiſſet præſes Prouinciæ in qua crimen admiſſum erat, *remitteret Reum cũ Elogio* ad eum qui Prouinciæ præerat, vnde is homo eſſet: Similitérque Mandatis comprehenſum Marcian.in l.6.D.eod.tit.refert vt Irenarchæ cùm adprehendiſſent latrones,interrogarent de Sociis & Receptatoribus: & interrogationes literis incluſas, atque obſignatas ad cognitionem Magiſtratus mitterent: additque,*Igitur qui cum Elogio mittuntur ex integro audiendi ſunt.*

ELOQVENTIÆ *plus quàm ſtudio iuris operis dedit*, l.2.§.ab his profecti, D.de orig.iur.

Eloquentia Rhetoris, l.27.D.de donationibus.

ELVDERE *Actionem*, l.10.§.præterea, D.quæ in fraud.cred. *Compromiſſum*, l.30.D.de recep. qui arbitr. *Definitiones iudicum*, l.4.C.de recep.arbit. *Pœnam Pecuniariam*, Traianus Plin.Epiſt. 65.lib.10. *Neque enim ſufficit eum pœnæ ſuæ reddi quam contumacia Eluſit.*

Eludere inofficioſi querelam, l.1.C.de inoffic. donationib. *Eludendæ pœnæ cauſa*, l.6.D.de pœnis.

Eludi actor, l.26.D.de noxalib. *Ad Eludendam Accuſationem*, l.11.§.quæ propter, D.ad L.Iul. de adult.

ELVGERE, tempus luctus explere ſignificat, Sic *Elugere virum*, id eſt, legitimo, & lege præfinito tempore lugere, l.10.D.de his qui not. infam.

Elugere parentes, adgnatos, cognatos, l.23.D.eod.tit. Cicer.Epiſt.20.lib.9.famil. *Patriā eluxi iam & grauius & diutius quàm ille mater vnicum filium. Elugeri vir*, l.11.§.1.D.de his qui not.infa.

ELVSCARE, alterum oculū effodere ſignificat, l.5.§.vlt.D.ad leg. Aquil. l.27. D. de pignorib. *Eluſcatus ſeruus*, l.3.& l.17.D.ad exhib.l.3.D.de condictione.triticiar.

EMANCIPARE *Agros, Prædia fundóſque*, id eſt, *Mancipare*, apud Valer.Max.lib.8.cap.6.Plin. lib.10.Epiſt.3.ad Traiau. & Tranquill. in Otho.cap.4. *Emancipare Hereditatem*, apud Quintilianum, Declamat.298.

Emancipare Liberos ſuos, l.114 §.vt quis, D.de legat.1.l.92.D.de condic.& dem.

Emancipare Adoptiuum, l.1.§.is quoq;, D.de legat.præſtand.l.17.de ritu nup. *Naturales filios*, l.1.D.ſi tab.teſtam.l.5.D.de gradib.& adfinib. *Non iure, nec præſentibus Teſtibus emancipare*, l.25. D.de adoptionib.

Emancipari, vt Feſtus lib. 5. tradit, dicebantur, *tàm Liberi qui ex iure patris exibant: quàm ea quæ alieni dominij fiebant, quorum vtrumque Mancipatione fiebat.* Vetus Gloſſa. *Emancipare eſt à manu dimittere.* & mox, *Emancipatus eſt qui à poteſtate alicuius abſolutus eſt, & ſui iuris factus.*

Emancipari autem propriè *Filius* dicitur: *Seruus* verò *Manumitti*, l.1.D.de condict.cau.da.

Emancipari tamen nemo poterat, niſi *in imaginariam ſeruilem cauſam deductus*, l.3.§.vlt.D. de capite minut. §. propterea, Inſtit. quibus mod.ius patr.poteſt, l.vltim. C.de emancipatio.

Emancipatus & manens in poteſtate aduerſantur, l.1.D.de coniug.cum emanc. *Emancipati, & filijsfa.* opponuntur, l.8.§.liberos, D.de religioſ.

Emancipatus ſui iuris effectus propriam familiam habet. l.195.§.iure proprio, D.de verbor.ſignif. *Emancipatus factus*, l.3 §.vlt.D.de coll.bon.

Emancipatione, Patresfa.conſtituti dicuntur, l.15.D.quando dies legator.

Emancipationem rectè factam negat, l.5.D. de probationib.

Emancipationis præmium, l.9.de bon.mater.in C.Th.

EMANERE, l.5.§.is qui, D.de re milit.l.17.§.idem ait interrogatus, D.de ædil. ed. id eſt, diu abeſſe, ac tandem reuerti.

Vnde EMANSOR, *qui diu vagatus ad caſtra regreditur*, l.3.§.emanſor, D. de re milit. qui & *Remanſor*, in l. 4.§.edictum, & l.5.§ à barbaris, D.eod.titul.Vet.Gloſſar. *Emanſor eſt qui diu vagatur, & tandem redit ad caſtra.*

Vnde *Emanſorem* à *Fugitiuo*, Tempore diſcerni belliſſimè ait Claudius in l.16.§.tempus, D. de pœnis.

EMANSIO appellatur, delictum Emanſoris, l.4.§.Edicta, & §.vlt.D. de re milit. Leuius autem eſt *Emanſionis* delictum quàm Deſertionis: ſicut illius eſt Erronis, quàm Fugitiui.

EMBAMMA, Acetum ad intingenda obſonia conditum, l.9.in fi.D.de contrah. empt.l.9.§. ſi Acetum, D.de vino trit. Cui ſinapi miſceri ſolitum indicat.Collumell.lib.12.cap.55.

EMBATEVTIKON *Ius*, l.3.§.ſi ius, D. de reb.eor.quidam interpretantur, ius quod Creditor in bonis ſibi pignori obligatis conceſſum habet propria auctoritate ea ingrediendi. Vide Etymologicon in voce ἐμβαλεία.

EMBLEMATA dicebantur, quæ Scyphis, Phialis, Speculis, Abſidibus, Vaſiſque, ornatus gratia adiungebantur, l.17.D.de auro arg.

Emblemata Aurea quæ in Argento ſunt, & in Abſidibus Argenteis, l.19.§.planè, & §.idem Celſus, D.de auro argēt. *Aurea Emblemata quæ in lapidibus, Apſidibus argenteis eſſent*, l.32.§.1.D.eod. tit. *Si Emblemata Phialæ iunxeris*, l.7.D.ad exhibend. Sic Plinius lib.34.cap.3. Vlyſſem & Dio-

medem fuiſſe in Phialæ Emblemate, Palladium ſubripientes refert.

Emblemata, Argenti, Scyphorum forte, vel Speculi, pars ſunt, l.3.§.1.D. de tritico vino. Hoc vocabulum, cùm in Senatuſconſultũ aliquando incidiſſet, Tiberius Græci ſermonis impatiens circumduci, & aliud Latinum requiri, aut rem potius longiore ambitu verborum demonſtrari iuſſit, auct. Suet. in Tib. cap. 71. Nimirũ è Græcia in Latiũ cum luxu ipſa quoque luxus vocabula irrepſerunt. Nec tamen vſque adeò eſt verborum inops Latinitas, vt peregrinam vocem iure ciuitatis donare neceſſe habeat. Emblematibus enim nuntium remittẽs, poteſt ea, cum Vlpiano in l.19.§. perueniamus, & §. vlt. D. de auro argent. *Acceſsiones ornandæ rei cauſa adhibitas*, nuncupare. Ad ea reſpexiſſe videri poteſt Paulus, cùm in l.23. §. Item, D. de rei vindic. *Quæcunque*, ait, *aliis iuncta, ſiue adiecta, Acceſsionis loco cedunt.* Nec non Florentin. cùm in l.29. D. de auro argent. inquit, *Si quando alterius generis materia, Auro, Argentóve, iniecta ſit, vtra vtrius materiæ ſit Acceſsio, viſu atque vſu rei æſtimandum.* Emblemata vtique adplumbata fuiſſe, & plumbatura, non item ferruminatione iuncta, argumẽto eſt quod Paul. in l.32.§. 1. D. de auro arg. *Replumbari* potuiſſe ſcribit.

Embola in l.10. C. de ſacr. Eccleſ. l. vlt. C. de nauib. non excuſ. lib. 10. publicarum Specierum, ſeu Annonarum tranſuectionẽ ſignificat, quæ quotannis ex Ægypto Nauibus illatæ Conſtantinopolim deferebantur, ἀπὸ τοῦ ἐμβάλλεσθαι ταῖς ναυσὶ τὸν σῖτον, vt Iuſtin. in Edict. 13. his verbis indicat. πᾶσαν γίνεσθαι τοῦ τὸν τῆς αἰσίας ἐμβολῆς σῖτον, καὶ ἀπαιτεῖσθαι καὶ κατὰ τοὺς νενομισμένους χρόνους ἐκπέμπεσθαι. ἀλλὰ τοῦτον μὲν εἰσφέρειν ὅπως ἐξ ἑκατέρας ἐστὶν Αἰγύπτου· τὸν δὲ ἄλλον ἀνυπερθέτως ὑποδέχεσθαι, ἢ καὶ ἐμβάλλεσθαι τοῖς πλοίοις, παρασκευάζειν τε εἰς ταύτην ἐκπέμπεσθαι τὴν εὐδαίμονα πόλιν, ὅσος τοῦ χρόνου τῆς αὐτῆς αἰσίας ἐμβολῆς ἐστὶ τῆς εὐθέως πλοϊζομένης. Idem in eodem loco, ἐμβολὴν, σιτοπομπείαν vocat. Eáque eſt *Embola felix*, Nou. Theod. de nauib. vlt. duor.

Emendare, corrigere eſt. Sic *Emendare Errorem ſuum*, l.21. D. de manum. teſt. *Verba Actorum*, l.46. D. de re iud. *Si quid circa inſcriptionem erraverit*, l.35. D. ad L. Iul. de adulter.

Emendare Cenſum, l.4.§. vlt. D. de cenſib. *Ius*, Inſtitut. de bonor. poſſeſſ. *Vitium parietis*, l.7. D. ſi ſeruit. vindic. *Emendabit Prætor rem*, l.10. D. comm. diuid.

Emendare Moram, id eſt purgare, l.91.§. ſequitur, D. de verbor. oblig.

Emendari Actio, l.4. C. de edend. *Emendandũ replicatione*, l.21.§. ſi ei qui, D. de iureiuran.

Nondum Emendati libri, l.52.§. quid tamen, D. de legat. 3.

Emendare aliàs caſtigare & coërcere ſignificat, vt l.7.§. præterea, D. de iniur.

Emendare aut Verbis aut Fuſtium caſtigatione, l.9.§. de plano. D. de offic. proconſ. *Corrigendi, vel Emendandi animo verberare*, l.15.§. adiicitur, D. de iniuriis. Et in l.16.§. cauſa, D. de pœnis, *à Magiſtro vel Parente illata Verbera, Emendationis, non Iniuriæ gratia adhibita cenſentur.* Et ita *Emendationem* accipe in Rubr. de Emendatio. ſeruor. & de Emendatio. propinqu. Cod. *Pœna in Emendationem hominum conſtituitur*, l.20. D. de pœnis.

Emendatio Publicæ diſciplinæ, l.1. D. de offic. præf. prætor.

Emendicata *Gratia*, l.129. de decurionib. in Cod. Theod.

Emendicata Suffragia Decretorum, l.14. C. de accuſationib. l.75. de decurionib. in C. Theod.

Ementita *Profeſsio*, l.14. C. de probationib.

Emeretenses Lyſitaniæ populi qui iuris Italici erant, l. vlt. D. de cenſib.

Emere *Æquo Pretio*, l.66. D. de legat. 1. *Vili*, & contrà, *Magno*, l.1.§. ſi quis in fraudem & §. ſequent. D. ſi quid in fraud.

Bene Emere *eſt*, non tam à bono auctore, quàm æquo & iuſto pretio. Ciceron. lib. 1. Epiſt. ad Atticum, *Quanti, quanti: Bene Emitur quod neceſſe eſt.* Seneca lib. 6. de Benefic. cap. 61. *Nihil venditori debet, qui bene emit.*

Emere, in Actione quæ ſub Tit. de liberali cauſa proponitur, *ſic accipiemus, etiam ſi per alium quis Emerit*, l.22. D. de liber. cauſ. *Emere per ſe, vel per aliam perſonam*, l.46. D. de contrah. empt.

Emere ex Auctione, l.2.§. tutor. D. pro empto. *Per Adiudicationem*, l.7.§. ſi debitor, D. comm. diuid.

Emere Bona fide à non Domino, l.13. D. pro empto. l.7.§. prætor, & l.9.§. ſi duobus, D. de publicia. l.27. D. de contrah. emptio. & contrà, *Mala fide Emere*, l.2. in prin. & §.1. D. pro empto.

Veteres autem *Emere*, pro accipere, & ſumere dicebant, vt Feſtus lib. 1. lib. 5. & lib. 16. ſcribit. *Veteres* etiam in *Emptione, Venditionéque, appellationibus promiſcuè vtebantur*, l.19. D. de act. empt.

Emptum Rogare,l.41.D.de contrah.empt.*Emptum Habere*,l.34.§.ſi emptio, & l.55.§.1. D.de contrah.empl.l.12.D.de in diem addictio. l.2. D.locati.*Emptum habere fundum*,l.34.D.de pignor.act.*Emptam rem habere*,l.22.§.Iulianus, D.mãdati,l.1.§.ſi quis, D.ſi quid in fraud. patro. *Emptos habere Boues*,l.52.D.ad L.Aquil.*Emptas habebat lances*, l.102.§. paterfam. D. de legat.3. *Emptas fecit maritus*,l.49.D.de legat.3.

Inter *Emptum* & *Paratum*(quæ verba in legatis Vxoriis vſu frequentabantur,l.29.D.de legat.lib.3.l.10.D.de auro arg.l.81.in fi.D.ad leg.Falcid.)hoc intereſſe ait Vlpian.in l.47.§.1. D.de legat. 3. quòd in *Empto*, Paratum inſit : in Parato, non continuò Emptum contineatur.Paratis omnia continentur,quæ vſib.adtributa,deſtinata vxoris adſignata. Empta verò ea ſola intelliguntur,quæ propter ipſam empta fecit maritus,non etiam quæ alia ratione adquiſita ei deſtinauit,l.49.§.1.D.eod.tit.Vide plura de horum verborũ vi in l.45.& l.46. l.47. l.49.& l.78.§.penul.D.de legat.3. *Empti, Venditi, Actio*, l.16.D.de in diem addict. *Obligatio*, l.6.§.1.D.de contrah.empt.*Empti & Venditi Actiones*, Rubr.de action. empti & vend. *Empti Actiones*,l.45.D.mandati.*Empti iudicium*,l.14.D.de publiciana,l.4.§.vlt.D.de vſur.l.69.§. ſed & ſi quis,D.de euictionib.l.11.§.1.& l.48.D.de action.empti, l.8.§.ſi liber. D.mandati. *Empti Iudicio conſequi*,l.52.D.de action.empti,l.4.D.de vſur.*Præſtare*,d.l.4.D.de vſur.l. §.ſi liber.D. mandati. *Repetere pretium*,l.43.D.de actio.empti. *Teneri*,l.69.D.de euictioni.l.11.§.Caſſius, D.de action.empti.l.6.§.1.D.de contrah.

Ex Empto Vendito agere,l.19.D.de hered.vel act.*Ex Empto & Vendito actiones*,l.5.§.vlt.D.de reſcind.vẽd.*Ex Empto,vel Vendito*,l.43.§.ſi ſub cõdicione,D.de ædil.edic.*Ex Empto Agere*,l.13.§.ſi quis iurauerit,D.de iureiur.l.3.D.de doli except.l.22.§.fugitiuũ,& l.34.§.vlt. D.mãda. l.71.§.cui fundũ,& §.vlt.D.de contrah.empt.*Agi*,l.34.§.vlt.D.mandati,l.4.§.in ſumma, D. de ædil.edi.l.7.§.idem reſpõſum,D.de pactis,l.16.l.41.l.56.D.de euictionib.l.14.l.22.§. fugitiuus,& l.34.§.vlt.D.mand.l.78.§.cui fundũ,& §.vlt.D.de act.empt.*Cõueniri*,l.18.D.de euic.

Ex Empto Committi,l.71.D.de euict.*Dari*,l.74.§.1.D.eod.tit.*Obligatus*,l.14.§.vlt.D. mãdati. *Præſtare*,l.58.D.de pactis.*Tenetur*,l.54.§.vlt.D.de euict.l.33.D.locati,l.8.§.ſi debitor,D.quib. mod.pign.*Ex Empto Actione conuenitur*,l.12.§.vlt.D.de diſtract pignor.*Iudicio ex Empto Actum*, l.84.§.qui ſeruum,D.de legat.1.*Ex Empto Iudicio tenetur*,l.14.§.vlt.D.mãdati. *Quæ Iure Empti continentur*,l.15.D.de doli except.*Ex Empto Actio*,l.27.& l.69.§.ſeruus,& l.70.D.de euict.l.78. §.1.D.de iure dot.l.1.§.vlt.& l.4.D.de ædil.edic.l.4.§.item Labeo,D.de doli except. l.1.§.ſi ſoli,D.de ſuperfic.l.10.& l.35.D.de ſtatulib.l.11.§.ſi poſteaquã,D.quod vi aut clam.*Ex Empto Actione is qui emit vtitur*,l.11.D.de act.empti.*Aduerſus eum qui vendidit*,l.19.§.ſi is qui,D.de captiuis.*Iure Ciuili vt integra ſint quæ acceſſura dictum fuerit,ex Emplo Actio eſt*,l.33.D.de ædil.edic. *Ex Empto Actio,re Euicta competit*,l.70.D.de euict. *Ex Empto Actio Euicto partu competit*, l.82.§. fundus,D.de legat.1. *Quaſi ex Empto Actio*,l.8.§.1.D.de religioſ.*Emptæ hæreditatis ſtipulatio*,l.95. D.de legat.3.l.50.D.de verb.oblig.de cuius conceptione conſule noſtrũ de Formul. Sextũ.

Emptio *Iuris gentium eſt: & ideo Conſenſu peragitur: & inter Abſentes cõtrahi poteſt: & per Nuntium,& per litteras*,l.1.§.vlt.D.de contrah.empt. *Emptio & Venditio ita contrahitur,ſi de pretio conuenerit*,l.2. D. locati. *Emptio ac Vendio nuda conſentientium voluntate contrahitur*, l.1.D.de rer. permut. *Quotiens materia,in quo aliquid præſtatur immutatur & alienatur,Emptio magis, quàm Locatio intelligi debet*,l.65.D.eod.tit. *Emptionis* verbo omnem alienationem legem 12.Tab. cõplexam prudentes interpretati ſunt,in capite quo de ſtatuliberis agebat,l.29.§.1. D. de ſtatulib. Cuius nos aliàs ſententiam exponemus.*Emptioni ſimilis eſt litis æſtimatio*,l.3. D. pro empto.Ita *ex ſecunda Emptione,id eſt,ex litis æſtimatione Hominem habere*,l.21.§.1. D.de euict. *Emptio quæ bonam fidem habet*,l.7.§.prætor, D.de publiciana.

Emptiones Prædiorum,& Seruorum pro inſtrumentis Emptionũ.l.102.§.idem quęſit.de leg.3. l.12.§.Celſus,D.de inſtr.vel inſtr.l.2.C.quæ res pign.

Emptorem, in Edicto Ædilium Curuliũ,*Accipere debemus eum qui pretio Emit. ſed ſi quis permutauerit,dicẽdum eſt vtrumque Emptoris & Venditoris loco haberi*,l.19.§.deinde, D.de ædil.edic. *Emptoris loco eſt maritus*,l.9.§.vlt.D.qui potior.*Emptoris loco habendus eſt, qui litis æſtimationem ſuffert*,l.22,D.de actio.rer.amot.

Emptor Bonorum,l.29.D.de reb.auct.iud.poſſ.l.1.C.de hered.vel actio. & apud Cicer. pro Cluent.Hoc nomine appellabatur is qui bona quæ à Creditorib. diſtrahebantur emebant, Inſtit.de ſucceſſionib.quæ fiebant per bonor.vendit.& ibi Theoph.Hinc apud Valer.Prob. hæ notæ B.E.quæ *Bonorum Emptorem* ſignificant inter Iuris Notas ponuntur.

Emptor Hereditatis,l.16.D.de pactis,l.2.C.eod.tit.l.34.D.de procur.l.13.§.vlt.D.de optio. vel elect.l.18.D.de her.vel act.l.5.C.eod.tit.qui & *Emptor Vniuerſitatis* dicitur, l.13.§. ſi quis ſciẽs,D.de hered.petit.*Emptor Hereditatis vicẽ Heredis optinet*, l.2.§.cũ quis, D. de her.vel act.

Pro Emptore, Titulus poſſeſſionis, l.13.§.1. D. de hered.petit. & inter Poſſeſſionum genera numeratur, l.3.§.genera, D.de adqu.poſſ. *Pro Emptore poßidere*, l.11.§.vlt.D.de inſtitor.l.30.D. ſi quis omiſſa, l.1.D.pro ſuo, l.15.&l.33.§.1.D.de vſurpat. l.30.§.quod per, D.de adquir.poſſ. l.7.D.pro empto. *Pro Emptore poſsidet qui re vera Emit*, l.2.D.pro empt. *Pro Emptore non poſsidet*, qui non ex voluntate venditoris nactus eſt poſſeſſionem, l.5.D.de adquir poſſ.

Pro Emptore Dominum capere, l.6.§.Iulianus, D.de precario. *Vſucapere*, l.6.& l.11.D.pro empt. l.8.D.de peric.& comm.l.1.D.pro dote. *Vſucapio*, l.19.§.1.D.de hered.petit.l.48.D.de vſurp.

Emptor Bonæ fidei, l.7.§.procurator, D.pro empt.l.48.D.de adquir.rer.do.l.23.§.vlt.& l.37. D.de rei vind.l.3.&l.8.§.publiciana, D.de publiciana, l.25.§.1.&§.vlt.D.de vſuris, l.10.§.vlt. D.de vſurp.l.8.§.ſi liber, D.mãdati. *Bona fide emptor*, l.7.§.vlt.D.de publicia. *Emptor alienæ rei*, l.44.§.filiusfam.D.de vſurpatio. *Emptorem habere iuſti pretij*, l.12.D.de iure dot.

Emptorem inuenire, l.15.§.quod ſi, D.de re iudic.l.52.§.ſi ſtatulib.D.de furtis, l.3.D.ad L.Falc. l.66.D.de lega.1.Sic Plautus, *Facilè probam Mercem Emptorem inuenire*, ait Plin. Epiſt.97.lib.10. *Paßimque venire victimas, quarum adhuc rariſsimè emptor inueniebatur.*

EMPTRIX, l.63.§.1.D.de euictionib.l.1.C.de pact.int.empto.

EMERGERE dicuntur quæ in occulto cùm eſſent, & laterẽt, ex poſtfacto apparẽt. *Sic Emergere inopinata ſeruitus*, l.1.§.1.D.de actionib.emp. *Si aliquid inopinatum Emergat*, l.7. D.de feriis. *Emergere improbitas morum ante celata, vel ignorata*, l.8.D.de confirm.tut.

Emergere in lucem vitium, l.4.C.de iur.& facti ignor. *Quædam ad inluminandam veritatem in lucem Emergunt*, l.10.§.plurimum, D.de quæſtionib.

Emergere Æs alienum, l.2.D.de condic.indeb.§.ſciendum Inſtit. de hered. qualit. *Emergente ære alieno*, l.43.§.1.D.de adminiſtr.& peric.

Emergere Debitum, l.7.D.de tributor. *Emergente Debito*, l.1.§.hæc verba, D.ſi cui plus.

Emergere Creditores, l.2.D.de cõd.indeb. *Lis*, l.vlt.C.de in lit.iur.an. *Veſtigia*, l.4.C.qui teſt.f.

Emergere cauſatio, in Lege Dei, Tit.3. *Vtilitas publica*, l.5.§. vlt. D. de iniuriis. *In ipſa cognitione grauius aliquid Emergat*, l.3.§.1.D.de ſuſpect.tut. *Ad inſtruenda ea quæ poſtea Emergunt*, l.8. D.fam. erciſc. *Ea quæ poſtea Emergunt, auxilio indigent*, l.11.§.ex cauſa, D. de interrogationib.

Vbi primùm Emergit Aqua, l.1.§.caput, D.de aqua cottid.& æſt. *Si aliquando homines Emergũt*, l.14.C.de operib.publ. *Si quid in publica, priuatáve cauſa Emerſerit*, l.8.C.de legib.

EMERITI vocantur, qui impletis ſtipendiis, labore militiæ ſoluuntur, l.1.C.de excuſ.tut. l. vlt.C.de his qui implet.ſtip.lib.10.

Emeritis ſtipendiis, l.2.§.ignominiæ, D.de his qui notant.infa.l.8.C.de quæſt. id eſt, *Impletis*, vt loquitur, l.9.D.de re milit.ſeu *Impleto tempore militiæ*, vt l.13.§.miſſionum, D.eod.tit.

Emerita, appellantur præmia & commoda militiæ finitæ, l.3.§.qui militiæ, & §.is qui ad hoſtes, & l.5.§. penult. D. de re milit.& apud Sueton.in Auguſt.cap.33. χρήματα ὅσα πεπαυμένοι τῆς στρατείας ἔλαβον. vt ait Dion lib.54.

EMIGRARE, dicuntur, qui ante finitum conductionis tempus habitationem derelinquunt, l.27.§.vlt.&l.28.§.1.D.locati, l.4.5.D.de dam.infec. *Emigratio inquilinorũ*, l.28.D.de dam.inf.

Eminentem locum ſupra alienum facere, l.3.§.tribus, D.de adqu.rer.dom. *Eminentes habere oculos*, l.12.§.1.D.de ædil.edic.

Per EMINENTIAM, apud Vlpian.Tit.11.Regular.id eſt, κατ᾽ ἐξοχήν. *Eminentiæ poteſtatum*, l.1.§. de apparitorib.præf.lib.12.

EMINENTISSIMI viri, l.11. C. de quæſtionib. Eminentiſſimorum autem Titulus Præfectis Prætorio tribuitur, & Magiſtris militum, & Patriciis, §.ad iſtum.Epiſt.De Iuſtinia.Cod.confirm.l.2.C.de ſent.ex breuic.recit.l.64.de decurionib.lib.10.& l.1.C.de aduoc.diuerſ.iud.§. ſed hoc inſt.quib.alien.lic.& Præfectis vrbi, l.5.C.de arbit.

Eminentißimæ Præfecturæ, l.6. C.de ex actorib.tribut.lib.10.

EMISENORVM Ciuitas, quam Coloniam & Iuris Italici Imp.Alexand. Seuerus fecit teſte Paulo, l.vlt.D.de cenſib.

EMITTERE *Epiſtolam*, l.5.§.Iulianus quoque, & l.24.D.de pecun. conſtit. l.34. D. de pign. act.l.47.§.patronus.D.de bon.libert.l.vlt.§.vlt.D.de fideiuſſorib.l.78.§.1.D.de legat.3.l.34. D.mandati, l.13.C.de probationib. *Emitti Epiſtola*, l.77.D.de rei vind. *Emiſſa Epiſtola*, l.34.§.1. D.de pignorib.l.16.§.1.D.de aliment.vel cibar.

Emittere litteras, 16.D.de Sc.Sila.l.37.§.1.D.de lega.3.l.38.D.de liber.cau.l.1.C.de codicill. id eſt, *Facere*, vt l.26.D.de pecun.conſt. *Emittere litteras Princeps*, l.5.§.1.D.de iur.immu. *Emiſſæ litteræ*, l.15.D.de fundo dot. *Emittere coniectum in vincula*, l.4.§.item qui, D.ad L.Iul.maieſt.

Emittere ſpiritum, l.18.D.de reb.dub.

Emitti *Cautio*,l.1.C.ſi pignor.conuentio,l.7.C.de prædiis minor.l.1. C.de munerat. pecun.l.4.C.de oper.ſeruor.l.4.C.de vſur.*Emiſſa cautio*,l.4.C.de oper.libert.l.1. C. de non numer.pec. Et ita legendum eſt in d.l.1.C.ſi pignor.conuentio.auctoribus libris ſcriptis.Hoc ſenſu *Emiſſa manus*,pro expoſita cautione, l.15.D.de probatio.

Emitti Inſtrumentum, l.4.C.de vſuris.

Emiſſum Inſtrumentum,id eſt ſcriptum,l. 47.§.vlt.D.de pactis.

Emiſſa Procuratio,l.21.D.de procuratorib.*Emiſſa ſatiſdatione*,l.3.C.ne tut.vel curat.

Sed & *Reſcriptum Emitti* dicitur,l.1.§.ad quæſtionẽ,D.de quæſtionib.l.vlt.D.de off.præf. prætor.l.1.C.de colluſio.deteg.

Emitti columbæ de columbario,l.1.§.vlt.D.fam.erciſ.*Emitti ſolita Animalia*,l.4.D.de adq.rer.d.

Emiſſio Chirographi,apud Caſſiod.lib.4.Variar.Epiſt.32.

Emolumentum,Commodum,Compendium, & Lucrum, idem valent. Proinde *Emolumentum*,& *Damnum* opponuntur,l.52.§.cùm duo.D.pro ſocio.

Emolumentum Actionis,l.vlt.§.vlt.D.quæ in fraud.credit.*Bonorum*,l.21.§.1.D.de Senat.Sil. *Bonorum Poſſeſſionis*,l.6.D.ſi tab.teſt.l.6.§.vlt.D.de L.Corn.de falſ.l.5.D.de collat. bonor. l. 3.§.impuberi,D.de Carbon.edic. *Collationis*, l.3. §. collationis , & l. 9. D. de collat. bonor. *Conductionis*,l.8.D.locati.*Debiti*,l.25.D.de liber.leg.*Donationis*,l.11.§.idem ait, D.de don.int. vir.*Falcidiæ*,l.56.§.vlt.D.ad leg.Falcid.*Fideicommiſſi*,l.14.D.de aliment.vel cibar. l.34.§. ſi ea, D.de legat.2.*Hereditatis*,l.62.D.de legat.2.l.6.§.ſi filiusfam.D.de ſtatuliber.l.4.D. de cõiungend.cũ emãcip.l.vlt.D.vt legat.l.2.D.his quæ in teſt. del. l.4.& l.14.§.vlt.D.ad Sen.Treb. l.62.D.de legat.2.l.4.D. de legat.3.l.3.§.1.D. de adſign. libert.*Legati*, l.66. D. de legat.2.l.17. D.quando dies leg.l.3.§.Item,D.de legat.præſtand.l.71.D.de cond.& dem.*Legis*,l.56.§ vlt. D.ad L.Falcid.l.20.§.1.D.de manumiſſionib. *Litis*,l.30.D.de liber.leg.*Negotiationis*, l.10.D. de hered.vel act. *Partium*,l.57.D.de vſufruct.*Portionis*,l.16.D.de his quæ vt indig.*Portionum*, l.23.D.condit.Inſtit.*Rei*,l.66.D.de legat.2.*Sententiæ*,l.10.§.1.D.de in rem verſ.l.4.C.qui potiores.*Societatis*,l.63.§.in heredẽ,D.pro ſoc.*Succeſſionis*,l.1.D.ſi pendẽte.l.3.C.ne de ſtatu def. *Victoriæ*,l.1.C.ſi vnus ex plurib.appell.*Voluntatis*,l.11.D.de adſignand.libert.*Vſusfructus*,l.vlt. D.ſi cui plus.*Vſurarum*,l.17.§.in tacito,D.de vſur.

Emolumenti quantitas,l.20. D.de man.vind.

Si nullum Emolumentum venditio attulit, l.24.§.vlt.D.de pigner.actio.*Magnum Emolumentum ex aliquo negotio conſecutus*,l.70.§.1.D.de legat.2.*Nullum Emolumentum hereditati adquiri*,l.16.D. quando.dict.leg.*Emolumentum ad eum non reſpicit*,l.3.§.Item ſi,D.de lega.præſtan.*Emolumentum habere donatio*,l.32.§.ſi inter,D.de donat.int.vir.*Emolumentum habituram*, l.21.§.cùm & tu, de fideiuſſorib. *Nihil Emolumenti habiturus*, l.13.D.de legat. præſt. *Emolumentum aliquid peruenire*,l.27.D.de liber.leg.*Emolumentum herediatis peruenire*, l.62. D. de leg.2. *Emolumentum præſtari*,l.50.D.ad Sc.Trebell.*Emolumentum patri quærere*,l.1.D.ſi à paren.quis.*Emolumentum quæri ex Teſtamento*,l.77.§.ſurdo,D.de legat.2.l.11.§.interdum,D.de legat.3.*Emolumentum præſtare*, l.3.§.item, D.ſi cui plus.*Retinere*,l.76.§. docuimus, D.de legat.2.

Emolumento fideicommiſſi carere,l.34.§.Gaius,D. de legat. 2. *Sub Emolumento alieni compendij*, l.4.D.de in litem iur.*Emolumenta debita*,l.1.C.de inoff.dot.*Rei Annonariæ*,l.2.C.ſine caſu.

Emphytevsis contrahitur , cùm ſterilia prædia perpetuò fruenda ita dantur, vt quandiu penſio ſiue reditus pro his domino præſtetur,neque ipſi conductori , neque heredi eius , nequealiis,qui ab his acceperint,auferre liceat,§.adeò.Inſtit.de locato.

Vnde *Emphyteuticus Ager*,Rubr.Si ager vectig.vel Emphyticus, pet. l.15.§.1.D. qui ſatiſd. cog.l.13.C.de præd.min.l.23.C.de adminiſt.tut.

Emphiteutici fundi,l.2.C.de mancip.& colonis.l.4.C.de collat.fund.lib.11.*Emphyteutici iuris fundi*,l.1.C.de fundis patrimonial.lib.10.

Emphyteuticum Prædium,l.13.C.de pręd.& aliis reb.minor.l.11.C.de fundis.patrimo.lib.10.

Emvndare *Se mulieres lotæ balneo*,l.25.D.de aur.arg.leg.

Emphyteutica prædia,l.14.de indulgent.debitor.in Cod.Theod.

Ius Emphyteuticum,l.13.§.ſi ius, D. de reb.eor.Rubr.de iure Emph.l.3.de admi.& peric.tut. in C.Th.*Emphyteutici iuris domus*,l.2.de ind.in C.Th.*Prædia*,l.7.de locat.fund.in eod.C.Th.

Emphiteutico Iure rem detinere,l.7.§.vlt.C.de præſcript. 30.annor. *Poſſeſſiones ſuſcipere*, l.3. C. de fund.patrim.lib.11.

Emphyteuticarij,l.2.C.ne rei domini.l.5.C.de fund.patrim.lib.11.l.54.de hær.l.4.de ann.& trib.in C.Theod.*Patrimoniales*,l.12.C.de fund.patrim.lib.11. *Poſſeſſores*, l.1.C.de conlat. fundi,l.11.l.1.C.de mancip.& colon.lib.11.& l.1.de itin.mun.in Cod.Theod.

Emphyteuticaria prædia,l.3.ad Sc.Claud.in C.Th.

Emplastrvm *ex Medicamentis*,l.7.§.cùm quis,D.de adquir.rer.dom. §.quod ſi partim,Inſtit.de diuiſio.rer.

ΕΜΠΟΝΗΜΑΤΑ,l.2.C.de iure Emphy.& Nouel.Conſtit.7.64.& 120.vulgò Meliorationes dicuntur.

Enata *inſula vel in Mari, vel in Fluminibus*,l.17.D. de legat. 3. Quæ nimirum *Repente in aliquo mari vel flumine emergit*,vt loquitur Plinius lib.2.cap.86. *Enata inſula in flumine*, l. 56. D. de adquir.rer.dom.*Enata inſula in mari*,l.1.D.de adquir.poſſ.Exempla pete ex Plin.lib.2.cap.87. & l.4.cap.12.

Enata Seges in fundo ex ſtipula,l.40.§.fundi,D.de contrah.empt.

Enavigare *de Ciuitate*,l.122.D. de verb.oblig.

Encavtvm,l.6.C.de diuerſ.reſcript.l.4.de extraord.ſiue ſordid.munerib in C.Theod.l.1. de veteran.in eod. Cod. In quo verbo error eſt in l.1.§. C. de collegiat. Nam vbi vulgò, *In Cautis* breuibus,legitur,ſcripti codices,*Encautis*,dilucidè habent.

Encautum autem ſacrum ex Muricis ſeu Conchilij cruore compoſitum,fuiſſe,docet d.l.6. C.de diuerſ.reſcript.Et inde memini me in Epitome quadam Chronicorum Vvernerois Leodienſis monachi legere,Palæologum Conſtantinopolitanum Imperatorem Romæ in æde S.Spiritus,Eccleſiæ Romanæ obedientiam, ſubiectionémque iureiurando pollicitum. Idque ſyngrapha cõchilij ſanguine à ſe ſubſcripta teſtatum reliquiſſe, quæ in Archiuis adſeruatur.

Encautaria Ciuitatum, & Prouinciarum,pro Tabulariis publicis, l. 9. C. de agricol. & cenſit. lib.11.quæ ſumpta eſt ex l.8.de cenſu ſiue adſc.in C.Th.

En ἔργῳ, id eſt in ipſis rebus venereis,l.23.D.ad L.Iul.de adulter.

Eniti, id eſt,parere,ſeu edere partum,l.44.§.& ſi,D.de vſurpat.l.135. D.de verb. ſignific. l.1.D.de inſpicien.vent.l.53.D.de fideic.libert.*Enixa eſt Ancilla*,l.22.D.de ſtatu hom.l.3.C.ſi mancip.*Filia*,l.2. C.de poſtlimin. reuerſ.*Enixæ Ancillæ*,l.21.D.de optio.vel eiect.

Enixa Filium,l.29.§.vlt.D.de probationib.*Quatuor, eodem tempore, & quintum poſt diem quadrageſimum*,l.3.D.ſi pars heredit.*Quinque,vno fecit,liberos*l.7.D.de reb.dub.*Sempronium*,l.vlt.D. vnde cognati.Si *Mulier Monſtroſum aliquid,aut prodigioſum, Enixa ſit*,l.14.D.de ſtatu homin.

Enixa ex Marito,l.25.D.de captiuis.*Ex Patrono*,l.1.§.ſi liberta,D.de in ius voc.*Enixa apud me*, l.73.D.de legat.2.*Enixa filia poſt mortem patris*,l.77.D.ad Sc.Trebell.

Enixæ Voluntatis preces,l.77.§.filius,D.de legat.2.

Enorme *Damnum*,l.1.C.ſi aduerſ.vendit.pignor.*Delictum*,l.1.C.de emendat propinquor.

Enormitas *Donationis*,l.4.C.de inoff. donat.*Impetij*,l.21.de prætorib.& quæſtor.in C.Th. *Palatinæ exactionis*, Nou.Th.& Val.1.de palatinis.

ΕΝ ΠΛΑΤΕΙ, in l. D. de condic. tritic. l.28.D.de probatio.l.13.D.de ſolutio. l.12. §.Iulianus,D.rat.rem hab.ſignificat *Cum quodam ſpatio,laxamento,& temperamẽto temporis*,l.105. D.de ſolutio,l.4. D.de vacat.& muner.&,vt aliàs dicitur, *Plenius, & latius*,non momentis omnibus temporum ad viuum reſecatis.Itaque quod in d.l.28.de probat.Paul.ait,*Satis eſſe hoc ἐν πλάτει teneri*, hoc idem in re ſimili pluribus verbis ita enuntiat in l. 2. §. idem Labeo ait, de aqu.& aqu.pluu.*Cùm quæritur,an memoria extet facti operis,non Diem & Conſulem ad liquidum exquirendum,ſed ſufficere ſi quis ſciat factum,&c.*

Enthecæ,à Græcis vocantur prædiorum dotes,l.2.§.vlt.D.de inſtr.vel inſtr.leg.l.vlt.C. de bon. proſcript.ea in *prædiis legatis,cum Enthecis quæ in ea poſſeſſione ſunt*,l.68.§.vlt.D. de leg.3. Sanè Iſidor.lib.Etymol. *Enthecam* Græco ſermone repoſitam rei copioſæ ſubſtantiam appellari tradit.

Envmerare *Prætor Gradus liberorum,parentiúmve*,l.1.§.1.D.de legat.præſtand.*Enumerare ſpecialiter perſonas*,l.2.§.1.D.de doli except.*Enumerari ſingulatim caſus*,l.26. §. item inquit, D. ex quib.cauſ.maior.*Qui hoc Capite Enumerantur*,l.7.D.de lege Iul.repet. *Aduerſus hos quos enumerauimus*,l.9.§.his verbis,D.de reb.auctor.*Suprà Enumerati*,l.12.§.ſed an inſtrumenti,D.de inſtr. vel inſtr.*Enumerati heredes nominatim*,l.123.§. vlt.D.de legat.1.*Enumerari perſonæ*,l.1.D. ſi à parẽte quis,l.10.§.quinto,D.de gradib.& adfin.

Enumerare ſpecies,l.3.D.ſtellionatus.

Enumeratæ per ſpeciem res omnes,l.3.§.incertæ,D.ad L.Falcid.*Enumeranda ſunt genera*,l.6.§.vlt. D.de pœnis.

Episcopi, qui in Municipiis præerant Pani, & ceteris venalibus rebus, quę Ciuitatium populis ad cottidianum victum vſui erant, l. vlt. D. de muner. & honor.

Eo, id eſt, eo loco, vel ibi, l. 12. §. ſed ſi qua, D. de inſtruct. vel inſtr.

Eo Loci, id eſt, ibi. Sic *Eò Loci ſe defendere debebit*, l. 19. §. proinde, D. de iudiciis. *Si res per fideicommiſſum relicta eò Loci ſit*, l. 52. §. ſi ea res, D. eod. tit.

Eo Loci vbi Opus fiat, l. 5. §. nuntiationem, D. de oper. no. nunt. *Remittendus eò, vbi Reus poſtulatur*, l. 4. §. reus, D. de re milit. *Quicumque Eò Loci fuerunt vnde vocem exaudire potuerūt*, l. 1. §. hoc autem, D. de Senat. Silania. *Eò Loci, vnde*, l. 17. §. vlt. D. ad municipal.

Eò vſque fructuum habēdam rationem, quouſque haberetur, l. 33. D. de rei vind. *Eò vſque procedendum*, l. 38. D. de procuratorib. *Eò vſque impedit nuptias, donec*, l. 17. D. de ritu nupt. *Eò vſque noſtram videri, donec eam proſequamur*, l. 5. §. 1. D. de adquiren. rer. do. *Eò vſque*, id eſt, in tantum vt, §. illud quæſitum, Inſtit. de diuiſio. rer.

Eodem loci, l. 7. §. illud, D. quib. ex cauſ. in poſſeſſ. id eſt, *Eodem loco, vt*, l. 54. §. vlt. D. de procuratorib. *Eodem loci conſumi*, l. 1. D. de naut. feno. *Eo loco quo*, l. 3. D. de reb. auct. iud.

Ephesvs, inter Aſiæ Metropoles ponitur, l. 4. D. de offic. proconſ. vbi Proconſuli neceſſitatem impoſitam fuiſſe τῶν μητροπόλεων, Epheſum primam attingere, Vlpian. tradit.

Epheſi dari ſæpe Rom. ſtipulabātur, vt apparet ex l. 137. §. cū ita, & §. illud, D. de verb. oblig. l. 2. §. 1. & §. ſeq. D. de eo quod certo loc. l. 24. D. de oper. libertor. l. 19. D. de condic. & dem.

ΕΠΙΒΑΤΗΓΟΙ Naues ab Onerariis ſeparantur, vtpote rectoribus traiiciendis deſtinatæ, l. 1. §. ſed & ſi vt certis, D. de exercitor. Sed & Ναυτεπιβάτας quoſdam memorat Vlpian. l. vlt. §. 1. D. nautæ caupo. qui Rectores & Nautæ fuiſſe videntur.

ΕΠΙΔΗΜΙΑΙ, *ſiue* κατὰ πόλεις, l. 4. §. Rectè, D. de offic. Proconſ.

ΕΠΙΜΕΛΗΤΑΙ apud Græcos vocantur Curatores Bonorum à Magiſtratibus Reipub. conſtituti, l. 46. §. 1. D. de adminiſtr. & peric.

Epistvla (ſic enim conſtanter in Pandect. Florentin. ſcribitur) & *Litteræ* idem valent, vt apparet ex coniunctione, l. 2. D. de obligat. & act. & l. 1. §. vlt. D. de contrah. empt. *Epiſtula vtrum eius ſit qui miſit, an eius ad quem miſſa eſt*, vide l. 14. §. ſi Epiſtula, D. de furtis. *Per Epiſtulam conuenire poſſe inter Abſentes*, l. 2. D. de pactis. *Inter Abſentes quoque talia negotia contrahuntur, veluti per Epiſtulam*, l. 2. D. de obligat. & act. *per Epiſtulam Mandatum ſuſcipi poteſt*, l. 1. D. mandati. *Bonis cedi*, l. vlt D. de ceſſio. bonor. *Sponſalia conſtitui*, l. vlt. D. de ſponſalib.

Arbiter per Epiſtulam iubere Adeſſe litigatores poteſt, l. 49. §. 1. D. de recept. qui arbitr. *Proferre diem, compromiſſi per Epiſtulam quis poteſt*, l. 27. D. eod. tit. *Per Epiſtulam gratia iuriſiurandi fieri poteſt*. l. 41. D. de iureiurando.

Per Epiſtulam iubere, l. 50. D. de adquir. vel omitt. l. 1. D. quod iuſſu.

Per Epiſtulam interpoſita auctoritas nihil agit, l. 9. §. tutor, D. de auctor. & conſ.

Per Epiſtulam vendere aliquid aut locare abſenti, d. l. 9. §. vlt.

Per Epiſtulam precario conſiſti poſſeſſio poteſt, l. 9. D. de precar. *Per Epiſtulam adſignare libert. num.* l. 7. D. de adſign. libert. *Per Epiſtulam heredes inſtituti recuſare*, l. 6. D. ad Sc. Trebell.

Epiſtolis conferre Libertates, Gaius Inſtit. Tit. 2. *Per Epiſtolam manumiſſio*, §. 1. Inſtit. de libertin.

Epiſtula Titio miſſa eſt à Magiſtratibus patriæ ſuæ, l. 36. D. de munerib. *Cùm quidam talem Epiſtolam ſcripſiſſet amico ſuo*, l. 12. §. cū quidam, D. mand. *Epiſtulam fecit pater ad filiū*, l. 22. D. manumiſ. vind. *Epiſtulam perferendam ſuſcipere*, l. 1. D. de procuratorib. *Epiſtolæ vxoribus miſſæ*, l. 29. D. de probationib. *Familiares Epiſtolæ quibus homines plerumque commēdantur*, l. 1. quod iuſſu, in C. Th. *Epiſtolæ Menſularij*, exemplum, l. 47. §. 1 D. de pact.

Epiſtulæ autem in libris noſtris plerumque Chirographorum & Cautionum vicem obtinēt. Eius enim rei gratia olim frequētiſſimè emittebantur: multáque adeò per Epiſtolas nomina fiebant. Patet hoc ex l. 24. l. 26. §. 1. & §. vlt. & l. 28. D. depoſiti, l. 47. §. 1. & l. 52. D. de pact. l. 5. §. Iulianus quoque, l. 24. l. 26. l. vlt. D. de pecun. conſtit. l. 34. l. 59. §. ille illi, l. vlt. §. vlt. D. manda. l. 34. D. de pigner. act. l. vlt. D. de inſtitor. l. vlt. § vlt. D. de oblig. & act. Huiuſmodi autem Epiſtulas qui ſcribunt, *Emittere*, & *Exponere*, dicuntur, vt ſuis locis comprobabo.

Epiſtula Donationis, l. 76. §. donationis, D. ne legat. 2. *Per Epiſtolam facta Donatio*, l. 5. C. de donat. *Donare fundum*, l. 77. D. de rei vind. *Donare res*, l. 30. §. Titia, D. de adimen. leg.

Epiſtola Fideicommiſſaria, l. 37. §. pater, D. de legat. 3. l. 2. de teſta. in C. Theod. *Epiſtola ſupremæ voluntatis ſcripta ad ſororem, quam poſt mortem ſuam aperiri mandauit*, l. 75. D. de legat. 3. D. Hieron. in vita Hilarionis. *Teſtamenti vice Epiſtolā breuem ſcripſit*. D. Ambr. Epiſt. 35. lib. 5. *Epiſtulam quam de publicandis facultatibus dictauerat.*

Epiſtulam ad heredem ſcripſit, l.75. D. ad Sc. Trebell. *Per Epiſtolam petiit à filio*, l.37.§. nuptura, D. de legat.3. *Quæ Epiſtolis nobis relinquuntur*, l.2. de teſtament. in C. Th. *Quantum per Epiſtolam ſcripſero*, l.38, D. de condic.& dem.

Epiſtolarum libros 8. Proculus ſcripſerat. Iauolenus, libros 14. Pomponius lib. 20. vt Index Pandectis Florentius præfixus teſtatur. Neratij etiam librum quartum Epiſtolarum citat Vlpianus in l.12.§. Neratius, & §. idem reſpondit D. de inſtruct. vel inſtr. *Epiſtula* eiuſdem *Neratij ad Ariſtonem*, citatur l.19.§. illud, D. locati.

Epiſtolæ Principum eædem ſunt cum Literis & Reſcriptis, vt apparet ex l.5.§.1. D. de iure immunit. l.3.§. ſi quis ius, & §. ei licet, D. de iur. & fac. ignor. *Quodcumque Imperator per Epiſtulam & ſubſcriptionem ſtatuit*, l.1. D. de conſtit. princ. in §. ſed quod principi Inſtitut. de iur. nat. vb Theophil. *Epiſtolam* definit. ἀντιγραφὴν βασιλέως πρὸς ἄρχοντος αἰτηθεῖσαν, περὶ πρὸς ἀμφιβολίᾳ πράγματος γενομένην.

Epiſtolæ Diui Veſpaſiani, Diui Titi, & Domitiani, apud Plinium Epiſt.71. lib.10. *Domitiani*, apud eundem Plinium, Epiſt.66.& 77. lib.10. *Diuorum Hadriani & Antonini*, l.6.§. vlt. D. de excuſa. *Epiſtola D. Hadriani*, l.3.§. vlt. D. ne vis fiat ei qui in poſſ. l.3. D. de teſtib. l.26. D. de fideiuſſor. l.13.§.1. D. de iur. fiſci. l. vlt. C. de conſtit. pecun. §. ſi plures, Inſtit. de fideiuſſorib. *Diui Pij*, l.9. §. ſi quis ius, D. de iuris & fac. ignor. l.11. D. de munerib. & honor. l.49.§.1. D. de fideiuſſorib. *Diuorum Fratrum*, l.14.§. vlt. D. de appellat.

Epiſtola Diuorum Fratrum ad Vrbium Maximum, l.4. D. de manumiſſion. Cuiuſmodi literas *ſacras Conſtitutiones Diuorum Fratrum*, Marcianus appellat in l.5. D. eod. tit.

Epiſtola Diuorum Marci & Commodi, l.1.§. ſed & in, D. de fugitiuis.

Epiſtula Seueri, l.20.§. ceterum, D. de hered. petit. Eiuſdem *Epiſtola ad Fabium Cilonem, Præfectum vrbi* miſſa laudatur, l.1. D. de offic. præfect. vr. l.8.§. eſt pœna, in fi. D. de pœnis, l.6. D. de interdic.& relegat. Eáque eſt, de qua ſentit Vlpian. in l.1.§. deportatos, D. de legat.3. Alia *Epiſtola Seueri & Antonini* memoratur, l.6.§. non verò, D. de offic. Proconſul.

Epiſtula Imperatoris noſtri Seueri, l.7. D. de ſup. tuto. *Diui Seuerus & Antoninus eadem Epiſtola reſcripſerunt*, l. vlt. D. de publicanis.

Epiſtolæ Cæſaris, l.1. D. de offic. quæſtor.

EPISTOLARES *Principis*, l.32.& l.35. C. de appellation. l.7. de palatin. ſacrar. largit. in C. Th. Hi in ſacro Auditorio acta excipiebant, vt apparet ex l.36. C. eo. tit. Habebant enim Imperatores ſcrinium ſacrarum Epiſtolarum, vt ex l.3. de temporib. appell. & aliis, quæ lib.12.& lib.17. dicemus, liquebit.

Epiſtolare Reſcriptum, l. vn. ſi cert. pet. de Chirograph. in Co. Th. *Epiſtulares Chartæ*, l.3.§. ſeruius, D. de penu leg.

EPITONIA in l.17.§. caſtella, D. de act. empt. vbi antehac corruptè *Epiſtomia*. Quo errore etiamnum laborant Frontini de Aquæ ductib. libri, & Senecæ Epiſt.1. lib.13.

EPVLARI. *quod ad Epulandum, in miniſterio habuit, id eſt, ad Eſum & Potum*, l.19. D. de aur. argen. leg.

Epulas præſtare, l.68. D. pro ſocio. *Epulum facere Municipibus*, l.17, D. de condic.& demonſtr. *Ad Epulum relictum ciuitatibus*, l.122. D. de legat.1. Plinius Epiſt.18. lib.7. *Quemadmodum pecunia quam Municipibus in Epulum obtuliſti poſt te quoque ſalua ſit.*

EQVES *Romanus*, l.1.§. vlt. D. de effractorib.

Equites Romani, l. vn. D. de iis qui ven. æt. imp. *Secundũ gradum poſt clariſſimatus dignitatem obtinent*, l. vn. C. de Equeſt. dignit. lib.12. *Ex Indigenis, & Ciuibus Rom. vel Peregrinis eliguntur*, l.1. eod. tit.

Equitis culpa factum, l. vlt. D. ad L. Aquil.

EQVESTRIS *Dignitas*, Rubr. de Equeſtri dignit. lib.12. Cod. *Militia*, l.43. D. de milit. teſtam. & apud Sueton. in Auguſt. cap.45. *Ordo*, l.2.§. Maſſurius, D. de orig. iur. *Equeſtris ordinis fieri*, l.42. D. de donat. inter vir. *Equeſtris ordinis dignitas*, l.16. de Nauicular. in C. Theod.

EQVITARE *In equo*, l. vlt. D. ad L. Aquil. *Equitantem Seruum*, l.2.§. ſi ſeruum, D. eod. tit.

EQVVS *Militaris*, l.12.§.1. D. de re milit.

EQVO *Publico tranſuehi*, l.1. D. de in ius voc. *Honorari*, apud Vlpian. Titul.7. Regular. Hoc Equites Ro. merebant quem Ouid. lib.3. Faſtor. *Legitimum appellat.*

Equus Caſtratus, l.38.§. Cœlius, D. de ædil. edic.

Equi Agminales, l. vlt. D. de munerib. & honor. *Canonici militaris Diocœſeos Africanæ*, l.3. de

Equor

Equor.conlat.in C.Th. *Circenſes*,l.1.D.de munerib. & honor.id eſt, Circenſibus, ſeu *Curuli certamini*, (vt Impp.cum Symmacho loquuntur) vel, vt idem Symmach. *Curulibus quadrigis parati. Curſuales*, de quibus dixi ſ.lib.3.quorum meminit Caſſiodor.Epiſt. 47. lib.4. id eſt, *ad continuos Curſus conſtituti*, vt loquitur idem Caſſiodor.Epiſt.29.lib.1. *Curatoricij*,l.29.de ann. & trib.eod.Cod. *Qui Curatoricio nomine flagitantur*,l.2.de Equor. conlat. *Curules*, Rubr. de Equis curulib.in C.Th.l.3.de ſpectacul.l.21.& l.22.de diuerſ.offic.in eod.Cod.& apud Lamprid.in Commodo Ammianum Marcellin.lib.20.Symmach. Epiſt.61.lib.4.& Epiſt.105.lib.7.& Epiſt.12.18.& 19.lib.9.Vet.Gloſſar. *Curulis Equus*. τευχηλάτης, ἵππος, Et aliàs ἵππος δρομεὺς, σὺν ἅρματι ἀγωνιζόμενος ἵππος. *Hermogeniani, vel Palmati*, l.vn. de greg.dona.l.1.de Equis curul. in C.Th. *Hiſpanus ſanguinis*,l.1.de Equis cur. *Græci*,l.2.eod.tit.

Equorum Indictio,l.15.de prox. comit.diſpoſ.in C.Th. *Vſus quibus Conceſſus vel denegatus*,l.1. quib.Equor.vſus.in C.Th.

Equi quo vehebatur impetum retinere non poterit,l.8.§.vlt.D.ad L.Aquil. *Concitato Equo*, l.9.§. ſi ſeruum, D.eodem Tit.

Si Equus Calcitroſus calce percuſſerit,l.1.§.1.D.ſi quadrupes. *Si Equus dolore concitatus calce petierit*: Et mox, *Si cùm Equum permulſiſſet quis, vel palpatus eſt, calce eum percuſſerit*,d.l.1.§.& generaliter. *Si Equum tibi commodauero quo vtereris vſque ad certum locum, ſi nulla culpa tua interueniente in ipſo itinere deterior Equus factus ſit*,l.vlt.D.commod.

Equos venales experiundos dare,l.20.D.de præſcript.verb.

Equis legatis & *Equæ* continentur,l.65.§.iumentis,D.de legat.3.Paul.lib.3.Tit.7. *Ex furtiuis Equis nati*,l.48.§.ex furtiuis,D.de furtis.

Equis inſternuntur Babylonica,l.25.§.1.D.de auro argent.

EQVA *quam Pullus comitabatur*, l.5.§.vſqueadeò, D. commodati, cuiuſmodi Pullus equinus ECVLEVS, appellatur,l.14.§.item ſi iumenta,D.de furtis, vbi *Eculeus Iumentorũ ſequella* dicitur. *Si Equam meam Equus tuus prægnatem fecerit*,l.5.§.idem ſcribit,D.de rei vind. *Equa cum in alieno paſceretur, in cogendo, quod prægnãs erat eiecit*,l.39.D.ad L.Aquil. *Equæ*,l.65.§.iumentis,D.de legat 3.& apud Paul.lib.5.Sentẽt. Tit.18. *Equos quibus ſubiecisſe equis Equas proponebatur*,l.52.§.ſi quis aſinum, D.de furtis. *Equus aut Equa freni patiens*,l.2.D.de captiuis.

EQVITIVM, armentum Equorum,l.1.§.vlt.D.de rei vindic.l.12.§. equitij,D.de vſu & habit. l.70.D.de vſufr.l.39.D.de vſur.l.19.§.vlt.D.de inſtr.vel inſtr. Vet.Gloſſarium. *Equitium, eſt grex Equorum.*

ERADERE *Titulos, inſcriptos monumento*, Paul.lib.1.Sentent.Tit.23.

ERCISCVNDÆ *familiæ*, verbum antiquum, & Decemuirale: quod ex 12.Tãb. in vſum venit. Hereditatis diuidendæ, ſignificat. Nam, vt Gaius ſcribit, familiæ Erciſcundæ Actio proficiſcitur è Lege 12.Tab.l.1.D.famil.Erciſc.Cicer.1.de Orator. *Nec ſi parui nauigij & magni eſt in gubernando eadem ſcientia, idcirco, qui quibus verbis Erciſceri oporteat neſciat, idem Erciſcundæ familiæ cauſam agere non poſſit.* Quo alludens Apuleius lib.6.de Aſin.aur. *Sic nos, ait, diuerſa tendẽtes & in cauſa finali de proprietate ſoli, immo viæ Erciſcundæ contendentes*, &c. Idem lib. 9. *Nec Erciſcundæ familiæ Arbiter.* Cuiuſmodi Arbiter aliâs, diuidendæ hereditatis, aliâs familiæ diuidendæ cauſa datus Arbiter dicitur, vt ſ.lib.1. docui Feſtus Pomp. *Erectum, patrimonium nondum diuiſum.* Seruius in lib.8. Æneid. *vt eſt in iure. Erecto non cito, id eſt, patrimonio, vel hereditate non diuiſa.*

Per *Familiæ Erciſcundæ Actionem diuiditur Hereditas*, l.2. D. famil. erciſ. hereditatiſque diuidendæ gratia inter coheredes hæc Actio competit, §. quædam, Inſtit. de Actionib. & apud Iſidor.lib.5.Etymol.cap.25. *Iudicium diuiſionis* vocatur in l.77.D.de legat.1.

EREMODICIVM, deſertionem inchoatæ litis accepimus,l.7.§.vlt.D.de minorib.l.13.D. iud. ſolu.l.11.§.ſin autem reus,C.de iudic.Nou.64.Verbum ἀπὸ τῆς ἐρήμου δίκης compoſitum eſt, quod deſertam litem ſonat, qua loquendi figura vtuntur Papinian.in l.31.§.litem, D.de neg. geſt.& Paul.in l.54.D.de re iud.& l.11. D.iudic.ſol. Ἐρήμων autem Δίκην, Heſychius & Græci interpretes exponunt μονομερῆ ἀγωγὴν, ὅταν μὴ ἀπαντήσας ὁ δικαζόμενος, καταδικασθῇ. Cuiuſmodi iudicia vno tantùm ex litigatoribus conſtant, vt in ſpecie, l. vltim. D. ad Sc.Trebell.

ERGA *Deum religio*, l.2. D. de iuſt.& iu. *Erga Filiam officium Patris*,l.6. D.de collatio. bonor.

ERGASTERIA, Tabernas mercimoniis deputatas ſignificant,l.2.C. de metat.& epidemet. l.42.de operib.pub.in Cod.Theod.Nou.17.& 59. *Ergaſteriis vel Tabernis*,l.2.C.de epiſ.& cler.

Stationes Ergaſteriáve,l.30.C.de oper.publ.Nou.59. *Ergaſterio* itaque *præeſſe*,& *adhærere*,Mercatores dicuntur, l.26.§.illos verò,C.de vſur.l.1.C.de negotiator.l.12.C.de cohortalib.

Ergaſtulis vel piſtrinis.l.15.de acc.& inſcrip.in C.Th.

Ergo. *Quid ergo?* id eſt,quid dicemus,l.17.D.de vſur.l.1.§.meminiſse,D.de inſp.vẽt.l.3.D.de contrat.tutel. *Quid Ergo eſt*,l.36.D.de fideicom.libert.l.3.D.de collat.bonor.l.3.D.de donat.int.vir.l.30.§.vlt.D.de vſurpationib.l.2.D.pro empt.l.15.D.de legat.præſt.l.56.§.ſi à te; D.de verbor.oblig.l.78.D.de iure dot.l.7.D.de fundo dot.l.10.D.de in diem addict.

*Quid ergo dicimus?*l.7.§.D.de iniur.

Quid ergo ſi, l.7.D.de adminiſtr.& peric.l.4.D.de ſuſp.tut.l.7.§.ſi prætor, D. de reb.cor. l.6.D.de opt.vel.elect.l.11.§.quod vulgo,l.56.& l.87.D.ad L.Falci.l.59.& l.72.D.de condic. & demonſt.l.1.§.vlt.D.ne de ſtatu def.l.19.§.infecto,D.de aur.arg.l.24.§.ſi ſeruus,& §.quid ergo, D. de fideic.libert.l.26.D.de adim.leg.2.D.de reb.auct.iud.l.7.§.ſed is qui, D.quib. ex cauſ.in poſſ.l.56.§.ſi nummos,D.de fideiuſſ.l.2.§.hæc actio & l.4.§.turbam, D.vi bon. raptor.l.7.§.ſi res & l.56.§.vlt. D. de iure dot. l. 205. §. quid ergo,D.de hered.petit.l.32.§.in bona.D.de vſur. l.16.& 32.§. ſi diuortium,D.de donat. int.vir.& vxor.l.36.& l.43.§.qui alienum, D.de furt.l.12.§.Iulianus,D.rat.rem hab.l.137.§.illud,D.de verb.oblig.l.2.§.apud, D. de hered.vel act.l.23.§.Iulianus,l.25.§.Pædius,l.27.& l.62.D.ædil.edic.l.60.§.quid ergo,D. de ritu nupt.l.55.D.de euictionib.l.13.§.vlt.D.de tutorib.& curat, l.1. §.1. D.de inſpic.vent. l.3.D.de adgnoſc.liber.l.vlt.D.de vulg.& pupil.l.68.l.69.§.fratre,& l.70.D. de legat.2.l.1.§.1.D.ſi quis omiſſa,l.18.D.de teſtam.milit.l.8.l.50.l.53.l.90.& l.114.§. vt quis, D.legat.1.l.1.§.occiſorum,D.de Sc.Silan.l.30.D.de adquir.vel omitt.l.1. D. de penu.leg.l.2.§.non ſolùm, D.ad Sc.Trebell.l.15.D.de reb.dub.l.52.§ quod tamen, D.de legat.3.l.4.§.1. D.de re iudic. l.1.§.ſed ſi rem,D.ſi quid in fraud.patr.l.3.§.patronus,D.de bonis liber.l.13.§.1.& l.55.§.quid fideicommiſſam,D.ad Sc.Trebell.l.34.D.de diuerſ.regul. l.10.§. præterea,& l.24.D.quæ in fraud.credit.l.41.D.de bon.libert.l.24.D.de dam.infect.l.1.§.vlt.D.ne de ſtatu defunct.D. de ſtatuliber.l.1.§.Illud,& L.3.D.de ſeparationib.

Eripere, eſt de manibus auferre per raptum,l.4.D.ne quis eum qui in ius vocat. Sic *Eripere lucernam*,l.51.§.1.D.ad L.Aquil. *Rem*,l.5.D. de vſurpationib. *Latrones tibi ſeruum Eripuerant*,l.27.D.de captiuis. *Cùm Paſtori meo Lupi Porcos Eriperent,hos Colonus cum Canibus conſecutus,lupis Eripuit*,l.44.D.de adquir.rer.do. *Erepta è pecoribus noſtris à Lupo,vel alia beſtia*, l.8.§.vlt. D.famil.erciſc.id eſt,ex faucibus Lupi,ſeu,*ex ore beſtiæ liberata*,vt loquitur l.4.

Eripere aliquem latrunculis à vel hoſtibus,l.34.§.vlt.D.de donationib.*Eripere ab adminiſtratione*, l.8.C.de legat.

Eripere aduerſus voluntatem,l.32.§.ait oratio.D.de donat.int.vir.*Eripere ius ordinarium pupillo*, l.10. D. de carbon.edic. *Eripere ex diuerſis operibus ornamenta aut marmora*,l.12. C.de operibus publ.

Eripere funus,Paul.lib.5.Sentent. Tit.26.*Iumenta quæ ſemetipſa Eripiunt*,l.43.D.de ædil.edic.

Eripi Libertas,l.31.D.ad Sc.Trebell.*Libertus pupillus*,l.36.D. de fideicõmiſſ. libert. *Pars extraneo à Liberto*,l.20.§.vlt. D.de bon.libert.

Eripi ſeruus ad Libertatem,l.vlt.D.qui ſine manumiſſ.*In Libertatẽ*,l.vlt.C.com.de manumiſ.

Erepta vi poſſeſſio,l.D.de vi & vi ar.*Res*,l.15.D.de adquir.poſſ.

Eripi vltio iniuriarum patriſamil.l.17.§.vlt.D.de iniur.

Ereptus ab hominibus Princeps,l.56.D.de legat.2.*Ereptus è cauſa*,Cicero Philipp.9.

Eripi etiam dicitur quod aufertur quaſi ab indigno,aut aliàs fiſco vindicatur.Sic *Eripi Hereditas paterna heredi filij qui patri ſui Teſtamentum aboleuerit*,dicitur l. 26. D.de lege Cornel. de falſ.*Eripitur pars*,l.20.§.vlt.D.de bon.libertor.

Eripi quadrans,& ad fiſcum transferri,l.49.D.de iure fiſc.*Eripi tertia pars Bonorum conuictis*,Paul.lib.5.Sent.Tit.26. *Eripiendum non erit Patrono, quod in bonis liberti in quem animaduerſum erit,habiturus eſſet,ſi is ſua morte deceſsiſſet*,l.vlt.§.1.D.de bon.damnator.

Erogare, eſt impendere, l.9.§. quod ait,& §.his verbis,iuncto, §. generaliter, D. de reb. auct.iud.l.28.D.de liber.leg.l.5.D.de condict.cau.dat.l.33.D.ad L.Aquil.

Erogare Odores & Vnguenta,ad funus, l.7.§. illud planè, D. de in rem ver.*Veſtimenta in funus*, l.vlt.D.de religioſ.*Erogare in vxorem ægram,& in funus eius*,l.13. C. de negot. geſt. *In funus vel in morbum defuncti*,l.3.C.de religioſ.*Quidquid in funus Erogatur*,Paul.lib.1.Sentent.Tit.vlt.

Erogare in oleum,Plin.Epiſt.34.lib.10.

Quæ Pater in filium erogauit, l.vlt.D.de hered. petit. Erogatura *Mater in Filiam*, l.5.§. ſi mater, D.de agnoſc.& alend. *Erogaturo piſcatori in apparatum*, l.5.D.de naut.fœno.

Erogare *in pretium ſerui*, l.36.§.vlt.D.ad L.Falc.

Erogare *Annonam*, l.vlt.D.de munerib.& honor. *Pecuniam acceptam*, l.4.§.lege, D.ad L. Iul. peculat. *Pecuniam in operis fabricam*, l.vlt.§. hi quoque, D. de munerib. & honor. *Pecuniam in ſportulas*, l.5.§.vlt.D.de donat.inter vir. *Pecuniam per partes*, l.9.§. nummularij, D. de edendo. *Non amplius parte ſua* Erogare, l.1.§.vlt.D.ſi cui plus quàm per.

Erogare de ſuo, l.5.§.ſi pater, D.de iure dot. *Ex bonis*, l.12. §. nimirum, D.de admin. &peric. *Ex hereditate*, l.25.§.quod autem, D.de heredit.petit. *Ex peculio ſuo*, l.23.§.1.D.de pecul.legat.

Erogare *pro alijs*, l.1.C.mandat. Erogare *minus quàm decem Aureos*, l. 88. §. 1. D. de legat.2. *Qui tantum erogat, quantum acceperit*, l.122.§.vlt. D.de leg.1.

Erogari *pro introitu*, l.102.D.de legat.3. Erogari *muneris, legatorúm ve nomine*, l.13.§.vlt. D.de adminiſtr.& peric. *Quod* Erogatur *in ſementem*, l.8.D.ſol.matr. *Erogatur de bonis*, l.5.§. cùm igitur, D. de donat.inter vir. *Erogari ex bonis defuncti*, l.1.§.ad municipum, l.73.§.vlt.D.ad L.Facid.

Erogatus *dodrans*, l.21.D.ad L.Falcid. *Erogata pecunia*, l.102.D.de legat.3. *In facultates*, l.10. C. præd.min. *In refectionem nauis*, l.vlt.D.de exercitor.id eſt, conſumpta ſeu verſa. *Erogata pecunia malo more*, l.17.§.1.D.de negot.geſt.

Erogatum amplius, l.39.D.famil.erciſc. *In Ædificia*, l.13. §. poſſeſſionem, D.de actio. empti. *Cauſa emptionis*, l.27.§.debet, D.de ædil.edic. *Corporis cauſa*, l.37.D.de religioſ. *In Extructionem monumenti*, l.1.§.vlt.D.ad L.Falcid. *In Rem*, l.vlt.C.de contrar.iudic.

Erogata in rem, vt melior fieret, l.9. C.de euictionib. *Erogata in honorem alterius liberorum*, l.73. D.pro ſocio. *In Studia*, l.vlt.C.de aliment.pupil. *In ventrem alimenta*, l.1.§.competit.D.ſi mul. vent.nom.

Erogata Alimenta, l.1.§.competit.D.ſi mulier ventr.

Erogati ſumptus in extructione, l.29.§.domus, D.de pignor. *Erogatum id quod creditum eſt*, l.20. &l.vlt.D.de in rem.verſ.

Erogata centum legatorũ nomine, l.73.D.ad L.Falc. *Erogata neceſſariò*, l.16.D.de in diem addict. *Non* Erogatum *ſecundum voluntatem defuncti*, l.17.D. de vſu & vſufr. *Si quid in locum fuerit* Erogatũ, l.14.§.funeris, D.de religioſ.

Erogare interdum ſignificat præſtare, vt l.32.§.Lucius, D.de adminiſtr. & peric. *Erogare fideicommiſſorum quantitatem*, l.2.D.de dot.prælcg.

Erogare aliâs ſignificat conſumere, & exhaurire. Sic *Erogare bona in fraudem*, l.68. D. pro ſocio. *Erogaſſe totas facultates*, Plin.Epiſt.121.lib.10.

Erogari per Codicillos, id eſt, dari, ſeu relinqui, l.4.D.de L.Cornel.de falſ. *Erogari legata ex hereditate*, l.15.D.de iure codicill. *Erogari legata data*, l.22.§.1.D.ad Leg.Falcid.

Erogatio, pro impenſa, ſeu ſumptu, l.9.§.quod ait, D.de reb.auct.iud. l.3.D. de impenſ.in res dot.l.14.D.de muner.& honor.

Erogatio pecuniæ, l.5.D.de iure immunit. *Magna Erogatio facta in hæc*, l.40.D.de dam.inf.

Erogationem in honorem filij fecit, l.vlt.D.de hered.petit. *Erogationes hereditate factæ*, l.54. D. ad Sc.Trebell. Et ita *Erogationem*, & *Erogationes neceſſarias*, accipe in Reſcripto Traiani apud Plin. Epiſt.35.& 114.lib.10.

Erogatio annua, id eſt, præſtatio, l.10.D.de ann.legat. *Erogatio publica*, l.6.de luſtr. conlat. l.4. D.in Cod.Th.Nou. *Erogatio militaris Annonæ*, Rubr.de Erogat.milit.anno.

Eros, Serui nomen, l.13.&l.vlt.D.de fideic.libert.l.12.D.de liberat.leg.l.75.§.qui id quid &l.122.§.1.D.de verb.oblig.l.3.C. ſolut. matr. *Si plures ſint eiuſdem nominis ſerui, puta plures* Erotes, l.5.§.vlt.D.de rei vindic.

Errare poteſt quis multis modis, veluti.

In Corpore, l.4.D.de legat.1.l.21.D.qui teſtament.fac. *In Re*, l.71.§. amouere, D. de adquir. vel omitt.

Errare in nomine tantùm, l.34.D.de adquir.poſſ.l.21.D. qui teſtament. fac. *In Nomine, Prænomine, Cognomine*, l.4.C.de teſtament.tut. *Cùm in prænomine, cognomine* Erratum *eſt*, l.80. D. de iudiciis. *Si in nomine ſerui* Erratum *fuiſſet*, l.32.D.de verb.oblig.

Errare in fundi vocabulo, l.4.D.de legat.1. *Errare in Pondere*, l.52.§.maiora, D.de furtis.

Errare in Appellatione interponenda, l.1.§.ſi quis, D. de appellationib. *In ſententia dicenda*, l.20. D.de recept.qui arbitr. *In Syllaba*, l.54.D.de manum.teſta. *Errare formula*, Quintil. Decl.260.

Errare in Conditione mariti,l.22.§.ſi mulier,D.ſol.matrim.*In Soluendo*,l.30.D.de in rem verſ. *In tranſcribendis verbis Stipulationis*,l.92.D.de diuerſ.reg.

Errare circa cauſam Exheredationis,l.14.§.vlt.D.de liber.& poſt.*Circa inſcriptionem*,l.35.D.ad L.Iul.de adulter.

In contrahenda Emptione Errari poteſt *in Corpore:in Materia : in Qualitate : in Subſtantia : in Sexu:in Nomine*,l.9.§.vlt.l.11.& l.14.D.de contrah.empt.

Erratum in Artificio,l.28.D.de reb.dub.*In deſignanda perſona*,l.17.D. de condic.& demõſtr. *In facti cauſa*,l.10.D.de tutor.*In quæſtione de Bono & Æquo plerumque pernicioſe Erratur*,l.91.§.ſequitur,D.de verb.oblig.

Errantes de ſtatu ſuo,l.15.D.qui teſt.fac.*Si Heres Errauit*,l.49.D.famil.erciſc.

Præterea *Errare* poteſt quis vel in Iure, vel in Facto,l.1. D.de iur.& fac. ignor.l.1.§.planè, D.de aqua cottid.& æſt.

Errauit in iure,qui putauit rectè factum Teſtamentum,cùm inutile erat, vel cùm eum alius præcederet adgnatus,ſibi potius deferri,l.25.§.ſcire, D. de hered. petit. *Nec non qui ignorat ſibi ex ſucceſſorio Capite competere bonorum poſſeſſionem. Item qui ex aſſe heres inſtitutus, non putat ſe Bonorum poſſeſſionem petere poſſe ante apertas Tabulas:vel ſi Frater conſanguineus defuncti credat matrem potiorem eſſe:Item qui liberum ſe eſſe, & ex quibus natus ſit ſcit, iura autem cognationis habere ſe neſcit.* Similitérque,*Qui ſcit defunctum eſſe Cognatũ, neſciat autem proximitatis nomine Bonorum poſſeſſionem ſibi deferri: aut ſe ſciat ſcriptum heredem,neſciat autem quod ſcriptis heredibus Bonorum poſſeſſionem Prætor promittit*,l.1.D.de iur.& fac ignor.

In iure Erranti non procedit vſucapio,l.32.§.1.D.de vſurpationib.*In iure Errantes Mulieres inceſti crimine non tenentur*,l.38.§.1.D.ad L.Iul.de adulter.

In facto Errat,qui neſcit deceſſiſſe eum cuius Bonorum poſſeſſio defertur : aut qui, fortè expoſitus, quorum parẽtium ſit ignorat:vel ſeruiat alicui putans ſe ſeruum eſſe:vel ſi ſcit quidem alij delatam eſſe Bonorum poſſeſſionem, neſciat autem et tempus præteriſſe Bonorum poſſeſſionis. Item qui neſcit eſſe Tabulas,l.1.D.de iur.& fac.*Prætore Errante*,l.2.§.non ſolùm,D.ad Sc.Tertyll.

Errantis nulla voluntas,nullus Conſenſus,l.9.D.de iur.& fac.l.20. D. de aqua & aqu.& pluu. *Non Conſentiunt qui Errant*,l.15.D.de iuriſd.*Si errandi iuſtam cauſam habuit*,l.16.§.ſi petierit, D. de bon.libert.

Error & *Ignorantia* tantumdem valent.*Erroréinque facti, & Ignorantiam*,promiſcuè Iuriſconſulti dicunt,vt apparet ex l.8.D.de iur.& fac.ignor.coniuncta cum,l.2.l.4.& l.9.§.ſed facti,D.eod.tit.

Error vel *Iuris* eſt,vel *Facti*,l.8.D.de iur.& fac.ignor.*Iuris Error*,l.31.D. de vſurpationibus. *Error in Iure*,l.2.D.de iur.& fac.ignor.*Veluti ſi ſcias pupillum eſſe,putes tamen pupillis licere res ſuas ſine tutoris auctoritate adminiſtrare*,l.2.§.ſi à pupillo,D.pro empto.

Error facti,l.9.C.ad.L.Falcid.l.6.& l.7.C.de iur.& fac.ignor.

Error in Materia & Qualitate,l.14.D.de contrah.empt.*In Sexu*,l.11.D.eod.tit. *In Subſtantia*, l.9.§.1.D.eod.tit.

Error in vocabulo,l.§.vlt.D.de rei vind.Porrò *Nihil facit Error Nominis,cùm de Corpore conſtat*, l.9.D.de contr.empt.*Error Cõputationis, & Calculi*,l.1.§.1.D.quæ ſent.ſine appell.l.8.D.de ad. rer.l.5.§.ſi quis.D.de don.int.vir.

Error iuſtus,l.44.D.de vſurpationib.l.50.D.de adquir.poſſ.Paul.lib.1. Sentent.Tit.8.*Probabilis*,l.vlt.D.pro ſuo.*In alieni facti ignorantia,Error tolerabilis eſt*,d.l.vlt.

Error litigatorum non habet conſenſum,l.2.D.de iudiciis. *Quid tam contrarium eſt Conſenſui, quàm Error,qui imperitiam detegit?* l.15.D.de iuriſdictio.

Error ius facit,l.3.§.vlt.D.de ſupell. *Error Heredis ius non mutat*,l.37. D.de aur.argent.

Error eius qui ſe falsò exiſtimat heredem, l.96.D.de adqu.vel omitt.*Error eius qui ſe Municipem, aut Colonum exiſtimans promiſit*,l.17.§.Error,D.ad municipal.

Error Heredum,l.57.D.mandat.*Patris*,l.25.D.de liber.& poſt.*Poßidẽtis*, l.vlt.D.pro ſuo.*Teſtatoris*,l.21.D.de manum.teſtament.

Errore,id eſt,per Errorem.Sic *Errore Matrimonium contrahi*,§.1.D.ad L. Iul.de adulter.*Dependere pecunias*,l.25.§.ſin autem,D.de probationib.*Plus demonſtrare*,l.18.D.de contrah.empt. *Plus Soluere*,l.102.§ vlt.D.de ſolution.*Soluere*,l.59.D.de condict.indeb.*Eodem Errore condemnare iudex*,l.35. D. de rei vindic.*Errore primùm, deinde conſuetudine optentum*,l.39.D.de leg.

Errore Deceptus,l.36.D.de vſurpationib. *Ductus*,l.1.D.de diſtractio.pigno.l.7.D.de teſtam. milit.l.44.D.de vſurpat. *Labi*,l.19.D.de vſu.& vſufr. *Lapſus*,l.13.§.quanquam, D.de reb.cor. l.26.D.de pact.dotal. *Lapſi*,l.57.D.mandati. *Errore potius quàm malitia*,l.37.§.vlt.D.de excuſationib. *Errore ex pacto habuit*,l.59.§.vlt.D.ad Sc.Treb. *Si Dominus & ſeruus in eo Errore eſſent*,l.4.D.de manumiſſionib.

Per Errorem & *per Imprudentiam* idem ſonant,l.16.& l.13.D.de condict.indeb.iuncta,l.11.& l.32.§.1.D.eod.tit. *Per Errorem*,& *Conſultò*,aduerſantur,l.53. D.de diuerſ. reg.iur. *Non per fraudem,ſed per Errorem*,l.vlt.D.publicanis & vectigalib.

Per Errorem Acceptum iudicium,l.17.D.de vſurpat. *Ad Arbitrum itum eſt*,l.32. §. Iulianus, D. de recept.qui arbitr. *Addicere*,l.14.D.de in diem addict. *Adire*, l. 75. D.de adquir. vel omitt. *Aſſignare Partem*,l.15.D.de liber.& poſtum. *Ædificare in area aliena*,l.27.§.vlt.D. de rei vindic. *Alius pro Alio Prætor aditus eſt*,l.15.D.de iuriſdictio. *Arbitrari*, l.44.§. filiusfam.D. de vſurp. *Auctor factus*,l.31.D.de vſurpation. *Cauere*,l.31.D.de condict.indeb.l.20.D.famil.erciſc. *Contractum Matrimonium*, Vlpian.Tit.8.Regular. *Credere*,l.22.C.famil. erciſc. *Dare*, l.16.§. ſi quis poſt,D.locati. *Datur*,l.13.§.vlt.D.commod. *Datus Tutor*, Inſtit.quib.teſta.tut. *Datum*, l.53.D. de diuerſ.reg.iur. *Deceptus*,l.20.D.de aqua& aq.pl. *Dependere Pecuniam*,l.25.D.de probationib. *Edere rationes*,l.32.D.de cond.& dem. *Exoluere*, l.49.§.1.D.de fideiuſſ. *Facere*,l.6.D.ad Sc.Tr. *Facta ſolutio*,l.11.D.de exceptionib. *Factũ,vt*,l.1.§.ſi quis,D.de appellatio. *Fundũ liberũ tradere*, l.22.§.vlt.D.de cõdic.indeb. *Immiſcere negotiis*,l.39.§.1.D.de adm.& peric. *In cauſam cõmiſsi incidere*, l.vlt.§.Diuus,D.de publican. *Indebitam pecuniã accipere*,l.vlt.§.vlt.D.eod.tit. *Promittere*, l.47.D.de condic.indeb. *Indebitũ ſoluendi cauſa datũ*,l.13.§.vlt.D.cõmod. *Indebitũ ſolutum*,l.10.& l.16.D.de condict.indeb. *Interpoſita ſtipulatio*, l.15. D. de dam.inf. *Iubere Prætor*,D.ad Sc. Trebel. *Non debitũ conſecutus*,l.46.§.procurator, D. de procuratorib. *Non interpoſuit cautionẽ*, l.7.D.de dote præleg. *Non oblata pecunia*,l.67.D.de rei vindic. *Non retinuiſſe Quartã*,l.68. D.ad Treb. *Omiſſus dies*,l.115.D.de verb.oblig. *Omiſſa ſubſtitutio*,l.64. D.de legat.2. *Omiſſa,vel ſoluta*, l.3.§.ſi legatũ,D.ſi cui plus quam. *Petere Bonorum poſſeſsionem*,l.75.D. de adqu. vel omitt. *Plus inferre*,l.101.D,de ſolution. *Profiteri*,l.8.C.de dot.& facti ignor. *Promittere*,l.9.§.1.D.de cond. cauſ.da.l.71.§.vlt.D.de iure dot.l.17.D.de doli except. *Præſtita libertas*,l.47.D.de manumiſſ. teſtam. *Putare*,l.1.D.de leg.3. *Satisdato promiſſum*,l.4.§.item quæritur, D. ſi quis caution. *Secuta ſolutio*,l.54.D.de condic.indeb. *Soluere*,l.19.§.ſi quis poſt,D.locati,l.51.D.mand. l.59.D.de cond.indeb.l.52.D.ſol.matr.l.38.§.qui hominem.D.de ſolution. *Soluere vſuras*,l.102.§.vlt.D. eod.tit. *Soluta pecunia*,l.96.§.vlt.D.eod.tit. *Solutum*,l.16.l.13.& l.40.D.de condict.indeb.l.14. D.de reb.cred.l.9.§.vlt.D.de iur.& fac.ignor. S*tipulatus ſimplam pro dupla*, l.37. §. vlt. D. de euictionib.

Per Errorem ſoluentis non debitum accipere, l.5. §.is quoque, D.de oblig.& action.l.vlt.§.vlt. D.de publican.

Per Errorem iudicis victus,l.51.D.de euictionib.

Per Errorem officij Durantes.l.34.D.de adminiſtr.& peric.

Errorem fratris ſecuta,l.5.D.de dot.colla.

Error Allegari,l.38.§.idem Pollioni.D.ad L.Iul.de adulter. *Erroris proprij allegatio*, l.17. D. de minorib. *Error Pæſidum*, l.40.D.de iniuriis.

Erroris fideiuſsio nulla eſt,l.37. D. de fideiuſſorib. *Errores magni intercedere*, l. 1. D. de eo qui pro tut.

Erro à *Fugitiuo* differt,l.1.& l.4.§.idem Pomponius,D.de ædilic.edic. *Erronem definiebat Labeo, puſillum fugitiuum eſſe: & ex diuerſo, fugitiuum magnum Errorem eſſe.* Sed propriè, ait Vlpian. *Erronem ſic definimus,qui non quidem fugit: ſed frequenter ſine cauſa vagatur, & temporibus in res nugatorias conſumptis, ſerius domum redit*.l.17.§.Erronem,D.de ædilic.edic. Vnde Menander in l.4.§.edicta,D.de re milit. *Leuius delictum Emanſionis habetur,vt Erronis,in Seruis: Deſertionis, grauius,vt in fugitiuis.*

Erronem autem *non ſecũdum propoſitionem mentis ſolam,ſed cum aliquo facto oportet intelligi*,l.225. D.de verb.ſignificat.

Et ita *Erronis* nomen in Edicto Ædilium Curulium,& Ædiliciis ſtipulationibus accipere nos oportet.Ex Edicto enim Ædilicio *Erronem non eſſe Seruum* promittebatur,l.1.D. de ædil. edic.l.16.§.vlt.& l.31.D.de euictionib,l.31.§.ſi vir vxor,D.de donat.int.vir.

Exiſtere Seruus,l.1.§.vlt.D.de ſeruo corrupt.

Atque iterum Erronem ſub tua ſigni voca. Plin Epiſt. 10. lib. 2. *Hos niſi, retrahes in corpus quandoque vt Errones.*

ERVBCESCAT *Teſtator*, l. 28. C. de teſtam. *Non erubuit*, l. 11. §. ſocer, D. ad L. Iul. de adult.

ERVDIRE *Puerum*, l. 27. D. de rei vind. *Sumptus quos in Erudiendum hominem Emptor fecit*, l. 43. §. vlt. D. de actionib. emp.

ERVDITVS *Studiis Liberalibus*, l. vlt. §. vlt. D. de ædilic. edic. l. vlt. C. de alimẽt. pupill. *In Eruditionem puerorum relinqui*, l. 117. D. de legat.

ERVERE *Veritatem*, l. 7. D. de teſtib. *Tormenta ad Eruendam veritatem*, l. 11. §. quæſtionem, D. de iniuriis. Quintil. Declam. 322. *Non enim Tyrannis conuincenda veſtigiis erat, n q e argumentis Eruenda. Erui per quæſtionẽ fraudum participes*, l. 23. §. ſed etſi ſeruus, D. ad leg. Aquil. *In Criminibus Eruẽdis Quæſtio adhiberi ſolet*, l. 1. in prin. D. de quæſtionib.

Eruere Oſſa, l. vlt. D. de ſepul. viol. l. 8. D. de religioſis. Quintil. in argumento. Decl. 248. *Quoque qui ſepultus fuerat, oſſa Eruerit & abiecerit.*

Eruta Arbor, l. 19. D. comm. diuid. *Eruta Arbor radicitus*, l. 26. §. 1. D. de adquir. rer. do. *Eruta, vt Harena & Creta*, l. 17. §. Ruta, D. de action. empti.

ERVMPERE *Aqua in meo*, l. 21. D. de aqua & aqu. pluu. *Erumpere clauſi Serui*, l. 3. §. ſubuenitur, D. de Sc. Silan. *Erumpere vincula*, d. §. ſubuenitur.

Erumpentibus ad fugam ſeruis, l. 60. D. pro ſocio.

ESCA. *propter Eſcam paratur Aquiminarium*, l. 19. §. ſi cui eſcarium, D. de auro argent.

ESCALE *Argentum*, l. 8. D. de ſupellect. lega.

ESCARIVM *Argentum*, *Potorio* opponitur, l. 19. §. ſi cui eſcariũ, l. 21. §. vlt. & l. 32. §. argento, D. de auro argent. *Eſcario* autem *Argento legato*, non ſolum id debebitur, *quod ad Epulandum in miniſterio habuit, id eſt ad Eſum & Potum*: ſed & quod *propter Eſcam paratum eſt*, d. §. ſi cui Eſcarium.

Eſcaria & *Potoria*, *Vitrea*, vel *Fictilia*, l. 3. §. 1. D. de ſupellect. leg.

ESCVLENTVM, & *Potulentum* opponuntur, l. 18. D. de offic. præſid.

Eſculentorum Legato continentur non ea tantùm *quæ Eſſe, ſed & ea per quæ Eſſe ſolemus*, l. 3. D. de penu leg. *Eſculenta Penus*, l. 3. §. 1. D. de penu leg.

ESSE, pro *Edere*, l. 3. §. 1. D. de penu leg. *Eſui Potuíque eſſe*, vel *non eſſe*, d. l. 1. D. de penu leg. l. 43. D. de verb. ſignif. *Ad Eſum & potum in miniſterio habere Argentum*, l. 19. §. ſi cui eſcarium, D. de auro argent. *Edendi, Bibendíque gratia paratum*, l. 19. §. argẽto, D. de auro argent. *Edulium vſus*, l. 6. §. vlt. D. de offic. Proconſ.

Verbum EST non ſolùm præſens, ſed & præteritum tempus ſignificat, l. 123. D. de verb. ſignific. Quod in quibuſdã locutionibus quæ exempli cauſa illic ſubiiciũtur, procedit. Alias certè articulum *Eſt* præſentis temporis in ſe demonſtrationem tantùm continere traditur, l. 34. D. de auro arg. Planè hæc verba SIT, FIAT, quibus in Interdictis Prætor vtitur, vtrumq; tempus complectuntur, l. 2. §. deinde, D. ne quid in loco publ. l. 1. D. de fluminib. l. 1. §. penult. & vlt. D. de Cloac.

Eſt Capere, id eſt, licet, l. 11 §. vtrum, D. ad Sc. Trebell.

Et, ſyllaba, coniunctionem facit, l. 66. D. de heredib. inſtit. Articulus ET coniungit, l. 142. D. de verb. ſignific. *Et generaliter autem*, l. 16. §. 1. D. ad Sc. Trebell.

ETAIPIAN Græci appellant ſodalitia Caius in l. vlt D. de colleg. *Sodales ſunt qui eiuſdem Collegij ſunt quam Græci Ἑταιρίαν appellant*, quod vocabulum Latinum facit Plinius Epiſt. 97. lib. 10. *Quod ipſum*, inquiens, *facere deſiſſe poſt Edictum meum, quo ſecundum Mandata tua, hæterias eſſe vetueram*. Eiuſdem lib. Epiſt. 43. 43. Traianus Plinio ſcribens. *Quodcunque*, ait, *nomen ex quacunque cauſa dederimus his qui in idem contracti fuerint, hæteriæ, quamuis breues, fient.*

ETIAM *Nunc*, l. 3. §. vlt. D. arbor. furt. cæſ.

EVACVARI *Dolia*, l. 1. §. vlt. D. de peric. & commo. Et apud Caſſiodor. Epiſt. 2. lib. 11. Variar. *Euacuata obligatio*, l. 4. C. de ſolutionib.

EVADERE alicunde aufugere, profugere, effugere, ſignificat. *Euadere captus à Barbaris*, l. 5. §. à Barbaris, D. de re milit. *Captiuus vi vel fallacia poteſtatem Hoſtium Euadere*, l. 26. D. de captiuis, l. 7. D. de adquir. rer. dom. *Piſcis, vel Aper, vel Auis, qui poteſtatem noſtram Euaſit*, l. 44. D. eod. titul.

Euadere Dominum Seruus, l. 17. §. item ait, D. de ædil. edic. *Pecora Feram Euadere*, l. 8. §. vlt. D. famil. erciſc. *Cuſtodia Militibus Euadere*, l. 12. D. de cuſtod. & exhibit.

Euadere D. portatus, l. 2. §. in exulibus, D. de pœnis, id eſt effugere vt l. 4. §. in Inſulam, D. de re milit.

Recepti in

Recepti in Carcerem euadere ruptis vinculis & effracto Carcere, l.13. D. de cuſt. & exhibit Plin-Epiſt.66.lib.10. *Reddendúmque pœnæ quam fractis vinculis Euaſiſſet.*

Euadere fera Beſtia, l.1.§.in Beſtiis, D. ſi quadrupes. *Volucres euadere noſtram cuſtodiam*, l.3. D. de adquir. rer.do.

Euadere litis æſtimationem, id eſt *euitare*, l.8.D.de noxalib.

Non Euadet actionem ex Empto, l.1.§.1.D.de actionib.empti.

Euadere pœnam ſtipulationis, l.70.§.1.D.de legat.2.

Euaſit aleator vel *Vinarius*, vel *Erro*, l.25.§.Pedius, D.de ædil.edic.

EVAGARI *Ignis*, l.27.§.ſi fornicarius, D. ad L.Aquil. *Euagatus & progreſſus Ignis vlterius*, l.30.§.vlt.D.eod.tit.

EVALVIT *Sententia*, id eſt præualuit, l.6.§.etiam D.ſi ſeruit.vind.

EVANESCERE *Actio*, l.31.§.vlt.D.de reb.credit.l.53.§.1.& l.54.§.vlt.D. de furtis, l.21.D.ſolut.matrimon. l.11. §. 1. D. de aqu. pluu. arc. l. 5. D. de publicanis, l.8. D. de ſeruis export. *Cauſa condictionis*, l.96.§ vlt.D.de ſolutionib. *Clauſula ſtipulationis*, l.13.D.iudicat.ſol. *Condictio*, l.29.§.vlt.D.de verb.oblg. *Condicio*, l.7.D.de condicionib.inſtit. *Codicilli*, l.19.D. de iure Codicill.

Euaneſcere donatio, l.11.§.idem Marcellus, D.de donat.inter vir.& vxor. *Fideicommiſſum*, l.93. D.de legat.1. *Inuidia*, l.1.C.de quæſtionib. *Legatum*, l.1.§.1.D.de dote præleg. l.9.§. Marcellus, D.ad exhib.l.18.D.de vulg.& pupil.l.7.§.vlt.D.de liberat. leg. *Legata*, l.9.§. Marcellus, D.ad exhibend. *Litis æſtimatio*, l.13.§.item ſi, D.de hereditat.petit. *Obligatio*, l.5.C. de ſolutionibus. *Partes ſtipulationis*, l.20.D.de acceptilatio. *Pignus*, ſeu *ius Pignoris*, l.13.§.1.& l.20. D.de pignori. *Pœna*, l.33.D. de recept.qui arbitr *Pupillare Teſtamentum*, l.2.D.de vulg.& pupill. *Querela*, l.10. C.de non numer.pecun. *Secundæ Tabulæ*, l.14.§.1.D.ad Sc.Trebell. *Stipulatio*, l.83.§.ſi rem, l.98.& l.136.D.de verb.oblig.l.4.D.de pact.l.33.D. de fideiuſſorib.

EVCHETÆ in l.5.C.de hæretic.& Manich.hęretici fuêre: de quorum prauo dogmate videndus eſt Nicephorus lib.11.Hiſtor.Eccleſ.cap.14.

EVECTIONIS appellatione, curſus publicus, eiúſque exhibitio & conceſſio ſignificatur, l.1. C.de numerariis, l.3.l.4.l.6.l.9.l.penul.& l.vlt.C.de curſ publ.l.2. C.de commeatu. Itaque mendoſè in l.12.C.de curioſ.lib.12.in qua *Euictionibus*, pro, *Euectionibus*, antehac legebatur. B.Auguſtin.Epiſt.55. *Zenobius Magiſter memoriæ factus eſt: & miſit nobis Euectionem, cum Annonis.* Sulpitius Seuer.lib.2. Hiſtor.ſacr. *Hilarius quartum iam exilij annum in Phrygia agens, inter reliquos Epiſcopos, per Vicarium ac Præſidem data Euectionis copia, adeſſe compellitur.* Symmach. Epiſt.105.lib.7. *de impetratis Euectionibus in adminiculum Prætoriæ functionis.* Caſſiodor. Epiſt.9. lib.11.Variar. *Quando & Euectiones publicas accepiſtis.*

Euectionem & Euectiones, Dare, l.12.de curſu publ.in Cod.Theo. *Facere*, l.12.& l.13.l.38.l.40. & l.43.de curſu publ.in Cod.Th. *Euectionem tribui, vel fieri*, l.9.eod.tit.

Euectiones commeantium inſpicere, l.23.eod.tit.in C.Th. *Euectionis publici curſus inſpicienda*, l.2. de curioſ.in Cod.Theod. *Euectionum ſpectendarum cura*, l.8.eod.tit.

Sine Euectione iter facere, l.8.de curſu publ.in C.Th.Porrò *Euectione* nullum vti priuatū conſtituunt Impp.l.44.de curſu publ.in C.Th. *Euectionúmque faciendarum* copiam ſibi Præfectis Prętorio reſeruāt, l.40.de curſu publ.in C.Th.& eā denegant *Magiſtris militum*, l.56.de curſ. publ. *Duci Armeniæ*, l.57.eod.tit. *Vicariis*, l.61.eod.tit. *Comitibus Ægyptiaci limitis*, l.52.eod.tit.

Euectionum faciendarum arbitrium in publicis tantum cauſis vſurpari iubent, l.19.de curſu publ.in Cod.Theod. *Euectionum vtique copiam*, (aiunt Impp.in l.6.de curſu publ.lib.12.) *Senatui, cùm proficiſcendi ad nos neceſsitas fuerit, ſerenitas noſtra largita eſt.*

Euectio autem numerum Veredorum continebat, vt apparet ex l.14.eod.tit.in C.Th.Hine *Euectionis datæ formam & licentiam non excedere*, l.14.eod.tit.

EVEHERE *Lapidem*, l.6.D.de donationib. *Muſtum*, l.25.D.locati.

Euehi Stercus, Plauſtris, l.12.§.ſi in aliqua, D.de inſtru.vel inſtr. *Vinum, Amphoris*, l.6.D.de ſeruit.præd.ruſtic.

Euectæ Cotes, l.15.D.de publican.& vectigal.

EVELLERE *aliquid adfixum ædibus*, l.9. D. quod vi aut clàm. *Arborem ex fundo*, l.12. D. de vſu & vſufruct.leg. *Euulſæ Arbores*, l.12. D. de vſufructu.

Euolſa ſtatua de monumento l.2. D. de Sepul.viol.

EVEMERIA, Ancillæ nomen, l.10. D. de manumiſſionib.

EVENIRE, accidere & contingere ſignificat.

Euenire multi caſus potuerunt, l.26. §. item inquit, D. ex quib. cauſ. maior.

Euenit in Fratribus, l.vlt. D. de oper.libert. *In Obligationibus*, l.13. §. vlt. D. de re iudic. *In Patrono*, l.19. D. de inoff.teſtam. *In perſonis Mercatorum*, l.4. §.1. D. de penu.leg. *Non Euenit in hac ſpecie*, l.67. §. ſi rem, D. de legat.2.

Euenit Æque, l.14. D. de tutel. *Interdum*, l.3. §. vlt. D. de iniuſto rup. l.11. §. dictum, D. quod vi aut clam. *Iure*, l.3. D. de iuſt. & iur. *Plerumque*, l.11. §. ſi quis, D. de legat. 3. l.1. C. de dilationib. & apud Quintilian. Declamat. 365. *Sæpe*, l.1. §. ſæpe, D. depoſiti, l.4. §.1. D. de penu leg. l.60. D. de donat.inter vir.

Sic Euenit, l.11. §. ſi quis, D. de legat.3. l.15. §. ſi rerum, D. de re iud.

Sicut Euenit eum, l.2. §. ea obligatio, D. de procuratorib. l.32. D. de oblig. & act. l.13. §. vlt. D. de re iud.

Id Euenit ſi, l.10. §. tertio gradu, D. de gradib. & adfin. l.vlt. D. de bono. poſſeſſ.ſec.Tabul. *Idem Euenit ſi*, l.26. D. de vſu & vſufr. *Quod Euenit ſi*, l.51. D. de condic. & demonſt. l.1. D. de teſtam.tutel. l.7. D. quand.dies. *Hoc Euenit ſi*, l.40. D. de verb.oblig. *Quod Euenit & ſi*, l.114. §. cũ pater, D. de legat.1. *Quô Euenit vt*, l.2. D. ad Sc.Trebel. *Qua ratione Euenit hoc niſi*, l.12. §. Iulianus, D. de vſufructu. *Euenit quominus*, l.45. §. vlt. D. de legat.1.

Vt *Euenit*, l.vlt. D. de oper.libert. l.31. D. pro ſocio.

Eueniebat ex furto mora, l.17. D. de condict.furt. *Vnde Eueniebat*, vt l.7. §. interdic. D. de interdict. & relegat. *Hoc Euenerat vt*, l.20. §. ait Senatus, D. de heredit.petit. *Vſu hoc Euenerat*, l.22. §. vlt. D. de pigner.act.

Euenit, vt, l.1. D. de cõtrah.empt. l.16. §. vlt. D. de pœnis, l.2. §. Scæuola, D. de eo quod certo loc. l.15. D. de præſcript.verb. l.44. §. etſi, D. de vſurpationib. l.20. §. vlt. D. de liber. cau. l.61. §. vlt. D. locati, l.76. D. de iudiciis, l.22. §. interdum, D. mãdati, l.58. §.1. D. pro ſocio. l.1. §. dolum, D. ſi quid in fraud.patr. l.5. D. de bonor.poſſ. ſec. Tabul. l.1. §. vlt. D. vt legatorum, l.1. §. hæc verba, D. ſi cui plus, l.49. §. vlt. D. ad L. Falcid. l.2. § deinde, & §. nouiſſime, D. de orig.iur. l.61. §. vlt. D. locati, l.14. D. de tutel. l.3. §. vlt. D. de iniuſto rup. l.1. §. ſæpe, D. depoſiti, l.11. §. ſi quis, D. de legat.3. l.6. D. de dam.inf. *Fortè Euenit vt*, apud Cicer. lib. 2. de Orato.

Eueniet cum, l.15. §. hoc interdicto, D. quod vi aut clàm. *Quod Eueniet*, l.30. §. ſuum, D. de adquir.vel omitt.

Eueniet vt, l.1. § ſanè, D. ſi quis omiſſa, l.4. §. ſi ex, D. de re iud. l.67. D. de lega. l.37. D. de adminiſtr. & peric. l.1. §.1. D. de ſeruo corrup. l.14. D. de interrogationib. l.8. §. vlt. D. de in ius vocan. l.67. D. de adquir.vel omitt. l.8. §. quarta, D. de inoff.teſtam. l.11. §. ſi tutoris, D. quod vi aut clàm, l.56. D. de ædil.edic. l.46. & l.48. §. ancilla, D. de furtis. l.36. §. vlt. D. mandati. l.47. & l.82. D. ad L. Falcid. l.5. D. Carbon.edic. l.1. D. de coniug.cum emanc. l.3. §. Iulianus, D. de coll.bon. l.7. §. ſi quis eam, D. de interdict. & releg.

Sic Eueniet vt, l.21. D. ad l.Iul.de adult.

Hoc enim Eueniret, l.23. D. de adimen.lega. *Id Eueniret etiam*, l.29. D. de liber.leg. *Quod Eueniret ſi*, l.59. D. ad Sc.Trebell.

Eueniet vt, l.8. §. eum igitur, D. de inoff.teſtam. l.1. §.1. D. de ſeruo corr. l.48. §. ancilla, D. de furtis.

Si horum aliquid Euenerit, l.55. D. de fideicomm.libert.

Si id euenerit fraude heredis, l.4. D. de opt.vel elect. *Per Deſidiam*, l.12. D. de cuſt. & exhibit. *Etiã ſi euenerit*, l.20. §. vlt. D. de manumiſſ.vindic. *Si Euenerit vt*, l.24. D. quando dies legat. *Si Euenerit vt*, l.20. D. de manumiſſ.vindict. *Et ob hoc Euenerit vt*, l.5. D. ſi menſor falſum.

Quod ſi Euenerit, l.1. D. de curator.furio. *Si quid Euenerit æris alieni*, l.34. §. vlt. D. de legat.1. *Idem Eueniret ſi*, l.3. D. ratam rem hab. *Si quid ſibi Eueniret*, apud Sueton.in Iulio, cap.86. id eſt ſi quid humanitus contingeret.

Idem Eue-

Idem Euenire poteſt, l.31.§.1.D.de excuſationib.l.4.§.ex conuentione,D.de re iudic.

Euenire poteſt, vt l.27.D.de liber. cau. l.62. D.de hered.inſtit. *Poteſt Euenire*, vt l. 44. D. ad Sc.Trebell.

Cùm poßit Euenire, vt l.11.§.vlt.D.ad Sc.Treb. *Hoc Euenire poſſe proſpicere debuit*, l.9.§.1.D.locati. *Non facilè Euenire poteſt*, l.3.D.de vſur. *Euenire poterit ne*, l.11.§.quod vulgo,D.ad L.Falcid.

Euenire plerumque adſolet, l.24.D.de inoff.teſt. *Euenire ſolet*, l.10.§.auus,D.de gradib. & adfinib. *Ex quibus caſibus ſolet hoc Euenire*, l.1.§.ſed ſi ſæpe quis,D.de ſeparationib.

Sicur Euenire ſolet, l.14.D.de liber.& poſtum. *Euenire ſolet*, l.38.§.vlt.D.de action.empti. *Interdum Euenire*, vt l.41.D.ad L.Aquil.

Euenire vt, l.8.D.de noxalib.l.76.D.de iudiciis, l.24. D. de inoff.teſt.l.2.§.Scæuola, D.de eo quod certo lo. *Euenturum*, vt l.41.D.de reb.credit. l.49.§.vlt.D. de fideiuſſorib. *Ea ratione Euenturum*, vt l.2.D.de donationib.inter vir.& vxor.

EVENTVS *Actionum*, l.7.D.ſi ſeruit.vindic,id eſt, *Exitus*, vt l.10.§.exitus, D.quæ in fraud. credit.

Euentus Condicionis, l.66.D.de condic.& dem.l.88.D.de hered.inſtit.l.73.§.D.ad L.Falcid. l.10.§.vlt.D.de in rem verſo. *Condicio in Euentum*, l.34.§.vlt.D.de adqu.vel omitt. *In Euentum collatæ condicionis*, l.78. §.vlt. D. de condicion. & demonſtr. *In Euentu poni condiciones*, l.60. D.eod.tit. *In Euentum condicionis reſtituere rogatus*, l.66. D. de cond. & demonſtr. *Poſt Euentum condicionis*, l.24.C.famil.erciſc.

Euentus incertus cautionis, l,6.D.quod falſo tut. *Exſecutionis*, l.51.D.de pecul. *Euentus dubius iudicij*, Quintil.Declamat.249. *Si Conſilium & Euentus fuerit fraudandorum Creditorum*, l.4.§.ſi quis, D.de fideicommiſſar.libertat. *Damni*, l.11.§.ſciendum,D.de minor. *Donationis*, l.10.D. de donat.int.vir.& vxor. *Iuris*, l.1.§.vlt.D.de vſufruct.

Euentus Mortalitatis, l.6.§.ſicuti,D.de offic.præſid. *Mortis*, l.22.§.ſin autem,D.ſolu.matrim. *Nuptiarum*, l.24.D.de condict.inſtit.

Euentus declarat, l.9.§.vlt. D. de ſolutionib. *Euentus iudicatæ rei declarabit*, l.26.§.vlt.D.de teſtament.tut.

Euentus ſpectatur, l. vlt. D. de neg. geſt. *Euentum ſequendum*, l.8.ſi condicioni, D. de inoff. teſt.

Licet Euentus non ſit ſecutus, l.10.§.vlt.D.de neg.geſt. *Euentum aduerſum habere*, l.3.§.ſufficit,D. de contr. tutel. *Euentum fraus non habuit*, l. 10.§.1. D. quæ in fraud.cred. *Euentum litium redimere*, l.2. D. mandati. *Ex Euentu litis cauerit ſibi certam quantitatem dari*, l.6.§.vlt.D. eodem titul.

Euentus litium vendere, apud Lamprid.in Alexand. *Euentum Sententiæ vendere*, l. 15. §. idem ait,D.de iniuriis,& apud Paul.lib.5.Sent.Tit.25. *Euentum rei ſuſcipere*, l.14. C. famil. erciſc. *In Euentum appellationis cetera cognitionis præſes diſtulit*. l.39.D.de minorib. *In vtrumque Euentum*, l.4.§.vlt.D.de vulg.& pupill. *Euentu confirmari actio*, l.2.§.vlt. D. quod iuſſu. *Euentu damnum paſſurus*, l.23.D.de minorib. *Ex Euentu augere hereditatem*, l.22.§.vlt.D.ad L.Falcid. *Ex Euentu augere Patrimonium*, l.1.§.id quod.D.eod.tit.

Ex Euentu declaratur, l.25.C.de locato. *Idem dicendum*, l.15.D.de reb.dub. *Inſpicietur*, l.10.D. de Sc.Silan. *Liberare*, l.98.D.de ſolutionib. *An ex Euentu poßit in rem patris filius vertere*, l.10.§. vlt.D.de in rem verſo.

Ex Euentu iudicij, l.24.D.de liber.cauſ. *Litis*, l.6.§.maritus,&l.vlt.D.mandati. *Solutionis*, l.50. D.de legat.2.

EVERRICVLVM, quod Græcè σαγήνη dicitur, l.13.§.ſi quis me, D. de iniur. Nonius Marcel. ſcribit genus eſſe retis piſcatorij, à Verrendo dictum, quòd quidquid piſcium nactum fuerit, euerrit, vel quod trahatur: citátque hæc Tullij ex lib. 6. Verrinarum verba. *Quod vnquam Iudices, huiuſmodi Euerriculum vlla in prouincia fuit?* Varro lib. 3. de re ruſt. cap. vlt. *Cùm neque Euerriculo illi in litus educere poſſent viuam ſaginam plebeiæ cœne piſces.* Apuleius in Apolog. *Eum memoriæ prodiderunt cùm animaduertiſſet proximè Metapontum in litore Italiæ ſuæ Euerriculum trahi, fortunam iactus emiſſe.* Seruius in 1. Æneid. *Verrere* ait eſſe *trahere, à reti quod Verriculum dicitur.* Contra Euthycus l.1. de diſcernend. coniugat Nonio conſentiens *Euerriculum* verbale eſſe nomen ab Euerrendo deductum tradit. Atque hic me locus admonet, vt Manilij verſum emendem ex lib.4. Aſtronomic.in quo ita eſt.

Et placidum ductis euertere retibus æquor,

cùm legendum ſit *Euerrere.* Similéque mendum eſt apud Silium Italic. lib. 14.

Seu ſyluis ſectare feras, ſeu retibus æquor
Vertere, ſeu cælo libeat traxiſſe volucrem.

Legendum enim eſt *Verrere.* Quo genere loquendi Virgil. lib. 4. Æneid. vſus eſt,

Adnixi, ait, torquent ſpumas, & Cærula verrunt.

Lucanus lib. 3. de Bello Pharſal.

Tunc Cærula verrunt.

Idémque mendum in Latinos Euangelij D. Lucæ, cap. 15. codices irrepſit, in quibus paſſim ita ſcriptum eſt, *Aut quæ mulier habens drachmas decem, ſi perdiderit drachmam vnam, nónne accendit lucernam & euertit domum, & quærit diligenter*: vbi vetus Interpres *Euerrit* ſcripſerat. Nec ſine cauſa in hoc verbo laborat B. Gregor. Homil. 34. in Euang. vbi alios *Emundat* vertiſſe ſcribit: cùm in Græco vtique ſit σαροῖ τὴν οἰκίαν. Verùm vt ad Euerriculum redeam, ſcitum & peræquè vulgatum illud Ciceronis qui formulam de Dolo Malo à C. Aquilio Gallo proditam Euerriculum malitiarum appellat, lib. 3. de Nat. Deor.

EVERTERE *Ciſiarius Ciſium*, l. 13. D. locati. *Onus Quadrupes*, l. 1. §. quod ſi propter, D. ſi quadrupes pauper.

Euertere iudicium defuncti, l. 7. D. de bon. libert. *Ius Electionis*, l. 4. D. qui & à quib. *Preceptum Legis*, l. 16. D. de iure patron. *Teſtem*, apud Quintilian. Declamat. 388.

Euertere Patrimonium, l. 1. D. ſi famil. furt. fec. l. 7. de curſu publ. in Cod. Theod.

Euertere locum aliqua fortuita Calamitas, l. 2. §. cùm tamen, D. ſi quis cautionib.

Euertere Statuam, Paul. lib. 1. Sentent. Tit. vlt. *Euerſæ Arbores in Tempeſtate*, l. 59. D. de vſufructu, id eſt *Deiectæ*, vt l. 12. D. eod. titul. *Euerſus ſit*, id eſt proſtratus, l. 45. §. 1. D. ad Leg. Aquil.

Ad Euerſionem totius domus pertineat, l. vlt. D. de offic. præſid. *In Euerſionem fideicommiſſi factū*, l. 22. §. cùm proponeretur, D. ad Sc. Trebell. Plinius Epiſt. 3. lib. 10. *Cum Euerſione reliquæ dignitatis.*

EVERSORES à Gaio lib. 1. Inſtitut. vocantur prodigi, qui finem & modum expenſarum non faciunt, bonáque dilapidant ac diſperdunt. Sanè D. Auguſtin. in libris Confeſſionum irriſores eodem nomine appellatos tradit.

EVESTIGIO, id eſt confeſtim, ſeu ſtatim, l. 35. D. de negot. geſt. & apud Hircium. lib. 8. de Bello Gall.

EVIDENS dicitur quod palam apparet, aut quod clarum, apertum manifeſtúmque eſt, & de quo liquido & indubitate conſtat. Proinde *Euidens Exceptio*, & *Obſcurior*, ſeu *quæ habeat altiorem quæſtionem* opponuntur, l. 3. §. ibidem, D. ad exhibend. vt *Euidens voluntas*, & quæ *in Obſcuro ſit*, aduerſantur, l. 10. D. de manum. teſt.

Euidens Ademptio oſtenditur, l. 14. D. de legat. 2.

Euidens æs alienum eſt, l. 1. §. Marcellus, D. ſi cui plus.

Euidenti Argumento probari, l. 108. §. huiuſmodi, D. de legat. 1. *Euidentioribus Argumentis oppreſſus*, l. 18. §. Reus, D. de quæſt.

Euidenti Loco, l. 11. §. proſcribere, D. de inſtitut.

Si fortè Euidens ſit contra voluntatem eos Experiri, l. 40. §. vlt. D. de procuratorib. *Quotiens Euidens res eſt*, l. 14. D. vt legatorum.

Euidens Æquitas, l. 7. D. de in integr. reſtit. *Calliditas*, l. 7. §. vlt. D. de dolo. *Calumnia*, l. 65. D. de condict. indeb. *Cicatrix*, l. 14. §. vlt. D. de ædilic. edic. *Dolus malus*, l. 3. §. ſi cum, D. de hom. libero. *Fraus*, l. 1. §. ſolent. D. de of. præf. vrb. l. 9. D. de tutel. *Gratia, vel inimicitia*, l. 15. D. de iudiciis, l. 27. §. quæſitum, D. de minorib. *Iniquitas*, l. 49. §. vlt. D. ſol. matr. *Iniuria*, l. 8. §. vlt. D. de noxalib. *Vtilitas*, l. 2. D. de conſtitutionib. princip. *Vtilitas Edicti*, l. 1. §. 1. D. de incend. ruina.

Euidentis ac manifeſti iuris eſt, l. 6. & l. 9. C. de ingen. man.

Euidentiſſimi iuris eſt, l. 2. C. de heredib. inſtit. l. 1. C. de pecul. l. 5. C. de præſcript. long. temp.

Euidens eſt ratio, l. 34. §. Diuus, D. legat. 1. *Ratio huius rei Euidens eſt*, l. 3. §. ſi ita, D. de ſtatuliber.

Euidenti ratione, l. 75. §. 1. D. de legat. 1.

Videns Voluntas, l. 1. D. de incend. ruin. l. 10. §. vlt. D. de manumiſſ. teſt. l. 66. §. 1. D. ad Senat. Trebell. Si *Voluntas Euidens teſtatoris appareat*, l. 19. D. de adquir. rer. dom.

Niſi Euidens ſit voluntas Teſtatoris,l.12.D.quando dies legat. *Si non Euidens abſentis voluntas eſſet*,l.66.§.1.D.ad Sc.Trebell.*Si non ſit Euidens diuerſa voluntas*,l.74.D.de legat.1.*Niſi Euidens contraria voluntas probetur*,l.90.D.de legat.1.*Niſi Euidens ſit contraria ſententia*,l.17.§.1. D.de legat.1.*Niſi Euidens alia mens teſtatoris probaretur*,l.49.§.1.D.de legat.1.*Niſi Euidens dolus malus intercedat*,l.3.§.ſi cum quis,D.de hom.lib exhib.

Euidentes Probationes,l.27.§.vlt.D.de liberal.cauſa,l.7.C.de fide inſtrum. *Euidentibus probationibus monſtrare*,l.10.C.de diſtract.pign.*Oſtendere*,l.6.C.ſol.matr.

Euidentiſsimis probationibus apparuerit,l.2.D.de cond.inſtitut.*Niſi fuerit ab herede adprobatum*,l.63.§.ſi heres,D.ad Sc.Trebell.*Oſtẽdere*,l.25.§.vlt.D.de probationib.l.45. D.de hered.petit. l.5.D.de condict.cau.da.*Oſtendatur*,l.34.D.de legat.1.

Euidentiorem intellectum præfationes præſtant.l.1.D.de orig.iur.*Euidentiora argumenta*,l.18.§.1. D.de quæſtionib.

Evidenter *Appareat*,&,*In obſcuro ſit*,opponuntur,l.32.§.ait oratio.D. de donat. inter vir. *Euidenter Apparuit*,l.57.D.de iure dot.*Niſi hoc Euidenter Teſtatorem voluiſſe Appareat*,l.12.D.de his quę vt indignis,l.27.D.de auro argent.*Apparuerit*,l.34. §. Lucia, D.de legat. 2. *Apparere*, l.30.D.vulg.& pup.

Euidentius Apparet,l.11.D.de liber.& poſtum.*Appareat*,l.5.D.de reſcind.vendit.

Apparebit,l.50.D.de iure dot.l.5.D.de reſcind. vendit.*Appariturum*, l.38.§.Stichus, D. de pecul.

Euidentiſsime Apparet,l.1.§.·.D.de inſpicien.vent.*Si quidem Euidentiſsimè Apparuerit*, l.33. D. de legat.1.*Ex quo Euidentiſsimè Apparuerit*,l.24.D.ſolut.matr. *Si Euidentiſsimè Apparuerit*, l.33. D.de legat.1.

Euidenter Actum,l.8.D.de iure dot.*Si non Euidenter id actum fuerit*,l.1.§.1.D.pro dote. *Niſi hoc Euidenter Actum fuerit*,l.8.D.de iure dot.*Niſi Euidenter aliud Actum ſit*,l6.D.de cond.cau. data.

Euidenter adprobari, l.5.§.idem,D.de liberat.leg.

Euidentiſsimè adprobetur,l.57.D.de iure dot.

Euidenter Adquirere,l.1.D.de auctorit.& conſ. *Contradicere*,l.2.§.vlt.D. ſolut. matr. *Contrahere*,l.6.D.de magiſtrat.conuen.*Diſſentire*,l.7.§.vlt.D.de ſponſalib.*Docere*,l.7.§.pecuniæ,D. de adminiſt.&peric.*Enumerare*,l.8.D.de inſtruct.vel inſtr.*Exprimere*,l.33.D.de excuſationib. *Exprimi voluntas Teſtatoris*,l.16.D.de manum.teſt. *Expreſſum fuerit*,l.24.D.de vulg.& pupill. *Manumittere*,l.42.D.de adquir.vel omitt.

Euidenter Cauetur,l.3.C.de ſuis & legitim.*Euidenter denotati*,l.24.D. de manum.teſt. *Euidenter iniquiſsimum eſt*, l.16.D.de except.rei iud.

Euidenter oſtendi voluntas, l.85. D.de legat.2. *Euidentiſsimè oſtenditur*, l. 34. §. ſed ſi non, D.de legat.1.

Euidenter Probare,l.86.§.vlt.D.de lega.2.*Probatur*,l.3.§.cauſæ,D.de Carbon.edict.*Euidentius Probare*,l.35.D.de contrah.empt.

Euidenter vera,& *Falſa*,l.65.D.de diuerſ.reg.*Idem eſt Euidenter*,l.13.§.cui ita,D.de reb.dub.

Euidenter videatur,l.3.§.cauſæ,D.de Carbon.edic.

Euidenter voluit,l.15.D.de bonor.poſſeſſ.

Evincere eſt Rem à poſſeſſore, Dominij, vel Hypothecæ iure auocare: & per Iudicem, *ſeu per Iudicium auferre*,vt loquitur Pompon.in l.22.§.vlt.D. de euictio. *Auferre vel Abducere*, vt l. ·.D. eod. tit. Vnde Modeſtin.in l.63.§.1.D.eod.tit. *Euictione ſecuta fundus Ablatus*, *& fiſco adiudicatus eſt*, l.39. D. eod.tit. *Si ei fundus Prætoria cognitione ablatus fuerit*. Ac planè duplæ ſtipulationem committi(quod demum re Euicta contingit)ait Pomp.

Euicta Res cenſetur,cùm Res reſtituta eſt petitori: vel Emptor damnatus eſt litis æſtimatione: vel poſſeſſor ab Emptore conuentus,abſolutus eſt,l.16.§.1.D.de euictionib.

Euincere Aream,l.45.§.1.D.de action.empti. *Dominium*,l.34.§.vlt. D.de euictionib. *Fundũ*, l.57.D.de rei vind.

Euinci Fundus,l.22.§.vlt.D.de euictionib.l.33. D. de ſolutionib. l.66. D. de contrah. empt. *Pars Fundi*,l. 48. l.53. & l.64. D. de euictionib. *Quarta aut Quinta Pars*,l.64. D. eod. titul. *Euictus Fundus*,l.1.§.ſi heres,D.ad Sc.Trebell.*Euictus Fundus ſine dolo malo & culpa locatoris*,l.9. D.locati.

Euicto fundo,l.41.§.1.D.de euictionib.l.45.D.de fideiuſſorib.*Altero Fundo*,l.46.D. de ſolutionib.*Vno Fundo ex pluribus*,l.71.& l.72.D.de euictionib.*Ob Euictam partem fundi agi*, l.64.D. de ædil.edic.*Si certus Locus ſit Euictus*,l.1.D.de euictionib.*Euinci quid ex finibus quos Emptori demonſtrauit venditor*,l.45.D.de euinctionib.

Euictis Agris,l.18.D.de vſur.

Euincere Hereditatem,l.3.D.de condict.indeb.l.17.§.cùm poſſeſſor, D.de pactis, & apud Vlpian.Tit.vlt.Regular.l.14.C.de teſtam.milit.l.3.C.de condict.indeb.*Euincere Hereditatem ab inteſtato*,l.16.D.de hered.pet.Dicitur & *Euinci hereditas per inofficioſi Querelam*, cùm ab herede ſcripto auocatur, l.21.§.vlt.D.de inoff.*Is à quo Hereditas Euincitur*,l.97.§.ſi creditor, D. de ſolutionib. *Si Euicta hereditas fuerit*, l.8.D.de euictionib.l.47.D.de legat.2.

Euicta Hereditate,l.8.§.tutor, D.qui ſatiſd.l.8. D. ſi cui plus quàm per L.Falcid.l.1.§.ſanè, D.ſi quis omiſſa.l.17.l.40.§.actiones.&l.55.D.adc.hered.petit.l.1.C.eod.tit.l.21.D.de inoff. teſt.*Poſt Euictam hereditatem*,l.22.D.de pecul.conſtit.

Euincere portionem Hereditatis Patroni iure,l.6.§.vlt.D.ſi pars hered.pet.

Euincere Succeſſionem,l.10.C.de his quæ vt indignis.

Euictum legatum,l.8.§.1.D.de bon.libertor.

Euinci Pignus captum in cauſam iudicati,l.74.§.1.D.de euictionib.

Euictum Pignus, l.12.§.1.D.de diſtract.pignor.*Euicta pignora*,l.11.§.ſententiã,D. de actionib. emp.l.68.§.vlt.D.de euictionib.

Euinci Poſſeſſio,l.15.§.vlt.D.qui ſatiſd.cog.l.59.§.creditor, D.mandati. *Euicto prædio ſine dolo & culpa viri*,l.49.§.vlt.D.ſol.matr.

Euictis prædiis,l.73.D.de euictionib.l.77.§.euictis,D.de legat.2. *Euicta proprietate*,l.49.D. de euictionib.

Euinci tota Res,ſiue *Pars*,l.1. & l.13.l.36.D.de euictionib.*Euicta res pro parte*,l.46.D.de ſolutio.

Euinci res legata, l.82.D.de legat.1.*Euicta res ſine iudicio*,l.71.D.de euictionib.

Euicta Res, l.16.l.38.l.50.l.70.D.de euictionib.l.11.§.vlt. D. de actio. emp.l.vlt.§.1.D.quar. rer.l.1.D.de rer.permut.l.16.& l.34.D.de iure dot.*Euicta Res*, in Indice βασιλικῶν, ἐκνικηθὲν πρᾶγμα. *Euictis rebus*, l.69.§.nuptiis,D.de iure dot.

Euinci ſuperficies ſoli poſſeſſori,l.1.§.ſi ſoli,D.de ſuperficieb.

Euinci autem,tam Soli res,quàm Mobiles dicuntur.De Mobilibus exẽpla ſunt hæc. *Euincere Adſertor Puerum*,apud Quintilian.Declam.388.

Euictus Homo ab Emptore, l.39.§.1.D.de euictionib.*Si Homo Euictus fuiſſet*, l.84.§.qui ſerui, D.de legat.1.*Euicto homine*,l.39.§.1.l.41.l.51.§.non mirum,D.de euictio.l 2.§.ſi Titius, D.de hered.vel act.l.48.D.ad L.Falcid.*Non poteſt videri Homo Euictus,cùm pars eius Euicta eſt*,l.56. §.in ſtipulatione,D.eod.tit.

Euincere Seruum à me,aut ab eo cui vendidiſſem.l.16.§.vlt.D.de euictionib.

Euinci Seruus,l.45.§.1.D.de actionib.emp.l.9.& l.15.§.vlt.l.20.l.56.§.ſi cùm,D.de euictioni. l.58.D.de rei vindic.l.5.§.1.D.de præſcript.verb.*Serua*,l.6.D.de ſeruis.export.*Vicarius*, l.5.D. de euictionib. *Euictus Iudicio Seruus*,l.24.D.de euiction. *Euicto partu*,l.42. D. de euictionib.

Euinci Vitulus,l.43.D.eod.tit.

Euicta columna,l.23.D.de vſurpationib.

Euinci in Libertatem Seruus,l.45.§.1.D.de act.empt.*Statuliber*,l.2.§.vlt.D.de dol.mal.except.

Euictus in Libertatem,l.46.§.cùm tibi,D.de euiction.*In Libertate*,d.l.46.§.vlt.& contrà,*Euinci in Seruitutem*,l.45.§.1.D.de actionib.emp.

Nec verò Proprietas tantùm,ſed & *Seruitus Euinci* dicitur,l.48.D.de euictionib.vt *Vſusfructus*,l.15.§.vlt.l.43.D.eod.tit.

Quinetiam *Euincere* rem non Dominus modò,ſed & Creditor dicitur l.65.D.de euiction. l.2.C.ſi antiquior:nec iure Dominij tantùm, ſed & Hypothecæ,vel Seruitutis iure res *Euinci* dicitur.Vnde Pompon.in l.34.§.vlt.D.de euictionib.*Duplæ*,ait,*Stipulatio Euictionem non vnã continet:ſi quis Dominium rei petierit,& Euicerit.Sed etſi Seruiana Actione experiatur.* Et,vt ibidem ſcribit,*Non intereſt quo genere iudicij Euincatur,vt habere non liceat.*

Nec expectamus vt Creditor Euincat,l.69.D.de ſolutionib.*Euictus* Seruiana *Actione Seruus*,l.35. D.de euictionib.*Euictus* autẽ *à Creditore Seruus tunc videtur,cùm ferè ſpes Habẽdi abſciſa eſt*.vt ibidem ait Paul. *Euicta res à Creditore*,l.98.D.de ſolutionib.

Ita

Ita *Euictum* dicitur *Prædium* quòd à Creditore ex antecedente cauſa pignoris ablatum eſt, l.49.§.vlt.D.ſol.matr.

EVICTIO *Prædiorum*, l.69.D.ad Sc.Treb. *Euictio ob ſuum factum contingens*, l.14. D. de noxal. *Euictio præſtatur*, l.1.C.de euictionib.

Euictionis Actio, l.49.§.vlt.D.de adquir.poſſeſſ. *Actio de Euictione*, l.51.§.ſi quis locum, l.56. §.1.l.62.§.vlt.D.de euictionib.l.2.§.ſi à furioſo, D.pro empto. *Iudicium*, l.26.D.de liber.cau. *Actio pro Euictione*, l.9.& l.66.§.ſi quis, D.de euictionib. *Euictionum Actiones tot ſunt, quot & ſpecies rerum quæ Emptione comprehenſæ ſunt*, l.22.eod.tit.

Euictionis Caſus, l.11.D.de euictionib. *Cauſa*, l.30.D.de bon.liberto. *Fideiuſſores*, l.18.§.vlt.D de peric.& comm.

Euictionis Nomine condemnatus, l.15. D. de doli except. *Deberi*, l.64.D.de euictionib. *Exigere Duplum*, l.7.§.vlt.D.de peculio. *Obligatio*, l.11.D.de action.emp. *Obligari*, l.36.l.39.§.pater, & §. qui ſtatuliberum, l.46.§.1.l.62.D.de euic.l.12.§.1.D.de diſtract.pign. *Præſtare*, l.60.D.de euictionib. *Promittere*, l.8.§.1.D.de pigner.actio. *Spondere*, l.65.D.de euictionib. *Teneri*, l.10.l.39.§ pater, l.46.§.cùm tibi, & l.54 §.vlt.l.69.& l.75.D.de euictionib. Et contrà *non Teneri*, l.59.§. Paulus, D. mandati, l. 60. §. vlt.D. de euictionib.

Euictionis nomine non in duplum Teneri : ſed in hoc tantũ, vt emptori habere liceat, l.11.§.ſi quis rem, D.de action.emp. *Qui fugitiuum, licet ignorans, vendidit, quaſi Euictionis nomine Tenetur: quod fugitiuum habere non liceat*, l.13.§.1.D.de actionib.emp. *Nihil actionis nomine præſtatum iri*, l.11. §. qui autem, D.eod.tit.

Euictionis Obligatio, l.46.§ 1.l.64.& l.69.D.de euictionib. *Stipulatio*. l.69.D.eod.tit.

Euictionem Pati, l.75.D.de iure dot. *Præſtare*, l.39.§.ſi à met.D.de euictionib. l.8.§.1. D. de pigner.act. *Euictiones duas præſtare*, l.10.D.de act.empt.

Ob Euictionem ſe obligare, l.1.D.de rer. permut.l.75.D.de euictionib. *Ob Euictionem fideiuſſorem dare*, l.4.D.de euictionib.

De Euictione Cauere, l.45.§.petitor.D.de rei vindic.l.69.D.ad Sc.Trebell. *Caueri*, l.10.§.vlt. D.comm.diuid.l.25.§.Iuris, D.famil.erciſc.l.13.§.ſi quis iurauerit, D.de iureiuran. *Conuenire*, l.46.D.de euictionib. *Conueniri*, l.42.D.eod.tit. *Denuntiare*, l.39.§.denũtiare, D. de euictionib. *Obligatio*, l.62.§.1.D.de euictionib. *Promittere*, l.56.§.ſi præſente, D. de euictionib. l.131. D. de verbor.obligat. *Satiſdare*, l.2.D.de hered.vel act.

De Euictione Teneri, l.51.§.non mirum, l.54.l.61.D.de euictionib, *Stipulatio de Euictione*, l.22. & l.51.§.1.D.de euictionib.l.4.D.quibus ad libertat. l.35.D.de actionib.emp.

Pro Euictione Cauere, l.102.D.de verbor.oblig. *Caueri*, l.6.D.de euictionib. *Denuntiari*, l.51.§. 1.D.de euictionib. *Denuntiatio*, l.63.D.eod.tit. *Præſtare*, l.60. D.eod.tit. *Promittere*, l.10.D.rer. amot. *Satis accipere*, l.22.§.vlt.D.de euictio, *Satis dare*, l.20.D.eod.tit. *Teneri*, l.51.§. vlt. D. eod. tit.

Euictione ſecuta, l.4.§.vlt.l.63.§.1.l.68.& l.74.D.de euictionib.l.13.C.eod.tit. *Si Emptorem in Euictione rei vicerit*, l.57.D.de euictionib.

EVITARE *Creditorem*, l.36.D.de reb.auct.iud. *Occurſum Creditoris*, l.7.§. illud, D. quibus ex cauſ.in poſſ.

Euitare Heredes, l.10.D.de aliment.vel cib. *Euitatis heredibus*, l.29. D.ad Sc. Velleian. *Si quis aliquam Euitans*, l.2.§.D.ſi quadrupes.

Euitare perſonam, l.2.§.vlt.D.de exceptionib. *Euitandi ſunt*, l.5.D.vbi pupill.

Euitare Interdictum, l.1.§.vlt.D.ne vis fiat ei. *Iudicium*, l.29.D.de noxalib. *Euitandi iudicii cauſa*, l.16.D.de aq.& aqu.plu.l.12.D.de alienatio iudic.

Euitare crimen, l.5.D.de L.Fabia.& l.8.C.ad leg.Corn.de falſ. *Litis æſtimationẽ*, l.1.D.de noxalib. *Poteſtatem Domini*, l.vlt.D.de fugitiuis. *Præſtationem*, l.31.§.1.D.de ædil.edic. *Satiſdationẽ*, l.18.D.de interrogationib. *Suſpicionem*, l.3.C.de furt.

Euitare Onus, l.17.D.de interrogationib. *Non Euitabitur Onus deductionis*, l.5.D.de legat.2.

Euitandorum Onerum gratia, l.1.§.qui in fraudem, D.de vacat.& excuſ.

Euitandi turpis quæſtus gratia, l.52.D.de don.int.vir.& vxor. *Euitãdæ legis gratia*, l.6.C.de ſeru. fugitiu. *Euitandæ quæſtionis gratia*, l.4.§.vlt.D.de vulg.& pup.

Ad Euitandam ſententiam, l.4.C.de quæſtionib.

Euitare infamiam,l.12.C.de his qui notat infam.

Euitare pœnam l.40.D.de iur.fiſci.l.14.§.1.D.quod met.cau.*Pœnam Edicti*,l.26.§.neque heredi,D.de noxalib.*Pœnam Deſertoris*,l.4.§.Edicta,D.de re milit.*Euitari pœna*,l.12.D.de vſur. *Euitandæ pœnæ Adulterij gratia*,l.10.§.vlt.D.ad L.Iul.de adulter. *Ad pœnam Euitandam*,l.25.§.idem iuris,D.famil.erciſc.l.5.D.vi bonor.raptor.l.1.§.inter,D.de lege Corn.de falſ.l.vlt.C.qui pet.tutor.*Ad Euitandas Legum pœnas*,Sueton.in Tiber.cap.35.*in pœnis Euitandis*,l.vlt.D.de pœnis.

Euitare Periculum,l.14.D.ad L.Iul.de adult.l.2.C.ſi tut.vel curat.

Euitari caſus & periculum,l.32.D.ad L.Aquil.

Non Euitabit quominus,l.1.§.vlt.D.de agnoſc.liber.

Euitari non poſſunt Exceptiones peremptoriæ,l.3.D.de exceptionib.

EVNOMIANORVM fit mentio,l.5.C.de hæretic.l.6.l.2.l.11.l.13.l.23.l.27.l.31.l.32.l.36.& l.59.eod.tit.in Cod.Theod.l.7.ne ſanct.Baptiſm.eod.Cod.

De eorum impiis Erroribus,vide D.Hieronym.lib.aduerſus Vigilantium,D.Auguſtin.lib.de hæreſib.cap.54.Philaſtr.in Catalago hæreſeum.Sozomen.lib.6.hiſt.Eccleſ.cap.26.& 27.Socrat.lib.1.hiſtor.Eccleſ.cap.28.& lib.4.cap.7.

Eunomiana inſtitutio,l.12.de hæretic.in Cod.Th.*Superſtitio*,l.34.eod.tit.

EVNVCHI,l.1.& 2.C.de Eunuch.l.5.C.qui teſt.fac.poſſ.& Nou.142.Hoc nomine propriè appellantur Caſtrati,ſeu quibus virilitas exſecta eſt:Quos Lucanus hoc ambitu verborum deſignat lib.10.

> *Necnon infœlix ferro mollita Iuuentus,*
> *Atque exſecta virum.*

σιδήρῳ βιαζομένης τῆς φύσεως,vt loquitur Euagr.lib.4.hiſtor.Eccleſ.cap.22.qui & Eunuchum,ἄνδρα τὴν ἀνδρείαν ἐστερημένον interpretatur lib.4 hiſtor.Eccleſ.cap.2.Verùm latius Eunuchorũ appellatio porrigitur,vt ad omnes ſpadonũ ſpecies pertineat.Conſtant.Hermenopul.lib.2 epit.cap.8.τῶν γὰρ εὐνούχων,οἱ μὲν,χαλῦνται σπάδωνες,οἱ δὲ,θλιβίαι,οἱ δὲ,Καστράτοι.καὶ σπάδωνες μὲν εἰσὶν,οἵ τινες διὰ πάθος,ἢ ψύξιν ἐνοχλῆσαι τοῖς γονίμοις μορίοις,παιδοποιεῖν κωλύονται.Θλιβίαι δὲ,οἵ τινες ὑπὸ τῆς τροφῆς,ἢ τῆς μητρὸς τυχὸν,ἔκθλιψιν τῶν διδύμων ὑπέστησαν.Καστράτοι δὲ,ἐφ᾽ ὧν γέγονεν ἐκτομὴ τῶν γεννητικῶν μορίων.Vetus Gloſſar Grçcum.Οἱ Εὐνοῦχοι τρισσοὶ λέγονται.οἱ μὲν,χαλῦνται σπάδωνες,οἵτινες διὰ πάθος ἢ ψύξιν ἐνόχλησιν τοῖς γονίμοις,παιδοποιεῖν κωλύονται:οἱ δὲ θλιβίαι,οἵτινες ὑπὸ τῆς τροφῆς,ἢ τῆς μητρὸς τυχὸν,ἔκθλιψιν τοῖς διδύμοις ὑπέστησαν.οἱ δὲ Καστράτοι,οἷς γέγονεν ἐκτομὴ τῶν γεννητικῶν μορίων.Vulgatum eſt illud D.Matth.cap.19.εἰσὶν Εὐνοῦχοι οἵ τινες ἐκ κοιλίας μητρὸς ἐγεννήθησαν οὕτω:καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι,οἵ τινες εὐνουχίσθησαν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων.Euſebius vtique lib.7.Hiſtor.Eccleſ.cap.26.Dorotheum memorat τὴν φύσιν εὐνοῦχον,οὕτω πεφυκότα ἐξ αὐτῆς γεννήσεως,ὡς καὶ βασιλέα διὰ τοῦτο,οἷά τι παράδοξον,αὐτὸν οἰκειώσασθαι.De Eunuchis porrò vide elegantem Cyrilli locũ apud Suidã in verbo,σπάδων.

Eunuchum ſacri cubiculi miniſterio adhæſurum,l.4.C.de prępoſit.ſacr.cubic.Euagr.lib.4.hiſtor.Eccleſ.cap.21.de Abaſgis loquens,ἐξ αὐτῶν γὰρ,τὰ πολλὰ,κοιτῶσι καθεστήκασιν,οὓς Εὐνούχους ἡ συνήθεια καλεῖ.Zozimus lib.2.ἀλλὰ ἐκδόντων ἑαυτοὺς εὐνούχοις ἐπὶ τῷ κοιτῶνι τεταγμένων,διαβολαῖς.

Atque hoc habitu naturæ fuit Eutropius ille quo Conſule omnia monſtra ceſſiſſe ſcite Claudianus ait:quem in Cyprum Inſulam relegatum,eiúſque facultates in fiſcum coactas,teſtatur,l.17.de pœnis in Cod.Theod.

EVOLARE *Apes ex alueis*,l.3.§.quidam,D.de adquir.poſſ.*Examen ex Alueo*,l.5.§.examen,D.de adquir.rer.do.

Euolare longius,l.5.§.gallinarum,D.de adquir.rer.do.

EVOCARE Prætor dicitur quos iubet ad iudicium venire,l.1.D.de feriis.*Euocare ad Prætorem*,l.3.C.de procurator.*Euocari à Præſide ad Agendum*,l.29.§.vlt.D.de minorib.

Euocari à Prætore,vel *Præſide,Denuntiationibus,Edictis,Literis*,dicuntur,quos Prætor præſeſve adeſſe iubent,l.26.§.euocati,D.de fideic.libert.l.53.§.1.D.de re iud.l.42.in fin.D.de iure fiſci.l.20.§.præter hæc,D.de hered.petit.l.1.§.1.D.de requir.vel abſentib.l.7.§.vlt.D.de ſuſpect.tut.l.2.§.quid ergo,D.ad Senatuſconſ.Tertyll.l.vlt.C.vbi pupill.educ.l.51.de decurionib.lib.10.C.& apud Paul.lib.5.Sentent.Tit.5.

Sic,*Euocatus Tribus Edictis*,l.2.§.Senatus,D.de iure fiſc.id eſt.*Adeſſe iuſſus*,vt l.15.§.Senatus,D.eod.tit.

Euocandi ſunt ad Prætorem Tutores Pupilli,l.5.§.1.D.quib.ex cauſ.in poſſ.

Euocatis Adfinibus atque Amicis *Tutoris, Prætor Edicto propoſito decernet*, l. vltim. D. vbi pupil. educ. *Euocari in ius*, l. 1. D. de accuſationib.

Hi quos Princeps Euocauit, l. 24. D. de iudiciis. Plinius Epiſt. 38. lib. 9. *Euocatus in conſilium à Cæſare.*

Euocari Teſtes, l. 1. §. vlt. D. de teſtib. *Quod ad Teſtes Euocandos attinet*, l. 3. §. vlt. D. eod. tit. *Si probabitur ſæpè in aliam ciuitatem Teſtimonij cauſa pleroſque Euocatos*, d. l. 3. §. vlt. *Si Teſtimonij cauſa ſit Euocatus ex qualibet Prouincia, vel in Vrbem, vel ad Principem*, l. 26. §. vlt. D. ex quib. cauſ. maior. *His qui Teſtimonij cauſa ſunt Euocati*, l. 2. §. legatis, D. de iudiciis. Plinius Epiſt. 9. lib. 3. *E Teſtibus quidam, ſine iratus quòd Euocatus eſſet inuitus.* Idem Epiſt. 25. lib. 5. *Tum Varenus petit vt ſibi quoque defenſionis cauſa Euocare Teſtes liceret.*

Euocatus Romam, Tutelæ reddendæ cauſa, ab Imperatore, l. 2. §. nam & Diuus, D. de iudiciis.

Euocari ad Decurionatum, l. 4. C. ſi pendente appell.

Euocari ad Munera, l. 5. C. de decurion. Ad *Honorem & Munus*, l. 1. C. de temporib. appellat. Ad *Munera & Honores*, l. 7. C. de appellationib. Ad *Tutelam*, l. 1. C. qui ætate. *Euocabatur familia publica*, l. 1. D. de offic. præfec. vigil.

Euocare in municipium, id eſt reuocare, l. 8. §. tutor, D. qui ſatiſd. cog.

Euocare ſacra, l. 9. §. 1. D. diuiſio. rer. *Euocare Tutelares Deos* apud Macrob. lib. 3. Saturn. cap. 9.

Eutropii Eunuchi fit mentio, l. 17. de pœnis, in Cod. Theod. & apud Socrat. lib. 6. hiſtor. Eccleſ. cap. 5. Sozomen. lib. 8. hiſtor. Eccleſ. cap. 7.

Eutychia, Ancillæ nomen, l. 44. & l. 59. D. de manum. teſt. & l. 20. C. de probat. Liberæ quoque mulieris nomen eſt in l. 2. C. de donat. ante nupt.

Eutychianus, l. 39. D. de adoptionib.

Eutichiana, l. 16. D. qui pot. in pign.

Εὕρεσα, in l. 43. §. qui alienum in fi. D. de furt. Præmia inuentionis rei perditæ & amiſſæ.

De Eurematicis librum ſingularem ſcripſerat Modeſtinus, vt apparet ex Indice Florent.

Ex, interdum ponitur pro Ab. Et ita Ex *coactis ab alio damnum Datum*, l. 2. §. ſi quis, D. vi bon. raptor.

Ex fideicommiſſario coactus, id eſt, à fideicommiſſario, l. 38. §. vlt. D. de vulg. & pup.

Ex filio relinqui fideicommiſſum, l. 2. D. de legat. 3. Ex *hoſtibus Capimus*, l. 3. §. genera, D. de adq. poſſ. *Ex hoſtibus Captus ager*. l. 20. §. 1. D. de captiuis. *Ex hoſtibus redimere*, l. 20. D. ſol. matrim.

Ex iis audiſſe, l. 28. D. de probationib. Ex *prædio deberi*, l. 5. D. de vſufructu. *Perſona* Ex *qua ſatis deſideratur*, l. 7. §. vlt. D. qui ſatiſd. cog. Ex *ſententia appellare*, l. 19. D. de appellationib.

Ex eo quæſtio haberi, l. 67. D. de legat. 1. *Ex re familiari facta nuntiatio*, l. 7. §. ſi paciſcar, D. de pactis.

Ex *Calendis locare*, l. 7. §. 1. D. ſol. matr.

Ex condicione heredem facere, l. 15. §. miles, D. de teſtam. milit.

Ex *die certa legatum*, l. 45. §. 1. D. de legat. 2. Ex *Die incipit obligatio, veluti*, Kalendis *Martiis dare ſpondes*, l. 44. D. de obligat. & act.

Ex Die Adſignari libertus, l. vlt. D. de adſign. libert. *Dare Tutorem*, l. 11. D. de teſtament. tut. *Dare Tutores*, l. 45. D. de excuſationib. *Dari hereditas*, l. 34. D. de hered. inſti. *Data libertate*, l. 4. §. ſi ex D. de fideicommiſſ. libert. *Dari vſufructus*, l. 4. D. de vſufr. *Debere Pecuniam*, l. 28. D. pro ſocio. *Deberi*, l. 4. D. de ſeparationib. *Debitus fundus*, l. 82. D. de leg. 2. *Debitor*, l. 56. D. de cond. indeb. *Fideiuſſor accipi*, l. 8. §. illud, D. de fideiuſ. *Fideiuſſorem obligare*, l. 6. D. eod. tit. *Legari vſufructus*, l. 1. §. 1. D. quib. mod. vſufr. l. 1. §. vlt. D. quando dies vſusfr. *Legata proprietas*, l. 9. §. planè, D. vſufr. quemad. cau. *Libertatem accipere*, l. 9. §. ſi ſeruus, D. de hered. inſtit. *Numerari tempora*, l. 43. §. vlt. D. de iure dot. *Relictus vſusfructus*, l. 2. D. quando dies legat.

Ex die ſoluta non eſſet pecunia, l. vlt. D. de reſcind. vendit.

Ex certo tempore adiudicari vſusfructus, l. 16. §. vſufructus, D. famil. erciſc. *Conſtitui ſeruitutes*, l. 4. D. de ſeruitutib. *Heres ſcriptus*, l. 19. D. de teſt. milit. Aliàs Ex *die*, ſignificat à die: veluti, Ex *die acceptarum literarum*, Paul. lib. 5. Sentent. Tit. 33. *Aditæ hereditatis*, l. 8. D. de reb. credit. *Admiſſi criminis*, l. 29. §. ſex menſium, D. ad L. Iul. adulter. *Ceſſationis*, l. 17. D. de vſur. *Diuortij*, l. 29. §. ſex menſum, iuncta l. 11. §. Adulterij, D. eod. tit. l. 1. §. dies, D. de agnoſc. & alend. *Editi interdicti*, l. 8. §. ex hoc, D. de precario. *Moræ*, l. 18. §. ſumptum, D. famil. erciſc. *Mortis*, l. 40. §. Pamphilo, D. de ſtatuliber. l. 16. & l. 19. D. de ann. leg. l. 5. D. quando dies legator. l. 67. D. de condict. indeb. *Stipulationis*, l. 40. D. de reb. credit. l. 135. D. de verbor. obligat. *Teſtamen-*

ti facti,l.49.D.de legat.1.*Venditionis*,l.19.§.vlt.D.de ædil. edic. l. 6. §. item, & l.10. D.quæ in fraud.credit.

Ex Die quo, l.1.§.annus.D.de vi & vi.l.44.§.vlt.D.de vſurpationib.l.26.D.de fideic.lib.l.1. §.vlt.D.de iure fiſc.l.10.D.ad Sc.Turpil.l.135.D.de verbor.oblig.*Ex eo die,quo*,Plinius.Epiſt. 19.lib.10.

Tùm ex hac die,l.64.D.de verbor.obligat.*Tunc ex hac die*,l.125.D.eod.tit. *Ex Mortis*,item *Ex Teſtamenti facti tempore*,l.41.§.ab hered.D.de fideicomm.libert.

Ex eo,ex quo,l.4.§.ſi quis condemnatus,D.de re iudic.l.1.§.vlt.D.de iure fiſci,l.19.§.vlt.D. de ædil.edic.l.19.D.quando de pecul.

Ex eo tempore,quo,l.39.D.de teſt.milit.

Ex eo tempore,ex quo,l.3.§.vlt.D.de Carbon.edict.l.8.§.ex hoc, D. de precario, l. 42. D. de teſt.mil.

Ex quo tempore,l.55.D.de adminiſtr.& peric.l.1.C.de petitio.hered.

Ex quo,pro,ex qua die,l.20.& l.28.& l.37.§.vlt.D.de adminiſtr.& peric.l.16.& l.44. D.de excuſationib.l.12. D.de captiuis.

Ex quo Adita eſt hereditas,l.12.D.quãdo dies leg.*Ex quo ſit die*,l.8.§.vlt.*Iuſſus eſt*,l.31.§.idem, D.de excuſationib.*Iuſsi ſunt*, l.88.in princ. & §.pupill.D.de admin.& peric. *Mora facta eſt*,l. 87.D.de legat.2.l.3.§.vlt.D.de Carbon.edicto.*Ventum eſt in poſſeſsionem*,l.15.§.illud quæritur, D. de damno.inf.

Ex Sabino,l.4.§.vlt.D.de in diem addict. l.10.§.qui filium, D. de teſtam.tut.l.52.§.quod in Bibliotheca, D.de legat. 3. l.12.§. vſufructuarius, D.de vſufructu. l.14.D.ſolutò matrimon. id eſt,*ad Sabinum*,vt l.21.§.ſed & ſi quis,D.de furtis,l.3.§.quolibet,D.de tutelis,l.4.§.vlt.D.de penu leg.quibus verbis Notę quas Pomponius ad Sabinum ſcripſerat ſignificantur.Eodémque modo cùm *Iauolenus ex Caſsio*,nec non *ex Plautio* : item *Iulianus ex Minutio* citantur, notæ Iauoleni ad Caſſium & Plautium,item Iuliani ad Minutium deſignantur.

Ex Antegeſto,l.40.D.de op.libert.l.3.§.ſi quis.D.de ſuſpect.tut.l.vlt.§.vlt. D. quæ in frau. cred.l.vlt.D.de curat.bonis dando.l.42.& l.47.§.non tantùm,D.de pecul.

Ex poſtfacto,l.17.D.ex quib.cauſ.maior.l.210.D.de diuerſ.reg.l.57.D.de vſufructu,l.17.§.ſi pactus,D.de pactis,l.47.D.ad L.Falcid.l.2.D.de natal.reſtit.l.9.D.de caſtr.pecul.l.15.D.de reb.dub.l 7.D.de manum.teſt.l.10.§.idem quærit,D.de in rem verſo,l.31.§.pater,D.de don. l.56.D.ad L.Falcid.l.41.§.tractari,D.de legat.1.l.8.D.de reb.credit.l.44.§.vlt.D.de ædil.ed. l.10.D.de fundo dot.l.9.§.vlt.D.de caſtr.pecul.l.43.D.de adquir.rer.do. *Ex poſt facto, & ex præſenti ſtatu* opponuntur,l.7.§.eſt & alia,D.quod vi aut clam.

Ex poſt delicto obligari,l.71.§.vlt.D.de adquir.vel omitt.

Ex adiudicatione poſsideri,l.17.D.de vſurpationib,*Ex Auctione Emere*,l.2.§.tutor, D.pro empto.*Ex Commodo*,id eſt,commodè,l.4.D.de vacat.& excuſat.*Ex continenti*,id eſt, *Incontinenti*, vide s̃.lib.3.

Ex culpa,id eſt ob culpam,ſeu culpæ nomine,l.41.D.de adminiſtr.& peric.

Ex Edicto Vendere,l.14.D.quibus de cauſ.in poſſeſſ. *Venumdari bona*,l.31. D. de rebus auct. iud.

Ex incendio,l.3.§.1.D.ad L.Iul.de vi pub.quod quemadmodum accipiendum,exponit Vlpian.l.1.§.ex incendio,D.de incend.ruina.

Ex interdicto vel crimine interloqui,l.32.D.de pœnis.

Ex Lege,id eſt,ſecundum legem,l.45.D.ad L.Iul.de adulter.

Ex Liberis, parentibúſve fuerit,l.1.§.1.D.de legat. præſtand.*Si ex liberis ſit*, l.5. D. de Carbon. Edic.

Ex mora exigere vſuras.l.10.D.de publican.& vectigal.

Ex neceſsitate,l.17.D.de ſponſalib.

Ex officio,id eſt,ex officij neceſſitate,l.1.§.ſi pupillus, D. de tutel. & rat. diſtr.l.4. D.de L. Iul.repet.*Ex officio Amicitiæ*,l.23.D.de reb.auctor.iud.poſſid.At in l.45.§.quotiens, D. de iure fiſci,vt & apud Paul.lib.5.Sentent.Tit.34.*Ex Officio*,ab Officio ſignificat.

Ex Reſcripto,id eſt vi Reſcripti,l.1.§.ſi quis,D.de appellationib. l. 5. D. de accuſationib. *Ex Reſcriptis*,l.5.§.demonſtratur,D.de iure immunit.

Ex Senatuſconſulto,id eſt *auctoritate Senatuſconſulti*,l.4.D.de curato bon.dan.

Ex ſomno ſtatim,l.15.D.de auro arg.

Exve,pro vel ex.*Ex ve feminini ſexus*,l.56.§.vlt.D.de verbor.ſignif. *Exue Liberis*,l.10.D.de Senatorib.*Exue Vinculis*,l.7.D.de lege Iul.repetund.

Hac Vocula *Ex*, in recentiorum Impp.Conſtitutionibus,qui Magiſtratu,dignitate,poteſtatéve qua functi ſunt,deſignâtur:vt ecce, Conſularis Homo, *Ex Conſuli*,vel *Ex Conſule*, vocatur, l.1. de an. & tribut.in C.Th.Ex *conſulem*, autem Iſidor.lib.15.Etymolog.cap.13.*Conſularem* interpretatur,*qui conſulatu abierit.Ex conſularibus*, l.8.l.9.& l.10. de domeſt.& prot.l.8. de prox.Com.diſpoſ.l.19.& 24. de Palat.ſacrar.largit.in C.Theod.*Ex Agente in rebus*,apud Ammian.Marcell.lib.28.*Exarchiatris*,l.2.de medic.& profeſſ.in C.Th.*Ex Auctoritas*,l.35.de curſu publ.eod.Cod.*Excomite cuiuſlibet ordinis*,l.26.de decurio.l.vn.de oblat.equor.l.36.41.& 35.de decurion.*Ex Comite domeſticorum*,apud Gregor. Turonen.lib.2.Hiſtor.ca.8. *Ex comitibus Conſiſtorianis*,l.3.de metatis in C.Th. *Ex cubicularius*,l.13.C.de excuſ.mun. lib. 10.l.1. de extraord. muner.in Cod.Th.*Ex cubiculariis*, l.15. de extraord. ſiue ſordid.mun.in C.Th.*Ex cura Palatij*, apud Ammia.Marcell.lib.28. *Ex curator*,in Reſcripto Impp. Conſtantin.Max.& Valer.quod à D.Auguſtino refertur Epiſt. 68. & apud eundem auctorem lib. 3. contra Creſcon. Grammatic.

Ex domeſticis,l.153.de decurionib.C.de Th.*Ex Duce*,apud Ammian. Marcell.lib. 28. *Ex ducibus*,l.1.de decur.& ſilent.in C.Th.*Ex Magiſter*,§.1.& §. ad iſtum, Epiſt.de nou.Cod.fac.

Ex Magiſtro Equitum,apud Ammian.Marcellin.lib.22. *Ex Magiſtris Equitum & peditum*,l.3. de metat. l.1.de annotat.trib.& in Cod. Theod. *Ex magiſtro officiorum*,l.1. C.de ſilentiar. & apud Marcellin.lib.22: *Ex magiſtris indiciorum*,l.25.de decurionib.in C.Th. *Ex patricius*, l.3.C. vbi Senator. *Ex perfectiſsimis*,l.6.de mund.ad.& ſerui.l.25.de Decurionib.in C. Th. *Ex perfectiſsimum faſtigium*,l.3.metat.in C.Th. *Ex præfectus* Prætorio, §.1.& §. Ad iſtum in Epiſt.de nouo Cod.fac. Ex *præfecto*,apud Ammian.Marcellin.lib.28. *Ex præfectu*,l.2.de præf.præt.l.7. de honor.Codicill.in C.Th.*Ex præpoſitus*,l.1.de Teſtim.exti.& prot.in C.Th.*Ex præpoſitis ſacri cubiculi*,l.3.de metat.in C.Th.*Ex præſidibus*,l.26.l.36.41.& 42.de decurioni. l.vn.de oblat. equor.*Ex primario*,Nou.Valent.de epiſc.Iud. *Ex Primipilariis*,l.29.de cohort.princ.corn.in C.Th.*Ex principe*,l.4.C.de principib.agent.lib.12.l.2.eod.tit.in Cod.Theod.

Ex *proconſule*,l.15.de præf.& quęſt.Ex *proconſulibus*,l.7.de honor codic. l. 4. de patro.in C. Theod.

Ex *protector*,vel,*ex protectoribus*,l.8.de veteranis, l.1. de teſtim.ex trib. & prot.l. 153. de decurion.l.2.& 3.in de diuerſ.offic.C.Th.

Ex proximo.l.11.de prox.comit.diſpoſ.in C.Theod.*Ex Proximo libellorum*,apud Amm.Marcell.lib.22.

Ex Proximis,l.vn.C.de magiſtr.ſacr.ſcrin.l.12.de proxim.comitib.in C.Th.

Exquæſtor,in Epiſtola de nouo Cod.faci.§.1. & Epiſtola de Iuſtinia. Codice confirm. §. ad iſtum,& in Epiſtola Inſtitut.præpoſita.

Exactionalibus,l.26.de decurio.in C.Th.*Ex Tribuni*,Rubr. de teſtimoniali ex Tribunor. & protect.in Cod.Theod.*Ex Vicario*,apud Ammian.Marcellin.lib.32. *Ex Vicariis*, apud Seuer. lib.3.de vita B.Martini,Dialogo 2.

EXACERBATVR *Crimen*,l.7.§.vlt.D.ad L.Iul.Maieſtat.& apud Paul. lib.5. Sentent. Tit. 29. id eſt exaggeratur.

Exacerbantur Supplicia,l.16.§.vlt.D.de pœnis,id eſt *Aſperantur*,vt l.42.D.eod.tit.

EXÆQVAT Lex Aquilia ſeruis noſtris Quadrupedes,l.2.§.1. D.ad L. Aquil. *Exæquat eum*, l.5.§.ſi quis à liberti,D.de agnoſc.& alend.

Exæquari condicio filiorum,l.12.D.de condic.& dem.*Heredes*,l.12.D. de hered. inſtit. *Partes*, l.104.§.Attio,D.de legat.1.*Portio*,l.63.§.ſi cùm tres,D.pro ſocio.

Exæquari in legato præſtando,l.124.D.de lega.1.*Exæquanda ſunt ambo legata*,l.vlt.D.de alimēt. vel cibar.*Exæquata fideicommiſſa*, l.6.§.1. D. ſi quis omiſſa. *Per omnia Exæquata ſunt legata fideicommiſſis*,l.1.D.de legat.1.

Exæquari ceteris creditoribus, l.6.§.ſciendum,D.quæ in fraud.credit.*Filio Seruus* , l. 18.§. ſeruus,D.de ſtipulatio.ſer.*Patroni Parens*,l.2.D. ſi à parēte quis.*Exæquatur ea culpa deſertioni*,l.14. §.vlt.D.de re milit.*Exæquata eſt vis interdicti vtrubi Interdicto vti poſsidetis*,l.1.D.de vtrubi.

Exæquatio Cenſuum, l.8.de Cenſ.ſiue ad ſcript.C.Th.

EXAGGERARE *Iter*, l.3.§.fieri, D. de itin.act.priuat. *Exaggeranda Sententia*,l.3.D.de decurionib.

EXAGIA Nou.Th. & Val.de pretio ſolid. *Sub Exagio pecora vendere*,in Edicto Turci Aproniani.

EXAMEN *Apium*,l.5.§.examen,D.de adquir.rer.do.

EXAMINARE *Cauſam*,l.1.C.ne de ſtatu defunct.*Iuſtitiam Cauſarum*,l.3.D. de integr. reſtitutionib.*Quæſtionem*,l.vlt.C.de alend.liber.

Examinare Iudex,l.5.C.arbitr.tutel.*Præſes*,l.vlt.C.ſi minor ſe maior.

Examinare rationes,l.82.D.de condic.& demon.*Examinandæ Rationes*,l.6.§.vlt.D. de ſtatuliber.

Examinari Accuſatio,l.1.§. ſuſpecti,D.ad Sc.Turpill.*Cauſa*,l.18.§.vlt.D.de minorib.l.3.C.ſi minor ſe maior.*Cauſæ*,l.4.§.vlt.D.de re milit.*Excuſatio*,l.19.C.de excuſ.tut.

Examinata fides veri,l.vlt.C.ſi pignus pign.dat.*Quæſtio*,l.2.C.plus valere.

Examinari apud Iudicem,l.32.D.de vſur.*Cauſa cognita*,l.5.D.de adminiſtr. & peric. l.76.§.vlt. D.rei vin.

Examinari in Auditorio ſuo Principes permiſerunt,l.18.D.de minorib. *Examinatur in hoc Interdicto*,l.3.§.in hoc,D.de itin.act.priua.

Examinanda cauſa Argumentu,l.1.§.idem Cornelio.D.de quæſtionib.

Examinanda in Teſtimonus dignitas, fides, mores, grauitas, l.2. D.de teſtib. *Teſtium fides diligenter examinanda eſt*,l.3.D.eod.tit.

Examinandum Diligentiſſimè,l.3.§.Diui,D.de Carbon.edict.

Examinatu Ætatibus,l.58.D.de legat.1.*Facultatibus Patris*, l.12. §. ſed & ipſe, D. de inſtr. vel inſtr.*Partium Allegationibus*,l.8.C.de collationib.l.3.C.de inutil.ſtipulat.l.23.C. ad Leg.Iul. de adult.

EXAMINATIO *Cauſæ*,l.4.C.de ord.cogn.*Ciuilis*,l.1.§.vlt.D.de abig.*Veri*,l.15.C.de liber.cau. *Si poſt Examinationem reprobatæ fuerint Rationes*,l.8.§.ſi quocunque, D.de negot.geſt.

EXANIMARE,l.11.§.Celſus,D.ad L.Aquil.

EXARARE *Terminos*,Paul.lib.5.Sentent.Tit.22. *Viam*,l.vlt.D. de via publ. Paul.lib.1.Sent. Tit.15.*Exarati Termini*,l.4.§.ſed etſi,D.fin.regund.

EXARDERE *Bellum*,l.12.D.de captiuis,*Inimicitiæ*,l.8.D.de confirm.tutel.

Exarſit incendio,l.11.C.de his qui accuſ.non poſſ.

EXARESCERE *Alueus fluminis*,l.56.D.de adqui.rer.dom.*Flumen*,l.1.§.1.& §.non autem,D.de fluminib.*Fons*,l.34.& l.35.D.de ſeruitut.prædior.ruſtic.*Lacus & ſtagna*,l.12.D.de adquir.rer. dom. *Prata vel Arbores*,l.18.D.ſi ſeruit.vindic.*Stagnum*,l.10.§.agri,D.quib.mod.vſufruct.

EXARMARE *Nauis*,l.2.§.1.D.ad leg.Rhod.*Exarmatum Nauigium*,apud Senecam,lib.3.Declamat.Alio ſenſu hoc verbum vſurpatur in Nou.Iul.34.cap.18.

EXASPERARI *Pœna*,l.vlt.§.vlt.D.de interdict.& releg.

EXAVCTORARI,*Militia remoueri*,interpretatur Menander in l.29.D. de liber.cau. Nam qui militiæ ſe dant, ſacramento, quodammodo auctorati militię videntur. At Vlpian. in l.2.§. ignominia,D.de his qui not.infam. *Exauctorare* explicat, *Inſignia militaria detrahere*. Sic interpretare in l.4. §.non omnis,& l.7.D. de re milit. & apud Plin.Epiſt.30.lib.6. Vetus Gloſſarium,*Exauctorare,eſt cingulo militem, & clerum ordinibus ſpoliare*.

EXAVDIRE *Auctoritatem*,l.9.§.etiamſi,D.de auct.& conſ.tut.*Decretum Prætoris*, l.1.§. propter caſum,D.de poſtulando.*Verba*,l.1.§.vlt.D.de obligationib.& actionib.l.99.§.vlt.D.de verb.oblig.& apud Vlpian.Tit.23.Regul.*Vocem*,l.1.§.hoc autem,D.de Senatuſc.Silania.*Parum exaudita voce Præconis*,l.7.D.de in integr.reſtit.

Exaudiri Teſtator à Teſtibus,l.21.D.qui teſtamen.fac.*Exaudiri Nomina*,id eſt accipi,ſeu intelligi,l.8. D. de ſupellect. leg. *Exauditur ſermo*, l.120. D.de verb.oblig.*Sic verba Exaudiuntur*, l.99.§.vlt.D.de verb.oblig.

EXCANDESCERE,l.19. D.de offic.præſid.

EXCAVAVIT,*Locum aquarum concurſus*,l.2.§.idem Labeo,D.de aqua & aquæ pluu.

EXCEDERE,Egredi ſignificat.ſic *Excedere Fines Mandati*, l.5. D. mandati. *Fines noſtros*, l.19.§. poſtliminio,D.de captiuis.*Fines Patriæ*,l.1.§.1.D.de effractorib.*Fines Prouinciæ*,l.15.D. ex quibus cauſ.maior.l.15. D. de offic. præſid. *Prouinciam*, l.32. D. ex quib. cauſ. maior. *In Prouincia eſſe*, & *Excedere* opponuntur,l.3.D.de offic.præſid.

Non Excedere Ciuitatem aliquam,l.7.§.ſicut,D.de interdict.& releg. *Non Excedere locis interdictis*,l.4.D.de pœnis.

Excedere agmen, l.5.§.in bello.D.de re milit. *Excedere ætatem*, l.13.§.ſi minor, D.ad L. Iul.de adult.*Aetatem*, *Adoleſcentis*, l.69.§.vlt.l.67.D. de legat.3.*Infantis*,l.55.D.de vſufructu. *Pupillarem*,L.3.C.de teſtament.tut.*Viginti quinque annorum*, L.19.de nouationib.

Excedere Annum quartum decimum,l.5.D.qui teſtam.fac. *quinquageſimum & quintum*,l. 11. D. de decurionib.*Annos quatuordecim*,l.49.D.de legat.1.*lege Papia finitos annos*, Vlpian.Tit.17.Regul. *Excedere tempus*,l.32.D.de Iudiciis.l.1.C.ſi tutor.vel curat.l.4. C.comm.diuid.l. vlt. C. ſi aduerſ.ſolutio.*Tempus annale*,l.2.§.confeſtim, D.ad Sc. Tertullian.*Quinque annorum tempus*, l.1.D.ne de ſtatu defunct.*Tempora reſtitutioni præſtituta*,l.4.C.de in integ.reſtit.l. vlt. C.ſi.aduerſ.donat. *Excedere ſpatium temporis*,l.4.C.ne de ſtatu defunct.*Spatium commeatus*, l.14.D.de re milit.*Etiamſi 60. Annorum Curricula exceſſerit*,l. vlt.C.de longi temp.præſcript.

Excedere, etiam ſignificat præterire. *Cùm Annus exceßit*,l.19.de in rem ver.*Necdum exceſſerit Annus*,l.4. C.de noxal.actionib.*Et ex eo die annus exceßit*,l.5.C.de iniuriis. *nec Annus exceßit*, l.7.C. quod cum eo. *Nondum Exceßit dies*, l. 14. C. de pœnis. *Si dies excuſationibus præfinitus nondum Exceßit*, l.20.C.de excuſat.tut.

Excedere quinquennium, id eſt,impleri. l. 3. §. cùm quinquennium D. de iure fiſci. *Exceſſit quinquennium*,l.6.C.ne de ſtatu def.*Si Exceſſerit quinquenniũ*,l.6.D.de diuort.id eſt,effluxerit.

Excedere dodrantem,l.1.§.ſi vſusfructus,& l.73.§.vlt. D. ad L. Falcid.dicitur quod ſupra dodrantem eſt,vt d.l.1.§.ſi quis: *Niſi Excèdat Dodrantis æſtimationem*,l.29.D.de vſufructu.

Excedere Centeſimam, Paul.lib.2.Sent.Tit.14.*Computationem*, l.10.C.de vſuris. *Facultates patroni*,l.36.D.de.bon.libert.*Ius & cauſam pecuniæ creditæ*,l.24.D.de præſcr.verb.*Longitudinem*, l.5.D.de adquir.rer.dom.*Naturam ſuam*,l.5.§.ſed ſi facio D. de præſcr. verb. *Numerum*, apud Plinium,Epiſt.96.lib.10.*Placitum*,l.23.C.famil.erciſc.*Portionem*,l.67. D.ad L.Falc. *Pretium*, l.29.§.1.D.de ædil.edic.l. 43.D.de action.empt.*Quadrantem*,& *Quantitatem partis dimidiæ*,l.27. §. In ſumma D.ad L.Falcid. *Quadruplum*,l.88.& l.90.D.de Furt. *Quantitatem dimidiæ partis*,l. 27.§.heres, D.ad Sc.Trebell.*Quantitatem dotis*,l.2.D.de doct.præleg.*Regionem prædij*,l.56.D. de adquir.rer.dom,*Sortem*,l.vlt.D.de eo quod cer.lo. *Sortem & vſuras*, l.24.D. de præſcrip. verb.*Summam*,l.48.D.de rei vind.*Summam debiti*,l.108.§.qui margarita,D.de legat.1. *Vſuram legitimam*,l.13.§.ibidem D.de actionib. empti.

Excedit Memoriam Origo,l.3.§.Ductus,D.de aqua cottid.*Vetuſtas*,l.2.§.Caſſius,D.de aqua, D.aq.pl.*Vſum Edulium*,l.6.§.vlt.D.de offic.procon.

Excedere finem pretij, & *deminuere*, opponũtur,l.66.§.vlt.D.de euictionib. vt,*Excedere* & *Minuere*, *quãtitatem*,l.2.§.vlt.D.de eo quod certo loco. *Id quod delictũ excedit*,l.30.§.1.D.ad L.Aquil.*Quod excedit priorem obligationem*, id eſt quod pluris eſt,l.15.§.vlt. D. de pignorib. *Id quod excedit*,id eſt,quod eſt vltra pretium ſtatutum,l.3.D.mandati. *In id quod excedit*,l.7.§.quadruplum.1.de dolo.*Quod excedit*,l.10.§.ſi domini D.de in rem verſo, l.7.D.de.ſeru. export.l. 34. §.qui inuita, D.de legat.2. *De eo quod excedit*,d.l.15.§.vlt.D.de pignorib. *Quod Excedit* & *quod concurrit*,opponuntur,l.53.D.de legat.1.

Excedere Menſuram, Paul.lib.2.Sentent.Tit.14.l.11.D.de iuriſdictio.l.15.§.queſtionem,D.de iniuriis,l.17.D. de vſuris,& apud Plinium Epiſt.117.& 118.lib.10.*Excedere Modum debiti*,l.5.D. ad L. Falcid. *Modum depoſitæ pecuniæ*,l.26.§.1.D.depoſiti. *Modum legis*,l.21.D. de donationib. *Modum xeniorum*,l.6.§.non vero, D.de offic.proc. *Si probabilem modum faciendi monumenti ſumptus non Excedit*,l.50.§.1. de hered.petit.*Impenſæ quæ modum probabilem non Excedit*,l.39.§.vlt.D. de damno inf. *Quatenus modum probabilem vſurarum non Excedit*,l.3.§. vlt. D. de ann.leg. *Si quæ à Pupillo legata ſunt non excedant modum legis Falcidiæ*,l.1.§.interdum, D.ad L.falcid.*Quæ rem non Excedant aureorum quinque*,l.6. D.de bon.damnat.

Excedere partes officij, Plin.Epiſt.56.lib.10.*Ita vt Rationem nõ excedat*,l.13.D.de pœnis. *Raptus crimen,legis Iuliæ de adulteriis poteſtatem excedit*, l.5.§.vlt.D.ad L.Iul.de vi publ. *Si Atrocitas facti ius domeſticæ emendationis excedat*.l.1.Cod.de emendat. propinquorum. *Eius ſummæ quæ ita excederet*,l.52.§.arbiter D.famil.erciſc.*Legata,non fuerant exceſſura ius legis Falcidiæ*,l. 61. D. ad L.falc.*Excedere poteſtas iudicis*, id eſt vlterius porrigi,l.18.D.Comm.diuid.*Si reditus Exceſſerint*, id eſt,maiores fuerint quã eſt quantitas veſtimentorũ & cibariorũ,l.12.D.de alim.vel cibar.

Excedere vita,l.51.D.de leg.Aquil.5.C.de inoff.teſt.& apud Cicero,Philip.9.

Excedere quoque dicuntur,qui vrbe vel regione aliqua ſummouentur,ſeu ſolũ vertunt,l.7. §.his quoque,D.de interdict.& releg.& apud Virgil.lib.11.Æneid.Senec.in ἀποκολοκυντώσει, Martial.Epigramm.22.lib.2.Sueton.in Vitellio,cap.13. Tacit.lib.2. Ac planè qui relegabantur, Excedere intra certos dies iubebantur,vt docuimus lib.5.de formulis.

Excedere in Exiliũ,l.4.D.de pœnis. Et ita accipio. *Nõ exceßiſſe*,in l.4.C.ex quib.cau.inf.irrog.

Excedere de vtero,l.D.de ſtatu homin. *Quæ de dominio eius* EXCESSERUNT, l.4.C.de priuil.

EXCESSVS pro exceſſu è vita,ſeu obitu, l.32. D. de donat. int. vir l.23. C. de procurat,quo nomine Imperatorum qui inter Deos relati erant obitus plerumque deſignatur. Sic *Romuli exceſſum*,dixit Cic.lib.2. de legib. *Exceſſum Auguſti*, Tacitus in inſcriptione Annaliũ,& Sueton.In Tyberio cap.22.& cap.70. *Velut exceſſus loco*,l.86.§.de heredib.Inſtit.

EXCELLERE *Dignitate*,l. 9.§.vlt.D.de dolo.

EXCELSI titulo Tribonianus ornatur in præfatione Inſtitutionum, & §. libertinorum,Inſtit.de libertinis.& §.vlt.Inſtit.de fideicommiſſ.heredit.

EXCIDERE, interdum ſignificat cadere. *Excidit Anulus*,l.23.D.de præſcrip.verb. *Ex Tabula*,l.5.§.vlt.D.de his qui deiecer. *Quod de vehiculo excidit*,l.3.D.de incẽd.ruina. *Si Vas ita Exciderit vt non inueniatur*,l.3.§.Nerua,D.de adquir.poſſ.

Excidere formula,Senec.lib.2.de Clement.cap.3. Quintil.Decl.350.Suet.in Claud.cap.13.

Aliâs *Excidere*, ſuccidere eſt. *Excidere Arborem à ſtirpe*, l.1.§.1.D.de arbor. cæden. *Si quis Arborem Exciderit*,l.10.D.de extraord.crim. *Arbores*,l.13.§. fructuarius, D.de vſufructu,l.25. §.culpæ,D.locati,l.7.§.non ſolũ,D.quod met.cauſ. *Arbores ex fundo*,l.8.§.venit,D.cõm.diu. EXCISÆ *arbores ex fundo*,l.7.D.de except.rei iud. EXCISA *ſilua*,l.1.C.de lege Aquil. *Exciſa ligna ex olíueto*,l.8.D.de fund.dot.

Interdum EXCIDERE,caſtrare,genitalia amputare,& ſpadonem facere,ſignificat,l.4.§.vlt.D. ad L.Corn.de ſicar.

Excindere etiam *vterũ* prægnantis mulieris, eſt partus educendi ſeu extrahendi cauſa exſecare.Sic, *Exciſo vtero edere*,l.141.D.de verb. ſig. *Exciſo vtero editi*,l.40.D.eod.tit.id eſt *exſecto ventre*,vt l.11.§.Idem eſt,D.de Publiciana. *Excidi Partus mortuæ*,l.2.D.de mort.infer.

EXCIPERE,interdum eſt exceptione vti,ſeu exceptionem obiicere & opponere, l.1. de except.l.9. & l.18.§.1.D.de probationib.l.12.D.qui potior.in pigno. EXCIPERE *poſſeſſor aduerſus agentem*,l.17.§.1.D.ad Sc. Velleian. *Excipere de dolo*,l.4.§.in hac & §. item quęritur, & l.5. §.ſi eam, D.de doli excep.

Excipi, id eſt Exceptio opponi,l.8,§.quod ſi D.quib.mod.pign.

EXCIPI *de Dolo*,l.1.D.de exceptionib.l.4.§.quęſitum,& §.illud,l.5.§.ſi eum,& l.11.D.de doli except. *De Pacto conuento*,l.2.§.item quęritur, D. de doli except. *Excipere periculi ſocietatem*, id eſt exceptionem ſocietatis periculi opponere,l.38.D.de adminiſt.& peric. *Excipiente eo*,l. 48.D.de procuratorib. *Aduerſus Excipientem*,l.28.D.de noxalib. *Excipiendum erit in factum*,l. vlt.D.de Sc.Maced. EXCIPIENDUM *eſt de re Iudicata*,l.21.§.vlt.D.de except.rei iud.

Excipere aliâs ſignificat ſuſcipere. Sic *Excipere Actionem*,l.13.D.quib.modis vſufruct.l.20. D.de iudiciis,l.13.D.de noxalib.l.2.l.41. D.de iur.fiſci.l.2. D.ad Sc. Trebell. l.22. & l.36.§. vlt.D.de iudiciis,l.3.§.apparet.D.de adminiſtr.tutor.l.34.§.Gaius,D.de legat.2.l.1.C.de hęred.vel act.id eſt *ſuſcipere*,vt loquitur l.21.§.vlt.D. de peculio. *Ad Agendum, & ad Excipiendas actiones*, opponuntur,l.27.D.ad Sc.Trebell. *Excipere Condictionem*,l.vlt.D. de cond.furti. *Litẽ*,l.10.D. de exceptio,l.1.D.de diſtractio.pignor. *Satis dari vnus*, l.48.D.de fideiuſſorib. *Pœnam*,id eſt ferre ſeu ſuſtinere, l.38.§. Imperator. D.ad leg.Iul.de adult. *Sententiam*, l.10. D.de exceptionib.l.29.§.vlt.D.de except.rei iud.l.25.D.de pœnis. *Excipere Aquam profluentem*, l. 1.§.ſed & ſi.D.de aqua & aquæ pluu. *Lumina*, l.4.D.de ſeruitutib. pręd.vrbano. *Stillicidia*, l. 17.D.de ſeruit.pręd.Vrban.

EXCIPERE *Mißilia iactata in vulgus*,l.9.§.hoc amplius,D.de adq.rer.do. *Liberalitatem*,l.6.C.de don.inter.vir. *Partes deficientiũ*,l.53.§.vlt.D.de adq.vel omit. *Ratione*,l.82.D.de cond.& dem.

Excipere proconſulem in patria, l.4.§. antequam,D. de offic.Proconſ. *Viæ Excipiunt in Villas*, l.2.§.viarum,D.ne quid in loco publ.

Sic EXCIPIT *verba*,id eſt accipit,ſiue interpretatur,l.7.D.de dolo.

Excipi ea ſententia,id eſt recipi,l.67.D.de diuerſ.reg.

Excipere interdum eſt in vẽditione,locatione aut traditione aliquid recipere ſeu retinere, & vt vulgo loquimus ſibi retinere ac reſeruare:cauere, ne id venditione comprehenditur, l.32.D.de vſufructu,l.6.§.vlt.D.commun.iud.l.73.D.de contrah. empt.l.19.§.ſi dominus, D. locati. *Excipere iter in tradendo fundo*,l.22.D. condict. indeb.

Si venditor Hereditatis Ædes ſibi EXCEPERIT,l.2.§.ſi venditor,D.de hered.vel act. *Qui domum vẽdebat, Excipere ſibi Habitationem,donec viueret*,l.13.§.ſi venditor, & l.21.§.qui domini,D.de actionib.emp. *Qui Ædes vel fundum tradit, Excipere Vſum, & Vſumfructum : item vt paſcere ſibi,vel inhabitare liceat*,l.32.D.de vſufructu. *Si* SERUUM *cum peculio Exceperit venditor Hereditatis*,l.2.§.apud

Iulianum,

Iulianum,D.de hered.vel act.*Excipere ſibi ſepulchrum venditor in fundo vendendo*,l.53.§.1.D. de actionib.emp.*Excipere ſeruitutẽ*,l.20.D.ſi ſeruit.vind. *Excepit ſibi certũ pretiũ*,l.13.D. de præſcr. verb.*Excipere fundum in hereditate vendenda*,l.vlt.D.de hered.vel act.vend.

Excipere Nominatim,l.73.D.de contrah.empt.*Specialiter*,l.39.D.de actio.empt.

Excipi manu ſata in venditione fundi,l.80.D.de cõtrah.empt.*Excepta portio penſionis*,l.19.§. ſi dominus,D.locati.*Excepta ſeruitus*,l.7.D.cõmunia prædior. *Exceptum Peculium, in venditione*,l.3.D.de euictionib. *Exceptæ lapidicinæ in lege fundi vendendi*,l.77. D. de contrah.empt. *Excepta nominatim Dolia in venditione*,l.76.D.eod.tit. *Si ne manumitteretur exceptum eſt*, l. 6. D. de ſeruis export.*Si ne proſtituatur Exceptum eſt*,l.6.D.eod.tit.*Si hoc Exceptum fuerit*,l. 54. D.de act. empt.*Exceptũ vſusfructũ*,accipe quo detracto fundũ quis ſtipulatus eſt,in l.36.§.1.D.de vſufr.

Excipere,etiam quandoque dicitur Venditor qui ſibi in vẽdendo cauet ne de aliquo iure, vitióve rei venditæ teneatur. *Excipere venditor de morbo*,l.1.§.apud Viuianum, & l.4.§. ſi venditor,D.de ædil.edi.Sic Horat.lib.2.Serm.Sat.3.*Mentem niſi litigioſus Exciperet Dominus*.*Excipere libertatis cauſam in venditione*,l.69.D.in euictionib.*Excipere vim*,l.30.§.qui ędem,D.locati. *Excepta vis*,ibidem.

Excipere Teſtator,l.12.§.idem reſpondit,D.de inſt.vel inſt. *Excipere bona materna*,l.vlt.D.ad Sc.Treb.*Excipere peculium*,l.24.D.de pecul.leg.*Excipi legata*,l.78.§.pluribus, D.ad Sc. Treb. *Exceptum nomine legati*, l.36.D.de leg.*Excepti legato ſerui*,l.36. de legat.1. *Excepto ædificio fundum legare*,l.81.§.ſtichum,D.de legat.1.*Excepto vſufructu heres eſto*,l.74.D. de hered.inſtit.*Exceptis bonis maternis*,l.vlt.D.ad Sc.Trebell. *Exceptis vineis*,l.72.D.de lega.1.*Exceptis impenſis*,l.61.D. de ritu nupt.

Excipit Lex,l.1.D.de leg.Iul.repet.l.67.D.ad L.Falc.*Excepit Oratio*,l.8.D.de reb.eor.*Prætor*,l.1.D.de legat.præſt.l.11.§.dies,D.de edendo.*Nullam cauſam aut perſonam Excipit oratio*,l.4. D.ſi ingenuus eſſe dicet. *Excipitur legibus*,l.5.D.de teſtib.

Excipiuntur Senatuſconſulto,l.9.& l.4.D.de Senat.Silania. *Excipiuntur concubina & filij*,l.38. D.de reb.auctor.iud.*Excipiendus eſt filius*,l.4.D.de hered.pet.

Excipiendum cautione,l.20.D.de euictionib.*Interdicto*,l.1.§.ſi quis ex,D.ne quid.in flu.pub.

Exceptos in l.35.D.de verb.empt.

Excepta in perſonam,l.15.§.vlt.& l.21.D.de legat.præſtand.*Exceptas perſonas*,l.5.§.vlt.& l.20. D.eod.tit.& l.2.D.de coniungend.cum emãcip accipere debemus *Liberos, Parentes, Vxorem, Nurum*,l.1.l.8.§.ſi quis ex liberis,& §.ſi quid vxori,de legat.præſt.Verùm in l.7.§.1.D.de lege Iul.repet.*Exceptos* accipe eos quos lex Iulia repetũdarum excipit,à quibus licet accipere: veluti Sobrinos,propioréve gradu cognatos:& item vxorem,vt docet,l.1.D.eod.tit.

Excepto vno ceteri,&c.l.77.§.libertis,D.de legat.2.

Excepta concubina,l.34.D.ad L.Iul.D.de adult.*Filia*,l.98.D.de adquir.vel omitt.hered.*Exceptis neceſſariis perſonis*,l.1.D.in ius vocati.

Excepto eo,l.10.D.de nouationib.*Etiam non Excepto eo*,l.20.D.de euiction. *Excepto eo quod*, l.31.D.de nouationib.l.23.§.item,D.de re vindic.l.54.D.de adquir.rer.do.

Excepto quod,l.24.D.de excuſationib.

EXCEPTIO,quemadmodũ Paulus definit, eſt *Condicio, quo modò eximit reum dãnatione, modò minuit condemnationem*,l.22.D.de exceptionib. *Exceptio* autem dicta eſt quaſi *quædam excluſio, quæ opponi Actioni cuiuſque rei ſolet,ad cludẽdum id,quod in intẽtionem condẽnationémve deductum eſt*, l.2.D.eod.tit.

Exceptio Actorem Excludit,l.2.§.illud,D.de except.*Repellit agentem*,l.3.§.ibid.D.ad exhibẽd.

Per Exceptionem Repelli Actio,l.7.§.ſi in diem,D.quibus cauſ.in poſſ. *Elidi intentio*,l.17. D. de euictionib.*Occurri vindicanti*,l.4.D.de ſeruitutib. *Exceptiones opponuntur Actionibus*, l. 1.§. vlt.D.de interrogat.in iure.

Exceptionum aliæ ſunt *Perpetuæ & Peremptoriæ*,*quæ ſemper locum habent, nec euitari poſſunt*, negotióque finem adferunt.Aliæ *Temporales*,& *Dilatoriæ*,*quæ ad tempus locum habent*: differúntq; non perimunt actionem,vt Pacti conuenti temporalis. Item *Fori Præſcriptio*, & *Procuratoria exceptio*,l.2.& l.3.D.de exceptio.l.55.D.de verb.ſignif.l.13.D.de liber.leg. & inſtit.de excep.

Exceptionum autem in libris noſtris hæ præcipuè ſpecies numerantur.

Exceptio Annua in l.3.§.ſi annua,D.de pecul.appellatur, quæ domino competit poſt annũ à manumiſſione alienationéve ſerui,l.1.in prin.& §.vlt.quando act.de pecul.

Exceptio conuentionis,l.1.§.poteſt,D.de oper.noui nunc.l.10.l.33.l.36.& l.51.D.de pact. *Doli*,de qua vide s̃.lib.4.*Donationis*,l.21.D.de donationib.

In factum, vide ĩ.lib.proxim. *Iuriſiurandi*, l.5.D.de exceptionib. l.9.§.ſi minor, l.28.§.exceptis, l.29.& l.42.D.de iureiur. *Metus cauſa*, ſeu *de metu*, l.4.§.vlt.D.de doli except. §.1. *Non numeratæ pecuniæ*, l.29.D.manda.l.4.§.aduerſus, D.de doli except. Græci Ἀναργυρίαν vocant. Vetus Gloſſar. Græc. Ἀναργυρία λέγεται, ὅταν τις γράψας οἰκειοχείρως καὶ ὁμολογήσας λαβεῖν ἀργύριον, καὶ οὐδαμῶς ἔλαβεν ὃ ὁμολόγησεν, ἢ ἔλαβε μέρος.

Exceptio Onerandæ libertis cauſa, l.1.D.quar.rer. *Pacti conuẽti*, l.21.in princ.& §.nos autẽ, Inſtit. de exceptio.l.27.§.itẽ ſi pactus, l.30.§.vlt.& l.35.D.de pac.l.1.§.vlt.D.ſi quis cautionib.l.29.D. manda.l.56.§.qui ita, D.de verb.obl.l.19. D.de probat.l.44.D.de iure dot.l.25.D.de pac.dotal.l.3.§.idem, D.ad exhibend.l.16.C.de pact. *Pacti*, l.21.§.Iulianus, l.27.§.ſed ſi id, & l.vlt.D. de pact.l.5.D.de liberat.leg.l.2.D.de iureiur.l.69.D.de iure dot.l.96.D.de ſolutionib.l.7.§. 1.D.quib.mod.pign.l.13.D.de vſuris, *Procuratoriæ exceptiones*, l.6. D. de oper. noui nunc.de quibus vide ĩ.lib.14.

Exceptio Rei Iudicatæ, l.16.D.de pignorib.l.23.D.de tutel.& rationib.l.22.§.vlt.D.rat.rem. hab.l.7.D.de compenſationib. *Rei quæ iudicata eſt*, l.3.§.ibidem, D.ad exhibend.

Exceptio Rei venditæ, l.7.§.quod ſi, D.pro empto. *Rei Venditæ & traditæ*, l.50.D. de actio.empti, l.20.D.de exceptionib. *De re empta & tradita*, l.vlt.D.ad Sc. Velleian. *Mercis non traditæ*, l. 5.§.actoris, D.de doli except.

Exceptio Senatuſconſulti Velleiani, l.8.l.16.l.10.l.21.l.23.l.25.l.27. & l.30. §. vlt.D. ad Sc. Velleian. *Senatuſconſulti, quod de interceſsionibus feminarum factum eſt*, l.15.D.ad Sc.Velleian. *Fraudis Senatuſconſulto factæ*, l.vlt.§.ſi mater, D.eod.tit.

Exceptio Trebelliani, l.1.§.ſi pręcepto, D.quãdo de pecul.l.28.D.de iudiciis. Seu *Reſtitutæ hereditatis*, l.26.§.qui ex, D.ad Sc.Trebell.

Exceptio Tranſacti negotij, l.2.D.ſi quis caution.l.vlt.D.de tranſactionib. *Tranſactionis factæ*, l.2.§.vlt.& l.9.D.de tranſactionib.l.25.§.ſi quis, D.de condict.indeb.

Exceptio dicitur *Impetrari, Dari, Indulgeri, Tribui, Accommodari, Aptari.*

Exceptio Reo Competere, Prodeſſe, Vtilis eſſe. Item *Obiici, Opponi, Poni, Obſtare, Nocere.* Eã Reus *Habere: Ea Adiuuari, Defendi: Ea Vti: Ea ſe Tueri*, & *Tutus* eſſe. Actor verò *Exceptione Excludi, Repelli, Summoueri: Eius Actio, Intentióve Elidi. Nocere ei Exceptio.*

Exceptio Efficax eſſe, Locũ habere: Exceptioni locus eſſe: & cõtrà, *Ceſſare Exceptio*, & *Locũ non habere.* *Exceptio ex perſona Emptorũ*, l.25.§.item ſi.D.de hered.petit. *Exceptiones ex perſona Emptoris obiectæ*, l.27.D.de euictionib. *Exceptio venditori ex facto ipſius oppoſita*, d.l.27. *Ex vtriuſque perſona, & venditoris & emptoris exceptiones obiici*, l.28.D.eod.tit. *Exceptio ex perſona rei fideiuſſori competere poteſt*, l.32.D.de fideiuſſorib.

Exceptionis exceptio, l.22.D.de exceptionib. *Defenſio*, l.56. D.de condict.indeb. *Per exceptionem præſtari*, l.65. D. de euictionib. *Retinere*, l.19. D. de donat.int.vir.l.16.D.ad L.Falcid.

Sine Exceptione, l.3.§.ſi tamen, D. de bon. libert. l.5. D. de hered. vel actio. *Sine vlla Exceptione Temporis*, l.1.D.ſi ingenuus eſſe dic. *Sub Exceptione ſatiſdari*, l.7.l.22.& l.31. D. de dam. infect. *transferre iudicium*, l.7.§.ſi dolo.D.de dolo. *Exceptionem* vocat Papinianus clauſulam *Siquid ſacri, & c. eius nihil venit*, l.72.§.vlt.D.de contr.empt.

Exceptio Habitationis, in tradendis Ædibus, l.32. D. de vſufructu. *Exceptio generalis*, l.39.D. de action.empti.

Exceptionis Officium, l.17.de diu.off.& app.in C.Th.

EXCEPTOR, qui dictata excipit in l.19.§.cùm quidam, D.locati, & in Inſcriptione Auximitana. *L.Aur.Martiano Aug.Lib.Exceptori.* Vtitur & hoc verbo Iulius Firmicus lib. 3. Matheſ. cap.6.& 12. D.Aug.Epiſt.152.B.Greg.in Prolog.40.Homil.de diuerſ.lect.Euang. *Quia ſicut à me diuerſis temporibus dictatæ ſunt, ita quoque ſunt ab Exceptoribus in codicibus affixæ.*

Exceptores in Scriniorũ Officiis ponũtur, l.5.l.12.C.de prox.ſacr.ſcr.lib.12.l.5.l.7.l.vlt.C.de Palatin.ſacr.largition.l.vlt.§.hoc quoque, C.de re milit.l.vlt.C.de caſtr.pecul.l.5.C.de numerariis. *Exceptor publicus*, l.15.D.de decurionib.in C.Th.Nou.Th. & Valent. de trib. fiſcal. *Exceptores*, l.16.D.de prox.com.diſpoſat.in C.Th. *Exceptores Militiæ Palatinæ*, l. 22. D. de pal. ſacr.larg.l.17.de diuerſ.offic.& apparit.quos loco & ordine ſuo ad Commentarios accedere, conſtituunt Impp.l.2.de num.act.ſcr.D.in C.Th.

EXCITARE *Diſcordias*, l.77.§.dulciſſimis, D.de legat.2.

Excitari Accuſatio, l.26.D.ad L.Iul.de adult. *Crimen ſopitũ*, l.29.§.ſex mẽſ.D.ad L.Iul.de adult.

EXCOGITARE *fraudem*, l.40.D.de iur.fiſc. *Excogitata fraus*, l.49.D.de act.empt.

Excogitata in fraudem Senatuſconſulti, l.29.§.vlt.D.Sc.Maced.

Quod pro pupillis Excogitatum eſt, id eſt introductum, l.3.§.Diuus, D.de Carbon.edic.

Excogitata Septa ad continendam tranſmittendámque aquam, l.1.§.1.D.de aqua cottidia.

EXCLVDERE, id eſt repellere, & ſummouere. *Exceptio, Actorem Excludit: Replicatio, Reum*, l.2. §.illud, D.de exceptionib. *Replicationes neceſſariæ ſunt, vt Exceptiones Excludant*, l.2. D. de exceptionib.

Excludere, Actionem, l.30.D.ad Sc.Velleian. *Petitionem*, l.28.D.de excuſationib.l.7.C.de ſolutionib. *Perſecutionem*, Paul.lib.5.Sentent.Tit.9.Vlpian.Tit.9.Regular. *Querelam Inofficioſi*, l.8.§.quarta, D.de inof.teſt. idem Paul.lib.4.Sentent.Tit.5. *Species Actionis*, l.vlt.C.de conſt.pecun. *Vindicationem*, l.11.C. de vſufructu.

Excluditur Actor, l.5.D. vi bonorum. *Excludi Actiones*, l.4. C. de reb. cred. Et ita *Actiones Excludi Exceptionibus*, ait Cic.lib.2.de Inuent.

Excludi ab Exactionibus, l.26.D.de liber.leg. *Ab Accuſatione*, l.11.D.ad Sc.Turpill.l.11. D.de accuſationib. *A Querela*, l.23.§.1.D.de inoff.teſt.

Excludere per exceptionem, l.1.D.famil.erciſc.

Excludi Exceptione qui agit, l.8.ſi heres, D.de liberat.leg.l.vlt.D.de iureiur.l.36. D. de pact. l.4.D.de vſufruct.l.vlt.§.ſi mulier, D.ad Sc.Velleian.l.18.§.Titio, D.de mort.cau.donat.

Excludi Procurator Exceptionibus Procuratoriis, l.23.D.rat.rem hab.

Excludere Præſcriptione, l.77.§.pater qui, D.de legat.2. *Præſcriptio Excludet petentem*, l.11.D.de ſolutionib. *Excludi Præſcriptione*, l.23.D.de exceptionib.l.8.C.de negot.geſt. *Præſcriptione temporis*, l.11.D.ad Sc.Turpil.l.6.§.pater.D.de decurionib.

Excludi Actio præſcriptione l.8.C.de iur.deliber.

Excludi præſcriptionibus querela, l.12. C.ad L.Corn.de falſ. *Non Excluditur præſcriptione crimen*, l.39.§.præſcriptione, D.ad L.Iul.de adult.

Excludere Tempore, l.26.§.quotiens, D.ex quib.cauſ.maior.

Excludi temporis diuturnitate adſeueratio, l.10.C.de non numer.pec. *Excluſus tempore*, l.20.§. ſi libertinus, D.de bonis libert. *Excluſi tempore*, l.11.D.ad Sc.Turpil. *Excluſi tempore bonorum poſſeſsionis finito*, l.4.D.de bonor.poſſ. *Qui Excluſus eſt tempore vel repudiatione*, l.1.§.in diebus, D.de ſucceſ.edic. *Non Excludi anno*, l.15.§.ſi quis, D.quod vi aut cl. *Excludi* etiam *Actiones* dicuntur, quæ legitimis tranſactis temporibus pereunt, l.24.D.de liber.cau.

Excludere Auum, l.5.D.ad Sc.Tertyl. *Collibertum* l.77.§.volo, D.de legat.2. *Creditor alium creditorem*, l.16.D.qui potior. *Inſtitutum*, l.12.D.de mortis cauſa donat. *Matrem*, l.2.§. liberi, D. ad Sc.Tertyl. *Nepotes*, l.1.§.1.D.de coniungend.

Excludi Filius, l.1.§.interdum, D.de ſuis & legit. l.8. D.de bon. damnator. *Infans*, l.1. D.de bonor.poſſ.fur. *Legatarij*, l.16.D.ſi quis omiſſa. *Mater*, l.2.§.quod ſi, D. ad Sc. Tertyl. *Nepos*, l.5.D.de coniungend l.1.§.qui habebat, D.de bonor.poſſ.cont.tab. *Patronus*, l.39. D. de bonis libert. *Poſtumus*, l.4. D.de liber. & poſtum. *Subſtitutus*, l.7. D. de adquir. vel omitt. *Subſtitutus*, l.33.D.de vulg.& pupil.

Excludi, id eſt repelli, l.14.D.de bon.libert. *Excludi à bonis*, l.17.D.de iure patro. *Ab omnium bonis*, l.1.& l.14.§.1.vlt.D.de bon.poſſ.cont.tabul. *A bonorum poſſeſsione*, l.17.& l.18.D.de bon.poſſ.cōt.tab.l.38.D.de bon.libertor.eod.tit. *A collationis Commodo*, l.6.D. ſi tabul. teſtament. *Commodo collationis*, l.5.D.de coll.bono. *Ab hereditate*, l.5.D.de iur. aur. anul. l.8. D. ſi tab. teſtam.Vlpian.Tit.23.Regular. *A Legato*, l.63.D.de condic.& dem.l.41.D.ex quib. cauſ.maior. *A Muneribus*, l.1.C.de his qui non implet. *A Teſtamento*, l.vlt. D. de bon.poſſ.ſec.tab.

Excluſa hereditate mater, l.vlt. D.vnde cognati.

Excluſæ perſonæ, l.25.D. de inoff.teſtam.

Excludi ex iure antiquo vel ex lege Velleia. l.29. §. ſi eius, D.de liber.& poſt.

Excludere Aquam, l.1.§.Neratius, D.de aqua & aquę pl. *Fraudem*, l.77.§.Titio, D.de legat.2. *Fraudes*, l.1.§.ex illa, D.L.Corn.de falſ. *Rationes*, d.l.77.§.pater, D.de legat.2. *Subſtitutionem*, d.l.77.§.volo, *Succeſsionem*, l.7.C.de inſtitutionib.

Excludi beneficio Senatuſconſulti, l.2.§.ſed, D.ad Sc.Tertyll. *Excludi per adſignationem*, l.1.§.vlt.D.de adſign.libert. *Excluſus per condicionem*, l.35.§.1.D.de adquir.vel omit. *Excluſus condicione*, l.52.D.ad Sc.Trebell. *Excluſus cultura*, l.2.D.de annu.lega. *Excluſus re*, l.4. D.de in integr.reſt. *Excluſis ſeruis per offenſam*, l.51.D.de manumiſſ.teſtam.

Excludit computationem compenſatio, l.5. C.de compenſationib. *Ad Excludendam querelam*, l.8. §.quoniam, D.de inoff.teſt.l.1.& l.7.C. de inoff.donat. *Non Excludit vitia*, l.11.D. de diuerſ. temporal.

Excludi fideicommiſſum, l. 76. D. de condic. & dem. *Non excludi defenſionem*, l. 17. §. error. D. ad municipal.

Excluſum beneficium, l. 3. C. ſi minor ſe maior. *Excludi præſcriptio*, Quintilian. Declamat. 254.

Excludi gemma incluſa, l. 6. D. ad exhi.

Excluſio, l. 2. D. de exceptio. *Excluſoria eſt, Omnis Exceptio, vel Replicatio*, l. 2. §. 1. D. de except.

EXCOLERE, *Ædificium*, l. 44. D. de vſufructu. *Fundum*, l. 53. D. de rei vindicat. & l. 14. D. de donationib. *Saltum*, l. 25. D. de pignerat. act. *Excolere poteſt fructuarius quod inuenit qualitate Ædium non immutata*, l. 13. §. ſed ſi ædium, D. de vſufructu.

EXCRESCERE, & *Decreſcere*, opponuntur, l. 1. D. de aqua, & aqu. pluu. ſic *Excreſcere imbre aquam* ibidem. *Excreuit flumen imbribus vel qua alia ratione*, l. 1. D. de fluminib. *Ne flumina deriuationibus minus conceſſis Excreſcant*, l. 1. D. de fluminib.

Excreſcere fructus, l. 27. §. ſi heres, D. ad Sc. Trebell.

Si in tantum Excreuerit fructus, vt, l. 27. §. in ſumma, D. ad L. Falcid.

Excreuiſſe præſtatio, l. 2. D. de oper. libert.

EXCVBARE *Qui pro pace Excubant*, l. 13. D. de accuſat. l. 7. D. ad L. Iul. majeſtat.

Ab Excubatione deſiſtere, l. 3. §. ſi præſidis, D. de re milit.

EXCVBIAS *Agere*, l. 1. D. de offic. præfec. vigil.

Excubias Palatij deſerere, l. 10. D. de re milit.

EXCVSARE *Factum ſerui*, l. 2. §. 1. D. de noxalib. *Innocentiam*, l. 33. §. publicè, D. de procuratoribus. *Negligentiam*, l. 5. D. de confirm. tut. *Sententiam*, l. 19. D. de recept. qui arbitr.

Aduocatum fiſci in omnibus officij neceſſitas ſatis Excuſat, l. §. aduocatum, D. de his quæ vt indign. *Excuſat furioſum fati infelicitas*, l. 12. D. ad L. Corn. de ſicar. *Excuſat Ignorantia*, l. 16. §. 1. D. de pigner. act. *Excuſare Ignorantiam ſuam non poteſt Maritus qui deprehenſam in Adulterio vxorem retinuit*, l. 29. D. ad L. Iul. de adulter.

Excuſari ſolet inceſtum, Sexu, vel Ætate, l. 38. §. Idem Pollioni, D. ad L. Iul. de adulter. *Excuſantur ſerui*, l. 1. §. excuſantur, D. de Sc. Silan.

Excuſare literis Præſes, l. 6. §. quid tamen, D. de iniuſt. rup. *Excuſare Proconſul ne publicè vel priuatim occurrant ei*, l. 4. §. antequam, D. de offic. Proconſ.

Excuſare ſe Tutor, l. 25. D. de tutor. & curator. l. 7. D. de adminiſtr. & peric. tut.

Excuſare ſe à Cura adoleſcentium, l. 11. §. ex facto, D. de minorib. *A Curatione*, l. 16. D. de excuſationib. *A Tutela, Tutor Datus*, l. 5. §. amittere, D. de his quæ vt indign. l. 6. §. quid ergo, D. de ritu nupt. l. 21. l. 27. & l. 33. D. de excuſationib. l. 3. D. de iure patron. l. 41. §. tutor. D. de fideicommiſſ. libert. l. 25. D. de teſtament. tut. *Excuſare ſe partis bonorum*, l. fin. D. de legat. 1.

Excuſare autem *ſe*, eſt *poſtulare liberari ab adminiſtratione Tutelæ*, vt l. 10. §. Diui, D. de excuſationib. Quod per libellos fieri non potuiſſe, ait l. 25. D. eod. tit.

Excuſare à Muneribus, l. 3. §. quamuis, D. de munerib. & honor. l. 17. D. ad Municipal. *A Tutela*, l. 74. §. vlt. D. ad Sc. Trebell. l. 6. §. Philoſophi, l. 22. & l. 41. D. de excuſationib. *A cœpta Tutela*, l. 11. D. eod. *A Tutelis*, l. 43. & l. vlt. D. eod. *De Tutela*, l. 41. §. 1. D. eod. *Ex ſecunda Tutela*, l. 45. D. eod. *Tutela*, l. 9. D. eod. tit.

Excuſari aliquo priuilegio Tutor, l. 69. §. mater, D. de legat. 2. *Excuſari vel ad Tempus, vel in perpetuum*, l. 12. D. de excuſationib.

Excuſatus Tutor, l. 3. §. quæri, D. de legit. tutorib. l. 2. & l. 4. C. in quib. caſib. *Si Excuſatus ſit Tutor*, l. 11. D. de teſtam. tut. *Excuſatus Tutor iuſta de cauſa*, Vlpian. Tit. 12. Regular. *Excuſatus à Tutela*, l. 41. §. tutoris, D. de fideicommiſſ. libert. *Si Excuſati ſint Tutores*, l. 2. §. non ſolùm, D. ad Sc. Tertyllian.

Excuſati ſunt priuatis Muneribus, l. 17. §. is qui, D. de excuſationib.

Excuſare Ætas Munera, id eſt *vacationem munerum tribuere*, l. 6. §. ſciendum, D. de munerib.

Excuſare ſe periculo, l. 1. C. ne tut. vel curat. *Excuſari Lege à dicendo Teſtimonio*, l. 1. §. 1. D. de teſtib. *Excuſari maiore pœna*, l. vlt. D. de ritu nupt. *Excuſari proprio priuilegio Heres*, l. 19. §. de iudiciis.

Excuſatus eſſe debet à compromiſſo, l. 16. §. 1. D. de recept. qui arbitr.

Excuſati Iudices, l. 76. D. de iudiciis.

Excuſatus erit, l. 3. §. ſi quis tabulas. D. de Sc. Silan. *Excuſatus eſſe debebit*, l. 7. D. quod falsò tutor. *Poteſt eſſe Excuſatus*, l. 27. §. ſi calicem, D. ad L. Aquill. *Excuſatus videtur patronus*, l. 5. D. ſi quis omiſſa. *Excuſatus videbitur*, l. 14. D. de L. Corn. de Falſ. *Non enim Excuſatus eſt*, l. 1. §. quotiês, D. de vi & vi arm.

Excuſati ſunt, l. 3. §. 1. D. de ſepulchr. viol. *Non ſunt Excuſati*, l. 8. §. ſi tutores, D. mandati.

Excuſata

Excuſata erit Mater,l.2.§.non ſolùm,D.ad Sc.Tertyllian.*Excuſata Mulier*, l.38. D. ad Leg. Iul.de adulter.

Excuſata eſſe Abſentia,l.15.§.1.D.ad L.Iul.de adult.*Excuſata eſt Culpa*, l. 1. D. ſi is qui teſtam. liber.*Ignorantia & Inopia*,l,8.§.igitur,D.mandati. *Nec ignorantia eius erit Excuſata*, l.19.§. 1.D. locati. *Excuſata eſſe debet officij neceſſitas & tutoris fides*,l.22.D. de his quæ vt indignis.

Excuſatum ſit damnum,l.2.§.vlt.D.de peric.& commo.

Excauſari, pro *Excuſari*,l.55.D.de ædil.edic.

EXCVSATIO *Ætatis*,l.37.D.de minorib.*Excuſatione ætatis vti*,Hittius lib.8.de bello Gallico. *Excuſatio munerum*, Rubr.de vacatio.& excuſatio.muner.

Excuſatio Tutelæ,l.6.§.Philoſophi,l.7.§.1.& l.18.l.23.l.18.D. de excuſation. παραίτησις ἐπιτροπῆς dicitur à Modeſtino, in l.1.D.eod.tit.*Excuſatio perpetua & temporalis*, l.4. §.1. D. de munerib.& honor.

Excuſatio Accipi,l.6.§.vlt.& l.44.D.de excuſationib. *Admitti*, l.18. §. vlt. D. de L. Corn. de Falſ.*Competere*,l.5.l.31.l.44.l.45.D.de excuſationib. *Dari*, l.17. D.eod.tit. *Probari*, l.39. D. eod.tit.*Recipi*,l.60.§.quid ergo ſi cum,D.de ritu nupt. *Tutor vel Curator cuius Excuſatio recepta non ſit*,l.20.D.de adminiſtr.& peric. *Excuſatione recepta*,l.20.D.de excuſationib.

Excuſationis cauſas allegare,l.31.D.eod.tit.*Conteſtari*,l.88.D.eod.tit.*Excuſationis ius habere*,l.26. D. eod. titul.*Qui Excuſationis iure ſuſcipere noluit Tutelam*,l.28. D.de teſtam.tut.

Excuſationem agitare de non recipienda Tutela,l.20.D.de appellationib.

Excuſationem dat,l.7. D. de excuſationib.*Dant*,l.3.D. eod. tit. *Excuſationem Tutelæ Habere, & non Habere*,l.6.§.Vlpianus,l.17.§.1.& l.23.D. de excuſatio. *Excuſationem perpetuam habent*,l. 8.§.ſed ignominia,D.de excuſationib.*Excuſationem à Tutela habere*, l.44. D.eod. *Excuſationes plures habere*,l.21.§.1.D.eod. *Nullam Excuſationem habere poſſunt mulieres in Adulterio commiſſo*, l.38.§.1.D.ad L.Iul.de adulter.

Excuſationem petere,l.20.D.de excuſat.*Præbere*,l.6.§.vlt.D. eod.tit. *Proferre*, l.39.D.eod.tit.

Ad Excuſationem admitti, l.5.§.amittere, D.de his quæ vt indign. *Excuſatione vti*,l.36.§. vlt. & l.44. D.de excuſationib.*Excuſationibus vti*,l.21.§.1.D.eod.

Excuſationem Arbitri Recipere debet Prætor. l.15.D.de recept. qui arbitr. *Excuſationem meretur Ætas Impuberis, Serui & Ancillæ nondum viripotentis*,l.1.§.Impubes,D.de Sc.Silania. *Iuſta ignorantia Excuſationem meretur*,l. D.ſi is qui teſtam lib.*Honeſta Excuſatio eſt non facientibus quod non ſit conceſſum*,l.15.§.& quatenus,D.de L.Corn.de Falſ.

Excuſatione Seniorum Iuniores Onerari,l.11.D.de decurionib.*Excuſationes abſentium*, l.13.D.de publ.iudic.*Excuſationes allegare*,l.25.D.mandati.

EXCVTERE *Nummos aureos vel argenteos,vel aliam rem,de manu alicuius* , l.52.§.ſi quis de manu, D.de furtis,l.27.§.ſi quis de manu, D.ad L.Aquil.

Excutere alicui ſummam,l.24.§.ſi cùm debitor. D.manda.id eſt fraudulenter , ſeu per obreptionem & circumuentionem ab aliquo auferre.*Qui cuſtodiam Militi proſequenti magna manu Excuſſerint*,Paul.lib.5.Sentent.Tit.31.

Excutere,pro diſquirere,diſpicere & examinare.Sic *Excutere Præſes*,l.vlt.§.1.D.ad municip. *Prætor*,l.5.§.non paſſim, D.de reb.eor.

Excutere cauſam negligentiæ,l.14.D.de offic.præſid. *Cauſas eorum qui delati fuerant*,Traian. apud Plin.Epiſt.98.lib.10.*Crimen*,l.1.C.de appellat.*Verba Senatuſconſulti*,l.2. §.1. D.ad Sc.Velleian.

Excutere Verum,Seneca lib.1.de Clement.cap.20.

Excuti Veritas, l.13.D.de probationib.id eſt *exquiri*,vt l.6.D.de tranſactionib.ſeu explorari. *In Excutienda veritate*,l.10.5.tormenta,D.de quęſtionib.*De Excutienda fide Teſtium*,l.3.§.eiuſdem,D.de teſtib.

Excutiamus,id eſt,diſpiciamus, l.17. D. de hered.inſtit. *Excutiatur*,id eſt,diſquiratur,l.5.§. Diuus,D.de iure immunit.

Excutiendum,id eſt,examinandum,l.13.§.1.& vlt D.de offic.præſid.l.17.§.& primum, D.de adoptionib.*Vtrum ius fiſci ante Excutiendum ſit*,l.35.D.de iure fiſc. *Excuſſis Probationibus*,Plinius Epiſt.30.lib.6.

Ius Excutere & Rationem : item *Excuſſa parte vtraque* Quintil. Declam. 264. *Excuti numerus populi*, idem Quintill.Declamat.263.

Excutere,id eſt ſcrutari. Vt in Edicto de inſpiciẽdo vẽtre, [*Cuſtodes qui ante conclaue poſiti erũt, ſi volunt omnes qui conclaue aut domum introierint*, *Excutiant*, l.1. D. de inſpicien.vent.

Excutere fortunas cuiuſque, l.1. §. ſi quis ex vectoribus, C.de L.Rod. *Mandauere tibi vt Excu-*

teres vires Hereditatis : Et mox, *Si tibi mandaui vt vires Excuteres eius cui eram crediturus*, l.42.D. mandati,id eſt,vt inquireres an eſſet ſoluendo. *Mandaui tibi vt Excuteres quanti villam Ædificare velles*,l.70.§.mandaui, D. locati.

EXCVTI *Poſſeſſor Hereditatis prior*,l.2.D.ſi quis omiſſa. *Ante Titium Excuſſum*,l.116.D.de verbor.oblig. *Excuſſi Rei*,in l.2.C.quo quiſque ordine conuen.dicuntur,quorum facultates excuſſæ ſunt. *Excuſſati*,eodem ſenſu,in l.46.§.cum teſtamento,D.de adminiſtr.& peric.

Excuſsis prius facultatibus,l.3.§.1.D.de adminiſt.& peric.l.1.§.ſi inter.D.de magiſtratib.conuen. *Bonis eius Excuſſis*,l.1.C.de reuoc.iis quæ in fraud.

Excuti pretium,l.18.§.vlt.D.de mort.cau.donat. *Excuſſo pretio*,l.92.D.de legat.1.id eſt,exquiſito vt l.14.D.de contrah.empt.

Excutere diligenter Rationes,l.59.§.vlt.D.de manum.teſtam. *Excutiendas Rationes*,l.6.§.vlt.D. de ſtatuliber. *Arbiter Excutiendis Rationibus*,l.5.D.de manumiſſionib.& l.53.D.de iudic. id eſt apud quem ratio ponatur, l.§.ſi ſeruus,D.ſi is qui teſtam.liber. Traianus apud Plin.Epiſt.29. lib.10. *Rationes autem imprimis tibi Rerum publicarum Excutiendæ ſunt*. *Excuſſis Rationibus*,l.50.D. de condicionib.& demonſtr.

Excutere Spicas,l.7.§.eſt tamen.D.de adquir.rer.dom. *Excuſſum Spicis frumentum*,ibidem. *Excuſſa Olea*,l.13.D.quib.mod.vſufruct.

EXCVRRERE *Aliquò vel proficiſci*,l.1.§.ſi pupillis,D.de tut.& rationib. *Excurrere ad Amitam ſuam*,Plin.Epiſt.121.lib.10. *Excurrere in prælia*,l.10.§.idem Labeo,D.mandati.

Excurrit in hoc tempus euentus,l.10.D.de donat.int.vir.& vxor. *Longè Excurrunt extra ædificium fiſtulæ*,l.15.D.de actionib.empt.

ET QVOD EXCVRRIT,l.26.§.vlt.D.depoſiti,ſignificat,& aliquot præterea denarios,vel ſummulas. Quæ locutio B. Auguſtino frequens : ex quo, præter ea quæ Budæus notauit, locum ſubiiciam,ſumptum ex lib.1.poſt collatio.contra Donatiſtas : *Protulerunt*, ait, *ibi 70. & quod excurrit,Epiſcopos,qui abſentem damnauerunt Cæcilium*. Addam & Proſperi teſtimoniũ,cuius lib. de promiſſ.& pręd.verba ſunt hęc. *Illi quadringenti nonaginta anni,& iſti qui excurrunt ab Aduentu Saluatoris*. Idémque genus loquendi à Vegetio, & Optato Afro vſurpatum Iac. Cuiacius lib.1.Obſeruation.cap.vlt.pridem adnotauit.

Excurſiones breues & longinquæ,l.13.vlt.D.de ann.legat.id eſt,profectiones.

Excurſus ſtatuti temporis,l.2.C.ſi maior factus.

EXECRABILE *delictum*,l.4.C.ſi ſeruus export.

EXECRARI *Lites*,l.4.§.1.D.de alienat.iudic. *Execranda præda ex naufragiis*,l.91.D.de incend.

EXEDRA, l.5.§.interdum, D. de his qui deiecer. vel effuder. Pollux lib.1. Onomaſt. cap.8. Ἐξέδρας appellari tradit ἵνα συγκάθηνται. Exedras autem porticibus adiungi conſueuiſſe indicant Vitruuius lib.5.cap.11.Plin. Epiſt.75. lib.10. in exedra vtique Craſſum poſito lectulo recubuiſſe,Cicero lib.1.de Oratore narrat.

EXEMPLVM, *Rei capere*,l.11.§.vtrum,D.ad Sc.Trebell.

Exempli cauſa,l.1.§.quod vulgo,D.de vi & vi arm. *Gratia*,l.1.§.proinde, D. de ædil. edic.l. 46.D.de condic.& dem.l.10.§.ſexto gradu,D.de gradib.& adfinib. l. 30.§.vlt. D. de dam. inf.l.25.§.in factum,D.de oblig.& actionib. *Loco*,l.31.D.depoſiti.

Eóque Exemplo,l.7.D.de publican.& vectigal. *Exemplo eo quo*,l.44.D. de excuſationib.l.26. D.de reb.credit. *Hoc Exemplo*,l.vlt.D.ſi menſor.

Exemplo manifeſtius fiet,l.3.§.Iulianus,D.de col.bono. *Ne res Exemplis egeat*, l.1.D. de pręſcri. verb. *Quibus Exemplis*,l.24.D.de condic.& dem.

Ad Exemplum,id eſt ad ſimilitudinem, vt loquitur, l. vlt. C. de inoff. donation. His autem verbis ad *Exemplum*,& *Exemplo*, Vtiles actiones,& quæ à Prætore accommodantur,ſignificari,demonſtrarique ſolent. *Ex Empto vtili actione agi poſſe ad Exemplum Inſtitoriæ Actionis*,l.13.§.ſi procurator,D.de actionib.emp. *Vtilis ad Exemplum Inſtitoriæ dabitur Actio*,l.19.D.de inſtitor.l. 31.D.de negot.geſt. *Danda eſt ad Exemplum legis Aquiliæ actio*,l.12.D.ad L. Aquil. *Datur in te ad Exemplum legis Aquiliæ in factum actio*, l.53. D. ad L. Aquil. *Vtilem actionem Exemplo Aquiliæ fructuario dandam*,l.17.§ vlt.D.de vſufructu. *Seruitutes Prætorio iure conſtitutæ ad Exemplum earum quæ ipſo iure conſtitutæ ſunt,Vtilibus actionibus petentur*,l.1.§.vlt. D.de ſuperficieb. *Seruiana actione vel quæ ad Exemplum eius inſtituitur,Vtilis aduerſus emptorem exercenda eſt*,l.1.C.de precario. *Facilè Vtilis perſecutio,Exemplo pigneraticiæ,detur*,l.5.C.ſi aliena res. *Ad Exemplum Legis Aquiliæ noxali iudicio acturus*,in Lege Dei,Tit.12.

Aliâs nudam ſimilitudinem hæc verba continent. Et ita *Ad Exemplum Actionis de Deiectis & effuſis*,

effuſis, dari oportere Actionem, l.5.§.vlt. D. de his qui effuder. vel deiecer. Ad Exemplum ex Empto actionis non immerito conſequi deſideras, l.1.C.de rer.permut. Ad Exẽplum Vindicationis datur Publiciana, l.35.D.de oblig.& actionib. Ad Exemplum Interdicti quòd fructuario proponitur defendendus erit, l.27.D.de donationib. De Seruitutibus in rem actiones competunt nobis ad Exemplum earum quæ ad Vſumfructum pertinent, l.2.D.ſi ſeruit.vindic. Ad Exemplum Interdictorum, quæ in albo propoſita habet Prætor, rem ad ſuam æquitatem rediget, l.1. C.de interdict. Ad Exemplum Interdictorum res agitur, l.3.C.eod.tit. Exemplum Creditorum in factum Actione vti, l.3.§.prætor, D. ne vis

Ad Exemplum Carboniani, l.3.§.vlt.D.de Carbon.ed. Carboniani Decreti, l.2.D. de inſpic.vent. Carboniani Edicti, l.1.§.ſi ea, D.de vẽt.in poſſ. Præſumptionis Carboniani Edicti, l.3.§. vlt.D.ne vis fiat ei.

Ad Exemplum Legis vindicandum eſt, l.7.§.1.D. L.Iul. majeſt. Ad Exemplum Prætoris Edicti, l.58.D.de ritu nup.l.9.C.de bon.auct.Iudic. Ad Exemplum Legatorum mortis cauſa Donationes reuocatæ ſunt, l.15.D.de mort.cauſa don. A Exemplum Legatorum mortis cauſa Donationes capiuntur, l.2.D.de Publiciana. Ad Exemplum quodammodo eius Legis ſcriptum eſt, l.vlt. D.fin. regund. Ad Exemplum alterius monumentum facere, l.27.D.de condic.& demonſtr.

Ad Exemplum Infantis, l.30.§.in furioſi, D.de fideicommiſſ.libert. Inofficioſi teſtamenti, l.1.C. de inoffic.donat.l.6.C.de inoffic.dona. Militum, l.4.C.de aduoc.diuerſ.iud. Procuratorum, l.11. C.de procuratorib. Venditionis, l.59.§.1. D. de vſufruct.

Exemplo vtilis Actionis quæ in integrum reſtitutis datur, l.vlt.C.quib.ex cauſ.maior.

Competet inſtitoria Exemplo exercitoriæ Actionis, l.7.§.1.D.de inſtitor.

Exemplo Actionis, l.16.§.1.D.de pecun.conſtit.l.5.§.quæri.D.vt in poſſ.leg.l.9.D.quod falſo tut. Interdicti, l.1.§.proponitur, D.de ſuperficieb.l.2.C.vnde vi. Legis Aquiliæ, l.3.§.vlt.D.de L.Fab. Legis Falcidiæ, l.76.D.de legat.2. Vi Bonorum raptorum, Paul.lib.5.Senten.Tit.6.

Exemplo Aditæ hereditatis, l.4.§.illud, D.de fideicommiſſ.libert. Apium, l.12.§.& ſi, D.de inſtruct.vel inſtrum.

Exemplo Bonorum, l.18.D.de his quæ vt indign. Bonorum poſſeſſionis, l.65.D.ad Sc.Trebell.

Exemplo Cautionis, l.20.D.de pignorib. Coloni, l.54. D.locati. Creditoris, l.2. D. de pignorib. Ceterorum debitorum, l.1.C.ſi aduerſ.ſolutio. Clariſſimæ perſonæ, l.22.§.1.ad municipal. Cuiuſlibet Corporis, l.50.D.de legat.1.

Exemplo dati, l.17.§.in adoptiua, D.ad municipal. Diphili, l.58.§.teſtamento, D.de adminiſt. & peric.

Exemplo Edicti, l.18.D.ad L.Falcid. Edicti perpetui, l.77.§.cùm exiſtimarem, D.de legat.2. Eius qui, l.6.D.de reb.auctor.iud.l.50.D.de legat.1.l.38.D.de teſtam.milit.l.10.§.1.D. de fideicommiſſ.libert.l.2.D.ſi quis omiſſa.l.15.§.ſi quis damni, D.de damno inf. Exercitorum, l.13.§.vlt.D.de inſtitoria.

Exemplo Facidiæ, l.21.D.ad L.Falcid. Falcidiæ retentionis, l.21.C.famil.erciſc. Fideiuſſorum, l.1. §.nunc tractemus, D.de tutel.& rat. Fideicommiſſariæ libertatis, l.55.§.vlt.D. de fideicommiſſ.libert. Furis, l.5.D.de calumniatorib. Furioſi, l.1. D. de curat furio. Fructuum, l.65.D.de rei vind.

Exemplo Heredis, l.32.§.vlt.D.ad L.Falcid. Hereditatis, l.14.D.de caſtr.pecul. Humiliorum, l.10.D.de pœnis.

Exemplo Inſtitutionis, l.61.D.de legat.2. Iuris legitimi, l.11.§.vlt.D.de bonor.poſſ.cont.tab.

Exemplo legatorum, l.7. D. de legat. præſtand.l.77.§.1. D.legat. 2. l.1.§.1. D. vſufructuar. quemad cau. Legitimi, l.12.D.de Carbon.Edicto. Luitionis, l.1.D.de liberat.leg.

Exemplo Mancipiorum, l.38.§.non tantùm, D.de ædil.edic. Matris, l.54.D.ad Sc.Trebell. Mulieris, l.11.D.de Sc.Maced.

Exemplo Operis inchoati, l.16.§.1.D.de munerib.& honor.

Exemplo Parentium, l.15.D.de legat.præſt. Patroni, l.1.D.ſi à paren. Peculij, l.2.D.de pen.legat. Penus legatæ, l.115.D.de verb.oblig. Perſonæ, l.11.D.de ſtipul.ſeruor. Pignorum, l.68.§.1.D.de fideiuſſorib. Pupillæ, l.63.D.de ritu nupt.

Exemplo Relegati, l.15.D.ad municipal. Reſcripti, l.25.§.quod autem, D.de hered.petit.

Exemplo ſerui communis, l.25.§.ſeruus, D.de vſufr. Seruitutum, l.10.D.ſi ſeruit.vind. Solutionis, l.5.D.de acceptilat. Sumptuum, l.65.D.de rei vindicat.

Exemplo Tutoris, l.1.D.vbi pupil.educ.

Exemplum cuiuſuis liberi hominis, l.4.D.quib.ad libert.proclam.

Legatarius Exemplum Mucianæ cautionis non habebit, l.77.§.pater, D.de condic.& demonſtrat.

Mucianæ cautionis Exemplum locum habere non potuit,l.72.§.1.D.eod.tit.

Secundum Exemplum eius cui fideicommiſſa libertas debetur,l.7.§.ſi quis,D.de adquir. vel omitt. *Secundum Exemplum Proconſulum*, Plinius Epiſt.73. lib.10. *Secundum Exempla complurium*, idem Plinius Epiſt.43.lib.10.*Exempla Senatuſconſultorum induci*,l.67.D.de iudiciis.

Exemplum Alimentorum ſequi,l.14.D.de aliment.vel cibariis.*Quod Exemplum & in ceteris ſequi nos debere*,l.13.§.vlt.D.de re milit.*Etiam in ceteris cauſis Exemplum hoc ſequẽdum*,l.11.§.vlt.D.ad Sc.Trebell.

Exemplum ſecutus aditæ hereditatis,l.4.§.ſi quis autem, D.de fideicõ. libert. *Corporalium pignorum*,l.15.§.ſic quoque,D.de re iudic.Sic & *Exemplum Iauoleni ſecutum* ſe ait Iulianus, l.5. D.de manumiſſ.vindict.Traiano Plin.Epiſt.74. lib.10. *Secunda ergo potius tibi Exempla ſunt eorum qui iſti Prouinciæ præfuerunt.*

Exemplum etiam pro conſequentiis ponitur. Vt cùm dicitur *Ad Exemplum conſtitutiones trahi*, l.1.D.de conſtit.prin.§.quod principi, Inſtitur.de iure natur.id eſt,*Produci ad conſequentias*, quemadmodum loquitur Paul.in l.14.D.de legib. Et ita in *Exemplum trahi*,apud Capitolin. in Macrino.*Sine Exemplo alicui ſubuenire*,d.l.1.§.& quod principi.

Ad Exemplum rem pertinere,l.3.§.1.D.de alim.vel cibar. Plin.Epiſt.98.lib.10. *Et conſulendum exiſtimarem in re ad Exemplum pertinenti*.Idem Epiſt.29.lib.6.*Ad Exemplum pertinentes Cauſas* dixit

In *Exemplum coërcere*,l.9.D.de reb.cor. *Vindicare*,l.6.§.vlt.D.de cuſtod.& exhib.l.4.C.de ſeru.export.*Intereſt Eiuſmodi Exemplum non admitti*,l.24.D.de teſtam. milit. *Hoc Remiſi Exemplum*,ait Traian.in l.1.D.de interdic.& releg.

Qui in acie prior fugam fecit,propter Exemplum capite puniendus eſt,l.6.§.qui in acie,D.de re milit.

Vt Exemplo deterriti minus delinquant, l.6.§.1. D.de pœnis. *Vt Exemplo aliis ad deterrenda maleficia ſit*,l.31.D.depoſ.*Quoties nimiũ multis perſonis graſſantibus Exemplo opus ſit*,l.17.§.vlt.D.de pœnis.

Exemplo graue eſt,l.10.C.de diſtract.pign.l.2.C.de quæſtionib.*Pernicioſum eſt*,l.7. C.de probatio.

Iniqui Exempli eſſe vti iudex detur quem altera pars nominatim petat,l.47. D. de iudiciis. *Exempli ratio minimè finit*,l.8.C.de ſolutionib.

Mali Exempli res eſt Abortionis,aut Amatorium poculum dare,l.38.§. qui abortionis,D.de pœnis, & apud Paulum,lib.5.Sentent.Tit.23. *Malo Exemplo circumſcriptus Iudex teſtibus pecunia corruptus*,l.33.D.de re iudic.*Non quidem malo animo, ſed malo Exemplo,Medicamentum ad conceptionem dedit*,l.3.§.1.D. ad leg Cornel. de ſicar.Quintil.Declam.385.*Malo Exemplo datum eſſe Amatorium.*Iuuenalis Satyr.13.*Exemplo quodcumque malo committitur.*

Exemplo peſſimum eſt feminino vocabulo etiam maſculinum contineri, l.45. D.de legat. 2. *Peſſimo Exemplo fenerare*,l.1.D.de Sc.Macedo.*Villas expugnare*,l.3.§.1. D. ad L. Iul. de vi publ. Liuius lib.2.*Non Decemuiri tulerunt paucis his annis peſſimo Exẽplo publico*.Traian.apud Plin.Epiſt.98.lib. 10.*Nam & peſſimi Exempli,nec noſtri ſeculi eſt.Turpiſſimo Exemplo is qui Nurum ſuam Adulterij accuſare inſtituerat, poſtea deſiſtere maluit,contentus lucrum ex dote retinere*,l.11.§.ſocer,D.ad l.Iul.D. de adult.

Exemplum, interdum appellatur id quod ex Authentico deſcriptum eſt: quod & *Indicem* Paulus,vulgus noſtrum Copiam ac Duplicatum vocat:Proinde *Authentico* ita *Exemplum* opponitur, quemadmodum in vſu noſtro *Copia*, *Originali*,l.4.§.vlt.D.famil.erciſc.l.vlt.D. teſtam.quemadm.aper. Ioſephus ἀντίγραφοι vocat lib.14.cap.17. *Non ex Indice & Exemplo alicuius ſcripturæ, ſed ex Authentico conueniendus eſt*,l.2.D.de fide inſtrum.Paul.lib.5. Sentent.Tit.12. *Vnum Teſtamentum pluribus exemplis conſignare*,l.24.D.qui teſt.fac. *Pluribus Tabulis eodem Exemplo ſcriptis*,l.vlt.D.de his quæ in teſtam.delent. Sueton.in Tiber. cap. vlt. *Teſtamentum duplex ante biennium fecerat: alterum, ſua,alterum,liberti manu:ſed eodem Exemplo.*

Exemplum facti, l.15.C.de tranſactionib.

Exemplum Libelli,l.6.D.ad L.Iul.de vi publ.l.33.D.de re iud.l.3.§.ſolent,D.de alim.vel ciba. *Litterarum*,l.vlt.D.quando appell.ſit.*Relationis*,l.6.D.de appellationib.recip.*Tabularum*,l.4.§. vlt.D.famil.erciſc.*Teſtamenti*,l.11.D.teſta.quemad.aper.l.2.D.de edend.l.1.§.ſi quis,D.de bonor.poſſ.ſec.tab.l.10.D.de legat.3.& apud Cicero.Epiſt.45.lib.13.ad Attic.

In Exemplo ſcripta,l.11.§.1.D.de legat.2.

Exempla Actorum,l.45.§.neque,D.de iure fiſci.*Inſtrumentorum*,l.11.D.de edendo.

Exempla

Exempla ab Appellatoribus edita,l.6.§.ſuper,C.de appellationib.

EXEMPLARII *Cauſa ſcriptæ binæ tabulæ*,l.47.D.de legat.2.

Exemplaribus duobus facere Teſtamentũ,l.1.§.ſi quis,D.de bon.poſſ.ſec.tab. *In duobus Exemplaris ſcriptum teſtamentum*,l.10.D.teſtam.quemadmodum aper.

EXEQVIÆ *Funeris*,l.91.D.de condic.& dem. *Exequiarum Pompa Publica, vel oſtentatio*,l.5.D. de ſepul.viol.in Cod.Theod. *Exequias perſolui*,Quintil.Declamat.298.

EXERCERE *Artem*,l.1.D.de Abigeis. *Artem ludicram*,l.42.D.de ritu nupt.& apud Quintil. lib.3. *Artem Pantomini*,l.27.D.de oper.libert. *Artes improbatas*,in Lege Dei,Tit.15. *Artificium*, l.23.& l.38.D.de op.libert. *Artificium vulgare*,l.27.D.de peculio. *Medicinam*,l.27.D.de op. libert.

Exercere Lenocinium,l.29.§ qui quæſtum,D.ad L.Iul.de adulter. *Operas turpes*,l.16.D.de op. libert. *Quæſtum Corpore*,l.43.§. lenocinium,D.de ritu nupt. *Vitam venaliciariam*,l.73.§. vlt. D. de legat.3. *Hoc genus vitæ*,l.43.§. lenam,D.de ritu nupt.

Exercere Cauponam,l.29.D.mandati,l.5.§.vlt.D.de obligat.& actio.l.1.§. caupones, & l. vlt. §.vlt.D.nautæ caupo.l.43.§.ſi qua cauponam,D.de ritu nupt.

Nauem.l.1.§.vlt.& l.4.D.de exercitor,l.1.§.1.& l.vlt.§.1.D.nautæ caupo.l.42.D.de furtis,l.19. §.vlt.l.5.§.vlt.D.de obligat.& act.& apud Paul.lib.2.Sentent.Tit.6. *Naues*,l.55.D.de cond. indeb. *Stabulum*,l.1.§.caupones,& l.vlt.§.vlt.D.nautæ caupones,l.5.§.vlt. D.de oblig.& act.

Exercere Piſtrinum,l.18.§.1.D.de inſtruct.vel inſtrum.l.vlt.D.de excuſationib.& apud Paul. lib.3Sentent.Tit.7.Sueton.in Auguſto.cap.4. *Et modò Vnguentoriam Tabernam, modò Piſtrinam Ariciæ Exercuiſſe obiicit.*

Exercere Argentariam,l.4.§.vlt.D.de edendo.

Exercere Auri,Argẽti,Sulphuris,Æris & Ferri,& ceterorum fodinas,l.13.§.inde eſt quæſitum,D. de vſufructu. *Exercere figulinas,Argentifodinas,aut alia Metalla*.Varro lib.1.de re Ruſt.cap.2. *Si,vt vaſa venirent, figlinæ Exercerentur*,l.6.D.de ſeruit.præd ruſtic.

Exercere Calendarium,l.41.§.legauerat,D.de legat.3. *Exerceri Calendarium*,l.34.§.1. D. eod. tit.

Exercere fenus,l.vlt.§.patrimoniorum,D.de munerib. & honor.l.33. D. de reb.credit. *Fenus & vſuras*,l.vlt.D.de pecul.leg. *Non Exercitum fœnus*,l.48.D.de adminſtr.& peric.

Exercere fenebrem pecuniam,l.34.D.de reb.credit. *Pecunias fenore*,l.7.D. depoſiti. *Pecunias*,l.35. §.vlt.D.de hered.inſtit.

Exercere Menſam nummulariam,l.vlt. D. de inſtitor.

Exercere Negotium,l.19.§.1.D.de inſtitor. *Negotium ſuum*,l.3.§. eodem, D.nautæ caupo. *Negotium ſuo nomine*,l.47.D. de adminiſtr.& peric. *Negotium patroni*,l.38.D.de oper.libert. *Idem genus negotij*,l.18.D.de iure patronatus. *Exercendi negotij cauſa*,l.65.D.de legat.3.

Exerceri Negotium,l.58.D.de adminiſtr.& peric.l.88.§.quiſquis,D.de legat.2.l.8.D. de vacat.& excuſ.l.19.§.1.D.de inſtitor.

Exercere Negotiationem,l.45.D.de oper. libertor. *Negotiationes tranſmarinas,per Seruos, & per Libertinos*,l.10.D.qui & à quib. *Qui Negotiationem per Pamphilum & Diphilum,prius ſeruos, poſtea Libertos,Exercebat*,l.58.D.de adminiſtr.& peric. *Duas Negotiationes Exercebat*,l.5.§. ſi plures, D. de tribut. *Exerceri Negotiatio*,l.11.§.proſcribere,D.de inſtitor. *Exercenda Negotiatio*.l.5.§.negotiatio.D.de iure immunitat. *Quod genus Negotiationis in Taberna Exerceri ſit ſolitum*,l.23.D.de inſtruct.vel inſtr.

Exercere Tabernam,l.13.§.vlt.D.de inſtitor. *Duas Tabernas eiuſdem negotiationis Exercuit*,l.5.§.ſi plures,D.de tributor. *Exercuiſſe Tabernam vnguentariam*,apud Sueton.in Auguſto,cap.4.

Exerceri Taberna,l.88.§.quiſquis,D.de legat.2. *Exercendarum Tabernarum cauſa*,l.15.D.de inſtr.vel inſtr. *Exercendis Tabernis*,Paul.lib.2.Sentent.Tit.27.

Exercere,interdum ſignificat intendere, & inſtituere : veluti, cùm dicimus, *Exercere Actionem*,l.32. D. de adminiſtr. & peric.l.1.§.1.D.de ſeruo corrupt.l.27.§. inquit, D. ad Leg.Aquil. l.34.D. de obligat. & actionib. l.31.§. vlt. D. de recept. qui arbitr. l.32. D.de dolo,l.32.D.de iudiciis,l.29.D.de narrationib.l.20. D.de inoff.teſtam.l.7.C.de dolo malo, l.12.C.de pact.l.1.C.de donationib.l.2.C.de rei vindicat.l.14.C.de inoff.teſtam.l.6.C.mandati,l.1.§.1.C.ſi ſeruus extern.l.1.C.de ſeruitutib.l.3.C.de commodato,l.1. C. de prędiis minor. *Actiones*,l.13.D.de oblig.& actio.l.3.§.apparet,D.de adminiſt.& peric.l.17.D.de hered. perit.l.20.D.de inoff.teſt.l.60.D.de procurat.l.1.§.ſi reus,D.de eo per quem factum,l.5.§.1. D.vt legat.ſeu fideic.l.9.C.de procuratorib.

Exercere Actiones,& *Excipere*,correlatiua ſunt,l.3. §. quod in tutoribus, D. de adminiſtr. & peric.

Exerceri Actio,l.1.C.quando ex facto,l.vlt.C.qui pro ſua,l.1. C. de precario. *Actiones*,l.7. D.de iur.deliber.l.18.§.vlt.D.ad leg.Falcid. *Exercere Actiones per procuratorem*, l.4. C. de furt. *Exercendæ Actionis copia tribuatur*,l.1.C.de inoff.donat.

Exercere Accuſationem,l.18.C.de his qui accuſ.non poſſ.*Exercere crimen*,l.7.C.ad leg.Iul.de adult.*Exerceri ciuiliter incendia*,l.28.§.incendiarij,D.de pœnis,id eſt incendiorũ accuſationes.

Exercere hereditatis petitionem,l. 20.D.de inoff.teſt.*Exerceri petitio*,l.7.C.de petit.hered.

Exercere Appellationem,l.10.C.de appellat.*Cauſas Appellationis*,l.4.C.mãdati,*Prouocationem*, l.2.§.ei quoque,D.de iudiciis,l.6.§.vlt.C.de appellat.

Exerceri Appellationes,l.2.C.de procuratorib.*Prouocatio*,l.2.§.legatis,D.de iudiciis.

Exercere cauſas Excuſationis,l.45.D.de excuſationib.*Exerceri cauſam principalem*, l.30. D.de iureiurando.

Exercere cognitionem Patronus,id eſt perſequi.l.1. D.ſi ingenuus. *Exercere conſilium*, l.2.D.de off.eius cui mand.

Exercere Exceptionem,l.29.D.mandati.*Præſcriptionem*,l.12.C.de exceptionib.

Exercere Iudicium,l.29.D.de liber.leg.l.6.§.qui in rem,D.comm.diuid.l.42.D.de noxalib. & apud Cicer.3.in Verr.

Exerceri Iudicium,l.20.D.de accuſat.*Iudicium aduerſus aliquem*,l.42.D. locati. *Vbi iudicium publicè exercebitur*,l.10.D.ad L.Iul.de vi publ.*Quominus iudicia tutò exerceantur*,d.l.10. Quint.Declam.312.*Frequenter iudicia huiuſmodi Exercentur. Ordo Exercendorum publicorum Capitalium*,l.8. D.de publ.iudic.

Exerceri Iuriſdictio,l.3.C.de procuratorib.

Exercere Litem,id eſt,perſequi,l.32.§.item ſi qui Romæ, D.de recept. qui arbitr. l.4. C.de reb.credit.l.10.C.de appellationib.*Fideiuſſor de exercenda lite*,l.1.C.de Turpilia. l.3. C.de his qui accuſ.non poſſ.

Exercere Quæſtionem,Cic.lib.2.de Finib.*Cùm Prætor inter Sicarios quæſtionem exerceret*. Suet.in Iulio,cap.11.*In exercenda de Sicariis quæſtione*.Liuius lib.9. *In me primum, & hunc M.Follium, quæſtiones Exerceatis.*

Exercere Falcidiam,l.22.§.1.D.ad L.Falcid.l.55.D.ad Sc.Trebell.

Exerceri Falcidia,l.18.D.de L.Falcid.

Exercere ius ſuum creditor,l.17.§.pignori,D.de ædil.edic. *Exercebitur Ius*, l. 41. §. miles, D.de teſtam.milit.

Exercere Legem commiſſoriam,l.3.& l.4.§.eleganter, & l.6.§.vlt.D.de lege commiſſor. *Legem conuentionis*,l.3.C.de pignorib.*Legem venditionis*,l.8.C.de diſtra.pign. *Exerceri pars poſterior Legis dictæ*, l.vlt.§.vlt.D.de reſcind.vendit.

Exercere Obligationem,l.2.C.de contrah.& committ.ſtipul.

Exercere Poteſtatem,l.1.D.de offic.proconſ.*Patriam Poteſtatem*,l.vlt.D. de liber. exhib.l.7.§. vlt.D.de liber.hom.*Exerceri Poteſtas vendendi pignoris*,l.4.D.de diſtract.pignor.*Exercebitur Poteſtas Legis*,l.1.§.1.D.ad Senat.Turpill.

Exercere Beneficium,l.8.D.de collat.bonor.*Damnum*, l.49.D.de admi. & peric.*Liberalitatem*, l.1.D.de donationib.*Miſericordiam*,l.7.D.depoſiti.*Munificentiam*,l.1. D. de donationib.*Sæuitiam*,in Lege Dei,Tit.3.

Exerceri ordo Iuris,l.4.C.de patr.poteſt.*Pœna*, l.3.D.de priuat.delict.*Preces*,l.1.C.quando libellus. *Priuilegium*, l.37. D. de iure fiſci,l.8.D.depoſiti.

Exerceri Poſſeſſio,id eſt,fundus coli,l.12.D.de inſtr.vel inſtr. & apud Varro.lib.1.de re Ruſt. cap.2.

Exercendi Ruris gratia,l.5.C.de vectigalib.*Exerceri piſcatio*,l.13.D.commun. prædior.

Exercere cenaculariam,l.5.§.1.D.de his qui effuder.vel deiec.

Exerceri lupanaria,l.27.D.de hered.petit.

Exercere Monetam,l.6.§.1.D.ad L.Iul.pecul.

Exercere feras,id eſt agitare,l.62.§.1.D.de Sil.Ital.lib.15.

Vt cùm venatu ſaltus Exercet opacos Dictynna.

Exerce ſe Athleta,l.5.D.de naut.feno. *Qui Homines exercent qui Agros colunt*, l.8.D. de inſtr. vel inſtr.*Exercentur inter ſe pugiles*, l. 7.D.ad L.Aquil.*Exerceri operibus Milites*, l.12.§.1.D.de re milit.

Exercere ve-

Exercere Vectigal,l.9.§.eorum,D.de publicanis.*Vectigalia*, l.13.D. de pollicitationib. l.6.§. decurio,D.de decurionib.l.vlt.C.quib.munerib.*Exercere noua vectigalia*,l.10. D.ad Leg. Iul. de vi publ.Cicero,pro lege Manilia, *Quo tandem animo eſſe exiſtimatis aut eos qui vectigalia vobis penſitant,aut eos qui* EXERCENT *atque exigunt?*

EXERCITATIO *Litis*,l.8.§.Et poſt.D.de fideiuſſorib.*Ad Exercitationem producere Milites*,l.12. §.vlt.D.de re milit.

EXERCITIO *Artis*,in Lege Dei,Tit.15.*Iudicij*,l.15.D.vt legator.ſeu fideicommiſſ.*Publici Iudicij*,l.1.D.de offic.eius cui mãd.*Quia Publicani exercitionem habent Noxæ*,l.200.D.de verb. ſig. *Exercitio Nauium*,l.1.§.licet,D.de exercitor.

EXERCITOR *Nauis*,appellatur *ad quem obuentiones omnes & reditus nauis perueniunt: ſiue is dominus nauis ſit, ſiue à domino per auerſionem conduxerit*, l.1.§ exercitorem, D. de exercitor. l.1. D.furti aduerſ.naut.vel,vt. Iuſtinian. definit, *ad quem cottidianus nauis quæſtus pertinet*, §.1. Inſtit.quod cum eo.

Exercitor Nauis, Cauponæ, Stabuli,l.5.§.vlt.D.de oblig.& act. l.3.§.ſi filiusfamilias, l.6. §. vlt. l.vlt.§.ſi ſeruus,D.nautæ caupon.

EXERCITORIA *Actio tunc habet locum cum quis ſeruum ſuum magiſtrum naui præpoſuerit, & quid cum eo eius rei gratia,cui præpoſitus erat contractum fuerit*, §. eadem ratione,Inſtitut.quod cum eo contract.*Exercitoria Actio*,Vet.Gloſſar. Græc. ἡ κατὰ τοῦ ἐξερκιτορος ἀγωγή. Alias, ἀγωγὴ ἡ κατὰ τοῦ προεςῶτος τῆς νεὼς. ἔστι δὲ πραγματεία καὶ πειρατεία.

EXERCITVM *non vnam Cohortem, neque vnam Alam dicimus:ſed Numeros multos Militum.Exercitum præeſſe dicimus eum qui Legionem,vel Legiones,cum ſuis Auxiliis ab Imperatore commiſſis*,adminiſtrat,l.2.§.exercitorum, D.de his qui notant. inf.

Exercitus autem,*nomen ab exercitatione traxit*,l.1.D.de teſtament.milit.de cuius nominis notatione ſiquis plura ſcire deſideret,adeat Ciceronem, lib.1. Tuſculanar. quæſtion. & Veger. lib.1.cap.4.

Exercitus cum magna vi ingreſſus,l.18.§. vlt.D.de adquir.poſſ.

Exercitus præteriens,per laſciuiam aliquid abſtulit,l.15.§.ſi vis tempeſtatis,D.locati. *Exercitu veniente migrauit conductor*, l.13.§.exercitu, D.eod.tit. *Quod ob Tranſitum* EXERCITVS *confertur ex fructibus*,l.27.§.ſi quid cloacarij,D.de vſufructu.

Officium Regentis EXERCITVM, l.12. D. de re milit. *Officium Tribunorum, vel eorum qui* EXERCITVI *præſunt* d.l.12.§.vlt.

Qui exercitum accipit,l.9.D.de cuſtod.

Exercitum comparare,l.3. D.ad.L.Iul.majeſt.Paul.lib.5. Sentent. Tit.29. EXERCITVM *Populi Ro. deſerere*,l.2.& l.3. D.ad L.Iul.majeſt.*Exercitum ſucceſſori non tradere*,d.l.3.

Exercitui paratæ res,l.9.§.res,D.de publicanis.

EXHAVRIRE *facultates*,l.30.D.de re iudic.id eſt exinanire. *Vniuerſas facultates factis donationibus Exhauſit*,l.1.C.de inoff.donationib.*Exhauſtæ facultates donationibus*, l.6. C.de inoff. donat. EXHAVSTIS *facultatibus*,l.4.C.in quib.cauſ.pign.*Omnia bona à matre in dotem* EXHAVSTA, l.1.C. de inoffic.donat.

Exhaurire patrimonium ob munificentiam in patriam,l.8.D.de decurionib. *Exhauſit patrimonium filius tuus*,l.4.C.de inoffic.donat.*Exhauſtum patrimonium*,l.1.C.de condict.ex leg.

Exhaurire legatis heredem,Plin.Epiſt.5.l.5.*Si Heredem quidem inſtituiſſet ex Aſſe, ſed legatis ita Exhauſiſſet*.*Exhauſta Hereditas legatis*,Paul.lib.3.Sentent.Tit.9.& lib.4.Tit.5.

Exhauſta pars Hereditatis,l.78.D.ad leg.Falcid.ſeu,*exhauſta pars legatis*, l.32.D.eod.tit. *Exhauſtus ſeruis hereditatis*,l.77.D.ad L.falcid.*exhauſtus legatis*, l.87.§.vlt. D.ad Leg.falcid.

Exhauriri totum quod legatum eſt emergente debito vel condicione æris alieni exiſtente,l.1.§.hæc verba,D.ſi cui plus qu m per legem.*Quamuis de mea portione nihil* EXHAVSTVM *ſit*, l.21.§.vlt.D. ad L. falcid.*Exhauriri peculium*,l.4.§.ſi ære,D.de pecul.

Exhauſtis Apothecis,l.40.D.de ſtatuliber.

EXHEREDARE eſt eum,qui alioquin heres futurus eſſet,ab hereditate repellere, l.8. & l.11. D.de liber.& poſt.l.13.D.de iniuſto rup.Itaque ſoli ſui heredes Exheredantur, qui ipſo iure heredes eſſent niſi prohiberentur.Extranei ineptè exheredantur, ad quos,abſque eo,etiam hereditas peruentura non eſſet,l.132.D.de verbor.obligationib.Quo pertinet illud Quintil. lib.3.cap.7.*Superuacuum enim fuiſſe prohiberi patris bonis Abdicatum,ſi eſſet numero alienorum.*

Exheredari ergo propriè eſt *Iudicio parẽtis,meritis de cauſis,à ſucceſſione quæ velut debita eſt,ſummoueri*,vt loquitur Paul.in l.vltim.D.de bon.damnator. Ac planè *Exheredari, Summoueri,*

Remoueri,pro eodem vſurpat Vlp.l.3.§.filius,& §.ante,& §.in eo,D.de liber.&poſt. Extranei verò tùm demum Exheredantur,cùm prius heredes ſcripti, in certum caſum hereditate excluduntur,vt in l.27.D.ad leg.Falcid.l.18.§.ſi eodem teſtamento,D.de milit.teſt.l.41.§.eius heres,D.de legat.3.l.44.D.de heredib.inſtit.& in formula Cretionis,quę ab Vlpian. Tit.22. Regular.proponitur.

Exheredatus autem *Filius* videtur, non tantùm ſi ita dixerit pater,*Filius exheres eſto: ſed & ſi ita,Ille Filius meus alienus meæ ſubſtantiæ fiat*,l.3.C. de liber. præter. Quinetiam à Matre, Milité-ve præteriti pro Exheredatis habentur,l.47.§.vlt.D.de bon.libert.Hinc illud in l.12.D.eod. tit.Si *Patronus Teſtamento iure militari facto, Filium ſilentio Exheredauerit.*

Exheredatum facere,l.24.C.de legat.l.22.& l.14. C.de inoff. teſtam. *Exheredati facti*, l.21.§. vlt.D.de iure.patro.

Exheredare ab vnius perſona,l.3.§.filius,D.de liber.& poſt. *A ſecundo Gradu*, d.l.3.§. vlt. à *ſecundo ſubſtituto*,l.8.D.eod.tit.

Exheredari à primo,vel ſecundo Gradu,l.13.& l.14.D.de liber. & poſt. l.3. §. vlt. D. de iniuſto rup.teſt. l.43.§.Lucius,D.de vulg.& pupil.l.8.§.1.D.de bonor.poſſ. contr. tabul. *Ab Herede inſtituto*,l.5.D.de iniuſto rupt.*A primis Heredibus* d.l.14.D.de liber.&poſt.*A ſubſtitutis* d.l.14. §.1.l.19.D.de iniuſto rup.

Exheredari, Nominatim, Purè, ante Heredis inſtitutionem,inter medias Heredum inſtitutiones,inter Gradus,l.1.l.2.l.3.§.1.§.filius,& §.ante,D.de liber. & poſt. l.3. §.1. D. de iniuſto rup.

Multi non notæ cauſa Exheredant,l.18.D.de liber.& poſt.id eſt *non mala mente*, vt l.12.§.ſi quis non,D.de bon.libertor.

Exheredatio non Notæ gratia, ſed alio conſilio adiecta,l.47.D.de bon.libert.

Exheredationis Nota,l.20.D.de bonor.poſſ.contr.tab.l.1.D.de coniungend. cum emancip. l.1.§.ſed etſi exheredato,D.de adſign.lib.l.10.C.de teſtament. milit. l.18.C.de inoff.teſtam.

EXHERES *eſſe iuſſus*,l.19.D.de liber.& poſt.

Exheredem facere. Plautus Bacchidib. Act.4.Sc.8.*Niſi te exheredem fecero vitæ ſuæ.*

Exheredem ſcribere,l.8.§.ſi quis ſua manu D.de bonor.poſſ.cont.tab.l.17.§. ſi eodem, D.de teſtam.milit.Cicer.lib.1.de Orato. *Poſſétne paternorum bonorum Exheres eſſe Filius, quem Frater Teſtamento neque Heredem neque Exheredem ſcripſiſſet nominatim.*

Exheres ſcribi,l.1.§.Pomponius,D.de Garbon.edic.l.8.§.1. D.de bonor. poſſeſſ. cont. tab. *Exheredes ſcripti*,l.5.D.ſi tab.teſt.nullæ ext.

EXHIBERE,eſt *Præſentiam Corporis præbere*,l.22.D.de verb.ſignif. *Exhibet qui præſtat eius rei,quæ de agitur,præſentiam*,l.vlt.D.eod.tit.l.4.D.qui ſatiſd.cog.

Exhibere,quod attinet ad Actionem ad Exhibendum, eſt *facere in publico poteſtatem, vt ei, qui agit,experiundi ſit copia*,l.2.D.ad exhib.vel,vt Vlpian.ſcribit,eſt *in eadem cauſa præſtare, in qua fuit,cùm iudicium acciperetur,vt quis copiam rei habens,poſsit exequi, actione, quam deſtinauit, in nullo caſu quam intendit,læſa*,l.9.§.quantum,D.eod.tit.In interdicto de Tabulis exhibendis,*Exhibere* eſt *Materiæ ipſius deprehendendæ copiam facere*,l.3.§.exhibere,D.de tabul.exhib.Similique modo in Interdicto de libero homine exhibendo, *Exhibere*,eſt,*in publicum producere, & videndi tangendíque hominis facultatem præbere.*

Exhibere,in l.4.D.qui ſatiſdare cogant.eſt,iudicio ſiſtere.

Exhiberi tam *Perſonæ* quàm *Res*,& *Inſtrumenta dicuntur. Exhibere Apud Acta aliquem*, l.17.D. de in ius voc.*Apud magiſtratum fugitiuos*,l.1.D.de fugitiuis, *Debitorem in iudiciũ*,l.28.§.ſi ei qui, D.de iureiuran.*Latitantem*,l.vlt.D.de liber.hom.*Mandatorem*,l.24.D.de iur.fiſci.*Seruum verberandum*,l.17.§.cùm ſeruus,D.de iniuriis.*Venditorem*,l.5.C.de furt.

Exhibere quem Iudicio ſiſti promiſimus,l.45.§.iudicio, D.mandati. *Si quis reum criminis, pro quo ſatiſdedit,non Exhibuerit*,l.4.D.de cuſtod.& exhib.reo.*Qui Exhibendi poſtulati ſunt*,l.2.§.vlt.D. de cuſtod.& exhib.rer.

Exhiberi populo Romano damnati ad beſtias,l.31.D.de pœnis.

Exhiberi Filius,l.vlt.D.de liber.exhib.l.1.§.1.D.de inſpic.vent.

Exhibere materiam,l.47.D.de action.empt.*Rem*,l.8.D.de alienatio.iudic.l.38.D.de iudiciis.

Exhibere certo loco rem depoſitam,l.5.§.1.D.depoſiti,*Res*,l.25.D.eod.tit.*Exhiberi res ablata*,l.16. D.de offic præſid. *Exhibere ſpecies Auri*,l.27.D.de pigner.act.*Exhibiti porci*,l.44.D.de adqu. rer.dom.*Exhibitis omnibus Scyphis*,l.4.D.de optio.vel.elect.*Exhibere Cautiones*,l.22.D.de conditionib.& demonſtr.*Exhiberi cautiones hereditariæ*,l.5.D.famil.erciſc.

Exhibere In-

Exhibere Inſtrumenta,l.28.§.1.D.de appellationib.l.50.& l.82.D.de condicio,& demonſtr. l.10.D.de in lit.iurand.l.52.D.de actionib.emp.l.2.§.1.D.de iure fiſc. *Exhiberi Inuentaria, & alia inſtrumenta*,l.22.D.de adminiſtr.& peric.

Exhibere Rationes,l.41.§.vlt.D.de fideicomm.libert. l.1.D.de tutel. & rationib. l.28.D. de appellationib.l.50.D.de condic.& dem.*Scripturam*,l.5.§.ſi dies,D.vt legat.ſeu fid.*Tabulas Teſtamenti*,l.1.D.de tabul.exhib.& apud Sueton.in Vitellio,cap.14.

Exhiberi Tabulæ, l.2.§.vlt.D.de accuſationib.l.6.D.de L.Cornel.de falſ. *Teſtamenta*,l.2.§.ſi qui,D.teſtam. quemadm.aper.*De exhibendis Teſtamentis*,l.2.D.de feriis.

Ad Exhibendum Actio,l.1.D.de Tigno.iūct.l.1.D.de priuat.delic. l.7.D.furti aduerſ.naut. l.1.§.ſi fundus,D.de vi & vi armata,l.6.§.ſed ſi,&l.22.§.vlt.D.de actione rer.amot.l.12.§.1.D. depoſ.l.63.D.de legat. 1.l.5.D.de in lit.iur.l.19.§.ſi inquilinus,D.locati,l.7.§.ſi ſeruum, D.de dolo,l.30. D. de pecul.*Ad exhibendum agitur,vt res exhibita vindicetur*,l.2.D.commodati.

Ad Exhibendum Agere,l.8.D.rat.rem.h.l.56. D.de procuratorib.l.7.§.cùm in ſuo, D.de adquir.rer.do.l.2.D.de trit.vino l.8.§.vlt.D.de optio.vel elect. l.18. D.de except. rei iud.l.1.§. ſi decem,D.vt legatorum,l.17.§.Papinianus,&.l.25.D.locati, l.3. D. depoſ.l.38. & l.35.§.ſeruus,D.de peculio,l.3.D.teſtam.quemadm.aper.

Agi,l.29.D.de furt.l.16.D.de vſurpat.l.8.D.de opti.vel elect.leg.l.30.D.de contrah. empt. l.3.D.ne quis eum qui in ius,l.17.§.ſi ruta,D.de action.empti. l.9.§.vlt.D.de interdict. l.2.D. de iure dot.l.2.D.de in lit.iur.l.1.§.illud,D.de vi & vi arm. l.23.§.Tignum, D. de rei vind.l.3. D.expil.hered. *Agendum*,l.16.D.de vſurp. & vſuc.l.3.§.ſi ipſe,D. de tab. exhib. *Cogi*,l.17.D. de in ius voc.*Teneri*,l.44.D.de adquir.rer. do.l.27.D.de pignorib.

Exhibere interdum ſignificat præſtare: veluti. *Exhibere cuſtodiam*, l.19. C. de pignorib. *Diligentiam*,l.2.§.vlt.D.de peric.& commod.l.17.D.de iur.dot.*Negligentiam*. l.10. D.de compēſ.

Exhiberi Culpa,id eſt præſtari,l.3.§.nunc videndum,D.commodati.

Exhibere Fidem,l.47.D.de bon.libertor.l.1.§.in honorariis, D. de var.& extraord.l.8. D.de tutelis.l.23.& 25.C.famil.erciſ.l.6.C.comm.vtr.iud.l.7.C.de rer.permut.l.2.C.de dot.promiſſ.l.1.C.ad Leg.Falcid.*Non exhibita fide*,l.1.§.vlt.D.de præſcript.verb.

Exhibere Miniſterium, l.17. D. ad municipal. *Operam*,l.5.§.quibuſdam,D.de iur.immunit. *Operam Mercede*,l.1.§.eſt autem,D.de exercitor.*Operas ei cui bona fide ſeruit*,l.23.D.de adqu.rer. do.*Operas Patrono*,l.17.D.ad municipal.l.26.§ libertus,D.de condict.indeb. *Exhiberi Artificū Operæ Prediis*,l.12.§.idem reſpondit,D.de inſtruct.vel inſtr.

Exhibere partes iuriſdictionis,l.6.C.de inoff.donat.*Partes ſuas*,l.5.C.de in lit.iur. *Patrocinium*,l.2.C.de aduoc. fiſci *Pudicitiam*,l.13.§.iudex,D.ad L.Iul.de adult. *Reuerentiam*, l.5. C. de patr. poteſt. *Exhibenda eſt Reuerentia*,l.4.§.aduerſus,D.de doli except.

Exhiberi Fauor,l.26.D.de fideicomm.libert.*Honor*,l.4.§.aduerſus,D.de doli exceptio. *Obſequium parentibus,patronis*,l.9.§ de plano,D.de offic.proconſ.

Exhibere Carnem,l.10.C.de act.empt.*Cibum,aut potum*,l.1.§.1.D.de muner.& honor.

Exhibere vicem Teſtamenti,l.16.D.de iure codicil.

Exhibendi fideicommiſſi gratia,l.63.D.ad Sc.Trebell. *Exhibendæ inſtructionis ſpatium*, l.1. C.de dilationib.*Exhibendarum Angariarum munus*,l.1.C.ſumptus iniuncti muner.

Exhibita nomina teſtium,l.59.D.de recept.qui arbitr.id eſt edita.

Exhibere Emptori Vindicationem rei & condictionem,l.35.§.ſi res vendita, D. de contr.empt.l.1. §.Idem & in ceteris,Inſtitut.de empt.*Conſequi vt Actiones ſibi exhiberentur*,l.57.D. de legat.1.

Poſtremò,*Exhibere*,aliâs Alere & educare ſignificat.*Exhibere familiam*,l.10.§.ſi domini, D.de in rem verſo,l.34.D.de donat.int.vir.l.34.D.de neg.geſt. *Filiam*,l.5.§.item Diuus, & §.ſi mater.D.de agnoſc.l.vlt.D.de dol.exc. *Seruos*,l.20.& l.vlt.D.de in rem. *Vxorem propriis ſumptibus*,l.42 § vſuras, D.ſolut.matr.

Exhiberi,l.20.D.de iure dot.*Exhiberi à Libertis*,l.1.D.de offic. præf.vrbi. *Si Liberi vt à Parente exhibeantur*,l.5.D.de agnoſc.& alend.*exhibendos eſſe parentes à filio*,d.l.5.§ à milite.

Ad Nautas Exhibendos mutuatus,l.1.§.non autem,D.de exercitor.*Onus Exhibēdæ vxoris*,l.60. §.ſi inter,D.mandati,*exhibendam eſſe*,id eſt alendam,l.10.§.vlt. D.de aliment. vel cibar.

EXHIBITIO *Accuſati*,l.9.C.de quæſt.*Debitoris*,l.22.§.ſi ei qui,D.de iureiu.*Eius qui fideiuſſorem dederit dederat iudicio ſiſtendi cauſa*,l.4.D.qui ſatiſd.cogāt.*Liberorum*,l.3.D.de liber.exhib. *Mancipiorum*,l.18.§.item,D.de inſtruct.vel inſtr.*Reorum*,Rubr.de cuſtod.& exhibit.reor.

Ad exhibitionem Tabularum tempus dare,l.2.§.vtrum,D.teſtam.quemadm.

Exhibitio,pro præſtatione fidei commiſſi,l.10.D.quæ in fraud.credit.

Exhibitio Curſus publici, l.14.C. de curſu publ. *Exhibitionis & deductionis onus*, l.3. & l.5. C. de aduoc. diuerſ. iudic. fortè exhibendarum angariarum munus ſignificat, l.7. C. ſumpt. iniunct. *Ante Exhibitionem Aceti*, id eſt *deguſtationem*, l.5. D. de optio. vel elect.

Exhibitio, pro alimentis & victu ponitur, l.3. §.1. D. vbi pupill. l.26. §. vlt. D. quando dies legator. vt & apud Tertullian. de idololatr. cap.6.8. & 11. & de corona milit. cap.8. & de Monogamia, cap.8. & 16. *Exhibitio Educationis*, l.vlt. C. de aliment. pup. *Ad Exhibitionem vxoris promiſſæ vſuræ*, l.69. §. in domum, D. de iure dotium. *In Exhibitionem certam ſummam præſtabat*, l.98 D. de adquiren. vel omitten. *Ad Exhibitionem Mancipiorum repoſitum frumentũ*, l.18. §. item cùm, D. de inſtruct. vel inſt.

Exhibitorivm *Interdictum*, l.6. D. de confeſſ. l.3. §. hoc interdictum, D. de tab. exhib. *Exhibitoria Interdicta*, l.1. D. de interdict. l.3. D. de liber. exhib.

Exhibitoria autem *Interdicta*, ſunt per quæ iubet exhiberi: veluti eum cuius de libertate agitur: aut libertum, cui patronus operas indicere velit: aut parenti liberos qui in poteſtate eius ſunt, §. exhibitoria inſtitut. de Interdict.

Exigere cum effectu accipimus. Exigere enim eſt, quod ſibi debetur, per Iudicem aut ſine Iudice repoſcere, & auferre: ad eius ſolutionem, præſtationémve, debitorem vrguere ac compellere: denique ſuum ab inuito vel ceſſante Debitore conſequi. Igitur qui interpellato cum inſtantia Debitore, ad ſuum perueniunt, Exegiſſe dicuntur: Exactúmq; accipimus, quod non vltrò, ſed vel imminente Iudice, aut aliâs vrguente creditore ſolutum eſt ac præſtitum. Non. Marc. *Exigere, Debitum repetere.* Idcirco *Non Exegerat, ſed debitor vltro pecuniam obtulerat*, opponuntur, l.11. §. ſi rem, D. de legat.3.

Quod alicui debetur, alius ſine voluntate eius non poteſt Exigere, l.39. D. de neg. geſt. *Exigere poteſt Procurator cui generaliter libera rerum adminiſtratio commiſſa eſt*, l.58. D. de procuratorib. *Exigi Pecunia alieno nomine ſine Mandato non poteſt*, l.5. §. ſed ſi, D. de præſcrip. verb.

Exigere poſſe dicitur qui actionem habet, l.64. §. perueniſſe, D. ſol. mat. *Exigi* non poſſe dicitur cuius nulla actio petitióque eſt, l.52. D. eod. tit.

Exigere per Iudicem, vel *ſine Iudice*, l.22. §.1. D. ratam rem hab. l.8. D. de legat.3.

Exigere actione, l.9. D. de liber. leg. *Exigi per Actionem*, l.38. D. de iudiciis.

Exigere ex inſtrumento, l.49. D. ſol. matr.

Exigere Annonam, l.vlt. §. mixta, D. de munerib. & honor.

Exigere Debitum, l.8. §. tale, & l.21. D. de liberat. leg. l.58. D. de ſolutio. l.vlt. C. de his quæ ſub modo *A Debitoribus*, l.25. §. nam ſi, D. de heredit. petit. *Debita*, l.2. §. perueniſſe, D. de hered. vel actio *Quod debetur*, l.15. §. ſic quoque, D. de re iudic. *Exigendis debitis præpoſitus*, l.37. D. de adminiſtr. & peric.

Exigere Dotem, l.65. D. de iudiciis, l.7. D. de condic. & demonſtr. l.28. C. de iure dot. *Maritus ab heredibus Soceri*, l.44. §. vlt. D. ſol. matr. *Pater à viro*, l.4. D. ſolut. matr. *Dimidiam partem dotis*, l.37. §. nuptura, D. de legat.3.

Exigi Dos, l.vlt. D. de dot. *Collatio*, l.20. §. vlt. D. de pact. dotal. *A Marito*, l.52. D. ſol. matr. *De Exigenda Dote agere*, l.81. D. pro ſocio. *In Exigenda dote*, l.3. D. ſol. matr. *Exacta dos*, l.43. D. de adminiſtr. & peric. *Nondum Exacta dote*, l.44. §. vlt. D. ſol. matr.

Exigere Fideicommiſſum, l.41. §. pater, D. de legat.3. *Iudicatum*, l.1. §.1. D. de vſuris. *Iuſiurandum*, l.5. §. qui opus, D. de oper. no. nuntia. l.24. D. de bon. libert. l.28. §. exceptio, D. de iureiuran. l.21. §. vlt. D. de noxalib. l.vlt. D. de liber. cau. *Si Exegi, vt iurares*, l.5. D. de iureiurand.

Exigitur ab aduerſario Iuſiurandum, l.6. §. exigitur, D. de edendo. *Exigitur Iuſiurandum propter Rem*, l.14. D. de iureiuran. *Poſt iuſiurandum Exactum*, l.31. eod. tit. *Iuſiurandum Exactum*, l.30. §. in popularibus, D. de iureiur. l.11. §. D. de iniuriis, *A debitore*, l.40. D. de iureiuran. *A fideiuſſore*, l.28. §.1. D. eod. tit. *Exacto prius iureiurando*, l.13. D. de manumiſſ. vind.

Exigi Legatum, l.24. §. ſi quis, D. de legat.1. *In Exigendo legato*, l.108. § ſi ſeruus, D. legat.1.

Exigere liberationem à Pupillo, l.3. §1. D. de contrar. tut. *Mercedem*, l.13. §. ſi fundi, D. de action. empti. *Mercedem Doliorum*, l.1. §. licet, D. de per. & comm. rei vend. *Mercedis nomine à conductore*, l.68. D. de contrah. empt. *Exigendo Mercedes*, l.5. §. ſi quis à libert. D. de agnoſc. & alend.

Exigi Munera, l.12. D. munerib. *Exigere Nomen debitoris*, l.11. §. ſi rem, D. de legat.3.

De Exigendo Nomine mandare, l.6. §. Celſus, D. de condic. indeb. *Exacta pecunia ex Nominibus*, l.41. § legauerat, & l.64. D. de legat.3. *Ex Nominibus Exactis*, l.28. §. Titius. D. de liberat. leg.

Exigere Operas, l.13. §. etiam, D. de oper. libert. *Exigi operæ impoſitæ*, l.95. D. de legat.1. *Exigendæ Operæ*, l.19. D. de oper. libert. *Exigere Opus*, Liuius lib.6.

Exigere Pe-

Exigere Pecuniam, l.4.D.quod fal.tut.l.49.D.ſol.matr.l.58.D.ad Sc.Treb.l.32. D.de oper. libert.l.50.D.de legat.2.l.40.§.vlt.D.de ſtatulib.l.20.D.de condic.inſtit.l.53.§.1.D. de furt. l.21.§.vlt.D.de fideiuſſorib. Plinius Epiſt.34.lib.10.*Pecuniam feneratam*,l.20.D.mandati. *Pecunias*,l.19.D. de liber. lega. *Pecunias à Debitore*,l.2.D.de donationib.l.34.D.mandati,*A Debitoribus*,l.62.D. de ſolutionib.*A Debitoribus paternis*,l.46.§.tutelæ,& §.vlt.l.47. D. de admin. & peric.*Pecunias hereditarias*,l.19.D.de liberat.leg.

Exigi Pecunia,l.27.D.de re iud.l. 20.§.redactæ, D. de heredit.pet.*Ab heredibus*,l.37.§.Titia, D.legat.3.*Ex cauſa mercedis*,l.37.§.Titia,D.de legat.3.

Exigi pecuniæ, Plin.Epiſt.52.lib.10.*Exigenda pecunia*,l.4.§.ait Prætor.D.de re iudic. *Exigendam pecuniam mandare*,l.12.§.ſi mandauero.D.mãdati. *Exigendis pecuniis præpoſitus*,l.11.§ ſolutã, D.de pign.act.l.5.§.1.D.de doli except.l.66.§.Iul.D.de furt.*In Exigendis pecuniis*, Plin.Epiſt. 109.lib.10.*Exacta pecunia*,l.18.D.de pigner.act.l.3.D.de hered.vel act.l.48.D.de iure do.l.13. §.1.D.de pignorib.*A Colonis*,l.91.D.de legat.3.*A Debitoribus*,l.64.D.de legat.3.*Ex Stipulatione*,l.7.D.de condict.ob turp.cauſ.

Exigi Penſio,l.15.§.Papinianus, D.locati.*Plus vel minus*,l.5.D.de pact.dot. *Non amplius*,l.60. §.duobus,D.mandati.

Exigere Pœnã,l.4.§.Labeo,D.de doli except.*Exigi Pœna*,l.32.§.ſumma, D. de recept. qui arbit.l.122.§.coheres,D.de verb.oblig.*Vna pœna à Domino*,l.4.§.cùm dominus, D. de noxalib. *Exiguntur pœnæ à Liberto*,l.7.D.de iure patron.*Exacta pœna*,l.4.§.cùm dominus, D. de noxalib.l.55.D.de adminiſt.& peric.*Exactum pœnæ nomine*,l.74.D.de ſolutionib. *Poſt Exactam pœnam*,Quintil.Declamat.249.

Exigere Portionem,l.24.D.quæ in fraud.cre l. *Exigere pretiũ*, l.5.§.vlt.D.de in rem verſo.*Ab Emptore*,l.24.§.ſi vendiderit, D.de tributor.*Pretium hereditatis à muliere*, l.1.§. idem Iulianus, D.ſi mul.vent.nom.*Exigit pretium venditor*,l.22.D.de legat.2.l.20.§.bonæ, D.de hered.petit.

Exigere proprietatem fundi,l.32.D.de vſu & vſufr.leg.

Exigere Quantitatem,l.52.§.inter,D.de action.empt.*Rationem heres*,l.25.D.de ſtatuliber. l.25. §.1.D.de adminiſtr.& peric.*Rationem à Procuratore*,l.23.D.de liberat.leg.*Rationes*,l.9.& l.31.D. eod.tit.*Exigi ratio à libertis*,Sueton.in Octau.cap.vltim. *Exigendam eſſe à Dione Rationem operis*, Plin.Epiſt.85.lib.10. *Exigere quid ex Ratione Tutelæ ab his*,l.28.D.de liberat.leg.

Exigere Reditus,l.48.D. de ſolutionib.*Reliquias*,l.9.D.de liberat.leg.

Exigere Sarta tecta,Cicer.3.in Verrem. *Exigi Scyphi*,l.88.D.de leg.3.*Exigi Seruus*,l.39.D.de legat.1.

Exigere Solutum procuratori,l.12.§.Iulianus.D.rat.rem hab. *Exigi ſors cum vſuris*, l. vlt.D.de magiſtr.conuen.*Exigere ſtipendium & tributum*,l.13.D.de penſ.*Summam*,l.50.D.de do. int. vir. *Exigi ſumma*,l.28.D.de liber.lega.*Exacta ſumma à Debitore*,l.21.D.de donationib.*Exigi ſolidum*, l.5.C.de magiſtr.conuen.

Exigendi tributi munus,l.17.§.exigendi,D.ad municipal.*Exigere Vecturas*,l.61.§.vlt.D. locati, l.1.§.igitur,D.de exercitor.

Exigere Viam,Cicer.3.in Verr.ad quem locum Aſcon.Pedian. *Exigere*,ait,*Viam dicuntur Magiſtratus,cùm viciniam cogunt munire,ſumptu quàm diligentiſſimè facto.* *Vſuras*, l.10.§. ſi procurator,D.mandati,l.71.D. de iure dotium.tionib.*A Debitoribus*,l.7.D.de adminiſtr.& peric. *A Pupillo*,l.3.§.vſuras,D.de contr.tutel.*Ab Herede*,l.1.§ illud,D.de ſeparationib. *Exigi Vſura*,l. 28.D.de liber.lega. *Vſuræ*, l.26. D. de condict.indeb.l.3.§.vlt.l.11.& l.16.§.vlt.D.de vſur.

Exactæ Vſuræ,l.39.§.negligentiæ,D.de adminſtr.& peric.l.58.§.qui poſt, D.ad Sc. Trebel. *Exigi ante diem*,l.44.D.de oblig.& actio.*Exactis Chirographis*,l.102.D.de legat.3. *Exacti ad diem nummi*,l.86.D.de legat.3.*Ante Exactam à ſe partem*,l.26.D.de fideiuſſor.

Alia huius verbi Exempla inueniet Lector in l.41.D.de iure dot.l.63.§.cuius,& l.22.D.ad L.Falcid.l.29.§.vlt.D.de ædilic.edic.l.74.§.vlt.D.de euictionib.l.vlt.§.vlt. D.de pact. dotal.l.42.D.de iure fiſ.

Exigendi Priuilegium,l.1.D.de ceſſio. bonor. l.24.§.1.D.de reb. auctor.iud. poſſid. l.25. D. de reb.credit. Quod quale fuerit colligitur ex Plin.Epiſt.109.& 110.lib.10. *Exigendóque, Priuilegio vtetur*,l.52.§.idem reſpondit,D.pro ſocio.

Exigere coheredes,l.44.§.vlt.D.ſolut.matrim.*Debitorem*,l.15.D.de liberal.leg.*In Exigendis Debitoribus*,l.5.§.vlt.D.de præſcrip.verb.

Exigere à Debitore,l.7.& l.15.D.de liberat.leg.l.6.D.de nouationib. *A Debitore meo*, l.5.§.1. D.de præſcrip.verb.*A Dominico Debitore*,l.11.D.de peculio.

A Debitoribus,l.3.D.de ſtatuliber.l.5.§.quotiens,D.de Carbon.edic.l.46.§.vlt, D.de admi-niſt.l.25.§.item ſi,D.de hered.petit.*A debitoribus hereditariis*,l.34.§.ſi prædo,D.de ſolutionib. *Exactum à debitore*,l.7.§.vlt.D.de liber.leg. *Quæ ſunt Exacta à debitoribus*,l.25.§.petitio,D.de heredit.

Exigere ab Emptore, l.4.§.in commiſſoriam,D.de lege commiſſ.petit.

Exigere ab Herede,l.15.D.de vſu,& vſufruct.leg.*A Liberto*,l.1.§.quæ onerandæ,D.quar.rer. act. *A Libertis duriſſima res*, l.1.D. de bon.libertor.*A Venditore*,l.27.D.de ædil.edic. l.4.§.in commiſſoriam.*Exigi à venditore*,l.18.D.eod.tit.

Exigere à ſe,l.35.D.de neg.geſt.l.9.D.de adminiſt.& peric.*Ipſum à ſe fideiuſſorem exegiſſe*, l.21. §.vlt.D.de fideiuſſorib.

Exigere à ſemetipſo,l.9.§.prẹterea.D.de pecul.l.18.D.de negot. geſt. l.69. D. de fideiuſſorib. *Exigere Tutelam à ſemetipſo*,l.13.D.de tut.& rat.diſtrah.

Nonius, *Exigor, pro à me Exigitur. Cæcilius Æſchino, Ego illud minus nihilo Exigor portorium.Sic Exigi ſucceſſores*, l.16.C.ad L.Falcid.*Ne inuitus Exigeretur*,l.vlt.D.de pact.dotal.

Nec tantũ à vero debitore id quod debetur, ſed & à non debitore indebitũ Exigi dicitur.

Exigere indebitum,l.20.§.ſed & ſi,D.de hered. petit.*Exigere non debitam pecuniam*, l.22. D.rat. rem.hab.*Quod non debitum Heres Exegerit*,l.2.§.ſolet,D.de hered.vel act.vend.

Exigere iuſtè,l.24.D. quæ in fraud.cred. *Exactum illicitè*, l.9.§.quod illicitè,D. de publicanis.

Exigere ab inuito, per iniuriam, ludos, vel pecuniam polliceri,l.10.D.ad L.Iul.de vi publ.

Exigere Cautionem,l.11.§.ſi quis decem,D.de legat.3.l.54.D.ad Sc.Trebell.l. .§. ſi quis,D.de dam.inf.l.1.§. exigere,l.8.D.de magiſtrat.conuenien.l.9.§.ſi quis ius, D. de iur. & fac ignor.

Exigi Cautio,l.48.D.de iure fiſci.*A debitore*,l.59.§.vlt. D.mandati.*A Patrono*, l.13.§.1.D, de tutor.& curat.dat. *Exigenda eſt cautio ab eo*,l.21.§.largius,D.de annu.lega. *De rato*, l.2.§.ſi procurator.D.vt in poſſ.legat.*Non eſt exigenda cautio*,l.1.§.ſi debitori,D.vt in poſſeſſ.l.11.§.ſi quis, D.de legat.3.*Exigendæ cautiones ſingulæ*,Paul.lib.5.Sentent.Tit.33.*Exacta cautio*,l.73.D.de condic.&demonſtr.l.114.§.apud,D.de legat.1.l.vlt.D.vt legator.l.4.D.de eo quod certo,l.3.D. de collat. bonor. *A curatoribus*, l.53.D. de manumiſſ. teſtamen. *Cautione non Exacta*,l.2.§.1. D.de magiſtrat.conuen.l.9.§.Marcellus,D.ad exhibend.

Exigere Satiſdationem,l.1.§.ſi curatores,D.de magiſtrat.conuen. l.31.D. de reb.auct. iud.l.1. D.de ſtipul.prætor.l.4.§.vlt.D. de in diem addict. *Non Exigere ſatiſdationem*,l.53.D.de adminiſtr.& peric.

Exigi Satiſdatio,l.21.D.rat.rem hab.l.15.D.de damno inf. *Exigenda Satiſdatio*, l.1.§.ſi cui ita. D.vt legator.*In Exigenda ſatiſdatione*,l.53.D.de adminiſtr.& peric. *Exigendæ ſatiſdationis commemoratio*, l.21.§. largius.D.de annu legat.

Exigere ſatis,l.47.D.de adminiſtr.& peric. *Satis Exigere vel non Exigere*,l.1.§.planè,& §. magiſtratus,& l.2.D.de magiſtr.conuen. l.5.§.1. D. de legitim. tut. l. 1. §.vſque adeò,D. de tutela & rat.l.9.D.de adminiſtr.& peric.*A Tutore*,l.9.§.conſtat, & l.46.§.cum teſtamento,D.de adminiſtr.& peric.

Satis Exigi, l.41.§.Seium,de legat.3,*Satis Exactum non eſt*,l.53.D.de adminiſt.& peric.l.2.D. de magiſtrat.conuenien.

Exigere, interdum ſignificat Expoſcere,Poſtulare,Deſiderare,Requirere.

Exigit Adminiſtratio,l.12.D.de curat.fur.*Æquitatis Ratio Exigit*,l.2.§.perueniſſe,D. de hered. vel act.*Rei Æquitas Exigebat*,l.28.§.ſubſtituti,D.de appellationib.

Exigit Bona fides,l.21.& l.23.D.locati.

Prout Cauſa Exegerit,l.1.§.ſerui,D.de quæſtionib.*Pout temporis Condicio Exigit*, l.22.§.1.D. de vſu & habit.*Si crimen Exegerit*,l.29.C.de appellationib. *Exigebat delicti ratio*,l.8.§.ſi ignorantes. D.mandati. *Exigit diſciplina*,l.4.D.de re milit. *Idque Exigit fauor Libertatis*,l.17.D.de manum. teſt. *Si id Exigat magnitudo commiſſi*,l.22.C.ad L.Corn. de falſ.*Cùm id fieri neceſſitas quædam Exegerit*,l.12.de curſu publ.in Cod.Th.

Cùm Res Exigit,l.10.D.de quæſtionib.*Si Res Exigat*,l.21.§.1.D.dẽ teſtib. l.31.D. de re iudic. l. 39.D.de religioſ. *Cùm Res Exegerit*,l.5.D.famil.erciſc. *Si Res Exegerit*,l.21.§.hæc autem, D.ex quib.cauſ.maior.id eſt, *ſi Res popoſcerit*,vt loquitur Traianus apud Plin.Epiſt.43.lib.10.

Si ita res Exigit,l.9.§.vlt.D.fin.regund.*Exegerit*,l.3.D.de fugitiuis,l.7.C.de excuſa.tutor.

Exigit vti-

Exigit vtilitas,l.20.ſi ſublatum,D.de ſeruit.præd.vrban.id eſt *Poſtulat*,vt ait l.9 §.quod illicitè. *Id quod vtilitas eius legis Exigit*,l.11.D.de præſcript. verb. *Cùm & vtilitas Prouinciæ Exigat eſſe aliquem per quem negotia ſua prouinciales Explicent*,l.10.D.de offic.proconſ. Traianus Plinio, Epiſt.80. lib.10. *Cùm & vtilitas ciuitatis Exigat. Exigebat hoc publica nuptiarum vtilitas*, l. 12. §. medio,D.de captiuis.*Si vtilitas Vſum eius Exigeret*,l.6. D.de aqua cottidian.*Cùm & vtilitas pupilli aliud Exigeret*,l.23. C.de excuſationib.tut.*Vbi vſus Exigit*,l.vlt.§. hi quoque, D. de munerib.*Niſi cùm vſus Exegerit*,l.1.§. hoc interdict.D.de itin.actúque. *Si quando vſus Exegerit*,l.15.C. de operib.publ.

Exigente Materno affectu,l.5.§.ſi mater.D.de adgnoſc.& alend.*Materna pietate*,l.11.C.de neg. geſt.*Exigente*,l.2.§.quod ad,D.de orig.iur.*Vtilitate furioſi*,l.11.D.de curat. fur. *Si quid erit quod maiorem animaduerſionem Exigat*,l.11.D.de offic.Proconſul.*Si hoc Exigit inquiſitionem*,l.4.D.de oper.noui nunt. *Quæ non magnam machinationem Exigunt*,l.14.D.de dolo.

Exigit hæc Actio dolum,l.1.§.1.D.ſi menſor. *Illud hæc Actio Exigit*,l.31.§.illud,D. de ædil. ed. *Furis animum furtum Exigit*,l.41.§.1.D.ad L.Aquil.quod genus loquendi vſurpat.& Quintilia. Declamat.259.

Exigit lex,l.32.D.ad L.Iul.de adul.& apud Vlpian.Tit.16.Regul.*Non Exigere Legẽ vt*,Quintil.Declamat.365.

Exigit Papinianus,l.32.§.ſocer,D.de donat.int.vir.*Prætor*,l.1.§. exigit, D. de bonor. poſſ.ſec. tab.l.1.§.illud,D.de migrando.

Exigere debet Prætor,l.3.§.ſed ſi,D.vbi pupill.educ.deb.*Prætorem Exigere denuntiationem*, l.4. §.totiens,D.de dam.inf.*Non Exigit prætor*, l.1.§.1. D. vt in poſſeſſ.legat. *Neque Exigit Prætor ab eo*,l.1.§.proponitur,D.de ſuperficieb.

Exigit Regula,l.25.D.de probationib.

Non exigunt verba,l.28.§.1.D.de fideicommiſſ.libert.

Exigit interpretationem,l.18.D.de pecun. conſtit. *Primam voluntatem Exigit*, l.11. §. ſic fideicommiſſum,D.de legat.3.*Exigere pudicitiam ab vxore*,l.13.§.iudex,D.ad L.Iul.de adult.

Quod Exigimus,l.5.§.1.D.de pecun.conſtit.

Exigimus auctoritatem,id eſt deſideramus,l.1.§.exercitorẽ,D.de exercitor. l. 6. §.in pupillo, D.de confeſſis.

Exigemus eſſe vxorem,l.10.§.1.D.de legat.præſtand. *Exigimus potuiſſe eum*,l.8.D.de iure Codicill.*Exigimus ſcire eam*,l.2.§.vlt.D.ſol.matr.*Exigimus vtrunque*,l.15.D.quæ in fraud.*Non Exigimus*,l.2.D. ſi quis cautionib.*Non Exigimus intelligentiam ſermonis*,l.20.§.vlt.D. qui teſtam.fac poſſ. *Nunquam Exigimus inſtitutionem*,l.29.§.in omnibus,D.de liber.& poſt. *In quibus Mandatum non Exigimus*,l.40.§.vlt.D.de procuratorib.

Exigemus ſcientiam,l.1.§.ſemel,D.de bon.poſſeſſ.ſec. tab.*Exigimus vt*,l.10. D.de vſurpationib.

Bona fides Exigitur,l.11.& l.51.D.depoſiti.*Exigitur conſenſus*,l.6.D. de adoption. *Exigendus eſt conſenſus*,l.7.D.de ſponſalib.

Exigi continuus labor,l.18.D.de ædil.edic.*Exigi defenſio*,l.5.D.iudic.ſol. *Exigitur iuſſum*, l.62. §.vlt.D.de adquir.vel omittit.hered.*Exigi officia à ſeruis*,l.20.D. de manum. teſtam. *Exigi rati habitationem*,l.6.§.Celſus,D.de condict.indeb.*Exigitur ſcientia*,l.3.§.vlt. D.de noxalib.

Exigi ſtipulatio,l.30.D.de dam.infect.*Non Exigitur mandatum*, l.3.D. iudicatum ſolui.

Exigendi mandati neceſſitas,l.12.C.de procurat.

Nec totus dies Exigitur,l.15. D. de diuerſ. temporal. *Non Exigendum omne momentum*, l.8.D.de condic. & demonſtr. *Non tam continuum tempus Exigendum eſt*,l.20.§.vlt.D.de ſtatuliber. *Poſtulationis prima dies Exigatur*,l.29.§.hoc amplius,D.ad L.Iul.de adulter.

Ergo hoc Exigitur,vt,l.4.§.1.D.de re iud.*Nec Exigitur,vt*,l.1.§.1.D. ne vis fiat. *Non Exigitur vt*, l.5.§.qui opus,D.oper.no.nunt.*Illud Exigitur vt non*,l.13. D.de manumiſſ.vind. *Non Exigitur à legatario*,l.5.D.vt legat.ſeu fideic.*Sicut Exigitur in his*,l.20.D.ad municipal.*Si hoc Exigatur*,l.34. §.qui iuſiurandum,D.de iureiurand.

Tunc tantum Exigeretur,l.82.D.de hered.inſtit.*Hoc ne Exigi*,l.31.D.de excuſationib.

Exigendus teſtimoniorum vſus ab his,l.1.D. de teſtib. *Non aduerſus omnes latitationes Exigendam*, l.7.§.quid ſit autem,D.quib.ex cauſ.in poſſeſſ.*Exigenda remiſſio*,l.6.D.vt legatorum.*Exigenda ſanitas mentis*, l.2.D.qui teſtament.fac. *Nec ſcrupuloſa inquiſitio Exigenda*,l.6.D. de iur. & fac. ignor.*Illud Exigendum eſt*,l.1.D.de diuer.temporalib.præſcrip.l.vlt.D.de exercitor.

Exigendum in his omnibus vt,l.1.§.hoc interdictum,D.de fonte.*Tunc Exigendum eſt,vt*,l.4.§. Labeo, D. de vſurpationib.

Exigendum puto,l.vlt.D.de bonor.poſſ.ſec.tab.*Nullo modo Exigendum quem probare*, l. 25. D. de iure fiſci.*Non eſt Exigendum à pupillo vt*,l.2.D.de tutelis.

Exigere Culpam grauiorem,l.54.D.de adquir.rer.dom.*Exigenda culpa ab eo*,l.18. §.1. D. ſolut. matr.*Exigēda non eſt culpa ab eo*,l.31.D.ad L.Aquil.

Exigere Diligentiam à viro,l.24.§. ſi maritus.D.ſol.matr.

Exigenda diligentia ab herede,l.47.§.culpa,D.de leg.1. *Fidem & diligentiam à procuratore Exigendam*,l.3.§.Diui,D.de iure fiſci.*Exigenda eſt à Tutoribus*,& *Curatoribus diligentia*,l.33.D. de adminiſtr.& peric. *Exigi periculum ab vno ex Tutoribus*,l.55.§.item in eo,D.de adminiſtr.& peric.

Exigi Officium,l.8.C.qui pet.tutor. *Ab iis ratio & vindicta Exigatur*,l.4.§.1.D.de offic.Proconſ.

Exigere Probationem ab aduerſario,l.25.D.de probationib.*Probationes ab eo qui ſe patronum dicit Exiguuntur*,l.18.D.de probat.*Exigenda probatio eſt ab his*,l.11.D.eod.tit.*Exigenda probatio ab heredibus*,l.11 §.ſi rem,D.de legat.3.

Exigo, precarium & fideicommiſſorum verbum eſt l.118.D.de legat.1. *Exigo vti des*,l.118. D.de legat.1.

Hoc amplius Exigere,expellere,& vt Non.Marc.ait,excludere & profligare ſignificat.

Exigere in Exilium,l.8.D.ad Leg.Corn.de ſicar. *Foras Exigere vxorem*,Cicer.Philip.2, *Exigi patria*,Næuius Danaë,citante Nonio Marc.

Exactis Regibus,id eſt,expulſis,& vrbe regio dominatu liberata,l.2.D.de orig.iur.vt & boni omnes latinitatis auctores loquuntur:quod tamen quibuſdam mirum videtur, cùm vnus ſit expulſus Tarquinius.Cic.de Clar.Orat.*Videmus item paucis annis poſt Exactos Reges*:Et aliàs, *Qui patricius S.Sulpicio Cos. anno decimo poſt Exactos reges fuit*.Idem lib.3. Offic. *Fuerat enim in Regibus Expellendis ſocius Bruti conſiliorum.* Sed & lib.1.de Diuinat. *Et Exactis Regibus nihil publicè ſine auſpiciis,nec domi,nec militiæ geſtum.* Et Salluſt.apud B.Auguſt.lib.2.de Ciuitat. Dei,lib.18. tur.*Regibus Exactis,vtrum vobis dominatio,an omnibus æqua libertas creata eſt.* Liuius lib.4.*Conſules numquam fuerant:Regibus Exactis creati ſunt*.Idem lib.7. *Horatius Conſul ex lege templum Iouis dedicauit,anno poſt Reges exactos*.Columell.lib.1.de re Ruſtic. cap.3. *Ideóque poſt Reges Exactos Liciniana illa ſeptena iugera erant*.Sueton.in Tiberio cap.1.*Poſt Reges Exactos*.Macrob.lib.1.Satur. cap.16. *Geminius ait diem nundinarum Exactis Regibus cœpiſſe celebrari*.Halicarnaſſ. lib.4.μετὰ τὴν ἐκβολὴν τῶν βασιλέων.Feſt.Pomp.*Regibus expulſis*,in verbo, *Qui patres, quique conſcripti*. Ita Publicolam,*Regum Exactorem*, vocat Apuleius Apolog.1.

Exactum,vt Non.Marc.interpretatur,ſignificat tranſcurſum,præteritum.Et hoc ſenſu *Exactas Æſtates*,& *Exactos menſes*, Virgil.lib.3.Georgic.dixiſſe notat.*Exactus Dies*,l.6.in fin.D.de nautico feno.*Exacto Die*,l.134.D.de verb.ſignificat. id eſt tranſacto, ſeu *Peracto*,vt loquitur, l.3.D.de oper.libert.Proinde *Exacto*,&*Incipiente die*,opponuntur in d.l.134.*Poſt Exactos Dies*, l.1.C.de reſtitut.milit.

Nondum Exacta nocte,Quintil.Declam.296.*Nondum Exacto quinto & viceſimo Anno*,l.6.C. de interdic.matrimo.

Exacto Biennio,l.95.§.vlt.D.ad L.Falcid.*Exactis ſex menſibus*, l.35. §. ſed nec, D. de negot. geſt.*Exactum tempus*,l.16.C.de locato.*Exacti Temporis periculum*,l.60.§.quid ergo ſi cum,D.de ritu nupt.

Exacto tempore,l.38.§.vlt.D.de liber.cauſa.*Poſt exactum tempus*,l.7.§.vxori,D. de donat.int. vir. & vxor.*Poſt tempus Exactum*,l.19.D.de neg.geſt.

Exacta Diligentia,§.item is,Inſtit.quib.mod.re contr.obligat.*Exactam Diligentiam rei cuſtodiendæ præſtare*,l.1.§.1.D.de oblig.& actionib.*Exactior diligētia quàm in ſuis rebus*,l.3.D.de peric. & comm.*Exactiſſima Diligentia*,l.72.D.pro ſocer. l.1.§.D.de oblig.& act. *Exacta grauitas*,l.18. D.de ædil.edic.*Exactum conſilium*,Paul.lib.4.Senten. Tit.12.*Officium*,l.21.C.mandati.

Exactio *Condemnationis*,l.40.D.ad L.Aquil. *Creditorum*, l.10. C.de iure delib. *Debiti*, l.28. D.de reb.credit.*Debitorum*, l.47.§.tutores,D.de adminiſtrat.& peric.*Dotis*, l.10.D.de bon. damnator.l.43.D.de iur.dot. l.3. C.eod.tit.l.24.§. ſi exheredato,l.5.D.de diuortiis, l. 6. C. de dot.promiſſ.*Fideicommiſſi*,l.18.§.vlt. D. de bonor. poſſeſſ.contr.tab.*Legati*,l.3.§.ſi quis,D. de adim.legat.l.1. D.de bonor.poſſ.cont.tab.*Legitima*,l.23.C.de ſolutionib. *Nominum*, l.40. §.vlt.D.de ſtatuliber. l.35. D. de adminiſtr. & peric. l.3. C. de conuen. fiſc. debit. *Operarum*

l.48.

l.48.D.de oper.libert.l.14.qui onerandę,D.quar.rer.act.l.70.D.de verb.ſignif.*Operum*,l.vlt. §.vlt.D.de adminiſt.rer. *Partium*,l.3.D.famil.erciſ.*Pœnæ*,l.5.C. ſi mancip,l.1.C. de pœnis fiſ. lib.10.*Quantitatis eius debiti*,l.28.D.de reb.credit.*Rei*,l.11.D.ſi quis cautionib.*Sortis*,l.69.§.vſuras,D.de iure dot.*Tributorum*,l.3.§. decaprotos,D.de numer. & honor. l.vlt.§.1. D.ad municipal.l.5.& l.vlt.D.de veteran.*Vectigalis*,l.49.D.de ædili.ed.*Vectigalium nouorum*,l.1.C.de vectig.nou.*Vſurarum*,l.24.C.de adminiſtrat.tutor.

Exactio Annonaria,l.12.de appellat.in C. Th. *Annonarum*,l.8.D.de decurionib. in C. Th. *Nummaria*,l.2.de ſuar.pecun.& ſuſceptor. in eod. Cod. *Plebis*,l.6.de Cenſu ſiue adſcript. *Tributoria*,l.8.C.de furtis.

Exactio omnis celebretur per Rectorem Prouinciæ, inſtantibus Officiis palatinis, aut Apparitoribus inluſtrium virorum,l.56.de exſec. & exact.in C.Th.

Exactio danda,l.5.D.de diuort.*Differri*,l.1.D.iudic.*Incipere poſt mortem*,l.24.D.de mort. cau. donat.*Nominum mandata*,l.3.C.de conueniend.fiſci.debitor. *Exactio reliqui ſupereſt*,l.22.D. de legat.2.

Exactio ad Tutores pertinere,l.47.§.tutores,D.de adminiſtr.& peric.

Exactioni præpoſitus procurator,l.vlt.D.qui potior in pignor.

Exactionem committere,l.41.§.libertatem,D.de fideic.libert.*differre*,l.20.D.de iure dot. *Facere*, l.3.C.de nouationib.*Exactionem Nominum periculo ſuo facere*,l.35.D.de adminiſtr.& peric.*Exactio fieri vectigalis*,id eſt,repetitio,l.21.D.de donat.int.vir.&vxor.*Qui eiuſdem pecuniæ Exactionem habent in ſolidum*,l.21.§.vlt.D.de pactis.*Exactionem habent impenſæ*,l.7.D.de impenſ.in res dot.

Exactionem Negligere,l.24.D. quæ in fraud. *Parere*,l.11.D.de impenſ.in res. *Pati*,l.9.D.eod. tit.

Exactor,*Non acerbus*,l.33.D.de vſuris.

Exactores Serui,l.41.§.Spendophorus,D.de fideicomm.libert.

Exactores pecuniæ pro capitibus.l.vlt.§.qui annonam,D.de muner.

Exactor Curialis,Nou.Valent.& Marc.de indulgẽ.reliq.*Fiſcalium functionum*,Nou.Valent. de confirmand. quæ adminiſtr.*Tributorum*,l.8.C.de furtis.

Exactores,l.3.Ne conlat.tranſl.poſtul.l.3.de priuileg.eor.qui in ſac.pal.in C.Th.

Exactores Die Solis neminem conuenire poſſunt,l.1.de exſec. & exact. in C.Th. *Nec dare fenebrem Pecuniam*,l.1.de his qui cum diſpenſat.contr.eod.Cod.*Exactorum & Compulſorum direptio*, l.1. de iure fiſci,l.1.de exact.C.Th.

Exigvvs *Modus Siluæ*,l.42.D.de act.empt.

Exigua Pecunia,l.4.C.de condict.ob cauſ. *Quantitas*,l.4.C.de hered.vel.act. *Summa*,l.vlt.D. de ſtipulat.prætor.*Tutela*, l.5. D. de adminiſtr.

Exiguarum fortunarum Debitores,l.34.§.1.D.de legat.3.

Exiguum Pretium,l.3.D.de condict.tritic.*exiguo pretio*,l.36.§.1.D.mandat.l.6. C. de pact.inter empt.*Nimis Exiguo pretio*,l.vlt.C.ſi aduerſ.fiſc. *Exiguum tempus ex ſpatio*,l. 138. D. de verb. oblig.

Exiguior Aqua,l.1.§. deterior.D.de fluminib.*Exiguioris vocis*,l.1.§.hoc autem, D. de Sc.Silaniano

Exiguiores nummi,l.75.D.de legat.3.

Exiguius eſſe præſtandum,l.14.D.de legat.1.*Exiguius legatum*,l.14.D.de legat.1.*Exiguius* & *Plenius*,opponuntur,l.46.D.de legat.3.l.14.D.de vacat.& excuſ.

Exiguitas fructuum,l.15.§.cùm quidam,D.locati.

Exilivm,ait Marcianus,*Triplex eſt,aut certorum locorum interdictio : aut lata Fuga, vt omnium locorum interdicatur præter certum locum: aut Inſulæ vinculum, id eſt, Relegatio in inſulam*, l.5. D. de interdict.& relegat.Paulus tamen in l.2.§.1.D.de public. iudic. *Exilium* interpretatur *Aquæ & Ignis interdictionem,per quam eximitur Caput de Ciuitate.* Ceteras verò pœnas non *Exilia* ſed *Relegationes* propriè dici. Ac planè,Cicer.lib.1.Rhetor.ad Herenn. Omnes quibus Aqua & Igne interdictum ſit, *Exules* eſſe ſcribit. Quinctiam Ouidius lib. 2. Triſtium, Auguſti clementiam in eo laudat,quòd Edicto quo Excedere patria & in Pontum ſecedere iuſſus eſt, non *Exul*, ſed *Relegatus*, appellatus eſſet. Igitur vitandæ obſcuritatis cauſa, Vlpian.in l. 14.§.is demum,D.de bon.libert.dixit, *Aut Exilium,quod ſit vice Deportationis, vbi ciuitas amittitur.* Inde & *Exilij* nomen de Deportatione,l.13.D.de donat.int.vir. *In Exilium relegatus*, l.73. D.de iure dot.*Exilij pœna*,l.38.D.de pœnis.

Exilium Deportationis, dicitur ab Impp. l. 5. C. de ſacroſanct. Eccleſ. & l. 1. ad L. Iul. ambit. in C. Theod. l. 2. de his qui cum diſpenſ. contr. in eod. Cod.

Exilium autem vel *Perpetuum* eſt, vel *Temporarium*, l. 4. §. temporarium, D. de re milit. l. 13. D. ex quib. cauſ. in poſſ. l. 4. D. de interdict. & releg. l. 1. D. de iure patronat.

Exilium Temporale, l. 1. D. de iure patronat. l. vlt. D. de iniuriis, l. 39. D. de pœnis, *Tēporarium*, l. 13. D. quib. ex cauſ. in poſſ. veluti *Quinquennale*, apud Quintilian. Declamat. 244.

Exilij cauſa Donatio, l. 43. D. de donat. int. vir. *Exilij pœna plectendus*, l. 13. C. de his qui accuſ. non poſſ.

Exilium pati, l. 43. D. de iniuriis.

In exilium abire, Quintilian. in Argument. Declamat. 245. *Dari*, l. 1. D. de iur. patronat. *Datus*, l. 35. §. vltim. D. de adminiſtr. & pericul. l. 28. D. de excuſationib. l. 3. C. ſi pendent. appellat. *Dati*, Rubr. de his qui in exil. dati. l. 1. C. de fideicommiſſ. libert. *Excedere*, l. 4. D. de pœnis. *Ire*, l. 38. D. de ſolutionib. *Mitti*, l. 38. §. qui nondum, D. de pœn. & apud Paul. lib. 3. Sentent. Tit. 28.

Exilio coërceri, l. vlt. D. de iniuriis, l. 39. D. de pœnis. *Dominati*, l. 1. C. de ratiocin. oper. *Multari*, l. 4. § qui filium, D. de re milit. & apud Paulum, lib. 1. Sentent. Tit. vlt. *Punire*, Suet. in Auguſto, cap. 51. *Puniri*, l. 7. D. de L. Iul. repet. l. 6. §. vlt. D. ad L. Iul. pecul. l. vlt. C. vectigal. noua. *Punitus*, l. 13. D. de leg. Corn. de falſ. *Puniri*, l. 13. D. quib. ex cauſ. in poſſ.

Exilio voluntario fortuiti caſus apud Græcos luebantur, l. 16. §. euentus, D. de pœnis.

EXVL, ait Quintil. Declamat. 366. dictus *quaſi ex ſolo patrio expulſus*. Nonius Marcell. *Exules dicuntur extra ſolum. Exul reuerſus*, l. 18. D. de minorib.

EXVLARE, in Exilio agere ſignificat, l. 2. §. exactis, D. de orig. iur. & apud Quintil. Declam. 244. & 266. *Qui amiſſis bonis, & ciuitate relicta, nudus Exulat*, l. 7. §. vlt. D. de cap. minut.

Exulat ad tempus, l. vlt. D. Stellionat. *Ad tempus Exulare iuſſus*, l. 28. D. de excuſationib. *Iuſſi*, l. 5. D. de decurionib. *Exulare iuſſa mulier*, l. 39. §. mulierem, D. ad leg. Iul. de adult. *Exulare quinquennio*, apud Quintilian. Declamat. 248.

EXIMERE, eſt *quoquomodo auferre: vtputa ſi quis non rapuerit quē, ſed moram fecerit quominus in ius veniret, vt actionis dies exiret, vel res tempore amitteretur: videbitur Exemiſſe, quamuis corpus non Exemerit*, l. 4. D. ne quis eum qui in ius. Et ita in eo Titulo *Eximendi* verbum generaliter accipitur, & vt apud Quintil. Declamat. 259. Sic & *Vi Exemptus* in eum cum quo agebatur, ait l. 55. D. de peculio.

Eximere carcere, apud Senec. Controuerſ. 1. lib. 9. *Compedibus*, Collumella lib. 1. cap. 8. *Nervo*, Liuius, lib. 6. *Exemptus vinculo*, l. 6. C. de Sentent. paſſ.

Eximere Ancillam, l. 7. D. qui ſine manumiſſio. id eſt manu iniecta abducere. *Eximit Reum damnatione Exceptio*, l. 22. D. de exceptionib. Quintil. Declamat. 260. *Sufficiebat hoc ſolum, ſi eximerem legi reum*. Idem Declamat. 371. *Neſcis quantum ſit abolitionem petere, accuſatori ſilentium indicere, reum Eximere*. Sueton. in Auguſto cap. 56. *Eripere* eodem ſenſu dixit, his verbis, *Vnum omnino è reorum numero, ac ne eum quidem niſi precibus, Eripuit*.

Eximi de Reis dicitur quis abolitione interueniente, vel Accuſatore deſiſtente, l. 11. D. de accuſationib. l. 12. D. ad Sc. Turpillian. Cic. 4. in Verrem, *Ne tu ex reis Eximerere. Exemptum nomen de reis*. Aſcon. Ped. in Corneliana.

Eximendus non eſt, l. 29. §. qui quæſtum, D. ad L. Iul. de adult. id eſt liberandus ſeu abſoluendus.

Eximitur caput de Ciuitate per aquæ & ignis interdictionem, l. 2. D. de public. iud.

Eximere de peculio, l. 11. §. eſt autem, D. de pecul. *Actio Exempta dicitur*, cùm deſit quis agere poſſe. l. 1. & l. 26. §. actio. D. ex quib. cauſ. maior.

Eximi Res ab eo cui adiudicata eſt, l. 12 §. 1. D. famil. erciſc. *Eximi de Genere ſpecies*, l. 10. D. de manumiſſ. teſt. *Exemptis ceteris corporibus hereditariis*, l. 3. D. famil. erciſc.

Exemptus commeatus viæ, l. 2. § hoc interdictum, D. ne quid in loco.

Eximenda Tributa ex quantitate, l. 32. §. vlt. D. de vſu & vſufr. leg.

Eximere Cotem, l. 15. D. de publicanis. *Cretam de Agro*, l. 16. D. de præſcript. verb. *Eximendæ Cretæ Ius*. l. 5. D. de ſeruit. præd. Ruſt.

Eximere Lapidem ſub terra, Plaut. Captiuis. Act. 3. Scena vlt. *Saxum de fundo*, l. 6. D. de donationib. *Lapidis Eximendi ius*, l. 6. D. de ſeruit. præd. Ruſtic.

Exem-

Exemptus terra Lapis,l.8.D.de adquir.rer.dom.l.6.D.de donationib.l.83.D.pro ſocio,l.19. D. comm.diuid.

Eximere Tignum,l.7.§ cùm in ſuo,D.de adqui..rer.dom.l.6.D.de ſeruit.præ.vrban.*Exempti Pali*,l.17.§.vlt.D.de action.emp.

Eximi Perſona confuſione obligationis, l.71.D.de fideiuſſor. *Eximi Obligationibus*,l.8.C.ad Sc. Velleian.*Exemptus Obligatione vnus ex duobus reis debendi*,l.vlt.D.de duob.reis.

Eximemus eum Cornelia,l.17.§.ſi iuſſu,D.de iniur.*Eximi periculo*,l.43.D.de adminiſtr.& peric.*Eximendo ſe periculo calumniæ*,l.1.§.incidit,D.ad Sc.Turpil.*Pœnæ Eximendũ eſſe*,l.22.§.item ſi ſeruo,D.de Leg.Corn.de falſ.

Eximere Filium tutela,l.15.§.vlt.D.de excuſationib.

Eximi ab Albo,l.3.C.de decurionib.lib.10. *Ab Onere*,l.5.D.de iur.immunit. *Infamia*,l.1.§. at autem,D.de poſtulãdo.*Origini*,l.22.§.Senatores,D.ad municipalẽ. *Origine*,l.4.C.de municipib.lib.

Exemptus ex Numero,l.1.D.de bon.poſſ.ex teſtam.milit.

Eximi rebus humanis,l.16.C.de pact.*Exemptus rebus humanis*,l.7.C.de iudiciis.

Exemptus laqueo Aper,l.55.D.de adquir.rer.dom.

Eximit libertas iniuriam,l.9.D.de ſeruis expor.

Eximere ornamento Vniones, l.6. D.auro ar.leg.*Exemptiles lapides*,l.25.§.margarita, D.eod.tit.

Exemptio eius qui in ius vocatus eſt.l.4.§.vlt.& l.5.§.docere,D.ne qui eum qui.

Exemptio Cretæ,l.16.D.de præſcrip.verb.

Eximius *Labor*,l.34.D.de donationib.*Eximium vſum* & *Pretium Murrinorum* & *Cryſtallinorum*,ait l.3.§.vlt.D.de ſuppell.leg.

Exinanire *Patrimonium*,l.87.§.imperator,D.de legat.2.l.3. C. de inoffic. donatio. id eſt, exhaurire facultates.Et ita D. Ambroſ.lib.1.Offic.cap.4.*Exinanitum patrimonium* dixit.Non. Marc.*Exinanita*,*Euacuata*,interpretatur.Hirtius ſiue Oppius de Bello Africo,*Omnémque regionem Africæ exinaniuiſſe frumento*.

Exinde,id eſt *ex tempore*,l.3.D.de vſuris,l.12.§.1.D.de captiuis,l.6.D.de iure fiſci,l.3.§.planè,D.de contr.tutel.l.1.C.de præſcript.longi temp.

Exinde præſtantur fructus,id eſt à lite conteſtata,l.4.§.poſt litem,D.fin. regund.

Exinde qua ex die,l.4.D.pro donato. *Exinde ex quo*,l.4.§.vlt.D.de offic proconſ.l.67.D.de iudiciis.*Iudiciis*,l.26.§.apparet igitur,D.de fideic.libert. l.4.D.de requir.reis. l.1.D. de libert. vniuerſitat l.29.D.de iure fiſc.l.11.D.de captiuis.

Ex quo,*Exinde*,l.vlt.C.ad l.Iul.majeſtat.

Exire vt cum Nonio dicam,manifeſtam habet ſignificationem.

Exire de Arca,l.10.§.vlt. D.ad L.Iul. peculat. *De fundo aut villa*, l.17.§.idem Cœlius,D. de ædil.edic.l.13.D.de adquir.poſſ.*Ex fundo*, l.3.D.de vi & vi arma. *Cùm terminos vrbis Exierit*, l. vlt. D de offic. præfect.vrbi.*Muliones è medio Exiſſent*.l.52.§.in cliuo, D.ad L.Aquil. *Exiſſe cotes e Inſula*,l.15.D.de publicanis.*Exitur in villas*,l.2 §.viarum,D.ne quid in loco publ.

Exire interdum ſignificat dimitti,& liberari.Et ita *Exire Poteſtate aui nepos*,l.6.§.1. D.de bonor.poſſ.cont.tab.*Exire Filius de patris poteſtate*,l.1.§.& lui,D.de bonor.poſſ.cont.tab. l.13. D. de iniuſto rupto.*Filius capitis deminutione Exire de poteſtate*,l.1.§.ſi filius,D.de ſuis & legit.*Filia & Nepos vna mancipatione Exeunt de poteſtate*,l.8.§.vlt.D.de iniuſto rupto.*Exire ex iure patris*, apud Feſtum lib.5.in verbo,*Emancipati*.

Exire Seruus à poteſtate domini,l.3.D.de vul.& pupil.*Exire* abſolutè,pro è poteſtate Exire, l.8 D.de his qui ſui,vel alien.

Exiſſe ex familia,qui ex ſeruitute, aut libertate, in ingenuitatem vindicati ſunt,l.32.D.de liber.cauſ. *Quos Emancipatos eſſe,atque ex familia Exiſſe manifeſtum eſt*,l.3.C.de filiis famil.& quemad.lib.10.

Exire,quandoque ſignificat ſubduci,eximi,abſcedere.

Sic,*Exire de Hereditate,& Communione res alienata*,l.54.D.famil.erciſc. *Exire ex hereditate Seruus legatus*,l.8.D.de ſeruo corrup.vbi *Exire* & *Manere in Hereditate* aduerſantur. *Exiit de hereditate quod vſucaptum eſt*,l.21.D.de heredit.petit.

Exire Fundus de familia,l.67.§.ſed & ſi.l.77.§.fidei,l.88.§.Lucius, D.de legat.2.l.94.D.de legat.3.

Exire Ædificium fundúſve de nomine,l.38.§.filiã,D.de legat.3.*Vt de nomine non Exiret*, l.77.§. cũ inter, D.de legat.2.*Ne de nomine ſuo Exiret fundus*,l.94.D.de legat.3. *Ne domus de nomine Exeat*,l. 108.D. de condicionib.& demonſtr.*Ne de familia nominis mei Exeat*,l.77.§.fidei.D.de legat.2.

Exire,interdum eſt abire,ſeu præterire. Sic *Exire Dies Actionis*,l.10.D.quod falſo tut. l.1. l.17.l.21.& l.23.§.vlt.D.ex quib.cauſ.maior.l.49.D.ad Sc.Trebell.l.4.D.ne quis eum qui in ius.l.18.§.1.D.de pecun.conſtit.Liuius lib.4. *Induciæque non Pax facta:quarum & dies Exierat*, Idem Liuius lib.9.*quod dies Exiit cenſuræ*.

Exire Tempus,l.1.§.idem Pomponius,D.de dolo.

Exiturus Annus,l.35.§.cùm fundũ,D.locati.*Exiturus dies Actionis*,l.3. D.de furt.*Exitura dies Actionis*,l.28.§.1.D.de iudiciis.*Compromiſsi*,l.13.§.vlt.& l.16.§.vlt.D.de recept.qui arbitr.

EXITVS in vulgari ſignificatione ponitur,in l.1.§.deinde,D.de cloacis,in qua *Exitum habere Cloaca in Cloacam*,dicitur,vt & in l.vlt.D.locis & itiner. in qua eſt,*Exitum habent viæ Militares ad Mare,aut in Vrbes,aut in Flumina,aut in aliam viam Militarem.At Vicinalium Viarum pars in Militares Vias Exitum habent,pars ſine Exitu inueniuntur.*

Exitus Actionis,l.10.§.exitus,D.quæ in fraud.cred.id eſt *Euentus*,vt l.7. D. ſi ſeruit. vindic.

Exitus controuerſiæ Poſſeſsionis hic eſt,l.35.D.de adquir.poſſ.

Exitus Iudiciorum,l.1.D.de alienat.iud.mut.Quintil.Declamat.249. *Apparet igitur non Exitu Iudicij Conſtare Actionem,ſed introitu*.Idem Declamat.254,*Quando is Exitus Iudicij fuit.*

Exitus in Maleficiis non ſpectantur,ſed voluntas,l.14.D.ad L.Corn.de ſicar. *Vtrum Exitus ſpectari deberet,an conſilium*,l.3.§.1.D.de iure fiſc.*Quis Exitus ſit*,l.18.D.quod met.cauſ. *Quis Exitus Quæſtionis ſit*,l.14.D.de lege Corn.de falſ.*Licet Exitus diuerſus ſit*,l.12. D.de neg.geſt.

Incertus Exitus,l.vlt.in princ.C.de iure deliberan.*Fortunæ*,l.34.§.ſi quis autem, C.de donationib.l.vlt.§.filiis,C.de bon.quæ liber.*Quorum nullus Rationabilis inuenitur Exitus*, l. vlt. C.de emancipationib.

Exitum furioſum facere,l.12.§.vlt.D.de tutor. *Exitum inteſtati facere*,l.3.D.de his quæ in teſt. delend.l.13.§.vlt.D.id eſt ad cauſam inteſtati redigi. Eodémque loquendi genere, *Ad Exitũ inteſtati recidere*,l.20.D.de bonor.poſſ.cont.tab.*Exitum Liberti pati emancipatus*, l.1. D. ſi à parente.

Exitum habere,id eſt ad effectum perduci,l.5.D.de teſtam.quemadmod. aper. *Exitum eundẽ habet*,l.16.§.1.D.de iniuſto rup.*Non habebit res Exitum*,l.15.§.ex hoc,de dam.inf.

Ad Exitum Controuerſia deduci, l.vlt.D.de procuratorib. *Res fere ſine Exitu futura eſt*.l.17.§. principaliter,D.de recep.qui arbitr.receper.

Exitus mariti,pro *morte*,l.1.§.1.D.de his qui not.inf.*Supremus vitæ Exitus*,l.32.§.ait oratio, D. de donat.inter vir.& vxor.& l.4. D.de adimend. legat. Quintil. Declamat.260. *Ad qualemcumque vitæ feſtinaſſet Exitum.*

EXISTERE,interdum ſignificat Euenire. *Si extitiſſet Caſus in quem obligatio collata fuiſſet*,l.19. D.de reb.cred.*Non multos Caſus poſſe Exiſtere*,l.1.§.1.D.de tutel.& rationib. *Aliqua tamen Cauſa poſsit Exiſtere*,l.1.§.totiens,D.de vent.in poſſ.mitt.

Exiſtere dicitur *Condicio* quæ euenit,& impletur,l.22.D.de liber. & poſt. l.57.D. de donat. inter vir.& vxor.l.28.D.de pignorib.l.8.D.de reb.credit.l.1.§.ſed &,D.ad Sc. Trebell. l.4.§. quid deinde, D.de fideicomiſſ.liber.l.14.D.de condict.furt.l.88. §. inſtituto,D.de legat.2.l. 4.§.ſi ex die, D. de fideic.libert.l.53.D.de adquir.vel omitt.l.77.§.hereditatem,D.de legat. 2. l.16.& l.17.D.de condict.indeb. l. 15.D. de ſtatu. hom. l.44. §. quod ex, D. famil. erciſc. l.43.§.vlt.D.de iure dot.l.17. & l.9.D.de adimend. legat.l.9.§.1.& l.10.D.qui potiores.l.38. §.quindecim, D.de legat.3.l.23.D.de manumiſſ.teſtam.l.38.§.vlt. l.70. D.de fideiuſſor.l.24. D.de nouationib.

Condicio Legati,l.11.D.quemadm.ſeruit.amitt.*Condicio Libertatis*,l.74.§.vlt.D.de adqui.vel omitt.*Condicio portionis*.l.80.D.eod.tit.

Exiſtere Condiciones in perſonis, l.112. D. de condic. & demonſtr. *Exiſtere & Impleri* promiſcuè vſurpat Iulian.in l.91.§.1.D.de legat. *Exiſteréque & Deficere*,aduerſantur,l.88.D.ad Leg. Falcid.

Exiſtens Condicio,l.44.§.vlt.D.de oblig.& action.l.1.§.hæc verba,D.ſi cui plus. l.1. §. ſerui, D.Sc.Silania.

Exiſtentis Condicionis tempus,l.31.§.idem,D.de excuſationib.*Tempore*,l.24.§.ſi homini, D. de fideic.libert.l.14.§.vlt.D.quando dies legat.

Ante Condicionem Exiſtentem,l.43.§.ſi ſub,D.de ædil.edic.*Poſt Exiſtentem Conditionem*, l. 81. D. de legat.1.l.6.D.de ſtatuliber.

Exiſtente Condicione,l.19.§.transfugæ,D.de capt.& poſtlim.l.1.D.quando de peculio,l.12.§. vlt.D.

vlt. D.famil.erciſc.l.3.§.qui fideicommiſſ.&.l.27.D.de hered.inſtit.l.16. D. de condict.indeb.l.1.§.1.D.de collatio.bonor.l.19.D.de pecun.conſ.l.5.D.de iniuſto rup. & contrà, *Non Exiſtente condicione*,l.5.D.de naut.feno.

Similique modo *Exiſtere Dies* dicitur, id eſt, cedere, ſeu venire, vt *Donec dies Extiterit*, l. 71. D.de adquir.vel omitt.*Exiſtente Die*,l.16.D.de cōdict.indeb.

Condicio quæ in datione Exſiſtit,id eſt conſiſtit,l.82.D.de condict.dem.

Exiſtere,aliàs ſignificat apparere,& vt Aſcon.Pedian.in 3.Verrin.interpretatur, emergere exoriri,exſurgere.Sic *Exiſtere,Accuſator,Defenſor,Procurator*,item *Emptor*,& *Fideiuſſor*,dicitur, vt his quæ ſubieci exemplis liquet.*Si is qui nunc Accuſator Exſtitit*,l.7.§.1. D. de accuſationib. *Si quis Exiſtat defenſor*,l.7.D.de tutel.& rat.*Si mulier defenſor alicuius Extiterit*,l.2.§.vlt.D.ad Sc. Velleian.*Reuerſus ille cuius defenſor Extiterat*, l.4.§.ſed & is; D.de procuratorib. *Vt Exiſtat Defenſor*,l.4.§.vlt.D.de dam.inf. *Si defenſor non Exiſtat*,l.13.D. quib.ex cauſ.in poſſ.*Si non Exiſtebat defenſor*,l.21.§.hæc autem, D. ex quib. cauſ. maior. *In ſingulas Actiones ſinguli Exiſtant defenſores*,l.37.D.de procurat.*Si Exiſtat aliquis qui defendere ſit paratus*,l.5.D.quib.ex cauſ.in poſſ.

Si Procurator in rem ſuam Exſtiterit, l. 8.§.ſi procurator, D.quib.mod.pig.*Si verus Procurator Extitiſſet*,l.40.§.ſed de iis,D.de procuratorib.*Neque Procurator quiſquā Exiſtat*,l.17.§.ait Prætor,D.de iniuriis.*Si Exiſtat quidam qui tutor non eſt*,l.19.D.de teſtament.tut.*Quotiens nullus Emptor Exiſtit*,l.6.D.de in diem addictio. *Emptor Extitit Lucius Titius*,l.39.§.vlt. D.de minorib. *Deinde Emptor Extiterit*,l.4.D.de in diem addict. *Emptor prædij ex hiſdem bonis Exſtiterit*, l. 18. D.de vſurpationib.

Qui Fideiuſſor pro altero Extitit,l.11.D.de duob.reis,*Si fideiuſſor pro eo Extitiſſet*,l.38.§. item reſcripſerunt,D.ad municipal.*Si Fideiuſſor Extiterit fideiuſſoris*,l.27. D. de fideiuſſorib.*Qui Fideiuſſor Extitit apud mancipem pro colono*,l.57.D.locati.

Exiſtere Mādator apud aliquē,l.58.§.1.D.mādati.*Pro aliquo*,l.1.§.ſi fideiuſſit,D.ſi quid in fr.pat.

Exiſtere Heredes non Sui modò,aut Neceſſarij,ſed & Voluntarij dicũtur:quamquam Exiſtere propriè de ſuis heredib. vſurpatur qui ſtatim emergunt apparéntq; & naſcuntur magis quàm ſcribuntur,aut fiunt heredes.Et ita,*Antequam ei ſuus heres Exiſtat*,l.1.§. ſi pater ab hoſtibus, D. de Senatuſc.Silan.*Suum Heredem aliquem defuncto Exiſtere*,l.5.D. vnde legitim. *Suum ei poſſe Exiſtere*,l.15.D.de capti.& poſtlim.*An Teſtamento,an ab inteſtato Filius Suus heres Exiſtat*, l.93.D.de adquir.vel omitt.*Licet patri Sui heredes non Extitiſſent*,l.1.§.poſt ſuos,D. de ſuis & legitim.*Duæ filiæ inteſtato patri heredes Extiterunt*,l.vlt.D.pro dote.*Si quis heres parenti Extiterit*, l. 1. §.item videamus,D.de ſeparationib.*Liberi ſi Patri Heredes Extiterint*,l.22.§.1.D.de oper.libert. Sic denique *Filius Filiá ve Patri heres Exiſtere* dicitur l.37.D.de heredib.inſtit. l.18.§.ſi filius, D. famil.erciſc.l.19.§.1.D.de legat.1.l.18.& l.22.D.ſolu.matrimon.l.27.D.depoſiti, l.81. D. pro ſocio,l.19.D.de pact.dotalib.*Auo Nepos*,l.15.§.quod auus,D.ad L.Falcid.*Pupillus parenti*,l.79. D.ad Senatuſc.Trebell.

Exiſtere Heres Filius & Abſtinere paterna hereditate, opponuntur,l.67.D. de ritu nupt.*Liberi ſiue ſint heredes ſiue ſe Abſtineant*,l.6.D.de religioſ.

Nec minus Neceſſarij heredes *exiſtere* dicuntur.*Niſi ſi Neceſſarius patri,aut domino heres Exiſtat*,l.63.D.adquir.vel omitt.hered.*licet Neceſſarius patri ſuo Exiſtat*,l.13.D.de bon.libert.*Sorori quæ neceſſaria heres patri Extitit*,l.6.D.ſi tabul.teſtam.*Si frater à patre fratri ſubſtitutus impuberi ſit Neceſſarius heres Exiſtet*,l.42.D.de adquiren.vel omitt.*Si ſeruus heres neceſſarius Exiſtat*, l. 9. §. vlt. D.de heredib.inſtituend.*Si ſeruus communis, vel vni ex dominis, vel pluribus, vel omnibus heres Extitit neceſſarius*,l.66.D.de adquir.vel omit.*Si ſeruus liber heréſque Extiterit*,l.3.§.1.D.de pecul.*Seruus cum libertate heres Exiſtat*,l.88.D.de heredib.inſtituend.

Extranei quoque heredes *Exiſtere* dicuntur, cum teſtamento ſibi delatam hereditatem adeunt,l.22.D.de procuratorib.l.5.D.ad exhibend.l.4.D.de reb.auctor.iud.poſſ.l.18.§.Titia,D.de mort.cau.donat.l.2.§.ſi Titius,& l.20.D.de heredit.vel act.l.15. D. de in diem addict.l.10.D.de actionib.emp.l.3.D.ex quib.maior,l.38.D.de condict.indeb.l.18.§.ſi filius,& l.25.l.8.& l.32.D.de hered.inſtit.l.83.D.de legat.2.l.5.§.vlt.l.38.§.vlt.D.de fideiuſſorib.l.30. l.41.D.de euictionib.l.14.D.de liber.& poſtum.l.20.§.legata,D.de bonor.poſſeſſ.cont.tab. l.17.§.quis,D.de inſtitor.*Cum militi Caſtrenſium bonorũ alius,ceterorum alius heres Extitit*, l.16. D. de compenſationib.

Extitit heres creditor debitori ſuo,l.123.D.de legat.1.l.21.D.de liber.leg. *Si debitor creditori heres Exiſtat*,l.1.§.ſi debitor.D.ad L.Falcid.

Si ipſe debitor Emptori heres Exiſterit, l.8.§.ſuperuacuũ,D.quib.mod.pignus.*Si dominus fundi*

Mm

heres venditori Exiſtat,l.1.D.de exception.rei vendit.*Debitor fideiuſſori Exiſtit heres*,l.3.D.de ſeparationib.*Si legatario heres Extiterit exheredatus*,l.vlt.§.vlt.D.de inoff.teſt.*Si locuples egenti heres Extiterit*.l.57.D.de manum.teſtam.

Extitit mater heres filio,l.41.§.libertatum,D.de fideicom.libert. *Si mulieri heres Extiterit creditor*,l.8.§.ſi mulier,D.ad Sc.Vell.*Si vir vxori heres Extiterit*,l.6.D.ad L.Falc.*Heredi eius Heres Exiſtere non prohibetur*,l.7.D.de his quæ vt indign.*Qui Heres Mæuij Extitit*,l.76.§.1.D.de leg.

Cùm Emptori plures heredes Extiterunt,l.31.§.Marcellus,D.de ædil.edic.*Si creditori plures heredes Extiterunt*,l.11.§.ſi creditori,D.de pignerat actio.*Si ei qui mihi vendidit plures heredes Extiterunt*,l.62.§.1.D.de euictionib.*Si complures heredes vni patrono Exiſtant*,l.8.D.de oper.libert. *Si vni plures Heredes Exiſtant*,l.42.§.ſi plures,D.de procuratorib. *Poſſunt plures Heredes ei Exiſtere*,l.7.in fin.D.de curator.furio.

Siue Heres ei Exiſtat,ſiue omnino non Exiſtat,l.5.D.de in diem addictione.*Si nemo heres Exiſtat*,l.10.D.ad L.Iul.majeſtat.

Exiſtente Herede,l.21.D.quando dies leg.l.87.D.ad L. Falcid. *Caſus non Exiſtentiū heredum*,l.45.D.de vulg.& pupil. *Exiſtere Heres ex Aſſe*,l.41.§.ſtichus,D.de fideicommi.libert.

Solus,l.19.D.de iure codicill.l.15.§ quod auus,D.ad L.Falcid.& contra,*ex parte*,l.61.D.de adquir.vel omitt.l.44.D.ſolut.matr.*Ex minima parte*,l.7.D.quod cum eo.*Pro parte*,l.18.§.ſi filius fam.D.famil.erciſc.

Qui per alios heredes Exiſtunt.Si non per alium heredes Extiterunt liberi,vt *per ſeruum*,l.1.D.vt legat.l.22.§.1.D.de oper.libert.

Exiſtere heres ex Teſtamento,l.1.D.de iniuſto rupto.l.12.§.vlt.& l.43.§.Lucius,D.de vulg.& pup.l.88.D.de hered.inſtit.*Ex Secundis Tabulis*,l.12.D.de vulg.& pup.*Ex Subſtitutione*,l.87.D.ad L.Falc.l.8.D.de vulg.& pup l.41.§.Spendophorus,D.de fideic.libert.*Iure ſuo*,l.13.D.de iure codicill.*Suo Nomine*,l.5.D.de coniung.cum emancip. *Cùm voluntate Patris, vel Extiterit Heres,vel Exiſtere potuerit*,l.12.§.ſi patroni,D.de bonor.libert.

Atque vt Heres,ita & *Bonorum poſſeſſor Exiſtere* dicitur,l.2.§.obiicitur,D.ad Sc.Tertyl.l.28.D.de pecul.l.33.§.1.D.de vſurpat.& vſucap.*Cùm Heredes,bonorúmve poſſeſſores Extitimus*,l.1.§.item,D.de iniuriis.

Exiſtere Succeſſor,l.4.D.de fideicommiſſ.libert. *Quamdiu incertum ſit vtrum Exiſtat Succeſſor, an non*,& in l.51.D.eod.tit.*Si nemo ſucceſſor Extiterit*.

Extitit qui mihi contradiceret,l.11.D.ad L.Iul.de adult.*Qui bona nuntiaret*,l.22.D.de Sc.Silan.*Qui peteret*,l.23.D.rat.rem hab.

Extiterit alius qui ſe creditorem dicat.l.vlt.D.de curat.bonis.dand.

Extitit Mæuius qui dicebat,l.§.vlt.D.quib.*Et Extiterit qui pro vtroque quinquaginta det*,l.17.D.de in diem addict *Si duo Exiſtant qui inter ſe contendant*,l.1.§.apud,D.depoſiti.*Si plures perſonæ Exiſtunt*,l.45.D.de liberali cauſa.*Exiſtere Amator Erro*,l.1.§.vlt.D.de ſeruo corrup.

Exiſtere debitor,l.60.§.vlt.D.mandati,l.41.D.de adminiſtr.& pericul. *Pro qua parte dominus Exiſtes*,l.32.D.de damn.inf.*Quod Extiterit ingrata*,l.69.§.patrona,D.de iure dot. *Exiſtere Liberalis*,l.18.D.de adimend.legat.*Qui ipſe Manumiſſor Extitiſſet*,l.29.§.vlt.D.de teſtam.milit.

Si Querela Extiterit,l.vlt.C.de vectigal.noua.

Exiſtet Varietas,l.11.§.quod vulgo,D.ad L.Falcid. *Atque ita variæ Iudicum ſententiæ Extitiſſent*,l.76.D.de legat.2.

Si non inhæreant parietibus Statuæ, ſed aliàs Exiſtant,l.41.§.item hoc,D.de legat.1.

EXISTIMO, id eſt puto,opinor. Quo verbo opiniones ſententiáſque ſuas exprimunt Celſus, Papinianus, Marcellus, Iauolenus.l.6.D.de coll.bon.l.19.D.de vſurpationib.l.98.D.de verb.obl.l.7.D.de magiſt.conuen.*Quidā Exiſtimant*,l.15.D.de leg.præſt.*Quidam Exiſtimauerunt*,l.69.D.de euictionib.l.21.D.de reb.cred *Plerique Exiſtimauerunt*,l.70.D.de cont.empt.

Exiſtimare,l.1.& l.2.§.vlt.D.pro herede,l.12.D.de condict.indeb.l.4.§.1.D.de manumiſſ.vindic.l.36.§.vlt.D.de vſurpationib.l.vlt.D.pro ſuo.id eſt *Opinari*,vt loquitur,l.1.D.pro donato.vel *Credere*,vt l.3.D.de Senatuſc.Maced.*Si quis ſe filiumfamiliàs Exiſtimat*,l.21.D.de condic.& demonſtrationib.*Pietatis Exiſtimat ratio*,l.5.§.à milite,D.de agnoſc.& alend.

Exiſtimabit Præſes,ſeu *Rector Prouinciæ*,l.12.C.de tranſactionib.l.5.C.comm.vtriuſque iud.id eſt *Æſtimabit*,vt l.9.D.de offic.præſid.& l.7.§.cum dementis,D.de curat.furio.& l.1.C.de his qui accuſ.non poſſ.

EXISTIMATIO,interdum pro opinione ponitur.Et ita

Exiſtimatio Animi,l.27.§.Celſus,D.ad municipal.*Mentis*,l.9.§.qui ignorauit,D.de iur.& fac.ignor.*Soluentis*,l.27.D.de condict.

Exiſtimationem noſtram intuendam,l.15.§.vlt.D.de vſurpationib.

Si quis

Si quis aliqua Exiſtimatione *deceptus*,l.36.§.vlt.D.de vſurpation. *Exiſtimatione falſa decepta*,l.18. D.de his qui not.infam. *Plus in re eſt quàm in* Exiſtimatione,l.2.§.ſi à pupillo, D.pro empto, l.4. §.1.D.de manumiſſ. vindic.l.9.§.qui ignorauit,D.de iur.& fac.ignor.

Aliâs. *Exiſtimatio* eſt *dignitatis inlæſæ ſtatus, Legibus ac moribus comprobatus*, l.5.D.de extraordinar.cognit.

Exiſtimatio & *fama*,idem omnino ſonant in l.4.D. de ſuſpect.tutorib.

Exiſtimatio Famæ,l.vlt.C.de requir.reis.

Exiſtimatio aliena,l.7.D.de iniuriis. *Defuncti*,l.1.§.quotiens, D.de iniuriis. *In Exiſtimatione filiarum pater propriam iniuriam pati intelligitur*,l.2.C.de iniuriis.

Exiſtimatione integra,l.3.§.vlt.D.de ſuſpec.tut. *Integra atque illibata*,l.7.C.de ſent.paſſ.l.18.C. ex quib.cauſ.inf. *Si tibi Exiſtimatio integra eſt*,l.15.C.de iis qui accuſ.non poſſ. *Si inuiolatæ Exiſtimationis es*,l.20.C.ad L.Iul.de adult.Quod autem Vlpianus in d. l.4. D. de ſuſpect. tut. ait *Integra Exiſtimatione*,hoc Modeſtinus, μὴ ὄντος τῆς ἐπιτιμίας, ait, l.21. D. de tutorib. dat. ab iis.Idem verò Vlpianus,*inlæſa Exiſtimatione*,l.25.D.de procuratorib. Impp. Seuer.& Anton. *Sine damno Exiſtimationis*,l.1.C.ſi contra matr. voluntat. Iuſtinianus verò, *Salua Exiſtimatione*, l.vlt.C.qui bon.ex L.Iul.ced.Eodémque modo.*Saluam exiſtimationem ſeruari*,dixit idem Imper.l.23.§.ſed & liberos,C.de nuptiis.Quibus aduerſantur,*Cum notata fide & Exiſtimatione remoueri*,l.9.D.de ſuſpect.tut.

Exiſtimationis Cauſa,id eſt quæ ad Exiſtimationem pertinet,l.103.D.de diuerſ.reg. iur. Quo genere loquendi,*Summæ Exiſtimationis iudicia*,Cicero pro Roſcio Comœdo appellat,quę famoſa ſunt.

Exiſtimationis Pœna,l.131.D.de verb.ſignif.id eſt, quæ *Exiſtimationem contingit*, vt loquitur l.59.D.de pœnis : nimirum ea per quam damnato infamia irrogatur: & quæ ad *Exiſtimationem, non ad Capitis periculum pertinet*,vt l.28.D.eod.tit.

Exiſtimationis Detrimentum,l.3.C.de calumniatorib.*Infamia*,l.14.C.ex quib. cauſ.infa. *Macula*,l.8.C.de re milit.*Periculum eſt*,l.21.C.mandati.

Cuius Exiſtimationis ſint Teſtes,l.3.D.de teſtib.*Num forte eius Exiſtimationis ſint vt*, l.17.§. vlt. D.de teſtament.tut. *Reſpectu Exiſtimationis pupilli*, l.12.§.nimium, D. de adminiſtr. & peric. *Propter Exiſtimationem recuſare*,l.48. D. mandati, id eſt, vt vulg. loquimur propter reputationem.

Exiſtimationem Conſeruat,l.13.§.prætor,D.de his qui not.infa.*Exiſtimationem non lædit*, l.2.§. ignominiæ,D.de his qui not.infam.l.vlt.C.de requ.reis.*Quæ facta Exiſtimationem lædunt*,l.15. D.de condic.inſtit.*Exiſtimationem Purgare*,l.1.§.quotiens,D.de iniur.

Exiſtimationem,caput,atque fortunas petiturus, l.20. C. de iis qui accuſ. non poſſ. *Ad Exiſtimationem ſuam pertinere*,l.1.D.de inſpic.vent.*Ad Exiſtimationē pertinent pœnæ*,l.28.D.de pœnis. *Spectat ad Exiſtimationem noſtram*,l.1.item,D.de iniur.

Exiſtimatione Rectoris Prouinciæ,id eſt,arbitrio,l.1.C.de religioſis.

Exitivm,ait Feſtus,*Peſſimum exitum dicimus.* *In Exitium Reipublicæ contenditur*, l.21. D. de captiuis & poſtl.

Exlex,ait Non.Marcell.*qui ſine lege viuit*:Citátq; hos Varronis σκιαμαχία, Verſus,*Poſtremo quæro parebis legibus,an non? Anne Exlex ſolus viues?* Idem hæc Lucilij ex lib.30.verba,*Accipiunt leges,populus quibus Exlex.* Vtitur & hoc vocabulo Horatius in Arte Poët. Liuius lib.4. *Te vnū Exlegem eſſe* ſic enim vet.lib.habent,non vt vulgò,*extra Legem.*

Exoleverit *Iniuria Anno*,id eſt,abolita ſit,l.14.§.in cauſa.D.quod met.cauſ. *Exoleuerunt Leges*,l.2.§.1.D.de orig.iur.

Exonerare, *Æs alienum*,l.5.§ ſi filiusfamil. D.de iure dot.*Creditorem probandi neceſſitate*,l.30. D.de iureiur.*Petitorem*,l.30.D.de iuriſdict.*Pignus*,35.D.de pign.act.*Stipulationē*:l.89.§.vlt.D. de ſolutionib.

Exonerare eos Lex voluit,l.9.§.non ſolum,D.de Sc.Maced.*Nec Exonerat eum*, l.29. D. de liber.cau.*Quoque debito ſe Exoneraturus eſſet*,l.1.D.de ſolutionib.

Exonerari heres,16.§.ſi quis,D.ad Sc.Trebell.l.55.D. de adquir.vel omitt.

Exonerandi heredis gratia,l.20.D.quando dies legat. *Pro rata Exonerandi ſunt heredes*, l.1.§.qui minorem,D.vt legator.

Exonerari Actionibus hereditariis,l.71.D.ad Sc.Trebel.*Obligatione*, l.2.D.de condic.ſine cau. *Parte Obligationis*,l.126.§.1.D.de verb.oblig.*Præſtatione*,l.43.D.de condict.& dem.

Exonerari ſubſtitutus in partem, l.35.D.de vulg.& pupill.

Ad Exonerandum alterum, l.21.D.de liber.cau.

Exonerari Pignus,l.35.D.de pigner.act.*Sortis debitum*,l.11.C.de vſuris.

In rationem Exonerandi debiti compulare,l.2.C.de pignerat.act.

EXONERATIO *Mercedis*,l.15.§.item cum,D.locati.

EXORATVS l.3.D.de obſeq. parentib. *Si Pater precibus Exoratus iniuriam ſuam remiſerit*,l.5.§. vlt.D.ad L.Iul.de vi publ.*Exorato accuſatore*,Sueton.in Auguſto,cap.56.

EXORCIZARE vulgare eſſe impoſtorum verbum Vlpianus in l.1.D.de extraord. cognit. ſcribit. D. Auguſtin. in lib. de Beata vita, de ſpiritu immundo agens, *Vel ille*, ait, *qui extrinſecus inuadit acumen, ſensúſque conturbat, & quendam hominibus infert furorem: Cui excludendo qui præſunt, Manũ imponere, vel Exorcizare, dicuntur, hoc eſt, per diuina eum adiurando expellere.* Cui muneri in Eccleſia qui præerant, Clerici, *Exorciſtæ*, vocabantur, l.6.C.de Epiſc.& Cler.l.121.de decurionib.in Cod Theod.D.Cyprian.Epiſt.7.lib.4.*Quod hodie etiam geritur, vt per Exorciſtas voce humana, poteſtate diuina, flagelletur & vratur & torqueatur Diabolus.* Iſido.lib.8.Etymol.cap.12.*Exorciſtæ, ex Græco in Latinum, adiurantes vocantur. Inuocant enim ſuper Catechumenos, vel ſuper eos qui habent ſpiritum immundum, nomen Domini Ieſu, adiurantes per eum, vt egrediatur ab eis.* Quod non Eccleſiæ modò, verumetiam vulgi ſermone tritum fuiſſe vocabulum docet Firmicus lib.3.Math.cap.5.*Erunt*, inquiens, *omnibus Dæmonibus terribiles, quorum aduentum praui dæmonum fugiant. Et qui ſe laborantes homines non vi verborum, ſed ſola ſui oſtenſione liberent: & quamuis ſit violentus dæmon, qui corpus hominum animúmque quatiat, ſiue ille aëreus, ſiue ſit terrenus, aut infernus, iſtius hominis iuſsione fugiet, quia præceptis eius cum quadam veneratione tenebitur. Hi ſunt qui à vulgo Exorciſtæ dicuntur.* Idem eiuſdem lib.cap.9.*Facit Exorciſtas, & qui laborantes dæmonum incurſione homines aptis remediis liberent.*

EXORDIVM, pro initio & primordio. *Exordium Accuſationis*, l.20.C.de iis qui accuſ.non poſſ.l.14.C.ad L.Iul.de adult. *Delationis*,l.vlt.C.de iis qui accuſ.non poſſ.

Exordium capere Inuentarium, l.22. §.ſin autem, C. de iure deliber. *Lis*, l.5.§. ſi tamen, C.de tempo.& rer. appellat.*Teſtamentum à Gradu*,l.3.§.vlt.D.de liber.& poſt.

Exordium,l.11.D.de diuerſ.tempor.id eſt *Initium poſſeſsionis*,vt l.44.§.etſi, D. de vſurpationibus.*In Exordio*,l.124.D.de verb.oblig.

In Exordio cauere,l.79.§ qui poſt,D.de condic.& demonſtr.*Data Lex*,l.42.D.de mort.cauſ. donat.*Solutum*,l.vlt.D.de in diem addict.

In ipſo Litis Exordio,l.1.C.de ſatiſdando.*Ab ipſis intentionis Exordiis*,l.8.C.de codicil.

EXORNANT *ſibi mulieres puellas comatas*, l.49. D. de legat.3. *Impenſæ voluptariæ quæ ſpecies Exornant*,l.7.D.de impenſ.in res dot.

EXORTIS *Incendiis pluribus eodem die*,l.2.D.de offic.præfect. vigil.*Exortis vſuris aucta ſumma*, l.58.§.1.D.de adminiſtr.& peric.

EXPAVESCENDVM,l.29.§.forſitan,D.de liber.& poſt.

EXPEDIRE,intereſſe,conducere,vtile,& è re eſſe,ſignificat, l.5.§. ſi æs alienum, D. de reb. cor.l.9.D.de curat.furio.l.14.D.pro ſocio,l.11.D.iudic.ſol.

Expedit,vel Publicè,vel Priuatim. *Publicè Expedit ſuprema hominum iudicia Exitum habere*, l.5.D.teſt.quemad.aper. *Peccata nocentium nota eſſe, & oportere, & Expedire*,l.18.D.de iniuriis. *Expedit timere furti, vel iniuriarum pœnam*,l.27.§.pacta,D.de pactis.*Expedit de ſuo mortuos funerari*,l.14.§.idem Labeo,D.de religioſ.

Expedit Reipubl.ne quis re ſua male vtatur,§.ſed & maior.inſtit.de his qui ſui vel al.iur.

Expedit verò priuatim,veluti,*Expedit legatario retinere ſummam, quàm mitti in poſſeſsionem rerum hereditariarum*,l.5.D.de doli mali,& met.except.*Expedit pupillo rem ſuam ſaluam fore, quàm Tabulas rem ſaluam fore cautionis habere*,l.5.D.de ſuſpect.tutor.*Aliquando agentibus Expedit potius de peculio agere, quàm Tributoria*,l.11.D.de tributor.

Expediet Heredi ipſum ſtatuliberum præſtare magis quàm æſtimationem,l.44.§.ſi ſtatuliberum,D. de legat.1.*Si prætor doctus ſit non Expedire pupillũ eo morari, vbi pater iuſſerit*,l.7.D.de annu.legat. *Expediet domino negare*,l.7.§.ſed & ſi mercem,D.de tributor.*Si hoc Mandatori Expedierit*,l.46. D.mandati. *Patriſfamilias non Expediebat*,l.10.D. de neg.geſt. *Si Expediebat Petitori*,l.31.§. quid tamen,D.de hered.petit.*Si Expedit pupillo*,l.3.D.de contr.tut.*Si hoc pupillo Expediet*,l.12. §.cùm tutor,D.de adminiſtr.& peric.*Si hoc Expediat pupillo*,l.20.D.de nouationib.*Si non Expedit Pupillo*,l.17.D. de auctorit.& conſ.*Si non Expedierit Pupillo hereditatem parentis retinere*,l.6. D.de reb.auct.iud.*Quod ſocietati Expedit*,l.65.§.Labeo,D.pro ſocio.*Si hoc Expediat*,l.17.§. vlt. D.de noxalib.*Si mihi Expediat*,l.6.D.de peric.& comm. *Hoc vobis Expedit*,l.32.D.de vſu & vſufr.*Ipſi quoque res Expediat*,l.8.§.ſed ſi permiſerit,D.quib.mod.pign. *Idque magis ei Expediat*, l.61.D.de iur.dot.*Si non magis eũ Expedit dedere quàm retinere*,l.9.§.his verbis,D.de reb.auc.iud.

Cùm hoc

Cùm hoc Expediret,l.25.§.ſi vnus,D.famil.erciſc.*Si non putat ſibi Expedire*,l.3.§. Labeo, D.de in rem verſ.*Si putauerit ſibi Expedire*,l.30.D.ad Senatuſc.Trebell.*Si Expedit adire*, l.25.§.pater, D.de adquir.vel omitt.*Non ſibi Expedire hereditatem adire*,l.9.D.ad Sc.Trebell.

Expediat nécne,adgnoſcere hereditatem,l.5.D.de iure deliber. *Ad Deliberandum an Expediat hereditatem retinere*,l.7.D.eod.tit.

Vt non Expediat domino habere,l.43.§. aliquando,D.de ædil.edic.*Vt non Expediat talem ſeruum habere*,l.14.§.æſtimatio,D.de ſeruo corrup.*Vt neutri habere Expediat*,l.34.D.de ædil.edic. *Neutri Expediat recedere à ſocietate*,l.65.§.nonnunquam,D.pro ſoc.*Vt non Expediat eum pati*,l.14. D. pro ſocio.*Neque per omnes id negotiũ adminiſtrari Expediat*,l.9.D.de curat.furio. *Res quas diſtrahi Expedierat*,l.20.§.cęterùm,D.de heredit.petit.*Quem ſolui omnibus Expediebat*,l.25.§.ſi incerto, D.famil.erciſc.*Quo magis domino colonóve eum fructum tollere Expedit*,l.42.D.de vſu & vſuf.leg. *Expedit vti*,l.1.§.1.D.de aqua cottid.& æſt.

An Expediat ſibi Conſilium,l.2.§.l.vlt.D.mandati.*Si Expedire ſibi compererint hereditatem*, l.71. D.ad Senatuſc.Trebell.

Expedire nonnunquam ſignificat Explicare. Et ita, *Expedire litem de Hereditate*, l.20. D.de excuſationib.*Expediri Lis inter litigantes*,l.62.D.de iudiciis.*Expediẽdarum litium remedium*,l.1.D. de iureiur.

Expediri Actiones,l.2.§.cùm in eadem, D.de Leg. Rod. *Adminiſtratio*,l.13.D.de tut.& rat. *Cauſa*,l.7.D.de muner.& honor.*Cauſa Iuris*,l.39.§.heres,D.de adminiſtr.& peric. *Quæ Cognitio tàm facilè Expediri potuit*,l.12.§.vlt.D.qui & à quib.

Expediuntur Condiciones,interpoſitis Perſonis, l.vlt.D.de ſponſalib.

Expedire Manumiſſionem Conſul,l.1.D.de offic.conſul. *Epediri Manumiſſio per Lictores*, l.22. D. de manum.vind.

Expediri Munera ſumptibus,l.vlt.§.patrimoniorum,D.de munerib. & honorib.*De Expediendis muneribus*,l.3.§.vlt.D.de munerib.*Expediendi negotij cauſa*, l.5.D.de cenſib.

Expedire Onera,l.4.§.vlt.D.de pact.dotal.*Onera*,l.3.§.vlt.D.de munerib.*Ad Onera ſua Expedienda*,l.7.§.quæ autem,D.de adminiſtr.& peric.

Expedire Opus,l.12.§.vlt.D.de vſu & habit.Et *Expiendam lanam conducere*,ibidem.

Expedire de Plano & per Libellum,l.9.§.vbi,& §.de plano,D.de off.proconſ.l.71.D.de diuerſ. reg.*Quod officio Iudicis Expedietur*,l.14.§.æſtimatio,D.de ſeruo. corrup. *Expeditur interdicto ordo*,l.1.§.eſt igitur,D.vti poſſid. *Sine quo ratio libertatis Expediri non poteſt*,l.17. D.de neg. geſt.

Expediri ſecundum Iuris ſcripti rationem quæ ex teſtamento orientur, l.16. D. de condicionib. & demonſtr.*Quæ pro parte Expediri non poſſunt*,l.25.§.ſi vnus,D.famil.erciſ.*Vt Expediatur Quæſtio*, l.61.D.de iure dot.*Quæſtio per quam Expediatur*,l.38.D.mandati.

Res ita Expedietur,l.17.D.ad L.Falcid.

Expediri res non poteſt,l.42.§.ſi plures,D. de procurat. *Si aliter Expediri res non poteſt*, l.5.D. de verb.oblig.*Ita rem Expediri*,l.9.D.vſufructuar.quemad.cau. *Quemadmodum res Expediri poßit difficile eſt*,l.65.§.ſi pupillo,D.ad Senatuſc.Trebell.*Ad Expediendas quaſdam res*,l.55. D. de donat.int.virum & vxor.*Expediendarum rerum gratia*,l.11.D.de auctor.& conſ.

Expedire difficile erit,l.19.§.vlt.D.de caſtr.pecul. *Quod aliquatenus circa mutos Expediri poteſt*, l. 65.§.ſi pupillo,D.ad Sc.Trebell.

Expediri Pecunia,id eſt colligi,confici,redigi,l.12.§.vlt.D.de religioſ.l.5.§.non paſſim,D.de reb.cor.Sueton.in Iulio, cap.3. *Seruóſque ceteros in initio ſtatim ad Expediendas pecunias,quibus redimeretur,dimiſerat.*Nonius Marc.*Expedire,colligere. M. Tullius ad Cæſarem iuniorem,lib.1.Ex ceteris autem generibus tunc pecunia Expedietur.*

*Expedire Nomina.*Cicer. lib.16.Epiſt. ad Attic. Quo in genere loquendi poſitus eſt elegans ille iocus in Valerium Catonem ſummum Grammaticum,qui creditori ſatisfacere non poterat,æriſque alieni diſſoluendi copiam non habebat,in quem Bibaculus, vt Sueton.lib.de inluſtrib.Grammatic.refert,luſit his verſibus.

Mirati ſumus,vnicum Magiſtrum,
Summum Grammaticum,optimum Poëtam,
Omnes ſoluere poſſe quæſtiones:
Vnum difficile Epedire Nomen.

Expedire Alimenta Pupillo,id eſt erogare & adminiſtrare,l.vlt.D.vbi pupill.educ.

Expedire,interdũ ſignificat Eximere,& liberare, veluti,*Expedire ſe Aper diutius luctando*, l.55. D.de adquir.rer.dom.

EXPEDITVM dicitur quod facilè eſt & in promptu.

Expeditum Intellectum habet conſtitutio, l.91.§.ſequitur, D.de verbor.oblig.*Tam Expedita cau.* l.3.§.Diuus, D. de Carbon. edic.*Si non ſit Expedita emptio*, l.2.D. rem pup.ſal.ſo. *Vt neque negligentia craſſa, aut nimia ſecuritas ſatis Expedita ſit*, l.6.D.de iur. & fac.ignor.

Expeditam habet quantitatem, l.9.D.iudic.ſolui.*Expedita eſt Quæſtio*, l.32.§. ſi ambo, D. de donat.inter vir.& l.13.§.1.D.de manum.teſtam.

Expeditum eſt, l.91.D.de verb.oblig.*Expeditum erat*, Plinius, Epiſt.69.lib.10. *Expeditum erit de locatione*, l.8.D.de reb.auct.iud. *Quod & ipſum non eſt Expeditum*, l.28.§.vlt.D.de pactis. *Non ſit in Expedito Numeratio*, l.10.D.de fideiuſſor. *In Expedito rem fore*, l.67.§.ſed & ſi fundum. D. de legat.2.

Et eſt Expeditius hoc dicere, l.9.D.vſufructuar.quemadm.cauſ.*Expeditius eſt quod Sabinus ſcribit*, l.10.D.de heredib.inſtit.*Hoc Expeditius eſſe*, l.31.§.Pomponius, D.de ædil.ædic.*Hæc paulo Expeditius dicenda*, l.19.§.cùm haberes, D.ad Sc.Velleian.*Illud Expeditius videbatur*, l.45.§.1.D. de actionib.emp.

Expeditiſſima eſt Sententia, l. 9.§.ſi duo, D.de heredib.inſtit.*Solutio*, l.54.§.vlt.D.de verb.obl.

Expeditiſſimum eſt, l.8.D.de reb.auctor.iud.& apud Paul.lib.5.Sent.Tit.33.

Expeditè locare, l.6.§.1.D.comm.diuid.

EXPEDITIO, vt eſt in veteri Gloſſar. ἔξοδος ϛρατιωτική. Aliud Gloſſar. *Expeditio* ἔστιν εἶτα διάγει τὸ ϛρατόπεδον, εἰ ἡ δημοτελὴ κατασκευάσματι. *Expeditionis Tempus*, l.1.C.quib. nō obiic. l.21. C.de curſu publ.lib.12.

Milites in Expeditione degentes, l.14.C.de teſtam.milit.

Miles in Expeditione occupatus, l.1.C.de teſtam.milit. *Milites qui in Expeditionibus occupati ſunt*, l.17.C.eod.tit.l.vlt.C.de reſtitutionib.milit. quam repetitam in l. vlt. C.quib.non obiicit. & rurſus, Inſtit.de milit.teſtam.curioſus Lector inueniet.

Paganum qui in Expeditione tranſierat, l.35.§.quæſitum, D.ex quib.cauſ.maior.

Expeditionum communium comes, l.vlt. D.de auro arg.leg.

Sumptus ad faciendi itineris Expeditionem præbere, l.5.§.ſi quid autem, C.de appellationib.

EXPELLERE *Domo vxorem*, l.14.D.rer.amot.l.8.§. vir quoque, C. de repudiis, id eſt dimittere, ſeu *foras Exigere*, vt loquitur Cicer. 6. Philipp.

Expellere vi de fundi poſſeſſione, l.4.§.ſi tu me vi, D.de vſurpationib.l.18.D.de vi & vi ar. *Si tu me à via, vi Expuleris*, d.l.4.§.ſi viam. *Expulſus vi à fundo*, l.1.§.ſi fundus, D.de vi & vi arm.

EXPELLI *Poſſeſſione*, l.15.C.de rei vindic. *Si dicant vi ſe à Poſſeſſione ab his Expulſos*, l.12.D.de accuſationib. *Expulſi per violentiam*, l.vlt. C. de act.empt.

Expellendi heredes ius habet, l.5.D.vt in poſſeſſ.legat.*Expelli Coloni*, l.54.§.1.D.locati.*Expulſus à conductione*, l.24.§.colonus, D.locati.*Expulſa de fundo à locatore*, l.16.C.de locato. *Facilè Expulſurus finibus*, l.18.§.vlt.D.de adquir.poſſ.*Expulſus habitatione*, l.27.D.de donationib.

Expellere vrbe, Sueton.in Auguſt.cap.42.

Expelli Ciuitate, Paul.lib.5. Sentēt.Tit.21.*Expulſus ex ſolo patrio*, Quintil.Declam.366.*Expulſus ſedibus meis*, idem Quintil.Declam.398.*Expulſis hoſtibus ex agris*, l.20.§.1.D. de captiu.

Expellere Patronum, id eſt repellere, ſummouere, excludere, l.6.D.de bon.libert. *Expellendus filius*, id eſt, repellendus, l.20.D.de bonor.poſſeſſ.cont.tab. *Expellendus ſit hereditate*, l.27.D. de condic.inſtit.*Expelli limine Iudiciorum*, l.vlt.C.ſentēt.reſcin.non poſſe. *Expellere pecus alienum quod quis in agro deprehendit*, l.39.D.ad L.Aquil.

Expulſæ fluctibus res, l.9.§.vlt.D.de adquir.rer. do.l.5. D.de incend. *Expulſum Corpus fluctibus*, apud Quintil.Declam.388.*Expulſum ex naufragio*, l. 21. D. de adquir.poſſeſſ.

EXPENDERE, id eſt impendere & erogare.

Expendere aliquid pro muliere, l.28. D.ſolu.matrim.*Ex Dote*, l.21.D.eod.tit.*In funus*, l.vlt.§.in computatione, C.de iure deliber.

Expendere Mercedes, l.15.C.de neg.geſt.*Vſuras*, l.47.D.de act.empt.*Non Expēdere*, l.5.§.conceſſa, D.de donat.int.vir.

Expendere affectioni tuæ, id eſt, expenſum ferre, l.13.C.de neg.geſt.

Expenſi & Accepti Codex, Cicero pro Roſcio Comœ.*Ratio*, l.47.§.vlt. D. de pactis. *Expenſum Rationibus præſcribere*, l.111.D.de condic.& dem.Huius autem verbi originem ab antiquo appendendi Aſſis more deducit Plin.lib.33.cap.3.his verbis, *Populus Romanus ne argēto quidem ſignato ante Pyrrhum regem deuictum vſus eſt. Libralis, vnde etiam nunc libella dicitur, & Dupondius appendebatur Aſſis. Quare Æris granis pœna dicta: & adhuc, Expenſa in rationibus dicuntur: item, impendia, & dependere.*

Expenſam Pecuniam facere, l.59. D. de admin. & peric. *Ferre*, l.12. §. Papinianus, D. qui potior & apud Cicer. pro Roſcio Comœdo.

Expenſam feres ſummam liberalitati meæ, in Epiſtola Domitiani, quæ ſubiicitur Epiſtolæ 66. lib. 10. apud Plinium. Hirtius ſiue Oppius de Bello Alexand. *Pecuniæ locupletibus imperabantur, quas Longinus ſibi Expenſas ferri non tantum patiebatur, ſed etiam cogebat*, Valer. Max. lib. 8. c. 2. *Trecenta millia nummum ab Otalicia Laterenſi, cum qua commercium libidinis habuerat, Expenſa ferri ſibi paſſus eſt*. Porrò vti *Expenſa* olim ferretur Pecunia, Donatus in Phormonem Terentij explicat.

Expenſum ferre, Cic. pro Roſcio Comœd. 6. Philipp. & 3. contra Verr. ad quē locum Aſcon. Pedian. *Expenſum ferre*, ait, *eſt, ſcribere ſe pecuniam accepiſſe*. Idem Cic. Epiſt. 22. lib. 15. ad Attic. *Videas vnde nummi ſint: Mihi feras Expenſum*.

Acceptum referre, & *Expenſum ferre*, Cic. 3. in Verrem. *Expenſa Pecunia lata, acceptáque relata*, idem Cic. pro Cæcina. Hirtius, ſiue Oppius de Bello Alexandr. *Accerſit omnes qui ſibi Expenſas Pecunias tulerant, acceptáſque eas iubet referri*. Plinius lib. 2. cap. 7. *Huic omnia Expenſa, huic omnia feruntur Accepta: & in tota Ratione mortalium ſola vtramque paginam facit*.

Expenſum ferri hereditati, l.25. §. quod autem quis, D. de hered. petit. *Expenſum ferēdum fructibus*, l.22. §. cùm proponeretur, D. ad Sc. Trebell.

Expenſum ferre facilitati, l.3. §. ſi procurator. D. vt in poſſ. legat. ſeu fid. *Negligētiæ*, l.24. D. quæ in fraud. cred. id eſt, imputare, adſcribere, acceptum ferre.

Qui veſtem omnem & res plurium generum ſupellectilis Expenſo ferre ſolitus erat, l.10. D. de ſupellect. legat.

Expenſi latio, apud Agell. lib. 14. cap. 12.

Expenſum legatis, l.23. D. de minorib, *Neceſſariè*, l.51. D. de heredit. petit.

Expenſi Nummi, l.2. C. de poſtlim. reuerſ. *Expenſa quantitas*, l.52. D. de pactis. *Expenſæ Portiones in pretium rei*, l.1. D. qui potior.

EXPENSARE. *Iſque Nummos redactos Expenſauit eiſdem Tutoribus*, l.41. §. libertatem, D. de fideic. libert.

EXPENSÆ, pro impendiis & ſumptibus. *Expenſæ Neceſſariæ & vtiles*, l. vlt. C. de petit. hæredit. *Expenſas bona fide facere*, l.39. §. vlt. D. de minorib. *Neque tempus, neque finem Expenſarum, habet*, l.1. D. de curator. furior. *Expenſarum detrimento prægrauari*, l.25. C. de nuptiis.

Expenſis legatarij reducitur, id eſt ſumptibus, l.8. D. de legat. 2. *Expenſis publicis iter facere*, l.42. D. de teſt. milit.

EXPERIRI, vulgo ſignificat periculum facere, tentare.

Experiri Arbiter, an conſilio ſuo, vel auctoritate, litigatores diſcuti litem paterentur, l.13. §. D. de recept. qui arbitr.

Experiri iura patronorum grauiora, l.51. §. cui per, D. de fideic. libert.

Experiri meliorem dominum, l.24. §. ſed ſi ita, D. de fideic. liber. *Ne Alterius quàm tuam ſeruitutem Experiantur*, l.41. §.1. D. eod. tit. *Expertus indulgentiam domini ſeruus*, l.3. §. de his, D. de Sc. Silania.

Si Mulas tibi dedero vt Experiaris, l.20. §.1. D. de præſcrip. verb. *Boues dare Experiundos*, l.52. §. quidam, D. ad L. Aquil.

Equos venales Experiundos dare, l.20. D. de præſcr. verb. *Experiundum quid dare*, & *Accipere*, l.13. §.1. D. commodati.

Cùm eadem pericula Experiantur, l.1. D. de bonor. poſſ. ex teſt. milit. id eſt ſubeant: iiſdémque periculis ſint expoſiti.

Experiri, aliàs, vt Donat. in Terent. Adelph. Act. 3. Sc. 2. interpretatur, eſt *apud iudices agere*, l.42. D. de diuerſ. regul. l.2. l.21. D. ſolut. matr.

Experiri, & *ad Iudicium vocari*, ſic vt *Agere*, & *Conueniri*, opponuntur, l.51. D. de adminiſtr. & pericul.

Experiundi eſſe Copia, l.2. D. ad exhib. *Poteſtas*, l.1. & l.10. D. quæ in fraud. credit. l.1. D. ex quib. cauſ. maior. l.4. D. de diuerſ. temporal. l.1. D. quando act. de pecul. l.1. D. vti poſſidet, l.1. D. quod vi aut clam, l.1. D. de incendio, ruina, l.3. D. vi bono. rapt. l.4. C. de his quæ vi. *Poteſtas fieri*, l.6. D. de calumniatorib. *Poteſtas non eſſe*, l.38. §. ſi quis, D. de ſolutionib. & apud Cicero. pro Quintio. *Poteſtatē habere*, l.28. §. ſi cum, D. ex quib. cauſ. maior. quod vti accipiēdum ſit, exponitur in l.1. D. de diuerſ. temp. & l.55. D. de ædil. edic. *Experiundi faciendam poteſtatem*, l.7. D. famil. erciſc.

Experiri ſine actione non poteſt,l.9.D.de adminiſtr. & peric.

Interdum autẽ *Experiri* abſolutè iuriſcõſulti dicunt,vt l.38.§.vlt.D.de pecul.l.3.D.de alienat.iud. mut.l.3.§.hæc pœna,D.quod quiſque iur.l.23.D.depoſiti,l.9.D.de fideic.libert. Interdum verò addunt *Actione,Interdicto,Iudicio.*

Experiri Actione,l.5.D.de except.rei iudic.l.10.D.de ſepul.viol.l.5,D.de exercitor.l.5.§.1. & l.9.§.1.D.de tributor.l.8.D.de procurat.l.43.§.1.D.de diuerſ.regul. l.12. §.vlt. D. de publiciana,l.1.D.de dolo.l.14.D.de præſcrip.verb.l.30.D.de neg.geſt. l.17.C.de furtis. l.1.§.ſi rem,D.depoſiti,l.10.§.vlt.D.ſi ſeruit.vind.*Actionibus*,l.18.§.vlt.D.de damn. inf.l.7.D.ad L. Iul.de vi priuat.l.32.D.de oblig.& action.*Genere Actionis*, l.6.D.de condict.ex lege.

Expertus Actione,l.7.D.famil.erciſc.l.15.§.filius,D.de inoff.teſtam.l.2.C.de lege Aquil. l. 8.C.de pignorib.

Experiri Actione de Dote,l.44.§.vlt.D.de iure dot.*Ea Actione quæ de fundo vectigali proponitur*, l.66.D.de euictionib.*Caluiſiana*,l.1.§.ſi pluribus,D.ſi quid in fraud.patr. *Cõmuni diuid.vel famil.erciſc.Iudicio*,l.8.D.de noxalib.l.vlt.D.de alienat.iudic.*Condictitia*,l.55.D. de donat. int. vir.*Familiæ erciſcundæ*,l.1.§.quinimo,D.ſi pars hered.*Fauiana*,l.1.§.quid ſi,D.ſi quid in fraud. patr.*Iniuriarum*, l.1.§.& notandum,D.de inſpic.ventr.l.24.D. de iniur.*De inofficioſi Actione*, l.15.§.filius,D.de inoff.teſtam.*Legis Aquiliæ actione*,l.2.C.de L.Aquil.*Lege Aquilia*, l.1.§. vlt. D.de ripa munienda,l.40.D.ad L.Aquil.*Mandati*,l.64.D.de fideiuſſorib. l.13.§.vlt. D.commodati.*Mandati Actionibus*, l.5.D.de obligat.& act.*Pigneraticia*,l.9.§.id quoque,& l.11.§.ſolutam,D.de pignerat.act *Præſcriptis verbis*,l.18.§.idem quęrit,§.famil.erciſc.l.13.§.1.D.commoda.*Publiciana*,l.7.§.publiciana,D.de publiciana.*Redhibitoria*,vel ex *Empto*,l.51. D.de ædil. edic.*Rerum amotarum*,l.vlt.D.de diuortiis.*Seruiana*,l.4.D.ſi quis autem,D.de doli excep.l.34. §.vlt.D.de euictionib.*Tutelæ*,l.46.D.de adminiſtr.& peric.*Vi bonorum raptorum*,l.1. §. ſi fundus, D.de vi & vi arm.

Experiri per Actionem,l.vlt.D.de fideic.hered.petit.

Experiri in perſonam,l.1.§.1.D.de ſuperficieb. *In rem*, l.1.C.de non numer.pecu.l.1.C.ſi pignor.conuent.*Experiri Crimine*,l.13.C.de crimine expil.hered.

Experiri Interdicto,l.1.§.hoc interdictum,l.7.& l.18.§.vlt.D.de vi & vi arm.& l.3.§.ſi quis, D.de itin.act.l.22.D.de aqua & aquæ pluu.l.31.§.ſi vi,D. de vſurpationib. l. 6. D. ne quid in loco publ.l.3.§.ſi tamen,D.de hom.libero, l. 11. §. ſi tutor. D.quod vi aut clam, l.3.§.vlt.D. ne vis fiat,l.3.§. condemnatio,D. de tab. exhib. l.1. §.1. D.de mort.infer.l.1.§.ait prætor,D. de dolo,l.27.§.pacta,D.de pactis, l.12.D.comm. diuid. l.1.§.vlt. D.de Saluia.interdict.*Quod vi aut clam*.l.13.D.quod vi aut clam.

Experiri per Interdictum,l.2.§.vlt. D. de accuſationib. l. 1. §. ſi fundus, D. de vi & vi arm.

Experiri Iudicio,l.43.§.ſenatus,D.de ritu nupt.l.39.D.de noxalib.l.24.& l.28.D.de appellat. l.3.§.Diuus.D.de Carbon.edic.l.65.D.de procuratorib.l.3.§.item ſi quis,D.ad exhib.l.1. & l.8.C.famil.erciſc.l.2.D.quando appell.ſit.l.19.D.de except.rei iudic.l.1.C.de ſatiſdando.

Experiri iudicio famil.erciſc.l.4.§.vlt.D.de fideicommiſſ.libertat.l.18.§.vlt.D. famil. erciſc. l.1.& l.3.C.eod.tit.*Liberali Iudicio*,l.12.§.ſi operæ,D.de liberali cauſ.*Noxali Iudicio aduerſus dominum*,l.17.§.ſi ſeruus,D.de iniur.l.8.D.de noxal.*Publico Iudicio de vi*, l.2.§.1.D. vi bon. rapt. *Iudicio tutelæ*,l.58.§.1.D.de adminiſtr.& peric. *Tutelæ*,l.1.§.vlt.D.de vſur.l.vlt.§.vlt.D.de appellationib.*Contrario tutelæ Iudicio*,l.1.§.præterea,D.de contrar.tutel.*Iudiciis*,l.18. D. de exceptionib.*Præiudicio*,l.30.D.de reb.amot.iud.*Summo iure*,Cicer. pro Quintio.

Nec tantùm *Experiri Iudicio*, verumetiam *Iudicium Experiri* Iuriſconſulti dicunt,veluti, *Experiri familiæ erciſcundæ Iudicium*,l.25.in princ.& §.item ſi,D.famil.erciſc. *Liberale iudicium*, l.12. D.de quæſtionib Eodémque modo: *Ius Experiri*,boni auctores dicunt, vt Liuius lib. 40. *Vt ſi quod,ſeu Ius,ſeu auxilium & habere ad eos libros repetendos exiſtimaret,Experiretur*. Tacit.lib.3. *Neque ipſe audeat Ius Experiri*.Calpurn.Declamat.24.*Ius quod tibi vindicas Experire. Sic Iuris Experiundi gratia*,inquit Paulus,l.1.D.de in ius voc.Cicer.pro Cæcina. *Homines inermes qui ad conſtitutum Iuris Experiundi gratia veniſſent*:id eſt,vt de iure ſuo Experirentur,diſceptarent.

Experiri ad Iudicem,l.1.D.apud eum à quo,l.22.§.vlt.D.depoſiti.

Experiri ex Edicto Ædilium,l.19.§.deinde,D.de ædil.edic.*Iure ciuili cum Fure,vel, iure Honorario,cum Exercitore*,l.1.D.furti aduerſ.naut.*Lege*,l.9.§.1.D.de dolo.

Experiri ex locato cum colono,l.13.§.ſi venditor.D.de action.empti.*Ex Noxa*,l.13. D. de iudiciis.*Ex Stipulatione*,l.2.§.circa,D.de doli,except.*Ex Stipulatu*,l.4.§.quod ſi,D.de doli.*Ex ſtipulatu,vel ex vendito cum emptore*,l.18.D.de hered.vel act.vend.*Ex Vendito aduerſus emptorem*,l.2. §.cùm quis,D.eod.tit.

Experiri cum Emptore, Venditore, cum quo velit, l.27.§.ſicut,& §.ſi quis cum,& l. 47.§. ſi creditor,D.de pecul. *Cum marito*,l.30.D.ſol.matr.l.58.D.de donat.int.vir.& vxor. *Cum parente*,l.7.§.ſed & ſi quis,D.de iniuriis. *Cum pupillo*,l.36.D.de adminiſtr.& peric. *Cum vicino*,l.2.§. idem Nerua,D.ne quod in loco. *Expertus cum vno*,l.51.D.de euictionib.

Experiri de Conſtituta,l.1.§.9.D.de pecun.conſtit. *De eadem re*,l.5.D.de except rei iud. *De Iure*,l.4.§.ſi fundus,D.ſi ſeruit. vindic. *De Peculio*,l.17.D.de in rem verſo. *De Poſſeſſione*, l.1.§. ſi fundus,D.de vi & vi ar. *De proprietate Pignoris*,l.63.D.de re iud. *Separatim de ſingulis iniuriis*,l.7.§.ſi mihi,D.de iniuriis. *Vſuris*,l.18.§.in rem,D.de in rem verſo.

Experiri ſuo vel hereditario nomine, l.93.D.de ſolutio. *Patris nomine*,l.17.§.1.idem ait,D.de iniur. *Procuratorio nomine*,§.vlt.inſt.de exception. *Expertus per Procuratorem*,l.4.§.1.D.de appellationib.

Experiri in partem,l.40.§.quotiens,D.de dam.inf. *In partem ſibi debitam*,l.1.§.at ſi,D.ſi quod in fraud.patr. *Experiri pro parte*,l.35.§.ſi venditori,D.de ædil.edic.

Non rectè Experietur,l.54.D,ad L.Aquil. *Rurſus Experiri*,l.1.§.vlt.D.quand.de pecul.

Experiri Tardius,l.44.D.de dam.inf. *Expertus cõtra transactionem*,l.23.§.ſi quis,D. de condict. indeb.

EXPERIMENTVM *Equorum vel Mularum*, l. 20. D. de præſcript. verb. *Experimentis rerum cognouimus*,l.2.C.vt in poſſeſſ. *Experientia Præſidis*,l.6.C.arbitr.tutel.

EXPERS *Culpæ*,l.vlt.D.de adminiſt.& peric. *Expertes forenſium rerum*,l.25.§. ſinautem is,D. de probationib. *Literarum*,l.6.C.de decurionib.lib.10. *Negotiorum*,l.6.§.vlt. D.de excuſationibus.

Expertes Damni,l.1.§.de tutorib.D.de illuſtr.perſonar. *Expertes munerum*,id eſt,immunes,l.6. C.de Epiſcop.& Cleric.

EXPILARE *Ædes*,Paul.lib.5.Sent.Tit.3. *Hereditatem*,l.40.D.de ſtatuliber.l.12.C.ex quib. cauſ.infa. *Rem hereditariam*, l.21.D.de adquir.vel omitt. *Subſtantiam*,l.3.§.nunc videamus, D. de ſuſpect.tutor. *Villas*,l.11.D.ad L.Iul.de vi publ.

Expilatæ hereditatis Crimen,l.3.D.de ſuſpect.tutorib.l.7.D ad Sc.Turpil.l.3.C.famil.erciſc. Tit.Expilat.heredit.D.& C.id eſt, *Compilatæ* , vt l.33.D.de neg.geſt.l.23.D.de fideic.libert.

Expilatæ autem Hereditatis crimẽ proprio nomine notatum eſt, cùm in Furti appellationem non caderet ideò,quòd factum in re hereditaria committi non intelligitur, l.2.§.1.D. expil. hered.l.17.C.de furt. *Expilata Templa*,apud Quintil.Declamat.304.

EXPILATORES dicuntur *Atrociores fures*,l.1.§.1.D.de effractorib.Itaque qualitate & atrocitate criminis *Expilationes* à *Furtis* diſcernuntur,l.16.§ qualitate,D.de pœnis.In Gloſſis manuſcriptis quæ Palæmonem auctorem pręferunt, *Expilatores, alienæ hereditatis ſubreptores*, definiuntur.Expilatio vtique hereditatis, *furtum improbius*,appellatur, l.12. C.ex quib.cauſ.infa.

EXPLANARE, *Cauſas*,l.25.§.vlt.D.de probationib. *Quod quis obſcurius in teſtamento vel nuncupat vel ſcribit*,l.21.§.1.D.qui teſtam.fac.

EXPLERE,Complere & Implere ſignificat.Sic *Explere Annum decimumquintum*, l.78.§. heredem,D.ad Sc.Trebell. *Annos duodecim*,l.4.D.de ritu nupt. *Viginti*, l.4. D. de ſeruis export. *Expleturus Annum*,l.18.§.ab heredibus,D.de alim. vel cibar. leg. *Necdum expleto Anno*, l.74. §.1.D.ad Sc.Trebell.

Explere Condicionem,id eſt implere,l.4.§.ſerui,D.de ſtatuliber.l.13.D.de condic.& dem.l.63.D.ad ſc.Trebell. *Expleri Condicio*,dicitur quæ impletur,& exiſtit,l.18.& l.25.l.112.§.1.D.de condic.& demonſtrat.l.65.§.1.D.ad Sc.Trebell.l.24.& l.28.D.de ſtatuliber.

Explendæ Condicionis cauſa,l.26.de legat.1.l.17.D.de ſtatuliber.l.38.D. de mort. cau.donat. *Gratia*,l.4.D.de condic.& demonſtr.

Expleta Condicio,l.3.§.ſi quis heredi,l.22.D.de ſtatulib.l.68.D.de ſolutionib.l.63.D. ad Sc. Trebell.

Expleta Condicione,l.108.D.de verb.oblig.l.43.§.ſi ſub,D.de ædil.ed. l.38.D.de mort.cau. donationib.l.11.& l.26.D.de condicionib.inſtit.l.22.D.de hered inſtit. l.5.de condic.& demonſtr.l.18.D.quando dies leg.

Expletæ Condicionis Tempus,l.98.D.de condic.& demonſtr.

Expleri Condiciones,l.64.§.1.D.ad Sc.Trebell. *Explendæ fidei cauſa promiſſum*,l.62.D.de condict.indeb. *Explendæ fidei gratia*,l.27.§.ſi præceptis,D.ad Sc.Trebell. *Non Explendi fideicommiſſi cauſa*,l.68.§.vlt.D.ad Sc.Trebell.

Explere Foſſas,l.24.D.de aqua & aquæ.

Explere Mandatum,l.27.§.qui mãdatum,D.mandati,id eſt exſequi. *Salarium*, l.vlt.D.de in rem verſo.

Expleto ſalario,l.41.§.Lucius,D.de fideicõ.liber. *Explere tempus*, l.33. D.de pactis. *Ante expletum tempus*, l.39.D.de pign. act. *Expleto tempore*,l.38.§.vlt.D.de liber.cauſa,l.6.§.1.D.pro emptore. *Tempore militiæ*,l.3.§.is qui,D.de re milit. *Ad Explendum tempus*, l.15.D.de diuerſ. temporal.

Expleto ſpatio fugæ,l.4.§.ad tempus,D.de re milit.

Expleto Aſſe,l.13.§.vlt.& l.17.§.1.D.de heredib. inſtit.id eſt *poſt deſcriptum Aſſem*, vt,l.59. D.eod.tit.videlicet 12.vnciis diſtributis.Sic,*Si Dupondius Expletus ſit*, §. & ſi plures, Inſtit. de heredib.inſtit.*Expleta eſt numeratione ſubſtantia obligationis*,l.6.D.de Sc.Maced.

Expleri Vſucapio,l.2.D.de diuerſ.temporal.

Explicare, expedire,conficere,peragere,plerumque ſignificat.

Explicare Prouinciales Negotia ſua per Proconſulem,l.D.de offic.Proconſ. *Explicare vetera Negotia*,l.21.§.1.D.de neg.geſt.*Quò facilius Negotia Explicentur*,l.22..D.de teſtib.*Nondum Explicato eo Negotio*,l.9.D.de curator.furio.

Explicari per Heredem ea quæ per defunctum inchoata ſunt, l. 1. D. de fideiuſſorib. & nominatorib.tutor.l.40.D.pro ſocio.*Quod facilè Explicari poſsit ſcientia litterarum*,l.93.§.1.D.de adquir. vel.omitt.*Id ea Explicanda quæ ſollemnitatem iuris deſiderant*,l.19.D.de auctor.& conſenſu.

Explicare commodè rem per ſe,vel alium,l.22.D.mandati. *Sic res Explicatur*,l.34.§. qui inuita, D.de legat.

Explicari Res,Cautionibus,l.73.§.1.D.ad L.Falc.l.16.D.de pignorib.*Ita rem Explicari*,l.30.§.ſi plures,D.de fideic.libert.*Eo modo collatio Explicari poteſt*,l.2.§.ſi ex emancipato,D.de collatio bonor.*Ad Explicandum iter*,l.7.D.ad Sc.Trebel.*Explicandum Iudicium*,l.6.§.1.D.de Carbon. edic.

Explicari legatum codicillis,l.38.D.de condic.& dem.*Explicandarum venditionum cauſa impendi*, l.72.D.ad L.Falcid.

Explicare Appellationem,l.24.§.vlt.D.de appellat.id eſt.*Exſequi,ſeu Reddere cauſas appellationis*,vt l.18.D.eod.tit.

Explicare Pecuniam,id eſt,*Conficere*,l.31.D.de re iudic.*Explicare Rationes*,l.69.D.de legat.1.

Explicari Iuriſdictio,l.2.D.de iuriſdictio.

Hoc Explicuit Sabinus,l.11.D.depoſ.*Explicitus eſt Articulus do vt des*,l.5.D.de præſcript.verb. *Explicito tractatu*,l.1.D.ad Sc.Trebell.*Quibus Explicitis*,l.44.§.vlt.D.de adquir.poſſ.

Explicitum Templum,l.17.D.de alim.vel cib.leg.id eſt perfectum.

Explicare ſe,id eſt euitare periculum,l.29.§.item Labeo,D.ad L.Aquil.

Explorare,eſt inquirere,inueſtigare,excutere, examinare. Non. Marcell.*Explorare*, ait eſſe *ingentius obſeruare*:item,*Verum inquirere*. *Diligentiæ Iudicantis eſt,Explorare quæ conſuetudo in ea Prouincia in quem iudicat, fuerit*,l.3.§.vlt.D.de teſtib.*Iudicem apud quem ſatis petitur,debere Explorare num per calumniam ſatis petatur*,l.3.§.1.D.vt in poſſ. legat.*Ad Iudicis officium pertinere,Explorare ea per quæ probetur quanti ſit in bonis*, l.95.§. vlt.D. ad L. Falcid. *Pontifices Explorare debent*,l.vlt.D.de mort.infer.

Liberum eſt cuique,apud ſe Explorare an Expediat ſibi conſilium,l.2.§.vlt.D.mandati.

Ante debet Rem diligenter Explorare,qui agit,l.42.D.de diuerſ.reg.*Debere eum diligentius Explorare*, l.51.§.vlt.D.de adquir.vel omitt.

Explorari & inueſtigari Maleficia per Seruorum quæſtiones l.8.D.de quæſtionib.

Explorari bonam Fidem,l.56.§.non ideò,D.mandati.*Explorari Voluntas*,l.5.D.de adoptionib. id eſt exquiri.*Exploranda eſt Voluntas*,l.2.D.de offic.procurat.Cæſ.l.3.D.qui ſine manumiſſ.*Vt Explorari poſsit imputationes probè an improbè referantur*,l.82.D.de condic. & dem. *Cùm Explorari non poſſit,vter prior exſtinctus ſit*,l.22.D.de reb.dub.

Explorandi pretij gratia, id eſt,exquirendi,l.1.§.vlt.D.de præſcript.verb.

Explorandum,l.34.D.de legibus.*Explorandum an*,l.25.D.de legat.2.

Explorandum eſt diligenter,in Reſcripto Traiani apud Plin. Epiſt.51.lib.10. *Explorãdum retuli*, l.12.D.de cuſt.& exhib.reor.*Exploranda in perſona teſtium*,l.3.D.de teſtib.

Exploratum eſt,l.3.D.de natalib.reſtit.l.12.D.ſolut.matr.l.13.§.ſi fructibus.D.de act. empt.

Exploratum eſſe debere,l.3.§.eleganter,D.de Sc.Silania. *Antequam Exploratum ſit*, l. 10. D.de verb.oblig.

Explorati

Explorati iuris eſt, id eſt certi, l.12.§.cùm duo, D.pro ſocio, l.7.C.de vſufr.l.7.C.de rei vind. l.11.C.famil.erciſc.l.7.C.de condic.indeb.l.1.C.ſi cert.pet. l.9.C.quod cum eo, l.10. C. ad Senat.Vell.l.6.C.de pact.conuen.l.vlt.C.de bonor.poſſ.ſec.tab.l.12.C.de teſtam.milit.l.7. C.de collationib.l.1.C.de poſtum. heredib.l.2.C. ad leg.Falcid.l.3.C.de legitim. hered.l.1. C.ſentent.reſcind.l.vlt.C.ſi plures, l.12.C.de fideicommiſſ.l.17.C.de fideiuſſorib.l.13.C.ad leg.C.adult.l.1.C.vi bonor.raptor.l.3 C.de municip.

Exploratiſſimum eſt, l.5.§.ſi quis fortè, D.de oper.no.nunt.

Explorata fides, pro ſpectata. *Exploratæ fidei eſſe*, l.3.§.Iulianus, D.de liber.exhib. *Explorata eorum fide & grauitate*, l.1.D.de off.præf.præt. vtitur, & hoc verbo Statius Sylua.5.lib.3.

Pro *Exploratis facinoribus haberi non oportet reorum confeſſiones*, l.1.§. Diuus, D. de quęſtionib.

EXPLORATORES *qui ſecreta nuntiant hoſtibus*, l.6.§.exploratores, D.de re milit.l.38.D.de pœn. Feſtus Pomp. *Explorator à Speculatore hoc diſtat, quod Speculator hoſtilia ſilentio perſpicit: Explorator, pacata clamore cognoſcit.* Exploratorum autem munus deſcribitur apud Procop. lib.1. de Bello Perſico: verbum exactius apud Suid.in voce ἐξπλοράτωρ, cuius verba ipſa apponã. οὗτοι οἱ ἐξπλοράτορες τὴν βασιλείαν πόλεις τε καὶ κώμας καὶ τὴν ἄλλων τόπους, καὶ τὰ πλεῖστα τὴν χρείαν καὶ τῶν ὁδῶν διαστήματα, καὶ τὰς θέσεις, καὶ ὧν ἕκαστος τόπος εὐπορεῖ τε καὶ οὔ, ἐπιτηδείων ὅσων τοῖς ὁδοιπόροις καὶ εἰ πρὸς πλῆθος ἐπαρκεῖν δύνανται. ἔργον γὰρ τούτοις τὸ περιεργάζεσθαι τίς ἡ τῶν πραγμάτων κατάστασις, καὶ ποῖα τὰ κατὰ ῥωμαίων σκεπτόμενα ὑπὸ περσῶν, καὶ ἀναφέρειν ἐπὶ τὸν βασιλέα.

Is qui Exploratione emanet, l.3.§.emanſor, D.de re milita.

EXPLOSA *intentio*, l.7.C.de petit.hered. *Exploſa fictione*, §.ſed quia, Inſtit.de fideicommiſ.hereditatib. *Exploſis ridiculis ambagibus*, l.vlt.C.de legib. *Exploſis atque reiectis præſcriptionibus*, l.1. C.de conſortib.eiuſdem lit.

EXPONERE, interdum ſignificat emittere.

Exponere Cautionem, id eſt cauere, l.25.§.vlt.D.de probatio. l.43.§. vlt. D. de adminiſtr. & peric.l.8.C.de non numer.pecun.l.7.§.imò & illud, C.de præſcript.30.ann. *Epiſtulã*, l.vlt.D. de pecun.conſtit. *Satiſdationem*, §.ſin autem per procuratione, inſtitut.de ſatiſdat. *Procuratorem pro quo dominus iudicatum ſolui Expoſuit*, l.8.§.procuratorem, D.de procuratorib.

Exponere, vt ait Nonius, interdum ſignificat *abiicere*, vt & loquitur Iuſtinian. in l. vlt. C. de infantib.expoſ.

Exponere Filium, l.29. D.de manum.teſta. *Filiam*, l.16.C.de nuptiis. *Publicis locis partum miſericordiæ cauſa*, l.4.D.de agnoſc.& al.lib. Liuius lib.1. de Remo & Romulo. *In proxima illuuie pueros Exponunt* Tertullian. Apologet.cap.9. *Imprimis filios Exponitis ſuſcipiendos ab aliqua prætereunte matre extranea.* Itaque *Exponi* dicebantur liberi, quos parentes, cum tolli & educari nollent, abiiciebant, ſortique ac fortunæ committebant, l.2.& l.vlt.C.de infantib.expoſit. Cuius rei exempla ex Terentio. Heautontim. Act.4.Sc.1.ſuppetũt. *Si quis fortè Expoſitus quorum parentium ſit ignorat*, l.1.§.1, D.de iur.& fac.ignor.

Expoſitus partus, l.1.C.de infant.expoſitis. *Expoſiti liberi*, Plinius Epiſt.72.lib.10. *Expoſiti quodammodo ad mortem*, l.2.C.de infant.expoſ. Quintil. Declam.248. *Velut Expoſitos in aliqua ſolitudine, aut in maria proiectos.*

Exponi viſceribus matrum, l.42.C.de liberali cauſa; id eſt edi.

Exponere Merces, pro, exonerare, l.vlt.§.1. D.de lege Rod. *Expoſitum onus propter neceſſitatem aduerſæ Tempeſtatis*, l.vlt.§.ſi propter, D.de publican. *Expoſita tabula in pergula*, l.5.§.vlt.D.de iis qui deiecer.vel effuder.

Expoſitus Senatusconſultis ordo, l.1.§.1.de inſpic.vent. *Expoſito metu*, l.45. D.ad Sc.Trebel.

Expoſita controuerſia, l.14.D.de iure codicil. *Expoſita re ſummatim iudici*, l.40.D.ad leg.Aquil. *Expoſita ſpecies apud Iulianũ*, l.11.quod ait, D.quod vi aut clam. *Stipulatio Expoſita à Gallo Aquilio*, l.18. D.de acceptilat.

Expoſitum, ait Nonius, *ſubiectum*, Sic, *multorum inſidiis Expoſitum minorum ætatium conſilium*, l.1.D.de minorib. id eſt *ſuppoſitum atque obiectum*, vt in ſimili ait l.2.§.1.D.ad Sc.Velleian.

Expoſitio perſonarum, l.10.§.ſexto gradu, D.de gradibus & adfinib. *In ipſa Expoſitione criminum*, l.20.C.de his qui accuſare.

EXPORTARE *Aurum & Argentum, de domo*, l.1.§.Diuus Antoninus, D.de quæſtionib. *Peculium*, l.40.§.ſeruus, D.de ſtatul. *Refectioni Neceſſaria*, l.3.vlt.D.de riuis. *Theſaurũ*, l.15. D.ad exh.

Exportari fructus fundi vaſis, l.6. D.de ſeruit. pręd. ruſtic. *Quæ Exportandorum fructuum Cauſa parantur*, l.12.§.conſeruandi, D.de inſtructo vel inſtr.

EXPOSCIT *Bona fides*, l.13. D. comm. præd. *Ratio*. l.97. D. de ſolutionib. id eſt, exigit & expoſtulat. *Si ea ſit Bonorum poſſeſſio quæ Decretum* EXPOSCIT, id eſt deſiderat, l. 2. §.1. D. quis ordo in poſſ.

EXPOSTVLARE *Verecundè*, l.1. §. quod autem, D. de off. præf. vrbi.

Expoſtulat Ratio, l.36. §. vltim. D. de hereditat. petit. *Prout quæque Res Expoſtulat*, l.11. D. de pœnis.

EXPRIMERE eſt palam & apertè ſignificare, declarare, demonſtrare, l.13. §. vtrum, D. de reb. dub. *Expreſſiſſe*, & *Voluiſſe*, ſeparantur, l.16. § vlt. D. de legat. 1. quemadmodũ. *Siue Expreſſum eſt, ſiue Intellexit*, l.6. D. de adſign. libert. *Exprimi & tegi verbis*, opponuntur, l.68. D. de heredib. inſtit.

Exprimere Actionem, l.vlt. C. de interdict.

Exprimere Iudex ſummam in ſententia, l.59. D. de re iudic. *Exprimere Precibus*, l.3. C. de duobus reis, l.8. C. de impuber. *Non* EXPRIMIT *Mela de Actionibus*, l.20. §.1. D. de præſcript. verb. *Plus Prætor Expreßit*, l.21. §.1. D. ex quib. cauſ. maior.

Arbitrium certam quantitatem Exprimit, l.1. D. de legat. 2. *Hæc adiectio Teſtatoris volũtatem Exprimit*, l.13. D. de heredib. inſtit.

Exprimit idem ſermo duas ſententias, l.67. D. de diuerſ. reg. iur. *Hæc ſcriptura vnam condicionem Exprimit*, l.26. D. de condicionib. & demonſtr.

Exprimunt litteræ orationem, l.38. D. de obligat. & act. *Hæc verba licet non ſatis Exprimant fideicommiſſum*, l.11. § hæc verba, D. de legat.3.

Expreſſum eſt Conſtitutione, l.3. §.1. D. de ſuis, & legit. *Conſtitutionibus*, l.4. §. deferre, D. de in lit. iur. *Alia quoque præterea in Conſtitutione Expreſſa ſunt*, l.29 D. ad Sc. Trebell.

Quæ Exprimuntur Edicto, l.25. §. idem, D. de ædil. edic. *Expreſſum* EDICTO, l.1. §. de pupillo, D. pecun. conſtit l.18. D. de minorib. l.20. D. de oper. noui. l.5. C. de procuratorib. EDICTO EXpreſſum eſt, l.38. §. vlt. D. de ædil. edic.

Exprimitur Epiſtula, l.11. D. de munerib. & honor. l.8. §. eſt pœna, D. de pœnis. *Expreſſum Epiſtula* l.6. D. de interdict. & releg. *Expreſſum Interdicto*, l.1. D. de ripa munienda.

Exprimitur lege, l.9. D. de L. Cornel. de fal. *Lege Expreſſum eſt*, l. vlt. D. ad L. Iul. de adult.

Expreſſum eſt Oratione, l.6. § quid tamen. D. de iniuſto rup.

Quo Reſcripto illud Expreßit, l.1. D. de quæſtionib. *Exprimitur Reſcriptis*, l.3 §. cùm quinquennium, D. de iur. fiſci, l.28. §. non omnes, D. de pœnis.

Expreſſum eſt Reſcripto, l.9. D. de cenſib. & in Lege Dei, Tit.11.

Expreſſum Senatuſconſulto, l.51. §. vlt. D. de fideicommiſſ. libert. l.18. §. vlt. D. qui teſtam. fac. poſſ. *Senatuſconſultu*. l.35. D. de iure fiſc.

Expreſſum eſt in Marito, l.25. D. ad L. Iul. Iul. de adulter. *In Seruo*, l.36. D. de peculio.

Exprimi Caſus in ſtipulatione, l.7. §. vlt. D. vſufructua . quemad. cau. *Vbi res Exprimuntur Stipulatione*, l.86. D. de verb. oblig *Nihil Expreſſum ſit in ſtipulatione*, l.54. D. locati. *Expreſſæ ſpecialiter cauſæ Exceptionum*, l.4. §. quæſitum, D. ſi quis cautionib. *Siue hoc Exprimetur in Cõtractu*, l.4. §. ſiue, D. de manumiſſionib.

Exprimere de re in Compromiſſo, l.21. §. plenum, D. de recept. qui arbitr. *Expreſſum Specialiter in Compromiſsis*, l.27. §. ſi quis litigatorum, D. eod. tit.

Expreſſum lege donationis ne, l.155. §. ea lege, D. de verb. oblig. *Si literis Exprimatur*, l.56. D. mãdati. *In Tradendis Ædibus, ſpecies ſeruitutis Exprimenda eſt*, l.7. D. commun. præd. *Si id in Traditione Expreſſum eſt*, l.6. §. vlt. D. eod. tit.

Exprimere Teſtator, l.66. & l 68. §. vlt. D. de legat.3. l.19. D. de teſta. milit. l.13. §. vlt. D. de reb. dub. l.64. §. vlt. D. de legat.2. l.47. D. de condic. & dem.

Exprimere Teſtamento, l.33. D. de legat.2. *Cauſam*, l.114. §. Diui, D. de legat.1. *Voluntatem*, l.5. C. de religioſis.

Exprimere ſecundos heredes, l.25. D. qui teſt. fac. *Species legatas*, l.18. D. de auro arg. leg. *Subſtitutionem*, l.64. D. de legat.2.

Niſi aliud Expreßit Teſtator, l.13. D. de manum. teſtam. *Etiam ſi non Exprimat de morte filij*, l.24. §.1. D. de liber. & poſt.

Expreßit in literis, l.37. §. nuptura, D. de legat.3. *In Subſtitutione*, l.83. §. vlt. D. de legat.3.

Exprimuntur plures res nominatim in legato, l.2. D. de legat.2. *Quædam Teſtamento ſi Exprimantur effectum nullum habere*, l.68. D. de hered. inſtit.

Litteræ quibus animi affectus Exprimitur, l.17. D. de iure codicill.

Exprimi Cauſa, l.5. D.de adminiſtr. & peric. *Non Expreſſa cauſa*, l.14. D.de except.rei iud.

Exprimi Condicio, l.86. D.de hered.inſtit. *Non ſit Expreſſa condicio*, l.21. D.de iure dot.

Expreſſa Condicio quæ in erat, l.7. D.quando dies. *Expreſſa Cōdicio & Tacita*, opponuntur, l.21. D.de iure dotium. *Expreſſa condicione*, l.1. D.de ſtatuliber.

Exprimi Nomen, l.2. D.de liber.& poſt. *Si nec Nomen eius Expreſſum ſit*, l.2. D.de liber.& poſt. *Idem poteſt circa nomina Expreſſa tractari*, l.14. D.de iure codicill. *Propriis nominibus Expreſsis*, l.24. D.ad Sc.Trebell. *Exprimi Tempus*, l.66. D.de donat.int.vir.

Exprimi Voluntas, l.16. D.de manum.teſt. *Quia non Exprimeretur manifeſta Voluntas*, l.68. D.de hered.inſt. *Expreſſa Voluntas, & ea quæ ineſt*, opponuntur, l.13. §.vlt. D.de verb.oblig.

Expreſſa Subſtitutio & Compendioſa ſeparantur, l.8. C.de impuber.

Exprimere Condicionaliter, l.88. D.de leg.1. *Euidenter*, l.33. D.de excuſationib. *Exprimi Euidenter*, l.16. D.de manum.teſt.

Exprimere Manifeſtè, l.33. D.de legat.2. l.68. §.vlt. D.de legat.3. *Manifeſtè inſtitutione expreſſæ partes*, l.1. C.de impuber. *Exprimere Nominatim*, l.32. D.de iudiciis, l.8. C.de caſtr.pecul. *Expreſſum Nominatum*, l.81. D.ad L.Falcid. *Expreſſum Nominatum*, l.14. D.de ſupell.leg. *Expreſſa Nominatum*, l.52. D.de condic.& demonſtr. *Quæ Nominatim Expreſſa non erat*, l.12. §.ſi quis fundum, D.de inſtruct.vel inſtr.

Exprimere Specialiter, l.5. §.vnde, D.de exercitor. l.33. §.vlt. D.de reb.dub. l.19. D.de teſtam.milit. l.62. D.de condic.& dem. l.58. D.de verb.oblig. l.vlt. §.omnem, C.de iure delib. *Exprimitur ſpecialiter*, l.28. §.non omnes, D.de pœnis. *Exprimendus ſpecialiter modus pœnæ*, Paul.lib.5. Sentent. Tit.33. *Specialiter Exprimendum*, l.2. §.1. D.de doli except. *Niſi ſpecialiter ſit Expreſſum*, l.vlt. §.camelaſia, D.de munerib.& honor. l.14. D.de ſupell.leg. *Expreſſa ſpecialiter*, l.18. §.quidam, D.de inſtructo vel inſtruct.

Exprimi elocutione, l.12. §.Iulianus, D.rat.rem hab. *Ex locutione*, l.15. D.de ſolutionib. *Exprimere Verbis*, Plin.Epiſt.2.lib.10. *Exprimi Verbis*, l.86. D.de hered.inſtit. l.65. D.de legat.1. l.52. §.vlt. D.de oblig.& act. *Niſi palam Verbis Exprimitur*, l.99. D.de verb.oblig.

Expreſſum Verbis, l.29. D.ad Sc.Trebell. *Verbis Obligationis*, l.2. §.vlt. D.de adminiſtr.rer. *Et ſi Verbis ſint Expreſsi*, l.170. D.de verb.ſignif.

Hoc enim Exprimitur, l.69. §.vlt. D.de euictionib. *De pretio nihil Exprimitur*, 8. D. de publiciana. *Niſi hoc Expreſſum eſt*, l.42. §.cùm filiæ, D.de vulg.& pupil. *Et ſi non erat hoc Expreſſum*, l.51. D.de heredib.inſtit. *Etiam ſi Expreſſum non eſſet*, l.47. D.de condic.& dem.

Expreſſum aliqua forma, l.27. §.cui legatum, D.de auro arg.

Exprimere, aliâs, elicere, & extorquere ſignificat. *Fauor libertatis Exprimit ſententias benigniores*, l.32. §.vlt. D.ad L.Falc, *Exprimi veritas tormentis*, l.1. §.quæſtioni, D.de quæſtionib. id eſt erui. *Areas ad frumenta, ceteráque legumina Exprimenda*, l.14. §.vlt. D.de alim.vel cibar.

Exprimere Aquam latius fiſtula, l.15. D.de ſeruit.præd.ruſtic. id eſt effundere.

Expressim, id eſt aperte, manifeſte, diſertis verbis, l.4. C.de præſcript.30. vel 40.ann. *Expreſsim agi vt*, l.95. §.qui ſtipulatus, D.de ſolution. *Si hoc ipſum Expreſsim agebatur*, l.98. §. qui ſtipulatus, D.de ſolutionibus.

Expreſsim agnouiſſe ſuis literis, l.vlt. C.de his qui ſibi adſcrib. *Si nihil Epreſsim inter eos conuenit*, l.2. §.apud Iulianum, D.de hered.vel act. *Expreſsim data ſententia*, l.19. D.de appellationib.

Expromittere, eſt pro alio, vel pro ſeipſo, promittere, l.37. §.ſed ſi, D.de oper.lib. *Expromittere Creditori alieno*, l.22. D.ad Sc.Vell. l.45. §.ſed ſi, D. mandati. *Debitor Mulieris iuſſu eius Pecunia viro Expromiſit*, l.36. D.de iure dot. *Si mulieri dederim pecuniam, vt eam creditori meo ſoluat, vel Expromittat*, l.22. D.ad Sc.Vellcian. *Si iuſſeris, mortis cauſa, Debitorem tuum, mihi, aut creditori meo Expromittere*, l.31. §.vlt. D.de mort.cau.don. *Expromittere* quoq; dicitur *Filiusfa. Seruúſve* qui creditam ſibi dum in aliena poteſtate eſſet pecuniã, paterfa. vel liber factus, ſoluturũ ſe promittit. *Si is, cui dum in poteſtate patris eſſet mutua pecunia data fuerat, paterfa. factus, nouatione facta eam pecuniam Expromiſit*, l.vlt. D.de Sc.Macedo. *Si quis ſeruo pecuniam crediderit, deinde is liber factus eam Expromiſerit*, l.19. §.ſi quis ſeruo, D.de donat. Quinetiam Domino Seruum Expromittere legimus, licet naturaliter tantùm obligari poſſit. Vt in l.11. D.de pecul. *Si pro libertate quid domino Expromiſit ſeruus*. Et rurſus, *Si quid domino ſeruus pro debitore Expromiſerat*, ibidem. Sed & in l.56. D.eod.tit. *Quod Seruus meus pro debitore meo mihi Expromiſit.*

Cùm Dotis cauſa aliquid Expromittitur, l.55. D.de iure dot. *Expromiſſi Euictione*, l.41. §. agri, D.de legat.3. *Expromiſſa ob hominem pecunia*, l.14. D.de exceptionib.

EXPROMISSOR appellatur,qui alienam in ſe obligationem, vel fideiuſſione, vel nouatione,vel delegatione ſuſcipit,l.4.§.ait prætor, D.de re iud. *Qui Reus factus eſt*, vt ait,l.1.§. exceptiones,D.quar.rer.actio.

Expromiſſorem dare debitor,l.37.§.vlt. D.de bonis libert.l.10. D. de pignerat act.l.4. D. de condict.cauſa data,l.8.§.ſi conuenerit,D.ad Sc. Velleian.id eſt,*Reum pro ſe dare*,vt,l.5.§.ſi pater,D.de iure dot.

Expromiſſore aut pignore dato de pretio venditori ſatisfactum,l.53.D.de contrah. emp. §. venditæ,inſtit.de diuiſio.rer.id eſt, *Reo dato*,vt.l.9 §.omnis,D.de pignerat.act.

Sanè Rei quos ob pactionem libertatis Serui Dominis dabant, hoc eodem *Expromiſſoris* nomine appellabantur. Nam quem Vlpian.in l.7.§.ſeruus pactionis, D. de dolo, *Pactionis pro libertate Reum* Domino datum dixit,eundem poſtea *Expromiſſorem* vocat. Sic Gaius in l. 13.D.ad Sc.Velleian.*Si Ancilla ob pactionem Libertatis, Expromiſſore dato.*

EXPVGNARE *Poſſeſſorem concurſu*,& *Villas ſeditione*,l.3.D.ad L.Iul.de vi publ.

Expugnare,in Edicto de Incendio,Ruina,Naufragio,*videtur qui in ipſo quaſi prælio & pugna aduerſus nauem & ratem aliquid rapit:ſiue* EXPUGNET,*ſiue prædonibus* EXPUGNANTIBUS *rapiat*,l.3.§.1.D. de incend.ruina,naufr.

Expugnata Nauis,l.3.D.de feriis.*Expugnata Naue & Rate*,l.5.D.de incend.rui.

EXPVNGI *Serui rationibus*,l.27.D. vel inſtr.& inſtruct.*Expungi ſtipendiis*,l.15.D.de re militar.

Expunctæ rationes,l.13.D.de diuerſ.temporal,id eſt diſpunctæ & examinatæ.

EXQVIRERE *honeſtiſſimum quemque*,l.1 §.ſi quando, D. de magiſtrat.conuen.

Exquirere Pecuniam,l.12.D.ad L.Iul.pecul.*Pretium rei*,l.10. §.ſi rem, D.commodati.*Exquiſito pretio*,l.14.D.de contrah.empt.id eſt excuſſo ſeu explorato.

Exquiri oportere,l.12.D.de cuſtod.& exhibit.*Exquirendum Diem vel Conſulem*,l.2.§.idem Labeo, D.de aqua & aquæ pluu.*Exquirenda defenſio eſt*,l.5.§.1. D. quib.ex cauſ. in poſſ.id eſt requirendus defenſor.

Exquirenda quantitas patrimonij,l.73.D.ad L.Falcid.*Ratio*,l.6.D.de adquir.poſſ.

Exquiri Veritas,l.6.D.de tranſactionib.l.1. D.teſtam.quemadm.aper.*Exquiſita vndique veritate*,l.vlt.§.licentia,C.de iure deliber.

Exquiri Voluntas,l.3.D.ſol.matr.l.8.D.de aqua & aquæ pluu.id eſt ſpectari, vt l.9. D. eod. tit.*Heredis voluntatem non eſſe Exquirendam*,l.3 D.de ſeruis export.id eſt explorandam.

Non Exquiſitis argumentis,l.6.D.de cuſtod.reor.*Exquiſitis pœnis ſubdantur*,l.31.C. ad L.Iul.de adulter.

Exquiſitio fieri,l.l.9.§.vlt.C.de ſecund.nupt.

EXSECTVS *filius matri mortuæ*,l.132.§.vlt. D.de verbor.ſignif.*Exſecto ventre editus*,l.12.D. de liber.& poſtum.*Poſt mortem Matris Exſecto eius ventre Extractus*,l.6.§.1.D.de inoff.teſt.l.11.§. idem eſt,D.de publiciana,id eſt *Exciſo ventre*,vt in l.139.D.de verb.ſignif. *Exſecto vtero partus editus*,l.1.§.ſi qua,D.vnde cognati.

EXSEQVI interdum ſignificat peragere, perficere,explere. Sic *Exſequi Mandatum*, l.22.§. ſi curator,& l.27.§.morte,§.& impendia,D. mandati.l.46.D.pro ſocio.§.is qui, Inſtitut.de mandato.*Mandata*, Cic. Philip. 9.*Rem ſibi mandatam*,l.18.§.ſi liber.D.de neg.geſt.*Quæ defunctus inchoauit*,l.60.D.de adminiſtr.& peric.

Exſequi Nuptias,l.2.C.de ſponſalib.

Exſequi,id eſt ad finem & effectum perducere.

Exſequi magiſtratus iure ſuæ poteſtatis Decretum ſuum,nonnumquam etiam per manum militarem,l.3. D.ne vis fiat ei qui in poſſ.

Exſequi Iudicatum,l.15.§. vlt.D.de re iudic.& l.75.§.vlt.D.de iudic.*Sententiam*,l.15. D. de re iudic.id eſt ad finem perſequi,vt l.15.§.1.eod. *Si quis ad Exſequendam ſententiam à Prætore datus diſtrahat*,l.49.D.famil.erciſc.

Exſequi rem Iudicatam,l.3.& l.4.C.de execut.rei iud.id eſt,ad *Effectum perducere*, vt d.l.5.ſeu *ad emolumentum perducere*, vt l.2.eod.tit.

Exſequuntur Præſides rem iudicatam hoc modo,l.15.§.in vēditione,D.de re iudic. Hoc verbum παθητικῶς vſurpauit Vlpian.l.2.D.de re iud.cùm ait,*Perrarò intra ſtatutum tempus ſententiæ Exſequentur.*

Exſecuta iudicium alienum,l.47.§.1.D.de bon.libert.

Exſequi interdum ſignificat exercere & in iudicio perſequi:vt *Exſequi Actionem Iniuriarum*,

l.17.

l.17.§.1.idem Iulianus,D.de iniur. *Actionem quæ ex maleficiis oritur*, quod fit, vel *Pecuniariter agendo*,vel *Extraordinem eius rei pœnam exercendo*,l.vlt.D.de priu.delict. *Appellationem*,l.24.D.. de appellationib.l.9.C.eod.tit.*Cauſam*,l.vlt.§.vlt.D.de appellationib.*Cauſas*, l.2.& l. 18. D. de iure fiſci.*Cauſas nomine Reipubl.*l.2.D.de iure fiſci.*Ius aut ius*,l.30.§.1.D.de except.rei iudic. *Ius fiſci*,l.6.C.de priuileg.fiſc. *Ius obligationis*,l.8.C.mandati.*Ius Pignoris*,l.5.C.de pignor.*Ius Religionis*,l.30.D.famil.ercif. *Ius ſuum*,l.7.§.1.D.de reb.cor.*Litem*,l.24.§.vlt.D.de appellationib.l.8.C.de neg.geſt.

Exſequendam Litem ſuſcipere procurator.l.8.§.1.D.mandati.

Exſequi operis noui nuntiationem,l.7.§.ſi paciſcar,D.de pactis, *Petitionem*,l.4.C.de pact.conuent.*Procurationem*,l.25.D.de procuratorib.*Rem*,l.11.D.de doli except.

Exſequi Accuſationem,l.2.§.vlt.D.ad L.Iul.de adult.*Crimen*,l.11. C. de his qui accuſ. *Crimen ad ſuam ſuorúmque iniuriam pertinens*,l.10.C.de his qui accuſ.non poſſ. *Crimina*, l.19. D.de accuſation.*Iniuriam ſui matrimonij*,l.15.§.lex Iulia,D.ad L.Iul. de adulter. *Suam iniuriam*,l.11.D. de accuſationib.id eſt *Suum Dolorem perſequi*,vt l.7.§.1.D.eod.tit. *Exſequi ſuam ſuorúmque iniuriam*,l.8.C.de his qui accuſ.non poſſ.l.5.C.ad Sc.Turpilian.*Iniurias*,l.11.§.quanquam, D.de iniuriis.*Suas ſuorúmque iniurias*, l.3.§.hoc interdictum, D.de hom.liber.

Exſequi intentionem delatoris, l.5.§.aduocatum,D.de his quæ vt indign.*Rem ſuam*, l.4. D. de accuſationib.

Exſequi ſuſpicionem quam de morte ſua habuit defunctus, l.2.C.de calumniatorib. *Et ideò non ſit Exſecutus*,l.22.D.de his quæ vt indignis,id eſt non peregerit reum.

Exſequi Mortem,l.22.D.de Sc.Silania.id eſt vlciſci,vindicare,defendere.Et ita,

Exſequi Mortem Patris,parentium,liberorum,patroni,patronæ,l.1.l.2.& l.4.D.de accuſationib.

Sic & *Exſequi iuſtum dolorem maritus*, dicitur qui deprehenſam in adulterio vxorem occidit,l.3.§.ſi maritus,D.de Sc.Silan.

Nec verò Accuſatores tantùm Magiſtratus, verumetiam ipſimet, *Exſequi* delicta dicuntur,id eſt,punire,coërcere,plectere.

Exſequi Acriter hanc rem debet Prætor,l.35.D.de iniuriis.*Hanc rem Præſides Exſequi ſolent grauiter vſque ad pœnam capitis* l.9.D.de extraord.criminib.

Rem ſeuerè Exſequaris,l.6.D.ad L.Iul.de vi publ. *Seueriter Præſes prouinciæ Exſequetur*, l.14. C.de excuſationib.tut. *Sciet me admiſſum ſeuerius vindicaturum*, l.2.D.de his qui ſui vel al.& in L.Dei.Tit.3.*Pronorum querelas aduerſus libertos Præſides audire, & non tranſlaticiè Exſequi debent*, l.9.D.de iure patronat.Sueton.in Iul.cap.67.*Delicta neque obſeruabat omnia,neque pro modo Exſequebatur*.Tertull.lib.1.aduerſus Marcionem cap. 27. *Quid denique adulantius quàm Delicta non Exſequi?*

Exſequi Irenarcham quod ſcripſerit,l.6.D.de cuſtod & exhib.

Exſequi Iuriſdictionem alienam,l.3.D.de offic.eius cui.

Exſequi quod amplius eſt,l.34.D.de oblig.& act.*Actionem ad Exſequendam Dotem aduerſus coheredes tuos nactus es*,l.2.C.famil.erciſc.

Exſequemur ſpecies ſub titulo,id eſt tractabimus,l.1.§ an autẽ,D.de poſtulando.

Ex vendito me acturum vt pretium Exſequar,l.39.§.ſi titius,D.de legat.1.id eſt conſequar,ſeu recipiam. *Dolo Exſequi*, l.177.D.de diuerſ.regul.

Exsecvtio *Appellationis*,l.28.§.ſubſtituti,D.de appellationib.id eſt perſecutio.

Exſecutio Obligationis,l.84.D.eod.tit.*Pecuniæ creditæ*,l.8.D.de eo quod cer.lo.*Exſecutio Pecuniæ Debitæ*,l.132.D.de verb.oblig.*Non eſt Exſecutio Stipulationis danda*,l.66.D.eod.tit.

Exſecutionem Litis ei dandam,l.17.§.vlt.D.de iniur.

Exſecutio Iudicati,l.4.C.ſi ex falſ.inſtrument. *Exſecutio latæ ſententiæ*,l.vlt.C.de execut.rei iud.

Rei Iudicatæ,Rubr.de exſecutio.rei iudic.*Prouocationis auxilio vim Exſecutionis eludunt*,l.18.C. de appellationib.Vetus Gloſſarium,*Exſecutio,eſt iudicij perfectio & impletio,per quam quod Iudex definit,conſummationem accipit*.

Exſecutionem Militarem in l.5.C.de iuriſdictio.omn.iud.appellare videntur Impp. quæ manu militari fiat,vt l.3.D.ne vis fiat ei,& l.68.D.de rei vind.

Perſecutiones quæ non habent iuris ordinarij Exſecutionem,l.178.§.actionis,D.de verb.ſignific.

Exſecutio Iudicati, l.16.§.1.D.de compenſationib. *Iudicij*, l.78.§.rogatus, D.ad Sc.Trebell. *Sententiæ*, l.72.§.Iulianus, D.de recep.qui arbitr.l.41.D.de vſuris.

Exſecutionis ordo, l.4.§.ſi ex conuentione, D.de re iud.

Exſecutio Iuris, l.13.§.1.D.de iniuriis. *Pupillo nō eſſe operis noui nuntiationis Exſecutionem dandam*, l.5.D.de oper.no.nunt. *Denegata Exſecutione operis noui*, l.19.D.eod.tit.

Exſecutio Pœnæ, l.32§.ſi ſeruus, D.de recept.qui arbitr. *Pœnarum*, l.37.D.de minorib.

Exſecutio Criminis, l.1.& l.vlt.C.ad Sc.Turpill. l.vlt. C. de crimi. Stellionat. l.2. C. ad L. Corn.de falſ.id eſt perſecutio.

Exſecutio quorundam Delictorum heredibus data eſt, l.1.§.1.D.de priua.delic. *Executionem Negligere*, l.17.§.ſed ſi pater, D.de iniuriis.

Eſecutiones Criminum, l.1.D.de incendio.l.vlt.C.ad Senatuſc.Turpil.

Exſecutio Legis Fauiæ, l.3.D.de hom.lib.exhib.id eſt accuſatio.

Exſecutio pro Animaduerſione. Sic, *Cui Exſecutio Criminis, ſiue delicti, competit*, l.131.§. vlt.D. de verb.ſignific. *Ad Exſecutionem Præſidis pertinere Crimina*, l.8. D. de extraord. criminib. Vnde *Publicam Exſecutionem habere* dicūtur *Crimina*, quæ publicè coërceri ſolent, & quorum nomine publica iudicia cōſtituta ſunt, vt apparet ex collatione, l.200.D.de verb.ſignifi. cum l.11. in fi.D.de euictio.& l.7.§.1.D.de iniuriis. *Grauiorē Exſecutionem adhibere*, l.3. C.ſi aduerſ.libert. *Nulla Exſecutio eſt*, l.15.D.eod.tit.

EXSECVTOREM *eum ſolum eſſe* definiunt Impp. *qui poſt Sententiam inter partes, audita omni & diſcuſſa lite, prolatam, rei iudicatæ vigorem ad effectum adducere videtur*, l. 8. C. de execut.rei iudic. Vet. Gloſſ. *Exſecutor eſt per quem Iudex Exequitur ſententiam & rem iudicatam mancipat effectui.*

Exſecutor Sententiæ, l.4. D.appellationib. *Rerum iudicatarum Exſecutor datus*, l.6. C. de executio.rei iudic.

Exſecutor à Prætore in negotio meo datus, l.3.§.ſi exſecutor, D. de neg. geſt.id eſt, *ad Exſequendam ſententiam a Pratore datus*, vt l.96.D.famil.erciſc. Et ita, *Exſecutores*, accipe apud Paul.lib.5. Sent.Tit.35.

Exſecutores Litium, Rubr.de ſportul.& ſumptib.C. *Viatores, id eſt, Exſecutores litium*, §. tripli, Inſtit.de actionib.

Exſecutor Negotij, l.vlt.C.de principib.agent.in reb.lib.12. *Exſecutores Negotiorum*, l. vlt. D. de teſtib.

Exſecutore Negotij, cui mandata eſt huiuſmodi cauſæ Examinatio, imminente, & Statuta ab Arbitris effectui mancipante, l.vlt.C.de iudiciis.

Exſecutoribus Negotiorum modis omnibus diſpoſitiones Iudicum adimplentibus, l.13.C.de iudiciis.

Exſecutores à quocunque iudice dati ad exigenda debita ea quæ ciuiliter poſcuntur, l.7. C. quæ res pignor. Sanè in conſtitutionibus poſteriorum Impp. Exſecutorum appellatione non hi tantùm qui res iudicatas ad effectum perducebant, pignora in cauſam iudicati capiebant, continentur, ſed hi qui reos conueniebant, eóſque iudicium mādato Iudicum vocabant. Hinc, Si *Non fuerit ſubſecuta per Exſecutorem conuentio*, l.3.C.de præſcriptio.30. annor. *Si per Exſecutores admoniti venire noluerunt*, l.15.C.de teſtib.

Exſecutoribus per quos cœperint conueniri, l.25.C.de epiſ.& cler. *Licentia erit Iudici per Exſecutores Negotij Actorem requirere*, l.11.§.& ſi quidem, C.de iudiciis. Quo nomine & certos Exſecutores ſportulas accepiſſe, patet ex d.§.tripli, & l.7.in fi.C.de aduocat.diuerſor.iudicior.l.vlt. C.de principib.agent.in reb.lib.12.l.vlt.C.de priuileg.ſcholar.eod.tit. *Non amplius quàm vnū ſolidum Exſecutoribus ſportularum nomine præbere compellere*, l.vlt.C.de principib.agent.lib.12.

Exſecutores de ſchola agentium in rebus, l.12.C.de proxim.ſacr.ſcrin. lib.12. *Miſsi Exſecutores*, l. vlt.C.de bon.vacan.lib.10.

Exſecutores autem à Iuſtiniano Ἐκβιβασταὶ, ſed & πληρωταὶ τῆς ὑποθέσεως vocantur Nou.6

EXSICCATVS *Alueus*, l.30.§.1.D.de adquir.rer.do.

EXSOLVERE *Æs alienum*, l.2.§.ſi venditor, D.de hered.vel act.l.5.§.parens, D.de agnoſc. & alend.l.34.§.vni, D.de legat.3.&apud Paul.lib.3. Sentent.Tit.2. *Ad Exſoluendum alienum*, l.55. D.de hered.petit. *Exſolui Æs alienum*, l.41.§.1.D.de fideic.libert.

Exſoluere Ali-

Exſoluere Alimenta,l.8.D.pro derelicto.*Debitum*,l.45.§.qui pro alio,D.de iure fiſc.l.38.D. de legat.3.l.12.C.de iur.deliber.*Impenſam picturæ*,l.9.§.ſed non vti,D.de adqu.rer.do. *Legatum*,l.2.D.vt legatorum,l.18.§.cùm vnus,D.famil.erciſc.*Ad Exſoluendum legatum*,l.5.§.ſatisfactionis,D.vt in poſſ.legat.

Exſoluere Litis æſtimationem,l.12.D.qui potiores.*Pecuniam*,l.1.D.ad Senatuſc.Velleian.l.50. §.etiam,D.de peculio.l.25.D.quando dies legat.l.14.D.de diuerſ.temporal.*Pecuniam omnem reliquam*,l.vlt.D.de lege commiſſor.*Pecuniam pro aliis*,l.54.D.locati. *Exſolui Pecunia*, l.22.§.1. D.de iure fiſci.*Exſoluenda Pecunia*,l.1.§.ſi pecunia,D.depoſiti.*Omnis pecunia Exſoluta eſſe debet*, l.9.§.omnis,D.de pigneratic.act.

Exſoluere Portionem ſibi competentem,l.43.D.de re iud.*Exſoluere Pretium*,l.6.C. de fideicommiſſ.l.15.C.de poſtlim.reuerſ.*Beſſem pretij*,l.22.§.contrario,D.mandati.*Exſolutum pretium*,l.2. D.de lege commiſſor.l.102.D.de verb.oblig. *Reliqua*,l.13.D.de manum. teſtam. *Solitum vectigal*,l.9.D.de reſcind.vendit. *Summã debitam*,C.l.18.de appellationib.*Vſuras*,l.5.§.imperat. D.de ſolutionib.l.vlt.§.vlt. D. de condict.indeb.

Exſolui Vſuræ,l.12.D.de vſur.*Exſoluendis ex more Vſuris*,l.13.D.eod.tit.

Exſoluere Creditori,l.12.§.dedi,D.mandati.l.12.D.de reb.cor.*Exſoluere ſibi*,l.35.§.illam,D.de neg.geſt.

Exſoluere Solidum,l.49.D.de fideiuſſorib.*Particulatim quod acceptum eſt*,l.41.§.1.D.de vſuris. *Tardius*,l.41.§.1.D.de fideic.libert.

Exſolui omnis ſumma debita,l.12.D.de vſur.*Totum debitum*,l.6.D.de naut.feno.

Exſolutum Fideicommiſſum,l.11.§.ſi quis decem,D.de legat.3.*Exſoluti fideicommiſsi cautio*,l.15. D.de probat.*Exſoluto fideicommiſſo*,l.1.§.ſi cui ita,D.vt legatorum. l.11.§. ſi quis decem, D.de legat.3.

Ad Exſoluendam penſionem pro Taberna,l.5.§.non tamen,D.de inſtitor. *Non Exſolutæ quantitatis*,l.45.§.principalis,D.de iure fiſc.*Exſoluendi cauſa dare*, l.20.D.de reb.cred. *Exſoluta ratio*, l.53.D.de manum.teſtam.

Exſoluere fidem,l.5.§.ſi quis rogatus,D.de donat.int.vir.& vxor.

Exſoluere mora,id eſt liberare,l.17.D.de peric.& commo.rei vend.

Exſolui pœnis,id eſt liberari ſeu eximi, apud Plin. Epiſt.40.lib.10.

Exſoluta Cauſa mandati,l.46.D.mandati,id eſt impleta.

EXSOLVTIO *Æris alieni*,l.34.§.vni,D.de legat.3.*Vectigalis*,l.31.§.vlt.D.de pignorib.*Vniuerſæ Quantitatis*,l.1.D.qui potior. *Ad Exſolutionem vrgere*,l.33.D.de iure dot.*In Exſolutione totius ceſſare*,l.41.§.1.D.de vſur.*In Exſolutione eſt fundus*,l.44.§.ſi ita,D.de oblig.& actionib.

EXSPECTARE notæ ſignificationis eſt,cuius varia exempla libri noſtri ſuppeditãt.*Exſpectare Actionem*,l.3.§.ſi rem,D.de leg.3.*Caſus*,l.34.§.liberũ,D.de contrah.emp.*Condicionem*,l.15.§. vlt.D.ad Sc. Trebell. l.14.§.vlt.D.quando dies leg.*Condicionem, quoad Exiſtat*, l.13. D. ſi cui plus.*Exſpectanda Condicio*,l.38.§.qui hominem,de ſolutionib. *Exſpectanda eſſet Condicio*, l. vlt. D.de fideicomm.libert.l.25.D.quando dies legat.*Non Exſpectata condicione*, l. 3. §. qui fideicommiſſam,D.de hered.inſt.

Exſpectare Diem,l.31.D.de fideiuſſ.l.13.§.vlt.D.ad Sc.Velleian. *Diem præſtitutum*, l.69.D.de adquir.vel omitt.

Exſpectare Euentum,l.vlt.C.de petit.heredit.*Euentum Condicionis*,l.86.D.de hered.inſtit.

Exſpectare Libellos,l.29.§.hoc amplius,D.ad L.Iul.de adult.

Exſpectare Mortem,l.72.D.de condic.& demonſtr. *Mors eius Exſpectabitur*,l.15. D.de manumiſſionib.*Exſpectanda eſt Mors*,l.77.§.ab inſtituto,D.de legat.2.*Mors mariti*,l.13.D.de do.int. vir.*Exſpectata patris Morte*,l.1.D.de Sc.Maced.*Non Exſpectata Morte*,l.19.D.quæ in frau.cred.

Exſpectare Prouocationem,l.7.D.de reb. cor. *Pubertatem pupilli*,l.3.D. quib.ex cauſ.in poſſ. *Exſpectari Pubertas*,l.3.§.impuberi,D.de Carbon.edic.& d.l.3.

Exſpectare Sententiam,l.17.§.quæritur,D.ad L.Iul.de adult.*Tempus*,l.41.§.libertatem, D.de fideicommiſſar.libert. *Exſpectandum Tempus reliquum quod deerat*,l.15. D.de verb.oblig. *Dum minus vberes prouentus Exſpectant*,l.6.D.de extraordin.criminib.

Exſpectare Conſanguineam,l.2.§.ſi ſit,D.ad Sc.Tertyl.*Contutores*. l.7.§.ſi tutor,D. de admin. & peric.

Exſpectari debet Heres donec redeat,l.4.D.de ſtatuliber. *Exſpectandus eſt Heres*,l.61.D. de adquir.rer.dom.*Exſpectandi erunt Liberi*,l.2.D.de bon.poſſ.ſec. tab.

Exſpectatur Aditio,l.3.§.ſi quis,D.de heredib.inſtit.*Exſpectanda Penſio*,l.3.§.ſtichus,D.de ſtatuliberis.*Exſpectandum matrimonium*,l.67.D.de cond.& demonſt.

Exſpectandũ Permiſſum Põtificale,l.8.D.de relig.*Exſpectatum Voluntatis*,l.14.D.ad L.Iul.de adult.

Exſpectare debet Debitor,l.24.§.ſi vendiderit,D.de pigner.act.*Exſpectauit Tutor,& non Exegit*, l.1.§.an in hoc,D.de contrar.tut.

Exſpectare donec locus vacaret,l.30.§.eleganter,D.de fideicomm.libert.*Exſpectare donec*,l.4. D.de hered.inſtit.*Exſpectandum eſt dum vendat*,l.63.D.ad L.falcid.

Exſpectare Creditor quoad emptor ſoluat,l.24.§.ſi vendiderit,D.de pigner.act.

Exſpectari oportere quoad,l.30.§.eleganter,D.de fideicommiſſ.libert. *Exſpectandum eſſe quoad abeat*,l.32.D.de iniuriis.*Exſpectamus in ſingulis vt prius deferatur hereditas*, l.69. D.de adquir. vel omittent.*Nec Exſpectabimus vt*,l.1.§.rectè,D.vſufructuar.quemadm.cau.l.69.D.de ſolutionib. *Non exſpectant vt*,l.10.§.vlt.D. de bonor.poſſ. cont.tab. *Exſpectare debemus vt præſes Prouinciæ veniat*,l.2.§.ſi præſes,D.quis ordo in poſſeſſ.

Exſpectandum vt condicio exiſtat, l.4. §.ſi ex die,D.de fideic.libert. *Neque Exſpectandum eſt vt inſula exat*,l.72.D.de verbor.oblig.*Neque Exſpectandum eſt vt ratum habeat*, l.47.D.de condict.indeb. & l.87.D.de ſolutionib.& liberat. *Nec ſemper Exſpectandum eſt vt ſoluat*, l.38. D. mandati.*Nec Exſpectandum erit vt omnes hereditatem adeant*, l.9. D.de teſtament. tut.

Exſpectat pœna reos,l.1.C.de his qui latrones. *Homicida quod fecit, ſemper Exſpectet*,l.3.C.de Epiſc.aud.

Exſpectatione doli abiecta, in Lege Dei,Tit.16.

EXSPIRARE id eſt,ſpiritum emittere,ſiue mori,l.22.D.de Sc. Silan.

Exſpirat cauſa Criminis,l.1.§.vlt.D.de requir.vel abſent.*Iudicium*,l.19.D.ſolu. matrim. id eſt ſoluitur,ſeu finitur. *Exſpirant Subſtitutiones*,l.5.C.de impub.*Exſpirante Obligatione*,l.58.D.verbor.oblig.

EXSTARE dicitur quod eſt in rerum natura.Proinde *Exſtare*,& *Cõſumptum eſſe*,aduerſantur, l.1.§.vlt.D.de reb.credit.*Licet Conſumpta non ſit pecunia, ſed Exſtet apud eum cui ſoluta eſt*, l.9.§. vlt.D.de iur.& fac.ignor.*Siue Exſtet Glans, ſiue Conſumpta ſit*,l.9.§.1.D. ad exhibend.*Si quidem Exſtet res, vindicetur: ſi conſumpta ſit, cõdicatur*,l.5.§.vlt.D.de do.int.vir.*Nec intereſt, Cõſumpti ſint nummi, an Exſtent in peculio*,l.9.§.hoc Senatuſconſultum,D.Sc.Macedo.*Siquidem Exſtant Nummi vindicabuntur: Conſumptis verò condictio locum habebit*,l.29.D.de cõdic.indeb. Similiterque. *Exſtantes fructus*,& *Conſumpti*,opponuntur,l.3.C.de condict.ex lege.

Æque pugnant hæc,*Exſtare*,& *Extinctum eſſe*,l.18. D.de peric. & commo. Itidémque *Exſtare* & *in Rerum natura non eſſe*, vel *deſinere eſſe*. Si ita, *Si Tabulæ Exſtabunt, & in rerum Natura non fuerint*, pugnantia facit,l.84.§.ſi ita cui, D.de legat.1. *Res quæ Exſtant, & quæ in Rerum natura eſſe deſierunt*,aduerſantur,l.17.§.non ſolum,D.de actio.rer.amotar.

Exſtare deſinunt Ædes, Ruina,l.7.D.de damn.inf.

Exſtare Corpus,l.1.C.de noxalib.action.*Corpora*,l.8.D.de condict.furt.l.16.D.de pignorib. *Exſtantes fructus*,l.22.C.de rei vindicat,l.4.C.de crim.exhib.hered.

Non extat Locus,l.4.§.vlt.D.de action.expti.*Exſtare Mancipia, Pecora, Prædia*,l.1.§.præterea, D.de ſeparatio. *Nuſquam Exſtare Monumentum*,l.27.D.de condic. & demonſt.*Exſtare Nummi*, l.9.§.1.D.ad Sc.Maced.l.29.D.de condict.indeb.l.24.§.in bonis,D.de reb.auct.iud. l.8.D. quæ in fraud.cred.l.8.C.depoſiti.*Si qui Partus Extant*,l.22.§.ſed eum.D.ad Sc. Trebell.*Extare Pecunia*,l.39.D.de donat.

Exſtare Res,l.36.& l.55.D.de dona.int.vir.& vx.l.39.D.de iure dot.l.7.D.de damn.inf.*Non Extat res*,l.5.D.de in lit.iur.*Non Extare Res*,l.10.D.de in rem ver.*Si res nõ Extet*,l.10.§.vlt.D.de iure dot.l.21.38.D.de hered.pet.l.50.D.ſol.mat.*Si non Extet res quæ alienata eſt*, l.11.D.ſi quid in fraud.patroni.*Si ea Res Extitit*,l.29.D.de dolo.*Non Extare tabulæ*,l.3.D.de tabul.teſtam.

Exſtare tabulæ Chirographi,l.84.§.ſi ita,D.de legat.1.*Exſtare vel non Exſtare tabulæ teſtamenti*,l.1. D.quis ordo in bon.l.24.D.de legat.1.*Sufficit Exſtitiſſe Tabulas*,l.19.D.de poſſ.cont.tab.*Exſtare tabulæ* dicuntur,*quæ mortis tempore fuerint, licet poſtea interierint*,l.1.D. ſi tabul. teſta. extab. *Exſtare tabulæ*,l.1.§.§.ſufficit,& §.ſemel.D.& §.ſeq.D.de bon.poſſ.ſec.tab. *Exſtare teſtamentũ*, l.12.§.1.D.eod.tit.*Qualia erant ea quæ Exſtabunt*,l.30.§.item,D.ad L. falcid. *Id quod Exſtat*,l.33. D. de donat. int.vir.*Quod inde Exſtabit*,l.1.D.vſufructuar.quemadm.*Quæ eorum Exſtabunt*,l.37. §.pater, D.de legat.3.

Exſtare heres,id eſt exiſtere.Sic in 12.Tab.*Cui ſuus nec Exſtabit Heres.Neque Heres, neque bonorum poſſeſſor, neque ſucceſſor eius Exſtaret*,l.1.§.idẽ principiis,D.depoſiti.*Heres Exſtaturus nec ſit*,l.8.D. quib.ex cau.in poſ.*Extaturus Heres*,id eſt futurus,vt loquitur,l.4.D.de reb.auctor.iud.*Qui ſubſtitutus eſt vel ab inteſtato Heres Exſtaturus*, l.20.§.ſi quid.D.de adq.vel omitt.*Per eum qui neceſſarius heres Exiſtere non poteſt, qui ipſe non eſſet Exſtaturus*,l.6.§.interdum, D.de amitt.vel omitt.

Extante Filio,l.vlt.D.de oper.libert.*Nullo filiorum Extante*,l.30.D.de pact.dotal.*Si Extet Patruus*,l.17.D.de teſtament.tut.*Si Tutor vel Curator Extent*,l.21.§.ſi tutor,D. de noxalib.act.*Si fortè non Extat qui conueniatur*, l.23. D. de vſurar.

Extat Memoria,l.1.§.apud.& l.23.§.vlt.D.de aq.& aqu.pluu. l.88. D. de probationib. *Non Extat Memoria*, l.31.§.vlt.D.de adquir.rer.dom.l.vlt.D.de locis itinerib.

Extat Caput Mandatorum, l.6.D.de cuſtod.& exhibit.*Conſtitutio*,l.18.D.de inoff.teſt.*Decretum*,l.8.D.quod met.cau.& in Lege Dei,Tit.15.*Edictum*,l.8.D.de queſtionib.*Epiſtola*,l 13.§.1.D.de iur.fiſci,l.1.§.ſi quis. D. de quæſtionib. *Extat Exemplum*, l. 1.§. origo, D. de poſtulando.*Multa Exſtant Exempla*,l.6.D.de pœnis. *Extant leges*,l.2.§.D.de orig.iur.

Extat Reſcriptum,l.30.§.ſi alter.D.de fideicommiſſ.libert. l.3.§. eiuſdem, D.de teſtib.l.1.D. de curator.furio. l.1. §. de his omnibus, D. vt legator,ſeu fideicommiſſ.l.1.§.1. D. de appellat. & relat.l.2.§.vlt.& l.49.D.de iure fiſci.l.1.§.ſerui,D.de Sc.Silan.l.6.D.de magiſtrat. cõuent. l.1. §.conſequens, D.de ſuſpect.tutor.

Exſtant principalia Reſcripta,l.27.D.de pœnis.*Exſtat Senatuſconſultum*, l.30.§. ſi plures, D. de fideicomm.libert.& in Lege Dei,Tit.15.

Exſtat Sententia Caßij,l.11.§.1.D.quod vi aut clam.*Sententia Neratij*, l. 7. §. item videamus, D.quib.ex cauſ.in poſſeſſ.*Exſtat Neruæ & Atilicini Sententia dicentium*,l.4.§.item quæritur,D. de doli except. *Extat Ofilij ſententia exiſtimantis*,l.1.§.idem quæritur, D. de aqua cott. & æſt.

Extat ſententia Sabini,l.15.§.ex hoc,D.de dam.infect.*Sententia Seruij*,l.4. D. de fideiuſſorib. tutor *Exſtat hæc quæſtio apud Ofilium*,l.8.D.de ædil.edic.*Exſtat Sententia exiſtimantium*, l.11.§.ſi poſteaquam, D.quod vi aut clam.*Extat*, pro conſtat ſeu receptum eſt,l.4.D.de vſufructu.

EXSTRVERE *Ædificium*,l.14.D.de doli except.l.1.C.de ſeruitutib.*Exſtrui Ædificium*,l.124.D. de verb.oblig.*Ob reſtitutionem Ædificij Exſtruendi*,l.1.D.in quib. cauſ. pign. *Exſtruenda Ædificia conducere*,l.2.C.de locato.*Curatores ad Exſtruenda Ædificia publica*, l.vlt.§. qui annonam, D. de munerib.& honor.*Exſtructum Ædificium*,l.45.D.de vſurpationib.l.2.C.de rei vind.

Exſtruere Aream,l.29.§.domus,D.de pignorib.

Extruere Balneum,l.1.C.vnde vi,l.1.C.de ædific.priu. *Balneas*,l.50.D.ad L.Aquil. *Balnea*,l.14.D.de impenſ.in res dot.

Exſtruere Domum,Paul.lib.3.Sent.Tit.7.l.16.C.de rei vind. *Exſtrui dirutæ Domus*,l.46. D.de dam.inf.*Ad extruendam Domum*.l.41.§.ſi ductus,D.de legat.1. *Exſtructæ heredis nummis domus*, l.58.D.de legat.1.

Eodem loco Exſtructo,l.45.D.de vſurpationib.*Exſtruere Monumentum*,l.86. D. de adquir. vel omitt.l.1.§.vlt.D.ad L.falcid.l.2.D.de locis & itinerib.*Extrui Monumentũ*,l.42.D.de lega.3. *Monumenta*,l.1.§.Prætor,D.de mort.infer.

Exſtrui Muri,l.6.D.de oper.public.

In Nauem Exſtruendam credere,l.26.D.de reb.auct.iud.

Exſtruere Opera,l.13.D.de pollicitationib.*Opus Exſtruendum alij locauerat*,l.2.§.idem, D. de adminiſt.rer.ad ciui.*Exſtructum Opus*,l.2.§.vlt.D.de operib.public.*Exſtruendi Operis cura*,l.4. D.de munerib.& honorib.

Exſtruere Pontem,l.11.D.de aqua & aqu.*Extrui Templum*,l.17.D.de alim. vel cib.leg. *Extruere Tubulos*,l.13.D.de ſeruit.vrban pręd. *Exſtruere Villam*,l.7.§.vlt.D.ſol.matr. *Ad Exſtruendam Villam datum*,l.13.§.vlt.D.de donat.int.vir.

Quod in littore publico vel in mari Exſtruxerimus,l.50.D.de adq.rer.dom. *Eiuſdem Profeßionem Exſtruat*,l.1.§.in cauſa,D.de quæſtionib.

EXSTRVCTIO, id eſt ædificatio: vt,*Exſtructio Ædificij*,l.14.D.de donat.int.vir. *Domus*, l.29. §.domus,D.de pignorib.*Domus Seianæ*,l.41.§.ſi duobus,D.de legat.1. *Ad Exſtructionem domus marmora legare*,l.d.§.ſi duobus.

Exſtructio Monumenti,l.1.§.vlt.D.ad L.falcid. *Murorum*, l.6.C.de operib.publ. *Operis Neceſſarij*,l.5.§.præterea.D.de ope.no.nunt. *Operum*,l.4.D.de adminiſt.rer.ad ciuit.*Operum publicorum*,l.7.C.de operib.publ.

EXTENDERE, eſt porrigere,& longius producere, vlteriúſq; protrahere.*Procurator Exactioni præpoſitus ad lapidum venditionem officium ſuum Extẽdit*, l.vlt.§.vlt.D. qui potior.in pign.*Procurationem, vltra niſi prouocationis cauſa, Extendere nemo cogitur*,l.17.C.de procuratorib.

Extendere voluntatem ad ſolidi obligationem,l.1.§.licet,D. de exercitor. actio.*Niſi ſpecialiter defunctus voluntatem ſuam ad vlteriores Extenderit*,l.32.§.vlt.D.de legat.2.

Quod tamen ad liberas perſonas Extendi non debet,l.15.§.& quatenus,D.de leg. Corn.de fal.

Extendere Riuum,l.1.§.vlt.D.de riuis.

Extendi Lapis per fundum,l.19.D.comm.diuid.l.83.D.pro ſocio. *Extenſa Porticus per longitudinem domus*, l.47.§.vlt. D.de dam.inf.*Extendi in hypethris vela*,l.12.§.de velis, D.de instruct. vel inſtrum.

Extenſus ad malam manſionem,l.7.D.depoſiti.

Extenſiua Verba,l.6.D.ad Sc.Tertyl.id eſt quæ tractum habent.

EXTENVARE *rem Iudicatam*, l. 7. D. de tranſactionib.

Extenuari Facultates,l.5.§. conductores,D.de iure immunit.*Legatum*,l.11.D. de adim.legat.

Ad extenuandum æs alienum,l.5.§.non paſſim,D.de reb.eor.

Extenuatum Debitum,l.3.C.de commodato.

EXTER, pro*Extraneo*, l.84.D.de adquir.vel omitt.l.11. D.de legat.1.l.6.D. quando dies legator.l.11.§.quæſitum,D.ad L.falcid.Planè *Exter Heres*,in l.69.§.1.& §. vlt. D. de legat.2. & l.114 §.cùm pater,D.de legat.1.intelligitur,qui ex nomine familiæ Teſtatoris non eſt.

Externo reſtituere,id eſt,*non exceptæ perſonæ*,l.3.§.item ſi quis,D.de legat.præſtād.*Ab Extero*, id eſt *non domino*,l.67.D.de adquir.vel omit.l.15.§.ſeruus,D.de caſtr.pecul.*Extero*,id eſt non Tutori dato,l.19.D.de teſtament.tut.

Exterum Poſſeſſorem,l.1.§.ſi ego,D.ſi pars hered.pet.id eſt Extraneum, & non coheredem.

Extero iure,l.10.C.de collationib.

Exteri Heredes,l.6.D.de ſeruit.leg. *Exteri Heredes*,alij à libertis,l.18.§.poſtumis, D. de aliment.vel cibar.*Exteri*,alij à libertis & ſeruis,l.12.§.cùm tutor,D.de adminiſtr.& peric.

Exteri,id eſt non coniuges,l.52.§.vlt.D.de donat.int.vir.

Exteri Serui,l.27.§.haberi,D.ad L.Iul.de adult.

Exteri homines,id eſt qui non ſunt eiuſdem Corporis vel Collegij,l.17.§.eos,D.de excuſat.

Exteræ gentis latrunculi,l.6.D.de captiu.& poſtlim.*Exteræ Nationis Rex*,l.4.D.ad L.Iul.maieſt.

Exterior ſcriptura & Interior,aduerſantur apud Paul.lib.5.Sentent.Tit.25.

EXTERGVNTVR *Columnæ,Pauimenta,Podia,Spongiis*,l.12. §. item pertica, D. de inſtruct. vel inſtrum.

EXTINGVERE *Ignem*,l.27.§.ſi fornicarius,D.ad L.Aquil.& in Lege Dei,Tit. 12. *Extinguere Incendia,vel Mercede,vel Gratia*,l.1.D.de offic.præfec.vigil.

Extinguendi Incendij cauſa paratum acetum,l.12.§.ſi domus,D.de inſtruct.vel inſtrum.

Extinctus Ignis,l.49.§.vlt.D.ad L.Aquil.

Extinguere,eſt necare. *Extinguere veneno*,l.1.C.de malefic.*Extinguere venenis viſcera hominis*, l.30.C.de quæſtionib.*Vter prior Extinctus ſit*,id eſt mortuus,l.22.D.de reb.dub.*Poſt omnes eos Extinctos*,l.32.D.de legat.2.

Extincta perſona, l.10.§.permittitur,D.de aqua cottid.

Extincta Res,l.9.D.de iure fiſc.

Si Res Extincta fuerit,l.8.D.de peric.& commo.l.46.D.de furtis.

Extinguere,id eſt perimere,conſumere.

Extinguere Condicionem,l.96.§.vlt.D.de legat.1.l.17.§.ſi quis ante, D. ad Senatuſc. Trebell.

Extinguitur ei Condicio,l.13.D.de manum. teſtament. *Quamuis Extincta fuerit Condicio*,l.38.ſi quis ſeruum, D.de hered.inſtit.

Extinguere Condictionem,l.10.D.de ſponſalib.*Extingui Condictio*,l.58.D.de ſolutionib.

Vſucapio Pignoris Conuentionem non Extinguit,l.7.C.de pignorib.

Eo tempore quo indulgentia noſtra crimina Extinxit,l.2.C.de generali abolitio.

Extinguere Fideicommiſſum,l.11.§.ſi rem,D.de legat.3.

Extinguere Ius patronatus,l.1.D.de ſent.paſſ.*Extingui ius aquæ*,l.1.§.permittitur,D.de aq.cott.

Extinctum Ius pignoris,l.9.D.quib.mod.pignus,l.30.§.vlt.D.de except.rei iud.

Extinguere quæſitam obligationem,l.vlt.C.res inter alios.*Verborum obligationem*,l.7.C.de ſentent.& interlocut.

Extinguit venditionem mors, l.10.§.ſi ante,D.de iure dot.

Extingui, id eſt intercidere , euaneſcere, perimi,finiri,perire.

Nec in res tantùm corporales,animaléſve:ſed & in eas quæ anima carent, quæque in iure conſiſtunt, verbum hoc cadit,l.8.D.quib.mod.pign.

Extingui Actio,l.41.§.vlt. l.43.§.vlt.l.46.& l.71.D.de furtis,l.19.§.ait prætor,D. de iniuriis, l.21.D.de liber.cauſ.l.5.§.vlt.D.de ſeru.corrupt.l.26.§.vlt.& l.37.D.de noxalib.

Extincta

Extincta erit Actio,l.1.§.& cum,D.ſi quadrupes.*Extincta Actio*,l.66.§.1.D.de legat.2.l.4. C.de tranſactionib.

Extingui Beneficium,cum perſona,l.13.D.ſolut.matrim. *Extingui Beneficia*,l.4.§.quamquam, D.de cenſib.*Extincta Cauſa præſtandi*,l.26.§.vlt.D.quando dies leg. *Cauſa pecuniaria morte Extincta non videtur*,l.22.D.de Sc.Silania.

Extinguitur conſtantia debiti,l.11.§.ſi rem,D.de legat.3.*Extingui Crimen morte rei*,l.1.& l.3.D. ſi pendente,l.27.& l.3.C.ad leg.Iul.de adult.*Extinctum Crimen morte Rei, cum pœna*, l.6.D.de public.iud.l.2.C.ſi reus vel accuſ. *Extincto crimine*, l.9.D.de iure fiſc.

Extinguitur Donatio,l.32.§.ſi diuortium, & §.ſi nurus,D.de donat.inter vir.& vxor.*Extincta Electio*, l.3. §. Scæuola, D. de eo quod cert.loc.

Extingui Fideicommiſſum,l.114.D.de legat.1.l.21.D. de legat.3.& apud Paul. lib. 4. Sentent. Tit.1.

Extincta Inſtitutio, l.38.§.ſi quis ſeruum,D.de hered.inſtit.

Extingui Legatum,l.59.D.de condicion.& demonſtr.l.21.D.de liberat.leg.l.18.D.de adim. leg.l.3.D.de his quæ pro non ſcript.l.49.§.vlt.D.ad L.Falcid.l.6. l.41.§. vlt. l.69.§. 1. l.75. §.1.& l.114.§.apud , D. de legat.1. l.10.D.de opt.vel elect.leg.l.16.§.vlt.D.quand.dies leg. l.9.D.de trit.vino.l.8.§.ſi quis legauerit,l.47. §.1. & l.50.§.1.D.de legat.2.l.65.§.1. D.de leg. 3.l.1.& l.2.D.de pecul.leg.l.1.§.idem quærit.D.de dot.præleg.l.12.D.de annu.legat. *Extinctum legatum*,l.6.D.de auro arg.leg. l.1. §. idem Scæuola,D.de Sc.Silan.

Extingui libertas,l.24.§.ſi cui,D.de fideicomm.libert.& apud Vlpian.Tit.3.Regular.

Extinctum eſt Mandatum finita voluntate,l.13.§.ſi mandauero,D.mandati.

Extingui Mora,l.91.§.ſequitur,D.de verb.obl.*Extinguitur Nuntiatio*,l.8.§.1. D.de oper.nou. nunt. *Obligatio*,l.140.D.de verb.oblig.l.82.D.de legat.1. l. 21. D. deliber.lega.l.82. D. de legat.1.*Extincta Obligatio*,l.47.D.de fideiuſſorib.*Extinguitur Obligatio confuſione perinde ac ſolutione*,l.21.D.de liber.leg. *Extincta Obligatio*,l.98.§.vlt.D.de ſolutionibus,l.47.D. de fideiuſſorib.l.3.D.de ſeparationib.

Extingui Optio,l.10.D.de opt. leg. *Extingui Petitio*,l.vlt.C.de contrar.iud. *Extinguitur Peculium Morte vel alienatione*,l.1.§.annus,D.quando de pecul.l.1. D.de in rem verſo. id eſt *deſinit eſſe*,vt l.D.quando de pecul. *Extingui Pignus*,l.8.§.ſi debitor,D.quib.mod.pign. *Extincta Pœna*,l.6.D.de publ.iud.*Condemnationis pronuntiatio Remedio prouocationis Extinguitur*,l.1.§. vlt. D.ad Sc.Turpill.*Extingui morte Quæſtio cœpta*,l.1.D.ne de ſtatu defunct.

Extingui Seruitus,l.27.D.de ſeruit.præd.ruſtic.l.10.D. commun. prædior.*Extincta Seruitus confuſione dominij*,l.116.§.vlt.D.de legat.1.*Extingui ſeruitutes*,l.11.§.vlt.D.quemad.ſeruit.amitt.

Extingui Stipulatio,l.2.D.de verb.oblig.l.24. D. de nouationib.l.8.D.iudic. ſolui.l.83.§.ſi rem,D.de verb.oblig.

Extinguitur Tutela,Vlpian.Tit.12.Regular.

Extingui Vſufructus,l.3.§.vlt.D.de vſufr.l.8.& l.10.D.quib.mod.vſusf.l.3.§.vlt.D.de legat. 3.l.9.§.vlt.D.de heredib.inſtit.*Extinctus vſufructus*,l.12.D.quib. mod. vſusfr. l.26.D. de vſu & vſufr.leg.*Extincto vſufructu*,l.1.§.vſufructu,D.quando de pecul.

EXTIRPARE *Arbores*,l.7.§.non ſolum,D.de dolo.

EXTOLLERE *Ædes altius*, l.15.D.ſi ſeruit.vindic.*Ædificium ſupra priorem modum*, l.31.D.de ſeruit.prædior.vrban.*Si fortè qui medius eſt,altius Extulerit Ædificia ſua*,l.6.D.ſi ſeruit.vind.*Donec tu non Extollis*,id eſt non altius tollis,l.5.D.ſi ſeruit.vindic. *Ad quam altitudinem Extolli ædificia quæ facere inſtituiſti oporteat*,l.11.D.de ſeruit.prædior.vrban.*Ius altius non Extollendi*,l.2.D.eod. tit.

EXTORQVERE,eſt ab inuito auferre,l.84.D.de heredib.inſtit.l.41.D.de bon.libertor. l.24. D.quæ in fraud.cred.*Extorſerunt canes lupis porcos*,l.44.D.de adquir.poſſeſſ.

Extorquere aliquid alicui,l.22.D.quod met.cau.

Extorquere Cautionem,l.1.§.ſed ex facto,D.quod met.cauſ. l. vlt. C. ſi pignor. conuention.

Extorquere Cautionem heredi,l.5.D.vt in poſſ.legat.*Decretum iniuſtum*,l.1.C.ſi tutor. vel curator.*Extorſit Nummos pretij per Vim*,l.48.§.vlt.D.de furt.

Extorquere Pecuniam,l.3.D.quod met.cau.

Extorqueri Actio,l.14.§.pro eo, D.quod met.cau.*Donatio*,l.42.D.de mort.cau.donat. *Exceptio*,l.vlt.D.de pactis.*Libertas*,l.19.D.de manumiſſionib.*Lucrum*,l.6.§.ſimili,D.quæ in frau. cred.l.35.D.de oblig.& action. l.4. D. depoſiti.*Extorquendum ei Lucrum*,l.10.§.hæc actio,D. quæ in fraudem credit.*Turpia lucra heredibus Extorqueri*,l.5.D.de calumniatorib.*Legatum here-*

di Extorquendum *eſt*, l.4. D. de L. Cornel. de falſ. id eſt eripiendum. *Nec totum quod habet Donator* Extorquendum *ei puto*, l.19. §. vlt. D. de re iudic. *Inſtrumentum metu mortis, vel cruciatu corporis Extortum*, l.7. C. de iis quæ vi metúſve.

Extortum contra rationem, l.3. C. vectigalia noua. *Illicitè*, l.8. D. de calumniat. *Per vim*, l.9. §. quod illicitè, D. de publican.

Extortum Munus per vim, l.4. D. de munerib. & honor. *Extorto per vim Chirographo*, l.2. C. de his quæ vi.

Extorta per vim ſtipulatio, l.7. D. de condict. ob turp. cau. *Si per vim vel metum mortis, aut cruciatum corporis, venditio vobis Extorta eſt*, l.4. C. de iis quæ vi met. *Extortæ metu venditiones, vel cautiones*, l.6. D. de offic. præſid. *Venditiones, Trãſactiones, Donationes, quæ per potẽtiam Extortæ ſunt*, l. vlt. C. de iis quæ vi. Caſſiodorus Epiſt. 18. lib. 9. *Donationes nullius terror Extorqueat.*

Extra. Vox hæc interdũ Perſonas, interdũ Loca, ſed & Res, excludit. Vbi perſonis aptatur ſignificat *Præter*. Veluti, *Si quis Extra heredem*, l.3. §. ſi quis, D. ad exhibend. *Extra ea mãcipia*, l.12. §. ſed ſi, D. de inſtr. & inſtr. *Extra ea Miniſteria*, l.12. §. idem Celſus, D. eod. tit.

Cùm de Locis vox hæc vſurpatur, ei aduerſaria conſtituitur vocula, *Intra*. Et ita: *Extra Vrbem, & Intra Vrbem*, opponuntur, l.1. §. idem Labeo, D. de aqua cottid.

Extra Ædes, l.48. D. de contr. empt. *Extra Aquam*, l.1. §. non app. D. de fluminib.

Extra Caſtra, l.17. §.1. D. de milit. Qui *Extra Continentia vrbis abeſt*, l.173. §. vlt. D. de verbor. ſignif. *Extra conturbernia agens*, l.5. §. à barbaris, D. de re milit.

Extra domini domum, l.17. D. de ædil. edic. *Extra Gradum ſuum mouere*, l.3. D. de term. mo. *Extra habitationem*, l. apud Cælium, D. de ædil. edic.

Extra Iudicium, l.6. §. item quæritur, D. de neg. geſt. l.17. & l.28. §. vlt. D. de iniur. *Extra Ius, & in Iure*, aduerſantur, l. vlt. D. de ceſſio. bon.

Extra patriam ſuam profectus, l.35. §. qui reipub. D. ex quib. cauſ. maior.

Extra Menſam, l.28. D. de liber. leg. *Extra Nauem*, l. vlt. D. naut. caupo.

Extra Prouinciam ſuam contraxerunt, l.2. §. item ſi extra, D. de re milit.

Extra Prouinciam ſuam relegare Præſes, l.7. §. ſicut, D. de interdict. & releg. *De ea re quæ Extra ſuam Regionem erit*, l.51. D. de adminiſtr. & peric.

Extra terram defluere, l.1. §. loquitur, D. de aqua cottid. *Extra Territorium ius dicere*, l. vlt. D. de iuriſdictio.

Extra Vrbem Abeſſe, l.35. §.1. D. ex quib. cauſ. maior. *Extrà Vrbem iter indicare*, l. vlt. D. de off. præf. vrbi. *Si Extrà Vrbem ſit*, l.4. §. ſi ita, D. de penu. leg.

Atque hæc de Locis. Nunc ad Res tranſitum faciamus. *Extra Bona, & in Bonis*, opponuntur, l.1. D. de vſu & vſufr. leg. *Extra Bona*, l.42. D. de adquir. rer. do. l.63. D. ad L. falcid. *Extra Bonorum quantitatem*, l.73. §. vlt. D. ad Leg. falcid. *Non eſſe Extra Æquitatem poſita*, l.13. §. Marcellus, D. de iureiuran.

Extra Cauſam Alimentorum relictum, l.3. D. de his quæ pro non ſcriptis. *Extra Cauſam Bonorum defuncti computari*, l.68. D. de legat. 2. *Extra Cauſam conductionis eſt*, l.45. §. vlt. D. locati. *Extra Cauſam eſt immiſcendi*, l.73. D. adquir. vel omitt. *Extra Cauſam peculij fideiubere*, l.19. D. de fideiuſſor. *Extra hanc Cauſam eſſe*, l.1. §. Labeo, D. de aqu. & aq. *Vniuerſa Extra Cauſam ſunt*, ait Quintil. Declamat. 296. *Extra eas cauſas*, l.10. §. de his, D. de adquir. rer. do.

Extra Cibaria, l.9.10. D. de rei vind.

Extra Compromiſſum facere, l.32. §. vlt. De recept. qui arbitr.

Extra Computationem dierum, l.11. §. quidam, D. ad L. Iul. de adult. *Patrimonij*, l.5. D. de verb. ſignificat.

Extra Conſuetudinem, l.15. §.1. D. locati. *Conſuetudinem patrisfa*, l.54. §. vlt. D. de hered. petit. *Extra controuerſiam eſſe*, Quintil. Declamat. 244. *Extra culpam eſſe*, l.24. D. de bon. libert.

Extra Dotem relicta, l.34. §. vlt. D. de legat. 2. *Traditæ ſpecies*, l.31. §.1. D. de donationib. *Extra ea nihil in Bonis habeat*, l.4. D. de confir. tutor. *hæc*. l.5. §. ſi præter, D. de tributor. *Extra id quod ageretur*, l.13. §. vlt. D. commodati.

Extra Legem poſitus, l.29. §. qui quæſtum, D. ad L. Iul. de adult. *Extra Legis pœnam eſt*, l.3. D. de concubin.

Extra mandati formam eſt, l.48. D. mandati. *Extra Miniſterium Mulieris eſſe ſeruus*, l.12. D. qui & à quib. *Extra modum Legis falcidiæ*, l.82. §.1. D. ad L. falcid. *Extra Negotium recipere*, l.3. §. codẽ, D. naut. caupon. ſtabul.

Extra Obligationem eſſe, & Contineri ſtipulatione, opponuntur, l.5. §. vlt. D. qui & à quibus.

Extra Peculium eſt, l.17.D.de ſtatulib. *Extra pœnam eſſe*, l.11.& l.22.§.ſi teſtamentarius, D.de L.Cornel.de falſ.

Extra Rationem eſſe, l.6.§.rationem, D.de edendo. *Extra Rationem Legis falcidiæ eſt*, l.8.§.vlt. D.ad L.falc.

Extra Redhibitionem eſſe, l.12.D.de ædil.ædic.

Extra rem emptoris, l.24.D.de ædil.edic. *Extra ſecretum habere*, l.3.§.ait prætor.D.de hom.libero.

Extra Sententiam Senatuſconſulti, l.22.§.item ſi; D.de L.Cornel.de falſ.l.6.D.de ritu nupt.

Extra Teſtamentum, l.16.D.de condic.& demonſt. *Teſtamenta*, id eſt, præter, l.16.§.vlt. D.de L.Cornel.de falſ.

Extra Tutelam eſt, l.1.D.quod fal.tut. *Extra Tutelam neceſſariam impenſum*, l.15. D. de impenſ. in res dotal.

Extra Ordinem, fit, quod præter legitimum & conſuetum iudiciorum morem & ordinem fit. *Extra Ordinem* itaque *ius dicitur*, Prætore, Præſide've cognoſcente, l.1.§.medicorum, D.de extraord.cognit.l.2.D.ex quib.cauſ.maior.l.vlt.C. de Senten. quæ ſine certa quant. *Qui Romæ, vel quaſi Magiſtratus, vel Extra ordinem ius* dicunt l.7.D.de offic.proconſ. quales erant qui Magiſtratus legitimi, & ordinarij non erant, ſed vtilitatis cauſa extra ordinem conſtituebantur, l.2.§.& hæc omnia, D.de orig.iur.

Solent præſides Prouinciarum Extra ordinem eos iuuare, l.1.§.eſt autem, D.de exercitor. *Rempublicam vt pupillam, Extra ordinem iuuari moris eſt*, l.3.C.de iure Reipubl.lib.11. *Neque pupillum Extra ordinem iuuandum*, l.12.D.ad Sc.Trebell.

Extra ordinem ſubuenit Prætor, vbi nullum remedium eſt proditum, l.1.§. quæſitum, D. de ſeparationib. *Extra ordinem ſubueniri*, l.1.D.de migrando.l.43.D.de rei vind. *Ipſi perrarò principes minoribus rerum ſuarum adminiſtrationem Extra ordinem indulſerunt*, l.3.D.de minorib.

Extra ordinem Exſequi Decreta ſua, Sententiáſve, Prætores dicuntur, cùm apparitorum miniſtrorúmque ſuorũ, vel, ſi res poſtulet, militum manu exequuntur, l.1.D. ſi vent.nom. mul. l.3.D.ne vis fiat ei qui in poſſ.l.50.D.de euictio. quod ciuiliter & ordine per Arbitros, iudicéſque datos expeditur, l.15.cum ſuis §§.D.de re iudic.l.vlt.D. de iudiciis.

Extra ordinem cogi Tutor dicitur, pignoribus captis, vel multæ dictione, l.1. D. de adminiſtr.& peric.

Extra ordinem in l.vlt.§.vlt.D.quod met.cauſ. *fieri* dicitur, quod per apparitoris iuſſionem cognitione non habita extorquetur. Nam rectè atque ordine per iudicem id fit

Extra ordinem interpellatur, l.42.D.de religioſ. *Extra ordinem petitur ſalarium Procuratori conſtitutum*, l.7.& l.56.§.vlt. D.mandati.

Extra ordinem Conſtitui, l.92.D.de condic.& demonſtr. *Permitti*, l.1.§.1.D.de inſpic.vent. *Statui*, l.vlt.D.de iniuriis. Suet.in Claudio, cap.22. *Sanxit vt pupillis Tutores Extra ordinem à Coſſ. darentur.*

Extra ordinem, de priuatis iudiciis agitur, cùm accuſatio criminaliter, contrà quàm iure ordinario fiat, intenditur, l.vlt.D.de priuat.delic.

Extra ordinem de criminibus *Cognoſcit*, qui extra antiquum ordinem moribus, legibúſque publicorum iudiciorum præſcriptum, cognoſcit. *Hodie licet ei qui de crimine Extra ordinem cognoſcit*, l.13.D.de pœnis. *Qui hodie iudiciis publicis Extra ordinem cognoſcunt*, l.15.§.1.D.ad Sc.Turpil. *In legibus Publicorum iudiciorum, vel priuatorum criminum, qui Extra ordinem cognoſcũt Præfecti, vel Præſides*, l.1.§.vlt.D.de pœnis.

Extra ordinem animaduertitur in Tutores, l.9.D.de tutelis.

Extra ordinem coërceri, l.1.§1.D.de agnoſc.& libert.l.49.D.de adminiſtr.& peric. l.66.D.de ritu nuptiar.l.1.D.expilat.hered.

Extra ordinem damnandus, l.4.D.de cuſtod.& exhibit. *Extra ordinem damnari*, eum qui per calumniam actionem Iniuriarum inſtituerit, ait l.43.D.de iniuriis. Nam iure legitimo, Calumnia in publicis duntaxat iudiciis vindicatur, l.1.§.calumniatores, D.ad Sc.Turpill. Sed & *Extra ordinem calumnioſos omnes*, & *in priuatis*, & *in Extraordinariis criminibus plecti*, tradit Paul.l.3. D.eod.tit.

Extra ordinem Stellionatus nomine plecti, l.36.D.de pigner.actio. id eſt *coërcitione Extraordinaria*, vt l.2.D.Stellionat.

Extra ordinem Agere crimen, l.3.D.expilat.hered. *Audiendi*, l.1.D.de furib.balnear. *Obiici crimina*, l.6.D.de præuaricatio. *Plecti*, l.3.D.ad Sc. Turpil. *plectendus*, l.8. §. ſi in eum, D. de religioſis. *Puniri*, l.1. D. de extra ordinar.crimin.

Extra ordinem Æſtimatione Iudicis Puniendi, l.3. C. de his qui accuſ. non poſſ.

Extra ordinem imminebit pœna, l.12. §. vlt. D. de accuſationib.

Extra ordinem probantur Crimina, l.8. D. de public. iud.

Extra ordinem Vindicari, l.37. D. de pœnis. *Vindicatur res*, l.10. D. de extra ord. crim.

Vetus Gloſſar. *Extra ordinem*, κόλασις ἡ ἀπὸ τοῦ δικαστοῦ τυπουμένη. Aliàs, ἡ ἐξαιρουμένη τῶν πραγμάτων νόμων, ἔξω τῆς τάξεως.

Extra ordinem indictæ feriæ, quæ ſtatæ non ſunt, neque ſollemnes, neque de more, ſed repête indicuntur, l.26. §. ſi feriæ, D. ex quib. cauſ. maior. *Quæ Extra ordinem ad tempus Exiguntur, veluti Munitio viarum*, l.12. D. de munerib. & honor. *Ad ea quæ Extra ordinem imperantur*, l.6. D. de vacat. & excuſat. Cuiuſmodi ſunt, *per Magiſtratus ex improuiſo indictæ Collationes*, l.8. §. qui muneris, D. eod. tit.

Extra ordinem non computantur ſerui, l.7. D. de L. Cornel. de falſ. *Extra ordinem Indicationis*, l.4. §. non omnis, D. de re milit.

Extra ordinem Prouinciæ decerni apud Liuium lib.24. id eſt, abſque ſorte, & comparatione cum collegis.

Extraordinaria *Animaduerſio*, l. vlt. D. de furt. *Coërcitio*, l.1. D. de pœnis. l.2. D. Stellionatus. *Exſecutio*, l.3. §.1. D. ne vis fiat ei. l. vlt. C. de crim. Stellionat. *Iuriſdictio*, l.14. C. de fideiuſſorib.

Extraordinariæ Actiones Salarij nomine, l.52. §. inter, D. de act. empt. Quo nomine nuncupantur, & eæ Actiones vtiles quę ex cauſa Interdicti hodie redduntur, §. vlt. Inſtit. Interdict. Qua de cauſa Rubrica de Interdictis, ſic à Triboniano in Pandectis concepta eſt, *De Interdictis, ſiue Extraordinariis actionibus quæ pro his competunt.*

Extraordinariæ Cognitionis, l.1. §. Rubr. D. de extraor. cognit.

Extraordinariæ Perſecutiones, quarum cognitio ad ipſum Prætorem pertinebat, veluti de fideicommiſſis, l.178. §. actionis, D. de verb. ſignific. Non enim per formulam Fideicommiſſa, iure ordinario, ſed apud proprium Prætorem petebantur, vt Vlpian. Tit.26. Regular. ſcribit, quod & indicat l.83. §. vlt. D. de hered. inſtit. l.4. D. quib. ad libert. procl. l.78. §. cùm vir, D. de legat.3. l.29. D. de vſu & vſufr. leg. l.41. D. de bon. libert. l.43. D. de actio. empt. & l.2. §. capta deinde, D. de orig. iur. l.2. C. qui potior in pign. l.1. C. ſi aduerſ. libert.

Extraordinario Iudicio ſubueniendum Filioſ., qui viaticum ſuum mutuum dederit cum Romæ ſtudiorum cauſa ageret, l.17. D. de reb. credit.

In Extraordinariis Iudiciis, conceptio formularum non obſeruatur, l.47. D. de negot. geſt. l.3. C. de interdict. Et hæc ſola Iudicia hodie in vſu eſſe, Ordinariis ſublatis, Iuſtinianus tradit in Inſtitut. Tit. de ſucceſſionib. quæ per bonor. vendit. fiebant. & d. §. vlt. Inſtit. de interdictis.

Extraordinarium Auxilium, l.7. D. de Sc. Silan. l.1. C. vectigalia noua, l.2. C. de inſtitutionib. Reſtitutio quoque in integrum *Extraordinarium Auxilium* appellatur, D. l.16. de minorib. quòd tota penderet ex Prętoris cognitione, l.24. in fi. D. eod. tit.

Extraordinario Iure auferri, l.5. C. de priuileg. fiſci. *Deberi*, l.10. D. de verbor. ſignif.

Extraordinaria Crimina, à Priuatis ſeparantur, l.3. D. ad Sc. Turpil. Sic autem appellantur Crimina de quibus quæſtio lege nulla cõſtituta eſt. Proinde nec certa aut legitima pœna vindicantur, ſed arbitrio iudicis coërcentur: l.1. C. vbi de crimine agi. qualia ſunt, *Abigeatus, Sepulchri violati, Stellionatus, Expilatæ hereditatis, Effracturæ*, & alia crimina, de quib. lib.47. Pandect. agitur. Sed & omnia admiſſa, quę nullam legitimam habent definitionem, coërcitionémve, *Extra Ordinem coërcentur, pro æſtimatione Iudicis pœna impoſita*, l.8. §. ſi in locum, D. de religioſ. l.1. §. qui aduerſus, D. de poſtul. l.4. D. de cuſtod. & exhib. l.12. in fi. D. de accuſ. l.1. §. cùm ſeruus, D. de his qui deiecer. l.3. C. de his qui accuſ. Iuſtinian. in Epiſt. Græca de confirmatio. Digeſtor. ἅπαντα ἀπό τε τῶν τε μεγίστων ἁμαρτημάτων, ὥσπερ ἰδιωτικὰ καλοῦσιν, ὅσα τε οὐκ ἔχει πραγματικὴν προσηγορίαν ἔχουσι, ἀλλὰ τὴν τῶν Extraordinarion αὐτοῖς ἐπιτιθέασιν ἐπωνυμίαν. Vet. Gloſſar. Græc. ἔξω τῶν πραγμάτων, ἡ παρὰ τοῦ δικαστοῦ τυποθέσεως τιμωρίας.

Extraordinaria Pœna, l.1. D. de legationib.

Extraordinarium Commodum, l.239. §. munus, D. de verb. ſignific. *Mandati genus*, l.6. D. de offic. Proconſ. *Remedium*, l.12. D. vt in poſſeſſ. legat. quod non ex edicto Prætoris, ſed proprio ac ſpeciali eius decreto proficiſcitur.

Extraordinaria Indictio, l.11. D. de extraordin. ſiue ſord. mun. C. Th. *Extraordinariæ Indictiones*, l. vlt. C. de munerib. patrim. lib.10.

Extraordinariarum functionum ſarcina, l.17. D. de extraordinar. ſiue ſordid. in C. Th.

Extraordinarium Munus, Traianus apud Plinium Epiſt.37. lib.10. *Extraordinariarum rerum Munus*, l.15.

nus,l.15.C.de extr.ſiue ſord.mun. *Extraordinaria Munera*, Rubr. de extraordinar. ſiue ſordid. munerib.in C.Th.l.vn.de vac.publ.mun.lib.10.C. *Onera*,l.1.2.4.& 9.de extr.ſiue ſord.mun. l.31.de ſuſcept.præpoſ.& arc.l.1.de aquæ duc.in C.Th. *Extraordinaria autem non eſſe nec vocari quæ ſollemniter à Prouincialibus conferenda ſunt*,conſtituunt Impp. l.5.C.de annon.& tribul.lib. 10.*Extraordinarium munus Gladiatorum*,*iuſto atque legitimo opponitur*,apud Suet.in Claudio,cap. 25.*Extraordinariæ pecuniæ*,apud Aſcon.Pædian.in 3.Verrin.

Extrà quàm,l.1.D.de fluminib.Quam vocem in Exceptionũ formulis vſu receptam fuiſſe docui lib.5.de Formulis.

EXTRAHERE *Corpora*,l.vlt.D.de ſeruit.viol.*Extrahere ſe rebus humanis*,l.23.§.excipitur,D.de ædilic.edic.

Quod Extraxit piſcium, l.12. D.de action.empti.*Extrahi de domo ſua*,l.4.§.prætor. D.de oper. nou.nunc.l.22.D.de in ius voc.l.103.D.de diuerſ.reg.

Extractus partus exſecto ventre Matris,l.11.§.idẽ eſt,D.de publiciana.l.6. §.1.D.de inoff.teſt.

Extracti lapides qui demerſi fuerant,l.13.D.de adquir.poſſ.

Extracta res ex mare,l.58.D.de adquir.rer.dom. *Extractæ Merces per vrinatores*,l.4.§. ſed ſi naui,D.de Lege Rod.

Extrahere etiam protrahere,producere, & protelare ſignificat.

Dilatio longiſſima danda eſt,*quæ in tempus pubertatis Extrahet negotium*, l.6.D.de Carbon. edic. Quintil.Declam.319.*Quæretur de adulteris*,*& quæretur diù*,*& Extrahet Iudicium ſicut adhuc Extrahit*.*Extractum Iudicium in id tempus*,l.8.D.ad exhibend. Plinius Epiſt.9. lib.3. *Ne ſi longius eſſet Extacta cognitio*.*Extracta res per appellationem*,l.42.§. vlt.D.de bon.libert.

EXTRANEVS, non vno reſpectu,nec vna relatione dicitur.Interdum enim *Extraneum* accipere debemus relatione,facta ad Dominũ,vt l.31.§.1.D.de ædil.edic.l.1.§.ſed & ſi, & §. quid ergo,D.de in rem verſo,l.24.D.locati.Itaque *Extraneus & Dominus vel Parens*, opponuntur, l.16.§.perſona,D.de pœnis,vt & *Extraneus & Dominus proprietatis* , l. 3. §. idem Iulianus,D. de itinere actúq; *Extraneus Creditor ſerui*,id eſt non dominus,l.1.D.de tributor. Similitérque *Extranei*,reſpectu dominorum,accipiendi ſunt,l.27.§.iubet, D.ad L.Iul. de adulter. l.41. & l.51.D.de peculio.

Extraneus Defenſor,ad differentiam Fideiuſſoris iudicatum ſolui, l.5. §. ſi ex fideiuſſoribus, D.iudic.ſol.*Extraneus Emptor*,ad differentiam Fideiuſſoris, l.59.§.1. D.mandati.Alibi verò, vt in l.3.C.comm.diuid.ad differentiam ſocij.

Extraneus,id eſt non creditor,l.55.D ad L.Aquil.*Extraneus*,in l.4.D.de confirm.tut.quiuis alius à Patre.*Cum Extraneo*,id eſt,non coherede,l.1.§.ſi ego,D.ſi pars heredit.

Extranei,alij omnes prȩter Patrem & Maritum intelliguntur,in l.4.D.ad L.Iul.de adulter. *Iure Extranei*,& *Iure mariti*,opponuntur,l.13.§.ſed & ſi,D.eod.tit. *Mater filium ſuum pupillum vel quiuis alius Extraneus*,*Extraneum æquè pupillum ſcripſit Heredem*,l.33.D.de excuſationib. *Extraneus Heres*,l.64. D.de ritu nupt.l.2.§.ſi Titius,D. de hered. vel act. *Extranei Heredes*,l.38.§. fundum,D.de legat.3.& apud Sueton.in Claudio,cap.4.

Extranei autem Heredes intelliguntur quicunque teſtatoris iuri ſubiecti non ſunt , §. ceteri, Inſtitut.de hered. qual. Minus aptè. Gaius lib. 2. Inſtitut. Tit. 3. *Extraneos heredes* definit,qui nullo propinquitatis gradu teſtatori iunguntur,ſed eos pro arbitrio ſuo quiſque heredes ſcribit.Nam & Emãcipati pro Extraneis habẽtur,licet naturali vinculo contineantur.

Extraneus Poſtumus,apud Iuſtin. Tit.de legat.& *Alienus*, idem valent. Extraneúſque accipitur,qui ſuus teſtatori heres non eſt,vel inter ſuos non eſt naſciturus. Et ita Theophil. in Tit.de bonor.poſſ.ἀλλότριος,ait, ποςοῦ μοῦς, τουτέστι, ὁ μὴ τικτόμενος μοι οὗος,At in l.6.D.de ventr. in poſſ.mitt. *Extraneus* paulò generalius accipitur, qui nullo cognationis vinculo teſtatori iunctus eſt. *Extraneus intelligitur Pater adoptiuus poſt emancipationem*,l.55.§.vlt.D.de ritu nupt.

Extraneum,in quȩſtione Dotium intelligimus omnem citra parentem virilis ſexus in poteſtate dotandam perſonam non habentem,l.vn.§.extraneum.C.de rei vxor.act.

Extraneus homo,id eſt non libertus,D.de obſeq.parent.*Extranei*,in l.10.D.commun.præd. alij præter venditorem.

Interdum etiam *Extranei* Tutoribus aduerſantur,vt l.6.D.de auctorit.& conſ. & ita, *Tutor debitorem ſe pupillo facere vt Extraneum quemlibet*,l.54.D.de adminiſtr.& peric.

Extranea perſona,l.11.D.de ſtipul.ſeruor.*Extranei perſona*,l.141. D.de verb. oblig. *Non quaſi ad Extraneam ſed quaſi ad vxorem*,l.32.§.ſi quis ſponſam,D.de donat.int.vir.

Extraneus Seruus,id eſt alienus,l.4.§.1.D.de noxalib.l.10.§.vlt.D.de teſtamẽt.tut. Eodémque ſenſu.*Extranei Serui*,l.27.§.iubet,D.ad L.Iul.de adulter.

Extranei Coloni, qui ſcilicet non ſunt ex familia, l.20.§. liberto, D. de inſtruct. vel inſtrum. Et ita *Extraneos* accipe in l.13.C.de religioſ. Proinde *Extranei* & *Domeſtici* opponuntur, l.1. D. de Sc. Silania. *Extraneus* pro eſt qui non eó ex neceſſariis perſonis, l.60. D. de pactis, Qui non eſt in poteſtate, l.10.§.vlt. D. de L. Corn. de falſ. Qui non eſt proprietarius, l.13. D. quod vi aut clàm *Extranei* ad differentiã patroni, patris, propinquorum, mariti, vxoris, l.28.§. omnia, D. de pœnis. *Extranei*, id eſt non ſuæ Prouinciæ homines, l.3. D. de offic. præſid. *Fœderati*, & *Liberi*, *nobis Externi ſunt*, l.7. D. de captiu. & poſtlimin.

EXTRARIVS, Extraneum ſignificat, l.55. D. ad Sc. Trebell.

Extrarius Heres, l.78.§. prędium, D. de legat. 2. & apud Quintil. Declamat. 325. *Extrarij Heredes*, l.28.§.1. D. de excuſationib. l.36. D. bon. libert.

Extrarij Liberti, l.50. D. de manumiſſ. teſtament.

Ab Extrario, id eſt non à patre vel marito, l.39.§.1. D. ad L. Iul. de adulter. *Extrario Accuſante*, l.17. D. de quæſtionib. *Extrario*, id eſt non ſocio, l.43.§.vlt. D. de dam. inf.

Extraria Vis, l.30.§.vlt. D. locati.

EXTREMVS *Annus matrimonij*, l.31. D. de pactis dotalib. *Dies Anni*, l.132. D. de verb. ſignific. *Menſis*, l.98.§.vlt. D. eod. tit. *Extremo iudicij die*, l.3.§. vnde illud, D. de minorib.

Extremus Gradus militiæ, l.14. D. cuſtod. & exhibit.

Extremum ſpiritum effundere, Quintil. Declamat. 296.

Extremo ſpiritu, Cicero Philip. 9. Quintil. Declamat. 314. *Sunt illa vera quæ Extremo miſeri ſpiritu dicebantur.*

Extrema Neceßitas, Paul. lib. 5. Sẽtent. Tit. 1. *Extremæ notæ Seruus*, l.15.§. prętor ait, D. de iniur. *In Extrema valetudine eſſe*, l.41.§. quidam, D. de fideicomm. libert.

Extrema voluntas, id eſt *ſuprema*, l.2. C. ſi ſecundò nup. *Extremæ diſpoſitiones*, l.2. C. communi. de manumiſſionib.

Qui quod Extremum eſt in iuriſdictione non fecit, l.1. D. ſi quis ius dicenti.

Extremum Momentum vitæ, l.vlt. D. de condic. inſtit.

Extremum Prædium, l.7. D. communia prædio.

In Extremum vitæ Tempus, l.15. D. de manumiſſionib. *Extremi quinquennij Tempus*, l.4. D. de condic. & demonſtr.

In Extremis eſſe, l.30.§. vlt. D. de adim. legat. *In Extremis vitæ conſtitutus*, l.42.§. vlt. D. de mort. cau. *Quæ in Extremis dixiſſet*, l.47.§.vlt. D. de fideicomm. libertat.

Extremò mortuus, l.85.§.vlt. D. de legat. 3.

EXTRICATÆ *Margaritæ*, l.17.§. ſi cum maritus, D. ad L. Aquil.

EXTRINSECVS *Accedere*, *& ex ipſa Hereditate*, opponuntur, l.20.§. item non, D. de hered. petit. *Principaliter ipſius rei nomine conſequi*, & *Extrinſecus ob eam* ſeparantur, l.46.§. procurator. D. de procuratorib.

Extrinſecus factæ impenſæ, *& in ipſam dotem*, opponuntur, l.5. D. de impenſ. in res dot. *Extrinſecus ſuſpendi legatum*, *non ex ipſo teſtamento*. l.6. D. quando dies leg. *Extrinſecus non ex teſtamento venientes condiciones*, l.99. D. de demonſt.

Extrinſecus accedere particulas l.76. D. de iudiciis. *Extrinſecus accedente cauſa*, l.5. C. de adqu. & retin. poſſ. *Si modò nihil Extrinſecus accidit*, l.14. D. de ædil. edic. *Extrinſecus accidens vitium*, l.24. §.1. D. de damno infec.

Quæ Extrinſecus, *& nihil ad præſentem actũ pertinentia adieceris ſtipulationi*, l.65. D. de verb. obli.

Si Extrinſecus aliquid tutor dolo admiſerit, l.4. D. quan. ex fac. tut. *Extrinſecus admota vis*, l.43. D. de dam. inf. *Nullo Extrinſecus adſumpto*, l.31. D. depoſiti. *Nullis Extrinſecus Argumentis*, l.15. D. de quæſtionib.

Extrinſecus aliarum rerũ perſonarúmve cauſa commixta, l.5.§. generaliter. D. de donat. int. vir. *Non Extrinſecus alia cauſa oblata*, l.57. D. locati.

Damnum quod Extrinſecus contingit, l.24. hæc ſtipulatio, D. de damno inf. *Quædam Extrinſecus ſunt elocuta*, l.13.§. ex compromiſſo, D. de his qui not. infam. *Extrinſecus exſpectanda condicio*, l.25. D. quando dies. *Si Extrinſecus intelliguntur*, l.1. D. de his quæ in teſtam. del. *Si Extrinſecus perſona tutoris interueniat*, l.5.§. nunc videamus, D. iudica. ſol. *Extrinſecus poſita condicio*, l.86. D. de heredib. inſtit.

Extrinſecus relictum, l.2. D. de dot. præleg. *Extrinſecus ſibi ſignare pecuniam*, l.6.§.1. D. ad L. Iul. pecul. *An Extrinſecus ſit rei vindicatio*, l.2. D. de tigno. iunct.

EXTRVDITVR *ab Hereditate*, Vlpian. Tit. 23. Regular. *Extrudi filius*, l.12.§. vlt. D. de bono. poſſeſſ. contr. tab.

Exvberare *Fides*,l.3.C.pro ſocio.*Exuberant fructus quantitatem*,l.27.§.ſi heres, D.ad Sc. Trebell.

Exuberantis debiti repetitio,l.6.C.de ſolutionib.

Exvehendas *Merces conducere*,l.5.D.ad exhibend.

Exvere *ſe Actionibus*,l.2.D.de Sentent.paſſ. pro,liberare ſe. *Incendium ære alieno non Exuit debitorem*,l.11.C.ſi cert.pet.

Exuere à Muneribus,l.6.§.vlt.D.munerib.id eſt excuſare,ſeu vacationem tribuere.

Exuere ſe Crimine,l.19.C.de his qui accuſ.non poſſ.*Quas Res,Natura,vel Gentium ius Commercio Exuerunt*,l.34.§.1.D.de contrah.empt.

Exui Delictis,l.2.§.vlt.D.de capit.minut.*Exuitur omni onere*,l.1.§. vlt. & reſtituendi, D. de publican.

Exutus Bonis,l.vlt.§.vlt.D.quæ in fraud.credit.*Facultatibus*,l.3.§.quamuis,D. de adminiſt. & peric.*Exuti Cingulo*,l.1.C.ne rei dominicæ.

Exvndare *Palus*,l.1.§.Neratius,D.de aqua & aq.pluu.

Exvrere *Viuos*,l.6.D.ad L.Iul.peculat. *Exuri viui*,l.9.§.iſtæ,l.28. & l.38. §. incendiarij, D.de pœnis,& apud Paul.lib.5.Sentent.Tit.23.& 24. *Exurendi damnantur*, l.1.D.de cadauerib.puni. *Exurendo oblatis ignibus membra*,l.1.C.de emendat.ſeruor.

Exurere Igni inſtrumenta,l.2.C.de reuoc.donationib.*Inſulam*,l.10. D.ad L. Corn. de ſicar. *Inſulam & Villam*,l.27.§.ſi quis inſulam,& §.Proculus,D.ad L.Aquil.*Inſulam,Prædium,Villam*, in Lege Dei,Tit.11.*Si dolo quis inſulam Exuſſerit*,in Lege Dei,Tit.12.

Exuſta Domus,l.29.§.domus,D.de pignorib.*Tota domus,vel pars dimidia,vel minor quàm dimidia*,l.57.de contrah.empt.*Exuſtæ domus hereditariæ*,l.58.D.de legat.1.

Exuſta Inſula,l.7.D.de inſtruct.vel inſtrum.l.4.D.de impenſ.in res dotal.l.9.§.1. D.locati, l.10.§.1.D.de neg.geſt.id eſt *Incendio conſumpta*,vt loquitur l.19.§.ſi quis cum,D.locati.*Si ignis peruagatus ad vicini prædium,illud Exuſſerit*,in Lege Dei,Tit.12.

Exurere Villam,l.27.§.Proculus,D.ad L.Aquil.*Exuſta Villa*,l.2.D.de lege commiſſor.l.27. §.ſi fornica. *Exuſtus Paries*,l.27.§.ſi futurum,D.ad L. Aquil.& in Lege Dei, Tit.12.

Exuſtæ Ædes,l.5.§.rei,D.quib.mod.vſusfruct.l.9.§.idem quærit,D. locati. Tertul. lib. aduerſus Iudæos,cap.3.*Ciuitates veſtræ igne Exuſtæ.Exuſtæ Res*,l.27.§.ſi quis,D.ad L. Aquil. & in Lege Dei,Tit.11.*Exuſtæ Tabulæ*,l.18.§.vlt.D. teſtam.quemadm.aper.

Exurere Tabulas,Sueton.in Auguſto.cap.35.

Exuſto Ædificio,l.2.§. vlt.D.de hered.vel act.l.9.§.eſt præterea, D.de reb.auct.iud. *Exuſtis incendio Chirographis*,l.57.D.de admin.& peric.

Exvstionibvs *Flammarum mancipari*,l.2.C.de falſa moneta.

Eydo *Seruus*,l.60.D.de manum.teſtam.

Finis Libri V.

DE VERBORVM QVAE AD IVS PERTINENT SIGNIFICATIONE.

LIBER VI.

FABA *non Ariſta, ſed Siliqua continetur*, & in Frugibus numeratur, l. 77. D.de verb.ſignif.

FABIA Lex de Plagiariis, quæ, propter notam litterarum B.& V. fraternitatem, ſæpe in Fauiam tranſit. Hanc quidam male Flauiæ nomine nuncupant, quo vitio recentiora Codicis Iuſtinianei exemplaria quorundam emendatorum beneficio laborant, non in inſcriptione modò Rubricæ ad L.Fab.de plagiar.lib.9.C.ſed & in contextu, l.1.l.2.l.3.l.4. l.5.& l.9.eod.tit. Pertinet autem Lex hæc ad eos qui liberos homines, vel ſeruos alienos ſcientes dolo malo ſupprimunt. Proinde in l.51.D.pro ſoc.Vlpian.Sociũ, *Si plagium fecit, vel ſuppreſſit*, *Fabia teneri*, pronuntiat. Vnde & legis Fabiæ crimen, *Suppreſſi mancipij crimen* vocatur, l.3.D.ad L.Fab. Hac lege etiam tenetur *qui Liberum hominem ſciẽs vendit, donat, vel in dotem dat: item qui ex earum qua cauſa ſciens liberum eſſe acceperit, in eadem cauſa habetur*, l.1.& l.4.D.de L.Fab. Quæ præter eadẽ lege cauerentur exponit l.6.§.vlt. D.eod.tit. Fit autem huiuſce.legis mentio, l.1.§.1.D.de fugitiuis, l.3. D.de hom.ſlib. l.12. §. ſi deportatus, D.de captiuis, l.82.§.qui ancillam. D.de furtis, l.12.D. de manumiſſionib. l.18. §. iudex, D. comm.diuid.l.vlt.victum ciuilit.crim.in C.Th. apud Paul.lib.5.Sentent. Tit.7.& §.eſt & inter.Inſtit.de public.iudic.

FABIANA Actione Patronus vtitur ad reuocanda ea quæ in fraudẽ eius à liberto alienata ſunt, l.38.§.in Fabiana, D.de vſuris, l.16.D.de iure patro.l.2.D.ſi à paren.quis man. l.1.§.vtrũ, & §.quid ſi, & §.ſed ſi, l.29.& l.3. §. hęc actio.& alibi paſſim, Tit.ſi quid in fraud. patro. Hæc *Fabiana formula* vocatur à Paulo lib.3. Sentent. Tit.3. & *Fabianum iudicium*, d.l.1.§.ſed ſi fortè, & §.ſi ſeruo. Eiuſdẽ rei gratia cõparata eſt Caluaſiana. Et ideo hę actiones ſub alternatione plerumque in eadem cauſa nominantur, l.2.D ſi à par.quis, l.1.§.ſi pluribus, & l.vlt. D.ſi quid in frau.patr. Sed inter eas hęc vna differẽtia intercedit, quod Fabianum a loc habet vbi Patronus Teſtamento facto, deceſſit: Caluiſiana verò, vbi Inteſtatus mortuus eſt, quemadmodum colligitur ex l.3.§.ſi inteſtatus, D.ſi quid in fraud.patre, & l.2. C.eod.tit. Alienationes autem in fraudẽ Patroni factæ illis Actionibus vſque ad debitam partem reuocâtur.

FABII CILONIS Pręfecti vrbi meminit, l.1.D.de offic.pręf.vrb.l.6. D. de interdict. & releg. Hunc inter eos quos Seuerus Imperator ditauit, numerat Sex. Aurel. Ac planè cum Seuerus *Amicum* ſuum vocat in l.vlt.D.de offic.præf.vigil. Geſsit autem Conſulatum cum Libone, vt ex Caſsiodori Catologo Conſulum patet, & ex ſubſcriptione, l.1.C.ſi cert.pet.& l.2.C.de excuſat.tutor. Et his Coſs.editos Romæ ludos ſeculares Cenſor. in lib.de die Natali cap.17.refert. Quamquam quo anno Commodus cęſus eſt, Conſulem eum fuiſſe deſignatum oſtendit Lampridius in Commodi vita in extremo. Quod rationi temporum minimè congruit. De hoc Cilone hæc Spartianus in Antonino Caracalla ſcribit, *In ſummũ diſcrimen etiam Cilo iterum Præfectus & Conſul venit, ob hoc quod concordiam inter fratres ſuaſerat.*

FABRI nomen generale eſt. Dicimus enim *Fabrum Argentarium*, l.39.D. de auro arg. *Lapidarium*, l.5.§.ſed interdum, D.commodati. *Vaſcularium*, l.31.D.locati. Inuenio & *Fabrum Ærarium*, apud Plin.lib.34.cap.8. *Ferrarium*, apud Plaut. Rudente & eundem Plin. lib.14.cap.4.&

Tignarium,

Tignarium,apud Ciceronem lib.de Claris Oratorib. *Fabros* etiam *Lignarios* apud Paul.lib.3. Sentent.Tit.7.vt & apud Vegetium,lib.2.de re milit.cap.11. Quanquam ſunt qui vtrubique *Tignarios*,reponendos cenſeant,vt & in l.135.§.vlt.D.de verb.ſign. Cuius verba ſunt hæc,*Fabros Lignarios dicimus non eos duntaxat qui ligna dolarent,ſed omnes qui ædificarent.* Denique, *Fabros Æris,Eboris, & Marmoris*,legere eſt apud Horatium,Epiſt.1.lib.2.

Faber qui villæ reficiendæ cauſa paratus ſit,l.12.§.Trebatius, D.de inſtruct.vel.inſtrum.

Fabrum inducere ad refectionem domus,l.67.D.de rei vind.

Si Faber Incudem aut Malleum fregerit,l.2.§.1.D.de L.Rod.

Duo Fabri eiuſdem peritiæ eaſdem operas promittere intelliguntur,l.5.D.de duob.reis.

Fabri ad reficiendum riuum,l.11.§.vlt.D.Comm.præd. *Fabris vel Opificibus qui eo loci operantur, opus nouum nuntiari*,l.5.§.nuntiationem,D.de oper.noui nunt.

Si duobus Fabris,ſi nauem fabricaſſent,quid adſcriptum ſit,l.13.§.1.D.de manum.teſt.*Fabris vndique conquiſitis feſtinare*,l.137.§.item qui,D.de verb.oblig.

Fabri inter opifices caſtrenſes recenſentur,l.vlt.D.de iure immunit. & apud Veget. lib.2. de re milit.cap.11.quibus qui præerat,*Præfectus fabrûm* vocabatur, vt vel ex vna Cæſaris ad Oppium Epiſtola,quæ Epiſtolis ad Atticum lib.9.inſerta eſt,abundè cõprobatur.Veget.illo quem modo citaui loco,poſtquam de Fabris,Carpentariis,Baliſtariis,Structoribus,aliiſque id genus quos vna quæque Legio habebat,opificibus diſſeruit,ſubiicit,*Horum erat Iudex proprius,Præfectus Fabrorum*:etſi *Fabrûm*,non *Fabrorum*, in vſu fuiſſe Cicero in Oratore docet.

FABRICA *Inſulæ*,l.3.§.item Iulianus,D.quod certo loco.

Fabricam docere faber,l.26.§.faber,D.mandati.

Arte Fabrica petitus Seruus,l.19.§.vlt.D.de inſtr.vel inſtr.Cic.2.de Nat.Deor. *Pictura & Fabrica,ceteræque Artes.*

Horreorum vel ſtabulorum Fabricæ,l.12.C.de operib. publ. id'eſt Exſtructiones.Eodémque modo *Fabricæ*,l.13.de prætorib.& quæſtor. pub.in C.Th.*Publicæ Fabricæ*,l.30. de operib. public.eod.Cod.

Romanæ Ciuitatis Fabricæ,apud Caſſiodor. Epiſt.21.lib.5.item, *Romuleæ Fabricæ*,Epiſt.6.lib. 7.Variar.opera publica ſignificant.atque ita publicas& priuatas accipe apud eiuſdem Epiſt. 17.lib.7.

Fabricæ optio,l.vlt.D.de iure immunit. *Fabricæ* etiam ſunt armorum officinæ, vt oſtendit Iuſtinianus Nouella 85.his verbis,συνείδομεν τὸ τῆς ὁπλοποιΐας ἔργον μηδένα μὲν ἰδιώτην ἐργάζεσθαι· μόνους δὲ ἐκείνους τὰ ὅπλα κατασκευάζειν τοὺς ἐν ταῖς δημοσίαις καταλεγομένους,ὁπλοποιΐαις,ταῖς λεγομέναις φάβρικι. Fabricæ autẽ in Imperio Romano præcipuè erãt videlicet in Illyrico 5. in Italia 6.In Galliis 8.Erántq; ſub diſpoſitione Magiſtri Officiorum, quemadmodum Notitia teſtatur.Veteres quoque in Legionibus *Fabricas Scutarias, Loricarias, Arenarias*, habuiſſe, in quibus Sagittæ,Miſsilia, Caſsides, omniáque armorum genera formabuntur, Vegetius lib.2.D.de re milit.cap.11.tradit.

Ceterùm publica illa *Fabrica*,in qua armis faciendis Fabricenſes deſudabant,*Sacra* vocatur,l.6.C.de fabricenſib.lib.11.*Fabricis* verò huiuſmodi etiam deputatos publicos ſeruos oſtendit,l.vlt.C.de furt.

Inde FABRICENSES,Tit.de Fabricenſib.lib.11.Cod. Iuſtin. & C. Th.

Hi ſunt qui in ſacris fabricis operantur,& arma cudunt: qui *Armorum factores, & Artifices* vocantur à Caſſiod.Epiſt.19.lib.7.Variar.& *fabri Armorum*,Epiſt.18.eiuſdem lib.quorum æquè ac Tironum, brachiis ſtigmata inuſta fuiſſe,docet l.3.C.de fabricẽſib.lib.11. *Fabricenſium Corpus*,Non.Th.& Valent.de bon.Fabricenſ.

FABRICARE *Nauem*,l.13.§.1.D.de manum. teſtam.*Naues Marinas*,l.3. D. de vacat & expoſ. *Nauis Fabricandæ cauſa credere*,l.34.D.de reb.auctor.iud.id eſt,*in Nauem exſtruendam*, vt l. 2.D. eod.tit.*Si Nauem à ſe fabricandam quis promiſerit*,l.31.D. de ſolutionib. Tacitus lib. 14. *Nauéſque fabricatur plano alueo.*

Fabricari cæptum Argentum,l.19.§.infecto,D. de aur.arg.leg.

Fabricato loco.l.9.C.de ædific.priuat.

Materiam falsò fabricando inſtruere,l.2.§.idem,D.teſtam.quemadm.aper.

FABRICATIO *Armorum*,l.15.& l.18.de extraord.ſiue ſordid.in C.Th.

FABRILES *Operæ*,l.26.§.libertus,D.de condict.indeb.l.6.& l.26.D.de oper.libert.l.45. D. de præſcript.verb.Quales ſunt quæ à fabris & opificibus eduntur:quo in genere & *Pictoriæ* habentur,d.§.ſi libertus.

Fabrilibus Operibus exerceri,l.12.§.1.D.de re milit.*Fabrilem exercitum* pro fabrorum Corpo-

ribus & Collegiis dixit Caſsiodor.Epiſt.5.lib.7.

FABVLIS *adnumeratur*, l.3.D.ſi pars heredit. *Non Iteratis fabulis ſæpe recreata*, l.1.§.ad hæc, C. de annali except.

FACERE, Verbum eſt πολύσημον. Primùm enim Verbũ hoc *omnem omnino faciendi cauſam complectitur, Dandi, Soluendi, Numerandi, Iudicandi, Ambulandi*, l.218. D. de verb. ſignif. *Faciendi verbo Reddendi etiam cauſa continetur*, l.175.D.eod.tit. & ita verbum hoc in formula, *Quod te mihi dare facere oportet*, exaudiendum eſt. *Facere Oportere & hanc ſignificationem habet vt abſtineat quis ab eo facto quod contra conuentionem fieret, & curaret ne fiat*, l.189.D.de verb.ſignif.

Facere, interdum ſignificat Exercere. Sic *Facere Argentariam*, l.4.§.1. D.de edẽdo, & apud Cicero.7.in Verrem, & pro Cæcina, & auctor.lib.de vir.Illuſtrib.cap.72. *Artem*, l.37.D.de oper.liber.l.4.D.de pœnis, l.42.& l.44.D.de ritu nupt.& apud Vlpian.Tit.12.regular. *Medicinam*, l.26.D.de oper.libert.Sic & *Factitare Medicinam* dixit Quintilian.lib.5.cap.2.

Facere Præconium, & *Facere Apparituram*, apud Sueton.in lib.de Claris Grammatic.

Scriptum Facere dicebatur Scriba, apud Agell.lib.6.cap.9.

Facere aliàs ſignificat Soluere: Liuius lib.9.circa finem, veluti cum dicitur *Facere centum & nihil Facere poſſe*, id eſt ſoluere, l.82.§.vlt.D.ad L.Falcid. *Si nihil Facere poteſt*, l.1.D.de curatore bonis.

Quod Facere Maritus poteſt, l.1.§.cùm dos, D.de dot. collatio. *Si condemnatus Titius nihil Facere poteſt*, l.21.D.de ſolutionib. *In quantum Facere poſſunt damnantur*, l.7.D.de obſeq parentib. l.18.D.ſol.matr.

Facere ſolidum non poteſt.63.§.ſi cum, D.pro ſocio.

Facere autem poſſe, vel *non poſſe*, intelligitur qui ſolidum ſoluere poteſt vel non, l.21.§.vlt.D. rer.amot.l.23.& l.81.D.pro ſocio, l.3.D.de pecun.conſtit.l.8.& l.9. D. de condict. indeb.l. 24.§.1.& paſſim, ſub eod.tit.l.35.D.de neg.geſt.

Vnde Iuſtinianus in §.itẽ ſi de dote, Inſtit. de actionib. verba hęc, *Quatenus facere poſſit maritus*, interpretatur, *Quatenus facultates eius patiuntur*: Paulus verò in l.21.D.de re iudic. *Non vltra facultates*: Conſtantin.Hermenopul.μέχρι εὐπορίας. Nec verò totum quod habent extorquendum eſt, ſed & ipſorum habenda ratio eſt, ne egeãt, l.19.in fi.D.de re iudic. *Facere autem Poſſe* omnes qui in id quod facere poſſunt conueniuntur, ſolo Donatore excepto, etiam non deducto ære alieno intelliguntur, l.16.l.18.§.vlt.D.de re iudic.l.54.D.ſol.matr.

Facere poſſe Maritus etiam *id videtur quod a Muliere conſequi poteſt: ſcilicet, Si iam ei aliquid abſit: quòd pro Muliere aliquid expendit, vel mandato eius præſtitit. Ceterùm ſi nondum ei abeſt, vt puta, ſub cõdicione eſt obligatus, nõdum videtur Facere poſſe*, l.28. D.ſol.matr. *Hoc Facere quis poſſe* videtur, *quod dolo fecit quominus poſſit*, l.63.§.tẽpus, D.pro ſoc.l.18.§.1. D.ſol.matr.l.vlt.C.de reuoc.iis quæ in fraud.alien. *Facere* verò *quominus Facere poſſit*, is demũ exiſtimatur, *qui erogat Bona ſua, in fraudem futuræ* non etiam qui *actionis*, non item qui *occaſione adquirendi non vtitur*, l.68.§.1. D.pro ſocio.

In quantum Facere poteſt, & *in Solidum conueniri*, opponuntur l.33. D. de donationib.

Eodem ſenſu *Iudicatum facere*, cuius locutionis exempla in lib.9.reiicio.

Facere iuſſus vt centum habeam, centum cogendus eſt dare, hoc enim verbis iis ſignificari creditur, l.73.D.legat.1. *Qui non facit quod Facere debet videtur Facere aduerſus ea, quia non facit*, &c.l.121. D.de diuerſ.regul.

Facere aliàs valet admittere & perpetrare.veluti *Facere Homicidiũ, furtum*, l.7.l.18.l.19.§.vlt. l.23.& alias paſſim, D.de furt.l.6.§.1.D.ad L.Iul.peculat. *Homicidium*, l.1.§. qui quæſtionem, D.de quæſtionib. *Homicidia*, l.28.§ famoſos, D.de pœnis. *Incendium*, l.5.D.ad L.Iul.de vi publ. *Latrocinium, aliúdve quod facinus*, l.27.§.vlt.D.eod.tit. *Stuprum & Adulterium*, l.12.D.ad L. Iul.de adult. *Vim Facere*, l.2.D. ad L.Iul. de vi priuat.

Facere metum, l.19.§.in hac, D.quod met.cauſa, id eſt inferre.

Facere, & Pati, aduerſantur, l.124.D.de verbor.ſignif.

Facere Conductionem, l.20.§.vlt.D.de manumiſſionib. *Locationem & Venditionem*, id eſt locare & vendere, l.8.§.1.D.de reb.auctor.iud.poſſid. *Diuiſionem bonorum*, l.15. D. de his quæ vt indign. *Permutationem*, l.34.D.de auro argent.

Facere Reſtitutionem, l.1.§.ſed etſi.D.ad Sc.Trebell.

Facere Pretium, id eſt conſtituere: quod tam ab emptore quàm à venditore fieri poteſt. Plautus Perſa, Act.4.Sc.4. *Indica, fac pretium, tua merx tua Indicatio eſt*, Martial.Epigram.81.lib. 1. *Quis faceret pretium*.

Facere

Facere duos vel *plures gradus heredum*,l.7.§.non omnis,D.de legat.præſtand.l.36.D. de vulg. & pupill.

Facere Procuratorem,l.11.C.de procuratorib.l.4.§.vlt.de appellationib.

Facere ex Tabulis Nauem,Subſellia vel Armarium:ex Lana veſtimentum:ex vino & melle Mulſum: ex medicamentis Emplaſtrum,&c.l.7.§.cùm quis.D.de adquir.rer.do.

Facere Foſſam,l.vlt.D.de iure immunit.l.vlt.§.1.D. quod vi aut clam.*Porticum*,l.6.D.de auro argen.

Facere Appellationem,l.3.D.quæ ſentent.ſine appellat.

Facere Conditionem,l.9.D.ad L.Falcid.l.85.D.de leg.3.l.9.D.de condic.& demonſt. *Si Dies aut Condicio Legatum fecerit*,l.5.D.eod.tit.

Facit difficultatem Mens teſtantis,l.33.D.de auro arg.

Facere ſecundas tabulas impuberi Pater,l.2.§.ſi mulier,D.ad Sc.Tertyll.

Facere Filium,l.40.§.1.D.de adoptionib.*Liberum*,l.2.D.de manum.vind.*Libertum*,l.6.D. de caſtr.pecul.

Facere Damnum,aliàs eſt dare,l.51.D.de diuerſ.reg.iur.aliâs.pati,vt l.56.D.de legat.1.

Facere dotem vxori alicuius,dicitur *qui pro ea dotem dat*,l.vir.ab eo,D.de iure dot.

Facere ſuſpectum,l.2.D.de magiſtr.conuen.id eſt poſtulare ſeu accuſare.

Facere hominem accipientis,l.vlt.D.de condic.*Emptoris*,l.84.§.qui ſeruum,D. de legationib. *Stipulationis*,l.63.D.de condict.indeb.*Facere rem accipientis*,l.2.D.de mort.cau. *Facere accipientis Nummos*,l.55.D.de condic.& demonſt. *Facit quæſtionem*, l.6. D.de L. Fab. *Non multum facit*,l.7.§.vlt.D.qui potior. *Dies quos in cuſtodiam Fecißet*, id eſt egeſſiſſet, l.11.D.ad L.Iul.de adult.

Facere Controuerſiam, Impenſam, Mentionem, Monumentum Negotium. Opus, Quæſtum Corpore, Teſtamentum Vitium,require ſuis locis. *Non facere Voluntatem*.l.89.§.1.D.de legat.2.

Quid faciemus,l.2.§ D.de damno inf.*Facito* pro finge,apud Vlp.Tit.13.Regular.

Factitare eſt frequenter facere,l.7.§.ſi is qui,D.quib.ex cauſ.in poſſ.

Fieri,id eſt effici.Sic,*Factus Heres*,l.68.D.de legat.1.l.6.D.legat.2.l.vlt.de legat.3.l.5. D.de vulg.& pupil.*Ex teſtamento*,l.7.C.de inſtitutionib.*Facti Heredes*,Vlpian.lib.regul.Tit. de curator.

Factus Paterfa.l.1.§.ſed ſi filiusfa.D.de bonor.poſſeſſ.ſec.tab l.1.§.ſi filius, D.de ſuis & legit,l.58.D.de furt.l.3.§.vlt.l.9.& l.vlt.D.ad Sc.Maced.*Factus Paterfamilias morte patris*,l.6.§.ſi is,D. de adquir. *Facta Materfamilias*,l.41.§. teſtamento,D.de legat.3.l.30.§.vlt.D.ſol.matr. vel omitt. & l.46. D. de heredib.inſtit.l.13. D. de dote præleg. l.28.§.1. D.de liber. & poſtum.

Factus ſui iuris,l.6.§.vlt.D.de iniuſ.rup.l.12.§.1.D.de captiuis,l.2.& l.3.D.quod cum eo,qui in alie.l.11.§.ſi cui, & l.50.§.vlt.D.de legat.3. *Facti ſui iuris liberti*, l.1.§. & ſi, D. de bonor. poſſeſſ.

Factus Maior,l.14.D.de bonis libert.*Maior annis* 20.l.1.D. quib.ad libertat.Rubr. ſi maior factus Cod.*Pubes*,l.4.D.vbi pupill.educ.l.5.D.de adminiſt.& peri tut. l.9.D.de nouat. l. 93. D.de legat.1.l.vlt.§.vlt.D.de liber.cau.l.5.C. de fideic. Vlp. Tit.13. Regul. *Factus Annorum quatuordecim*,l.22.D.quando dies leg.*Compos mentis*,l.12.§.ſi quis ex liberis, D. ad Sc. Tertyll. *Furioſus*,l.7.§.vnius,D.de op. leg.l.47.D.de adquir.vel omitt.*Liber*,l.1.§.filio,D.ad Sc.Tertyll.l.19.§.ſi quis,D de donationib.l.48.D.ad L.Aquil l.82.§.vlt.D.de legat.2. l.17. §.ſi quis rogatus,D.ad Sc.Trebell.l.2.C.quib.ad libert.l.37.& 38.D.de adminiſtr.& peric. *Ingenuus*, l.vlt.D.de nat.reſtit.*Seruus*,l.38.D.de ſolutionib.*Seruus pœnæ*,l.8.D. de pœnis.*Facta ſerua pœnæ*,l.6.D.de ſtatulib.*Ancilla*,Paul.lib.2.Sentent.Tit.25.*Facti ſerui*,l.2.C.quib.ad libert.

Factus Actor, l.11.§.1.D.quod falſo tut.*Ciuis*,l.6 §.1.& l.16.D.de decurionib. l.21.§ idē,D. ad municipal.*Ciuis Romana facta*,l.4.C.de fideicomm.libertat.*Conſul*,l.2.D.de cōdic. & demonſtr.l.2.§.ſi pecuniam, D. de donationib.l.64.& l.129.D.de verb.oblig.l.13.D.iudic.ſolui.*Curator*,l.9.D.de curat. fur. *Decurio*, l.21.§.idem reſpondit, D. ad municip. l.1.§.vlt.D. de magiſtr.conuen.l.6.D.de decurionib.*Index*,l.25.§.item ſciendum. *Peregrinus*,l.6.§.ſolemus, D.de heredib.inſtit.*Procurator*,l.ſed ſi tantum,D.de pactis.

Facti Rei promittendi,l.4.C.de duob.reis.

Fieri Pauperior,l.3.D.pro donato.*Locuples*,l.5.D.de iure immunit.

Factus ſacer locus,l.91.D.de verb.oblig.

Fieri Nummi accipientis,l.9.§.hoc Senatusconſultum,D.ad Sc.Maced. *Fieri rem accipientis*, l. 2.D.de mort.cau.don.

Factus tuus,l.6.§.1.D.de ſtatuliber.*Facta eius Pecunia*,l.25. D.de donat.

Ita Fiet,vt l.35. D.de adquir.poſſeſſ.*Quid Fiet ſi*,l.18.emptor,D.de dam.inf.

Facta mora,l.18.D.ad Sc.Trebell.*Factus ſumptus hereditatis*,l.19.§.vlt.D.ad Sc. Trebell. *Factum Senatus Conſultum*,l.2.§.vlt.D. de bon. eorum, l.3.§.vlt.D.de incend. ruin. l.1. D. quib. mod.pign.vel hypot.l.3.D.de agnoſc.lib.l.1.D.de adſignand. liber. l.2. D.de liber.cau.l.1. C.de præd.min.l.5.C.de magiſtr.conuen.& in Lege Dei, Tit.15.

Fieri,aliâs eſt.Exſtrui, Ædificari,vt cùm *Inſulam fieri* quis ſtipulatus eſt , l.72. §. vlt. & l. 84. D.de verbor. oblig. iuncta l.124. D.eod.titul. *Vaſa fieri ex Argento : Anuli ex Auro*,l.31.D. locati.

Factum Argentum,Aurúmve,& Infectum pugnant,ſicut Græcis ἐπίσημον & ἄσημον.Interpres Euripid. in Hecubam κυρίως ἐπίσημον ἀργύριον τὸ κεχαραγμένον καὶ ἄσημον τὸ μὴ κεχαραγμένον. Vide quæ ſ.lib.1.dixi & quæ lib.9.addam.Eodémque modo *Factum* & *Infectum lignum*,aduerſantur,l.70.§.lino,D.de legat.3.

Factum Aurum & Argentum,l.3.§.vlt.D.de vſuris,l.27.D.de adquir.rer.do.*Argentum*,l.26. D.de auro arg.l.78.§.illud, D.de legat. 3.l.7.§.vlt.D.de donationib.

Factio,id eſt confectio,l.3.D.qui teſta.fac.poſſ.l.7.D.de interdict.& releg. l.3.D.de iure codicill.l.3.C.qui teſtam fac.l.17.C.de adminiſtr.tutor.

Factio Teſtamenti, dicitur eſſe *cum aliquo*, cui ius eſt capiendi ex teſtamento : l.31.§.1.D.de fideic. libert.l.20.D.de adim.legat. Sic *Factio teſtamenti eſſe cum ſeruo*,l.82.§.ſeruo,D.de legat. 2.§.ſeruus autem Inſtit.de heredib inſtit. *Teſtamenti Factio cum ſeruis alienis ex perſona dominorum introducta eſt*, l.5.D.de ſeruit.leg.l.7.D.pro legato.

Factionem Teſtamenti habere, l.1.§.exigit, D.de bon. poſſ.ſec.tab.l.8.D.de bon.damnat.l.4. l.6.& l.18.D.qui teſtam.fac.poſſ. l.vlt. D.pro herede, l.17.§.vlt.D. de inoff.teſt. l.10.& l.22. D.de captiu.id eſt *Ius faciendi Teſtamenti*,vt l.6.D.eod.tit.Ex diuerſo *Factionem Teſtamenti non habere*,l.6.§.ij autem,D.de iniuſto.rupt.*Factionē habere teſtamenti cum aliquo*,l.55.D.de condic. & dem.*Heredes inſtitui poſſunt,qui Teſtamenti Factionē cum Teſtatore habēt*, Vlp.Tit.23.Regul.iur.

Factio ait Feſtus Pomp.& *Factioſus, honeſta vocabula erant : vnde adhuc Factiones hiſtrionum & Quadrigariorum* dicuntur *:modo autem nomine Factionis, ſeditio, & arma vocantur.*

Nonius Marcell. *Factio dicitur malorum conſenſus*,& *conſpiratio:Salluſt.Iugurtino Bello.Inter bonos amicitia,inter malos factio.*

Factio cruenta.l.6.§ quid tamen.D.de iniuſto rupto.

Factio ſua rempublicam occupatam retineret,l.2.§. Deinde, D. de orig.iur. *Propoſito delinquunt Latrones qui Factionem habent*,l.11.9.delinquitur,D.de pœnis. *Quiſquis cum militibus,vel priuatis, barbaris etiam ſceleſtam inierit factionem*,l.5. C.ad L. Iul. majeſt. Ibidémque *Factionem & ſocietatem* coniungunt Impp. Paul.lib.5. Sentent. Tit.29.*Qui Factione fecerit.*

Factio Palmyrena,l.4.C.de ingen.manum.id eſt motus ſeu rebellio Palmyrenorū in Syria gentis,quam aduerſus Imperatores arma mouiſſe vel exemplo Zenobiæ quæ ab Aureliano victa in eius poteſtatem venit & in triumphum ducta eſt,liquet.Extat hiſtoria apud Sozimū lib.1.Vopiſc.in Aureliano,Trebell.Pollio.in 30.Tyrannis. *Factiones Publicanorum*,l.12. D.de publica. *Factionum duces*,l.16.D.de appellationib. Suetonius in Auguſto, cap. 32. *Plurimæ factiones titulo Collegij noui ad nullius non facinoris ſocietatem coibant.*

Sanè in Circenſibus,honeſto , vt Feſtus tradit , vocabulo , Aurigarum , Agitatorúmve in contrarias partes diuiſi greges *Factiones* appellabantur,l.1.de equis curulibus in Cod.Theodoſ.Erant autem hæ pannorum coloribus, verbi gratia,Praſino & Veneto,diſtinctæ factiones.Sueton.in Domitiano,cap.7.*Duas Circenſibus, Græcorum factiones , aurati, purpureique panni ad quatuor priſtinas addidit.* Vnde colligitur non duas ſolùm, ſed & quatuor & eo plures Factiones aurigarum Romæ fuiſſe,contra quàm plerique ſentiant.Quod & Xiphilin.in Nerone notat. Idem Sueton.in Vitellio,cap.14. *Quoſdam & de plebe ob id ipſum,quòd Venetæ factioni clarè maledixerant,interemit.* Sic & *Venetam Factionem* interpretabimur in Inſcriptione, quæ Danij extat in Hiſpania.Et *praſinam Factionem* apud eundem Sueton.in Caligula cap.55.Capitolinus in libr.de rebus geſtis Gordianor.*Equos ſingulos Cappadoces 100. permittentibus Imperatoribus,Factionibus diuiſit.*

Factionum domini,Suet.in Nerone,cap.5.*Querentibus dominis Factionū repræſentanda præmia in poſterum ſanxit.*Et cap.22.*Ne dominis quidem Factionū dignantibus niſi ad totius diei curſum greges ducere.* Lamprid.in Commodo.*Circenſes multos addidit ex libidine potius , quàm religione, vt Factionū Dominos ditaret.* Illius autem pannorum & colorum diuerſitatis qua aurigæ diſcernebantur, rationem explicat Iſidor.lib.18.Etymol.cap.38.

Factionarij, l. vlt. de equis curulib. in C. Th.

Factioſa familia, l.13.§. ſuis autem, D. de publican.

FACTORES qui Scelus ipſi admittũt, l.6.§. qui propoſitũ, D. de re milit. l.7. D. de cuſt. reor. *Factores ſceleris*, l.1.§. occiſorum, D. de ſenat. C. Sylan.

FACTVM *Suum*, id eſt proprium, & contrà *Alienum*, l.38. D. de verb. oblig. *Factum cuique ſuũ nocere debet.* l.155. D. de diuerſ. regul. *Quaſi facti ſui nomine*, l.13.§.1. D. de public. *Ne Alieno facto onereris*, l.27. D. de Procuratorib. *Ne cuius deterior cauſa fiat ex alieno facto*, l.1. D. de alienatio. iudic. *De facto tuo cauere*, l.9. D. mandati.

Factum quoque ſociorum debet ei præſtare, ſicuti ſuum, l.22. D. pro ſoc. *Factum Seruorũ ſuorum, itémque Procuratoris non præſtat Emptor*, l.25.§. Pædius, D. de ædic. edic. *Seruorum ſuorum Factum præſtare*, l.1.§. quod igitur, D. de vi & vi arm. *Factum viatorum caupo vel ſtabularius non præſtat*, contrà atque, *inhabitatorum*, l.1.§. vlt. D. furti aduerſ. naut. *Facta domeſticorum præſtare*, l.31.§. quod in procuratore, D. de ædil. edic. *Factum Debitoris*, l.27. D. de pecun. cõſtit. *Fratris*, l.2. D. ſi quis aliquem teſtari *Sponte ſe præcipitantis*, l.12. C. de accuſationib. *In his quibus Factum perſonæ deſideratur*, l.61. D. de adquir. rer. do. *Factum humanæ ſortis*, l.21. D. de euictionib.

Factum Lex, non ſententiam notauerit, l.43.§ quæ in adulterio, D. de ritu nupt. *Factum puniunt Actiones*, l.9.§. vlt. D. quod falſo tuto. *Non Factum quæritur, ſed cauſa faciendi*, l.34. D. de furtis.

Facti cauſa, l.17. D. ex quib. cauſ. maior. *Cauſæ*, l.12.§. facti, D. de captiuis. *Poteſtas*, l.4.§.1. D. de hered. inſtit. *Res*, l.1.§. furioſus, & §. ſi vir, D. de adquir. poſſ. l.34. in fi. D. de neg. geſt.

Quod Facti eſt, l.29. D. de adq. poſſ. *Ex omnibus quæ facti ſint pars decedere debet*, l.1.§. ſi vſufructus, D. ad L. falcid. *Quod in Facto eſt, veluti Alexãdriam venire ſpondes?* l.46.§.1. D. de verb. oblig. *In Facto conſiſtẽtes cõditiones*, l.60. D. de cond. & dem. *In Facto eſt ſtipulatio iſta, per te non fieri, neq; per Heredem tuum quominus mihi ire Agere liceat*, l.2.§. item ſi, D. de verb. oblig. *Poſſeſſio plurimum facti habet*, l.19. D. ex quib. cauſ. maior. *Facti eſt & animi Poſſeſſio*, l.1.§. Sceuola, D. ſi is qui teſt. Paul. de poſſeſſione loquens, *Eam enim Rem Facti, non iuris eſſe*, l.1.§.1 D. de adquir. poſſ.

Factum Iuri plerumque opponitur l.130. D. de verb. oblig. *Facti magis quàm iuris ſunt Solutio, Venditio, Traditio*, l.7.§. vlt. D. de curat. fur. *Legatum in annos vel in menſes ſingulos, vel Habitationis in Facto potiùs quàm in iure conſiſtit*, l.10. D. de cap. minut. *In ſtipulationibus Ius continetur, in pactis Factum verſatur*, l.27.§. pactus, D. de pactis. *Alibi, de iure, id eſt in Cõfeſſoria actione: alibi, de Facto, vt in Interdicto de itinere quæritur*, l.2.§. vlt. D. ſi ſeruit. vindic. *Non ad Factum, ſed ad Ius ſeruitutis hæc verba referuntur*, l.5. D. de ſeruit. præd. vrban. *Cùm dicimus ſeruum Debere, vel ſeruo Deberi, Factum magis demonſtramus, quàm ad Ius ciuile referimus obligationẽ*, l.41. D. de pecul. *In ſtipulatione habere licere, non Factum, ſed Ius vertitur*, l.38.§. qui ſunt, D. de verb. oblig. *De Facto conſulere & de iure* pugnãt, l.79. D. de iudic. *De Facto, an de iure controuerſia fuerit*, l. vlt. D. de iureiur. Eodémque modo *Facti & Iuris Quæſtiones*, inuicem opponuntur non ſecus ac apud Rhetores *ſcripti & voluntatis* controuerſiæ. *Facti non Iuris quæſtio*, l.17. D. de do. int. vir. l.94. D. de verb. obl. l.16. D. de ſtatu hom. l.122. D. de verb. ſignif. *Tam iuris quàm Facti Quæſtio*, l.11.§. mulieres, D. ad L. Iul. adult. *Facti* porrò *Quæſtio* eſt, vbi dubium eſt, quid aliquis voluerit, intellexerit, ſenſerit, quid actum ſit, l.8.§. ſed ſi, & §. ſi debitori, D. quib. mod. pignus, l.41. D. de verb. obl. l.14. D. de mort. cau. d. Omniſque adeò voluntatis Quæſtio, *Facti eſt*, l.52. D. pro ſocio, l.15.§. vlt. D. de hered. inſt l.3. D. de auro arg. leg. l.13. D. qui potiores in pign. l.94. D. de verb. obl. l.15. D. ad municipal. l.2. C. plus valere, l.5 C. qui admitti. At in l.1.§.1. D. ad Sc. Turpil. *Facti Quæſtionem* accipe, vbi diſceptatur factum quid ſit an non, vt accidit in iis controuerſiis quæ in ſtatu coniecturali verſantur. *Hæc diſceptatio in Factum conſtitit*, l.34. D. de neg. geſt. l.52. D. de oblig. & actionib. *Ex Facto Actio eſt, quotiens ex eo teneri quis incipit quod ipſe admiſit, veluti furtum vel iniuriam commiſit, vel damnum*, l.25 § ex facto, D. de obligat. & actionib. *Ex Facto Agitatur*, l.19. D. de hered. inſtit. *Conſultus*, l.4. D. de pactis, l.3.§. vnde illud, D. de minor. *Conſultus Reſpondit*, l.52.§. itẽ, D. pro ſocio. *Incidit ſpecies talis*, l.83. D. de legat. 2. *Cùm incidiſſet*, l.39. D. de furt. *Intelligitur*, l.1. D. de doli excep. *Proponebatur*, l.35. D. de hered. inſt. *Propoſitum eſt*, l.5.§.1. D. de diuerſ. temporal. *Quæritur*, l.45. D. de vulg. & pupill. l.52. D. de peculio. *Quæſitũ*, l.11.§ ex facto, D. de minorib. *Tractatum*, l.27. D. ad Sc. Treb. l.39.§. ſcio, D. de legat. 1. *In Factum Actio, dicitur, qualis eſt, exempli gratia, Actio quæ datur Patrono aduerſus libertum a quo contra edictum Prætoris in ius vocatus eſt*, l.25.§. in factum, D. de obl. & act. Ac planè quas *Actiones Prætor ex ſua Iuriſdictione introduxit*, vt loquitur Iuſtin. in § pœnales, Inſtit. de actionib. generali In *Factũ Actionũ* nomine nuncupãtur, l.3.§. ex hoc edicto, D. naut. caup. l.3. D. de eo per quem factũ erit. l.13. & l.14, D. de liber. cau. Alię vbi vulgaria, atque vſitata Actionũ nomina deficiũt, accõmodatur. *Ceſſantibus* enim *Iudiciis proditis, & vulgaribus Actionibus, cùm propriũ nomen inuenire non poſ-*

ſumus,deſcendimus ad Actiones,quæ in Factum appellantur,l.1.D.de præſcr.verb.*Quia actionum non plenus numerus eſſet,ideò plerumque in Factum Actiones deſiderantur : ſed & Actiones quæ Legibus proditæ ſunt, ſi Lex iuſta ac neceſſaria ſit, ſupplet Prætor,in eo quod Legi deeſt:quod facit in Lege Aquilia, reddendo actiones in Factum accommodatas Legi Aquiliæ*,l.11.D.eod.tit. Vetus Gloſſar.Græc. Πολλαὶ οὖσαι τῷ πλήθει καὶ ἐπὶ διαφόρων ἁρμόζουσαι, διαφόρους ἔχουσι καὶ τὰς καταδίκας. Λέγει γὰρ ὁ Παπινιάνος ἡνίκα τὰ δημόσια ἠρεμοῦσι, τῷ κυρίῳ τῶν ἀγωγῶν ὀνόματι μὴ εὐπορούμενοι, ὁρμᾶν προσήκει ἐπὶ τὰς *In Factum* προσαγορευομένας ἀγωγάς. αἱ μὲν γὰρ αὐτῶν στρατιωτικαί εἰσι παρεχόμεναι ἑκάστῳ ἀφ᾽ ὧν θεμάτων ἀργεῖ ὁ Ἀκυΐλιος: ὅτε μὴ τῷ σώματι ζημία γένηται μήτε σῶμα βλαβῇ, ἀλλ᾽ ἑτέρῳ τρόπῳ γένηται ζημία: ὡς ἐπὶ τοῦ οἴκτῳ λύσαντος τὸν δεδεμένον, καὶ ἕτεραι πολλοστὴν δημοτικῶν.In alio Gloſſar. inueni *In Factũ Actio*, τοῦ ἁπλῆς ἀπαιτήσεως ἀγωγὴ ἡ ποίησις.

Atque ita, interdum fieri vt quamuis *Ad Exhibẽdum agi* non poſſit,*in Factum* tamen *Actio* detur,ait l.4.§.interdum,D.ad exhibend.ſimilitérque in l.9.§.Marcellus,D.eod.tit.ceſſante ad Exhibendum actione,legatario in *Factum Actione* ſuccurritur. Sic & Paulus in l.23.§.item quæcunque,D.de rei vindic.*In omnibus* ait,*his caſibus,in quibus neque ad Exhibendum,neque in Rem locum habet,in Factum Actio neceſſaria eſt*.Idémque deficiente Vindicatione, *in Factum Actione petitori extraordinem ſubueni* tradit.*Proxima empti,actio in Factum datur*,l.6.D.de reſcind.vendit.In quibus præterea cauſis *in Factũ Actiones* locũ habeant, diſce Lector ex l.55.D.de adquir.rer.dom.l.15.§.ſi tam,& l.18.§.nõ ſolùm,D.de damno infect. l.13.§.in factum,& §.ſi quid ita,D.de ædil.edic,l.52.D.de rei vindic.l.8.§.1.D.de precario,l.3.D.ne vis fiat ei,l.50.§.vlt.& l.66.§.ſi tu Titium,D.de furtis,l.10.D.quæ in fraud.credit.l.5.D.de obſeq.parent.l.13.D.de oblig.& act.l.9.§.vltim.D.quod falſo tuto.l.63.& l.77.§.mater,D.de legat.2.l.5.C.de reuoc.iis quę in fraud.Nec Rei perſecutorię modò,ſed & Pœnales ſunt *in Factũ Actiones*,l.12.D.de in ius vocan.l.25.D.de Lege Corn.de falſ.Interdum autem loco Actionis de Dolo,*in Factum Actio* redditur, l.1.C.de iure dot.l.3.C.an ſeruus ex ſuo fac.l.5.C.de dolo.

Liberis enim vel Libertis,aduerſus Parẽtes,Patronóſve,Actionem de dolo,cùm ſit famoſa,non dari, *ſed in Factum verbis temperandam actionem,vt bonæ fidei mentio fiat*,ait Vlpian.in l.11.D.de dolo.Interdictum quoque vnde vi,quia atrocitatem facinoris in ſe habet,nec Liberto in Patronum, nec in Parẽtes Liberis dandum eſſe,idem ait,*Meliúſque erit, in Factum Actionem his competere*,l.1.§.ex interdicto,D.de vi & vi arm.

In Factum Agetur,l.3.§.quacumque,D.de iureiuran.*Agi*,l.10.D.de noxalib. *Agendum*,l.5.§.nunc videndum,D.commodati,l.6.§.ſi quis in communem, D.communi diuid.l.52.§.ſi quis aſinum,D.de furtis.

In Factum Iudicium,l.12.D.de præſcript.verb.l.5.§.1.D.ne quis eum qui in ius, l.1.D.ne vis fiat ei qui.Ceterùm Exẽplo Actionis in Factũ etiã *Exceptio in Factũ* a Prætore datur: id eſt *in Factum comparata*,vt loquitur l.4.§.ſi à Titio,D.de doli except. vel *in Factum data*, vt, l.1.§.is autẽ, D.de ſuperficieb.l.20.D.de interrogationib.*In Factũ compoſita*,vt Iuſtinianus Inſtit.de exceptionib.verſic.Ideóque.Cuiuſmodi Exceptionis exempla habemus in l.14.§.eum qui, D.quod met.cauſ.l.27.D.de pecun.conſtit.l.14.D.de exceptionib. l.1.§.ſi ſeruus, D.de except.rei vend.l.9.C.de non numer.pecun.*Præſcriptio in Factum data*,l.23.D.de exceptionib.

Sanè *ex omnibus in Factum Exceptionibus Doli oriri exceptionẽ*,l.2.§.generaliter,D.de doli mali except.Interdum etiam in locum Exceptionis doli hęc exceptio ſufficitur.Namque *Aduerſus parentes,Patronoſque,neque doli Exceptio,neque alia quidem quæ Patroni Parentíſve opinionem apud bonos mores ſuggillet,competere poteſt,in Factum tamen erit Excipiendum*,l.4.§.aduerſus, D.de doli mali except.*In Factum Excipere*,l.4.D.vſufruct.quemadm.cau. *Excipiendum erit*, l.vlt.D.de Sc.Maced.Atque vt Reo Exceptio *in Factum*,ita & Actori,*Replicatio, in Factum* nonnũquam indulgetur,l.14.D.de fideiuſſorib.l.28.C.de tranſactionib.quæ *in Factum concepta Replicatio* appellatur,l.15.D.ad L.falcid.*Ipſo Facto*,l.225.D.de verb.ſignif. *Facto ſuo perdere hereditatem*,l.29.D.de bon.libert.*Quod fructuarius perdidit,id ad damnum eius pertinet,cuius Facto periit*,l.10.D.de vi & vi arma.

Facies μεταφορικῶς pro cuiuſlibet rei vel corporis exteriore forma & figura quæ in aſpectum cadit,vſurpatur.Donatus in Eunuch. Terẽt.Act.2.Sc.3.exponit *Speciem quæ apparet & cernitur*.Et ita *Facies Ædium*,l.19.§.ſi inquilinus,D.locati.*Domus*,l.3.C.de ædific.priuat. *Locorum*, l.vlt.D.de term.moto.*Operis*,l.1.§.opus nouũ,& l.2.§.opus,D.de oper.noui nunc.*Vtrum Facie priſtina Ædificiũ eſſe poßit*, l.32.§.itẽ reſpõdit ſumptib.D.de adm.& peric.

Facies Ciuitatis,Caſſiodor.Epiſt.44.lib.7.*Decora*,l.5.C.de operib.publ.& cõtra,*Fœda*, apud Plin.Epiſt.75.lib.10.*Facies Patrimonij pro ſtatu*,l.55.§.vlt.D.de adminiſtr.& peric.

Prima Facie,l.10.D.de alim.vel cibar.id eſt *Prima fronte*,vt apud Caſſiodor.Epiſt.18.l.7.

Facilis *Coniecturæ*,l.12.D.de inſtruct.vel inſtrum.*Suſpicio*,l.50.D.de bon.libert. *Non tam Facilis frequens adoptio*,l.44.D.de vſurpationib. *Facilis eſt Prætor circa Bonorum poſſeſſionem dandam*,l.1.§.1.D.ſi mul.ventr.nom.*Non debuit Facilis eſſe ad temerariã indicationem*,l.13.§.quod autem,D.de action.empti.*Ex Facili ſoluenda Pecunia*,l.4.§.vlt. D. de eo quod certo loco. *In Facili eſt*,l.7.D.de confirm.tut.*Vt Facilior ſis ad liberationem*,l.47.D.de oblig.& act.

Faciles ſunt nonnulli hominum ad iurandum,l.8.D.de condic.inſtit.*Faciliores ſunt voluntates*,l.67.§.ſi rem,D.de legat.2.

Facile *Conſtabit*,l.91.D.de legat.3.*Facilè decernentis impetus*,l.22.§.vlt.D.ad L.Iul.de adult. *Facilè mentiuntur*,l.1.§.quæſtioni,D.de quæſtion. *Facilè repudiare*,l.58.D.ſolut.matri.

Non Facilè,id eſt non temere,l.3.§.1.D.de minorib.l.23.D.de auro arg.leg. *Non Facilè adhibenda ſunt tormenta*,l.18.§.in ea cauſa,D.de quæſtionib.*Non debuit Facilè quæ ignorabat adſeuerare*,l.13.§.quod autem,D.de actionib.empt.*Nec Facilè cogi poterit*,l.8.D.ſi tabul.teſtam.*Non Facilè admittendum*,l.7.§.1.D.de accuſationib. *Non Facilè admiſſum eſt*,l.1.D.de ſeparationib.*Nec Facilè audiẽdus erit*, l.63.D. de rei vind.*Non Facilè cõceditur*,l.38.§.liberto,D.ad L.Iul.de adult. *Non Facilè Exigitur*,l.31.§.1.D.de tutorib.& curat.*Nec enim Facilè vlla ſeruilis eſſe videtur cognatio*,l.1.§.1.D.vnde cognati.

Faciliùs dicemus,l.8.D.de bon.damnat.*Faciliùs ſuccurretur*,l.2.D.quæ res pign.

Faciliùs eſt probare,l.69.D.de legat.1.*Faciliùs parci*,l.14.D.de re milit.

Faciliùs quis admittet,l.34.D.de adquir.vel omittit. *Faciliùs ſe obligat Mulier quàm donat*, l.4.D.ad Sc.Velleian.*Quò Faciliùs occultetur fraus*,l.49.D.de action.emp.

Facilitas *Inconſulta*,l.71.§.ſciendum,D.de minorib.*Iuuenilis*,l.15.§.lex Iulia, D.ad Leg.Iul.de adult.*Profuſa*,l.1.D.de donat.int.vir.& vxor.*Facilitas conueniendi*,l.2.D.qui ſatiſd.cog. *Facilitatis venia*,l.1.§.quæri,D.ad Sc.Turpill.*Facilitati ſuæ expenſum ferre*,l.3.§.vlt. D.vt in poſſ.legat.*Ob tuam Facilitatem*,l.25.D.de pecun.conſtit.*propter Naturalem hominum ad diſſentiendum Facilitatem*,l.17.§.principaliter,D.de recept.qui arbitr.*Facilitate ſua decepti*,l.44.D.de minor.

Facinvs,Crimen,Delictum,Maleficium,& Scelus ſignificat,l.20.D.de obligat.& act.*Facinoris Atrocitas*,l.1.§.ex interdicto,D.de vi & vi arm.*Quæ non habent Atrocitatem Facinoris, vel ſceleris*,l.11.§.ſi tutoris,D.quod vi aut clam,l.157.D.de diuerſ.regul. *Si Heres hominem legatum occiderit ob Facinus,hoc eſt,merẽtem*,l.53.§.ſi heres,D.de legat.1. *Si in facinore ſeruum deprehenderit*,l.96.D.de verbor.oblig.*Ab iiſdem Facinoribus deterreri*,l.28.§.famoſos,D.de pœnis.*Ex Facinoribus defunctorum de eo quod ad heredes peruenit Actio datur*,l.3.D.de vi & vi arm. *Exploratiſq; Facinoribus*,l.1.§.Diuus.D.de quæſtionib.*Facinoroſi homines*,l.3.D.de iuriſdictio.

Facvltas pro poteſtate & copia,Vnde *Facultatem & Poteſtatem* coniungit l.21.§.prætor,D.de noxalib.

Facultas Abſtinendi,l.vlt.D.de ſucceſſ.edic.*Accuſandi*,l.4.D.ad L.Iul. de adult. *Agendi*,l.1.D.de eo quod certo loco,l.1.§.1.D.ad Sc.Treb.*Adeundi Præſidis*,l.11.§.ſexaginta,D.ad L.Iul.de adulter.*Dandi*, l.137.§.illud,D.de verb.oblig. *Eligendi*, l.17.§.ſi quis rogatus, l.57.§.vlt.D.ad Sc.Trebell.l.77.D.de legat.2.*Electionis neceſſariæ*,l.67.D.legat.2.*Faciendi Teſtamenti*, l.20.D.qui teſtament.fac.poſſ.*Generandi*,l.9.D.de liber.& poſtum.*Habendi*,l.1.§.vlt.D.de pecul. *Noxæ dedendæ*,l.6.D.de re iudic.*Offerendi pretij*, l.12.§.ſi quis ſeruum, D.de capt.& poſtl. *Recedendi*,l.2.D.de homine liber.*Soluendi*,l.95.§.vſumfructum,D.de ſolutionib.

Facultatem non habere pecuniæ,l.73.D.de procuratorib.*Teſtium*,l.8.§.1.D.de teſtib.

Facultatem non habere exhibẽdi,l.13.§.1.D.de publican.*Petendæ Bonorum poſſeſſionis*, l.4.D.quis ordo in bonor.

Facultatem præbere,l.3.§.exhibere,D.de liber.exhib.*Præſtare*,l.8.D.de dote præleg.

Facultas Patrimonij,Quintil.in Præfatione,lib.6.*Pro Facultate patrimonij*,l.12.§.cùm tutor,D.de adminiſtr.& peric.*Facultates Patrimonij*,l.36.D.de bon.libert. *Si quid Facultatis ad ſoluendum debitum acceſſerit*, l.53.D.de iure dot.

Facvltates *Pro bonis*,l.14.D.de muner.l.16.D.ad Sc.Trebell.l.31.D.de reb.auct. l.60.D.de iure dot.l.12.D.de vulg.& pup.*Facultates habere Romæ & in Prouincia*, l.27.D.de tut.& cur. *In ea Facultate eſt*,l.2.C.de alendis liber.*In Facultibus eſſe*,l.5.§.non tantùm,D.de agnoſc.& alend.*Pro Facultatibus*,l.1.§.hoc autem,D.de vent.in poſſeſſ.mitt.id eſt, *Pro modo Facultatium*, vel l.6.D.de Carbonia.edic.*Quarum Facultatium teſtator*.l.57.D.de manumiſſ.teſtam.

Facultatibus idonei,l.5.§.vlt.D.de agnoſ.lib.*Facultatibus Labi*,l.8.D.de dolo.*Lapſus*, §.vlt. inſtit.de replicationib.*Lapſi*,l.1.§.ſi magiſtratus,D. de magiſtr.conuen.vide plura ĩ.lib.10.

Facvndia,id eſt,eloquẽtia,l.7.C.de profeſſorib.& med.lib.10.*Facũdia aduocati*,l.1.§.in honorariis,D.de extraord.cognitionib.*Facundia dicẽdi*,l.1.C.de profeſ. qui in vrb.Conſt.lib.12.

Facundia Græca,apud Saluſt.in Bello Iugurthino.Auguſt.lib.5.Confeſſion.cap.14. *Syrum quendam doctum Græcæ facundiæ.*

Facundiæ Græcæ,Latinæque certamen, dixit Sueton. in Calig.cap.20. Corippus de laudib. Iuſtin.*Tunc Oratorum geminæ Facundia linguæ,Egregias cecinit ſolemni munere laudes.*

Falces non vnius generis ſunt:quædam enim *Fœnariæ*, quædam *Meſſoriæ* ſunt, l.8.§.cogendi,D.de inſtruct.vel inſtrum.leg.De priori ſpecie accipiendum eſt *Falcis* nomen,l.31.D. de verb.ſignif.

Falces Putatoriæ,d.l.8.§.1.& apud Paul.lib.4.Sentent.Tit.6.quæ putandis arboribus deſeruiunt.Pallad.lib.1.de re ruſt.cap.vlt.*Falces Putatorias quibus in arbore vtamur & vite.*Ad huiuſmodi *Falces* pertinet quod idem auctor eiuſdem lib.cap.35.ait. *Aliqui vrſi adipem cum oleo tuſum reſeruant,& Falces,cum hoc putaturi ſunt,vngunt.*

Falcidia Lex Plebiſcitum eſt, cùm eam C.Falcidius Tribunus Plebis Auguſti temporibus rogauerit,vt Euſeb.in Chronic.& Iſidor.lib.5.Etymolog.cap.5.ſcribunt. Dion. lib. 48. καὶ ὁ νόμος ὁ Φαλκίδιος ὀνομασμένος (πλείστην καὶ νῦν ἐπ᾽ ἰσχὺν ἐς τὰς τῶν κλήρων διαδοχάς, ὅτι τινὰ τὸ τέταρτον τῆς καταλειφθείσης οἱ οὐσίας, ἂν γε ἐπιβαρυνῶνται λαβόντα, τὸ λοιπὸν ἀφιέναι, ἔχει) ἀπὸ τοῦ Πουπλίου Φαλκιδίου δημαρχοῦντος ἐτέθη. Suidas, Φαλκίδιος νόμος ὅστις παρὰ Καίσαρος τοῦ τῆς Γαΐου Ὀκταβίου πλείστην καὶ νῦν ἰσχὺν ἔχων εἰς τὰς τῶν κλήρων διαδοχὰς παρὰ Φαλκιδίου τοῦ δημάρχου εὑρημένος. Vetus Gloſſar. Φαλκίδιος νόμος, ὁ περιαιρῶν ἀπὸ τῶν λεγατείων, τὸ δὲ μέρος περιποιῶν τῷ κληρονόμῳ.

Lex Falcidia primo Capite liberam legandi facultatem dedit vſque ad dodrantem : ſecundo, modum legatorum conſtituit,l.1.ad L.Falcid.

Falcidia Lege cauetur ne plus legare liceat quàm Dodrantem totorum bonorum : id eſt,vt ſiue vnus heres inſtitutus eſſet,ſiue plures,apud eum eóſve,pars quarta remaneret,§.1.Inſtit.de Falcid.*Lex Falcidia iubet non plus quàm dodrantem, totius patrimonij legari, vt omni modo quadrans integer apud heredem remaneat*,Vlpian.Tit.25.Regular.

Falcidiæ legis beneficio retinere Quadrantem,l.23.D. de his quæ vt indign. Et hic eſt *Quadrans* quem *heredi imponi* ait l.49.D.de iur.fiſc.

Portio legis Falcidiæ apud heredem ipſo iure remanet,l.1.§.ſi mortis,D.quod legator.

Falcidia minuit legatum,l.28.§.vlt.D.de legat.1.

Falcidiæ legis Beneficium,vide ſ.lib.2. *Commodum*,vide ſ.lib.3.*Ratio*,l.77.§.1.D. de legat.2.& paſſim ſub Tit.D.ad L.Falcid.*Quatenus legis Falcidiæ modus patitur*,l.vlt.C.ſi quis omiſſ.

Falcidiæ locus eſſe in teſtamento,l.108.D.de legat.1.

Legatarius cui ſupra modum legis Falcidiæ legatum eſt,l.23.D.de dolo.

Falcidiæ ſubiecta Pecunia,l.89.D.ad L.Falcid.

Falcidiam pati legatum,l.1.§.idem Iulianus,D.de dote præleg. *Aliquid ex legato propter legem Falcidiam perdere*,l.97. D. de legat.1. *Quod per Falcidiam retinere poterit*,l.20.§.vlt.D.de donationib.

Intra Falcidiam reſtituere,l.9. D.de alim.vel cibar.*Falcidiam compenſationi ſufficere*,l.77.§.Titio,D.de legat.2.*Herede Falcidiam obiiciente*,l.78. D.eod.tit.

Omiſſa Falcidia,l.1.C ad L.Falcid. *Ratione legis Falcidiæ*,l.19.D.quæ in fraud.credit.*Lex Falcidia inducta eſt à Diuo Pio,etiam in inteſtatorum ſucceſſionibus,propter Fideicommiſſa*,l.18.D.ad L.Falcid.

Falcidia Interuenire,Locũ habere,Recidere legata,Auferre partẽ: *Falcidiam* denique *implorare heres* dicitur.

Ceterùm *Falcidia* non ſolùm pro Quadrante qui ab herede à quo ſupra dodrantem legatum eſt,retinetur,ſed & pro ea portione vſurpatur,quam, hereditatem reſtituere rogatus heres,ex Senatuſconſulto Trebelliano retinet,l.1.§.inde Neratius,l.58.§. omnes, D.ad Sc. Trebell.& aliis ſatis multis eius tituli locis.Ideóque & *Falcidiæ Commodum*,ea portio appellatur,l.2.in fine,D.ſi quis aliqu.teſt.& *Quarta,quæ per legẽ Falcidiam*,vel *iure Falcidiæ retinetur*,l.51. l.55.§.1.D.ad Sc.Trebell.Quinetiam Legitima portio,ſeu liberis debita, *Falcidia* appellatur, l.8.§.vnde,D.de inoff.teſtam.l.31.C.eod. tit. & apud Iulian.anteceſſ.Non.5.cap.5.Nou.18. cap.10.& 23.Nou.39.cap.1.& Nou.66.

Fallax *eſt*, l.43.§.ſi is qui.D. de furtis.

Fallax Mendacium,l.2.C.ſi minor ſe maior.

Fallacia pro dolo,fraude & calliditate,l.1.§.1.D.de dolo, l.7. §. dolo, D. de pactis. *Per Fallaciam ablatum*,l.3. D.de pignerat.*Per Fallaciam coheredis*,l.9.§.qui per,D.de tranſactionib.

Fallacia euadere,l.26.D.de capt.poſtl.reuer. *Vltro iurando vel alia quadam Fallacia perſuaſerit*, l.23.

l.23.D.de dolo. *Fallaciis Venditorum Edictum Ædilium occurrit*,l.37.D.de ædil.edic. *Cauſa Edicti Ædilicij proponendi eſt,vt occurratur Fallaciis vendentium*,l.1.§.1.D.eod.tit.

FALLERE *fidem*,l.5.D.de lege commiſſor.l.1.D.de conſtit.pecun.l.14. C.de locato. *Sciens Fallere*,l.26.D.de iureiur.

Fallere in modo,l.32.D.de action.empti.l.vlt.D.ſi menſor falſum.

Fallere in Ædificij menſura vel in frumenti,vel in vini, l.5.§.vlt. D. ſi menſor. *Fallere Tabularius in computatione*,l.vlt.D.eod.tit. *Ne piſcatores noctu lumine oſtenſo fallant nauigantes*,l.5. D.de incẽd. rui.naufr. *A Menſore falli nos non oportet*: Item *intereſt noſtra ne fallamur in modi renunciatione*, l.1. D.ſi menſor falſum.

Fallens adire,l.6.§.vlt.D.de adquir.vel omitt. *Qui fallendi cauſa obſcurè loquitur*, l.43.§.vlt. D. de actio.empti.

FALSVS *Creditor,hoc eſt,qui ſe ſimulat creditorem*,l.43.in princ.& §.1.l.75.D.de furt.l.18. D.de ſolutionib.l.14.D.de condict.cauſa d.l.8.C.de condict. indeb. coniuncta l.7. §. ſeruus, D. pro empto.

Simili modo *Falſus Procurator*,interdum eſt is qui ſe falsò Procuratorem adſeuerat: quíq; malamente,& intercipiendi animo Procuratorẽ ſe ſimulat,l.43.D.de furtis,l.18.C.eod.tit.

Aliàs *Falſus Procurator*, dicitur, qui Procurator non eſt , ſed vltro ſe negotiis alienis ſine mandato offert,l.12. D. de ſolutionib.l.1.§.quoties,D. de vi & vi arm. l.3.§. vlt l.12. D. rat. rem hab.l.1.§.vlt.D.quod iuſſu. l.24.C.de Procuratorib. Proinde, *Falſus Procurator vero opponitur*,l.1.vt in l.56.D.de iudic.& *Verus Procurator,& is qui Procurator non eſt*.

Falſus Tutor verè dicitur qui Tutor non eſt ſiue habẽs Tutor datus eſt, ſiue non,l.221.D.de verb.ſig. l.27.D.de contrah.empt. *Falſus & Verus Tutor*,aduerſantur. l.1.D.quod fal.tut.

Falſus adſcriptus heres,l.4.D.de Regul. Catonia. *Falſus Emptor*,l.4.§.cùm igitur, & l.6. D. de in diem addict.

Falſum eſt quidquid in veritate non eſt, ſed pro falsò adſeueratur,Paul.in Lege Dei,Tit.7.

Falſum committitur,quod ad L.Corneliæ de Falſis pœnam attinet , *ſi quis Chirographum alienum imitetur,aut Libellum,vel Rationes intercidat,vel deſcribat, non etiam ſi aliàs in Computatione vel Ratione mentiatur*,l.23.D.de leg.Cornel.de falſ. Falſum autẽ ea lege id ſolum coërcetur,quod in Teſtamentis admittitur. Eadem tamen pœna etiam vindicantur cetera falſa ex Senatuſconſultis,Principúmque conſtitutionibus. Nam & qui in Rationibus,Tabulis,Cereiſve, Inſtrumentis,vel alia qua re, ſine conſignatione,falſum fecerint,perinde atq; falſarij puniuntur. Et hoc *Quaſi Falſum* dicitur in l.1.§. vlt.D.de L.Cornel.de Falſ.

Falſum Teſtamentum,eſt quod teſtamentum non eſt, l.221.D.de verb.ſignif. *Falſum*, ait Africanus, *Teſtamentum id demum rectè dicitur,quod, ſi adulterinum non eſſet,verum teſtamentum rectè diceretur*,l.6.D.de L.Cornel. de falſ.

Falſum in totum non videtur quod veritatis primordio adiuuatur,l.76.§.heres,D.de legat.2.

Falſi accuſatio,l.1.§.accuſationem,D.ad Sc. Turpill. l.8.C. de his quæ vt indign. l.14.C.de inoff.teſtam. *Crimen*,l.3. D. de fide inſtrum.l.4.D.ad Sc.Turpil. *Pœna*, l.32. D.de L.Cornel. de Falſ.

Accuſare Falſum Teſtamentum,l.14.D.de bonor.poſſeſſionib.& l.vlt.D.de doli except.l.5.§. qui accuſauit,& §.ſi filiusfamil. D.de his quæ vt indign. *Falſi Teſtamenti accuſare*, l.48. D. de vſuris.

Falſum dicere Teſtamentum,l.13.§.eos qui,& l.29.§.eum qui,D.de iure fiſci,l.2.&l.5.D.de his quæ vt indig. l.19.D.de bonis libert.vide plura.S.lib.4. *De Falſo Teſtamento Agere*,l.135.§.vlt. D.de verbor.oblig. *De falſo arguere*,l.18. D.de accuſat.

Falſus modus,l.vlt.D.de heredib.inſtit. *Falſus modus menſurarum*,l.37.D.de pœnis.

Falſa adſeueratio,l.9.C.de adquir.& retin poſſ. *Falſi Nominis vel Cognominis adſeueratio*,l.13.D. de L.Cornel.de Falſ. *Falſa Allegatio*,Paul.lib.1.Sent.Tit.13.

Falſa cauſa,l.52.D.de condict.indeb.l.17.§.1. D. de condic.& dem. *Ex Falſa cauſa datum*, & *ſolutum*,l.13.D.de condict.indeb.

Falſa definitio,l.1.D.de Regul.Catonia. *Oratio*,l.13.§. vtrum,D.de reb.dub.

Falſa Petitio,l.1.§.ſi quis ideò,D.ne vis fiat ei. *Reſcriptio*,Paul.lib.1.Sentent.Tit.13. *Simulatio*, l.15.C.de liber.cau. *Falſa ſuaſione credere*,l.1.C.de excuſat.tutor.

Falſi Codicilli,l. penult.§. cùm ex falſis,D.de iure patron.

Falſæ allegationes,Rubr.ſi ex falſis allegatio.C.& §.vlt.Inſtit.de excuſat. tut.l.60.D. de ritu nupt.l.5.C.de præd.minor.

Falſæ Confeſſiones,l.13.D.de interrogationib.

Falſis Conſtitutionibus vti,l.vlt.D.ad L.Cornel.de falſ.

Falſæ Excuſationes,l.1.§.procuratorib.D.ad Turpill.*Menſuræ*,l.6.§. vlt. D. de extraord.cri. *Rationes*,l.15.§.ſiquis,D.de iure fiſci.

Falſis Rumoribus inducta,l.11.§.Mulier,D.ad L.Iul.de adulter.*Falſæ Teſtationes*, l.9. §.1.D.de lege Corn.de falſ.

Falſum Creditum,l.1.§.ſi quis ideò,D.ne vis fiat ei,*Edictum*,l.25.D.de L.Corn.de falſ.*Iudicii teſtatoris*, l.46. D.de oper.libert.*Nomen*,Paul.lib.5.Sentēt.Tit.25.*Teſtimonium*, l.22. D.de his qui not.infam.

Falſum Teſtimonium dicere,l.1.§.præterea,D.ad L. Cornel. de ſicar.l.9. D. de accuſationib. *Præbere*,l.4.D. de L.Cornel.de falſ.

Falſis teſtimoniis circumuenta religio,l.33.D.de re iud.

Falſa Argumenta,l.17.§.vlt.D.ad L.Iul.D.adul.*Inſtrumenta*, Rubr. ſi ex falſ.inſtrum. C.*repertis Falſis inſtrumentis*,l.11.D.de exceptionib.*Pondera*,l.19.§.de eo,D.de dolo.

FALSARE *Pondera* aut *Menſuras*,l.32.D.de L.Cornel.de falſ.

FALSARII l.1. §.1. D.de L.Corn.de falſ.l.24.C.de probationib. Tertull.lib.de idololatr.

Falsò adſeueratur,l.2.C.de diuerſ.reſcri. *Falsò aliquid allegare*,l.75.§.Marcellus,D.de iudiciis. *Falsò credens*,l.26.§.hereditatis,D.de condict.indeb.

Falsò dicere Teſtimonia, l.16.D.de teſtib.

Falsò exiſtimare,l.3.& l.vlt. D. pro ſuo,l.6. D. pro derelic. l.34.§.ſi nullo, D.de ſolutionib. l.96.D.de adquir.vel omitt.l.5.D.de action.empt.l.12.& l.15.§.1.& l.19.§.1.D. de condict. indeb.

Falsò nomen inſcribens,l. Titio,D.ad municipal.

Falsò perſuaſiſti,l.25. D.de dolo.*Falsò mihi perſuaſum*,l.65.D.de condict.indeb.*Tibi perſuaſum eſt*,l.5.C.de decurionib.*Perſuaſum*,l.3.C.de commun.rer.alienat.

Falsò præſumpſerat,l.3.D.de condict,*Falsò putant*,l.12.C.ad Sc.Velleian. *Falsò Putare*,& *Veri*, opponuntur,l.46.§.rectè,D.de furtis.

Falsò ſoluere, l.26.§.ſi quis,D.de condict.indeb.

FAMA vulgò rumorem ſignificat:& ſic,*Conſentiens Fama*, l.3. §. eiuſdem, D. de teſtib. Plerumque verò pro exiſtimatione ſumitur. Vnde *Famæ cauſa*,l.39.§.vlt.D.de procurator,id eſt, *Exiſtimationis*, vt loquitur,l.103.D.de verbor.ſignific. cuius ſcilicet euentus famam notare, & lædere exiſtimationem poteſt.Eodémq; modo,*Famæ Cauſas*,Cicero Epiſt.21.lib.9. Famil. id eſt quæ ad exiſtimationem pertinent.

Capitis Famæve periculum,l.36.D.de fideicommiſſ.libert.*Famæ conſeruandæ gratia*,l.23.D.quæ in fraud.cred.

Integræ Famæ eſſe,l.4.D.de ſuſpect.tutor.*Integræ Famæ homines*, l.28.§.vlt.D.de pœnis. *Integræ famæ Arbiter*, & *Ignominioſus*,opponuntur l.7.D.de recept.qui arbitr.

Famam Patroni laceſſere,liberto non facilè conceditur,l.33.§. liberto, D.ad L. Iul.de adult.*Si Fama laceſſatur*,l.1.§.ſpectat,D. de iniur.

Famæ parci,l.38.§.liberto,D.de procuratorib. *Parcendum*, l.33. §. liberto, D. ad L. Iul. de adulter.

Si alienam Famam inſectatus fuerit,l.15.§.ſi quis libello,D.de iniuriis.

FAMOSVS,ignominioſum ſeu infamem ſignificat,l.14.D.de his qui not.infam.l.16.C.eod. tit.l.3.§.vlt.D.de ſuſpect.tutor.& in Lege Dei. Tit. 7.*Famoſus efficitur*, Paul.lib.2.Sentent. Tit. 32.& lib.5.Tit.4.& in Lege Dei,Tit.7.

Famoſa Mulier,l.2.§.Mulier,D.ad Senatuſconſ. Tertyllianum. Nonius ex Varrone, *Si qua Mulier Famoſa erat,ei oſculum non ferebat*,*Famoſæ Mulieres*,pro vulgaribus, apud Ciceronem lib. 2.de Oratore.*Famoſam* apud Vlpian.Tit.15. Regular.accipe quæ palam quæſtum corpore fecerit,& à Lenone Lenáve manumiſſa ſit,quæ *Ignominioſa* vocatur,l.48.§.1.D.de ritu nupt.

Famoſi Homines,infamia notati,l.2.§.vlt. D.his qui not.infam. l.13. D.de accuſationib. l.7. D.ad L.Iul.majeſt.quales ſunt qui artem ludicram lenociniúmve faciunt, vel propter præmium in ſcenam deſcendunt, aut calumniæ cauſa iudicio publico ſunt damnati, l. 4. D. de accuſationib.*Famoſi* & *integræ Famæ*,opponuntur,l.28.§.vlt. D.de pœnis.*At*,in eadem l.§.famoſos,D.de pœnis.*Famoſi Latrones*,id eſt *Inſignes*, vt loquitur,l.16.D.de appellationib.

Famoſa Actio,quæ infamiā importat,l.73.D.de procuratorib.l.6. & l.7. D. de his qui not. infam.l.1.& l.11.D.de dolo.l.10.§.prætor ait,D.de in ius voc.l.10.§.vlt. D.de pœnis,l.7.D. de iniuriis,l.vlt.D.ſi ingenuus,l.1.C.de obſeq.patrono. l.1. C. de iure dot. l.1. C.ſi tutor vel curator.*Famoſæ Actiones*,l.5.D.de obſeq. parent.

Famoſum

Famoſum Iudicium, quod infamiæ notam inurit, l.9.D.de iureiur.l.1.§.ait autem, D. de poſtulando. *Famoſum non eſt Iudicium Stellionatus*, l.2. D.Stellionat. *Iudicia*, quæ infamiam irrogant damnatis, l.1.§.denique, l.12.D.de dolo, l.vlt.D.ſi libert. ingen. l.7. D. de iniur.l.13.D. de vi & vi arm.l.104.D.de diuerſ.regul. *Si quid ex Famoſa cauſa & non Famoſa cauſa debeatur*, l.7. D.de ſolutionib. *Famoſæ cauſæ*, l.36.D.de obligat.& action.

Famoſum Carmen, quod in alterius iniuriam conſcribitur, proponitur, cantatur, quod pudorem eius lædit, l.21.D.de teſtib.l.18.D.qui teſtament. fac. l.15. §. generaliter, D. de iniur. & apud Paulum lib.5.Sentent.Tit.4.Seneca lib.5. Controuerſ. *Nunquid Famoſum carmen compoſui?*

Famoſum Delictum, l.32.§.Iulianus, D. de recept.qui arbi. *Interdictũ*, l.13.D.de vi & vi arm.

Famoſi Libelli, qui alicuius Famam ſuggillant, honorémque vellicant maledictis, libri ad infamiam alicuius pertinẽtes, l.16.D.de pœn.§.1.Inſtitution. de iniur.Tit.de famoſ.libell.C. & apud Paulũ lib.5.Sent.Tit.4.& Tacit.lib.1. & Suet.in Auguſt.cap.54.Vet.Gloſſ.Græc. *De Famoſis Libellis Actio*, περὶ ἀνωνύμων βιβλίων δηλούντων φλυαρείας. Suidas in verbo φαμώσα, locũ ad Libellos Famoſos pertinentem citat, qui ita habet, Ἀπέσκωπτον δὲ εἰς Ἰοβιανὸν ᾠδαῖς καὶ παρῳδίαις καὶ τοῖς λεγομένοις φαμώσοις. Ammian.Marcellin. lib. 20. *Hócque comperto apud petulãtium ſigna Famoſum quidam Libellum humi proiecit occultè.* Io.Tzetzes hiſt.Chiliad.13.cap.489. Φάμωσα δέ μοι λέγεσθαι τοῖς νομογράφοις νόει τὰ ἔγγραφα ληρήματα κατὰ τῶν ὑπερόχων Ἅπερ λαθραίως καὶ κρυφῆ ταῖς ἀγοραῖς ἐῤῥίπτονται. Εἴτε καὶ μέσοις τοῖς ἐπ᾽ οὖν ἑτέροις τόποις. οἱ νόμοι τιμωροῦσι δὲ τοὺς ταῦτα γεγραφότας. Quem locum Interpres non ſenſit ad Famoſos Libellos pertinere. Eodem ſenſu, *Famoſa Epigrammata*, apud Sueton. in Iulio cap.65.

Famoſa nomina, l.63.D.ad Sc.Trebell.id eſt, Turpia.

FAMES. *Familia eius Fame laborauerit*, l.21.§.cùm per venditorem, D.de actionib.emp. *Ne Fame pereat filius*, l.5.§.an autem, D.de Carbon.edic. *Si Famem, qua eos premant, exponãt*, l.1.§.quod autem, D.de offic.præf.vrbi. *Ne auxilium contra Famem denegetur*, l.2. D.de his qui ſui vel al.

Si quis hominem Fame necauerit, l.9.§.ſi quis hominem, D. ad L.Aquil. *Cùm pecudes aliquis pignori cepiſſet, & fame eas necauiſſet*, l.29.§.magiſtratus, D.ad L.Aquil. *De pecoribus tuis quæ per iniuriam incluſa Fame necata ſunt*, l.5.C.eod.tit. *Si Publicanus ideò pecus incluſerit, nec paſcatur, & vt Fame periret*, l.1.§.ſi publicanus, D.vi bonor.raptor.

FAMILIÆ *Appellatio*, ait Vlpian.in l.195.§.1.D.de verbor.ſignif. *Variè accepta eſt. Nam & in Res & in Perſonas diducitur, in Res, vtputa, in L.12.Tabularum, his verbis, Adgnatus proximus familiam habeto.* Hoc ſenſu *Familiæ Erciſcundæ, Arbiter, Actio, Iudicium*, id eſt, *diuidendæ hereditatis*, vt loquitur, l.78.D.de hered, inſtit.l.11.& l.vlt.D.de diſtract.pigno.l.18.C.famil.erciſc.l.13.C.de probationib.ſeu *diuidendis bonis*, vt l.3.C.comm.diuid. Ac planè *Familiæ Erciſcundæ Actio eſt quæ competit coheredibus de diuidenda hereditate*, §.quædam inſtit.de actionib. Vide plura s. lib.1. & lib.5.Vet.Gloſſar. *Familiæ Erciſcundæ Actio*, ἐπὶ τῶν συγκληρονόμων, ὅταν ἕτερος κινεῖ κατὰ τοῦ ἑτέρου. Hinc *Familiæ Emptor*, qui imaginaria venditione à teſtatore hereditatem emebat, vt docent Vlpian.Tit.21.Regular.& Iuſtinianus quoque in ſuis Inſtitut.Tit. de Teſtamen. Vetus Gloſſar. *Familiæ Emptor*, ὁ ἀγοράζων τὴν κληρονομίαν Quintil. Declamatione 308. *Non dixerim ego Teſtamentum, cui libripens & emptor Familiæ, & cetera iuri neceſſaria deerunt.* Suet. in Nerone, cap.4. *Ex hoc Domitius naſcitur, quẽ emptorẽ Familiæ pecuniæque in teſtamẽto Auguſti fuiſſe mox vulgò notatum eſt. Ita Familiæ mancipationem*, apud eundem Vlpian.intellige, Tit.21. & 29.Regul. Denique *Familiã mãcipare*, hoc Plutarch.lib.de ſera num.vind. Πωλεῖν τὴν οὐσίαν dixit. *Si Familiam quis ſit rogatus reſtituere*, id eſt bona vel hereditatẽ, l.14.§.vlt.coniuncta, l.16.D.ad Sc. Trebell. nec aliter accipienda ſunt hæc Terentij verba Heautont.act.5.Sc.1. *Decem dierum vix mihi erit Familia*, Vbi Calphurnius, *Familia*, ait, *hoc loco pro re Familiari ponitur: vnde Iudicium Familiæ Erciſcundæ*, dici ait. *Ad perſonas autem refertur Familiæ ſignificatio, ita, Cùm de Patrono & liberto loquitur Lex* 12.Tab. *Ex ea Familia, inquit, in eam Familiam: & hîc de ſingularibus perſonis Legem loqui cõſtat. Familiæ appellatio refertur & ad Corporis cuiuſdam ſignificationem, quod, aut Iure proprio ipſorum, aut communi vniuerſæ cognationis, continetur. Iure proprio, Familiam dicimus plures perſonas quæ ſunt ſub vnius poteſtate, aut Natura, aut iure, ſubiectæ: vt puta, Patremfamilias, Matremfamilias, Filiumfa. Filiamfa. quique deinceps eorum vicem ſequuntur, vtputa Nepotes, Neptes, & deinceps*, d. l.l.195.§.1.

Familiæ appellatione Liberi quoque continentur, l.40.§.vlt.D.de verb. ſignif. Vt autem *Patremfamilias*, & *Matremfamilias, Filiumfamilias*: ita & *Patresfamiliarum, Matresfamiliarum, Filiosfamiliarum*, Iureconſulti dicunt l. 1. D.de his qui ſui vel aliæ. Qua de appellatione, vide j.lib.14. *Seruitutium quoque ſolemus appellare familias*, vt in Edicto Prætoris, in quo *Prætor loquitur de familia*

Publicanorum: Sed ibi, non omnes Serui, ſed corpus quoddam ſeruorum demonſtratur, huius rei cauſa paratum, hoc eſt Vectigalis cauſa. Alia autem parte omnes Serui continẽtur, vt de Hominibus coactis, & Vi bonorum raptorum: item ſi Redhibitoria, ſi deterior res reddatur Emptoris opera, aut Familiæ eius. Et in Interdicto vnde vi Familiæ appellatio omnes Seruos comprehendit. Sed & Filij continentur, d.l.95.§.ſeruitutum. Familiæ ergo nomen tam Liberos quàm Seruos complectitur. Atque adeò *Paterfamilias*, non minus ſeruilis quàm liberalis familiæ intuitu appellatur: Paterfamilias enim eſt *qui in domo dominium habet.* Vnde *Pater familias* nihil aliud quàm *principem Familiæ* ſignificat. Gaius in l.196.D.de verb. ſignif. *Familiæ appellatione & ipſe princeps Familiæ continetur.* Vlpianus Tit.5.Regular. *Sui iuris ſunt Familiarum ſuarum principes, id eſt, Paterfamiliæ itémque Materfamiliæ.* Qua in re veterùm clementiam & humanitatem laudat Seneca Epiſt.47. his verbis *Ne illud quidem videtis, quam omnem inuidiam maiores noſtri Dominis, omnem contumeliam ſeruis detraxerint? Dominum, Patremfamiliæ appellauerunt: ſeruos (quod etiam in mimis adhuc durat) Familiares.* Quę verba ſuppreſſo nomine ab eo mutuatus Macrobius lib.1. Saturnal.cap.11. vix legis Fabiæ crimen effugiet. Hinc feſtiuus ille Martialis in Quirinalem iocus, qui ex ancillis vernas omnes ſuſceperat *Paterfamilias verè eſt Quirinalis.* Feſt.Pomp. *Familia antea in liberis hominibus dicebatur, quorum Dux & Princeps generis vocabatur Pater, & Materfamiliæ. Vnde Familiæ nobilium Pompiliorum, Valeriorum, Corneliorum: & Familiares, ex eadem Familia. poſtea hoc nomine etiam Famuli appellari cœperunt, permutata I. cum V. litera.* Proinde illis Ædilicij Edicti verbis *Si quid poſt venditionem, traditionémque deterius Emptoris opera, Familiæve eius Factum eſſe*, quæ habentur, l.1.D.de ædilic.edic. *Familiæ appellatione omnes qui in ſeruitio ſunt continentur: etiam liberi homines qui ei bona fide ſeruiunt, vel alieni, accipe eos quoque qui in poteſtate eius ſunt,* l.25.§.1.D.eod.tit.

Similitérque in Actione vi bonorum raptorum, quę *Familiæ* nomine competit, *Familiæ appellatio ſeruos continet: hoc eſt, eos qui in miniſterio ſunt, etiam ſi liberi eſſe proponantur, vel alieni bona fide nobis ſeruientes,* l.2.§.hæc actio, D.vi bonor.raptor. In Edicto de Publicanis, in quo eſt, *Quod Publicanus Familiáve publicanorum vi ademerit,* l.1. D. de publican. *Familiæ nomen non tantùm ad ſeruos Publicanorum referemus: verùm & ad eos qui in numero Familiarum ſunt Publicani. Siue igitur liberi ſint ſiue ſerui alieni, qui Publicanis in hoc vectigali miniſtrant, eo Edicto continebuntur. Proinde etſi ſeruus Publicani rapuit, non tamen in ea Familia conſtitutus quæ publico vectigali miniſtrat, hoc Edictũ ceſſabit,* d.l.1. §.familiæ, & l.195. §.ſeruituti. Alia eiuſdem Edicti parte, cuius verba ſunt, *Quod Familia Publicanorum furtum feciſſe dicetur: Familiæ appellatione,* ait Vlpian. *Seruilem Familiam contineri ſciendum eſt. Sed & ſi bona fide Publicano alicuius ſeruus ſeruit, æquè continebitur: fortaſſis & mala fide: ergo & ſi liber homo ſeruiat, huc Edictum locum habebit,* l.13. D. de Publican. & vectigal.

Ita *Familias publicanorum* accipe apud Hircium aut Oppium lib.de Bello Alexandr. quæ nimirum Publicanis operam in vectigalibus exigendis dabant. In Interdicto Vnde vi, cuius verba ſunt hæc, *Vnde tu illum vi deieciſti, aut Familia tua deiecit,* l.1.in prin. D. de vi & vi arm. Familiæ appellatio ſeruos continet: & eos quoque quos loco ſeruorum habemus, d.l.1. §. Familiæ. Paul.lib.5.Sent. Tit.6. de hoc Interdicto agens, *Familiæ autem nomine duo ſerui continentur.* Hoc amplius, Vlpian.in d.l.1. & ſi vnus ſeruus deiecerit, Familiam videri deieciſſe ait. Quamquam aliàs vnicum ſeruum Familiæ appellatione contineri negetur, ac nec duo quidem Familiam facere dicantur l.40.§.vlt. D.de verbor.ſignificat. Quæ legum noſtrarum diſcordia ita optimè Ciceronis interuentu ſedabitur, ſi, quemadmodum ille in Orat. pro Cæcin. ſcribit, dixerimus, ex vi quidem Latini ſermonis in vno ſeruulo Familiæ nomen non cõtineri, Familiam ex ſeruis pluribus conſtare. Cæterùm rationem iuris, Interdictíque vim, & Prætorum voluntatem, facere, vt & ſi vnus ſeruus deiecerit, Familia intelligatur deieciſſe. Non enim alia cauſa eſt æquitatis in vno ſeruo & in pluribus.

Iuſtinianus in l.vlt.C.de verb.ſignif. *Familiæ* nomine *Parẽtes & Liberos omnéſque Propinquos, & ſubſtantiam, Libertos etiam & Patronos, necnon Seruos* ſignificari, decernit.

Familiam in Tit.Si Famil.furtum feciſſe dic. l.9. D.de iuriſdict. l.32. D. ad leg. Aquil. l.32. D. de dolo. l.1.D.ad Sc.Silan. l.5.D.de petit.heredit. l.31.D.de noxalib. ſeruilẽ, acciperi debemus.

Familia commixta, eſt viri atque vxoris, l.1.§.ſi vir. D.ad Sc.Silania.

Familia heredis funeſta, l.20.§.illud, D.de ſtipul.ſeruor.

Familiam Publicam in l.1. D. de offic. præf. vig. interpretamur ſeruos publicos, qui præſto Ædilibus erant: quales etiam Curatoribus aquarum adfuiſſe, Frontin. lib.2. de Aquę ductib.

ctib.oſtendit. Ceterùm Familia Seruilis in *Vrbanam* & *Ruſticam* diuiditur, l. 3. D. de penu leg.l.66.D.de legat. 2.l.166.D.de verb.ſignific. Item, in *Domeſticam, & Venalíciariam*, l.31.D. de donat.int. vir. ſeu *Venalem*, vt loquitur Quintil. lib.7. cap.3. *Communi iure, Familiam dicimus omnium Adgnatorum. Nam etſi Patreſamilias mortuo, ſinguli ſingulas Familias habent: tamen omnes qui ſub vnius poteſtate fuerunt, rectè eius Familiæ appellabuntur, qui ex eadem domo & gente proditi ſunt*, d.l.195.§.cõmuni. *Familia Adoptiua*, & *Naturalis Patris*, l.1.§.cognationis, D.vnde cognati, l.3.§.ſi pater, D.de bonor.poſſeſſ.cont.tab.l.1.§.is quoque, D.de collatio. bonor. l.8.& l.10. §.parentes, D.de in ius vocan. *In Familiã, per Adoptionẽ venire*, l.4.§.penult.D.de gradib.& adfinib. *In Familia habere liberos*, l.5.D.ſi quid in fraud.patr. *In Familiã nubere*, l.21.D.quãdo dies leg. *In Familia nubere*, l.15.D.de condic.& dem.l.21.D.de opt.leg. l.26.& l. 41. §. teſtamento, D.de legat.3.l.41.§.Spendophorus, D.de fideic.libert.l.4.D.vbi pupill.educ.deb. *In familia mea eſt Filia*, l.23.D.de adoptionib. Feminarum verò liberi *in Familia* earum nõ ſunt, quoniam qui naſcuntur, patris non matris Familiam ſequuntur, l.196.D.de verbor.ſignific. Et hoc eſt quod in d.l.195.in fi.dicitur, *Mulierem Familiæ ſuæ caput, & finem eſſe. Si quis ex his mortis tempore in Familia non fuit*, l.41.§.cùm filiæ, D.de vulg.& pupill. *Liberos in Familia eſſe oportet eius cuius bonorum poſſeſſio petitur*, l.1.§.ſi pater in poteſtate, D.de coniungend. *Nepos in Familia retentus*, l.9.D.de collatio.bonor. Planè cum Fideicommiſſum *Familiæ* relinquitur, ad eius petitionem admittuntur, qui ex nomine defuncti fuerunt eo tempore, quo moreretur: quo in numero & Liberti & filij quoque Emancipati habentur, l.32.in fin.l.69.§.vlt.l.77.§.cùm inter, D.de lega.2.l.114.§.cùm pater, D.de legat.1. Quinetiam ad huiuſmodi Fideicommiſſum, vbi nulla ſpecialis certarum perſonarum mentio facta eſt, non ſolum *Propinquos, ſed & iis deficientibus, Generum & Nurum* inuitari conſtituit Iuſtinian.l.vlt.C.de verb.ſignif.

Item appellatur Familia plurium perſonarum quæ ab eiuſdem vltimi genitoris ſanguine proficiſcuntur: ſicuti dicimus Familiam Iuliam, quaſi à fonte quodam memoriæ, l.195.§.vlt. D. de verbor. ſignificat. *Familia Portia*, l.2.§.deinde narrat, D. de orig.iur. Atq; ita ex vna Gẽte plures Familię prodire poſſunt. Suet.in Nero.c.1. *Ex Gente Domicia duæ Familiæ claruerunt, Caluinorũ, & Ænobarborum.*

Familiaris *Res*, id eſt pecuniaria & priuata, l.2. §.1.D. de interdict. l.36. D.de fideicommiſſ. libert. Proinde *Familiaris*, & *Publica*, opponuntur l.7.§.ſi paciſcar, D.de pact. *In actione Legis Aquiliæ, Furti, vi bonorum raptorum, & Interdicto vnde vi, & de Tabulis exhibendis, de re Familiari agitur*, l.4.D.de publ.iudic. *Actio ſepulchri violati non ad rem Familiarem Actoris, ſed magis ad vltionem pertinet*, l.6.D.de ſepul.viol. *Familiaris rei decretum*, l.19. C. de pactis. *Diſpendium*, l.3.C.de temporib.in integr. *Incommodum*, l.96.D.de legat.1. *Periculum*, l.18. D. de iudiciis. *Neceſsitas* l.18.D.de adim.legat. *Rem Familiarẽ tueri*, l.15.D.de annu.legat. *Familiare funus*, l.2.in fi.D.de in ius voc.id eſt, *Domeſticũ*, vt l.4.§.præterea, D.ſi quis cautio. *Familiaria Sepulcra*, quæ quis ſibi familiæque ſuæ cõſtituit.l.5.D.de relig.in quæ tamen heredes, etiamſi extranei ſint, inferri poſſunt.l.4.l.6.l.13.C.de religioſ. *Adfines* & cognati non item, niſi heredes ſcripti ſint, l.8.& l.14. C.eod.tit. *Familiaria Veſtimenta*, quæ ad Familiam veſtiendam parata ſunt, l.23.in fi.D.de auro arg. Sic *Familiarias ſellas* dixit Varro lib.1.de re Ruſt.cap.13.

Familiares in conſtitutionibus recentiorum Impp. ſeruilia miniſteria præſtantes intelliguntur, l.vlt.circa fi.C.de his, qui ad Eccleſ.confug.l.penul.C.de his qui accuſare poſſ.

Familiaritas. *Si qua ei Familiaritas ſit cum Prouincialibus, vel coniunctio*, l.4. §. antequam, D. de offic.præſid. *Qui Iure Familiaritatis amici fundum ingreditur*, l.4.D. de adquir.poſſeſſ. *Honeſtis Familiaritatis rationibus quæſita iura*, l.223.§.amicos.D.de verb.ſignif. *Ne in vlteriorem Familiaritatem Prouinciales, admittant*, l.19.D.de off.pręſid. *Familiaritatem habere Emptio & Locatio*, l.2.D. locati, id eſt vicinæ eſſe & proximæ.

Fana, l.1.§.idem Viuianus, D.de ædil.edic. Feſtus, *Fana* autem nominata, vel, vt Varro lib. 5.de ling.Lat. *quod Pontifices in ſacrando Fati ſunt finem*: vel, vt Feſtus, *quod fando conſecrẽtur. Fanatici*, l.1.§.apud, D.de ædil.edic.

Fari *non poſſe* dicitur qui nondum Infantis ętatem exceſſit, id eſt qui eſt *infra ſeptimum annum ætatis*, vt patet ex l.1.§.ſufficit, D.de adminiſt.& peric. Ita Infantẽ *Fari non poſſe* aiunt, l.70. D.de verb. obligat. l.30. §.1. D. de fidecommiſ.libert.& l.65.§.ſi pupillo, D.ad Sc.Trebell. *Si Fari non poßit à quo petitum eſt*, l.22.§.1.D.de fideicomm.libert. *Si pupillus Fari non poßit*, l.2.& l.6.D.rem pupilli. Et contrà, *Fari poſſe* dicitur Pupillus poſt ſeptimum annum, l.1. §. exigere, D.de magiſtrat.conuen.l.9.D.de adquir.vel omit.l.1.C.ad Sc.Tertyl. *Pupillus ex quo Fari cœperit*, l.vlt.§.1. D.de verb. oblig. *Ab anniculo quoad Fari poßit*, l.1.§.de inſpiciendo, D.de inſpiciendo ventre. *Cùm Fari potuerit, & poſtquam Fari potuerit*, l.217.D.de verbor.ſignif. *Qui Fari poſſunt, quamuis actum rei non intellegerent*, l.5.D.de diuerſ.reg.

Fari non poſſe, etiam dicitur Mutus, l.17.D.de nouationib. *Fari* etiam dicebatur *Prætor* qui certa legitimáque & ſollemnia verba pronũtiabat: vnde & Faſtos Dies nomen traxiſſe Varro lib.5.de ling.Lat.indicat his verbis *Faſti Dies per quos Prætoribus omnia verba ſine piaculo licebat Fari*. Macrob.lib.1.Satur.c.16. *Faſti ſunt quibus licet Fari Prætori verba ſolẽnia, Do, Dico, Addicò.* Ouid.lib.1.Faſtorum. *Nam ſimul exta deo data ſunt, licet omnia Fari.* His contrarij *Nefaſti Dies* erant, per quos Prætori tria illa verba *Fari* non licebat. Ouid.eod.lib. *Ille Nefaſtus erit per quem tria verba ſilentur. Faſtus erit per quem lege licebit agi*, ait Macrob.l.1.Saturn.cap.16. Ac planè Nefaſtum diem ἄπρακτον ἡμέραν vocat Theoph.in §.ſerui, Inſtit.de Libertin. Vlpian.verò ἄδικον dicebat, teſtante Athen.lib.3. *Faſtos* etiam, vt Seruius in 3. Æneid.ad hũc verſ. *Stirpis Achilleæ, Faſtos*, ait, veteres appellabant, *Librum qui dierum computationem continebat.*

FARRARIORVM *Ager*, l.58.§.1.D.de vſufructu.

FAS, pro licito iure ſæpe vſurpatur. *Fas non erat Dictaturam vltra ſextum menſem retinere*, l.2.§.populo, D.de orig.iur. *Si cum ea quis nuptias vel ſponſalia conſtituat, quam vxorem ducere vel non poteſt, vel Fas non eſt*, l.13. §. cùm autem, D.de his qui not.inf. *Inceſtum eſt quia cognatam violauit contra Fas*, l.5.D.de quæſtionib.

Fas non eſt eos caſus expectare, quibus liber homo in ſeruitutem redigatur, l.34.§.liberum, D.de contrahen.empt.id eſt, *Neque ciuile neque naturale eſt*, vt ait, l.83.§.ſacram, D.de verbor.oblig.

Fas non eſt inquietari Donationes, quas id qui donauerat in diem vitæ ſuæ non retractauit, l.1.§.vlt.C.de reuocan.donation. *Fas ac nefas miſcuiſſe*, l.2.§.initium, D.de orig.iur. *Loco ſacro vel religioſo interueniente, quo Fas non ſit vti*, l.17.§.ſic &.D.de aqua & aquæ pluu. Virgil.lib.1. Georgic. *Fas & iura ſinunt*, id eſt, vt interpretatur Seruius, *Diuina, humanáque iura permittunt: nam Fas, ad Religionem: Iura, ad homines pertinent.* non ſecus ac Græcis ὅσιον καὶ δίκαιον. Interpres Euripid.in Hecubam, τὸ δίκαιον ὥσπερ γένος ὄν, διαιρεῖται εἰς ὅσιον καὶ δίκαιον· καὶ τὸ μὲν πρὸς θεοὺς ἐξ ἀνθρώπων γινόμενον, ὅσιον καλοῦμεν· τὸ δὲ πρὸς ἀνθρώπους, δίκαιον.

FASCES Proconſulum, l.14.D.de offic.Proconſ.

FASCIÆ *crurales, peduléſque*, in l.27.in fi.D.de auro arg.inter ornamẽta muliebria ponuntur. quo loci infeliciter *crurales* in *crinales* trãsformare tentarũt. Veteres certè quidam pedes Faſciis vincire & obuoluere ſolebant, maximéq; mulieres. Quod M. Tullius his verbis, quæ à Nonio Marc.relata, quibus Clodium vt mulierarium inſectatur, docent. *Tu*, ait, *cùm vincirentur pedes Faſciis, cùm calanticam capiti accommodares.* Eius rei Plinius quoque lib.6. Hiſtor. Natur.cap.2.indicium facit, narrans mures Carboni *Faſcias quibus in calceis vtebatur*, arroſiſſe. Et hæ erãt *pedules Faſciæ*. Etenim *Pedule*, interprete Cornel.Frontone in Libello de Nominũ & Verborũ differẽtiis, dicitur, *quod ſub pedibus præſtat vtilitatem.* Hoc amplius & crura Faſciis veſtiri olim ſolita Quintil.lib.2.cap.3.non obſcurè ſignificat, vt & Valer.Max.lib.7.c.2.qui Pompeium candida Faſcia crus obligatum habuiſſe refert. Faſciis vtique puellarum ac matronarum pectus tegi, papilláſque comprimi, conſueuiſſe, ne Iſidorus quidem lib.20. Orig. cap.32.ignorauit.

FATERI *de maleficio*, l.1.§.ſi quis, D.de quæſtionib. *Qui tacet non vtique Fatetur*, l.142.D.de diuerſ.regul. *Fatendum eſt*, l.27.D.de adquir.rer.dom.

FATVM, ſecundum Tullium, ipſo referente Seruio in 3. Æneid. *eſt connexio per æternitatem ſe inuicem tenens, quæ ſuo ordine, & lege variantur: ita tamen vt ipſa varietas habeat æternitatem.* Idem Seruius in lib.2. Æneid. *Fata*, ait, *ſunt quæ Dij fantur: vel quæ indubitanter eueniunt.* *Fatum* etiã pro caſu Iuriſconſulti vſurpant. vt, *Si Fato fecerit*, l.2.D.de condicio. & demõſt. *Si mulier ſuperuixerit poſt grauia vulnera quæ illi pater inflixerat, magis Fato, quàm voluntate ſeruata eſt*, l.32.D.ad L.Iul. de adulter. Sic Auſon. *Euaſit ſaluus Fati ope, non Medici. Fati infelicitas furioſum excuſat*, l.12.D.ad L.Corn.de ſicar. *Quæ improuiſo caſu potius, quàm fraude, accidunt, Fato plerumque, non noxæ imputantur*, l.1.C.eod.tit. & in Lege Dei, Tit.1. Denique inopinatos caſus, qui præuideri humano conſilio non poſſunt, quaſi rerum ſerie & ordine inuiolabili contingentes, Fato Iuriſconſulti adſcribunt. *Damnum non inconſultè accidens ſed Fato*, l.11.§.ſciendum, D.de minorib. Et mox, eadem l.§.ſi locupleti, *Quod Fato contingit. Fata cauſarum*, l.3.C.de legib.

Fatum etiam pro morte ſumitur. Sic *Fati diem fungi*, l.5. C. ſi reus vel accuſat. Macrobius in Som.Scipio.lib.1.cap.12. *Conſtat enim numerorũ certam conſtitutámque rationem animos ſociare corporibus. Si numeri dum ſuperſunt, perſeuerat corpus animari: cùm verò deficiunt, mox arcana illa vis ſoluitur, quia ſocietas ipſa conſtabat, & hoc eſt quod Fatum, & Fatalia vitæ tempora vocamus. Fati munus implere*, l.1.C.de actionib.& oblig.l.1.C.qui teſtam.fac.l.6.C.de collationib.l.12.C.de fideicommiſſ.l.4.C.de poſtl.reuer.& in L.Dei, Tit.3. *In Fatum concedere*, l.20.§.vlt. D.de liberat. leg.l.3.C.de iure deliber. l.4. C. ſi penden. appel.l.4.C.de ſolutionib.

FATALIS *caſus*,l.5.C.de appellationib.*Fatali Sorte conſumptus*,l.vlt.C.ſolu.matr.*Fatale Damnum*,l.5.§.quod vero,D.commodati. l.2.§.1.D.de petic.&comm.rei ven. *Niſi ſi quid Damno Fatali contingit*,l.3.§.1.D.nau.caup. *Fatalia Damna ſunt quæ imprudentibus accidunt*,l.52.§.vlt. D.pro ſocio,l.2.*Fatalium detrimenta*,l.3.D.de inſtruct.vel inſtr.

Fatales dies appellantur ab Impp.*Tempora appellationibus peragendis præſtituta*,l.32.C.de appellatio,l.vlt.&l.2.C.de temp.appellat.l.vlt.C.vbi ſenator.

FATALITAS in l.1.C.de iur.emphyteut.

FATALITER *Accidere*,l.135.D.de verb.ſignif.*Seruo Fataliter interempto*,Paul.lib.3.Sent.Tit.7.

FATVVS *vel Morio*,l.4.§.idem Pomponius,D.de ædil.edic. *Fatuus, Fatua*,l.2.D. de poſtulando,l.21.D.de reb.auctor.iud. *Fatuos* autem *Inſulſos*,interpretatur Donat. in Eunuch. Terentian. Seruius verò in 7. Æneid.*Inconſideratè loquentes, à Fatua, Fauni vxore, quæ hoc nomen à fando, id eſt, vaticinando, ſortita eſt.* quod & Iſidorus lib.10. Etymolog. probat. Iuſtinus lib.43.*Fauno, ait, fuit vxor nomine Fatua, quæ, adſiduè diuino ſpiritu impleta, velut per furorem futura præmonebat. Vnde adhuc qui inſpirari ſolent, Fatuari dicuntur.* Meminit & Lactantius,lib.1.Inſtit. diuinar.cap.22.Fatuis vtique propter infirmitatem mẽtis curatores datos oſtendit d.l.2.D. de poſtul.& d.l.21.D.de rebus auctorit.

FAVERE *Libertati*,l.3.§.hoc interdictum,D.de hom.liber.*Fauent Prætores Libertatibus*,l.3.§.1.D.de alienatio.iudic.*Fauet Prætor æquitati*,l.1.D.de cõſtit.pecun. *Fauere pupilli rationibus*,l.3.D.quando ex fact.tut.*Fauere Repetitioni*,l.41.D.de diuerſ.reg.iur.

Fauendum eſt Libertati in obſcura voluntate manumittentis,l.179.D.de diuerſ.regul. *Partui in hoc fauetur vt*,l.1.§.& generaliter,D.de ventre in poſſ.mitt.

FAVOR *Conſtitutionis*,l.2.D.de fideicomm.libert.*Dotium*,l.9.§.1.D.de iure dotium.*Ingenuitatis*,l.19.C.de poſtlim.reuerſ. *Nuptiarum*, l.vlt.D. de ſeruo corrupt. l.45.D.ſoluto matrim. *Religionis*,l.17.D.de vſufructu.*Vectigalis*,l.1.§.1.D.vt in flum.publ.

Fauor Libertatis,l.7.§.vlt.D.de ſtatuliber. l.9.C.de condict. ob cauſ. *Libertatis conſequendæ*,l.38.§.1.D.de liber.cau.*Fauor libertati debitus*,l.2.C.de longi temp.præſcr. *Fideicommiſſis libertatibus Fauor exhibetur*,l.26.D.de fideicom.libert. *Cõtra inſtitutum à maioribus libertatis Fauorem*,l.12.§.verùm hoc.D.de captiuis.

Fauor Libertatis eſt vt maiores Iudices habere debeat,l.32.§.de liberali,D. de recept.qui arbitr.

Fauor Libertatis benigniores ſententias exprimit,l.32.§.vlt.D.ad L.falcid. *Exigit*,l.17.D.de manum.teſtam.*Expoſcit*,Paul.lib.2.Sentent.Tit.25.*Præualet*,l.14.D.de legat.2. *Suadet*,l.21.§.ſi quis ſeruo,D.de fideicom.libert.

Fauore Libertatis Cogẽdus eſt,l.4.§.item ſi,D.de ſtatulib.*Conſtituit*,l.3.D.de his quæ in teſtam. delent.*Conſtitutum ius*,l.20.§.is qui,D.de ſtatulib. *Contingit libertas*,l.4.D. de manum. vind. *Introductum eſt*,l.71.D.de adquir.vel omitt.*Receptum*,l.16.D.de manum.teſt.l.4.&l.28.D.de manum.vind.

Libertate Fauore ſui ſeruata,l.25.§.ſi quis filium,D.ad Sc.Trebell.

Fauore publicæ vtilitatis,l.10.D.de teſtam.tut.*Pupilli*,l.10. D.de teſtam.tut. *Pupillorum*,l.3.§.præterea,D.de ſuſpect.tut.*Perſonæ Pupilli ſuccurritur, quæ meruit præcipuum Fauorem*,l.42.D.de adminiſtr.& peric.

Ad Populi Fauorem Magiſtratuum creatio non pertinet,l.1.D.de L.Iul. ambit. *Ad beſtias damnatos Fauore Populi Præſes dimittere non debet*,l.31.D.de pœnis.

Fauor priorem inducet opinionem,l.vlt.D.qui ſine manumiſſio.

Fauoris cauſa conſtitutum,l.8.D.de munerib.*Ratione*,l.74.D.de iure dot.

FAVTORES *Æquitatis*,l.8.C.de pactis.

FAVORABILEM *apud me cauſam Albini, filiorum numerus facit*,ait Hadrianus,l.vlt.§.ſi plures, D.de bon.damnat.

Fauorabilior eſt cauſa Partus quàm Pueri,l.1.§.& generaliter,D.de ventr.in poſſ. mitt.*Libertas omnibus rebus Fauorabilior eſt*,l.122.D.de diuerſ.reg.iur.

Fauorabiliores Rei potius quàm Actores habentur,l.125.D.de aduerſ.regul.iur.

FAVORABILITER *dicetur*,l.8.§.1.D.de donat.int.vir.l.9.D. de adquir. vel omitt. *Reſcripſerunt*,l.7.D.ad L.Corn.de ſicar. *Fauorabilius reſpondetur*,l.10.§.vlt.D.de manumiſſ.teſtam.

FAVI *Si quos Apes fecerint*,l.5.§.fauos,D.de adquir.rer. do. *Si quis Apes vel fauum abſtulerit*,l.26.D.de furtis.

FAVSTINÆ Auguſtæ meminit,l.57.D.de legat.2. coniunx hæc fuit Antonini Pij, de quo extant hæc Capitolini in eius Imp.vita,verba, *Vxorem Fauſtinam Auguſtam appellari à Senatu permiſit.*

FAX. *Si facem ſeruo meo obieceris*, l.27.§.tertio autem, D.ad L.Aquil. *Ad faces parata* l.55.§.vlt. D.de legat.3.C.l.167.D.de verb.ſignif.

FEBRIS, *eſt motus corporis contra naturam*, l.60.D.de re iudic. *Totius corporis morbus eſt Febris*, l.1. §.ſed ſciendum, D.de ædil.edic.

Febris Tertiana, aut Quartana, l.53.D.de ædil.edic. *Leuißima Febre correptus*, l.60. D.de re iudic.

FEBRICVLA *Lenis*, l.1.§.ſed ſciendum, D.de ædil.edic. *Febricula quantulalibet*, l.4.§.vlt.D.de ædil.edic.

FEBRVARII *Menſis extremus dies*, l.98.§.vlt.D.de verb.ſignif.

Februariæ Calendæ, l.12.D..de verb.oblig.

FELICI *Nauigatione vſus*, l.137.§.cùm ita, D.de verb.oblig.

Felix Embola, vide s̃.lib.prox.

FEMINA & *Maſculus*, opponũtur, l.7.§.1.D.de inſtitoria, vt *Feminæ*, & *Maſculi*, l.2.§.1.D.vnde legit.l.1.D.de verb.ſignif.l.9.D. de ſtatu homin. *Mas & Femina*, l.1.§. vlt. D. de fide inſtrum.

Femina Conſularis, l.1.D.de ſenatorib.

Feminæ ex Virili ſexu deſcendentes, l.1. §.non tantùm, D.de Carbon.edic. *Ad eos qui ex Feminis ſunt*, l.1.§.perſonis, D.de iure immunit.

Femina nullum adoptare filium ſine iuſſu Principis poteſt.l.29.§.quoniam, D.de inoff.teſt.

Feminæ remotæ ab Officio Argentarij, l.12.D.de edendo. *Ab Officiis ciuilibus vel publicis*, l.2.D. de diuerſ.reg. *Feminis ciuilia officia adempta*, l.1.D.ad Sc.Velleian. *Moribus receptum vt feminæ ciuilibus non fungantur officiis*, l.12.§.non autem, D.de iudiciis.

Feminis ipſe ſexus denegat quominus honores vel munera iniungantur, l.2.§.corporalia, D.de muner.& honor.

Feminas Prætor prohibet pro aliis poſtulare, l.1.§.ſecundo, D.de poſtulan.

Feminis pro parentibus agere interdum permittitur, l.14.D.de procuratorib.

Feminæ Tutores dari non poſſunt, l.vlt.D.de tutelis.

Feminæ ſuos heredes non habent, l.4.§.ad teſtamenta, D.de bonor.poſſ.cont.tab.

Ne pro vllo feminæ intercederent, l.1. D. ad Sc. Velleian. *Ne feminæ pro viris ſuis intercedant*, l.2.D.eod.tit.

FEMININVS *Sexus*, l.2.§.vltim.D.de iure fiſc. *Ea quæ eſt feminini ſexus*, l.1.§.de eo, D.de pecul. *Ex feminino ſexu deſcendentes liberi*, l.2.§.quod.ait, D.qui ſatiſd. cog. l.56. §. liberorum, D. de verbor. ſignific. *Vtrum ex virili ſexu an feminino deſcendant Perſonæ*, l.2.§. hoc autem, D. vnde legit.

Femininus ſexus & *Maſculinus* opponuntur, l.62. D. de legat.3. vt *Fœmininus ſexus & Virilis*, l.56.§.liberorum, D.de verb.ſignif. *Maſculini generis & Feminini liberi*, l.45.D.de legat.2. *Femininum vocabulum*, l.45.D.de legat.2.

FENESTRAM *Facere in pariete*, l.6.C.de ſeruitutib. *Per feneſtram pignus mittere*, l.3.D.de pigner. actio. *Per Feneſtram liberari poſſe ſeruos detentos ob penſionem Nerua monſtrauerat*, l.9. D. in quib. cauſ.pign.

Feneſtras immittere aperto pariete communi, l.40.D.de ſeruitut. præd.vrban. *Habitator in aliena ædificia Feneſtras impoſuit*, l.59.D.de rei vind.

Feneſtras perfixas habere vel obſtruere, l.6.D.de ſeruit.vrb.præd.

Feneſtras corruptas, reſtituere, l.25.§.ſi vicino, D.locati.

Feneſtras milites ex hoſpitio ſuſtulerunt, l.13.§.exercitu.D.eod.tit.

FERAM *Expugnare quæ regioni nocet*, l.1.§.beſtiæ, D.de poſtul. *Fera Beſtia quæ ita vulnerata eſt vt capi poßit*, l.5.§.1.D.de adquir.rer.domin.§.illud, Inſtit.de diuiſio.rer. *Feræ Beſtiæ capientium fiunt*, l.1. D.de adquir.rer.domin.

Feræ beſtiæ quas in viuariis incluſerimus, l.3.§.item feras, D.de adquir.poſſeſſ. *Si viuariis incluſæ feræ in ea poſſeßione cuſtodiebantur*, l.62.§.1.D.de vſufructu.

Feræ quæ in ſyluis circumſeptis vagantur, l.3.§.item feras.D.de adquir.poſſ.

Feras Exercere, l.62.§.1.D.de vſufr. *Venari*, l.1.§.beſtias, D.de poſtul.

Fera eſt natura Apium, Pauonum, Columbarum, Ceruorum, alitérque *Gallinarum & Anſerum*, l.5.§. apium cum ſequentib.D.de adqu.rer.do.§.Pauonum Inſtit.de diuerſ.rer. *Fera eſt natura Elephantorum, & Camelorum*, l.2.§.vlt.D.ad L.Aquil.

Feræ Apes, l.26.D.de furtis.

Ferarum lacrimoſa ſpectacula, l.10.C.de feriis.

Feralis *Peſtis*,l.6.C.de malefic.& math. *Ferales Anguſtiæ*,l.vn.de parricid.in C.Th.

Fere, id eſt,fermè,propemodum,ſeu parum abeſt vt,l.108.& l.153. D. de diuer. reg. l.17. §.principaliter,D.de recep.qui arb.l.44.D.de oblig.& actio.l.8.§.ſi ex cauſa,D. de inoff.teſtam.l.1.D.quib.ex cauſ.in poſſ.l.9.§. iſtæ,D.de pœnis,l.54.D.de condicion.& demonſtr.

Fere euenit,l.1.D.de ſupellect.leg.*In omni ferè iure*,l.13.D.de adoptionib.

Ferè fit,l.1.§.D.de legat.3.

Ferè eadem ſunt,l.38.§. D.de ædil.edic. *Hæc ferè ſunt*,l.15.§.generaliter,D.de iniuriis.

Ferias appellari notum eſt tempus illud quo Forenſibus negotiis & iure dicendo vacatio concedebatur,Tit.de feriis.Dig.& Cod.l.10.§.1.& l.6.D.ad Sc.Turpill.

Feriarum autem aliæ Solemnes erant, aliæ Repentinæ,& quæ extra ordinem indicebantur,l.26.§.ſi Feriæ,D.ex quib.cauſ.maior.l.3.C.de dilatio. Illæ ſtatæ & certæ erant, quarum exempla ex Varro.lib.5.de Lingua Lat.Macrob.lib.1.Saturn. cap.16. & Kalendario Rom.in promptu ſunt. Hæ verò è re nata indicebantur, ob res puta proſperè geſtas, & in honorem principis,l.C.1.de feriis.*Feriæ Latinæ*,l.2.§.&hęc omnia,D.de orig.iur.*Ferias dare*,l.8.D.de off. Proconſ.

Feriati *Dies*,in l.penult.D.de fer.l.12.D.de publ.iud.l.36. D. de recep. qui arbitr. l.2.in fi.D.ſi quis in ius voc.non ier.l.11.§.ſexaginta.D.ad L.Iuliam de adulter. l.4. C. quomodo, & quan.iud.

Feriati Menſes, l.5.C.de feriis.

Ferire,id eſt percutere.*Illum ſolum qui vim infert Ferire conceditur*, l.45.§. qui cùm aliter, D. ad L.Aquil.*Feriri multa*,l.5.de fabricenſib.in Cod.Th.*Ferietur ſupplicio capitis, gladio vltore proſtratus*,l.5.C.de malefic. & math. Pontius Diac. in vita D. Cypriani, *Sententia ex tabella recitata eſt,ita,Cyprianus gladio feriatur*. D.Ambroſius lib.5.Epiſt.Oratio. contra Auxent. *Reſiſtẽtes gladio Feriri*. *Feriri à Boue*,l.52.§.quidam,D.ad L.Aquil.

Feritas *Fructuarij,vel ſæuitia*,l.15.§.ſufficienter,D.de vſufructu.

Cum commota Feritate nocuit quadrupes,l.1.§.itaque,D.ſi quadrup.paup.*Feritas naturalis*. l.1.§. in beſtiis,D.ſi quadrup.paup.*Genitalis*,§.1.inſtitut.eod.tit.

Ferox *Canis*,l.2.D.ſi quadrupes.*Ferox furor*,l.22.§.ſin autem, D.ſolu. matrim. De Feroce Ic.vide ĩ.lib.vlt.in Vrſei prænomine.

Ferre ſæpe ſignificat auferre & conſequi,l.vlti. D.ſi famil.furt. fec.l.4. D. de rei vindic. l.15.§.vlt.& l.17.D.de heredib.inſtit.l.6.D.ad L.Iul.peculat.l.1.§.ſi pater,D.de coniungẽd. *Ferre actor*,l.41.D.de obligat.& actionib. *Aliquid ex Bonis*,l.3. D. de ſeparationib. *Aliquid ex parte*,l.63.D.de adquir.rer.dom. *Dotem & legatum*, l.53.D.de legat.2. *Partem*,l.30. & l.65. §. item qui,D.pro ſoc.l.15.D.de noxalib.act.l.13.D.ſi p d.appell.*Partes*,l.82.D.ad L.Falc.l.24. D.de vulg.& pup.*Portionem*,l.24.D.quæ in frau.cred.*Portionem ab heredibus*, l.58.§.1. D.mandati.*Rem*.l.28.D.famil.erciſc.*Vſumfructum*,l.42.§.vlt.D.de vſufruct.

Nihil ferre ex hereditate,l.67.D.ad Sc.Trebell.

Ferre,aliâs eſt pati,*Nemo feret pupillum*,l.1.§.1.D.de tutel.& curat. *Ne enim Ferre debet Prætor*, l.7.D.de iniur.*Quis ferat?*l.11.C.comm.vtriuſque iud.

Ferendus morbus,l.22.D.ſolu.matr.*Ferẽdus eſt*,l.25.§.vlt.D.de procuratorib. & contrà *Ferendus non eſt*,l.1.§.præterea,& §.ſi quis pignus,D.de ſeparationib. l.12.D. de tranſactionib. l.6. D.de his qui ſui vel alien.l.8.D.de noxalib.l.15.D.de iuriſdict.l.50.D.de ritu nupt.

Non eſt Ferendus Actor,l.34.§.ait prætor,D.de iureiurand.*Nec Ferendus eſt*, l. 5. D.de ſuſpec. tutorib.l.21.§.1.D.de procuratorib.l.vlt.C.de alimen.pupil. *Non erat Ferendus*, l.50. D.de ritu nupt.

Ferenda non eſt ignorantia,l.6.D.de iur.& fac.ignor.*Nec Ferenda eſt mulier*, l.24.§.quoties, D. ſolu.matrim.

Ferendum non eſt,l.33.D.de iure dot.*E medio Ferre*,l.59.§.vlt.D.pro ſocio.

Ferre Nomen,l.7.D.ad Senatuſc.Trebell.& apud Cicer. lib.3. officior. Sueton. in Auguſt. cap.101.Eutropium lib.7.Ouid.lib.15.Metamorph.*Si iuraſſes te meum nomen laturum*,l.19.§.vlt. D.de donationib.*Nominis Ferendi condicio*,l.63.§.ſi verò,D.ad Sc.Trebell.

Ferre Sententiam,id eſt dicere,recitare,l.32.§.ſacerdotio, D.de recep. qui arbitr. recep. l.39. D.de liber.cau.l.2.C.ſi contra ius, l.vlt. C.de in lit.iur. *Sententias diuerſas*, l.15. D. de inoffic. teſtam.

Ferre Sententia,l.27.§.vlt.& l.39.§.vlt.D.de libera.cau.l.vlt. §.vlt. D. de interdic. & releg. l.3.§.illud,D.de agnoſc. l.vlt. C. ſi aduerſ. liberation. *Bene latæ Sententiæ*, l.1.D. de appellationib.

Ferre Suffragium in curia,l.8.D.de munerib.*Teſtationem*,l.24.D.qui teſtam.fac.poſſ.*Teſtimonium*,l.3.D.de teſtib.id eſt dicere,vt l.2.D.de ſenatorib.

Ferre Condicionem,id eſt deferre, Plautus Rudente, Act. 4. Sc.3. & Trucul. Act. 2. Scen.1. & Cic.Epiſt.4.lib.8.Familiar.*Ferens annua fundus*,l.21.D.de annu.legat.

Ferri & *Duci* ſeparantur,l.1.§.1.D.ſi quis ius dicen.

Ferri propriè dicimus quæ quis proprio corpore baiulat, l.135. D. de verbor.ſignif. *Ferri ad turpem cauſam*,l.7.D.de annu.legat.

Ferramenta *ad effringendum oſtium,vel armarium*,l.54.§.qui ferramenta,D.de furtis,*Ferramenta Fabrorum*,Horat.Epiſt.1.lib.1.*Ferramenta laniendæ carnis cauſa parata*,l.18.D.de inſtruct.vel inſtrum.

Ferrarii, l.vlt.D.de iure immunit.l.1.C.de excuſ.arti.lib.10.& apud Veget.lib.2.cap.11. qui in legionibus habebantur Fabricæ Ferrariæ cauſa. *Ferrarius Faber*, apud Plin.lib.14. cap.4.

Ferrvm *Indicum*,l.vlt.§.ſpecies,D.de publican.Plinius lib.34.cap.14.ex omnibus Ferri generibus palmam Serico Ferro tribuit,Seráſque Indiæ populos id cum veſtibus pellibus ſuis mittere ſcribit.Clemens Alexand.lib.2.Pædag.cap.3.ἐπὶ τὴν μοῖραν τῆς κρεῶς· Ἰνδικοὶ σίδηροι χαλκευτέοι καθάπερ συμμαχικόν τι παρακαλοῦντος.

Cum Ferro aggredi,l.28.§.graſſatores,D.de pœnis. *Ferro percutere*,l.1.§.diuus, D.ad L.Corn. de Sicar.

Ferro ſe petentem,l.5.D.ad L.Aquil.*Ferro vtuntur abigei*,l.2.D.de abigeis. *Ad Ferrum veniunt*, l.11.§.delinquitur,D. de pœnis.

Ferro interfectus,Cic. Philipp.9.*Vulneratus*,idem pro Roſc.Amer.

Ad Ferrum damnatos,in l.8.D.qui teſtam.fac.interpretor, qui vt ferro in arena depugnent damnati ſunt, licet aliàs fortè imprudenti mihi paulò diuerſa interpretatio exciderit. Sic apud Vlpian.Tit.2.Regul.*Dati vt Ferro depugnarent*. Cicer.Tuſculana 1. *Cùm Sontes Ferro depugnant*. Sueton.in Nero.cap.12.*Exhibuit autem ad Ferrum etiam quadringentos Senatores*. B. Auguſtin.de verbis Domini,Serm. 47.*Iam damnati ſumus,quare non quod volumus facimus, animo gladiatorum Ferro deſtinatorum*. Seneca lib.1.de Ira, *Multique meliores fuere ad Ferrum ſobrij*. D.Cyprian.in lib.de habit.Virg.*Quando fortior femina viris torquentibus inuenitur,quòd ignes,aut cruces, aut Ferrum,aut beſtias patitur*. Et quod Rufinus ex Ioſepho,lib.7.cap.16. ſcribit,*Titum ex captiuis Iudæorũ primores per Prouincias diſtribuiſſe in ſpectaculis Ferro & beſtiis conſumẽdos*. Hoc idẽ Freculfus,Tom.2. Chronic.lib.1. cap.vlt.aliis verbis efferens *per Prouincias eſſe diſperſos*,ait:*alios quidẽ vt ludis Gladiatoriis, alios vt beſtiis traderentur*. Ipſius quinetiam Ioſephi lib. 6. de bell. Iud. cap.44.verba ſunt hæc,πλείστους δὲ εἰς τὰς ἐπαρχίας διεδωρήσατο Τίτος φθαρησομένους ἐν τοῖς θεάτροις σιδήρῳ καὶ θηρίοις. Artemidorus lib.4. cap.67. Ἔδοξέ τις σιδήρῳ πλησιάζειν, ὥσπερ γυναικί, ἀπέβη αὐτῷ εἰς ὅπλον καταδικασθῆναι καὶ ἀεὶ σιδήρῳ συναναστρέφεσθαι. ὁ δὲ βέλτιστον αἰτιασάμενος τούτου μεμνημένος, ἄλλῳ ποτὲ δόξαντι σιδήρῳ πλησιάζειν ὑπεκρίνατο δεῖν εἰς μονομάχους καταδίκην.

Ferrum item *recipere* Gladiatores iubebantur,vt docui lib. vlt. de Formul. *Cotes Ferro ſubigendo*,l.11.D.de publicanis,id eſt *Exacuendo*,vt loquitur Plin.lib.34.cap.14.

Ferri Fodinæ,l.13.§.proinde,D.de vſufruct.

Ferrvminare *alieno argento ſcyphum*,l.27.D.de adquir.rer.dom. *Ferruminata Maſſa*,d.l.27. §.vlt.*Ferruminatur aurum*,ait Plinius lib.33.cap.5.& *Ferrum aut Æs Ferruminari*,idem Plin.lib.27 cap.4.

Ferrvminatio à *Plumbatura* hoc diſtat,quia *Ferruminatio per eandem materiam facit confuſionem: Plumbatura verò non idem efficit*,l.23.§.item quæcunque, D.de rei vindicat. Proinde. *Si Ferruminatione ſtatuæ brachium iunctum ſit, vnitate id maioris partis conſumi*, ibidem Paulus ait. Vet.Gloſſar. *Ferruminatio eſt eiuſdem generis materierum colligatio* Græci, σιδήρου κόλλησιν vocant quam primùm inueniſſe Glaucum Chium Herodot.lib.1.& Pauſanias in Phocicis auctores ſunt.

Cùm partes duorum dominorum Ferrumine cohæreant,l.27.§.vlt.D.de adquir. rer. do. id eſt ferruminatione iunctæ ſint. Vtitur & *Ferruminis* vocabulo Plin.lib.36.cap.23.

Fervla *cædi Impuberes*,l.1.§.impuberi,D.de Sc.Silan.vt & apud Horat. Sat.3.lib.1. Apul. lib.9.de Aſino aureo.*Vocatis duobus è familia validiſſimis quàm altiſſimè ſublato puero Ferula nates eius obuerberans*. Vnde Martial.lib.10.Epigrammat.62. *Ferulæque triſtes ſceptra Pædagogorum*, & lib.14. *Inuiſæ nimium pueris gratæque magiſtris Ferulæ* vocantur. Columella quoque, *Nec manibus mites Ferulas*, & *Ferulas minaces*, ea ratione lib.10. dixit. Seneca in lib. de Apotheoſi Claudij.*Sed & proximo munere inter noxios auctoratos Ferulis vapulare placet*. Idem ibidem, *Producit*

teſtes

teſtes qui illum viderant ab illo flagris, Ferulis, colaphis vapulantem. Prudentius in Præfatio. Cathemerin. *Ætas prima crepantibus fleuit ſub Ferulis*. Sueton. in lib. de inluſtrib. Grammatic. Domitij verſum hunc citat, *Si quos Orbilius Ferula ſcuticáque cecidit*. B. Auguſtin. lib. 21. contrà Fauſt. Manich. *Nec inter lacrymas Ferularum atque virgarum iſta didicerant*. Et ibidem, *Vtinam non planè Ferulis ſed fuſtibus emendetur*. Galenus in lib. περὶ διαγνώσεως καὶ θεραπείας τῶν ἐν ἑκάστου ψυχῆς ἰδίων παθῶν: ὅπου γὰρ ἦν αὐτοῖς ἢ νάρθηκι καὶ ἱμάντι μικρὸν ὕστερον ἐφορῆσαι πληγάς.

Fervor *Ætatis*, l. 15. §. Lex Iulia, D. ad L. Iul. de adulter.

Feruor Solis non aſſuetus, l. 15. §. 1. D. locat. *Si Feruore animalia pauperiem fecerint*, §. 1. Inſtitut. ſi quadrup. paup.

Festi *Dies*, l. vlt. D. de auro arg. l. 19. §. vlt. D. de ann. leg.

Feſtos Dies in Municipio celebrare, l. 27. §. 1. D. ad municipal.

Feſti autem *Dies*, ait Macrob. lib. 1. Saturnal. cap. 16. ſunt *Dijs dicati*, quos etiam Nefaſtos vocari ait: quibus contrarij ſunt *Profeſti*, id eſt, *hominibus ob adminiſtrandam rem priuatam, Publicámque, conceſſi*. vt Macrob. loquitur, vel vt Non. Marcell. *à feſtiuitate vacui*. Plaut. Aulul. Act. 2. Sc. 5. *Feſto die ſi quid prodegeris, profeſto egere liceat, niſi peperceris*.

Festinare *qui Inſulam facere promiſit non debet fabris vndique conquiſitis*, l. 137. §. cum ita, D. de verbor. oblig. *Non debere Prætorem Feſtinare ad decernendum*, l. 15. §. ſi fortè, D. de damno inf.

Feſtinare ad ſententiam, l. 5. §. hic autem, D. vt in poſſeſſ. legat.

Feſtinans aduerſus bonos mores & ius gentium, l. 29. §. vlt. D. de donationib. *Feſtinans per infirmitatem*, l. 6. D. ad Sc. Trebell. *Feſtinans perire*, l. 6. de appellationib. *Feſtinauit Emptor*, l. 4. §. ſi ab ignoto, D. de manumiſſionib.

Non eſſe Feſtinandum ad Tormenta, l. 1. §. ſed in eo, D. de Sc. Silania.

Feſtinatione Alterius, l. 68. D. de adquir. vel omitt.

Feſtinatione pœnæ, l. 6. §. quid tamen, D. de iniuſt. rupt. *Tam præceps feſtinatio*, l. 13. §. cùm ante, D. de iure fiſci, & l. 7. §. 1. D. de adminiſtr. & peric. vbi *Præceps Feſtinatio*, & *Moratoria cunctatio*, aduerſantur.

Fessvs *Ætate*, l. 5. D. de mort. cau. donat.

Fetvs appellantur quæ ex animalibus edita ſeu adgnata ſunt. Ac proinde vt *Partus Ancillarum*, ita *Pecorum Fetus*, dicuntur, l. 4. §. fructus, D. de vſurpationib. l. 1. §. item ſi, D. ſi is qui teſt. lib. l. 73. D. ad L. Falcid. l. 68. D. de vſufructu, l. 48. §. ancilla, D. de furtis. l. 57. D. de pecul.

Fetus Animalium, l. 7. C. de executio. rei iud. *Equarum*, l. 39. D. de vſuris *Ouium*, l. 48. D. de adquir. *Pecorum*, l. 58. D. ad Sc. Trebel. l. 4. §. fructus, D. de vſurpationib. l. 8. §. vtrum, D. de pecul. leg. l. 68. D. de vſufructu, l. vlt. D. quando de pecul. *Pecudum*, l. 57. D. de pecul. l. 28. D. de vſuris.

Mulieris tamen *Fetum* dixit Vlpianus in l. 1. §. hoc autem, D. de vent. in poſſeſſ. mitt. quemadmodum & vice verſa, *Partus Gregum & Pecorũ*, l. 25. §. vlt. D. de hered. petit. & *Partus Gallinarum*, Columel. lib. 8. cap. 4.

Fibvlæ magis Ornamentorum quam Veſtis ſunt, l. 25. §. item Fibulæ, D. de auro argent. Vincula enim magis ſunt quàm geſtamina. Plinius lib. 33. cap. 1. *Fibulas, & alia Muliebris cultus*. Fibulis vtique veſtes adſtringebant & ſubnectebant. Vigil. 1. Æneid. *Aurea purpuream ſubnectit Fibula veſtem*. Ouid. lib. 8. Metamorphoſ. *Raſilis huic ſummam mordebat Fibula veſtem*. Erant autem Fibulæ, orbiculi teretes.

Ficvs, ſeu *Ficos*, *Dulcium*, legato, nec non *Pomi*, appellatione contineri, tradit l. vlt. §. vlt. D. de tritico vino, l. 205. D. de verbor. ſignif.

Fides, vt Cicero lib. 1. Officior. definit, eſt *Dictorum conuentorúmque conſtantia, & veritas*. Idem in Partitionib. *Fides eſt iuſtitia in rebus creditis*. Inde autem appellatam, quod *Fiat quod dictum eſt*, ait illo eodem Officior. loco. Quod & confirmant eiuſdem Tullij verba, quæ ex eius tertio de Repub. Nonius Marc. adducit. Ea ſic habent. *Fidei enim nomen ipſum videtur habere, cùm fit quod dicitur*. Vlpian. *Quid tam congruum Fidei humanæ quàm ea quæ inter eos placuerunt ſeruare*, l. 1. D. de pactis. *Nihil ita fidei congruit humanæ quàm ea quæ inter eos placuerunt ſeruare*, l. 20. C. de tranſactionib.

Fides Contractus, l. 4. §. 1. D. de manumiſsionib. l. 55. D. de iudiciis, l. 1. §. vlt. & l. 9. D. de præſcr. verb. l. 19. §. vlt. D. locati Paul. lib. 2. Sentent. Tit. 17. & lib. 5. Sentẽt. Tit. 12. l. 1. C. ſi ſeruus ex pal. l. 3. C. de duob. reis, l. 7. C. ſi quis alteri, l. 1. & l. 2. C. de pact. int. empt. l. 19. C. de locato. l. 26. §. conuenit, D. de pact. dot. *Pacti*, l. 2. C. quando lic. *Conuentionis*, l. 6. C. de iure dot. l. 15. C. de locato, l. 2. C. de pact. pignor. l. 4. C. de pactis. *Negotij geſti*, l. 2. C. de condict. ob cauſ.

Pacti conuenti,l.7.C.de pact.*Pactorum*,l.3.C.ad Sc.Turpil.*Placiti*, l.53. D de iudic. l. vlt. C. de diſtract.pign.l.3. C.de inutil.ſtipul.l.3.C.de donat.quæ ſub modo,l.18. C.de iure dot. l.4.C. de rer.permut.*Placitorum*,l.10.C.de tranſact.*Tranſactionis*, l.8.§. cauſa, & l.16. D. de tranſact. *Venditionis*,l.2.C.de comm.rer.alienat. l.1.C.fin.regundor.

Fidem Cautionis adgnoſcens,l.4.C.de non numer.pecun.

Fidem ſuam adſtringere,l.67.D.de procuratorib.& l.vlt.D.quand.de pecul. l.27.D. de vſur. l.7.§.non ſolùm,D.ſolut.matrim.l.2.C.ad Sc.Turpil.l.1.C.de muner.& honor.& apud Terent.Eunuch. Act.1.S.2.*Obligare*,l.54.D.de fideiuſſor.l.27.§.vlt. D. ad Sc.Velleian.l.28.§.legatum,D.de liberat.leg.*Obſtringere*,Plin.lib.7.cap.1:

Fidem Dicere,l.1.§.vlt. D.mandati.

Fidem Exſoluere,l.5.§.ſi quis rogatus,D.de donat.int.vir.& vx.& apud Plin. Epiſt.12. lib.2. *Implere*,l.§.vlt.D.de præſcript.*Liberare*, Cicero pro Flacco.*Præſtare*,l.4.D. de eo qui pro tut. l.22.§.is cuius,D.mãdati,l.40. D.de iure fiſci,*Præſtare pacto*,l.52.l.8.C. eod.tit.*Fidei præſtandæ officium*,l.5.§.ſi quis,D.de donat.int.vir.§.1.D.de pactis.

Fides ſeruanda eſt,l.7.C.de pactis,l.12.C.de actionib.emp.*Fidem placiti ſeruandã*,l.12.C.de act. empti.

Fidei explendæ cauſa, l.62.D.de condict.indeb.*Impleta promiſſi fide*,l.6.C.de pact.inter empt. & vend.

His aduerſantur,*Fidem Fallere*,l.5.D.de lege commiſſ.l.1.D.de pecun. conſtit. & apud Ciceronem,lib.1.Offic *Frangere*,l.1.§.hæc autem,D.depoſiti,l.25. D.de pecun. conſtit. l.10. D. de in ius voc.Quod *perfidioſum & nefarium eſſe*,ait Cic.pro Roſc.Comœ.

Fidem pactorum non obſeruaret,l.3.D.ad Sc.Turpil.*Fides præſtita non eſt*, l.8. C. de tranſact.*Fides Soluta*,l.40.D.de contrah.empt. *Qui fidem licitæ Tranſactionis rupit*,l.16.D.de tranſactionib. *Fide Rupta*,l.5.D. depoſiti, l. 35.D. de ſtatuliber.l.11.D.de teſtam.milit. l.15. C.mandati,l.10. C.de act.empti,l.15.C.de locato.

Non exhibita fide, l.1.§.1.D.de præſcript.verb.*Non ſeruata fide*, l.26.§. conuenit, D. de pact. dotal.

Si fides placitis præſtita non eſt,l.6. C.de tranſactionib. *Nec Fides ab herede tranſactum præſtitur*, l.27.D.de inoff.teſt.

Fides promiſſi non ſecuta,l.4.C.de condict.ob cauſ.

Fides Actus,l.81.D.de condic.& demonſtr.*Acceptorum & datorum*, l.2. §. quod, D. de adminiſtrat.rer.*Menſæ*,l.vlt.D.de inſtitor.vulgo *Creditum appellamus*.Cicero Lege Manilia.*Hæc Fides,atque hæc ratio pecuniarum,quæ Romæ,quæ in foro verſatur.* Et alio loco,*Scimus Romæ,ſolutione impedita,Fidem concidiſſe*,Cæſar lib.3.de Bello ciuili. *Cùm Fides tota Italia eſſet anguſtior, neque creditæ pecuniæ ſoluerentur.*

Fidem Publicam ſecuti,qui apud Mẽſam pecunias depoſuerunt,l.24.§.in bonis,D.de reb.auct. iud. *Fides Publica Geſtorum quæ ſunt tranſlata in publica monumẽta*,l.vlt.C.de re iud. Cic.3.in Catilin. *Fidem ei publicam iuſſu Senatus dedi*.Saluſt.in Catilinar.Si *Fides publica data eſſet*.Ac mox, *Vbi Fide publica dicere iuſſus eſt* Et rurſus, *Comes eius qui Romam Fide publica venerat.* Idem in Iugurthino Bello.*Eúmque interpoſita Fide publica Romam duceret.*

Fides Tutoris,l.22.D.de his quę vt indign.*Fides tutoris commiſſa*,l.9.D.de reb.eor.*Qui pro Tutore negotia gerit,eandem fidem & diligentiam præſtat,quam Tutor præſtaret*, l.4.D.de eo qui pro tut.

Fidei ac verecundiæ Curatorum conuenit, l.5. §.poſt competentem, D.de peric.& com.*Ad Fidem Curatorum pertinet*,l.33.D.de adminiſtr.& peric.

Teſtium Fides,l.2.& l.3.D.de teſtib.*Cuius Fides,cuius innocentiæ*,l.vlt.§.ſeruorum,D.nau.caup. *Si Fidei exploratæ eſſet*,l.3.§.Iulianus,D.de exhiben.liber.

Ex Fide perſonarum conſtituere,l.27.D.de liber.cau.

Fides communium liberorum,l.67.§.vlt.D.de legat.2.

Fides Sacramenti,l.11.D.de Teſtam.milit.*Egregia in Rempublicam fides*,l.1.D.de cenſib.

Fidem accommodare in fraudem iuris,l.10.D.de his quæ vt indig.l.43.§.vlt.D.de vulg.& pupil. *Fidem ſuam amico Commodare*,l.12.D.ſi quid in fraud.patro.

Fidem eligere,l.1.§.hæc autem,D.depoſiti,l.57.D.mandati,l.3.D.de probationib.l.53.§.vlt. D.de iudicij.

Fidem de pretio Emptori habere dicitur Venditor,qui nullo neque fideiuſſore, neque pignore accepto,& ſine aliqua ſatisfactione, eius fidem,quod ad pretij exſolutionem attinet, ſequitur,l.19.D.de contrah.emptio.*Fides emptori haberi* dicitur etiam ſine ſatisfactione,§.venditæ. Inſtitut.de diuiſio.rer.

Sic

Si ei Fides habita fuerit promittenti,l.4.§.addici,D.de fideic.libert.*Fides ei contra ſe habetur*, l.11 §.ſi quis cum,D.de interrogationib.*Fidem habere quæſtioni*,l.1.§.quæſtioni, C.de quæſtionib. *Fide non habita Teſtationis*,l.21.D.de his qui not.inf.

Fidem alienam ſequi,l.1.D.de reb.cred.*Fidem ſequi teſtator*,l.48.D.de heredib.inſtit.

Fidem ſequi Heredum,l.2.C.de bon.auct.iud.*Nautarum, Cauponum*, l.1. D.nautæ,caup. *Fidem interponere*,l.60.§.1.D.mandati.*Tacitam fidem interponere*,l.46.D.de heredit.petit.

In Fidem confugere,l.5.D.de manumiſſionib.*In Fidem ſuam recipere*,l.49.D.de actionib.emp.

Fidem autem elegantiſſimè Seneca, *Sanctiſſimum humani pectoris bonum*, appellat. Epiſt. 88. eáque vt Cic.pro Q. Roſcio Comœ.ait,*continet vitam.*

Fide Dominica agros colunt, qui non penſionis certa quantitate, neque mercede, ſed arbitrio Domini rationes reddituri, colunt, l.18. §. cùm de villico,l.20.§.1.D. de inſtruct.vel inſtrum.

Fide alicuius pecuniam ſumere,Cic.pro Flacco.

Fide mea ſpondeo,Plin.Epiſt.14.lib.2.*Fac mea Fide*,Plaut.Pſeudol.Cic.Epiſt.29. lib.13. Familiar.*Cura vt ſatiſdetur Fide mea.Fide mea des*,l.24.D.de fideiuſſorib.*Me mea Fide eſſe iuſsiſſe*, l. 60. §.1.D.mandati.*Fide ſua eſſe iubere*,l.51.D.de fideiuſſorib.*Fide tua eſſe iubere*,l,75.§. qui verò, D. de verb.oblig.

Fide ſuſcepta transfugit,l.19.§.transfugæ,D.de captiuis. *Fide magis quàm Patrimonio,Idonei æſtimantur*,l.12.§.vlt.D.de verb.oblig.

Fides etiam vt Donat.in Andr.Terent.Act.1. Sc.1. tradit, eſt *Commendatorum fida Executio, & obſeruantia.*

Ex Fide adminiſtrare tutelam,l.67.D.de ritu nupt.*Si rationem actus ſui ex Fide dediſſet*,l.53. D.de manumiſſ.teſta.*Si ex Fide ratio redderetur*,l.40.§.ſeruus teſtamento, D.de ſtatulib. *Quatenus res ex Fide agenda eſſet*,l.60.§.vlt.D.mandati.

Ex contrario *Non ex Fide cauſam agere*,l.4.§.1.D. eod. tit. l.1. C. ad L. Cornel.de falſ. *Qui non ex Fide Tutelã gerit*,§.ſuſpectus,Inſtit.de ſuſpect.tut.id eſt qui *Fraudulenter gerit*,vt §.nouiſſimè.Inſtit.eod.tit.*Si non ex Fide curam gerat*,l.19.D.de adminiſtr.& peric.

Fides Editionis,l.6.§.1.D.de eden.*Haſtæ*,l.8.C. de remiſſ. pignor. Rubr. de fide inſtrum. & iure haſtæ fiſc.lib.10.Cod.*Inquiſitionis*,l.28.D.de teſtam.tut.l.3.§.tutor.D.de ſuſpect.tut. *Intentionis*,l.1.C.quor.bonor.l.1.C.de liber.exhib.*Sententiæ*,l.8.D.de poſtuland.*Inſtrumenti*,l.3. C.de fide inſtrument.l.23.C.ad L.Corn.de falſ.*Inſtrumentorũ*,l.15.C.de iure dot.l.7.C.ad L. Cornel.de fal.Rubr.de fide inſtr. *Tabularũ*, Paul.lib.5.Sent. Tit.13.& apud Cic.pro Archia. *Teſtamenti*,l.2.C.de teſtam.*Teſtationis*,l.2.D.de teſtibus,l.21.D.de his qui not.infam. *Multum Fidei & auctoritatis habiturum apud Iudicem*,l.13.D.de iureiur.

Fides probationis,l.19.C.de rei vindic.& apud Quintilian in Procœmio lib. 4. *Ad Fidem petitionis probandam*,l.7.D.de edendo.*Ex Fide eorum quæ probabuntur*,l.6.§.ei,D.de offic.præſid.

Si de Fide contractus conſtat,l.5.C.de tranſactionib.*Si de Fide debiti conſtiterit*, l.1. C. ſi pignor. conuention.l.1.C.de non numer.pecun. *Si de Fide Epiſtolarum conſtitit*, l.29. D. de probationib.

Fides veritatis,l.1.C.ſi minor ab hereditate,l.5.C.ad L.Fab.de Plagiar.l.vltim.C.ſi pignor. conuent.

Fides veritatis inueſtigari probationibus,l.1.C.de quæſtionib. *Ad inueſtigandam veritatis Fidem*, l.2.C.de edendo. *Contra Fidem veritatis*, l.vlt. C.ſi pignor.conuent.l.6.C.de compenſationib.*Quantitatem quæ refundi debuit ex Fide veritatis*, l.34.§.vlt.D.de ſtatuliber.

Fides veri, l. 6. C. de teſtam. l. 5. C.de adquir. & retin.poſſeſſ.l.vltim. C. ſi pign.dat.l.23. C.ad L.Iul.de adulter.l.5.C. de iniur.Martialis Epigramm.lib.5.*Si qua Fides veri præferri Maxime Cæſar.* Solinus in Polihiſto. cap.5. *Scripta quoque ex antiquitatis memoria arceſſunt in Fide veri.*

Vt Fides veri conſtare poßit,l.5.C.de edendo.*Quod Fides veri ſuggeſſerit*, l.8. C.de donationib. *Iuxta Fidem veri*,l.13.C.ad Sc.Velleian.l.3.C.pro ſocio.

Fides rei Geſtæ, l 40.§ poſt diuiſionem,D.de pact.l.12.C.famil.erciſc. *Rerum Geſtarum*, l.6. §.ſuper,C.de appellationib.*Ad Fidem rei Geſtæ faciendam*,l.11.D.de teſtib.*Ad Fidem creditæ pecuniæ*,l.32.D.de furtis.

De Fide Inſtrumenti requiri,l.11.C ad L.Cornel.de falſ.

De Fide Scripturæ dubitatio eſt,l.5.C.ad L.Cornel.de falſ. *Queri*,l.9.C.eod.tit.

Fidem criminis noſci,l.27.C.ad L.Iul.de adult.*De Fide Delicti quereris*,l. 17.C. ad L. Cornel. de falſ. *De Fide Generis inſtrui*,l.18.§.iudex,D.de quæſtionib.*Contra Fidem ſanguinis*,l.10. C.de

Fidem adeſſe adſeuerationi,l.5.C.de Codicill.*Allegationi*,l.3.C.de fideiuſſorib.*Allegationibus*,l.vlt.C.ſi aduerſ.fiſcum.*Obligationibus*,l.3.C.qui morbo ſe excuſ. *Precibus*,l.24. C.de locato,l.5.C.de fide inſtr.*Fidem facere adſeuerationi*,l.6.C.ad exhibend.

Fides porrò,vel *Bonæ*,vel *Malæ* acceſſionem recipit. De Fide Bona abundè diximus ſ. lib. 2.relictæ ſunt tamen & hæ ad ſpicilegium ſtipulæ quales ſunt, *Bona Fide Accipere pignori*, l.22. D.de pignerat.actio. *Adipiſci poſſeſsionem*,l.2.D.pro emptore.*Ædificare*,l.7.§. ex diuerſo, D. de adquir.rer. do. *Appellare*, l.24.D.de appellationib. *Capere*, l.43. D.de adquir. poſſeſſio. *Conſumere Pecuniam*,l.9.§.1.D.de auct.& conſen.*Emere*,l.2.D.de cap.& poſtl.reuer.l.14.D.de minorib.l.13.D.de Publiciana,l.86.D.de.furtis,l.vlt.D.pro empto. *Si ancillam Furtiuam emiſti Fide Bona*,l.4.D.pro ſuo.

Bona Fide empta furtiua Ancilla,l.74.D.de furtis.*Bona Fide redimere*,l.8.§. ſuperuacuū,D.quib. mod.pign.*Bona Fide* autem *Emit*,qui imprudens ab eo quem dominum putabat,aut alienandi ius habere,emit.

Bonæ Fidei emptor,l.12.§.ſi quis ſeruum,D.de capt.& poſtl.l.109.D.de verb.ſignif.l.7.D.de aqua & aqu.plu.l.27.§.1.D.ad L.Iul.de adult.*Bona Fide Emptor*,l.13.§.vlt.D.de minorib.l.8. D.pro empto.

Bonæ Fidei Emptor non intelligetur qui cum Procuratore colluſit, & eum præmio corrupit, quô vilius mercaretur,l.7.§.Procurator,D.pro emptore.*Bonā Fidem habere emptio*,l.3.§. prætor, D.de Publician.*Traditio*,l.44.§.etſi,D.de vſurpationib.

Bona Fide poßidemus homines liberos & ſeruos alienos, l.10. D.de adqu.rer.do.*Bona Fide poßidere res alienas*,l.11.D.famil.erciſ. l.44.§.etſi,D.de vſurpationib.*Bona Fide poßideri res*, l.1.§. in hac, D.vi bonor.rapt. *Bona Fide poſſeſſa res*, l.1.§.hæc actio. D.ſi quis teſtamen.liber.

Bona Fide poßidere,eſt *opinione Domini poßidere*, vt loquitur Paulus in l.22.§.1.D.de noxalib. *Cùm Bona Fides initio poſſeßionis adſit*, l.44.§ filiusfamilias, D.de vſurpation. id eſt ignorantia rei alienæ.

Bonæ Fidei poſſeſſor,l.22.§.item,D.de L.Cornel.de fal.l.49.§.1.D.de adquir.rer.dom. *Bona Fide poſſeſſor*,l.9.§. ſed non,D.de adquir.rer.do. *Bonæ Fidei poſſeſſor eſt qui auctore Iudice comparauit*,l.14.§.1.D.de religioſ.& ſumpt. *Non poſſunt videri Bonæ Fidei poſſeſſores, qui nec poßidendi animum haberent*,l.41.D.de reb.cred.

Bona Fide ſeruire,dicitur,qui Bonæ Fidei poſſeſſori ſeruit.Proinde tam Seruus alienus qui à non Domino Bona Fide poſſidetur,quàm Liber homo poſſeſſus ab eo qui eius ſtatum, vel condicionem ignorat, *Bona Fide ſeruire* dicuntur, l.19.l.23.l.49.D.de adquir.rer.dom.l.7.§. vltim.D.pro emptore. l.27.§. quæſtioni, D.ad L.Iulian.de adulter. l.12. D.de liberal. cauſ. l. 25. §. idem Iulianus, D. de vſufructu, l.11. §. ſed ſi ſeruus, l.13. §.1. & l.27. §.ſeruus, D.ad L.Aquil.l.41.D.de reb.cred.l.13.§.vltim.D.de interrogationib. l.1.§.1. D. de ſeruo corrupt. l.3.D. de condict.cauſ.da.l.13.§.ſi liber. D. commodati.l.67.D.de condict.indeb. l.6. D.de pecun.conſtit.*Qui ingenui Bona Fide ſeruiunt*,l.8.D.de re milit. *Liber homo qui Bona Fide ſeruit*, l.44.D.de vſurpationib.l.7.§.vlt.pro emp. *Liberum Hominem qui mihi Bona Fide ſeruiebat*, l.15. §.item ſi,D.de iniuriis.*Si Bona Fide publicano alienus ſeruus ſeruit*,l.12.§.1.D.de Publican.

Bona Fide ſeruire Seruus ei qui eum ſuum putat, l.22.§.item ſi, D. de L. Cornel. de falſ. *Si ſeruus meus Bona Fide tibi ſeruiens*,l.43.§.ſi ſeruus,D.de ædil.edic. *Si liberum hominem qui mihi Bona Fide ſeruiebat quis ceciderit*,l.15.§.item ſi,D.de iniur.& mox, In ſeruo alieno Bona Fide mihi ſeruiēti. *Etiam ſi liberi eſſe proponantur vel alieni Bona Fide nobis ſeruientes*, l.1.§.familiæ,D.vi bonor. raptor.

Bona Fide exactum iuſiurandum,id eſt re ita exigente,non per colluſionem, l.30.§. in popularibus,D.de iureiurando. *Quod Bona Fide accipit*,l.48.D.de hered.petit. *Præſtandum quod Bona Fide percepiſſet*,l.58.§.1.D.de adminiſtr.& peric.

Bona Fide percipere fructus,l.4 §.poſt litem D.fini.regundor, l.1. C. de dolo.Planè in l.32.§. Modeſtinus, & §.item, D.de adminiſt.& peric.*Bona Fide percipere fructus*, eſt ad eum modum percipere quo diligens paterfamilias.*Si Bona Fide geßit*,l.6.D.de reb.auctor.

Bona Fide geſtum negotiū non in fraudem aliorum,l.24.D.de procuratorib. *Si à creditore pignus in diem addictum ſit,non poteſt videri bona Fide negotium agi,niſi adiectio recipiatur*, l.10.D.de in diem addict.

Bona Fide Geſta,l.2.D.de ſeparationib. *Geſta à tutore*, l. 9. D. de adminiſtr. & pericul. tut. *Bona Fide finita tranſactio*,l.19.C.de tranſactionib.*Tranſacta*,l.1.§.vlt.D.ad Sc. Tertyll.*Bona Fide diſtrahi res*,l.7.§. quæſitum, D.de minorib.

Bona

Bona Fide Interpoſitum pactum, l.17.C.de pact. *Interuenire correctio*, l.38.§.1.in fin.D.ad L.Iul. de adult. *Neceſſario facti ſumptus*, l.56.§.vlt.D.mandati. *Remittere debitori*, l.7.§.ſed ſi, D.de pact. *Vendere*, l.47.D.de minorib.

Si *Bona Fide in dotem prædium maritus accepit, id eſt, ſi ignorauit alij obligatum eſſe*, l.9.§.vlt.D. qui potior.in pugn.

Fides Bona ſequenda eſt, l.2.§.vlt.D.de adminiſtr.rer.ad ciuit.per. *Coniuncta Fidei Bonæ diligentia*, l.8.D.de manum.teſtam.

Fidei Bonæ conuenit vt vnuſquiſque Dominorum præcipuum habeat quod ex re eius Seruus adquiſierit, l.24.§.1.D.commu.diuid.l.45.D.de adquir.rer.dom. *Bonæ Fidei conuenit vt omnimodo damnum præſtet, qui ſciens ignoranti furem pignori dedit*, l.61.§.quod ſi ſciens, D.de furtis. *Bonæ Fidei non conuenit, ſi rem quàm mihi alienam vendideras à domino redemerim, vt poſſis à me pretium conſequi, ex vendito agens*, l.29.D.de euictionib. Arbitrio *Bonæ Fidei iudicis congruit*, l.4.§. iurare, D.de in lit.iuran. *Bonæ Fidei contractus*, l.13.C.de pactis. *Bonæ Fidei Iudicium eſt Communi diuidũdo*, l.14. D.comm.diuid. *Iudiciũ pro Socio Bonæ Fidei eſt*, l.77.D.pro ſocio. *Venit in Iudicium pro Socio Bona Fides*, l.52.§.1.D.pro ſocio. *Bonæ Fidei Iudicia, vel Generalia ſunt veluti pro Socio, Negotiorũ geſtorum, Tutelæ: Vel Specialia, veluti, Mandati, Depoſiti*, l.38.§.1.D.pro ſocio.

Bonæ Fidei Iudicium continet in ſe doli mali exceptionem, l.84 §.qui ſeruum, D.de legat.1.

Bonæ Fidei Iudiciis pacta conuenta inſunt, l.7.§.quinimmo, D.de pactis. *Cõmunia omnium Bonæ Fidei Iudiciorum*, l.38. & l.45. D. pro ſoc. *In factum verbis temperandam actionem dandam, vt Bonæ Fidei mentio fiat*, l.11.D.de dolo. *Fideiuſſor in omni contractu Bonam Fidem præſtare debet*, l. 59.§.1. D.mandati.

Æquum accipimus ex Bona Fide, l.14.§.hæc actio, D.de religioſ.& ſumpt. *Ex Bona Fide*, l.2.§.ad frumẽti, D.de adminiſt.rer.ad ciuit. *Ex Fide Bona elogia ſcribere*, l.6.D.de cuſtod.& exhibit. *Ex Bona Fide præbere diligẽtiam*, l.33.D.de adminiſt.& peric.tut. *Ex Bona Fide Præſtari*, l.5.D.de obligat.& actioni.

Non Bona Fide rem gerere, l.5.§.item, D.de auctorit.& conſen. *Contra Fidem Bonam vendere*, l.3. D.de extraord.cognit.

Fides Bona & Dolus Malus, pugnant apud Cicero.Topic. *Bonæ Fidei* quoque opponitur, *non Bona Fides*, l.57.D.de obligat.& action. *Poſſideri aut Bona Fide, aut non Bona Fide*, l.3.§.genera, D. de adquir.poſſ.

Item *Mala Fides, Bonæ* cõtraria eſt, l.48.§.1.D.de adquir.rer.do. *Malam* autem *Fidem* dupliciter accipi ſciendum eſt. Interdum enim *Mala Fides*, pro rei alienæ ſcientia ponitur. Et ita, *Mala Fide Emere*, l.2.§.1.& l.8.D.pro empt. *Emere alienum fundum*, l.19. D.de adquir. poſſeſſio. *Malæ Fidei Emptio*, l.1.C.de reſcind.vendit. *Si mala Fide Emptio interceſſerit*, l.5.§.item, D.de auctorit.& conſ. *Mala Fide percipere fructus*, l.4.§.poſt litem, D.fini.regun. *Mala Fide poſſiderr*, l. 48.§.1.D.de adquir.rer.dom.l.2.§.ſi ſeruus, D. pro emptore. *Malæ Fidei poſſeſſor*, l.12.D.de furt. *Mala Fide ſeruire*, l.12.§.1.D.de publican. dicitur, qui Malæ Fidei poſſeſſori ſeruit.

Aliàs *Mala Fides*, Dolum malum, calliditatem, fraudem ſignificat. *Mala Fide factum pactum*, l.9.C.de pactis. Cic.lib.3.de Nat.Deor. *Iudicia de Fide Mala, Tutelæ, Mandati, Pro Socio, Fiduciæ*: quod videlicet in his de Fide rupta agitur.

FIDEICOMMITTERE, eſt Fideicommiſſum Dare, Relinquere, ſeu Rogare, Mandare, Petere, vt aliquid detur, præſtetur, fiat. Tertull.lib. de præſcript. aduerſ. heret. *Sicut Apoſtoli cauerunt, ſicut Fideicommiſerunt, ſicut abiurauerunt, ita teneo.*

Interdum, *Fideicommittere alicuius*, Interdum, *ab aliquo* Iuriſconſulti dicunt.

Fideicommittere Bonorum poſſeſſoris, l.1.§.ſciendum, D.de legat.3. *Fidei Heredis committere*, l.12. §.vlt.D.de iniuſto rupto, l.19.D.de teſtam.milit. *Patris ſui Fideicommiſit*, l.18.D.ad L.Falcid.

Vxoris Fideicommittere vt reſtituat, l.68.D.de legat.2. *Si eandem rem tibi Fideicommiſero*, l.28. D. de adimen.legat. *Si Fidei impuberis committat vt quandoque reſtituat*, l.22.D.de adoptionib.

Si Libertus Fidei Patroni commiſit vt quid daret, l.20.D.de donationib. *Eorum, quos quis ſibi ab inteſtato heredes, bonorúmve poſſeſſores ſucceſſuros credat, Fideicommittere poteſt*, l.13.D. de inoffic. teſtament.

Fideicommitti Patris, vel Domini poteſt, l.11.D.de legat.1. *Si Heres cuius Fideicommiſſum eſt vt*, l.90.D.ad L.falcid. *Nepotibus heredibus inſtitutis Fideicommiſit*, l.14.§.1. D.ad L.Falcid. *Fideicommitti tibi proprias res*, l.13.C.de legat.

Fideicommittere à Patre, l.114.D.de legat.1.

Quidam ab eo cui fundum legauerat Fideicommiſerat, vt, l.104.§.apud, D.de legat.1.

Ab ea vxore Fideicommitti potuit,l.2.§.vlt.D.de dote præleg.*Si à me tibi Fideicōmiſſum vel legatum eſt*,l.29.D.ad L.f.lcid.

Fideicommissvm,quemadmodum Vlpian.Tit.25.Regul.definit, eſt, *quod non ciuilibus verbis, ſed precatiuè relinquitur:nec ex rigore iuris ciuilis proficiſcitur, ſed ex voluntate datur relinquentis*, Nam,vt Iuſtinianus ſcribit,*omnia Fideicommiſſa primis temporibus infirma erant : quia nemo inuitus cogebatur præſtare id de quo rogatus erat. Quibus enim non poterant vel legata relinquere, ſi relinquebant, Fideicommittebant eorum q[ui] capere ex teſtamēto poterant. Et ideò Fideicommiſſa appellata ſunt, qui nullo vinculo iuris, ſed tantùm pudore eorum qui rogabantur,continebantur*, Inſtit. de fideicōmiſſ. heredit.in princ.& rurſus,§.& quia,eod.tit. *Prima Fideicommiſſa à Fide heredum pendent, & tam nomen quā ſubſtantiam acceperunt*. vbi Theoph. φιδεϊκόμμισσα προσηγορεύθη, ait, τουτέστι τῇ πίστει καταπιστευθέντα. Suidas verò, τὰ ἐν πίστει καταλιμπανόμενα ὑπὸ τοῦ μέλλοντος τελευτᾶν, interpretatur. Vetus Gloſſar. Græc. *Fideicommiſſum*, τὸ τῇ πίστει τοῦ κληρονόμου κείμενον. Soſipat. Chariſ.lib.2.Inſt.Grāmat.*Itaque nec Fideicōmiſſorum volūtas æquius acceſſit, vt non in ea præteriudiciū,quamuis tacitū,nec adſcriptū,votorū ſolis niſibus & beneficiis crederemus*. In hoc verbo ludēs Tertullian.lib ad vxor.*Tu modò vt ſolidum poſſis capere admonitionis noſtræ Fideicommiſſum*. Idem ſimilíque modo. Arnob.lib.aduerſ.Gent.6.*Per tramites ergo quoſdam, & per quædam Fideicommiſſa,vt dicitur, veſtras ſumunt,atque accipiunt cultiones*. Verba Fideicommiſſorum in vſu maximè habebantur,*Peto,Rogo,Volo,Mando,Fidei tuæ Committo,Cupio des,Opto des,Credo te daturum, Exigo,Deſidero vt des*, Quæ ſingula proinde firma erāt atque ſi omnia in vnum cōgeſta eſſent, l.115.l.118.D.de legat.1.& Inſtit. de ſing.reb.per fideicomm.relict. Vlpian. Tit.21.Regular. Alias Fideicommiſſorū formulas pete ex l.67.§.vlt.& l.69.D.de legat.2.& l.11.§. ſi quis ita, & §.hæc verba,D.de legat.3.& ex lib.7.Formular.

Fideicommiſſi verba,l.67.§.vlt.D.de legat.2.l.12.§. vlt. D. de iniuſto rupto. *Fideicommiſſorum verba*,l.29.D.qui teſtam.fac.

Scriptura Fideicommiſſi,l.64.D.de legat.2.

Fideicommiſſum autem,vel *Pecuniarium* eſt,l.14.§.vlt.D.ad Sc.Trebell. *ſeu ſingularum rerum*, vt loquitur Iuſtinian.Inſtit.de ſingul.reb.per fideicom.relict. vel *Hereditatis*, l.39. D. de administr.& peric. Ita *Fideicommiſſariæ Hereditates, & ſingulæ Res per Fideicommiſſum relictæ*, ſeparantur,l.17.D.ſi quis omiſſa.Si Teſtator Fidei ſui heredis commiſit vt vel hereditatem,vel ſpeciale Fideicommiſſum reſtituat,l.32.C.de fideicomm.*Cùm alicui ciuitati per Fideicommiſſum reſtitui iuſſa eſſet hereditas*,l.26.D.de neg. geſt. *Ex Fideicommiſſo hereditatem ſuſcipere*, §.1.Inſtit.de auctorit.tutor.

Fideicommiſſa Hereditas,l.12.l.16.l.44.l.70.§.1.D.ad Sc.Trebell.

Fideicommiſſam Hereditatē Dare,l.18.D.de liber.& poſtum.l.27.D.de reb.dub.*Reddere*,l.8.§. ferè,D.de legat.2.*Reſtituere*,l.3.C.vt in poſſ.legat.*Fideicommiſſa hereditate puero data*, l.3.§.1.D. de adimen.legat.*Per Fideicommiſſum Libertas data*,l.55.D.de manumiſſ.teſtām.*Libertatem relinquere*,l.84.D.de legat.2.*Directò*, &, *per Fideicommiſſum datæ Libertates* opponuntur,l.12.§.Diuus,D. de fideicōmiſſ. libert. Per Fideicommiſſum autem data ſeu relicta Libertas *Fideicommiſſa* appellatur,l.11.D.de manumiſſ.teſt.l.4.§.eadem,l.24.§.1.l.40. & l.55.l.18.D. de fideicom.libert.l.12.D.de capt.& poſt.reuer.l.43.D.de action.empt.l.4. D. quib. ad libert.l.19. D.de quæſtionib.l.2.§.1.D.ad Sc.Tertyll. l.1.§.1.D.de ſuis & legit.heredib.l.91.D.ad L.falcid.l.15.§.& quatenus,l.22.§.qui liberti,D.de L.Cornel.de falſ.

Fideicommiſſam Libertatem accipere,l.3.§.qui fideicommiſſam, D. de hered.inſtit. *Petere*, l.53. D.de iudic.*Præſtare*,l.24.§.ſi cui,D.de fideicomm.libert. *Fideicommiſſa Libertate donatus*,l.36. §.1.D.ad L.falcid.*Fideicommiſſæ Libertates*,l.9.D.de inoffic.teſtam.

Valer. lib.4. cap.2.*Cùm mater Cornelij Fideicommiſſa prædia non redderet*.

Per Fideicommiſſum dare,l.25.§.à liberto, D.ad L. Falcid. l.21.§.à liberto,D.de ann.legat.

Fideicommiſſum dicitur *Dari ab eo*,qui id præſtare rogatur,l.3.D. de probationib. l.126.& l.127.D.de legat.1.

Fideicommiſſa ab inteſtato data,l.13.D.de inoff.teſtam.*Fideicommiſſi Onus*,l.37.D.de legat.3.

Fideicommiſſo Obligari,l.76.D.ad Sc.Trebell.l.3.§.vlt.D.de legat.3.*Onerari*,l.29.C.de inoff. teſtam.*Modica Fideicommiſſa*,l.52.§.ſed etſi,D.de iudic.

Fideicommissarivs *Prætor*,l.4.D.quib.ad libert.l.90. D.de condic.& demonſtr. l.78.§. cùm vir, D.de legat.3.&apud Vlpian.Tit.25.Regular.Is eſt qui de Fideicommiſſis cognoſcit & ius dicit. Nam vt Iuſtinian.Inſtit.de Fideicommiſſ.heredit. refert,*Tātus Fideicommiſſorum fauor factus eſt, vt paulatim etiam Prætor proprius crearetur qui de Fideicommiſſis ius diceret*. Et,vt Pomponius in l.2.§.deinde,D.de orig.iur.ſcribit,*Sedecim Prætoribus ab Auguſto conſtitutis duos*

Diuus Claudius adiecit qui de Fideicommiſsis ius dicerent: ex quibus vnum Diuus Titus detraxit. Cuiuſmodi Prætor accipiendus eſt in l.43.D.de actionib. empti, & l.2. C. qui potior.in pign. Fideicommiſſorum autem cognitio Romæ quidem Conſulum erat, aut Prætoris Fideicommiſſarij: in Prouinciis verò, Præſidum Prouinciarũ,vt Vlpian.Tit.25.Regular. tradit. Inde in l.8.§.1.D.de condic.inſtit. *Oportebit eos qui de Fideicommiſſo cognoſcunt, ſubſequi Prætoris voluntatem.*

Fideicommiſſarius Trebellianus, in l.15.§. 1.D. ad Sc. Trebell. appellatur is cui ex Sc. Trebelliano reſtituta eſt hereditas.

Fideicommiſſaria Epiſtola,l.37.§.pater,D.de legat.3.

Fideicommiſſaria Hereditas,l.13.§.vlt.D.de iure Codicill.l.vlt.D.de tranſactionib. l.14.§.vlt. l.77.§.mando,D.de legat.2.l.2.D.de feriis,l.16. l.52. D. ad Sc. Trebell. l.1.§. vlt. D. ſi mul. vent.nom.quam videlicet heres alij reſtituere rogatus eſt. *Fideicommiſſariam hereditatem relinquere*,l.13.§.1.D.de iure codicill.

Fideicommiſſariæ Hereditates,l.17.D.ſi quis omiſſa,& Inſt.de fideicommiſſ.heredit. *Fideicommiſſariæ hereditatis reſtitutio*,l.18.D.ad Sc.Trebell.*Reſtitutio*,ſimpliciter,l.30.§.1.D.eod.tit.

Fideicommiſſaria Libertas,l.1.§.ſi ſeruus,D.ſi is qui teſtam.lib.l.11.§.1.l.16.§.ſed & ſi,D.ad Senat.Trebell.l.1.l.4.l.24.§.1.& alibi paſſim,D.de fideicommiſſ. libertat. id eſt per fideicommiſſum data,ſeu relicta:cui *Directam* aduerſari,docuimus ſ.lib.4.

Fideicommiſſaria verba,in l.29.D.ad Trebell.quæ *Fideicommiſſi verba*,dicuntur l.69. §.vlt. D. de legat.2.& in l.11.§.vlt.D.de legat.3. & l.12. §. vltim. de iniuſto rupto. Et *precaria*, vt aliàs oſtendam.

FIDEIVBERE,*Fidem ſuam pro alio obligare*,l.27.in fi.D.ad Sc.Velleian. l.29.§. legatum, D. de liber.leg.Quod & *Fide Promittere*,dixit Paul.lib.1.Sentent.Tit.9.Plin.Epiſt.14.lib.1. *Fide mea ſpondeo futurum.Fideiubere ex qualibet cauſa*,l.39.D.de iudiciis.

FIDEIVSSOR dicitur *qui alieno nomine obligatur*, l.1.§.verbis, D.de oblig.& actio. Donatus in Eunuch.Terentij Act.1.Sc.2.ad hæc verba, *Si fidem habeat,id eſt, ſi credat. Vnde Fideiuſſor dicitur,hoc eſt auctor credendi.* D.fideiuſſorum autem varia ſunt genera. *Fideiuſſor emptionis*, l. 56. D. de ædil.edic. *Fideiuſſores emptionis nomine*,l.22.§.1.D.de euictionib.

Fideiuſſor ob Euictionem datus,quem vulgò auctorem ſecundum vocant,l.4.D.de euictio.*Fideiuſſores euictionis*,l.18.§.vlt.D.de peric.& comm.

Fideiuſſor in iudicio ſiſtendi cauſa,l.1.D.ſi quis in ius voc.

Fideiuſſor exercitationis litis, à Fideiuſſore iudicati actionis ſeparatur in l.8.§.& poſt litem,D. de fideiuſſorib.*Fideiuſſor Iudicatum ſolui*,l.7.§.ſi fideiuſſor.D.qui ſatiſd.cogan.

Fideiuſſores ad Litem,& *pro Lite dati*,l.41.D.de hered. pet.& l.10. D.iudic. ſol.qui ſcilicet vel iudicio ſiſti,vel rem defendi,& iudicatum ſolui promittunt.

Fideiuſſor datus legatorum ſub condicione relictorum,l.13.§.ſi legatorum,D.de acceptilat.

Fideiuſſorem mercedis nomine,à Colono accipere,l.14.D.quib.mod.pign.

Fideiuſſores Magiſtratuum,l.68.D.de fideiuſſorib. *Tutorum*, Rubr. de fideiuſſorib.& nomina tutorib.D.eod.tit.

Fideiuſſor qui rem ſaluam fore cauet,l.46.D.de adminiſtr.& peric.

In omnem Cauſam accipi dicitur *Fideiuſſor*,qui in id omne, quod ex ea obligatione, cui accedit,naſci poteſt,ſe obligat, l.56.D. de ædilit.ed.l.54. D. loca, l.36. §. penult. D. de fideiuſſorib.

Si Fideiuſſor in Rem ſuam ſpopondit pro Reo habendus eſt,l.24.D.de pactis. *Fideiubere* autẽ *in Rem ſuam*,eſt,vt pro ſuo Procuratore,l.8.§.1.D.qui ſatiſd.cog.*Fideiuſſorum vicem ſuſtinent adfirmatores*,l.4.§.vlt.D.de fideiuſſorib.& nominat.

Fideiuſſor Principalis & *Fideiuſſor Fideiuſſoris*,l.27.§.præterea,& §. vlt.D. de fideiuſſorib. *Fideiuſſor*, dicitur *Dari*, Accipi, Adhiberi, Interrogari, Accedere,Interuenire,Intercedere,Exiſtere.*Fideiuſſor fieri*,l.2.§.quod ait, D.qui ſatiſd.cog.

Fideiuſſor Idoneus Locuples,vide ſuis locis.

Fideiuſſoribus committi Rei,l.3.D.de cuſtod.& exhib. *Sub Fideiuſſorib. remitti*,l.7.§.1.D.de incend.ruin.

FIDEIVSSORIA *Cauſa*,l.38.§.vlt.D. de ſolutionib. l.11.& l.47. D.mandati, l.8. D. de vſufr. car.rer.l.9.§.ſi pater,D.de adminiſtr.& pericul. *Ex Fideiuſſoria cauſa conueniri*,l.8.D.de vſufr. car.rer.

Fideiuſſoria Obligatio,l.14.l.21.§.ſi via,l.49.§.vlt. D.de ſolutionib.l.49.§.vlt.& l.50. D.de fideiuſſorib.

Fideiuſſorio nomine debere, l. 4. D. de ſolutionib. *Intercedere*, l. 19. C. de fideiuſſor. *Se obligare*, l. 7. §. non ſolùm, D. de minorib.

Fidelis *Tutor*, l. 8. D. de ſuſpect. tut. §. ſuſpectũ, Inſtit. eod. tit. *Fideles Liberti*, l. 5. §. in primis, D. de bonis eor. *Fideliſsimus amicus*, l. 10. D. de ann. legat.

Fideliter *Facere*, l. 20. D. quæ in fraud. credit. & contrà, *Parum Fideliter facere*, l. 48. D. mandati. *Si diligenter ac Fideliter hoc fecerit Irenarcha*, l. 6. D. de cuſtod. & exhibit.

Fidicvlæ in l. 1. & l. 2. de quæſtionib. in Cod. Theod. Tormenti genus ab eo dictum, vti Iſidorus lib. 5. Etymolog. cap. 27. tradit, *quòd eo Rei in Eculeo ad fidem inueniendam & eruendam torquentur.*

Fidvciam *Innocentiæ gerens*, l. 10. C. de his quib. vt indign. *Fiducia Doctrinæ*, l. 2. §. & vt obiter, D. de orig. iur. *Ingenuitatis*, l. 14. D. de probat. *Libertatis*, l. 43. D. de liber. cau. *Magiſtratus*, l. 32. D. de iniuriis. *Pietatis*, l. 31. §. quamquam, D. de neg. geſt.

Fiducia, auctore Bœtio in Topica Cicero. *contrahitur, cùm res alicui ea lege mancipatur, vt eam mancipanti remancipet: vt ſi quis tempus dubium timens amico potentiori fundum mancipet, vt ei, cùm tempus quod ſuſpectum eſt, præterierit, reddat. Hæc Mancipatio Fiduciaria nominatur, idcirco quòd reſtituendi Fides interponitur.* Itaque *contracta Fiducia olim manumitti* dicebantur, quos patres, remancipandi, vel redhibendi ſibi lege, manumittebant, l. 2. §. ſed neque auus, D. ad Sc. Tertyllian. §. vlt. Inſtitut. de legit. agnat. ſucc.

Contracta Fiducia, Vetus Gloſſarium interpretatur ὅταν πατὴρ τὸν υἱὸν ποιῶν emancipatum παραγαμεφώνει ἵνα ἐν διαζώνῃ ὁ υἱὸς τελευτήσας καταλείψῃ τὸ τέλειον τῷ πατρί· εἰ γὰρ οὐ παραιτεφάνει περὶ τούτου, οὐδὲν αὐτῷ καταλιμπάνετο ἐκ τοῦ υἱοῦ.

Et qui ſub ea Fiduciæ lege mancipatum ſibi filium accipiebat, is *Fiduciarius Pater* dicebatur, vt ex Gaio Inſtit. lib. 1. Tit. 6. patet.

Fiducia etiam pro pignore quod creditori Mancipatur, aut in iure ceditur, ea lege vt ſoluta ad diem pecunia remancipetur: non ſoluta, autem, creditori pleno iure committatur, accipi videtur apud Paul. lib. 1. Sentent. Tit. 10.

Fiduciæ datio, idem Paul. lib. 3. Sentent. Tit. 7.

Fiducia & Pignore, Paul. lib. 5. Sentẽt. Tit. 22. Symmach. lib. 4. Epiſt. ad Turnum. *Nilquidem loco Fiduciæ, pignoriſque, vel argẽti ſequeſtrans, vel obligans prædiorum.* Fiduciæ etiam verbum Cic. pro Flacco eodem ſenſu vſurpat. Sic & *Pignoribus Fiduciari*, dixit Tertullian. in libr. de Idolol. Sanè inter *Pignus* & *Fiduciam*, hoc interfuiſſe Iſidor. lib. 5. Etymolog. cap. 21. ſignificat, quòd *Pignus manente apud debitorem domino, nudam poſſeſſionem transferebat: per Fiduciam verò, res aliqua mutuæ pecuniæ gratia, vel mancipabatur, vel in iure cedebatur.* Cui diſtinctioni vt verbum conueniat, neceſſariò addendum videtur, ea lege factum fuiſſe Mancipationem, vt ſoluta pecunia redderetur & reſtitueretur.

Fiducias diſtrahere, Paul. lib. 2. Sentent. 13.

Fiduciæ Iudicium, in Lege Dei, Tit. 2. & apud Cic. lib. 3. Officior. cuius formula erat, *Vt inter bonos bene agier oportet, & ſine fraudatione*, vt teſtis eſt idem Cic. Epiſt. 12. lib. 7. Familiar. Quod quidem iudicium ſummæ exiſtimationis fuiſſe, ait idem Cicer. pro Roſc. Comœd. & Turpe ac Famoſum fuiſſe, idem pro Cæcina docet.

Fidvciarivs *Heres*, in l. 46. & 67. in fi. D. ad Trebell. dicitur is, cuius fideicommiſſum eſt, vt hæreditatem reſtituat. *Fiduciarius ſeruus* apud Paul. lib. 2. Sent. Tit. 3. qui Fiduciæ lege in pignoris cauſam mancipatus eſt.

Fiduciarius Tutor. Vlp. Tit. 12. Regular. *Qui Liberum caput mancipatum ſibi, vel à parente, vel à quoemptionatore manumiſit, per ſimilitudinem patroni efficitur, qui Fiduciarius Tutor appellatur.* Sic *Fiduciarij Tutores*, l. 4. D. de legitim. tutorib. Iuſtinianus Inſtit. de fiduciaria tut. *Si parens Filium, vel Filiam Nepotem, vel Neptem, vel deinceps, impuberes manumiſerit: Legitimam nanciſcitur eorum Tutelam: quo defuncto, ſi liberi virilis ſexus ei extant, Fiduciarij tutores Filiorum ſuorum, vel Fratris, vel Sororis, & ceterorum efficiuntur. Fiduciarius*, in Gloſſ. Palæmonis definitur, qui rem aliquam fiducia accepit.

Fiduciaria Hereditas, id eſt per Fideicommiſſum relicta, l. 9. §. 1. D. de reb. credit. l. 46. D. ad Sc. Trebell. *Res*, Paul. lib. 2. Sentent. Tit. 13.

Fiduciaria Tutela, Inſtit. de fiduciar. tut. ad quam reſpexiſſe videtur Vetus Gloſſa. in quo eſt *Fiduciaria* παραφερνάλιον, διὰ συνηθείας.

Fiduciarium Regnum, Hirtius, lib. de Bello Alex. Curt. lib. 5. *Compoſitis rebus iuſto regi tibi Fiduciarium reſtituo imperium.* Liuius lib. 32. *Optimum ratus Nabidi eam Lacedæmoniorum Tyranno velut Fiduciam dare: vt victori ſibi reſtitueret: ſi quid aduerſi accidiſſet, ipſe haberet.*

Fidum

Fidum obſequium,l.44.D.ad Sc.Trebell.

FIGERE *Tabulas ad Ianuam*,l.vlt.§.ſi ad ianuam,D.quod vi aut clam.Cic.Epiſt.1. lib.12. Familiar.*Tabulæ figuntur.*

FIGVLI, qui in Figlinis opus faciunt,l.25.§.vlt.D.de inſtruct.vel inſtrum.D. Gregor. Homil.23.in Euang. *Fingere componere dicimus.vnde & compoſitores luti, Figulos dicimus.*

FIGVLINAS, *in quibus ea vaſa fierent quibus fructus fundi Exportarentur*,l.6. D. de ſeruit.præd. Ruſtic.*Quidam cùm Figlinas haberet in fundo*,l.25.§.vlt.D.de inſtruct. vel inſtruct. Vet. Gloſſar. *Figulinæ dicuntur loca in quibus Figuli ſuum exercent officium.*

Ex FIGLINO *Opere facta camera*, l.19.§.1.D.de ſeruit.vrb.præd.

FICTILIS *Suppellex*,l.7.D.de ſuppell.leg.

Fictilia, pro vaſis ex terra fictis in l.3.§.vitrea,D.de ſupel.leg.Iuuenal.Satyr.3.*Fictilibus cœnare pudet*.Iſidor.lib.20.Origin.cap.4.*Fictilia dicta,quod fiant & fingantur ex terra. Fingere enim eſt facere & formare,& plaſmare.Vnde & Figuli dicuntur.*Et mox,*Fictilia vaſa in Samo inſula prius inuenta traduntur, facta ex creta, & indurata igne. Vnde & Samia vaſa: Poſtea inuentum eſt Rubricam addere, & ex rubra creta fingere.*Hinc Auſonius, *Fictilibus fama eſt cœnaſſe Agathoclea regem. Atque Abacum Samio ſæpe oneraſſe luto.*

FIGVRA propriè,eſt ſpecies & forma corporis, quæ, vt Aſconius, in 3. Verrin.ſcribit, *circa Geſtum,Situmque membrorum* verſatur.Sic *Figura humana*,in l.135.D.de verb.ſignif.& apud Cicero.lib.1.de Nat.Deor.Sed & cuiuſlibet *Materiæ Figura* dicitur,l.1.D.de bonor. poſſ.ſec. tab.*Figura literarum*,l.38.D.de oblig.& actio.*Verborum*,l.116.D.de verbor.ſignific.

Non Figuram ſed vim Cōdicionis continet,l.69.D.de heredib.inſtituen. *Id quod non Figura Condicionis accipere iuſſus eſt*,l.30.§.tametſi,D.ad L.Falcid.

Figuræ, id eſt ſpecies rerum & cauſarum.*Exceptis his capiendi Figuris*,l.31.D.de mort. cau.donat.*Ex variis cauſarum Figuris*,l.1.D.de oblig.& act. *De iis Iuris Figuris quibus per vniuerſitatem res nobis adquiruntur*,Inſtit.de legat.

Figuratus Solidus,l.1.ſi quis ſolidi circul.Cod.Theod.

Figuratio Monetæ,l.7.de indulgent.crimin.Cod.Theod.l.8.de fal.moneta eod.Cod. *Pecuniæ*,l.vlt.ſi quis pecun conflauer.C.eod.

FILIPPI nummi genus, l.27.§ cui legatum,D.de auro,argent.Ab Horatio *Regale numiſma* appellatur,lib.2.Epiſt.13.Fit & apud Trebellium Poll.in Claudio, & Vopiſcum in Bonoſo, & in Aureliano,& in Probo, Philippeorum aureorum æreorúmque mētio,qui, licet imagine vultus recentiorum principum ſignati,priſcum tamen nomen retinuere.

FILIVM *eum definimus qui ex viro & vxore eius naſcitur*,l.6.D.de his qui ſui vel al.iur.

Filium habere ex marito, l.134. D. de verb.oblig. *Filia ex priore matrimonio*, l.17. D. de doli except.

Filij autem non Nuptiis tantùm,ſed & Adoptione quæruntur,l.1.D.de adoptionib.Itaq; *Senatoris Filium accipere debemus,non tantùm eum qui Naturalis eſt,verùm Adoptiuum quoque*,l.5. D. de ſenatorib.*Senatoris Filius eſt,& is quem in Adoptionem accepit:quamdiu tamen in Familia eius manet.Emancipatus verò,nomen Filij, Emancipatione amittit*,l 6.D.eod.tit.

Nec iuſtis modò nuptiis procreati, ſeu legitimo matrimonio ſuſcepti, ſed & ex ancillarum contubernio, vel alia minùs iuſta coniunctione ſuſcepti, aut etiam vulgò quæſiti *Filiorum* nomen obtinent.Proinde Filiorum hæ conſtituuntur differentiæ,*Iuſti, Legitimi,Naturales,Adoptiui*,cuiuſmodi appellationes ſuis locis require.

Filiorum anguſtior eſt quàm *Liberorum* ſignificatio. Propriè enim *Filiorum* nomine, aliter atque *Liberorum*,Nepotes non continentur,l.6.D.de teſt.tut.§.vlt.Inſtit.qui teſt. tut. da. niſi cùm aliud voluntatis coniectura ſuadet.Tunc enim benigna interpretatione,& ex ſententia magis quàm ex verbi proprietate,poteſtatéque,*Filiorum* appellatione Nepotes comprehenduntur,l.84.l.201.l.201.l.220.D.de verbor.ſignific.l.59.D.de ritu nupt. l.41.§. concubinæ, D.de legat.3.

Filiorum certè nomine *Filias* quoque contineri non eſt dubium, l.16.D.de teſt.tut. tametſi Labeoni quandoque aliter viſum,indicet l.116.D.de verbor. ſignific. & in dubium quoque id in nonnullis ſpeciebus vocatum,ſignificet,l.122.D.de verb. ſignif. *Filiarum* præterea nomen in Poſtumas,cadit,l.16.D.de teſt.tut.§.vlt.Inſtit.qui teſt.tut.l.15.in fi.l.17.D.de legat.1. l.164.D.de verbor.ſignific.quæ ad d.l.17. vel ipſa inſcriptione teſte,referenda eſt. Filiarum vtique appellatione,generis feminini duntaxat,non etiam maſculini,liberi continētur,l.45. D.de legat.2.

Filijfamiliarum dicuntur,qui in Patris poteſtate ſunt,l.4.D.de his, qui ſunt ſui vel al. l.195.§.

1.D.de verb.ſignif.qui quaſi Domini viuis etiamnum Patribus exiſtimātur. Vnde, vt illi, *Patresfam. ita, & ipſi, Filijfam.appellantur, ſola ea nota adiecta, qua genitor ab eo, qui genitus eſt, diſtinguatur*, l.11.D.de liber.& poſt. Paſſim autem *Filiusfamilias*, interdum tamen & *Filiusfamiliæ* dicitur, l.6.§.filioſa.D.ad L.Iul.de adult.vbi *Filiusfa. maritus*, ab eo *qui ſui iuris eſt*, ſeparatur. *Filijfamiliarum*, l.3.§.ſed vtrum, D.de minorib. *Filiafamilias*, & *Filiæfamiliarum*, l.9.§. hoc Senatuſconſultum, D.de Sc.Maced.

Filia Maior, & *Minor*, l.21.§ pater, D.de annu.legat.l.12.D.de cōdicionib.& demonſtr.l.14. D.de dote præleg.

Filiabus legare, l.17. D.de legat.1.Chariſius Soſipater lib.1. *Filiabus legare in teſtamentis ob diſcrimen ſexus*, ait Plin. *dici conſueuiſſe, cùm his tantum nominibus adiicit ſoleat, quæ numero plurali de literis terminentur: vt cupiditates, dignitates, vel quæ us, vt anus, manus, Senatus.*

FINGERE, id eſt ſimulare.

Fingere ſe Patremfamilias, l.52.§.ſeruus, D.de furt. *Pro Patrefamilias*, l.10.D.de re iudic. *Se Pregnantem*, l.30.§.quod cùm dicitur, D.de adquir.hered. *Se ſeruum*, l.6.§.dolo, D.de liber.cau. *Se tutorem eſſe*, l.1.§.1.D.de eo qui pro tutore.

Poſtliminium Fingit, §.ſi ab hoſtibus, Inſtitut.quib.modi.ius patr.pot.ſol.

Fingere furorem vel dementiam.l.6.D.de curat.furior.

Fingi petita bonorum poſſeſſio, l.5.D.de bonor.coll.

Si Finxit quis ſe auxilium ferre, l.1.§.excuſantur, D.de Sc.Silania.

Non quod quis Finxit, l.8.D.de caſtr.pecul.

Fingi Lites, l.8.§.cùm quis, D.de tranſactionib. *Finge*, id Pone, vel facito, l.3.§.duæ, D. Carbon.edic.l.14.§.ſi ita quis, D.quando dies legat.l.vlt. D.de coniung. cum emanc. l.2.§.vlt. D.de ſuis & legit.l.12.§.vlt. D. qui & à quib. l. 63. §.quod ſi, D.de adquir. rer. dom. l. 21. §. 1. D.de vſufr.l.3.§.1.D.de recept.qui arb.l.1.§. magiſtrum, D.de exercitor, l.vlt.D.de condi. cau.da.l.54. D.mandati, l.52.§.idem reſpondit, D.pro ſocio, l.20.D. qui potiores, l.18.D.ratam rem hab.l.23.D.ad L.Iul.de adult.l.8.D. de pignerat.act.l.3.§.ſi quis minor, & l.7.§.ſed quod, D.de minorib.l.13.§.1.D.ad Sc.Trebel.l.68.D.de ſolutionib.l.4.in f.D.de pact.dotal. l.23.D.de hered.petit.l.23.§.vlt.D.ex quib.cauſ.maior.l.18.§.vlt.D.de iudiciis, l.57.§.vlt.D. ſoluto matrim.l.7.D.de tributor. act. l.32.§.ſi maritus, D.de donat. int. vir. & vxor. l.18.§. vlt.D.de iudic.l.21.§ 1.D.de vſufr.l.30.§.quod dicitur, & §.ſcientia, D.de adquir.vel omitt.

Fingamus, l.32.D.de euictionib.l.8.D.de acceptilat. l.72.§.ſtichum, D. de ſolutionib.l.27. D.de pignorib.Plin.Epiſt.14.lib.8.Quintil.Declamat.249. *Si Fingamus*, l.6. D.de his qui ſui, vel alie.iur.

FICTA *Adſeueratio*, l.8.§.vlt.D.de vacat.& excuſat. *Mariti mors*, l.11.§.mulier. D.ad L.Iul. de adulter.

Fictam adſeuerationem detegere, l.8.§.Philoſophis, D.de vacatio.& excuſat.

Fictum repudium, l.3.C.de repud.

Ficticiæ Actiones, Vlp.Tit.29.Regular.

FICTIO *Legis Corneliæ*, l.1.§.1.& l.18.D.ad L.Falcid.l.15.D.de vſurpationib.

FIMO *corrupto aliquem perfundere*, l.1.§.fit iniuria, D.de extraordin.crim.

FINALIS *Lis*, id eſt controuerſia de finibus agrorum ſeu fundorum, l.10. C. de euictionib. *Finales Quæſtiones*, l.vlt.D.de term.moto, l.11.D.fin.regund. *Finale Iurgium*, l.5.C.fin.reg.

Finalis controuerſia, l.1.fin.regund.in C.Th. *Quæſtio*, l.vlt.eod.tit.

FINIS pro exitu. *Finis nullus inuenitur*, l.15.§.illud quæritur, D.de damn. infect. *Ne Finis non ſit*, l.32.§.quæſitum, D.de recept.qui arbit. *Vt aliquis litium Finis eſſet*, l.vlt. D.pro ſuo. Ita Cic. pro Cæcina, vſucapionem *Finem periculi ac litium* vocat. *Vſque ad Finem Litis*, l.1.C.de donat. int.vir.

Finis cuſtodiæ, l.4.§.vlt.D.de peric.& comm.

Finem Accipere, Cognitio, l.8.§.vlt.D.de vacat.& excuſ. *Iudicium*, l.7.D. de hered.petit.l.30. D.de iudiciis. *Lis*, l.7.§.vlt.D.qui ſatiſd.cog.

Finem accipit Officium, l.33.§.1.D.de adminiſtr.& peric. *Finem Res accipere*, l.39.D.de minorib. *Res iudicata dicitur, quæ Finem controuerſiarum, pronunciatione iudicis, accipit*, l.1.D.de re iudic.

Finem adhibere Negotio, l.56.§.vlt.D.mandati.

Finis adhiberi Iudicio, l.4.§.1.D.de in lit.iurā. *Finem ſe ſua Sententia controuerſiis impoſiturum pollicetur*, l.13.§.recepiſſe, D.de recept.qui arbitr.

Finis controuerſiæ imponitur Sententia, l.32.§. quæſitum, D. de recept.qui arbit. Plin. Epiſt.6. lib.7.

lib.7.*Finem cognitioni quæſtio impoſuit.*

Finis Negotio impoſitus,l.65. §.item ſi, D. pro ſocio. *Senatus huic Negotio Finem præpoſuit*,l.vlt. D.de adſignand.libert.

Ad Finem perſequi,l.15.§.1.D.de re iudic.*Ad Finem Vindictæ peruenire*,l.vlt.C.ad Sc.Turpill.

Poſt Finem ætatis,l.38.de vulgar.& pupil.*Finis vitæ longæui hominis*,l.56.D.de vſufruct.*Longiſſimus*,l.6.D.de vſu & vſufr.leg. *Fine vitæ expleri*,l.65.§.1.D. ad Sc. Trebell. *In Fine Menſis*, l.7. §.Papinianus,D.ſolut.matrim.*Finis & caput Familiæ*,aduerſantur,l.195.§.vltim.D.de verbor. ſignif.

Finis,interdum pro modo ponitur. *Finem pretij deminuere vel excedere*,l.66.§.vlt.De euict. *Finè præſtituto*,l.32.§.ſi inter,D.de donat.int.vir.*Si placiti Fine ſtetit conuentio*, l.17.C.de locato. Itaque *Fini*,&c,*Ad Finem* ſignificat vſq; ad concurrentem quantitatẽ. Quod loquendi genus Papiniano præ ceteris placuit.Amat enim ille ita loqui, vt ſumpta ex eius libris quæ ſubiici exempla demonſtrãt.*Fini quadrantis compenſabitur*,l.15.§.cùm fideicõmiſſum, D.ad L.Falcid. *Fructus hypothecarum compenſarentur Fini legitimæ vſuræ*,l.1.§.pacto,D.de pignor.*Dabitur ei Compenſatio peculij Fini*,l.19.D.de compenſation.*Fructibus Fini relictæ pecuniæ non perceptis*, l. 26. D. quando dies legat.*Fini virilis partis*,l.5.D.de dotis collat.

Compenſatis fructibus perceptis ad Finem ſuperflui , l. 42. §.ſumptus, D.ſolut. matrimo.*Præſtari actiones ad eum Finem quo prædium fuerat comparatum*, l.25.D.de adimen. legat. *Ad Finem peculij legata præſtare*,l.17.§.vlt.D.de caſtr.pecul.*Ad Finen centeſimæ*,l.4.§.pro operis, D. de nautico fœn.

Finis, pro definitione quandoque accipitur,eóque redditur verbum Græcum ὅρος, vt in l.213.D.de verb.ſignif.Præterea *Fines*,in l.124.D.de verb.ſignif. Paulus appellat, quos Dialectici Terminos.

Fines etiam Agri,ſeu fundi,terminos & limites ſignificant,l.18.§.ſi venditorem,& §.vlt. D.de adqui.poſſ. l.2.§.cùm Stichum,D.pro empto.Vtramque Finium ſignificationem verbo Græco ὅρος repræſentari docet Syrianus Commentar.in Hermagor. his verbis. Καλεῖται τοίνυν πρῶτος Ὅρος, ὁ ἐν τοῖς χωρίοις διορίζων τό τε οἰκεῖον καὶ τὸ ἀλλότριον. Καλεῖται δὲ ὅρος καὶ ὁ διαλεκτικός, οἷον εἰς ὃν ἡ πρότασις ἀναλύεται.

Fines Agri,ſeu *Fundi demonſtrare, & oſtendere*,l.45.D.de euictionib.l.10.C.eod.tit.*In demonſtrandis Finibus Agri venditi*,l.18.§.vlt.D.de contrah.empt. *Intra Fines Agri*, l.7.D.de incend. rui.

Fines pretij tueri, l.16.§.1.D.de vſu & hab. *Finibus diuidere fundũ*, l.30 §.qui fundũ,D.de leg.3. *Debitor cum vicino de Finibus fundi pactus eſt*,l.21.D.quæ in fraud.credit. *Inter Caſtellianum & Seium controuerſia de Finibus orta eſt*, l.44.D.de recept.qui arbit. Terent.Heautont.*Vicini noſtri hic ambigunt de Finibus*. Cicer. 1. Offic. *Arbitrum Neapolitanis & Nolanis de Finibus datum*. Apul. Apolog.1.*De Finibus Agrorum,an de Finibus bonorum & malorum.*

Hinc *Finium Regundorum Actio*,qua inter eos agitur,qui confines agros habent,§. quędam. Inſtitut.de actionib.vt & Iſidorus lib.5.Etymolog.cap.25.tradit.*Regi* enim, Boëtio interprete in Tópic.*Fines* dicuntur, *quoties vnuſquiſque ager propriis Finibus terminatur*. Vetus Gloſſar. *Finium regundorum Actio*, τὸ μεταξὺ τῶν ἀγρογειτόνων γυμναζόμενον, ἐχόντων περὶ ὅρων πρὸς ἀλλήλους φιλονεικίας.Hinc & *Finitorem* dixit Plaut.in Prologo Pœnuli,qui terminos ponit, & fines ſtatuit.

Fines alienæ ciuitatis,l.17.§.poſtliminio,D.ad municip.*Fines proprios habent Vici*, l.77.§.vlt.D. de legat.2.*Intra Fines patriæ*,l.41.§.legauerat,D.de legat.3.*Fines Patriæ excedere*, l.1.§.vlt. D. de effractor. *Fines Prouinciæ*,l.4.§.antequã,D.de offic.Proconſ.*Fines Publici*,l.5.§.vlt.D.de oper. publ.*Non Galatiæ*, ſed *Cappadociæ Finibus prædium*, l.35.§.1.D.de legat.3.Seneca lib.7.de Beneficiis,cap.4. *Fines Athenienſium aut Campanorum vocamus,quos deinde inter ſe vicini priuata terminatione diſtingunt*.*Fines oſtendere*.l.Titius,D.de actionib.empt.*Fines noſtros intrare*,& in *Fines ſuos redire*,l.19.in prin.& §.poſtliminium,D.de captiu.*Fines Mandati cuſtodiendi ſunt*,l.3.D.mandati.

Finire,id eſt Finem imponere.ſic *Finire,Controuerſias omnes*, l.19.§.1.D. de recept.qui arb. *De ea Sententia quæ arbitrium finiat*,dic.l.19.§.vlt.Plin.Epiſt.7.lib.7.*Si tamen alteram Litem per iudicem,alteram, vt ais,ipſe Finieris.*

Finiri,id eſt finem accipere,terminari. *Finiri Actio Anno*,l.2.D. quando de pecul. *Finitur Actio certo tempore*,l.5.§.vlt.D.de doli except.*Finiuntur certo tempore Actiones*,l.2.D.de diuerſ. temporal.l.29.D.de nouat.*Finiri Actionem*,id eſt conſumi,l.9.§.licet,D.quod metus cau.Sic *Poſt Legis Aquiliæ actionem, Commodati Finiri*,ait l.34.§.vlt. D. de obligat.& action. *Finita Cauſa cum liti motæ renuntiauit actor*,l.4.C.de pact.

Finita Controuerſia certa lege,l.14.D.de tranſact.Non Finitur Controuerſia,cùm aut differtur Arbitrium,aut in alium transfertur,l.32.§.quæſitum,D.de recept.qui arbit.Non Finiri Interdictum venditione,l.11.§.ſi poſtea quam,D.quod vi aut clam.

Finiri Iudicium,l.16.D.ad Sc.Turpill.l.32.§.vltim.D.ad L.Iul.de adult.l.7.C.de iur.& fac. ignor.Finitum Iudicium Sentẽtia,l.13.C.de vſur.Quintil.Declam.249.Abſolutione facta,& finito iudicio,l.4.§.ſi detracta,D.de noxalib.Ante Finitum iudicium.l.57.D.de Peculio.Nondum finito iudicio, l.9.D.de liber.cau.l.3.§.1.D.de minorib.

Lites Finiri ſtudet Prætor,l.3.§.1.D.de recept.qui arbitr. Si fortè Lis Finita fuerit, vel Solutione, vel Tranſactione,vel Acceptilatione,vel quo alio modo, l.12.D. iudicat.ſol. Finita Lite,l.4.§.non omne,D.de re milit. Ad Finiendas lites pertinet compromiſſum,l.1.D.de recept. qui arbitr. Si Creditor litem conteſtatus eſt,& necdum lis Finita eſt, l.1.§.Marcellus,D.ſi cui plus quã per L.Falc.

Finitum Negotium tranſactione,l.8.C.de appellat.Finita Sententiis Negotia,l.vlt.C.de errore aduocator.Iam diſtracta hereditate,& Negotiis Finitis,l.24.§.Scæuola,D.de minorib.

Finiri Quæſtio,l.1.§.vlt.D.de aqua cottid.Finita Quæſtio Morte, l.4. C. ſi pend. appell. Finitæ Quæſtiones,l.4.C.de poſtuland.Si Filius poſt adgnitam,litis ordinandæ gratia, Bonorum Poſſeſſionem deceſſerit. Finitam eſſe inofficioſi Querelam, l.8. D.de inoffic.teſtam.

Donec res Finiatur,l.1.C.in integr.reſtitut.poſtul.Finita res,l.4.§.ſi detracta,D.de noxalib.

Finita ſpecies in Auditorio Principis,l.18.D.de minorib.

Finita tranſactione,l.29.C.de tranſactionib. Ea quæ ab ipſa Finita ſunt, reuocari in diſceptationem non oportet,l.2.C.de his quib.vt indig. Finita, in Sc.Tertyll. accipere debemus, vel Conſenſu, vel longo Silentio ſopita,l.1.§.vlt.D.ad Sc. Tertyll. Finita intelligere debemus iudicio terminata, Tranſactione cõpoſita, longioris temporis Silentio Finita,l.229.& l.230.D.de verb.ſignif. Si veterem cauſam longo Silentio Finitam probetur,l.2.§.vlt.D.ne de ſtatu.defunct.

Bona Fide Finita Tranſactio,l.19.C.de tranſactionib.

Poſt Finitam Adminiſtrationem,l.11.C.arbitr.tut.Finita Adminiſtratione, l.46. §.quæſitum, D. de adminiſtr.& peric.

Finito munere,l.1.C.in quib.caſib.

Finitur officium Tutoris pubertate,l.1.C.de ſuſpect.tut.Finiri officium,l.1.C.quando tutor.Finitum officium, l.38.§.1.D.ex quib.cauſ.maior.l.60.§.quid ergo ſi,D. de ritu nupt. Finito officio, t 1.§.finito,D.de contrar.tut.l.1.C.qui mun.tut.

l. Finitum adminiſtrationis officium,l.1.C.de diuid.tut. Finito officio adminiſtrationis, l.vlt. C.de adminiſtr.tut.

Finita Tutela,l.4.D.de contrar.tut.l.67.§.ſed etſi,D.de ritu nupt.l.46.§.quæſitum, l.53.D. de adminiſtr.& peric.l.4.§.hanc,D.rem pupill.ſal.fore.& apud Paul.lib.1.Sentent.Tit.3.

Officia quæ publica ſunt,in eo non Finiuntur,l.6.D.de capi.minut.Finiri Alimenta,l.8.§.mortis, D.de tranſactionib.

Finita conductione,l.114.§.prædia,D.de inſtr.vel inſtr.Finitum conuentione conditionis incertum, l.1.C. de pact.Finitum crimen morte,l.5.C.ſi reus vel accuſator.

Finitum legatum mortua legataria,l.12.D.de annu.legat.Licet omnis ab anteceſſore numerus Finitus ſit,l.55.D.de iudiciis. Finiri nunciatio quadriennio,l.1.§.vlt.D.de iure fiſci.

Finita Obligatio,l.6.D.quib.mod.pign.l.21. D.quod met.cau.Finita Obligatione, l.24. C. de fideiuſſorib.

Finitum pignus tempore,l.6.D.quib.mod.pign. Finito iure pignoris,l.15. D. de captiu.& poſt. Finitis partibus.l.19.D.comm.diuid.Finita poſtulatione, Plin.Epiſt.6.lib.7.Finita poteſtate,l.13.D. de adoptionib.

Finita Satiſdatio,l.5.§.1.D.de legit.tut.Finiri Seruitus,l.15.D.de condic.& demonſt.Finitur Societas,l.65.§.item,D.pro ſocio.Finitur ſubſtitutio pupillaris pubertate,l.4.D.de vulg.& pup.Finiri Vſufructus,l.16.quib.mod.vſufr.l.9.D.de vi & vi ar.l.3.§.vlt. D.de vſufructu. l.19. D. de ann. legat.l.5.C.de vſufr.Vſu Finitæ res,l.12.D.de dote præleg.Finitur Vſusfructus morte & capitis diminutione,l.8.D.de annu.legat.Finiri mora,l.17.D.de condict. furt. Finiri apud Prætorem, l.25. D.de procurator.Finitum matrimonium morte,l.5.D.de do.int.vir.Morte Mariti,l.2.D.de pact. dotal.Ante Finitũ Annum,l.1.§.1.D.de migrãdo,Finito Anno,l.23.D.de manum.Dies cautioni præſtitutus ſi Finietur,l.4.D.de dam.inf.Si Finita ſit dies ſtatuta in cautione,l.15.D.cod.tit.Finita die ſolutionis,l.38.D.de minorib.Finito ſtipulationis die,l.118.§.1.D.de verb. oblig. Finiri diebus poſſeſſio,l.1.§.decretalis,D.de ſucceſſor.edic.

Finitum Tempus Cõductionis, l.vlt.D.ſi ager.vectig.Poſt Finitũ Tempus,l.18.D.de accuſationib.

Finito Tempore,l.4.§.vlt.D.de precar.l.13.D.de decurionib.l.4.D.de bonor.poſſeſ.l.14.D

locati.l.43.D.de iudic.*Tempore adminiſtrationis*,l.5.C.de magiſtr.conuen.

Ius Finitum eſſe poßit & debeat,l.2.D.de iuris & fac.ignor.

Finiti Anni,id eſt præfiniti. Vlp.Tit.17.Regul.*Lege Papia Finitos annos*.Sic Ouid.lib.1.Faſtor.

Finitáque certis Legibus eſt ætas vnde petatur honos.

Finitum tempore atque facto,l.137.§.cùm ita,D.de verb.oblig.

FIRMA *Defenſio*,l.2.C.de longi temp.præſcript.*Obligatio*,l.vlt.§.1.D.de donat.

Firmum Ædificium,l.24.§.Seruius,D.de damno infec.

Firmum,& contrà *Infirmum Iudicium*,l.vlt.D.de manum.vindic.*parum Firmum Conſilium minorib*.l.4.D.de ſeruis export.*Firmum Titulum præſtare*,l.7.C.de acquir.poſſ.

Firma iura teſtamentorum,l.31.D.de hered. inſtit.*Firma Ædificia*,l.43.D.de dam.infec.

FIRMARE *Dominium*,l.14.C.de donat.int.vir.*Firmari cauſa*,l.5.C.qui potior. *Firmatur Legatum*,Vlp.Tit.25.Regular.

Firmari interuallo temporis ſcriptura,l.17.C.ad L.Cornel.de falſ.

Firmari Tabulæ,id eſt,confirmari,l.14.§.1.D.ad exhib.l.14.§.1.D.ad Sc.Trebell.

FIRMITAS *Defenſionis*,l.12.C.de donat.int.vir.*Iuris*.l.40.C.de tranſact.l.13. C.de iure dot. *Nec ea quæ ab eo geſta ſunt Firmitatem vllam obtinent*,l.4.C.in quib.cauſ.in integ.

FISCVM, D.Auguſtinus in Pſal.146.& Iſidor. lib.20.Origin. cap.9. interpretantur *Saccum Publicum*,vt Suidas cum Heſychio,δημόσιον ταμεῖον.Quamquam *Fiſci*,id eſt,priuatorum principis Theſaurorũ ratio,initio,ab *Ærario*,quod publicum Pop.Rom.erat,ſeparata fuit. Tacit. lib.5.*Bona ſciam ablata Ærario,vt in Fiſcum cogerentur.* Plinius Panegyrico, *At fortaſſe non eadem ſeueritate Fiſcum, qua Ærarium cohibes: immò tanto maiore, quanto plus tibi licere de tuo,quàm de publico,credis.* Spartian.in Hadriano,*Damnatorum bona in Fiſcum priuatum redigi vetuit: omni ſumma in Ærario publico recepta.* Seneca lib.7.de Beneficiis.cap.6.*Cæſar omnia habet: Fiſcus eius, priuata tantùm,ac ſua: & vniuerſa in Imperio eius ſunt,in patrimonia propria.* Vnde *Fiſcales Res,quaſi proprias & priuatas Principis eſſe*,ait,l.2.§.hoc interdictum,D.ne quid in lo.pub. Gloſſæ Palæmonis,*Fiſcum,promptuariũ Cæſaris,Marſupiũ & Sacculum* definiunt. Græci vero Interpretes,*Fiſcum* aiunt eſſe κόφφινον, ἐν ᾧ τὰ τῶν δημοσίων ἐπὶ τῇ χρήματα. μετὰ ταῦτο δὲ, ταμεῖον γέγονε Καίσαρος, ἐν ᾧ παρεσυλλέγετο τὰ φισκάλια χρήματα, ἢ γενόντα ζημιατικὰ, ἅ τινα τὸ παλαιὸν ὄντα τοῦ δήμου μετηνέχθησαν ἐν τῇ τοῦ βασιλέως οὐσίᾳ. Enimuerò ſcitè Traianus vt à Sex.Aurel.Victo.in Conſtantio refertur, *Fiſcum, Lienem* vocabat,*quod eo creſcente artus reliqui tabeſcant.*

Fiſci autem nomen tractum ab eo, quòd cophinis & ſportellis ſparteis antiquitus Pecuniæ cõditæ adſeruarentur. Aſconius in Diuination.*Sportæ,Sportulæ,Sportellæ,nummûm ſunt receptacula: & vt Sacci,Sacculi,Saccelli,& Crumenæ, & Velleæ & Scorteæ & Manticæ & Marſupia: Ita,Fiſci,Fiſcinæ,Fiſcellæ,Sparteæ, ſunt vtenſilia ad maioris ſummæ pecunias capiendas. Vnde quia maior ſumma eſt pecuniæ publicæ,quàm priuatæ,vt,pro cenſu priuato,Loculos, & Arcam & Saccellos dicimus: ſic,pro publico Theſauro ærarij dicitur Fiſcus*, Sueton.in Claud.cap.18. *Poſitis ante ſe cum pecunia Fiſcis*,Idem in Auguſto,cap.vlt.*Quantum Pecuniæ in Ærario,& Fiſcis*.Tacit.lib.1.*Primam ac viceſimam Legiones Cæcinna legatus in Vrbem Vbiorum reduxit,turpi agmine,cùm Fiſci de Imperatore rapti inter ſigna,intérque aquilas veherentur.*

Hoc ſenſu,*Fiſcum,tanti eſſe,quanti habet*, id eſt quantum Pecuniæ in Sacculo conditæ numerus efficit,dixit Seneca Epiſt.87.& *Fiſcos in angulo iacentes*,Idem lib.3.de Ira,cap.33. *Fiſcus ab omnium vectigalium præſtationibus immunis eſt*,l.9.§.vlt.D.de publican. *Non ſolet Fiſcus ſatiſdare*,l.1.§.ſi ad,D.vt legato.*Fiſcus ex ſuis contractibus vſuras non dat,ſed ipſe accipit*,l.17.D.de vſur. *Fiſco caduca bona addicuntur*,l.9.D. de Sc.Silanian. *Bona vacantia ad Fiſcum pertinent*,l.96. D. de legat.1. *Fiſco noſtro adſcribenda domus*,l.11.C.de ædif.priuat. *Fiſco vindicari, Ablatum quaſi indigno*,l.8.§.meminiſſe,D.de inoff.teſt.*Ager*,l.13.D.de re militari.*Bona*, l.1.D.de interdict.& releg.l.8.D.de iure fiſci,l.20 D.de accuſat.*Dimidia pars theſaurorum*,l.3.§.ſi in locis, D.de iure fiſci.*Hereditas*,l.vlt.D.ad L.Iul.majeſt.*Fiſco non vindicatur legatum*,l.vlt.§.vlt.D.de his quæ vt indign.*Ad Fiſcum tranſmittere pecunias*,l.6.§.vlt.D.de bon.damn. Eutrop.lib.3.*Pecuniam hominum vectitorum ad Fiſcum retulit.In Fiſcum cogi bona*,l.31.D.de iure fiſc.*Inferri Fiſco æſtimatio*,l.40. D.de contrah.empt.*Pœna*,l.3.§.Diuus,D.de ſepulc. vio. *Ad Fiſcum deuoluta bona*, l.30.D.de iure fiſci.*Occupata bona à Fiſco*,l.3.§ nec eo mouemur,D.de minorib. *Si ad Fiſcũ peruenerit fundus*,l.9.D.de fund.dot.*Bona peruenerint*,l.25.D.de pignorib.*Cauſa Fiſci*, l.12. D.de compenſat. *In Fiſci patrimonio eſſe*,l.22 §.vlt.D.de contrah.emp.*Fiſci Aduocatus*, l.5.§.aduocatum,D.de his quæ vt indig. l.vlt.D.de poſtulan.& apud Spartian.in Hadria.& in Seuero.*Patronus*,l.33.D. ex quib.cauſ.maior. Hi ſunt qui *Fiſci cauſas agunt*,l.10.D.de poſtulan. *Fiſci quibus ad premendam oleam vtimur*,l.19.§.illud,D.locati,de quibus vide Columell.lib.12.cap.49.

FISCALIS *Cauſa*,l.9.D.de offic.Proconſ. *Fiſcales Cauſæ*,l.29.D.de iure fiſc.

Fiſcalis Debitor,l.19.D.de manumiſſionib.

Fiſcalis Ancilla,l.2.C.commun.de vſucap.*Haſta*,l.8.C.de remiſſ.pign.Rubr. de fide inſtrumentor.& iure haſt.fiſcal.lib.10.C.*Indemnitas*,l.3.C.de conuenien.fiſc.debit.*Pecunia*,l.vlt.D. de munerib.& honorib.& apud Paul.lib.5.Sententiar.Tit.27.*Fiſcales ſiue Cenſuales*,l.1.de Decuriis Vrb.Rom.in C.Th. *Fiſcales ſerui*,Paul.lib.5. Sent.Tit.13.

Fiſcalis contractus,l.1.§.ex illa,D.de lege com.de falſ.l.3.§.multa,D.de iure fiſc.

Fiſcales Pœnæ,Rubr.pœnis fiſcalib.C.l.17.D.de iure fiſc.*Rationes*,l.4.C.de fide inſtr.*Venditiones*,l.3.§.Diui,D.de iure fiſ.l.1.§.illud,D.de ædilic.edic.*Vſuræ*,l.6.D.de iure fiſc.

Fiſcale Ius,l.42.D.de pactis.*Officium*,Paul.lib.5.Sentent.Tit.12.

Fiſcalia commoda,l.3.C.de aduocat.fiſ.*Corpora*,l.11.de bon.proſcript.in Cod.Theod. *Debita*, l.3.C.de conuenien.fiſ.debit.l.17.C.de præd.& al.reb.minor.*Detrimenta*,l.vlt.§.mixta,D.de munerib.& honor.*Loca*,l.3.§.ſi in locis,D.de iure fiſ.*Negotia*,l.34.D.de iure fiſc.

Fiſcalia abſolutè,appellantur Tributa,l.3.C.de Epiſc.& Cleric.D.Ambr.in Epiſt.ad Rom. cap.13.*Ideò dicit tributa præſtari,vel quæ dicuntur Fiſcalia,vt ſubiectionem præſtēt,per quam ſciant non eſſe Liberos,ſed ſub poteſtate degere quæ ex Deo eſt.*Inuenitur & hoc verbum in conſtitutione Græca,l.1.C.quib.munerib. lib.10. In Scholiis Anonymi auctoris, quæ poſt Nouellas à Iuliano Anteceſſore ἐπιτομηθεῖσας ſubiiciuntur, cap.72. ad verbum, *Tributa Fiſco. Nota quando is qui nihil poßidet,Fiſcalia dare cogitur.*Vet. Gloſſar. *Fiſcalia* δημόσια.

FISTVLÆ, *per quas aqua ducitur*,l.47.D.de contrah.empt.l.1.§.1.D.de extraord.criminib.

Fiſtulas quibus aquam duco,in via publica habeo,l.13.D.ſi ſeruit.vindic.

Fiſtulæ per quas aquam ducas ædibus meis applicatæ,l.18.D.de ſeruit.vrban.præd.

Fiſtulæ & Canales,& Crateres,& ſi qua alia ſunt ad aquas ſalientes neceſſaria,l.12.§.fiſtulæ,D.de inſtruct.vel inſtrum.leg. Gloſſæ Palæmonis.*Fiſtulæ,meatus aquæ,vel venæ ligneæ.* Iſidor.lib.20. Origin.cap.8.*Fiſtulæ Aquarum ſunt dictæ,quòd aquas fundant & emittant. Nam* φέλλειν *Græcè,mittere eſt. Formæ earum,pro magnitudine aquæ,& capacitatis modo fiunt.*Plinius verò lib.31.cap.6. *Fiſtulas denûm pedum longitudinis eſſe*, legitimum,ait:*&,ſi Quinariæ ſint,ſexagena pondo pēdere: ſi Octonariæ,centena: ſi Denariæ,centena vicena:ac deinde,ad has portiones.Denariæ* autem quænam appellarentur, ibidem explicat.Sed de tota Fiſtularum differentia,videndus eſt Frontin.lib.1.de Aquæductib.

Fiſtulæ,& *Canales*,ſeparantur,l.49.D.de contrah.empt.& l.15.D.de action.empti,l.11.§.fiſtulæ,D.de inſtruct.vel inſtrum.Item *Fiſtula*,& *Tubus*,l.1.§.cloaca,D.de cloacis.

Fiſtulam iūctam parieti communi,quæ aut ex Caſtello,aut ex Cœlo aquam capit,l.19.D.de ſeruit.vrban.prædior. *Si de plumbeo Caſtello Fiſtulæ ſub terram miſſæ aquam ducerent in ahenum lateribus circumſtructum*,l.38.§.vlt.D.de action.empt.*Fiſtulas in riuo collocare*,l.3.§.ſi quis,D. de riuis. *Ponere*,l.3.§.is qui,D.de aqua cottid.l.15.D.de ſeruit.præd.ruſtic.

Fiſtulæ ergò, vel in *Riuo* ponebantur ac collocabantur, l. vt ex locis ſ̃.adductis liquet, *Vel Salientibus iungebantur*,l.15.D.de actio.empt.vel *Caſtellis*,l.78.D.de contrahend.empt. Nec ex Riuis modò & Caſtellis, verumetiam ex Cœlo quandoque aquam Fiſtulæ capiebant.

Fiſtulis ad plumbata Epitoma,l.17.§.caſtella,D.de actionib.emp.

Fiſtula,vel Fictilis,vel cuiuſlibet generis,l.15.D.de ſeruit.præd.ruſtic.

Fiſtulæ porrò interdum Fictiles,vt plurimum verò Plumbeæ fiebant, l.15.D.de ſeruit.ruſt. l.6.C.de aquæductib.lib.11.Vitruu.lib.8.cap.7.& Pallad.lib.9.cap.11.

Fiſtulæ Balnei,l.58.§.vlt.D.locati.

Fiſtula etiam genus morbi in l.1.§.medicos,D.de var.& extraord. Id nomen eſt vlceri, alto,anguſto, calloſo, vt ait Cornel.Celſ.lib.5.cap.28.vbi Fiſtularum genera plura eſſe tradit. Græcis σύριγξ.

FLAGELLARE *Annonam*, Plin. lib.33. cap.13.*aut aliquis prævalens manceps annonam Flagellet.*

Flagellare,flagellis cædere:quod verbū è Latio in Grætiam migrauit.Etenim in Euangelio D.Matthæi,cap.27.legere eſt de Pilato, τὸν δὲ Ἰησοῦν φραγελλώσας, παρέδωκεν ἵνα σταυρωθῇ,vbi φλαγελλώσας legēdum cenſeo:æquè atq; apud D.Marc. cap.15. vbi vulgo ſcriptum eſt,καὶ παρέδωκε τὸν Ἰησοῦν φραγελλώσας, ἵνα σταυρωθῇ. Cuius verbi vim explanat D.Ioānes,cap.19.eandem rem geſtam referens his verbis, τότε οὖν ἔλαβεν ὁ Πιλάτος τὸν Ἰησοῦν καὶ ἐμαστίγωσε.

FLAGELLO *Cædere*, l.2. §.1. D. de priuat.delic. *Ille, Flagello quod in manu habebat, in quo dolor inerat, verberare Tabernarium cœperat*,l.52.§.1.D.ad L. Aquil.

Flagellis autem nomen à ſtrepitu inditum auctor eſt Donat. in Eunuch. Terent. Act.2. Sc.3.

Flagellorum Caſtigatio,l.7.D.de pœnis.*Ictus*,l.12.D.de decurionib. *Flagellis cædere*,l.23.§. vlt. D.de vſufruct.l.10.§.prætor,D.de in ius voc.*Cædi*,Paul. lib.5. Sentent. Tit.4. *Flagellis cæſus à Iudice*,l.17.§.quædam,D.de iniuriis.*Cæſi ab Ædilibus*, l.12.D.de decurionib. *Cæſus ad mortem*, apud Horat.lib.1.Sermon.Sat.2. Ceterùm ex quibus cauſis Liber, Fuſtibus,ex his Seruus, Flagellis cæditur,l.10.D.de pœnis,l.4.§.1.D.de incend.ruina,l.vlt.D.de iniuriis.Vnde *Seruilium Verberum* nomine Flagella exaudienda eſſe aliâs docuimus. Hinc & *Flagriones* dictos Seruos, quod flagris ſubiecti eſſent.Non.Marc.tradit.*Præſidi offerendus eſt ſeruus qui cum Flagris rumpat*,l.9.§.vlt.D.de iniur.

Flagella pro redis,l.5.de curioſ.in C.Theod.

Flagitare *Ancillam*,id eſt appellare de ſtupro,l.1.§.item ſi quis,D.de priuat.delict.

Flagitium *Militare*,l.13.C.de teſtam.milit.

Rei militaris flagitium,apud Cicer.pro Cluentio.Donat.in Eunuch.Terent.Act.2. Sc.3.*Flagitium,more militari,dicitur res flagitatione,hoc eſt,increpatione,digna.*

Flagitij faciendi vel facti cauſa,l.123.D.de verbor.oblig.*Flagitium admiſſum*, l.17. D. ad Sc. Silania.l.43.§.mortis,D.de ædil.edic.*Si tam multa Flagitia in tutela admiſit*,l.17.§.1. de teſtament. tut.*Per flagitium adquiſiit*,l.vlt.§.vlt.D.de bon.damnat.

Flagitio ad nullum pretium ſui redactus ſeruus,l.50.§.vlt.D.mandati.

Non ſine flagitio arma amittuntur,l.2.D.de captiu.& poſtlim.re.

Flagitiosæ *Rei ſocietas coita nullam vim habet*,l.70.§.vlt.D.de fideiuſſor.

Nec ſocietas aut mandatum Flagitioſæ rei vllas vires habet,l.35.§.veneni,D.de contrahen.empt.

Flagitioſe inuadere,l.4.§.1.D.de incendio rui.

Flagranti *Crimine*,l.vna,C.de raptu virg.

Flamen *Municipalis*,Nou.Val.& Mart.de matrim. Senator. Similitérque *Flamines* in l. 2. quemadm.mun.ciu.indic.in C.Theod.accipe Municipales.

Flamines Diales,apud Vlpian.Tit.11.Regular.de quibus vide Agellum lib.10. cap.15. Liuius lib.1.*Flaminem Ioui adſiduum ſacerdotem creauit*..Erat autem & *Flaminica Dialis*, vt probat Tacitus lib.4.

Flamines autem vnde dicti,vide Varronẽ lib.4.de Ling.Lat.& Seruium in lib. 8. Æneid. ad verſum hunc ,*lanigeróſque apices*,&c.item Feſtum in verbo *Flamen*.

Flaminum porrò ſacerdotium, *Flaminium* appellatur. Hinc *Flaminij honor*,l.21.de decurionib.in C.Th. *Flaminio abire*, Valer.Max.lib.1.cap.1.*Decedere*, Agellius,lib.10.cap.15.

Flaminia,l.1.quib.equ. vſus conc. in C.Th. Via ab vrbe Roma Ariminum vſque ducta & directa.

Flamma *Conſumptus*,l.45.§.cùm ſtramenta,D.ad L.Aquil. *Flammis conſumi*, l.1. C. de Nili aggerib.non rump.

Flamma torretur paries,l.13.D.de ſeruitut.præd.vrban.

Flare *Nummos*,l.9.§.1.D.de L.Cornel.de falſ.*Flatis duabus maſsis*,l.83. D.pro ſocio.

Æris, Argenti , auri Flatores , Triumuiri Monetales , l.2. §. deinde cùm eſſet, D. de orig. iur. Quos *Ære*,*Auro*,*Argento*,*Flando* vocat Cic.Epiſt.13.lib.7.Famil. quæ verba his notis A.A.A.F. ſcribi conſueuiſſe,teſtis eſt Valer.Prob.in Notis iuris.

Flaturarij,l.6.de falſ.monet.C.Theod.

Flavivs *Mela*,l.1.§.quod ait Prætor, D. de cloacis. Hic eſt qui toties ſolo *Melæ* nomine ab Vlpiano,& à Paulo citatur.

Flauij autem prænomen *Apri*, *Arriani*, *Athenagoræ*, *Candidi*, *Celſi*, *Felicis*, *Hermetis*, *Longini*, *Priſci*,*Proculi*,*Reſpecti*,*Staltitij*,*Victoris*,nominibus præpoſitum curioſus Lector inueniet in l. 22.D.de bon.libertat.l.2.§.1.l.3.§.Diuus, & l.vlt.D.de iure fiſci,l.6.D.de vſuris, l.122. §. Flauius,& l.126.§.Chryſogonus,D.de verb.oblig.l.8.D.de pollicitationib.l.52.§. cùm duo,D. pro ſocio,l.6.§.vlt.D.de negot.geſt.l.2.§.Seruius,D.de orig.iur.l.3.D.de minorib.

Flauianum Ius ciuile, à Gnæo Flauio ſcriba nomen ſumpſit,l.2.§.poſtea cum,D.de orig.iur.

Flectere.Si *offenſam iſtam clementia flexit*,l.5.C.famil.ercilc.*Si non Flectitur maritus ad infelicitatem vxoris*,l.22.§.ſi autem,D.ſolut.matrim.

Florentii, qui Conſulatum & Præfecturam Prætorianam geſſit,fit mentio in Nouell. Th.& Valentinian.de releuat. adærat.vel donat.poſſ.& Nou.de Lenonib.

Florentinvs I.C. Inſtitutionum libros 12.ſcripſerat : ex quibus complura in Pandectas capita deſcripta ſunt.

Florentiſſimus Ordo,l.5.§.ſi tamen,C.de temporib.appellat. *Florẽtiſſimus Senatus*,l.7.§.ſed ſiquidem.C.de curat. furio.

Florentiſsima Ciuitas, appellatur Conſtantinopolis, l.7.§.& ſiquidem, C. de curat. furio. l.4. de Aquæduct. in Cod. Theod. *Florentiſsima vrbs*, l. vlt. C. de ædific. priuat.

Florentiſsimi proceres, l.5.§. in his autem, C. de temporib. appellat. l.10. C. quam prouoc. non eſt nec.

FLORIBVS *vti*, l.12 §.1. D. de vſu & habitat.

FLVERE *Amnis*, l.56. D. de adquir. rer. dom. *Aqua nouo Riuo*, l.7. D. eod. tit. *Per foſſas*, l.24. D. de aqua & aquæ pluu. Seneca lib.5. natural. Quæſtion. cap.1. *Nemo aquam Fluere dicit, ſi tantùm intra ſe mouetur, ſed ſi aliquo fertur.*

Fluere colluuies, l.1.§.1. D. de cloacis, *Flumen*, l.7.§. quid ſi vno, D. de adquir. rer. dom. *Flumina*, l.13. D. ſi ſeruit. vindic. *Fluere ius*, l.2.§ & ita eodem, D. de orig. iur.

Fluere Tempus, l.1. C. de vſur. rei iudic. l.13. C. eod. tit.

FLVCTVS, ait Seneca lib.5. Natural quæſtion. cap.5. eſt, *Maris in vnam partem agitatio.*

Fluctus maximus, l.116. D. de verb. ſignific. §. flamma, Inſtitut. de diuiſio. rer. *Qua maximus Fluctus exæſtuat*, l.112. D. eod. tit. *Fluctibus expulſæ res*, l.9 §. vlt. D. de adquir. rer. dom.

FLVMEN *à Riuo magnitudine diſcernendum eſt, aut exiſtimatione circumcolentium. Fluminum quædam ſunt Perennia, quædam Torrentia. Perrenne eſt, quod ſemper fluit* ΑΕΝΝΑΟΣ: *Torrens* ΧΕΙΜΑΡΡΟΥΣ. *Si tamen aliqua æſtate exaruerit quod alioquin perenne fluebat, non ideo minus Perenne eſt. Fluminum quædam Publica ſunt, quædam non: Publicum Flumen eſſe Caſsius definit quod perenne ſit Flumen Priuatum nihil differt a ceteris locis priuatis*, l.1.§.1. D. de fluminib.

Flumina ergo alia *Publica* ſunt, alia *Priuata*. Rurſus, *Fluminum* publicorum, quædam ſunt *Nauigabilia*, quædam non, l.1.§. non autem, & §. ſed mari, D. de fluminib.

Flumen, vel Nauigabile eſt: vel, ex eo, aut, per hoc, aliud Nauigabile fit, l.2. D. de fluminib. l.10.§. & ſi flumen, D. de aqua, & aqu. pluu.

Flumen, aut *Vado tranſiri poteſt*, aut *Pontem habet*, aut *Pontonibus traijcitur*, l. vlt. D. de ſeruitutib. ruſtic. præd.

Fluminum, *Nili, Reni, Tiberis*, fit mentio in Pandectis, quæ Lectori ſuis quæque requirenda locis relinquo.

Flumen Minturnenſe, l 13 §.1. D. locati.

Flumina pene omnia Publica ſunt: & cuilibet liberum eſt per ipſum Flumen nauigare, l.4. & l.5. D. de diuiſio. rer.

Fluminum Publicorum communis eſt, vſus ſicuti Viarum publicarum, l 24. D. de damn. inf. *Piſcandi ius omnibus commune eſt in Fluminibus*, § flumina, Inſtitut. de diuiſio. rer. *In Fluminis publici diuerticulo piſcari*. l.7. D. de diuer. temporal. l. vlt. D. de vſurpationib.

Quominus ex Flumine publico ducatur aqua, nihil impedit, l.2. D. de fluminib. *Ex Flumine aquam ducere plures poſſunt*, l.3.§ plures, D. de aqua cottid.

Aquam de Flumine publico, pro modo poſſeſsionum, ad irrigandos agros diuidi oportere, l.17. D. de ſeruitutib. ruſtic præd *Si Flumen ſic abundaſſet, vt impleſſet omnem locum in quo ſiſti oportuit*, l.2.§. penult. D ſi quis cautionib.

Flumen hortum occupauit, l.24. D. quib. mod. vſufr. amitt. *Si Flumen ad priorem alueum reuerſum fuerit*, l.7.§. quid ſi, D de adqu. rer. do *Flumina cenſitorum vice funguntur*, l.30 §. alluuio, D. eod. tit.

Fluminis Impetus, l.14. D. quemadm. ſeruit. amitt. *Impulſus*, l.24.§. ſed & quod, D. de damno. infec. *Vis*, l.2.§. ſi quis tamen, D. ſi quis cautio. l.7.§ quod ſi vis, D. de adquir. rer. dom. l.24 §. Seruius, D. de damn. inf.

Vi Fluminis delata Ratis in agrum, l.9.§ Neratius, D. de dam. inf. l.8. D. de incē. rui. nauf. & l.5. §. ſed & ſi, D. ad exhibendum. *Importata*, l.9.§ de his autem, D. de dam. inf. l.5.§. vlt. D. de reb. cred. *Laſſatus*, l.7.§. ſed ſi quis, D. ad L. Aquil. *Nauis in oſtio Fluminis perierit*, l.13.§.1. D. locati.

In Flumen Nauem immittere, l.13.§. ſi magiſter, D. locati. *Præcipitari*, l.9.§. ſeruum meum, D. ad L. Aquil. *Flumine inundatus ager*, l.23. D. quib. mod. vſufr.

Fluminis Seruitus, ius eſt Aquę in alienum ſolum effundendę, cuius mentio fit in l.1. & l.20. §. ſtillicidium, & l.28. D. de ſeruit. vrb. præd. l.13. D. ſi ſeruit. vindic. l.1.§. item ſciendum, D. de aqu. & aqu. pluu. Varro lib. 4. de Ling. Lat. *Fluuius*, ait, *quòd fluit: item Flumen: à quo, lege prædiorum vrbanorum ſcribitur, Stillicidia, Fluminàque, vt ita fluant, cadántque.* Ac planè *Flumina à Stillicidiis* ſeparantur, l.33. D. de contrah. empt. inter quæ hoc intereſt, quòd *Stillicidium* ſtillatim cadat, *Flumen* quod fluat continuo. Vnde ſeruitus *Fluminis*, ſeruitute *Stillicidij* grauior eſſe dicitur, ob fluxus differentiam & diuerſitatem. Sed & Ælius Gallus, Aquam ipſam, quę fluit, *Flumen* appellari, lib. 2. ſignification. quę ad ius pertinent, ſcribit apud Feſtum, lib. 18.

FOCVM

Focvm *habere ſecundum parietem communem*,l.27.§.ſi furnum,D.ad L.Aquil.*Supra* Focum *pendet abenum*,l.18.§.idem cacabos, D.de inſtruct. & inſtrum.

Focaria,quæ focum curat.l.12 §.Trebatius,cum §.ſeq. & l.15. D.de inſtr. vel inſtrum. l.3. C.de conditio.inſert.Planè quas ſeptuaginta interpretes lib.1.Reg.cap.8.μαγειρίσσας, vetus Interpres *Focarias* reddidit. *Focariæ* etiam concubinæ, quaſi Foco aſſidentes, accipiendæ ſunt in l.3.C.de donationib. inter vir.Petrus de Vineis,Epiſt.6.lib.5. *Et non tantùm cum vxoribus dominorum, ſed & in* Focariis,*etiam cum pudicitia fidem, & cum fide pudicitiam obſeruare.*

Focarij,in l.1.§.caupones, D.nautæ,caupon.

Fodere. *Si tam altè Fodiam in meo vt paries tuus ſtare non poſſit*,l.24.§.vlt.D.de dam.inf.*Qui in ſuo Fundo* Fodiens,*vicini fontem auerterit*,l.1.§.denique, D.de aqua & aquæ pluu.

Si terram Fodiens Theſaurum inuenerit,l.63.§.quòd ſi ſeruus, D.de adquir.rer.dom.

Fodiundæ Cretæ cauſa,l.57.D.de furtis. *Foſſam Fodiri*,l.72.D.de verb.oblig.

Fodinæ *Auri, Argenti, vel Harenæ*,l.7.§.ſi vi.D.ſoluto matrim.*Auri, Argenti, & Sulpuris, & Æris, & Ferri, & ceterorum Fodinas,quas paterfamilias inſtituit, exercere poterit*,l.13.§. proinde,D. de vſufructu.

Foedvm,vt ait Non.Marcell.eſt *Deforme, & maiorem vim habet quàm Turpe.*

Fœda eſt Communio,l.53.D.pro ſocio,id eſt,turpis.

Fœdiſſima mulierum nequitia,l.20.C.ad L.Iul.de adulter.

Fœdiſſimæ mulieris,nequitiæ. l.7.C.de poſtlimin.reuer.

Senatoris Filia quæ ſe in tantum Fœdus deduxit,l.47.D.de ritu nuptiar. *Cum flagitioſa Fœditate vixit*,l.19.C.de inoff.teſt.

Foedvs *Amicitiæ cauſa factum*,l.5.§.1.D.de captiu.& poſtlim. *Æquum Fœdus*, l.7.D.eod. tit.*Fœdus Matrimonij*,l.1.C.de infirmand.pœn.l.7.C.de reuocand.donat.

Foederatvs *Populus, Fœderati & Liberi*,l.7. D.de captiuis & poſtlim.

Fœderatæ Gentes,Nou.Theodoſ.& Valentin.vn.de ambitu & loc.limitroph.

Fœderati, Militum genus ex Fœderatis populis conſcriptum, l.vltim. C.de locato, l.16.de tironib.in Cod.Theod.Iuſtinianus Nouella 116. τοὺς ἐν στρατείαις καταλεγομένους, εἴτε στρατιῶται εἶεν, εἴτε φοιδεράτοι, εἴτε σχολάριοι, εἴτε ἄλλοι τινὲς ὑφ' ἑτέραν οἱανοῦν στρατείαν ἔνοπλον καταλεγόμενοι. Suidas, φοιδεράτοι, οὕτω καλοῦσι ῥωμαῖοι τοὺς ὑποσπόνδους τῶν σκυθῶν.

Folivm *Pentaſpherum*,& *Folium Barbaricum*, l.vlt.§.ſpecies,D.de publican.Iſidor. lib.17. Etymologiar. cap.9. *Folium* dictum ſcribit *quòd ſine vlla radice innatans in Indiæ littoribus colligatur, quod ligno perforatum ſiccant Indi, atque reponunt, guſtu Nardum referens.* *Pentaſpherum* autem,ab amplitudine appellari puto, eadem forma, qua & Nardi Folium quoddam *Hadroſpherum*, quoddam verò à breuitate *Microſpherum*, quoddam à mediocritate *Meſoſpherum* denominatum, Plinius lib.12.Hiſtoriæ Naturalis,cap.13.tradit.

Follis,l.82.D.de condicio.& demonſtr.& l.1.ſi quis pecun. conflauer. in C. Th.Crumenam & Sacculum Pecuniæ ſignificat,vt & Vegetius lib. 2. cap.20. docet his verbis. *Denique decem Folles, hoc eſt, decem Sacci, per cohortes ſingulis ponebantur, in quibus hæc ratio condebatur. Addebatur etiam Saccus vndecimus, in quem tota legio particulam aliquam conferebat.*

Follis Senatorij Titulus, Nouella Valent. & Marcia.de Indulgent.Reliquor.

Follium Erogatio & præſtatio,l.5.de prætor.in Cod.Th.*Profeſſio*,l.2.eod.titul.l.2. Tit.2. lib.6. Cod.Theod.

Φόλλις planè ὀβολοὺς interpretatur Suidas in voce, φόλλις. Et alibi, in verbo ὀβολῦ, ὀβολοὶ δὲ ὥσπερ αἱ χαλκῶν φόλλεις. Vide plura apud Epiph.lib. περὶ μετρῶν. Quo modo *Folles* accipio in l.3. de ſuariis, in C.Th.l.2.& l.3.quor.appellat.non recip.in eod. C. Indéque emendādum Conſtantinū puto, apud quē in Lege Agrar.Tit.2. φόλας, non ſemel, pro, φόλλεις, ſcriptū eſt. Euſeb.lib.10.hiſt.Eccl. ἐδήλωσα αὐτῷ ὅπως τρισχιλίους φόλλεις τῇ σῇ στερρότητι ἐπαριθμήσαι φροντίσῃ. D.Auguſt.lib.3.cōtra Creſcentium. *Et de quadringentis Follibus Lucillæ clariſſimæ feminæ, pro quo vobis coniuraſtis vt fieret Maiorinus Epiſcopus.* Et paulò pòſt. *Populo dedit Folles viginti, vt factus eſſet Presbyter.* Idem lib.22.de Ciuit.Dei,cap.8. *Quaſi à Martyribus quinquagenos Folles vnde veſtimentū emeret petiuiſſet.* φόλλις etiam Euſtath. quoddam genus ὀβολῶν facit quos ait fuiſſe πεταλοῦς ac πεταλώδεις, & quaſi quis dicat ἐπιπέδους. Hinc *Follerales Nummi*. Marcell.Comes in Chronico, *Nummis, quos Romani Terentianos, Græci, Follerales vocant, Anaſtaſius princeps ſuo nomine figuratis placabilem plebi commutationem diſtraxit.*

Foenvm vulgo per oe, ſcribitur: at in Pandectis Florent.per Æ. Antiquitus tamen per, E, abſque diphthongo à pleriſque ſcriptum Varro lib.6.de Ling.Lat.teſtatur. Et certè à *Fetu*, huius verbi originem arceſſit Feſtus Pomp. his verbis *Fenum quoque Pratorum ab hac cauſa eſt*

appellatum, quando idipſum manens quotannis nouum parit.

Ne in vrbana fœnum componeretur, l.11.§.vlt.D.locati.

Fœno cæſo, l.13.D.quib.mod.vſufruct.

Fœnariæ Falces, l.8.§.cogendi, D.de inſtruct.inſtrum.& apud Varron.lib.4 de Ling.Lat.

FOENVS vulgò per, OE, at in Pandectis Florent.perpetuò per, Æ, ſcribitur: tametſi origo repugnet. Eam enim ſcribendi rationem contra verbi notationem inualuiſſe, oſtendit Agellius lib.16.cap.12.his verbis, *Fenerator enim, ſicut Varro in libro tertio de Sermone Latino ſcripſit, à Fenore eſt nominatus. Fenus autem dictum à Fetu, & quaſi à Fetura quadam pecuniæ parientis, atque increſcentis. Et idcirco M. Catonem & ceteros ætatis eius, feneratorem ſine, A, littera pronuntiaſſe tradit.* Ac totus quidem ille Varronis, vnde hæc Agellius verba deprompſit, liber, iniuria temporum amiſſus intercidit. Sed extat alius eiuſdem Varronis lib.6.de Ling.Lat.locus, quo etiamnum ætate ſua non conueniſſe inter omnes de huius nominis ſcriptura docet, *In Pluribus*, inquiēs, *verbis, A, ante, E, ponunt, alij non, vt, quod partim dicunt Scæptrum, partim dicunt Sceptrū: alij Fænus, alij Fenus.* Feſtus Pomp. *Fenus appellatur naturalis terræ Fetus: ob quam cauſam & nummorum Fetus Fenus eſt vocatum, & de ea re leges Fenebres. Fenus & Feneratores, & Lex de credita pecunia Fenebris, à Fetu dicta, quod crediti nummi alios pariant, vt apud Græcos eadem res τόκος dicitur.* Nonius Marcellus *Mutuum à Fænore hoc diſtat, quòd Mutuum ſine vſuris, Fenus cum vſuris ſumitur, & eſt accepti Fetus: vnde & Fenus dictum eſt vt Græcè τόκος quaſi partus multi ſumpti. Plaut. Aſinar. Nam ſi mutuo non potero, certum eſt ſumam Fænore.*

Fænus ſortium, l.24.D.de vſu & vſufr.leg. Ac planè. *Pecuniam quæ in fænore eſt, Sortem* appelri Varro lib.5.de Ling.Lat.ſcribit. *Fenus maius legitima vſura*, l.4.D.de naut.fæno. *Fænus maioribus vſuris accipere*, l.12.§.ſi mihi, D.mandati.

Fenus medij Temporis, l.58.§.qui poſt, D.ad Sc.Trebell.

Fenus Agitare, l.3.C.ſi cer.pet. *Exercere*, l.33.D.reb.cred.l.22.§.vlt.D. ad municip. *Improbum Fenus, exercentibus*, l.20.C.ex quib.cauſ.infam.irrog. *Ob Fenus pecuniæ non exercitum*, l.49.D.de adminiſtr.& peric.

Fenore pecunias apud Nummularios, vel cum ipſis, vel per ipſos exercere, l.7.§.quotiens, D.depoſiti.

In Fenus dare pecuniam, l.47.§.præfectus, D.de adminiſtr.& peric.

Fenori dare Pecuniam, l.9.& l.58.§.1.D.adminiſtr.& peric.l.10.§.ſi procurator, D.mandati, l.9.C.de remiſſ.pignor. Et contrà, *Fænori accipere*, l.vlt.C.ſi aduerſ.creditor. Plautus Aulularia, *Ibi ſunt qui dant quique accipiunt fænore.*

Si heres rogatus ſit certam ſummam, vſuris certis, Fænori dare, l.11.§.ſi heres, D.de legat.3. *Non Fænus illicitum contrahatur*, l.13.§.ibidem Papinianus, D.de action.empti. *Fenus Nauticum*, Rubr. de Naut fæn.D.& C.

FÆNERARE, l.6.§.vlt.D.de pignerat.actio.l.1.D.de Sc.Maced.

Fænerare Nummos, l.44.D.ad Sc.Trebell.

Fænerare Pecuniam, l.7.§.ſi tutor, l.15.& l.46.tutorē, §.D.de admin.& peric.tut. *Pecunias*, l.1.§.vltim.D.mandati.l.46.D.de adminiſt.& peric. *Fænerare Societatis nomine*, l.67.§.1.D.pro ſocio. *Filij nomine*, l.34.D.de donationib.

Fæneraturo creditori, l.71.D.de fideiuſſ. *Si quis dominicam pecuniam à ſeruo Fæneratus eſſet*, l.35.D. de ſolutionib. *Pecunia Fænerata à tutoribus*, l.47.§.præfectus, D.de adminiſtr.& peric.l.100.D. de ſolutionib.

FÆNERATOR, l.6.D.de naut.fæn.l.vlt.§.ſi fænerator, D.quod metus cau.l.12.§.ſed & ſi, D. de inſtruct.vel inſtrum.

FÆNEBRIS *Pecunia*, l.9.D.de vſuſ.l.3.& l.20.C.eod.tit.l.13.C. ad Sc. Velleian.l.1.C.ſi maior.fact.alienation.l.3.C.de naut.fæno.id eſt, *quæ ſub, vſuris creditur*, vt loquitur l.48.§.quintus, D.mandati.

Fenebrem Pecuniam exercere, & ſumere, l.34.D.de reb.credit. *Mutuare*, l.16.C.ſi cert.pet.

FÆNERATICA *Cautio*, l.25.C.de adminiſtr.tutor.l.14.§.ſuper, C.de non numer.pec.

Fæneraticiæ Cautiones, l.vlt.C.de pact.conuent.l.vlt.C.de non num.pecun. l.14.C.de contrah.& committ.

Fæneraticium Inſtrumentum, l.14.§.ſuper.

FOMENTATIONIS *gratia parata*, l.70.D.de legat.3. *Fomitem frumentarij tituli*, l.vlt.C.de frumen.vrbis Conſtantinopolit.lib.11.

FONS, eſt qui *viuam Aquam habet*, l.1.§.hoc interdictum, D.de fonte, *Fontem purgare & reficere*, d.l.1.§.deinde. *Si Aqua ex Fonte naſcatur*, l.1.§.caput, D.de aqua cottid. *Aquam ex Fonte qui eſt in*

fundo

fundo Sutrino,ducere non potuiſſe , quòd *Fons exaruiſſet:& poſtea ex eo Fonte Aquam fluere cœpiſſe*, l.35. D.de ſeruit.prædior.ruſtic. *Ex Fonte meo Vt Aquam duceres ceſsi* , l.4. D.de aqua cotid. *Si Fons exaruerit ex quo ductum Aquæ habeo*,l.3.§.ſi fons,D.de ſeruit.præd.ruſt.

Fons ex quo per fundum Seianum Aquam ducerem, l.20. §. vlt. D. de ſeruit. præd. ruſt.

Fons etiam *μεταφορικῶς* ponitur,vt, *A Fonte quodam memoriæ*,l.195 §.vlt.D.de verb.ſignif.

Fontana Aqua,l.1.§.1.D.de fonte.

FORAMEN *in imo pariete Conclauis,vel Triclinij,proluendi pauimẽti cauſa*,l.28.D.de ſeru.pr.vrb. *Foramen vnde exemptum eſt tignum*,l.6.D.eod.tit. *Foramina* verò quaſi diminutiua, à Foribus dicta, Non.Marc.ſcribit.

FORES *Ædificij confringere*,l.27.§.ſiquis ædificij, D.ad L. Aquil. *Qui Fores meretricis effregerit*, l.14.D.de furtis. *Fores* autem propriè dici, *quæ Foris aperiuntur, ſicut apud veteres in vſu fuit* , Seruius in lib.1. Æneid.tradit,ad hæc verba. *Foribus cardo ſtridebat ahenis.*

FORICARII,l.17.§. fiſcus, D. de vſuris , quantum coniicio, ſunt Foricarum conductores. Iuuenal.Sat.3. *Inde reuerſi,conducunt Foricas.*

FORMA,vt ait Feſtus,Faciem cuiuſque rei ſignificat. *Forma humani generis*, l.14. D. de ſtatu hom.id eſt *Figura*,vt loquitur l.135.D.de verbor. ſignific.Nonius tamen ex Cicero. *Formam à figura* eo differre tradit,quòd illo verbo, *Integritas ſpeciei*,hoc, *Forma noſtra*,ſignificetur. Donatus certè in Andr.Terẽt.Act.1.Sc.1. *Formam immobilem eſſe,& naturalem: Vultum moueri,& Fingi*,ſcribit. *Mutata Forma propè interimit ſubſtantiã rei*,l.9.§.ſi quis rem,D. ad exhibend. *Ager ille qui fuerat deſinit eſſe,amiſſa propria Forma*,l.7.§.inſula,D.de adquir.rer.do. *Res abeſſe videntur etiã ea quarum corpus manet,ſed forma mutata eſt*,l.13.D.de verbor.ſignif.id eſt quæ *transfiguratæ* ſunt, ſeu *in eadem ſpecie non permanent*,vt l.7. D.de auro argent. *Forma*,vt ait Seneca Epiſt.65. *eſt quæ vnicuique operi ponitur,tanquã ſtatuæ. Nam hanc Ariſtoteles* εἶδος vocat. *Nemo Balneum aut Theatrum,aut Stadium feciſſe intelligitur,qui ei propriam Formam quæ ex conſummatione contingit,non dederit*, l.80.§.quædam,D.ad L.Falcid.

Formam ac ſtatum antiquorum ædificiorum cuſtodire,l.11.D.de ſeruitutib.vrbanor. *Qui Ædificium contra veterem Formam exſtruxit*,l.1.C.de ſeruit. *Formam antiquitus conſtitutam mutare nemo poteſt*, l.5.§.Iulianus,D.de adminiſtr.& peric. *Iuriſdictionis Formam mutare non eſt cuiquam permiſſum*, l.13.C.de teſtament. *Imperitia coheredum Formam iuriſdictionis mutare non poteſt* , l.20.D. famil. erciſ.

Forma certaminis,l.77.§.vlt.D.de legat.2. *Compromiſsi*,l.42.D.de recept. *Conſuetudinis*,l.6.C. de ſeruit. *Iuxta Formam Conſtitutionum*,l.4.C.de in lit.iur.l.1.C.de inoff. donat. *Contra Formam Conſtitutionum*,l.6.C.de accuſat. *Contractui Formam contrahentes dant*, l.52.D. de verb. obligat.

Forma certa erogationis annuæ,l.10.§.medico,D.annu.legat.

Forma Edicti,l.8.D.de calumniatorib. l.14. D. qui ſatiſd. cog.l. vlt.D.de inſpic.ventre.l.4. C.de his quæ vi. *Perpetui Edicti*,l.1. C. vti poſſid. l.17. C.de furt. l.9.C.de collationib.l.2.C. de condicionib. *Ex Forma Edicti*,l.14.D.qui ſatiſd.cog. *Iuxta Formam Edicti*, l.2.C. de præd. min. *Secundum Edicti Formam*,l.4.C.arbitr.tutel.l.7.C.de his quæ vi.

Forma Iuris,l.5.C.de appellat. l.2.C.quãd.prouoc.l.5.C.de appellat. l.15. C. de vſuris,l.2. C.de tutor.vel curator. qui ſatiſd. l.27. C. de euiction. *Iuris fiſcalis*,l.42.D.de pact. *Iuris publici*,l.11.& l.24. C.de accuſat. l.1. C. ſi tutor. vel curat. *Iuxta Iuris Formam*, l.12. C.de legat. *Secundum Iuris Formam*,l.22.D.de minorib.l.4.C.famil.erciſc.l.2. C.de ordine iudicior. l.3. C. quòd cum eo qui,l.1.C.ne pro dote. *Secundum vulgarem Formulam Iuris*,l.114.§.vt quis, D.de legat.1. *Secundum Formam veteris Iuris*,l.1.C.ſi cert.pet. *Contra Iuris Formam*,l.49.§.vlt. D.de fideiuſſ.l.1.C.de ſentent.quæ ſine certa quant.l.24.C.ad L.Iul.de adult.l.19.C.ad L.Cornel. de falſ.l.4. *Data Sententia*,l.2.C.quando prouoc. *Facta pactis*,l.7.§.ſi paciſcar.D.de pactis.

Certa eſt Forma Iuriſdictionis,l.6.C.vt in fideiuſſ.poſſ.legat. *Ex Forma Iuriſdictionis*,l.31.D.de L.Corn.de fal.l.5.§.1.D.vt legator.ſeu fideic. *Secundum Iuriſdictionis Formam*,l.9.C.de legat.

Forma Locationis,l.7.§.item ſi,D.ſolut.matr. *Illa Forma in Mandatis ſeruanda eſt*,l.46. D. mandati. *Extra Mandati Formam*,l.48.§.vlt.D.eod.tit. *Inſulam ad eius Prouinciæ quam adminiſtrant Formam pertinentẽ*,l.7.D.de interdict.& releg. *Ex Forma quam reſcripſit*, l.31.D.de re iudic. *Poſt Formam Reſcripti*,l.1.C.de iure dom. *Secũdum Formã Senatuſconſulti*,l.1.C.de vſufr. *Hanc eſſe Formam vſurarum*,l.7.§.quæ autem, D.de adminiſtr.& peric. *In Formam patrimonij redacta prædia Cæſaris*,l.39.§.vlt.D.de legat.1. *Forma qua ſinguli tutores tenentur*,l.31.D.de adminiſtr.& peric.

Forma quam dedimus,l.23.C.de excuſat.tut. *Certa Forma data eſt*,l.4.& l.5.C.de iure fiſc.lib.10 *Forma data*,l.5.C.de ſentent.& interlocut. *Forma à D. Marco data*, l.10. D. de pactis. *Formam ab Adriano datam obſeruandam*,l.14.D.de aliment.vel cibar.legat.

Forma data Senatuſconſulto,l.20.§.præter hæc,D.de hered.petit.*Forma alienandi teſtamento data*,l.7.C.de adminiſtr.tut.*Vltra Formam commeatui datam*, l.2.§.is qui, D. ad municipal. *Forma pollicitationi data eſt*,l.10.D.de pollicitationib.*Formã conuenientẽ rei dare*,l.2.D.de extr.cognit.

Certa Forma eſt,vt,l.4.C.de locato.*Forma eſt vt*,l.1.C.de vend.rer.fiſc.lib.10.*C putationi hanc Formam eſſe*,l.68.D.ad L.falcid.*Si certam Formam habet conſuetudo*, l. 4. D. de cuſtod. & exhib. reor.

Forma obſeruata,l.1.C.de ædific.priuat.*Vt hæc Forma in Agris ſeruetur quæ viuo Teſtatore optinuerit*,l.15.§.vlt.D.de vſu & vſuf.*Forma propria ſeruãda*,l.1.C.de pœnis fiſc.*Forma ſolita*,l.1.C.de gener.abolit.*Forma ſtatutorum*,l.16.C.de excuſ.tut.*Ex Forma reſtitui*,l.2.D.de legationib.*Quaſi quadam Forma obſtrictus ſit*,l.3.§.vlt.D.de appellat.*Quod eius aliqua Forma eſt expreſſum*,l.27.§.ſi autem, D.de auro arg.*Forma publica ſignare materiam*,l.6.§.1.D.ad L.Iul. peculat.*Pecuniam*,l.6. qui cũ, D.de pœnis.*Forma publica percuſſa materia*,l.1.D.de contrah.empt.Seneca lib.5.de Benef.c.14.*Forma publica percuſſũ coriũ*.Idẽ eò alludẽs Epiſt.34.lib.4.*Si vna*,ait,*Forma percuſſi ſint*. Voluſius Mætian.lib.de ponderib.*Nummi verò Argentei Forma publica dumtaxat nomen accipiunt*. Quintil.lib.1.*Nũmo publica Forma eſt*.*Forma Nummorũ*,l.99.D.de ſolutionib.*Forma Cenſualis*,l.4. D.de cẽſib.*Forma Agrorũ*,l.8.D.ad L.Iul.pecul.& apud Sicul.Flac.& Hygen.ſæpè. Quod expoſui lib.4.Antiq.*Forma Aquæ*,l.39.§.heres,D.de legat.1.*Forma Aquæductus quæ per Agrum tranſit*,l.27.§.ſi quid cloacarij,D.de vſufr.& apud Frõtin.lib.de Aquęduct.non ſemel: quibus ex locis elicitur, *Formam* appellari ſulcum publicarum aquarum per agros meantium, maceriis quibuſdam incluſum,atque adeò ipſam fabricam aquæductus: in cuius tutelam annuæ penſitationis onus impoſitum fuiſſe agris, atque ædibus colligitur tam ex d. §. ſi quid cloacarij, quàm ex l.41.D. de act.empt. Ac proinde à *Caſtellis*,id eſt aquarũ conceptaculis,*Formæ* ſeparantur,in l.3.C.de aquæductu lib.11. in qua Impp. iubent eos qui Aquæ copiam beneficio principali meruerunt,*vſum aut ex Caſtellis,ex ipſis Formis elicere*.*Formarum Meatus*,l.1.C.eod.tit. *Ex Forma, cui nomen Auguſta eſt, in Campania*, l.8. de aquæductu in Cod. Theod. Hinc in Vetere Inſcriptione *Aquam Martiam,reſtituta Forma,perductam* legimus: & in alia, *Aquam Claudiam, & Anienem, noua Forma reductas*. Sed & in Itinerario, Anto. *Nunc nomina aquarum, quæ vſibus æternæ vrbis Formarum conſtructionibus aduectæ ſunt, indicemus*. Sic *Aqua Formarum*, apud Caſſiodor.lib.3. Variar.Epiſt.13.& *Formarum curam*,apud eundem auctorem lib.5.Variar.Epiſt.38. apud D.Gregor.Epiſt.22.lib.1. Harum *Formarum Comes*, Romæ, poſterioribus temporibus conſtitutus fuit,vt ex Notitia,quo loco de Præfecto vrbis Romæ agit, & ex eodem Caſſiodoro lib.7.Variar.Epiſt.6.intelligimus,vbi Formula *Comitiuæ Formarum* proponitur.

Forma Calcei,l.5.§.idem Iulianus, D.ad L.Aquil.Horat.lib.2.Sermo.Sat.3.*Si ſcalpra & Formas non ſutor*.Similitérque *Formas in quibus æra fundantur*,dixit Plin.lib.36.cap.22.

Formale pretium,in l.63.in fi.D.ad leg. Falcid. alij formatum & præſcriptum à contrahentibus interpretantur.Alij Forma cenſuali definitum , in qua exactiſſima rerum inibatur æſtimatio.*Formalis obſeruatio*, & *Formalia verba*,l.26.C.de teſtament.

FORMAT *Pactum Actionem*,l.7.§.quinimmo,D.de pactis. *Formari* etiam *Contractus* dicitur *per Pactum*, quod ineſt,formámque ac legem ei & modum dat,l.10.C.de iure dot.

Formare Inſtrumenta,concipere eſt,l.9.§.ſolẽt,D.de pœnis.*Formare mãcipia ad ſuos mores*,l.37. D.de ædilic.edic.*Formare condemnationem*,l.11.C.de furtis.*Sentẽtiam*,l.1.C.de quæſtionib.l.13. C.ad L.Iul.de adult.*Formari Actio*,l.15.D.de negot.geſt.

FORMVLA,eſt certa verborum conceptio. Vetus Gloſſar. *Formula*, τύποs. Quo in verbo ludens Seneca,lib.2.Controuerſiar.*Non ex Natura reſpondet ei, neque ad præſcriptum, Corpus obſequitur*.Proinde idem lib.2.de Clem.*Clementia*,ait,*Liberum Arbitriũ habet,non ſub Formula iudicat*. *Sub Formula iudicare* autẽ dicebantur Iudices à Prætore dati,quorũ poteſtas Formulæ cancellis circumſcribebatur.Quintil.lib.3.cap.11.*Priuata quoque iudicia ſæpe vnũ iudicẽ habere multis & diuerſis Formulis ſolent*.*Formula cadere*,Seneca Epiſt.49.Quintil.Inſt. Orator.lib.3.cap.8.idémque ipſe,ſeu quis alius,Declam.350.*Formula excidere*,Senec.lib.2.de Clemẽt.cap.3.& Suet.in Claudio,cap.13.*Formula errare,& in petitione pecuniæ*, Quintil. Declamat. 260. Hinc Vlpian. Tit.25.Regular.*Fideicommiſſa non per Formulam peti*,tradit, id eſt, ordinario iure per actionem à Prætore datam, *ſed extra ordinem*,cognitione Prætoria. In Ordinariis enim tantùm iudiciis *Formularũ conceptio* ſpectabatur : in Extraordinariis, non item l.47.D.de neg.geſt. Ac proinde ipſaſmet Actiones (quas ne Populus prout vellet , inſtitueret , certas ſollemnéſque eſſe, Prudentes voluerunt , l. 2. §. his legibus , D. de orig. iur.) *Formulas* Latini auctores vocant. Atque ita nomen hoc accipe apud Cicero. Epiſt.18.lib.7.Familiar.& Epiſt.27. lib.11. vt & apud Auctorem lib.de cauſis corrupt.eloquent.Idem Cic. pro Roſ. Comœ. *Sunt Iura, ſunt*

Formulæ

Formulæ de omnibus rebus conſtitutæ,ne quis aut in genere Iniuriæ, aut in genere Actionis erraret. Expreſſæ ſunt enim de vniuſcuiuſq; damno,dolore,incōmodo,calamitate,publicæ à Prætore Formulæ,ad quas priuata lis accommodatur. Quintilian. lib.7.cap.4.*Sed etiam in Formulis,cum pœnariæ ſunt actiones, nos ita cauſam partimur,an commiſſa ſit pœna,an exigi debeat.* *Formulā ſcribere*,idem lib.6.c.4. Seneca Epiſt.93.

Ita *Formula Familiæ erciſcundæ,Communi diuidundo*, *Finium regundorum* apud Vlpian. Tit.20. Regular.& Apuleium lib.9.Metamorph.*Vulgaris Formula*,pro actione de peculio, l.42.D.de furt.*Damni dati Formula*,apud Plin.lib.9.cap.59.pro Actione damni iniuriæ:de qua & Quintil.Declamat.13.ſentiens,*Et tamen*,ait,*quis indignetur apes Formula vindicari?*

Formula de dolo malo,apud Cic lib.3.Offic.*Formula Fiduciæ*,apud eundē Epiſt.12.lib.7.Famil.

Formula Fabiana,apud Paul.lib.3.Sent.Tit.3. *Formula Iniuriarum*,apud Suet.in Vitell. cap.7. & Senecam lib.6.Controuerſiar. Arnob.lib.4. aduerſ.Gent.*Ac ne veſtras aures conuitio aliquis petulantiore pulſaret,de atrocioribus Formulas conſtituiſtis iniuriis.*

Formula ad exhibendum,apud Plin.Epiſt.11.lib.5.

Formula Hypothecaria,ad quam Gaius & Marcian.libros ſingulares ſcripſit erant, vt inſcriptiones multarum legum teſtantur.Ita *Atrocitatem Formularum* accipe apud Quintilia. lib.7. cap.1.*Formulas Iuris*,l.1.C.de Formul. & impetrat.

Formularum etiam,*Stipulationem, Teſtamentorum, Iudiciorum, Sponſionis, Pacti*, dixit Cic. lib.1. de Legib.lib.1.de Orat.pro Cæcina.pro Roſc.Comœd.& Topic. Sanè Paulus de *Cōceptione Formularum*,libr.ſingularē ſcripſerat:cuius exēplum in noſtris de Formulis libris ſecuti ſumus.

Formulas autem cōponere ſolebāt Iuriſc.vt Cic.1.de Legib. Argumento eſt quod Valer. Max.lib.8.c.2.Aulum Caſcellium nullius aut gratia,aut auctoritate, cōpelli potuiſſe refert, vt *de aliqua earum rerum quas Triumuiri dederant, Formulam componeret.* Ideóque Iuriſc. Cic.1. de Orato. Ciuilis prudentiæ dignitatem verbis eleuans, *Formularum cautorem* appellat. Enimuerò qui Formulas concipiebant,*Formularij* vocantur à Quintilian.lib.12.cap.3.ad fin.

FORNACATOR l.14. D.de inſtruct.vel inſtru.qui,vt quidam interpretantur, in balneo ſuccendendi fornacis & camini curam gerit.*Fornicarius* etiam appellatur in l. 23. §. ſi fornicarius,D.ad Legem Aquil. qui ad Fornacem ſtat.

FORNAX *Balnei*,l.53.§.vlt.D.locati.*Ad Fornacē obdormire*,l.27.§.ſi fornicarius,D.ad L.Aquil.

FORSAN,l.33.§.1.D.ad L.Iul.de adulter.

FORSITAN,*addubitet quis*,l.29.§.forſitā,D.de liber.& poſt.&*Fortaſſis*,l.20.D.de hered.pet.l. vlt.D.de cōd.ſine cau.l.12.§.vlt.D.de vſuf.*Fortaſſis quis poſſit dicere*,l.14.§.fortaſſis,D.de reſig.

FORTE,id eſt,verbi gratia,ſeu,vt puta,l.15.§.vlt.D.de pignorib.l.16.D.de iure dot. l.7.§.ſicut autem,D.de interdict.& releg.l.70.§.vlt.D.ad Sc.Trebell.l.1.§.ſed & ſi quis,D.de Carbon.edic.l.57.D.de legat.1.l.59.D.de hered.inſt.l.32.§.vlt.D.de euiction. l.24. D. de vulg. & pupil.l.29.D.de adminiſt.& peric.l.44.§.vlt.D.ædilic.edic.l.24.D.de action.empti.l.1.§. quid ſi,D.ſi quid in fraud.pat.l.14.§.ſi patris,D.de bon.libertor.

FORTITER *Defenditur*,l.15.D.de auctorit.& conſ.tut.*Poſſe defendi*,l.85.D.de legat.3.

Fortius defendi poteſt,l.2.§.item ſi,D.famil.erciſ. *Defendi poſſe*,l.85.D.de legat.3. *Defendendum*,l.11.D.de except.rei iud. *Fortius dicitur*,l.14.§.ſi negauerint,D.ad L.Iul.de adul.*Dicetur*, l.5.§.ſi pupillus,D.de reb.eorum.*Dici poteſt*,l.3.§.vlt.D.vſurfruct.quemad.cau. *Dicendum eſt*, l.2.D.ne quis eum qui in ius,l.14.D.ſi quis cautionib.l.12.D.quemadm.ſeruit.l.10.§.1.D.de teſt.tut.l.81.§.vlt.D.de verb.obl. *Fortius probabitur*,l.55.§.qui fidei cōmiſſam,D.ad Sc.Treb. *Fortiſſimū argumentū*,l.1.D.de offic.eius cui mād.*Fortitudo muli*,l.38.§. Cælius,D.de ædil.edic.

FORTVNA *Aduerſa*,l.83.§.ſacram,D.de verb.oblig.l.8.D.de pollicitationib.l.vlt.C.depoſ. *Contraria*,l.75.D.ad Sc.Trebel.*Naufragiorum*,l.3.§.vlt.D.de incend.rui.*Fortunæ donum theſaurus*,l.63.D.de adqu.rer.do.*Fortunæ iudicio Cōmiſſus ſeruus*,l.13.D.de ſtatu homin.*Inopinato Fortunæ impetu rem omnem familiarem amiſerit*,l.4.D.vt in poſſ.legator.*Fortunam communem ſequi*,l. 114.§.Diui,D.de legat.1.*Rei iudicem fortunam eſſe*,l.vlt.C.commun.de legat.

Incertus Fortunæ exitus,l.34.§.quis autem,C.de donationib.*Fortunæ iniuria miſerabiles*, l.1.C. quan.Imperat.inter pupil.Si *Cōdicio ex Fortunæ inſidiis defecerit*,l.vlt.C.de neceſſar.ſer.hered.

Fortuna,pro condicione.*Anguſta Fortuna*,l.vlt.C.de iudiciis,l.3.in fi. C. de quadrien. præſcript.*Cohortalis*,l.10.C.de aduocat.diuerſor.iudic.*Curiæ*,l.9. in prin.§.1.C.de natural. liber. *Dura*,l.4.C.de ſuis & legitim.*Incerta*,l.4.C.de poſtlim.reuerſ.*Par*,l.2.C.de fructib. & lit.expenſ.*Similis*,l.vlt.in fi.C.de inoff. teſt.

Fortunam matrum complecti,l.vlt.C.de libera.cau.*Medij temporis Fortuna*, l.14. C. de poſtlim. reuer.*Si ad meliorem Fortunam peruenerit*,l.vni.§.cùm autem,C.de rei vxor.act.

Vu ij

Fortuna iudiciorum, Quintil. Declamat. 371. *At enim dubia eſt iudicij Fortuna.* Idem Declamat. 375. *Verebar Fortunam iudiciorum & exempla*. Sed & Declamat. 313. *Fortunam ſecundam iudicij ferre*, dixit.

Fortuna pro omni euentu & fortuito caſu. Sic *Fortunam vniuerſorum debitorum ſuſcipere*, l. 11. D. de vſuris. *Fortunam præſtare*, l. 1. §. ſi magiſtratus, D. de magiſtr. conuen. *Fortunam & caſus triſtiores*, l. 3. §. ſi in metallum, D. de munerib.

Fortunæ, pro ſubſtantia, bonis, & facultatibus, l. 2. §. ſi qui ex vectoribus, D. de L. Rodia, l. 16. D. ad Sc. Trebell.

Fortunarum vniuerſarum Societatem coire, id eſt earum quoque rerum quæ poſtea cuique adquirentur, l. 73. D. pro ſocio. Eodémque ſenſu *Fortunam* numero ſingulari vſurpauit Scæuola in l. 40. §. argentarius, D. de ſtatuliber. his verbis, *cum pœne totam Fortunam in nominibus haberet.*

FORTVITVS caſus, qui nullo humano conſilio præuideri poteſt.

Fortuito caſu res interire, l. 61. D. de adminiſtr. & peric. *Perire*, l. vlt. C. de condict. ob turp. cau. *Quæ Fortuitis caſibus accidunt, cum præuideri non potuerunt*, l. 5. C. de pigner. act. *Fortuita Mora*, l. 26. D. de fideic. libert.

Fortuita incendia, l. 28. §. incendiarij, D. de pœnis. & apud Paul. lib. 5. Sententiar. Tit. 20. & in Lege Dei, Tit. 11. & apud Symmach. Epiſt. 27. lib. 10. *Si Fortuitò incendium factum ſit*, l. 11. D. de incend. rui.

FORVM pluribus modis intelligitur, ait Feſtus. *Primo Negotiationis locus: vt, Forum Flaminium, Forum Iulium: ab eorum nominibus, qui ea Fora conſtituenda curarunt, quod etiam locis priuatis, & in Viis, & in Agris fieri ſolet. Alio, in quo iudicia fieri, cum populo agi, conciones haberi ſolent.* Varro lib. 4. de Ling. Lat. *Quô conferrent ſuas controuerſias, & quæ vēdere vellent, & quô quæque ferrēt, Forum appellarunt.* Ita *Forum*, Dionyſ. Halicar. lib. 3. explicat, ἀγορὰν ἐν ᾗ δικάζουσι, καὶ ἐκκλησιάζουσι, καὶ τὰς ἄλλας ἐπιτελοῦσι πολιτικὰς πράξεις.

Forum verò, Iſidorus lib. 18. Origin. ait eſſe *Exercendarum Litium locum.* Soſipater *Forum* definit, *Locum rebus agendis deſtinatum.* Quintilianus Declam. 274. *Forum quod mihi Templum quoddam Pacis videtur, in quo iura exercentur, propter quod leges valent.*

Fori præſcriptio, l. 7. D. qui ſatiſd. cogan. l. 7. C. vbi Senator. φόρου παραγραφὴ, Nou. 8. *Ad Forum remitti*, in Lege Dei, Tit. 7. 11. & 12. id eſt ad ius ordinarium. *Alterius Fori eſſe cœperit*, l. 7. D. de iudiciis.

Rei Forum accuſator ſequatur, l. 5. C. de iuriſdict. *Forum pulſati ſequendum*, Nou. Valen. de Epiſc. iudic. *In alieno Foro litigare*, Martial. in Epiſt. lib. 12. Epigram. *In Foro eodem agit*, l. 7. §. illud, D. quib. ex cauſ. in poſſeſſ. *Qui in Foro eſt*, l. 6. D. de procuratorib.

Forum Municipij, l. 39. §. vlt. D. de condic. & demonſt. *Romanum*, l. 39. §. vlt. D. de legat. 1. l. 4. de ſuar, & pecuar. in C. Th. *Suarium*, l. 1. §. cura, D. de offic. præfec. vrb.

Forum Patritium, l. 33. de petit. & vlt. dat. in C. Th. *Præfecturæ Orientis, atque Illyrici*, l. 20. de cohort. princip. cornic. eod. Cod. *Prouinciale*, Nou. Valentin. de confirmand. quæ adminiſtrantib. *Fora Prouincialia*, Nou. Theod. de poſtulan.

Forum rerum venalium, l. 10. l. 28. l. vlt. de erogat. milit. anno. in C. Th.

Forum & Baſilicam inter ea quę vſibus publicis in perpetuū relicta ſunt, ponit Paul. l. 83. §. ſacram, D. de verbor. obligat, & Venuleius l. 137. D. eod. tit.

Foro cedere Argentarij, Numularij, Menſulariique dicebantur, qui actum ſuum deſerebant, &, vt vulgò loquimur, Bancham ruptam aut faillitam faciebāt: ab eo, quòd circa Forum eorum tabernæ poſitæ eſſent, l. 7. §. quoties, D. depoſ. & l. vlt. D. de curator. bon. dan. Seneca lib. 4. de Benefic. cap. 25. *Pecuniæ etiam malè creditæ exactio eſt. Et appellare Debitorem ad diem poſſum, &, ſi Foro ceſſerit, portionem feram.* Iuuenal. Satyr. 11. *Cedere namque Foro iam non tibi deterius quàm Exquilias à feruenti migrare Suburra.*

Foro Interdicere, l. 1. D. de offic. præf. vrb. *Cui Foro interdicitur, huic omnimodo Forenſibus Negotiis accommodare ſe non permititur*, l. 9. §. 1. D. de pœn.

Forum etiam, vt ait Feſtus, alio modo intelligitur, *cùm is qui Prouinciæ præeſt, Forum agere dicitur, cùm ciuitates vocat, & de controuerſiis eorum cognoſcit.* Quod genus loquendi Cicero vſurpat, lib. 3. Epiſt. Familiar. lib. 1. Epiſt. ad Attic. & 7. Actio. in Verrem. Seruius ad illa Virgilij 5. Æneid. verba. *Indicítque Forum*, id eſt, ait, *Tempus & locum agendorum negociorum deſignat, qui Conuentus vocatur.*

Forenſis actio, criminis executioni opponitur, l. 1. D. de incendio, rui. *Forenſium rerum expers*, l. 25. §. ſin autem, D. de probationib. *Ignorantia*, apud Vlpianum, Tit. 11. Regular.

Forenſia inſtrumēta, l. 9. C. de fide inſtrument. quæ ἀγοραῖα dicuntur à Iuſtiniano Nouell. 44.

Ea ſunt

Ea ſunt publicè confecta inſtrumenta. *Forenſia Negotia*, l. 9. §. 1. D. de pœnis, l. 9. D. de feriis.

Fossa eſt receptaculum Aquæ manu factum, l. vn. D. vt in flum. publ. l. vn. in fi. D. de ripa mun. l. 26. D. de dam. infect. *Si Foſſa manu facta ſit, per quam fluat flumen publicum*, l. 1. §. ſi Foſſa, D. de fluminib. Græci interpretes Ὀρύγμα vocant. qua de re hæc Vet. Gloſſar. tradit, Ὀρύγμα ὑδροστάσιν καὶ λίμνης διαφέρει. λίμνη γάρ ἐστιν διηνεκῶς ἔχουσα ὕδωρ ὑδροστάσιον, τὸ πρὸς καιρὸν καὶ εἰς ὀλίγον ἐν χειμῶνι συναγόμενον. Ὀρύγμα δὲ δοχεῖον ὕδατος χειροποίητον. Et alibi, ἐστὶ δοχεῖον ὕδατος χειροποίητον, ἐξ οὗ καὶ φοσσάτον ὀφείλει καλεῖν, μὴ τὸ στρατόπεδον εἰς τὴν τῶν πολεμίων γῆν εἰσελθὸν ἄρξηται ποιεῖν τάφρον ἢ παρεμβολὴν ἤγουν κάστρον, τουτέστι φόσσαν, ἣν ἡμεῖς καλοῦμεν κατοῦνα.

Foſſæ Agrorum ſiccandorum cauſa factæ, l. 1. §. ſed & Foſſas, & §. vlt. l. 2. §. 1. l. 11. §. vlt. & l. 24. D. de aqu. & aqu. pluu. *Foſſæ Nili*, apud Iuſtin. lib. 2.

Foſſæ quibus aquæ ex Flumine in Riuum compelli ſolent, l. 1. §. caput, D. de aqua cottid.

Foſſam in ſuo fundo facere, l. 2. §. ſi quis cloacã, D. ne quid in loc. pub. l. vlt. §. 1. D. quod vi aut clam. *Si Foſſam feceris in Silua publica, & Bos meus in eam inciderit*, l. 7. §. præterea, D. eod. tit. *Foſſam faciendam promittere*, l. 31. D. de ſolutionib.

Foſſam Fodiens. l. 31. *Foſſam Fodiri*, l. 72. & l. 75. §. qui id quod, D. de verbor. oblig.

Fossatvm, pro Foſſa & Vallo, l. 3. §. is qui in exploratione, D. de re milit. Veget. lib. 4. c. 16. *Muſculos dicunt maiores machinas quibus protecti bellatores, ſi lutum obfuerit, aut ciuitatis Foſſatum, apportatis Lapidibus, Lignis, ac Terra, non ſolùm complent, ſed etiam ſolidant.* Suidas, Σέδιτον τὸ φοσσάτον. Conſtantin. Hermenop. lib. 6. Epit. Tit. 5. τοὺς ἐν φοσσάτῳ κλέπτοντας εἰ μὲν ὅπλα, σφοδρῶς προστάττομεν τύπτεσθαι. In Libello etiam varior. auctor. de limitib. ita ſcriptum eſt. *Foſſatum deciſum, paruum in fine pro termino poſuimus*. Capitolin. in Gordian. *Caſtra omnia Foſſato circuibat*.

Fotiniani in l. 5. C. de heretic. & Manichæi, à Fotino quodam Gallogræco Smyrnæ Epiſcopo nuncupati, qui Hebionitarum & Pauli Samoſatenſis hæreſim ſecutus, Chriſtum ex carnali coitu natum, non autem æternum Dei verbum eſſe, adfirmabat, vt Philaſtrius in hæreſeon Catalogo, & Iſidorus lib. 8. Etymologiarum, cap. 5. ſcribunt.

Foveæ *Vrſorum, ceruorúmque capiendorũ cauſa factæ*, l. 28. D. ad Aquil. Liuius lib. 9. *Belluarum modò cæcos in Foueam miſſos*. Q. Curtius lib. 5. *Multi ferarum ritu, velut in Fouea deprehenſi, cæderentur*. Feſtus in verbo Fouij. *Alij putant eum primum oſtendiſſe quemadmodum Vrſi & Lupi Foueis caperentur*. Plutarc. in Fabio ἣν δι' ὀρυγμάτων ἄγχει vocat. Silius Italicus lib. 6.

Haud ſecus ac ſtabulis procurans otia paſtor
In Foueam parco tectam velamine frondis
Ducit nocte Lupos.

Statius Papin. in Syluis.

Non formidato ſupra venabula ſaltu
Inſitus aut, cæco Foueæ deceptus hiatu.

Manilius lib. 5. Aſtronomic.

Mendacéſque parant Foueas, Laqueóſque tenaces.

Fragilis *Res & periculoſa eſt Quæſtio*, l. 1. §. quæſtioni, D. de quæſtionib. *Fragilis pecunia ſiue peculio*, l. 79. D. de legat. 3.

Fragile & infirmum minorum ætatium conſilium, l. 1. D. de minorib.

Fragilitas *Adoptionis*, l. 10. C. de adoptionib. *Cautionis*, l. 66. §. 1. D. ad Sc. Trebellian. *Humana*, l. 6. §. ſicuti, D. de offic. præſid. l. 8. §. at cùm, C. qui teſtament. fac. *Muliebris*, l. 12. C. qui potior. l. 22. C. ad Sc. Velleian. *Sexus*, l. 28. C. de donationib. ante nupt.

Fragmenta *Lapidum*, l. 8. §. Ariſto, D. ſi ſeruit. vindic.

Frameæ, *id eſt Romphææ*, l. 3. §. armis, D. de vi & vi arma. & apud Agell. lib. 10. cap. 25. Iſidor. lib. 17. Origin. cap. 6. *Framea, gladius ex Vtraque parte acutus, quem vulgò Spatam vocant. Ipſa eſt & Romphæa. Framea autem dicta, quod Ferrea eſt.* Germanicæ tamen genti vocabulum hoc adſcribit Tacit. lib. de morib. Germanor. his verbis, *Haſtas, vel, ipſorum vocabulo, Frameas, gerunt, anguſto & breui ferro.*

Frangere *Calicem*, l. 27. §. ſi calicem, D. ad L. Aquil. *Crus*, l. 3. D. de ſeruo corrup. l. 52. §. vlt. D. ad L. Aquil. l. vlt. D. ſi quadrup. paup. l. 16. D. communi diuidun. *Fracta crura equi*, l. vlt. D. ad L. Aquil.

Frangere Fidem, l. 10. D. de in ius vocan. *Fidem contractus*, l. 6. C. de hered. vel act. *Liberalitatem captioſam interpretatio prudentium fregit*, l. 5. D. de tranſactionib.

Vſſerit, Fregerit, Ruperit, in tertio Capite legis Aquiliæ, l. 27. §. huius legis, D. ad L. Aquil. *Si*

Faber incudem aut malleum fregerit, l.2.§.ſi conſeruatis, D.de L. Rodia. *Tegulæ in vicini tegulas ceciderant, eáſque fregerant*, l.43. D. de damno infec. *Si frangi menſuras magiſtratus iuſſerit*, l.13.§.ſi quis menſuras, D.locati.

Si columna dum tollitur, aut portatur, aut reponitur, fracta ſit, l.25.§.qui columnã, D.locati. *Fracta Gemma*, l.13.§.ſi gemma, D.eod.tit.

FRATER, vt ex Nigidio Agell.lib.13.cap.13.& Non.Marc.tradũt, dictus quaſi *ferè alter*, quę res Ciceroni iocandi argumentum præbuit. Nam cùm poſt annuum munus confectum Cilicia decedere in animo haberet, vtilitáſque Prouinciæ exigeret aliquem relinqui, per quem Prouinciales negotia ſua vſque in aduentum ſucceſſoris, explicarent, alium ille potius quàm Quintum Fratrem relinquendum cẽſuit: cuius ſui conſilij factíque rationem Cœlio reddẽs, veritum ſe ait, ne ſi Fratrem reliquiſſet, Senatuſc. quo intra certos dies decedere iuſſus erat, fraudem feciſſe videretur: quaſi, non in totum, ſed altero ſe relicto, deceſſiſſet. Extat locus Epiſt.15.lib.2.Familiar.

Frater & Soror ſiue ab eodem patre, eadémque matre nati, ſiue ab alterutro eorũ, §.inter eas Inſtit.de nuptiis. Cornelius Fronto lib.de differẽtiis vocum. *Frater, aut ex alia Matre, aut ex alio Patre poteſt eſſe: Germanus, ex iiſdem parentibus ſit neceſſe eſt.*

Frater per vtrumque Parentem accipitur, id eſt, aut per Matrem tantùm, aut per Patrem, aut per vtrumque, id eſt, *ex vtroque parente eodem*, l.10.§.ſecundo gradu, D.de gradib.& adfin.

Itaque Fratrum tria ſunt genera, Alij namque *Germani* ſunt, alij *Conſanguinei*, alij *Vterini*. Germani ſunt qui iiſdem parentibus, eodémque patre, & eadem matre geniti, quos Cteſias in Perſicis, Xenophon.lib.3. Αναβασ. Demoſthen. Oratio. contra Ariſtogiton. ὁμοπατρίους, καὶ ὁμομητρίους vocant. Feſt. Pomp. *Germen eſt quod ex arborum ſurculis naſcitur: vnde & Germani, quaſi eadem ſtirpe nati.* Et ita, *Germanum Fratrem accipe*, apud Terent. Andr. Act.1.Sc.5. Cicero. pro Fonteio, & 3. in Verr.& pro Cælio, *Sororem Germanam* apud eundem Cicer.pro Milon. Hinc Germanorum Fraternitatem *Germanitatem* vocat Cicero pro Ligario, & de Aruſpic. reſponſis, Arnob.lib.1.aduerſ.gent. *Picus & Iupiter, Germanitatis ſibi ſociati iure, vt pote vno ex ſanguine, vnóque ex ſemine procreati.* D. Ambroſius, lib. de Ioſeph. Patriarch. *Nunquid natura diuiſit merita filiorum: ipſa vos doceat non diſcernere patrimoniis, quos titulo Germanitatis æquaſtis.*

Conſanguinei ſunt, qui vt s̃. lib. 3. diximus, eodem patre nati ſunt, licet diuerſas matres habeant. Eiuſmodi eſt *Frater ex alia matre natus*, l.11.D.de Carboniano edic.

Fratres & Sorores non ex eadem matre ſuſcepti, l.1.C.de legit.heredib. quos Ἀμφιμάτορας vocat Eurip.in Andromacha. Nam, vt illic Interpres ait, hoc nomine appellat τοὺς ἐκ διαφόρων μητέρων, ἐξ ἑνὸς δὲ πατρός.

Frater Conſanguineus, l.1.D.de iur.& fac.ignor. *Conſanguinea ſoror.* ὁμοπατρία ἀδελφὴ, dicitur à Cteſia in Perſicis.

Fratres vel Sorores Vterini, qui ex eadem matre tantùm, & eodem vtero nati ſunt, l.27.C.de inoff.teſt.l.penult.ad fi.& l.vlt.C.de legit.hered.l.21.C.de excuſ.tut. *Frater eadem matre natus*, l.4.D.vnde cogna.

Fratres qui ex eadem Matre erant, l.vlt.D. ad Sc. Trebell. Interpres Sophoclis in Antigone, Ἀδελφὸς κοινῶς λέγεται, ἐπὶ τῶν, μὴ ἐξ ἀμφοτέρων τῶν γονέων ὄντων, ἀδελφῶν: Vnde Sophoclem ait dixiſſe, Αὐτάδελφον, ὅταν παρίστησι τοὺς ἐκ τοῦ αὐτοῦ πατρὸς καὶ μητρὸς γεγονότας.

Fratres Gemini, apud Plautum Perſa. Act.4.Sc.6.& Act.5.Sc.11. Sic autem verba hæc enunciari debere, non, *Gemini Fratres*, Quintil.admonet, lib.9.cap.4.

Frater Naturalis, l.6.C.ſi quis alteri vel ſibi. *Fratres Naturales*, l.71.§. qui confitetur. D. de legat.1.

Frater Adoptiuus, l.3.D.vnde cognati.

Si Fratres parentum indiuiſas hereditates ideò retinuerunt, vt emolumentum ac damnum in his commune ſentirent, l.52.§.Papinianus, D.pro ſocio.

Duo Fratres hereditatem inter ſe diuiſerunt, l.22.§.vlt.D.de verbor.oblig.

Tres Fratres communem hereditatem inter ſe diuiſerunt, l.35.D.de pactis. *Fratres communẽ hereditatem conſenſu diuidentes*, l.57.D.famil.erciſcun.

Si inter Fratres voluntarium conſortium initum ſit, l.52.§.idem Papinianus, D.pro ſocio.

Inteſtatæ Sororis duabus Fratribus hereditas obuenit, quorum alter erat præſens, alter abſens, l. vlt. D. pro emptore.

Si ex tribus Fratribus vnus vxorem haberet, l.38.D.de donationib.int.vir.& vxor.

Fratris factum Fratri non nocet, l.2.§.fratris, D.ſi quis aliqu.teſta.

Si Magnum

Si magnum & capitale crimen, ac non leue, Frater contra Fratrem ſuum inſtituit: non ſolùm audiendus non eſt, ſed etiam exilij pœna plectendus eſt, l.13. C. de his qui accuſat. non poſſ. *Frater in Fratris caput torquendus non eſt*, l.1.§. ſed ſi ſeruus, D. de quæſtionib.

Fratres non ſunt ſeparandi, l.39. & l.40. D. de ædil. edic.

Qui Frater non eſt, ſed Fraterna caritate diligitur, l.58. D. de heredib. inſtituen.

Fratrum appellatione etiam Sorores continentur. *Lucius, & Titia Fratres*, l.38. D. Famil. erciſc. *Tres Fratres, Titius, Mæuius, & Seia*, l.35. D. de pactis. Proinde *quod heredes Fratrib. rogati eſſet reſtituere, etiam ad Sorores pertinere, niſi aliud Teſtatorem ſenſiſſe probetur*, ait l.92.§. quæſitum, D. de legat.3.

Fratres Imperatores, l.33. D. de pœnis, & l.38.§. D. ad L. Iul. de adult. qui aliâs *Diui Fratres* vocantur: nimirum Marcus, & Verus, vt ſ. lib.4. docuimus.

Frater Patruelis, l.16.§. vlt. D. de caſtrẽſ. pecul. *Fratres Patrueles, Sorores Patrueles, id eſt, qui quæ've, ex duobus Fratribus progenerantur*, l.1.§. quarto, D. de gradib. & adfi. *Qui ex Fratribus nati ſunt, Fratres Patrueles. Item, eæ quæ ex Fratribus natæ ſunt, Sorores Patrueles appellantur*, l.10.§. quarto gradu, D. eod. tit. & §.1. Inſtit. de legit. agn. ſucc. Gaius lib.2. Inſtit. Tit.8. & Paul. lib.4. Sentent. Tit.10. Fit & horum mentio in l. penult. D. de Sc. Silan. l.8. C. ſi quis alt. vel ſibi, l. 4. C. qui teſtament. fac. l.2. C. de ord. cognitio. & apud Plaut. in Prologo Pœnuli, & Ambroſ. Epiſt. 66. l. b.8.

Fratriæ, Fratrum inter ſe vxores appellantur, auctoribus Feſto lib.5. Nonio. Marc. cap. vlt. de proprietat. ſermo. & Palæmo. in Gloſſ.

FRATERNA *Caritas*, l.58. D. de heredib. inſtit. *Hereditas*, l.12. D. de vulgar. & pupil. *Fraterna Bona*, l.3.§. planè, D. de Carbon. edic.

FRATERNITAS *quæſita per Adoptionem*, l.7. D. de ritu nuptiar.

Fraternitatis quæſtio, l.13. C. de probationib.

Societas ius quodammodo Fraternitatis in ſe habet, l.63. D. pro ſocio. Quintilian. Declamat. 120. de ſocietate agens, *Sacra res eſt, & quædam Fraternitas propoſitorum animorum.*

FRAVDARE, eſt aliquem commodo, lucróve, aut alio emolumento, priuare. Sic *Fraudare Commodo, Creditores*, l.67. D. ad Sc. Trebel. *Hereditate, Heredem*, l.2. D. de his quæ in teſtam. delen. *Maritum, Liberis*, l.4. D. de extraord. criminib. *Pretio, Emptorem*, l.1.§. ſi quis, D. ſi quid in fraud. patr.

Fraudare, etiam eſt in fraudem alterius quid facere, gerere. Et ita *Fraudare Creditores ſuos*, l.17. §.1. D. quæ in fraud. credit. & apud Cicero. Philipp.6. *Patrem*, l.5. D. de diuortiis. *Patronum*, l.1. §.1. & l.6. D. ſi quid in frau. patr.

Fraudari Creditores, l.57. D. de teſtam. l.10.§. præterea, D. quæ in fraud. *Si euentu Fraudẽtur Creditores*, l.4.§. ſi quis autem, D. de fideic. libert.

Fraudandorum Creditorum cauſa factum, l.10.§.1. D. quæ in fraud. credit. *Conſilium habuiſſe*, l.17. §. vltim. D. eod. tit. *Conſilium inire*, l.67. D. ad Sc. Trebel. l.10.§. ſi cùm mulier, D. quæ in frau. *Si Teſtator Fraudandi Conſilium non habuiſſet*, l.54.§. vlt. D. de manum. teſt. *Si Conſilium & Euentus fuerit Fraudandorum Creditorum*, l.4.§. ſi quis autem, D. de fideic. libert.

Fraudare nemo videtur eos qui ſciunt & conſentiunt, l.6. D. quæ in fraud. credit. l.15. D. de diuerſ. regul.

Non Fraudantur Creditores, quum quid non adquiritur à Debitore, ſed cùm quid de bonis deminuitur, l.134. D. de diuerſ. regul. l.6. D. quæ in fraud. credit.

Non videtur voluiſſe Fraudare Edictum, qui ſibi proſpicit, l.42. D. de adquir. vel omitt.

Fraudandæ legis cauſa adſcriptum, l.64. D. de condic. & dem.

Seruus vel Filiusfamiliæ, ſine iuſſu patris vel domini, condicionem implere poſſunt, quia eo facto nemo Frudatur, l.5. D. de condicionib. & demonſtr.

Fraudari dominus in penſione percipienda, l.35.§. doli, D. de dam. inf.

Fraudare aliquem per Tutelam, aut ſocietatem, Cic. pro Cæcina. *Fraudata ſocietate*, Plin. lib.11. cap.16.

Si menſor Fraudauerit in renuntiatione, l.3.§. idem Pomponius, D. ſi menſor. falſ. mod. *Fraudatus à menſore venditor*, d. l.3.§. ſed ſi.

Si quid dolo malo domini captus, Fraudatúſq; eſt, l.36. D. de pecul. Cic. lib.3. Officior. *Vtiné propter te, fidémve tuam captus, Fraudatúſve, ſim.*

Inuidioſum eſt Fraudari heredem, l.20. D. de ſtatuliber. *Ne pueri ingenuitate deſtinata Fraudarentur*, l.26.§. cùm quidam, D. de fideicom. libert.

Fraudandi animo decerpere fructus, l.25. D. de furtis.

Fraudandi Cauſa coita Societas,l.3.§.vlt.D.pro ſoc. *Pactum ſactum*,l.7.§ ait Prætor,D.de pactis.*Profugere*,l.36. D.de reb. auctor. iud. *Si modo id ipſum non Fraudandi cauſa ſimuletur*,l.22.D. de vſuris.

Fraudari Alimentis,l.6.D.de confeſſis.

Fraudare Annonam,l.1.D.de L.Iul.de anno.

Fraudati Cenſus accuſatio,l.1.C.de quæſtionib. *Fraudati Vectigalis crimen*, l.8. D. de publican. Fraudari autem vectigal dicitur fraude & mendacio profeſſionum : aut cum quis clam non profeſſas merces exportat.

FRAVDATIONIS *Cauſa Geſta* l.1.D.quæ in fraud.credit. Quæ Edicti Prætorij verba explicantur eadem l.§.vlt.& l.2.& l.3.D.eod.tit.

Fraudationis cauſa latitat, qui hoc animo latitat vt fraudet creditores, l.7.§.1.& §.ſed is qui D.quib.ex cauſ.in poſſ.l.50.D.de peculio.*Vti inter Bonos bene agier oportet*, *& ſine Fraudatione* Cic.3.Officior.

FRAVDATOR, qui in Fraudem creditorum, & eorum Fraudandorum cauſa, conſilio quid fecit geſſitvè,l.9.§.ſed & ſi quis,D.de iureiurand.l.6.§.præterea,l.10.§.ſi fraudator,l.14.l.25. & l.vlt.in prin.§.1.D.quæ in fraud.credit.l.3.D.de curat.bon. dan.l.vlt. C.de reuocand. his quæ in frau.Planè,in l.8.D.depoſiti *Fraudator* appellatur Argẽtarius qui foro ceſſit. *Creditorũ Fraudator*,Cic.Philip.13. Idémq; pro Flacco,*Fraudatorum & Infitiatorũ impudentiam*,coniungit.

FRAVDATORIVM Interdictum,quo in fraudem creditorum geſta reuocantur,l.67.in prin. D.ad Sc.Trebellian.l.96.D.de ſolutio.l.1.de in integr.reſtit.in C.Theod.Quò pertinet Edictum quod proponitur,l.10.D.quæ in fraud.credit.

FRAVDVLENTA *Conuerſatio*,l.31.D.de reb.auctorit.iud.*Venditio*,l.2.C.de præd.minor. *Fraudulentum Conſilium*,quod capit quis fraudandorum creditorũ cauſa, l.7. D. qui & à quib. *Si id Fraudulento conſilio fecerit*,l.12.D.de inoffic.teſtam.*Conſilij non Fraudulenti nulla obligatio eſt*, l.47.D.de diuerſ.regul.

FRAVDVLENTER *Adminiſtrare res*,l.1.C.de ſuſpect. tutor. *Siquid non adminiſtrandi animo, ſed Fraudulenter alienaſſet*,l.60.§.vlt.D.mandati.*Reuocatis alienationibus quas Fraudulenter fecerant*, l. 39.§.vlt.D.de iure fiſc.*Si quid in ſeruandis veſtimentis Fraudulenter admiſerint*,l.3.§.vlt.D.de offic. præfec.vigil.*Si Fraudulenter geſſiſſe tutelam probetur*,l.2. D.de ſuſpect.tutor.

Si Fraudulenter ſeruo ſoluerit,l.10.§.1.D.de in rem verſo.

Fraudulenter acta,l.40.§.ſeruus,D.de ſtatuliber. *Fraudulenter verſatus*, l.vlt. D. de cuſtod.& exhib. l.3.§.ſi curator, D.de ſuſpect. tutorib.

Fraudulenter,& ſegniter, ſeparantur, l.5. C.de ſuſpct.tut. Alterum enim ad Dolum, alterum ad culpam pertinet.

FRAVS calliditatem & fallaciam ſignificat: *Ineſt* enim *dolo & Fraus*.l.7.§.Dolo,D.de pact. Ideóque ſolent, *Dolus & Fraus* coniungi, l. 8.§.ſi heres, D. de liberat.legat.l.3. D. quan.ex fac. l.3.§.vlt.D.pro ſocio:vbi, *fides bona,contraria*,eſſe dicitur *Fraudi,& dolo*. Ideóque *per Fraudem locare, & bona fides contrahere* pugnant, l.35. D.locati.*Bona fide & citra Fraudem*,l.22.D. de manum. teſt.*Actiones quæ doli vel Fraudis habent mentionem*,l.5.D. de obſequi. parent.

Si quid dolo vel Fraude egerit,l.10. C.de procuratorib.

Quæ ex improuiſo,caſu potius,quàm Fraude,accidunt,l. 1.C.ad l. Cornel de ſicar.

Fraus & Culpa,aduerſantur,l.63.D.de rei vindic.Item,*Fraus & Segnitia*, l.52.D. de fideiuſſ. l.3.§.vlt. D.de ſuſpect.tutor.

Si Fraus non ſit admiſſa, ſed lata negligentia,quia iſta prope Fraudem accedit, l.7. §.1. D. eod. tit. *Vt Negligentiæ ratio non habeatur,ſed tantùm Fraudium*,l.119.D.de legat.1.Cic.1.Officio.*Vi,aut Fraude, fit iniuria. Fraus,quaſi Vulpeculæ:Vis,Leonis videtur: vtrumque ab homine alieniſſimum. Sed Fraus odio digna maiore.* Tertullia.in lib.de Idololatr.*Fraudis condicio ea eſt,opinor, ſi quis alienum rapiat, aut alij debitum deneget.*

Per Fraudem collocata bona in filium,l.67.D.de ritu nupt.*Diſtrahere Res*, l.3.§.ſeuerus, D.de ſuſpect.tut. *Omittere Hereditatem*,l.1.§.vlt.D.ſi quis omiſſa.

Si quis Fraude heredis ſcripti reliquerit hereditatem,l.21.D.de inoff.teſt.*Pretij Fraude*, l.6.C. arbitr.tutel.

Fraudem Arguere,l.4.C.de ſuſpect.tutor.

Fraudem tegere,l.7.C.de interd.matrim.*Si nulla Fraudis incurrat, ſuſpicio*, l.2. D. de ſeparationib. *Quamuis in iſto Fraudis nec ſuſpicio quidem interueniret*,l.17.§.in adoptiua,D.ad municipal.

Fraudis ſuſpicionem par affectionis cauſa amouet,l.67.§.1.D.de ritu nupt.*Ne Fraus fiat*,l.33.§.1. D. ad L.Iul.de adulter.

Fraudis conſilio libertas data,l.2.C.de ſeruo pigno.*Fraudis conſilium participaſſe*,l.96.D.de ſolutionib.*Fraudis conſilio cum heredibus participato*,l.27.§.vlt.D.ſi quis omiſſa cau.

Clandeſtinis ac domeſticis Fraudibus facilè quiduis pro negotij opportunitate confingi poteſt,l.27.C.de donationib.*Fraudes in cura admiſſæ*,l.3.§.ſi curator.D.de ſuſpect.tut.

Fraudem pati,l.1.§.1.D.de iudiciis.*In Fraudem legatarij induci*,l.55.§.vlt.D.ad L.falcid.

In Fraudem adminiſtrationis geſta,vel negligenter acta,l.12.C.de adminiſtr.tutor. *In Fraudem futuræ Actionis erogare bona*,l.68.§.1.D.pro ſocio.*In Fraudem ciuilium munerum*, l.2.C.de dignitatib.*Qui in Fraudem Ordinis euitandorum maiorum onerum gratia ad colonos prædiorum ſe tranſtulerũt*,l.1.§.qui in fraudem, D.de vacat.& excuſat.*In Fraudem eorum quæ teſtamento relicta ſunt*,l.9.C. de legat.*In Fraudem Fideicommiſſi fieri*,l.50.D.ad Sc.Trebellian. *Non in Fraudem libertatis abeſſe*,l.28.§.vlt.D.de fideic.libert.*In Fraudem vſurarum*,l.16.C.de vſuris.*Si pecuniam Tutor in Fraudem pupilli accipere noluerit*,l.22.D.de manum.teſt.*In Fraudem factum*,l.2.D.de ſuſpect. tut. *Si non in Fraudem id factum ſit*,l.58.§.vlt.D.ad Sc.Trebell.*Si in Fraudem ſuam Tranſactionem factam legatarij dicerent*,l.5.§.1.D.de appellationib.*Si quis alienando rem, alium nobis aduerſarium ſuo loco ſubſtituerit:idque data opera in Fraudem noſtram fecerit*,l.1.D.de alienat.iudic.

Generaliter cùm de Fraude diſputatur,non quid habeat Actor: ſed quid per Aduerſarium habere non potuerit, conſiderandum eſt,l.78.D.de diuerſ.reg.

Fraudem portò,in Alienationibus,Manumiſſionibúſve, quæ in *Creditorum, Patroníve, Fraudem* fiunt,in damno pecuniario accipimus,l.1.§.& alias,D.ſi quid in Fraudem pat.*In Fraudem* ergo Theophil.Inſtit.quib.manumitt.lic.& in §.item ſi quis in fraudem. Inſtitut. de actionib.interpretatur,περὶ βλάβην, καὶ ἀπάτην, ἢ περιγραφὴν τῶν δανειστῶν. Et quidem quod ad Libertatum cauſam attinet,Fraudem & ex Conſilio & Euentu ſimul æſtimamus,l.4.§.ſi quis autem,D.de fideicommiſſ.lib.& Inſtit.quib.manumitt.non lic.*Libertates vt reſcindantur, vtrũque in eorumdem perſonam exigimus, & Conſilium, & Euentum. Et ſiquidem creditor, cuius Fraudandi conſilium initum erat,non Fraudatur:aduerſus eum qui Fraudatur,cõſilium initum non eſt,libertates itaque ratæ ſunt*,l.15.D.quæ in fraud.cred.

Fraudis interpretatio ſemper,in iure ciuili,non ex Euentu dumtaxat, ſed ex Conſilio quoque deſideratur,l.79.D.de diuerſ.regul.

Fraus cum Effectu in Lege Ælia Sentia accipitur,l.1.D.de ſtatuliber.

In Fraudem vtique *Creditorum manumittere videtur,qui vel iam eo tempore quo manumittit, ſoluendo non eſt: vel datis Libertatibus,deſiturus eſt ſoluendo eſſet*,l.18.D.qui & à quib.§. in fraudem, Inſtit.quib.ex cauſ.manumitt.*Semper in Fraudem Creditorum libertas datur ab eo qui ſciret ſe ſoluendo non eſſe*,l.23.D.qui & à quib.manumm. Et ita,*In Fraudem Creditoris data libertas*, l.44.§.ſi idem, D.de legat.1.l.4.§.eadem,D.de fideic.libert.*Datæ libertates*,l.63.§.vlt.D.ad Sc.Trebell.l.5.C. de teſtament.manumiſſ.l.1.C.qui manumitt.non poſſ.*Fraudem Creditoribus fecerit manumiſſor*, l.5.C.de ſeruo pign.dato.*Si aliquem non in Fraudem Creditoris manumiſerit*,l.vlt.D.vt in poſſ.leg.

In Fraudem Creditorum facere quis videatur,pete ex l.4.l.5.l.6.& l.10.§.ſi cùm in diem,D. quæ in fraud.credit.

Fraudem etiam in Tempore fieri Prætor intellegit,l.10.§.ſi cùm in diem,l.17.§.vlt.D.quæ in fraud. credit.*Si Debitor in Fraudem Creditorum adierit hereditatem*, l.1. §. quæſitum, D. de ſeparationib. *Qui ſoluendo non eſt,heredem neceſſarium,etiam in Fraudem Creditorum relinquere poteſt*, l.1.C. de neceſſar.ſeru.*In Fraudem alterius donare*,l.4.C.de reuoc.donat.

In Fraudem Ciuitatium manumiſſi,l.11.D.qui & à quib.

In Fraudem Fiſci,alienat,qui iam eo crimine damnatus,ex quo publicatio bonorum ſequitur,vel futurum proſpiciẽs vt damnetur,alienat,l.45.D.de iure fiſci. Ceterùm ſi capitis reus filium emancipet vt is hereditatem adeat,non videbitur *in Fraudem fiſci* factum quod adquiſitum non eſt,l.26.D.de iur.fiſc.*In Fraudem fiſci Adoptio facta* videtur, etiamſi non in reatu, ſed deſperatione rerum,per conſcientiã, metu imminẽtis accuſationis quis adoptet in hoc, vt ex bonis quæ ſe amiſſurum cogitat,portio detrahatur,l.vlt.§.ex bonis, D.de bon. damn. *In Fraudem fiſci datæ Libertates*,l.45.§.à debitore,D.de iure fiſc.l.11.D. qui & à quib.*Res alienatæ*,d.l.45.in princ.*Qui aliquid ſciens in Fraudem fiſci ſuſcepit*,l.46.§.1.D.de iure fiſc.

In Fraudem Patroni factum,Rubr.& toto Tit.ſi quid in fraud.patr.D.*Alienatio facta*, Rubr. ſi in fraud.patro.alienat.Cod.*Alienare*,l.16.§.idem ſcribit,D.de hered.petit.*Patronum manifeſtè docere debere, Libertum in Fraudem ſuam aliquid dediſſe*,l.6.D.de probationib.*In Fraudem Legis relictum ei capere non poterat*, l.37.§.Titia, D.de legat.3.*Si nihil in Fraudem Legis factum eſſet*, l. 82. D.de adquir.vel omitt.*Si nihil in Teſtamento in Fraudem Legis fuerit cautum*,Paul.lib.3.Sentent. Tit.6.*In Fraudem Legis Fidem ſuam adcommodare*,l.3.D.de iure fiſc.

Fraus fieri dicitur, Conſtitutioni, Edicto, Iuri, Legi, Senatuſcõſulto. Sic, ſi meæ Conſtitutioni Fraudem fecerit, ait Hadrian. l. 2. D. de his qui ſui vel alie. §. vlt. Inſtit. eod. tit. Si conuenerit, vt ad diem pretio non ſoluto, venditori duplum præſtaretur, in Fraudem Conſtitutionum videtur adiectum id quod vſuram legitimam excedit, l. 13. §. ibidem Papinianus, D. de actionib. empt.

Fraudem Edicto Prætoris facere videtur Patronus, in ſpecie, l. 50. D. de bon. libert. Fraus Edicto Prætoris fieri, l. vlt. D. ſi famil. furt. fec. Ne qua Fraus aut Edicto, aut iure ciuili fieret, l. 44. D. de ædilic. edic.

In Fraudem Iuris Fidem accõmodat, qui vel id quod relinquitur, vel aliud, tacitè promittit reſtituturum ſe perſonæ, quæ, Legibus, ex Teſtamento capere prohibetur: ſiue Chirographum eo nomine dederit, ſiue nuda pollicitatione repromiſerit, l. 10. D. de his quæ vt indig.

Fraus Legi fit, vbi quod fieri noluit, fieri autem non vetuit, id fit, l. 30. D. legib. Plaut. Milit. Glorio. Act. 2. Sc.

> Atque adeò & ne legi Fraudem faciam
> Talariæ.

Exemplum eſt apud Liuium, lib. 7. Eodem anno, ait, C. Licinius Stolo à M. Popilio Lenate ſua lege, decem millibus æris eſt damnatus: quod mille iugerum agri cum filio poſſideret, emancipandóque filiũ, Fraudem Legi feciſſet.

Fraus Legi Æliæ Sentiæ facta, in ſpecie l. 7. §. vlt. D. qui & à quib. l. 6. §. patronus, D. de iure patronat. Si non in Fraudem legis Æliæ Sentiæ libertates datæ fuerint, l. 32. D. de manum. teſt. Fraus legi (videlicet Iuliæ Papiæ Popææ) facta, in ſpecie l. 54. D. de condic. & dem. Apud Quintilian. Declamat. 264. quæritur an Fraus Legi Voconiæ facta videatur.

Fraus legi Falcidiæ non fit, ſit ius ſuum deminuat heres, l. 71. D. ad L. Falcid. Non intelligitur Fraudem legi feciſſe, qui rogatus eſt palàm, reſtituere. Et mox, Fraus legi fieri videtur, quotiens quis neque Teſtamẽto, neque Codicillis, rogaretur: ſed domeſtica cautione, & chirographo, obligaret ſe ad præſtãdum ei qui capere non poteſt, l. 2. D. de iure fiſ. Quæ Calliſtratus ex Iuliano ſe ſumpſiſſe ingenuè profitetur. Ac planè eadem Fraudis legi in Tacitis Fideicommiſſis factæ interpretatio refertur ex Iuliano lib. 83. Digeſt. in l. 103. D. de legat. 1.

In Fraudem Legis facit, qui ſaluis verbis Legis ſentẽtiam eius circumuenit, l. 29. D. de legib. Si libertus minorem ſe centenario in Fraudem Legis fecerit, l. 16. D. de iure patronat. Quotiens in Fraudem Legis fit alienatio, non valet quod actum eſt, d. l. 16. §. 1. In Fraudem Legis ei qui ſolidũ capere non poterat, legatum datũ videtur, in ſpecie l. 27. D. de probationib. Siquis ſub condicione heredes inſtituiſſet, Si inuicem cauiſſent ſe legata eo teſtamẽto relicta reddituros, placuit remitti eis condicionem, quia ad Fraudem Legum reſpicerent, quæ vetarent quoſdam legata capere, l. 7. D. de condicionib. inſtit.

In Fraudem Legum tacitam Fidem adcommodare, l. 123. §. vlt. D. de legat. 1. Qui in Fraudem Fidem adcommodat, l. 43. §. vlt. D. de vulga. & pupill. Si quis in Fraudem tacitam Fidem adcommodauerit, vt non capienti Fideicommiſſum reſtituat, Vlpian. Tit. 27. Regul. Qui Tacitum Fideicommiſſum in Fraudem Legis ſuſcepit, l. 18. D. de his quæ vt indign. Maiorem Fraudem excogitaſſe videtur, qui non tantùm Legem circumuenire voluit, ſed etiam interpretationem Legis, quæ circa Tacitum Fideicommiſſum habetur, l. 4. D. de iure fiſc.

Si conſtante matrimonio mulier dum diuortium cogitat, manumittat, vel alienet, quaſi in Fraudem Legis, (videlicet Iulię de adulteriis) hoc factum ſit, nõ debet alienatio valere, vel manumiſſio, l. 14. §. vlt. D. qui & à quib. Si non in Fraudem Legis (ſcilicet Papiæ Popææ) factum eſſet, l. 82. D. de adqu. vel omitt. Quod in Fraudẽ Legis, (id eſt Iuliæ Papiæ Popææ) ad impediendas nuptias ſcriptũ eſt, l. 79. §. vlt. D. de condic. & dem. Iudex tunc Litem ſuam facere intelligitur, cùm Dolo malo in Fraudem Legis ſententiam dixerit, l. 15. §. 1. D. de iudiciis.

Fraudis cauſa adſcripta condicio, in l. 27. D. ad L. Falcid. dicitur, quæ Fraudandæ Legis Falcidiæ gratia adſcripta eſt.

Fraus quoque fit Senatuſconſultis. Cicero ad Attic. Epiſt. 10. lib. 4. facio Fraudem Senatuſconſulto. Fraus Senatuſconſulto Macedoniano adhibita, l. 7. §. multum, D. de Sc. Macedonia. Cogitata, l. 3. §. 1. D. eod. tit. Facta, l. 7. §. 1. D. eod.

Fraus Senatuſconſulto Velleiano facta, videtur in ſpecie l. 8. §. planè, D. ad Sc. Velleian. Non debet ignorantia maritorum ampliſſimi Ordinis conſulto Fraus quæri, l. 4. C. de excuſation. tutor.

Fraus etiam fit Conuentioni, vt, Si Fraus Legi dictæ fiat, l. 1. C. ſi mancip. ita venier.

Fraus quoq; ipſa Noxa dicitur, & quaſi pœnæ quædã præparatio, l. 131. D. de verb. ſig. Quinctiũ Fraudẽ, ait Vlpian. pro pœna veteres ponere ſolebant: Ideoq; in Edicto Ædilium, Capitalẽ Fraudem admittere, eſt tale aliquid delinquere propter quod capite puniẽdus ſit, l. 23. §. excipitur, D. de ędil. edic.

Plaut. Milit.

Plaut.Milit.Glor. Act.2.Sc.3.*Nunc cruribus capitíque Fraudem capitalẽ creas*.Cic.1.de Orat.*Erat enim Athenis,reo damnato, ſi Fraus capitalis non eſſet,quaſi pœnæ æſtimatio*.Et lib.2.*In nefario crimine & capitali Fraude eſſe puniendum*: quo genere loquendi, & pro Rabir. perduell. reo vtitur. Liuius lib. 23. *Qui capitalem Fraudem admiſiſſent*. Seruius lib.11.in Æneid.ad eum verſum,*Ventoſa ferat cui gloria Fraudem.Nam*,ait,*Fraudem,pœnam, veteres vocabant : vt etiam in antiquo cognoſcitur iure.Saluſt.in Catilinar. Diem ſtatuit, ante quam, ſine Fraude, liceret ab armis diſcedere*. Idem in 10.Æneid.ad hæc verba,*Quis Deus in Fraudem*, interpretatur, *in periculum. Ita enim in iure lectum,Fraudi erit illa res,id eſt, periculo. Poterit tibi ea res non eſſe Fraudi*, l. 6.C. de pact.inter empt. *Hæc neque creditoribus,neque fiſco Fraudi eſſe*,l.114.§.Diui,D.de legat.1.Cic.Philipp.5.*Quibus certè pietas Fraudi eſſe non debet*.Idem pro Murena.*Id erit eius vitrico Fraudi ac crimini*. Liuius lib.36. *Indicibus,ne Fraudi ea res ſit, curare*. Ita, *ſine Fraude*, eſt, ſine pœnæ metu,citra periculum,impune & vindice nullo,l.25.D.ad L.Iul.de adulter. *Eam pecuniam ſine Fraude ſua capere liceto*,l.1.D. ad L.Falcid.Liuius lib.26.*Vt qui ciuis Campanus ante certam diem tranſiſſet,ſine Fraude eſſet*. Idem lib.35.*Milites,pacti vt ſine Fraude liceret abire, præſidio exceſſerunt*.

Hi quos more maiorum,ſine Fraude,in ius vocare non licet,vt Conſulem,Prætorem,ceteróſque qui imperium,poteſtatémve quam habent,l.26.§.ait Prætor,D.ex quib.cauſ.maior. *Qui ſine Fraude in ius euocari non poſſunt, propter Magiſtratum,Poteſtatémve in qua agunt*, l. 8. D. de accuſationib. *Si is Magiſtratus eſt,qui ſine Fraude in ius vocari non poteſt*,l.32.D.de iniuriis.

FREQVENS *eſt clauſula* de ſuſpectis tutoribus,l.1. D. de ſuſpect. tutor. *Frequens eſt tractatus de vtilibus diebus*,l.1.D.de diuerſ.temporal.

Frequens eſt vſus Teſtimoniorum,l.1.D.de teſtib.*Frequẽtem vſum oratores vocant vſurpationẽ*,l.2. D.de vſucapion.*Parere exceptionem rei iudicatæ Frequens eſt*,l.6.D.de exceptio.rei iudic.*Philoſophis qui ſe Frequentes atque vtiles præbent*,l.8.§.Philoſophis, D.de vacatio. & excuſatio. *Vbi Frequentius eſt id genus maleficij*,l.1.§.Abigei, D.de Abigeis.*Frequentiſsima eſt hæc cauſa poſſeſsionis bonorum eius qui Fraudationis cauſa latitat*,l.7.§.1.D.quib.ex cauſ.in poſſ.

Frequentia,l.15.§.aliud,D.de iniuriis.

FREQVENTARI, dicitur quod Frequens, eſt atque vſitatum,*Hoc Edictum minus in vſu Frequentatur*,l.2.D.ex quib.cauſ.maior.*Interrogatoriæ Actiones minus Frequentantur*,l.1.§.vlt.D.de interrogatio.*Quod in regione Frequentatur*,l.34.D.de diuerſ.reg. *Vſuræ quæ in Prouincia Frequentantur*,l.7.§.quæ autem,D.de adminiſtr.& peric.id eſt,*obſeruantur*,vt loquitur, l.3. §. contrarium,D.de contrar.& vt. act.*Vſuræ quæ in Regione Frequentantur*, l. 37. D. de vſuris. *Vſuræ quæ legitimo modo in Regionibus Frequentantur*,l.10 §.ſi procurator,D.mandati.

FREQVENTER *Conſtitutum*,l.3.C.de munerib.& honor. *Frequenter facere*, l.7. §. latitare, D. quib.ex cauſ.in poſſ.l.1.§. Viuianus, D.de itinere actúque pri.

Frequenter,ignorantia,liberos emimus,l.44.D.de vſurpatio.& vſucap.

Frequenter ſcribit,l.64.D.de hered.inſtituend.*Sequi*,l.15.§.aliud,D.de iniuriis.*Seruatur*,l.1.C. quæ ſit longa conſuet.*Ne ſine diſcrimine & Frequenter iiſdem oppreſſus*,l.2. §.præſes,D. de munerib.& honor.

Quæ Frequenter & facilè accidũt,opponuntur iis,quæ *perrarò*, l.5.D.de legib.*Frequẽtiſſimè adiri Preto*.l.1.D.vbi pupill.educ.*Agitari quæſtio*,l.38.D.mandati.

FRETO *modico,ab Italia Sicilia diuiditur*,l.99.§.continentes,D.de verb.ſignif.

Fretus ſtatu generis,l.1.C.de ordine cognit.

FRIBVSCVLVM, l.32.§. ſi diuortium, D. de donat.int.vir.à *Diuortio* ſeparatur,& leue iurgiũ ſignificat,vt oſtendit,l.31.D.de iure dot.coniuncta l.27.D.de pact.dotalib. *Friuuſculum* autẽ legendũ cenſeo familiari apicum B. & V. mutatione,quorũ metaplaſmo, multa in veterum auctorum libros menda irrepſerunt,quæ criticorum diligentia magna ex parte ſublata ſunt. Nemo tamen adhuc medicas manus Nonio Marc.adhibuit:licet ille monſtrũ neſcio quod in vltimas terras deportandum,alat.Apud eum namque paſſim legitur, à Siſenna lib.3. Hiſt. *Ferabite,poſitum, pro agreſti*.Emenda,*Fera vite*, quæ à Græcis,ἀμπελος ἀγεία,Latinis Labruſca appellatur.Plin.lib.23.cap.1.*Labruſca quoque Oenanthen fert,ſatis dictam,quæ Græcis ampelos agria appellatur,ſpiſſis & cãdicantibus foliis, geniculata,rimoſo cortice:fert vuas rubẽtes,cocci modo*.Verũ vt ad *Friuuſculum*,redeam : id à Friuolo [illegible] fluxiſſe indicat Iſidor.lib.9. Origin.cap. vlt.his verbis,*Friuolum eſt,cùm eo animo ſeparantur coniuges,vt ad ſe inuicem reuertantur.Nam Friuolum eſt velut quaſſæ mentis,& fluxæ nec ſtabilis. Propriè autem Friuola vocantur fictilia vaſa inutilia*. Vnde pro leuis pretij ſupellectile hoc verbum vſurpatur, l.11.§.ſolutam, D.de pigner.actio. Seneca lib.3.Controuerſ.*Ego illos in Friuola inuitaui noſtra*.Iuuenal. Satyr.3. *Iam Friuola trasfert Vcalegon*, Gloſſ.Palæm.& Gloſſ.vtriuſq; teſtamenti,*Fribula*,id eſt *Friuola*,*Vaſa Fictilia*.

FRIGORIS, *vel umbræ cauſa, Velũ*, l.12.§.ſi domus, D.de inſtruct.vel inſtr. *Frigore mortuus*, l.14. D.de præſcript.verb.

Frigidæ Aquæ, Calidis contrariæ ſunt, l.1.§.idem Labeo, D.de aqua cottid.

FRONS, vt Plin.lib.11.cap.37.ſcribit, *Homini, Triſtitiæ, Hilaritas, Clementiæ, Seueritatis, index, Integræ Frontis homo*, l.13.D.de teſtibus. *Qua Fronte poterit hoc deſiderari*, l.38.D.de adminiſt. peric.

Frons Agri, l.56.D.de adquir.rer.do. *Partem fundi ad cuius Frontem inſula non reſpicit*, l.39.D. eod.tit. Et ita *Frontem Caucaſi*, dixit Plin.lib.12.cap.7.& *Frontem Hiſpaniæ*, idem, lib.4.cap.21. Ceterùm quod antiquitùs Monumentis inſcribi ſolebat, *In Frontem pedes tot*, hoc ſignificabat, *in longitudinem* tot pedes ſepulchrum patere, interprete Acro.ad Horat.verſ. *Sex in Fronte pedes*.

Prima Fronte, l.12.D.de probationib.& apud Caſſiodor.Epiſt.18.lib.4.Variar.id eſt *prima Facie*, vt l.vlt.§.vlt.D.de condict.ſine cau.l.10.D.de aliment.vel cibar.l.31.§.ſi is cuius, D.de fideic.liber.Quintilian.lib.7.cap.2. *Dura, prima Fronte, quæſtio*.

FRVCTVS nomen, interdum *Ius*, interdum *Corpus* demonſtrat, l.43.D.de euictionib. Ad *Ius* cùm refertur, ius vtẽdi fruendi ſignificat. *Vſusfructus* itaque an *Fructus* legetur, nihil intereſt. Nam & *Fructui Vſus ineſt*, l.14.§.1.D. de vſu & hab. *Si quis fructus annuos fundi Corneliani leget, perinde eſt, ac ſi Vſusfructus fundi ſimiliter eſſet legatus*, l.41.D.de vſu & vſufruct.legat. Sciendum eſt tamen, *Fructum* quandoque ſine *Vſu* conſtitui, l.5.§.ſed & ſi vſus, D.vſufr.quemadm. cau. l.13.§.ſi quis vſumfruct.D.de acceptilat.l.14.in fi.D.de vſu & habit.

Fructus verò nomen, cùm ad Corpus pertinet, eos propriè qui ex re ipſa naturaliter enaſcuntur fructus complectitur: ac proinde & ab Vſuris, & à Penſionibus, Mercedibus, Vecturis Iumentorum, Naulis nauium cæteriſque obuentionibus ſeparantur, l.29.D.de heredit. pet.l.24.D.de vſur.l.39.§.fructus, D.de legat.1.l.11.D. de donationib. Hæc enim omnia non *Fructus* eſſe, ſed *Fructuum vicem obtinere* dicuntur, d.l.34.& l.83.D. de legat.3. *Vectura enim, ſicut vſura, non natura peruenit, ſed iure percipitur*, l.62.D.de rei vindic. *Vſura pecuniæ, quam percipimus, in Fructu non eſt: quia non ex ipſo corpore, ſed ex alia cauſa eſt, id eſt, noua obligatione*, l.121.D.de verbor.ſignif. *Prædiorum urbanorum penſiones, pro Fructibus accipiuntur*, l.36.D.de vſuris.

Fructus ergo appellatio omnem reditum, vtilitatem, acceſſionem, quæ natura, hominiſve cultura, ex re aliqua, ſeu ſoli, ſeu mobili, aut ſe mouente, colligitur, redigitur, percipitur, ſignificat. Atque vt à rebus ſe mouentibus initium faciamus, *Fetus pecorum in Fructu eſt*, l.68.§. vlt.D.de vſufructu. *Ouium Fetus in Fructu ſunt, & Lac, & Lana*, l.48.§.vltim. D. de adquir. rer.domin. *In pecudum Fructu etiam Fetus eſt, ſicut Lac, Pili, & Lana. Itaque Agni, Hædi, & Vituli, & Equuli, & Suculi ſtatim naturali iure Fructuarij ſunt*, l.28 D.de vſuris, §.in pecudum, Inſtitutio.de diuiſio.rer. *In Fructu eſt Lana Ouium*, l.5.§. lana, D. de vſurpationib. *Si pecoris Vſus relictus ſit, puta Gregis Ouilis, ad ſtercorandum vſurum dumtaxat, Labeo ait: ſed neque Agnis, neque Lacte vſurum: hæc enim magis in Fructu eſſe*, l.12.§.1.D.de vſu & habitat. *Vitulus Fructus eſt Vaccæ*, l.43.D.de euictionib. *Ex furtiuis Equis nati ſtatim ad bonæ fidei emptorem pertinebunt: meritò, quia in Fructu numerantur*, l.48.§.ex furtiuis, D. de furtis.

Vetus fuit quæſtio an Partus ad Fructuarium pertineret: de quo ea re inter veteres certatum, Cic. *Bruti ſententia optinuit, Fructuarium in eo locum non habere. Nec enim in Fructu Hominis, Homo eſſe*, lib.1.de Finib.docet. *Sed poteſt*, l.68.D.de vſufructu. *Ancillæ Partus in Fructu non eſt, Abſurdum enim videbatur, Hominem in Fructu eſſe, cùm omnes Fructus rerum natura Hominum gratia comparauerit*, l.28.D.de vſuris.§.in pecudum, Inſtit. de diuiſ. rer. *Ancillarum Partus, & Partuum Partus, Fructus eſſe non exiſtimantur, quia non temere Ancillæ eius rei cauſa comparantur, vt pariant*, l.47. D.de hered.petit. *Partus Ancillæ non numerantur in Fructu*, l.48.§.ex furtiuis, D.de furtis. *Partus & Partuum Partus in Fructibus non habentur*, l.22.§ ſed enim, D.ad Sc.Trebell. Itaque à *Fructibus, Partus, & Partuum Partus*, ſeparãtur, l.4 D.de vſur.l.12.D.quod met.cauſ. *Partuum* tamen *Fructus*, dixit Vlpian.l.17.D.de rei vindicat.

Fructus Hominis in Operis conſiſtunt, l.4.D.de operis ſeruor.

Iam vt ad res ſoli veniamus, *Frumenta & Vinum, prædiorum Fructum rectè dicimus*, l.43.D.de euictionib.

Cùm fundum quis vendiderat, & omnem Fructum receperat, & Arundinem cæduam, & Siluam, in Fructum eſſe reſpondit, l.40.§.cùm fundum, D.de contrah.empt.

Silua Cædua, etiam ſi intempeſtiuè cæſa ſit, ſicut Olea immatura lecta, item Fœnum immaturum cæſum, in Fructu eſt, l.48.D.de vſufructu.

In Fructu

In Fructu id eſſe intelligitur, quod ad vſum hominis inductum eſt: neque enim maturitas naturalis hic ſpectanda eſt, ſed id tempus, quo magis colono dominóve eum Fructum tollere expedit. Itaque cùm Olea immatura plus habeat reditus, quàm ſi matura legatur, non poteſt videri, ſi immatura lecta eſt, in Fructu non eſſe, l. 41. D. de vſu & vſuf.

Fructus ex Saltu per Greges percipiuntur, l. 9. D. de inſtr. vel inſt. *Venatio Fructus fundi non eſt, niſi Fructus fundi ex venatione conſtet*, l. 26. &. de vſuris.

Fructus nullus intelligi poteſt nudæ Proprietatis, l. 19. D. de vſuris. *Fructus non iure Seminis, ſed iure Soli percipitur*, l. 25. D. de vſuris.

Bonæ fidei emptor Fructus ſuos facit, non tantùm eos qui diligentia & opera eius peruenerunt, ſed omnes, l. 48. D. de adquir. rer. dom.

Fructus porrò *intelliguntur deductis impenſis quæ quærendorum, cogendorum, conſeruandorúmque eorum gratia, fiunt*, l. 36. §. vlt. D. de heredit. petit. *Fructus deductis neceſſariis impenſis intelligitur*, l. 4. D. de oper. ſeruor. *Fructus eos eſſe conſtat qui deducta impenſa ſupererunt*, l. 7. D. ſolu. matrimon. *Ex Fructibus, prius impenſis quæ fructuum percipiendorum cauſa factæ ſunt, ſatisfaciendum eſt*, d. l. 7. §. impendia.

Hoc Fructuum nomine continetur, quod iuſtis ſumptibus deductis ſupereſt, l. 1. C. de fructib. & lit. exp.

Fructus, poſt deductionem impenſarum, diuidendi inter ſocios, l. 38. §. item ſi, D. de vſuris. *Nullus caſus interuenire poteſt, qui hoc genus deductionis impediat*, l. 51. D. famil. erciſc.

Fructuum, alij *Pendentes*, alij *Percepti* dicuntur. *Pendentes* ſunt, qui terra adhuc continentur, l. 44. D. de rei vendic. l. 12. §. Iulianus, l. 27. D. de vſufruct. *qui terræ & fundo cohærent*, vt loquitur l. vltim. §. non ſolùm, D. quæ in fraud. cred. qui & *Stantes Fructus*, l. 7. §. interdum, D. ſolut. matr. & l. 26. D. de furtis. His opponuntur *Percepti*, qui ſcilicet iam à ſolo ſeparati ſunt, §. is verò, Inſtit. de diuiſio. rer.

Fructus Maturi, l. 12. §. vlt. D. de vſufructu. *Iam Maturi*, l. 27. D. eod. tit. l. 13. §. ſi fructibus, D. de actionib. emp. & contrà, *Immaturi*, l. vlt. D. quæ in fraud. cred.

Fructus Aridi, l. vlt. D. de iure fiſ. & Nouel. 32. Καρπῶν etiam alios ξηροὺς, alios ὑγροὺς facit Phrynichus.

Fructus Oleæ, l. 15. §. 1. D. locati. *Vindemiæ*, l. 7. §. 1. D. ſolut. matr. *Fructus medij temporis*, l. 21. §. filium, D. de annu. legat. *In redigendis Fructibus impenſum*, l. 45. D. de vſuris.

Interdum latius *Fructum* pro omni commodo, vtilitatéque rei accipimus: veluti, in eo quod dicitur, *in Confeſſoria Fructus venire: demum nomine Fructuum cõputandum, ſi quid ſit quod id interſit agentis, ſeruitute non prohiberi*, l. 4. §. in cõfeſſoria, D. ſi ſeruit. vindicet. *Si iter vel Actum quis petierit, vix eſt vt Fructus vlli poſſint æſtimari: niſi ſi quis cõmodum in Fructibus numeraret, quod habiturus eſſet petitor, ſi ſtatim eò tẽpore quo petiſſet, Ire, Agere, non prohiberetur*, l. 19. §. vlt. D. de vſuris. Planè, Vſuras, *Pecuniæ Fructum*, vocat l. 88. §. vlt. D. ad Leg. Falcid. Et *Mercedes ſeruorum, Vecturæque iumentorum, Fructus* appellãtur in l. 8. §. 1. D. de reb. auct. iud. l. 39. D. de legat. 1. l. vn. §. cum autem. C. de rei vxo. act. Sed & *Fructus rei* eſſe dicitur vel *pignori dare licere*, l. vlt. D. de vſur. l. 72. D. de diuerſ. regul. iur.

Fructus munificentiæ, l. 2. D. de oper. publ.

Fructiferæ Arbores, Paul. lib. 5. Sentent. Tit. 20.

FRVCTVARIVS & *Vſufructuarius*, idem valent. Vtroque enim verbo is ſignificatur, qui ius vtendi fruendi habet, l. 1. D. de vſu & vſufr. leg. l. 5. D. de dam. inf. l. 47. D. de adquir. rer. dom. l. 55. D. de pactis, l. 8. D. de annu. legat. l. 56. §. 1. D. de legat. 2. l. 22. l. 23. l. 24. l. 25. & aliàs paſſim, D. de vſufruct. l. 1. §. 1. D. ſi vſusfr. pet. l. 9. §. 1. D. locati.

Fructuaria, l. 58. D. de vſufructu, quæ vſufructum habebat.

Fructuarius Seruus, l. 25. & l. 37. §. fructuarius, D. de adqui. rer. do. l. 2. D. de peculio, l. 11. D. de acceptilatio. l. 118. D. de verb. oblig. l. 69. & l. 98. §. ſi ſeruo, D. de ſolutionib. l. 1. §. ſi fructuariũ, l. 18. §. vlt. l. 22. & l. 27. D. de ſtipulat. ſeruor. l. 25. §. 1. D. de vſufructu, l. 25. & l. 45. §. 1. D. de adq. vel omitt. l. 55. D. de pactis, id eſt, *in quo alterius eſt vſusfructus*, vt loquitur l. 43. §. vlt. D. de adq. rer. dom. l. 22. D. de vſufruct. Vel *in quo vſufructus alienus eſt*, vt l. 63. §. quod ſi, D. eod. tit. l. 4. §. vltim. D. de re iudic. *In quo vſumfructum habemus*, vt l. 39. D. de ſtipulat. ſeruor. ſeu Paul. lib. 5. Sentent. Tit. 7. Vlpian. Tit. 2. Regul. *In quem vſumfructum quis habet*, vt l. 24. D. de vſufructu. Et ita, *Fructuarij ſerui, pleno iure Teſtantis non eſſe, dicuntur*, l. 73. D. de legat. 3.

Fructuaria Stipulatio, quæ vſufructus nomine interponitur, l. 4. §. vlt. D. de verb. oblig.

FRVCTVOSVS *Fundus*, & contrà, *Minus Fructuoſus*. l. vlt. D. de iure dot.

Si fundum Fructuoſiorem fecerit, l. 7. §. ſi vir in fundo, D. ſoluto matr.

FRVGEM *pro Reditu* accipimus, *non ſolùm qui ex Frumentis aut Leguminibus, verùm etiam qui ex Vino, Siluis cæduis, Cretifodinis, Lapidicinis, capitur. Fruges* appellantur, *quæ non Ariſta, ſed Siliqua, continentur*: Ideóque à *Frumento* differunt, cuius appellatione id quod Ariſta ſe tenet, ſignificatur, l.77.D.de verbor.ſignificat. Et ita *Fruges*, & *Frumentum*, ſeparantur, l.12.§.1. D.de vſu & habit.

Frugibus legatis, tam Legumina, quàm Hordeum & Triticum contineri, Paul. lib.3. Sentent. Tit.9. ſcribit. Latiùs veró apud alios auctores *Frugum* appellatio porrigitur. Plin.lib.18.cap.7. *Duo ſunt prima Frugum genera, Frumenta, vt Triticum, Hordeum: & Legumina, vt Faba, Cicer.* Idem eiuſdem lib.10. *Æthiopes nō aliam Frugem, quàm Milij, Hordeique nouere.*

Frugibus ex fundo ſubreptis, l.82.§.1.D.de furtis.

FRVGI *Homo*, l.22.§.ſin autem, D.ſolut.matrim.

Frugi Homines & Diligentes, l.11.D.de peric.& com.rei vend. *Frugi ac Sobrij homines*, Cicer. 5.in Verr.

Frugi, autem Hominem, *Moderatum* quidem & *Temperantem*, Cicero 3.Tuſculanar.interpretatur. Vnde *Frugi*, & *Temperantem*, coniungit Terent. Heautont. Act.3.Sc.3.& *Frugalitatem* Cicero pro Rege Deiot. definit eſſe *Modeſtiam* & *Temperantiam*, Veruntamen latiùs virtutem hanc patere, illo eodem Tuſculanorum loco docet. *A Parentibus Frugi æſtimatio patrimonij fieri ſolet*, l.77.§.pater qui filio, D.de legat.2.

Eo tempore, quo iſte Tutor bonæ Vitæ, vel Frugi videbatur, l.3.§.quamuis, D. de adminiſtr. & peric. *Cuius vitæ ſint hi, quibus alimenta relicta ſunt: vtrum Frugi vitæ ſint, an ſequioris*, l.8.§.ſed & perſonarum, D.de tranſactionib. *Ad Frugem melioris vitæ ſe reformet*, l.19. C.ex quib. cauſ. infam. *Frugi victus*, tàm *luxurioſo*, quàm *Sordido* aduerſarius, conſtituitur, à Quintil.lib.5.cap.10.

Bonæ Frugi Serui dicebantur, bonis moribus præditi, & minimè mali, l.9.§.ſi in ſeruo, D.de ſeruo corrup.& apud Plaut.Penul.Act.4.Sc.2.

Bonæ Frugi ſeruus, & fidus, l.13.§.quòd autem, D.de actionib.emp. *Seruus nam incallidus, ſed tamen Frugi atque integer*, Cicer.pro Cluentio.

Si Bonæ Frugi Seruus intra annum mutatis moribus occiſus ſit, l.23.§.ſed & ſi ſeruus, D.ad L.Aquil.

Bonæ Frugi Seruus, & *Malus*, opponuntur, l.1.§.ſed vtrum, D.de ſeruo.corrup. vt *Frugi Seruus*, & *Nequam*, apud Cicero.lib.2.de Orato. Item *Bonæ Frugi*, & *compeditus, vel male notus, vel nota extrema*, l.15.§.prætor ait, l.2.D.de iniuriis.

Bonum & Frugi Mancipium, apud Apul.lib.8.Metamorphoſ. Idémque in eo verbo ludens, lib.4. *Aſinum*, ait, *me bonæ Frugi dominus exhibere*. Et codē lib. *Bonæ Frugi Latrones* dixit. Donatus in Eunuch. Terent. Act.3.Sc.5. *Frugi es, id eſt, vtilis & neceſſarius, vt Fruges humano generi. Frugi eſt ergo in quo eſt aliquid quo fruamur, id eſt vtamur.*

FRVGALITAS, l.18.D.de ædil.edic. id eſt, vt paulò antè dixi, *Modeſtia & Temperantia*: quam Seneca, elegāter *paupertatem* eſſe *Voluntariam*, ait, Epiſt.17. Cuius cōmendationem vide apud eundem lib.de Tranquill.vitæ, cap.9. *Frugaliter*, l.3.§.ante oculos, D.vbi pupill.educ.

FRVGIFERÆ *Arbores*, l.13.§.fructuarius, D.de vſufructu, & apud Plinium lib.17. cap.1.& lib.18.cap.10. id eſt Fructiferæ.

FRVI, plus eſt quàm *Vti*. Nam *Vti* eſt ad vſum & neceſſitatem vti: *Frui*, eſt omnem rei fructum commoditatémque & vtilitatem percipere, l.23.D.cōmu.diuid. Itaque qui Fruitur, nō ad vſum modo cottidianum, ſed & ad abuſum, id eſt ad compendium & quæſtum, vti poteſt. Vetus Gloſſarium, *Frui dicitur, qui Fructus percipit.* Donatus in Adelphos, Act.5. Sc.8. ad hæc verba, *Huic demus qui fruatur, id eſt qui fructum capiat, non proprietate potiatur.* Idémq; in Eunuch. Act.4.Sc.vlt. Frui, propriè quid ſit, docet.

Frui Commodo, l.12.D.de liber.cau. *Pecunia*, l.26.D.quan.dies legat. *Publico*, l.1. D. de publican. Cicer.Orat.de Prouinc.Conſularib. *Salario*, l.vlt.D.de offic.adſeſſ.

Si conductori Re, quam conduxit, Frui non liceat, l.15.D.locati. *Colonus, ſi ei Frui non liceat*, l.24.§.colonus, D.eod.tit. *Vt ei præſtetur, Frui, quod conduxit, licere*, l.9.D.eod.tit.

Fruendi cauſa accipere, l.10.D.de præſcript.verb. *Fundum Fruendum alicui locare*, l.25.§.1. D.locati, l.7.§.1.D.ſoluto matrimon.& apud Liuium, lib.27.& 45. *Qui ſuum prædium Fruendum locauerit*, l.55.D.locati. *Qui, in perpetuum, fundum Fruendum conduxerunt à Municipibus*, l.1.D.ſi ager vectigal. *Fruendum locum publicum Locare, & Conducere*, l.1.D.de loco publ. fruen. Vitruu.lib.7. cap.8. *Non minus etiam Lemno, cuius inſulæ Vectigalia Athenienſibus S.P.Q.R. conceſſit Fruenda.* Feſtus lib.11. *Lacus Lucrinus in vectigalibus primus locatur Fruendus, ominis gratia.* Sic enim illic legendum aliàs monui.

FRVMENTVM *id eſſe, quod Ariſta ſe teneat, rectè Gallum definiiſſe*, ait Paul. l.77.D. de verb. ſign.

Frumenti

Frumenti autem appellatione, *Triticum* & *Hordeū*, contineri, docet Plin. lib. 18. cap. 7. Idémque eiuſdem lib. cap. 8. *Frumenti* genera enumerat.

Frumentum cibariū, ſeu ad cibaria, cultorum agri paratum, vel ſerēdi cauſâ ſepoſitum, l. 12. in princ. & §. 1. D. de inſtr. vel inſtrum.

Frumentum Africum, l. 50. §. vlt. D. mandati. *Si quis Frumentum ſine qualitate dari ſibi ſtipulatur*, l. 75. D. de verbor. oblig.

Frumenta quæ in herbu erant, l. 78. §. frumenta, D. de contrah. emp. Agell. lib. 13. cap. 16. ex Catonis Oratio. de Ædilib. vitio creat. hæc verba adfert, *Nunc ita aiunt in ſegetibus & in Herbis bona Frumenta eſſe.*

Frumenti comparandi cura, l. 3. §. cura, & l. vlt. D. de munerib. & honor. Sic & in Pamphiliam, *ad Frumentum comparandum*, miſſum Maximum libertum Traiani, apparet ex Plin. Epiſt. 36. & 37. lib. 10.

Frumentum autem populo viritim publicè Pop. Rom. diſtribuebatur: quod inde *Publicum* appellatur à Seneca lib. 4. de Benefic. cap. 28. *Frumentum*, ait, *Publicum, tàm Fur, quàm Periurus, & adulter*, accipiunt, & *ſine delectu morum, quiſquis ciuis eſt.* Idem lib. de Breuitate vitæ. *Quem tunc animum habuerunt illi quibus erat mandata Frumenti publici cura?*

FRVMENTARIA *Arca*, l. 1. D. de munerib. & honorib. *Pecunia*, l. 23. D. de adminiſtr. rer. ad ciuit. *Ratio*, l. 2. §. quod, D. de adminiſtr. rer. *Teſſera*, l. 49. D. de legat. 2.

Frumentarij Negotiatores, l. 9. §. vlt. D. de vacat. & excuſat.

Frumentationes, l. 12. §. vlt. D. de re milit.

FRVSTRA, interdum eſt ſuperuacuò, non neceſſariò: alias verò eſt, inutiliter, inaniter, ſine effectu. *Fruſtra adduntur verba*, l. 12. D. de condic. inſtit. *Aget*, l. 22. D. ſolut. matrim. *Appellatur*, l. 1. §. 1. D. quando appell. ſit. *Compelleris*, l. 4. C. de teſtament. manumiſſ. *Conaris*, l. vlt. C. de ſeruo pign. dato. *Conatur*, l. vlt. C. de repud. bon. poſſ. l. 4. C. qui teſtam. fac poſſ. *Contenditur*, l. 3. C. ſi mater indemnit.

Fruſtra hoc conuenire, l. 14. D pro ſocio. *Fruſtra te iudicio mandati conuenit*, l. 7. C. de fideiuſſor. *Fruſtra conueniri*, l. 37. §. qui teſtamento, D. de legat. 3. l. 3. C. de in lit. iurand. *Fruſtra conuenietur iudicio mandati*, l. 32. D. de negot. geſt. *Fruſtra tutorem de eo nomine conueniri*, l. 19. D. de tut. & rat. diſtrah.

Fruſtra datus tutor, l. 6. D. de confirman. tuto. *Fruſtra deſiderare*, l. 30. D. de reb. auctor. iud. *Deſideras*, l. 1. C. de condict. indeb. l. 2. C. de condict. ob turp. cau. l. 3. C. de tut. qui ſatis non ded. l. 1. C. ſi ſæp. in integr. *Deſiderari ſeparatio*, l. 2. D. de ſeparationib.

Fruſtra detrectant, l. 5. C. de adminiſtr. tut. *Dicunt*, l. 21. C. de inoff. teſtam. *Diſtrahi*, l. 1. §. 1. D. de pignorib. *Donare*, l. 13. D. de donation. inter vir. *Eligetur*, l. 62. D. de ritu nuptia. *Emiſſa Cautio*, l. 1. C. de non numer. pecun. *Emit*, l. 40. D. de pigner. act. *Exheredatur*, l. 29. §. in omnibus, D. de lib. & poſtum. *Fideicommittere*, l. 77. §. volo, D. de legat. 2. *Geſtum*, l. 2. §. vlt. C. ſi propter. publ.

Fruſtra impendia fi ri, l. 1 §. totiens, D. de vent. in poſſ. *Implorat*, l. 1. §. vlt. D. vt in poſſ. legat. *Intendes*, l. 6. D. ſi ſeruit. vindic. *Intercedere*, l. 48. D. de fideiuſſorib.

Fruſtra Legat, l. 67. D. de legat. 2. *Legatur*, l. 5. D. de ſeruit. leg.

Fruſtra litem excipiet, l. 1. D. de diſtract. pignor. *Mandari tutela*, l. 26. D. de teſtament. tut. *Paciſci*, l. 69. §. vlt. D. de iure doti. *Petere*, l. 1. §. 1. D. quib. mod. pign. vel hyp. *Petis*, l. 2. C. de his quia non do. *Petita*, l. 5. D. de collat. bon. *Poſtulare*, l. 32. §. interpoſita, D. de admin. & peric. *Poſtulāt*, l. 9. §. ſi quis, D. de iur. & fact. ignor. *Promittūt*, l. 65. D. de fideiuſſorib. *Prætendit*, l. 2. C. de donationib. *Prouocarū*, l. 23 §. 1. D. de appellatio. *Quæritur*, l. 11. C. de reſcind. vēdit. *Ratum haberi*, l. 24. D. rat. rem. hab. *Stipulabitur*, l. 4. D. ſi à parente quid man. *Subſtitutio fieri*, l. 6. D. de vulgar. & pupill. *Suſcipere defenſionem*, l. 5. D. iudicatum ſolui. *Fruſtra Timetur*, l. 3. D. de duob. reis.

Fruſtra Diſputas, l. 1. C. ne vxor pro mar. l. 5. C. de tranſaction. *Exiſtimas*, l. 8. C. de ſentent. paſſ. l. 1. C. de dot. promiſſ. *Opinaris*, l. 6. C. de non numer. pecun. *Poſtulas*, l. vlt. C. ſi maior. fact. l. 2. C. de ſeruitutib. l. 3. C. de hereditar. action. *Putas*, l 1. C. de his qui in peric. *Times*, l. 1. & l. 17. C. de adminiſtr. tut. *Vereris*, l. 15. C. de adminiſtr. tut. l. 6. C. quib. non obiicitur.

Non Fruſtra prouocari, l. 1. D. quando appell. ſit.

Fruſtra eſt, id eſt, ſuperuacuum eſt, & inane, l. 1. §. ſi quis vxori, D. de dote præleg. l. 3. D. quādo dies legat. l. 31. D. de euictionib. l 3. D. quando dies legat. l. 3. §. vlt. D. de hered. inſtit.

FRVSTRARI: ſignificat morari, tergiuerſari, cunctari, l. 2. §. quòd ſi pater, D. ad Sc. Tertyll. l. 233. D. de verb. ſignif. l. 4. D. de appell. recip. Cæſar. lib. 4. de bello Ciuili, *Pharnaces lentius agere, diem poſtulare, longiores pactiones interponere, in ſumma, Fruſtrari cœpit.* Proinde *Fruſtrari* dicuntur, qui qualibet tergiuerſatione & ſolertia efficiunt, ne cum ipſis agi, vel ad exi-

tum cõtrouerſia deduci poſſit,l.24.& l.25. D.ex quib.cauſ.maior.l.vlt.D. de procuratorib. *Fruſtrandæ Actionis cauſa*, l.3. D.de iudiciis.

Fruſtrari tempus,l.16.§.actio,D.ex quib.cauſ.maior.*Fruſtrandi Fideicõmiſſi gratia*,l.22.§.vlt.D. de fideicommiſſ.liber.

FRVSTRATIO,pro mora,l.89.D.ad L.Falcid.l.3.§.vlt.D.de vſur.l.37. D.mandati,l.5.§.ſatisfactionis,D.vt.in poſſ.leg. *Sine dolo malo & Fruſtratione*,l.9.comm.diuid.Et ſic,in §.1.& §. ſi ad exhibendum,Inſtitut.de off.iud.id eſt,vt Theophil.ὡς δι' ὑπέρθεσιν.

FRVSTRATOR,qui iudicium ſubterfugit,qui iudicio deeſt,l.31.§.litem, D.de neg. geſt.l.7. C.de fruct.& lit.exp.Item qui tergiuerſationibus executionem rei iudicatæ remoratur,l.7. C.de execut.rei iud.*Fruſtrator* etiam pro moroſo debitore,in l.vlt.§.vlt.D.de vi & vi arm.

Fruſtratoria morandi cauſa appellatio,l.4. D.de vſuris.

FVFIDIVS Iuriſconſultus citatur,l.vlt.D. manu.vindicta,l.5.D.de auro & argent. l.29.D. de reb.auct.iud.poſſ.

FVCARE *Purpuram*,l.1.C.quæ res vend.non poſſ.

FVCI appellatione in l.vlt.§.ſpecies,D.de publican.haud ſatis ſcio,an frutex in Creta naſcens ſignificetur quem Græci, φύκον θαλάσσιον, Latini *fucum marinum* vocant, cuius meminere Dioſcorid.lib.4.& Plin.13.cap.23.& lib.26.cap.10.Poteſt tamen enim & Fucus muliebris accipi.

FVGAM vt Donat.in 2.Æneid.tradit,veteres,properantium iter appellarunt.

Fuga eius qui eſt ſub cuſtodia,vel in carcere,l.13.§.huius,D.de re milit.

Fuga in eius qui profugit,l.vlt.§.vlt.D.de requirend.vel abſentib.

Fugam facere,pro fugere & in fugam ſe dare,l.4.l.6.§.qui in acie.D.de re milit. Saluſtius in bello Iugurth.*Poſtquam eos impeditos ramis arborum,& ita diſiectos circumueniri vident,Fugam faciunt.*

Fuga ſerui qui à Domino aufugit,l.7.D.de ædil.edic.Cuiuſmodi ſeruus,*In Fuga Agere* dicitur,l.50.D.de adquir.poſſ.& in *Fuga* quoque *eſſe*,l.1.§.per ſeruum,l.50.D.de adquir.poſſ.l.21. D.de rei vindicat.l.21.§. prætor ait, D. de noxalib.act.l.5.§.vlt.D.ad exhibẽd.l.12.§.de illo, D.de vſufructu,l.2.D.de lege Fab.de plag.l.4.§.vlt.D.de ſtatuliber.l.8.D. diuerſ.& temporalib.l.39.& l.84.§.legatum,D.de legat. 1. l.17. D. de furtis,l.21.§.vlt.D. de ædil.edic.l.25.§. ſi cui dotali,D.ſoluto matrim.l.vlt.§.ſerui,D.de publican.Paul.lib.2.Sentent. Tit.32.

Fugæ Seruorum,l.18.D.commodati.

In Fugam ſe conuertere,l.1.C.de ſeru.Reipub.*Tradere*,d.l.vlt.§.ſerui.

Fugæ datus,l.2.C.ad L.Fab.de plagiar.

Sed & *In Fuga habere ſeruum* dicitur is à quo ſeruus profugit,l.27.§.ſerui autẽ, D. ad Legem Aquil.

Fugam vendere dicebantur,qui ſeruos abſentes & in Fuga conſtitutos vendebant. Quod Senatuſconſulto prohibitum erat.Qui verò abſentes ſeruos vendebant,aut etiam Fugitiuos quærere & diſtrahi mandebant,in Senatuſconſultum quaſi Fugæ venditores non committebant,l.2.D.ad L.Fab.l.6.C.eod.tit.l.35.§.ſi quis amico.D.de contr.empt.

Fuga pro exilio,l.4.§.ad tempus,D.de re milit.l.5.D.de interdict.& releg.l.vltim.C.de his qui in exil.dati,& apud Cic.lib.3.de Orat.Planè Ouidius lib.1.Triſt. Eleg.3. & lib.2.Eleg.1. item lib.5.Eleg.13.vt & lib.1.de Ponto,Eleg.5.Relegationẽ ſuam,*Fugam* appellat.Eodémq; modo Dio φυγὴν,lib.45.vſurpat.

FVGARE *Apes*,l.49.D.ad L.Aquil.*Armentum,Boues,Oues*,§.interdum,Inſtitution.de obligationib.quæ ex delic.naſc.*Pecus*,l.50.D.de furtis.

Fugere Iudicem,pro detrectare & recuſare.Liuius lib.9. *Quem meorum ſuppliciorum Iudicem feram? Neque priuatum neque Populum fugio.*Sic & *Fugere Iudicium*,idem lib.8. *Eúmque tibi Fugienti Senatus Iudicium,Iudicem fero.*

Fugientes,Reos Impp. dicunt, Græcorum exemplo,qui φεύγοντας appellant,l.11.§.& ſi quidem,C.de iud.l.vlt.§.vbi autem,C.de bon.mater. l.2.in princ. & §.1. C. de iureiur.propter calumn.

FVGITIVVS *Seruus*,l.3.D.de offic.

Fugitiuum autem Ofilius definiebat eum eſſe,*qui extra Domini domum, Fugæ cauſa,quò ſe à Domino celaret,manſit.*Cælius,*eum,qui ea mente diſcederet , vt ne ad Dominum rediret. Fugitiuum* verò Viuianus *fere ab animi affectu* intelligendum eſſe:*non vtique à Fuga*,l.17.in prin.& §.1.cum ſeq. D.de ædilic.ed.Triphoninus verò, *Fugitiuum eſſe,non eum qui ſolum conſilium fugiendi à Domino ſuſcepit , licet id ſe facturum iactauerit : ſed qui, ipſo facto, fugæ initium mente deduxerit*, l.225. D.de verb.

verb.ſignif. Vide & l.43.§.1.D.de ædili. edic. *Fugitiuũ accipe, & ſi quis Erro ſit*, l.1.§. fugitiuum, D.de fugiti. De Fugitiuis autem vide l.13.D.de adquir.poſſeſ.l.2.D.de furt.l.42.D.de peculio, l.11.D.de reb.cred.l.20.D.de ſolutionib.l.25.§.fugitiuũ, D.mandati, l.12.§.1. D.de vſufr. l.2.D. de L.Fab.de plagiar.l.15.D.de præſ.verb. *Fugitiua Ancilla*, l.6.D.de furtis.

FVGITIVARIVS, *qui fugitiuos ſeruos perſequitur & reducit*, l.18.D.de præſcript.verb.vel, qui dominis indicat vbi fugitiui celentur, vt l.15.eod.tit.& l.1.ſi vag.pet.mancip.Cod. Th. & apud Varro.lib.1.de re ruſt.cap.14.Florus lib.3.cap.19. *qui per Fugitiuarios diſtrahi debuiſſent*.

FVLCIRE *Ædes*, l.20.D.de adquir.vel omitt. *Ædificium commune*, l.9.§.generaliter, D.de reb. auctor.iud. *Venus*, l.1.§.ſi quis, D.de oper.no.nunciat. *Ædificia*, l.1.D.de dam.infec. l.14. D.de impen. in res dot. *Inſulam*, l.3.§.ſed & ſi, D.de in rem verſ. l.6.§. idem ait, l.10. D.de negot. geſt.l.98.§.vlt.D.de verb.oblig.l.15.§.ſi quis damni, D.de dam.infec.l.4.§.vlt.D.commun. diuid.l.8.D.de pignerat.act.l.17.§.ſicut, D.commodati, l.4. D.de impenſ.in res dot. l. 4. D. famil.erciſ.l.33.D.de condict.indeb. *Prædia*, l.9.§.his verbis, D.de reb.auct. *Fulciri Inſulas*, l.72. D.de verb.oblig. *Fulta domus*, l.60.D.locati. *Inſula*, l. 17. §. vlt. D. ad Sc.Vell.l.17.§.ſicut, D. cõmod. *Fulciendu Ædificiis*, l.9.§.eſt præterea, D.de reb.auct.iud. *Futura Ædificiorũ*, l.8.D.ſi ſeru. vind. *Fulcimenta*, l.1.§.regulam, D.inſtr.vel inſtr. *Fulcrum lecti additum*, l.26.D.de adq.rer.do.

FVNERARE, *Funerare, Cadauer, Parentes, Teſtatorem*, l.4.§.ſed interdum, §. plerique, & §.idem Labeo, l.20.l.29.§. vlt. D.de religioſ. *Funerari*, l.8.D.de ſepulc.viol.& apud Paul.lib.5.Sent. Tit.26.l.vlt.D.de auro.arg. *Mortuos de ſuo*, l.14.§.idem Labeo, D.de religioſ. *De alieno*, l.12.§. prætor, D.eod.tit. *Funebris veſtis*, l.15.D.de vſufruct.

FVNVS *Domeſticũ*, l.2.D.de in ius voc. *Familiare*, l.4.§.præterea, D.ſi quis caut. *Funus ducere*, l.14.§.ſi cui, D.de religio.l.2.D.de in ius voc. *Facere*, l.12.§.funus, l.32.D.de relig. *Ad Funus erogare*, l.7.§.illud, D. de in rem verſ. *In Funus conferre*, l.20.& l.27.D.de relig. *Impendere*, l.30.D. eod.tit. *Impendi*, l.113.§.vlt.D.de legat.1. *Inferri*, l.vlt.D.de auro arg. *Funeris cauſa deminui bona*, l.7.D.de iure delib. *Impenſa Funeris*, l.18.& l.29.D.de religioſ.& ſumpt. l.1.C.de iure delib. vide l.14.§.funeris, & l.37.D.de relig. *Funeri Teſtatoris fit iniuria*, l.1.§. quotiens, D.de iniuriis. *Ad Funus venire*, Vlpian.Tit.25.Regul. *Funere facto*, l.2.§.quod ſi, D. de hered.vel actio.vend.

FVNERARIA *Actio* dicitur, quæ de impenſis Funeris cauſa factis datur, l.14.§.hæc actio, l.16. & l.20.in fi.& l.21.l.31.§.1.& l.32.D.de religioſ.l.17.D.de reb.auct.iud. Eadem & *Funeraticia, Actio* vocatur, l.30.D.de relig. *Funerarium Priuilegium*, l.vlt.D.de religioſ.

FVNESTA *Familia*, l.28.§.vlt.l.vlt.D.de ſtip.ſer.& Cicer.lib.2.de legib. cuius dominus mortuus eſt. Scribit autem Varro lib.4.de ling.Lat. quandiu *in ſepulchrum defuncti gleba abiecta nõ eſſet, aut os mortui, ad familiam expurgandam, exceptum eſſet*, tamdiu *Funeſtam* eam manſiſſe.

FVNESTARI *Sacra*, Paul.lib.1.Sentent.Tit.23.

FVNES *Anchorarum*, l.29.§.item Labeo, D.ad L.Aquil. *Nauis*, l.6.D.de incend.rui. *Funem quo religata nauis erat*, l.24.§.ſi funem, D.ad L.Aquil. *Funes nauis religare ex Arboribus*, l.5.D.de.diuiſ.

FVLCINIVS Ic. laudatur l.7.D.quib.ex cauſ.l.29.D.de don.int.vir.l.8.D.de vi & vi arma. l.13.D.de condict.furt.l.3.§.vlt.& l.6.D.de action.rer.amot.

FVLLO eſt, qui polienda, curanda, lauanda veſtimenta accipit, l.2.D. de condict. ſine cauſ. l.13.§.ſi fullo, l.25.§.vlt.l.31 l.60.§.veſtimenta, D.locati, l.12.& l.82.D.de furt.l.vn. D.de via publi.l.5.§.ſed & eũ, D.de inſtitor.l.28.D.de reb.dub. *Fullonica meritoria*, l.13.§.vlt. D.de vſuf. *Fullonicas inſtituere*, l.3.D.de aqu.& aqu.pluu. Plutarch. in Catone ſic Fullonicas deſcribit, ἐκτᾶτο λιμναὶς ὕδατα θερμὰ τόπους κναφεῦσιν ἀνειμένους ἐργαστησιας.

FVLMINIS *ictu*, l.6.D.de L.Rodia.

FVMVM *facere*, l.44.D.de iniuriis. *Fumum non grauem ex foco in ſuo cuique facere licet*, l.8.§.vlt. D.ſi ſeruit.vind. *Fumum immitti*, ibidem. *Ligna cocta, ne Fumum faciãt*, l.55.D.de legat.3. *Fumo facto apes fugare*, l.49.D.ad L.Aquil. *Fumo examen apium loco exactum*, Liu.lib.4.

Fumigandi vicina cauſa, l.14.D.de iniuriis.

FVNDARE, l.2.§.poſt hos, D.de orig.iur. *Bene fundata peritia iuris*, l.17.D.de iure patro. *Fundamẽta cæmẽtitia*, l.57.D.locati. *Fundamẽta ponere & iacere*, l.11.§.interdict. D.quod vi aut clàm.

FVNDVS integrum aliquid eſt, Agrúmque cum Ædificio & Villa ſignificat, l.60.l.211.D.de verb.ſig. ab eo, quòd, quemadmodũ Varr.lib.4.D.de Ling.Lat.& Seruius in 2.Georgic. ſcribunt, *fundat quotannis multa, pecuniæquè ſit, ac pecudum fundamentũ*. Vnde Plaut.in Truculent. de nouo amatore liberali, *Nunc*, ait, *is eſt Fundus nobis*. Eutychus quoq; lib. 2. de diſcernend.coniugat. *Vnde Fundus, nomen, id eſt, Ager, deriuatur : quòd Fundit nobis fructus*. Feſtus autẽ huius appellationis originẽ aliunde lib.6. ducit. Ait enim *Agrũ* inde *Fũdum* dici, *quòd planus ſit ad ſimilitudinem Fundi vaſorũ*. Dicimus enim *Scyphi*, & *Vaſis*, *Fundũ*, l.23.§.ſi quis rem, D.de rei vindic. l.26. §.1.D.de adquir.rer.dom. Vtrumuis probemus, illud ex noſtris auctoribus conſtat, *Fundum*

duobus conſtare, *Agro*, & *Villa*, l.81.§.qui fundum, D.de legat.1.l.35.D.de vſu & vſufr.leg.l.9. D.de ſeruit.l.17.§.idem Cælius.D.de ædilit.ed. Ideóq; & *Villa*, *Fundi*, *Pars*, atque *Acceſſio*, appellatur, l.8. D. quib.mod. vſusfruct. amitt. l.15.§.vlt.D.de inſtruct.vel inſtrument. *Si Fūdus ſaltus, paſtionéſque habet*, l.8.§.vlt.D.de inſtruct.vel inſtrum. *Fundus duobus vicinis cōiunctus*, l.52. D.pro ſocio. *Iuncti duo Fundi*, l.4.D.de inſtruct.vel inſtrum. *Fundi nihil eſt, niſi quod terra ſe tenet*, l.17.D.de actionib.emp. Porrò vel modicus locus *Fundus* dici poteſt, ſi eum Fundi animo habuerimus. Cōſtitutione enim & deſtinatione noſtra *Fundi* efficiũtur, l.60.D.de verb. ſignif.l.24.§.penult.D.de legat.1. Et iam *Pars Fundi*, rectè *Fūdus* appellatur, l.34.§.vlt.D.eod. tit. Diuiduntur autem *Fundi*, *Regionibus*, *Finibus*, *Locis*, l.23.§.vlt.D.de ſeruit. præd. ruſt. l.30.§. qui fundum, D.de legat.3.l.6.§.1.D.com.pręd.l.3.§.vlt.D.qui potio.in pign.l.31.D.de vſu & vſufruct.leg. *συγκλήσεις* appellãt Gręci Latifundia & poſſeſſiones, l.34.§.1. D.de legat.2.l.30. §.Titia, D.de adim.leg. *Fundi ſuperior pars, & inferior*, l.86.D.de legat.2. *Ex parte tuus Fundus*, l.35 D.mandati. *Fundi propria appellatio*, l.75. D.de verb.oblig. *Fūdis pluribus idem nomen impoſitum*, l.106.D.de verb.obl. Fūdis autem nomina, ex Dominorũ, poſſeſſorúmq; nominibus, impoſita, didici. Proinde Fundorum priuati iuris hęc in libris noſtris nomina memorantur. *Fundus Botroianus*, l.13.D.cōmu.pręd. *Cornelianus*, l.87.D.ad L.Falcid.l.7.D.pro empt.l.34.D.de adq. poſſ.l.7.§.vlt. D.de ſtipulat.ſeruor.l.28.D.de nouatio.l.35.D.de hered.inſt.l.9.D.de contrah. empt.l.9.D.de fund.dotal.l.5.D.de iur.dot. l.72.D.de legat.1. *Gargilianus*, l.45.§.feliciſſimo, D.de leg.3. *Geronianus*, l.13.D.com.pręd.l.20.D.de ſeru.pręd. *Iulianus*, l.93.§.vlt.D.de legat.3. *Mæuianus, aut Seianus*, l.1.D.de reb.dub. *Sempronianus*, l.34.D.de adqu.poſſ.l.9.D.de fun.dot.l. 56.§.ante, D.de verb.obl.l.9.D.de contr.emp. *Soſianus*, l.108.D.de cond.& demonſt. *Speratianus*; l.19.D.de ann.leg. *Sutrinus*, l.35.D.ſeru.pręd.ruſt. *Titianus*, l.35.D.de hered.inſt.l.85.D.de verb.obl.l.24.§.ſi quis, D.de leg.1. *Tuſculanus*, l.74.l.75.§.vlt.D.de verb.obl. *Fūdus Albanus, qui principalibus vſibus deſeruit*.l.39.§.vlt.D.de leg.1. *Italicus, ſiue Stipẽdiarius*, l.2.de donat.in C.Th.

Fundi fiſcales, l.9.§.vlt. D. de publicanis. *Fundi Patrimoniales*, l.1.& l.2.de donat.conlat.in C. Th.l.1.& l.9.de extraord. ſiue ord.muner. eod. C.Nou.Theod.& Valent.de releuat.adęrat. & Nou.de patrimon.rei dominic. *Patrimoniales, vel Emphiteuticarij*, l.1.comm.diuid.l.3.ad Sc. Claud.l.2.& l.17.de extr.ſiue ord.mun.in Cod.Th. *Patrimoniales & limitrophi, ſaltuenſes*, Nou. Theod.& Valẽt. 2.de patr.rei dom. *Patrimonialis Iuris, atque Emphyteutici*, l.17.de extraord.ſiue ſordid.in C.Th. *Perpetuarij, rei priuatæ*, l.14.de tironib.in C.Th. *Priuati, vel Emphyteutici*, l.19.de exactionib. *Priuatæ rei*, l.vn.qui conductor.rei priu.in C.Th. *Fūdus Pupillaris*, l.3.D.de reb.cor.

Fundorũ varię qualitates, vt *Fundus Liber*, aut *Seruus*, l.20. D.de adqu.rer.do. *Sterilis, ſaxoſus, peſtilens, infructuoſus*, l.13.D.de reb.cor. *Fundi ſteriles, atque deſerti*, l.6.de conlat.donat. in C.Th.

FVNGI *Ædilitate*, l.17.§.eos, D.de ſuſpect.tutor. *Honore*, l.1.D.de albo ſcriben.l.3.D.de decurionib. *Honoribus*, l.7.§.is qui, & l.13.D.de decurionib.l.12.D.de pollicitat.l.2.C.quemad. *Honoribus Municipalibus*, l.vlt.D.de albo ſcrib. *Legatione*, l.1.C.quib.ex cauſ. maior. *Magiſtratu*, l.vlt.§.vlt.D.ad municipal.l.60.§.vlt.D.mandati, l.1. C.de tut. & cur. qui ſatis non ded. l.28.C.de liber.cau.l.2.C.de magiſtrat.conuent.

Munere, l.14.§.vlt.D.de munerib.& honor. *Munere Iudiciario*, l.5.C.de iudiciis, *Munere Legationis*, l.4.§.ordine, D.de legationib. *Munere perſonali*, l.1.D.de munerib.& honor. *Munere Tutoris*, l.1.D.de eo qui pro tuto. *Munere Tutelæ*, l.8.C.de excuſat.tutor. *Munere pietatis*, l.6.C.de ſuſpect.tutor. *Muneribus publicis*, l.29.& l.vlt. §.1.D.ad municipal. l.vlt. D.de veteranis.l.5.§. negotiatores, D.de iure immun. *Muneribus*, l.7.C.de ſumpt.recup. lib.10.l.1. C. de municip. *Officio*, l.121.D.de offic.Pręſid.l.3.D.de decurionib.l.1.C.de his qui ſibi adſcrib. *Officio debito*, l.10.C.qui pet.tutor. *Officio ſuo*, l.1.C.eod. tit. *Officio emptoris & venditoris*, l.5.§.item, D.de auctor.& conſen. *Officio Interceſſoris*, l.3.§.Iulianus, D.de pecul. *Officio Iudicandi*, l.1.§.caſum, D.de poſtul. *Officio Legationis*, l.11.D.de legationib. *Officiis Virilibus*, l.1.§.ſexum, D.de poſtul.

Fungi vtique *Officio* ſuo, Iudex Arbiterve dicitur, qui ſententiam dixit, l.55.D.de re iud.l.21. D.de recept.qui arbitr. *Iudicem boni & innocentis viri Officio Fungi oportet*, l.4.§.1.D.famil.ercis.

Fungi partibus, l.21.§.Papinianus.D.de recep.qui arbitr.l.1.D.de offic.adſeſſor.& apud Plin. Epiſt.53.lib.10. *Actoris, Petitoríſve Partibus Fungi*, l.14.& l.18.D.de probationib.l.3. D.ſi ingen. eſſe dicat.l.14.D.de Carbon.edic. dicitur qui actoris onera ſuſtinet, nimirum cui probatio incumbit, l.40. D. de iure dot. *Fungi Alieno negotio*, l.9.C.de procurator. *Fungi medendi cura*, l.1. C.de decret. decurion.lib.10. *Obſequiis ciuilibus*, l.3. C.quemadmod.ciuil. *Fungi Tutela*, l.2.D. de tutor.& curator.dat.

Fungi Cōmodo & Onere petitoris, l.1.§.inter, D.vti poſſid. *Iure*, l.3.C.de falſa cau. *Functus Opera Delatoris*, l.38.D.de iure fiſc. *Functus Magiſtratu* dicitur *qui* Magiſtratum geſſit, l.60.§.vlt.D. mandati.

mandati. *Sic functus Prætura*, dicitur, qui ea abiit, l. 3. D. de offic. Prætor.

Fungi perſona alicuius, l. 5. C. de heredit. vel act. vend. *Poteſtate vnius perſonæ*, l. 34. D. de legat. 1.

Fungi vice, l. 31. §. alluuio, D. de adquir. rer. dom. l. 3. §. ſi debita, D. de bon. libertor. l. 12. D. offic. præſid. *Vice alterius non ſua*, l. 16. D. de iuriſdict. *Dotis*, l. 3. D. de dot. collat. *Fungi In tributionibus*, l. 22. §. vlt. D. ad municipal. *Muneribus Legatorum Fungi*, id eſt, *Legata præſtare*, l. 33. in fi. D. de legat. 2. l. 2. D. ad Sc. Trebellia. Fideicommiſſum *Munere Falcidiæ Fungi*, dicitur, quod Falcidiam patitur, l. 77. §. 1. D. de legat. 2. *Fungi pignoribus in vicem ſatiſdationis*, id eſt, loco fideiuſſorum pignora præſtare, l. 7. D. de præt. ſtip.

Fungi, res dicuntur, quæ officium ſuum præſtant. Sic Vlpian. Tit. 7. Regular. *Dotem Fungi*, dicit, quæ in matrimonium datur. Et *Fungi monumentum* in l. 43. D. de rei vindic. in quod corpus infertur. *Pretia rerum communiter Funguntur*, l. 63. D. ad L. Falcid. l. 33. D. ad L. Aquil. id eſt, tanti res æſtimatur, quanti ſunt apud omnes. *Pœnæ Functi*, in l. 22. D. de pœnis, dicuntur qui pœnam ſuſtinuerunt.

Fungi vita, l. 14. D. de caſtren. pecul. l. 5. C. de donat. inter vir. l. 3. C. de fideicommiſſ. l. 5. C. quando dies legat. l. 12. C. ad L. Iul. de adult. l. vlt. C. de ſucceſſor. edic. l. 1. C. de poſtumis hered. l. 15. C. de pactis. *Functus vita*, l. 11. §. & mulier, D. ad L. Iul. de adult. l. 26. D. de vſu & vſufruct. lega. l. 1. 2. & 3. C. ſi reus vel accuſat.

Fungi Diem, l. 9. D. de caſtr. pecul. crim. expil. hered. l. vlt. C. de bon. cor. *Diem ſuum Fungi*, l. 1. C. de filiofa. mino. l. 10. C. ad L. Falcid. l. 2. C. ad Sc. Orphit. l. 5. C. commun. de ſucceſſ. *Dies Functus*, l. 4. D. de offic. adſeſſor. l. 26. §. vlt. quando dies legator. l. 5. C. de appell. l. 8. de collat.

FVNCTIO *Dotis*. apud Paul. lib. 1 Sentent. Tit. 1.

Functionem Res in ſuo genere recipere, Paul. in l. 2. §. mutui, D. de reb. credit. ſcribit, quę vt aliàs idem ipſe auctor loquitur, *Mutua vice Funguntur, & tantumdem præſtant*, l. 6. D. eod. tit. vel vt alibi dicitur *quæ communi ſpecie contin ntur*, aut vt Papinianus loquitur in l. 51. D. de legat. 1. *quæ permutationem recipiunt*. Nam his rebus quæ vſu conſumuntur ac pereunt, quò inter homines communicari poſſent, ea eſt tributa natura, vt communi quaſi ſpecie contineantur, permutationémque in ſuo genere recipiant, & alterius vicem ac poteſtatem altera omnimoda expleat.

FVNCTIONEM Palæmon in Gloſſ. exponit, *Tributorum exſolutionem*. Ac planè in conſtitutionibus Impp. intributiones, collationes penſitationéſque publicæ, *Functiones* vocantur, l. 4. C. de donatio. l. 3. de apoch. publ. lib. 10. l. vlt. de exactor. tribut. eod. l. 9. & l. 13. C. de actio. empt. l. 2. C. de iu. emphyteut. l. vn. C. in quib. cauſ. milit.

Functiones tributatoriæ, apud Sidon. Apollin. lib. 7. Epiſt. de concione ad populum Bituricenſem habita. *Functionum grauamen*, l. 13. C. de actionib. emp.

FVRCÆ, quod pœnæ ſupplicíique genus antiquitus receptum fuit, fit mentio in l. 9. §. iſtæ, l. 28. §. facinoſos, l. 38. §. actores, D. de pœn. l. 6. D. ad L. Iul. pecul. l. 3. §. is qui ad hoſtes, D. de re milit. Iſidor. lib. 5. cap. 28. *Furcam, patibulum dici, eò quòd ferat caput, ſuſpenſumq; & ſtrangulatum ſtatim examinet*, tradit. *Furcam* verò illam, quam ſerui pro pœna circumferre cogebantur, bellè Plut. in Coriola. & Halicar. lib. 7. depingunt. *Furca* autem *Figi, in furcam tolli, & Furcæ ſuſpendi, Furcæ ſubiici, in Furca ſuſpendi*, ſ. adductis locis, pro eodem Iuriſconſulti dicunt.

FVRIA *Lex Teſtamentaria, quæ plus quàm Aſsium mille legatum mortiſve cauſa prohibet capere, præter exceptas perſonas*, Vlpian. Tit. 1. Regular. Quo *Exceptarum perſonarum* numero fuiſſe *Cognatos manumiſſoris*, ait idem Vlpian. Tit. 29. Furias etiam leges Cicero 1. In Verrem memorat.

FVRERE, *id eſt furore vexari vel torqueri*, l. 3. D. de ritu nuptiar. vbi furere & ſapere opponuntur. Ideóque *Furere deſierit, & ſapere cœperit*, idem valent l. 10. §. 1. D. de teſtamentar. tutel.

Furere cœperit, l. 2. D. ſi quis cautionib. l. 5. D. de precario, l. 24. D. ratam rem hab. l. 7. §. pupillum, D. de peculio, l. 12. D. de reb. cred, & l. vlt. D. de bonor. poſſeſſ. l. 48. D. de adquir. vel omitt. l. 15. D. bonor. poſſeſſ.

Furere incipiant, l. 25. §. 1. & l. 27. D. de adquir. poſſeſſ.

Furenti gladium porrigere, l. 7. §. ſed ſi quis ſeruum, D. ad L. Aquil. *Furente patre*, l. vlt. D. quis ordo in poſſ. *Furere & Furente altero*, l. 8. D. de ſtatu homin.

Furorem Cicer. 3. Tuſculan. definit *mentis ad omnia cæcitatem*, & maius aliquid eſſe quàm *Inſaniam*. Ideóque non eſſe in 12. Tab. ſcriptum, *Si inſanus, ſed, ſi Furioſus.* At Dementia licet ſanitate & integritate mentis careat, mediocritatem tamen officiorum & vitæ cultum communem tuetur. *Furoris auda.ia*, l. 7. C. vnde vi, l. 2. C. de aquæductu lib. 11. Optat. Afer. lib. 2. *O rabidam Furoris audaciam.*

FVRIOSVM à *Demente*, & *Furorem* à *Dementia* noſtri auctores ferè ſemper ſeparant, l.2.D.de inoffic.teſtamento, l.27.§.coram, D.de recept.qui arbitr. l.6.D.de cur.fur.§.furioſi, & §.ſed ſolent Inſtitut.de curatorib.l.8.§.1.de tutorib.dat.l.vlt.§.1.C.de adminiſtrat.tutor.

Furioſorum, alij continua mentis abalienatione omni intellectu carent, l.14. D.de off. præſid.& hi ſunt quos *perpetuò Furioſos*, vel *perpetuò mente captos* l.12.§.natura, D.de iudic.l.6.C.de impub. quorum *Morbus perpetuus* eſt, l. 22. §. ſi maritus, D. ſoluto matrimon. Alij, interuallis quibuſdam mente ſaniore ſunt, eorúmque Furor interuallum habere dicitur, d.§. ſi maritus. Cuiuſmodi ſunt quos Vlpian. *Intermiſſionem habere*, Gaius, *interualla inſaniæ habere*, ſcribunt, l.20.§.ne furioſus, D.qui teſtam.fac. Gaius lib.2.Inſtitution.Tit.2.l.6.C.de curat.furioſ.dan. Et ita *Furioſi inducias, & dilucida interualla* accipimus, l.9. C.qui teſtamenta fac. poſſunt. & *intermiſſionem*, l.2.C.de contrahen.emptio.

Furioſus in conſpectu inumbratæ quietis conſtitutus, l.18.§.ſi furioſo, D.de adquirenda poſſeſſione. Furioſi autem, cùm mentis compotes non ſint, nihil velle, ſciréve intelliguntur: ac nec conſentire videntur. Ideóque Abſentibus, Ignorantibúſq; comparantur l.17.§.filiofa.D.de iniur.l.2.§.vlt.D.de iure codic.l.8.§.vnius, D.de opt.legat.l.5.l.40.l.167. in fin.D.de diuerſ. regul.

Furioſi exitum facere, l.12.§.vlt.D.de tutor.& curator.

Quaſi à Furioſo data cenſetur legata, quæ teſtamento inofficioſo data ſunt, l.36.D.de legat.3.

FVR *eſt qui dolo malo rem alienam contrectat*, Paul.lib.2.Sentent.Tit.32.& in Lege Dei.Tit.1.

Furem non eſſe, qui dicit (quod in venditionibus Seruorum promitti moris erat) de animo hominis propoſitóque loquitur. At qui *Furto noxáque ſolutum* dicit, nemini obligatum Furti promittit, l.174.D.de verb.ſignific. *Furem*, ait Triphonin. *ex animi propoſitione ſola dicere quis poſſit etiam eum, qui nunquam alienam rem inuito domino ſubtraxerit: ſi modò eius mentis ſit, vt occaſione data id commiſſurus fuerit*, l.225. D.de verbor. ſignif.

Furum differétiæ ſunt hæ, *Manifeſtus, nec Manifeſtus, Diurnus, Nocturnus: Balnearij, Fures*: quæ ſuis locis require.

Fur Hominis, l.1.§.denique, D.de vi & vi arm.

Furandi conſilio, l.56.§.ſi res, D.de furtis.

FVRTVM eſt contrectatio rei alienæ, vel vſus eius, inuito domino, lucri faciendi cauſa. Nec enim aliter Furtum committitur, quàm ſi & contrectatio & animus atque affectus furandi interueniat, & contra Domini voluntatem res cõtrectetur. *Furtum* autem vel à furuo, id eſt, nigro, dictum eſt, quòd clàm & obſcurò fiat, vel à ferendo, vel à Græco ſermone qui φῶρας fures appellãt, l.1.D.de furt. Agell.lib.1.cap.18. Seruius in 3.Georgic. Virgilij, ad eum verſum, *Nocturnum ſtabuli Furem*, & Non. Marcell. Palæmon in Gloſſ. *Fur à Furuo, id eſt, fuſco dictus: Nam noctis vtitur tempore*.

Furtorum genera ſunt quattuor, *Manifeſti, nec Manifeſti, Cõcepti, & Oblati*, quorum verborum explicationem pete ex Iuſtiniano, Inſtit.de oblig.quæ ex delic.l.2. l.3.l.5.l.8. D. de furtis, & Paul.lib.2.Sentent.Tit.31.

Furtum fit cùm quis indebitos nummos acceperit, l.18. D.de condict.furt. *Aliud eſt Rapere, aliud Furtum facere, quod vel clam fieri poteſt*, l.28.§.ſi quis, D.de iureiuran.

Furto Abeſſe, rem Iuriſconſulti dicunt, quæ ſubrepta eſt, vt lib.1. comprobaui. Item, *Furto periſſe*, l.35.§.ſi res vendita, D.de contrah.empt. l.14.§.vlt.D.de peric.& commo.

Furto Facere, l.1.D.de actio.rer.amot. *Per Furtum ablatæ Res*, l.58.§.1.D.de ædilic.edic.l.16.D. de offic.Præſid.

FVRTIVVS *Partus*, l.48.§.Ancilla, D.de furtis.

Furtiuus autem *Partus*, cenſetur editus ex Ancilla quæ prægnans ſubrepta eſt, l.26.D.de ſtatu hominum. *Furtiuus Seruus*, l.39.D.de adquir.rer.do.l.14.& l.17.D.de condict.furt.

Furtiui nummi, l.37.ſed vt ſequens, D. de adquir.rer.do.l.30.D.de actio.emp. *Furtiuus Nummus non eſt ex venditione rei Furtiuæ redactus*, l.48. §.vlt. D.de furtis.

Furtiua Ancilla, l.4.D.pro ſuo, l.9.D.pro empt.

Ex Furtiua cauſa, l.8.§.vlt.D.de liberat.leg. l.16.D.de condict.furt. l.9.§.1.D.de reb.credit. l.3.§.ſed ſi, D.de peculio. *Furtiua Res*, l.56.§.1.& l.66.D.de furtis, l.42.D.de vſurpationib.

Furtiuæ Equæ, l.48.§.ex furtiuis, D.de furtis. *Oues*, l.4.§.lana, & l.30.§.vlt.de vſurpationib.

Furtiuum non eſt, quod ſciente domino incluſum eſt, l.63.D.de don.inter vir.

Furtiuè ingredi poſſeſſionem, l.6.D.de adquir.poſſ.

Furtim cæſæ Arbores, l.31.D.de obligat.& action. l.25. §.culpæ, D. locati. Rubr. & toto Tit. Arbor. furt. cæſar. Id eſt, *per Furtum cæſæ*, vt loquitur Paulus, lib.2.Sentent.Tit.32. *Furtim* vtique

que *cæſæ Arbores videntur, quæ ignorante domino, celandique eius cauſa, cæduntur*, l.7.D.arbor. furt. cæſ.

Fvsia caninia Lex, in inſcriptionibus, l.37.D.de condicio.& demonſtr.l.215.D.de verb. ſignif. Rubrica de *Lege Fuſia Canin.* Cod.& in Inſtit. Cōſtitutus verò erat ea Lege modus Seruorum, qui teſtamento manumitti poſſent. Quæ res plenè explicatur à Gaio lib.1.Inſtitut. Tit.2.breuius, ab Vlpian. Tit.1.Regular. Alia etiam huius legis capita Paul.perſtringit, lib.4. Sentent. Tit. vlt. Meminit & huius Legis in Taciti vita Vopiſcus. Sublata eſt ea Lex à Iuſtinia. Tit. de L.Fuſ.Canin.toll.in Cod.& Inſtitutionib.

Fvsiones in l.27.§.ſi quid cloacarij, D.de vſufruct.pro functionibus & illationibus publicis. Quæ verbi huius ſignificatio mihi ex veteri Gloſſar.innotuit, in quo ita eſt, *Fuſio*, ὑλισμὸς, εἰσφορὰ δημοσίων. *Fuſiones*, ὑλισμοί, συντέλειαι, εἰσφοραί. Acceſſit & ex Codice Theodoſ.auctoritas. Nam in l.5.de indulgent.debit.hæc verba ponuntur, *Vſque in initium Fuſionis quintæ vniuerſa reliqua, quæ tam ad arcam ſublimium poteſtatum, quàm ad largitiones pertinent, relaxari percipimus.*

Fvstes, bacillos interpretor, quibus latera tundi ſolebant. Quò pertinet Plautinus ille iocus, in Aulular. Act.3.Sc.1.

Neque ligna ego vſque gentium præberi vidi pulchrius.
Itaque omnes exegit foras, me, atque hos, onuſtos Fuſtibus.

Idem Aſinaria, Act.2.Sc.4.

Tanquam ſi claudus ſim, cum Fuſte eſt ambulandum. Vnde quod Euſeb. lib. 1. Hiſtor. Eccleſiaſt. lib. 2. cap. 1. & 23. κνάφεως ξύλον, D. Hiero.in vita B. Iacobi, *Fullonis Fuſtem* vertit. Similitérq; hæc Euſebij verba lib.8.Hiſt.Eccleſ. οἱ μὲν ξύλοις ἔπαιον, ἕτεροι δὲ ῥάβδοις, ἄλλοι δὲ μάστιξιν, Rufin. ita tranſtulit cap.10. *Verberabantur ergo alij Fuſtibus, alij virgis, Flagris quoque alij.* Item quod eſt apud D.Mathæum, cap. 26. vt & apud D.Marcum, cap.14. & D.Lucam, cap. 22. μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων, Vetus Interpres vertit, *cum Gladiis & Fuſtibus.* Ac planè Arrian. lib.3.Epict.cap.7. Fuſtibus cædere, ξυλοκοπῆσαι dicit. Itaque quod apud Epiphanium lib.3. contra hæreſes cap. κατὰ ἀνομοίων, legimus, καὶ ξύλοις παιαθέντες, *Fuſtibus cæſi*, verti conuenit, longè aptiùs quàm vt Interpres, *Lignis*. Et ita accipe apud Lucianum in Demonactis vita, ξύλοις συντρίψειν. Deniquè quod Eutropius lib.1.de Geſt.Rom.cap.11. Tarquinium Superbū *Fuſtes* excogitaſſe ſcribit, hoc Suidas in verbo σούπερβος ita effert, μάστιγας ξυλίνους, κλοιούς. Iſidor. lib.5.Etymolog.cap.27. *Fuſtes* interpretatur, *quibus iuuenes pro criminibus feriuntur, dictos ab eo, quòd præfixi in foſſis ſtent, quos palos ruſtici vocant.* Sanè *Fuſtes* in Armis & Telis numerantur, l. 54.§.furem, D.de furt. Vlpian.in l.3.§.armis, D.de vi & vi arm. *Arma*, inquit, *ſunt omnia Tela, hoc eſt & Fuſtes, & Lapides.* Et mox, *Planè ſi & vnus vel alter, Fuſtem, vel Gladium tenuit.* Sic *Fuſtibus repellere*, & *Fuſtibus de Fundo præcipitem agere*, Cicer. pro Cæcina. & 7.in Verr.dixit. Cæſar lib. 5.de Bello Ciuili. *Lapidibus, Fuſtibúſque Equites reppulerunt.*

Fuſtibus ergo, id eſt, baculis ligneis, *Equos publico* curſui deputatos, *agitari*, vetant Impp.in l. 1.C.de curſu publ.lib.11.B. Auguſtin.lib.3 contra Creſcent. *Ipſos etiam raptos, & Fuſtibus tuſos, ferróque conciſos ſemiuiuos abiiciunt.* Et alio loco, *Sub altari quo confugerāt, eodem ſupra ſe fracto, eiúſque tigno, aliíſque Fuſtibus, ferro etiam crudeliter cæſus.*

Fuſte vel lapide percuſſus, l.1.§.occiſorum, D.de Sc.Silania.& apud Hirtium lib.de Bello Hiſpanienſi. *Fuſte vel alio telo occiſus*, l.7.§.1.D.ad L.Aquil. *Fuſte Animaduerti*, l.8.§.1.D.de pœnis.

Fuſtibus caſtigat Præfectus vigilum eos qui negligentius ignem habuerunt, l.3.§.1.D.Offic. præfec. vigil.

Fuſtibus caſtigat Præfectus vrbi, libertum, l.1.§.cùm patronus, D.de offic.præf.vrbi. *Fuſtibus caſtigari Decuriones prohibitum eſt*, l.5.C.ex quib.cauſ.infam. *Fuſtibus caſtigādum dimittere*, l.13.§.vlt. D.de iureiurando.

Fuſtibus cædi iubere, l.vlt.D.de offi.præfec.vigil. *Ex quibus cauſis liber Fuſtibus cæditur, ex his ſeruus flagellis cædi, iubetur*, l.10.D.de pœnis. *Fuſtibus ſubiici*, l.vlt. D.de iniuriis.

Fuſtium Admonitio, l.7. D.de pœnis. *Caſtigatio*, l.9.§.1.D.de off.præf.vigil. *Ictus*, l.10.§. vlt. D.de pœnis, l.22.D.de his qui notant.infa. *Fuſtium ictu ſubiici*, l.28.D.de pœnis.

Fuſtium autem *ictus à Flagellorum*, quæ atrociora ſunt verbera, caſtigatione, ſeparatur, d.l.7. D.de pœnis. Leuiórq; multò eſt *Fuſtium*, quàm *Flagellorū* pœna, d.l.vlt. D.de iniur. d.l.10.D. de pœn. Ac Fuſtibus quidem Liberi dumtaxat, & hi quidem tenuiores, ſubiiciebātur, honeſtiores non: ſerui verò Flagellis coërcebantur, l.28.§.non omnes, D. de pœn.vt plenius lib. 3.Select.Antiquit.dixi.

Fvtvrvs *Annus*, l 26.D.quando dies legat. *Futurorum annorum legatum*, l.29.D.eod.tit.

Futurus Creditor,l.30.D.de reb.cred. *Debitor*,l.49.D.de ſolutionib.l.9.§.ſi nummos, D.de reb.cred.*Heres*,l.18.§.ſeruus,l.28.§.vlt.& l.35.D.de ſtipulat.ſeruor.*Maritus*, l.7.§.1.D.de iure dot.l.11.D.quib.mod.pign.*Vir*,l.1.C.de donationib.ante nup.

Futuri caſus,l.1.§.ſi magiſtratus,D.de magiſtr.conuen.*Caſus Euictionis*,l.11.D.de euictionib. *Futuri Fructus*,l.73.D.de verb. oblig.*Futuri heredes*,l.40.D.de vulg.& pupil.

Futuris poſſeſſoribus,id eſt non diſtracturis,l.41.§.item,D.de legat.1.

Futura Actio,l.68.§.1.D.pro ſocio,l.5.D.de pecul.3.C.de donationib.*Calumnia*,l.vlt.C.de vſur.pupilla.*Emptio*,l.20.§.1.D.de præſcript.verb.cui opponitur *Facta*,ibidem.*Libertas*,Paul. lib.4.Sententiar.Tit.12.*Lis*,l.3.D.de procuratorib.*Notio*,l.3.C. quando prouoc.non eſt nec. *Obligatio*,l.6.D.de fideiuſſorib.l.89.D.de verb.oblig.l.5.D.de pignorib.*Pœna*, l.2. C. qui teſtam.fac.poſſ.*Solutio*,l.25.§.1.D.quando dies legator.*Succeſſio*,l.21.C.famil. erciſc.*Vindemia*, l.7.§.item ſi,D.ſoluto matr.

Futura Res veluti *Partus*,l.11.§.ſi de futura, D.qui potiores. *Futuræ res*,l.33.§.liberum, D.de contrah.empt.

Futuræ Calendæ,l.40.D.de reb.cred. *Quæ proximæ futuræ ſunt*,l.126.§. Chryſogonus, D.de verb.obligat.*Quæ tunc proximæ futuræ eſſent*, l.122.§.1.D.eod.tit.*Futuræ Nuptiæ*, l.1.D.de ſponſalib.*Operæ*,l.9.& l.37.§.non ſolùm,D.de oper.libert.l.20. §.ſi quis, D. de adquir. vel omit. *Vſuræ*,l.26.§.1.D.de condict.indeb.*Vxores*,l.2.D.de ſponſalib.

Futurum Ædificium,l.23.§.vlt.D.de ſeruit.præd.ruſt, id eſt, nondum ædificatum. *Futurum Damnum*,2.D.de damn. infec. *Futurum Damnum & Præteritum*, aduerſantur, l.7.§. vlt. D.de damn.inf.l.6.§.ſi quis,& l.14.§.in hoc.D. de aq. & aq. pluu. l.5.D.ad exhib.l.38.D.pro ſoc.

Futurum Diuortium,l.12.D.de donat.int.vir.& vx.

Futuri iudicij cauſa,non eius quod eam ſit,l.8.§.1.D.de alienat.iudic.

Futurum matrimonium, l.68.D.de iure dot.*Futura matrimonia,& iam contracta*,opponuntur l. 134.D.de verb.oblig.

Futurum peculium,l.11.D.de pecul.leg.l.26.D.de liberat.lega.

Futurum & *Præteritum Tempus*,pugnant,l.123.D.de verb.ſignif.

Futurum Tempus poſt redhibitionem,l.49.D.de ædil.edi. *Futuri temporis nomine*,l.21.§.idem ait, D.eod.tit.

Futuri Temporis Periculum,l.10.D.de ſuſpect.tutor.l.39.D.de adminiſtr. & peric. *Tractatus*, l.1.§.1.D.de vſuris.*Vſura*,l.69.D.de iure dot.*Vſuræ*,l.23.D.de donat.

Futura Alimēta,l.8.C.de tranſact.*Opera*,id eſt,quę nondum facta ſunt, l.1.D.de oper.noui nunc.

Futurum eſt,vt l.10.§.vlt.D.teſtam.quemad.aper.

In Futurum & in Præteritum,opponuntur l.21.§.idem,D.de ędilic.edic.*In præſens, aut In futurum*,l.16.D.de iniuſ.rup.*In Futurum caſum*,l.10.§.1.D.de his quæ vt indig.*In Futurum Creſcere vſura*,l.17.§.1.D.de vſuris.*Concipi obligatio*.l.35.D.de iudiciis.*Deberi*,l.102.D.de ſolutionib. *In Futurum tempus collatus ſermo*,l.85.D.de legat.3.

In Futurum ſibi proſpicere,l.48.D.de vſufr.*Vſuras accipere*,l.2.§.non male,D.de diuerſ.temp.

FINIS LIB. VI.

DE VERBORVM QVAE AD IVS PERTINENT SIGNIFICATIONE.

LIBER VII.

GADES, l.11.§.1.D.de legat.1.Inſula Oceani, *in capite Bæticæ, ab oſtio freti paſſus 75.mil.* quemadmodum Plin. lib.4. cap.22. ſcribit. Γάδειρα vocat Strabo, & extra columnas Herculis eſſe, tradit lib.2. Geograph. his verbis, πρόκεινται δὲ νῆσοι τῆς Εὐρώπης, ἔξω μὲν στηλῶν, Γάδειρά τε, καὶ Κασσιτερίδες. Idémq; lib.3. Γάδειρα ἔξω στηλῶν τῶν ἡρακλείων, πλησίον τῆς βαίτιδος ἐκβολῆς ἵδρυται. Ruſuſque alio eiuſdem libri loco, αὐτὰ Γάδειρα πορθμῷ στενῷ διειργομένη νῆσος ἀπὸ τῆς Τουρδιτανίας, διέχουσα τῆς Κάλπης περὶ ἑπτακοσίους καὶ πεντήκοντα σταδίους, οἱ δὲ ὀκτακοσίους φασίν. Stephanus de Vrbib. Γάδειρα, πόλις, καὶ νῆσος ἐν τῷ Ὠκεανῷ, στενὴ, καὶ περιμήκης οὖσα ταινία τῆς γῆς δειρά.

Gaditanorum autem *mœnia, delubra, agros, Herculem itinerum & laborum terminum* eſſe voluiſſe, Cicero. pro Cornelio Balbo ſcribit. Ac planè Strabo quoſdam exiſtimaſſe ait, Herculis Columnas dictas, τὰς ἐν τῷ Ἡρακλείῳ, τῷ ἐν Γαδείροις, χαλκᾶς, ὀκταπήχεις, ἐν αἷς ἀναγέγραπται τὸ ἀνάλωμα τῆς κατασκευῆς τοῦ ἱεροῦ: ἐφ᾽ ἃς ἐρχόμενοι οἱ τελέσαντες τὸν πλοῦν, καὶ θύοντες τῷ Ἡρακλεῖ, διαβοηθῆναι παρεσκεύασαν, ὡς τοῦτ᾽ εἶναι καὶ γῆς καὶ θαλάττης τὸ πέρας. Vnde & Gades *Terrarum finem* vocat Silius Italic. lib.17. Illic vtique celeberrimum Herculis fanum fuit. Teſtis Pōpon. Mela qui lib.3. cap.6. de hac eadem Inſula agens, ferre eā ait, *in altero cornu, eiuſdem nominis vrbem opulentam: in altero, templum Ægyptij Herculis, conditoribus, religione, vetuſtate, opibus, illuſtre. Tyrij condidere.* Sanè à Gaditanis Hercules ſumma veneratione colebatur: ac proinde, inter Deos qui heredes inſtitui poterant, *Herculem Gaditanum* ponit Vlpianus Tit. 25. Regular.

GAIVS CASSIVS *Longinus, natus ex filia Tuberonis, quæ fuit neptis Seruij Sulpicij: & ideò Proauum ſuum Seruium Sulpicium appellat. Hic Conſul fuit cum Quartino, temporibus Tiberij: ſed plurimum in ciuitate auctoritatis habuit: eouſque donec eum Cæſar ciuitate pelleret: expulſus ab eo in Sardiniam, reuocatus à Veſpaſiano, diem ſuum obiit*, l.2.§. ergo Sabino, D. de orig. iuris. Ad hunc pertinēt hęc Suetonij in Nerone cap 37. verba. *Obiectum eſt Caßio Longino Iuriſconſulto, ac luminibus orbato, quod in vetere gentili ſtemmate C. Caßij, percuſſoris Cæſaris, imagines reſtituiſſet.* Inter huius maiores occurrit Caſſius ille Longinus, quem, bellis ciuilibus, in Hiſpania pro Prætore, Prouinciæ vlterioris obtinendæ cauſa, relictum narrat Hirtius, ſiue Opp. lib. de bell. Alexandr. Noſtrum verò hunc Aggenus Vrbic. in Frontini Commentariis, auctorem laudat, his verbis: *At Caßius Longinus, vir prudentißimus, Iuris Auctor, hic ſtatuit, vt quicquid aqua lambendo abſtulerit, id poſſeſſor amittat.* Eumdémque Gaij Caſſij nomine accipere debemus l.35. D. de fideicomm. libert. l.16.§. vlt. D. ad Sc. Velleia. l.26.§. ſi feriæ, D. ex quib. cauſ. maior, l.2. D. de Senatorib. l.3 §. vlt. & l.6. D. de liber. & poſt. l.37. l.104.§.1. D. de legat.1. l.28.§. vlt. D. de ſtatulib. l.4. D. de in ius vocā. l.13.§. quid ſi quis, D. de hered. pet. Hic notas quoq; *ad Vitellium*, æquè ac Sabinus ſcripſerat: vt colligo ex l.12.§. ſed ſi fundus, D. de inſtruct. vel inſtrum. in qua eſt, *Caßius apud Vitellium notat.* Itidémque *ad Vrſeium*, vt indicat l.10.§. ſi maſſæ. D. quib. mod. vſufr. cùm ait, *Caßius apud Vrſeium ſcribit.* Vnde, *Caßius exiſtimaſſe Vrſeium refert*, l.1.§. ſiue autem, D. quar. rer. act. Citatur & *Caßius lib.10. apud Minucium*, l.11.§. Caſſius, D. de action. emp. Sed & complures de iure ciuili libros ſcripſerat, inſcriptos *Iuris* ciuilis: è quibus, ſupra decimum (qui citatur in

l.70. D. de vſufructu) alium præterea nullum in Pandectis inuenio. Inſuper verò plurimæ eiuſdem ac propè innumeræ ſententiæ, nullo librorum vnde promptæ ſunt, nomine paſſim adſcripto, in Pandectis referuntur. Ad eum autem Notas ſcripſiſſe Ariſtonē, teſtatur l.17. §.1. D.de vſufructu. Idémque indicat l.122. D.de damn.inf. Quinetiam Iauolenum ad eum Notarum libros 15. ſcripſiſſe cōſtat, quod in Pandectis indicant verba hæc, *Iauolinus ex Caſſio*. Hic Caſſianæ ſcholæ princeps & parens fuit, vt ait Plinius Epiſt. 24. lib.7. Cuius ſectatores *Caßiani* ſunt appellati, l.2. §. ſed Proculi, D.de orig.iur. l.19. D. de furtis, l.35. §.1. D. de mort. cauſ.donat. & apud Vlpian. Tit.11. Regular. *Caßiani* autem fuere, Cælius Sabinus, Priſcus Iauolenus, Aburnus Valens, Tuſcianus, & Saluius Iulianus. Atque hęc Caſſianorum ſecta originem duxit ab Arteio Capitone: cui Maſſurius Sabinus, & Maſſurio Caſſius ſucceſſit. Vnde *Caßij* Sabinus *Magiſter* dicitur in l. 19. §. vlt. D.de recept.qui arbitr. Itaque ſæpe præceptori ſuo Sabino adiungitur, vt in l.4. §. de illo, & l.10. D. de vſurpatio. l. 4. D.de ceſſio. bonor. l.31. §.1. D.de reb.credit. l.11. D.de iuriſdictio. l.4 D.de in ius vocan. l.1. §. quoties, D. de vi & vi arm. l.26. §.vlt. D.de legat.1. l.4. D. de his qui not. infa. l. 68. D. de vſufructu, l. 57. D.de manum.teſt. l.12. §.1. D.de vſu & habitat. l.2. D.quemadm.ſeruit amitt. l.15. & l.13. D. de noxal. action. l.31. & l.32. D. de peculio, l.14. §.vltim. D. depoſiti, l.24. & l. 52. §. vlt. D. pro ſocio, l.1. l.35. §. in his, & l.57. D.de contrah.emptio. l.12. §. & ſi ab aucupio, & §. de velis, D. de inſtruct. vel inſtrumen. l.26. §.vlt. D.de legat. 1. l.12. D. quando dies legat. l.38. §. ſi actionem, D.de vſuris, l.22. §. tranſgrediamur, D.ſolut.matrim. l.37. D.de admin. & peric. l.3. D.de liber. & poſtum. l.14. D.de iure codicil. l.30. D.de liber.cau. l.7. §. cùm quis, D.de adquir.rer. do. l.1. §. item adquirimus, & l.3. §. ſi rem, D.de adquir.poſſeſſ. l.17. D.de duob.reis, l.6. D.de ſtipul. ſer. l.43. §. qui alienum, D.de furtis, l.215. §.vlt. D.de verbor.ſignif. §. item pretium, Inſtit.de empt. & vendit. §. is qui, inſtit.de mandat.

Caßius veram opinionem Sabini rettulit, l.24. §.1. D.de action.empt. *Idque & Sabinum reſpōdiſſe Caßius retulit*, l.4. D.de ſeruitutib. Sabini quoq; ſententia ex Caſſio refertur, in l.5. D. de iur. & fac.ignor.

Gaius Caßius actionem introduxit, l.11. D.quæ in fraud.credit. *Gaius Caßius nominatim edicebat*, l.26. §. ſi feriæ, D.ex quib.cau.maior. *Metus cauſa exceptionem Caßius non propoſuerat*, l.4. §. metus, D.de dol.mal.except.

Gaij nomine hunc ipſum Gaium Caſſium Longinum accipere debemus, l.72. D.de ſolutionib. l.54. D.de condicion. & demonſtr.

Ceterùm fuit & alius Gaius, Iuriſconſultus, quem Hadriani temporibus vixiſſe, oſtendit l.7. D.de reb.dub. in qua de ſe ipſe hæc ait, *Noſtra quidem ætate, Serapias Alexandrina mulier ad Diuum Hadrianum perducta*, &c. Perueniſſe verò ad Antonini Pij tempora liquidò colligitur ex l.42. D.de donat.inter vir.

Gaius noſter, ait Pomponius, in l.39. D.de ſtipulat.ſeruo. Itaque an de hoc Gaio, an Caſſio Iulianus ſenſerit, cùm in l.59. D.ſolut. matrim. ait, *Gaius idem*, alienum eſto iudicium. Iulianorum certè temporum æqualem fuiſſe, non dubium eſt. Enimuero Gaius hic, vt ex Indice Pandectis Florentinis præfixo, & ex inſcriptionibus Legum, quæ in noſtris libris extant, patet, ad Leges 12. Tabul. libros 6. ſcripſerat: qui, in Indice, Δωδεκαδέλτου βιβλία ἓξ vocantur: *ad Leges*, ſeu, *ad Legem Iuliam & Papiam*, libros 15. *Ad Edictum Prætoris Vrbani*, ſeu, *Vrbicum*, libros 10. Titulis, ſeu capitibus diſtinctos, in hunc modum: *Ad Edictum Prætoris Vrbani, Titulo de Prædiatoribus, Tit. de Publicanis, Tit. de Liberali cauſa, Tit. de Aquæ pluu. arcen. Tit. de damno infec. Tit. de re iudica. Tit. de operis no. nuntiat. Tit. qui neque ſequantur, neque ducantur, Tit. de Teſtamentis, & Tit. de legatis.* Item, *ad Edictum Prouinciale*, libros 32. *Aureorum*, ſeu, *Rerum cottidianarum*, vel, vt aliâs legitur, *Rerum cottidianarum, ſiue Aureorum*, libros 7. *De verborum Obligationibus*, libros 3. *De manumißionibus*, ęquè, libros 3. *Regularum*, libros totidem. *Fideicommiſſorum*, lib. 2. Prętereà libros ſingulares, *ad Edictum Ædilium Curulium, ad Legem Glitiam, ad Sc. Tertyllianum, ad Sc. Orphitianum, de Caſibus, de tacitis Fideicommißis, Dotalitiorum, ad Formulam hypothecariam*, ſeu, *de Formula hypothecaria.*

Ex huius Gaij Commentariis, tàm *Inſtitutionum*, quàm *Rerum cottidianarum*, Inſtitutiones compoſitas profitetur ipſemet Iuſtinian. in Præfatio. Inſtitutio.

Gaium Seium, inter κοινὰ ὀνόματα, quibus Iuriſconſulti in exemplis vtuntur, ponit Plutarch. ἐν Αἰτίοις. Exempla in promptu ſunt, vt l.4. §. ſi cum legitima, & §. metus, D. de doli mali except. l.11. §. vlt. §. Item ſi quis, & l.38. §. quindecimo, D.de leg.3. l.45. D.ſol.matrim. l.11. D. de vſur. & aliâs ſæpe. Atque vt *Gaius Seius*, ita *Gaia Seia*, l.63. §.1. D. de euictionib.

GALATIA

GAIVS *Iulius Cæſar*,l.2.§.deinde Gaius,D.de orig.iur. qui *Gaius Cæſar* appellatur, in l. vlt. D.de termino mo.

Gaius Iuuentius Iuriſconſultus, è Q. Mucij auditorib. vnus,l.2. §. poſt hos Quintus,D.de orig.iuris.

GALATIA, l.35.§. legauerat, D.de legat.3. Regio minoris Aſiæ,quæ *agros maiori ex parte, Phrygiæ tenet,capútque eius quõdam Gordium*,vt ait Plinius lib.5.cap.vlt. Stephanus de vrbibus, Γαλάται, πρὸς νότον τοῖς παφλαγόσι ἀπὸ τῶν ἐν τῇ Κελτικῇ Γαλατῶν, οἱ πλανηθέντες πολὺν χρόνον, καὶ καταλαβόντες τὴν χώραν, οὕτως ὠνόμασται. D. Hieronym. in Prooemio lib.2. Commentarior.ad Galat.ex Lactantij tertio ad Probum volumine, verba hæc adducit, *Galli antiquitus à candore corporis, Galatæ nuncupabantur, & Sibylla ſic eos appellat. Quod ſignificare voluit poeta,cùm ait,Tum lactea colla Auro innectuntur,cùm poſſet dicere,candida. Hinc vtique Galatia Prouincia,in quam Galli aliquando venientes, cum Græcis ſe miſcuere. Vnde primùm ea regio Gallogræcia, poſt,Galatia nominata eſt.* Quomodo autem Galli,qui Brenno duce in Græciam ſe effunderũt, eam tãdem Aſiæ partem occupauerint,docet Liuius lib.28.Iuſtinus lib.25.*Tantus terror Gallici nominis, & armorum inuicta felicitas erat,vt aliter neque maieſtatem ſuam tutam, neque amiſſam recuperare ſe poſſe ſine Gallica virtute arbitrarentur. Itaque in auxilium à Bithyniæ Rege inuocati, regnum cum eo, parta victoria, diuiſerunt: eámque regionem Gallogræciam cognominarunt.* Quæ nos eo pluribus,vt ne priſcam gentis noſtræ (quæ non ſemel in Aſiam victricia ſigna intulit) virtutem, obliuio deleat.

GALEA,l.14.§.arma,D.de re milit.*Galeæ*,l.41.D.de verb.ſignif.*Galeam* autem Varro lib.4. de lingua Lat.dictam tradit ab *Galero quo vſi antiqui*.

GALLIÆ fit mentio in l.7.ſi vir in fundo,D.ſolut.matr.vbi *Lapidem in Gallia renaſci*, tradit Papinian.

GALLI *Lugdunenſes*,l.vlt.D.de cenſib.*Galli res extra dotem*, *Peculium* appellant, l.9. §.dotis, D.de iure dot.

GALLICANA *Lingua*,l.11.D.de legat.3.

Gallicanæ Res,l.4.§.vlt.D.de legat. 1. & apud Cicero. pro Quintio. *Gallicanos* quoque *homines*,dicunt Varro lib.1.de re Ruſt.cap.32.& Sueton.in Claud. cap. 45. *vt Gallicanum Catulum Catull.*Epigr.39.

GALLINARVM *non eſt fera natura: idque ex eo poſſumus intelligere,quòd aliæ ſunt Gallinæ quas Feras vocamus*,§.Gallinarum,D.de adquir.rer.do.& illas *Cohortales* & *Ruſticas*,Varro de re ruſt. lib. 3.cap.9.& Columel.lib.8.cap.2.vocant.

GALLVS, in l. 6. §. etiam, D.ſi ſeruit.vindic. l.27. & l.127.D.de legat.1.l. 7.§. eſt & alia,D.quod vi aut clam,l.29.D.de liber.& poſt.l.32.§.1.D.de auro argent. l.77. D.de verb. ſignif.& apud Cicero.Topic.eſt,*Gaius Aquilius Gallus*, præcipuæ auctoritatis inter Q. Mutij auditores: quem & *maximæ auctoritatis apud populum fuiſſe Seruius dicit*, l.2.§.poſt hos,D.de origin.iuris. Ac planè Q. Mucio adiungitur, in l. 29. §.1. D. de legat. 3. l. 39. D. de ſtatuliber.Idémque C.*Aquilij* nomine intelligendus eſt in Oratio. pro Quintio,pro Cluentio,& pro Cecina,vbi & adfuiſſe eum ſibi in cauſa Cecinæ ait,& hoc Elogio ornat,*cuius prudentiam populus Roman. in cauendo,non in decipiendo, perſpexerit, qui Iuris ciuilis rationem numquam ab æquitate ſeiunxerit: qui tot annos,ingenium,laborem, fidem ſuam, populo Rom. promptam expoſitámque præbuerit: qui ita iuſtus & bonus vir eſt, vt natura,non diſciplina,cõſultus eſſe videatur: ita peritus ac prudẽs, vt ex iure ciuili,non ſcientia ſolùm quædam,verùm etiam bonitas,nata videatur: cuius tantũ eſt ingenium, ita prompta fides,vt quicquid inde hauries,purum,liquidúmque te haurire ſentias.* Denique cum *Collegam* (Præturam enim vnà cum eo geſſit) & *Familiarem ſuum*,Cic.lib.3.Offic.& Topic.appellat.Hic Poſtumos Nepotes inſtitui poſſe induxit,ea Formula quæ traditur in l. 29. D. de liber.& poſt. vnde, Si filius & ex eo *Nepos Poſtumius ita heredes inſtituantur, vt Gallo Aquilio placuit*,l.33.§.vlt.D.de hered.inſtit.*Auctoritate Galli Aquilij factum eſt*,l.74.D.de heredib.inſtituen.*Gallus Aquilius,cuius Mela refert opinionem*,l.17.§.ſi ruta,D.de action.emp. Huius inuẽtum eſt *Aquiliana ſtipulatio*,vt s.lib.1.docui. Sed & Formulam de dolo malo prodidit. Teſtis Cic.lib.3.de Nat.Deor.*Inde Euerriculum malitiarum omnium, Iudicium de dolo malo,quod.C.Aquilius familiaris noſter protulit.* Idem lib.3.Offic.*Nondum enim Aquilius collega & familiaris meus protulerat* (ſic enim lego) *de dolo malo Formulam.* Huic etiam Cicero, *Fluctus*, itémque Seruianam *Doli* definitionem adſcribit. Ac planè ab hoc Seruium Sulpitium maximè inſtructum fuiſſe Pompon.tradit,l.2.§.Seruius,D.de orig.iur.

GALLVS Ælius,l.19.D.de vſuris.vide quæ de eo diximus s.lib.1. *Ælius* à Cicero.Topic appellatur in Locupletis definitione.

De Gallo Aquila, dicam infià lib. 9.

Gallvs *Gallinaceus*, cum quo parricida culeo inſui more maiorum ſolebat, l. 9. D. de L. Pomp. de parricid. l. 1. C. de iis qui paren. occid. §. Alia deinde, Inſtitut. de publ. iudic.

Gargilianvs *Fundus*, l. 41. §. fœliciſſimo, D. de legat. 3.

Garvm, Vlpian. inter ea numerat in quibus eſſe ſolemus, l. 3. D. de penu leg. Quo nomine ſignificatur liquamen, condimentum, ſiue ſalſamentum ex liquore ſanieque piſcium: quos *Socios* vocatos, ideò quod iunctim ſociatimque eorum ſale maceratorũ liquamen miſcetur, quidam exiſtimant. Alij verò, in quibus ſunt Georg. Merula & Corn. Vitellius, Garo, *Sociorũ* cognomen alia de cauſa impoſitum cenſent. Tertiam etiam opinionem Cornarius, & Gorræus induxerunt. Vtvt ſit, conſtat *Garum Sociorum* à veteribus appellatum. Seneca Epiſt. 96. *Quid illud Sociorum Garum, pretioſam malorũ piſcium ſaniem, non credis vrere ſalſa tabe præcordia?* Plin. lib. 9. cap. 17. *M. Apicius ad omne luxus ingenium mirus, in Sociorum Garo (nam ea quoque res cognomen inuenit) necari eos præcellens putauit, atque è iecore eorum alecem excogitare prouocauit.* Auſonius Epiſt. 21. ad Paulin. *Scis autem me id nomen Muriæ, quod in vſu vulgi eſt, nec ſolere, nec poſſe dicere: quum ſcientiſsimi veterum, & Græca vocabula faſtidientes, Latium in Gari appellatione non habeant. Sed quocũque nomine loquar, liquor iſte Sociorum vocatur.* Originem autem appellationis *Gari*, prodit Plin. lib. 31. cap. 7. ſimúlque teſtimonium illius epitheti *Sociorum*, quod ei poſtea inualeſcente luxu acceſſit, perhibet, his verbis, *Aliud etiamnum liquoris, genus, quod Garon vocauere, inteſtinis piſcium, ceteriſque quæ abiicienda eſſent, exquiſiti ſale maceratis: vt ſit illa putreſcentium ſanies. Hoc olim conficiebatur ex Piſce, quem Græci Garon vocabant, capite eius vſto, ſuffitu extrahi ſecundas morantes. Nunc è Scombro piſce laudatiſsimum in Carthaginis Spartariæ cetariis: Sociorum id appellatur, ſingulis millibus nummum permutantibus congios pæne binos. Nec liquor vllus pænè, præter vnguenta, maiore in pretio eſſe cœpit.*

Ac planè laudatiſſimum ex Scombris Garum parabatur. Strabo lib. 3. de inſula cui Scombroaria nomen eſt, ἣν καλοῦσι Σκομβραρίαν, ἀπὸ τῶν ἁλισκομένων σκόμβρων, ἐξ ὧν τὸ ἄριστον σκευάζεται Γάρον. Muriam etiam Scombri, Muriæ ex Thynno factæ, prælatam, Martial. lib. 13. Epigr. indicat. Horatius lib. 2. Sermo. Sat. 8. *His miſtum ius eſt olei, quod prima Venafri preßit cella, Garon, de ſuccis piſcis Iberi.* Nec ex Scombris modò, aut Thynnis, verumetiam ex Lacertis, Alece, Apua, aliiſque piſciculis Garum confectum, Plin. & alij docent.

Gari autem conficiendi rationes traduntur à Conſtantino lib. 20. γεώπονικ. cap. vlt. cuius verba ſubiiciam. τὰ ἔγκατα τῶν ἰχθύων βάλλεται εἰς σκεῦος, καὶ ἁλίζεται, καὶ λεπτὰ ὀψάρια, μάλιστα δὲ ἀθερίναι, ἢ λεπτὰ τριγλία, ἢ λυκόστομοι, ἢ ὃ ἂν δόξῃ λεπτὸν εἶναι, πάντα ὁμοίως ἁλίζεται, καὶ ἐν ἡλίῳ ταριχευθῶσι, τῇ θερείᾳ, ἐξ αὐτῶν Γάρος αἴρεται. Enimuero Dioſcoridi lib. 4. cap. 31. Γάρον eſt ἐκ τῶν ταριχηρῶν ἰχθύων, καὶ κρέων, καταπλαττόμενον. Suidæ Γάρον nihil aliud eſt quàm σηπεδών, id eſt, vt Heſichius interpretatur, σῆψις.

Gemelli, l. 22. D. ad leg. Aquil. id eſt *Fratres Gemini*. Vnde *Gemepillapara Lucilia*, in antiquo gram. *Gemellorum* etiam nomen Virgil. Eclog. 1. vſurpat.

Geminos *edere*, l. 16. D. de ſtat. hom. & *Geminum partum edere*, Liuius lib. 1. *Gemini* autem, vt Seruius in lib. 2. Æneid. ad verba *Gemini Atridæ*, ſcribit, *ſunt propriè, ſimul nati*. Non Marcell. *Gemini dicuntur ex vno vtero, vno die editi.* Cicer. pro Cluentio, *Gaius & Lucius Fabricij, Fratres Gemini fuerunt.* Vide quæ de Geminis lib. ſuperiore diximus.

Gemina Arbor, l. 10. D. arbor. furt. cæſ. & apud Virgil. Æneid. lib. 6. *Gemina ſuſpicio*, l. vlt. C. de malefic. & math.

Gemmæ à *Lapillis*, & *Margaritis*, ſeparantur, l. 25. §. vlt. D. de auro arg. l. 1. D. de adquir. poſſeſſ. l. 3. D. de diuiſio. rer. & apud Arnob. lib. 2. aduerſ. Gent. inter quæ verba hæc differentia intercedit, quod *Gemmæ, perlucidæ ſint materiæ, veluti, Smaragdi, Chryſolithi, Amethuſti: Lapilli verò, contrariæ ſuperioribus naturæ, vt Obſerani, Venietani. Margaritæ, conchæ ſunt, quæ apud rubrum mare creſcunt & coaleſcunt*, l. 19. §. penult. D. de aur. Seruius in lib. 1. Æneid. ad hæc verba, *duplicem Gemmis. Sanè*, inquit, *multi ſeparant Gemmas à Margaritis, vt Cicero, Nullam Gemmam, aut Margaritã: & Gemmas volunt dici diuerſi coloris: Margaritas verò albas: vel Gemmas integras, Margaritas pertuſas.*

Gemma includenda, vel inſculpenda data, l. 13. §. ſi gemma, D. locati. *Gemma in auro*, l. 11. D. de auro argen. *incluſa Auro*, l. 6. D. ad exhib. *Gemma ex Anulo*, l. 17. D. de auro arg. *Gemma in Anulo*, l. 30. §. Labeo. *Gemmæ incluſæ*, Paul. lib. 3. Sentent. Tit. 7. *Si vt habiliter Gemmæ geri poßint incluſæ auro fuerint*, l. 51. D. de auro argent. *Si quis damnatus habuerit in digito, aut Sardonycha, aut aliam Gemmam*, l. vlt. D. de bon. damnator. *Nomiſmatis, pro Gemmis, vti ſolent*, l. 28. D. de vſufruct.

Gener appellatur *filiæ noſtræ Vir*, l. 4. §. adfines, D. de gradib. & adfinib. ideò dictus, *quia ad augendum genus adhibetur*, quemadmodum Seruius in lib. 11. Æneid. tradit.

Sed & Sponſus filiæ, *Generi* appellatione cõtinetur, l.6.D.eod.tit.l.5.D. de teſtib. Seruius ad illa 2. Æneid. verba, *& gener auxilium Priamo, Gener, ait, dicitur, & qui eſt, & qui eſſe vult: vt hic indicat locus, ſicut & Maritus.* Ideóque Seruius Sulpitius *Generi* appellationem etiam ex Spõſalib. adquiri dicebat, l.8.D.de gradib. Planè in lege Põp.de parricidiis, vt *Pater & Mater Sponſi, Sponſæ, Socerorum: ita liberorũ Sponſi, Generorũ appellatione cõtinentur*, l.4.D.de L.Pomp. de parrc. Ac in Edicto de notatis infam. hæc verba, *Genero Mortuo*, de ſolo filiæ viro accipiuntur, l.1.& l.8.D.de his qui not.inf. Spõſi enim nullus eſt luctus, l.9.D.eod.tit. *Generi* vtique nomine, Neptis, & Proneptis, tam ex filio quàm ex filia editarum, ceterarúmque mariti, continentur, l.136.D.de verb.ſignifi. Et hanc in Edicto de Poſtulando huius verbi interpretationem eſſe faciendam Vlpian. admonet, l.3.D.de poſtulando.

Generare, id eſt, ſuſcipere liberos. *Is qui generare facilè non poßit*, l.6.D.de liber.& poſtu. *Si ea valitudine paterfamilias ſit vt Generare non poßit*, l.6.D.de his qui ſui vel alie. *Spadones Generare non poſſunt*, l.2.D.de adoptionib. *Qui vnum Teſticulũ habet, Generare poteſt*, l.6.§.vlt.D.de ędilic.edic. *Natura magis in homine Generandi, & conſuetudo ſpectanda eſt, quàm temporale vitium aut valetudo, propter quam abducatur homo à Generandi facultate*, l. 9. D. de liber. & poſtu.

Ad Generandum numquam eſt habilis Mulus, l.38.§.ſed enim, D.de ædilic.edic.

Generare Præiudicium, l.7.D.de agnoſc.& alend. *Generari præiudicium*, l.4.C.de adquir.& retin.poſſ.l.6.C.de ſent.& interlocut. *Generare Vſuras*, l.5.C.de act.empt.

Genitvr, pro gignitur, l.17.§.1.D.de legat.1.l.13.§.vlt.D.de reb.dub.

Genitor id eſt pater, l.7.de donationib.in C.Th. *Patris appellatione Genitor, ab eo qui Genitus eſt, diſtinguitur*, l.11.D.de liber.& poſtu.

Genivm Soſipat.lib.1.explicat τὴν τύχην ἑκάστου. *Per Genium Principis iurare*, l.13.§.vlt. D.de iureiurand.id eſt, τὴν τύχην ὀμνύναι. vide noſtrum de Formulis octauum. Ceterùm quod in dicta l.13.per *Genium principis*, hoc, *Per principis*, Græco dicẽdi genere effertur in l.2.C.de reb. cred.vbi *Genium*, vel *Salutem*, ſuppleri oportet.

Genialis, id eſt coniugalis, *Genialis tori Maritum vindicem eſſe oportet*, l.30. C. ad L. Iul.de adulter. *genialis tori, ac lectuli inuaſor alieni*, l.6.de indulg.crimin.C.Theod. Caſſiod. Epiſt. 37. lib.1. *genialis tori maculam deprehenſi adulteri* (ſic enim emenda) *ſanguine diluiſti*. Vetus Gloſſar. *Genialis* Γαμήλιος. Et ita *genialis Lectus*, pro Nuptiali apud Cicer.pro Cluent. & Horat. Epiſt. 1.lib.1.& *Geniales tori*, apud Virgil.lib.6. Æneid. Seneca Controuerſ.6.lib.6. *Verſæ ſunt in Exequias, Nuptiæ: mutatúſque Genialis lectus in funebrem.*

Genitalis *Curia*, l.161.D.decurionib.in C.Th. Nou.Theod.& Valent.de reddito iure ar. *Patria*, l.12.C.de operib.pub. *Genitales Ciuitates*, l.20.de Paganiſ.in C.Th.

Genitale Solum, pro natali, l.1.de inquilin.& colon.l.1.de falſa mon.l.7.de metall.& metallar.l.177.de decurionib.in C.Th.

Gens & *Genus* ſeparantur in l.1.D.de probatio. *Genus* eſt vndecumq; ortus ſui initium quis duxerit. *Gens* eſt eorum qui eodem nomine appellantur. Cornel.Fronto de different. voc. inter *Nationem & Gentem* hoc inter eſſe tradit, quòd *Natio ſolum patrium quærit. Gens ſeriem maiorum.* Cic.1.de Orato. *Cùm Marcelli à liberti filio, ſtirpe, Claudij patricij eiuſdem hominis hereditatem ad ſe rediiſſe Gente, dicerent.* Sic, *qui ex eadẽ domo & Gente proditi ſunt*, l.195.§.cõmuni, D.de verbor.ſignific. Planè ex Cicer. Topic. colligere licet, Seruorum, Libertinorúmq; *Gentem* non eſſe, ac ne in Gente quidem manere eos, qui licet eiuſdem Nominis ſint, & ab his orti, qui ſeruitutem numquam ſeruierint, in Adoptionem tamen dati, vel Emãcipati, familiã mutarunt. *Gentis* vtique appellatio latius patet, quàm *Familiæ* propterea quòd ex pluribus Familiis *Gens* conficitur, vt Feſtus lib.7.ſcribit, & in plures Familias diffunditur, vt apparet ex Sueto.in Nero.cap.1.Idem in Iulio.cap.5. *Cuius Gentis Familia eſt noſtra.*

Gentis Princeps, Sueton.in Tiberio cap.1.

Gens etiam pro natione vſurpatur. *Gentis exteræ latrunculi*, l.6.D.de capt.& poſtl.

Gentium Ius, eſt quo Gentes humanæ vtuntur: quod à Naturali recedere facilè intelligere licet: quia illud omnibus animalibus, hoc ſolis hominibus inter ſe commune ſit, l.1.§.vlt.D.de iuſt.& iu. *Quòd Naturalis ratio inter omnes homines conſtituit, id apud omnes peræque cuſtoditur: vocatúrque, Ius Gentium, quaſi quo iure omnes Gentes vtantur*, l.9. D.eod.tit. §.1. Inſtit. de iure natur. vbi & *Commune omnium hominum Ius*, appellatur. *Ius Gẽtium, quod ratione naturali inter omnes homines peræquè ſeruatur: quod cum ipſo genere humano proditum eſt*, l.1.D.de adquir.rer.do. Huius iuris exempla ſumito ex l.2. l.3.l.4.& l.5.D.de iuſtit.& iu.

Merum Ius Gentium, l.31.D.depoſiti. *Quem Iure Gẽtium dare oportet*, l.84.§.vlt.D.de diuerſ.reg. Vide plura ĩ.lib.9. *Gentium conſenſus tacitus.* Plin.lib.7.cap.57.

GENTILES,qui eiuſdem Gentis ſunt,Feſtus,*Gentilis dicitur & ex eodem genere ortus, & is qui ſimili nomine appellatur: vt ait Cincius, Gentiles mihi ſunt,qui meo nomine appellatur.* Gaius lib.3. Inſtitut.vt eſt in Lege Dei.Tit. vlt.*Si nullus Adgnatus ſit,eadem Lex 12.Tabular.Gentiles ad hereditatem vocat*: ibidémq; Gaius qui *Gentiles* eſſent, ait ſe primo Cômentariorum expoſuiſſe. *Gentiles*,vtique Cic.Topic.definit,*qui inter ſe eodem nomine ſunt : qui ab ingenuis oriundi ſunt : quorum maiorum nemo ſeruitutem ſeruiuit. qui non ſunt deminuti.*

Gentile Nomen ab *Adoptiuo* ſeparatur,à Sueton.in Nero. cap.1.Hinc *Gentilitas*,Gẽtilium inter ſe coniunctio. Varro lib. 7. de lingua Latin.*Vt in hominibus, quædam ſunt cognationes, & Gentilitates, ſic in verbis.Vt enim ab Æmilio homines orti, Æmilij, ac Gentiles: ſic ab Æmilij nomine declinatæ voces,in Gentilitate nominantur.*

Gentiles,id eſt,Ethnici,ſeu Pagani,l.46.de hæretic.l.62.de appellat. l.20.de Paganis,l.1.de nupt.Gentil.in C.Th.Papias, *Gentiles qui ſine Lege viuunt, & necdum crediderunt: dicti quia ſunt vt geniti fuerunt,id eſt, ſub peccato:idolis ſeruientes: qui Græcè Ethnici dicantur.*

GENVINVS *Natalis principis dies*,l.11.& l.17,de proxim.comitib.in C.Th.

Genuina Pietas,l.3.§.ſi eum,D.de homine.lib.exhib.

GENVS *Humanum*,l.1.D.de adquir.rer.do.*Hoc Genus hominum*, l.3.D. nautæ caupon. l.43. §.1.D.de ædilic.edic.*Genus*,vnde ortum,ſeu originem ducimus,l.1. D. de probationib. *Quæ non à patre, ſed Genere tribuuntur*,l.3.D.de interdict.& releg.*Generi, poſteriſque datæ immunitates*,l.1.§.perſonis.D.de iure immunit.

Genera & Species opponuntur,l.54.D.de verb.oblig.

Generi per Speciem derogatur, l. 89. D. de diuerſ. regul. *Semper Species derogat Generi*,l.99.§.ſi alij,D.de legat.3.l.41.D.de pœnis.*Genus Actionis*,l.1.D.de condict.furt.*Iudicij*,l.7.§.&generaliter, D.de except.rei iudic.*Ex Genere cauſæ*,l.3.§.Iulianus,D.de lib.exhib.*Quaſi genus locati, & conducti*, l.1.§.ſi quis ſeruum,D.depoſiti.*Velut Genus quoddam permutationis*, l.25.§.côſuluit, D.de hered.petit.*Omni Genere manumiſſum*,l.vlt.D.de manumiſſionib. *Meretricio quodam Genere*,l.29.§.qui quæſtum, D.ad L.Iul.de adult. *Genere vindicationis*,Paul.lib.2.Sentent.Tit.32.

Genere quodam,pro ratione & ſpecie quadam ſeu quodammodo, l.36.D.de ſtipul.ſeru.l.51. in fi.D.de adq.poſſeſſ.l.44. D.de adq.rer. do.Quintil. in milite Mariano. *Cùm totum Bellum, quodam Genere, ad pedem veniſſet.*

Genere quodammodo l.10.D.pro empto.*Eo genere*,pro,eo modo,ea ratione, l.23. D. de vſurpationib.*Quo Genere*,id eſt,quo modo,l.17.C.de poſtlim.reuerſ.*Alio quouis genere*,l.47.§.vlt. D.de pecul.

Genera Ferarum,l.62.D.de vſufructu.*Miſsionum*,l.2.D.de his qui notan.infam.*Poſſeſſionum*, l.3.§.ſi rem, D.de adquir.poſſeſſ.

GENERALIS *vel ſpecialis Curator*,l.28.C.de iur.dot.*Generalis, Curator*,vel *Dotis dandæ cauſa*, l.50.D.eod.tit.

Generalis Abolitio,Rubr.de Generali abolitio.C.de iure dot. *Adminiſtratio*,l.vlt.C.de magiſtr.conueniend.*Exceptio*,l.39.D.de actionib.emp.*Exceptio pacti conuenti*, l.35. D. de pactis.*Iuriſdictio*,l.4.D.de offic.eius cui man.

Generalis Clauſula,l.33.D.ex quib.cau. maior. *Definitio*, l.4.§. puto, D. de heredit. inſtituen. *Sermo*,l.41.§.fœliciſſimo,D.de legat.3.*Subſcriptio*,l.1.§.inter,D.de lege Corn.de falſ.

Generalis Obligatio,l.6.D.de pignor.*Pacti conuentio*,l.1.C.quę res pign.*Generale pactum*,l.40. D.de pactis.

Generale Edictum quod eſt de minoribus,l.57.D.de adquir.

Generale legatum, l.9. D. de ſupell.leg.

Generale Mandatum,l.69.D.de procuratorib.*Generale Mandatum,de vniuerſis negotiis gerendis*, l.25.§.vlt.D.de minorib.*Generale Mandatum quærendi mariti filiæfa*.l.34.D.de ritu nupt.

Generales Conſtitutiones,quæ omnes tenent,§.planè, Inſtit.de iure nat.

Generalia Iudicia bonæ fidei, veluti pro ſocio, Negotiorum geſtorum, Tutela,l.37.D.pro ſocio.

GENERALITER *& Specialiter*,opponuntur,l.1.§.Mela,D.de dote præl.l.46. D.de peculio. Sic,*Generaliter & Specialiter Iubere*,l.1.D.quod iuſſu,*Mandare*, l.25.§. iuſſum, D.de adquir.vel omitt.*Generaliter an Specialiter legentur*,l.5.D.de aur.argent.

Generaliter & in Rem, l.9.D.quod met. cau. *Generaliter, & in ſingulas perſonas*, aduerſantur, l.7.D.de legib.*Generaliter definiri*,l.4.§.puto,D.de hered.inſtit.

Generaliter dare damnatus, l.45.D.de legat.1.*Dare iuſſus*,l.100.D.de legat.1.

Generaliter legatus homo,l.12.§.ſerui,D.quãdo dies leg.l.66.§.1.D.de opt.leg. *Legatus ſeruus*, l.29.§.

l.29.§.ſi heres,D.de legat.3. l.7. & l.9.§.quæſitum,& l.10.D.de opt.leg. *Generaliter relictum legatum,veluti hominum,* l.36. D. de legat.1.

*Generaliter ſtipulari Hominem,aut Lancem,aut quodlibet vas,*l.2.D.de verb.oblig.

*Generaliter Obligata bona,*l.5.C.qui pótior.*Pignori datus,*l.29.D.qui & à quib. *Generaliter, & Specialiter pignorari,*l.4.C.quæ res pign.

*Generaliter Probandum,*eſt,l.16. D. de minorib. *Reſpondendum eſt* , l.55. D. ad Sc. Trebellian. *Procurator cui generaliter libera adminiſtratio rerum commiſſa eſt,*l.58.D.de procurat.

*Generatim,*id eſt generaliter,l.55.D.ad Sc.Trebell.

GEOMETRÆ,l.22.D.de excuſationib. Seneca Epiſt. 88. *Metiri me Geometres docet latifundia.* Et alio eiuſdem Epiſt.loco,*Sapiens cauſas naturalium & quærit & nouit : quorum Numeros , Menſuráſque Geometres perſequitur, & ſupputat.*

GERERE, facere ſignificat. Inter *Geſtum* tamen & *Factum* , ſubtilis quædam differentia ſtatuitur,l.19.in fi. D. de verbor. ſignificat. l.2. D. de curat.bon. dan. qua neglecta, *Geſtum* & *Factum*,pro eodem ponimus,l.58.D.de verb. ſignif. Et ita latiſſimè accipitur in l.42.§. geſtum,D.ad municipal.In Edicto auté de Minorib. *Quod cum minore quàm 25. Annorũ Geſtum erit,*Vlpian.ſic interpretatur, vt *Geſtum* accipiatur *qualiter qualiter* , *ſiue contractus ſit* , *ſiue quid aliud contigit.Proinde, ſiue emit, ſiue vendidit, ſiue ſocietatem coiit, ſiue ſoluta ei pecunia, & eam perdidit,inde ei ſuccurretur,*l.7.D.de minorib.ad cuius l.quęſtionem,d.l.19.pertinuiſſe Inſcriptionũ ſimilitudo docet.Sed & hac parte Edicti , *Quæ Fraudationis cauſa Geſta erunt* , quæcunque in Fraudem creditorum fecerit quis,continentur:ſiue alienauerit de ſuo,ſiue liberationem debitoribus præſtiterit,l.1.D.quæ in fraud.cred. *Geſtáque* accipimus non ſolùm *ea* , *quæ contrahens geſſerit,verùm etiam ſi fortè,data opera,ad iudicium non adfuit,vel litem mori paſſus eſt, vel à debitore,vt tempore liberaretur,non petiit,vel vſumfructum aut ſeruitutem amiſit:& omninò qui aliquid fecit,vt deſinat habere quod habet,ad Edictũ pertinet,*l.3.§.1.D.quæ in fraud.cred.Atque ex his planum ſit verbum *Geſſerunt* ad Teſtandi ius non pertinere,l.20.D.de verb.ſignif.

Gerere interdum ſignificat adminiſtrare.Sic,*Gerere Bona,*l.23.D.de pecul.lega. *Negotia,* toto Titu. de negot.geſt.*Patrimonium,*l.6.C.ad Sc.Trebell.

*Gerere Actum,*l.6.§.irritum,D.de iniuſt.rup.*Adminiſtrationem,*l.34.D.de liber.cau.

*Gerere Curam,*l.7.§.is igitur,D.de poſtul.§.ſicut,D.commod.l.6.C.de heredit.act.l.26.C. *Tutelam,*l.26.D.de liberat.leg.l.1.& aliàs ſæpe, D.de adminiſtr. & peric. *Geßiſſe* autem videtur Tutor omninò, ſi quid pupillare attigit,etiam ſi modicum,l.5.§.geſſiſſe, D.de adm.& peric. *Geßiſſe,*quoque intelligitur, & qui per alium tutelam geſſit, quíque alij gerendam eam mandauit : nec non qui ſatis à contutore accepit rem ſaluam pupillo futuram , eíque permiſit adminiſtrationem totius tutelæ,d.l.5.§.quòd ſi quis, & l.56. D. de adminiſtr. & peric.

*Gerere Rationem,*l.13. §.hæc quæſtio,D.de manumiſſ.teſtamen.l.9.D.de liberat.leg.l.13.§.ſi duo,D.de ſtatuliber. *Rationem Actus,*l.41.§.ab heredibus,D.de fideicom.libert.

Gerere Rationes, l.52.§.1. D.famil. erciſc. l.4. C.de teſtament.manumiſſ.*Geſta per eum Ratio,* l.40.§.Titius,D.de fideicommiſſ.liber.

*Gerere Rem diligenter,*l.1.D.de offic.procuraror.Cęſar.*Rempublicam & ſuam,*l.1.§.quãtus,D. de vent.inſpic.*Rempublicam,*l.11.D.de vſuris.*Res patroni,*l.101.§.vlt. D.de condicionib & demonſtrat.*Res pupilli,*l.2. C. de adminiſtrat.tut.*Rem domini Gerens ſeruus,*l.5.§.vlt. D.de in rem ver.

*Gerere Duumuiratum,*l.1.D.de albo ſcribendo,l.17.de Epiſc.& Cler.C.Th.*Magiſtratum,*l.1. §.origo,D.de poſtulãdo,l.9.D.de his qui ſui,vel alien.l.2.D.de diuerſ.reg.iur.l.15.D.ad Iul. de adult.l.7.D.de adminiſtrat.rer.*Officium,*l.57.& l.65.D.de ritu nuptiar.l.46.§. actores, D. de iure fiſci.*Poteſtatem,* l.1.D.de offic.prȩfec.prȩt.*Præfecturam,*l.41.D.de excuſationib.*Prouinciam,*id eſt regere,l.2.§.eodem tempòre,D.de orig.iuris.

*Geri Honores,*l.11.C.de liber.cau.*Gerendorum honorum Facultas,* l.14. §. gerendorum , D. de munerib.& honorib.*Primordium,*l.1.D.de offic.quæſtor.

*Gerere ſe Benè,*l.18.D.de fideic.libert.*Impotenter,* l.9.§.vlt. D. de offic.proconſ. *Negligenter,* l.vlt.§.1.D.de adminiſtr.rer.*Seditioſè,*l.28.§.ſolent,D.de pœn.

*Gerere ſe pro herede,*l.26.D.de L.Corn.de falſ.*Gerere pro herede,*l.14.§.pleriq;, D. de religioſ. & ſump. l.2.D.ſi quis omiſſa,id eſt *pro Domino,*quod vti fiat explicat Iuſtinianus,Inſtitution. de hered.qualit. & Papinianus , l.20. D. de adquir.vel omitt.vide & Vlpian. Tit. 22. Regular. Vetus Gloſſar. *Gerere pro herede* , ὀνομάζειν εἶναι ἑαυτὸν κληρονόμον : aliàs, ὡς κληρονόμος διοικεῖν καὶ διατάζειν.

*Gerere ſe pro Libero,*l.10.& l.11.D.de liber.cau.l.3.§.ſi ſeruus,D.de adquir.poſſ.l.15.§.1.D.de

vſurpationib.l.19.D.de ſolutionib. *Gerere ſe pro milite*,l.27.§.vlt.D.de lege Cornel.de fal.

Gerere etiam contrahere ſignificat. *Gerere contractum*, l.15.C.de donationib.inter vir. *Gerere negotium venditionis*,l.31.D.de pactis. *Qui negotia gerunt*, id eſt, qui contrahunt, l.2. D. de oblig. & actionib.

Qui mortis cauſa donat, qua parte ſe cogitat, negotium Gerit, l.35.§.1.D.de mort.cau. donat. *Geri negotium*, id eſt, contrahi, l.11.D.de auctor.& conſ. tut. *Geritur negotium inuicem*, l.17.§.ſicut. D. commodati. Dicitur autem *Negotium Geri*, actu quo dam ad comparãdam obligationem interpoſito, l.33.D.de cõdict. indeb. *Eſt negotium ciuile Geſtum*, l.1.D. de æſtimatoria. *Ex negotio Geſto*, hoc eſt ex contractu vel quaſi, l.1.§.cùm ſeruus, D. de his qui deiecer. l.vlt. D. de aleatorib.

Gerere, id eſt exercere, vt, *Si hoc negotium principaliter Gerat*, l.4. D. de his qui notant. infam.

Si bona Fide Geſtum ſit Negotium, l.34.D.de procurat.

Geſtæ rei fides, l.11.D.de teſtib. *Teſtimonium*, l.11.C.de probationib. *Cùm ex Tabulis res Geſta declaretur*, l.vlt.D.de his quæ in teſtam.delent. *Erroribus Geſtæ res*, l.6.§.1.D.de offic.Præſid.

Gerere Sollicitudinem, l.5.C.de codicill.l.4.C.ad Sc. Trebellian.

Gerere Telum, l.11. D. ad L.Iul.de vi publ.

GERITIO pro herede, l.14.D.de religioſ.

GERMANIA *inferior*, l.vlt.D.de cenſib. *in Germania trans Renum* l.11. D. de euictionib. *Ab hoſtib. captus, vt puta à Germanis*, l.24.D.de captiu. & poſtl. *Bello victus Germanis*, l.27.D.eod.tit.

GERMANVS pro fratre. Seruius in 5. Æneid. *Germanus eſt, ſecundum Varronem in libris de Gradibus, de eadem genitrice manans, non vt multi dicunt, de eodem germine. Secundum quem, bene nunc, Erycem Butæ & Veneris filium, Æneæ dicit eſſe Germanum.* Vetus Gloſſar. *Germani Fratres*, ἀδελφοὶ λέγονται οἱ ἐξ ἑνὸς πατρὸς, καὶ ἐκ μιᾶς μητρὸς γεννηθέντες.

GESTA, pro actis iudiciariis l.vlt.C.de re iudic. & apud B. Auguſt.lib.3.contra Creſconiũ, & in Breuiculo collationum contra Donatiſt. Vet. Gloſſar. *Geſta* reddit ὑπομνήματα. *Geſtorum Teſtificatio*, l.1.C. de ſatiſdando.

GESTARE *in vtero*, l.4.D.de Sc.Silan.

GESTARI dicebantur veteres cùm ſuccollãtibus ſeruis, valetudinis, voluptatiſve cauſa, ſella vehebãtur, l.12.D.de vſu & habit.l.7. D. de manum.vindic. Inde *Geſtatio*. Plinius lib.17.c.3. *Quinque res maximè communium auxiliorum profeſſus, Abſtinentiam cibi, Fricationem corporis, Ambulationem, Geſtationem.* Seneca lib.1. de breuitate vitæ: *Ne illos quidẽ inter otioſos numerauerit, qui ſella ſe, & lectica huc & illuc ferunt, & ad Geſtationum ſuarũ, quaſi deſerere illas non liceat, horas, occurrunt.* Quod exercitationis genus exagitat ille ipſe Epiſt.55. his verbis, *A Geſtatione cum maximè venio, non minus fatigatus, quàm ſi tantùm ambulaſſem, quantùm ſedi. Labor eſt enim diu ferri: ac neſcio, an eo maior, quia contra naturam eſt, quæ pedes dedit, vt per nos ambularemus: oculos, vt per nos videremus. Debilitatem nobis indixere delitiæ.* Idem tamen Epiſt.15. eius Geſtationis commoda hæc adfert. *Geſtatio & corpus concutit & ſtudio non officit: poſſis legere, poſſis dictare, poſſis loqui, poſſis audire.* Plin. Epiſt.3.lib.1. *Quid illa mollis, & tamen ſolida Geſtatio?*

Geſtationes autem arboribus non fructiferis, ſeu, infructuoſis quæ ad opacandum locum patulis diffuſæ eſſent ramis, inumbrabantur. Vlpianus in l.13. §.fructuarius, D. de vſufructu. *Si fortè voluptate fuit prædiũ, virdiaria, vel Geſtationes, vel deambulationes arboribus infructuoſis opacas, atque amœnas habens.* Paulus in l.16.§.1.D.quod vi aut clàm. *Si quis vi aut clam arbores non frugiferas ceciderit, veluti Cupreſſos: domino dũtaxat competit Interdictum. ſed ſi Amœnitas quædam ex huiuſmodi arboribus præſtetur: poteſt dici, & fructuarij intereſſe propter voluptatem, & Geſtationẽ.* Sed & à epiſt.17.lib.2. *Geſtatio* memoratur, quę *Buxo aut Rore marino, vbi deficiebat Buxus ambiebatur.*

Geſtandi ſeruitus, l.14.D.de aliment.vel cibar. *Geſtandi cauſa commodatus Equus*, §. furtum autem, Inſtit.de obligat.quæ ex delic.

GESTICVLANDI *Gratia*, l.8.§.quicunque, D.de pœnis.

GESTOR *Negotiorum*, l.vlt.D.de re iud.l.24.D. de appellationib. qui citra mandatum negotium alienum ſponte gerit, vt l.20.C.de negot.geſt.

GESTVS pro adminiſtratione, l.3.quod ſi quis tutor.D.de ſuſpect.tutor.l.6.§. idem ait in fin.D.de negot.geſt.l.5.§.geſſiſſe, & l.23.D.de adminiſtr.& peric.

Geſtus Tutelæ, l.5.§.1. & l.23.D. de adminiſt.& peric.l.4.§.1.D.de ſolutionib.

Ex communi Geſtu condemnatus vnus è tutoribus, l.1.§. nunc tractemus, D. de tut. & rationib.

GIBBEROSI, l.3.D.de ædilic.ed. qui Gibbo,ſeu Gibbere, id eſt, tumore quodam carneo, laborant.Nonius Marcellus *Gibberū* pro extanti & eminenti poſitum cenſet à Varro. in Eumenidibus his verbis,*Item tragici prodeunt capite Gibbero*.Papias,*Gibbus tumor in dorſo:Struma in pectore.*

GILDONIS fit métio,l.19.de pœnis,in C.Th.& apud Claud.lib.de Bello Gildonico,Oroſium,lib.vlt.De quo hæc hiſtoriæ Miſcellæ auctor lib.13.*Gildo Comes Africæ,cognita Theodoſii morte, arbitratus minimam in paruulis ſpem fore, Africam iure proprio cœpit vſurpare*: quem paulò pòſt à fratre Macezile fugatum, & in Africa ſtrāgulatum interiiſſe narrat. Eius poſſeſſiones ad ærarium deuolutas,oſtendit l.16. & l.19. de bon proſcript.in C. Th. Inde *Gildoniacum Patrimonium*, quod ſub cura proprij Comitis habitum Notitia teſtatur, qua parte de Comite rerum priuatarum, cui Comes ille ſuberat, agit.

GLADIO *Animaduerti*,l.8.§.1.de pœnis:ex qua diſcimus aliud eſſe *Gladio*, aliud *Securi animaduerti*,vel *Telo*,vel *Fuſti*. Vnde apud Spartian.Antoninus ei,qui ſecuri percuſſerat Papinianum,*Gladio*,ait,*te meum iuſſum exequi oportuit.*

Itaque *Gladij poteſtas* ab aliis coërcitionibus ſeparatur,l.6.D.de off.Proconſ. ex qua detracta eſt l.70.D.de diuerſ.reg. Eſt autem *Gladij poteſtas* ius animaduertēdi Gladio in facinoroſos homines,l.3.D.de iuriſdictio.Capitolinus in Gordianis. *A Senatu datus eſt Legatus cū Gladij poteſtate.* Et ita *Gladij ius accipio* in l.6.§.qui vniuerſas, D.de off. præſid.in qua *Gladij ius* omnes Prouinciarum rectores habere ſcribitur, quos deportandi ius non habuiſſe conſtat, l.6. D.de interdic.& releg.Sic accipe & in l.1.ne ſine iuſſu princ.in C.Th.l.74.de decurionib.in eod.C.Iul.Firmic.lib.3.Matheſ.cap.5. *Et in magnis adminiſtrationibus iuris Gladij decernit poteſtatem.* D.Auguſt.Epiſt.61.ad Dulcitium Tribunū. *Nec enim Gladij ius in eos accepiſti.* Lamprid.in Alexand.*Honores iuris Gladij nunquam vendi paſſus eſt.*Sulpit.Seuer.de B.Martini vita lib.3. *Illa præcipua cura erat,ne Tribuni cum iure Gladiorum ad Hiſpanias mitterentur.* In hoc verbo Imperator Iulianus ludebat. Nam,vt Rufinus lib.1.Hiſtoriç Eccleſ.cap.1.narrat, procurationē Prouinciarum Iuriſque dicendi, Chriſtianis ſtatuit non debere committi, vtpotè quibus etiam lex propria Gladio vti vetuiſſet.

Gladij Præſidum, apud Lactant. lib.5.Inſtitut.diuinar. cap.8. & 14.Philoſtrat. lib.1. de vitis Sophiſt.in Polemone Δικαστοῦ γὰρ δεῖσθαι αὐτὰς ξίφος ἔχοντος, de accuſationibus, cædis, ſacrilegij & adulterij agit. Huc pertinet quod Syneſ.in Epiſt.1.ait. ἔστι γὰρ τὸ δημόσιον ξίφος οὐκ ἧττον ἢ τὰ ἐν τοῖς ἱερουργήμασι χέρνιβα.

Ad Gladium damnari, dicuntur, qui ad Ludū Gladiatorium damnātur,l.25.§.ſi quis planè, D. de adq.vel omitt,l.6.§.irritum fit,D.de iniuſto.rup.l.1.in princ. D.de abigeis, & apud Paul. lib.5.Sentent.Tit.17.& in Lege Dei,Tit.11. Capitol. in Macrin. *Seruos, qui à dominis fugiſſent, repertos ad Gladium ludi deputabat.* Dixerit aliquis, *Ad Gladium* ergo *damnari* : *ad ferrum* : *ad Ludum Gladiatorium*, idem Valent : cui ſententiæ adſtipulari videtur Tertull. lib. de ſpectacul. *Certè quidem Gladiatores innocentes in Ludum veniunt, vt publicæ voluptatis hoſtiæ fiant. Etiam qui damnantur in Ludum, quale eſt vt de leuiore delicto in Homicidas emendatione proficiant.* Verùm errorem hunc à mentibus, velut caliginem ab oculis depellit Vlpian. lib.8.de offic. Proconſ. ex quo in Lege Dei,Tit.11.verba hæc adferuntur. *Reſcriptum D.Hadriani ſic loquitur,quaſi grauior pœna ſit Metalli:niſi fortè hoc ſenſit D.Hadrianus Gladij pœnam dicendo,Ludi damnationem. Eſt autem differētia inter eos qui ad Gladium, & eos qui ad Ludū damnantur. Nam ad Gladium damnati confeſtim conſumuntur,vel certè intra annum debent conſumi. Hoc enim Mandatis continetur. Enimuero qui in Ludum damnantur,non vtique conſumuntur,ſed etiam pileari, & rudem accipere poſſunt, poſt interpalam.*

Eodem autem ſenſu,quo *ad Gladium damnari*, etiam *ad Gladium locare*, dicūt Seneca Epiſt.87. & Tertullian.in lib.ad Martyr.& *ad Gladium homines comparare*, Lactant. lib.6.Inſtit. diuinar. cap.12. Et ita quoque *Gladij pœnam* accipere debemus,l.1.in prin.D.de abigeis.

Gladio puniri,l.30.in fin.C.ad L.Iul.de adulter.*Vltore Gladio armari iura*,l.31.C.eod.tit.B.Auguſt.lib.6. contra Iulian. *Propter quam, Calligonum Valentiniani iunioris Eunuchum, Gladio nouimus vltore punitum.* Impp.in l.5.C.de malefic.& mathem. *Feriatur ſupplicio capitis, gladio vltore proſtratus.* D.Ambroſ.lib.5.Epiſt.in Oratio.contra Auxentium, *Iubentur reſiſtentes Gladio feriri.* Prudentius Periſtephano, in hymno Eulal.virg. *Aut Gladio feriere caput.* Eáque eſt *Gladij pœna*, Nou.Th.& Valentin.de ambitu & loc.limit.

Si Miles Gladium alienauerit, deſertori ſimilis eſt,l.14.§.vlt.D.de re milit. *Si quis Gladium ſtrinxerit, & ex eo percuſſerit*,l.1.§.diuus,D.ad L.Corn.de Sicar. *Gladio abigere*,l.1.§.1. D. de abigeis, *Vulnerare*,l.6.§.ſi quis commilitonem,D.de re milit.

Gladii inter Arma ponuntur,l.41.D.de verb.ſignific.l.3.§.armis,D.de vi & vi arm.

GLADIATOR,l.3 D.de liber. & poſt.*Gladiator*,autem,vt Quintil. Declamat.362. definit,eſt *qui in harena,populo ſpectante,pugnauit*.Cuiuſmodi Spectacula ſuſtulit Cōſtantinus, l.vn. C.de gladiatorib.lib.10.vt & Nicephor.lib.7.cap.46.ſcribit.Planè , in l. vlt.D. de iure immunit. *Gladiatores*,pro Gladiorum fabricatoribus accipiendos quibuſdam placet.

Gladiatorius Ludus,l.1.ad L.Fab.in C.Th.

GLANDIS *appellatione* , ait Gaius,*omnis fructus continetur*, l.236.§.vlt. D.de verbor. ſignific. Quod pertinet(vt Inſcriptio indicat) ad interpretationem Legis 12.Tab.qua cautum fuiſſe, vt *Glandem* in alienum fundū procidentem liceret colligere,Plin. lib.16. cap.5. teſtatur. Eódemque modo in Edicto de Glande legenda,*Glandis nomine omnes fructus continentur*,l.vn.D. de glāde legen. Ceterùm *Glandem* quæ propriè intelligitur, arbores quinque ferunt:quemadmodum Plin.lib.16.cap.6.tradit:videlicet,Robur,Quercus,Eſculus,Cerrus, Ilex,Suber, quas Arbores *Glādiferas* idem vocat,quibus,honorē apud Rom.perpetuū fuiſſe,eiuſdem lib. cap.3.refert:omnium verò dulciſſima,Fagi,vt idem ait eiuſdē lib.cap.5. Genera ergo Glandis hæc ſunt,*Fagea*,ſicut Plin.loquitur, *Querna*,vt idem, ſeu *Quernea*,vt Columell.lib.1.cap.5. *Iligna*, vt Horat.lib.2.Sermon.Sat.4.& Plin.ibidem.*Cerrea*,vt idem Plin.

Glans quæ in Arboribus fuiſſet,tempore cùm hæc cæderentur: & quæcunque Glans ex his arboribus quæ cæſæ non eſſent,cecidiſſet,l.80.§.ſilua, D.de contrah.empt.

Si Glans ex Arbore in meum fundum cadat,eámque ego immiſſo pecore depaſcā, l.14.§.vlt. D.de præſcript.vèrb.*Glans ex arbore tua in fundum meū incidit : eam ego immiſſo pecore depaſco*, l.9. §.1. D. ad exhibend.Quæ autem ex arbore cecidit Glans,ea,*Caduca* appellatur,l.30.§.vlt.D. de verb. ſignific.

GLAREAM Palæmon in Gloſſ.explicat *lapillos paruos arenæ maris mixtos*.Papias,*Glarea,minutiſſimi lapides,quos aqua fluuialis ſecum trahit.Lapides* vtique *minutos*, & *Glaream*,ſeparat Columel. lib.2.cap.2.

Si Glarea iniecta ſit agro,l.11.§.vlt.D.de aqua & aquæ pluu. *In terrenam viam Glaream iniicere*, l.1.§.vlt. D.de via publ.*Glarea iniecta*,Cicero Epiſt.1.lib.2.ad Quinct.Fratr.*Glareoſa* & *Sabuloſa arua*,coniungit,Columel.lib.2.cap.10.

GLAVCINA in vnguentis numerantur,l.21.§.1.D.de auro argent. Quod an rectum ſit, ſubſiſto. γλεύκινον namque ἔλαιον quid ſit, ſcio. γλαύκινον quid ſit,neſcio:& præter γλαύκιον,id eſt herbæ,quæ ad Hierapolim Syriæ naſcitur , ſuccum, cuius vim Dioſcorides lib. 3.cap.84.& Galenus lib.6.ſimplic.medicamētor. literis prodiderunt, nihil in veterum libris de Glaucino inuenio. At de Gleucino non pauca.Conſtat enim vnguentum id eſſe, quod ex Omphacino oleo,Iunco odorato, Calamo, Celtica nardo , Spatha, Aſpalatho , Sertula campana, Coſto, & Muſto conficitur : circumdatis interim vinaceis vaſi,quod Aromata, Vinum & Oleum conceperat,quemadmodum Dioſcorid.lib.1. cap.56. tradit. Quæ quidem de Gleucino ſimplici Medici accipiunt:alias enim eſſe huius vnguenti compoſitiones, quæ lōgè pluribus ſimplicibus conſtant odoramentis,Columella lib.13. cap. 50. oſtendit. Nomen autem huic vnguēto,inde,quod ei γλεῦκος, id eſt muſtum incoquatur. Vnde γλεύκινον, id eſt muſteū vnguentum appellatur:quod inter genera Olei facticij ponitur à Plinio lib.15.cap.7.his verbis ,*Gleucino muſtum incoquitur,vapore lento, ab aliis, ſine igne,circumdatis vinaceis, diebus 22.bus ſingulis,permiſtum : conſumitúrque Muſtum Oleo.*

GLAVTOTYCHE *Ancilla*,l.31.§.1.D.de legat.3.

GLEBÆ *Agri*, l.13.§.D.de ſeruitut.præd.*Omnes Glebas fundi circumambulare*,l.3.D. de adquiren.poſſeſſ.

Gleba,l.vlt.C.de prætorib.lib.12.& *Senatoria Gleba*,l.3.de præd.ſenator.l.13.Tit.2.lib.6.l.3. de præd.ſenator.& apud Symmach.Epiſt.62. lib.4. id eſt Aurarius Canon, ſeu auraria pro Senatoriis poſſeſſionibus collatio. Annua enim auri penſitatione pro modo poſſeſſionum defungi Senatores, ſtatuit Conſtantinus , vt auctor eſt Zoſimus lib. 2. qui hoc præterea addit,huic functioni hinc nomen *Follis* impoſitum.Inde *Senatorius Follis*,in Nou.Martia.de indulgēt. reliquor.Folles vtique, hoc nomine,à Senatoribus,aut ſi res & cenſus anguſtior illis eſſet, ſeptenos ſolidos,illatos,docet l.4.Tit.2.lib.6.Cod.Th.Hæc & *Glebatio Senatoria*, l.11. Tit.2.lib.6.C.Theod.

Glebalis Conlatio,l.3 & 13.Tit.2.lib.6.Cod.Theod.*Deſcriptio*,l.1.D.de decurion.& ſilentiar. *Functio*,l.8.Tit.2.lib.6.Cod.Theod. *Neceſſitas*,l.1.Tit.2.lib.6. *Præſtatio*, l.2.de auro coronar. in C.Theod.

Glebalis Auri Conlatio,l.11.Tit.2.lib.2.*Solutio*, l.14.de proxim.ſacror.in C.Th.

Glebale Onus, l.4.D.de decurion.& ſilentiar.in C.Theod.

Aliâs Gle-

Aliâs *Gleba* quoslibet priuatos fundos ſignificat, l.72. de decurion. in C.Th. l.17. de prætorib. eod. C. Cuiuſmodi priuatorũ poſſeſſionib. ſua quoque Glebalis indicta erat collatio, ad quã referẽda ſunt verba hæc, *Municipem pro Gleba propria conueniri*, l.86. de decurionib. in C. Th. Planè Impp. Theod. & Valentin. Numidis, Mauris, Sitifatibus publica clade vexatis, ita ſubuenerũt, vt detractis ſeptem partibus, *octauam, tàm priuatæ, quàm Emphyteuticæ Glebæ poſſeſſor adgnoſceret*, Nou. Th. & Valent de Tribut. fiſcalib. Atque ita accipienda eſt *Glebæ poſſeſſio*, l.12. de annu. & tribut. in C.Th. *Glebalis Conlatio*, l. vlt. de medic. & profeſſorib. in C.Th. *Deſcriptio*, l.16. eod. tit. *Penſio*, l.4. de indulgent. debitor. eod. Cod. *Glebam*, vtique Munus fuiſſe patrimoniorum, non perſonarum, definit l.10. Tit.2. lib.6. Cod.Th. *Glebam*, Syneſ. in Epiſt. βῶλον vocat. βῶλος autem interprete Heſychio, eſt γῆ.

Glicia Lex nobis ex inſcriptione, l.4. D. de inoff. teſt. nota eſt, & ex Indice Piſano, quo Gaium ad hanc legem librum ſingularem ſcripſiſſe continetur.

Gloria, ait Seneca Epiſt.102. *multorum iudiciis conſtat: Claritas, bonorum*. Vnde idem Epiſt. 123. *Gloriam vanum & volatile quiddam eſſe*, ait, *auráque mobilius*.

Gloriæ cauſa & virtutis, certari in certaminibus, ait l. 7. §. ſi quis in colluctatione, D. ad L. Aquil. *Gloriæ cupiditate*, l.2. C. de iis qui ſponte munera lib. 10. *Per Gloriam in perpetuum viuere intelliguntur qui in acie ceciderunt*, §.1. Inſtit. de excuſatio. tutor. *Gloriam reportaturus*, l. 24. C. ad L. Iul. peculat.

Gloriosissimi *Viri* titulus Tribuitur Tribuniano, l. vlt. C. de liber. præterit. vt & Thomæ Quæſtori, in Epiſt. de nouo Cod. facien.

Glorioſi titulus tribuitur Magiſtris militũ, apud D. Gregorium Epiſt.31. lib.4. Epiſt.13. lib.7. Epiſt.48. lib.8. & Epiſt.39. lib.7. Et Patricio, Epiſt.1. l.7. Item Præfecto vrbi, Epiſt. 7. & 8. lib. 8.

Glos, *Viri Soror*, dicitur, à Græco γάλως l. 4. §. gradus, D. de gradib. & adfin. Feſtus Pompeius lib.6. Vetus Gloſſar. *Glos*, ἡ τοῦ ἀνδρὸς ἀδελφὴ, ἀδελφὴ πλαώτῳ. Vnde ab Auſonio in Monoſyllab. Polyxena, quæ ad Achillis templum mactata eſt, *Andromachæ Glos*, πενθερα... appellatur, quòd ſoror eſſet Hectoris, cui Andromacha nupſerat. Non. Marcell. *Glos*, ait, *appellatur mariti Soror, atque eadem Fratris vxor*. Vnde vet. Gloſſarium, *Glos, eſt femina fratris*.

Gracchanvm *Iuniũ libro ſeptimo de poteſtatibus*, citat Vlpian. in l.1. D. de offic. quæſt. Hic eſt *Iunius*, quem, à C. Gracchi amicitia, *Gracchanum*, appellatum Plinius ſcriptum reliquit lib. 33. cap.2. Proinde apud Varronem lib.5. de Ling. Lat. vbi eſt, *Nam primus à Marte, ſecundus, vt Fuluius Flaccus ſcribit, & Iunius Gracchus, à Venere*, emendandum crediderim, *Iunius Gracchanus*. Iunij nomine intelligendum exiſtimo apud Feſtum & Macrobium.

Gracvlorvm *vis*, l.15. §.1. D. locati. *Gracculos*, autem inde dictos Varro cenſebat, quòd gregatim volarent: quæ vocis huius notatio Quintiliani notam non effugit, qui eam lib. 1. cap. 10. mordet. Extat autem illa Varronis à Quintiliano notatus locus lib. 4. de Lingua Lat.

Gradvs pro loco, & ordine. *Gradus primus & ſecundus heredum*, l.8. §.1. D. de bonor. poſſeſſ. con. tab. l.3. §. filius, & §. ſeq. D. de liber. & poſtum. l.3. §.1. D. de iniuſt. rupt. *Primo Gradu ſcripti heredes*, l. 23. D. quæ in fraud. credit. l.1. §. renuntire, D. de inſpicien. vent.

Primo Gradu ſcriptos accipere debemus omnes, qui *primo loco ſcripti ſunt*, l.2. §. *defert*, D. de bonor. poſſeſſ. ſec. tab. *Primo Gradu heredem inſtituere*, l.20. §. ſi libertinus D. de bon. libertor.

Primo, ſecũdo tertióve, Gradu heredẽ inſtituere, l.53. D. de heredib. inſtit. *Primo, ſecũdo, tertio Gradu ſcripti, vel inſtituti heredes*, l.14. D. de liber. & poſt. l.4. D. de iniuſto rupt. l.1. D. de vulg. & pupil. *Qui tertio Gradu ſcriptus eſt*, l.69. D. de adquiren. vel omitt. *Aliquo Gradu heres inſtitus*, l.20. §. vlt. D. de condition. inſtitut. *Duo Gradus heredum*, l. 37. D. de heredib. inſtit. l.10. D. de legat. præſtand. *Si plures Gradus ſint heredum inſtitutorum*, l.94. D. de legat. 3. l.10. D. de iure deliberan. *In plurium heredum Gradus*, l.70. D. de adquir. vel omitten. *Inteſtati Gradus*, l.1. D. quis ordo in bonor.

Gradus varij ſucceſſionum ab inteſtato, l.1. D. ſi tab. teſtam. *Si plures ſint eiuſdem Gradus*, l.2. §. hereditas D. de ſuis & legitim.

Plures Gradus poſſeſſionis admittendæ, l. 9. D. de bonor. poſſeſſ.

Non in primum, ſed in ſecundum Gradum ſubſtituitur, l.77. D. de hered. inſtitu. *Duo Gradus ſubſtitutionis*, l.87. §. Seia, D. de legat. 2. *Secundo tertióve Gradu ſubſtitutis*, l.3. §.1. D. de peculio.

Gradus fideicommiſſi, l.57. §. vlt. D. ad Sc. Tell.

Fecit Prætor Gradus varios, primum Liberorum, ſecundum Legitimorum, tertium Cognatorum, deinde Viri & vxoris, l.1. §.1. D. vnde liberi. *Gradus Liberorum & Parentium*, l.1.§.vlt.D.de legat. præſtand. *Primum Gradum Liberorum obtinent, Filius, Filia: Inferiorem, Nepos, Neptis, & ceteri deinceps*, l.2. D. de adoptionib. *propioris Gradus Liberos, per quos id priuilegium ad vlteriorem Gradum tranſgreditur*, l.11. C. de quæſtionib.

Octaui Gradus Adgnato, l.9. D. vnde cognati. *Inferioris Gradus Adgnatus*, l.1.§. ſi apud, D. de legitim.tutor.

Cognatorum Gradus ſex, l.1.§.hæc autem, D. vnde cognati. *Legitimi, capite deminuti, Gradu Cognatorum vocantur*, l.5. D. vnde cognati. *Inferioris Gradus Cognatus*, l.vlt. D. de ſucceſſor.edic. *Inferiores, ſeu prolixiores Gradus Cognatorum & Adgnatorum*, l.4. C. de legit.tut.

Sequens Gradus, l.15. D. de Sc. Silania. *A primo ad ſequentem Gradum tranſlata hereditate*, l.10. D. de iure deliberand.

Principalis Gradus bonitatis, l.11. D. de verbor.oblig.

Gradus Pœnarum, l.18.§.in exulibus, D. de pœnis.

Gradus Generis, apud Paul.lib.2. Sentent: Tit.29. l.220. D. de verb.ſign. Ouid. lib.2. Faſtor.

Póſtque tot amiſſos, quidquid de ſanguine reſtat,
Aſpicere, & generis dinumerare Gradus.

Arnob.lib.2.aduerſus Gentes, *Ab Ioue & Pico, quot ſunt generis Gradus, vſque ad Latinum? Gradus trini, vt indicat ſeries.* Donatus in Adelph. Terentij, Act.5. Scen.3. ad hæc verba, *Eſt ii cognatus proximus. Benè*, ait, *addidit Proximus: nam multi Gradus, & velut rami, ſunt Propinquitatis, in adfinitate & cognatione diſpoſiti.* Vetus Gloſſarium, *Gradus*, βαθμὸς συγγενείας. *Gradus autem dicti ſunt à ſimilitudine ſcalarum, locorúmve procliuium, quos ita ingredimur, vt à proximo in proximum, id eſt, in eum, qui quaſi ex eo, naſcitur, tranſeamus*, l.vlt.§.gradus, D. de gradib. & adfinib.

Gradus autem *Scalarum* dixit Cecina, Epiſt.7.lib.6. Familiar. Varro, lib.4. de Lingua Latin. *Duplicata*, ait, *ſcanſio, Gradus dicitur: quòd gerit ab inferiore in ſuperiorem.*

Gradus Aſcendentiũ vel Deſcendẽtium, l.vlt. D. de ritu nuptiar. *Gradus Cognationis*, l.5. C. commun.de ſucceſſion. *Gradus Cognationis, alij, ſuperioris ordinis ſunt: alij, inferioris: alij, ex tranſuerſo, ſiue, à latere*, l.1. D. de gradib. & adfinib.

Præterea, honorum, dignitatum, munerum *Gradus* dicuntur, l.3.§.præſes, D. de munerib. & honor. Sic, *Commentarienſis Gradus*, l.1. C. ad Leg. Iulian. de amb. *Maiorem Gradum dignitatis aſcendere*, l.16. & l.vlt. de medic. & profeſſor. in Cod. Theod. Proinde, *Inferioris Gradus homines, & qui altioris dignitatis ſunt*, opponuntur, Item, *Antecedẽtis Gradus, & inferioris dignitatis*, l.49. D. de ritu nupt. *In honore poſiti, & ij qui in ſecundo Gradu ſunt*, aduerſantur, l.16. D. ad L. Cornel. de ſicariis. *Sumptus honeſtè, ad honores per Gradus pertinentes, factus*, l.45. D. de negot.geſt. *Gradu pelli*, l.5. D. de re milit.

Eſt & *Gradus*, menſuræ genus, pedes duos & ſemis continens, vt & Iſidorus ſcribit, & in fragmentis, quæ libris variorum auctorum de limitibus ſubiecta ſunt, traditur. At apud Cõſtantin. Hermenop.lib.2. Epitomar. βῆμα traditur habere πήχεις β. ἤτοι πόδας γ. παλαιστὰς ιβ. Vide & de Gradu Varro. lib.8. de Lingua Lat. *Extra ſuum Gradum moti fines*, dicuntur, qui loco ſuo moti ſunt, l.vlt. D. de termino moto.

Gradus etiam eſt, gradientium pedum ſpatium, ſeu alternatio. *Gradum vnum alterúmve promouere*, l.17.§.idem ait, D. de ædil.edic.

GRADATIM *admitti*, l.1.§.gradatim, D. vnde cognati. *Conſequitur*, l.70. D. de adqu.vel omit. *Honores deferuntur*, l.11. D. de muner. & honor. *Gradatim Petere bonor.poſſeſſionem*, l.10.§.vlt.D. de diuer. & tempo. *Vocat Prætor liberos*, l.1.§.liberos, D. de coniungendis.

GRACIANVS *fundus*, l.20.§.tyrannæ, D. de inſtruct.vel inſtrum.

GRÆCI *aiunt*, l.3.§.qui ciecta, D. de incend.rui. *Vocant*, l.10 §. de ope. D. de ædilic.edic.

Græcorum Exercitus, l.1. D. de contrah.empt. *Legati*, l.8. D. de diuiſio.rer. *Apud Græcos exilio voluntario fortuiti caſus luebantur*, l.16.§.euentus, D. de pœnis. *Maximus apud Græcos Orator*, d.l.16.§ qualitate, D. de pœnis.

Græci Equi, l.1. de equis curulib. in C. Th.

Græcus ſermo, l.1.§.eadem, D. de verb.oblig. *Exemplo Græci ſermonis*, l.236.§.vlt. D. de verb. ſignif. *Græco ſermone fideicommiſſa relinqui poſſunt*, l.11. D. de legat.3. *Græco vocabulo*, l.2.§.vlt.D. de inſtruct.vel inſtr. *Græcis verbis fideicommiſſum dare*, l.46.§.quod ſi, D. de fideicom.libert.

Græcis verbis directas libertates in Teſtamentis relinquere licet, l.21.§.vlt. C. de teſtament.

Græca Lingua Sententias proferre iudices poſſunt, l.12. C. de ſentent. & interlocut. *Litteris Græcis proſcribere*, l.5.§.proſcribere, D. de inſtitor.

Græca Lingua Sententias proferre Iudices poſſunt, l.12. C. de ſentent.& interlocut. *Litteris Græcis præſcribere*, l.11.§.præſcribere, D.de inſtitor.

A Græcis ciuitatibus petitæ Leges, l.2.§.exactis, D.de orig.iur. *Græcum Seueri Reſcriptum*, l.2.§.1.D.ad Sc.Velleian.

Græcè poſſe acceptum fieri, l.8.§.vlt D.de acceptilatio.§.ſed & Græcè, Inſtit. quib. mod.tollit.oblig. *Græcè Fideiuſſor ita accipitur, &c.* l.8.D.de fideiuſſorib. *Etiam Græcè teſtari omnibus licet*, l.21.§.vlt.C.de teſtament. *Si quis Latinè interrogauerit, reſpondeatur ei Græcè*, l. 1. §.eadem, D. de verb.oblig.

Quas Græcis, ἐπιδημίας appellat, l.5.§.ingreſſum, D.de offic.proconſ.

Græcitatis facundia, l.3.de ſtudiis liber.vrb.Rom.in C.Th.

GRAMMATICI *qui publicè iuuenibus proſunt*, l.6.§. philoſophi, D. de excuſationib. Hi inter *Præceptores Liberalium Studiorum* ponuntur, l.1.D.de var.& extraord.

Grammaticos ſeu Oratores decreto ordinis probatos, l.2.C.de profeſſorib.& medic.lib.10. *Grammaticos & Profeſſores alios litterarum*, l.6. C.eod.tit. Sueton. de inluſtrib. Grammatic.cap.3. *Appellatio Grammaticorum Græca conſuetudine inualuit: ſed initio, Litterati vocabantur.* Ibidémque ex Cornelio Nepo.ſubiicit, propriè hoc *Litteratorum* nomine vocatos *Poëtarum interpretes, qui à Græcis Grammatici nominentur.* Seneca Epiſt.88. *Grammaticus circa curam ſermonis verſatur: &, ſi latiùs euagari vult, circa hiſtorias. Iàm, vt longiſſimè fines ſuos proferat, circa carmina.* Idémque *Grammaticos, cuſtodes Latini ſermonis*, Epiſt.95.appellat.

Grammatica docere, l.71.D.pro ſocio.

Grammatophylacium, l.9.§.ſolent.D.de pœnis.

GRANARIVM, ait Varro lib.4. de Lingua Lat. *vbi frumenta condebant.*

Granaria, id eſt, Horrea. *Granaria in quibus fructus cuſtodiuntur*, l.12.§.conſeruandi, D.de inſtruct.vel inſtr. Varro lib.1.de re Ruſt. cap.57. *At Triticum condi oportet in Granaria ſublimia.*

Granaria quæ ex Tabulis fieri ſolent, quorum ſtipites in terra defoſſi ſunt, vel *ſupra terram ſunt*, l. 18. D.de actionib.emp. Sic & *Horreum frumentarium mobile ex Tabulis ligneis factum*, memoratur, l.60.D.de adquir.rer.do.

Grani pretium ſtatuere, l.vlt.§.1.D.de ad L.Iul.de anno.

Prædia vti inſtructa ſunt cum Grano viuo, l.6.D.de inſtruct.vel inſtrum.

GRANDEM, ait Donat.in Adelph.Act.4.Sc.5. *ad Ætatem veteres retulerunt, non ad Corpus: & in parte ætatis dicitur Grādu, non in tota vita: niſi ſi addatur, Natu.* Sic *Grandes natu*, l.11. D.de decurionib.& apud Cicero.pro Roſc.Comœd.

Grandis Saltus, l.25.D.de pigner.act. *Grandis Pecunia*, apud Cicero. pro Cluentio.

Grandes Arbores, l.11.D.de vſufructu.

Grande Beneficium, l.1.D.de bon.libertor. *Commodum*, l.4. D.ex quib. cauſ. maior. *Damnum*, l.9.& l.47.D.de minorib.l.1.§.ſunt qui, D.ne quid in flum.pub.

Grande Æs alienum, §.ſciendum Inſtit.de hered.qualit.& apud Plin.lib.7.cap.38. *Fœnus*, Cic. pro Flacco. *Pondus argenti*, idem pro Cæcina, & Iuſtin.lib.25.in ipſo initio.

GRANDINIS *lapidatio*, l.34.de malef.& mathemat.

GRANIVS *Flaccus*, Iuriſconſultus, cuius liber.de iure Papyriano citatur, in l.144.D.de verb. ſignificat.

GRASSARI, *dicuntur Latrones Vias obſidentes. Gradi ſiquidem ambulare eſt. Vnde tractum Graſſari: videlicet ab impetu gradiendi.* Hæc ita Feſtus lib.7. *Famoſos Latrones in locis vbi Graſſati ſunt furcis figendos*, l.28.§.famoſos, D.de pœnis. *Multis Graſſantibus exemplo opus eſt*, l.16.§.vlt.D.eod.tit.

Graſſari in re familiari, l.6.D.de ſuſpect.tut. *In Tutela*, l.3.§.nunc videamus, D.eod.tit.

GRASSATORES *qui prædæ cauſa id faciunt*, l.28.§.graſſatores, D.de pœnis. *A Graſſatoribus ablatæ Mulæ*, l.20.§.1.D.de præſcript.verb.

A Graſſaturis Rixæ diſcerni ſolent, l.16.§.qualitate, D.de pœnis.

GRATIA, pro gratificatione, & vt vulgò loquimur, fauore.l.77.§.vlt.D.de iudiciis, l.1.§.ſed ſi rem, D.ſi quid in frau.p. *Si eorum qui arbitrati ſunt euidens Gratia interceſſit*, l.3.C.de arbitris.

Si euidens Iudicis Gratia arguatur, l.15.D. de iudiciis. *Si per Gratiam Ius non dixerit Magiſtratus*, l.26.§.item per magiſtratus, D.ex quib.cauſ.maior.

Gratiæ vel Ambitionis ſuſpicionem ſubire Prætor non debet, l.26.§.quid ergo, D.de fideic.libert. Iuuenal.Satyr.13. *Improba quamuis Gratia fallacis prætoris vicerit vrnam.*

Per Gratiam Iudicatum, l.13.§.1.D.de legat.1.

Si per Gratiam prædia non idonea Tutores comparauerint, l.7.§.competit, D.de adminiſtratio.& pericul. *Neque Lucri, neque Gratiæ, neque inimicitiæ cauſa*, l.3.D.de teſtib.

Gratiæ dare,l.3.§.1.D.de recept.qui arbitr. *Non pecunia accepta, ſed nimis Gratia collata*,l.4.D.ſi quis omiſſa cau. *Si Gratia ductus alium emere paſſus eſt*,l.8.§.vlt. D.mandati.

Gratia,id eſt per Gratiã:vt, *Gratia vel Iuſtitia,obtinere*,l.17.§.vlt.D.ad L.Iul.de adult. *Gratia, aut pecunia, falſò renuntiantes*,l.1.§.ſi præſes,D.de magiſtrat.conuen. *Gratia præſtitum ſit*, l.1.C. de heredib.tut. *Gratia venire*,l.3.C.de iur.fiſci.

Gratiam facere Iuriſiurandi,l.6.l.32.& l.42.D.de iureiur.eſt ſoluere neceſſitate iurandi,& vt Paul.lib.2.Sent.Tit.1.loquitur,*remittere neceſſitatem iuriſiurandi.* At in l.vlt. D.ad municipal. ſignificat ſoluere religione iuriſiurandi, & , vt vulgò loquimur, diſpenſare. Sicut *Gratiam facere Decreti*,l.1 §.ſi quis vltro,D.de quæſtionib. Et *Gratiam facere Edicti*,apud Sueton.in Domitia.cap.14. Idem in Auguſto, cap.16. *Bononienſibus quoque publicè quòd in Antoniorum clientelâ erant, gratiam fecit coniurandi cum tota Italia, pro partibus ſuis.* Plaut.Rudent.Act.5.Sc.vlt.

Ne tu ſperes, Iuriſiurandi volo gratiam facias.

Saluſt.in coniurat.Catil. *Qui mihi nullius delicti gratiam feciſſent.* Liuius lib.3. *Omnium quæ impiè, nefariéque, per biennium, alia ſuper alia vſus es, Gratiam facio.* Seneca lib. 2. de Benefic. *Moleſtum verbum eſt, & onerosum, & demiſſo vultu dicendum, Rogo. Huius facienda eſt Gratia amico* , id eſt remittendum eſt ei hoc verbum. Sidon. Epiſt. 3. lib.4. *Proin quæſo delicti huius mihi Gratiam facias.*

Gratiam facere ſententiæ,in l.4.C.de ſent.paſſ.id eſt,condemnationem abolere.

Gratia pro cauſa,vt *mea Gratia, tua Gratia*,l.2.D.mandati,id eſt in rem meam,in rem tuam. *Si tuæ dumtaxat Rei Gratia miſero ad aliquem*,l.penult.D.de adquir. rer. do. *Cuius gratia heres inſtitutus ſit*,l.21.D.de vſufruct. *Hominum Gratia omnes fructus rerum natura comparauit*,l.28.D.de vſuris.

GRATIFICARI,l.22.§.iubet, D.ad L. Iul. de adulter.

Gratificari his quibus hereditas relicta eſt,l.4.D.ad Sc.Trebell. *Si tibi Gratificatus Tutor ſoluerit*, l.6.§.1.D.de reb.auct.iud.

GRATIFICATIONI *locus erit*,l.vlt.D.de religioſ. *Per Gratificationem accipere*, l.24. D. quæ in fraud.cred.

GRATIOSA *Auctio*,l.16.C.de reſcind.vendit. *Emptio*,l.2.C.de fide inſtrum.lib.10.C. *Sententia*,l.5.D.de calumniatorib.

Gratioſa beneficiis Auguſti colonia,l.1.D.de cenſib.

GRATIOSE,id eſt,per Gratiam,l.7.§.competit,D.de adminiſtr.& peric. *Gratioſe expunctæ Rationes*,l.4.D.de adminiſtr.rer.ad ciuit.

GRATIS,& *Mercede data*,aut *conſtituta*,opponuntur,l.22.§.1.D.de præſcript.verb.

Gratis,& *Pecunia accepta*,opponuntur,l.4.D.ſi quis omiſſa. *Gratis Habitare in alienis Ædibus*, l.9.D.de donationib.l.18.D.de donat.int.vir. *Gratis Habitationẽ dare*,l.53.§.ſi habitatoribus, D.de actionib.empt.

Gratis Nauigare, & in Cauponam Gratis diuertere,l.6.D.nautæ caupo.

Gratis concedere,l.11.D.de vſu & habit.§.1.Inſtit.eod. *Curare amicos*, l.27.D.de oper.libertor. *Remittere*,l.29.§.plectitur,D.ad L.Iul.de adult. *Res ſuſceptæ*,l.3.§.1.D.nautæ caup.

GRATVITA fides,l.38.D.de negot.geſt. *Gratuita Habitatio*,l.17.D.de præſcript. verb.l.28.§.vlt.D.de liber.leg. *Qui Gratuitam Habitationem accipiunt*, l.15. §.1. D. de precario. *Gratuitam Habitationem habere*,l.1.D.de migrando,l.28.§.vlt. D.locati. *Gratuitam Habitationem præſtare*, l.5.D.in quib.cauſ. pign. *Si quis Gratuitas Habitationes dederit libertus*, l.5. §. ſi quis,D.de his qui deiecer.

Non Gratuita legatio,l.2.§ 1.D.de legationib.

Gratuita libertas,l.1.C.de libert.& eor.liber.

Gratuita Opera,id eſt,abſque mercede,l.1.§.eſt autem,& l.5.D.de exercitor. *Gratuitam operam præbere*,l.27.D. de oper.libert.

Gratuita pecunia,l.10.§.ſi mandauero, D.mandati, quæ ſine vſuris debetur. *Gratuita pecunia vti*,l.8.D.in quib.cauſ.pign. *Si Gratuita pecunia vtenda data ſit*,l.2. D.de calumniatorib.

Gratuitum,id eſt,ſine mercede. *Gratuitum Beneficium*,l.3.D.de obſeq. parent. *Experimentum*, l.20.D.de præſcript. verb. *Mandatum,niſi Gratuitum,nullum eſt*,l.1.§.mandatum,D. mandati. *Procurationis officium Gratuitum eſſe debet*,l.15.C.de procuratorib.

GRATVS *Libertus*,l.8.§.ſi ſeruo,D.de bonis libert.

Gratè facient,l.3.§.1.D.de ſuſpect.tut. *Gratè ſatisfacit*, Varro lib.6.de Ling.Lat.

GRATVLARI. *Qui miſſi ſunt ad Gratulandum Principi*,l.35.D.ex quibus cauſ. maior. *Ob publicam Gratulationem*,l.8.D.ad Sc.Turpil. *Gratulationis nomine nihil à prouincialibus,exigendum* l.vlt.

ne quid

ne quid publ. læt. nuntij, in C. Th.

Gravari *Confeſſione*, l. 1. §. ſi ſerui, D. de quæſtionib. *Grauari dominus*, l. 1. §. quod igitur, D. de vi & vi arm. *Grauari onere*, l. 1. C. qui numer. tut. *Grauata opinio*, l. 23. C. ad Leg. Iul. de adult. *Grauatus falſis argumentis, teſtibúſque ſubornatis*, §. vlt. D. eod. tit.

Gravida *Mulier*, l. 2. §. ſi non propter, D. ſi quis cautionib. quæ *Graui vtero eſt*, vt in l. 11. D. de iure codicill.

Gravis *Condemnatio*, l. 2. C. de procurator. *Impenſa*, l. 7. §. vlt. D. de bon. cor. *Iniuria*, l. 14. C. de contrah. empt.

Grauis Infirmitas, l. 12. D. qui ſine manumiſ. *Grauis valetudo*, l. 40. §. ſeruus, D. de ſtatuliber. l. 3. D. de Sc. Silan. *Vitium*, l. 11. D. de iur. codicill.

Grauior Animaduerſio, l. 1. §. ſolent. D. de offic. præfect. vrbi, id eſt, *Maior*, vt l. 11. D. de offic. Proconſ.

In Grauiorem Cauſam, id eſt, *duriorem*, l. 5. D. de ſolutionib. iuncta, l. 3. D. eod. tit. *Grauior Condicio*, l. 35. D. de cond. & dem. l. 9. §. 1. D. de ſtatuliber. *Grauior Culpa*, l. 54. D. de adquir. rer. do.

Grauiores & Leuiores Culpæ opponuntur, l. 11. D. de pœnis. *Grauiorẽ executionem adhibere*, l. 10. C. de adminiſtrat. tut.

Grauiores Mores, inter virum & vxorem cenſebantur tantùm Adulteria, vt ait Vlpian. Tit. 6. Regular. quos & *Maiores Mores*, ibidem vocat.

Grauior Pœna, l. 3. §. de his, D. de Sc. Sila. & in Leg. Dei, Tit. 15. *Grauior pœna vltra legem impoſita*, l. 13. §. pœna, D. de his qui not. infam. *Grauem Sententiam dicere*, l. 7. D. de incẽd. rui. *Grauior Sententia*, l. 1. §. vlt. D. nihil innouari. *Grauior & Leuior Sententia*, l. 13. D. de pœn.

Grauior Seruitus, id eſt, durior, & oneroſior. *Si ob Grauiorem ſeruitutem diſceſſerint*, l. 13. §. vlt. D. de aliment. vel cibar. *Dum non Grauiore ſeruitute ædificia oneret, quàm pati debent*, l. 24. D. de ſeruit. præd. vrban. *Grauior fit ſeruitus ſtillicidij cùm inferius demittitur*, l. 20. §. ſtillicidium, D. de ſeruitut. præd. vrb.

Graues Vſuræ, & *Leues* aduerſantur, l. 3. D. de eo quod cert. loco. *Grauibus Vſuris mutuatus*, l. 12. §. ſi mihi, D. mand.

Grauiores Vſuræ, l. 3. §. ſed & ſi, D. vbi pupill. l. 7. §. vlt. D. de reb. cor. l. 9. §. ſed ſi ſub vſuris, D. adminiſtr. & pericul. id eſt, *Maiores*, l. 12. D. de vſur. *Hæ Leuioribus* opponuntur, Sueton. in Auguſtin. cap. 38. *Quid pecunias leuioribus Vſuris mutuati, Grauiori fœnore collocaſſent. Grauiſſimæ Vſuræ*, pro centeſimis, l. 47. D. de act. on. empt. l. 7. §. idem ſolent. D. de adminiſtrat. & peric.

Graue eſt fidem fallere, l. 1. D. de pecun. cõſtit. *Nimis Graue*, l. 6. C. de teſtib. *Graue videbatur*, l. 4. D. de in lit. iur.

Graue Æs alienum, l. 11. §. ſi locupleti, D. de minorib. l. 23. §. vlt. D. de hered. inſtit. *Graue iudicium* apud Cicer. in Oratio. pro Roſc. com. pro turpi, ſeu famoſo. *Iudicio*, ait, *Graui experiri iubebas*, id eſt, actione pro ſocio, qua damnatus infamia notatur, *Graue Onus*, l. 12. §. 1. D. de vſu & habit.

Grauiora, & *Leuiora Crimina*, l. 1. §. vlt. D. nihil innouari. *Grauiora munera*, l. vlt. D. de iur. immunit. *Grauiora iura patronorum*, l. 51. §. cui, D. de fideicomm. libert. *Grauiora vincula*, l. 8. D. de pœnis. *Grauiſſima iniuria adficere, ſi flagellis fortè ceciderit*, l. 10. §. prætor ait, D. de in ius voc. *Grauiſſimæ inimicitiæ*, l. 3. §. vlt. l. 22. D. de adimend. legat.

Gravitas *Exacta*, l. 18. D. de ædil. edic. *Grauitas examinanda in Teſtibus*, l. 2. D. de teſtib.

Grauitas Præſidis, l. 16. C. de excuſ. tut. l. 4. C. ſi aduerſ. rem iudic. l. 18. C. de pact. l. 5. C. de ſeruitut. l. 3. C. de ped. indic. l. 2. de tempor. curſ. in C. Theod. *Vicarij*, l. 4. de priuil. cor. qui in ſac. pal. mil.

Grauitas tua, l. 7. C. vbi cauſæ fiſcal. l. vlt. C. ſi quis ignor. l. 1. C. de bon. vacãt. *Grauitas Militaris*, l. 4. C. de comm. rer. alienat. & *Ducis Meſopotamiæ*, l. 4. de cohort. princ. corn. & princip. in Cod. Theod.

Graviter *Conſtitutum*, l. 1. D. nautæ caupon. id eſt, acerbè & ſeuerè. *Grauiter puniendus*, l. 3. §. vlt. D. de ſuſpect. tut. *Grauiùs coërceri*, l. 8. §. inter. D. de pœnis, l. 2. D. de fugitiu. *Puniri*, l. 1. D. de requirend. vel abſentib. *Puniendus*, l. 5. §. qui deſertioni. D. de re milit. *Vindicantur*, l. 28. §. omnia, D. de pœnis.

Grauiter loqui, l. 9. D. de ædil. edic. id eſt, impeditè, & tardè.

Graviscanorum *Reſpub.* l. 30. D. de legat. 2. *Grauiſcanæ* etiam *Coloniæ* fit mentio apud Liuium lib. 40.

Gremia, virgulę tenues, ſiccæ, aridæque, & ad comburẽdum aptæ, l. 55. §. lignis, D. de le-

gat.lib.3. Columell. tenuia admodum ligna, à ruſticis Gremia appellari tradit, lib.12. cap.19. Palem. in Gloſſ. *Græmia* exponit *ſiccamina lignorum*. Vnde *Gremiales Arbores*, l.7.§.ſi fundum.

Grex inter Corpora ponitur, quæ ex diſtantibus conſtant, & vni nomini ſubiecta ſunt, l.30.D.de vſurpationib.

Grex vnum corpus eſt, ex diſtantibus capitibus, ſicut ædium vnum corpus eſt, ex cohærentibus lapidibus. §.ſi grex, Inſtitutio. de legatis.

Grex propriè eſt minorum pecudum, vt Ouium, Caprarum, *Suum*. Liuius lib.32. *Ex Suillo, Ouillo, Caprino Grege*. Proinde ab *Armento & Equitio*, *Grex* ſeparatur, l.1.§.vlt. D.de rei vindic. l.68.& l.70.§.ſed quod. D.de vſufructu. Quamquam *Equarum Greges* dixit Cic. 3. in Verr. & *Armentorum Greges*, idem Philipp.3. quin & Bouem in Grege ponere videtur Pompon. in l. 22. D.de legat.1.

Quidam, decem Oues, Gregem eſſe putauerunt, l.vlt. D.de abigeis.

Grex Ouium ideò comparatus, vt ex eo fructus capiatur, vel ideò, quia non aliter fructus ex ſaltu percipi poſſet, l.9. D.de inſtruct. vel inſtrum. *Grex Ouilis*, l.12.§. ſed ſi pecoris, D. de vſu & habit. *Greges Pecorum*, l.8. D.de inſtruct. vel inſtrum. *Grege legato, & Arietes debentur.* Paul.lib.3. Sententiar. Titul.7. *Grege legato, & ea quæ poſtea accedunt, ad legatarium pertinent*, l. 21. D. de legat.1. *Grege legato etiam eæ Oues quæ poſt teſtamentum Gregi adiiciuntur, legato cedunt*, §. ſi Grex, Inſtitut. de legatis. *Si Grege legato, aliqua pecora viuo teſtatore mortua eſſent, inque eorum locum aliqua eſſent ſubſtituta, eumdem Gregem videri*, l.22. D. de legat.1. Similiterque *Grege pignori obligato, quæ poſtea naſcuntur, tenentur: ſed & ſi prioribus capitibus decedentibus, totus Grex fuerit renouatus, pignori tenebitur*, l.13. D.de pignorib. *Grege legato, nō poteſt quædam ſperni, quædam vindicari, quia non plura, ſed vnum legatum eſt*, l.6. D.de legat.2. *Grex non intelligitur eſſe communis, ſi pecora Titij tuis pecoribus immixta ſint*, §.quod ſi frumentum, Inſtitut. de diuiſio. rer.

Gregis capita, l.1.§.vlt.& l.3. D.de rei vindic.& l.13. D.de pignorib. *Grex capitum trecentorum*, d.l.3. D.de rei vindic. *Aucto, vel minuto numero Gregis*, l.21.§.1. D. de exceptio. rei iudic.

Grex deſinit eſſe, ſi ad vnum Pecus reciderit, l.7. D.de leg.1. Et ita accipe quod ait Pomponius in l.vlt. D quib mod. vſufr. amitt. *Si Gregis numerus eò vſque perueniit, vt Grex non intelligatur.*

Grex etiam *Auium* dicitur ab Horatio Epiſt.3. lib.1. *Grex Anatum*, apud Varron lib.3. de re Ruſt. cap.11. *Anſerum*, apud eundem, eiuſdem lib. cap. 10. *Pauonum*, eiuſdem lib. cap. 6. *Grex* quoque *venalium mancipiorum* dicitur à Plauto Aulular. & Sueton. in lib. de clar. Rhetorib. & *Greges venalitij*, à Plinio lib. 35. cap.18. Sed & *Ancillarum Gregem* legimus apud Terent. Heautont. Act.2. Sc.3.& *Pellicum Greges*, apud Q. Curtium.

Gregatim. *Quæ Gregatim paſcuntur quadrupedes*, l.65.§. pecoribus, D. de legat.3. *Gregatim* porrò *haberi* & *Boues*, & *Equi*, *Cameli*, & *Aſini* dicuntur l.1.§. vlt. D.de rei vindic. l.2. D.ad leg. Aquil. Sed & *Sues Gregatim paſcuntur*, d.l.65.§.pecoribus.§.1. Inſtit. de L.Aquil. *Gregatim volare*, Varro lib.4. de Ling. Lat.

Gvbernacvla *Nauis*, l.44. D.de euictionib. quibus nauis contorquetur quò Gubernatori libet, vt loquitur Lucretius lib. 4. *Clauum* & *Gubernacula* coniungit Cicerò, pro Sextio. *Clauum* autē appellari *Fuſtim Gubernaculi*, Seruius in lib.5. Æneid. tradit, ad ea verba, *Clauumq; in littore torquet*. Vnde & *Puppim clauo parere*, Claudianus ait lib.1. in Eutropium.

Gvbernator *Nauis*, l.13.§.ſi magiſter, D. locati. Is eſt, qui ſedens in puppi, clauum tenet, ac Gubernacula tractat, & à quo nauis regitur. Varro lib. 8. de Lingua Lati. *Gubernatori vnuſquiſque obtemperare debet in Naui. Gubernium* vocatū ab antiquis ſcribit Agell. lib.16. cap.7. *Præſidem* vocat Statius lib.10. Thebaid. his verbis, *Non ſecus amiſſo, medium, cum Præſide, puppis fregit iter, ſubit ad vidui moderamina Claui. Rectorem Nauigij* vocat Seneca Epiſt.85. ex qua aliquot clauſulas ſubieci. *Gubernatori*, ait ille, *propoſitum eſt vtique, Nauem in portum perducere*, & mox, *Gubernator tibi non felicitatem promiſit, ſed vtilem operam, & Nauis regendæ ſcientiam.* Idem lib.4. de Benefic. cap.21. *Gubernatorem eſſe etiam eum qui in ſicco eſt: quia conſummatæ ſcientiæ nihil deeſt, etiam ſiquid obſtat quominus ſe vtatur. Temerarij* autem & contrà *Cauti Gubernatoris differentiam*, vide apud eumdem Epiſt.14.

Gvla *Serui, quem tonſor radebat, præciſa*, l.11. D.ad L.Aquil. Gula autem eſt meatus à faucibus in ventriculum, duabus tunicis conſtans, per quem cibus & potus deuorantur, & in ventriculum deſcendunt: Ea ex neruo conſtat & carne, οἰσόφαγον Græci vocant, quod ea ferat quæ eduntur. Eſt intra collum, cui comes arteria iungitur, vt Ariſtot. lib.1. de animalib. cap.16.

Gvlosi, l.4.§.1. D.de ædil. edic. id eſt, Gulæ dediti, & γαστρίμαργοι. Vtitur hoc vocabulo Martialis, Epigramm.23. lib.8. Epigramm.59. lib.10. & Epigram.41. lib.12. Seneca lib.3. Nat. quæſtio.

quæſtio cap.18. *Non ſunt ad Popinam dentibus, ventre, & ore contenti: Oculis quoque Guloſi ſunt.*

Gvstvs *Vini ad hoc proficit, vt improbare liceat*, l.34.§.alia, D.de contrah.empt.

Gvttvrosvs, l.12.§.1. D.de ædilic.edic. dicitur, qui amplum & modum excedens, ſeu in anteriorem partem protuberans, Guttur habet. Gutturoſi autem, ab Hippocrate lib. περὶ ἄρθρων, ἐκβρογχοι appellantur, ἀπὸ τοῦ βρόγχου, quo nomine ille, vel totam aſperam arteriam, quod maxima ex parte cartilaginibus conſtet, vel Guttur dumtaxat, ſignificat. quemadmodum Galen. 3. Commentarior. in illum Hippocrat. περὶ ἄρθρων, tradit.

Hunc etiam Gutturis tumorem, ſeu tuber, Græci βρογχοκήλην vocant. Nam, vt Galen. in defenſ. medic. ſcribit, βρογχοκήλη, ἐστὶν ὄγκος περὶ τῷ βρόγχῳ. Paul. Ægineta lib.6.cap.36. quod περὶ βρογχοκήλης inſcribitur, ὄγκος, ait, ἐπὶ τῷ τραχήλῳ γίνεται, μέγας, καὶ περιφερής, ἐκ τῆς ὑλῆς, ταύτης τι..., περιτηρούσης πεπονθυίας.

Gynæcivm, vel, vt in Cod.Theod. ſcribitur *Gynaiceum*, ſignificat textrinũ ad veſtes principis conficiendas conſtitutum, l.5.C.ad L.Iul.repet.l.2.& l.5. C. de murileg. & gynæciar. lib.11. Nam quod in d.l.5. dicitur *Gynæcij*, hoc in l.ſeq. dicitur, *Textrini*. Similitérque in l.24. de annon.& tribut.in Cod.Theod. *Textrinis* vel *Gynæceis*. Hinc & *Regios Textrinis præpoſitos* appellat Firmicus lib.3. cap.7. qui Gynæciis præerant. Paul. Diacon. in Iuſtiniano, de Sophia & Narſe Eunucho: *Cui illa, inter cetera, quòd Eunuchus erat, hoc fertur mandaſſe, vt cum puellis in Gynæcio lanarum penſa diuideret*: ſic enim hæc verba relata ſunt ab Aimoino Monacho, lib.3.de geſt. Franc.cap.10. Habebant porrò Impp. Gynæciorum ſuorum vſibus deſeruientia vtriuſque ſexus mancipia, vt apparet ex l.2.de murilegulis, in C.Th. in qua eſt, *Mancipium Gynæcij*. Sic in l.6.eod.tit.in Cod.Iuſtinian. *qui Textrini noſtri mancipia*. De Ancillis verò Gynæciariis teſtes do ipſoſmet principes, in l.6.de Iudæis in Co.Theod. Ideóque ingenuæ mulieres, quæ ſe Gynæciariis iunxiſſent, ſi, conuentæ denunciatione ſolemni ſplendorem generis contubernij vilitati præferre vellent, ſuorum maritorum condicione teneri, conſtituunt Impp.in l.3.C.de murilegulis & Gynæciar.lib.11. Atque hę ſunt *Gynæcij familiæ*, l.5.C.de murilegulis & Gynæciar.lib.11.

Procuratores Gynæcij, l.2 C.de murileg.& Gynæciar.lib.11. qui *Procuratores Textrinorum* vocantur, in l.14.cod.tit. *Procuratores Gynæciariorum*, l.3.de indulgent.debit.in C.Theod. Vnde facilè adducor vt credam corruptum hoc vocabulum eſſe in Notitia Prouincia.Imp.Rom. in qua, *Cynegiorum procuratores*, ſub diſpoſitione Comitis ſacrarum Largitionum, cui Comes veſtiarij ſuberat, ponũtur, vt & in capite quo de Comite rerũ priuatarũ agit, vbi ſimili modo *Cynegiorum Procuratores* recenſentur. Veſtium enim, non item Canum curam ad eorum Comitum officia pertinuiſſe conſtat: Emẽdandum ergo illis locis, *Procuratores Gynæciorum*. Quibus illic rectè atque ordine adiunguntur Procuratores Linificij & Baphiorum ſicut, *Corpus Gynæciariorum, Lintheariorum, ſiue linifariorum* ſociatur, in l.13. C.de murilegul. lib.11. Nam & *Linteæ veſtis Textrina* habuiſſe Impp. liquet ex l. 6. de murilegul.in C. Th. Inde apud Euſeb. lib.2.de vita Conſtantini γυναικείοις, καὶ λινυφίοις legimus, quorum altero *Gynæcia*, altero Linificia deſignantur.

Gynæciarii, l.3.& l.1.de murilegul. & gynæciariis lib. 11.l. vlt. Cod. de milit. veſt. lib.12.l.1.C.de veſtib.olouer. lib.11. id eſt Gynæciis, ſeu textrinis Imperialium veſtium adſcripti vel *Opifices veſtis Imperialis contexendæ*, vt loquitur l.6. de murilegulis, in Cod. Theod.

Gynæciariorum corpus, l.16.de murilegul.in Cod.Th.

Gymnicvs *Agon* l.1.C.de ſpectacul.lib.11.l.3.de ſcenic.in C.Theod.& apud Pli.Epiſt.22. lib.4. certamẽ quod à nudis exercebatur. *Gymnicum certamen*, apud Senec.lib.3.de Ira, cap.14. Cuiuſmodi certamina, *Gymnicos ludos* appellant Cic.2.Tuſculana; & Plin.lib.7.cap.56. Tertullianus in lib.de Spectaculis cap.11.de Agonibus agens. *Sed & Gymnicas artes Caſtrorum, & Herculum, & Mercuriorum diſciplinæ prodiderunt.*

Finis Lib. VII.

DE VERBORVM QVAE AD IVS PERTINENT SIGNIFICATIONE,

LIBER VIII.

HABENA *cædi* Impuberes, ait l.1. §.impuberi, D.de Sc. Silan. Hoc etiam, verborum genus attigit Horat.lib.2. Epiſt.cùm ait,

In ſcalis latuit metuens pendentis habenæ.

Ouidius in Epiſt. Deianiræ ad Herculem

Diceris, infelix, ſcuticæ tremefactus habenis.

Habenæ, ait Papias, *retinacula equorum, dictæ, quòd, ipſas retinentes, aliquid habemus.* Vetus Gloſſarium, *Habena*, [illegible]

HABERE, *dupliciter accipitur. Nam & eum Habere dicimus, qui rei Dominus, eſt: & eum, qui Dominus quidem non eſt, ſed tenet: Denique Habere rem apud nos depoſitam ſolemus dicere*, l.38. §.habere, D.de verbor.oblig. *Habere duobus modis dicitur: Altero, iure Dominii: Altero, optinere, ſine interpellatione, id quod quis emerit*, l.188. D. de verb. ſignif. *Habere enim*, & eum dicimus, qui dominus eſt, & eum, qui dominus quidem non eſt, ſed tenet, l.38. §.habere, D.de verbor.oblig. Itaque in Interdicto. Vnde vi, *verba hæc, Quæque ibi habuit, ſic accipiamus, vt omnes res, cõtineantur non ſolùm quæ propriæ ipſius, (qui deiectus eſt,) fuerint, verùm etiam ſi quæ apud eum depoſitæ, vel ei commodatæ, vel pigneratæ, quarúmque vſum, vel vſumfructũ, vel cuſtodiam habuit, vel ſi quæ ei collocatæ ſunt. Cũ enim dicat Prætor, Habuit, omnia hæc Habendi verbo cõtinentur*, l.1. §.quod autem ait, Prætor, D.de vi & vi arm. In Edicto quoque, Ne quid in loco publico, &c. *In Publico factum, immiſſúmve, Habere videtur, qui vtitur, & iure poſſeſſionis fruitur, ſiue ipſe opus fecit, ſiue ex cauſa Emptionis, vel Conductionis, vel Legato, vel hereditate, vel quo alio modo, adquiſiuit*, l.2. §. habere, D.ne quid in loco publ.

Habere licere, qui promittit, hoc præſtare debet, vt ne alius rem euincat, vtque, ſine controuerſia & interpellatione cuiuſquam, rem ſibi habere & poſſidere liceat, l.11. §.venditorem, & §.vlt. D.de act.emp. l.45. §.vlt. D.de legat.1. l.8. D.de euictionib. l.83. D. de verbor. obligatione. *Habere non licet*, ſi quis controuerſiam vel de proprietate, vel de poſſeſſione, vel de vſufructu, vel vſu, vel quo alio iure eius quod diſtractum eſt, faciat: & omnino, ſi quid de iure quod habuit minuatur, l.38. §.1.cum ſeq. D.de verbor.obligatio. *Fugitiuum habere non licet*, l.13. §.1. D.de actio.empt. *Habere nõ licet eum*, cuius ſi pretiũ emptor *non dediſſet, ei ab aduerſario auferretur*, l.21. D.de euiction. Habere Emptor planè licet, & ſi is, qui eum in euictione rei vicerit, ante abductam vel ablatam rem, ſine ſucceſſore deceſſerit, ita vt neque ad fiſcum bona peruenire poſſint, neque priuatim à creditoribus diſtrahi, l.57. D.eod.tit. euictio. Hæc autem verba *Ius*, non *Factum*. ſignificant, & in ſeruilem perſonam propriè non cadunt, l.39. §.hi qui ſunt. D.de verbor.obligation. *Habere Poſſidere hi qui in aliena poteſtate ſunt, non poſſunt*, l.49. §.1. D.de adquir.poſſ.

Habere, tenere, poſſidere, in formula Aquilianę Stipulationis, l. 18. §. vlt. D. de acceptilatio.

Cornelius Fronto lib. de differentijs vocum. *Habere poteſt etiam fur nequam. Poſſidet nemo niſi qui aut relictæ, aut donatæ rei, aut ruptæ, dominus eſt: Ita in habente onus, in poſſidente vſus eſt.* Vetus Gloſſarium, *Habet*, ἡ φυσικὴ κατοχὴ τῦ πράγματος.

Habere,

Habere, ſicut Peruenire, cum effectu accipiendum eſt, l.64.§.vlt. D.de verb. ſignif. *Id apud ſe quis habere videtur, de quo habet actionem. Habetur enim quod peti poteſt*, l.143. D. eod. tit. *Is qui actionem habet ad rem reciperandam, ipſam rem Habere videtur*, l.15. D.de diuerſ.reg.

Habuiſſe dicitur *quis ea quæ amiſit*, Paul.lib.4.Sentent.Tit.5.

Habere Actionẽ, l.15.D.de diuerſ.reg.l.2.D.de condict.ſine cauſa, l.25.§.1.D.de pec. conſt. l.25.D.ſolu.matrim.l.41.D.de act.emp.l.6. D. de diuerſ. reg. l.vlt. D. de condict. ob. turp. cauſ. Et contrà, *Actionem non habere*, l.45.D.de act.emp. *Habere Actionem non videtur is, cui propter inopiam debitoris ea inanis eſt*, l.6.D.de dolo. *Habere Bonorum poſſeſſionẽ*, l.3. D. de bon.liber. *Condictionem*, l.30.D.de condic.indeb.l.14.D.de condict.furt.l.vlt.D.de condict.ſine cauſa, l.70.§.vlt.D.de iure dot. *Deductionem*, l.vlt.D.de impen.in res dotal. *Exactionem*, l. 6. D. de impenſ.in res dot.id eſt, *Parere*, vt l.11. D.eod.tit. *Exceptionem*, l.10. D.de except.rei iud.l.20.§. ſi conuenerit, D.de pactis dotal.l.12.§.vlt. D.de iu. dot.l.1.§.vlt. D.de except.rei ven. l.40. D.de condict.indeb. *Iudicium*, l.vlt.D.ne vis fiat ei. *Petitionem*, l.7.D.de pecun.conſt. l.36. D. de condict.indeb.l.vlt.§.filiæ, D.de legat.1.l.25.D.quand.dies legator.l.78.D.de iure dot.

Habere Contractum, l.4 C.ſi tutor vel curat.l.1.C.ne vxor pro mari.l.23.C. de iure dot. l.4. C.de rer.permutat.l.vlt.C.de ædilic.actio.l.2.C.ſine cenſu vel reliq.l.7. C. ſi quis alteri vel ſibi, l.vlt.C.de inſtitor. id eſt, contrahere. *Habitus contractus*, l.21.C.de don. int. vir.l.10.C.ſi cer.pet.l.6.C.ſi quis alteri, l.5.C.de oblig.& act. *Tractatu Habito*, l.32.D.pro ſoc.

Habita Conuentio, l.8.C.de pact.int.empt. *Emptio*, l.2.D.de contrah. empt. *Pactio*, l.22.C.de donationib. *Stipulatio*, l.1.C.de auct.præ. *Habitæ obligationes*, l.4.C.ad Sc.Velleian.

Habita Compenſatio, l.53.D.de pactis. *Habere* interdum ſignificat continere & recipere. *Nullum habet in ſe delictum*, l.1.§.ſed ſciendum.D.de ædil.ed. *In ſe Crimen habet*, Iuuenal.Sat.

Habet ſummam Æquitatem, l.15. D. de precario. *Summam Æquitatis rationem*, l. 6. D. de impenſ.in res. *Habet Dubitationem*, l.1.§. quæ onerandæ, D.quar.rer.act.l.13. D. de manum. teſt. l.203.D.de verb.ſignif.Et contrà, *Nullam Habet dubitationem*, l.25.D.de minorib. l.41. D. de verb.obl.l.3.D.de natal.reſtit.l.7.C.qui dare tutor. *Hæſitationem*, l.15.§.vlt.D.ſi pars heredit. *Rationem*, vide infra lib.16. *Habere* quoque dicitur quis Morbum quo laborat, & vexatur. *Qui clauum habet*, l.12.D.de ædil.edic. *Qui comitialem morbum Habet*, l.53.D.eod.tit. *Si alter ex litigatoribus febrem habuit*, l.60.D.de re iud.Seneca Epiſt.119. *Sic diuitias habẽt quomodo Habere dicimur Febrem, cùm illa nos habeat. E contrariò dicere debemus, Febris illum tenet. Quæ nõdum iuſtam ætatem habeat*. l.8.D.de condictio.cau.da.

Sibi habere fundum, l.23.D.de condic.& demõſtr. *Sibi Habere iuſſus*, l.14.D.de pecul. *Si quod ipſe Habeat, ſibi Habere eum iubeas*, l.10.D.de donationib.

Res tuas tibi Habeto, l.2.§ 1.D.de diuort.quæ fuiſſe ſolemnia Diuortiorũ verba, docui lib.8. Formular.Inter cetera quoque Legatorum, quæ per Vindicationem relinquebantur, legitima verba, fuit, *Habeto*, teſte Vlpian.Tit.25.Regular. *Debere Habere*, l.19.D.de ſeruitutib.

Habere, Græco loquendi ſchemate pro debere, ſeu Neceſſe habere, vt in l.15.§.1.D.ad L. Iul.de adult. *Neque enim laborare Habet, vt ſe repræſentet*: & in l.10.§. qui ex cauſa, D.de pœnis, *In eum locum perducti fuerunt in quo operari Habent*. Et ita Tertullian. non ſemel loquitur. Veluti Apologetici cap.37. *Quem Habemus odiſſe*: & lib. aduerſus Valentinian. *Habemus ſuper volare*. Sic & D.Cyprian. Epiſt.27. *Reſcribere habeam*. Similique modo Celſus, in l.38. D. de rei vindic. *Sepulchris auitis carendum habeat*. Mæcianus in l.65.D.de manumiſſ. teſtam. *De ſeruis autem quos redimendos habebit*. *Haberi conteſtationem*, l.9.C.de præſcript.lon.temp. *Haberi quæſtio*, vide infrà lib.15. *Habita Sententia*, pro lata ſeu dicta, in l.21.D.de his qui notãnt.infam.

HABILES *ad militiam*, l.6.D.de caſtr.peculio. *Negotio habilis non ſit*, l.9.D.de curat.furio. *Minus habiles ad tutelam*, l.2.§.non ſolùm.D.ad Sc.Tertyllian. *Habiles ad hæc*, l.35.§.1.D.de iureiur. *Habiles ad lauandum balneæ*, l.35.§.vlt.D.de legat.3. *Habilis via*, l.2.§.ſi quis cloacam, D.migrando. *Habilia ad miniſterium Mancipia*, l.37.D.de ædil.edic.

Habiliter geri gemmæ, l. 20. D.de auro argen.

HABITARE, *Inquilinus* dicitur, vt *Colonus*, *frui*, l.25.§.1.D.locati. *Habitare in Ædibus alienis*, l.9. D.de donationib.l.12.D.de donat.int.vir. *In illa domo*, l.15.D.de aliment.vel cibar. *In portionibus domus*, l.34.D. de vſu & vſufru.leg. *Habitari poteſt, & ædibus obſcuratis*, l.10. D.de ſeruit. vrb.præd. In Edicto de his qui effuder.vel deiecer.in quo eſt, *In eam qui ibi Habitauerit, in duplum Iudicium dabo: Habitare dicimus vel in ſuo, vel in conducto, vel gratuitò: Hoſpes planè non tenebitur, quia non ibi habitat ſed tantiſper hoſpitatur*, l.1.§.habitare, D. de his qui effuder. *Siue in propria domu quis Habitauerit, ſiue in Conducto*, l.5.§.domum, D.de iniuriis. Et ibid. *Quid ſi quis in villa Habitet, vel in Hortis? Si plures in eodem cænaculo habitent*, d.l.1.§.vlt.& l.5.§.interdũ, D.de his qui effud. *Si plures diuiſo inter ſe cænaculo habitent* d.l.5.in pr. *Precario Habitare*, l.15.§.1. D.de precar.

HABITATIO,ius inhabitandi ſignificat.Sic *Habitatio legari* dicitur,l.7.D.de capite minut.l. 8.D.de tranſactionib.l.9.D.quando dies legat.*Si cui Habitatio legata, ſiue aliquo modo conſtituta ſit, neq; Vſus videtur,neque Vſusfructus:ſed quaſi propriũ aliquod ius. Quam Habitationẽ habẽtibus, non ſolùm in ea degere, ſed etiam alijs locare licet*, §. ſed ſi cui, Inſtitut. de vſu & habit. *Effectu idem pænè eſt legatum Vſus, & Habitationis*,l.11.D.de vſu & habi.*Si in Habitatione aliquid legetur*,l.12.§. ſi in habitatione,D.quando dies legat. *Si ad Habitationẽ certa ſit quãtitas annua relicta*,l.8.§.vlt. D.de tranſactionib.*Habitationis exceptione, ſiue temporali, ſiue vſque ad mortem,Vſus videtur exceptus*, l.32.D.de vſufructu.*Habitatio debetur,ſi alimenta legata ſint*,l.6.D.de aliment.vel cibar.

Habitatio pro ædificio,l.20.§.Gaio,D.de inſtru. vel inſtr. *Qui Habitationem alicui locauit*,l. 25.§.1.D.locati.*Ad omnem Habitationem,in qua paterf.habitat pertinere legem, Cornel. de iniurijs, licet ibi quis domicilium non habeat*,l.5.§.domum, D.de iniuriis. *Qui Gratuitam Habitationem accipiunt*,l.15.§.1.D.de precar.*Habitationem gratuitam præſtare*,l.5.D.in quib.cauſ.pign. *Habitationes gratuitas dare libertis*, l.5.§.1.D.de his qui effuder. *Libertis,Libertabúſque Habitationes in domo dari volo*,l.34.D.de vſu & vſufr.leg.*Habitationes præſtari libertis*,l.18.D.de peric.& commo.

HABITATOR, Inquilinũ ſignificat. *Habitator ſuam ſuorúmque culpam præſtare debet*,l.6.§.vlt. D.de his qui effuder.*Cùm ſeruus Habitator eſt*,l.1.§.cùm ſeruus,D.de his qui effud.vel deiecer.

Habitatores, pro Inquilinis,l.53.§.ſi habitatorib.D.de actionib.empt.l.27.& l.30. D.locati.

HABITVS cultum corporis ſignificat.Tit.de habitu quo vti oportet intra vrbem,in C.Th. Sic *Habitus Militaris*,l.1.cod.tit.*Si laruali habitu proceſſeris*,Paul.lib.3.Sent.Tit.5.*Habitus*,ait Papias,*corporis poſitio vel qualitas.Habitus corporis*.Vlp.Tit.11.Regular.Inſtit.quib.mod.tut.finit.

Habitus cuiuſque corporis,pro valetudine,l.1.§.ſed ſciendũ,D.de ædilic.edic.*Eo Habitu naturæ fuiſſe*,l.8.D.de re milit.*In eodem Habitu matrimonij*,l.8.D.de condict.cau.da.*Habitus Animi*,Seneca lib.1.de Ira,cap.5.

HACTENVS *Quatenus*,l.1.§.ſi is qui,& l.17.D.ad Sc.Trebell.l.3.D.quod iuſſu.

Hactenus ſi,l.7.D.de pecun.conſtit.l.1.§.liberos,D.ſi tabul.teſtam.

Hactenus vt,l.3.§.idem,D.de in rem ver.l.63.D.ad Sc.Trebell.l.11. D. de vſu & habitat.& Inſtitut.cod.tit.l.30.§.ſi annua,D.de peculio,l.3.§.item ſi,D.de alienat.iudic.l.22.D.de adoptionib.l.6.D.quæ in fraud.cred.l.vlt.D.de in integr.reſtit.l.30.D.de act.empt.

HÆRERE *Actionibus*,l.13.D.ad Sc.Trebell. *Tutelis*,l.45.D.de excuſationib. *Quorum prædiis Hærent Ripæ*, l.5. D. de diuiſio.rer.*Hærens laqueo Aper*,l.55.D. de adquir.rer.dom.

HÆSITATVR,l.15.D.de verb.oblig.*Hæſitari poteſt*,l.22.§.qui liberti,D.de L.Cornel.de falſ.

HÆSITATIO *incurrebat*,l.42.D.de mort.cau.donat. *Hæſitationem habet*,l.5.§. vlt.D. ſi pars hered.pet.

HAMA,inſtrumentum incendiis arcendis,reſtinguendis,compeſcendíſque adcommodatum,l.3.§.ſciendum,D.de offic.præf.vig.l.12.§.ſi domus,D.de inſtru.vel inſtru.& apud Plin. Epiſt.42.lib.10.Iuuenalis Satyr. 14. *Diſpoſitis prædiues, Hamis*.Meminit & Hamarum ferrearum Plin.lib.19.Natur.hiſto.cap.1. quibus ad pectendas,& decorticãdas ſtipulas vtebantur. Vtitur & Ἀμῶν verbo Æſchines κτ᾽ χληισιφῶντος.

HARENA vulgari ſignificatione,pro ſabulo in l.6.§.1.D.de ſeruit.præd.ruſt.vbi *Ius Harenæ fodiundæ*,inter Seruitutes ruſticas memorantur.*Harena*,vt Agell.lib.19. cap.8. loquitur,*licet ſingulari numero dicta,multitudinem tamen & copiam ſignificat minimarum ex quibus conſtat partium*: de cuius vocis ſcriptura olim dubitatũ docet Seruius in 1.Æneid.ad ea verba, *Potiuntur Troes harena: Quæritur*(inquit)*habeat nécne nomen hoc aſpirationẽ*: Et *Varro ſic definit,ſi ab Ariditate dicitur, non habet:ab Hærendo,vt in fabricis videmus,habet : melior tamen eſt ſuperior etymologia. Harenoſus locus*,l.24.§.adiicitur,D.de damno infec.

HARENIFODINÆ l.13.§.inde eſt quæſitum, D. de vſufruct. loca ex quibus Harena effoditur,l.7.§.ſi vir in fundo,D.ſol.matr.*Harenarias* vocant Varro lib.1.de re ruſtic.cap.2.Caius in l.13.D.de publican.& Cic.pro Cluent Auito.

Aliâs,vt l.36.§.vlt.D.de rei vind.l.1.§.beſtias,D.de poſtul.l.1.D.de ædil.ed.l.4.D.de legatio.l.8.§.1.C.de repudiis,l.11.de pœnis in C.Th.*Harena* interiorẽ, imam, & concauam Amphitheatri partẽ,ſeu vt Ammia. Marc.lib.29.loquitur, *Amphitheatralem caueam*, in qua Gladiatorũ,Beſtiarúmq; ſpectacula exhibebantur edebantúrque,ſignificat. Vnde eam *Martiam* appellãt, Ouid.Eleg.5.lib.4.Triſt.&Martial.Epigr.11.lib.1.& *Sanguineam humum*, idem Martial.Epigram.75.lib.2.& *Triſtem*,Statius Papin.lib.2.Syluar.*Infamem*, Prudẽtius lib.10. contra Symmachũ. *In Harenam ſe dari*,l.vlt.D.de fugitiuis. *Harena miſſus*, l.4.D.de legationib.

HARENARII,qui in Harenam depugnandi cauſa prodierunt : qui ſe in Harenam ad depugnandas beſtias dederunt,l.21.§.ſi ea res, D. de teſtib. l.38. D. de oper. libert. l.5. D. ad Sc. Trebel-

Trebellian.l.11.C.de inof.teſtam.l.1.C.de naturalib.liber.l.7.C.de inceſt.nupt.& apud Firmic.lib.8.Matheſ.cap.10.

HARIOLVS,l.4.& l.6.de malef. & Mathemat. in Cod. Th. ita appellatum eum qui *diuina mente vaticinatur*,ait Donatus,in Phormion.Terent.Act.4.Scena 5.

HARVNDO interdum cum aſpiratione ſcribitur in Pandect. Flor. vt l.5.§.vlt. D. de vſufr. l.3.D.arbo.furt.cæſ.interdũ ſine ſpiritu,vt in his locis quos ſ.lib.1.adduximus.*Qui Harundinẽ ſuccedit*,l.7.§.notauimus,D.quod vi aut cl.*Harundinis cæſæ cõpendium*,l.59.§.vlt. D. de vſufru.

HARVSPEX, l.1.l.2.l.4.& l.6.de maleſic.& mathemat.in Cod.Theod.l.1.de paganis, cod. Cod.id eſt extiſpex.

HARVSPICINA,l.9.de maleſic.& mathemat.in C.Theod.

HASTA *certare*,l.2.D.de aleatorib.*Haſtam rectam referendi Ius*,l.7.§. qui viam, D. de ſeruit. vrb.præd.*Haſtæ* inter *arma* numerantur,l.3.§.armis,D.de vi & vi arm.

Haſtæ,vt Feſtus lib.8.ſcribit,ſubiiciebant veteres ea quæ publicè venibant.Cicer.2.Offic. *Sic par eſt agere cum ciuibus,non vt bis iam vidimus Haſtam in foro ponere,& bona ciuium voci ſubiicere præconis*.Ita ſub *Haſta diſtracta prædia*,l.vlt.C.ſi propt.publ.penſit.l.2. de diſtrah. pignorib. in Cod.Th.*Haſta venditionis*,apud Cicer.Philip.2. Et ita *Haſtæ* nomen accipe apud Senec. Controuerſ.3.lib.9.& Declam.3.lib.9.cùm ait,*In Auctione Fratres,quamuis hoſtilis,Haſta non vidit. Decurſis Haſtis*,l.1.de fiſci debit.in C.Th.Vnde & *Subhaſtatæ*,res dicuntur quæ ſub Haſta venales propoſitæ ſunt,l.3.C.de execut.rei iudic.*Subhaſtatio*,in l.16.C.de reſcind.vend.

Poſſeſsiones ſubhaſtariæ ſorte diſtractæ,l.9.de præd.nauicular. in C. Th. Quæ autem ſub Haſta venibant res,præconibus proclamãtibus venibant,vt ex illo ſ. adducto ex 3. Offic.patet:itẽ ex eo,quòd idem 2.Philip.ait,*Haſta poſita pro æde Iouis ſtatoris bona Gnæi Põpeij Magni voci acerbiſsimæ ſubiecta præconis*.Tertull.Apologet.*Sub eadem voce præconis,ſub eadem Haſta, ſub eadẽ annotatione Quæſtoris diuinitas addicta conducitur*:eáq; cauſa Præcones ad Haſtam ſtetiſſe,& oblata pretia nuntiaſſe, Acron.in Sat.6.lib.1.Serm.Horatij ſcribit.

Haſta quoque poſita locationes publicorum factas,oſtẽdit Ouid.lib.4.de Ponto Eleg.5.

Aut populi reditus poſitam componet ad haſtam.

Et minui magnæ non ſinet Vrbis opes. Idem eod.lib.Eleg.9.

Nunc longi reditus Haſtæ ſupponere luſtri. Columella in Præfatione lib.1. *Nunc ad Haſtam locamus,vt nobis ex tranſmarinis Prouinciis aduehatur frumentum.*

Haſta Fiſcalis l.8.C.de remiſ.pignor.Rubr.de fide inſtr. & iure haſtæ fiſc. lib. 10.C.A Fiſco enim res Haſtarum ſollemnitate diſtrahebantur,l.vlt. C.ſi aduerſ. fiſc.l.1. de domib.ad rem priuat.pert.in C.Th. *Haſta Prætoris*,apud Senecam lib.de breuitate vitæ,cap.11.

Haſta Centumuiralis.Statius Papinius Silua.4.lib.4.*Ceſſat cẽteni moderatrix iudicis haſta*.Itẽ *Decemuiralis*.Pompo.in l.2.§.deinde cùm eſſet, D.de orig. iur. *Cùm eſſet neceſſarius magiſtratus qui Haſtæ præeſſet, Decemuiri in litibus iudicandis ſunt conſtituti*.Lucanus in Panegyrico Piſonis.

Seu trepidos ad iura Decem citat Haſta Virorum.

Auguſtum autem auctorem fuiſſe vt *Centumuiralem Haſtam,quam Quæſtura functi cogere conſueuerant,Decemuiri cogerent*,Sueton.in Auguſto,cap.36.narrat.

HAVRIENDI *Ius*,l.3.§.vlt.D.de ſeruit.præd.ruſt.*Aquæ Hauriendæ ſeruitutes*,l.§.hoc interdic. D.de fonte.*De Aqua per Rotam ex Flumine Haurienda*,l.2.D.com.præd.*Iter ad Hauriendum præſtari*,l.10.§.vlt.D.de ſeruit.vrb.præd.

HAVSTVS *Aquæ*,l.14.D.de aliment.vel cibar.l.1.& l.2.§.1.& §.vlt.D.de ſeru.præd.ruſt.id eſt ius hauriendi,ſeu aquæ hauriendæ.

Hauſtus ſeruitus,l.17.§.via,& §.vlt.D.de aq.& aq.pl. *Hauſtus ſeruitus impoſi poteſt Aquis putealibus*,l.1.§.quamquã,D.de aqu.cott.& ita *Hauſtum relictum accipe*,l.10.§.vlt.D.de ſeru.pr.vrb.

HELIOCAMINVS,l.17.D.de ſeruit.vrban.præd.& apud Plin.Epiſt.17.lib.2.Vaporariũ eſt in aprico loco ſitum ad calorem Solis excipiendum.

HERBA *Mala*,l.19.§.1.D.locati.*Peſtibiles Herbas,vel letiferas habens fundus*,l.4. C.de ædilic.act. *Si Herbis Segetes corruptæ ſunt*,l.15.§.1. D. locati. *Si quid adhuc adeò tenerum ſit, vt Herbæ loco ſit*,l.4.D.arbor.furt.cæ.*Frumenta quæ in Herbis erant*,l.78.§. vlt. D. de contrah. empt. Cicero.lib.4.de Finib. *Fruges,ait,ad Spicam perduci ab Herba*.Idem lib.2.de Orator.*Vt in Herbis ruſtici ſolent dicere,in ſumma vbertate,ineſt luxuria quædam*. Plin.lib.2.cap.17.*Luxuria ſegetum caſtigatur dente pecoris,in Herba dumtaxat*. Virgil.lib.1. Georg. *Luxuriem ſegetum tenera depaſcit in Herba*. Perſ.Satyr.6.*Seges in Herba eſt*.Ouid.in Epiſt.*Et adhuc tua meſsis in Herba eſt*. Idem lib. 8. Metamorph.*His modo creſcentes ſegetes proculcat in Herba*. *Herbæ quas legati populi Rom. ferre ſolebant*,l.8. D.de diuiſ.rer. *Herbulæ*,l.55.§.lignorum,D.de legat.3.

HEREDITAS *nihil aliud eſt, quàm ſucceſsio in vniuerſum Ius quod defunctus habuit*, l.24. D. de verbor. ſignif. *Succeſsionem* accipe Ius ſuccedendi. Hereditas enim vniuerſitatem quandam ac Ius ſucceſſionis demonſtrat, l.208. D. de verb. ſignif. *Iuriſque nomen eſt*, l.3. D. de bon. poſſ. l.119. & l.138. §.1. D. de verb. ſignif. Et *in Iure conſiſtere* dicitur, d.l.1. D. de diuiſ. rer. §.1. Inſtit. de reb. corpor. ac proinde, & *abſque vllo corpore Iuris intellectum habet*, l.50. D. de heredit. petit. Itaque *Hereditatis appellatio etiam damnoſam Hereditatem continet*, d.l.119. Eóque intereſſe dicitur vtrum *Hereditas an bonorum pars legetur*, quòd Hereditatis parte legata, neque funeris impenſa, neque manumiſſorum pretia deducantur, cótra atque bonorum parte legata fiat, l.8. §. vlt. cum l. ſeq. D. de legat. 2.

Hereditatis appellatione etiam bonorum poſſeſsio continetur, d.l.138. D. de verbor. ſignif.

Hereditas creta vel adita, l.2. de in integr. reſtit. C.Th.

Hereditas vel Legitima, vel Teſtamentaria, l.6. D. quæ in fraud. cred.

Hereditatis præterea hæc ſunt adiuncta, *Lucroſa, Damnoſa, Idonea, Soluendo*, quorum exempla ſui quæque locis inuenies. Caſſiodor. in Pſalm. 78. *Hereditas ab Hero dicta eſt, quippe qui eam Iure legitimo Dominus noſcitur poſsidere. Hereditas & augmentum recipit, & deminutionem*, l.20. §. Itē D. de heredit. pet. *Hereditas aduentitio iure quæritur*, l.16. D. de caſtr. pecul.

Hereditas, vel ex Teſtamento eſt, vel aliqua Lege, vel Senatuſconſulto, vel etiam Conſtitutione defertur, l.2. D. famil. ercíſ. *Noua Hereditas quæ recens obuenit*, l.2. C. de tutor. vel curat. *Hereditas Meuina, Titiana*, l.27. §. Trebellianum. D. ad Sc. Trebellian.

Hereditatem Heres Adgnoſcere, Adire, Adquirere; Hereditati, Miſcere, Immiſcere: & contrà, *Hereditate ſe abſtinere, Hereditatem omittere, Repudiare.*

Hereditatis verbum interdum pro rebus ipſis & corporibus hereditariis vſurpatur. Sic expilati *Hereditatem* & *Hereditati* Furtum fieri dicimus. Et inde Cicero Topic. *Hereditatem* pecuniam eſſe definit, quæ alicuius morte ad alium peruenit. Quæ res Senecæ lib.6. de Benef. cap.5. ridendi Iuriſconſultos anſam præbuit: ſed inſulſus eſt eius iocus.

Hereditas dicitur *Iacere, Deferri, Adiri, Agnoſci, Repudiari*. Iacet Hereditas quæ nondum adita eſt, l.13. §. quæſitum, D. quod vi aut clam, l.1. D. de ſucceſſ. edic. Defertur hereditas, quam adeundo conſequi poſſumus, l.131. D. de verb. ſignif. Defertur autem vel ex Teſtamento, vel ab inteſtato, 12. Tabulis, aliiſque Legibus aut Senatuſconſultis, l.1. l.2. & 3. D. de heredit. l.1. §. captis, D. ad Sc. Tertyll. l.8. D. de cap. min. Aditur hereditas, cùm quis Heredem ſe eſſe dicto factóve demonſtrat. Repudiatur, cùm ea repellitur, omittitur, cùm quis ab ea tempore ſe excludi patitur.

HEREDES ſunt, *qui in ius & locum defuncti ſuccedunt*, l.9. §.1. D. de edendo, l.34. D. de iudiciis, l.43. D. de diuerſ. regul. Vnde Martial. Epigram. 63. lib. 6. *Tu tamen hunc Tabulis Heredem ſtulte ſupremis Scribis, & eſſe tuo, vis, furioſe, loco.*

Heres in Ius omne defuncti ſuccedit, l.11. D. de diuerſ. temporal.

Heres in omne Ius mortui, non tantùm ſigularum rerum Dominium, ſuccedit, cùm & ea quæ in nominibus ſint ad heredem tranſeant, l.37. D. de adquir. vel omitt. Denique, *Heredes*, ſunt *Succeſſores, qui in vniuerſum Ius ſuccedunt*, vt loquitur l.9. §. deinde, D. de ædil. edic. *Heres in æs alienum defuncti ſuccedit*, l.6. §. illud, D. de his qui notant. infam.

Heredes autem ab eo dicti ſunt, quod quaſi heri ſint, id eſt Domini. §. vltim. Inſtitution. de here. l. qualit. l.1. D. de ſucc. ed. licet, ab ære, id nomen Iſidorus libro 9. Etymolog. cap. 5. alij etiam ab hærendo, contra veterem ſcripturæ rationem, deducant. Heredum autem alij Sui, alij Neceſſarij, alij Extranei appellantur. De quibus ſingillatim ſuis locis. Sunt etiam teſtamentarij & legitimi heredes. Sed enim hi demum heredum nomen obtinent, qui iure ciuili ſuccedunt, Prætorij ſucceſſores heredes non appellantur. Heredes enim Lex tantùm facit, veluti lex 12. tab. item Cornelia de captiuis: aut Senatuſconſ. vt Orphitianũ & Tertyllianum: vel Principis conſtitutio, vt in filiorum fam. militum hereditate accidit. Prætor verò Heredes non facit, §. quos autem, Inſtit. de bon. poſſeſ. l.2. §. vlt. D. vnde legit. Vnde quod in l.6. D. quæ in fraud. cred. antehac legebatur *Hereditatem vel Honorariam* à Pandect. Florent. rectè abeſt. Et in l.1. C. ſi quis ignor. rem minor. *Hereditario & honorario titulo ſuccedere*, diuerſa fiũt. Itaque & Fideicommiſſarij, & Bonorum poſſeſſores, ab Heredibus ferè ſemper ſeparãtur: nec Heredes, ſed velut Heredes, aut Heredibus ſimiles perſonæ, perpetuò dicuntur, l.1. D. de poſſeſſo. hered. pet. l.20. §. licet, D. de petit. hered. l.1. §. ſi apud. D. depoſ. l.58. D. de obligat. & actio. l.28. D. de re iudic. l.5. §. & ſi heres, D. vt in poſſ. leg. l.9. in fi. de reb. auct. iudic. l.118. D. de diuerſ. reg. l.3. in fi. ff. de tabul. exhiben. l.2. §. ſi quis nemine. D. ne quid in lo-

in loco pub.l.25.D.famil.erciſc.l.1.§.1.l.47.in fi.D.ad leg.Falcid.§.reſtit. Inſtit.de fideicom. her.l.10.in fi.D.quæ in fraud.cred.l.1.§.vlt.D.ne vis fiat ei qui in poſſ. Vlpian.in Inſtit. Tit. 28.Theophli.in Tit.de perpet.& temporalib. act.ad fin.princ.

Heredum vice habentur bonorum poſſeſſores,l.2.D.de bonor. poſſeſſ. *eos loco Heredis Prætor conſtituit*,l.13.D.de bonor.poſſeſſor. cont. tab. *Heredis loco in omni cauſa habet*. l.117. §.de diuerſ. reg. *Heres, Bonorúmve poſſeſſor, ceterí que ſucceſſores*,l.14.§.vlt.D. de relig. & ſumpt.

Heredum etiam loco habentur Adrogator,ad quem per vniuerſitatem bona tranſeunt,& Pater filij inteſtati caſtrēſia bona, veluti peculij iure,occupans: Item fiſcus ex delicto, vel bona vacantia capiens: Item Pater, Dominúsve, quibus hereditatis emolumentū & commodum adquiritur,l.2.§.ſi defunctus.D.pro empto.l.6.D.de in integ.reſt.l.1.§. ſed & ſi morte.D.quando act.de pecul.l. 40.D.ad Sc.Trebell.l.14.D.de diuerſ.& temp.Erat olim etiam honorarius ſucceſſor,Bonorum emptor, qui à creditoribus debitoris bona diſtrahētibus emerat,vt Theophil.in Tit.de ſucceſſio. bonor.exponit. Atque hi omnes non directas, ſed vtiles actiones exercebāt. Eadémque ratione & qui poſt abſtentionem repudiationémve à Prætore in integrum reſtituebātur,vt adirent, heredes non fiebant,ſed vtiles tantùm actiones habebant,l.7.§.ſed quod Papinia.D.de minorib.l.21.§.vlt.D.quod met.cau.

Heredis appellatione omnes ſignificari ſucceſſores credendū eſt,etſi verbis non ſint expreſsi,l.170.D.de verb.ſignif.

Heres,ceteríque ſucceſſores,l.6.l.14.§.vlt.l.31.§.vlt.D.de religioſ.l.1.§.ſi apud,D.depoſiti,l.1. §.hoc interdictum,& §.hæc actio, D.de vi & vi arma.& l.vlt.§.vlt.D.de condict.furt.l.9.D. de tributor.l.8.§.1.D.de precario,l.13.D.de Interrogationib.l.9.§.vlt.D.quod fal. tut. l.3. §. vlt.D.de contrar.tut.l.22.§.heres,D.de libera.cau. l. 20. §. hoc interdictum, & §. vlt. D. de oper.no.nunciat.l.1.§.hæc actio,D.ſiquid in fraud.patro.l.1.§.prætor. D.ſi is qui teſtamento liber.l.7.§.vlt.D.arbor.furt.cæſar.l.2.§. vlt. & l.4. §.vlt. D. de vi bon. raptor. l.16. §.hæc actio,D.quod met.cau.l.17.§.vlt.D.de dolo,l.1.§.1.D.ſi quadrup.pau.l.13.§.1.D.de publicanis,l.3.§.ſi heres,D.de vſufruc.quemadmod.cau.l.63.§.Patri,D.pro ſocio,l.2.§.ſi quis,D.ne quid in loco pub. Quales ſunt bonorum poſſeſſores, & hi quibus ex Trebelliano reſtituitur hereditas, cæterique Prætorij ſucceſſores,vt apparet ex l.2.§.ſi defunctus,D.pro emptore,l. 13.§.quæſitum,& l.15.D.quod vi aut clam.

Heres,& qui Succeſſorum loco habentur,l.14.D.de diuerſ.temporal.

Heres,vel qualiſcunque Succeſſor,l.1.§.permittitur,D.de aqua cottidia. l.21. §.emptor, D.de pecul.Vnde Vlpian.in l.24.§.1.D.de dam.inf. *Adiicitur*, ait, *in hac ſtipulatione, & Heredum nomen, vel Succeſſorum. Succeſſores autem non ſolùm qui in vniuerſa bona ſuccedunt,ſed & hi qui in rei tantùm Dominium ſucceſſerint,his verbis continentur.*

In Heredem,ceteráſque perſonas,l.17.§.1.D.de damn.inf.

Heres,vel ceteri,l.27.§.1.D.de recept.qui arbit.id eſt,*Heredi ſimiles perſonæ*, vt in l.3.§. hanc actionem,D.ſi menſor. fal.mod.*Heres & ſimiles perſonæ*,l.1.§.hanc actioné,D.de tutel.& rat. *Heredem,ſimiléſque perſonas*,l.58.D.de oblig.& act. *Heredi ſimiles perſonæ,ceteri ſucceſſores*,l.10.§. vlt.D.quæ in fraud.cred.

Heredes aut *Inſtituti* dicuntur,aut *Subſtituti*,l.1.D.de vulg.& pup.Illi,*Primi heredes:* hi, *Secundi* appellantur,l.25.D.qui teſt.fac.l.8.D.de lib.& poſt.l.56.D.de fideic.libert.

Heredis porrò appellatio per multas ſucceſſiones accipitur,nec tantùm ad proximum Heredem, ſed & ad vlteriores,refertur,ita vt Heredis heres, & deinceps,ea appellatione contineatur,l.65.& l.170.D.de verbor.ſign.l.2.D.de liber.leg.exceptis paucis ſpeciebus, in quibus *Heredis* appellatio proximum tantùm continet:vt in Subſtitutione impuberi his verbis facta, *Quiſquis mihi Heres erit*,& in l.Ælia Sentia,& in Edicti Prætorij his verbis, *Tum quem ei Heredem eſſe oportet*,l.70.& l.227. D.de verbor.ſignificat.l.1.D.vnde legit. Quinimmò & ita in Secūdis tabulis facta ſubſtitutione,*Quiſquis mihi Heres erit,idem Filio meo Heres eſto*, ſcriptos tantùm heredes,& qui ex teſtamento heredes exiſterent, contineri placuit. Et ideò non tātùm Heredis heredem,ſed & Patrem,qui per Filium,Dominum,qui per Seruum heres extiterit,ab hac Subſtitutione repelli,quia hi omnes non ex iudicio veniūt,l.3.& l.8.D.de vulg. & pup.l.27.§.qui ſuſpectam,& l.55.§.qui fideicomm.in fi. D. ad Sc. Trebell. Ceterùm, qui ſemel Heres extiterit,etiam ſi viuo pupillo Heres eſſe deſierit, hereditate,fortè vel ex cauſa inofficioſi teſtamenti,vel vt indigno ablata,ad hereditatem nihilominus admittetur,l.31. & l.43.§.vlt.D.de vulg. Eſt & alius caſus,in quo *Heredis* appellatio proximùm tantùm complectitur,qui traditur in l.14.C.de vſufr.

Alioquin, *qui per ſucceßionem, quamuis longißimam, defuncto Heredes cõſtiterunt, non minus Heredes intelliguntur, quàm qui principaliter Heredes exiſtunt*, l.194. D. de diuerſ. reg.

Porrò his verbis Stipulationis, *Te, Heredémve tuum*, & cet. ſi plures ſint Heredes, continentur, l.158. D. de verbor. ſignific. Planè ſi quis ita dixerit, *Heres meus damnas eſto dare aureos quinque*, non quilibet heres, ſed omnes videbuntur damnati, vt vnà quinq; dent. Ad omnes vtique Heredes, etiam ſi plures gradus teſtamento facti ſint, ea verba pertinebunt, l. 44. D. de leg. 2. l. 98. D. de legat. 3. Itaque & qui ita dixit, *Quantum Heres meus habebit, tantùm dato*, pro eo eſt, ſi ac ita dixiſſet, *Quantum omnes Heredes mei habebunt*, l. 43. D. de legat. 2.

Quamquam autem *Heredis* verbo, Iuris tantùm ſucceſſor demonſtratur, quod tamen alicui ita datum fuerit, vt ad *Heredes pertineat*, etiam ad Legatarium, volũtatis potiùs, quàm verborum ratione, transferri poterit, l. 219. D. de verb. ſignif. *In re legata, acceßione Temporis quo Teſtator poſſedit, Legatarius quodam modo Heres eſt*, l. 14. §. vlt. D. de vſurpationib.

Pro Herede gerere, quemadmodum Paul. lib. 4. Sentent. Tit. 8. ſcribit, eſt deſtinatione futuri Domini aliquid ex Hereditariis rebus vſurpare. Et ideò *Pro Herede gerere* videtur, qui fundorum Hereditariorum culturas, rationéſq; diſponit, & qui ſeruis Hereditariis, iumẽtis, aliiſve rebus pro Domino vtitur. Vlpian. quoque Tit. 22. Regular. *Pro Herede, ait, gerit qui rebus Hereditariis tanquam Dominus vtitur, veluti qui auctionem rerum Hereditariarum facit, aut ſeruis Hereditariis cibaria dat*. Idẽ lib. 61. ad Edict. *pro Herede gerere* eum videri ſcribit. *qui aliquid facit, quaſi Heres*: nec hoc tam *Facti* eſſe quàm *Animi*. Nec enim aliquid hereditarium attingere ſatis eſt, ſed hoc amplius eo animo eſſe debet, qui attingit, vt Heres eſſe velit. l. 20. D. de hered. inſtit. Itaque *Gerit pro Herede*, qui animo ſucceſſionem adgnoſcit, licet nihil hereditarium attingat: veluti qui re non hereditaria, tanquã hereditaria, vtitur, l. 12. l. 21. §. 1. l. 86. in fi. l. 88. D. de adq. vel omitt. ac denique, qui pro Domino aliquid facit quod citra ius & nomen heredis facere non poſſit. Quòd ſi Sepulchri violati egerit, vel operas à liberto paterno petierit filius, nihilomagis *Pro Herede gerere* intelligitur: quoniam illa etiam in non heredem cadũt, l. 20. §. Papinianus, & §. vlt. D. eod. tit l. penult. D. de Sepul. viol. Ita *Pro Herede gerere*, accipimus in l. 59. §. Titius, D. de hered. inſt. l. 5. D. de caſtr. pec. l. 2. D. ſi quis omiſſa ſeu, l. 4. & l. 5. C. de iure delib. l. 26. D. de L. Corn. de falſ. l. 4. C. ad Sc. Trebel. Et *Pro Herede geritionem*, in l. 14. §. plerique, D. de religioſ. Et *Pro Herede geſtionem*, l. 19. C. de iure delib. Iuſtinian. Nouel. 1. δέδοται ἅπασι τοῖς τοιούτοις προσώποις γίνεσθαι κληρονόμοις, καὶ ἀδιτίονος ἤτοι πρὸ ἐρέδε γεςίονος ἔχειν δίκαιον.

Pro Herede poßidere, l. 3. §. genera, D. de adquir. poſſ. l. 4. D. de vſurpationib. l. 1. D. quor. bon. l. 1. §. 1. D. quod legat. *Pro Herede poßidet qui putat ſe heredem eſſe*, l. 11. D. de hered. petit. *Pro Herede vſucapere*, l. 1. l. 2. & l. vlt. D. pro hered.

Hic obiter adnotabo etiam feminino genere *Heredem* dici, contra quàm Soſipater credat. Etenim *Suam Heredem* dixit Tryphonin. in l. vlt. D. de dot. collatio.

Heres, Eſſe, Exiſtere, Hereditatem adire, Adgnoſcere, Adquirere, Amplecti, Conſequi, Obtinere, Miſcere, Et contrà, *Abſtinere, Omittere, Repudiare*, dicitur. *Heredem Facere, Inſtituere, Relinquere, Scribere.*

Heredes ſine Re, & cum Re, apud D. Ambroſ. lib. 9. Epiſt. ad Clementium.

Heres ex Aſſe vel ex Parte, l. 10. D. de hered petit.

Heres Solus, vel ex parte, l. 17. D. de iudiciis. *Sola Heres, & ex Parte*, opponũtur, l. 25. D. de pact. dotalib. *Ex parte Heres*, l. 17. §. ex facto, D. commodati, l. 39. & l. 49. D. famil. erciſc. l. 17. §. ſi ex facto, D. commodati.

Heredi & in Heredem competunt actiones, l. 40. D. ad Sc. Trebell. *Aduerſus Heredem, vel Heredi competat obligatio*, l. 51. §. non mirum, D. de euictionib. *Tam ab Herede, quàm Heredi, præſtandum*, l. 65. §. item morte, D. pro ſocio.

Heres Heredis, l. 10. D. de aliment. vel cibar. l. 2. D. de liberat. leg. l. 1. D. quod legator.

HEREDITARIVS *Contractus*, l. 29. D. de adquir. vel omitt. *Creditor*, l. 58. §. qui poſt, D. ad Sc. Trebel. l. 19. §. 1. D. de condict. indeb. l. 38. D. de legat. 3. *Hereditarij Creditores*, l. 3. §. vlt. D. quib. ex cauſ. in poſſ. l. 26. D. de iudiciis. l. 1. §. ſed ſi, & l. 5. D. de ſeparatio. l. 44. D. ad Sc. Trebel. l. 4. D. de doli except.

Hereditarius Debitor, l. 17. D. ad Sc. Trebell. l. 21. D. de fideiuſſ. l. 13. §. vlt. & l. 16. §. non ſolùm, D. de hered. petit. l. 7. D. de except. rei iud.

Hereditarius autem *Debitor* quis intelligatur, vide l. 14. & l. 15. D. de heredit. petit.

Hereditarij Debitores, l. vlt. D. quorum bonorũ, l. 21. D. de annu. legat. l. 5. C. de hered. vel act. l. 4. C. vt in poſſ. l. 1. C. de exceptionib.

Hereditarius Fundus, l. 45. D. de religioſ. & ſumpt. l. 11. §. 1. D. de except. rei iud. l. 1. §. ſi ex parte, D. de adquir. poſſ. l. 2. C. qui potiores. *Hereditarij fundi*, l. vlt. D. de iure dotium.

Heredo-

Hereditarij Nummi, l.44.§.vlt.D.ad Sc.Trebell.

Hereditarius Seruus, l.13.§.vlt.D.de interrogationib.l.18.D.de adquir.rer. dom. l.4.& l.20. D.de condic. inſtit.l.73.§.1. D.de verb.oblig.l.52.D.de adqu.vel omitt.l.66. D.ad Sc.Trebell.l.58.D.de manum.teſt.l.1.§.ſi vir,D.de adqu.poſſ.l.11.C.de iure delib.l.3.C.de iis qui à non domin.

Hereditarij Serui, l.2.l.6.l.17.& l.18.D.de quæſtionib.l.13.C.eod.tit.l.20.D.de adquir.vel omitt.l.73.D.ad L.falcid. *Ex Hereditaria cauſa*, l.1.§.pater, D. de legat.præſt. l.7.D.de tutel. & rat.diſtr. *In cauſa Hereditaria ſunt*, l.6.C.vt in poſſ.legat.1.

Hereditaria Domus, l.85.D.de adquir.vel omitt.l.57.D.de legat. 1. *Hereditariæ domus*, l.6. D. de ſeruit.legata.

Hereditaria Inſula, l.19.D.de vſufructu.l.33.D.de condict.indeb.l.4.§.totiens,D.de damn. infect.

Hereditaria Impẽſa funeris, l.2.perueniſſe,D.de hered.vel act.vend. *Lis*, l.10.D.de exceptionib. *Obligatio*, l.50.D.de fideiuſſorib. *Pecunia*, l.73.D.ad Sc.Trebell.l.15. D.de reb. dub. *Stipulatio*, l. 8.D.ad Sc.Trebell.

Hereditaria Pars, l.44.D.de condicionib.& demonſtrat. *Pro Hereditaria Parte*, l.24. D.de fideiuſſorib.l.12.D.de ſtatuliber. *Hereditariæ Partes*, l.8.D.de ſtatuliber.l.23. D.ad Sc.Trebell. *Hereditarias partes debere*, l.124.D.de legat.1. *Hereditariæ Partes, & Viriles*, opponuntur, l.114.D. de legat.1.

Hereditaria Portio, l.104.D.de legat.1.l.3.§.quidam,D.ad Sc.Trebell.l.25.§.ſi venditori,D. de ædil.edic.& l.15.D.de iure codicil.l.31.D. de condict. indeb. *Pro Hereditaria portione*, l.18. D.depoſiti,l.5.C.de collationib.l.8.C.de inoff.teſta.l.1. C.de exceptionib. *Hereditariæ Portiones*, l.8.D.de reb.dub.l.20 D.de oper.libert.l.32.D.de vſu & vſufruc.l.85.D.de verb.obligat.l.14.D.depoſiti,l.vlt.D.de donationib.l.15.C.de collationib.l.6.C.famil.erciſc. *Pro Hereditariis portionib.* l.59.D.de heredib.inſtit.l.23.C.famil.erciſcun.

Hereditaria Succeſſio, l.8.C. famil.erciſc.

Hereditariæ Actiones, l.22.D.de adimend.legat.l.34.§.Lucius,D. de legat.2.l.29.§.vlt.D.de donationib.l.71.D.ad Sc.Trebell.l.8.D.de condic.inſtit.l.14.C.de collat. & apud Paul.lib. 4.Sentent.Tit.2. *Hereditariis Actionibus conueniri*, l.4.§.item videamus, D. de fideicommiſſ. libert.

Hereditariæ autem *Actiones* appellantur quæ in Hereditate & defuncti bonis ſunt,l.1.§.hęc actio,D.ſi quid in fraud.patr.l.59.D.ad Sc.Trebellian.l.20.§.cùm prædixerimus, D. de petit.hæredit.Quæ verò ex defuncti perſona Heredi dãtur, etiam ſi defuncto nunquam competierunt, *Hereditariæ* tamen dicentur, vt in ſpecie l.84. D.ad leg.Falcidiam. Planè quæ Patrono ad reuocãda ea,quæ in fraudem eius alienata ſunt, datur actio, Hereditaria non eſt,id eſt,ex bonis liberti,ſed propria patroni,l.1.§.hæc actio,D.ſi quid in fraud.pat.

Hereditariæ actiones, in Tit.de hered.actio.Cod.accipiendæ ſunt, quæ ex negotiis cum defuncto geſtis vel ex delictis ab eo admiſſis, in Heredes dantur. Quo in numero & Legatorum actiones haberi placet,quamuis ab Herede cœperint,l.39. D.de obligat.& act.

Hereditaria Res, l.15.D.de diuer.tẽporal.l.9.D.de hered.pet.l.6.§.vlt.D. de act. rer. amot. *Hereditariæ res*, l.2.§.perueniſſe,D.de hered.vel act.l.20.D.de Sc.Silan.l.38.§.vlt.D. de adq. poſſeſſ.

Hereditariæ Cautiones, l.5.D.famil.erciſc. *Rationes*, l.16.§.denique, D. famil.erciſc. *Tabulæ*, l. 30.D.de furtis.

Hereditariæ moleſtiæ, l.4.§.ſi quis ex,D.de doli mali & met.except. *Petitiones*, l.34. §.Lucius, D.de legat. 2.

Hereditarium Æs alienum, l.4.§.vlt.D.ſi cui plus quàm per,l.92.D.de leg.1.l.13.ad Sc.Velle. l.16.C.ad L.falcid. *Hereditarium* autem *Æs alienũ* intelligitur, *etiam id de quo cum defuncto agi non potuit: veluti quod cùm moreretur daturum ſe promiſiſſet*: item *quod is qui pro defuncto fideiuſſit, poſt mortem eius ſoluit*, l.7.D.de reb.auct.iudic.poſſid.

Hereditarium Debitum, l.vlt.D.de condictio.indeb.

Hereditario Iure adquirere, l.6.D.de religioſ.& ſumpt. *Auctor laudari*, l.14.C.de euictionibus. *Communis res*, l.34.D.pro ſoc. *Competere mora*, l. 27.D.de vſuris, *Delatus Fundus*, l.87.D.de contrahen.empt. *Habere actionem*, l.49.D.mandati.

Habere & retinere fundi partem, l.87.D.ad L.falcid. *Habere petitionem*, l.30.§. vlt. D. de pact. dotal. *Habere Quartam*, l.74.D.ad L.falcid. *Peruenire Seruus*, l.38.§.vlt.D.de adqu.poſſeſſ. *Succedere*, l.1.§.ex illa,D.de L.Cornel.de falſ.l.5.§.ſi pupillus,D.de reb.eor.l.2. C. de reb. alien.

Hereditario iure capi, in l.91. D. ad leg. Falcid. dicuntur, quæ quis eo ipſo quòd heres ſit, capit. *Iure proprio*, & *Hereditario*, opponũtur, l.73. D. de euictio. *Hereditario nomine*, l. 93. D. de ſolut.

Hereditarium Onus, l.2. §. perueniſſe, D. de hered. vel act. vend.

Hereditarium Prædium, l.76. §. vlt. D. de legat. 2. l. 21. §. 1. D. de actionib. empt.

Hereditaria prædia, l.38. D. de legat. 3.

Hereditaria Corpora, l.11. & l. vlt. D. de diſtract. pignor. & Nou. Valent. de Teſtament. *Inſtrumenta*, l. 48. D. de action. empti, l.6. D. famil. erciſc. *Munera*, l.1. D. ad Sc. Trebell.

Hereditarium Sepulchrum, l.2. §. ſi quis, D. de ſepul. viol. l.20. §. vlt. D. de adqu. vel omitt. *Hereditaria* autem *Sepulchra* appellãtur, quæ quis ſibi, Heredibúſque ſuis conſtituit, vel quæ paterfa. iure Hereditario adquiſiuit, l.5. & l.6. D. de religioſ.

Heredivm, vt Feſtus lib.7. ſcribit, antiquitus *Prædium paruulum* appellabatur: cuius appellatione *Hortum* olim ſignificatum, Plinius lib.19. cap.4. ſcribit. Varro lib.1. de re Ruſtic. cap. 10. *Antiquus noſter ante bellum Punicum, pendebat bina iugera quæ à Romulo primùm diuiſa dicebantur viritimque, quòd heredem ſequerentur, Heredium appellarunt. Hæc poſtea à centum Centuria dicta*, &c. Æmilius Probus in Catone, *Verſatus eſt in Sabinis, quòd ibi Heredium à patre relictum habebat.*

Hæreticorvm appellatione contineri, vel eos qui leui argumento à iudicio Catholicæ religionis, & tramite detecti fuerint deuiare, aiũt, l.2. C. de Heretic. & l.26. eod. tit. in C.Th. *Hereſis Naualis*, l.9. de præd. nauicularior. in C.Th.

Helladii Epiſcopi Cæſarienſis meminit l.3. de fide Cathol. in C.Th.

Heraclianvs Hoſtis publicus iudicatur ab Impp. Honorio, & Theodoſ. in l. 21. de pœnis in C. Theod. quòd illi, Honoratis & Prouincialibus Africæ, in qua Heraclianus agebat, Reſcripto ſuo denũtiant. Fuit enim Heraclianus Africę Comes, qui magno quidem, ſed parum felici conatu, arma aduerſus pios illos principes cepit. Nam cùm in Italiam nauiũ immenſa & ſtupenda multitudine traieciſſet, ſimulatque ad vrbem pergens, litore egreſſus eſt, occurſu Comitis Marini territus, & in fugam verſus, arrepta naui, ſolus Carthaginem rediit, atque ibi continuò militari manu interfectus eſt. Auctor Oroſius lib. vlt. cap. vlt. vnde Paul. Aquilegienſ. Diac. ſumpſit, quæcumque de hac Heraclij rebellione narrat Hiſt. Miſcell. lib. 14. non procul ab initio. Quamobrem eius memoriam damnarunt iidem Impp. l.13. de infirmand. his quæ ſub tyrann. in C.Th. inter quod Reſcriptum, & ſuperius, vix anni, & quod excurrit, interuallum intercedit. Hic ille eſt Heraclianus, qui Stiliconem manu ſua interfecit: pro cuius operæ præmio Africæ Comitatum ei conceſſum Zozimus lib. 5. refert: Eius etiam meminit idem Zozim. lib.6. in extremo.

Alius fuit *Heraclianus* Tribunus & Magiſter Officiorum, principatu Conſtantini: cuius meminit l.1. de Pagan. Sacrific. & Templ. in C.Th.

Herennivs Modeſtinus, de quo Spartianus in Maximo iuniore ſenſit, cùm ait, *Modeſtinus iuriſperitus*. Hunc *Studioſum ſuum* vocat Vlpianus, & ab eo in Dalmatia agente conſultum ſe, refert in l.52. §. ſi quis aſinũ, D. de furtis. Citatur à Calliſtrato in l. vlt. §. mixta, D. de muner. & hon. *Non contemnendæ auctoritatis Iuriſconſultus* appellatur à Gordiano in l.5. C. ad exhibẽd. Eius ſententia reprobatur à Iuſtinia. in l.36. §. illud, C. de inoff. teſt. Scripſerat autem Herennius Modeſtinus, *Reſponſorum*, libros 19. *Pandectarum*, lib.12. *Regularum*, lib. 10. *Differentiarum*, lib.9. *Excuſationum*, lib.6. ad Ignatium Dextrum, Græca lingua: *De Pœnis*, lib. 4. *De præſcriptionibus*, totidem: *Ad Q. Mutium*, lib.31. Item libros ſingulares: *De Præſcriptionib. De Legatis & Fideicommiſſis: De Teſtamentis: De Eurematicis: De Enucleatis caſibus: De Differentia dotis: De Ritu nuptiarum.*

Heri, pro tẽpore adhuc recenti: vt in l.7. §. præterea, D. de iniur. *Heri ſeruum, hodie liberũ.*

Hermaphroditvs, vtriuſque ſexus homo, dicitur, l.10. D. de ſta. hom. l.15. D. de teſtib. l.6. in fi. D. de liber. & poſt. Plinius lib.7. cap.3. *Gignuntur & vtriuſque ſexus, quos Hermaphroditos vocamus, olim Androgynos vocatos, & in prodigiis habitos, nunc verò in delitiis.* Idem lib.11. cap.49. *Contrà, mulierum paucis prodigioſa aſſimulatio: ſicut Hermaphroditis vtriuſque ſexus. Quod etiam quadrupedum generi accidiſſe, Neronis principatu, primùm arbitror. Oſtentabat certè Hermaphroditas ſubiunctas carpento ſuo Equas, in Treuerico Galliæ agro repertas.* Vſurpãt, & hoc vocabulũ Tertullia. in lib. aduerſ. Valentin. Iul. Firmic. lib.3. Matheſ. cap.6. *Androgynus* vocatur à Iulio Obſeq. in lib. de prodigiis, non ſemel, & à Lactantio, lib.1. Inſtit. diuin. cap.17. De eo extat elegantiſſimum Auſonij carmen, in hæc verba.

Mercurio genitore ſatus, genitrice Cythere,
Nominis vt mixti, ſic, corporis, Hermaphroditus:
Concretus ſexu, ſed non perfectus, vtroque.

Clemens

Clemens Alexandr.lib.II.Pædagog.cap.10. Οὐ γὰρ αἰδοῖα ἔχει τὸ αὐτὸ εἶδος ἅμα ἄμφω ἄρρενος καὶ θηλείας, καθὼς ὑπό φασί τινες Ἑρμαφροδίτους τερατολογοῦντες, καὶ τρίτην ταύτην μεταξὺ θηλείας καὶ ἄρρενος Ἀνδρόγυνον καινοτομοῦντες φύσιν. Vet. Gloſſar. Græc. *Hermaphroditus*, ὁ ἔχων ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς φύσιν. Suidas quoque Hermaphroditum interpretatur, τὸν ἀμφότερα ἔχοντα τὰ μόρια ἄρρενων καὶ θηλειῶν. Lucian. in muſcæ encomio, ἀμφότερα καὶ τὰ θηλειῶν καὶ τὰ ἀρρένων δρῶσι, βαίνοντες ἐν τῷ μέρει κατὰ τὸν ἑρμοῦ καὶ ἀφροδίτης παῖδα, τὸν μικτὸν τὴν φύσιν καὶ δικτὸν τὸ κάλλος. Idem in Dialog.Meretriciis. Ἀλλὰ μὴ Ἑρμαφρόδιτος εἶ, ἔφην, οἷοι πολλοὶ εἶναι λέγονται, ἀμφότερα ἔχοντες. B.Auguſt.lib.16.de Ciuit.Dei,cap.8. *Androgyni, quos etiam Hermaphroditos nuncupant, quamuis admodum rari ſint, difficile eſt tamen vt temporibus deſint: in quibus ſic vterque ſexus apparet, vt, ex quo potiùs debeant accipere nomen, incertum ſit. A meliore tamen, hoc eſt à maſculino, vt appellarentur, loquendi conſuetudo præualuit. Nam nemo vnquam Androgynecas, aut Hermaphroditas nuncupat.* Eo verò habitu naturæ fuiſſe Fauorinus Philoſophus fertur. Sic enim de eo Philoſtratus loquitur in lib.1.de vit.Sophiſtar. Διφυὴς τε ἐτέχθη καὶ ἀνδρόθηλυς. καὶ τοῦτο ἐδηλοῦτο μὲν καὶ παρὰ τοῦ εἴδους: ἀγενείως γὰρ τοῦ προσώπου, καὶ γηράσκων εἶχεν. ἐδηλοῦτο δὲ καὶ τῷ φθέγματι. ὀξυηχὲς γὰρ ἠκούετο καὶ λεπτὸν καὶ ἐπίτονον ὥσπερ ἡ φύσις τοὺς εὐνούχους ἁρμόζει. Apertius Suidas, qui de eo loquens, γεγονὼς δὲ τὴν τοῦ σώματος ἕξιν Ἀνδρόγυνος, ὃν φασὶν Ἑρμαφρόδιτον.

Hermogenianvs Ic. quem Imperatoris Antonini Carracallæ temporibus vixiſſe apparet ex l.14.§.qui compulſus, D.ad Sc.Trebell. Scripſerat autē libros ſex *Epitomarum*: Item libros quattuor *Fideicommiſſorum*. In illis verò Epitomarum libris ordinem Edicti perpetui ſecutum ſe, ipſemet profitetur, l.2.D.de ſtatu homin.

Heronibvs *cluſum Frumentum*, l.31.D.locati. Herones autem accipe tegetes ſparteas aut ſcirpeas, ſeu vimine contexta vaſa, in quibus fruges condebantur. Vetus Gloſſar. *Eronem* κοῖτα interpretatur.

Hic, pro eo qui coram eſt & oſtenditur, aut digito monſtratur, l.58. D. de heredib. inſtit.

Hæc ſumma, de pecunia quæ in conſpectu eſt, l.120.de verbor.oblig. *Ac per hoc*, l.4.§.ſi quis ex vncia, & §.ſi à Titio, D.de doli except. l.8.§.ſi ſeruit. D.de precar. l.55.& l.71.D.de fideiuſſorib. l.62.D.de ſolutionib. l.2.§. ſi quid, D.de hered.vel act. 1.l.1.C.ſi reus vel accuſat. l.2.C. quando prouoc. *Ad hoc proficit, vt*, l.34.§.alia, D.de contrah.empt. *In hoc quod*, l.12. §.1. D. de iure dot. *In hoc, vt*, l.56.§.qui ſibi, D.de verb.oblig. l.vlt.D.de bon.damnator, l.51.§.cùm mecum, D.de euictionib. l.18.§.emptor, D.de damn.infect. *In Hoc ſimilis legatarius*, l.20.§.is qui, D.de ſtatulib.

Hiemps Vlpian. ab *Æquinoctio Autumnali incipit, & Æquinoctio Vernali finitur*: atque ita ſenis menſibus Æſtas diuiditur atque Hiemps, l.1.§.Æſtatem, D. de Aqua cottidian. & æſt. *Si Hiemps ingruerit*, l.6.§.vlt.D.de ſeruit.præd.ruſticor. *Propter Hiemis condicionem*, l.4.§.puto, D.de hered.inſtitut. *Hiemis ratio habebitur*, l.38.§.vlt. D.ex quibus cauſ.maior. *Hieme duci, vel non duci Aqua*, l.1.§.quod autem, D.de aqua cottidian. *Tantum* Hieme *fluit Torrens*, l.1.D.de fluminib.

Structura quæ Æſtate tollitur, & Hieme reponeretur, l.242.§.vlt.D.de verb.ſignif.

Hibernvm *Tempus*, l.1.§.1.D.de aqua cottid. *In Hibernis eſſe pecora*, l.67.D.de legat.3.

Hiberno, id eſt Hiberno tempore, l.vlt.§.Proculus, D.de his quæ in fraud.cred.

Hierapoli *Aquæ calidæ ſunt, agris tamen irrigandis neceſſariæ. Conſtat enim apud Hieropolitanos in Aſia, agrum calida aqua rigari*, l.1.§.Idem Labeo, D.de aqua cottid. Vitruuius quoque *Hierapoli aquæ calidæ multitudinem efferuere*, lib.8.cap.3.tradit. Strabo lib.13. Phrygiæ oppida enumerans, Πόλεις δὲ εἰσὶ (ait) πρὸς μὲν τῇ μεσογαίᾳ καὶ ἀντικρὺ Λαοδικείας, Ἱεράπολις, ὅπου τὰ θερμὰ ὕδατα, καὶ τὸ πλουτώνιον, ἄμφω παραδοξολογίαν τινὰ ἔχοντα. Et paulò poſt, βαφὴν ἐρίων θαυμαστῶς σύμμετρον τὸ κατὰ τὴν Ἱεράπολιν ὕδωρ, ὥστε τὰ ἐκ τῶν ῥιζῶν βαπτόμενα ἐνάμιλλα εἶναι τοῖς ἐκ τοῦ κόκκου καὶ ταῖς ἁλουργέσιν. οὕτω δ᾽ ἐστὶν ἄφθονον τὸ πλῆθος τοῦ ὕδατος, ὥστε ἡ πόλις μεστὴ τῶν αὐτομάτων βαλανείων ἐστί. Stephanus de vrbibus, ΙΈΡΑΠΌΛΙΣ, (ſic enim emenda) μεταξὺ Φρυγίας καὶ Λυδίας, πόλις, θερμῶν ὑδάτων πολλῶν πλήθουσα. ἀπὸ τοῦ ἱερὰ πολλὰ ἔχειν. De hac vtique Hierapoli ſenſit Plin.lib.2.cap.93.cùm ait, *Hierapolin Aſia*. Sunt enim complures huius nominis vrbes, vt Stephanus notat: veluti, In Creta, teſte Plinio, lib.4.cap.12. Et in Cœle Syria, vt idem Plinius lib.5.cap.23.quam ipſemet *Hierapolin Syriæ*, appellat, lib.32.cap.2. Eáque eſt *Hierapolitana vrbs*, l.2.de venation.ferar.in Cod. Th. *Hierapolis* etiam Euphrateſiæ metropolis, apud Euagr.lib.6.Hiſtor.Eccleſ.cap.18.

Hierapolitanis Diui fratres reſcripſerunt, l.26.D.de pœnis.

HIEROFANTI *Agrorum*, l.14.de paganis, ſacrif.in Cod.Th.

HIEROPHYLAX, l.20.§.vlt.D.de annu.legat.

HILARII Arelatenſis Epiſcopi fit mentio Nou.Theod.& Valentin.de Epiſc.ordinand.

HIPPOCENTAVRVS, adducitur pro exemplo rei quæ in rerum natura non eſt, nec eſſe poteſt, §.1.Inſtit.de inutilib.ſtipul.l.97.D.de verb.oblig.Quibus conſentiens Cicero.1.Tuſculan.Hippocentaurum negat vnquam fuiſſe.Idémque lib.2. de Natura Deor. *Quis enim Hippocentaurum fuiſſe, aut Chimeram putat?* At Plin. lib.7. cap.3. *Claudius Cæſar ſcribit Hippocentaurum in Theſſalia natum, eodem die interiiſſe: & nos, principatu eius, allatum illi ex Ægypto in melle vidimus.*

HIPPOCOMI, l.37.& l.50.de curſu publ.in C.Th.qui Equos curſui publico deſtinatos, deſeruientéſque, curant. Vocabulum Græcum eſt, quo Xenophon. lib.2. ἑλληνικ. & Plutarch. in lib. πότερον γηρασκον. πολιτευτ. vtuntur. Ex vtraque autem conſtitutione, Hippocomos ſagatos, ſeu in ſagis fuiſſe, apparet.

HIPPONEM *delata nauis*, l.6.D.de lege Rod. quô loci Iulianus (vt ex ſequẽtibus verbis colligitur) de Hippone quæ in Brutiis fuit, non longè à portu Herculis, ſenſiſſe videtur: quod oppidum ſua ætate *Vibonem Valentiam* appellatũ, Plin.lib.3.cap.5.tradit. Stephanus Ἱππώνιον, πόλις Βρεττίων, ἀπὸ ἥρωος· ἣ μετωνομάσθη ὑπὸ ῥωμαίων, Οὐίβων καὶ Οὐαλεντία. Pomp.Mela lib.2. cap.4. in Italiæ deſcriptione, *Hippo, nunc Vibon.* Fuit & *Hippo* Hiſpaniæ Beticæ oppidum, vt apud Plin.lib.3.cap.1. Item *Hippo Regius* in Africa, *Diarrythum à Græcis dictum, propter aquarum irrigua*, vt idem Plin.lib.5.cap.4.& idem Mela lib.1. cap.7.auctores ſunt. Vrbs D.Auguſtini Epiſcopatu ac morte nobilis. Strabo autem lib. 17. duos fuiſſe in Africa *Hippones Regios*, ſcribit in hunc modum, καὶ οἱ δύο Ἱππῶνες, ὁ μὲν πλησίον Ἰτύκης: ὁ δὲ ἀπωτέρω πρὸς τῷ τρήτῳ μᾶλλον, ἄμφω βασίλεια. Vnde lucem accipit quod Plin.lib.6.cap.34.ait, *vtraque Hippo.*

HIPPOCRATES *ſcripſit*, l.3. §.vlt. D.de ſuis & legit. *Propter auctoritatem Hippocratis iam receptum eſt ſeptimo menſe naſci perfectum partum*, l. 12. D. de ſtatu hom. Plinius lib.29. cap.1. *Hippocrates genitus in inſula Coo, imprimis clara, ac valida & Æſculapio dicata.* Idem *Hippocratẽ Principem medicinæ vocat*, lib.7.cap.51. Eius etiam laudes, & elogia, vide apud eundem Plin. lib.26. & lib.7.cap.37. Quintilian.lib.3.cap.6. Macrob.lib.1. Commentar. in Somn. Scipio. cap.6. Strabon.lib.14.& Suidam. Quæ nos olim, cùm publicam Regij Oratoris perſonã ſuſtineremus, in celebri illa & illuſtri, quæ contra pſeudomedicos, frequenti auditorio, agitata cauſa eſt, plenius executi ſumus: quo nomine, quantam à Medicorum ſchola gratiam inierimus, teſtatum ea reliquit decreto ſuo, quod ad memoriam poſteri temporis ſempiternam, de vniuerſi Collegij ſententia, in honorem nominis mei, ſalutíſque tutelam, factum eſt: quo, poſt hominum memoriam, honorificentius nullum in eorum Tabulas publicas relatum eſt.

HIRCOSVS, l.12.§.vlt.D.de ædil.edic.& apud Plaut.Mercat.Act.3.Sc.3.id eſt, qui *Hircum olet*, vt loquitur Horatius, vel, *cui valle ſub Alarum trux habitat caper*, vt Catullus ait. *Hircum* autem à Latinis Hircinum alarum fœtorem, vocari non eſt ignotum: cuiuſmodi vitium corporis, Plinius, *Alarum grauecolentiam*, vocat lib.22.cap.22.& 24.cap.19.item, *Alarum virus*, lib.31. cap.10.& lib.35.cap.15.& *Alarum vitia*, lib.21.cap.20.

HIRENE, Ancillæ nomen in l.43.D.de manumiſſ.teſtam.

HISPANIÆ fit mentio in l.63.§.vlt.D.ad L.falcid.& in l.54.§.1.D. de ſtatulib. *Hiſpani ſanguinis Equi*, l.1.de equis curulib.in C.Th.

HISTRIO, eſt qui in Scena Fabulas agit, artémq; ludicram facit. Feſtus. *Hiſtriones dicti quòd primùm ex Hiſtria venerint.* Liuius quoque lib.7.quoſdam exiſtimaſſe refert, *nomen Hiſtrionibus inditum, quia Hiſter, Tuſco verbo, ludio vocabatur.* Hiſtriones autem claros, Roſcium, & Æſopum, Cic. 1.de Orat.prędicat.& M.Ofil.Hilarum *Comœdiarum Hiſtrionem*, Plin. lib.7.cap.53. At in libris noſtris Hiſtriones non alij habentur quàm ſerui, vt patet ex l.15.§.1. D.de vſufr. l.12.D.quib.mod.vſufruct.l.73.§.1.D.de legat.3. Atque adeò huius voluptatis, etiam impuberes, artifices fuiſſe, indicant Venuleius & Vlpianus: ille, in l. vlt. §. vlt. D. de libera. cau. in qua *poſſe & impuberem operas dare*, ait, *ſi ſit Hiſtrio*: hic, in l.7.§. dabitur, D. de oper. libertor. in qua *impuberis* quoque *eſſe miniſterium* tradit, *ſi fortè ſit Hiſtrio.*

HISTRIONICÆ *operæ*, l.73.§.1.D.de legat.3.

HODIE, id eſt hoc die, l.8.D.de edẽdo, l.vlt.§. ſi inter, D.de verb.obligat.§.ſi inter, Inſtit. eod.tit §.item ſi quis ita, Inſtit. de inutilb.ſtipulat.l.3.D.vt in poſſeſſ.legat. l. 24. D. de oper. libert. Et ita, *Hodie & Heri*, opponuntur, l.7.§.prætor, D.de iniuriis.

Decem Hodie dari ſpondes? dixi, poſſe vel eo die pecuniam peti. Diem enim non differendæ actionis inſertum videri, ſed quò præſens oſtendatur eſſe reſponſum, l.118.§.1.D.de verbor.oblig.

Hodie

Hodie notari, non Retro,l.6.D.de his qui not.infa.*Quaſi Hodie nata Actione*,id eſt,nunc primũ, vt l.5.§.vlt.D.de bon.damnator.

Alias,*Hodie*,id eſt,*hoc Tempore*,vt loquitur Gaius,l.1.D.de his qui ſui.*Partes Homeri quæ Hodie inueniantur*,l.52.§.ſi Homeri,D.de legat.3.*Vt Hodie* fit,l.25.D.de legat.1.

Hodie non dubitatur,l.7.D.de re iudic.*Hodie magis vſurpatur*,l.24.§.quoties, D.ſolut. matrim. *Hodie ſolet pecunia in Ædem deponi*,l.7.§.1.D.de minorib.*Solẽt Hodie Prætores,vel Præſides*,&c.l.1. D.de curatorib.furioſo.

Hodie ſucceſſit Deportatio in locum interdictionis Aquæ & Ignis, l.3.D.ad L.Iul.pecul.Quo autem ſenſu,in quibuſdam Pandectarum locis vox hęc accipiẽda ſit,expoſui lib.1.Select.Antiquit.Plerumque certè nouum Ius,quod à veteri vſu receſſit, aut quod vſu moribúſve contra antiqui iuris formam receptum, inualuit,ſignificatur:atque ita,*Hodie*, eſt eo Iure quo vtimur, ſeu moribus quibus viuimus, vt in l.32.D.de Leg. Cornel. de falſ.l.1.D.de cadauerib. punitor.l.7.§.vlt.D.ad L.Iul.peculat.l.15.§.1.D.ad Sc.Turpili.l.1.§. Marcellus,D.ſi cui plus quàm per,l.14.D.de appellationib.l.1.D.de minorib.l.7.§.poſſe,D.de iniuriis. *Punitor*, l.10. §.vlt.D.de manumiſſ.teſtam.l.1.§.vlt.D.de interrogationib.l.68.D.ad Sc. Trebell. & apud Vlpian.Tit.2.& Tit.18.Regular.*Hodie hoc iure vtimur*,l.1.D. apud eum à quo appellat. l.7.§. illud ſciendum,D.ex quib.cauſ.maior.*Certo iure vtimur*,l.7.§.hodie,D.de minorib.*Hodie conſtat*,l.13.§.ſuperficiarium, D. de damn.inf.

HODIERNVS pro Hodierno die,ſic in l.135.§.Seia,D.de verbor.obligat.*vſque in Hodiernum*, Plin.l.32.cap.1.*Seruatúmque in Hodiernum eſt,nequis*,&c.

HOLOGRAPHA *Scriptura*,& *Holographa manu Teſtamenta Condita*,Nou.2.Theod.& Valent.de Teſtam.Iſidor.lib.5.Orig.cap.24.*Holographũ Teſtamentum manu auctoris totum conſcriptum atque ſubſcriptum:vnde & nomen accepit*.

HOLOSERICA *Veſtis*,l.1.de expenſ.ludor in Cod.Th.id eſt,tota ſerica,vt Iſidor. lib.19. Etimolog.cap.22.Vopiſcus in Tacito *Holoſericam veſtem viris omnibus interdixit*.Eodémque ſenſu accipe *Holouera veſtimenta*,l.4.C.de veſtibus holouer. lib.11. *βῆρυς* enim & Serica idem valere conſtat.

HOMERITARVM *Gens*,l.2.de legat.& decret.legat.in C.Th.Steph.de vrbib.Ὁμηρῖται, ἔθνος Αἰθιόπων, μαρκιανὸς ἐν περίπλῳ.Vide de his Plin.lib.10.Nat.Hiſt.cap.28.qui eorum oppidum Maſſala memorat,item Procop.lib.1.de bello Perſico.

HOMERVS *Summus Poëtarum apud Græcos*, l.236.D.de verb.ſignific.*Græcus Poëta Homerus*,§. item precium,Inſtit.de empt.& vendit.*Cùm Poëtam dicimus, nec addimus nomen, ſubauditur apud Græcos, egregius Homerus*.§.ſed ius quidem,Inſtit.de iure nat. gent. Eius teſtimonio Iuriſconſ. vtuntur,in l.1.D.de contrah.empt.l.65.§.pecoribus,D.de legat.3.l.1.D.de mortis cauſa donat.l.4.§.gradus,D.de gradib. & adfin.l.16.§.vlt.D.de pœn.l.9.§.1.D.de ſupell.leg. Iuſtin.§. 1.Inſtit.de donationib.& §.1. Inſtit. de L.Aquil. *Cùm haberet Homerum totum in vno volumine, non quadraginta octo libros computamus, ſed vnum Homeri volumen pro libro accipiendum eſt*,l.52.§.1. D.de legat.1.*Homericum illud adfert*,l.13.§.1.D.ad L.Iul.de adulter.

HOMINIS appellatione tàm maſculus, quàm femina continetur, l.152. D.de verb. ſignif. *Homo non rectè dicitur, partus nondum editus*,l.9.D.ad Leg.Aquil. *Omnes Homines aut Liberi ſunt, aut Serui*,l.3.D.de ſtatu hom.& Inſtit.de iure perſon.*Commune omnium Hominum Ius*,§.1.Inſtit. de iure nat.gent.& ciu.*Solis Hominibus inter ſe commune Ius Gentium*,l.1.§. vlt.D. de Iuſtit.& iure.*Hominum cauſa omne Ius conſtitutum*,l.2.D.de ſtatu hom.

Hominum gratia,omnes fructus rerũ natura cõparauit,l.28.D.de vſuris. *Hominis intereſt Hominẽ beneficiis adfici*,l.7.D.de ſeru.exp.*Hominẽ Homini inſidiari nefas eſt*,l.3.D.de iuſt.&iu.*Iuſtiſſimè Ædiles noluerũt Hominẽ ei rei,quæ minoris eſſet,accedere,propter dignitatem Hominum*,l.44.D.de ædil.ed. *In fructu Hominis Homo eſſe non poteſt*,l.68.D.de vſufruct.*Hominum naturalis ad diſſentiendum facilitas*,l.17.§.principaliter,D.de recept.qui arbitr.*Hominum nonnulli faciles ad iurandum,contemptu Religionis,alij per quàm timidi,metu diuini numinis,vſque ad ſuperſtitionem*,l.8.D.de condic.inſt.

Hominum adiectione Imperium ampliari potius quàm pecuniarum copia,l.vlt.§.ſi plures,D.de bonis damnat.*Hominum vocabula mutabilia ſunt:Rerum verò immutabilia*,l.4.D.de leg.1.*Natura magis in Homine generandi, & conſuetudo,ſpectanda eſt,quàm temporale vitium*,l.9.D. de liber. & poſt. *Hominis vitæ finis longiſſimus eſt centum annorum*,l.56.D.de vſufru.l.8.D.de vſu & vſufruct.leg.

Homo Honeſtioris loci,l.8.§.ſi in annos.D.de tranſact.*Ruſticanus*,l.vlt.D. de doli except. *Vitæ emendatioris*,l.11.D.de dolo.*Homo nimium ſecurus & deperditus*,l.3.D.de iuris & facti ignor.

Mali Homines,l.13.D.de off.Præſ.vide J.lib.11. *Ab Hominibus ereptus princeps*, l.56.D.de leg.2. *Si Auguſta inter Homines eſſe deſierit*,l.57.D.de legat.2.

Homo pro Seruo,l.135.& l.205.D.de verbor.ſignif. l.48. §.non ſolùm, D. de ædilic. edic. l.74.& l 75.§.quod, D.de verbor. oblig. l.37. D. mandati, l.35. & l.108. §.1. D.de legat.1. Sic *Homo Eros*,l.9. D.qui potiores. *In petendo Homine, nomen eius dici debet, & vtrum Puer, an Adoleſcens ſit: vtique ſi plures ſint: ſed ſi Nomen eius ignorem, demonſtratione eius vtendum erit: veluti, Qui ex illa Hereditate eſt: Qui ex illa Natus eſt*,l.6.§.vlt.D.de rei vindic. *Debilitatum Hominem, vel verberatum, vel vulneratum reſtitui*, l.13.D.eod.tit.

Qui Hominem legat,l.11.D.de adimend.legat. *Homine legato*, l.18.D.de optio. vel elect. *Homine generaliter legato*,l.37.D.de legat.1.l.2.D.de opt.vel elect. §.generaliter, Inſtit. de legat. *Incerto homine legato*,l.25.§.ſi incerto,D.famil.erciſc.l.13.D.de legat.1.

Hominis legatum, orationis compendio, ſingulos Homines continet,l.66.§.1.D.de legat.1.

Qui Hominem debebat, l.72.§. qui hominem, D.de ſolutionib. *Si Generaliter mihi Hominem debeas*,l.27 §.ſed ſi id,D.de pactis. *Qui Hominem generaliter promiſit*, l.32.§. vlt. D. de condict. indeb.l.38.& l.67.§.qui hominem,D.de ſolutionib.

Hominem ſtipulari,l.13.§.ſi qui,D.de acceptilatio.l.72.§.Stichum,D.de ſolutionib. *Si certum corpus, veluti Homo, in ſtipulationem deductus eſt*,l.10.D.de acceptilatio.

HOMICIDA quis,vide in Lege Dei,Tit.1. *Qui hominem non occidit ſed vulnerauit, vt occidat, pro Homicida damnandum*,l.1.§.Diuus,D.ad L.Cornel.de ſicar. *Si quis percuſſorem ad ſe venientem gladio repulerit, non vt Homicida tenetur*,l.3.C.ad L.Cornel.de ſicar.

Homicida quod fecit, ſemper expectet,l.3.C.de epiſcopali audien.

HOMICIDIVM *admittere*,l.1.§.Diuus,D.ad L.Cornel.de ſicar. *Facere*, l.5.C.eod.tit. *In ſe confingere*,l.1.§.ſi quis vltro, D.de quæſtionib.

In Homicidio confeſſus,l.6.§.vlt.D.de interd.& releg.

Homicidij pœna.l.1. C.ad L.Cornel.de ſicar.

HONESTAS *matrisfa*.l.41.D.de ritu nupt.

Honeſtatis ratio non patitur fiſcum retractare quod ſemel vendidit,l.vlt.C.ne fiſ. rem quam vend. euin.lib.10. *Honeſtatis Rationem habere*,l.26.D.de oper.libertor.

Honeſtati heredis conuenit,Paul.lib.3.Sentent.Tit.6. *Eiuſdem Honeſtatis teſtes*,l.21.§. ſi teſtes,D. de teſtibus.

Secundum vitæ Honeſtatem creſcit aut minuitur æſtimatio Iniuriæ, §.ſed pœna,Inſtit.de iniuriis.

HONESTAMENTA, l.4.& l.74. de decurionib. in Cod. Theod. *Honeſtamenti* autem nomen vſurpat & Seneca, Epiſt.66.

HONESTVS locupletem,& in aliqua dignitate poſitum ſignificat,atque *Humili & Egeno* opponitur, l.38.§. qui nondum,D.de pœnis,§.item lex Iulia, Inſtit.de publ.iud.l.3.§.penult.D. ad L. Corn.de ſicar.l.52.§.cum Titio.D.de furt.Arnob.lib.7. *Si ex duobus facientibus res ſacras, Honeſtus vnus & locuples, alter, anguſto lare.*

Honeſti Hominis nomen adſumere,l.63.§.ſi verò,D ad Sc.Trebel. *Inſtitores interdum ad Honeſtos Homines merces adferunt*,l.4.§ ſi quando,D.de inſtitor.actio.

Honeſtus Vir, d.§. cum Titio. *Exquirere ex vicinis ciuitatibus Honeſtiſſimum quemque*, l.1.§.ſi quando,D.de magiſtrat.conuen. l.24.D.de tutor & curat.

Honeſti Viri,l.47.§.vlt.D.de fideicommiſſ.libert.l.12.D.de decurionib. l.2.C. quemadm. teſtam. & apud Paul.lib.4.Sent.Tit.6. *In multorum Honeſtorum Virorum prædiis lupanaria exercetur*,l.27.D.de heredit.petit. *Præſentibus Honeſtis Viris*,l.58.§.vlt.D.de ædilic.edic.

Honeſta Matrona, l.1.§. & notandum, D.de inſpic.vẽtre. *Honeſtiſſima femina*,l.37.§.Titia,D. de legat.3.l.1.D.de inſpic.ventre.

Honeſtior & Plebeius, opponuntur, l.1.§.vlt.D.de effractor. *Honeſtiores, & Humiliores*, opponuntur,l.38.§.qui nondum,D.de pœnis,l.vlt.D.de ſepul. viol. & apud Paul. lib.5. Sent. Tit.19. 20. 22. 23.& 25. vt *Honeſtiores & Tenuiores*, l.28. §.non omnes, D.de pœnis. *Honeſtiore & Humiliore loco poſiti*, l.3.§.legis,D.ad L.Cornel.de ſicar.

Honeſtiore loco natus,l.6.D.ad L.Iul.peculat. *Nati*,l.1.§.quamquam,D.de abigeis. *Honeſtioris loci Homo*,l.8.§.ſi in annos,D.de tranſactionib. *Honeſtiores ſolent non pati nomina ſua Inſtrumentis inſcribi*,l.5.§.vlt.D.de auctor.& conſen.

Honeſta Perſona,l.3.D.de teſtib. *Honeſta Perſona*,& cõtrà, *vulgaris, vel minus Honeſta*,l.5. D.de legit.tut. *Honeſtæ perſonæ, Vilis & abiecta*, aduerſantur,l.17.§.ait Prætor,D.de iniur. *Liberto & Filio ſemper Honeſta Perſona Patris, ac Patroni, videri debet*,l.9.D.de obſeq. parentib. *Honeſtis perſonis interuenientibus*,l.1.§.ſi pecunia,D.depoſiti. *Honeſtus Amor*,l.3.D.de donat.int.vir.& vx. *Modus*,l.40.D.de dam.inf. *Honeſtus quæſtus*,l.52.D.de hered.petit.

Honeſto Titulo Hereditates tribuuntur,l.5.§.ſed & ſi portio,D.de leg.præſt.

Honeſta Affectio, l.17.§.vlt.D.de adoptionib.

Honeſta Affectio, erga bene merentes, Amicos vel Neceſſarios: vt Inhoneſta, erga meretrices, l.5.D.de donationib.

Honeſta Cauſa eſt accipiendi, l.20.D.ſolut.matrim. *Honeſta Cauſa*, l.11.& l.78.§.vlt.D.de furt. *Honeſta, & Turpis cauſa*, opponuntur, l.1.D.de condict.ob tur.cauſ. *Honeſtior cauſa*, l.36.D.de fideicomm.libert.

Honeſta excuſatio, l.15.D.ad L.Cornel.de falſ. *Interpretatio*, l.52.D.de hered.pet. *Honeſta Miſſio*, l.13.§.miſſionum, D.de re milit.l.26.D.de teſtam.mil.l.vlt.C.de his qui non implet. l.9.C.quan.prouoc.& apud Tacit.lib.16. quæ nimirum *emeritis ſtipendiis, vel ante ab Imperatore indulgetur*, l.2.§.ignominiæ, D.de his qui not.infa. Et ita, *Honeſtè miſſus Miles*, dicitur l.5. D.de teſtam.milit. *Honeſtè Sacramento ſolutus*, apud Ammian Marcellin.lib.30. *Honeſtè Sacramento ſoluti*, l.2.D.de veteran.l.7.C.de fide inſtrum. id eſt, *οἱ ἐπιτίμως πληρώσαντες τὸν τῆς στρατείας χρόνον*, vt loquitur Modeſtin.l.8.D.de excuſationib.

Honeſtæ rei ſocietas, l.57.D.pro ſocio. *Honeſta Vita*, l.3.§.1.D.de donationib.l.3.D.de teſtib. *Honeſtæ Nuptiæ*, l.13.& l.44.§.ſi poſtea, D.de ritu nupt. *Honeſtis familiaritatis rationibus*, l.223. §.vlt.D.de verb.ſignif. *Honeſtior ſtatus*, l.3.D.de ſtatu defunct.

Honeſtum eſt id quod licet. *Sumptus litiganti prorogare Honeſtum eſt*, l.53.D.de pactis. *Honeſtũ* eſt etiam non quod licet ſolùm, ſed hoc amplius, quod decorum eſt, conueniens, honoriq; congruum, l.142.D.de ritu nupt.l.197.D.de diuerſ.reg.iur. Nec vero *omne quod licet, Honeſtum eſt*, l.144.D.eod.tit. *Et minus vtile & nequaquam Honeſtum eſt mandari magiſtratum tenuibus & exhauſtis*, l.6.D.de munerib.& honorib. *Si Arbiter aliquid non Honeſtum iuſſerit, non debent obtemperare litigatores*, l.21.§.plenum, D.de recept.qui arb. *Multa merita incidere poſſunt, quibus Honeſtum ſit, libertatem ſeruo cum decreto præſtare*, l.15.§.1.D.de manum.vind.

Honeſtius eſt, l.4.D.de in ius vocan. *Cùm in controuerſiam venit vnde ad mulierem quid peruenerit Honeſtius eſt quod non demonſtratur vnde habeat, exiſtimari à viro aut qui in poteſtate eius eſſet ad eam perueniſſe*, l.51.D.de donat.int.vir.& vxor. *Paulo Honeſtiori nomine concubina quàm amica appellatur*, l.144.D.de verb.ſignif.

Honeſtum autem quid, & quo differat à Bono, vide Senec. Epiſt.118.

HONESTE, id eſt ſine turpitudine, l.16.coniuncta l.38.D.de oper.libert. *Non aliter mulier quæ vſum habet, Hoſpitem recipere poteſt, quàm ſi is ſit qui Honeſtè cum ea habitaturus ſit*, l.7.D.de vſu & habitat.

Honeſtè Nubere, l.6.§.1.D.de iure dot. *Non dabit tutor dotem ſorori pupilli alio patre natæ, etiam ſi aliter ea Nubere non potuit: nam etſi Honeſtè, ex liberalitate tamen, fit*, l.12.D.de adminiſtr.& peric. *Honeſtè quædam accipiuntur, inhoneſtè tamen petuntur*, l.1.§.proinde, D.de extraord.cognit. *Honeſtè quærere*, l.6.C.de donat.int.vir. *Viuere*, l.10.D.de iuſtit.& iu. *Non licet tutori, reſpectu exiſtimationis pupilli, erogare ex bonis eius, quod ex ſuis non Honeſtiſſimè fuiſſet erogaturus*, l.12.§.1.D.de adminiſtr.& peric.

Honeſtius culta Sponſa, vel vxor, l.5.§.interdum, D.commodati.

HONOR *Municipalis, eſt adminiſtratio Reipubl.cum dignitatis gradu, ſiue cum ſumptu, ſiue ſine erogatione, contingens*, l.14.D.de munerib.& honor. Inter *Honores & Munera* differentias vide l.6. §.vlt.l.10.& l.11.D.eod.tit.

Honore Decurionum decorari, l.6.§.qui iudicij, D.de decurionib. *Honore Decurionatus fungi*, l.12.D.eod tit. *Honores Minores, & Maiores*, l.11.D.de munerib.& honor.l.7.§.poteſt, D.de interdic.& releg. *Publici*, l.6.D.de munerib.& honor.

Ad Honeres admitti, l.8.D.eod.tit.

Deferri Honor, & Honores, l.10.l.11.& l.14.§.de honoribus, D.de munerib.& honor. vt *Gradatim Honores deferantur*, l.11.D.eod.tit. *In Honoribus delatis*, l.8.D.de vacat.& excuſat.

Honorem capere, l.1.D.ad L.Iul.de vi priua. *Suſtinere*, l.10.D.de munerib. *Vſurpare*, l.7.D.eod.tit.

Honores Gerere, l.14.§.vlt.D.de munerib. *Petere*, l.7.D.eod.tit.l.12.D.de decurionib. *Suſcipere*, l.14.§.plebeij, D.de munerib.

Honoribus Arceri, l.12.D.de decurio. *Prohiberi*, l.6.§.quis accuſa.D.de muner. *Vti prohibitus*, l.7.D.eod.tit. *Si de Honoribus decernendis alicuius paſſus non ſit decerni*, l.13.§.ſi quis, D.de iniur.

Honoris cauſa Donatio, ſi vxor viro, laticlauij petendi gratia, donet, vel vt Equeſtris ordinis fiat, l.42. D.de dona.int.vir. *Ob Honorem aliquem Reipub.promittere*, l.19.D.de donationib.l.1.D.de pollicitationib. *Si ob Honorem fuerit pollicitatio facta*, l.3.D.eod.tit.

Honor, pro reuerentia. *Parenti, Patrono, Patronæ, Liberíſue aut Parentibus eorum, Honos à Libertis habetur*, l. 5. & l. 7. D. de obſeq. parentib. *Honorẽ Liberti Patronis habere debent*, l. 1. D. de bonis lib. *Conuenit, tam viuo, quàm mortuo Patrono, à Liberto Honorẽ exhiberi*, l. 4. §. aduerſus, D. de doli mali except. *Honorem ei Haberi Æquum non eſt qui manus iniectionem ancillæ cùm excepiſſet, ipſemet eam proſtituerit*, l. 10. §. 1. D. de in ius vocan. *Nullus Honos debetur liberis Patroni, qui capitis accuſauerunt Libertum paternum, vel in ſeruitutem petierunt*. d. l. 10. §. ſi liberta.

Honorem pœnè eundẽ ſenibus, quẽ Magiſtratibus Maiores noſtri tribuebant, l. 5. D. de iure immunit.

Honos non ſeruatur Senatoris filiæ, quæ corpore quæſtum, vel artem ludicram, fecerit, l. 47. D. de ritu nupt.

In Honorem Matrimonij, Turpis actio aduerſus vxorem negatur, l. 2. D. de actio. rer. amot. *Honor bene tranſacti Matrimonij*, l. 67. §. vlt. D. de legat. 2. *In Honorem nuptiarum ſpecies extra dotem à matre Genero traditæ*, Paul. lib. 5. Sentẽt. Tit. 11. *Honor Maritalis*, l. 31. D. de donationib. *Qui ingenuã pleno Honore dilexerat*, l. 16. §. 1. D. de his quæ vt indig.

Propter Honorem perſonæ, l. 1. D. de cuſtod. & exhibit. *Honori perſonarum indulgetur*, l. 32. §. ſacerdotio, D. de recept. qui arbitr. *Honos Liberti auctus eſt, non Cõditio mutata, ſi ab Imperatore anulos acceperit*, l. 33. §. 1. D. de condicion. & demonſtr. *Seruos ab Honore miniſtrandi remouit*, l. 51. D. de manum. teſt. *Si fieri quid in alicuius Honorem quis non patiatur*, l. 13. §. ſi quis, D. de iniuriis. *In Honorem alicuius poſitæ ſtatuæ*, l. 39. D. de reb. auct. iud.

Honoris cauſa Tutor datus, l. 60. §. 1. D. de ritu nupt. l. 26. §. 1. D. de teſtamẽt. tut. *In Honore Conſulatus*, l. 30. D. de condic. & dem. *In Honorem nominis mei*, l. 76. §. pater. D. de legat. 2. *Si ager Militibus adſignatus eſt, modico, Honoris gratia, poſſeſſori dato*, l. 15. D. de rei vindic. *Cùm quis iuſſit in Municipio Imagines poni, ſi non Honoris Municipij gratia id feciſſet, ſed ſua*, l. 4. D. de annuis legatis. *Ad Honorem Ciuitatis* relictum quid cenſeatur, vide l. 122. D. de legat. 1.

Honorem Habere dicitur Teſtator his quos legato perſequitur, l. 11. §. plerumque, D. de leg. 3. *Ad ſuſcipiendum onus Tutelæ Honore legati perſequi*, l. 36. D. de excuſationib.

Honor Hereditatis, Valer. Max. lib. 7. cap. 7. *Hereditates non modò Honeſto Titulo, ſed & pleniore Honore quàm legata tribuuntur*, l. 5. §. ſed & ſi portio, D. de legat. præſtãd. *Honore proprio omiſſo*, l. 26. D. ſi quis omiſſ. cau.

HONORARIVS *Tutor*, l. 60. §. quid ergo, D. de ritu nupt. id eſt, *Honoris cauſa datus*, vt d. §. quid ergo. *Honoris* autẽ *Cauſa datus Tutor* nõ videtur, quem Pater, à cęteris Tutoribus, quibus negotia gerenda mandauit, rationes accipere voluit, l. 26. §. 1. D. de teſt. tut. *Honorarij Tutores*, l. 14. §. 1. D. de ſolutionib. qui videlicet non adminiſtrant neque gerunt Tutelam, vt ait l. 3. §. 1. D. de admin. & peric. vbi Vlpian. huiuſmodi Tutores ait dari *quaſi Obſeruatores Actus* eorũ qui adminiſtrant, *& Cuſtodes*: imputaríque eis quandoque, ſi cùm male conuerſari eos qui gerũt, videant, ſuſpectos eos non faciunt.

HONORARII, l. 14. de nauicular. in C. Th. l. 1. qui à præbitio. tiron. in eod. Cod. Nou. Th. & Valent. de metat. qui *ſine adminiſtratione Honorariis ſunt decorati Codicillis*, vt loquitur l. vlt. C. vbi Senator, vel. *Qui ſine adminiſtratione adumbratarum dignitatum Codicillos Honorarios meruerint*: vt aiunt Impp. l. 41. de decurionib. in C. Theod. quos hoc verborum ambitu deſignant Impp. *extra Palatium conſtitutos, Officiis publicis, atque Militiæ muneribus expertes: quos habent ſecretæ quietis vmbracula: quibus Honorum ſpecies ſuffragio eſt magis parta, quàm merito*, l. . & l. 6. de honorar. codicill. in C. Th. Eoſdem quoque Impp. digito demonſtrant in l. 74. de decurionib. eod. Cod. cùm aiunt, *Inanes verò vmbras, & caſſas imagines dignitatum, Codicillis honorariis ſectantes nihil adiuuari præcipimus*. *Honorarios* etiam intelligit Theodoſ. cùm ait, *Qui Honorariæ prærogatiuæ inſignibus potiuntur*, Nou. Theod. de metatis. Iuſtinian. Nou. 70. ἴσμεν γάρ, ὡς τὸ ἀρχαῖον ἦν τινὸς ἀπαρχότητος σχῆμα, ἣν Ονοραρίαν ἐκάλουν, Κωδικέλλων ἐκ τῆς βασιλείας ἐπ' αὐτῇ παρεχομένων. Ταύτην δὲ οὕτως ὠνόμαζον, ὡς οὐδενὸς ἑτέρου, πλὴν ψιλῆς τιμῆς, τοῖς ταύτης ἠξιωμένοις παρεχομένης. Imaginarius ergo erat hic Honorariorum Titulus, & ſine munere: Eóque modo Auſonius. Edyll. 30. *Muneris exortem, nomine participem*, fuiſſe ſcribit.

HONORARII *Codicilli*, qui abſque adminiſtratione & cingulo, nudi honoris gratia, ſeu decoris cauſa, ab Imperatoribus concedebantur, l. vlt. C. vbi Senatores, vel clariſs. l. 41. de decurionib. in C. Th. l. 1. de oblatio. equor. eod. C. & Tit. de Honorar. Codicill. Ac proinde qui huiuſmodi Codicillis decorabantur, nulla vera & ſolida, ſed imaginaria tantùm & adumbrata dignitate potiebantur. *Honorarius Titulus*, ſine adminiſtratione, l. 21. C. de Epiſc. & Cler.

Honoraria Dignitas, Nou. de Iudæis. *Prærogatiua*, Nou. Theod. de Metatis, id eſt, Honorariis Codicillis delata.

Honorarium, etiam appellatur, quod à Prætoris auctoritate, iuriſdictionéque proficiſcitur. Vnde *Honorarium* ius, id eſt, Prætorium, l.65.§.ſi pupillo, D.ad Sc.Trebell.l.8. D. de fideiuſſorib.l.10.D.de verb.ſignif.l.95.§.quod vulgo, D.de ſolutionib. Ius autem Prætorium, *Honorarium, ad Honorem Prætorum nominatum*, Papinian.ſcribit, l.7.D.de iuſtit.& iu.Iuſtinian.verò in §.Prætorum, Inſtit.eod.tit. *Prætorum quoque*, ait, *Edicta, non modicam obtinent iuris auctoritatem. Hoc etiam ius Honorarium ſolemus appellare: quòd, qui Honorem gerunt, id eſt, Magiſtratus, auctoritatem huic iuri dederunt*. Ac planè, *Honoratus Prætor*, appellatur ab Ouidio lib.1.Faſtor. *Honorarium Ius, Ciuili*, opponitur, d.l.65.§.ſi pupillo, l.1.D.de munerib. & honor. l.9. C. de petitio.hered. *Iure Honorario obligamur ex his quæ Edicto Perpetuo, vel Magiſtratu, fieri præcipiuntur, vel fieri prohibentur*, l.52.§.iure, D.de obligat.& act. *Qui Honorario iure obligatus eſt*, l.8.§.1. D. de fideiuſſorib.

Honorario iure ſuccedere, l.1.D.de munerib.& honorib.l.5.C.de condict.indeb. l.3. C.vnde legit.

Honoraria Actio, l.22.§.vlt.D.de liber.cau.l.6.§.ſed etſi, D.de confeſſ. l.1.§.ſi quis cum, D.de dolo, l.25.D.ad Sc.Velleian.l.1.§.hæc actio, D.ſi is qui teſta. liber. in Lege Dei, Tit.2.l.7. C.quod cum eo.

Honoraria Actio & *Ciuilis*, opponuntur, l.28.D.de leg.1.l.11.D.de fideiuſſorib. l.1.D.de Publiciana, l.178.§.hoc verbum, D.de verb.ſignific. *Qui Honoraria Actione, non iure Ciuili obligatus eſt*, l.1.§.vlt.D.de pecun.conſtit. *Honorariæ Actiones*, l.1.D. de priuat.delict.l.35.D.de obl.& act.l.11.D.de acceptilatio. *Honorariæ Actiones, Ciuilibus* opponuntur, l.25.§.vlt.D.de obligat.& actionib.vt *Honorariæ Actiones & quæ iure Ciuili competunt*, l.40.D.ad Sc.Trebell. *Honorariæ Actiones, quæ rei perſecutionẽ continent*, l.35.D.de oblig.& act. Sunt enim & *Pœnales*, l.32. D.ad L.falcid l.22.§.vlt.D.de liber.cau.

Honorariæ Actiones & Legitimæ, opponuntur, l.22.D.ad L.falcid.

Iudicium Honorarium, l.39.D.de noxalib. & *Arbitria Honoraria*, apud Ciceron.pro Roſcio Comœd.

Honoraria Obligatio, l.5.D.de pignorib.l.1.§.vlt.D.de nouationib. §.1. Inſtitut. de obligat. vbi à *Ciuili* & *Naturali* ſeparatur. *Honorariæ Obligationes*, l.8.§.vlt. D.de acceptilatio. *Honoraria pœna iniuriarum, quam Prætores introduxerunt*, §.ſed pœna, Inſtit.de iniuriis.

Honorarius Arbiter, apud Cicero. 5. Tuſculan. Et in lib. de Fato, id eſt à Prætore datus.

Honorarij ſucceſſores, l.13.§.tutor, D. de acceptilatio. l.1. §. non ſolùm, D. vt in poſſ.leg.l.6. §.1.D.ad Sc.Trebell.l.7.§. in Publiciana, D. de Publiciana, id eſt, Prætorij: quales ſunt, *Bonorum poſſeſſores*, l.6. D.ad Sc.Trebell.l.10.ad Sc.Velleian.l.1.§.non ſolùm, D. vt legat. nom. cau. l.9. §. illud quæritur, D.de interrogationib.l.24.D.famil.erciſc.

Honorarij Curatores, qui à Prætore conſtituuntur Vlpian.Tit.13.Regular.

HONORARIA appellantur Salaria, quæ Aduocatis, Iuriſconſltis, Medicis, liberalium Artium Profeſſoribus, Menſoribus, & cæteris, qui operam beneficii loco præſtabant, dabantur, ab eo, quòd pro mercede, ad honorem, eis tribueretur, laboris remunerãdi gratia. *Mercedes* enim eas dicere diſplicuit, cùm non crederent inter huiuſmodi perſonas Locationẽ & Conductionẽ contrahi, l.1.D.ſi menſ.falſ.mod.l.9. D.de adminiſtr.& peric. *Honoraria Aduocatorum*, l.1.§.in Honorariis, D.de extraordin.cognition.l.38.D.locati.l.3.C.de poſtulan, l.2.C.de legationib.lib.10.l.13.C.de iudiciis. Vincentius Beluacenſis Speculi Hiſtor. lib.7. cap.145. *Inter Aduocatum & Clientem, licet pecunia interueniat, non tamen dicitur eſſe Locatio & Conductio: ſed in his, opera, beneficij loco, præberi: & cùm quid datur, ad remunerandum dari. Et inde Honorarium appellari*. Vitruuius lib.15.cap.22. *Diognetus. n. fuerat Rodius Architectus, & ei de publico quotannis certa merces, pro arte, tribuebatur, ad honorem*.

HONORATI l.1.C.de offic.ciuil.iudic.l.18.C.de Epiſc.& Cler.l.3.C.de off.diuerſ.iudic. l.6.C.de poſtulan.Rub.de honorator.vehicul.lib.11.C. l.1. quib. equor. vſus in Cod. Th. l.1. de Offic.Iudic.ciuil.l.1.de Comit.primi ord.l.2.de decurionib.& ſilent.l.13.& l.20. de agẽt. in reb.l.7.de priuileg.eorum, l.1.de milit.veſte, l.7. l.18.& l.10.de tironib.l.12.de veteranis, l.6.ad Legem Iul.repet.l.21.de pœnis, l.5. de indulg. debit.l.4.de ſuſcept.præpoſ.& arc.l.43 de Epiſc.Eccl.& Cler.l.2.& l.3.ne quid public.lætit. in Cod. Th.Nou. Th. de præd.piſtrin. Quo nomine generaliter omnes quacunque dignitate, ſiue Ciuili ſiue Militari præditi, & omnes omnino aliquam Adminiſtrationem habentes continentur: Vnde, *Omnes Honorati Ciuilium vel Militarium dignitatum*, l.1. C.de honorator. vehicul.lib.11.

Hora, l.3.§.minorem,D.de minorib.l.16.§.ſi ſuo,D.de vulg.& pupill.

Hora autē ἡμέρας μόριον, definitur ab Athenæo,lib.1.De cuius vocis etymo, vide Macrob. lib.1.Saturnal.cap.21.

Dies & Hora,l.3.D.de accuſationib.l.5.§.1.D.quod vi aut clam.*Interualla dierum, & Horarum*,l.4.§.vlt.D.de ſeruitutib.

Horæ aliæ *Diei*, ſunt, aliæ *Noctis*, l.7. D.de vſurpat. l.5. D. qui teſtam. fac. poſſ.Illæ *Diurnæ*,Hæ *nocturnæ*,vocantur,l.2.D. de aqua cottid.l.25.D.ad L.Iul. de adult. & apud Virgil.3. Georgic. Diei autem,hoc eſt, lucis duodecim Horas eſſe,ex Palladio lib. 2. de re Ruſt. cap. vlt.& aliis deinceps libris patet. Id quod ipſemet luminis ac veri parens, καὶ φωτὸς πατὴρ pronuntiat, apud D.Ioannem Euang.cap.11. his verbis οὐχὶ δώδεκά εἰσιν ὧραι τῆς ἡμέρας: Cuius partitionis perpetuò ſeruandæ cauſa,æſtiuas Horas hibernis longiores fuiſſe,cōſequens eſt, vt & Martial.indicat cùm ait,*Hora nec æſtiua eſt*.Verumtamen more Romano, quo Dies à media nocte incipiebat,& ſequentis noctis media parte finiebatur, vigintiquattuor Horas cōplecti Dies dicitur, l.8.D.de feriis.Varro lib.Rer.Human.quem de dieb. ſcripſit,*Homines*, inquit,*qui media nocte,ad proximam mediam noctem,in his Horis 24.nati ſunt, vna Die nati dicuntur.* Citat Agell. lib.3. cap.2. quod his verbis concluditur, *Diem quem Romani Ciuilem appellauerunt, à ſexta noctis Hora oriri.* Similitérque Plinius lib.2.cap.77. *vulgus omne,Diem, à luce ad Tenebras obſeruat.Sacerdotes Romani,& qui diem definiere Ciuilem,item Ægyptij & Hipparchus,à media nocte in mediam.*Idem Varro.lib.8.de ling.Lat.*In mari motus viginti quatuor Horis lunaribus, cottidie quater ſe mutant.*

Hora Secūda diei,Paul.lib.4.Sent.Tit.6.*Tertia*,l.5.§.vlt.D.de ſeruitutib.& apud Cicer.Philipp.2.*Sexta*,l.25.§.vlt.D.de lib.& poſt.l.2.D.de ann. leg.& apud D. Matthæū, Euāg.cap.10. D.Marcum,Euang.cap.15.D.Lucam, Euāg.cap.23.*Nona*,apud D.Matthæum cap.20.& cap. 27.D.Marc.cap.15.& D.Lucam cap.23.*Decima*,l.5.§.vlt.D.de ſeruitutib.apud Paulum lib.4. Sentent.Tit.6.& Plinium lib. 2. cap.70. *Vndecima*, apud eundem Plin. ibidem & D.Matth. Euang.cap.20.*Quauis Hora lucis*,l.8.D.de feriis.

Horæ Sex antemeridianæ, l. 3. D. de oper. libert. quæ *Primæ* dicuntur, quibus *Supremæ* opponuntur,l.2.§.vlt.D.de verbor.ſignif.in qua Paulus ait, *Cuiuſque diei maior pars eſt.Horarum ſeptem: primarum diei,non ſupremarum.* Extat venuſtum,nec minùs argutum, Epigrāma Græcū, quo, primas ſex Horas diei rebus gerendis aptas & commodas eſſe traditur: eas vero quæ deinceps ſequuntur,dandas eſſe corpori,cuius,vt ille ait, fulturis animus ſuſtinetur: Idque ipſarum literarū Græcarum,quibus Horarum ſeries notatur, cōiunctione ſignificari: Supremarum enim Horarum apices numerales, ſunt Z, H, Θ, I, qui ſimul iuncti efficiunt ζῆθι, quo verbo mortales viuere,& genio indulgere,admonētur. Verſus ipſos ponam dignos non in Epigrammatum libro ſolùm,ſed vbique legi.

Ἓξ ὧραι μόχθοις ἱκανώταται· αἱ δὲ μετ' αὐτὰς,
Γράμμασι δεικνύμεναι, ζῆθι λέγουσι βροτοῖς

Hora Sexta Noctis,l.5.D.qui teſtament.fac.& apud Agell. lib. 3. cap. 3. *Poſt Sextam Noctis*, ſcilicet, Horam,l. 1.D.de manumiſſionib.

Sunt & hæ Horarum differentiæ,*Matutina,Meridiana,Veſpera*,apud Plin.lib.19. cap.12.

Hora ſuprema, l.1.§.dies,D.quando appellandum ſit,*Horæ ſupremæ*,l.2.§.vlt. D. de verbor. ſignificat.

Horis alternis,l.7.D.quemadm.ſeruit.amitt.*Certis*,l.10.D.eod. tit.l.5.§.vlt.D. de aqua cottid.*Interpoſitis*,l.23.§.vlt.D.ad L.Iul.de adult.

Horologivm *Æreum quod non eſt adfixum*, l.12.§. Papianus, D.de inſtruct.vel inſtrum. Horologiorum vtique duo antiquitus genera fuiſſe cōſtat: vnum,quod Gnomone vmbras in Sole faciente,Horas indicabat.Alterum,quo Horas ęquè noctium ac dierum Aqua diuidebant.Illud *Solarium* appellatur à Plauto in Bœotia, in qua eſuriens paraſitus ei imprecatur,qui primus Horologium ſtatuiſſet.Verba eius ſunt hæc,

Vt illum dij perdant primus qui Horas repperit,
Quíque adeò primus ſtatuit hic Solarium.

Vocatur & hoc *Horologium Solarium* à Plinio lib.7. cap.vltim. & Σκιοθηρικὸν, ab eodem lib. 2.cap.76.Vtramq; Horologiorum ſpeciem Caſſiodor.Epiſt.45.lib.1. Variar. deſcribit, exequitúrque in hæc verba.*Burgundionum Dominus à nobis magnopere poſtulauit,vt Horologium, quod Aquis ſub modulo fluentibus temperatur, & quod Solis immenſi comprehenſa illuminatione diſtinguitur,cum magiſtris rerum,ei trāſmittere deberemus.* Atque ibidem ex interuallo,duplex Horologiū ita diſtinguit.*Primum ſit,vbi Stylus Diei index, per vmbram exiguam Horas conſueuit oſtendere. Re-*

dum

dius itaque immobilis & paruis, peragens quod tam miranda magnitudo Solis diſcurrit, &c. *Secundum ſit, vbi præter Solis radios, Hora dignoſcitur, noctes in partes diuidens: quod, vt nihil deberet aſtris, rationem cœli ad Aquarum potius fluenta conuertit:* Horologiorum verò illorum conficiendorum negotium dat Theoderic. Anitio Boëthio Seuerino: cuius peritiam illic commendat, quam & eius Mathematici libri teſtantur. Idémque Theodericus Epiſt. vlt. eiuſdem lib. Horologium duplex ad Gundibadum Burgundionum Regem mittens, munus ſuum ornat his verbis. *Per harum portitores, Illum & Illum, oblectamenta, præſentiæ veſtræ, Horologia, cum ſuis diſpoſitoribus, credidimus deſtinanda. Vnũ, in quo humana ſolertia videtur colligi, quod totius cœli noſcitur ſpatia peruagari. Aliud, vbi Solis meatus ſine Sole cognoſcitur, & Aquis guttantibus, Horarum ſpatia terminantur.* Idem Caſſiodorus lib. de diuinis lectionib. cap. 30. *Horologium vobis vnum, quod Solis claritas indicet, præparaſſe cognoſcor: Alterum verò, Aquatile, quod die noctúque Horarum iugiter indicat quantitatem: quia frequenter nonnullis diebus Solis claritas abeſſe cognoſcitur. Miróque modo in terris Aqua peragit, quod Solis flammeus vigor deſuper modulatus excurrit.* Quod autem Caſſiodorus *Aquatile*, hoc Athenæus lib. 4. νυκτερινὸν, & ὑδραυλικὸν vocat. Iſidorus lib. 20. Origin. cap. 13. *Horologium, quod ibi Horas legamus, id eſt, colligamus. Eſt enim in Solariis poſitum: vbi à clauo per lineam, currit vmbra, vt quamcumque diei Horam oſtendat.* Verùm erras (pace tua mihi liceat dicere) bone Iſidore, ſiue id Latinum, ſiue ex Latino & Græco iunctum, eſſe vocabulum credis. Eſt enim purum putum Græcum, ab Horarum menſura originem trahens. Cuius rei fides penes auctorem Etymologici eſto: qui cum Euſtathio, λέγειν, Græcis, μετρεῖν, ſignificare notat. Vnde & ab eo, æquè atque à Suida, ὡρολόγιον definitur eſſe, τὸ τὰς ὥρας μετρεῖν: ſeu, ᾧ τὰς ὥρας μετροῦμεν. Ceterùm quis tam Spartæ quàm Romæ, princeps Horologia ſtatuerit, vide Plin. lib. 2. cap. 76. & lib. 7. cap. vlt.

Hordeum, frugis genus, vt docet Paul. lib. 3. Sentẽt. Tit. 99. *Frugúmque molliſſimum*, quemadmodum Plin. lib. 18. cap. 7. tradit. *Hordeum, ſiue familiæ, ſiue Iumentorum gratia*, l. 3. §. ſi autem D. de penu lega. Hordeo vtiq; veteres Iumenta pauiſſe, vt nunc fit auena, ſatis conſtat. Vnde *Hordearium Æs*, Feſto teſte, dicebant, *quod, pro Hordeo, Equiti dabatur.*

Ex Hordeo in quibuſdam Prouinciis zythum conficitur, l. 9. D. de trit. vino ol.

Horreorum varia habentur genera. In Horreis enim & Frumenta, & Vina, & Penum, & Merces reponebantur, l. 19. §. proinde, D. de iudiciis, l. 12. §. idem reſpondit, D. de inſtruct. vel inſtr. l. 1. & l. 4. C. de locato. *In Horreo repoſitum Vinum, Oleum, Triticum*, l. 75. §. qui verò, D. de verbor. oblig. Proinde *Horreum* aliud *Frumentarium* eſt, quod & *Granarium* appellatur, l. 6. D. de adq. rer. do. cõiuncta, l. 18. D. de actionib. emp. ex quibus intelligimus, eiuſmodi Horrea plerumque, ex tabulis ligneis facta, mobilia ſupra terram extitiſſe. Varro lib. 4. de lingua Lat. *In quo frumenta conduntur, Horreum, ab horrido. Horreum Penuarium*, l. 3. §. vlt. D. de penu leg.

Horreum Vinarium, l. 7. D. de inſtruct. vel inſtrum. leg. *In Horreis poſitum Vinum*, l. 2. C. de pericul. & comm. *In Horreis defoſſa dolia*, l. 76. D. de contrahen. empt. id eſt in cellis Vinariis. *In Horreis* etiam Merces cõdi & aliàs quaſlibet res colligi & cuſtodię cauſa reponi conſueuiſſe, memini me olim in libris Selectar. Antiq. notare. *In Horreis Merces Conditæ*, l. 5. D. ad exhib. *Repoſitæ*, l. 9. §. itẽ ſi quis, D. de adq. rer. d. *Quæ cuſtodiæ cauſa in Horreis extra vrbem repoſita ſunt*, l. 84. D. de legat. 3. *Horreum conducat, in quo res collectæ cuſtodiantur*, l. 5. §. qui legatorum, D. vt in poſſeſſ. legat. *In Horreo conditæ res*, l. 3. C. de peric. tutor. *In Horreis depoſita pignora*, l. 8. C. de pignor. *Crabattus argento inaurato tectus, in Horreis tantiſper conditus, qui in domo eſſe ſolebat: & quò tutiore loco haberetur, interim in Horreo allatus*, l. 20. §. inſtructis, D. de inſtruct. vel inſt. *Argentum quod intra Horreum vſibus teſtatoris fuit*, l. 32. §. idem cũ, D. de auro arg. *Pondus Argenti quod in illis Horreis habeo*, l. 30. §. verùm, D. ad L. falcid. Denique *In Horreis homines pretioſiſſimam partem fortunarum ſuarum repoſuiſſe*, ait l. 3. §. effracturæ, D. de off. præf. vigil. ex qua apparet cuſtodiæ earum rerum quæ in Horreis reponebantur, gratia, *Cellas, Armaria, & Arcas*, in illis veteres habuiſſe. *Horrea Cæſaris*, l. vlt. D. qui potio. in pign. *Fiſcalia*, l. 16. de ſuſceptorib. præpoſ. l. 1. de equis curulib. l. 12. de operib. publ. in C. Th. *Portuenſia*, l. 1. de horr. port. eod. C. Th.

In Horreum inferre, l. 32. §. cùm ita, D. de legat. 3. *Ex reditu Horrei*, l. 20. §. 1. D. de annu. legat.

Horreorum dominus, l. 55. D. locati, l. 1. C. eod. tit. *Domini*, l. 56. D. locati, l. 4. C. eod. tit. *Locator*, l. 60. §. locator, D. locati. *Conductor*, l. vlt. §. vlt. D. qui potior. *Horreum conductum*, l. 3. D. in quibus cauſ. pign.

Horrearius, horrei conductor dicitur, l. 5. §. ſi horrearius, D. de his qui deiecer. vel effud. l. 5. D. ad exhibend. l. 60. §. vlt. D. locati.

Horreaticæ ſpecies, l. 5. de condit. in public. ho. in C. Th. *Hortatus malum ſeruum*, l. 1. §. ſed verum, D. de ſer. corrup. *Hortatu alieno*, l. 20. §. vlt. D. de fideiuſſorib. *Tuo*, l. 20. D. de dolo mal.

Hortenſia *Lex* à Q. Hortenſio Dictatore lata, qua Plebiſcitis legum vis atque auctoritas tributa eſt, l.2.§.deinde cùm eſſet, D.de orig.iur.§.plebiſcita, Inſtitut. de iure natur.

Hortvs in 12. Tabul. idem valebat quod *Villa*, vt Plin. lib.19.cap.3. auctor eſt. *Hortus applicitus domui*, l.41.D.de legat.3. *Hortus vicinus ædibus*, l.91.§. vlt. D. de legat. 3. *Horti in Ædificiis conſtitut*, l.198. De verb.ſigni. *Horti vrbi iuncti*, l.4.§.ſi ita, D. de ſupellect. leg. *Horti Olitorij, Vineariique*, l.13.§.fructuarius, D.de vſufruct. l.198. D.de verb.ſignific. *Horti quos Rauennæ habebat*, l.16. D.mandati. *In Hortis eſſe*, l.4.§.ſi ita, D.de penu.legat. l.3. D.de procuratorib. *Habitare*, l.5.§.domum, D.de iniuriis. *Hortos omnibus annis ſecedere*, l.16. D. mandati. *Quod in Hortos non acceſſerit*, l.1.§.dies, D.quando appelland.ſit. *Horti publici Reipubl. conducti*, l. 30. §.1. D.de legat.3.

Horti Saluſtiani, qui ſunt Auguſti, l.39.§.vlt. D.de legat.1. Tacitus lib.19.ſub finem. *Qui in partem ſiniſtram vrbis ad Saluſtianos hortos per anguſta & lubrica viarum flexerant.* Vopiſcus in Aureliano, *Diſplicebat ei, cùm eſſet Romæ, habitare in palatio, ac magis placebat in Hortis Saluſtij, vel Domitiæ, viuere. Miliarenſem denique porticum in Hortis Saluſtij ornauit.* Auctor Panegyrici Conſtãtino Conſtantij filio dicti, *Nam in Saluſtianos hortos ire, peregrinatio & expeditio putabatur.* Xenophil. in Veſp. ὀλίγα μὲν ἐν τῷ παλατίῳ ᾤκει· τὸ δὲ δὴ πλεῖστον, ἐν τοῖς κήποις τοῖς καλουμένοις Σαλλουστείοις διέτριβεν. In Chronicis quoque Euſebij, Neruam in *Hortis Saluſtianis*, morbo periiſſe, traditũ eſt. Extat & vetus Romæ Inſcriptio in hæc verba, *M. Aurelius Pacorus & M. Cocceius & Stratocles æditui Veneris, Hortorum Saluſtianorum, baſem cum pauimento marmoreo Dianæ D.D.*

Hospes *non ibi Habitat, ſed tantiſper Hoſpitatur : Multum autem intereſt, inter Habitatorem, & Hoſpitem, quantùm intereſt inter domicilium habentem & peregrinantem*, l.1.§. vlt. D. de his qui effud. vel deiec. *Hoſpites* ab *Aduenis* & *Peregrinis* diſtinguit Cic. in Rullum. *Quiſquis noſtro nomine ſit in poſſeſſionem, veluti Hoſpes*, l.9.D.de adquir. vel amitt.poſſ. *Hoſpites recipere*, l. 6. C. de profeſſor. & medic. lib.10. *Ab Hoſpite recipiendo excuſari*, l.vlt.§.ſiue autem, D.de munerib. & hon. *Ne Hoſpitem reciperent indultum*, l.vlt.§ vlt.D.de muner. *Hoſpites percipiendi ſunt*, l.3. C.de mun.patrim.lib.10. *Recipiẽdi Hoſpitis neceſſitas*, l.10.§.Angarior. D.de vacat.& excuſ. Cogebantur autẽ Prouinciales Hoſpitio Milites, niſi eis muneris huius immunitas à Principibus indulta eſſet, officialéſque Præſidum per municipia iter facientes, excipere, vt oſtendit l.3.§. eos milites, D.de munerib.& honorib. Inde eſt quod Vlpianus ait, Præſidi Prouinciæ prouidendum, *ne tenuis vitæ homines, ſub prætextu aduentus militum, lumine vnico, vel breui ſupellectili, in aliorum vſus tranſlatis iniuriis adficiantur*, l.6.§.ne tenuis, D.de offic.Præſ.

Hospitari, l.1.§.vlt. D. de his qui effuder. Senec. Epiſt. 108. *in quo cognatus aliquis ſpiritus Hoſpitaretur.*

Hospitivm *Conducere*, l.29.D.de dam.inf. l.15.§.vlt. D.ex quib.cauſ.maior. *Qui Hoſpitio repentino recipitur, veluti Viator*, l.6.§.vlt.D.nau.caupo.ſtab. *Hoſpitio receptus*, l.3.D.de iniuriis. *Hoſpitia præberi militibus*, l.3.§.eos milites, D.de munerib.& honor. *Hoſpitium habere cum gente aliqua*, dixit Pomponius, id eſt, ius Hoſpitij, l.5.§.in pace, de capt. & poſtl.reuerſ. *Hoſpitia & Hoſpitalia*, in l.5.§.1.D.de his qui deiecer. Habebant autem veteres, vt Vitruu. lib.6. cap.10. indicat, propria quædam triclinia & cubicula, quibus aduenientes Hoſpites recipiebãt, quæ *Hoſpitalia* dicebantur. Erant & olim in bene moratis ciuitatibus publica Hoſpitibus deſtinata loca, quæ *Xenodochia* & *Xenones* appellabantur, quorum meminit, l.16. & l.18. C. de ſacroſanct. Eccleſ. l.3.§.penult. l.37.de Epiſc.& Cler. Eorum locorum qui adminiſtrationem habebant, xenodochi dicebantur, l.31.§.§.priuilegium, l.37.D.de Epiſc.& Cler. *Xenoparochi*, etiam in Municipiis memorãtur in l.vlt.D. de munerib. & honorib. quos eoſdem fuiſſe putò cum Parochis, de quibus Horat.lib.1.Epiſtolarum, & ibi Acron.& Porphyr.

Hostes *ſunt, qui nobis, aut quibus nos, publicè bellum decreuimus : Ceteri, Latrunculi vel Prædones ſunt*, l.118.D.de verbor.ſignificat, l.24.D.de captiuis. Syneſ. Epiſt.132. Οὐδὲ γὰρ ἄξιον καλεῖν αὐτοὺς Πολεμίους, ἀλλὰ Λῃστὰς, λωποδύτας, ἢ τοιοῦτον ὄνομα μικροπρεπέστατον, οἳ μηδένα τῶν ἰσομάχους ἐπιφερομένων ὑφίστανται, ἀλλὰ μόνους τοὺς καταπλῆγας ἀποσφάττουσιν. Itaque *non vt ab Hoſtibus capti, ita qui à latronibus detinentur, ſtatum mutant*, l.13. D.qui teſtam.fac. l.19.§.à piratis, D.de captiuis & poſtl.

Sed & in ciuilibus diſſenſionibus, qui in alterutras partes diſcedunt, Hoſtium vice non ſunt, l.21.D. de captiu. & poſtl. Quos autẽ nunc *Hoſtes*, eos Antiqui *Perduelles*, vocabant, *Hoſtium* appellatione Peregrinos ſignificantes, vt Gaius in l. 234. D. de verb. ſignific. & Varro, lib.4.de lingua Lat. & Cicero, lib.1.Offic. D.Ambroſ.lib.1.Offic.cap.24.& Feſtus ſcribunt, ab *Hoſtiendo*, id eſt æquando, quòd pari cum ciuibus iure cenſerentur. A quo verbo *Hoſtilinæ Deæ* nomen impoſitũ, quòd ei ſacra fierent, cùm ſegetes nouis ariſtis æquabantur, D.Auguſt.lib.3. Ciuit.

Dei

Dei.cap.8.tradit.

Hoſtis Publicus,l.1.C.de bon.libert.*Hoſtes Populi Romani*.l.4.D.ad L.Iul.maieſtat.

Hoſtium eſſe Seruus,l.27.D.de capt.& poſtlim.

In Hoſtium poteſtate Eſſe, l.4.D.de diuerſ.temporal.l.98.& l.101.D.de legat.1.*Decedere*,l.28. D.de vulgar.& pupill.

Ab Hoſtibus Capi, apud Hoſtes eſſe, Mori, Parere, In Hoſtium poteſtatẽ peruenire,Vide ſuis locis.

Ab Hoſtibus reuerſus,l.11.D.de verbor.obligat.

Hoſtiles Res, l.51.D.de adquir.poſſeſſ.

HOSTICVS *Ager*, apud Varron.lib.4.de ling.Lat.*Hoſticum canere*,apud eundem lib.5.

In Hoſtico,abſolutè pro in Hoſtico loco,dixit Vlp.in l.vlt.D.de teſt.mil.Liuius lib.6.*Romano cõtra etiam in Hoſtico morandi erat cauſa, vt Hoſtes alliceret*.Idẽ lib.8.*Sine cõmeatu milites vagi, in Hoſtico errent immemores Sacramẽti*.Sic & idem auctor lib.28.lib.29.ſub initiũ, & lib.33. & aliàs ſæpius,locutus eſt.Plinius in Panegyrico. *Quippe non ex Hoſtico raptæ, perituræq; in Horrea merces ſociis auferuntur.* Ammian. Marcellin.lib.19.*Plebem quæ capto Caſtello, ad Hoſticum ducebatur.*

Si in Hoſticolo deprehendantur,l.vn.D.de bonor.poſſ.ex teſtam.milit.

HOSTIAM *Nauigauit*, l.6. D. de lege Rod. *Hoſtia* autem, vel vt alij, *Oſtia, Vrbs* eſt *in ore Tiberis*,vt ait Liuius lib.1.Vnde & nomen ei inditum Dioniſ.Halicarnaſ.lib.3. cenſet. Illic enim ſe Tiberis in mare effundit.Strabo lib.5.Hoſtiam ait eſſe, ἐπίνειον τῆς ῥώμης εἰς ὃ ἐκδίδωσιν ὁ Τίβερις παρ' αὐτὴν ῥυείς. Eam ἐπίνειον τὴν ῥωμαίων πόλιν, vocat idem Halicarnaſſ. lib. 1. Plin.lib.3.cap.5.*Hoſtia*,*Colonia*,*à Romano Rege deducta*, id eſt, ab Anco Martio. Aurel. Vict.de Vir.Illuſtrib.in eius Regis Elogio, *Oſtiam, Coloniam, Maritimis commeatibus opportunam in oſtia Tiberis eduxit*.Idem & Liuius lib.1.Illic portum à Claudio Imp. Extructum,Sueton. in eius vita cap.20.narrat his verbis.*Portum Hoſtiæ exſtruxit,circumducto dextrà , ſiniſtráque brachio : & ad introitum, profundo iam ſolo,mole obiecta : quam quò ſtabilius fundaret,nauem ante demerſit,qua inſignis Obeliſcus ex Ægypto fuerat aduectus : congeſtíſque Pilis , ſuperpoſuit altiſſimam Turrim, in exemplum Alexandrini Phari,vt ad nocturnos ignes curſus nauigia dirigerent.*

HOSTILIA lex,qua permiſſum fuit furti agere eorum nomine,qui apud Hoſtes eſſent,aut Reipub.cauſa abeſſent.Inſtitut.de his per quos ag.poſſ.*Hoſtilianæ Actiones* apud Cicer. lib. 1. de Orator.

HOSTIVM *Conclauis*,l.1.D.de vent.inſpicien.*Hoſtia in aliena ædificia Habitator impoſuit*,l.59.D. de rei vindicat.

Hoſtium Fluminis,l.4.D.de L.Rodia.

HOSTIARII ſerui, l.12.§.idem reſpondit, D.de inſtruct. vel inſtrum. leg.quos,more vetere,in catena fuiſſe Sueto.in lib.de inluſtrib.Grammat.ſcribit.

Hoſtiarij etiam Clericorũ numero in Eccleſia,l.6.C.de Epiſc.& Cler.dicti ab eo,vt Iſidor. lib.8.cap.12.ſcribit,quòd *præeſſent Hoſtiis Templi*:*Ipſi enim*,ait ille,*tenẽtes clauem, omnia intus extráque cuſtodiunt, atque inter bonos & malos habentes iudicium, fideles recipiunt , & reſpuunt infideles.*

HVMANITAS, *pro humana infirmitate , ſorte , conditione. Habebitur ratio Humanitatis*, l.38.§.vlt. D.ex quib.cauſ.maior.l.6.& l.14.§.ſed interdũ,D.de relig.Sic *Communẽ Humanitatẽ*, Cic.pro Flac.& pro Sylla,dixit.Idem pro Roſc.Amer.*Magna eſt vis Humanitatis*,id eſt ſenſus Humani.

Humanitas etiam,vt Agell.lib.13.cap.15.ſcribit, ſignificat φιλανθρωπίαν & *dexteritatem quãdam, beneuolentiámque erga omnes homines promiſcuam*:ſed & verbo hoc, facilitas,mãſuetudo,lenitas comitáſq; ſignificatur.Seneca Epiſt.88. *Humanitas vetat ſuperbum eſſe aduerſus ſocios,vetat auarum : verbis,rebus , affectibus,comem ſe, facilémque omnibus præſtat : Nullum alienum malum putat, bonum autem ſuum id maximè,quod alicui bonum futurum eſt,amat.Humanitatis intuitu*,l.48. §.vlt. D. de fideiuſſorib.l.31.D.de nouationib.l.5.D.de bon.damnat.l.4. D. de manum. teſt. l.47.§. vlt.D.de fideiuſſorib.*Humanitatis gratia obtinendum eſt*,l.86.D.de adquir.vel omitt.l.16.D.de compenſationib. l.5.§.vlt.D.de bonis damnat.*Ratione*, l.6.D.de appellationib.l.1.§.ſi quis, D.de quæſtion.*Humanitatis rationi congruum eſt*,l.12.§.codicilli,D.de captiu.& poſtlim.*Pro ſua Humanitate D.Marcus hanc rem temperauit*,l.31.D.de L.Corn.de falſ.*Humanitatis Sententia*,l.3.D. de decurion.*Humanitatem habet Sententia*, l.7.§.vlt.D.de doli mali. *Humanitatem exhibere*, l.1.§. ait prætor,D.de poſtul.*Humanitate ſuggerente*,l.1. D. quãdo appell. ſit,l.13.D.de liber.& poſt.

HVMANITVS, id eſt, Humanæ mortalitatis caſu.Ita in l.30. §. ab heredib. D. de adimend. legat.*Si aliquid mihi in vita Humanitus acciderit*.Et §.vlt.eãd.l.*Si quid ei Humanitus contigerit*,id eſt. *Si quid Humanum* contigerit,vt l.26.D. depoſiti. Cic.1. Philipp. *Vt ſi quid mihi Humanitus acciderit*.Alia huius vocis teſtimonia pete ex Nonio Marc.

HVMANVS *cum inſtantia Præſes Prouinciæ*, l.33.D.de viuris.

Hvmana *Cōdicio*,l.27.D.de cond.inſtit præſid.*Fides*,l.1. D.de pactis.*Fragilitas*,l.6.§.ſicuti, D.de off.*Natura*,l.65.§.ornatricib.D.de legat.3.& apud Horat.in arte. *Ratio*, l.12.§.codicillis, D.de captiuis,& apud Paul.lib.4.Sentēt.Tit.12.*Sors*,l.35.§.mortis cauſa, D.de donationib.cau.mortis,l.21.D.de euictionib.l.4.C.de ſponſalib.& apud Ouid.lib.3.Triſt.Eleg.11.

Ita rem Humanam paſſus dicitur,*qui obdormiuit ad fornacē*,l.27.§.ſi fornicarius,D.ad L.Aquil. *Humana Gens*,Cic.lib.1.de Diuinat.& lib.3.de Finib. *Humanæ gentes*,l.1. §. vlt. D. de iuſtit.& iu.*Humanum genus*,l.1.D de adquir.rer.do. §. Ius autem,Inſtit.de Iure Nat. & apud Caſſiod. Epiſt.11.lib.2.Variar.

Humanum Ius & Diuinū ſeparantur,l.1.D.de ritu nupt.apud Tacit.lib.4. & Liu.lib.39. Sic *Iuriſprudētia Diuinarum atque Humanarum rerum notitia*,definitur,l.10.D.de iuſtit,& iu. *Humani Iuris res*,l.1.D.de diuiſ.rer.Sic *Vxor rei Humanæ atque Diuinæ ſocia domi ſuſcipi* dicitur,l.4.C.de crimin.expil.hered.*Humani generis forma*, Paul.lib.4.Sentent.Tit.9.

Humanum Conſilium,l.2.§.ſi eo,D. de magiſtrat.conuen. *Si aliquid Humanum contigerit*, l.26. D.depoſiti.*Humana membra*,Paul.lib.4.Sentent.Tit.9.

Rebus Humanis defunctus, l.2.C.vnde legit.*Excedere*,l.vlt. C. quando dies legat. *Rebus Humanis exemptus*, l.8.C.de obligat.& actionib.l.vlt.C.de peric.& commod.l.20.C.de donat. int.vir.l.10.C.ſoluto matrim.l.4.C.pro ſocio,l.7.C.quod cum eo.*Exempta*, l.26.C. de euictionib.l.14.C.de poſtlim.reuerſ.l.18.C.de iure dotium.*Exempti*,l.2.C.ad Sc.Orfit.l.4.C.ad Sc.Trebellian.*Subtractis*,l.5.C.quando dies legatorum. *Extrahere ſe*, l.23. §. excipitur, D. de ædilic. edic. *In rebus Humanis Agere*, l.1. C.de inoffic.donat. l.3.C.de donat. quæ ſub mod. l.1.C.de decurionib.*Eſſe*,l.10.D.de vulg.& pupill.l.20.§.vlt.D.de ann.legat. l.1.D. de ventre in poſſ.l.1.§ ſciendum,D.de ſuis & legit.l.91.D.de verb.oblig.l.1.D.de teſtam.tutor.*Non eſſe in rebus Humanis*,l.8.§.à primo,D.de bonor.poſſeſſ.cont.tab. l.2. D. quæ ſentēt. ſine appellat.l.10.C.de teſtam.milit.l.3.C.de inutilib.ſtipulat. *In reb. Humanis nondum erat*, l.7.§.de fructibus, D.de except.rei iudic.*Quamuis in rebus Humanis nondum ſit*, l.10.§.1. D. de vulg. & pupill.

In rebus Humanis eſſe deſiit,l.24.D.famil.ercisc.l.3.D.de condict.triticiar.*In rebus* Humanis *nō inuenitur*,l.3.C. de ſuis & legit.

Humana aliàs,idem eſt,quod benigna.

Humana Interpretatione placuit,l.1 §.qui operas,D.ad Sc.Tertyllian.*Humaniori interpretatione*,l 41.§.libertatem,D.de fideicommiſſ.libert. *Humanior eſt iſta Interpretatio*, l.24.D. de pecun.conſtit.*Cauſa admittere videtur Humaniorem Interpretationem*, l.3.D. de his quæ in teſtam. delentur.

Humana Sententia,l.4.§.1.D.de lege cōmiſſor.l.11.§.ſi interrogatus,D. de interrogationib. *Humanior Sententia eſt*,l.25.§.1.D.de vſufruct.l.24.D.de pecun.cōſtit.l.3.§.ſi pater, D.de bon. poſſ.cont.tab.l.20.§.ſi quid tamen,D.de adquir.vel omitt. *Humanior videtur eſſe hæc Sentētia*, l.2.D.ſi quis omiſſa,l.23.§.Iulianus,D.de ædilic.edic.*Humanior Sententia à Prætore eligenda eſt*, l.8.D.de pactis.*Humaniorem Sententiam in ambiguis rebus ſequi oportet*,l.10.§. vlt. D.de reb.dub.

Humanum eſt,l.13.D.de donationib.int.vir.l.24.D.ad municipal. *Quid tàm* Humanū *eſt*,l.22. §. ſi maritus,D.ſol.matrim.*Humanum fuerit*,l.37.D.de fideicom.libert.

Humanius dicetur,l.vlt.D.de ſentent.paſſ. & reſtit.*Humanius eſt dicere*,l.38.§.vlt.D.de teſta. mil.*Humanius quis dixerit*,l.56.D.ſolut.matrim.

Humanius eſt,l.51.§.1.D.de fideiuſſorib.l.10.D.de inſtitor.l.28.D.de hered.inſtituend.l.23. D.de ſeru.pręd.vrb.l.16.§.ſi pluris,D.de pignor.l.84. D.de hered.inſt.l.23.D.de ſeruit.pręd. vrb.l.22.D.de reb. dub.l. 45.§.ſed ſi,D.mandati,*Humanius erit*,l.8. D.de optio. vel elect.leg. *Humanius interpretari*,l.112.D.de condicionib.& demonſtrat.*Humanius tractari Crimina*, l.38. §.1.D.ad L.Iul. de adulter.*Humanius Dicetur*, l.vlt.D.de ſent.paſſ.*Humanius facturum Prætorem*,l.21.D.de reb.credit.

Hvmari, l.2.D.de mort.infer.id eſt,terra condi,& ſepelire.*Humatus defunctus*,l.37.D.de religioſ.*Humatum Corpus*, l. 2.§.Celſus, D.de religioſ. Varro lib. 5. de lingua Latin. *Atque corpus diuinitus Humaſſe.* Plinius lib.7.cap.54. *Sepultus intellegitur quoquo modo conditus*:*Humatus verò*,*Humo contectus*.

Humi dare corpus, l.vlt. D. de auro argent.legat. *Humatio*, l.vlt.§. ſi quis, D. quod vi aut clam.

Hvmerale inter Arma numeratur,l.14.§.vlt.D.de re milit.

Hvmilis ſignificat vilem,abiectum,plebeium,nulla dignitate præditum,nullius pretij virum.Proinde Humilis honeſto opponitur,vt ſuprà demonſtraui : aliàs ei qui dignitate excellit,

cellit, vel qui in aliqua dignitate poſitus eſt, l.11. D. de dolo. *Humilis & Deploratus vnus*, l.6. D. de edendo. *Si is qui ſe Patrem dicit, Auctoritatis, Prudentiæ, Fidei exploratæ eſſet: is verò, qui controuerſiam facit, Humilis, calumniator, notæ nequitiæ*, l.3. §. Iulianus, D. de liber. exhib.

Humiles perſonæ, l.8. §. igni, D. de pœnis.

Humilem vel abiectam feminam, non intelligi tradunt Impp. in l.7. C. de inceſt. nupt. quæ licet pauper, ab ingenuis tamen parentibus nata ſit. Itaque Humiles abiectáſque eas demum intelligendas eſſe definiunt, quæ ea conſtitutione continentur. Quod pertinet ad explicationem l.1. C. de naturalib. lib. in verbo vel *Humili, vel abiecta perſona*.

Humiliores, Altioribus, opponuntur, l.3. §. legis, D. ad L. Corn. D. de ſicar. Item *Potentioribus*, l.6. §. ne potentiores, D. de offic. præſid. ac denique, his *qui ſunt in aliqua dignitate poſiti*, l.3. §. qui pecuniam, D. de ſuſpect. tutor. Similitérque *Humiliore loco poſitus*, ei *qui in aliqua dignitate poſitus eſt*, aduerſatur, l.1. §. vlt. D. ad L. Cornel. de ſicar. *Si Humilis loci ſit, & ſi Honeſtior ſit*, opponuntur, l.38. §. Imperator, D. ad L. Iul. de adul.

Liberi Humilioris loci, l. vlt. D. de iniuriis. *Humilioris loci eſſe*, l. vlt. D. de incend. rui. nauf.

Humilior Via, l.1. D. de via publ.

Hvmilitas *Vitæ*, Paul. lib. 5. Sent. Tit.13. & in Leg. Dei, Tit.9.

Hvmorem *adſiduum capere & habere*, l.19. D. de ſeruitut. præd. vrban. *Humore madefacto*, l.57. D. locati.

Si, vitio Veſicæ, collectum Humorem continere non poteſt, l.14. §. item de eo. D. de ædil. edic.

Hyacinthvs l. vlt. §. ſpecies, D. de publicanis, Gemmæ ſpecies, ab Amethyſto, vt Plin. lib. 37. cap.9. ait, multùm diſtans, *tamen è vicino deſcendens. Differentia hæc, quòd ille emicans in Amethyſto fulgor violaceus, dilutus eſt in Hyacintho. Primo quoque aſpectu gratus, euaneſcit antequam ſatiet: adeoq; non implet oculos, vt pœnè non attingat, marceſcens celerius nominis ſui flore. Hyacinthos* autem Æthiopia mittit, vt ibidem ait. *Vnio cum Hyacinthis*, l.6. D. de auro argent.

Hydromeli, l.9. D. de tritico vino, id eſt, Aqua melle mixta. *Aquam Mulſam* vocat Columella, lib.12. cap.12. vbi parandæ eiuſmodi mellitę Aquæ rationē pleniſſimè explicat: qua de re vide & Pallad. lib.8. Tit.7. Dioſcorides lib.5. cap.13. μελικράτου ſpeciē facit. Nam de Melicrato agens, τὸ δὲ, addit, σκευαστὸν καὶ ἀπόθετον, ὃ ἰδίως ἔνιοι ὑδρόμελι καλοῦσι. Quibus ex verbis apparet Dioſcoridē appellaſſe Hydromeli condititium & inueteratum, quod ad vſum familiæ confici, adſeruariq; à veteribus ſolebat. At de alia ſpecie ſentit Plin. lib.31. cap.6. cùm ait, *Hydromeli quoque ex imbre puro cum melle temperabatur quondam, quod daretur appetentibus vinum ægris, veluti innocentiore potu*, &c.

Hyperocha rei pignori datæ, id eſt, quod plus eſt in pretio rei, quàm in primo credito, l.2, D. qui potiores: ſiue quod amplius eſt, aut vt alias dicitur, *Superfluum*.

Hypaethrvm, l.242. §. plumbum, D. de verbor. ſignif. locus erat ſub dio, cuius & Vitruu. meminit, lib.5. cap.9. & 11. *De velis quæ in Hypæthris extenduntur*, l.12. §. de velis, D. de inſtruct. vel inſtrum.

Hypobolon Conſtantin. lib.4. Tit.10. ſcribit eſſe, τὸ ἐπὶ τῇ ποσότητι τῆς προικὸς, ὅταν ἀπαιτήσῃς τῆς γυναικὸς ἡ προὶξ ἀπαιτεῖται παρὰ τοῦ ἀνδρὸς, ὑποβαλλόμενον, ἤγουν ὑποτιθέμενον ἀπὸ τοῦ ὑποβάλλειν. quod quandoque eſt ὑπό τινι ἰσχυροτέρῳ καὶ πλείονι ἄλλοτε καὶ ἀσθενέστερον καὶ βραχύτερον τίθεται. Euſtathius ὑπόβολον, ait, οὐ μόνον τὸ παρὰ νομικοῖς, ἀλλὰ, καὶ τὸ ὑποβεβλημένον ἤγουν ὑποκείμενον ἐπὶ ὀβολιμαίῳ τόκῳ. Vetus Gloſſarium, ὑπόβολόν ἐστι τὸ ἐπὶ τῇ ποσότητι τῆς προικὸς ὑποβαλλόμενον καὶ ὑποτιθέμενον παρὰ τοῦ ἀνδρὸς καὶ εἰς πλέον ἀναβιβαζομένης τῆς προικός.

Hypotheca à Pignore interdum ſeparatur, l.2. & l.16. §. vlt. D. de pignorib. l.43. & l.57. D. de ſolutionib. l.33. in fi. D. de vſuris, l.12. D. qui potio. in pign. l.7. D. de diſtr. pigno. l.38. D. de legat. 3. l.4. D. de naut. fæn. l.18. D. de nouationib. l.23. D. de probation. l. vlt. D. de contrah. empt. l.2. C. de pact. pignor. l.3. & l.6. C. de pigner. act. *Propriè enim Pignus dicimus, quod ad creditorem tranſit: Hypothecam cùm non tranſit, nec poſſeſſio ad creditorē*, l.9. §. propriè, D. de pign. act. Hæc tamen differentia à Iuriſcōſultis non obſeruatur, qui *Pignus* & *Hypothecam* pro eodem dicunt. Iuſtin. §. inter, Inſtit. de actionib. *Inter Pignus & Hypothecam, quantum ad actionem Hypothecariam attinet, nihil intereſt: nam de qua re inter creditorem, & debitorem conuenerit, vt ſit pro debito obligata: vtique hac appellatione continetur. Sed in aliis, differentia eſt: Nam Pignoris appellatione eam propriè rem contineri dicimus, quæ ſimul etiam traditur creditori, maximè ſi mobilis ſit. At eam, quæ ſine traditione, nuda conuentione, tenetur, propriè Hypothecæ appellatione contineri dicimus.* Vnde merito Marcian. inter *Pignus* & *Hypothecam* tantùm nominis ſonum differre dixit, l.5. in fin. D. de pignorib. Alterum enim Latinum, alterum Græcum eſt verbum, à ſuppoſitione dedu-

ctum. Id enim Græcis eſt ὑποτίθεσθαι. quorum exẽplo etiam *Supponere*, pro, oppignerare, & *Suppoſitas res*, pro, pignori obligatis, Impp. dicunt l.6.C.de pignor.act.l.7.& l.8.§.1.C. de præſcript.trigint.l.vlt.C.de remiſſ. pignor. l. vlt. §. ſed pater, C. de bon.matern. l.vlt. C.ſi maior.fact.l.8.§.ſi verò filio, C. de repud. l.vlt.C.quãdo mulic.tut.offic.Sic in Rubr.*De reb. cor. qui ſub tut. vel cura ſunt, ſine decr. non alienand. vel ſupponendis*, id eſt, pignori obligandis. Latini certè auctores etiam *Pignori opponere*, dicunt, l.27. D. de pignor. Terentius Phorm. *Ager oppoſitus eſt pignori ob decem minas*, Vnde iocus Catullianus,

Furi villula noſtra non ad Auſtri
Flatus oppoſita eſt, nec ad Fauoni:
Verùm ad millia quindecim ducenta.

Contrahitur Hypothecá *per pactum conuentum, cum quis paciſcatur, vt res eius, propter aliquam obligationem, ſint* Hypothecæ *nomine obligatæ*, l.9.D.de pignorib.

Hypothecaria actio, quæ & *quaſi Seruiana* dicitur, in rem actio eſt, quæ creditori pignoris perſequẽdi cauſa datur.§.Itẽ Seruiana, Inſt.de actionib. Vnde & *Pignoris Vindicatio, Petitio, Perſecutióq;* appellatur, l.9.in fi.C.de pign.act.l.2.C.ſi vn. ex plurib. Marcianus ad Hypothecariã formulã librum ſingularẽ ſcripſerat. *Hypothecaria perſecutio*, l.1.C.ſi antiquior. *Hypothecariam agere*, l.57.D.de leg.1. *Hypothecarij Creditores*, quibus ſub Hypotheca debetur, l.1.§.ſciendum, D.de ſeparationib.l.1.C.de his, qui in prior.credit.l.vlt.C.qui bon.ced.

Hypocavsta *facere*, l.16.D.mandati.vox Græca quæ Vaporarium ſignificat, quo ſuppoſitus calor, prout ratio exigebat, vel effundebatur, vel retinebatur, vt Plin.Epiſt.17.lib.2. docet.

Fornaculæ erant in quibus ignis, ad calefactionem Aquæ balnearis, accendebatur. Eáque de cauſa ſuprà id Hypocauſtum componenda tria Aëna, vnum *Caldariũ*, alterum *Tepidarium*, tertium *Frigidarium*, & ita collocanda vt ex Tepidario, in Caldarium, quantum Aquæ caldæ exiſſet, tantum influeret: de Frigidario, in Tepidarium, ad eumdem modum, Vitruu.lib. 5.cap.10.monet. Papin.Silua.5.lib.1. *Tenuem voluunt Hypocauſta vaporem*. Vnde idem Hypocauſta, *vaporiferas fornaceis* vocat Silua.3.eiuſdem lib.

Hypocavstæ *Diætæ*, l.51.§.lignis, D.de legat.3.

Hypodiaconi, l.7.de Epiſcop. Cleric.in C.Th.id eſt, *Subdiaconi*, vt l.6.C.eod.tit.

Hypomnemata, l.14.D.de excuſationib. Ita *Acta* appellantur. Vnde

Hypomnematographi, l.59.C.de decurionib.lib.10.id eſt, *Commentarienſes, quorum manu Acta ſubnotantur*, vt loquitur l.45.§.quotiens, D.de iure fiſc.

FINIS LIB. VIII.

DE VERBORVM QVAE AD IVS PERTINENT SIGNIFICATIONE,

LIBER IX.

IAcêre propriè dicitur quod humi ſitum eſt. *Res quæ in litore poſt naufragium iacent*, l.1.§.vlt.de incend.rui. *Iacens res ex Naufragio*, l.5.D.eod. tit. *Qui alienum quid Iacens, lucri faciens cauſa ſuſtulit*, l.43. §. qui alienum, D.de furtis. *Iacet in Stabulo ſtercus*, l.7.D.de actionib.emp. *Alicubi Iacebant merces in angulo, aliquo*, l.4.§.vlt.D.de lege Rod.

Iacêre, dicitur *Hereditas*, quæ nōdum à quoquam adita eſt, & quamdiu ſine Domino eſt, l.5.§.ſatisfactionis, D.vt in poſſ.lega.l.13.§.quæſitum, D.quod vi aut clàm. Eodem ſenſu *Bona Hereditaria Iacêre*, *& vacua ſine Domino Iacêre*, Iuris auctores dicunt, l.1. D. de bonor. poſſeſſ.furioſ.l.1.D.de ſucceſſ. edic.l.4 §.eadem, D.de fideic.libert.

Iacere fundamēta, l.1.§.1.D.de pollicitationib. *Iácere molem in mare*, l.2.§.ſi quis, D. ne quid in loc.publ. *Molibus Iactis*, l.52.§.vlt.D.de actionib.emp. *Iactæ Pilæ in mare*, l.3.vlt.D.ne quid in loco publ.

Iaciendo pilo certare, l.2.D.de aleatorib.

Iácere, aliâs eſt iactare onus, ſeu merces in mare, *Si quis ſponte rem Iecit, vel Iactauit*, l. 43.§. ſi quis ſponte, D.de furtis. Vnde *Iactæ Res*, quæ in tempeſtate nauis leuandæ gratia & ſalutis cauſa in mare eiiciuntur, l.21.§.1.D.de adquir.poſſeſſ. l.9.vlt. §.D. de adquir.rer.dom.

IACTARE *Caput*, l.1.§.apud, D. de ædil.edic.& apud Tibull.Eleg.5.lib.2.Non.Marc. *Iactare, excutere, & commouere.* Varro Eumenidib. *Tibi nunc ſemiuiri teretem comam volātem Iactant tibi Galli. Iactauit capillum*, l.20.D.quod vi aut clàm. *Miſſilia in vulgus*, l.9. §. hoc amplius, D. de adqu.rer.do. *Pilas in mare*, l.30.§.vlt.D.eod.tit. *Rem*, l.43.§.ſi quis, D.de furtis. *Iactare Rete piſcator*, l.12. D.de actionib.emp. *Iactare ſuas pecunias*, l.25.D.de probationib.

Iactare infauſtas voces aduerſus Teſtatorem, l.9.D.de his quæ vt indig. *Dum ſago Iactatur*, in Lege Dei, Tit.1.

Iactato lapide, l.5.D.L.Iul.majeſtat.

Iactatæ merces ex naue, l.7.D.pro derelicto. *Res*, l.4.§.vlt.D.de L.Rodia.

Iactare, etiam, vt ait Non. *eſt ambitioſius gloriari.* Sic *licet id ſe facturum Iactauerit*, l.225.D.de verbor.ſig. *qui ſe Imperatorem facturum heredem eſſe Iactauerat*, l.vlt.D.qui teſtam. fac. *Qui ſe legitimum creditoris Heredem eſſe Iactabat*, l.3.§.vlt.D.de tranſactionib. *Si Patroni filia Iactat Titium patrem ſuum literas ad ſe feciſſe*, l.47.§.1.D.de bon.libertor. *Quod pro ſalute principis habere ſe dicere Iactant*, l.6.D.de pœnis. *Effuſo ſermone ſeſe Iactat*, l.vlt. C. de dot. promiſſio. *Quæcumque ſic dicuntur vt præſtentur, non vt Iactentur*, l.19.§.illud, D.de ædilic.edic.

Iactatio, pro ambitioſa gloria, l.6.§.eius qui, D.de iniuſto rup.

Iactationes, l.9.C.de his quæ vi.

IACTVRA, pro damno & detrimento. Et ita, *Ex aliena Iactura lucrum Adquirere*, l.12.§.vlt.D. de distract.pign. *Facere*, l.38.D.de hered.pet. *Quærere*, l.17.§.Proculus, D.de Inſtitor.id eſt, ex alterius detrimento, vt l.14.D.de condict. indeb.l.206.D.de diuerſ.regul.

Iactura aduerſus ſubſtantiam, l. vlt. D. de offic. præſid. *Qui Iactura adfectus eſt*, l. 28. §. incendiarij, D. de pœnis. *Iactura cauſæ adfici*, l. 1. C. ne liceat potentiorib. *Iactura debet multari*, l. vlt. C. eod. tit. *Iactura infamiæ*, l. vlt. C. de ſecund. nupt.

Iacturam conſequi, l. 17. D. de auctor. & conſ. id eſt, damni æſtimationem.

Iactura, pro Iactu qui ex naui fit in mare: leuandæ nimirum exonerandæquè nauis gratia, l. 2. §. cùm in eandem, & §. iacturam, l. 4. D. de L. Rodia. Cornel. Fronto de different. voc. *Iactura, quod iacitur ex onere nauis*. Cicer. 3. Offic. *Quærit, ſi in mari Iactura facienda ſit, Equine pretioſi potius Iacturam faciat, an Serui vilis*. Saluſt. ad C. Cęſarem de Republ. ordinan. *L. Poſthumius, & M. Fauonius mihi videtur quaſi magnæ nauis ſuperuacua onera eſſe: vbi ſalui peruenire viſi ſunt. Si quid aduerſi coortum eſt de illis potiſſimum Iactura fit, quia pretij minimi ſunt*. Q. Curtius lib. 5. *Sed Medici quoque grauiores morbos aſperis remediis curãt: & Gubernator, vbi naufragium timet, Iactura, quidquid ſeruari poteſt, redimit*.

IACTVS *Lapilli*, l. 1. §. hoc interdictum, D. quod vi aut clàm, l. 6. §. 1. D. ſi ſeruit. vindic.

Iactu teli, Paul. lib. 5. Sentent. Tit. 23.

Iactus qui fit in mare nauis leuandæ, ſeu exonerandæ gratia. *Iactus mercium factus*, l. 1. & l. 2. D. de Leg. Rod. *Iactus ex naue factus*, l. 43. §. ſi iactum, D. de furtis, & apud Paul. lib. 2. Sentent. Tit. 6. Seneca Rhetor lib. 4. Declamat. *Neceſſitas eſt, quæ nauigia Iactu exonerat*. Seneca Poëta, Troade, in Choro Act. 5.

Medióque Iactum, fecit in ponto. Iuuenal. Satyr. 12.

Decidere Iactu *Cœpit cum ventis*.

Iactum autem, ſeu *Iacturam facere*, Græci ἐκβολὴν ποιήσασθαι dicunt. Baſil. Magn. in Homil. περὶ τοῦ μὴ προσηλῶσθαι τοῖς βιωτικοῖς. ὥσπερ ὅταν τὸ φορτίον τὰ πλείονα, καὶ περὶ τὸ ἀπόγεμον γενέσθαι τὸ σκάφος, ἐκβολὴν ποιησάσθω τῶν ἀχρήστων ἃ μὴ δεόντως συνέλεξε: καὶ μιμησάσθω τοὺς τῆς θαλάττης ἐργάτας. ἐκεῖνοι γάρ, εἰ καί τι τῶν ἀναγκαίων ἐπὶ τῆς νηὸς ἄγοντες τύχοιεν κλύδωνι δὲ ἐπαναστῆ ζέων ἐκ τοῦ πελάγους αὐτοῖς καὶ κατακλύσειν ἀπειλήσῃ, πεπιεσμένην τῷ φόρτῳ τὴν ναῦν, ὅπως ἔχωσι τάχους, τὸ πολὺ τοῦ βάρους ἀποσκευάζουσι. Idem in Homil. contra ebrios, ὡς χειμαζόμενα πλοῖα ἐπειδὰν ὑπέραντλα γένηται ἀναγκαίως τῇ ἐκβολῇ τοῦ φόρτου κουφίζεται. D. Lucas Act. Apoſt. cap. 27. Σφοδρῶς δὲ χειμαζομένων ἡμῶν, τῇ ἑξῆς ἐκβολὴν ἐποιοῦντο, καὶ τῇ τρίτῃ αὐτόχειρες τὴν σκευὴν τοῦ πλοίου ἐρρίψαμεν. Ioan. Chryſoſt. in Epiſt. ad Coloſſ. ἵνα σώματα φυλάξωσιν ἐκβολὴν ποιοῦνται τῶν σκευῶν.

Iactus Retis, l. 11. §. vlt. & l. 12. D. de actio. empt. *Iactum* ſimpliciter, dixit Valer. Max. lib. 4. cap. 1. *A piſcatoribus in Mileſia verriculum trahentibus, quidam Iactum emerat*. Apul. Apolog. 1. *Eum memoriæ prodiderunt, cùm animaduertiſſet à quibuſdam piſcatoribus euerriculum trahi, fortunam eius Iactus emiſſe*. Sueton. in lib. de Clar. Rhetorib. βόλον, ἀπὸ τοῦ βάλλειν, vt quidem exiſtimo, appellauit. *Littus, ait, ingreſſi piſcatores trahẽtes rete, adiere, & petiere* βόλον *quanti emerent*. Sic enim legendum cenſeo, non vt vulgò ſcribitur, *bolon*. Confirmat coniecturam meam Moſcopul. in lib. περὶ σχεδῶν: βόλος inquiens, τὸ δίκτυον, καὶ ἡ τούτου βολή. Nam βόλος Græcis, tàm rete, quàm retis Iactũ ſignificat. Suid. in verbo βολίς: καὶ βόλος, ait, τὸ βαλλόμενον εἰς ἄγραν ἰχθύων. Citátque ex Epigramm. Græcis aliquot verſus. Item adiicit, à Plutarcho, βόλον ὠνήσασθαι, id eſt *Iactum emere*, dictum nec tamen locum notat. In Solone, quidẽ certè, ſcriptum inuenio. Κώων γάρ, ὥς φασι, καταγόντων σαγήνην, καὶ ξένων ἐκ Μιλήτου πριαμένων τὸν βόλον. Cuius loci interpretationem ſi quis requirat, is Valerium Max. interpretem adhibere poteſt, illo capite cuius verba ſ. adduximus.

Ceterùm ex eodem quo *Iactus* verbum, fonte, manauit & *Iaculi* appellatio: quod eſt retis piſcatorij genus. Iſidor. lib. 18. Origin. cap. 21. *Iactus dictus à Iaciendo. Vnde & Piſcatorium rete, Iaculum dicitur*. Sic enim emẽda, ipſomet duce & auctore, cuius, lib. 19. cap. 5. verba hæc ſunt. *Funda, genus eſt Piſcatorij Retis: dicta ab eo, quòd in fundum mittatur. Eadem etiam, à Iactando, Iaculum dicitur. Plautus, Probus quidem antea Iaculator eras*. Eóque ſenſu vocabulum hoc accipiendum apud eumdem Act. 1. Sc. 1. Plaut. Aſinar.

Venari autem Iaculo apros in medio mari.

Ouid. lib. 1. de arte amand.

Hîc Iaculo piſces, illic rapiuntur ab hamis,
Hos caua contento retia fune trahunt.

IACVLARI *in campo, & per luſum*, l. 9. §. vlt. D. ad L. Aquil. *Iaculandi cauſa*, in Lege Dei, Tit. 9. *Iaculatorius campus*, d. l. 9. §. vlt. D. ad L. Aquil.

IAM *nunc*, id eſt ex die præſenti, l. 29. D. de mort. cau. donat. *Iàm tunc, ex quo*, l. 10. D. de captiu. & poſtlim.

IANITRICES, Latinis, duorum fratrum vxores appellantur, quas Græci εἰνατέρας vocant, l.4.§.adfines, D.de gradib.& adfin. Vet. Gloſſ. *Ianitrices*, αἱ τῶν ἀδελφῶν γυναῖκες, αἱ σύννυμφοι: Quæ etiam ἐνατέρων interpretatio apud Heſichium habetur. In gloſſis quoque Palæmonis hoc verbum explicatur.

IANTHINVM, l.68.§.vlt.D.de legat.3. Purpuræ genus, violacei coloris. Plinius lib.20. cap. 6. Violas purpureas à Græcis Ια appellari tradit, & ab his *Ianthinam veſtem*. Idémq; eiuſdem lib.cap.8. in veſtibus florem commendari tradit purpureum, qui in Amethyſto & Viola eſt. Proinde in l.1.C.quæ res vẽdi non poſſ. vbi vulgò *Hiacynthina*, legitur, *Ianthina*, reponendũ, non cõiectura modò ductus, ſed & librorum ſcriptorum auctoritate fretus, adſeuerare non dubito.

IANVAM *in publico aperuit*, l.vlt. §.vlt.D.de.ſeruit.præd.vrb. *Qui iniuriæ cauſa Ianuam effregit*, l.53.D.de furtis. *Propius Ianuam meam*, l.20.§.1.D.de ſeruit.præd.vrb.

IBI, ait Feſt. *dicitur, cùm locus ſemel demonſtratur. Ibidem, cùm ſæpius. Ibi vbi*, l.11.D.ad L. Aquil. l.1.D.de reb.auct.iud.l.8.& l.30.D.de iudiciis.

Ibi, in interdicto de *Vi*, quemadmodum accipiendum ſit, exponitur in l.1.§.ibi autem, D. de vi & vi arm. Appellatione eorum, *quæ Ibi ſunt*, neque ea, quæ ad tempus, vel caſu, in eo loco ſunt, neque nummi, & nomina continẽtur, ſed ea demum quæ, vt perpetuò ibi ſint, poſita ſunt, quæ quamquam ad tempus, vel caſu, abſint, non eò minùs tamen continentur, l.44. l.67.& l.78.§.1.D.de legat. 3. Proinde, *ſi debitor pactus ſit, vt quæcumque in prædia pignori data, inducta, inuecta, importata, Ibi nata, paratáve eſſent, pignori eſſent: ij dumtaxat ſerui qui hoc animo inducti erunt, vt Ibi perpetuò eſſent, non temporis cauſa accommodarentur, obligati cenſebuntur*, l.32. D. de pignorib. *Quæ vt Ibi ſint, illata fuerint*, l.7.§.vlt.D.in quib.cauſ.pign.

Ibi, id eſt, in ea re, l.18.D.rat.rem hab.l.43.D.de dam.infec. *Ibi*, id eſt, in vaſis, l.18.D.commodati.

Ibi, pro, in leges, l.9.§.propriè.D.de diuiſ.rer. *Ibi*, pro in ea cauſa & ſpecie, l.1. D.in ius voc. vt eant.l.35.in fi.D.de neg.geſt.

Ibi, pro illic: & opponitur particulæ *Hic*, l.4.§.ſi quis aduentu, D.vi bon.rap.

ICOSAPROTI l.vlt.§.mixta, D.de muner.& honor.id eſt viginti primi.

ICTVS, id eſt percuſſus, vulneratus, l.51.D.ad L. Aquil.

ICTVS pro percuſſione qua vulnus infligitur, l.11.§.ſed ſi plures, l.15.§. vltim. & l.51. D. ad Lege Aquil. l.vlt.D.ad L. Cornel. de ſicar. *Propè vno Ictu, & vno Impetu vtrumque occidere*, l.23.§.vltim.D.ad Leg. Iul. de adulter. *Si Equa Ictu à te percuſſa*, l.27.mulier.D.ad Lege Aquil.

ICTVS *Flagellorum*, l.12.D.de decurionib. *Fuſtium*, l.22.D.de his qui not.infa. l.10. §.vlt. D. de pœnis, l.14.C.ex quib.cauſ.infa. *Ictu Calcis*, l.5. C. ad L. Cornel. de ſicar. & in Lege Dei, Tit.1.

Ictu Rami, Paul.lib.5.Sentent.Tit.23. *Ictu fulminis deuſtis armamentis*, l.6. D. de Lege Rod. Cic.3.Officior. *Ictu fulminis deflagrauit. Ictus fulmineus*, apud Horat.Ode 16. lib.3.Carmin.

Icta Fulmine domus, Sueton.in Auguſto, cap.29.

Per Ictum Lapilli prohibere, l.5.§.meminiſſe, D.de oper.nou.nuncia.

Verbum, ID EST, plerumque non definiendi gratia, ſed exempli loco, & παραδειγματικῶς ponitur, vt eſt ab aliis notatum. Patet hoc ex l.7.§.pactorũ, D.de pact. l.8. D. de vulg. & pup.l.penult.D.de annu.leg.l.2.D.de ſupell.leg. l.3. in fi. D. de exceptio. l.3. C. ad Leg. Iul.de adul. Sic apud Gaium, lib.2. Inſtitut. Tit.8. *Adgnati ſunt per virilem ſexum propinquitate coniuncti, id eſt, conſanguinei fratres.* Aliàs hoc verbum διασαφητικὸν eſt, & explicatiuum, vt in l.9.D.de minorib.l.3.§.ſaltus, D. de adquir.poſſeſſ.l.9.D.ſi ſeruit.vindic.l.13.§.etiam, D.de pignorib.l.43.D.de iniur. Interdum etiam idem valet, quod *ſcilicet*: vt in l.4.§.ſi viam, D.de vſurpationib.l.16.D.de re iudic.l.1.D.de legit.tutorib.l.68.in fi.D.de vſufruct.

ΙΔΙΟΧΕΙΡΑ pro ſcripturis & chirographis priuatis, l.11.C.qui potior in pign.

IDIPSVM, l.47.D.de condict.indeb.l.2.D.de naut.fæn.

IDONEVS intelligitur qui locuples & ſoluendo eſt, l.42.D.mandati. Proinde *Idoneus*, & *Inops*, pugnant, l.27.§.ſi minor, D.de minorib. vt *Idoneus*, & *qui nihil habet*, vel, *à quo ſolidum ſeruari non poteſt*, l.44.§.adoleſcens, & l.45.D.de adminiſtr.& peric. Item *Idoneus & qui lapſus eſt facultatibus*, l.14.D.eod.tit.l.1.§.ſi magiſtratus, D. de magiſtrat. conu.l.2.§.ſi eo.D.de adminiſt.rer.ad ciuit.

Idoneus facultatibus ſit, l.6.C.de ſuſpect.tutor.

Si Idonei facultatibus ſint,l.15.§.vlt.D.de agnoſc.& al. *Idoneos* itaq; *Tutores*, Mater filij petiiſſe intelligitur, ſi *locupletes Facultatibus, licet non Moribus, petierit*,l.2.§.idoneos,D.ad Sc.Tertyl. *Quamquam plerumque Idonei, non tàm Patrimonio, quàm Fide quoque æſtimantur*, l. 112.§. vlt. D. de verb.oblig.

Planè alienæ litis Defenſor, aliuſvè rei Expromiſſor, *Idoneus*, nemo ſine Satiſdatione intelligitur, l.110.§.1.D.de diuerſ.reg.l.46.§.qui alium, D.de procuratorib.§.ſi vero, Inſtit. de ſatiſdationib. Et hoc eſt, quod ait Paul. *eum qui rem alienam Defendit, numquam Locupletem haberi*,l.166.D.de diuerſ.regul.

Nam is qui ſuſcipit defenſionem, etſi Cõſularis, non videtur tamen Idonee Defendere, niſi ſatiſdare fuerit paratus,l.51.§.vlt.l.52.& l.53.D.de procuratorib. *Sed neque Femina, neque Miles, neque qui Reipub. cauſa affuturus eſt, aut morbo perpetuo tenetur, aut Magiſtratum initurus eſt, aut inuitus iudicium pati non poteſt, Idoneus Defenſor intelligitur*,l.54.D.de procuratorib. *Minor vtique 25. annis qui habet Curatores, ſui non eſt Idoneus defenſor*,l.5.D.de reb.auct.iud.

Si tu Titium mihi commendaueris, quaſi Idoneum cui crederem,l.66.§.ſi tu Titium, D.de furtis. *Qui adfirmauerat Idoneum eſſe cui pecunia crederetur*,l.7.§. vlt. D.de dolo. *Si cùm ſciret eum facultatibus labi, adfirmauit eum Idoneum eſſe*,l.8.D.de dolo. *Si non ad damnum reſarciendum Idoneus eſt*,l.49.D. de adminiſt.& peric. *Indemnitati præſtandæ Idonei.* l.1.C.de diuid.tut. *Pro non Idoneis, qui ſunt Idonei conueniuntur*,l.46.§.vlt.D.de iure fiſ. *Perſonam mulieris, vt Idoneæ, ſequi*,l.27.§.1.D.ad Sc. Vellcian.

Curator eligitur, qui Idoneus videbitur,l.1.§.eligitur,D.de vent.in poſſ. mitt. *Idonei Curatores*,l. 30. §.vlt.D.de excuſationib.l.39.§.vlt.D.de minorib.& contrà, *Minus Idonei Curatores*,l.1.§. ſi curatores, D.de magiſtrat.conuenien.& l.1.C.de tut.vel curat.qui ſat.non ded.

Idoneus Debitor,l.27. §. ſi minor. D. de minorib. & apud Plin. Epiſt.4. lib.4. *Idoneum Debitorem adfirmat*,l.52.§.ſeruus qui, D.de furtis.

Si in aliquid Idoneus eſſet Debitor,l.112.§.vlt.D.de verb. oblig. *Idoneos Debitores præſtare*,l.111. D.de condicion.& demonſtrat. *Parum Idoneus debitor*,l.35.D.de pigner. act. *Si poſterior Debitor Idoneus non eſſet*,l.22.§.ciuibus,D.de legat.2. *Si emptor alium non Idoneum ſubiecit*,l.14.D.de in diem addict.id eſt, qui ſoluendo non eſt, vt ibidem.

Fideiuſſor Idoneus,l.7.D.qui ſatiſd.cog.id eſt, *Locuples, non tantùm ex facultatibus, ſed ex conueniendi facilitate*, vt l.2.D.eod.tit. *Si fideiuſſorum alter Idoneus eſt*,l.3.C.de fideiuſſorib. *Inopia Idonei fideiuſſoris*,l.6.§.ſuper, C.de appellationib. *Si fideiuſſoris* Idonei *copiam non habeat*,l.12.C.eod. tit. *Si fideiuſſores* Idoneos *offerre paratus ſit*,l.9. D. de publicanis. *Niſi fideiuſſores* Idonei *offerantur*, l.18.§.vlt.D.de peric.& commo. *Si fideiuſſoribus* Idoneis *caueat*,l.6. D.de fideiuſſorib. *Idoneis fideiuſſoribus datis*,l.2.C.de adoptionib. *Si fideiuſſores* Idoneos *daturum ſe dixit*, l.43.§. ſi quis nihil, D.de furtis. *Fideiuſſoribus* Idoneis *cauere*,l.6.§.1.D.de muner.& hon. *Iſdem fideiuſſoribus, vel aliis tàm* Idoneis,l.25.§.vlt.D.de recept.qui arbitr. *Si aliam perſonam non minus* Idoneam *fideiubentem præſtet*,l.14.§.ſed etſi, D.de pecun.conſti. Et contrà, *Si non* I*doneum fideiuſſorem dederit*, l.3.D.de fideiuſſorib. vbi ait, Vlpian. *Qui admiſit aliquem fideiubentem*, I*doneum eſſe comprobauit.*

I*doneos non fuiſſe fideiuſſores cùm accipiebantur*,l.11.D.de probationib. *Qui minus* Idoneos *fideiuſſores accepite*, l.3.§.vlt.D.vt in poſſeſſ.legat.id eſt *Egenos*, vt ibidem.

I*doneus Heres*,l.39.§ tutor.D.de adminiſtr.& peric.l.14.D.de minorib. *Heredes* Idonei,l.19. D.qui potior.in pign.l.47.D.de iure fiſc. *Qui non tam* Idoneum *Hominem elegerit, vt rectè perferri poſſit*,l.11. D.commodati.

I*doneis Hominibus pecuniam credere*, l.3.C.de vſur. pupill. niſi quis, *Nominibus*, malit. *Si minus* I*doneis hominibus nauem commiſit*,l.16.D.de rei vindicat.

Si vterque magiſtratus Idoneus *eſt*,l.45.D.de adminiſt.& peric. *Si* Idoneus *promiſſor non ſit*,l.112. vlt.D.de verbor.oblig. Varro lib.5.de ling.Lat. *Conſuetudo erat, cùm Reus parum* Idoneus *eſſet inceptis rebus, vt pro ſe alterum daret.*

Succeſſor Idoneus,l.15.§.D.ad municipal.I*donus Succeſſor eſt ſemper Fiſcus, & ſoluendo*,l.1.D.de fundo dot.I*doneus Tutor*,l.15.§.vlt.D.de excuſationib. l.18.§.vlt.D. de L.Cornel.de falſ.l.9. §.ego. D.de adminiſtr.& peric.l.1.§.ſi magiſtrat. D.de magiſtrat.conuen.

I*donei Tutores*,l.24.D.de tutor.& curat.l.4.§.vlt. D. de fideiuſſorib. tutor.l.2.§.diuus, & l. vlt.D.qui pet.tut.l.30.§.vlt.D.de excuſationib.tut. l.vlt.C.ſi tutor vel curat. *Bene probati, &* I*donei, atque Honeſti, Tutores*,l.17.§.1.D.de teſtament.tut.

Non I*doneus Tutor*, l.9.D.de tutelis,l.39.§.tutor. D.de adminiſtr.& peric.l.3.C.ſi mater indemnit.

Minus

Minus Idoneus tutor,l.3.& l.4.C.de magiſtr.conueniend.*Ab altero minus Idoneo*, l.9.§.ſocij.D. de Publican.*Si venditor Idoneus non eſt*,l.4.§.1.D.de appellationib.

Idonea Cautio,l.50.D.de manumiſſ.teſtam.l.vlt.C.eod.tit.l.11.D.ad municipal.l.1.§.quod ait,D.quod legator,l.3.§.1.D.de adminiſtrat.rer.ad ciuit.*Cautela*, l.14. D.depoſiti. *Satiſdatio*, l.1.§.ſi pecunia,D.eod.tit. *Idonea* autem *Cautio* non intelligitur,niſi fideiuſſore adhibito, vel pignoribus datis,l.59.§.vlt.D.mandati.Vide plura ſ.lib.3.

Non Idonea Hereditas, l.5.D. de ſeparationib. l.vlt. D.de dolo.*Parum Idonea*, l.5. §.1. D. de adqu.vel omit.*Si cùm eſſent Idonea bona Heredis*,l.1.§.item ſciendum, D.de ſeparationib.id eſt, *ſoluendo*,vt l.6.D.eod.tit.

Idonea Nomina,l.13.§.1.D.de adminiſtr.& peric.l.21.§.Lucius,D.de annu.legat. l.11. D.de vſuris,l.2.C.arbitr.tut.*Idoneis nominibus pecunia collocari*,l.87.D.ad L.Falcid.*Credi*, l.102. D.de ſolutionib.& contrà,*Non Idonea nomina*, l.35. D. de adminiſtr. & peric. *Parum Idonea nomina*, l.19.§.denique,D.ad Sc.Velleian.

Idonea Pignora,l.33.D.de vſuris.*Non Idoneum Pignus*, id eſt,quod non ſufficit in quantitatem debiti,l.28.D.de reb.credit.

Idoneus,aliâs,aptum,habilem & ſufficiẽtem ſignificat.*Cùm minus Idoneus militiæ renuntiatur*, l.13.§.miſſionum,D.de re milit.*Idoneos & ſufficientes omnes*,l.6.D.de munerib.& honor. *Cùm hi Boues non eſſent Idonei*,l.16.D.de in rem verſo,id eſt,agro colendo minus apti, & ſufficiẽtes.

Idoneus Accuſator,l.15.§.lex,D.ad L.Iul.de adult.*Auctor*,Ouid.Epiſt.Heroid. ad Æneam. Cic.Epiſt.22.lib.2.ad Attic.*Mihi ſatis Idonei auctores ſunt ij qui à te probantur.*

Nullus Idoneus Teſtis in re ſua intelligitur,l.10.D.de teſtib.*Teſtis Idoneus, Pater Filio, aut Filius Patri, non eſt*, l.9.D.eod.tit. *Idonei Teſtes non videntur eſſe, quibus imperari poteſt, vt Teſtes fiant*, l.6. D.eod.

Quod quiuis paterfamilias Idoneus facit,l.10.D.de adminiſtr.& peric. *Argentum commodatum ſi tam Idoneo ſeruo meo tradidiſſem ad te perferendum, vt non debuerit quis æſtimare, futurum vt à quibuſdam malis hominibus deciperetur*,l.20. D. de pignerat. act. *Qui non tam Idoneum Hominem elegerit, vt rectè id præferri poſſit*, l.11.D.commendati.*Non Idoneum ſeruum rei communi applicare*,l.45. D. famil.erciſc.*Si minus Idoneis hominibus nauem commiſit*, l.16. §.vlt.D.de rei vindic.*Valde ſit Idoneus Socius*,l.6.D.pro ſocio.

Idoneus Homo, ſeu *Vir*, integræ exiſtimationis, & minimè probroſum ſignificat,l.42.D.de verb.ſignific.l.vlt.D.de tabul.exhib.

Idoneum Fundum emere,l.73.D.de iure dot.*Idonea Prædia*, l.10.D.ſoluto.matr.

Idoneus Paries, id eſt integer & minimè vitiatus, neque caducus,l.45.§.vlt. D.ad L.Aquil. *Idoneus Paries*,id eſt,oneri ferundo aptus, l.7. D.ſi ſeruit. vindic. l.37. D.de damn. infect. Ita autem *Idoneus* iudicatur *Paries communis, ſi vtrarumque ædium onera iure impoſita ſuſtinere poſſit*, l.36.D.de dam.infec.

Idonea Domus, l.10.D.de alimen.vel cibar.*Minus Idonea Nauis*,l.13.§.1.D.locati.

Idonea Cauſa,l.14.§.in cauſa,D.quod met.cauſ.l.2.D.de doli except.l.1.D.de diuerſ.temp. l.15.D.de reb.auct.iud.& in Leg.Dei,Tit.2.*Idoneas Cauſas allegare*,l.4.§.1.D.ad l.Iul.de adult.

Idonea Culpa,l.vlt.D.rem pup.ſal.fo.*Satis Idonea exceptio*,l.14.C.ad Senat.Velleia.

Idonea Fide probationis,l.vlt.C.debitor vendition.*Idonea Probatio*,l.10.C.de probationib.

Idonea quantitas,id eſt,ſufficiens,l.55.§.qui fideicommiſſum,D.ad Sc.Trebell.*Idoneum Iudicium*,l.10.C.arbitr.tut.*Idonea inſtrumenta*,l.13.C.de nupt.

Idoneum non eſt,id eſt,ſufficiens,l.18.& l.28.C.de excuſ.tut.

Si perſona Idoneior accedat,l.4.§.vlt.D.de in diem addict.*Si plures tutores ſatiſdare parati ſint, tũc Idonior præferendus erit*,l.19.D.de teſtam.tut. *Si plures ſint qui experiri volent, eligendus eſt à Prætore is qui Idoneior eſt*,l.3.§.ſi tamen,D.de homine lib.exhib.*Si plures ſimul agant, Prætor eligat Idoneiorem*,l.2.D.de popul.actio. *Idoneiores prædiis fiſcalibus habeantur*,l.5.§.coloni, D. de iure imm.

Idonee *Cauere*,l.41.D.de hered.petit.l.1.§.vlt.D.de magiſtr.conuen.l.11.§.ſi hæres,D.de lega.3.l.2.D.de fideic.libert.*Cautum*,l.2.C.de magiſt.conu.*Repromiſſurã*,l.60.§.1.D.mandat. *Satiſdare*,l.3.C.de poſtl.reuerſ.Quid ſit autem *Idoneè cautum*,explicat l.4.§.addici,D.de fideicommiſſ.libert.

Idoneè defendere, in l.1.D.de diuerſ.temp.id eſt *rectè*,& l.5.§.vlt.D.quib.ex cauſ.in poſſ. *Idoneè tueri cauſam ad ſe pertinentes*,l.vlt.§.vlt.D.de appellationib.*Minus Idoneè rem adminiſtrare*,l.1. C.de his qui veniam.*Satis Idoneè proſpectum*,l.1.C.quor.legator. *Magis Idoneè reficere parietem*, l.41.D.de dam.infec.*Idoneè veniſſe*,l.13.D.de act.empt.

Idvs *Septembres*,l.122.§.1.D.de verbor.obligat.*Idibus Septembribus*,l.89.D.de ſolutionib.

Iecvr,l.12.§.vlt.D.de ædil.edic.vbi os alicui interdum olere dicitur,quòd Iecur oleat.

Ignarvs, id eſt Ignorans,l.29.in prin.§.ſi cùm debitor,D.mandati,l.19. D.locati. *Ignarus & Sciens* aduerſantur,d.l.29.§.quędam,*Ignarus Edicti*,l.3.§.ſi quis ignorans,D. de Senat. Sillan.*Legati*,l.9.§.ita demum,D.ad exhibend.*Status ſui*,l.41.D.de reb.credit.*Sui iuris*, l.1.D. de legat.3.*Vel eſt vel debet eſſe non Ignarus condicionis eius*,l. 19. D. de diuerſ.regul.*Ignarus condicionis ſuæ*,l.2.C.ſi ſeruus aut lib. lib.10.*Ignarus de ſtatu*,l.12.§.1.D.de liber.cauſ.*Ignarus vxorẽ ſuam eſſe prægnantem*,l.35. §.miles,D.de teſtament.milit.

Ignavia inertiam & deſidiam ſignificat, l.26.§.1. D.de fideic.libert. *Ob ignauiam remoueri tutor*,l.4.§.vlt.D.de ſuſpect.tut.*Ob ignauiam repulſi tutores*,l.2. §. ſed quod diximus, D.ad Sc. Tertyll.id eſt *ob Inertiam*,vt l.3.§.vlt.D.de ſuſpect.tutor. *Ignauiam prætendentes audiri non oportere*,l.78.§.etiam,D.de legat.2.

Ignis *extinguendi cauſa*,l.3.§.penu , D.de penu.lega.*Ignem habere Innocentem*,ſeu *Innoxium*, l.9.§.ſi colonis,& l.11.§.1.D.locati.*Negligentius*,l.3.§.cognoſcit,D.de offic.præf.vig.

Ignem facere in ſuo,l.8.§.vlt.D.ſi ſeruit.vind.

Si ita Ignem habeas,vt metuam ne mihi damnum des,l.27.§.ſi furnum,D.ad L.Aquil.

Si quis in ſtipulam ſuam,vel ſpinam, comburendæ eius cauſa , Ignem immiſerit , & vlterius euagatus & progreſſus Ignis alienam ſegetem,vel vineam,læſerit,l.30. §.vlt.D.ad L. Aquil. *Si Ignis ad vicini inſulam peruenerit*,l.27.§.ſi quis inſulam,D.eod.tit.

Si quilibet extraneus Ignem iniecerit,l.12.D.locati.*Si aliis Ignem ſubiecerit fornaci*,l.27.§. ſi fornicarius,D.ad L.Aquil.

Igne illato,l.11.§.vlt.D.locati.

Aqua & Igni accipi,l.66.§.virgini,D.de donation.int.vir.*Aqua & Igni interdici*,l.59.§.ſi heres,D.de hered.inſtit.l.1.§.hi quibus,D.de legat.3.*Aquæ & Ignis interdictio*,l.29. §. quod ſi, D.de liber.& poſtum.l.2.§.1.D.de pœnis,ex aliis locis quos ſ.lib.1.adduximus.

Igni cremari,l.28.§.Igni,D.de pœnis.*Necari*,l.9.D.de incend.ruin.

Ignobilis *Patrona*,l.13.D.de ritu nupt.

Ignominia, auctore Nonio eſt *nominis nota*.M.Tullius de Republ.lib.2.*Cenſoris iudicium nihil ferè damnato adfert,niſi ruborem. Itaque vt omnis ea iudicatio verſatur tantummodo in Homine, animaduerſio illa,Ignominia dicta eſt*. Sic enim illum Ciceronis locum apud Nonium emendandum puto.Iſidorus etiam eandem notationem huius verbi refert lib.5.Etymol. cap.27. Itaque pro cenſoria nota *Ignominiæ* verbo vſus eſt Cicero non ſemel in Oratio. pro Cluentio. Refertur & inter militares animaduerſiones, à Feſto lib.4.

Ignominia Mitti, l.6.§.qui ſe,D.de re milit. *Miſſus*,l.4.§.ignominia,& l.13.§.miſſionum,D. de re milit.*Miſſi*,l.8.§.ſed ignominia, D.de excuſat.tut. l.2. §. mil. D. de his qui notan. infam.l.3.C.de re milit.lib.12.

Cum Ignominia mittendus eſt miles,l.38.§.vlt.D.de pœnis.Liuius lib.3.*Antiates mille milites,quia ſerum auxilium poſt prælium venerãt,cum Ignominia dimiſſi*.Sueton.in Caligul.cap.44.*Legatos qui auxilia ſerius ex diuerſis locis attulerant,cùm Ignominia dimiſit*. Idem in Iulio cap.29.*Et nonam quidem legionem quanquam adhuc in armis Pompeius eſſet,totam cum Ignominia miſſam fecit*.

Ignominiæ cauſa miſſus,l.2.D.de his qui notant inf.& l.13.§.miſſionum,D. de re milit.*Miſſi*, l.26.D.de teſtam.milit.

Non Ignominiæ cauſa miſſus,l.38.§.1.D.de teſtam.mil.

Ignominia,pro infamia,vt,*Ceſſat Ignominia,in Condictionibus*,l.36.D.de obligat. & act. id eſt, condictiones nullam infamiæ notam irrogant.*Ex crimine quod Ignominiam importat*,l.5. D.de decurionib.

Ignominia notatus,l.24.D.ad leg.Iul.de adult.

Ignominia, pro dedecore.*Non Modica filij Ignominia eſt,ſi parentem ſeruum habeat*,l.1.D. de liber.cau.

Ignominiosvs, & *Integræ famæ*, pugnant,l.7.D.de recept.qui arbitr.

Ignominioſa Miſſio,l.3.§.1.& l.1.D.de re milit.ἄτιμον ἄφεσιν vocat Modeſtinus,l.8.D.de excuſationib.*Ignominioſa* vtique miſſio ab Vlpiano definitur eſſe, *quoties is,qui mittit,addit nominatim,Ignominiæ cauſa ſe mittere*,l.2.§.miſſionum, D.de his qui not. infam. *Ignominioſa miſſionis cauſa eſt, cùm quis propter delictum ſacramento ſoluitur*,l.13.§.miſſionum,D.de re milit.

Ignominioſa filia,l.24.§.vlt.D.ad lege Iulian. de adulter. *Liberta*,l.48. §.1. D.de ritu nupt.id eſt,probroſa. *Si tam Ignominioſam duxerit vxorem filius vt dedecori ſit,tam ipſi , quàm patri,mulierem talem habere*, l.3.§.ſi emancipatus. D.de bon.poſſ.contra tab.

Ignominioſi milites,l.8.C.de quæſtionib.

Ignorare & *Scire*, aduerſantur,l.42.& l.112. §.1. D. de legat. 1. *Ignorare Factum , vel Ius*,l.

29.§.1.

29.§.1.D.mandati,l.6.& l.9.§.1.& §.ſi quis ius,D.de iur.& fac.ignor.l.10. & l.11. C. eod.tit. l.9.C.ad L.falcid.

Ignoraſſe alienam vel obligatam rem,l.21. D.de probationib. *Qui ignorabat vires Teſtamenti*, l.8. D.de hered.petit. *Qui ſe Ignorare Edicti ſeueritatem prætendant*, l.15.D.de lege Corn.de falſ. *Si quis dicat Ignoraſſe ſe litteras*, l.11.§.proſcribere,D.de inſtitor. *Si Ignorat dominum deceſſiſſe*, l. 14. D.qui teſtam.fac.*qui vitium fugitiui latens Ignorauit*,l.55.D.de ædil.edic.

Ignorare de iure ſuo,l.3.D.de iur.& fac.ignor.

Ignorans & *Sciens*,opponuntur l.11.§.Caſſius,&l.21.§.1.D.de actio.emp.l.13.D.de contrah. empt.l.3.§.ſi quis ignorans, D. ad Sc. Silanian. *Si Ignorans quis*, id eſt, *Imprudens*, l.50.D. locati.

Ignorans ſoluere,l.36.D.de donat.inter vir.*Ignorans vniuerſa quæ in vero erant*,l.9.§.qui per,D. de tranſactionib.

Ignorantes fraudem commiſſam , l.35. D. de pact. *Ignorantibus ex teſtamento emolumentum quæritur*,l.77.§.ſurdo,D.de legat.2.*Etiam Ignorantibus perſonales actiones adquiruntur*, l.16.D. qui teſtament.fac.l.24.D.de obligat.& act.

Ignorantia & *Scientia*,aduerſantur,l.28.D.qui & à quib. *Ignorantia vel facti , vel Iuris eſt*, l.1.l.2.l.4.l.7.& l.9.D.de iur.& fac.ignor.l.1.l.2.& l.3.C.eod.tit.Exempla vtriuſque generis pete ex d.l.1.

Ignorantia excuſatur,non Iuris, ſed facti, l.11.§.non ſolent, D.de his qui notan.infam.*Per Ignorantiam Iuris legatum ſibi ſcripſerat*,l.15.§.matri,D.de lege Corn. de falſ. *Si per Ignorantiam facti pecuniam expromiſit* , l.vlt. D.de Sc.Macedonia.*Non debitam quantitatem pro alio ſoluiſti*, l. 6. C. de condict.indeb.*Per Ignorantiam Iuris ſui*, l.26.§.1.D.de fideic.libert.

Iuſta Ignorantiæ cauſa,l.25.D.de probationib.*Ex magna & iuſta cauſa Ignorantia interueniente*, l.5.§. ſed etſi,D.quod vi aut clam.*Iuſtam habet Ignorantiam legatarius,cui homo legatus eſt,quotam partem vindicare debeat*,l.76.§.vlt.D.de rei vind.*Qui in alterius locum ſuccedunt,iuſtam habent cauſam Ignorantiæ,an id quod peteretur deberetur.Fideiuſſores quoque,non minus quàm Heredes,iuſtã Ignorantiam poſſunt allegare*,l.42.D.de diuerſ.reg.*Iuſtiſſima Ignorantiæ cauſa allegata*,l.1.§.Item ſciendum,D.de ſeparationib.*In alieni facti Ignorantia tolerabilis error eſt*,l.vlt.D.pro ſuo.

Ignorantia accipienda eſt non deperditi & nimium ſecuri hominis , l.3. D.iur. & fac.ignor.*Nec ſupina Ignorantia ferenda eſt factum Ignorantis*,l.6.D.de iur.& fac.ignor. *Ignorantia emptori prodeſt, quæ non in ſupinũ hominẽ cadit*,l.15.§.vlt.D.de contrah.empt.*Alia* ergo eſt *Iuſta*,alia *Supina Ignorantia*,quæ & *Diſſoluta Ignoratio* appellatur l.55. D. de ædilic.edic.*Si talis ſit Ignorantia in eo,vt dolo careat*,l.2.§.& generaliter,D.de doli except.

Ignorantia excuſat,l.16,§.contrarium,D.de pigner.act.*Nec Ignorantia eius erit excuſata*,l.19.§. 1.D.locati.

Ignorantia rerum forenſium,apud Vlpian.Tit.12.Regular.*Ignorantiæ Heredum ſubuentum*,l.vlt. §.vlt.D.de fideiuſſor.tutor.

Per Ignorantiam Delinquere,in Lege Dei Tit.1. *Impletum mandatum*,l.26.D.mandati. *Solutum*, l.8.D.de Senatuſc.Maced.*Non ſummouerit exceptione, petentem*, l.47.D.de condict.indeb.

Ignorantia emimus,id eſt,per ignorantiam & errorem,l.44. D. de vſurpationib. *Delictorum quæ ſponte, vel Ignorantia contrahuntur*l.1.D.de legib.*Ignorantia venditoris falli*, id eſt, per Ignorantiam, l.1.§.cauſa,D.de ædilic.edic. *Sic Ignorantia inſtrumentorum*,l.47.§.47. D. de admin. & peric.

Ignoratio, pro Ignorantia vſurpatur,l.11.D.de diuerſ.temp.*Diſſolutam Ignorationem Emptoris excuſari non oportebit*,l.55.D.de ædilic.edic.

Ignorationem facti prætendere,l.7.D.ad Senatuſconſ.Velleian.*Deceptus Ignoratione facti*,l.17. §.vlt.D.de his quę vt indign.*Iuris Ignoratione lapſi*,l.79.D.de legat.2.

Ignoscere,ait Seneca lib.2.de Clement. cap.vlt. *eſt , quæ iudicas punienda non punire.* Cic. Epiſt.15.ad Brut.*Sed ſceleris pœnam prætermittere(Id enim eſt quod vocatur Ignoſcere)etiamſi in ceteris rebus tolerabile eſt,in hoc bello perniciosſum puto.*

Ignouit lex Aquilia Seruo qui Domino paruit, periturus ſi non feciſſet, l.2.§.1.D.de noxalib. *In his quæ non habent atrocitatem facinoris vel ſceleris,Ignoſcitur Seruis,ſi vel Dominis,vel his qui vice Dominorum ſunt,veluti Tutoribus & Curatoribus,obtemperauerint*,l.11.§.ſi tutoris,D.quod vi aut clàm, l.157.D.de diuerſ.regul.

Ignoſcitur Ætati, l.5.§.ætati,D.de his quæ vt indign.*Ignoſcendum eſt ei qui ſe vlſciſci voluit prouocatus*,l.14.§.ſi libertus, D.de bon.libert. *Ignoſcẽdum eſt Fideiuſſori, ſi non diuinauit debitorem ſoluiſſe*,l.29.§.ſi cùm debitor.D.mandati. *Æquiſſimum erit Ignoſci marito*, l.1.§.ſi omnes, D.de in-

ſpic.vent.*Facilè ignoſci*,l.2.§.idoneos,D.ad Sc.Tertullia.*Puto Ignoſcendum*,d.l.2.§.tractari.

IGNOTVS *Iuris ſui*, id eſt, ignarus: ſeu qui ius ſuum ignotum habet,l.2.§.vlt.D.de iure fiſci.

Ignotus,id eſt incognitus,minimè notus.*Ignotus patri pupillorum*, §.item propter, Inſtit.de excuſatio.tutor.*Ignotus teſtatori*,l.46.D.de hered.inſtit. *Si iniuria mihi fiat ab eo cui ſum Ignotus*, l.18.§.vlt.D.de iniuriis.*Extraneum etiam penitus Ignotum*,l.11.C.de hered. inſtit. *Ex Ignoti Teſtamento*, Sueton.in Auguſto,cap.66.*Poſtquam apertiſſimè fuerit Ignotus pater vbi degit*,l.10.D.de ritu nupti.*Ignoti Domini*,l.1.C.de theſaur. lib.10.

Ignota Mors & Nota,opponuntur,l.65.§.item ſi,D.pro ſocio.*Ignoti Iuris non eſt*,l.5.C.de reuocand.iis quæ in fraud.credit.*Si Ignota nomina ſeruorum eſſent*,l.28.D.de reb.dub.

ILICO,id eſt,ex continenti, l.1. §. cùm adiicit, D. de verbor. obligat. l.17. D. de vi & vi arma.

Ilico,& *poſtea ſtipulari*,opponuntur,l.10.§.ſi cui mandauero,D.mandati.

ILIVM,ait Seruius in lib.3. Æneid.*In Phrygia minore*.Vnde *Ilienſes*, quibus & *propter inclytam nobilitatem ciuitatis, & propter coniunctionem originis Romanæ, pleniſſimam immunitatem tributam*, ait Calliſtrat.l.17.§.D.de excuſationib.Suetonius in Claudio,cap.24.*Ilienſibus quaſi Romanæ gentis auctoribus tributa in perpetuum remiſit. Ilienſibus conceſſum eſt,vt qui matre Ilienſi eſt,ſit eorum municeps*,l.1.D.ad municipal.

Ilienſis Minerua, apud Vlpian.tit.23.Regular.

ILLE in Pandectis,idem valet quod Græcis ὁ δεῖνα. Eóque articulo quælibet perſona,vel res cuius propriam appellationem commemorare nihil attinet exempli gratia demonſtratur: quo in genere vulgaris noſtra lingua vocem(talis) vſurpat.

Ille Illius Filius exheres eſto,l.15.D.de liber.& poſt.*Ille Illi ſalutem*,l.59.§.ille,D.mandati,l.31.D.de donationib.*Illi & Illi des præſtes*,l.37.§. pater, D. de legat.3. *Illi & Illi libertis meis*, l.16.D.de donationib.l.31.D.de ſtatuliber.l.35.D.de vſu & vſufruct.*Illi cum Illo do*, l.31.D.de ſtatuliber.

Illum & Illum Medicos,l.41.§.Lucius,D.de fideicomm.libert.*Seruos*,l.10. D.eod.tit. Caſſiodorus Epiſt.vlt.lib.1.*Per harum portitores,Illum,& Illum*.Sic & *Illam & Illam ancillas*, l.45. §. vlt.D.de fideic.libert.

Ille aut Ille,l.123.D.de verb.ſignific.Ouidius lib.1.de Arte amandi.*Ille vel Ille duces, & erût quæ nomina dicas. Illi aut Illi*,l.108.§.huiuſmodi,D.de legat.1.*Ille ſcripſi*,l.41.§.vlt. D.de vſuris. *Ille quem ſcio ex me natum non eſſe*,l.14.§.vlt.D.de liber.& poſt.*Ille,ex parte tota,Ille, ex tota*,l.1.§. vlt.D.de hered.inſtit.*ſi Ille heres non erit,Ille heres eſto*,l.36.D.de vulg.& pup.*Ille ſeruus*,l.2.D. de condici. inſtit. *Ille patruus & curator ſtipulanti ſpopondit*,l.43.D.de adminiſt. & peric. *Illum ſiſtas?* l.38.§.ſi quis ita,D.de verb.obligat.

Ille Fundus centum eſto tibi emptus,l.1.D.de in diem addict.*Fundos meos,Illum & Illum*,l.11.D. de aliment.vel cibar.l.20.§.liberto,& §.Gaio,D.de inſtruct.vel inſtr.*Illi fundum Illum*,l.32.§. cùm ita,D.de legat.2.

Illam rem aut Illam,vtrum ego velim, l.vlt. D.de verbor. oblig. *Si duas res promiſerit,illam,aut illam*,l.7.§.hodie,D.de minorib.*Illud aut Illud*,l.13.§. vtrum, D.de reb.dub.l.76.D.de verb. oblig.

Sub pignore, Illo,& Illo,l.59.§.ille,D.mandati.*In Ciuitate illa,Domo Illius, Menſe Illo, Conſulibus Illis*,l.3.D.de accuſationib.*Illa Domo*,l.111.D.de verb.oblig.*Illo die*,l.12.§.ſi poſt,D.ad exhibendum.

Illis Calendis,l.47.D.de verb.oblig.*Illo loco*,l.124.D.*De Illo Pomponius dubitat*,l.12.§.de illo, D.de vſufruct.*Quæritur*,l.3.§.de illo,D.pro ſocio,l.13.§.de illo,D.de dam.infect.*Videamus*,l. vlt.§.vlt.D.de bon.cor.qui ante ſent.

ILLECTA *Stipula*,l.30. §.1. D. de verb.ſignif. quæ meſſe facta ad ſpicilegium remanet nondum lecta,ſeu collecta.

ILLIBATVM *Quadrantem habere*,l.20.§.Papinianus,D.famil.erciſ.id eſt integrum nec deminutum.

Illibata Exiſtimatio,l.7.C.de ſentent.paſſ.*Perſecutio*,l.3.C.de præd.minor.*Poteſtas*,l.2.§.1.D. de his qui ſui.

ILLICERE, *ſi ipſa eum Illexerat*,l.1.§.ſi plures,D.de inſpic.vent.

ILLICITVM,*Licito* opponitur,l.1.D.de iuſtit.& iu. *Illicitúmque* dicitur,quod per Leges,Senatuſconſulta,Edicta,Cõſtitutiones principum,non licet:quod vetitum,& prohibitum eſt. *Illicita Adoptio*,l.8.C.de præſcript.longi temp.*Auaritia Exactorum*,l.6.§.præſes,D.de off.præſ.

Diuinatio

Diuinatio,l.15.§.ſi quis aſtrologus,D.de iniuriis.*Illicita Computatio*, l. 2. §. ſi indemnitas, D.de adminiſtrat.rer.ad iudic.*Matrimonij coniunctio*, l.38. §. idem , D. ad L. Iul. de adulter. *Mutui datio*,l.8.C.quod cum eo.*Venditio*,l.1.C.de vſucapio. pro empto.l.1. C.de commun.rer.alienatio.

Illicitæ Mercis negotiator,l.1.D.de his quæ vt indign.*Illicitarum Mercium perſecutio*,l.11.§. illicitarum,D.de publicanis.*Illicitis Mercibus comparatis*,l.3.C.de naut.fæno.

Procurationem ſuſcipere,non eſt Res Illicita,l.15.C.de procuratorib.

Illicitam rem admiſit,l.13.§.ſi quis iuxta, D.de damn. infect. id eſt vetitam 12. Tabul. vt apparet ex l.3.D.de mortuo infer.*Ne illicitam rem faciat*,l.13.D.de ſeru.vrb. præd.id eſt, *rem non permiſſam*,vt ibid.

Illiciti Cœtus,l.2.D.de extraord.crimin.*Illicitæ Congregationes*,l.2.C.de ſumma trin.

Illicitis cruciatibus adfici, l.4.D.de decurionib.

Illicitæ exactiones,l.6. §.illicita, D.de offic.præſid. *Illicitis petitionibus abſtinendo* , l. 12. C. de reſcind.vendit.

Illicitum Collegium,l.1.§.vlt.D.de offic.præf.vrb.*Illicita Collegia*, l.1.§.1. l.2. & l.3. D. de colleg.

Illicitum fœnus,l.13.§.Papinianus,D.de actionib.empt.l.14.C.de vſuris.*Illicitæ vſuræ*, l.11.§. ſi in ſortem,D.de pigner.act.l.20.D.de vſur.id eſt, *Supra licitum modum promiſſæ* , vt d. §. ſi in ſortem.

Illicitum Iuſiurandum,l.5.§.ſed ſi quis,D.de iureiur. *Mandatum*, l.8. D. de vi & vi arm. *Matrimonium*,l.38.§.1.D.ad L.Iul.de adulter. l.61. D. de ritu nuptiar. l.27. D. de vſu & vſufruct. leg.

Illicita Compendia,l.5.C.de poſtulando.*Miniſteria*,l.6.§.illicita,D.de offic.Præſ.

Illicite *Ædificare*,l.2.D.ne quid in loco pub.*Si quis illicitè ædificaſſet,hoc eſt,quod dirui Conſtitutiones iubent*,l.11.§.ſi quis illicitè,D.de legat.3. *Quod illicitè adiectum eſt* , id eſt , *ſupra Statutum vſurarum modum*,l.29.D.de vſuris.*Si quid Illicitè commiſerunt*,l.vlt.C.an ſeruus pro ſuo fac.*Illicitè comparatum prædium*,l.9.D.de re milit.*Illicitè contrahi matrimonium*, l.38.§.1. D. ad L.Iul.de adult.*Illicitè damnatus*, l.6.§.quod ſi quis,D.de iniuſt.rupt.*Illicitè ducere pupillam*,l.60.§.quamuis,D.de ritu nupt.*Ducta vxor*,l.2.D.de his quę vt indign.*Nubere*,l.3.§.ſi quis libertam,D.de ſuis & legit.

Qui Illicitè quid exegerunt,l.6.D.de publican. *Quod Illicitè, publicè priuatímque, exactum eſt* , l.9. §.quod illicitè,D.de publican.*Quod Illicitè extortum eſt*, l.8.D.de calumniatorib.

Si ferrum Illicitè in prædio fecerunt,l.vlt.§. magnus,D.de publican.

Illicitè factum,l.1.§.1.D.de oper.nou.nunc.*Habita quæſtio*,l.20.§.vlt.D.de quæſtionib.

Si Illicitè aliquid in Naue impoſuerint,l.11.§.dominus,D.de publican.*Illicitè impoſita ſigna*, l.1. C.vt nemo.priuat.

Illicitè poſtulare,l.7.C.de iudic.*Quod Illicitè poſcitur*,l. 3.C.vectigalia noua.

Illicitè datum,l.1.D.de his quæ vt indign.*Legatum relictum*, l.vlt. D.eod.tit.*Scriptum*, l.14.§. 1.D.de L.Corn.de falſ.

Illicitè venundatum,l.10.D.de reb.cor.

Illigare *ſe periculo*,l.1.§.ſæpe,D.depoſiti.*Ne Illigetur,etiam ablata Hereditate*,l.6.§.vlt.D.de interrogationib.

Cymbia argentea cruſtis aureis Illigata,l.32.§.1.D.de aur.argent.*Dolia ita Illigata ædibus ibi vt perpetuò poſita ſint*,l.26.D.de inſtruct.& inſtrum.

Illotis, *vt ita dixerim,manibus*,l.1.D.de orig. iur.

Illvminari *Fides*,l.6.C.de accuſationib.*Veritas*,l.10.& l.12.C.de quæſtionib.

ad Illuminandam veritatem,l.10.§.plurimum,D.de quæſtionib.

Illvstris, Titulus eſt dignitatis,l.60.l.61.de decurionib.lib.10.C. l.vlt. C. de iniur. Tribuitur hic Titulus,Præfectis vrbi , Quæſtoribus, Magiſtris militum , Magiſtris officiorum, Comitibus rerum priuatarum,Comitibus domeſticorum,Principibus Agentium in rebus, l.32.C.de appellat.l.2.§.ſin autem,C.de temporib.appell. l.6. C. vbi cauſæ fiſcal. l.vnica,C. ne rei milit.Comitib.l.11.C.de adſeſſorib.l.8.C.de defenſorib.ciuit.l.1.C. de aduoc.diuerſ. iud.l.vlt.C.de decurioni.lib.10.l.vlt.de ſuſceptorib.eod.Et ita,*Illuſtres perſonas* accipe, l.26. §.1.C.de vſur.& *Illuſtrem mulierem*,l.5.C.ad Sc.Orphitia.Necnon *Illuſtrem Dignitatem*, & *Illuſtrem Adminiſtrationem*, l.32. & l.36.C. de appella.l.63.& l.65. C.de decurionib. lib.10.Vet. Gloſſ.*Illuſtres* πρωτοσπατάριοι. Aliud Vet.Gloſſar.*Illuſtrium*, ἀξιωματικῶν, ἢ συγκλητικῶν. Erat autem *Illuſtrium* dignitas omnibus aliis ſuperior , ceteráſque omnes antecedebat , vt appa-

ret cùm ex l.vn.C.de ratiocin.oper.pub. & ex l.vlt.C.de ſportul. l.1. C. vbi ſenator.tum ex Nouel.23.

Hinc, *Illuſtratus Dignitas*, apud Caſſiodor. Epiſt.11.lib.6. *Gradus*, l.11.§. ſin autem vtraque, C.de iudiciis

Si ILLVXERIT, id eſt, ſi probatum fuerit, l.10.C.de præd.minor.

ILLVERE. *Id quod amnis fundo Illuit*, l.16.§.vſufructus, D.famil.erciſ.

ILLVVIES *Oris*, l.12.D.de ædilic.edic.immũditiam & impuritatem ſignificat, ex qua fœtor ſeu graueolentia naſcitur. Et ita, *Hircini* quoque *odoris Illuuiē* dixit Iul.Firmic.lib.6.Matheſ. cap.31.

IMAGO *Imperatoris*, l.38.D.de iniuriis. D. Ambroſius Sermo. 10. in Pſalmum 118. *Qui coronat Imaginem Imperatoris, vtique illum honorat, cuius Imaginem coronat.*

Imagines Imperatoris iam conſecratæ, l.6.D.ad L.Iul.majeſtat. *Imagines Cæſaris nondum conſecratæ*, l.5.D.eod.tit.

Ad Imagines principum confugere, l.28.§.ad ſtatuas, D.de pœnis.

Imagines autem Imperatorum ſolo capite conſtabant, quemadmodũ, D. Ambroſ. lib.5. Hexaëm.c.3.docet, his verbis, *Sola ære fuſa principum capita, & ducti vultus de ære vel marmore ab hominibus adorantur.* Ac planè ex capite qualis cuiuſque ſit imago cognoſci ait Pomponius l.44. D.de religioſ.& ſump.

Ceterùm non Numiſmatis modò, ſed & Monetæ, veluti Denariis, Imperatoris Imaginē inſculptam fuiſſe, vel vnus D. Math. Euang. cap.22. idoneus auctor eſt. Illic enim Phariſæorum inſtigatu, ex Chriſto, Diſcipuli cum Herodianis quærunt, an Cenſum dependere liceret: Quibus ille reſpondens, iuſſit exhiberi ſibi νόμισμα τοῦ κήνσου. οἱ δὲ προσήνεγκαν αὐτῷ δηνάριον. καὶ λέγει αὐτοῖς· τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη, καὶ ἡ ἐπιγραφή; λέγουσιν αὐτῷ, Καίσαρος. Quod ideò inſtitutum Caſſiodor. Epiſt.7. lib.6. Variar. tradit, vt *quorum conſilia inuigilare non deſinunt pro ſalute cunctorum, eorum Imago ſubiectos videretur paſcere per commercium.*

Erant & priuatorum Imagines. Et quidem clarorum virorum Imagines ex Auro, Argentóve, aut certè ex ære, in Bibliothecis poſitas, Plinius lib. 34. cap.2. docet: vbi Aſinio Pollioni hoc Romæ inuentum adſcribit: qui primus, vt ibidem ait, *Bibliothecas dicando, ingenia hominum publicam rem fecit.* Seneca Epiſt.64. *Quidni ego magnorum virorum & Imagines habeam, incitamenta animi, & natales celebrem?*

Imagines maiorum, l.22.C.de admin.tut. Maiorũ autem Imagines, id eſt, expreſſos cera vultus, in Atrio exponere, & nomina familiæ ſuæ longo ordine, ac multis Stemmatum illigata flexuris, in parte prima ædium collocare, priſci Ro.ſolebant, vt Seneca lib.3.de Benefic.cap. 28.Plin.lib.33.cap.2.Iuuenal.Satyr.8.docent. Eiuſmodi Imagines feſtis diebus apertas, profeſtis tectas fuiſſe, indicat Seneca, Controuerſ.6.lib.7.

Imaginem alicui decerni, l.13.§.ſi quis in honoribus, D.de iniuriis. *Si Imaginem quis deleuerit*, l.31. D.de furtis. *Si Imaginem legatam heres deraſit*, l.12. D. de auro argen. *Cùm quis iuſſit in municipio Imagines poni, ſi non honoris municipij gratia id feciſſet, ſed ſua*, l.7.§.ad auctoritatem, D.de an.leg.

Imagines quæ in aliquo ornatu villæ fuerunt, l.12.§. Neratius, D.de inſtruct. vel inſtr. *Imagines argenteæ*, l.19.§.idem Celſus, D.de aur.argent. *Statuis* autem *Imagines*, ſæpe coniunguntur, l.28. §. ad ſtatuas, D.de pœnis, l.6.D.ad L.Iul.majeſt. *Concedi ſolet, vt Imagines & Statuæ, quæ ornamento Reipublicæ ſint futuræ, in publicum ponantur*, l.vlt.D.de loco publ. *Statuæ & Imaginis vſumfructum poſſe relinqui magis eſt*, l.41.D.de vſufruct.

Imago, pro adumbrata veritate, & ſimilitudine. *Imago Societatis*, l.1.D.de bon.libert. *Imaginem nauicularij induat*, l.5.§.Diuus, D.de iure immunit.

Imaginem ſucceſſioni præſtiterit, l.19.D.de cap.& poſtl. l.19.§.quid autē. *Ne Imagine naturæ veritas adumbretur*, l.23. D.de liber.& poſt. *Ad Imaginem veritatis peruenire*, l.13. C.de quæſtionib.

IMAGINARII *Contractus* intelliguntur, in quibus fides facti ſimulatur, non intercedēte veritate, l.54.D.de obligat.& actio.

Imaginaria Venditio eſt, in qua nummorum aliquid, ſpecie pretij, numeratur, cùm re vera aliud agatur, quàm vt emptio contrahatur, l.55.D.de contrah.empt.l.1.§.Diui fratres, D.de quæſtio, l.20.C.de don.int.vir.& apud Paul.lib.2.Sentent.Tit.23. quæ in Indice βασιλικῶν εἰκονικὴ πρᾶσις vocatur. Vetus Gloſſar.Græcum, εἰκονικὴ πρᾶσις, ἐστὶν, ἡ ἐσχηματισμένη, καὶ οὐκ ἀληθῶς γινομένη. Cõſtantin.Harmenopul.lib,3.Epit. Tit.13. Εἰκονικὴ ἐστὶν πρᾶσις, ἡ ἐσχηματισμένη, καὶ οὐ καλῶς γινομένη: & vt mox ſubdit, ἢ τις ἄλλου πραττομένου συναλλάγματος, κατὰ τὸ σιγώμενον, προλαμβάνεται κατὰ τὸ φανερὸν, ὡς πρόφασίς τις καὶ πρόσχημα, οὐ πρᾶσις. Quarum definitionum exempla adfert, quæ illic vide.

Imaginariæ Venditiones, appellabantur, in quibus, nummus vnus, aut item alter, dicis cauſa, ad ſimilitudinem pretij, intercedebat, quemadmodum in Emancipationibus, Adoptionibus, & Teſtamentis, fiebat, vt traditur in §.præterea, Inſtit.quib.mod. ius patr. pot.ſolu.Tit. de teſtament.in prin.l.vlt.C.de emancipationib.l.vlt. C.de adoptionib.& à Gaio lib.1. Inſtitut.Tit.6. Similitérque, *Si quis Nummo vno conduxerit, nulla eſſe conductio*, dicitur, l.46. D. locati, l.9.D.de adquir.poſſ.

Imaginaria ergo *Venditio non eſt pretio intercedente*, l.16.D.de diuerſ.regul.

Imaginarius Emptor, qui nomen dumtaxat alienæ emptioni accommodat, nihil de ſuo impendens, l.4.§.ſi ab ignoto, & §.ſiue autem, D.de manumiſſionib. l. 10. C. de diſtract. pign. *Imaginarium* quoque *Colonum* ſubiectum quendam coloni loco, qui re vera non conduxerat, Hermogenian.dixit in l.49.D.de act.empt. Sed & *Imaginarios* nuncios Impp. appellant diuortia non verè & ex animo, ſed ſpecie tantùm & ſimulatè facta, l.3.C.de repud. Eodémque loquendi genere, Andriſcum vltimæ ſortis, qui Macedoniæ regnum, ex ſimilitudine formæ Philippi, (vnde & vulgo Pſeudophilippus vocabatur) inuaſerat, *Imaginarium & Scenicum Regem*, Ann.Florus lib.2.vocat, cui ibidem *Verum Regem* opponit, non ſecus ac *Imaginariam paupertatem, Vera*, Seneca, Epiſt.20.

In Imaginariam ſeruilem cauſam deducitur, qui Emãcipatur, l.3.§.vlt.D.de capite minut. pro ſeruo enim mancipatum ac manumiſſum cum fuiſſe, ex Gaij Inſtitutionib. & Vlpiano Tit.11. Regular.liquet.

Imaginaria Solutio, §.item per acceptilationem, Inſtit.quib.mod. tollit. obl. vbi Theophil. εἰκονικὴν καταβολὴν, vocat. *Imaginariæ Apochæ*, l.2.de anno. & tribut.in Cod.Theod. In quo verbo ſcitè luſit Lucilius in Epigrammate quod refertur lib.2.Epigrammat. εἰς νομικούς.

> Φαῖδρος πραγματικὸς, καὶ ζώγραφος, ἤεισι Ῥῦφος
> Τὶς θᾶσσον γράψῃ, καὶ τίς ὁμοιότερον.
> Ἀλλ' ἐν ὅσῳ Ῥῦφος τρίβεν τοι χρώματ' ἔμελλε,
> Φαῖδρος ἔγραψε λαβὼν Εἰκονικὴν ἀποχήν.

Imaginarius Honor verborum, Seneca, lib.quod in ſapient.non cad.iniur.cap.3.

IMBECILLIOR *factus Homo*, l.24.§.idem Seruius, D.de dam.infec. *Niſi propter ipſam caſtrationem Imbecilliora facta ſint animalia*, l.38.§.Cælius, D.de ædilic.edic. *Inter Imbecillos ſurdus numerandus eſt*, l.3.§.cognoſcitur, D. de Sc.Silan.

IMBECILLITAS id eſt, infirmitas & fragilitas, ſiue Ætatis, ſiue Corporis, ſiue Sexus, ſiue Iudicij.

Imbecillitas Infantiæ, l.1.C.ſi ſecun.nupſ.mul. *Minoris Ætatis*, l.7.§.non ſolùm, 2. D. de minorib. *Imbecilla admodum Ætas, & Prolixa*, aduerſantur, l.5. §.nec omnibus, D.de iure immunit. *Temporalis Corporis* *Imbecillitas*, l.101.§.verum, D.de verb.ſignif. *Imbecillitate Corporis vexari*, l.2. §.quem ita, D.de vacat.& excuſat.

Imbecillitate dextræ, l.11.§.item ſciendum, D.de ædilic.edic.

Imbecillitate impeditus, l.1.§.ſi quis tam, D.quod vi aut clam.

Imbecillitas furioſi, & Pupilli, l.68.D.de ſolutionib. *Sexus muliebris*, l.2.D.ad Sc.Velleian.l.23. C.de nuptiis.

IMBVERE, interprete Nonio Marc. *initiare* ſignificat. Sic *Imbui ſtudio*, l. vlt. C. de aliment. pupill. *Imbutos*, ergo, in l.25.D.de pign.act.interpretor, iam initiatos. Planè Cicero pro Milone, *Inſtitutis, Imbutos*, opponit: hoc, ad naturalem propenſionem, illud, ad doctrinam referens.

IMITARI *Chirographum alienum*, l.23.D.de Leg.Corn.de falſ. Sueto.in Tito, cap.3. *Cùm amanuenſibus ſuis per ludum, iocúmque, certantem, Imitari Chirographa quæcunque vidiſſet.*

Ars Imitatur naturam, §.minorem, Inſtit.de adoptionib. *Dei beneuolentiam, & circa genus humanum nimiam clementiam Imitari*, l.23.C.de nuptiis.

Per humanitatem ſolam Dei ſeruatur Imitatio, l.vlt.§.vlt.D.de donat. int. vir.& vxor. *Imitatione conſeruorum*, l.25.§.Pedius, D.de ædil.edic.

IMMANITAS *facinoris*, l.14.D.de offic.præſ.

IMMATVRA *Virgo*, l.25.D.de iniur.& apud Paul.lib.1.Sentent.Tit.14. id eſt, *nondum viripotens*, vt l.1.§.impubes, D.de Sc.Silania, l.38.§.qui nondum, D.de pœn.l.65. D.de donat. int. vir. Sueton.in Tiber.cap.61. *Immaturæ puellæ, quia, more tradito, nefas eſſet virgines ſtrangulari, vitiatæ priùs à carnifice, dein ſtrangulatæ.* Quod & Tacit. lib.5.narrat. Tertull. etiam in lib. de Virginib.velandis, *Immaturè compreſſam* dixit, quæ antequam viripotens eſſet, corrupta eſt. Dicitur autem *Immatura Virgo*, ante duodecimũ annum, metaphora ducta à fructibus, à quibus, &

Acerbam Virginem, eodem ſenſu dixit Varro Agathone, apud Nonium, *Maiores*, inquiens, *noſtri, aures Virginis acerbæ, Veneris vocabulis imbui noluerunt.* Huic contraria *Matura Virgo*, eſt apud Horat. Ode 6. lib. 3. id eſt, vt Virgilius: loquitur, *Iam Matura viro, iam plenis nubilis annis.* Et ita Vitruu. lib. 8. cap. 4. *Puellas Maturas* dixit. Græci ὡραίας dicunt. Agellius *Tempeſtiuas* reddidit, lib. 6. cap. 8. *Si Sponſa in domum quaſi mariti Immatura ſit deducta*, l. 33. §. ſi quis Sponſam, D. de donat. int. vir. id eſt, minor 12. annis, vt ibidem, & l. 4. D. de ritu nupt. l. 13. §. ſi minor. D. ad L. Iul. de adulter.

Immatura Olea, l. 42. D. de vſu & vſufr. leg. l. 48. §. vlt. D. de vſufruct. *Oliua*, l. 27. §. ſi oliuam, D. ad L. Aquil. *Immatura ſilua Cædua*, l. 18. D. quod vi aut clàm. *Immaturum fœnum*, l. 49. §. vlt. D. de vſufructu.

IMMENSVM *Pretium rei*, l. 71. §. qui confitetur, D. de legat. 1. *In Immenſum iurari*, l. 4. §. iurare, D. de in lit. iuran.

Immenſa Liberalitas, l. 2. C. de inoffic. donat. *Immenſæ Donationes*, l. 3. C. de inoffic. donatio.

Propter Immenſas contentiones, l. 26. D. de ſeruit. vrban. præd.

IMMERENTEM *ſe præteritum*, l. 5. D. de inoffic. teſtam.

IMMERGERE *ſe oneribus hereditariis*, l. 20. §. 1. D. de adquir. vel omitt.

IMMINERE, impendêre ſignificat. *Imminere arbor in ædes*, Paul. lib. 5. Sent. Tit. 6. *Cuius Lapidicinæ fundo tuo Immineant*, l. 3. D. de ſeruit. præd. ruſt. *Si plurium ſint ædes quæ damnoſè Immineãt*, l. 40. §. quotiens, D. de dam. infec. *Si Æs alienum immineat*, l. 5. §. ſi æs, D. de reb. eor. id eſt, *ſi vrgueat creditor*, vt ead. l. §. non paſſim. *Finge condicionale debitum Imminere*, l. 7. D. de tributor. *Cùm in ipſo limine contractus Immineat euictio*, l. 24. C. de euictionib.

Metus mortis, vel cruciatus corporis, Imminens, l. 8. C. de reſcind. vend.

Metu Imminentis Accuſationis, l. vlt. §. ex bonis, D. de bonis damnator. *Criminis Imminentis* l. vlt. D. de bonis eor. *Spe Imminentis libertatis*, l. 1. D. ſi is qui teſtam. lib. *Imminente Iudice*, l. 84. §. 1. D. de legat. 1. *Ne & Iudici, Exiſtimationis, & Officio eius, ſalutis diſcrimen Immineat*, l. 6. C. vbi cauſę fiſcal. *Licet naufragij periculum Immineat*, l. 12. §. 1. D. de vſufructu. *Imminens ex Tumultu, Incendio, Ruina, Naufragio, periculum*, l. 1. §. merito, D. depoſiti.

Imminente periculo, l. 2. D. de mort. cauſ. *Pœnam Stipulationis Imminentem euaſit*, l. 70. §. 1. D. de legat. 2. *Pœna ex officio iudicis Imminente*, l. 10. C. de iudiciis.

IMMMINVERE. *Æs alienum Patrimonium totum Imminuit, non certi loci facultates*, l. 50. §. 1. D. de iudiciis.

Imminuere ius legationis, Cicero 3. in Verrem: ad quem locum Aſconius, *Qui poteſtatem*, inquit, *in adminiſtrando non defenderit, Imminuti magiſtratus, veluti maieſtatis læſæ, reus eſt.* Et ita Mamercũ Dictatorem, qui Cenſuram, quinquennalem prius, annuam fecerat, à Cenſoribus tribu motum, & ærarium factum, *Quod magiſtratum Pop. Rom. minuiſſet*, Liu. lib. 4. refert.

Imminuitur Dos, l. 14. D. de impenſ. in res dotal.

Imminuta liberorum portio donationibus in vnum collatis, l. 87. §. vlt. D. de legat. 2.

Imminutum Ius, l. 44. D. de bonis libert. *Legatum*, l. 24. §. proinde, D. de fideicommiſſ. libert.

IMMISCERE, vulgari ſignificatione, eſt alicui rei aliam admiſcere. *Si quis frumento harenam, vel aliud quid Immiſcuit*, l. 27. §. item ſi quis, D. ad L. Aquil. *Ne quis in aurum, argẽtum, æs publicum quid Indat, néve Immiſceat*, l. 1. D. ad L. Iul. pecul.

Immiſcere ſe, l. 11. D. de aquir. vel omitt. hered. l. 5. §. vlt. D. quod cum eo. *Immiſcere Bonis*, l. 1. §. vlt. D. de adquir. vel omitt. *Immiſcere ſe Bonis*, l. 67. D. ad Sc. Trebel. *Bonis hereditatis*, §. extranei, Inſtit. de hered. qualit. & differ. *Bonis paternis*, l. 91. D. de adqu. vel omitt. l. 10. C. de iure de liber. *Hereditati*, l. 56. & l. 57. D. de adq. vel omit. l. 50. §. patronus, D. de bon. libert. *Hereditati paternæ*, l. 1. C. ſi minor ab heredit. ſe abſtin. id eſt, *Miſcere ſe hereditati*, vt l. 3. §. ſcio, & l. 7. §. non ſolum, & §. reſtitutus, D. de minorib. l. 6. §. 1. D. ad Sc. Trebell. ſeu *Bonis*, vt l. 10. D. de ſepul. viola. *Immiſcere* autem *ſe*, Sui dumtaxat, vel Neceſſarij Heredes, dicuntur, quemadmodum *Extranei*, *Adire*, & *pro Herede Gerere*, §. extraneis, Inſtit. de hered. qualit. l. 8. C. de iure de liber. l. 14. §. plerique, D. de religioſ. *Immiſcere quoque fratris impuberis hereditati* dicitur qui eià patre pupillariter ſubſtitutus eſt, l. 40. D. de adquir. vel omitt. her.

Proinde *Immiſcere ſe*, & *Abſtinere*, pugnant, l. 91. D. de adquir. vel omitten. *Non Immiſcere ſe*, l. 11. D. eod. tit. id eſt, *non Immiſcere ſe hereditati paternæ*, vt l. 12. D. eod. tit.

Immiſcere ſe Adminiſtrationi, l. 6. C. de negot. geſt. l. 2. C. de teſtam. tut. *Cauſis alienis*, l. 1. §. ſe-

xum, D. de poſtulan. *Negotiis alienis*, l.3. §. hac actione. D. de neg. geſt. *Rei ad ſe non pertinenti*, l.36. D. de diuerſ. regul. *Rebus*, l.11. C. arbitr. tutel. & contrà, *Non Immiſcere ſe Negotiis*, l.13. D. ad municipal. *Non immiſcere ſe tutelæ, vel Curæ*, l. vlt. C. ſi tut. vel curat.

IMMITTERE *Aquam in fundum vicini*, l.3. D. de aqu. & aq. pluu. l.2. §. idem Labeo, D. ne quid in loco publ. *Immitti Aquam, vel quid aliud, ex ſuperiore in inferiora*, l.8. §. Ariſto, D. ſi ſeruit. vindic.

Immittere Cloacam priuatam in publicam, l.1. §. idem Labeo, D. de cloacis. *Cloacam in viam*, l.2. §. ſi quis cloacam, D. ne quid in lo. publ. Itaque, Interdicto, quo Prætor *in via publica Immittere aliquid*, vetat, etiam qui *Cloacam Immittit, & qui foſſam in ſuo facit, vt ibi aqua collecta, in viam decurrat*, tenetur, d.l.2. §. ait Prætor.

Immittere Fumum, l.8. §. Ariſto. D. ſi ſeruit. vindic. *Immitti Fumum ex taberna caſiaria in ſuperiora ædificia*, d. §. Ariſto.

Eos qui ius luminis Immittendi non habuerunt, aperto pariete communi, nullo iure feneſtras Immiſiſſe, l.40. D. de ſeruitutib. præd. vrb. *In ædes lumina Immittere, Colores, Picturas, Marmora, Sigilla*, l.13. §. ſed ſi ædium, D. de vſufruct.

Immittere Proiectum, in ſepulchrum, l. vlt. §. ſi quis proiectum, D. quod vi aut clàm. *Proiectum Immiſſum habere*, l.6. §. vlt. D. arb. furt. cæſ.

Immittere Stillicidium in ſepulchrum, l. vlt. §. ſi quis proiectum, D. quod vi aut clàm. *Ex ædibus meis in ædes tuas Stillicidium Immittere*, l.16. D. ſi ſeruit. vind.

Immittendi Stillicidij Ius, l.8. D. quemadmod. ſeruitut. amitt. l.28. §. vlt. D. de ſeruit. vrban. præd.

In tectum, vel in aream ædium, Stillicidium Immiſſum habere, l.3. D. de precario, l.16. D. ſi ſeruit. vindic.

Tignum in Parietem immittere, l.16. D. commu. præd. §. item Vrbanorũ, & §. vlt. Inſtit. de ſeruitutib. *Qui ceſſit mihi talem ſeruitutem, vt in parietem eius Tigna mihi Immittere liceat*, l.8. §.1. D. ſi ſeruit. vindic. *Immittere Tigna, quæ antea habueris, vel noua*, l.14. D. eod. tit.

Immiſſum Tignum in parietem habere, l.3. D. de precario, l.6. §. vlt. D. arbor. fur. cæſ. *Si ex ædibus meis in ædes tuas Tignum Immiſſum habuero*, l.16. D. ſi ſeruitut. vind. & l.20. D. de ſeruit. vrban. præd.

Ius illi non eſſe Tigna in parietem meum Immiſſa habere, l.12. D. ſi ſeruit. vindic.

Immittendi ius, §. æquè. Inſtitut. de actionib.

Immittendi Seruitus, l.1. D. de ſeruitut. pręd. vrban. id eſt, *Ius Immittendi Tigna in parietem vicini*, l.2. D. de ſeruit. vrb. præd. vel, *vt in parietem vicini liceat vicino Tignum Immittere*, §. item vrbanorum, Inſtitut. de ſeruitutib.

Si Tigni Immiſſi ſeruitutem ædes tuæ debent, l.6. D. de ſeruit. præd. vrban.

Si in ædes noſtras quis immittit, l.5. §. ſed & ſi, D. de oper. no. nunt. *Quoties quis in noſtrum Immittere vult*, d.l.5. §. meminiſſe.

Si ædificato pariete à vicinis, ad onera vtriuſque ſuſtinenda, alter in eum Immitti non patiatur, l.52. §. item Mela, D. pro ſocio. *Cùm in noſtras ædes quid Immittitur*, l.5. §. & bellè, D. de oper. no. nunt. *Quod iniuriæ faciendæ cauſa Immittitur*, l.44. D. de iniuriis.

Immittere autem *& Proiicere*, ſeparantur, d.l.5. §. meminiſſe. Similitérque *Seruitutes Immittendi, Proiiciendíque*, diuerſas facit l.6. D. ſi menſ. fal. mod. Planè inter *Proiectum* & *Immiſſum*, id intereſſe aiebat Labeo, quòd *Proiectum eſſet, id quod ita proueheretur, vt nuſquam requieſceret: qualia, Mæniana & Suggrunda eſſent. Immiſſum autem, quod ita fieret, vt aliquo loco requieſceret: veluti, Tigna, Trabes, quæ immitterentur*, l.242. §.1. D. de verb. ſignif. Et ita *Immiſſa* accipe, l.15. §. precario, D. de precario. Vet. Gloſſar. *Immiſſum*, ἡ ἐμβαλλομένη τῷ τοίχῳ δοκός.

Si Mænianum in tuum Immiſſum habuero, l.20. D. de ſeruit. vrban. præd. *Cùm quidam velum in Mæniano Immiſſum haberet*, l.2. §. cùm quidam, D. ne quid in lo. publ.

Si quis aliquem euitans, in tabernam proximam ſe Immiſiſſet, l.2. D. ſi quadr. paup. *Per Immiſſos in prædium ſuum vniuerſos homines*, l.2. D. extra ord. cognit.

Si quis ex Manu, Telum, aut aliud quid Immiſiſſet, l.52. §. in cliuo, D. ad L. Aquil.

Quod corpus eius in aliquam valetudinem Immitteret, l.14. §.1. D. de ædil. edic.

Immittere Nauem in Flumen, l.13. §. ſi magiſter, D. locati. *Nauem Immittendo*, l.29. §. ſi nauis, D. ad L. Aquil.

Immittere Pecus in Agrum, l.23. D. comm. diuid. l.9. §.1. D. ad exhibend.

Immiſſio Aquæ, & Fumi, l.8. §. Ariſto. D. ſi ſeruit. vind.

Immo, correctionem inducit. *Titius, Immo Seius, heres eſto*, l.47. D.de hered.inſtit.*Stichus, Immo Pamphilus, liber eſto*, l.22. D.de manumiſſ.teſtam.

Immobiles *Res*, l.23.D.de vſurpationib.& Inſtitut.de vſucap. *Immobilium Rerum poſſeſſores*, l.15.D.qui ſatiſd.cogant. *Hæ* & *Res ſoli* dicuntur, ſeu *ſolo contineri*, veluti, Prædia, Fundus, Domus. ἀκίνητα eodem modo Græci dicunt. Zonar.in Nicephoro Phoca, Tom.3. ἐν ἀκινήτοις ταῖς ἐκκλησίαις μὴ ἐμπλατύνεσθαι, id eſt, ne in rebus ſoli Eccleſiarum reditus augerentur.

Immoderata *Æſtimatio*, l.39.§.vlt.D.de dam.infect. *Caſtigatio*, in Lege Dei, Tit.3.

Immoderata Liberalitas, l.4.D.de inoff.donat.Imp.*Sæuitia*, l.24.§.ſi maritus, D.ſolu.matrim. *Si Immoderatæ niues fuerunt*, l.78.D.de contrahen.empt.

Immoderatè *vti ſeruo*, l.17.§.1.D.de ædil.edic.

Immodicum Æs alienum, l.66.D.ad L.falcid.*Lucrum*, l.25.§.vis maior, D.locati, *Munus*, l.15.& l.30.§.ſi vxori, D.de donat.int.vir.

Immodicum Pretium, l.31.§.vlt.D.de fideicomm.libert.*Immodico Pretio vẽdere*, l.14.§.vlt.D. de legat.3.*Si ſatis Immodicum eſt, id eſt, ſupra vires dotis*, l.15.D.de donat.int.vir.

Immodicè, id eſt, vltra modum, l.14.§.hæc actio, D.de religioſ. & ſumpt. Sic *Immodicè leſi*, l.5.C.de dolo, & *Immodicè Obligari*, l.30.D.de oper.liber.

Immoratvs *aliquandiu in poſſeſsionem*, l.15.§.non autem, D.de damn.infect.

Immvnditiæ *Cloacarum & cœlum peſtilens, & ruinas minantur*, l.1.§.1.D.de cloacis.

Immodica *Computatio*, l.2.§.ſi indemnitas, D.de adminiſtr.rer.ad ciuit.

Immvnis *ab honoribus & muneribus ciuilibus*, l.17.§.vlt.D.de muner.& honor.

Immunes, l.vlt.D.de cenſib.Polyb.in fragment.lib.9. *Immunes*, ἀφορολογήτους vertit: vt apparet ex collatione eius loci cum Liuio lib.33.*Immunis Pars*, l.34.D.de bon.libertor. *Immune ſolum*, l.vlt.D.de cenſib.

Immune tempus à dependendis vſuris, l.3.§.1.D.de vſuris.

Immvnitas, eſt vacatio munerũ publicorum Senatuſconſultis, Cõſtitutionibúſve principum conceſſa. Paulus notat, *Munus* interdum dici *onus, quod cùm remittitur, vacationem militiæ, munerìſque præſtat: inde Immunitatem appellari*, l.18.D.de verbor.ſignif.

Immunitas à muneribus publicis, l.vlt.§.negotiatores, D.de iure immun.*Perſonalium, ſiue etiam ciuilium numerum Immunitas*, l.vlt.§.ſiue, D.de munerib.& honor. Ἀλειτουργησίαν Δημοτικῶν ἢ Πολιτικῶν λειτουργιῶν, vocat Modeſtin.l.15.D.de excuſationib.*Immunitas ne hoſpitem recipiant*, l.vlt.§.ſiue autem, D.de munerib.& honor.

Immunitas autem vel *Perſonis datur*, l.4.§.quamquam, D. de cenſib.vel *Generi & Poſteris*, l.1. D.de iure immunitat.vel *Generaliter eo iure, vt ad poſteros tranſmittantur*, l.4.D.de iure immunit. vel *Generaliter locis, vel Ciuitatibus*, d.l.4.§.quamquam, D.de cenſib.ſeu, *Rebus*, l.43.§.vlt. D.eod.tit.*Perſonas quibus Decimæ Immunitatem Imperator tribuit*, Vlpian. in Lege Dei, Tit.vlt. ad fin.*Ilienſibus pleniſsima Immunit.tributa eſt, vt etiam Tutelæ excuſationem habeant*, l.17.§.1.D. de excuſationib.

Immunitas dicitur *Concedi*, l.vlt.§.ſiue autem, D.de munerib.& honor.l.3.§.vlt. D.de cenſib.*Dari*, l.4.§.quanquam, D.de cenſib.l.1.D.de iure immunit.*Indulgeri*, l.vlt.§.vlt.D.de munerib.& honor.*Tribui*, l.4.D.de iure immunit.l.17.§.1.D.de excuſationib.

Immvtare, l.8.D.ad L.Iul.pecul.*Si ea res curſum fluminis ad aliquid Immutauerit*, l.1.§.ſiue autem, D.ne quid in flu.publ. *Vt omnes ijdem remaneant, an pars remaneat, vel omnes Immutati ſint*, l.7.§.vlt.D.quod cuiuſ.vniuer.*Prætoriis ſtipulationibus nihil Immutare licet, neque addere, neque detrahere*, l.52.D.de verbor.obligat.*Excolere quod inuenit fructuarius poteſt, qualitate ædium non Immutata*, l.13.§.ſed ſi ædium, D.de vſufructu.

Immutatione perſonarum facta, l.10.§.ſexto, D.de grad.& adfin.

Immvtabilis *Cauſa*, l.9.§.1.D.de ſtatuliber.

Immutabilia ſunt Rerum vocabula, l.4.D.de legat.1.

Immutabiliter verum, l.99.§.vlt.D.de verb.oblig.

Impacti *in carcerem*, l.13.D.de cuſtod.& exhib. reor. *Nauis tua Impacta in meam ſcaphã*, l.29. §.1.D.ad L.Aquil.

Impar *Matrimonium*, teſte Vlp. Tit.17. Regular. appellabatur. *ſi maior quinquagenaria, minori ſexagenario nupſiſſet.* Verùm Iuſtinianus eiuſmodi nuptias quæ inter maſculos & fœminas maiores vel minores ſexagenariis, vel quinquagenariis, Lege Iulia Papia Poppeia prohibitę erant, ratas eſſe voluit, l.27.C.de nuptiis. Et hoc eſt quod in l.12.C.de legit.hered.idẽ, ait, *cùm & anteriore noſtra lege huiuſmodi nuptias permiſimus: Impares eas videri minimè concedentes.*

Impar etiam *matrimonium* Boëth.in Topic.Cicero.vocat, cùm ciuis Romana, Latino, vel Peregrino, vel Seruo, quibuſcum Cônubium non eſt, nuptias contraxit. Ita Apuleius lib. 6.de Aſin.aur.de nuptiis Cupidinis & Pſiches ancillæ. *Iam faxo*,ait,*nuptias non Impares, ſed legitimas, & iure ciuili congruas*. Idem lib.5. *Impares porrò Nuptiæ, & in villa, ſine teſtibus, patre non cōſentiente, factæ, legitimæ non poſſunt videri.*

Impar numerus arbitrorum,l.17.§.principaliter,D.de recept.qui arbitr.*Teſtium*, l.21.§.vlt.D. de teſtib.*Imparilæ compoſitæ ædes*,l.25.D.de ſeruit.vrban.præd.

Impar Obligatio,l.9.§.1.D.de duobus reis.

Impar oneri iniunctio,l.7.D.de excuſationib.*Sumptui*,l.10.D.de neg.geſt. *Paupertas quæ operi, & oneri tutelæ Impar eſt*,l.40.D.de excuſationib.

IMPATIENS *Doloris*,l.2.C.qui teſtam.fac.

IMPATIENTIA. *Alij tanta ſunt impatientia, vt quouis mentiri, quàm pati tormenta velint*, l.1.§. quæſtioni,D.de quæſtionib. *Miles qui impatientia doloris mori maluit*, l.34. D.de teſtam.milit. l.6.§.qui ſe vulnerauit,D.de pœnis.*Si quis Impatientia doloris ſibi manus intulit*,l.1.§.ſi ſibi,D.de Sc.Silan.l.vlt.§.ſic autem,D.de bonis eor.*Miles qui ſibi manus intulit,niſi Impatientia doloris fecerit*,l.38.§.vlt.D.de pœnis. *Maritus qui vxorem deprehenſam cum adultero occidit, quia hoc Impatientia iuſti doloris admiſit, lenius punitur*,Paul.lib.2.Sentent.Tit.27.

Si quis valetudinis aduerſæ Impatiētia mori maluit,l.6.§.eius qui, D.iniuſt.rup. *Si valetudinis alicuius Impatientia hoc admiſit*, l.45. §. eius bona, D. de iure fiſc. & apud Paul. lib. 5. Sentent. Tit.12.

IMPEDIT *Lex libertatem*, l.29.D.qui & à quib.l.83.D.de heredib.inſtit. *Vſucapionem*,l.8.D. de L.Iul.repetund.

Inuicem ſe Impedient,l.34.D.de vſufructu,& l.2.§.vlt.D.quib.mod.vſusfr.

Impeditur Legatum,l.10.D.de reb.dub.

Impeditur libertas,l.29.§.1.D.de teſtament.milit. l.50. D. de condic.& demonſtr. l.21.D.de manumiſſio.l.24.D.qui & à quib.l.36.§.1. D.de legat. 1.*Quidam Lege Impediuntur ne Iudices ſint, quidam Natura, quidam Moribus*,l.12.§.non autem,D.de iudiciis.

Impediente Iure,Vlpian.Tit.2.Regul.*Nullo iure Impediente*,l.10. D.de condic. inſtit. *Non impeditur iure ciuili*, l.3. §. ſed ſi debitorem, D. de donat.inter vir.

Non impeditur manumiſſio,l.66.D.de verb.obligat.*Si filio recuſante matrimonium Impeditū fuerit*,l.1.C.de inſtitut.& ſubſtitut.

Nihil Impedit nuptias,l.55.D.de rit.nupt.*Ad impediendas nuptias*,l.29.§.vlt.D.de condicio. & demonſtr.

Impediri alienatio,l.7.D.de reb.cor.*Venditio fundi*,l.2.D.de fun.dot. *Vſucapio*,l.25. D.de donat.inter vir. *Non Impediri venditionem*,l.15.§.vlt.D.pro ſocio.

Impediri valetudine vel alia iuſta cauſa,l.40. D. de procuratorib. lib.1.§.& quidem, D.quod cuiuſc.vniuerſ.

Impeditus Imbecillitate,l.1.§.ſi quis tamē,D.quod.vi aut clam.*Morbo*,l.75.§.1.D.de iudiciis.

IMPEDIMENTVM *ab heredis perſona Interueniens*, l.38.D.de ſtatuliber. *Impedimentum Naturale*, item *Stipulatoris*,l.132.§.illud,D.de verb.oblig. *Si condicioni Impedimentum fecerit heres*, l.33. §.1. D.de fideicomm.liber.

Impedimentum Iuris,l.76.§.ſeruus, D.de legat.2.*Legis*,Paul.lib.5.Sentent. Tit.26. *Sine Impedimento Legis*,l.2.C.de liber.præterit. *Sine Impedimento agi*,l.1.§.vlt.D.quod legator.

Impedimento nuptiis non eſt,l.11.D.de his qui not.infam. *Impedimento eſſe ſponſalibus*,l.8.D.de ſponſalib.

Impedimento non eſt regula iuris,l.28.D.de tutor.& curat. *Impedimento non eſt Senatuſconſultum*, l.11.§.ſi quis,D.de legat.3.*Impedimento Senatuſconſultum non futurum*,l.43.§.1.D.de legat.1. *Impedimentum Senatuſconſulti*,l.3.§.vlt.D.de Senat.Silan. *Impedimento fuiſſe, ne teſtamentum ordinetur*,l.vlt.C.ſi quis aliqu.teſt.*Impedimēto non eſt*,l.1.D.de rip.munien.*Nihil eſt Impedimento*,l.31. D.ad municipal. *Aut aliæ cauſæ Impedimento ſint*, l.23. D. de procuratorib. *Vt nullum adquiſitioni dominij eius adferat Impedimentum*,l.44.D.de donat.int.vir.

IMPELLERE. *quidam ex his ſeruum Impulit: ſeruus cecidit, & crus fregit*,l.52.§.vlt.D.ad L.Aquil. *Cùm vi ventorum nauis eſſet Impulſa in funes anchorarum alterius*, l.29. §. item Labeo, D. ad Legē Aquil.

Cùm eo cuius Impulſu ceciderat,l.52.§.vlt.D.ad L.Aquil.*Si quis alterius Impulſu damnum dederit*, l.7.§.proinde,D.eod.tit.

IMPENDĒRE, imminere eſt.*Si Arbor alienis ædibus Impendeat*, l. 1. §. ſi arbor, D. de arborib.

cædend. *Quæ Arbor ex Agro tuo in Agrum illius Impendet*, d.l.1.§.deinde. *Impendere Arbor in alienum agrum*, l.1.C.de interdic. *Si Arborem Impendentem habeat vicinus, quæ viam vel iter inutum, vel inhabile faciat*, l.4.§.ſi fundus, D.ſi ſeruit.vindic.

Ob metum Impendentis damni, Paul.lib.5.Sentent.Tit.10. *Impendente metu mortis*, Paul.lib.1. Sentent.Tit.24.

IMPENDERE erogare, expendere & ſumptum aliquem facere ſignificat, l.12.§.prætor, D. de religioſ.l.55.§.1.D.locati. *Impēdi* autem poteſt, vel in Perſonas, vel in Res: in Perſonas putà, *in ægri ſerui curationem*, l.13.§.pręterea, D.de action.empt. *In Medicos*, l.52.§.quidam, D.pro ſocio. *In Valetudinem ſeruorum*, l.2.D.de impenſ.in res dot. *Si quid in diſciplinas ſeruorum Impēſum eſt*, l.13.§.pręterea, D.de action.emp.

Si quid in pueros maritus Impenderit, aut in doctrinam, aut Alimenta, l.28.§.1. D.de don.int.vir.

Si aut in Opſonio, aut in Vnguentis, aut in Cibariis Familiæ, pecuniam Impenderit, l.31.§.non videtur, D.eod.tit.

Impēſum funeris cauſa, l.14.§.funeris, D.de religioſ.& ibid. *In funus mortui*, l.13.§.pręterea, D. de actio.emp.id eſt, erogatum, vt vtrubique.

Impendere in prædio.l.41.D.de vſufructu. *Pecuniam in rationem domini Impendiſſe*, l.6.§.ſicut, D.de pecul.leg.

Impendere in Rem abſentis, l.2.D.de neg.geſt. *In Rem pupilli*, l.5.§.tutelæ, D.de oblig.& actio. *In Rem vxoris*, l.47.D.de donat.int.vir. *In Res dotales*, l.15. D. de impenſ.in res dotal. *Impendi rem*, l.29.D.comm.diuid.l.13.§.vlt.D.de adminiſt.& peric. *Impenſum in rem conſeruandam*, l.5. D.qui potio. in pign. *Si circa res meas aliquid Impenderis*, l.6.§ ſi quis pecuniam, D.de neg.geſt.

Impendi fructuum percipiendorum cauſa, quod in arando ſerendóque agro Impēſum eſt, l.7.§.impendi, D.ſol.matr. *Quod in fructus redigendos Impenſum eſt*.l.46.D.de vſuris, *Impenſum propter ſocietatem*, l.60.§.vlt.D.pro ſoc. *Quidquid explicandarum venditionum cauſa Impenditur*, l.72.D. ad L. falcid. *Impendere aliquid de ſuo*, l.1.D.de contrar.tut.l.5.D. de oblig.& action. *Nihil de ſuo Impendit*, l.4.D.de manumiſſionib.

IMPENDIVM, & IMPENDIA, ſumptus & impēſas ſignificāt, l.29.D.comm.diuid.l.1.§.Titius, D.de vent.in poſſ. *Nullum Impendium intercedit heredis*, l.44.§.vlt.D.ad Sc.Trebel. *Vnuſquiſque, quod ſpopondit, ſuo Impendio dare debet*, l.20.D.de oper.libertor. *Impendiis Actoris perferendi Res, eo loci vbi actum eſt*, l.11.D.ad exhibend. *Ex his rebus quæ Patrimonia onerare Impendio ſolent*, l.1.§. deminutio, D.de vent.in poſſ.

Impendia Cibariorum, l.45.D.de vſufruct.id eſt, *Impenſæ*, vt l.18.D.commodati.

Impendia quæ pro curatione filij fecerit, l.7.D. ad L.Aquil. *Impendia quæ in Curatione facta ſunt*, l.vlt.D.de his qui effuder.id eſt, *Impenſæ in Curationem factæ*, vt l.3.D.ſi quadrupes.

Impendia quæ ad Iter explicandum neceſſaria eſſent.l.7.D.ad Sc.Trebell.

Litis Impendia, l.46.§.litis, D.de procuratorib.id eſt, *Impendia in litem facta*, vt loquitur l.8. §.vlt.D.rat.rem hab.quę & *Impenſæ litis*, vt l.22.§.cùm autem, D. eod. tit. *Impenſæ in litem factæ*, l.30.D.de procuratorib.ſeu *litis ſumptus*, l.79.D.de iudiciis, l.17. D.de tutel. & rat. diſtr. ſeu, *ſumptus Litis cauſa*, l.vlt.D.ſi ventr.nom.mul.

Impendia Mandati exſequendi gratia facta, l.27.§.impendia, D.mandati.

Impendia quæ ad nuptias facienda ſunt, l.52.D.de adminiſtr.& peric.

Impendia in ſtatuam ponendam facta, l.44.§.vlt.D.famil.erciſ.

Impendia des Teſtibus, l.3.§.Gabinio, D.de teſtib.id eſt, viatica.

Impendia Valetudinis, l.4.D.de vſufructu, id eſt, *Impenſæ in Valetudinem ſerui factæ*, vt l.18.§. poſſunt, D.commodati.

Ex genere & magnitudine Impendiorum, l.15.D.de impenſ. in res dot.

IMPENSARVM *ſpecies ſunt tres: Aut enim Neceſſariæ dicuntur, aut Vtiles, aut Voluptariæ*, Vlpian. Tit.17.Regular.& l.1.D.de impenſ.in res dotal.

Impenſæ Neceſſariæ, l.5.D.de pact.dotalib.l.56.§.quod dicitur, D.de iure dot.l.2. D.de dot. prælеg.l.61.D.de ritu nuptiar. l.38. D. de hered. petitio, l.10. §. per hanc, D. quę in fraud. creditor. *Hæ dicuntur*, ait Vlpian. *quæ habent in ſe neceſſitatem impendendi*, l.1. D. de impenſ. in res dot. vel, vt Paulus ait, *quæ, ſi factæ non ſint, res, aut peritura, aut deterior futura, ſit*, l.79. D. de verb. ſignif. vel, vt Vlpian.lib.5.Regul.definit, *quibus non factis, dos Imminuitur: veluti, Aggeres facere, flumina auertere, ædificia vetera fulcire, itémque, reficere: Arbores in locum mortuarum reponere*, l.14.D.de impenſ.in res dotal. Idem Vlpianus Tit.17.Regul. *Neceſſariæ ſunt Impenſæ, quibus non factis dos deterior futura eſt, veluti, ſi quis ruinoſas ædes reficeret*. In *Neceſſariis* autem *Impenſis habentur, moles in mare, vel flumen proiectæ: piſtrinum vel horreum neceſſariò factum: ſi ædificium ruens,*

quod

quod habere mulieri vtile erat, refecerit: ſi Oliueta reiecta reſtaurauerit, vel ex Stipulatione damni infecti, ne cõmittatur, præſtiterit: vel in valetudinem ſeruorum Impenderit: vel ſi vites propagauerit: vel arbores curauerit: vel ſeminaria pro vtilitate agri fecerit, l.1.§.vlt. l.2.l.3. D. de impenſ.in res dotal. Non minùs autẽ in Perſonas, quàm in Res, Impẽſæ Neceſſariæ fiunt, l.4.& l.vlt.D.de oper. liber. Et ita, in l.8.D.de pigner.actio. Si Neceſſarias, ait Vlpian. Impenſas fecerim in Seruum, aut in Fundum, l.8.D.de pigner. act. in Seruum, putà, ſi Medicis, cùm ægrotaret, pecunias dederim. Enimuero Cibaria mancipiis dotalibus data, item modica ædificiorum refectio: Agrorum quoque cultura, nec non Impenſæ quærendorum cogendorúmque fructuum cauſa factæ, in ſpecie quidẽ Neceſſariarum Impenſarum ſunt: verumtamen hòc à ſuperioribus differunt, quòd dotem non deminuunt: proptereà quòd ipſæ res ita præſtare intelliguntur, vt non tam Impendas in eas, quàm, deducto eo, minus ex his percepiſſe videaris, l.15.& l.vlt.D.de impenſ.in res dot. Fructus enim, eiuſmodi Impenſis deductis accipi, docuimus ſ.lib.6.

Vtiles Impenſæ ſunt, quæ meliorem dotem faciant, non deteriorem eſſe non ſinãt: ex quibus, reditus mulieri adquiratur: ſicuti, arbuſti paſtinatione vltra quàm neceſſe fuerat: item doctrina puerorum: & Piſtrinum & horreum inſulæ dotali adiectum, l.79.D.de verb.ſign. Vlpian. Tit.7.Regula. Vtiles Impenſæ ſunt, quibus non factis quidem, deterior Dos non fuerit: factis autem, fructuoſior effecta eſt: veluti, ſi Vineta & Oliueta fecerit. Idem Vlpian.lib.5.Regula. Vtiles Impenſæ ſunt, veluti Pecora prædiis imponere, id eſt, Stercorare, l.14.D.de impenſ. in res dotat. Vtiles Impenſæ ſunt quas maritus vtiliter fecit: veluti, ſi Nouelletum in fundo factum ſit: aut, ſi in domo Piſtrinum, aut Tabernam adiecerit: ſi Seruos artes docuerit, l.5.§.vlt.& l.6.D.eod.tit. Impenſa in Lapidicinas marmoreas aperiendas facta, Neceſſaria quidem non eſt, ſed Vtilis: ſi tales ſunt lapidicinæ, in quibus lapis creſcere poſſit, l.vlt.D.de fundo dot.

Vtiles, Neceſſariæque ſunt Impenſæ, veluti quæ fiunt reficiendorum Ædificiorum gratia: aut in Nouelleta: aut cùm ſeruorum gratia litis æſtimatio ſoluitur, cùm id vtilius ſit, quàm ipſos dedi, l.39.D.de heredit.petit. Si nouam villam neceſſariò extruxit, vel veterem totam ſine culpa ſua collapſam reſtituerit, aut ſi paſtina inſtituit, hæ Impenſæ, aut in res Neceſſarias, aut in Vtiles, cedunt, l.7.§.vlt.D.ſol. matrim. Impenſæ circa ſubſtantiam tàm Neceſſariè, quàm Vtiliter factæ, l.51.D.de hered.petit.

Voluptariæ Impẽſæ, l.9.&l.11.D. de impẽſ.in res dot. quę & Voluptuoſæ ab Vlpiano vocantur, ſunt, vt Paul.ait. quæ ſpeciem dumtaxat ornant, non etiam fructum augent: vt ſunt Viridia: & Aquæ ſalientes: Incruſtationes: Loricationes: Picturæ. Vlpian. Tit. 17. Regular. Voluptuoſæ Impenſæ ſunt, quibus neque omiſſis deterior dos fieret: neque factis, fructuoſior effecta eſt: quod euenit in Viridiariis & Picturis, ſimilibúſque rebus. Voluptuariæ, ait idem Vlpian. Impenſæ, ſunt quas Maritus ad voluptatem fecit: & quæ ſpecies exornant, l.7.D.de impenſ.in res dotal. Idem in l.14.D.eod.tit. Voluptuoſæ, Impenſæ ſunt, Balnea exſtruere. Sic, Picturarum, Marmorum, & ceterarum voluptariarum rerum Impenſæ, l.39.D.de hered.petit. Si ſeruus domum dominicam exornauit Tectoriis, & quibuſdam aliis quæ magis ad Voluptatem pertinent, quàm ad vtilitatem, l.3.§.ſed ſi mutua, D.de in rem verſo.

Si quis ita legauerit, ſi Pub.Cornelius Impenſam quam in fundo Seiano feci, heredi meo dederit? Impenſæ verbo, pretium non ſignificari, ſed eos dumtaxat ſumptus quos in fundum, poſtea quàm emptus eſſet, fecit teſtator, ait l.40.§.1.D.de condic.& demonſtrat.

Impenſa facta in communem riuum reficiendum, l.52.§.item ſi, D.pro ſocio. Impenſas in rem communem facere, l.11.D.comm.diuid. Impenſas quas in refectionem Ædium fecerim, l.44.§.damni, D. de dam.infec.

Impenſæ in culturam fundi factæ, l.34.§.ſi colono, D.de vſufruct. Impenſæ ad meliorandam rem factæ, l.16.C.de euictionib.

Impenſa facta in viam, l.9.§.ſi per eundem.D.commu.diuid.

Sua Impẽſa Opus reſtituere, l.7.§.1.D.quod vi aut.cl. Impenſis meis vel alterius opus tollere, l.3.§. item ſi, D.de alien.iudic. Impenſa tollendi operis, l.16.§.in ſumma, D.quod vi aut clàm. Impenſa mea tollere, l.6.§.vlt.D.de aq. & aqu.pl. Impenſam ad reſtituendum præbere, l.13. §.vlt.D. quod vi aut clam.

Impenſam quam in curando ſe, ſocius fecerit, l.60.§.vlt.D.pro ſocio. Impenſæ in curandum ſeruum factæ, l.30 §.vlt.D.de ædil.edic.

Impenſæ in valetudinem ſerui factæ, l.18.§.poſſunt, D.Commodati, l.12. D .de impenſ.in res dotal. id eſt, Sumptus in ſalutem & ſanitatem ſerui factus, vt l.27.§.rupiſſe, D.ad Leg.Aquil.

Impenſas quas faceret mulier quò honeſtius ſe tueretur, l.31.§.ſi vir, D.de donat.int.vir.

Impenſa funeris, l.8.§.vlt.& l.11.D.de legat.2.l.2.§.quod ſi, D.de hered.vel act. id eſt, Funeris ſumptus, l.37.D.de relig.ſeu Funeris cauſa factus ſumptus, vt, l.12.§.prætor, & l.14.§.funeris, D.de religioſ. Impenſa peregrè mortui quæ facta eſt, vt corpus perferretur, l.14.§.impenſa, D.de religioſ.

Impenſa perferendi corporis in aliam regionem, l.112.§.1.D.de condicion.& demonſtrat. *Impenſa furis facta celatura*, l.13.D.de condict.furt.

Impenſæ ſcripturæ librorum, D.de adquir.rer.dom.

Impenſæ in Iudicio factæ, l.22.D.rat.rem hab.

Impenſæ Litis, l.22.§.cùm autem, D.eod.tit. *Impenſæ ob litem*, l.102.D.de verbor.oblig. *Propter Impẽſas quas in litem fecit*, l.30.D.de procuratorib.

IMPERARE, id eſt, iubere, præcipere. Seneca lib.1. de Clement. cap.6. *Non eſt vnum Imperandi genus. Imperat Princeps ciuibus ſuis, Pater liberis, Præceptor diſcentibus, Tribunus vel Cẽturio militibus. Imperare ſibi quiſquam non poteſt*, l.51.D.de recept.qui arbitr. *Legis virtus eſt, Imperare*, l.7. D. de legib. *dum Imperat ſeruo arbores cingi.* & mox, *ſi Libero Imperet*, l.7.§.ſiue autem, D.arbor furt.cæſ. *Actio Legis Aquiliæ cum eo eſt qui iuſſit, ſi modo Imperandi ius habuit*, l.37.D.ad L.Aquil. *Idonei non videntur eſſe Teſtes, quibus Imperari poteſt, vt Teſtes fiant*, l.6.D.de teſtib. *Medicus libertus quòd putaret ſi liberti ſui medicinam non facerent, multo plures Imperantes ſibi habiturum*, l.26. D. de libert. Quo genere loquendi non vnus Alfenus, aut item Seneca, quod quidam exiſtimant, vtitur. Etenim apud Varronem lib.1.de re ruſt.cap.16.inuenio, *Itaque in hoc genus Coloni potius anniuerſarios habent vicinos, quibus Imperant, Medicos, Fullones, Fabros, quàm in villa ſuos habeant. Imperare* tamen ægris medicos, ait Seneca, lib.1. de Ira, cap.16. his verbis, *Si intraſſem valetudinarium exercitus & ſciens, non idem Imperaſſem omnibus, per diuerſa ægrotantibus*: Et ipſum Imperandi verbum Medicis conuenire, notat Donatus in Andr. Terent. Act.3. Sc.2. ad hæc verba, *quod iuſſi dr dare bibere & quantum Imperaui, date: Vide*, ait ille, *vt auctoritatem, & iactãtiam Medicorum imitetur, dicendo, Quod iuſſi: & non ſufficiebat, ſed etiam, Imperaui, dixit: ſimul, hæc, quæ ſolent Medici promittere frequenter, Mox ego huc reuertar.*

IMPERATIVA *verba, Inflexis* opponuntur, l.15.C.de teſtament. *Imperatiuè, Legis modo, Legatum relinqui*, ait, Vlpian. Tit.25.Regular.

IMPERATORES olim, ſtante Repub. duces belli, rebus proſperè geſtis à militibus appellatos & ſalutatos docuimus lib.4. Formul.& ita Florentinus, *Imperatores captiuos vendere, ac per hoc, ſeruare, nec occidere, ſolent*, l.4.§.1. D.de ſta. homin. §. ſerui, Inſtit. de iure perſon. Huius autem nominis honore non niſi legitimo Hoſtium numero cæſo quemquam adfici moris fuiſſe, teſtatur Dion lib.37. de Antonio loquens, his verbis, καὶ Αὐτοκράτωρ ἐπὶ τῇ νίκῃ, καί τοι (ſic enim emẽdo) τὸν ἀριθμὸν τῶν πεφονευμένων ἐλάττονος παρὰ τὸ νενομισμένον ὄντος, ἐπεκλήθη. Quis autem fuerit ille legitimus numerus quæri poteſt. Lege quidem certè cautum fuiſſe, ne quis Triumpharet, niſi qui quinque millia hoſtium vna acie cæcidiſſet, Valer. Max.lib.2.cap.8.memoriæ prodidit. Sed ad Imperatoris appellationem obtinendam eumdem numerum exigi conſueuiſſe, nuſquam legi. Nec verò niſi ſemel hanc cuiquam appellationem ex vna eadémque expeditione contigiſſe, tradit idem Dion lib.58. de Claudio, eiúſque Britannica expeditione agens, Αὐτοκράτωρ, inquit, πολλάκις ἐπωνομάσθη, παρὰ τὰ πάτρια, οὐ γὰρ ἔξεστιν οὐδενὶ, πλέον, ἢ ἅπαξ, ἐκ τοῦ αὐτοῦ πολέμου τὴν ἐπίκλησιν ταύτην λαβεῖν. Poſtea ad principes rerum potitos hæc appellatio tranſlata eſt, initio orto à Iulio Cæſare, quem à Senatu perpetuo hoc prænomine, quod ad poſteros quoq; trãſiret, ornatũ ipſemet Dion lib.43. ſcribit his verbis. τό τε τοῦ Αὐτοκράτορος ὄνομα, οὐ κατὰ τὸ ἀρχαῖον ἔτι μόνον, ὥσπερ ἄλλοι τέ καὶ ἐκεῖνος, ὡς πολλάκις ἐκ τῶν πολέμων ἐπεκλήθησαν, οὐδ᾽ ὡς οἱ τινὰ αὐτοτελῆ ἡγεμονίαν, ἢ καὶ ἄλλην τινὰ ἐξουσίαν λαβόντες ὠνομάζοντο, ἀλλὰ καθάπαξ τοῦτο δὴ τὸ καὶ νῦν τοῖς τὸ κράτος ἔχουσι διδόμενον, ἐκείνῳ τότε πρώτῳ τε καὶ πρῶτον, ὥσπερ τι κύριον, προσέθεσαν. Suetonius in Iulio, cap.76. *Non enim honores modò nimios recepit, vt continuum Conſulatum, perpetuam Dictaturam, morum Præfecturam, Prænomen Imperatoris.* Et hoc Imperatoris prænomen à Iulio Cæſare ad reliquos deinceps principes, ceu proprium, non aliter ac Cæſaris, manaſſe, idem Dion ſignificat, cùm ait, ὅθεν περ καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς μετὰ ταῦτα Αὐτοκράτορας ἡ ἐπίκλησις αὐτὴ, ὥσπερ τις ἰδία τῆς ἀρχῆς αὐτῶν οὖσα, καθάπερ καὶ ἡ τοῦ Καίσαρος ἀφίκετο.

Ita quippe eum locum reponendum cenſeo. Ac planè populo Rom. inuiſum Regum nomen vitantes, non potuerunt modeſtiore gratioréque appellatione ad Rempubl. opprimédam accedere. Fuit hæc Cæſarum ſeu modeſtia, ſeu aſtutia, verbi lenitate, inuidiã facti mollire: & ſub Conſularis, Tribuniciæ, Pontificalis, Cenſoriæ, poteſtatis ſpecie, omnia ſenſim in ius ſuum redigere: regiúmque dominatũ, vi ipſa, ſibi vindicare, eo nomine adſumpto quod quilibet ex Senatoribus qui cũ exercitui præeſſet, rem bene geſſiſſet, virtute adſequi poterat.

Quodcunque Imperator per Epiſtolam vel Subſcriptionem ſtatuit, vel cognoſcens decreuit, vel de plano interlocutus eſt, vel Edicto præcepit, legem eſſe conſtat, l.1.D.de conſtitutionib. §. ſed & quod, Inſtit. de iure natura.

Imperator cùm ſeruum manumittit non vindictam Imponit, ſed cùm voluerit, ſit liber is qui manumittitur, l.14. §.vlt. D. de manumiſſionib. *Nemo poteſt commeatum, remeatúmve dare exuli, niſi Imperator*, l.4. D. de pœnis. *Si quis reſtitutionem relegato Impetrauerit ab Imperatore*, l.5. D. de reb. dub. *Indulgentia Imperatoris reſtitutus deportatus*, l.ſ. ſi quis planè, D. de legat.3.

Cùm Imperator Inſulam adſignauerit, l.1. D. quan. appell. *Quoad Imperator Inſulam adſignet*, l.7. D. de interdic. & relegat. *Quem Sãctiſſimus ac Nobiliſſimus Imperator natalibus ſuis reſtituit*, l.3. D. de natalib. reſtit. *Non facilè ſolent Imperatores*, l.2. D. eod. tit.

Qui ſe Imperatorem facturum heredem eſſe iactauerat, l.vlt. D. qui teſta. fac. *Imperatorem litis cauſa heredem inſtitui inuidioſum eſt*, l.91. D. de hered. inſtit. *Ex Imperfecto teſtamẽto Imperatorem legata vindicare inuerecundum eſt*, l.23. D. de lega.3. l.7. C. de teſta. *Si Imperator ſit heres inſtitutus, poſſe inofficioſum dici teſtamentum*, l.8. §. ſi Imperator, D. de inoff. teſtam. *Imperator ſeruo Præturam decernere poteſt*, l.3. D. de offic. prætor. *Permiſſu Imperatoris*, l.13. D. ad Sc. Turpil.

Beneficium Imperatoris quod à diuina eius indulgentia proficiſcitur, l.3. D. de conſtit. princip.

Imperatori ſcribere Præſes, l.7. D. de interdic. & releg. l.1. D. quan. appel. ſit. l.6. §. quid tamen, D. de iniuſt. rup. *Deſcribi*, l.13. D. de l. Corn. de falſ. *Ad Imperatorẽ cauſa remiſſa*, l.26. D. de appel.

Imperator noſter Seuerus ait Calliſtratus, l.38. D. de legib. *Imperator noſter* ait Arrius Menãder, l.4. §. qui poſt, D. de re milit.

Sanè quoties apud Vlpian. legis, *Imperator noſter*, vt in l.43. D. de in fiſc. l.1. §. vlt. D. de pollicitationib. l.1. & l.3. §. vlt. D. de cenſib. l.1. §. qui autem, D. de calumniatorib. l.1. §. ſi quibus, D. de legat.3. l.9. D. de excuſationib. l.3. D. de quæſtionib. l.2. D. ad Sc. Tertyll. & in L. Dei, Tit. vlt. in fi. & aliàs ſępè, Antoninũ Caracallam intellige, vt ipſemet Vlpianus indicat, cùm ait *Imperator noſter Antoninus Auguſtus*, l.4. §. quædam, D. de inoff. Proc. *Imperator noſter Antoninus*, l.6. §.1. D. de pollicitationib. l.5. D. de appellationib. recip. *Oratione Imperatoris noſtri Antonini Auguſti*, l.3. D. de donat. int. vir. *Ab Imperatore noſtro Antonino Auguſto*, l.1. §.1. D. de ſuis & legit. *Ab Imperatore noſtro Auguſto & diuo patre eius*, l.2. §. vlt. D. ad Sc. Tertul.

Proinde verba hæc Vlpiani, *Imperator noſter cum diuo patre ſuo reſcripſit*, vt l.1. D. de pollicitat. l.1. §. ſi ſeruus, D. de quæſt. l.7. §. interdicere, D. de interdict. & releg. ſic accipienda ſunt: id eſt Diui Seuerus & Antoninus reſcripſerunt. *Reſcripto Imperatoris noſtri & diui patris eius*, l.6. §. non tantùm, D. de pollicitationib. *Ab Imperatore noſtro & Diuo patre eius*, l.5. §.1. D. de publ. iud. & l.1. §. ſi cui, D. de extraordin. cognit. l.14. §. qui compulſus, D. ad Sc. Trebellian. l.15. §. ſi pignora, D. de re iud. *Reſcriptum Imperatoris noſtri, & patris eius*, l.6. §. ſicut, D. de pecul. leg. *Imperator noſter cum patre*, l.3. §. vlt. D. de iureiur. l.29. §. vlt. D. de iure fiſ. l.26. §. cũ quidam, & §. idem, D. de fideic. libert. *Ab Imperatore noſtro cum patre reſcriptum*, l.1. §. ſi ſeruus, D. ſi is qui teſtam. lib. *Imperator Antoninus cum patre reſcripſit*, l.12. D. de religioſ. *Conſtitutione Imperatoris noſtri & Diui Seueri*, l.3. D. de quæſtionib.

De iiſdem Imperatorib. ſenſit Triphoninus in l.44. D. de excuſationib. cùm ait, *Imperator noſter cum diuo patre ſuo, reſcripſit*. *Imperator noſter Alexander*, ait Macer, in l.1. D. ſi pend. appell.

Imperatoria Maieſtas, in Procœmio Inſtitution.

IMPERIALE *Beneficium*, l.2. D. de reb. cor. id eſt, *Principale*, vt loquitur l.13. §. tempeſtiuum, D. ad Sc. Trebell. *Imperialis Beneuolentia*, l.23. C. de nuptiis. *Imperialia Statuta*, l.3. §. diuus, D. de ſepul. viol. *Imperialium Sententiarum in cognitionibus prolatarum*, Paul. lib.6. ſcripſerat.

IMPERIVM, interdum ſignificat αὐτοτελῆ ἡγεμονίαν ἢ ἐξουσίαν, vt loquitur Dion lib.58. Eleganter autem Ammian. Marcell. definiit. *Imperium* aliud nihil eſſe, quàm *curam ſalutis alienæ*. *Omnibus Ciuitatibus quæ ſub Imperio Populi Romani ſunt*, l.26. D. ad Sc. Trebell. & apud Vlpian. Tit.25. Regular. *Hominibus qui ſub Imperio Romano ſunt*, l.1. D. de his qui ſui vel alien. *Ampliari Imperium hominum adiectione, potiùs quàm pecuniarum copia malim*, ait Hadrianus in l.vlt. §. ſi plures, D. de bon. damna.

Imperium, pro auctoritate & poteſtate Magiſtratuum, l.215. D. de verbor. ſignific.

Imperium habere Magiſtratus, veluti Conſul, Præfectus vrbi, Prætor, Procõſul, & ceteri qui & coërcere aliquem poſſunt, & iubere in carcerem duci, l.2. D. de in ius voc. *Conſulem, Prætorem, ceteróſque qui Imperium, Poteſtatémve, quam habent*, l.26. §. ait Prætor, D. ex quib. cauſ. maior. Et contrà *ſine Imperio eſſe minores Magiſtratus, qui hanc poteſtatem non habent*, l.32. D. de iniuriis. *Iudicem dare poſſunt, hi quibus id more conceſſum eſt, propter vim Imperij, ſicut Præfectus vrbi, ceterique Romæ Magiſtratus*, l.12. §. lege, D. de iudiciis. *Imperio eius qui iubendi habet poteſtatem*, l.214. D. de verb. ſignific. *Qui hoc Imperio vtitur*, l.9. §. vlt. D. ad L. Iul. peculat.

Imperio Magiſtratus Adoptari dicuntur, qui apud Prætorem vel Præſidem adoptantur, l.2. D. de adoptionib. Inſtitut. *Qui Imperio Magiſtratus non paruit*, l.199. D. de diuerſ. regul.

Imperium Prætoris,l.12.D.de obligat.& act.l.vlt.D.ne quid in loc.publ.In operis noui nunciatione Prætoris Imperium verſatur,l.7.§.ſi paciſcar.D.de pactis.Quod iuſſit,vetuitve Prætor,contrario Imperio tollere,& repetere,licet,l.14.D.de re iudic.Et ſi Prætor ſit is qui alienam Iuriſdictionē exſequitur,non tamen pro ſuo Imperio agit,l.3.D.de offic.eius cui manda.

Imperium in Prætorem vel Conſulem arbiter non habet,l.3.§.vlt.D.de recept.qui arbit.Prætor in Prætorem,vel Conſul in Conſulem,nullum Imperium habet,l.13.tempeſtiuum,D.ad Sc.Trebell.

Magiſtratus ſuperiore,aut pari Imperio,l.4.D.de recept.qui arbitr. Vetāte eo qui maius Imperium in eadem Iuriſdictione habet : vel etiam ſi ipſe Iudex eiuſdem Imperij eſſe cœperit,cuius erat, qui iudicare iuſſit,l.58.D.de iudiciis.

Proconſul maius Imperiū in Prouincia habet,omnibus poſt Principem, D.de offic.procōſul.Portam Romæ ingreſſus deponit Imperium,l.vlt.D.de offic.Proconſ.

Præſes Prouinciæ maius Imperium in ea Prouincia habet omnibus poſt Principem , l. 4. D. de offic. præſ. Præſes Prouinciæ in ſuæ Prouinciæ homines tantùm Imperium habet:interdum,& aduerſus extraneos homines, ſi quid manu commiſerint,l.3.D.de offic.præſ.

Imperiū & Poteſtas,ſeparātur,l.26.§.ait prætor.D.ex quib.cauſ.maior.l.7.& l.10.D.ad L.Iul. de vi publ.& apud Paul lib.5.Sent.Tit.5.Sicuti Magiſtratus & Imperia,apud Suet.in Iul.ca.75.

Imperium aut Merum,aut Mixtum eſt Merum eſt,habere Gladij poteſtatem ad animaduertendum facinoroſos homines.Mixtum eſt,cui etiam Iuriſdictio ineſt, quod in danda Bonorum poſſeſſione conſiſtit, l.3.D.de iuriſdictio.Merum Imperium,quod lege datur : item , Imperium quod Iuriſdictioni cohæret, l.1.§.vlt.D.de off.eius cui mand.eſt iuriſd.Imperium quod non eſt merum:quod nimirū,in modica coërcitione,conſiſtit, ſine qua Iuriſdictio nulla eſt,l.vlt.D.eod.tit.

Ea quæ magis Imperij ſunt, quàm Iuriſdictionis,l.26.D.ad municipal.Iubere caueri Prætoria ſtipulatione,& in poſſeſſionem mittere, Imperij magis eſt,quàm Iuriſdictionis,l.4.D.de iuriſdictio.Tutoris datio,neque Imperij eſt,neque Iuriſdictionis,l.6.§.tutoris,D.de tutelis.

Imperium,pro iuſſu Sic,velle non creditur qui obſequitur Imperio Patris,vel Domini, l.4.D.de diuerſ.regul.Scitum eſt illud Senecæ,Seruum herilis Imperij non Cenſorem,ſed Miniſtrum eſſe.

IMPERFECTVM,Perfecto aduerſatur,l.35.D.de teſtam.milit. & ita Perfectum & Imperfectum flagitium opponuntur,l.1.§.vlt.D.de extraord.crim.& apud Paul.lib.5.Sentent.Tit.4.Item Imperfectum opus,& Factum,l.30.§.qui ædem,D.locati.

Imperfectum Monumentum,l.vlt.D.de mort.infer.

Imperfectæ diuerſæ ſpecies,l 1.C.qui numer.tut.

Imperfectum dicitur,quod inualidum & nullius momenti eſt. Imperfectum eſſe Negotium,id eſt,nullum,l.35.§.1.D.de contrahen.empt.

Imperfecta Donatio,l.7.D.de mort.cau.donat.Emptio,l.9.D.de contrah.empt.l.43.§.ſi ſub condicione,D.de ædil.edic.Liberatio,l 14. D. de acceptilatio. Scriptura Teſtamenti,l.30. & l. 37.§.cum imperfecto,D.de legat.2.l.1.D.de tabul.exhib.Stipulatio, l.115.D.de verbor.oblig. Tranſactio,l.65.D.de condict.indeb.Venditio,l.2.C.de peric.& commod.

Imperfectum Teſtamentum,l.23.D.de legat.3.l.3.& l.35.D.de teſtam. milit.l.23.D.qui teſta. fac. poſſ. l.2.§.1. D. teſtam. quemad. aper.l.3.& l.21.§.ex imperfecto, C.de teſtament.id eſt, cui ſollemnia iuris deſunt,ſeu,quod perfectum non eſt, vt loquitur l.28.D.de fideicomm.libert. l.12.§.vlt.D.de bonor.poſſ.cont.tabul.Si Teſtamentum quod reſignauerit teſtator,iterum ſignatum fuerit, ſeptem teſtium ſignis, non erit Imperfectum,l.23.D.qui teſtam.fac.

Imperfecta Ætas,id eſt,minor ætas,l.vlt.C.in quib.cauſ.in integ.reſtit. cui Perfecta, Iuſta,& Legitima aduerſatur.

Imperfecta Res dicitur in l.9.§.ſed quod prætor, D.quod met. cauſ. ſi ſtipulationem numeratio non ſit ſecuta.

Imperfecto Tempore,l.26.D.de vſufruct.id eſt,nondum impleto.

IMPERITE verſatus menſor,l.1.§.hæc actio,D.ſi menſ.falſ.mod.Si Medicus Seruum Imperitè ſecuerit,l.7.§.vlt.D.ad L.Aquil.

IMPERITIA,Peritiæ contraria eſt.Imperitia Artificis,l.9.§.Celſus,l.13.§.ſi gemma, D.locati, l.27.§.in calicem,D.ad L.Aquil.Cuiuſmodi Imperitia Culpæ adnumeratur, l.132. D. de diuerſ. reg.l.9.§.Celſus,D.locati,§.præterea,Inſtit.de lege Aquil. Quod Imperitia peccauit artifex, l.9. §.Celſus,D.locati.Si gemma inſculpenda,aut includenda data, Imperitia facientis fracta ſit, l.13.§.ſi gemma,Si calicem diatretum faciēdum dediſti,ſi quidem Imperitia fregit, l.27.§.ſi calicem, D.ad L. Aquil.Si per Imperitiam impetum mularum mulio retinere non potuerit, l.8.D. eod.tit.Quod per Imperitiam commiſit Medicus,l.6.§.ſicuti,D.de offic.præſid.

Imperitia,pro Ignorātia qualibet.Si per Imperitiā aperuerit,l.3.§. ſi quis ignor.D.de Sc.Silan.

Si per

Si per Imperitiam fecit, l.7. D. de iuriſdic. *Si non per errorem aut Imperitiã deceptus fuerit*, l.20. D. de aqua & aqu. pluu. *Si non malitia, ſed Imperitia mulieris factum fuerit*, l.2. D. de inſpic. ven.

Imperitia, pro Ignorantia iuris, Inſtitutionib. de milit. teſtam. *Imperitiæ venia datur*, l.40. D. de adminiſtr. & peric. *Mulieri, propter Imperitiam, ſuccurrendum eſt*, l.8. §. ſi ſeruus, D. qui ſatiſd. cogant.

Imperitia iudicantis, l.14. §. is demum. D. de bon. libert. l.23. D. de pœnis. *Imperitia coheredum*, l.20. D. famil. erciſc. *Imperitiam error detegit*, l.15. D. de iuriſdictio.

Imperitia lapſus fideiuſſor. l.32. D. de nego. geſt. *Lapſus Præſes*, l.26. D. de teſtament. tut. *Lapſi*, l.9. §. ſi quis ius, D. de iur. & fac. ignor.

Imperitus Seruus, & *Peritus* opponuntur, l.27. §. ſi quis ſeruum, D. ad L. Aquil.

IMPERSONALITER *dari ſtipulatur*, l.15. D. de ſtipul. ſeruor.

IMPERTIRE *Conſilium*, l.79. §. vlt. D. de iudiciis. *Impertiri Auxilium*, l. 18. D. ex quib. cauſ. l.1. C. ſi aduerſ. vend. l.10. C. de pignorib. *Iuriſdictionem*, l.14. C. de fide[illegible]orib.

Impertienda cognitione, l.2. C. ſi aduerſ. rem iudic. *Dilatio Impertiri ſolet*, l.7. D. de feriis.

IMPETIGO, l.6. D. de ędil. edic. *Impetiginioſus*, ibidem, qui Impetigine laborat. *Impetiginis* autem, Cornel. Cel. lib. 5. cap. vlt. ſpecies quatuor facit. Vnam, quæ *ſimilitudine ſcabiem repræſentat, ſed magis exulcerata eſt, & Varus ſimiles Puſtulas habet, videntúrque eſſe in ea quaſi bullulæ quædam, ex quibus, interpoſito tempore, ſquammulæ reſoluuntur*: Alteram, *papulæ ferè ſimilem, ſed aſperiorem rubicundiorémque, figuras varias habentem, quæ Rubrica cognominatur*: Tertiam, *quæ craſſior eſt & durior & magis tumet, in ſumma cute finditur, & vehementius rodit: Nigræ cognomen eſt*: Quartam, *quæ curationem omnino non recipit, diſtantem colore: nam ſubalbida eſt & recenti cicatrici ſimilis, ſquamulâſque habet pallidas, quaſdam ſubalbidas, quaſdam lenticulæ ſimiles.* Quibuſdam videtur *Impetigo* eadem eſſe, quæ Græcis λειχὴν, id eſt ſummæ cutis aſperitas, cum leni pruritu. *Impetiginum*, autem remedia prodit Plinius, lib.20. cap.9. lib.22. cap. vlt. in Prooem. lib.23. & lib.25. cap.7.

IMPETRARE *Actionem*, in Lege Dei, Tit.12. *Iudicium*, l.51. §.1. D. famil. erciſ. *Ius iniquum aduerſus aliquem*, l.3. D. quod quiſque iur.

Impetrare vt diuidatur actio, l. vlt. D. rem pupil. ſal.

Impetrare à Principe ius aquæ ducendæ, l.1. §. permittitur, D. de aqua cottid. *Reſtitutionem relegat*, l.5. D. de reb. dubiis. *Si Mutus aut Surdus, vt liceret ſibi teſtamẽtum facere à Principe Impetrauerit.* l.27. D. qui teſta. fac. *Qui filium habebat Mutum puberem, Impetrauit à Principe vt ſubſtituere ei liceret*, l.43. D. de vulg. & pupill. *Si Impetraſſet creditor à Cæſare, vt pignus poſſideret*, l.24. D. de pign. act. *Si quis à Principe ſimpliciter Impetrauerit, vt in publico loco ædificet*, l.2. §. ſi quis, D. ne quid in loco pub. *Solet à principe Impetrari, vt intra legitimum tempus mulieri nubere liceat*, l. 10. D. de his qui notan. infam. *Impetrare ius anulorum aureorum*, §. & l. vlt. D. de iure aureo. anul. & *Ius anulorum*, l. 42. D. de excuſationib. *Bonorum reſtitutionem Impetrauit*, l.2. C. de ſentent. paſſ.

Fideiuſſor Impetrauit à poteſtate, vt antequam ſolueret, pignora ipſe poſſideret, l.26. D. de pignorib.

Impetrare bonorum latitantis poſſeſſionem, l.9. C. de bon. auctor. *Impetrari dilatio*, Paul. lib. 2. Sent. Tit.27. *Impetrare excuſationem*, l.1. §. vlt. D. de oper. publ.

Impetrare reſtitutionem in integrum, l.7. §. ſed quod, D. de minorib. l.6. C. de reſtitutionib.

Impetrare ſeparationem bonorum, l.1. §. autem, & l.5. D. de ſeparationib. *Impetratur ſeparatio decreto prætoris*, l.1. D. eod. tit.

Impetrare Tempus ad deliberationem, ſeu, *ad deliberandum*, l.9. D. ad Sc. Trebell. l.5. D. de interrogationib. *Impetrare veniam Ætatis*, Tit. de his qui ven. æt. C. *Abolitio priuatim à Præſidibus poſtulari & Impetrari ſolet*, l.1. §. abolitio, D. ad Sc. Turpil. *Impetrare debitor à Creditore*, l.34. D. de pignet. act. *Impetrare precibus*, l.6. §. pactus, D. de his qui notan. *Impetrari Iter*, l.12. D. de relig. *Si ſine edicti venia Impetrata liberta patronum in ius vocauerit*, l. vlt. D. de in ius vocan.

Impetratum Beneficium, l.45. D. de excuſationib. l.2. C. de ſent. paſſ.

Impetrationes Formularum, Rubrica de Formul. & Impetrati ſubl. C.

IMPETVS interdum efferueſcẽtem animi motum, & calorem ſignificat. *Mariti Calor & Impetus facilè decernentis fuit refrenandus*, l.22. §. vlt. D. ad L. Iul. de adult. *Si maritus vxorem in adulterio deprehenſam Impetu tractus doloris interfecerit*, l.28. §. Imperator, D. eod. tit. *Si quis vno Impetu pluribus vulneribus aliquem occiderit*, l.32. §. vlt. D. ad L. Aquil. *Debet propè vno Ictu & eodem Impetu, vtrumque occidere*, l.23. §. vlt. D. eod. tit. *Impetu delinquitur, cùm per ebrietatem ad manus, aut ad ferrum venitur*, l.11. §. delinquitur, D. de pœnis.

Dicitur & *Impetus Aquæ*, l.23. D. quib. mod. vſusf. *Amnis*, l.1. C. de alluuionib. *Fluminis*, l.30. §. alluuio. D. de adquir. rer. dom. l.14. §. vlt. D. quemad. ſeruit. amitt. id eſt, *Vis*, vt l.7. §. quod ſi, D. de adquir. rer. do.

Si quis inopinato fortunæ Impetu rem familiarem amiſerit,l.4. D.vt in poſſeſſ.legat.*Vis eſt maioris rei Impetus qui repelli non poteſt*,l.29.D. quod met.cau.

Impetus aliàs incurſum ſignificat: & ſic *Impetus prædonum*,l.23.D.de diuerſ.reg.

IMPILIA, l.25.§.faſciæ,D.de auro arg.leg.tegumenta ſunt pedum è coacta lana.

IMPINGERE. *Impacta Nauis in ſcapham*, l.24. §.ſi nauis,D.ad Leg.Aquil. *Impacti in carcerem*, l.13. D. de cuſtod.& exhibit.

IMPIISSIMVS *Filius*,l.48.D.de hered.inſtit. *Impias manus parentibus inferre*,l.1. D.de obſeq. parent.*Satis Impium eſſet, Seruum alienum qui ab hoſtibus redemptus, & heres cum libertate inſtitutus eſt, iterum eius ſeruum fieri cuius erat antequam caperetur*,l.71.D.de adquir.vel omitt.

IMPIVM & *Inofficioſum Teſtamentum*, Quintil. Declamat.264. *Impia ſacra*, apud Paul.lib.5. Sentent.Tit.13.

IMPLERE,explere,& complere ſignificat.Et ita,*Implere ætatem*,l.21.§.filium,D.de annu.legat.l.10.C.de fideic.[illegible]rt.*Impleta legitima Ætas*,l.41.D.de fideiuſſ. l.1.C.de cur. furio.l.2.C. de tempor.in integr.*Implere Annum duodecimum*,l.13.§.vlt.D.de tutor.& curat.l.14.C.de fideic. libert. *Quartumdecimum Annum*,l.2. C.quando prouocare. *Annum viceſimum quintum*, l.15.§. ſi quis,D.quod vi aut clam,l.21.§.filium,D.de annu.legat.l.5.C.quando dies leg.

Impleri Annus,l.49.§.1.D.de legat.1.

Impletus Annus,l.6.D.de excuſatio.*Ante Impletum quintum & vigeſimum Ann*[illegible]4.C.de adminiſt.& peric.*Poſt Impletum Annum*,Paul.lib.3.Sent.Tit.4.*Impleto Anno*,l.3.[illegible] mancip.

Implere Annos,l.40.D.ad Sc.Trebell.l.14.C.de adminiſt.tut. *Annos legitimæ Ætatis*,l.12.C. eod.tit. *Implere Annos ſedecim*, l.41.§.libertatem, D.de fideic. libert. *Octodecim*, l.37.D.de vſu & vſufr.

Ante Impletum Tempus,l.24.D.de donation.int.vir.*Poſt Impletum Tempus*, l.6.C.ex quibus cauſ.infam.

Impleto Tempore conductionis,l.9.§.1.D.de publicanis,l.13.§.qui impleto,D.locati.*Locationis*, l.11.C.de loc.& cond.*Impleto quinquennio*,l.35. D.de vſu & vſufr. *Si vtriuſque poſſeſſio Impleat tempora conſtitutionibus ſtatuta*,l.76.§.vlt.D.de contrah.empt.

Implere Poſſeſſionem,l.7.D.pro empt.l.23.§.1.D.ex quib.cauſ.maior.*Ante Impletam poſſeſſionem*,l.13.D.pro empto.

Implere Vſucapionem,l.30.D.ex quib.cauſ.maior.l.7.D.de vſurpationib.

Impleri Vſucapio,l.40.D.de vſurpationib.l.1.§.per ſeruum,D.de adqui. poſſ.l.12.§.facti,D. de captiuis, l.4. C. de vſucap.*Impleta Vſucapione*, l.2.D.pro herede.

Implere Stipendia,l.2.C.de re milit.lib.2.*Impletis Stipendiis*,l.9.D.de re mil. *Non Impletis Stipendiis*, Rubr.de his qui non implet.C.*Poſt impletam Militiam*, Rub.quib.munerib.C. *Impleto Tempore Militiæ*,l.13.§.miſſionum.D.de re milit.

Implet Animus quod deeſt poſſeſſioni,l.3.§.Neratius,D.de adquir.poſſeſſ.

Impletus numerus liberorum,l.2.§.1.D.de vacat.& excuſ.*Impleto Aſſe*,Paul.lib.2. Sentẽt.Tit. 5.id eſt,expleto & diſtributo.

Implere interdum ſignificat adimplere & exſequi.

Implere Iudicium vxoris defunctæ, l.15.C.ad leg.Falcid.

Implere Officium debitum,l.21.§.vlt.D.de Sc.Silan.*Officium quod in ſe recepit*, l.3.§.1.D.de recept.qui arbitr.*Quod Pollicitatæ ſunt*,l.6.§.non tantùm,D.de pollicitationib.

Implere Fidem,l.4.§.nihil,D. de manumiſſ.l.8.C.depoſiti,l.vlt.C.de condict.ob cauſ.l.20. C.mandati,l.26.C.de loc.& conduc.l.2.C.de pact.pignor.*Non Impleta fide*, l.3. C.de donat. quæ ſub.mod.l.6.C.de pact.inter empt.*Si bonæ Fidei contractum Impleri poſtules*, l.1. C.de furtis. *Impleri Conuentio*,l.2.§.ſi ſub.D.pro empt. *Implere placitum*,l.1.C.de commodato. *Implere Venditionem*,l.46.D.de act.empt.*Impleta Venditio*,l.10.§.ſi ante,D.de iur.dot.

Implere Condicionem,l.13.D.de manum.teſt.l.3.D.de ſtatulib.

Impleri Condicio,l.11.§. vlt. & l.86. D. de condic. & dem.l.18.D.de condic.indeb.l.104.D. de legat.1.l.34.§.ſi ea,D.de legat.2.l.15.D.de ſtat.homin.l.7. D.de contr. empt. l.9. D.qui potior.l.137.§.cùm quis,D.de verb.oblig.

Condicionis Implendæ cauſa, l.15. D.de manu.vind.l.91.D.ad L.Falcid.l.8. D.de mort.cau. dônat.*Impleta Condicio*,l.5.& l.7.D.de condic. & demonſtrat. *Nec dum Impleta conditione*, l.6. D.de bonor.poſſ.ſec.tab.

Implere ſatiſdationem,l.2.D.de cuſtod.& exhibit. *Impleta ſatiſdatione*, l.17. D. de teſtam. tut. *Impleta Cautio*,l.24.D.de vſu & vſufr. leg. *Non Implere collationem*, l.1. §.ſi cùm duo. D.collat. de bonor.*Implere quantitatem*,l.27.§.ſi heres,D.ad Senat.Trebell.

Implere

Implere Stipulationem, l.2. D. de fideiuſſorib. *Implendæ Stipulationis gratia*, l.7. D. de nouationib.

Impleta eſt numeratio, l.1. D. qui potior. *Vt quarta Impleatur*, id eſt, repleatur, Paul. lib.4. Sent. Tit.5.

Impletum Teſtamentum, l.vlt. C. famil. erciſc. *Ante Impletum Teſtamentum*, l.14. D. de legat.1. *Implenda eſt Voluntas*, l.8. §.quoties, D. de condic. inſtit. *Implere partem Religionis*, l.3. C. arbitr. tut.

Implere interdum, eſt probare, l.23. D. de probationib. l.1. C. eod. tit. *Eo Impleto*, id eſt, probato, l.1. C. de condict. ob turp. cauſ. *Quo non Impleto*, l.3. C. de non numer. pec.

Implere intentionem, l.19. D. de probat. l.14. D. de inoff. teſt. l.21. & l.vlt. C. de rei vindicat, l.9 C. de oblig. & act. l.9. C. de præſcript. long. tẽp. *Implere intentiones*, l.vlt. C. de eo qui pro tut. *Implere exceptionem*, l.19. D. de probationib. *Implere quod intẽderit*, l.3. §.item Diuus, D. de teſtib. Et contrà, *Non Implere quod intenderit*, l.5. §.opus, D. de manumiſſ. *Implere petitionem*, l.30. §.vlt. D. de except. rei iud. *Implere probationẽ*, l.17. D. in prin. & §.vlt. D. de probationib. *Impleri probationem*, l.26. §.vlt. D. depoſiti. Quintilian. Declamat. 7. *Ego verò, Iudices, ex hoc qui recuſat diues quæſtionem partem probationis Impleri.* Lactantius lib.7. cap.8. *Parum habent firmitatis ad probãdam & Implendam veritatem.*

Implere Accuſationem, l.14. D. ad Sc. Turpill. *Impleri Accuſatio Argumentis*, l.15. D. de quæſt. *Impletis Accuſationibus*, l.6. C. ad exhibend.

Implere adfirmationem, l.5. C. de liber. cau. *Delationes*, l.5. §.vlt. D. de pub. iud. *Profeſſionẽ*, l.42. §.vlt. D. de iur. fiſci. *Prouocationis certamen*, l.6. C. de his quæ vt indign. *Sollemnia*, l.11. C. de adminiſtr. tut. *Sollemnia Accuſationis*, l.18. D. de accuſat. & l.11. §.quidam, D. ad leg. Iul. de adult.

Implere litem, l.vlt. C. de præſcript. 30. vel 40.

Impleta cauſa appellationis, l.2. C. quando prouocare.

IMPLICARI *Moleſtiis Hereditariis*, l.2. §.ſi quis ex vncia, D. de doli except. *Negotiis Hereditariis*, l.22. §. D. ſi quis omiſſ. l.87. D. de legat.1. *Ne oneribus patris pupilli hereditas Implicetur*, l.42. D. de adquir. vel omitt. *Qui ſcire potuit ſe oneribus fore Implicitum*, l.38. D. eod. tit. *Quæ non Implicantur rebus ſoli*, l.30. §.1. D. de vſurpationib.

Implicitus ſtatulibero caſus libertatis, l.vlt. D. ſi ex noxa. cau. *Implicita facti quæſtio*, l.52. D. pro ſocio. *Menſularium cum quo rationem Implicitam habebat*, l.47. D. de pactis.

IMPLORARE *Auxilium*, l.13. §.vlt. D. ad Sen. Trebell. l.52. §.1. D. de fideiuſſorib. l.15. D. de appellationib. l.58. D. ad l. Falcid. l.4. C. quib. ex cauſ. maior. l.11. C. ad leg. Falcid. l.1. C. de reſtitutionib. l.1. C. de his qui veniam. *Auxilium reſtitutionis*, l.8. & l.46. D. de minorib. l.33. D. ex quib. cauſ. maior. l.52. 55. & 56. D. de fideiuſſorib. l.vlt. C. ſi aduerſ. tranſact.

Auxilium reſtitutionis Implorabitur, l.52. §.1. D. de fideiuſſorib.

Imploratum auxilium, l.1. C. de his qui per met.

Implorare Beneficium legis Falcidiæ, l.89. D. ad leg. falcid. *Legem Falcidiam*, l.87. §.vlt. D. de legat.2. *Implorari Beneficium*, l.1. C. ſi aduer. ſolut.

Implorare Compenſationem, l.2. C. de compenſationib. *Implorare Decretum*, l.39. §.curatores, D. de adminiſtr. & peric. *Fruſtra Imploratur Edictum*, l.1. §.vlt. D. vt in poſſ. legator.

Implorare Iudicium liberale, l.3. §.ſi ſeruus, D. de adquir. poſſeſſ. *Implorari Iudicium & Cognitio*, dicitur, id eſt, deſiderari, l.7. D. de hered. petit. l.3. §.1. D. vt in poſſ. lega.

Implorare Reſtitutionem in integrum, l.86. D. de adquir. vel omitt. l.13. §.1. & l.35. D. de minorib. l.1. C. de filiofa. mino. *Implorata reſtitutio*, l.6. C. de in integr. reſtit.

IMPONERE *Libertatem*, l.7. §.vxori, D. de donat. int. vir. l.vlt. D. qui & à quib. l.11. §.1. D. de minorib. *Imponere vindictam ſeruo*, l.19. §.pater, D. de caſtren. pecul. l.14. D. de manumiſſionib. *Impoſita vindicta*, l.12. §. poteſt. D. de liber. cauſ. Horat. Epiſt. lib. 2. *Quem ter, Vindicta, quaterque Impoſita, haud vſquam miſera formidine priuat*, *Impoſitio pilei*, l.10. C. de teſtam. manumiſſ. *Imponi Libertatis cauſa*, l.vlt. D. de liber. cauſ. *Impoſita Libertatis cauſa*, l.8. D. de donat. l.33. & l.37. D. de bon. libert. *Quæ liberto Imponuntur*, l.1. §.quæ onerandæ, D. quar. rer. act.

Imponere Onus, l.15. C. de probationib. *Onera*, l.88. §.quæ marito, D. de leg.2. l.36. & l.47. D. de damn.

Imponere Operæ, l.7. §.1. l.31. l.33. & l.37. §.1. l.38. & l.48. D. de oper. libert. l.95. D. de leg.1. *Impoſitæ Operæ*, l.1. l.2. & l.5. C. de oper. libert. l.6. C. de obſeq. patr.

Imponere Seruitutem, l.10.5. D. de condic. & dem. l.17. §.vlt. D. de aqua & aq. pl. *Ædificiis*, l.39. D. de ſeruit. præd. vrban. *Fundo*, l.7. §.non ſolùm, D. de dolo. *In Imponenda ſeruitute*, l.2. D. de riuis.

Imponi Seruitus,l.17.§.via,D.de aq.& aq.pluu.l.59.§.ſi fundus, l.84.§.ædes, & l.116.§.vlt. D.de legat.1. *Imponi Seruitus Ædificio*,l.23.§.vlt. D.de ſeruit.præd.vrb. *Fundo quem quis vendat*, l.19.D.de ſeruitutib. *Impoſita Seruitus*,l.27.§.ſi ſerui,D.de vſufruct.l.1.D.de ſeruit.leg.l.3.§.ſi quis aquam,D.de aqua quotid. *Iure Impoſita Seruitus*,l.1.§.vlt.D.de aq.& aq.plu.l.9.§.ſi fundus,D.de legat.2.

Impoſita alieno agro Seruitus,l.30.§.vlt.D.de damn.infec. l.2.§. viarum, D. ne quid in loco pub.

Imponere Magiſtrum Naui,l.1.D.de exercitor. *Imponi locãdis Nauibus Magiſtri*,l.1.§.1.D.eod. tit.

Imponere Pecora prædiis,id eſt,ſtercorare,l.14.D.de impenſ.in res dotal.

Imponere Seruum in Machina,l.5.§.ſed interdum,D.commodati. *Imponere ſupra ſuum ædificiũ*, l.24.D.de ſeruit.præd.vrb.Eodémque ſenſu *Imponere* dixit Paul.in l.33.D.eod.tit.

Qui in conducto ſolo ſuperficiem Impoſuit,l.18.§.ei qui,D.de dam.infec. *Impoſitum ædificiũ areæ*, l.39.D.de legat.2. *Imponere feneſtras & oſtia in aliena Ædificia*,l.59.D.de rei vindic. *Impoſitæ ædificiis tegulæ*,l.18.D.de actionib.emp.

Imponere parietibus Riuum,l.61.D.de vſufructu,&, *Tectorium nouum*,l.44.D.eod.tit.

Imponere Merces in Nauem,l.2.§.cùm in eadem, D. de lege Rod. *Impoſitæ Naui merces*,l.6. D.de naut.fęno. *Impoſitis in Nauem mercibus*,l.122.D.de verbor.obligat. *Impoſitæ res in Nauem*, l.4.§.vlt.D.naut.caup.

Imponere ſibi Neceſſitatem ſatiſdationis,l.7.§.1.D.qui ſatiſd.cog. *Impoſuerunt Neceſſitates*,l.3.§. vlt.D.de decurionib. *Imponi Neceſſitas*,l.31.§.vlt.D.ad Sc.Trebell.l.17.D.de ſeruit.præd.vrb. *Imponenda Neceſſitas defenſionis*,l.18.§.vlt.D.de caſtr.pecul. *Impoſita Neceſſitas*,l.6.C.qui petant tutor. *Proconſuli neceſſitatem Impoſitam per mare Aſiam applicare*,l.4.§.quædam.D.de offic. Proconſ. *Non Imponitur Neceſſitas Procõſuli vel Legato, ſuſcipiendæ cognitionis*,l.8.& l.9.D.de offic.præſid.

Imponi pœna,l.1.D.nihil innouari. *Impoſita pœna*,l.1.§.1.D.de effractorib.l.17.§.pœna,D.de his qui notant.infam. *Pœna delicto*,l.131.§.vlt.D.de verbor.ſignif.

Imponi merces Seruo Ancillæuè pro opera,l.13.D.de vſu & habit.

Imponi Probatio Actori,l.18.§.vlt. D.de probationi. *Impoſita Condicio ei qui Alexandriæ agit*, l.4.§.puto,D.de hered.inſtit. *Legato*,l.86.D.de condic.& dem. *Impoſitum nomen Fundo*,l.106. D.de verb.oblig. *In Imponenda ratione*,l.6.& l.8.C.ad leg.Falcid. *Quadrans qui heredi Imponitur*, l.49.D.de iure fiſ.

Impoſiticij canthari,l.41.§.item,D.de legat.1.

IMPORTARE,id eſt, inferre, intendere. Sic *Importare Actionem*, l.vlt.§.vlt. D.de diuortiis. *Crimen*,l.14.§.is demum,D.de bon.libertor.l.9.§.1.D.de ſtatuliber.

Importare,aliàs eſt irrogare. *Importare Ignominiam*,l.5.D.decurionib. *Infamiam*,l.7.D.de publ.iudic.& l.22.D de his qui not.infam.

Importari,id eſt inferri. *Importari & Exportari merces*, aduerſantur.l.59.D. de verbor.ſignif.

Importata in Habitationem,l.1.D.de migran.id eſt,illata,ideóque *Importata* ab *Inuectis & Inductis* ſeparantur,l.32.D.de pignorib.

Importata,Vi Fluminis,l.9.§.1.D.de dam.infec. *Vi Fluminum*,l.4.§.vlt.D.de reb.cred.

IMPORTVNO *Tempore,vel Loco offerre pecuniam*,l.30.D. de ſolutionib.cui contrariũ eſt *Oportuno loco*,l.32.D.de vſur. Cic.lib.2.de Orato. *Aut importunum Tempus in tanto otio quod raro datur.*

Importunè repetere,l.18.§.ſicut,D.commodati.id eſt, *intempeſtiuè*,vt ibidem.

IMPOSSIBILIS *Condicio*,& *Poſſibilis*,pugnant, Paul.lib.3. Sentent. Tit.5.l.16.§.vlt.D.de iniuſt.rup. *Poſſibilis* autem *Condicio*,vt ibidem Paul.definit, *eſt quæ per rerum naturam admitti poteſt: Impoſſibilis,quæ non poteſt*.Iuſtinianus in §.ſi Impoſſibilis,Inſtitut.de inutilib.ſtipulat. *Impoſsibilis*,ait, *Condicio habetur,cui natura impedimento eſt,quo minus exiſtat:veluti,ſi quis ita dixerit,Si digito cœlum attingero,dare ſpondes?* Pomponius l.16.§.vlt.D.de iniuſt.rup. *Si Impoſſibiles ſunt condiciones,veluti,Titius ſi digito cœlum tetigerit,heres iſto*.Planè *Impoſsibilis Condicio* intelligitur, ſiue *Natura Impoſsibilis eſt*,ſiue *Iure impleri non poteſt*.l.137.§.cùm quis,D.de verbor.oblig. *Qui ita heres Inſtitutus eſt, ſi Seruum hereditarium non alienauerit, ſiquidem ſolus heres ſcriptus ſit, ſub Impoſsibili Condicione inſtitutus videtur*, l.4.§.vlt.D.de condic.inſt. *Si tam difficilem, immò penè Impoſsibilem condicionem adiecerit,vt aliunde ea libertas obtingere non poſſit, veluti, Si heredi milies dediſſet*, l.4. §.1.D.de ſtatuliber.Municipibus, *Si iuraſſent,legatum eſt,hæc condicio non eſt Impoſsibilis*,l.97.D. de condicion.& demonſtr..

Impoſsibilis autem Condicio, Græco ſermone, Ἀδύνατος appellatur, l.20.D.de condic.inſtit. l.104.§.1.D.de legat.1. Si ſub Impoſsibili Condicione ſtipuler, l.9.§.numeraui, D.de pactis.

Impoſsibilis condicio, cùm in faciendum concipitur, Stipulationibus obſtat, l.7.D.de verbor.oblig.

Si Impoſsibilis Condicio obligationibus adiiciatur, nihil valet Stipulatio, §. ſi impoſſibilis, Inſtitution.de inutilib.ſtipulationib. Sub Impoſsibili condicione factam Stipulationem conſtat inutilem eſſe, l.1.§.ſi id quod, D.de actio. obligat.& act. Si ſub Impoſsibili condicione ſtipulatus ſim, fideiuſſor adhiberi non poteſt, l.29.D.de fideiuſſorib. Non ſolum Stipulationes Impoſsibili condicione applicatæ, nullius momenti ſunt, ſed etiam ceteri quoque contractus, veluti Emptiones, Locationes, Impoſsibili condicione interpoſita, æquè nullius ſunt momenti, l.31. D.de oblig. & act. Hæc ita in contractibus ſe habent. At in ſupremis Tabulis, non æquè. Etenim ſub Impoſsibili Condicione factam Inſtitutionem placet non vitiari, l.1. D.de condic.inſtit. Si in non faciendo Impoſsibile Condicio inſtitutione heredis ſit expreſſa, heres erit, perinde ac ſi purè inſtitutus eſſet, l.50.§.ſi in non, D.de hered. inſtit. Si quis ita inſtitutus ſit, Si monumentum poſt mortem teſtatoris in triduo proximo mortis eius feciſſet: cum monumentum in triduo perfici non poſsit, dicendum erit condicionem euaneſcere, quaſi Impoſsibilem, l.6.D.de condicion.inſtit. Optinuit Impoßibiles Condiciones teſtamento adſcriptas pro nullis habendas, l.3.D.de condicion.& demonſtr. Ἀδύνατος Condicio pro non ſcripta habetur, l.104.§.1. D. de lega.1. Impoſsibiles condiciones in teſtamentis poſitæ, pro non ſcriptis ſunt, l.6.§.vlt.D.de condicion. & demonſt. Perinde eſt quaſi Condicio adſcripta non ſit, quæ eſt Impoſsibilis, l.16.§.vlt.D.de iniuſt.

Si ſub Impoſsibili condicione legatum ſit, pro Puro hoc legatum habetur, l.5.D.quando dies legator.

An quaſi ſub Impoſsibili condicione legatum datum debeatur, l.12.D. de dote prælег. Id quod Impoſsibile in teſtamento ſcriptum eſt, nullam vim habet, l.45.D.de hered.inſtit. Quod Impoſsibile eſt, neque Pacto neque Stipulatione poteſt comprehendi, l.32.D.de diuerſ.reg. Ea quæ dari Impoſsibilia ſunt, pro non adiectis habentur, l.135.D.eod.tit.

Impoſsibilium nulla eſt Obligatio, l.145. D. eod. tit. Non moriturum præſtari Seruum Impoſsibilis Promiſsio eſt, l.8. C.de contrah.& committ.ſtipul.

Impoſsibile eſt quod promittitur Seruum ſanum eſſe, Furem non eſſe, Viſpellionem nõ eſſe, ſi quis in hac cauſa eſt, l.31.D.de euictionib. Non Impoſsibile eſt hoc pactum ne facias furem Seruum meum: hoc eſt, ne ſollicites, vt fur fiat, l.50. D.de pactis. Si Homo mortuus ſiſti non poteſt, nec pœna rei Impoſsibilis committetur. l.68.D.de verbor.oblig. Si ita ſtipulatus fuero ſiſti? & niſi ſtiteris aliquid dari quod promittenti Impoſsibile eſt, l.126.§.vlt.D.de verb.oblig. Si inter eos qui Romæ ſunt, talis fiat Stipulatio, Hodie Carthagine dare Spondes? quidam putãt, non ſemper videri Impoſsibilem cauſam ſtipulationi contineri, l.vlt.§.ſi inter, D.de verbor.oblig.

Impoſsibile eſt, vt alueus Fluminis publici non ſit publicus, l.1.§. ſimili modo, D. de fluminib. Ne Impoſsibile iniungatur tutelæ munus, quod obiri à liberto non poteſt, qui tanta corporis aut mentis valetudine ab agendis rebus prohibetur vt ne ſuis quidem rebus ſufficiat, l.45.§.vlt.D.de excuſat.tut.

Impoſsibilis Separatio, l.1.§.præterea, D.de ſeparationib.

Impoſsibile præceptum Iudicis habetur, cui pareri per rerum naturam non poſsit, l.vlt.D.quæ ſentẽt. ſine appell.

IMPOSTORES, l.4.§.1.D.ædil.edic. Impoſtorum verbum, l.1.§.medicos, D.de extraordin. cogn. Impoſtura callida Mathematicorum, in Lege Dei, Tit.15. Impoſturam facere, l.3.D.ſtellionat. Trebellius Pollio in Galienis. Cùm quidam gemmas vitreas pro veris vendidiſſet eius vxori, atque illa, re prodita, vindicari vellet, ſurripi, quaſi ad Leonem, venditorem iuſsit. Deinde cauea caponem emittit: mirantibúſque cunctis rem tam ridiculam, per Curionem dici iuſsit: Impoſturam fecit, & paſſus eſt: deinde negotiatorem dimiſit.

IMPOTENTER ſe gerere, l.9.§.vlt.D.de offic.Proconſ. Quintil.lib.2.cap.3. Ne quid Impotenter faciat. Impotentem autem, nimis potentem interpretatur Donat.in Andr.Terent.Act.5.Sc.3.

IMPRECARI, l.1.§.medicos, D.de extraord.cognit.

IMPRIMERE Signum. Seneca lib.3.de Benefic.cap.15. In quid iſti viri ornati adhibiti ſunt? in quid Imprimunt ſigna? Et ita, Signum, Annulo Impreſſum, l.22.§.ſignum, D.qui teſt.fac.poſſ. Signum pecori Imprimere, Virgil.lib.1.Georgic. & Sigilla Imprimere, Cicero, Academ.4.

IMPRESSIO. Si per Impreſſionem, quis rei ſuæ fecerit ceſſionem, l.11.C.de his quę vi. Impreſſione alicuius Terroris, Paul.lib.5.Sentent.Tit.1. Cicero Epiſt.2.lib. 5. Famil. Non Iudicio atque diſceptatione, ſed vi atque Impreſſione euertere.

IMPROBARE, probare, ſeu adprobare, cõtraria ſunt, l.47.D.ſol.matr. l.10.D.qui ſatiſd.cog. Improbare enim eſt reprobare, vt loquitur l.9.D.de negot.geſt.

Improbat Labeo, l.32.§.1.D.de auro arg. Quod Vlpianus rectè Improbat, l.68.§.vlt. D.ad L.Falcid. Improbat Sententiam, l.60.D.de adquir.vel omitten. Pomponius dicit non ſe Improbare, l.18.§.

ſi is qui vnas, D.de dam.infec.

Non Improbat Prætor, l.4.§.1. D.de alienatio. iudic. *Condiciones quas Prætores Improbauerunt*, l. 14. D.de condicion.inſtit. *Sub ea condicione ſcriptus heres quam Senatus aut Princeps Improbant*, l. 15. D.eod.tit. *Captatorias inſtitutiones non eas Senatus Improbauit*, l.70. D.de hered.inſtit.

Qui fideiuſſores ex cauſa Improbat ab Arbitro probatos: aliàs Improbatos probat, l.10. D. qui ſatiſd. cogan.

Cur Improbet Maritus mores quos ipſe aut antè corrupit, aut poſtea adprobauit, l.10. D.ſoluto matr.

Improbare Vinum, l.34.§.item ſi, D.de contrah.empt. *Improbari appellatio*, l.13. D.de appellat. *Non Improbari Iuriſdictionem*, l.57. D.de re iudica. *Improbabitur contractus*, l.9. §. hoc Sc. D. de Sc.Maced. *Improbari Conuentio Moribus*, l.27. D.de pact.dotal. *Vociferatio bonis Moribus*, l.15. §. ſed quod, D.de iniuriis, *Improbandæ operæ cauſa remotus propter iuſtam cauſam à negotiis*, l.13. D.de annu. legat.

Improbatæ lectionis libri, magici fortè, l.4.§.1. D.famil.erciſc. *Improbatæ publicè religionis Iuſiurandum*, l.5.§.ſed ſi quis, D.de iureiuran. *Improbato More verſatus in celanda ſeruitute*, l.1.§.& generaliter, D.de actionib.emp. id eſt malo More, vt aliàs. *Proxenetæ Emptionibus, Venditionibus, commerciis, contractibus licitis, vtiles, non adeò Improbabili more, ſe exhibent*, l.vlt. D.de proxenetic.

Si Creditor proſtituit ancillam, vel aliud Improbatum facere coëgit, l.24.§.vlt. D.de pigner.act.

IMPROBVM *eum eſſe* Paulus cenſet *qui velit iterum conſequi quod accepit*, l.51.§.vlt. D.de re iud.

Improbus non eſt qui ignorat quantum ſoluere debeat, l.100. D de diuerſ. reg. *Improbus eſt, qui de viui hereditate ſollicitus eſt*. l.2.§.interdum, D.de vulg.& pup. Vnde *non Probè de hereditate viuentis agi*, ait Iulian. in l.27.§.à patre, D.ad Sc.Trebellian. Sic & Plin. Epiſt.18.lib.8. *Improbas Spes*, appellat eorum qui hereditates captabant. Liui.lib.4. *Viuo, & ſpirante me, hereditatem meam, ambo, ſpe, & cupiditate improba, creuiſtis*. Iuſtinus etiam Cyrenarum Regem, *Spe Improba*, regnũ Africæ amplexum ſcribit, lib.22. Apud eundem lib. 29. Demetrius queritur Romanos non contentos Italiæ terminis, *Improba ſpe Imperium, totius orbis amplexos*.

Qui vi rapuit fur Improbior eſſe, l.2.§.ceterũ, D.vi bon.rapt. l.14 §.qui vim, D.quod met.cau.

Improbus litigator, l.2.§.quod ſi actor. C.de iureiur.prop.cal. §.hęc autem Inſt.de pœna tem. litig. Quintil. Declam.319. *Adhuc ergo ambo Improbi eſtis: ambo calumniatores. Improbus inteſtabiliſque eſt*. Quæ refert Agell. lib.15. cap.13. quorũ vtramque etiam coniungit Saluſt. in Bello Iugurth. *Improbiſſima femina*, l.1.§.origo, D.de poſtulan.

Improba Accuſatio, l.1.§.accuſationem, D.ad Sc.Turpillian. l.19. C.ad leg. Corn. de falſ. & apud Caſſiodor. l.44. lib.4. Variar. *Improba Lis*, l.10. D.de iudic. l.8.§.meminiſſe, D. de inoff.

Improba Alienatio, l.5. C.de diſtract.pignor. *Ob cauſam non Improbam accepit, qui ideò accepit, vt fugitiuum iudicaret*, l.15. D.de præſcript.verb.

Improba Poſſeſſio, l.7. C.de adquir.& retin.poſſeſſ. *Non Improbæ reputationes*, l.2. D.vbi pupil.

Improbum, id eſt iniuſtum & inciuile. *Improbum Deſiderium*, l.10. C.de his quæ vi, l.16. C.de procurato. *Improbo deſiderio poſtulare*, l.27. C.de trãſactionib. *Improbum fænus*, l.20. C.ex quib. cauſ.inf. id eſt, illicitum. *Quotiès heres iurare iubetur, daturum ſe aliquid vel facturum, quod non Improbum eſt*, l.8.§.quotiens, D.de condic. inſtit. *Nec enim Improbum, & ſi quis hactenus deſideret conueniri, quatenus facultates*, l.49. D.de pactis. *Teſtamentum non Improbum*, Cic.3. in Verr. *Improbius furtum* vocatur expilatio hereditatis, l.12. C.ex quib.cauſ.infa. Quintil. Declam.317. *Sed rumor de morte mariti venit, hæc ſtatim nupſit alio marito. Quid eſt hoc aliud, quàm Improbius Adulteriũ?*

IMPROBÈ eſt, non probè, vel parũ probè, non iure, iniuſtè, inciuiliter, contra bonã fidẽ.

Improbè venditor rem à ſe diſtractam euincere conatur, l.17. D.de euictionib. *Si pupillus alterum ex tutoribus poſt pubertatem liberauerit, Improbè alterum illius nomine conabitur interpellare*, l. 45. D. de adminiſtr.& peric. *Deportatus qui a principe reſtitutus bona ſua recepit, protegere ſe ſceleris pœna contra creditores, quo minus æs alienum ſoluat, Improbè conatur*, l.12. C.de ſenten.paſſ.

Improbè deſiderabit petitor fructus æſtimari qui ex artificio ſerui percipi potuerunt, quod artificium ſumptibus poſſeſſoris didicit, l.31. D.de rei vindic. *In poſſeſſionem earum rerum, quas mortis tempore non poſſedit, heres ſcriptus, priuſquam iure ordinario experiatur, Improbè mitti deſiderat*, Paul.lib.3. Sent. Tit.6. id eſt, *nec probè*, vt l.17. D. de his quæ vt indign.& l.1. D.qui potior. & contrà, *Non Improbè deſiderare*, l.26.§.1. D.de pact.dotalib. *Nec enim tam Improbè cauſari poteſt, iudicatum pro ſe per gratiam*, l.56.§.1. D.de legat.1.

Improbè vir vſuras petit promiſſas in exhibitionẽ vxoris, in quam nulli ſumptus ab eo facti ſunt, l.69. §.1. D.de iure dot. Quintil. Declam.306. *Plus eſt in animi moderatione, ne quid Improbè petas.*

Improbè recuſare reſtitutionem, l.14. C.de donat.ante nupt. *Non Improbè recuſat*, l.10. §.1. D.ſi quis omiſſa.cauſ.reſt.

Improbè factum,l.5.C.de his quæ vi.*Improbè reſiſtit debitor*,&c. l.41.D.de pigner.act.*Retinere poſſeßionem*.l.9.C.de adquir.poſſeſſ.*Qui Teſtamentum inofficioſum Improbè dixit*,l.8.§.meminiſſe,D.de inoffic. teſtament. *Non Improbè dictur mihi videtur*, l.12. D. de tranſaction. *Reſpondit*,l.11.§.ex cauſa,D.de interrogationib.*Nimis Improbè negatur*,l.5.C.de nouationib.*Poſtulatis*, l.3.C.vnde vi. *Improbè ad negotia acceſsiſſe* dicitur,*qui ſui lucri cauſa,& deprædandi ſtudio,negotia geſſit*, l.6. §.ſi quis pecuniam,D.de negot.geſt. *Improbè coire in alienam litem*,l.6.D.ad L.Iul. de vi priua. *Ad aliquid faciendum vel cogitandum Improbè*,l.1.§.perſuadere,D.de ſer.corrup.

IMPROBITAS *Cauponum*, *Nautarum*, *Stabulariorum*,l.3.§.1.D.naut.caup.*Heredis*,l.49. D. de fideiuſſorib.*Nemo de Improbitate ſua conſequitur actionem*, l.12.D.de furtis.

IMPROFESSVS *ſeruus*,l.vlt.§.1.D.de publicanis.Quintilian.Declamat.341.

IMPROVISVS *Caſus*,l.30.§.miles,D.de teſtam.milit.*Quæ ex Improuiſo caſu accidunt*, l. 1. C. ad leg.Cornel.de ſicar.& in Lege Dei,Tit.1.*Improuiſa Abſentia*,l.vlt.D.vbi pupill.

Improuiſum Debitum, l.vlt.§ 1.C.de iur.delib.*Onus*,l.41. D. de actio. emp.*Ex Improuiſo capi*, l.2.§.is qui ad hoſtem,& l.5.§.qui captus,D.de re milit.*Indictæ collationes*, l.8.§. vacationum. D.de vacat.& excuſat.

IMPRVDENS,& *Prudens*,inuicem pugnãt,l.66.§.mulier,D.ſolut.matr.vt *Imprudens* & *Sciens*, apud Terent.Hecyra,Act.5.Sc.vlt.

Imprudens Emere dicitur, qui bona fide rem à non domino emit, l.24. §.1. D.de act.empt. l.19.& l.20.§.ſi cũ me abſente,D.de neg.geſt.l.31.§.1.D.de reb.cre.l.38.& l.58.D.de rei vind.

Imprudens vendidiſti,id eſt ignorãs,l.41.§.vlt.D.de contr.emp.*Imprudens*,id eſt inſciens,l.17. §.idem ait,D.de ædil.edic.*Damna fatalia quæ Imprudentibus accidunt*, id eſt nihil tale opinantibus,& præter ſpem ac cogitationem,l.52.§ damna,D.pro ſoc.

Imprudentis cædis damnatus,apud Quintil.Declamat.248.& in argumento Declamat.305.

Imprudentes,pro imperitis iuris,l.17.§.idem ait,D.de ædil.edic.

IMPRVDENTIA imperitiam ſignificat.ſic *Imprudentia Adceſſoris*,l.2.D.quod quiſque iur.*Iudicis*,l.51.D.de euictionib.l.5.§.ſi iudex, D. de obligat. & act.l.vlt. D.de extraord.cognit.§. vlt.Inſtit.de obligat.quæ ex qua.delic.

Imprudentia,aliàs pro quacunque ignorãtia ponitur,vt & Donat. in Prolog. Eunuchi notat.Cicero lib.2.Rhetoric.ad Heren.*Si autem Imprudentia reus ſe peccaſſe,primũ quæretur, vtrum potuerit ſcire,aut non potuerit: deinde, vtrum Caſu fecerit an Culpa*.Idem in Partitionib. *Imprudentiã* ait eſſe *aut in caſu, aut in quadam animi permotione*.Quintil.in argumento Declamat.248. *Qui cædem per Imprudentiam commiſerat. Imprudentiæ, ferè in omnibus pœnalibus iudiciis ſuccurritur*, l.100. D.de diuerſ.reg. *Per Imprudentiam*,id eſt inconſulto, oſcitanter,& errore,l.22.§.ſi in ſtipulationem,D.rat.rem hab.l.4.§.item quęritur, D.de dol.mal.except.l.10.D.de condict.indeb.

Imprudenter,id eſt,minùs conſiderate, l.21.§.vlt.D.de neg.geſt. *Qui caſu teli hominem Imprudenter ferierit*,in Lege Dei, Tit.1.id eſt per Imprudentiam.

IMPVBES,eſt nondum pubes factus,l.139.D.de verb.ſignif.Proinde *Impubes* & *Pubes*,aduerſantur,l.3.§.puberi,D.de carbon.edic.vt *Puberes* & *Impuberes*,l.9.D.de reb.dub.

Impuberes autem intelliguntur Maſculi minores 14. annorum, puellæ minores 12. Gaius lib 2.Inſtit.Tit.2.Iuſtin.Inſtit.quib.mod.tut.finit. *Liberis Impuberibus teſtamentum facere quis poteſt,id eſt, donec maſculi ad 14.annos perueniant, feminæ ad* 12.l.2.D.de vulg.& pup.

Impubes ſeruus,vel *Ancilla nondum viripotens*,l.1.§.impubes,D.de Sc.Silan.*Impuberes Puellæ*, l.22.D.de in ius voc.*Impubes filiusfa*.l.1.§.ſi cui,D.de pecul.*Pupillus*,l.139. D.de verb. ſignific. *Impubes proximus pubertati*,§.penult.Inſtit.de oblig.quæ ex delic. *Impubes doli vel iniuriæ faciendæ capax non eſt*,l.3.§.ſanè,D.de iniuriis,contrà,*Impubes Aquilia tenetur, ſi ſit iam iniuriæ capax*, l.5.§.& ideò,D.ad L.Aquil.vt & *Furti, ſi ſit iam Doli capax*,l.23.D.de furt.*Impubes iudicio caret*, l.12.D.de iudic. *Impuberũ nullũ animi iudiciũ eſt*,§.præterer.Inſtit.quib.non eſt permiſ.fac.teſt.

Impuberum ætas quod videt ignorat,l.1.C.de falſ. mon. *Impuberes ſine Tutore agentes nihil poſſe ſcire intelliguntur*,l.vlt.D.de iur.& fac.ignor.*Impuberes non torquẽtur, terreri tamen ſolẽt,vel habena vel ferula cædi*, l.1.§.impuberi,D.de Sc.Silania.*Impuberes ad honores non eſſe admittendos*,l.2.§. impuberes,D.de iure immunit.

IMPVDENTIA *eius qui diuerſa duobus teſtimonia præbuit*,l.27.§.1.D.de L.Corn.de falſ.

IMPVDICVS,& *Pudicus*, aduerſantur,l.10.D.de iniuriis.*Si quis tam feminam,quàm maſculum,ſiue ingenuos,ſiue libertinos,Impudicos facere adtentauit*,l.9.§.vlt.D.eod.tit.*Impudicũ viſum eſt*,§.noſtra.Inſt.quib.mod.tut.fin. *Impudicitiæ gratia quid facere*, l.1.§.1. D. de extraord.crim. *Ad Impudicitiã ſeruos cõpellere*,l.2.D.de his qui ſui vel alie. IMPVGNARE *Iudiciũ*, l.2.D.de his quæ vt indig.id eſt *oppugnare*,vt l.40.D.de adq.vel omit.*Non Impugnatur iudiciũ defuncti ab eo,qui iuſtis rationib.noluit negotiis hereditariis Implicari*,l.87.D.de leg.1.*Hæc ſentẽtia Impugnat vtilitatẽ pupilli*,

l.42.D. de adqu.vel omit.*Pacto ne ob res amotas agatur, ius ciuile Impugnatur*, l.5.D.de pact.dot.

IMPVNE, id eſt citra metum pœnæ, abſque pœna, & vt Horat. loquitur, *vindice nullo. Impunè Ædificare*, l.21.§.1.D.de oper.nou.nunc.*Deuitur*, Paul.lib.5.Sent. Tit.6.*Nubere*, l.47.D.de rit. nupt. *Prætermittere hereditatem*, l.5.D.ſi quis omiſſ. *Prohibere*, l.1.§.Trebatius, D.de aqu.cottid. *Vis fieri*, l.4.& l.5.§.1.D.de itiner.actuque. *Vim patitur*, l.1.§.ſi quis, D.de itin.actúque pri.

Impunè feret, l.9.D.ad L.Cornel.de ſicar. *Impunè fit*, l.1.§.item notandum, D. de aleatorib.

Impunè nõ pareri, id eſt, ſine metu pœnæ cõpromiſſæ, l.21.§.ſi arbiter, D.recept. qui arb. *Extra territoriũ ius dicẽti Impunè nõ paretur*, l.vlt.D.de iuriſd. *Impunè admittẽdũ quod per furorẽ alicuius accidit*, l.vlt.D.de adminiſt.& per. *In facinore deprehenſum ſeruũ dominus Impunè occidit*, l.96.D.de verb.oblig. *Teſtamentum quod nullo iure valet, Impunè ſupprimitur*, l.38.§.teſtamentum, D.de pœnis. *Licet vnicuique naufragium ſuum Impunè colligere*, l.vlt.D.de incẽd.ruin. *Impunè in ius vocare, vel vocari*, l.7.& l.8.§.vlt.D.de in ius vocã. id eſt, citra offenſam edicti. *Neq; enim Impunè peritura deſeret*, l.17.§.ſicut, D.commodati. *Non Impunè me non daturũ*, l.24.D.de recept.qui arbit.

IMPVNITVS eſſe dicitur, qui impunè quid facit, l.11.D.de l.Corn.de falſ. *Qui permiſſu Imperatoris ab accuſatione deſtitit, Impunitus eſt*, l.13.D.ad Sc.Turp. *Si per furorẽ aliquis patrẽ occiderit, Impunitus erit*, l.9.D.de L.Pomp. *Quod infans, vel furioſus poſſeſſor perdidit vel corrupit, Impunitũ eſt*, l.vlt.D.de rei vind. *Natura æquum eſt, non eſſe impunitũ eum*, &c.l.1.§.hæc autem, D.ſi is qui teſt. lib. *Dolum ſerui Impunitũ eſſe iniquũ eſt*, l.4.§.cũ dominus, D.de noxalib.act. *Impunitus non debet eſſe ludus pernicioſus*, l.50.§.vlt.D.de furtis. *Impunitam Prætor calumniam mulieris non relinquit*, l.1.§.1.D.ſi mul.vent.nom. *Non oportere fruſtrationem Impunitã eſſe*, l.3.§.vlt.D.de vſuris. *Non debet Impunitum eſſe delictum eius qui occidit*, l.10.D. de interrogationib. *Impunitũ eſt factum eius*, &c. l.16.D.de dam.inf. *Impunitũ relinqui facinus nocẽtis*, l.5.D. de pœn. *Impunita nõ debẽt eſſe admiſſa*, l.95.D.de ſolut. *Impunita maleficia eſſe nõ oportet*, l.51.§.vlt.D.ad l.Aquil.l.18.§ vlt.D.de iudic.

IMPVNITAS *Delicti propter ætatem non datur*, l.7.C.de pœnis. *Nunquam plura delicta concurrentia faciunt, vt vllius Impunitas detur*, l.2.D.de priuat.delict.

Impunitas facinorum, l.57.§.quod furi, D. de furtis. *Impunitas Senatuſconſulto datur ei qui intra præſtituta tempora quam reperit fugitiuos in agro ſuo, dominis vel Magiſtratibus tradidit*, l.1.§.1.D. de fugitiuis. *Impunitatem ſibi captantes. Sed neque paſsim Impunitas eis per huiuſmodi proditionis cõceſſa eſt*, l.1.§.cùm quis latrones, D.de quæſtionib. *Sub ſpecie Impunitatis*, Paul. lib.2. Sentent. Tit.27. *Impurum flagitium*, Paul.lib.2.Sentent.Tit.27.

IMPVTARE, interdũ ſignificat acceptũ ſeu expẽſum ferre. *Imputare ſibi debet qui credulus fuit*, l.1.§.dolũ, D.de eo per quẽ fact.er. *qui damni Infecti cautione ſibi non proſpexit*, l.3.§.aquæ, D.de aq.& aq.pl. *qui Defenſorẽ ſine ſatiſdatione admiſit*, l.5.§.nũc videamus, D.iudicat.ſol. *qui imperitũ Mẽſorẽ adhibuit*, l.1.§.hęc actio, D.ſi mẽſ.fal.mod. *qui Indebitũ pro alio ſoluit*, l.23.D.de neg.geſt.

Qui impetrauit ſeparationem, ſibi debet Imputare ſuam facilitatem, ſi cùm eſſent bona idonea heredis, illi maluerint bona potius defuncti ſibi ſeparari, l.1.§.item ſciendum, D.de ſeparationib. id eſt, *Expenſum ferre facilitati ſuæ*, vt loquitur, l.3.§.ſi procurator, D.vt in poſſ.legator.

Sibi Imputare debet creditor, qui ſatiſdationẽ admiſit vice ſolutionis, l.6.§.qui paratus, D.quib.mod. pig.vel hypt. *Sibi poſſeſſor Imputare debet, qui rem non reſtituit*, l.35.§. petitor, D. de rei vindicat. *Imputare ſibi quis debebit cur contraxerit, cum his qui capite minuti ſunt*, l.2.§.hi qui, D.de capit. minut. *Imputare ſibi Patronus debet, qui cùm poſſet bonorum poſſeſsionem accipere contra tabulas, propter ea quæ alienata, vel mortis cauſa donata ſunt, non fecit*, l.3.D.ſi quid in frau.patr. *Pupillus inſtitor obligat eum qui eum præpoſuit, quoniam ſibi Imputare debet, qui eum præpoſuit*, l.7.§.vlt. D.de inſtitoria. *Sibi debet Imputare dominus cur minori rem commiſerit*, l.3.§.vlt.D.de minorib. *Ipſum ſibi Imputare debere*, &c.l.4.§.ſi in fraudem, D.de fideicom.libert. *Sibi aduerſarius Imputabit, qui ſeruo detulit iuſiurandũ*, l.23.D.de iureiurand. *Si quis ſic præpoſuit, ne alter ſine altero gerat, qui contraxit cũ vno ſibi Imputet*, l.1.§.ſi plures, D.de exercitor. *Sibi Imputet tutor ſi nõ poſtulauit a Prætore, vt promatur pecunia ſibi debita*, l.3.§.vſuras, D.de contr.tut. *Sibi Imputet qui proceſsit ad delationem iuriſiurandi, nec prius de calumnia iurauit*, l.37.D. de iureiurand. *Stari debet ſententiæ arbitri quam dixerit, ſiue æqua, ſiue iniqua ſit, & ſibi Imputet qui compromiſit*, l.27. D. de recep.qui arbitr.

Qui ab initio vitioſas ædes conduxerunt, habent quod ſibi Imputent, l.13.§.de illo, D.de dam.infec. *Sibi Imputent, qui minus idoneos fideiuſſores acceperint*, l.1.§.item quæritur, D.de ſeparationib. *Sibi Imputent, qui cum tali contraxerunt*, l.1.§.quæſitum, D.eod.tit. *Si alia actio tempore finita ſit, de dolo non competit, ſibi Imputaturo eo qui agere ſuperſedit*, l.1.§.idem Pompon. D.de dolo. *Cuius cõditionis ſit magiſter nihil intereſt, vtrum liber an ſeruus ſit, ſed nec cuius ætatis ſit intereſt ſibi Imputaro qui præpoſuit*, l.§.1. cuius & §.non autẽ, D.de exercitor. *An ſibi Imputare deberent qui dederant ei poſtulandi aduerſus ſe facultatem*, l.7.D.vt legat.ſeu fideic. *Imputare minori non poſſumus cur non deſeruit accuſationem, vel cur abolitionem non petierit*, l.14.§.1.D.de bon.libertor.

Imputatur Magiſtratibus municipalibus ſi omnino Tutor vel Curator datus non ſit,l.1.§.magiſtratibus,D.de magiſtr.conuen.*Imputatur matri, cur in locum excuſati Tutoris alium non petierit: non item, cur ſuſpectum Tutorem non fecit*, l.2.§.quid ergo,D.ad Sc.Tertyll.*Si medio tempore tutor ſoluendo eſſe deſierit, Imputabitur cõtutoribus,cur non egerint cũ eo*,l.9.§.ſi teſt.D.de tut.& rat.*Imputari non poteſt negotiũ geſtori cur alios Debitores noncõuenerit:quoniã conueniendi eos iudicio facultatem non habuit,qui nullam actionẽ intendere potuit: tamen à ſemetipſo cur non exegerit,ei Imputabitur*,l.6.§.vlt. D.de negot.geſt.*Non hoc Imputatur Creditori cur in poſſeſſionem non venerit: neque illud cur de poſſeſſione deceſſerit:cùm voluntarium,& ſuum potius negotium gerat*,l.9.§.in eum,D.de reb.auct.iud. *Imputari poteſt ei qui abſentem defendit, ſi condemnatus non appellauit,cùm poſſet*, l.31. §. litem, D. de negot.geſt.*Heredi Imputari non poteſt, ſi Ignarus ſit condicionis legatariorum, cùm non ſponte cum iis contrahat*,l.19.D.de diuerſ.reg.*Quid poteſt Imputari ei qui ſoluere etiam ſi vellet non potuit*, l.17.§.ſi pupillo,D.de vſur.*Imputari Medico non debet euentus mortalis*,l.1.§.ſicuti,D.de off. præſ.*Imputari prætori non poteſt,cur paſſus eſt debitores liberari,& pauperiores fieri,& non eos conuenit,cùm actionem non habuerit*,l.31.§.iuſtus,D.de hered.petit. *Imputaretur Poſſeſſori, ſi non diſtraxiſſet hominem non neceſſarium hereditati*,l.33.D.de hered.peti.*Non Imputari Publicano,qui non inſtruxit tranſgredientem*,l.vlt.§.vlt.D.de publicanis.*Si quis ibi tendebat, vbi ex conſuetudine ludebatur, vel vbi tranſitus frequens erat,eſt quod Imputetur*,l.11.D.ad L.Aquil.*Imputari non debet fideiuſſoribus,quòd reus principalis propter ſuam pœnam præſtitit*, l.vlt.D.de fideiuſſ.*Nihil eſt quod Imputetur Magiſtratui qui ſatis exegit, & Idoneum elegit,quamuis poſtea lapſi ſint facultatibus*,l.1.§.ſi magiſtratus, D. de magiſtrat.conuen. *Non poteſt eis qui poſt heredis victoriam facti ſunt heredes ſilentium Imputari, cùm ad hereditatem poſt victoriam heredis peruenerint*,l.7.D. famil. ercíſ. *Qui damni infecti in poſſeſſionem miſſus ſit,cùm ob hoc tantùm miſſus ſit vt vice cautionis in poſſeſſione ſit: nihil ei Imputari, ſi non refecerit*,l.15.§.ſi quis damni,D.de dam.infec.*Imputari non poteſt, ei cui nondum libertas debetur,ſi venire ſe patiatur*, l.4.D.quib.ad libert.*Non permittendum ei cauſari tempeſtatem, vel vim fluminis, ſi quid ſit quod ei Imputetur*,l.2.§.ſi quis tamen,D.ſiquis cautionib.

Imputari Culpa,id eſt,adſcribi,l.14.§.vlt.D.de re milit.*Creditori*,l.9.D.de diſtract.pign. *Contutoris factum collegæ Imputatur, ſi potuit & debuit ſuſpectũ facere*,l.14.D.de adminiſt.& peric.*His qui horrea locant,maiorem vim Imputari non poſſe*,in lege Dei, Tit.10. *Quæ vi maiore auferuntur, detrimento eorum,quibus res cõmodantur, Imputari non ſolent*,l.1.D.de commodato.*Puto ei Imputandam tutelam*,l.31.§.1.D.de excuſationib.*Imputare cohæredi ſumptũ*,l.11.§.ſi in opere,D.de legat.3.

Eos duntaxat ſumptus ſocietati Imputabit,qui in eam penſi ſunt,l.53.§.ſi quis ex ſociis,D.pro ſoc. *Vt neque plus Imputetur ſumptus nomine, quàm factum eſt*,l.14.§.hæc actio,D.de religioſ.*Imputare Impenſas*,l.36.§.vlt.D.de hered.petit.*Honoraria Imputare pupillo*,l.9.§.ſicut,D.de adminiſtr. & peric.tut.*Imputare Viatica & Vecturas*,l.52.§.ſi quis ex ſociis,D.pro ſocio.*Nequaquã poſſe Imputari ſocietati non eſſe ſolutã pecuniũ*,l.81.D.eod.tit.*Imputare,pro reputare.Tutelæ iudicio pupilla Imputauit*,l.vlt.§.vlt.D.de cond.indeb.*Non Imputaturũ pupillo*,l.1.§.præterea,D.vbi pupil. *Imputare debito creditor totũ quidquid percepit*,l.22.D.de pigner.act. *Imputare ſorti*,l.26.D.de cõdi.ind. *Simplum ei Imputari*,l.48.D.ad L.Falc.*Imputare peculio*, l.21.D. de pecul. *Imputari fideicommiſſ.* l.78.§.heres,D.ad Sc.Trebel.*Imputari* interdũ dicitur, quod in quadrantis computationem venit. Et ita *in Falcidiam Imputari* dicimus id quod heredi ad quartam explendam computatur,l.19.l.29.l.50.l.91.cum aliis multis,D.ad leg.Falc.l.26.D.de bon.libert.l.44.D.de ſolut. l.25.D.de legat.1.l.44. D. de ſolutionib.l.8.§.ſi mulieri, D.ad Sc. Vellcian. *Imputari portioni*, l.58.§.cùm autem,D.ad Sc.Trebell.*Imputari in quartam*,l.18.D.eod.tit.l.24.l.29.& l.50.D.ad leg.Falcid.*Imputandum in ratione legis Falcidiæ*,l.25.D.eod.tit.*Imputari in portionem*,l.20.§.libertus,D.de bon.libert.*Imputare Quadranti*,l.76.D.ad leg.Falcid.*Portioni Quadrantis*,l.58.§.ante, D.ad Sc.Trebell.l.11.& l.33.D.ad L.Falcid.id eſt,*In quartam partem,vt*,l.86.D.eod.tit. ſeu *In quartam hereditatis,quam per legem Falcidiam heres habere debet*, l.91.D.eod.tit. Interdum *in Falcidiam Imputari* dicitur,quod Falcidiam patitur,l.1.§.item ſi ita legatum,D.ad leg.Falc.*Imputari Dies*,l.40.D.de condic.& demonſt.l.vlt.§.1.D.quis ordo in bon.poſſ. l.4. §. ſtichus, D.de ſtatuliber.*Tempus*,l.3.C.quibus non obiici.*Imputari in numerum*,l.60.§.1.D.de rit.nupt.

IMVS *Fundus*,& *Summus*,aduerſantur,l.31.D.de ſeruit.præd. ruſt. vt *Ianus, Imus* & *Summus*, apud Horat.Epiſt.1.lib.1.*In Imo pariete conclauis vel tricliny*,l.28.D.de ſeruit.præd.vrban.*Ex Imo ordine*,l.21.D.de appellationib.

IN pro vſque in.*In aduentum ſucceſſoris*,id eſt,vſque in aduentum,l.10.D.de offic. proconſ. *In quam ætatem*,id eſt,vſque ad quam,l.69.§.1.D.de legat.3.*In diem finitæ tutelæ*,l.53. D. de adminiſtr.& peric.*Litis*,l.3.§.Iulianus,D.de liber.exhib.*Mortis*,l.78.§.prædia,l.91.§.1.l.92. & l. 93.§.quidam,D.de legat.3.l.27.§.1.& §.ita legatum,D.de inſtruct. vel inſtrum. l.32.§. duos,

l.vlt.§.marito, D.de doli exceptio.l.16.D.de donationib. *Quominus in diem vitæ noſtræ matrimonium permaneat*,l.57.D.de donation.int.vir.id eſt,quoad vixerimus.

In diem vitæ teſtatoris,id eſt,vſque in diem mortis,l.41.§.codicillis, D.de legat.3.

In eum diem quo actio confuſa eſt vſuræ computabuntur,l.58.D.ad Sc.Trebell.*In eũ diem quo creditor pignora diſtraxit*,l.40.D.de vſuris.*In eam diem quam ſtatuero*, l.7.D. de dam.infec. *In diem quo tutelam reſtituit*,l.7.§.vlt.D.de adminiſtr.& peric.

In Calendas poßidere,l.12.D.de precario, id eſt, vſque in Calendas, vt l.56. §. qui ita, D. de verbor.oblig.

In Annos decem ſatiſdare,l.15.D.de dam.infec.id eſt,vſque in annos. *Qui In triennium caueri iuſſerat, poſtea in longum tempus caueri præcepit*,l.10.D.de ſtipulat.prætor.

In Quinquennio fundum locare,l.25.§.ſi vir, D.ſolut.matrim. *In Quinquennium*,l.16.D.de liberat.l.9.§.1.& l.24.§.ſi domus, D.locati.l.14.D.de liber.leg.

Aliàs, *In diem deberi* dicitur,quod die certa dari debet.*In diem Debitor*,l.16.D.de hered.pet. l.14.D.de liber.leg. *In diem Debitum*,l.27.D.qui & à quib.*Si In diem de hypotheca conuenit*,l.12. §.ſi primus, D.qui potior.in pig.

In diem Obligatio,l.43.D.de iure dot.l.5.D.de nouationib.*In diem confertur obligatio*,l.44.D. de obligat.& action.

In diem Stipulari,l.22.D.de obligat.& act.l.8.D.de nouationib.*In diem facta ſtipulatio*,l.5.D. eod.tit.*In diem dare, & præſenti die*,opponuntur,l.22.D.de condicion.inſtit.

In diem heredem inſtituere,l.3.D.de hered.inſtit.*In diem rogatus reſtituere*,l.6.§.vlt.l.22.§.ſi heres, D.ad Senatuſc.Trebell.*In diem relicta legata*,l.73.§.vlt.D.ad leg.Falſ.l.8.§.1.de nouationib.*In diem differto Mandatum*,l.1.D.mandati.

In Tempus capiendæ hereditatis inſtitui heredem, l.62. D. de hered. inſtit. *In id Tempus adquiri quo*,l.32.D.de ſeruit.præd.ruſtic.

In mortem differri,l.22.D.ad Sc.Trebell.*In mortem*,id eſt,in caſum mortis,l.31.§. ſine donatione, D.de mort.cauſ.donat.

Plane *In diebus*,quem ſenſum habeāt, vide l.217.in fi.D.de verb.ſig. In Cretionis Formula hæ voces *In centum diebus*,ſic accipiendæ ſunt,vt & centeſimus dies cōtineatur, *l.1.§.ſi intra*, D. de ſucceſſ.edict. *In diebus triginta*,l.3.§. ſi quis heredi, D. de ſtatuliber. *In diebus* 30. *proximis*, l. 40. D. de contrah. empt. id eſt, intra 30. dies. *In decem Menſibus*, l.29. D. de liber. & poſtum.

In Bello amiſſum dicitur,quod *propter Belli cauſam amittitur*, l.1.§. ex incendio, D.de incend. ruin.

In Libertate eſſe,aliud eſt,longè aliud *Liberum eſſe. In Libertate* enim *ſunt*,qui ſe liberos putāt, & ſe pro liberis gerūt,quamuis ſerui ſint.l.7.§.vlt.l.10.l.11.l.12.& l.28.D.de liber. cau. quod eleganter à Quintiliano exponitur Declamatio.340. & 343. vnde multa ad ſuperiorum legum interpretationem ſumi poſſunt.Non abſimiliter,aliud eſt *In Poſſeßione eſſe*,aliud *Poßidere*. Denique rei ſeruandæ cauſa, Legatorum, Damni infecti, non *Poßident*, ſed *ſunt in Poſſeßione*, cuſtodiæ cauſa,l.10.D.de adqu.poſſ.

In ſuis heredibus habere,id eſt ſuorum numero, l.78.§.1.D.de diuerſ.reg.

In ſe torqueri,id eſt contra ſe,l.1.§.ſi ſerui, D. de quæſtionib. *In ſe confiteri*, d.l.1.§.ſi quis vltio.*In ſe Interrogari*, Paul.lib.5.Sentent.Tit.16.

In præſentiarum,l.1.§.1.D.de tabul.exhib.l.2.§.deinde ait, D.ne quid in loco publ.l.11.§.ex cauſa, D.de interrogationib.*In præſenti*,l.17.§.idem rectè.D.de ædilic. edic. *In præſentia*, Seneca, Epiſt.110.

In eo eſt vt rumpatur teſtamentum,l.30.§.1.D.de adq.vel omitt.her.*Cùm In eo eſſet pupillus vt ab hereditate patris abſtineretur*,l.44.D.de pactis. *Si cùm In eo eſſent, vt bona debitoris mihi venirent*, l.24.D.quæ in fraud.cred.*In hoc Accipit,vt*,l.31.§.ſine, D.de mort.caut.donat.

In hoc adoptare,vt, l.vlt.§.ex bonis, D.de bon.damna. *In hoc ſolum,vt*,l.7.§.procurator, D. pro emptore.*In hoc,vt*,l.75.D.mandati.*In hoc Legatus*,l.14. D.de manum. vindic. *In hoc manumittatur*,l.3.D.eod.tit.*In hoc relicta*,l.21.D.de fideic.libert. *Traditus*,l.4.D. de pact. dotal. Aliquot alia exempla, s̃.lib.8.adduxi.

In infinitum, In tantum, In totum,require ſuis locis.*In accuſationem*,pro in accuſatione,l.22.§. 1.D.ad leg.Iul.de adult.

Cùm In Moram promiſſor eſſet,l.8.D.de nouationib.*In poſſeßionem eſſe*, l.41. D. de liber. cau. l.9.D.de adquir.vel omit.l.14.D.de probationib.l.1.D.ne vis fiat ei qui. *In dotis cauſam eſſe*,l. vlt.§.vlt.D.de pact.dotal.

In vè,pro vel in. *In vè eum locum*,l.1.D.ne quid in loco ſac.l.2.D.ne quid in loco publ.

In vè Litore,l.1.§.ſi in mari, D.de fluminib.*In vè Ripa*,l.1.D.ne quid in flum.publ.*In vè ſtipulatum eius*,l.33.§.vlt.D.de legat.3.

In vè Vinculis,l.23.D.ex quib.cauſ.maior.

In vè ſe, pro,vel in ſe,l.9.§.ſi quis iudex,D.de recep.qui arbitr.

INÆDIFICARE, l.15.D.de vſufructu.Seneca de Conſolatio.ad Marciam,*Quantumcumq; Imponere illi auunculus,& Inædificare vellet,laturum.*

Inædificare locum,l.vlt.D.de pigner.act.*Super pilas*, l.30.§.vlt.D.de adquir.rer.dom.

Inædificati Lapides, l.43.D.de rei vindicat.*Si quid ex ſuperiore taberna in inferiorem Inædificatũ eſſet*,l.1.D.de ſeruit.lega.

IÆQVALES *Partes*,l.12.D.de heredib.inſt.l.7.§.vlt.D.de oper.libert.*Penſiones*,l.3.D.de annu.legat.*Inæquis Penſionibus*,id eſt inæqualibus, dic.l.3.

INÆQVALITAS *Bracchiorum,Maxillarum,Oculorum*,l.12.D.de ædilic.edic.

INÆQVALITER *factum*, l.3.C.comm.vtr.iud.

INÆSTIMABILIS *res eſt patria poteſtas*, l.16.D.de diuerſ.reg.l.14. §.is qui heredem, D. de legat.1.

INÆSTIMATVS *fundus*, l.75.D.de iur.dot.& *Inæſtimata prædia*,l.10.§.D.eod.tit.

INANE propriè vacuum ſignificat.Et ita,*Inanes Amphoræ,& quæ Vinum habent*,opponuntur,l.206.D.de verb.ſignific.*Inania vaſa*,l.1.§.licet,D.de peric.& commod.*Inane* verò μεταφορικῶς dicitur quod inutile eſt,ſine vi,& ſine effectu, l.19.D.de contr.tab. Et ita *Inanis actio*, appellatur,*quam inopia aduerſarij,vel aliqua exceptio ratióve excludit & eludit*,l.6.D.de dolo,l.24.D.de liber.cau.

Ac proinde *Inanis Actio*,& *Vtilis*,opponuntur,dic. l.24. *Inanes rei Actiones*,l.24.D.mandati, & apud Paul.lib.2.Sent.Tit.15.*Inanis Actus*,l.11.D.de oblig.& act. *Inanis Cautio*, nulla ſecuta numeratione,l.vlt.C.ſi pignor.conuentio.*Inanis clamor*, l.1. §.excuſantur, D.de Senat. Syllan.

Inanis Epiſtola & Scriptura,l.38.D.de dolo,l.12.D.de probatio.

Inanis Obligatio,l.8.§.Marcellus,D.ad Sc.Velleian. l.95.§.aliquando, D.de ſolutionib. *Inanis obſeruatio*,l.15.C.de teſtament.*Inanis Stipulatio*,id eſt,inutilis,nullius momenti,*ex qua actio non datur, ſeu quæ inefficax eſt propter exceptionem*, l.penult.D.de cõdic.ob turp.cauſ.l.24.§.vſuras,D.ſolut.matr.l.36.& l.49.D.de donat.inter vir. & apud Valer. Max. lib.8. cap.2. *Nec tamen Inanem eam fideiuſsionem creditori futuram*, l.21.§.cùm & tu, D. de fideiuſſorib. *Inanis timor*, id eſt vanus,l.5.§.vlt.C.ſi cert.pet.

Inanis eſt querela, l.2.§.quod de,D.de adminiſtrat.rer.ad ciuit.

Inane ſit Chirographum ſolutione, l.15.D.ad exhib.Sic *Inanes tabulæ*,& *Inane Chirographum* poſt ſolutam pecuniam,l.27.D.de furt.l.vlt.D.ad exhib. l.vlt. ſi debito perſoluto in C. Theod.

Inane fideicommiſſum,l.vlt.D.vt legat.ſeu fideicomm.*Inane Inſtrumentum*,l.19.C.de ſolutionib.

Inane nomen heredis,nudum & ſine re,l.3.C.de inoffic. don. & apud Ouidium Epiſt.Ariadne ad Theſeum,in Heroid. Plinius Panegyr. ad Traian. *In Principum domo nomen tantum amicitiæ inane, irriſúmque manebat.Inanibus ſumptibus vexari*,l.1.D.de inoff.teſt.

INARGENTATI *lecti*, l.3.§.vitrea, D.de ſuppellec.leg.*Lecti teſtudinis pedibus inargentati*, l.100. §.vlt.D.de legat.3.*Non inarguta*,l.5.D.de vſufr.ear.re.

INAVDITVM *filium pater occidere non poteſt*,l.2. D.ad L. Cornel. de ſicar. *Inaudita cauſa quenquam damnari æquitatis ratio non patitur*, l.1.D.de requir.reis.

INAVRARE *Res*,apud Paul.lib.5.Sentent. Tit.23. *Inauratum*, & *Aureum*, opponuntur, l.14. D.de contrah.empt. *Auro legato ea quæ Inaurata ſunt non deberi*, l.19.§.idem Celſus, D.de auro arg.leg. *Lecti Inaurati*, l.3.D.de ſuppellec.leg.

INAVRES in l.27.& l.32.& vlt. D.de auro arg. leg. ab aurium foraminibus ita nuncupatæ, ex quibus precioſi lapilli pendebant, auctore Iſidoro lib.9.Etymolog.cap.30. Solebãt enim veteres foratis auribus gemmas, & lapillos inſerere.Tertullian.in lib.de habitu mulieb.*Graciles*,ait,*aurium cutes Kalendarium expendunt.* Idémque auctor eod.lib.*anxiè forari Margaritas conſueuiſſe,vt penderẽt*,ſcribit.Sed & in lib.de Pallio,*Aurem foratu effeminari* queritur.Plinius quoque lib.9.cap.35.de Elenchis loquens,*Hos digitis ſuſpendere, & binos ac ternos Auribus, feminarum gloria eſt*.Cypria.in lib.de habitu virg. *An vulnera inferri Auribus Deus voluit, quibus innocens adhuc infantia, & mali ſecularis ignara,crucietur, vt poſtea de aurium cicatricibus & cauernis pretioſa grana dependeant.*

Incaleſcens *ſexus*, l.15.§.vlt.D.de teſtib.id eſt, *qui in eo præualet*.vt loquitur, l.10.D.de ſtatu hom.

Incantare, l.1.§.medicos, D.de extraord.cognit. Tritum eſt illud 12.Tabularum caput, *Qui malum carmen Incantaſſit*, apud Plin.lib.28.cap.2.

Incauta *Negligentia*, Vlpian. in Lege Dei, Tit.12. *Quod Incautè factum eſt*, l.1.§.lege, D.de his qui in teſtam.del.

Incendere *Caſam aut Villam*, Paul.lib.5.Sentent.Tit.20.Vlpian.in Lege Dei, Tit.12. *Inſulã*, l.18.§.ſi dominus, D.de dolo. *Qui ob inimicitias, vel prædæ cauſa Incenderint*, l.28.§.incendiarij, D.de pœnis. *Si arbuſtum meum, vel Villam meam Incenderis*, l.27.§.huius legis, D.ad Leg.Aquil. *Ne Incenſarum ædium agatur*, l.7.§.ſi paciſcar, D.de pact.

Incendiarii, l.3.§.1.D.de off.præf.vig.l.10.D.ad leg.Corn.de ſicar.l.28.§.incendiarij, D.de pœnis, & apud Paul.lib.5.Sent.Tit.20.& in Lege Dei, Tit.12.

Incendiarij qui conſultò incendium inferunt, Paul.lib.5.Sentent.Tit.3.

Incendium *facere*, l.vlt.D.de officio præfect.vigil.l.5.D.ad Leg.Iul.de vi publ.l.vlt.§.vlt.D.de incend.rui.& in Lege Dei, Tit.12. *Inferre*, Paul.lib.5.Sentẽt.Tit.3. *Caſus Incendij repentini*, l.15.§.cùm quidam, D.locati. *Incendij cauſa depoſitum*, l.1.D.depoſiti. *Parata*, l.3.§.1.D.de off.præf.vig.l.12.§.ſi domus, D.de inſtr.vel inſt. *Incendij extinguendi cauſa*, l.12.§.acetum, D.eod.tit.

Conſumptæ Villæ vel ædes, l.1.§.denique, D.de vi & vi arm.

Si defendendi mei cauſa, viciniæ ædificium orto Incendio diſſipauerim, l.3.§.quod ait, D.de incẽ.rui. *Si Incendij arcendi cauſa vicini ædes Intercidi*, l.7.§.eſt & alia, D.quod vi aut clam. *Qui Incendij arcẽdi gratia vicinas Ædes Intercidit*, l.49.§.1.D.ad L.Aquil. *Incendio facto*, l.30.D.locati. *Orto*, l.3.§.quod ait, D.de incend.ruin.& naufr. *Pluribus vno die Incendiis exortis*, l.2.D.de offic.præf.vigil.

Incendio abſumptæ Ædes, Sueton.in Auguſt.cap.30. *Conſumptæ Ædes*, l.14.D.de donat.int.vir. Valer.Max.lib.1.cap.8. *Conſumpta domus*, l.57.D.de contr.empt.l.penult.§.eadémque, C.de donat. *Conſumpta Inſula*, l.15.D.de verbor.obligat.l.19.§.ſi quis.D.locati. *Exarſæ res*, l.11.C.de his qui accuſ. *Exuſta Chirographa*, l.57.D.de adminiſtr.& peric.

Incendio ſubiecta tranſactio, l.8.§.vlt.D.de tranſactionib.

Incendia extinguere, l.1.D.de offic.præf.vigil. *Incendiis arcendis præerant Triumuiri nocturni*, dicta l.1.

Incendiorum autem quædam *fortuito fiunt*, l.11.D.de incend.rui.quæ *Fortuita* vocantur, l.28.§.incẽdiarij, D.de pœnis, l.vlt.D.nequid in loco ſac.& in L.Dei, Tit.12.& apud Symmach.Epiſt.27.lib.10.Paul.lib.5.Sent.Tit.20. *Fortuita Incendia, quæ caſu venti ferente, vel in curia ignem ſupponentis, ad vſque vicini agros euadunt. Si fortuitus caſus admiſit Incendium*, l.11.§.ſi hoc, D.locati. *Si fortuitus caſus Incendij cauſam intulerit*, l.9.§.ſi colonis, D.locati. Atque huiuſmodi Incendia inter caſus fortuitos numerantur, §.& is quidem, Inſtitut.quib.mod.re cont.l.23.D.de diuerſ.reg.

Quædam verò *culpa Inhabitantium fiunt*, l.3.D.de offic.præf.vigil. *Cùm Incendium ſine culpa fieri non poſſit*, l.11.D.de perit.& comm. Quędam *Conſulto*, vt Paul.ait, lib.5.Sentent.Tit.3.ſeu, *data opera*, vt l.vlt.D.de incend.rui.l.11.C.de his qui accuſ.& apud.Vlpian.in Lege Dei.Tit.12. *Qui Dolo feciſſe Incendium conuincentur*, l.vlt.D.de off.præf.vigil. Aduerſus Incendia autem excubias nocturnas, Vigiléſque commentum eſſe Auguſtum refert Suet.in Auguſto, cap.30.& Paul.l.1.& 3.D.de offic.præf.vigil.

Incenſores *Meſſium*, l.16.§.vlt.D.de pœnis, & apud Paul.lib.5.Sent.Tit.20.

Incenſvs, apud Vlpianum, Tit.12.Regular.qui cenſum profeſſus non eſt, ſeu, qui bona in cenſum non detulit. Cic.pro Cæcina, *Cùm autem Incenſum vendit, hoc iudicat, cùm ij qui in ſeruitute iuſta fuerunt, Cenſu liberentur, eum qui cum liber eſſet cenſeri noluerit, ipſum ſibi libertatem abiudicaſſe. Incenſa prædia*, Cic.pro Flacco, *Prædia etiam Incenſa dedicauiſti.*

Incenſitis, l.vn.C.de claſſic.lib.11.

Incertvs *Homo Legari, Promittíve* dicitur, qui generaliter & indiſtinctè legatur promittitúrve, l.13.D.de lega.1.l.25.§.ſi incerto, D.famil.erciſ.l.3.D.qui ſine manum. Eodémque ſenſu, *Incertæ Res*, l.30.§.incertæ, D.ad leg.Falcid.id eſt generaliter legatæ: & *Incertum corpus*, l.85.D.de legat.3.l.1.§.non ſolùm, D.ad leg.Falcid.

Incertus Pater, l.3.C.ſolut.matr.§.ſi aduerſ.Inſtit.de nupt.id eſt, non certus, & vt Ouid.loquitur, *Dubius*: qualis eſt volgò quæſitorum pater. Certus enim is demum Pater eſt quem

nuptiæ

nuptiæ demonſtrant. Quamobrem ſpurium quendam lapides in vulgus iactantem Cynicus hoc ſcômate repreſſit, Caue patrem ferias. Nec minus facetè eiuſdem ſectæ alter eam quæ vulgò ſui copiam faciens ex vago illo complexu grauida facta partum ediderit, non magis certo cuiquam patri partum adſignare poſſe, quàm eam quæ per ſpinas incedens icta fuerit, adſerere, quæ potiſſimum ſpina eam pupugerit.

Incertus Poſſeſſor eſt, quem ignoramus, l.39.§.vlt. D. de verb. ſignif.

Incerta perſona. Vlp. Tit.25. Regular. *Incertæ perſonæ legari non poteſt, veluti, Quicumque filio meo filiam ſuam in matrimonio conlocauerit, ei homini tot millia dato.* Iuſtinian. in §. incertis, Inſtit. de legat. *Incerta Perſona videbatur, quam, Incerta opinione, animo ſuo, teſtator ſubiiciebat: veluti, ſi quis ita dicat, Quicumque filio filiam ſuam in matrimonium dederit, ei heres meus illum fundum dato. Illud quoque, quod iis relinquitur, Qui poſt teſtamentum factum primi Conſulis deſignati erunt, æquè Incertæ perſonæ legari videbatur.*

Incertus Contractus, l.1.§. debitũ, D. de pecun. conſtit. l.9. D. de reb. cred. l.18. D. de acceptilatio. qui proprium & ſpeciale nomen non habet.

Incerta Stipulatio, eſt, vbi non apparet quid quale, quantúmque eſt in ſtipulatione, l.75. D. de verb. oblig.

Incerti Stipulatio, l.118.§. decem, D. de verbor. oblig. *Certi vel Incerti ſtipulatio*, l.6. C. de contrah. & committ. ſtip. *Si ita Stipulatus fuero pecuniam te mihi crediturum ſpondes? Incerta eſt ſtipulatio, quia id venit in ſtipulationem quod mea intereſt*, l.68. D. de verb. obl. *Qui ex pluribus fundis quibus idem nomen impoſitum fuerat, vnum fundum, ſine vlla nota demõſtrationis, ſtipuletur, Incertum ſtipulatur*, l.106. D. de verb. obligat.

Incerti Agere, l.8.§. is qui, D. de libert. leg. l.33. D. depoſiti. *Agi*, l.8. D. de vſufruct. ear. rer. l.59.§.1. D. de iure dot. *Condicere*, l.22.§. vlt. D. de condict. indeb. *Condici*, l.40.§. ſi pars, D. de condict. indeb. l.16.§.1. D. de minorib.

Incerti Actio, Condictióve ex variis cauſarum figuris datur. Nam ſi quidem Stipulatio Incerta eſt quæ ex Stipulatu Actio hoc caſu datur, *Incerti Actio eſt*. Inſtit. de verbor. oblig. Et ita, *Si Stipulatus ſis vacuam poſſeſſionem tradi, fructus poſtea captos, Actione Incerti ex ſtipulatu conſecuturum te*, ait l.4. D. de vſuris. *Cùm quis in iudicio ſiſti promiſerit, neque adiecerit pœnam, Si ſtatus non eſſet, Incerti cum eo agendum eſt, in id quod intereſt*, l. vlt. D. ſi quis in ius vocat. *Si pœna non fuerit adiecta Compromiſſo, ſed ſimpliciter, ſententia ſtari, quis promiſerit, Incerti aduerſus eum erit Actio*, l.27.§. vlt. D. de recept. qui arb. Nec ex Stipulatu modò ſed & ex Teſtamẽto Incerti Actio eſt, vt in ſpecie, d.l.8. D. de vſufr. ear. rer. Sed & *Si heres vetitus ſit agere cum eo qui negotia defuncti geſſit, Incerti ex Teſtamẽto legatarius agit, vt ei negotiorũ geſtorũ Actio remittatur*, l.8.§. ſi heres, D. de liberat. legat. *Si quis ita Stipulatus, Stichum aut decem, vtrum ego volam, Stichum legauerit: Incerti Actio legatario aduerſus Heredem competit, per quam compellat heredem experiri*, l.75.§. vlt. D. de legat.1. *Vſufructu Itineris, Actus, Viæ, legato, Incerti Actio erit cum herede, vt legatario, quamdiu vixerit, eundi, agendi, ducendi, facultatem præſtet*, l.1. D. de vſu & vſufr. leg.

Incerti Condictio, ſeruitutium conſtituendarũ & imponẽdarum nomine datur. *Cùm Iter excipere deberem, fundum liberum per errorem tradidi. Incerti Condicã vt Iter mihi concedatur*, l.22.§. vlt. D. de condict. indeb. *Si tibi Liberum prædium tradidero, cùm ſeruiens tradere deberem, etiam Cõdictio Incerti competit mihi, vt patiaris eam ſeruitutem quam debuit, imponi*, l.8. D. de action. emp. *Si binarum ædiũ dominus dixiſſet, eas quas venderet ſeruas fore, ſed in traditione non feciſſet mentionẽ ſeruitutis, Incertum condicere poteſt, vt ſeruitus imponatur*. l.35. D. de ſeruit. præd. vrb. *Incerti condicitur Cautio præſtita*, l.16.§.1. D. de minorib. *Omiſſa cautio fructuaria, Incerti condictione condicitur*, l.5.§.1. D. de vſufruct. ear. rer.

Præterea, *Incerti Condictio* liberationis conſequendæ gratia competit. Nam *qui ſine cauſa obligantur, Incerti condictione conſequi poſſunt vt liberentur*, l.3. D. de condict. ſine cau. *Si falſo exiſtimans ſe damnatum dare, promiſerit, Incerti condicere poteſt, vt liberetur*, l.5. D. de actionib. emp. *Si quis debitorem qui doli mali exceptione tueri ſe poterat per Ignorantiam circumuentum, delegauerat: tenebitur Condictione, vel Incerti, ſi non pecunia ſoluta ſit: vel Certi, ſi ſoluta ſit*, l.12. D. de nouationib. *Si pecuniam quam me tibi debere exiſtimabam, iuſſu tuo ſpoponderim ei cui donare volebas, Incerti condictione Stipulatorem compellam vt mihi acceptam faciat ſtipulationem*, l.2. in princ. D. de donationib. Idem erit, *Si ei quem creditorem tuũ putabas, iuſſu tuo pecuniam quam me tibi debere exiſtimabam, promiſero*, d.l.2.§.1. *Si ſine deductione Impenſæ in domum legatam antequam legati dies cederet factæ, heres domum tradiderit, poterit Incerti condici, quaſi plus debito dederit*, l.40.§. ſi pars, D. de cõdict. indeb.

Incerti agetur ſtipulationis vtiliter interponendæ gratia, l.121. D. de verb. oblig.

Incerti condictione agit is cui pignori res data ſit, ſi ea ſubrepta eſt, l.12. D. de condict. furt.

Aliàs, Incerti Actio, Cōdictióve, eſt præſcriptis verbis Actio. Sic ciuilem Incerti Actionem, id eſt, præſcriptis verbis, ſufficere, l.7. D. de pactis. Ciuili intentione Incerti agendum eſt, l.6. D. de præſcript. verb. Incerti Condictione, id eſt, præſcriptis verbis, l.19. §. vlt. D. de præſcrip. verb. Incerti Iudicio, id eſt, præſcriptis verbis agere debes, l.9. C. de donationib. Et ita, Actionem Incerti Ciuilem, l.23. D. comm. diuid. l.22. C. de donationib.

Incertam ſeu Incerti actionem, l.3. C. de inutil. ſtipul.

Incerti agere, id eſt ad Exhibendum, l.33. D. depoſiti.

Incertus Dies, l.30. D. de legat. 1. l.77. §. à filia, D. de legat. 2. l.75. D. de condic. demonſtrat. l.46. D. ad Sc. Trebell. Incerta die, l.12. §. vlt. D. de leg. 2. l.1. §. qui ei, D. vt legat. ſeu fideicomm. Dies autem Incertus eſt, cùm ita ſcribitur, Heres meus, cùm morietur, dato. Nam diem Incertum mors habet eius, l.1. §.1. D. de condic. & dem. Quod ſub Incerto die debetur, veluti, ſi, Cùm moriar, dare promiſero, l.16. & l.17. D. de condict. indeb. Si dies Incerta adiecta ſit, legato, quaſi, Cùm pubes erit, Cùm in familiam nupſerit, Cùm magiſtratum inierit, l.21. D. quan. dies leg.

Incertum dimittere interrogatorem, l.5. §. nihil, D. de interrogationib.

Incertus Euentus Cauſæ, l. vlt. §. ſic autem, D. de bon. eor. Exſecutionis, l.51. D. de peculio.

Incertus Exitus fortunæ, l.34. §. ſi quis autem, C. de donationib. Succeſſionis, l.6. C. de inſtitutionib.

Incertus fructuum prouentus, l.17. C. de vſuris. Incerto lapide iactato, l.5. D. ad leg. Iul. majeſt. Incertus ſenſus, l.3. C. de anna. except.

Incerti Caſus, qui certam non habent quantitatem vel naturam, l. vn. C. de ſentẽt. quæ pro eo quod inter.

Incerta cauſa rationis, l.5. D. de ſtatuliber. Libelli confectio, l. vlt. §. & ſi quis, C. de anna. except. Lis, l.1. D. de traſactionib. Pollicitatio, l.56. §. vlt. D. mandati. l.17. Cod. eod. tit. Cuius Incerta vita, ac fortuna fuit, l.4. C. de poſtlimin. reuerſ.

Incerta Pars, quæ quota ſit non apparet: veluti Quidquid mei iuris in eo fundo eſt: Quidquid Titius poſſidet, l.3. §. incertam, l.26. D. de adqui. poſſeſſ. l.32. §. vlt. D. de vſurpationib. Incertæ Partis vindicatio datur, ſi fortè legi Falcidiæ locus ſit in Teſtamento, l.76. §.1. D. de rei vindicatio. aut, ſi incertum ſit an lex Falcidia locum habeat, l.2. D. comm. diuid. Vbicumque merito quis Incertus eſt quam partem vindicet, debere ei Incertæ Partis vindicationem concedi, l.1. §. vltim. D. ſi pars hered. Ex Incerta parte inſtitutus, l.11. §. ſi cùm eſſet, D. de interrogationib.

Incertam Quantitatem continet Stipulatio Iudicatum ſolui, & rem ratam dominum habiturum, & Damni infecti, & his ſimiles, l.2. §. incertam, D. de ſtipulat. prætor.

Incerta Sententia, l.21. §. Pomponius, D. de recept. qui arbitr. l.59. D. de re iudic. Incerta Summa, vt puta Quanti ea res erit, l.28. D. de recept. qui arbitr. Si Incertæ Summæ debitor dictus ſit, l.5. D. de hered. vel act. vend.

Incerta Summa fideicõmiſſi, l.6. D. vt leg. ſeu fideic. Incerta Libertatis voluntas, l.10. §. vlt. D. de ann. legat. Non eſt opinionis Incertæ, l.2. C. de ſeru. Reip. Incerti iuris eſt, l.3. C. de interdict. Non eſt incerti iuris, l.5. C. de condic. indeb. l.19. C. famil. erciſc. l.7. C. arbitr. tut. l.8. C. de inſtitut. l.14. C. de pignorib. l.11. C. de donationib. l.1. C. de ſatiſdat. Nequaquam Incertum eſt, l.83. §. vlt. D. de legat. 3. Si adhuc Incertum eſt Æs alienum, quia fortè vel condicio eius pendet: vel creditor litem conteſtatus eſt, & nec dum lis finita eſt, l.1. §.1. D. ſi cui plus.

Incertum periculum nauis, l.2. C. de naut. fæn.

Incerti pretij ratio, l.23. C. de vſuris, Incertũ non eſt pretium, ſi quis ita emptum rogauerit, Quanti tu eum emiſti, Quantum pretij in arca habeo, l.7. §.1. D. de contrah. empt. Quandiu Incertum ſit, vtrum exiſtat ſucceſſor an non, l.4. D. de fideicom. liber. Quia Incertum eſſet muliere prægnante an tres naſcerentur, l.28. §. vltim. D. de iudiciis. Cùm incertum eſſet quid accepiſſet, quantúmque ab eo peteretur, l. vltim. C. de ſentent. quæ ſine cer. quantit. Quotiens Incertum eſt quæ potius actio teneat, l.1. §. quia autem. D. quod. legator. Si de quantitate ponderis Incertum eſt, l.1. §. ſi quis argentum, D. depoſiti.

Incerto adhuc an defunctus inteſtatus deceſſerit, l.1. C. de bonor. poſſ. ſec. tab. Incerto eo an, l.36. D. ad L. facid.

Incerto hoc quãtum ab aduerſariis debetur, l.3. D. de tut. & rat. diſtr.

In Incerto eſt, l.75. §. qui illud, D. de verb. oblig. In Incerto erit res, l.43. D. de bon. liber. Sub Incerto, l.1. §. ſed etſi, D. de ventr. in poſſeſſ.

Incertis nominibus credere, l.1. D. ad Sc. Macedonian. Ne quarumdam rerum diu, & ferè ſemper,

Incerta

Incerta dominis eſſent, l.1. D. de vſurpationib. *Incerta hæc & inopinata*, l.4. §. rectè, D. de officio Proconſ. *Incertum Tempus. & certum*, aduerſantur, l.2. C. de donatio. quæ ſub mo.

Incertum, abſolutè, plerumque pro ipſa incertitudine vſurpatur. Sic *Incertum Ætatis, ac reſtitutionis*, 48. D. de fideiuſſorib. *Antiquitatis Incertum*, l.1. de reſponſ. pruden. in Cod. Th. *Incertum cautionis*, l.16. §. idem quærit, D. ad Sc. Trebel. pro *Incerto euentu*, vt in l.6. D. quod falſ. tut. *Conditionis Incertum*, l.11. D. de bonor. poſſ. ſecund. tab. l.1. C. de pactis. *Incertum contentionis*, l.1. de equis curulib. in C. Th. *Incertum litis*, l.20. C. mãdati. *Ipſum Incertum rei venire*, l.11. D. de hered. vendit. *Incertum eius rei æſtimandum eſt*, l.12. D. de act. emp. *Incertũ ſucceſſionis*, l.14. D. de tranſact. Similíque modo *Incertum Belli*, dixit Tacitus lib.4. & *Marij*, lib.3.

Incestvm, ait Paul. in l.39. D. de ritu nupt. committere dicitur, *ſi quis ex his, quas moribus prohibemur vxores ducere, duxerit*. Vlpian. Tit.6. Regular. *Si quis eam, quam non licet, vxorem duxerit, Inceſtum matrimonium contrahit*. Iuſtinian. in §. ergo, Inſtit. de nuptiis. *Inter eas perſonas quæ Parentium, Liberorúmve locum inter ſe obtinent, contrahi Nuptiæ non poſſunt: veluti, inter Patrem & Filiam, vel Auum & Neptem, vel Matrẽ & Filium, vel Auiam & Nepotem, & vſque ad infinitum. Et ſi tales perſonæ inter ſe coïērint, nefarias atque Inceſtas nuptias cõtraxiſſe dicuntur*. Idémque Gaius Inſtitut. lib.1. Tit.5. tradit.

Cęterùm *Inceſtum* vel iure gentium, vel ciuili, committitur. *Iure gentium Inceſtum committit qui ex gradu Aſcendentium, vel Deſcendentium, vxorem duxerit*, l. vlt. D. de ritu nupt. *Iure verò ciuili quoties ſola iuris ciuilis obſeruatio interuenit: veluti cùm ex latere eam ducimus, quam vetamur, vel adfinem, quam propter publicam honeſtatem impedimur*, d.l. vlt. l.38. §.1. D. ad L. Iul. de adult. Si nouerca Priuignæ, Nurus Socero pecuniam dotis nomine dedit, *Iure gentium, Inceſtum committitur*, l. vlt. §. vlt. D. de condict. ſine cauſa, nimirum, *quòd hæ perſonæ inter ſe Parentium, Liberorúmque loco ſint*, l.16. D. ſolut. matrim. §. ſocrum, Inſtitut. de nupt. Spartian. in Anton. Carac. de eius cum nouerca Iulia nuptiis agens. *Ad parricidium iunxit Inceſtum*.

Inceſtum autem interdum *per matrimonium illicitum contrahitur*, l.38. §.1. D. ad L. Iul. de adult. Vt in ſuperioribus exemplis. Eæque ſunt *Inceſtæ Nuptiæ*, l.52. D. de ritu nupt. l.38. §. idem Pollioni, D. ad L. Iul. de adulter. Rubr. *de Inceſt. & nefar. nupt.* Cod. & apud Tacit. lib.11. *Si qua mihi vxor fuit, deinde à me repudiata, nupſit Seio, quem ego poſtea adrogaui, non ſunt Nuptiæ Inceſtæ*, l.12. D. de ritu nupt. Et ita *Inceſtum Coniugium accipe*, l.7. C. de naturalib. & *nefarias*, vel *Inceſtas coniunctiones*, l.23. §. immò etiam, C. de nuptiis. Iuſtinia. Nouell.12. Ει τις ἀθέμιτον καὶ ἐναντίον τῇ φύσει, ὃν ὁ νόμος *Inceſtum*, τε καὶ *Nefarium*, καὶ *Damnatum* καλεῖ, συναλλάξῃ γάμον. Interdũ verò citra vllam matrimonij coniunctionẽ, ſolo nefario coitu Inceſtum committitur. *Etiam ſi concubinam quis habuerit ſororis filiam, licet libertinam, Inceſtum cõmittitur*, l.56. D. de ritu nup. Sueton. in Neron. cap.5. *Inceſtíque cum ſorore Lepida, ſub exceſſu Tiberij, reus*. Non. Marcell. *Inceſtum vſu dicitur flagitium in adfines admiſſum*.

Rurſus Inceſti crimen, vel ſolum eſt, vel *Adulterio coniungitur*, l.39. §. præſcriptione, D. ad L. Iul. de adult. *Si per Adulterium Inceſtum eſſe contractum dicatur*, d.l.39. §. vlt. *Si adulterium cum Inceſto committatur, vtputa cum Priuigna, Nuru, Nouerca*, l.38. D. ad L. Iul. de adult. *Siquis viduam, vel alij nuptam cognatam, cum qua nuptias contrahere non poteſt, corruperit, duplex crimen eſt: & Inceſtum, quia cognatam violauit contra fas, & Adulterium, vel Stuprum adiungit*, l.5. D. de quæſtionib. *Inceſti crimen*, l.7. §. vlt. & l.79. §. vlt. D. ad Leg. Iul. de adult. *Inceſti pœna*, Paul. lib.2. Sentent. Tit.27. *Ex inceſto natus*, l.6. D. de decurio. *In Inceſto ſeruorum tormenta ceſſant*, l.4. D. de quæſt. *Inceſti* etiam Veſtalium virginum dicebantur, vt Plin. lib.28. cap.2. & Sueton. in Domitiano cap.8. docent. Quo exemplo Iſidor. lib.5. Origin. cap.26. *Inceſti*, ait, *iudicium in Virgines ſacratas, ſiue in propinquas ſanguine, conſtitutum eſt. Qui enim talibus miſcentur, Inceſti habentur*. Idem lib.9. *Inceſtus propter illicitam commixtionem, vocatur, quaſi incaſtus: ſicut qui virginem ſacram, vel adfinitatis ſuæ proximam ſtuprauerit*.

Inchoare, incipere eſt, ſeu noui aliquid adgredi. *Rem cœptam perficere & nouã Inchoare*, aduerſantur, l.42. §. ſi in ſocietatem, D. de aqui. vel omitt. *Noua negotia Inchoare, & vetera explicare*, opponuntur, l.21. §. ſi viuo, D. de neg. geſt. *Factam donationem confirmare, non nouam Inchoare*, l.36. §. vlt. D. de do. int. vir. *Non ad perficiendã retractationẽ, ſed ad Inchoandã*, l.2. D. de colluſ. dot.

Inchoata Accuſatio, l.8. C. de his quæ vt indign. *Actio*, l.21. D. de inoffic. teſtam. *Cauſa*, l.23. C. de procuratorib. *Quæſtio*, l.30. D. de minor. *Inchoatæ delationes*, l.5. §. vlt. D. de public. iudic.

Inchoatum crimen, l.13. C. ad leg. Iul. de adult. *Inchoare litem*, l.5. D. rat. rem hab.

Inchoari lis, l.5. D. rat. rem hab. l.5. D. de hered. pet. l.1. C. ne de ſtatu defunct. *Inchoata lis*, l.18. D. de vſuris, l.54. §. vlt. D. de re iudicata, l.11. D. finium regund. l.26. D. de obligat. & act. l.44. D. de iudiciis, l.1. C. de heredib. tut. l.12. C. qui dare tutor. l. vlt. C. quomodo & quand.

l.6.C.de in integr.reſtit. *Inchoatum liberale iudicium*, l.1.§.ſi filiusfamil. D.de vi & vi arma. *Inchoata iudicia*, Quintil. Declamat.250. *Ædificium Inchoatum conſummare*, l.61.§.1.D.de vſufructu.

Inchoari negotia & Conſummari, opponũtur, l.21.§.ſi viuo, D.de neg.geſt. *Inchoari Opus*, l.137. §.item qui, D.de verb.oblig.l.vlt.D.de oper.public. *Inchoatum Opus*, l.16.§.1.D.de munerib. & honorib.l.1.§.1.& l.11.D.de pollicitat. *Inchoata detentatio, & Finita*, opponuntur, l.15.§.vlt. D.ex quib. cauſ.maior.

Inchoare Societatem, l.42.§.ſi in ſocietatem, D.de adquir. vel omitt. *Priorem Societatem finitam, & ex integro alteram Inchoatam*, l.58.§.vlt. D.pro ſocio. *Inchoati anni*, l.8.D.de munerib.& hon. id eſt cœpti, quibus aduerſantur *Pleni & Impleti*. *Inchoata Vſucapio*, l.24.D.de vſucap. *Quæ per defunctum Inchoata ſunt, per heredem explicari debent*, l.40.D. pro ſoc.l.1.D.de fideiuſſ tutor.

INCIDERE pro contingere, accidere, euenire. *Si qua alia incommoditas ei poſt arbitrium ſuſceptũ Incidat*, l.16.D.de recept.qui arb. *Si quid Incidat trãſuerſarium*, l.27.D.locati. *Si fortè inciderit vt*, l.6.§.1.D.quemad.ſeruit.amitt. *Quicumque caſus Inciderit*, l.30. §.1.D.de fideicom. libert. *Priuat res Incidit*, l.7.D.de iuriſd. *Quæcumque Incidiſſet controuerſia*, l.6.§.1.D.quod cuius vniuerſ. *Quidquid eorum Inciderit, quod donationem aut perimat, aut confirmet*, l.20.D.de donation.int.vir. *Si nihil horum Inciderit*, l.20.§. vlt. D. de teſtam. milit. *Ex his cauſis quæ ante alienationem Inciderunt*, l.58.§.vlt.D.pro ſocio. *Incidente infirmitate, vel neceſſaria protectione, vel rei ſuæ familiaris periculo*, l.18.§.1.D.de iudiciis. *Scio illud aliquando Incidiſſe*, l.3.§.ſcio, D.de minorib. id eſt, *ex facto accidiſſe*, vt l.35.D. de hered.inſtit. *Ex facto cùm Incidiſſet*, l.39.D.de furtis. *Ex facto Incidit ſpecies talis*, l.83.D.de leg.2. *Si talis ſpecies inciderit*, l.2.D.de reb.cor. *Plures ſpecies Inciderũt*, Plin.Epiſt.97. lib.8. *Incidunt cauſæ*, l.8.§.vult igitur, D.de tranſactionib. & apud Ciceronem lib.3.Officior. *Tempora*, idem Cicer.lib.1.offic. *Iuſtam deliberationem Incidere*, l.13.§.1.D.ad Sc. Trebell. *Multa merita Incidere poſſunt*, l.15.§.1.D.de manumiſſ.vind. *Vbi falſi examen Inciderit*, l.22. C.ad Leg. Cornel. de falſ.

Incidere, dicimur in ea in quæ caſu & euentu, magis quàm voluntate, aut iudicio deuenimus. *Incidere in latrones*, l.52.§.quidam, D.pro ſocio, & apud Quintil. Declam.3.6. *Cum coherede non contrahimus, ſed Incidimus in eum*, l.25.§.non tantùm, D.fam.erciſc. *Pupillus non ipſe contraxit, ſed in Tutorem Incidit*, l.vlt.D.rem pup.ſal.fo. *Cùm non affectione ſocietatis Incidimus in cõmunionem, vt euenit in re duobus legata*, l.31.D.pro ſocio.

Incidere in aduerſam fortunam, l.vlt.C.depoſiti. *In Aduerſam Valetudinem*, l. vlt. D. de iniuſto rupt. *In eam valetudinẽ, propter quã operæ eius inutiles ſint*, l.79. D. de rei vind. *In eam valetudinem, vt certum ſit eum ciuilia officia ſubire non poſſe*, l.13.D.de vacat & excuſat. *In furorem*, l.44.§.cum qui, D.de vſurpationib. *In Tempeſtatem, vel vim fluminis*, l.2.D.ſi quis cautionib. *Vt in fures pecus Incideret*, l.50.§.vlt.D.de furt. *Etiam ſi mater in cauſam furtiuam Inciderit*, l.3. C. de vſucap. pro empt. *Incidit dies in tempus pupilli*, l.38.D.de minorib. *quidquid per vim fit, aut in vis publicæ, aut in vis priuatæ crimen Incidit*, l.152.D.de diuerſ.reg. *Incidere in eam definitionem*, l.27.D.de aur. arg.

Incidere, pro cadere, decidere. *Si bos meus in foſſam Inciderit*, l.7.§.præterea, D.quod vi aut cl. Cicer.Philipp.4. *Cùm immanis tetráque bellua, quæ quoniam in foueam Incidit, obruatur*. *In Laqueum quem venandi cauſa poſueras, Aper incidit*, l.55.D.de adquir. rer. do. *Si pecus vicini in laqueos Incidiſſet*, l.29.D.ad L.Aquil. id eſt.decidiſſet, vt l.28.D.eod.tit. *Incidit Glans in fundum*, l.9.§.1.D. ad exhibend. *Ædes vitioſæ in ædes non vitioſas Incidentes*, l.13.§.cùm inter, D.de damn.infec.

Incidentia damna, l.30.§.incertæ, D.ad L.falcid.

Incidere in Edictum, Legem, Senatuſcõſultum, dicitur qui in ea committit peccatum. *Incidere in Edictum*, l.8.§.vlt.D.de edendo, l.1.& l.6.§. planè, D.ſi quis omiſſ.l.40.D.de adq.vel omitt. l.15.§.meminiſſe, D.de iniuriis, l.3.§.ſi quis codicillos, & §.ſi alius, D.de Sc.Sila.l.1.D.ſi quis omiſſa, l.22.D.de L.Corn.de falſ.l.24.D.de adqu.vel omitt.l.3. D.quod quiſque iur. *In pœnam Edicti*, l.14.§.vlt.D.de Leg.Corn.de falſ. *In ſententiam Edicti*, l.20.§.1.D.ſi quis omiſſ.l.8. D.ſi tabul.teſtam.l.27.§.1.D.ſi quis omiſſa.

Incidere in interdictum, l.20.D.quod vi aut clam.

Incidere in Legem, l.8.D.quod met.cau.l.vlt.D.qui & à quib.l.3.§.ſi quid dolo, D.de tabul. exhib.& apud Quintil.Declamat.263. *In ſeueritatem Legis*, l.8. C.ad L. Cornel. de falſ. *In legum laqueos*, l.vlt.§.non autem, C.de bon.quæ liber. *In Corneliam non Incidit*, l.13.§.vltim.D.de L.Cornel.de falſ. At in l.60.D.ad Leg.falcid. *Incidere in Legem*, dicitur quod eſt legi obnox.

Incidere in Senatuſconſultum, l.22.§.adeundo, D.de lege Corn. de falſ.l.12.D.de legationib. l.1.§. accuſationem, & l.11.D. ad Senatuſconſ. Turpill.l.1.C.eod.titul. *In pœnam Senatuſconſulti* l.22.§.1.D.de leg.Corn.de falſ.l.15.§.eos, D.ad Sc.Turpil.l.5.C.eod.tit.l.5.C.de his qui ſibi adſcrib. *In ſententiam Senatuſconſulti*, l.71.D.de hered.inſtit. *In voluntatem Senatuſ-*

conſulti,

conſulti, l.22.§.ſi teſtamentarius. D.eod. *Incidere in Turpillianum*, l.21. D.de his quæ vt indign. l.14.§.1.D.de bon.libert.

Incidit quidem in verba conſtitutionũ, ſed Sentẽtia excuſatur, l.vlt.D.qui petunt tutor. Et ibidem, *Incidet in ſententiam conſtitutionis.*

Incidit in Aquiliam & Iniuriarum actionem, l.34.D.de oblig.& act. *Incidere in pœnam*, l.7. D. de ſeru.expert. *In pœnam non Incidere*, l.154.D.de diuer. reg. *Qui in iuſtam accuſationem Incidit*, l.5. C.de accuſationib. *Non Incidit in actionem arborum furtim cæſarum*, l.8. D.arbor.furt.cæſ. *Pœnalibus actionibus non adſtringuntur, in quas Inciderunt hi, pro quibus interuenerunt*, l.17.§.vltim.D.ad municipal. *Quod proprio nomine in cauſam commiſsi Incidit*, l.16.§.1.D.de publican. *Curate, ne non tantum in damna huiuſmodi, ſed etiam in criminis ſuſpicionem Incidatis*, l.2.C.de furtis. *Liberabor, aut quod verius eſt, non Incidam in obligationem*, l.81.D.81.D.de ſolutionib.

Incīdo, penultima producta, ſignificat excîdo, exſeco.

Incidere Tabulas, l.vlt. D. de iniuſt. rup. l. vlt. D. de his quæ in teſt.del.l.16. §. vlt. D. de his quæ vt indign. l.11.§.vlt.D.de bonor.poſſ.ſec.tab.l.20.§.vlt. D. de teſta. milit. non eſt ipſas ceratas Tabulas, ipſumvè lignũ concîdere, & in partes ſecare, ſed linũ quo ligatæ erant Tabulæ, ſeu, quod Tabulis, ter quatérve erat circumductum, incidere & rumpere, vt docent, l. 3.§.ſi quis tabulas, D.de Sc.Silania, & l.1.§.ſi linum, & §.vlt.D. de bonor. poſſ. ſec. tab. Plerumque enim Teſtatores non ea mente vt Inteſtati morerentur, Tabulas incidebant: ſed vt aperirent, ac quod in iis ſcriptum erat, recognoſcerent, deinde eas rurſus ſuo ſigno & ſigillo ſignabant, vt apparet ex d.l.20.§.vlt.D.de teſtam.milit.

Inciſis ergo *Tabulis*, l.16.§.vlt.D.de his quæ vt indign.id eſt, *Inciſo Lino*, l.28. §. teſtamento. D.de liberat.leg. Eodémque modo *Inciſas Tabulas* accipe, l.1.§.ſi heres, D.ſi tabul. teſt.

Incidere Teſtamentum, l.15.§.1.D.de teſtament.milit. id eſt, *Concidere*, vt l.1.§.ſed conſulto, D. de his quæ in teſtam.delent. Quinetiam quod Vlpian. *Secare*, in l.7.§.vlt.D.ad L.Aquil. hoc Cicero, *Incidere venas*. Sic enim in Oratio.de haruſpic.reſponſ. *Medicum intromiſit ſuum qui legato, ſocio, amico, fœdiſsimè, & crudeliſsimè venas Incideret*. Corn.Celſ.lib.2.cap.10. *Sanguinem inciſa vena mitti nouum nõ eſt.* Tacit.lib.16. *Inciſas venas, vt libitum, obligatas aperire rurſum.*

Inciditur Lapis, vel Terra, l.1.§.1.D.de riuis.

Incile *eſt locus depreſſus ad latus Fluminis: ex eo dictus, quòd Incidatur. Inciditur enim Vel Lapis vel Terra, vnde primùm aqua ex flumine agi poſsit*, l.1.§.1.D.de riuis. *Si Incile ducat*, l.1.§.ſi quis ex riuo, D.ne quid in flu.pub. *Prima Incilia, vel principia foſſarũ: quibus aquæ ex flumine, vel ex lacu, in primum riuum communem pelli ſolent*, l.1.§.caput, D.de aqua cottid. C. de re ruſt. cap.155. *In monte foſſas Inciles puras habere oportet.* & mox, *Incilia aperire, aquas deducere*, Columel.lib.3.cap.9. *Si Olea in cliuo ſit, Incilia excitantur, quæ limoſam aquam ad codicem deducant.* Sed de illo Catonis loco, ſuſpicionem meam tacitus prę̨terire non poſſum. Nam, niſi me animus fallit, vox, *Feſſas*, è gloſſemate eſt non ab auctore. Feſtus, *Incilæ*, vel vt alij legunt, *Incilia*, *Foſſæ quæ in viis fiunt ad deducendã aquam: ſine deriuationes de riuo communi factæ.* Apul.lib.9.de Aſin.aur. *Rurſum ad viam prodeunt lacunoſis Incilibus voraginoſam.*

Incipere, & *Finiri* aduerſantur, l.1.§.æſtatem, D.de aqua cottid.

Incipit Actio, l.73.D.de verb.oblig. *Incipere Actio*, l.9.D.de nego.geſt. *Actiones, ab heredibus & contra heredes*, Rubri. vt action.ab hered.& contr.C. *Æſtas*, l.1. §. æſtatem, D. de aqua cottid. *Inde teſtamentum Inciperet, vbi*, l.75. D. de hered. inſtituen. *Inferior & ſuperior cognatio Incipit à primo gradu*, l.1. D.de gradib.& adfinib. *Incipit ad eum pertinere*, l.6.§.ſi quis, D. de aqua cott. *Incipit locum habere Falcidia*, l.1. D.ſi cui plus quàm per l. *Nunc Incipit dolo malo facere*, l.13. D.depoſit. *Incipere poſsidere*, l.1.§.cum qui, D.de vi & vi ar.l.1.§.ſanè, D.ſi quis omiſſa. *Volentem Incipere vti frui*, l.3.§.cum qui, D.eod. *Incipiunt cedere operæ*, l.13.§.Iudicium, D.de oper. liber. *Incipiendum non eſſe à filij teſtamento*, l.2.§.vlt. D.de vul.& pupill.

Incivile dicitur quod iniquum, iniuſtum, nouum & rationi ę̨quitatíque conſentaneum non eſt. *Curatoris libertum eam pupillam, cuius patronus res adminiſtrat, vxorem ducere ſatis Inciuile eſt*, l.67.§.vlt.D.de ritu nuptiar. *Inſcium Procuratorem teneri, ſatis Inciuile eſt*, l. 15. D. de procuratorib. *Inciuile eſt, fideiuſſorem ex ſua promiſsione non tenere*, l.70.§.ſi reo. D. de fideiuſſorib. *Quæ ſolutioni dubitarum quantitatum profuerunt, reuocare Inciuile eſt*, l.vlt.§.vlt.D.quod met. cau. *Scriptis heredibus auferre poſſeſsionem, Inciuile eſt*, l.2.C. de inoff. teſta. *Cogi poſſeſſorem ab eo qui expetit, titulum ſuæ poſſeſsionis dicere, Inciuile eſt*, l.11.C.de petit.hered. *Inciuile eſt, vt vnus ex chirographariis creditoribus debitoris bona compellatur ſuſcipere*, l.4.C.de bon.auctor.iud. *Inciuile eſt, niſi tota lege perſpecta, vna aliqua particula eius propoſita, iudicare*, l.24.D.de legib. *Inciuilis debitoris audacia*, l.3.C.de naut.fæno.

Inciuilem rem deſideratis, vt adgnitas res furtiuas, non prius reddatis, quàm pretium fuerit ſolutum à dominis, l.2.C.de furtis. *Inciuile factum Medici, qui compulit ægrum et poſſeſſiones ſuas vendere*, l.3.D. de extraord.cognit. *Inciuiles pœnæ, quibus inuitus homo facere iubetur quod facere non poteſt*, l.9.§. ſunt autem, D.de pœnis.

INCIVILITER & *Ciuiliter* opponuntur, l.vlt.§.vlt.D.quod met.cau.vbi *Inciuiliter extorta* dicuntur, quæ quis ab aduerſario per vim, apparitione præſidis interueniente, coactus eſt dare. *Inciuiliter custodiendo athletam*, d.l.vlt.§.ſi fænerator. *Inciuiliter instituti riui*, l.2. D. de extraord.cognit.

INCLITA *nobilitas*, l.17.§.1.D.de excuſationib. *Inclita vrbs* Conſtantinopolis nimirum, l. 11.C.de adſeſſorib. *Inclitæ ciuitates*, l.vlt.C.de commerc. & mercator. Seruius in 6.Æneid. Græcum eſſe vocabulum notat. *Nam κλυτὸν Glorioſum dicunt.*

INCLINAT *Iulianus in hoc*, l.42. D. de adquir. vel omitt. *In hanc ſententiam Inclinat*, l.7.§. ſcire, D.de peculio. *In contrariũ Inclinat pater*, l.8.§.1.C.de bon.quæ liber. *Inclinandum eſt*, l.22. §.1.D.de inof.teſt.l.18.§.qui fundum D.de legat.1. *Si opere abs te facto, in Ædes meas Inclinauerit ſe paries communis*, l.14.D.ſi ſer.vindic. *Si arbor, ex vicini fundo, vento Inclinata in tuum fundum ſit*, l.vlt.D.de arbor.cęden.

INCLVDERE *hominem*, l.5.D.ad leg.Iul.de vi, Paul.lib.5.Sent.Tit.6. *Hominem in arcula*, l.10. §.vlt.D.ad L.Iul.peculat. *Includere feras viuariis*, l.3.§.item feras, D.de adquiren.poſſeſſ.l.62. §.1.D.de vſufruct. *Includere Pecus*, l.39.§.vlt.D.ad L.Aquil. *Si per vim abductum pecus Incluſerit quis*, l.2.§.ſi per vim, & §.ſi publicanus, D.vi bon.rapt. *Includere Ædificio rem*, l.11.D.de tig.iunc. *Incluſi latumiis*, l.9.D.ex quib.cau.maior. *Includẽdo Gẽma data*, l.13.§.ſi gemma, D.locati. *Gemma Incluſa auro alieno*, l.6.D.ad exhibẽd. *Incluſæ auro gemmæ*, l.19.D.de aur.arg.leg. *Incluſas aues habere*, l.3.D.de adquir.poſſ. *Semel Incluſæ iudicio Actiones*, l.130.D.de diuerſ.regular.id eſt, *in alienum ædificium coniunctum*, vt ibid. *Incluſæ literis Interrogationes*, l.6.D. de cuſtod. & exhibit. *Procurator qui nõ res Incluſas ſubtraxit*, l.55. D.mandati. *Furtiuum non eſt, quod ſciente domino Incluſum eſt*, l.63.D.de donationib.int.vir.

INCOGNITVM *non eſt*, l.8.§.vlt.D.de inoffic.l.6.C.de procuratorib. *Incognitum legibus*, l.21. in fin. C.de legib. *Incognita cauſa condemnare*, Cic.1.Actio.in Verr.

Non Incognita affectio, l.17.§.præterea, D.de adoptionib.

INCOLA eſt, *qui aliqua regione domicilium ſuum contulit, quem Græci* Πάροικοι *appellant. Nec tantum hi qui in Oppido morantur, Incolæ ſunt, ſed etiam qui alicuius Oppidi finibus, ita Agrum habent, vt in eum ſe, quaſi in aliquam ſedem, recipiant*, l.239.§.incola. D.de verb.ſignif. *Incola habetur*, ὁ ἐν ἀγρῷ καταμένων· ὁ γὰρ ἐκείνης τῆς πόλεως ἐξ ἑτέροις μὲν χρώμενος οὗτος οὐ νομίζεται. *Incola*, l.35. D.ad municipal.Vet.Gloſſar. Græc. *Incola*, ὁ πάροικος ὃς καὶ ἀλλαχοῦ, ἐν πόλει εἰχε[?] ... κεισιν ἐκτήσατο. *Mulier quamdiu nupta eſt, Incola eiuſdem ciuitatis videtur, cuius Maritus eius eſt*, l.vlt. §.item reſcripſerunt, D.ad municipal. *Incolæ quos ſibi quæque ciuitates vindicunt*, l.37.D.eod.tit. *Incolæ eſſe apud Ciuitates*, l.2.D.de veteranis, *Qui cùm Incolæ nõ eſſent*, l.7.§.interdicere, D.de interdic.& releg.

Incola porrò à *Ciue* & *Municipe* ſeparatur, l.20.l.29.& l.34.D.ad municipal.l.6.in fi.& l.vlt. §.patrimoniorum, D.de muner.& honor. l.11. C. de appellationib. Nam *Ciues*, Origo, vel Manumiſſio, vel Allectio, vel Adoptio, *Incolas* verò Domicilium facit. l.7. C.de incol. lib.10.

INCOLATVS, l.34.ad municipal.l.5.l.12.l.46.l.52.& l.141.D.de decurionib.in C.Th.

In ea Prouincia quam Incolit, l.3.§.dubitatum, D.de interdict.& releg.

INCOLORATE *reſtitui deſiderantem*, l.18.D.de minorib.

INCOLVMES, id eſt, ſani & ſalui. *Incolumes filij*, l.1.C.de ſumpt.recuperat.lib.10. *Liberi*, l.1.§. vlt.& l.2.§.1.D.de vacat.& excuſ.l.30.D.de ſolutionib.l.1.C.qui numero liber. *Quinque Incolumium liberorum pater*, l.4.D.de munerib.& honor.l.1.C.de legationib.Cic.lib.1.de inuẽtio. *Nemo eſt qui non liberos ſuos & Incolumes & beatos eſſe cupiat.*

INCOLVMIS *Actio perſeuerat*, l.1.C.de com.rer.diuiſ. *Vt quartam partem debitæ ab inteſtato portionis præſtet Incolumem*, l.2.C.de inof.donationib. *Incolumis libertas*, l.vlt.C.de poſtlim.reuerſ.

Incolume ius proprietatis, l.16.C.de donat.inter vir. *Incolumia manere*, id eſt ſalua & integra, l. 3.D.de interdict.& releg.

Incolumes Ædes, id eſt, integræ, non vitioſæ, l.13.§.cùm inter, D.de damn.infec.

INCOMMODARE *Nauigationem*, l.1.§.deterior ſtatio. D.de fluminib.id eſt difficiliorem facere vel prorſus impedire. *Si Incommodatur ad vſum manus*, l.14.§.ſi quis digitis.D.de ædili.edic.

INCOMMODITAS *incidere Arbitro*, l.16.D.de recept.qui arbitr. *Incommoditas Riui*, l.1.§. Viuianus,

uianus,D.de itin.actúque.*Incommoditatem pati*,l.3.§.ex quibus,D.de alienatione. *Sine Incommoditate eius cuius ager eſt*,l.penult.§.ſi quis nouum. D.de riuis. *Non incommodè dici poteſt*, l.1.§. pater. D.de collat.bonor.

INCOMMODIOR *exhibitio*,l.15.§.interdum, D. ad exhibend. *Per quod Incommodior ſit vſufructus*,l.19.§.vlt.D.de vſufructu.

INCOMMODVM,*Commodúmque Perſonæ*,opponuntur,l.137.§.illud, D. de verbor.oblig. *Commoda,& Incommoda Hereditaria*,l.1.D.de bonor.poſſ.*Ad Commodum emptoris, Incommodúmque pertinet*,l.7.D.de peric.& comm.*Secundum naturam eſt commoda cuiuſque rei eum ſequi, quem ſequentur Incommoda*, l.10. D. de diuerſ. regul.. *Si plus Incommodi, quàm commodi hæc Bonorum poſſeſſio habeat*,l.11.D.eod.tit.*Inter coheredes commoda,& Incommoda communicari*, l.19.D.famil. erciſc.

Incommodum Aquæ,l.1.§.vlt.D.de aqua & aquæ pluu.

Quod Incommodi cauſa fit, l.1.§.quod ait,D.ne quid in lo.publ. *Aliquam partem paruulam Incommodi ſuſtinere*,l.37.D.locati.*Illud Incommodi ſequitur*,l.5.§.ſi quis fortè,D.de oper.no. nũt.

Si factum eius Incommodum circà colentibus adferat,l.1.§.ſi quis ex riuo.D.ne quid in flum.pub. *Hoc Incommodum ſentit*, l.4.D.de nouationib.*Incommodo adfici*,l.15.D.ſi quis omiſſ. *Si cum aliquo Incommodo vtatur*,l.1.§.vlt.D.ſi vſufru. pet. *Ex Incommodo dando illis*,l.26.§.vlt.D.de oper. libert.

Cum Incommodo accedentium, l.1.§.ſunt qui putent,D. de quid in flum.pub. *Alicuius*, l.2. §.ſi quis à principe,D ne quid in loco pub.*Pupilli*,l.45.§.vlt.D.de excuſationib.

Sine Incommodo heredis,l.3.D.de annuis legat.*Litigantium*,l.59.D.de iudiciis.*Publico*, l.14.D. de ſeruitutib. *Rei familiaris*,l.96.D.de legat.1. *Cùm ſine Incommodo meo potero*,l.125. D.de verb. ſignif.*Sine magno incommodo*,l.35.D.de ædilic.edic.*Non Incommodè*,l.95.§.quæſitum, D.de ſolutionib.

INCONCVSSA *Firmitas*, l.30.in fi.C.de donationib.*Poſſeſsio*,l.4.C.quib.non obiic. *Inconcuſſum Ius*,l.5.C.de liber.cauſ.

INCONGRVENS *eſt,vxorem marito annuum præſtare*, l.33.§.vlt.D.de donat.int. vir. *Incongruens videbatur*,l.4.§.1 D.de vulg.& pup.

Incongruens inſinuatio,l.13.in fi.C.de teſtament.

Inconſideranter,l. 3.§. ſi tutor, D.de ſuſp. tut.

INCONSVLTE, id eſt inconſulta facilitate,vel leuitate.

Inconſultè in adita hereditate,l.3.D.de condic.deb. *Ne Minores Inconſultè libertatem amittant*, l.16.C.de libert.cauſ.*Minor Inconſultè prædia in ſolutum dedit*,l.40.§.vlt.D.de minorib.*Incõſultè deleta*,l.12.C.de teſtament.

Damnum non Inconſultè accidens, ſed fato,l.11.§.ſciendum,D.de minorib.

Inconſultè iurare l.2.C.ad L.Iul.maieſt.id eſt προπετῶς, vt l.13.§.vlt.D.de iureiur. ſeu *Calore quodam*,vt l.:.C.de reb.credit.*Si Incõſultius hoc fecerit*,l.67.§.vlt.D.de ritu nupt.cui repugnat ibidem,*Si optimo conſilio vſus.*

INCONSVLTO, id eſt imprudenter,inconſideratè, per imprudentiam.Vnde *Inconſulto deletum nomen heredis*,l.1.D ſi tabul.teſtam.

Inconſulto,& *Conſulto,deleta*, opponuntur,l.1.§.1.& §.ſed conſulto,D.de his quæ in teſtam. delent.

INCONSVLTVS *Calor,calumniæ vitio caret*, l.1. §. quæri, D. ad Sc. Turpil. *Qui Inconſulto calore ducti adulteros interfecerunt*.Paulus in Lege Dei,Tit.4.*In rixam Inconſulto calore lapſus*,l.5.C. de iniuriis.*Si Inconſulto dolore adulterum interemit*, l.4.C.ad L.Iul.de adult. *Inconſulto errore lapſus*, l.1.C.ſi maior fac.alien.

Inconſulta facilitas,l.11.§.ſciendum,D.de minorib.

Inconſulto aliquo fieri dicitur,quod eo prius non conſulto, neque eius voluntate explorata factum eſt.*Inconſulto Prætore*,l.5.§.ſi fundus,& §.ſi pupillus. D. de reb. cor. l.8. §. ſi vni, D.de tranſactionib.id eſt,*ſine Prætoris auctoritate*,vt ibid.

Inconſulto Principe,l.13.D.de trãſactionib.l.6.§.1.D.de offic.Proconſ. l.2. D.de cadauerib. punit *Inconſultis principibus*,l.46.§.actores,D.de iur.fiſci.

Vt Inconſulti animi,à repudio mittendo,detrimento retrahantur,l.8.§.ſi verò,C.de repudiis.

INCONVENIENS, id eſt,incongruens & indecorum, l.34. D. de oper. libertor. *Inconueniens bellico Operi*,id eſt inhabilis,l.23.de decurionib.in C.Th.

INCORPORALIS *Res*,*Corporalibus* aduerſantur.*Incorporales* autem *Res ſunt quæ tangi non poſſunt, qualia ſunt ea quæ in iure conſiſtunt: ſicut Hereditas,Vſuſfructus.Obligationes quoquo modo contractæ*,

item, Seruitutes prædiorum vrbanorum & ruſticorum, l.1.§.quædam, D.de diuiſio. rer. Inſtit. de reb.incorporalib. *Seruitutes prædiorum ruſticorum, etiam ſi corporibus accedunt, Incorporales tamen ſunt*, l.14.D.de ſeruitutib. *Incorporales res quæ in iure conſiſtũt, velut Vſusfructus, & ceteræ Seruitutes*, l.vlt.§.vlt.C.de præſcript.longi temp.

Incorporales Res traditionem & vſucapionem non recipere manifeſtũ eſt, l.43.§.1.D.de adquir. rer. dom. *Ius Incorporale poßideri non intelligitur*, l.4.§.ſi viam, D.de vſurpationib. *Incorporalia Iura*, l.3.§.& nemo, C.de quadrien.præſcript.

INCORPORATIO *Bonorum ad fiſcum deuolutorum*, l.1.l.2.& l.vlt.de incorporatio.in C.Th. *Incorporatum*, l.1.de bon.proſcriptor.in C.Th.

INCORRVPTA *fides inſtrumentorum*, l.11.C.de fide inſtrumẽt. *Incorrupta obligatio*, l.26.§.ſi centum, D.de condict.indeb.

Incorruptis probationibus, l.1.C.quib.ex cauſ.ſeru. *Incorruptas villas habere*, l.25.§.conductor, D.locati.

Incorruptum depoſitum, l.vlt.D.depoſiti. *Incorruptum ius*, l.9.D.de liber.cau.

INCREDIBILE *eſt*, l.6.D.de ſeru.exportand. *Incredibile eſt diligentem & ſtudioſum patremfam.in aliquo facilè erraſſe*, l.25.D.de probationib. *Ante 14.annos* Incredibile *eſt Adulterij crimen*, Quintilian. Declam.355. *Incredibile eſt, liberum hominem vt vinculis perpetuis contineretur, eſſe damnatum*, l.6.C.de pœnis.

Multa tam varia & Incredibilia creduntur, l.3.D.ſi pars hered.pet.

Incredibilitatis prætextu patientiam adumbrare, l.29.D.ad L.Iul.de adulter.

INCRESCERE *Aqua, Imbri*, l.1.§.in ſumma, D.de aqu.& aq.pluu.arc. *Quam ſententiam cotidie Increſcere videmus*, l.12.§.ſi fundus, D.de inſtruct.& inſtr.

INCREMENTVM generaliter pro quolibet augmento ponitur. Et ita, *Alluuio* definitur eſſe *Incrementum latens*, §.præterea, Inſtit.de diuiſ. rer. Similitérque *in Alluuione latitare Incrementum*, ait Vlpian.in l.9.§.huic vicinus, D.de vſufructu. *Omne artificium Incrementum recipit*, l.65. §. ornatricibus, D.de legat.3.

Incrementum Negotiationis, l.58.D.de adminiſtr.& peric. *Negotiatio pro Incremento facultatum, exercenda eſt*, l.5.§.negotiatio, D.de iure immunit.

Incrementum Peculij, l.56.D.ad leg.Falcid.l.47.§.ſi ſemel, D. de peculio. *Omnia Incrementa peculij quoquo modo adquiſita*, l.57.D.eod.tit. *Incrementa ex rebus peculiaribus*, l.8.§.vlt. D.de pecul.legato.

Incremento Gregis, fœtus accedunt, l.19.D.de vſuris. *Actionis quæ per Infitiationem creſcit Incrementum*, id eſt, duplum, l.20.§.cum prædiximus, D.de hereditat.petit.

Incremento ſuo Nilus Ægyptum operit, l.1.§.ripa, D.de fluminib. *Incrementa Nili*, l.10.D.de extraordin criminib. *Incrementa Nilotica*, apud Apul.lib.2.Metamorph.Plinius lib.5.cap.9. *Iuſtum*, ait, *Nili Incrementum eſt, Cubitorum 16.*& mox, *Maximum Incrementum, ad hæc æui, fuit cubitorum decem & octo.* Rurſus eod.cap. *Cauſas huius Incrementi varias prodidere.* Vide etiã de incremento Nili, eumdem lib.18.cap.18.

Incrementum conductioni factæ offerri, l.2.C.de venden.reb.ciuit. lib.11. *Qui Incrementum doti dedit*, l.2.C.de dote cautà.

Incrementa ætatis, l.10.§.vlt.D.de aliment.vel cibar.

INCREMENTVM Specialiter pro acceſſionibus, veluti fructibus, vel vſuris, vſurpatur. *an hæc ſtipulatio Incremẽtum ex Fructibus vel ex Vſuris ſentiat*, l.1.§.belliſſimè. & ibidem, *Ex mora Incrementum habituram ſtipulationem. Ex Incremento ſummæ eos alere te volo*, l.9.D.de alimẽt.vel cibar. *Ex Incremento & fructibus ſummæ*, l.27.§.heres, D.ad Senat.Trebell. *Incrementum Vſurarum*, l.24.D.depoſiti. *Ne commodorum commoda, & vſuræ vſurarum Incrementum faciant*, l.1.§.ſi indemnitas, D.de adminiſtr.rer.ad ciuit.

Cum Incremento fideicommiſſum præſtare, l.43.§.1.D. de legat.2. *Cum Incremento reſtituere hereditatem rogatus heres*, l.3.§.ſi heres ante, D.ad Sc.Trebell.Sueton.in Auguſto cap.66. *Legata vel partes Hereditatum, & à quibuſcunque parentibus relicta ſibi, aut ſtatim liberis eorum concedere, aut, ſi pupillari ætate eſſent, die virilis togæ, vel nuptiarum, cum Incremento reſtituere conſueuerat*, id eſt, μετὰ προσόδου, vt Dio lib.54. vbi, hæc quæ modò citaui, Suetonij verba, Græcè ita referũtur. Καὶ τοῖς παισὶν ὧν μικρῶν ἔτι ὄντων, τοὺς πατέρας τῆς οὐσίας ἐκεκληρονομήκει, προσέταξε πάντας, μετὰ τῆς προσόδου, ἐπειδὰν ἀνδρωθῶσιν, ἀποδοθῆναι, ὅπερ που καὶ ζῶν ἐποίει. εἰ γὰρ τινα τέκνα ἔχοντα διεδέξατο, τοῖς παισὶν αὐτοῦ πάντως, εἰ μὲν ἤδη τότε τέλειοι ἦσαν, εὐθύς, εἰ δὲ μή, μετὰ τοῦτο, πάντα ἀπεδίδου.

Quod de fru-

Quod de frumentaria ratione in alium vſum conuerſum eſt, ſua cauſa, cum Incremento debito reſtituatur, l.2.§.quod de, D.de adminiſtr.rer.ad ciuit.

Incremento fructuum augeri portio hereditatis, l.9.C.famil.erciſc.

INCRVSTARE *Parietem*, l.13.D.de ſeruitut.vrb.præd.id eſt, *cruſta marmoris operire*, vt loquitur Plin.lib.35.ca.6.ſeu marmore in tenues cruſtas aut lamellas ſecto tegere, quod vtiq; in vſum luxuria inuenit. Marc.Seneca, Controuerſ.1.lib.2. *In hos ergo exitus varius ille ſecatur lapis, vt tenui fronte parietem tegat.* Lucanus lib.10.

Nec ſummus cruſtata domus, ſectiſque nitebat

Marmoribus. L.Seneca, Epiſt.86. *Pauper ſibi videtur ac ſordidus niſi Alexandrina marmora Numidicis cruſtis diſtincta ſunt.* Marmor autem vti in eam rem ſecaretur, Plin.illo eodem lib 30.cap.tradit his verbis, *Harena hoc fit, & ſæno videtur fieri, terra, in prætenui linea, premente harenas, verſandóque, tractu ipſo ſecante.* Quem locum ſuppreſſo auctoris nomine trāſcripſit Iſidor.l.19. Origin.cap.10.

Incruſtatio, dic.l.13. *Incruſtationes* in impenſis voluptuariis numerantur, l.79. D. de verbor. ſignif.

Incruſtationes autem à *Tectoriis* eò differunt, quod illæ ſolido de marmore ſubductis & detractis cruſtis parietes operirent: his vero è marmore cōtuſo cribríſque excreto, & harenato cum calce mixto, parietes, inducebantur, diligentíque fricatione leuigabātur. Vt Vitruu. lib.7.cap.6.docet.

INCVBARE, vt Seruius in 1. Æneid.ad verba, *Ponto nox Incubat atra*, ſcribit, *propriè eſt per vim rem alienam velle retinere.* Vnde

INCVBATOR, appellatur iniuſtus poſſeſſor. B.Auguſtin.Homil.30. *Non erit vox iuſti poſſeſſoris ſed impudentis Incubatoris improbitas.* Et ita, *Incubatores*, pro iniuſtis detentoribus, in l.20. de pagan.ſacrific.in C.Th.Hinc & Seruius in 7.Æneid. *Tyrannum*, ex ſuorum temporum vſu loquendi, *Imperij Incubatorem*, interpretatur.

INCVBATIO, pro detentatione rei, l.vlt.C.ne rei dominic.l.15.de iure fiſc.in C.Th.

INCVDES, ait Papias, *dicuntur*, quibus fabri ferrum domant. *Si incudem, aut Malleum fregit faber*, l.2.§.1.D.de lege Rod.

INCVLPATVS qui culpa caret, l.34.§.ſi ea, D.de legat.2.Macrob.lib.6.Saturnal.cap.7. *Omnis culpæ priuatio Inculpatum facit. Honeſtæ & Inculpatæ vitæ teſtis*, & contrà *Notatus, & reprehenſibilis*, l.3.D.de teſtib. *Inculpata eſt mora*, l.9.§.vlt. D. de vſuris, id eſt, reprehenſione caret. *Inculpatæ Tutelæ moderatione*, l.1.C.vnde vi.

Inculpatim, l.20.D.de palatin.ſacrar.largit.in C.Th.

INCVLTI *Agri*, l.7.D.de iur.deliber.

INCVMBERE *Bonis alienis, velut prædo*, l.3.§.tutor, D.de ſuſpec.tut. *Rei alienæ*, l.2.C.de fructib. & lit.exp. *Pignori*, l.55.D.de furt. §. furti autem, Inſtit.de oblig.quæ ex quaſi delict. *Poſſeſſioni bonorum*, l.1.§.1.D.vt legator.ſeu fideicom.l.8.C.quomodo & quan.iud. *Poſſeſſioni rei obligatæ*, l.1.C. ſi aduerſ. credit. præſcript. *Poſſeſſioni ciuiliter, aut naturaliter*, l.3. §. vlt. D. ad exhibend. *Poſſeſſioni, Corpore & Animo*, l.19.D.de adquir.poſſeſſ.

Incumbere alicui dicitur, id cuius onus ei iniunctū, neceſſitáſve impoſita eſt. *Heredi defenſio, mortis Incumbit*, l.5.§.vlt.D.de Sc.Silania. *Accuſandi neceſsitas Incumbit domino*, l.5.D.de accuſ. *Nec Appellandi tibi neceſsitas Incumbebat*, l.vlt.C.de filiisfam.& quemadmod.lib.10. *Incumbebat eis neceſsitas prouocandi*, l.8.§.ſi ignorantes, D.mandati.

Nam nec ipſi domino hæc Incumbebat Cautio, l.39.§.queritur, D.de procuratorib.

Incumbit probatio, l.1.& l.2.D.de probationib.l.14.D.de Carbon.edic. l.1.§. ſi magiſtratus, D.de magiſtrat conuē. *Neceſsitas probandi*, l.37.D.de liber.cauſ.l.22.D.de probationib.Paul. lib.1.Sentent.Tit.15. *Neceſsitas probationis*, l.2.& l.16.C.de probationib. *Onus probandi*, l.20.C. eod.tit. *Onus Probationis*. l.vlt.C.de ſolutionib.

Vſufructuario hoc Onus Incumbit, l.64.D.de vſufruct. *Onerum eorum releuandorum gratia quæ in parietem Incumbunt*, l.18.D.de dam.infec.

Vnicuique pro parte hereditaria, præſtatio Incumbit, l.139. D.de verb. oblig. *Cui præcipua cura rerum Incumbit*, l.57.D.de verb.ſignif. *Iudici omnium rerum officium Incumbit quæcumque in iudicio verſantur*, l.25.§.item ſciendum, D.de ædilic.edic.

INCVNCTABILE *eſt*, l.21.§.D.de teſtib.id eſt nullam habet dubitationem.

INCVNCTANTER, l.20.D.de manum.vindic.

INCVRIAM Feſtus negligentiam interpretatur. *Per Incuriam domini*, l.5.C.vnde vi.

Incuria necatus, l.5.§.vlt. D. de Senat. Silan. id eſt, per ſeruorum incautam negligentiam.

Incuria ſupponentis ignem, Paul.lib.5.Sentent.Tit.20.

Incvrrere, eſt Incidere. Sic, *Incurrere in legem*, Paul.lib.5.Sentent.Tit.23. *Incurrere aculeos legis*, l.1.C.vt intra cert.temp. *Maieſtatis crimen Incurſurus eſt*, l.1.C.de priuat.carcerib. *Si quis Stylum proſcriptionis Incurrerit*, l.7.C.de bonis proſcriptor.id eſt, *exceperit*, vt l.9.eod.tit. *In his quæ extra teſtamentum Incurrerent*, l.16.D.de cond.& dem. *Incurrere periculum*, Paul.lib.1.Sent. Tit.15. *quamuis temporis Incurrat compendium*, l.17.§.vlt. D. de caſtr. pecul. *Si fune rupto, aut cùm à nullo regeretur, Nauis Incurriſſet*, l.29.§.ſi nauis, D.ad L.Aquil.id eſt, *Impegiſſet*, vt ibidem.

Incurrit, id eſt emergit, incidit, interuenit. *Incurrit Tractatus*, l.vlt. D.ſi pars hered. *Vitium*, l.1.D.de donat.inter vir.& vxor. *Incurrebat hæſitatio*, l.42.D.de mort.cau.don.

Si nulla fraudis Incurrat ſuſpicio, l.3.D.de ſeparationib.

Incvrsvs *Hoſtium*, l.15.§.1.D.locati, l.18. D.commodati. *Hoſtilis*, l.1. C. de commodato. *Latronum*, l.24.D.locati, l.50.D.de adminiſtr. & peric. l.18. D. commodati, l.1. C. depoſiti. *Prædonum*, l.1.§.1.D.de obligation.& action.id eſt, *Impetus*, vt l.23.in fin.D.de diuerſ.regul.

Incurſus fluminis, Plin.Epiſt.73.lib.10.

Incvstoditæ *Ædiculæ*, l.19.D.ad leg.Iul.peculat.

Indagatio, id eſt, inueſtigatio, & inquiſitio, l.9.C.ad L.Corn.de falſ. *Seuera*. l.20. de exactionib.in C.Th. *Seuera per tormenta*, l.3.de quæſtionib.in C.Th. *vel Sera Indagatione detractum*, id eſt inueſtigatione, l.83.de decurionib.in eod.Cod.

Indago eſt retium, ſeu plagarum, ambitus, quo ſiluæ colleſque à venatoribus, ferarum includendarum cauſa, cinguntur. *Indaginem plagis poſitis à venatore emere*, l.11. §.vlt. D. de actionib.emp. Tibullus Elegiar.lib.4.

----Denſos Indagine colles
Claudentem. Ouidius lib.7.Metamorphoſ.
Venimus, & latos Indagine cinximus agros.

Lucanus lib.6.

Et vaſta ſiluas Indagine clauſit. Silius Italic.lib.10.
Tacitoque premens veſtigia roſtro
Luſtrat inacceſſos venantum Indagine ſaltus. Idem lib.13.
Mœnia flexa ſinu, ſpiſſa vallata corona
Alligat, & telis, in morem Indaginis, ambit. Stat.Papin.lib.3.Syluar.
Non grege Maſsillo curuáque indagine clauſus. Idem lib.2.Thebaïd.
----Vt clauſos Indagine, profert
In medium vox prima feras. Symmach.Epiſt.37. lib.2. *Interea loci ferarum domos indago ſollicitat.*

Atque hæc eſt propria verbi huius ſignificatio, quæ ad alia quoq; μεταφορικῶς transfertur. Quintilian. Declamatio.252. *Hac Lege omnem malitiam, velut quadam Indagine, cinxerunt, vt quidquid aliarum legum effugiſſet auxilium, quaſi extrinſecus circumdaretur.* Florus lib.3.cap. de bello Piratico. *Quidque Piratarum fuit, quadam Indagine incluſum & oppreſſum eſt.*

Indago pro indagatione, l.22.C. ad L. Cornel. de falſ.l.2.eod.tit.in C.Th.l.7.de bon.proſcript.l.2.ſi vag.pet.mancip.l.45.de decurionib.l.1.de frumento vrb.Conſt.

Inde *dicimus*, l.7.D.quando dies leg.ced. *Inde quærit Iulianus*, l.14.§.1.D.quãdo dies legat. *Inde quæritur*, l.1. §. poteſt, D.de oper.nou.nunc.l.16.§. inde, D. ad Sc. Trebell. l.6. §.inde, D.de aqu.& aq.plu. *Inde Naratius ſcribit*, l.23.D.ad leg.Aquil. *Et Inde*, id eſt, ex domo ſua, l.8. D.de diuortiis.

Indebitvm *ſolutum*, accipimus, *non ſolùm ſi omninò non debeatur: ſed & ſi per aliquam Exceptionem perpetuam peti non poſsit*, l.26.§.vlt.D.de condic.indeb.

Indebitum eſt, non tantùm quod omnino non debetur, ſed & quod alij debetur, ſi alij ſoluatur, l.65.§. vlt.D.eod.tit.Vet.Gloſſar.Græc. *Indebitum* interpretatur τὸ κατὰ πλάνην καταβληθέν. Nam *per errorem, non item conſulto, dati repetitio eſt*, l.54.D.de diuerſ.regul. Vnde idem Vet.Gloſſar. *Indebiti*, ait, *Condictio*, ὅτι κινεῖ, εἰς ἀπαίτησιν τοῦ κατὰ πλάνην καταβλήματος. ὥσπερ, εἰ κατὰ πλάνην ᾤου τινὰ χρεωστεῖν ρ ἄσπ, γ, καὶ κατέβαλες αὐτά.

Indebitum ergo *ſolutum*, cùm de repetitione agitur, eſt *non debitum per errorem ſolutum*, §.Item is cui Inſtit. de obligat.quæ ex quaſi contractu, §.Is quoque, Inſtit.quib.mod.re contrahit. oblig.Et ita *Indebitum ſolutum* accipe, l.50.D.de ſolutionib.l.16.D.rat.rem hab.

Indebita iure gentium pecunia, l.47.D.de condict.indeb. *Debiti enim vel non debiti ratio in Condictione, naturaliter intelligenda eſt*, l.64.D.eod.tit. Quintil.Declamat.269. *Indebitam pecuniam ab amico peto in frumento Indebito ſoluto*, l.65.§.ei qui, D.de condict.indeb.

Indebiti Actio, l.8.D.de alimẽt.vel cibar.quæ paſſim *Condictio Indebiti*.

Indeco-

INDECORVM *eſt Patrem à filio regi*, l.12. D.de tutorib.& curat.dat.

INDECORE, l.48. D.de oper.lib.& apud Caſſiodor.Epiſt.34.lib.2.Variar.

INDEFENSVS qui non defenditur, l.2. §.Tractari, D.ad Sc.Tertyl. *Tutoris præcipuum eſt officium, ne Indefenſum pupillum relinquat*, l.30. D.de adminiſtr.& peric. *Contra pupillum Indefenſum*, &c.l.54.D.de re iudic. *Indefenſi minores*, l.45.§.vltim.D.eod.tit. l.4. C.ſi aduerſ. rem iudicat. id eſt, *defenſione iuſta & curatoris auxilio deſtituti*, vt loquitur l.6.C.quomodo & quan.iud. *Abſens & Indefenſus*, l.2.C.de contr.iudic. *Abſentibus atque Indefenſis*, l.3.C.quomodo & quã.iud. *Abſentes Indefenſi*, l.1.D.de negot.geſt. *Indefenſus ſeruus*, l.23. D.de pecul. quem dominus, vel quis alius noxali Iudicio non defendit.

Indefenſus autem, *rectè dici non poteſt, qui dominum præſentem non habuit*, l.2. D.de cuſtod.& exhibit. *Indefenſam perſonam relinquere*, l.29.D.de noxalib. *Indefenſæ perſonæ*, l.5.§.ceſſatum, D.vt in poſſeſſ.legat. *Indefenſa Reſpubl.* l.1.C.de iur.Reip. *Indefenſum ius*, l.40. §. 1.D.de hered.petit.

INDEMNATVS *in cuſtodia defunctus*, l.9.D.qui teſtam.fac. id eſt, *antequam de eo iudicium redditum & pronuntiatum eſſet*, vt l.2.§ vlt.D.de bon. eor. Cic. pro domo ſua, *poteſt igitur Damnati pœnam ſuſtinere Indemnatus?* Idem in L.Piſon. *Indemnati ciuis, atque integri capitis proſcriptio.*

INDEMNIS appellatur qui damnum non ſentit, qui nullo damno adficitur. *Indemnes fieri, & Damnum ſentire*, opponuntur, l.5.§.ſi plures, D.de tributor. *Indemnis emptor diſcedere debet*, l. 27. D.de ædil.edic. *Cauere coheredi Indemnem eum fore*, l.28.D.famil. erciſc. *Si cauerit Indemnem hoc nomine heredem futurũ*, l.29.§.vlt.D.de iure dot. *Indemnes eſſe oportere*, l.vlt.§.item reſcripſerũt, D.de adminiſtr. rer. *Indemnem præſtare*, l.17.D.de adminiſt.& peric.l.31.D.de pigner.act.l.16. D.de iur.dot.l.23.§.Iulianus, l.29.§.vlt.D.de ædil.edic.l.70.D.de leg.1.l.19.§.1.D.ad Sc.Velleian. *Indemnes ſocios præſtare*, l.23.D.pro ſocio. *Indemnis præſtari ab herede*, l.14.§.1.D.de religioſis, *A coherede*, l.38.D. de condict. indeb. *Indemnes coheredes præſtari*, l.107.D.de legat.1.

INDEMNITAS *Præſtari*, l.64.D.de legat.2.l.11.C.de adminiſtrat.l.;.C.de ſentent.& interl.

Indemnitati Conſulere, l.1.C.ne pro dote. *Conſuli*, l.32.D.de neg.geſt.l.4.C.comm.vtriuſque, l.2.C.ſi aduerſ.libert.l.2.§.vlt.C.ſi propter public. *Proſpici*, l.3. C.famil. erciſc. l.vlt. C. de in lit.iur. *Satisfacere*, l.36.§.vlt.D.ad municipal. *Satisfieri*, l.1.& l.4.D.de magiſtr.conuen.l.2.& l.3.C.de conuen.fiſc.debitorib. *Indemnitati fiſcali ſatisfieri*, l.15. C.de don.int.vir. *Indemnitatem conſequi iudicio*, l.1.§.an in hoc, D.de contr.tut. *Seruare per arbitrum*, l.38.D.de ædilic.edic. *Præſtare*, l.8.C.de magiſtrat. conuen. *Indemnitatem præſtandam*, l. 19. C.famil.erciſc. *Promittere*, l.8.§.1.D.ad Sc.Velleian.l.6.C.eod.tit.id eſt, repromittere Indemnes futuros. *Indemnitate repromiſſa*, l.1.C.de cõueniend.fiſci debit. *De Indemnitate cauere*, hoc eſt, ſatiſdato *Cauere alicui Indemnem eum futurum eius negotij nomine quo de agatur*, l.16.§.idem quærit, D.ad Sc. Treb.l.25. § idem iuris coniuncta l.29.D.fam.erciſc.l.29.D.de iure dot. *Non ante ſoluere legatum cogendus eſt, quàm ei cautum fuerit de Indemnitate*, l.7.D.de dote præleg. *Niſi prius de Indemnitate cautum*, l. 59.D.ad Sc.Trebell. *Indemnitatis Cautio*, l.14.§.vlt.D.ad Sc.Trebell. *Actionem cum ſua Indemnitate competere*, l.33.D.de dolo.

INDERE *quid in Aurum, Argentum, Æs, publicum*; l.1.D.ad L.Iul. pecul. *Si vera ſunt quæ precibus Indidiſti*, l.18.C.de probat. *pretium quod dotali inſtrumento Inditum eſt*, l.6.C.ſolut.matr.

INDEVOTIO *Heredis*, l.1.D.de penu. legat. Quæ tamen verba Triboniani magis quàm Vlpiani phraſim ſapiunt, vt ex l. vlt. §. vlt. C. de fideicommiſſ. libert. l.vlt.§.ſin verò, C.de teſtament. manumiſſ. l.35.§. ſi autem hoc, C. de donationib. colligitur. Quamquam *Indeuotionis* vocẽ à barbarie adſerit D.Ambroſ. lib.de Elia.cap.17.quo, peregrinũ quidẽ, receptũ tamen bibendi pro ſalute principis morẽ, iam inde à ſuis tẽporibus inualuiſſe oſtendit, *Quid memorem*, ait, *ſacramenta, quæ violare nefas arbitrantur? Bibamus, inquiunt, pro ſalute Imperatorũ, & qui non biberit, ſit reus Indeuotionis*. ſic enim eum locũ emendo, quod & ſequentia verba cõfirmant. *Videtur enim non amare Imperatorem, qui pro eius ſalute non biberit. O piæ deuotionis obſequium.*

INDEX, vt Aſcon.Pædia.in Diuinat.explicat, eſt, *qui facinoris, cuius ipſe eſt conſcius, latebras indicat, impunitate propoſita.* Græci μηνυτὴν, ab eadem origine, dicunt. & ita apud Cic.Saluſt Liuium, Tranquill. vox hæc accipienda eſt. *Ab Indice nominati*, Plin. Epiſt.97. lib. 10. Aliâs *Index*, ſcripturæ alicuius Exemplum ex Authentico deſcriptum ſignificat, l.2.D.de fide inſtr.Paul.lib.5.Sentẽt.Tit.1.Quidam tamen magis putant *Indicem*, breuem quãdam eſſe ſubnotationẽ, ex ampliori pleniorique ſcriptura delibatam. Ac planè *Indicem*, σύντομον παράδοσιν vertit Theophil.§.vlt.Inſtit.de publ.iudic.

Index Legis apud Cicer. Philipp. 1. eſt quod *Summarium* vulgari ſermone dicitur. Sic & *Librorum Indices*, Cic.lib.2.de Orato.Agell.lib.20. cap.11.quos à Græcis συλλάβους appellari, ait idem Cic.Epiſt.4.lib.4.ad Attic.nimirum quod breuiter & ſummatim indicant quid illis contineatur. Vnde Iuſtinian. Epiſt. de conceptio.Digeſtòr. §.noſtram, Commentarios in

Digeſta conſcribi vetans, *Per Indices tãtummodo, & Titulorum ſubtilitatem, quæ παράτιτλα nuncupantur, quædam admonitoria eius facere* permittit.

Indicasse, interprete Vlpiano, eſt *detuliſſe, arguiſſe, accuſaſſe, & conuiciſſe*, l.197. D. de verbor. ſignificatio. quæ referenda eſt ad l.3. §. ſi ex ſtipulatu, & §. vtrũ is ſolus, D. de Sc. Silania. quod Inſcriptio ipſa oſtendit. Græci in eundem ſenſum vtuntur verbo ἐνδείκνυσθαι, vt ex l.3. D. de via pub. patet. *Indicare fugitiuos dominis, vbi celẽtur*, l.15. D. de præſcript. verb. *Indicare fugitiuum, vel furem*, l.4. §. vlt. D. de condict. ob turp. cauſ. l.48. §.1. D. de furtis. *Si à ſeruo meo pecuniam quis accepiſſet, ne furtum ab eo factum Indicaret*, l.5. D. de condict. ob turp. cauſ. *Indicare conſcios*, apud Quintil. Decl.307. *Indicandos conſcios ſuos*, l. vlt. D. ad exhib. *Eis Indicantibus proditores ſuos*, l.1. §. cùm quis, D. de quęſt. *Qui cognouerat tãtum, nec patri Indicauerat*, l.2. D. de L. Pomp. de parricid. *Inſpectio tabularum etiam lectionem earum Indicat*, l.2. §. inſpectio, D. teſtament. quemad.

Indicatio, *Temeraria, eius qui ignorans furem eſſe, adſeuerauit bonæ frugi & fidum, & caro vẽdidit*, l.13. §. quod autem, D. de actionib. emp.

Indicium, interdum ſignificat mercedem operæ exhibitæ ad indicandum ſeruũ fugitiuũ. Nam, vt ait Vlpian. in l.15. D. de præſcript. verb. *Solent qui nouerunt ſeruos fugitiuos alicubi celari, Indicare eos domini, vbi celantur. Solent & mercedem huius rei accipere, & ſic indicare.* Et mox, *Si pactio interceſſit ob Indicium, hoc eſt, vt ſi indicaſſet adprehenſúſque eſſet fugitiuus, certum aliquid daretur*, Idem in l.4. §. vlt. D. de condict. ob turp. cauſ. *Si tibi Indicium dedero, vt fugitiuum meum Indices, vel furem rerum mearum.* Sic Paul. lib. 2. Sentent. Titul. 32. *Ob Indicium comprehendendi furis præmium promiſſum* dixit. Apul. lib 6. Metamorph. Mercurium pręmium inueſtigationis Pſyches, publicè præconio ſuo, edicentem facit in hæc verba: *Si quis à fuga retrahere, vel occultam demonſtrare poterit fugitiuam regis filiam, conueniat Mercurium prædicatorem, accepturus Indicij nomine ab ipſa Venere ſeptem ſuauia.* Idémque lib.7. eiuſdem argumenti, quod eiuſmodi Indicij nomine datur, *Indiciuæ præmium* vocat. *Indicium* ergo, vt ex ſ̃dictis locis patet, tam id quod mercedis, præmiive, nomine, ob indicandum furem, fugitiuúmq; datur, quàm ipſum indicationis factum deſignat. Illud autem Indicij præmium ſeu mercedem, Græci μήνυτρα vocãt. Dio Chryſoſtomi Oratione quæ εὐβοϊκὸς ἢ κυνηγὸς inſcribitur. οἱ δὲ κήρυκας ὠνίων, οἱ δὲ κλοπῶν ἢ δράσμων μήνυτρα περιηγητὰς ἐν ὁδοῖς. Lucian. ἐν δραπέταις. ἀλλὰ χαίρειν ἀποδίδοσαι τὰ μήνυτρα, ὡς ἔγωγε πάνυ σαφῶς ὃν ζητεῖτε οἶδα.

Indicium etiam, criminis nuntiationem magiſtratui factam ſignificat. Et ita, *Vindicem Vitelliorum ſeruum coniurationem Indicio ſuo detexiſſe*, ait Pompon. l.2. §. initium, D. de orig. iur. *Coniurationem Sergij Catilinæ mulier detexit, & Marcum Tullium conſulem Indicium eius inſtruxit*, l.8. D. ad L. Iul. maieſtat. *Propter Indicium proditæ mortis, vel detectæ coniurationis*, l.39. D. ad Leg. Falc. *Nuntiatores per notoria Indicia ſua produnt*, l.6. §. nuntiatores, D. ad Sc. Turpill. Proinde qui crimen nuntiat, defert, detegit, *Indicium profiteri* dicitur. *Aithales ſeruus profeſſus eſt Indicium, ſe poſſe probare falſum teſtamẽtum Vetti*, l.24. D. de Leg. Cornel. de falſ. *Qui operam dediſſet, quò quis falſum Indicium profiteretur, vt quis Innocens conueniretur*, l.1. D. ad L. Cornel. de ſicar. Plin. Epiſt. 16. lib.3. *Eadem apud Claudiũ vxori Scriboniani, quum illa profiteretur Indiciũ, Egóne, inquit, te audiam?* Quo genere loquẽdi etiã Tacit. lib.5. vtitur. Attamen cõtra hũc receptũ loquẽdi morẽ Martian. l.3. §. is cuius, D. ad L. Corn. de ſic. *Qui falſa Indicia confeſſus fuerit*, ait, *confitendáve curauerit, quo quis innocens circũueniretur.* Sanè eodẽ ſenſu *Indiciũ deferre*, Q. Curtius nõ ſemel, ait: veluti, lib.5. *Tamen ſtimulante conſcientia Indicium detuliſſe credebat.* Idẽ lib.6. *Rurſúſq; inſtitit quærere quotus dies eſſet ex quo Nicomachus ad eũ detuliſſet Indiciũ.* Et aliàs, *Cũ Rex: Qualis ergo animi vobis videtur, qui huius rei delatũ Indicium ſuppreſſit?* Similiterq; Senec. lib.1. de Clem. *Delatum eſt ad eum Indicium, L. Cinnam inſidias ei ſtruere. Indicia ſeruorũ contra dominos admittẽda non ſunt*, l.1. §. item Seuerus, D. de quęſt. Præterea *Indicia* ſunt ſigna vel argumenta ad fidẽ faciendam idonea, ſeu, per quæ aliquid coarguitur, conuincitur, comprobatur, l.30. C. de euict. *Indicia certa quæ iure non reſpuuntur, non minorem probationis quàm inſtrumenta continent fidem*, l.19. C. de rei vind. *Cùm nec cetera probationum Indicia reprobentur*, l.21. C. de probat. *Amiſſis inſtrumentis cetera probationum Indicia iure prodita, nõ habẽtur irrita*, l.15. C. de iure dot. *Omiſſa ſcriptura, cetera nuptiarũ Indicia non ſunt irrita*, l.13. C. de nupt. *Iudices argumentis veluti certis Indiciis ducti*, l.8. §.1. C. de quęſt. *Facinus manifeſta fide atq; Indiciis euidentibus publicare*, l.34. C. ad L. Iul. de adult. *Manifeſtis Indiciis accuſationem comprobare*, l.3. C. ad L. Iul. maieſt. *Debitũ antẽ aliis Indiciis cõprobari oportet*, l.10. C. arbitr. tut. *Dolum ex Indiciis perſpicuis probari conuenit*, l.6. C. de dolo. *Notio apertiſſimis documẽtis, vel Indiciis ad probationem indubitatis, & luce clarioribus, expedita*, l. vlt. C. de probat. Quintilian. lib.3. cap.9. *Signum* quod Græci vocant σημεῖον, id propriè eſſe tradit quod, *ex eo de quo quæritur natum, ſub oculos venit: quod quidam Indicium, quidam Veſtigium nominauerunt, per quod alia res intelligitur: vt per ſanguinem cædes.*

Ibidémque

Ibidémque *ſignorum alia eſſe Indubitata & neceſſaria, quæ aliter habere ſe non poſſunt, quæ Græci vocant τεκμήρια, alia non neceſſaria & dubia quæ σημεῖα.*

Scripturæ quibuſcunque verbis, vel Indicius inueniãtur relictæ, l.vlt.C.com.diuid.id eſt notis: ſeu verborum compendiis.

Indicere interdum ſignificat iniungere. *Si cùm alium contingeret legatio, alij hoc onus Duumuir Indixerit*, l.13.§.idem Labeo, D.de iniuriis. *Indixiſſe viduitatem*, l.2.C. de inſtitutionib. & ſubſtit.id eſt, iniunxiſſe.

Indici Munera, id eſt *iniungi*, vt apparet ex l.6.vlt.D.de muner.& honor. *Patrimoniorum munera poſſeſſionibus ſiue patrimoniis Indicuntur*, l.vlt.§.patrimoniorum, D.de munerib. & honor. *Munera quæ patrimoniis, publicæ vtilitatis gratia, Indicuntur*, l.2.C.de munerib.patrim.lib.10. *Munera quæ non Patrimoniis Indicuntur*, l.7.D.de vacat.& excuſat. *Ab his Oneribus quæ poſſeſſionibus, vel Patrimunio Indicuntur*, l.10.D.eod.tit.

In his ſpeciebus, quæ poſtea Indicuntur, l.28.D.de vſu & vſufruct. *Sordida munera vobis non Indicentur*, l.2.C.de re milit.lib.12.

Indicti muneris adminiſtratio, l.5.D.de iure immunit. *Ex improuiſo Indictæ Collationes*, l.8.§.vacationum, D.de vacat.& excuſat.

Indicere operas Liberto, patronus dicitur, dum illi Operas quas edat ac pręſtet Imponit, diémque illarum præſtationi ſtatuit, l.23.§.vlt.D.de oper.libertor. Seneca lib.3.de Ira: *Cùm aliquis ſit, & quidem de illuſtribus philoſophis, qui illi Indicat operas.*

Cedere incipiunt operæ poſtquam fuerint Indictæ, l.13.§.iudicium, l.23.§.vlt.& l.24. D.de oper. lib. *Si operas à liberto quis ſtipulatus ſit, non ante dies earum cedit quàm Indictæ fuerint*, l.73. D.de verbor. oblig. *Si Indictæ operæ præſtitæ non ſint*, l.6. C. de oper.libert. *Libertus qui poſt Indictionem operarum valetudine impeditur quo minus præſtet operas, non tenetur*, l.15.D.de oper.liber.

Si Feriæ extraordinem ſint Indictæ, l.26.§.ſi feriæ, D.ex quib. cauſ. maior. Macrob. lib.1. Saturnal.cap.16. *Imperatiuæ feriæ ſunt quas Coſſ. vel Prætt. pro arbitrio poteſtatis Indicunt.* Seruius in lib.1.Æneid.ad eum verſum, *Simul diuûm templis Indicit honorem*, id eſt, *iuſsit fieri ſupplicationes. Et bene, Indicit, quia Troiani inopinato venerant. Feriæ autem legitimæ ſunt, aut Indictæ. Indici autem dicuntur, quia paupertas maiorum ex collatione ſacrificabat, aut certè, de bonis damnatorum. Multæ Indicendæ ius*, l.2.C.de mo.mulctar.id eſt, *Irrogandæ*, vt loquitur l.6.§. præſes, D. de offic.præſid.

Indictum bellum, id eſt, de nuntiatum, l.vlt.D.de legationib.

Indictum eis nomen eſt, l.vlt.D.de bon.eor.qui ſibi, id eſt inditum.

Indictio pro munere ſeu onere quod patrimoniis indicitur, annuáque penſitatione quæ pro poſſeſſionibus præſtatur. Aſcon.Pædian.in 4.Verrin. *Omne genus penſitationis, in hoc capite poſitum eſt, Canonis, Oblationis, Indictionis. Si qua Tributorum, aut Vectigalis, Indictioniſve quid nomine præſtare oportet*, l.13.§.Idem Iulianus, D.de actionib.emp. *Ab omni Indictionis onere Immunes*, l.11.C.de adſeſſorib. *Indictionis Canonicæ tributum*, l.14.de proxim.comit.diſpoſ.in C.Th.

Indictiones, anniuerſariæ Tributorum & Annonarum præſtationes, penſitationéſve quarum onus quiſque pro modo poſſeſſionum adgnoſcebat. Itaque Patrimoniorum ea munera erant. Rubr.de Indictionib.lib.10.C. *Indictiones non perſonis, ſed rebus Indici ſolent*, l.3.C.de annon.& tribut.lib.10. Ac planè onus id fructuum fuiſſe, perinde ac Tributa, & alia quæ referuntur in l.27.§.ſi quid cloacarij, D.de vſufructu oſtẽdit Paul.in l.28.D.de vſu & vſufr.leg.in qua *fundo cuius vſusfructus legatus erat, temporarias Indictiones indictas fuiſſe* proponit.

Sanè Collationes quaſdam *per Magiſtratus ex improuiſo Indictas*, quaſdam verò *è lege* factas docet Papinian, l.8.§.qui muneris, D.de vacat.& excuſ. Illas, *Extraordinarias Indictiones* vocãt Impp.lib.10.C.de munerib.patrimon.lib. 10. nimirum *quæ extra ordinem imperabantur*, vt loquitur l.6.D.de vacat.& excuſat. Altera ergo *Indictionum* ſpecies *Canonicum*, altera, *extraordinarium nomen habebat*, vt loquũtur Impp.l.1.C.de indictionib.lib.10. Ceterùm quod ſupra cõſuetudinariam functionem augmenti nomine indicebatur, *Superindictum* vocabatur, l.1. & Rubr.de ſuperindicto lib.10.Cod.l.15.C.de excuſat.mun.lib.10. *Ab omnibus Indictionibus tam ciuilium quàm militarium Iudicum ſemper habeantur immunes*, l.vlt.C.de apparit.præf.lib.12.

Indictitia onera, apud Caſſiodor.Epiſt.14.lib.1.

Indictio etiam ſignificat ſpatiũ 15.ann. in orbem circumactorũ, ſeu 15.ann. in ſe reuolutorũ iterationẽ: cuiuſmodi partitione tẽpora numerari computariq; Cõſtantinus inſtituit. Vnde & ἐπινέμησιν à Græcis appellatã vero propius accedit: quãquam & aliã huius verbi notationem quibuſdã magis placere ſcio: quã nec improbo. Extat certè Gręca vox hæc in Nou.47. & 74. Latina verò l.3.l.7.l.8.l.9.l.11.l.16. de indulg. debit. l.33. de annon.& tribut. l.173.de decur.l.11.de iur.fiſc.l.3.de equor.conlat.l.6.de conlat.donat.vel releuat.in C. Th. & Epiſt.

de Iuſtin.cod.confir. Fit autem *Indictionis quintædecimæ* mentio, l.3. de indulgent. debitor. in Cod.Th. quem numerum Indictiones non excedebant: ſed ad primum exinde annum earum computatio reuoluebatur. Ceterùm Indictionis duas notationes Georg. Cedrenus adfert. Ridiculam vnam, ab Actiaca victoria deductam. Alteram æquè reiiciendam ab Indicando: ac demum, ἡ δὲ Ἑλλὰς φερωνύμως ἔθηκε τὴν Ἐπινέμησιν. Οὐ γὰρ εἰς ἀπαράβατον καὶ ὡρισμένον βάρος τὸ παλαιὸν οἱ φόροι τοῖς ὑπηκόοις ἐτάττοντο: ἀλλὰ ἡ καρπῶν γένεσις τὴν σύνταξιν αὐτοῖς ἐφιλανθρωπεύετο. συνεζύγησαν γὰρ ἐλάφρυνεν, εὐθυνοῦσαν δὲ οὐκ ἐβάρυνε, καὶ διένειμε ἀλύπως φορολογουμένοις τὸ ἀνάλογον καὶ τό τι, ὅτι χρεία ἐκάλει. Vtut ſit Indictionum computationẽ a menſe Septembri inchoatã, cõſtat: eiuſq; rei locuples teſtis eſt D. Ambroſ. cuius lib. de Noë. cap.17. verba ſunt hæc, *Etſi à Septembri menſe Annus videatur incipere, ſicut Indictionum præſentium vſus oſtendit.* Idémque Epiſt. 83. lib.10. *Indictio enim Septembri menſe incipit.* Vulgò autem Indictionum auctor Conſtantinus laudatur. Cedrenus tamen Theodoſij principatu morem hunc, abrogatis exploſiſq; Olympiadis, cœpiſſe ſcribit, his verbis. Ἐν τούτοις ἡ τῶν Ὀλυμπιάδων ἀπέσβη πανήγυρις, ἥτις κατὰ τετραετῆ χρόνον ἐπετελεῖτο. ἤρξατο δὲ ἡ τοιαύτη πανήγυρις, ὅτε Μανασσῆς τῶν Ἰουδαίων ἐβασίλευσε. καὶ ἐφυλάττετο ἕως τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ τοῦ μεγάλου Θεοδοσίου, καὶ ἤρξαντο ἀριθμεῖσθαι αἱ Ἰνδικτοι, ἀρξάμεναι ἀπὸ Αὐγούστου Καίσαρος ἐν ἔτει ιε. τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ.

INDICTA *Cauſa, animaduertere in aliquem,* Cic. Epiſt.2. lib.5. *Capitis condemnari,* Cic. pro C. Rabirio perduell. reo. *Damnati & eiecti,* idem Cic. actio. 1. in Verrem. *In vincula conucere,* idem lib.5. in Verrẽ. *In Vincula duci,* Liuius lib.3. *Profugere,* Cicero pro Sylla. *Res Indicata,* idẽ Philip. 2. id eſt, *incognita cauſa,* vt idem aliàs loquitur.

INDICI *Leones,* l. vlt. §. ſpecies, D. de publicanis. *Indicum ferrum,* ibidem.

INDIFFERENTER, id eſt, promiſcuè, ſine vlla differentia, l.1. D. de offic. quæſtor, l.10. D. de verbor. ſignificat. *Non Indifferenter de cetero facient,* l.10. D. de cuſtod. & exhibit.

INDIGET *Venia fortuito factum Incendium,* l. D. de incend ruin. *Quæ poſtea emergunt, auxilio Indigent,* l.11. §. ex cauſa, D. de interrogationib. *Qui grauiore animaduerſione Indigent,* l.1. §. ſolent, D. de offic. præf. vr. *Filium non Indigere exheredatione a ſequentibus gradibus,* l.4. §. vlt. D. de heredib. inſtit. *Riuus qui refectione Indiget,* l.1. §. deinde, D. de riuis.

Si Tutelæ ætas Indigeat, id eſt Tutela, l.3. D. de tutelis.

INDIGNARI. *Qui contaminationi ſuæ non Indignatur,* l.2. §. lenocinij, D. ad L. Iul. de adul.

INDIGNATIO *filij eſt,* l.22. D. de inoffic. teſtam. *Indignatio non irrogatæ pœnæ,* l.7. D. de ſeruis export. *Lex parem in eos qui deprehenſi ſunt, Indignationem exigit,* l.33. D. ad L. Iul. de adulter. *Citra Indignationem Principis,* l.2. §.1. D. de his qui not. inf. *Sine cuiuſquã Indignatione iuſta,* l.1. D. quod quiſque iur.

INDIGNVS dicitur qui dignus non eſt, qui non meretur id quo de agitur.

Indignus eſt auxilio Prætoris fideicommiſſarij qui potuit petere libertatem, & maluit ſe venumdari, l.4. in fi. D. quib. ad libertat. proclam. *Beneficio legis Falcidiæ Indignus eſt, qui is, vt fideicommiſſum intercidat,* l.54. D. ad L. falc. *Qui Indignus inferiore ordine, Indignior eſt ſuperiore,* l.40. D. de ſenatorib.

Indignus eſt Iudicio patris, qui vt ſuſpectus remotus eſt à tutela filij, l.35. D. de excuſationib.

Indignus eſt humanitate qui poſt damnationem commiſit in legem, l.10. D. de indulgent. crimin. in Cod. Theod.

Ingnus militia iudicandus eſt, qui patrem & matrem à quibus ſe educatum dixerit maleficos appellauerit, l.1. D. de obſeq parent. & pat.

Si indignum moribus, vel turpem ſpõſum ei pater eligat, l.12. D. de ſponſalib. *Si indignus ſit Nuptiis eius iſte Titius,* l.63. D. de condic. & dem. *Indignum præferre,* l.24. D. de legat. 2. *Indignus eſt quid habere,* l.7. §.1. D. de liber. cau. *Indignus eſt heres ſeruos habere, ne quidem libertos habebit,* l.53. D. de fideicomm. libertat.

Indigni qui libertatem conſequantur, l.20. D. de manum. teſt.

Indignos, id eſt, minus habiles tutores, l.2. §. non ſolùm, D. ad Sc. Tertyl.

Indignus Heres, apud Quintil. Decl.308. non dignus iudicio teſtatoris. Porrò in iure ciuili, *Indigni Heredes* ex his cauſis habentur: ſi defuncti mortem vlti non ſunt, vel iudicium eius oppugnauerunt, vel id egerunt, vt per negligentiam & culpam ſuam defunctus moreretur, vel in fraudem fiſci fidem accommodauerunt, vel bona viuentis adhuc alienauerunt. His enim ex cauſis hereditas ab heredibus vt quaſi Indignis aufertur, toto Tit. de his quæ vt Indignis D. & C.

Heredes

Heredes vt Indignos accuſare ob id quòd necem defuncti non vindicauerint, l.26.D.de Sc. Silan. *Si filius patris necem inultam reliquerit, non habẽdus eſt pro patroni filio, quia Indignus eſt*, l.23. D.de iure patronat. *Qui teſtamentum inofficioſum improbè dixit, & non obtinuit, oportebit eum id quod in Teſtamento accepit perdere, & id fiſco vindicari, quaſi Indigno ablatum*, l.8.§.meminiſſe, D.de inoff.teſt. *Aufertur ei quaſi Indigno ſucceſsio, qui cùm heres inſtitutus eſſet vt filius, poſt mortem eius qui pater dicebatur, ſuppoſitus declaratus eſt*, l.46.D.de iure fiſci. *Ei, velut Indigno aufertur hereditas, qui adfinem, vel cognatum, cui ipſe ab inteſtato ſucceſſurus erat, teſtamẽtum facere prohibuit, aut ne iure ſubſiſteret operam dedit*, Paul.lib.5. Sentent. Tit.12. *Si quis fuit heres, deinde hereditas ablata ſit ei quaſi Indigno, magis eſt vt penes eum iura ſepulchrorum remaneant*, l.33. D. de religioſis.

Si ſenator libertinam deſponderit, vel tutor pupillam, vel quis alius ex his qui matrimonium copulare prohibentur, & duxerit, ab eis quaſi ab Indignis, ea quæ donata ſunt ablata fiſco vindicãtur, l.32.§.vlt.D. de donation.int.vir. *Ei qui partem bonorum proximi cognati viuentis donauit, ac poſtea iure Prætorio ſucceſsit, vt Indigno, aufertur hereditas, quoniam aduerſus bonos mores & ius gentium feſtinauerit*, l.29.§.vlt.& l.30.D.de donationib.

Eos qui quaſi Indigni repelluntur, l.13.§.eos qui, D.de iure fiſc. *Ad ea, quæ vt Indignis, legibus cogentibus, auferuntur*, l.22.C.de appellatio.

Si ex voluntate Patris tui filio tutoris nupta es, quia Indigna perſona eius fuit, qui nec maritus poteſt dici, l.7.C.de donat.int.vir. *Vt Indigno*, dos aufertur ei qui mortem vxoris non defendit, lib. 20.D.de his quæ vt indign.

Indignum eſſe, l.20.D.de minorib. *Indignum eſt, ciuem Romanum fieri hoſtium ſeruum*, l.24. D.de fideicomm. libert. *Vxorem quæ data opera partum abegit, impunè maritum liberis fundaſſe*, l.4. D.de extraord.crimin. *Quod eſt Indignius*, l.17.§.vlt.D.de iniuriis.

Indignè eſſe præteritum, id eſt, Immerentem, ſeu nullo merito ſuo, l.5.D.de inoff.teſt.

Non Indignè vxorem ſortiturus ſit, l.20.§.1.D.de manumiſſ.vindic.id eſt, non contra condicionis ſuæ ſtatum, dignitatémve.

Indiligentia Publicani, l.6.§ earum, D.de publicanis.

Indiscreta *Quæſtio*, l.5.C.de quæſtionib. *Indiſcretè loquitur cautio*, l.25. D.de probationib. *Indiſcretim*, l.47.de Epiſcop.& Eccleſ.C.Theod.

Indistinctè, interdum eſt generaliter. *Si Indiſtinctè Homo legatus ſit*, l.3. D.qui & à quib. *Nummi indiſtinctè legatis*, l.75.D.de legat.3.

Aliâs, vt in l.49.D.de adqui.rer.do. *Indiſtinctè*, eſt abſolutè, omninò, & *ſine vlla diſtinctione*, vt loquitur l.25.D.de probat.l.24.D.de iudiciis, l.30.§.1.D.ad & L.Falc.in §.1. Inſt.de vulg. ſubſtit. *Hoc iure Indiſtinctè vtimur*, l.11.§.vlt.D.de iniuriis. *Iulianus Indiſtinctè ſcribit*, l.32.§. Iulianus, D.de recept.qui arbitr. *Indiſtinctè ipſi ſeruo ſui defenſio danda eſt*, l.33.D.de noxalib. *Nec ipſi Tutori Indiſtinctè reſtitui poteſt*, l.39.D.ad Sc.Trebell. *Indiſtinctè*, id eſt, indefinitè. *Poſt annos Indiſtinctè liber eſſe iuſſus*, l.17.§.poſt annos, D.de manumiſſ.teſtam. *Indiſtinctè datus curator*, l.4.D.de tutelis, id eſt ſimpliciter, nõ ſpecialiter, *in certam rem, ſeu litem*, vt, l.3 §.ſi pupillus, & §.vlt.D.eod.tit. *Quotiens Indiſtinctè quid ſoluitur*, l.5. D.de ſolutionib. id eſt, quotiens debitor ex pluribus cauſis, vnum debitum ſoluit, nec dicit quod potius debitum voluerit ſolutum, vt l.1.D. eod.tit. *Indiſtinctè pauperes ſcripti heredes*, l.37. §. vbi autem, C. de Epiſcop. & Cler.

Individvvm appellatur quod diuiſionem non recipit. *Si Factum, de quo cautũ ſit, Indiuiduum ſit, veluti, Iter fieri*, l.2.§.1.D.de verbor.oblig.id eſt, *In partes diuidi non poſsit*, vt ibid.Paul.loquitur: cui opponitur, *At ſi de eo cautum ſit quod diuiſionem recipiat. Si opus municipibus Heres facere iuſſus ſit, Indiuiduum videtur eſſe legatum*, l.80.§.quędam, D.ad L.Falcid. *Licet opus ex quo damnum futurum ſit Indiuiduum ſit*, l.11.§. officium, D. de aqu. & aquæ pluu. *Curatoribus bonorum Indiuiduum officium curæ à Magiſtratibus Iniũctum eſt*, l.46.§.1.D.de adminiſtr.& peric. *Magiſtratuum Municipalium, Officium Indiuiduum, ac periculum eſſe commune*, l.11. & l.13.D. ad Municipal. *Indiuiduæ ſunt Seruitutes, præter Vſumfructum*, l.1.§.ſi vſufructus, D.ad l.Falcid.id eſt, *diuidi non poſſunt*, vt l.7.D.eod.tit.ſeu *Diuiſionem non recipiunt*, vt l.72.D.de verbor.oblig. *Indiuiduum via ius eſt*, l.6. D.quemad.ſeruit.amitt.

Interdum *Indiuiduum* ſignificat non quod diuidi non poteſt, ſed quod Indiuiſum eſt, vt in l.32.§.Lucius, D.de adminiſtr. & peric. *pro communi & Indiuidua Hereditate annonas præſtitit. Vnum Indiuiduum cõmune pro ſolido poſsidẽs*, l.3.C.in quib.cau.ceſſ.lon.temp.id eſt, rem quæ indiuiſa inter duos remanſit. Planè *Matrimonium* definitur eſſe *Indiuidua vitæ conſuetudo*, l.1. D. de rit. nupt.& Inſt.de patr.poteſt.nõ quod diſſolui aut ſeparari nõ poſſit: dirimi enim diuortio poteſt vel morte: verùm, ob eam, quæ inter coniuges, quamdiu matrimonium manet,

intercedit, *vitæ, iuriſque diuini & humani ſocietatem*, l.1.D.de actio. rer. amotar. per quam *commixta familia, & vna domus eſt*, l.1.§.ſi vir, D.de Sc.Silan. aut *Indiuidua* dicitur ex voto & propoſito coniugum: non aliter atque *Dotis cauſa perpetua* eſſe dicitur: quod cum voto eius qui dat, ita contrahitur, vt ſemper apud maritum ſit, l.1. D.de iure dot. Vnde & Theophil. verba hæc de quibus agimus, ita expreſſit, ἀδιάσπαστον ἔχουσαν τοῦ βίου τὴν συνήθειαν ἀπαγγελλομένην, ἤγουν ἀμέριστα.

Indivisi appellatione interdum ſignificatur quod diuiſum non eſt. *Iudex familiæ erciſcundæ, nihil debet Indiuiſum relinquere*, l.25.§.iudex, D.famil.erciſc. *Si nihil Indiuiſum reliquiſſet pater*, l.39.§.1.D.eod.tit. *Indiuiſus fundus*, l.6.§.1. D.quemad.ſeruit.amit. *Si fratres parentium Indiuiſas hereditates retinuerunt*, l.52.§. cùm duo, D. pro ſocio. *Licet Indiuiſa bona fratres habeãt*, l.7.C.de decurionib.lib.10.

Indiuiſam ſucceſſionem habuiſſe, l.1.C.qui teſtam.fac. *Si vna res Indiuiſa relicta ſit*, l.4.§. hoc iudicium, D.comm.diuid. *Si quædam res Indiuiſæ relictæ ſunt*, l.20.§.familiæ, D.famil.erciſc. *Qui Indiuiſam cum fratre ſuo rem habebat*, l.vlt.§.1.D.de legat.2. *Indiuiſæ Res*, l.23.D.de adimend.legat. l.6.C.commun.vtr. *Indiuiſum patrimonium*, l.3.D.de excuſationib.

Arbor pro Indiuiſo communis, l.83.D.pro ſocio. *Pro indiuiſo commune prædium*, l.7.C.commu. vtriuſque. *Communio pro Indiuiſo in ſingulis nummis*, l.94. D. de ſolutionib. *Si quis communis rei partem pro Indiuiſo dederit hypothecæ*, l.7.§.vlt.D.quib.cred.pign.

Pro Indiuiſo pars, l.7.§.ſi conuenit, l.8.§.ſi conuenerit, D.quib.mod.pign. l.4.§.vlt. D. pro empt. l.7.D.de except.rei iud. l.26.D.de adquir.poſſ. *Pro partibus Indiuiſis*, l.5. D. de ſtipulation.ſeruor. *Pro Indiuiſo portio*, l.17.C.famil.erciſc. l.16.C.de iur.dot. *Si certus locus ſit euictus, non pro Indiuiſo portio fundi*, l.1.D.de euictionib. *Si frater Agri portionem pro Indiuiſo, pignori datam à creditore ſuo non liberaſſet*, l.3.§.vlt.D.qui potior. in pignor. *A pluribus pro Indiuiſo factum*, l.15.§.ſi in ſepulchrum, D.quod vi aut clam.

Interdum *Indiuiſum appellatur*, quod diuiſionem non recipit. *Viæ, Itineris, Actus, Aquæductus, vſus Indiuiſus eſt*, l.17.D.de ſeruitutib. id eſt, indiuiduus. *Inſolidum defendenda eſt venditio cuius Indiuiſa natura eſt*, l.39.D.de verbor. oblig. *Propter Indiuiſam Pignoris cauſam*, l.65. D. de euictionib.

Si res vel naturaliter Indiuiſæ ſunt, vel ſine damno diuiſio earum fieri non poteſt, l.26.§.vlt. D. de legat.1.

Indotata, quæ dote caret, vt apud Terent.Adelph.Act.3.Sc.2.

Indotata conſtitui filia, l.77.§.pater, D.de legat.2. *Ne Indotata fiat mulier*, l.4.§.item quæritur, D.de doli except. *Quamuis Indotata mulier futura ſit*, l.24. D.de euictionib. *propè Indotatam mulierem hoc pacto fieri*, l.4.D.de pact.dotal.

Si Indotatam vxorem habere cogatur maritus, l.9.§.vlt.D.de condict.cau.da. *Cùm maritus Indotatam vxorem ducturus non fuerit*, l.vlt.§.1.D.quæ in fraud.credit. *Indotatis patrocinari*, apud Terent.Phormio.Act.5. Sc.8.

Indubiæ *Probationes*, l.11.C.de fide inſtrum.

Indubitatior fluxus, l.1.§.is autem, D.ne quid in flum.pub.

Indubitabile ſignum, l.9.§.1.D. de hered.inſtit.

Indubitatus *ſtatus*, l.3.§.duæ.D.de Carbon.edict.

Indubitatum eſt, l.8.D.de neg.geſt.

Indubitati iuris eſt, l.49.D.de re iudic. l.2.C.de cõfirm.tutor. *Ex Indubitato matrimonio*, l.vlt. C.de Carbon.edic.

Indubitate, id eſt ſine dubio, l.7.D.famil.erciſc. l.4.§.vlt.D.de lege Rod. l.6.§.non ſimpliciter, D.ſi quis omiſſa, l.1.§.permittitur, D. de aqu. cottid. l.1.D.à quib.appell.ſit, l.45.D. de furt. l.1.§.vlt.D.de legat.3.

Indubitanter, l.2.§.ſi quis, D.de bonor.poſſ.ſec.tab. id eſt *Indubitatè*.

Inducere, ſignificat noui aliquid introducere, ſeu inſtituere. *Conſtitutio D. Pij hoc Induxit*, l.37.§.pater, D.de leg.3. *Gallus ſic poſſe inſtitui nepotes poſtumos Induxit*, l.29.D.de liber. & poſt. *Prætor Induxit in vſum contrarium Tutelæ actionem*, l.1.D.de contrar.tutel. *Tullum Hoſtilium primum in Rempublic. Induxiſſe Quæſtores*, l.1. D.de offic.quæſtor. *Papinianus & Meſſius nouam ſententiam Induxerunt*, l.vlt. D.de iure fiſc. *Inducere nouas religiones*, Paul.lib.5.Sent.Tit.22. *Induci Interpretatione*, l.29.§.videndum, D.de liber.& poſt. *Lex Falcidia Inducta eſt à D.Pio etiam in inteſtatorum ſucceſſionibus*, l.18.D.ad L.falcid.

Ad exhibendum Actio maximè propter vindicationes Inducta eſt, l.1. D. ad exhib. *Cur honoraria Actio ſit Inducta*, l.3.§.1.D.nautæ caupo. *Neque per Sc. publica accuſatio Inducta eſt*, l.3.D.de præ-

uaricatione. *Edictum Remediúmque operis noui nunt. aduerſ. fut. op. Inductum eſt*, l.1.§.1.D.de oper. no.nunt. *Præuaricationis iudicium moribus Inductum eſt*, l.3.D.de præuaricatione. *Vel propter has pecunias quæ nondum peti poſſunt conſtituta Inducta*, l.3.§.1.D.de pecun. conſtit. *Inducitur Hereditas Lege Cornelia*, l.12.D.de captiuis. *Inducitur poteſtas legis*, l.1.§.1.D.ad L.Falcid.

Æquitas quæ merum ius compenſationis Inducit, l.36.D.de adminiſtr.& peric. *Iuſiurandum & Actionem, & Exceptionem Inducit*, l.28.§.vlt.D. de iureiurand. *Non Inducit pactum condictionem*, l.56.D.de condict.indeb. *Imago ſocietatis Induxit præſtationem*, l.1.D.de bon.libertor. *Neque rationem iuris ac poſſeſſionis varietatem, Inducere diuiſionem voluntatis*, l.18.§.vlt.D.de his quæ vt indig. *In hoc Inducere legem ne*, l.29.§.vlt.D.de liber.& poſt. *Inducere Falcidiam*, l.11. §.ſi filio, & l. 32.§.vlt.D.ad leg.Falcid.l.55.§.qui fideicommiſſam, D.ad Sc.Trebell. *Inducere rationem Falcidiæ*, 41.§.heres, D.de vulgar.& pupil. *Inducere Trebellianum Sc*.l.18.§.vlt.D.ad l.Falcid. *Ius Senatuſconſulti Inducere*, l.3.§.1.D.de adſign.liber. *Traditio & patientia ſeruitatium Inducet officium prætoris*, l.1.§.vlt.D.de ſeruitut.præd.ruſtic. *Edicto Prætoris Inducetur pater*, l.5. D. ad Sc. Tertyllian. Et contrà, *Non Induci perſonæ*, l.vlt.D. eod.tit. *Induci accuſatio*, l.4.C. de ord.cognit. *Induci pignus*, l.5.§.1.D.in quib.cau.pign. *Denuo induci cauſa*, l.19.D.de appellationib.

Inducere interdum ſignificat intro mittere. *Inducere fabrum ad refectionem domus*, l. 67. D. de rei vindicat. *Seruos in domum*, l.11.D.locati.

Inducere legatarium in fundum, l.3.§.1.D.de vſufructu.

Inducere in fundum fruendi cauſa, l.18.D.de vſu & vſufr.l.18. *Induci in fundum vel ædes*, l.11.§.1. D.de pignorib.

Induci familiam, l.1.§.& generaliter, D.de ventr.in poſſeſſ. *Induci in res hereditarias*, Paul. lib. 4.Sentent. Tit.1. *Inducti fures*, id eſt intromiſſi, l.39.D.de furtis.

Inducta Res in domum, l.1.§.1.D.de migrando. *Inducta in Prædia, vel fundum*, l.4. & l.7. §.vlt. D.in quib.cauſ.pign.l.11.§.1.D.qui potior. *Inducta & Illata*, l.9.C.in quib.cauſ.pign.

Inducere in poſſeſſionem, l.33.§.vlt.l.52.& l.53.D.de adq.poſſeſſ. l.5. D. de vi & vi arma. *Inducit Prætor in bonorum poſſeſſionem, quos admittit ad bonorum poſſeſſionem*, l.1.§.& ſui iuris, D.de bonor.poſſeſſ.contra tabul. *Species Inducendi in poſſeſſionem alicuius rei, eſt probibere ingredienti vim fieri*, l.52.§.vlt.D.de adquir poſſ. *Inducere in vacuam poſſeſſionem*, l.33.D.eod.tit. l.12. C.de probationib.l.8.C.de act.empt.l.3.C.de contrah.empt.l.12.C.de donation.ante nup.l.23.C.de don.int.vir. *Mæuiam in vacuam poſſeſſionem fundi Induxit*, l.vlt.§.1.D.de donationib.

Induci in poſſeſſionem, l.15.§.ſi poſt, D.de re iudic.l.3.D.ne vis fiat ei, l.vlt. D.de appellation. recipien.l.32.§.interpoſit.l.7.§.vlt.D.quib.ex cauſ.in poſſ. l.5. D.de vi & vi arma. l.2.C.qui potior.l.2.C.de edic.diui Hadr.toll.l.2.C.de adquir.& retin.poſſeſ.l.1.C.de reuocand.donat.Q.Curtius lib.8. *Non eſt diuturna poſſeſſio in quam gladio Inducimur.*

Induci in poſſeſſionem rerum hereditariarũ, l.7.§.vlt.D.quib. ex cauſ.in poſſ. *Induci in Poſſeſſionem per Prætorem aut Præſidem*, l.5.§.1.D.vt legat. ſeu fideicommiſſ.

Inductus in vacuam poſſeſſionem, l.vlt.D. de iure fiſci, l.13.C.de diſtract. pignor. l.12.C.de fide inſtrum.

Inducere Aquam in fundo, l.31.D.de ſeruit.præd. ruſtic.Pompon.in l.2.§. fuit autem, D. de orig.iur.& Eutrop. lib.2. de Appio Claudio, id eſt, *in vrbem perduxit*, vt loquitur Sueton.in Claud.cap.20.Et ſic *Inducta Aqua*, apud Frontin.lib.1.de Aquæductib. & Aurel. Victor. in Claudio.

Inducere vitricum filiis, mater dicitur, quæ ad ſecundas nuptias conuolat extãtibus ex priore matrimonio liberis, l.1.C.vbi pup.educ.deb.

Sic & *Pater nouercam liberis Inducere* dicitur. Plinius, Epiſt.38.& 39.lib.6. *Filia ab octogenario patre exheredata, intra vndecim dies, quàm ille nouercam ei amore captus Induxerat*. Eodémq; loquendi genere, Diodor. Sic. lib.12. τοῖς ait μητρυιὰς ἐπαγομένοις κατὰ τῶν ἰδίων τεκνῶν. *Superducere liberis nouercam*, dixit Senec. Declamat.lib.3. Quintil. in argumento Declamat.381. *Quidam filio ſuperduxit nouercam.* Calpurnius in Argumento Decl.34. *Superduxit ille puero nouercam.*

Inducere pueros primis litteris, l.11.§.vlt.D.de munerib.& honorib. *Qui Iniuriam aduerſus liberos ſuos Teſtamento Inducunt*, l.4.D.de inoff.teſt.

Inducere Tectorium, l.38.D.de rei vindic.

Induci canis per locum, l.1.§.ſed & ſi, D.ſi quadrup.paup.

Inducere etiam eſt illicere & impellere. *Si Generum Socer ſpecie futuræ dotis Induxerit*, l.64.§. penult. D.de iure dot.

Induci, id eſt, impelli, illici. *Et per hoc in fraudem legatarij Inducantur*, l.95.§.vltim. D. ad Leg. Falcid.

excuſationib.l.5.§.licet, D.de iure immun. *Indulgere libertatem*, l.10.D.qui & à quib. *Indultum tempus*, l.1.D.iudic.ſol. *Indultum Adnotationis*, l.39.de nauicular.in C.Th. *Conſtituti*, l.9.de ſuar. pecuar. *Legis*, l.1.de quinquen.præſcript.l.26.de nauicular. *Principis*, l.1.ſi nupt.ex reſcript.pet. *Sacrum*, l.2.ſi vag.pet mancip.in C.Th. *Propter Criſpi atque Helenæ partum criminibus Indulgemus*; id eſt, gratiam delictorum facimus, ſeu veniam concedimus, l.1.de indulg.crimin.in C. Th. *Quis ſacrilego diebus ſanctis Indulgeat?* l.8.eod.tit.id eſt, ignoſcat. Seneca lib. quare bonis viris mal.accid.cap.2. *Non vides quantò aliter Patres, aliter matres Indulgeant.*

INDVLGENTIA *Principis*, id eſt, benigna conceſſio per quam pœnæ liberatio contingat.l.10. de indulgét.crimin in C.Th. Ita enim, Deportati, in Metallum damnati, aut aliâs Serui pœnæ effecti, *Reſtitui*, dicuntur, l.2.l.3.l.11.C.de ſentent.paſſ.

Indulgentia pœnæ gratiam facit, non Infamiam criminis tollit, l.vlt. C.de generali abolio. l. 5. de indulgent.crimin . in C.Th.

Indulgentia principali libertatem conſecutus qui ſeruus effectus erat, l.30. D.de obligat. & act. *Indulgentia Principis pœna metalli liberatus*, l.24.§.ſi ſeruus, D.de fideic. libert. l.4. C.de bon. proſcriptor. *Reſtitutus qui in metallum damnatus erat*. l.11. D.de alim. vel cib. *Si deportationis ſententiæ veniam; Indulgentia noſtra conſecuta*, l.12.C.de ſentent.paſſ. *Indulgentia principis dignitatem reciperauit deportatus*, l.2.D.de ſentent.paſſ. *Qui in Inſulam deportantur, vel ſerui pœnæ effecti ſunt, ſi per omnia in integrum Indulgẽtia principali reſtituantur*, Paul.lib.4.Sentent. Tit.8. *Reſtitutus ex Indulgentia principis, qui ſeptem annos in deſertione egerat*, l.5.C.de re milit.lib.12. *Indulgentia noſtra crimina extinxit*, l.2.C.de generali abolit.

Indulgentia criminis communis, l.5.C.de ſentent.paſſ.l.4.l.7.& l.9.C.eod.tit.

Beneficium Imperatoris quod à diuina eius Indulgentia proficiſcitur, l.3.D.de conſtit.princip. *Diuus Nerua pleniſsimam Indulgentiam in milites contulit*, l.1.D.de teſtamẽt.milit. *Indulgentia principalis*, l.vlt.de bon.proſcriptor.in C.Th. *Ex Indulgentia Imperatoris noſtri*, l.4.§.qui in deſertione, D. de re milit. *Ex Indulgentia principum*, l.41.D.de excuſationib.

Bonorum poſſeſsio vnde Cognati nudam habet Prætoris Indulgentiam, l.1.D.vnde cognati.

Indulgentia Dominorum erga ſeruos, l.1.D.de colluſio.deteg.l.3.§.de his, D.de Sc.Silania.

INDVSTRIA. *Plerumque tanta eſt Induſtria ſocij, vt plus ſocietati conferat, quàm pecunia*, l.29.D.pro ſoc. *Si alter plus operæ, Induſtriæ, in ſocietatẽ collaturus ſit*, l.80.D.eod.tit. *Ne Induſtria pœnas deſidiæ ſoluat*, l.vlt.C.depoſit.

De Induſtria, id eſt, data opera, l.62.§.1.D.de euictionib.l.3.D.de pigner.act.Donat.In Andr.Terent.Act.5.Sc.6. *De induſtria*, ait, *id eſt, ſcientia, & prouidentia. Ea enim quæ diſcimus, & ſcimus, operatione genita, Induſtria quadam ſcimus.*

INDVSTRIVS. *Si actibus publicis Induſtrium ſe præbuerit*, l.1.C.qui & aduerſ.quos. *Minus Induſtrio alumno*, l.71.D.de condic.& dem.

INEFFICACITER *condemnatus*, l.3.D.quæ ſentent.ſine appellat.

INEFFICAX *Actio*, l.13.D.de iure dot. *Ademptio*, l.14.§.vlt.D.de adim.legat. *Decretum*, l.3.D. de colluſio.deteg. *Legatum*, l.2.D.de auro argent. *Libertas*, l.24.§.hoſtium, D.de fideic. libert. *Pactum*, l.27.§.pactus, D.de pactis. *Sententia*, l.11.§.vlt.D.de recept.qui arbitr. *Traditio*, l.36.D. de adquir.rer.dom.

Non INELEGANTER *dicetur*, l.2.D.de auro argent. *Non ineleganter probatum eſt*, l.66. §.1.D.de legat.2. *Non Ineleganter videbitur*, l.27.D.ad Sc.Trebellian.

INEMPTVS *eſſe*, vel *fieri fundus* dicitur, cuius venditio, ex lege dicta reſoluitur, ſeu aliqua cõdicione exiſtente, pro infecta habetur: quo fit, vt ad venditorem priſtinum eius dominium redeat. *Inemptus fundus ſit*, l.2.D.de lege commiſſor. *Fundus Inemptus foret*, l.6. §.1. D. de contrah.empt. *Si ex lege Inempti ſunt fundi*, l.1.D.de lege commiſſ. *Fundos Inemptos fore*, l. 6. §.1. D. de lege commiſſor.

Inemptus homo fieret, l.19.D.de vſurpat.ſeu vſucap. *Is ſeruus* Inemptus *erit*, l.17.D. de in diem addict.

Res Inempta *ſit*, l.5.D.de lege cõmiſſ. *Res* Inempta *fieret*, l.vlt.D.de reſcind.vend. *Quamdiu res Inempta fieri poſsit*, l.26.D.de ſolutionib. *Si pretio non ſoluto* Inempta *res facta ſit*, l.22. D. locati.

Inemptum eſſet prædium, l.1.§.ſi ita, D.quod vi aut clàm. *Inemptæ villæ eſſent*, l.vlt. D. de lege commiſſor.

INEPTA *Res in Extraneo, Exheredatio, & Emancipatio*, l.132.D.de verbor.oblig. *Inepta fieret condicio hæc, Si nolet heres eſſe, exheres eſto*, l.86.D.de hered inſtit. *Ineptæ voluntates defunctorum circa ſepulturã, veluti veſtes aut ſi qua alia ſuperuacua, vt in funus inferantur*, l.13.§.vlt.D.de legat.1.

Ineptiſsimum eſt, l.3.§.vlt.D.de adquir.poſſeſſ.

Ob Ineptiam remotus tutor,l.3.§.vlt.D.de ſuſpect.tutor.

INERMES,l.3.§.Armis,D.de vi & vi arm.

INERTIA, l.9. D.de libera.cauſa. *Ob Inertiam remotus Tutor*,l.3.§.vlt.D.de ſuſpect. tutor.

INESSE,dicitur quod continetur:item quod tacitè intelligitur, licet verbis expreſſum non ſit. Et ita *Condicio Ineſſe* dicitur,pactis & legatis. *Cùm conueniſſet, vt donec vſuræ ſoluerentur, ſors non peteretur, & ſtipulatio purè concepta fuiſſet: condicionem Ineſſe ſtipulationi, atque ſi hoc expreſſum fuiſſet*,l.4.§.vlt.D.de pactis.*Stipulationi quæ legati nomine interponitur,eaſdem cauſas & condiciones Ineſſe, quæ legato Inſunt*, l.1.§.ſi quis ſub condicione, D. vt legator. ſeu fideic. *Si manumiſsionis gratia inter virum & vxorem donatio facta ſit, Ineſſe condicio donationi videtur,vt manente matrimonio ſeruus manumittatur*,l.7.§.vlt.& l.8.D.de donat.int.vir.

Ineſt ipſa condicio legatis,veluti cùm ita legamus, quod ex Arethuſa natum fuerit:aut fructus qui ex eo fundo percepti fuerint, l.1.§.vlt.D.de condic.& dem.

Legato in ſingulos annos Ineſt condicio,Si legatarius viuat, l.4. D.de annu.leg. *Cùm ita legatum ſit pupillo ſiue pupillæ arbitrio tutorum,non Ineſt condicio legato,neque mora*, l.1. D.de legat.2. *Condiciones extrinſecus non ex teſtamento venientes, id eſt,quæ tacitè Ineſſe videantur,non faciunt legata condicionalia*,l.99.D.de condicion.& demonſtr.

In illa Inſtitutione, Ex qua parte me Titius heredem ſcripſit Seius heres eſto,creditur Ineſſe condicio, l.2.D.de hered.inſtit. *Si ſeruus alienus purè tutor datus ſit, videtur Ineſſe hæc condicio, Cùm liber erit*,l.10.§.vlt.D.de teſtament.tut.

Huiuſmodi inſtitutioni, Titius & Seius vtérve eorum viuet, heres mihi eſto: tacita ſubſtitutio Ineſſe videtur, l.24.& l.25.D.de heredib.inſtit.

Si alimenta fuerint legata, dici poteſt etiam Aquam legato Ineſſe, ſi,&c.l.1. D. de aliment. vel cibar.*Id dotis legato Ineſt,quod actioni de dote Inerat*,l.1.D.de dote prælег. *In empto paratum Ineſſe*, l.47.§.1.D.de legat.3.id eſt,*contineri*, vt ibid.

Inſtructo fundo legato, Ineſſe veſtem propter ſeceſſum ibi depoſitam,l.12.§.idem reſpondit theriacam,D.de inſtruct.vel inſtrum. id eſt, *contineri*, vt paſſim Vlpian. in ea lege loquitur. *Inſtrumento piſtorio legato ipſi piſtores Ineſſe videri poſſunt*,l.18.§.1.D.de inſtruc.vel inſtrum. *Argentum quod neque in Mundo, neque in ornamentis Inſit*, l.27.§.vlt.D.de auro argent.

Diuerſa cauſa eſt,voluntatis expreſſæ,& eius quæ Ineſt, l.138.§.vlt. D.de verb. obligat. *Cum quis ſibi aut Titio dari ſtipulatus ſit,tacitè Ineſſe hæc cõuentio ſtipulationi videtur, ſi in eadem cauſa maneat*, l.38.D.de ſolutionib. *Si ſeruum tibi tradidero ad hoc,vt eum poſt Quinquẽnium manumittas,Donatio aliqua Ineſſe videtur*,l.18.D.de donationib.*Solida res Ineſſe conuentioni*, l.15. §.vlt. D.de pignor. *In ſatiſdationis ſtipulatione interdum tota ſors Ineſt*, l.12.D.de verbor.oblig.*Stipulationi fructuariæ, interdum Inerit æſtimatio*,l.1.§.vlt.D.vſufructuar.quemad.cau. *Quotiens certa ſpecies Operarum in ſtipulationem deducitur,veluti pictoriæ, fabriles, etſi non verbis, at re ipſa,Ineſt obligationi tractus temporis*,l.24.D.de oper.libert.*Ineſt tẽpus ſtipulationibus*, l.34.§.vlt.D.de ſtatuliber,l.126.§.Chryſogonus,& l.137.§.1.D.de verb.obligat.

In maiori parte minus Ineſt,l.29.§.1. D. de legat.3. *Viginti Inſunt decem*, l.1.§.ſi ſtipulanti,D. de verb.obligat.

Ineſt dolo & fraus,l.7.§.ſed ſi,D.de pactis.*Fructui & vſus Ineſt*,l.14.§.1. D.de vſu & habitat. *Ineſt iuriſdictio imperio*,l.5.D.de iuriſdictio.*Semper ſpecialia generalibus Inſunt*,l.147.D.de diuerſ. reg.iur.*Ineſſe mandati Iudicio,vt ſibi actiones mandet*,l.8.§.ſi liber.D.mandati.

Ineſſe contractui,& contineri contractu, idem valent, in l.72. D. de contrah.empt. *Pacta incontinenti facta ſtipulationi Ineſſe creduntur*,l.40.D.de reb.credit. *Pacta conuenta Ineſſe bonæ fidei Iudiciis: ſic accipiendum eſt,vt ſi quidem ex continenti ſubſecuta ſint, etiam ex parte actoris Inſint: ſi ex interuallo, non Inſint*, l.7.§. quinimmo, D.de pactis.Et ibidem, *Ea pacta Inſunt, quæ legem contractui dant, id eſt, quæ in* Ingreſſu *contractus facta ſunt. Pacti & doli exceptiones bonæ fidei iudiciis Ineſſe dicuntur*,l.3.D.de reſcind.vend.l.21.D.ſolut.matr. id eſt,*contineri*,vt l.84.§. qui ſeruum, D.de legat.1.Similíque modo,*Doli præſtatio,& Bona fides Ineſſe contractibus*,l.152.in fin.D.de diuerſ.reg.*Arbitrium boni viri Ineſſe ſtipulationi*,l.3.§.ſi legatarius,D.ſi cui plus quàm per Leg. Falcid.*Si quis rogatus ſit, Quod ex hereditate ſuperfuerit,reſtituere, his verbis bonam fidem, & boni viri arbitrium Ineſſe conſtat*,l.54.D.ad Sc.Trebellian.

INEXCVSABILIS *Neceſsitas*,l.15.de legat.& decur.in C.Th.*Inexcuſabilia onera*, l.50.§.quid tamen.D.de iudiciis.

Inexplicabilis difficultas,l.6.D.de except.rei.iud.

INFAMARE eſt alicuius famam & exiſtimationem dicto, vel ſcripto, factóve laceſſere, lędere pudorem eius ſuggillare. *Eum qui nocentem Infamauit*, l.18. D. de iniuriis. *Quodcumq; quis dixerit, vt alium Infamet*, l.15. §. generaliter, D. eod. tit. *Hæc res nonnumquam Infamat*, l.79. D. de iudiciis.

Quos vitæ Humilitas Infamauerit, Paul. lib.5. Sentent. Tit.15. *Si Arbitrum Infamauerunt litigatores*, l.9. §. vlt. D. de recept. qui arbitr.

Ad Infamandum dominum ſeruus ad ſtatuam confugiſſe, l.5. D. de extraord. crim. *Ea quæ Infamandi alterius cauſa in monumenta publica poſita ſunt*, l.37. D. de iniuriis. *Infamandi cauſa* dictum intelligitur, *maledictum quod non in cœtu, nec vociferatione, dictum eſt*, l.15. §. ex his, D. de iniuriis.

Infamandi gratia, liberos, ſeruos dicere, l.9. & l.10. C. de iniur. *Infamandæ vxoris ſuæ cauſa*, l.14. §.1. D. ad L. Iul. de adulter. *Si arbiter Infamatus fuerit à litigatoribus*, l.15. D. de recept. qui arbitr. *Si dicat Infamatum ſe eſſe, debet adiicere quemadmodum Infamatus ſit*, in Lege Dei, Tit.2. *Non Infamata natio*, l.31. §. qui mancipia, D. de ædil. edic.

Infamatur vterque, id eſt, Infamia notatur. l.66. D. de ritu nupt.

INFAMIA, famæ exiſtimationíſque & pudoris labem ac maculam ſignificat. Proinde, *ad Infamiam alicuius fieri* (quod generaliter Edicto Prętor vetuit) intelliguntur hæc, *ſi ad inuidiam alicuius veſte lugubri vtatur, aut ſqualida, aut ſi barbam demittat, vel capillos ſubmittat, vel ſi carmen conſcribat, aut proponat, vel cantet aliquid, quod pudorem alicuius lædat*, l.15. §. generaliter, D. de iniuriis.

Si quis librum ad alicuius Infamiam pertinentem ſcripſerit, l.5. §. ſi quis librum, D. eod. tit. *Ad Infamiam pertinet iniuria, cùm pudicitia adtemptatur*, l.1. §. omnem, D. de iniuriis.

Propter notam & Infamiam vitæ ſuæ, l.3. §. Lege, D. de teſtib. id eſt, turpitudinem. *Periculo vitæ, Infamiæque liberare*, l.9. D. de manum. vind.

Infamiæ timor, l.7. quod met. cau.

Infamia etiam Ignominiam & famæ inflictam notam demonſtrat, toto Tit. *de his qui notant. infam.* D. & *ex quib. cauſ. infam. irrog.* Cod. *Non poterit Præſes efficere, vt furti damnatum non ſequatur Infamia*, l.63. D. de furtis, id eſt, *Famæ damnum*, vt loquitur l.8. C. ex quib. cauſ. infam. & l.1. C. de modo mult. *Si cauſa damnationis infamiam perpetuam contineat*, l.4. §. ad tempus, D. de re milit. *Ex ea cauſa quæ Infamiam irrogat*, l.10. §. vlt. D. de pœnis. *Ex ea cauſa quæ Infamiā non irrogat*, l.9. D. de poſtulando. *Nec Infamiam criminis tollit*, l.vlt. C. de gener. abolit. *Infamia eximi*, l.1. §. an autem, D. de poſtulando. *Si in duabus actionibus alibi ſumma maior, alibi Infamia eſt*, l.105. D. de diuerſ. regul. *Sub Infamia deberi* dicitur *pecunia*, quæ ex famoſa cauſa debetur, l.97. D. de ſolutionib.

INFAMIS, id eſt, famoſus & ignominioſus, qui integræ famæ non eſt, ſed notatus. Proinde *Infames perſonæ*, & *Integræ dignitatis homines* opponuntur, l.1. C. de infamib. lib.10. Et ita *Infames*, l.8. D. de accuſationib. l.2. D. de offic. adſeſſor. Qui autem inter infames ſint, explanatur, Tit. *De his qui notant. Infam.* vt ait Tribonian. l.vlt. D. de poſtulando. Sed & qui *Infames* ſint, ſiántve, vel contrà, colligimus ex Tit. ex quib. cauſ. inf. Cod. & ex l.1. & l.vlt. D. ad L. Iul. de vi priua. l.10. §. in perſonis, D. de pœnis, l.12. D. de decurionib.

Infamem non ex omni crimine ſententia facit, ſed eo quod iudicij publici cauſam habuit, l.7. D. de public. iudic.

Honori parentium ac patronorum tribuendum eſt, vt quamuis per procuratorem iudicium accipiant, nec actio de dolo, aut iniuriarum in eos detur. Licet enim verbis Edicti non habeantur Infames, ita condemnati, re tamen ipſa, & opinione hominum, non effugiunt Infamiæ notam, l.2. D. de obſeq. parent. *Omni honore quaſi Infamis carebit*, l.1. D. ad L. Iul. de vi priu. *Infami iniuria affectus*, l.1. D. de his qui ſui vel alien.

INFANS, l.37. D. ad Sc. Trebell. l.19. §. ſi quis mulierem, D. locati, l.2. & l.13. D. de cond. furt. l.12. §.1. D. de liber. cau. l.60. D. de rei vindic. l.6. D. de liber. cau. l.36. D. de fideicommiſſ. libert. l.10. D. de oper. noui nunc. l.32. §. vlt. D. de adquir. poſſeſſ. l.3. C. eod. tit. l.12. §. ſed ſi infanti, D. ad Sc. Tertyl. l.42. D. de adoptionib. l.25. D. de manumiſſionib. l.12. §. vlt. D. de publiciana, l.3. C. qui admitti, id eſt, qui *fari non poteſt*, vt l.66. §. ſi pupillo, D. ad Sc. Trebell. l.70. D. de verbor. obligat. l.2. D. rem pupil. ſal. fo. l.30. §. ſi infans, D. de fideic. libert. *Fari* autem *non poſſe* creditur, & *Infantis* appellatione continetur, *qui infra ſeptimum Ætatis Annum eſt*, l.1. §. ſufficit. D. de adminiſtr. & peric. *Si Infanti, id eſt minori ſeptem Annis, hereditas ſit derelicta*, l.18. C. de iure de liber.

Vet.Gloſſar.Græc.*Infans*, ἥττων τῶν ἑπτὰ ἐτῶν. In alio vet.Gloſſar. inuenio,*Infans*,νήπιος,ὁ ἑπταετής. Ac planè Conſtantinus Hermenopulus *Infantem* interpretatur,ἑπταετῆ, lib.6.Epitom. Tit.6.Eóq; modo *Infantis ætas* exaudiēda eſt in l.55.D.de vſufr. *Proximos* verò *Infantiæ*, Theophil.in §.pupillus Inſt.de inutilib.ſtipul.accipit τοὺς ἀρξαμένους λαλεῖν καλῶς,ὁποῖοι εἰσὶν οἱ ἕβδομον ἢ ὄγδοον ἄγοντες ἐνιαυτόν. Sic & apud Græcos παιδίον intelligi ἄχρι ἑπτὰ ἐτῶν, ὀδόντων ἐκβολῇ, Moſchop.in lib. περὶ σχεδῶν. & in lib. qui συλλογὴ τῶν Ἀττικῶν ὀνομάτων inſcribitur, tradit.

Infans nondum anniculus,l.23.§.ſi infans,D.ad L.Aquil. *Nutrices ob alimoniam Infantium, apud præſides quod ſibi debetur petūt*,l.1.§.ad nutricia,D.de extraord.cognit. Vnde & *Infantes* Theophil.in dic.§.pupillus,ait dici τοὺς ἔτι ψιλάζοντας, καὶ μικρῷ μείζονας.*Pupillus Infans*,l.66.§.ſi pupillo, D. ad Sc.Trebell. *Non Infans pupillus*,l.24. D. de manumiſſ. *Infantes pueri*,apud Cicer. pro Sylla. *Si Filiam procreauit, & eam Infantem reliquerit*, l.20.§.vlt.D.de ſtipul.ſeruor.

Infantis nullæ operæ ſunt,l.12.§.de illo,D.de vſufructu.nec *Vſufructus*,l.57.D.de vſufructu.

Infantis nullus eſt ſenſus in accipienda poſſeſſione, l.32.§.vlt.D.de adquir.poſſeſſ.

Infantilis Veſtis, l.25.§.muliebri,D.de auro arg.

Nec INFAVORABILIS *Sententia eſt*,l.6.D.de collatio.bonor.

Non INFAVORABILITER,l.2.§.in filiis,D.de decurionib.

INFAVSTAS *voces iactare*,l.9.D.de his quæ vt indign.

INFECTA *Materia*,dicitur *Rudis, & in opera nulla coniecta*,vt Arnob. loquitur,quęque adhuc in maſſa habetur,l.6.D.de rei vindic.

Infecta Lana,*factæ* opponitur,l.70.D.de legat.3. vt,*Infectum Linum*,*facto*,dic.l.70.§.linum. Sic *Infectum Æs*,apud Feſtum lib.16.in verbo *Rodus*,*Signato* opponitur.*Infecti Argenti appellatio rudem materiam continet,id eſt non factam*,l.19.§.infecti, D.de auro argēt. *Infecto Argento, fractum vel colliſum continetur*,l.27.§.cui argentum, D. eod. tit. *Si Infectum Argentum legatum eſt, quod eius ita factum eſt, vt eo quod ad rem comparatum eſt,non poſsis vti ſine refectione,id legatum videtur*,d.l.27.§.cui legatum. *Si quis Infectum Argentum petat, & maſſam argenteam dicere, & Pondus debebit ponere*,l.19.D.de furtis.*Infectæ Materiæ,Pondus, ſignatæ,numerum, factæ, ſpeciem dici oportet*,l.ſi in rē,D.de rei vind.*Si purpura Infecta ſit, vel lana , pondus adiiciendum eſt*, l.1. §. ſi quis argentum,D.depoſiti.

Infecta fieri emptio,l.2.D.de reſcind. vend.

Infectum efficere diuortium,l.11.D.de diuort.& repud.*pro Infectis haberi*,l.3.C.qui manumitt. non poſſ.l.20.C.de donat.int.vi.& vxor.

Infectum Damnum,quod nondum factum eſt,ſed futurum veremur,l.2.D.de damn.infect. l.vnica,D.de ripa munien.quod & *Infactum* appellatur in l.3.§.1.D.de riuis.

Facti cauſæ Infactæ nulla conſtitutione fieri poſſunt,l.12.§.facti,D.de captiuis.

INFELICITAS *fati furioſum excuſat*, l.12.D.ad L.Corn.de ſicar. *Infelicitatem vxoris in ſæuiſsimo furore conſtitutæ ſpernere*,l.22.§.ſin autem, D.ſoluto matrimon.

INFERIOR, & *Superior*, opponuntur,l.4.D.de ſenatorib.l.1.D.de ſeruit. leg. l.1.§.vlt. & l.2. D. de aqu.& aq.pluu.l.8.§. Ariſto,D.ſi ſeruit.vind.l.86.§.vlt.D.de legat.2.

Inferior Ager,l.1.§.vlt.D.de aqua & aq.plu.*Locus*,l.2.D.eod.tit. *Pars fundi*, l.86.§.vlt.D.de legat.2.*Riuus*, l.3.§.vlt. D. de aqua cottid.*Taberna*,l.1.D.de ſeruit.leg.

Inferior Dignitas,l.6.& l.8.D.de ſenatorib.l.49.D.de ritu nupt. *Gradus*, l.vlt. D. de ſucceſſ. edic.l.1 §.ſi apud.D.de legit.tutor.l.49.D.de ritu nupt.*Ordo*,l.4. D. de ſenatorib.

Inferior pars molæ & Superior,l.18.§.iiſdem,D.de inſtrct.vel inſtrum.

Inferiores Magiſtratus , id eſt, in inferiore dignitatis gradu poſiti , l.4. D.de recept. quæ arbitr.

Inferiores creditores,id eſt poſteriores,l.24.§.vlt.D.de reb.auctor.iud.

Inferiores Ædes,l.25.D.de ſeruit.præd.vrbanor.l.44.D.de iniuriis.*Inferiora prædia*, l.1. §. ſed etſi,D.de aqua & aqu.pluu.

Inferius Teſtamentum pro poſteriori. Eóque modò *Superiori*, id eſt priori, aduerſatur. l.3.§. ex his,D.de iniuſto.rup.l.19.D.de teſt.milit. *Inferiora verba Stipulationis, & Superiora pugnant*, l.4.D.de vſuris.*Inferiora verba Teſtamenti*,l.15.C.de fideicommiſſ.In *Inferioribus*,id eſt,poſtremo loco,ſeu extremo,l.23.§.vlt. D.de adquir. rer. dom. *Ex ſuperiore in Inferiora immitti licet*, l.8.§.Ariſto,D.ſi ſeruit.vindic.

INFERRE, id eſt importare,ſic I*nferre Merces in Tabernam*,l.34.D.de pignorib.*Res in domum*, l.9.§.vlt.D.de iure dot.*Res in fundum*, l.1. D.de Saluia.interdic. *Quod in domo cuiuſque Intuliſſent*,

ſunt,l.32. D. de liber.cau. *Ex rebus non legatis, in Horreum* Intulerit,l.32.§.cùm ita, D. de legat.2. *Si ferrum venenúmve in carcerem* Inferri *carceri præpoſitus paſſus eſt*, l.8.D.de cuſt.& exhibit. *Si victum vel ſtratum Inferri quis iudicato non patiatur*, l.34. D.de re iud. *Quæ vt ibi ſint* Illata *fuerint*, l.7.§.vlt.D.in quib.cauſ.pig.id eſt,*importata*,vt l.32.D.de pignorib.

Quæ in Prædia vrbana inducta Illata ſunt,l.4.D.in quib.cau.pign.*Inuecta & Illata*,l.2.& l.6.D. in quib.cau.pig.*In ſepulchrum Inferre, Mortuum, in ſuum, vel alienum locum*, item *Inferre*,l.6.§. 1.D.de diuiſ.rer.l.20.§.1. D.de adquir.vel omitt.l.53.§.ſed ſi mortuum, D. de legat.1.l.30.D. de adquir.poſſeſſ.l.3.§.ſi quis in hereditarium, D.de ſepul.viol.l.6.§.ſi quis in communem, D.comm.diuid.*Inferri ſepulcro*, Sueton.in Auguſto,cap.101. *Inferre mortuum*, l.1.& l.4.D.de mort.infer.l.43.D.de religioſ. *Mortuum in fundum*,l.39.D.pro ſocio.l.17.D. de vſufr.

Inferre monumento corpus,l.2.C.quæ res pignori.*Inferre oſſa tumulo*, Tacit.lib.4. *Inferri quacumque ſepulturæ meæ cauſa feram*,l.vlt.§.vlt.D.de auro argent.

Si pedem finibus Intuliſſem, l.18.§.ſi venditorem,D.de adquir.poſſ.

Inferre manum Centurioni,l.13.D.de re milit.*Inferre ſibi manus*,l.vlt.in princ. §.ſic autem, D. de bon.cor.l.45.§.eius,D.de iure fiſc. l.1.§.ſi ſibi,D.de Sc.Silan. *Re fit iniuria quotiens manus Inferuntur*,l.1.§.1.D.de iniuriis.

Qui latronem ſibi cædem Inferentem occiderit,Paul.lib.5.Sentent.Tit.23.

Inferre damnum,l.41.D.de ædil.edic.l.24.D.de dam.infec.l.1.& l.3.C.ſi aduerſ. libert. l.12. C.de locato.*Illata damna*,l.30.§.rurſus, D.de dam.infect.

Inferre iniuriam,l.1. D.de liber.cauſ.

Inferri Iniuria,Paul.lib.5.Sentent.Tit.3.*Iniuria in corpus Inferri*,l.1.§.1. D.de iniuriis. *Hunc metum ſibi ipſa Intulit*,l.21.D.quod met.cau. *Illato metu mortis*,l.8.D.eod.tit. *Qui ſtuprum vel adulterium Intulit*,l.12.D.ad L.Iul.de adult. *Qui per vim ſtuprum Intulit, vel mari, vel fœminæ*,l.29.§.vlt.D.eod.tit.*Qui ſtuprum ſuis per vim Inferentem occidit*,l.1.§.vlt. D.ad L. Corn.de ſicar. *Cui Stuprum Infertur*,Paul.lib.5.Sentent.Tit.4. *Illum ſolum qui vim Infert ferire conceditur*, l.45. §.qui cùm aliter,D.ad L.Aquil. *Qui vim Intulit*,l.14.§.qui vim,D.quod met.cau. *Inferre vim viſceribus*,l.8.D.ad L.Corn.de ſicar.*Si qua viſceribus ſuis vim Intulerit*,l.39.D.de pœnis.*Illatum vulnus*,l.7.§.vlt.D.de iniur.*Illatam vim propulſare*,l.1.C.vnde vi.

Inferre concuſſionem,l.1.C.ex delict.*Inferre iuſiurãdum*, l.11.C.de reb.credit. *Si fortè reus extra iudicium actore Inferente iurauerit*,id eſt,deferente, l.28.§.vlt. D. de iureiurando. *Malignè circa ſanguinem ſuum Inferentes iudicium*,l.4.D.de inoff.teſt.

Inferre neceſſitatem,l.55.§.qui fideicommiſſ.D.ad Sc.Trebel.*Inferri condicio*, l.74. D. de diuerſ.regul.

Inferre,id eſt,ſoluere,l.34.§.vlt.D.de ſtatulib. l.42. §.vlt. D.de iure fiſc.

Inferre Fiſco,l.1.D.de L.Iul.ambit.*Fiſco pecuniam*, l.2.C. de his qui in prior.cred. *Quingentos ſolidos Inferre Fiſco iuſſus*,l.34.D.de iure fiſc.*Infertur fiſco æſtimatio eius quod comparatum eſt*,l.46. §.quod à præſide,D.eod.tit.*Pœnam ſtatuit 40. aureorum,quam fiſco iuſſit Inferri*,l.3.§.Diuus,D. de ſepulch.viol.

Inferre iuſtam æſtimationem,l.14.§.vlt.D.de legat.3. *Iniuriæ æſtimationem Inferre iuſſus*, Paulus lib.5.Sentent.Tit.4.*Inferre aliquid pro filio*,l.vlt.C.ne vxor.pro mar. *Ad ſtudia liberalia fratris tui Inferas matri eius annua tot*,l.21.§.vlt.D.de annu.leg.

Inferre argentum,l.2.C.de conueniẽd.fiſc.debit.lib.10. *Si heredibus centum intuliſſet*, l.8.§.interdum,D.de pecul.leg.*Illata Calendario*,l.40.§.ſeruus,D.de ſtatulib.

Inferre partem æſtimationis,l.80.§.vlt.D.ad L.Falcid.*Partem debiti*,l.vlt.D.qui potior.*Partem pretij*, l.11.D.de euictionib.

Inferre Pecuniam,l.23.D.de pecul.leg.l.2.C.de his qui in prior.creditor.*Foricarij qui tardius pecuniam Inferunt*,l.17.§.fiſcus,D.de vſuris. *Qua ex cauſa pecuniam tardius intuliſſet*,l.vlt.§.vlt.D. de adminiſtr.rer.ad ciuit. *Non pecunias pro operibus Inferre*,l.13.D. de pollicitationib. *Si pecuniam non Intuliſſes*,l.14.§.vlt.D.de diuerſ.temp.præſ.

Illata pecunia,id eſt,ſoluta,l.53.D.de manumiſſ.teſta.l.4.C.de fide inſtr. *Tardius Illatæ pecuniæ vſuras debere*,l.17.§.ex locato,D.de vſuris. *Negát curatoribus ſuis rectè pecuniam Inlatam*,l.53. D.de manum.teſt.*Inferri in Ærarium pecunia*,l.15.§.vlt.D.de iur.fiſci. *Inferri penſiones*, l.58. D. de vſufruct.*Inferre plus debito*,l.101.D.de ſolutionib.

Inferre pœnam,l.12.D.de manumiſſionib.l.5.D.de prętor.ſtipul.l.29.in fi.D.de L.Corn.de falſ.l.1.C.de fiſcal.vſur. lib.10. *Inferri pœnas*,l.3.C.vbi cauſ.fiſcal.*Inferenda eſt pœna*,l.40.C.de tranſactio.

Qui virilem portionem ex cauſa fideicommiſsi Inferre debuerant, l.101. D. de ſolutionib. *Inferre pretium*, l.9.§.ſed non, D.de adquir.rer.dom. *Iuſsi Inferre pro pretio*, l.30.§.tametſi, D.ad L.Falcid. *Illatum pretium emptori*, l.9. D.de heredit.vel act. vend. *Illatum nomine pretij*, l.1.C.de reſcinden. vendit. *Illato pretio*, l.34. §.1. D. de legat.2. *Pretio hereditati Illato*, l.41.§. agri, D.de legat.3.

Inferre Quantitatem, l.10.C.de tranſactionib.l.2. C. qui bon. ced. *Debitam quantitatem Inferenti*, l.3.C.de iur.fiſci.lib.10. *Inferri debitæ quantitates ſuis temporibus*, l. 1. C. de adminiſtr. rer. publ.lib.11. *Quamuis ſeruus pecuniam Rationibus tuis intulerit*, l.22.§.ſi mandauerim, D.mandati. *Si non Intulit Rationibus creditoris pecuniã*, l.38.D.de neg.geſt. *Quod amplius fuerit, Rationibus heredis, heredúmve meorum Inferatur*, l.32.§.idem quæſiit, D.de vſu & vſufr.leg. *Illatum pupilli rationibus*, l.3.D.quand.ex fac.tut.

Inferre in Rationes, l.12. D.de liber.leg. *Inferri Rationibus*, Sueton.in Iulio, cap.41. item in Veſpaſiano, cap.22. quod vulgo collocari in computis dicimus. *Inferre reliqua*, l.40.§.ſeruus teſtamento, D.de ſtatuliber.l.4.C.de teſtam.manum.

Viginti ſolidos à ſingulis hominibus Inferendos eſſe heredi, l.47. D.de manum.teſt.

Summam dotis quam mihi pro ea pater eius Intulit, l.12.D.de dote præleg.

Inferre ſummas, l.40.D.de ſtatuliber. *Illata ſumma*, l.78.§.maritus, D. ad Sc. Trebell. *Inferre vectigal*, l.7.in fi.D.de publican. *Inferre vſuras*, l.1. C.de his quib. vt indign.l.11.D.de vſuris.

Inferre, id eſt, intendere, mouere.

Inferre Actionem, l.39. D.de adminiſtr. & peric.l.77.§.curatoris, D.de legat.2.l.8. C.de rei vind.l.1.C.ſi aduerſ.rem iudic.l.5. C.pro ſoc.l.1.C.de furt. *Actiones*, l.24.§.1.D.de liber.cau. *Inferri Actio*, l.52.§.vlt.D.de pecul. *Inferri Actio in Perſonam, vel in Rem*, l.28. D.de obligat.& action.

Inferre Accuſationem, l.1.§.accuſationem, D.ad Sc.Turpil. *Inferri controuerſia*, l.1. C. de his quib.vt indign. *Nondum Illata controuerſia*, l.4.D.ſi cui plus quàm per L.Fal.

Inferre crimen, l.11.& l.18.C.ad Leg.Iul.de adult. *Inferre plura crimina*, l.1.§.ſi quis, D.ad Sc. Turpil. Auctor Rhetor.ad Herennium lib.4. *Accuſatoris officium eſt Inferre crimina.*

Inferri crimen, l.39.D.ad Leg.Iul.de adult.l.3.C.de ord.cognit.l.2.C.de reb.credit. *Crimen perduellionis Illatum eſt*, l.76.§.vlt.D.de leg.2. *Ante crimen illatum*, l.12.D.de L. Cornel. de falſ.

Inferre Litem, l.44. D.de iudiciis, l.10. D.de exceptionib. *Inferri litem*, l. vlt. C. ſi ex plurib. *Specie Illatæ litis*, l.2.§.vlt.D.ne de ſtatu defunct.

Inferre Quæſtionem, l.vlt.C.de ſeruo pignor.dato. *Quæſtionem ſtatus*, l.39. §.vlt. D. de liber. cau. *Quæſtionem de paterna ſucceſsione, ac ſtatu*, l.10.C.de tranſactionib.

A Prætore maiores fructus Inferre *iuſſus erat*, l.6.§.vlt.D.mandati.

Inferri quæſtio, l.3.C.de his quib.vt indign. l.3. C.ne de ſtat.defunct. *Non eſſe quæſtionem libertatis Inferendam*, l.2.D.eod.tit. *Illatæ Quæſtionis non ignarus*, l.2.C.de hered.petit.

Illatio *Mortui*, l.2.§.prætor, D.de religioſ. *Teſtatoris*, l.4.D.eod.tit. *Stupri*, Paul.lib.5. Sentent.Tit.4.

Infestari per latrunculos, l.3.§.Labeo, D.de incend.rui.

Non Infestvs, l.11.§.quamquam, D.de legat.3. *Non amare, nec tanquam inter Infeſtos*, & c.l.28. §.ſi quas, D.de donat.int.vir.

Infidæ *Aduocationes*, l.16.D.de pœnis.

Infinita, *vel Immoderata Æſtimatio*, l.40.D.de dam.infec. *Infinita æſtimatio eſt libertatis*, l.176. §.vlt.D.de diuerſ.regul. *Infinita cuſtodia*, l.4.§.vlt.D.de peric.& commo. *Infinitæ ſpecies vnius generis*, l.3.§.genera, D.de adquir.poſſ. *Vſuræ*, Paul.lib.2.Sent.Tit.14. *Non Infinitam pecuniam, ſed modicam*, l.192.D.de verb.ſignif.

Infinitum pro immenſo & immodico. *Infinito pretio emere*, l.61.D.ad L.Falcid.

In Infinitum iurare, pro, in immenſum, l.68.D.de rei vindic.l.4.§.iurare, D.de in lit.iur.

Infinitum, quod finem aut modum certum non habet. *Ad Infinitum extendi æſtimatio* l.8.D. rat.rem hab. *Perſonæ quæ in numero parentium liberorúmve ſunt, ſiue proximi, ſiue vlterioris gradus ſint, vſque ad Infinitum*, l.53.D.de ritu nupt.

In Infinitum Parentibus & Liberis præſtabitur, l.1.§.generaliter, D.de legat.præſt. *Omnes in Infinitum, etiam ſupra Tritauum, Parentes dicit*, l.4.D.de in ius voc. *Quintis in ſingulos liberos in Infinitum relictis*, Vlpian.Tit.7.Regul. *Deincépſque ceteri in Infinitum*, l.2.D.de ſuis & legitim. *In Infinitum donarem*, Paul.lib.5.Sentent.Tit.11.id eſt, abſque modo. *In Infinitum obiici exceptio*, l.4.§. in hac, D.de doli mali except. *Nec enim in Infinitum obligatus eſſe debet*, l.13.§.vlt.D. de dam.inf.

In Infi-

In Infinitum procedere verba,l.18.§.aſinam,D.de inſtruc.vel inſtru. *In Infinitum, quotiens perdiderit, reſtituere*, l.11.§. ſi quis decem,D.de legat.3.*Non onerandus eſt heres in Infinito, vt quotiens is perdiderit, reſtituere ei tantumdem debeat*,l.1.§.ſi cui ſit legatum, D. vt legator. ſeu fideic. *In Infinito hac ratione multos ſanos eſſe negaremus*,l.1.§.apud Viuianum,D.de ædilic.edic.

In Infinito,videlicet,*per quamlibet fundi partem ire agere licebit*, l.9. D. de ſeruitutib. *In Infinito ſupra ſuum ædificium imponere*, l.24. D.de ſeruit. præd.vrban.

Tempus Certum & *Infinitum* aduerſantur, l.91.D.de condic.& dem.

INFINITE, l.28.D.de probationib.& apud Vlpian.Tit.6.Regular.id eſt,in infinitum.

INFINDERE, *qui ſiluam Infindunt*,l.vlt.D.de iure immunit.

INFIRMA,id eſt,imbecilla. Sic *Infirma Ætas, Seniorum, Pupillorum, Puellarum*,l.122.D.de legat.1.*Perſona*,l.3.§.Iulianus, D.de liber.exhib.*Valetudo*,l.3.D.de mort.cauſ.donat.

Infirmum eſt minorum ætatium conſilium,l.1.D.de minorib.

Infirmum iudicium pupilli, l.vlt.D.de manumiſſ.vindic.id eſt, *Parum firmũ*,vt l.4. D.de ſeruis exportand. *Senes & Infirmos*, l.33.§.vlt. D. de vſu & vſufruc.leg.*tam eſſe Infirmos, támque pauperes patronos*,l.vlt.D.de agnoſc.& alend.

INFIRMARE *Confeſſionem*,l.29.§.1.D.de donationib. *Factum*,l.vlt.C.ſi in fraud.patro.*Fideicommiſſa*,l.18.D.de legat.3.

Infirmari Actio per Exceptionem,l.112.D.de diuerſ.regul. *Exceptio, Replicatione*, l.4. §.vlt.D.ſi quis cautionib.

Res facti Infirmari iure ciuili non poteſt, l.1. D.de adquir.vel amitt.poſſ. *Infirmatur Tranſactio Senatuſconſulto*,l.23.§.1.D.de condict.indeb.

Infirmari Donatio,l.11.§.ſi maritus,D.de donat.int.vir.*Infirmari donationes*, l.11. D. de inoffic.teſtam.l.66.D.ad L.Falcid.l.vlt.C.de iis quæ vi.

Infirmare Inſtitutionem,Paul.lib.3.Sent.Tit.5. *non eſſe Infirmandam inſtitutionem*, l.2.D.de his quæ in teſt.delent.

Infirmari Legatum,l.108.§.ſi ſeruus,D.de legat.1. *Libertas*,l.29. D.de manum.teſt. *Obligatio*, l.136.D.de verb.oblig.l.61.D.de iure dot.*Promiſſio*,l.9.C.de cõtrah.ſtipulat. *Sententia*, l.1.D. de feriis,l.7.§.1.D.de interdict.& releg.

Infirmat Teſtamentum patris,l.15.D.de condicion.& demonſt. *An voluerit totum Teſtamẽtum, Infirmare*,l.2.D.de his quæ in teſtam. delent. *Non totum Teſtamentum Infirmant filij, ſed tantum cùm gradum qui ab initio non valuit*,l.43.§.Lucius,D.de vulg.& pupill.*Non in totum Teſtamentum Infirmatur*,l.19.D.de inoffic.teſt. *Teſtamentum iure factum Infirmatur duobus modis*.&c.Vlpian. Tit.24.Regul.

Infirmato Contractu,l.46.§.quòd à præſide,D.de iure fiſci.*Infirmata Scriptura*, l.4. C.de iur.& fac ignor.

INFIRMITAS,id eſt,*Imbecillitas*,vt l.2.§.verba,D.ad Sc.Velleian. *Infirmitas Ætatis*, l.8.D.de minorib.l.9.D.de curator.furio.l.1.C.quando tutor.*Curatores ſiue puberibus, ſiue Impuberibus, dati, propter ætatis Infirmitatem*, l.6.D.rem pupil.ſal.*Maſculis, Impuberibus dumtaxat, propter Ætatis Infirmitatem, Tutores conſtituuntur*,Vlpian. Tit.12. Regular. *Infirmitas puerorum*, apud Cicer. de Senectute. Nec teneræ modo, aut minoris ſed prolixæ Ætatis Infirmitas dicitur. *In metallum damnati, ſi, ætatis Infirmitate, inutiles operi faciundo deprehendantur*,l.22.D.de pœnis.

Infirmitas Corporis,l.17.D.de oper.libertor.& apud Quintil.Declam.335.

Infirmitas Feminæ, l.1.C.quando mulier.*Feminarum*,l.2.§.verba,D.ad Sc.Velleian. Quintilian.Declamat.338.*Per ſe imbecilla res eſt femina, & adfert Infirmitati naturali non leue pondus, quod vidua eſt.*

Infirmitas Sexus feminini, l.9.D.de curatorib. furio. *Deferre non poſſunt Mulieres, propter ſexus Infirmitatem*,l.18.D.de iure fiſc. *Feminis, in quibuſdam cauſis, propter ſexus Infirmitatem, ius ignorare permiſſum eſt*,l.9.D.de iur.& fac.ignor.*Feminis tam Impuberibus, quàm puberibus, Tutores conſtituuntur, propter Sexus Infirmitatem*, Vlpian.Tit.12.Regular.

Infirmitas Humana,l.1.§.is quoque,D.de obligat.& act. *Propter Infirmitatem mutus teſtari non poteſt*,l.43.D.de vulg.& pupill.

Infirmitate memoriæ,l.44.D.de adquir.poſſ.

Infirmitatem filij commendatam habere,l.21.§.filium,D.de ann.lega.*Si propter Infirmitatem, retinere equi impetum non potuit, vel ſuſtinere mularum impetum*,l.8.§.1.D.ad L.Aquil. Vbi *Infirmitatem culpæ adnumerari*, Gaius ait.

Infirmitas pro Infirma, & aduerſa valetudine. *Seruus quem pro derelicto dominus ob grauem Infirmitatem habuit*,l.2.D.qui ſine manumiſſio. *Quod te in mortui Infirmitatem erogaſſe probaueris*,

l.4.de petit.hered.

Incidente Infirmitate,l.18.D.de iudiciis.*Si conſtet maritum aliquandiu cum vxore non concubuiſſe, Infirmitate interueniente*,l.6.D.de his qui ſui vel alien.

Infirmitate Impeditus,l.38.§.vlt.D.ex quib.cauſ.maior.*Impedita*,l.2.§. confeſtim, D.ad Sc. Tertyll.*Si ex ea Infirmitate deceſſerit*,l.30.§.vlt.D.de adimend.legat.

Infirmitas Valetudinis,apud Cic.1.Officior.*Vltima Infirmitas corporis*, apud Cornel. Celſ.lib. 2.cap.2.

Nec de perſonis tantùm, ſed & de his quæ anima carent Infirmitatis nomen vſurpatur. Nam & *Ædificij Infirmitas* dicitur,l.43.D.de dam.inf.

INFITIARI interdum eſt ſimpliciter negare.*Inter fideiuſſores diuiditur Actio, ſi non Infitiantur*, id eſt,ſi non negant ſe fideiuſſiſſe,l.10.§.1. D. de fideiuſſorib. *Non prorſus litem Infitiatur*,l.2.§. vlt.D.de exceptionib.

Infitiantem coercet Aquilia,l.5.§.hæc actio,D.de ſer.corrupt.vbi *Infitianti* ,*fatentem* opponit Vlpian.*Aduerſus Infitiantem in duplum actio eſt*,ex lege Aquil.l.2.D.ad L. Aquil. id eſt,*aduerſus negantem*,vt l.23.§.hæc actio.D.eod.tit.& l.4.C.eod.tit. l.9.§. ſed ſi cum, D. de minorib. quibus locis *Infitianti*, *confitentem* Vlpian.opponit.*Actio quæ Infitiando creſcit*,l.30. D. de iureiurando.

Interdum verò *Infitiari*, eſt creditũ,vel depoſitũ abnegare,vt l.13.D.depoſiti. Feſtus lib.9. *Infitiari*,ait,*eſt*,*creditum fraudare*.Quintil.Declamat.l.45.*Depoſitum qui Infitiatus fuerit,quadruplũ ſoluat*.*Infitiari, eſt depoſitum nolle ſoluere.Infitiando depoſitum nemo facit furtum*,l.67.D.de furtis.*Si rem depoſitam loco non moueris*,& *Infitiandi animum habeas*,l.3.§.ſi rem, D.de adquir. poſſeſſ.Iuuenal.Satyr.13.*Aut qui Depoſitum non Infitiatus amici*.

Quod autẽ illis locis *Infitiari depoſitum*,hoc,*Abnegare*,dicitur,l.1.D.de furtis,l.11.D. depoſiti,& apud Plin.Epiſt.97.lib.10.& Tertullian.lib.ad Scapulam.

INFITIATOR,qui debitum infitiatur,qui debere ſe negat: nec bonam fidem adgnoſcit, ſed fruſtratur & tergiuerſatur.Cicer.1.de Oratore.*Vt ſi ille Infitiator probaſſet Iudici ante petitam pecuniam,quàm eſſet cœpta deberi*. Senec. lib.2. de Benefic. cap. 17. *Cùm alter triſtis ſit & ſollicitus, qualis eſſe Infitiator, & fraudulentus ſolet*. Quintil. lib.7. cap. 2. *An Petitorem calumniari, an Reum Infitiatorem eſſe*. Martialis Epigr.9.lib.1.*In ius, ô fallax atque Infitiator ,eamus*.

INFITIATIO l.1.§.hæc in factum,D.de his qui effuder.pro negatione facti,vt Cicero lib.2. de Orato.loquitur.Sic *Infitiatione duplicari actiones*,§. quædam,Inſtitut.de actionib.& *Infitiatione creſcentem cauſam*, l.7.D.de ſolutio.accipe ex ea actione, quæ aduerſus confitentem,in ſimplum,aduerſus negantem,in duplum competit, qualis eſt Aquiliæ actio,l.23.§.ſi dolo.D. ad leg.Aquil.

Ad Infitiationem compelli,l.16.D.iudic.ſolui.Planè Iſidor lib.5. Origin.cap.26. *Infitiationem* ait,*eſſe rei debitæ negationem,cùm ea à creditore repoſcitur*.*Infitiatio Depoſiti*,l.67.D.de furtis.

Ad infitias ire,l.44.§.cui familiæ, D. famil. erciſc. quod *Infitias ire*, abſque præpoſitione, dicunt Terent.Adelph.Act.3. Sc.2. Quintilian. lib.3. cap.7.Agell.lib.16.cap.19.

INFLARE. *Vectigalia quæ calor licitationis vltra modum ſolitæ conductionis Inflauit*, l.9.D.de pub lican.

INFLIGERE *Damnum*,l.50.D.ad Sc.Trebel.*Infligi damnum*,l.6.§.ſi quid,D.quæ in fraud. credit.*Inflictum damnum*,l.2.C.de præd.minor.*Infligere maculam*,l.26.D.de pœnis.*Notam*,l.10. C.de teſtam.milit.*Infligere pœnam*,Paul.lib.5.Sent.Tit.23.*Infligitur pœna*, l.2.ad L.Iul.D.de adulter.*Inflicta ſumma pœnæ nomine*,l.1.C.de fiſcalib.vſur.

Infligi vſuræ, l.3.§.ſed ſi,D.vbi pupill.l.11.& l.17.§.ſi pupillo,D.de vſuris.

INFLVERE. *ſi aqua Influxerit ipſa ſibi, me non ducente*,l.1.§.quæſitum,D.de aqua cottid.& æſt. id eſt, *ſi per riuum ſua ſponte fluxerit*,vt,l.12.D.ſeruit.quemad.amittant. *Aqua ſi in partem aquæ Influxit*, l.9.D.quemadm.ſeruit.

INFORTVNIVM *naufragij*, l.vlt.C.de naut.fœn.

INFOSSA *Dolia fundo*,l.54.§.vlt.D.de actionib.emp.

INFRA, ideſt, alio poſteriori capite legis, l.2.D.ad L.Aquil.

INFREQVENS *Interdictum*,l.1.D.de migrando.

INFRINGERE *Actionem,æquitate defenſionis*,l.12.D.de dol.mal.except.*Hereditas materteræ petita non Infringit alterius hereditatis petitionem*,l.3.C.de petit.hered.*Infringere Officium tutoris*,l.5. §.Papinianus, D.de adminiſtr.& peric.tut.

Infringere Teſtamentum teſtimonio ſuo, l.5.§.an libertas,D.de his quæ vt indign.

Infringi datio,l.10.D.de reb.dub.*Fidem venditionis Infringi*,l.2.C.commun.res alienat.

Infrin-

a

Infringi immunitas,l.11.§.quotiens,D.de munerib.& honorib. *Infringi ius libertatis*, l.71.§. Titio,D.de condic.& demonſtr.*Ius publicum*,l.20.D.de relig.*Spes*,l.9.§.ſtatuliberi,D.de ſtatulibet.

INFRVCTVOSVS *fundus*,l.13.D.de reb.eor.*Infructuoſum rationi ſuæ prædium*, l.vlt. §.vlt.D. de legat.3.*Infructuoſæ arbores*,l.13.§.fructuarius,D.de vſufruct.id eſt,non fructiferæ.

INFVNDERE *alicui medicamentum*,l.9.§.1.D.ad L.Aquil.

Infundere quid in ædes inferiores,l.44.D.de iniuriis,id eſt,effundere. *Infundi aqua in Ahenum*, l.18.D.de inſtruc.vel inſtru. *Infuſum veneum per vim*, l.1.§.occiſorum, D. de Sc. Silan. *Infuſum vinum vel oleum in vaſis*,l.18.D.commodati.

INGENIVM.*Inter artifices longa eſt differentia Ingenij & naturæ*,l.31.D.de ſolutionib. *Ex natura Ingenióque eius cui relictum erit, ſtatuendum eſt*, l.12. D. de legat.3. *Auctoritatem dignitatis Ingenio ſuo ſua augeat*,l.16.D.de offic.præſi.*Circa aduocatos diligentem eſſe oportet, ſed cum Ingenio*, l.9. D. de offic.proconſ.*Magna Ingenio*,l.109.D.de condicio.& demonſtr.*Subtili Ingenio auferatur*,l.2. C.de commer. *Seruilis Ingenij nequitia*,l.3.C.de liber.& eor.lib.

Ingenium etiam ingenitam cuique animali vim denotat,vt in l.34.§.quæſitum, D. de ædilic.edic. *Si nata ſit mula eo Ingenio, vt alterum iugum non patiatur.* Quinetiam nomen hoc ad ea quoque,quæ anima & ſenſu carent,transfertur:vt in l.6. C.de bon. proſcript. *Ingenium Ruris*,Virgil.2.Georgic.

Nunc locus aruorum Ingeniis.

Ingenium loci, apud Ouid. lib. 2. de Ponto, Tacitus lib.5. *Locorúmque Ingenio ſeſe contra imbelles regias copias tutabantur.* apud Non. Saluſtius lib.3.hiſt. *Caſtríſq; collatis pugna tamen Ingenio prohibebantur:ingenio*,ſcilicet, *loci*. Quintilian.Declamat.1. *Et præſtatur grande ſecretum Ingenio loci.*

INGENVVS *eſt,is,qui,ſtatim vt natus eſt,liber eſt*: ſiue ex duobus ingenuis matrimonio editus eſt: ſiue ex libertinis duobus, ſiue ex altero Libertino,& altero Ingenuo: item qui ex matre libera,licet patre ſeruo,natus eſt.Inſtit.de Ingenuis,& apud Gaium lib.1.Inſtit. *Ingenui ſunt, qui ex matre libera nati ſunt: Sufficit enim liberam fuiſſe, eo tempore quo naſcitur, licet ancilla concepit*, l.5.§.ingenui,D.de ſtatu homin.*Quod ex liberta muliere naſcitur, Ingenuum eſt*, l.11. C. de oper. libertor. *Ingenuum accipere debemus etiam eum de quo Sententia lata eſt,quamuis fuerit libertinus,quia res iudicata pro veritate accipitur*,l.25.D.eod.tit.

Ingenuus & Libertinus,opponuntur, l.7. D. de recept. qui arbit. l.44. D. de excuſationib. Item *Ingenui & Libertini*,l.8.§.nihil autem,D.de tranſactionib.

Ingenua mater,& Libertina,l.1.& l.2.D.ad Sc.Tertyl.Etenim,vt ait l.8. C. de ingen. manu. *Ingenui* naſcuntur:Libertini manumiſſione tantùm cōſtituuntur.*Si Libertus, Ingenuus pronuntiatus eſſe dicetur*,l.1.D.ſi ingen.eſſe dicet. *Si Libertinus per colluſionem fuerit pronūtiatus Ingenuus*, l.4.D.de colluſ.deteg.*Libertus qui iudicatus eſt Ingenuus*, l.1.D.de iure aur. anul. l.2. D. ſi à parente quis.*Qui ſe ex Libertinitate Ingenuum dicit*,l.14.D.de probationib.*Seruus Ingenuus Pronuntiatus*,l.58.D.de condic.indeb.*Ingenui homines*, l.2. D.ſi à paren. quis man. *Ingenui ex libertis qui manumiſſi ſunt procreati*.Sueton.in Claudio, cap.24.

Ingenuum autē *Græci* Εὐγενῆ appellant.In cuius verbi interpretatione plerique,iuris ignoratione lapſi ſunt: vt apud Galen.in lib. de cognoſcend. curandíſque animi morbis: τὸ δ᾽ ἐν πλείστῳ περιττεύειν, οὐκ ἀρετῆς, ἀλλὰ τύχης ἔργον, ἥ τις καὶ δούλους καὶ ἀπελευθέρους ἐργάζεται ἡμῶν τῶν ὀνομαζομένων Εὐγενῶν πλουσιωτέρους,id eſt,nobis qui Ingenui nominamur,non,vt Interpres,*Generoſi & nobiles*.

INGENVITAS, ingenuorum ſtatum & condicionem ſignificat, l.2.§.vlt. l.5. D. ſi ingen. eſſe dic.l.4.& l.vlt.D.de colluſ.deteg.l.2.D.de iure aur.anul.l.37.in prin.& §.1. D. de liber. cau. l.1.C.de teſtib.

Ingenuitas & *Libertinitas*,opponuntur,l.2.§.1. D.ſi ingen.eſſe dicet. *Qui ex Libertinitate in Ingenuitatem ſe defendebat*,l.2.§.1.D.quando appelland.*Ex Seruitute, aut Libertate,in Ingenuitatem vindicati*,l.32.D.de lib.cau.*Si in poſſeſſione Ingenuitatis ſit, libertinus eſſe dicatur*,l.14.D. de probationib.*Si ex ſeruitute in Ingenuitatem ſe allegat*,l.27.§.vlt.D.de liber.cau.

Ingenuitatis Ius,l.3.D.de natalib.reſtit.l.1.C.de iur.aur.*Iura*,l.4.D.de iur.*Munia*,l.10. §. patronum, D. de in ius voc. *Status*, l.3. de natalib. reſtit.l.2.C.de iure aur.anul.l.9.C.de quæſtionib.

Ingenuitatis inſtrumenta,l.2.§.vlt.D.quib.ad libert.proclam.

Ingenuitatem Conſequi,l.10.§.vlt.D.de reb.dub.

Ingenuitati reſtitutus, l.11.C.de poſtlimin.reuerſ.

Ingenuitatem conſequi, l.10.§.vltim. D.de reb.dub. Tribuere, l.27.§.vltim.D.de liberal.cauſ. Ne pueri Ingenuitate, deſtinata fraudarentur, l. 26. §. cùm quidam, D. de fideicommiſſ.libertat.

INGERERE. Qui operas ſuas Ingerit inuito, l.25.D.de procuratorib. Cuius ſe defenſor Ingerit, l.21. §.vlt.D.ex quib.cauſ.maior.

Qui maledictum, aut conuicium Ingeſſerit, Paul.lib.5.Sentent.Tit.4.

INGRATVS Libertus, l.7.§.vlt.D.de iure patron. qui Patrono obſequium aut honorem debitum non præſtat.

Ingratus à teſtatore appellatus Libertus, l.29.D.de adimend.leg. Si manumiſſus Ingratus circa patronum extiterit, l.1.C.de liber.& cor. Patrona dotem pro liberta iure promiſſam, quòd exſtiterit Ingrata, non retinebit, l.69.§.patrona, D.de iur.dot. Mulier contra patronum ſuum Ingrata facta, l.21.D. quod met.cau.

Ingratus Libertus eſt, qui Patrono obſequium non præſtat, vel res eius, filiorúmve tutelam adminiſtrare detrectat, l.19.D.de iure patron. Liberta Ingrata non eſt, quod arte ſua contra Patronę voluntatem vtitur, l.vlt.D.de obſq.parẽtib. Libertum vt Ingratum accuſare, l.35.§.1. D.de procurat. l.30.D.qui & à quib.l.70.D.de verbo.ſignif.l.1.C.de libert. & cor.liber. Ingratum libertũ argui, l.4.D.de obſequiis parentib Planè vt Ingratus à Patrono puniri non poteſt qui ſuis nummis emptus eſt ab eo à quo manumiſſus eſt, l.7.C.de oper.libert. Ingrati actio heredibus patronorũ, ſicut ipſis manumiſſoribus, defertur, l.3.C.de liber. & cor.lib. Impp. Theodoſ.& Valentinian. in Nouell. Tit.6. Antiquas, aiunt, ſanctiones ſic opprimere, ſub Ingrati actione, libertos, vt ab heredibus defunctorum præcipiant ſeruitutem reuocari, velut Iniuriarum & ſuperbiæ reos. Suet.in Claud. cap.25. Ingratos, & de quibus patroni quererentur, reuocauit in ſeruitutem.

Ingratus circa donatorem, l.vlt.C.de reuocan.donation. Ingrati aduerſus beneficium diui Traiani, l.42.§.vlt.D.de iure fiſc. Id quod ad ſubmouendam Inofficioſi Teſtamenti querelam non Ingratis liberis relinqui neceſſe eſt, l.5.C.de inofficioſ.donationib. Niſi ſcripti heredes oſtendere maluerint Ingratos liberos contra parentes extitiſſe, l.28.C.de inoff.teſt. Ingratus heres, l.22.D.de Senatuſconſult. Silania.

Ingrata Teſtamenta vocabantur, eorum qui bene de ſe meritis honorem teſtamento non habuerant, nec eos legato vllo proſecuti erant. Ideóque Primipilarium, quos ipſe promouiſſet, Teſtamenta, vt Ingrata reſcidiſſe Caligulam, Sueton.refert, cap.28.

Ingratus, in l.36.§.vlt.D.manda.pro inuito & nolẽte. Vnde Ingratis aduerbium apud Plautum & Terentium.

INGREDI quis Agrum alienum prohiberi poteſt, l.13.§.vlt.D.de iniuriis. Qui in alienum fundum Ingreditur, venandi aucupandíve gratia, poteſt à domino, ſi is prouiderit, iure prohiberi ne Ingrederetur, l.3. & l.5.§.fauos, D.de adquir.rer.dom. D.Marcus facultatem dedit Ingrediendi aliena prædia volentibus fugitiuos inquirere, l.3.D.de fugitiuis. Si quis Creditorem prohibuerit bona debitoris Ingredi, datur in eum Actio, &c.l.14.D.quib.ex cauſ.in poſſ. Si nulla iuſta ex cauſa Ingreſſum agrum tuum, ſiue Vineas, eum repererit, l.6.C.de adquir.poſſ. Ingredi poſſeſſionem, l.44.§. vlt. D. de adquir. poſſeſſ. l.9.C.ſolut.matrimo.l.12. C.de hered.vel act. Si non traditam poſſeſſionem Ingrediatur ſine vitio legatarius, l.8.D.pro legato. Donec alius corpore Ingreſſus ſit, l.25.§.vlt.D.de adquir.poſſ. Si alium meo nomine Ingredienti prohibeas, l.111.D.de verb.obligat. Si qui Reus vel Accuſator, domum iudicis Ingrediatur, in Legem ambitus committit, l.1.D.de L.Iul.ambit.

Ingreſſus Alexandriam, l.1.D.de offic.præf.Auguſt.

Ingreſſus fines Prouinciæ, l.4.§.antequam, D.de offic.proconſ.

Ingreſſus portam, Romæ, l.vlt.D.de offic.proconſ.

Ingredi prouinciam per eam partem, per quam Ingredi moris eſt, dic.l.4.§.ingreſſum.

Ingredi vrbem non licet Ignominia miſſis, l.8.§.ſed ignominiæ, D.de excuſationib.

Ingreſſus Annum, l.48.D.de condic.& dem. l.8. D.de ann. legat. l.74.§.1.D.ad Senatuſc. Trebell.

Ingreſſus ſeptuageſimum Annum, & Egreſſus opponuntur, l.3.D.de iure immunitat.

Ingreſſus eſt Conſulatum ex Calendis Ianuariis, l.36.D.de condic.& dem.

INGRESSVS, pro introitu & initio. Quæſtura, Ingreſſus eſt, & quaſi primordium, gerendorum honorum, l.1.D.de offic.quæſtor. Dum in Iudicio Honor petitur, qui in Ingreſſu ſacramenti offerri debuit, l.1.§.an & Philoſophi.D.de extraord.cognit.

Pacta quæ in Ingreſſu contractus facta ſunt, l.7.§.quinimmo, D.de pactis.

INGRVI-

INGRVERE. *Si hiems Ingruerit*, l.6.§.vlt.D.de ſeruit.præd.ruſticor.

Ingruentis conſilium, Paul.lib.5.Sentent.Tit.4.

INHABILIS *ad agēdum*, l.1.§.vlt.D.quod cuiuſcumque vniuerſit. *Ad honorem Decurionum*, l.8. C.quando prouocare. *Ad eam rem*, l.13.D.de curator.furio. *Inhabilis tueri Rempubl.* l.11.D.de decurionib. *Inhabiles Naues ad onera*, l.1.§.ſed & ſi, D.de exercitor.

Inhabile iter, l.4.§.ſi quis mihi, D.ſi ſeruit.vindic.

INHABITARE *domum*, l.14.C.de vſuris. *Vt Inhabitare liceat*, l.32.D.de vſufructu. *Qui Inhabitat*, l.1.§.hæc in factum, D. de his qui effuder. *Dum ipſe quoque inhabitat*, l.4. D. de vſu & habitat. *Qui Inhabitabat eam partē vnde effuſum eſt*, l.5.D.de his qui effuder. *Inquilini vel domini ædiū: ſiue Inhabitant ſiue non*, dic.l.5.§.hoc edictum. *Qui Inhabitant non momenti cauſa*, l.5.§.domum, D. de iniuriis. *Plerumque Incendia culpa Inhabitantium fiunt*, l.3.§.1.D.de offic.præf.vigil.

Inhabitantes manumittimus, l.9.D.in quib.cauſ.pign.

Inhabitantes in fundo, l.78.D.de legat.3. *Inhabitari domus*, l.4.§.totiens, D.de dam.inf.

INHABITATOR *Ædium*, l.5.§.ſi id quod, D.de his qui effuder.

Inhabitatores perpetui, qui habitandi cauſa in caupona ſunt, l.1.§.vlt.D.furti aduerſ.naut.

INHÆRET *Cauſa ſtipulationi*, l.13.D.iud.ſolui. *Bibliothecæ parietibus Inhærētes*, l.41. §.item hoc, D.de legat.1.

INHIARE *Fortunis alienis*, l.21.C.mandati.

INHIBET *Lex vſucapionem*, l.24.D.de vſuris.

Inhibet Oratio nuptias, l.16.D.de ſpōſalib. *Naturalis cauſa Inhibet repetitionem*, l.3.§.vlt. D.quod quiſque iur. *Inhibere exactionem*, l.3.C.de nouationib. *Fundi perſecutionem*, l.109.§.vlt. D.de legat.1. *Reſtitutionem*, l.6.C.de pact.conuen. *Inhibebo opus*, l.9.D. commun. præd. *Inhiberi alienatio*, l.56.§.vlt.D.de iure dot. *Inhiberi actiones*, l.31.D.de noxalib.l.52. D.de pecul. *Inhibendus eſt arbiter*, l.32.§.ſi is faciat, D.de recept.qui arbit.

Inhiberi Conamen, l.22.C.mandati. *Curſus vſurarum*, C.de vſur.pupill. *Donatio*, l.7.D.de donationib.l.11.D.de impenſ.in res dotal. *Inhiberi per nuntiationem*, l.1.D.de oper.no. nunt.

Inhibenda petitio operarum, l.47.D.de oper.libert. *Inhibendæ petitiones creditorum*, l.35.D.de iure fiſc. *Inhibendam perſecutionem*, l.44.D.de vulg.& pup. *Hæc ſententia per Prætorem Inhibenda eſt*, l.34.D.de obligat.& action. *Inhibetur vindicatio*, l.10.D.de reb.cor.

INHONESTVS *Locus, veluti Popina, vel Lupanar*, l.24.§.ſed ſi in aliquem, D.de recept. qui arb. *Inhoneſta affectio, veluti erga meretrices*, l.5.D.de donationib. *Inhoneſta profeſſio eius qui ſe in alterius fraudem donaſſe profeſſus eſt*, l.4.C.de reuocan.donat. *Si Inhoneſta cauſa ſponſionis fuit*, l.17.§. vlt.D.de præſcript.ver. *Si ob rem non Inhoneſtam data ſit pecunia, puta, vt filius emanciparetur, vt ſeruus manumitteretur, vel à lite diſcederetur*, l.1.D.de condict.cau.data. *Inhoneſti quæſtus*, l.52. D. de hered.petit.id eſt, non honeſti, vt ibid.

Inhoneſtarum rerum nullam eſſe ſocietatem, l.57.D.pro ſocio.

Inhoneſtum eſt, eos qui vtenſilia negotiuntur, & vendunt ab Ædilibus flagellis cæſos, & flagellorum ictibus ſubiectas perſonas, in ordinem recipi, l.12.D.de decurionib.

Inhoneſtum viſum eſt, vinculo pœnæ matrimonia obſtringi, ſiue futura, ſiue iam contracta, l.134.D. de verb.oblig.quod *non eſſe ſecundum bonos mores*, ibidem, ait. *Titio cui inhoneſtè nuptura ſit*, l.63. D.de condicion.& demonſtr. *Eam quæ non Inhoneſtè vixit*, l.48.§.vlt.D.de verbor.ſignif.

INHVMANVS. *Valde Inhumanus eſt mos iſte, quo retinentur conductores vectigalium publicorum & agrorum, ſi tantidem locari non poſſunt*, l.3.§.cùm quinquennium, D.de iure fiſc.

Inhumanum eſt, l.6.§.pactus, D.de his qui not.inf.l.6. D.de rei vind. *Inhumanum erat ſpoliatum fortunis ſuis in ſolidum damnari*, §.vlt.Inſtitut.de actionib.

INIICERE *quid in collum*, l.7.D.ad L.Iul.de vi publ.

Iniicere, in ſegetem alienam lolium, aut auenam, l.27.§.inquit lex, D.ad L.Aquil.

Iniicere Condicionem, l.13.§.vlt.D.de ſtatuliber. *Condicionem legato*, l.6.D.de legat.1.

Iniecta condicio, l.12.§.vlt.D.de manumiſſ.teſt.l.34.§.vlt.D.de adquir.vel omitt.hered.

Iniicere manus in Seruum, l.9.D.de ſeru.expert.l.2.C.eod.tit.l.20.§.1.D. de manumiſſ. Vide plura de hoc genere loquendi j.lib.11. *In ſtratū omne veſtimentum contineri quod Iniiciatur*, l.45. D.de verb.ſignif. *Si quando alterius generis materia auro argentóve Iniecta ſit*, l.29.D. de auro arg.

INIECTIONEM *Manus excepiſſe venditor* dicitur, l.10.§.1.D. de in ius vocan. qui legem in vendendo mancipio dixit, vt ſi mācipium proſtitueretur, manus in id iniicere ſibi liceret, & id abducere, l.1.D.qui ſine manumiſſio.l.1.§.ſimiliíque modo, C.de lat.libert.toll.

INIMICVS & *Amicus* opponuntur, l.3.D.de teſtib. *Si ex Amico Inimicus effectus ſit*, l.4.D. de teſtament.tut.

Si ex Amico, Inimicus effectus ſit,l.4.D.de teſtament.tut.

Si tutor Inimicus pupilli pupillæ, parentibúſve eius ſit,l.3.§.ſi tutor, D.de ſuſpect. tutor. *Cùm arbiter ex alijs cauſis inimicus manifeſtè apparuiſſet*,l.32.§.cùm quidam.D.de recept.qui arbitr.

Si Inimicus poſt ea fiat,l.21.D.de procuratorib. *Si eum Iudicem ſibi Inimicum adfirmet*,l.9.D.de liber.cau. *Ne iam Inimico marito filium procrearet*, l.39. D. de pœnis. *Plerique Inimicorum ſolent in prædiis inimicorum ſcopulos ponere*, l.9.§.vlt. D. de extraord.crim.

Inimicorum quæſtioni fides haberi non debet,quia facilè mentiuntur, l.1.§.præterea, D.de quæſtionib. *Contra ſe cum Inimicis ſuis conſpiraſſe*, l.1.§. cùm patronus, D. de offic.præf. vrb.

Si Iniurias poſtea fiat,l.21.D.de procuratorib.

INIMICITIA. *Si euidens Inimicitia arguatur*,l.20.§.iudex,D.de iudiciis. *Non ex Inimicitia creationes fieri debere*,l.1.C.ſi prop.inimic.crea.lib.10.

Inimicitiæ quas quis cum patre pupillorum vel adultorum exercuit, ſi capitales fuerũt,nec reconciliatio interuenit,§.inimicitiæ, Inſtitut. de excuſatio.tuto.

Inimicitiæ cum patre exarſerunt,l.8.D. de confir. tuto. *Si Inimicitiæ capitales interuenerunt inter ipſum procuratorem & dominum*,l.8.§.vlt.D.de procuratorib.

Si Inimicitiæ Capitales interuenerunt inter Legatarium & Teſtatorem,l.9.D.de his quæ vt indig. *Si poſt datum procuratorem Capitales Inimicitiæ interceſſerunt*,l.14.D.de procuratorib.

Si Inimicitiæ capitales inter arbitrum & litigatores interceſſerint,l.15. D.de recept. qui arbitr. *Si capitales vel grauiſſimæ Inimicitiæ interceſſerint*, l.3. §.vlt. D. de adimend.legat. *Inimicitiis interpoſitis*,ibid. *Eum Teſtator inimicitiis grauiſſimis perſecutus*, l.22.D.de adimend.legat.

Si Inimicitiarum cauſa furtum fecerit,l.50.§.1.D.de furtis. *Si capitalium Inimicitiarum cauſa excuſationes alleget*,l.23. D. mandati.

Si propter Inimicitias coloni vicinus arbores exciderit,l.25.§.culpæ,D.locati.

Qui ob Inimicitias incenderunt,l.25.§.incendiarij,D.de pœnis.

INIQVVS *Modius*,l.121.§.cùm autem,D.de verb.ſign. *Iniquæ Menſuræ*,non iuſtæ nec æquæ, Perſius Satyr.1.

> *Se ſe aliquem, credens, Italo quod honore, ſupinus*
> *Fregerat heminas, Arreti, Ædilis Iniquas.*

Iniqua pondera,l.32.D.de act.empt.

Iniqua Condicio, l.74.D.de diuerſ.regul. *Diſtributio*, l.3.D.quand.ex fac.tut. *Nominatio*,l.1. C.quan.prouoc. *Obligatio*,l.39.§.vlt.D.de oper.libert. *Venditio*,l.5.D.de adquir.poſſeſſ.

Siue Æqua, ſiue Iniqua ſit ſententia,l.27.§. ſtari,D.de recept.qui arbitr.

Iniquum Arbitrium,l.9.D.qui ſatiſd. *Lucrum & Damnum*,l.6.D.de offic.Præſid.

Iniquum Incipit fieri beneficium principis,l.43.D.de vulg.& pupill.

Iniquum pretium,id eſt,immodicum, vt,l.31.§.ſi is cuius, D.de fideicommiſſ. liber. cui *Iuſtũ* opponitur,ibid.

Iniquum Æquo opponitur,l.76.§.vlt.D. pro ſocio. *Æquum ab Iniquo ſeparãtes*,l.1.D.de iuſtit. & iur.

Iniquum eſt de alieno facto alium iurare,l.11.§.iurare,D.de actio.rer.amot.

Iniquum eſt aliquem ſuæ rei Iudicem fieri,l.17.D.de iudiciis. *In re propria* Iniquum *admodum eſt licentiam tribuere ſententiæ*,l.1.C.ne quis in ſua cau.

Iniquum eſt I*ngenuis hominibus non eſſe liberam rerum ſuarum alienationem*, l.2. D.ſi à parẽte quis manum.

Iniquum eſt dominum,& *ſeruo carere*, & *pretio eius*,l.vlt.§.vlt.D.quar.rer.act.

Iniquum eſt abſentis negotia diſperire,l.5.D.de obligat.& actio.

Iniquum eſt,ex eadem Societate,alium, plus,alium,minus conſequi,l.63.§.ſi cùm tres,D.pro ſocio. *Iniquum eſt, dolum ſerui impunitum eſſe*,l.4.§.cùm dominus,D. de noxalib.

Iniquum eſt hominem poſſidere,& pœnam exigere,l.4.§.Labeo,D.de doli except.

Iniquum eſt communem malitiam petitori quidem præmio eſſe, ei verò cũ quo ageretur pœnæ eſſe,dict. l.4.§.Labeo.D.eod.tit. *Iniquum eſt eum quem Præſes inuitum ſoluere cogat, impunè non ſoluere*, l.6. §.apud,D.ne quid in fraud.creditor.

Iniquum eſt perimi pacto id de quo cogitatum non docetur,l.9.§.vlt.D.de tranſactionib.

Iniquum eſt cogi iudicium accipere eum qui paratus eſt pecuniam ſoluere,l.73.D.de procuratorib.

Iniquum eſt non eſſe mihi cum illo actionem, ſi nolit : Illi verò, ſi velit,mecum eſſe, l.3. D.mandati.

Iniquum eſt heredem lucrari,l.15.§.qui mandatu,D.de religioſ.

Iniquum eſt, eum, cum ſit Inculpatus, emolumento fideicommiſſi carere, l.54.§.ſi ea, D.de legat.2.

Iniquum eſt, ad fideicommiſſarium damnum pertinere, ad quem augmẽtum non pertinet, l.33.D.ad Sc. Trebellian.

Iniquum eſt in fraudatorem cui bona ablata eſſent actionem poſt bonorum venditionem dare, l. vlt. §. vlt.D.quæ in fraud.cred. *Si ex duobus ſociis alter prohibuerit adminiſtrare, alter non, Iniquum eſt, tum qui non prohibuit, alieno facto liberari*, l.8.§.vlt.D.de negot.geſt.

Iniquum eſſe vſuras exigi ab emptore qui fructus non percepiſſet, l.16.D.de vſuris. *Eſt Iniquum eum qui opus non fecit, id reſtituere oportere, quoniam communi diuidundo agere poteſt*, l. 11. §. apud, D. de aqua & aqu.pluu.

Iniquum eſt, damnoſum eſſe cuiquam officium ſuum, l.7.D.teſtamen.quemad. aper.

Iniquum eſt omnimodo caueri, nondum illata controuerſia litis, cùm poſſint et luſoriæ minæ fieri, l.4.D. ſi cui plus legat. *Si proprietarius de damno infecto repromiſiſſet, vel fortè aliquid præſtitiſſet, aut contrà fructuarius aliquid præſtitit, Iniquum eſt alterum ſine damno vti ædibus, aut ædes habere*, l.22. D.de dam. infec.

Iniquum eſt, poſteaquam venditor agnouit, recipiendo mancipium, eſſe id in cauſa redhibitionis, tunc quæri, vtrum debuerit redhiberi, l.32.§.in factum.D. de ædili. edic. *Iniquum videtur ex alieno facto alium condemnare*, l. 14.§. in hac.D.quod met. cau. *Iniquum videtur remoueri quidem à tutela vel cura, in futurum autem non eſſe ſecurum*, l.10.D.de ſuſpec. tut. *Iniquum viſum eſt, voluntatem vnius, ex modica fortè portiuncula domini, præiudicium ſociis facere*, l.10.D.de aqua & aqu.pluu.

Si vites mortuæ ſint, vel arbores aruerint, Iniquũ eſt eum numerũ inſerere cenſus, l.4.§.1. D. de cẽſib.

Alia præterea quæ Iniqua cenſentur, vide, l.47.§. vlt.& l.vlt.D. de iure fiſc.l.39. §.vlt. D. de oper. liber. In l.22.§. vlt. D. rat. rem hab.l.60.§. quid ergo, D. de ritu nupt. l. 39.§. vlt. D.de oper.libert. l.4.§. ſi quis, D. de bonor. poſſ.cont. tab.l.5.§.ſed ſi dedi, D.de tributor. act.l.24.D.de adquir.vel omitt.l.25.§.præterea, D.de ædili.edic.l.17.D.de noxalib.

Iniquiſsimum eſt ex furto ſerui dominum locupletari, l.3.§ ex furtiua, D.de pecul.

Iniquiſsimum eſt plus ferre legatarium, ideò quia ſuſpecta dicta eſt hereditas, quam laturus eſſet, ſi ſpõte adita fuiſſet, l.3.D.ad Sc.Trebell.

Iniquiſsimum eſt auferre domino quod vſus non abſtulit, l.20.D.ex quib.cau.maior.

Iniquiſsimum videtur, cuiquam ſcientiam alterius, quàm ſuam nocere: vel Ignorantiam alterius, alij profuturam, l.5.D.de iur. & fac.igno.

Periniquum eſt eum cui, fortè poſt 20.annos, vel amplius, in mentẽ venit tutelam repoſcere, etiã vſuras poſtulare, l.29. D.de adminiſtr.& peric.

Quibus aduerſantur hæc: *Non eſt Iniquum*, l.48.D.de ſolutionib. l.3.§.vlt.D.de hom.liber. l.15.D. de ſeruitutib.l.37.§.vlt.D. de peculio, l.38.§ in Fauiana, D.de vſuris, l.4.§. Labeo.D. de doli except.l.10.& l.70.D.de legat.3.l.15.D.ad exhibend. l.15.§.ſi quis menſuras, D. locati.

Non erit Iniquum, l.3.D.de magiſtrat. conuen.l.7.D. ad Sc.Velleian.

Non eſſe Iniquum, l.1.§.non autem D. de fluminib.l.1. §.nummularij, D.de edendo. l.44.§. vlt.D.famil.erciſc.

Non eſſe Iniquum actum, l.81.D.pro ſoc. *Nec id iniquum eſt*, l. 15. D. ſi quis omiſſ. *Non videtur Iniquum*, l.8.§.1.D.de iure fiſc. *Nec videtur Iniquum*, l.8. D.ad l. Aquil.

INIQVE *condemnare*, l.28.D.de appellationib. *Decernit Prætor*, l.11.D.de iuſtit.& iu. *Cùm quis Inique vel Iniuſtè ſententiam dixit*, l.1.D.de iniuriis.

Niſi ſi apertè Iudices Iniquè ſecundum ſcriptum hæredem pronuntiaſſe apparebit, l. 10. D. de inoff. teſtam.

Inique Indebitum ſoluiſſe, l.vlt.D.quod met.cau.

Iniquè poſtulare, l.1.§.pater.D.de collat.bonor.

Non Iniquè, l.57.§.vlt.D. ſolu.matrim. l.9.D.de dam.infec.

Non Iniquè, l.80.§.ſi totius, D. de furt.l.2.D.de except.rei iud.l.11.§. ſocer.D.ad leg.Iul.de adult.

INIQVITAS *actionis*, Cicer.in Partitionib. *Iudicantium*, l.1.D.de appellationib. *Præſidis*, l.21. §.vlt. D. de Sc. Silania. *Repentini caſus*, l.3.C.de inoff.teſt. *Sententiæ*, l.18. §.1.D. de munerib. & honor.l.1. D.ſi penden. appellat. *Si Arbitrium ita prauum eſt, vt manifeſta eius Iniquitas appareat*, l.79.D.pro ſoc.

Si multam dixerit Legatus, poteſt de Iniquitate eius Procõſul cognoſcere, l.2.D.quis à quo appellat.

Stipulationem de cuius Iniquitate queſtus es, l.17.D. de vſuris.

Quod minimum habeat Iniquitatis,l.200.D.de diuerſ.regul.

Iniquitate occurrere,l.77.§.Titio,D.de legat.2.

Iniquitate ſumma adfici,l.28.D.de noxalib.

Iniquitas loci, l.1.§.1.D.ſi quadrup.

Iniquiſsimum quis meritò dixerit Patrem egere, cùm filius ſit in facultatibus, l.5.§.non tantùm,D.de agnoſc. & alend. *Euidenter Iniquiſsimum eſt, proficere rei Iudicatæ Exceptionem ei contrà quem indicatum eſt*,l.16.D.de except.rei iud.

Iniquiſsimum genus ſocietatis eſt,ex qua quis Damnū,non etiam Lucrum ſpectet, l.29. D.pro ſocio.

Inire, ingredi & capeſſere ſignificat.ſic *Inire Conſulatum*,l.19.D de condictio. indeb.*Honorem*,l.11.D.de pollicitationib. *Magiſtratum*,l.54.D.de procuratorib. l.21. D. quando dies leg.l.11. D.de pollicitationib. *Officium*,l.39. §.curatores,D.de adminiſt.& peric.

Inire,aliàs contrahere ſignificat.

Inire conuentionem,l.1.C.de duob.reis. *Pactum*,l.49.§.vlt. D. de minorib. *Initus contractus metu*,l.6.C.de his quæ vi.*Inire Societatē*,l.65.§.diximus,& §.item ſi,D.pro ſocio.l.35.§.mortis, D.de mort.cau.donat.l.20.D.de L.Cornel.de falſ.*Iniri Societas*,l.45.D.de adquir.vel omit. §.cùm duo,D.pro ſocio.*Initur communio*,l.67.D.pro ſoc.*Si inter fratres voluntarium conſortium Initum fuerit*,l.52.§.idem Papinianus,D.eod.tit.*Inire Negotiationem*,l.11.D.de negot.geſt.

Inire Conſilium,l.43.§.ſi quis,D.de ædilic.edic.l.51.D.pro ſocio,l.67.D.ad Sc.Trebell.

Inire computationem,l.68.D.ad L.Falcid.*Initur computatio*, l.68.D.ad L.Falcid. *Iniri computatio Falcidiæ*,l.22.D.ad L.Falcid.*Computatio Legis Falcidiæ*, l.3.D. ad Sc.Trebell. *Ineunda Legis Falcidiæ ratio*,l.2.D.eod.tit.*Quemadmodum Inibitur æſtimatio*,l.41.D.ad L.Aquil.*Iniri Numerus*, Paul.l.4.Sentent.Tit.14. *Ad Incundām quantitatem bonorum*,l.1.§.cum dicitur,D.ſi qui pluſquam.*Ineundæ Nauigationis cauſa*,l.3.D.de mort.cauſ.donat.

Initiata *his cunabulis auctoritas*,l.1.D.de offic.præf.præt.

Initivm, pro principio & origine alicuius negotij.

Initium contractus ſpectandum,l.12.D.de Sc.Maced.l.8.D.mandati,l.1.§.ſi ſeruus,D.depoſiti.*Initium in his contractibus inſpiciendum*,l.58.§.ſi id quod,D.pro ſocio.

Initium accipere donatio,l.42.D.de mort.cau.donat. *Si Initium ſine vitio ceperunt*, l.201.D.de diuerſ.regul.*Caſus à quo Initium capere non potuerunt*,l.86.§.non eſt,D.eod.tit. *Ad Initium Nuptiarum*,l.13.D.de his qui not.inf.*Si Initium Tabularum diem habet*,l.6.§.ſi initium, D.de edend.

Initium Teſtamenti facere,l.1.D.de hered.inſtit.*Initium Vſucapionis*,l.4.§.de illo,D.de vſurpationib.

Initio Ciuitatis noſtræ, l.2.in princ.D.de orig.iur.*Initio Contractus*,l.6.§.1.D.eod.tit.

Initio venditionis,l.31.D.de vſurpationib.

Initio Conſtituendæ ſeruitutis,l.6.§.1.D.quemad.ſeruit.amitt.*Initio dotis dandæ*,l.7.D.de pact. dot.

Initio Anni,l.2. D. de annu. legat. *Initio cuiuſque Anni*, l.12.& l.26.§.vlt.D.quand.dies legat.id eſt,*in ingreſſu cuiuſlibet Anni*,vt l.8. D.de ann. leg.ſeu,*in principio*,vt l.41.D.de manum. teſt.*Ab Initio cuiuſque Anni*, l.1.C.quando dies legator.

Initium Temporis,l.46.D. de condic.& dem.*Initio cuiuſque Temporis*,l.15.D.de neg.geſt.*Initio inſpecto*,l.3.§.ſcio,D.de minorib.

Ab Initio & *Poſtea* aduerſantur,l.3.D.de pigner.actio. l.1.§.ſi magiſtratus, D.de magiſtrat. conuen.Similiter pugnāt,*Ab Initio inutile legatum fuiſſe*,&, *ex Accidenti poſtea in eum caſum perueniſſe*,l.51. D.ad L.Falcid.

Ab Initio Agi oportet,l.7.§.1.D.quib. mod.pign. *Si ab Initio per procuratorem cauſa agitata eſt*, l.6.§.1.D.de his qui not.infam.At in l.19. D.de appellationib.*Ab Initio cauſam agi*,eſt,ex integro.

Si ab Initio hoc agebatur,vt,l.34.§.rei ſuæ,D.de contrah.empt.*Si non hoc ab Initio eſſet actum*,l.4.§.1.D.de manumiſſionib.*Ab Initio conuenit*, l.24.D. depoſiti.

Ab In io promiſerit,l.37.§.ſed ſi, D.de oper. libert. *Statim ab Initio ita diſtribuere legata*,&c. l.73.§.vlt.D.ad L.Falcid.*Vt ab Initio mulier in locum alterius ſubdatur*,l.8.§.ſi mulier apud,D.ad Sc.Velleian. *Gradus qui ab Initio non valuit*, l.43.§.Lucius,D.de vulg.& pupill. *Quæ ab Initio inutilis fuit,inſtitutio,ex poſt facto cōualeſcere non poteſt*,l.210.D.de diuerſ.reg. *Quod ab Initio vitioſum eſt*,l.30.D.eod.tit.

Iam Initio euectæ cotes cum,&c.l.15.D.de publican.

Initia vrbis,l.1.D.de orig.iur.*Inter,Initia*,l.2.§.& generaliter,D.de doli except.l.3.§.illud, D.quod vi aut clam.

INIVNGERE, id eſt, mandare. *Ea res præſentem ac momentariam curam Iniungit*, l.8.D.de alimẽ. vel cibar. *Iniungi cura liberorum à teſtatore*, l.62.§.vlt.D.de condic.& demonſtr.

Iniungi Munus duobus, l.2.C.quo quiſque ord.l.1.C.de vacatio. *Ne impoſſibile Iniungatur Tutelæ Munus*, l.45.§.vlt.D.de excuſationib.

Iniuncti Muneris periculum, l.vlt.C.ſi tut.vel.cur.fal.alleg. *Sumptus*, Rubr. Sũpt.Iniuncti mun.lib.11.Cod.

Italicarum tantum rerum munus Iniunctum, l.12.C.de excuſationib.tut. *Ad munus quod Iniunctum eſt*, l.9.D.de munerib.& honor. *Iniuncta tutela*, l.8.C.de excuſ.tut. *Iniuncta condicio perſonæ*, l.69.D.de condic.& dem. *Iniuncta Educatio teſtamento*, l.1.§.vlt.D.vbi pupill.

Iniungit Prætor ſatiſdationem, l. 15. §.1. D.de damn.infec.

Iniungi ſatiſdatio, l.1.§.ſi cui, D.vt legat.ſeu fideic. *Iniungi neceſſitas*, l.25.§. Pędius, D.de ædil. edic. *Iniunxiſſe ſeparationem*, l.12.§.ſed an. D.de inſtr.vel inſtr. *Iniunctum ſibi à teſtatore*, l.13.D. de aliment.vel cibar.

Iniungi viduitas, l.62.§.vlt.& l.63.D.de condicion.& demonſtr.

Iniungere damnum, l.135.D.de verb.ſignific, id eſt, *adferre*. *Iniungere pœnam*, Vlpian.Tit.1.regular. *Iniungi pœna*, l.2.D.de præuaricatione, l.7.§.ſolet, D.de interd.& releg.& in Lege Dei, Tit.14. *Iniungi pœnæ*, l.9.§.iſtæ, D.de legat.1.

Iniungere ſeruitutem, l.9.D.commun.præd.id eſt, *imponere*.

Iniungere ſeruitutem, id eſt, *irrogare*, l.6.§.vlt.D.de pœnis. *Iniuncta domi area*, l.57.D.locati.
Iniuncta morti poſſeſſio, l.13.§.quæſitum, D.de adquir.poſſeſſ.

INIVRIA, ait Vlpian. *ex eo dicta eſt, quod non iure fiat: omne enim quod non iure fit, Iniuria fieri dicitur. Interdum Iniuriæ appellatione damnum culpa datum ſignificatur, vt in lege Aquilia dicere ſolemne*, l.1.D.de iniuriis. Idem Vlpian.in l.5.§.1.D.ad L.Aquil. *Iniuriam autem hic accipere nos oportet, non quemadmodum circa Iniuriarum actionem, contumeliam quãdam, ſed quod non iure factum eſt, hoc eſt contra ius, id eſt, ſi culpa quis occiderit.* Et mox, *Igitur Iniuriam hic damnum accipiemus culpa datum, etiam ab eo qui nocere noluit.* Iuſtinianus Inſtitut. de iniuriis. *Generaliter Iniuria dicitur, omne quod non iure fit. Specialiter, alias culpa, quam Græci ἀδίκημα dicunt, ſicut in lege Aquilia, damnum Iniuriæ accipitur.* Vnde quod à Quadrupede damnum datur, *Iniuria*, factum non dicitur: ſed proprio nomine *Pauperies* appellatur. Nam vt ait Vlpian. *Pauperies eſt damnum ſine Iniuria facientis datum. nec enim poteſt animal iniuria feciſſe, quod ſenſu caret*, l.1. D. ſi quadrup. paup. Idem Iuſtinianus in Titulo de L. Aquil. §.iniuria. *Iniuria autem occidere intelligitur, qui nullo iure occidit.*

Qui liberos, Iniuria, prohibuerint vxores ducere, id eſt, non iure, l.19.D.de ritu nupt.

Ne Iniuria rem ſuam amittant, l.1.D. de negot.geſt. *Nec de Iniuria queri aduerſarius poteſt*, l.34. D.de iureiuran. *Per iniuriam occupati fundi*, l.1.C.vi bonor.rapt. *Ferre Iniuriam eius quem prohibere non poſſis*, l.35.D.locati.

Ea autem ſignificatione qua Iniuria, culpam ſignificat damnum Iniuria dare, accipe l.9. §. nunc videndum, D.de minorib.l.6.D.nautæ, caupo.l.19.D.commodati, l.41.D. locati. Vnde legis Aquiliæ Actio, *Damni Iniuriæ Actio*, vocatur, l.1. D.de publican.l.54. D. de adquirand.rer. dom.l.10.in fin.D.de eden.l.6.§.1.D.nautæ, caupo.l.111.D. de diuerſ. reg. Cuius actionis fit mentio apud Cicero.pro Q. Roſc.Comœdo, & Quintilian.Declamat.13.& Declamat. 85. de qua etiam vide quę s̃.lib.4.diximus. *Damnum* autem *Iniuria non videtur dediſſe, qui defendendi ſui cauſa vicini ædificium orto incendio diſturbauit*, l.3.§.penult.D.de incend.ruin. l.49.§.vlt.D. ad L.Aquil.

Iniuria, ſæpe pro damno, detrimento, incommodo, vſurpatur. *Nullam poteſt videri Iniuriam accipere, qui ſemel voluit*, l.9.D.de aqu.& aq.pluu.

Iniuria adfici, id eſt, damno, l.11.§.ſi creditor, D.de pignerat.act. l.22.§. quòd ſi procurator. D.rat.rem hab. *Nec videtur Iniuria adfici qui ignorauit*, l.6.§.ſimili modo, D.quæ in fraud.creditor. *Ne mutatus alueus vicinis Iniuriam aliquam adferat*, l.1.in prin.D.ne quid in flum.pub.

Ita oportet permitti in publico fieri vt ſine Iniuria cuiuſquam fiat, l.2.§.merito, D.ne quid in loco pub.id eſt, *Sine damno & incommodo*, vt ead.l.§.damnum, & §.ſi quis.

Iniuriam pati, id eſt.damno adfici, l.10.D.de collat.bonor.l.31.§.ſi plures, D. de ædil.ed. & apud Paul.lib.5.Sentẽt.Tit.26. *Tueri ius ſuum debuit non Iniuriam comminiſci*, l.1.D.quod vi aut clam. *Sine Iniuria alterius*, id eſt, damno & detrimento, l.17.D. de ſeruit.præd.ruſt. *Sine iniuria cæterarum perſonarum*, l.1.D.de legat.præſt. *Sine Iniuria ſtipulatoris*, l.5.§.vlt.D.de verb obligat. *Operis obligatus militiæ nomen non ſine Iniuria patroni dabit*, l.43. D.de oper. libert. Et hoc ſenſu non perſonis modò ſed & rebus Iniuria irrogari dicitur: veluti, Sic *Iniuria irrogari fundo eius*

in quem quis viam publicam reiecerit,l.3.D. de via publ.& itin.

Iniuriam facit libertati,l.45.§.1.D.de fideicom.libert. *Nec fit Iniuria ei cuius fundus ſeruit*,l.6.§.1.D.quemad.ſeruit.amitt. *Si interdum patiaris Iniuriam*, l.3.§.ſi id pro quo, D. quod quiſq; iur. *Cùm Iniuriam per bonorum poſſeſſionem patiatur*,l.10.D.de collatio.bonor. *Ne præſumptio Carbon. bonor.poſſ. Iniuriam aduerſarius afferat*,l.3.§.vlt.D.de Carbon.edic.

Nec in cuiuſquam Iniuriam beneficia tribuere,moris eſt noſtri,l.4.C.de emancipationib.

Priuilegium Militum ad alienam Iniuriam porrigi non oportet,l.40. D.de adminiſtr.& peric. *Non debet negligẽtiam ſuam ad alienam Iniuriam referre*,l.3.D.de tranſactionib. *Si nouum beneficium cum alterius Iniuria poſtularetur*,l.12. D.ad Sc.Trebell.

Sine Iniuria domus,l.21.§.vlt.D.de legat.3.id eſt,ſine læſione.

Interdum *iniquitatem Iniuriam dicemus. Nam cùm quis iniquè vel iniuſtè ſententiam dixit,Iniuriam ex eo dictam, quod iure & iuſtitia caret, quaſi non iuriam*,l.1.D.de iniuriis. Iuſtinianus Inſtitut. Tit. de iniur. *Iniuria aliàs dicitur iniquitas & iniuſtitia,quàm Græci ἀδικίαν vocant. Non enim Prætor*,vel *Iudex,non iure contra quem pronuntiat,Iniuriam accepiſſe dicitur.* Quæ verba ſumpta videntur ex Paulo lib.ſingulari, & Tit.de iniuriis,vt apparet ex Lege Dei,Tit.2.

Iniuriam iudicis paſſus,l.52.§.vlt.D.pro ſocio. *Iniuriam à iudice emptor paſſus eſt*, l.5. D.de euictionib. *Ab eo cuius de ea re notio fuit,Iniuriam paſſus*,l.6.C.de excuſationib.tutor.

Per Iniuriam Iudicis non debitum conſecutus,l.46.§.procurator. D.de procuratorib. *Cùm per Iniuriam iudicis domino rem abſtuliſſet creditor*,l.12.§.vlt.D.de diſtract.pignor. *A Iudice,quamuis per Iniuriam,abſolutus*,l.13.D.quib.mod.pig. *Per Iniuriam pronuntiatum*.l.50.§.1.D.de legat.1.

Iniuria iudicis condemnari,l.50.D.de peculio. *Damnatus*, 67.D.de fideiuſſorib. l.10.§.vlt.D. mãdati.l.10.C.eod.tit. *Superatus*, l.10.C.de euictionib. *Si Iniuria Iudicis victus ſit heres*, l.29.§.vlt. D. de ſtatuliber. *Ne Iniuria Iudicis dominus aliquid conſequatur. Numquam enim propter Iniuriam Iudicis fideiuſſores obligantur*, l.22.§.cùm autem,D.rat.rem hab. *Non Iniuria Iudicis euictum*, l.1.C.de rer. permut.

Si per Iniuriam quid fecit populi Romani magiſtratus,vel prouinciæ Præſes,l.3.D.quod met.cau. *Ne emptori Iniuriam feciſſe videatur Senatus*,l.8.D.de Sc.Silania.

Iniuria quæ fit emptori non debet auctorem cõtingere,l.50.D.de euictionib. *Nec eſt hoc Beneficium, ſed Iniuria, ſi quis fortè non impetrauerit*, l.1. §.permittitur, D. de aqua cottid. *Niſi fortè quaſi aduerſus Iniuriam appellandum ei quis putet*,l.7.§.1. D.de minorib. Agellius lib.10.cap.3. *Honeſtos viros virgis per Iniuriam cæſos à magiſtratibus populi Romani*,id *eſt,contra ius & contra leges*,vt ibidem inferius poſtea loquitur. *Qui per Iniuriam ab extraneis detinebatur*, l.19.D.de captiuitat.& poſtlimit.

Specialiter,etiam *Iniuria*,vt ait Vlpianus,*dicitur contumelia*,l.1.D.de iniuriis. Idem,vt iam diximus in l.5.§ 1.D.ad L.Aquil. *Iniuriam, circa Iniuriarum actionem, accipere oportet contumeliam quandam*. Iuſtinianus Inſtitut.de iniuriis in principio,*Iniuria aliàs ſpecialiter cõtumelia,quæ à contemnendo dicta eſt,quam Græci ὕβριν appellant.*

Iniuria autem *fit, aut Re, aut Verbis. Re,quotiens manus inferuntur: Verbis, quotiens non manus inferuntur,cõuicium fit. Omniſque Iniuria aut in Corpus infertur,aut ad Dignitatẽ,aut ad Infamiam pertinet. In Corpus fit,cùm quis pulſatur: ad Dignitatem, cùm comes matronæ abducitur: ad Infamiam, cùm pudicitia adtemptatur*, l.1.§.1. D. de iniuriis. Paul. lib. ſingulari de iniuriis, vt eſt in Lege Dei, Tit.2. *Edictum*,ait,*de iniuriis ad eam Iniuriam pertinet, quæ contumeliæ cauſa fit. Fit autem Iniuria, vel in Corpore,dum cædimur: vel Verbis,dum conuitium patimur: vel cùm Dignitate læditur,vel cùm matronæ,vel prætextatæ comites abducuntur.* Iuſtinianus Inſtit. de iniuriis.

Iniuria committitur non ſolum cùm quis pugno, puta, aut fuſtibus cæſus, vel etiam verberatus erit: ſed & ſi cui conuitium factum fuerit, ſiue cuius bona quaſi debitoris, qui nihil deberet, poſſeſſa fuerint ab eo qui intellegebat nihil eum ſibi debere: vel ſi quis ad infamiam alicuius libellum,aut carmen ſcripſerit, compoſuerit,ediderit,dolóve malo fecerit,quo quid eorum fieret: ſiue quis matremfamilias, aut prætextatum, prætextatámve,adſectatus fuerit: ſiue cuius pudicitia attentata eſſe dicitur. Auctor Rhetoric. ad Herenn.lib.4. *Iniuriæ ſunt quæ aut pulſatione corpus, aut conuitio aures, aut aliqua turpitudine vitam alicuius violant.* Idem lib.2. *Falſam eſſe definitionem*, ait, *ſi quis dicat Iniuriam eſſe nullam niſi quæ ex pulſatione aut conuitio conſtet.*

Iniuria viri videtur,quondam vxorem eius inſepultam relinqui,l.28.D.de religioſis.

Iniuriam matrimonij ſui perſequi,l.15.§.lex Iulia,D.ad leg.Iul.de adult. *Quodcumque quis fecerit,vel dixerit,vt alium infamet,erit actio Iniuriarum*,l.15.§.generaliter,D.de iniuriis. *Iniuriarum actio magis vindictæ,quàm pecuniæ habet perſecutionem*,l.2.§.emancipatus, D.de collatio.bonor. *Iniuriarum cauſa non publici Iudicij, ſed priuati continet querelam*,l.C.de iniuriis.

Iniuria

Iniuria, Atrox, Leuis, Grauiſſima, Intolerabilis. Vide ſuis locis.

Quintil. Declam.265. *Iniuriam dicimus eſſe, quod Ignominioſum pulſauerit. Ab Iniuria hominum defenſum*, l.8.D.de diuiſio.rer.

Inivriosvs l.vlt.D.de offic.procurator.Cæſar.l.14. D. pro ſocio. id eſt, facilis ad contumeliam faciendam, conuiciúmque dicendum. *Impunè tibi eum Iniurioſum eſſe non patietur*, l.8. C.de ſent.paſſ.id eſt, non feret eum tibi iniuriam inferentẽ. *Paternos libertos Iniurioſos tibi fuiſſe ferendum non eſt*, l.7.C.de obſequ.patr.

Iniurioſum aliquid dicere, l.5.C.de iniuriis. *Perquam iniurioſum eſt*, l.3. C. de obligat. & act. *Ne contrarium ius ipſi Iniurioſum ſit*, l.19.§.transfugæ, D.de captiu. & poſtlimin.

Inivriose, id eſt, per iniuriam, ſeu iniuriæ cauſa.

Iniurioſe auferre res, l.11.C.de donatio. *Nec Magiſtratibus licet aliquid Iniurioſe facere*, l.32. D.de iniuriis, id eſt, *per Iniuriam*, vt ibid. *Si quid Iniurioſe extruxit*, l.5.C.de ſeruitutib. *Ne contumelioſè, Iniurioſéve, vtatur vſufructu*, l. 27.§.1.D.de vſufructu. *Qui ſeruum alienum Iniurioſè verberat*, l.34.D.de obligat.& act. *Cũ Iniurioſè Decemuiri tractarent*, l.2.§.& cũ placuiſſet, D.de orig. iur.

Inivssv *Prætoru*, l. 24.D.de excuſationib. *Principis*, l.3. D.ad leg. Iul.maieſt.

Inivsta *appellatio*, non iure neq; rectè, nec iuſta ex cauſa interpoſita, l.6.D.de his qui not. infa. Et ita, *Iniuſta Appellatio, Prouocatióve pronuntiari*, l.2. D. quando appelland. ſit, l.122.§. Scia, D.de verbor.obligat.l.39.D.de minorib.l.57.§.vlt.D.de adminiſtr. & peric.l.vlt.D.de reiud.l.24.D. de appellationib. *Iniuſtam appellationem pronuntiare, vel Iuſtam*, l.6.C.de appellationib.id eſt, *Bene vel malè appellatum*, vt vulgò loquimur.

Iniuſta cauſa abſentiæ, l.28.§.ex iuſta, D.de fideic.libert. *Id quod ex Iniuſta cauſa apud aliquẽ eſt, condici poteſt*, l.6.& Rubr.D.de condict.ob turp. vel iniuſt. cauſ. id eſt, *quod non ex iuſta cauſa ad eum peruenit*, vt l.1.D.de condictio.ſine cau. *Fructus ex Iniuſta cauſa percepti, cõdicendi ſunt*, l. 4.§.res Pignori, D.de reb.credit. *Condici ei res poſſe quia ex Iniuſtis cauſſis apud eam eſſent*, l.6.§.ſi morte, D.de actio.rer.amot. *Iniuſta & Iuſta Poſſeſſio*, opponũtur, l.2. & l.3.D. vti poſſidet. *Iniuſta eſt poſſeſſio ſi quis vi vel clam poſſideat*, l.7.§. inter prædones, D. comm.diuid. *Iniuſta ſententia Præſidis*, l.27.D.de re iudic. *Iniuſta & Iuſta ſententia*, aduerſantur, l. 21. D. de his qui not. infa. *Iniuſta Vxor*, l.13.§.1.D. ad l.Iul.de adulter. quæ non iure ducta eſt. *Iniuſtum Matrimoniũ*, contra leges contractum, l.1.D.vnde vir.& vxor. *Iniuſtæ Nuptiæ*, apud Cicer.Topic.

Iniuſtum repudium, apud Quintil. Inſtit.Orat.lib.7. cap.5. & Declamat.262.

Iniuſtum Teſtamentum, in Rubr.de Iniuſto, rup. accipe, quod *non iure factum eſt, vbi ſolemnia iuris defuerunt*, vt loquitur Papinian. l.1. D. eod. tit. & Paul. l.5. D. de his quæ vt indign. & Iuſtinian. in §. hoc autem caſu, Inſtit.quib.mod. teſt.infir. *Teſtamentum* autem *non iure factũ, id appellatur, in quo ſi omnia rectè facta eſſent, iure factum Teſtamentum diceretur*, l. 6. D. de leg. Corn.de falſ. Et ita, *Iniuſtum teſtamentum*, exaudiendum eſt, l.2.§.1.D.teſt.quemad.aper.l. 26. D.de inoff. teſtam. l.47.D.de hered. pet.l.9.C.de ſuis & legitim. quod & *non Iuſtũ teſtamentum* appellatur, l.1.D.de except.rei iudic.l.3.D.de confirm.tut.l.22.D.de adquir.vel omitt. l.3.C.de repud.vel abſtin. hæredit. *Iniuſtum* etiam dicitur *Teſtamentũ*, quod inutile, & nullius momenti eſt, prætérito eo qui in poteſtate erat, l.3.§.ex his apparet. l.6.§.ſed ſi pater, D. de iniuſt. rupt. coniuncta l.3.D.de lib.& poſt.l.9.C.de ſuis & legitim.

Iuſti, atque Iniuſti ſcientia, l.10.D.de inſtit.& iu.

Inivste *Appellare*, l.19.C.de appellationib. *Poſſidere*, l.3.§.ex contrario, D.de adquir.poſſ.

Inlacrimari *Precibus calamitoſorum*, l.19.D.de offic.præſid.

Inlæsa *exiſtimatione*, l.27.D.de procuratorib. id eſt, *integra*, vt l.4.D.de ſuſpect.tut.

Inlæſæ Res, in lege Dei, Tit.10.id eſt, ſaluæ. *Illæſis Horreis*, l.1.C.de locato.

Illecta Stipula, l.30.§.1.D.de verb. ſignific.

Inlidere. *Si quis puerum Saxo Inliſiſſet*, l.7.§.ſed ſi quis, D.ad l.Aquil.

Innatvm *in publico*, l.65.§.vlt.D.de adquir.rer.do.

Innocens, expers criminis, *ſceleriſque*, vt Horat.loquitur, *purus*, l.5.D.de pœnis.

Boni atque Innocentis viri officio fungi, l. 4.§.1. D.famil.erciſc. *Innocentem defunctum oſtendere*, l.vlt §.vlt.D.de bonis eor. *Quouis Innocentes inueniantur ex eo crimine, ex quo impacti ſunt in carcerem*, l.13.D.de cuſtod.& exhib. *Qui in accuſationem Innocentium coierunt*, l.1.D.de concuſſione. *Societatem coierit ad obligationem Innocentiũ*, l.1.D.de L.Corn.de falſ. *Plerique Innocentiũ*, l.41.D. de ſolut. *Innocens Ignis*, l.9.§.ſi colonis, & l.11.§.ſi hoc, D.locati, id eſt, *Innoxius*, vt dic.§.ſi hoc.

Innocentia *conſilij infantem excuſat*, l.12.D.ad L.Corn.de ſicar. *Cuius Innocentiæ ſint explorare*, l.vlt.D.naut.caupon. *Si quando ei qui nocens videbatur, poſtea ratio Innocentiæ conſtiterit*, l.1.§. vlt.D.de quæſtionib. *Vt ſeruus ſaluus ſit vel Innocentiæ, vel ſupplicio*, l.7.D.de quæſtion. *Innocẽtiam ſuam quodammodo iureiurando adprobauit*, l.6.§.ſed etſi, D.de his qui not. *Inocentiam excuſa-*

re,l.33.§.1.D.de procuratorib.

Innocentia purgari reum,l.5.D.de public.iudiciis.

INNOXII, id eſt,Innocẽtes. Vnde *Innoxij*,& *Nocentes* opponuntur,l.11.§.1.D.de publ.iud. *Qui cùm aliter tueri ſe non poſſent,damnum culpa dederint, Innoxij ſunt*, l. 46.§. qui cùm aliter, D.ad L.Aquil. *Innoxium eſſe delictum non debet*,id eſt,vacuum à crimine & pœna, l.6. §.ſicut, D.de offic.præſid.

Innoxium ignem habere,l.11.§.ſi hoc,D.locati.

INNOTESCERE *qualitercunque*,l.5.§.vlt.D.de admin.& peric. *Ex quo annotatio publicè Innotuit*, l.4.D.de requirend. & abſent. *Deinde Innotuiſſet id admiſſum eſſe*, l.23.D.de Sc. Silania. *Vt Innoteſceret Prætor curam agere*,l.3.§.ex hoc,D.naut.caupon.

INOFFENSA *diſciplina*,l.9.C.de procurator.

INOFFICIOSVS,qui in officio debito peccat. *ſi Inofficioſus libertus ſit*, l.1. D. de iure patronat. *Si ſine venia edicti impetrata libertus patronum in ius vocauerit, à Præfecto vrbis,quaſi Inofficioſus, caſtigatur*,l.vlt.D.de in ius vocan.

Inofficioſum Teſtamentum appellatur,quod *rectè quidem factum eſt , ſed non ex officio pietatis*, vt loquitur Marcian.l.2.D.de inoffic.teſt. vel,vt Paul.lib.4. Sent. Tit.5. definit,*quod fruſtra liberis exheredatis , non ex officio pietatis videtur eſſe cõſcriptum*. Quam definitionem Iſidor. tranſcripſit lib.5.Origin.cap.24. *Huius* enim *verbi, de Inofficioſo vis illa eſt, docere immerentem ſe, & ideò indignè præteritum,vel exheredatione ſummotum*,l.5.D.de inoff.teſtam. Denique *Inofficioſum teſtamẽtum dicere,hoc eſt,allegare quare exheredari vel præteriri non debuerit*,l.3.D.eod.tit. *Reſque hoc colore defenditur, quaſi parum ſanæ mentis fuerit, cum teſtamentum iniquè ordinaret*, l.2.l.5.& l.13. D. de inoffic.teſtam.l.36.D.de legat.3.

De Inofficioſo teſtamento agunt liberi,qui querũtur,aut iniquè ſe exheredatos,aut iniquè præteritos, hoc colore quaſi ſanæ mentis non fuerint,cùm teſtamentum ordinarent , vt eſt apud Iuſtinian. Inſtitut. de inoffic.teſtam.

Inofficioſum teſtamentum Accuſare, l.22.D.de inoffi.teſt. *Dicere*,l.6.l.8. §.ſed nec,& §.quarta, D.de inoff.teſt. l.5.C.eod.*Dici*,d.l.8.§.ſi Imperator,*Pronuntiari*, l.26. D. eod. tit.l.4.C.eod.

De Inofficioſo teſtamento Agere,l.6.§.ſi quis,l.16.& l.17.l.23.§.vlt.l.27.§.de inofficioſo,l.29.& l.30.D.de inoff.teſta. l.135.§.vlt.D.de verb.oblig. *Agi*,l.2.D.de inoff. teſt. l.32.D.de heredit. petit.*Dicere*,l.20.& l.27.§.de inofficioſo,l.29.§.1.D.de inoff.teſt.l.1.& l.6. C. eod. tit.& aliis locis quos s̃.lib.4.adduximus. *Queri*,l.8.§.ſi quis impubes,l.23.l.25.l.27.§.vlt.D.de inoff.teſt. l.9.& l.22.C.eod.*De Inofficioſo arguere teſtamentum*,l.31.§.ſi heres,D.de inoff.teſt. Quintil. Declam.264. *Arguerunt teſtamentum tanquam impium,tanquam Inofficioſum*.

Inofficioſi teſtamenti Actio,l.76.D.de legat.2.l.12.§.vlt.l.15.§.filius,D.de inoff.teſt.l.25.& l.27.C.eod.tit.*Accuſatio*,l.6.§.vlt.l.17.& l.29.§.quamuis, l.31. & l.vlt. D.de inoff.teſta.*Cauſa*, l.27.D.eod. *Lis*,l.6.D.de dot.collatio.*Quæſtio*,l.16.§.1.D.de inoff.teſt.l.8.C.de inoff.donat. *Querella*, l.87.§.Imperator,D.de legat.2.l.6.§.vlt.l.8.in prin.&.§§.ſeq.l.11. l.12. §.ſi cum, l.21. l.24.l.25.& l.31.§.1.D.de inoff.teſt.l.14.l.15.& l.18. & aliàs paſſim, C.eod.tit.l.1.l.2.l.5.l.7.& l.vlt.C. de inofficioſ.donat. *De Inofficioſo teſtamento Accuſatio*,l.27.D.de inoffic. teſt.l.11.C. eod.tit. *Actio*,l.7.l.10.l.14.& l.32.C.eod.tit.*Lis*,l.15.§.1.& l.22.D.de inoff.teſt.*Querella*, l.15.§.1. l.35.& l.vlt.C.eod.tit.*De Inofficioſi, Cauſa*,l.8.§.ſi ex cauſa,*Quæſtio*,l.14.D.de inoff.teſt.*Querella*,l.21.§.1.D.de inoff.teſt Vetus Gloſſar.*Inofficioſi querella*, μέμψις κατὰ διαθήκης. *Vt Inofficioſam voluntatem accuſare*,l.8.C.eod.

Inofficioſæ Donationes,& Dotes,Rubr.de inoff.donat.& dotib.Cod.

INNOVAT *aliquid*,l.1.§.coercere, D. de fonte. *Ius Prouinciæ non Innouat*, l.166. D. de diuerſ. reg.*Labeo plurima Innouare inſtituit*,l.2.§.Labeo, D.de orig.iur.

Innouari contra veterem formam,l.7.C.de ſeruitutibus.

INOPINATVS *fortunæ impetus*,l.5.D.vt in poſſeſſ.leg.*Si noua & Inopinata cauſa hereditatem abſtulit, veluti nato poſtumo quem heres in vtero eſſe ignorabat,vel etiam ab hoſtibus reuerſo filio, quem pater obiiſſe falſo præſumpſerat*,l.3.D.de condict.indeb.

Inopinata Seruitus, l.1.D. de act.emp. *Si aliquid Inopinatum emergat*, l.7. D.de feriis. *Incerta hæc & Inopinata turbant prouinciales*,l.4.§.rectè,D.de offic.Proconſ.*Ex Inopinato*, l.2.§.proinde,D.de fideicomm. libert.

INOPS, pauper,egenus,non Idoneus nec ſoluendo,l.26.D.de negot. geſt. l.5.§. etſi, D.de agnoſ.& alend.Vnde *Inops Debitor, & Idoneus*,aduerſantur,l.27.§.ſi minor, D.de minorib.*Ne liberalitate ſua Inops fieri periclitetur*,l.50.D.de re iudic.

Inopes,onera patrimonij, ipſa non habendi neceſſitate,non ſuſtinent,l.4.§.inopes.D.de mun.& ho.

INOPIA, egeſtas, paupertas, penuria, l.28.§.ſi quis, D.de donat.int.vir. *Excuſata eſt Inopia fideiuſſorum, ſi paupertas eos appellare non permiſit*, l.8.§.igitur.D.mandati. *Inopia patroni*, l.41.D.de oper.libertor.

Si quis fideiuſſorum ad Inopiam peruenerit, l.26.D.de fideiuſſorib.

Si per Inopiam non caueat, l.1.§.ſi cum duobus, D.de collat.bonor.

Propter Inopiam aduerſarij Inanis actio, l.6.D.de dolo. *Propter Inopiam debitoris*, l.30.§.1. D.ad L.Aquil. *Propter Inopiam eius cui ſolutum eſt*, l.17.D.de heredit.petit. *Si conſtante matrimonio propter Inopiam mariti mulier agere volet*, l.24.D.ſolut matrim. *Propter Inopiam pupilli*, l.27.§.de inofficioſo.D.de inoffic.teſtam. *Remiſſa propter Inopiam multa*, l.6.§.vlt. D.de offic.præſ.

Si Inopia dignoſcitur laborare, l.vlt. D. de in ius vocan. *Si nec Inopia laborantem cum creditores oſtendere poterint*, l.31.D.de reb.auct.iud.

Inopia probationum, l.3.C.de reb.credit.l.1.C.de quæſtionib.

INQVIETARE, turbare, vexare eſt. *Si quem ſine cauſa ſæpius Inquietabit*, l.1.D.de vacatio.& excuſ. *A coherede vel:ctũ quem non Inquietauit*, l.41.D.de his quæ vt indign. *Ne Iudicia eius Inquietet*, l.1.§.ſi parens, D.ſi à parente quis manum. *Dominus amplius Inquietet*, l.27.§.inquit lex, D. ad L.Aquil. *Quieſcens matrimonium non debet alius turbare, atque Inquietare*, l. 26. D. ad L.Iul. de adult. *Magiſtratum Inquietans*, l.1.§.ſexum, D.de poſtulando.

INQVIETARI, id eſt interpeliari, vexari, infeſtari. *Nec minus in mari, quàm in villa, per latrunculos Inquietamur*, vel *Infeſtari poſſumus*, l.3.§.Labeo, D.de incend.ruin. *Ne iuſtè ſepulturæ traditum corpus Inquietetur*, l.39.D.de religioſ.& ſumpt.

Inquietari dicitur is cui controuerſia fit & quæſtio infertur. *Dum à conreo meo petitur ego Inquietor*, l.4.§.1.D.de liberat.legat. *Eum qui bonis ceſſit, ne quidem ab aliis, quibus debet, poſſe Inquietari*, l.4.D.de ceſſio.bonor. *In ſortem Inquietari debitores non debent*, l.33.D.de vſuris, id eſt, *appellari de ſorte*, vt loquitur Valer.Max.lib.4.cap.8. *Dum ſuper hoc ab aduerſario Inquietatur*, l.1.D. de vtrubi. *Qui Fauiana Inquietetur*, l.1.§.ſed ſi rem, D. ſi quid in fraud.patr. *Proprietatis dominus ne Inquietetur*, l.5.§.vlt.D.ſi vſusfr.pet. *Conſuluit ei vt minus Inquietetur*, l.2.§.coartari, D.ad Sc. Tertyl. *Inquietari prohibetur*, l.13.§.agrum, D. de re milit. *Hoc nomine vxorem Inquietari nolo*, l. 34.§.Gaius, D de legat.2. *Ob maritorum culpam vxores Inquietari leges vetant*, l.2.C. ne vxor pro mari. *Pro filio patrem Inquietari non poſſe iure manifeſſimum eſt*, l.3.C.ne fil.pro patre. *Inquietanda non eſt*, l.1.C.de præſcrip.long.tẽp. *Et ſi per viginti annos non fuerit Inquietatus*, Paul.lib.5.Sent. Tit.2.

Nec perſonæ modò ſed & bona *Inquietari*, ob debita dicuntur, l.5.C.an ſeruus ex ſuo fac.

Inquietari donationes, l.1.C.de reuocand.donat.

INQVIETVDO, l.2.C.de long.temp.præſcrip. *Inquietudinem ſuſtinere*, l.5.C.de ingen.manum. id eſt, *Inquietari nulla ei moleſtia vel Inquietudine Inferenda*, l.36.C.de donationib.

INQVILINVS eſt, qui conductis ædibus habitat: & propriè vrbani prædij conductorem ſignificat, l.37.D.de adquir.poſſeſſ.l.vlt.D.de migrando, l.4.§.Prætor ait, & l.13.§.qui damni, l.18.§.1.l.21.l.28.D.de dam. infect. l.4.§. ſi quis, D.de cenſib.l.17.D.quod vi aut clam, l.19.§. ſi inquilinis, & l.25.§.ſi vicino, & l.58.D.locati, l.3.§.cum Inquilinis, D.vti poſſidet. l.2. D.in quib.cau.pig.l.20.D.de pignorib.l.1.C.de repud.hered. *Inſulæ conductorem* appellat l. 53. D. de action.emp. Ac planè Appian.lib.2.Bellor.ciuil. *Inquilinum*, Romanorum lingua, appellari ſcribit τὸν ἐν ἀλλοτρίαις οἰκίαις ἐνοικοῦντα. Vnde à *Colono*, id eſt, fundi conductore, *Inquilinum* ſeparari docuimus ſ.lib.2.vt & confirmat l.25.§.1.D.de adquir.poſſ.l.6.§.1. D.de precario, l.1.§.1.D.de migrando.

Circa Inquilinorum inſulæ perſonas, l.27.§.Proculus, D.ad L. Aquil. *Cùm Inquilinis ſuis dominus ædium cauere poſſit*, l.13.§.de illo, D.de dam.infec.

Superficiarius quaſi Inquilinus eſt, l.3.§.ſi ego, D.de oper.no.nunc.

Nec verò totius modò Inſulæ, ſed & Cenaculi conductor, *Inquilinus* appellatur, l.3.§.vlt. D.de offic.præf.vig.

Inquilini Caſtrorum, l.17.§.vlt.D.de excuſationib.

Inquilini etiam pro his qui prædiis adſcribuntur, iiſque adhærent in l.112.D.de legat.1. Sanè eleganter Seneca, Epiſt.108.eos qui multis annis apud Philoſophos perſederint, pertinaciſſimos quidem & aſſiduos, ſed, qui ne colorem quidem duxerint, non *diſcipulos Philoſophorum*, ſed *Inquilinos*, vocat.

INQVINARE *ampliſſimum ordinem*, l.1.D.de colluſ.deteg. *Si lolium aut auenam in alienam ſegetem inieceris, quò eam Inquinares*, l.27.§.inquit lex, D.ad L.Aquil. *Si quis veſtimenta ſciderit vel Inquinauerit*, dic.l.27.§.ſi veſtimẽta. *quos ſcelus aut vitæ turpitudo Inquinat*, l.2.C.de dignitatib.lib.12.

INQVIRERE, inueſtigare, excutere, ſcrutari.

Inquirere Iudex debet, l.13.§.iudex, D.ad L. Iul. de adult. *hoc Prætor Inquirere debet*, l.8. D. de confirm.tut. *non Inquirit Prætor*, l.1.§.1. D.de itin. actúque. *Si Prætor non de omnibus Inquiſierit quæ oratio mandat*, l.8.§.ſi prætor, D.de tranſactionib. *Inquiri facultates*, l.3.C.qui bon. non ceſſ. *Inquirere fortunas contutoris*, l.55.§.vlt.D.de admin.& peric.

Inquirere fugitiuos, id eſt, inueſtigare, conquirere, l.1.§.& l.3. D.de fugitiu. *Inquirere ex vicinis ciuitatibus honeſtiſſimum quemque*, l.24.D.de tutor.& curator.

Inquirere nomina, l.1.§.ſi præſes, D.de magiſtrat.conueniend. *Si ego in Titium Inquiſiſi*, l.6.§.ſi tu, D.de furt. Seneca lib.1.de Beneficiis. *Nomina facturi diligenter in patrimonium & vaſa debitoris Inquirimus. Inquiri in eum qui matris teſtamento datus eſt tutor*, l.4.D.de teſtamẽt.tute. *Vt verius Inquiratur*, l.17.D.ſi quis caution.

Ad Inquirendas res ſuas, l.1.D.de vſurpat. *Species & cauſas fugitiuorum Inquirere*, l.44.§.quæſitum, D.de adquir.poſſeſſ. *Inquiri rationes eorum quæ conſtituuntur*, l.21.D.de legib.

Tertullianus in Apologetico, *Solum Chriſtianum Inquiri non licet. In reum Maieſtatis Inquiri prius conuenit, quibus opibus, &c.* Paul.lib.5.Sentent. Tit. 29.

In principio quæſtionis perſona debet Inquiri Procuratoris, l.24.C.de procuratorib. *Non Inquiritur vtrum*, l.13.§.qui damni, D.de dam.infec.

Inquiſita fide, l.5.C. de adquir.poſſeſſ.

Inquirendi cauſa, quod vulgò dicimus *ad informandum*, Cicer.3.& 4.in Verrem.

Inquirere venas metallorum, l.13.§.inde, D.de vſufructu.

INQVISITIO, id eſt diſquiſitio. *Eius rei Inquiſitio arbitrio cognoſcentis committitur*, l.1.§.1.D.ad Sc.Turpil. *Inquiſitio veritatis*, l.18.C.de ſolutionib.

Pli.Epiſt.2.lib.8. *Inducti in Senatum inquiſitionem poſtulauerũt*, ideſt vt vulgò loquimur *Permiſſionem informandi*. Idem Epiſt.9.lib.3. *nominatímque in eos Inquiſitionem poſtulauerunt.* Rurſus Epiſt.29.lib.6. *Quæſitum eſt an danda eſſet Inquiſitio.* Item Epiſt. 20. lib.5. *Inquiſitionem mandare.* Tertull.Apoleget. *Atqui inuenimus Inquiſitionem quoque in vos prohibitam.*

Inquiſitionis fides, l.28.§.vlt.D.de teſtam.tut.l.13.§.vlt.D.de tutor.& curat.

Ex Inquiſitione dari confirmaríque Tutor, Curatórve dicitur, qui, cauſa cognita, & moribus, fide, facultatibus, eius æſtimatis, Magiſtratuum decreto datur vel confirmatur, l.1.§.quotiens, D.de vent.in poſſ.mitt.l.14.§.ſiue autẽ, D.de ſolutionib. l. vlt. C.de auctor. præſt. l.4. C. de tutor. qui ſatiſd. cog. *Decreto Prætoris, vel Conſulis ex Inquiſitione confirmatus tutor*, l.1.D. de confir.tut. *Datus tutor*, l.2.D.de tut.& curat.dat.

Ex Inquiſitione curatores creare, §.ſed hoc iure, Inſtitut.de Attil.tut. *Datus Tutor*, l.7.§.1. D.de confir.tuto. *Dati tutores*, §.item ex inquiſitione, Inſtitut.de ſatiſd.tut.

Si ex Inquiſitione propter rei notitiam libertus fuerit datus tutor, l.1.§.ſi pupillis, D.de tutel.& rat.

Ex Inquiſitione, &, non ex Inquiſitione dari Curator, opponuntur, l.8.D.de curatorib.furio.

Per Inquiſitionem idonei pronuntiati, l.5.D.de confir.tut. *Citra Inquiſitionem confirmare*, l.6.D. de confirm.tut.

Inquiſitione per Prætorem habita, l.vlt.in fi.D.qui petant.tut.l.1.C.de confirm.tut.

Inquiſitio fugitiuorum, l.vlt.D.de fer.fugit.

Diligens Inquiſitio rei quæ ſub cuſtodia noſtra eſt, l.3.§.Nerua, D.de adquir.poſſeſſ.

Inquiſitio ſcrupuloſa, l.119.D.de legat.1.

Inquiſitor, qui inquirendi in reum cauſa, in prouinciam mittitur, apud Plinium, Epiſt.9. lib.3.

INREVERENS *miles*, l.13.§.inreuerens, D.de re milit.

INSANI, qui ſanæ mentis non ſunt, l.7.§.1.D.ad L.Iul.maieſtat.

Inſanorum more per vicos deridenda loqui, l.4.D.de ædil.edict. *Si ex Inſania proceſſit, miſeratione digniſſimum eſt*, l.1.C.ſi quis Imper.maled. Inſanus autem à Furioſo, Inſania quid à furore diſtet, vide Cicero 3.Tuſcul.

INSCIENS id eſt *Ignarus*, vt Donatus interpretatur in Phormionem Terent. Act.1. Sc.2.

Inſciente domino, l.2.D.de noxalib. *Socio*, l.55.D.pro ſocio.

Peculiares res etiam Inſcientes vſucapere ſolemus, l.29.D.de captiuis.

INSCIENTIA id eſt, imperitia, ignorantia, l.28.in fi. D.de iudic. Quod verbum in Ciceron. Rhetoricis frequens librariorum ignorantia deprauauit.

Inſcientia medici, id eſt, imperitia, l.52.D.ad L.Aquil.

INSCIVS *Pater*, l.44.§.non obeſt, D.de ritu nupt.

Inſcribere, in crimen ſubſcribere eſt, quæ res ſimilitudine ſupplicij accuſatores obligabat, l. vlt. C. de iniur. Vnde *Inſcriptio* pro *ſubſcriptione* illa, quæ ab accuſatore fiebat, l. 15. §. qui poſt inſcriptionem, D. ad Sc. Turpill. l. 1. C. eod tit. l. 8. C. vnde vi, l. 1. & l. 19. C. qui accuſ. non poſſ. Symmach. Epiſt. 49. lib. 1. *Quid habeat condicionis Inſcriptio, noſtis præ cæteris, iuris publici conditores*, &c. *Prouiſum enim eſt ne quis temere in alieni capitis diſcrimen irrueret, ni ſe idem prius pœnæ ſponſione vinciret.*

Inſcriptionum libelli, l. 2. §. vlt. D. ad L. Iul. de adult. l. 3. in prin. & §. 1. D. de accuſationib. *Inſcriptionum pagina*, l. 3. C. qui accuſ. non poſſ.

Inſcribere Nomen inſtrumento, l. 5. C. ſi quis alteri vel ſibi. *Non pati nomina ſua Inſtrumentis Inſcribi*, l. 5. §. vlt. D. de auctor. & conſ. *Sublato alieno nomine, Inſcriptóque ſuo*, l. 36. D. ad municip.

Inſcriptio etiam titulum operi alicui præfixum ſignificat, l. 2. & l. 3. in fi. D. de operib. publ.

Inſcriptiones monumentorum, l. 6. C. de religioſ. & ſumpt.

Inſcribi nomen operi publico, l. 3. D. de operib. publ. *Nomina*, l. 2. §. vlt. D. eod. tit.

Insculpere. *Si Inſculpenda gemma data ſit*, l. 13. §. ſi gemma, D. locati.

Insectari *Calumnioſis criminibus Innocentes*, l. 6. §. ne potentiores, D. de offic. præſid. *Famam alienam, libello dato principi, vel alij*, l. 15. §. ſi quis libello, D. de iniuriis.

Insepultus *Iacere*, l. 14. §. ſed interdũ, D. de religioſ. *Vxorem Inſepultam relinqui*, l. 28. D. eod. tit. *Ne Inſepulta corpora iacerent*, l. 12. §. prætor ait, D. eod. tit.

Insequi. *qui tacitus frequenter Inſequitur*, l. 15. §. aliud eſt, D. de iniuriis.

Inſequi dicitur quod poſtea contingit & euenit. *Antequam mors Inſequatur*, l. 32. D. de mort. cau. donat. *Cùm mors Inſequetur*, l. 11. §. 1. D. de donation. int. vir. *Cùm mors fuerit Inſecuta*, l. 2. D. de mort. cau. donat. *Si mors ſit Inſecuta*, l. 13. D. mandati. *Morte Inſecuta*, l. 42 §. vlt. D. eod. tit. l. 34. §. vlt. D. mandati, id eſt, *morte ſecuta*, vt l. 18. §. Titia, & l. 40. D. de mort. cau. donat.

Inſequens gradus, id eſt, ſequens, apud Vlpian. Tit. 27. Regular.

Inſecuta Obligatio, l. 13. C. de donat. inter vir. *Inſecutæ nuptiæ*, l. 7. §. vlt. & l. 10. D. de condic. cau. da. l. 43. D. de iur. dot. *non Inſequutis nuptiis*, l. 8. C. de teſtam. manumiſſ. *Inſecuta ratihabitione*, l. 7. D. rat. rem hab.

Inſequentis anni, l. 35. §. vlt. D. locati. *Temporis quod Inſequitur periculum*, l. 11. C. arbitr. tut. *Temporis quod Inſecutum eſt vſuræ*, l. 9. §. Imperator. D. locati. *Inſequentia tempora*, l. 7. §. vlt. D. de edendo.

Inserere *Condicionem Teſtator*, l. 19. §. 1. D. de condic. & dem. id eſt *addere*, vt l. 9. D. de hered. inſtit. *Inſerere condicionem legato*, l. 11. D. de legat.

Inſeri condicio, l. 44. §. 1. D. de obligat. & actio. l. 8. & l. 9. D. de condic. inſtit. & l. 9. §. tãtumdem, D. de hered. inſtit. *Inſerta conditio*, l. 2. D. de condic. & demonſtrat. *Fideicommiſſo vel legato*, l. 5 C. quando dies legat.

Codicillis hæc verba Inſeruit, l. 78. D. ad Sc. Trebel. *Pro condicione hæc verba Inſeruiſſe*, l. 2. D. de condicion. inſtitut. *Propter Inſerta fideicommiſſaria verba*, l. 29. D. ad Sc. Tertyl. *Inſeruntur poſtremis iudiciis*, l. 14. C. de donat. int. vir.

Venditor eam legem Inſeruit, l. vlt. §. 1. D. de reſcind. vendit. *Venditioni inſeruit pactum conuentũ*, l. vlt. D. de ſeruit. export. *Conuentio quæ cottidie Inſeri ſolet cautionibus*, l. 15. §. 1. D. de pignorib.

Quæ dubitationis tollendæ cauſa contractibus Inſeruntur, l. 81. D. de diuerſ. regul. & l. 56. D. mandati.

Inſerere Perſonas, l. vlt. D. de liber. cau. *Inſeritur Perſona pacto*, l. 7. § pactorum, D. de pact. *Inſeri nouiſſima parte pactorum*, dic. l. 7. §. quod ferè. *Inſertum doti pactũ*, l. 10. C. de iure dot. *Inſertũ pacto*, l. 3. C. ſi mancip. *Inſerta pactis pœna*, l. 41. C. de tranſactionib.

Inſertum arbitrium Stipulationi, l. 3. C. de dot. promiſſ. *Inſertus dies Stipulationi*, l. 13. §. vlt. D. de damn. infec. l. 118. §. 1. D. de verb. oblig. *Inſeri Stipulationi Exceptio*, l. 39. §. alieno, D. de damn. infec. *Inſertum nomen Stipulationi*, l. 12. D. ſolut. matrim. *Loca Inſeri Stipulationi ſolent*, §. loca, Inſtit. de verbor. oblig. *Omnia quæ Inſeri Stipulationibus poſſunt*, l. 7. D. de reb. cred.

Inſeri Inſtrumentis, l. 18. C. de probationib.

Inſerere libello Epiſtolam, l. 1. C. de contrah. & committ. ſtip. *Inſerere pacti exẽplum*, l. 15. C. de tranſactionib. *Inſertum reſponſum*, l. 39. §. 1. D. de legat. 3. *Inſertum eſt Edicto*, l. 5. §. vlt. D. de collat. bonor. *Mandatis Inſeri cœpit caput tale*, l. 1. D. de teſtam. mil.

Insidiæ *Piratarum*, l. 18. D. commodati. *Inſidias vitæ prioris domini ſtruxiſſe*, l. 30. D. mandati, *Quòd Inſidias detexerit*, l. 15. §. 1. D. de manumiſſ. vindic. *Malo leto periturus Inſidiis eorum qui ſcopulos poſuiſſent*, l. 9. D. de extraord. crim. *Inſidiis medici necatus*, l. 5. §. vlt. D. de Sc. Silania.

Inſidiis perimi, l. 5. C. de his quæ vt indign. *In Inſidias deductus exercitus populi Rom.* l. 4. D. ad

L.Iul.maieſt.*Multorum Inſidiis expoſitum minorum ætatium conſilium*,l.1.D.de minorib.

Inſidiæ Ædificiorum, §.ſexta deinde Epiſt. de vet. iur. enucl.*Si quæ opera mœnibus,vel publicis operibus,ita ſociata cohærent,vt ex his incendium,vel Inſidias vicinitas reformidet*,l.13. C.de operib. publ.

INSIDIARI,eſt inſidias ſtruere. *Hominem homini Inſidiari nefas*,l.3.D.de iuſtit. & iu. *Si ſeruum tuum latronem mihi Inſidiantē occidero*, l.4. D.ad L.Aquil. *Qui ſaluti dominorum ſuorum Inſidiauerint*,l.28.§.igni,D.de pœnis.*Qui veneno vel quo alio more Inſidiātur*,l.1.§.occiſorū, D.de Sc.Sil.

Id egerit,vt genero Inſidiaretur,l.84.D.de iure dot.*Qui pudicitiæ impuberis Inſidiari poſſunt*, l.5. D.vbi pupill.educ.

INSIDIOSA *loca*,l.36.§.1.D.de rei vindic.l.4. D.de mort. cauſ. donat. *Inſidioſe diſſimulare*,l. 43.D.de contrah.empt.

INSIGNIS *calamitas*,l.10.D.qui ſatiſd.cogant.id eſt notabilis.

Inſignis dies,l.8.D.ad Sc.Turpil.id eſt celebris & feſtiuus. *Inſignes Latrones*,l.16. D. de appellationib.id eſt, *famoſi*,vt l.28.§.famoſi,D.de pœnis.

INSIGNIA *Conſularia*,l.2.in prin.D.de his qui not.infam.*Proconſularia*, l.1.D.de offic. Proconſul. *Militaria*,l.2.§.ſed ſi ita,D.de his qui not.infam.

Inſignia Magiſtratuum,l.1.§.caſum,D.de poſtuland.*Ordinis*,apud Paul.lib.5.Sentent.Tit.15. Cicer.pro Sextio,*Se illis faſcibus,ceteriſq; Inſignibus ſummi honoris,atque imperij, eſſe ornatos*.Idem Epiſt.1. ad Q. Fratrem, *Maioráque præferant faſces illi ac ſecures,dignitatis Inſignia,quàm poteſtatis*. Liuius,lib.9.*Confeſtim Inſignia ſua Coſſ. faſces,lictores,arma,equos mittũt*.Appian.lib.1.bellor.ciuil.Σύμβολα τῆς ἀρχῆς vocat.Dion verò lib.38. πρόσχημα τῆς ἀρχῆς, & κοσμήματα τῆς ἡγεμονίας.

Inſignia luctus,l.15.C.ex quib.cauſ.inf.irr.*Vtriuſque cauſæ quædam habebat Inſignia*. Inſtit.de donationib.

Inſignibus Illicitis vſus,l.27.§.1.D.de lege Corn.de falſ.

INSINVARE *voluntatem ſuam teſtator*,l.11.§.ſi ita quis,D.de legat. 3. id eſt, heredibus notam facere.

Inſinuare etiam eſt apud Magiſtratus actis interuenientibus intimare & publicare,l.30.C. de donationib.

Inſinuari donationes,id eſt,*interueniente actorum* ſeu *geſtorum teſtificatione confici*,vt l.25.§.vlt.& l.27.D.de donationib.ſeu *Actis Intimari*,vt loquitur,l.16.C.de ſacroſanct.Eccleſ.

Inſinuari Actis donationes,l.31.D.de donationib.*Inſinuari Actis interuenientibus*,§.& cum retro.Inſt.eod.tit.*Geſtis interuenientibus Inſinuatæ donationes*,l.36.§.vlt.D. de donationib. Denique *Inſinuationem,actorum teſtificationem vocat*,l.17.C.de donationib.ante nupt.

INSISTERE *Poſſeſſioni*,l.1.D.de adquir.poſſeſſ.

INSITA *Condicio,legato*,l.82.D.de condic.& dem.id eſt,iniecta,ſeu inſerta.

INSOLENTIA *curioſa*,l.ſi b.D.de vſuris.

INSOLITVM *eſt*,l.18.D.de minorib.l.2.C.de quæſtionib.

Inſolitum eſſe fieri,l.27.D.de pœnis.

INSRECTARI *Condicio*,id eſt,inſpici & ſpectari.l.12.D.de vſuris.

INSPICERE *Tabulas Teſtamenti*,l.1.& l.2.D.de teſtam.quemadm.aper.*Tabulas, literas & rationes mortui*,l.29.& l.39.D.de adquir.vel omitt.

Inſpici Acta, l.2.C.de edendo.*Inſtrumenta*,l.5.D.de iur.deliber. l.4.D. de edendo,l.4.C. eod.tit.*Tabulæ*,l.9.§.1.D.ad leg.Iul.peculat.

Inſpectis verbis Teſtamenti, l.1.D.teſtament.quemad.aper.l.6.D.de tranſactionib.

Inſpicere prædium antequam emptio contrahatur, l.9. D. de peric. & commod. & *Inſpicere ædes venales*,Plaut.Moſtellar.Act.33.Sc.2.*Domum venalem*,apud Sueton.in Othon.cap.6.*Fundum*, apud Cicer.lib.1.de Orat. & *Hortos*,apud eumdem,Epiſt.1.lib.13.ad Attic.*Ædes ſacras & opera publica circumire,Inſpiciendi gratia an ſarta tecta quæ ſint*,l.7.D.de offic.proconſ.*Inſpectis ædificiis*,l.7.D.de offic.præſid.

Si rem tibi Inſpiciendam dedi,l.17.§.Papinianus,D.de præſcript.verb.l.78.D.de furtis.

Inſpicere prægnantem,l.1.in prin.D.de inſpic. vent. vulgò *viſitare* dicimus. *Prætor domum honeſtæ matronæ eligere debet in qua veniat mulier vt poſſit Inſpici*,l.1.§.& notandũ. Eóque ſenſu *Inſpici virginem*,apud D.Ambroſ.Epiſt.64.lib.8.*Inſpicere valetudinarios*,l.12.§.vlt.D.de re milit. *Inſpici Iumentum*, l.38.§.vendendi, D. de ædil.edic.

Inſpicere ſigilla,l.7.D.teſtam.quemadm.aper.id eſt intueri.

Inſpicere,id eſt,ſpectare.*Conditionem Teſtium tunc Inſpicere debemus*,l.22.§.1.D.qui teſtam.fac.

Inſpici,id eſt, ſpectari,l.6.C.de inoff.teſt.*Inſpici fundus inſtructus*. l.28.D.de inſtr. vel inſtr. *cuius mors Inſpici debeat*,l.vlt.D.de mort.cau.donat.

Inſpicitur perſona domini,l.82.§. ſeruo,D.de legat.2.*Ius heredis Inſpiciendum eſt*, l.49. D.de hered.inſtit.*Inſpiciendum eſt tempus*,l.17.§.vlt.D.qui & à quib.

Inſpicere,id eſt, diſpicere,excutere,examinare.*Ad Iudicis religionem pertinet,vt Inſpiciat*, l.2. D.ſi vſufr.pet.

Inſpiciendum à Prætore,l.11.§.item quæritur, D. de minorib.id eſt, perpendendum & excutiendum.*Inſpecta ſingulorum perſona*,l.1.§.ſi autem,D.ad Sc.Trebell. l.1.D. de vſufru.adcreſc. *Inſpecta perſonarum qualitate*,l.1.C.vbi pupill.educ.*Inſpecta condicione legatarij*, l.23.D.quando dies legat.

Inspector, cui venalis res,pretij exquirendi explorandique gratia, vel ſtatuendi apud ſe an emere velit,inſpicienda datur,l.10.§.1.D.commodati,coniuncta,l.17.§. Papianus, D. de præſcript.verb.

Inſpectores, alio ſenſu in Rub.de cenſib.& cenſitorib.& peræquatorib.& inſpectorib. lib. 11.C.& l.2.de indulgét.tribut.in C.Theodoſ.l.31.& l.33.de anno.in eod. C.Nou.Th.& Valent. de releuat. adærat. nimirum qui ad inſpicienda prouincialium prædia, releuandáque, vel cenſitioni ſubiicienda,à Principe mittebantur. Vet.Gloſſar.Græc.*Inſpector* ἐπόπτης, ὁ ἐξετασής.

Inſpector ſeu peræquator,l.6.de conlat.donatar.in C.Th.Nou.Th. & Valent.de indulgent. reliquor.

Inspectio, in quæſtione Tituli quemadm. teſtam. aper. *etiam Lectionem tabularum indicat*, l.2.§.ſi dubitetur,D.teſtam.quemadm.aperiant.*Inſpectio rationum*,l.4.C.de fide inſtrum.

Inſpectio virginis, & genitalium ſecretorum,apud D.Ambroſ.Epiſt.54. pro *viſitatione*, vt vulgo loquimur.

Inſpectio & peræquatio,l.6.C.de aduoc.diuerſ.iudicior. Nou.Theod.& Valentin.de poſtulando.*Inſpectiones diſcuſſionéſque*,l.11.& l.12.de cenſitorib.peræquatorib.in C.Th.

Inſpectio pro viſione,& quod Græci θεωρίαν dicunt,l.63.§.quòd ſi ſeruus,D.de adquir.rer. dom.l.44.D.de oblig.& act.l.31.§.1.D.depoſiti.

Inſpectatio, l.12. §. ſi quis ſeruum,D.de captiu.& poſtlim.

Instant *Creditores*,l.1.§.hoc autem,D.de ventr.in poſſeſſ.id eſt.vrgent. *Inſtandum Accuſatori*, l.18.§.in ea,D.de quæſtionib.*Inſtantibus libertis*,l.22.D.de his quæ vt indign.*Negotio gerendo inſtet*,l.3.D.de inſtitor.

Inſtans periculum,l.6.D.de mort.cauſ.donat.id eſt,imminens,& impendens.

Inſtans æſtas,l.1.§.is autem,D.ne quid in flum.publ.id eſt præſens & eius temporis quo interdictum redditur.

Inſtantis Anni,l.7.§.Papinianus,D.ſolut.matr. id eſt anni quo fit diuortium, ſeu *Anni currentis*,vt paſſim loquimur.*Ab Inſtanti octaua Indictione*,l.173.de decurionib.in C.Th.

Inſtanter & ſæpius petere,l.1.D.de libellis dimiſſor.

Instantia,diligentem & aſſiduam debiti repetitionem, flagitationem, exactionémque ſignificat.*Si omiſſa eſſet debiti repetendi Inſtantia*,l.32.D.de vſuris.

Inſtantia creditoris reciperati ſunt culei, l.vlt.§.vlt.D.de pigner.act. *Præſes Prouinciæ efficaci Inſtantia compellet*,l.6.C.de poſtlim.reuerſ.*Cum Inſtantia humanum ſe exactorem præbere*, l.33.D.de vſuris.*Inſtantiam repetentis dimiſſorias conſtitutiones deſiderant*, l.1.D.de libell.dimiſſor. *Reus putans ſe bona Inſtantia vti*,§.1.Inſtit.de pœna.tem.litig.

Inſtantia à lite ſeparatur,*Salua quidem lis eſt,verùm Inſtãtia tantùm edicti perierit*,l.73.§.circumdacto.D.de iudiciis.

Instar. *Inſtar quoddam & quaſi facies quædam operis*,l.21.§.opus autem, D.de oper. no. nunciat.*Inſtar ſceleris eſt*,l.16.D.de pœnis.*Inſtar habet condicionis ſermo*, l.120.D.de verb. oblig. *Inſtar iudicij habet iuſiurandum*,l.26. §. vlt. D. de iureiurando.

Inſtar Actionum habent ſtipulationes prætoriæ, l.10. §. vlt. D. de compenſationib. l.32. D. de obligat.& act.*ex omnibus cauſis quæ Inſtar habent venditionis*,l.3.§.ſi quis ex mandatu,D.de itin. actúque pri.

Inſtar donationis inducit, l.46. D. locati. *Donationis an legati Inſtar obtinere*, Inſtitut.de donationib.

Inſtar legatorum obtinent,l.17.D.de mort.cauſ.donat.*Inſtar rei iudicatæ obtinere*, l.2. C.de iur. fiſci.

Ad Inſtar actionis inſtitoriæ, l. vlt. C. de inſtitor. & exercit. *Ad Inſtar decreti*, l. 2. C. quando decreto. *Ad Inſtar interdicti*, l. 4. C. vnde vi, l. vlt. C. de liber. exhib. l. vlt. C. de act. empt. *Ad Inſtar inofficioſi teſtamenti*, l. 5. C. de inoffic. dotib.

Ad Inſtar legitimi filij, l. 4. C. de naturalib. liber. Quæ loquendi figura vt Imperatoribus placuit, ita bonis latinitatis auctoribus improbatum teſtatur. Seruius in 2. lib. Æneid. his verbis, *Inſtar nomen eſt indeclinabile, licet Probus declinauerit, vt nectaris: & caret præpoſitione, ſicut peregrè: quamuis Serenus Lyricus ad Inſtar dixerit.*

INSTAVRARE, eſt redintegrare, ſeu ex integro quid facere.

Inſtaurare accuſationem, l. 3. C. ad Senat. Turpill. *Inſtaurare agonem*, l. 1. C. de expenſ. publ. lud. *Inſtaurare mandatum*, l. 56. §. non ideò, D. mandati. *Inſtaurare ædificia*, l. 29. C. de locato. Seruius in 2. Æneid. ad hæc verba, *Inſtar montis, Inſtar*, ait, *eſt ad ſimilitudinem. Vnde non Reſtaurata, ſed Inſtaurata dicuntur Ædificia, ad antiquam ſimilitudinem facta.*

Inſtaurantur actiones, l. 14. D. quæ in fraud. cred. *Inſtaurari cauſa*, l. 7. C. de iur. & fact. ignor. l. 2. C. quib. ex cauſ. maior. *Crimen*, l. 4. D. ad Sc. Turpil. *Finita*, l. 5. C. de re iudic. *Semel finita*, l. 1. C. de abolitionib.

Inſtaurari lis, l. 39. C. de tranſactionib. *Inſtaurandæ litis materiam non dabit*, l. 20. D. de tutel. & rationib.

Inſtaurari quæſtiones, l. 13. C. de tranſactionib. *Querellam*, l. 6. C. de tranſactionib.

Inſtaurato matrimonio, l. 61. §. 1. D. de donat. inſt. inter vir. id eſt, redintegrato.

INSTAVRATIO *Cauſæ*, Paul. lib. 5. Senten. Tit. 5. *Litis*, l. 1. C. ſi aduerſ. libert. l. 20. C. de euictionib. *Militiæ*, l. 6. C. de re milit. *Negotij*, l. vlt. C. ſi aduerſ. tranſaction.

INSTIGARE *accuſatorem*, l. 1. §. D. ad Sc. Turpil.

Inſtigationibus nouercalibus corrupti, l. 4. D. de inoff. teſt.

INSTIGATOR *accuſationis*, l. 20. D. de his qui not. infam.

Inſtigatus, pro Inſtigatione, l. 1. §. ſed etſi, D. ſi quadrupes pauper.

INSTIMVLATI *falsò parentes*, l. 3. D. de inoff. teſt.

INSTINCTVS *pro inſtigatu*, & impulſione, l. 5. D. de extraord. criminib. *Inſtinctu Libidinis*, in Lege Dei. Tit. 6.

INSTERNERE. *Quæ Inſternendi, Iniiciendíve cauſa parata ſunt*, l. 23. §. 1. D. de auro argent.

INSTITOR *eſt qui Tabernæ, locóve, ad emendum, vendendúmve, præponitur: quique, ſine loco, ad eumdem actum præponitur*, l. 18. D. de inſtitoria. *appellatus ex eo, quòd negotio gerendo inſtet: nec multum facit, Tabernæ ſit præpoſitus, an cuilibet alij negotiationi*, l. 3. D. eod. tit. *Cuicumque enim negotio præpoſitus ſit, Inſtitor rectè appellabitur*, l. 5. D. eod. *Qui negotiationibus præponuntur, Inſtitores vocitur*, §. 1. Inſtit. quod cum eo. Vetus Gloſſar. *Inſtitor*, ὁ περιγράμμος ἐργαστής. *Si Inſtitor erit ſeruus, & operis eius vtar in Taberna, mercibus emendis, vendendiſque*, l. 28. D. de vſu & habit. *Seruus Inſtitor Dominicæ mercis*, l. 37. D. de adminiſtr. & peric. *Si homo prouincialis ſeruum Inſtitorem, vendendarum mercium gratia, Romæ habeat*, l. 19. §. apud, D. de iudiciis. Seneca lib. 6. de Benefic. cap. 38. *Inſtitores delicatarum mercium iuuentus corrupta locupletat.* Ouid. lib. 1. de arte aman. *Inſtitor ad dominam veniet diſcinctus emacem.*

Prætereà Seruus mutuis pecuniis dandis & pignoribus accipiendis præpoſitus, *Inſtitor* appellatur, l. vlt. D. quod cum eo. *Si dominus qui ſeruum Inſtitorem, apud menſam, pecuniis accipiendis habuit*, l. 19. §. 1. D. de inſtitor. Proinde menſæ nummulariæ præpoſitum libertus, *Inſtitor* appellatur, l. vlt. D. de inſtitoria. Sed etiam eos *Inſtitores dicendos placuit, quibus veſtiarij, vel lintearij dant veſtem circumferendam & diſtrahendam, quos volgo. Circitores appellamus.* Item *fullonum, & Sarcinatorum præpoſitus, Muliones, ſtabularij quoque, nec non ſeruus à Tabernario ad merces comparandas peregrè miſſus, Inſtitorum loco habendi ſunt*, l. 5. §. 1. D. de inſtitor.

Inſtitores Cauponum, & Stabulariorum, l. 1. §. caupones, D. naut. caupo. l. 13. & l. 15. D. de inſtit. vel inſtrum. Seneca lib. 6. de Beneficiis cap. 17. *Sordidiſſimorum quoque artificiorum Inſtitoribus ſupra conſtitutum aliquid adiicimus.*

INSTITORIA *Actio tunc locum habet*, vt Iuſtinian. in §. 1. Inſtit. quod cum eo, ſcribit, *cùm quis Tabernæ fortè, aut cuilibet alij negotiationi, ſeruum præpoſuerit, & quid cũ eo, eius rei cui præpoſitus erit, contractum fuerit.* Tit. de Inſtitor. D. & Cod. l. 3. §. contractum, D. ex quib. cauſ. in poſſ. l. 4. D. de minorib. Vet. Gloſſar. Græcum, *Inſtitoria*, ἀγωγὴ κατὰ τοῦ εἰςήσαντος τὸν αὐτοῦ ὑπεξούσιον, ὡς καπηλεῖον ἢ ὅμοιον.

Sed & *vtilis ad exemplum Inſtitoriæ Actio datur*, in ſpecie l. 16. & l. 19. D. de inſtitoria, l. 5. & l. vlt. C. eod. tit. & l. 13. §. procurator, D. de action. emp. & l. 31. D. de negot. geſt.

INSTITVERE, interdum ſignificat intendere, inferre, mouere. & ita, *Inſtituere Actionem*, l. 2.

l.2.D.de action.rer.amot.l.5. D. de except. rei iud.l.21.§.nos autem,D de pactis; l.36.D. de rei vindicat.l.34.§.qui inuita,D.de legat.2. l.43. D. de iniuriis, l.11. §. 1. D. de act. rer. amot.l.3.C.de inoffic.teſtam.l.1.C.de magiſtr.conuen.l.6. C. de adminiſtr. tut. l.1.C. ſi tut. vel curat. l.1.C. de obſeq. pat. apud Paul.lib.5.Sententiar. Tit. 4. *Actiones*, l.40.D.de procuratorib.

Inſtitui Actio,l. 1.D.de interrogationib.l.1.C.de precar. *Inſtituta Actio*, Paul.lib.5.Sentēt. Tit.12. *Inſtituta actione*,l.11.§.1.D.de interrogationib. *Inſtitutis Actionibus*,l.12.§.vlt.D.de eod. tit.

Inſtituere Accuſationem, l. 14. §. 1. & §. ſi patris, D. de bon. libertor. l.22. D. de his quæ vt indign.l.5.& l.7.§.1.D. de accuſationib.l.4.§.vltim.l.9.§.1.l.13.& l.17.§.ſed etſi,D.ad Legem Iulia.de adulter.l.2.l.16.l.21.& l.26.C.eod.l.15.C.de his qui accuſ.non poſſ.l.3.C.ad L. Iul.de vi pub.l.18.C.ad L.Corn.de falſ.l.3.C.ſi reus vel accuſat.l.4.C.de noxalib.act.l.10.C. de his quæ vi.

Inſtitui Accuſatio, l.1. D.de liber.hom.exhib. *Inſtituta Accuſatio*, l.8.C.de his quæ vt indig. l.9.C.de contrah.& commit.ſtipulat.l.10.C.ad Leg.Corn.de falſ.l.1. C. ad L. Fab. de plagiar.l.2.C.de gener.abolit.& l.vlt.C.ad Sc.Turpill. *Si accuſatio alicuius publicè Inſtituta ſit*, l.4. §.1.D.de legationib.

Inſtituta Inofficioſi teſtamenti accuſatione,l.6.& l.29.§.vlt.&§.quamuis,D.de inoff.teſtam. *Inſtituta de inofficioſo teſtamento accuſatione*,l.27.D.eod.tit. *Poſt Inſtitutam accuſationem*, l.31.§.Seia, D.de adimen.legat.

Inſtituere Crimen,l.3.C.de his qui accuſ.non poſſ.l.1.C. de crim.ſtellion. *Inſtitutum crimen*, l.3.C.de ord.iudicior. *Falſi crimine Inſtituto*,l.14.C.de inoff.teſtam.

Inſtituere Iudicium, l.vltim. D. de actio. rer. amot. *Inſtitui Iudicium*, l.vlt. D.de actio.rer. amot.

Inſtituere litem,l.10.D.de iudiciis,l.9.§.denique,D.de adminiſt.& peric.l.15.§.vlt.D.de inoff.teſtam.

Inſtituere Litem, & peragere, diuerſa facit,l.22. D.de inoff. teſt.altero enim verbo initium & exordium litis,altero finis & exitus ſignificatur. *Non ſufficit litem Inſtituere, ſi non in ea perſeueret*,l.15.§.1.D.eod.tit. *Inſtituta lis*, l.57.§.vlt.D.de condict.in reb.id eſt,inchoata & nondum peracta.

Inſtituere inofficioſi Querellam,l.8.D.de bonor.poſſ.contr.tab.l.8. in princ.l.21.& l.25.§.vlt. D.de inoff.teſt.l.3.C.eod.tit.& apud Paul.lib.4.Sentent.Tit.5. *Rectè Inſtituta petitio*,l.28.D. de excuſationib.

Inſtituit Agere,l.5.& l.9.D.de except.rei iud.l.135.§.vlt.D.de verb.oblig. l.47. D. ad Leg. Aquil.l.84.§.qui ſeruum,& §.cùm pater,D.de legat.1.l.66.D.de fideiuſſorib. l.11. D.qui ſatiſdar.cogant.id eſt,cœpit,vt l.6. §.idem Iulianus,D.comm. diuid. *Populus ſine iure certo primùm agere inſtituit*,l.2.D.de orig.iur.

Inſtituit accuſare,l. 4.& l.11.§.ſocer,D.ad L. Iul.de adult. *Inſtituit Petere*, l.22. D. ratam rem hab.l.15.D.de fideiuſſorib.

Cùm filius ademptum legatum Inſtituerit petere,l.12.§.ſi cùm, D.de inoff.teſtam.id eſt, *cœperit*, vt eadem l.§.ſi à ſtatulibero. *Libertus duos patronos habere Inſtituit*,apud Paul.lib.3.Sentent.Tit.2. *Quantum dare filiæ Inſtituerat*,l.vlt.D.de in rem ver. *Cùm Teſtamentum aliud facere Inſtituiſſet, neque perficere potuiſſet*,l.22.D.de adimend.legat.

Inſtituere etiam ſignificat noui aliquid inducere & inchoare,ordinare,diſponere. *Si conductor ſua opera in fundo aliquid neceſſariò, vel vtiliter, Inſtituerit*,l.55.§.1.D.locati.

Inſtituere Prata, Columell.lib.12.de re Ruſtic.cap.18. *Salictum*,l.3.D.arbor.furt. cæſ. *Vineas*, l.61.D.locati,l.1.de rei vindic.in Cod.Gregor.Cic.in Rull. *Iugera CCC. vbi Inſtitui vineæ poſſunt.*

Inſtituere vineta Collumella,lib.3. cap. 4. *Inſtitutæ ſegetes*, apud Varronem lib. 1. de re Ruſtic.cap.37.

Inſtituere Æris, Argenti, Auri, Ferri, & ceterorum, Fodinas: Cretæfodinas, harenifodinas, item, *Lapidicinas*,l.13.§.inde,D.de vſufructu.

Inſtituere fullonicas, l.3. D.de aq.& aq.pluu. *Quoties aliud noui operis Inſtituendum petitur*, l.2.§. merito,D.ne quid in loco publ.

Nouam rem Inſtituere,l.11.§.quærebatur,D.ad L.Iul.de adult.

Inſtituere vectigal nouum, l.1.D.de L.Iul.amb, *Inſtitui vectigal*, l.2.C.vectigal.noua. *De Riuis nouis inciuiliter* Inſtitutis, l.2.D.de extraord.cognit. *Inſtitutus à maioribus fauor*, l.12.§.verum.D.de captiuis. *Inſtituta pœna*, l.9.D.de L.Pompeia de parricid.

Inſtituere *contractus*, l.1.D.de reb.cred. *Actio quæ* Inſtituit *magis quàm reſtituit obligationem*, l.8.§.ſi cum, D.ad Sc.Velleian.

I*nſtituere procuratorem*, id eſt, facere, ſeu dare, Paul.lib.1.Sentent.Tit.12.

Inſtituere Heredẽ, id eſt, ſcribere, facere, & quaſi ſuo loco ponere & collocare: *Inſtitui autẽ Heredes dicuntur, primo gradu: Subſtituti, ſecundo, aut tertio*, l.1.D.de vulg.& pup.

Inſtituuntur Heredes, qui primo gradu ſcribuntur: Subſtitui dicuntur, qui ſecundo gradu ſcribuntur, Paul.lib.3.Sentent.Tit.5. Itaque vt illi *Primi*, ita hi *Secundi heredes* appellantur, quemadmodum ĩ.lib.9.& 12.dicemus. *Inſtitutum accipimus eum quoque, qui heres ſcriptus non eſt, ſed ſolummodo nuncupatus*, l.1.D.de hered.inſtit. Similique loquendi figura *Inſtituere Tutorem*, legimus. Cicero Epiſt.61.lib.13.Familiar. *Teſtamento declarauit, qui me tum Tutorem, & etiam ſecundum heredem Inſtituerat*. Liuius lib.1. *Tutor liberis regis teſtamento Inſtitueretur*.

Inſtituere tabulas teſtamenti, Cicer.ait, Epiſt.21.lib.7.Famil.id eſt, conficere.

Inſtituere interdum ſignificat inſtruere. *Inſtituere diſciplinis, vel arte, ſeruum*, l.27.§.ſi ſerui, D.de vſufructu. *quo facilius multos liberalibus ſtudiis, & memoratis artibus Inſtituant*, l.6.C.de profeſſorib. & medic.lib.10. *Inſtitui liberalibus artibus*, l.4.D.vbi pupil.educ.

Cauſam tuam aliis probationibus Inſtituere debes, l.15.§.vlt.D.de quæſtionib. *Accuſationem probationibus Inſtituente*, l.2.§.vlt.D.ad L.Iul.de adult.

INSTITVTIO *Heredis*, l.34.l.42.§.vlt.l.48.l.51.l.70.& l.71.D.de heredib.inſtit.l.28.D.de leg.2. Vetus Gloſſ. Græc. ἐν τάοις θέσει, ὁ φύσει πρῶτος βαθμός τῶ κληρονόμων.

Inter artifices longa eſt differentia doctrinæ & Inſtitutionis, l.31.D.de ſolutionib.

Inſtitutiones ſuas Iuſtinianus, prima legum cunabula, & totius legitimæ ſcientiæ prima elementa vocat, in Proœmio Inſtit. Lactant.lib.1.Diuinar.Inſtit. *Quidam prudentes & arbitri æquitatis Inſtitutiones ciuiles iuris compoſitas ediderunt. Inſtitutionum* autem libros ad ius ciuile pertinentes inuenio ſcripſiſſe, Caium, Paulum, Vlpianum, Florentinum, Calliſtratum, Marcianum.

INSTITVTVM *vel propoſitum vitæ*, l.17.D.de oper.libert. *Sciens eum huius eſſe Inſtituti & vitæ*, l.12.§.equitij, D.de vſu & habitat.

INSTRVERE, eſt, certiorem facere. *Qui non vltrò Inſtruxit emptorem*, l.14.§.dolo, D.de liber.cau. *quod non Inſtruxit tranſgredientem*, l.vlt.§.diui quoque, D.de publicanis. *Peto, pleniſſimè Inſtruas*, l.4.D.qui & à quib. *Matris pietas Inſtruere te poteſt*, l.6.C.qui pet.tut.vel curat. *Vt Inſtruere ſe poſſint*, l.5.D.de iure deliberan. *Requirere debet eum qui ſe Inſtruat de fortunis pupilli*, l.5.§.in primis de reb.cor.. *Inſtruere de ſingulis*, l.37.in fi.D.de fideic.libert.

Si nulla probatio Religionem cognoſcentis Inſtruat, l.1.§.deinde, D.de quæſtionib. *Si nulla ſuſpicio colluſionis Religionem Prætoris Inſtruxerit*, l.5.§.non ſimpliciter, D.ſi quis omiſſa. *Aduocatum pupillo dare, qui Inſtruere poſſit Prætoris religionem*, l.5.§.in primis, D.de reb.cor. *Ad Inſtruendã diligentiam iudicantis*, l.34.D.de adminiſt.& peric. *Exemplo eorum qui Prætorem Inſtruunt*, l.1.§.ſi præſes prouinciæ, D.de magiſtrat.conuenien.& ibid. *Si præſes Prouinciæ ad magiſtratus municipales remiſerit, vt ſe de nominibus inſtruant*. Sic & in l.1.§.item Seuerus, D.de quæſtionib. *Quæſtio, contra dominos dicturi ſententiam, conſilium non Inſtruat*.

Iudex cùm de fide generis Inſtrui non poteſt, l.18.§.iudex, D.de quæſtionib. *Iudex ex dolo tutoris iudicus Inſtructus*, l.5.C.de in lit.iuran. *Ea ſola pars rationum quæ ad Inſtruendum aliquem pertinet*, l.10.§.1.D.de edendo. *Ad Inſtruendos contutores datus*, l.14.§.ei qui, D.de ſolutionib.

Inſtructus plenius, l.11.§.vlt.D.de interrogationib.

Inſtructus ſua prudentia, l.vlt.§.ſed iuris, D.de iur.& fact.ignorantia. *Vt Inſtructus veniat ad agendum*, l.1.D.de edendo. *Inſtructus eſſe poteſt Inſtrumento profeſſionis ſuæ*, l.6.§.prætor ait, D.eod.tit.

Inſtruere Accuſationem, l.14.D.de bon.libertor. *Qui Inſtruit eum ad accuſationem capitalem*, l.1.§.incidit, D.ad Sc.Turpil. *Qui Inſtruit conſilio ad furtum faciendum*, l.50.§.ope, D.de furtis.

Inſtruere Calumniam, l.1.§.1.D.de iure patron. *Calumniæ in ſe Inſtructæ*, l.1.§.cùm quis, D.de quæſtionib. *Vt cauſam Inſtruant*, l.21.C.de euictionib. *Cauſam ab alio delatam, conuenienti diligentia, Inſtruere*, l.2.C.de delatorib.lib.10. *Moræ litis Cauſam poſſeſſionis non Inſtruunt*, l.26.C.de rei vindic. *Quibus cauſa Inſtrui poteſt*, l.1.D.de fide inſtrument. *Inſtrui cauſa nouis defenſionibus*, l.2.C.ſi ſæp.in integr.

Qui ob Inſtruendas lites pecuniam acceperunt, l.9. §.vlt. D.de L.Corn.de falſ. id eſt, *Inſtruendas Aduocatione, Teſtibus*, vt l.20.D.eod.tit.

Inſtruere artificiis ſeruos, l.25.D.de pign.act.

Inſtruere Epulas, Paul.lib.3.Sentent.Tit.7.

Si vtrubique ita ſe Inſtruxit, l.6.§.viris, D.ad municipal.

Inſtruere Finibus prælum, l.19.§.illud, D.locati. *Inſtrui Balneæ*, l.35.§.vlt. D. de legat.3. *quod ad Inſtruendum Forum, Theatrum, Stadium, legatum fuerit*, l.122.D.de legat.1. *Inſtruendum monumentū*, id eſt, extruendum, l.42.D.de legat.3. *Quod quis nauis Inſtruendæ cauſa crediderit*, l.34. D.de reb. auct.iudic. *Inſtruendæ nauis gratia ſumptus factus*, l.6. D. de Lege Rod. *Si ad armandam, Inſtruendámve nauem, mutuatus eſt*, l.1.§.non autem, D. de exercitoria. *Quæ Tabernarum Inſtruendarum cauſa facta paratáque ſunt*, l.15.D.de inſtruct.vel inſtrum.

Inſtruenda erit menſura, à tua Inſula, l.65.§.ſi quis, D.de adquir.rer.domin.

Inſtructa præſidio, l.1.C.de expenſ.public.ludor.lib.11.

Qui Inſtruuntur, id eſt, inſtituuntur, l.3.§.ſed ſi, D.vbi pupill.educ.

Inſtrui fuga, l.vlt. D.de requirend.& abſentib.

Instrvctio *Operis*, l.12.§.vlt.D.de pollicitationib. *Ad Inſtructiones Pontium, Itinerúmque*, l.7.C.de ſacroſanct.Eccleſ.

Inſtructio, aliàs, pro inſtitutione. *Ad Inſtructionem pupillorum, vel adoleſcentium*, l.3. §. ſed ſi, vbi pupill.educ.

Instrvctvm *fundum* legare, eſt, cum omni Inſtrumento, & ita vti Inſtructus eſt, legat. Sanè *cum Inſtructus fundus legatur, plus eſt, quàm ſi cum Inſtrumento legetur*, & hoc legato vberius illud eſt, l.5.l.12.§.ſed ſi fundus, D.de inſtruct.vel inſtrum. *Pater Inſtructos hortos filiæ legauit*, l. 24.§.vlt.D.de adimend. *prædia, vt Inſtructa ſunt, cum vino, grano Kalendario*, l. 6. D. de inſtru. vel inſtrumēt. *Cùm non Inſtructa prædia legantur*, l.2.§.vlt.D.eod.tit. D.Auguſtin. lib.2. Quæſtionum ſupra Geneſ.Græcum, ἀποσκευήν, *Inſtructum*, vertiſſe, dicit.

Inſtructa Taberna, l.5.§.ſed & cum fullo, D.de tributor.

Inſtructam Tabernam ſic accipiemus, quæ & rebus & hominibus ad negotiationem paratis conſtat, l.185.D.de verbor.ſignif.

Quod in agro, vel in domo, vel in hortis fuit, quò dominus, vel paterfamilias ibi eſſet Inſtructior, l.12.§. ſed ſi fundus, & §.vlt. D.de inſtruct.& inſtrum.

Instrvmentorvm *nomine ea omnia accipienda ſunt, quibus cauſa inſtrui poteſt. Et ideò tam Teſtimonia, quàm Perſonæ, Inſtrumentorum loco habentur*, l.1.D.de fide inſtr. Inſtrumentorum appellatione quæ comprehendantur, vbi *Inſtrumentorum gratia dilatio* petitur, vide l.99.§.vlt. D.de verb.ſignif. Quod pertinet ad interpretationē l.7.D.de feriis, l.vlt.§.1. D.de appellationib. l.1.C.de dilationib.l.18.quor.appellat. non recip. in C.Th. *Res non Inſtrumentis geruntur, ſed in his rei geſtæ teſtimonium confertur*, l.12.D.de probationib.

Inſtrumenta cauſæ, l.8.D.mandati. *Quæ ad cauſam pertinent*, l.3. D.de edendo. *Ad cauſam fiſci pertinentia*, l.2.§.1.D.de iure fiſci.

Inſtrumentum litis ſuæ, l.38.§.ſi quis, D.de pœnis. *Inſtrumenta litis*, l.36.D.de iudiciis.

Inſtrumenta Probationis, l.3.C.de fide & iure haſt.lib.10. *Probationum*, l.27. D.de pœnis. *Inſtrumenta ad contractum pertinentia*, l.vlt.C.ad exhibendum.

Inſtrumenta debitorum, l.92.§.vlt.D.de legat.3.l.vlt.§.vlt.D.de donationib.

Inſtrumentum Diuiſionis, l.20.D.quando ex fac.tut.l.35.D.de pactis. *Donationis*, l.23. C.de donation. *Dotale*, ſeu *Dotis*, l.5.D.de iudic.l.49. D.ſol.matr.l.43.§.1.D.de adminiſtr.& peric. l.5.C.de falſa cau.l.4.C.de dot.promiſſio.

Cùm plures fundi ſpecialiter nominatim vno Inſtrumento, Emptionis interpoſito venierint, l.72.D.de euictionib.

Inſtrumenta Emptionis, l.20.C.de probationib.l.3.C.de fide inſtrum. *Emptionum*, l.58. D.de donat.inter vir.& vxor.l.4.C.de donationib.l.4.C.de iudiciis. l.5.C. de donatio. inter vir. *Emptionum mancipiorum Inſtrumenta*, l.1.C.de donationib. *Diſſolutæ quantitatis retentum Inſtrumentum*, l.2.C.de condict.ex lege. *Inſtrumentum ad matrimonium pertinens*, l.2.C.de nupt. *Inſtrumentum nuptiale*, l.1.C.de dot.promiſſ.

Inſtrumentum ſolidorum decem, l.49.D.ſolut.matr.

Inſtrumenta ingenuitatis, l.2.§.vlt.D.ſi ingen.eſſe dic.

Inſtrumenta manumiſſionis rectè facta, l.25. C.de libera. cau. *Inſtrumenta Status*, l.8. D. quod met. cau.

Tabularium Teſtamenti Inſtrumentum,l.2.D.teſtament.quemad.aper.

Inſtrumentum Teſtationis, l.12. C. de contrah. empt. *Inſtrumenta tutelaria*,l.vlt.D.de fideiuſſorib. tutor.

Inſtrumentum voluntatis, l.77.§.donationis,D.de legat.2.

Inſtrumentum publicum,l.2.D.teſtam.quemadm.aper. *Tabulæ Inſtrumentorum Reipublicæ, municipij alicuius*,l.31.D.de furtis. *Inſtrumenta domeſtica*,l.5. C. de probationib. *Inſtrumenta vera, & contrà falſa*,l.11.D.de exceptionib. *Inſtrumenta noua*,l.35.D.de re iudica. l.4.C.eod.id eſt, poſtea reperta.

Inſtrumenta ſatis idonea ad victoriam,l.3.§.duæ autem,D.de Carbon.edic.

Inſtrumenta formant tabelliones, ſiue pragmatici, l.9. §.1. D.de pœnis. *Inſtrumenti malè concepti tenor*, l.8.D.de ſtatu hom.

Aliàs,*Inſtrumentum, eſt apparatus rerum diutius manſurarum, ſine quibus exerceri nequiret poſſeſſio*,l.12.D.de inſtruc.vel inſtrum. *Inſtrumentum domus id eſt, quod tempeſtatis arcendæ, aut incendij cauſa, paratur: non quod voluptatis gratia. Inſtrumenti enim ea eſſe, quæ ad tutelam domus pertinent: Ornamenti, quæ ad voluptatem*, l.12.§.ſi domus,D.de inſtruct.vel inſtrum. Et ita, *Inſtrumentum* & *Ornamenta villæ*, ſeparat Cicero pro domo ſua.

Inſtrumentum Agri,l.9.§.ſeminarij,D.de vſufructu.*Fundi*,l.3.D.locati. *Inſtrumentum Ruſticum*,& *vrbanum*,l.18.§.item, & l.27.§. ita legatum. D.de inſtruct. vel inſtrum. & apud Paul. lib.3.Sentent.Tit.7.Plin.lib.8.cap.6.*Inſtrumẽto* verò *fundi*,quid contineatur, exponitur pleniſſimè in l. 8.l.9.l.10.l.11.l.12.& l.25.D.de inſtruct.vel inſtru. l.33. §.idem probat,D.de ædil. edic.l.17.D.de action.empt.Agell.l.7.cap.10.

Inſtrumentum,ait, Vetus Gloſſar.Græc. τὸ τοῦ ἀγροῦ παρακολούθημα οἷον δικέλλαι δρέπανα καὶ τὰ ἑξῆς.

Inſtrumentum & *Inſtructum*,ſeparantur, Tit.de inſtruct.vel inſtrument. leg. Plenius enim eſt, & vberius *Inſtructi* quàm *Inſtrumenti* legatum,cum illo,non loci tantùm, ſed & patrisfamil.ipſius Inſtrumentũ,quo,vt inſtructior eſſet, habuit,contineatur,l.12. §. ſed ſi fundus,D. inſtr.vel inſtr. Ceterùm *Inſtrumenta fundi*,in l.48.D.de actionib.emp. & *Inſtrumenta prædiorũ*, in l.15.C.ad L.falcid.accipe *Inſtrumenta originis auctoritatis fundorum ac prædiorum*, vt l.vlt. D. de pigner.act. *Inſtrumenta prædiorum, quæ ad probationem eorum originis pertinent*,l.24.C.de fideicommiſſ.

Inſtrumentum Villæ,l.16.& l.10.§.Paulus,D.de inſtr.vel.inſt.*Inſtrumento fundi, vel Villæ, ſuppellex non continetur*,l.12.& l.16.D.de inſtruct.vel inſtrum.

Inſtrumentum Argentariæ,l.4.§.vlt.D.de edendo.*Si quis ex Argentariis in villa habeat Inſtrumentum*,l.6.D.eod.tit.*Inſtructus eſſe poteſt Argentarius Inſtrumento ſuæ profeſſionis*, d.l.6.§.prætor ait. *Inſtrumentum Balnearium*,l.13.§.vlt.D.de inſtruct.vel inſtrum.*Balneatorium*, l.17.§.vlt. D.eod.

Inſtrumentum Cauponæ,l.13.D.de inſtruct.vel inſtrum.quod & *Cauponium* appellatur,l.15.& l.17.§.vlt.D.eod.tit.

Inſtrumenta itineris,Quintil.in argument.Declam.359. *Inſtrumentum Nauis*, l.3. D.de Lege Rod.l.vlt.D.de inſtruc.vel inſtrum.

Inſtrumentum Piſcatorium,l.17.§.1.D.eod.tit.*Piſtorium*,l.18.§.1.D.eod.

Inſtrumentum Tabernæ,l.88.§.quiſquis.D.de legat.2.l.23.D.de inſtruct.vel inſtrum.*Tabernæ cauponiæ*,l.13.D.eod. *Cùm quæratur quod ſit Tabernæ Inſtrumentum, intereſt quod genus negotiationis in ea exerceri ſolitum ſit*, l.23. D.de inſtruct. vel inſtrum. *Si præter mercem ſeruus in Tabernam habeat Inſtrumentum, plerumque hic apparatus ex merce eſt, immò ſemper*, l.5.§.ſi præter, D. de tributor.act.*Inſtrumenti Inſtrumentum*,l.12.§.ſed an inſtrumenti,D.de inſtruct.vel inſtrum.

Denique ſunt & cuiuſlibet profeſſionis & artificij Inſtrumenta, de quibus tractatur, Tit. de inſtr.vel inſtr.leg.& apud Paul.lib.3.Sentent.Tit.6.

Inſtrumentum Lanionis,l.18.D.de inſtruct.vel inſtrum. *Medici*,l.18.§.in inſtrumento,D.eod. tit.*Pictoris*,l.17.D.eod.

INSVLA, vulgarì ſignificato,locum ſignificat,qui vndique aquis ambitur. Ac planè *Inſulas* dictas, *quòd in ſalo ſint*,ait Martian.Capella,lib.6.de nuptiis Philolog.

Tribus modis Inſula in flumine fit, l.30.§.tribus modis,D. de adquir.rer.dom. *Inſula in flumine nata*,l.7.§.inſula,l.29. D.de adquir.rer.dom.l.9.§.huic vicinus,D.de vſufructu, l.26.§.vlt.D. de except.rei iud.

Inſula in publico flumine nata,l.1.§.ſi inſula,D.de fluminib.l.65.§.ſi qua in inſula,§.vlt. D. de adquir.

adquir.rer. dom. *Inſula eſt enata in flumine*,l.56.D.de adquir.rer.do. *Inſulæ natæ*,l.16.D.de legat.3.

Inſula, vel in mari, vel in fluminibus nata,l.17.D.de legat.3. *Inſula quæ in mari naſcitur, quod rarò accidit*,l.7.§.inſula, D.de adquir. rer. dom.§. inſula,Inſtitut. de diuiſio. rer. exempla pete ex Plin.lib.2.cap.86. Liuius lib.39. *Nunciatúmque erat, haud procul Sicilia, Inſulam, quæ non antè fuerat, nouam editam in mari eſſe.*

Inſulæ Italiæ,l.9.D.de iudiciis. *Inſulæ Maritimæ*,l.11.D.de inſtruct. & inſtr.

Inſulas,in l.33.C.de appellationib.accipere debemus, in mari Ægeo & Ionio, & circa Aſianum tractum,ſitas, vt puta,Cycladas,Rodum,Cyprum & alias.Eodémque modo,*Præſidem Inſularum* accipiemus in l.4.C.de nauicular.lib.11.& in Inſcriptione,l.penult.C.vbi de cauſa ſtat.& Nouell.Conſtitution.8.

Quibus Princeps Inſulas adnotauit,l.1.§.imperator, D.de legat.3.*Imperator Inſulam adſignat*, & l.7.D.de interdic.& releg.*Deportandi in Inſula quam Imperator adſignauerit*,l.1.D.de offic.præfec.vrb.

Inſulæ Deportatio,l.6.D.de interdict.& releg.*Inſulæ vinculum, id eſt, relegatio in Inſulam*,l.5.D. de interd.& releg.

In Inſulam deportari,l.6.D.de interd. & releg.l.38.§.inſtrumenta,D.de pœnis. *Relegare*, l.7. §.hæc eſt, D.de interdict. & releg. *Relegari*, d. l. 7. *In Inſulam deportatus*,l.1.§.ſi quis planè,D. de legat.3.l.121.§.1.D.de verb.oblig.*Deportati*,l.4.& l.17.D.de pœnis.

Non Insvptili *Ratione motus*,l.11.D.de legat.1.

Non Insvptiliter,l.7.§.adeo,D.de pactis.

Insvitvr *Culleo parricida*,l.9.D.de lege Pomp.§.alia deinde.Inſtit. de public.iud.& apud Valer.Max.lib.1.cap.1.

Inſui veſtibus claui,l.23.D.de auro arg.leg. Sic & *auro Inſuto graues veſtes*, dixit Ouid. l.3. de arte Amand.

Insvper, id eſt, præterea, & hoc amplius,l.3.§.qui pecuniam,D.de ſuſpect.tutor. l.20.D. de inſtr.vel Inſtr.§.alia,Inſtit.de donationib.

Inſuper habere,pro Negligere,& poſthabere, ſiue ſus déque habere, l.43.D.de relig.& l.17. D.de his quæ vt indign. vt notauit Cuiac. lib. 3. obſeruantion. cui Agellio, Apuleio, Symmacho, auctarium adiiciam. Agellius enim lib.4.Noct.Attic.cap.1.*Hæc ego*,inquit,*cùm Philoſophiæ me dediſſem, non Inſuper tamen habui diſcere.* Idem lib.1. cap. 19. *Tarquinius ore iam ſerio atque attentiore animo fit, eam conſtantiam confidentiámque non Inſuper habēdam intelligit.* Apuleius lib. 4.de Aſin.aur.*Lacrymis iſtis, quas parui pendere latrones conſueuerant, Inſuper habitis.* Symmach. Epiſt.*Hæc, me, atque alia huiuſmodi, perpulerunt, ſcribendi munus Inſuper non habere.*

Integer, id eſt, ſaluus, inlæſus, inoffenſus, nulla infamia notatus.

Integer ſtatus eſſe videtur deportati prouocatione interpoſita,l.1.§.1.D.nihil innoua. l.1.§.1.D.nihil innouari.*Integro manente ſtatu*,l.11.C.de exceptionib.Quintil.Declamat.273. *Integro ſtatu debitoris mei, ſi à me petere maluiſſes.*

Integra dignitas,l.24.§.1.D.de ſer.cor.

Integræ dignitatis,l.1.C.de infamib.l.3.C.de re milit.

Integra exiſtimatio,l.15.C.de his qui accuſ.non poſſ.l.7.C.de ſent.paſſ. & apud Cicero. pro Quintio.id eſt,*inuiolata*.vt loquitur l.20.C.ad L.Iul.de adult.

Integra exiſtimatione abire à Tutela vel cura,l.3.§.vlt.& l.4.D.de ſuſpect.tutor.id eſt.*inlæſa*, vt l.25.D.de procuratorib.

Integram famam retinere,l.1.C.de excuſ.veteran.*Dignitate & fama domus integra manente*,l.24. §.1.D.de ſer.corrup.*Integræ famæ arbiter* & *Ignominioſus*, opponuntur, l.2.D.de recept.qui arbitr.item,*Integræ Famæ homines*, & *Famoſi*,l.28.§.vlt.D.de pœnis. *Integræ frontis homo*, l.43. D. de teſtib.cuius fronti nulla eſt calumniæ nota inuſta.

Integræ opinionis ſeruus,l.21.D.de rei vindicat.

Integra perſona, id eſt,cui per Edictum poſtulare licet,l.4.D.de popularib.actionib.

Integra manet Actio,l.89. D.de ſolutionib. l.10. C. de oblig.& actio. *Integra remanebit dotis Actio*,l.2.D.ſolut.matr.*Integra ſit Actio Tutori*,l.1.§.an in hoc,D.de contrar.tut.

Integræ manent omnes obligationes,l.3.§.ſi conuenerit quib.mod.pign.

Integra manet reſidui debiti petitio,l.21.C.de ſolutionib. *Repetitio*, l.6.C.de ſolut.*Petitionem Integram debiti heredi inſtituto competere*,l.21.§.vlt.D.de inoff.teſt.*an Integræ ſint vtræque Lucio Titio petitiones*,l.29.D.de oblig.& act.

Integram eſſe perſecutionem,l.1.C.de his quæ vi met.

Exuberantis debiti Integra ei Repetitio competit,l.6.C.de ſolutionib.*Integra permanet vindicatio*, l.24.C.de rei vindicat.

Integras vrbis omnes defenſiones eſſe,l.4.C.de exceptionib.

Integer perſeuerat conſenſus , l.5.C.pro ſoc. *Integram accuſandi facultatem habere*,l.21.C.ad leg. Iul.de adult.

Integram rem ſuam habere,l.vlt.D.de requir.vel abſent.*Integris patrimoniis exulare*, Suetonius in Iulio cap.42.id eſt,ſaluis.

Integer Quadrans,apud Vlpian.Tit.25.Regular.id eſt,illibatus.

Integer Riuus, l.1.§.deinde,D.de riuis,id eſt,qui nulla refectione indiget.

Integra Terra eſt , in quam nondum dominus paſcendi gratia pecus immiſit, l.30. §. noualis, D. de verbor.ſignif.

Integrum ius,id eſt,ſaluum, l.vlt. §.vlt.D.ad Senat. Tertyll. *Integrum ius conſeruari*,l.28.D. eod.*Integrum ius eſt*,l.1.C.de precario.*Integrum ius habere*,l.15.§.ſi quis,D.de dam.inf.*Manſiſſe fructus ius Integrum*,l.57.D.de vſufructu.

Integra adhuc cauſa,Paul.lib.2.Sentẽt.Tit.15.Apud Terent. Hecyra,Act.1.Sc.2.verba hæc, *cauſa hac Integra*,Donatus interpretatur,*non dicta*.

Si Res Integra eſt,l.21.C.de euictionib.*Si Integra Res eſt*,l.13.C.de procuratorib.id eſt, necdũ lis conteſtata eſt.*Si res Integra eſt*, l.18.C.famil.erciſc.id eſt, Si neque diuiſio, neque trãſactio interceſſit.

Poteſt, dum res Integra eſt, conuentione noſtra infecta fieri emptio,l.2.D. de reſcindẽd.vendition. *Ante pretium ſolutum*,vt ibid.ſeu,*antequam Res ſecuta non fuerit*,vt l.5.§.vlt. D. eod.tit. *Re Integra,ab emptione,& venditione vtriuſque partis conſenſu recedi poteſt*, l.1. C. quando lic. ab empt. *Perfecta emptio atque venditio, re Integra, tantùm pacto & conſenſu poteſt diſſolui*, l.vlt. C.eod.tit. id eſt,*ante traditionem interpoſitam*, vt d.l.1.ſeu *Re nondum ſecuta* , vt l.7. §.adeò, D.de pact.vel, *Si nondum impleta ſunt,quæ vtrinque præſtari debuerũt*, vt ait Pompo.in l.6.D.de contrah. empt. Eodémque ſenſu accipe verba hæc, *Integris omnibus*,in l.58. D. de pactis.*Omnibus Integris manentibus*,l.77.D.de contrah.empt.

Re Integra, l.3.C. mandati, id eſt,lite nondum conteſtata.

Integra Re,l.6.§.vlt.D.vt in poſſ.legator. id eſt , antequam fideicommiſſarius in poſſeſſionem, fideicommiſſi ſeruandi cauſa, miſſus ſit.

Re Integra , in l.57. §. ſi creditor, D. de peculio, id eſt , antequam actor partem ſit conſecutus.

Integra Re , l.9.D.de curator.furio.id eſt,antequam bonis diſtrahendis curator factus ſit.

Quaſi Re Integra,id eſt,ante vllam condemnationem,l.6.D.de cuſtod.& exhib. *Vt Re Integra*,l.1.C.de ſentent.& interlocut.Plin.Epiſt.77.lib.10.*Ideóque rem Integram diſtuli.*

Mandatum,Re Integra,domini morte finitur,l.15.C.mandati, id eſt, *dum adhuc Integra Res ſit*; vt §.rectè,Inſtit.de mandato,vel, *Adhuc Integro mandato*,vt l.27.§. morte, D. mandati, & dic.§. rectè,id eſt,*antequam Res ab eo geri cœperit cui mandatum eſt*,vt loquitur l. 6. D. de iuriſdictione, vel , *nondum explicato negotio* , vt. l.9. D. de curator. fur. Vetus Gloſſar. Græc. *Integra Re*, μήπω ἀρξαμένου ποιῆσαί τι τοῦ ἐνταλθέντος. Et alibi, ἀκεραίως δηλαδὴ τοῦ πράγματος μένοντος.

Re Integra,&,*poſt ruinam ædium*,opponuntur,l.8. D.de dam.infec.

Si negotium Integrum eſt,l.23.C.de fideicõmiſſ.id eſt,ſi necdum heres adgnouerit iudicium defuncti,vel tranſegerit,vel ſoluerit quod relictum eſt

In Integro ſit iudicium famil. erciſc.l.44.D.famil.erciſcund.id eſt,integrum maneat.*Si omnia in Integro ſint*,l.24.§.Scæuola,D.de minorib.

Integris omnibus,l.15.§.ſi rerum,D.de re iudicat,id eſt, nullo pręiudicio facto iuri cuiuſquã. *Integris omnibus manentibus*,l.65.§.item ſi alicuius,D.pro ſocio. id eſt,ante finem negotio impoſitum,ſeu antequam ſecuta ſit res de qua ſocietas coita eſt.

Nummis integris,id eſt,nondum conſumptis,l.94.D.de ſolutionib.

Integra,id eſt,ſincera & incorrupta.*Integram abſtinentem omni lucro fidem præſtare*, l.38. D. de negot.geſt. *Integra fide*,l.1.§.vlt.D.de Carbon.edic.

Integram conuentionem ſeruari, l.8. C. de pact. inter emptor.

Integram legem cuſtodiri, l.12.C.mandati.

Integer,claudo,luſco,& manco opponitur, §. his autem verbis, Inſtit. de Lege Aquil.Seneca lib.5.de Benefic.cap.24.*Cùm hoc factum eſt, Integer eram : poſtea ad Mundam in acie oculus mihi effoſſus eſt,& in capite lecta oſſa.Si Non Integrum animal editum ſit*, l.12.D.de liber.& poſtum. Donat.

nat. in Andr. Terent. Act. 1. Sc. 1. *Integra ætas eſt quæ in flore conſiſtit: cui neque addendum iam ſit, neque quidquam adhuc ſit imminutum.*

Integra mente, & valetudine, l. vlt. D. de iniuſt. rupt. Horatius Ode 3. lib. 1. *At precor, Integra cum mente*, id eſt, *ſana*, vt ibid. Interpres explicat, quemadmodum & Iuuenalis loquitur Satyra 10.

Integrum ac Sanum, l. 27. D. de actionib. empt. *Integrum præſtari*, id eſt, incorruptum, l. 33. D. de ædil. edic. *Iure ciuili, vt Integra ſint quæ acceſſura dictum fuerit, ex exempto actio eſt*, l. 35. D. eod. eod. tit. *Integra ædificia*, l. 2. C. de ædific. priuat. l. 29. C. de locato.

Integrum vas, l. 6. D. de act. empt. *Integra Dolia, & non Integra*, pugnantia ſunt, l. 54. §. vlt. D. de act. empt. *Integra Dolia, Quaſſis* opponuntur, l. 27. D. eod. tit.

Integrum interdum pro toto, & ſolido ponitur. Et ita, *Integrum Diem accipe*, l. 3. D. de verb. ſignif. id eſt, *Solidum*, vt loquitur Horat. Ode 1. *Integri Dies*, Paul. lib. 5. Sentent. Tit. 38.

Integros fructus, l. 1. C. de his quæ vt indign. *Integer fundus capietur*, l. 23. D. ad L. falcid. *Integrum locum adſignare*, l. 7. D. fin. regund.

Integræ dotis actio, l. 3. C. de pact. conuent. *Integra materia auri*, l. 33. D. de auro argent. *Integras partes petere*, l. 77. § libertis, D. de legat. 2. *Integram pecuniam ſoluere*, l. 12. C. ſi cert. pet. *Integra Penſio*, l. 58. D. de vſufructu. *Integram pœnam committi*, l. 9. D. ſi quis cautionib. *Integra ſeruitus petetur*, l. 76. D. de legat. 2. *Integro ſtatuto tempore*, l. 32. §. vlt. D. de ſeruit. præd. vrban.

Fundus, Integrum aliquid eſt, l. 60. D. de verb. ſignif.

In Integrum teneri, id eſt, in ſolidum, l. 25. D. de re iud. *Cùm in Integrum ſummam qua obligatus eſt obtulerit*, l. 122. D. de verbor. oblig.

Integri reſtitutio, l. 34. §. vlt. D. de minorib. id eſt, in Integrum reſtitutio. *Integri* autem *reſtitutio*, vt Paul. lib. 1. Sēt. Tit. 7. definit, eſt *redintegrãdæ rei, vel cauſæ, actio*, quã Prætor his tribuit, qui metu, ſiue dolo, ſiue ætate, ſiue abſentia, inciderunt in captionem, ſiue per *ſtatus mutationem, aut iuſtum errorem*, l. 1. & 2. D. de in integr. reſt. *In Integrum reſtitutio Peti, Poſtulari, Implorari, Decerni, Indulgeri, Impetrari, Impertiri, Præſtari.* Sed & *in Integrũ reſtituere ſe minor*, dicitur, qui impetrat reſtitutionem in Integrum, l. 3. §. ſi quis minor, & l. 48. D. de minorib.

in Integrum reſtituere, nihil aliud eſt, quàm in priſtinã cauſam priſtinúmq; ius reſtituere. *In Integrum reſtitui Vſufructus, & in cauſam priſtinam*, pro eodem ponũtur, l. 8. §. vlt. D. de bon. lib. *In Integrum cauſa reſtituitur*, quando de integro & rurſus iudicatur, l. 33. D. de re iudic. *In Integrum reſtitutis his quæ ego tibi præſtitiſſem*, l. 58. D. de pactis, id eſt, *rurſus præſtitis*, vt ibid.

Ob ætatem ſi reſtituatur in Integrum *vnus fideiuſſor*, l. 38. D. de fideiuſſorib. *Propter ætatem abſtinendi cauſa in Integrum reſtituta*, l. 31. D. de minorib. *Si hereditate patris, ætatis beneficio, in Integrum reſtitutus minor, abſtinuit*, l. 2. §. vlt. D. de minorib *Si minorem, vel alium quem reſtituere Prætor in Integrum ſolet, reſtituerit ad bonor. poſſ. cont. tab. petend. quam omiſerat*, l. 1. § planè, D. de collat. bon. *Minoris heres aduerſus creditorem à præſide Prouinciæ in Integrum reſtitutus eſt*, l. vlt. §. Lucius, D. de condict. indeb. *Per in Integrum reſtitutionem is qui mixtus eſt paternæ hereditati, vel qui adiit hereditatem, abſtinuerit ſe*, l. 6. D. de bon. libert. *Si quis adita matris hereditate per in Integrum reſtitutionem fuerit abſolutus* l. 1. §. penult. D. ad Sc. Tertyl.

Reſtitutione in Integrum data, l. 3. D. rat. rem hab. *Poſtulata*, l. 22. D. de minorib. l. 1. C. in integr. reſtit. poſtul.

Non ſolum autem qui capti, fraudati, circumſcripti ſunt, i*n Integrum reſtitui* dicuntur, ſed & Deportati in metallum, damnati, aut aliàs ſerui pœnæ effecti, *in Integrum indulgentia principali reſtitui*, dicuntur, apud Paul. lib. 4. Sent. Tit. 8. *Ambitus damnatus, ſi alium conuicerit, in Integrum reſtitur*, l. 1. D. de L. Iul. ambit.

In Integrum autem *reſtituere, eſt, honoribus, & Ordini, & omnibus ceteris aliquem reſtituere*, l. 1. C. de ſentent. paſſ.

Si quis famoſo iudicio cõdemnatus per in Integrum *reſtitutionem fuerit abſolutus*, l. 1. §. an autem, D. de poſtulando.

Ex Integro, pro rurſus & denuò, & vt vulgò loquimur, de nouo. *Ex Integro agere*, l. 45. §. vlt. D. de minor. l. 25. D. de dolo, l. 7. D. rat. rem hab. l. vlt. C. ſi aduerſ. tranſaction. *Experiri*, §. vlt. Inſtit. de actionib. *Petere*, l. 25. §. vlt. D. de except. rei iud.

Ex Integro cauſam agere, l. 31. D. de iureiurando. *Cauſa agi*, l. 14. C. de tranſactionib.

Ex Integro audiendi, l. 6. D. de cuſtod. & exhibit. *Alius curator faciendus eſt*, l. 9. D. de curator. furio. *Dari ad libertatem proclamatio*, l. 25. D. de liber. cau. *Defenſionibus vti*, l. 1. C. ex quib. cau. maior. *Edi*, l. 7. D. de edendo. *Iurandum eſt*, l. 33. D. de iureiurand. *Litigari*, l. 73. §. circumducto, D. de iudiciis. *Repetere reum*, l. 3. §. quod ſi, & §. vlt. D. de accuſationib. *Præſes Prouinciæ ex Inte-*

gro inter vos cognoſcet,l.9.C.quan.prouoc.non eſt nec.

Ex Integro caueri,l.8.§.ſi ſeruus,D.qui ſatiſ.cog. *Cauendum*,l.3.§.procuratorem, D.iudicat. ſol.l.15.D.de dam.inf.*Satiſdandum erit*, l.10.D.qui ſatiſd.cogant.

Ex Integro Legis Falcidiæ ratio ponẽda,l.97.§.vlt.D.ad l.Falcid. *Omnia ex Integro facienda ſunt*, l.21.§.1.D.qui teſt.fac.poſſ.

Ex Integro Locare, l.14.D.locati.*Locationem facere*,l.8.§.1.D.de reb.auct.iud. *Stipulatio Interponi*,l.1.§.ſi cùm mulier,D.quæ in fraud.credit.*Venditionem facere*, d.l.8. §.1. D. de reb. auct. iud. *Priorem ſocietatem finitam,& ex Integro,alteram inchoatam*,l.58.§.vlt.D.pro ſocio.

Integrare eſt redintegrare,denuò quid inchoare,& inſtaurare. *Finitam tutelam iure poſtliminij Integrare*, l.8.D.de tutel.& rat.diſtr.

Integrari Dominium, l.7. C. de adquir. poſſ. *Summa debiti*,apud Paul.lib.2.Sentent.Tit.15.

Integrato iure debiti, l.21.§.1. D.de Sc.Silania. Donat.in Andr.Terẽt.Act.4.Sc.2.*Integratur quod in integrum redit,quod repetitur,quod inſtauratur.*

Integritas *mentis*,l.21.D.qui teſt.fac.poſſ.

Integritudo animi,l.1.D.de teſtam.milit.

Intellegere, eſt animo conſequi & mente percipere,quod agitur, l.208. D. de verbor. ſignif.Donat.in Prolog.Andr.*Quod credimus, plerumque falſum : quod Intelligimus,certum eſt.*

Non Intelligo quid ſit de quo me conſulis,l.27.D.qui teſt.fac.*Si pupillus fari poßit,etiam ſi eius ætatis erit, vt ne Intelligat quid agat*, l.6.D. rem pup. ſal.fo. *Licet eius ætatis vt cauſam adquirendæ hereditatis non Intelligat*, l.9.D.de adquir,vel omitt.

Vt vterque alterius linguã Intelligat, ſiue per ſe, ſiue per verũ Interpretẽ, l.1.§.vlt. D.de verb.obl.

Intelligis, l. 8. C. ad exhibend. l 18. & l.10. C. de euictionib. id eſt, perſpicis, vides. *Intelligere debes*, l.2.C.de luitio.pignor.id eſt,ſcire.*Vel Intellegit, vel Intellegere debet*, l.8. D.ad Leg. Aquil.*Non Intelligere id quod omnes Intellegunt*, l.213. D.de verbor.ſignif. *Quæ in Teſtamento ita ſcripta ſunt,vt Intelligi nõ poßint*,l.73.§.quæ in, D.de diuerſ.reg.*Si extrinſecus Intelliguntur*,l.1.§. legi,D.de his quæ in teſt.delent.*Intellegere debemus*,l.17.§.vlt.& l.229.D.de verb.ſignif.ideſt, accipere debemus,vt Vlpiano loqui moris eſt.

Intellegitur, id eſt,videtur,cenſetur,creditur,l.3.D.de his qui not.infam.l. 56. D.de verb. oblig.l.32.l.140.l.156.l.162.l.165.l.188.§.vlt.D.de verb.ſign.l.84. D.de diuerſ. regul. l.47.§. vlt. D.de ſolutionib.*Intellegũtur*,l.147.&l.194.D.de verb.ſignif.l.39.§.1.D.eod.tit.

Non Intellegitur veniſſe,l.165.D.de verb.ſign.*Nulla Intellegitur mora fieri*,l.88.D.de diuerſ.regul.*Intelligendus eſt*.id eſt,cenſendus eſt,l.153.D.de verbor.ſignif. *Prædonis loco Intellegẽdus eſt*, l.46.D.de hered.petit.id eſt,habendus.

Intelligenda eſt,l.35.D.de condic.& dem.id eſt.accipienda.*Intellegẽdi ſunt*,l.228.D.de verb. ſignif.

Intellectvm *habere*,in l.124.D.de diuerſ.reg. eſt intellectu & cognitione prędìtum eſſe, & quod illic Paul.ait,*Mutus,ſi Intellectum habet*,hoc ipſemet,ait.*ſi Intellectu non caret*,l.93.§.1. D.de adquir.vel omitt.

Ille per quem volumus poßidere, talis eſſe debet , vt habeat Intellectum poßidendi, l. 1. §. ceterùm, D.de adquir. poſſeſſ. *Hereditas,etiam ſine vllo corpore Iuris habet*, l.50.D.de hered.petit. id eſt, intelligitur,*Iuris* enim *magis eſt,quàm corporis poſſeßio*, vt ait, l. 3. §. 1. D. de bonor. poſſeſſ. *Videamus qualem Intellectum habet*,l.55.§.vlt.D.de adminiſt.& peric.id eſt,quem ſenſum habeat, & vti ſit accipiendum.

Eius Ætatis,quamquam nondum puberis, vt rei Intellectum capere poſſent, l.14. §.vlt. D.de Sc.Silania. *Si eius ætatis ſint vt Intellectum capiant*,l.1.§.apiſcimur, D.de adquir.poſſ.

Intellectus Inſtitutionis,l.11.§.ſi filio,D.ad L.falcid.*Reſtitutionis*,l.55.§.vlt. D. ad Sc.Trebell.

Vbicunque,vel tenuis Intellectus videri poteſt nolentis nuptam,l.vlt.§.vlt.D.de diuortiis.

Intellectus demonſtrandi cauſa,l.2.§.vlt.D.de obligat.& act.*Habere*,l.124. D.de diuerſ. regul.

Intellectu magis,quàm Corpore, partes habere,l.5.D.de ſtipul.ſeruor. *Quod magis Intellectu percipi, quàm ex locutione exprimi poßit*,l.13.D.de ſolutionib.l.12.§.Iulianus, D.rat. rem hab. *Si quis non ipſe prohibitus ſit, ſed procurator eius,Intellectu aliquo prohibitus ipſe videtur*,l.14.§.vlt.D.de religioſ.

Si inter maritum & ſocerum id actum eſſet,vel tacito Intellectu,l.6.§.ſi inter, D.mandati.

Intelligentia ſermonis,l.20.§.vlt.D.qui teſt.fac.

Intemerata *iura*,l.41.C.de tranſactionib.

Intempestiva *Cultura*,l.25.§.conductor,D.locati,id eſt,non ſui tempore facta, ſeu ſera.

Socie-

Societatis Intempeſtiua renuntiatio,l.17.§.vlt.D.pro ſocio.

INTEMPESTIVE, id eſt,non opportuno nec congruo tempore. *Intempeſtiuè rei commodatæ vſum auferre*,l.17.§.ſicut,D.commodati.*Intempeſtiuè iter facere*,l.9.§.vlt.D.ad Leg.Aquil.

Intempeſtiuè cæſa ſilua, l.48.§.vlt.D.de vſufruct. *Intempeſtiuè miſericordiã exercere*, l.7.D. depoſiti.*Intempeſtiuè renuntietur ſocietati*,l.14. D.pro ſocio.

INTENDERE,pro agere,ſiue vt vulgò loquimur, agendo concludere. *Cùm ex cauſa euictionis Intendimus*,l.85.§.in ſolidum,D.de verbo.oblig. *Cùm ex cauſa duplæ ſtipulationis aliquid Intendimus*,l.139.D.de verb.obligat.*Poſſum Intendere,ius mihi eſſe ire agere*,l.9.D.ſi ſeruit.vindic.*Intendere,ius ſibi eſſe, vti frui*,l.5.D.ſi vſusfr.petet.*Vtiliter Intendere ,ſibi filiæve ſuæ reddi dotem, poteſt*, l.22.§.item pater,D.ſolut.matr.*Actio in perſonam qua Actor Intendit ſibi dari oportere*,§.appellamus,Inſtit.de actionib.*In perſonam Actiones per quas Intendit aduerſariũ ei dare aut facere oportere* §.1.Inſt.eod.tit.*Si intendat dari ſibi oportere*,l.93.D.de ſolutionib.*Non poſſe te,decem dari oportere, Intendere*,l.vlt.§.vlt.D.de reb.credit.*Nec dari oportere Intendi*,l.103. D.de verb. oblig. *Si Titius rem ſuam eſſe Intendat, in rem actio eſt*, §.1.Inſtitut.de actionib. *Si is cuius ex parte res eſt totam eam, vel maiore ex parte ſuam eſſe Intenderit*, §.plus autem,Inſtit. eod. tit. *Titij hereditatem noſtram eſſe Intendere poſſumus*,l.3.D.de hered.petit.*Intenditur rectè*,l.30.D.de peculio.*Nec vtiliter Intendetur,ius ſibi eſſe inuito te ædificatum habere*,l.17.D.commun.præd.

Qui non probat quod Intendit,l.1.§.1.D.ad Sc.Turpil.*Qui hoc Intenderit,nec impleuerit*,l.5.D.de manumiſſionib.

Intendere Actionem, l.7.D. de iniuriis.l.34.D.de procuratorib.l.9.§.quantum, D.ad exhibendum.*Actiones*, l. 24. D.de liber.cau. l.37.& l.55.D.de procuratorib. l.3.§. ſi is pro quo, D.quod quiſque iur.l.5.§.1.D.de Carbon.edic.l.20.D.ratam rem hab.l.7.D.de oper. nou. nunt.l.49.§.ſi teſtator,D.de legat.1.l.2.C.de act.empt.

Intendere Accuſationem,l.30.D.de Leg.Corn.de falſ.l.1.C.ad Leg.Fab.de plagiar.l.8.C.de his qui accuſ.non poſſ.l.4.C.de noxalib.

Intendere Crimen,id eſt obiicere,l.14.§.vlt.D.de bon.libert.l.1.in prin.& §.incidit,D.ad Sc. Turpill.l.6.C.de noxalib.l.11.C.de donat.inter vir. & vxor, l.19. C.ad Leg. Iul.de adult. l. 3.C.ſi reus vel accuſat.l.7.C.de his qui accuſ.non poſſ.l.4.C.de crim.expil.hered. l.3. C.de calumniatorib.

Intendi Actio,l.2.D.de contrar.tut.l.vlt.D.ſi ingen.eſſe dic.l.15.D.de negot. geſt. *Improbè cibariarum exactionem Intendit*,ait Modeſt.in Leg.Dei,Tit.10.*Intẽdere litem*,l.44.§.qui familiæ. D.famil.erciſc.*Intendere petitionem hereditatis*,l.3.§ illud,D.de agnoſc.& alend.

INTENTIO appellatur,quod Actor vel Accuſator iudicio intẽdit.l.9.D.de diuerſ.reg.l.17. D.comm.præd.l.32.§.in hoc,D.de peculio. In vſu noſtro forenſi, fines & concluſiones vocamus. Vetus Gloſſ. Græcum , *Intentio*, ἀρχὴ τῆς εὐαγωγῆς. *Qui habet Intentionem ſecundum id quod intendit*,l.12.D.de exceptionib.*Ciuili Intẽtione,incerti agendũ eſt*,l.6.D.de præſcript. verb.

Intentio agentis,l.7.C.de petit.hered.*Patris*,l.14.D.de inoff.teſt.*Vindicantis*,l.4. C. de vſuc. *Petitionis intentio*,l.vlt.C.de edendo.*Intentio Accuſatoris*,l.5.§.his verò,D.de his quæ vt indig. *Delatoris*,d.l.5.§.aduocatum.*Domini*,l.1.§. cùm prædium pignor. D.de pignorib. l.24. C. de rei vindic.*Dati pignoris*,l.1.C.de non numer.pec.*Seruitutium*,l.6.§.hæc autẽ actio.D.ſi ſeruit. vindic.*Non repelli ab Intentione non iure facti teſtamenti*, l.47. D.de hered.pet.

Competitor Intentionem ſuam perdiderit,l.9.§.proinde,D.ad exhibendum,*Intentionem ſuſcipere*,dic.l.9.§.proinde,id eſt excipere. *Quod in Intentionem condemnationémve deductum eſt*,l.8.D. de exceptionib.*Si ex locato fuerit actum, dicendum erit nec tenere Intẽtionem*,l.1.§.1. D.ſi menſ.fal. mod.*Intentionem non conſtitiſſe*,l.16. C.de probat.*Intentione per exceptionem eliſa*, l.17.D.de euictionib.*Si quis agens, in Intentione ſua plus complexus fuerit,quàm ad eum pertineat*, §. ſi quis agens, Inſtitut.de actionib.*Si quis Intentione ambigua vſus ſit*,l.69.D.de iudiciis.

Intentio,pro mente & voluntate: vt *Intentio defuncti*,l.10.D.de alimt.vel cibar.*Intentio voluntatis*, l.77.§. donationis, D. de legat.1.

INTENTARE,pro intendere & inſtituere.

Intentare Actionem,l.13.C.de procuratorib.*Accuſationem*,l.4.C.ad leg.Iul.de vi publ.

Intentata accuſatio,l.23.C.ad leg.Iul.de adult.

Intentari Crimen,l.7.§.vlt.l.39.§.duos,& l.40.§.1.D.ad Leg.Iul.de adult.l.1.C.de crim.expil.hered.*Intentatum crimen*, l.4. C. de accuſationib. *Intentantur crimina reo*, l.1.C.de requirend.

INTER *Sicarios*,pro,de ſicariis,Latini auctores dicunt.Cicer. lib.2.de Inuention.Idem pro Cluent. & lib.1.de Finibus.

Ppp

INTERCALARI eſt, interponi & interſeri, l.3.§.minorem, D.de minorib. l.98. D.de verbor. ſignific.& apud Macrob.lib.1.Saturnal.cap.15.

INTERCALARIS *Dies*, l.2.D.de diuer.temp.& apud Plin.lib.2.cap.8.qui *vt* anni ratio Solis curſui cõueniret, mẽſi Februario interſeritur. Ἐμβολίμαιον Græci vocãt. Macrob.lib.1.c.14. *Cæſar decem dies obſeruationi veteri ſuperadiecit: vt annum, trecẽtis ſexaginta quinque dies, quibus ſol Zodiacum luſtrat, efficerent: & ne quadrans deeſſet, ſtatuit vt quarto quoque anno ſacerdotes, qui curabant menſibus ac diebus, vnum Intercalarent diem, eo ſcilicet menſe ac loco quo etiam apud veteres Intercalabatur, id eſt, ante quinque vltimos Februarij menſis dies, idque Biſſextum cenſuit nominandum.* Iſidorus lib.6.Origin.cap.16.*Intercalares Dies idcirco vocantur, quia interponuntur, vt ratio Lunæ ſoliſque conueniat. Calare enim ponere dicitur: Intercalare interponere.*

Intercalaris MENſIS, apud Macrob.lib.1.cap.13.*Cato putat menſem Intercalarẽ additicium eſſe. Omnéſque eius dies pro momento temporis obſeruat, extremóque diei menſis Februarij adtribuit Quintus Mutius Menſis autem Intercalaris conſtat, diebus viginti octo*, l.98.§.vlt.D.de verb.ſign.Suet.in Iulio, cap.40.*Annúmque ad curſum Solis accommodauit, vt 365.dierum eſſet: & Intercalario Menſe ſublato, vnus dies quartoquoque aditur Intercalario. Intercalaris Annus*, apud Plin.l.2.cap.47. *Intercalares Calendæ*, apud Ciceron.pro Quintio, & Epiſt.14.lib.6.Familiar.

Intercalaris verſus, teſte Seru. in 8.Eclog.Virgil.dicebatur, *qui frequenter repetitus, poſt aliquot verſus interponebatur.*

INTERCAPEDO pro interuallo, *Intercapedo temporis*, l.3.§.quotiens, D.ſi cui plus. *Intercapedo iudicato dilationem dare, non lucrum adferre debet*, l.3.D.de vſuris.

INTERCEDERE, interuenire, interponi, l.4.D.commodati.

Intercedere Acceptilatio, l.vlt.D.de acceptilatio. *Actus*, l.1.C.quan.lice.ab empt.diſced. *Auctoritas tutoris*, l.8.D.de adoptionib.l.11.§.1.D.quod falſo tut. *Cõſenſus*, l.9.D.de cõtrah.empt. *Cõtractus*, l.25.D.de pignorib. *Cõuentio*, l.21.C.de pact. *Donatio*, l.2. C.de poſtli.reuerſ. *Inſtrumentum*, l.vlt.C.de comm.rer.alienat.l.5.C.de tranſactionib. *Mandatũ*, l.54.D.mandati, l.34.§.ſi nullo, D.de ſolutionib. *Pactum*, l.63.D.de fideiuſſorib.l.82.D.de ſolutionib. l.50.D.ſolu.matrimon.l.5.C.de exceptio.l.1.C.etiam ob chirograph.l.6.C.de vſufruc. *Pignus*, l.59.D.ad Sc.Trebell.l.2.C.de heredit.actio. *Pollicitatio, vel promiſſio*, l.1.C.de iur.dot. *Satiſdatio*, l.1.D.vt in poſſ.legat. *Stipulatio*, l.72.§.1.& §.idẽ, D.de ſolutionib.l.132.D.de verb.obl.l.1.D.de ſtipul.ſeruor.l.108.§.Stichum, D.de legat.1.l.4.C.de rer.permut.l.4.C.de pact.conuen. *Verborum obligatio*, l.6.C.de iure dot. *Voluntas*, l.1.C.ad leg.Corn.de falſ. *Noua voluntas*, l.4.C.de remiſſ.pign. *Intercedente voluntate*, l.3.C.de donationib. *non Intercedente ratihabitione*, l.14.D.de condict.cau. *Quaſi in medio nulla captiuitas Interceſſiſſet*, l.§.codicill.D.de captiu.& poſtl.reuer.

Intercedere cauſa, l.35.D.de ſolutionib. *Intercedente iuſta cauſa*, l.26.C.de fideic. *Intercedere Capitis diminutio*, l.2.D.quib.mod.vſusfr.amit. *Intercedere Diuortiũ*, l.66.§.1.D.ſol.matr.l.8.D.de condic.cau.da.l.32.§.ſi diuortiũ, D.de don.int. vir.& vx. *Intercedente diuortio*, l.62.§.1.D.eod.

Intercedere Mora, l.44.§.vlt.D.ad Senatuſc.Trebell.l.3.§.1.D.de adim. legat. l.122.§.Seia, D.de verb.obligation.l.4.C.de peric.& commod.l.5.& l.13.§.vlt. C.de act.empt.l.3.C.de execut.rei iudic. *Nulla Intercedente mora*, l.90.D.de verb.oblig.

Interceſſit Calliditas, l.9.§.1.D.de duobus reis. *Intercedere Dolus*, l.47.D.de diuerſ.regul.l.3.§.ſi eum.D.de homine libero. *Interceſſit error*, l.25.D.de liber.& poſtum. *Solent magni Errores Intercedere*, l.1.D.de eo qui pro tut. *Intercedere Vitium*, l.8.C.qui petant.tut.

Intercedere Lex Falcidia, l.87.§.vlt.D.de legat.2. *Interceſſio comminatio*, l.7.§.ſi deponi, D.de admin.& peric. *Neceſſitas*, l.6.§.vlt.D.vt legat.ſeu fideic. *Nota*, l.7.C.de re milit.lib.12. *Nuptiæ deinde non Interceſſerunt*, l.7.D.de condict.cau.da. *Interuallum aliquod debebit Intercedere*, l.15.§.non autem, D.de ædil.edic.

Intercedente Appellatione, l.5.§.quidam, D.de his quæ vt indign.

Intercedere Prouocatio, l.5.C.de ſentent.& interloc. *Nullum Impendium Intercedit heredis*, l.44.§.vlt.D.de ad Sc.Trebell. *Si Inimicitiæ Interceſſerint*, l.43.§.vlt.D.de procuratorib.

Intercedere Quæſtio, l.24.§.1.D.ad leg.Falcid. *Iuſta Ratio*, l.1.§.ſi pupillis.D.de tut.& ration. *Re obligamur, cùm res ipſa Intercedit*, l.52.D.de obl.& act. *Res pro his Interceſſit*, l.8.D.de donat. *Si nõdum res Interceſſit*, l.vlt.D.de acceptilatio, id eſt, re nondũ ſecuta, ſeu dum Integra res eſt.

Intercedere Tempus, l.19.D.quemadmod.ſeruit.amit.l.8.D.de incend.ruin.l.20.D.de ædil.edic.l.32.§.vlt.D.de vſurpationib. *Niſi ſtatutum temporis ſpatiũ Interceſſerit*, l.3.C.ſi quis ignor. *Annorum qui ante impletam condicionem Interceſſerint*, l.64.D.de verb.oblig. *Exinde viginti anni Interceſſerint*, l.1.C.de præſcrip.lon.temp. *Intercedente titulo*, l.vlt.C.ne de ſta.def.

Prætor Intercedere Interdicto ſuo, l.2.§.hoc interdictum, D.ne quid in loco publ. *Filio Intercedere*

dere pater ius non habet,l.3.§.filio,D.de muner.& hon. *Si Interceſſit pater & quaſi periculum in ſe recepit*,l.21.D.de adminiſtr.& peric. *Cùm feminæ heredes Intercedunt*, l.73.D.de diuer.reg.

Intercedente infantis perſona,l.30.§.adeundus,D.de fideicom.libert. *Intercedente tutore*, id eſt, interueniente,l.5.D.de oper.nou.nunt.

Si fundus medius alterius inter me & te Intercedit, l.17.§.vlt. D. de aqua & aqu.pl. *Si inter meas, & Titij ædes,tuæ Intercedant*, l.5. D. ſi ſeruit.vindic. *Quamuis inter eiuſdem domini prædia, flumen publicum Intercedat*,l.vlt.D.de ſeruit.ruſtic.præd. *Si Intercedat ſolum publicum, vel via publica*, l.1. D.de ſeruit.præd.vrb. *Via publica Intercedente*,l.17.§.via publica,D.de aq. & aq.pl. *Si tam ampla ſit domus, vt & ſpatia inter vitioſam partem Intercedant*,l.15.§.ex hoc,D.de dam.infec.

Intercedere,etiam fidem ſuam pro alio obligare, alienámque obligationem in ſe ſuſcipere ſignificat,l.2.§.vlt.& paſſim ſub tit.D.ad Sc.Velleian.

Intercedere pro alio,l.3.§.vlt.D.de adminiſtr.& peric. l.95.§.1. D. de ſolutionib. *Interceſſiſſe fideiuſſor*,l.9.D.quod cum eo.

Porrò *Intercedere* dicuntur,tam Fideiuſſores, quàm Mandatores. *Si pro ea contra quam ſupplicas, Fideiuſſor.ſeu Mandator Interceſſiſti*,l.10.C.mãdati. *Interceſſerunt fideiuſſores & mandatores*,l.9. §.non ſolum,D.de Sc.Macedon. *Si vel fideiuſſorio, ſiue Mandatorio, vel quocunque alio nomine, pro debitore Interceſſiſti*, l.19.C.de fideiuſſorib. *Ea pro qua te mandatorio nomine interceſſiſſe commemoras*,l.22.C.eod.tit.

Si apud minorem mulier pro alio Interceſſerit, l.12. D. de minorib. *Mulier quæ Intercedens fundum pignori dedit*,l.39.§.vlt.D.de rei vind.

Intercedere non videtur, mater quæ, pietati dans, litem filij præparandam curare maluit, l.1.D.de appellat.recip. *Intercedere donandi animo*,l.9.§.non ſolum, D.de Sc.Maced.

INTERCESSIO,pro interuentu. *Præſes Interceſſione auctoritatis ſuæ proſpiciet*,l.1. C.de abolitio.

Interceſſio,pro fideiuſſione, Vetus Gloſſ.Græc. *Interceſſio*, ἐστὶ τὸ ὑπὲρ ἄλλου παρασχεῖν ἐνέχυρον, οὐ μὴν τὸ ἀναδέξασθαι τοῦ χρεώστου τὸ ἐνέχυρον αὐτοῦ. Et iterum. *Interceſſio*, ὑπὲρ ἄλλου ὑποβληθὲν ἐνέχυρον. Aliud Vet.Gl.Græc. *Interceſſionis*, ἀντιφωνήσεως ἢ ἐγγύης.

Interceſſionis exceptio,l.7.§.vlt.D.de exceptionib. *Per interceſſionem æs alienum ſuſcipere*,l.19.§. vlt.D.de inſtit. *Pignoris datio Interceſſionem facit*,l.8.D.ad Sc.Velleian. *Creditor qui pignus per Interceſſionem accepit*,l.vlt.§.ſi mulier, D.ad Sc.Velleian. *Res à muliere pignore data per Interceſſionem*,ibid. *Interceſſio eſt, ſi mulier alieno nouum compromittat*,l.32.§.1.D. de recep. qui arbit. Vnde Sc.Velleianum *Senatſconſultum de Interceſſionibus* vocatur in l.40.D.de condict.indeb.

INTERCESSORES,pro, Interuentoribus, fideiuſſoribus, mandatoribus adpromiſſoribus, l.23. D.de hered.vel act.vend.l.13.§.ſi filiusfam.D.de pecul. l.11. C.de exceptionib. l.20. & l.21. C.de fideiuſſorib.

INTERCIDERE *Ædes, Aquæductum*, l.7.§.eſt & alia, D.quod vi aut clam, l.29.§.1.l.49. §.vlt. D.ad Leg.Aquil. *Intercidere Rationes, Codicillos*,l.1.§.vlt. D.de ſeru. corrup. l.4. & l.23. D. de leg.Corn.de falſ.

Intercidere aliàs,eſt extingui, deperire, interire.

Intercidere Actio,l.30.§.vlt.D.ad Sc.Velleia.l.63.D.de iur.dot. l.51.§. quem locum, D. de euictionib. *Intercidunt Actiones*,l.49.D.de hered.pet.

Intercidit crimen morte, l.2.C.de teſtam.manumiſſ. *Non Intercidit facultas*,l.96.§.vſumfruct. D.de ſolutio. *Intercidit fideicommiſſum*,l.16.& l.55.§.qui fideicõmiſſum, D.ad Senat. Trebell. l.59.D.ad leg.Falcid.

Intercidit legatum, ſi ea perſona deceſſerit, cui legatum eſt ſub condicione,l.59.D.de condic.& dem.

Intercidere legata, l.17.D. ſi quis omiſſa. *Intercidere libertas*, l.77.§. cùm exiſtimaret,D. de legat.2.l.30. §. ſi plures, & l.33. §. vlt. D.de fideicomm. libert. l.10. C.eod.tit. *Intercidere libertas, & Salua eſſe*, opponuntur,l.26.§.ſi pro non ſcripto, D.de fideic. libert. *Intercidere libertates*,l.77.§.cùm exiſtimaret, D.de legat.2. l.17. D.ſi quis omiſſa cau. *Intercidit mandatum defuncto eo qui mandatum ſuſcepit*,l.57.D.mandati. *Intercidit materia*,l.2. C.de teſtamentis. *Intercidit Obligatio*, l.50.D.de fideiuſſorib.l.80.D.ad Sc.Trebell. *Intercidere operæ*,l.34.D.de oper. libert. *Morte reorum Intercidere poſſunt pœnales actiones*,l.32.D.ad L.Falcid. *Intercidit ſpes*, l.2.D. de ſtatuliber. *Intercidere Via*,l.31.D.ad leg.Falcid. *Intercidere voluntas*, l.18.§.idem quærit, D. famil.erciſc. *Intercidere vſufructus*,l.vlt.D.ſi cui plus, l.60. D.de vſufructu. l.32. D. ad l.Falc. *Si ſua natura Res Interciderit*,l.14.§.vlt.D.depoſiti. *Res caſu Intercidit*,l.18.in fi.D.cõmodati. *Res Intercidunt*,l.40.D.de peculio. *Si exemplum Teſtamenti Interciderit*, Paul.l.4.Sent.Tit.6. *Quamuis peculium poſtea Interciderit*,l.9.D.comm.diuid.

INTERCIPERE dicitur,qui ea mente vt lucretur,rem aliquam interuertit & contrectat.

iniuriis.

Interdicta, vt Iuſtinianus tradit, appellabantur, formæ, atque conceptiones verborum, quibus Prætor aut iubebat aliquid fieri, aut fieri prohibebat: quod tum maximè fiebat, cùm de poſſeſſione aut quaſi poſſeſſione inter aliquos contendebatur. Inſtit. de interdict. in prin. cuius appellationis originem non à prohibitione, ſed quia inter duos dicerentur, deducit idem Iuſtinianus, in §. ſunt tamen, Inſtitut. eod. tit. Iſidor. planè lib. 5. Origin. cap. 24. *Interdictum* definit, *quod à Iudice non perpetuum, ſed pro reformando momento, ad tempus, interim dicitur, ſalua propoſitione actionis.* Vetus Gloſſar. Græc. *Interdictum*, διαλεγόμενον μεταξὺ δύο ἀμφισβητούντων περὶ νομῆς. Quo alludens Cicer. Epiſt. 32. lib. 7. Famil. *Vrbanitatis*, ait, *poſſeſſionem, amabo, quibuſuis Interdictis defendamus.*

Summa Interdictorũ diuiſio hæc eſt, quod aut *Prohibitoria ſunt, aut Reſtitutoria, aut Exhibitoria*, l. 1. §. 1. D. Interdict. §. 1. Inſtit. eod. tit. l. 6. §. ſed etſi, D. de confeſſ.

Interdicta quæ ad rem familiarem ſpectant, aut Apiſcendæ ſunt poſſeſſionis, aut Reciperandæ, aut Retinendæ, l. 2. §. hæc autem, D. de interdic. §. ſequens, Inſtit. eod. tit. *Interdicta* porrò æquè atque Actiones *Edi, Reddi, Accipi, Moueri*, dicuntur. Item, *Interdicto Agere, Experiri, Vti*, aiunt Iuriſc. vt & *Interdicto Teneri*. *Interdicta* planè etiam Actiones vocãtur. Et ita, *actionem, Quod vi aut clam*, dicit, l. 43. in fi. D. ad leg. Aquil. Et Iuſtinian. Interdictum Vnde vi, *recuperandæ poſſeſſionis Actionem* appellat in l. 1. C. ſi per vim vel alio modo.

Contra Interdictum accedere, l. 1. C. de tutor. vel cur. qui ſatiſd. non deb. Et ita *Interdictum* pro Interdictione bonorum, dixit Horat. lib. 2. Sermon. Sat. 3.

Interdiv *Deprehenſus fur*, l. 54. §. furem, D. de furtis.

Si Interdiu deiectum ſit, l. 6. D. de his qui effuder. *Interdiu dumtaxat ire*, l. 14. D. comm. præd.

Interemere, *vbicumque vis adhibita eſt, quæ Interemere ſolet*, l. 1. §. occiſorum, D. de Sc. Silan. *Si alius tenuit, alius Interemit*, l. 11. §. ſi alius, D. ad L. Aquid. *Si quis, puta, veneno, vel etiam quo alio quod clam necare ſoleat, Interemptus ſit*, l. 1. §. occiſorum, D. de Sc. Silania.

Interempta dilatione, l. 3. §. quod ſi, D. de ſtatuliber.

Interesse tàm *Publicè* quã *Priuatim* dicitur. *Publicè Intereſt*, quod in commune expedit, & ad totius Reipubl. vtilitatem pertinet, l. 44. D. de vſurpationib. *cùm Prætor, cognita cauſa, per errorem, vel etiam ambitiosè, iuberet hereditatem vt ex fideicommiſſo reſtitui, etiam publicè Intereſt reſtitui: propter rerum iudicatarum auctoritatem*, l. 65. §. cùm prætor, D. ad Sc. Treb.

Intereſt publicè partus non ſubiici, vt ordo, dignitáſque familiarum ſalua ſit, l. 1. §. ſed etſi ſeruus, D. de inſpicien. vent.

Publicè Intereſt nihil rapi ex Incendio, Ruina, Naufragio, l. 1. D. de incẽd. rui. *Publicè Intereſt, Inſignes latrones, vel ſeditionum concitatores, vel duces factionum, damnatos, ſtatim puniri*, l. 16. D. de appellationib. *Publicè Intereſt facilè non remitti pœnam*, l. 14. C. de pœnis.

Publicè Intereſt artem Geometriæ diſcere & exercere, l. 2. C. de malefic. *Publicè Intereſt dotes mulieribus conſeruari: cùm dotatas eſſe feminas ad ſubolem procreandam, replẽdámque liberis ciuitatem, maximè ſit neceſſarium*, l. 1. D. ſolut. matrim. *Reipublicæ Intereſt mulieres dotes ſaluas habere, propter quas nubere poſſunt*, l. 2. D. de iure dot. *Intereſt Reipubl. eam quæ minor 12. annis in domum quaſi vxor ſit deducta, licet nondum vxor ſit, ſolidum tamen conſequi, vt ætate permittente nubere poſſit*, l. 17. §. vlt. & l. 18. D. de reb. auct. iudic. *Intereſt Reipubl. quamplurimos ad defendendam ſuam cauſam admittere*, l. 4. D. de oper. nou. nunt.

Intereſt Religionis monumẽta extrui, & exornari. l. 1. §. interdictũ, D. de mort. inf. *Intereſt publicæ diſciplinæ opinionem vniuſcuiuſque turpi carminis infamia vindicare*, Paul. lib. 5. Sentent. Tit. 4. *Publicæ ſalutis & ſecuritatis Intereſt, Cloacas & riuos purgare*, l. 5. §. ſi quis riuos, D. de oper. nou. nũt. *Non minus ſalubritatis, quàm decoris Intereſt, Cloacam, quæ peſtilens eſt, & teterrimo odore, cõtegi*, Plin. Epiſt. 99. lib. 10.

Priuatim verò *intereſt*, quod ad ſingulorum vtilitatem ſpectat, l. 65. §. Labeo, D. pro ſocio.

Intereſt noſtra Libertos, Libertáſque habere, l. 5. D. de liberal. cau.

Intereſt noſtra animum liberorum noſtrorum non corrumpi, l. 14. §. 1. D. de ſeru. corrup. *Si liberis qui in poteſtate ſunt, aut vxori fiat iniuria, noſtra Intereſt vindicare*, Paul. lib. 5. Sentẽt. Tit. 4. *Intereſt noſtra potius non ſoluere, quàm ſolutum repetere*, l. 3. D. de cõpenſationib. *Intereſt noſtra ne fallamur in modi renuntiatione*, l. 1. D. ſi menſor. *Intereſt Creditoru, duos reos habere*, l. 3. §. vlt. D. de liberat. leg. *Intereſt Debitoru liberari*, l. 39. §. Iulianus, D. de legat. 1.

Si Teſtator iuſſerit quoſdam ex heredibus æs alienum ſoluere, non Creditores habebũt actionem, ſed Coheredes, quorum Intereſt hoc fieri, l. 69. §. ſi teſtator, D. de legat. 1.

Intereſt fideiuſſoris pecuniã retinere, potiùs quàm ſolutam ſtipulatori, à reo repetere, l.15. D. de fideiuſſorib.

Intereſt fideiuſſoris, ſolui creditori, quàm ipſum conuentum mandati actionem intendere, l. 49. §. ſed ſi teſtator, D. de legat. 1. *Nihil Intereſt fideiuſſoris à debitore pecuniam non peti*, l.23. D. de pactis. *Intereſt defunctorum ſucceſſores habere: Intereſt viuentium non præcipitari, quamdiu iuſtè deliberant, hereditatem adeant, nécne*, l.6. D. de interrogationib. *Heredis intereſt defuncti exiſtimationem purgare*, l. 1. §. quoties, D. de iniur. *Si monumentum iuſſit teſtator fieri, quia heredum Intereſt, quos ius monumenti ſequitur*, &c. l.18. §. id tamen, D. famil. erciſc. *Heredis Intereſt*, in ſpecie l.71. D. de condic. & dem.

Intereſt hominis hominem beneficio adfici, l.7. D. de ſeru. expor. *Intereſt Parentis filium ſeruitem non ſubire*, l.1. D. de liber. cau. *Intereſt patris filiam dotatam habere*, l.71. D. de euictionib.

Intereſt domini proprietatis, fines prædij, cuius vſusfructus vel vſus abeſt, tueri, l.16. §.1. D. de vſu & habit.

Intereſt Dominorum, ne auxilium contra ſæuitiam, vel famem, vel intolerabilem iniuriam, denegetur his qui iuſtè deprecantur, l.2. §.1. D. de his qui ſui.

Intereſt fructuarij bonæ frugi ſeruum eſſe, l.9. §.1. D. ſeru. corrup.

Intereſt eius cui ſub conditione legatum eſt, cautum habere, l.14. D. ex quib. cauſ. in poſſeſſ. *Intereſt Legatariorum adiri hereditatem*, l.1. §. idem Iulianus, D. ſi mulier. ventr. nom.

Intereſt emptoris primi ſecundo rem non euinci, l. vlt. D. de except. rei vend.

Intereſt minoris rem quæ maiorum eius fuerit emptam habere, l.35. D. de minorib.

Intereſt Mulieris dotem ei cui nuptura eſt ſolui, vt Incipiat eſſe dotata, l.71. §. Titio genere, D. de condic. & item, & l.69. §. ſi teſtator, D. de legat. 1.

Si Teſtator ſeruum pluris, quàm quanti eſt, redimi ac manumitti voluit: domino erit fideicommiſſi perſecutio, cuius Intereſt, præter verum pretium id quod plus ei iuſſus eſt dare, conſequi, l.32. D. de fideic. libert. *Nullorum magis Intereſt, quàm ipſorum quibus id priuilegium datum eſt*, l.24. §. vlt. D. de teſta. milit.

Intereſt malæ fidei poſſeſſoris rem non ſubripi, quippe cum periculo eius res ſit, l.12. D. de furtis. *Is cuius Intereſt furti habet actionem, ſi honeſta cauſa Intereſt*, l.10. l.11. & l.14. §. præterea, D. de furtis. *Non is cuiuſcumque Intererit rem non perire, habet furti actionem, ſed qui ob eam rem tenetur quòd ea res culpa eius perit*, l.12. §. an pater, D. eod. tit. *Creditoris cuius pignus ſubreptum eſt, non credito tenus Intereſt*, &c. l.15. D. eod. tit.

Plerumque autem *Intereſſe*, pecuniariter accipimus. *Mandati Actio tunc competit, cùm cœpit Intereſſe eius qui mandauit*, l.8. §. mandati, D. mandati. *Ad exhibendum poſſunt agere omnes quorum Intereſt*, l.3. §. ſciendũ, D. ad exhib. quod vti accipiendũ ſit, vide l.19. D. eod. *Ad exhibẽdum actio ei creditur competere, cuius peculiariter Intereſt*, l.13. D. eod. *Actio datur, ſi Interſit*, l.5. §. vlt. D. ne quis eum qui in ius vocat. *In Iudicio finium regundorum etiam eius ratio fit quod Intereſt*, l.4. §. 1. D. fin. regundo, id eſt, *ſi aliquam vtilitatem reus ex eo loco percepit, quem vicini eſſe apparuit. Si nihil Interſit actoris*, l.2. §. vlt. D. ſi quis in ius vocat, id eſt, *ſi ius eius non ſit factum deterius*, vt l. 8. D. ſi quis cautionib. vel, ſi nullum ex hoc damnum paſſus ſit. *Æſtimatio eius quod Interſit agentis*, l.12. §. vlt. D. ſi quis cautionib.

Quanti actoris Intereſt, l.37. §. vlt. D. ad L. Aquil. *Quanti Actoris Interfuerit, per eum non effectum, &c.* l.12. §. ſi poſt, D. ad exhibend. *Quod Intereſt Creditoris*, l.54. D. de fideiuſſorib.

Si aliquid litigantium Interſit, l.32. §. item non eſt, D. de recep. qui arbitr.

Nihil Intereſt petitoris, l.95. D. de ſolutionib.

In eo iure quo dicitur, *in Rem Pacta omnibus prodeſſe, quorum obligationem diſſolutam eſſe eius qui paciſcebatur, interfuit*, l.21. §. vlt. D. de pactis, *non quoquo modo cuiuſque Intereſt: ſed ita, ſi aliquem pecuniarium damnum immineat*, l.23. D. eod. tit.

Id quod Intereſt, à *Re, reique æſtimatione*, ſeparatur, l.1. §. conſiderandum, D. de tut. & rat. diſtr. l.1. D. de act. empt. Et proinde *id quod Intereſt*, & *Quanti ea res eſt*, diuerſa noſtri auctores faciunt, l. vn. in fi. D. ſi quis ius dic. l.4. §. in eum, D. de damn. infect. l.56. D. ad leg. Aquil. His enim verbis, verum rei pretium, illis, omnis vtilitas, quæ modò circa rem conſiſtat, continetur, l.193. D. de verb. ſignific. l.21. §. cùm per emptorem, D. de act. empt. Vnde Paul. in l.13. D. rat. rem hab. *In quantum Interfuit*, ſic interpretatur, id eſt, quantum mihi abeſt, quantúmque lucrari potui. Exempla eius quod Intereſt peti poſſunt ex l.21. §. vlt. cum l. ſeq. D. ad leg. Aquil. l.3. D. de condic. furt. l.8. D. de euictionib. l.10. §. cùm autem, D. de eden. l. vlt. D. de eo per quem fact. erit, l.33. D. locati. *Quanti Interfuit noſtra non eſſe occiſum*, d. l.21. §. vlt. D. ad L. Aquil. *Quanti mea Interfuerit certo loco dari*, l.15. D. de compenſationib.

Cuius

Cuius magis Intereſt,l.vlt.§.ſi plures,D.de colluſ.deteg.*In popularibus actionibus is cuius Intereſt,præfertur*,l.3.D.de popularib.action.

In quod vniuſcuiuſque Intereſt agitur,l.3.§.ſi ad plures,D.de ſepulcr.viol.*Qui ſua Intereſſe dicit, propriam cauſam defendit*, l.2.§. vlt. D. quan. appellan.ſit. *Deſiit mea Intereſſe*, l.12. §.idem ſcribit,D.de furtis.

Quatenus Interſit,l.3.§.qui de ſepulcr.D.de ſepulcr.viol.*Quatenus cuius Interſit*, &c. l.24.D. de diuerſ.regul.

Quanti ſua Intereſt Inſtrumenta proferre,D.de in lit.iuran. *Quanti ſua Intereſt exhiberi*, l.vlt.§.1. D.de appellationib. *Quod ſua Interfuit nummos ſua die ſibi redditos eſſe*,l.3.D.de in lit.iuran.*Niſi fortè tua Interſit te accepiſſe ob hanc cauſam pecuniam*, l.5. D.de condict.cau.da.

Intereſſe pluris vel minoris,l.8.§.vlt.D.de edēdo. *Si valde Intereſſe compererit*,l.9.§.ſummatim, D.de interrogationib.*Quia nihil vicinorum Intereſt*,l.15.D.de ſeruitutib.*Quanti Intereſt non vti*, l.4.D.ſi ſeruit.vindic. *Quanti Actoris Interſit pecuniam ſolutam eſſe*, l. 8. D.de eo quod certo loco.

Si tanti Interfuit, l.27.D.de furt.*Si Interfuit Ædium hoc fieri*,l.6.§.vlt.D.comm.diuid.*Si Hereditatis Interfuit hominem emi*, l. 20. §.1. D. de heredit.petit.

Quorum Intereſt,pro,ad quorũ officium ſpectat,& pertinet,l.56.D.locati,l.3.C.de confirm. tut.l.6.& l.7.C.de aduoc.diuerſ.iudic.l.2.ad leg.Iul.de ambit. in Cod. Th. & l.4. de fabricen.lib.11. C.hoc modo & Iuſtinianus Græcè loqui ſolet in Nouellis ἐξιώθῃ τῇ σῇ ὑπεροχῇ, pro eo quod eſt,Spectabit ad celſitudinis tuæ officium.

Intereſſe,l.4.§.vlt.D.ſi quis cautionib.id eſt,referre,l.39.D.de acqu.poſſ.vt,l.8.§.ſi tutores, D.mandati,ſeu, differentiam eſſe,l.3.D.ad L.Aquil.*Intereſſe*,id eſt,adeſſe. *Intereſſe frumentationibus,& principiis*, l.12.§.vlt.D.de re milit. *Qui Interfuit iudicio*,l.4.§.vl.D.de appellationib.

Multùm intereſt, l.10.& l.41.D. de man.teſt. l.5. §. vlt. D. qui à quib.l.75.§.1.D.de legat.1. l.7.§.vlt.D.de iniuriis.l.19.D.de ædil.edic.l.13.& l.20. D. de his qui not.inf.l.2.D.de fin.regũd.l.3.D.de adquir.poſſeſſ.l.36.D.de iure dot.l.6.C.ſi quis alteri,l.21.C.de ſolutionib.*Plurimum Intereſt*,l.18.D.de inſtruct.vel inſtrum. *Non intereſt*, l.34.§.1.de euictionib. l.81.D. pro ſocio.*Nec Intereſt*,l.53.D.ſolut.matr.

Nec Intereſſe,l.62.D.de condic.& demõſtrat.l.3.§.tutor,D.de ſuſpect.tutor. l.36.D.de ſeruit.pręd.vrb.Nec *quicquam Intereſt*,l.5.D.de vſurpationib.l.25.§.1.D.de adquir.poſſeſſ.*Neque enim Intereſt*,l.3.§.tutor,D.de ſuſpec.tut.*Neque Intereſt*.l.48.D.de vſurpationib.*Nihil Intereſt*, l.50.D.de bon.libert.l.12.D.de inoff.teſt.l.13.D.de vulg.& pupil.l.20.D.de pecul.leg. l.16. D.de liberat.leg.*Quid Intereſt?* l.56.D.ad L. Falcid. *Quid Interſit ſi?* l.3.D. de coniung. cum emanc.

INTEREVNT *Homines,vel Morte,vel,maxima & media, capitis minutione: Res verò, cùm aut nullæ relinquuntur, aut condicionem mutant*,l.63.§.vlt.D.pro ſocio. Atque ita, *Fundum*, inundatione aquarum,vel chaſmate, alióve quo caſu,*Interire*,dixit Vlpia.in l.10.in fi.D.de peric.& commod.& Imper.l.1.C.de iur. emphyt. id eſt, *perire*, vt l.47.§. vlt.D.de legat.1.

Interire Res,l.1.C.de his quæ vi.*Interire pignora ruina ædium*,l.34.D.de dam.infec. l.5. C.de pignerat.act.

Interire Res ſine dolo malo & culpa,l.16.D.de condict.furt.*Interitura res*, l.14. §.vlt. D.depoſiti.

Nec tantùm animales res, ſed & quæ anima carent, *Interire* dicuntur. *Si frumentum aut vinum familiæ parauerit, ídque caſu quodam Interierit*,l.22. D.de negot. geſt. *Licet peculium Interierit*, l.19.§.vlt.D.de pecun.conſtit.

Sed nec corporales modò res, verùm etiam incorporales, veluti *Iura*, Interire dicimus. *Ne ſeruitus Intereat*,l.11.D.comm.præd.

Interire vſufructus,l.10.§.ſi maſſæ,D.quib.mod.vſusfruc. *Rei mutatione Interire vſumfructum placet*,l.5.§.rei.D.eod.tit.id eſt,*extingui*,vt ead.l.§.vlt.

Interire actiones,id eſt,extingui & finiri,l.10.D.de tutel.ration. *Si quæ tales ſint Actiones, vt Tempore,vel Morte, Intereant*,l.24.D.de liber.cau.

Interire poſſeſſio,l.44. D.de adquir.poſſeſſ.

Interiiſſe Tabulæ dicuntur,quæ interciderunt,perierunt,l.1.D.ſi tab.teſt.nul.ext.

INTERITVS *Perſonæ*,l.4.D.de nouationib. *Rei*, l.11. D. comm. diuid. *Interitus naturalis rei*, l.14.§.vlt. D. depoſiti. *Interibus actorum*, l.11.C.de fide inſtrum.*Interitus vſusfructus*, l.15.D. famil.ereiſc.

Interitus vſusfructus,l.5.§.Rei,& l.14.D.quib.mod.vſufr.

INTERIM,id eſt,pendente Die,vel Condicione.l.10.D.de adſign.libert.l.46.D.famil.erciſc.l.22.D.mand.l.13.§. ſi ſub condicione, D.de pignorib.l.41.D.de condic.& demõſtrat.l.16.D.de manumiſſ.teſtam.l.36.§.vlt.D.ad leg. Falcid. l.96. §.penult. D.de legat.1.l.6.D.de vſufr. adcreſc.l.19.D.de quæſtionib. l.2.D.pro ſocio,l.1. §.ſi decem,D.vt legator. l.39.l.12.§.Iulianus,D.de vſufruc. l.3.§.qui fideicommiſſ. D. de hered. inſtit.l.6.D.de condic.indeb.l.34.D.de religioſis,l.10.& l.46.D.famil.erciſ.l.27.D.de inoff.teſt.

Interim,id eſt,dum apud hoſtes eſt,l.6.in fi.D.quibus ex cauſ.in poſſ.

Interim,l.37.D.de noxal.act.ſignificat,quamdiu res apud eos manet.

Interim,id eſt,donec res euincatur,l.29.D.de negot.geſt.

Interim,in l.8.D.ad leg.Pomp.de parricid.id eſt,in reatu & pendente criminis quæſtione.

Interim,id eſt,quamdiu nolit, l.41.§.penult. D.de legat.3. *Interim*, id eſt,quamdiu in ſenatorio ordine manet, l.27.D.de ritu nupt.

Interim, id eſt quod ad præſens,vt vulgo loquimur,l.48.§.vlt. D.de iur.fiſci. *Interim*,id eſt, donec infantis ætatẽ exceſſerit, l.55.D.de vſufr. *Interim*, l.3.D.mandati,l.95.D.de ſolution. l.3.§.plus dicit,D.ad exhib.l.112.§.vlt.D.de condic.& dem. l.9.D. ex quib. cauſſ. in poſſeſſ. l.5.§.1.D.qui & à quib.l.24.§.vlt.D.de liber.cau.l.42.§.cùm filius, D.de bon. libert. l.16.§.vlt.D.quando dies leg.l.64.§.quis rogat.D.ad Sc.Trebell.l.25.D.quando dies,l.5.D.vt legat.l.4.D.de bon.poſſ.contr.tab.l.91.§.vlt.D.de legat.1. *Interim*, id eſt, dum conſtituitur, l.11.D.de pecun.conſtit. *Interim*,id eſt,dum totum emat,l.36.§.vlt.D.mandati. *Interim*,id eſt ventre pleno,& antequam mulier enixa ſit,l.3.§.vlt.& l.5.D.ſi pars hered.pet.

Interim,id eſt donec ad iuſtam ætatem peruenerit,l.8.D.de condict.cau.da. *Interim*,id eſt, pendente iudicio,l.78.D.de legat.2.

Interim,id eſt,durante furore, l.12.D. de ſuſpect.tutor.

Interim,l.7.D.de agnoſc.& alend.id eſt,pendente quæſtion.

Interim,id eſt,pendente appellatione,l.21.§.ſi magiſtratus,& §.ſi vterq;, D. de appellationib.

Interim,id eſt donec poſtumus naſcatur,l.29.D.de negot.geſt.

Interim,id eſt,dum deliberat heres,l.9.D.de quib.ex cau.in poſſ. *Interim imponi*, l.18. D.de ſeruitutib.

Interim,id eſt,conſtante matrĩmonio,l.5. D.de bon.damnat.

Interim,id eſt,donec furor durat,l.12.D.de excuſationib. *Interim* , id eſt, antequam dominium auferatur,l.36.D. de noxal.act. *Interim*,id eſt,tantiſper,l.20.§.inſtructis,D.de fund. inſtru.vel inſtru.leg. *Interim*,id eſt,donec dies venerit,l.16.D.de ann.lega. *Interim* , id eſt, ante triennium,l.56.§.1.D.ad leg.Falcid.

Interim,id eſt,donec pupilli ſucceſſio locum habeat,l.34.§.ſi communem,D.de leg.1.

Interim,id eſt,pendente appellatione, l.27.§.de inofficioſo, D.de inoffic. teſtam. l.11. §.1. D.de appellation.l.7.D.de munerib.& honorib.l.6.§.quid tamen, D.de iniuſto.

Interim percepti fructus,l.vlt.D.de iur.dot.l.91.§.vlt.D.de legat.1.

Interim,id eſt,inter vulnus & mortem,l.51.D.ad leg.Aquil. *Interim*,id eſt, quoad apud hoſtes eſt pater,l.1.§.1.& l.7.§.non ſolum,D.de Senatuſc.Maced.

Interim,id eſt, intra annum,l.81.§.ſi cum,D.de legat.1.

Interim,id eſt,ante tempus,l.113.D.de legat.1.

Interim,id eſt,aliquo tempore,l.242.in fin.D.de verb.ſignificat.

INTERLINERE eſt,inducere. *Si chirographum Interleuero*,l.5.§.quinimmo,D.commodati. *Si inſtrumẽta Interleuit*, l.27.§.vlt.D.de furtis. *Qui tabulas Interleuerit*, l.42. D.ad Leg. Aquil. *Si quis tabulas Inſtrumentorum Interleuerit*,l.31.D.de furtis. *Si Tabulas hereditarias Interleuiſſe dicantur*, l.18. D.famil.erciſc. *Qui teſtamentum Interleuerit*.Cic.pro Cluent. *Si rationes Interleuiſſe dicatur*,l.67.D.de legat.1.

Interlinere, & *Delere*, ſeparantur. *Qui teſtamentum deleuerit,Interleuerit*, l.2. D.de lege Corn. de falſ. *Si vnus ex heredibus rationes hereditarias Deleuerit,vel Interleuerit*,l.16.§.denique,D.famil. erciſc. *Si Rationes,ceteráque Inſtrumenta Interleuerit,Deleuerit*,l.11.§.1.D.de ſeruo corrup.

Interlinere,& *ſuperducere*, ſeparantur,l,20.§.vlt.D.de teſtam.mil.

INTERLOQVI *Iudex,Præſes,Prætor*, dicitur, cùm quid, inter cognoſcendum, pronuntiat. *Si Quæſtionem in ciuili negotio habendam iudex Interlocutus ſit*, l.2.D.de appellationib. recipiend. *Si*

Præſes,

Præſes, vel iudex, ita Interlocutus ſit, Vim feciſti, l.32. D. de pœnis. *Si de decurione puniendo vel filio, nepotéve, Præſes ſcribendum principi Interlocutus eſt*, l.6. §. eius qui, D. de iniuſto rup. *Si quis fortè Interlocutus fuerit, ſe Principem conſulturum*, l.1. D. de appellationib. *Prætorem Interlocutum eſſe, vt ſiue Actione vellet aduerſus Campanos experiri, eſſe propoſitum: ſiue Exceptione aduerſus petentes, non deeſſe exceptionem*, l.9. §. ſed ex facto, D. quod met. cau. *Si ita fuerit Interlocutus, Lucius Titius temere accuſaſſe videtur*, l. §. quæri, D. ad Sc. Turpilian.

Iudices ſic Interloqui ſolent, vt ſi mouentia non ſint, res ſoli quoque capiantur, l.15. § in venditione, D. de re iudica.

Interlocutus eſt Imperator, etiamſi nihil ab Inteſtato pater petiſſet, pios tamen filios debuiſſe manumittere eam quam pater dilexiſſet. Pronuntiauit igitur rectè eam manumiſſam, l.38. D. de fideic. libert.

Quodcumque Imperator de plano Interlocutus eſt, l.1. D. de conſtitutionib.

INTERLOCVTIO eſt pronuntiatio Iudicis, Præſidíſve, in exordio medióve litis interueniẽs: quæ principale negotium plerumque non omnino finit, vel peremit, l.9. C. de ſentent. & interlocutionib. *Interlocutio ſeuera*, l.3. §.1. D. de offic. præf. vig.

Interlocutio Iudicis, l.17. C. ex quib. cauſ. inf. *Præſidis*, l.19. C. eod. tit.

INTERMISCERE *actum alienum teſtamento*, l.21. §.1. D. qui teſtam. fa.

INTERMITTERE *Adminiſtrationẽ*, l.14. D. de tutel. & rat. *Negotia*, l.21. §. ſi viuo, D. de neg. geſt.

Turpitudo quæ poſtea Intermiſſa eſt, l. penult. D. de his qui not infam. *Intermiſſo legitimo ſpatio*, l.14. D. de ſeruit. vrbanor. præd.

Intermittere adminiſtrationem, l.14. D. de tutel. & rat.

Intermiſſi furoris tempore, Paul. lib.3. Sentent. Tit.4.

Si Intermiſſionem habet furioſus, l.20. §. ne furioſus, D. qui teſtam. fac. poſſ. id eſt, Interualla inſaniæ.

INTERMORIVNTVR *Viæ*, l. vlt. D. de loc. & itinerib. pub.

INTERNECINVM *Teſtamentum*, ait Feſtus, eſt *propter quod dominus eius necatus eſt*. Inde, *Internecini actio*, l.14. de accuſationib. C. Theod. & *Internecini iudicium*, quod, interprete Iſidoro, lib.5. Etymolog. cap.26. *In eum dabatur, qui falſum teſtamentum fecerat, & ob hoc hominem occidit.*

INTERNOSCI, l.31. D. locati.

Per INTERNVNTIVM *Iuſſum fieri poteſt*, l.21. §. iuſſum, D. de adquir. vel omitt. *Sponſalia conſtitui*, l. vlt. D. de ſponſalib. vbi coram & per Internuntium opponuntur: *per Nuntium*, ait l.2. D. de oblig. & act.

INTERPELLARE, *eſt* extra iudicium petere, denuntiar, eflagitare, l.23. D. de obligat. & act. *Si Interpellet pars heredum*, l.81. D. de ſolutionib.

Interpellari pecuniæ à parte promiſſoris, l. l.2. D. de nautico fœnore. *Aut ſolus tutor Interpelletur*, l.24. D. de verb. oblig.

Si Interpellatus opportuno loco non ſoluerit, l.32. D. de vſuris. *Si Interpellatus non dediſti*, l.23. D. de verb. oblig. *Cùm, Interpellatus, cum aliquo ſpatio, qui conferre potuit, non facit*, l.5. D. de collat. bon. *Cùm Interpellatus heres, fundum non dediſſet*, D. quand. dies leg. *Si omnino debitor Interpellatus non fuerit*, l.23. D. de oblig. & action. *Si Interpellatus emptor non ſoluat*, l.4. §. Marcellus, D. de lege commiſſor. *Si promiſſor Interpellatus ſit*, l.49. §. vlt. D. de verb. obli. *De vſuris ſoluẽdis Interpellata non eſt*, l.18. §. manumiſſis, D. de alimen. vel cibar. leg.

Aliàs, Interpellare, eſt debitorem appellare & iudicio conuenire, l. 45. D. de adminiſt. & peric.

Interpellare nominatores, l. vlt. C. quo quiſque ordine. *Improbè illum alterius nomine conabitur Interpellare*, l.46. D. de adminiſtr. & peric. *Interpellari in reliqua collegarum*, l. 21. D. ad municipal.

Interpellari creditor, l. vlt. C. ſi antiquior. *Extra ordinem Interpelletur*, l. 12. D. de religioſ. & ſumpt.

Interpellari matres ex perſona filiorum, l.3. C. ne vxor pro marito.

Interpellare iudicem, l.41. C. de tranſac. *Interpellare præſidem*, l.6. C. de vſuris. *Interpellatus præſes*, l.5. C. de ingenu. manumiſſ. *Prouincia*, l.9. C. de tranſactionib. id eſt, aditus.

Interpellare, id eſt, interrumpere.

Interpellare poſſeſſionem, l.2. D. pro hered. *Lex Iulia non Interpellat eam poſſeſſionem quæ per longum tempus fit*, l.16. D. de fund. dotal.

Interpellare Poſſeſſores, l.1. D. de diſtract. pignor. *Qui ius ſuum non Interpellauit*, l. 18. §. vlt. D. quemad. ſeruit. amitt.

Interpellare Vſucapionem, l.1. §. vlt. D. vſufruc. quemad. cau.

Interpellari, id eſt, interrumpi. Sic *Interpellari poſſeſſio*, l.14. D. de ſeruitutib. l.7. §. procurator, D. pro emptore. *Interpellata eſſe poſſeſſio, & cœpta durare*, opponuntur, l.12. D. pro empto.

Interpellari Vſucapio, l.2. §. vlt. D. pro emptor. l.84. D. de furtis, l.29. D. de pigner. act. l.33. §. qui pignor. & §. vlt. D. de vſurpationib. l.1. §. vlt. D. vſuf. quemad. cau. *Interpellata vſucapio*, l.13. D. pro emptore. l.32. D. de ſeruit. præd. vrbanor. *Interpellari vſucapiones*, l.1. D. de muncrib. *Interpellari bona*, l.5. C. de iur. fiſci. *Interpellari petitio*, l.6. C. de adquir. & retin. poſſ. *Interpellare*, id eſt, impedire. *Si procurator iuſtam cauſam habuerit, Interpellandi manumiſſionem ſerui*, l.30. D. mandati. *Nihil facit ad Interpellandam iuriſdictionem eius, qui de fideicommiſſa libertate cognoſcit*, l.36. §. vlt. D. de fideicom. liber. *Interpellari libertas lege*, l.67. D. qui & à quib. *Ne venditio Interpelletur*, l.6. D. de optio. vel elect. *Si ab eo Interpellabitur*, id eſt, prohibebitur frui, l.33. D. locati.

Interpellare, id eſt, appellare de ſtupro, *Qui mulierem puellámve Interpellauerit*, l.1. §. vlt. D. de extraord. crimin. id eſt, blanda oratione, mulieris, puellęve pudicitiam adtemptauerit, vt loquitur l.15. §. appellare, D. de iniuriis. *Interpellari de ſtupro*, Paul. lib.4. Sentent. Tit.5.

Interpellatores matrimoniorum, Paul. lib.5. Sentent. Tit.4. l.1. D. de extraor. crim.

INTERPELLATIO, pro iudiciaria perſecutione, l.23. D. de iudiciis. *Sine interpellatione*, id eſt, controuerſia, l.188. D. de verb. ſignific. l.2. C. de long. temp. præſcript.

INTERPOLA *veſtimenta*, l.23. D. de contr. empt. vbi *Interpola*, *Noua* opponuntur. Proinde, apud Iſidor. lib.19. origin. cap.22. vbi vulgò legitur *Intripola veſtis illa vocatur, quæ dum ſit vetus, ad nouam ſpeciem recuratur*, emenda *Interpola*.

Interpolant veteratores, l.37. D. de ædil. edict.

INTERPONERE *ſe*, id eſt, partes ſuas accommodare, & auxilium ſuum impartiri. *Magis eſt, vt vtrubique ſe Iudex interponat*, l.5. §.1. D. de agnoſc. & aliud *Interponere ſe in his iudex non debet*, l.41. §.1. D. fam. erc. *Prætor Interponere ſe non debet*, l.34. §.1. D. de minorib. *Contractus, in quibus Prætor ſe non Interponit*, l.6. §. apud. D. quæ in fraud. credit. *Vt Prætor ſe non Interponat*, l.32. §. ſumma, D. de recept. qui arbitr. *Cùm nec in priuatorum contractibus fiſcus ſe Interponere debeat*, l.5. C. ſi mancip. ita fuer. *Non interponente ſe magiſtratu*, l.4. §. ſi tam, D. de damn. infect. *Præſes Prouinciæ auctoritatem ſuam Interponat*, l.2. §. vlt. D. de oper. publ. *Cœpit Senatus ſe Interponere*, l.2. §. deinde quia, D. orig. iur.

Interponere ſe ſuam beneuolentiam Diuus Pius reſcripſit, l.52. D. de adquir. vel omitt. *Interponere officium ſuum arbiter*, l.30. D. famil. erciſc. *Interponi officium iudicis*, l.22. §. nec non, D. ſolut. matrim. *Prætoris partes Interponendæ ſunt*. l.5. D. de liber. cau. *Interponit Decretũ prætor*, l.1. §. ſi ea, D. de vent. in poſſ. l.5. D. de confir. tut. l.7. §.1. D. de curat. fur. *Interponi decretum*, l.7. D. de Carbon. l.3. §. ſi cauſ. D. de bonor. poſſeſſ. l.30. §. in furioſo, D. de fideicom. liber. l.11. C. eod. tit. l.6. C. de præd. minor. & apud Paul. l.4. Sentent. Tit.4.

Interpoſitum decretum, l.29. §. vlt. D. de minorib. l.30. in princip. D. de fideic. libert. l.3. C. de adminiſt. tut. l.29. §. vlt. D. mino. *Interpoſito decreto*, l.1. C. qui dare tut. l. vlt. C. de fideiuſſorib. minor. *Interpoſito decreto à Prætore*, l.54. D. de manum. teſt. *Non interpoſito decreto*, l.1. C. ſi maior fact. *Interponendum decretum*, l.6. D. de Carbon. edic.

Interponi Decreta, l.48. D. de re iudic. *Interponere ſe negotiis*, l.8. D. de legationib. id eſt, immiſcere ſe, ſeu interuenire negotiis, l. vlt. §. item ſi, D. ad Sc. Velleian. *Si mulier ipſa ſe Interpoſuit*, l.6. C. eod. tit. *Si ſeruum Interpoſuit mulier*, l.11. §. conſequenter, D. de donat. int. vir. *Interpoſitus* pro interpoſita perſona, l.12. D. ſi quid in fraud. l.57. D. ad L. Falcid. *Interpoſitus à marito*, d. l.11. §. idem *Interpoſitus procurator*, l.3. D. rat. rem hab. *Interpoſito curatore vendidit*, l.32. §. interpoſito, D. de adminiſtr. & peric.

Interponere Perſonam, l.13. D. de verb. obligationib. 14. §.1. D. quæ in fraud. l.5. in princ. & §. generaliter, D. de donat. int. vir. & vxor.

Interpoſita dicitur *Perſona*, quę nomen ſuum alteri accõmodat *per Interpoſitam perſonã*, l.87. D. ad L. Falcid. l.1. §. exceptionem, D. quar. rer. act. l.6. C. de inceſt. *Etiam per Interpoſitam donatio conſummari poteſt*, l.4. D. de donationib.

Inter virum & vxorem, nec per Interpoſitam, perſonam donatio fieri poteſt, Paul. lib.2. Sentent. Tit.24. *Qui per Interpoſitam perſonam rem pupilli emit*, l.5. §. item, D. de auctor. & conſen.

Interpoſita perſona eius, id eſt, ſi eius perſona interponatur, l.5. D. de ſtipul.

Interpoſitis perſonis, id eſt, per Interpoſitas perſonas, l. vlt. D. de ſponſalib.

Interponere Appellationem, l.24. §. vlt. & l.28. l. vlt. in princ. & l.1. D. de appellationib. l.9. C. eod. tit.

Interponi Appellatio, l.1. §. vlt. D. quæ ſent. ſine appell. l.3. C. de appell. l.6. C. ſi pendẽte appell. *Appellatio Interpoſita*, l.1. D. apud eum à quo appellat. l.1. D. ſi pendente appellat. l.5. C.

ſi reus

ſi reus, vel accuſat. *Interpoſita Appellatione*, l.6.§.1.l.14.§.accuſaſſe, D.de bon.libert.l.11.D.de appellationib.l.1.D.nihil innouari, l.1.C.de vacat. *Poſt Interpoſitam Appellationem*, l.1.D.de libell.dimiſſor.

Interponere Prouocationem, l.18.D.de appellationib.l.1.C.ſentent.reſcind. non poſſ. l.3.& l.7.C.quando prouocare. *Interpoſita prouocatio*, l.10.D.de tranſactionib.l.6.§.vlt.C.de appellationib. *Prouocatione*, l.1.D.nihil innouari, l.1.D.ſi pendente appellat.§.1.

Interponunt auctoritatem Tutores, Vlpian.Tit.12.Regular. *Interponi auctoritas*, l.18.D.de adminiſtr.& peric.l.25.§.iuſſum, D.de adqu.vel omitt. *Interpoſita auctoritas*, l.9.§.tutor, & l.13.D.de auct.& conſen.

Interponere Cautionem, l.7.D.de hered.petit.l.52.§.vlt. D.de pecul.l.41.D. de iudiciis, l.76.§. qui Mucianam, D.de legat.2.l.2.C.de non numer.pec. *Non Interpoſuit cautionem*, l.7.D.de dote præleg.l.1.§.1.D.vt legat.l.4.§.item, D.de fideicomm.libert.

Interponi Cautio, l.6.§.vlt.D. quod cuiuſcumque, l.11. D. vſusfruct. quemadm.cau.l.35.§.1.D.de hered.inſtit.l.5.& l.19.D.famil.erciſc. l.27. D. pro ſocio, l.3.§.1.& §.vlt.D.ſi cui plus, l.1.§.ſi heres, D.ad Senat.Treb.l.69.§.vlt. D.de leg.1. l.41. §.agri, D.de legat.3.l.1.§. quamuis, D.de collat.bonor. l.73.D.de condic.& dem. l.69. D.de legat.1. l.4. C. de condic. indeb. *Cautionem Interponendam*, l.71.D.de condic.& dem.

Interpoſita Cautio, l.1.D.de condic. ob turp.cauſ. l.32. D. de damn. infect.

Interpoſita Cautione, l.42.§.1.D.de mort.cauſ.donat.l.52.§.vlt.D.de peculio, l.13.D.de quęſtionib.l.3.C.de poſtul.l.vlt.C.qui ætate vel profeſſ. *Non Interpoſita Cautione*, l.6.D.de dam.infect. *Poſt Cautionem Interpoſitam*, l.79.§.qui poſt, D.de condic.& dem.l.3.D.quæ res pigno.

Interponi cautione, l.25.§.contra, D.famil. erciſc. *Interponendæ Cautiones*, l.15. §. ſi ſub condicione, D.de pignorib.l.8.D.de legat.2.

Interpoſitis Cautionibus.l.78.D.de hered.inſtit.l.57.D.ſolut.matr.l.132.D.de verbor. oblig.l.15.D.comm.diuid.l.67.§.ſed & ſi fundum, D.de leg.2.l.29.D.de vſu & vſufr. l.20. §. prædia, D.de inſtruct.vel inſtrum.l.21.§.vlt.D.de euictionib.& apud Vlpian.Tit.25.Regular.

Interponere Satiſdationẽ, l.vlt.C.de tut.vel cur.qui ſatiſd. *Satiſdatio Interpoſita*, l.20.D.de oper.no.nunt. *Interpoſita ſatiſdatione*, l.24.§.quoties, D.ſolut. matrim. l.5. D. de confir. tutor. l.6.D.quando ex facto, l.67.D.de condic.& dem.l.33.D.de reb. auct. iud. *Interponendæ ſatiſdationis gratia*, l.3.§.vlt.D.ſi cui plus. *Interponere fidem*, l.10.§.vlt.D.de his quæ vt indignis. *Fidem ſuam Interponere*, l.3.C.ad Senatuſc.Velleian.

Interponi Pactionem, l.15.D.ad Sc.Turpill. *Interpoſita Pactio*, l.4. C.de inutilib.ſtipulat.

Interponere Pactum.l.1.D.de diſtractio. pign. l.3. D. quæ res pignor. l.55. & l.27. §. ſi cum decem, C.de pact.l.2.C.de iure dotium. *Interpoſitum pactum*, l.12.§.1.D.de pact.dotalib. l.9.§.vlt.D.de tranſactionib.l.5.D.quib.mod.pign.l.4.C.de pact.conuen.l.21.C.de iure dot. *Interpoſito pacto*, l.1.C.de condic.ob cauſ.l.22.C.de vſuris. *Placitum*, l.7.C.de tranſactionib. *Interponere ſtipulationem*, l.35.D.de actionib.emp.l.5.D.de doli except.l.6.D.de negot.geſt.l.18.§.emptor, D.de dam.infec.l.49.D.famil.erciſc.l.41.D.de verb.oblig.l.5.D.de dol. except.l.84.D.ad leg.Falcid. *Interponere Stipulationes*, l.36.D.de act.empt. *Interponi Stipulatio*, l.18.l.23.& l.24.D.de damn.infect.l.2.§.circa, D.de dol.except.l.38.D.de ſolutionib.l.5.D.de tranſactionib.l.1.§.1.D. vſusfruct. quemadm.cau.l.1.in princ.& §.ſi legata, D.ſi cui plus, l.8.§.vlt.l.13.l.20.& l.21.D.de oper. no. nunt.l.7.D.de dam.inf.l.10.D.rat.rem hab. l.vlt. C.de fideiuſſorib.tut. *Stipulationes*, l.1.D.de ſtipul.ſeruor. l.1. l.12. & l.13.D.iudic.ſolui, l.4.D.de ſtipul.prætor.l.20.l.22.& l.vlt.§.vlt.D.rat.rem hab. *Interpoſita Stipulatio*, l.59.§.vlt.D.ad Sc.Trebel.l.4.§.vlt.D.de naut.fenor.l.1.D.ſi cui plus, l.13.D.de oper.no.nũt.l.24.D.de pręſcrip. verb.l.63.D.de iure dot.l.19.l.51.§.1.& l.52.D.de euictionib.l.11. D. qui potior.in pign. l.4. D. de vſuris, l.25.D.de ſtipul.ſeru.l.134.§.vlt.D.de verb.obligat.l.48.D.ſolut.matr.l.49.D.de reb.credit.l.9.C.de non numer.pec.l.4.C.de vſuris.& apud Paul. lib. Sentent. Tit.9. *Interpoſita Stipulatione*, l.1.§.interdum, D.ad L.Falcid.l.26.D.de minorib.l.1.D.de ſtipul.prætor. *Interpoſita Pactione, vel Stipulatione*, l.1.C.ſol.mat. *Per Interpoſitam Stipulationem*, l.18.§.ſi is, & §.emptor, D.de dã.inf. *Interponendæ Stipulationis gratia*, l.121.D.de verb.obl. *Interponi Stipulationes*, l.20.D.rat.rẽ hab. *Interponere Teſtationẽ*, l.16.D.de Sc.Maced. *Interponi*, intercedere, interuenire. *Interpoſitus Contractus*, l.73.D.ad Sc.Treb. *Interpoſita acceptilatio*, l.13.§.ſtichum, D.de acceptil. *Interpoſita Donatio*, l.40.D.de mort.cau.donat. *Interpoſita liberalitas*, l.2.C.de dote cau. *Interpoſita locatio*, l.44.D.de fideiuſſorib. *Interpoſita obligatio*, l.12.§.vlt. D. de diſtract. pignor. *Interpoſita per Iuſiurandum obligatio*, l.13.D.de acciptilat. *Interpoſita obligatione*, l.12.§.1. D.de diſtrat.pign. *Interpoſita tranſactio*, l.2.l.7.l.8.l.11.& l.13.C.de tranſactionib.

Interpoſita Delegatio,l.3.C.de nouationib. *Interpoſitis delegationibus*,l.40.§.poſt diuiſionem, D.de pact.l.77.§.hereditatem, D.de legat.2.

Interpoſita denunciatio.l.vlt.C.debitor vendition.*Poſt Interpoſitam denunciationem*,l.4. C.ad Senatuſc.Turpill.*Interpoſitis denunciationibus*,l.vlt. C.de vſur.pupillar.

Impoſsibili condicione Interpoſita,l.31. D. de obligat. & act.

Interpoſito dolo, l.1.C.de iure dot.

Interpoſita fraus,l.3.§.1.D.de iure fiſci.

Interpoſita ſcriptura,l.vlt.D.de obligationib.l.3.D.de condic.indeb.l.1.C.ſi maior fact.

Interpoſita traditio,l.1.C.quando liceat.

Interponere teſtationem,l.16.D.de Senat.Maced.

Interpoſitum edictum,l.7.§.ſi pupillus,D.de Carbon.edic.

Interpoſitum inſtrumentum, l.134.D. de verbor.obligat. l.72.D.de euictio. *Interpoſitis inſtrumentis*,l.35.D.de pact.

Interpoſitum iuſiurandum,l.28.§.1.l.40. & l.42.D.de iureiur. *Nec longum ſpatium Interponitur*, l.6.§.vlt.D.de duob.reis.*Interpoſito aliquo momento*,l.11.§.idem Marcellus, D.de donat. inter vir.*Interpoſito tempore*,l.33.D.de act.& obligat.l.4.D.de Carbon.edicto, l.135. §. Seïa, D.de verb.obligation.*Non multo Interpoſito tempore*,l.33.D.de ritu nuptiar. *Interpoſitis horis*,l.23.§.vlt.D.ad leg.Iul.de adult.

Interpoſitis inimicitiis,l.3.§.ſi quis,D.de adimẽd. *Nuptiis aliis Interpoſitis*,l.21.D.qui & à quib. manumiſſ.

Interpoſitis alienis ædibus,l.7.§.1.D.commun.præd.

INTERPOSITIO *Decreti*,l.vlt.C.de præd.& aliis,l.vlt.C.quãdo decreto,l.3.C.ſi quis ignor.

INTERPRES appellatur is cuius miniſterio ad alienam & extraneam linguam intelligendã vtimur,l.1.§.vlt. D.de verb.oblig.l.5.in fi.D.de captiuis,& poſtlim.reuer. Liuius lib.7.*Gallus proceſsit magnitudine atque armis inſignis,quatiénſque ſcutum haſta,cùm ſilentium feciſſet, prouocat, per Interpretem , vnum ex Romanis.* Ciceron. libr.5. in Verrem. *Valentinus eſt in Sicilia Interpres , quo Interprete , non ad Græcam, ſed ad furta & flagitia , vti ſolebat.* Idem pro Cornel. Balbo:*Quem apud maiores,Legati noſtri in Græciam proficiſcentes,Interpretem ſuum habere voluerũt.* Q.Curt.lib.5. *Iuſsúſque propius accedere ſine interprete: Nam haud rudis Græcæ linguæ Darius erat.* Et mox:*Et,interprete Græco, relato ſermone,exempta dubitatio eſt.* Plinius lib.25.cap.2.de Mithridate. *Illum, ſolum mortalium,viginti duabus locutum linguis,certum eſt, nec de ſubiectis gentibus vllum hominem per Interpretem appellaſſe.* Firmicus lib.3.Matheſ.cap.8. *Reddit etiam ſic per noctem collocutus Imperatorum, aut potentiſsimorum Iudicum interpretes.* Interpretum autem ſalarium ἑρμηνευτικὸν appellatur in vlt.D.de proxenetic.

INTERPRETARI *iura publicè*.§.reſponſa,Inſtit.de iure natur.

Interpretatus eſt Traianus,l.10.§.vlt.D.ad Senatuſc.Turpil.

Benignè Interpretari,l.24.D.de reb.dub.*Plenius Interpretamur*,l.1.D.de opt.vel elect.*In teſtamento plenius voluntates teſtantium Interpretantur*, l.12. D. de diuerſ. regul. *Beneficium Imperatoris quam pleniſsimè Interpretari debemus*,l.3.D.de conſtitut.princip.*Tam ſtrictè non ſunt Interpretandæ volũtates defunctorum*,l.12.§.ſed ſi pecoris,D.de vſu & habitatio.*Ab eo qui male ſententiam Interpretari dicitur*,l.4.de appellationib.*Interpretandum eſt*, l.64. D.de condic. & dem. *Ambiguum pactũ contra venditorem Interpretandum eſt*,l.135.D.de diuerſ.reg.*Verba contra ſtipulatorem Interpretanda ſunt*,l.38.§.in ſtipulationib.D.de verb. oblig. *An iure Interpretatum ſit*,l.4. D.de appellationib.*Aliter Interpretantibus*,l.77.D.de contrah.empt.

INTERPRETATIO *Edicti*,l.1.§.quamuis,D.de vent.inſpic. *Legum*,l.42.D.de pœnis. *Prudentium*,l.5.D.de trãſactionib.l.2.§.nouiſſimè,D.de orig.iur.*Perdura*,l.12.D.de cuſtod. & exhib. *Prætoris erit Interpretatio*,l.9.D. de ſtipulationib. prætor. *Aptanda eſt ſingulis verbis Senatuſconſulti congruens Interpretatio*,l.20.§.aptanda,D.de hered.petit.*Interpretationem Adhibere*,l.5.§.D. de incend.rui.*Eiuſdem Interpretationis eſſe omnes ſtipulationes*, l.32. §.1. D.ad Leg.Falcid.

Interpretationem Senatuſconſulti facere,l.20.§.præter,D.de heredit. petit. *Facturus legum vetuſtarum Interpretationem*,l.1.D.de orig.iur.*Interpretatio facienda*, l.29.D.de leg.3.*Interpretationem faciendam*,l.51.§.vlt.D.de manum.teſt.

Interpretatio facta eſt,l.1.§.vlt.D.de vſuris.*Hanc Interpretationem obtinuit*,l.45.D.de legat.3. *Interpretatione adiuuanda lex*,l.64.D.de condicion.& demonſtr.

INTERROGARE *Latrones de ſociis & receptatoribus*, l.6.D. de cuſtod.& exhib. *Interrogare repetundarum*, Tacit.lib.16.

Interrogari legibus dicebatur is, cui apud Prætorem accuſatio intendebatur, quemadmodũ exemplis comprobaui lib. 2. Antiquitat. Saluſt. in bello Catilinan. *P. Antonius, & P. Sylla deſignati Coſſ. legibus Interrogati pœnas dederant.* Et rurſus eodem lib. *Et ipſe lege Plautia Interrogatus erat à L. Paulo.* Sidon. Apollinar. lib. 1. Epiſt. 3. *I nunc, & legibus me ambitus interrogatum Senatu moue.*

Interrogare etiam dicitur qui quæſtionem habet, l. 1. §. qui quæſtionem, D. de quæſtionib. *Interrogari* dicuntur Serui, per quęſtionem & tormenta, l. 27. §. de cóque, D. ad L. Iul. de adul. l. 1. §. offic. D. de tut. & rat. Et ita, *Interrogari in caput domini*, l. 11. §. 1. & l. 18. §. ſeruus, D. de quæſt. *Seruus de ſe poteſt Interrogari*, l. 1. §. diuus Hadrianus, D. eod. *In ſe interrogari ſerui*, l. 7. D. de probationib. *Interrogari familia*, l. 17. D. de Sc. Silania. *Interrogari tormentis*, Tacit. lib. 3.

Interrogare Teſtes, l. 3. §. Idem diuus. D. de teſtib. & in Lege Dei, Tit. 9. *Interrogari Teſtes*, l. 24. D. de teſtib. *Interrogati Teſtes*, Paul. lib. 5. Sentent. Tit. 13. *Interrogante Magiſtratu*, §. lex, Inſtit. de iure natur. *Qui adoptat, Interrogatur an velit*, l. 2. D. de adoptionib.

Interrogare quoque dicitur qui ſtipulatur: & *Interrogari*, qui ſpõdet. *Qui præſens Interrogauit, ſi antequam reſponderetur diſceſſit*, l. 1. §. 1. D. de verbor. oblig. *Duos reos facturus ſi vtrumque Interrogatro*, l. 6. D. de duob. reis.

Si reum purè Interrogantur, Id fide tua eſſe iubes? l. 75. §. qui verò, D. verbor. obligat.

Interrogatus fideiuſſor, l. 3. §. vlt. D. de adminiſt. rer. ad ciuit. pertin. procuratorib.

In iure Interrogatus, l. 39. D. de procuratorib. l. 29. §. D. de donat.

Interrogata, l. 23. D. ad Sc. Velleian.

Interrogaui, &c. l. 22. D. de reb. cred. *Interrogatus Iulianus de hoc ſcribit*, l. 9. §. ſi nummos, D. de reb. cred. *Interrogatus Proculus ait*, l. 17. §. idem ait, D. de ædil. edic.

Interrogatio, vel rei promittendi, l. 137. D. de verbor. oblig. l. 6. D. de duob. reis. *Verbis obligatio contrahitur ex Interrogatione & reſponſu*, l. 1. §. verbis, D. de obligat. & act. *In ſtipulatione eius rei facta Interrogatio*, l. 7. D. de neg. geſt. *Mutua Interrogatio* in acceptilatione, l. 1. D. de acceptilatione.

Interrogatio ſerui in Tormentis, l. 1. §. Diuus Hadrianus, D. de quæſtionib. *Interrogatio nuda ſeruat abſque tormentis*, l. 15. §. quæſtionem, D. de iniuriis.

Interrogationes latronum, l. 6. D. de cuſtod. & exhibit.

Ad Interrogatum reſpondere, l. vlt. §. ſi ita, D. de verbor. obligat. *Nec ad Interrogatum eſſe reſponſum*, l. 83. §. ſi ſtipulante, D. de verb. oblig.

Interrogatoriæ Actiones, Rubr. de interrogatio. in iur. fac. & de Interrogator. actio. quę ſcilicet in ſimplici interrogatione verſabantur, ex qua iudicium inchoabatur. Quas in deſuetudinem abiiſſe Calliſtratus ſcribit, quòd nemo ante iudicium aliquid de ſuo iure reſpondere cogatur, l. 1. §. vlt. D. de interrogat. in iur. fac. Alij *Interrogotorias actiones* interpretantur quæ in eos dabantur, qui interrogati in iure aut confitebantur aut negabant, aut omnino non reſpondebant.

INTERRVMPERE, id eſt, interpellare.

Interrumpere ſeruitutem, l. 12. D. de donat. inter vir. *Non Interrumpit ſeruitutem*, l. 30. §. vlt. D. de ſeruit. præd. vrban.

Interrumpi Seruitus, l. vlt. D. de ſeruit. præd. ruſt. *Poſſeſsio*, l. 44. D. de donat. inter vir. l. 19. D. ex quib. cauſ. maior. *Naturaliter Interrũpitur poſſeſsio*, l. 5. D. de vſurpationib. *Non Interrupta poſſeſsio*, l. 2. C. de præſcript. long. temp. *Interrumpi Tempus*, l. 4. C. de vectigal.

Interrumpitur Vſucapio, l. 12. §. facti, D. de captiu. & poſtl. l. 5. & l. vlt. D. pro donato.

Interrupta via publica, l. 1. §. Iulianus, D. de itin. actúque pri.

INTERRVMPTIO *Vſucapionis*, l. 2. D. de vſurpationib.

INTERTRIMENTVM & INTERTRITVRA, l. vlt. §. Titius, D. de pignerat. actio.

INTERVALLVM vt locorum, ita & temporum tractum ac ſpatium ſignificat.

Interuallum temporis, l. 66. D. ad L. Falcid. *Interualla temporum*, l. 18. D. ad municipal. l. 3. C. de munerib. & honorib.

Interualla dierum & horarum, l. 4. §. vlt. D. ſeruitutib.

Poſt aliquod Interuallum, l. 76. D. de ſolutionib. *Poſt longum Interuallum*, l. 21. D. ad L. Aquil. *Longi temporis Interuallum*, l. 15. §. parum iuſtè, D. de vſuris. *Modicum temporis Interuallum*, l. 6. §. vlt. D. de duob. reis. *Interuallum medium*, l. 1. §. 1. D. de verbor. oblig.

Ex Interuallo, & ex continenti, opponuntur in lege Dei, Tit. 4. Sicut *Statim &c, poſt aliquod Interuallum*, l. 24. §. vlt. D. de reb. auctorit. iudic.

Interualla longiora aquæ, l.15.D.de ſeruit.præd.ruſtic.

Interualla furoris, l.14.D.de offic.præſid.pro *Intermiſſione.*

Interualla habet Tutela, l.3.§.quod ſi quis, D. de ſuſpect.tut.

Interualla Honorum, l.6.D.de legatio.& l.4.de munerib.& honor.non.cont. int.pat.& fil. & de interuallis,lib.10.C.id eſt, *Interualla temporum in continuandis oneribus*, vt l.18. D.ad municipal.ſiue vacationum conceſſa tempora his qui ad eoſdem, vel alios honores, eadémque vel alia munera denuò vocantur, vt traditur in l.1.C.de munerib.lib.10.ſignificatúrque in l. 12.D.de vacar.mun. Eáque eſt *Temporum præſcriptio*, quam in honoribus repetendis, vel aliis ſuſcipiendis, dari, Papinian. ſcribit in l.17.§.præſcriptio, D.ad municipal.

Intervenire, eſt interponi, intercedere. Et tam de Perſonis, quàm de Locis, Tẽporibus, & rebus quibuſlibet ſiue corporalibus, ſiue incorporalibus, vſurpatur. Ac de perſonis quidẽ non vno modo. Nam & qui in iudicio pro aliis, ſiue intercedente mandato, ſiue citra mandatum, conſiſtunt, quíque alienæ litis exſecutionem vel defenſionem ſuſcipiunt, *Interuenire* dicuntur. *In Actore municipum, Tutore, ceteriſque qui pro alis Interueniunt*, l.17.D.de dam. infec. *Actor pro republica vel vniuerſitate Interuenit*, l.2.D.quod cuiuſcũ.vniuerſ. *Agere quis iniuriarum & per ſe & per alium poteſt, vtputa procuratorẽ, tutorem, ceteróſque qui pro aliis Interuenire ſolent*, l.11. §.agere, D.de iniuriis.

Si quaſi tutor, vel curator, vel defenſor, vel actor interueniat patronus, l.10. §. vlt. D. de in ius vocan.

Si extrinſecus perſona defenſoris Interueniat, l.5.§.nunc videamus, D.iudicat.ſol. *Si fortè ex liberis vel parentibus aliquis Interueniat, vel vir vxoris nomine, à quibus mandatum non exigitur*, l.3.§.1.D. iudicat.ſol.

Si euidens ſit perſonas in quibus mandatum non exigimus, contra voluntatem experiri eorum pro quibus Interueniunt, l.40.§.ſed & is qui, D.de procuratorib.

Interuenire Procurator, l.13.D.de public.iudic.l.1.C.de ſatiſdan.

Si quis in rem ſuam procurator Interueniat, l.33.§.vlt.D.de procuratorib.

Sed & qui alienam in ſe obligationem ſuſcipiunt, *Interuenire* dicuntur, *Interueniréque*, pro aliquo, ſæpenumero eſt, fideiubere, intercedere, acceſſionis nomine promittere, vel etiam nouandi animo alienam in ſe obligationem transferre, l.vlt.D.de minorib.l.3.§.ſi filiusfam. D.de pecul.l.6.§.ſi paſſus, D.mãdati, l.11.& l.17.§.vlt.D.ad municipal.l.1.§.ſed etſi, D.quod iuſſu, l.1.C.de reputationib. Sic *Interuenire fideiuſſor*, l.6.D.de verb.obligat. l.2.§.idem, D.de liberat.leg.l.27.§.vlt.D.de fideiuſſorib.

Interuenire fideiuſſor donationis cauſa, l.1.§.ſi fideiuſſor.D.ſi quid in fraud. patro, l.5. D. de liberat.leg. *Interuenerunt fideiuſſores*, l.5.D.de appellationib. *Quaſi Interceſſor Interuenerit*, l.3.§. ſi filiusfamil, D.de Sc. Maced. *hi enim in quantitatẽ Interuenerunt*, l.5.§.in hac, l.2.D.iudicat.ſol. *Qui non prohibet pro ſe Interuenire mãdare creditur*, l.60.D.de diuerſ.reg. *Prætoriæ Stipulationes perſonas deſiderant, pro ſe Interuenientium*, l.7.D.de prætor.ſtipulat.

Interuenire Magiſtratus, id eſt, interponere ſuas partes, l.2.§.ſi via, D.ne quid in loco pub.

Interuenire Prætor debet, l.8.D.quod met.cauſ. l.30. D.de recept. qui arbitr. l.14.D.de religioſ.l.8.D.de tranſactionib.

Interueniet Prætor, l.10.§.1.D.comm.diuid. *Non Interueniet Prætor*, l.9.D.de edendo. *Prætoris auctoritas Interueniet*, l.1.§.& notandum, D.de inſpicien.ven.

Interuenire Principes, l.11.§.ex facto, D.de minorib, *Interuenire Proconſul*, l.27. D. de noxalib. Tutores quoque qui auctoritatem interponunt, *Interuenire* dicũtur, l.1.§. item hoc, D.quod fal.tut. *Interueniente tutore*, l.11.C.de procuratorib. *Interuenientibus tutoribus emere*, l. 57. §. vlt. D.de adminiſtr.& peric.

Interuenire auctoritas tutoris, l.2. D.de auctor. & conſ. id eſt, *adhiberi*, vt ibidem. *Si proxeneta Interuenerit*, l.2.D.de proxeneticis.

Interueniente Creditore, l.4.§.1.D.de appellationib. *Filia*, l.19. D. de pact. dotalib.

Interuenire negotiis, id eſt, intereſſe, l.9.§.1.D.de pœnis, l.48.D.de oblig.& act. *Interuenire negotiis alienis*, l.24.D.de minorib.

Interuenire rebus matris, l.58.D.de donat.inter vir.

Interueniſſe facto Teſtes, l.18.D.de quæſtionib.

Interueniente Filio communi, l.1.D.de dot. præleg. id eſt, extante. *Etiam ſi liberi non Interueniant*, l.12. D. de pact dotal. *Ob Interuenientes liberos*, l.23. D. de pact. dotal. *Interuenientibus liberis,*

beris,l.2.D.de pac.dotal.*Ne quis extraneus Interueniat naufragiis colligendis*,l.7.D.de incend.rui. *Mercede menſores Interuenire*,l.1.§.1.D.ſi menſor falſ.*Cum facto Interueniſſe Teſtes dicuntur*, l.18.§. teſtes, D.de quæſtionib.*Non erit Interueniendum ei*, l.10.§.1.D.de fideic.libert.

Interuenit Accuſatio,l.1.§. accuſationem,D.ad Sc.Turpill. *Non iure Interueniſſe Adrogatio*, l.44.D.de vſucapio.

Interuenire æs alienum,l.66.D.ad leg.Falcid.l.5.§.ne tamen,D.de reb.cor.*Atque ſi nulla æſtimatio Interueniſſet*,l.50.D.ſolut.matr.

Interuenire capitis minutio,l.1.§.vlt.D.quib.mod.vſufr.amitt. *Capitis deminutio*,l.1.§.proinde, D.ad Sc.Tertyll.*Multi caſus Interuenire poſſunt*, l.30.D.de bon.libert.*Delictis vel caſibus Interuenientibus*,l.17.C.de liber.cauſ. *Interuenire cauſa*, l.vlt.D.ſi ingen.eſſe dic. *Interueniente cauſa*, l.8.D.de captiuis.*Interueniente iuſta cauſa*,l.5.C.de repudiis.*Iuſtiſſima cauſa Interueniente*,l.5.D. depoſiti.*Nouam cauſam Interuenire*, l.12 §.1.D.ad exhibend.

Interuenientibus nouis cauſis,l.1.D.de oblig.& act.

Interuenire Cautio,l.5.§.1.D.de vſufr.ear.re.*Cautiones Interuenire ſolēt*, l.16. D.commu.diuid.

Interueniente cautione,l.1.§.ſanè,D.ſi quis omiſſa.

Interuenire conſtitutio,l.4.§.nihil,D.de manumiſſionib.

Interuenit culpa, l.91.§.ſequitur,D.de verb.oblig. *Si culpa eius Interueniat*, l.9. D.commun. diuid.*Interueniente culpa*,l.22.D.commodati.

Interuenire dolus,l.4.§.in hac.D.de dol.except.l.1.§.vlt.D.ſi mul.ven̄t.nom. l.7.§.ſed etſi, D.de tributor.*Error*,l.17.D.de condic.& demonſtrat. *Fraus*,l.7.§.vlt. D.comm.diuid.l.10. §.1.D.de his quæ vt indign.*Licet metus Interuenerit*,l.9.§.ſed quod,D.quod met.cau.

Interuenire mora,l.3.in prin.& §.vlt.D.de vſur.l.87.§.1.D.de legat.2.*Interueniente mora*,l.14. §.ſed & ſi quis,D.de pecun.conſtit.*Interuenire Diuortium*,l.57.D.ſolut.matrim. *Donatio*, l.25. D.de donat.inter vir.& vxor.*Pactum*,l.4.§.vlt.D.de pact.dotal. l.5.C.quæ res pignori. *Non Interueniente ſpeciali Pacto*,l.22.C.de neg.geſt.*Interuenit Stipulatio*,l.13.§.1.D.de recept. qui arbitr.

Interuenire Inſtrumenta,l.24.C.de locato & conduc.*Non Interuenientibus Inſtrumentis*, l.5.C. de fide inſtrument.*Interuenire probatio*,l.12.C.de fideiuſſorib.

Interuenire Falcidia,l.35.§.1.D.de hered.inſtit.l.6.D.de fideicomm.libert. l.43. D. de condic.& demonſtr.l.7.& l.30. §. cùm lex, l.36.§.1.& l.44.D.ad leg.Falcid. l.58.§.acceptis,D. ad Sc.Trebell.

Interuenire Falcidiæ ratio,l.77.§.mater,D.de legat.2. *Interueniente Falcidia*, l.71. l.80. & l.82. D.ad leg.Falcid.*Nihil aliud ſub occaſione legis Falcidiæ Interuenire poteſt*,l.56.§.vlt.D.eod.tit.

Interuenire aliquod momentum,l.137.D.de verbor.oblig.*Cùm mariti mortalitas Interuenit*,l.2.D. de pact.dotalib.

Interuenit quæſtio,l.24.D.de collat.bonor.*Interuenire quæſtio*,l.15.C.ad leg.Falcid. *Eáque ratio ſimiliter Interueniat*, l.32.D.ad Leg.Aquil.*Atque ſi nulla res iudicata Interueniſſet*, l.3. D. de colluſ.detegen.

Interuenire ſuſpicio,l.17.§.in adoptiua,D.ad municipal.*Turpitudo*, l.6.C.de condic.ob turp. cauſ.*Varietas*,l.6.C.ne de ſtat.defunct.

Interueniens fuga,l.3.C.de ædilic.actionib. *Interueniens Impedimentum*,l.38.D.de ſtatuliber.

Interueniente abolitione,l.12.& l.77.D.ad Sc. Turpil. *Auctoritate*, l.1.C.de acceptilatio. *Decreto*,l.1.§.1. D.de tutel.& rat.*Indulgentia*,l.10.C.de ſent.paſſ.*Pecunia*,l.1.§.vlt.D.mãdati. *Non Interueniente mandato*,l.3.D.rat.rem hab.

Si inimicitiæ capitales Interuenerunt inter legatarium & teſtatorem, l.9. D. de his quæ vt indign. *Inimicitiæ capitales Interuenerunt inter ipſum procuratorem & dominum*, l.8.§.vlt. D. de procuratorib.

Niſi aliæ nuptiæ mediæ interueniſſent,l.58.D.de iure dot.

Si medius paries, qui vtraſque ædes diſtinguat, Interuenit,l.4.D.de ſeruit.leg. *Si in priuato opus factum ſit & publicum Interueniat*,l.3 § aquæ,D.de aqua & aqu.pluu.*Si via publica Interuenit*,l.4. § vlt.D.fin.regundor. l.17.§.via,D.de aq.& aqu.pluu.

Interueniente via publica,l.14.§.vlt.D.de ſeruitutib.d.l.17.§.ſic etſi.

Interueniente loco ſacro, vel religioſo, vel ſancto, vel publico,l.17.§.via,& l.18.D,de aq.& aqu. pl. *Publico loco Interueniente*,l.14.§.vlt.D.de ſeruitutib.

Interuenientibus mediis locis,l.8.D.de oper.no.nunt *quamuis Ædificia Interueniãõt*, l.1.D.fin.reg.

INTERVENTORES appellantur qui pro aliis interueniunt, alienæque obligationi accedũt, & alieno nomine obligantur,l.3.§.ſed ſi filiusfam.D.de pecul. l.7.in fi.D. de obſeq.à lib.pa. l.vlt.§.vlt.C.de vſur.rei iud.

Inteſtato mortuo filio, l.98.§.rem, D.de ſolutionib.

Inteſtata matre mortua, l.29.§.vlt. D.de probationib.

Inteſtati cauſa, l.41.D.de teſtam.milit. *Inteſtati iure deferri bona*, l.42.§.1.D.de bon. libert. *Inteſtati exitum facere*, l.3.D.de his quæ in teſtam. delent. *Ad exitum Inteſtati recidere*, l. 20. D. de bonor.poſſ.cont.tab.

Inteſtati ſucceſſor, l.16.D.de iure codicill.l.10.C.ad leg.Falcid. *Inteſtato patri heres*, l.88.D.de ſolutionib. *Inteſtato heredes exiſterent*, l.vlt.in fi.D.de condicion.inſtitut.

Inteſtatum patrem facere, vel *non facere*, l.4. D.de hered.inſtit. *Pro parte Inteſtata efficitur*, l.19.D. de inoffic.teſtam.

Intestatò aduerbium, id eſt, teſtamento non facto.

Inteſtatò decedere, l.4.D.vnde cognati, l.86.§.vlt.D. de adqu.vel omitt. l.2.§.mi mater, D. ad Sc.Tertyll.l.4.D.de manu.vindict.l.20.D.de iure patron.l.1. §.ſi heres, D.ſi tab. teſtam. l.17.D.de vulg.& pupill. l. 15. D. de auro arg.l.5. D. de ſuis & legit. & apud Vlpian.Tit.vlt. Regular.Itaque *Teſtatò, & Inteſtatò decedere*, opponuntur, l.19.D.de teſtamen. milit.l.7.D.de diuer.regul. Item *Inteſtatò*, & *Teſtamento facto*, apud Vlpian.Tit.vlt.Regular.

Inteſtato defuncta, l.3. C.ad Sc. Orfitian. *Inteſtatò moriens*, l.vlt.D. ad Sc. Trebell. l. vlt. §. Lucius, D.de legat.3.

Inteſtatò mortuus, l.vlt.§.Lucius, D.de legat.2. l.31.§.1.D.de fideic. *Mortuus*, l.3. C. de legitim.heredib.

Inteſtato obire, l.77.§.donationis, D.de legat.2. *Ab omni herede bonorúmve poſſeſſore, qui mihi erit etiam iure Inteſtato*, l.13.D.de inoffic.teſtam. *Ab Inteſtato bonorum poſſeſſionem accipere*, l.6.D. eod.tit. *Codicilli facti*, l.16.D.de iure codicill. *Data fideicommiſſa*, l.13.D.de inoffic.teſtam. *Hereditas pertinet*, l.3.D.de heredit.petit. *Hereditatem petere*, l.19.D.de inoffic.teſtam. *Hereditatem poſſidere*, l.29.D.de manum.teſt. *Hereditas poſſideri*, l.2.§.1.D.de vulg.& pupill. *Rem auferre*, l.12. D.de iniuſto rup.

Ab Inteſtato heres eſſe, l.1.§.filiam, D.de dot.collat. *Ab Inteſtatò ſuccedere*, l.6. D.de iure codicill. *Quos ſibi ab Inteſtato heredes bonorúmve poſſeſſores ſucceſſuros credat*, l.13.D. de inoffic. teſt. *Ab Inteſtato neminem ſucceſſorem extare*, l.4.§.1.D.de fideic.libert. *Qui ab Inteſtato primum locum tenent*, l.1.§.denuntiari, D.de inſpic.vent. *Ab Inteſtato poſſeſſor*, l.17.§.vlt.D.ad Sc.Trebel.

Ab Inteſtato, & *ex Teſtamento* opponuntur, l.39.D.de adquir.vel omit.hered.vt, *Teſtamento, & ab Inteſtato heres exiſtere*, l.93.D.eod.tit.

Intexere *Purpuram veſtimento*, l.7.D.ad exhibend.

Intima *Pars domus*, l.13 §.vlt.D.de vſufruc. *Poſt nudata vtriuſque Intima*, l.3.§.1.D.de recept. qui arbitr.

Intimare *Donationem apud Magiſtratus*, l.30.D.de donationib. *Intimari Actis donatio*, l. 16. C.de ſacroſanct.Eccleſ.id eſt, inſinuari.

Intimatio, l.1.C.de requirend.reis.

Intolerabilis *Iniuria*, l.2.D.de his qui ſui vel alie.

Intra *Kalendas facere* quid *iuſſus*, an etiam Kalendis ipſis rectè faciat, dubitat Agellius, lib. 12.cap.13.Sed hoc duobus Iuriſconſultorum locis apertiſſimè determinatur: vnus eſt in l. 133.D.de verb.ſignific. Alter in l.1.§.ſi intra, D de ſucceſſ.ed. Cuius verba ſubieci: *Quod dicimus, Intra dies centum bonorum poſſeſſionem peti poſſe, ita intelligendum eſt, vt ipſo die cẽteſimo peti poſſit: quemadmodum, Intra Calendas, etiam ipſæ Calendæ ſunt.*

Intra ætatem legitimam, l.20.D.de libert.loc.

Intra annum, l.34.D.de teſtam.milit.id eſt, *Intra annum Miſſionis*, vt l.17.§.vlt. D.eod.tit. & l.40. D.ad L.Falcid. *Intra annum poſt miſſionem*, l.21.D.de teſta.mil. *Intra annum quam miſſus eſt*, l.38.D.eod.tit. *Intra annum & poſt annum* opponuntur, l.1.D.de calumniatorib. *Intra duodecim annos decedere*, l.11.§.vlt.D.quod falſ.tutor. *Intra 14.annos*, & *Intra 25.annum*, l.15.D.de vulg. & pupill. *Intra vtile tempus petere reſtitutionem*, l.39 D.de minorib. *Intra numerum eſſe*, l.vlt. D.de excuſation.profeſſor. *Intra fines Agri*, l.7.D.de incend.ruina.

Intra fines Imperij, l.vlt.D.de captiu. *Argentum quod intra Horreum fuit*, l.32.§. idem cum, D. de auro argent.

Intra viam publicam prædia, l.vlt.D.de ſeruit.ruſt.præd.

Intrare *in poſſeſſionem*, l.1.§.ſi ex parte, D.de adquir.poſſeſſ.

In vacuam poſſeſſionem, l.4. D.de vſurpationib.

Intrare in rem debitoris, l.7.D.ad.L.Iul. de vi priua. *Apud eumdem iudicem Intrare*, l.61. D. de iure dot.

Intribvere, pro contribuere, in l.9.§.vlt.D. de tributor. Traian. apud Plin. Epiſt.35.lib.10. Plinio, *Poſſumus deſiderio eorum indulgere, modò ne quid ideò aut intribuant, aut minus illis in poſterum fiat ad neceſſarias erogationes.*

Intribvtiones, pro collationibus, & contributionibus, l.6.§.vlt.D.de muneribus & honorib. l.penult. D.de veteran. l.22.§.vlt.D.ad municipal. l.27.§.ſtipendiũ, D. de verb. ſignif. & apud Paul.lib.2.Sentent.Tit.7.

Intricare *Peculium*, l.1.§.vlt.D.de ſeruo corrup. l.21.D.de pecul.

Intrinsecvs *adiri*, l.41.§.balneas, D.de legat.3.

Introdvcere eſt nouum aliquid inſtituere, & in vſum inducere. *Id Prætor Introduxit*, l.26. D.de noxalib. *Officium Prætoris eſt Introducere vtilem actionẽ*, l.43. D.ex quib.cauſ.maior. *Proconſul Introducit Actionem*, l.1.D.quod cũ eo. *Ignorantia dominij non Introducit hanc actionem*, l.2. D.ſi is qui teſtam.lib. *Introducta Actio, lege, aut more*, Paul.lib.5.Sentent.Tit.4.

Actionum modus lege, vel per Prætorem Introductus, l.27.D.de diuerſ.regul.

Condictio Indebiti ex bono & æquo Introducta, l.66.D.de condict.indeb. *Quotiens lex obligationem Introducit*, l.41.D.de obligat.& action.

Si obligatio lege noua Introducta ſit, l.1.D.de condict.ex lege.

Introducitur petitio, l.58.D.de verb.oblig. *Ius quod Lex 12.tab.Introduxit*, Vlpian.Tit.vlt. Regular. *Introductum moribus*, l.2.D.de vulg.& pupil. l.1.D.de curatorib.furio.

Introducta ſunt Senatuſconſulta, l.1.D.de Senat.Silan. *Introducta exceptio Senatuſconſulto*, l.20. D.ad Sc.Velleian. *Non Ratione iuris Introductũ ſed errore*, l.39.D.de legib. *Interdictum de precario, merito Introductum eſt*, l.14.D.de precario. *Remedio Introducto*, l.2. D. de vſufruct. ear. rer. *Introduci in perſona computatio*, l.62.D.de condicio.& demonſtr.

Intro ducere, aliàs eſt intromittere. *Introducere teſtamentarium*, l.3. §. vlt. D. ad Sc. Trebell. *Introducere in Poſſeſſionem*, l.vlt.D.ſi vent.nom.

Introduci in poſſeſſionem, l.5. §. miſſus, D. vt in poſſeſſ. legat. *In eam Habitationem, qua de agitur Introducta*, l.1.D.de migrando, id eſt, *Inducta ab inquilino*, vt ibid.

Intoire, id eſt, intrare, ingredi.

Introire partem fundi, l.3.D.de adquir.poſſ. *Cuius domus Introitur*, Paul.lib.5.Sentent.Tit.4. *Domúmve ſuam vi Introitam eſſe dicat*, l.5.D.de iniuriis. *Pro introitu militiæ erogare*, l.102.§.vlt.D. de legat.3.

Intromissi *in harenam*, l.4.D.de accuſationib.

Intveri *Prætor*, l.3.D.vnde cognati. *Intueri Ius*, l.31.D.depoſiti, *Tẽpus*, l.12.D.de manumiſſionib.

Intuendum Tempus, l.22.D.de mort.cauſ. *Nouiſsimam ſcripturam Intuemur*, l.10.§.1.D. de teſtament. *Eum totum peculium Intuitum*, l.19.§.1.D.de peculio.

Intvitv, id eſt, contemplatione, ratione, gratia.

Intuitu Affectionis, l.67.§.1.D.de ritu nupt. *Humanitatis*, l.47.§.vlt.D.de fideiuſſorib. l.5.D. de bonis damnat. l.4.D.de manumiſſ.teſtam. *Pietatis*, l.16.D.de aliment.vel cibar.

Invadere *Negotia*, l.5.D.de obligat.& actionib. dicitur, qui ſe negotiis gerendis vltro & ſine mandatu offert.

Inuadere pecuniam communem, l.1.§.ſocius, D.de vſuris. *Poſſeſſionem*, l.3. §.ſin autem. D.de vi & vi armata. *Res mobiles*, l.57.D.de adquir poſſeſſ.

Invasor *locorum*, l.5.C.vnde vi, qui aliena loca vi occupat.

Invalescere *Sententia*, l.12.§.ſed ſi fundus, D.de inſtruc.vel inſtru.lega.

Invalidvm *Argumentum*, l.1.§.cùm quis, D.de quæſtionib.

Invectvrvs *merces per nauem*, l.122.D.de verbor.obligat.

Invecta, *Illata*, ἀσυνδέτως à Iuriſconſultis appellãtur quæ ab inquilinis in ædes conductas & in prædia vrbana inducuntur, importantúrque, l.4.D.de pactis, l.3.D.in quib. cauſ.pign. l.32.D.de pignorib. l.14.§.1.D.de religioſ.

Inuecta & Illata, l.2.D.in quib.cauſ.pign. *Inuecta mea & Illata*, l.11.§.ſolutam, D.de pigner. actio. *Inducta, Inuecta, Importata*, l.32.D.de pignorib. l.14. D.quib.mod.pign. *Si in fundum cõmunem duorum pignora ſint ab aliquo Inuecta*, l.vlt.D.de Saluia.interdic. Tertull.de Patient. *Rector animus facilè communicat ſpiritui Inuecta cum habitaculo ſuo.*

Invendita *prædia*, l.vlt.§.vlt.D.de reſcid.vendit.

Invenio *reſcriptum*, l.14.§.qui compulſus, D.ad Sc.Treb. l.15.§.Vlpianus, D.de excuſationib.

Inuenimus reſcriptum ab Imperatore noſtro,l.2.§.vlt.D.ad Sc.Tertyll.

Non Inuenire Aduocatum,l.9.§.vlt.D.de offic.Proconſul. *Inuenire Creditorem*,l.137.§.vlt.D. de verb.obligat. *Inuenire emptorem*,l.59.D.ad Senatuſc. Trebell. l.3.D.ad L. Falc.l.66. D. de legat.1.

Inueniri emptor, l.vlt. C.ſi in cauſ.iudic.

Inuenire fideiuſſores,l.2.§.vlt.D.de colla.bon.l.15.§.ſi pignora,& §.quòd ſi res,D.de re iud. *Inuenire qui ſatiſdent*, l.2.§.ſi dubitetur.D.de iudiciis. *Si ea ſit quæ alibi nuptiis non facilè poſſit Inueniri*,l.64.D.de condic.& dem.

Soluendo eſt Hereditas quæ Heredem Inueniat, l.36.D.de bon. libertor. *Vt Prætor quamprimum Inueniat ſucceſſorem*,l.10. D.de iur.deliber. *Niſi intra certum diem meliorem condicionem Inueniſſet*, l.3.D.quib.mod.pign. *Cùm pro fructuum modo fundus pretium Inuenturus ſit*, l.13. D. de reb.cor.

Inuenire noua inſtrumenta,l.21.D.de iureiuran. *Non Inueniſſet inſtrumenta*, l.vlt.§.vlt.D.de fideiuſſor.tutor. *Quæ in litore Inuenimus*,l.3.D.de diuiſio.rer. *In hereditate nouiſſimi pueri eius fratris qui ante mortuus eſt, hereditatem ſubſtitutus Inueniet*,l.42.D.de vulgar.& pupill. *Appius R, literam Inuenit*,l.2.§ idem Appius,D.de orig.iur. *Inuenire theſaurum*, l.63. D. de adquir. rer. l.3.§. vlt.D.de iure fiſc. *Inuentus theſaurus*,l.4 § non ſit,D.ad leg.Iul.pecul.

Inuenitur heres,,l.23.D.de liber.& poſthum. *Inuenitur liber*, l.11.§. conſequenter, D. de donat.int.vir. *Inueniri paterfamilias*,l.1.§.exigit,D.de bonor.poſſ.ſec.tab.

Inueniri perſona proxima,l.2.§.ſi mater,D.ad Sc.Tertyll. *Inueniri ſui iuris*,l.1.§.vlt.D.vt legatorũ. *Res quæ alienæ in bonis patris Inueniuntur*,l.4.D.pro ſuo. *Cùm res in bonis debitoris Inueniatur*, l.9.§.vlt.D.qui potior. *quia dos in Hereditate patris non Inueniretur*,l.14.D.ad L.Falcid. *Si decem tantum Inueniantur in hereditate*,l.65.D.de legat.1. *Inuenti fructus in hereditate*,l.15.D.de vulg.& pupill. *Res quæ in hereditate Inuenta eſt*,l.2.D.pro ſuo. *Inuentæ res in hereditate*,l.18.D.de auro arg. leg. *Inuentæ ſpecies in hereditate*,l.38.D.de auro argent. *Inuenta in hereditate Inſtrumenta*, l.vlt.D. de donationib. *Mortis tempore Inueniatur actori in contubernio tradita*,l.59.D.de manum.teſt.

Cum minor modus Inuenitur:&, *quid amplius in modo Inuenitur*,l.42.D.de actionib.emp. *Quo ad emptionis occaſio Inueniatur*,l.2.§.qui pecuniam,D.de ſuſpec.tutor.

Inueniuntur pecuniæ facilius vel difficilius,l.3.D.de eo quod cert.lo.l.vlt.D. de operib. publ.

Ne Inueniatur ratio,l.24.D.de liber.cau *Inuenta erit ratio*,l.5.§.ſi pupillus, D.de reb.cor.l.1.§. ſed & ſi quis,D.de Carbon.edic.

Si verum non Inuenitur,l.2.§.1.D.de iure fiſc.

Aquam quærere & Inuentam ducere,l.10.D.de ſeruit.ruſt.præd.l.vlt.D.ſi ſeruit.vindic. *Aquæ fons ſecundum riuum Inuentus*,l.20.D.de ſeruit.pręd.ruſt. *Viriola Inuenta magna ex parte ænea*,l.14. D.de contrah.empt. *Res ad id Inuenta eſt*,l.7.D.de accuſationib.

Inuentæ ſunt obligationes,l.38.§.alteri,D.de verbor.obligat.

Inventor *Theſauri*,l.63.§.vlt.D.de adquir.rer.domin.

Inventarivm,id eſt,repertorium,quod bonorum deſcriptionem continet, l.7. D.de adminiſtrat.& peric.l.1.§.officio,D.de tut.& rat.l.5.§.penult.D.de ventr. in poſſ. mitt. Vetus Gloſſarium, *Inuentorium dicitur quidam libellus, in quo omnia bona quæ apud aliquem inueniuntur, conſcribuntur.*

Nec bonorum modo,ſed & inſtrumentorum Inuentarium dicitur,l.15.D.de reb. auctor. iudic.poſſ. *Ex Inuentario debitores conuenire*,l.57.D.de adminiſtr.& peric.

Inverecvndvm *Deſiderium*, l.22.D.de hered.petit.

Inuerecundum eſt,l.23.D.de legat.3.

Inverecvnde' *deſiderat*, l.8.§.ſi voluntatem,D.quib.mod.pign. id eſt, *non ſine rubore*,vt l. 1.§.1.D.de vſuris.

Inuerecundè poſtulans,l.1.§.origo,D.de poſtulando.

Investigare *Arbitrum debet Prætor,ſi ſeſe celari temptauerit*,l.32.§.ſi arbiter,D.de recept.qui arbit.

Inueſtigare fugitiuum,l.1.§.1.D.de fugit. *Inueſtigari fides*,l.1.C.eod.tit.

Inueſtigari maleficia ſine quæſtione, l.8.D.de quæſtionib. *Quotiens nihil ſine captione Inueſtigari poteſt*,l.200.D.de diuerſ.regul.

Investigatio *veritatis*,l.8.C.de quæſtionib.

Inveterata *conſuetudo*, l.32.D.de legib. *Inueteratæ Antiades*, l. 14. §. ſi quis, D. de ædil. edic.

Invicem *Agere*, l.34.D.de procurat.l.36.D.de dolo, l.3.§.1.D.de reb.cred.l.24.§.ſeruum, D.de act.empt.l.vlt.§.ſi ad,D.quod vi aut clam.

Inuicem acturum,l.31.§.1.D.de reb.cred.Ouid.lib.1.de Remed.amor.Inque vicem credũt rem ſibi ſemper agi.

Inuicem actio competit,l.14.D.de neg.geſt.Inuicem actionem habere,l.18.§.ei qui,D.de damn. infec.Inuicem actionem habebitis,l.7.D.de annu.legat.Inuicem habituros actionem,l.36.D.de ſeruitut.vrban.præd.Inuicem actionem non habere,l.9. D.quib. mod. pign. Inuicem propoſitæ actiones,l.17. §.ſicut, D. commodati.Viro atque vxore Inuicem mores accuſantibus,l.39.D.ſolut.matr. Inuicem competere condictio,l.36. D. famil. erciſc.

Inuicem Experiri, l.5.D.de obligation.& action.Inuicem petere,l.15.D.de except.rei iud.

Inuicem apud eumdem iudicem petere,l.1.§.vlt.D.quæ ſent.ſine appel.Inuicem manere actio,l.vlt. §.quatuor, D.de legat.2.Inuicem actio mandata,l.1.C.de obligationib.Inuicem præſtare actiones, l.3.D.pro ſocio.Inuicem defendere,l.34.D.de procuratorib.Inuicem condemnare, §.ſi famil. & §. eadem,Inſtit.de offic.iud.Inuicem condemnare,l.3.D.finium regund.id eſt,alterum alteri,vt ait, l.32.§.arbiter,D.famil.erciſc.

Inuicem factæ adiudicationes,l.36.D.famil.erciſc.

Inuicem conſequi, l.18.§.vlt.D.commodati,l.4.C.de præd.minor.

Inuicem præſtare,l.5.D.de dote præleg.Perſonales Inuicem præſtationes,l.1.D.commun.diuid.

Inuicem cauere,id eſt,inter ſe cauere,vt loquitur l.73. D.ad leg. Falcid. Inuicem ſibi cauere,l.18. D.vſufruct.quemadm.cau.l.38.§.mater, D. de legat.3.Inuicem ſibi præbere cautionem,l.39.§. curatores,D.de adminiſtr.& peric.Inuicem ſatiſdare,l.6.D.de vſufr.ear.rer. l.5.§. vlt. D. vt in poſſeſſ.legat.

Inuicem conferre,l.1.§.vlt.& l.2.§.ſi tres,D.de collat.bonor.Id quod inuicem debetur,l.21.D.de compenſationib. Ea quæ Inuicem tibi debentur,l.3.C.eod.tit. Si conſtat pecuniam Inuicem debet,l. 4.C.eod.tit. Inuicem obligati, l.7. §.1. D. de reſcind. vend. Deſinere nos Inuicem eſſe obligatos, l.10.D.de compenſationib.Inuicem donare,l.7.§.ſi vir,& l.32.§.ſi ſocer.D.de donat.inter vir. & apud Paul.lib.2.Sentẽt.Tit.24. Inuicem ſibi mortis cauſa donare,l.26.D.de mort.cau.donat.

Inuicem Stipulari, l.122. §. cohæredes, D. de verbo.oblig.l.32.§.ſi domini,D.de recep. qui arbitr.l.54.§.1.D.locati, id eſt, alter alteri promittere. Inuicem de ſe ſtipulari,l.54.§.vlt.D.locati.

Inuicem ſe celare, l.36. §.vlt. D. de furt.Inuicem deſiderare,l.18.§.ſi vacuus, D.de damn.inf.

Inuicem dicere teſtimonium,l.9.§.1.D.de leg.Corn.de falſ.

Inuicem legata dare,l.22.D.ad leg.Falcid.Inuicem tradere,l.32.D.de ſeruit.præd.ruſt. Inuicem rogati reſtituere,l.18.D.de reb.dub.& apud Paul.lib.4.Sentent.Tit.1.

Inuicem ſubſtituere,l.27.D.ad leg.Falcid.l.37.l.40.& l.5 .D.de hered.inſtit.l.19.§.1.D.de iniuſto rup.l.23.l.25.l.41.§.1.& §.qui diſcretas,& §.qui patrem, l.45.D.de vulg. & pupill.l.4.l. 23.& l.14.§.qui filium,D.ad leg.Falc.Inuicem ſubſtitui,l.36.D. de vulg. & pupill. Inuicem ſubſtitutio facta,l.66.D.de teſtam.milit.l.24.& l.45.§.vlt.D.de vulg.& pupill. Inuicem ſubſtitui,l. 19.l.1.C.de impub.& ali.l.1.C.de liber.præter.

Inuicem bona fide ſeruire, l.41.§.vlt. D.de reb.cred.Exaudire Inuicem, D. de verb. obligationib.Inuicem ſe circumſcribere,l.22.§.vlt.D.locati.Inuicem ſe prouocare,l.5.§.1.D.de legi.tutorib. Inuicem ſibi impendient,l.34.D. de vſufruct.

Inuicem eos ſibi obſtare,l.43.D.de hered.inſtit. Inuicem ſibi derogantes ſcripturæ,l.14. C. de fide inſtrumentor. Inuicem ratio haberi,l.4.§.1.D.de leg.Rod. Inuicem teneri,l.77.D.ad Sc.Trebell. Inuicem creditor,idémque debitor,l.30.D.de condic.indeb.

Sunt Inuicem ſibi cognati,l.2.D.vnde cogna. Inuicem admitti aduerſus ſe, l.5. C.de teſtib. Inuicem facta compenſatio,l.3.C.comm.diuid.

Inuicem contributio, l.11.§.quæſitum, D. ad leg. Falcid. id eſt,inter ſe, vt l.1. D.de compenſationib.Inuicem liberatio,l.10.D.de compenſationib.

INVIDENDVM non erit ei,l.4.D.de vſu & habit.

ad INVIDIAM alicui nocere nullam dignitatem oportet,l.6.C.de his quæ vi met.ve. Ad Inuidiam eius qui prouinciæ præeſt,ſpectat,opprimi aliquem per aduerſarij potentiam, l.9.§.vlt.D.de offic.proconſul.Si quis ad Inuidiam alicuius veſte lugubri,aut ſquallida vtatur,l.15.§.hæc autem,D.de iniur. Ad Inuidiam alterius imaginẽ Imperatoris præferre,& portare,l.28.§.ad ſtatuas, D. de pœnis,l.38. D.de iniuriis.

INVIDIOSVM eſt,Imperatorem litis cauſa heredem Inſtitui, l.41. D. de heredib. inſtit. Tam inuidioſo commento,l.22.§.lites,D.de iure fiſ.

INVIGILARE hereditati,l.25.§.ſi pater, D.de adquir.vel omitt.

INVITARE ad bonorum poſſeſſionem,l.1.D.vnde cogna.l.3.§.totiens,D.de bon.libert.l.2.§.ſi quis,

quis, D. de bon. poſſ. ſec. tab. *Inuitari ad bonorum poſſeßionem*, l. 1. §. liberos, D. ſi tabul. teſtam. *Inuitari ad hereditatem*, l. 14. D. de captiu. poſtlim. *Inuitare ad fideicõmiſſum*, l. 77. §. libertis, D. de legat. 2. *Certa lege ad teſtamentum* Inuitari, l. 71. §. 1. D. de condic. & demonſtr.

Inuitare fiſcum, l. 1. §. 1. D. de ſucceſſ. edic. *Manumiſſorem*, l. 42. §. 1. D. de bon. libert.

Inuitatus videtur proximus, l. 69. §. vlt. D. de legat. 2.

Inuitati ſecundum voluntatem, l. 77. §. fidei, D. de leg. 2.

Inuitari ad honores, l. 6. §. 1. D. de munerib. & honor. *Ad furandum* Inuitantur, l. 5. D. de pact. dotalib.

Quaſi amicos ad cœnam Inuitaturus, l. 1. §. 1. D. de oblig. & action. *Quòd is amicos ad cœnam Inuitaturum ſe diceret*, l. 18. D. commodati.

INVITVS *Procurator non ſolet dari. Inuitum accipimus non eum tantùm qui contradicit, verùm eum quoque qui conſenſiſſe non probatur*, l. 8. §. inuitus, D. de procuratorib.

Inuitum in ſeruitutibus accipere debemus non eum qui contradici ſed eum qui non conſentit, l. 5. D. de ſeruitutib. præd. vrb. *In eo iure quod dicit*, *Inuito patrono libertam, quæ ei nupta eſt, alij nubere non poſſe: Inuitum accipere debemus eum qui non conſentit ad diuortium*, l. 45. in princip. & §. deinde, D. de ritu nupt.

Inuitus vtique in l. 6. §. ſi paſſus, D. mandati, is tantùm intelligitur qui vetat & prohibet, vt l. 40. D. eod. l. vlt. C. de neg. geſt.

Inuitus pro nolente, contradicente, reluctante, l. 53. §. vlt. D. de adquir. vel omitt. l. 91. D. de ſolutionib. l. 3. D. de lege commiſſor. C. Rubr. vt nemo inuitus, l. 11. C. de contrah. empt. l. 1. C. de nouationib. *Inuiti*, l. 8. D. de teſtib. l. 1. D. de liber. cau. *An Inuitus curator fieri poteſt*, l. 2. §. quæritur, D. de curatorib. bon. dan.

Inuitus nemo rem cogitur defendere, l. 156. D. de diuer. reg. *Qui non habet excuſationem etiam Inuitus iudicare cogitur*, l. 131. §. qui autem, D. de vacat. & excuſ.

Inuito nemini bonorũ poſſeßio adquiritur, l. 2. §. inuito, D. de bonor. poſſeſſ. *Inuito beneficium non datur*, l. 70. D. de diuer. reg. iur. *Quod cuique præſtatur, Inuito non tribuitur*, l. 199. §. vlt. D. eod. tit. *Inuito domino ſeruus ſtipulatus adquirit*, l. 46. D. de iure dot. *Etiã Inuitis nobis, per ſeruos adquiritur*, l. 32. D. de adquir. rer. dom.

Soluendo quiſque pro alio, licet Inuito, liberat eũ, l. 39. D. de neg. geſt. *Inuiti, ſolutione, liberari poſſumus*, l. 23. D. de ſolutionib. *Aliud pro alio Inuito creditore ſolui non poteſt*, l. 2. § creditum, D. de reb. cred. *Inuito reo*, l. 32. D. de fideiuſſorib. l. 24. D. de donationib. *Stipulatione*, l. 9. D. de eo quod certo loc. *Inter Inuitos matrimonium non contrahitur*, l. 22. D. de ritu nupt.

INVIVM *Iter*, l. 4. §. ſi quis mihi, D. ſi ſeruit. vindic.

INVLTA *relinqui iniuria*, l. 15. §. ſi quis, D. de iniuriis. *Inultæ mortis crimen*, l. 6. C. de his quibus vt indign. *Ob Inultam mortem*, l. 39. D. famil. erciſc. l. 9. D. de Sc. Sillan.

Inultam ſibi accuſationem non futuram, l. 7. D. de accuſationib. *Si filius patris necem Inultam reliquerit*, l. 23. D. de iure patronat.

Indultum crimen, l. 3. C. de condic. ob turp. cauſ.

INVMBRATÆ *quietis conſpectus*, l. 18. §. 1. D. de adquir. poſſ.

INVNDARE *Flumen aliquam terram* dicitur, cùm abundans, ſeu incremento ſuo, eam aqua operit, l. 1. §. ſi foſſa, D. de fluminib.

INVNDARI dicitur Ager, & Prædiũ, cũ vno eodémque impetu aqua cooperitur, l. 7. §. aliud ſanè, l. 30. §. alluuio, D. de adquir. rer. dom. l. 12. in fi. D. de reb. auct. iud. l. 1. §. ſi foſſa, D. de fluminib. *Si Ager, Flumine, vel Mari Inundatus fuerit*, l. 23. D. quib. mod. vſusfr. id eſt, aqua opertus, vt loquitur l. 1. §. ſi foſſa, D. de fluminib. *Ager vel locus ſi fuerit Inundatus, vt Stagnum iam ſit aut Palus*, l. 10. §. agri, D. quib. mod. vſusfruct. *Inundata pluuiis aßiduis terra*, l. 57. D. locat.

Fiſtulæ ruptæ Inundant parietem, l. 13. D. ſi ſeruit. vindic.

INVNDATIO *ſpeciem fundi non mutat*, l. 7. §. aliud ſanè, D. de adquir. rer. do. *Si Ager Inundatione Fluminis occupatus eſſet: ſiue paulatim occupatus eſt, ſiue non paulatim*, l. 30. §. alluuio, D. eod. tit. *Si Flumen Inundatione hortum occupauit*, l. 24. D. quib. mod. vſusfruct. *Si quis propter Inundationem vſus non ſit itinere*, l. 1. §. ſi quis, D. de itin. actúque.

INVOCARE *ius publicum*, l. vlt. D. quod met. cau. *Arbitri officium Inuocandum eſt*, l. 13. §. vlt. D. de ſeruit. præd. ruſtic.

INVOLANTVR *Ancoræ de mare*, l. 6. D. de incend. rui.

INVOLVI. *Pelles quibus inuoluuntur Veſtimenta*, l. 5. D. de ſupellect. leg.

Inuolutæ Tabulæ linteo, l. 22. §. vlt. D. qui teſtamen. fac. poſſ.

INVOLVCRVM, l. 21. §. qui furti, D. de furtis.

INVSITATAM *rem deſiderat*,l.19.C.de excuſ.tut.

Inuſitatis miniſteriis artificium ſerui corrumpere,l.17.§.1.D.de vſufructu.

INVTILIS *factus liber homo, propter corpus eius læſum*, l.vlt.D.de his qui effud.*Inutiles operi faciundo*,l.22.D.de pœnis.

Si is homo in eam valetudinem Inciderit propter quam operæ eius Inutiles factæ ſunt, l.79.D. de rei vindic.

Inutilis Actio,l.8.§.ſi liber.D.mandati.l.2.D.quod iuſſu. l.20. D. de tutel. & ration. l.vlt. §.vlt.D.ſi vent.nom.l.11.§.vlt.D.qui potior.

Inutilis Acceptilatio,l.8.D.de acceptilatione.

Inutilis Inſtitutio,l.6.D.de bonor.poſſeſſ.ſec.tab.*Nuntiatio*,l.2.D.de oper.no.nunt.

Inutilis Stipulatio,l.1.§.ſi id quod. D.de obligatio. l.8.D.rat.rem hab.l.1.§.vlt.D.de oblig. & action.

Inutilis eſſet futura proprietas,l.56.D.de vſufructu.*Inutiles eſſent proprietates*,l.3.§.vlt.D.de vſufruct.

Inutile Interdictum,l.1.§.Viuianus,D.de itin.actúque priua.l.vlt. D.de liber.exhibend. *Legatum*,l.82.§.qui Gaium,D.de legat.1.l.65.D.ad L.Falcid.l.11.D.de liberat.leg.l.6.D.de pecul.leg.1.*Inutile effici legatum*,l.82.D.de legat.2.

Inutile eſt, l.1.§.hæc autem,D.depoſ.*Inutile eſt pupillis*, l.12.§.1.D.de adm.& peric.

INVTILITER *Agi*,l.4.D.de vſu & habit.

Inutiliter concepta Stipulatio,l.45. D.ſolut. matrim. *Inutiliter facta conuentio*, l.5. C. de remiſſ. pignor.*Fideiubere*,l.1.§.ſed & ſi,D.de in rem verſo.*Intercedere*,l.1.§.1. D.de migrando. *Obligatus*,l.29.§.1.D.mandat.*Promittere*,l.38.D.de verb.oblig. *Promittitur*, l.65. D. de fideiuſſorib. *Stipulari*,l.38.D.de dam.infec.l.110.D.de verbor.oblig.l.25.D.de ſtipulat.ſeruor.

Inutiliter dari libertas,l.4.§.1.D.ſtatuliber.l.39.D.de manumiſſ.teſtam.*Inſtitui*,l.6.D.de bonor.poſſ.ſec.tab.*Legare*,l.3.§.lex,D.ad L.Falcid.*Legatur*,l.79.§.quamuis,D.de condicion.& dem.*Legatum*,l.34.§.vlt.D.de fideicom.libert.

Inutiliter relictum fideicommiſſum,l.5. C. de fideicommiſſ. *Inutiliter factum teſtamentum*, l.97. D.de adq.vel omitt.

Doli non Inutiter opponetur exceptio,l.42.D.de mort. cau.donat.*Exceptionem pacti non Inutiliter opponi*,l.96.§.ſoror,D.de ſolutionib.

Si per IOCVM *tibi dixerit*,l.3.D.de obligat.& action.

IRACVNDIÆ *Calor*,l.3.D.de diuortiis.*Cum Ira ſui animi*,l.32.§.ſi virum,l.48.D.de diuer.reg. D.de donation. int.vir.*A matre Irata*, l.29.§.vlt.D.de probationib.

IRREPERE. *Cùm vtilitas pignorum Irrepſerit*,l.14.§.1.D.de pecun.conſtit.

IRE, *Agere*,in libris noſtris ſeparantur.*Ire* enim dicitur, qui pedes vel eques, abſque vehiculo incedit, commeat, iter facit,l.12.D.de ſeruit. præd. ruſt. *Agere* verò, eſt Iumentum minare,vel vehiculum ducere, l.1. D.de ſeruit.prædior. ruſticor. & Inſtitut. de ſeruitutib. quibus in locis.

Ire & *Ambulare* ſeiunguntur,hac nimirum differētia,quòd qui *It*,porrò pergit,& vlterius progreditur: qui verò *Ambulat*, ſpatiis factis in ſua veſtigia ſæpius recurrit, & regreditur. Ceterùm qui ſella vel lectica vehitur,*Ire*, non *Agere* dicitur,l.7.D.de ſeruit.præd.ruſtic.

Ire ad Arbitrium,l.10.l.11.l.32.§.quæſitum.D.de recept.qui arbitr.*Ad Arbitros Itur*,l.37.D. de recept.qui arbitr.*Cùm ex compromiſſo ad Arbitrium Itum eſt*,l.76.D.pro ſocio. *Si per errorem ad Arbitrum Itum eſt*,l.32.§.Iulianus,D.de recepr.qui arbitr.

Ire ad Iudicem,l.vlt.§.ſi mulier in eo,D.ad Sc.Velleian. l.32.§. Iulianus, D. de recept. qui arbitr.l.6.C.de fideiuſſorib.*Ad eumdem Iudicem Ire*,l.5.C.arbitr.tut.Senec.lib.2.Cōtrouerſ.1. *Iri ad eumdem iudicem*,Rubr.de quib. reb.ad eund.

Ire ad Iudicium,l.9.&.l.11.D.de recept.qui arbitr.*Ad liberale iudicium Ire*,l.7.§.1.D. de heredit.petit.

Ire ad cognitionem,l.vlt.§.1.D.quod met.cau.

Iri ad fideiuſſores, l.76.D.de procuratorib.

Iri ad Interdictum,l.4.D.de liber.exhiben.

Ire in Ius dicitur, qui ſequitur vocantē.Rubr.Si quis in ius voc.non ier. item Rubr.in ius vocati vt eant.Cicero lib.2.ad Herennium *In ius vt eas cùm voceris*. Seneca in ἀποκολοκύντωσ. *In ius eamus:ego tibi ſellas oſtendam*,Martial.lib.2.Epigr.*In ius ô fallax atque infciator eamus*.Idem lib.12.*Sit tandem pudor,aut eamus in ius*.

Ire in bona

Ire in bona alicuius, eſt in eorum poſſeſſionem à Magiſtratu mitti, l.3.§.vlt.& l.vlt.in fi.D. de liber.homin.exhib.

Ire in Poſſeßionem, l.3.§.item cùm Prætor,& §.vlt. D.de adquir. poſſeſſ.l.18. D. de vi & vi arm.l.3.§.vnde,D.de iureiurand.l.1.§.ſi ea,D.de ventr.in poſſeſſ. l.30.§.item, D. de adquir. poſſeſſ.

IRENARCHÆ appellabantur,qui diſciplinæ publicæ,& corrigẽdis moribus pręficiebantur, quíque facinoroſos homines conquirebant, ac denique (vt cum Imperatoribus loquar) qui ad prouinciarum tutelam,quietis,ac pacis,per ſingula territoria, ſtare faciebãt concordiam,l.6.D.de cuſtod.reor.l.vlt.§.Irenarchæ,D.de munerib.& honor. l.vnic. de Irenarch. lib.10.C.l.9.C.de iure fiſci,lib.10.l.vlt.eo.tit.Cod.Theod.& Rubr.de Irenarchis in Cod.& l.vlt.de patrocin.vicor.in eod.Cod.Th.Euſeb.lib.4.Hiſtor.Eccleſ.cap.15.ὑπῆντα αὐτῷ ὁ εἰρήναρχος Ἡρώδης. Ruffin.ita vertit, *Præfectus pacis Herodes*. Similique modo,*Irenarchæ*,*Præpoſiti pacis* vocantur in l.49.de decurionib.in C.Th.ad eóſque pertinet,quod D.Auguſt.Epiſt. 160.ait,*Circumcelliones quoſdam & clericos Donatiſtas,cura eorum qui diſciplinæ publicæ ſeruiunt, præmiſſa notoria ad iudicia legéſque perduxit*.Et Epiſt.159.*Illorum notoria, ad quos tuendæ pacis vigilantia pertinebat*.Vtroque enim verborum circuitu vim Græci verbi εἰρηνάρχης, exprimere voluit. Etenim ad eorum officium ſpectabat nunciare crimina, noxios prehendere, eóſque ad Præſides, & Magiſtratus deducere. Et ita Polycarpum ab Herode Irenarcha comprehenſum legimus, cùm apud Euſeb.tum apud Nicephor.lib.3.hiſtor.Eccleſ.cap.35.

IRREVOCABILIS *donatio*,l.34.§.vlt.D.de donationib.

IRRIGANDIS *Agris, vſum aquæ refrigeratæ præſtant*,l.1.§.illud Labeo,D.de aqua cottid. *Ad Irrigandos agros aqua de flumine publico pro modo poſſeßionũ diuidenda*, l.17. D.de ſeruitutib. præd. ruſt.*Ad Irrigandum aqua ducitur*,l.3.D.de aqu.cottid.

IRRIGATIO,l.3.§.ſi vicinus,D.de aqu.& aqu.pluu.

IRRIGVA *loca*,l.7.§.quid in omni,D.ſolut.matrim.

IRRITARE *canem*,l.11.§.item.D.ad L.Aquil.

IRRITVS, ait,Vet.Gloſſ.Græc.ἄκυρος.*Irritus contractus*,vel *non*, l.9.l.14.C.de reſcind.vend. *Irrita cautio facta*,l.39.§.curatores,D.de adminiſtr.& peric.

Irrita diuiſio,l.12.C.famil.erciſc. *Irrita non haberi diuiſio*, l. 9. C. de fide inſtrument. *Irrita donatio*,l.3.§.qui eiuſdem,D.de donat.int.vir.l.11.C.de donat.ante nupt.l.6.C.de donat.int. vir.*Irrita non habetur donatio*,l.20.C.de donationib.

Irrita Emptio, l.vlt.D.de reſcind.ven. *Pactio*, l.31.§.ſi vxori, D.de donat. inter vir. *Solutio*, l.59.D.de condic.indeb.

Irrita Venditio,l.52.D.de contr.empt.*Irritam facere venditionem*, l.vlt. C.de vſucap.pro dot. l.77.§.qui dotale,D.de legat.2.*Irritas facere venditiones*, l.8.D.de L. Iulia, repetund. *Irrita adprobatio*,l.24.D.locati.*Irrita ſententia*, l.6.C.de ſent.& interlocut.*Irrita facta ſubſtitutio*,l.41.§. cùm pater, D. de vulg. & pupill. *Irritæ voluntates*,l.12.C.de codicill.*Irritum conſtitui*, l. 4. C. qui manumitt.non poſſ.*Ad irritum reciderit Legatum*,l.38.§.ſi quis ſeruum, D.de heredib. inſtituend.l.42.D.de vulg.& pupil.*Ad Irritum reuocari*,l.7.C.de reſtitutionib.*Rebus ſoli ad Irritum perductis*,l.24.D.quæ in fraud.credit.

Irritum Teſtamentum,l.36.§.veteranus, D.de teſtam.milit.l.26.D.de negot.geſt. l.vlt.D.de reb.cor.l.1.D.de except.rei iud.l.76.§.vlt.D.de legat.2.l.1.D.de ſuis & legitim. heredib. l.8. C.ad leg.Falcid.*Irrita teſtamenta*,l.2.§.1.D.de teſtam.quemad.aper. l.30.§.vlt. D. de adquir. vel omitt.Tranquillus in Tiber.cap.51.*Teſtamentúmque eius Irritum habuit*.Idem in Domitian. cap.9.*Legatum ex teſtamento Ruſcij Cæpionis,quo cauerat,vt quotannis ingredientibus Curiam Senatoribus certam ſummã viritim præſtaret heres ſuus,Irritũ fecit*, Idẽ in Calig.cap.8.*Teſtamenta Irrita ac vana*.Tacit.lib.5.*Teſtamentum Liuiæ diu irritum fuit*.Idem lib. 17. *Teſtamentum Iunij magnitudine opum irritum*.Feſt.Pomp.*Procitum teſtamentum dicebatur,veluti procatum,prouocatum,id eſt,irritum ac ruptum*. Athenæus lib.4.ἄκυρον τὴν διαθήκην *vocat*.

Irrito facto Teſtamento, l.49.D.de manum.teſt.*Irritum* autem fit *Teſtamentum*,vel ipſo Iſidoro lib.5.Etymolog.cap.44.teſte,quoties teſtatori poſt teſtamentum factum aliquid contingit,quod ciuitatem ei,vel libertatem adimat.l.6.§.irritum,D.de iniuſt.rupt. *In Irritum* quoque *Conſtituitur Teſtamentum*, *non adita hereditate*, l. 1. D. eod. tit. Vlpian. Tit. 24. Regular. *Irritum fit Teſtamentum, ſi Teſtator capite deminutus fuerit, aut ſi iure facto Teſtamento, nemo extiterit heres*.Iuſtinian.in §.Alio,Inſtit.quib.mod.teſtament.infir.*Irrita fieri Teſtamenta dicuntur*, *cum is qui fecit Teſtamentum, capite deminutus ſit: licet enim, & quæ rumpuntur Teſtamenta, Irrita fiant:*

& quæ ſtatim ab initio non iure fiunt, Irrita ſint : & ea quæ iure facta ſunt, & poſtea propter capitis deminutionem Irrita fiunt, poßimus nihilominus rupta dicere : tamen quia commodius viſum eſt ſingulas cauſas, ſingulis appellationibus diſtingui, ideò quædam non Iure facta dicuntur : quædam iure facta rumpi : vel Irrita fieri. Quinetiam eorum, qui ob cõſcientiam criminis mortem ſibi conſciuerint, *Irrita* fiunt *Teſtamenta*, l.6.§.eius qui, D.de iniuſt. rup. Atque his modis *Irritum* interpretabimur in l.vlt.D.de reb.cor.l. 30.§.vlt.D.de adquir.rér.dom.l.2.§.1.D.teſt.quemadm.aper.l. 10.D.de Senatuſc.Silan.l.11.§.ex cauſ.D. de interrogat. in iu. fac.l.2. D.de condic. indeb. l.1.D.de except.rei iudic. l.10.§.vlt.D.de diuerſ. temp.præſcript.l.87.D.de legat.2.

Irriti codicilli, l.30.§.vlt.D.de fideicomm.libert.

IRROGARE *mulctam*, l.6.§.præſes, D.de offic.præſid.l.1.C.de fiſcal.vſur.l.5.C.quand.prouocare.

Irrogare pœnam, l.1.D.de conſtitutionib.princip.l.6.§.neque, D.de offic.præſid. l.40.D.ex quib.cauſ.maior.l.8.D.de calumniatorib. *Pœnas*, l.7.§.1.D. de iure patron. *Irrogari pœna*, l.11. D.ad L.Corn.de ſicar.l.15.§.lex Iulia, D.ad L.Iul.de adult.l.12.§.vlt.D.de accuſationib.l.1. §.1.D.ad Senatuſc. Turpill.l.131.§.1.D.de verbor.ſignif.l.2.C.de inutilib.ſtipul.l.3.C.de his qui ſibi adſcrib.l.3.C.ſi pend.appell.& apud Paul.lib.5. Sentent.Tit.6.& in Lege Dei,Tit.8.

Irrogata pœna, l.6.& l.7.§.vlt.D.de ſeru.export.l.21. D. de minorib.l.40.D.ex quib. cauſ. maior.l.3.C.ſi pendent.appell.l.2.C.de bon.proſcript.

Irrogata pœna legibus, aut edicto, l.42.D.de bon.libert. *Irroganda pœna*, l.1.& l.5.D.de requ. ve abſent.l.5.D.de pœnis.

Irrogata deportatio debitori, l.47.D.de fideiuſſorib. *Irrogari exilium*, l.8.D.de poſtuland. *Mutatio militiæ*, l.6. §.qui ſe, D.de re milit.

Irrogare Infamiam, l.1.D.de ſepulcr.viol. *Irrogari infamia*, l.13.l.20.l.22.§.ex compromiſſo, & §.vlt.D.de his qui not inf.l.9.D.de poſtulando.Rubr.ex quib.cauſ.infam.irrog.

Irrogare ſeruitutem, l.26.§.idem, D.de fideicomm.libert.l.59.D.de condic.& dem.

Irrogari damnum, aut incommodum, l.1.C.ſi aduerſ.delict. *Irrogatum damnum*, l.4. C.ſi vendito pignore.

Irrogari Iniuria, Paul.lib.5.Sentent.Tit.4. *Neceßitas*, l.23.C.de rei vindicat. *Præiudicium*, l.2. C.quib.res iudic. *Seruo alieno Irrogari non poterit*, l.9.§.vlt.D.de manum.teſt. *Irrogandum totum alicui ex fideiuſſoribus*, l.48.D.de fideiuſſorib.

IRRVMPERE *fundum*, l.9.D.de adquir.poſſeſſ. *Irruptio fluminis*, l.8.D. finium regund. id eſt, impetus & incurſus.

ΙΣΑΖΟΝ l.13.D.de ſtipul.ſeruor.

ISAVRORVM fit mentio in l.vlt.C.de feriis, l.vlt.C.ad leg.Iul.de vi publ.l.vlt.C.de quæſt. quos infami latrocinio iam inde à priſcis temporibus nobilitatos, Dio, lib.55.oſtendit. Ἰσαυρεῖς γὰρ, inquiens, ἐκ λῃστείας ἀρξάμενοι, καὶ εἰς πολέμων δεινότητα προεχώρησαν μέχρι οὗ κατεδαμάσθησαν. Confirmat & Ammian.Marcellin.lib.14. *Namque & Iſauri*, ait, *quibus vſitatum eſt ſæpe pacari, ſæpéque inopinis excurſibus cuncta miſcere, ex latrociniis occultis alente impunitate adoleſcentem in peius audaciam, ad bella grauiora proruperunt.* Eorum furta & latrocinia, quibus finitimos affligebant, idem auctor lib.19.memorat. Quamobrem à Zonara, ἔθνος κάκιστον meritò appellantur. Vetus Gloſſar.Græc. *Iſauri*, οἱ ἅρπαγες, οἱ φονεῖς καὶ οἱ χασιάρχοι. Auctor eſt Flauius Vopiſc.in Probo, Imperatorẽ illum, cum Iſaurorũ loca peragraſſet, dixiſſe, *Facilius eſſe ab illis locis Latrones arceri, quàm tolli* : conſtituiſſéque, vt Iſaurorum filij ab anno octauodecimo, mares duntaxat ad militiam mitterentur: *Ne ante latrocinari, quàm militare diſcerent.*

ITA, pro, deinde.l.47.§.ſi Sticho, D.de fideicom.libert.l.22.D.de manum.teſt. l.13.D. qui teſtam.fac. poſſ. l.36.D.de condic. & demonſtrat. l.7.§.vlt.D.de iur.patronat. l.7.D.ſi tab. teſtam.l.38.D.de iudiciis, l.63.§.ſi ſub conditione, D.ad Sc.Trebellian.l.20.D.de excuſationib.l.29.§.patronus, D.de admin.& peric.l.38.D.ſolut.matr. l.51.§.1.D.de adquir.vel omitt. l.1.§.ſi poſt, D.de iur.codicill.l.6.D.de bon.poſſ.cont.tab.

Ita atque, l. 1.§.ſi vir, D.de Sc.Silania.

ITALICA *Terra*, l.8.§.1.D.qui teſt.fac.poſſ. *Terra Italia*, l.vlt.D.de abigeis. *Italica res*, l.2.§.ſi plures, D.de curato.bon.dan. *Italicæ res*, l.111.D.de legat.1.l.3.§.quamuis, l.39. §. rerum & l. 47.§.tutores, & §.vlt.D.de adminiſtrat.& peric. *Italicæ* autem *res* vti accipiendæ ſint, docet l.35.in princ. & §. rerum, D. de hered. inſtitut. His opponuntur *Prouinciale*, l.16. §.ſed etſi miles, D.ad Sc.Trebell.dic.l.35.in prin.& §.cùm hæc, & §.ſeq. D.de hered.inſtit.d.l.111.D. de legat.1.l.2.C.de excuſ.tut. Vnde *Italica prædia*, Plin.Epiſt.9. lib.6.ad differentiam *Prouincialium*

cialium, dixit. *Italicum ſolum*, Inſtit. de vſucapionib. in princip.

Italicum ius, l. 1. & l. vlt. D. de Cenſib.

Italica negotia, l. 100. D. de ſolutionib. *Italicum patrimonium*, l. 35. §. rerum, & §. vlt. D. de hered. inſtit.

ITALICENSIS, l. 27. D. de pœn. *Italicenſes* apud Hirtium ſiue Oppium, de Bello Alexandr. Agellius lib. 16. cap. 13. *Hadrianus in oratione quam de Italicenſibus, vnde ipſe ortus fuit, in Senatu habuit*. Eutrop. lib. 8. de Hadriano. *Natus & ipſe Italicæ in Hiſpania*. Spartian. in Hadriano. Originem eius ab Hiſpanienſibus repetens, *Maiores eius Hadria ortos, apud Italicam Scipionum temporibus reſediſſe*, refert Stephan. de vrbib. ἔστι καὶ Ἰταλικὴ πόλις Ἰβηρίας, τὸ ἐθνικὸν Ἰταλικηνός.

ITER *facere per publicum, vel per priuatum*, l. 31. D. ad L. Aquil. *Locus per quem volgò Iter fit*, l. 1. §. 1. D. de his qui effuder. *Per vias per quas vulgò Iter fuit*, l. 6. D. eod. titul. l. 42. D. de ædilic. edic. *Iter pedeſtre*, l. 1. §. ſi pedeſtre, D. de fluminib. *Priuatum*, Rubr. de itin. actúque priu. *Itinera publica*, Rubric. de locis, & Itinerib. publ.

Itinere faciendo viginti millia paſſuum in dies ſingulos peragenda, l. 3. D. de verbor. ſignific. l. 2. §. ſi præſes, D. quis ordo in poſſ. §. qui autem, Inſtit. de excuſationib. tutor. *Itineris dinumeratio*, l. 1. D. ſi quis cautionib. *Itineris compendium*, l. 16. D. de legationib. *Laxamentum*, l. 4. D. de vacat. & excuſat.

Iter agentes, pro viatoribus, l. vn. in fi. D. furt. aduerſ. naut.

Continuare Iter, l. 38. §. vlt. D. ex quib. cauſ. maior. *Continuare Iter diebus, ac noctibus*, l. 137. §. cũ ita, D. de verbor. oblig. *Dum Iter facit*, l. 3. §. is qui ad hoſtem, D. de re milit.

Iter facere ad fundum, l. 1. §. is cuius. D. de itin. actúque. *Iter facientes*, l. 1. §. 1. D. de his qui effud. *Terra Iter metiri*, l. 2. §. is tamen, D. ſi quis caution. *Iter peragere*, l. 4. D. de vacat. & excuſat. *Qui fugitiuo Iter monſtrauit*, l. 62. D. de furtis. *Ex Itinere*, l. 8. D. de diuortiis. *Per Itinera ſine metu & periculo commeari*, l. 1. §. 1. D. de his qui effuder. *Graſſatores in Itineribus*, l. 28. §. graſſatores, D. de pœnis.

Iter Aquæ, l. penult. D. ſi ſeruit. vindic. l. 16. in fi. l. 17. & l. 19. D. quemadmod. ſeruit. amitt. l. vlt. D. de aq. cottid. l. 19. §. vlt. D. commun. diuid. l. 40. §. 1. D. de contr. empt. l. 15. & l. 2. D. de ſeruit. præd. ruſt. *Iter nauigio deterius fieri*, l. 1. in princ. & §. ait prætor, D. de fluminib.

Iter præterea eſt ſeruitus ruſticorum prædiorum, quam noſtri auctores definiunt, *ius eundi, ambulandi, homini, non etiam Iumentum agendi*, l. 1. D. de ſeru. præd. ruſtic.

Iter enim *eſt quà quis pedes, vel eques commeare poteſt*, l. 12. D. de ſeruit. præd. ruſtic. *Iumentum verò ducere non poteſt, qui tantùm Iter habet*. l. 7. D. eod. tit. *Iter*, Vetus Gloſſar. interpretatur τὸ βαδίζειν δίκαιον μὲ πεζὸν διὰ τοῦ ζῴου ἄγειν. Varro lib. 4. de Lingua Latin. *Iter via. quidam Iter, quod ea vehendo teritur, Actus, Iter in agru, quod agendo teritur: etiam Ambitus Iter, quod circumeundo teritur. Itineris* autem latitudo certa & determinata non eſt, ſed prout demonſtrata eſt, vel ab Arbitro definita, ita ſeruatur, l. 13. §. latitudo, D. de ſeruitut. præd. ruſt. *Iter nihil prohibet ſic conſtitui, vt quis interdiu dumtaxat eat*, l. 14. D. commun. præd.

Iter dilatare, producere, deprimere, exaggerare, l. 3. §. fieri, D. de itin. actúque.

Iter ſepulchri, l. 5. D. de ſepul. viol. *Iter ſepulchro debitum*, l. 4. D. quemad. ſeruit. amitt.

Iter ad hauriendum, l. 11. D. de ſeruit. vrban. præd. l. 3. §. vlt. D. de ſeruit. præd. ruſtic.

ITERARE *conductionem*, l. 9. §. 1. D. de publicanis. *Sacerdotium*, l. 17. D. de munerib. *Iterari honores*, Rubr. de non Iterand, honorib.

Iterandis muneribus, l. 14. §. vlt. D. de munerib. & hon. *Iterari Baptiſma*, Rubr. ne ſanct. Baptiſ. iter. Cod.

Iteratum reſtitutionis auxilium, l. vlt. C. ſi ſæp. in integr.

ITERATIONE fiebat ciuis Romanus, qui poſt Latinitatem, quam acceperat maior 30. annorum, iterũ iuſtè manumittebatur ab eo, cuius ex iure Quiritum ſeruus fuerat. Vlpian. Tit. 3. Regul. ex quo interpretationem recipiunt hæc Iuſtiniani Nouell. 78. verba, καὶ τὰς λατινικὰς ὡς ἁπλῶς ἐξεβάλομεν καὶ τὰς πειράς ἀπεφήναμεν.

ITERATÒ, id eſt, iterum, & vt vulgò loquimur, pro ſecunda vice.

Si Iteratò hoc admiſerint, l. 3. §. ſi plures, D. de re mili. *Iteratò Deſiderare*, l. 3. C. de bon. auctorit. iud.

Iteratò inferre actionem, l. 1. C. ſi aduerſ. rem iudicat. *Iteratò reum facere*, l. 17. D. ad Sc. Turpil. *Succedere*, l. 1. C. de ſeruis Reipubl.

Iteratò venundari bona, l. 6. D. de ceſſio. bonor.

ITERVM, id eſt, rurſum, denuò, l.1. D.de iure patron. l.2. §. ſi quis tamen, D. ſi quis caution. *Iterum cauere*, l.13. §. ſi quis, & l.15. D.de dam. infec.

Iterum deſerendo, l.3. §. deſertor, D.de re milit.

Iterum nubere, l.68. D.de condic. & demonſtrat. *Si ad te Iterum res peruenerit*, l.20. D.depoſiti. *Deſinit tutor, & Iterum cœpit eſſe*, l.9. §. ſi teſtamento, D.de tutel. & rationib.

Iterum ſignatum teſtamentum quod reſignauerat teſtator, l.23. D. qui teſtam. fac. *Iterum*, & *Semel*, opponuntur, l.7. D.de feriis, l.15. §. vlt. D.de reb. auct. iudic.

Planè vox hæc *Iterum*, duas res, auctore Paulo, ſignificat. Alteram qua demonſtratur tempus ſecundum, quod Græci δεύτερον dicunt: Alteram, quæ ad inſequentia quoque tempora pertinent, quæ Græcè dicitur πάλιν, l.7. D. de eden. l.2. §. ſi quis tamen, D. ſi quis caution.

IVBENTIVS *Celſus*, l.7. D.de oper. libert. l.27. D. qui teſtament. fac. l.18. D. de iure codicill. l.13. D.de liber. & poſt. l. vlt. C.de ſeru. Reipubl. manum. Vide quæ de Celſo vtroque s. lib. 3. diximus.

IVBERE & *Vetare*, opponuntur, l.14. D.de re iudica. l.58. D.de iudiciis.

IVBET *Lex*, vtpotè quæ imperatiuè loquitur. *Legis enim virtus, eſt, imperare*, l.7. D.de legib. & *præcipere*, vt l.7. D.de L.Iul. repetund. *Lex 12. Tabularum Iubet*, Vlpian. Tit. 12. Regul.

Iubet Falcidia, Vlpian. Tit. 25. Regular. *Lex Fuſia Caninia Iubet*, Vlpian. Tit. 2. Regular. *Lex Iulia de adulteriis Iubet*, l.27. §. habet, & §. iubet, D.ad L.Iul. de adulter.

Iubent ædiles, l.23. §.1. D.de ædil. edic.

Iubet Conſtitutio, l.67. D.de iudiciis, l.2. D.de fideicomm. libert. *Iubent conſtitutiones*, l.55. §. quis ergo ſi, D. ad Sc. Tertyll.

non ſolum, D.de adminiſtr. & peric. *Iuſſit Diuus Claudius*, l.5. D.de iure patronat. *Iubere Imperare Iudex*, l.19. §. iudex, D.commun. diuid. *Iubebat populus*, vt ex Formulis Rogationum apparet: Hinc *Iuſſa populorum*, apud Cicer. lib.1 de Legib.

Iubet Prætor, l.1. D. ſi quis cautionib. l.14. D.de re iudic. l.4. §. prætor, D.de dam. infec. l.2. §.

Iubere iudicare, dicitur, qui iudicem dat, l. vlt. D.de off. pręf. vrbi. l.58. & l.59. D. de iudiciis.

Ob Iubendum vel non Iubendum vt iudicet, l.7. D.de L.Iul. repetund. *Quippè omnes iudicare Iuſſi ſunt*, l.29. D.de re iudic. *Iubere caueri Prætoria ſtipulatione*, l.4. D.de iurild. *Iubere cautum Prætor*, l.10. §. vlt. D.de prętor. ſtipul. *Prætor latitantis bona poſſideri Iubet*, l.2. D. quib. ex cau. in poſſ. *Iuberi bona poſſidere*, l.26. §. vlt. D.ad municipalem. *Totas ædes Iubendum poſſidere*, l.15. §. ex hoc edicto, D.de dam. inf.

Iuſſus poſſidere, l.1. D.de fundo dot.

Qui Iuſſus eſt ab eo qui ius Iubendi habet, tutelam gerere, l.17. D.de adminiſtr. & peric. *Iuſſus eſſe liber pro præmio*, l.3. §. ſi ex ſtipulatu, D.de Sc. Sila. *Exulare Iuſſus*, l.28. D.de excuſat. *Exulare Iuſſit*, l.5. D.de decurion. *Mulierem exulare Iuſſam*, l.39. §. mulierē, D.ad L.Iul. de adul. *Ex Senatuſconſulto relegari Iuſſa eſt*, l.3. §.1. D.ad L.Cornel. de ſicar. Ouid. Eleg.2. lib.2. Triſt. *Nec mea ſelecto Iudice Iuſſa fuga eſt*. Et alibi, *Vltima ſed Iuſſæ, nox fuit illa fugæ*, id eſt, relegationis Irrogatæ.

Iubere quoque dicitur teſtator. *Iuſſit eſſe ſibi ſubſtitutum*, l.41. D.de vulg. & pupil.

Iubere ſeruum liberum eſſe dicitur, qui à teſtamento directam libertatem dat legat. l.25. §. ſi quis filium, D.ad Sc. Trebell. l.6. D.de manumiſſ. l.6. §. ſi ſeruus, & l.8. §. his conſequenter, D.de pecul. leg. l.29. & l.57. D.de pecul. l.1. §. in alienatione, D. quando de pecul.

Iuſſus eſſe liber ſeruus, l.82. D.de condic. & demonſtr. l.32. D.de peculio, l.65. §.1. D.de leg.2. l.49. & l.96. §. vlt. D.de cond. & demonſtr. l.20. D.de vſu & vſufr. l.44. §. ſi idē, l.68. & l.102. D.de leg.1. l.9. & l.10. & l.11. §. vlt. & l.13. l.24. & l.46. D.de manumiſſ. teſt. l.68. D.de ſolutionib. l.14. D.de legat.2. l.51. §.1. D.de euictionib. l.6. D. de adſign. liber. & apud Vlpian. Tit. 2. Regular. *Iubere dominus, vel Pater*, l.3. & l. vlt. D. quod iuſſu.

IVSSV *Domini*, l.22. D.de acceptil. l.31. D.de reb. credit. *Iuſſu patris*, l.14. D.de Sc. Maced. l.1. §.1. D. quod iuſſ.

Ex Iuſſu domini in ſolidum aduerſus eum iudicium datur. Iuſſum autem accipiendum eſt, *ſiue Teſtatò quis, ſiue per Epiſtulam, ſiue verbis, aut per Nuntium, ſiue ſpecialiter in vno contractu iuſſerit, ſiue generaliter*, l.1. D. quod iuſſu.

Iuſſum eius qui in poteſtate habet non eſt ſimile Tutoris auctoritati, quæ interponitur perfecto negotio: ſed præcedere debet, l.25. §. iuſſum, D. de adquir. vel omitt.

Iuſſu Tutoris, l.2. D. quod iuſſu. *Iuſſu eius qui adminiſtrationi rerum ciuitatis præpoſitus eſt*, l.4. D.eod. tit.

Iuſſu Iudicis,

Iuſſus Iudicis,l.12.§.ſi poſt,D.ad exhib.l.13.D.de adquir.poſſ.*Magiſtratus*,l.25.D.de pignor. act.l.3.§.1.D.de reb.cor.l.3.§.vlt.D.de adquir.poſſeſſ.

Iuſſu Præſidis ſublata pecunia, l.102. D.de ſolutionib.*Iuſſu Prætoris*,l.6.§.pactus,D.de his qui not.infam.l.26.§.vlt.D.de noxalib. *Iuſſui Prætoris*, l.1.§.inde quæritur, D. de oper. no. nunt.

Iuſſu Principis,l.29.§.quoniam,D.de inoffic.l.8.D.de religioſ. *Iuſſum* pro volũtate & conſenſu accipimus,in l.1.D.de his qui not.infam.Inſtitut.de nupt. in princ. vt apparet ex coniunctione,l.3.§.ſi filius,D.de bon.poſſ.contr.tab.& ex Paul.in lib.2.Sentent.Tit.19.

Ivssio pro Iuſſu.*Iuſsio Teſtatricis*,l.44.D.de manum.teſtament. *Iuſsio Legis*,l.16.C.ad Leg. Falcid.

Ivdaïco *Ritu*,Paul.lib.5.Sentent.Tit.22.

Iudaïca ſuperſtitio,l.3.§.vlt.D.de decurionib. Quintilian. lib.5. *Infamis eſt primus Iudaïcæ ſuperſtitionis auctor.*

Ivdæis *filios ſuos tantùm circumcidere permittitur*,l.11.D.ad L.Cornel.de ſicar.Fit & Iudæorum mentio,l.15.D.de excuſationib.& in Cod.Iuſtin.& Theod.Tit.de Iudæis.

Ivdex eſt,qui de re aliqua vel iure ſuo,vel magiſtratus qui iubendi poteſtatem habet,auctoritate,cognoſcit,& iudicat.Prætor ipſe teſte Liuio *Iudex* olim appellabatur, Varro lib.5. de Lingua Lat.*Hinc Iudex,quòd tunc ius dicat,accepta poteſtate,id eſt,quibuſdam verbis finit.* Et ita, qui Tribunali pręeſt,vel aliam Iuriſdictionem habet,*Iudex* vocatur, l.1.D.de iudiciis.Rubr. de reb.auctorit.iudic.poſſid.*Maiores iudices*,l.32.§.de liberali,D.de recept.qui arbit.B.Hilar. in lib.ad Conſtantium,*Prouideat & decernat clementia tua, vt omnes ſe vbique Iudices, quibus Prouinciarum adminiſtrationes creditæ ſunt.* D. Auguſt. Homil. 49. *Non dico Iudices publicos,non Proconſulem, non Vicarium.*

Plerumque verò *Magiſtratus & Iudices* ſeparantur, l.2. D. de diuerſ.reg.*Iudicumq́;* nomine accipiuntur hi qui & *Iudices dati & ſpeciales Iudices, & Pedanei*, & *delegati* appellantur, l.46. D. de iudic.l.penult.D.iud.ſol.l.vlt.D.de off.præt.l.4.D.de tut.dat.l.3.D.ne quis eum, qui in ius voc.l.5.D.de offic.præſid. *Ob Iudicem,Arbitrúmve dandum*,l.7.D.de Lege Iul. repet. *Iudicum à ſe datorum,vel Arbitrorum ſententiam*,l.15.D.de re iudic.

Iudex apud quem furti agitur,l.32.D.de furtis.*Iudex qui de damno infecto cognoſcit*, l.17.§.vlt.D. damn.infec.*Iudex qui de dote cognoſcit*,l.27.§.vlt.D.de rei vindi. *Qui ex hac actione cognoſcit*,l.4. §.vlt.D.de eo quod certo loco.*Qui quandoque cognoſcet*,l.7.§.ſi deponi, D.de admin.& peric. *Qui ſuper ea re cognituturus eſt*,l.3.C.de admin.tut.*Ad certã rem datus Iudex*, l.1.C.ſi à non cõpet. iud. *Iudex in cauſa legati datus*,l.73.D.de legat.2.*Iudex quæſtionis in qua quæritur iudicatum ſit necne*,l.1.D.quæ ſent. ſine appell.*Iudex adulterij*,l.13.§.iudex,D.ad Leg.Iul.de adult.*Iudex hereditatis*,l.50.§.1.D.de legat.1.*Iudex tutelæ*,l.10.D.de reb.cor.l.9.D.de nouationib. l.20.§.vlt.D. de tutel.& rat.*Iudex inter aliquos*,l.19.§.iudex,D.comm.diuid.*Bonus iudex*,l.38.D. de rei vindicat. *Iuſtus Iudex*,l.14.§.idem Labeo,D.de religioſis.*Boni & innocentis viri officio Iudicem fungi oportet*,l.4.§.1.D.fa.erciſc.*Arbitratu Iudicis,quaſi viri boni*, l.17.§.ait prętor,§ cùm ſeruus, D. de iniuriis. *Ad Iudicem,id eſt,virum bonum*,l.137.§.cùm ita,D.de verbor.oblig.

Iudex competens,& contrà *non competens*,vide s̃.lib.3.*Iudex compromiſſarius*,l.41.D.de recept. qui arbitr.*Iudex editicius*,vide s̃.lib.5.*Iudex datus ab Imperatore*,l.18.D.de minorib.

Iudex, Poſtulari, Dari, Addici, Adiri, dicitur. *Iudicem, Accipere & Sumere* dicuntur qui litigant,l.1.D.de quib.reb.ad eund.iud.l.penult.D.de iudic.l.2.C.eod.l.6.D.de fideiuſſorib. tutor.l.1.§.1.D.de vſur.l.11.§.officium,D.de aqu.& aqu.pluu. l.38.D.mandat. l.9.§.ſi teſtamento,D.de tutel.& rat.diſtr.l.1.C.de in litem iuran.

Per Iudicem auferre,l.4.§.quod ſi,D.de doli mali except.*Conſequi*,l.16. D.iudic. ſolui *Exercere actiones*,l.1.C.de ſeruitutib.*Exigere*,l.8.D.de leg.3. l.22.§.1.D.rat.rem hab. *Petere*, l.22.D. de reb.credit.dic.l.22.§.1.D.rat.rem hab.*Repoſcere quod ſibi debetur*, l.7. D. ad Leg. Iul. de vi priuat.*Per Iudicem ratio habebitur*,l.13.D.de rei vindic.*Per Iudicem ſoluere*, l.9.§.ſicut, D. de adminiſtr.& peric.His aduerſatur, *ſine Iudice*,id eſt,abſque interuentu iudicis, vel non imminente iudice.*Sine Iudice Accepta pecunia*,l.58.D.de cond. ind. *Dare paratus*, l.16. D. iudic. ſol. *Dati ad beſtias*,l.11.D.ad leg.Cornel.de ſicar.*Diuidere*,l.36.D.fam. erciſc.id eſt,*Conſenſu*, vt ait l.vlt.D.eod.tit.*Sine Iudice exigere*,l.22.§.1.D.rat.rem hab.*Poßidere*,l.7.D.ad leg. Iul.de vi priuat.*Reddere dotem*,l.vlt.§.ſi à ſocero,D.quæ in fraud.*Redhibitus*, l.25. D. de ædil. edic. *Reſtituta res*,l.18.§.vlt.D.commodati.*Soluere*,l.1.§.interdum,D.ad L.Falcid. l.9.C.de reb.credit.*Solui legatum*,l.13.D.rat.rem hab.*Tranſigi*,l.1.D.teſtamen.quemadm. aper. *Apud* Iudicem Agere *experiri,litigare petere*, Vide s̃.lib.1.

Si prætendentibus aliquod ſine Iudice credatur,l.1.D.de vacat.& excuſat.*Sine Iudice poſsidere*,l.7. D.ad L.Iul. de vi priu.id eſt,*ſine iudicis auctoritate*,vt l.vlt.D.eod.tit.

Ivdicare *inuitus cogitur qui non habet excuſationem*,l.13.D.de vacat.& excuſ.muner.*Lege Iulia cautum,ne minor 20.annis Iudicare cogatur*,l.41.D.de recept. qui arbitr. *Iudicandi neceſsitas inter munera perſonalia habetur*,l.vlt.§.iudicandi, D.de munerib.& honor.*Iudicanti placuit*,l.14.§.his demum,D.de bon.libert.*Officio de dote Iudicantis*,l.7.D.de fundo dot.

Qui in Iudicio publico calumniæ, præuaricationiſve cauſa feciſſe Iudicatus erit,l.1.D.de his qui notant infam.

Iudicatus ingenuus,l.3.D.de liber.cauſ.*Seruus*,l.8.§.vlt.D.rat.rem hab.l.3.C.ſol.matr.

Iudicatus contutor,l.1.C.de contrar.iudic.*Iudicati*,pro condemnatis, l.51.D.de pecul.l.1.C. qui bon. ced.*Priuſquam de mea petitione Iudicetur*,l.1.§.vlt. D.quæ ſent. ſine appel. *Ob Iudicandum decernendúmve pecuniam acceperit*,l.3.D.de Lege Iul.repet. *Rem rurſum Iudicandam nouo iudici committere*,l.13.§.vlt.D.de vacat.& excuſ.

Res Ivdicata dicitur quæ finem controuerſiarum pronuntiatione Iudicis accipit: quod, vel,Condemnatione,vel Abſolutione contingit,l.1.D.de re iudic.

Res Iudicata pro veritate accipitur, l.25. D. de ſtatu homin. *Res Iudicatæ auctoritas*,l.7.C.de condict.indeb *Rerum Iudicatarum auctoritas*,l.65.§.cùm prętor,D.ad Sc.Trebel. *Rebus Iudicatis ſtandum eſt*,l.12.§.ſi quis eum,D.de bon.libert.*Exceptio rei iudicatæ*, toto Tit. de except. rei iudic.D.

Iudicata in Sc.Tertyliano, *accipere debemus,ab eo cui iudicandi ius fuit*, l.1. §. vlt. D. ad Senatuſc.Tertylian.

Ivdicati *Agere*,l.28.D.de procuratorib.l.69.D.de ſolution. *Agi*, l.9. D. de doli except. *Conueniri*,l.41.§.vlt.D.de fideiuſſorib.

Iudicati Actio appellatur,quæ ex ſententia datur,l.28.§.igitur,D.de iureiur.l.33.D.de donationib.l.4.& l.6.§. vlt.l.41.§.vlt.l.61.D.de re iudic.l.28.& l.31.D.de procuratorib. l.69.& l.86.D.de ſolut.l.14.§.quid ſi homo,D.quod met.cau.l.24.D.de liber.cau.l.7.D.famil. erciſc.l.8.§.& poſt,D.de fideiuſſ.l.8.§.item,D.de nouationib.l.6.§.vlt. D.quod cuiuſcumque vniuerſit.l.5.& l.7.D.quando ex fac.tut.l.vlt.D.ſi quis caut. l.8.C.de reb.credit.l.1.C.de recept.arbitr.l.1.C.quando ex fact.tut. *Obligatio*, l.8.§.idem,D.de nouationib.

Iudicatum facere, pro ſoluere in l.6. D.de feriis,l.vlt.§.vlt.D.ſi cert.pet. l.45.§.vlt.D.de iudic.l.penult.D.de auctor.tut.l.35.D.de noxalib.l.28.in fi. & l.21. D.de tutel. & rat. diſtrah. l.5.D.quando ex fac.tut.l.25.D.de adminiſtrat.& peric.l.5.C.eod.tit. l.15.D. de re iud.l.45. D.de fideiuſſorib.l.vlt.D.de reb.credit.l.45.D.de iudic.l.2.C.ſi in cauſ.iudic.pign.Quæ locutio ex 12.Tabulis manauit, in quibus Agi, ſcriptum fuiſſe teſtis eſt, *Ni iudicatum faxit.* Vtitur ea Cicero pro Flacco:*Iſte*,ait,*cùm iudicatum non faceret, Hermippo addictus, & ab hoc ductus eſt.*

Iudicatum debitorem facere, l.13.§.etiam.D.de pignorib.

Iudicatum fieri,id eſt,ſolui,l.21.D.de tutel.& rationib. l.2.C.ſi in cauſa iudic.

Iudicatum ſoluere,l.6.de feriis,l.78.§.etiam,D.de legat.2. *Iudicatum ſolui ſtipulatio tres clauſulas in vnum collatas habet.De re defendenda,de iudicato ſoluendo,& de dolo malo*,l.6.D.iudic.ſolui.

Iudicatum ſolui,Vet.Gloſſar.interpretatur. τῆς κρίσεως λύσις. Λέγει γὰρ ὁ ἄκτωρ πρὸς τὸν ῥέον, ὁμολογεῖς καταβαλεῖν μοι ὃ ἂν γένηται ἀειτει ἐπὶ τῷ λυθῆναι τὴν κρίσιν.

Ivdicatio, l.4.§.non omnis,D.de re milit. l.2.in fi.D.fin.regund. l.5. C.de re iudicata,l. 18.de appellationib.in C.Th.

Cui Iudicatio data eſt,l.131.§.vlt.D.de verbor.ſignificat.*Vt ſibi ex Iudicatione ſatisfiat*,l.30.D.de procuratorib.Hoc verbo vtuntur Cicer.lib.2.de Inuentione,& Quintilian.lib.3.cap.13.

Ivdiciaria *Lex*,l.1.in fin.D.de Lege Iul.ambit.id eſt,*Lex Iulia iudiciorum*, vt l.2.§.conuenire,D.de iudiciis.

Ivdicivm *dare* dicitur Prætor,cùm agendi poteſtatem facit,in eámque rem Actionem & Iudicem dat.l.26.D.de dolo,l.1.D.nautæ,caupon.& aliàs paſſim.

Iudicium mihi dari in eum,l.16.D.iudicat.ſol.

Dicitur & *Iudicium proponere*, l.vlt.D.ne vis fiat ei.*Reddere*,l.21.D.de neg.geſt.

Iudicium redditum,l.2.§.vlt.D.de bon.eor.qui ſibi ante ſent.

Ac Prætor quidem *Iudicium dat*.Litigatores, verò *accipiũt* & *Suſcipiunt* Iudicium,l.9.§.Labeo,D.de dolo,l.36.D.famil.erciſc.l.7.D.de aqu.& aqu.pluu. l.2.§.idem Pompon. D. de ædil.edic.l.24.D.de liber.cauſ.l.7.§.ita demum,D.de hered.petit.l.3.D. de iudiciis, l.4.§. non

non ſolùm,D.fin.regund.l.7.§.1.D.de bonor.poſſ.l.18.D.iudic.ſolui.l.45.§.1.D.de procuratorib.& apud Cicer.pro Quint.*Iudicium accipere per procuratorem*,l.1.D.de obſequiis.

Vbi acceptum eſt ſemel Iudicium, ibi & finem accipere debet,l.30.D.de iudiciis. *Accipitur* autem *Iudicium* litis conteſtatione. Ideóq; hæc verba *Accepto Iudicio*,& *Lite conteſtata*,idem ſignificant.Exempla,quia in promptu ſunt,non adfero.

Actionem in Iudicium perducere, & *rem in Iudicium deducere* idem valent,l.31.D.de iudic.l.66.& l.vlt.D.de procuratorib.l.13.D.de pact.l.17.§.penult. D. de iureiur. *Res* autem *in Iudicium deducta*,non videtur, ſi tantùm poſtulatio ſimplex celebrata ſit, vel actionis ſpecies ante iudicium cognita reo,l.1.C.de lit.conteſt.

Lege de ſicariis Iudicium fiat,l.25.§.1.D.de Sc.Silania.

Iudicium reddi,l.4.D.de aqu.cottid.

Iudicio petita res,l.71.§.1.D.de legat.1.*Iudicio Abſolui*,l.14.§.vlt.D.iudicat.ſol.*Deſtringi*,l.16.D.eod.tit.*Intereſſe*,l.6.C.de iudiciis.

Iudicium communi diuidundo,l.3.D.de oper.no.nũt.*Locationis*,l.16.D.de liber.*Tutelæ*,l.28.D.de appellationib.l.20.§.vlt.D.de tutel.& rat.*Ob Iudicium capitis, pecuniæ vè faciendum*,l.7.D.de L.Iul. repetund. *Iudicium famoſum*,l.1.§.pro qua,D.de poſtulando.

Iudicium publicum priuatúmve,l.20.D.de procuratorib. *Manet & pendet Iudicium*, quamdiu ſententia dicta non eſt,l.60.D.de condic.indeb.l.45.D. manda.l.14. D. de interrog. in iur. fac.l.18.in fin.D.de vi & vi arm.Finitur verò ſententia lata.

Iudicio cœpto,l.1.C.de iudiciis.*Nondum finito*,l.9.D.de liberal.cau.

Porrò *Iudicium* Actor *Dictare*,*Edere*,*Exercere*,dicitur:Reus verò,*Accipere*,*Excipere*,*Suſcipere*.

Si non Iudicium à curatoribus factum ſit, id eſt, iudicatum ſolutum, l.20. §. vlt. D. de tutel. & rat.

Iudicium Animi,l.48.D.de diuerſ.reg.l.3.D.de diuortiis,& apud Vlpian. Tit.10. & Tit.21. Regular.

Iudicio carent,*Mutus*,*Surdus*, *perpetuò Furioſus*, & *Impubes*,l.12.§. non autem, D. de iudiciis. *Qui dignitates principis Iudicio conſecuti ſunt*, l.vlt.D.de alb.ſcriben.

Iudicium etiam pro iuſta voluntatis noſtræ ſententia accipitur,l.22.in fin. D.de adoption. l.8.in fin.D.de vulg.& pupill.l.16.D.de legat.præſt.l.6.in fi.D.de legat.3.l.13. D.de doli except.& aliis multis locis.Inde, *ſupremum Iudicium*,pro,ſuprema voluntate, l.2. §. ſi pater, D. famil.erciſc.

Iudicium defuncti,ſeu, *Teſtatoris*,*Adgnoſcere*, l.8. §.ſi condicioni,& l.23.§.1. D. de inoff. teſt. l.2.& l.8.§.vlt.D.de bon.libertor.*Amplecti*,l.19.D.de inoff.teſt.*Comprobare*,l.14.D.de bon. poſſ.cont.tab.l.vlt.D.de inoff.teſt.*Conſeruari*, l.77.§.euictis, D. de legat.2. *Sequi*, l.14. D. de bonor.poſſ.cont.tab.

Contra Iudicium defuncti facere,l.5.§.amittere,D.de his quæ vt indign.

Iudicio defuncti admitti,l.1.§ non ſolùm,D.vt legator.

Iudicio teſtatoris conſequi hereditatem vel legatum,l.6.§.vlt.D.de legat.3.

Ex Iudicio,l.1.D.de legat.præſtand.id eſt,ex voluntate,vt l.5.§.non ſolum,D.eod.tit.

Ex Iudicio Patris,l.2.D.de dote præleg.l.40.D.de adquir.vel omitt. l.3.D. de dot. collat. *Parentis*,l.8.C.de inoff.teſt.*Teſtatoris*,l.vn.D.de man.vindic.l.24.§.ſi quis alienum, D. de fideicomm.libert.*Ex Iudicio Teſtatoris percepti fructus*,l.22.D.ad Sc.Trebell. *Ex Iudicio defuncti deberi*,l.1.D.ſi quis omiſſa.*Ex Iudicio venire heres*,l.8.D.de vulg.& pupil.*Quod habuit ex Iudicio*, l.3.D.de dot.collat.

IVDICIALIS *Quæſtio*,l.38.D.mandati.

Iudiciales Stipulationes,à *Prætoriis* ſeparantur,l.5.D.de verb.obligat.Inſtitut.de diuiſio ſtip. *Iudicialéſque* eas accipimus,quæ ex mero Iudicis,qui actioni addictus eſt,officio proficiſcuntur.Quamquam & Prætoriarum ſtipulationum quædam *Iudiciales* eſſe dicantur,quæ ſcilicet propter *Iudicium interponuntur*,vt Ratam rem haberi & Iudicatum ſolui, l.1.§.1.D.de ſtipulat.prætor.

IVGATIO agrorum poſſeſſionúmq; menſurã ſignificat, pro cuius modo certa Cæſaribus penſitatio præſtabatur,l.1.de quib.munerib.vel pręſtatio.lib.10.C.l.10.de ſuſceptorib.eod. lib.l.1.C.de impon.lucrat.lib.10.l.9.D.de agricol.& cenſit.lib.11.l.4. de indulgent.debit.in Cod.Theod.à iugis animalium,quibus poſſeſſiones exercebantur, pro quorum numero ea præſtatio inferebatur,l.6.D.extraord.munerib.in Cod.Theod.l.1.de imponent.lucrat. deſcript.in eod.Cod.Et ita,*Iuga* & *Iugationem*,accipe in l.3. C. de Epiſc. & Cleric. l.1.& l.2. de

immunit.conceſſa,C.Theod.l.1.l.2.& l.3.ne conlatio.tranſla.poſtul. l.1.de protóſta. l.1.de priuileg.dom.Auguſt.in Cod.Theod.l.vn.ne collat.per logogr.celeb. in cod. Codi.l.6.de collatio donatar.l.11.de exactionib.& l.vn. ſi per obreptio. in cod. Cod. Theod. Iuſtinian. Nouell.17. Ἀναγκάσεις δὲ τὺς δημοσίυς πράκτορας, ἤτοι τὺς ἀπαιτητάς, ἐν ταῖς ἑαυτῶν ἀποχαῖς φανερὰ ποιεῖν ἅπαντα ἐφ' οἷς αὐτὰς διδόασι, τοῦτ' ἔστι τό τε πόσον τῶν ζυγοκεφαλῶν, ἢ ἰυγων, ἢ ἰυγαλίων, ἢ ὅπως δήποτε αὐτὰ κατὰ χώραν καλοῖεν, καὶ ὑπὲρ τινῶν αὐτὰ καὶ ποίων χρειῶν ἀπαιτῦσι. Sanè,id agri ſpatium quod iuncti boues vno die exarare poterant, olim in Hiſpania vlteriore *Iugum* appellatum,Varro lib.1.de re Ruſtic.cap.10.tradit. Cicer.5.in Verr.*Quid qui in ſingulis Iugis arant.*Caſſiod.lib.4.Variar.Epiſt ad Gebericum. *Conſtantij ſupplicatione comperimus ſacroſanctæ Eccleſiæ ipſius vnum Iugum veterum principum pietate collatum, nunc quorundam violenta vſurpatione detineri.*

IVGVM *Iumentorum*, l.31.D.de ædil.edic.

Iugum Nuptiale, l.10.D.de condic.& demonſtrat.

Iugum ſeruitutis,l.8.C.de poſtlimin. reuerſ.

IVGERA *Vineæ,vel Olueti*,l.4.§.vlt.D.de actione emp.Iugeribus enim & arma & prata, & paſcua metiebantur.Vnde,Vlpian.id *Aruum quod in decem annos proximos ſatum erit, quot Iugerum ſit.Vinea quot vites habeat. Oliuæ quot Iugerum, & quot arbores habeat: Pratum quod intra decem annos proximos ſectum erit, quot Iugerum: Paſcua quot Iugerum eſſe videantur*, l. 4.D. de cenſibus.

Iugerum autem *appellatum, quod vno Iugo boum in die exarari poſſet*, Plin.lib. 18. cap.3. tradit. Varro lib.2.de re Ruſt.cap.10.*Iugerum,quadratos duos Actus habere ſcribit.* Similitérque Columella lib.5. cap.1.de Actu quadrato loquens,*Hoc duplicatum*,ait,*facit Iugerum:& ab eo quod erat iunctum nomen Iugeri vſurpauit.*

IVGVLATVS, l.1.§.occiſorum,D.de Sc.Silania.

IVLIÆ leges multæ referũtur,à Iuliis,id eſt,à C.Iulio Cæſare,& Octauio Auguſto in idem nomen adoptato,latæ: veluti *Iulia maieſtatis, Iulia de adulteriis coërcendis*,ad quam olim librum ſingularem ſcripſi. Hanc legem ſignat Iuuenal.cùm ait, *Vbi nunc lex Iulia? dormis*, & Martial. Epigr.7.lib.6.hoc verſu,*Iulia lex populis ex quo Fauſtine renata eſt.*

Iulia de vi, quę duplex eſt: vna, *de vi publica*, quæ vim armis illatam perſequitur ac vindicat: Altera,*de vi priuata*,quæ ſine armis factam vim coërcet,§.ſed ex conſtitutionibus,Inſtit. de interdict.Quas leges etiam *Iulias priuatorum*,&,*publicorum*,appellari,notandum eſt,l.1.§.1. D.de vi & vi arm.l.32.D.de pœn.Hæc etiam *Iulia vis priuatæ* vocatur in l.4. C. vnde vi. De his verò legibus & earum aliquot capitibus fit mentio in l.3.§. L.Iulia,D.de teſtib.l.3.§.vlt. l.12.§.omnibus,D.de accuſatio.l.8.D.de ſepulcr.viol.l.vlt.D.de vi bonor.rap.§.furtiuę,Inſtitut. de vſucapio.

Lex Iulia repetundarum, ſeu *de pecuniis repetundis*, de qua proprio titulo in Pandect.tractatur, & eò amplius in l.10.§.vlt.D.de offic.Proconſ. l.1.§.1.D. de calumniatorib.l.12.D.de Senatorib.l.3.D.de vacat.muner.

Sunt & *Leges Iuliæ Peculatus, de Ambitu,de Reſiduis, de Annona*,l.1.D.de publ.iud.& Inſtitut. eod tit.

Iulia Lex de maritandis ordinibus,cuius fit mentio,l.vn.D. vnde vir.& vx.l.6.§.vlt.D.de iure patron.l.44.D.de ritu nupt.& apud Vlpian.Tit.8. Regular. Ei lex *Papia Popæa* propter argumẽti affinitatem in infinitis propè legum noſtrarũ inſcriptionibus connectitur. Complectebatur autem ea Lex totam matrimoniorum inter populi Rom. ordines pro cuiuſque ſtatu & condicione contrahendorum,rationem.Hæc & *Lex Iulia Miſcella* vocatur à Iuſtiniano, l.2.& l.vlt.C.de indic.viduit. toll.& Nouella. 2. cuius aliquot capita libr. ſingulari de iure connubior.expoſui.

Iulia Lex Agraria, de qua in l.2.D.de termino moto,& apud Sueton. in Iulio cap.20.

Iulia Lex Iudiciaria, l.1.D.de lege Iul. ambit. quæ *Lex Iudiciorum* dicitur, l.2. §. conuenire, D.de iudiciis. Eáque lex *Iuliæ legis* appellatione exaudienda eſt, l.41.D.de recept.qui arbit. & apud Agell.lib.14.cap.2.

Iulia lege vacantia bona ad fiſcum pertinent, l.96.§.vlt.D.de legat.1.

Præterea & *Lex Iulia* cum *Titia* nominatur,quæ mulieribus pupilliſve non habentibus tutores dari à Præſidibus Prouinciarum iubebat,quemadmodum ab Vlpia.12.Regul.Tit.11.& à Iuſtinia.in tit.de Atiliano tutore, ſcribitur.

Quinetiam *Iuliam* ſumptuariam legem memorat Agellius,lib.2.cap.24.*Poſtremò*, inquiẽs. *Lex Iulia ad populum peruenit, Cæſare Auguſto imperante, quia profeſtis quidem diebus ducenti finiuntur:*

tur: Calendis, Idibus, Nonis, & aliis quibuſdam feſtiuis trecenti, &c.

Iulia Lex de fundo dotali, l.1.& l.13.D.de fundo dot.id eſt, *quæ vetat fundum dotalem alienari*, vt l.16.D.eod.tit.& Inſtit.quib.aliena.lic.in prin.

Poſtremo alia *Lex Iulia de bonis cedendis* memoratur, l.4. C.qui bon.ced. poſſ. & Rubr. qui bon.ex L.Iul.ced.poſſ.in C.Th.

IVMENTORVM *appellatione*, in Ædilium Edicto, *omne pecus non continetur. Nam aliud ſignificat Iumenta, aliud ſignificatur Pecoris appellatione. Boues vtique Iumentorum appellatione non contineri, ſed Pecoris, verius eſt*, l.37.§.Iumentorum, D.de ædilic.edic. *Boues magis Armentorum, quàm Iumentorum generis appellantur*, l.89.D.de verb. ſignif. *Iumentis legatis, Boues non continentur: nec contrà*, l.65.§.Iumentis, D.de legat.3.

Iumentorum ergo appellatione Equus, Equa, Mulus, Mula, & cetera νωτοφόρα & dorſuaria animalia continentur. Seneca Epiſt.76. *Quare fortia dorſo Iumenta ſint quæris? quia eorum hic vnum eſt vſus, ſarcinam ferre. Elephanti & Cameli Iumentorum operam præſtant*, l.2.in fi. D.ad Leg. Aquil. Plin.lib.8.cap.18.de Camelis, *Omnes autem Iumentorum, in iis terris, dorſo funguntur.*

Iumenta vſibus patrisfamilias, & amicorũ deſeruiẽtia, vel agris, vel quæ locabantur, l.3.§.ſed quod, D.de penu leg. Ob eámq; operam Iumentorũ illis nomen inditum, Columel.lib.6.cap.vlt. ita ſcribit. *Iumenta nomen à re traxere, quod noſtrum laborem, vel onera ſubuectando, vel arando iuuarent.* At apud veteres aliam verbi huiuſce ſignificationem & notationem fuiſſe ſciendum eſt. Agellius enim lib.21.cap.1.ex Sex.Cæcilio, *Iumẽtum* in 12.Tabulis vti acciperetur docet his verbis. *Iumentum quoque, non id ſolùm ſignificat, quod nunc dicitur, ſed vectabulum etiam, quod adiunctis pecoribus trahebatur. Veteres enim noſtri Iumentum à iungendo dixerunt.* Similiter Nonius Marcellus, *Iumentum à iungendo veteres dictum putant, g, littera in eo nomine attrita. Nam vectabulum dicunt, quod nunc vehiculum.*

Vendendi cauſa Iumentum ornatum. l.38.§.vendendi, D.de ædilic.edic. *Iumenta paria*, dic.l.38. §.cum autem.

Iumenta quæ ſine cauſa turbantur & ſemet eripiunt, l.43.D.eod.tit. *Iumenta pauida & calcitroſa*, l.4.§.idem Pomponius, D.eod.

Iumentum ducere, l.7. D.de ſeruit.præd.ruſt. *Duci*, l.13.D.de ſeruitutib.

Iumenta agere, l.11.D.quemadmod.ſer.amitt.

Iumentorum ſequella Eculeus, l.14.§.non ſolùm, D.de furtis. *Iumentorum ſtatio*, l.13.§.vlt.D.de vſufruct.

IVNCIANVM *Senatuſconſultum*, l.51.§.ſed ſi, D.de fideic.libert.

IVNGERE *Tignum Ædibus*, l.23.§.Tignum, D.de rei vindic.l.6.D.ad exhibend. *Iunctum Ædibus tignum*, l.7.§.cùm in ſuo, D.de adquir.rer.do.l.1.& l.2.D.de tigno iunc.

Si ea quæ legauit Ædibus Iunxit, l.41.§.vlt.D.de legat.1.

Si domus Iuncta ſit contextu ædificiorum, l.15.§.ſed in plures, D.de dam.infec. *Domus mari Iuncta*, l.52.§.vlt.D.de action.empt.

Iunctos duos fundos habere, l.20.D.ſi ſeruit.vindic.

Fiſtulæ quæ ſalientibus Iunguntur, l.fin. D.de actionib.emp. *Horti vrbi Iuncti*, l.4.§.ſi ita, D.de penu leg.

Si ſtatuæ ferruminationem Iunctum ſit brachium, l.23.§.quæcumque, D. de rei vindic. *Iunctum pecus pecori*, l.1.§.Trebatius, D.de aq.cottid.

Iungi patri natus, l.1.§.ſi pater, D.de vent.in poſſ.

Iungere filio ſuo pupillam, l.66.D.de ritu nuptiar.

Mulier cùm audiſſet maritum abſentem vita functum eſſe, alij ſe Iũxit, l.11.§.mulier, D.ad L.Iul.de adult. *Mulieres quæ ſe ſeruis propriis Iunxerunt*, Rubr.de mulierib.quæ ſe ſeruis propr.Cod.

Iungi matrimonio, l.17.D.de ritu nuptiar.l.2.C.de interdic.matr. l.12. C.de Inſtitutionib.& ſubſtit.§.ergo Inſtitution.de nuptiis.

Iuncta legitimis nuptiis ſecundis, l.11.§.mulier, D. ad L. Iul.de adulter.

IVNIÆ *Petroniæ* legis mentio habetur in l.24.D.de manumiſſionib.

IVNIA *Vellea Lex*, l.10.§.qui filiũ, D.de teſt.tu.l.13.in fi.D.de iniuſt.rup. Et ita emendandũ hoc nomen eſt in §.poſtumorum, Inſtitut.de exhered.lib. vbi vulgò perperam *Iulia* legitur. Idémque error eſt & apud Vlpian.Tit.22.Regular. Ad eam verò legem Paulum librum ſingularem ſcripſiſſe Index Piſanus teſtatur. Fit præterea eius mentio in l.29. §. nunc de lege, D.de lib.& poſtu.l.3.§.1.D.de iniuſto rup. in l.3.& l.13.in fi.D de iniuſt.rup.& l.6.§.1.D.de hered.inſt.& l.2.D.de vulg.& pup.l.2.C.de liber.præter.l.34.C.de inoff.teſt.

IVNIA *Norbana lex*, de Latinis libertis: à M.Iunio.& L.Norbano Flacco Coſſ.quos tem-

pore Tiberij conſulatum geſſiſſe Dion lib.57.teſtis eſt, lata: cuius meminit Iuſtinian. §. vlt. Inſtit. de libertin. & §. vlt. Inſtit. de ſucceſſ. libert. l. vn. in prin. C. de lat. libert. Nouell. Conſt. 78. vt & Vlpian. Tit. 4. Regular.

Hinc *Latinus Iunianus*, apud Vlpian. Tit. 12. Regul. *Latini Iuniani*, apud eundẽ Tit. 2. Regul.

De IVLIANO Ic. dicam ĩ. lib. 17. in Saluij prænomine.

IVLIVS *Paulus*, æqualis Vlpiani temporum: quem iuris peritiſſimũ Lamprid. in Alexand. vocat, Imperatoríque Alexandro in conſilio fuiſſe, refert. Hic in auditorio Æmilij Papiniani præfecti prætorio Iuriſconſulti agitatam quæſtionem proponit in l. 40. D. de reb. cred. Fuit hic πολυγραφώτατος. Scripſerat enim, vt ex Pandectis colligimus, *ad Edictum.* libros 80. *Quæſtionum*, lib. 26. *Reſponſorum*, lib. 23. *Breuium*, lib. 23. *ad Sabinum*, lib. 16. *ad Vitellium Sabinum*, lib. 4. *ad Neratium*, libros totidem, *ad Leges*, ſeu, *ad Legem Iuliam & Papiam*, lib. 10. *ad Legem Æliam Sentiam*, lib. 3. *Regularum*, lib. 7. *Sententiarum receptarum*, lib. 5. *Fideicommiſſorum*, lib. 3. *Decretorum*, ſeu *Imperialium ſententiarum in cognitionibus prolatarum*, lib. 6. *De Adulteriis*, lib. 3. *Manualium*, æquè tres *Inſtitutionum*, lib. 2. *De Officio Proconſulis*, totidem. *De iure Fiſci*, totidem. *De Cenſibus*, totidem, *ad Edictum Ædilium Curulium*, totidem. Præterea μονόβιβλα, ſeu, libros ſingulares, *de pœnis Paganorum: de pœnis Militum: de pœnis omniũ Legum: de Vſuris: de Gradibus, & Adfinibus: de iure Codicillorum: de Excuſationibus Tutelarum*, ſeu, *Tutorum: ad Regulam Catonianam: ad Sc. Orphitianum: ad Sc. Tertyllianum: ad Sc. Silanianum: ad Sc. Velleianum: ad Sc. Libonianum*, ſeu, *Claudianum: ad Sc. Turpilianum: de officio Præfecti Vigilum: de officio Præfecti vrbi: de officio Prætoris Tutelaris: de Extraordinariis criminibus:* τῆς ὑποθηκαρίας: *ad Muncipalem: de Publicis Iudiciis: de Inofficioſo Teſtamento: de Septemuiralibus Iudiciis: de Iure ſingulari: de ſecundis Tabulis: ad Orationem Diui Marci*, ſeu, *Antonini, & Commodi: ad Orationem Diui Seueri: ad Legem Cinciam: ad Legem Falcidiam: ad Legem Velleam: de Tacito Fideicommiſſo*, ſeu, *de Tacitis Fideicommiſſis: de Portionibus quæ liberis damnatorum conceduntur: de Iuris & facti ignorantia: de Adulteriis: de Inſtructo & Inſtrumento*, ſeu, *de Inſtrumenti ſignificatione: de Appellationibus: de Adſignatione libertorum: de officio Adſeſſorum: de Variis lectionibus: de Cognitionibus: de forma Teſtamenti: de Conceptione Formularum: de Dotis repetitione: ad Legem Fuſiam Caniniam: de Liberali cauſa: de Articulis liberalis cauſæ: de officio Conſulis.*

Hoc amplius, & *Epitomarum*, ſeu, *Epitomatorum Alpheni*, Digeſtorum libros 5. ſcripſerat. *Notas* item *ad libros Digeſtorum Iuliani.* Eius quoq; *Notæ additæ Marcelli notis ad Iulianum* citantur in l. 14. D. de in rem ver. *Notas* etiam *ad libros Quæſtionũ*, & *Reſponſorum Papiniani* ſcripſerat, Nec non & *notas ad Scæuolam.* Quinetiam ad *Iauolenum notas* ſcripſiſſe eum, indicat l. 60. D. de adquir. vel omitt. Similitérque *ad Plautium notas* ſcripſiſſe eum, teſtatur l. 13. D. de optio. vel elect. Atque adeò ex 12. eius ad Plautium lib. ſumpta eſt l. 49. D. ad L. Falcid. Sed & *Labeonis* πιθανῶν libros in Epitomen eum contraxiſſe, notis additis, teſtimonio ſunt, l. 5. D. de inſtruc. vel inſtrum. l. vlt. D. de bon. libert. l. 65. D. de adquir. rer. dom. l. 23. D. de acceptilat. l. 91. D. de furtis, l. 29. & l. vlt. D. de captiu. l. vlt. D. de vſurpat. & vſuc. l. 244. D. de verbor. ſign. quæ omnia capita hanc inſcriptionem habent, *Labeo lib.* πιθανῶν *à Paulo Epitomatorum.* Citatur ab Herennio Modeſtino in l. 9. D. de inoffic. teſtam. l. 6. & l. 13. D. de excuſationib. & l. 18. D. de Sc. Silan. vt & ab Æmilio Macro, l. 1. D. de veteran. & mil. ſucceſſ. l. 2. D. quan. appellan. ſit, & l. 13. §. eius, D. de re milit. Ipſe verò *Domitiũ Vlpianum* citat in l. 43. D. de action. emp. Conſultũ eum per literas non ſemel à Latino Largo, & Neſennio Apollinari, indicant l. vlt. D. qui ſine manumiſſione, l. 30. §. Latinus, D. de except. rei iudic. l. 83. D. de legat. 2. l. 34. D. de neg. geſt. & l. 22. D. ad L. Falcid. vt & à Licinio Rufino, l. 4. D. quib. ad libert. proclamare. Hic *Vir prudentiſſimus* appellatur à Gordiano, l. 6. C. de nuptiis. Cuius liber tertius *Fideicommiſſorum* citatur in l. 1. C. de comm. ſeru. manum. Eiuſdem liber ſingularis *ad Sc. Tertyl.* laudatur l. 14. C. de legit. heredib. & liber ſingularis *De publicis iudiciis*, l. 6. C. ad L. Iul. maieſtatis. Eiuſdem *notæ ad Papinianum* citâtur in l. 13. D. de ſentẽt. paſſ. & in l. 1. de reſponſ. prud. in C. Th. Citatur & à Iuſtiniano in l. 5. C. de recept. arbitr. Item in libris *ad Plautium, & Maſſurium Sabinum*, §. 1. Inſtit. de heredib. inſtit.

IVNIVS *Mauricianus*, Ic. Imperatoris Antonini tẽporibus, vt apparet ex l. 23. D. de vſu & vſufruct. l. 57. D. de legat. 2. Hic *ad Leges*, ſeu, *ad Legem Iuliam & Papiam* libros ſex ſcripſit. *De pœnis* libros aliquot, ex quibus ſupra ſecundum alius nullus in Pandectis laudatur. Atque hic eſt Mauricianus, à quo Iulianum rectè reprehenſum ait Vlpian. l. 7. D. de pact. Nec vno hoc loco, verumetiam in l. 25. §. 1. D. de vſufructu, notatum à Mauriciano Iulianum inuenio.

IVRARE *per Deum*, l. 3. §. vlt. & l. 33. D. de iureiuran. *Per Caput ſuum*, vel *filiorum ſuorum*, d. l. 3. §. vlt. & l. 4. D. eod. tit. *Per ſalutem ſuam*, l. 5. & l. 33. D. eod. tit. *Per Genium Principis*, l. 13. §. vlt. D. eod. tit.

eod.tit. *Iurare de Calumnia*, l.16. D. de iureiur. l.7. & l.13. §. qui damni, D. de damno infec. l.3. D. teſtam. quemadm. aper. l.15. §.1. D. de reb. auct. iud. l.8. §. iubetur, D. qui ſatiſd. cog. id eſt, Iurare, ſe non calumniæ cauſa quid deſiderare, poſtularéve, vt l.15. D. ad exhib. *Conceptis verbis Iurare*, Agellius lib. 7. Cap. 11. *Faciles ſunt nonnulli hominum ad Iurandum contemptu religionis: alij perquam timidi metu diuini numinis*, l.8. D. de condicion. inſtitut. *Iuſiurandum per quod voluit quis ſibi Iurari*, l.5. D. de iureiur. *Iureiurãdo quod propria ſuperſtitione Iuratum eſt*, l.5. §.1. D. eod. tit.

IVRATO *Promittere*, l. vlt. D. qui ſatiſd. cogant.

IVRGARE, Eutych. lib.3. de diſcernẽd. coniugationib. ab eo quod eſt *iure vrgeo* traductum ait. Verbum erat 12. Tabularum, ex quibus Cicero lib. 4. de Repub. hæc refert. *Si Iurgant*, ſubdítque, *Beneuolorum concertatio, non lis inimicorum, Iurgium dicitur*. Et mox, *Iurgare igitur Lex putat inter ſe vicinos, non litigare. Iurgantibus*, id eſt, litigantibus, l.6. C. de poſtulan.

IVRGIVM, litem & controuerſiam ſignificat. *Iurgio perempto*, l. vlt. D. famil. erciſc. *Iurgia* plerumq; à litibus ſeparantur. Cicer. lib.1. de Diuinatio. *Litibus & Iurgiis ſe abſtinere*. Idem lib.2. de legib. *Iurgia feriis amouẽto*. Ouid. lib. Faſtorũ. *Lite vacent aures, inſanáque protinus abſint Iurgia*. *Iurgium* quoque iram & animorum contentionem inter coniuges ſignificat, l.27. D. de pact. dotalib. & ita, *Iurgium à Diuortio* ſeparatur in l.31. D. de iure dot. Iuuenal. Sat.3.

Semper habet lites, alternáque Iurgia lectus,
In quo nupta iacet.

IVRIDICVS, qui ius in aliquo loco dicit, ac reddit, l.41. §. Lucia, D. de fideic. libert. & apud Firmicum lib.3. Matheſ. cap.12. & Apul. lib.2. de Aſino aur. Capitolin. in M. Anton. Philoſ. *Datis Iuridicis Italiæ conſuluit ad id exemplum, quo Hadrianus conſulares viros iura reddere præceperat*. Atque hoc ſpeciali *Iuridici* nomine inſignitus fuit, is qui Alexandrinæ Iuriſdictioni præerat, Rubr. de offic. iurid. Alex. D. & Cod. Δικαιοδότην, Strabo vocat. Vnde *Iuridicina*, quo verbo vſus eſt Tertullia. in lib. de Pallio.

IVRISCONSVLTI appellabantur qui iura publicè interpretabantur, quibus à Cæſare ius reſpondendi datum erat, & quibus permiſſum erat iura condere, §. reſponſa. Inſtit. de iur. nat. l.2. §. & vt ſciamus, D. de orig. iur. Cic. lib.1. de Orat. *Sin autẽ quæreretur Iuriſcõſultus quiſnã verè nominaretur, eum dicerem, qui legum, & conſuetudinis eius qua priuati in ciuitate vterẽtur, & ad Reſpondendum, & Agendum, & ad Cauendum peritus eſſet*. Theophil. in Tit. de iure nat. Ἐπιτέτραπτο δὲ τούτοις δημοσίᾳ νομοθετεῖν, ἤτοι τοὺς νόμους ἑρμηνεύειν· οἵ τινες *Iuriſconſulti*, προσηγορεύθησαν, τουτέστιν οἱ περὶ τοῦ νόμου ἐπερωτώμενοι. *Conſulere*, δὲ, ἐστι τὸ ἐρωτᾶν. *Iuriſconſulti* autem etiam *Conſulti Iuris* appellantur, vt docui s̃. lib.3. & *Iuriſperiti*, l.17. §.1. D. ſi ſeruit. vindic. l.30. D. de excuſationib. & l.1. C. de his qui ſibi adſcrib. *Periti Iuris*, à Plin. Epiſt. lib.4. *Iuris* item *Auctores*, & *Studioſi*, & *Iuriſprudentes* vocantur. Horum partes memorantur hæ, *Cauere, de Iure Reſpondere, Scribere, Conſilium dare, in Conſilium adhiberi à Magiſtratibus, iiſque adſidere, Reſcribere, Libellos agere, Vadimonia concipere*.

Admonendi autem ſumus diuerſas Iuriſconſultorum ſcholas extitiſſe: quæ res originem ab Antiſtio Labeone, & Ateïo Capitone duxit, qui duo, vt ait Pomponius in l.2. §. poſt hũc, D. de orig. iur. *primum diuerſas ſectas fecerunt. nam Ateïus Capito in his quæ ei tradita fuerant perſeuerabat: Labeo ingenio qualitate & fiducia doctrinæ, qui & ceteris operis ſapientiæ operam dederat, plurima innouare inſtituit. Proculus* planè, & *Sabinus* ac *Caſſius*, eas diſſẽſiones valdè auxerũt. Et inde appellati ſunt, partim *Proculeiani*, partim *Sabiniani*, & *Caſſiani*, vt idem Põpo. dic l.2. §. vlt. ſcribit. Quarum inuicem pugnantiũ ſcholarum fit mentio l.11. D. de adq. rer. d. §. item pretiũ, Inſtit. de empt. & vend. §. is qui exequitur, Inſtit. de mand. §. cũ ex aliena, Inſtit. de rer. diuiſio. & apud Vlpian. Tit.12. Reg. Earũ diſſidentes aliquot ſententias inuenies, cùm in locis s̃. dictis, tum in l.1. D. de contrah. emp. l.7. §. cùm quis ex aliena, D. de adq. rer. d. l.27. l.28. & l.138. D. de verb. oblig. l.26. §. cũ bonorũ, D. de leg.1. l.?. §. ſi coheredes, D. ad leg. Falcid. l.14. D. de iure codicill. Obſeruãdæ etiam ſunt diſſenſiones Iuriſconſult. in l.5. §.1. l.30. D. de leg.1. l.29. in prin. & §.1. & l.100. §.1. D. de leg.3. l.15. & l.26. D. de inſtrum. vel inſtruct. l.6. §. ſicut, D. de pecul. leg. l.38. D. de auro argent. l.12. D. quando dies legat. Interdum tamen Nerua & Caſſius conſentiunt, & à Proculo & Sabino diſſentiũt: vt in l. D. de actione rer. amot. Quinetiã Proculus & Pegaſus diſſentiunt in l.11. D. de iuriſdictio.

Succeſſio vtique Labeonis ſcholæ fuit huiuſmodi.

Labeo.	Nerua Filius.	Pegaſus.	Celſus Filius.
Nerua Pater.	Proculus.	Celſus Pater.	Priſcus Neratius.

In alias verò partes diſceſſerunt, diuerſamque ſectam amplexi ſunt hi,

Capito.
Maſſurius Sabinus.
G. Caſſius Longinus.
Cælius Sabinus.
Priſcus Iauolenus.
Aburnus Valens.
Tuſcianus.
Saluius Iulianus.

Ceterùm non alienum hoc loco fuerit, Iuris auctorum (qui tam præclaram æqui & boni artem, diuinarum atq; humanarum rerum notitiam, Iuſti atque Iniuſti ſcientiam, ſcriptis reſponſiſquè ſuis excultam, ad ſummum faſtigium euexerunt) nomina edere, & ſub vno veluti aſpectu ponere. Iuriſconſulti certè qui in Pandectis memorantur, ferè ſunt ij, quos ſeriem literarum, non ordinem rationémve temporum ſecutus, ſubieci.

Aburnus Valens.
Ælius Gallus.
Ælius Marcianus.
Ælius Tubero.
Æmilius Macer.
Æmilius Papinianus.
Alfenus Varus.
Anteus.
Antiſtius Labeo.
Appius Claudius, vnus ex Decemuiris.
Appius Claudius Centimanus.
Arrianus.
Arrius Menander.
Ateius Capito.
Attilicinus.
Aufidius Namuſa.
Aufidius Tucca.
Aulus Caſcelius.
Aulus Ofilius.
Aurelius Arcadius Chariſius.
Balbus Lucilius.
Blæſus.
Brutus.
Cœlius Antipater.
Cælius Sabinus.
Caius Aquilius Gallus.
Caius Ateius Pacuuius.
Caius Caſſius Longinus.
Caius Iuuentius.
Caius Scipio Naſica.
Caius Trebatius.
Calliſtratus.
Campanus.
Cartilius.
Cinna.
Claudius Triphoninus.
Claudius Venulcius Saturninus.
Cornelius Maximus.
Domitius Vlpianus.
Druſus.
Flauius Mela.
Flauius Priſcus.
Florentinus.
Fufidius.
Furius Anthianus.
Gaius.
Gallus Aquila.
Granius Flaccus.
Herennius Modeſtinus.
Hermogenianus
Iulius Paulus.
Iunius Gracchanus.
Iunius Mauricianus.
Iuuentius, Celſus Pater.
Labeo.
Lælius.
Licinius Rufinus.
Lucius Craſſus Mucianus.
Marcus Manilius.
Marcus Portius Cato.
Maſſurius Sabinus.
Meſſius.
Minicius.
Nerua Pater.
Nerua Filius.
Octauenus.
Paconius.
Papirius Fronto.
Papirius Iuſtus.
Paulus Verginius.
Pegaſus.
Plautius.
Pomponius Priſcus.
Priſcus Fulcinius.
Priſcus Iauolenus.
Priſcus Neratius.
Publicius Gellius.
Publius Ælius.
Publius Atilius, Sapiens.
Publius Iuuentius Celſus, Filius.
Publius Mucius.
Publius Rutilius Rufus.
Puteolanus.
Quintus Ceruidius Scæuola.
Quintus Mucius Scæuola, P.F.P.M.
Quintus Mucius Voluſij auditor.
Quintus Saturninus.
Quintus Tubero.
Rutilius Maximus.
Saluius Ariſto.
Saluius Iulianus.
Sempronius Proculus.
Sempronius Sophus.
Seruilius.
Seruius Sulpitius.
Sextus Ælius.

Sextus Cæcilius Africanus.
Sextus Pedius.
Sextus Papirius.
Sextus Pompeius.
Sextus Pomponius.
Tarruntenus Paternus.
Terentius Clemens.
Tertullianus.
Tiberius Coruncanus.
Titus Caſſius.
Tuſcianus.
Valerius Seuerus.
Varius Lucullus.
Venuleius Saturninus.
Vindius
Vitellius.
Viuianus.
Vlpius Neratius Marcellus.
Voluſius Mæcianus.
Vrſeius Ferox.

IVRISDICTIO & *Notio* ſeparãtur,l.5.D.de re iudic.l.99.D.de verb.ſig. *Iuriſdictionem* enim habent qui iuri dicũdo præſunt,qui vel ipſi extra ordinẽ cognoſcere,vel iudices dare,iuberéq; iudicare poſſunt. Vnde & Vlpian.l.3.§.vlt.D. de iuriſd. *Iuriſdictio*,ait, *eſt etiam iudicu dandi licentia.* τὸ γὰρ διδόναι δικαστὴν, vt Hermenopul.lib.1.Tit.4. ſcribit, Δικαιοδοσίας ἐστίν. *Iudicem* vtiq; *dare poſſunt,quibus hoc lege vel Constitutione,vel Sc.conceditur.Item hi quibus id more conceſſum eſt propter vim Imperij,ſicut Præfectus vrbi,ceteríque Romæ magiſtratus*,l.11.§.1.D.de iudiciis.

Iuriſdictio itaque eſt Magiſtratuum ,non etiam Iudicum datorum,l.5.l.57.D.de re iud.l.5. D.de verb.oblig.Inſtit.de diuiſ. ſtip. *Iuriſdictioníque præeſſe*, dicuntur, qui tribunali præſunt. l.10.D.de iuriſdictio.l.1.§.hæc verba,D.quod quiſq.iur.l.2. D. ſi quis in ius voc. l.81. D. de iudic.l.1.§.1.D.de poſtulan. *Iuriſdictio* autem poteſtatẽ Magiſtratuum ſignificat, qua in poſſeſſionem mittere,& in integrum reſtituere,& Iudices dare poſſunt. Nec quidquã aliud eſt, *Pro Iuriſdictione ſua*,quàm ſecundum ius poteſtatis ſuæ,l.2.D.ſi quis in ius voc.l.vn.D.ſi quis ius dic.l.16.in fi.D.de minorib.l.3.D.de poſtulan.l.3.§.procuratorem,in fi.D.iudic.ſolui.

Imperij magis quàm Iuriſdictionis eſt iubere caueri Prætoria ſtipulatione, & in poſſeſſionem mittere, l.4.D.de iuriſdictione. *Quæ magis* Imperij *ſunt quàm Iuriſdictionis*,l.26.D.ad municipal.

Tam præfectus vrbi quàm ceteri magiſtratus,pro Iuriſdictione ſua,reſtituere in integrum poſſunt,l.16. §.vlt. D.de iuriſdic. *Tutoris datio,neque Imperij neque Iuriſdictionis eſt* , l.6. §. tutoris,D.de tutel. *Imperium quod Iuriſdictioni cohæret*,l.1.§.vlt.D.de offic.eius cui manda. *Mandare* I*uriſdictionem Prætor*,l.8.§.ſi prætor,D.de tranſactionib.*Proconſul*,l.5.D.de offic.proconſul.

Mandata Iuriſdictione ea demum quæ Iure magiſtratus competunt,non item quæ ſpecialiter Lege, vel Senatuſconſulto,vel Constitutionibus principum tribuuntur,transferũtur, l.1.D.de offic.eius cui mãdata.*Mandare* autem *Iuriſdictionem,is demum poteſt,qui eam ſuo Iure,non alieno beneficio,habet* , l.5. D.de iuriſdict.*Mandata Iuriſdictio*,l.12.& l.13. D.de offic.proconſ.

Iuriſdictio Prætoris, l.13.§.qui damni.D.de damn.infect. l.1.§ poteſt,D.de oper.nou.nunt. *Prætoria*,l.1.§.vlt. D.de ſtipulationib.prætor. *Prætor cuius de liberali cauſa* I*uriſdictio eſt*,l.1.C.ſi mancip.ita fuer.alien.

Iuriſdictione ſua Prætor id agere debet,l.29.D.de vſu & vſufru,*Cur ad arma & rixam procedere patiatur Prætor eos quos poteſt Iuriſdictione ſua componere* , l.13.§.ſed ſi inter duos,D.de vſufr.*Moderandam Prætoris Iuriſdictionem*,l.11.D.de in ius vocan.

Iuriſdictio eius qui de Fideicommiſſa libertate cognoſcit, l.36.§.1. D.de fideicomm. libert. *Apud eum cuius de ea re Iuriſdictio eſt*. l.3.C.ſi aduerſ.libert.*Cuius de ea re Iuriſdictio eſt*, l.1. C. ſi minor. ſe maiorem.*Ex Iuriſdictione pendens quæſtio*,l.88.D.de ſolut.*Per Iuriſdictionem Præſidis præſtabitur*,l.57.D.de leg.1.*Si inter eos quis dixerit Ius inter quos Iuriſdictionẽ non habuit*,l.1.§.vlt.D.quod quiſque iur.*Si quis eum qui non eſſet Iuriſdictionis ſuæ damnauerit*, l.6.§.quid ſi quis, D.de iniuſto rup.*Non Iuris, ſed* I*uriſdictionis eſt*,l.36.D.de admin.& peric.

Iuriſdictioni alterius ſe ſubiicere, l.14.D.de iuriſdictio.l.1.& l.2. D.de iudiciis. *Fideiuſſor non ſuppoſitus Iuriſdictioni illius ad quem vocatur*,l.1.D.ſi quis in ius voc.non ier. *Si quis ex aliena Iuriſdictione ad Prætorem vocetur*,l.5.D.de iudiciis. *Si idem cum eodem pluribus actionibus agat quarum ſingularum quantitas intra Iuriſdictionem Iudicantis ſit : coacervatio verò omnium , excedat modũ Iuriſdictionis*,l.11.D.de iuriſdictio. *Si quis ſupra Iuriſdictionẽ ſuã velit ius dicere*,l.vlt.D.eod. tit.*Iuriſdictionis formam imperitia cohæredum mutare non poteſt*, l.20.D.famil.erciſc.

Iuriſdictionem denegare,l.26.§.ſed etſi dum decreto,D.ex quib.cauſ.maior.

Iuriſdictio autem alia *Voluntaria* eſt,alia *Contentioſa*. Hæc vel in inuitos,aut præſentes , aut ſi per contumaciam deſint,exercetur : Illa inter volentes locũ habet,eáque explicantur Emãcipationes,Manumiſſiones, Adoptiones , quæ Magiſtratus auctoritate etiã extra territoriũ, & quocumque loco rectè fiunt,l.2.D.de offic.proconſ.

IVS *pluribus modis dicitur: vno modo,cũ id,quod ſemper Æquũ & bonũ eſt, Ius dicitur, vt eſt Ius Naturale. Altero modo, quod omnibus,aut pluribus,in quaq; ciuitate,vtile eſt,vt eſt Ius Ciuile, & Honorariũ,*

Omnes enim Populi, ait Gaius, *qui Legibus & Moribus reguntur, partim ſuo proprio, partim communi omnium hominum Iure vtuntur. Nam quod quiſque Populus ſibi Ius conſtituit, id ipſius proprium ciuitatis eſt: vocatúrque* Ius *Ciuile, quaſi* Ius *proprium ipſius Ciuitatis. Quod verò Naturalis ratio inter omnes homines conſtituit, id apud omnes peræque cuſtoditur: vocatúrque* Ius *Gentium, quaſi, quo Iure omnes Gentes vtuntur*, l.9.D.de iuſtit.& iu. Idem Gaius in l.1.D.de adquir.rer.do. *Quarumdam rerum Nominum nanciſcimur Iure Gentium, quod ratione naturali inter omnes homines peræque ſeruatur: quarumdam, Iure Ciuili, id eſt, Iure proprio ciuitatis noſtræ*. Ibidémque, *Ius Gẽtium cum ipſo genere humano proditum ſcribit. Quædam Naturali Iure communia ſunt*, quæ recenſetur, l.2.&.l.3.D.de diuiſio. rer.

Iuris gentium eſt poteſtas dominorũ in ſeruos, l.1.D.de his qui ſui vel alie. *Dominatio ex Iure Gentium introducta eſt*, l.64.D.de condict.indeb. Quæ præterea iure Gentium introducta ſint, vide l.1.§.vlt.l.2.l.3.l.4.& l.5.D.de iuſtit.& iu. *Aduerſus Ius Gentium feſtinaſſe* dicitur, *qui bona proximæ cognatæ viuentis donauit*, l.29.§.vlt.D.de donationib. *Si naturale, & Gentium Ius intuemur, depoſitum ei reddendum eſt qui depoſuit*, l.31.D.depoſiti. *Quas res Natura, vel Gentium Ius, commercio exuerunt*, l.34.§.1.D.de contrah.empt.

Iure gentium indebita pecunia, l.47.D.de condict.indeb.

Aliud dando, vt aliud reddatur, obligari Iure Gentium poſſumus, l.25.D.de præſcrip.verb.

Iuris Gentium conuentiones, quædam Actionem pariunt, quædam, Exceptionem, l.7.D.de pactis. *Emptio iuris Gentium eſt: & ideò conſenſu peragitur*, l.1.§.eſt autem, D.de contrah.empt. *Hoc iure vtimur, vt Iuris Gentium ſit Acceptilatio*, l.8.§.vlt.D.de acceptilatio. *Ex Iure Gentium deſcendit Precarium*, l.1.D.de precario. *Deportati, ea quidem quæ Iuris Ciuilis ſunt, non habent: quæ vero Iuris Gentium ſunt, habent*, l.17.D.de pœnis.

Iure Gentium ſuum facit, qui quid in mari, vel littore ædificat, l.1.§.nuntiamus, D.de oper.nou. nuntiat. *Publica loca Iuris Gentium*, l.45.D.de vſurpationib.

Iure Gentium condici poſſunt res ab his qui non ex iuſta cauſa poſsident, l.25.D.de act.rer.amot. Vt autẽ *Ius commune*, pro Iure Gentiũ, ſic κοινὸν νόμιμον apud Euripidem in Oreſte, interpres exponit ἐφ' ᾧ πάντες οἱ Ἕλληνες ὁμογνωμονοῦσι. Cic.lib.2.Rhetor.ad Heren. *Ius ex his partibus conſtat, Natura, Lege, Cõſuetudine, Iudicato, Æquo & bono, Pacto. Natura, Ius eſt quod cognationis, aut pietatis cauſa obſeruatur, quo Iure parentes à liberis, & à parentibus liberi coluntur. Lege Ius eſt id, quod populi iuſſu ſancitum eſt: quod genus eſt in Ius vt eas cùm voceris. Conſuetudine Ius eſt id, quod ſine Lege, æquè ac ſi legitimum ſit, vſitatũ eſt. Iudicatum eſt, id de quo ſentẽtia lata eſt, aut decretũ interpoſitum. Ex Æquo & bono Ius conſtat, quod ad veritatem & ad vtilitatem, cõmunem videtur pertinere. Ex Pacto Ius eſt, ſi qui inter ſe pepigerunt, ſi quid inter quos conuenit.*

De Iure Ciuili dixi ſ.lib.3. *Ius Ciuile eſt quod neque in totum à Naturali, vel Gentium recedit, nec per omnia ei ſeruit. Itaque cùm aliquid addimus vel detrahimus iuri Communi, Ius proprium, id eſt, Ciuile efficimus*, l.6.D.de iuſt.& iur.

Ius autem ciuile eſt quod ex Legibus, Plebiſcitis, Sc.decretis Principum, auctoritate Prudentium, venit, l.7.D.de iuſt.& iure.

Ius ciuile vigilantibus ſcriptum eſt, l.24.D.quæ in fraud.cred. *Non oportere Ius Ciuile calumniari*, l.19.D.ad exhib. *Pacto, ne ob res donatas agatur, Ius Ciuile impugnatur*, l.5.D.de pact.dotalib.

Iure Ciuili Actio eſt, l.33.D.de ædil.edic. vbi, *Ius Ciuile Ædilicio Edicto* opponitur: & ita, *Iure Ciuili, & Edicto*, ſeparantur, l.44.D.eod.tit. *Iure Ciuili, &, Lege Iulia*, opponuntur, apud Vlpian. Tit.13. Regular. *Contra Iuris Ciuilis regulas*, l.27.D.de pactis.

Iure Ciuili conſtitutum, l.53.D.de ſolutionib. *Iure ciuili receptum eſt*, l.24.D.de condic.& demonſtrat.

Iure Ciuili obligata, l.17.D.ſolut.matrim.

Iure Ciuili deficiunt liberi, qui propter capitis deminutionem deſierunt ſui heredes eſſe, l.6.D.de bonor.poſſeſſ. *Exheredatione notati & remoti, Iure Ciuili Teſtamenta parentium non turbant*, l.8.D.de bonor.poſſ.cont.tab. *Iure ciuili data ac permiſſa poteſtas*, l.1.D.de tutel. *Iure Ciuili ad ſucceſsionem admitti non poſſunt cognati*, l.1.D.vnde cognati.

In Iure Ciuili, l.79.D.de diuerſ.reg.iur.l.27.D.de adoptionib. *In omni ferè Iure*, l.13.D.de diuerſ.reg. *Totum Ius conſtitit aut in adquirendo, aut in conſeruando aut in minuendo*, l.vlt.D.de legib. *Toto Iure Ciuili*, l.67.D.de contrah.empt. *In toto Iure*, l.80.D.de diuerſ.regul. *Ita Ius habet*, l.12. D.de bon.poſſ.cont. *Ius noſtrum*, l.6.D.de iuſtit.& iure.

Ius noſtrum non patitur, &c.l.7.D.de diuerſ.reg. *Iure noſtro*, l.26.D.de teſtam.tut. *Ex Iure Romano*, l.1.§.1.D.de rei vindic.

Porrò Ius proprium Ciuium Romanorũ, etiam *Ius Quiritium* vocatur, §.ſed ius quidẽ, Inſtit.de

ſtit.de iur.natur.vt & in Vindiciarum formula, apud Cicero.pro Murena,& Boët.in Topic. & in Iudicis dati formula,apud eumdem Cicer.lib.4.in Verrem,vt & apud Vlpia. Tit.2.Regular.& Iuſtinia.in l.vnic.C.de vſucap. transf. & Rubr.de nudo iure Quirit. Seneca Epiſt. 91. *Hæc res efficit non ex iure Quiritium liberum eſſe, ſed ex iure naturæ.* Ex *Iure* porrò *Quiritium* alicuius eſſe id dicebatur,quod eius ex legitimis adquirẽdi dominij cauſis factum erat, quæ ab eodem Vlpia. referuntur Titul. 20. Regul. Ex hoc iure eſt patria poteſtas. Nam, vt ait Iuſtinianus, *Ius quod in libros habemus, proprium eſt ciuium Romanorum*, §.1. Inſtitut. de patr. poteſt.

Ipſo Iure, id eſt, mero iure, ſola Iuris Ciuilis auctoritate, citra Prætoris auxilium, interuentum, tuitionémve. *Ipſo Iure* vel *Iure*, in libris noſtris fieri dicitur, quod Ipſo Iure Ciuili, & Ipſa legis poteſtate, & auctoritate abſque Magiſtratus auxilio, & ſine exceptionis ope, fit. Ac proinde *Ipſo Iure*, & *Iure Prætorio*, vel *per tuitionem Prætoris*, aduerſantur, l. 1. D. quib.mod.vſufruct. amitt.l.1.in fi. D.de ſuperficieb. l.1.§.penult. D.quod falſ. tutor. l.9.§.illud, D.vſufr. quemadm.cau. Inſtit.de perpet.& temp.act. in prin.

Opponuntur item hæc, *Ipſo Iure*, &, *Per Exceptionem*, l. 17. §. 1. iuncto §.ſeq.D. de pactis, l.34.§.ſi is cui, D.de oblig. & act. l.60.D.de fideiuſſorib. l.vlt.§. cùm mihi, D.de verb.obligat.l.38.§.1.D.de ſolutionib.l.22.§.penult.D. rat.rem hab.l.1.§.quæ onerandæ, D.quar.rer. act.non dat.§.in bonæ, Inſtit.de actio. Sed & *Ipſo Iure*, &, *Per Fideicommiſſum*, aduerſantur, in l.19. D.de mil.teſt. Nam Ipſo Iure, id eſt, directò & imperatiuè valẽt Inſtitutiones & Legata, quæ Lege 12. Tabul.confirmantur: cùm Fideicommiſſa ſola Prætoris fideicommiſſarij tuitione conſiſtant. Qua ratione etiam, *Legitimè*, &, *ex cauſa Fideicommiſſi*, opponuntur, l.3. D. ſi vſufruc.pet.ſecundum quæ *Ipſo Iure* fieri dicitur quod ex Legibus fit, velut 12.Tab. l.1.cum l.25.§.idem iuris, D.famil.erciſc.l.6.C.eod.tit.l.49.§.1.D. de fideiuſſorib. l.26. C.de pact.l. 1.§.qui minorem, D.vt leg.nom.cau. *Ipſo Iure* etiam fit, quod Lege Falcidia fit, l.1.§.ſi quis ex mortis, D.quod legator. Poſtremò in eo quod *Ipſo Iure fit*, partes Prætoris ceſſant, nec ſe interponit Prætor, l.16. D.de minorib.l.4.& l.vlt.C.in quib.cauſ.in integr.reſt.l.3.C.ſi aduerſ. libert *Nõ per in integrum reſtitutionem, ſed Ipſo Iure, perſequi poteſtis*, l.3.C.ſi aduerſ. Apud Vlpian. in l.16.D.de minorib. *Ipſo Iure, Communi auxilio, & Mero Iure*, idem valent.

Seruitutes ipſo quidem Iure, neque ex tempore, neque ad tempus, neque ſub condicione, conſtitui poſſunt, l.4.D.de ſeruitutib.

Naturalis obligatio, vt pecuniæ numeratione, ita iuſto pacto, vel iureiurando, Ipſo Iure tollitur, l.95.§. naturalis, D.de ſolutionib. *Prius pactum per poſterius elidetur, non quidem ipſo Iure, ſicut tollitur ſtipulatio per ſtipulationem*, l.27.§.pactus, D.de pactis.

Impenſæ neceſſariæ dotem ipſo Iure minuunt, l.5.D.de pact.dotal. *Ipſo Iure dos neceſſariis ſumptibus minuitur*, §. item ſi de dote, Inſtit.de actionib. *Non Ipſo* Iure, *Corporum ſed Dotis, fit deminutio. Ibi enim admittimus deminutionẽ dotis ipſo Iure fieri, vbi non ſunt Corpora, ſed Pecunia. Proinde ſi æſtimata corpora in dotem data ſint, ipſo Iure dos deminuetur per impenſas neceſſarias*, l.5. D.de impenſ.in res dot. *Vtiles impenſæ non minuunt ipſo Iure dotem*, l.7.D.eod.tit.

Ipſo Iure minuuntur per Leg.Falcidiam, legata ſupra dodrantem relicta, l.73.§.vlt. D. ad Leg.Falcid.

Ipſo Iure diuiditur vſufructus legatus pluribus, l.8.D.ad Leg.Falcid. *Ipſo Iure non diuiditur obligatio*, l.26.D.de fideiuſſorib.

Ipſo Iure quæ inter virum & vxorem donationis cauſa geruntur, nullius momenti ſunt, l.3. §. ſciendum autem eſt, D.de donat.inter vir.

Ipſo Iure, id eſt, etiam ſi de eo nihil cautum ſit, l.17.§.vlt.D.pro ſocio.

Ipſo Iure adereſcere, l.2.§.ſi duo, D.de bon.poſſ.ſec.tab.

Ipſo Iure adempta, l.14.D.de legat.1. *Ipſo Iure adquirere*, l.4.D. rem pupill. *Ipſo Iure adquiſita cautio*, l.1.§.ait.D.quod legatorum. *Ipſo Iure agere non poteſt*, l.38. D. de act. empt. *Ipſo Iure non habere actionem*, l.112.D.de diuerſ.reg.

Ipſo Iure non competit exactio, l.1.C.de repud.

Ipſo Iure amiſſum fideicommiſſum, l.34.§.Lucio, D.dè legat.2.

Ipſo Iure Compenſatio negligentiæ facta, l.10. D.de compenſation.l.4.C.eod.tit. *Ipſo Iure debebitur Seruitus*, l.1.§.qui fundum, D.de legat.1. *Ipſo Iure deſinunt eſſe in poteſtate*, l.1.D.de curat. furio.

Ipſo Iure perfecta donatio, l.34.D.de donationib.

Ipſo Iure euaneſcit ſtipulatio, l.4. D.de pactis. *Ipſo Iure quippe ſuus, deprehenditur heres*, l.50.§.ſi D.de bon.libert.

Ipſo Iure quippe ſuus, deprehenditur Heres, l.50.§.ſi patronus, D.de bon.libert. *Ipſo Iure intercedũt operæ*, l.34.D.de oper.libert. *Ipſo Iure irrita*, l.4.C.in quib.cauſ.

Ipſo Iure liberari, l.51.D.de pactis, l.46.§.vlt.D.de adminiſtr.& peric.l.42.D.de furt. *Liberatus*, l.12.§.vlt.D.de iure dot. l.23.D.de tutelæ & rationib. *Ipſo Iure minui portio hereditatis*, l.1. §.qui minorem, D.vt legator, ſeu fideic. *Ipſo Iure liberatum pignus*, l.1. C. de diſtract. pig. *Ipſo Iure non liberatur*, l.8.§. & poſt, D.de fideiuſſor.

Ipſo iure minutum peculium, l.30.D.de actio.empt. *Ipſo Iure non tenentur*, §.actiones autem.Inſtitut.de actionib. *Ipſo Iure non valere*, l.16.D.de iure patron. *Ipſo Iure nihil valere & intercedere*, l.34.& l.36.D. de oper. libert.

Ipſo Iure non valet Inſtitutio, l.9.D.de liber.& poſtum.

Ipſo Iure non valebit, id quod actum eſt, l.16. D. de iure patron. *Ipſo Iure non valent*, l.1. D.ad Sc. Velleian.

Ipſo Iure nullius momenti, l.3. §. vlt. D.pro ſocio.

Id ipſo Iure peremi quod inductum ſit, l.3. D.de his quæ in teſtam.delen. *Ipſo Iure reſcindi quod fraudandæ legis gratia eſſet adſcriptum*, l.64.D.de condicionib.& demonſtr. *Ipſo Iure reuocari alienum*, l.16.§.vlt.D.de iure patron.

Ipſo Iure, non committi ſtipulationem, l.40.D.de reb.credit. l.3.§.vlt.D.vſufruct.quemad.caueat. *Ipſo Iure pœnam non committi*, l.23.§. vlt. D.de recept. qui arbitr. *Ipſo Iure inutiliter agi*, l.4.D.vſufruct.quemadm.cau.

Ipſo Iure remanet apud heredẽ portio Legis Falcidiæ, l.1.§. ſi quis, D.quod legat. *Ipſo Iure non tenetur Tutor datus, ab auo materno*, l.13.§.Diui, D.de ſuſpect.tutor.

An bona quæ ſoluendo non ſunt Ipſo Iure ad fiſcum pertinent, l.1.D.de iure fiſci.

Ipſo Iure deberi, l.17.§.1.D.de teſt.milit. *Ipſo Iure c.minus debere*, l. 4. D. de compenſationib. *Ipſo Iure non debuit*, l.49.§.1.D.de fideiuſſorib.

Ipſo Iure detrahi creditum, l.8.D.de pecul.legato. *Ipſo Iure heres obligatus*, l.34.§.vlt. D.de auro arg. *Ipſo Iure ita ſe res habet, etiam non adiecto eo*, l.9. D.de diſtract. pignor. *Ipſo Iure vindicare*, l.86.§.1.D.de legat.1.

Ipſo Iure tutor eſt, l.31.D.de excuſat. *Qui Ipſo Iure tutores non ſunt*, l.3. D. de rebus eorum.

Vt Ipſo Iure res fiant eius, cui donatæ ſunt, l.32.§.1.D.de donation.int.vir.

Ius quod diu Æquum viſum eſt, l.2.D.de conſtitut. princip.

Ius, vt Celſus definiebat, *eſt ars boni & Æqui*, l.1.§.1.D.de Inſtit.& iure. *Iuris præcepta ſunt hæc: honeſtè viuere, alterum non lædere, ſuum cuique tribuere*, l.1.§. vlt.D.eod.tit.

Iuris auctores, Vide S.lib.1. *Iuriſconſulti*, Vide S.hoc ipſo lib. *Iuris interpres*, Cic.Topic. *Iuriſperitus*, l.88.§.vlt.D.de leg.2. *Iuriſperiti amici noſtri*, aiunt Diui fratres, l.17. D.de iure.patronat. *Iuriſperitos in conſilium Principum adſumptos*, l.30.D.de excuſationib.

Iuris prudentes, l.10.D.de bon.poſſ.l.4.§.ſi præeſſe, D.quis or.in bon.poſſ. *Iuris Ciuilis profeſſores*, l.1.§ proinde, D.de extraordin.cognit. *Iuris ſtudioſi*, l.1.D.de offic.adſeſſor. l.9.D.de pœnis, l.4.D.de extraord.cognit.& apud Sueton.in Nero.cap.32.Agell.lib. 12. cap.13.

Iura Condere, §.reſponſa, Inſtit.de iure nat.gent. *Interpretari*, dic.§.reſponſa, & apud Cic.lib. 1.de legib. *Reſpondere*, Cic.eod.lib.Horat.Epiſt.3.lib.1.

---Seu ciuica Iura
Reſpondere paras.

Magno ingenio de Iure reſpondere, l..90.D.de condic.& demonſt. *Publicè de Iure reſponſitaſſe*, l.1.§.1.D.de poſtulando.

Iuriſprudentia, eſt diuinarum, atque humanarum notitia, Iuſti, atque Iniuſti, ſcientia, l.10.D.de iuſt. iure.

Ius Prætorium eſt, quod Prætores introduxerunt, adiuuandi, vel ſupplendi, vel corrigendi, Iuris Ciuilis gratia, propter vtilitatem publicam: quod & Honorarium dicitur, ad honorem Prætorum ſic nominatum, l.7.D.de iuſtit.& iure.

Iuris hæc ſunt adiuncta, ſeu differentiæ, *Diuinum, Humanum, Legitimum, Conſtitutum, Licitum, Antiquum, Vetus, Nouum, Receptum, Commenticium, Commune, Singulare, Proprium, Ordinarium, Publicum, Priuatum, Summum, Strictum, Merum, Subtile, Sollemne*, quæ vocabula ſuis quæque locis & ſingillatim à nobis exponuntur.

Ius Commune, interdum *Iuri proprio cuiuſque ciuitatis*: interdum, *Iuri ſingulari*, veluti, *Militari*, opponitur, vt exemplis demonſtraui, S.lib.3.Eodémque libro, qualiter *Conſtitutum Ius* accipere debeamus, docui. *Diuinum* etiam *Ius* quid, qualéque ſit, docui S.lib.4.&lib.4.ſelect. Antiquit.cap.16. *Humani* verò *Iuris* Interpretationem pete S.ex lib.8.

Ius Antiquum, Vide s̃. lib.1. *Ius Vetus*, & *Nouum*, aduerſantur, l.91. D. de diuer. reg. l.1. D. de hered. petit. Vide plura s̃. lib.12. & ĩ. lib. vlt.

Legitimum Ius, l.6. §. bonorum, D. de bonor. poſſ. & apud Ciceron. lib.2. Rhetor. ad Heren. *Iure Legitimo*, l.4. §. vlt. D. de fideiuſſ. tutor. *Pro Iure Legitimo haberi debet hominis ſani voluntas*, l.88. §. vlt. D. de legat.2.

Ius Publicum, l.14. D. ad Sc. Trebel. l.2. C. de his qui ſponte, lib.10. & apud Paul. lib.5. Sent. Tit.25.

Iure Licito, l.3. D. quod met. cau. l.7. D. de oper. liber. vide plura ĩ. lib. prox.

Ius Publicum & Priuatum, l.2. §. Tubero, D. de orig. iur. *Publicum* Ius *eſt, quod ad ſtatum rei Romanæ ſpectat, quod in Sacris, in Sacerdotibus, in Magiſtratibus, conſtitit. Priuatum, quod ad ſingulorum vtilitatem ſpectat*, l.1. §. huius ſtudij, D. de iuſt. & iur. Generaliter tamen *Ius publicum* pro eo iure quo generaliter omnes ciues vtuntur, quod omnium in quaque ciuitate commune eſt, vſurpatur. *Ius Publicum Priuatorum pactis mutari non poteſt*, l.38. D. de pactis. *Priuatorum conuentio Iuri publico non derogat*, l.45. §. vlt. D. diuerſ. reg. *Quia pacto hoc Ius publicum infringi non poßit*, l.20. D. de religioſ. & ſumpt. *Qui Ius publicum ſequitur*, l.116. §.1. D. de diuerſ. reg. *Iure publico*, l.5. §.1. D. ad L. Falcid. l.77. §. vlt. D. de condic. & dem. *Iure publico vti*, l.36. §. vlt. D. excuſation.

Qui Iure publico vtitur, l.13. §.1. D. de iniuriis. *Qui Iure perpetuo vtitur*, l. 42. §. 1. D. de action. empt.

Ius ſingulare eſt, quod contra tenorem rationis propter aliquam vtilitatem auctoritate conſtituentium, receptum eſt, l.16. D. de legib. *Sententia Iure ſingulari recepta*, l.23. §. etiam fideicommiſſaria, D. de fideicomm. libert. *Propria, atque ſingularia Iura, in teſtamentis militum obſeruantur*, l.2. D. de teſta. milit. *Sollemne Ius*, l.27. D. de diuerſ. reg. iur.

Subtile Ius, l.24. §. ſi quis ſeruo, D. de fideicommiſſ. libert. l.13. §. licet, D. de liber. & poſtu. *Scriptum Ius*, l.16. D. de condic. & dem. *Scripta Iura*, l.35. D. de legib. *Ius Ciuile conſtat aut ex ſcripto, aut ſine ſcripto*, l.6. D. de iuſtit. & iu.

Iure conceſſo, l.17. C. de poſtlim. reuerſ. *Iure conſueto*, l.2. C. de decurionib. lib.10.

Secundum vulgarem formam Iuris, l.114. §. vt quis, D. de legat.1. *Contra Iuris formam*, l.49. §. vlt. D. de fideiuſſorib. *In hac parte Iuris*, l.11. §. quod vulgò, D. ad Leg. Falcid.

Iuris Auctoritas, Vide s̃. lib.1. *Forma*, Vide s̃. lib.6. *Intellectus*, l.62. §.1. D. de leg.2. & l.50. D. de hered. pet. *Obſeruatio*, l.38. §.1. D. ad L. Iul. de adult. *Ratio*, l.25. D. de manumiſſionib. l.3. D. de ſeparationib. l.18. §. vlt. D. de his quæ vt indign. l.14. l.15. l.25. & l.39. D. de legib. l.140. §.1. D. de diuerſ. reg. iur. l.16. D. de condicion. & demonſtr. l.1. C. ſolut. matr. l.2. C. de hered. vend. l.10. C. de hered. inſtit. *Rationes*, l.16. C. de his qui accuſ. non poſſ.

Iuris Dubitatio, l.85. §. vlt. D. de diuerſ. reg. *Error*, Vide s̃. lib.5. *Ignorantia*, vide s̃. hoc ipſo lib.

Fiſcale Ius, l.20. D. de manumiſſionib. & s̃. lib.6. *Militare Ius*, Vide ĩ. lib.11.

Ius & *Fas* ſeparantur. Virgil. lib.1. Georgic. *Fas, & iura ſinunt.* Interpres Euripidis in Hecubam, Τὸ Δίκαιον, ὅπερ γένος ὄν, διαιρεῖται εἰς Ὅσιον καὶ Δίκαιον: καὶ τὸ μὲν πρὸς θεοὺς ἀνθρώπων γινόμενον, Ὅσιον καλοῦμεν, τὸ δὲ πρὸς ἀνθρώπους, Δίκαιον.

Iuris eſt, l.4. D. ad Sc. Tertyl. *Certi, certiſſimi, explorati, maniſeſtiſſimi, indubitati, euidentiſſimi, clari, & aperti Iuris eſt*, crebro in Imperatorum Reſcriptis. *Idem Iuris erit*, l.108. §. ſtichum, D. de legat.1. l.28. D. de vſu & vſufr. leg.

Quid Iuris eſt, l. 58. D. de donat. inter vir. & vxor. *Quæritur, quid Iuris eſt*, l. 88. D. ad Leg. Falcid.

Quid Iuris ſit? l.11. D. de peric. & comm. *Quæro quid Iuris ſit*, l.28. D. de vſu & vſufr. leg. l.30. D. de teſtam. tut. *Quæro quid de bonorum poſſeßione Iuris ſit*, l.3. D. de coniungẽd. cum emancip. *Quæritur quid Iuris ſit*, l.7. §. vlt. D. de diſtract. pignor. l.114. §. apud, D. de legat.1. *Quæſitum eſt, quid Iuris ſit*, l.15. D. de manum. teſt. *Videamus quid Iuris ſit*, l.8. §. illud, D. quib. mod pign. l.80. D. ad L. Falcid. *Videndum, quid Iuris ſit*, l.7. D. qui ſatiſd. cog.

Conſulebatur quid de his Iuris eſſet, l.41. D. de rebus cred. *Quid Iuris eſſet quæritur*, l.31. §. vlt. D. de mort. donat. *Quærebatur quid Iuris eſſet*, l.19. D. de teſtam.

Eo Iure vtimur, l.7. D. de liber. & poſtum. *Hoc Iure vtimur*, l.3. D. de vulg. & pupil. l.13. D. de acceptilatione. l.152. D. de diuerſ. reg. *Iam hoc Iure vtimur ex Diui Marci conſtitutione*, l.4. D. de vulg. & pupil. *Quo Iure vtimur*, l.4. D. de pignerat. act. l.114. §. apud, D. de leg.1. l.18. D. de his quæ vt indignis, l.4. D. de pignerat. act. l.114. §. apud, D. de leg.1. l.3. D. de aqua cott. quo de loquendi genere, vide plura s̃. lib. vlt. *Alio Iure eſt*, l.4. C. de in rem iuran.

Iure Ædificare, vel, *non Iure*, l.20. §. deinde, D. de oper. nou. nunt. *Iure amiſiſſe*, l.29. §.1. D. de donationib.

Iure Cæſus, l.4.C.ad L.Cornel.de ſicar.& apud Sueton.in Iul.cap.76.& aliis locis, quæ pe-te ex noſtro Formular.quinto. *Licet hoc Iure contingat*, l.32.§.ſed ſi, D.de peculio.

Iure contrahere, l.1.§.ex illa, D.de L. Cornel.de falſ. *Iure contrahi*, l.100. D. de diuerſ. regul. *Iure contractum matrimonium*, l.34.§.1.D.de ritu nuptiar. *Iure conueniri*, l.2.C.de repudianda. *In Iure conueniri in vſuras*, l.2.§. vlt.D.de adminiſtr.rer.

Iure datus tutor, l.1.C.de teſtam.tut.& contrà, *Non Iure datus tutor*, l.39. D. de adminiſtr. & peric.l.76.§.non iure, D.de legat.2.l.vlt.D.de fideiuſſorib. *Non Iure dati tutores*, l.6.C.de petit.hered.

Iure deſiderant, l.34.§.vlt.D.de minorib. *Deſiderari*, l.9.§.ſocij, D.de publican. *Non Iure deſideras*, l.2.C.de teſtam.milit. *Iure ac merito poſtulatur*, l.45.§.ſi plus, D.de iure fiſci. *De Iure poſtulabis*, l.1.C.ſi tutor vel curat.

Iure diſtrahit, l.46.D.de vulg.& pup. *Iure exigere*, l.39.D.de negot.geſt. *Iure non deleri*, l.122. §.Seia, D.de verb.obligat. *Iure Emancipata*, l.25.D.de adoptionib.

Iure fecit Teſtamẽtum, l.31.D.de liber.& poſt. *Iure factum Teſtamentum*, l.10.D.de legat.3.l.11. §.vlt.D.de bon.poſſ.cont.tab.l.5. D.de his quæ vt indig.l.1.D.de hered.petit.l.7.C.de impub.& aliis, & l.2. C.quando prouocare. *Non Iure factum*, l.24. D. de his quæ vt indign. & l.1.D.de iniuſto rupto. *Non Iure factum Teſtamentum, id appellatur, in quo ſi omnia ritè facta eſſent, Iure factum diceretur*, l.6. D.de lege Corn.de falſ. *Iure factum ſit an non*, l.20.§.1.D.de oper.no.nunt. *Iure facta obligatio*, l.137.§.ſi ab eo, D.de verb.obligat.

Si Iure, Teſtamenti factionem habuit, l.8.§.D.de iure codicill.

Iure Geſtum, l.3.C.de confirm.tutorib. *Iure Geſta*, l.vlt.D.de his qui in teſt.del.

Iure legare, l.66.D.de legat.3. *Iure liberatur*, l.1.§.vlt. D.de auro & argent. *Iure liberati*, l.88. D.de ſolutionib. *Fideiuſſorem, aut Iure, aut exceptione liberari*, l.60.D.de fideiuſſorib.

Iure manumiſſus, l.1.C.de vectigalib.

Iure quæſiti liberi, l.18.D.de bon.liber.

Iure ſoluta quantitas, l.53.D.de manum.teſtam.

Iure non teneri ſententia, l.4.C.quando prouocare. *Iure non teneri ſtipulatio*, l.6. D. de ſeruis export. *Ad Irritum recidit, quod ante Iure valuit*, l.31.D.de donationib. *Iure Teſtamẽtum valet*, l.1. §.ſi quis autem, D.de bonor.poſſ.ſec.tab.l.24.D.ad Sc.Trebell. *Iure valuit Teſtamentum*, l.41. D.de vulg.& pup.

Iure veniſſe bona, l.30.D.de reb.auctor.iud.

Iure perfecta venditio, l.5.C.de reſcind.vendit. *Iure vindicare*, l.56.D. de adminiſtr.& peric. *Non Iure facere*, l.7.D.ad leg.Iul.de vi priuat. *Si id non Iure feciſſet*, l.13.D.de peric.& commo. *Quod non Iure fit*, l.1.D.de iniuriis. *Quod non Iure factum eſt, hoc eſt, contra Ius*, l.5.§.1.D. ad Leg. Aquil.l.15.D.de ſeruit.vind. *Non iure facta adoptio*, l.38. D. de adoptionib. *Non Iure petit*, l.7. C.de pact.inter empt. *Non Iure fiet arcus*, l.11.D.de aq.&aqu.pluu. *Non Iure poſtulant*, l.6.C.de bon.auctor. *Non Iure fertur ſententia*, l.19.D.de appell. *Nullo Iure cogente*, l.82.D.de diuerſ.reg.

Nullo Iure feneſtras immiſiſſe, l.40.D.de ſeruit præd.vrbanor.

Nullo Iure veniſſe, l.2. C. ſi vend.pignore. *Nullo iure emptus*, l.1.§.ſi quis, D.de quæſtionib. *Nullo Iure factum Teſtamentum*, l.77.§.filius, D.de legat.2. *Nullo Iure valet Teſtamentum*, l.38.§. teſtamentum, D.de pœnis.l.9.C.de teſtament. *Nullo Iure bona titulo pignoris vendidit*, l.1.D.de diſtract.pignor. *Neque Iure vllo, neque æquitate tale deſiderium admitti*, l.52.§.vlt.D.de pact.

Ius & *Iniuria* pugnant, l.1.D.de iniuriis. *Siue Iure, ſiue Iniuria*, l.1.D.de operis no.nunt. Donatus ad hæc verba Andriæ, Act.1.Scen.3. *Quo Iure quáque Iniuria: prouerbiale*, ait, *hoc eſt: qualia ſunt, fas & nefas, velis nolis.* *Iure Legis*, l.44.D.de adoptionib.

Ius dicere, &, *Iudicare, Sententiámque proferre*, diuerſa faciunt præceptores noſtri, l.4.in fi.D. de interrog.in iur.fac.l.57.D.de re iud.vt & Impp. *Iudicem eſſe*, & *Ius ſibi dicere*, l.1.C.ne quis in ſua cauſa iudic.vel ius ſibi dic.Etenim *Ius dicere*, eſt actiones & iudicia dare, eáq; omnia facere, quæ ad officium *Ius* dicentis pertinere ſcribit Vlpian.in l.1.D. de iuriſdictio. Ac planè, *Ius dicere* ſoli Magiſtratus dicebantur, qui tribunali & iuriſdictioni præerant, l.5.D.de feriis, l.11.D.de iuſtit.& iur.l.2.§.poſt originem, D.de orig.iur.l.3. D.de offic. eius cui mand. l.10. l.18. D.de iuriſdictio.l.1.§.an autem.D.de poſtul.

Qui de Fideicõmiſſis Ius dicit, l.2.C.de vſur.& fructib.legato. *Solet Prætor in eos Ius dicere*, l.13.§. tẽpeſtiuum, D.ad Sc.Treb. *Extra territorium Ius dicere*, l.vlt. D. de iuriſdictio. *Omnium partes qui Romæ, vel quaſi Magiſtratus, vel extra ordinem, Ius dicunt*, l.7.§.vlt.D.de offic.proconſ. *Si per gratiam, aut ſordes, Magiſtratus Ius nõ dixerit*, l.26.§ per magiſtratus, D.ex quib.cauſ.maior. Ouidius lib.5.de Ponto, de Conſule loquens, *Aut reget ille ſuos, dicendo Iura, Quirites.*

Idem ſibi

Idem ſibi Ius dici quod ipſe alius dixit, vel dici effecit, l.1.D.quod quiſque iur. & ibidem *ſi inter eos quis dixerit Ius, inter quos Iuriſdictionem non habuit. In eum, qui quid Nundinarum nomine*, &c. *omni tempore Ius dicitur*, l.3.§.vlt. D.de feriis. *Parciſsimè Ius dicatur*, l.16. D.de offic. Præſid. & mox ibidem, *hactenus ei Ius dicendum eſt, vt litem conteſtetur.* Seneca lib. 4. de Benefic. cap. 28. *Ius feri omnibus dicitur. De menſuris Ius dicere*, Iuuenal. Satyr.10. *Qui Iuri dicundo præſunt*, l.vlt.D.de aqu.& aqu. pluu.

Porrò non de re pecuniaria tantùm, ſed & de capite, *Ius dici* legimus. Pomponius in l.2. §.deinde, D.de orig.Iur. *Et quia de capite ciuis Romani, Iniuſſu populi, non erat lege permiſſum Conſulibus Ius dicere.* Nec Magiſtratus modò, ſed & priuati *ſibi ipſis Ius dicere*, dicuntur, cum ſine auctoritate Iudicis, res debitoris occupant, vel, quod deberi ſibi putant, non per Iudicem repoſcunt. *Æquiſsimum Prætori viſum eſt, vnumquemque non ſibi ipſum Ius dicere, occupatis legatis, ſed ab herede petere*, l.1. D.quod legator. *Quiſquis probatus fuerit rem vllam debitoris, non ab ipſo ſibi traditam, ſine vllo Iudice temerè poſsidere, eúmque ſibi Ius in eam rem dixiſſe*, l.7.D.ad L.Iul.de vi priu. l.13.D.quod met cau.

Ius dicens, Rubr. Si quis ius dicē. non obtemperauer. l.2.D. quod quiſq. iur. l.13.D.de vulg. & pup. l.1.D.de iure deliber. *Ius dicentis officium latiſsimum eſt: nam & bonorum poſſeſsionem dare poteſt: & in poſſeſsionem mittere: pupillis non habentibus tutores conſtituere: Iudices litigantibus dare*, l.1. D.de iuriſdictio.

Ius reddere, l.2.§.cumq; conſules, D.de orig.iur. *Prætor quoque Ius reddere dicitur, etiam cum iniquè decernit, relatione ſcilicet facta non ad id quod ita Prætor fecit, ſed ad illud quod Prætorem facere conuenit*, l.2.D.de iuſtit.& iure.

Reddere Iura, l.2.§.eodem tempore, D.de orig.iur. Plin. lib. 19. cap.2. *Prætorio viro Iura reddenti in Hiſpania.* Ouid.lib.1.Faſtor.

Nullus erat Iuſtis reddere Iura labor.

Obſeruandum eſt Ius reddenti, l.19.D. de offic. Præſid. & ibidem, *Ita Ius reddi debet*, &c. *Præſes Prouinciæ qui eo loco Ius repræſentat*, l.1.C.vbi cau.ſtat.

Senatum Ius facere poſſe, l.9.D.de legib. *An Ius faciat Iudex*, l.14.D.de appellationib. *Ius facit pronuntiatio*, l.50.§.1.D.de legat.1. *Ius fieri ex ſententia*, l.17.§.vlt.D.de inoffic.teſt.

Alia ſignificatione, *Ius, dicitur locus in quo ius redditur: appellatione collata ab eo quod fit, in eo vbi fit: quem locum ita determinare poſſumus, vbicumque Prætor, ſalua maieſtate Imperij ſui, ſaluóque more maiorum, Ius dicere conſtituit, is locus rectè Ius appellatur*, l.11. D. de iuſtit. & iur. Itaque, quod ait Prætor, *qui in Iure interrogatus reſponderit*, ſic accipiendum eſſe Vlpian. ait, *apud Magiſtratus Pop. Rom. vel Præſides Prouinciarum, vel alios Iudices. Ius enim eum ſolum locum eſſe, vbi Iuris dicundi, vel iudicandi gratia, conſiſtit*, l.4.§.vlt.D.de interrog.in iur.faciēd. Sed & Victorin. in lib.2. de Inuentio. & Donat. in Eunuch. Act.4.Sc.7. *in Iure*, interpretantur, *apud Prætorem.* Idem Donat.in Phormio. Act.1.Sc.7. *in Ius eamus*, id eſt, ait, *ad Prætoris ſellam. Modò enim, locum ſignificat.* Quæ etiam horum verborum, *in Iure*, interpretatio faciēda eſt in l. vlt. D.de ceſſio.bon. l.56. §.1.D.mandati, l.2.D.ad Sc. Velleia. l.1.§.ſanè, D.de ſucceſſo.edic. l.6.D.de feriis, l.1.§.quod ſi in lite, D.ſi quid in fraud.patron. l.12.§.poteſt, D.de liber.cauſ. vt & in illa veteri Formula, *Quando ego te in Iure cōſpicio*, cuius Cic. in Muren. meminit, item apud Plaut. Rudente, *Quique in Iure abiurāt pecuniam.* Notandum autem eſt, *in Iure*, & *in Iudicio*, ſeparari, in l.12. D. de interrog. in iur. fac. & apud Cicero. lib.1. de Orato. quandoquidem *in Iure*, eſt apud Magiſtratū: *in Iudicio*, etiam apud Iudicem datum: vt ex l.1.§.1.D.de poſtul. & ex l.3.D.ne quis eam qui in ius voc. colligi poteſt. *In Iure, &, extra Ius*, opponuntur, l.vlt.D.de ceſſio. bon. *Ceſsio in Iure* apud Vlpian. Tit.2. Regular. & Boëth. in Topic.

Ne quis ad quem de ea re in Ius aditum erit, l.6.D.de feriis. *In Ius confiteri*, l.8.D. de ceſſio. bon.

In Iure confeſſus, l.29.§.1.D.de donationib. *Confeſsi*, l.56.D.de re iudic. l.4. C. de repudian. vel abſtin.hered. *Confeſsio in Iure facta*, l.56.D.de re iudic.

In Iure interrogare, l.10. & l.vlt.D.de interrogationib. *Interrogatus*, l.4.§.1. l.7. l.12. l.15.§. vlt. l.16.& l.20.§.vlt.D.eod.tit. l.29.§.1.D.de donationib. *In Iure offerre pecuniam*, l.56.§.1. D.mādati. *In Iure reſpondere*, l.26.§.ſi ſeruum, & l.27.§.vlt.D.de noxalib. *In Iure ſiſti*, l.4.D.de in ius vocan.

In Ius vocare, eſt Iuris experiundi cauſa vocare, l.1. D. de in ius vocan. Et ita verbum hoc accipiendum eſt toto illo Tit. & l.26.§.ait præt. D.ex quib.cauſ.maior. l.15. D. rat.rem hab. & apud Plaut. Aſin. Act.2.Sc.4. & Act.4.Sc.vlt. Pœnulo, Act.5.Sc.4. & Sc. penult. Perſa, Act. 4.Sc.vlt. *In Ius vocari*, l.32.D.de iniuriis, l.8.D.de accuſationib.

A Vinea & Balneis, & Theatro, in Ius vocare, l.20.D.de in ius voc. *De domo ſua in Ius vocari*, l. 18.D.eod.tit. *In Ius adducere*, Cic.pro Quint. *In Ius produci*, l.23.§.vlt.D.de her.inſtituẽd. *Ambula in Ius*, Plaut.Curculio.Act.5.Sc.2.& Perſa, Act.4.Sc.vlt.& Rudẽ.Act.3. Sc.vlt.Terent. Phorm.Act.5.Sc.7. *In Ius eamus*, apud Senec.in ἀποκολοκυντωσ. & Martial.Epigr.lib.2.& lib. 12. *In Ius veni*, Plinius, Panegyrico. *In Ius rapere*, Horat.Sat.9.lib.1.Quandoque tamen Poëtæ ſeueris numerorum legibus adſtricti, *In Iura vocare*, dicũt, vt idem Horat. *Cum rapies in Iura malis ridentem alienis*. Iuuenal.Satyr.15. *Pupillum in Iura vocantem, Circumſcriptorem.*

Ex Iure manum conſertum, apud Ciceronem pro Murena, & Epiſtola 13.lib.7.Familia. Quæ verba Agellius lib.20.cap.9.ex 12. tabulis manaſſe docet, in quibus ſcriptum erat, *Si qui in Iure manum conſerunt.*

Ius interdum *Facto* aduerſatur, vt in Rubr.de Iuris & facti ignor. Quod nos abundè teſtimoniis firmauimus ſ.lib.6.ad quæ accedere etiam velim quæ ſequuntur. *Multum intereſt condicio Facti, an Iuris eſſet*, l.21.D.de cõdic.& dem. *In illis quæ non Iuris, ſed Facti ſunt*, l.7.D.de iure codicill. *Hoc in his verum eſt quæ Iuris ſunt: alioqui ſi Factum conſeratur in perſonam*, &c.l.13.D. de verb.oblig. *Hoc enim ad Ius, id eſt, ad capionem, illud ad factum pertinere*, l.48.§.1. D. de adquir. rer.dom. *Quatenus cuius interſit, in Facto, non in Iure conſiſtit*, l.24.D.de diuerſ.reg.iur. *Probatio traditæ vel non traditæ poſſeſſionis non tam in Iure, quàm in Facto conſiſtit*, Paul.lib.5.Sentẽt.Tit.11. *Illa verba, Arbitratu Titij fieri, Ius ſignificant, & in ſeruum non cadunt*, l.68.D.de verb.ſignific.

Ius aliàs *Corpori* opponitur. *Iuris magis, quàm Corporis ſucceſſio*, l.3.§.1. D.de bonor. poſſeſſ.

Hereditas etiam ſine vllo corpore Iuris Intellectum habet, l.50.D.de hered.petit.Proinde legatarius qui in rem ſuccedit, & in certũ Corpus, *Iuris ſucceſſor non eſſe*, dicitur l.9.§.1.D.de edẽd. *Siue Corporis dominus, ſiue is qui Ius habet, vtputa ſeruitutem*, l.13.§.1.D.de dam.infect. *Incorporales res ſunt quæ tãgi non poſſunt: qualia ſunt ea quæ in Iure conſiſtũt, ſicut Hereditas, Vſufructus Obligationes quoquomodo contractæ*, l.1.§.quædam, D.de diuiſ.rer. *Vſusfructus, in Iure non in parte conſiſtit*, l.66.§.fundo, D.de legat.2. *Ea quæ in Iure conſiſtunt, vt immiſſa, vel protecta*, l.15.§.precario, D. de precario.

Iura prædiorum vrbanorum & ruſticorum, quæ etiam Seruitutes vocantur, l.1.D.de diuiſ.rer.l.2.& l.6.D.de ſeruit.pręd.vrb.l.4.§.ad iura, D.de alien.iud.mut.l.15.D.de pignerat.act.l.11.§.vlt. D.de pignorib.l.9.§.eſt præterea, D.de reb.auct.iud.l.3.D.quemadm.ſeruit.amitt. *Iura prædiorum ruſticorum, velut Via, Iter Actus*, Vlpian.Tit.20. Regular. *Siue Ius ſtipulatus quis ſit, veluti, Vſumfructum, vel ſeruitutem* vtrorumque *prædiorum*, l.1. D. de condict. triticiar.

Si de Iure prædij controuerſia ſit, l.47.D.famil.erciſc.Proinde *Ius fundi deterius factum* intelligitur, amiſſa ſeruitute, l.7.in fi. D.de fund.dot.l.11.§.item proſpicere, D.locati, l.13.§.1.D.de damn.infect. Similitérque *Iura prædiorum amiſſa* dicuntur, ſeruitutibus amiſſis, l.9.§.eſt præterea, D.de reb.auctor.iudic.

Interdum etiam latius hoc nomen patet. Nam, vt ait Celſus in l.86.D.de verbor. ſignif. *Quid aliud ſunt Iura prædiorũ, quàm prædia qualiter ſe habentia? vt bonitas, ſalubritas, amplitudo? Quandiu aliquid Iuri rei deeſt*, l.27.D.de ſolutionib.

Ius pró qualibet facultate plerumque vſurpatur: vt in definitione Actionis, Vſusfructus, Itineris, Actus, Viæ: & generaliter quidquid ad aliquẽ ſpectat, pertinet, quidquid licet conceditur, permittitur, Iuris appellatione cenſetur.

Ius Ædificandi, l.8.§.ſi cum, D.de oper.no.nunt. *Alluuionis*, l.97.D.de adquir.rer.do. l.1.§.ſi Inſula, D.de fluminib. *Anulorum*, l.11.D.de Senatuſc.Sillan.l.44.D. de excuſationib. l.42. D.ad L.Iul.de adult.l.10.D.de in ius vocan. *Aquæ ducendæ*, l.10.D.ſi ſeruit.vindic.

Iura Captiuitatium, l.21.D.de captiuis. *Ius compaſcendi*, l.20.§.vlt.D.ſi ſeruit.vindic. *Ius Crediti*, l.7.D.ad L.Iulian.de vi priua.l.12.§.vlt.& l.14.D.ne quid met.cau. *Debiti*, l.21.D.de Sc. Sillania.

Ius Gladij, l.6.§.qui vniuerſas, D.de offic.præſid.id eſt, *Poteſtas*, vt, l.3.D.de iuriſdictio. *Ius Haſtæ fiſcalis*, Rubr.de fide inſtrum.& iure haſtæ fiſcalis hoc ipſo lib.Cod. *Ius Italicum*, vide ſ. lib.10. *Ingenui Iura conſecutus*, l.32.D.de ritu nupt. *Iura ingenuitatis*, l.4.D.de iure aureor.anul.

Ius liberationis, l.1.D.de liberat.leg. *Iura libertorum*, l.11.D.de Carbon.edic. *Ius habere aduerſus libertos*, l.11.D.de bon.libert. *Ius in libertum*, l.40.D.eodem tit. *Ius monumenti*, l.13.§.ſi quis, D.de dam.inf. *Ius inferendi mortuum*, l.14.C.de legat. *Ius poſtliminij*, l.5.D.de captiu.

Ius accuſandi non habere, l.4.D.de accuſationib.l.7.D.ad L.Iul.maieſt. *Cui ius eſt donandi, vendendi, concedendi*, l.163.D.de diuerſ.reg. *Ius Teſtandi non habuiſſe*, l.13.§.1.D.ad Sc.Trebel.

Iudicis dandi Ius, l.12.D.de offic.proconſ. *Multæ dicendæ*, l.1.D.de iudiciis. *Poſtulandi*, l.9.D. de poſtuland. *Reuocandi doni*, l.28.§.ſi cùm in prouincia, D.ex quib.cauſ.maior.

Ius occi-

Ius occidendi patri conceditur, l.22.§.vlt.D.ad L.Iul.de adulter. *Ius offerendæ pecuniæ*, l.3.D.de diſtr.pignor.

Ius ponendi laqueos non habere, l.29.D.ad L.Aquil.

Ius habere in rem, l.20.D.de legat.3. *Siue domini ſint, ſiue aliquid in ea re Ius habeant, qualis eſt creditor, & fructuarius & ſuperficiarius*, l.19.D.de dam.infect. *Si nihil Iuris habere ſe ſciat*, l.49.D.de heredit.petit. *Nihil Iuris in Stichum habiturum*, l.15.D.de man.teſt.

Iuris tui fons, l.6.C.de ſeruitutib. Sic Ouid. *Remque mei Iuris malim tenuiſſe precando.*

Tui Iuris instrumenta, l.4.C.ad exhib.id eſt, ad meum pertinētia, vt l.6.C.eod. *Alterius Iuris eſt*, l.73.§.vlt.D.ad leg.Falcid. *Ad Ius fiſci pertinere*, l.4. C. de bon. proſcript. *In quo Ius non habet*, l.61.D.de diuerſ.regul. *Sui Iuris perſecutio*, l.46.D.de pactis. *Iure ſuo vti Auus nepotem ex heredans*, l.3.§.ſi emancipatus, D.de bonor.poſſ.cont.tab. *Iure ſuo vti Creditor*, l.1.D.de ſtatuliber. *Reus*, l.48.D.mandati. *Cùm filius Iure ſuo vtitur*, l.44.D.de legat.1. *Qui Iure ſuo vtitur*, l.55. & l.155.§.1.D.de diuerſ.regul. *Qui ſuo Iure vti ſe credidit*, l.vlt.D.quemad. ſeruit. amitt. *Qui ſe putat ſuo Iure vti*, l.1.§.Ariſto, D.de aqua cottid. *Iure ſuo, Re vti*, l.51. D. pro ſocio. *Iure aliquo poſſidere rem*, l.181.D.de verb.ſignific. *Iure Domini facere*, l.15.Labeonem, §.ſi commune, D.de iniuriis. *Poſſidere*, l.15.§.illud quæritur, D.de dam.infec.

Cum Iure ſeruitutis, quam quis habet alieno agro impoſitam, opus in alieno faciat, l.30. D. de dam. infect.

Iure ſeruitutis teneatur, l.52.D.de manum.teſtam.

Iure familiaritatis, amici fundum ingredi, l.31. D. de adquir. poſſeſſ. *Quibus fuerint Iura cum patref. honeſtis familiaritatis quæſita rationibus*, l.223.§.vlt.D.de verb.ſignific.

Iure extranei accuſationem inſtituere, l.13.D.ad L.Iul.de adult. *Agere*, l.6.C.eod.tit.

Iure mariti, l.40.D.ad L.Iul.de adult. *Iure mariti qui accuſant*, l.14. §.vlt.D.eod.tit. *Iure viri accuſare*, l.6.§.vlt.D.eod.tit.

Iure conuentionis pignus vendere, l.3.D.de diſtrac.pignor. *Si creditor domum acceptam Iure pignoris vendidit*, l.78.§.vlt.D.de legat.2.

Iure pignoris retinere, l.vlt.§.vlt.D.qui potior. *Quæ Iure empti continentur*, l.15.D.de dol.exceptio. *Iure ſtipulationis ſolui*, l.106.D.de ſolutionib.

Iure filij obtinere hereditatem, l.7.§.1. D. de Carbon. edic. *Iure hereditario adquiſiuit*, l.6. D.de religioſ. *Succedere*, l.1.§.ex illa, D.de Lege Cornel.de falſ. Vide plura ſ.lib.8. *Iure teſtati & Iure inteſtati*, l.7.D.ſi tabul.teſtamen. *De teſtamenti Iure quæritur*, l.7.§.1. D. de Carb. edic.

Qui alio Iure venit, quàm eo quod amiſit, 42.D.de bon.libert. *Aut Iure proprio ipſorum, aut communi vniuerſæ cognationis*, l.195.§.1.D.de verbor.ſignif.

Nec actoris Ius, ex mora deterius factum ſit, l.8. D.ſi quis caution. *Saluo Iure debitoris*, l.68.D.de legat.3. *Plus Iuris*, l.29.§.qui hortos, D.de leg.3.l.54.D.de diuerſ.reg.iur.

Eiuſdem poteſtatis, Iuriſque, l.59.D.de diuerſ. regul. *In vniuerſum Ius ſucceſſio*, l.62. D.de diuerſ.reg.

Ius Integrum, Saluum, Imminutum Priſtinum, vide ſuis locis. Hoc amplius, *Ius*, poteſtatem ſignificat. Ex eo, Perſonæ quædam *Sui Iuris eſſe*, quædam *Alieni*, dicuntur. Tit. de his qui ſui vel alie.iur. D.& Inſtit. *Sui* enim *Iuris eſſe*, vt l.2.D.ſol.matr.D.de captiuis, eſt, *Suæ poteſtatis eſſe*, l.vlt.D.de liber.cau.l.2.D.de leg.Iul.de adult.l.5.D.de adoptionib. l. 4. D. de his qui ſunt ſui vel alie.vt, *Alieni Iuris eſſe*, eſt, *in aliena poteſtate eſſe*, vt d.l.4. *Sui* autem *Iuris* ſunt familiarum ſuarum principes, interprete Vlpian. Tit.5. Regular. *Sui Iuris effectus*, l.195. §. iure proprio, D.de verb.ſignif. *Effecti*, l.38.D.de bon. libert. *Factus ſui Iuris*, Vide ſ. lib. 6. Sanè hæc ſcriptura, *Cùm ſui Iuris fuerit factus*, ex coniectura mentis teſtatoris interpretationem accipit: & aliàs, poteſtatis liberationem, aliàs pubertatem, aliàs perfectam ætatem, ſignificat, l.50. §. vlt.D.de legat.3. Eodem intellectu *in Ius alienum tranſire, perueniréque*, dicimus, l.14. §.vlt. D. quando dies leg.

Iuri noſtro ſubiecti perſons, l.4.§.in hac, D.de doli except.l.12.D.de captiuis. *Iuri noſtro ſubiectæ perſonæ*, l.11. §. 1. D. de vſufructu. *Alieno Iuri ſubiectæ perſonæ*, Inſtitut.de iis qui ſui vel alien.

Nõnumquam Ius etiam pro neceſſitudine dicimus: veluti eſt mihi Ius cognationis, vel adfinitatis, l.vlt. D.de iuſtitia & iure. *Ius adgnationis*, l.38. D. de pactis. *Iura cognationis*, l. vlt. D. de ſentent. paſſ.

Ius ſanguinis, l.23.D.de adoptionib. *Iura ſanguinis*, l.8.D.de diuerſ.regul.

Iᴠꜱɪᴠʀᴀɴᴅᴠᴍ eſt adfirmatio religioſa, per diuinum numen, vel religionem aliquam interpoſita, vt Cicer. lib.3. de Officio. docet. Cuius tres ſpecies ſtatuuntur. Aliud enim *Voluntarium*, aliud, *Iudiciale*, aliud, *Neceſſarium*, appellatur. Rubr. de Iureiurando volunt.iudicial. neceſſar.D. *Voluntarium* eſt, quod ex conuentione partium, extra iudicium, defertur, & ſuſcipitur, l.17. D. de iureiuran. *Iuſiurandum quo ex pactione ipſorum litigatorum deciduntur controuerſiæ*, l.1.D.eod.tit. *Iuſiurandum, quo, ex conſenſu vtriuſque partis, cauſa deciditur*, l. 1. C. de reb. credit. vt in ſpecie l.39. D.de iureiur. *Iudiciale*, quod in iudicio, imminente aduerſario, ex auctoritate iudicis defertur, vel refertur, l.1. D.de iureiuran. *Neceſſarium*, quod Iudex in dubiis cauſis, & probationum inopia, pro motu ſuo, defert, l.31. D.de iureiuran.l.3. C.eod.tit. Quibuſdam tamen nō ſine ſumma ratione, id quod vulgò *Iudiciale* dicitur, *Neceſſarium* magis placet appellare: & contrà, *Iudiciale*, quod *Neceſſarium*. Quorum ſentētia Græci Interpretis auctoritate nititur, cuius verba ſunt hæc. *Ἰουδικιάλιος ὅρκος ἐστὶν, ὁ παρὰ κριτοῦ διδόμενος. βολουντάριος, ὁ κατὰ συναίνεσιν ἀμφοτέρων τῶν μερῶν. Νεκεσσάριος, ὁ ἐν τοῖς τοῦ δικαστηρίου, ἐξ αἰτήσεως τοῦ ἀντιδίκου.*

Iuſiurandum in litem, l.1. & l.3. D.de in lit.iur. *Per Iuſiurandum quod in litem Actor iurauerit*, l.15. §.hoc interdicto, D.quod vi aut clam. *Iuſiurandū* autem *in litem*, eſt, quod in litem, id eſt, rem in iudicium deductam æſtimandam, à Iudice defertur, toto Tit. de in lit.iuran. Vetus Gloſſar. Græcum, *ὁ ἔνδικος ὅρκος, ἢ ὁ μονομερής.* Et aliàs, *ὅρκος ἀπαιτούμενος παρὰ δανειστῶν ἐν τοῖς πράγμασι τῶν ἀποθανόντων αὐτῶν χρεωφειλετῶν ἐκ τῶν κληρονόμων.*

Iuſiurandum de calumnia, l.8.§. iubetur, D. qui ſatiſd.cogant. *Iuſiurandum propter calumniam*, Tit.de iur.propt.calumn.C.

Iuſiurandum defert, qui aduerſario ſuo iurandi condicionem fert: quo facto, iudicem eum de cauſa ſua facit, l.1.D.quar.rer.act. *Delatum* verò *Iuſiurandum, Dari, Præſtari, Suſcipi, Remitti, Recuſari, Referri*, dicitur. *Remittit Iuſiurandum*, qui deferente ſe, cùm paratus eſſet aduerſarius iurare, gratiam ei facit, contentus voluntate ſuſcepti iuriſiurandi, l.6. D.de iureiur. l.1.C.eo. *Refert*, qui delatam ſibi iuriſiurandi condicionem in aduerſarium transfert.

Iuriſiurandi religio, l.1.D.de iureiuran.l.2.C.de reb.credit. & aliàs, vt notauimus j. lib.16.

Iureiurando decidere, l.22.§.vlt.D.de noxalib. *Iureiurando deciſa res*, l.56.D.de re iudic.

Iᴠꜱᴛɪᴛɪᴀ, *eſt conſtans & perpetua voluntas ius ſuum cuique tribuendi*, l.10. D. de iuſtit. & iu. & Inſtitut.de iu.nat. *Et probo*, ait Triphonin. *hanc eſſe Iuſtitiam, quæ ſuum cuique ita tribuit, vt non diſtrahatur ab vllius perſonæ iuſtiore repetitione*, l.31.§.1.D.depoſiti. *Ad fugiendam Iuſtitiam animaduerſionis*, l.vlt. D. de fugitiuis. *Vt Iuſtitiam cauſarum examinet*, l.3.D.de in integ. *Obtinere Iuſtitia*, l.17.§.vlt.D.ad L.Iul.de adult. Seruius in 1. Æneid. *Multum intereſt inter Iuſtitiam, & Pietatem: nam Pietas pars Iuſtitiæ eſt, ſed naturalis, ſicut ſeueritas*: & mox, *Pietas in deos, Iuſtitia in Homines eſt: quibus duabus virtutibus Regem ornatum eſſe conuenit.*

Iᴠꜱᴛᴠꜱ vulgari ſignificatione quid ſit manifeſtum eſt.

Iuſtus Iudex, l.14.§.idem Labeo, D.de religioſ.& ſumptib.

Iuſtus poſſeſſor, dicitur, qui bona fide, & ex iuſta cauſa poſſidet, l.31.§.iuſtus, D.de hered.pet. l.9.D.qui potior. *Iuſtus poſſeſſor, & petitor eſt, qui liberalitatem accepit*, l.7.§.1.D.de publiciana. *Iuſta poſſeſſio*, l.9.C.de long.temp.l.vlt.C.ſi aduerſ.creditor. *Iuſta & Iniuſta poſſeſſio*, aduerſantur, l.7.§.qui in rem, D.comm.diuid. *Pigneraticiæ, & Precariæ poſſeſſiones, Iuſtæ ſunt: nec tamen ex his Publicianum iudicium competit: quia neque Creditor, neque is qui Precario rogauit, eo animo nanciſcitur poſſeſſionem, vt credat ſe dominum eſſe*, l.13.§.1.D.de publicia. *Clādeſtina poſſeſſio, Iniuſta eſt: Precaria* verò, *Iuſta quidem, ſed quæ non pergat ad iudicij communi diuidundi vigorem*, l.7.§. qui in rem, D.comm.diuid.

Iuſta cauſa poſſeſſionis, l.7.C.de adquir.poſſeſſ. *Iuſta cauſa poſsidendi, cuſtodiæ gratia*, l.7.§.ſi duo, D.com.diuid. *Iuſta cauſa eſt poſsidendi, ſi ex cauſa indebiti ſoluti res poſsideatur*, d.l.7.§.qui in rem, *Iuſtam cauſam retinendæ poſſeſſionis habet filia, cui dotis cauſa, prædia pater tradidit*, l.35. D.famil.erciſc. *Ego poſsideo ex Iuſta cauſa: tu vi, aut clàm*, l.3.D.vti poſſid. *Quod ex Iuſta cauſa corporaliter à ſeruo tenetur*, l.24.D.de adquir.poſſeſſ.

Aliàs, *Iuſta Poſſeſsio*, ciuilem ſignificat, corporaliq; opponitur. l.23.§.vlt.D.de adquir.poſſ.

Iuſtus dolor mariti vxorem ſuam in adulterio deprehendentis, l.38.§. Imperator, D. ad L. Iul. de adult.l.4.C.eod.tit.l.3.§.ſi maritus, D.de Sc. Silan. & apud Paul.lib.2.Sent.Tit.27. & Tacit.lib.2.

Iuſtus Error, id eſt, probabilis & excuſatione dignus, l.2. D.de minorib.l.44.D.de vſurpationib.l.2.D.de in integr.reſtit. l.1. §. ſiquidem, D. ad Sc. Turpillia.l.7.D.de reſcind. vendit.l.50.D.de adquir.poſſeſſ.l.11.§.qui iuſto, D.de interrogationib.

Iuſtus metus

Iuſtus metus, id eſt, non vanus, ſed qui in conſtantem hominem cadat, l.7. D. quod met.

Iuſtus metus ruinæ, l.28. D. de dam. infect. l.49. §. vlt. D. ad L. Aquil.

Iuſtiſsimus mortis metus, l.43. D. de mort. cau. donat.

Iuſtus timor mortis, vel cruciatus corporis, l.3. D. ex quib. cauſ. maior.

Iuſtus Titulus, l.23. §. de rei vindic.

Iuſta Abſentia, l.2. C. quib. non obiicit. *Iuſta Æſtimatio*, l.12. §.1. D. de iure dot. *Iuſta Æſtimatione*, l.72. D. de verb. oblig. *Supra Iuſtam æſtimationem*, l.54. D. de legat.2.

Iuſtum Pretium, id eſt, æquum, & verum, l.3. §. Diui fratres, D. de iur. fiſci, l.66. D. de leg.2. l.31. §. vlt. D. de fideic. libert. l.1. §. ſed ſi rem, D. ſi quid in fraud. patr. l. 1. §. cura, D. de offic. præf. vrb. l. 12. D. de religioſ.

Iuſto pretio rem æſtimare, l.10. §. vlt. D. comm. diuid. *Iuſto pretio res æſtimanda*, l.16. §. vlt. D. de pignorib. *Iuſto pretio æſtimatio facienda*, l.35. D. de donat. inter vir. *Iuſto pretio dato*, l.31. D. de fideic. *Iuſto pretio rem comparare*, l.7. D. de rei vind. lib. *Si dominus Iuſto pretio non vendat.* Vlpian. Tit.3. regular. *Iuſtis pretiis vẽdere*, l.5. §. vlt. D. de iur. delib. *Iuſta pretia, non ex præterita emptione conſtitui, ſed ex præſenti æſtimatione*, l.3. §. Diui, D. de iure fiſci. *Non Iuſto pretio vendere*, l.18. C. de fideiuſſorib.

Iuſta pronuntiari appellatio, l.1. & l.2. C. ſi vnus ex plurib. l.6. C. de appellationib. *Iuſta prouocatio, & Iniuſta*, l.6. C. de appellationib.

Iuſta cauſa, l.13. D. de neg. geſt. l.20. D. ſolut. matr. l.25. & l.30. D. mandati. l.10. D. de procuratorib. l.5. D. de reb. cred. l.1. §. ſi quis propter, D. de itin. actúque, l.1. §. item Labeo, D. quod vi aut clam. *Magna & Iuſta cauſa*, l.15. §. hoc interdictum D. quod vi aut clam. *Iuſta & neceſſaria cauſa*. l.1. C. de religioſ. *Iuſta & probabilis cauſa*, l.3. §. ſi mecum, D. ad exhib. l.55. §. vlt. D. Locati, l.12. D. de vi & vi ar. *Iuſta cauſa adrogandi*, l.15. §. vlt. D. de adoptionib. *Iuſta cauſa debiti*, l.5. C. de non numer. pecun. *Iuſta cauſa errandi*, l.16. §.1. D. de bon. libert. *Iuſta cauſa erroris*, l.11. D. pro empt.

Iuſta metuendi cauſa, l.10. C. mandati. *Si cauſa timoris* I*uſta non fuiſſet*, l.27. §. vlt. D. locati.

Iuſta cauſa manumiſsionis, l.9. D. de manumiſſ. vindic.

Si qua mihi Iuſta cauſa eſſe videbitur, l.7. D. ex quib. cauſ. maiores. *Cùm Iuſta cauſa eſſe videbitur*, l.4. D. ſi cui plus. l.15. §. non autem, D. de dam. infect. l.8. §. iubetur, D. qui ſatiſd. cog.

Ob Iuſtam cauſam, l.23. D. mãdati. *Ob cauſam aliquam Iuſtam Reipubl. promittere*, l.19. D. de donationib.

Iuſta de cauſa, l.16. D. de accuſationib.

Ex Iuſta cauſa, l.45. D. de fideiuſſorib. *Ex Iuſta cauſa abeſſe*, l.19. l.20. & l.28. §. eorum, l.36. D. de fideicomm. libert.

Iuſta an non Iuſta cauſa abſit, l.29. D. eod. tit.

Ex Iuſta cauſa condemnatio fit, l.41. D. de iudiciis. *Iuſta ex cauſa propoſitum Edictum*, l.12. D. de religioſ. *Qui non ex Iuſta cauſa poſſident*, l.25. D. de act. rer. amot. *Quibuſdam vel Ætate, vel qua alia Iuſta cauſa ſubuenitur*, l.15. §. illud, D. de dam. inf.

Iuſtam cauſam adferre, l.9. D. de liber. cauſ. I*uſtam cauſam habere*, l.2. §. circa, D. de doli except. l.50. D. de pactis. l.3. §. ſi eum, D. de homine exhib. *Qui Iuſtam cauſam traditionis habet*, l.3. D. de publicia. *Quid traditur ex Iuſta cauſa*, l.1. D. eod. tit. *Iuſtiſsima eſt cauſa dotis, ſiue æſtimata res in dotem data ſit, ſiue non*, l.3. D. eod. tit. *Si ex Iuſta cauſa traditæ nobis res ſint*, Vlp. Tit.20. Regul. *Iuſtæ præterea cauſæ traditionis enumerantur*, l.3. l.4. l.5. l.6. & l.7. D. eod. tit.

Iuſtæ cauſæ allegari, l.13. D. ad Sc. Trebell.

Iuſtas cauſas habere, l.45. D. de his qui notan. infam. *Iuſtas excuſationis cauſas habere*, l.37. D. de excuſationib.

Iuſtiſsima cauſa Interueniente, l.5. D. depoſiti.

Iuſta defenſio, l.12. §. quæ propter, D. ad l. Iul. de adult. l.4. C. ſi aduerſ. rem iudic. l.13. C. de his qui in prior. *Iuſtam deliberationem incidere*, l.13. §.1. D. ad Sc. Trebell.

Iuſta dubitatio eſt, l.68. D. de fideiuſſorib. l.66. D. de diuerſ. reg. iur. I*uſta excuſatio*, l.184. de diuerſ. reg. iur.

Iuſta Ignorantia, l. vlt §. vlt. D. de legat. l.2. D. ſi is qui teſtamento. *Iuſtam Ignorantiam habet*, l.76. §. vlt. D. de rei vindic. *Qui in alterius locum ſuccedunt, Iuſtam habent cauſam Ignorantiæ*, l.42. D. de diuerſ. reg. iur. I*uſtiſsima Ignorantiæ cauſa*, l.7. §. Item, D. de ſeparationibus.

Iuſta interpretatio, l.3. C. de interdic. matr. *Iuſta Interpretatione recipiendum eſt*, l.201. D. de verbor. ſignific.

Iuſta nominatio, l.11. C. de appellationib.

Iuſtam perſonam habere,l.11.C.qui dare tut.id eſt,idoneam & legitimam.

Iuſta ratio manumiſsionis,l.7.C.de ſeru.corrupt.*Iuſta ratio intercedere*, l.6.§.vlt. D.pro ſocio. *Adprobata atque Iuſta ratione*,l.5.D.de ſeru.corrup.*Iuſta ratione edocere*, l.1.C.ad Sc.Maced. *Iuſta ratione motus*,l.7.D.de donationib.l.11.D.depoſiti.*Iuſta ratione poteſt opinari*, l.11. §. ſi cùm eſſet,D.de interrogationib.*Iuſtis rationibus ductus,vel non Iuſtis*,l.12.§. poteſt,D.de liber.cau. l.1.§.vlt. D.de abigeis.

Iuſtis rationibus noluit,l.87.D.de legat.1.

Non Iuſtis rationibus neglectus,l.3.C.de inoff.teſtam.

Iuſta conuentio,*Nudæ* opponitur l. 5. §. vlt. D. de reſcind. vendit. *Iuſta* igitur *conuentio* eſt cui cauſa aliqua ſubeſt pręter conuentionem,l.19.D.de iureiuran.*Iuſta cauſa conuentionis*,l.18. D.de pact.dotal.l.56.D.de pactis.

Iuſtum pactum,l.52.§.pactum,D.de pactis,l.95.§.quod vulgò,D.de ſolutionib.*Iuſta emptio*, l.5.§.vlt.D.de reſcind.vend.l.1.C.de ingen.manum.*Iuſta obligatio*,l.1.C.ſi in cauſa iudic.*Iuſta præſtatio*,l.51.D.de pecul.

Iuſta Querela, l.11. D.ad Leg. Corn.de ſicar. *Iuſtam rem poſtulat*,l.39.D.de euictionib.

Iuſta retentio pignoris,l.14. D.de damno infecto.l.53.§.vlt.D.de furtis.

Iuſta ſententia, l. 3. C. de ingen. manum. *Iuſta,vel Iniuſta ſententia*, l.21. D. de his qui not. infam.*Iuſtiſsima ſententia videtur*, l.38.D. de ædili. ædic. *Iuſtiſsima ſeueritas*, l.1.D. de incend.

Iuſti Sumptus,l.6.§.vlt.D.ſi pars hered.pet.id eſt,*probabiles*, vt l.31.§.vlt.D.de negot.geſt.& l.4.§.ſi minor,D.de doli except.*Iuſtæ erogationes*,l.3.C.quod cum eo.

Iuſtum eſt deſiderium,l.6.D.de edendo.*Iuſtum eſſe*,l.16.D. ſoluto matr. *Iuſtum videtur*, l.24. D.de ædil.edit.l.1.§.1.D.ſi quadrup.*Si Iuſtum putauerit*,l.75.D.de legat.1.

Plus Iuſto onerare mulum,l.27.§.ſi mulier.D.ad L.Aquil. *Plus Iuſto onerata quadrupes*,l.1.§.1. D.ſi quadr.pauper.*Pluris Iuſto vendere*,l.31.§.vlt.D.de fideicomm.liber.

Iuſtus, id eſt,legitimus.*Iuſtus accuſator*,l.2.§.vlt. D.ad L.Iul.de adult.*Iuſtus contradictor*,l.3. D.de colluſ.deteg.l.4.C.de præſcript.long.temp.

Iuſtus Tutor, iure datus,vel Iuſto Teſtamento ſcriptus,l.27.D.de teſtam.tut. *Iuſtus Pater*, qui ex legitimis nuptiis pater eſt,quem Iuſtæ nuptiæ demonſtrant, l.44. §. non obeſt, D.de ritu nupt.l.25.D.de captiu.l.9.D.ad municip.in quam *Iuſtus Pater*,*Naturali*,opponitur, vt & l.9 D.ad municip. l.3.C.ad leg.Iul.de adult. *Iuſtus Filius*, l.3.§.ſi emãcipatus,D.de bon.poſſ. contr.tab.l.2.D.de adoptionib.l.12.D.de ſtat.hom.*Iuſti Filij*,l.15.C.de nuptiis.*Iuſti Liberi*,id eſt,legitimi,ex iuſtis nuptiis nati,& procreati,l.25.D.de captiuis,l.11.& l.12. D.de ſtat. hom. *Et ante diem nati,vti ſibi Iuſti liberi,heredéſque eſſent.*Iuſti *liberi*, & *vulgò quæſiti*, opponũtur,l.4.§. vlt.D.de in ius vocan.Ac *Iuſtum* quidem *Filium*, Sophocles, δὶ γνήσιον γόνον appellat.vbi Iuſtũ pro vero Sophoclem dixiſſe, Priſcianus lib.18.notat.Vulgò verò quæſiti,μὴ ὀρθῶς γιγνόμενοι dicuntur ab Iſæo, ὑπὲρ τοῦ πύργου.

Iuſta Vxor,l.31.D.de ritu nupt.& apud Cicero.1.Tuſculan. quæ *Ciuiliter*, id eſt, ſecundum iuris ciuilis regulas, *nupta* dicitur in l. 28. §.ſi quis eo tempore, D.de liber. & poſt. *Legitima Vxor*,in l.4. D.de rit.nupt.Suet.in Calig.c.24.*Mox L.Caſsio Longino Conſulari collocatã abduxit, & in modum Iuſtæ vxoris propalam habuit.*Idem in Veſpaſian.cap.3.*Antoniam libertam quondam dilectam reuocauit in contubernium, habuitque etiam* Imperator,*pœnè Iuſtæ Vxoris loco.*At in l.13.§.1. D.de adult. *Iuſta* & *Iniuſta Vxor*,vti accipienda ſit, expoſui in lib. ſingulari, ad leg. Iul.de adult.

Iuſta materfamilias,apud Macrob.lib.1.Liuius lib.49. *Hunc tamen ex Iuſta matrefamil. illum, Pellice ortum eſſe.**Iuſta Coniunx*,apud Senec.in Octauia. Act.1. Sc.3.Sic & apud Ouid.lib.2. de Arte Amandi.hoc verſu,*Quos faciet Iuſtos Ignis & Vnda viros.Iuſtos viros* accipe legitimos,ſeu Iuſtis nuptiis coniunctos,eo ritu quo aqua & igni noua nupta accipi ſolebat.

Iuſtus Partus,Plin.lib.7.c.11.*Iuſtæ nuptiæ*,id eſt,legitimæ, quæ ſecũdum iura ciuitatis Rom. inter puberes ciues contrahuntur,l.3.l.5.l.12.& l.18.D.de ſtatu hom.l.18.l.53. l.54.& l.65. D. de ritu nupt.l.38.D.de legat.3.l.vlt.C.qui pet.tutor. l.6. C.de nupt. *Iuſtas nuptias inter ſe ciues Romani contrahunt,qui ſecundum præcepta legum coëunt: maſculi quidem, puberes: fœminæ autem,viri potentes: ſiue Patresfamilias ſint, ſiue Filij familias*,§.1.Inſtitut.de nuptiis.

Iuſtis Nuptiis concipere,aut Vulgò, l.5.§. ingenui,& l.18.D.de ſtatu homin. *Ex Iuſtis Nuptiis liberi*, l.38.D.de legat.3.*Iuſtis Nuptiis nati*,l.1.D.de bon.damnator.*Iuſtis Nuptiis quæſiti liberi*,l.1. D.de adſignand.lib.*Quos Iuſtis Nuptiis procreauimus*,l.17.§.præterea,D.de adoptionib. & Inſtit.de patr.poteſt.

Iuſtis Nuptiis contractu,l.4.§.cognationes,D.de gradib.& adfinib.Eodémque ſenſu *Iuſtum*

Matri-

Matrimonium,l.13.D.de his quæ vt indign.l.1.D. vnde vir & vxor,l.65.D.de ritu nupt.l.6.C. de nuptiis,& apud Quintil.lib.5.cap.10.Suet.in Nero.cap.28. *Actẽ libertam, paulùm abſuit quàm Iuſto Matrimonio ſibi coniungeret.*

Iuſtum autem *Matrimonium*, Vlpia. interprete Tit.6. Regular. eſt,ſi inter eos, qui nuptias contrahunt conubium ſit, & tam maſculus pubes, quàm femina viripotens ſit, & vtrique conſentiant, ſi ſui iuris ſint. Cui contrarium eſt,*Iniuſtum Matrimonium*, l.1. D. vnde vir & vx. *Iuſtum* etiam *Matrimonium*, *Pellicatui* opponitur apud Iuſtin.lib.10.& lib.36.

Iuſta Ætas,plerumque 25.annorum accipitur,lege Lætoria adoleſcentibus,ad rerũ ſuarum adminiſtrationem conſequendam, præſtituta,l.16.D.de iur.fiſci,l.2.§.1.D.de vacat. muner. Ex mente tamen teſtatoris ad pubertatem ſolam refertur,l.50.in fi.D.de legat.3.Sed & in l. 8.D.de condict. cauſ.dat.*Iuſta Ætas*,12. annorum ætatem ſignificat, puellis ad matrimonia contrahenda ex Auguſti conſtitutione præfinitam,vt Dio,& Zonar.in Auguſto tradunt.

Iuſta Hereditas,quę iure legitimo obuenit,l.3.§.de illo,D.pro ſocio.Varro lib.2.de re Ruſt. cap.10.*Si hereditatem Iuſtam adiit*,Cicer.lib.3.de Nat.Deor.*Eámque poteſtatem,quam ipſe per ſcelus erat nactus,quaſi Iuſtam & legitimam,hereditatis loco, filio tradidit. Iuſtus heres*, apud Iuſtin. lib. 15.Vnde iocus Apuleij Apolog. 2. de patruo immerente, ſed ad quem lege redibant bona: *Etiam ſuam ſpem bonus patruus temperat in iſto,ac fouet,qui ſciat inteſtati pueri,Legitimum magis,quàm Iuſtum heredem futurum*.Et ita,*Iuſtum ſucceſſorem*,pro legitimo,& qui ab inteſtato rem habiturus erat,dixit Antonin.in l.1.C. de his qui ſibi adſcrib.

Iuſti ſucceſſores, l.20.§.licet,D.de hered.petit.

Iuſta Libertas,plena,abſoluta,& perfecta,ex qua nimirum ciuitas Romana contingebat:vt eueniebat,cum teſtamento,vindicta, cenſu ab eo,qui & dominus ex iure Quiritium,& maior 20.annis erat,libertas ſeruis 30.annorum maioribus, & quorum extrinſecus ſtatus non erat ſuſpenſus,dabatur: quemadmodum Cicero Topic.& Vlpian.Tit.2.Regular.Iuſtinian. & Theophil.in §.libertinorum,Inſtitut.de libertinis,docent.Atque ita verbnm *Iuſtæ Libertatis*,accipimus in l.26.D.qui & à quib.l.8.§.vlt.D.de manumiſſionib.l.28.§.eorum,D.de fideic.libert.l.1.D.ſi is qui teſtam.lib.l.11.D.vt in poſſ.leg.l.16.§.vlt.D.ad Sc.Trebell.l.2.C.ſi aduerſ.liber.l.4.C.de teſtam.mil.l.2.C.de fideicom.libert.l.1.C.de municipib.lib.10.& Inſtit.de ingen.Paul.lib.4.Sententiar.Tit.12. Seneca, lib.de Beata Vita,*Hominibus prodeſſe natura iubet, ſerui liberi ve ſint hi,ingenui,an libertini,Iuſtæ libertatis,an inter Amicos datæ*.Nam qui *inter Amicos*, manumittebantur,Latini tantùm,non etiam ciues Romani,fiebant, teſte Vlpiano Tit.1.Regular. Sic & apud Sueton. in Auguſto cap. 40. verbum hoc interpretandũ eſt, cùm ait.*Seruos non contentus,multis difficultatibus à libertate Iuſta remouiſſe*, &c. Hanc *legitimam libertatem* appellant Vlpian.Tit.2.Regula..& Impp.l.1.C.de comm.ſeru.manumiſſ.& *Maiorem libertatem*,Iuſtinian.d.§.libertinorum.

Iuſta Seruitus, quæ gentium, vel ciuili iure, conſiſtit,l.6.D.de ſtatu homin,l.28.& l.34.D. de noxall.l.34.D.de ſtip.ſeruor.Inſtit.de libertin.in princip.Cicer.pro Cæcina: *Cùm hi,qui in ſeruitute Iuſta fuerint, cenſu liberentur*,Planè apud Terent.Andr.Sc.1.*Iuſta ſeruitus*, pro facili, humana,& clementi vſurpatur,ex Donati ſententia.

Iuſtæ ſepulturæ traditum,id eſt,terra conditum corpus,l.39.D.de religioſ. quæ & *Perpetua ſepulturæ* dicitur l.3.§.non perpetuæ,D.de ſepul.viol.l.10.C.de religioſ.

Iuſtũ Sepulchrũ,quod religione tenetur,l.43 D.de relig.Lucan.lib.9. *Iuſto date tura Sepulchro.*

Iuſta facere,l.2.in fi.D.de in ius voc.l.20.D.de adquir.vel omit.id eſt, *Iuſta ſoluere*,Cic.pro Sext.Roſc.Græci *τὰ νομιζόμενα* vocant.Fortaſſis autem funerum ſollemnia Latini *Iuſta* vocant,ab eo quòd Leg. 12.Tabul.præſcripta eſſent,vt apud Athenienſes Solonis legibus. Sic & *ſollemnia,ac iuſta ludorum*,dixit Cic.de Haruſp.reſponſ.

Iuſti Dies dicebantur,qui iudicatis ad ſoluendum ex Lege 12.Tabul. dabantur,vt eſt apud Agell.lib.20.cap.1.*Iuſti* quoque *Dies* appellabantur & illi quibus, exercitu imperato, vexillum in arce ponebatur;vt Feſt.Pomp.lib.9.& Macrob.lib.1.cap.16. docent.*Iuſtos* autem *dies* pro ſtatis ac ſollemnibus,dixit Cic. lib.2. de Legib.his verbis,*Præter Idææ matris famulos,eóſq; Iuſtis diebus,ne quis ſtipem cogito.*

Iuſto tempore,l.3.§.vlt.D.de ſuis & legitim.Alio ſenſu *plus Iuſto temporis*,ait, *conſumpſerit*,l.4. D.de vacat.& excuſat.

Iuſtum Dominium,l.16.D.de Publician.l.57.D.Mandati,id eſt,*Legitimum*, vt loquitur lib.2. de re Ruſt.cap.10.

Iuſtum Teſtamentum,iure factum,& in quo ſollemnia iuris omnia interuenerunt, l.3. D. de legit.tut.l.22.D.de adquir.vel omitt.l.2.§.1.D.teſtam. quemad. aper. *Iuſta voluntatis noſtræ*

ſententia,l.1.D.qui teſtam.fac.poſſ.

Seruorum obſequium Iuſtis operibus contineri oportet, in Lege Dei, Tit.3. *Iuſtus Triumphus*, Suet. in Claudio cap.17.*Iuſti Triumphi*,idem Sueton.in Octauio,cap.38. *Iuſta Victoria*,Cicer.lib.2. Epiſt.43. *Iuſtus exercitus*, Tacit.lib.20. *Iuſti milites*,Sueton.in Galba, cap.12.*Iuſtæ claſſes*,idem Sueton.in Domitiano,cap.4. *Iuſtum Imperium*,Liuius lib.22.*Iuſtum exilium*,idem Liuius lib 26.*Iuſtum Iter*,Cęſar lib.1.de Bello ciuili.*Iuſtum incrementum Nili*,Plin.lib.5.cap.9.

IVSTÈ *Appellare*,l.7.C.de appellationib.*Iuſtè ab eo prouocatum eſt*,l.1.C.de appellationib.id eſt,*rectè*,vt l.20.D.de quæſtionib.*Non Iuſtè appellauerunt*,l.21.§.ſi vterque, D. de appellationib.*Non Iuſtè appellatum*,l.11.§.cùm quidam,D.ad L.Falcid.

Si Iuſtè ad iudicium prouocauit,l.24.D.de vſuris.*Aduerſus petitiones ſi quæ competiſſe Iuſtè, probari poſſunt*,l.1.C.quib.non obiicit.*Iuſtè contradicere petenti*,l.14.D.de fideic.libert.

Iuſtè dare cogetur,l.94.§.ſi cui Stichus,D.de legat.1.*Iuſtè deprecari*,l.2.D.de his qui ſui vel alii iur.*Dubitari*.l.1.§.ſi ea,D.de vent.in poſſ.l.1.D.ſi cui plus.*Iuſtè exigere*, l.24.D. quæ in fraud. *Iuſtè manumiſſum*, apud Vlpian.Tit.3.Regular.accipere debemus eum,qui vindicta,vel teſtamento,vel cenſu manumiſſus eſt.

Parum Iuſtè petit,l.17.§.1.D.de vſuris.

Iuſtè & *Iniuſtè poſsidere*,pugnant, l.3.§.ex contrario, D.de adquir.poſſ.*Nec refert Iuſtè,necne poſsideat*,l.12.D.quemad.ſeruit.amitt.*Iuſtè poſsidet,qui auctore Prætore poſsidet*, l.11.D. de adqu. poſſ. *Is qui pignori accepit, vel qui precario rogauit, licet Iuſtè poſsideant, non tamen opinione domini poſsident*,l.22.§.1. D. de noxalib. *Iuſtè poſſeſsionem nactus*, l.4.§.tunc in poteſtate,D.de vſurpationib.

Iuſtè procreati, l.2.D.ad Sc.Tertyll. id eſt, *Iuſtis Nuptiis*, ad differentiam eorum qui *vulgò quæſiti ſunt*,l.5. §.ingenui, D. de ſtat. hom. *Iuſtè procreata filia*,l.5.§.item Diuus,D.de adgnoſc.& alend.

Iuſtè præſcriptione vtetur,l.5.D.de accuſationib.

Iuſtè putare,l.vlt.D.de in rem verſ.l.34.D.de adminiſtr.& peric. *Iuſtè Queri*,l.6. D. ſi tab.

Iuſtè recuſat,l.8.§.ſi mulier,D.ad Sc.Velleian.*Iuſtè recuſabit*,l.27.D.de procuratorib.*An Iuſtè reſponſum ſit*,l.11.§.voléti,D.ad L.Iul.de adult.*Iuſtè necne ſuſceperit*, l.43.D.de mort.cau.d.

Iuſtius eſt,l.10.D.de ſer.corrup.*Iuſtius facturum Prætorem*,l.12.D.de vulg.& pup.

Iuſtius putem,l.50.§.quid tamen,D.de iudiciis.*Iuſtiſsimè Ædiles noluerunt*,l.44. D. de ædilic. edic.*Iuſtiſsimè allegare*,l.61.§.quod verò,D.de furt.*Iuſtiſsimè dicendum putaui*,l.7.D. quod cuiuſ.vniuer.

IVSTITIVM,ait, Soſipater,lib.1.Inſtit.Grammatic. *quando ius ſtat*.Agellius lib.20. cap.1.*Iuſtitium,Iuris quaſi interſtitio quædam,& ceſſatio*,Lucanus,lib.5.de Bello Pharſalic.

Clauſaque Iuſtitio triſti fora.

Iuſtitium indicere,Sueton.in Galba,cap.1 . vide plura lib.2.Formular.

IVVARI *cauſa per conſtitutiones*,l.32.D.de re iudic.

IVVENCVS, quem Bos peperit,l.10.§.vlt.D.de vſurpationib.

IVVENIS plerumque ponitur pro adoleſcente,qui nondum eam ætatem attigit qua virilis vigor completur,l.17.§.1.& l.25.§.vlt.D.de minorib.Et ita curatorem *Iuuenis* accipe,l.24.§. vlt. D. de appellationib. At cùm quidam codicillis ſuis ita cauiſſet, *Omnes Iuuenes quos in miniſterio habeo,dari volo*: Marcellus interrogatus,à *qua ætate Iuuenes,& in quam,intellegi deberét*, Reſpondit,*exiſtimari poſſe Iuuenē eum qui adoleſcétis exceſsiſſet ætatem, quoad inciperet inter ſeniores numerari*,l.69.§.vlt.D.de legat.3.*Quidam qui vulgò ſe Iuuenes appellant*,l.28.§.ſolent, D.de pœn. *A ſene potiùs manumitti quàm à Iuuene*,l.15.D. de fideicom. libert. *Semper ſeniorem Iuniori præferemus*,l.vlt.D.de fide inſtrum.*Iuniores Ludi pœna adfici ſolent*,l.8.§.quicumque,D.de pœnis.

Iuuenilis Facilitas,l.15.§.lex Iulia, D.ad L.Iulian.de adulter. *Leuitas*, l.24. §.Scæuola, D.de minorib.

IVXTA *Ædificium,& Iuxta monumentum*,l.13.§.ſi quis iuxta, D.de dam.infec.

Iuxta, id eſt, ſecundum.ſic *Iuxta Conſtituta*,l.3.C.de his qui numer.liber.lib.10.

Iuxta hoc reſcripſit, l.1.§.hoc autem,D.de Sc.Silan.*Iuxta Iuris publici auctoritatem*,l.2.C. qui morbo, lib.10.

FINIS LIB. IX.

DE VER-

DE VERBORVM QVAE AD IVS PERTINENT SIGNIFICATIONE,

LIBER X.

LABEFACTARE *Vitam inſontium*, l.1. C. de malefic. & mathemat. *Nec Labefactatur immunitas*, l.2. D. de veteranis.

Labefactatio atque oppugnatio libertatis, l.1. de liber. cau. l.9. de cenſ. peræquat & inſpic. in Cod. Theod.

LABES, ait Feſtus, *macula in veſtimento dicitur. & deinde, μεταφορικῶς transfertur in homines vituperatione dignos.* Atque ita *Labes maleficiorũ*, l. vlt. C. de malef. *Labes pudoris*, in l.11. C. ex quib. cau. inf. & in l.17. C. de excuſa. tut. notam pudori, famæque inuſtam, ac detrimentũ exiſtimationis, ſignificat. *Sine vlla opinionis Labe*, l.9. C. de aduoc. diuerſ. iudicior. Quin & *Corporis Labem*, pro imbecillitate, dixit Sueton. in Auguſto, cap. 38.

Aliâs *Labes*, caſum qui in Agris, terra deſidente, contingit, ſignificat: Cic. lib. 1. de diuinatio. *Tantos terræmotus in Liguribus, Gallia, compluribúſq; Inſulis, totáque in Italia factos eſſe, vt multa oppida corruerint, multis locis Labes facta ſit, terræque deſederint.* Et alio eiuſdem libri loco. *Delata etiam ad Senatum Labes Priuernatis, cùm ad infinitam altitudinem terra deſediſſet.* Liuius lib. 45. *Dextra pars, Labe terræ, in aliquantum altitudinis diruta erat.* Sic & in lib. Varior auct. de limitib. *Tum etiam terra à tempeſtatibus vel turbinibus, plerumque Labe mouebitur.* Paul. in l. vlt. D. locati. *Si riuum Labes corrumpit:* quod vel *Soli, vel Operis, vitio* accidiſſe, ibidem proponit. Seruius in 2. Æneid. *Labes ruinam ſignificat, à Lapſu.*

Eſt & alia, quæ abſque ſoli ruina, fructus lædit, *Labes*, Vlpianus in l.15. §.2. D. locati. *Si Labe facta ſit, omnémque fructum tulerit:* ibidémque *Labes*, in his quæ *vi maiore* accidunt, numeratur. Quò pertinent hæc Quintilian. in Declamationib. verba, *Non enim vulgaris, illa Labes frumenti fuit, nec, qualis aliàs accuſari ab agricolis ſolet, perfidia terrarum.*

LABI, interdum ſignificat cadere. *Si Lapſus aliquis ſeruum alienum onere preſſerit*, l.7. §. ſed ſi quis, D. ad L. Aquil. *Si ex fundo tuo cruſta Lapſa ſit*, l.9. §. Alphenus, D. de dam. inf.

Labi, aliàs, eſt corruere: & ita *Labi* dicitur *ædificium*, quod ſubito ruit. *Si ædificium, quod erat alioquin firmum, vi fluminis Lapſum ſit protinus*, l.24. §. idem Seruius, D. de damn. inf. *Qui id agit vt Labatur ſepulchrum*, l.1. §. is qui, D. de mort. inf. *Lapſum monumentum*, l.7. D. de ſepulchr. viol. *Ne vrbes, vel oppida, vetuſtate Labantur*, l.10. C. de operib. publ. *Labentes parietes*, l.6. C. de ædific. priuat. *Labentia ſepulchra*, l.2. de ſepulc. viol. in C. Th. *Lapſus tẽporis iteratus*, l.2. de reparationib. in Cod. Th. *Lapſu gemino, & ſecundo*, l. vn. de ſecundo lap. in C. Th.

Labi errare ſignificat. *In perſona Labitur*, l.29. D. comm. diuid. *Lapſus in deſignãda regione fundi*, l.35. §. libertis, D. de legat. 3. *Labi* etiã dicuntur, qui errore, imperitia, iuris ignorantia, quid agunt, alióve quo caſu imprudenter peccant.

Errore Labitur, l.19. D. de vſu & vſufr. leg. *Lapſus errore*, l.13. §.1. D. de reb. cor. l.77. §. Mæuio, D. de legat. 2. *Lapſi errore*, l.58. D. mandati, l.25. D. de pactis dotalib.

Lapſus Imperitia, l.32. D. de neg. geſt. l.25. D. de vſu & vſufr. *Lapſus ignorantia iuris Iudex*, l.17. §. vlt. D. ſoluto matrimon. *Lapſi iuris ignoratione*, l.7. D. de leg. 2. *Lapſi imperitia*, l.9. §. ſi quis me, D. de iur. & fac ignor. *Per Vinum aut laſciuiam Lapſi*, l.6. §. qui ſe, D. de re mil. *Lapſi ob ætatẽ, Ruſticitatem vel ob Sexum*, l.1. §. vlt. D. de edendo. Denique *Lapſi* dicuntur minores, qui ætatis facilitate & lubrico, in aliquam captionem inciderũt, l.1. D. de in integr. reſtit. *Lapſus per æta-*

tem,l.1.C.qui & aduerſ.quos. *Ætatis lubrico Lapſa*,l.vlt.C.ſi aduerſ.delictum.

Labi *facultatibus*,dicuntur, qui ad inopiam rediguntur, ſiue ſuo vitio bona dilapidauerint ſiue alia ratione bonis amiſſis,deminutíſve,facti ſint non ſoluendo,l.9.§. ſi paterfamil.D.de adminiſtr.& peric. l.1.§.ſi magiſtratus, D.de magiſtrat. conuen.l.8. D.de decurionib. Ineſt vtique hoc in verbo repentini caſus,ſubitæque mutationis, ſignificatio. Itaque *Labi facultatibus*, belliſſimè cum Papiniano interpretabimur,*rem familiarem,inopinato fortunæ impetu,amittere*,l.4.D.vt in poſſeſſion.legat.

Labi, pro,facultatibus labi.*Si Idoneus ſubito lapſus ſit*,l.14.D.de adminiſtr.& per. *Si ſubito hereditas Lapſa ſit*, l.11.§.ſi locupleti,D.de minorib.

Labor,ait Cicero lib.2. Tuſculan. quæſtion. *eſt functio quædam, animi vel corporis grauioris operis, & muneris. Labor diuiſionem recipit*,l.10.D.de annu.legat.

Nullus Labor,l.2.§.hi qui,D. de cap. minut. id eſt, expeditum eſt, nec vllam res habet dubitationem.

Laboris eximij merces,l.34.§.ſi quis aliquem,D.de donationib.*Laborem iniungere*, l.13.§. item Labeo,D.de iniuriis.*Per amici Laborem domino conſuli*,l.39.§.1.D.de adminiſtr.& peric.*Equus qui cum Laborem ſuſtinere non potuit*,l.vlt.D.commodati. *Quod corporibus,labore,cum ſollicitudine animi ac vigilantia extitit*,l.1.D.de munerib.& honor. *Ad paratam ſubſtituti laboribus pecuniam*, l.12.§.Scæuola,D.de minorib.

Labores hominum,l.4.C.de malefic.& mathem.

Laborum præpoſiti,l.1.C.de præpoſ.labor.lib.12. Signiferi in exercitu Romano, qui ex bellicis ſignis,præcipuum & ſummæ dignationis habitum,geſtabant, τὸ παρὰ ῥωμαίοις καλού-μενον, *Laborum*, quemadmodum Sozomen.lib.1.hiſtor.Eccleſ.cap.4.ſcribit:additque fuiſſe hoc σημεῖον πολεμικὸν τῶν ἄλλων τιμιώτερον, καθότι ἀεὶ τοῦ βασιλέως ἡγεῖσθαι, καὶ προσκυνεῖσθαι νενόμιστο παρὰ τῶν στρατιωτῶν: ibidémque, hoc ἐπισημότατον σύμβολον τῆς ῥωμαίων ἀρχῆς appellat.

Laborare *aduerſo caſu*,l.1.D.ex quib.cauſ.maior.*Egeſtate*,l.31.D.depoſiti,l.18.§.vlt.D.de iudiciis.*Inopia*,l.vlt.D.de in ius vocan.*Morbo*,l.13.D.de vacat.& excuſat.

Laborare Infamia,l.6.§.1.D.de his quæ not.infam.*Nota*,l.2.§.1.D.eod.tit.

Laborare, id eſt,angi,ſollicitum eſſe.

Non debere laborare,vt habeam actionem,l.1.§.idem Pomponius ait,D.de dolo.

Neque enim Laborare habet, vt ſe repræſentet, l.15.§.1.D.ad L.Iul.de adult.

Ne Ædificia,Vento vel pluuia,Laborent,l.12.§.vera,D.de inſtrum.vel inſt. *Si Laborante naue Iactus factus eſt*,l.4.D.de L.Rod.id eſt periclitante.*Cùm hoc facto, pudicitia Laboretur*, l.11.§.mulier,D.ad L.Iul.de adulter.

Laboriosvs. l.18.D.de ædil.edic.cui ibidem *Deſidioſus* opponitur. Cicero vtique induſtrios homines,*Laborioſos* dici,ait lib. 2.Tuſculan.quæſt.

Labra, l.15.D.de action. emp.accipe, quibus aqua ex fiſtulis manans excipitur. Et ita, *Labrum in Balneo*,apud Cicero.Epiſt.lib.14.Famil.Vitruu.lib.5.cap.7.*Aquæ* etiam *Labra aliena*,dixit Virgil.Æneid.8.

Lac *Pecudum in fructu eſt*, l.28. D.de vſuris. *Lac pecudum ſuum facit bonæ fidei emptor,quamuis plenis vberibus venierint*,l.28.§.vlt.D.de adq.rer.do.Similiter *Lac pecoris & gregis ouilis,in fructu eſſe*,ait l.12.§.ſed ſi.D.de vſu & habit.

Laccarios in l.1.C.de excuſationib.artific. lib. 10. Græci Interpretes exponunt τοὺς τὰ λάκκια ποιοῦντας, qui Lacus,& foſſas aquarias aperiunt,vel fodiunt.

Lacedæmonivs,l.22.§.1.D.ad Sc.Trebell. *Lacedæmonij magis ea quæ pro legibus obſeruabant memoriæ mandabant*,§. ex non ſcripto,Inſtitut.de iure natur.

Si membri quid Laceratum,l.10.D.de ædilic.edic.

Lacertæ *cum muria*,l.3.§.mela,D.de penu.legat.

Lacessere,id eſt,bello perſequi,prouocare.*Cum conuenit,ne inuicem ſe Laceſſant*, l.19.§.1.D. de captiuis.*Laceſſere*,id eſt,inſectari,& ſuggillare.*Laceſſere famam*, l.38.§.liberto, D. ad L. Iul. de adult.*Si Laceſſatur fama*,l.1.§.item,D.de iniuriis.

Lacvnaria,l.12.§.item perticæ,D.de fun. inſtruc. Seruius in 1. Æneid.*principaliter, Lacus dicitur,vt* Lucilius,*Reſultāt ædéſque, Lacúſque.Diminutio lacunar facit.Horatius.Nec mea renidet in domo Lacunar. Inde fit alia diminutio Lacunarium,& per ἀντίστοιχον Laquearium.* Quæ verba tranſcripſit Iſidor.lib.19.Origin.cap.10.additque,Lacunaria dici,*quæ Cameram ſubtegunt, & ornant:inde dicta,quod* Lacus *quoſdam,quadratos,vel rotundos, ligno, gypſo,vel coloribus habeat pictos, cum ſignis intermicantibus.* Alij,Lacunaria *contignationum cœlum* interpretantur.

LACVS,

Lacvs, ait Varro, lib. 4. de lingua Lat. *Lacuna magna, vbi aqua contineri poteſt.* Seruius in lib. 8. Æneidos. *Lacus eſt quiddam adhuc latentis aquæ receptaculum: & dictus, quaſi lacuna quædam, ex qua erumpens aqua efficit fontem: qui quum fluere cœpit, alueum facit.*

Lacum à Stagno in Edicti Prætorij interpretatione, Vlpian. eo ſeparat, quòd *Lacus*, perpetuã habeat aquam: *Stagnum*, temporalem, ibidem ſtagnantem, l. vnic. D. vt in flum. publ. l. vn. in fi. D. de ripa mun.

Si lacus perpetuus in fundo tuo eſt, l. 13. §. 1. D. de ſeruit. præd. ruſt.

Lacus tamen *interdum creſcere, interdum exareſcere, & ſuos nihilominus terminos retinere*, ait Calliſtratus, l. 12. D. de adq. rer. do. Ideóque *neque ex Lacu, neque ex Stagno, concedi poſſe Aquæductum*, Paulus ait, *quod perpetuam cauſam non habeant*, l. 28. D. de ſeruit. præd. vrban.

Lacus, cùm aut creſcerent, aut decreſcerent, nunquam neque acceſſionem, neque deceſſionem, in eos vicinis facere licet, l. 24. §. vlt. D. de aqua & aquæ pluu.

Lacus Piſcatorij, l. 4. §. lacus, D. de cenſib. Huiuſmodi erat olim lacus Lucrinus, qui in vectigalibus publicè primus fruendus locabatur, auctore Feſto lib. 9. *Rutilia Polla emit lacum Sabatenem, angulatrium*, l. 69. D. de contrah. empt.

Laccus Vino plenus, l. 27. §. vlt. D. ad leg. Aquil. Palæmon in Gloſſ. *Lacus, calcatorium, torcular.* *Lacus vinarij*, apud Columell. lib. 12. cap. 18. Idémque in Carm. de cultu Hortor.

Ferueat vt Lacus, & multo completa Falerno
Exudent pingui ſpumantia dolia muſto.

Iſidor. lib. 15. Etymolog. cap. 6. *Laccum* dictum ſcribit, *quod ibi decurrat frugum liquor.*

Lædi propriè corpus dicitur, vulnere illato. *Cùm liberi hominis corpus, ex eo quod deiectum effuſúmve quid erit, Læſum fuerit*, l. vlt. D. de his qui effud. vel deiec. *Sola læſi & inutilis corporis infirmitas*, l. vlt. D. de muner. & honor.

Alterum non Lædere, l. 10. §. 1. D. de iuſtit. & iur. id eſt, alterum damno, vel iniuria, non adficere.

Si Ignis alienam ſegetem, vel vineam Læſerit, l. 30. §. vlt. D. ad L. Aquil. id eſt, ei damnum dederit.

Læſus, qui damnum paſſus eſt, l. 44. D. ex quib. cauſ. maior. *Læſus minor*, dicitur, qui captus fraudatúſque eſt, l. 1. C. de temp. in integr. & l. 1. C. qui & aduerſus quos. *Si immodicè Læſa es*, l. 5. C. de dolo.

Læſa pars, l. vlt. C. quando prouocare. *Læſa ratio*, l. 3. C. ſi aduerſus libertat. l. 10. C. de admin. tut. *Læſi fructus*, l. 25. §. vis maior, D. locati.

Lædere Ius poſſeſſoris, l. 3. C. de reſtitut. milit. *Ius suum non Lædit*, l. 3. C. de remiſſ. pignor. *Ius cõmune non Lædunt*, l. 81. D. de diuerſ. reg. iur.

Lædi Ius, l. 3. D. de tranſactionib. l. 68. D. de adquir. vel omitt. *Lædi iura*, l. 24. C. de donationib. l. 2. C. de crim. ſtellionat. *Læſum ius*, l. 1. D. ex quib. cauſ. maior.

Lædi allegationes, l. 2. C. de errore aduocator.

Lædi cauſa, l. 69. §. 1. D. de legat. 3. *Læſa cauſa per procuratorem*, l. 9. C. mandati.

Lædere conditionem, l. 7. C. de iure dot. *Lædere maieſtatem publicã*, l. 3. D. ad L. Iul. maieſt. id eſt, *minuere*, vt loquitur Cicer. lib. 2. Rhetor. ad Herenn. *Maieſtatem autem minuit*, vt ibidem ait, *qui amplitudinem ciuitatis detrimento adficit.* *Læſæ maieſtatis quæſtiones*, l. 8. D. ad L. Iul. maieſt.

Per ciuiles diſſenſiones ſæpe reſpublica Læditur, l. 21. D. de cap. & poſtl. *Læſæ religionis crimen*, l. 1. C. de ſepulchr. viol. *Si hoc facto ſocietatem Læſit*, l. 49. D. pro ſocio. *Neceſſitates eis impoſuerunt quæ ſuperſtitionem eorum non Læderent*, l. 3. §. vlt. D. de decurionib.

Sed & μεταφορικῶς, ad famam, exiſtimationem pudorémque, verbum hoc transfertur: Lædere que, generaliter eſt, offendere, ſuggillare, notare. *Lædere exiſtimationem*, l. 8. C. ex quib. cauſ. inf. l. 7. C. de re milit. *Hæc miſſio exiſtimationem non Lædit*, l. 2. §. 1. D. de his qui notãt. *Quæ facta Lædunt Pietatem, Exiſtimationem, Verecundiam, noſtram*, l. 15. D. de condic. inſtit. *Cùm venditoris affectionem fortè, ſimul & verecundiam Læſerit*, l. 6. D. de ſer. export.

Lædi Dignitas, in Lege Dei, Tit. 2. & apud Cicer. pro Cluentio.

Vultu pietatem Lædi, Cicero pro Roſc. Am. *Læſa pietas*, l. 4. C. de patria poteſt.

Lædere pudorem, l. 15. §. generaliter, D. de iniur. His aduerſantur, *Illæſa Dignitas*, & *Exiſtimatio*: quorum verborum exempla require ex lib. ſuperiori.

Læsio, pro damno, & iniuria. *Læſio illata rebus minoris*, l. vlt. C. de magiſtrat. conuen. *Si quid abſente ſocio, ad Læſionem eius fecit*, l. 28. D. comm. diuid.

Læſionem inferre, l. 4. C. de vſufructu. *Si nullam Læſionem ex hoc ſentiet patronus*, l. 45. D. de oper. libert. *Sine Læſione prioris ſtatus rei*, l. 5. C. de rei vindic.

Lælivs, Iuriſconſultus, qui citatur à Paulo in l.43. D.de hered.pet. Eum temporibus Hadriani vixiſſe, indicat l.3. D.ſi pars hered, petat.

Lætoriæ legis capita quædam obſeruando à me notata expoſui lib.3. Select. Antiquit.

Lagynos *Vini vetuſti centum & quinquaginta*, l.37.§. Seiam & Mæuiam, D.de legat.3.

Lamna, *Argentum factum quod neque in Maſſa, neque in Lamna inſit*, l.27.§.vlt. D.de auro arg. Vitruu. lib.7. cap.9. *Ferrea Lamna ſumatur.* Aliàs *Ferrea Lamina*, apud eumdem Vitruu. lib.10. cap.9. *In Æneis Laminis, aut Corneis*, idem lib.5. cap.3.

Laminæ vtriuſque materiæ, Senec. lib.7. de Benefic. cap.10. *Paucæ argẽti Lamellæ*, apud Senec. lib. de Beata Vita, cap.21.

Lampadarii, l.vlt. C. de diuerſ. offic. qui Lampadibus ſeu facibus, accẽdendis deſeruiunt: cuiuſmodi Officialium etiam fit mẽtio apud Iulian. Anteceſſor. Nouel.38. & Nouel. Valentiniani vnica de Lampadar.

Lana *Ouium*, l.4.§.vlt. D.de vſurpationib. l.7.§. non ſolùm, D.de ſolut. matrim.

Lana pecudum, l.28. D.de vſuris.

Lana Anſerina, Caprina, Leporina, l.70. §. lana, D. de legat. 3. *Lana de Ligno, quam* Ἐριόξυλον *appellant*, ibidem. Pollux lib.7. Onomaſt. cap.17. ἤδη δὲ καὶ παρ' Αἰγυπτίοις ἀπόξυλον τι ἔριον γίνεται, ἐξ οὗ τὴν ἐσθῆτα λίνῳ ἄν τις μᾶλλον φαίη προσεοικέναι, πλὴν τοῦ πάχους. Plinius, lib.16. cap.24. de palma. *Inferior pars omnium Lanuginem quantulamcumque habet, quæ in aliis gẽtium Lana eſt.* Meminit & *Lanigerarum Arborum* idem Plin. lib.12. cap.10. & 11. De generibus quoque Lanarum, & earum præſtantia, conſulendus eſt idem Plin. lib.8. cap.48.

Si cui lana legetur, id legatum videtur quod tinctum non eſt, ſed αὐτοφυές. *Siue autem Lana facta, eſt, ſiue infecta, & tam quæ neta eſt, quàm quæ neta non eſt: item Succida, & Lota, modò tincta non ſit, Lanæ appellatione continetur. Lanæ certò appellationem eatenus extendi placet, quoad ad telam perueniſſet*, l.70. in prin. & §.1. D.de legat.3. vbi vt & apud Paul. l.3. Sent. Tit.6. plura de vocis huius ſignificatione tractantur.

Lana legata, veſtem quæ ex ea facta ſit deberi non placet, l.88. D.de legat.3.

Lanarum vtique hæ ex ſuperioribus locis differentiæ colliguntur, *Succida, Lota, Tincta, Nota, non Nota, Facta, Infecta.*

Lanæ infectæ pondus, l.1.§.ſi quis argentum, D.depoſiti.

Si meam Lanam feceris purpuram, l.36.§.vlt. D.de adqu. rer. dom. *Si ex Lana furtiua veſtimentum feceris*, l.4.§.ſi ex lana, D.de vſurpationib. *Si vir vxori Lanam donauit, & ex ea Lana veſtimenta ſibi confecit*, l.39.§.vlt. D.de donat.int.vir. *Si vxor Lana ſua, operis ancillarum viri veſtimẽta ſui nomine confecit muliebria*, l.31.§.1. D.eod.tit. *Lana ex qua quis quaſi veſtimentum fecerit, valetudinis, vel deliciarum gratia*, l.70.§.1. D. de legat. 3. *Si ex Lana veſtimenta fecerit*, l.12.§.1. D. ad exhibend.

Lana vti, l.12.§.ſed ſi pecoris, D.de vſu & habit.

Lanificæ quæ familiam ruſticam veſtiunt, l.12.§. Trebatius, & §.ſed an inſtrumenti, D.de inſtr. vel inſtr.

Lanipendia, l.31. D.de donat.int. vir. quæ operas ad laneum veſtimentum conficiendum præſtat, aut vt alij ſentiunt, quæ lanam carminandam, pectendam, nendam texendámve lanificis præbet.

Laneum Corpus, in l.26. D.de adquir.rer.dom. *Lanea veſtimenta*, l.23.§.1. D.de aur. argent.

Lanatæ Pelles, l.70.§.1. D.de legat.3. Feſtus, *In Pelle Lanata noua nupta conſidere ſolet, &c.*

Langveſcere, l.22. D.de Sc. Silan. *Dum languet libertus*, l.34. D.de oper. libert.

Langvor *Animi*, l.44.§.cum qui, D.de vſurpationib. *Languor*, ait Non. Marc. *eſt torpor & deſidia. Item diſſolutio, & defectio, Languorem ſimulare*, l.6.§.exploratores, D.de re milit.

Languore ſuo ſuorúmque adprehenſus, l.26.§.non omnia, D.mandati.

Lanii *Victimarij*, l.vlt. D.de iure immunit. Varro lib.2. de re Ruſt. cap.5. *Lanij qui ad Cultrũ Bouem emunt, & qui ad Altaria, hoſtiæ ſanitatem non ſolent ſtipulari.* Feſtus, *Lacerare, diuidere, comminuere eſt: ex quo dictus eſt Lanius, qui diſcindendo lacerat pecora.* Donatus in Eunuch. Terent. Act. 2. Sc.12. *Lanij, qui Laniant pecora, vnde & Laniſtæ dicti, qui Laniandis præſunt gladiatoribus.* Et ita,

Laniſta, l.11. de pœnis in Cod. Theod.

Lanionis *Inſtrumentum*, l.18. D.de inſtr. vel inſtr. *Taberna*, l.21.§.initium, D.de orig.iur.

Lanx *Maxima, Minor, Minima, Mediæ magnitudinis*, l.81. D.de auro argen. *Lanx Quadrata, Rotunda*, l.6. D.de rei vind.

Lanci adſcribenda, etiam materia eſt, vtrùm Argentea, an Aurea, an alia quæ ſit, l.19. D. de furtis. *Lancis materia & pondus*, l.1.§.ſi quis argentum, D.depoſiti. *Lances numero duas lenes, quas de ſigillaribus*

gillaribus emi, l.102.§.1.D.de leg.3.

Si Lancem conflauerint, aut conflari ab aliquo paſſi fuerint, l.22. D. depoſiti. *Si Lancem legauerit, & Maſſam fecerit*, l.44.§.ſi pocula, D.de legat.1. *Si me rogaueris vt ſeruum tibi cum Lance commodarem, & ſeruus Lancem perdiderit*, l.5.§.ſi me rogaueris, D.commodati. *Qui Lancem raſit, totius fur eſt*, l.22. D.de furt. *Lancis* præterea fit mentio in l.7.§.1.D.de donationib. int. vir. l.4. D. de reſcind. vendit. *Lanx* pro Trutina. Vnde *Æqua Lance*, l.20.D. de re iudic. id. ex æquo, æqualiter.

Æqua Lance & hereditatem, & agrum diuidi, l.23.C.de legat. *Liberis tam maſculi quàm fœminini ſexus æquâ Lance paríque modo proſpici poſſit*, l.17. C. de collationib. *Vt ex vtraque parte Æqua Lance, & Æquitas, & pœna ſeruetur*, l.vlt.C.de repudiis. *Æqua Lance, & mares & fœminæ vocantur*, l.4.C.de liber.præter.

Lance, & *Licio* quid eſſet, explicat Feſtus, ex quo lucem accipiunt *Furta per Lancem & licium concepta*, de quibus Agell.lib.1.cap.vlt.

LAPIDIS appellatione generaliter, ſaxum quodlibet, ſiue ad ædificãdum aptum, ſiue non continetur. *Si toto fundo, ſub terra eſſet Lapis*, l.77.D. de cõtrah.empt. Lapidum verò hæ in libris noſtris differentiæ inueniũtur, *Lapis, Stratus, Quadratus, Structilis*, l.6.§.modus, D.ſi ſeruit. vindic.l.17.§.1.D.de aqu.& aq.pluu. Q.Curt.lib.5. *Super pilas, Lapide Quadrato, ſolum ſtratum eſt.* Vitruu.lib.2.cap.7. *Nec ſolùm ea in Quadratis Lapidibus ſunt obſeruanda, ſed etiam in cementitiis ſtructuris.* Eiuſdémque capitis initio, *Quadratorum ſaxorum*, & *cementorum*, diuerſam cauſam facit. Apud eundem Vitruuium hæc quoque Lapidum genera memorantur, *Durus, Mollis, Rudis, Frontatus, Centenarius.*

Lapides Inædificati, Remoti, in hoc Detracti, vt alibi Reponerentur, l.43.D.de ritu nuptiar.

Lapidem cædere, l.13.§.vlt.D.commun.præd.l.9.§.ſed ſi lapidicinæ, D. de vſufruct. l.39. §. ſi quis alicui, D.de legat.1. *Ius illi non eſſe in ſuo Lapidem cædere, vt in meum fundum fragmenta cadat*, l.8.§.Ariſto, D.ſi ſeruit.vindic. *Fundus in quo Lapis cæditur*, l.8.D.ſolut.matr.

Cæditur verò Lapis ex Lapidicinis, l.13.§.vlt.D. comm.præd. Vlpian. in l.3. D. de ſeruit. præd.ruſtic. *Vicino, cuius Lapidicinæ fundo tuo immineãt poſſe te cedere, Ius ei eſſe, Terram, Rudus, Saxa iacere, Poſita habere: & vt in tuum Lapides prouoluantur, ibíque poſiti habeantur, indéque exportentur.*

Lapis qui per vtrumque fundum extenditur, quamdiu Cohæret fundo, è regione cuiuſque finium, vtriuſq; eſt, nec in Communi diuidundo Iudicium venit: ſed cùm Exemptus eſt, & ſeparatus à fundo, cõmunis pro indiuiſo fit, l.19.D.commun.diuid.l.83.D.pro ſocio. *Si in confinio Lapis naſcatur, & ſint pro indiuiſo communia prædia, tunc erit Lapis pro indiuiſo communis, ſi terra exemptus ſit*, l. 8. D. de adquir. rer.dom. *Lapidis eximendi ius*, l.6.§.1.D. de ſeruit.præd.ruſtic. *Statim cùm Lapis exemptus eſt*, l.6. D.de donationib. *Euehere Lapidem*, ibid. *Si is qui Lapides ex fundo emerit, Tollere eos nolit*, l.9.D.de actio.emp.

Si ex ploſtro Lapis ceciderit, l.2.§.ſi ex ploſtro, D.ad L.Aquil.

Lapides in Tiberim demerſi naufragio, & poſtea extracti, l. 13. D. de adquir. poſſ. *E Sepulchris hoſtium Lapides ſublatos in quemlibet vſum conuertere poſſumus*, l. 13. D. de ſepulch.viola.

Per Lapidem Aqua duci, l.17.§.1.D.de aqu.& aq.pluu.

Lapis Teli nomine continetur, l.233.§.telum, D.de verbor.ſignif.§.telum, Inſtitut.de publ. iud. *Arma ſunt, omnia Tela, hoc eſt, Fuſtes, & Lapides*, l.3.§.armis, D.de vi & vi arm. *Cum Telis Lapidibúſue, in Vrbe ſint*, l.1. D.ad L.Iul.maieſt. *Si defendendi mei cauſa Lapidem in aduerſarium miſero*, l.45.§.qui cum dolo, D.ad L.Aquil.

Lapide iactato, l.5.D.ad L.Iul.maieſt. *Lapide vulnerare*, l.6.§. ſiquis, D.de re milit. *Lapide percuſſus*, l.1.§.occiſorum, D.ad Sc.Silan.

Porrò *Lapidibus*, id eſt, lapideis columnis, olim diſtincta fuiſſe viarum ſpatia, docui lib.3.Selectar.Antiquit.quorum dinumerationem ab vrbis Milliario inchoabant, ita vt inde primũ, ſecundum, tertiũ, & deinceps reliquos numerarent. Lapides autem illi, mille paſſuum interuallo diſiungebantur: ac proinde *primo ab vrbe lapide*, nihil aliud eſt, quam primo milliario, ſeu mille paſſibus ab vrbe. *Si quid intra centeſimum Lapidem admiſſum*, l.1.§ intra, D. de offic. præfec. *Tutor excuſare ſe poteſt, ne vltra centeſimum Lapidem tutelam gerat*, l.21.§.licet, D. de excuſationib.§.qui excuſare, Inſtit.eod.tit. *Vltra Lapidem tertium*, Sueton.in Claudio.

Lapides pro marmoribus, l.vlt.§.vlt.D.qui potior.in pigno.

Lapides, id eſt, termini finium cauſa poſiti, l.2.D.de term.mot. Tibul.lib.1.Eleg.3.

——Non fixus in agris,
Qui regeret certis finibus arua Lapis.

Ouid.lib.2.Faſtor. *Termine ſiue Lapis, ſiue es deffoſſus in agro*
Stipes.

Lapis etiam interdū pro lapillo & vt vulgò loquimur lapide pretioſo ponitur. *Lapis vniuerſus*,l.vlt.§.ſpecies,D.de publicanis.*Lapides exemptiles*,l.25.§.margarita,D.de auro arg.leg.

LAPIDARIVS,Faber. *Si ſeruus Lapidario commodatus ſub machina perierit, teneri Fabrum commodati, qui negligentius machinam colligauit*,l.5.§.ſed interdum,D.commodati.

Lapidarij,l.vlt.D.de iure immunit.l.2.de excuſatio.artif.in C.Th. Sed & qui Lapides cædant,*Lapicidas* vocari,Varro.lib.7.de ling.Lat. ſcribit.

LAPIDICINÆ, ait Feſtus,*Vbi excinduntur Lapides*,l.3.D.de ſeruitut.præd.ruſt.l.3.§.vlt.D.de reb.cor. *Fundum in quo Lapis cæditur*,vocat Paulus,l.8.D.ſolut.matr.

Lapidicinæ in eo fundo,vbique eſſent,exceptæ erant,l.77.D.de contrahen.empt. *Cuius Lapidicinæ fundo tuo immineant*,l.5.D.De ſeruit.præd.ruſt.*Si Lapidicinas habet fundus*,l.9.§.ſed ſi,D.de vſufructu.*Si conſtat in tuo Agro Lapidicinas eſſe*,l.13.§.1.D.comm. præd. *In eo fundo repertæ erant Lapidicinæ*,l.77.D.de contrah.emp

Lapidicinas Aperire,l.vlt.D.de fundo dot.*Inuenire*,l.7.§.ſi vir,D.ſol.matr.

Lapidicinas porrò, primus Cadmus Thebis,aut vt alij cēſent, in Phœnice inueniſſe fertur,quemadmodum Plin. lib.8.cap.56.tradit.Lapidicinarum autem differentias, vide apud Vitruuium,lib.2.cap.7.

Lapidicinæ Marmoreæ,l.7.§.ſi vir in fundo,D.ſol.matr.l.vlt.D.de fundo dot.

LAPILLVS,per diminutionem à Lapide.*Vel manum opponentis, Lapillúmve iactantis,prohibendi gratia*,l.20.D.quod vi aut clàm.*Per manum, id eſt, Lapilli ictum prohibere*,l.5.§. meminiſſe,D.de oper.no.nunt.*Si quis iactu vel minimi Lapilli prohibitus fecere*, l.1. §. hoc interdictum, D. quod vi aut clàm.*Si Lapilli iactu impedierit*, l.6.§.1.D.ſi ſeruit.vindic.

Lapilli quos in littore inuenimus, l.3.D.de diuiſio.rer.

Lapilli, ſunt contrariæ Gemmis naturæ,vt Obſiani,Venientani, l. 19. §. perueniamus, D. de auro argent.*Lapilli rudes*,l.25.§.margarita,D.de aur.argēt.leg. *Lapilli niuei*, &, *virides*, apud Horat. lib.1.Sermo.Satyr.2.

LAQVEVS. *Laqueum torſit ſeruus*,l.23.§.excipitur,D.de ædilic.edic.*Laqueo animaduerti*, l.3.§.1.D.de pœnis.*Quæ eſt ſuſpendij pœna,in qua collo Laqueus inſeritur.* Cic. 6. in Verr. *Collum in Laqueum inſerente.* Auſon.Epigr.22.*Qui Laqueum collo nectebat:*&c. Et mox,*Aptauit collo quem reperit Laqueum.*

In Laqueum, quem venandi cauſa poſueras, Aper Incidit, l. 55. D. de adquir.rer.dom.

Si Laqueos eo loci poſuiſſes quo Ius ponendi non haberes,& pecus vicinum in eos Inciderit,l.29.D.ad L.Aquil.

Laquei actionum perpetui,l.1.de Epiſc.Iud.in C.Th.*Iuris*,l.vn.ſi Rect.prouinc.*Legis*,l.9.de diuerſ.offic.l.4.de habitu quo vti.Nou. Theodoſ.& Valent.ne curial. præd. alien. *Nouæ Conſtitutionis*,l.3.de veſtib.olouer.in C.Th.

Laquei diſcuſſionum,Nouel.Theod.& Valen.de his qui ſpon. mun. aliq. *Ignorationis deceptæ*, l. 16.de petit.& vlt.dat. *Neceſſitatis*,l.2.de his qui per met.iudic.non appel.in C.Th.

Laquearij,l.2.de excuſat.artif.in Cod.Theod.

LAREM,pro ſede,& domicilio,tàm Iuriſconſulti,quàm Impp.vſurpant. *Larem matrimonio collocare*,l.1.§.domum,D.de agnoſc.liber.*Vbi quis Larem,rerúmque,ac fortunarum ſuarum,ſummā, conſtituit*,l.7.C.de incolis,lib.10.

LARES in l.38.D.de rei vindic. domos ac ſedes auitas ſignificant. Sic *Lares patrios*, Ouid. lib.1.de remed.Amor.dixit.Tibull.Eleg.1. *Quinetiam ſedes iubeat ſi vendere auitas,Ite ſub Imperium, ſub titulúmque Lares.*

Ad Lares ſuas reuerti,l.11.C.de ſentent.paſſ.

LARGIANVM Senatuſconſultum,de libertorum ſucceſſione ſcriptum, quo cauebatur, vt liberi manumiſſoris non nominatim exhęredati,in Latinorum libertorum bonis,extraneis eorum heredibus præferrentur,§.vlt. Inſtitution. de ſucceſſion. libert. l.vn. in princ. C. de Lat.libert.toll.Nouell.78.

LARGIRI vulgò eſt liberaliter aliquid dare,erogare, liberalitatē aliquam exercere.*Largiri de ſuo*,l.40.D.de iure fiſci,& contrà.*Largiri ex alieno*,l.54.§.1.D.de furt.Liuius lib.3.*Tribunitius ſe iactare actionibus principem ciuitatis,& largiendo de alieno, popularem fieri quærentes.*

Siue dimiſerint, ſiue largiti ſint,l.4.D.de decret.ab ord.*Sponte munus Largiuntur*,in Rubr. Nouell.Theod.& Valent.de his qui ſponte mun.larg.

Largiri,aliàs ſignificat,pati,ferre,admittere.*Si annus Largiretur*,l.14.§.in cauſæ, D.quod met. cau.*Si bonorum poſſeſſionis tēpus Largiretur*,l.30.D.de minorib.Columel.lib.5.de re Ruſt.cap.9. *vel, ſi tempus non Largitur, priuſquam deponantur arbores, ſtramentis incendantur ſcrobes. Si tempora*

Largiantur,l.31.D.ad L.Iul.de adult.& l.1.§.1.D.ſucceſſ.edic.*Si tempora petẽdæ bonorum poſſeſſionis ex teſtamento Largiebantur*,l.1.§.1.D.ſi tab.teſtam.

Si beneficium ætatis Largitur, l.2.C.de integr.reſtit.l.1.C.ſi aduerſus rem. iud.

Licet portio Largiatur,l.11.§.ſi filio,D.ad L.Falcid.*Si Largiatur portio*,l.7.D.de fideicom.lib. *Cùm reditus Largiatur annuam præſtationem*,id eſt,ſufficiat annuæ præſtationi,l.15.§.vlt.D.ad L. Falcid. *Cùm ex reditu legata ſint,qui Largitur*, id eſt, ex quo annua præſtatio redigi poteſt, l. 21. §.1.D.de annu.legat.

Largæ *facultates*,l.1.§.præterea,D.de tut.& rationib.

Largius tempus tribuitur, l.1. D. de ſucceſſor. edic. *Largius poſſunt libertates per fideicommiſſum dari,quàm directo*,l.16.D.de fideicomm.libert.

Largiter refert,l.5.C.de fideic.lib.id eſt,multũ intereſt. *Largè* autem & *Largiter*,hoc differre Iulius Modeſtus exiſtimabat,quod,*Largè ſit Qualitatis: Largiter,Quantitatis*: vt Soſipater Chariſ.lib.1.refert.

Largitas, id eſt, liberalitas,ſeu indulgentia.l.4.C.de ſecund.nupt.*Largitas Animi*,l.5. C.de aduoc. diuerſ.iudic.

Largitas Augusta,Nouella Valent.& Marcia.de præd.piſtor.*Imperialis*, l. vlt. §. & hoc quidem, C. de iure delib. l.53. de operib. publi. in Cod. Theod. *Noſtra*, ait Zeno in l.2. C.de quadrien.præſcript.*Principalis*,l.4.de conlat.donat.in C.Theod. *Specialis*, l.vlt.C.de fructib.& lit. *Sponſalis*, l.2.de repudiis,in Cod.Theod.*Sponſalium*,l.4.§.quod ſi, C. de ſecund. nupti. *Sponſalitia*,dic l.4.§.1.Nou.Leo.& Maior.vn.de Sanctimonialib. ἡ διὰ τοὺς γάμους δωρεὰ vocatur Nouel.119.

Largitas cuiuſlibet tituli, l.8.de mater.bon. in C.Th.*Fructuaria*, Nou. Th. & Valent. vn. neque domum diuinam.

Largitio,id eſt,*donatio*,l.24.C.de donat.int.vir.l.1.de bon. proſcriptor.in C.Theod.

Largitio principalis,l.2.C.quib.ad libert.

Largitiones pro Ærario principis, fiſco,Theſauris,&,vt vulgò loquimur,*financiis*, l.12. & l.13.de ſuſceptorpręp. in C.Theod.

Largitionibus inferre, l.21.C.de appellationib.l.11.§.ſin autem vtique,C.de iudiciis,l.2.C.de ſepulchr.violat.in Cod.Th.*Largitionibus noſtris inferatur*,l.vlt.de Iudæis in Cod.Theod. *Largitionibus noſtris vindicandum*,l.7.de falſa mon.in Cod.Theod.*Relatæ in Largitionibus facultates*, l.6.eod.tit.

Largitiones,ab Arca ſublimium poteſtatum ſeparantur,l.6.de indulgent.debitor.in C.Th.Vnde in l.3.eod.tit. *Omnium Titulorum, ſiue quæ ad inluſtres viros præf. Prætor. ſiue qui ad Largitiones noſtras pertinent.* Hæ & *Largitiones diuinæ*,dicuntur l.13.C.de murilegul.lib.11.&

Largitiones Sacræ,l.vlt.C.de his qui ex pub.ratioc.lib.10.l.1.C.de cano.largit.tit.lib.10.l.13. de murileg.& gynæc.l.2. de his qui cum diſp.contr. l.38.de nauicular.in C. Theod. Nouel. Theodoſij & Valentin. de metatis, & aliis infinitis Codicis Theodoſiani & Iuſtiniani locis. Ceterùm qui *Palatini ſacrarum Largitionum* dicuntur in Rubr.de Palatin.ſacr.largit. lib.12.C. hi,in l.10.eod.tit.*Palatini ſacrarum remunerationum rationem tractantes*, appellantur.Symmach. Epiſt.29.lib.1.*Palatini munerationum ſacrarum*.Sed & *munerationum ſacrarum Comites*, in l. 2. C. commeatu,lib.12.appellantur,qui aliàs *Comites Largitionum*,vocantur. Vetus Gloſſar.Bibliothecæ Regiæ, Πειβάτα τὰ τῇ βασιλείᾳ ἰδίως διαφέροντα. ἄλλα δὲ ἐστι τὰ Δημόσια τέλη, ὑπὸ τὸν Κόμητα λαργιτιόνων ταῖς δημοσίαις ὑπουργοῦντα χρείαις. Λαργιτιώνες δέ εἰσι δύο. τὰ Σάκρα καὶ τὰ Πειβάτα. δύο γάρ εἰσι βασιλικοὶ θησαυροί, οἱ διαφέροντες τῆς βασιλείας. οἷον, τῶν Λαργιτιόνων, καὶ ὁ Δημόσιος, ὁ τοῦ φίσκου.

Largitiones ſacræ vel priuatæ,l.2.C.de cano.largit.tit.lib.10.

Lagitionales,l.13.de ſuſcep. præp. & arc. l. 1. de ag. in reb. *Largitionales comitatenſes & officiales*,l.6.de diuerſ.off.in C.Th.

Largitionales ciuitatum,l.6.de ſuſc.præd.& dec.l.vn.de præf.app.mag.pet.*Vrbium ſingularũ*, l.3.de priuileg.eorum.

Largitionales tituli, l.12. C.de vectigalib. Rubr.de cano. larg. tit.lib.10.& λαργιτιοναλίων τίτλων, in Edicto Iuſtini,13. *Largitionale aurum*,l.3.C.de ſuſceptorib.lib.10.

Lascivia,pro petulantia & inſolentia.

Si exercitus præteriens,per Laſciuiam aliquid abſtulit,l.15.§.1.D.locati. *Cùm quidam per Laſciuiam cauſam mortis præbuiſſet*,l.4.§.cùm quidam,D.ad L.Cornel.de ſicar. *Per Laſciuiam lapſi*, l.6. §. per vinum,D.de re milit.

Per Laſciuiam, & non data opera,§.interdum, Inſtit.de obligationib.quæ ex delic.

Quinetiam *Laſciniæ* nomen non in homines modò, ſed in cetera quoque animalia cadit. *Animalium nomine, quæ ratione carent, ſi qua Laſciuia, pauperiem fecerint,* Inſtitut. ſi quadr. paup.

LASSATVS *vi fluminis*, l.7.§.ſed qui, D. ad L. Aquil.

LASER in *Penu eſt*, l.5. D. de penu. leg. & inter Species ad vectigal pertinentes numeratur, l. vlt. §. ſpecies, D. de publican. Eius vſum ad gulæ delicias, & ciborum condimenta, prodit Apic. lib.1. de re culinar. cap.2. & lib.7. cap.1. Inde *Carnes Laſere infectas* dixit Apul. lib. 10. de Aſino Aureo. Meminit & Laſeris B. Auguſtinus in lib. de moribus Manichæor.

Laſer autem eſt, Laſerpitij, quod Græci σίλφιον vocant, ſuccus. Columella lib.6. de re ruſtic. cap.17. *Radix, quam Græci σίλφιον vocant, vulgus noſtra conſuetudine Laſerpitium appellat.* Cuius vnam Cyrenaicam Prouinciam (vt nō omnis fert omnia tellus) feracem olim habitam, Vitruuis lib.8. cap.3. docet his verbis. *Quod ſi terra generibus humorum non eſſet diſſimilis & diſparata, non tantùm in Syria & Arabia, in arundinibus & iuncis, herbiſque omnibus, eſſent odores, neque arbores Turiferæ: neque Piperis darent baccas, nec Myrræ glebulas, nec Cyrenis in glebulis Laſer naſceretur.* Vnde *Cyrenas, Laſerpitiferas*, Catullus in carmine ad Leſbiam, dixit. Collumella quoq; lib. 1. de Arboribus, cap.23. *Laſer Cyrenaïcum* appellat. Plin. lib.19. cap.3. *Ad proximum dicetur, auctoritate clariſſimum Laſerpitium, quod Græci Silphon vocant, in Cyrenaïca Prouincia repertum: cuius ſuccum vocant Laſer, magnificum in vſu, medicamentiſque, & ad pondus argentei denarij penſum. Multis iam annis in ea terra non inuenitur, quoniam Publicani qui paſcua conducunt, maius ita lucrum ſentientes, depopulantur pecorum pabulo. Vnus omnino caulis, noſtra repertus memoria, Neroni principi miſſus eſt.* Quanquā aliā ob cauſam iam inde à Strabonis, qui ſub Auguſto vixit, tēporibus rareſcere, ac propemodū deficere, cœpiſſe ſuccū hūc, ipſemet Strabo lib. vlt. teſtatur in hac verba. Ὁμορεῖ δὲ τῷ Κυρηναίῳ ἡ τὸ σίλφιον φέρουσα, καὶ τὸν ὀπὸν τὸν Κυρηναϊκὸν, ὃν ἐκφέρει τὸ σίλφιον ὀπισθὲν· ἐγγὺς δ' ἦλθε τοῦ ἐκλιπεῖν ἐπελθόντων τῶν βαρβάρων κατ' ἔχθραν τινὰ, καὶ φθειράντων τὰς ῥίζας τοῦ φυτοῦ. Atq; hoc eſt σίλφιον λιβυκὸν in illis verſib. quos ex Antiphanis Philothebæo citat Athenæus lib.14. Interpres Ariſtophanis in Equitibus: σίλφιον δὲ ῥίζα κατά τινας ἡδύοσμος ἐν λιβύῃ γινομένη, ἀρτυτικὴ καὶ θεραπευτικὴ· καλλίστη δὲ ἡ Κυρηναϊκὴ, ὅτι τῷ ὀπῷ καὶ τῇ ῥίζῃ καυλῷ τοῦ σιλφίου ἐχρῶντο. Idem in Auibus. Σίλφιον τὸ ἐν λιβύῃ γινόμενον· ἐπιταράττει δὲ πολλά. ἔστι δὲ καὶ πολυτίμητον. Sed & in Pluto, de Laſerpitio agens, καὶ τὸν φύλλον, ait, δὲ αὐτοῦ, καὶ ὁ καρπὸς, καὶ ὁ κλάδος, καὶ ὁ ὀπὸς, καὶ ἁπλῶς τὸ πᾶν αὐτοῦ, πολλῆς τιμῆς ἄξιον ἐστιν. Admonendi tamen ſumus, ne in fraudem Vitruuij verbis inducamur, Syriā quoque & Mediā Laſerpitiū tuliſſe, quemadmodū Theophraſt. lib.6. cap.3. & Dioſcorid. lib.3. cap.78. teſtantur. Huiuſmodi autem Laſerpitij ſuccus, propter præſtantiā, ſuum ac propriū fecit cōmune Ὀποῦ, id eſt, ſucci, nomen. Ὀποῦ namq; appellatione apud medicos Græcos, *Laſer*, κατ' ἐξοχὴν, exauditur. Galenus lib. 8. de ſimplic. medicam. facult. quo capite de ſucco Cyrenaïco agit. Ῥίζης γὰρ ἤ τινος οὖν, ἢ καυλοῦ τμηθέντος, τὸ ῥέον ἐκ τῆς τομῆς, πάχυ καὶ γλίσχρον ὀπός ἐστιν. εἰδικώτερον δὲ οἷον ὑπεροχήν τινα τὸν κυρηναῖον οὕτως ὀνομάζουσι καὶ τὸν μηδικὸν καὶ τὸν συριακόν. Ac planè à Palladio, lib.3. cap.29. *Laſer*, ὀπὸς κυρηναϊκὸς appellatur. Verùm Ὀπὸν hunc, inſcitè ac perperam qui Galenum ſecuti ſunt Paulus Ægineta, & Oribaſius, in *Opium* transformarunt: qui error etiam ad Iſidorum manauit; cuius verba lib.17. Origin. cap.9. ſunt hæc: *Laſer herba naſcitur in monte Oſcobagi, vbi & Ganges fluuius oritur. Cuius fructus dictus primùm Laſer, quoniam manat in modum lactis. Deinde, vſu dominante Laſer nominatum eſt. Hoc eſt, à quibuſdam Opium Cyrenaïcum appellatum, quoniam & apud Cyrenæ naſcitur.* Tertullianus vtiq; lib.2. Λάσαρον noſtrum hoc *Laſer* Latini ſermonis imitatione vocat. Poſtremò, vt me huius vocis laqueis quibus irretitus teneor, expediam, apud Soſipatrum lib.21. Inſtitut. Grammaticar. hæc Catonis lib.3. Origin. verba inuenio. *Laſerpitium pro pulmentario habet.*

LARDVM, l.1. C. de erogatio. militar. anno. lib.12. Macrob. lib.7. cap.12. *Salitam carnem quam Laridum vocamus, vt opinor, quaſi Largè Aridum.* Lardum autem militibus erogari conſueuiſſe, ex dic. l.1. apparet. Extat apud Trebell. Pollion. Valeriani Epiſtola ad Zoſimionē procuratorē Syriæ, qua Claudio Tribuno Legionis, dari inter cetera, *Lardi libras duo millia*, præcipit. Quinetiā inter Annonarias ſpecies, *carnis Porcinæ pondo triginta*, legere eſt apud Vopiſc. in Aureliano. Ac planè Lardi appellatione, Porcinam carnē ſalitam, non illud duntaxat pingue ac candidum ſuillum, quod vulgò apud nos Lardi nomen obtinet, intelligi, indicio eſt *rubentis* Epitheton, Lardo adiunctum à Martiale, illo verſu, *Et pallens Faba, cū rubente Lardo.*

LARVALI *habitu*, Paul. lib.3. Sentent. Tit.5.

LATA *Culpa*,l.31.§.culpā,D.de ędil.ed.l.8.§.ſi ſeruitute,D.de prec.l.22.§.ſed & ſi,D.ad Sc. Treb.l.5.§.dolū,D.vt in poſſ.legat.l.2.§.ſed & ſi,D.de hered. vel act. l.2.C.arbitr.tut.l.2.C. de in lit.iur.l.1.C.de hered.tut.l.2.C.de magiſtr.conuen. l.17. C.de neg.geſt.l.1.C.depoſiti.

Lata Negligentia,l.7.§.cōpetet,D.de admin.& peric.l.7.§.1.D.de ſuſp.tut.l.6.D.de admin. & peric.id eſt,*Magna Culpa*,l.226. D.de verb.ſi.*Manifeſta negligētia*,vt l.2.C.arb.tut.ſeu craſſa, ſupina,& diſſoluta negligētia & proximè ad dolū accedēs,quæ & *Latior Culpa*,l.32.D.depoſ.

Lata autem *Culpa,eſt nimia negligentia,id eſt,non intellegere quod omnes intellegunt*, l.213.§.vlt.D. de verbor.ſignification. *Latæ Culpæ finis eſt, non intellegere id quod omnes intelligunt*, l.223. D. cod.tit.*Latæ Culpæ reus eſt,qui non ad ſuum modum Curam in Depoſito præſtat*, l.32. D.depoſiti. *Rebus* vtique *ſuis conſulta negligentia in Latæ culpæ crimen non cadit*,vt apparet ex l.22.§.ſed & ſi, D. ad Sc.Treb.*Procurator Lata culpa emere neglexiſſe intelligitur , ſi gratia ductus paſſus ſit alium emere rem*, de qua emenda mandatum ſuſceperat,l.8.§.vlt.D.mandati.

Niſi tam Lata culpa fuit,vt luxuria,aut dolo ſit proxima,l.2.D.de incend.Vnde & *Lata culpa,dolo proxima culpa* appellatur l.22.§.ſed enim,D.ad Trebellia.l.4.D. de magiſtr.cōuen.l.1.§.1. D.ſi is qui teſtam.lib. *Culpa quæ propè fraudem accedit*,l.7.D.de ſuſpect.tut. Etenim *Lata culpa dolo comparatur*, l.1.§.1. D. ſi menſor falſ. mod.Quod tamen perpetuum non eſt.in lege namque Cornelia de Sicariis *Culpa Lata pro dolo non accipitur*,l.7.D.de L.Cornel.de ſicar.

Lata fuga,vt omnium locorum interdicatur, præter certum locum,l.5.D.de interdict.& releg. *Latior interpretatio facta*,l.1.§.vlt.D.de vſuris.

Latior via,l.1.§.2.D.de via publ.*Latior via,& Anguſtior*,opponuntur, l.9. §.vlt. D. ſi ſeruit. vindic.l.23.D.de ſeruit.præd.ruſt.l.2.§.deinde,D.ne quid in loc. publ. *Si Latiore itinere vſus eſſet*,l.11.D.quemad.ſeruit.amitt.

LATICLAVI *fit mentio*,l.43.D.de donat.inter vir.l.9.C.de teſt.milit. Vlpian.Tit.8.Regular. &.17. de prætor. & quæſt.in C.Th.Fuit hoc Senatorij ordinis inſigne,vt ſ.lib.3.docuimus.

Latus autem *Clauus Anguſto*, opponitur,apud Sueton.in Auguſto,cap.23.& *Lati Claui,Anguſtis*,apud Varron.lib. 8.de ling.Lat.

Latiſſima poteſtas,l.120.D.de verb.ſignif.*Latiſſimum eſt ius dicentis officium*,l.6.D.de iuriſdict.

LATÈ *diffuſum patrimoniū*,l.3.C.in quib.cau.*Circa eam aquam Latè decem pedes exceperat* , l.30. D.de ſeruit.præd.ruſtic.*Verba Latè concipere*,l.99.D.de verb.oblig.

Latè patent verba,l.7.§.notauimus,D.quod vi aut clam.*Latiſſimè patet*, l.18.D.de verb.ſign. *Vinculorum appellatio Latius accipitur*,l.9.D.ex quib.cauſ.maior.

LATERALIA *Viatoria,in quib.chirographa & pecunias cōdidiſſe teſtatorē* proponit l.102.D.de leg.3.

LATERCVLVM,librū,ſeu codicem Scrinij memoriæ,ſignificat,qui officiorū,dignitatū, adminiſtrationumq́; tàm ciuilium,quàm militariū,necnon codicillorū & conſuetudinū chartarū promotionis cuiuſque notitiam , indiculumq́; cōtinebat. *Codices in ſacro ſcrinio memoriæ poſitos*, vocat Imper. Leo in l.3. C. de agentib. in reb. lib.12. Georg. Cedrenus ,alieno loco voces quaſdam Romanas explicās,Ἡ παρ' ἕλλησιν ὀπτὴ πλίνθος, Λατέρκυλον παρὰ Ρωμαίοις λέγεται ἦν δὲ πλίνθος δημοσία, ἐφ' ᾗ τὰ τῶν βυλευτῶν, καὶ τὰ τῶν στρατευμάτων ὀνόματα ἀπεγράφετο καὶ ἐγκεῖτο ἐπὶ τείχους, εἰς τετράγωνον σχῆμα, τύπος τῆς γραμμῆς πλίνθος.Ac deniq; Laterculū τετράγωνοι γραμμὴν eſſe concludit.Duplex autē olim *Laterculū* fuiſſe,*Maius* & *Minus*,ex Mariani notitia colligitur.Illud,dignitatū omniū quę à Principe mandabantur,deferebanturq́; catalogū continebat:ſacroq́; memoriæ ſcrinio conditū adſeruabatur, l.vlt.C.de offic.mag. ad quod pertinent hæc l.1.§.ſportulas,& §.vlt.C.de off.præf.præt.Afr.verba.*In noſtro Laterculo*.Atq; *Maius* hoc *Laterculum* Primicerius Notariorū tractabat: eiuſq; figurā Marianus,vbi de Primicerio Notariorū agit,exhibet,oblongam & quadratā:dein ſubiicit , *Sub diſpoſitione V.Sp.primicerij notariorum,omnis dignitatum & adminiſtrationū notitia,tàm militarium quàm ciuiliū*: quo verborum ambitu maius hocce Laterculū deſignatur. *Minoris* verò *Laterculi* cura , ad Quæſtoris ſolicitudinem pertinebat: Præfecturáſque,Tribunatus & præpoſituras caſtrorū, & alias eius generis dignitates quæ ſub cura ac ſolicitudine Quæſtoris erant,complectebatur,l.1.& l.2.C.de offic.quæſtor.

LATERCVLENSIS appellabatur,cui Laterculi cura & cuſtodia mādata erat,l.5.C.qui milit. poſſ.lib.12.Quem in ſcrinio ſacræ memoriæ militaſſe docent,l.13.& l.vlt.C.qui milit.poſſ.

LATERES Iſidor.l.15.Orig.cap.8.& lib.19. c.10. *Crudos eſſe*,ait, *inde nominatos,quòd lati ligneis formis efficiuntur, formentúrq; circumactis vndiq; quatuor tabulis.*

Lateribus circumſtructum Aënum, l.32.§. firmius, D.de actionib.empti. De *Lateribus* autem conſulendus eſt Vitruuius lib.2.cap.3.

LATERE,id eſt,deliteſcere.*Sine receptoribus latro diutius Latere non poteſt*,l.13. D.de offic. præſid.l.1.D.de receptatorib.*Seruus qui domi Latuiſſet*,l.17.§.idem ait,D.de ædil.edic.

Quod Latet, id eſt, quod in obſcuro eſt, l.13.D.de iure fiſci. *Seruus quamdiu Latuit in dignitate Prætoria*, l.3.D.de offic.Prætor.

Incrementum Latens, §.Præterea, Inſtitut.de diuiſ.rer. *Latens fugitiui vitium*, l.55.D. de ædilic. edic.

In Latenti, & Publicè, opponuntur, l.2.§. Iuris ciuilis, D. de orig.iur.

Latenter & clam, l.54.D.de adminiſtr.& pericul.quibus, *Palam apertéque*, aduerſantur, ibidem.

LATINORVM duo erant genera, Vnum, corũ qui in colonias Latinas deducebantur, quos *Latinos Colonarios*, vocat Vlpianus Tit.12. Regular. Alterum, eorum, qui quod iuſtis, legitimíſque modis manumiſſi non eſſent, ad iuſtam, plenam, perpetuam, perfectam, & omnibus numeris abſolutam, libertatem, ex qua & ciuitas Romana contingebat, non perducebantur: ſed minorem, inferiorem, & imperfectam, hoc eſt, ciuitatis Romanæ expertem, atq; adeò, vt Plautino verbo vtar, vſuariam tantùm libertatē conſequebantur: quos, *Latinos Iunianos*, appellat idem Vlpianus Tit.2.12.& 21. Regular. Nimirùm quòd eorum origo ex lege Iunia deſcenderet, §.libertinorum, Inſtit.de Libertinis: quam à Iunio Norbano Flacco rogatam s̃.docuimus.

Ac planè *Lege Iunia Latinos nominatos*, ait idem Vlpianus, Titul. 2. Regular. Theophil. in §. libertinorum, Inſtitut. de libert. *καὶ ἀπεκλήθησαν Latini Iuniani, ἀπὸ νόμου Iunij Norbani, ὃς εὑρετὴς ἐγεγόνει τῆς αὐτῆς αἱρέσεως.* Inuentum ergo hoc Iunij Norbani fuit, qui ea ratione libertatium indulgendarum modos auxit. Quibus enim, Cenſu, Vindicta, vel Teſtamento manumittendi facultas non ſuppetebat, his, beneficio Iunij, in facili erat menſa dignari, epulíſq; adhibere ſeruos, eóque modo efficere, è ſeruis vt eſſent liberti ſibi: vel, coram amicis, illíſque præſentibus, aut etiam per Epiſtolam ſeruis abſentibus libertatem indulgere. Præterea Mutus & Surdus, quibus ſeruos Vindicta (propterea quòd verba ſollemnia fari & exaudire non poterant) manumittere non licebat, inter Amicos tamen, & per Epiſtolam, manumittere non prohibebantur, teſte Paulo lib. 4. Sent. Tit.12. Et quidem, *ad ſimilitudinem antiquæ Latinitatis, quæ in Colonias miſſa erat, Latinos hoſce libertos videri, introductos*, ſcribit Iuſtinian. l.1.C.de Latina libert.toll.

LATINI autem *Liberti* auctore Gaio, Tit.1.Epitom.Inſtitutionum, & Vlpiano, Tit.2. Regular. fiebant, qui per Epiſtolam, aut inter Amicos, aut conuiuij adhibitione, aut ab eo qui tantùm in Bonis, non etiam ex iure Quiritium, habebat, manumittebantur. Hæ namque minus ſollemnes manumiſſionum ſpecies, liberam dumtaxat viuendi poteſtatem, ſeruili iugo depoſito, non item ciuitatem Romanam, quæ Iuſtę libertati cohærebat, iuerátque, dabant. Quinimmò libertatem ipſam, vſu, vt ita dixerim, non mancipio, tribuebant: quam illi, cum anima, efflabant, & in orci familiam, non vt liberi, ſed vt ſerui, conſcribebantur. Etenim, vt Iuſtinian. in §.vlt. Inſtit. de ſucceſſio. libertor. loquitur, *Latini liberti, licet, vt liberi vitam ſuam peragebant: attamen ipſo vltimo ſpiritu, ſimul, animam, atque libertatem, amittebant: & quaſi Seruorum, ita bona eorum iure quodammodo peculij, ex lege Iunia manumiſſores detinebant.* Vnde eueniſſe idem Iuſtinian. ait, *vt ipſo tempore mortis, ſimul & libertas, & ſeruitus concurrerent: & qui quaſi liber moratus erat, eripueretur non ſolùm in mortem, ſed etiam in ſeruitutē*, l.1.§.1. C.de Lat. liber. toll. cui & Saluian. Maſſilienſ. lib. 3. ad Eccleſ. Catholic. adſtipulatur his verbis, *More ergo illorum vteris, qui ſeruos ſuos non bène de ſe meritos, quia ciuitate Romana indignos iudicant, iugo Latinæ libertatis addicunt: quos ſcilicet, iubent quidem, ſub Libertorum titulo agere viuentes: ſed nolunt quicquam habere morientes. Negato enim his vltimæ voluntatis arbitrio, etiam quæ ſuperſtites habent, morientes donare non poſſunt.*

Enimuerò illis Iunianis manumiſſionum generibus, *φυσικὴν* dumtaxat, id eſt, naturalem, non item *ἔννομον*, id eſt, iuſtam libertatem, nanctos fuiſſe libertos, Theophil. in §. vlt. Inſtitut. de libertin. tradit in hæc verba. *Φυσικοὶ δὲ τρόποι ἐλευθερίας ἦσαν τρεῖς: Inter Amicos, per Menſam, per Epiſtolam. καὶ inter Amicos μὲν, ἡνίκα φίλων παρόντων ἠλευθέρουν τινά. per Menſam, ὅτε συνεστιαθῆναι οἱ ἐπὶ ἐλευθερίας δόσει προσέταττον τῷ οἰκέτῃ. per Epiſtolam, ἡνίκα ὄντι αὐτῷ ἐν ἑτέρᾳ χώρᾳ, δι' ἐπιστολῆς ἐπέτρεπον διάγειν ἐν ἐλευθερίᾳ.*

Nec tamen Latinis libertis, aliter atque Dedititiis, omnis ad ciuitatem Romanam aditus præcluſus erat. Ad eam enim illis non vna via patebat, poterántque eò certis modis peruenire, quos Gaius Tit.1. Epitom. Inſtitut. perſtringit. Atque ita *Ius Quiritium conſequi* dicebantur. Vlpianus. Til. 4. Rgular. *Latini ius Quiritium conſequuntur his modis: Beneficio principali: Liberis: Iteratione: Militia: Naue: Ædificio: Piſtrino: Præterea ex Senatuſconſul. veluti quæ ſit ter enixa:* quorum omnium explicationem ex ipſomet auctore pete.

Vnde

Vnde idem Vlpian. Tit. 18. Regular. *Si Latinus, ait, ius Quiritium conſultus ſit.* Secundum quæ Plinius, Libertis alienis, ſed patronis conſentientibus, *Ius Quiritium* à Traiano petit, Epiſt. 4.& Epiſt. 6. lib. 10. de quo impetrato gratias eidem Imperatori agit, Epiſt. 22. eiuſdem lib.

Cum Latinis ciues Romani conubium habent, ita, ſi conceſſum ſit, Vlpian. Tit. 6. Regul. *Ex Ciue Romano, & Latina, Latinus naſcitur,* Vlpian. Tit. 6. Reg. *Latinus Iunianus teſtamentum facere non poteſt, quoniam nominatim lege Iunia prohibitus eſt*, idem Vlpian. Tit. 21. Regular. *Si Latinus manſerit, qui heres inſtitutus eſt, Lege Iunia capere hereditatem, prohibetur,* Vlpian. Tit. 23. Regular. *Latinus Iunianus, & familiæ emptor, & teſtis & libripens, fieri poteſt: quoniam cum eo teſtamenti factio eſt,* Vlpian. Tit. 21. Regular. *Si Latino Iuniano legatum ſit, nec intra dies centum ius Quiritium conſecutus ſit, caducum legatum ſit,* Vlpian. Tit. 18. Regular.

Latini Iuniani fideicommiſſum capere poſſunt, Vlpian. Tit. 26. Regul. *Teſtamento tutores dari poſſunt hi, cum quibus teſtamenti faciendi ius eſt, præter Latinum Iunianum. Nam Latinus habet quidem teſtamenti factionem, ſed tamen tutor dari non poteſt: id enim lex Iunia prohibet,* Vlpian. Tit. 12. Regular. *Lex Iunia tutorem fieri iubet Latino, vel Latinis impuberibus, cum cuius etiam ante manumiſsionem ex iure Quiritium fuit,* Vlpian. Tit. 12. Regular.

Mancipatio locum habet inter ciues Romanos, & Latinos colonarios, Latinóſque Iunianos, Vlpian. Tit. 20. Regul.

Si Latinus ſit, ciuis fiat Romanus, l. 1. de rapt. virg. in Cod. Theod. *Si is qui dignitate Romanæ ciuitatis amiſſa Latinus fuerit effectus,* l. 1. de hered. petit. in C. Theod.

Ex his perſpicuè liquet quis fuerit eius mulieris ſtatus, quam *Latinæ condicionis* habitam, Sueton. in Veſpaſiano, cap. 3. refert.

Latina, pro Latina lingua, l. 11. D. de legat. 3. *Iudices tam Latina, quàm Græca, lingua ſententias proferre poſſunt,* l. 12. C. de ſenten. & interl.

Literis Latinis proſcribere, l. 11. §. proſcribere, D. de inſtitoria. *Vt Latinis verbis ſolet,* l. 8. §. vlt. D. de acceptilatio. § 1. Inſtit. quib. mod. oblig. toll.

Latinæ feriæ, quarũ cauſa Præfectus vrbi introductus dicitur, l. 2. §. & hęc omnia, D. de orig. iur. Hæ inter *conceptiuas ferias* numerantur à Macrob. lib. 1. Saturnal. cap. 16. Sollemne autem Latinarum, idem *Latiar* appellat.

Latine *Scire,* l. vlt. §. vlt. D. de ædilic. edic. & apud Cicer. pro Cæcina. Id eſt, Latinum ſermonem tenere, & contrà, *Latinè neſcire,* Iuuenal. Sat. 6. cùm ſit turpe magis noſtris neſcire Latinè.

In teſte qui Latinè non nouerat, l. 20. §. vlt. D. qui teſtament. fac. id eſt, qui Latini ſermonis ignarus erat, vt loquitur Sueton. in Claudio, cap. 16. Paulus apud Feſtum, *Latinè loqui, à Latio dictum eſt, quæ locutio adeo eſt verſa, vt vix vlla pars eius maneat in notitia.*

Decreta à Prætoribus Latinè interponi debent, l. 48. D. de re iudicata. *Si quis Latinè interrogauerit, reſpondeatur ei Græcè,* l. 1. §. eadem, D. de verbor. oblig.

Latinitas, §. vlt. Inſtitut. de ſucceſſ. libert. & apud Vlpian. Tit. 4. Regul. Latinorum libertorum ſtatum, ſeu Latinam cõdicionem, ſignificat. *Eum ſeruum qui tantum in bonis noſter eſt, nec cum libertate heredem inſtituere poſſumus: quia Latinitatem conſequitur,* Vlpian. Tit. 23. Regular.

Latinitate donari, in l. 1. de raptu virg. in Cod. Theod. eſt iure ſeu beneficio Latinæ libertatis donari. At apud Cicero. lib. 14. Epiſt. ad Attic. *Latinitas,* ius Latij ſignificat.

Latitare eſt, *cùm tractu aliquo latere, quemadmodum Factitare, eſt frequenter facere,* l. 7. §. ſed illud, D. quib. ex cauſ. in poſſeſſ.

Latitare planè dicitur qui ſe occultat, qui non comparet, qui ſui copiam, poteſtatémque, vt ſecum agi, vel lis ad exitum deduci poſſit, non facit: qui ne actio aliqua ſecum moueatur, vel vt actio eximatur, eiúſque dies exeat, vrbe profugit, vel ſe occultat, l. 21. §. hæc autem, & l. 13. §. vlt. D. ex quib. cauſ. maior. l. 50. D. de peculio, l. 42. §. vlt. D. de procuratorib. l. 19. D. de in ius vocan.

Si ad circumſcriptionem tui iuris Latitat debitor, l. 9. C. de bon. auctor.

Si Latitent Latrones in poſſeſsione, l. vlt. C. de his qui latron.

Si Latitant tutores, l. 2. §. quid ego, D. ad Sc. Tertyll.

Contra Latitantem propoſitum edictum, l. vlt. C. de requir. reis.

Latitantem debitorem exhibere quiſquam non cogitur, l. vlt. §. vlt. D. de hom. liber. *Latitans patronum,* l. 8. D. de condic. & demonſtr.

Latitare eſt, non, vt Cicero definit, turpis occultatio ſui: poteſt enim quis Latitare non tupi de cauſa; l.7.§. quid ſit, D. quib. ex cauſ. in poſſeſſ. Proinde, non ſimpliciter edixit Prætor, *Qui Latitauit*, ſed, *qui Fraudationis Cauſa Latitauit*, dic. l.7. §.1.id eſt, *hoc animo, vt fraudentur creditores,* quemadmodum ibidem explicat Vlpia.in §.ſed is qui. *Siue quis eodem loci agat, ſiue alio, ſiue peregrè, ſi tamen occurſum creditorum euitet, Latitare videtur. Eum quoque qui in foro eodem agat, ſi circa columnas, aut ſtationes ſe occultet, videri Latitare veteres reſponderunt*, dic.l.7.§.illud ſciendum. *Eum qui circa columnas ſe occultet, vt Creditorem euitet, Latitare placet. Nam & eum qui recedit, hoc eſt, vt ſubterfugit, ne ſecum aliqua actio moueatur, Latitare placet*, l.36.D.de reb.auctorit.iudic.

Fraudationis cauſa Latitare non videtur minor, qui ſui idoneus defenſor non eſt, l.5. D. de reb. auct. iud. *Non videtur fruſtrandæ actionis cauſa Latitare, qui præſens ſuſcipere iudicium non compellitur*, l.3. D.de iudiciis.

Fideicommiſſi fraudandi gratia *Latitat*, qui, vt libertatis præſtationem differat, ſui poteſtatem non facit, l.1.§.1.l.11.& l.26.§.vlt.l.27.l.28.& aliâs paſſim, D. de fideicomm. libert. l. 11. C.eod.tit.l.1.§.vlt.D.de legitim.tutor.

Vbi Latitet incrementum, &, *vbi apparet*, opponitur, l.9.§.huic vicinus, D.de vſufructu.

LATITATIO, id eſt, occultatio ſui, l.7.§.ſed is qui, D.quib.ex cauſ.in poſſ.

LATITVDO *Actus*, l.13.D.de ſeruitut.præd.ruſtic. *Itineris*, l.6.& l.9. D.ſi menſor.falſ.mod. l.13.D.de ſeruit.præd.ruſt. *Viæ*, l.6.§.1.D.quemadm. ſeruit.amitt.l.23.D.de ſeruit.præd.ruſt. l.1.D.de via publ.l.2.§.ait prætor, D.ne quid in loco publ.

Latitudo Loci, l.vlt.D.de pignerat.act.l.13.§.latitudo, D.de ſeruit.præd.ruſt. *Prædiorum*, l.23. D.de ſeruit.præd.l.7.§.inſula, D.de adquir.rer.dom.

LATRINIS *Stercorandis ſeruum præponere*, l.15.§.1.D.de vſufructu.

LATRONES, ait Varro, lib.6.de lingua Lat.dicti, *ab Latere, qui circum latera erant Regi, atque ad latera habebant ferrum: quos poſtea à ſtipatione Stipatores appellarunt: & qui conducebantur mercede. Ea enim merces dicitur Græcè* λάτρον, καὶ σώτρον. *Ab eo veteres Poëtæ nonnumquam milites appellarunt Latrones, quòd itent vti illi milites cum ferro, aut quòd latent ad inſidias faciendas.* Seruius in lib. 11. Æneid.non procul ab initio. *Latrones vocantur conducti milites.* Feſtus Pomp. *Latrones eos antiqui dicebant, qui conducti militabant,* ἀπὸ τῆς λατρείας. *At nunc viarum obſeſſores dicuntur, quòd à latere adoriuntur, vel quòd latenter inſidiētur.* vnde hauſit Iſidor.quę de huius vocis etymo, lib.10.Origin.tradit. Atque hoc vocabulum ex eorum numero eſt, quæ ab honeſta origine in inuidiam poſtea abierunt: quo ex genere ſunt, *Tyrannus* & *Sophiſta*.

Latrones vtique in Libris noſtris appellantur, qui nullo indicto bello prędantur, & prædas agunt: l.9.D. ex quib. cauſ. maior. l.21.D.ſolut. matrim. *Hoſtes ſunt, qui nobis, aut quibus nos publicè bellum decreuimus: ceteri, Latrones, aut Prædones ſunt*, l.118.D. de verbor.ſignific.l.24.D.de captiuis. Vnde ab *Hoſtibus* perpetuò *Latrones* ſeparantur, l.18. D. commodati, l.9.§.ſed licet, D.quod met.cau l.5.§.ſed etſi proponas, D.de iure dot.l.199.D.de verbor.ſignif. l.1.§.non fuit, D.de dolo.l.30.D.ad L.Falcid l.12.in fi.D.de reb.auct.iud.& apud Paul.lib.1.Sentent. Tit.7.& lib.5.Tit.2. Ac planè nulla cum iis Iuris gentium communio intercedit. Itaque, *non vt ab Hoſtibus captus, eorum ſeruus fit, ita qui à Latronibus captus eſt, eorum ſeruus efficitur*, l.1. D.de legat.3. Quinimò, *à Latronibus capti, liberi permanent*, l.19.§.à piratis, D.de captiu.& poſtl. *Qui à Latronibus capti ſunt, cùm Liberi manent, poſſunt facere Teſtamentum*, l.13.D.qui teſt.fac. Seneca lib. 5.de Beneficiis, cap.14. *Latro èſt etiam antequam manus inquinet: quia ad occidendum iam armatus eſt, & habet ſpoliandi atque interficiendi voluntatem. Latro, ſpolia quæ mihi abſtulit, poſuit apud Seium*, l.31. D. depoſiti. *Spoliatus à Latronibus*, l.26.§.non omnia, D.mandati. *Ad merces comparandas profectus in Latrones incidit: ſuámque pecuniam, réſque proprias perdidit: Serui eius vulnerati ſunt*, l.52.§.quidam, D.pro ſocio.

Latrones tibi ſeruum eripuerant, l.27.D.de captiuis. *Latrones Capras abegiſſe*, proponit l. 9. §. imperator. D.locati. *Si ſeruum tuum Latronem inſidiantem mihi occidero*, l.4. D.ad L.Aquil.

Incurſus Latronum, quem inter *caſus quibus reſiſti non poſſit*, numerat Gaius, l.18.D.cōmodati, vt & Imper.Alex.inter *caſus fortuitos*, l.1.C. depoſiti. *Quod vi Latronum ereptum eſt*, l.5.§.quod verò, D.commoda.

A Latronibus Capi, l.13.D.qui teſtam.fac.poſſ. *Detineri*, l.169. D.de verb. ſignif. *Redimere neceſſarias perſonas*, l.21.D.ſolut.matr.

A Latronibus captus, l.1.D.de legat.3. *Circumuentus*, l.6.§.vlt.D.de re milit. *Oppreſſus*, l.9.D. quib.ex cauſ.in poſ.l.5.§.ſed ſi proponas, D.de iure dot. *Si quo magis te de vi Latronum tuerer, vel liberarem, aliquid à te accepero*, l.9. §.ſed licet, D.de eo quod met.cau. *Quod contra Latrones domi-*

num

num tuiuus ſit ſeruus, l.15.§.1.D.de manumiſſ.vind.

Latrones adprehendere, l.1.D.de receptatorib.l.5.§.vlt.D.de re milit. *Cùm quis Latrones tradidit*, l.1.§.cùm quis, D.de quæſtionib. *Qui nihil ad ſe pertinentes Latrones recipiunt*, l.vlt. D. de receptatorib. *Præſes prouinciæ Latrones conquirere debet, receptoréſque eorum coërcere, ſine quibus Latro diutius latere non poteſt*, l.13.D.de offic.Præſid.l.1.D.de receptatorib.

Inſignes Latrones damnatos ſtatim puniri publicè intereſt, l.16.D.de appellationib. *Famoſos Latrones, in his locis vbi graſſati ſunt, furca figendos compluribus placuit*, l.28.§.famoſos, D.de pœnis.

Qui cadauera ſpoliant, ſi armati, more Latronum, id egerint, l.3.§.aduerſus, D.de ſepul.viol.

Latronibus proximi habentur Graſſatores, qui prædæ cauſa id faciunt, l.28.§ graſſatores, D.de pœnis. *Qui Arbores, & maximè Vites ciderint, tanquam Latrones puniri*, l.2.D.arbor.furt.cæſ.

Latronis magis, quàm patris, Iure interfeciſſe filium dicitur, *qui eum in venatione interfecit, qui nouercam adulterabat*, l.5.D.de L.Pomp.de parricid.

LATROCINARI. *Si Latrocinantem peremiſti, qui voluntate inferendæ cædis præceſſerat, iure eum cæſum videri*.l.4.C.ad L.Cornel.de ſicar.

LATROCINIVM inter *Damna fatalia* ponitur, l.54.§.damna, D.pro ſocio. *Prætextu Latrocinij commiſſi, vel alterius fortuiti caſus*, l.1.C.depoſiti.

Latrocinium facere, l.27.§.vlt.D.de pœnis.

Latrocinio quæſitum, l.4.§.vlt.D.famil.erciſc.

LATRVNCVLI, & *Latrones*, idem ſonant, vt apparet ex l.24.D.de captiuis, collata cum l.118. D.de verbor.ſignifi.& ex l.1.D.de legat.3.l.34.§.vlt.D.de donat. *Non minus in mari, quam in Villa, per Latrunculos inquietamur, vel infeſtari poſſumus*, l.3.§.Labeo, D.de incend.rui. *A Latrunculis exteræ gentis capta mulier*, l.6.D.de captiuis. *A Latrunculis obſeſſus*, l.1.D. de legat. 3. *Si quis aliquem à Latrunculis eripuit*, l.34.§.vlt.D.de donationib.& apud Paul.lib.5.Sentent.Tit.11.

LATRVNCVLATOR, l.6.§.vlt.D.de iudic.qui ad conquirendos & perſequendos Latrones à Principe mittitur, quem Iuſtinia. ληστοδιώκτην vocat, Nouel.8.

LATVS, ait Iſidorus, lib.11.Orig.cap.1. *læua pars corporis: quia iacentibus nobis latet.*

Latus breuius, poteſt adferre impedimentum, l.12.§.ſed & latus, D. de ædilic. edic.

Circa Latus Principis agere, & militare, dicũtur qui circa principem ſunt occupati, l.30.D. de excuſationib.l.vlt.C.eod.tit. coniuncta l.11.§. ex facto, D. de minorib. Stat. Papinianus, lib.3.Syluar. *Sempérque, gradu propè numina, ſemper Cæſareum coluiſſe Latus.*

Hoc Latere, pro hac parte, l.118. D. de verbor. obligat. l.49.§. vlt. D. de fideiuſſorib. *In cõtrario Latere*, l.11.D.de dam.inf.id eſt in aduerſa & cõtraria ſpecie. *Ex vno Latere conſtat contractus, ſi quis à Pupillo ſine Tutoris auctoritate emerit*, l.13.§.ſi quis à pupillo, D.de act.empt. *Ex vtroque Latere*, id eſt, ex vtraque parte, & vtrinq;, l.39.§.ſi ſtatus, D.de procuratorib. *Ex vtroque Latere naſcitur obligatio*, l.6.§ ſi quis ita ſimpliciter, D.de neg.geſt.

Si Vno Latere perruperit flumen, l.7.§.quod ſi, D.de adquir.rer.dom.

A Latere, ſeu, ex *Latere*, id eſt, ex tranſuerſo. *Cognatio alia ſuprà numeratur: alia, infrà: alia ex Tranſuerſo, quæ etiam à Latere dicitur*, Inſtit. de gradib.cognat. *Gradus cognationis, quidam ſunt ex Tranſuerſo, ſiue à Latere: cuius modi ſunt, Fratres, & Sorores, liberíque eorum*, l.1.D.de gradib.& adfinib. *Sunt & ex Lateribus cognati: vt Fratres, Sororéſque, & ex his prognati: Patrui, Amitæ, & Auunculi, & Materteræ*, l.10.§.ſunt ex, D.de gradib.

Qui ex Latere eam duxerit quam vetatur, l.vlt. D.de ritu nupt. *Circa matrimonium quod ex Latere non benè contrahitur*, ibidem. *Contrahere matrimonium ex Latere, cum Amita, ac Matertera, Sorore, Sororis filia, & ex ea Nepte*, l.17.C.de nuptiis. *De Latere, Frater, Soror, Patruus, Amita*, l.6.C. de inceſt.nupt. Hoſce ex *Lateribus cognatos*, Conſtantinus Hermenopulus.lib.4.Epit.ſecutus Iuſtin.in Nou.89. & Nou. 118. τοὺς ἐκ πλαγίου vocat, & ita definit, οἱ μήτε ἡμᾶς γεγεννηκότες, μήτε ἡμῶν γεννώμενοι. τῆς δὲ αὐτῆς γονῆς καὶ ῥίζης ἡμῶν κεκοινωνηκότες: οἷον, ἀδελφὸς, ἀδελφὴ, θεῖος, θεῖα, ἀνεψιὸς, ἀνεψιά, ἐξάδελφος ἐξαδέλφη, καὶ οἱ ἐκ τούτων καταγόμενοι. Theophilus verò, τοὺς ἀπὸ λοξότητος ἐρχομένους, οἵτινες λέγονται ἐκ πλαγίου.

LAVARE veteribus ſignificat corpus aqua in balneo abluere. *In publico balneo Lauare*, l.2.§.ſi quis, D.ne quid in lo.publ. *Qui in publicum Lauare non patiatur*, l.13.§.vlt.D.de iniuriis. *Ædilis in municipio Balneas cõduxerat, vt eo anno municipes gratis Lauarẽtur*, l.30.§.1.D.locati. *Cùm Lauandi gratia prodierit Prætor*, l.7.D.de manumiſſ.vind.Terent.Eunuc.Act.3.Sc.5.

Accerſit. Lauatum interea virgo It, lauit.

Terent.Heautontin.Act.4.Sc.1. *Eo Lauatum.*

Horat.lib.1.Sermon. *Aſt vbi me feſſum Sol acrior ire Lauatum*

Admonuit. Martial.lib.1.Epigram.

Inuitas nullum niſi cum quo, Cotta, Lauaris.
Et dant conuiuam Balnea ſola tibi.

Atque ita accipe quod Cicero 1. Offic. ait, *Maiores noſtri neque Patrem cum Filio, neque Socerum cum genero Lauari voluerunt.* Tertullian. in Apologetico, cap. 42. *Non Lauor diluculo Saturnalibus, ne & noctem & diem perdam: attamen Lauor honeſta hora & ſalubri, quæ mihi & calorem & ſanguinem ſeruet.* Itaque apud eundem, eiuſdem lib. cap. 44. *Lauantium prædo*, eſt fur Balnearius. Porrò veterum Lauandi morem, refert, Seneca Epiſt. 86.

Aqua ad Lauandam familiam paratur, l. 12. §. ſi aliqua, D. de inſtruct. vel inſtrum. *Vt habiles ad Lauandum Balineæ fierent*, l. 35. §. vlt. D. de legat. 3.

Lota Lana, l. 70. §. 1. D. eod. tit. *Mulieres quæ ſe mundauerint Lotæ in Balneo*, l. 25. §. ornamentorum, D. de aur. arg.

LAVACRVM, pro Balneo, l. 18. C. de oper. public. l. 10. C. de Epiſcop. aud. l. vlt. de cuſtod. reor. in C. Th.

Lauacra, pro Balneis, l. 13. de nauicular. in C. Th. *Lauacra Pop. Rom.* l. 3. de conlat. donat. releuat. poſſ. in C. Th. λουτρὰ καὶ θερμὰς Græci vocant.

Lauacrum, pro ſacro Baptiſmate, quod *Cæleſte* appellatur l. 3. de ſpectacul. in Cod. Theod. *Venerabile*, l. 5. de hæretic. l. 2. ne ſanct. Baptiſ. eod. Cod.

LAVATIO, *Mundo* mulieris continetur: cùm per eam mundior fiat, l. 25. §. mundus, D. de auro argent.

LAVATIONEM *præbere*, l. 30. §. 1. D. locati. *Lauatio frigida, quàm Græci* λουτρὸν *vocant*, Vitruu. lib. 5. cap. 11.

LAVDABILITAS *tua*. His verbis Impp. Comitem metallorum affantur, l. 3. de metallis, in Cod. Theod.

LAVDAT *nomen proxeneta, qui faciendi nominis cauſa interuenit*, l. 1. D. de proxenet. *Cùm mei decipiendi gratia, alium falsò Laudaſti*, l. 8. D. de dolo.

Laudamus Prætores ſuæ humanitatis, §. nos verò, Inſtit. de legit. agnat. ſucceſſ.

Laudandus eſt magis quàm accuſandus heres, l. 27. D. de condic. inſtit.

Laudare, vti Agellius lib. 2. Noct. Attic. cap. 6. Feſt. Pomp. lib. 10. & Macrob. lib. 6. Saturn. cap. 7. teſtantur, priſca lingua, *nominare* ſignificabat. Et ita, in Actionibus ciuilibus vſurpatur. Inde illa locutio, *Auctorem Laudare*, l. 6. §. ſi tibi iter, D. de actio. empt. l. 63. §. 1. D. de euictionib. id eſt, *certũ facere*, vt loquitur l. 17. C. de euictionib. *Auctor Laudari*, l. 14. C. eod. tit. *Laudatus Auctor*, l. 2. C. de in lit. dan. tut. *Auctore Laudato*, l. 7. C. de euictionib. Sic & *Teſtem Laudare*, Nonius Marcell. ex veterum libris interpretatur. *Laudare Leges*, pro eo quod vulgò dicimus citare, apud Quintil. Declamat. 308.

LAVS *ineſt*, l. 214. D. de verb. ſignific. *Quæ ad nudam Laudem pertinent*, l. 19. D. de ædilic. edic. *Laudes ſuas non grauatè audire Proconſul debet*, l. 7. D. de offic. Proconſul.

Laudator huius ptopoſiti extitit, l. 2. §. ſed vtrum, D. de ſeruo corrupt.

LAVTIVS *vſus re ſua*, l. 25. §. ſi quis re ſua, D. de hered. petit. id eſt, ſplendidius, & magnificẽtius. Sic *Lautius ædificata Villa*, apud Cicer. 2. de legib.

LAVTVMIIS (ſic enim Pandectæ Florent. ſcriptum habent) *incluſi*, l. 9. D. quib. ex cauſ. maior. *In Lautumias, vel in vincula publica ducatur*, l. 1. D. de aleæ luſu. Cuiuſmodi vocis huius ſcripturam rectam eſſe, docet elegans Sabini iocus, qui à Mar. Seneca lib. Controuerſia 4. lib. 9. refertur. Sabinum enim narrat è carcere in Senatum introductum, poſt flebilem orationem, ad ſales tandem rediiſſe, rogaſſéque vt in Lautumias transferretur. *Non eſt, inquiens, quem veſtrum decipiat nomen ipſum Lautumiæ: animo meo Lauta res eſt.* Ambroſ. lib. 7. Cõmentar. in Luc. cap. 13. *Nunquid illic quoque carcer aliquis, Lautumiæque ſubeundæ ſunt?* Sidon. Apollin. lib. 1. Epiſt. 7. *Quis enim ſuper ſtatu eius nimis inflecteretur, quã videret accuratum delibutúmque, Latumiis, aut Ergaſtulo inferri?*

Lautumiæ autem, interprete Aſconio in 3. contra Verr. Orat. appellantur, *Lapidibus cæſis exeſta loca, in quæ noxij damnari ſolebant.* Huiuſmodi erant Lapidicinæ Syracuſis in Sicilia. Cic. 7. in Verrem; *Carcer ille, qui eſt à crudeliſſimo tyranno Dionyſio factus, Syracuſis, quæ Latumiæ vocãtur, in iſtius imperio, domicilium ciuium Ro. fuit.* Varr. lib. 4. de ling. Lat. *Carcer à coërcendo; quòd exire prohibet. In hoc, pars quæ ſub terra, Tullianum: ideò, quòd additum à Tullio rege: quod Syracuſis, vbi ſimili de cauſa cuſtodiuntur, vocantur Latomiæ: & de Latomia tranſlatum, quod hîc quoque Lapidicinæ fuerunt.* Feſtus. *Lautumias ex Græco, & maximè à Syracuſanis, qui Latomias appellant, & habent, ad inſtar carceris, ex quibus locis excisi ſunt Lapides ad extruendam vrbem.* Plato λατομίας vocat. Sic

enim

enim ille Epiſtol.2. ad Dionyſ. ὑπέσχετο δὲ μοὶ καὶ Φιλιστίων, εἰ σὺ ἀφῇς αὐτὸν, ἥξειν προθύμως Ἀθήναζε. ἢ ἐκ τῶν λατομιῶν εὖ ἐποίησας ἀφείς. Quæ poſtrema verba adſecutus non eſt interpres. Hoc enim vult Plato, bene factum à Dionyſio, quod Philiſtionem de Lautumiis, id eſt, de cuſtodia illa publica, dimiſiſſet ac liberaſſet. Ælianus verò lib.12. Var. Hiſtor. cap. 44. λιθοτομίας appellat, vbi earum longitudinem recenſet, additque iis incluſum Philoxenum Cyclopem fabulam ſcripſiſſe: quod & refertur à Tzetze Chil.10. Hiſtoricor. verſ. cap. 358. qui λατομίας cum Platone nominat. Sic quoque *Latomias lapidarias*, dixit Plaut. in Curculio. Act.3. Sc. vlt.

Laxare *aliquid ex Iuris rigore*, l.32. D. de donat. int. vir.

Laxamentvm *temporis*, ſpatium & temperamentum ſignificat, l.7. §. vſuræ, D. de admin. & peric. *Cum quodam Laxamento itineris*, l.4. D. de vacat. & excuſation. Iuſtinian. Nouel. 72. Ἐχέτω μὲν τὸ τῶν δύο μηνῶν καθ' ἐνδόσιμον τοῦτο ὅπερ οἱ νόμοι *Laxamentum* καλοῦσι, id eſt, remiſſiónem curſus vſurarum bimeſtrem.

Laxior *facultas agendi*, l.76. §. variis, D. de legat.2.

Lecti *Inargentati, vel Inaurati, atque Gemmati*, l.3. §. vitrea, D. de ſuppellect. leg.

Lecti teſtudinei pedibus inargentati, l.100. §. vlt. D. de legat.3.

Lecto fulcrum additum, l.26. D. de adquir. rer. dom.

In Lecto, ſomno vinóque preſſus, aut etiam pigritia ſurgendi, vrinam facit, l.14. §. item de eo, D. de ædil. edic.

Lectum Argenteum, l.19. §. idem Celſus, D. de auro argent. *Lectum legatum continet & fulcra*, l.52. §. vlt. D. de legat.3. vbi *Lectum* neutro genere dictum vos, ô Grammatici, obſeruate.

Lectos emptos Ædilis cum in via poſiti eſſent concidit, l.12. D. de peric. & comm. rei vendit.

Lectorum autem hæ ſunt notandæ differentiæ, *Cubiculares, Conuiuales, ſeu Cœnatorij, Geniales, Funebres.*

Lectica, l.49. D. de legat.3. *Lectica vehi*, l.7. D. de ſeruit. præd. ruſtic.

Lecticarii *Serui*, qui lecticam geſtabant & portabant, eam humeris ſubeuntes, l.8. § vlt. D. de legat.1. l.65. D. de legat.2. l.99. §. ſeruis, D. de legat.3. l.29. D. de verbor. obligat. l.13. D. de auro arg. & apud Tacit. lib.1. Luc. Seneca lib. in ſapientem non cadere iniuriam, cap.14. *Quid refert quot habet Lecticarios.* Marc. Seneca Controuerſ.5. lib.10. *Ex coro Lecticarius, ex Lecticario, vſque ad amicitiam Cæſaris felix.*

Lecticarij qui ſolùm matreſfamilias portabant, l.49. D. de legat.3.

Lecticis enim delicatas matronas, vehi, ſuccollantibus ſeruis, conſueuiſſe, indicat Tertullian. lib. ad vxor. Eóque pertinent hæc Iuuenalis verba, *Et longa vehitur ceruice Syrorum.* Viros quoque diuites & beatos eodem luxus genere vſos, oſtendit Seneca, Epiſt.:9. *Non turba ſeruorũ Lecticã tuam per itinera vrbana ac peregrina portantiũ.* Idem Epiſt.100. *Cohors culta ſeruorum, Lectica formoſis impoſita calonibus.* Multis autem ſeruorum ceruicibus hoc onus impoſitum eſſe, argumento ſunt Hexaphori, & Octophori nomina. De *Hexaphoro*, teſtem cito Martial. Epigram. lib.1. & lib.6. de *Octophoro*, Cicer. lib.2. ad Quint. Fratr. & eundem Martial. Epigram. lib.6.

Lecticarij, ſeu, *Decani*, olim Eccleſiaſticum munus fuit, qui efferendis cadaueribus deſeruiebant. Nouel. Conſtit.43. qui & κοπιᾶται vocantur, τοὺς τῶν νεκρῶν κλίνας ἄγοντες.

Lectio *Tabularum*, l.2. §. inſpectio, D. teſtam. quemadm aper.

Lectionum, item *Variarum Lectionum*, libros ſcripſerat Põponius, vt ex Catalogo Pandectis Florentinis præpoſito, & ex ipſis Pandectarum capitibus apparet. Sed & Agellius, quoſdam libris ſuis titulum indidiſſe *Lectionis ſuæ*, alios, *antiquarum Lectionum*, lib.20. cap.8. tradit.

Lectores in Clericis numerantur, l.6. C. de Epiſcop. & Cleric. Et quidem, inter ordines Eccleſiaſticos, tertio gradu conſtituuntur, apud Iſidor. lib.7. Origin. cap.12.

Lectores diuinorum apicum vocantur, l.7. de Epiſcop. Eccl. & Cler. in C. Theod. Atque hoc ſeu munere ſeu miniſterio, in Eccleſia functum Iulianum Imperatorem, priuſquam à fide Chriſtiana deficiens ad Paganiſmũ transfugeret, hiſtoriarum Eccleſiaſticarum monumenta teſtantur. Sic enim de eo loquens Socrates lib.3. cap.1. ἐν δὲ τῷ φανερῷ, ait, τὰ ἱερὰ τῶν χριστιανῶν ἀνεγίνωσκε γράμματα· καὶ δὴ τῆς ἐν Νικομηδείᾳ ἐκκλησίας ἀναγνώστης καθίσταται. Theodoritus quoque lib.3. cap.2. τοῦ τῶν ἀναγνωστῶν ἠξιώθη χοροῦ, καὶ τὰς ἱερὰς βίβλους, ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς συλλόγοις ὑπανεγίνωσκε τῷ λαῷ. Denique Sozomenus lib.5. cap.2. cũ cũ Gallo fratre ſacris literis imbutum narrans addit, ὡς τῷ κλήρῳ ἐγκαταλεγῆναι, καὶ ὑπαναγνῶναι τῷ λαῷ τὰς ἐκκλησιαστικὰς βίβλους.

De *Lectoribus* autem, & eorum origine, vide Iſidor. lib.2. de Eccleſiaſtic. offic.cap.11.

LEGATI ex eo nomen habent,quemadmodum Varro lib.5.de lingua Lat. ſcribit, quòd, *vt publicè mittantur,leguntur.*

Legati autem in libris noſtris appellãtur, qui à Municipio,Ciuitate,Republica, Patria ſua, vel Prouincia,cum mandatis ad Principem mittuntur,l.2.§.1.l.8.& l.24.D.de iudic.

Legatus Municipalis,l.1.D.de legationib.*Legati Municipiorum*, l.8.D.ex quib.cauſ.maior.

Legati Prouinciales, l.35.§.vlt. D.de iureiurand.

Legatus Republicæ,l.2.D.de legationib.

Legatus creatus à patria ſua, l.5.& l.12. D.eod.tit.

Legati Achiuorum,l.18.de exactionib.in C.Th. *Hieropolitanæ ciuitatis*, l. 8. de cenſitor.peræquat. inſp.

Legati qui ad ſacrarium principis mittuntur,l.vlt.§.legat. D.de muner.& honor.*Legati qui ad comitatum noſtrum aduenerunt*,l.6. de leg.& decret.in C.Theod.

Et ita Legatum, ad Principem ſalutandum, omnibus annis à Byzantiis mitti ſolitum, oſtẽdit Plin.Epiſt.52.lib.10. Quinetiam ad eum qui Myſiæ præerat publicè ſalutandum, legatum ab iiſdem miſſum, ibidem teſtatur.

Porrò Edicto diui Veſpaſiani præceptum omnibus Ciuitatibus, ne plures quàm ternos Legatos mitterent,ait l.4.§.vlt.D.de Legationib.

Legati Populi Romani ſagmina ferre ſolent, ne quis eos violaret: ſicut Legati Græcorum ferunt ea, quæ vocantur,cerycia,l.8.D.de diuiſio.rer.

Legatus Hoſtium, l.vlt.D.de legationib. *Legati Gentilium*, l.5. de legat. & decret. leg. in C. Theod.

Legatus etiam vicarium,& eum qui aliena vice fungitur ſignificat.Cæſar lib.1.de bello ciuil.*Neque ſe ignorare quod eſſet officium Legati, qui fiduciariam operam obtineret.* Appian. lib.1. de bellis ciuilib. Ἐπιτρέπει δὲ αὐτῷ καὶ Φρόντινος, ὃς ἐπρέσβευεν αὐτῷ· Καλοῦσι δὲ οὕτως τοὺς τοῖς ἡγεμόσι τῶν ἐθνῶν ἐκ τῆς βουλῆς ἐπιδοθέντας εἰς βοήθειαν. Et ita,*Legatus Proconſulis*, qui eius partibus, mandata ab eo iuriſdictione,fungebatur, l.4.§.vlt.cum ſequ.l.6.D.de offic.procõſ.l.1.D.de bon.poſſ.ex teſt.milit.l.2.D.qui & à quib. l.6. §.ſi quos, D.de pœnis, l.17. D. de manumiſſ. vindic.l.1.§.damno,D.de ſuſpect.tut.& apud Plinium in præfatio.lib.19.Vetus Gloſſarium, *Legatus Proconſulis eſt, cui Proconſul, ingreſſus Prouinciam, mandat Iuriſdictionẽ,aut quum in itinere moram patitur neceſſariam.*

Ingreſſus enim *Prouinciam Proconſul,Iuriſdictionem Legato ſuo mandabat: nec antequam ingreſſus eſſet,mandabat:niſi neceſſariam moram in itinere pateretur*, l.40.§.vlt.& l.5. D.de offic.Proconſul.

Cùm propriam Iuriſdictionem Legatis tuis dederis,ait Seuerus Proconſuli Africæ, l.4.D.de off. eius cui mand.

Ceterùm *Legatus* & Iudicis,& Tutoris dandi, Ius habebat,l.12.& l.15.D.de offic.Proconſ. Animaduertendi,verò, coërcendi vel atrociter verberandi Ius non habebat: ſed ſi quid eſſet quod maiorem animaduerſionem exigeret,reiicere apud Proconſulem debebat, l.11. D.eod.tit.

Apud Legatum Proconſulis,nemo manumittere vel adoptare poteſt, quia non eſt apud eum legis actio, l.2.& 3.D. de offic.Proconſ.*Legati Principem non conſulebant,ſed Proconſulem ſuum: & is ad conſultationes eorum debebat reſpondere*,l.6.§.legatos,D.eod.tit.*Legatum ſuum ante ſe de Prouincia dimittere Proconſul non debet*,l.10.§. vlt.D.eod.tit.*Appellari à Legatis Proconſul poteſt*, l.3.D.quis à quo appellat.

Legatus quoque *Præſidis* dicitur,l.9.D.de pœnis.

Legatus Cæſaris,id eſt,Præſes vel corrector Prouinciæ,l.20.D.de offic.præſid.

Legati Cæſaris Præſidum nomen ſibi vindicant,l.1.D.de offic.ſi præſid.Ac planè qui Cæſarum Prouincias,cum Imperio obtinebant, Cæſaribúſve attributas Prouincias regebãt,*Legati Cæſaris* dicebantur,l.12.D.de accuſationib.l.19.§.vlt.D.locati,l.7.D.de manum.vind.l. 4.D.de offic.adſeſſor.

Pontius Legatus Caij Cæſaris, apud Plinium,lib.35.cap.3.

Legatus Prouinciæ, idem Plinius, lib.12.cap.1.

Legatus Aquitaniæ,l.11.D.de cuſtod.& exhibit.& apud Plin.lib.16.cap.1. *Ciliciæ*, l.1. D. de iure immunit.l.3.D.de teſtib.*Galliæ*,apud Plin.lib.9.cap.5.*Lugdonenſis*,l.15. D. de excuſationib.tut.*Lugdunenſis Prouinciæ*,in Lege Dei, Tit.15. *Lyciæ*, apud Plin.lib.12.cap.1. *Numidiæ*, l.7. D.de legat.præſt.*Syriæ*,apud Spartian.in Hadria.

Legati conſu-

Legati Conſulares, Sueton. in Veſpaſian. cap. 6. *Legatus Legionis*, idem Suet. in Veſpaſ. cap. 4.

LEGATIO, ipſum munus & officium quo legati funguntur. *Legatio ad cenſus accipiendum*, l. 1. D. de muner. & honor.

Legatio Alexandrina, l. 42. de Episc. Eccleſ. & Cler. in C. Th. *Legatio Proconſularis Prouinciæ*, l. 186. de decurionib. eod. Cod. *Legationes Prouinciales*, l. 15. de legat. & decr. leg. eod. Cod. Th.

Legatione quis pro ciuitate functus eſt, l. 26. §. vlt. D. ex quib. cauſ. maior. *Qui apud externos Legatione funguntur, poſſunt facere teſtamentum*, l. 13. D. qui teſtam. fac.

Libera Legatio, l. 14. D. de legationib. & l. 15. de legat. & decret. legat. in C. Th. de qua dicam j. hoc ipſo lib.

Legatio mandata, l. 8. §. 1. D. de legationib. *Iniuncta*, l. 11. D. de legationib. *Si, cùm alium contingeret Legatio, alij hoc onus Duumuir indixerit*, l. 13. §. idem Labeo, D. de iniuriis. *Quotiens Legatio deſtinatur*, l. 15. de legat. & decret. in C. Theod. *Ne impediatur Legatio*, l. 26. D. de iudiciis.

Legationes ſolo miniſterio obeuntur, l. 6. D. de legationib.

Legationem ſuſcipere, l. 3. l. 11. §. vlt. & l. 13. D. de legationib. *Plures Legationes ſuſcipere*, l. 16. D. de legationib. *Legationis officium ſuſcipere*, l. 7. D. de legationib. *Suſceptæ Legationes*, l. 12. & l. 16. §. vlt. D. de legationib.

Legatione fungi, l. 4. l. 7. l. 8. & l. 15. D. de legationib. *Munere Legationis fungi*, l. 4. §. ordine, D. eod. tit. *Legationis officio fungi*, l. 10. & l. 11. §. vlt. D. eod. tit. *Debitorem Reipubl. Legatione fungi non poſſe*, l. 4. D. eod. tit.

Qui Legationis cauſa, Romæ erat, l. 86. §. 1. D. de adquir. vel omitt. *Si quis Romam in Legationem venerit*, l. 32. §. item ſi quis, D. de recept. qui arbitr.

Si filiusfamilias Legationis gratia aberit, l. 18. §. 1. D. de iudiciis. *Legationis cauſa abſens*, l. 30. D. de adquir. vel omitt. *Qui Legatione abeſt*, l. 14. D. de legationib. *Legationis cauſa demorari*, l. 2. §. omnes, D. de iudiciis. *In Legatione eſſe*, l. 32. §. item ſi qui, D. de recept. qui arbitr. l. 3. D. de legationib. id eſt, legationis munus obire, ſeu legationis officio fungi.

At *in Legatione compromittere*, l. 32. §. item ſi quis, D. de recept. qui arbitr. *Conſtituere*, l. 8. D. de iudiciis, l. 5. §. 1. D. de pecun. conſtit. *Legationis tempore*, vt l. 30. D. ad Sc. Trebellian. l. 3. D. de legationib. l. 26. D. de iudiciis.

Ante perfectam Legationem, ſeu, *nondum perfecta Legatione*, l. 16. D. de legationib. & contrà, *Perfecta Legatione*, l. 2. §. omnes, D. de iudiciis. *Legationem deſerere*, l. 2. D. de legationib.

LEGATIVVM, viaticum Legatorum appellatur, l. vlt. §. legati, D. de munerib. & honorib. l. 3. §. vlt. D. de legationib.

LEGARE, eſt teſtamento aliquid relinquere. *Legamus* autem *quatuor modis, per Vindicationem: per Damnationem: Sinendi modo: & per Præceptionem*, Vlpian. Tit. 25. Regular. Hæc verba, *uti Legaſſit*, in 12. Tab. quem ſenſum haberent, explicat Pomp. in l. 120. D. de verbor. ſignific. *Legare à filio, ab herede, ab vno ex heredibus, à ſecundo herede, à ſubſtituto*, paſſim in Pandectis occurrit, & apud Cicer. Topic.

LEGATVM Florentinus in l. 116. D. de legat. 1. definit, *Delibationem hereditatis, qua teſtator, ex eo, quod vniuerſum heredis foret, alicui quid collatum velit*. Modeſtinus in l. 36. D. de legat. 2. *Donationem teſtamento relictam*. Iuſtinianus, §. 1. Inſtit. de legit. *Donationem quandam relictam*. Vlpian. Tit. 25. Regular. *quod Legis modo, id eſt, imperatiuè, teſtamento relinquitur. Nam ea quæ precatiuo modo relinquuntur, Fideicommiſſa vocantur.* Dicitur autem *Legatum* à *Lege*, vt Eutych. lib. 2. de diſcernend. coniugatio. ſcribit. Porrò & Fideicommiſſum & Mortis cauſa donatio, *Legati* appellatione continentur, l. 87. D. de legat. 3. In *generali* quoque *repetitione Legatorum, etiam libertates datas contineri, ex mente Legis* 12. Tabular. traditur, l. 80. D. de verbor. ſignif. *Verbis* enim *Legis 12. Tabular. his, vti Legaſſit ſuæ rei, ita ius eſto, latiſſima poteſtas tributa videtur* & *heredis inſtituendi, & Legata & libertates dandi, tutelas quoque conſtituendi*, l. 120. D. eod. tit. Planè Suidas hanc legatorum & Fideicommiſſorum differentiam ſtatuit, quod *Legata* ſint τὰ ἐν διαθήκαις, Fideicommiſſa, τὰ ἐν πίστει καταλιμπανόμενα ὑπὸ τοῦ μέλλοντος τελευτᾶν.

Legatorum olim genera quatuor erant: *per Damnationem, Vindicationem, Sinendi modo, & per Præceptionem. Et certa quædam verba cuique generi adſignata erant*, vt Iuſtinianus ait, §. 1. Inſtitut. de legatis. Vetus Gloſſarium, *Legata Adempta, ſunt illa quæ teſtator adimit Legatario, voluntate mutata: Tranſlata, ſunt quæ teſtator legatario adempta transfert in alium.*

Legatorum ſtipulatio, l. 29. §. 1. D. de verb. oblig. & l. 5. D. de dol. mal. except. appellatur, quæ legatorum in diem, vel ſub condicione relictorum, vel etiam præſentium, nomine interponitur, Tit. vt Legatorum ſeu. fideic. nom. Vlpianus, *Stipulationes de Legatis*, vocat, in l. 1. §. cautionales, D. de ſtipulationib. prætor.

LEGATARIVS, cui legatum datum eſt. *In acceſsione temporis quo teſtator poſſedit, Legatarius quodammodo quaſi Heres eſt*, l.14.§.vlt. D. de vſurpationib.

Legatarij non Iuris ſucceſſores ſunt, §. legatarius, Inſtit. de legatis, l.9.§.1. D. de edendo.

LEGATARIA, l.43. D. de actionib. empt. l.102. D. de legat.3.

LEGATOR, pro teſtatore qui legauerat, Suetonius in Tiber. cap.30.

LEGERE vulgari ſignificatione, eſt ſcriptū aliquid oculis perſpicere: quod vel tacito murmure quis apud ſe facere poteſt: vel clara voce recitando. *Legere libros*, l.19. D. ad exhibend. *Libellos pro Tribunali*, l.72. D. de furtis. *Tabulas pluribus præſentibus*, l.1.§. ſi quis tabulas, D. depoſiti, l.41.§. ſed & ſi quis, D. ad L. Aquil.

Quæ in Teſtamento Legi poſſunt, &c. *Legi ſic accipiendum, non intellegi, ſed oculis perſpici quæ ſunt ſcripta. Ceterùm ſi extrinſecus intelleguntur, non videbuntur Legi poſſe*, l.1. D. de his quæ in teſt. delēt. *Vnde de plano rectè Legi poſsit*, l.11.§. proſcribere, D. de inſtitor. *Qui Tabulas Teſtamenti, aut alicuius rei inſtrumentum ita deleuit, vt Legi non poſsit*, l.42. D. ad L. Aquil.

Lecta eſt in auditorio Æmilij Papiniani cautio, l.40. D. de reb. credit. *Lectum eſt reſponſum Domitij Vlpiani*, l.43. D. de actionib. empti. Feſtus Pomp. *Legimus, aut Scriptum, aut Oleam, Glandémve, & alia quædam: & addita præpoſitione dicimus, colligimus, deligimus.*

Legere Glandem, l.1. D. de glande legen. *Oleam*, Cato de re Ruſt. cap.144.

Legere Vuam, & Lectam calcare, l.25. D. de actionib. empt. Plin. lib.18. cap.31. *Vuam ſqualidam ne legito. Legi Olea*, l.42. D. de vſu. & vſufr. leg. *Olea immatura Lecta*, l.48. D. de vſufructu.

Legi, id eſt, allegi & cooptari. *Legi in ordinem*, l. vlt. D. de veteran.

Legi etiam *Milites* & *Tirones* dicuntur, vtpote quorum delectus habetur. *Qui milites legendi curam agerent*, l.35. D. ex quib. cauſ. maior. *Miles qui ſe Legi paſſus eſt*, l.4.§.1. D. de re milit. *Ne quis ob militem Legendum mittendúmve æs accipiat*, l.6.§. lege. D. de L. Iul. repetūd. *Lectus Miles*, l.4.§.1. D. de re milit. Traianus ad Plin. Epiſt.39. lib.10. *Refert autem voluntarij ſe obtulerint, an Lecti ſint, vel etiam Vicarij dati: Lecti ſi ſunt, Inquiſitor peccauit.*

LEGIBILIA, l.1. D. teſtament. quemadm. aper.

LEGIO, ait Iſidorus lib.9. Orig. cap.3. *ſex millium armatorum eſt: quæ ſexaginta habet Centurias: Manipulos, Triginta: Cohortes, 12. Turmas ducentas. Si Legio deficiat*, l.3.§. vlt. D. de re milit. *Qui Legionē, vel Legiones cum ſuis Auxiliis ab Imperatore miſſas adminiſtrat*, l.11.§. exercitum, D. de his qui not. infam. *Legioni bona ſunt vendicanda*, l.6.§. eius qui, D. de iniuſto rupt. & irr. l.4.§. eadem, D. de fideicomm. libert.

LEGVMEN. *Siue quid leguminis in cella penuaria habuit*, l.4.§. ſiue autem, D. de penu legata. *Quod frumentis aut leguminibus capitur*, l.77. D. de verbor. ſignif. *Area ad frumenta, ceteráque Legumina exprimenda*, l.77.§. vlt. D. de alim. vel cibar. legat.

LENIENDVM *pœnam eius qui in Rixa, Caſu magis quàm Voluntate homicidiū admiſit*, l.1.§. Diuus, D. ad L. Cornel. de ſicar.

LENITAS. *Proniores ad Lenitatem iudices eſſe debent*, l.11. D. de pœnis.

LENIVS *facere ſtillicidium, & Acrius*, opponuntur, l.20.§. ſtillicidium, D. de ſeruit. vrb. præd.

LENO eſt, qui proſtituta habet mancipia, vt Seneca lib.6. de Benefic. definit. Vetus Gloſſarium. *Leno* προαγωγὸς λέγεται ὁπόσον τοῦτον ἀπὸ δούλων, ἢ ἐλευθέρων, ποιούμενος ἔν τι προστύπῳ τοῦτο πραγματεύεται ὑπὸ προσχήματι πραγματείας ὅπερ ἔχει τοιαῦτα πρόσωπα, τυχὸν, ὡς κάπηλος ἢ πανδοχεὺς, ἢ βαλανεύς. Quæ Gloſſographus ille delineauit, ex l.4.§. ait prætor, D. de his qui not. infam. *Qui Leno fuerit*, l.24. D. ad L. Iul. de adulter. *Si Lenones patres vel domini, ſuis filiabus, vel ancillis, peccandi neceſsitatem impoſuerint*, l.13. C. de epiſc. audient.

LENAS, ait Vlpian. *eas dicimus, quæ mulieres quæſtuarias proſtituunt: Lenam accipimus & eam quæ alterius nomine hoc vitæ genus exercet: & quæ cauponam exercens, in ea corpora quæſtuaria habet*, l.43.§. lenocinium, D. de ritu nupt. Quæ definitio ad legis Iuliæ de maritādis ordinibus interpretationē pertinet: qua Lege, ingenui omnes prohibebantur ducere à *Lenone, Lenáve manumiſſam*, teſte eodem Vlpiano, Tit.14. Regular.

LENOCINIVM *facere non minus eſt, quàm corpore quæſtum exercere*, l.43. D. de ritu nuptiarum.

Qui Lenocinium fecerit, infamia notatur, l.1. D. de his qui not. inf. *Lenociniū facit*, Vlp. interprete, *qui quæſtuaria mancipia habuerit, & qui in liberis hunc quæſtum exercet: ſiue principaliter hoc negotium gerat, ſiue alterius negotiationis acceſsione vtatur, vt puta, ſi caupo fuit, vel ſtabularius, vel Balneator*, l.4.§. ait prætor, D. de his qui not. inf. *Non mediocriter deliquit, qui Lenocinium in vxore exercuit*, l.29.§. qui quæſtum, D. ad L. Iul. de adult. *Lenocinium* autem *exercere*, vt ibidem indicat, intelligitur, qui quæſtum ex adulterio vxoris fecit, & *aliquid accepit vt vxorem pateretur adulterari, meretricio quodam genere*, dic.§. qui quæſtum.

Ceterùm *qui patitur vxorem ſuam delinquere, matrimoniúmque ſuum contemnit, quique contaminationi non indignatur, Lenocinij reus non eſt*, l.2.§.lenocinij, D.ad L.Iul.de adult.

Crimen Lenocinij contrahunt, qui deprehenſam in adulterio vxorem in matrimonio retinuerunt, non qui ſuſpectam adulteram habuerunt, l.2.C.ad L.Iul.de adulter. *Lenocinij crimen, Lege Iulia præſcriptũ eſt, cùm ſit in eum maritum pœna ſtatuta, qui de adulterio vxoris ſuæ quid ceperit. Item in eũ qui in adulterio deprehenſam retinuit*, l.2.§.lenocinij, D.eod.tit.

Mariti Lenocinium Lex coërcuit, qui deprehenſam vxorem in adulterio retinuit, adulterúmque dimiſit, l.29.D.ad L.Iul.de adulter. *Qui adulterij damnatam ſciens duxerit vxorem, vel reduxerit, L. Iulia ex cauſa Lenocinij punietur*, l.9.C.eod.tit.

Lenocinij maritum accuſare, l.26.D.ad L.Iul.de adulter. *Lenocinij vir poſtulari*, l.26.D.eod tit.

Cùm mulier viri Lenocinio adulterata fuerit, nihil ex dote retinetur, l.47.D.ſoluto matrim.

Lenocinij pœna, l.4.§.ait prætor, D.de his qui not.inf. Infamia eſt, ex Prætoris Edicto deſcendens.

LEO *Feris* adnumeratur, l.29.§.hac actione, D.ad L.Aquil. *Leones Beſtiarum, non Pecudum, numero ſunt*, l.2.§.vlt.D.eodem tit.

Leo manſuetus, l.1.§.beſtias, D. de poſtulan. Cuiuſmodi fuit ille Androdi Leo, quem loro tenui reuinctum, vrbe tota circum tabernas iiſſe, floribúſq; ſparſum, Agellius lib. 5. cap. 14. refert. Vſque adeò autem manſuefactos Leones Romæ, vt & contrectari ſe, iubámque inaurari paterentur, teſtis eſt Seneca, Epiſt.41. *Aliter*, inquiens, *Leo aurata iuba nitet, dum contrectatur, & ad patientiam recipiendi ornamenta, cogitur fatigatus.*

LEONIS *Papæ* fit mentio, Nouella Theodoſij & Valentin. de Manichæis. vbi *Beatiſſimus* appellatur. Iidem Impp. Nouella de Epiſcop.ordinat. *Sicut venerabilis Viri Leonis Papæ fideli relatione comperimus.*

LEONINA *Lex*, l.38.D.de Epiſc.& Cler.id eſt, imperatoris Leonis, vt l.10.C.de pact.cõu.

Leonina ſocietas, ex qua alter lucrum tantùm, alter damnum ſentiat, l.29. §. vlt. D. pro ſocio.

LEPORINA *Lana*, l.70.§.ſi cui lana, D.de legat.3.

Malo LETO *periturus*, l.9.D.de extaord.criminib.

LEVAMENTARIVS, l.1.de nauicular.in C.Theod.

LEVAMENTVM *Edicti*, l.3.in fi.D.ſi famil.furt.fecer.

LEVARI & *Grauari*, opponuntur, l.vlt.C.quemad.ciuil.mun.lib.10. *Leuari, vel Onerari culpa*, pugnant, l.14.D.de offic.præſid.

Manus aduerſus quem leuatæ, l.15.§.1.D.de iniuriis.

Leuandæ nauis gratia iactus fit, l.1.l.4.& l.8.D.de lege Rod. *Nauis Leuata iactu mercium*, l.4.§.1. D.de lege Rod.

LEVIR, mariti frater appellatur, l.4.§.adfines, D.de gradib.& adfin. Feſtus lib.10. quaſi *Leuus vir*, vt ſcribit Non.Marcel.cap.vlt.de proprietat.ſermon. Vet.Gloſſar. *Leuir* αἰδράδελφος.

LEVEM eſſe, inter Animi vitia ponit Vlpian.l.1.§.apud Viuianium, D.de ædilic.edic. *Leuis*, *Conſtanti* aduerſatur, l.18. D.eod.tit. *Si pater ſit vitæ probatæ : Filia, Leuis mulier*, l.22.§.nec non illud, D.ſoluto matr. *Si Leuis perſona cuſtodiæ fuit*, l.vlt. D.de cuſtod.& exhibit. id eſt vilis, ſeu humilis. *Leues hominum animi*, l.30.D.de pœnis.

Leues anuli, qui rem non excedunt aureorum quinque, l.6.D.de bon.damn. *Leues Lances*, l.102.§.1. D.de legat.3.

Leuis Caſtigatio magiſtris cõceſſa, l.13.§.item Iulianus, D.locati. *Leuis dumtaxat Caſtigatio conceſſa eſt docenti*, l.5.§.vlt. D.ad L. Aquil.id eſt, *modica*, vt l.23.§.quoniam, D.de vſufruct.l.12.D.de iuriſdiction. *Leuis Coërcitio in Libertam etiam nuptam cur Patrono denegetur?* l.11.§.quamquam, D. de iniuriis. *Leuem coërcitionem vtique Patrono aduerſus Libertũ dabimus*, l.7.§.prætereà, D.eod.tit.

Leuis febricula, l.1.§.proinde, D.de ædil.edic. *Leuiſſima febris*, l.60.D.de re iudic.

Leuis Lippitudo, aut *Leuis, Dentis, Auriculæve, dolor*, l.4.§.vlt.D.de ædil.edic.

Leuis Culpa, l.47.§.culpa, D.de legat.1.l.20.C.de neg.geſt.l.7.C.arb.tut. *Leuis & rebus ſuis conſueta negligentia*, l.22.§.ſed & ſi, D.ad Sc.Trebell.

Leuiſſima Culpa, l.44.D.ad L.Aquil. *Leuiſſima Culpa* ad exactiſſimam Diligẽtiam dirigitur: *Leuis*, ad eam quam quis rebus ſuis adhibere ſolet, vt colligimus ex Gaio, in l.72. D. pro ſoc.

Leuem vtique *Culpam præſtare* eſt rebus ſuis conſuetam diligentiam adhibere: ſeu ad ſuum modum curam in re aliena, vel negotiis alienis, præſtare. *Leuiſſimam* verò *Culpam*, qui præſtare debet, is exactiſſimam rei cuſtodiendæ diligentiam exhibere tenetur.

Leuis Iniuria & *Atrox*, opponuntur, apud Paul. lib. 5. Sentent. Tit. 4.

Leuis Notitia, l. 223. §. vlt. D. de verbor. ſignificatione, *Offenſa*, l. 3. D. de adimend. legat. *Querela*, l. 3. §. qui ſeditionem, D. de re milit. *Territio*, l. 15. §. quæſtionem, D. de iniuriis.

Leuior cauſa delicti, l. 32. D. ad L. Aquil. *Leuis cauſa*, & *Deterior*, opponuntur, l. 34. D. de fide inſtrum. *Leuior cauſa*, *Duriori & deteriori* opponitur, l. 6. §. illud, & l. 34. D. de fideiuſſorib. *Leuiores cauſæ*, l. 11. D. de pœnis.

Leuioribus condicionibus emere, l. 5. §. vlt. D. de in diē addict. *Sub diuerſis condicionibus disiunctim poſitis liber eſſe iuſſus, eam Condicionem eligere poteſt, quæ ſibi Leuior eſſe videatur*, l. 51. D. de condic. & demonſtr. *Leuiſſima condicio, id eſt, quæ commodior ſit legatario*, l. 87. & l. 90. D. de condicionib. & demonſtr. l. 64. §. 1. D. ad Sc. Trebell. *Leuiſſima condicio libertatis*, l. 45. D. de manumiſſ. teſtament.

Leuiſſima autem *libertatis cōdicio ea intelligenda eſt, quæ ad libertatem perducit, quamuis natura Grauior & Durior ſit*, l. 35. D. de condicio. & demonſtr.

Leuiſſima ſcriptura in Libertatibus ea intelligitur quæ manumiſſo facilior eſt, l. 5. D. de manum. teſt.

Leuiores Mores, qui & *Minores*, inter Virum & vxorem, cenſebantur reliqui omnes, præter adulterium, Vlpian. Tit. 7. Regular. His aduerſantur *Grauiores*, ibidem.

Leuior Pœna, & *Grauior*, opponuntur l. 14. D. de pœnis. Item, *Leuior* & *Grauior Sententia*, l. 13. D. de pœnis.

Leuior ſit ſeruitus, ſi altius tollatur ſtillicidium, l. 20. §. ſtillicidium, D. de ſeruit. vrb. præd.

Si Leuior ſit ſuſpicio, l. 3. §. 1. D. de minorib.

Leues Vſuræ, l. 3. D. de eo quod met. cau. *Leuiore Vſura cōſtituta*, Plin. Epiſt. 62. *Leuiores Vſuræ*, l. 89. §. 1. D. de ſolutionib. l. 5. D. de operib. publ. l. 110. §. 1. D. de legat. 1. quibus *Grauiores* opponuntur. Sueton. in Octauio, cap. 39. *Notauitque aliquos, quòd pecunias Leuioribus vſuris mutuati, Grauiore fœnore collocaſſent.*

Leuius Crimen, l. 5. D. de decurionib. *Leuius delictum*, l. 4. §. edicta, D. de re milit. *Leuia Crimina*, l. 6. D. de accuſationib.

Leuiora Vincula, & *Grauiora*, opponuntur, l. 8. §. inter eos, D. de pœnis.

Leuiſſimum genus admonitionis, Sueton. in Octau. cap. 39. *Num vtique quod libet quàm leuiſſimum efficere*, & c. l. 1. §. ſed ſciendum, D. de ædilic. edic.

LEVITAS *iuuenilis*, l. 24. §. Scæuola, D. de minorib.

LEVITER *maledictum*, l. 15. §. quæſtionum, D. de iniuriis. *Si quid ex his quæ Leuiter obſeruanda Prætor edixit, non ſit factum*, l. 1. §. quod autem, D. de inſpic. vent. *Si quis ſeruum ægrotum Leuiter percuſſerit*, l. 7. §. ſed ſi quis ſeruum, D. ad L. Aquil. *Leuius Caſtigatur*, l. 9. D. de incend. ruin. naufr. *Leuius Puniri*, l. 28. §. incendiarij, D. de pœnis, l. 1. D. de effractorib. Paul. lib. 2. Sentent. Tit. 27.

Leuius puniri, & *Grauius*, opponuntur, l. vlt. D. de ritu nuptiar.

LEX, populariter loquendo, ait Cic. lib. 1. de Legib. eſt, *quæ ſcripto ſancit, quod vult, aut iubendo, aut vetando: à delectu.* Generaliter, etiam, vt Papinian. definit, *Lex, eſt commune præceptum: virorū prudentium conſultum: delictorum quæ ſponte vel ignorantia contrahuntur, coërcitio: cōmunis Reipubl. ſponſio*, l. 1. D. de legib. Quibus verbis Papinian. è Græco in Latinum conuertere ſtuduit illam Νόμου definitionem, quæ ex Demoſthenis Oratio. κατ' Ἀριστογείτον à Marciano refertur in l. 2. D. de legib. quam & Aphton. ferè in extremo lib. προγυμνασμάτων. ſequitur. Seneca lib. 4. de Benefic. cap. 12. *Legem dicimus iuſti iniuſtiq; regulā eſſe.* Idem Epiſt. 94. *Leges quid aliud ſunt quàm minus mixta præcepta.*

Specialiter verò *Lex eſt, quod populus Romanus Senatorio magiſtratu interrogante, veluti Conſule conſtituebat*, Inſtitut. de iure nat. *Lex eſt generale iuſſum populi.* Agell. lib. 10. cap. 20.

Propriè autem Conſulares rogationes *Legis* ſibi nomen vindicabant. Ac proinde *Leges* à Plebeſcitis, Senatuſconſultiſq; ſeparātur, l. 7. D. de iuſtit. & iur. l. 7. §. ait prętor, D. de pac. l. 1. in fin. D. ex quib. cauſ. maior. l. 2. §. deinde cū eſſet, D. de orig. iur. l. 1. D. ne quid in loc. publ. Verumtamen etiam Tribuniciæ rogationes, *Leges*, licet minus propriè, appellātur. Et ita *Tribuniciam Legem* dixit. Pompon. l. 2. §. exactis, D. de orig. iur. & Lucanus, lib. 4. Similíque modo, *Aquiliam* & *Falcidiam*, *Leges* appellamus, quæ Plebiſcita ſunt, cū ea Aquilius & Falcidius tribuni plebis à plebe rogauerint, l. 1. D. ad leg. Aquil. l. 1. D. ad leg. Falcid. Sed & in l. 1. D. de offic. eius cui mand. l. 6. D. de pactis, l. 7. D. de cap. minut. l. 1. D. de condict. ex leg. l. 1. D. vt ex legib. §. nouiſſimè, Inſtit. de bonor. poſſeſſ.

Legis nomen latius accipi nihil vetat. Quinetiam Cicero 3. in Verr. Prætoris edictum, *legem annuam appellat.*

Lege

Leges autem vt plurimum ab altero Conſule, cuius tum cum eæ rogabantur, Faſces erant, aut qui Conſul primus renuntiatus erat, nomen ſortiebātur. Interdum & ab ambobus Conſulibus. quo poſteriore exemplo, legem Papiam & Popæam, legem Liciniam & Muciam, legem Liciniam & Iuniam, legem Iuliam & Titiam, legem Cæciliam & Didiam, legimus.

Sed & preter gentilitium Legiſlatoris nomen plerumque Legibus cognomina à re ſubiecta imponebantur. Et ita, *Agrarias, Annarias, Iudiciarias, Nummarias, Sumptuarias, Tabellarias, Teſtamentarias*, legimus.

Interdum verò ea quæ legibus coërcebātur crimina ſummatim legi adſcribebantur: verbigratia, in hunc modum, *De Sicariis*, & *Veneficiis, de Parricidiis, de Adulteriis, de Vi, de Plagiariis, de Reſiduis.*

Aliàs verò crimina quæ legibus vindicabātur, hoc loquendi genere exprimebantur, *Ambitus, Peculatus, Repetundarum.*

Verùm legum omnium quæ de Iure ciuili latæ ſunt, quarum in libris noſtris fit mentio, catalogum non erit alienum ſubiicere: quas ſolo nomine edere contentus ero: ſubiectam cuique materiam, in qua verſaretur, in proprios locos reiiciens.

Lex Ælia Sentia.	Iulia de Annona.
Aquilia.	Iulia de bonorum Ceſſione.
Atilia.	Iulia de Fundo dotali.
Attinia.	Iulia de Maritandis ordinibus.
Cincia de donis & muneribus, ſeu	Iulia Peculatus, & de Sacrilegis, & de reſiduis.
Claudia. (muneraria.	Iulia Repetundarū, ſeu, de repetūdis pecuniis.
Cornelia de Captiuis.	Iulia de Vi publica.
Cornelia de Iniuriis.	Iulia de Vi priuata.
Cornelia de Sicariis, & Veneficiis.	Iulia & Titia.
Cornelia de Falſis, quæ & Teſta-	Iunia Norbana.
Fabia de Plagiariis. (mentaria.	Iunia Petronia.
Falcidia.	Iunia Velleia.
Furia.	Lætoria.
Fuſia Caninia.	Licinia Caſſia.
Glitia	Licinia & Caſſia.
Hortenſia.	Menſia.
Hoſtilia.	Papia Popæa.
Iulia Agraria.	Pompeia de Parricidiis.
Iulia Ambitus.	Regia.
Iulia Maieſtatis. (Iudiciaria.	Remmia.
Iulia iudiciorum publicorum, ſeu	Scribonia.
Iulia de adulteriis coërcendis.	Voconia.

Legis appellatione in l.3.D.de vſurpatio.& vſucapio.l.7.§.ſi paciſcar.D.de pactis, l.vlt.D. de colleg.l.18.D.qui teſtament.l.1.D.de cur.fur.l.5.D.de adq.vel omitt.hæred.l.13.§.vlt.D. de ſeruit.ruſt.l.4.§.ſi quis condemnatus, l.6.§.1.l.7.D.de re iudic.& Inſtit.de legit. patr. tut. & apud Cicer.Topic.Lex 12.Tabularum intelligitur. Eandémq; Legem accipe, cùm *Antiquam Legem* audis, l.2.§.1.D.de noxal action.

Legis verò 12.Tabularum nominatim fit mentio, l.1.D. de tigno iunct.l.1.D. arbor. furt. cæſar.l.5.D.ſi famil.furt.fec.dicat.l.3.D.ad leg.Iul.maieſt.l.1. D.ſi tabulæ teſtament. l.29.§. vlt.D.de ſtatuliber.l.5.D.ne quid in loco pub.l.1.D.de hered.petit.l.23.§.tignum, D.de rei vindicat.l.7.D.de cap.minu.l.1.§.vlt.D.vt ex legib.l.5.D.ne quid in loc.publ.l.1.& l.4. D. ad L.Aquil.l.14.§.vlt.D.de præſcript.verb.l.28.§.colonus, D.de iureiur.l.21.§.culpa, D. locati, l.1.& l.20.D. de teſt. tut.l.13.D.de legit.tutorib.l.1.l.2. & l.25. §.idē iuris, D.famil.erciſ. l.130.D.de verbor.ſignif.l.54.§.furem, D.de furtis l.1.§.1.D.de ſuſpect.tut.l.3.§.vtique, & l. 6.D.de ſuis & legit.l.4.C.de legitim.hered.l.98.§.vlt.D.de ſolutionib.& apud Vlpian.Tit. 3.11.12.13.20.27.28.& 29.Regular.Inſtitut.de Senatuſc.Tertyl.in princip.§.emancipati, & §. de bonor.poſſeſſ.Inſtitut. de legit.agnat.ſucceſſio.in princ.& §.& hæc quidem. Item §. & quemadmodum, Inſtit.de hereditatib.quę ab inteſt.Inſtit.de ſucceſſ.cognat.Inſtit.de legit. patronor.tut.& Inſtitut.de legit.agnat.tut.& in Lege Dei, Tit.16.

Leges 12.Tabularum putauerunt, l.25.D.de ſtatuliber.

Legis nomine in l.17.§.vlt.l.vlt.in princ.D.qui & à quib.l.4.D.de teſt.milit.l.4.D.de ſeru export. Lex Ælia Sentia exaudienda eſt.

Lex,pro lege Iulia,Papia Popęa,in l.2.&l.16.D.de iure patr.l.6.D.eo.tit.l.37.§.nihil,D.de oper.libert.l.2.D.de minorib.l.64.§.dabit,cum ſequentib.D.ſolut.matrim.l.45.§.deinde, & l.48.D.de ritu nuptiar.l.38.§.1.D.ex quib.cauſ.maior.l.62.§.vlt.& l.64.D.de condicionib.& demonſtr. Ad eam quoque Legem pertinent,hęc Ouidij lib.1.de Arte Aman.verba, *Qui Legis iuſſu lectum veniſtis in vnum.* Item hæc Martialis. *Quæ Legis cauſa nupſit tibi.*

Lex,in l.12.& l.14.§.vlt.D.qui & à quib.Iulia de adulteriis accipienda eſt.

Lege Cautum eſt,l.6.D.de feriis,id eſt,vt opinor,Lege Iulia iudiciorum.

Lege Publicorum cauetur,id eſt, Lege Iulia Publicorum Iudiciorum, l.2.D. de cuſtod.& exhibit. At in l.32.D.de pœnis. *Lex Iulia Publicorum*,eſt Iulia de vi publica.

Lex,pro Sc.Macedoniano,l.9.§.non ſolùm, D. de Sc. Maced. Sed & in l.7. D. de capite minut.verba hæc,*ex nouis Legibus*, Senatuſconſulta comprehendunt.

Ex Lege fit abolitio,l.10.D. ad Sc. Turpil. id eſt,*ex Sconſulto*, vt l.2. D. de cuſtod. & exhib. reor.

Lex in l.49.D.de minorib.pro Oratione Seueri,vt patet ex l.1.D.de reb.eor.

Lex,etiam in l.22.C.de adminiſtr.tut.Sc.vel conſtitutionem ſignificat.

Legis Beneficio,l.12.D.de legat.præſtand.id eſt,Conſtitutionis,ſeu Reſcripti.Nam Edictum Prætoris Legata dumtaxat, & fideicommiſſa exceptis perſonis conſeruabat. Verùm Reſcriptum, ſeu Conſtitutio Diui Pij, etiam portionem hæreditatis: vt apparet ex l.5.§.ſed & ſi portio,& l.7.D.eod.tit.

Ex Lege Quiritium,l.1.D.de rei vindicat.

Lex Naturæ hæc eſt,vt qui naſcitur ſine legitimo matrimonio,matrem ſequatur,l.24.D.de ſtat.hom. Seneca Epiſt.4. *Lex illa Naturæ, ſcire quos nobis terminos ſtatuit, non eſurire, non ſitire,non algere.* Et ita, *Legem Naturæ*,accipe apud eumdem Senecam,Epiſt.25.

Leges nulla alia ex cauſa nos tenent,quàm quod iudicio Populi receptæ ſunt,l.32.D.de legib.

Leges ſanctæ ſunt: Sanctione enim quadam ſubnixæ,l.9.§.propriè,D.de diuiſ.rer.

Leges omnibus hominibus æqualiter ſeueritatem tribuunt,l.28.§.ad ſtatuas,D.de pœnis.

Legis virtus hæc eſt: imperare,vitare, permenire, punire, l.7. D.de legib.

Lege obligamur,cùm obtemperantes Legibus,aliquid ſecundum præceptum Legis,aut cõtrà facimus,l.52.§.lege, D.de obligationib.& actionib.

Ex Lege nubere,l.vlt.D.de ſtatuliber.

Lege poßidere hereditatẽ,l.11.D.ſi quis omiſſ. *Lege obuenire* proprè dicitur hereditas,quę ab inteſtato Lege 12.Tab.defertur.Cicer.lib.3.in Verr. *Lege hereditas ad gentem Minutiam veniebat.* Terent.Andr.Act.5.Sc.6. *Eius morte ad me redierunt bona*, vbi Donatus, *Hic ius tractauit,dicẽdo, Redierunt: quia in familiam redeunt, ſi non eſt heres de proximo,aut ex teſtamento.* Idẽ Terent.Hecyr. Act.2.Sc.1. *Ea ad nos redibat Lege hereditas*,quo loco Donatus. *Verbo*,ait,*iuris vſus eſt. Ea enim Legitima eſt hereditas,quæ familiæ debebatur.* Sed tamen & eam Hereditatem quæ ex teſtamento defertur, non impropriè quis *Lege obuenire* dixerit, ait Vlp. in l.130.D.de verbor.ſignific. quia *Lege 12.Tab.teſtamentariæ hereditates confirmantur.*

Legibus prohibetur capere,l.18.§.1.D.de his quæ vt indign.

Legum tuendarum cauſa,l.6.§.legum,D.de bonor.poſſeſſ.

Solutus Legibus,l.31.D.de legib.bonor.poſſeſſ.

Quaſi Lex quædam tacita,l.vlt.D.de bon.damnat.

Lex ſpecialis, l.24.D.de ſtat.homin. *Antiquiores Leges*,l.27.D.de legib.

Antiquiores, poſteriores, priores Leges, l.26.& l.27.D.de legib.

Lege Agere, Qui apud Prætorem egerunt,vel Lege, vel quo alio iure,l.3.D.de offic.Prætorum.Vlp Tit.12.Regular. *Si Lege, aut legitimo iudicio agãt.* Cic.lib.1.de Orat. *Agerent tecum Lege primùm Pythagorei omnes.* Et aliâs eod.lib. *Alter plus, Lege agendo, petebat.* Idem lib.2.in Verrem. *Quis vmquam iſto Prætore, Chelidone inuita, Lege agere potuit?* Valer.Maxim.lib.7.cap.7. *Bonorum adoleſcentis poſſeßionem ei dedit, heredéſque Lege agere paſſus non eſt.*

Lege agere in hereditatem,id eſt,hereditatem, ab eo qui poſſidet, petere. Cicero lib.1.in Verrem. *Si quis teſtamento ſe heredem arbitraretur,quod tum non extaret, Lege ageret in hereditatem.* Idem lib.1.de Orato. *Cùm miles domum reueniſſet,egißétque Lege in hereditatem paternam.* Apud Terentiũ Phormione Act.5.Sc.8. Phormioni iniuriam ſibi fieri querenti expoſtulantíque, Demipho quaſi per ludibrium reſpondet, *Lege agito ergo*, id eſt, litem eo nomine intende, vel iudicio experire

pertre, ſi tibi videatur: ad quem locum Donatus, *Lege agito*, ait, *dicebatur ei, cuius intētio contemptui aduerſario videbatur. Plautus in Aulularia. Lege agito, ei cœnam coque.*

Ex his apparet, *Lege Agere*, eſſe legitima aliqua actione experiri. Eóque ſenſu, *Lege Agi*, dixit Cicero non ſemel: veluti, pro Murena, *poſſet Agi Lege necne pauci quondā ſciebant, Faſtos enim vulgò non habebant.* Idem in Diuinatione. *Quis neget oportere eorum arbitratu Lege Agi, quorum cauſa Lex ſit conſtituta.*

Inde, *Leges Actiones*, Pomponius interpretatur, *Legitimas actiones*, l.2.§. deinde ex his, D. de orig.iur. Vbi ex Legibus compoſitas fuiſſe Actiones tradit, quibus inter ſe homines diſceptarent: quæ pars Iuris, *Legis Actionum* nomen obtinuit. Eodémque capite, §. ita in ciuitate, idem Pompon. partes quibus ius conſtat colligens, in his numerat *Legis Actiones, quæ formam agendi continent.*

Quamquam non ad legitimas modò actiones, ſed ad alios quoque legitimos actus legis actio porrigitur. Apud eos enim Magiſtratus *Legis Actio eſſe*, vel *Legis Actio* Magiſtratibus data eſſe dicitur, apud quos adoptiones manumiſſionéſque explicari poſſunt. Vlpianus in l.1. D. de offic. iuriſdict. Adoptare quis apud Iuridicum poteſt, quia data eſt ei legis actio. Paul.lib.2.Sentent.Tit.26.*Apud Magiſtratus Municipales, ſi habeant Legis actionem, Emancipari & Manumitti poteſt.* Modeſtin.in l.4. D.de adoptionib. *Magiſtratum apud quem Legis actio eſt, & Emancipare filios ſuos, & in Adoptionem dare apud ſe poſſe.*

Contrà Vlpian.de legato Proconſulis loquens in l.3. D. de offic. proconſ. *nec Adoptare*, ait, *poteſt: omnino enim non eſt apud eum Legis actio*, id eſt, vt Marcianus in l. 2. eod. tit. ait, *quia non habet iuriſdictionem talem.*

Etiam *Lege agere* Lictor iubebatur, vt docui lib.5.Formular.

Verbum ex *Legibus*, ſic accipiendum eſt, *tam ex legum ſententia, quàm ex verbis*, l.6.§.vlt.D.de verbor.ſignific.

Legis Verba, Mens, Sententia, Interpretatio. Legis ſcriptum apud Quintilian. Declamat.

Legibus Abrogari, Obrogari, Erogari, Derogari, Fraus fieri, Vide ſuis locis.

Porrò præter generales Leges, quibus omnes quæ ſub imperio populi Ro. erant, ciuitates tenebantur: aliæ quoque ſpeciales erant cuiuſque ciuitatis, Municipij vel alterius loci leges

Lex cuiuſque loci, l.5.§.1.D.de iure immunit. *Leges cuiuſque Ciuitatis*, l.1.D. de munerib.& honorib. Traianus Plin. Epiſt.114.lib.10. *id ergo quod ſemper tutiſſimum eſt, ſequendam cuiuſque Ciuitatis Legem puto.* Idem Plinius Epiſt.110. *Quo iure vti debeant Bithyniæ, vel Ponticæ ciuitates, in iis pecuniis quæ ex quaque cauſa Reipub. debebūtur, ex Lege cuiuſque animaduertendum eſt.*

Lex Municipij, l.vlt.D.de decret.ab ord.fac.

Lex Municipalis, l.5.§.3.planè, D.quod vi aut clam.l.1.C.de ſeruis reipub.& apud Apuleium, lib.vn.de Platon.dogmatib.

Si Lex Municipalis permittat in Ciuitate ſepeliri, l.3.§.Diuus, D.de ſepul. viol. *Decuriones in Albo ita ſcriptos eſſe oportet, vt Lege Municipali præcipitur*, l.1. D. de albo ſcrib. *Magiſtratibus Municipalibus plerumq; Lege Municipali datur, vt cùm vnū Magiſtratū adminiſtrēt, etiam vnius hominis vicem ſuſtineat*, l.25.D.ad municipal. *Et ſi Lege Municipali caueatur vt præferrentur in honoribus certæ conditionis homines*, l.11.§.1.D.de munerib.& honorib. *Lege Municipali cauetur, vt Ordo non aliter habeatur, quàm duabus partibus adhibitis*, l.3.D.de decret.ab ord. Atq; huiuſmodi Lex municipalis, *Legis*, nomine intelligēda eſt, l.11.D.de decurionib.in qua eſt, *qui ſecundū Legem Decurio creatus non ſit*, l.11.D. de decurionib. Similiter in l.12.D. de appellationib. *ſi conſtet nullo actu ex Lege habito duumuirum creatum*, in l.3.D.quod cuiuſcumque vniuerſ. *Nulli permittitur nomine ciuitatis, vel Curiæ experiri, niſi ei cui Lex permittit, aut Lege ceſſante, ordo dedit, cùm duæ partes adeſſent, aut amplius quàm duæ.* Eodémque modo accipe quod eſt apud Cicer. Epiſt.18.lib.6.Famil. *Quæſiui à Balbo per codicillos quid eſſet in Lege. Reſcripſit eos qui facerēt præconium vetari eſſe in decurionibus, qui feciſſent non vetari* Atque Municipales Leges, patrio Municipij cuiuſque ſermone conſcriptas fuiſſe, ex l.vlt.D.de decret.ab ord.fac.colligimus, in qua Municipij Legem Græcè ſcriptam Scæuola profert. Ex hoc genere erat Lex illa *Carſeolani*, quæ captam vulpem viuere vetabat, quemadmodum Ouid.lib.1.Faſtor. ſcribit. Illic enim *Legem Carſeolanam* accipio Legem Municipij Carſeolani. *Carſeolanos* autem populos Plinius in regione quarta Italiæ ponit lib. 3. cap.12. Liuius quoque *Carſeolum*, Æquicolarum coloniam appellat. Strabo etiam lib.5. inter Valeriæ oppida Καρσεόλους recenſet.

Sanè, ſciēdum eſt, etiam Prouincialibus interdū *Leges* datas ab his qui imperiū habebat, à populo Rom. auctoritatémque legum dandarum, à Senatu: cuiuſmodi Leges in Municipalium numerum non omnino malè referri poſſunt. Exempla ex Cicero. & Plinio, ſubieci.

Illius lib.2. in Verr. verba ſunt hæc. *Haleſini pro multis & magnis ſuis, maiorúmq; ſuorum in Remp. noſtram meritis, atque beneficiis, ſuo iure, nuper, L. Licinio, Qu. Mucio Coſſ. cùm haberent inter ſe controuerſias de Senatu cooptando, Leges ab Senatu noſtro petierunt. Decreuit Senatus, honorifico Sc. vt his C. Clodius, Appij filius, Pulcher, Prætor, de Senatu cooptando Leges conſcriberet. C. Clodius, adhibitis omnibus Marcellis qui tum erant, de eorum ſententia Leges Haleſinis dedit: in quibus multa ſanxit: de ætate hominum, ne quis minor triginta annis natu: de quæſtu quem qui feciſſet, vt legeretur, de cenſu: de ceteris rebus.* Idem eodem lib. Siculorum iudiciariã *Legem Rupiliam* laudat, quàm Prætor Rupilius ex Sc. de decem legatorũ ſentẽtia, ei Prouinciæ dederat, cuius capita duo adfert. *Siculi*, inquit ille, *hoc iure ſunt, vt quod Ciuis cum Ciue agat, domi certet ſuis legibus: quod Siculus cum Siculo, non eiuſdem ciuitatis, vt de eo Prætor iudices ex P. Rupilij decreto, quod is de decem legatorum ſententia ſtatuit (quam legem Siculi Rupiliam vocant) ſortiatur*, &c. Et alibi. *Tum eum docet Heraclius non poſſe eo die ſortiri, quòd Lex Rupilia vetaret diebus 30. dicam ſortiri, quibus ſcripta eſſet.* Eodémq; ipſo libro, *inter Aratores & Decumanos, Lege frumentaria, quam Hieronicam* appellabant, iudicia fieri ſolita docet.

Plin. Epiſt. 83. lib. 10. *Cautum eſt Pompeia Lege, quæ Bithyniis data eſt, ne quis capiat Magiſtratum, néve ſit in Senatu, minor annorum 30. Eadem Lege cõprehenſum eſt, vt qui ceperint magiſtratum, ſint in Senatu.* Idẽ Plinius Epiſt. 113. *Lex Pompeia qua Bithyni & Pontici vtuntur, eos qui in bulem à Cenſoribus leguntur, dare pecuniam non iubet.* Rurſumq; Epiſt. 115. lib. 10. *Lege Pompeia permiſſum Bithynicis ciuitatibus adſcribere ſibi quos vellet ciues, dum ciuitatis nõ ſint alienæ, ſed ſuarum quiſque ciuitatum quæ ſunt in Bithynia: Eadem Lege ſancitur, quibus de cauſis è Senatu à Cenſoribus eiiciantur.*

Legislator, l. 23. §. 1. & l. 29. §. lex menſium, D. ad L. Iul. de adult. l. 32. D. de legib. Quintilian. lib. 11. *apud Græcos lator Legum ad iudicem vocabatur.*

Lex aliàs Pactumconuentum Venditioni, Locationi, Donationi, Dotiſ dationi, Traditioníve, inſertum: Conuentionem, Pactionem, Condicionem in negotio contrahendo adiectam, aut in rei traditione appoſitam, ſignificat.

Lex Contractus, l. 8. D. de præſcript. verb. l. 24. D. depoſiti. *Conductionis*, l. 25. §. conductor, & l. 55. §. vlt. D. locati, *Locationis*, l. 1. D. de ſuperficieb. l. 1. D. de loco publ. l. 3. §. planè, D. vti poſſid. l. 29. D. locati, l. 77. D. pro ſocio.

Lex Donationis, l. 22. D. de ſtatu hom. l. 16. §. vlt. D. de manumiſſ. vind. l. 8. D. qui ſine manumiſſio.

Lex Obligationis, l. vlt. D. de ſolutionib. Sic & *Leges Syngraphæ* accipere debemus, apud Plautum. Aſinar. Actus 4. Scen. 1.

Hæc Lex traditionis, l. 17. §. hæc lex, D. de ſeruit. vrb. præd.

Lex Venditionis, l. 22. & l. 60. D. de contrah. empt. l. vlt. D. de lege commiſſ. l. 8. C. de diſtrac. pignor. Theophil. Inſtitutio. de ſucceſſionib. bonor. *Legem Venditionis bonorum*, ὅρον τῶν διαπιπρασκομένων vertit. Et ita, *Manlianas venalium vendundorum Leges*, dicit Cicero lib. 1. de Orato.

Legem contractui dant Pacta, quæ in ingreſſu contractus facta ſunt, l. 7. §. quinimmo, D. de pactis. *Contractus Legem ex conuentione accipiunt*, l. 1. §. ſi conuenit, D. depoſiti. *Hoc ſeruabitur quod initiò conuenit. Legem enim contractui dedit*, l. 23. D. de diuerſ. regul. *Prætoriæ ſtipulationes Legem accipiunt de mente Prætoris, qui eas propoſuit*, l. 52. D. de verb. oblig.

Lex Commiſſoria quæ in venditionib adiicitur, l. 3. D. de lege commiſſor. *Fundus* autem *Lege commiſſoria venire* dicitur, *qui ita venit, vt niſi intra certum diem pretium ſit exſolutum, inemptus fieret*, l. 4. & l. 5. D. de lege commiſſor. vel, *cùm venditor in Lege ita cauet, ſi ad diem pecunia ſoluta non ſit, vt fundus inemptus ſit*, l. 2. D. eod. tit. Eóque modo, *Legem non improbatam, contractui dici*, ait Papinian. in l. 13. §. idem, D. de actionib. empt. Huius legis conuentionalis fit mentio in l. 38. D. de minorib. Exempla verò pete ex noſtro Formular. 6. In pignoribus vtique eam reprobatam docet Rubr. de lege commiſſ. in pignor. reprob. Cod.

Lex Cenſoria, quæ publicanis, ſeu vectigalium redemptoribus, in publicorum locatione, à Cenſoribus dicebatur, l. 203. D. de verbor. ſignif. & apud Ciceron. 5. in Verrem, & Oratio. de Prouinc. conſularib. & 3. de Nat. Deor. & Epiſt. 1. ad Q. Fratrem, Varron. lib. 2. de re ruſt. cap. 1. & Feſtum Pomp. lib. 17. Eiuſmodi eſt *Lex vectigalis*, de pecore, in l. 2. §. ſi publicanus, D. de vi bonor. rap.

Nec abſimili figura, *Leges Colonicas*, dixit Varro lib. 1. de re ruſtic. cap. 2.

Hoc eodem ſenſu accipe, *Ædificiorum Leges*, apud eumdem Varr. lib. 4. de lingua Lat. Paul. in l. 33. D. de ſeruit. vrb. *Cùm in Lege Ædium ita ſcriptum eſſet, &c.* Plin. lib. 36. cap. 23. *Antiquarum ædium Legibus inuenitur.* Sic quoque *Legem Prædij* interpretor apud Cic. in Partitio. cùm ait,

Aut cùm ex Lege Prædij, quæritur, quæ ſint Ruta & Cæſa, & Leges vrbanorũ prædiorum, apud Varro. lib. 4. de ling. Lat. *Legibus prædiorum vendundorum.* Pompon. in l. 5. D. de ſepul. viol. Sic etiam exaudi *Legem Mancipij*, apud Cicer. lib. 1. de Orato. & lib. 3. Offic. & Varro. lib. 5. de ling. Lat. & *Legem ſaltus datam*, in l. 2. C. de noxal.

Leges etiam *Agris dicuntur de eorum conditionibus*, l. 1. §. vlt. D. de aqu. cottid. ab his ſcilicet qui eos agros conſtituerunt, finierúntque, vt Hygenus in lib. de limitibus agrorum ſignificat.

Legem conſignare, l. 13. §. idem Iulianus, D. de actionib. empt. *Legem conſcribere venditor, & is qui locat*, l. 39. D. de pact. Vitruu. lib. 1. cap. 11. *Vt Legibus ſcribendis prudentia caueri poſſit, & locatori & conductori.*

Venditor fundi Geroniani fundo Botroiano quem retinebat, Legem dederat, ne, l. 13. D. commun. præd.

Legem dandam operis talem ne quid noceat vicinis, l. 15. §. ſi quid vitio, D. de damn. inf. Martial. Epigr. 36. lib. 1. *Lex hæc criminibus data eſt iocoſis. Prior donatio propter Legem in exordio datam retinetur*, l. 42. D. de mort. cau. donat.

Legem ſuæ rei dicere, l. 20. §. 1. D. de pact. dotalib. *Legem quam rebus tuis, donando, dixiſti*, l. 9. C. de donationib. *Si Titulo liberalitatis res tuas in ſponſam conferendo certam dixiſti Legem*, l. 8. C. de cond. ob cauſ. *Legem traditioni dicere*, l. 6. D. comm. præd. l. 15. §. vlt. D. de ſtatuliber. *Legem quam dixiſti, cùm dotem pro alumna dares*, l. 10. C. de pactis, l. 1. C. de pact. conuent. Plautus Mercator. Act. 5. Sc. vlt. *Dicamus ſenibus Leges.* Quod genus loquendi etiam Iuſtinus lib. trigeſimo octauo vſurpat.

Lex contractui dici, l. 13. §. ibidem, D. de action. empt. id eſt condicio & pactio, vt l. 2. §. vlt. D. de contr. empt. *Lex vectigali fundo dicta erat, vt*, l. 31. D. de pignorib. Horat. Epiſt. vlt. lib. 2. *Prudens emiſti vitiorum: dicta tibi eſt Lex. Dictam Legem donationi*, l. 8. C. de condict. ob cauſ. *Lege fundo vendito dicta, vt*, l. 5. D. de leg. commiſſ. *Lege dicta, domus facienda locata erat*, l. 60. §. lege, D. locati.

Ex Lege dicta libertatis in vendendo, l. vlt. D. de ſeru. export. *Venditor eam Legem inſeruit, vt*, l. vlt. §. vlt. D. de reſcind. vend. *Venditor, ſiue donator, non ſibi vult Legem imponi, ſed ei qui accepit*, l. 7. §. vxori, D. de donat. int. vir.

Cùm venditor fundi in Lege ita cauerit, l. 2. D. de leg. commiſſ. *Legibus prædiorum vendendorum cauetur*, l. 5. D. de ſepulc. viol. *Contra quam Lege venditionis cautum eſt*, l. 6. §. vlt. D. de ſeru. export. *Comprehenſum erat Lege venditionis*, l. 60. D. de contrah. empt. *Cùm Lege locationis comprehenſum eſt*, l. 77. D. pro ſocio.

Si Lege operis locandi comprehenſum eſſet, vt, l. 13. §. ſi lege, D. locati. *Cùm Lege locationis non eſſet comprehenſum, vt*, l. 61. D. locati. *Qui fundum vendiderat in Lege ita dixerat*, l. 29. D. de ſeruit. præd. ruſtic. l. 40. D. de contrah. emp. *Qui ædem faciendam locauerat, in Lege dixerat*, l. 30. §. qui ædem, D. locati.

Si cùm fundum venderes, in Lege dixiſſes, l. 68. D. de cont. empt. *In Lege Emptionis dictum eſt*, l. 13. §. ſi Titius, D. de actionib. empt. *Fiſtulas emptori acceſſuras in Lege dictum erat*, l. 78. D. eod. tit.

Lege Locationis ſcriptum erat, l. 29. D. locati.

Cùm in Lege venditionis ita ſit ſcriptum, l. 33. D. de contrah. empt. *In Lege fundi vendendi Lapidicinæ exceptæ erant*, l. 77. D. de contrah. empt. *Si habitatio Lege venditionis recepta eſt*, l. 53. §. ſi habitatoribus, D. eod. tit.

Hac *Lege*, ſeu, *ea Lege*, id eſt, *ſub hoc pacto*, vt loquitur l. 56. D. de contrah. empt.

Si quis minori viginti annis hac Lege ſeruum dederit, l. 16. §. vlt. D. de manumiſſ. vind. *Ea Lege donatum ſibi eſſe ſeruum*, l. 135. §. ea lege, D. de verb. oblig. *Si hac Lege emi vt manumittam*, l. 3. §. 1. D. de ſuis, & legit. *Qui hac Lege emerit vt manumittat*, l. 6. D. qui ſine manumiſſ. ad liber. *Ei qui hac Lege emptus ſit, vt*, l. 4. D. eod. tit. *Si fundum emiſti ea Lege, vt*, l. 51. D. de action. empt. *Qui fundum ea Lege emerat, vt*, l. 78. §. qui fundum, D. de contrah. empt. *Fundi partem dimidiam ea Lege vendidiſti vt*, l. 79. D. eod. tit.

Si quis hac Lege veniit, vt l. 3. D. de ſeruit. export. *Seruus ea Lege veniit ne*, l. 7. D. de ſeru. export. Cato de re ruſtic. cap. 146. *Oleam pendentẽ hac Lege venire oportet*, & cap. 146. *Hac Lege Vinum pendens venire oportet*, & cap. 150. *Fructus ouium hac Lege venire oportet*, id eſt, *hoc modo*, vt ait, cap. 148. Idem cap. 149. *Qua Lege pabulum hybernum venire oporteat. Titius ea Lege ſeruum vendidit, vt*, l. 9. D. de ſeru. export.

Si hac Lege emi, vt manumittam,l.10.D.de in ius vocan.*Si hac Lege vendiderit vt manumittatur*, l.11.§.1.D.de minorib.& ibid.*Si is qui emit hac Lege.Si hac Lege accepit quaſi in nauem impenſurus*,l. 4.& l.1.§.vnde quærit, D.de exercitor.*Captiuos ſub Lege venumdare*, Suet. in Augusto, cap.21. *Colonus Villam hac Lege acceperat,vt*,l.30.§.vlt.D.locati.*Ea Lege fundum locaui,vt*, l.51. D. locati. Cato de re Ruſt.cap.145.*Oleam faciendam hac Lege oportet locare*, id eſt, *hoc modo*, vt idem loquitur,cap.144.*Lege venditionis illa facta*, l.72.§.vlt.D.de contr.empt.

Certa Lege traditis rebus,l.5.C.de rer.permut.*Si certa Lege voluit cum eo contrahi*, l.11. §. conditio,D.de inſtitoria.*Præpoſitio certam Legem dat contrahentibus*, l. 1. §. igitur. D. de exercitoria. Quin & teſtator *Legem dicere teſtamento dicitur*,l.14.§.Diui,D.de legat.1.*Qui incertus de ſtatu ſuo eſt,certam Legem teſtamẽto dicere non poteſt*, l.14.D.qui teſt.fac.*Quia non ſibi teſtator Legem dixiſſet, ſed Legatario*,l.40.§. vlt. D.de fideic. libert. *Nemo eam ſibi poteſt Legem dicere,vt à priore ei recedere non liceat*,l.22. D. de legat.3.

LEGITIMVM,vt plurimum,eſt quod ex veteri & antiqua Lege,nimirùm 12. Tabular.deſcẽdit: & tam, quod ex verbis, quàm quod ex mẽte eius Legis introductum, receptúmque eſt, Legitimi nomen obtinet,verumtamen,& id quod nouis Legibus,atque adeò quod SConſultis & Conſtitutionibus principum introductum, inſtitutum, confirmatum, comprobatúmque eſt,*Legitimi* appellationem ſibi vindicat.

Legitimi autem Epitheton , tàm Perſonis, quàm Rebus, Actionibus, Temporibus, adplicatur.Imprimis enim *Legitimus Heres*,l.26.D.de negot.geſt.l.17.D.de caſtren.pecul. & l.30. D.de excep.rei iud.l.1.D.quis ordo,& l.2.D.de ſuis & legitimis. l.1. C. de ſuis & legitimis, §.& primo,Inſtitut.de bonor.poſſ.& apud Apul. Apolog.2. *qui Lege heres eſt ab inteſtato*,vt loquitur Pompon.in l.29.§.vlt.D.de ſtatulib.ſeu,*qui ab inteſtato ſuccedit*, vt l.8. D. de iure codicill.Qui & *Iuſtus Heres* appellatur,vt docui lib.ſuperiore.Itaque Bonorum poſſeſſio, ex capite *Vnde Legitimi,omnem vocat qui ab inteſtato potuit eſſe heres : ſiue Lex 12. Tabul.eum Legitimum heredem faciat, ſiue alia Lex, Senatuſconſultum. Denique mater quæ ex SConſulto venit Tertylliano,item qui ex Orphitiano ad Legitimam hereditatem admittuntur,hanc Bonorum poſſeſſionem petere poſſunt*,l.2. D.vnde Legitimi.Et generaliter,*quotieſcumque vel Lex, vel Senatus,defert hereditatem,non etiam bonorum poſſeſſionem,ex hac parte eam petere poteſt*, l.3.D.eod.tit. l.1. §.filio, D. ad Sc. Tertyll. Et ita in l.74.§.1.D.ad Sc.Trebell.*mater inteſtata* deceſſiſſe proponitur, *vtriſque liberis Legitimis heredibus relictis* : quibus nimirùm ex Orphitiano Sc.hereditas defertur: ante quod Sc.dumtaxat *Vnde proximi Cognati*,non etiam *vnde Legitimi*, bonorum matris ſuæ poſſeſſionem petere liberi poterant,l.1.§.ſi qua prægnans,D.vnde cognati.

Iure Legitimi heredis poſſeſſio defertur adgnatis, l.8.D.vnde cognati. *Legitimi heredis iure,bonorum poſſeſſio Legitimis capite deminutis non datur*, l.5.D.eod. tit. *Legitimus heres & Scriptus*, opponuntur,l.27.D.de condicionib.inſtit.l.14.§.vlt.D.ad L.Falcid.l.14.D.de tranſactionib. vt,*Legitimè heres & teſtamento heres ſcriptus*,opponuntur,apud Vlpian. Tit.20. Regul. *Filius eius qui ab hoſtibus captus eſt, ſi deceſſerit, patre captiuo viuo : ſi quidem pater ibidem deceſſerit, quaſi paterfamilias Legitimum habebit ſucceſſorem*, l.9.D.de caſtren.pecul.

Legitimi ciues,l.32.D.de iure fiſci.

Legitimus Curator,ad quem è Lege 12.Tab. Curatio furioſi aut prodigi pertinet, l.13. D.de curatorib. fur. *Legitimi curatores ſunt*,(ait Vlpianus Tit.13.Regul.)*qui ex Lege 12.Tabular.dantur. quæ Lex furioſum, itémque prodigum, cui bonis interdictum eſt, in curatione iubet eſſe adgnatorum.*

Legitimi defenſores,l.17.C.vbi petant.tutor.

Legitimi Liberi, *Naturalibus* oppoſiti,eos ſignificant,qui ex Legitimis & iuſtis nuptiis quæſiti procreatique ſunt,l.45.D.de vulg.& pupill.

Legitimi Magiſtratus, l.2.§.populo,D.de orig.iur.

Legitimi Teſtes, qui ex Legibus teſtamento adhibendi ſunt,l.16.§.1.de vulg.& pup.

Legitimus Tutor, l.19.D.ad Sc.Velleian.l.1.§.oſtendimus, D. de ſuſpect. tut. l.5. C. de dolo malo.*Legitimi*,ait Vlp.Tit.12.Reg.*Tutores ſunt,qui ex Lege aliqua deſcendunt.Per eminentiam autem Legitimi dicuntur , qui ex Lege 12.Tab.introducuntur : ſeu propalam,quales ſunt Adgnati, ſeu per conſequentiam,quales ſunt Patroni.*Iuſtinian.Inſtit.de legit.adgnator.tut. *Quibus teſtamento tutor datus non ſit,his ex Leg.12.Tab.adgnati ſunt tutores,qui vocantur Legitimi.Legitimos tutores nemo dat:ſed Lex 12.Tabul.fecit tutores*,l.5.D.de legitim.tutorib. *Legitimi tutores,& teſtamentarij, ſiue ex inquiſitione dati*, opponuntur l.14 §.ſin autem, D.de ſolutionib.

Actus Legitimi, veluti *Mancipatio, Acceptilatio,Hereditatis aditio,Serui optio,Datio tutoris*, l.77. D.de diuer.regul.*Intra dies Legitimos quibus appellari licet* , l.vlt. C.de iis qui per met. iud. non appella-

appellauer.id eſt.*intra biduum*,vel *triduum*,ex die ſentétiæ latæ computandum, vt docet l.1.§.biduum,D.quando appell.ſit,ſeu altera die, vel tertia, vt d.l.1.§.quod in ſentētiis.Quod tépus Oratione D.Marci præſcriptum fuiſſe,non male colligitur ex d.l.1.§.dies autem.

Legitimus Modus, in l.5.§.1.D.de mort.inf. quo abeſſe ab ædificiis buſta monumentáque Lex 12.Tabul.conſtituit,teſte Cic.lib.3.de Legib.

Legitimus Modus in l.21.D.de donationib.qui donationib. Lege præſtitutus,olim erat,cuius meminere,l.24.D.eod.tit.l.36.D.mort.cau.donat.l.5.§.ſi donaui, & §.ſi eum qui, D. de doli except.l.1.D.quib.mod.pig.Quod & illa Pauli verba comprobant, quæ extant lib.5. Sent.Tit.11.*Et qui aliquem à latrunculis,vel hoſtibus eripuit,in infinitum dare non prohibemur.*Legem autem quæ donationibus modũ ſtatuit,Cinciam fuiſſe indicat l.4.de donationib. in C.Th.

Legitimus Modus Honorarij,in ſingulis cauſis vſque ad centum aureos,l.1.§.honorariis, & §. licita,D.de extr.cognitio. l.3.C. de poſtuland. quem Senatuſconſulto conſtitutum, Tacit. lib.10 oſtendit.

Legitimo Modo alienare, l.7.§.1.D.de curat.fur.*Legitimo modo ſatisfacere Creditori*, l.8.C.de inoff.teſtam.

Legitimus Numerus decurionũ,l.2.D.de decret.ab ordin.fac.id eſt Lege *Municipali*,pręfinitus, l.7.D.eod.tit. qua cautum fuiſſe,vt *Ordo non aliter haberetur, quàm duabus partibus adhibitis*, tradit Vlpia.l.3.D.eod.tit.Vnde in l.3.D.quod cuiuſc. vniuerſit.*aut Lege ceſſante, Ordo dedit,cùm due partes adeſſent,aut amplius quàm duæ.* Quæ quidem duæ partes Ordinis,totius Curiæ inſtar exhibent,l.45.C.de decurionib.lib.10.Similitérque,*Legitimus Numerus*,apud Plinium Epiſt. 113.lib.10. eſt Lege Pompeia qua Bithyni & Pontici vtebantur, aut certè Lege aliqua municipali,præſcriptus.

Legitimus Numerus,apud Paul.lib.4.Sentent.Tit.1.eſt Lege Fuſia Caninia definitus& præſtitutus.*Legitimus Senatus*,apud Spartian.in Hadriano,& Capitolin.in Pertinace.

Legitimus Equus,apud Ouid.lib.3.Faſtorum,id eſt,*Publicus*, vt loquitur Varro, lib.7. de lingua Lat.vt & Vlpian.l.2.D.de in ius voc.quo videlicet Equites merebant.

Legitima Ætas,25.annorum ætas appellatur,quòd Lege Lætoria in id vſque tempus adoleſcentes Curatorum auctoritate regerentur. Quam appellationem ipſe olim ſola coniectura ductus inde fluxiſſe docui. Verùm omnem dubitationem prolata poſtea Imp. Conſtantini Conſtitutio exemit,quæ eſt in l.2. de donationib.in Cod. Theodoſ. cuius verba ſunt hæc. *Donec annos Lætoriæ Legis egreſſus, Legitimam compleuerit ætatem.* Et ita, *Legitima Ætas*, accipitur in l.32.§.vlt.D.de teſt.tut.l.20.§.vlt.D.de liberat.leg.l.1.D.de fideiuſſorib.tutor. l.vlt. in fin.D.de appellatio.l.27.D.de neg.geſt.l.vlt.§.Diuus,D.de publican.l.41. D.de fideiuſſ. l.16.C.eod.l.12.C.de adminiſtr.tut.l.1.C.de tutorib.& cur.qui ſatis non ded.l.2.C.ſi mater indemnit.l.1.C.de cur.fur.l.1.C.ſi quis ignor.rem minor.l.1.C.ſi maior fact.l.2. C. de tēp.in integr.reſt.l.4.& l.5.C.de tranſact.l.1. C.ſi tut.vel cur.l.1.C.ſi aduerſ.rem iud.l.2.C.in quib. cauſ.reſt.in integ.l.vlt.C.de his qui ven.ætat.l.2.C.qui ætat.vel profeſſ.lib.10.C. *Ad Legitimam ætatem peruenire*, l.10.C.de appellationib.*Legitimæ Ætatis eſſe*, l.1. C.ſi quis ignor.Sic & *Legitimum ſtatum Ætatis* interpretor, in l.77.§.curat.D.de leg.2.& l.penult.C. quando dies leg.

At apud Liuium,lib.26.*Legitima Ætas*,eſt Legibus Annalib.præſcripta:de quibus vide Cic. Philipp.5.Feſtus Pōp.*Annaria Lex dicebatur ab antiquis,ea qua finiuntur anni Magiſtratus capiendi.* Vnde Ouid.lib.3.Faſtor.---*Finitáque certis,*

Legibus eſt Ætas,vnde petatur honos.

Legitima Accuſatio,quæ ex Leg.Iulia de adult.inſtituitur,l.11.§.quę propter,D.ad Leg.Iul. de adulter. *Legitimæ Actiones*,l.19.D.de oper.no. nũt. id eſt, *quæ Legibus proditæ ſunt*, vt loquitur Pompon.l.11.D.de præſcript.verb. *quæ ex Legitimis & Ciuilibus cauſis deſcendunt*, vt §. ſed iſtæ quidem,Inſtit.de actionib.ad differētiam earum quas Prætor ex ſua iuriſdictione comparatas habet, §.ſed iſtæ quidem, Inſtitut. de actionib. Et ita *Legitimæ Actiones*, *Honorariis* obiiciuntur,l.32.D.ad L.Falcid.Paulus lib.ſingul.& Tit.de iniuriis,vt eſt in Lege Dei,Tit.2. *Iniuriarum Actio,aut Legitima eſt,aut Honoraria,Legitima,ex Lege 12.Tabular.*

Legitima Actio,veluti de Paſtu Pecoris:de Pauperie: quæ ex Lege 12.Tab. proficiſcuntur: item,Damni iniuriæ,quæ ex Lege Aquilia,l.14.§.vlt. D. de pręſcript. verb. Actio quoque Aquæ pluuiæ arcendæ *Legitima* appellatur,vt quæ ex Lege 12.Tab.deſcēdat,l.22.§.vlt.D.de aqu.& aq.plu.vbi *Legitima Actio*, & *Vtilis* opponuntur. Ac planè, *Legitimas Actiones,ex Legibus 12.Tabul.compoſitas* fuiſſe,ait Pomp.in l.2.§.deinde ex his,D.de orig.iur. de quibus ſentit Papian.cùm ait,*Ceſſantibus iudiciis proditis & vulgaribus actionibus*,l.1.D. de præſcript. verb. & Celſus,cùm *vulgaria, atque vſitata actionum nomina* dicit,l.2.D.eod.tit.

Legitimam cauſam habet ea Actio, per quàm quæritur an aliquis liber ſit, §.præiudiciales,Inſtitut. de actionib.

Legitimam Ceram,tabellam iudiciariam appellat Cicero in Diuinatio.

Legitima Cognatio, ait Gaius in Lege Dei,Tit.16. *hæc eſt,quæ per virilis ſexus perſonas coniungitur*,qua Legitima Cognatione iuncti,*Adgnati* appellantur.

Legitimæ cognationes, quæ Adgnatorum ius habent,quod ipſum ciuile,& L.12. Tab. introductum eſt,l.12.§.vlt.D.de ritu nupt.Etiam Modeſtinus *Legitimam Cognationem*(quæ & *Ciuilis* dicitur) *per ſe, ſine iure Naturali*, vocat eam quæ per adoptionem contingit, l. 4.§. cognationis, D.de gradib.& adfinib.

Legitima Computatio,l.6.C.ad L.Falcid.*Minus Legitima coniunctio*,l.7.C.de nuptiis.

Legitima Conſtitutio, Cic.lib.2.ad Herenn.

Legitima Conuentio, eſt quæ Lege aliqua confirmatur,l.6.D.de pactis.Quales ſunt,quæ de Furto & Iniuria fiunt,quas Lex 12.Tab.comprobat.*De Furto* enim *paciſci Lex permittit*, l.7.§.ſi paciſcar,D.de pactis.vt & de Iniuria,hoc carmine,*Si membrum rupit,ni cum eo pacit.* Vnde & *Iniuriarum*, item, *Furti actiones, per pactum ipſo iure tolli*, ait Paul.l.17.§.1.D.eod.tit.

Legitima Exactio, l.23.C.de ſolutionib.

Legitima Hereditas,l.1.D.de adſignand.libert.l.7.D.ſi tab.teſtament.l.2.& l.4.D.vnde legit.l.16.D.de his quæ vt indign.l.27.D.de negot.geſt.l.6.& l.13.§.1.D.de bonor.poſſeſſ.l.11. D.de bonor.poſſeſſ.contr.tab.l.22.D.ſi quis omiſſ.id eſt, quæ *Iure Legitimo obuenit*, vt l.3.§ de illo,D.pro ſocio.vel *quæ Lege obuenit*,vt l.130.D.de verb.ſignific. Sicuti quæ proximo adgnato defertur ex Lege 12.Tab.item quæ ex nouis Legibus,ex Sc.& Conſtitutionib.principum,l.1.& l.3.D.de hered.pet.l.2.D.fam.erciſ.l.7.D.de cap.minut.*Legitimæ hereditates,quæ ex Lege 12.Tabul.veniunt,item quæ ex Legibus aut S.Conſultis*,l.11.D.de ſuis & legitimis,l.1.§.capitis, D.ad Sc.Tertyl.*Ad legitimam matris hereditatẽ, filij ex Sc.Orphitiano admittũtur*,dic.l.1.D.ad Sc. Tertyllian.*Legitima hereditas, quæ Patrono defertur*,l.3.§.1.D.de ſuis & legit. l.6.§.ſi patronus, D.ſi quis omiſſa cauſ.

Legitimarum hereditatium ius,l.37.D.de vulg.& pup.

Legitima Latitudo viæ, l.13.§.latitudo,D.de ſeruit.præd.ruſtic.id eſt, *Lege finita*, vt loquitur Celſus in l.6.§.poſſunt,D.quemad.ſeruit.amitt.ſeu, *Lege 12.Tabular.comprehenſa*,dic.l.13.§.vlt. Hæc autem *Latitudo,ex Lege 12.Tabul.in Porrectum,octo pedes habet : in Anfractum, ſedecim*,l.8.D. de ſeruit.vrban.præd.

Legitima Nuptiæ, l.11.§.mulier,D.ad L. Iul.de adulter.l.11. D.de ſtatu hom.l.6.C.de ſuis & legit.l.7.& l.8.C.de patr.poteſt.quæ videlicet ſecundum iura ciuitatis Romanæ contractæ ſunt,Inſtit.de nupt.in princ.Gaius lib.1.Inſtitut.Tit.4.l.19.D.de ſtatu homin.

Legitima obſeruatio, quæ diuortio faciendo Leg.12.Tab.vel. L.Iulia de adulteriis, præfinita eſt.l.35.D.de donat.inter vir.l.43.D.ad Leg.Iul. de adulter. *Milites quomodocumque Teſtamentum fecerint, valet, etiam ſine Legitima obſeruatione*, Vlpian. Tit.24.Regul.id eſt, etiam non obſeruatis iuris ciuilis regulis.

Legitima Pars,l.19.D.de bonis libert.l.1.C.de bonor.poſſ.contr.tab.libert.l.1.C.ſi in fraud. patron.id eſt,patrono debita ex Lege Papia,vt §.ſed poſtea, Inſtitut. de ſucceſſ. libert.Iuſtinian.*Νόμιμον μέρος*,vocat Nou.89.

Legitima perſona ſtandi in iudicio,Rubr.qui legitimam perſo.ſtan.Cod.*Legitimæ perſonæ*,l.vlt. C.de Carbon.edic.

Legitima pœna furti, l.7.§.1.D.de condict.furt.l.9.C.de furt.

Legitima verò *pœna*,in l.1.§.ſed non vtique, D.ad Sc.Turpill. eſt, quæ Lege Remmia calumniatoribus irrogatur.

Legitima pœna nulla eſt Stellionatus,cùm nec Legitimum crimen ſit,l.3.§.1.D.ſtellionatus.*Legitima pœna*,apud Sueton in Claudio,cap.13.id eſt,Legibus impoſita.*Legitimæ pœnæ*,l.9.C.ad L.Iul. de adult.quæ Lege Iulia de adulteriis irrogantur.

Legitimis probationibus oſtendi, l. 40.D.de teſtam.milit.

Legitima ſoboles, l.5.C.de adoptionib.

Legitima Adgnatorum Succeſſio,Inſtit.de legit.adgnat.ſucceſſ.

Legitima ſucceſſio, l.vlt.C.de Carbon.edic.*Legitimæ Succeſſiones*, l.11.C.de inoff.teſtam.

Legitima portio, liberis debita,olim quarta pars fuit eius, quod ab inteſtato ad liberos perueniſſet,ſiue Lege Glicia,ſiue qua alia,vel Conſtitutionibus principum, definita, §.ſed hæc ita,Inſtitutionib.de inoff.teſt.l.9.C.de impub.& al.ſubſtit.l.8.l.31.& l.34.C.de inoff.donat. iuncta l.8.C.de inoff.teſt.

Legitima poſtu-

Legitima poſtulatio, apud Plin. Epiſt. 14. lib. 5. quæ Lege ſubnixa erat. *Legitima Quæſtio*, apud Cicer. pro Cluentio, nimirum Lege Cornelia de Veneficiis cõſtituta. *Legitima Quantitas*, in l. 25. C. de donat. int. vir. quæ legibus conſtitutionibúſque definita ac præſcripta eſt, l. 34. C. de donationib.

Legitimæ Tutelæ, l. 7. D. de capite minut. *Legitimæ Tutelæ, Lege 12. Tabular. Adgnatis delatæ ſunt, & Conſanguineis: item Patronis, id eſt, his qui ad Legitimam hereditatem admitti poſſunt*, l. 1. D. de legit. tutor. *Tutela Legitima quæ Patronis defertur è Lege 12. Tabular. non quidem ſpecialiter vel nominatim delata eſt: ſed per conſequentias hereditatium, quæ ex ipſa Lege patronis datæ ſunt*, l. 3. D. de legitimis tutorib. *Ex Lege 12. Tabularum, Libertorum & Libertarum tutela ad Patronos, liberóſque eorum pertinet, quæ & ipſa Legitima tutela vocatur: non quia nominatim in ea Lege de hac tutela caueatur, ſed quia perinde accepta eſt per interpretationem, atque ſi verbis Legis introducta eſſet*, §. 1. Inſtit. de legit. patron. tut.

Patrono Legitimo Tutore mortuo, Liberi eius ſunt Legitimi Tutores, Inſtitut. de fiduciar. tutela. *Exemplo Patronorum, recepta eſt & alia Tutela, quæ & ipſa Legitima vocatur: Nam ſi quis Filium, aut Filiam, Nepotem, aut Neptem, ex Filio, & deinceps, impuberes emancipauerit, Legitimus eorum Tutor erit*, Inſtit. de legit. parentium tut. Præterea *ſi Parens Filium, vel Filiam, Nepotem, vel Neptem, vel deinceps, impuberes, manumiſerit, Legitimam nanciſcitur eorum Tutelam*, Inſtit. de fiduciar. tut. Sed & *Legitimam Tutelam*, appellant Impp. quam matres ex Legis permiſſu ſuſcipiunt, l. 6. C. ad Sc. Tertyl. Et ita in l. 6. C. in quib. cauſ. pign. *Si mater Legitima liberorum Tutela ſuſcepta.*

Legitimam Vſuram, Centeſimam accipiendam eſſe docui lib. 3. Selectar. Antiquitar. Eáque *Legitimarum Vſurarum* interpretatio facienda eſt in l. 7. §. pecuniæ, & ſi quis autem, D. de adminiſtr. & peric. l. 13. §. ibidẽ, D. de actionib. empti, l. 1. §. pacto, D. de pignorib. l. 14. l. 15. & l. 16. C. de vſuris, l. 1. C. de vſur. pup. Proinde *Legitimæ Vſuræ*, eædem *Grauiſſimæ*, & *Maximæ*, ſunt, vt apparet ex l. 7. §. pecuniæ, & §. ſolent, D. de adminiſtr. & peric. coniuncta l. 38. D. de neg. geſt. Eodémque modo, *Legitimum modum Vſurarum* accipio, in l. 2. §. vlt. D. de eo quod certo loco.

Legitimas vtique *Vſuras*, in l. 17. C. de locato, licitas & quæ ex more regionis frequẽtantur, intelligere debemus. Qua loquendi figura, Vlpia. in l. 10. §. ſi procurator, D. mandati. *in vſuras, ait, conuenietur, quæ Legitimo modo in regionibus frequentantur.* Et ita quoq; in l. 8. D. in quib. cauſ. pign. verba hæc, *poteſt creditor de fructibus rei ſibi pigneratæ ad modum Legitimum Vſuras retinere*: ad eas vſuras refero, quæ ſecundum morem regionis præſtantur, æquè atque in l. 26. D. de condict. indeb. verba hæc, *Si Vſuras ſupra Legitimum modum ſoluit.*

Legitima Vxor, l. 4. D. de ritu nupt. & apud Caſſiod. Epiſt. 40. lib. 7. variar. quæ & *Iuſta* aliàs appellatur, vt ſ. libro ſuperiori docuimus: nimirum quæ ſecundum leges ducta eſt, & *Ciuiliter nupta*, vt loquitur l. 28. §. ſi quis, D. de liber. & poſt. quod vocabulum in iocum non inſulsè trahens Martialis, eam quę vt Legi Iuliæ & Papiæ pareret, cœlibibúſq; irrogatas pœnas euitaret matrimonium contraxerat, iure ac meritò Legitimam Vxorem appellandam cenſet, Epigr. 76. lib. 5. his verſib.

Quæ Legis cauſa nupſit tibi, Lælia, Quincte:
Vxorem potes hanc dicere Legitimam,

Quinetiam Iuuenal. Sat. 6. *Legitimis pactam, iunctámque Tabellis*, ait eam quæ iuſta vxor futura ſit.

Legitimum auxilium, l. 8. §. vlt. D. de bonis libert.

Legitimum Ius, Cic. lib. 2. de Legibus. *Legitimum ius Quiritium*, apud eumdem Orat. pro domo ſua.

Legitimum Ius & Naturale ſeparantur, §. noſtra autem, Inſtit. de heredit. quæ ab inſtit. ſicut *Ciuile & Naturale*, in l. 4. §. cognationis, D. de gradibus. *Legitimum Ius adgnationis*, Vlp. Tit. 29. Regular.

Bonorum poſſeſſiones quædam ab inteſtato competunt habentibus ius Legitimum, vel non habentibus, propter capitis diminutionem, l. 6. §. 1. D. de bonor. poſſeſſionib.

Exemplo Iuris Legitimi, l. 11. §. vlt. D. de bonor. poſſ. contr. tab. id eſt, *Iuris Ciuilis*, vt l. 1. §. vocantur, D. eod. tit.

Quæ Iure Legitimo obuenit hereditas, l. 3. §. de illo, D. pro ſocio. *Pro hereditate quam tibi reliqui, quæ ad Fratrem meum Iure Legitimo rediret*, l. 69. D. de legat. 2.

Legitimo iure euincere hereditatem, Vlpian. Tit. 29. Regular. id eſt, *Ciuili*, vt ibidem. *Legitimo iure pertinere hereditas*, l. 22. D. de iure patronat. *Legitimo iure poßidere hereditatem*, l. 1. §. non quærimus, D. ſi quis omiſſa. *Legitimo iure ſubnixus*, l. 4. C. de legitim. heredib.

Ad Adgnatos pupilli, iure Legitimo ſollicitudinem Tutelæ pertinere, l.2.C.de legit.tut. *Siue ex Teſtamento, ſiue ex iure Legitimo, onus Tutelæ ad te perueniat*, l.vlt. C. de in litem dando tut. *Pro iure Legitimo haberi debet hominis ſani voluntas*, l.88.§.vlt.D.de legat.2. *Perinde atque ſi iure Legitimo ſtipulatio interpoſita fuiſſet*, l.4.§.vlt. D.de fideiuſſorib. & nominat.tut. *Legitima collegia*, apud Suetonium in Auguſto, cap.13.id eſt, Legibus regiis inſtituta, ſeu, *quorum corpus S.Conſultis, atque Conſtitutionibus principalibus confirmatum eſt*, vt Gaius, in l.1.D.quod cuiuſcumque vniuerſit. Nam niſi ex S.Cõſulti auctoritate, vel Cæſaris, coiërit Collegium illicitum eſt, vt docet l.3.D.de collegiis. Eáque ſunt *Collegia antiquitus conſtituta*, apud Sueton.in Iulio, cap.42.

Legitima Crimina, de quibus Lege aliqua quæſtio cõſtituta eſt, vel quæ Lege aliqua vindicantur, vt ſunt publica, l.3. §. pœna, D.de crim.ſtellionat.coniuncta l.3. §. ſtellionatus, D. de his qui not.infam.

Ex iuſto & Legitimo matrimonio editi, l. 6. C. de inceſt. nupt. *Qui naſcitur ſine Legitimo matrimonio*, l.24.D.de ſtatu homin. *Quæ in matrimonium ſe dederint non Legitimum*, l.37.§.vlt.D.ad municipalem.

Legitima Præmia militum, apud Sueton.in Veſpaſiano, cap.8.an quæ parta victoria, an quæ impletis ſtipendiis, militibus debentur, quæ *Commoda emeritorum præmiorum*, idem Sueton. vocat in Octauio, cap.23.

Legitimum ſpatium in l.14. D.de ſeruit.vrb.præd.quo Lex 12.Tabular. ambitum ædificiorũ definit.

Legitimum Tempus, in l.5.D.de vſufruct.l.3. D.quemadm.ſeruit.amitt.l.24.D.de donat.int. vir.l.12.§.ſi quis ſeruum, D. de captiuis, Lege 12. Tabular. vſucapioni præfinitum tempus ſignificat, quod *Tempus Lege definitum* dicitur in l.3.D.de vſurpationib.& *Statutum Tempus*, l.1. D.eod. tit.quod alias, *Conſtitutum Tempus*, appellari s.lib.3.docuimus. *Legitimum* autem hoc Vſucapionis *Tempus* in rebus mobilibus anni fuiſſe, in rebus verò ſoli, biennij, docet Cic.Topicis, & pro Cæcina, Vlp.Tit.20.Regular.& Iuſtinian.Inſtit.de vſucapionib. *Legitimum Tempus quo ſeruitutes pereunt*, l.13.D.quemadmod.ſeruit.amitt.& *Tempus quod ad amittendum ſeruitutem ſufficit*, l.14. D. eod.tit. *Legitimum ſpatium*, l.1.C.de præſcript.30.vel 40.annor.

Si reum conueniat intra Legitimum Tempus, l.72. D.de procuratorib.

Legitima Tempora, quibus lis perit, l.19.§.ſi cuius, D. de dolo, l.72. D.de procuratorib. l.2. D.de diuerſ.tempor.l.7.D.de munerib. & honor. l.11.D. de iudiciis, l. vn. C. vt intra cert. temp.

Legitimum Tempus, in l.32.D.de iudiciis, ad iudicandum lege, credo, Iulia iudiciaria præſtitutum.

Legitimum Tempus luctus, l.8.l.10.& l.11.D.de his qui not.infam.l.2.§.1.C. de ſecund. nupt. idcirco opinor quod Lege Regia, decem Menſium ſpatium ad Lugendos viros mulieribus ſtatutum fuit, vt Ouid.lib.3.Faſtor.docet, quod poſtea duobus menſibus auctum eſt.Seneca Epiſt. 73. *Annum feminis ad Lugendum conſtituere maiores.non vt tamdiu lugerent, ſed ne diutius: Viris nullum Legitimum Tempus eſt.* Apul.lib.8.de Aſino aur. *Boni ergo, & optimi conſules, ſi luctu Legitimo miſerrimæ feminæ neceſſarium conceſſeris Tempus, quoad reſiduus menſibus ſpatium reliquum compleatur anni.*

At in l.3.D.de vſur.& l.4.§.ſi quis condemnatus, D.de re iudic. & l.1. C. de vſur. rei iud. *Legitimum Tempus*, intelligitur, quod condemnatis ad ſoluendum Leg.12.Tab.datur.Eadem Lege ſtatutum ad dotem reſtituendam Tempus, *Legitimum* appellatur in l. 24.§. ſine autem mariti, D.ſol.matr.l.7.§.adeò, D.de pactis.

Legitimum Tempus, in l.19.D.de minorib.Legibus ſtatutum Tempus ad petendam in integrum reſtitutionem, vt l.1.C.ſi minor ſe maior.

Legitimum Tempus, in l.8.C.de non num.pec.quinquennij eſt, intra quod ex principalibus Conſtitutionibus non numeratæ pecuniæ exceptio opponi debuit, l. 9. & l.14. C. eod. tit. Inſtitut.de liter.oblig.l.1.de cauta & non numer.pec.in Fragmentis Codicum. Theoph.in §.idem iuris, Inſtitut.de exceptio.Quomodo etiam *Statutum Tempus*, interpretari oportet in l.vlt.C.de condictio.ex leg.& l.5.C.ſi cert.pet.

Legitimum Tempus honorum petendorum, apud Sueton.in Galba, cap.6.id eſt, Lege Annali.

Legitimum Tempus, apud Cic.Epiſt.8. lib.7. ad Attic.quo per legem Iuliam Prouinciis decedere Proconſules iubebantur, eáſque retinere diutius vetabantur.

Legitimum Tempus, apud Ciceronem 2. in Verrem accuſatori ad dicendum Lege præſtitutum.

Legiti-

Legitimum Salarij tempus, apud Plin.Epiſt.12.lib.3.Poſt annum muneris confectum in Prouincia.

Legitima verba,apud Varron.lib.5.de ling.Lat.pro certis,& ſollemnibus:vt & apud Ouid. lib. 1. Faſtor.his verſibus, *Curio Legitimis tunc Fornicalia verbis.Maximus indicit.*

Legitima verba in l.vlt.C.de teſtam.tut.l.14. C.de teſta. manum. Latina intelligenda ſunt. Nam Græcè directò nihil olim relinqui teſtamento poterat,vt oſtendit Vlpian.Tit.25.Regular.

Legitime`, id eſt, ſecundum Leges,iure Legitimo,vel Legitimo modo.

Legitimè adoptare,l.132.D.verb.oblig.*Relicta filia quam Legitimè in adoptionem dederat*,l.2.§.ſed ſi quis,D.ad Sc.Tertyl.

In his qui non Legitimè concipiuntur, Vlpian.Tit.6.Regular.id eſt,non ex iuſtis nuptiis.

Legitimè confecta donatio,l.2.C.de dote cauta.

Legitimè defendi,l.4.C.qui pet.tutor.

Legitimè diſtracta Res,l.12.§.quæ bona,D.de adminiſtr.& peric.

Si minus aliquid Legitimè fecero,l.88.§.vlt.D.de legat.2.*Legitimè factum*,l.4.C.ad L.Iuliam de adult.

Legitimè in iure cedi,Vlpian.Tit.20.Regular.

Legitimè mercari,l.7.§.1.D.de curat. furioſo.

Si Libelli inſcriptionum Legitimè ordinati non fuerint, l.4.§.quod ſi,D.de accuſationib.id eſt,nõ ſecundum formam Leg.Iuliæ publicorum iudiciorum præſcriptam concepti , l.3.§.1.D.de accuſationib.

Legitimè perfecta nouatio,l.4.C. de fideiuſſorib.

Legitimè quæſitus,*Spurio* opponitur l.3.§.1.D.de decurionib.

Libellorvm variæ ſunt ſpecies.Quidam enim erant *Libelli Supplices*,vt loquitur Martialis Epigr.31.lib.8.qui & *Querulos* eos appellat.Epigr.vlt.eiuſdẽ lib.8.Cuiuſmodi erant qui Principibus dabantur,l.21.D.rat.rem.hab.Rubr.quãdo libell.princ.C. Hoc enim in more poſitum fuiſſe,vt Principes non viua voce,ſed per Libellum,adirentur,docuimus s̃.lib.1.& lib.3. Formular. ex quo teſtimonia de Libellis qui Principibus dabantur,pete.

Huius generis Libelli,nihil aliud erant quàm preces & deſideria,vt apparet ex l.15. D. de in ius vocan.Vnde,& Libellus huiuſmodi ἀξίωσις vocatur in l.9.D.de lege Rod.

His autem Libellis ſubſcribebant Principes. *Libello cuiuſdam id querentis , Imper. Antoninus ſubſcripſit*, l.32.§.cùm quidam,D.de recept.qui arbitr.Lamprid.in Commodo. *Ipſe Commodus in ſubſcribendo tardus & negligens:ita vt Libellis, vna forma , multis ſubſcriberet.* Ad hoſce quoque *Libellos* Principes *Reſcribebant.Diui fratres ad Libellum Cornelij Rufi reſcripſerunt* , l.2. §. item Diui,D.de iure fiſc.*Diuorum fratrũ eſt Reſcriptum ad Libellum Procliani & Epitynifiani , deſiderantium*,&c. l.41.§.hoc Sc.D.de legat.1.Et ipſimet Diui.Fratres in l.17. D.de iure patron. *cùm Reſcriberemus*,aiũt, *ad Libellum Cæſidiæ.*Sic & aliâs,*Idq; Impp.noſtri Seuer.& Antonin.ad Libellum Hermiæ reſcripſerunt*,l.vlt.D.de offic.procur.Cæſ. *Imper. Antoninus cum diuo Seuero reſcripſit ad Libellum exceptoris*, l.19.§.cùm quidam,D.locati.*Imper.Antoninus ad Libellum reſcripſit*,l.23.D. de vſu & vſufruct.leg. *quoad princeps reſcripſerit ad Libellum rei*, l.6.§.quid tamen, D. de iniuſt. rup.Hinc illud,*qui dicit ſe Libellum Principi dediſſe,& ſacrum Reſcriptũ expectare*,l.4.D.de appellationib.recip.

Ceterùm qui ab Imperatoribus,in his, ſiue ſubſcriptionibus ſiue Reſcriptis in Conſilium adhibebantur,illíſque ea in re operam dabant,*Libellos agere*, dicebantur. Triphon. in l.12.D. de diſtractio.pignor.*Reſcriptum eſt ab Imperatore,Libellos agẽte Papiniano.* Quo munere in comitatu principis ſui functum Aurelium Arcadium Chariſium,ex eo colligimus.quòd *Magiſter Libellorum* appellatur in inſcriptione l.1.D.de offic.præfec.prætor.

Quæ in Libello contuliſti,aiũt Impp.l.1.C.de precib.l.1.C.vectig.noua,l.1.C.dẽ fide inſtrum. & iur.haſt.lib.10.& l.2.C.de ſententiis.

Dabãtur & Præſidibus *Libelli*,l.15.D.de in ius vocan.*Si quis obrepſerit Præſidi Prouinciæ,tam per Acta,quàm per Libelli interpellationem*,l.29.D. de L.Corn.de falſ.*Libellis Præſidi datis,teſtatus ſe recuſaturum*,l.11.D.ad L.Iul.de adult.*Adire per Libellum Prouinciæ Rectorem*, l.2. C.quemadm. teſt.aper. *Per Procuratorem delato ad Prætorem,vel Præſidem Prouinciæ,Libello, minorum poſſeſſionis venditio fieri non poteſt*,l.6.C.de præd.minor.

Vbi Decretum neceſſarium eſt,per Libellum id expedire Proconſul non poterit.Omnia enim quæcunique cauſæ cognitionem deſiderant,per Libellum non poſſunt expediri,l.9.§.1. D. de offic. Proconſul, l.71. D.de diuerſ.regul.*Excuſare ſe Tutor per Libellos non poterit*, l.25.D.de excuſationib.

Libellum

Libellum dare de negotiis ſuis, l.15. D. de legationib. βιβλίδια ἐπιδοῦναι, Modeſtin. in l.13. §. penult. D. de excuſationib. *Puer de quo Libellos dediſti*, l.4. C. de pœnis.

Si vſque ad denuntiationem, vel Libelli dationem, præceſſerit, l.7. D. de inoff. teſt.

Libellum tradere, l.6. §. edi, D. de edendo. *In Libello complecti, & dare*, l.1. §.1. D. eod. tit.

Libello complexus, l.20. §. præter, D. de heredit. pet. Plin. Epiſt. 57. lib. 10. *Exegi vt quæ dicebant, quæque recitabant, Libello complecterentur, quem tibi, qualem acceperam, miſi.* Cui reſpondens Traianus, *Libellus*, ait, *Apamæorum quem Epiſtolæ tuæ iunxeras, remiſit mihi perpendendi neceſſitatem.*

Libello minatus falſum ſe obiecturum, l.5. D. ad Sc. Turpillian. *Profeſſus ſe procuratorem feciſſe*, l.21. D. rat. rem. hab.

Condemnationis mentio Libello inſerta, l.2. C. de error. aduo.

In Libellis autem concipiendis iuris ſtudioſorũ opera vtebantur hi quorum res agebatur. Vnde in l.9. §.1. D. de pœnis Vlpian. ſolere ita vel *Iuris ſtudioſis, vel Aduocatis, vel Tabellionibus interdici, ne Libellos concipiant.* Hinc in Rubr. *De Errore Aduocatorum*, additur, *vel Libellos, ſeu preces concipientium.* Sed & ſubnotandis Libellis Iuris ſtudioſi vacabant, vt indicat l.1. D. de offic. adſeſſor. Plinius Epiſt. 10. lib. 1. diſtringi ſe officio maximo & moleſtiſſimo narrans, *Sedeo*, ait, *pro Tribunali: Subnoto Libellos: conficio Tabulas.*

Libelli Accuſatorij, quibus crimina deferuntur & denuntiantur, l.17. & l.29. §. hoc amplius, D. ad Leg. Iul. de adul. & apud Apul. Apolog. 1. *Cùm nihil amplius quàm Libellos accuſationis obtuliſti*, l.17. C. ad L. Iul. de adult. Tacit. lib. 3. *Quod in tanto rerum motu Libellis accuſatorum daret operam.*

Cùm nurum adulterij accuſaturum ſe, Libellis præſidi datis teſtatus fuiſſet, l.11. §. ſocer. D. ad L. Iul. de adul. *Sempronia Libellos compoſuit, quaſi datura Centurioni, vt ad officium tranſmitteretur*, l.72. D. de furtis. Quo genere loquendi Cicero, lib. 16. Epiſt. ad Attic. vtitur: *Commotus*, inquiens, *Atticus Libellum compoſuit, & mihi dedit vt darem Cæſari.* De huiuſmodi Libellis accuſatoriis accipienda ſunt hæc Iuuenalis Satyr. 6. verba.

——Si rea non eſt,
Componunt ipſæ: per ſe, formántque Libellos:

Hi etiam *Libelli inſcriptionum* vocantur l.3. D. de accuſat. l.2. §. vlt. D. ad L. Iul. de adult.

Libellus criminum, apud B. Auguſt. Epiſt. 48.

Sunt & *Libelli Appellatorij*, l.1. §. vlt. l.5. §. vlt. & l.7. D. de appellationib. l.12. & l.20. C. de appellationib.

Libelli dimiſſorij, qui Apoſtoli dicuntur, Rubr. de libellis dimiſſor. D.

Libellus conuentionis, §. tripli, Inſtit. de actionib.

Libellus Diuortij, l.7. D. de diuort. & *Libellus Repudij*, d. l.6. C. de repud. βιβλίδιον vocat Iuſtin. Apolog. 1. pro Chriſtianis, eo loco qui ab Euſeb. lib. 4. Hiſtor. Eccleſ. cap. 17. refertur, ex quo mutilus hac in parte Iuſtini codex ſupplendus eſt. Qua etiam voce in eadem ſignificatione vtitur & idem Iuſtin. Apologet. 2.

Si quis Libello dato, vel principi, vel alicui famam alienam inſectatus fuerit, l.15. §. ſi quis, D. de iniuriis.

Famoſi Libelli, l.15. D. de pœnis, & Rubr. de famoſis Libellis, Cod. de quibus vide quę ſ. lib. 6. diximus.

Libellum ad ipſas ædes proponere, l.4. §. totiens, D. de dam. infec.

Planè *Libellis* ad ædes fixis, ſuſpenſiſquè, abſentium quorum defenſor non extabat, bona permiſſu Prætoris proſcribi ſolita ex Ciceronis pro Quinctio Oratione elicitur. Illic enim Næuium, cùm à Pretore poſtulaſſet impetraſſétque, vt ſibi Quinctij quaſi neque ſui copiam faceret, neq; defenderetur, bona ex Edicto poſſidere liceret: iuſſiſſe Cicero narrat, ea Quinctij bona proſcribi. Alphenum verò Quinctij Procuratorem ſeſe defenſioni offerentem, Libellos (proſcribendæ videlicet venditionis cauſa propoſitos) deieciſſe. Senec. lib. 4. de Benefic. cap. 12. *Spondeo pro iudicato, & ſuſpenſum amici bonis Libellum deiicio.*

Vt Libelli aut Tituli eorum nominibus, ædibus adfigantur alienis, l.1. C. de iis qui potentior. nom.

Si rerum Libellus marito datur, vt vulgò fieri videmus: nam mulier res quas ſolet in vſu habere in domo mariti, neque in dotem dat, in Libellum ſolet conferre, eúmque Libellum marito offerre, vt is ſubſcribat, quaſi res acceperit, l.9. §. vlt. D. de iure dot. *Solent plerique hoc facere, vt Libellum proponant continentem inueniſſe, & redditurum ei qui deſiderauerit*, l.43. §. qui alienum, D. de furtis.

Libello manu ſua ſubſcripto ſignificare, l.4. §.1. D. de publicanis, vulgò certificatum appellamus.

Libellus familiæ, l.99. D. de legat. 3. Sic & in l.8. de cuſtod. reor. lib. 9. Cod. Theodoſ.

LIBEL-

LIBELLENSES, l.32.C.de appellat.l.14.C. de proxim. ſacr. ſcrinior. lib. 12. qui & *Libellenſes ſacri ſcrinij*, l.vlt.C.vbi Senator.

LIBER *Homo*, l.13.& l.37.D.ad Leg.Aquil.l.19.D.de neg.geſt.l.1.& l.4. D.de Lege Fab. Rubr.de lib.hom.exhib. Tertullian.lib.2.aduerſ.Marcion. *Liberum, & ſui arbitrij, & ſuæ poteſtatis, inuenio hominem à Deo inſtitutum.* *Liberi homines*, l.1.§.ſi pupillis, D.de tutel.& rat.

Liberi Seruis aduerſantur, l.3.D.de ſtatu hom. *Liberi, & his contrariũ, Serui*, l.4.D.de iuſt.& iu. Quamquam & *Liber homo bona fide ſeruire* poteſt: cuius rei exempla S. lib. 2. lector inueniet. *Liberorum Hominum*, quidã *Ingenui* ſunt: quidam, *Libertini*, l.5.D.de ſtatu.hom. *Per Liberam perſonam quæri poſſeſsio*, l.14 §.ſi epiſtula, de furtis, l.1.C.de adquir.vel amitt. poſſ. non item *Obligatio*, l.11.§.vlt.D.de pigner.act. *Liberæ perſonæ*, l.3.D.ſi quadr.paup.l.38.D.de furtis.

Liberum caput, l.1.D.de tutel.Inſtit eod.tit.& apud Vlp.Tit.12.Regul.& Agell.lib.5.cap.9. *Liberum Corpus*, l.3.D.ſi quad.paup.&l.vlt.D.de his qui eff. *Liber Populus eſt is qui nullius alterius populi poteſtati ſubiectus eſt, ſiue is fœderatus eſt, &c.* l.7.D.de captiuis. *Liberi populi*, l.19.D.eod.tit. *Libera Ciuitas*, apud Hirtium lib.de bello Alexand.Plin.Epiſt 93.lib.10. *Amiſenorum ciuitas & Libera & fœderata, beneficio indulgentiæ tuæ, legibus ſuis vtitur.* *Liber fundus*, & *Seruus*, aduerſantur, l.20.§.1.D.de adqu.rer.dom. *Liber* ergo *fundus eſt*, qui nemini ſeruit, qui nullam ſeruitutem debet. l.69.§.ſi fundus, D.de leg.1.l.22.C.de euictionib. *Cum iter excipere deberem, fundum Liberũ per errorẽ tradidi*, l.22.§.vlt.D.de cõdict.indeb.id eſt, nõ excepta itineris ſeruitute. *Liberæ Ædes*, & *Seruæ* inuicem pugnant, l.6.§.ſi in venditione, D.comm.præd. *Liberas eſſe Ædes*, hoc eſt nulli ſeruire, l.90.D.de verb.ſignif. *Liberas Ædes*, quas Legatis à Senatu decretas Liuius lib. 30. 35. & 42. ſcribit, quidam vacuas interpretantur, quidam verò gratuitas & abſque penſione.

Liberum prædium, & Seruiens, ſeu *Seruum*, opponuntur, l.8.D.de act. empt. Cicer. de Lege Agrar.contra Rull. *Libera prædia meliore condicione ſunt, quàm Serua*. *Liberum cælum*, l.1.D.de ſeruit.præd.vrb. *Liberum* vtique *prædium* dicitur, non modò quod nulli ſeruit, ſed & quod nulli obligatum eſt, l.52.§.1.D.de actio.empt. *Libera nexu pignoris pars*, l.33.D.famil.erciſc.

Senatores qui Liberum commeatum, id eſt, vbi velint morandi arbitrium, impetrauerunt, l.22.§. ſenatores qui, D.ad municipal. *Qui manumittuntur, Liberum vbi voluerint commorandi Arbitrium habent*, l.11.C.de oper.libertor. *Liber proſpectus*, l.15.D.de ſeruit.præd.vrb.

Liberam bonorum Adminiſtrationem conſequi, l.11.D.de liber.& poſt. *Si cui Libera negotiorum adminiſtratio, ab eo qui peregrè proficiſcebatur permiſſa fuerit*, l.9.§.hæ quoque, D.de adquir. rer. do. *Si cui Libera vniuerſorum negotiorum Adminiſtratio, à domino permiſſa fuerit*, §. nihil autem, Inſtit. de diuiſio.rer. *Procurator cui generaliter Libera rerum adminiſtratio conceſſa eſt*, l.58.D.de procuratorib. *Libera peculij adminiſtratio*, l.3.D.de Sc.Maced.l.12.D.quæ in fraud.credit.l.7.D.de donationib.l.28.§.1.D.de pactis, l.41.§.1.D.de rei vindic.l.52.§.ſi ſeruus, D.de furtis.

Libera rerum ſuarum Alienatio, l.2.D.ſi à paren.quis. *Libera Cuſtodia*, l.11.C.de exact. trib. lib. 10. de qua conſule noſtrũ Formul.quintũ. *Libera electio*, l.19.C.de fideiuſſorib. *Libera facultas abeundi, vel redeundi*, l.vlt.D.de liberis exhib. *Libera facultas eorum quæ prohibita non ſunt*, l.7.C. de relig.& ſumpt. *Liberam mortis facultatem cõcedere*, l.1.§.1.D.de pœnis, id eſt, *Liberum mortis arbitrium permittere*, vt loquitur Sueton.in Domitia.cap.8. Quod plerumque Imperatores, iis quos perire expetebant, ſummi beneficij loco concedebant.

Libera Legatio, ſoluta, nec adſtricta, ſuæ ſpontis, ſuique non alieni arbitrij: quo nomine appellabatur ea Legatio, quam quis *rei ſuæ ergo*, ſeu, *rerum priuatarum cauſa, ſine mandatis* obibat, quemadmodum Cicer. lib.3.de Legib. & in Rullum loquitur. Vnde merito Vlpianus eum qui *Libera Legatione abeſt, non videri Reipubl. cauſa abeſſe* pronuntiat: *Hic enim non publici commodi cauſa, ſed ſui, abeſt*, l.14.D.de legat. Huiuſmodi Legationem decerni ſibi ſatagebant Senatores, qui hereditatum aut Syngrapharum perſequendarum gratia, in Prouincias excurrere neceſſe habebant, vt ſub ea muneris publici (quod eis titulo tenus iniungebatur) ſpecie negotia ſua, ſalua dignitate, conficerent. Cicer.3.de Legib. *Omitto quemadmodum iſti ſe gerãt atq; geſſerint, qui legatione, hereditates, aut ſyngraphas ſuas perſequuntur.* Cic.pro Flacc. *An Legationes ſumere Liberas exigendi cauſa, ſicut & tu nuper, & multi viri boni ſæpe fecerũt, rectum eſt?* Ex eodem genere erat & illa Legatio, quæ voti ſoluendi cauſa ſuſcipiebatur. quã Cic.lib.15. Epiſt. ad Attic. *Votiuam* nominat. Sed & qui ſua ſponte vrbe excedere, ſeq; oculis ciuium ad tẽpus ſubtrahere, in animum induxerant ſuum, hanc eandẽ Legationẽ, vt aliquis profectioni honeſtus color quæreretur, poſtulabant. Brutus Epiſt.1.lib.10.Famil. *Placitum eſt mihi, vt poſtularem Legationẽ liberam mihi reliſquiſq; noſtris, vt aliqua cauſa proficiſcẽdi, honeſta quæreretur.* Suet. in Tiber.cap.30. *Negante eo, deſtinatos Magiſtratus abeſſe oportere, vt præſentes honori adquieſcerent, Prætor deſignatus Liberam Legationem impetrauit.*

In ſumma ergo nudum erat hoc Legatorum nomen, ſine re, quo honorati viri, ne in tranſitu, aut in Prouinciis morantes vileſcerent, inhonoratíque agerét, ornabantur. Eáſque Legationes, ne plus iuſto Senatores abeſſent, definitum habuiſſe tẽpus Lege Iulia, Cic. lib. 15. Epiſt. ad Attic. teſtatur.

Libera poſſeßio, qua quis vtitur arbitrio ſuo, l. 11. D. de vi & vi arm. *Libera res, & ſoluta, & extra neceßitatem iuriſdictionis poſita*, l. 3. D. de recept. qui arbitr.

Libera teſtamẽti factio, l. 41. D. de oper. libert. l. 3. 12. & l. 47. §. patroni, D. de bon. libert. l. 1. D. de teſta. milit. & apud Vlpian. Tit. 17. Regular.

Libera voluntate, & ex *Neceßitate ſeruili*, opponuntur, l. 19. §. ſi libero, D. de negot. geſt.

Liberum arbitrium Commorandi, l. 12. C. de oper. libert. *Experiundi*, l. 6. C. arbitr. tutel. *Relinquendi*, l. 5. C. de teſtamen. milit. *Statuendi*, l. 1. §. 1. D. de effractorib. *Liberum arbitrium eſt ei, &c.* l. 28. D. de adoptionib. & l. 1. C. de comm. rer. alienat. *Liberum arbitrium datum*, l. 8. §. de tempore, D. de reb. auctor. iud. *Liberum arbitrium habere*, l. 5. D. ad Leg. Iul. de adul.

Libera eſſe matrimonia, debere, l. 2. C. de inutilib. ſtipulationib. id eſt, *vinculo pœnæ minimè obſtringi*, vt l. 134. D. de verbor. oblig. Alio ſenſu Caſſiodor. Epiſt. 40. lib. 7. Variar. Libertatem matrimoniorum comprobans, eleganter, ait, *Durum eſt Libertatem Liberam non habere, vnde Liberi procreantur.*

LIBERALES *Artes*, quas *Ingenuas*, Cicero lib. 1. de Orato. & Ouidius appellant: idem Ouid. etiam *Bonas* vocat: quæ huiuſmodi Epithetis à *Ludicris* ſeparantur. Plin. in Procœmio, lib. 14. *Omnéſque à maximo bono Liberales dictæ Artes, in contrarium cecidere.* Idem lib. 35. cap. 10. Apellis auctoritate effectum ait, vt Pictura *in primum gradum Liberalium Artium reciperetur*: additque, *ſemper quidem honos ei fuit, vt Ingenui eam exercerent: mox, vt Honeſti: perpetuo interdicto, ne ſeruitia docerentur.* *Liberalibus Artibus, Inſtituere*, & *Inſtitui*, l. 4. D. vbi pupill. educ.

Liberalium Artium profeſſores, l. 10. §. angariorum, D. de vacat. & excuſat. Sueton. in Iulio, cap. 42. *Liberalium Artium doctores, quo libentius & vrbem incolerent, & ceteri appeterent, ciuitate donauit.* *Salarium ob Liberalem Artem conſtitutũ*, l. 4. D. de decret. ab ord. *Liberales diſciplinæ*, apud Agell. lib. 7. cap. 17. *Liberalia ſtudia*, l. 21. §. pater, D. de annuis legat. Tit. de ſtudiis liberalib. vrbis Rom. lib. 10. Cod. l. 1. de decur. vrb. Ro. in C. Th. & apud. Tacit. lib. 3.

Liberalium ſtudiorum antiſtites, l. 1. C. de decret. decurion. lib. 10. *Præceptores*, l. 1. D. de extraord. cognitionib. *Profeſſores*, l. 4. C. de profeſſorib. & medic. lib. 10. *Liberalibus ſtudiis eruditus*, l. vlt. §. vlt. D. de ædilic. edic. *Operam dare*, l. 1. C. qui ætate ſe excuſ. lib. 10.

Liberalia autem *Studia*, ait Vlpian. *accipimus, quæ Græci ἐλευθέρια appellant, Rhetores continebuntur, Grammatici, Geometræ*, l. 1. D. de extraord. cognit.

LIBERALIS *in neceßitatibus nemo exiſtit*, l. 18. D. de adimen. legat.

Liberalis cauſa dicitur, in qua Libertatis quęſtio vertitur, toto Tit. de liberali cauſa, D. & C. l. 42. §. 1. D. ſolut. matr. l. 32. §. de liberali, D. de recept. qui arbitr. recep. l. 36. D. de re iudic. Donatus ad ea Terentij verba, Adelph. Act. 2. Sc. 1. *Nam ego illum Liberali adſero cauſa manu. Ordo eſt, inquit, Ego Liberali cauſa manu adſero: & ſunt Iuris verba, à quibus etiam Adſertores dicuntur vindices alienæ Libertatis. Nam & cauſa ipſa Liberalis dicitur, quæ actionem in ſe continet libertatis.* Cicero pro Flacco. *Cum in cauſa Liberali, eum qui adſerebatur, cognatum ſuum eſſe diceret.*

Liberales cauſæ, l. 38. D. de re iudic. l. 10. §. vlt. D. de quæſtionib. l. 3. §. Diuus, D. de iure fiſc.

Liberale iudicium, l. 1. §. ſi filiusfam. D. de vi & vi arm. l. 6. §. 1. D. de Carbon. edic. l. 7. §. ſicut, & l. 12. §. vlt. D. de liber. cau. l. 3. §. ſi ſeruus, D. de adquir. poſſeſſ. l. 12. D. de quæſtionib. l. 1. §. illud, C. de Latina libert. l. 4. C. de ordin. cognit. Quintilian. lib. 6. cap. 4. *ei contra quem Liberali iudicio aderat.* *Liberalia iudicia*, l. 7. §. 1. D. de hered. petit. l. 3. D. de feriis. *Liberale negotium*, l. 16. de prætorib. & quæſtor. in C. Th. *Lite prius Liberali terminata*, l. 4. C. de ord. cognit.

LIBERALITAS, id eſt, munificentia, l. 1. de ſponſalib. l. 2. de ſecund. nupt. in C. Th. *Liberalitas Auguſta*, l. 6. de indulg. crimin. l. 17. de bonis proſcript. l. 23. de petit. & vlt. dat. in Cod. Th. *Principalis*, l. 1. de poſtlim. l. 2. de bon. vacant. l. 5. de conlat. donat. vel rel. l. 1. de curat. Kalend. l. 13. de ag. in reb. l. 6. de metatis. in Cod. Th. *Regia*, l. vn. qui à præbitio. tiron. *Sacra*, l. 2. de conlat. donat. vel rel. l. 15. de indulg. debit. in Cod. Th. *Niſi Liberalitas principalis ei hoc ſpecialiter indulſerit*, l. 20. D. de re milit. *Liberalitates Principales*, l. 35. §. 1. D. de leg. 3. *Liberalitatis in Rempubl. factæ vſuræ non exiguntur*, l. 16. D. de vſuris. *Neceſſariæ electionis facultas propriæ Liberalitatis beneficium non eſt*, l. 67. §. ſi de falc. D. de leg. 2. *Precarium genus Liberalitatis* dicitur, l. 7. D. de precario.

Quæ non incertam Liberalitatis voluntatem habuerunt, l. 10. §. medico, D. de annuis leg. *In id opus quod totum alienæ Liberalitatis gloriam repræſentat*, l. 9. §. ſi quis ius, D. de iur. & fac.

Liberalitatem captioſam interpretatio prudentium fregit, l. 5. D. de tranſactionib. *Qui non ex cauſa pecu-*

ſi pecuniam Reipublicæ pollicentur, Liberalitatem perficere non coguntur, l.1.D. de pollicitationib. Qui rem ex cauſa ſtipulationis, non ob liberalitatem conſecutus eſt, l.vlt.D.quib.ex cauſ.in poſſ.

Amici Liberalitate ſeruus redemptus, l.4. D.de manumiſſionib. Qui Liberalitate, non Neceſſitate debiti, reditus ſuos ad opera finienda conceſſit, l.2. D.de operib.publ.& ibid.§.vlt. Eius nomine cuius Liberalitate opus exſtructum eſt.

Qui ex Liberalitate ſua conuenirētur, l.33. D.de iure dot.l.28. D.de diuerſ.reg. Ne Liberalitate ſua inops fieri periclitetur, l.50. D.de re iudicata.

LIBERALITER. ſi quid Liberaliter mulier fecerit, veluti, ne iudicatus pater eius propter ſolutionem vexetur, l.21.§.vlt.D.ad Sc.Velleian.

LIBERARE, id eſt, dimittere debitorem, vt loquitur Vlp.in l.4.D.de decret. ab ordin.fac. Liberare eum qui obligatus eſt, l.45. D.de ædilic.edic. Soluendo quiſque pro alio, licet inuito, & Ignorante, Liberat eum, l.39. D.de ſolutionib. Quia te hoc ære alieno Liberaui, l.25. D.comm. diuid. Et ita Liberari dicuntur, qui obligationis vinculo, quo adſtringebantur, ſoluuntur. Liberari, & Obligari, aduerſantur, l.47. D.de obligat.& actionib. Solutione, vel iudicium pro nobis accipiendo, & inuiti, & ignorantes, Liberari poſſumus, l.23. D.de ſolutionib. Si id quod mihi deberes ſolueris, vel quàlibet alia ratione Liberatus à me fueris, l.21. D.de liberat.leg.

Ex Locationis actione colonum Liberare, l.30.§.vlt.D.de vſu & vſufr. leg. Liberari actione, l.3. D.de eo per quem fac.l.28.§.Mæuia, D.de liberat.leg.l.48.D.de vſufruct. l.8.D.de interrogationib. Liberatus de domino, furti actione, l.92.D.de furtis. Actione qua competente eis, aliquis, Liberatus fuerit, l.2.C.de reſtitutionib.milit.

Liberari condictione, l.72.§.item reſponſum, D.de ſolutionib.

Liberare dominum obligatione, l.11.D.de acceptilatio. Si Teſtamenti obligatione heredes Liberaſſent, l.22.§.1.D.de liber.leg. Liberabitur operarum Obligatione, l.37.D.de oper.libertor. Vt omni obligatione Liberetur, l.3.D.de condict.ſine cau.

Liberantur Obligatione, l.vlt.D.de acceptilat. Si quis obligatione Liberatus ſit, l.2.D.de calũniat.

Pupilla erit tutorum pecunia Liberata, l.91.§.1.D.de ſolutionib.

Liberantur autem Debitores, variis, citra ſolutionem, modis. Veluti, Acceptilatione, l.3. & l.13.§.ſi fideiuſſori, D.de acceptilatione, l.1. §.vlt. D. quæ in fraud. credit. l. 50. §. vlt. D. de bon.libert.l.1.C.de acceptilat.ſeu, per Acceptilationem, l.31. §.vlt. D. de mort. cau. donationib.l.13.§.tutor.D.de acceptilatione, l.3.§.nunc de effectu, D.de liberat.leg.l.6.C. de ſolutionib. Aquiliana ſtipulatione, l.33.D.de dolo. Pacto, l. 1. D. quæ in fraud.cred.l.3.§.nunc de effectu, D.de liberat.leg. Tranſactione, l.68.§.vlt.D.de fideiuſſorib. Tempore, l. 8. D. de negot. geſt.l.69.D.de fideiuſſ.& aliis locis quos notabo ĩ.lib.18. Accepto liberare, Vide s̃.lib.1.

Si paratus ſim ex duplæ ſtipulatione eum Liberare, l.3.D.de doli m.& met.except. Cùm Legatarius heredem à ſua petitione non liberaſſet, l.43.§.1.D.de actionib.empti.

Nec verò Creditor dumtaxat debitorem Liberare dicitur: verùm vice verſa, Creditorem Liberare dicitur debitor, quem dimittit exſoluta pecunia, & ita Vlpian. Creditorem tuum, Liberet, l.6.§.1.D.de neg.geſt. Heredibus Creditorem non Liberantibus, l.25.D.de fideicom.libert.

Fideicõmiſſo ſunt Liberati, l.3.C.de fideic. Non eſſe Liberatũ à fideicõmiſſo, 41.§.Seium, D.de leg.3. Liberati onere fideicommiſſi, l.77.D.ad Sc.Trebell. Oneribus hereditariis Liberare, l.12. D. de vulg. & pupill. Quos placuit oneribus hereditariis eſſe Liberandos, l.87.§.vlt. D.de adq. vel omitt. A neceſſitate præſtandæ dotis Liberentur, l.2.C.de collationib.

Liberare eos quibus crimina obiiciuntur, l.6.D.de accuſ. Reus, morte, crimine Liberatur, l.vlt.D.ad L.Iul.maieſt. Hoc Crimine Liberatus eſt à Senatu, l.4.§.vlt.D.eod.tit. Liberatus criminibus, l.7.§.1. D.de accuſationib. Liberare vinculis ſeruum, l.2.D.de cuſtod.& exhib.

Verbis Legis non Liberatur, l.32.D.ad l.Iul. de adult. id eſt, nõ eſt innocẽs, vel non abſoluitur. Licet ipſis Legibus, poſt hanc ætatem, Liberatus eſſet, Vlp.Tit.17.Reg.id eſt, ſolutus. Illic enim Liberari, & Teneri, opponũtur. In metallũ dãnatus beneficio principis, pœna Liberatus, l.8.§.vlt.D.de pœn. Pœna Metalli Liberatus, l.8.C.de ſent.paſſ. Serui pœna Sc. Liberabũtur, l.3.§.maritus, D.de Sc.Silan.

Liberare interdum eſt eximere & eripere. Si quo magis te de vi hoſtium vel Latronum, vel populi tuerer, vel Liberarem, l.9.§.1.D.quod metus cau. Liberatum ore beſtiæ, l.44.D.de adq. poſſ.id eſt, ereptũ. Periculo, vice mutua non Liberãtur, l.3.D.de adm.rer.ad ciuit. Liberari periculo, l.72.§.1.D. de ſolutionib. Liberari alieno iure, Inſtit.quib.mod.ius poteſtat. Liberatus in poteſtate, l.18.D.de bonor.poſſ.cõtr.tab. Liberatus patria poteſtate, l.27.D.quando dies leg.l.12. D.de adoptionib. l.107.D.de verb.oblig.l.3.C.de inſtitut.l.2.C.qui ætate ſe excuſant, lib.10.

Liberantur Tutela, Maſculi, Pubertate, Vlpian.Tit.12.Regul. Pupilli, Pupillæque cùm puberes eſſe cœperint, tutela Liberantur, Inſtit.quib.mod.tut.finit.

Liberari dicitur Tutor, qui tutela excuſatur, l.39. D. de excuſationib. *Poſtulare Tutor, vt ab adminiſtratione rerum quæ in alia Prouincia erant, Liberareris*, l.10.§. Diui, D.de excuſationibus. *Adire competentem Iudicem, vt vos à Prouinciali adminiſtratione Liberet*, l.2.C.de excuſationib.tutor. *Qui vobis tutores aut curatores dati erant, Liberati eſſe à munere viſi ſunt*, l.1.C.ſi tut.vel cur.fal. allegat.

Liberare, interdum ſignificat manumittere, lib.9. D. in quib.cau.pign. Cæſar lib.3.de bello ciui. *Seruóſque omnes puberes Liberauerunt.* Et mox, *cum iis quos nuper manumiſſos Liberauerant, in proxima Octauij caſtra irruperunt.*

Liberari id eſt manumitti, ſeu ad libertatem perduci, l.31.D.de teſtam.milit.l.13.§.ſeruum, D.de fideicomm.libert.l.32.D.de bon.liber.l.9.D.in quib.cau.pign.l.39.§. Dama, D.de ſtatuliber.& apud Vlpian.in extremo Tit.2.Regul. *Apud hoſtes manumiſſus Liberatur*, id eſt, Libertatem conſequitur, l.12.§ manumittendo, D.de cap.& poſtl.reu. Sueton.in Auguſt.cap. 21. *Captiuos ſub Lege venundare, ne in vicina regione ſeruirent, néve intra 30. annum Liberarentur.* Et ita, *Liberata familia*, id eſt, libertate donata apud Cicer.Epiſt.8.lib.14.Familiar. *Liberati*, id eſt, manumiſſi, l.1.C.de vindic.manum ſſ *Liberata Mancipia*, l.vlt.D.de ſeru.export.

Interdum verò non ſimpliciter *Liberare*, ſed *vindicta Liberare*, noſtri auctores aiunt, l.15.D. de manumiſſ.vindic.Plin. lib.7.Epiſt.16. *Si voles vindicta Liberare quos proximè inter amicos manumiſiſti.* Sic & apud Liuium, lib.2. *Vindicta Liberatus*, id eſt, manumiſſus. *Ex ſeruitute Liberare*, l.4.C. de obſequi. patr.

Ceterùm non Perſonæ modò, ſed & Res obligatę *Liberari*, dicuntur, ſi nexu pignoris quo tenebantur, ſoluantur.

Liberare fundum alij obligatum, l.41.D.de contrahend.empt. *Pigneratas res, vel in publicum obligatas, Heredem qui dare iuſſus eſt, Liberare debere*, l.15.D.de dote præleg. *Promiſit rem venditam Liberari*, l.113 §.vlt.D.de verbor.oblig.

Ex empto actione conſequeris, vt prædia obligata Liberentur, l.5.C.de euictionib. *Si Liberandorum prædiorum onus ad heredes ſuos pertinere teſtator noluerit*, l. 57. D. de legat.1. Cic. de Lege Agrar. contra Rull. *Soluta meliore in cauſa ſunt, quàm Obligata. Eodem capite obligata omnia, ſi modò Syllana ſunt, Liberantur.*

Liberare pignus, eſt luere, ſeu nexũ pignoris diſſoluere. *Debitor antequã à priore creditore pignus Liberaret*, l.4.D. qui potiores in pigno. *Vt pignus tuum Liberaret*, l.6.§.1.D.de neg.geſt. *Cùm alter pignus pro parte ſua Liberaſſet*, l.65.D.de euictionib. *Debitoris abſentis amicus pignora pecunia ſua liberauit*, l.1.D quib.mod.pign.

Liberandi pignoris gratia, l.3.C.de negot geſt.

Liberare Pignora, l.2.D.quæ in fraud.cred.

Liberatur Hypotheca, l.7.D.quib mod.pign. *Liberantur Hypothecæ*, l.18.D.de nouationib.

Liberare pignus, l.40. D. de iureiurand. l.8. §. ſi vni, D. de tranſactionib. *Poſt Liberatum pignus*, l.33. §. vlt. D. de pœnis.

Liberatum ab obligatione pignus, l.1.D.de migrando. *Liberata pignora*, l.20.D.de iure fiſci. *Ipſam rem diſtrahat, quaſi non vinculo pignoris Liberatam*, l.15.§.ſed ſi emptor, D.de re iudic. Atque hoc modo Debitor à Creditore pignus *Liberat.* Quinetiam ipſemet *Creditor pignora Liberare* dicitur, l.2.D. quæ in fraud.creditor. *Cui alias non ſit Liberaturus rem creditor, niſi in ſolidum ei ſatisfiat*, l.18.§.Celſus, D.famil.erciſc.

Nec pignoris modò vinculo, ſed & ſeruitute quam debebant, *Liberari Prædia* dicuntur: extincta vel amiſſa, vel remiſſa ſeruitute.

Liberare prædia ſeruitutibus, l.18.§.1.D.de caſtren.pecul. *Dominus ſoli conſequetur, vt hac ſeruitute Liberetur*, l.86.§.vlt.D.de legat.1. *Seruitutibus Liberata prædia*, l.30. D.ad L.Falcid. Atque ita *Liberare fundum & liberari*, accipe in l.6.§.1.& §.poſſunt, D.quemadm.ſeruit.amitt. *Vicinorum prædia Liberando*, l.2.D.ſi vſusfr.pet.

Liberare religione locum, l.9.D.de diuiſio.rer.

Liberare fidem ærario obligatam, Sueton.in Claud.cap.9. *Liberandæ fidei cauſa*, id eſt, explendæ, ſeu exoluendæ, l.46.§.vlt.D.de neg.geſt.

LIBERATIONIS *verbum, eandem vim habet, quàm Solutionis*, l.47.D.de verbor.ſignific.In Rubrica tamen de ſolutionib.& liberationib.hæc duo ſeparantur: quòd *Solutio* naturalem numerationem, *Liberatio*, ceteros omnes modos, quibus ab obligationis nexu quis dimittitur, complectatur.

Proinde & Acceptilatio definitur eſſe *Liberatio*, l.2.D.de acceptilatione.

donatus

Donat.in Andr.Terent.Act.2.Sc.2.*Perfecta ſecuritas, Liberatio nominatur.*

Liberatio contingit, l.3.D.de oper. libertor.l.11.D.de acceptilatio. l.96.D.de ſolutionib.l.11. D.depoſiti,l.25.D.de iure dot.l.47.D.mandati, l.2. §.item Iulianus, D.de eo quod cert.lo. l.9.§.illud,D.de ſtatuliber.

Liberatio non contingit, l.22.§.ſi mandauerim, D. mandati.

Si acceptilatione Liberatio interuenit, l.9.§.ex hoc,D.quod met.caut.

Liberatio ſecuta, l.96.§.ſoror,D.de ſolutionib.*Liberationem cõſequi*, l.21.C.de ſolutionib.*Præſtare,acceptilatione vel nouatione*,l.8.C.arbitr.tut.l.17.C.de fideicom. vt *Facilior ſis ad Liberationem*,l.47.D.de obligat.& action.

Liberatio pignorum, l.21.D.de iure fiſc.*Liberatio poteſtatis*, l.50.§.vlt.D.de legat.3.

LIBERORVM *appellatione, Nepotes,& Pronepotes,ceterique qui ex his deſcendunt,cõtinentur*,l.220. D.de verb.ſignific.*Liberos eius qui adſignatus eſt,accipere debemus,non ſolùm Filios, verùm etiam Nepotes,& Neptes,& deinceps deſcendentes*, l.3.§.emancipatos,D.de adſignand. libert. Vlpian. de Liberis decurionum agens,*Liberos,*ait,*non tãtùm Filios accipere debemus,verùm omnes Liberos*,l.9. §.parentes,D.de pœnis.

Proinde ita ſtipulatione interpoſita,vt *Liberorum nomine dos apud maritum reſideat: Nepotum quoque nomine dos retinebitur*, l.48.D.ſolut. matrim.Sed & ſi *quis Tutores Liberis dederit, Nepotibus quoque dediſſe intelligitur*,§.vlt.Inſtit.qui teſtam.tutor.*Inter Liberos, Nepotem quoque ex filia contineri Diuus Pius reſcripſit*,l.vlt.D.de pollicitationib.Eadem eſt apud Græcos τέκνων ſignificatio.Etenim, ἡ τῶν τέκνων προσηγορία, καὶ ἐπὶ τοὺς ἐκγόνους ἐκτείνεται, ait Modeſtin.l.104.D. de verb.ſignif.

In Edicto de Legatis præſtandis,quo generaliter *Liberos* Prætor excepit: nec *gradus Liberorum enumerauit,in infinitum igitur,*ait Vlpian.eis *præſtabitur. nec refert, vtrum ex virili ſexu, an ex feminino deſcendent. Liberos autem etiam eos ad Legatorum petitionem admittimus,qui in adoptionem dati ſunt: vel etiam Adoptiui, dummodo maneant Liberi*,l.1.§.vlt.D.de leg.præſt.

Ceterùm Paul.in l.10.§.parentes, D.de gradib.& adfinib.*Liberos,vſque ad Trinepotem: vltra hos, Poſteriores*,vocari ſcribit.Quod ita veteres exiſtimaſſe didici.Vnde in l.13. D. de muner. & honor.*Liberis,& Poſteris alicuius data immunitas.* Sed obtinuit Gaij Caſſij ſententia, qui vt omnes in infinitum, etiam ſupra Tritauum, *Parentes*: ita *Liberos*, vltra Trinepotem in infinitum dici cenſuit,l.4.§.vlt.D.de in ius vocan.Vlpian. in Edicti de in ius vocan. interpretatione,*Liberos*,ait,*ſecundum Caſſium,vt in Parentibus,& vltra Trinepotem,accipimus*,l.10.§.liberos, D.eo.tit.

Liberos Senatorum accipere debemus,non tantùm Senatorum filios: verùm,omnes qui ex his geniti,éxve liberis eorum dicantur,ſiue Naturales, ſiue Adoptiui ſint Liberi Senatorum,ex quibus nati dicuntur,l.10. D de ſenatorib.

In contra tabulas Bonorum poſſeſſione,Liberos accipere debemus, ſiue Naturales,ſiue Adoptiuos, ſi neq; inſtituti,neque exheredati ſunt,l.1.D.de bon.poſſ.cont.tab. Similique modo,in Bonorum poſſeſſione Vnde Liberi, *Liberos accipere debemus,tam Naturales, quàm Adoptiuos*,l.1.§.liberos,D.ſi tabulæ teſtam. null.

Aliàs *Liberorum* nomine Naturales tantùm & iuſti, non etiam *Adoptiui* exaudiuntur. Etenim *Fideicommiſſum à filiis relictum, ſi quis ex his ſine liberis diem ſuum obierit, adoptionis commento non excluditur*, l.76.D.de condicionib. & dem.*Is cui in tempus Liberorum tertia pars relicta eſt, vtique non poterit adoptando,tertiam partem conſequi*,l.51.§.vlt.D.de legat.2.

Liberorum vtique *nomen poſt emancipationem amittunt Adoptiui*, l.4.D.ſi tabulæ teſtam.

Enimuerò *Liberorum appellatione continentur, non tantùm qui ſunt in poteſtate: ſed omnes qui ſui iuris ſunt: ſiue virilis, ſiue feminini ſexus ſunt: éxve feminini ſexus deſcendentes*,l.56.§. vlt.D.de verb. ſignif.*Quod ait Prætor in Edicto qui ſatiſdare cogantur, Liberoſve ſuos,accipiemus & ex feminino ſexu deſcendentes liberos*,l.2.§.quod ait,D.qui ſatiſd.cog.

Si quis operas ſit ſtipulatus ſibi,Liberiſque ſuis, etiam ad Poſtumos peruenit ſtipulatio, l.5.D.de oper. libert.

Liberi verò,quòd ad Senatuſconſultum Tertyllianum attinet, *non ſunt, qui contra formam humani generis,conuerſo more, procreantur*,l.14.D.de ſtatu hom.Paul.lib.4.Sentent. Tit.9.Licet in lege Papia,etiam Portẽtoſi, Monſtroſi & Prodigioſi partus matri proſint,l.13.D.de verb. ſignific.

Non eſt ſine Liberis,cui vel vnus filius,vnáve filia,eſt.Hæc enim enunciatio,Habet Liberos,non habet Liberos, ſemper pluratiuo numero profertur, ſicut & Pugillares,& Codicilli,l.148.D.de verb.ſignific.

Agell.lib.2.cap.13. *Antiqui oratores,hiſtoriæq́;,aut carminum ſcriptores,etiam vnum filium, filiámve, Liberos multitudinis numero appellarunt*. quamquam & ſingulari numero extulerit Iuſtinian.in .33. C. de inoffic.teſtam.l.8.§.vlt.Cod.de ſecund.nupt. & in §.hoc quoque, Inſtit. per quas perſonas nobis adquiritur. *Sine Liberis,vno, pluribúſve*,l.vlt.§.filio,D.de legat.2.

Liberorum ergo, ſum ma hæc eſt diuiſio, quòd alij ſunt Naturales, alij Adoptiui, l.7.§. bonis, D.de bon.damnat. Naturalium rurſus triplex eſt differentia. Nam, vel iuſtis nuptiis, vel vulgò quæſiti ſunt: vel etiam *in ſeruitute ſuſcepti*,l.87.§.Damæ,D.de legat.2.Sed nec ſemper Liberorum nomine, Naturales,id eſt,non ex iuſtis nuptiis procreati, comprehēduntur. Etenim, *Si quis rogatus fuerit, vt ſi ſine Liberis deceſſerit, reſtituat hereditatem, voluntatis quæſtionem eſſe*,de qualibus liberis teſtator ſenſerit,de naturalibúſne,an de iuſtis, Vlpian.reſpōdit. *Idque ex dignitate & ex voluntate*, & *ex condicione eius qui fideicommiſit,accipiendum eſſe*, l.17.§.ſi quis rogatus,D.ad Sc.Trebell.

Vtriuſque ſexus Liberi,l.2.D.de his qui not. infam. *Liberi ex diuerſis matrimoniis nati*,l.4.D.ad Sc.Tertyll. *Pater cùm tres Liberos heredes inſtitueret, Fœbum & Heracliam ex eadem Matre: Polycratem,ex alia*, l.vlt.D.ad Sc.Trebell. *Mulier, Maritum,& Liberos ex eo natos, item ex alio, heredes inſtituit*,l.19.D.qui potior.Vlpian. Tit.17.Regular. *Vir & vxor ſi ex alio matrimonio Liberos habeant.*

Filios autem, Iſidorus lib.9.Origin.cap.5. *in Legibus, hoc Liberorum nomine appellari tradit, vt iſto vocabulo ſecernantur à Seruis: quia ſicut Seruus in poteſtate domini, ſic & Filius in poteſtate eſt Patris. Inter etiam Filios fit emancipatio, vt ſit Liber à Patre, ſicut fit ſeruo manumiſſio, vt ſit liberatus à domino.* quò alludens Caſſiodorus Epiſt.11. lib.7. Variar. de matrimonio loquens, *Durum* (ait) *Libertatem Liberam non habere, vnde Liberi procreantur.*

Liberorum Ius, cōmodum ſignificat, quod ſuſceptis ex iuſto matrimonio Liberis, patres, matréſve cōſequuntur,l.1.& Rubr.C.de iure liberor.& apud Vlp. Tit.17.Regul.Paul.lib.4. Sentent.Tit.9.& D.Auguſt.lib.3.contra Iulianum.Iſidor.lib.5.Origin.cap.24. *Ius Liberorum eſt coniugum ſine Liberis, inuicem pro loco pignorum, hereditatis alterna conſcriptio.* Huiuſmodi autem ius Liberorum,& ad Legis Iuliæ Papiæ Popeæ præmia,ſolidúmque ex Teſtamento capiendum,& ad Legitimam,quæ ma tribus ex Sc.Tertylliano deferebatur,hereditatem,proficiebat.Itaque circa hoc ius duplex eſt inſpectio.Imprimis autē ſciēdum eſt,virum atq; vxorem inter ſe nudo matrimonij nomine,decimam dumtaxat capere potuiſſe.At ſublatis Liberis, vno, pluribúſve, plus capere poterant, quemadmodum Vlpian.Tit.17.Regular. exponit. Sed nec ex cuiuſquam teſtamento Celibes & Orbi capere poterant, vt patet ex l.1. C.de infirman. pœn. celib. Proinde qui vel celibem vitam agebant, vel parum felix matrimoniū experti erant,ac denique qui Liberos nullos ſuſtulerant, vt iudicia amicorū promereri poſſent, *ius Liberorum* à Principe impetrabant: vt eorū bonitas illis indulgeret, quod fortunæ malignitas denegauerat.Vlpian.Tit.17.Regular. *Vir & vxor inter ſe ſolidum capere poſſunt,ſi ius Liberorum à principe impetrauerint.* Atque hoc *ius Liberorum* Iuuenalis Sat.3. *Iura parentis* vocat.Martialis eodem loquendi genere, *Iura paterna*, Epigr.93. lib.3. item Epigram.13.lib.8. quo loco eleganter deridet eum qui cùm vxorem duxiſſet, à Cæſare importunè ius hoc quo de agimus flagitaret,quod ipſemet ſibi, abſq; principali beneficio,quærere,pararéque, liberis operam dando,poterat.

Iure Liberorum excuſatur, l.45. §.1. D. de excuſationib. qui tres Liberos ſuperſtites, Romæ: vel in Italia, quattuor:in Prouinciis,quinq;, habet,Inſtit.de excuſationib.tutor.Errabat ergo Italus ille, ſiue Prouincialis, in ſpecie,l.37.§.vlt.D. de excuſationib. qui ſe *pro iure trium Liberorum quod allegabat*, excuſatum credebat.

Ceterùm non ius modò Liberorum,verùm etiam nominatim *ius trium Liberorum*, quod plenius erat, latiúſque patebat, à Principibus peti ſolebat: cuius fit mentio in l.5. de legit. hered.in Cod.Th.

Atque ita *ius trium Liberorum*, & ſibi Plinium, & Suetonio Tranquillo, à Traiano impetraſſe, ex eius Epiſt.2.& Epiſt.95.lib.10.liquet.Indultum etiam id ſibi à Domitiano prædicat Martialis Epigr.91.& 92.lib.2.Ad eos autem locos quos de iure trium Liberorum accuratè congeſſit Franciſc.Duarenus,cap.40.lib.Diſputation.auctarij loco adiicio Statij lib.4. Syluar.ad Iul.Menecrat.verſus,

Ergo, quòd Auſoniæ pater auguſtiſſimus vrbis,
Ius tibi tergeminæ dederat lætabile prolis
Omen erat: venit toties Lucina: piúmque
Intrauit repetita larem.

Agell.

Agell.lib.4.cap.17. *Memini ego Romæ quæſitum, negotio non rei tunc paruæ poſtulante, an 8. Menſe infans ex vtero viuus editus, & ſtatim mortuus, ius trium Liberorum impleuiſſet.*

Matres autem, hoc *trium Liberorum iure*, ad Legitimam filiorum inteſtatorum mortuorum hereditatem, ex Sc. Tertylian. admittebantur, quemadmodum Paulus lib.4. Sentent. Tit.9. Iuſtinianus Inſtit. de Sc. Tertyl. ſcribunt. Vt verò ius hoc Liberorum cōſecutæ viderentur, ter peperiſſe eas ſufficiebat, dummodo viuos & pleni temporis peperiſſent, vt idem Paul. ibid. tradit. Et hoc ita in ingenuis matribus ſeruabatur. Latinam verò libertam, niſi ius Quiritium conſecuta eſſet, quater peperiſſe neceſſe erat, vt ius Liberorum cōſequi poſſet. Enimuerò non ſuperſtites tantùm, ſed & amiſſi filij, matribus proderant. Quinetiam, abſque vllo partu, matres quæ neque Liberos habebant, neque vnquam habuerāt, ius hoc trium Liberorum beneficio Principis adipiſcebantur, quorum omnium auctorem laudo Paulum eo quem S. citaui loco.

Liberorum creationi ſtudere, l.15. §. vlt. D. de adoptionib.

Liberos autem conceptos dumtaxat non etiam editos, Cicero, *Spem parentis, memoriam nominis, ſubſidium generis, heredes familiæ, deſignatos Reipubl. ciues*, pro Cluentio vocat. Idem ad Quirites poſt reditum, *Quid dulcius hominū generi à natura datum eſt, quàm ſui cuique Liberi? mihi vero & propter indulgentiam meam, & propter excellens eorum ingenium, vita mea cariores.* Sed & de Liberorum caritate, lib.1. in Verrem, agens. *Quid enim* (ait) *natura nobis iucundius, quid carius eſſe voluit? quid eſt dignius in quo omnis noſtra diligentia, indulgentiáque conſumatur?*

Libertatem Cicero in Paradox. definit, *poteſtatem viuendi vt velis.* Noſter Florentinus, *Libertatem* ait eſſe *naturalem facultatem eius, quod cuique facere libet, niſi ſi quid vi, aut iure, prohibeatur*, l.4. D. de ſtatu hom. Quod Perſius Sat.5. his verſibus expreſſit.

Vindicta poſtquam meus à Prætore receſſi,
Cur mihi non liceat, iuſſit quodcumque voluntas,
Excepto ſi quid Maſuri rubrica notauit?

Arrianus lib.2. Epicteti Diſſertationum, cap.4. οὔπω νῦν ἄλλό τι ἐστιν ἐλεύθερον, ἤ, τὸ ἐξεῖναι ὡς βουλόμεθα διαπράττειν; Dio. Chryſoſto. Orat. περὶ δουλείας, ἀλλὰ μὴν ἑνὶ λόγῳ συλλαβόντα χρὴ ἀποφήνασθαι, ὅτῳ μὴν ἔξεστιν ὃ βούλεται πράττειν, ἐλεύθερός ἐστιν. Et mox, quod Perſij verſibus congruit, οὐκοῦν ὅσα μὴ ἀπείρηται ὑπὸ τῶν νόμων, μὴ δὲ προστέτακται ὑπὲρ τούτων ἔχει αὐτὸς τὴν ἐξουσίαν τοῦ πράττειν. At Philoſophicam Libertatem, Seneca Epiſt.51. definit, *nulli rei ſeruire, nulli neceſſitati, nullis caſibus, fortunam in æquum deducere*: & lib. cui Titulus eſt, in Sapient. non cad. iniur. cap.19. *Libertatem*, ait eſſe, *animum opponere iniuriis, & eum facere ſe, ex quo ſolo ſibi gaudenda veniant, exteriora deducere à ſe: ne inquieta agenda ſit vita, omnium riſus, omniū linguas timenti.* Et hanc cum illa Libertatem comparans, Epiſt.8. *Philoſophiæ*, inquit, *ſeruias oportet, vt tibi contingat vera Libertas. Non differtur in diem, qui ſe illi ſubiecit & tradidit, ſtatim circumagitur: hoc enim ipſum Philoſophiæ ſeruire Libertas eſt.*

Ad hanc etiam veram & abſolutam Libertatem, & ineſtimabile animi bonum, reſpiciens Epiſt.80. *Itaque, in Tabellas*, ait, *vanum conicitur nomen Libertatis: quam nec qui emerunt, habent, nec qui vendiderunt. Tibi des oportet iſtud bonum: à te petas. Libera te primùm metu mortis: illa nobis primum iugum imponit. Deinde metu paupertatis.* Sed iam ad vulgarem noſtram Libertatem, velut ex diuerticulo in viam, redeamus.

Libertas naturali iure continetur, & dominatio ex Gentium iure introducta eſt, l.64. D. de condict. in deb. *vtpote cùm iure naturali omnes Liberi naſcerentur*, Inſtit. de Libertinis. *Libertas inæſtimabilis res eſt*, l.106. D. de diuerſ. reg. iur. *Infinita eſt æſtimatio Libertatis*, l.176. §. vlt. D. eod. tit. *Libertatis æſtimatio ad infinitum extenditur*, l.8. §. vlt. D. rat. rem hab.

Libertas pecunia lui non poteſt, nec reparari, l.91. §. illud tractatum, D. de ſtatuliber.

Triplex Libertas, ait Auſonius in Gripho: videlicet *Iuſta*, per quam ciuitatem Romanam manumiſſus conſequitur: *Latina*: & *Dediticia*. Seneca lib. de Beata vita, cap.34. *Serui, Libertini, iuſta Libertatis, an inter amicos datæ, quid refert?*

Pleniſſimam Libertatem habere, id eſt, *ciuitate Romana perfrui*, l.1. §. ſin autem, C. de com. ſeru. manum. Quę & *Legitima Libertas*, ibidē appellatur. quo genere, *ex iure Quiritium Liberum* quem fieri, ait Seneca lib.3. Natur. quæſt. his verbis. *Quid eſt præcipuum? In primis Liberum animum habere: hæc res efficit non è iure Quiritium vt ſit Liber, ſed ex iure Naturæ.*

Libertatis etiam hæ ſunt ſpecies, *Directa*, & *Fideicommiſſaria*: de quibus vide quæ ſuis locis diximus.

Libertatem imponere, l.41. in fine, D. de bon. libert. l.4. D. de man. vindic. l.11. §.1. D. de minorib. l. vlt. D. qui ſine manumiſſio. l. vlt. in principio, C. de teſtam. manum. l.10. C. qui teſt.

fac.poſſ.l.vlt.C.de fideic.libert.l.1.C.de comm.ſeru.manum.l.1.&2.C.comm.de manum. ab eo, quod capiti ſerui, qui vindicta manumittebatur, lictoris virga imponi ſolebat.

Ad Libertatem perducere, l.32.D.de dolo, & aliis locis quos ĩ.lib.14.adducam. *Ad Libertatem peruenire*, l.9.§.illud, D.de ſtatuliber.l.4.§.hi, D.de fideic.libert. *ex teſtamento peruenire*, l.58.D.de condict.indeb.

Petere ex Libertate in ſeruitutem, l.39.§.ſi ſtatus, D.de procuratorib. *Si ex poſſeſſione ſeruitutis in Libertatem reclamauerit*, l.3.§.ſi ſeruus, D.de adquir.poſſeſſ.

Libertas etiam Auibus & Feris, quæ cuſtodia humana non coërcentur, tribuitur. *Naturalem* enim *Libertatem* accipere Aues, Feræq; intelliguntur, cùm in ſuam naturalem laxitatẽ peruenerunt, vel oculos noſtros effugerunt, vel ita ſunt in noſtro conſpectu, vt difficilis ſit earum perſecutio, l.44.& l.55.D.de adquir.rer.dom.l.3.§.item feras, D.de adquir.poſſ.§ feræ, in fi. Inſtit.de diuiſio.rer. quo genere loquendi etiam Arrianus, lib.3. Epict. cap. vlt. vſus eſt, his verbis de auibus agens, κἂν ὅλως εὕρῃ τι παρεῳγμένον ἐξεπήδησεν, ὀρέγεται τῆς φυσικῆς ἐλευθερίας.

Libertas quoque Seruitutium eſt: per quam Liberantur Ædes & Prædia, ſublata nimirum ſeruitute, l.4.§.vlt.D.de vſurpationib.l.6.& l.7.D.de ſeru.præd.vrban. *Non poteſt videri vſucepiſſe vicinus tuus Libertatem Ædium ſuarum, qui ius tuum non interpellauit*, l.8.§.vlt. D. quemad. ſeruit.amitt. *Libertate huius partis ſeruitutis fruitur*, l.16.in fi.D.eod.tit.

LIBERTINI & *Ingenui* opponuntur, l.8.§.nihil autem, D.de tranſactionib. *Libertini* enim ſunt, *qui ex iuſta ſeruitute manumiſſi ſunt*, l.6.D.de ſtatu homin. Inſtitut. de libertin. in princip. Quintilian. Declamat.311. *Si illud in confeſſo eſt, eum qui à ſeruitute in Libertatem veniat, non eſſe alio quàm Libertini loco.*

Libertini manumiſſione tantùm conſtituuntur, l.9.C.de ingen.manum. Quintil.lib.5.cap.10. *Qui ſeruus eſt, ſi manumittatur, fit Libertinus, non itidem Addictus: & plura, de quibus alio loco.* nimirũ, lib.7.cap.4. vbi plenius & fuſius idem argumentum tractans, hoc quoque adſcribit. *Seruus cùm manumittitur, fit Libertinus.* Sed & lib.1.cap.1. *Libertinis detrahẽda eſt auctoritas: licet hi teſtimonium reddere induſtriæ, per quam exierunt de ſeruitute.* Et ita *Libertinum* accipe in l.37.D.de oper.libertor.l.16.l.32.& l.34.§.vlt.l.42.D.de rit.nupt.& *Libertinam*, pro Liberta, l.23. l.27.l.31.l.56. & l.58.D.de ritu nupt.& Senec.Epiſt.13. At Appij Claudij Cæci tẽporibus, & deinceps aliquamdiu *Libertinos* dictos, non ipſos qui manumitterentur, ſed ingenuos ex his procreatos, Suet.in Claudio, cap.24.tradit, quos Græci, ἐξελευθέρους vocant, teſte Heſychio; apud quem inuenio, ἐξελεύθεροι, οἱ τῶν ἐλευθερωμένων υἱοί: qua voce & in eamdem ſententiam vtitur Dio lib.54. Similitérque Dionyſ. Alicarn. *Libertinorum Tribum*, ἐξελευθερικὸν φῦλον vocat lib.4. At Modeſt. ex libertis ortos & deſcendentes, ἀπελευθερικοὺς appellat. l. 1. D.de excuſationib.

Libertina, & ingenua opponuntur, l.2.D.ad Sc.Tertyl.

Libertinæ perſonæ, l.2.D.de oper.libert.

Libertinæ cõdicionis efficietur, homo liber, qui ſe vendidit, ſi manumittatur, l.21.D.de ſtatu homin.

Libertinæ condicionis homines, l.1.C.de libert.& eor.liber.l.1. C.ad L.Viſcell. *Libertinæ condicionis conſtituti*, l.vlt.C.de colluſ.deteg.

A Libertina progenie maculatus, l.vlt.C.de infant.expoſ.

LIBERTINITAS, l.14.D.de probationib.l.21.§.1.D.quib.ad libert.l.32.§.de liberali, D.de recept.qui arbitr.l.2.D.de colluſ.detegen. l.2.§.ſi is qui, D. quando appelland.ſit, l.2. C.de pedan.iudic.l.13.C.de ingen.manum.id eſt, Libertorum ſtatus & condicio.

Libertinitatis cauſæ, l.5.C.vbi cauſa ſtatus. *Imago*, l.2.C.de iure aureor.anul. *Libertinitas & Ingenuitas*, opponuntur, l.32.§.de liberali, D.de recept.qui arbitr.l.40.C.de liber.cauſ.

LIBERTVM *in cauſa ſucceſſionis inteſtati, accipere debemus eum quem quis ex ſeruitute ad ciuitatem Romanam perduxit, ſiue ſponte, ſiue neceſſitate, quoniam rogatus fuit eum manumittere*, l.3.§.1.D.de ſuis & legit.

Liberti, id eſt, *hi qui deſierant eſſe serui*, l.4.in fi.D.de iuſtit.& iure. ἀπελευθέρους Græci vocant, vt l.14.D.de excuſationib. Theophil.Inſtit. de libertin. Ἀπελεύθερος, ait, ἐστὶν ὁ ἐκ δικαίας καὶ ἐννόμου δουλείας ἐλευθερωθείς.

Libertum, in Lege Iul.de adult.cap.de diuortiis, *accipiemus etiam eum qui à Patre, Auo, Proauo, & ceteris ſuſum verſum, manumiſſus eſt*, l.9.D.de diuortiis.

Liberti appellatione etiam Libertam contineri placuit, l.172.D.de verbor.ſignific.

Libertorum appellatione etiam contineri intelliguntur ÿ, qui eodem Teſtamento, vel poſteriore loco, manumiſſi ſunt, l.243.D.de verb.ſign. *His verbis (Libertis Libertabúſque meis) Libertum Libertæ teſtatoris, non contineri*, l.105.D.eod.tit.

Libertorum triplex erat olim differẽtia. Alij enim *ciues Romani*, alij *Latini* erant, alij *Dediticÿ.*

Ciues

Ciues Romani fiebant, qui vindicta, cenſu vel teſtamento, aut (quod à Conſtantino conſtitutum fuit) in Eccleſiis manumittebantur, vt Cic. in Topic. Vlpian. Tit. 2. Regul. Gaius Inſtitution. Tit. 1. Theophil. ad fin. Tit. de libertin. tradunt. *Latini* fiebant qui in conuiuio, vel inter Amicos, vel per Epiſtolam, vel ab eo, qui in bonis tantùm, non etiam ex iure Quiritiũ ſeruum habebat, manumittebantur. *Dedititij* verò qui vincti, tortive aliquando fuerant, quibúsve notæ inuſtæ: vt ex iiſdem Vlpiani, Gaij & Theophili locis intelligitur, & ex Iuſtinia. Tit. de Latin. libert. tollenda. & de dedititia libert. toll. C.

Libertus (vt habet Vet. Gloſſar.) *Orcinus eſt, qui in teſtamento eius, qui eſt apud Orcum, id eſt, qui eſt mortuus, manumittitur.* vide ĩ. lib. 13.

Libertus Ciuitatis, l. 5. §. 1. D. de diuiſio. rer.

Liberti vtriuſque ſexus, l. 88. §. inſulam, D. de legat. 2.

Liberti Auiti, vide ſ. lib. 1. *Paterni*, l. 58. §. vlt. D. de verb. ſignific. l. 2. D. de accuſationib. *Materni*, l. 6. C. de quæſtionib. *Noſtri*, d. l. 58. §. vlt. *Proprij*, l. 6. C. de quæſtionib.

Communis Liberta, l. 46. D. de ritu nupt.

Quid autem Libertis manumiſſio conferret præſtarétque, breuiter Tertullian. in lib. de reſurrectio. carn. complexus eſt his verbis: *Si famulum tuum Libertate mutaueris, & Veſtis albæ nitore, & aurei Anuli honore, & Patroni nomine, ac Tribu, menſáq; honoratur.* Quintilian. lib. 7. cap. 4. *Propria Liberi, quæ nemo habet niſi Liber: Prænomen, Nomen, Cognomen, Tribum.* vnde Perſius, Sat. de ſeruo manumiſſo, *Verterit hunc dominus, momento turbinis exit Marcus Dama*, id eſt, qui prius vnico ſeruili nomine appellabatur, iam incipit prænomen ferre.

Libido pro venereæ voluptatis ſtimulis appetitúque vſurpatur.

Qui ancillam non meretricem Libidinis cauſa ſurripuerit, l. 82. §. qui ancillam, D. de furtis. *Qui fores meretricis effregit Libidinis cauſa*, l. 34. D. eod. tit. & quod Sueton. in Tiberio, cap. 2. Appium ſcribit Virginij filiam *Libidinis gratia in ſeruitutem adſerere conatum*, hoc Pompon. in l. 2. §. initium, D. de orig. iur. *captum amore Virginis* feciſſe ait.

Qui hominem Libidinis cauſa caſtrauerit, l. 3. §. item is, D. ad L. Corn. de ſic. *Propter voluntatem pernicioſæ Libidinis*, l. 1. D. de extraord. criminib.

Libidine ſeruarum ducente, l. 3. C. de inceſt. nupt.

Libidine intemperatæ cupiditatis exarſiſſe, l. 25. C. ad L. Iul. de adult.

Ad Libidinem nequiſſimorum hominum ferri, l. 1. C. de Sc. Claudia.

Sua Libidine, id eſt, arbitrio volũtatis, l. 3. C. per quas perſon. nob. *Libido*, vt ait Donat. in Hecyr. Act. 2. Sc. 2. eſt, *quælibet voluntas temere ſuſcepta.* Idem in Phormio. Act. 4. Sc. 5. ad hæc verba, *Dum Libido eadem hæc manet: bene Libidinem poſuit pro voluntate hominis incerti ac leuis.*

Libitinarii, quos Græci νεκροθάπτας appellant, qui funera curant, l. 5. §. idem ait, D. de inſtitor. & apud Senecam, lib. 6. de Benefic. cap. 38. à *Libitina*, cuius in tẽplo Romæ, τὰ πρὸς τὰς ταφὰς, id eſt, quæ ad funera pertinebãt, venibant, vt auctor eſt Plutarch. ἐν Αἰτίοις, Vet. Gloſſar. *Libitinarius*, ἐνταφιαστής.

Liboniano Senatuſconſulto, Legis Corneliæ de falſis pœna aduerſus eos conſtituta eſt, qui in alterius Teſtamento, vel Codicillis, legatum, hereditatémve ſibi ſua manu adſcripſiſſent. Rubr. D. ad Leg. Cornel. de falſ. & de Sen. Libonia. l. 29. D. de teſt. tut. l. 1. D. de his quæ pro non ſcript. hab. Ad hoc Senatuſconſultum Paul. (vt ex indice Piſano conſtat) librum ſingularem ſcripſerat, eíque Claudianum coniunxerat. Ac planè in eandem ſententiam Edictum D. Claudij ſcriptum fuerat, vt oſtendit l. 15. D. ad leg. Cornel. de falſ. l. 3. C. de his qui ſibi adſcrib. Senatuſconſulti vtiq; nomine, in l. 15. §. ſi quis ſe ſcribat, D. de teſt. milit. l. 14. in prin. & l. 15. §. item Senatus, D. ad L. Cornel. de falſ. l. 3. & l. vlt. C. de his qui ſibi adſcribunt, *Libonianum*, hoc Sc. intelligendum eſt. Nomen autem habet à Scribonio Libone, qui Claudij temporibus Conſulatum cum Tauro geſſit.

Libram *Auri*, ſeptuaginta & duorum ſolidorum eſſe, Impp. definiũt. *Libram* verò *Argenti*, quinis ſolidis æſtimant, l. 5. C. de ſuſceptor. & arcar. lib. 10. l. vn. C. de argenti prec. lib. 10. Vnus autem Aureus efficit libras æris 25. l. 1. C. de collat. ær. lib. 10.

Libræ Auri, l. 41. §. tutores, D. de fideicomm. libert. l. 30. D. de adimend. leg.

Libram Auri & Pondo, pro eodem vſurpat Pompon. in l. 34. §. item ſcribit, D. de aur. argẽt. *Si Auri libras Stipulatus fuerit*, l. 34. D. eod. tit.

Libra Argenti, l. 35. D. de contrah. empt. l. 89. §. Seio, D. de leg. 2. apud Mart. Epigr. 76. lib. 2. *ſignum Dei ex Libra centum in illa ſacra æde*, l. 38. §. vlt. D. de aur. arg. leg. *Teſtis ad Libræ penſa adhiberi*, Vlpian. Tit. 21. Regul.

Agell.lib.15.cap.27.*Tertium teſtamentorũ genus, fuiſſe, ait, per familiæ emancipationem, cui Æs, & Libra adhibebatur.*

Libripens appellabatur, qui in Mãcipationibus *ſtateram tenebat*: vt eſt hodie apud Gaium ſcriptum, lib.1.Inſtit.Tit.7.quem tamen auctorem ſcripſiſſe puto, *qui Libram æneam tenebat.* Sic enim & Boëtius in Topica Ciceron.& Priſcian.lib.6.Gaij ex lib.1.Inſtit.de nexu faciendo, verba referentes, ſcriptum habent. Mancipationem vtique factam certis verbis, Libripende, & quinque teſtibus præſentibus, Vlpian.Tit. 20. Regul. tradit. Plinius lib.33.cap.3. *Et militum ſtipendiorum, hoc eſt, ſtipis ponderandæ penſatores, Libripendes dicuntur. Qua conſuetudine in his emptionibus, quæ Mancipi ſunt, etiam nunc Libra interponitur.* Tertullian.lib.2. aduerſ. Marcion. *Adſcripta eſt illi, quaſi Libripens emãcipati à Deo boni, Libertas & poteſtas.* Sed & in Teſtamẽto quod *per Æs & Libram*, id eſt, *per imaginariam mancipationem* fiebat, *Libripens* adhibebatur, vt idem Vlpia.docet, Tit.21.Regular. Iuſtinian.in §.acceſſit, Inſt.de teſtam.& Quintil. Declamat.308.In antiquo quodam vocabulario ſcriptum offendi, *Libripens dicitur Libram tenẽs, quòd de eius manibus pendeat Libra, vel Libram pendentem ſuſtineat.*

Libramentvm, *ad Librametum proprium viam redigere*, l.1.§.1.D.de via publ.Vtitur & *Libramenti* voce, ſed alio ſenſu, Senec.lib.1.Natur.quæſt.cap.12. & lib.3. cap.29.lib.6. de Benefic. cap.22.*Libramentum examinis*, l.3.de petit.& vlt.dat.in C.Th.

Librarivs *Librorum ſcribendorum operas edit*, l.49.D.de oper.libert. *Librarium* quoque *Libris conſcribendis tranſcribendiſque*, operam impendiſſe indicat Martial. Epigram.8.lib.2.& Epigr. vlt.lib.4.Sueton.in Domitiano, cap.10.*Librariis qui eam hiſtoriam deſcripſerant crucifixis.* Pallad. in Præfat. lib.de ruſt. *Sed quid volumina hæc iuris colendi ſerius quàm iuſſeras, ſcripta ſunt, Librarij manus ſegnior fecit, cuius ego tarditatem numquam malignè æſtimo.*

Librarium in tranſcribendis verbis ſtipulationis erraſſe proponit l.93.D.de diuerſ.regul.Planè D. Hieronymus, Epiſt.ad Niciam, *Literam ſcriptores*, à Libris & corticibus arborum, quibus veteres ante chartæ & membranæ vſum vtebantur, *Librarios* appellatos ſcribit. Et ita *Librarium* accipe, l.29.D.de rei vindic.l.15.§.1.D.de vſufructu.l.7.§.dabitur, D.de oper. libert. ex quibus locis, ad huiuſmodi miniſterium ſeruorum, etiam impuberũ, opera vſos veteres, colligimus. Sic & *Librarios* accipe, l.1.§.ludi, D.de extraord.cognit.& Λιβραρίους apud Modeſtin. l.15.D.de excuſationib.

Librarij, in caſtris fuere, vt Veget.lib.2.cap.7.docet, qui rationes ad milites pertinentes in libros & commentarios referebant. Hinc, *Librarij Horreorum*, *Depoſitorum*, *Caducorum*, inter miniſteria militaria recenſentur, in l.vlt.D.de iur.immunit.

Librarij Depoſitorum erant, qui ſtipendiorum donatiuorumque partem à militibus apud ſigna deponi ſolitam in Commentarios referebant, vt idem Veget.lib.2.cap.20.comprobat. Sueton.in Domitiano, cap.7. *Geminari Legionum caſtra prohibuit, nec pluſquam mille nummos à quoquam ad ſigna deponi: quod Lucius Antonius apud duarum Legionum hiberna, res nouas moliẽs fiduciam cepiſſe, etiam ex depoſitorum ſumma videbatur.*

Librarij Caducorum, qui caduca Legionum (quorum in l.4.§.eandem, D.de fideic.libert.fit mentio) in Libros referebant.

Librarij inter decuriales vrbis Romæ ponuntur ab Impp. l.1. de decuriis vrb. Ro.in Cod. Th.aut certè inter ordines Decurionum, cum Scribis adiunguntur, l.1. de lucris officior. in eod.Cod.

Libratores *Aquæ*, l.1.C.de excuſation.artific.lib.10.ſunt qui, vt in l.vlt.eod.tit. ſcribitur, *aquarum inuentos ductus & modos, docili Libratione oſtendunt.* Quod vocabulum vſurpant Traian.& Plinius.Epiſt.69.& 70.lib.10.vt & Frontin.lib.2.de aquæductib.

Ceterùm in d.l.1.de excuſ.artific. quid manus Triboniani præſtiterit, intelliget, qui eam cum illa, quæ ſub eod.Tit.in C.Th.legitur, contulerit.

Librorvm appellatione continẽtur omnia Volumina, ſiue in Charta, ſiue in Membrana, vel Tilia, vel Phylira, aliáve materia ſcripta ſint, l.92.D.de leg. 3. Antiquis certè temporibus in Tilia & Phylira libros conſcribi ſolitos, non ille tantùm Iuriſconſultorum noſtrorum locus docet, ſed & Plinius lib.13.cap.11.& Herodianus, lib.1.Hiſtor.& Marcian.Capella.lib.2. de nupt.Phil.& Septim.in Epiſt.hiſtoriæ Dict.Cretenſi præpoſita.

Si quis Librum ad alicuius infamiam pertinẽtem, ſcripſerit, compoſuerit, ediderit, l.5.§.ſi quis librum, D.de iniuriis. *Libri improbatæ lectionis, veluti Magici*, l.4.§.1.D.famil.erciſc. *qui Libris principalibus in Senatu legendis vacãt*, l.1.D.de offic.quæſt. *Apotheca Librorum*, l.12.§.inſtructo, D.de fũdo inſtruc.vel inſtr. *In Libris Elephantinis*, Sc.quæ ad principes pertinebant ſcribebãtur, vt ait Vopiſcus in Tacito.

Libra-

Libraria, Librorum officinam,ſeu Librariorum tabernam & ſtationem,ſignificat apud Agellium,lib.5.cap.4.& lib.cap.29.

LICENTIA,pro facultate.*Licentia agenti eſt*,l.4.§.ſi detracta,D.de noxal.id eſt, *Liberum ei eſt*, vt l.24.§.ſi neque,D.eod.tit.*Licentia ampliſſimi numeri teſtium*,l.1.D.de teſtib.*Licentiam dari Litigandi*, l.1.D.de liberali cau.id eſt,*Facultatem*,vt ibidem.

Licentia Patet,l.8.C.ne pro dot.mulier.*Permittitur*,l.5.C.de rei vindic.

Licentia effrenata,l.21. C. ad Legem Iulian. de adulter. *Mentiendi*, l.17.C. de accuſationib. *Temeraria*,l.4.C.de obſeq.patr. *Teſtandi*,l.8.C. qui teſtament. fac. poſſeſſ. *Poteſtatis* ,l.2. C. comm. de ſucceſſ. *Licentiam dare*,l.1.D de natal. reſt. *Licentiam denegari*, l.3. D. quib.ad libert. *Licentiæ vſurpatio*, l.9.C.de vectigal.& cõmiſſ. *Licentiam habere*, l.33.D.de legat.1.l.45. D.de minorib. *Habet reus Licentiam vſque ad ſententiam datam,reſtitutionem rei facere*, l.14.§. hæc autem actio,D.quod met.cau.

Licentia pro poteſtate.*Præfectis prætorio à principibus data eſt plenior Licentia,ad diſciplinæ publicæ emendationem*,l.1.D.de offic.præf.præt.

LICERE, vt Cicer.13.in Anton.Orat.exponit,dicimus, *quod Legibus,quod More maiorum,inſtitutiſque,conceditur.Neque enim quod quiſque poteſt,id & Licet: nec ſi non obſtatur, propterea permittitur.*Sic in Edicto Prætoris,ex quibus cauſis maiores,*quod eius per Leges, Plebiſcita, Senatuſconſulta,Edicta,Decreta Principum Licebit*, l.1.in fin.l.28.§.quod eius, D.ex quib. cauſ. maior. *Cùm per leges Licebit liber eſto*, l.38.D.de manum.teſta.*Si quis id quod poſsidet, non putat ſibi per leges Licere vſucapere*,l.32.§.1.D.de vſurpationib.

Si quo amplius legaui vel legauero,quàm per Legem Falcidiam licebit,l.88.in princ. D.ad L.Falcid. *quo amplius per Falcidiã Licuerit*,l.5.D.ſi cui plus.*quod amplius quàm per Legem Falcidiam liceret, cepiſſet*,l.27.§.heres,D.ad Sc.Trebel.*Quanto amplius,quam per Legem Falcidiam Licuerit,ceperit*,l.1. §.idem Iulianus,D.ſi cui plus.*Amplius Legatorum nomine cepiſſe, quàm è lege Falcidia capere Licebit*,l.1.in princ.& §.hæc verba,D.ſi cui plus.*Vt hac Lege ſequenti Licebit*,l.1.D.ad L.Falcid.

Licet,ergo quod Lege,vel Iure aliquo,permittitur,conceditúrve.Et ita in l.7.§.ſi paciſcar, D.de pactis,*Licere* dicitur,quod Lex 12.Tabular.permittit.& in l.7.§.vlt. D.quod met. cau. *Licere*,quod per L.Iuliam de adulteriis licet.

In pretio emptionis & venditionis naturaliter Licet contrahentibus ſe circumuenire, l.16. D.de minorib.id eſt,*naturaliter conceſſum eſt,quod pluris ſit, minoris emere,quod minoris ſit, pluris vendere,& ita inuicem ſe circumſcribere*,vt loquitur Paulus in l.22.§.vlt.D.locati.

Licere vnicuique naufragium ſuum impunè colligere cõſtat,l.vlt.D.de incen.rui.nau.*Domum ſuam reficere vnicuique Licet,dum non officiat inuito alteri in quo ius non habet*, l.62.D.de diuer.reg. *Licet vnicuique contemnere ea quæ pro ſe introducta ſunt*, l.41.D.de minorib. *Licet ſui iuris perſecutionem, aut ſpem futuræ perceptionis deteriorem conſtituere*, l.46.D.de pactis. *A vinea & balineo & theatro in ius vocari Licere*,l.20.D.de in ius voc.*Nullum de domo ſua in ius vocari Licere*,l.18.D.eod.tit. *In publicis criminibus, quæ ſanguinis pœnam non ingerunt,trãſigere non Licet,citra falſi accuſationem*,l.18. C.de tranſactionib.

Licet venditori,vel effundere vinum, ſi diem ad metiendum præſtituit,nec intra diem admenſum eſt,l.1. §.licet,D.de peric.& commo.

Liberos & exheredare & occidere patri Licebat,l.11.D.de liber.& poſt. *Etiam Poſtumis Filiis vel Nepotibus,vel ceteris Liberis, Licet Parentibus Teſtamento tutores dare*,l.1. D.de teſtam.tut.*Cum Filio familias militi Liceat facere Teſtamentum,Licebit & Codicillos*,l.21.D.de diuerſ.reg.iur.

Non Licet tubulos habere admotos ad parietem communem, l.113. D.de ſeruit.vrb. præd. *Non debet cui plus Licet quod minus eſt non Licere*, l.21. D.de diuer.reg. *Non debet actori Licere, quod reo non permittitur*,l.41.D.eod.tit.

Vectigalia, ſine Imperatorum præcepto, conſtituere vel reformare non Licet, l.10. D.de publicanis.

Marc.Seneca, Controuerſ.2.lib.9.*Quædam quæ Licent,tempore & loco mutato, non licent.*

Cicer.pro Cornel.Balbo.*Eſt aliquid quod non oporteat,tametſi Licet : quidquid verò non Licet, certè non oportet*.B.Ambroſ.Epiſt.66.lib.8.*Quàm multa ſunt quæ Licet facere,ſed non expedit? Omnia enim Licent, ſed non omnia expediunt.*

Non omne quod Licet, Honeſtum eſt, l.144.D.de diuer.reg.

Semper in coniunctionibus,non ſolùm quid Liceat conſiderandum eſt: ſed & quid Honeſtum ſit, l.42. D.de ritu.nupt. l.197.D.de diuer.reg.

Adimere mandatam Iuriſdictionem Licet quidem Procõſuli, non autem Debet inconſulto Principe hoc facere, l.1.§.1.D.de offic.proconſ.

Habere Licere, vide S. lib. 8.

Ire, agere, Licere, l. 4. §. 1. D. de verb. obl. *Stipulatio iſta, habere licere ſpondes? hoc continet vt liceat habere, nec per quenquam omnino fieri, quominus nobis habere Liceat*, l. 38. D. de verb. oblig.

Licet intelligere, l. 1. §. vlt. D. de iuſtit. & iur. id eſt, datur, ſeu facile eſt.

Licet, pro etſi, quamuis, l. 74. D. de legat. 1. l. 34. D. de auro argent. l. 58. D. de verbor. ſignif. l. 22. §. licet, D. de iure fiſc. l. 42. D. de procuratorib. & aliâs ſæpe.

Licitvm, *& Illicitum*, opponuntur, l. 1. §. ius eſt. D. de iuſtit. & iur. *Licitum* eſt, quod per leges permittitur: *Illicitum* quod prohibetur.

Liciti Contractus, l. vlt. D. de proxenetic.

Licitus modus vſurarum, l. 1. §. ſi in ſortem, D. de pigner. act. l. 44. D. de vſuris, l. 2. C. de fœn. l. 53. D. de pact. l. 6. C. ſi cert. pet. l. 8. l. 19. & l. 20. C. de vſuris.

Licita donatio, l. 17. D. de donation. int. vir.

Licita negotiatio, l. 7. D. de iure patron. l. 6. §. neque, D. de offic. præſid. *Licita prouocatio*, l. vlt. C. vt lite pendente.

Licita res eſt, l. 57. D. pro ſocio. *Non licitam rem facere*, l. 3. C. vi bonor. rapt.

Licita Tranſactio, l. 16. D. de tranſactionib.

Contra Licitum redimere, l. 20. C. mandati.

Licitum Collegium, l. 1. §. vlt. D. de Collegiis.

Licitum Iuſiurandum, l. 5. D. de iureiur.

Licitum Matrimonium, l. 28. §. ſi quis eo, D. de liber. & poſt.

Licitum Honorarium, & *Licita quantitas*, l. 1. §. ſi cui, D. de extraord. cognit.

Licito iure, l. 3. D. quod met. cau. l. 7. §. 1. D. de oper. libertor. l. 9. §. 1. D. de donat. inter vir. l. vlt. D. de damn. infect. l. 1. D. de proxenetic. l. 20. D. de liber. cau. l. 10. C. de his quæ vt indign. l. 23. C. ad leg. Iul. de adulter.

Licite *detrahere*, l. 1. C. vt nemo priuat. *Licitè relictũ eſt*, l. 114. S. vt quid, D. de legat. 1. Contrà, *Illicitè* fit quod contra Leges, Conſtitutiones, Decreta, edicta principũ fit. vt in l. vlt. in fi. D. de his quæ vt indig. l. 11. §. ſi quis illicitè, D. de legat. 3. coniuncta l. 2. §. idem ait, D. ne quid in loc. publ. & l. 1. §. nunciatio, D. de oper. nunc.

Liceri, eſt ad pretium aliquid adiicere. *Si res eius venierit, & exiſtat qui plus liceatur*, l. 7. §. quæſitum, D. de minorib. Cæſar lib. 1. de bello Gall. *Omnia Heduorum vectigalia paruo pretio redempta habeat: propterea quòd illo licente, contrà Liceri audeat nemo?*

Liceri de veſtibulo ædium, l. 19. §. de veſtibulo, D. comm. diuid.

Si obiiciatur Creditori quod animosè Licitus eſt, l. 27. D. famil. erciſc.

Licendo ſuperare, l. 7. §. ſi debitor, D. comm. diuid. dicitur, qui plus offert, vt vulgò loquimur, eóque modo rem per adiudicationem emit. Vet Gloſſar. *Licitari dicitur, qui vel emendo, vel conducendo, rem aliquam, vel aliquid ad negotiandum, plus offerendo contendit impetrare.*

Licitantis calor, l. 8. D. de publicanis. Feſt. Pomp. *Licitati, in mercando, ſiue pugnando, contendentes*. Ac planè, apud veteres poëtas, *Licitari* eſſe *congredi & pugnare*, exemplis Nonius Marcellus comprobat.

Licitatio *Admitti*, l. 7. §. quæſitum, D. de minorib.

Ad licitationem admitti, l. 2. C. ſi in cauſ. iudic. *Ad Licitationem etiam extraneo emptore admiſſo*, l. 3. C. comm. diuid.

Penes quem Licitatio remanſit, l. 19. §. iudex, D. com. diuid. id eſt, qui plus Licendo ſuperauit.

Ad Licitationem rem deducere, l. 6. D. famil. erciſ. *Per Licitationem rem accipere*, l. vlt. D. de alienatio. iudic.

Licitatione is vincere, dicitur, qui, vt vulgò in praxi loquimur, manet plus offerens, & poſtremus licitator, l. 6. D. famil. erciſc. l. 9. D. de public. *Licitatione victus*, l. 7. §. vlt. D. comm. diuid.

Licinii *Tyranni* fit mentio in l. 1. de infirmand. his quæ ſub tyran. in Cod. Theod. & apud Eutrop. lib. 10. & Sext. Aurel. Victor. in Conſtantino. Eum, non minus Chriſtianæ religioni quàm Conſtantino bellum indixiſſe, narrant Euſeb. lib. 10. hiſto. Eccleſ. cap. 8. Socrat. lib. 1. hiſtor. Eccleſ. cap. 2.

Licinnia Gracchi vxor, l. 66. D. ſol. matr.

Licinnia Lege ei, qui iudicij communi diuidundo euitandi cauſa alienauerit, interdicitur, ne communi diuidundo iudicio experiatur, l. vlt. D. de alienat. iudic. mut.

Licinnivs *Locuſta*, iuris ſtudioſus, qui Proculum per litteras conſulit, in l. 48. D. de legat. 2.

Licinnivs *Rufinus* Ic.ſcripſit Regularum libros:ex quorum decimotertio ſumpta dicitur l.34.D.de re iudic.licet in Florentino indice,ſoli duodecim, eius argumenti, libri referantur.Hunc eum ipſum eſſe,qui Paulum per litteras cõſulit in l.4.D.quib. ad libertat.proclam.mihi quidem ſit veriſimile.

Lictor, l.8.& l.25.D.de manumiſſ.vindict.Feſt.Pomp.*Lictores dicuntur, quòd faſces virgarum ligatos ferunt. Hi parentes magiſtratibus,delinquentibus plagas inferunt.* Nonius Marcell *Lictoris proprietatem à Ligando dictam vetuſtas putat: ita enim carnificis officium, antiquitus fungebantur. Mar.Tul.pro C.Rabirio: Lictor*(inquit)*colliga manus.*

Lictoria Conſularis, l.1.de lucr. officior. in Cod. Theodoſ. pro Lictorum conſularium officio.

Ligatæ *Tabulæ Teſtamenti Lino*,quo traiiciebantur, l.1. §.ſi linum, D.de bonor.poſſeſſ.ſecund.tab.& ita accipe, quod Vlpian.in l.3.§.aperire, D.de Sc. Silan. ait, *ſiue ſint ſignatæ, ſiue non ſint Ligatæ, ſed tantùm naturaliter clauſæ.*

Ligni *appellatio,nomen generale eſt: ſed ſic ſeparatur,vt ſit aliquid,Materia: aliquid,Lignum. Materia,eſt,quæ ad ædificandum, fulciendum,neceſſaria eſt: Lignum, quidquid comburẽdi cauſa paratum eſt*, l.55.D.de legat.3.Quod eodem loco fuſius,exponitur.Itaque ſatius eſſe videtur in l.12.C.de excuſ. mun. lib. 10. ſic diſiunctim legi: *Materiam, Lignum, tabulata*: vt etiamnum in l.15.de extraord.munerib.in Cod.Theod. legitur, quàm vt in Cod. Iuſtinian. vulgò ſcriptum eſt, *Materiam Lignorum*. Nam & illam lectionem,l.18.de extraord.muner.in Cod.Theod. comprobat.

Pali & perticæ in numero materiæ redigendi ſunt: & ideò Lignorum appellatione non continẽtur, l.56. D.de legat.3.l.108.D.de verb.ſignif. *Nec materia eum pro Ligno vſurum*, l.12.D.de vſufructu.

Ligna quæ ex Olineto exciſa eſſent, l.8.D.de fundo dot.

Ligna & Carbones, & cetera per quæ penus cõficeretur, l.3.§.ligna, D.de pen.leg. *Ligna cocta ne fumum faciant*, l.167. D.de verb.ſignif.

Lignum pro tabulis.apud Iuuenal.Satyr.vlt.& Propert.lib.3.Eleg.21.Vnde bonor. poſſeſſio contra Tabulas, vulgò *contra Lignum dari* dicebatur, l.19.D.de bonor. poſſeſſ. contr. tabul.

Lignarij Fabri, l.235.D.de verbor.ſignific.& apud Paul.lib...Sentent.Tit.6.& Pallad.lib.1. cap.6.Iſidor.lib.19.cap.19. *Lignarius generaliter Ligni opifex appellatur.* Sic & apud Veget. lib.2. cap.11.hoc verbum accipe.

Ligneæ Tabulæ, l.1.D.de bonor.poſſeſſ.ſecund. tabul. Iuſtinus lib.21. *Tabellis Ligneis deſuper vacua cera obducta.*

Ligvsticvm, l.5.D.de penu leg.Olus eſſe Iſidorus,lib.17.cap.vlt.ſcribit,odore aromatico, & guſtu acre,quod à regione ſua nomen accepit.Naſcitur enim plurimum in Liguriç montibus,vt & Plin.lib.19.cap.8.tradit.Columell.lib.12.de re ruſt.cap.vlt. *Liguſtici vnciam, paſſæ vuæ detractis vinaceis ſextantem.*

Limenarchæ in Municipiis creari ſolebant,portuum cuſtodiæ gratia.Meminit l.3.D. de ſeru.fugit.l.vlt.§.hi quoque, D.de muner.& honor.l.38.C.de lib.cau.

Limina *ſicut in domibus finem quendam faciunt: ſic & imperij finem, Limen eſſe veteres voluerunt*, §.dictum,Inſtit.quib.mod.ius patr.pot.ſol. *Limina*, ait Sicul. Flacc. *introitus exitúſque locis præſtant.*

Limen, ait Non.Marcell. *Omnis ingreſſus.* Sed & *Limen* metaphoricos pro introitu & primordio cuiuſque negotij vſurpatur.

In ipſo Limine contractus, l.24.C.de euictionib. *In Limine litis*, l.1.C.de ſatiſdan.

Limes *dictus eſt quaſi finis quidam & terminus*, §.hinc & limes,Inſtit.quib.mod.ius patr.

Limites, vt Sicul.Flacc. lib. de condicionib. agror. ſcribit, *à Liminibus vocabula acceperunt.* Quemadmodum enim Limina introitus exitúſque locis præſtant: ſimiliter introitus & exitus,qui in agris diuiſis & adſignatis ſemper peruij eſſe debent, tam itineribus,quàm menſuris agendis, *Limites* appellantur.Higen.verò ab adiectiuo *Limus*,quod, *tranſuerſum & obliquum* ſignificat, *Limites* dictos tradit. Vnde Feſtus.lib.10. *Limites, nunc terminos, nunc vias tranſuerſas* ſignificare ſcribit. Denique *quicquid ad obſeruationem finium in agro, opera manuum, factũ eſt*, auctore Aggeno Vrbico, *Limes* appellatur. Iſidorus lib.15. Origin.cap.14. *Limites appellati antiquo verbo tranſuerſi. Nam tranſuerſa omnia antiqui Lima dicebant: à quo & Limina oſtiorum, per quæ foris & intus itur: & Limites, quòd per eos foras in agros eatur.*

Limes, ergo, terminum in agris, finium diſcernendorum cauſa, poſitum ſignificat. Seruius in 1.Eclog.Virgil. *Limes, ait, eſt agri terminus.*

Nec ſignare quidem, aut partiri Limite campum
Fas erat.

Ouidius lib.1.Metamorphoſ.

Cautus humum longo ſignauit limite menſor.

Ouidius lib.2.Faſtor.

Limes erat poſitus finem vt diſcerneret agris.

Iuuenalis Sat.8.

Aut ſacrum effodit medio de Limite ſaxum.

Duos autem fuiſſe maximos Agrorum Limites, *Cardinem* videlicer, & *Decumanum*, Feſt.lib.4.& Iſidor.lib.15.Origin.cap.4.poſt Sicul.Flaccum, Hygen.& alios tradunt: Ac *Cardo* quidem à Septentrione in Meridiem dirigitur, ita appellatus, quòd à cardine cœli ſit. Nam in Septẽtrionali axe nobis cœlum vertitur. *Decumanus* verò ab Oriente in Occidentem per tranſuerſum dirigitur: qui ex eo quòd formam denarij numeri faciat, *Decumanus* eſt vocatus. Plin.lib.18.cap.33. *Obſeruato ſolis ortu, quocumque libet die, ſtantibus hora diei ſexta, ſic vt ortum eum à ſiniſtro habeant, contra mediam faciem, Meridiem, à vertice, Septemtrio erit. qui ita Limes per agrum currit, Cardo appellatur.* Idem eiuſdem lib.cap.34. *Diximus vt in media linea deſignaretur vmbilicus: per hunc medium tranſuerſa currat alia: Hæc erit ab exortu Æquinoctiali, ad occaſum Æquinoctialem: & Limes, qui ita ſecabit agrum, Decumanus vocabitur*

Limites etiam, Romani Imperij fines dicuntur, l.5.C.de annon. lib. 10. vnde Illyriacum, Ægyptiacum, Rheticum, Limitem legimus, l.1.C.quib.muner.aut præſtation.l.13.C.de aduoc.diuerſ.iudic.l.13.C.de excuſat.muner.lib.10.& apud Marian.in Notitia. Hoc amplius, & Thracium, Orientalẽ, Ponticum, Thebaïcum, Libycum, Limitem, inuenies in Nou. Th. & Valent.de ambitu, & loc.limitan. Fit & apud Marianum in Notitia, mentio Limitis, *Mauritaniæ Cæſarienſis, Limitis Tripolitani: Pannoniæ Primæ: Norici Ripenſis: Pannoniæ ſecundæ: Valeriæ Ripenſis: Retiæ primæ, & ſecundæ: Sequanicæ: Tractus Armoricani: Neruicani: Belgicæ ſecundæ: Germaniæ primæ: Britanniæ: Mogonciacenſis.*

Directo Limite in duas lineas Stemmata cognationum ſeparantur, l.9.D.de gradib.& adfinib.

Limitanei Milites, qui in limitibus excubabant, eorúmque defenſioni operam nauabant, l. vlt.C.de offic.milit.iud.l.3.C.de fund.limitroph.lib.11.& apud Spart.in Peſcẽ. Nigro. *Extra comitatẽſes milites, per caſtra Limitis, Limitanei cõſtituãtur, qui poſſint, & Caſtra, & Ciuitates Limitis defendere, & terras colere*, l.2.§.pro limitaneis, C.de offic.præf.prҿt.Afric. Qui locus, vti retuli, ex ſcriptis codicib.reſtituendus eſt. Vnde, & Vet.Gloſſ. *Limitanei ſunt qui conſtituti ſunt, vt intus, caſtra, & Ciuitates & Limites defendant, & terram colant.* Lampridius in Alexandro Seuero. *Sola quæ de hoſtibus capta ſunt Limitaneis ducibus, & Militibus donauit: ita vt eorum ita eſſent, ſi heredes illorum militarent, nec vmquam ad priuatos pertinerent: dicens, attentius eos militaturos ſi ſua rura defenderent.* Quod & planiſſimè Suidas his verbis exponit. οἱ ῥωμαίων βασιλεῖς ἐν τοῖς ἄνω χρόνοις πανταχόσε τῶν τῆς πολιτείας ἐσχατιῶν, πάμπολυ κατεστήσαντο στρατιωτῶν πλῆθος ἐπὶ φυλακῇ τῶν ὁρίων τῆς τῶν ῥωμαίων ἀρχῆς, καὶ κατὰ τὴν ἑῴαν μάλιστα μοῖραν, ταύτῃ τὰς ἐφόδους τῶν Περσῶν καὶ Σαῤῥεκηνῶν ἀναστέλλοντες, οὕσπερ Λιμιτανέους ἐκάλουν.

Huiuſmodi *Limitaneis Militibus* attributi Agri, *Limitanei* vocantur, l.3.& Rubr. C.de fund. limitroph.lib.11.

Limitati *Agri*. l.1.§.ſi inſula, D.de fluminib.l.16.D.de adquir.rer. dom. qui in eorũ diuiſione propriis Limitibus circumſcripti, terminatiq; ſunt. Feſt.Pomp. *Limitatus ager, in Centurias diuiſus.* Frontin.in lib.de limit.agror. *Limitatus ager, Decumanis & Cardinibus continetur.* Horat. Satyr. 2. lib. 2. *Metatũ* appellat, cùm ait, *Videas metato in Agello, Cum pecore & natis fortem mercede colonum*, vbi Interpres, *metato*, ait, *ad menſuram diuiſo, & Limitibus diſtincto cum milite Auguſto. Agrum autem manu captum Limitatum fuiſſe, vt ſciretur quid cuique datum eſſet, quid veniſſet, quid in publico relictum eſſet.* Florentinus in dict.l.16.D.de adquir.rer.dom.ſcribit.

Limitrophi *Agri*, qui in finibus ſunt & Limitibus, imperij Limitaneiſque Militibus adſignati. Tit.de fund.limitroph. lib.11.Cod.

Linea, apud antiquos funiculum ſignificat, quo & ad perpendiculum vtebantur. Vitruu. lib.2.cap.vlt. *Ab oculo duæ Lineæ, ſi fuerint extenſæ, & vna tetigerit imam operis partem, altera ſummam, ea quæ ſummam tetigerit, longior fiet.* in quam ſententiam aliis quoque locis, hoc verbo ille idem auctor vſus eſt. *Velut Linea in directum per inſulam tranſducta*, l.29. D.de adquir.rer.do. Martial.Epigr.57.lib.3. *Tremuláve captum Linea trahit piſcem.* Gratius de Venat.

Illa operam patiens, illa vſus Lineæ longi.

Iſidor.

Iſidor.lib.19. Etymolog.cap.18. *Linea, à genere, quòd ex Lino fieret.* Et ita *Lineam, margaritorum* accipe in l.26.D.ad Leg. Falcid.l.52 §.ſi Linea, D.de furt. *Lineas duas ex Margaritis,* l.vlt.§.vlt. D.de aur.arg. Margaritas perforatas fuiſſe ab vxore, *vt his pertuſis in Linea vteretur,* Vlpia.proponit in l.27.§.ſi cũ maritus, D.ad L. Aquil. Ac planè Margaritę Lino, ſeu filo, inſerebantur: quod Tertull.lib.de cultu fœm.ſignificat his verbis: *Vno Lino decies ſeſtertium inſeritur.* D.Hieronym.in vita Pauli Heremitæ, *Vno filo villarum inſuunt pretia.* Eáque eſt *Linea diues,* apud Martial.Epigr.77.lib.8.nimium ob Margaritas.

Sed & Generis ac ſanguinis, & cognationis *Linea* dicitur. *Liberi per maſculini ſexus perſonas continua generis Linea ſibi coniuncti,* l.5.C.de emancip.liber. *Si nullum ex qualibet ſanguinis Linea legitimum reliquerit inteſtatus heredem,* l.4.C.de bonis vacantib. lib.10. *Stemmata cognationum in duas Lineas ſeparantur: quarum altera, Superior: altera, Inferior. Ex ſuperiore autem, & ſecundo Gradu, tranſuerſæ Lineæ pendent,* l.10.D.de gradib.& adfinib. Stat. Pap.lib.3.Syluar.

Non tibi clara quidem, ſenior fidiſsime gentis,
Linea, nec proauis demiſſum ſtemma.

Linea, Aſcendens, &, *Deſcendens,* l.2.C.de legitim hered. *Materna, vel Paterna,* l.10. C. de ſecund.nupt.l.11.C.de inoffic.teſtam.l.vlt.C.de legit.hered.

Linea ex qua mater deſcendit, l.18.C.de iur.deliber. *Bona quæ ex matre, vel ab eius Linea peruenerint,* l.3.C.de bon.quæ liber. *Cognati ex Materna Linea Deſcendentes, vel Aſcendentes,* l.15.§.ſin autem mater, C.de natural.liber. *Maternæ res, vel quæ per eandem Lineam veniunt,* l.2.C.de bon.quę liber. *Res quæ Materna Linea Deſcendunt,* l.11.C.comm.de ſucceſſ.

Lingua *abſciſſa,* l.8.D.de ædilic.edic. Iuſtinianus in l.1.C.de offic.pręfec.prætor.Afr. Barbaram Vuandalorum crudelitatem exagitans, *Vidimus,* inquit, *venerabiles viros, qui abſciſsis radicitus Linguis pœnas ſuas mirabiliter loquebantur.*

Delatoribus amputata radicitus inuidiæ Lingua vellatur, l.2.de petitionib.& vlt.dat.in Cod.Th. *Verborum quæ fortè ſemineci & balbutiens Lingua profudit,* l.15.C.de teſtamentis.

Quod vocibus Lingua figuratis ſignificatur, l.38. D.de oblig.& actio. *Lubricum Linguæ,* l.7.D.ad L.Iul.maieſt.

Lingua pro Sermone. *Eadem, an alia Lingua reſpondeatur nihil intereſt. Proinde ſi quis Latinè interrogauerit, reſpondeatur ei Græcè,* l.1.§.eandem, D.de verb.obligat. Et mox. *Sed vtrum hoc vſque ad Græcum ſermonem tantùm protrahimus: an verò & ad alium, Pœnum fortè, vel Aſſyrium, vel cuius alterius Linguæ. Ita tamen vt vterque alterius Linguam intelligat, ſiue per ſe, ſiue per verum interpretem.*

Iudices tam Latina, quàm Græca, Lingua ſententias proferre poſſunt, l.12.C.de ſentent.& interl. *Vtrum Latina, an Græca, vel qualibet alia Lingua ſtipulatio concipiatur nihil intereſt,* §. vtrum autem, Inſtit.de verb.oblig.

Fideicommiſſa quocunque ſermone relinqui poſſunt: non ſolùm Latina vel Græca, ſed etiam Punica, vel Gallicana, vel alterius cuiuſcumque gentis, l.11. D.de legat.3.

Lino legato, tam factum, quàm infectum continetur, quódque netum, quódque in tela eſt, quódque modum eſt detextum. Tinctum planè non continetur, l.70.§. lino, D. de legat.3.

Linum pro funiculo Lineo quo traiici circumducíque, & ligari Tabulæ Teſtamenti ſolebant, Sueton.in Nero, cap.17.tradit. *Si ter fortè, vel quater, Linum eſſet circumductum,* l.1.§.vlt.D. de bonor.poſſeſſ.ſecun.tabul. Et ibidem, *Si Linum ruptum, vel vetuſtate putrefactum, vel ſitu.*

Si ipſi Linum, vt inteſtati decederent, abruperunt, Paulus in Lege Dei, Tit.16. *Vt Lino rupto, aperiatur Teſtamentum,* Paulus lib.4. Sentent. Tit.6. Quintilian. lib.12. cap.8. *Denique Linum ruptum, aut turbata cera, aut ſine adgnitione ſigna, frequenter inuenies.*

Si quis Tabulas quidem non aperuerit naturaliter, Linum autem inciderit, l.3.§.ſi quis tabulas, D.de Sc.Silan.

Si Linum quo ligatæ ſunt tabulæ inciſum ſit, l.1.§.ſi linum, D.de bonor.poſſ.ſecund.tab. *Inciſo Lino,* l.28.§.1. D.de liberat.leg.

Linea Veſtimenta, l.23.§.1.D.de murileg.

Linifarii, l.13.C.de murilegul.lib.11.id eſt, Linifices, qui & *Linificij,* l.8.eod. tit. in Cod. Theod.

Linificia, in Mariani Notitia ſunt, quæ *textrina Linteæ veſtis,* vocantur, in l.16. de murileg. in Cod.Theod.

In illa vtiq; Notitia, *Procuratores Linificiorum* ſub diſpoſitione Comitis ſacrarum Largitionum in partibus Orientis, ponũtur. Similitérque ſub diſpoſitione Comitis ſacrarũ largitio-

num in partibus Occidentis,recenſentur *Procuratores Linificij* (ſeu vt quidam veteres Codices habent, *Linifii*) *Viennenſis Galliarum, & Rauennantium Italiæ.*

LINTEA *Veſtis*,id eſt, Lino contexta.

Linteæ Veſtis Magiſtri,l.14. C.de murileg. lib. 11. qui, *Magiſtri Linteæ Veſtis*, in Mariani Notitia,in qua ſub diſpoſitione Comitis ſacrarum largitionum in partibus Orientis ponuntur.

Opifices Veſtis Linteæ contexendæ,in vſu erogationum noſtrarum operam dantes, l.6. de murilegul. in Cod.Theod.Sic & Sidon.Apoll. Lintea Veſte indutum,*Linteatum* appellat,lib.8.Epiſtol.

Linteo inuolutæ Tabulæ,l.22.§.vlt.D.qui teſtam.fac. *De Linteis quibus vehicula inſternuntur*,l.5. D.de ſuppell.leg. *Linteis Mappis ſcripta Lex*,l.1.de alimēt. quæ inopib.in C.Th.Etiam *Linteos Magiſtratuum Libros*,Liuius lib.4.citat.

LINTEAMEN, l.8 de curſu publ.in C.Th.

LINTEARII, D.de inſtitoria, l.13. C.de murileg.lib.11.*Lintea riorum corpus*,l.16.de murileg. & gynæc.in C.Th.

LINTEONES,l.8.de murileg.in C.Th.l.13.de nauicular.in eod. C.ſunt qui *opifices Linteæ, id eſt,Lino contextæ,veſtis*, appellantur in l.6.de murilegul.in C.Th. Eodémque modo *Linteones* interpretari conuenit,l.7.C.de excuſationib.muner.lib.10.& apud Spartian.in Alexandro, Iul.Firmic.lib.2.Matheſ.Seruius in 7.Æneid.*Aut quia, maiores ſtantes texebant,vt hodie Linteones videmus.*

LIPPITVDO,l.4. §. vlt. D. de ædilic. edic. oculorum ex ſtillis adſiduè manantibus, lachrymíſque exultantibus,ſordes,Græci γλάμην, necnon ὀφθαλμίαν vocant.Quidam ex Galeni commentar.3. εἰς τὸ περὶ ἄρθρων, morbum hunc,vitiúmve oculorum,definiunt eſſe pituitam craſſiorem,& ſemicoctam,circum oculos concreſcentem,propter infirmitatem membranarum. Alij definiunt eſſe Membranæ, quæ Ceratidi(id eſt, tunicæ oculi ſecundæ quæ adnatæ tunicæ, quam ἐπιπεφυκότα Græci appellant, proximè ſubiecta eſt) inflammationem.

LIQVERE dicitur quod conſtat,l.2.§.ſi dubitetur,D.teſta.quemadm.aper. l.1.§.item illud ſciendum,D.de Senatuſc.Silan. l.47.§.Sticho,D.de fideic.libert.l.27.in fine,D.de lib.cau. l.85.§.1.D.de adquir.vel omitt.

Liquere Prætori,l.5.§.1.D.quib.ex cauſ.in poſſ.

Liquere debet,l.1.§.idem,D.de Senat.Silan.

Liquere omnibus volo,l.2.§.Diuus. D.qui pet.tut.

Si Liquet.l.87.§.Imperator,D.de legat.2 *Parum ſibi Liquere*,l.7.D.de ſupell.leg.

Si vni ex pluribus Iudicibus de re non Liquet,l.36.D.de re iudic.*Si Arbiter iuret ſibi de cauſa nondum Liquere*,l.13.§.vlt. D.de recept.qui arbitr.

Liquet,ait Donatus in Eunuchum Terentij, Act.2.Sc.3.*ſignificat, Liquidum eſt: & eſt verbum iuris, quo vtebantur Iudices,cùm Amplius pronuntiabant : obſcuritate commoti cauſæ magis quàm negotij ſimplicitate.* Solebant enim Iudices in re dubia,& vbi partium iura ambigua aut obſcura erant, ita ſe iudicandi neceſſitate expedire, vt pronunciarent ſibi *non Liquere*,hoc eſt, vt Aſcon.Pædian. in 3.contra Verrem, explicat, *obſcuram cauſam eſſe.* Qua de re vide quæ lib. 5. Formular.diximus.

Quod Liquidæ materiæ eſt,l.4.D.de penu leg.

Ad Liquidum,Diem & Conſulem exquirere, l.2.§.idem Labeo,D.de aqu.& aq.pluu.quod explicat,l.28.D.de probationib.Velleius Paterc.lib.priore, *Nequeo mihi temperare,quin rem ſæpe agitatam animo meo neque ad Liquidum ratione perductam ſignem ſtylo*

Liquidis probationibus innocentia commendari,l.2.C.qui teſta.fac. *Liquidis probationibus oſtendere*, l.5.C.de pericul.tut.

LIQVIDÒ, id eſt,euidenter,manifeſtè.*Liquidò adprobatur*,l.75.D.de iudiciis.*Si Liquidò appareat*,l.1.§.quæ onerandæ,D.quar. rer.act.

Liquidò compertum,l.14.D.de off.præſid.*Liquidò conſtat*,l.4. D.ſi quis omiſſ.cauſ.teſt.*Liquidò Probari*,l.vlt. D.de iureiurand. l.1. C.de teſt. milit.l.1. C.de falſa cauſ.l.1.C.de priuileg.fiſci. *Liquidò probatum*,l.1.C. de repud.vel abſtin.hæred.

Liquidò Iurare,id eſt,*verè*,vt loquitur Cicer.Epiſt.2. lib.5.Famil.ad Metell. *docere Liquidò ſe iuraſſe*,l.18.D.de iureiur.Eodem modo apud Terent.Chæreæ in Eunucho,verba hæc,*Liquet mihi deierare*,Donatus interpretatur,*hoc veriſſimum iuſiurandū dare poſſum*.Senec.l.7.de Benef. cap.9. *Quibus ſumptis,mulier parum Liquido nudam ſe non eſſe,Iurabit.* Auſon.Epiſt. ad Paulin. *Liquidò adiurare poſſum,nullum tibi ad Poëticam facundiam Romanæ iuuentutis æquari poſſe.*Ouid.lib.4. de Ponto.Eleg.6.

Te quoque

Te quòque idem Liquidò poſſum Iurare,precari.

Idem lib.3.de Ponto,Eleg.3.

Scis tamen,& Liquidò Iuratus dicere poſſes,
Non me legitimos ſollicitare thoros.

*Liquidò negare,*dixit Cicer.Epiſt.27.lib.11.Familiar.

Litis nomen,rem in iudicium deductam ſignificat. Varro lib.6.de lingua Lat. *Res quæ in controuerſia eſt, Lis dicitur.Ideò in Actionibus videmus dici, Quam Rem,ſiue Litem.* Atque eo nomine Iuriſconſultos Cicero pro Murena ridet, quòd ambigerent,*Rem an Litem* dici oporteret: quæ & ideò diſiungũtur in l.9.C.de ſuis & legitim.*Rem magis,quàm Litem transferre,*l.11. D.de alienatio.iudic. *Lis æſtimari* dicitur,cùm, ea res, quæ in iudicium deducitur, à iudice æſtimatur,l.47.D.de rei vindic.l.9.D.de eo quod cert.loc. l.15. §. in hoc, D. quod vi aut clàm,l.7.§.1.D.de Publicia.l.22.D.de act.rer.am.l.29.D.de neg.geſt.l.15.D.de euiction.l.7. D.ad L.Iul. repet.Seneca lib.2.de Clement.*Et ſoluere ei licet,&,quanti vult,æſtimare Litem.* Idẽ lib.2.de Ira,*In cõſilium mittamur de vita noſtra:Si verum ipſi dicere voluerimus,pluris Litem noſtram æſtimabimus.*Agell.lib.4.cap.4.*Iudex Litem pecunia æſtimabat, quantíque interfuerat eam vxorem accipi,aut dari,eum qui ſpoponderat,aut qui ſtipulatus erat, condemnabat.*

Lis autem interdum *tanti æſtimatur,*quãti ea res eſt qua de agitur. *Tãti Litem æſtimandã,quanti fuiſſe eo die quo dari mox debuit,*l.vlt.D.de condic.triticiar. *Iudex tãti Litem æſtimare debebit quãtum mihi aberit,*l.82.§.fundus,D.de leg.1.Interdum verò tanti æſtimatur, *quanti actoris intereſt,* l.8.D.de eo quod cer.Nec in pecuniariis dumtaxat cauſis, ſed & in capitis iudiciis, *Lis victis æſtimari* dicebatur, vt Cicero pro Cluent. & Liuius aliquot locis teſtantur. Aſconius in Diuination.*Lis æſtimata ſit,*ait,*hoc eſt,pecunia,de qua Lis fuit,&propter quam cõdemnatus eſt,in ſummam redacta,quæ de eius bonis exigetur.*

Litis Æſtimatio, rei quæ in controuerſia eſt,æſtimatio, l.46.D.de rei vind. l.7.D.de Publician.l.1.& l.3.D.pro empto.l.16.§.vlt.& l.26.§.an ea,l.30.D.famil.erciſc. l.82.§.fundus, & §.qui Caium,D.de legat.1.*Litis Æſtimatio facta,*l.11.§.1.D.de aqu.& aq.pl. *Oblata,*l.3.§.1.D.de reb.cor.l.15.§.1. D.cõmodati.*Offerri,*l.17.de vſufruct.*Solui,*l.29.D.de hered.pet.

Litis Æſtimationẽ accipere, l.21.D.de hered.vel act.l.36.D.de lib.cau.*Euitare,*l.1.D.de noxal. *Offerre,*l.1.§.ſi poſt litem, D.ſi quadrup.l.7.§.inter,D.cõmu.diuid.*Pati,*l.54.§. vlt. D.de her. petit.*Præſtare,*l.82.§.qui Gaiũ, D.de leg.1.l.12.D.qui potior in pigno.*Reſtituere,* §.1.Inſtit. de ſatiſdationib.*Sufferre,*l.20.D.de noxal.actionib.l.3.§.ſi tamen,D.de homin. lib.exhib. l.22. D.de actione rer.amot.l.21.D.de euict.*Litis æſtimatione damnatus,*l.30.D.depoſiti,id eſt,*In Æſtimationem rei,*vt l.3.D.de confeſſis. *In Litem iurare,* eſt iureiurando rem quæ in controuerſiam deducta eſt,æſtimare,toto Tit.de in lit.iuran. *Tanti condemnet,quanti in Litem actor iurauerit,*l.7.D.ſi ſeruit.vindic.l.46.D.de rei vind.l.18.D.de dolo.*Quanti in Litem vir iuraſſet,* l.8.§. vlt.D.de actio.rer.amot. *In quantum aduerſarius in Litem ſine vlla taxatione in infinitum iurauerit,*l.68.D.de rei vind.*Aduerſus heredem iurari in Litem,*l.4.D.de fideiuſſorib. tutor. *Ex eo quod in Litem iuratur,*l.64.D.de iudiciis. *Tantum, quantum in Litem eſſet iuratum,* l.20.§.vlt. D.de hered.pet.

*Iuſiurandum in Litem,*quod in rem qua de agitur,æſtimãdam, à iudice defertur:toto Tit.D. de in lit.iuran.l.7.D.de adminiſtr.& peric.

*Litis nomen,omnem Actionem ſignificat,ſiue in Rem,ſiue in Perſonam ſit,*l.36. D.de verb. ſignific. Et huic verbo veteres S literam præpoſuiſſe,Feſt.lib.17.notat. Inde in Inſcriptionibus antiquis *Decemuiri Slitibus iudicandis. Lis in iudicium,& in condemnationem deduci* dicitur,l.32.§.litem, D.de neg.geſt.l.3.§.ſi per venditorem, D.de act.empt.l.2.C.de petit. hered. *Res in Litem deduci,*l.31.§.ſi duo,D.de nouationib.*Lis* pro controuerſia,quæ in iudicio mouetur, l.4. D. de iudiciis,l.65.D.de condic.indeb.*Lis inofficioſi,*l.6.D.de collat.dot.*Proprietatis,* l.33. D.de vſufructu.l.33.D.de dolo,id eſt,*Lis de proprietate inſtituta,*vt l.102.D.de verb.oblig. *Lis vindiciarũ,* Aſcon.in 3. Verr. *Vna Lis plurium Perſonarum,*l.31.§.1.D.de procuratorib. *Lis inchoata,*l.12. D. ex quib.cauſ.maior.l.26.D.de obl.& ac.l.44.D.de iudiciis.*Lis cœpta,*l.12.D.ex quib.cau.ma. *Litem ab eo iudice, apud quem res inter petitorẽ & emptorem cœpta eſt,ad ſuum Iudicem reuocare,*l.49. D.de iudiciis.*Poſt Litem cœptam,* l.5.D.de hered.pet.*Lis ordinari,*l.24.& l.25.§.vlt.D.de liber. cau.Vet.Gloſſar.*Litis ordinandæ gratia,* τουτέστι χάειν τῷ τάξιν τινὰ καὶ οἷον εἰσαγωγῆς ἀρχὴν λαβεῖν τὴν δίκην. *Lis præparari,*l.7.§.vlt.D.de liber.cau.l.1.D.de appell.recipien.l.15.§.1.D.de inoff. *Litem præparaſſe,*in quæſtione de inofficioſo teſtamẽto intelligitur,*qui vſque ad denuntiationem, vel dationem libelli, preceſſit,*l.7.D.de inoffic.teſtam.

*Litem agere,*l.3.§.ſi pupillus,D.de tutelis. *Peragere,*l.57.D.de procuratorib.l.22.D.de inoff.

Lite apud iudicem ſuo ordine peragenda, l.30.D. de recept. qui arbitr. Lites ſuo Marte decurrere, l.1.C. ne liceat potentiorib. Litem habere, l.4.§. non omnis, D.de re milit. l.1.D.de litigioſ. l.21. D. de excuſ. Inferre, vide S̄.lib.9. Senec.lib.2.de Ira, Et Litē ſibi inferri calumniator ægerrimè patitur. Inſtituere Litem, l.22. D.de inoff. teſtam. Inter ſe iungere, l.1.§.vlt.D.de litigioſ. Litem inſtruere aduocatione vel Teſtibus, l.20.D.ad Leg.Cornel. de falſ. Suſcipere ſuo nomine, l.64.D.de procurat. l.19.D.de iuriſdictio. Ad Litem ſuſcipiendam datus procurator, l.8.§.vlt.D.de procuratorib. Lites donatas ſe non ſuſcipere D. Pius reſcripſit, l.22.§.lites, D.de iure fiſci. Litium donationem admitti temporum meorum diſciplina non patitur, l.2.C. ne fiſc. vel reſpub.

Litem, ſeu Litis incertum, redimere, l.15.C.de procuratorib. l.20.C.mandati. Litium redemptores, l.22.C.eod.tit. Litem in alium transferre, l.4.§.vlt.& l.11.D.de alienat.iudic.

Litem conteſtari, eſt iudicium accipere, vt S̄.lib.3.demōſtraui. Interdum autem actiuè Litem conteſtari, Iuriſconſulti dicunt. Litem cum eo cōteſtari Actor potuiſſet, l.10.§.vlt.D.ſi quis cautionib. Si quis cùm protutor non eſſet, Litem ſit conteſtatus, l.11.D.eod.tit. Quamdiu Litem conteſtatus non ſim: & cōtrà, ſi Litem iam conteſtatus ſim, l.84.D.de verb.obl. Hactenus ei ius dicendum eſt, vt Litem conteſtetur, l.16.D.de offic.præſid. Qui prior de legato, ſiue fideicommiſſo Litem conteſtatus eſt, l.33. D.de legat.1. Antequam Litem conteſtemur, l.28.D.de diuerſ.regul.

Interdum verò paſſiuè Lis conteſtari dicitur. Cauſa eius temporis quo Lis conteſtatur, l.91.§.vlt. D.de legat.1. Eo tempore quo Lis conteſtetur, l.22.§.eo autem, D.ſolut.matr. Quamdiu Lis cum eo de pecunia conteſtetur, l.1.D.de penu legat. Iudicium dare debet Prætor vt Lis cōteſtetur, l.28.§.ſed etſi, D.de iudiciis. Antequam Lis aduerſus omnes fideiuſſores cōteſtaretur, l.16.C.de fideiuſſorib. Si cum vno ex fideiuſſoribus Lis conteſtata eſſet, l.3.§.vlt.D.iudicat.ſol. Si inter primū & ſecundū, ſit Lis conteſtata, l.1.§.1.D.de litigioſ. Cum initio Lis in eum conteſtata non ſit, l.14.D.de his qui not. infa.

Lis cum actore conteſtata, l.6.D.de compenſationib. Si Lis conteſtata cum debitore ſit, de ipſo debito, l.11.D.de pigno.act. Ex eo tempore quo Lis cōteſtata, l.1.C.de vſur.& fruct. Litis conteſtatæ tempore, l.27.§.1.D.de rei vind. l.7.§.ſi quis, D.ad exhibend. l.37.D.de neg.geſt. l.7. D.de donat. int.vir. l.31 D.de reb.cred. l.34.D.de minorib. l.20.D.quod met.cau. l.37. D.de negot.geſt. Tempore Litis ex ea actione conteſtatæ, l.37.§.1.D.de neg.geſt. Litis conteſtandæ tempore, l.31. D.de reb.credit. Ante Litem conteſtatam, l.25.§.ſi ante, D.de hered.petit. l.1.§.planè, D.ſi quadrup. l.25.§.item ſciendum, D.de ædil.edic. l.47.D.de ſolutio. l.14.D.fam. erciſ. l.10.§.1.D.ſi quis cautionib. l.57.D.de ſolutionib. l.19.& l.26.D.quan.di.legat. l.16.& l.73.D.de procuratorib.

Poſt Litem conteſtatam, l.2.l.3.& l.10.D.de vſuris, l.20.& l.79.D.de rei vind. l.4.§.poſt litem, D.fin.regund. l.12.D.famil.erciſc. l.6.§.officium, D.de aqu.& aq.plu. l.25.§.ſi ante, D.de hered.pet. l.1.§.planè, D.ſi quadrup. l.1.C.de petit.hered. l.1.C.comm. diuid. l.7.D.de except. rei iud. Poſt Litem cum eo conteſtatam, l.9.§.ſi is qui temporali, D.de iureiurand. Ex omnibus cauſis Lites conteſtatas in Heredem tranſire, l.58.D.de oblig.& act.

Lite conteſtata, l.29.D.de nouationib. l.vlt.D.de fideiuſſorib.tutor. l.8.§.ſi quid, D. commun.diuid. l.35.D.de vſuris. Semel Lite conteſtata, l.13.D.de iniuriis. quaſi Lite conteſtata cum mortuo, l.33.D.de oblig.& act.

Litis conteſtatio, l.18.§.vlt.D.de pecun.conſtit. l.4.D.de his qui effuder. l.vlt. D.de fideiuſſ. tutor. l.2.§.ſi rem, D.pro empt. l.1.C.ex delict.def. Ante Litis conteſtationem, l.1.C.de petit.hered. Poſt Litis conteſtationem, l.22.C.de rei vindic. l.vlt.C.de vſur. & fructib. id eſt, poſt iudicium acceptum, vt l.38.§.ſi actionem, D.de vſuris, & l.31.D.de reb.cred. l.20.D.de rei vind. l.23. D. de iudiciis, l.1.§.non tantùm, D.depoſiti.

Poſt Litis conteſtationem, l.22.C.de rei vind. l.vlt.C.de vſur. & fructib.

Litis cauſa ex Africa Romam veniens, l.27.§.1.D.de inſtr.vel inſtr. Litis cauſa Imperatorem heredem inſtitui inuidioſum eſt, l.91.D.de heredib. inſtitut. Litis cauſa militiam appetere, l.1.C.qui milit.poſſ.lib.12. Litis cauſa pecunia promiſſa, l.1.§.ſi cui, D.de extraord.cognit. Litis gratia abeſſe, l.5. D.ex quib.cauſ.maior.

Litis Damnum, l.53.D.de re iudica. Emolumentum, l.30. D.de liberat.leg. Euentus, l.6.§.vlt.D. mandati. Periculum, l.8.D.de legat.3.

Litis Impendia, l.46.§.litis, D.de procuratorib. Sumptus, l.78.§.etiam, D.de legat.2. l.79. D. de iudiciis, l.30.D.de liberat.leg. l.5.§.in hac, D.iudicat.ſol. l.5.§.nunc videndum, D. commodati, id eſt, In Litem facti ſumptus, l.39. D.famil.erciſ. Sumptus quos in Lite fecit, l.31.§. vno, D.de neg.geſt. Impenſæ quas in Litem fecit, l.30. D. de procuratorib. Ab initio Litis, l.45. D. de hered.petit. Inſtrumenta Litis, l.36.D.de iudiciis. Modus Litium multiplicatus, l.6. D. de except. rei iudi.

Litis conſortes, vide S̄.lib.3. Dominus, vide S̄.lib.4. Litis procurator, l.88. D. de ſolutionib. Ad

Litem

Litem conſtitutus curator, l.vlt.C.de in lit.iur. *Ad Litem datus tutor*, l.4. C. eod.tit. *Offerre ſe Liti*, l.45.D.de hered.pet.l.21.& l.27.D.de rei vind. *Liti ſubſiſtere*, l.62.§.1. D. de euictionib. dicitur qui Litem excipit, &, vt vulgò loquimur, qui manet in cauſa.

Litem amittere, l.8 §.1.D.rat.rem hab.l.30.§.1.D.ad L.Aquil. *Perdere*, l.19.D.ſi ſeruit.vindic. l.2.D.de condic.ob.tur.cau.Quo genere loquendi Cic.lib.1.de Orat.& Horat.lib.1. Serm. Satyr.9.& 11.vtuntur.

Renuntiare Liti, l.21.D.de minorib.l.10.D.de iudiciis, *Deſiſtere à Lite*, l.22.§.vlt.D.de iure fiſ. *In Lite perſeuerare*, l.10. D.de iudiciis. *à Lite diſcedi*, l.65.D.de condic.indeb.

Lis Mori dicitur, cùm legitimis tranſactis temporibus perit, l.3.§ 1.D. quæ in fraud.credit. l.2.D.iudic.ſol.l.19.§.dolo cuius, D.de dolo, l.11.§.ſin autem reus, C.de iudic. vt ex contrario, *Lis viuere* dicitur, l.vlt.in fine, C.de fide inſtr. *Lis perire*, l.1.§. ſed & conſtitutio, D. de calumniator. *Ad officium Prætoris pertinet Lites deminuere*, l.21.D.de reb.cred. *Lites finiri ſtudet Prætor*, l.3.§.tametſi, D.de recept.qui arb. *Non differendarum Litium cauſa, ſed tollendarum ad arbitrum itur*, l.37.D.de recept.qui arbitr. *Maximum remedium expediendarũ Litium iuriſiurandi religio*, l.1. D.de iureiurando. Eóque modo, *Litium cõpendio prouiſum*, ait Paul.lib.2.Sentent.Tit.1. *Ad finiendas Lites pertinet compromiſſum*, l.1.D.de recept.qui arbitr.

Vt aliquis Litium finis eſſet, l.vlt.D.pro ſuo. *Nullus erit Litium finis, ſi à tranſactionibus bona fide interpoſitis cœperit facilè diſcedi*, l.10. C. de tranſactionib. *Minuendarum Litium cauſa*, l.2. D. de aqu.& aqu.plu. *Lites tranſactionibus Legitimis finitas Imperiali reſcripto reſuſcitari non oportet*, l.16. C.de tranſactionib.

Lis & Inſtantia edicti ſeparantur, l.73.§.circumducto, D.de iudiciis. *Futura Lis*, l.3.D.de procuratorib. *Litem ſuam facere* dicitur Iudex, in quem Litis damnum transfertur: quod vel dolo malo, vel ſordibus, vel euidenti gratia, vel per imprudentiam malè iudicarit, l.4.§.ſi iudex, D.de oblig.& act. l.vlt.D.de extraord.cognit.Inſtit.de oblig.quę quaſi ex delicto.Theoph. vertit, καὶ ἑαυτοῦ δίκην ἐγένετο. *Iudex tunc Litem ſuam facere intelligitur, cùm dolo malo in fraudem Legis ſententiam dixerit. Dolo autem malo videtur hoc facere, ſi euidens arguatur eius vel gratia, vel inimicitia, vel etiam ſordes, vt veram æſtimationem Litis præſtare cogatur*, l.16.D.de iudiciis.Cicer.lib.2.de Orat. *Si, cùm pro alio dicas, Litem tuam facias.* Agellius lib.10.cap.1. *Et ego aduerſus eum, qui doctus eſſe videbatur, Litem meam facere nolui.*

Litem quoque *ſuam Iudex* olim *feciſſe* videtur, qui ad conſtitutum tẽpus, & qua hora iudicare debebat, in comitium non venerat, cùm iudex eſſet datus aut ſumptus: vt colligi poteſt ex C.Cincij, apud Macrob. lib.2. Saturnal. cap.16. his verbis. *Inde ad Comitium vadunt, ne litem ſuam faciant. Litem* etiam *facere Lex* dicitur, qua iudicium conſtitutum eſt. Quintil.lib.7. cap.1. *Litibus teri*, Plin.Epiſt.12.lib.8. *An ſi ego Litibus tererer, obſtrictum me eſſe crederem obeunti ad vadimonia mea?* Martial.lib.7.Epigramm.

Lis te bis decimæ numerantem frigora brumæ
Conterit vna, tribus Gargiliane foris.

Vnde meritò exclamat, *Ah miſer & demens, viginti Litigat annis Quiſquam, cui vinci Gargiliane licet?* ſignificans, id quod res eſt, ex annoſis Litibus non niſi Cadmeam victoriam poſſe contingere. Tritum eſt Chilonis Lacedemonij præceptum aureis literis Delphico templo conſecratum, *Æris alieni, atque Litis, comitem eſſe miſeriam*, vt refert Plin.lib.7. cap.32. Quod Auſonium in Ludo ſeptem ſapientium prætermiſiſſe mirum eſt. Ac planè, inter ea quæ ad benè beatéque viuendum pertinent, Martialis primo loco ponit, *Lis nunquam*. Ideóque, *Verecundam cogitationem eius qui Lites execratur non eſſe vituperãdam*, ait l.4.§.1.D.de alienat.iud. mut. ſapienterque, Cicer.lib.2.Off.monet *à Litibus paulo plus quàm liceat abhorrere*. Itaque *Minoris* intereſſe, *Litibus non vexari*, veriſſimè adſerit l.6.D.de minorib.

Litigat qui iudicio certat & contendit, cuique adhuc ſub iudice Lis eſt, l.30.D.de liber. leg. l.18.D. rat. rem hab. *Litigare de Condicione ſua*, l.1.D.de liber.cauſ. *de Libertate*, l.7.§.vlt. l.13.§.1.l.25.& l.29.D.de liberal.cauſ.& *pro libertate Litigare*, l.4.D.eod.tit. *De parte ſua*, l.31. D. de iuriſdictio. *De Poſſeſſione*, l.11.D.de alienat.iudic. *Litigare de ſuo ſtatu*, l.17.D.de tutor. & cur. l.12.D.ex quib.cauſ.maior.l.33.§.1.D.de procuratorib. *Litigare de Teſtamento*, l.76.D.de leg.1. *Litigare ex ſeruitute in libertatẽ*, l.39.D.de procuratorib. *Litigare ex ſtipulatione*, l.3.§.vlt.D.de legat.3. *Litigare ſuo nomine*, l.10. D. de alienat. iud. *Si in partem ſuo nomine, in partem pro alieno Litigat*, l.1.§. in propria, D.quando appelland.ſit. *Litigare per Procuratorem*, l.4.§.ſi quis autem, D.de alien.iud. *Cum multis Litigare*, l.44.§.1.D.de ædil.edic. *Litigandi cauſa in iure ſiſtere*, l.4.D. de in ius vocan. *Litigantes heredes*, l.40.D.de pactis. *Inter Litigantes non aliter lis expediri poteſt, quã ſi alter petitor, alter poſſeſſor ſit*, l.62.D.de iudiciis.

Litigantium vtilitas,l.7.D.de feriis.*Sine incommodo Litigantium*,l.59.D.de iudiciis.

LITIGATOR qui litigat, l.vlt.D.quod quiſ.iur.l.26.§.item per,D.ex quib.cauſ.maior.l.2. C.de fruct. & lit.

Litigatores,qui litem inter ſe habent,l.9.§.vlt.l.11.l.17.& l.19.§.vlt.& §.ſi arbiter,l.49.l.47. & l.49.D.de recept.qui arbit. *Litigatoribus*,l.26.§.per magiſtratus,D.ex quib.cau.maior.l.36. D.de iudic.l.2.D.vti poſſidet.l.43.D.famil.erciſc.l.1.C.vt quæ deſunt. Sueton. in Caligul. cap.39.Epit.Liuij lib.86.Quintilianus lib.11.*Athenis moris erat ſcribere Litigatoribus,quæ ipſi pro ſe dicerent.*

LITIGIOSA *Res* eſt ea,de qua controuerſia mota eſt,iudiciúmve acceptum,l.1. D. de iure fiſc.*Res de qua controuerſia eſt*,vt loquitur l.vlt.D.de litigioſ. *Res quæ in controuerſia eſt*, vt l.22. D.de iur.fiſc.

Litigioſam autem *Rem* Iuſtinian.Nouell.112. intelligi vult, πρᾶγμα κίνητον, ἢ ἀκίνητον, ἢ αὐτοκίνητον, οὗ τινὸς περὶ τῆς δεσποτείας ζήτησις, μεταξὺ τοῦ ἐνάγοντος καὶ εἰσαγομένου κινεῖται, ἢ δι' ἀρχικῆς ὑπομνήσεως, ἢ διὰ δεήσεων βασιλεῖ προσενεχθεισῶν, καὶ τῷ δικαστῇ ἐμφανισθεισῶν, καὶ δι' αὐτοῦ τοῦ αἰτιδίκου τοῦ προσελθόντος γνωσθεισῶν.

Litigioſam planè *Rem non facit denunciatio,quæ impediendæ venditionis cauſa fit*, l.1.D.de litigioſ. *Litigioſum prædium*,l.27.§.1.D.ad Senatuſc. Velleia.l.1.§.vlt.D.quæ res pign.*De rebus Litigioſis & conuenire & tranſigere poſſumus*,Paul.lib.1.Sent.Tit.1.

LITIGIVM,l.49.§.1.D.de recep.qui arbitr.

LITTERÆ, elementa,apicéſque ſignificant,& à *Notis* ſeparantur,l.1.§.ludi,D.de extraord. cognit.l.40.D.de teſtam.milit.*Notæ* enim,*Litteræ non ſunt*,l.6.§.vlt.D. de bon. poſſeſſionib. Quamquam *Litteræ* appellatione Notas exaudire debemus,apud Manilium, hoc verſu, *Cui Littera verbum eſt.*

R. *Litteram Appius Claudius inuenit, vt pro Valeſiis, Valerij eſſent*,l.2.§.& quidem,D.de orig. iur.

Litteræ,licet aureæ ſint,chartis, membraniſque cedunt, l.9.§.1.D. de adquir.rer.domin.§.litteræ, Inſtit.de diuiſio.rer.*Non figura Litterarum,ſed oratione quam exprimunt Litteræ,obligamur*,l.38.D. de oblig.& act.

Proſcribere claris Litteris,Græcis vel Latinis,l.5.§.proſcribere,D.de inſtitor. *Qui pueros primas Litteras docent*,l.2.D.de vacat.& excuſat.id eſt,prima elementa,vt Horat.loquitur:*Qui primis Litteris pueros inducunt*, l.11.§.vlt.D.de munerib.& honor.

Litteras neſcire,in libris noſtris dicuntur,qui nec legere ſciunt,nec ſcribere. l.3. §.item ſubſcribere,D.de accuſationib.§.ſimiliter,Inſtit.de excuſationib.tut.*Qui ſe neget Litteras ſcire*,l.6. §.vlt.D.de excuſationib.Sueton.in Nero.cap.10.*Cùm de ſupplicio cuiuſdam capite damnati,vt ex more ſubſcriberet,admoneretur,Quàm vellem, inquit, neſcire Litteras.*

Ignarus Litterarum,l.vlt.§.ſin autem,C.de iur.deliber.qui ſcribere neſcit.

Imperiti Litterarum,§.ſimiliter,Inſtit.de excuſationib.tutor.Columell.lib.1.de re ruſt.cap. 8.*Poteſt etiam illiteratus,dummodo tenaciſſimæ ſit memoriæ , rem ſatis commodè adminiſtrare.Eiuſmodi villicum Cornel.Celſus ait ſæpius nummos domino quàm librum adferre : quia neſcius Litterarum, vel ipſe minus poſſit rationes conſtringere,vel per alium propter conſcientiam fraudes timere.*

Sic etiam *Imperitiam Litterarum* accipe,l.30.C.de teſtamentis. *Ne quis cauſari poſſit Ignorantiam Litterarum*,l.11.§.1.D.de inſtitor.id eſt,ſcripturæ.& ex diuerſo,*Scientia Litterarũ*,l.92.§.1. D.de adquir.vel omitt. eſt ſcribendi peritia.

Litteræ,pro Epiſtola.*Litteras facere* eſt ſcribere & mittere,l.47.§.1.D.de bon.libert.

Quidam ad Creditorem Litteras eiuſmodi fecit,l.25.D.de pecun.conſtit.

Ad eum qui vxorem ducturus erat,Litteras tales fecit,l.60.§.1.D.mandati.

Litteræ ad Magiſtratum factæ, l.4.D.de requirend.& abſentib.

Litteras ad eum miſit huiuſmodi,l.57.D.de donationib. int. vir.*Litteras tales ad æditum miſit*,l. 77.§.donationis,D.de legat.2.*Litteras ſuas ad aduerſarium derigere debebit,quibus ſignificet*,l.65.D. de procuratorib.*Qui tibi Litteras tradidit*,l.7.C.mandati.

Ad patrem Litteras emiſit,l.16.de Sc.Maced.

Poſt Litteras ad vxorem emiſſas,quibus dotis non fore prædium declarauit, l.15. D.de fundo dotali. *Prædia donauit,eorúmque ſe tradidiſſe poſſeſſionem Litteris declarauit*,l.48. D. de adquir. poſſeſſion. *Qui ſuſcepiſſet Litteras reſtituendas*,l.36.D.ad municipal.*Ex continenti acceptis Litteris meis*, l.vlt.§. vlt. D.de oblig.& act.

Poſt appellationem interpoſitam Litteræ dandæ ſunt ab eo à quo appellatum eſt ad eum qui de appellatione cogniturus eſt,quas Litteras dimiſſorias appellãt,l.1.D.de libellis dimiſſor.l.106.D.de verb.ſign.

Simi-

Si miſeris ad me Tabellarium tuum, & ego reſcribendi cauſa Litteras tibi miſero: ſimul atque Tabellaroi tuo tradidero, tuæ fient. idem accidet in his Litteris quas tuæ duntaxat rei cauſa miſero, l.65. D. de adqu. rer.dom.

Emptio inter abſentes per Litteras contrahi poteſt, l.1.§.eſt autem, D.de contrah.empt.

Litteræ quibus hereditas promittitur, vel animi affectus exprimitur, vim codicillorum non obtinent, l.17. D.de iure codicillor.

Adire præſidem Litteras ei daturum, l.3. D.de fugitiuis.

Litteris conuenti, accipiuntur, qui litteris ad magiſtratum, vbi conſiſtunt, factis, iudicio adeſſe monentur, vel adnotandos ſe eſſe requirendos certiorantur, l.1.§.1.D.de requirend. vel abſent.l.8.C.quomodo & quand iud.Paulus lib.5.Sentent.Tit.5.

Litteræ, pro reſcripto Principis, ſeu Epiſtola, l.5.§.vlt.D. vt legator.ſeu fideicomm.l.5.§.1. D.de iur.immunit.l.7.D.de vacat.& excuſat.coniuncta l.4.D.de manumiſſionib.

Litteræ Diui Pij, l.5.§.1.D.de cenſib. *Diui Marci*, l.20.D.de manumiſſionib. *Poſt Litteras Imperatoris noſtri*, l.87.§.vlt.D.de legat.2.

Litteris contrahi dicebatur *Obligatio*, quæ per ſcripturam Menſæ, Nominibus fiebat, l.1. de donat.reſcript.in C.Theod.Initit.de litterar.obligat.

Vet.Gloſſar. *Litteris Obligatio*, ἀγωγὴ διὰ γραμμάτων διασυμφωνηθεῖσα παλαιοῦ χρέους, ἢ νοστοῦ, ἢ ἀγορασίας. *Litteris*, τὸ παλαιὸν χρέος εἰς καινὸν δάνειον μετασχηματιζόμενον γράμματι τυπικῷ. Aliud Vet.Gloſſar. *Litteris obligatio*, ἡ ἐν γράμμασι. *Litteris* ἐστί, τὸ παλαιὸν χρέος εἰς καινὸν μετασχηματιζόμενον δάνειον, ῥήματι καὶ γράμματι τυπικῷ. Huc forte pertinet quod Cicer. lib.4.Epiſt.ait, *Pactio non verbis, ſed Nominibus & præſcriptionibus.*

Litterarius Ludus, l.1.§.ludi, D.de var.& extraord.

Litteratos, pro peritis ſcribendi accipimus, l.vlt.C.de teſtament. *Litteratus Seruus*, l.43.D.de contrah.empt. id eſt, Litteris imbutus, vt exponit Sueton.lib.de Inluſtrib.Grammatic.cap. Interdum *Litteratus*, Litteris inuſtum ſignificat: quo modo *Litteratum ſeruum*, pro ſtigmatico dixit Plautus: & *Litteratum ſilicem*, Senec.in Ludo de morte Claudij.

LITTERATVRA, *quæ omnium virtutum maxima eſt*, l.1.de decuriis vrb. Rom.in Cod.Theod. Senec.Epiſt.88.*Quemadmodum prima illa, vt antiqui vocabant, Litteratura, per quam pueris elementa traduntur.* Grammaticos certè olim *Litteratos*, &, *Litteratores* dictos, Sueton.lib. de Inluſtrib. Grammat.cap.4.docet.Agell.lib.16.cap.6.*Ibi quiſpiam linguæ Latinæ Litterator Roma à Brunduſinis accerſitus, experiundum ſeſe vulgò dabat.*

LITVRÆ. l.1.§.& ideò, D.de iis quæ in teſtam.delent.

LITVRARIOS pro aduerſariis dixit Auſon.in Epiſtola Centoni nuptiali præfixa.

LITVS *ſolebat Aquilius Gallus per tranſlationem definire, quà fluctus eluderet*, vt Cicer.in Topic. auctor eſt.Quintil.lib.5.cap.vlt.*Etiam ipſi Iuriſconſulti, quorum ſummus circa proprietatẽ verborũ labor, Litus eſſe audent dicere, quà fluctus alludit.* Celſus vero, *Litus*, ait, *eſt quouſque maximus fluctus à mari peruenit: idque Marcum Tullium aiunt cùm Arbiter eſſet, primùm conſtituiſſe*, l.96.D.de verb. ſignific At Iauolenus, *Litus publicum* eſſe ſcribit, *catenus, qua maximus fluctus exæſtuat*, l.112. D. eod.tit.

Mare commune omnium eſt & Litora, l.13.§.ſi quis me, D.de iniuriis. *Naturali iure cõmunia ſunt Litora maris*, l.2.D.de diuiſ.rer.

Litora quæ fundo vendito coniuncta ſunt, in modum agri non computantur, quia nullius ſunt: ſed iure Gentium omnibus vacant, l.21. D.de contrah.empt.

Litorum communis eſt vſus, l.24.D.de dam.inf.

Litorum vſus publicus eſt, & iuris gentium, §.litorum, Inſtit.de diuiſ.rer. *Nemo ad Litus maris accedere prohibetur piſcandi cauſa*, l.4.D.eod.tit. *In Litore iure Gentium ædificare licere, niſi vſus publicus impediret*, l.4.D.ne quid in loc.publ.

Litora in quæ populus Romanus Imperium habet, populi Romani eſſe arbitror, l.3.D.eod.tit. *Quod in Litore quis ædificauerit, eius erit*, l.14.D.de adquir.rer.dom. *Si quis in Litore ædificet, licet in ſuo non ædificet, iure Gentium ſuum facit*, l.1.§.quòd ſi quis, D.de oper.no. nunt. *Quod in Litore publico extruxerimus, noſtrum fit*, l.49.D.de adquir.rer.dom. *Qui iuxta Litora maris poſſident*, l.7. D.de incend.rui.

Lapilli & gemmæ, ceteráque quæ in Litore inuenimus, l.3.D.de diuiſ.rer. *Gemmæ, Lapilli, Margaritæ in Litoribus inuentæ*, l.1.D.de adquir.poſſeſſ. *Qui rem in Litore iacentem, poſteaquam naufragium factum eſt abſtulit*, l.3.D.de incend.rui.nauf.

LOCARE Ædes, eſt inhabitandas inquilino certa penſione concedere. *Locare fundum*, eſt fruendum, colendúmve certa penſione, vel fructuum parte dare: *Locare vectigalia* eſt fruen-

da Publicano dare,l.2.§.1.D.ad municipal.l.45.§.vlt.D. de iur. fiſc. *Locatum vectigal*,l.3.C. de priuileg.fiſci.

Prædium publicum in quinque annos curator Reipub.Locauit,l.3.§.1.D.de adminiſtr.rer.ad ciuit. *Agri ciuitatum vectigales,qui in perpetuum locantur*,l.1. D.ſi ager vectig.

Qui Ædem faciendam Locauerat, l.30.§.qui ædem,D.locati.

Locare Opus,dicitur,qui cum fabro,artificéve de opere aliquo efficiendo,mercede præſtituta, paciſcitur,l.1.§.ſi conſeruatis,D.de L.Rodia.l.44.D.de fideiuſſorib.

Locare extruendum opus,l.2.§.idem, D.de adminiſtr.rer. *Locare opus faciendum,ita vt pro opere redemptori certam mercedem in ſingulos dies darem*,l.51.§.locaui, D. locati. *Opus auerſione locatum*, l.36.D.eod.tit.

Inſulam faciendam Loco,l.22.§.cùm inſulam,D.eod.tit.*Domus facienda Locata erat*, l.60.§.lege, D. eod.tit. Cicero Philipp.14. *Cenſeo vt monumentum quàm ampliſſimum locandum iuberent. Locat* ergo Dominus:Redemptor vero *Conducit*, l.59.D. locati.Vnde & Redemptor,*conductor operis*,dicitur,vt ſ.lib.3.demonſtraui.

Locat artifex operam ſuam,id eſt,faciendi neceſſitatem, l.22.§. cùm inſulã, D.locati,l.22.C.eod. tit.*Locare Operas ſuas* dicitur, qui eas mercede accepta præſtat, l.26. D.de vſufru.l.38.§.cùm ſeruus,D.de ſtipul.ſeruor.l.6.D.de Leg.Fab. *Qui Operas ſuas locauit vt prodiret artis ludicræ cauſa*,l.3.D.de his qui notant.infam.l.1.§.& qui operas,D.de poſtulando. *Locatæ operæ*,l.53.D. de condict.indeb. *Locare* etiam *operas*, ſerui dicitur vſuarius, l.12.§.ſi vſus, & l.14.D.de vſu & habit.*Si rectori Locaueris laccum curandum*,l.27.§.vlt.D.ad L.Aquil.

Non tantùm autem quoties faciendum aliquid,ſed & quoties vehendũ datur, *Locatio* eſt. Dominus ergo mercium vehendas merces *Locat*, l.1. D.de præſcript. verb.l.2. D. de Leg. Rod.*Nauicularius* verò & *auriga,conducere* dicuntur,l.12.§.qui vinum,l.13.§.1.l.19.§.ſi quis mulierem, D.locati,l.vlt.§.ſi ea,D.de Leg.Rod.l.5.D.ad exhibend.l.3.§.1. D. nautæ caupon. Velleius Paterc.*Mummius tam rudis fuit,vt,capta Corintho,cùm maximorum artificum perfectas manibus tabulas, & ſtatuas, in Italiam portandas Locaret, iuberet prædici conducentibus, ſi eas perdidiſſent, nouas eos reddituros.*

Locare vſumfructum,l.12.§.nauis,D.de vſufructu.*Locare ſcenicam vel funebrem Veſtem*,l.15.§.& ſi veſtimentorum,D.eod.tit.

LOCATIO *& Conductio ita contrahi intelligitur,ſi merces conſtituta ſit*,Inſtit.de Locatio.& cond. Iſidor.lib.5.Origin.*Locatio dicitur,res ad vſum data,cum definitione mercedis.*

Si tibi polienda ſarciendáve veſtimenta dederim, ſi quidem gratis hanc operam te ſuſcipiente, Mandati eſt obligatio: ſi verò mercede data,aut conſtituta, Locationis, Conductioniſque negotium geritur,l.22.D. de præſ.verb.*Mandatum niſi gratuitum nullum eſt: interueniente enim pecunia,res ad Locationem & Conductionem potius reſpicit*,l.1.§.vlt.D.mandati.

Adeo familiaritatem aliquam inter ſe habere vidêtur Venditio & Emptio, item Locatio & Cõductio, vt in quibuſdam cauſis quæri ſoleat, vtrum Emptio & venditio contrahatur, an Locatio & Conductio. Vt ecce, ſi cum aurifice Titius conuenerit, vt is ex auro ſuo, certi ponderis, certæque formæ, anulos ei faceret, & acciperet aureos decem, Emptio & Venditio cõtrahitur.Quod ſi ſuum aurum Titius dederit,mercede pro opera conſtituta, Locatio & conductio eſt, §.adeò, & §.item quæritur,Inſtitut.de locatio. & cond.*Conuenit mihi tecum,vt certum numerum tegularum mihi dares certo pretio:vtrùm Emptio ſit, an Locatio? Reſpondit, ſi ex meo fundo tegulas tibi factas vt darem conuenit, Emptionem puto eſſe, non Conductionem: Totiens enim Conductio alicuius rei eſt,quotiens materia,in quo aliquid præſtatur,in eodẽ ſtatu eiuſdem manet: quotiens vero & immutatur,& alienatur, Emptio magis quàm Locatio intelligi debet*, l.65.D.de contrahen.empt.

Si quam rem nobis fieri velimus etiam,veluti ſtatuam,vel vas aliquod, ſeu veſtem, vt nihil aliud quàm pecuniam daremus,Emptionem videri:nec poſſe vllam Locationem eſſe, vbi corpus ipſum non detur ab eo cui id fieret:aliter atque ſi aream darem,vbi inſulam ædificares,quoniam tunc à me ſubſtantia proficiſcitur, l.20.D.eod.tit.*Cum do vt facias, ſi tale ſit factum quod Locari ſolet, puta, vt tabulam pingas, pecunia data Locatio erit:ſi Res, non erit Locatio*.l.5.§.1.D.de præſcrip.verb. *Si mercedem accipiebam pro ſeruo quem in piſtrinum quis accipiebat,ex Locato me agere poſſe: quod ſi operæ eius ſerui cum cuſtodia penſabantur, quaſi genus Locati & conducti interuenit*,l.1.§.ſi quis ſeruum, D.depoſiti.

Quotiens faciendum aliquid datur,Locatio eſt,l.22.§.1. D. locati. *Cùm inſulam ædificandam Loco vt ſua impenſa conductor omnia faciat, proprietatem quidem eorum ad me transfert: & tamen Locatio eſt. Locat enim artifex operam ſuam,id eſt,faciendi neceſſitatem*,dic.l.22.§.cùm inſulam.

Locati actio,Locatori competit: Conductori vero, Conducti,Inſtitu.de locat.& cond.Vet.Gloſſ. *Locati actio*, ἤγουν ἁρμόζουσα τῷ μισθώσαντι, ἵνα λάβῃ τὸ μίσθωμα.

Si labo-

Si laborante naue iactus factus eſt, amiſſarum mercium domini, ſi merces vehendas Locauerant,*ex Locato,cum Magiſtro nauis agere debent : is deinde, cum reliquis quorum merces ſaluæ ſunt , ex Conducto,vt detrimentum pro portione communicetur,agere poteſt*,l.2.D.de L.Rod.

Locator,l.12.D.de vi & vi arma.l.9.D.qui potior.in pigno.

Locator Domus,l.60.D.locati.*Fundi*,l.35.D.locati.*Operis*,l.36.l.37.& l.60.§.lege,D.eod.tit.

Locarium,vt tradit Varro,lib.4.de lingua Lat.appellatur,*quod datur in Stabulo,& Taberna, vbi conſiſtant.*

Locvs, ait Varro lib.4.de lingua Lat.*eſt,vbi quid Locatum eſſe poteſt*.Item,*vbi quicquam conſiſtit*.Et alias eod.lib.*corpus vbi agitatur, Locus.*

Locus facit,vt idem,vel Furtum,vel Sacrilegium ſit,l.16.§.locus,D.de pœnis.*ex* Loco *Atrox iniuria æſtimatur:veluti,ſi cui in Theatro,vel in Foro,vel in conſpectu Prætoris,iniuria facta ſit* , §.atrox, Inſtit.de iniuriis.

Loco plus petitur : veluti, cùm quis id quod certo Loco ſibi ſtipulatus eſt,alio Loco petit, ſine commemoratione illius Loci *in quo ſibi dari ſtipulatus fuerit*, §.loco, Inſtitut.de actionib. *Si Locus in iubendo iudicare non eſt comprehenſus, videtur eo* Loco *iudicare iuſsiſſe, quo ſolet iudicari ſine incommodo litigantium*, l.5.D.de iudiciis.

Locus in quo ius redditur,l.11.D.de iuſtit. & iu. *eum locum compromiſſo ineſſe , de quo actum ſit, vt promitteretur. Impunè igitur ei non parebitur, ſi aliò Loci adeſſe iuſſerit*,l.21.§.ſi arbiter, D.de recept. qui arbitr.*Si in aliquem Locum inhoneſtum adeſſe iuſſerit, puta in Popina,vel in Lupanarium*, d.l. 21.§. ſed ſi in aliquem.

Locvs *eſt, non fundus, ſed portio aliqua fundi*,l.60.D. de verb. ſignif. vbi , *non magnitudinem, ſed opinionem noſtram,conſtitutionem,& affectionem,Locum à Fundo ſeparare*, Vlpianus ait. Quò fit vt à *Fundo*,& *Agro*, Locum plerumque auctores noſtri ſeparent,l.54.in fi.D.de euictionib.l.38. in fi. D. de vſurpationib.l.10.§.agri,D.quib.mod.vſufr. §. quod autem, Inſtit. de vſucapionib.*Locus certus ex fundo*,l.25.§.vlt.D.de adquir.poſſ.

Locus proximè fundo ſeruienti,l.13.D.quemad.ſer.amitt.*Medius* Locus,l.2.§.1.D.ſi ſeruit.vind.

Loca fundi, l.2.§.1.D.eod.tit.*Ad vltima Loca*,l.9.D.quemad.ſer.amitt.

Loci *appellatio non tantùm ad Ruſtica,verumetiã ad Vrbana ædificia pertinet*, l.60.§.vlt.D.de verb. ſignif.Planè in Edicto Prętoris,Ne qui in Loco publico fiat,*Loci appellatio,& ad Areas,& ad Agros,& Vias,Itineráque porrigitur*,l.2.§.1.D.ne quid in loco publ.*de* Loco *Itineris conſentire*,l.28. D.de ſeruit.præd.ruſtic.

Locorum varietates multæ exiſtunt : diuerſique generis Loca habentur : veluti. *Publicus, & Priuatus Locus*,l.1.D.de his qui deiecer.

Locus Sacer,Religioſus,Sanctus,l.17.§.ſed loco,D.de aqu.& aqu.pluu.Loca *Sacra , item Religioſa*,l.23.§.1.D.de rei vind.*Religioſus factus* Locus,l.vlt.D.de mort.infer.*Religioſa* Loca,l.30.D. famil.erciſc.

Profanus Locus,l.29.D.de relig.& ſumpt.*Purus* Locus,l.1.D.de mort.infer.l.6.§.1.D.comm. diuidund.

Seruiens Locus,l.20.D.de ſeruitut.præd.vrban.*Opacus*,& contrà, *Solis plenus* Locus,l.17.D.de ſeruit.præd.vrb.

Locus *Vrbanus*,aut *Peregrinus*,l.12.D.de ſupellect.leg.

Inſidioſa Loca, l.36.D.de rei vindic.*Secreta Loca*, l.1.D.de his qui. *Certo Loco*, l.26.§.vlt.D. de condic.indeb.Rubr.de cert.lo.*Quolibet Loco*,d.l.26.§.vlt.D.de condict.indeb. *Quocunque Loco emancipari poſſe*,l.36.D.de adoptionib.

Sequenti Loco *ponere*,l.25.D.de ſeruitut.præd.vrba. *Eo Loci*, l.11.D.de noxal. act. *Eo Loci quo*, l.29.D. ad L.Aquil.

Primo Loco heredem inſtituere,l.3.C.de hered.inſtit.*Primo Loco inſtituti*,l.27. D.ad Leg. Falc. *Primo Loco ſcribere heredem*,l.88.§.Sempronia,D.de legat.2. *Quo Loco, ſcribatur heres ſine parte, vtrum Primo,an Medio,vel Nouiſsimo,nihil intereſt*,l.20.D.de hered.inſtit. *Quocunque Loco libertas data fuerit*,l.22.D.eod.tit.*qui eodem Teſtamento,vel poſteriore* Loco *manumitterentur*,l.243.D.de verb.ſignific.

Qui primum Locum ab inteſtato tenent, l.1.§. denuntiari, D. de inſpiciend. ventr. *Secundo* Loco *datum fideicommiſſum*,l.55 §.qui fideicommiſſam,D.ad Senat.Trebell. *Secundo* Loco *factum Teſtamentum*,l.29.D. eod.tit.id eſt,poſterius.

Si rem Loco *non moueris*,l.3.§.ſi rem,D.de adquir.poſſ.*Cùm theſaurum* Loco *non moueris*, l.15.D. ad exhibẽd.*Qui terminos* Loco *mouerint*,l.3.D.de term.mo.*Si ſeruus rem ſubripuerit, deinde eandem* Loco *ſuo reponat*, l.4.§.Labeo,D.de vſurpationib.

In alterius Locum ſuccedere, dicuntur, Heredes, ſimileſque perſonæ, qui in vniuerſum ius defuncti ſuccedunt, l.42.D.de diuerſ.reg. Martial. Epigram.63.lib.6.

Tu tamen hunc tabulis heredem, ſtulte ſupremis
Scribis, & eſſe tuo vis furioſe Loco.

In Locum & ius ſuccedant, l.9.§.1.D.de edendo.

Planè in interdicto, Quod legatorum, *In Locum ſucceßiſſe accepimus, ſiue per vniuerſitatem, ſiue in Rem his ſit ſucceſſum*, l.1.§.illud tenendũ, D.quod legator. Simili modo, in l.7.& l.8.D.de iureiur. *Neque eos qui in locum eius cui iuſiurandum delatum eſt ſuccedunt, & ſi in rem ſucceſſerint. In Locum alterius ſuccedere Legato, vel Donatione*, l.4.§.ſi quis, D.de doli except. *His qui in Locum eorum ſucceſſerunt*, l.20.§.vlt.D.de annu.legat. *Eum qui in Locum emptoris ſucceßit*, l.76.§.vlt.D.de contrah.empt. *Ab emptore vel qui ſucceßit in Locum eius*, l.1.C.ſi ſer.export. *Qui in Locum eius cui iuſiurandum delatum eſt ſuccedunt*, l.7.D.de iureiuran.

Sed & *in prioris creditoris Locum ſuccedere poſterior Creditor* dicitur, Rubr.C.de his qui in prior. cred.l.12.D.quib.mod.pig. *In Locum Reipublicæ ſuccedere*, l.2.C.de iure Reipubl. *In Locum victi ſuccedere*, l.29.§.vlt.D.de except.rei iudic. *In Locũ venditoris fiſcus ſuccedit*, l.1.§.1.D.quib.mod.

In ſuorum Loco ſuccedere, l.1.§.liberis, D.de coniungend. *In ſui heredis Loco ſuccedendo*, l.13.D.de iniuſto rup. *Loco patrum ſuccedentes nepotes*, l.3.C.de his qui numero.

In Locum Litis conteſtatæ ſuccedit iuſiurandum, l.28.§.1.D.de iudiciis. *In Locum Filij, vel in Locum Nepotis adoptare*, l.22.§.vlt.D.de adoptionib.l.1.§.ſi quis, D.ſi tab.teſtament.l.2.D.de vulg.& pup.l.1.§.ſi quis, D.ſi tab.teſtam.& apud Vlpian.Tit.9.Regular. l.6.D. de coniungend.cum emancip. *In Locum filij adoptatur nepos*, l.1.§.ſi pater, D.eod.tit.

In Locum alterius dari tutor, l.28.D.de excuſat. *In Locum excuſati alium petere tutorem*, l.2.§.quid ergo, D.ad Sc.Tertyll. *In Locum excuſati tutor datus*, l.41.§.tutoris, D.de fideicomm. libert. *In Locum furioſi alij tutores dantur*, l.17.D.de tutelis. *In Locum tutoris dati*, l.1.C.in quib.caſib.

Fideiuſſor rei Locum obtinet, l.4.D.de fideiuſſorib. *Loco rei eſt*, l.27.§.vlt.D.eod.tit. *Ex adoptiuo natus Adoptiui Locum obtinet*, l.27.D.de adoptionib. *Socer parentis Locum obtinet*, l.16.D.ſolut. matrim.

Inter eas perſonas, quæ Parentium Liberorúmve Locum inter ſe obtinent, contrahi non poſſunt nuptiæ, §.ergo non omnes, Inſtitut.de nuptiis.

Parentis Loco ſum Sororis Pronepti, l.39.D.de ritu nupt. *Auiæ Loco eſt*, l.23. D.de adoptionib.

Matris Loco ſunt Socrus & Nouerca, §.ſocrum quoque, Inſtit.de nuptiis. *Matris Loco non eſt*, l.23.D.de adoptionib. *Nurus Loco eſt*, l.14.D.de ritu nuptiar. *Adoptare Nepotis Loco*, l.37.D.de adoptionib. *Loco liberorum haberi*, l.1.C.de teſtament.

Abſentis Loco eſt, l.124.§.vlt.D.de diuerſ.reg.l.17.§.ait prætor, D.de iniuriis. *Domini Loco habetur hereditas*, l.15.D.de interrogationib. *Prætor bonor.poſſeſſorem Heredis Loco in omni cauſa habet*, l.117.D.de diuerſ.regul. *Hunc qui abſtinuit hereditate Prætor non habet heredis Loco*, l.12.D.de interrogationib. *Qui in vniuerſum ſint ſuccedunt, Heredis Loco habentur*, l.128.§.vlt. D.de diuerſ. reg.

Prædonis Loco intelligendus eſt, &c.l.46.D.de heredit.petit. *qui acceßionis Loco promittunt*, l.34. D.de fideiuſſorib. *Fructuum loco ſunt mercedes à Colonis acceptæ*, l.29. D. de heredit. petit. *Pretij Loco haberi*, l.4.§.ſi quis.D.de doli except. *Loco ſolutionis cedit iuſiurandum*, l.27. D. de iudiciis. *Hæc verba non tantùm pactionis Loco accipiuntur*, l.7.§.quod ferè, D.de pactis, id eſt, vice, ſeu pro pactione.

Locus eſſe, & *Locum habere*, idem valent: *Locum* autem *habere*. & *Ceſſare*, aduerſantur, l.1.§.vlt. l.7.§.interdum, & l.12.D.de Sc.Maced.l.9.D.quod met.cau.

Locus eſſe Actioni, l.10.§.ait Prætor, D.quæ in fraud.l.2.§.ſicuti, & §. ſine, D. de hered. vel act.l.1.§.1.D.ſi quadrup.l.4. D. ſi quis omiſſa cau. l.12.& l.19.D.de noxal.act.l.16.D.de interrogationib. *Locum fore actioni*, l.10.§.præterea, D.quæ in fraud.credit. *Locum non eſſe actioni*, l.1.§.ſi pupillus, D.ſi is qui teſt.

Locum habet actio, l.15.in princ.D.de iniur.l.23.§.item, D.de rei vindic.l.1.§.hæc autem, D. de aqu.& aqu.pluu.l.24.D.de noxal.act.l.1.ſi pupillus, & §.hæc actio, D.ſi is qui teſtam. l.9. §. Marcellus, D.ad exhibendum.l.1.D.ſi quadrup.l.23.D.comm. diuid.l.14.D.de liber.cau. l.4.§. ſi actionem, & l.21.D.de furtis, l.1.C.de iure dot.

Locum actio non habebit, l.8.§.vlt.D.de edendo.

Locus erit Fauianæ, l.1.§.ſi mutuam, D.ſi quid in fraud.l.16.§.vlt.D.de patronat. *Locum habet Fauiana*, l.1.§.ſi mutuam, D.ſi quid.in fraud. *Locus eſſe Seruianæ*, l.4.D.quib. mod.pign. *Locum habet Pigneraticia*, l.11.§.ſi in ſortem, D.de pign.act.

Locus eſt Vindicationi,l.12.§.vlt.D.quando dies leg.ced.

Locus eſſe Condictioni,l.10.D.de condict.ob.tur.cau.l.vlt.D.de mort.cau.donat. *Locum non eſſe Condictioni*,l.4.C.de condic.indeb.

Locum habere Condictio,l.vlt.D. vſufr.quemadm.cau.l.vlt.§.vlt.D.rat.rem hab.

Locus eſſe Exceptioni,l.7.§.ſi obligauit,D.de reb.cor.l.9.D.de iureiurã.l.93.D.de ſolution. l.67.D.ad Senat.Trebell.l.1.§.1.D.de litigioſ.l.53.D.condict.ind.l.9.D.de iureiurãd. *Locum fore Exceptioni*,l.122.§.1.D.de verb.oblig.

Locum habere Exceptio,l.25.§.item ſi,D.de hered.pet.l.53.§.1.D.de vſufr.quemad. cau. l.13. D.de nouationib.l.24.D.de condict.indeb.l.4.§.ſi quis,de doli except.l.29.D.de iureiurãd. l.12.§.Iulianus,D.rat.rem.hab.l.21.& 27.§.vlt.D.ad Senat.Velleia.l.1.§.ſi ſeruus, D. de except.rei iudic.l.72.§.falſam cauſam,D.de cond.& demonſtr.& l.89.D.de cond.& demõſt. l.4.§.item Labeo,& §.ſi quis pupillo,D.de dol.mal.except.l.16.§.vlt. D. pro ſoc. l.5. C. de non.numer. *Locum non habet Exceptio*,l.13.D.de nouationib.l.22.D.de condict.indeb.

Locus eſſe Interdicto,l.16.§.1.D.quod vi aut clam,l.20.§.1.D.de oper.nou.nunc. l.1.§.illud, & §.quod ait,D.quod legator.

Locum habet Interdictum,l.4.§.ſi tu me vi,D.de vſurpationib.l.7.§.notauimus, D. quod vi aut clam,l.1.§.ſiue,& l.3.D.de tab.exhib.l.1.D.de mort.infer. l.20.§.1.D.de oper. no.nunt. *Locus eſt iudicio*,l.5.§.vlt.D.de mun.& honor.l.9.D.de tutel.& rat.diſtr.l.2.§.item ſi,D.fam. ercisc. *Non erit iudicio Locus*,l.7.§.planè,D.commun.diuid.l.49.D.famil.erciſc.

Locum habere Iudicium,l.13.§.1.D.de oper.libert.

Locum habet perſecutio,l.50.§.ſi quis ante,D.de legat.1. *Locum habere Acceſſiones*,l.13.§.acceſſiones,D.de adquir.poſſeſſ. *Locus eſt Appellationi*,l.1.§.1.D.quæ ſent.ſine appell.

Locus eſt bonorum poſſeſſioni,l.4.D.de bonor.poſſeſ.contr.tab.l.1.C.de bon.poſſeſſ.ſec.tab. *Locum habet bonorum poſſeſſio*,l.4.D.de bonor.poſſ.contr.tab.l.vlt.C.de bon.poſſ.contr.tab.

Locus eſt collationi,l.1.§.pater,D.de collat.bonor. *Compenſationi*,l.1.C.de compenſationib.

Locum non habet Compenſatio,l.29.D.de condict.indeb. *Locus eſt Contributioni*,l.11.§.quod vulgò,D.ad L.Falcid. *Crimini*,l.28.D.de L.Corn.de falſ. *Locum habet Crimen*,l.3.D.Stellion. *Mutianæ cautioni Locum eſſe*,l.vlt.D.de manum.teſt. *Non eſſe Locum cautioni*, l.71.§. Titio, l.1.§.ſi in annos,D.ad L.Falcid. *Cautio Locum habet*,l.20.l.13.§.vlt.& l.15.§.ſi quid in via,D.de dam.infect.l.101.§.ſocius,D.de condic.& demonſt. *Delationi Locus non eſt*,l.9.D.de re milit. *Locus eſſe donationi*,l.7.& l.18.D.de donationib. *Locus eſt electioni*,l.14.D.quando dies legat. *Gratificationi Locus*, l.45.D.de religioſ.& ſumpt. *Locum iureiurando non eſſe*,l.13.§.ſi alieno, D. de damn. infect. *Liberationem Locum habere*,l.17.D.de donationib. *Locum miſſio non habet*, l.5. §. ſi depoſita,& §.ſi ex duobus,D.vt in poſſeſſ.legat.

Locus habet nuntiatio,l.1.§.1.& §.ſiue autem,& l.3.D.de oper.nou.nunc.

Locus erit oblationi, l.15.§.illud quæritur,D.de dam.inf. *Locum eſſe pacto*,l.20.D.de religioſ. *Locum habet pœna*,l.[illegible].§.ex illa,D.de L.Corn.de Falſ.l.29.D.de iur. fiſci. l.4. C. de his qui ſibi adſcrib. *Locus erit pœnis*,l.43.D.de legat.1. *Locum eſſe præceptioni*,l.45.D.fam.erciſ. *Locus eſt Præſcriptioni*, l.9.D.de diuerſ.tẽporal.l.2.C.ne de ſtat.defunct. *Locum non eſſe Præſcriptioni*, l.11.D. de exceptionib. *Locum habere Præſcriptio*, l.50.D.de iudiciis,l.1.§.ſi quis, D.quand.appell.ſit. l.3.D.de diuerſ.temp. *Querelæ Locum eſſe*,l.18.D.de fideic.libert.

Locum habere quæſtio,l.37.§.ſed vt ſequens,D.de adqu.rer.do. *Locus eſſe Rationi*,l.72.§.idem, D.de ſolutionib. *Locum eſſe repetitioni*,l.23.& l.29.D.de cond.indeb. l.3. D.de donationib.

Locum habere Repetitio,l.2.& l.23.§.ſi quis poſt.& l.26. D.de cond.ind.l.9.C.ad Sc. Velleia. id eſt, *Competere*,l.1.D.de condict.indeb.

Locus eſt Reſtitutioni,l.7.§.ſi libertate,D.de cap.minut. *Locum habet Reſtitutió*,l.21.§.hæc autem,D.ex quib.cau.maior. *Locus erit Retentioni*,l.93.D.ad L.Falcid. *Locum fore reuocationi*,l.10. §.1.D.quæ in fraud.cred.

Locus non eſt ſententiæ,l.67.§.ſi rem,D.de legat.2.

Locum habet Solutio, l.11.D.de ſtipulat.ſeruor. *Stipulatio*,l.28.D.de ſeruit.præd. vrban. l.1. §. hæc ſtipulatio,D.ſi cui plus,l.14.& l.15.§.vlt.D.vt legator.l.5.§.vlt.D.vſufr.quemad.cau.

Vt fiat ſucceſſioni Locus,l.31.De inoffic.teſt.

Locum habet Inſtitutio,l.18.D.de iniuſt.rup. *Subſtitutió*,l.2.C.de inſtitutionib.

Locus erit Conſtitutioni,l.4.D.de fideic.libert. *non eſſe Locum Conſtitutioni*,l.12.D.ad Sc.Treb. l.7.§.vxori,D.de donat.int.vir.

Locum habet, vel, *non, Conſtitutio*,l.49.D.de man.teſt.l.4.§.ſi alienos,D.de fideic.libert.

Non eſſe Locus Decreto,l.2.& l.3.C.ad Sc.Maced.

Locus eſſe Edicto, l.6.§.1.D.de Carbon.edict.l.71.§.prætor, D.de adqu.vel omitt.l.1.§.illud, D.de ædilic.edic.l.9.D.quod met.cau.l.5.§.ſi heres, D.vt in poſſ.legat. l.8.§.1.D.de cōdic. inſtit. *Locus Edicto non erit*, l.31.D.de noxal.act.l.10.D.de alienatio.iudic.mut.

Locum habeat Edictum, l.1.§.ſi ſuſpicio, D.de vi bonor.rapt.l.9.D.quod met.cau.

Locum habet Edictum, l.1.§.quod cum.D.de his qui effuder.l.24.§.edictum, D.de teſt.l.1.§. illud, D.de ædilic.edit l.3.§.1.D.de Carbon.edict.l.1.§.idem hoc,& §.idem Pomponius, D. quod falſ.tut. *Locum non habet Edictum*, l.3.D.de dolo. *Locus eſſe Carboniano*, l.1.§.ſi quis, D.de Carbon edict. *Parti Edicti*, l.1.§.illud, D. de coniungend.cum emancip.

Locus eſt legi Aquiliæ, l.27.D.ad L.Aquil. *Legi Fabiæ*, l.4.C.ad leg.Fab.de plagiar. *Locum non eſſe legi*, l.72.D.de hered.inſtit.

Lex Ælia Sentia Locum habet, l.8.D.qui & à quib.& cōtrà, *Locū non habet*, l.34.§.1.D.de fideic. libert. *Lex Atilia Romæ tantùm Locum habet*, Vlpian.Tit.12.Regul. *Lex Iulia Locū habet*, l.1.C.de fund.dotal. *Legi Falcidiæ Locus eſſe in teſtamento*, l.76.§.vlt.D.de rei vindic. l.16.§.idem, D.ad Sc.Trebell.l.108.§.Stichum, D.de leg.1.l.22.& l.3. D.ad L.Falcid.l.44.§.vlt.D.ad Sc.Trebell. *Locum non eſſe Legi Falcidiæ*, l.2.C.de vſur.& fructib.l.11.§.ſi filio, D.ad Leg.Falcid. *Locum habere Falcidiā*, id eſt, *intercedere*, vt l.87.§.vlt. D.de legat.2.ſeu *interuenire*, vt l.47. D.ad L.Falcid *Si Falcidia Locum habet*, l.5.D.de legat.2.l.17.D.de probationib.l.32.§.oratio, D.de donat. inter vir.l.1.§.idem quærit, & l.7.D. de dote prælege.l.21.§.vlt.l.66.& l.77.§.1.& l.87.& l.88. § vlt.D.ad L.Falcid.l.2. C.eod.tit.l.27.D.de mort.cauſ.donat. *Locum non habet Falcidia*, l.3. §.quod autem, D.ad Sc. Trebell.

Locus eſſe Orationi, l.5.§.ſi fundus, D.de reb.cor. *Locum habet Oratio*, l.8.§.ſiue, D.de tranſact. *Non eſſe Locum Mandatis*, l.1.§.vlt.D.de requirend.vel abſentib.

Locum habet Reſcriptum, l.5.§.ſatisfactione, D. vt in poſſeſſ. lega. *Locus eſſe Senatuſconſulto*, l.5. §.vlt.D.ad Sc.Tertyll.l.23.D.de his quæ vt indign.l.7.§.interdum, D.de Sc.Maced. *Locum fore Senatuſconſulto*, l.16.C.ad L.Iul.de adult. *Locus futurus Senatuſconſulto*, l.65.§.ſi pupillo, D.ad Sc.Trebell. *Locus non eſt Senatuſcōſulto*, l.24.D.ad Sc.Velleia.l.6.& l.10.D.de L.Corn.de Falſ.

Locum habet Senatuſcōſultum, l.1.§.domini, D.de Sc.Silania.l.1.§.hoc autem, D.ad Sc. Treb. l.20.§.ait Senatus, D.de hered.pet.l.2.D.ad Sc.Tertyll. l.1.§.liberi, D.ſi tab.teſt. l.1.§.vlt. & l.15.D.de Sc.Maced. l.20. §.vlt.D.de hered.petit.l.4.C.eod.tit. *Locum non habet Senatuſcōſultum*, l.7.D.ſi quid in fraud.patr.l.9.§.hoc Senatuſconſultum, D.de Sc.Maced. *Locus erit Trebelliano*, l.1.§.ſi filio, & l.22.§.vlt.l.55.§.qui fideicommiſſum, D.ad Sc. Trebell. *Locum habet Trebellianum*, l.27.§.Trebellianum, D.ad Sc.Trebell. *Locum habebit clauſula Senatuſconſulti*, l.25. §.perinde, D.de hered.pet. *Forma quæ ſinguli tutores, &c. dumtaxat intra pubertatis tempora Locum habet*, l.31.D.de adminiſtr.& peric. *Quod dicitur, &c. ita Locum habet ſi*, l.7.§. quod dicitur, D. de Sc.Maced *Quæ ita Locum habebunt*, l.41.§.cùm filiæ, D.de vulg.& pupill. *Locum non habere, & non conſiſtere*, idem valent.l.139.D.de diuerſ.reg.

Locus eſſe, vel *fieri*, *Fiſco*, l.27.§.vlt. D.de iur.fiſci.l.3.D. de his quæ vt indig. *Locus non eſt fiſco*, l.8.D.de bon.damnator. *Locum fore ſubſtituto*, l.7.§.ſed quod.D.de minorib.

Vbi perſonæ condicio Locum facit beneficio, l.68.D.de diuerſ.regul.

Locum Edicto facere, l.27.D.ſi quis omiſſa.l.9.D.quod met.cau. *Locum facere exceptioni*, l.1.§. quæ onerandæ, D.quar.re.act. *Locum facere Falcidiæ*, l.5.§.legata, D.de leg.præſt. *Sibi Locum facere Poſtumus*, l.5.D.de iniuſt.rup. *ad ſibi Locum faciendum*, l.30.§.1.D.de adqu.vel omitt.hered. *Locum facere ſubſtitutis*, l.20.§.ſi libertinus, D.de bon.libert.

Qui pari Loco erat in litigando, cœpit eſſe in duriore, l.1.D.ſi ex noxali. *Deteriore Loco libertus eſt*, l.2. D.ne quis eū qui in ius vocat. *Vt actori perſecutio Loco deteriore non ſit*, l.11. D.ſi quis cautionib. *Homo honeſtioris Loci*, l.8.§.fin, D.de tranſactionib. *Honeſtiore Loco poſiti*, l.§.lege, D.de L.Corn. de ſicar. *Humilis Loci*, l.38.§.imperator, D.ad L.Iul.de adulter. *Humiliore Locis poſitus*, opponitur, *in aliqua dignitate poſito*, l.1.§.vlt.D.ad L.Corn.de ſicar.

Locus in l.4.D.de his qui not.infam.pro officio & miniſterij parte accipitur.

LOCVLOS, l.53.§.vlt.D.de legat.3. l.23.§.1. D.de pecul.leg. arculas obſeratas interpretor, quibus pecuniç condi adſeruariq; ſolebāt.His enim & claues,& clauſtra, Vlpianus in d.l.53. adiungit. Horat.Epiſt.1.lib.2. *Geſtit enim in Loculos nummum demittere.* Vulgares autem huius generis Loculos ligneos fuiſſe: pretioſiores verò, Eburneos, ex Martiale didici: qui proinde nummos aureos, Eburneis, reliquos, vilioribus è ligno Loculis, condi æquum cēſet, lib.14. Epigr.his verſibus, quos Loculorum Eburneorū Titulo inſcripſit, quorum verba ita habēt.

Hos niſi de flaua Loculos implere moneta, Non decet: argentum vilia ligna ferant.

Sed & Gemmas, ac Lapillos, huiuſmodi *Loculis* adſeruari conſueuiſſe Iuuenalis Sat.13.indicat,

dicat, cùm ait, *Gemmáque princeps Sardonychus, Loculis quæ cuſtoditur eburnis.*

Ex quibus, vel me tacente, apparet quantopere fallantur, qui *Loculos* eoſdem cum Sacco, Sacculo, Crumena, Marſupio, faciunt, quæ etiam Martialis diuerſa fuiſſe docet, inquiẽs, *Excuſſi Loculóſque, Sacculúmque.* Ab Arca vtique (quæ vt plurimũ ærata erat) magnitudine Loculi ſeparabantur: & inter vtrumque χρηματοφυλάκιον (abſit nouo vocabulo inuidia) tantumdem intererat, quantum hodie inter eas quas vocamus *Boëtas*, quibus incluſæ beatiorum pecuniæ circumferuntur, & eos quos vulgo, *Coffros* appellamus. Vnde Satyricus cæcã & præcipitem luſorum inſaniam carpens,

Nec enim, ait, *Loculis comitantibus, itur*
Ad iactum Tabulæ, poſita ſed luditur Arca.

Sanè huiuſmodi eburneos Loculos iam inde ab Ouidij temporibus in vſu fuiſſe, argumento eſt quod lib. 6. Faſto. ſcripſit, *Loculis depromit eburnis.* Vet. Gloſſ. *Loculi*, Γλωσσοκόμμοι, emẽdo, Γλωσσόκομον: quod vocabulum in Euangelio D. Ioannis, cap. 12. & 13. vetus Interpres *Loculos* vertit. Sed & Galenus Commentar. 2. εἰς τὸ περὶ ἀγμῶν, machinam quandam chirurgicã, fracto femori, vel cruri, vbi callus circumdatur, adcommodatam, Γλωσσόκομον, appellari docens, addit: εὕρηται μὲν οὖν παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς, Γλωσσοκόμον, τὸ σκεῦος τοῦτο. ἴσως δ᾽ οὖν εἰς πολλὰ μὲν τῶν χρησίμων γραμμάτων ἐμβάλλουσιν οἱ ἄνθρωποι, πολλὰ δὲ τῶν ἀποθέτων γραμμάτων. Heſichius, cum Suida, Γλωσσόκομον, θήκη, σορὸς ξυλίνη τῶν λειψάνων. Ac planè etiam Loculum pro arca qua mortui corpus conditur, vſurpauit Plinius lib. 7. cap. 2. & Fulgentius lib. de priſco ſermone ſtatum initio, pro feretro.

LOCVPLES *à Locorum copia dictus*, vt ait Quintil. lib. 5. cap. 10. M. Tull. lib. 2. de Republica, citante Nonio Marc. *Olim res erat in perore, & Locorum poſſeſſionibus. Ex quo, Pecunioſi, & Locupletes, vocabantur.* Plin. lib. 18. cap. 3. *Hinc & Locupletes dicebant, Loci, hoc eſt Agri, plenos.* Nigidius, teſte Agell. lib. 10. cap. 5. *Locupletem* dictum aiebat *ex compoſitis vocibus, qui pleraque Loca, id eſt, multas poſſeſſiones, tenet.* Feſtus, *Locupletes, locorum multorum domini.* Ouidius lib. 1. Faſtor.

Cetera luxuriæ nondum inſtrumenta vigebant:
Aut Pecus, aut Latam diues habebat Humum:
Hinc etiam Locuples: hinc ipſa Pecunia dicta eſt.

Locuples, Gaio interprete in 12. Tab. (quibus Locupleti Locuples vindex eſſe iubetur) *habetur is qui ſatis idoneè habet, pro magnitudine rei, quam actor reſtituendam eſſe petit*, l. 234. §. 1. D. de verbor. ſignific.

Edicto cauetur, vt *Fideiuſſor iudicio ſiſtendi cauſa datus, pro rei qualitate Locuples detur*, l. 1. D. in ius voc. vt eant. Fideiuſſor, in iudicio ſiſtendi cauſa, *Locuples* videtur dari, *non tantùm ex facultatibus, ſed etiam ex conueniendi facilitate*, l. 2. & l. 5. §. 1. D. qui ſatiſd. cog. præterquam in neceſſariis perſonis, in quibus *qualiſcumque fideiuſſor pro Locuplete accipitur*, l. 1. & l. 3. D. in ius voc. vt eant.

Planè, *ſi ab Arbitro ad probandos Fideiuſſores* conſtituto, (vt fieri ſolet, l. 9. D. qui ſatiſdat. cog.) *probati ſunt Fideiuſſores, pro Locupletibus habendi ſunt*, l. 10. D. eod. tit. Vnde Gaius in l. 5. §. 1. D. eod. tit. *Qui pro rei*, ait, *qualitate euidentiſſimè Locupletem, vel, ſi dubitetur, adprobatum fideiuſſorem iudicio ſiſtendi cauſa non acceperit, Iniuriarum actio aduerſus eum eſſe poteſt.*

Locuples Reus, l. vlt. §. vlt. D. de reb. credit. l. 2. D. de manumiſſionib. l. 13. §. præterea, D. de actionib. emp. & apud Cicer. Epiſt. 16. lib. 12. ad Attic. & Liuium, lib. 9. intelligitur idoneus & qui ſoluendo eſt.

Enimuero *Locuples numquam habetur qui rem alienam defendit*, l. 166. D. de diuerſ. reg. id eſt, ſit licet ſoluendo, numquam tamen ei ſatiſdatio remittitur. *Nemo enim alienæ rei expromiſſor Idoneus videtur, niſi ſi cum ſatiſdatione*, l. 110. §. 1. D. de diuerſ. regul. *Nemo defenſor in aliena Re, ſine ſatiſdatione, Idoneus eſſe creditur*, §. ſi verò in perſonam, Inſtit. de ſatiſdationib.

Locuples debitor, l. 3. D. de manumiſſionib.

Locupletem eſſe debitorem præſtare, l. 4. D. de hered. vel act.

Locuples, & *Egenus*, aduerſantur, l. 52. §. cum Titio, D. de furtis. vt *Locuples* & *Egens Heres*, l. 57. D. de manum. teſt. *Locuples Homo*, l. 3. § ſi quis autem, D. de minorib. *Heres*, l. 5. & l. 18. §. vlt. D. qui & à quib. id eſt, *qui ſoluendo eſt*, vt l. 29. & alias paſſim, D. eod. tit.

Locupletem vtique M. Craſſus, negabat eſſe, niſi qui reditu annuo Legionem tueri poſſet, vt refert Plin. lib. 33. cap. 10. Cicero Paradoxis eumdem Craſſum mordens, *Multi, ait, ex te audierunt, cùm diceres, neminem eſſe Diuitem, niſi qui Exercitum alere poſſet ſuis fructibus.* Cui Plutarc. & Dion, conſentiunt.

Ceterùm verbum hoc *Locuples*, omnis generis eſſe Priſcianus benè notat.

Vrbes curialium numeroſitate Locupletes, l.52.C.de decurionib.lib.10.

Locupletior eſſe, vel *fieri*, dicitur is ad quem aliquid commodi ex re aliqua peruenit.

Quia ex re hereditaria Locupletior ſit, l.22.D.de hered.petit. *In id quod Locupletior eſſet, dãda actiõ*, l.28.D.de dolo. *Cum alterius detrimento fieri Locupletiorem*, l.14.D.de condict.indeb.

Quaſi ex re tua Locupletior factus ſim, l.23.D.de reb.credit. *In quãtum Locupletior dominus factus eſſet*, l.3.§.ex furtiua, D.de peculio, id eſt, in id quod ad eum peruenit. *In patrem dandam actionem, in quantum Locupletior ex mea adminiſtratione factus ſit*, l.6.§.ſed ego, D.de nego.geſt. *Quod Pupillus ſine tutoris auctoritate mutuum accepit, & Locupletior factus eſt*, l.13.§.vlt.D.de condict. indeb. l.4.§.ſi quis pupillo, D.de doli except.

Pupillus eſt ex ſuo dolo conueniendus, ſi proximus ſit pubertati: maximè ſi Locupletior ex hoc factus eſt, l.13.§.vlt.D.de dolo. *Si dolo quod tutor fecerit, & Pupillus ex eo Locupletior factus eſt*, l.4.§.illa etiã, D.de doli except. *Pupillus, cuius ſine tutoris auctoritate negotia geſta ſunt, eatenus obligatur quatenus Locupletior ex ea re factus eſt, cuius patitur actionem*, l.6.& l.37.D.de nego.geſt. *Si Pupillus tutoribus auctoribus vendidit, in tantum tenetur in quantum Locupletior ex eo factus eſt*, l.13.§.ſed cùm in facto, D.de actionib. *Si quis pupillo ſoluerit ſine tutoris auctoritate id quod debuit, ex quo ea ſolutione Locupletior factus ſit Pupillus*, l.4.§.ſi quis pupillo, D.de doli except.

Pupillus autem cui ſine tutoris auctoritate ſolutum eſt, quo modo *Locupletior factus* intelligatur, vide l.45.D.de ſolutionib.

Metus cauſa Actionem prætor in heredem eatenus pollicetur, *quatenus Locupletior factus eſt*, ſeu, *quatenus ad eum peruenerit*, l.16.§.vlt.l.17.& l.19.D.quod met.cau. Ceterùm, *ſi ipſa res quæ ad heredem peruenit, interiit, non eſſe Locupletem dicemus: ſin verò in pecuniam, aliámve rem, conuerſa ſit, nihil amplius quærendum eſt, quis exitus ſit: ſed omnimodo Locuples factus videtur, licet poſtea deperdat*, l.18.D.eod.tit.

In Donationibus inter virum & vxorẽ iure ciuili impeditis hactenus reuocatur dominiũ ab eo, ab eáve cui donatum eſt, vt ſi res conſumpta ſit condicatur, *quatenus Locupletior quis eorum factus eſt*, l.5.§.vlt.D.de donat.int.vir.& vxor. Cuius rei quæ ratio habeatur, vide l.7.in prin. & §.1.& l.9.§.1.D.eod.tit.

Bonæ fidei poſſeſſores à quibus Hereditas petitur, in id duntaxat tenentur *in quo Locupletiores facti ſunt*: quod vti accipiendum ſit, vide l.23.& l.25. in ipſo initio, & §.conſuluit, & §. quod autem, D.de heredit.petit.

Porrò *Locupletior eſſe non intelligitur qui populares actiones habet*, l.7.D.de popularib.actionib.

Locupletior non eſt factus qui Libertum adquiſierit, l.126.§.1.D.de diuerſ.reg.

Locupletior factus, cẽſetur Pupillus debito liberatus, l.66.D.de ſolutionib. *Locupletior* quoque *ex viri patrimonio facta mulier* intelligitur, quę ære alieno ſuo, interuentu viri, liberata eſt, l.50.D.de donat.int.vir. Et aliàs, *ſi quis obligatione Liberatus ſit, poſſe eum videri cepiſſe*, Paul. definit, l.8.D.de calumniatorib.

Ceterùm cùm quæritur an quis *Locupletior factus* ſit, Litis conteſtatæ tempus inſpicitur, l.47.D.de ſolutionib.l.34.D.de minorib.l.39.D.de negot.geſt. l.7.D.de donation.int.vir. excepto eo, quod in bonæ fidei poſſeſſore, rei iudicatæ tempus ſpectatur, l.36.§.quo tempore, D.de hered.petit.

Locupletior hereditas, l.43.D.ad leg.Falcid.l.26.D.de dolo. *Si Locupletius eorum peculium factum eſt*, l.1.§.ſi cum impubere, D.de peculio.l.11.C.quod cum eo.

Locupletiſſimus, l.52.D.de procuratorib.

LOCVPLETARI, eſt, Locupletior fieri, l.17.D.de donat.int.vir.& vxor. *Locupletari dominum ex furto ſerui*, l.3.§.ex furtiua, D.de pecul. *Ignorans ſe Locupletatum per ſeruos alio loco agentes*, l.19.§.1.D.de caſtr.pecul.

LOCVSTARVM *edaci pernicie vitium ſterilitatis interceſſit*, l.18.C.de locato. qua de re vide Plin.lib.11.cap.29.

LOGARIVM. *Chartæ ad ratiunculam vel ad Logarium paratæ*, l.3.§.Seruius, D.de penu legat.

LOGISTAS Græcis, eſt Creator ciuitatis, l.3.C.de modo multa.

LOGOGRAPHI, l.vlt.D.de munerib.& honorib.l.1.& l.vlt.C.de Tabular. ſcribis & Logograph.lib.11.Cod.l.vnic.ne cõlatio per Logograph. celebr.in C.Theod.l.8.de cohortalib. principib.in eod.Cod.Nouell.128.Hi tributorum rationes conſcribebant, & velut Tabulariorum in ea re munere fungebantur. Eos certè adſiduo tormentorum periculo obnoxios fuiſſe, ait l.vnica, ne conlat.per Logogr.in C.Theod.

Logographi Ciuitatum, l.3.de tabulariis, in Cod.Th. *Chomatum*, l.6.de patrocin.vicor.eod.C.

LONGA *Conſuetudo*, l.1.D.de munerib.& honorib.l.35.D.de legib.l.11.D.de decurionib.id

eſt, *diuturna*, vt l.33. D. de legib. ſeu *inueterata*, vt l.3. D. eod. tit. *Ne quid contra Longam conſuetudinem fiat*, id eſt, *contra ea quæ in opido frequenter in eodem controuerſiarum genere ſeruata ſunt*, l.1. C. quæ ſit long. conſuet.

Longa conſuetudine comprobata, l.85. D. de legib. l.1. C. quæ ſit longa. *Longi temporis conſuetudo*, l.1. C. de ſeruitutib. *Longinqua mala conſuetudo*, apud Varron. lib.8. de lingua Lat.

Longa differentia, l.31. D. de ſolutionib. *Quodammodo manu Longa tradita pecunia*, l.79. D. de ſolutionib.

Longæ Naues, l.2. D. de captiuis, & apud Agell. lib.10. cap.25. Ratem, Varro lib.6. de lingua Lat. *Nauem Longam*, definit Iſidor. lib.19. cap.1. *Longæ Naues, ſunt, quas Dromones vocamus: dictæ eo quòd Longiores ſint ceteris: cuius contrarius Muſculus, curtum nauigium.*

Longa peregrinatio, l.23. D. de procuratorib. *per Longā ſucceſſionem*, l.2. C. de in lit. iur. *Longior dies*, l.16. & l.18. D. de pact. dot. l.15. §. vlt. D. de in diem addict. Paul. lib.5. Sentēt. Tit.9. *Longiore die*, ſeu *Tempore* &c, *propiore* ſeu *citeriore*, pugnant l.15. l.16. & l.17. §. vlt. D. de pact. dotal. *Longiorem diem dare*, Plin. Epiſt.85. lib.10.

Longiorem viam facere, l.1. §.1. D. de via publ.

Longum eſt, l.15. §.1. D. de manumiſſ. vindic. l.2. §. quis ergo ſi non. D. ad Tertyll. *Ne Longum ſit*, l.67. §. ſed & ſi, D. de ritu nupt.

Poſt Longum interuallum, l.21. D. ad L. Aquil. *Longum iter*, l. vlt. D. commodati.

Longum ſilentium, Paul. lib.5. Sentent. Tit.5.

Longum ſpatium interponi, l.6. §. vlt. D. de duob. reis. *Si Longius ſpatium interceſſerit*, l.18. D. de iudiciis. *Longum temporis ſpatium*, l.14. D. de bonor. poſſeſſ. l.2. D. de cuſtod. & exhibit. l.3. C. de auctorit. præſt.

Si non poſt Longum tempus deceſſerit, l.10. §. vlt. D. ſi quis cautión. *Longo tempore abſens*, l.7. §.1. D. de Sc. Macedon. *Longius* & *Reciſius Tempus*, opponuntur. l.2. D. de termin. moto.

Longum Tempus, decennij, inter præſentes: vicennij, inter abſentes, ſpatium, comprehendit, auctore Paulo lib.5. Sentent. Tit.2. & Tit.5. & Iuſtiniano Inſtit. de vſucapionib. in princ. Gratiano, in Can. Placuit 6. quæſt.3. Et ita, *Longum Tempus*, & *Longam Poſſeſſionem*, in Pandectis accipere oportet: in quibus hęc verba, Vſucapioni à Triboniano attributa legimus: Nam quod Iuriſconſulti, *biennio Capere* dixerant, id ipſe, poſt Vſucapionem à Iuſtiniano transformatam, *Longo tempore*, vel, *Longa poſſeſſione, capere*, dixit, vt Pandectis cum Codice conueniret, l.2. § cùm Stichum, l.4. l.7. & l. vlt. D. pro empto. l.76. in fin. D. de cōtrah. empt. l.3. & l.11. in fi. D. de diuerſ. temp. l.15. in fi. D. de condict. indeb. l.13. §. idem Iulianus, D. de iureiuran. l.10. D. ſi ſeruit. vindic. l.5. D. de damn. infect. l.3. §. vlt. D. de adquir. poſſeſſ. l.10. l.17. l.33. §. ſi dominus, D. de vſurpationib. l.7. & l.10. C. de petit. hered. l.1. C. de ſeruitutib. *Per Longam poſſeſſionem capi*, l.26. D. de adquir. poſſ. *Longi Temporis præſcriptio*, l.54. §.1. D. de euict.

Longi Temporis Poſſeſſione quærere, l.16. D. de fund. dot. *Longæ poſſeſſionis præſcriptio*, l.3. & l.5. §. vlt. D. de diuerſ. temp.

LONGÆVVS *homo*, l.56. D. de vſufructu. *Longæuus vſus*, l.2. C. quid ſit longa conſuet.

LONGE *abeſſe*, l.17. §. quod autem, D. de iniuriis. Eodémq; ſenſu, *Longè eſſe res*, l.16. §. in venditione. D. de pignorib.

Longè Abſurdius, l.51. D. ad L. Aquil. *Longè Æquum eſt*, l.4. §. Labeo quoq;, D. de doli except.

Longè, pro valde, poni Seruius in 5. Æneid. notat, citátque illud Saluſtij ex bello Catilinar. *Longè alia mihi mens eſt.*

Longè aliud eſt, l.3. §. vlt. D. vti poſſid. *Longè differt*, l.35. §.1. D. de mort. cau. donat.

Longè Si diſsimile eſſe, l.32. D. mandati. *Longè minus*, l.11. D. de vſu & habit. *Longè res abibit*, l.15. §. ſed ſi emptor. D. de re iudic. *Longè, longéq; rem meliorem fecit*, l.39. §. vlt. D. de minorib.

Longè vtilis eſt, l.28. D. de pactis. *Longe vtile viſum eſt*, l.1. §.1. D. de ſuperficieb.

Longius procedere ignis, & *Longius ignem producere*, l.30. §. vlt. D. ad L. Aquil. *Longius ducere Iumenta*, l.40. D. de furtis.

LONGINQVITAS *Soli*, l.14. D. de damn. infect. *Temporis*, l. vlt. C. de long. temp. præſcript. *Longinquæ excurſiones*, l.13. §. vlt. D. de aliment. vel cibar.

Longinquo Abſens, l.39. D. de legat.1. *Longinquo affuturus*, l.44. D. de procuratorib.

LOLIVM. *Si Lolium in ſegetem alienam inieceris, quo eam inquinares*, l.27. §. rupiſſe, D. ad Leg. Aquil. Sanè Plinius lib.22. cap. vlt. *Lolium* inter *frugum peſtes* apertè ponit: & à Virgilio, *Infelix* dictum adnotat. Idem lib.18. cap.17. *Lolium*, vt & tribulos, & carduos, inter *Frugum morbos*, potius quàm inter ipſius *Terræ peſtes*, numerandum cenſet.

LOQVI, & *Fari*, diuerſa facit Varro lib.5. de ling. Lat. his verbis, *Loqui ab Loco dictum, quòd*

qui primo dicitur Fari, & vocabula & reliqua verba dicit ante, quàm ſuo quidque loco dicere poteſt. Hunc Chryſippus negat Loqui, ſed vt Loqui. Quare, vt imago hominis non ſit homo, ſic in coruis, cornicibus, pueris primitus incipientibus fari verba, non eſſe verba, quòd non loquantur. Igitur is Loquitur, qui ſuo loco quodque verbum ſciens ponit.

Qui Loqui poteſt, niſi ſuperueniens morbus ei impedimento ſit, l.21. D. de legat.3.

Qui grauiter Loquitur, l.9. D. de ædilic. edic. *Qui tardius loquitur*, l.10. §. vlt. D. eod. tit. *Eos qui Loqui non poſſunt, conatu & ipſo ſono quodam, καὶ τῇ ἀνάρθρῳ φωνῇ dicere non exiſtimamus*, l.7. §. vlt. D. de ſupellect. lega. *Si Loqui quidem non poſſit, alio tamen modo, quàm ſermone, manifeſtum facere poſſit, velle ſe*, l.29. D. de adoptionib.

Loqui dicitur, Teſtamento, qui ſermonem habet cum herede, vel cum legatario, l.47. §. vlt. D. de fideicomm. libert. l.69. & l.77. §. pater qui filio, D. de legat.2. l.13. D. de legat.3. l.6. §. ſi ſeruus, D. de pecul. leg. *Quæri non oportet cum quo de ſupremis loquatur, ſed in quem voluntatis intentio dirigetur*, l.77. §. donationis, D. de legat.2.

Si defunctus cum eo Loquatur quem precario remuneratur, l.75. D. de legat.2. *Intelligitur teſtator quaſi cum tutore Locutus*, l.21. §. vlt. D. de annuis legat.

Loquuntur Ædiles, l.38. §.1. D. de ædilic. edic. *Loquitur Prætor*, l.9. D. quod met. cau. l.12. D. ex quib. cau. maior. l.1. §. deinde, D. de poſtulando, l.1. §. loquitur, D. de aqu. cottid. *Locutus eſt Prætor*, l.1. D. ſi tab. teſtam.

Loquitur Princeps, l.8. §.1. D. de reb. eor. *Loquitur Senatus*, l.20. §. licet, l.23. §. vlt. & l.25. §. de eo, D. de hered. pet. l.40. D. ad Sc. Trebell. *Senatus Locutus eſt*, l. vlt. §. quid ergo. D. de adſign. lib.

Loquuntur Conſtitutiones, l.16. D. de appellat.

Loquitur Edictum, l.14. D. ex quib. cauſ. maior. l.1. §.1. D. de pecul.

Lex Loquitur, l.64. §. de viro, D. ſolut. matr. l.66. D. de verb. oblig. *Locuta eſt Lex*, l.29. D. ad L. Iul. de adult.

Loquitur Reſcriptum, l.10. D. de pactis, l.2. §. ſi mulier, D. ad Sc. Trebell. *Satiſdatio*, l.19. D. de adoptionib. *S. Conſultum*, l.11. D. de vſufr. ear. rer.

LORIS *ab aliquo cæſus*, l.43. §. ſi quis ſeruum, D. de ædil. edic. & apud Agell. lib.17. cap.16. *Loris rumpere*, l.15. D. de iniuriis. Varro lib.4. de lingua Lat. *Lorica, à Loris, quod de corio crudo pectoralia faciebant.*

Mulum ad Pollicem ſuum alligauerit de Loro, l.27. §. ſi quis ſeruum, D. ad L. Aquil. Varro lib.7. de lingua Lat. *Vno enim Loro colligare poſſu, vel Hominem, vel Equum, vel aliud quod, quidquid eſt, quod cum altero colligari poſſit.*

LVBRICVM *Ætatis*, l.11. §. ſi locupleti, D. de minorib. l. vlt. C. ſi aduerſ. delict. pro inconſulta facilitate, iuuenili leuitate, ac deniq; infirmitate, ætatis vt loquitur l.18. D. de minorib. Plin. Epiſt.3. lib.3. *Cui, in hoc Lubrico ætatis, non modò præceptor, ſed etiam Cuſtos, rectórq; quærendus eſt.* Simili ratione, *iuuentæ Lubricum* dixit Tacit. lib.11. Annal. & *Adoleſcentiæ Lubricum*, lib.14. Auctor Panegyrici Theodoſiani, *Illo tamen adoleſcentiæ Lubrico, vt non cadant, titubent.*

Lubricum Conſilij, l.3. §. lege Iulia, D. de teſtibus. *Linguæ*, l.7. §.1. D. ad leg. Iul. maieſt. *Tutelæ*, l.4. §.1. D. de vſur.

Lubricum, pro loco lubrico. Sic in l.7. §. ſed ſi quis plus, D. ad L. Aquil. *Si negligentius per Lubricum tranſierit.* Seruius in 2. Æneid. ad hæc verba, *Lubrica terga: Lubricum dicitur, & quod labitur dum tenetur, vt Piſcis, Serpens: & locus in quo labimur: vt, ſeſe oppoſuit Salio per lubrica ſurgens.*

LVCANIA, Italiæ regio quæ per Correctores regebatur. Eius fit mentio in l.6. quib. equor. vſus, in C. Th. l.7. de indulgent. debit. eod. Cod. & Nou. Valentin. & Martia. de ſuariis. Lucaniæ autem Correctorem ad ſimilitudinem Correctoris Apuliæ & Calabriæ, officium habuiſſe, Marianus in Notitia docet.

LVCERNAM *accendere monumento*, l.44. D. de manum. teſtam. Seneca Epiſt.95. *Accendere aliquem Lucernam Sabbatis prohibeamus. Tabernarius in ſemita noctu ſupra Lapidem Lucernam poſuerat*, l.52. §.1. D. ad L. Aquil. *Lucernam* autem à Lychno dictam, vnde & breuē eſſe Lucilio & Horatio Seruius in 1. Æneid. notat.

LVCIDIVS *intelligi*, l.1. D. de doli except.

LVCIVS *Titius*, exempli loco, pro ὁ δεῖνα, ſeu quidā. Quod nomen, itidémq; Gaij Seij, à Iuriſcōſultis in exēplis vſurpari, vt Dionis & Theonis, à Philoſophis, Plutarch. ἐν Αἰτίοις adnotauit. Cuius rei teſtimonia in Pādectis paſſim obuia, nimiæ, ne dicam putidæ, eſſet diligētiæ conquirere. Illud vnum monuiſſe contentus ero, non Prudentes modò, verùm etiam Prætores ipſos in Edictis ſuis hoc nomine perſonas quaſlibet deſignaſſe, vt apparet ex l.1. D. de tabul. exh. l.10. D. quæ in fraud. cred.

LVCRARI, eſt Lucrum facere, l.13.D.rat.rem hab. Vnde *Lucrari*, & *Damnum ſentire*, aduerſantur, l.6.§.vlt.D.de iure dot. *Lucrari ex alieno damno*, l.28. D. de dolo. *Ne ex dolo ſuo Lucrentur*, l.12.D.eod.tit. *Vt ex dolo defuncti heres nõ Lucretur*, l.1.§.vlt.D.de eo per quem fact.er. *Quod Lucratus eſt poſſeſſor ex venditione rei*, l.22.§.vlt.D.de hered.pet.

Maritus qui morte mulieris dotem Lucratur, l.10.D.de religioſ.l.2. D.de dote præleg. *Maritum pro portione dotis quam Lucratus eſt*, l.30. D.de religioſ. *In caſibus, in quibus, maritus dotem, vel in totum, vel in partem, ſi matrimonium conſtabat, eſſet Lucraturus*, l.11.§.vlt.D.quod falſo tuto. Id autem Lucrari videtur maritus, *quod præſtaret mulieri, ſi conueniretur*, l.27.D.de religioſ.

Lucrari fructus, l.4.§.poſt litem, D.fini.regu. *Nummos*, l.38.D.de ſolutionib. *Pretium*, l.33.D. de hered.pet. *Sumptum Litis*, l.3.§.ſi rem, D.de legat.3.

Lucrandi animo adprehendere, l.9.D.de adquir.rer.dom. *Auferre*, l.9.§.vlt.D.eod.tit.

LVCRATIVA *cauſa* appellatur, ex qua accipienti nihil abeſt, veluti donationis, vel legati, l.82.§.fundus, D.de legat.1. l.12.§.ſi fundum, D.de action. empti. l. 4. §. ſi quis autem, D. de doli except. l.83.§.ſi rem, D.de verbor.obli.l.4.in fi.D.de manumiſſionib.l.12.D.de captiu. §.ſi res aliena, Inſtit.de legat. Paul.lib.4.Sentent.Tit.1.

Lucratiuas Res, eas tãtùm volumus appellari, quæ Hereditatis, Legati, Fideicõmiſſi iure, mortis cauſa donatione, vel cuiuſlibet poſtremæ voluntatis arbitrio, ad quempiam delabuntur. Inter viuos etiam Donatio ſimplici liberalitate confecta, Lucratiuæ merebitur, & nomen & ſarcinam. Si verò vel ſocer futurus Filij vel Nepotis, vel Pronepotis, ſponſæ, adfinitatis coeundæ cauſa donauerit, vel parens etiam Filiam vel Neptem, vel Proneptem, curiali, ſeu extraneo nubentem donauerit: licet caſus euentu, res eius cui data eſt, vertatur ad Lucrum, inter Lucratiuas non numerabitur, l.vnica, C.de impon.lucrat.deſcript.lib.10. *Ex promiſſione* namque *dotis, Lucratiua cauſa non eſt: ſed quodammodo creditor, aut emptor intelligitur qui dotem petit*, l.19.D.de obligationib. & actionib.

Ex Lucratiua cauſa poſsidere, l.5. D. de vſurpationib. *Ex quacunque cauſa, quæ propè Lucratiuam habet adquiſitionem*, l.4.§.auctoris, D.de doli except.

Ex Lucratiuo titulo poſsidere, l.5. C. de reuocand. *qui ſpeciem Ex cauſa Lucratiua debent*, l.17.D. de oblig.& act. *Qui nõ ex Lucratiua cauſa rem habere cœpit*, l.19.D.de obl.& act. *Ex Lucratiuis cauſis rem accepit*, l.7.§.1.D.de publicia.

Lucratiua Poſſeſsio, quam quis ex Lucratiua cauſa nactus eſt, l.2.D.ſi quis omiſſa.

LVCRVM, commodum, emolumentum & quæſtum ſignificat.

Si quod Lucrum ex Emptione, Venditione, Locatione, Conductione deſcendit, l.7.D.pro ſocio, *Lucrũ quod ex quæſtu venit*, l.13.D.eod.tit.

Ideóque *Lucrum*, & *Damnum* pugnantia ſunt, l.8.§.vlt.D.de eo quod cer.lo. *Penſare Lucrum cum Damno*, l.11.D.de neg.geſt.

Lucrum non intelligitur niſi omni Damno deducto: neque Damnum, niſi omni Lucro deducto, l.30.D. pro ſocio. *Multum intereſt, vtrum Damnum quis faciat, an Lucro quo adhuc vtebatur, vti prohibeatur*, l.26.D.de dam.infect.

Lucrum extorqueri, &, *Damnum infligi*, diuerſa ſunt, l.6.§.ſimili modo, D. quæ in fraud cred. æquè atque, *Damno adfici*, &, *Lucrum facere*, l.22.D.ex quib.cauſ.maior.

Lucrum aduenticium, l.4.D.de manumiſſionib. *Lucrum hereditatis*, l.13.D.de his quæ vt indig. *Lucrum ex dote petere, & retinere*, l.11.§.ſocer.D.ad L.Iul.de adult.

Si quis aliquid Lucri cauſa condiderit ſub terra, l.31.§.vlt.D.de adquir.rer.dom. *Sui Lucri cauſa*, l.6.§.ſi quis pecuniam, D.de neg.geſt.l.25.§.ex contractu, D.de obligat.& actionib. *Tui Lucri gratia adfirmaſti mihi idoneum eſſe*, l.8.D.de dolo.

Lucri faciendi ex alterius pœna vel damno, l.18.D.ex quib.cau.maior. *Lucri faciendi gratia*, l.1.D. de furt.l.2.§.vlt.D.pro herede, l.4.§.item, & l.33. §.1. D. de vſurpationib. *In eo quod vel is qui petit, vel is à quo petitur, Lucri facturus eſt*, l.33.D.de diuerſ.reg.

Lucrum ex eo quod propter hereditatem acceperit, facere, l.55. D.de heredit. petit. *Poſſeſſorem non facere Lucrum*, l.22. D.eod.tit.

Lucrum quod ſenſit, l.25. D.de hered.pet. *qui Lucrum ſenſit ex re commodata*, l.7.D. commodati. *Quũm Lucri ratio vertitur*, l.98.D.de diuerſ.reg.

Lucro eius cedit, l.22.D.ſolut.matrim.

Lucro poſſeſſoris cedere fructus, l.35. D. de rei vindic. *Ne Lucro ea res cedat domino*, l.69.D.de vſufructu. *Eam quantitatem Lucro heredum cedere*, l.16.D.de vſu & vſufr.lega.

Lucro mariti cedere Dos, l.17.D.de fund. dot. *Vt fructus nondum percepti mulieris Lucro fiant*, l.1. D.de pact.dotal. *Suo Lucro, non meo Commodo, ſtudet*, l.6.§.ſi quis pecuniam, D. de neg. geſt. *Cùm de Lucro duorum quæratur*, l.126.§.vlt.D.de diuerſ.reg.

Ne de alieno Lucrum ſentiat, l.10.§.ſi procurator, D.mandati, id eſt Lucretur.

In Lucro quoque minoribus ſubueniri, l.7.§.hodie, & §.quæſitum, D.de minorib.

Auferri Lucrum, l.28.D.de hered.pet. *Turpia Lucra heredibus quoque extorqueri licet*, l.5.§.1.D. de calumniatorib.

LVCRIFACERE, eſt Lucrari, l.11.D.de legat.1.

Lucrifacere Dotem, l.10. D.ſolut.matr.l.6.D.ad L.Falcid. *Licet Lucri Dotem faciat*, l.29. D.de religioſ.& ſump. *Lucrifacere ſeruum*, l.14.§.æſtimatio, D.de ſeruo corrup. *Superficiem*, l.86.§.vlt. D.de leg.1.

Quocumque modo hereditatem Lucrifacturus quis ſit, l.1.§.non quærimus, D.ſi quis omiſſ.

Lucrifit Aqua, l.5.§.aqua. D.de aqua cottid.

LVCROSA *hereditas*, l.17.D.ſi quis omiſſa, l.9.§.pupillus, D.de auct.& conſen.tutor. l.13. D. de bonor.poſſeſſ. *Quamuis illi Lucroſa ſit hereditas, nec vllum damnum habeat*, §.neque tamen, Inſtit.de auctorit.tutor.

Lucroſa, & Damnoſa, opponuntur, l.1.D.de dolo. *Ignorantia pupilli non debet illi eſſe Lucroſa, & alteri Captioſa*, l.6.§.ſi quid, D.quæ in fraud.cred. *Si non videantur Lucroſa Bona*, l.8.§.1. D. qui teſtam.fac.

LVDERE *Pila*, l.11.& l.52.§.vlt.D.ad L.Aquil. *Ludere Aleam*, l.26.D.de iniuriis. *Aleæ Ludendæ cauſa*, l.1.D.de aleatorib. Suetonius in Auguſto cap. 71. de Auguſto Epigramma vulgatū ſcribit eiuſmodi. *Poſtquam bis claſſe victus naues perdidit, Aliquando vt vincat, Ludit aſſiduè aleam.*

Luſus Aleæ, l.1.D.de aleatorib. *Noxius*, l.1.D.ad L.Aquil. *Pernicioſus*, l.50.§.1.D.de furtis.

Luſus gratia facere, l.3.D.de ſeru.corrupt.

LVSOR, l.1.§.1.D.de aleatorib. Seneca lib.2.de Beneficiis, cap.17. de pilæ luſu verba faciens, *Neceſſe eſt* (inquit) *autem Luſor bonus, aliter illam colluſori longo, aliter, breui mittat.* & mox, *Vt malignis Luſoribus propoſitum eſt colluſorem traducere.*

LVDIBRIO *habere filium vel ſeruum*, l.26.D.de iniuriis.

LVDORVM variæ ſunt differentiæ. *Ludi Circenſes*, l.122.D.de legat.1.l.2. l.4.& l.vlt. de prætorib.& quęſtorib.in Cod.Theod.id eſt, *Equorum Circenſium ſpectacula*, vt l.1.D.de munerib. & honor.ſeu *curulis certaminis*, vt l.1.de Equis curulib. in Cod. Theod. de quibus vide quæ ſ. lib.3.diximus.

Ludi Scenici, l.122.D.de legat.1.l.2.& l.4.de prætorib.& quæſtorib.in C.Th.& apud Ciceron.lib.3.de Orat.non procul ab initio. qui *Theatrales*, l.2.de ſpectacul.in eod. C. Th. *Si quis Ludos edens Prætor Scenicis commodauit*, l.5.§.interdum, D.commodati.

Ludis operam præbere Pantomimus dicitur, l.27. D. de oper. libertor. ibidémque, *Ludos facere*, ait Iulian.id eſt, edere. Et ita, *Ludos facere Ædilem*, ait Cic.lib.1.de orato. *Argentum ad Ludos commodare*, l.28.D.de auro argento. *Cùm Ludorum gratia prodierit Prætor, aut Proconſul*, l.7. D.de manum.vindic.id eſt, *cùm in Theatrum eunt*, vt §.ſerui autem, Inſtit.de libertinis.

Ludorum, quibus moris eſt feſtiuitati, interſint Iudices, l.vlt.de expenſ.ludor.in C.Th.

Ludus Gladiatorius, l.1.ad L.Fab.in C.Theod.l.vlt.de gladiatorib.B.Cyprian.Epiſt.2.lib.1. *Paratur Ludus Gladiatorius, vt libidinem crudelium luminum ſanguis oblectet.* Iſidor. lib. 18. Etymolog.cap.52. *Ludus Gladiatorius, inde dictus, quòd in eo iuuenes vſum armorum condiſcant, & modò inter ſe, aut gladiis, aut pugnis, certantes, modò contra beſtias incedentes, ſubeant ferale certamen.* Ad huiuſmodi Ludum pertinent hæc quæ ſequuntur. Quintil. Declam.302. *Non ſumus magnæ Legis interpretes, non Ludum, nec harenam, nec armorum ſcientiam complexa eſt.* Tertullian. lib. de patientia, *Cùm denique Ludo, & caſtris ſe locant.* Lactant. Firmianus lib.6.Diuin.Inſtit. cap.20. *Hos tamen Ludos vocant, in quibus humanus ſanguis effunditur.*

Erat & *Ludus venatorius*, l.8.§.vlt.D.de pœnis.

Ludus Beſtiarius, apud Senecam Epiſt.70.

Ludus, Pœnæ mediocris genus ſtatuitur à Paulo, lib.5.Sentent.Tit.17.

Ad Ludum damnari, vel in Ludum, in Lege Dei, Tit.1. & l.2. de pœnis in Cod. Theod. *Ludo adiudicari*, l.8.de pœnis eod.Cod.Theod. *Seruos in Ludum venatorium dari ſolere*, l.8.§. vlt.D.de pœnis. Plin. Epiſt.40.lib.10. *Quidam vel in Opus damnati, vel in Ludum, & ſimilia his genera pœnarum.* Tertullian.lib.de Spectaculis, *Etiam qui damnantur in Ludum, quale eſt, vt leuiore delicti in homicidas emendatione, proficiant.* Clemens lib.5.de Conſtitut. Apoſtol. cap.1. εἴ τις χριστιανὸς καταχριθῇ ὑπὸ ἀσεβῶν εἰς λῦδον, ἢ θηρία, ἢ μεταλλον. Et ad huius pœnæ genus ſpectant hæc Senecæ libri 2.de Clement.cap.6.verba: *Catenas ſolui iubebit, & Ludo eximet.*

Porrò *Ludo adiudicari* Chriſtianos vetant Impp.Valentin.& Valens, l.8.de pœn.in C. Th. Ea cauſa eſt, cur in conſtitutione quadam Conſtantini, in qua ſcriptum erat, *Si quis in Ludum fuerit,*

fuerit, vel in metallum damnatus, Tribonianus Metalli tantùm mentionem fecerit, l.17.C.de pœn.vt apparet ex l.2.eod.tit..in Cod.Theod.

Ludus Litterarius, in quo pueri primas Litteras docentur. Seneca Epiſt.94. *Si Ludum Litterarium intraueris, ſcies, iſta quæ ingenti ſupercilio Philoſophi iactant, in puerili eſſe præſcripto.* Idem tamen Epiſt.71. *Ludum* quoque *philoſophorum* dixit.

Ludi litterarij Magiſtri. l.1.§.ludi, D.de extraord.cognit. Aſconius in Diuinat. *Magiſtri, ait, ludi litterarij, Ludimagiſtri. Omnem enim ſcholam, Ludum dixêre Romani.* Terent. Phormio. Act.1. Sc.2. *In quo hæc diſcebat Ludo:* Vet.Gloſſar. *Ludimagiſter*, γραμματοδιδάσκαλος. In *Officio* quoque *Militari, omne* negotium, *vel Pugnam*, eſſe, *vel Ludum*, ait Donat.in Phormion.Act.2.Sc.2.

Ludificari poſſeſſorem, l.8.§.illud, D.quib.mod.pign.

LVERE ſignificat *ſoluere*, teſte Varrone lib.4.& lib.5.de ling. Lat. & Feſto Pomp. non vno loco. Idem Varro ἱεράτομβεις περὶ θυσιῶν, citâte Nonio, in verbo *Lutani. In quo ego (vt puto) quoniam eſt Luere, Soluere, Lutani.*

Luere pœnam, l.8.D.de iuriſdictio.l.29.D.de Leg. Corn. de falſ. id eſt, *ſoluere*, vt Salluſt. in bello Catilinar. loquitur. *Luere pœnas capitis*, l.6.§.exploratores, D.de re milit. Seruius in lib.10. Æneid. *Luant peccata, ait, id eſt abſoluant. Dicimus autem & Luo pœnam: melius & Luo peccatum. Nam peccatum ſoluitur pœna. Qui enim crimine tenetur obnoxius, eum pœna à priſtina liberat obligatione. Contrà, Luo pœnam ſi dixeris, non procedit quare pœna ſoluatur. Tamen auctoritas iſta licenter confundit: more quo ſolet poni, vel à ſequenti quod præcedit: vel præcedenti, quod ſequitur.*

Capite Luendum, vel minore ſupplicio, l.16.§.locus, D.de pœnis.

Quæ pecunia Lui, præſtariq; poſſunt, l.9.§.illud, D.de ſtatuliber.

Luere fundum à teſtatore obligatum, l.78.§.Titia, D.ad Sc.Trebell.id eſt liberare nexu pignoris: quod fit, ſolúta pecunia, quæ ſub fundi pignore credita eſt.

Luere Ornamentum pignori poſitum, l.33.§.vlt.D. de legat.3. *Prædium à creditore*, l.52.§.1.D.de actionib.empt. *Prædia obligata*, l.6.C.de fideicommiſſ. *Saltum pignori datum*, l.25. D. de pignet.act.

Luere pignus, liberare eſt, & diſſoluere, l.7.§.inter eos, D.comm.diuid. *Lui pignus*, l.86.D.de legat.1.& apud Paul. lib.2. Sent. Tit.13. Vet. Gloſſar. *Luere*, διαλύειν. *Luit*, ἀπέτισεν.

Lui res obligata, l.57.D. de legat.1. *Pignori data*, l.28.D.fa.erciſ. *Seruus pignori obligatus*, l.35.D. eod.tit.

Luere ſe, l.8.C.de re militari, dicũtur, qui alterius pecunia ab hoſtibus redempti, ab eo ſe liberant: quia nexu quodam pignoris pro ea pecunia tenentur. Eiúſque nexus ſolutio, quæ fit redemptionis pretio reſtituto, *Luitio*, appellatur, l.1.§.ſi filius, D.de ſuis & legitim.l.15.D.de captiuis, & poſtl.

Luitio pignoris, Rubr.de Luitio.pignor.Cod.

LVGDVNENSES *Galli*, l.vlt.D.de cenſib. de quibus vide Tacit. lib.1. Hiſtoriar.& Ammian. Marcellin.lib.15.

Lugdunenſis colonia, apud Senec.Epiſt.91.ex qua diſcimus, Neronianis tẽporibus, eam vrbem totam (quod vix poſt hominum memoriam oppido cuiquam acciderat) incendio ita abſumptam, vt ad aream redigeretur: atque eo caſu, eleganter, *inter vrbem magnam, & nullam*, vnius tantũ noctis interuallum interceſſiſſe, ait. Eadémq; Epiſt.de eadem vrbe agens Seneca, *Ciuitas, ait, arſit opulenta, ornamentúmque prouincialium: quibus & inſerta erat, & excepta: vni tamen impoſita, & huic non altiſſimo, monti.* Ac deinde aliquot clauſulis interiectis. *Huic coloniæ ab origine centeſimus annus eſt: ætas ne homini quidem extrema. Deducta, in hanc frequentiam, loci opportunitate, cõualuit.* Euſebius in Chronicis D.Hieronymo interprete, in Olympiade 188. *Munatius Plancus, Ciceronis diſcipulus, Orator inſignis habetur: qui cum Galliam Romanam regeret, Lugdunum condidit.*

Lugdunum quoque, Plinius *Coloniam* vocat lib.4.cap.18. Olim verò vrbem hanc Inſulam appellatam, quod in confluente Rhodani & Araris ſitu eſſet, non malè colligi videtur ex Polybio lib.3. in quo hanc ipſam vrbem digito demonſtrare (niſi me animus fallit) videtur, cùm ait, Ἀννίβας δὲ ποιησάμενος ἑξῆς ἐπὶ τέτταρας ἡμέρας τὴν πορείαν ἀπὸ τῆς διαβάσεως, ἧκε πρὸς τὴν καλουμένην Νῆσον, χώραν πολύοχλον καὶ σιτοφόρον, ἔχουσαν δὲ τὴν προσηγορίαν ἀπὸ τοῦ συμπτώματος. τῇ μὲν γὰρ ὁ Ῥοδανὸς, τῇ δὲ Σκώρας προσαγορευόμενος, ῥέοντες παρ᾽ ἑκατέραν τὴν πλευρὰν, ἀποκορυφοῦσιν αὐτῆς τὸ σχῆμα, κατὰ τὴν πρὸς ἀλλήλους σύμπτωσιν. ἔστι δὲ παραπλησία τῷ μεγέθει καὶ τῷ σχήματι τῷ Δέλτα, &c. Quem locum ita, verbum ferè verbo, Liuius libro vigeſimo primo reddidit. *Quar-*

tis Caſtris ad Inſulam peruenit: Ibi Arar, Rhodanúſque amnis, diuerſis ex Alpibus decurrentes, agri aliquantulum amplexi, cōfluunt in vnum: medius campis, Inſulæ nomen inditum. Verba autem hæc in Lugdunum cadere, palam eſt. Nec enim alibi, vt oculis hodiéque cernitur, Rhodano Arar miſcetur: & hodiernus vrbis ſitus vetuſto, hac in parte, congruit. Teſtis locuples Strabo lib. 4. ὑπέρκειται τῆς συμβολῆς τὸ Λούγδουνον: ἀφ' οὗ συμμίσγουσιν ἀλλήλοις ὅ τε Ἄραρ, καὶ ὁ Ῥόδανος. Ptolemæus lib. 2. cap. de Gallia Celtica Narbonenſi, de Rhodano agens, τῶν δὲ συμβαλλόντων αὐτῷ ποταμῶν, ὡς μὲν τὸ ἀπ' ἄρκτων Λουγδούνου μέρος εἰσρέουσιν, ὅ τε Ἄραρ, καὶ ὁ Δοῦβις, συμμιχθέντες ἀλλήλοις. Verùm in Polybij Græco exemplari Arar (de quo ſenſiſſe eum Liuius euincit) perperam Σκώρας vocatur: niſi quis Σκώνας Σαυκώνας, emendandum dicat: quo quidem vernaculo nomine à quibuſdam Latinis auctoribus maximéque à Marcellino lib. 15. appellatur fluuius iſte, quem Cæſar lib. 1. de bello Gall. *per fines Heduorum & Sequanorum in Rhodanum influere, incredibili lenitate, ita vt oculis, vtram in partem fluat, iudicari non poßit,* tradit. Sed cùm à Græcis auctoribus Strabone, & Ptolemæo Ἄραρ appelletur, religio mihi eſſet Gallicam Polybio vocem interere. Enimuerò ad has noſtras litterarias epulas, minorum gentium auctorem Erricum Monachum qui Imperatoris Caroli Calui temporibus floruit, inuitare non pigebit. Nec enim aſymbolus veniet: ſed imi lecti conuiua, non modò in aliorum ſententiam lingua ibit, verùm etiam originem Gallicæ Lugduni vocis vulgò incognitam patefaciet. Ex eius ergo lib. 4. vitæ B. Germani Autiſſiodorenſis Epiſcopi excerptos quatuor verſus Lectorem plauſu excipere iubeo. Sic autem habent.

In Lugdunenſes æquis proceßibus arces
Vexit, Arar Rhodano ſeſe ſub mœnibus abdens,
Lugduno celebrant, Gallorum famine, nomen
Impoſitum quondam, quòd ſit mons lucidus idem.

Lugdunenſis Prouincia, Vlpian. in Lege Dei, Tit. 15. Λουγδουνησίας ἐπαρχίας vocat Stephanus de vrbib.

Lugdunenſis legatus, l. 15. D. de excuſationib.

LVGERE, non eſt ſimpliciter amiſſos maritos, parentes, liberos, propinquos, deflere, mortuóſque lacrymis, ploratu, & queſtu proſequi: ſed hoc amplius, eo nomine Lugubria, ſeu Luctus inſignia, ſumere, geſtare, aliáque mœroris indicia recepta dare.

Qui Luget, abſtinere debet à conuiuiis, ornamentis, purpura, & alba veſte, Paul. lib. 1. Sent. Tit. vlt. Liuius lib. 24. *Quid aliud in Luctu, mulieres, quàm Purpuram atque Aurum deponunt? quid cùm eluxerunt, ſumunt?*

Eum qui abſentem accepit vxorem, deinde rediens à cœna iuxta Tiberim periſſet, ab vxore Lugendum reſponſum eſt, l. 6. D. de rit. nupt.

Parentes & Liberi vtriuſque ſexus, necnon & ceteri Adgnati, vel Cognati, ſecundum pietatis rationem, & animi ſui patientiam, prout quiſque voluerit, Lugendi ſunt, l. 23. D. de his qui not. infam. *Si quis in bello ceciderit, etſi corpus non compareat, Lugebitur,* l. vlt. D. eod. tit. Seneca Epiſt. 63. *Annum feminis ad Lugendum conſtituere maiores, non vt tamdiu Lugerent, ſed ne diutius. Viris nullum legitimum tempus eſt, quia nullum honeſtum.* Etenim vt Paulus ait, *viri vxores Lugere non compelluntur,* l. 9. D. de his qui not. inf. nec erat illis annua dies ad Lugendum præfinita, aliter atque feminis, quibus ad Lugendos viros, annuum, aut potius decem menſium ſpatium lege regia præſtitutum erat, quod ideò *legitimum Tempus* appellari ſuprà docuimus.

Parentes, & filij maiores ſex annis, anno Lugeri poſſunt: minores, menſe, Maritus, decem menſibus, & Cognati proximioris gradus, octo, Paul. lib. 1. Sentent. Tit. vlt.

Lugeri more maiorum non ſolebant hoſtes perduellionis damnati: ſuſpendioſi, nec qui manus ſibi attulerant, non tædio vitæ, ſed mala conſcientia, l. 11. §. 1. D. de his qui notant. infam. *Minimè maiores Lugendum putauerunt eum, qui ad patriam delendam & parentes & liberos interficiendos venerit,* l. 35. D. de religioſ. & ſumpt. Sed nec ſponſæ vlla erat ſponſi mortui Lugendi neceſſitas impoſita, l. 9. D. de his qui not. inf.

Planè, ſi mulier poſt legitimum Tempus virum mortuum reſciſſet, ipſa die & ſumebat Lugubria & deponebat, l. 8. D. eod. tit.

LVCTVS *Tempus,* l. 8. D. de his qui not. inf. quod quale eſſet docui ſ. ex Paul. lib. 1. Sentent. Tit. vlt.

Liberorum & parentium Luctus, l. 11. D. de his qui not. infam. *Sponſi nullus Luctus eſt,* l. 9. D. eod. tit.

Luctum habere memoriæ, l.vlt.D.de his qui not.inf.

Lvctvosa *hæreditas*, l.vlt.C.de inſtit.& ſubſtit.*Portio*, l.28.C.de inoffic.teſt. *Luctuoſum Lucrum*, l.vlt.C.commun.de ſucceſſ.

Lvgvbri *veſte vti*, l.15.§.generaliter, D.de iniuriis.

Lvgvbria pro veſte Lugubri ceteriſque Luctus inſignibus.l.8. D. de his qui notant. inf. & l.15.C.ex quib.cauſ.infa.Paul.lib.1.Sentent.Tit.vlt.Ouid.lib.2.Metamorph.

Surge, age, da lacrymas, Lugubriáque indue.

Idem lib.4.Triſt.Eleg.2.

Illa dies veniet, mea qua Lugubria ponam.

Propert.Elegia vlt.

Et bene habet, numquam, mater, Lugubria ſumpſi.

Lucan.lib.2.

Sic, vt erat, mœſti ſeruans Lugubria cultus.

Senec.lib. de Conſolat. ad Heluiam, cap.16. *Noſti quaſdam, quæ amiſſis filiis, impoſita Lugubria numquam exuerunt.* Quintil. Declamat. 1. *Et tempori accommodata Lugubria flammeo reuertente mutabis.* Seneca in Hercu.Furent.Act.3. *Lugubribus amicta coniunx.* Lugubria autem Tacit. lib.2. *Inſignia Lugentium* vocat. Ouidius verò lib.3.Faſtor.*Triſtia ſigna*, his verſibus.

Per totidem menſes (nempe decem) *à funere coniugis vxor*
Suſtinet in vacua triſtia ſigna domo.

Πένθημα vocant Appian, in Parabolis περὶ ὀρτοβέων, cap. 2. Et Maxim. in ſcholiis Epiſtol. Dionyſij ad Demophilum.

Sumere Lugubria, & contrà, *Deponere*, l.8.D.de his qui not.infa.

Lvmina, quibus cælum & aër aſpicitur, Soliſque ac Diei claritas, fulgor in ædes, cœnaculáve admittitur: vulgò *Ventas* appellamus.

Lumen, ait Paulus, *id eſt, vt cælum videretur: & intereſt inter Lumen & Proſpectum. nam Proſpectus etiam ex inferioribus locis eſt, lumen ex inferiore loco eſſe non poteſt*, l.16.D. de ſeruitutib.vrban. prædior.

Lumina immittere, l.13.§.ſed ſi ædiũ, D.de vſufructu: id eſt, aperto pariete feneſtras immittere. *Eos qui ius Luminis immittẽdi non habuerunt, aperto parieti communi, nullo iure feneſtras immiſiſſe*, l.40.D.de ſeruit.vrban. *Vt non in totum ædes obſcurentur, ſed modicum Lumen quod habitantibus ſufficit, habeant*, l.30.D.de vſufructu.

Lumine vnico, l.6.§.ne tenuis, D.de offic.pręſid.id eſt, cœnaculo vel cubiculo vnico, quod modico Lumine lucem è cœlo accipit. Cuiuſmodi cœnaculum Iuuenalis *fuſcam cellam*, & *tenebras*, propter obſcuritatem, vocat.

Lumina Excipere, & Minuere, l.4.D.de ſeruit.præd.vrbanor.

Si vicino ædificante obſcurentur Lumina cœnaculi, l.25.§.ſi vicino, D.locati. *Quamuis Lumina non obſcurentur*, l.13.§.ſed ſi ædium, D.de vſufructu. *Officere Luminibus vicini*, l. 11. D. de ſeruitut. præd.vrb. *Ita officere Luminibus, & obſcurare legatas ædes, conceditur, vt non penitus Lumen recludatur, ſed tantùm relinquatur quantum ſufficeret habitãtibus, in vſus diurni moderatione*, l.10.D.de ſeruit. præd.vrb. *Iura altius tollendi & officiendi Luminibus vicini*, l.2.D.de ſeruitut.præd.vrban. *Si ſeruitus impoſita fuerit, Lumina quæ nunc ſunt vt ita ſint*, l.23.D.de ſeruit.vrban. Cicer.1.de Orato. *Lumina vti eſſent, ita recepit.*

Luminum Seruitus, l.4.D.de ſeruit.vrb.præd. *Seruitutes Luminum*, l.1.§. vlt. D.ſi vſufr. pet. *Seruitus ne Luminibus officiatur*, l.15.& l.23.D.de ſeruitut.præd.vrban. *Alia* autem *eſt Luminum* Seruitus, alia, *ne Luminibus officiatur*. Etenim *Luminum in ſeruitute conſtituta id adquiſitum videtur, vt vicinus Lumina noſtra excipiat: Cùm autem Seruitus imponitur ne Luminibus officiatur, hoc maximè adepti videmur, ne ius ſit vicino inuitis nobis altius ædificare, atque ita minuere Lumina ædificiorum noſtrorum*, l.4.D.de ſeruitut.prædior.vrbanor. Præterea, *inter Seruitutes ne Luminibus officiatur, & ne Proſpectui offendatur, aliud & aliud obſeruatur: quod in Proſpectu plus quis habet, ne quid ei officiatur ad gratiorem proſpectũ & liberũ: in Luminibus autem non officere, ne Lumina cuiuſquam obſcuriora fiant. Quodcumque igitur faciat ad Luminis impedimentum prohiberi poteſt, ſi ſeruitus debeatur*, l.15. D. eod.tit.

Lumen candelæ, apud Iuuenal.& ita accipe *Lumine adhibito*, l.10.§.de myope, D.de ædil.edic. Edicto de inſpiciendo vẽtre, cuſtodiendóque partu, de conclaui in quo mulier paritura erit, ita cauetur, *Tria Lumina, ne minus, ibi ſint: ſcilicet, quia tenebræ aptiores ad ſubiiciendum ſunt*, l.1. §. de inſpiciendo, D.de inſpiciend.vent. Liuius lib.29. *Lumina in nauibus, ſingula, roſtratæ, bina, onerariæ habebant. In Prætoria naue, inſigne nocturnum trium Luminum fore.*

Lumina pro oculis interdum vſurpantur: & ita, *Luminibus Captus*, l.17. D. ad municipal. l. vn. C. qui morbo ſe excuſ. l.3. C. qui dare tutor. & apud Liuiū lib.9. *Cæcus vtriſque Luminibus orbatus*, l.1. §. caſum, D. de poſtulando.

LVNATICVM *Mancipium*, l.43. D. de ædil. edic.

Lunaticum morbum quidam explicant inſaniæ genus, quo ægri per interualla diuexantur. Alij hic morbi nomine Epilepſiam ſignificari cenſent, vel quòd Lunæ incremento inuadat, vel quòd Interlunio nati, eo morbo obnoxij ſint. Cui ſententiæ ſuffragatur D. Matthæus, qui Euangel. cap.4. *Lunaticos*, σεληνιαζομένους vocat. Apud eumdem quoque cap.17. Σεληνιάζεσθαι dicitur qui morbo comitiali laborat, vt verba ipſa indicant, quæ ita habent, Ὅτι σεληνιάζεται, καὶ κακῶς πάσχει. πολλάκις γὰρ πίπτει εἰς τὸ πῦρ, πολλάκις εἰς τὸ ὕδωρ. Aretæus diuturnor. morborum lib.1. ſcribit quoſdam exiſtimaſſe caducum morbum à Luna immitti flagitioſis hominibus, vnde & σεληνιακῶν nomen ipſis tributum. Idémque ſenſit Serenus, cùm de morbo comitiali tractans, cap.25. ait.

Ipſe Deus memorat, dubiæ per tempora Lunæ
Conceptum: talis quem ſæpe ruina profudit.

vbi *Ruinæ* appellatione, caſum & prolapſum caducorum accipe. Firmicus tamen lib.4. *Lunaticos à Caducis* diſtinguit. Ac planè Vlpianus *Furioſo*, *Lunaticum*, licet ſub diſiunctione, adiungens, ſatis apertè ſignificat, in animo habuiſſe ſe, de inſaniæ magis ſpecie, quàm de comitiali morbo loqui.

LVPANARIVM, Iuriſconſulti dicunt quod alij *Lupanar*, l.21. §. in aliquem, D. de recept. qui arbitr. vbi inter inhoneſti loci exempla, Vlpianus *Lupanarium ponit. Quæ in Lupanario ſe proſtituit*, l.43. D. de ritu nuptiar.

A Lupanario perceptæ penſiones, l.27. D. de hered. petit. quô loci, Vlpianus, *in multorum honeſtorum virorum prædiis Lupanaria exerceri*, ait.

Porrò D. Hieronymus, in Chronic. Euſebij, Accam Laurentiam, propter *rapacitatem corporis quæſtuoſi*, à vicinis *Lupam* appellatam: indéque, *meretricum cellulas*, *Lupanaria*, dici, ſcribit. Lactant. lib.1. diuinar. Inſtit. cap.20. de eadem Laurentia. *Fuit enim Fauſtuli vxor, & propter vulgati corporis vilitatẽ, Lupa, inter paſtores, id eſt, meretrix, nuncupata eſt. Vnde etiam Lupanar dicitur.* Quod & Seruio in lib.1. Æneid. placuiſſe video. Iſidor. lib.19. Etymolog. cap.42. *Idem & Lupanar vocatum ab iiſdem meretricibus quæ propter vulgati corporis vilitatem Lupæ nuncupantur. Nam Lupæ meretrices ſunt vocatæ, à rapacitate, quòd ad ſe miſeros rapiant & adprehendant.*

LVSCITIONEM *eam eſſe quidam putant, vbi homo lumine adhibito nihil videt*, l.10. §. de myope, D. de ædilic. edic. Quibus Nonius conſentiens, *Luſcitioſi* (ſic emenda) ait, *qui ad Lucernam non vident*, & μύωπες *à Græcis vocantur. Varro lib. 8. diſciplinar. Veſperi non videre, quos appellant Luſcitioſos. Idem Andabatis: Ædepol idem cæcus non Luſcitioſus eſt.* Quorũ ſententiæ accedens Iſidòr. lib.9. Origin *Luſcus*, ait, *quod Lucem ex parte ſciat: ſicut Luſcitioſus, qui veſpere nihil videt.* Non abs re autem, Vlpian. in d. § de myope, ait, *quidam putant.* Nec enim id inter omnes cõſtat. Quinimmo ſunt qui *Luſcitioſos* dictos cenſeant, eos qui plus veſpertino, quàm matutino, aut meridiano, tempore videant. A quorum partibus ſtant Feſtus Pomp. & Fulgentius. Ille enim lib.10. *Luſcitionem, vitium eſſe oculorum* definit, *cùm quis clarius, veſpertino tempore, quàm meridie, cernit.* Hic verò, in libello de priſco ſermone: *Luſcitioſos*, inquit, *dici voluerunt, interdiu parum videntes, quos Græci μύωπας vocant.* Plautus, *Milite: mirum eſt Lolio te victitare, tam vili tritico. Quod iam Luſcitioſus. Dicunt enim quod Lolium comedentibus oculi obſcurentur.* Eaſdem partes fouet Seneca, cuius lib. 3. de Benef. non procul ab initio, verba hæc ſunt. *Luſcitioſi oculi ſunt, qui Lucem reformidant: Cæci, qui non vident.* Atque hoc oculorum ſeu morbo, ſeu vitio, laboraſſe Tiberium, Dion lib. 57. ita ſcribit, Καὶ διὰ τὴν ἀμβλυωπίαν (πλεῖστον γὰρ τοῦ σκότους βλέπων, ἐλάχιστα τῆς ἡμέρας ἑώρα) ἐξίστασθαι ἔλεγεν. Quod & Suetonius confirmans, eumdem principem etiam nocte in tenebris vidiſſe refert.

LVSITANIA Hiſpaniæ Regio, quàm, à Luſo Liberi patris comite, nomen inueniſſe, Plin. lib.3. cap.1. tradit cuius deſcriptionem vide apud eum lib. 4. cap. 21. *In Lyſitania Pacenſes, ſed & Emeretenſes, iuris Italici ſunt*, l. vlt. D. de cenſib.

A Luſitanis capti, l.21. D. de negot. geſt. Lucius Seneca in verſibus ad Cordubam, *Non Luſitanus quateret cùm mœnia Latro.*

LVSORIVM, deriſorium, inane & ſine effectu, ſignificat. *Alioquin inane & Luſorium Prætoris imperium erit*, l. vlt. D. ne quid in loco publ. *Alioquin Luſoria erunt huiuſmodi Edicta, & Decreta Prætorum*, l.75. D. de iudiciis.

Luſoriæ minæ, l.4. D. ſi cui plus quàm L. Falcid.

Luſoriæ naues, amnicæ.

Luſoriæ Danubij, Rubr. de Luſor. Danub. in C. Th. Sanè in Nouell. Theod. & Valentin. de ambitu & locis limitan. vbi vulgò, *Caſtrorum quinetiam, ipſis, Luxuriarúmq; , pro antiqua diſpoſitione, curam, refectionémque mandamus*: quidam *Luſoriarum* emendandum exiſtimant, alij, *cluſurarum*: quorum vtrumque ferri poteſt. *Luſorias* vtique *limiti Myſiaco*, deputant Impp. in l. vn. de Luſor. Danub. in C. Th.

Sanè *Luſorias* marinas quoque naues facere videtur Seneca lib. 7. de Beneficiis, cap. 20. his verbis. *Cui triremes & ceraſtas, non mitterem, Luſorias, & cubiculatas, & alia ludibria regum in mari laſciuentium, mittam.*

Luſoriè agere dicitur, qui cum aduerſario colludit, l. 50. §. 1. D. de legat. 1.

Lvstrvm, quemadmodum Varro lib. 5. de lingua Lat. ſcribit *nominatum tempus quinquennale, à luendo, hoc eſt, ſoluendo: quod quintò quoque anno, Vectigalia, & vltrò tributa, per Cenſores perſoluebantur.* Feſtus Pompeius. *Luſtrum cum prima ſyllaba producitur, ſignificat nunc tempus quinquennale: nunc, populi Luſtrationem.* Seruius in lib. 1. Æneid. ad hæc verba *Luſtris labentibus ætas: Luſtris, quinquenniis. Luſtrum autem dictum quod poſt quinquennium vnaquæque ciuitas Luſtrabatur.* Iſidorus lib. 5. Origin. cap. 37. *Luſtrum eſt* πεντετηρὶς, *id eſt quinquenniũ: quod quinto anno dicitur cõdi, propter Olympiadas, à Romanis. Adhuc enim Conſules, adhuc Era, nondum erant. Eſt enim quinquennale tempus. Ideo verò ſic vocatur, eo quòd Cenſu per quinquennium in Republica peracto, vrbs Roma Luſtrabatur.* Ouidius lib. 4. de Ponto, Eleg. 6.

In Scythia nobis quinquennis Olympias acta eſt:
Iam tempus Luſtri tranſit in alterius.

Apuleius Apolog. 2. *Annos cõputet, quos ſexaginta mulieri adſignabat, probet, quinq; & quinquaginta Luſtro mentitus eſt.*

Luſtrum Conductionis, l. 67. §. vlt. D. de furt. *Si colonus poſt Luſtrum completum fructus perceperit*, l. 4. §. vlt. D. de reb. credit. *Peracto Luſtro diſcedere conductores*, l. 3. §. cùm quinquennium, D. de iure fiſc. *Hortorum fructus, vſque ad Luſtrum quo conducti eſſent, legauerat*, l. 36. §. 1. D. de legat. 3. In Luſtrum vtique, id eſt, quinquẽnium, tàm priuatorũ prædia, quàm publica vectigalia olim locari conſueuiſſe apparet ex l. 9. §. 1. & l. 13. §. qui impleto, l. 24. §. ſi domus, & §. colonus, D. locati, l. 3. § 1. D. de admin. rer. ad ciuit. l. 25. §. vlt. D. ſol. matr. l. 18. §. vlt. D. de ſtipulat. ſeru. l. 3. §. cùm quinquennium, D. de iure fiſc. l. 48. D. de act. empt. l. 17. D. de liber. leg. l. 4. §. vlt. D. de reb. credit. l. 89. D. de verb. oblig. Ouid. lib. 4. de Ponto. Eleg. 9.

Nunc longi reditus haſtæ ſupponere Luſtri.

Hygen. lib. de limitib. *Solent vero & hi agri accipere per ſingula Luſtra, Mancipes.*

Lvstralis *Cenſus*, apud Vlp. Tit. 2. Regul. dictus eſt, quòd vnoquoque Luſtro fieret.

Luſtralis poſſeſsio, id eſt, quinquennalis, l. vn. de quinquen. præſcript. in Cod. Th. Nouella Theod. & Valentin. de lenonibus.

Luſtrale Aurum, quod à negotiatoribus & mercatoribus vnoquoque Luſtro pendebatur, Rubrica de Luſtralis auri collatio. lib. 11. C. cuiuſmodi Collatio χρυσαργύρου συντέλεια vocatur, l. 1. & l. 2. eod. tit. Atque hoc tributum ab Anaſtaſio ſublatum narrat Euagrius Eccleſiaſt. hiſt. lib. 3. cap 39.

Lvstramentvm, in l. 3. §. 1. D. ad L. Corn. de ſicar. ex quorumdam ſententia nihil aliud eſt quàm ἀσελγεία ἀφροδισιασμὸς: à Luſtris, id eſt, Lupanaribus.

Lvx *indubia probationis*, l. 3. C. de condict. ob turpem.

Lux probationum, l. vlt. C. ſi minor ſe maior. *Lux veritatis*, l. 21. D. de teſtib.

Lux Dignitatis, l. 1. D. de offic. præfec præt.

In Lucem producere, l. 1. §. & generaliter, D. de ventre in poſſeſſ. mitt.

Luce, id eſt, interdiu, l. 21. D. de furtis. *Luce Palam*, Cic. 3. Officior.

Lvxvria, ait Nonius Marcellus, *eſt contra pudorem, & ſupra modum, profuſio. M. Tull. lib. 1. de Officiis: Intelligimus quàm ſit turpe diffluere Luxuria, delicatè ac molliter viuere.* Idem alibi, *Luxum, id eſt, vulſum, & loco motum, quòd nunc Luxari ignari Latinè dicimus. Inde, Luxuria, quia à recta viuendi via ſit excluſa, & eiecta.*

Ad Luxuriæ materiam, l. 3 §. nec non, D. de in rem verſ.

Luxuria Conuiuiorum & veſtium: quam ægræ ciuitatis indicium eſſe, ait Seneca, Epiſt. 114. Idem Epiſt. 90. *à natura Luxuria deſciuit: quæ cottidie ſeipſam incitat, & tot ſæculis creſcit, & ingenio adiuuat vitia.* M. Seneca Controuerſ. 1. lib. 2. *Ad delicias dementis Luxuriæ lapis omnis eruitur, cæduntur que gentium ſiluæ, æris ferrique vſus, iam auri quoque, in extruendis domibus.* Cicer. lib. 3. de Finib.

tria peſtifera vitia ſtatuit, Luxuriam, Auaritiam, Crudelitatem. Liuius quoque lib.34. *Diuerſiſque duobus vitiis Auaritia, & Luxuria ciuitatem laborare: quæ peſtes omnia magna imperia euerterunt.*

Luxuria hæc fundum non habet. Vnde nō immeritò, *Auaritiæ deeſſe multa, Luxuriæ omnia,* Publius in Mimis pronuntiat.

Ex damni infecti ſtipulatione, *Ob Tectoria, & Picturas moderatam æſtimationem faciēdam* definiens Vlpianus, addit, *quia honeſtus modus ſeruandus eſt, non immoderata cuiuſque Luxuria ſubſequenda,* l.40.D.de dam.infec.

Non ex Luxuria, ſed ex Affectu deſcendentes cauſas, l.16.D.de manum.vind. id eſt, ex honeſta affectione, non ex deliciis. *Etiamſi per Luxuriam id factum ſit,* l.1.§.vlt.D.de ædilic.edic. id eſt, per laſciuiam, petulantiam, inſolentiam.

Tam Lata culpa, vt Luxuria ſit, l.penult.D.de incend.ruin.id eſt, *deperditi & nimium ſecuri hominis ignorantia,* vt l.3.D.de iniur.& fac.ignor.ſeu *Negligentia Craſſa, & nimia ſecuritas,* vt l.6.D. eod.tit.

Lvxvriosvs *adoleſcens,* l.8.D.pro empto, l.12.§.ſi adoleſcens, D.mandati. qui Luxu, laſciuia & mollitie diffluit. Cuiuſmodi adoleſcenti qui dat, *Perdituro,* & conſumpturo date dicitur. Feſt.Pomp. *Luxa membra, è ſuis locis mota, & ſoluta: à quo, Luxurioſus, in re familiari ſolutus.*

Luxurioſus atque prodigus, opponitur *homini vitæ emendatioris,* l.11.D.de dolo.

Luxurioſum facere, l.2.D.de ſeruo corrupto. Seneca Epiſt.1. *Fatebor ingenuè, quod apud Luxurioſum, ſed diligentem, euenit. Ratio mihi conſtat impenſæ.*

Lvxvriose. *Mulieri quæ Luxurioſè viuit bonis interdici poteſt,* l.15.D.de curatorib.furio.

Luxurioſè viuere cœperit, §.in duplum. Inſtit.de actionib.

Lyciæ, quæ minoris Aſiæ regio erat, fit mentio in l.77.§.dulciſſimus, D.de legat.2.

Lyntrarii, l.1.§.de exercitatorib. D. naut.caup.qui Lyntres agunt, ſeu Lyntrium exercitores, quod, nauis fluuiatilis genus, indicat Cæſar lib.1.de bello Gall. his verbis. *Id flumen Heluetij, Ratibus, ac Lyntribus iunctis, tranſibāt.* Nec verò Lyntres, in Nauium generibus nominibúſque recenſendis, prætermiſit Agell.lib.10.cap.25.

Lytas, olim Græco vocabulo appellatos, quarti anni ſtudioſos, Iuſtinian.tradit procemio Digeſtor.

Finis Lib. X.

DE VERBORVM QVAE AD IVS PERTINENT SIGNIFICATIONE,

LIBER XI.

MACEDO, improbus fænerator filiorumfamilias : cauſam dedit Senatuſconſulto Macedoniano, l.1. D.de Sc.Maced.cuius auctorem Veſpaſianum Sueton.in eius vita, cap.11.ita prædicat. *Auctor fuit Senatui cenſendi, ne filiorumfamilias fæneratoribus exigendi crediti ius vnquam eſſet, hoc eſt, ne poſt patrum quidem mortem.*

MACEDONIANVM *Senatuſconſultum is ſolus offendit, qui mutuam pecuniã filio familias dedit, non qui alias contraxit, puta, vendidit, locauit, vel alio modo contraxit. Nam pecuniæ datio pernicioſa parentibus eorum viſa eſt*, l.3. §.is autem, D.de Sc.Macedon. *Si filiusfa. contra Macedonianum mutuam pecuniam acceperit*, l.40. D.de condict.indeb.

Exceptio Seconſulti Macedoniani, l.19.D.de Sc.Maced.

Senatuſconſulti, appellatione, Macedonianum accipe, l.11.§.vlt.D.de minorib.l.12.§.ſi quis mandauerit, D.mandati, l.3.D. de exceptionib.

MACEDONIÆ Prouinciæ fit mentio in l. vlt.C. de diuerſ. offic.lib.12.& l.8.de metallis, & metallar.in Cod.Theod.

Macedonica diœceſis, l.7.eod.tit.

MACEDONIANI, *hæretici*, l.5.C.de hæretic. l.11.l.13.l.59. & 60. in Cod.Th.

Macedoniana Inſtitutio, l.12.de hæretic.in eod.Cod.Th.

MACERIA *à Muro* ſeparatur, l.157.D.de verbor. ſignif. Caſſiodor. in Pſalmum 61. *Maceria eſt, ſaxorum ſicca conſtructio, quæ, ſine aliquo ligamine, impenſè in altum ducta componitur.* Idem in Pſalmum 87. *Maceria, eſt, quæ loca ad aliquam vtilitatem præparata, defenſionis cauſa communit: hæc non commixtione rei alienius ædificatur, ſed in parietis modum, ſaxorum tantùm adunatione conſtruitur.* Et ruſſus in Pſal.89. *Maceria eſt, de ſolis lapidibus conſtructa cuſtodia, quæ ſolet vineas defenſabiliter cuſtodire.* Denique in Pſalmũ 143. *Maceries eſt, paries ex ſola compoſitione ſaxorum, quæ aut vineas claudit, aut hortorum culta communit.* Apud Terent. Adelph. Act.5.Sc. 8. Donati locus in huius vocis interpretatione mutilus, & corruptus eſt. *Maceriam, ſepem* interpretatur Palæmon in Gloſſis. Varro lib.1.de re Ruſt. cap.14. ſpecies Maceriarum quatuor ponit. Quaſdam enim ait fieri *è lapide: quaſdam, è lateribus coctilibus*: quaſdam *è lateribus rudis*: quaſdam, *ex terra, & lapillis compoſitis.*

Maceria ſepulcrorum, l. 73.§.vlt.D.de contrah.empt. *Si precario vicinus in tuo Maceriam duxerit*, l.17. D.comm.præd. Et ibid. *Si in ſuo Maceriam duxerit.*

MACHINA *frumentaria*, l.12.§.ſi in aliqua, D.de inſtr. vel inſtr.

Machinam alligare, item, *in meo ſolo ponere*, l.1.§.ædificare, D.de mort.infer.

Machinam negligentius colligare: Machinæ minus diligenter ligatæ culpa factum: Machinæ funes & perticæ: in Machina imponere ſeruum: in Machina operari: de Machina cadere: ſub Machina perire, l.5. §. ſed interdum, D.commodati.

MACHINARIVS, l.31.D.ad L.Aquil. an qui Machinas conficit, an qui in Machina operatur?

Machinarius menſor, l.vlt.D.ſi menſor. *Aſinus Machinarius*, l.60.in fin. D. de legat.3.l.12.§. cellararium, D.de inſtr. vel inſtr.in quarum vocum explicatione, tanquam in ſalebra, multos (propter eum quem habent reconditum, & à vulgi cognitione remotum, ſenſum) hærere mirum non eſt. Nam qui ad animal machinarum gerulum, ſeu machinis mouendis tranſportandíſque deſeruiens, verba hæc, quod prima facie videri poſſet, pertinere cẽſent, errant longè mea quidem ſentẽtia. Verùm ne longo ſermone diſcendi auidos morer, *Aſini Machinarij* appellatione Iuriſcõſultos vt vbiq; eam machinã, quæ à Græcis Ὄνος appellatur, cuius in Ariſtotelis mechanicis mentio habetur, exaudiendã credo. Suidas, Ὄνος τὸ ζῷον καὶ τὸ ὄργανον. Verùm huius deſcriptionẽ ex alio eiuſdem Suidę loco ſubiiciam, ὄνευον, ait ille, περὶ ψευδῆ, ἐκίνουν καὶ περιῆγον. Ὄνος γὰρ τοῦ μύλωνος τὸ κινούμενον, καὶ αἱ τοιαῦται μηχαναὶ Ὄνοι ἐλέγοντο. ἔστι δὲ Ὄνος, μηχανὴ ἐπ' ἄκρων τῶν ἀκατίων πηγνυμένη, ἀφ' ἧς περιβαλόντες βρόχοις τοὺς σταυροὺς ῥαδίως ἐκ τοῦ βυθοῦ ἀνέσπων. ἔστι γὰρ ἡ μοχλεία ἐπὶ τοσοῦτον βιαιοτάτη, ὥστε σταγόνα βαρεῖαν ὑπὸ δύο ἀνδρῶν ῥᾳδίως ἕλκεσθαι. καλοῦσι δὲ τὴν μηχανὴν οἱ τοὺς χαμαὶ κείμενους ἕλκοντες ἁλιεῖς ἐλαχάτην. ἐρρωμενεστέρα δὲ παρ' αὐτὰς αἰελχυσμὸν καθίσταται, ὅταν καὶ δίκρουν ξύλον περὶ αὐτὸ πήξῃ. ἐπ' εὐθείας γὰρ ἡ ἀντίσπασις τῶν ἀνελκομένων γίνεται. De huiuſmodi quoque machina ſunt accipiẽda Athenæi verba, quibus Sambucam, quæ ipſa bellicæ machinæ ſpecies eſt, mœnibus à duobus aſinis admoueri, ita libro 14. ſcribit, ὡς ἀπὸ δύο ὄνων προσάγοιτο τοῖς τῶν ἐναντίων τείχεσι. Porrò compluria machinarum ab animalibus ducta nomina nemo neſcit: qualia ſunt Aries, Teſtudo, Grus. Præterea Suidas ὄνον à Græcis appellari tradit, τὸ περὶ τὰ τῶν ὑδάτων ἀγγεῖα πολύπτυχον, καὶ συστρεφόμενον.

Machinari *aduerſus hoſtem, Latronémve*, l.1.§.non fuit, D.de dolo.

Machinamenta *Callida*, l.6.de curioſis, in C.Th.

Machinatio *alterius decipiendi cauſa: Machinatio ad circumueniendum, fallendum, decipiendum, alterum adhibita*, l.1.§.dolum, D.de dolo. *Quæ non magnam Machinationem exigunt*, l.14. D.eod. tit. *Per Machinationem obligatus*, l.36.D.de verb.oblig.

Machinationes, l.1.C.de ſentent.quæ pro eo quod intereſt, l.vlt.C.fin.regũdor. *Illicitæ*, l.7. §.vlt. C.de naturalib.liber. *Indecentes*, l.28.C.de inoff.teſt.

Mactantvr *vltimo ſupplicio*, l.9.D.de L.Pomp.de parricid.

Macvla pro labe, & nota.

Macula turpis coniunctionis, l.1.C.de colluſ.detegenda. *Infamiæ*, l.1.C.de naturalib.liber. *Violati pudoris*, l.11.C.de quæſtionib. *Seruilis*, l.9.C.de liberali cauſa. *Seruitutis*, l.vlt. D.de natalib. reſtituend.l.3.§.1.C.de infantib.expoſit.

Macula ſcenicarum mulierum, l.23.§.nam omni, C.de nuptiis.

Corporales maculas executoribus imponere, l.2.§.vlt. C.de ſportulis & ſumptib.

Si ſcripti heredes, infamiæ, vel turpitudinis, vel leuis notæ, Macula aſpergantur, l.27.C.de inoff.teſt.

Macvlari *nota*, l.2.§.1.D.de decurionib. *Maculari opinio*, l.3. C.de iniuriis. *Seruili condicione Maculatus*, l.3.C.de infantib.expoſ.

Madefacto *vmore*, l.57.D.locati. *Madente adhuc filiæ cruore*, l.2.§.initium, D.de orig.iur.

Mæniana, vt Iauoleno placet, ex genere & numero ſunt proiectorũ: vtpotè quæ ita prouehantur, vt nuſquam requieſcant, l.242.§.1.D.de verbor. ſignif. Feſtus, *Mæniana ædificia à Mænio ſunt appellata. Is enim primus vltra columnas extendit tigna, quò ampliarentur ſuperiora.* Aſconius in Diuinat.ad ea verba *Ad columnam Mæniam: Mænius*, ait, *cùm domum ſuam venderet Catoni, & Flacco, Cenſoribus, vt ibi Baſilica ædificaretur, exceperat ius ſibi vnius columnæ, ſuper quam tectum proiiceret ex prouolãtibus tabulatis: vnde ipſe, & poſteri eius, ſpectare munus gladiatorium poſſent, quod etiam tum in foro dabatur: ex illo igitur, columna Mænia vocitata eſt.* Iſidor.lib.15. Origin.cap. 3. *Mænius* (ſic enim emenda) *collega Craßi, in foro proiecit Materias, vt eſſent loca, in quibus ſpectantes inſiſterent, quæ, ex nomine eius, Mæniana appellata. Hæc & Solaria, quia patent ſoli. Poſt hæc, alij lapide, alij materia, ædificare, porticibus Mæniana & foribus & domibus adiecerunt.*

Cùm quidam velum in Mænianum immiſſum haberet, l.2.§.cùm quidam, D.ne quid in lo.publ. *Si Mænianum in tuum immiſſum habuero*, l.20.D.de ſeruit.vrb.præd. Valerius Maxim.lib.9.cap. 12. *In Mænianum conſcendit.* Plin.lib.35.cap.10. *E diuerſo Mæniana, inquit Varro, omnia operiebat Serapionis tabula, ſub veteribus.* Sueton in Caligul.cap.18. *Pauci ex proximis Mænianis poſtulaſſent.*

Mæniana planè, *Solaria* vocantur à Zenone non ſemel in Conſtitutio. περὶ καινοτομιῶν: vbi, Μήδε ἐπιχειρεῖν, ait ille, ἐκ μηδὲ ἑτέρου μέρους Σολάρια, ἤτοι Ἐξώστας κατασκευάζειν. Et paulò poſt, Θεσπίζομεν τὰ καλούμενα Σολάρια, μὴ ἐκ μόνων ξύλων τε, καὶ ῥωμαϊσίων οἰκοδομεῖσθαι σχήματι. Græci ἐξώστας appellant, auctoribus Honorio & Theodoſ.in l.penult. C.de ædific. priuat.

Mævianvs *fundus*, l.1.D.de reb.dubiis qui ad Mæuium pertinet.

Mæniana

Meuiana hereditas,l.76.§.1.D.de leg.2.l.27.§.Trebell.& l.55.§.qui Titiana. D.ad Sc. Treb.

MAGI *in quacunque parte ſint terrarum, humani generis inimici credendi ſunt*,l.7. C.de malef.& mathem.*Magi viui exuruntur*,Paul.lib.5.Sent.Tit.23

MAGICA *Ars*,apud Plin.lib.11.cap.37.& lib.30.cap.1.& 2.*Magicæ Artis cōſcij,Profeſſio,Scientia*,apud Paul.lib.5.Sentent.Tit.23.*Magicæ Artes*,l.6.C.de malef. & mathe.l.2.de bonis proſcript in C.Th.& apud Virgil.lib.4.Æneid.& D.Auguſt.lib.21.de Ciuitat. Dei.cap.6.lib.5. Sent.Tit.23.*Libros Magicæ Artis apud ſe neminem habere licet.Magici Libri*,inter Libros improbatæ lectionis habentur,l.4.§.1.D.fa.erciſc.*Magici apparatus*,l.7 de malefic.& mathe. in C.Th. *Suſurri*,§.eadem lege,In ſtit. de public. iudic. *Magica Carmina*,l.7.C.de malefic.& mathem.

MAGIDIS fit mentio in l.36.D.de condic.indeb.Eam inter *Eſcaria vaſa*,Varro lib.4.de lingua Lat.ponit,& à *Magnitudine*,ita appellatam dicit.Græcum tamen hoc verbum eſſe, & ſignificare ἀγγεῖον ἐν ᾧ τὰ ἄλφιτα μάσσεται,quod & μάκτρα appellatur,Pollux lib.6.Onomaſt. cap.10.& lib.7.cap.5.ſcribit.Idem lib.6.cap.12. μαγίδας ſuo tempore appellatas ſcribit τὰς ἐπιπέδους καὶ ἀγρομύλας τραπέζας,repeririq; apud Sophoclem hoc verbū notat: cuius verba emēdatius apud eumdem auctorem referuntur lib.10.cap.23.quo ſuperior ille locus,emendandus eſt. Plinius, Lances ab antiquis *Magidas* appellatas tradit lib.33. cap.11.

MAGIS *eſt*, vel *Magis eſt vt*,locutio Iuriſconſultis familiaris,quæ ſignificat,Verius eſt, Potius eſt vt dicamus,l.27.§.de cōque,D.ad L.Iul.de adul.l.38.& l.72.§. Stichum, D. de ſolutionib.l.23.& l.46.D.de neg.geſt.l.32.D.de recept.qui arbitr.l.5.§.quod ſi, D. de leg. præſt. l.10.D.quæ in fraud.credend.l.22.D.de aqua & aquæ pluu. l.3.§.1.& §.vlt.D.quib.ex cauſ. in poſſeſſ.l.6.D.de teſtam.tutel. l.5. §.manet, & l.6.D.de reb.cor.l.1.D.de lo.publ.l.20.D. de ſtipulat.ſeruo.l.16.§.ſi duo,D.de pignor.l.17.§.ait prætor,D.de iniuriis,l.11.D.pro empt. l.4.§.ſi prætor,D.de ſuſpec.tut.l.8.D.de pœnis,l.1.§.1.D.quād.appelland.ſit,l.16. D.de iure patr.l.45.§.1.D.de act.empt.l.1.§.ſi impubere,D.de collat.bon.l.2. D.de his quæ vt indign. l.21.§.1.D.de condic.indeb.l.18.& l.22.§.1.D.de pec.conſt.l.7.§.eleganter,D.de do.int.vir. l.6.D.de caſtr.pec.l.3.D.de bon.libert.l.34.D.de adqu.poſſ. l.29.D. de leg.3.l.43.§.1.D.de vulg.& pupill.l.3.& l.80.D.de furtis.l.3.& l.25.D.de fideiuſſ.l.1.§.1.D.ſi tab.teſt.l.6.D.quod vi aut clā,l.1.D.de ſent.paſſ.l.2.& l.9.D.de his quę vt indig.*Illud Magis eſt*,l.15.§.vlt.D.de pignorib.*Quod Magis eſt*,l.29.§.quod aut lex,D.ad L.Iul.de adult.l.1.D.de pigner.act. *Magis eſt ne poſſit*,l.2.§.ſi quis,D.vnde legitimi,l.1.§.tutor,D.de ſucceſſ.edic.l.1.§.1.D.quod vi aut cl. *Magis accipiendum eſt*,l.10.D.de vſufr.ear.rer.*Magis admittimus*,l.27.§.1.D.ad L. Iul. de adult. *Admittit*,l.8.§.1.D.locati,l.6.§.is qui,D.de adqu.vel omit.*Admittitur*,l.7.§.vlt. D. quod cuiuſcumq; vniuerſit.*Magis Arbitror*,l.4.§.1.D.ad L.Iul.de adulter. l.17.§.ſi quis autē,D.ad Sc. Trebel.*Arbitratur*,l.11.D.eod.tit.*Quod Magis arbitror probandum*,l.7.D.de manum. teſt. *Magis dicitur*,l.59.§.vlt.D.de ædil edic.*Magis dicendum eſt*,l.22.D.quib.mod.vſusfr.l.24.D.de inſtr. vel inſtr.l.17.§.ſi quis autē,D.ad Sc.Treb.l.16.§.1.D.de pecun.conſt.l.15. D.de dam.inf. l.1. §.filio,D.ad Sc.Tertyll.*Hoc Magis dicendum eſt*,l.24.D.de inſtr.vel inſtr. *Quod Magis dicendū arbitror*,l.63.§.id quod,D.pro ſocio.*Quod Magis exiſtimo dicendum*,l.5.§.ſed ſi quis,D.de iureiurā. l.19.§.vlt.D.ad Sc.Velleia.*Magis exiſtimo*,l.73.D.de ſolutionib.*Exiſtimat*,l.11.§. officiū, D.de aq.& aq.*Magis opinor*,l.4.§.quia non,D.de dol.mal.except.*Magis placet*,l.22.§.vlt. D.de inſtr. vel inſtr.l.46.§.item queritur,D.de procuratorib.l.99.§.cum qui,D.de leg.3.l.28.D.de aur. arg.l.vlt.D.de L.Corn.de falſ.*Magis placuit*,l.5.D.de public.l.28.§.1.D.de ſtipul.ſeru. l.13.D. de iudiciis,l.5.D.de ſuppel..leg.l.2.§.vlt.D.famil.erciſc.l.63.D. de condic. & dem. l.17. D. ſol.matr.l.28.D.de adimend.leg.l.8.D.de reb.dub.l.2.C.de his qui numer. *Magis probo*,l.42. D.ad L.Iul.de adult.*Probat*,l.13.§.ſi quis opus,D.de dam.inf.l.1.D.quand.appel.ſit.l.5.§.vlt. D.de leg.præſt.l.2.D.de donationib.*Quod Magis probatur*,l.15 §.idem videamus,D.de damn. inf.*Magis probandum eſt*,l.29.§.vlt.D.de liber.& poſt. l.4.D.de aq.& aq.pl.l.7.§.dubitatū, D. de interdict.& releg. *Magis erit probandum*, l.4. D.de manumiſſ.teſt.*Quod Magis probandum puto*.l.13.§.1.D.de adq.poſſ.*Magis probatum*,l.vlt.D.de bon.poſſeſſ.

Magis puto,l.10.D.de ſtatu hom.l.21.D.de donat.inter vir.& vxor.l.4.D.de euictionib.l.7. D.de reb.cor.l.71.§.1.D.de adquir.vel omitt.l.12.§.fiſtulæ,D.inſtr.vel inſt.l.14.§.1.D.commun.diuid.l.9.§.qui interrogat,D.de interrogationib.l.1.§.an in hoc,D.de cōtrar.tut.l.9.§. iſtæ,D.de pœnis,l.64.D.de leg.3.l.38.§.qui hominē,D.de ſolut.l.5.D.de adgnoſc. & alend.

Puto Magis,l 19.§.argento.D.de auro arg.*Puto vel Magis*,l.67.§.ſed etſi,D.de ritu nupt.*Magis putat*, l.18.§.1.D.de donat.l.33.§.1.D.de vulg.& pupill.l.4.§.ſi quis autem, D. de doli except.*Magis putabat*, l.vlt. D. de act.empt. *Magis putamus*, l.8.§.ætatem,D.de fideiuſſorib. *Magis ſentio*,l.10.D.de collat.bonor.

Hoc Magis eſt ſequendum, l.53.D.de fideicomm.libert.*Magis ſequendum eſt*, l.85. D. de verb. ſignif. *Et hoc Magis videbatur*, l.3.D.de ſeruit.lega.*mihi Magis videtur*, l.1. §. qui habebant, D. de bon.poſſ.contr.tab.*Magis hoc apparebit*, l.4.D.de minoribus.

Magis expedit, l.61.§.vlt. D.de iure dot.*Quod Magis obtinere debet*, l.65.§.ornatricibus, D.de legat.3.*Magis habet rationem*, l.19.§.proinde, D.de iudiciis.

Magis intelligendum, l. 4.§.Stichus, D.de ſtatuliber.*Magis hoc iure vtimur*, l.28.§.vlt. D. eod. tit.*Magis me mouet*, l.30.§.vlt.D.de except.rei iudic.*Magis obſeruatur*, l.vlt.D.an per alium. & apud Vlpian.Tit.23.Regular.*Magis ratio ſuadet*, l.65.D.de fideiuſſorib. *Magis ſimile eſſe*, l.38.§. de peculio, D.de ſolutionib.*Magis ex vſu eſſe*, l.89.D.eod.tit.*Quod Magis verum eſt*, l.32.D.ad L.Aquil.l.63.§.1.D.pro ſocio.*Magis verum puto*, l.40.D.de condic.& dem.*Quod Magis veriſimile*, l.41.§.qui patrem, D.de vulg.& pup.*Quò Magis, non quò minus*, l.3.§.ſi emancipatus, D.de bon.poſſ.con.tab. *tu Magis ſcire potes*, l.3.D.de teſtib.*Magis voluit*, l.29.D.ad Sc.Vellei.*Magis magiſque ad hanc accuſationem admittendi ſunt*, l.7.D.ad L.Iul.maieſt.*Magiſque augere*, l.1, C.de veteran. lib.12. MAGISTRATIONES, l.3.de ſtudiis liberal.vrbis Romæ, in C.Th.

MAGISTRATVS, *per deriuationem, à Magiſtris*, nominatos, Paulus ſcribit in l.56.D.de verb.ſignif.Feſtus, *Magiſtratus, à Magiſtrando dictos*, ait, *qui per Imperia potentiores ſunt, quàm priuati. Quæ vox*, addit, *duabus ſignificationibus notatur. Nam aut perſonam ipſam demonſtrat: vt cùm dicimus, Magiſtratus iuſsit: aut honorem, vt cùm dicimus, Titio Magiſtratus datus eſt.* Cic.lib.3.de Legib. *Magiſtratus hanc eſſe vim*, ait, *vt præſit, præſcribátque recta, & vtilia, & coniuncta cum Legibus. Vt enim Magiſtratibus Leges, ita Populi præſunt Magiſtratus, veréque dici poteſt, Magiſtratum, Legem eſſe loquẽtem, Legem autem, mutum Magiſtratum.* Idem pro Cluentio, *Legum miniſtri Magiſtratus.*

Ad curam Principis Magiſtratuum creatio pertinet, non ad Populi fauorem, l.2.D.de L.Iul.ambit. *Si Minor Prætor, ſi Conſul ius dixerit, ſententiámve protulerit, valebit. Princeps enim qui ei Magiſtratũ dedit, omnia gerere decreuit*, l.57.D.de re iudic. *Magiſtratus* vtiq; *à Poteſtate* ſeparantur: eaq; nomina vt diuerſa, diſiũgi videmus l.1.D.quod quiiq; iur.l.20.D.de ſtatu hom. l.1.D.de L.Iul. repetund.quòd non omnes publica poteſtate præditi Magiſtratuum nomen obtineãt. *Magiſtratus, vel is qui in poteſtate aliqua ſit, vtputa Proconſul, vel Prætor, vel alij qui prouincias regunt*, l.13. D.de iuriſdictione.*Magiſtratus deferre*, Paulus lib.5.Sent.Tit.13.*Si quis Filiusfamilias, ſit & Magiſtratum gerat*, l.13.§.vlt.D.ad Sc.Trebell.*Magiſtratum in municipio petere*, l.1.D.de L.Iul.amb. *In aliquo Magiſtratu poſitus*, l.3.§.vlt.D.de recept.qui arb.*Cùm in Magiſtratu eſſet*, l.4.D.ad Leg. Corn.de ſic.*Si reus in Magiſtratu ſit*, l.12.D.iudic.ſol.*ſed vtrũ poſito Magiſtratu, an verò & quamdiu eſt in Magiſtratu*, l.32.D.de iniur.& ibidẽ, *quoad Magiſtratu abeat. Magiſtratus ſuperiore, aut pari, Imperio:* & cõtrà *Inferiores*, l.4.D.de recep.qui arb.*Magiſtratus Populi Romani*, l.4.§.vlt.D. de interrogat.l.20.D.de tut.&cur.l.15.D.de re iud.l.vlt.D.quis & à quo appel.& Gaius lib. 1.Inſtitution.in definitione Mãcipationis qui & *Magiſtratus Romæ*, l.12.§.1.D.de iudiciis, l.12. D.de offic.præſid. *Magiſtratus qui Romæ Reipublicæ cauſa operã dant*, l.6.D.ex quib.cau.maior.

Magiſtratus, porrò, Romæ hos habitos Pomp.in l.2.D.de orig.iuris tradit, Dictatores, Cõſules, Cenſores, Prætores, Ædiles, Tribunoſplebis, Quæſtores, Decemuiros, Præfectũ vrbi, Tribunos militum: Alios autem fuiſſe, qui, etſi *Magiſtratus* non eſſent, extra ordinem tamen, vtilitatis cauſa conſtituti, ius dicebant, vt Præfectum annonæ, & Præfectũ vigilum. de quibus accipiendum eſt quod in l.7.in fi.D.de offic.proc.ſcribitur. Atque horum *Magiſtratuum* alij *Maiores* erant, qui imperium poteſtatemq; aliquam habebant, quiq; coërcere aliquẽ poterant, & iubere in carcerem duci: Alij *Minores*, qui ſine imperio & ſine poteſtate erant, l.2. D.de in ius voc.l.12.§.item hi, D.de iudic.l.26.§.hæc clauſula, D.ex quib. cauſ. maior. l.32. D.de iniur.& l.18.D.de minorib.Quinam autem *Magiſtratus Maiores*, & *Minores*, olim cenſerentur, vide apud Agel.lib.13.cap.14.

Magiſtratus vtiq; Pop.Rom.propriè dicebantur, qui in vrbe ius dicebant.Eáque de cauſa à Pręſidibus Prouinciarum ſeparantur, l.3.§.1.D.quod met.cauſ.l.131.in fi.D. de verb. ſignif. Et idcircò qui in Prouincias cum imperio mittebantur, non Cõſules, Prætores, Quæſtoréſve appellabantur: ſed pro Conſule, pro Prætore, pro Quæſtore, cum eorum vicem in Prouinciis repręſentarent. Ac poſtea coaleſcentibus in vnum vocabulis, Proconſules, Proprætores, Proquæſtores dicti ſunt.

Alij erant *Magiſtratus Municipales*, l.3.& l.19.§.vlt.D.de tut.& cur.l.35.§.vlt.D.de oblig.& act.l.29.§.magiſtratus, D.ad L.Aquil.l.12.D.de iuriſdictio.l.1.§.1.& l.4.D.de fugitiuis. qui & *Magiſtratus Municipij* dicuntur in l.38.D.de negot.geſt. Atque *Magiſtratuum* nomine Municipales iſti intelligẽdi ſunt, l.27.D.de negot.geſt.l.11.l.13.& l.vlt.§.imperatores, D.ad municipal.l.5.D.de confirm.tut.l.vlt.D.de tutorib.& curat.l.vlt.§.imperatores, D.ad municipal.

nicipal.l.35.D.de obligationib.l.1.§.in publicum,& l.4.D.de fugitiu.l.15.§.adiicitur,D.de iniur.l.1.§.ſi præſes,D.de magiſtr. conueniend. l.2.§.ſi mater,D.ad Sc. Tertyllian. & apud Paul.lib.2.Sentent.Tit.26.Huiuſmodi autem *Magiſtratus municipales*, in pleriſque municipiis *Duumuiri*, in quibuſdam etiam *Ædiles*,& *Dictatores*,dicebantur.

Magiſtratus ciuitatis, l.3.de ſuperexactorib.in Cod.Th.*Magiſtratus & ordines ciuitatum*, l.5.de exhib.& tranſmit.eod.Cod.*Magiſtratus cenſus Antiochenæ per Syriam ciuitatis*,l.169.de decurio-in C.Th.*Magiſtratus patriæ*, l.36.D.ad municipal.*Reipublicæ*,l.6.D.de adminiſtr.rer.ad ciuit.

A Magiſtratu noſtro flagellis cæſus, l.17.§.ſeruus, D. de iniuriis. *Ne à Magiſtratibus caſtigaretur*, l.17.§.1.D.qui & à quib.

Imperio Magiſtratus Adoptio fit, l.2.D.de adoptionib. *Viarum Vrbicarum cura pertinet ad Magiſtratus, ſi viæ publicæ exemptus commeatus ſit,vel via coartata, interueniunt Magiſtratus*,l.2.§.hoc interdictum tantùm,D.ne quid in lo.publ.

Apud Magiſtratus interrogatus, l.24.D.de L.Cornel.de falſ.*Per Magiſtratus factum*,quid cenſeatur in Edicto ex quib.cauſ.maior. vide l.26.§.ait prætor. D.ex quib. cauſ. maior. At in l. 81.D.de ſolutionib.longè alia mente, *per Magiſtratum facere*, Pomponius dixit, id eſt, interuentu Magiſtratus.*Retentus à Magiſtratu*, l.2.§.vlt.D.ſi quis cautionib.

MAGISTROS appellari Paulus ſcribit,quibus *præcipua cura incumbit , & qui magis quàm ceteri, diligentiam & ſollicitudinem rebus,quibus præſunt,debent.Quinetiam*,addit, *ipſi Magiſtratus , per deriuationem , à Magiſtris cognominantur.*Vnde etiam cuiuſlibet diſciplinæ præceptores, *Magiſtros* appellari à *Monendo,vel Monſtrando*,l.57.D.de verbor.ſignific.Feſtus verò lib. 11.*Magiſtrare*,ait, *regere & temperare eſt. Magiſtrare, moderari,vnde non ſolùm doctores artium, ſed etiam Pagorum, Societatum,Vicorum,Collegiorum,Equitum dicuntur: quia omnes hi magis ceteris poſſunt.*

Magiſtris qui ciuilium munerum vacationem habent,l.vlt.§.vlt.D.de munerib.& honorib.

Ludi litterarij Magiſtri,l.1.§.ludi,D.de extraord.cognitionib.Aſcon.in Diuinat. *Magiſtri ludi dicuntur,qui primas litteras docent.*

Magiſtri ſtudiorum,l.7.C.de profeſſ.& medic.lib.10. *Studiorũ liberalium*, l.7.C.de inoff.teſt.

Magiſtri Pagorum in Inſcriptionibus antiq.& apud Sicul. Flacc. lib. de condic. agror. & in fragmento quod ei,ex libris Magonis & Vegoïæ adiunctum eſt.

Magiſtri ſocietatum, l.15.D.de pact.& apud Cicer.2.& 3.in Verr. & Epiſt.9. lib.13. Familiar. Idem pro Plancio:*Maximarum Societatum auctor, plurimarum Magiſter. Magiſtris vniuerſitatis*, l.9. D.rat.rem hab.*Magiſtri Vicorum*,apud Sueton.in Auguſt.cap.30.& cap. vlt.& in inſcriptione quadam Romana : quos vno vocabulo, *Vicomagiſtros* Publ. Victor appellat. Aſcon.in Orat. contra Piſonem, *Solebant autem Magiſtri Collegiorum ludos facere, ſicut Magiſtri Vicorum.*

Magiſter curiæ, apud Plaut.Aulular.Act.1.Sc.4.

Nauis Magiſtros,dicimus,qui naui præſunt,& quibus tota nauis cura mandata eſt : qui naui ab exercitore ſunt præpoſiti,nauémque exercent,l.1.§.1.D.nautæ caup.l.1.§.1.de exercitor. l.2.in prin.& §.vlt.D.de leg.Rod.l.1.D.de præſcript.verb.l.13.§.ſi magiſter, D.locati,l.14.§. vlt.D.de furtis.l.11.D.de publica.& vect.l.4.C.de inſtitor. l.3.de naufrag.l.37.de nauicular. in Cod.Theod. Liuius lib.29.*Vt ex omnibus nauibus Gubernatoréſque, & Magiſtri nauium in forum conuenirent.*Plaut.Trin. Act.2.Sc.1. *Magiſter mihi exercitor animus hinc eſt.*

Magiſtri etiam appellantur,qui bonis debitoris diſtrahendi,communi creditorum conſenſu præficiebantur. Nam cùm in ea cauſa erant debitoris bona vt venirent, ſolebant creditores eligere vnum per quem bona diſtraherētur, l.vlt. D.de curat. bon. dan. qui *Magiſter* dicebatur, vt tradit Theophilus in Tit.de ſucceſſio.bon.quo loci creditoribus miſſis in bonorum poſſeſſionem debitoris latitantis agens, ait, παρελθουσῶν δὲ ἐκείνων τῶν ἡμερῶν ἐγίνετο δευτέρα τις κέλευσις ὑπὸ αὐτῶν αἰτούντων ὥστε αὐτοῖς ἐξουσίαν εἶναι ἐξ αὐτῶν προβάλλεσθαι τὸν ὀφείλοντα διαπωλῆσαι τὴν περιουσίαν. ἐπειδὴ γὰρ δυσχερὲς ἦν πάντας συνιέναι κατὰ ταυτὸν καθ' ἑκάστην ἡμέραν, ἐχειροτόνουν αὐτῶν ἕνα, ὅστις ἐλέγετο Μάγιστρος, καὶ λοιπὸν αὐτὸς συνεφώνει τοῖς βουλομένοις ἀγοράσαι. & ita *Magiſtrum* accipe, Epiſt.1.ad Atticum, & *Magiſtros*,in Oratione pro Quintio, & Epiſt.vlt.lib.12.Familiar. Eſt in hoc verbo elegans Ciceronis à Quintil.lib.6. notatus iocus,in Pletorium Fonteij accuſatorem,cuius matrem dixit, dum vixiſſet, *Ludum* : poſtquam mortua eſſet, *Magiſtros* habuiſſe: quòd infames fœminæ ad eam dum in viuis ageret, cõuenire ſolitæ eſſent:poſt mortem,bona eius venirent.

Magiſtros Scripturæ appellabant,qui eius vectigalis ſocietati præerant. Cicer.Epiſt.63.lib.13. Famil.*qui operas in ſcriptura pro Magiſtro dat.*Idem lib. 5. Epiſt. ad Attic. *Pro Magiſtris ſcripturæ, & portus, & noſtrarum diœceſium.*lib.3.in Verr.*Cùm eſſet Magiſter Scripturæ, & ſocietatis publicanorum.*Et 4.in Verr. *In ſcriptura Siciliæ,pro Magiſtro eſt quidam L.Carpinatius.*

Magiſtros pro cuſtodibus accipi, Seruius in lib. 5. Æneid. notat. citátq; illud Terentij Phormio. Act. 1. Sc. 2. *me filius relinquunt quaſi Magiſtrum.*

Magiſter quoque *Pecoris*, vt idem in 7. Æneid. tradit, dicitur, *ad quem omnia pertinent animalia. Cicero. Nominat hominem, quem Magiſtrum pecoris eſſe dicebat.* qui Ciceronis locus habetur 7. in Verrem Oratio. vbi tamen vulgo *Nominat ſeruum*, legitur. At Varro *Pecoris Magiſtrum* appellat eum qui pecori præeſt, cùm ita ſcribit lib. 1. 2. de re ruſt. cap. 10. *Eſſe omnes ſub vno Magiſtro pecoris: eum eſſe, maiorem natu, potiùs quam alios, & potiorem, quàm reliquos.* Virgil. Eclog. 3. *Idem amor exitium eſt pecori, pecoríſque Magiſtro.* Ouidius lib. 4. Faſto. *Conſule, dic, pariter pecori, pecoríſque Magiſtris.* Sic & *Ouium Magiſtros*, dixit idem Virgilius Ecloga. 2. *Magiſtrum* quoque *Conuiuij*, Cicero in Catone, dicit, quem Sympoſiarcham Græci vocant.

Dictator olim *Magiſter Populi*, teſte Cicerone lib. 3. de Finib. dicebatur, vt ex Auguralium librorum auctoritate, Seneca lib. 16. Epiſt. comprobat, teſtimonium etiam illud adferens, quòd qui ab eo nominabatur, eíque iungebatur, *Magiſter Equitum* vocabatur. Varro lib. 4. de lingua Lat. *Magiſter Equitum dicebatur, quod ſumma poteſtas huius in Equites, & accenſos, vt eſt ſumma populi Dictator, à quo, id quoque, Magiſter populi eſt appellatus.* Pompon. in l. 2. D. de orig. iur. *Dictatoribus Magiſtri Equitum iungebantur, quomodo Regibus Tribuni celerum: quod officium fere tale erat, quale hodie, Præfectorum Prætorio.* Aurel. Arcad. in l. 1. D. de offic. præf. præt. *Cùm apud veteres Dictatoribus ad tempus ſumma poteſtas crederetur, & Magiſtros Equitum ſibi eligerent, qui adſociati participales curæ (militiæ gratia) ſecundam poſt eos poteſtatem gererent.*

Magiſter Admiſſionum, l. vn. qui à præbitio. Tiron. in Cod. Th.

Magiſter Æris, in l. vnic. C. de anno. & cap.

Magiſtri agentum in rebus, l. 3. de agent. in reb. *Magiſtri inter agentes*, §. ad iſtum, Epiſt. de Iuſtinia. Cod. confirm.

Magiſter Cenſus, l. 3. C. de teſtament. & l. 30. C. de donationib. *Vir Clariſſimus*, l. 32. C. eod. tit.

Magiſtri Cenſus, l. 30. & l. 36. C. de Epiſc. & Cler. l. 18. & l. 23. C. de teſtam. l. vlt. C. de iur. emphyt. apud quos profeſſiones edebantur, teſtamenta, cęteráque inſtrumenta publicabantur: non aliter quàm hodie apud Graphiarios inſinuationum, vt & Nouella 44. probat: quod in municipiis apud defenſores fiebat, idipſum teſtante Nouella 16. Vetus Gloſſar. Bibliothecæ Regiæ Μαγίστρος κένσου, ἄρχων τῆς ἀπογραφῆς.

Magiſtri Diſpoſitionum, l. 2. de prox. com. diſpoſit. in C. Th.

Magiſtri Epiſtolarũ, l. 14. de extraord. ſiue ſordid. mune. in C. Th. apud Spartianũ in Adriano. & Sidon. Apol. lib. 9. Epiſt. Hi legationes ciuitatum, conſultationes & preces tractabant. Erãt & *Magiſtri Epiſtolarum Græcarum*, qui, vt Mariani Notitia habet, eas Epiſtolas, quę Gręcè ſolebant emitti, aut ipſi dictabant, aut Latinè dictatas transferebant in Græcum ſermonem.

Magiſter Libellorum, in Inſcriptio. l. vn. D. de offic. præf. prætor. *Magiſtri Libellorum*, l. 14. de extraord. ſiue ſordid. numer. in C. Th.

Magiſtri Memoriæ, Epiſtolis, vel Libellis præerant, l. 12. C. de excuſ. muner. lib. 10. & apud Ammian. lib. 27. Treuellium Pollio. in Claudio, & D. Auguſtin. Epiſt. 55. Hi, vt eſt in Notitia, adnotationes omnes dictabant, & emittebant, ſed & precibus reſpondebant. Eumenius Rhetor, in Oratione pro ſcholis inſtaurandis, *Magiſtrum ſe ſacræ Memoriæ* fuiſſe, & trecenta ſeſtertia annua accepiſſe, ſcribit.

Magiſtri Militum, qui ϛρατηλάται in Nouellis, quorum crebra in nouiſſimi ſeculi conſtitutionibus fit mentio. Eminentiſſimíque, & Magnifici, Excelſi & Illuſtres appellantur, l. 8. C. de modo mult. l. 2. C. de offic. præf. prætor. lib. 2. ἔπειτα Αντώνιος ὁ τὴν περὶ τὴν αὐλὴν ἡγεμόνος τάξιν, ὃν καλοῦσι ῥωμαῖοι Μάγιστρον. Eos in locum Legatorum, qui ex Conſularibus ad exercitus mittebantur, ſubſtitutos, Veget. lib. 2. cap. 9. ſcribit.

Magiſter Militum, viri Inluſtres, l. 18. de decurionib. l. 81. de Tironib. in C. Th. Nou. Theod. & Valent. de ambitu & loc. *Eminentiſſimi*, dict. Nou. vn. Habebant autem *Magiſtri Militum* inter Militares viros, vel priuatum actorem, & reum militarem, etiam ciuilium quæſtionum audiendi facultatem, l. 6. C. de iuriſdict. omn. iud. *Ad Magiſtros Militum militaris perſona referenda*, l. 1. de exhib. & tranſmit. re. in C. Th.

Sanè *Magiſtri* iſti Militares, *Equitum* & *Peditum* erant l. 38. de decurionib. in Cod. Theod. *Magiſtri Equitum* fit mẽtio in l. de nupt. gent. l. 1. de bon. mil. l. vn. de præf. ſiue vrb. in C. Th.

Magiſtrorum verò *Equitum*, & *Peditum*. l. 7. de re milit. l. 5. de numer. act. & ſcrin. l. 2. de gladiatorib. l. 44. de curſu pub. in C. Th.

Magiſter

Magiſter Equitum ac *Peditum*, qui vir Inluſtris, l.30.de curſu publ.C.Th.

Magiſter Militiæ Equeſtris ac Pedeſtris, vir Inluſtris, l.44.de curſu publ.in C.Th.

Magiſter vtriuſque Militiæ, l.vn.de offic.iudic.milit.l.6.de domeſt.& protect.lib.12. de Veteran. *Vir Inluſtris*, l.24.de erogat.milit.ann.in C.Th.

Magiſter Militiæ per Orientem, l.36.de erogat.milit.anno. Atque ex his Magiſtris, vt ex Mariani Notitia liquet, quattuor erant *Præſentales*, ſiue *in Præſenti*. Duo in Oriente: totidem in Occidente. His adiuncti erant alij, Equitum & Peditum per Oriẽtem: Equitum & Peditum per Thracias: Equitum & Peditum per Illyricum: Equitum & Peditum per Gallias.

Magiſter Militum per Orientem, l.15.de num.act.& ſcrin.in C.Th.

Magiſter militum per Trachias, l.vn.de luſor.Danub. l.10.l.11.& l.12.de re milit.l.12.& l.34.de erog.milit.ann.l.17.de deſert.& occ.eor.l.9.de veteran.*Vir Inluſtris*, l.3.de com.rei milit. in Cod.Theod.qui eod.Cod.Planè quem Socrates lib.2.hiſtor.Eccleſiaſt. cap. 13. ϛρατηλάτην ἐπὶ τὰ θρᾴκια πεμπόμενον μέρη, narrat Caſſiodor.lib.4.Hiſtor.Tripart.cap.13.*Magiſtrum Militum* vertit.

Magiſter Militum Armeniæ, l.5.C.de offic.magiſt.milit.

Magiſter Officiorum, l.1.de quæſt.mag.offic.l.6. de prox.com.diſ.l.3.l.4.l.9.l.14.& aliis ſeq. de ag.in reb.l.6.de curioſ.l.49.de curſu publ.l.17. & l.18. de med. & prof. l. 3. l.4. & l. 5. de fabric.& aliàs ſæpe in Cod.Theod.

Magiſtri Officiorum, in Oriente vnus, in Occidente alter, l.2.& l.3.C.vbi ſenator, l.36.C.de appellat.l.2.§.ſin autem.C.de temporib.appell.l.2.C.de his qui per met.iud.apud Ammia. Marcellin.lib.20.D.Ambroſ.Epiſt.53.lib.7.& lib.2.Offic. cap. 22. Niceph.lib.8.Eccleſiaſt. Hiſtor.cap.10.& Caſſiodor.in inſcriptione Epiſt.33.lib.10.Variar.

Magiſtri Officiorum Comitatu principis, l.9.de curſ.publ.in C. Th. Sub horum diſpoſitione erant Fabricæ: Item Scrinia memoriæ, ſcilicet Libellorum, Epiſtolarum, & Diſpoſitionum: Scholæ item Scutariorum, Armaturarum, Gentilium, Seniorum, & Iuniorum, Agentium in rebus, & Deputatorum eiuſdem Scholæ: item Mẽſores, Lampadarij, Admiſſionales, & Cancellarij: Curioſi per omnes Prouincias. Denique ad eum curſus publici poteſtas ſpectabat, vt apparet ex l.9.C.de curſ.publ.lib.12.

Magiſterium, Officiorum, Ordinum Palatinorum, ductorum fuiſſe ait Zozimus. Formuláque Magiſteriæ dignitatis, quæ proponitur apud Caſſiodor. Epiſt.6. lib.6. Variar. Non ad alium quàm hunc Magiſtrum Officiorum, pertinet: eáque perſtringuntur, quæ eius muneri & officio incumbunt.

Magiſter Scrinij, apud Eutropium lib.8.& in Inſcriptione Epiſt.13.& 14. lib.6. Variar. *Magiſtri Scriniorum*, l.7.C.de diuerſ.reſcript.l.37.§.1. C. de appellationib. l.vn. qui à præbitio. tiron.in Cod.Theod.Rubr.& l.vn.de magiſt.ſcrin.in eod.Cod.Magiſtris autem ſcrinij suberant *Magiſtri memoriæ, Epiſtolarum, & Libellorum.*

Magiſter Scrinij Libellorum, §.ad iſtum in Epiſt.de Iuſtinia.Cod.confirm.Nouell. Valentinia.Tit.3.& apud Caſſiodor.lib.6.Variar.Hi cognitiones & preces tractabant.

Magiſter rei priuatæ, l.5.C.vbi de cauſa ſtat.l.2.de iure fiſci, in C.Th.

Magiſtri Veſtium, l.gen.C.de murilegul.lib.11. Denique Magiſtros, ſuo tempore, Conſtantinopoli fuiſſe viginti quatuor, Luitprandus, lib.6.cap.5.ſcribit.

MAGISTERIA, l.2.de quæſtor.magiſt.offic.in Cod.Th. Pro Magiſterij honore, ſeu Dignitate, vel Magiſteria Poteſtate.

Magiſteria Dignitas, apud Caſſiodor.in inſcriptione Epiſt.6.lib.6.Variar. *Poteſtas*, l.6. C. de iuriſdict.omn.iud.l.vlt.C.vbi de curiali vel cohort.l.3.C.vbi ſenator.l.33.C.de appellationib.l.vlt.C.de fide inſtrum.l.vlt.C.de offic.milit.iud.l.1.de luſor.Danub.in C. Th. *Militum Poteſtas*, l.16.de metat.in Cod.Th. Suidas, Μαγιστερίαν ἀρχὴν vocat.

Magiſterium Militare, l.26.C.de procuratorib.*Magiſteriæ Poteſtates*, Nou.Theod. & Valent. vn.de ambitu.& loc.limit.

Magiſterium Admiſſionum, l.12.Tit.2.lib.6.in C.Theod.*Militare*, l. 25. C. de procuratorib. l.vn.de præfect.ſac.cub.in Cod.Theod.*Equitum Peditúmque*, l.2.de præfect. prætor.ſiue vrbi in eod.Cod.Th.

Magiſterij Dignitas Caſſiodor.Epiſt.12.lib.3.Variar.*Honor*, idem, Epiſt.13.lib.1.Variar.*Magiſteria* apud Cicer.de Senectute.*Magiſteria municipalia*, apud Sueton.in Octauio, cap. 3. *Magiſteria palatij*, in Oratio.Eumenij pro ſcholis inſtaurandis. Feſtus, *Magiſteria dicuntur, in omnibus rebus quæ magis ceteris poſſunt, vt Magiſterium Equitum.*

MAGNVS *Antoninus*, vide S.lib.1.*Auunculus magnus eſt Auiæ frater, Patruus magnus, eſt Frater*

Aui, Amita MAGNA, *eſt Aui Soror*, l.1.§.quarto,& l.vlt.§.quarto, D.de gradib.& adfinib.

Socer Magnus dicitur vxoris meæ Auus. Vxori quoque *meæ, Auus meus, Socer Magnus, eſt Socrus Magna, eſt, Auia mea vxori meæ*, l.4.§.gradus, D.de gradib.& adfinib. Feſtus, *Magnum Socerum appellat vir, vxoris ſuæ Auum.* MAGNAM *Socrum, vir vxoris ſuæ Auiam appellat.*

Magna Amita & Matertera, l.17.§.vlt.D.de adminiſtr.& peric.

Magna captio, l.43.D.ad L.Aquil.

Magna cauſa, l.10.D.de minorib. *Ex Magna & idonea cauſa*, l.3.D.de re iudic.

Magna negligentia, l.226.D.de verb.ſignif.l.1.§.1.D.de obligat.& act.

Magna pars patrimonij, l.5.D.de munerib.& honorib.

Magna poſſeſſio, l.5.§.idem prætor, D.de reb.cor.

Magna vi cogente, l.49.§.vlt.D.ad L.Aquil.

Non Magna machinatio, l.14.D.de dolo. *Magna verecundia*, l.91.D.de furtis.

Magni pretij eſſe, l.14.D.de furtis. *Magno pretio redimi ſeruus*, l.22.§.eius, D.de L. Cornel. de fal. *Magni facere*, l.4.D.de offic.proconſul.

Tam Magnam rem, l.6.& D.de pœnis. *Nec enim Magnum damnum eſt*, l.21.D.de iudiciis.

MAGNITVDO *æris alieni*, l.36.D.de bon.libert. *Impendiorum*, l.15. D. de impenſ. in res dot. *Patrimoniorum*, l.17.D.de excuſationib. *Pecuniæ*, l.30. D.de legat.2. *Rei, quam actor reſtituendam eſſe petit*, l.234.§.1.D.de verb.ſignif.

Magnitudo Aquarum, l.23. D. de diuerſ.reg. *Fluminis*, l.1. §.1. D. ſi quis caution. l.17.§.via, D.de.aq.& aq.pl. *Tempeſtatis*, l.3.§.apud, D.eod.tit.

Magnitudo Doliorum, l.3.§.vlt.D.de tritic. vino. *Loci*, l.60.D.de verb.ſign. *Operis*, l.14.D.de dam.infect. *Ponderis*, l.1.§.ſi iuſſerim, D.de adquir.poſſeſſ.

Magnitudo facinorum, l.5.C.de malefic.& math.

Magnitudo vulneris, l.8.D.de iniuriis.

MAGNIFICORVM *titulus tribuitur Præfectis prætorio, Magiſtris Militum, Magiſtris Officiorum, Magiſtris inter agentes, Quæſtoribus, Comitibus domeſticorum*, l.16.C.de teſtam.milit. l.vlt.C. vbi Senator. l.33.C.de appellationib. l.8.C.de modo mult. l.6.& l.vlt.C.de aduoc. diuerſ. iudicior. §.ad iſtum, Epiſt.de Iuſtin.Cod.confirm.& in Epiſt. Inſtitut. §. cúmque. Ita *Magnificos viros*, & *Iudices* interpretabimur in l.32.§.ſanè, l.54.D.de appellationib.

Magnificentiam, Cicer.lib.2.de Inuentio.definit, *rerum magnarum, & excelſarum, cum animi ampla quadam & ſplendida propoſitione, agitationem, atque demonſtrationem.*

MAIESTAS, ait Feſtus, *à Magnitudine dicta*, quam ex iuſtis Honoris & Reuerentiæ nuptiis procreatam, nec vllo vmquam tẽpore paruam, ſed ſtatim atque in lucem edita fuit, magnã extitiſſe, Ouidius eleganter, lib.6.Faſtor.fingit atque fabulatur.

Maieſtas non *Dei* modo dicitur, l.32.§.ſacerdotio, D.de recept. qui arbitr. ſed & *Populi Romani*, l.7.§.1.D.de captiuis.

Maieſtas, ait Cicer.in Partitionib. *eſt Magnitudo quædam Populi Ro.in eius poteſtate, ac iure retinendo.* Idem pro Cornelio, *maieſtatem in Imperio eſſe* dixit, *atque omni populi Romani dignitate*, vt & Quintil.refert, lib.7.cap.4. Idem Cic.lib.2.de Orato *Si Maieſtas, eſt amplitudo ac dignitas ciuitatis, is eam minuit qui exercitum hoſtibus Populi Ro.tradidit.* Polyb.in Eclogis περὶ πρεσβειῶν, cap. 28. *Maieſtatem Populi Romani*, δυναστείαν δήμου τῶν ῥωμαίων, vertit. Cicer.lib.2.de Inuent. *Maieſtatem minuere*, definit, *de dignitate, aut amplitudine, aut poteſtate Populi, aut eorum quibus Populus poteſtatem dedit, aliquid derogare.* Idem, ſiue quis alius auctor Rhetoricor.ad Heren. lib.2. *Maieſtatem is minuit, qui ea tollit ex quibus rebus ciuitatis amplitudo conſtat: quæ ſunt ea? quæ capiunt Suffragia Populi, & Magiſtratus conſilia.* Et mox. *Maieſtatem is minuit, qui amplitudinem ciuitatis detrimento adficit.*

Maieſtatis Crimen illud eſt, quod aduerſus Populum Romanum, vel aduerſus ſecuritatem eius committitur: quo tenetur is cuius opera, &c. l.1.D.ad L.Iul.maieſt. Lentulus Epiſt.15. lib.13. Famil.quærens ſe à Rodiis, contra fœdus, vrbe, portu, ſtatione, cõmeatu, aqua prohibitos milites ſuos, & ſeipſum vix cum ſingulis nauigiolis receptum, *quam indignitatem, ait, diminutionémq; Maieſtatis, non ſolùm iuris noſtri, ſed etiam Imperij, Populíque Romani, idcirco tulimus.* Quintil.lib.4. cap.4. *Maieſtatem minuit Caius Cornelius: nam Codicem Tribuni Plebis ipſe pro concione legit.* Idem lib.5. cap. 10. *Iniuriam feciſti, ſed quia Magiſtratui, Maieſtatis actio eſt.*

Lex Iulia Maieſtatis, in eos qui contra Imperatorem, vel Rempublicam, aliquid moliti ſunt, ſuum vigorem extendit, §.publica, Inſtit.de public.iudic.

Maieſtatis crimen, quod ad ſalutem principis pertinet, l.1.C.de quæſtionib. Olim autem, vt Tacit. lib.1.

lib.1.ſcribit,in iudicium Maieſtatis hæc tantùm crimina veniebant, ſi quis proditione exercitum,aut plebem ſeditionibus,denique malè geſta re publica, Maieſtatem populi Romani minuiſſet: Facta arguebantur,dicta impunè erant, quæ poſtea etiam in iudicium vocari cœpêre.

Maieſtas Imperatoria, l.1.de theſauris,C.lib.10.& in proœmio Inſtit.

Maieſtas Regia,l.1.C. vt nemo priuatus.

Maieſtas publica, l.3.D.ad leg.Iul.maieſt.

Maieſtatis accuſare, l.14.§.ſi libertus, D.de bon.libert.

Maieſtatis cauſa damnati, l.1.D.de cadauerib.punit.

Maieſtatis crimen contrahere,&,*committere*,l.5.D.ad L.Iul.maieſtat.*Inferri*,l.2.C. de reb.cred.

Maieſtatis crimine accuſari,l.10.D.ad L.Iul.maieſt.*Qui Maieſtatis crimine damnati ſunt*,l.9.D.ad L.Iul.maieſt.

Maieſtatis iudicium,l.20.D.de accuſationib.

Maieſtatis Reus,l.22.D.de iure fiſci. l.vlt.D.ad L.Iul.maieſt.Paul. lib.5. Sentent.Tit.29. *Legis Iuliæ Maieſtatis Reus*, l.vlt.D.ad L.Iul.maieſt.

Marcus Seneca Controuerſia 2. lib.2. *Priuatus poteſt accuſari Maieſtatis læſæ ſi quid fecit quo populi Ro.Maieſtatem læderet.* Et mox, *Is lædit populi Ro.Maieſtatem, qui aliquid publico nomine facit.* Idem Declamat.2.lib.9.*Maieſtatis læſæ ſit actio.*

Læſæ Maieſtatis quæſtiones,l.8.D.eod.tit.*Maieſtatis*, porrò læſæ crimen ἀσεβείας δίκας vocat Dion,lib.57.

Maieſtas Prætoris, l.9 D.de iuriſdictio.l.23.D.de iniuriis. *Vbicumque Prætor, ſalua Maieſtate imperij ſui*,&c.l.11.D.iuſtit.& iu.

MAIOR *vel æqualis*, l.13.D.de iuriſdict. *Maior Iudex*,l.1.§.ſi quis, D. de appellationib. *Maior, vel Minor index*,l.34.C.de appellationib. *Maiores Iudices*, l.32.§.de liberali, D.de recept.qui arbitr.

Maior Magiſtratus & Minor, l.14.§.gerendorum,D.de munerib. *Maiores Magiſtratus* qui, docui ſ. Feſtus, *Maior Magiſtratus Conſul dicitur. Maiorẽ Conſulem L. Cæſar putat dici, vel eum, penes quem faſces ſint: vel eum, qui prior factus ſit: Prætorem autem Maiorem, vrbanum: Minores, ceteros.*

Maior Minori oppoſitus, intelligitur,qui viginti quinque annos impleuit, l.3. §.vlt. & l.24. D.de minorib.& qui eius ætatis ſunt, *Maioris* ætatis eſſe dicuntur, l.23. D.eod.tit. Sic *Maior etu*, l.49.§.vlt.D.de minorib. l.6.C.de his quæ vt indign.l.11.C.de ſolutionib. l.3. C. quib. non obiicitur. *Maior quàm viginti quinque annis*,l.14.D.de bon.libert.*Maior ſeptuaginta annis nõ eſt qui annum agit ſeptuageſimum*,l.3.D.de iure immunit. quemadmodum cõtrà, *Minor* 20. annis non eſt,qui diem primum viceſimi anni agit, l.1.D.de manumiſſionib.

Auunculus Maior, is eſt Proauiæ Frater, Patris, vel Matris Auunculus Magnus. Patruus Maior, eſt Proaui Frater, Patris, vel Matris, Patruus magnus. Amita Maior, ea eſt Proaui Soror, Patris, vel Matris Amita magna. Matertera Maior, hæc eſt Soror Proauiæ Patris, vel matris Matertera magna,l.1.§.quinto, & l.10.§.quinto,D.de gradib. & adfinib. Feſtus, *Maior Patruus, eſt Auiæ patruus. Maior Amita, Aui, & Auiæ Amita. Maior Auunculus, Aui & Auiæ Auunculus. Maior Socer, vxoris meæ Proauus. Maior Socrus, vxoris meæ Proauia. Patruus Maior*, l. 93.D.de legat.3.

Maior Filius & Frater,l.21.§.vlt.D.de annuis legat.*Maior natu Filia*,l.77.§.pater pluribus,D. de legat.2.

Maior Pars Arbitrorum,l.17.§.principaliter,& l.27.§.ſi plures,D.de recep.qui arbitr.Porrò ſi in tres fuerit cõpromiſſum, ſufficit duorum cõſenſus, ſi præſens ſit & tertius:eo enim modo inuenitur *Maior pars, cuius arbitrio ſtetur*,l.17.§.vlt.D.de recep.qui arbit. *Quod de Maioris partis ſententia placuerit*, l.32.§.cùm plures, D.eod.tit.*Maior pars Iudicum*,puta,duo ex tribus,præſente tertio,licet diſſentiente,l.18.D.de recept.qui arbitr.l.39.D.de re iudic. Eóque modo in eius Legis interpretatione, quæ *quod Maior pars Iudicum ſtatuerit, id reum pati* iubet.Quintil. Declamat.365.*Maiorem partem*,interpretatur, in qua plures idem ſentiunt, eandem *pœnam pronuntiant, in eadem* verba iurant. Ita quoque ea legis verba,quæ à Cælio lib. 8. Epiſtolarum referuntur,accipe.

Maior pars Tribunorum,Vlpian.Tit.11. Regular.*Quod Maior pars curiæ effecit pro eo habetur ac ſi omnes egerint*, l.19. D.ad municipal.*Refertur ad vniuerſos, quod publicè fit per Maiorem partem*,l.160. §.1.D.de diuerſ.regul.

A Maiore parte ordinis,conſtitutum dicitur,quod conſtitutum eſt cùm duæ partes adeſſent, ſeu, duabus partibus adhibitis,l.45.C.de decurionib. coniuncta l.3.D.de decret.ab ord.fac, & l.3.D.quod cuiuſcum.vniuerſit.Et ita, *Maiorem partem decurionum* accipe in l.19. D. de tu-

torib.& curat.dat.Symmachus Epiſt.27.lib.4. *Facit lex Curiæ noſtræ, vt Maioris apud me numeri antiſtet auctoritas.* in Senatu enim, *Maiorem ſententiam* viciſſe, idem indicat Epiſt.36. lib.2. his verbis, *Ipſa verba ad te miſi, bonis probata, ſed numero fortaſſe vincenda, licet decretis Pontificum non ſit eadem forma, quæ Curiæ eſt.* In diſceſſionibus quoque hãc Formulam vſurpatam, *Hæc pars Maior eſſe videtur*, aliàs ex Seneca docuimus. Liuius lib.29. *quæ pars Maior erit, eius ſtabitur conſilio.*

Maior pars creditorum, in ſpecie l.9. in fi. D. de pact. pro modo & cumulo debiti, non pro numero perſonarum accipitur, l.8. D.de pactis. Quòd ſi æquales ſint in cumulo debiti, tunc plurium creditorum numerus præferēdus eſt: in quo ineundo, plures eiuſdem pecuniæ reos ſtipulādi pro vno cōputamus, l.8.l.9.D.eod.tit. Ita *Maiorem partem* accipi nihil vetat, in l.15. D.de reb.auctorib.iudic.l.2.D.de curatore bonis dando, & l.vlt.C.qui bon. ced poſſ. Eodē autem modo & in depoſiti repetitione, *Maiorem partem heredum*, non ex numero perſonarum, ſed ex magnitudine portionum hereditariarum, intelligimus, l.14.D.depoſiti.

Maior pars Tutorum, l.19.§.1.D.de teſtam.tutel. l.3.§.vlt.& l.39.D.de adminiſtr.& peric. l.3. D.de poſtulan.§.1.Inſtit.de ſatiſd.tut.

Maiore ex parte heres, l.4.& l.5.§.vlt.D.famil.erciſc.

Maior pars hereditatis, l.58.D.mandati, l.50.& l.52.§.1.D.de iudiciis.

Maior pars patrimonij, l.25.& l.52.§.ſed & ſi proponas, D.eod.tit.

Maior animaduerſio, l.2.D.de offic.proconſul.

Maior aſperitas dominorum, l.1.D.de his qui ſui. *Maiore caſu res perierit*, l.1.D.de obligat.& act. *Maiores caſus*, §.at is qui, Inſtit.quib.mod.re contrahit.oblig.

Maioris cauſæ occupatio, l.53.§.1. D.de re iudic. *Per minorem cauſam Maiori cognitioni præiudicium fieri non oportet. Maior enim quæſtio, minorem cauſam ad ſe trahit*, l.54.D.de iudiciis.

Minorem pecuniam te accepiſſe, & *Maiorem cautionem interpoſuiſſe*, l.2. C. de non numer. pecun. *Maior Curia & Minor*, l.36.C.de decurionib.lib.10.

Maiores Honores, l.2.C.quemadm.ciuil. *Maiores Honores*, & *Minores*, opponuntur, l.7.§.poteſt, D.de interdict.& relegat.

Maior Aqua, l.1.§.hæc autem, D.de aqua & aqu.pluu.

Maior Domus, l.38.§.Iulius, D.de legat.3. *Maiores Domus*, l.38.§.1.D.de dam.infec. *Maior Hereditas*, l.41.§.1.D.de euictionib.

Maior Iniuria, l.7.§.vlt.D.de iniur. *Maior Modius olei*, l.26.§.1.D.de condict.indeb. *Maior numerus capitum*, l.2.D.de rei vindicat.

Maior quæſtio eſt, l.32.D.de furtis.

Maior Res, vel ſumma, l.4.D.de in integ.reſt.

Maiore re ſua diſtringi, l.20.D.de procurator. *De re Maiore apud Magiſtratus Municipales agetur*, l.28.D.ad municipal.

Maioris rei impetus, l.2.D.quod met.cau.& apud Paul.lib.1.Sentent.Tit.8. *Vis Maior*, vide ī. lib.vlt. *Maiores ſummæ, & Minores*, l.45.§.fiſcalibus, D.de iure fiſci.

Maiores Vſuræ, l.89.§.1.D.de ſolutionib. *Maiores Vſuræ*, & contrà, *minores*, l.9.§.vlt.D.de vſuris.l.9.C.eod.tit. *Maius auditorium*, l.54.§.vlt.D.de re iudic. *Maius facinus admittere*, l.3.§.ſi quis dolo, D.de tab.exhib.

Maiora delicta, l.5.D.de pœnis. *Maius negotium*, Sueton.in Claudio, cap.22. *Maiores pretores*, l.26.§.ſi centum, D.de condict.indeb.l.3.C.comm.diuid. *Maiora Animalia*, l.1.D.de Abigeis.

Maior Centenario, in Lege Papia, dicebatur Libertus, qui ſupra ſeſtertium cētum milliū, rem ſeu patrimonium reliquerat, l.16.§.1.D.de iure patronat. coniūcto, §.poſtea, Inſtit.de ſucceſſio.libertor.

Maiores Iudæorum & Patriarchæ, l.1.de Iudæis, in C.Th.

MAIORES dici ſuperiores ſupra Tritauum, ait Vlpian.l.4.§.parentem, D.de in ius voc. *Parentes vſque ad Tritauum, apud Romanos, proprio vocabulo nominātur: Vlteriores, qui non habent ſpeciale nomen, Maiores appellantur*, l.vlt.§.parentes, D.de gradib. & adfinib. Seruius in 8. Æneid. ad verſum, *Lætique Minores: Minores*, ait, *non dicimus, niſi quotiens deficit graduum nomen, vt, Filius, Nepos, Pronepos, Abnepos, Trinepos. Vbi iſti gradus defecerūt, meritò iam dicimus Minores. Sic, poſt Patris, Proaui, Abaui, Atauiq; vocabulum Maiores.* Idē Seruius in lib.1. Æneid.ad hæc verba, *Nunc fama minores. Maiores*, ait, *& Minores, quoties ex genere dicimus, numeri ſunt tantùm pluralis.* Ita, *Maioribus* plerumque *Poſteri* opponuntur. Plinius Panegyr. *Cùm D.Nerua ſanxiſſet, vt paternis bonis neceſſitate viceſimiæ ſoluerentur, congruens erat, eamdem immunitatem Parentes in Liberorum bonis habere. Cur enim Poſteris amplior honor, quàm Maioribus haberetur?* Vincentius Lyrinenſis, lib. aduerſus

prophan.

prophan.nouat.*non ſua Poſteris tradere,ſed à Maioribus accepta ſeruare.* Atque hæc eſt vocis huius proprietas:quàm tamen non vſque adeò ſtrictè rigidéq; ſeruamus. Nam ex Aſcendentibus, ſupra Patrem & Auum,quoſlibet,à quibus genus gentémque ducimus, *Maiores* vulgò appellamus,vt in l.3.D.de interdict.& relegat. *Non enim hæc Patrem, ſed Maiores eius eis dediſſe.* Sic & alibi,*quod Maiorum eius res fuiſſet*,l.35.D.de minorib. *Maiorum ſepulcra*,l.36.D.de bon.libert.

Quinimmo & *Maiores* dicimus eos qui aliquot ante nos ſeculis in Repub.vixerũt,licet nullo nobis ſanguinis vinculo deuinctos. *Maiores noſtri penè eundem honorem Senibus, quem Magiſtratibus,tribuebant*,l.3.in prĩnc.D.de iure im munit. *Maiores noſtri inter Virum & Vxorem donationes prohibuerunt*,l.3.D.de dona.int.vir. *Maiores noſtri in omni ſupplicio ſeuerius ſeruos,quã integræ famæ homines punierunt*,l.28.§.vlt. D.de pœnis. *Minimè Maiores lugendum putauerunt*, &c.l.35.D.de relig. *Contra inſtitutum à Maioribus libertatis fauorem*, l.12.§.manumittendo, D. de captiuis. *Non omniũ quæ à Maioribus conſtituta ſunt ratio reddi poteſt*,l.20.D.de legib.Cic.de Haruſp.reſp. *Habeo auctores ac Magiſtros colendarum religionum Maiores noſtros : quorum mihi tanta fuiſſe ſapientia videtur, vt ſatis ſupérque prudentes ſint, qui illorum prudentiã,non dicam adſequi, ſed quanta fuerit, perſpicere poſſint.* Idem Philipp.9. *Hi enim Maiores noſtri qui ob Rempub.mortem obierant,pro breui vita diuturnam memoriam reddiderunt.* & ibidem. *Sic interpretor cenſuiſſe Maiores noſtros,vt cauſam mortis cenſuerint,non genus, eſſe quærendam.* Idem lib.3.de Offic. *Nullum vinculum ad adſtringendam fidem iureiurando Maiores artius eſſe voluerunt.* Et aliàs eodem lib. *Præclarum à Maioribus accepimus morem rogandi iudicis* &c. Valer.Max.lib.1.cap.1. *Maiores noſtri ſtatas ſolemnéſque ceremonias explicari voluerunt.* Idem lib.2.cap.8. *Conuiuium etiam ſollemne Maiores inſtituerunt.* Apud Liuium lib. 34. Cato, *Maiores noſtri nullam ne priuatam quidem rem,agere feminas, ſine auctore voluerunt.* & ibid. *Hunc mundum muliebrem appellarũt Maiores noſtri.* Frontin. lib.2. de Aquæductib. *Maiores noſtri admirabili æquitate, ne ea quidem eripuerunt priuatis,quæ ad modum publicum pertinebant.* Seneca lib. 1.de Benefic.cap.10. *Hoc Maiores noſtri queſti ſunt, hoc nos querimur, hoc Poſteri noſtri querentur, euerſos eſſe mores,regnare nequitiam.* Idem Seneca lib.3.de Benefic.cap.6. *Noſtri Maiores, Maximi illi viri, ab hoſtibus tantùm res repetierunt.* Plinius Panegyrico, *Benè ac ſapienter Maiores inſtituerunt,vt rerum agendarum,ita dicendi initium à precationibus capere.* Symmach.Epiſt.20. lib 5. *Graue enim Maioribus viſum eſt.* &c. *Saluo more Maiorum*,l.11. D.de iuſtit.& iuſt. *More Maiorum ita comparatum eſt*,&c.l.5.D.de iuriſdiction. *More Maiorum iuriſdictionem transferri*, l. 1.§. vlt. D.de eius cui mand.Cicer.de L.Agrar.in Rullum, *Eſt hoc in more poſitum inſtitutóque Maiorum.* Idem pro domo ſua. *Si mecum ageretur more inſtitutóque Maiorum.* Et lib.1. Offic. *In quo tantopere apud noſtros iuſtitia culta eſt,vt ij,qui ciuitates,aut nationes,deuictas bello,in fidem recepiſſent, earum patroni eſſent more Maiorum.* Idem lib. 8. ad Atticum, *Ipſi Conſules quibus more Maiorum conceſſum eſt, vel omnes adire prouincias.* Et lib.4. in Verrem. *Cùm mos à Maioribus traditus ſit, vt monumenta Maiorum ſuorum ita quiſque defendat.* Et pro Sexto Roſcio Amerino. *More Maiorum comparatum eſt,vt in minimis rebus homines ampliſſimi de ſua re teſtimonium non dicãt.* Et aliàs ead. Oratio. *Quem contra morem Maiorum,minorem annis 60.de Ponte in Tiberim deiecerit.* Ac deniq; pro Cluent. *Acta eſt cauſa More Maiorum, ſine vi, ſine metu, ſine periculo.* *More Maiorum puniri*,l.9.D.de L. Pomp. de parric.Sueton.in Nerone cap. 49. *Se hoſtem à ſenatu iudicatum, & quæri vt puniatur more Maiorum. Interrogauitque quale eſſet id genus pœnæ. Et cùm comperiſſet, nudi hominis ceruicem inſeri furcæ, corpus virgis ad necẽ cædi.* *Maiore parte anni*,l.25.§.vlt.D.de inſtr.vel inſt. *Maiore parte anni poſſediſſe quis intelligitur,etiamſi duobus mẽſibus poſſederit : ſi modo aduerſarius ei,aut paucioribus diebus, aut nullis poſſederit*, l.156.D.de verb.oblig. Quod pertinet ad hæc interdicti Vtrubi verba, *Vtrubi hic homo quo de agitur, Maiore parte huiuſce anni fuit.* in hoc enim interdicto *potior eſt*, *quo Maiore parte anni retrorſum numerati,nec vi nec clàm,nec precario,poſſedit*,vt ait Paulus lib.5.Sẽt.Tit.6. *Maior pars cuiuſque diei eſt horarum ſeptem primarum,non ſupremarum*,l.2.§.vlt.D.de verb.ſignif.

Maiorinam *pecuniam, ſeparato argento ab ære, purgare*, Facinus ſtatuit Imp. Conſtantius, l.6. de falſa mon.in C.Th. *Maiorinas* quoque *pecunias*, in vetitis numerat l. 1.ſi quis pecun. conflauer.eod.C. *Maioris* vtique *pecuniæ figurationem* prohibent Impp.in l.vlt.eod.tit.

Maivma genus indecori ſpectaculi fuit,l.1.C.de maiuma,l.2.eod.tit.in C.Th.quod à Suida ita deſcribitur, μαϊουμᾶς ἐγένετο ἐν τῇ ῥώμῃ, κατὰ τὸν μάϊον μῆνα, ἡνίκα προσήλιοι καταλαμβάνοντες πόλιν, ἡνίκα λεγομένην ὀστίας, οἱ τὰ πρῶτα τῆς πόλεως τελοῦντες ἡδυπαθεῖν ἤρχοντο ἐν ταῖς θαλαττίοις ὕδασιν, ἀλλήλους ἐμβάλλοντες. ὅθεν καὶ μαϊουμᾶς ὁ τῆς τοιαύτης ἑορτῆς χρόνος ὠνομάζετο.

Mala pro gena & maxilla, *qui curauit vt cui Mala pugno percuteretur*, l.11.in princ. D.de iniuriis.Paulus in Lege Dei,Tit.2. *Quòd Auli Agerij Mala pugno percuſſa eſt.* *Malam* autem à *maxilla* fuga ſyllabæ, quàm conſuetudo elegans Latini ſermonis ſummouit,dictã,auctor eſt Cic.in Oratore.Plin.lib.11.cap.37. *Infra oculos Malæ,homini tantùm,quas priſci Genas vocabant.*

MALABATHRVM, quod inter ſpecies ad vectigal pertinentes numeratur, in l. vlt. §. ſpecies, D. de publicanis, Dioſcorides lib. 1. cap. 11. folium eſſe ſui generis ſcribit, quod Indicæ gignunt paludes, lentis paluſtris modo, innatans aquis, ſine radice: quod collectum ſtatim lino tranſſuebatur, & ſiccatum recondebatur. Plin. lib. 12. cap. 26. *Dat & Malabathrum Syria, arborem folio conuoluto, arido colore, ex quo exprimitur Oleum ad Vnguenta. Fertilior eſt eiuſdem Ægyptus: Laudatius tamen ex India venit: in paludibus ibi naſci tradunt, lentis modo: odoratius croco, nigricans, ſcrabrúmque, quodam ſalis guſtu.* Meminit etiam Malabathri idem auctor lib. 14. cap. 16. & lib. 23. cap. 4. Horatius quoque, *tinctos Aſſyrio Malabathro capillos*, dixit in Odis. Inde *Malabathrati*, qui Malabathrino Oleo delibuti ſunt, apud Sidon. Apollin. lib. 8. Epiſt. ad Leonem.

MALEDICERE. *Si legatarius palam & apertè teſtatori Maledixerit*, l. 9. D. de his quæ vt indign.

Si MALEDICTVM *ſit ſeruo leuiter*, l. 15. §. prætor, D. de iniuriis. Porrò aliud eſſe, *Maledicere*, *aliud*, *Accuſare*, Cic. pro M. Cœlio, tradit: additque, *Accuſatio crimen deſiderat, rem vt definiat, hominem vt notet, argumento probet, teſte confirmet. Maledictio autem nihil habet propoſiti præter contumeliam: quæ ſi petulantius iactatur, Conuicium, ſi facetius, Vrbanitas nominatur.*

Maledictum, vt Vlpia. indicat, eſt, *infamandi cauſa dictum*: quod tum demum in Conuicium tranſit, cum in cœtu & cùm vociferatione dictum eſt, l. 15. §. ex his apparet, D. de iniuriis.

Cum Maledicto inſtitui, l. 48. §. 1. D. de hæred. inſtit.

MALEFICI. *qui Patrem & Matrem, Maleficos appellauerit*, l. 1. D. de obſequ. parent. *Maleficorum* autem nomen iam inde à Conſtantini tẽporibus, ob facinorũ magnitudinem, illis à vulgo impoſitum, qui Magicis artibus, exitium, perniciémve, hominibus inferrent, apparet ex l. 5. C. de malefic. & mathemat. Hinc Impp. in l. 7. eodem Tit. *ſi quis*, aiũt, *Magus aut Magicis carminibus*, (in Cod. Theodoſ. eſt *contaminibus*, l. 6. eod. tit.) *adſuetus, qui Maleficus, vulgi conſuetudine nuncupatur.* Lactantius lib. 2. Diuinar. inſtitut. cap. 17. de dæmonibus agens, *Vt eos*, ait, *Magi*, & *ij quos Maleficos vulgus appellat, cùm artes ſuas execrabiles exercent, veris ſuis nominibus cient.* Sanè quos ſeptuaginta interpretes φαρμάκυς, Exod. 22. & Daniëlis 2. appellant, hos vetus Bibliorum interpres *Maleficos* vertit. B. Hieronymus in Daniëlis cap. 2. *Maleficos*, ait eſſe, *qui ſanguine vtuntur, & victimis, & ſæpe corpora contingunt mortuorum*: quæ poſtrema verba inde tranſcripſit Iſidor. lib. 8. Origin. cap. 9. D. Auguſt. lib. 10. de Ciuit. Dei cap. 9. *Qui quaſi conantur iſta diſcernere, & illicitis artibus deditos, alios damnabiles, quos & Maleficos vulgus appellat: hos enim ad Goëtiam pertinere dicunt: alios autem laudabiles videri volunt, quibus Theurgiam deputant cùm ſint vtique ritibus fallacibus dæmonum obſtricti ſub nominibus angelorum.* Vide Gratian. in Can. nec mirum, 26. quæſt. 5. *in mortuos veneficus, ſiue Maleficus*, l. 3. de indulgẽt. crimin. in C. Th. *Veneficus, Maleficus*, l. 8. eod. tit. *Vel Maleficum vel Veneficum*, l. 1. quor. appellation. non recip. eod. C. quorum vtrumque Impp. Gratian. Valentin. & Theod. hoc verborum ambitu deſignãt in l. 6. de indulgent. crimin. in Cod. Th. *qui noxiis quæſita graminibus, & diris immurmurata ſecretis, mentis & corporis venena compoſuit.* Et ita quoque *Maleficos* accipe in l. 7. quor. appellatio non recip. in C. Th. & in Edicto Athalarici regis, quod extat apud Caſſiodor. lib. 9. Epiſt. 18. Idem Epiſt. 53. lib. 3. Variar. *Frequentia palmarum cum diei faciebat Maleficum. Neceſſe eſt enim ad peruerſitatem Magicam referri, quando victoria equorum meritis non poteſt applicari.*

MALEFICIVM, delictum, flagitiũ crimen, l. 52. §. vlt. & l. 54. D. pro ſocio, l. 5. §. heres quoque, D. de oblig. & act. *Maleficij*, id eſt, partus ſubiecti, *particeps*, l. 2. D. de Carbon. edic.

Qui Maleficium admiſit, l. 55. D. pro ſocio. *Si Maleficij ſocietas coita ſit*, l. 57. D. pro ſocio. *Nec vlla ſocietas Maleficiorum*, &c. l. 1. §. planè, D. de tut. & rat. *Quæ vis à Maleficio non abeſſet*, l. 20. D. de obligat. & action. *Maleficiorum fideiuſſorem accipi non poſſe*, l. 70. §. vlt. D. de fideiuſſorib. *Diuerſa ſunt Maleficia furis, & eius qui deteriorem ſeruum facit*, l. 11. §. quamuis, D. de ſeruo corrup.

Maleficia ſeruorũ, l. 1. D. ſi famil. furt. fec. dic. *Si pro Maleficiis ſuis ſeruos coërcuit, vel vinxit*, l. 24. §. vlt. D. de pigner. act. *Pœnas ob Maleficia ſolui magna ratio ſuadet*, l. 70. §. vlt. D. de fideiuſſorib.

Maleficia impunita eſſe non oportet, l. 51. §. vlt. D. ad L. Aquil. *Ne impunita ſint Maleficia*, l. 18. §. 1. D. de iudiciis. *Obligatio vel ex contractu, vel ex Maleficio*, Inſtit. de actio. *Si res non ex Maleficio veniat ſed ex contractu*, l. 18. §. vnde, D. de iudiciis. *Ex Maleficio obligari, & quaſi ex Maleficio teneri*, l. 5. §. tutelæ. §. heres, §. ſi iudex, §. is quoque, & §. vlt. D. de obligat. & act. & Inſtit. de obligat. quæ quaſi ex delicto.

Maleficiorum labe pollutus, l. vlt. C. de malefic. & mathemat. id eſt, Magicarum, aliarúmque eiuſmodi illicitarum artiũ. Eodemq; modo *Maleficij crimen* accipio in l. 1. quor. appellation. non recip. in C. Th. & *Maleficiorum*, l. 4. de indulg. crimin. eod. C. Et ita, *Haruſpicinam, nullum cum Maleficiorum cauſis habere conſortium*, cenſent Impp. in l. 9. de malefi. & mathem. in C. Th. cuius conſtitutionis, quæ Valentinianum, Valentem, & Gratianum auctores habet, verba

ſummè notanda, obiter admoneo. Ea ita habent. *Neque haruſpicinam, aut aliquam conceſſam à maioribus religionem, genus arbitror eſſe criminis. Teſtes ſunt Leges me* (de ſe ita Valentinianus loquitur omiſſis conſortibus imperij) *in exordio imperij mei datæ, quibus vnicuique, quod animo imbibiſſet, colendi libera facultas tributa eſt.* Hæc enim verba re ipſa confirmãt quod Ammian. Marcell. lib.30. de Valentiniano ſcribit. *Poſtremo hoc moderamine principatus inclaruit, quòd, inter religionũ diuerſitates, medius ſtetit, nec quemquã inquietauit, neque vt hoc coleretur imperauit, aut illud: nec interdictu minacibus ſubiectorum ceruicem ad id quod ipſe coluit inclinabat, ſed intemeratas reliquit has partes vt reperit.*

MALEVOLVM *propoſitum*, l.6. D. de ſuſpect. tutor.

MALIGNO *animo*, l.71. D. de adq. vel omitt. *Sine vlla Maligna ſuſpicione*, l.1. D. vbi pupill. ed.

MALIGNÈ *circa ſanguinem ſuum inferentes iudicium*, l.4. D. de inoffic. teſtam. *Si Malignè hoc fecit*, l.43. D. de recept. qui arbitr *Si quid Malignè interrogaſſe compererit*, l.6. §. vlt. D. de cuſtod. & exhibit. *Non Malignè accipiendum eſt*, l.12. §. Chryſogonus, D. de verb. oblig.

Sine aliqua Malignitatis interpretatione, l.8. de bon. proſcriptor. in C. Th.

Μαλίϛα, id eſt, maximè, adſentientis eſt, l.8. D. de legat.3.

MALITATIS, id eſt, mali, in l.5 D. quod met. cauſ.

MALITIAM Cicero lib.3. de Nat. Deor. definit, *verſutam & fallacem nocendi rationem.* cui *Simplicitas* opponitur, l.1. D. de dolo. Sic, *Malitia fideiuſſoris*, l.11. D. quod met. cauſ. inde Cicero formulam de dolo malo ab Aquilio Gallo proditam, *Euerriculum omnium Malitiarum* appellat. *Non oportet laudando augeri Malitiam*, l.1. §. vlt. D. de ſeruo corrupto. *Iniquum eſſe communem Malitiã, petitori quidẽ præmio eſſe, ei verò cum quo ageretur pœnæ eſſe*, l.4. §. Labeo, D. de doli exceptione. *Malitiæ ignorantia*, dic. l.4. §. quæ in tutore. *Malitioſos eſſe omnes aliud agentes aliud ſimulantes*, ait Cicer. lib.3. Offic.

MALITIOSÈ, id eſt, doloſè, callidè, inſidioſè, fraudulenter, apud Ciceron. lib.3. officior. *Malitioſè edere*, & *dolo malo*, idem valent. l.8. D. de edendo. *Malitioſè in pignore verſatus*, l.9. D. de pigner. act. *Si quid in hereditate Malitioſè feciſſe dicatur*, l.67. D. de legat.1.

MALLI *magis*, l.52. §. idẽ reſpondit, D. pro ſocio. *Mauult potius*, l.35. §. D. de mort. cau. don.

MALLEVS *fabri*, l.2. §. ſi conſeruatis, D. de L. Rod. *nondum* MALLEATI *Libri*, l.52. §. vnde, D. de legat.3. Sic *crudum*, & *non Malleatum ſpartum* dixit Collumella, lib.2. cap.19.

MALVS pro arbore nauis, vt loquitur l.5. §. vlt. & l.6. D. de L. Rod. *Malum Nauis partem eſſe, quia pleræque Naues ſine Malo inutiles eſſent*, l.42. D. de verb. ſignific.

MALVS *Seruus*, l.1. §.1. D. de furt. l.23. §. excipitur, D. de ædilic. edic. cui *bonæ frugi Seruus*, opponitur, l.1. §. ſed vtrum, D. de ſeru. corrupt. *In eo Malus eſt Seruus quòd de condicione ſua diſſimulat*, l.4. D. quib. ad libert. proclam. *Mali Homines*, l.19. D. de offic. præſid. id eſt, nocentes & facinoroſi, vt loquitur l.3. D. de iuriſdict. quales ſunt fures, ſacrilegi, latrones, plagiarij, graſſatores. *Curet is qui Prouinciæ præeſt, Malis hominibus Prouinciam purgare*, l.3. D. de off. præſid. *Si ſollicitè agat, vt Malis Hominibus Prouincia careat*, l.13. D. eod. tit. *Qui ad compeſcendos Malos Homines miſſus eſt*, l.35. §. quæſitum, D. ex quib. cauſ. maior. *Si argẽtum Mali Homines intercepiſſent*, l.20. D. commodati. Tertul. Apolog. *Itaque in illo ex forma malorum iudicandorum agitis erga nos. Quod malorum hominum opera vteretur*, l.5. §. vlt. D. de oblig. & act.

Malus emptor, Cic. Epiſt.8. lib.5. ad Attic. *Mala emptio*, apud Plin. Epiſ.24. lib.1. id eſt, Stultè, inconſideratè, & incautè facta, iniquo, & immenſo pretio. *Mala conſcientia*, l.11. §.1. D. de his qui notantur infam. *Mala fide contrahere*, l.17. C. de rei vindic. *Mala fide percipere*, d.l.17. C. eod. *Mala fide facta vẽditio*, l.1. C. de fide inſtr. *Mala fide conſcriptæ rationes*, l.1. §. offic. D. de tut. & rat.

Malam litem perſequi, l.6. §. non temere, C. de appellationib.

Mala manſio, ad quam ſerui, quæſtionis habendæ gratia, alligari & extendi ſolebant, vt indicat Vlpianus in l.7. D. depoſiti, in qua eſt: *Si hominem apud ſe depoſitum vt quæſtio de eo haberetur, ac propterea vinctum vel ad Malam manſionem extenſum, ſequeſter ſoluerit.* Idem Vlpianus in l.15. §. quæſtionẽ, D. de iniuriis, *Quæſtionis verbo etiam ea quam Malam manſionem dicunt continebitur*, l.15. §. quæſtionem, D. de iniuriis. *Mala mente*, l.53. §. vlt. D. de legat.3. *Non Mala mente exheredare*, l.12. §. ſi quis, D. de bon. libert. id eſt, *cauſa non notæ*, vt l.18. D. de libert. & poſt.

Mala ratione, l.62. D. de ritu nupt. l.54. D. mãdati. *Mala ratione intercipere*, l.3. C. de re iud.

Malis artibus eſſe deditus, l.1. §. vlt. D. de ſeruo corrupt. *Malas artes*, l.6. C. de malefic. & math. illicitas & improbatas accipe, veluti magicas. *Malis artibus*, in libello Rei bellicę, qui Mariani notitiæ ſubiicitur, id eſt, mala ratione.

Mala ſtipulatio, l.10. D. de oper. libert. *Mala herba*, l.19. §.1. D. locati.

Malum conſilium dare, l.26. D. de iniuriis.

Malum conſilium conſultori peßimum, apud Agell. lib.4.cap.5. *Si non Malo conſilio cum tutore habito factum eſſe probetur*, l.96 D.de ſolutionib. *Qui Malo conſilio patriam reliquit*, l.19.§. transfuga, D.de capt.& poſtl. *Non quidem Malo animo, ſed Malo exemplo, medicamẽtum ad conceptionem dedit*, l.3.§.1.D.ad L.Cornel.de ſicar. *Malo exemplo*, l.33.D.de re iudicat.

Malo leto periturus, l.9. D. de extraord. crimin. *Malum meritum*, l.2. D. de his quæ in teſt. delent.

Malo more pecunia litis cauſa promiſſa, l.1.§.ſi cui cautum, D.de extraord.cognit. *Pecunia erogata*, l.19.§.1.D.de negot.geſt. *Malo more geſtum*, l.8.D.quod met.cau. *Mali mores*, l.43.§.morus, D.de ædilic.edic.

Mala medicamenta, l.3.D.ad L.Corn.de ſic. *Si eum vnxit Malo Veneno*, l.9.§.1. D.ad L.Aquil. *non Mala Venena*, l.3.§.adiectio, D.ad L.Corn.de ſicar. *Mala ſacrificia*, l.3. D.eod.tit.

MALE, eſt non rectè, nec ex fide vel officio.

Malè adminiſtrare res, l.7.§.cùm dementis, D. de curat. furioſo, l.5.§.1.D. de legit. tut. *In iis quæ minorum tutores Malè geßiſſe probari poſſunt*, l.3.C.ſi tut.vel curat.interuener. *Tutores vel Curatores Malè gerentes rem patronorum*, l.3.§.1.D.de ſuſpect.tutor. *Si Malè tutorem conuerſari videbãt*, l.3.D.de adminiſtr.& peric. *Si in depoſito vel in mandato Malè verſatus ſit*, l.6.§. illud, D. de his qui not.infam. *In alia tutela Malè verſatus*, l.3.§.idem erit, D.de ſuſp.tut. *Malè in tutela, vel in cura verſati*, l.1.§.ſolent, D.de offic.præf.vrbi.

Minor Malè conſumpſit pecunias, l.32.D.de minorib. *Prodigis qui Malè dißipant bona*, Vlpian. Tit.13. Regul. *Malè quæſita*, l.31.D.depoſiti. Cicero Philip.2. *Malè parta, Malè dilabuntur.*

Malè aliàs eſt parum cautè, non tutò. *Malè credere*, l.18.D.de hered.pet. *Malè credita pecunia*, l.10.§.ſi quis, D. mandati.& apud Plaut.Pœnul. Act.3. Sc.2. Seneca lib.4.de Benef.cap.25. *Pecuniæ etiam Malè creditæ exactio eſt*, id eſt, non in bonum & idoneum nomen collocatæ. *Non malè contrahitur, cùm contrahitur cum tutoribus*, l.4.D.de euictionib.

Malè contracta nomina, l.16.D.de adminiſtr.& peric.

Malè contraxiſſe dicuntur tutores, ſi per ſordes, aut gratiam, prędia nõ idonea pupillo comparauerint, l.7.§.competet, D. de adminiſtr.& peric.

Malè emere dicitur, qui immenſo pretio, vel non æquis condicionibus, aut etiam à malo auctore emit. Plaut.Moſtellar. Act.3.Sc.2. *Si ædes Malè emptæ eſſent, nobis has haud redhibere liceret.* Donatus in Eunuchum, Act.4.Sc.4.hæc verba, *Malè conciliate*, interpretatur, *magno empte*, additque, *Malè, magno ſignificat, vt Plaut. in Amphytrio. Hæc nox ſcita eſt exercendo ſcorto conducto Malè*, at in l.3. D.ad L.Falcid. *Malè vendere*, eſt, vili pretio.

Malè agere dicitur, qui ante diem agit, l.1.in fin.D.quando dies vſusfruct.leg. *Ante diem Malè petitur*, l.4.§.huius rei, D.de pactis.

Non videtur Malè accipere mulier, quæ, conſtãte matrimonio, in hoc accipit dotem vt liberis ex alio viro egentibus, aut Fratribus, aut parentibus conſuleret, l.20.D.ſolut.matrim.

Niſi me Fronto pater veſter Malè accepiſſet, l. vlt. §.1. D. de doli except. *Filium quem Malè pater contra pietatem adficiebat*, l.vlt.D.ſi à parente quis.

Si res pignori datas Malè tractauit creditor, l.24.§.vlt.D.de pigner.act.

Malè meritus publicè, l.31.D.depoſiti.

MALE, interdum eſt, iniquè & perperam. vt, *Iudex ſi Malè abſoluit*, l.28.D.de condict.indeb. *Malè conceptum inſtrumentum*, l.8.D.de ſtat. hominum. *Si deguſtando Malè probauit vinum*, l.15. D.de pericul.& comm.

Non Malè refert, l.8.§.vnde, D.de inoff.teſt. *Non Malè dicetur*, l.1.§.vlt.D.vbi pupill.educ.

Non Malè videtur teſtatus, l.3.§.ſi libertus, D.de bon.libert.

Non Malignè accipiendum eſt, l.12.§.Chryſogonus, D.de verb.oblig.

MALITIAM, Cicero lib.3.de Nat.Deor.definit, *Verſutam & fallacem nocendi rationem.*

Malitia fideiuſſoris, l.11.D.quod met.cau. *Malitia*, l.1.D.de dolo.

Malitioſè adire, l.8.D.de edendo.

Malitioſè verſatus, l.9. D. de pignorib. *Siquid in hereditate Malitioſè feciſſe dicitur*, l.67.D.de legat.1.

MANARE *Aqua*, l.11.D.de aqua & aqu.pluu. *Aqua ſudoribus Manando*, l.1.§.caput, D.de aq. cottidia.

MANCEPS, ait Feſtus, *dicitur qui quid à populo emit, conducitve, quia manu ſublata ſignificat ſe auctorem emptionis eſſe: qui idem Præs dicitur, quia tam debet præſtare populo, quod promiſit, quàm is qui pro eo præs factus eſt.* Aſcon.Pæd.in Diuination. *Mancipes ſunt publicanorum principes, Romani homines: qui quæſtus ſui cauſa, ſi Decumas redimunt, Decumani appellantur: ſi Portum, aut Paſcua publica,*

Portitores,

Portitores, aut Paſcuarij: quorum ratio, Scriptura dicitur. Hi omnes, exigēdā à ſociis, ſuo periculo exigunt, & Reipublicæ repræſentant, prouidentes etiam in illa redemptione commodis ſuis. Qui fideiuſſor exſtitit apud Mancipem; pro colono publicorum prædiorum, quæ Manceps ei colono locauit, l.53. D. locati.

Mancipes etiam *conductores ſalinarum* interpretantur Impp. l.11. C. de vectigal. Inde in l.3. de collatio. donatar. poſſeſſio. in Cod. Theodoſ. *Salinis omnibus, præter Mancipum, quæ pop. Rom. lauacris deſeruiunt.* At planè, *Mancipes qui Thermarum exhibitionem Romæ curabant*, etiam Salinas conductas habuiſſe, indicat l. vnica, de mancipib. Therm. in C. Th.

Mancipes quoque Salinarum, lignorum functioni obnoxios fuiſſe, Symmachus Epiſt. 58. lib.1. docet, ex qua pridem mēdum, quod Frobenianis codicibus inhæſerat, eluimus. *Ligna* autem illic accipe, quæ vrenda lauacris publicis, populo præbita fuiſſe, oſtendit idem Symmachus Epiſt. 27. & 53. lib.10.

Mancipes Viarum, Tacitus lib.3. vocat, quos Siculus Flaccus, *Redemptores.*

Mancipes etiam Symmachus Epiſt. 63. lib.5. appellat, publicanos, quadrageſimæ portorij, ſiue vectigalis, conductores: qua Epiſtola, vt & Epiſt. 60. eiuſdem libri, indignum eſſe ait, à Senatoriis, Quæſtoriiſque candidatis, quibus munerum editio incumbebat, pro Vrſorum tranſuectione publicanos illos portorium quadrageſimæ exigere. Eámq; ad quam ille proclamat immunitatem, duplici ratione ſubnixā docet. Vna eſt, quod graue maioribus viſum fuerit, vt tolerātibus onera ſenatoriæ dignitatis ſumptus immodicus adderetur. Altera quòd vectigal illud ſolos Vrſorum negotiatores, vtpote quæſtui ſeruiētes, oportet agnoſcere. Verum cur idem vectigal à Symmacho *quinquageſimæ* primùm, deinde *quadrageſimæ* appelletur, non video. Itaque, vt ſibi ipſe conſtet, vno eodémque numero vectigal quo de agit finiendum eſt.

Mancipes curſus clabularij, l.26. de cur. publ. Cod. Theod. *Curſus publici*, l.24. l.34. & l.36. eod. Cod. *Si quis eorum, qui Præpoſiti vocantur, aut Mancipes, publico curſui, nomine aliquo, præſunt*, l.35. de cur. publ. Cod. Th. *Mācipes* autem *curſus publici*, per quinquennium eo munere functos oſtendunt, l.36. & l.42. de cur. publ. Cod. Theod.

Mancipes ex corpore negotiatorum, l.17. de luſtr. au. conla. Cod. Theod.

Mancipes mutationum, apud Caſſiodor. Epiſt. 47. lib.4. Variar. qui veredorum equorumq; ad celeritatem cōmutari ſolitorum curam gerebant: de quibus Zeno ſentire videtur in l.8. C. de curſu publ. lib.12.

Mancipum corpus, l.4. de executorib. & exact. Cod. Th.

Præterea Romæ *Mancipes* appellatos, τοὺς προϊςαμένους τοῖς οἴκοις, ἐν οἷς ὁ τῇ πόλει χορηγούμενος ἄρτος ἐγίγνετο, Socrates lib.5. Hiſtor. Eccleſiaſt. ſcribit. Eóque ſenſu verbum hoc accipitur in l.1. C. de frumento vrb. Conſtantinop. lib. 12. vt & l.2. & l. vlt. eod. tit. in Cod. Theod. & in l. vnic. C. de piſtorib. lib.11. in qua tamen *Mancipiis* vulgò, vitiosè, pro *Mancipibus* legitur.

MANCIPATVS, pro functione & munere quo Mācipes funguntur. Sic *Mancipatus Cura*, l.36. de curſu publ. Cod. Th. *Functio*, l. vnic. de mancip. Cod. Th. *Munus*, l.18. de piſtor. & catabol. & l.16. de diuerſ. offic. eod. Cod. *Mancipatus debitus curſui publico*, l.46. de cur. publ. C. Theod. *Ad mancipatus neceſſitates*, l.9. de diuer. offic. C. Th. *Mancipatui ſociari*, l. 23. de cohortal. princip. in C. Th.

MANCIPARE, eſt Mancipationis ſollemnitate alienare, & trāsferre, vel mācipio quid dare. Vlpian. Tit.21. Regular. *Prodigus, quoniam commercium interdictū eſt, & ob id familiam Mancipare non poteſt.* Plin. Epiſt.18. lib.7. *Agrum ex meis longè pluris, actori publico Mancipaui.* Vnde Horat. Epiſt.2. lib.2.

Si proprium eſt quod quis Libra mercatur & Ære,

Quædam, ſi credis conſultis, mancipat vſus. id eſt, dominium transfert. Etenim iure ciuili, vſu, id eſt, poſſeſſione, res capi, id eſt, earum dominium adquiri conſtat. In Epitome Inſtitutionum Gaij, Tit.6. *Naturalis pater filium ſuum fiduciario patri Mancipat, hoc eſt, manu tradit.* Vlpia. Tit. 20. Regul. *Res mobiles non niſi præſentes Mancipari poſſunt.* Idem Tit. 2. Regul. *Si ciuis Romanus à Ciue Romano ſeruum emerit, iſque traditus ei ſit neque tamen Mancipatus.* Paulus lib.1. Sent. Tit. 8. *Seruus per metum Mancipatus.* & ibidem, *qui quem in domo incluſit, vt ſibi rem manciparet, extorſiſſe mancipationē videtur.* Idem Vlpian. Tit.11. Regul. *Si liberi, poſteaquam Mancipati fuerint, manumiſſi ſint. ſed filius quidem ter Mancipatus, ter manumiſſus, ſui iuris fit.* Idem Tit.12. *qui liberum caput Mancipatum ſibi vel à parente, &c.*

MANCIPATIO, ait Vlpian. Tit.20. Regular. *eſt ſpecies alienationis, & rerum Mancipi: eáque fit certis verbis, Libripende, & quinque teſtibus, præſentibus. Mancipatio locū habet inter ciues Romanos &*

Latinos colonarios, Latinóſq; Iunianos, eóſque Peregrinos quibus commercium datum eſt. In Emancipationibus vtique liberorum, vt penitus patria poteſtate liberarentur, trina Mancipatio intercedebat. Qua de re ex Gaij lib.1. Inſtitution. Boëth. in Topic. Ciceron. hæc verba adfert. *Mancipatio eſt imaginaria quædam venditio, quod ipſum ius proprium Romanorum eſt ciuium. Eáque res agitur, adhibitis non minus quàm quinque teſtibus, ciuibus Romanis, puberibus, & præterea alio eiuſdem códicionis, qui libram æneam teneat, qui appellatur Libripens. Is qui Mancipium accipit, æs tenens, ita dicit. Hunc ego hominem ex iure Quiritium meum eſſe aio: iſque mihi emptus eſt hoc ære, æneáque libra. Deinde ære percutit libram: idque æs dat ei à quo Mancipium accipit, quaſi pretij loco.* At hodie in Epitome Inſtitutio. Gaij à Gethis interpolata, Tit.6. ita ſcriptum eſt, *Filius maſculus tribus Mancipationibus, de poteſtate patris exit: & ſui iuris efficitur. Mancipatio autem, hoc eſt manus traditio, quædam ſimilitudo venditionis eſt, quia & in Emancipationibus, præter illum, hoc eſt certum patrem, alius pater adhibetur, qui Fiduciarius nominatur. Ergo iſte Naturalis pater filium ſuum fiduciario patri mancipat, hoc eſt manu tradit, à quo Fiduciario patre naturalis pater vnum, aut duos nummos, quaſi in ſimilitudinem pretij accipit, & iterum, eum acceptis nummis fiduciario patri mancipat, & tradit. Hoc ſecundo, & tertiò fit, & ſic, de patris poteſtate exit.* Et mox, *Feminæ vel Nepotes maſculi ex filio, vna Mancipatione, de patris, vel aui, exeunt poteſtate, & ſui iuris efficiuntur.* Cui conuenienter Vlpianus Tit.11. Regula. *Ceteri*, ait, *Liberi, præter filium, tam maſculi, quàm feminæ, vna Mancipatione, manumiſſionéque, ſui iuris fiunt.* Idem Vlpianus in l.8. §. vlt. D. de iniuſt. rupt. *Filia cùm emancipatur, vel Nepos, quia vna Mancipatione exeunt de poteſtate, teſtamentum non rumpunt.* Proinde quod apud Agellium lib.5. cap.19. ſcribitur, *Adoptantur autem cùm à parente in cuius poteſtate ſunt, tertia Mancipatione in iure ceduntur*, in liberis virilis ſexus, primíque gradus duntaxat, locum habet. Ex illis autem trinis Mancipationibus, *ſingulas Mancipationes*, iiſdem, vel aliis, teſtibus fieri poſſe, vel eodem die, vel intermiſſo tempore, Paulus lib.2. Sentent. Tit.26. ſcribit.

Mancipationis ſollemnitas, l.4. & l.5. de donationib. in Cod. Th. quibus locis, quod à D. Pio primum conſtitutum fuerat, vt Donationes inter liberos & parentes valerent, licet neque Mancipatio, neque Traditio interceſſiſſet, Conſtantinus confirmat.

Familiæ Mancipatio, in teſtamento quod per æs & libram fit, Vlpian. Tit.21. Regular. in quo de genere Teſtamenti idem ibidem. *Hodie*, inquit, *Solum in vſu eſt Teſtamentum, quod per æs & Libram fit, id eſt, per Mancipationem imaginariam: in quo Teſtamento Libripens adhibetur, & familiæ emptor, & non minus quàm quinque Teſtes, cum quibus Teſtamenti factio eſt.* Similitérque Iuſtinian. in §.1. Inſt. de teſt. *Teſtamentũ quod dicebatur per æs & libram, ſcilicet quod per Mancipationẽ, id eſt, imaginariam quandam venditionem agebatur, quinque teſtibus & Libripende ciuibus Romanis puberibus præſentibus, & eo qui familiæ emptor dicebatur*, §.1. Inſtit. de teſtament. Agell. lib.15. cap.27. tria olim genera teſtamentorum fuiſſe docens, *Tertium*, ait, *per familiæ Mancipationem, cui æs & libra adhibetur.*

MANCIPI, & contrà, *Nec Mancipi, Res*, l.1. §. vlt. C. de vſucapione transforman. *Mancipi Res*, ait Vlpianus, Tit.20. Regular. *ſunt prædia in Italico ſolo, tàm Ruſtica, qualis eſt fundus, quàm Vrbana, qualis eſt domus: Item iura prædiorum Ruſticorũ, velut Via, Iter, Actus & Aquæductus. Item ſerui, & quadrupedes quæ dorſo collóve domantur, velut Boues, Muli, Equi, Aſini: ceteræ nec Mancipi ſunt. Elephanti & Cameli, quamuis collo dorſóve domentur, nec Mãcipi ſunt, quia beſtiarum numero ſunt.* Cicero Topicis, *Abalienatio eſt eius rei quæ Mãcipi eſt, aut traditio alteri nexu, aut in iure ceſſio.* ad quem locum Boëtius. *Omnes*, ait, *res quæ abalienari poſſunt, id eſt, quæ à noſtro ad alterius tranſire dominium poſſunt, Mancipi dictæ ſunt. Mancipi res, veteres appellabant, quæ ita abalienabantur, vt ea abalienatio per quandam nexus fieret ſollemnitatem.* Cicero pro Murena, *In his rebus repetendis quæ Mancipi ſunt.* Vlpian. Tit.12. Regular. *Tutoris auctoritas neceſſaria eſt mulieribus, ſi rem Mancipi alienent: pupillis autem, hoc amplius, etiam in rerum nec Mancipi alienatione tutoris auctoritate opus eſt.*

Planè *res mancipi*, ex iure Quiritium abalienari, & in alterius ius ac dominiũ, vel Nexus, vel Ceſſionis in iure, ſollemnitate transferri poterant, cuiuſmodi erant in Italico ſolo prædia omnia, quæ iure Mancipij, iuréque optimo, haberi poterant. Prouincialia verò prædia, ante Iuſtiniani conſtitutionem, *Nec Mancipi* habebantur. Nam cùm tributaria ea eſſent, vel ſtipendiaria, non poterant Mancipio à prouincialibus dari: Vſus duntaxat & fructus, χρῆσις ἐπικαρπία eorum, ad Prouinciales pertinebat: Mancipium & proprietas, Populi Ro. erat.

MANCIPIVM interdũ pro abalienatione, dominiíq; ex iure Quiritium, per Mancipationis ſollemnitatẽ facta tranſlatione, vſurpatur. Paulus in Lege Dei, Tit.16. *Poſt mortem patris natus, vel ab hoſtibus reuerſus, aut ex primo, ſecundóve Mancipio manumiſſus.* Cicero de haruſpicum reſpõſis. *Multæ ſunt domus iure Mancipij, & iure nexi.* Plin. lib.33. cap.31. *In his emptionibus quæ Mancipij ſunt, etiamnum Libra interponitur.* Cicero lib.1. de Orat. *in Mancipij Lege dixiſſet. Mancipiorum*

Lex,

Lex, Varro lib.5.de lingua Lat. Vnde, *mancipio dare*, & *accipere*, apud Plaut. Curcul. Act.4.Sc. 2.& Act.5.Sc.2.& in Milit. glorio. Act.1. Sc.1.& in Perſa, Act.4.Sc.3.& 4.& in Trinummo, Act.2.Sc.4.& Moſtellar. Act.5.Sc.1. Varro lib.6.de lingua Lat. *Manilius ſcribit, omne quod per æs & libram geritur, in quo ſunt Mācipi, Nexū eſſe, Mucius Scæuola, quæ per æs & libram fiant, vt obligentur, præterquam quæ Mancipio dentur.* Cicer. Topic. *Finge Mancipio aliquem dediſſe id quod Mancipio dari non poteſt*, aliàs eod. libr. *Id quod quaſi Mancipio dare debuimus.* Idem lib.1. Epiſt. ad Attic. *De iis rebus quas cum dolo malo Mancipio accepiſſe de Vario diceremus.* Seneca, Epiſt. 73. *Fortuna nihil dat Mancipio.* Tacit. lib.3. *Seruos quoque Sillani Actor publicus Mancipio acceperat.*

Mancipium, id eſt, proprietatē, ab *Vſu* & *Fructu*, ſeparant veteres, vt Græci χρῆσιν, καὶ κτῆσιν. Proinde cùm Curius ad Cicer. Epiſt. 29. lib.7. Famil. ſcripſiſſet, *Sum enim* χρήσει *μὲν tuus*, κτήσει δὲ *Attici noſtri: ergo fructus eſt tuus, mancipium illius.* Cicero Epiſt. quæ proximè ſequitur, ità reſcribit. *Atticum noſtrum, cuius quando proprium te eſſe ſcribis Mancipio & Nexu: meum autem Vſu & fructu, contentus iſto ſum. Id enim cuiuſque eſt Proprium, quo quiſque fruitur atque vtitur.* Lucret. lib.3. *Vitáque Mancipio nulli datur, omnibus Vſu. Sui Mancipij eſſe*, id eſt, ſuæ poteſtatis, ſuíque iuris. Brutus in Epiſt. ad Ciceronem, *an vt eſſet ſui iuris, ac Mancipij, Reſpubl. In Mācipio eſſe* dicebantur perſonæ alieno iuri & dominio ſubiectæ: ſeparantúrque hæc, *in Poteſtate, in manu, in mancipio*, Rubr. qui in poteſtate, Mancipióve ſunt, apud Vlpian. Tit.20. Regular. Idem Vlpianus Tit.20. Regular. *adquiritur nobis per eas perſonas quas in Poteſtate, Manu, Mancipióve habemus*: inter quæ verba non leuis, mero iure ciuili, differentia intercedit. Etenim in *Manu* dumtaxat, non item in *mancipio*, erant vxores, quæ in manum conuenerant: de quibus apud Liuium lib.34. L. Valerius loquens, *Vos*, ait, *in manu & Tutela, non Seruitio debetis habere eas.* Eóque nexu Mulieres, diuortio, vel morte ſoluto matrimonio, liberabātur. In *manu* verò *Mancipióque* erant, tam ſerui, quàm filiifa. quos Mancipi fuiſſe, Mancipationiſque ſollemnitate abalienari, & in ius ac dominium alterius transferri potuiſſe, conſtat. Agellius tamen lib.4. cap.3. horum verborum proprietatem inſuper habens, *quæ iuncta*, inquit, *conſuetáque eſſet, cum eo, in cuius Manu, Mancipioque, alia, matrimonij cauſa, foret.*

Mancipia appellātur ſerui qui iuſtam ſeruitutē nobis ſeruiunt, ſiue ære empta, ſiue ex ancillis noſtris nata, ſiue bello capta ſint. *Serui ex eo appellati ſunt, quòd Imperatores captiuos vēdere, ac per hoc, ſeruare, nec occidere, ſolent: qui etiam Mancipia dicta ſunt, quòd ab hoſtibus manu capiuntur*, §.1. Inſtitut. de iure perſonar. quę vtique Iuſtinianus deſcripſit ex Florentini lib.9. Inſtitution. vt apparet ex l.4. D. de ſtatu hom. Varro lib.5. de lingua lat. *à manu, manupretium. Mancipium quod manu capitur.* Donat. in Adelph. Terent. Act.2. Sc.1. *Mancipia dicūtur, quod manu capta ſunt: Serui, qui ſeruati ſunt, cùm eos occidi oporteret, iure belli.* Cicero Paradox. *Non enim ita dicunt eos eſſe ſeruos, vt Mancipia, quæ ſunt dominorum facta, Nexu, aut aliquo iure ciuili.*

Mancipia Ruſtica, vel, Vrbana, l.41.§. codicillis, D. de legat.3. l.7. C. de bon. proſcriptor. l.6. de decurionib. in C.Th. *Mancipia Nouicia, Venalia, Veterana, Vſualia*, l.vlt.§. quotiens, D. de publicanis.

Mancipia quæ Nouicia ſunt, quaſi Nouicia diſtrahere, l.37. D. de ædilic. edic. & ibidem, *Præſumptū eſt ea mancipia quæ rudia ſunt, ſimpliciora eſſe, & ad miniſteria aptiora, & dociliora, & ad omne miniſterium habilia.*

Mancipiorum ordo & dignitas, l.15.§. ſufficienter. D. de vſufructu. *Mancipia, quæ in peculio fuerint, vel in inſtrumento fundi*, l.33. D. de ædilic. edic.

Mancipium Morboſum, vel vitioſum, l.51. D. de ædil. edic. *Morboſa Mancipia, & non Morboſa*, l.35. D. eod. tit.

Mancvm Nonn. Marc. *Debilem*, interpretatur, *mancum eſſe eum qui imbecillitate dextræ validius ſiniſtra vtitur*, ait Vlpian. l.12.§. ſi quis, D. de ædilic. edic.

Mandare, eſt gerendum quid alicui committere: quod his verbis explicari ſolet, Mando, rogo, volo, peto, l.12.§. cùm quidam, & l.59.§. ille illi, & l.vlt.§. vlt. D. mandati.

Mandari verbo poteſt, ait Gaius in Epitome Inſtitution. Tit.17. *Si libero homini Mandem vt aliquid agat*, l.19.§. ſi libero, D. de negot. geſt. *qui alij Mandat*, l.7.§. vlt. D. de iuriſdictione. *Debitori ſuo reus ſtipulandi Mandauit vt Titio ſoluat*, l.77.§. Mæuia, D. de legat.2. *Mandare debitoribus vt procuratori ſoluant*, l.34.§. ſi Titium, D. de ſolutionib. *qui Mandat ſolui*, l.56. D. eod. tit.

Si hoc ſpecialiter procuratori Mandaui, l.5.§.1. D. quod quiſque iur.

Mandare cauſam agendam, l.14. C. de procuratorib.

Mandare defenſionem ſui, l.23. D. de vſuris. *Duobus quis mandauit negotiorū adminiſtrationē*, l.66.§. duobus, D. mandati, id eſt, *commiſit*, vt eadem l.§. Lucius. *Si omnium negotiorum erat ei adminiſtratio Mandata.* l.6.§. vlt. D. de procuratorib. id eſt, *commiſſa*, vt l.58. D. eod. tit. *Cui omnium*

rerum adminiſtratio Mandata eſt: item, *cui ſpecialiter Mandata eſt procuratio actionis*, l. 17. §. procuratorem, D. de iniuriis. *Procurator, cui res adminiſtrandæ mandatæ ſunt*, l. 62. D. de procuratorib. *Cui rerum Prouinciæ cuiuſque adminiſtratio mandata erit*, l. 35. §. 1. D. ex quib. cau. maior.

De rebus quas in vſus aduehendas ſibi Mandant præſides, l. 4. §. 1. D. de publican.

Qui detulit aut Mandauit, l. 18. §. ſed ne quidem, D. de iure fiſc. *Si ſeruo ſuo fugam Mãdauit*, l. 14. D. de noxalib. *Qui Mandaſſe cædem dicitur*, l. 6. C. de his quę vt indign. *Quod patrem ſuum mãdaſſet interficiendum*, l. 31. §. Seia, D. de adimend. legat. *Quo mandante flagitium admiſſum*, l. 17. D. de Sc. Silania.

Mandare etiam dicuntur Teſtatores, l. 25. D. de adimend. legat. & apud Martial. Epigram. 89. lib. 1. Ouidius Eleg. 2. lib. 1. Triſtium. *Et Mandare ſuis aliqua, & ſperare ſepulcrum.* Sic in carmine Auguſti de Æneide Virgilij, *Suprema voluntas Quod mandat, fieriq; iubet. Si Teſtator funus mihi mandauit*, l. 14. §. idem Labeo, D. de religioſ. *Si cui funeris ſui curam Teſtator mandauerit*, dic. l. 14. §. funus. *Si prædiorum dotis inſtrumenta, verbis precariis, vel Teſtamento, vel Codicillis, vxor tibi dari Mandauit*, l. 15. C. ad L. Falcid. *Si parentis voluntas, vel teſtatoris, aliquid ſuper alienando eo mandaſſe deprehendatur*, l. 3. C. quando decreto opus non eſt. *A Tutoribus quibus pater negotia gerenda Mandauit*, l. 26. §. 1. D. de teſtam. tut. *Tutela liberorum matri Teſtamẽto patris fruſtra Mandatur*, l. 26. D. de teſtam. tut. *Tutela Teſtamento Mandata*, l. 28. D. de teſtam. tut.

Mandari diuiſio legatorum Teſtamento, l. 8. D. de alim. vel cibar.

Mandare Magiſtratum, l. 6. D. de munerib. & honorib. *Si duobus cura pecuniæ ciuitatis Mandetur*, l. 1. C. quo quiſque ordin. lib. 11.

Defenſio negotij legato Mandari non poteſt, l. 12. D. de vacat. & excuſ. *Mandata legatio*, l. 8. D. de legationib.

Mandari Munus, l. 17. §. exigendi, D. ad municipal.

Mandari quoque à Prætore Tutela, dicitur, l. 3. C. de in lit. dan. tut. *Mandatum Tutelæ officium*, l. 39. §. tutor, D. de adminiſtr. & peric. tut.

Pœnæ perſecutio voluntati iudicis non mandatur, l. 1. §. 1. D. ad Sc. Turpill. id eſt, committitur.

Mandare etiam eſt delegare, ſeu, *ad alium transferre*, vt loquitur l. 1. D. de offic. proconſ. & l. 2. D. de offic. eius cui manda. eſt iuriſd.

Mandare cognitionem, l. 1. D. de offic. eius cui manda. l. 6. D. de offic. proconſ. *Iuriſdictionem*, l. 5. & l. 6. D. de iuriſdictio. l. 1. §. vlt. D. quis & à quo. *Solet Prætor iuriſdictionem Mandare: &, aut omnem Mandat, aut ſpeciem vnam*, l. 16. D. de iuriſdictione. *Prætor ſicut vniuerſam iuriſdictionem Mandare alij poteſt, ita & in perſonas certas, vel de vna ſpecie, poteſt*, l. 17. D. eod. tit.. *Si Prætor Mandet iuriſdictionem*, l. 1. §. damus, D. de ſuſpect. tut. Atque adeo Prætorem ipſi collegæ ſuo iuriſdictionem mandaſſe legimus. Liuius lib. 24. *M. Æmilius Prætor, cuius peregrina ſors erat, iuriſdictionem Attilio collegæ Prætori vrbano Mandauit.* Capitolin. in M. Antonino Philoſo. *Prætorem quoque, qui peſſimè egerat, non abdicare ſe Prætura iuſſit, ſed collegæ iuriſdictionem Mandauit.*

Si Præſes Mandauerit iuriſdictionem, l. 2. D. de offic. eius cui man. *nec Mandante Præſide*, l. 8. D. de tutorib. & curatorib. dat. *nec Mandare, ex hac cauſa, Iuriſdictionem, vel Præſes Prouinciæ, vel Prætor, poterit*, l. 8. §. Prætor, D. de tranſactionib.

Proconſul ingreſſus prouinciam Mandare Iuriſdictionem Legato ſuo debet: nec hoc antè facere, quàm fuerit prouinciam ingreſſus, l. 4. §. vlt. D. de offic. Procõſul. *Aliquando Mandare iuriſdictionem Proconſul poteſt, etſi nondum in prouinciam peruenerit*, l. 5. D. eod. tit. *Mandare iuriſdictionem, vel non Mandare, eſt in arbitrio Proconſulis*, l. 6. §. 1. D. eod. tit.

Mandari Iuriſdictio, id eſt, *transferri*, vt loquitur l. 1. D. de offic. eius cui. *Mandata Iuriſdictio, legatis à Proconſule*, l. 13. D. de offic. Proconſ. l. 1. §. vlt. & l. 4. D. de offic. eius cui mand. *Is cui eſt Mandata iuriſdictio, Iudicem dare poteſt, vt ſunt legati Proconſulum*, l. 12. §. lege, D. de iudiciis. *Mandata Iuriſdictione à Præſide*, l. 2. D. de offic. eius cui mand.

Mandata Iuriſdictione, officium totum Iuriſdicendi tranſit, l. 1. §. damus, D. de ſuſpect. tutorib. *Mandata* denique *Iuriſdictione* quæ transferantur & tranſeant, vide l. 1. in princip. & §. vlt. l. 2. & l. 4. & l. vlt. D. de offic. eius cui mand. l. 12. D. de offic. Proconſul.

Mandare Actiones, id eſt, cedere & præſtare, l. 11. D. de pecul. l. 23. D. pro ſocio, l. 13. D. de pignerat. act. l. 37. D. ad Sc. Trebel. l. 8. §. ſi liber. D. mandati, l. 2. §. vlt. D. famil. erciſc. l. 14. D. de furtis, l. 34. D. de legat. 3. l. 32. §. ſi maritus, D. de don. int. vir. & vx.

Mandari actiones, l. 41. §. vlt. D. de fideiuſſorib. l. 24. §. ſi vendiderit, D. de pignerat. act. l. 25. D. de adminiſtr. & peric. l. 1. §. planè, D. de tutel. & rat. l. 76. D. de ſolutionib. l. vlt. D. de tranſactionib. l. 2. C. de donationib. l. 3. C. de heredit. vel act. l. 1. C. de nouationib. l. 2. C. de contr. iud.

Mandatæ

Mandatæ actiones, l.70.D.de procuratorib. *Mandatis actionibus*, l.53.D.de peculio,l.vlt.C. quando fiſcus,l.2.C.ſi cert.pet.

Mandare perſecutionem rerum hereditariarum, actionéſque tribuere, l.2.§.perueniſſe,D.de hered. vel act.*Mandari perſecutio*,id eſt,cedi,l.21.C.de fideiuſſorib.

MANDATOR dicitur qui aliquid Mandat,l.22.§.vlt.l.26.l.46.l.49.& l.58.D.mandati.§.mãdatum,Inſtit.de mandato,l.135.§.Seia,D.de verb.oblig.

Mandator,in l.46.§.vlt.D.de procuratorib. appellatur, qui negotiorum adminiſtrationem mandauit.*Mandator cædis*,l.6.D.de Sc.Silania.& apud Paulum lib.5.Sentent.Tit.6.*Quod dicit alium ſe huiuſmodi facti mandatorem habuiſſe*.l.5. C.de accuſationib.

Mandatores dicuntur, quorũ mandato alij pecunia credita eſt,l.41.in fi.§.penult.l.71.& vlt. Rubr.de fideiuſſorib.& mandatorib.l.4.C.eod.tit.& l.59.§.Paulus,& l.60.D.mandati, l.1. §.ſi fideiuſſit,D.ſi quid in fraud.patr.l.95.§.ſi mandatu,&§.penult.D.de ſolutio.l.8.C.de pignorib.l.12.C.de non numer.pec.l.3.C.de locato, l.8.C. quod cum eo. qui à *Fideiuſſoribus* eò diſtant,quòd auctores ſint contrahendi negotij,cùm Fideiuſſores contractæ iam obligationi accedant.Ergo *Mandatores* tanquam auctores præcedunt : Fideiuſſores verò alienam obligationem in ſe ſuſcipiunt. Ceterùm *mandator* non eſt, qui faciendi nominis cauſa, quaſi Proxeneta,interuenit.Hic enim monſtrat magis nomen, quàm mandat, tametſi laudet,l.2. D.de proxenetic.

Eiuſdem pecuniæ credendæ plures Mandatores,l.52.§.vlt.D.de fideiuſſorib.

Mandator quoque *cauſæ*,ſeu Delationis,dicitur,qui mãdat alicui,& inſtruit delatorem,ſubornátque ad accuſationem,dando probationes,allegando accuſationes,l.2.§.Diuus,cum §.ſeq.l.22.in fin.l.23.& l.24.D.de iur.fiſci,l.1.§.incidit,D.ad Sc.Turpil.Sueton.in Tito,cap.8. *Inter aduerſa temporum,Delatores,mandatoréſque erant,ex licentia veteri:* Conſtantin.Hermenopul. lib.1. Tit.5. Μανδάτωρ λέγεται, ὁ τῷ μηνυτῇ ὑπουργήσας εἰς τὴν τοῦ πράγματος καταμήνυσιν. Enimuero qui exhortatur, *Mandatoris* opera non fungitur.l.20.D.de his qui not.infam.

Ceterùm in re militari *Mandatores* dicebantur οἱ τὰ μανδάτα ἀπὸ τῶν ἀρχόντων πρὸς τοὺς στρατιώτας ὀξέως διακομίζοντες, vt Leo Imper.interpretatur. Suidas, *Mandator* εἶδος ἀξιώματος. *Mandatorio nomine*,l.15.C.ad Sc.Velleian.l.19.& l.22.C.de fideiuſſorib.

MANDATVM *niſi gratuitum nullum eſt.Interueniente enim pecunia,res ad locationem & conductionem potius reſpicit*,l.1.§.1.D.mandati.

Mandatum gratuitum eſſe debet,l.36.§.1.D.eod.tit.*Mandatum niſi gratuitum ſit, in aliam formam negotij cadit.Nam mercede conſtituta,incipit locatio & conductio eſſe*,§.in ſumma Inſtit.de mãdato.

Mandati obligatio conſenſu contrahentium conſiſtit,l.1.§.1.D.mandati, l.2. D.de obligat. & act. *Mandatum contrahitur quinque modis : ſiue ſua tantum gratia aliquis tibi mandet : ſiue ſua & tua : ſiue aliena tantùm : ſiue ſua & aliena : ſiue tua & aliena*,Inſtitut.de mandato,& l.2.D.mandati.

Mandatum generale de vniuerſis negotiis gerendis,l.25.§.vlt.D.de minorib. *Mandato generali non contineri tranſactionem decidendi cauſa interpoſitã*,l.60.D.de procuratorib.*Generali mandato quærendi mariti filiæfa*.l.34.D.de ritu nupt.

Huic opponitur *ſpeciale Mandatum*. quæ autem ſpeciale Mandatum deſiderent, vide l.26. D.de minorib.l.63.D.de procuratorib.

Mandatum actionum, l.76.D.de ſolutionib.*Mandatum Iuriſdictionis*, l.6.D.de iuriſdictione. l.6.D.de offic.proconſ.

Mandatum vtrilibet eorum dediſſe, l.47.D.de procuratorib.*Mãdatum conſummare*,l.17.§.ſicut, commodati.

Mandatum exequi,l.22.§.ſi curator,& l.27.§.morte, D.mandati.§.is qui exequitur, & §. ſed vtilitatis,Inſtit.de mandato.*Explere*,l.27.§.qui mandatum,D.mãdati.*Implere*,l.5.D.eod.tit. *Inſtaurare*,l.56.§.non ideò,D.eodem. *Suſcipere*, l.36.D.ad municipal. l.46.D. de neg. geſt.l. 12.§.contrario,& §.ſi adoleſcens,l.20.& l.22.§.vlt.l.41.& l.43.D.mandati, l.6. §.illud, D.de his qui not.infa.

Mandatum conſummari,l.22.§.ſicut,D.mandati,& §.mandatum,Inſtit.eodem.*Impletum*,l.26. D.mandati.*Suſcipi*,l.1.& l.39.D.eod.tit.*Suſceptum*,l.22.§.vlt.D.eod.tit.

Mandatum egredi, l.41.D.mandati.*Mandati fines cuſtodiendi*,l.10.D.eod.

Mandati fines excedere,l.5.D.eod.tit.*Formam egredi*, Gaius in Epitom.Inſtit.Tit.17.

Mandatum, ſi dum adhuc integra res ſit reuocatum fuerit, euaneſcit,§.rectè, Inſtitut.de mandato. *extinctum eſt ſi uita voluntate*, l.12.§.ſi mandauero,D.mandati.*Intercidit,defuncto eo qui Mandatum ſuſcepit*, l.57.D.eod.*Soluitur morte eius cui mandatum eſt, ſi is integro adhuc Mandato deceſſerit*,l. 27.§.morte,D.eod.

Iiii

Mandati agere, l.30.l.31.& l.45 §.ſi iudicio, D.mandati, l.18.D. de fideiuſſorib. *Agi*, l.34.§. vlt.l.45.§.quotiens.D.mandati. *Condemnari*, l.6.§.illud, D.de his qui not.infam. *Conueniri*, l.1. §.ſi fideiuſſor, D.ſi quid in fraud.patr. *Conueniendus eſt*, l.43.D.mandati. *Teneor*, l.6.§.ſi paſſus, D.mandati. *Teneri*, l.12.§.idem ait, D.eod.tit.§.& adeò, Inſtit.eod. tit.

Mandati Iudiciũ Dari, Competere, vel, *non*, l.41.D.mandati. *Mandati iudicio conueniri*, l.59.in pr. §.Paulus, D.mandati. *Teneri*, l.32.& l.55.D.eod. *Mandati iudicio perſequi id quod ſoluerit*, l.29. D.mandati. Cicer.pro Sex.Roſ.Amer. *In priuatis rebus ſi quis rem Mandatam, non modo malitioſius geſsiſſet, ſui quæſtus, aut commodi cauſa, verùm etiam negligentius: eum maiores ſummum admiſiſſe dedecus exiſtimabant. Itaque Mandati conſtitutum eſt iudicium, non minus turpe quàm furti: credo, propterea quod, quibus in rebus ipſi intereſſe non poſſumus, in his operæ noſtræ vicaria fides amicorum ſupponitur: quàm qui lædit, oppugnat omnium commune præſidium, &, quantum in ipſo eſt, diſturbat vitæ ſocietatem.*

Mandati Actio, duplex eſt: *Directa*, &, *Contraria*: illa, Mandatori: hæc, ei qui Mandatum ſuſcepit, datur. Vetus Gloſſar. *Mandati actio*, ἀγωγὴ, ὅταν ἐξ ὧν τις ἀπόδῳ τὸ τῷ προστυχόντι, ἀγωγὴν κατὰ τούτου ἐστὶν ἀνάληψιν ὧν ἀπώφλησεν ὑπὲρ αὐτοῦ.

Contraria Mandati actione agi, l.54.§.vlt.D.mandati. *Contrario Mandati iudicio experiuntur qui Mandatum ſuſceperunt: vtputa, qui rerum, vel rei vnius, procurationem ſuſceperunt*, l.12.§.contrario, D.mandati. *Quod ob rem iudicatam Procurator ſoluerit, Cõtrario Mandati iudicio reciperare debet*, l.46. §.procurator, D.de procuratorib. *Quod procurator emptori præſtiterit, Contrario iudicio Mandati conſequetur*, l.14.D.de publiciana.

Alieno Mandato, l.22.§.vlt.D.de iure fiſci. *Mandato præcedente*, l.3.D.rat.rem hab.l.58.D.mãdati. *Nullo intercedente Mandato*, l.34.§.ſi nullo, D.de ſolutionib. *Non refragante Mandato*. l.68.D. de procuratorib.

MANDATA appellantur præcepta principum, quæ Præſidibus in Prouincias proficiſcentibus dabantur, quibus omnia quæ eorum muneri & officio incumbebãt, continebantur. l.3. D.de collegiis. l.3.§.1. D.de donatio. inter vir.& vxor. *Mandata principalia quæ Præſidibus dantur*, l.35. D. de pœnis, l.1. D. de collegiis, *Mandata principis*, l.1.§. ſi quibus, D. de legat.3. *Principum*, l.3.D.de offic.præſid. l.5.D.de ſeru. exportand. & apud Frontin. in Proœmio, lib.1.de Aquæductibus. *Imperatorum*, l.7.§.1. D.de iure patronat. Iuſtinian. Nouell.17. οἱ ἐν ταῖς ἀρχαῖς μέλλοντες ῥητὰ παρέχειν παραγγέλματα, *Mandata Principis*, αὐτὰ χαλεπὰ, καθάπερ ἐχρῆν αὐτοὺς διαφυλάττειν τὰς ἀρχάς. Idem Nou.31. καὶ τὴν ἡμετέραν παραγγελμάτων ἀναμιμνησκόμενον, ἅπερ δώσομεν αὐτῷ σὺν τοῖς τῆς ἀρχῆς συμβόλοις. ἐκάλουν δὲ ταῦτα καὶ οἱ παλαιοὶ *Mandata Principis*. quæ idem Nou.30. θεῖα *Commonitoria* vocat. Lucian. ἐντολὰς appellat in Libello περὶ τοῦ ἐν τῇ προσαγορεύσει πταίσματος, cùm ait, καὶ ἐν τῷ τῶν ἐντολῶν βιβλίῳ, ὃ ἀεὶ καὶ παρὰ βασιλέως λαμβάνεται, τοῦτο πρῶτον ἐστὶ παράγγελμα, &c. Cuius loci ſententiam memini me lib.3.Formular.exponere, ex quo ea de Mandatis Principalibus teſtimonia, quæ hic deſunt Plin.Epiſt.64.lib.10. *Nam ſicut Mandatis tuis cautum eſt ne reſtituam aut ab alio aut à me relegatos.* Epiſt.11.lib.10. *Vtebatúrque Mandatis tuis, quibus eiuſmodi donationes vetantur.* & Epiſt.112. *Largitiones ex publico fieri Mandata prohibent.* Tertullian.in lib.ad Scapulam, *Videtis ergo quomodo vos contra Mandata faciatis, vt confeſſos negare cogatis.* Eodémq; ſenſu apud eumdem in Apologetico, & in libro de Ieiunio, verbum *Mandatorum* accipiendum eſt.

Caput Mandatorum, l.27.§.vlt.D.de pœnis, & apud Frontin.lib.2. de Aquæductib. *Caput ex Mandatis*, l.1.D.de teſtam.mil.

Mandatis adiicitur, l.19.D.de offic.præſid. *Cauetur*, l.6.D.de appellat.recipien. l.4 §.1. D.ad L.Iul.pecul.l.6.D.de extraord.crim.l.7.§.1.D.de iure patronat. *Continetur*, l.6.§.vlt.D.de offic.proconſ. *Permiſſum eſt*, l.13.§.vlt.D.de verbor.ſignific. *Præcipitur*, l.5. D.de ſeru. export. l.1.D.de collegiis. *In Mandatis principum eſt*, l.3.D.de offic.præſid. *Contra Mandata Vxorem ducere*, l.65.D.de ritu nuptiar.& l.2.D.de his quæ vt indig.

Atque interdum horum *Mandatorum* capita quædam interdum à Præſidibus in Prouinciis ſub Edicto proponebantur, vt apparet ex l.6.§.1.D.de cuſtod.& exhibit.

Mandata Reipublicæ, l.36.D.ad municipal.

Mandata quoque morientium dicuntur, apud Tacit.in Agricola, & Sil.Italic.lib.15. Et ita *Mandata de funere*, apud Sueton.in Auguſto, cap. vlt. *Suprema Mandata*, apud Senec.in Medea Actus 3.Sc.2.

MANDATV, pro mandato, l.35.D.de procuratorib.l.3.de offic.eius cui mãd.l.26. D.de minorib. *Mandatu amici*, l.26.§.vlt.D.mandati. *Creditorum*, l.32.§.vlt.D.eod.tit. *Domini*, l.1.§ tutor, D.pro emp.l.1.& l.63.D.de procuratorib.l.9.D.cõmu.diuid. *Patris*, l.23.D.de minorib.

Meo, l.26.§.ſiderum, l.45.& l.49.D.mandati, l.11.D.qui ſatiſd.cogan.l.95.§. ſi mandatu, & l.vlt.D.de ſolutionib.l.30.D.de legat.3.l.19.D.de dam.inf. *Tuo*, l.26.§.mandatu, D.mandati.

MANDRAGORÆ fit mentio in l.3. §.1. D. ad L. Cornel. de ſicar. Planta eſt, cuius duo genera, maris, & feminæ, appellationibus diſtinguuntur. Plinius lib.25. cap.13. *Mandragoram alij Circium vocant. Duo eius genera: candidus, qui & mas: niger, quæ femina exiſtimatur, anguſtioribus folijs quàm lactucæ, hirſutis & caulibus, radicibus binis terniſue, rufulis, intus albis, carnoſis, teneriſque, penè cubitalibus.* Quæ ille ex Dioſcoridis fontibus hauſit, cuius è lib. 4. cap. 71. verba ſunt hæc: Μανδραγόρας, οἱ δὲ ἀντίμηλον, οἱ δὲ διρκαίαν: οἱ δὲ Κιρκαίαν καλοῦσιν, ἐπειδὴ δοκεῖ ἡ ῥίζα φίλτρων εἶναι ποιητική. Ex quo apparet apud Plinium, *Circæam* legendum, non *Circium*. Ille enim nomine, *Mandragora*, quaſi amatoria radix, ſeu amoris conciliatrix, à Græcis appellabatur: ea ratione, qua & *Gramen Circæum*, dixit Propertius lib.2.Eleg.1.& *Circæum poculum*, Cicero Diuinat.in Verrem, & *Circes pocula*, Horat. Epiſt.2.

Sanè Columel. lib.10.non procul ab initio, *Semihominem Mãdragoram, veſano gramine*, dixit: quã & Ἀνθρωπόμορφον Pythagoras vocaſſe fertur, an ab humana ſpecie, quam ea radix, impoſtorum arte, vulgò repreſentat? an quòd re vera genitalis radix, à medio ad imum bifida, bifurcatáque proueniat, adeò vt crura, humana figura, habere videatur? Mãdragoræ autẽ mala καρωτικὰ eſſe, & ſoporem grauem inducere, Dioſcorid. tradit. Vnde Suidas, Μανδραγόρας, inquit, ὑπνωτικὸς καρπὸς, ἢ λήθης ποιητικός. Heſichius, Μανδραγόρας, εἶδος βοτάνης οἰνικὸν καὶ ὑπνωτόν.

MANERE eſt morari, & vt Non.Marcell.explicat, *loco inſiſtere. Si pater eius in adoptione Manſiſſet*, l.1.§.qui habebat, D.de bonor.poſſeſſ.contra tab.

Manere in ciuitate, l.17.D.de procuratorib.l.71.D.de euictionib.l.19.D.de reb.dub.

Manere in familia, l.5.D.de his qui ſui vel alie.

Manere in matrimonio, l.41.§.teſtamento, D.de legat.3. *in Numeris*, l.4.D.de teſt.mil. *In ordine decurionum*, l.40.D.de iniuriis. *In Poteſtate patris*, l.40.§.1.D.de pigne.act.l.8.D.ſi tab. teſt. l.52.§ idem Papianus, D.pro ſocio. id eſt, *remanere*, vt l.8.D.de his qui ſui vel alie. *qui in Poteſtate manſit*, l.16.& l.18.D.de legat.præſtand.l.23.D.de fideic.libert.l.23.D.ſi quis omiſſa. *ſi in Poteſtate Manſiſſet*, l.8.§.vlt.D.de bonor.poſſ.cont.tab.l.42.D.de condic.& dem.

Qui Manſerunt in Poteſtate, Vlpian.Tit.29.Regul. *Nepos Manens in Poteſtate*, l.1.§.1. D. ſi à parente quis *Nepotes in Poteſtate Manentes*, l.1.§.1.D.de coniung.cum emanc. *Manenti in Poteſtate*, l.20.§.legata, D.de bonor.poſſ. *In aui Poteſtate Manenti*, l.28.D.de teſtam.mil. *In Poteſtate Manente filia*, l.10.D.de ſponſalib. *In Poteſtate Manens*, & *Emancipatus* opponuntur l.3.§.ſed vtrum, D.de minorib.l.52.§.idem Papinianus, D.pro ſocio, l.10.§.vlt.D.de fideiuſſorib.l.67.§.1.D.de ritu nupt.l.1.§.filium, D.de bonor.poſſeſſ.cont.tab. Item, *in Poteſtate Manens*, & *Manumiſſus*, l.1.§.1.D.ſi à parente quis.

Si Manſerit in hereditate ſeruus, &, *ſi exierit*, aduerſantur, l.8.D.de ſer.corrup. *ſi Mãſit in ea voluntate teſtator*, l.vlt.§.vlt.D. de liberat.lega. *Si in eodem ſtatu Titius Maneat*, l.38.D.de ſolutionib.&, *ſi in eadem cauſa Maneat*, ibidem. *Manet ciuis*, l.5. D.de captiuis, l.vlt. D. de legationib.

Vtrum omnes iidem Maneãt, an pars Maneat, vel omnes immutati ſint, l.7.§.vlt.D.quod cuiuſcum. vniuerſ. *qui Manet debitor fiſci nihilominus*, l.12.D.ad L.Iul.peculat.

Manet obligatus, l. 66. D. de ſolutionib. l.15. D. de duob. reis. *quatenus Maneret filius ex ſtipulatu obligatus*, l.49.D.de verb.oblig. *Cùm reus obligatus Maneat*, l.21.§.vlt. D. de fideiuſſorib. *vt in reliquum tantùm tibi Maneat obligatus*, l.21.D.de donationib. *alter obligatus Manebit*, l.38.§.vlt.D.de ſolutionib. *pignus Manebit obligatum*, l.43.§.pignus, D.de ædilic.edi. *Manere poſſeſſor*, l.3.§.ſi rem.D adquir.poſſeſſ. *Tutor Manet*, l.9.§.ſi tutori, D.de tutel.& rationib.

Vt in eadem conductione colonus Maneat, l.9.C.de locato, *In obligatione Manebit ſeruus*, l.11.§.vlt. D.de legat.2.

Manere in bonis ſtatua, l.2.D.de ſepulch.viol.

Corpora Maternæ hereditatis quæ in eadẽ cauſa dominij Manſerant, l.77.§.dulciſſimis, D.de legat.2. *Quominus res in cauſa hereditaria Maneant*, l.vlt.D.vt in poſſeſſ. legat. *Quæ de reditu prædiorum in eadem cauſa Manſerunt*, l.93.D.de legat.3. *Fructus in cauſa pignoris Manent*, l.24.§.vlt.D.locati.

Quamdiu Ædificium Manet, &, *Ædificio dilapſo*, opponuntur, l.6.D.de diuiſio.rer.

Manere Arborẽ in ſuo ſtatu, l.7.D.de ſeruit.præd.vrb. *Fundo altero Manente ſeruo*, l.6.§.vlt. D. quemadm.ſeruit.amitt. *vt Solum perpetuo eiuſdem iuris Manſiſſet*, l.24.D.quib.mod.vſusfr.

Manent nummi eius, l.78.D.de ſolutionib. *Nummi tui Manebunt*, l.1.§.1.D.de ſtipulat.ſeruor. *Si ſeptem teſtium ſigna Maneant*, l.7.D.de bonor.poſſ.ſec.tab. *Rerum diutius Manſurarum apparatus*, l.12.D.de inſtruct.vel inſtrum.

Manere etiam dicuntur res incorporales, veluti Actiones obligationes, & iura quæ non corrumpuntur, neç depereunt ſed ſalua, integra & illæſa permanent quæquè in ſuo ſtatu & in priſtina cauſa durant. *Manet actio*, l. 5. §. manet. D. de reb. eorum, l.11. D. de tutel. & rationib. *Manebit actio*, l.108. §. 1. D. de legat.1. *Manebit integra* actio, l. 13.§.vlt. D. de interrogationib. *Manebit apud heredem* actio, l. 55. D. ad Sc. Trebell. *Manent actiones*, l.47. D. de ædilic. edic.

Manere Actus, &, *periiſſe*, opponuntur l.2. D. quemadmod. ſeruit. amitt.

Donec Maneat inter eos Adfinitas, l.8. D. de condict. cau. data.

Manere cauſam pignoris, l.18. §. ſi fundus, D. de pign. act.

Manet contractus, l.23. D. de except. rei iudic. *Datio curatoris*, l.16. D. de curat. fur. *Dominium*, l.16. D. de adquir. poſſeſſ. *Manere fideicommiſſum*, & *ademptum eſſe*, aduerſantur, l.3. §. vlt. D. de adim. lega.

Manet iudicium, l.9. D. fini. regund. l.4. §.1. de aqua & aqu. pl. *Manſiſſe iudicij exſecutionem*, l.78. §. rogatus, D. ad Sc. Trebell. *Manſiſſe fructus ius integrum*, l.57. D. de vſufructu. *Manet ius operarum*, l.28. D. de oper. libert. *Ius ſeruitutis*, l.6. §.1. D. quemadm. ſer. amitt.

Vtile Manere legatum, l.65. §. vlt. D. de legat. *Salua Manere legata*, l.12. D. de his quæ vt indig. *Manent legata*, *&* *libertates*, l.14. D. de iure fiſci. *Legatum apud heredem Manet*, l.71. §. Titio genero, D. de condic. & dem.

Manere Nomen dicitur, quod nondum eſt exactum, l. 43. §. vlt. D. adminiſtr. & peric. *Ea quæ in nominibus erunt, Manent in ſuo ſtatu*, l.3. D. pro ſocio. *Manere Obligatio*, l.38. §. vlt. D. de condict. indebiti. *in ſuo ſtatu*, l.21. D. de fideiuſſorib. *in ſua cauſa*, l.47. D. de pactis. *priſtina obligatio*, l.46. D. de ſolutionib.

Manebit in peculio perſecutio, l.42. D. de furtis. *Pœna etiam poſt mortem Manet*, l.2. D. de cadauer. punit. *quamdiu Manet Precarium*, l.13. §. ſi is, D. de adquir. poſſeſſ.

Manebit ſeruitus, l.13. D. de ſeruit. præd. ruſt. l.15. D. quemadm. ſeruit. amitt. l.30. D. de ſeruit. præd. vrb. *priuati iuris Manet ſeruitus*, l.14. §.1. D. de ſeruitutib.

Manet in ſuo iure teſtamentum, l.29. §. quamuis, D. de inoffic. teſt.

Manente Actione, l.11. D. arbor. furtim cæſar. *Appellatione*, l.60. D. mandati. *Communione*, l.14. §.1. D. communi diuid. *Iudicio*, l.14. D. de interrogationib. l.45. D. mandati.

Manente adhuc iudicio, l.60. D. de condict. indeb.

Manente materia, l.24. D. de adquir. rer. dom.

Manente Matrimonio, id eſt, conſtante, l.18. & l.20. §. ſi conuenerit, & l.29. D. de pact. dot. l.61. D. de condicion. & demonſtr. l.8. & l.33. D. de donationib. int. vir. l.65. §. numquam, D. pro ſocio. l.43. D. de adminiſtr. & peric. l.66. §. ſi vir, D. ſol. matr. l.46. l.73. & l.vlt. D. de iure dot. *Manente Matrimonio*, &, *ſoluto*, opponuntur, l.22. D. de re iudic.

Manente Obligatione, l.26. §. vlt. D. de pecun. cōſt. *Officio tutelæ*, l.39. §. tutorib. D. de adminiſt. & pericul.

Manente adhuc Precario, l.5. D. de precario. *Manente re integra*, l.14. D. de quib. reb. ad eund. *Societate*, l.27. & l.65. §. numquam, D. pro ſocio. *Manente ſocietate*, &, *diſſoluta ea*, opponuntur, l.56. D. eod. tit. *Manente Teſtamento*, l.15. D. quæ in fraud. cred. *Manente eodem Teſtamento*, l.17. D. de fideicomm. libert. l.25. D. de teſtamen. milit.

Manente eadem voluntate, l.96. D. de legat.1. *Voluntatis reliquiis in furioſis Manentibus*, l.8. D. de his qui ſui vel alie.

Manente vſufructu, l.38. §. qui hominem, D. de ſolutionib.

Manes, ait Apul. lib. de dæmonio Socrat. dicuntur *animæ melioris meriti*. Vnde ſepulchra & monumenta Imperator Iulianus *Manium ædificia*, vocat l.4. D. de ſepulcr. violat. in Cod. Theod. Virgil. lib.4. Æneid. *Id cinerem aut Manes credis curare ſepultos.* Plin. Epiſt. 27. lib. 7. *domus poſtea ritè conditis Manibus caruit.* Macrob. in Somno Scipion. cap.12. *Cùm Sol Aquarium tenet, Manibus parentetur. Manibus accitis*, l.6. C. de malefic. & math. Horat. Saty. 8. lib.1. de veneficis. *Cruor in foſſam confuſus, vt inde Manes elicerent, animas reſponſa daturas*, id eſt, *manes mortuorum euocarent*, vt vet. interpretes explicat.

Mangones, l.207. D. de verbor. ſign. & apud Sueton. in Domitiano, cap.7. ita venalitiarij & qui mancipia venalia habēt, vocantur, quos *Mancipiorum negotiatores*, appellat Quintil. lib. 5. cap.12. his verbis, *Non alio, medius fidius, vitio dicentium, quàm quo Mancipiorum negotiatores formæ puerorum, virilitate exciſa, lenocinantur. Nam vt ij robur, ac lacertos, barbámque ante omnia & alia quæ natura propria maribus dedit, parum exiſtimant decora, quæque fortia, ſi liceret forent, vt dura, molliunt.*

bunt. Seneca lib.4.de Benefic.cap.13.*Mercator vrbibus prodeſt, Medicus ægris, Mango venalibus.* Idem Epiſt. 80.*Mangones quidquid eſt quod diſpliceat, aliquo lenocinio abſcondunt.* Ac planè id genus hominũ ad lucrum potius vel turpiter faciendũ pronius eſſe, ait Paulus, l.44.§.1. D.de ædilic.ed. Quintilian. Declamat.340. *Quàm multa facere poßit aduerſus puerum Mango iratus, aut illi fortaſſe pretium, exciſa virilitate, producet: aut ob infelicis contumeliæ annos venerit in aliquod lupanar. Res eſt nobis cum homine qui non erubeſcit, nihil reſeruat: etiam periculosè auarus eſt. Mangones* autem Ἀνδραποδοκαπήλους Græci vocant. Harpocration in Lexico, Ἀνδραποδοκάπηλος, ὁ νῦν λεγόμενος σωματέμπορος, παρὰ τὸ καπηλεύειν τὰ ἀνδράποδα, ὅ ἐστι πιπράσκειν. Ἰσαῖος ἐν τῷ περὶ ἑρμωνα.

Manicæ *ferreæ*, pro catenis quibus manus reorum vinciuntur, l.1. C.de cuſtod.reor. Non. Marcell.*Manicæ, quibus manus vinciuntur. Plaut. Aſinaria. Vbi manus Manicæ complexæ ſunt.*

Manifestare, id eſt, manifeſtu m facere & apertè declarare. *Opinionem ſuam per relationem manifeſtare*, l.9.D.de appellationib.recip. *quæ Manifeſtabunt tot poſſeſſores*, l.vlt.§.ſi plures, D. de bon.damn. *Vſucapionem proceßiſſe Manifeſtatur*, l.17.D.ex quib.cauſ.ma. *Ex Reſcripto D. Pij Manifeſtabitur*, l.2. D.de his qui ſui vel al. *Reſcriptis quibuſdam Manifeſtatur*, l.7.§.1. D. de interdict. & releg. *Ex his verbis Manifeſtatur*, l.5.§. Prætor, D.de his qui deiece. *quorum alterutrum ipſis verbis pronuntiationis Manifeſtatur*, l.1.§.1.D.ad Sc.Turpil. *Cùm exhibitis tabulis admiſſum eius magis Manifeſtetur*, l.3.§.ſi quis dolo, D.de tabul.exhibẽd. *Antequam modus agri Manifeſtetur*, l.13.§.ſi Titius, D.de action.emp. *Si hoc incertum eſt, nec poteſt nec per ſubtilitatem iudicialem Manifeſtari*, l.10.§.vlt.D.de reb.dub. *Cùm pleniſſima teſtatoris erga adfinem voluntas, ab eo quoque Manifeſtetur*, l.27.§.1.D.de inſtruct.vel inſtrum.

Manifeſtari, pignoris cauſa, l.9.D.in quib.cauſ.pign.vel hipoth.

Manifestvs *Fur*, eſt, qui cum furto deprehenditur, &, vt Græci dicunt, ἐπ' αὐτοφώρῳ, l.3. l.4.& l.5.cum ſeq.D.de furt.l.10.D.de condict.furt. Gaius lib.2.Inſtit.Tit.vlt.§.manifeſtus, Inſtit.de obligationib.quæ ex delicto. Paul.lib.2.Sent.Tit.32. *Manifeſtus fur eſt, qui in faciendo deprehenſus eſt, & qui intra terminos eius loci vnde quid ſuſtulerat deprehenſus eſt, vel antequam ad eum locum, quò deſtinauerat, perueniret.* Plautus *Manifeſtarium furem* appellat Aulular. Act.3.Sc.1. Eadémque loquendi figura *Mœchum Manifeſtarium* vocat in Bacchidib. Moſchopulus περὶ σχεδῶν. φωρῶ τὸ κλέπτοντα καταλαμβάνω. ἀφ' οὗ, ἐπ' αὐτοφόρῳ, ἤγουν, ἐπ' αὐτῇ τῇ κλεψίᾳ. Suidas, ἐπ' αὐτοφώρῳ, ἐπ' αὐτοφόρῳ, ἐπ' ὀφθαλμοῖς, ἐπ' αὐτῷ τῷ κλέμματι ἁλούς.

Manifeſtum Furtum intelligitur, quamdiu fur, rem furtiuam tenens, viſus, vel deprehenſus fuerit, ſiue in publico, ſiue in priuato, vel à Domino, vel ab alio, antequam eò peruenerit quò perferre ac deponere rem deſtinauerit, §.imò vlterius, Inſtit.de obligationib.quæ ex delicto. *Si quis furtum mihi facientem deprehendit negotium meum agens, Manifeſti furti actionem mihi parat*, l.24.§.vlt.D.de vſuris.

Manifeſto furi, nec Manifeſtus opponitur, *nec Manifeſtus* autem *Fur*, ait Paul. lib.2.Sentẽt.Tit.32. eſt, *qui in faciendo quidem deprehenſus non eſt, ſed eum furtum feciſſe negari non poteſt*, Iuſtinian. in §.nec Manifeſtum, Inſtit.de obligationib.quæ ex delicto. *quod Manifeſtum furtum non eſt, id ſcilicet nec Manifeſtum eſt.*

Manifeſtus Latro, l.6.§.quid tamen, D.de iniur.emp. *Manifeſtißimus teſtator ex ſcripturs*, l.33. D. de legat.1.

Manifeſtæ cædis reus, Liuius lib.2. *Manifeſta calumniatrix*, l.1.§.ſi ea, D.de vent.in poſſ. *Manifeſta calumnia*, l.1.§.ſi ea, D.de vent.in poſſ.l.43.D.de hered.pet.l.3.§.cauſa.D.de Carbon.edic.l.8.§.certum, D.de legat.2.

Manifeſtam habet æquitatem, l.1.D.de collat.bonor. *Vt Manifeſta arbitri iniquitas appareat*, l.79. D.pro ſocio. *Manifeſtior iniquitas*, l.56.D.de iure dotium. *Manifeſtis rationibus probare*, l.4. C.de pignerat.act. *Manifeſtis probationibus apparere*, l.1.C.de fide inſtrum. *Manifeſtißimæ probationes*, l.3.D.de iure fiſci. *Manifeſtæ turpitudinis eſt*, l.38. D.de iureiurando. *Manifeſto argumento comprobat*, l.64.D.de hered.inſtit. *Manifeſtum eſt*, l.5.§.ſi poſt.D.ſi vſufruct.pet.l.vlt.D.de offic. eius cui mand.l.52.D.de adqui.poſſ.l.69.D.de legat.3.l.12.D.de aqua & aqu.plu.l.3. D.de dot.præleg.l.11.D.de liber.leg.l.95.§.quæſitum, D.de ſolutionib.

Manifeſtum eſt teſtatorem aliud ſenſiſſe, l.69.D.de legat.3. *niſi Manifeſtum eſſet de dote quoque reſtituenda teſtatorem ſenſiſſe*, l.78.§.maritus, D.ad Sc.Trebel. *Manifeſtum eſſe, Teſtatorem voluiſſe*, l.41.§.Stichus, D.de fideic.libert. *Etiam ſi Manifeſtum ſit*, l.46. D. de hered. inſtit. *vt Manifeſtum ſit*, l.5.D.de condic.cau.da. *Pluſquam Manifeſtum eſt*, l.5.§.heres, D.de obligationib.& act. l.8. D. de ſponſalib.l.8.§.arbitratu, D.de tranſactionib.l.8.D.de adquir.vel omitt.

Manifeſtius eſt, l.10.C.famil.erciſc. *Manifeſtißimum eſt*, l.48. D.de pactis. l.1. D. de verbor. obligat.

Alio modo, quàm ſermone, Manifeſtum facere, velle ſe, l.29. D. de adoptionib. *Si hoc ei Manifeſtum fecerit*, l.5.§.1.D.de condict.cau.da.

Manifeſtum Ius, l.21. D.rat.rem hab.l.2.C.quand. prouoc. *Manifeſti Iuris eſt*, l.1.C. de Eunuchis, l.vlt.C.de in integr.reſtit.l.18.C.de fideicommiſſ.l.8.C.qui potiores in pign.

Manifeſtiſsimum Ius, l.4.C.ne filius pro patre. *Manifeſtiſsimi Iuris eſt*, l.24. C.de donationib.l. 20.C.de iure dotium, l.3.C.quib.res iudic.

MANIFESTÈ *adprobare voluntatem*, l.27. D. de inſtru.vel inſtr. *Niſi Manifeſtè voluntas defuncti adprobaretur*, l.78.§.1.D.de legat.3. *Manifeſtè apparere*, l.32.D.de recep. qui arbit. *Manifeſtè caueatur*, l.11.D.de exceptionib.

Manifeſtè complectitur, l.56.§. qui ſibi, D.de verbor.oblig. *Niſi Manifeſtè docuiſſet eam teſtantis voluntatem fuiſſe*, l.16.D.de dot.prael. *Si qui petẽt, Manifeſtè docerent, eo animato pronum eſſe cœpiſſe*, l.88.§.Lucius, D.de leg.2. *Si Manifeſtè ſtudium non ſoluẽtis probaretur*, l.41.§.1.D.de fideic.liber.

Niſi teſtatorem Manifeſtè probetur voluiſſe, l.19. D. de annu. legat. *vt Manifeſtius dicam*, l.16.D. de iure codicil.

Manifeſtò, pro Manifeſtè, l.3.§.1.D. de Capite minutis.

MANIPVLARIVS, l.3.ad.L.Iul.repetund.in C.Th.Seneca lib.3.de Ira, cap.22. *Quid facilius fuit Antigono, quã duos Manipulares duci iubere? Manipulos* autẽ, vt ait Varr.lib.4.de ling.Lat. appellabant *exercitus minimas Manus, quæ vnum ſequuntur ſignum.* Idẽ lib.5. *cùm iungit plures Manus, Manipulus*, vnde *Manipularis miles.* Vegetius lib.2.cap.13. *Contubernium, Manipulus vocabatur, ab eo quod coniunctis Manibus pariter dimicabant.* Idémque cap.ſequen. Inter pedites *Manipulum & Centuriam* appellari, vt inter equites *Turmam.* Donatus in Eunuchũ Terentij Actus 4.Sc.7.ad hæc verba. *Manipulus furum: Manipulus propriè eſt Militis. Cùm Romani & Latini, ſub vno Centurione bellum adgreſſuri deputabantur, ſibi ſertum, vel Coronam ex Manipulo herbæ conficiebãt, quem pro ſigno ſequebantur.* Non.Marc. *Manipuli ſunt manus militum, vel collecti viri.*

MANSIO ab *Oppido, Ciuitate, Vico*, ſeparatur, l.35.de curſu publ.in C.Th. l.119. de decurion. eodem C. *Manſiones* autem appellabant, ad iter metiendum diſpoſitas, tam militum officialiúmq; quàm animalium curſui publico deputatorum, ſtationes, l. vlt. §. hi quoque, D. de munerib. & honorib. l.8. C.de annon. & tribut.lib. 10. l.2. C. de lucris, aduocat. lib.12. l.119.de decurionib.in C.Th.l.2.de cõcuſſionib.aduocat.in eod. Cod. Cuiuſmodi diuerſoriis milites expeditionis cauſa iter facientes excipiebantur. Hinc B. Hieronymus ἀναπαύσεις τοῦ στρατοπέδου in Quæſtionib. *Manſiones* vertit. in huiuſmodi vtique Manſionibus etiam Horrea fuiſſe annonariis ſpeciebus & pabulis inſtructa, docet l. 2. C. de condit. in publ. hor. lib.10. Eáque gratia *Modios cum ſextariis atque ponderibus*, per ſingulas Manſiones haberi, conſtituunt Impp.l.9.C.de ſuſceptorib. vt vnuſquiſque tributarius, ſub oculis conſtitutis rerum omnium modiis, ſciret quid deberet Suſceptoribus dare. *Pabula quæ ad Mutationes, Manſionésque ſingulas, animalibus curſui publico deputatis ſolebant conuehi*, l.9. de anno. & trib. in Cod. Theodoſian. Lamprid.in Alexand. *Illa die, illa hora, ſum exiturus, &, (ſi dij voluerint) in prima Manſione manſurus. Deinde, per ordinem Manſiones, deinde ſtatiuæ, deinde, vbi annona eſſet accipienda.* Idem alio eiuſdem libri loco. *Milites expeditionis tempore ſic diſpoſuit, vt in Manſionibus annonas acciperent.* Symmach.Epiſt.27.lib.2. *Diligentiæ tuæ ratio digeratur, quæ poſsit oſtendere, quot numero animalia collocaris, & quo paratu inſtruxeris Manſiones.* D.Ambroſ.Oratio. de morte Valentinia. *Ecce poſtridie literæ de inſtruendis Manſionibus, inuectio ornamentorum regalium, aliáque eiuſmodi, quæ ingreſſurũ iter Imperatorẽ ſignificarẽt.* Sic & in Panegyrico incerti auctoris, quod Conſtantij filio dictum eſt, *itinere confecto conſumptis copiis Manſionum, ne quis conſequi poſſet, exercitus repente intra parietes conſederat.* Et ita *Manſionem* accipe apud Sueton.in Tito, cap.10. & Egeſippum & lib.4. cap.vlt. Proinde cùm Theodoricus Gepidas in Gallias cuſtodiæ cauſa mitteret, vt eſt apud Caſſiodor. Epiſt.11.lib.5. Variar. *In auro*, ait, *vobis tres ſolidos per hebdomadam eligimus deſtinare, vt & Manſiones vobis, prout herbarum copia ſuppetit, poſsitis eligere.*

Milites cum ſignis in propriis Manſionibus ſolitis ac publicis maneant, l.11.C.de re milit.lib.12.

Ad *procurationem* etiam *clabularij curſus* electos *per ſingulas Manſiones* collocari conſtituũt Impp.l.23.de curſu pub.in C.Th.

Manſionum præpoſiti, l.21.de decurionib.eod.C.Th.

Mala Manſio, vide S.hoc ipſo lib.

MANSVETVS, Fero aduerſatur. Donatus in Andriam Terent. Act.1.Sc.5. *Non ordinem reddit: Ferum enim reddit ad Manſuetum: quia feræ manſueſcunt. Manſuetum* autem *quaſi ad manum venire ſuetum*, ait Feſtus. *Manſuetus Leo, vel alia beſtia dentata Manſueta*, l.1.§.beſtias, D. de poſtulando.

Si pauo-

ſi Pauonem meum Manſuetum, cùm de domo mea effugiſſet, perſecutus ſis, l.37. D. de furtis, Ceruos ita quidam Manſuetos habent, vt in ſiluas eant & redeant, quorum feram eſſe naturam nemo ambigit, l.5. §. pauonum, D. de adquir. rer. do. §. pauonum. Inſtit. de diuiſio. rer. Varro lib.2. de re Ruſt. cap. 6. de onagro. è Fero fit Manſuetus facilè: & è Manſueto, Ferus numquam.

Manuſuefacta Animalia, emitti, ac reuerti ſolita, l.4. D. de adquir. rer. do.

MANSVETVDINEM ſuam Impp. appellant. l.3. C. de offic. præfec. præt. l.6. de diuerſ. reſcript. in Cod. Theod. & aliàs quoque non raro.

MANVMITTERE, eſt de manu, id eſt, poteſtate, emittere: ſeu poteſtate, liberare, & demittere, vt loquitur Gaius in l.28. D. de adoptionib. Manumiſsio, ait Vlpian. eſt de manu miſsio, id eſt, datio libertatis. Nam quamdiu quis in ſeruitute eſt, manui, & poteſtati ſuppoſitus eſt, Manumiſſus liberatur poteſtate, l.4. D. de Iuſtit. & iur.

Diuerſam huius verbi notationem adfert Feſtus, Manumitti, inquiens, ſeruus dicebatur, cùm dominus eius, aut caput eiuſdem ſerui, aut aliud membrum tenens dicebat, Hūc hominem liberum eſſe volo, & emittebat eum è manu. cui adſentiens Cornutus in Perſ. Sat.5. ad hęc verba, quibus vna Quiritem vertigo facit, ait, Quotiens manumittebant, eos alapa percuſſos circumagebant, & liberos confirmabant. Vnde Manumiſsio dicta, quid manu eius mitteretur. Ac planè, ei quod de colapho infligi ſolito ſcribit, adſtipulatur D. Ambroſ. Epiſt.2. Libertas, inquit, quam Manumiſſus accipit, & palma donatus adquirit. Idémque in Emancipationibus obſeruatum aliâs docui.

Manumitti autem dicuntur, tam Liberi, quàm Serui, l.2. D. de offic. Procōſ. Si quis rogatus ſit liberos ſuos Emancipare, an cogi debeat Manumittere, l.62. D. de condicionib. & demonſtrat. Sicuti pater filium manumiſiſſet, l.4. D. quis ordo in poſſeſſ. l.107. D. de verbor. obligat. Nepotem manumittere, l.28. D. de adoptionib. Si ex filio Nepotē Auus Manumiſerit, l.5. D. ad Sc. Tertyl. Gaius lib.3. Inſtitut. vt eſt in Lege Dei, Tit.16. & de eo filio qui, ex prima ſecundáque Mancipatione, poſt mortem Patris manumittitur. Vlpianus Tit.11. Regular. Filius quidem ter mancipatus, ter Manumiſſus ſui iuris fit. Idem in l.1. §.1. D. ſi à parente quis Manumiſſ. Nepos ab Auo manumiſſus, ſiue manens in poteſtate patris deceſſerit, ſiue manumiſſus diem ſuum obierit. Et mox, perinde defert Prætor bonorum poſſeſsionem, atque ſi ex ſeruitute manumiſſus eſſet. Paulus in l.3. D. eod. tit. à parente emancipatus & manumiſſus. & §. vlt. ſi filia vel neptis Manumiſſa ſit. Nec id mirum, cùm in imaginariam ſeruilem cauſam liberi in emancipationis ſolemnitate peragenda deducerentur, manciparentúrq; & venirét, ac manumitterentur non aliter atque ſerui, l.3. §. vlt. D. de capite minut. Sic & Plinius Epiſt.18. lib.8. ſub ea condicióve filiam inſtitutam heredem narrat, ſi eſſet manu patris emiſſa, additque, emiſerat pater, adoptauerat patruus. Vnde, Pater, Auúſve qui emancipatat, manumiſſor appellabatur, l.1. §. liberos, & l. vlt. D. ſi à parēte quis, l.16. §.1. D. de inof. teſt. l.10. D. ad Sc. Tertyllian. l.2. C. eod. tit. l.18. D. de ſuis & legit. l.5. C. de dolo. Crebrius tamen Manumiſsio, de ſeruis, Emancipatio, de liberis vſurpatur, l.1. §. alienatio, D. quando act. de pecul. Et ita, manumiſſor, l.22. & l.28. D. de bonis libertor. l.3. D. de obſequiis parētib. l.4. D. quis ordo in poſſeſſ. l.24. §. vlt. D. de fideicommiſſar. libert. l.30. D. qui & à quib. l.32. D. de liber. cau. l.8. D. de adſign. libert. l.17. §. exigendi, D. ad municipal. l.15. D. de manumiſſionib. id eſt, patronus, qui ex ſeruitute manumiſit.

MANVMISSIO ait Iuſtinian. eſt datio libertatis. Nam quamdiu quis in ſeruitute eſt, manui & poteſtati ſuppoſitus eſt: manumiſſus liberatur poteſtate, Inſtit. de libertin. Multis autem modis, vt ibidem addit, Manumiſsio procedit. Aut enim, ex ſacris conſtitutionibus, in ſacroſanctis Eccleſiis, aut Vindicta, aut inter Amicos, aut per Epiſtolam, aut per Teſtamentum, aut per aliam quamlibet vltimam voluntatem, Illis autem Manumiſſionum generibus, interdum, Ciuitatem Romanam, interdum, ſolam Latinitatem Manumiſſi conſequebantur. Et quidem ciues Romani, quemadmodum Vlpianus, Tit.2. Regular. & Theophil. in Tit. de libertinis, docent, efficiebantur Libertini, qui Vindicta, Cenſu, aut Teſtamento, nullo iure impediente, manumittebantur: vt & Cicero Topic. indicat. At inter Amicos, per Menſam, aut per Epiſtolam, Manumiſſi Latini liberti fiebant, vt docui lib. ſuperiore. Vindicta autem manumitti dicebantur, qui vindicta impoſita, apud Magiſtratū populi Romani, poteſtatémve, & cum apud quam legis actio eſſet, pro tribunali, vel in tranſitu, manumittebātur, l.15. §. plures, & l.17. de manumiſſ. vind. & l.15. §. vlt. D. qui & à quib. quo genere Manumittebantur, apud cōſiliū, l.6. & l.24. D. de manumiſſ. vind. §. eadē, Inſt. quib. ex cauſ. man. Apud Conſulem, l.14. D. de manumiſſ. l.20. §. vlt. D. de manumiſſ. dic. l.1. D. de offic. conſul. Vlpian. Tit.2. Regular. apud Magiſtratum, l.18. D. de manum. vind. Vlpian. Tit.2. Regular. apud præfectum Ægypti, l.21. D. de manum. vindic. apud Præſidem, l.2. D. de offic. præſid. l.5. §. vlt. D. de condic. cau. da. apud Prætorem, l.1. l.8. & l.22. D. de manumiſſ. vindic. l.1. D. de offic. prætor. Vlpian. Tit.2. Regul. apud Proconſulem, l.17. D. de manum. vin-

dic.l.2.D.de offic.proconſ.Vlp.Tit.2.Regul.

Imperator vtique cùm *Manumittebat, Vindictam non imponebat*, ſed, cùm voluerat, liber fiebat, is qui manumittebatur, *ex Lege Augusti*, l.14.D. de manumiſſionib. Quinetiam apud Conſulem in villa rectè manumiſſum ſeruum, etiam ſi *Lictoris præſentia non eſſet*, Vlpian. teſtatur l.8.D.de manumiſſ.vindic. Hermogenianus verò ſuis temporibus, *Manumiſſionem per Lictores, domino tacente, expediri* conſueuiſſe, *verbáque ſollemnia* quæ à Feſto perſtringuntur, licet non dicantur pro dictis accepta, tradit in l.23.D.de manumiſſ.vind.

Cenſu, ait Vlpian.Tit.2.Regul. *Manumittebatur*, olim, *qui luſtrali cenſu, Romæ, iuſſu dominorum, inter ciues Romanos profitebantur.*

Teſtamento vero *Manumitti* dicebãtur, quibus directa libertas à teſtatore relinquebatur, quique liberi eſſe, Teſtamento iubebantur, Rubr.de manumiſſis teſtam.l.28.D.de liberat.legat. l.94.§.vlt.D.de legat.1.

Publicè Manumitti, l.12.D.de fideic.libert. *qui Manumittitur à Corpore aliquo, vel Collegio, vel ciuitate*, l.10.§.qui manumittitur, D.de in ius vocan.

Matrimonij cauſa Manumittere & *Manumitti*, l.13.§.vlt.& l.14.§.vlt.& l.15.§.ſi duo, l.19. & l.20. §.1.D.de manum.vindict.

Manumiſſionis gratia donatio, Paul.lib.2.Sentent.Tit.24.

MANVS, notam habet ſignificationẽ. *Qui Manus amiſit*, l.10.D.qui teſtam.fac. *Cui digitus de Manu præciſus ſit*, l.10.§.1.D.de ædilic.edic. *Si incommodatur ad vſum Manus*, l.14.§.ſi quis digitis, D.eod.tit.

Manus ſibi inferre, l.vlt.D.de bonis eor.l.1.C.eod.tit. *Ferre*, l.38.§.vlt.D.de pœnis, l.1.§.ſi ſibi, D. de Sc. Silania. & apud Paul. lib.3. Sentent. Tit.6. id eſt, *Mortem ſibi conſciſcere*, vt loquitur l.43.§.mortis, D. de ædil.ed.l.45.§.eius, D.de iure fiſc. *Si filius patri aut matri impias Manus infert*, l.1.D.de obſeq.parentib. *Re fit iniuria, quoties Manus inferuntur, Verbis autẽ, quoties non Manus inferuntur*, l.1.§.1.D.de iniuriis. Et ita, *Si Manu iniuriam dedit*, l.37.D.ad Leg.Aquil. *Terræ & quodammodo ſolo ipſi, corrumpendo, Manus infert*, l.7.§.notauimus, D.quod vi aut clam.

Cum per ebrietatem, ad Manus, aut ad ferrum venitur, l.11.§.delinquitur, D.de pœnis.

Quia ad Manum nummos non habebam, l.19.§.cùm haberes, D.ad Sc. Velleian. *cùm præ Manu debitor pecuniam non haberet*, l.27.D.de pigner.act.

Chirographum perſcribere ſua Manu, l.26.§.1.D.de pignorib. *Patris voluntas hoc ipſum Manu ſua declarantis*, l.29.D.de teſtam.tut. *Sua Manu ſe exheredem ſcribere*, l.8.§. ſi quis ſua, D. de bonor. poſſ.cont.tab.

Si quis Legatum ſibi ſua Manu ſcripſerit, l.15.D.de L.Cornel.de falſ. *Si Manu ſua Teſtator Teſtamento, Codicillíſve, ſubſcripſerit*, dic.l.15.§.item Senatus. *Qui libertatem ſua Manu ademit*, l.6.§.1.D. eod.tit. *Si ſua Manu pater tuus te heredem ſcripſiſſet*, l.1. C.de his qui ſibi adſcrib. *Teſtator, legatum, ſeu fideicommiſſum, reliquiſſe tibi, ſua Manu adſcripſit*, l.2.C.eod.tit. *quæ in Teſtamento vxoris maritus, ſua Manu, legata ſibi adſcripſerit*, l.4.C.eod.tit. *Sua Manu ſignati & ſubſcripti codicilli*, l.6.§.licet, D.de iure codicillor. *Manu ſua factum Teſtamentum*, l.37.§.Titia, D.de legat.3.

Qui vinculis leuatus, Manibus tamen tenetur, l.48.D.de verbor.ſignific.

Obiicere Manus his qui ad rapienda bona alicuius veniunt, l.5.C.de iure fiſci, lib.10. *Si audaces, executoribus obiecerint Manus*, l.vlt.C.de his qui latron.

Manum opponere, l.20.D.quòd vi aut clam.

Per Manum, id eſt, *per lapilli iactum, prohibere*, l.5.§.meminiſſe, D.de oper.no.num.coniunct. l.6.§.1.D.ſi ſeruit.vind. *Manu prohibendus eſt*, l.50.D.de adquir.rer.dom.

Manu captus Ager, l.16. D. de adquirend.rer.dom. *Quod Manu fit*, l.28. D.de ſeruitut.præd. ruſtic.

Manu factus Agger, l.2.§. item varus, D.de aqu.& aq.pluu. *Manu facta foſſa*, l.1.§.ſi foſſa, D. de fluminib. *Quotiens Manufacto opere agro aqua nocitura eſt, id eſt, cùm quis Manu fecerit, quo aliter flueret, quàm natura ſoleret*, l.1.§.hæc autem, D.de aqua & aqu.plu. *Opere Manufacto fluminis curſum auertere*, l.1.C.de alluuionib. *De operibus Manufactis*, l.2.§.apud Namuſam, de aqu.& aq. pl. *Seruus naturaliter, non Manu facto, lædere poteſt fundum ſeruientem*, l.20.D.de ſeruit.præd.ruſt.

Manu nocens aqua pluuia, apud Cicer.Topic.vbi Boët. *Aqua pluuia Manu nocens, eſt, quæ ita aliquo loco excipitur, vt inde profluens vicino noceat, ſi locus is non ſit naturaliter talis, ſed manu hominis excipiendæ aquæ fuerit apparatus.* Cùm *Manu ſata* in venditione fundi excipiuntur, non quæ in perpetuum ſata ſunt, nec quæ ex ſtipula naſcuntur, excipi intelliguntur, ſed quæ ſingulis annis ſeri ſolent, vt fructus eorum tollantur, l.70.§ fundi, l.8. D. de contrah. empt. Cæſar. lib.2. de bello ciuil. *Multáq; erant intra eum locum manu ſata, quibus interim iumenta paſcerentur.*

Manum

Manum iniicere, l. 20. D. de manumiſſionib. l. 9. D. de ſeru. exportand. Ouid. Eleg. 4. lib. 1. Amor. *Et dicam, mea ſunt, iniiciámque Manus.* Idem lib. 2. *Iniiciam dominas in mea iura Manus.* Liuius lib. 3. *Virgini, miniſter Decemuiri libidinis Manum iniecit*, ſerua ſua natam, ſeruā appellans. Mar. Seneca in Proœmio Controuerſ. *At cùm ſibi manum iniiceret, & ſe blandiendo quo effugerat reuocabat.* Luc. Seneca Epiſt. 109. *Leuiter corruptis Manum iniicit veritas.* Quintil. Declamat. 359. *Publicanus noluit ſcrutari: tranſlatis Manus iniicit, & ſuos dicit.* D. Auguſtin. lib. 1. contra Academic. *Iam ſibi profectò iniecisset Manum, ſuíque iuris te eſſe proclamans & in bonorum poſſeſſionem traducens.* Impp. in l. 15. de bon. proſcript. in C. Theod. *Vxor proprias res, velut Manu iniecta, mox vindicet.* Sic & in l. 3. de his qui ad eccl. conf. *ad priſtinam ſortem, velut Manu mox iniecta, reuocentur.* Ouid. lib. 4. Faſt. *Quem Venus, iniecta, vindicat alma, Manu.* Similique modo χεῖρα τοῖς καλοῖς ἐπιβάλλειν, dixit Ariſtides in Panathenaïc.

Manus iniectio, eſt rei vt iuris noſtri adprehēdendæ abducendǽque facultas, l. 9. D. de ſeruis exportand. *Manus iniectionem excepiſſe* dicebatur, qui ius ſibi prehendendi atque abducendi mācipij retinuerat, l. 10. §. 1. D. de in ius. *Si priſtinus dominus iniectionē Manus in alienatione ſibi reſeruauerit*, l. 1. §. ſimilique modo, C. de Latina libert. toll. *Manus iniectionem habere*, l. 2. C. ſi ſeruus exportand. vocand. *Qui Manus iniectionem vendidit.* l. 7. D. qui ſine manumiſſ. Seruius in illud Virgil. 10. Æneid. *Iniecere manum Parcæ: Vſus eſt*, ait, *ſermone iuris. Nam Manus iniectio dicitur, quoties nulla iudicis auctoritate expectata rem nobis debitam vindicamus.* quem Virgilij verſum etiam enarrans Macrob. lib. 3. Saturnal. cap. 7. *Et hic*, ait, *proprietatem humani diuinique iuris executus eſt. Nam ex Manus iniectione, pæne mancipium deſignauit.* Quintil. lib. 7. cap. 7. *Patri in Filium, patrono in libertum, Manus iniectio ſit.* Senec. lib. in Sapient. non cad. iniur. cap. 5. *Habebat ſecum vera bona, in quæ non eſt Manus iniectio.* Ceterùm locutio hæc ex 12. Tab. deſcendit, in quibus ſcriptum fuiſſe accepimus, *manū endo iacito.* Et alio capite, *Poſt deinde, Manus iniectio eſto*, vt eſt apud Agell. lib. 20. cap. 1. 5. *Manum mittere*, & *porrigere* μεταφορικῶς. *Manum mittere ad res legatas*, l. 14. §. 1. D. de relig. *vtrum aduerſus emptorem Manus porrigere debeant iidem iudices*, l. 15. §. ſi emptor, D. de re iudic. *an porrigi Manus ad emptorem debeant*, l. 13. §. quid ſi quis, D. de hered. pet. *Nec ad nominatoris nominatorem Manus iure porrigi poteſt*, l. vlt. C. de peric. nominator. lib. 11. *Manus ad nominatorem, priuſquā vtrique qui id munus adminiſtrauerint ſolemniter fuerint excuſsi, nulla ratione porrigi poſſunt.* l. 2. C. quo quiſque ordine, lib. 10.

Manu breui fieri quid dicitur, quoties celeritate actionum coniungēdarum, vnus actus occultatur, & interceſſiſſe iure ciuili fingitur, l. 44. §. 1. D. de iure dot. l. 3. §. ſed ſi debitorem, D. de donat. inter vir. vt accidit in ſpecie l. 15. D. de reb. cred. *Manu* verò *longa* traditam nobis videri Iauol. eam pecuniam dixit, quam in conſpectu noſtro ponere debitorem noſtrum iuſſerimus, l. 59. D. de ſolutionib.

Manus, præterea pro turba & coactis hominibus accipitur. Vet. Gloſſar. *Manus*, πλῆθος. *Si fortè, adhibita Manu, in meo ſolo per vim ædifices*, l. 9. §. idem ait, D. quod metus cauſa. *Si quid Manu commiſerint*, l. 3. D. de offic. præſid. Eodémque ſenſu à Græcis χεὶρ vſurpatur. Appian. lib. 2. bellor. ciuil. χεῖρά τε πολλὴν ἀφανῶς ἡτοιμάζετο. Herodian. lib. 1. χεῖρα πολλὴν κακούργων ἐν ὀλίγῳ ἀθροίσας χρόνῳ, τὰ μὲν πρῶτα, κώμαις τε καὶ ἀγροῖς ἐπιτρέχων, ἐλῄστευεν. Et quod illic χεῖρα, poſtea πλῆθος κακούργων dicit. Ita, *Manu facta*, id eſt, multitudine collecta, l. 6. D. ad L. Iul. peculat. & apud Paul. lib. 5. Sent. Tit. 19. & Tit. 20. Cæſar. lib. 5. Comment. de bello ciuil. *Literis ad ſuos ciues datis cohortatus, vt, Manu facta, ſe ſuóſque defenderent.* Quod genus loquendi etiam Hirtius lib. de Bello Hiſpanienſ. vſurpat. Liuius lib. 4. *Manu facta, virginem ex domo patris rapiunt.* Tertullian. in lib. ad Scapulam. *Omnes illius ciuitatis Chriſtiani ante tribunalia eius ſe, Manu facta, obtulerunt.* Idem Apologet. cap. 39. *Coïmus in cœtum & congregationem, vt ad Deum, quaſi Manu facta, precationibus intramus orantes.* Æmil. Prob. in Alcibiade. *Manúque collecta primus Græciæ ciuitatis in Thraciam introiit.* *Manu armata*, l. 3. §. aduerſus, D. de ſepul. viol.

Manu militari, officio Iudicis poſſeſſio transfertur, l. 68. D. de rei vindicat. *Extra ordinem quis, iure ſuæ poteſtatis, exſequi oportere decretum ſuum, etiam per Manum militarem*, l. 3. D. ne vis fiat ei. *Per Manum militarē correpti accuſati*, l. vlt. C. de his qui latro. Tertull. Apolog. c. 21. *Magna etiā Militari manu cuſtodiæ cauſa, diligentia circumſederunt.* D. Greg. Epiſt. 20. lib. 3. *Manu militari in medium deductus.* Qua loquendi figura Græci quoque auctores vtuntur. Gregor. Nazianzen. in Oratio. quam de patre ſuo ſcripſit, καὶ ἅμα στρατιωτικῆς χειρὸς συλλαβομένης αὐτοῖς. Socrat. Hiſt. Eccleſ. lib. 2. cap. 13. Ὡς δὲ ἐπικεῖτο Ἑρμογένης διὰ στρατιωτικῆς χειρὸς ἀπελάσαι τὸν Παῦλον. Idémque loquendi genus lib. 7. cap. 28. vſurpat.

Manus etiam poteſtatem ſignificat, l. 4. D. de iuſti. & iur. & inſtitutionib. de libertinis. Vnde *manumitti* dicitur, is qui patria dominicáve poteſtate liberatur, vt ſ. docuimus. Ita *Manu emiſſam*, aiunt Paulus lib. 4. Sentent. Tit. 9. Tacitus lib. 15. & Plin. Epiſt. 18. lib. 8.

Auſonius. *Capta Manu, ſed Miſſa Manu.*

Omniáque Manu à Regibus gubernabantur, l.2. D.de orig.iur.

In Manum conuenire dicebãtur Vxores, quæ coëmptionis, vel confarreationis ritu, & ſollemnitate, ducebantur. Vlpianus Tit. 10. Regular. *Farreo conuenitur in Manum, certis verbis, &c.* Cic. Topic. *Si ita Fabiæ pecunia legata eſt à viro, ſi ei viro Materfamilias eſſet: ſi ea in Manum non conuenerat, nihil debetur.* ſic enim locus ille in veteri codice, exprimitur: quod Boëth. cum Seruio in lib. 4. Æneid. Coëmptionis ritum & verba ſollemnia, ex Vlpiani Inſtitutis prodit: ac deinde, ita Mulierem in *Viri Manum conueniſſe* ſcribit: Idem Cicero ibidem, *Genus eſt vxor: eius duæ formæ: vna, Matrumfamilias: hæ ſunt, quæ in Manum conuenerunt.* Apuleius lib. 6. de Aſino Aureo. *Ecce Pſyche conuenit in Manum Cupidinis.* Idem lib. 8. *At dum herilis puella in boni Tlepolemi Manum conuenerat.* Donat. in Andriam Terent. Act.1. Scen.5. ad hæc verba, *hanc mihi in Manum dat. Confirmatæ ſunt legitimæ Nuptiæ per in Manum conuentionem.* Quo genere in viri poteſtatem familiamque tranſibant: atque adeò ſuorum heredum loco & numero habebantur. Vlpian. Tit. 24. Regular. *Adgnaſcitur ſuus heres in Manum conueniendo.* Quinetiam Seruius in lib. 4. Æneid. ad hunc verſum, *& dominum Æneam in regna recepit*, & Boëth. in Topic. Ciceron. cum locum qui à forma generis ducitur, exponens, nuptiis per coëmptionem contractis, *Matremfamilias viro fuiſſe loco filiæ*, tradunt. Præterea *cùm Mulier Viro in Manum conueniſſet, omnia quæ Mulieris fuerant, Viri fiebant, dotis nomine*, quemadmodum Cic. Topic. auctor eſt. Indéque eas quæ in Manum conueniebãt *capite minutas*, propter ſtatus mutationem, idem Cicero eod. lib. indicat.

Ceterùm quæ his modis in matrimonium coïerant Vxores, *in Manu eſſe* dicebãtur. Agell. lib. 4. cap. 3. *Quæ iuncta conſuetáque eſſet cum eo in cuius Manu mancipióque alia matrimonij cauſa foret.* Idem lib. 18. cap. 6. *Matremfamiliæ appellatam eſſe, eam ſolam quæ in mariti Manu, mancipióque eſſet, tradit.* Gaius lib. 3. Inſtit. vt eſt in Lege Dei, Tit. 16. *Vxor quoque, quæ in filij Manu eſt.* Et mox, *Idémque dicemus & de ea quæ in Nepotis Manu, matrimonij cauſa ſit.* Vlpian. Tit. 23. Regular. *Sui heredes ſunt liberi quos in poteſtate habemus, tàm naturales, quàm adoptiui: item vxor quæ in Manu eſt, & Nurus quæ in Manu eſt filij quem in poteſtate habemus.* Vnde interpretationem capit quod idem Vlpian. Tit. 20. Regul. ait, *Adquiritur nobis etiam per eas perſonas, quas in Poteſtate, Manu, mancipióve habemus.*

Nec in virorum duntaxat, ſed & in propinquorũ Manu, mulieres erant. Liuius lib. 34. *Maiores noſtri nullam ne priuatam quidem rem agere feminas ſine auctore voluerunt: in Manu eſſe Parentum, Fratrum, Virorum.* Et paulò pòſt, *minus Filiæ, Vxores, Sorores etiam, quibuſdã in Manu erunt?* Ac denique ibid. *Numquam, ſaluis ſuis, exuitur ſeruitus muliebris.* Nam vt Boëth. in Topica Cicer. ad locum ab adiunctis, ſcribit, *Mulieres antiquo iure tutela perpetua continebat: Recedebant verò à Tutoris Poteſtate, quæ in Manum viri conueniſſent. itaque fiebat eis prioris ſtatus permutatio: & erat capite deminuta, quæ viri conueniſſet in Manum.*

Manus, pro cautione & Chirographo, item ſcriptura alicuius manu ſubſignata, ponitur, l. 15. D. de probatio, l.1. C. de metat. & epid. lib. 12. *Manum defuncti probare cogatur*, id eſt, ſcripturam, l.1. ſi certum pet. de Chirograph. in Cod. Theod.

MANVPRETIVM quod pro artificis opera datur, l.30. §. qui ædem, D. locati, & apud Liuiũ, lib. 34. aliiſque locis quæ lib. 4. Select. Antiq. notauimus. Varro lib. 5. de ling. Lat. *A Manu, Manupretium*, Aſcon. Pedianus 3. Orat. in Verrem. *Manupretium dicitur, vbi non tam materiæ ratio, quàm Manus, atque artis, ducitur.*

Plerumque plus eſt in Manupretio quàm in Re, ait Vlpian. in l.13. §.1. D. de verb. ſignif. *Quarumdam enim rerum pretium non in ſubſtantia, ſed in arte eſt poſitum*, quemadmodum Paulus ſcribit, l.14. D. eod. tit. & vt Ouid. lib. 2. Metamorphoſ. loquitur. *Materiam ſuperat Opus.* Vnde apparet quod Vlpianus *Manum*, & *Rem*, dixit, hoc Paulum, *Artem*, & *Subſtãtiam* appellare. Tertullian. in lib. de Idololatr. *Sed de mercedibus & Manupretiis intereſt.* In Gloſſis inuenio. *Manupretium χειροδόσιον, χειρῶν μισθός.*

MANVALIVM libros tres Paulus ſcripſerat, vt ex indice Piſano & inſcriptionibus Pandectar. apparet: Pomponij fortè exemplo quem *Enchiridij* libros ſcripſiſſe conſtat: quem indicem alios quoque libris ſuis feciſſe, Plinius in Præfatio. & Agell. lib. 20. cap. vltim. referunt.

MARCVS, vt & Gaius, & Lucius, exempli cauſa pro *quidam* vſurpatur à Tertulliano lib. 2. aduerſ. Valentinian. Perſius quoq; ſeruo manumiſſo Marci prænomen vt vulgare tribuit Sat. 5.

MARCVS *Imperator*, l.56. D. de manumiſſ. teſtam. l.67. §. vlt. D. de legat. 2. in qua à Papiniano, *Princeps prouidentiſſimus, & iuris religioſiſſimus*, appellatur, vt & à Iuſtiniano, *Prudentiſſimus Princeps, & Philoſophiæ plenus*, l.11. C. ad Sc. Silanian. Hic paſſim *Diuus Marcus*, appellatur, & *Diuus Auguſtus Marcus*, ab Vlp. Tit. 21. Regula. Eum, interdum cum fratre Lucio Vero, quem Imperij conſortem adſumpſit: interdum cum filio ſuo Commodo: interdum verò, *per ſe*, id eſt, ſolum, non adhibito, nec adiuncto, fratris, filiíve nomine, reſcripſiſſe, conſtituiſséve, Iuriſconſulti referunt. §. ſed & propter, Inſtit. de excuſationib. Enimuerò poſt exceſſum Diui Pij, Marcus hic Antoninus, quemadmodum in eius vita Capitolinus ſcribit, *à Senatu coactus regimen publicum capere, Fratrem ſibi participem in Imperio deſignauit: quem Lucium Aurelium, Verum Commodum appellauit: Cæſarem atque Auguſtum dixit: atque ex eo pariter cœperunt Rempublicam regere. Túncque primum Romanum Imperium duos Auguſtos habere cœpit. Antonini mox ipſe nomen recepit, & quaſi pater L. Commodi eſſet, & Verum eum appellauit, addito Antonini nomine: Filiámque ſuam Lucillam Fratri deſpondit.*

Similitérque Capitolinus de Vero, in eius vita, *Defuncto*, ait, *Pio, Marcus in eum omnia contulit, participatu etiam Imperatoriæ poteſtatis indulto: ſibique conſortem fecit, cùm illi ſoli Senatus detuliſſet Imperium. Dato igitur Imperio, & indulta Tribunicia poteſtate, Proconſulatus etiam honore delato, Verum vocari præcepit, ſuum in eum transferens nomen, cùm ante Commodus vocaretur.* Ei itaque Frater Lucius Ceionius Ælius Commodus, Verus Antoninus, à Scæuola, & Papirio Iuſto, adiungitur in hunc modum. *Imperatores Antoninus & Verus Auguſti*, l.29. D. de probationib. l.71. D. de contrahēd. empt. l.30. D. de reb. auctor. l.37. D. de pactis, l.3. D. de tranſactionib. l.14. D. de ſeruit. præd. vrban. l.17. D. de ſeruitut. ruſtic. præd. l.13. D. de decurionib. l. vlt. de adminiſt. rer. ad ciuit. l. vlt. D. ad L. Iul. de annona. l.38. D. ad municipal. l.4. D. de curat. bonis dan. l.35. D. de re iudic. l.21. D. de appellationib. l.7. D. de publicanis, l.13. D. de pollicitationib.

Diuus Marcus, & Lucius Verus, Proculæ reſcripſerunt, l.11. §. ſi in opere, D. de legat. 3. *Diuus Marcus, & Lucius, Imperatores reſcripſerunt*, l.57. §.1. D. de ritu nupt. *Diui Marcus & Verus*, l.24. D. de tutorib. & curatorib. *A Diuis Marco & Vero reſcriptum eſt*, l.1. §.1. D. de ſuis & legitim. *Exſtat reſcriptum Diuorum Marci & Veri*, l.30. §. ſi alter, D. de fideicom. libertat.

Atque hi ſunt qui *Diui Fratres* toties in libris noſtris, interdum & *Fratres Imperatores*, vocātur, quemadmodum ſ. lib. 4. & 6. docuimus.

At poſt Lucij obitum, ſolus ipſe *Diuus Marcus* reſcripſiſſe memoratur: eiúſque Semenſtriū aliquot locis fit mentio. *Diuus Marcus in Semenſtribus conſtituit*, l. vlt. D. de ſer. export. *In Semenſtribus relata eſt Conſtitutio Diui Marci*, l.46. D. de pactis. *Diuus Marcus in Semenſtribus reſcripſit*, §. Item Diuus, Inſtit. de excuſation. tut.

Diuus Marcus conſtituit, l.2. D. de colluſ. deteg. l.2. C. de impuberum, & al. l. 4. C. de re milit. lib. 12. *Cùm de hereditate fideicommiſſaria cognoſceret*, tradidit, l.54. D. ad Sc. Trebell. *Decreuit*, l.7. D. ad L. Iul. de vi priua. l.3. §.1. D. de iniuſto. rup. *Ita edixit*, l.24. §.1. D. de reb. auct. iudic. *Effecit*, l.1. §. ſi quis tutor. D. quando appelland. ſit *Iudicans ſecutus eſt*, l.17. D. de quæſtionibus. *Iuſſit*, l.1. §. vlt. D. de effractorib. *Putauit*, l.4. D. de L. Cornel. de falſ. *Reſcripſit*, l.11. §. ſi in opere, D. de legat. 3. l.17. D. de vſuris, l. vlt. D. de tutorib. & curatorib. datis. l.30. §. Diuus, D. de fideicomm. libertat. l.1. §. ſi ſeruus, D. ſi is qui teſtamen. lib. l.3. D. de teſtamen. milit.

A Diuo Marco conſtitutum, l.11. §.1. D. de adminiſtr. *Reſcriptum*, l.1. §. ſi ſeruus, D. ſi is qui teſt. lib.

Diui Marci Conſtitutio, l.20. D. de manum. vind. l.10. D. de in ius vocan. l.2. & l.4. §. illud videndum, D. de fideicommiſſ. libert. l.4. D. de vulg. & pupil. l.3. §.1. D. de ſuis & legit. l.84. D. de heredib. inſtit. *Decretum*, l.13. D. quod met. cauſ. *Literæ ad Aufidium Victorinum*, l.20. D. de manumiſſ. *Oratio*, l.52. § idem reſpondit ſocius, D. pro ſocio. l.1. D. de feriis, l.8. D. de tranſactionib. l.1. D. de tutorib. l.1. §. dies, D. quando appellan. l. 1. §.1. D. ne de ſtatu defunct. l.2. §. vlt. D. de colluſ. deteg. l.1. D. expil. heredit. l.6. §. quid tamen, D. de iniuſto rup. *Oratio Imperatorum Antonini & Commodi*, l.16. D. de ſpōſalib. Illic enim *Diui Antonini* nomine Diuum Marcum intelligi, apparet ex l.67. §. ſed etſi, D. de ritu nupt. *Reſcriptum*, l.10. D. de pactis, l.17. §. is qui, D. de excuſationib. *Scio ſæpiſſime à Diuo Marco iudices datos*, l.1. D. à quib. appellan. *Diui Marci temporibus*, l.20. D. de reb. dub.

Nec verò poſt Lucij mortem, ſolus Marcus imperauit, verùm etiam in ſocietatem Imperij Commodum filium adhibuit. Sic enim de eo Capitolinus in eius vita ſcribit. *In filium Commodum, & quidem ſceleſtum atque impurum, citò nomen Cæſaris, & mox, ſacerdotium ſtatímque nomen Imperatoris, ac triumphi participationem, & Conſulatum contulit.*

Inde hæc, *Imperator Marcus Antoninus*, & *Commodus filius, reſcripſerunt*, l.38.§.Imperator, D.ad L.Iul.de adult. *Diuus Marcus & Commodus reſcripſerunt*, l.32.D. eod.tit. *Diui Marcus & Commodus Imperatores reſcripſerunt*, l.64. D.de legat.2.l.7.D.de Lege Cornel.de fall. *Diuus Marcus & Diuus Commodus*, l.7.C.vt in poſſ.legat. *Diuus Marcus cum filio ſuo reſcripſit*, l.3. D. qui ſine manumiſſ. *Generalis Epiſtola Diuorum Marci & Commodi*, l.1.§. ſed & in eum, D. de fugitiuis. *Ex principum Marci & Commodi conſtitutione*, l.8. D.quib.ex cauſ.maior.

MARCVS *Brutus*, vir Prætorius, eorum numero qui *ius ciuile fundauerunt*, ponitur à Pomponio in l.2.§.poſt hæc, D.de orig.iur. cúmque ſeptem libellos reliquiſſe, ibidem ſcriptum eſt.

Bruti ſententia optinuit, partus ancillæ ad fructuarium non pertinere, l.68. D.de vſufructu. Citatur & Brutus, l.13.D.de in diem addict. l.3. §. Neratius, D. de adquir. poſſeſſ. l.4. D. de captiuis. Hic quoque iuris ciuilis ſcientia commendatur à Cicero in Bruto, eiúſq; de iure ciuili libros laudat idem Cicero Oratione pro Cluentio.

MARCVS *Cato, princeps Portiæ familiæ*, in Iuriſconſultorum album refertur à Pomponio, l.2.§.deinde Marcus, D.de orig.iur.in qua additur, *cuius & libri exſtant: ſed plurimi, filij eius: à quo & ceteri oriuntur.* Citatur autem *Cato*, abſque prænomine, aliquot locis quos ſ.lib.3.attigi, vnde pete.

MARCVS *Manilius* inter eos numeratur qui *fundauerunt ius ciuile*, cúmque tres libellos ſcripſiſſe, & *exſtare volumina, ſcripta, Manilij monumenta*, refert Pomponius in l.2. §. poſt hos fuerunt. D.de orig.iur. Conſulatum quoque geſſiſſe eum, ibidem indicat. Ac planè *Cenſorino & Manilio Conſulibus* primum Lucium Piſonem de pecuniis repetundis legem tuliſſe, Cicero in Bruto narrat. Apud eumdem Ciceron. lib.1.de Oratore, Craſſus, ſi quæreretur quiſnam Iuriſcōſultus nominaretur, ex eo genere ſe, inter ceteros, Marcū Manilium nominaturū profitetur: &, vt illic, ita Epiſt.22.lib.7.Familiarium, Sex. Ælio, & Marco. Bruto, adiungitur. Citatur, & cum Bruto, à Paulo, l.3.§.Neratius, D.de adquir.poſſeſſ.

Sanè Manilius iſte leges quæ in rerum venditionibus dicerentur, compoſuerat: vt ex Varrone lib.2.de re Ruſt.cap.7.colligitur: apud quem tamen, *Mamilij*, vitioſè pro *Manilij* vulgò legitur. Verba ita habent. *Emptio equina ſimilis ferè, ac Boum, & Aſinorum: quòd eiſdem rebus in emptionibus dominum mutant, vt in Manilij actionibus ſunt perſcripta.* Idem Varro lib.2.de re ruſtica, cap.5. *Paulo verboſius hæc, qui Manilij actiones ſequuntur.* Vnde *Manilianas* (ſic enim emendo) *venalium vendundorum leges*, dixit Cicero lib.1.de Oratore. Quinetiam Marcum hunc Manilium, valde quoque prudenter & acutè dixiſſe, idem Cicero in Bruto ſcribit.

MARCVM *Tullium Conſulem indicium coniurationis Sergij Catilinæ mulier inſtruxit*, l.8. D. ad L. Iul.maieſta.

Marcum Tullium aiunt, cùm arbiter eſſet, primum conſtituiſſe Littus eſſe, &c. l.96. D. de verbor. ſignific. *Poſt Marcum Tullium in cauſis orandis primum locum Seruius optinebat*, l.2. §. Seruius, D. de orig.iur. *Cicero in Oratione pro Cluentio Auito ſcripſit*, l.39. D.de pœnis.

MARE in eorum numero eſt quæ naturali iure omnium ſunt communia, l.2.D.de diuiſio. rer.§.1.Inſtitut.eod.tit. Inde Phœnicidis iocus apud Athenæum lib.8. Mare quidem omnibus commune eſſe: ceterùm Piſces, eorum qui illos emerent.

Mare nauibus ſubiacet, l.49.D.de rei vindicat.

Si reliquias eius in Mare abiiciat, l.27.D.de condicion.inſtitut. *In Mare profundum culeus iactatur*, l.9.D.de L.Pomp.de parricid. *Per Mare Aſiam applicare, & per Mare in Prouinciam venire*, l.4.§.quædam, D.de offic.proconſ.

Rubrum Mare, l.19.§.gemmæ, D.de aur.arg. *Rubens fretum*, à Seneca in Troade, Act.1.quod & *Perſicum Mare* vocari Herodot.in Melpomene tradit: Sc.1. in Euterpe verò idem eſſe cum Atlantico ſtatuit. Dionyſius autem Indico Oceano adſignat.

Planè Mare hoc geminum, terras irrumpens, quod in duos diuiditur ſinus, quorū, is qui ab Oriente eſt, Perſicus, alter Arabicus nominatur, à Græcis Ερυθρᾶ θάλασσα vocatur: Latini, ſiue ambiguo peregrinæ vocis ſono decepti, ſiue propter eum quē ſibi opinionis errre finxerant rubeum freti illius colorem, *Rubrum Mare* vocitare inſtituerunt: quæ res non leuis erroris anſam præbuit: pleriſque exiſtimantibus, id Mari huic nomen à rubore inditum eſſe. Quam opinionem vulgi mentibus penitus inſitam, etſi iam altas radices, propter Latini vocabuli vetuſtatem, egerit, eripere, ſtirpitúſque euellere operæ pœnitendæ non erit. Igitur Mare hoc à ceteris colore nihil differre: ſed ab Erythra rege, qui in illis partibus olim regnauit, famámque & memoriam nominis ad poſteros tranſmiſit, ita appellatum, locupletum teſtium auctoritate planum faciam. Quinct. Curtius, lib. 8. de fundis loquens.

Mare certè quo alluitur, ne colore quidem abhorret à ceteris. Ab Erythro (aut potius *Erythra*) *rege inditum eſt nomen : propter quod , ignari , rubere aquas credunt.* Idem Curtius, lib. 10. *Ceteræ incolæ crediderant: inter quæ, Rubrum Mare, non à colore vndarum, vt plerique crederent, ſed ab Erythro rege appellari. Eſſe, haud procul à continente, Inſulam palmetis frequentibus conſitam, & in medio ferè nemore columnam eminere Erythræ regis monumentum, litteris gentis eius ſcriptam.* Cui Inſulæ, Tyrrinæ nomen Strabo tribuit : ab eademque origine Erythræi Maris appellationem arceſſit, lib. 16. his verbis : Νῆσον Τυῤῥίνην κεῖσθαι πρὸς νότον πελαγίαν, ἐν δισχιλίοις σταδίοις, ἐν ᾗ τάφος Ἐρύθρα δείκνυσθαι, χῶμα μέγα, ἀγρίαις φοίνιξι κατάφυτον. τοῦτον δὲ βασιλεῦσαι τῶν τόπων, καὶ ἀπ' αὐτοῦ, τὴν θάλατταν ἐπώνυμον καταλιπεῖν. Philoſtratus lib. 3. de vita Apollonij. Θεσμοῦ γὰρ παλαιοῦ περὶ τὴν Ἐρυθρὰν ὄντος, ὃν βασιλεὺς Ἐρύθρας ὠνόμασεν, ὅτε τῆς θαλάττης ἐκείνης ἦρχε. Et aliâs eodem lib. τὴν δὲ θάλασσαν τὴν Ἐρυθρὰν, εἶναι μὲν κυανωτάτην, ὀνομάσθαι δὲ, ὥσπερ εἶπον, ἀπὸ Ἐρύθρα βασιλέως, ὃς ἐπωνόμασεν ἑαυτὸν ἐκείνῳ τῷ πελάγει. Suidas, Ἐρυθρὰ θάλασσα ἐκλήθη, ὁ Περσικὸς κόλπος, οὐκ ἀπὸ τῆς χροιᾶς τοῦ ῥοθίου, καθάπερ τινὲς οἴονται : ἀλλ' ἔκ τινος ἀνδρὸς, Ἐρύθρα τὴν προσηγορίαν, ἐνδυναστεύσαντος τοῖς δὲ τοῖς τόποις. Non deſunt tamen vetuſto errore ſui quoque adſertores. In his ſunt Plinius & Pomponius Mela, qui tamen, nutabundi, & vbi gradum figant incerti, nihil abſolutè definiunt. Illius quidem lib. 6. cap. 23. verba ſunt hæc. *Irrumpit deinde, & in hac parte, geminum Mare, terras, quod Rubrum dixere noſtri, Græci Eruthræum à rege Eruthra, aut, vt alij, Solis repercuſſu talem reddi colorem exiſtimantes, alij, ab harena terraque: alij, taleaque ipſius natura.* Mela verò lib. 3. cap. 7. *Rubrũ*, ait, *Mare Græci, ſiue quia eius coloris eſt, ſiue quia ibi Eruthra regnauit,* Ἐρυθρὰν θάλασσαν *appellant.*

Sed nec vſque adeò reſtituta hæc cauſa eſt, vt Græcorum patrocinio careat. Stephanus de vrbibus. Ἐρυθρὰ ἡ θάλασσα ἀπὸ Ἐρύθρου τοῦ ἥρωος. Οὐράνιος δ' ἐν Ἀραβικῶν δευτέρῳ, ἀπὸ τῶν παρακειμένων ὀρῶν, ἃ ἐρυθρὰ δεινῶς εἰσι, καὶ πορφυρᾶ : καὶ ἐπὰν βάλλῃ εἰς αὐτὰ ὁ ἥλιος τὴν αὐγὴν, καταπέμπει εἰς τὴν θάλασσαν, σκιὰν ἐρυθράν. καὶ ὄμβρων δὲ κατακλυσθέντων τῶν ὀρέων, κάτω συῤῥυέντων εἰς θάλασσαν, οὕτω γίγνεται ἡ θάλασσα τὴν χρόαν. Euſtathius in ſuis ad Dionyſij de ſitu orbis Commentariis, varias huiuſce appellationis cauſas adfert. Ac primũ καλεῖται, ait, πόντος Ἐρυθραῖος, ἢ ἀπὸ τῆς ὑποκειμένης τῷ ὕδατι μιλτώδους ἐρυθρᾶς γῆς, ἢ ἐκ τῶν ὑποκειμένων τυγχόχρόων ὀρέων, οἷς ἔαθεν προσβάλλων ἥλιος, ἐρυθρὰν φαντάζει τῇ θαλάσσῃ τὴν ἐπιφάνειαν ἀνακλωμένης τῆς ὄψεως. Deinde Vranium, auctorem laudat eiúſque ipſamet quæ iàm ex Stephano, prompta adduximus, verba profert : addítque. τινὲς δὲ Ἐρυθρὰν εἶπον διὰ τὸ πορφυροῦσθαι μάλιστα τῷ ἡλίῳ τὸ ἐκεῖ κλίμα. Διὸ, φασὶ, καὶ, Αἰθίοπες, οἱ κατοικοῦντες, λέγονται, ὡς κεκαυμένοι τὴν ὄψιν. ſubiicítque de hac re veteris Geographi verba, quæ ita habent. Ἐρυθρὰ θάλασσα λέγεται ἀπὸ χροιᾶς ἐμφαινομένης κατ' ἀνάκλασιν, εἴτε ἀπὸ τοῦ ἡλίου κατὰ κορυφὴν ὄντος, εἴτε ἀπὸ τῶν ὀρῶν ἐρυθραινομένων ὑπὸ τῆς καύσεως. οἱ δὲ ἀπὸ πηγῆς τινὸς ὕδωρ εἰς τὴν θάλασσαν εἰσαγούσης ἐρευθὲς καὶ μιλτῶδες. οἱ δὲ ἀπὸ Ἐρύθρα τινὸς, στρατοῦ περαιωθέντος ἀπὸ σχεδίας εἰς τινα ἐκεῖ νῆσον, διὰ ἱπποφόρβιον διαρπαγὲν ὑπὸ λεαίνης, καὶ οἰκήσαντος ἐκεῖ, καὶ ἡγησαμένου τῶν τόπων. τινὲς δὲ καὶ περσέως εἶπον υἱὸν εἶναι τοῦτον τὸν Ἐρυθράν.

Enimuero, quod ad Erythræ regis monumentum attinet, Plinius à Strabone, qui id in Tyrrhene inſula conſtituit, diſſentiens, lib. 6. cap. 18. *Inſula*, ait, *in alto obiacet Ogyris, clara Erythra rege ibi ſepulto.* Verùm hac in parte adſiduum vindicem quo ſe tuatur, habet Dionyſium de ſitu orbis his verſibus.

> Ἔστι δέ τοι προτέρω, Καρμανίδος ἐκτόθεν ἄκρης
> Ὤγυρις, ἔνθα δὲ τύμβος Ἐρυθραίου βασιλῆος.

Ad quem locum Euſtathius. Ὅτι ἐν τῇ Καρμανίδι ἄκρᾳ νῆσος ἡ Ὤγυρις. καὶ ὅτι περὶ αὐτὴν τύμβος Ἐρυθραίου βασιλέως, ὃν ἄλλοι Ἐρύθραν φασὶ, γράφοντες, ἀγχιβαθὴς δ' ἄρα νῆσος ἁλὸς κατὰ βένθος Ἐρυθρῆς Ὤγυρις, ἔνθα δὲ τύμβος ἁλὸς μεδέοντος Ἐρύθρα, κέκλιται. ἐξ αὐτοῦ δὲ καὶ ἡ θάλασσα κληθῆναι δοκεῖ ὡς προεγράφη. Sed quoniam in Dionyſij mentionem incidimus illud in tranſcurſu monebo, ad hunc περιηγήσεως οἰκουμένης auctorem pertinere Plinij locum, quæ operæpretium eſt ſubiicere : eò magis quòd & clari Geographi in primis patriam indicent: & delegatum ei ab Auguſto, cuius principatu vixit, munus patefaciant. Nam de Charace, Perſici ſinus intimo, verba faciens Plinius, talia ſcribit : *Hoc in loco genitum eſſe Dionyſium terrarum orbis ſitus recentiſsimum auctorem conſtat : quem ad commentanda omnia, in Orientem præmiſit Diuus Auguſtus, ituro in Armeniam, ad Parthicas, Arabicáſque res, maiore filio.* Vnde apparet hunc Dionyſium Characenum fuiſſe : tamen vulgò Alexandrinus cognominatur, ideò, fortè, quòd Charax oppidum, vnde Dionyſio origo, conditum eſt primùm ab Alexandro Magno, qui colonis ex vrbe regia Durine deductis, militúmque inutilibus ibi relictis Alexandriam ap-

pellari iuſſit: auctore eodem Plinio. *Maiorem* autem Auguſti *Filium*, apud Pliniū (quod obiter dictum ſit) accipe Caium: qui naturalis quidē Auguſti nepos, vtpote ex Iuliæ eius filiæ, & Vipſanij Agrippæ nuptiis procreatus: eiuſdē verò adoptiuus filius fuit. Adoptatus cū fratre Lucio, domi per æs & librā (ſic enim apud Suet. in Octau. cap. 64. in Plātiniano exēplari repone) emptus à patre naturali Agrippa. Caiū verò hunc in Armeniā ab Auguſto miſſū, indéq; remeātem & vulnere inualidum, mors fato propera, vel nouercę Liuiæ dolus abſtulit, vt Tacit. lib. 1. Annal. narrat. quo in itinere prætereuehētem eum apud Hieroſolymam, nō ſupplicaſſe, & ob id ab Auguſto collaudatū, Suet. in Octauio, cap. 93. tradit, & in Lycia verò defunctum narrat idem eiuſdem lib. cap. 65. Verùm adhuc Rubro Mari excedere me Iſidorus non patitur: qui lib. 13. Origin. ſuam de eiuſmodi appellatione opinionem teſtatam reliquit in hunc modum. *Rubrum Mare vocatum, eò quòd ſit roſeis vndis infectum: non talem naturam habet, qualem videtur oſtendere: ſed vicinis litoribus vitiatur gurges atque inficitur, quia omnis terra quæ circumſtat pelago, rubra eſt, & ſanguineo colori proxima. Ideóque inde Minium acutiſſimum excerpitur, & alij colores quibus pictura variatur. Ergo cùm terra hanc habeat naturam, fluctibus ſubinde diluitur, & quidquid adhæſum eſt in colorem cadit: ob hoc etiam in iis litoribus gemmæ rubræ inueniūtur. Lapillus enim huiuſmodi humo inuolutus cùm inter arenas attritus eſt, & terræ colorem habet, & maris. Hoc Mare in duos diuiditur Sinus. Ex iis, qui ab Oriente eſt, Perſicus appellatur, quia ora illius Perſæ inhabitant, alter verò Arabicus dicitur, quòd ſit circa Arabiam.* Denique Mare hoc, *Erythræum Pelagum* vocat Tertull. aduerſus Iudæos. Sed de his ſatis. Igitur ex diuerticulo in viam redeamus: & reliquos de Mari Iuriſconſultorum locos perſequamur.

Mare commune omnium eſt, & Litora ſicuti aër, l. 13. §. ſi quis me, D. de iniuriis. *Maris communis vſus omnibus hominibus, vt aëris*, l. 3. §. vlt. D. ne quid in loco public. *Quæ Mari ſubiacet terra vel arena*, §. litorum Inſtitut. de diuiſio. rer. *Vt certo Mari negotietur*, l. 1. §. igitur, D. de exercitor.

De Mare, pro de Mari, l. 7. D. de incen. ruin. *Ex Mare extracta*, pro ex Mari, l. 58. D. de adqu. rer. do. *Ex Mare reducere*, l. 5. D. de diuiſ. rer.

In Mare, pro in Mari. *In Mare enata inſula*, l. 17. D. de legat. 3. *In Mare piſcantibus*, l. 5. §. vlt. D. de diuiſ. rer.

Vir Maris, l. 24. §. Seruius, D. de damn. infect. *Locus quem Mare occupauerit*, l. 3. §. Labeo, D. de adquir. poſſeſſ. *Quod Mari occupatum ſit*, l. 30. §. item quod, D. eod. tit.

Trans Mare abeſſe, l. 3. D. de ſuſpect. tutor. *Abire*, l. 3. §. cùm prætor, D. de Carbon. edic. *Profecta*, l. 22. D. quib. mod. vſufr.

Quæ Mari, Terra, Cælo capimus, l. 2. D. pro ſuo. *Animalia quæ Mari, Cælo, Terra capiuntur*, l. 1. D. de adquir. rer. dom. *Terra, Maríque capta*, l. 44. D. eod. tit. *quæ Terra, Maríque capimus*, l. 3. §. genera, D. de adquir. poſſeſſ. Seneca Epiſt. 111. *Delectant te diſpoſita, quæ Terra, Maríque capiuntur. Terra, Maríque multis generibus mortis periculum metui poteſt*, l. 35. §. mortis cauſa, D. de mort. cau. donat.

MARINÆ *Beſtiæ, Terreſtribus* opponuntur, l. 44. D. de adquir. poſſ.

Marinæ Naues, l. 3. D. de vacat. & excuſat.

Marina Tempeſtas, l. 3. C. de naut. fœn.

MARITIMVM pro marino ſæpe vſurpatur.

Tempeſtas, ſiue Maritima, ſiue Terreſtris, l. 2. §. quod diximus, D. ſi quis cautionib.

Maritimæ Inſulæ, l. 11. D. de inſtr. vel inſtr. *Naues*, l. 5. §. Diuus, D. de iure immunit.

Maritima vſura, l. 6. D. de naut. fœn. id eſt, nautica.

Maritima prædia, l. 27. D. de inſtruct. vel inſtrum.

MARGARITAS, & *Margarita* promiſcuo genere Iuriſconſulti dicūt, & à Gemmis & Lapillis ſeparant, l. 25. §. vlt. D. de aur. arg. l. 2. §. cùm in eadem, D. de L. Rod. l. vlt. §. ſpecies, D. de publican.

Margaritas, nec Gemmis, nec Lapillis, contineri, ſatis conſtitiſſe Sabinus ait: quia concha apud Rubrum Mare & creſcit, & coaleſcit, l. 19. §. gemmæ, D. de auro arg. At Seruius in 1. Æneid. *Gemmas à Margaritis*, eó ſeparari ait, quòd *illæ, diuerſi coloris, hæ, albæ: vel, quòd illæ integræ, hæ pertuſæ*. Zonaras Tom. 3. in Baſilio Porphyrogeneta. Λιθῶν πολυτελῶν, τῶν τε ἄλλων, καὶ τῶν λευκῶν, οὓς ἰδιάζουσι καλοῦσι ὁ Μάργαροι, χιδάπα. *Concha* autem, quam Vlpian. in dic. §. gēmæ, prædicat, Margaritorum parens eſt. Vnde Plin. lib. 32. cap. 11. *Concharum*, ait, *genera, in quibus, Margaritiferæ*. Tertull. in lib. de habitu mulicbr. *Sed ſi quid*, ait, *de Mari Britannico, aut Indico, ambitio paſcatur: Conchæ genus eſt, non dico, conchylio aut oſtreo, ſed nec peloride gratius de ſapore. Ad hoc enim Conchas nouerim maris poma. Quòd ſi Concha illa aliquid intrinſecus puſtulat, vitium eius magis debet eſſe quàm gloria. Et licet Margaritum vocetur, non aliud tamen intelligendum, quàm conchæ illius aliqua dura &*

rotunda

rotunda verruca. Soſipat.lib.1.*Non enim ipſa caro, quæ concha prægnans eſt, Margaritum eſt, ſed dicitur illi ineſſe calculus hic, quem nos Margaritum vocamus.* Et quod illi, *Concham*, cum Plinio lib 9. cap. 33.alij, *Oſtreum* vocant. B.Ambroſ. lib.7. Hexaëmer. cap.11. *Vnde etiam Oſtreis pretioſiſsimum Margaritum natura infixerit: quomodo eam maris aqua in tam molli carne ſolidauerit.* Philoſtrat.lib.3. de vita Apolonij, ἁλίσκεται δὲ καὶ λίθος ἐκεῖ Μάργαρις, ἐν ὀστράκῳ λευκῷ, καρδίας τρόπον ἐγκεῖσα τῷ ὀστρίῳ. Et quidem, *apud Rubrum mare creſcere eiuſmodi Conchas*, Vlpian. ſcribit. Hinc Propert.lib.1.Elegiar.

> *Et legitur Rubris gemma ſub æquoribus.* Lucan.lib.6.
>
> *Innataque Rubris*
> *Æquoribus cuſtos pretioſæ vipera Conchæ.*

Idem lib.10.de Cleopatra.

> *Plena maris rubri ſpoliis.*

Clariorem vtique Vnionem in Rubro mari reperiri: Indicum verò, licet magnitudine præcellentem, ſpecularium lapidum ſquamas aſſimilare Plinius tradit.

Sed enim cum Margaritorum & vnionum crebra fiat in libris noſtris mentio, placet quæ de eorum origine ac genitura, ab aliquot claſſicis auctoribus memoriæ prodita reperio, congerere. Et quis mihi iure ſuccenſeat, ſi non tàm priuato meo, quàm publico bono, hoſce rubri maris calculos, in harena mea, ceu in litore Erythręo poſitus lego? pręſertim cùm ne id quidem ſummos & in Repub. præſtantibus viris vitio quiſquã verterit, quòd non gemmas neque lapillos, ſed animi remittendi cauſa, proiecta viliores alga, nulli certè vſui futuros, calculos in litoribus ſuis legerent? Nec me operæ meæ pœnitebit. Nam, ſi vacuas manus, vacuóſque loculos, at vacuos pugillares non referam. Ac primùm vltrò mihi ſeſe offert Theophraſtus in lib.de lapidib.referente Athenæo lib.3.Dipnoſophiſtar. τῶν θαυμαζομένων δὲ λίθων ἐστὶ καὶ ὁ Μαργαρίτης καλούμενος, διαφανὴς μὲν τῇ φύσει. ποιοῦσι δ' ἐξ αὐτοῦ τοὺς πολυτελεῖς ὅρμους. γίνεται δ' ἐν ὀστρέῳ τινὶ παραπλησίῳ ταῖς πίνναις, πλὴν ἐλάττονι. μέγεθος δὲ, ἡλίκον ἰχθύος ὀφθαλμὸς εὐμεγέθης. Ex quo velut aquæ capite, riuum duxit Clemens Alexand. lib.2.Pædagogi, cap.12.cum ait, ὁ δὲ πολυτίμητος Μαργαρίτης ὑπερφυῶς τῇ γυναικωνίτιδι εἰσκέκωμακεν: γίνεται δὲ οὗτος ἐν ὀστρίῳ τινὶ παραπλησίῳ ταῖς πίνναις: μέγεθος δὲ, ἡλίκος ἰχθύος ὀφθαλμὸς εὐμεγέθης. Androſthenem præterea in Indiæ nauigatione narrare, Athenæus ait, varias quidem Conchyliorum & Oſtreorum genera in India gigni. Ἀλλ' εἶ δὲ ἴδιον, ὃ καλοῦσιν ἐκεῖνοι βέρβερι: ἐξ οὗ ἡ Μαργαρίτης λίθος γίνεται. αὕτη δὲ ἐστὶ πολυτελὴς κατὰ τὴν Ἀσίαν, καὶ πωλεῖται παρὰ Πέρσαις τε, καὶ τοὺς ἄνω τόπους πρὸς χρυσίον. ἐστὶ δ' ἡ μὲν τοῦ ὀστρίου ὄψις παραπλησία τῷ κτενί. ἐν διέγλυπται δέ. ἀλλὰ λεῖον τὸ ὄστρακον ἔχει καὶ δασύ. οὐδὲ ὦτα ἔχει δύο, ὥσπερ ὁ κτεὶς, ἀλλὰ ἕν. ἡ δὲ λίθος γίνεται ἐν τῇ σαρκὶ τοῦ ὀστρέου, ὥσπερ ἐν τοῖς συείοις ἡ χάλαζα. Quibus conueniétem Iubæ auctoritatem Plinius, lib.9.cap.35.adfert. Margaritas enim non vno genere Conchæ naſci, adſerens, *Iuba*, inquit, *tradit, Arabicis, Concham eſſe ſimilem pectini inſecto, hirſutam Echinorum modo: ipſum Vnionem in carne, Grandini ſimilẽ.* Et Androſthenes quidem Concharum fetum, non ei quæ conglaciato imbri gignitur, & de cælo cadit: ſed ei quæ Suillo pecori innaſcitur, Grandini adſimilat. χάλαζαν enim Græci appellant tubercula quædam rotunda pellucida, per cutem ſparſa, grandini cæleſti ſimilia. Idem Athenæus de Concha Margariti hæc ex Charis Mitylenæi, lib.7. rerum ab Alexandro geſtarum adfert. Ὀστρέον δ' ἐστὶν ἀδρὸν καὶ προμήκες, ἔχον ἐν αὐτῷ σάρκα καὶ μεγάλην, καὶ λευκὴν εὐώδη σφόδρα. ἐξ ὧν ἐξαιροῦντες ὀστᾶ λευκὰ, προσαγορεύουσι μὲν Μαργαρίτην. Citantur & ab eodem Athenæo Iſidori Characeni, Parthica deſcriptione, verba, quę ideò quòd cũ Plinio mirificè cõſentiãt, ſubiicere non grauabor. Sic autẽ habent, φασὶ δ' ὅταν βρονταὶ συνεχεῖς ὦσι, καὶ ὄμβρων ἐκχύσεις, τότε μᾶλλον τὴν πίνναν κύειν, καὶ πλείστην γίγνεσθαι Μαργαρίτην, καὶ εὐμεγέθη. τοῦ δὲ χειμῶνος εἰς τὰς ἐμβυθίους θαλάσσας δύνειν εἰώθασιν αἱ πίνναι. θέρους δὲ, τὰς μὲν νύκτας κεχήνασι διανηχόμεναι, ἡμέρας δὲ μύουσι. ὅσαι δ' ἐν πέτραις ἢ σπιλάσι προσφυῶσι, ῥιζοβαλοῦσι. καὶ ταῦτα οὖσαι, τὴν Μαργαρίτην γεννῶσι. Ζωογονοῦνται δὲ καὶ τρέφονται διὰ τοῦ προσπεφυκότος τῇ σαρκὶ μέρους. τοῦτο δὲ συμπέφυκε τῷ τοῦ κόγχου στόματι, χηλὰς ἔχον καὶ νομὴν εἰσφέρεσθαι. ὅν δὴ ἐστὶν ἐοικὸς καρκίνῳ μικρῷ, καλούμενον πινοφύλαξ. διήκει δὲ ἐκ τούτου ἡ σὰρξ μέχρι μέσου κόγχου οἱονεὶ ῥίζα. παρ' ἣν ἡ Μαργαρίτης γενομένη αὔξεται, διὰ τοῦ στερεοῦ τῆς κόγχης. καὶ τρέφεται ὅσον αἱ ἢ προσπεφυκυῖα χρόνον. ἐπειδὰν δὲ περὶ τὴν ἔκφυσιν ὑποδυομένη ἡ σὰρξ, καὶ μαλακῶς ἐντέμνουσα, χωρίσῃ τὴν Μαργαρίτην ἀπὸ τοῦ κόγχου, ἀμπέχουσα μὲν οὐκέτι τρέφει. λειοτέραν δ' αὐτὴν καὶ διαφανεστέραν ποιεῖ, καὶ καθαρωτέραν. Atque vt cum Græcis Latina, ad ſtudioſorum vtilitatem, coniungamus, è re eſt Plinij ex lib.9.cap.33.aliorumq́; de Margaritorũ ortu, generationéq; verba, ſubiungere.

Origo, ait ille, *atq; genitura Conchæ, eſt haud multum oſtrearum Conchis differens. Has vbi genitalis anni ſtimulauerit hora, pandentes ſeſe, quadam oſcitatione, impleri roſcido conceptu tradunt: grauidas poſtea eniti: partúmque Concharum, eſſe Margaritas, pro qualitate roris accepti: ſi purus influxerit, cãdorem conſpici: ſi vero turbidus, & fetum ſordeſcere: eundem pallere, cœlo minante conceptum: ex eo quippe conſtare, Cœlique eis maiorem ſocietatem eſſe, quam Maris: inde nubilum trahi colorem, aut pro claritate matutina, ſerenum. Si tempeſtiuè ſatientur, grandeſcere: & partu, ſi fulguret, comprimi Conchas, ac pro ieiunij modo minui. Si vero & tonuerit, pauidas ac repente compreſſas, quæ vocant Phyſemata, efficere, ſpeciem modo inani inflatam ſine corpore: hos eſſe Concharum abortus.* Similitérque Solinus Plinij veſtigiis inſiſtens in Polyhiſtore cap. 54. *Margaritas*, inquit, *legunt plurimas maximáſque. Conchæ ſunt, in quibus hoc genus lapidum requiritur: quæ certo anni tempore, luxuriante conceptu, ſitiunt rorem, velut maritum, cuius deſiderio hiant. Et cùm maximè lunares liqueſiunt aſpergines, oſcitatione quadam hauriunt humorem cupitum. Sic concipiunt, grauidæque fiunt, ac de saginæ qualitate reddunt habitus Vnionum. Nam ſi purum fuerit quod acceperint, candicant orbiculi lapillorum. Si turbidum, aut pallore langueſcunt, aut ruffo innubilantur: ita magis de cœlo, quàm de mari, partus habent. Denique quoties excipiunt matutini aëris ſemen, fit clarius Margaritum: quoties veſpere, fit obſcurius. quantóque magis hauſerit, tanto magis proficit lapidum magnitudo. Si repente micauerit coruſcatio, intempeſtiuo metu comprimuntur, clauſæque ſubita formidine vitia contrahunt abortiua.*

A quibus non abhorret quod apud Ammianum Marcellin. lib. 25. ſcriptum eſt. *Apud Indos, & Perſas, Margaritæ reperiuntur in teſtis marinis robuſtis & candidis, permixtione roris, anni tempore præſtituto, conceptæ. Cupientes enim velut coïtum quendam humoris, ex lunari aſpergine, capiunt, denſius oſcitando. Exindéq; grauidæ edũt minutas, binas, aut ternas, vel Vniones, ſic appellatas, quòd eius terræ Conchulæ ſingulas aliquoties pariunt, ſed maiores. Idq́ue indicium eſt ætherea potius deriuatione, quàm ſaginis pelagi, hos oriri fetus & veſci, quòd guttæ matutini roris, iiſdem infuſæ claros efficiunt lapillos & teretes: veſpertini verò, flexuóſos contra & rutilos, & maculoſos interdum. Minima autem vel magna, pro qualitate hauſtuum figurantur, caſibus variatis. Concuſſæ vero, ſæpiſſime metu fulgurum inaneſcunt, aut debilia pariunt, aut certè vitiis defluunt abortiuis.* Iſidorus libri decimi ſexti Origin. cap. 10. vt in etymo vocis Margaritorum quæ ab Indico idiomate manat, nugas agit, ita non ſpernendus eſt in eo quod adiicit. *Ineſt enim in carne Cochleæ calculus natus, ſicut in cerebro piſcis lapillus. Gignitur autem de cæleſti rore quem certo anni tempore Conchulæ hauriunt. Meliores autem candidæ Margaritæ, quàm quæ flaueſcũt. Illas enim aut iuuentus, aut matutini roris conceptio, reddit candidas: has, ſenectus, vel veſpertinus aër, gignit obſcuras.*

Ceterùm quod ait Plinius, præcipuum candorem cuſtodire *Margaritas Pelagias, altius merſas, quàm vt penetrent ſolis radij*, hoc Iſidorus ſignificat cùm ait, ἡ μὲν ὖν ἐμβύθιος πίννα διαυγεστάτην ποιεῖ, καὶ καθαρωτέραν, καὶ μεγάλην γεννᾷ Μαργαρίτην: ἡ δὲ ἐπιπολάζουσα, καὶ αἰωφερὴς διὰ τὸ ὑπὸ τῆς ἡλίου ἀκτινοβολεῖσθαι, δύσχρους καὶ ἥσσων. Quod & Solinus in Polihiſt. cap. 54. confirmat de Conchis Margaritiferis loquens in hunc modum. *Cúmque flagrantioribus radiis excanduerit dies, ne fuſcentur lapides Solis calore, ſubſidunt, & ſe profundis ingurgitant, vt ab æſtu vindicentur.* Præterea quod eſt apud Plinium, *Concha ipſa cùm manum videt, opprimit ſeſe, operítque opes ſuas, gnara propter illas ſe peti, manúmque, ſi præueniat, acie ſua abſcindit, nulla iuſtiore pœna, & aliis munita ſuppliciis*: hoc idem Iſidor. ita ait, κινδυνεύουσι δ' οἱ θηρῶντες τὰς Μαργαρίτας, ὅταν αἱ κεχηνότα κόγχοι καθ' εὐθὺ ἐκτείνωσι τὴν χεῖρα· μύει γὰρ τότε, καὶ πολλάκις οἱ δάκτυλοι αὐτῶν ἀποπρίονται. Arria. lib. 8. de Margaritis ſcribit Herculẽ ἐξευρεῖν ἐν τῇ θαλάσσῃ κόσμον γυναικήϊον, ὅντινα καὶ εἰς τοῦτο ἔτι οἱ τὰ ἐξ Ἰνδῶν τῆς χώρας τὰ ἀγώγιμα παρ' ἡμέας ἀγινέοντες σπουδῇ ὠνεόμενοι ἐκκομίζουσι· καὶ Ἑλλήνων δὲ πάλαι, καὶ Ῥωμαίων, ὅσοι πολυκτέανοι καὶ εὐδαίμονες, μέζονι ἐν σπουδῇ ὠνέονται τὸν Μαργαρίτην, τὴν θαλάσσιην. οὕτω τῇ Ἰνδῶν γλώσσῃ καλεόμενον, ὃ καὶ λέγει Μεγασθένης θηρεύεσθαι τὴν κόγχην αὐτοῦ δικτύοισι, νέμεσθαι δ' ἐν τῇ θαλάσσῃ κατ' αὐτὸ πολλὰς κόγχας, καθάπερ τὰς μελίσσας. Quod & intactum Plinius non reliquit. Ait enim, *Quidam tradunt, ſicut Apibus, ita Concharum examinibus, ſingulas magnitudine, & vetuſtate præcipuas eſſe, veluti duces, miræ ad cauendum ſollertiæ: has vrinantium cura peti: illis captis, facilè ceteras palantes retibus includi.* Procop. lib. 1. de bello Perſ. Pezoræ Perſarum Regi allatum Vnionem narrat, candore ac magnitudine conſpicuum, auulſum è medio pectine, qui in mari Perſico, aperta Concha, natans, cane marino adſectante, captus fuerat. Ac planè in alto comitari marinis canibus Conchas Indicas, ſilentio Plinius non prætermiſit. Ammianus quoque Conchas *propter inſidias piſcantium, litora declinãtes, circa deuios ſcopulos & marinorum canum receptacula deliteſcere tradit.* Atque hæc ſunt *purgamenta æſtuantis maris*, quæ Curtius lib. 8. queritur *æſtimari pretio quod libido conſtituit.*

Margaritas autē,vt idem Plinius toties iam citato capite ſcribit, *Indicus maximè mittit Oceanus.* addítque, *Fertiliſſima eſt Taprobane*, & *Stois*(ſic enim emenda) *vt diximus in circuitu mundi:* id eſt,lib.6.cap.25.quò loci,*Stoidem in India quæſtuoſam Margaritis eſſe* ſcribit.Idē lib. 6. cap.28. Tylon inſulam,multis Margaritis celeberrimam tradit.Sed& lib.32.cap.3.*Quantum*,ait,*apud nos Indicis Margaritis pretium eſt.*Solin.in Polyhiſtor.cap.54.de Taprobane,*Margaritis ſcatet & gemmis omnibus.*

Nec tamen India tantùm,verùm etiam Britannia dat *Margaritas*, vt Solinus in Polyhiſt. cap.54.ait, Plin.lib.9.cap.35.*In Britannia paruos,atq; decolores,Vniones naſci certum eſt.*Ammian. Marcellin.lib.23.*Quod genus Gemmæ,etiam in Britannici ſeceſſibus maris,gigni, legíque,licèt dignitate diſpari, non ignoramus.* Beda lib. 1. Hiſtor. Gent. Anglor. cap. 1. *Exceptis autem variorum generibus Conchiliorum, in quibus ſunt & Muſculæ, quibus incluſam ſæpè Margaritam, omnis quidem coloris optimam inueniunt, id eſt, rubicundi, & purpurei,& hyacinthini, & praſini: ſed maximè, candidi.*

Margaritorum autem non vnum genus eſt.Etenim in libris noſtris,*Vniones,Tympana,& Elēchi* memorantur.

Paulus in l.32.§.vltim. D. de auro argent. *Inaures, in quibus duæ Margaritæ Elenchi.*& paulò pòſt. *Ornamenta Mamillarum ex Tympanis Margaritis*: quorum verborum differentias aperit Plin.lib.9.cap.35.*Conchas*,inquiēs,*etiā captas,multo obrutas ſale in vaſis fictilibus, eroſa carne omni, nucleos quoſdam corporum,hoc eſt,Vniones,decidere in ima. Dos omnis in candore, magnitudine, orbe, leuore, pondere,haud promptis rebus, in tantum vt nulli duo reperiantur indiſcreti: vnde nomen Vnionum Romanæ ſcilicet impoſuere delitiæ. Nam id apud Græcos, non eſt,ne apud Barbaros quidem, inuentores eius,aliud,quàm Margaritæ.* Et in extremo eius capitis, *Cùm Ælius Stilo,Iugurthino bello, Vnionum nomen impoſitum maximè grandibus Margaritis prodat.*Solinus in Polyhiſtore,cap.54. de Margaritis loquens, *nunquam duo ſimul reperiuntur: vnde & Vnionibus nomen.* Iſidorus lib. 16. Origin. cap.10.de Margarit. *Ex quibus Margaritis, quædam Vniones vocantur. aptum nomen habentes, quòd tantum vnus,numquam duo,vel plures,ſimul reperiantur.* De Tympanis verò & Elenchis Plinij interpretationem audiamus.*Quibus vna tantùm eſt facies, & ab ea rotunditas,auerſis planities,ob id Tympana nominantur.*Et mox,*Procerioribus ſua gratia eſt: Elenchos appellant faſtigiata longitudine, alabaſtrorum figura in pleniorem orbem deſinentes.*

Margaritas Rudes, dixit Vlpian.in l.25.§.margarita,D.de auro arg.ſiue in nulla adhuc opera(vt Arnob.loquitur) coniectas: ſiue quòd *ſani Concharum partus*, vt Plin. tradit, *multiplici conſtant cute: non impropriè callum vt exiſtimari corporis poſſit: itaque & purgantur à peritis. Perforatas* autem fuiſſe *Margaritas*, *vt pertuſis in linea vterentur*, Vlpia.indicat l.27.§.ſi cùm maritus, D.ad L.Aquil.cùm ait,*Cùm Maritus vxori Margaritas extricatas dediſſet in vſu, eaque inuito, vel inſcio viro perforaſſet,vt pertuſis in linea vteretur.*

Linea Margaritorum triginta quinque,l.26.D.ad L.Falcid.

Margaritam non recipere ſuo periculo,l.60.§.locator,D.locati.*Margaritæ in littoribus inuentæ*,l.1. D.de adquir.poſſ.

Si Margarita tibi æſtimata dedero,l.17.§.1.D.de præſcript.verb.*Si Margarita tibi vendenda dedero*, l.44.D.pro ſocio.

Qui Margarita Titio pignori dederat, l.108.§.qui Margarita,D.de legat.1.*Duplam promitti oportere de his rebus quæ pretioſiores eſſent, ſi Margarita, fortè, venierint*, l.37.§.1.D.de euictionib. Tertull. in lib.de Pallio.*Margarita namque,vel ipſo nomine pretioſa dehauſit.*Idem in lib.ad Martyras.*Tanti vitreum, quanti verum Margaritum?*

M a r i t i appellatione, Sponſus continetur in Leg.Iulia de fundo dotali, l.3.D.de fundo dotal.l.2.C.de bon.matern.non item in Lege Iulia de adulteriis, quæ Marito iure mariti adulterij accuſandi poteſtatem cùm dedit,idem Sponſo conceſſiſſe non intelligitur, l.11.§.quærebatur,D.ad L.Iul.de adulter.

Secundus Maritus, l.41.§. teſtamento, D. de legat.3.*Quondam Maritus*, l.78. §.filiam,D.ad Sc.Trebellian.

Iure Mariti adulterij accuſare, l.2.§.1. l.13.§. ſed & ſi ea, l.38.§. liberto, D. ad L. Iuliam de adulteriis, l.1. & l.6. C.eod.tit.

Iure Mariti agere, & iure publico, opponuntur,l.40.D.eod.tit. *Iure Mariti ream adulterij poſtulare*, l.34.§.1.D.de ritu nupt.

Mariti affectionem retinere,l.5.D.de bon.damnator.

Inter Maritos, id eſt,inter virum & vxorem,l.52.D.de donat.int.vir.

Maritam etiam pro coniuge & vxore, dicunt Horatius Epode 8. Ouid. in Epiſt. Medeæ. Statius lib. 3. Syluar. de lachrymis Hetruſci. Sic etiam *Maritas*, Ouid. lib. 2. Faſtor.

Ceterùm *Lex marita*, apud Horatium, in carmine ſeculari, eſt, *Iulia* de *Maritandis ordinibus*, de qua vide S̃. lib. 9.

MARITALIS *honor*, & *affectio*, l. 3. D. de donationib.

Maritali dolore percuſſus, l. 15. C. ad L. Iul. de adult. *Offenſam ægræ mulieres maritali ſermone placauerat*, l. vlt. D. ſi quis aliqu. teſt.

MARTEM in Gallia inter Deos quos Senatuſconſulto, Conſtitutionibúſque principum heredes inſtituere permiſſum erat, ponit Vlp. Tit. 23. Regul. Martem etiam, quem bella gerere credebant, Druidas coluiſſe Cæſar lib. 6. de bello Gallico ſcribit.

Marte ſuò lis currere dicitur, quę vt vulgò loquimur ſuum tractum capit, l. 1. C. ne liceat potentiorib. l. 11. §. proculdubio. C. de iudicis, l. 12. §. 1. C. de reb. credit. Ac planè non belli tantùm, ſed & fori *Martem* veteres dixerunt. Ouidius lib. 4. Faſtor.

Et fora Marte ſuo litigioſa vacent.

Idem lib. 4. de Ponto, Eleg. 6.

Vt cum quàm valeas ignoret Marte forenſi, Poſſe tuo peragi vix putet ore reos.

Eadémque metaphora Pedo Albinouanus in Eleg. de morte Druſi ad Liuiam,

Quæ ſit enim culti facundia ſenſimus oris,
Bellica pro trepidis cùm tulit arma reis.

Sic & Iuuenalis Satyr. 16.

Lentáque fori pugnamus arena.

At, *Marte ſuo*, apud Cicer. lib. 3. Offic. & 5. Action. in Verrem, eſt ſuopte ingenio, & propriis viribus.

MARMORE *legato, nihil, præter rudem materiam demonſtratum videri poteſt*, l. 78. §. illud, D. de legat. 3. *Marmor cæſum, neque exportatum*, l. vlt. D. de fundo dotal. *Marmoribus adornare opus*, l. vlt. D. de operib. publ. *Si quis domum deductis Marmoribus legauerit, quæ voluit heredem habere ad extruendam domum*, l. 41. §. ſi duobus, D. de legat. 1. & ibidem, *marmora ad extructionem domus legauit. Marmorum quadrati*, apud Caſſiodor. Epiſt. 7. lib. 2. *Marmoribus nauem locare*, l. 1. §. igitur, D. de exercitor. act.

Marmoreæ lapidicinæ, l. vlt. D. de fundo dot. & l. 7. §. ſi vir. D. ſolut. matrim. *Marmoreæ ſtatuæ*, l. 100. D. de legat. 3. l. 1. D. de auro argẽt. *Marmoreum metallum*, l. 13. de metall. in Cod. Theod.

MARMORARIVS *Faber*, Seneca Epiſt. 90.

Marmorarij, qui marmorum in cruſtas ſecandorum artem tenent, l. 1. C. de excuſ. artific. lib. 10. C. l. 2. eod. tit. in C. Theod. & apud Caſſiod. lib. 1. Variar. Epiſt. ad Agapit. Vetus Gloſſ. *Marmorarius* Μαρμαροποιὸς, ἀγαλματογλύφος.

MARTIVS *Campus* inter exempla earum rerum quarũ cõmercium non eſt, ponitur S. non ſolùm, Inſtit. de legat. vide S̃. lib. 3. *Martis Campum*, vocat. Tacit. lib. 1. Annal.

MARTIÆ Calendæ, vide S̃. lib. 3. quibus addi velim hæc Feſti verba, *Martias Calendas matronæ celebrabant: quòd eo die Iunonis Lucinæ ædes coli cœpta ſit.* Sueton. in Veſpàſiano, cap. 19. *Sicut Saturnalibus dabat viris Apophoreta, ita & Calendis Martiis, feminis. Calendas* haſce cred) *Matronalia* appellari apud Tertullian. lib. de Idololatr. cùm ait. *Saturnalia & Ianuariæ & Brumæ, & Matronalia frequentantur, munera commeant, ſtrenæ conſonant, luſus, conuiuia, conſtrepunt.* Quamquam alij ad *Matralia* referunt, id eſt, Matris Matutæ feſtos dies, vt Feſt. Pomp. explicat: *quibus in teſta calida cibum coxiſſe Matronas*, Varro lib. 4. de ling. Lat. ſcribit.

MAS, & *Femina*, ἀντίζευκται. l. 1. §. accuſationem, D. ad Sc. Turpill. l. 38. §. 1. D. ad Leg. Iul. de adult. *Maris & feminæ coniunctio*, l. 1. §. ius, D. de iuſtit. & iur. l. 1. D. de ritu nupt. Agell. lib. 14. cap. 1. *ipſo etiam primo maris atque feminæ coïtu.*

Marem & feminam parere, l. 10. §. vlt. D. de reb. dub. *Mares & feminæ*, l. 88. §. inſulam, D. de legat. 2. *Maribus & feminis*, l. 8. D. de iur. & fac. ignor.

MASCVLI *& feminæ*, l. 10. §. ſecundo, D. de gradib. *Tam maſculos, quàm feminas*, l. 1. D. de verb. ſign. *Maſculos, ſiue Maſculũ, ſiue Feminã*, l. 15. §. comitẽ, D. de iniuriis. *Ancillis legatis, non deberi*, l. 81. D. de legat. 3. *Maſculi liberi*, l. 8. D. de agnoſc. & alend. *Maſculorum munus*, l. vlt. D. de tutelis.

Maſculinus ſexus, l. 8. C. ad Sc. Velleian. *Maſculini & feminini ſexus*, l. 1. D. de teſtamentar. tut.

MASSA, rudem, infectã, informem, Auri, Argẽti, Æris, vel cuiuſuis alterius Metalli, materiam ſignificat, l. 7. §. cùm quis, D. de adquir. rer. dom. *Maſſa Auri*, l. 11. D. de reb. credit. *Argentea*, l. 19. & l. 52. §. ſi quis maſſam, D. de furtis. *Argentum in maſſa*, l. 27. §. vlt. D. de aur. argent. *Argentum in maſſam redactum eſt*, l. 3. §. vlt. D. de rei vindic.

Maſſa

Maſſa legata, Scyphi ex ea facti exigi poſſunt, l.32.D.de legat.3. *ſi ex ſcypho Maſſa facta ſit*, l.9.§.ſi quis rem, D.ad exhibendum.

Si Lancem legauit, & Maſſam fecit, mox, Poculum, l.4.§.ſi pocula, D.de leg.1. & ibidem, *Si pocula quis legauit, & Maſſa facta eſt. Ex Maſſa* etiam *ſubrepta poculum* feciſſe furem, proponit Vlpian.l.52.§.ſi quis Maſſam, D.de furtis. *Si Maſſæ vſusfructus legetur, & ex ea vaſa ſint facta, vel contrà*, l.10.§.ſi maſſæ, D.quib.mod.vſufr. *Duabus Maſſis duorum dominorum conflatis, tota Maſſa communis eſt, etiam ſi aliquid ex prima ſpecie ſeparatum maneat*, l.19.D.comm.diuid.l.88.D.pro ſocio.

Maſſæ pondus, l.19.D.de furtis. *Pro rata ponderis quod in Maſſa habemus*, l.3.§.vlt.D.de rei vindic. Senec.Epiſt.8: *Maſſa in fornacem coniecta concaluit: in aquam remiſſa, refrixit.*

MASSVRIVS *Sabinus*, l.59.D.locati, l.80.D. de legat.1.Iuriſconſultorum ſuæ ætatis facilè princeps fuit: Atcio Capitoni ſucceſſit: in equeſtri ordine manſit, & *publicè primus ſcripſit, poſteáque hoc cœpit beneficium dari à Tiberio Cæſare*, l.2.§.hi duo, D. de orig.iur. in qua præterea ſcribitur: *ergo Sabino conceſſum eſt à Tiberio Cæſare, vt publicè reſponderet: qui in Equeſtri ordine iam grandis natu, & ferè annorum 50. receptus eſt. huic nec amplæ facultates fuerunt: ſed plurimũ à ſuis auditoribus educatus eſt. huic ſucceſſit, Caßius Longinus.* Sabinum autem hunc tres *Iuris ciuilis* libros: *Reſponſorum* libros duos: *ad Edictum Prætoris Vrbani*, libros quinque: *ad Vitellium*, libros aliquot: *Memoralium* etiam libros ſcripſiſſe, cùm ex indice Piſano, tùm ex inſcriptionibus Pandectarum, liquet. Eiuſdem verba ex libro *iuris ciuilis* ſecundo, citat Agellius lib. 4. cap. 1. & cap.2.& lib.5.cap.6.& lib.11.cap.18. Item Commentarios quos *de indigenis* compoſuerat, citat idem Agell.lib.4.cap.9. eiuſdem etiam meminit lib.14.cap.2. Atque hic vt Sabini, in Pãdectis, ita *Maſſurij* nomine apud Plinium lib.28.cap.9.& lib.16. cap. 18. & *Maſuri*, apud Perſium, Sat.5. exaudiendus eſt. Ad huius Sabini libros, Notas, tàm Pomponius, quàm Vlpianus, & Paulus ſcripſerant: ex Pomponij certè ad Sabinum libris 36. ex Vlpiani, ad eumdem libris vno & quinquaginta, ex Pauli ad eumdem libris ſedecim, complura in Pãdectis capita ſumpta. Illas enim Notas non ad alium, quàm *Maſſurium* hunc *Sabinũ* ſcriptas, teſtatur inſcriptio l.1.D.de legationib. cum Iuſtiniano in l.vlt. C.de heredib. inſtit. & Inſtititutionib. cod.tit. Vnde turpe Lampridij erratum deprehenditur, qui *Sabinum* iſtum, quem Notis ſuis Vlpianus pupugit, & *Conſularem virum* appellat, & ab Heliogabalo cæſum refert: quorum vtrumque tàm falſum, quàm quod falſiſſimum, vt & perſtrinxi s.lib.4. Hic ille, aut ego fallor, *Maſſurius* eſt, quem Athenæus Muſicis oblectatum ſcribit. Nam ni ita ſit, non video in quem potius hæc lib.14. Dipnoſophiſtar. verba cadant. Μασούριος ὁ πάντα ἄριστος καὶ σοφὸς: καὶ γὰρ νόμων, ἐξηγητὴς οὐδενὸς δεύτερος, καὶ περὶ μουσικὴν ἐνδιατρίβων ἀεί: ἅπτεται γὰρ καὶ ὀργάνων. Ceterùm manúſne iniectionem Maſſurius iſte habeat in eos Faſtorum libros, quos ex *Maſurio* Macrobius lib.1.Saturnaliorum cap.12. ſemel atque iterum laudat, amplius deliberandum cenſeo.

Huius auditores, ſcholæque ſectatores SABINIANI appellantur, l.11.§.idem ait, D. de donat.int.vir.l.11. D.de adquir.rer.do.l.3.C.de liber.& poſt.§.cùm ex aliena, Inſtit.de diuiſio. rer. Eiuſdem quoque auctoris libri, *Sabiniani* vocantur, l.vlt. C.de vſufructu, l.vlt. C.de ſeruit.& aq.l.vlt C.de adquir.poſſ.l.vlt.C.de indicta viduit.

MASTIGOPHORI in l.vlt.D.de munerib.& honorib. Expoſui lib.4. Select. Antiq. cap.17.

MATER *ſemper certa eſt, etiamſi volgò conceperit*, l.5.D.de in ius vocan. *Matris loco ſunt Socrus, & Nouerca*, §.ſocrum, Inſtit.de nupt. *Ilienſibus, Delphis, Ponticis, conceſſum eſt, vt qui Matre Ilienſi, Delphica, Pontica eſt, ſit eorum municeps*, l.1.D.ad municipal. *Mater ingenua trium liberorum ius habens*, §.poſtea autem, Inſtit.de Sc.Tertyll. *Matres, tàm ingenuæ, quam libertinæ, ciues Romanæ, ius liberorum conſecutæ*, Paul.lib.4.Sentent.Tit.9. *Mater ex alio matrimonio facta*, l. 62. §. vlt. D. de ritu nupt. *Mater adoptiua*, l.29.§.quoniam, D de inoff.teſt.

MATERNVM appellatur quod à matre proficiſcitur & deſcendit. *qui Agrum ad hereditatem patris pertinentem, vt Maternum ignorans poſſedit*, l.87.D.de adquir.vel omit.

Materna ciuitas, l.3.C.de munerib. *Origo*, l.1.D.ad municipal.

Materna hereditas, l.77.§.dulciſſimis, D.de legat.2.l.2.C.ad Sc.Orphitian. *Succeßio*, l.14.C. de poſtlimin.reuerſ.

Materna bona, l.114.§.idem, D.de legat.1.l.86.§.vlt.D.de adquir.vel omit.& l.78. D.de heredib.inſtit.l.77.§.dulciſſimis, D.de legat.2.l.vlt.D.ad Sc.Trebellian.

Materna, pro Maternis bonis, apud Plinium Epiſt.11.lib.7.

Maternus Auus, vide s.lib.1. *Auia Materna*, l.8. D. vnde cognati, l.10. §. ſecundi, D. de gradib.& adfin.

Maternus libertus, l.5.§.vtrum, D.de agnoſc.& alend. *Exigente Materno affectu*, l.5.§. ſi mater, D.eod.tit. *Materna liberalitas & pietas*, l.11. C.de nego.geſt. *Verecundia*, l.31.§.1. D.de donationib. *Ex Materno genere*, l.22.C.de decurionib.lib.10.

MATERFAMILIAS, & *Filiafamilias*, opponuntur, l.1.§.1. D. ad Sc. Tertyll. *Matresfamiliarum ſunt, quæ ſunt ſuæ poteſtatis, ſiue puberes, ſiue impuberes*, l.4.D.de his qui ſui vel alieni. *Titius in ſua poteſtate eſſe dicit: ipſa ſe Matremfamilias dicit*, l.34. D. ſolut. matr. Itaque rectè nondum viripotens, aut virgo, *Materfam.* appellabitur, ſi morte patris, emancipationéve, ſui iuris facta ſit, quemadmodum Pupillus quoque & impubes ſui iuris, *Paterfam.* rectè dicitur, l.1.l.4.& l.139. D.de verbor. ſignific. quod Tertullianum iuris apprimè peritum non latuit. Is enim lib.de Virginib.veland.ita ſcribit, *Materfamiliæ vocatur, licet virgo: & Paterfa. licet inueſtis. Matremfamilias*, ait Vlpian.lib.59.ad Edictum *accipere debemus eam quæ non inhoneſtè vixit. Matrem enim familias à ceteris feminis mores diſcernunt atque ſeparent, proinde nihil intererit nupta ſit, an vidua: ingenua an libertina. Nam neque Nuptiæ, neque Natales faciunt Matremfamilias, ſed boni mores*, l.46.D.de verbor.ſignific.

In interdicto de liberis exhibẽdis, quo donec res iudicetur, feminam, prętextatum eúmq; qui proximè ad prætextati ætatem accedit, interim apud *Matremfa.* deponi Prætor iubet, *cùm audis Matremfa.accipe, notæ auctoritatis feminam*, l.3.§.vlt.D.de liber.exhib. Et ita, honeſtius eſſe patrono libertam cõcubinam quàm Matremfam.habere, l.1.D.de concubin.id eſt, quã *ingenuam honeſtæ vitæ*, vt l.3.D.eod.tit.quamquam liberta Matrisfa. dignitatem vel honeſtatem in concubinatum ſe, patrono, cui obſequium debet, dando, non amittit: quam non retinet quũ ſe in concubinatu alterius quàm patroni tradit, l.41. D. de ritu nupt. *Si meretricia veſte, feminæ, non Matrumfamiliarum, veſtitæ fuiſſent*, l.15.§. ſi quis virginis, D. de iniuriis.

In Lege Iulia de adulteriis, *Materfam.* ſignificatur, non tantùm nupta, ſed etiam vidua, l.10. D.ad L.Iul.de adul.Feſtus tamen lib.11.hoc nomine viduã contineri negat. Sanè Cic. Topic. Vxorum duo genera facit. Vnum, *Matrumfamiliarum: hæ ſunt*, ait, *quæ in Manum conuenerunt*. Agellius lib. 10. cap. 6. idoneos vocum antiquarum enarratores tradidiſſe ſcribit, *Matronam* dictam eſſe propriè quæ in matrimonium cum viro conueniſſet: quoad in eo matrimonio maneret: etiamſi ſibi liberi nondum nati forent: dictámque eſſe ita *à Matris nomine, non adepto iam, ſed cum ſpe & omine mox adipiſcẽdo:* vnde & ipſum quoque *Matrimonium* dicitur. *Matrem* autem *familias* appellatam eſſe eam ſolam *quæ eſſet in mariti Manu mancipióque, aut in eius cuius Maritus Manu mancipióque eſſet*: quoniam, non in matrimonium tantùm, ſed in familiam quoque, & in ſui heredis locum veniſſet. Quæ verba Seruius in 11. Æneid.tranſcripſit ad verſum, *Subuehitur magna Matrum regina caterua.* Nonius Marcell. *Matronæ & Matrisfamilias* diſſimilitudinem exponens, *Matronam*, ait, ex quorumdam locupletum auctorum ſententia, quæ in matrimonio ſit mariti, etiam ante ſuſceptos liberos dictam: meliore tamen matris futurę ſpe, *Matronæ*, (ſic enim fœdum illic ex compendio literarum creatum mendum corrige) nomine nuncupatam. *Matrem* verò *familias*, quæ in familia, mancipióque ſit patris, etſi in mariti matrimonio eſſet. Feſtus, *Materfamiliæ non antè dicebatur, quàm Paterfamiliæ dictus eſſet: nec poſſunt hoc nomine plures in vna familia præter vnam appellari, ſed nec vidua hoc nomine, nec quæ ſine filiis eſt, appellari.*

Aliena Materfamilias, l.8.D.ad L.Iul.de adult. *Quatuor pariter puellas à Matrefamilias natas eſſe*, l.3.D.ſi pars hered.

MATERIA, generaliter dicitur, ex qua ſpecies aliqua efficitur. *Sine Materia nulla Species effici poteſt*, l.7.§.cùm quis, D.de adquir.rer.dom. *Cùm ex aliena Materia ſpecies aliqua facta ſit ab aliquo: vt ecce, ſi quis ex alienis Vuis, aut Oliuis, aut Spicis, Vinum, aut Oleum, aut Frumentum, fecerit: aut ex alieno Auro, vel Argento, vel Ære, vas aliquod fecerit, &c.* §.cùm ex aliena, Inſtit.de diuiſio.rer.& dic.l.7.§.cùm quis. *Speciem potius rerum, quàm Materiam intueri oportet*, l. 7. D. de ſupell. lega. *Si Materia manente, Species mutata ſit*, l.24.D.de adquir.rer.dom.

Materiæ hæc ſunt adiuncta, *Infecta, Signata, Facta*, l.6.D.de rei vindic. *Rudis*, l.78. §.illud, D. de legat.3.

Materia Argenti, in Lege Dei, Tit.10. *Auri*, l.35. D.de aur.arg. *Cupreſſi, vel Oliuæ*, l.45. §.conductor, D.de iure fiſc. *Olei*, l.7.C.ſi quis alteri. *Si Aurum ſit conflatum, Materia tamen manet*, l.49. §.vlt.D.de legat.3.

Materiam à *Ligno* Iuriſconſulti ſeparant. *Materia eſt, quæ ad ædificandum, fulciendum, neceſſaria eſt. Lignum verò quidquid comburendi cauſa paratum eſt*, l.55.D.de legat.3.

Materia pro ligno Vſurum, l.8.D.de vſufructu. *Pali certè & Perticæ* in numerum *Materiæ* rediguntur,

guntur, l.56. D. de legat.3. l.168. D. de verb. ſignific.

Materia legata, Nauis, Armariúmve ex ea factum nõ vindicetur, l.88. D. de leg.3. *Cui omnis Materia legata ſit, ei nec Arcam, nec Armarium legatũ eſſe*, l.57. D. de legat.3. *Si quis cauerit vt ſilua ſibi pignori eſſet, nauem ex ea Materia factam non eſſe pignoris: quia aliud ſit Materia, aliud Nauis*, l.18. §. ſi quis cauerit, D. de pignerat. act. *Materia* de trabibus dicitur in l.14. §. vlt. D. de peric. & com. Pallad. lib.2. de re ruſtic. cap.33. *Hoc etiam menſe cædenda Materia eſt ad fabricam.* Auctor Geoponic. τὰ ... οἰκοδ. αὐ̃ ξύλα τάμνειν, ait lib.3. cap. vlt. Corn. Front. de differẽtiis vocũ: *Materies animi eſt, Materia, arboris: Materies qualitas ingenij: Materia, fabris apta*, quæ tamen confundit auctoritas. Cato cap.17. de re ruſtic. *Materies, pro ridica, vbi ſolſtitium fuerit, ſemper tempeſtiua eſt.* & mox, *Cetera Materies quæ ſemen habet, cùm ſemen Materies habet, non tempeſtiua eſt.* Vitruuius, lib. 2. cap.9. *Materies cædenda eſt à primo autumno, ad id tempus quod erit antequam flare incipiat Fauonius. Vere enim omnes arbores fiunt prægnantes, & omnes ſuæ proprietatis virtutem efferunt in frondes anniuerſariíſque fructus.* Veget. lib.4. de re militar. cap.35. *Obſeruandum præcipuè, vt à quintadecima Luna, vſque ad vigeſimam tertiam Arbores præcidantur, ex quibus liburnæ contexendæ ſunt. His enim tantùm octo diebus cæſa Materies, immunis ſeruatur à carie.*

Nec verò *Materiam* dumtaxat eam quæ ex arboribus ad ædificandum cæditur, quo in genere ſunt, Tigna, Trabes, Aſſeres: verùm etiam quælibet alia ædificationi neceſſaria, vtputa, cæmenta, rudus, ſaxa, calcem, harenam, eodem Materiæ nomine appellant. *Qui prohibet eam materiam conuehi quæ ædificio neceſſaria ſit*, l.1. §. ædificare, D. de mort. infer. *Cùm in ſuo loco aliquis aliena Materia ædificauerit*, l.7. §. cùm in ſuo. D. de adquir. rer. do. Et mox, *Si aliqua ex cauſa dirutum ſit ædificium, poterit Materiæ dominus eam vendicare. Si quis in alieno ſolo ſua Materia ædificauerit*, dic. l.7. §. ex diuerſo. *Si domus particulatim ita extructa ſit, vt nihil ex priſtina Materia ſuperſit*, l.65. §. vlt. D. de legat.1. *Si id quod in ſolo tuo ædificatum eſt diſſolutum fuerit, eius Materia ad priſtinum dominum redit*, l.2. C. de rei vindic. *qui ex incendio aliquid rapuerit præter Materiam*, l.3. §. vlt. D. ad L. Iul. de vi publ. Vitruuius lib. 2. cap.1. *De parietibus & apparatione generatim Materiæ eorum, quibus ſint virtutibus & vitiis, expoſui.* Liuius lib.5. *Saxi Materiæque cædendæ, vnde quiſque vellet, ius factum.* Quintilian. lib.7. cap.1. *Opera extruentibus ſatis non eſt ſaxa, & Materiam, & cetera ædificanti congerere vtilia.*

Accepta pecunia ad Materias vendendas, l.47. D. de act. empt. Plin. Epiſt. 258. lib.10. ad Traian. de Lacu Nicomed. *Per hunc marmora, fructus, materiæ, vehiculis ad mare deuehuntur.*

Latius quoque Materiæ nomen patet. *Si quis Nauem ſuam aliena Materia refeciſſet*, l. 61. D. de rei vindic. *Si gemma inſculpenda, aut includenda, data, vitio Materiæ fracta ſit*, l. 13. §. ſi gemma, D. locati. *Cuiuſcumque Materiæ menſæ*, l.9. D. de ſuppellec. lega. *Cuius Materiæ ſunt res quæ ſunt in ſupellectili*, l.3. §. vlt. D. de ſupellect. lega.

Materia ad ſcribendum, l.52. §. quod tamen, D. de legat.3. *Tabulas teſtamenti accipere debemus, omnem Materiæ figuram. Siue igitur tabulæ ſint ligneæ, ſiue cuiuſcunque alterius Materiæ, &c.* l.1. D. de bonor. poſſeſſ. ſec. tab. Ipſum quoque Tabularum Teſtamenti corpus, ſeu lignum, *Materiam* vocat l.3. §. hoc interdictum, D. de tabul. exhibend.

Quod liquidæ Materiæ eſt, l.4. D. de penu. lega.

Materia pro ſubiecto. *Materia Communionis*, l.77. §. dulciſſimis, D. de legat.2. *Litis inſtaurandæ*, l.20. D. de tutel. & ratio. *Materiam ſeditionis præbere*, l.3. D. de operib. publ. Paulus, de pecunia ſentiens, ait, *Electa Materia eſt, cuius publica ac perpetua æſtimatio, &c.* Et mox, *Eáque Materia, forma publica percuſſa*, l.1. D. de contrah. empt. *Si Æs pro Auro*, vel *plumbum pro Argento veneat, in corpus quidem conſenſum eſt, ſed in Materia erratur*, l.9. §. vlt. D. de contrah. empt. id eſt, *in ſubſtantia*, vt ibidem. *Si in Materia, & qualitate ambo errarent, vtputa, ſi & me vendere Aurum putarem, & tu emere, cùm Æs eſſet*, l.14. D. eod. tit. Et ita, *in Materia errari*, &, *Minus peritum diſcernendarum Materiarum*, accipe, l.11. D. eod. tit. Vrbanum prędium non locus facit, ſed *Materia*, l.198. D. de verbor. ſignif. id eſt, *qualitas, genus, & vſus*, vt patet ex l.166. D. eod. tit. & l.16. C. de præd. minor.

Matertera, eſt matris ſoror, & ita ab *Amita* ſeparatur, l. vlt. §. Tertio, D. de gradib. & adfinib. §. Tertio, Inſtitut. de gradib. cognat. l.10. & l.17. §. vlt. D. de ritu nupt. & apud Paul. lib.4. Sentẽt. Tit.11. §. item amitam, Inſtit. de nuptiis. Dicta eſt autem quaſi *Mater altera*, vt Feſtus lib.11. ſcribit à Græcis tamen vtraque communiter θεία, vel apud quoſdam τηθὶς appellatur, vt Iuſtinian. in dic. §. Tertio, ſcribit. *Matertera*, autem *Magnæ*, *Maioris*, *Maximæ* incrementa recipit. *Matertera Magna, auiæ ſoror eſt*, l.1. §. quarto, & l. vlt. §. quarto, D. de gradib. & adfinib. §. quarto, Inſt. eod. tit. & l.17. §. vlt. D. de rit. nup. vnde Feſti verba reſtituẽda moneo, quæ vulgò ita habent, *Matertera Patris & Matris, mihi Magna mater eſt*, cùm legendum ſit, *mihi*

magna Matertera eſt. Etenim Patris & Matris Materteram, id eſt, Auiæ Sororem, *Magnæ* nomen obtinere, ex his quæ modò diximus, conſtat.

Matertera maior, Proauiæ Soror eſt, Patris, vel Matris, Matertera magna, dic. l. vlt. §. quinto. quàm Gaius *Promatertera* vocat, l. 1. §. quinto, D. de gradib. vt & Paul. dic. l. vlt. §. ſeptimo, & Iuſtinia. in § quinto, Inſtit. de gradib. cognat.

Matertera maxima, Abauiæ Soror, Patris, vel Matris Matertera maior, dic. l. vlt. §. ſexto, quā Gaius *Abmaterteram* vocat, l. 3. D. eod. tit. quo nomine eam quoque deſignari, tradit Paul. in dic. §. ſexto, & Iuſtinian. in §. ſexto, Inſtitut. eod. tit.

MATHEMATICORVM honeſtum nomen, earum diſciplinarum, quas ſolas præ ceteris, Μαθημάτων appellatione, Græci, teſte Agellio lib. 14. cap. 1. dignati ſunt, profeſſoribus inditum malè tandem audire Romæ cœpit: infamatum fallaciis mendaciiſque eorum qui ſe ex motu poſitúque ſiderum, aut aliis illicitis & improbatis artibus, euentura & futura prænoſcere ac prædicere, hominúmque fata ex eorum geneſi prænuntiare poſſe, profitebantur: *Mathematicos* enim caue apud Suetonium, Tacitum, Agellium, & in Cod. Theodoſ. & Iuſtinian. accipias eos quos Cicero 1. de Orator. *magna in obſcuritate rerum,* & *recondita in arte, ac multiplici, ſubtilíque verſari*, ait: quin potius, Chaldæos, Genethliacos, vaticinatores, & ariolos, *fallaci ſiderum interpretatione, quæſtuoſam*, vt Valer. Max. lib. 1. cap. 3. loquitur) *mendaciis ſuis, caliginem inicientes*: denique ἀϛρολόγȣς, καὶ γόητας, vt Dio lib. 49. appellat. quod præſtigiatorum offuciarúmque genus commentos eſſe homines *æruſcatores, & cibum, quæſtúmque ex mendaciis captantes*, ſcitè aiebat Phauorinus, qui eas vanitates eleganter deridet: acutéque refellit apud Agellium lib. 14. cap. 1. quo præcipuè teſte noſtra Mathematicorum interpretatio nititur. Is enim lib. 1. cap. 9. de Pythagoræ diſcipulis agens, *Hi dicebantur*, inquit, *eo tempore* Μαθηματικοὶ, *id eſt, diſciplinis vacantes: ſcilicet ab iis artibus, quas iam diſcere atque meditari inceptauerant: quoniam Geometriam, & Gnomonicam, Muſicam, cæteraſque item diſciplinas altiores,* Μαθήματα *veteres Græci appellabant, vulgus autem, quos gentilicio vocabulo Chaldæos dicere oportet, Mathematicos dicit.* Tacitus lib. 1. Hiſtoriar. *Vrgētibus etiam Mathematicis, dum nouos motus, clarum Othoni annum, obſeruatione ſiderum, adfirmant. Genus hominum potentibus infidum, ſperantibus fallax, quod in ciuitate noſtra, & vetabitur ſemper, & retinebitur.* Seneca in ludo Claudij, *Patere Mathematicos aliquando verum dicere, qui illum ex quo Imperator factus eſt, omnibus menſibus efferunt.* Iuuenal. Satyr. 14. *Nota Mathematicis geneſis tua.* D. Auguſtin. lib. 4. Confeſſion. cap. 3. *Illos Planetarios, quos Mathematicos vocant, planè conſulere non deſiſtebam: quod quaſi eis nullum eſſet ſacrificium, & nullæ preces ad aliquem ſpiritum ob diuinationem dirigere.* quos & *Genethliacos, & inſpectores ſiderum*, eodem cap. vocat. Ac planè *mathematicos* Magis & Ariolis adiungunt Paul. lib. 5. Sententiarum, Titul. 21. Tertullianus Apologetic. cap. 43. Maximè verò in odium inuidiámque Mathematici iſti abierunt ex quo de ſalute Principum conſuli cœpere, & imperatorias geneſes priuatis prædicere adgreſſi ſunt. Vnde compluribus Senatuſconſultis, principalibúſque decretis & Edictis, Vrbe Italiáque Mathematicos iſtos ſummotos accepimus. Ac primùm Tiberij principatu, Statilio Tauro, & Scribonio Libone, Coſſ. factum, de Mathematicis Magíſque Italia pellendis, Senatuſconſultum Tacit. lib. 2. Annal. narrat: quod ab Vlpiano ſignificari in Lege Dei, Titul. 15. credibile eſt, licet ſequenti anno, id eſt, Cæcilio Rufo, & L. Pomponio Flacco Coſſ. factum id dicatur, vt acutè Lipſius noſter animaduertit, qui hoc Vlpiano cum Tacito diſcidium bellè excuſat. Claudianis deinde temporibus, Fauſto Sylla, & Saluio Othone Coſſ. de Mathematicis Italia pellendis factum Senatuſconſultum, atrox & irritum, idem Tacitus lib. 12. Annal. memoriæ prodidit. Vitellio quoque imperante, pulſos Italia Mathematicos lib. 2. Hiſtoriar. refert Sueton. in Vitell. cap. 14. *Nullis tamen infenſior quàm vernaculis & Mathematicis, vt quiſque deferretur, inauditum capite puniebat: exacerbatus quod poſt Edictū ſuum, quo iubebat intra Calēd. Octobris, vrbe Italiáque Mathematici excederent: ſtatim libellus eſt propoſitus, Et Chaldæos dicere, Bonum factum, ne Vitellius Germanicus intra eumdem Kalendarum diem vſquam eſſet.* Tertull. in lib. 1. de Idololatria: *Expelluntur Mathematici, ſicut angeli eorum: Vrbs & Italia interdicitur mathematicis, ſicut cælum & angelis eorum. Eadem pœna eſt exilij diſcipulis & magiſtris.* Et mox, *ſcientiam Mathematicorum vſque ad Euangelium fuiſſe conceſſam, vt Chriſto edito, nemo deinde natiuitatem alicuius de cælo interpretetur,* ſcribit. Poſtremò Imp. Hono. & Th. *Mathematicos, niſi codicibus erroris proprij, ſub oculis Epiſcoporum, incendio crematis, Catholicæ religionis cultui ſe traderent, nunquam ad errorem præteritum redituri, ciuitatibus omnibus pelli,* præceperunt, l. vlt. de Mathematic. in C. Theod. Ex his mirum nemini videbitur, Aſtrologiam, Aſtronomiámque, vtpote Romani ob præſtigiatorum vaticinia

ticinia prædictionéſq; inuiſam, Liberalium artiũ numero non adſcribi: ſolas ex Mathematicis *Geometras* in præceptoribus liberalium ſtudiorum numerari, l.1.D.de extraord.cognit. quibus etiam fauentes Imperatores, immunitatem, vacationémque perſonalium munerum tribuerunt, l.vlt.C.de excuſationib.artific.non ita tamen vt Tutelarum excuſationem haberent, l.22.D.de excuſationib. Proinde Geometriam à Mathematica ſeparantes, Diocletian.& Max.l.2.C.de malefic.& nominatim ita cauent. *Artem Geometriæ diſcere, atque exercere publicè intereſt. Ars autem Mathematica damnabilis eſt, & interdicta omnibus.* De Aſtrologis verò mentio habetur vno Vlpiani loco in l.15.§.ſiquis Aſtrologus, D.de iniuriis: cuius verba odiũ quoque Imperatorum in id hominum genus produnt. *Si*, ait, *Aſtrologus, vel qui aliquam illicitam damnationem pollicetur, conſultus, aliquem furem dixerit, qui non erat, iniuriarum cum eo agi non poteſt: ſed conſtitutiones eos tenent.*

Poſtremò Mathematicos iſtos D.Auguſtin.valde exagitat, acritérq; inſectatur, cùm aliàs tum in libris de Doctrina Chriſtiana, quibus vnus adeſt Iulius Firmicus, qui difficilis immò potius malæ ac deſertæ cauſæ, patrocinium ſuſcipiens Conſtantini temporibus, Matheſin omni ſtudio atque ope lib.Matheſ.1. defendit.

Matricarii in Nouella 13.quæ eſt de Prætore plebis. Hoc verbum in notis quibuſdam vetuſtis ad Iuliani Patricij Epitomen ſic expoſitum inueni: *Matricarij dicuntur illi, quos videmus ad incendia currentes, & portantes ſpongias cum ferramentis, & alia per quæ poſſunt de pariete in parietem tranſire, & ita incendium extinguere.*

Matrices. Hoc nomine *fiſtulas* quaſdam appellari aiunt Impp.l.3.C.de aquæduct.lib.11. quæ nimirum in capite ductus aquæ, caſtellive, poſitæ collocatæque ſunt: ex quibus aliæ quodãmodo prodeunt: quæq; quaſi *primordiales* & *originales* ſunt, vt Tertulliani verba vſurpem: cui etiam *matricis* nomen in ore eſt non rarò. Vt enim *Matrices pecudes*, Varro & Columella eas appellant ex quarum fetu reliquæ propagantur, & *matricem arborem*, Sueton. in Auguſt.cap.94.ex qua ſoboles enata, ita ille lib.de Virginib.velãd.cap.5. *Euam, Matricem generis humani* vocat, lib.de præſcriptio.aduerſ.hęretic. *Eccleſias Apoſtolicas, matrices & originales fidei.* Idem lib.4.aduerſus Marcionem, *Vt ſcirent Hieroſolymis fuiſſe Matricem religionis.* Similitérque lib.aduerſus Iudæos. *Primordialis Lex eſt data Adæ, & Euæ, in Paradiſo, quaſi matrix omnium præceptorum Dei.* Sic & Cyprianus Epiſt.45. *Romanam Eccleſiam Catholicam, Matricem* eſſe dicit.

Matricula pro Catalogo, deſcriptione, indicéque ab Impp. vſurpatur, l.3. & l.15.C.de agentib.in reb.lib.10.de cohortalib.lib.10.C.l.penult.& vlt.C.lib.10. C.de commeatu lib. 12.l.2.de domeſtic.& protectorib.l.16.de palat.ſacr.largit. l.1. de indictionib. in C. Theod. Nou.de lampadar.

Matricula fori, l.12.& l.15.C.de aduocat.diuerſ.iudic. *Matriculæ militares*, pro numeris, l.16. C.de teſt.milit. Veget.lib.2.cap.6. *Nam punCturis in cute punctis, Milites ſcripti, & Matriculis inſerti iurare ſolent.* Idem lib.1.cap.26. *Producendi, ergo Tirones ſunt ſemper ad campum & ſecundum Matriculæ ordinem in aciem dirigendi.*

Matricula Negotiatorum, l.15.de Epiſc.Eccleſ.& Cler. *Matricula officij Prætoriani*, Nouell.Th. & Valent.de princip.agent.

Matricularii, Oeconomi Eccleſiarum appellantur, quos nunc *Marguilliers* vocamus. Aimoïnus Monach. lib.4.de geſtis Francor. cap. 33. *Prædia verò tam innumera fratribus in eodem loco Deo famulantibus, ſiue Matricularijs Eccleſiæ contulit.* vt Marculph.in Formulis. *Nos, in Dei nomine, matricularij Sancti Martini, dum mane ad hoſtia ipſius Eccleſiæ obſeruanda conueniſſemus, ibi infantulum ſanguinolentum inuenimus.*

Matrimonium appellamus maris & feminæ coniunctionem, ait Vlpian. l.1. §. ius naturale, D.de iuſt. & iur. *Matrimonium*, ait Iuſtinian.eſt Viri atque Mulieris coniunctio, indiuiduam vitæ ſocietatem continens, Inſtit.de patr.poteſt. Agellius Matronam dictam docens à Matris nomine, non adepto iam, ſed cum ſpe & omine mox adipiſcendo: addit, *Vnde ipſum quoque Matrimonium dicitur.* Diuus quoque Auguſtin. lib.19.contra Fauſtin.ex eo dictum *Matrimonium*, ſcribit, quod non ob aliud debeat femina nubere, quàm vt mater fiat. Gregorius in cap.vlt.de Conuerſio.infidel.datum hoc laboribus, quos in partu mulieres ſufferunt, tradit, vt ab ipſis potius, quàm viris, eorum coniunctio nomen accipiat. Tertull.lib.1.ad vxorem, coniunctionem hanc viri & feminæ, benedictam à domino, vt generi humano, & replendo orbi, & inſtruendo ſeculo excogitatam, ait. Elegãter autem Caſſiodorus, Epiſt.10. lib.2.Variar. *Matrimonium, humani generis procreabile ſacramentum appellat.*

Matrimonium non coïtus facit, ſed maritalis affectio, l.32.§.ſi mulier, D. de donat. int. vir. rectè Matrimonium vel Nuptias contrahi, l.11.D.de ritu nupt.

Iuſtum Matrimonium, ait Vlpian.Tit.6.Regul.eſt, ſi inter eos, qui Nuptias contrahunt, Conubiũ ſit, & tam Maſculus pubes, quàm Femina viripotens ſit: & vtrique conſentiant, ſi ſui iuris ſint, aut parentes eorum, ſi in poteſtate ſint. Licitum Matrimonium, l.20.§.ſi qui eo, D.de liber.& poſtum. & contrà. Illicitum, l.61.D.de ritu nupt. Si Matrimonium moribus legibúſque noſtris cõſtat, l.3.§.1.D.de donatio.int.vir. Non eſt Matrimonium, ſi Tutor vel Curator pupillam ſuam, intra viceſimum & ſextum annum, non deſponſam a patre, nec teſtamento deſtinatam, ducat vxorem, vel eam filio ſuo iungat, l.66. D.de ritu nupt.l.7.D.ad L.Iul.de adulter. Ceſſat Matrimonium in ea quæ tutori ſuo nupſit, vel contra Mandata conuenit, l.17.D.rer. amot.

Matrimonium non erit, ſi quis contra interdictum, eius Prouinciæ duxerit vxorem, in qua officium gerebat, l.63.D.de rit.nupt. Matrimonia quæ conſiſtere non poſſunt, l.3.D.de iure dot. vbicumque Matrimonij nomen non eſt, nec Dos eſt, ibidem. Captiui vxor, etſi in domo eius ſit, non tamen in Matrimonio eſt, l. 12. §. medio, D. de captiuis. In eodem habitu Matrimonij permanere, l.8.D.de condict. cau.da.

Matrimonium alterum, l.68.D.de cõdic.& dem. Prius, l.vlt.§.vlt.D.de doli except.l.13.§.ſed & ſi qua, D.ad L.Iul.de adult. Poſterius, l.5.D.de liber.& poſtum. Secundum, l.41.§.teſtamento, D.de legat.3.l.25.D.de condicion.& demonſtr. non quaſi eodem Matrimonio durante, ſed quaſi alio interpoſito, l.13.§.vlt.D.ad L.Iul.de adult. Nondum coïto Matrimonio, l.8.D.de condict.cau. dat. Matrimonio non copulato, l.6.D.eod.tit.

Matrimonio non copulato, l.6.D.de condict.cau.da, & ibidem. Quoquo modo finitum eſſet Matrimonium.

Quieſcens Matrimonium non debet alius turbare atq; inquietare, l.26.D.ad L.Iul.de adult. Si pater concordans Matrimonium, fortè & liberis ſubnixum, velit diſſoluere, l.1.§. vlt. D.de liber. exhib. Et mox, ne bene concordantia Matrimonia iure patriæ poteſtatis turbentur.

Honor bene tranſacti Matrimonij, l.67.§.item, D.de legat.2.

Matrimonium Contrahi, Copulari, Conſtare, Durare, Manere. & contrà, Ceſſare, Dirimi, Diſſolui, Solui. Matrimonio coniungi, l.15.D.de ritu nup. Filio ſuo in Matrimonio pupillam ſuam adiungere, l.15. D.de ſponſalib.

In Matrimonium collocare liberos, l.19.D.de ritu nupt. Filias ſuas, l.38.§.vlt.D.eod.tit. In Matrimonio collocare, l.23.§.1.D.ad L.Iul.de adult. In Matrimonio habere, l.4.C. de excuſat. tutor.

In Matrimonium coïre, l.31.D.de condic.& demonſtr. Conuenire, l.15. D.de ritu nupt. l.121.§. 1.D.de verbor.obligat. Se dare, l.1.D.de concubin. Redire, l.3. D.de legat.3. Tradita, l.11.D.ad L.Iul.de adulter. In Matrimonio quæſiti liberi, l.57.§.vlt.D.de ritu nupt.

Matrimonij cauſa manumittere, l.13.l.14.§.vlt.l.19.& l.20. §.matrimonij, D.de manu vindic. Matrimonij cauſa ancilla, mulier, vel virgo, manumitti dicitur l.13.§.vlt.D.de man.vind.l.51. D.de ritu nupt. quam patronus ideò manumittit, vt eam libertam vxorem ducat, quemadmodum ait l.29. D.de ritu nupt. Matrimonij enim cauſa manumitti Ancilla à nullo alio poteſt, quàm qui eam vxorem ducturus eſt, l.21.D.qui & à quib.man.

Matrimonij onera, l.20.§.hoc amplius, D.famil.erciſc. vide ĩ.lib.13.

Matrimonium morte, vel aliqua pœna ſolutum, l.14. D.qui & à quib. manumiſſ.

Matrimonium licitum, l.28.§.ſi quis, D.de liber.& poſt.

MATRONA ſpectatæ honeſtatis & pudicitiæ mulierem ſignificat: quod & Feſtus quoque lib.11.ſignificat, cùm ait, Matronas appellatas eas ferè, quibus ſtolas habendi ius eſſet.

Matronæ nomen non amittit Liberta, quæ in concubinatu patroni ſe dat, l.13.D.ad L.Iul.de adulter. id eſt, Matrisfa.honeſtatem, vt loquitur Marcell. in l.41. D. de ritu nupt. quam non retinet quæ ſe in concubinatu alterius quàm Patroni tradit, vt illic ait, Ad dignitatem pertinet iniuria cùm comes Matronæ abducitur, l. 1. §. 1. D. de iniuriis. Prætor domum honeſtæ Matronæ eligere debet, l.1.§.& notandum, D. de inſpic. vent. Sic etiam Matronarum nomen accipe apud Plin. Epiſt.18.lib.7. At Agellius lib.18.cap.6.cui & Non.Marcell. accedit, vt ex vtroque s̃.docui, Matronam dictam eſſe propriè quæ in Matrimonium cum viro conueniſſet, quoad in eo Matrimonio maneret, etiam ſi ſibi liberi nõdum nati forent: dictámque eſſe ita, non à matris nomine adepto iam, ſed cum ſpe & omine mox adipiſcendo.

MATRONALIS habitus, l.15.§.ſi quis virgines, D.de iniur. de quo lib.1.Select. Antiq.abundè diximus.

Matronalis ornatus maiores expenſas flagitat. Nou.Th.&.Valent.de fructib.

MATRVI-

MATRVELEM à *Patruele* ſeparat Marcianus,l.1.D.ad L.Pomp.de parric.Et vt *Patrueles*,qui ex fratribus,ita *Matrueles*,qui ex matris fratre nati ſunt, dicuntur.

MATVLÆ inter ornamenta muliebria numerantur,l.26.§.mundus,D.de aur. arg.

MATVRA *Olea*,&contrà, *Immatura*,l.42.D.de vſu & vſufr.l.48.§.vlt.D.de vſufruct.*Matura ſilua*,l.12.D.quod vi aut cl.*Maturi*,& contrà,*immaturi fructus*,l.vlt.§.fructus,D.quæ in fraud. cred.l.9.D.ad L.Falcid.l.12.§.Iulianus,D.de vſufr.l.12.§.ſi maturis,D.de actionib.emp.l.8. D.de annu.legat. §. is ad quem, Inſtitut. de diuiſ.rer. *Maturam* etiam *ætatem* μεσοφοιχῶς, ait l.50.§.vlt.D.de legat.3.*Maturior partus*,Paul.lib.4.Sentẽt.Tit.9. *Solutio*,l.4.§.melior,D.de in diem addict.*Maturitas naturalis*, l.42. D. de vſu & vſufr.leg.*Maturius*,id eſt citius,Inſtit.de vſu cap.*Maturius iudicari*,l.3.§.duo, D.de Carbon.*Pronuntiari*,l.7.§.1.D.de hered.pet.*Scire*,l.1.D. de ſucceſſ.edic.*Scribas*,l.11.§.quidã,D.ad L.Iul.de adult.*Maturius interfici*,l.51.D.ad L.Aquil. *Perire*,l.51.D.eod.*Maturius liberum fieri*,l.4.§.ſeruire,D.de ſtatulib.*Peruenire in libertatem*,l.3.§. quod ſi,D.eod tit.*Recipere rem ſuam à curatoribus*, l.2.D.de minorib.*Transferre fideicõmiſſum ad ſubſtitutorẽ*,l.36.§.vlt.D.de cõd.& dem.*Maturiſſimè in Prouinciã peruenturũ*,l.5.D.de off.Procõ.

MATVTINO *tempore*,& *Veſpertino*, opponuntur,l.10.§.de Myope,D.de ædil.edic.

MAVRI *Sitifenſes*,Nou.Th.& Valent.de tribut.fiſcal.

MAVRITANIÆ Prouinciæ mentio habetur in l.28. de ſuſceptorib. præpoſit. in C. Th.

MAXILLARVM *inæqualitas*:&, *cùm quis alteram maxillam maiorem habet*,l.12.D.de ædil.edil.

MAXIMI Tyranni, qui ſe in Galliis pro Imperatore geſſit,fit mẽtio l.10.de infirmand. his quæ ſub tyran.in Cod. Th.vt & in l.7.eod.tit.in qua *infandiſſimus Tyrannorum* vocatur. De eo vide Panegyricum Latini Pacati.Hũc *Rutupinum latronem*, Auſon.in Aquileiæ elogio vocat, Gregor. verò Turonenſ.*Treuericum Imperatorem.Maximus Auunculus*,vide ſ.lib.1.item,*Patruus Maximus*,*Amita maxima*, *Matertera Maxima*,l.vlt.§.ſexto gradu,D.de grad.& adf.*Maximus natu*,l.10.D.de liberat.leg.*Maximus fluctus*,l.96.D.de verb.ſign. *Vt Optimus maximúſq; eſt fundus*, vide ſ.lib.13.*Maximo metu*,l.8.D.quod met.cau.*Maximus Prætor*,itẽ *Maximus Curio*,& *Maximus Pontifex*,qui,vide apud Feſt.lib.11.*Maximus princeps Hadrianus*,l.20.§.præter,D.de hered.pet. *Maximũ principẽ*, l.17.D.de quęſt.Seuerũ accipe.*qui maximos principes appellauit*,l.8.D.de excuſ. & vacat. *Maxima capitis deminutio.* vide ſ.lib.3.*Maxima pars obſtetricũ*,Paul.lib.2.Sent.Tit.25.& Tit.29. *Cuius maxima pars in venditione fuerit*, l.44.§.1.D.de ædil.ed. *Ex Maxima parte*, l.22. D. de inſtr.vel inſtr. *qui Maximos fructus cõſequuntur*,l.11.§.vlt.D.de publican.*Maximæ vſuræ*,l.54. D.de adminiſtr.& peric.l.38.D.de neg.geſt.id eſt,*grauiſſimæ, & legitimæ*, vt l.7.§.idem ſolẽt, & §.quæ ſunt,D.de adminiſtr.& peric.*Maximum feminarum munus*, l.14 D.de ædilic.edic.

MAXIMÈ,id eſt,præcipuè,præſertim,principaliter,l.90.& l.96.D.de diuerſ.reg.l.2.in pr.& §.vlt.D.de admin.& peric.l.12.D.de decur.l.11.D.de reb.credit.l.13.§.vlt.D.de dolo.l.18.§. 1.D.de quæſt.l.3.§.aduerſ.D.de ſepulchr.viol.l.12.D.de decur.& aliis propè innumeris loc. Interdum tamen vocẽ hanc ita accipiendam moneo,non quaſi aliâs, & ceſſante eo, idem iuris ſit : ſed tanquam aliâs idem non ſit : ac proinde idem valet , quod *vtique*,ſeu *ita demum*, veluti in l.7.D. de vſurpat.*Vſucapiuntur res maximè corporales* , quod non ſic accipiendum eſt, quaſi etiam incorporales vſucapi poſſint (hoc enim à iuris ratione alienum eſt) ſed quaſi corporales ſolæ.Sic & in l.3.D.de cõcubin.*Ingenuã in cõcubinatu eſſe* poſſe traditur,*maximè eã, quæ obſcuro loco nata eſt*,&c.id eſt, *eam demum*,vt ſequẽtia verba declarant.Similiter in l.2.C.an ſeruus ex ſuo fac.*Maximè,cũ tibi peculiũ non eſſe legatũ proponas*.id eſt, *vtiq;*:nam ſi peculiũ legatũ proponeretur,cõtrà eſſet dicendũ l.2.§.per contrariũ, D.de dote pręleg. Eadémq; vocis huius interpretatio faciẽda eſt in l.12.§.ſi in agro, D.de inſtr. vel inſtr. vt apparet ex cõiunctione,l.22.D.eod.tit.itẽ l.21.§.ſi dolo,D.de pecul.adhibita l.3.D.quãd.ex fact.tut. *Maximè exacerbatur crimen*,l.7.§.1.D.ad L.Iul.maieſt.*Maximè neceſſarium*,l.4. D.de admin.rer.*Maximè obſeruandũ eſt*,l.30.D.de re iudic.*etiam ſi Maximè creditor nõ fuerit*,l.2.§.ſolet,D.de hered.vel act. *Sed ſi Maximè repromitterent non oportuiſſe*,l.43.§.vlt.D.de dam.inf. *Et ſi Maximè velit*,l.12.§.medio,D.de captiuis.*Vel Maximè autem*,l.1.§.quoties, D.de collat.bon.*Maximè puto*, l.5.§.maximè,D.eod.tit.*vt Maximè quis exiſtimet*,l.63.D.de furtis.*vt Maximè vſus ſit*,l.7.D de ſupel.leg.

MAXIMVS,*Comes*,& *Exquæſtor Palatij*,principatu Theod.& Valent.qui *vir Inluſtris* vocatur Nou.Th & Valent.de Th.Cod.auct.& *vir laudabilis*,Nou. eorũdem Impp. de tribut.fiſcalib.

MECHANICI, machinarij , machinarum & eorum quæ μηχανικὰ ὄργανα vocantur ſtructores,aut etiam periti machinarum mouendarũ,quorum opera & induſtria Machinarum vſus exhibetur,l.vlt.C.de excuſat.artif.lib.10. Suet. in Veſpaſian.cap.18. *Mechanico, grandes columnas,exigua impẽſa perducturum in Capitolium pollicenti*.Sic & *Mechanici* apud Symmach.Epiſt.74. lib 5. Caſſiod.Epiſt.10.lib.1.Enimuerò Seneca Epiſt.88. *Machinatores* appellat *qui pegmata per ſe ſurgentia excogitant,& tabulata faciũt in ſublime creſcentia*, &c.

Medelam *iuris adhibere*,l.17.C.de euictionib.

Mederi *deſiderio*, l.vlt.D.de mortuo infer.l.5.C.de appellationib.*Rei*,l.26.D.de minorib. *Cautione,vel ſatiſdatione,victo Mederi*, l.57.D.de heredit.petit. *Pio Remedio Mederi*, §.vlt. Inſtit.de donationib.

Medianvm. *Si ex Mediano cenaculi quid deiectum ſit*, l.5.§. interdum, D.de his qui effuder. De *Medianis* autem vide Vitruu. lib.3. cap. vlt. Angularibus acroteriis Mediana opponit,vt & columnas Medianas Angularibus,eiuſdem lib. cap.1.

Mediastinvs *Seruus*,&,*Ordinarius*,opponuntur in l.15.§. prætor ait, D.de iniur. item, *mediaſtinus*,&,*Artifex* in l.vlt.D. de oper.ſeru.Ex quo apparet *mediaſtinos* appellatos eos qui in magna familia,nulli certo officio artificio,miniſterióve addicti, adſcriptiuè præſto erant ad facienda quæ imperarentur.Sanè vetus Commentat. Horat. in Epiſt.14. lib.1. *mediaſtinum* interpretatur *miniſtrum obſequij & officij balnearum.* Priſcianus etiam in lib. de 12. carminib. *Mediaſtinus quoque,ait,inde videtur componi,quia medias partes balnei tenet,hoc eſt,in medio lauantium ſtat.* Verùm æquè ædium,atque Balnearum miniſteriis expoſitos deſeruientéſque ſeruos; nullo ceteroquin ordinario officio,miniſterióve fungentes,*Mediaſtinorum* nomine vocatos conſtat. Vlpian.in l.1.§.caupones,D.naut.caup.*caupones*, & *ſtabularios*, in Edicto prætoris accipiendos tradens, *qui cauponam,ſtabulum exercent,inſtitoréſve eorum*, addit, *ceterùm ſi qui operæ Mediaſtini fungitur,non continetur,vt puta Atriarij,& Focarij*, *& his ſimiles.* Benè ergo Nonius Marcellus, *Mediaſtinos*, ait, *non ſolùm balnearum*, *ſed ædium quoque miniſtros, & curatores, legimus. Lucilius* 17. *Villicum Ariſtocratem, Mediaſtinum, atque bubulcum. Cato præceptis ad filium. Ille Imperator,tu illi ac ceteris,Mediaſtinus.* Vetus Gloſſar. *Mediaſtinus ſeruus eſt,qui medium actum gerit,nec inter Ordinarios, nec Vicarios ſeruos, ſed medius inter hos & illos connumeratur.* Hinc μεταφοραχῶς,Plinius,*Prodicum* qui Iatrelepticen inſtituit,reunctoribus quoq;,ac *Mediaſtinis medicorum*,vectigal inueniſſe,lib.29.cap.1.ait.vtitur & hoc vocabulo D.Auguſt.lib.7. de fide cōtra Manich.

Medicamen *quod ad ſalutem hominis,vel remedium datum erat*, Paulus lib.5.Sentēt.Tit.23.*Vbi plura ſimul contribuuntur,ex quibus vnum Medicamentum fit*, l.27.§.1.D.de adquir.rer.dom.

Medicamentum ad Conceptionem dedit, l.3.§.1.D.ad L.Corn.de ſic. & ex diuerſo, *quòd ei Medicamentum dediſſet, ne conciperet*, l.3.§.item Iulianus, D.de ſtatulib. *Si obſtetrix Medicamentum dederit,& inde mulier perierit, ſi quidem ſuis manibus ſuppoſuit,vel dedit,vt ſibi mulier offerret*, l.9.D.ad L.Aquil.*Si quis per vim,vel ſuaſum,Medicamentum infudit vel ore,vel clyſtere*,dic.l.5.§.1.

Medicamento mentem alienare, l.15.D.de iniur. *Si Medicus Medicamento perperam vſus fuerit*, l.8. D.ad L.Aquil. *qui venenum pro Medicamento dedit*, l.7.§.ſiquis, D.eod.Seneca Epiſt.64. *puta relicta nobis Medicamenta, quibus ſanarentur oculi. Theriaca & cetera Medicamenta quæ ſeceſſus cauſa dominus ibi habuit*, l.12.§.idem reſpondit,D.de inſtruct.vel inſtrum.*Omnia Medicamenta quæ biberentur*, l.5.D.de penu legat.

Medicamentorum ſumptus, quem Medicus libertus, vt patronam eiúſque familiam curaret, acceptabat, l.10.§.vlt.D.de annuis legat.*Apparatus omnis conficiendorum Medicamentorum*,Paul.l.3.Sentēt. Tit.7.

Medicamentum autem medium nomen eſſe tradit Nonius Marcell.*Medicamentum*,inquiens, *eſt quo homines,vel cetera animalia curātur. M.Tull.de Offic.lib.3. Si quis Medicamentum cuipiam dederit ad aquam intercutem. Medicamentum rurſus, venenum,vt Græcè φάρμακον.* Deinde ridiculam huius vocis notationem adfert.Verùm Medicamentum à Varrone περὶ ἐξαγωγῆς pro veneno vſurpatum docet adductis verbis eius,quæ quòd ad Hannibalem pertineant ſubieci. *Quem ibidem*(inquit)*ab Hannibale cur biberit Medicamentum: quia Romanis, inquit,me Pruſiades tradere volebat.* Et ita,*Mala Medicamenta*,l.3.D.ad L.Corn.de ſica.& §.eadem lege,Inſtitutionib.de pub. iudic.quæ Venenis coniunguntur,l.4.§.1.D.famil.erciſc. *periculum amittendorum oculorum per aduerſa Medicamenta inferendo*, l.3.D.de extraord.cognit.

Medimentum,pro tinctura purpuræ,aut ſucco quem bibit purpura,Seneca dixit lib.1.Natural.quæſt.cap.3.

Medicamentarivs,l.1.de repudiis in C.Th.id eſt,veneficus,vt l.7.eod.tit.in Cod.Iuſtin.

Medici,*ſalutis hominum curam agunt*, l.1.D.de extraord.cognit. *Medicos fortaſſis quis accipiet, etiam eos qui alicuius partis corporis, vel certi doloris ſanitatem pollicentur*,dic.l.1. §. medicos. *Medici inſidiis necatus*, l.5.§.vlt.D.de Sc.Silan.

Medicos autem olim, ipſoſmet venas incidiſſe. vulneribus manus admouiſſe, virilitatem excidiſſe,& alia omnia Chirurgorum munia obiſſe,Iuriſconſultorum, aliorúmque auctorū teſtimoniis pridem demonſtraui,lib.2.Select.Antiq.Hinc illa,Si*Medicus ſeruum imperitè ſecuerit*,l.7.§.vlt.D.ad L.Aquil.*Medicus qui benè ſecuerit,& dereliquit curationem*, l.8.D.eod.tit.

Medico qui ſeruum exciderit, capitale erit, l.4.§.vlt.D.ad L.Corn.de ſic.Senec.lib.1.de Ira,cap. 5.de Medico agēs. *Si fruſtra molliora ceſſerunt, ferit venam, membriſque, ſi adhærentia nocent, & morbum diffundunt, manus adfert.* Idem in conſolatione ad Marciam, *Adrice lacerationes Medicorum, oſſa viuis legentium, & totas in viſcera manus demittentium, & non ſimplici dolore pudenda curantium.* Idē Epiſt.95. *Nil opus erat tam magna Medicamentorum ſupellectile, nec tot ferramētis, atq; pyxidibus.* Sed & *in inſtrumento Medici* eſſe *collyria* & *emplaſtra*, ait l.18.§.in inſtrumento, D.de inſtruc. vel inſtrum. *Si Medicus cui curandos ſuos oculos qui eis laborabat cōmiſerat*, l.3.D.de extraord.cognit. *Si Medicus Medicamento perperam vſus fuerit*, l.8.D.ad L.Aquil. *ſi non adhibuit Medicum vt ſanari poſſit, vel Malum adhibuit*, l.31.§.culpam, D.de ędil.edic. *quod in Medicos impenſum eſt*, l.52.§.quidam, D.pro ſocio. *Finge, Medicis, cùm ægrotaret ſeruus, dediſſe me pecuniam*, l.8. D. de pigner. act. *Medico quæ viua præſtabam, dari volo*, l.10.§.medico, D.de annu.legat. *Mercedes præſtitæ medicis*, l.vlt.D. de his qui deiecer.§.de eo, Inſtit. de obligationib.quæ quaſi ex delic. Eos quoque qui Medicinam factitarent ſeruos, vel libertos fuiſſe 2. Antiquitat. lib. docui, vt apparet ex l.10.§. vlt.D.de annu.lega.& l.14.§.ſi patris, D.de bonis libert. Vnde in l.41.§.Lucius, D.de fideic. libert.ita teſtator cauiſſe proponitur. *Medicos tibi commendo, illum & illum. In tuo arbitrio erit, vt habeas bonos libertos, & Medicos.*

Plerumque Medici, ſeruos eiuſdem artis, libertos perducunt, quorum operis perpetuò vti non aliter poſſunt, quàm vt eas locent, l.25.§.1.D.de oper.libert.

Medicorum autem certum ac definitum in ſingulis ciuitatibus fuiſſe numerum propter immunitates eis conceſſas oſtendit Iuſtinian.§.item Romæ, Inſtit.de excuſationib.tutor.

Medicorum intra numerum præfinitum conſtituendorum arbitrium non præſidi prouinciæ commiſſum eſt, ſed ordini & poſſeſſoribus cuiuſq; ciuitatis, l.1.D.de decret.ab ord. *Reprobari poſſe Medicum a Republica, quamuis ſemel probatus ſit*, l.6.§.philoſophi, D.de excuſationib.

Medici militum, l.33.§.vlt.D.ex quib.cauſ.maior. *Medicus ſecundæ legionis*, l.1.C.de profeſſ. & medic.lib.10. *Medicos* etiam in legionibus fuiſſe, indicat l.vlt.D.de iure immunit.

MEDICINAM *facere*, l.26.D.de oper.libert. *Exercere*, l.27.D.eod.tit.

Medicinam exhibere videtur Obſtetrix, l.1.D.de extraord.cognit. *Medicinæ cauſa parata*, l.70. §.1.D.de legat.3.

MEDIOCRIS *pœna*, l.37.D.de minorib. *Si Mediocris patrimonij ſit*, l.25. D. de operis libertor. *Si Mediocrium facultatium ſit*, l.44.D.de action.empt.

Mediocre prædium, l.15.D.de vſu & habit. *Mediocrium delictorū pœnæ*, Paul.lib.5.Sent.Tit.17.

Mediocre vulnus, l.4.§.vlt.D.de ædilic.edic. *Si vulnerauit non Mediocria*, l.7.§.præterea, D.de iniuriis.

MEDIOCRITAS *facultatium*, l.30.D.de legat.2.& ita, *Mediocritatem*, accipe in l.6. §.vlt. D.de excuſationib.

Mediocritate, non genere, differt Scapha à Naui, l.vlt.D.de inſtrc.vel inſtrum. *Per Mediocritatem cauſam dirimere*, l.2.D.vt legat.ſeu fideic.nom.caueat, id eſt, per medietatem, ſeu media via, vt aliàs Iuriſc.loquuntur.

Nec enim Mediocriter delinquit, l.29.§.qui quæſtum, D.ad L. Iul. de adult.

MEDIVS *aliquis ex auctoribus*, l.15.§.1.D.de diuerſis temporalib. *Medius* pro ſecundo conductore, l.8.D.locati. *Medius creditor*, quem tertius ſequitur, l.12.D.quib.mod.pign. *Medius dominus*, l.17.D.de aqua & aquæ pluu. *Heres*, l.2.§.ſi eam, D.pro emptore.

Medij actus homo, actori ſeruo opponitur, §.ſed pœna, Inſtitut.de iniuriis, quæ verba Theophil.ita conuertit. Εἰ τὸν διοικητὴν οἰκέτην πάσης μετὰ τῆς ἐξουσίας ὕβρισας. ἢ ἕτερος, ἤγουν ὑβρίσας τὸν οἰκέτην μὴ ὃς μίαν ἐνεχείρησα φροντίδα, τυχὸν διοικητὴν αὐτὸν ποιήσας τῶν ἐν τῷδε τῷ τόπῳ διαχειριζόμενων μου χρημάτων,

Per Mediam perſonam, l.11.C.ſi quis alteri. *Inter Medias heredum inſtitutiones*, l.3. §. filius, D.de liber.& poſtum.l.3.D.de iniuſto rupt.

Medius fons, l.32.D.de ſeruit.præd.vrb. *Fundus*, l.15.D.quemadm.ſeruit.amitt.l.17.D.de aq. & aq.pl. *Medius Locus*, l.3.§.ſi aquam, D.de aq.cottid.l.16.D.quemad.ſeru.amitt. *Mediis locis interuenientibus*, l.8.D.de oper.noui nunt. *Medio loco ſcribit heres*, l.20.D.de heredib.inſtit.

Medius paries, qui duas ædes diſtinguit, l.4.D.de ſeru.leg. *Mediæ ædes* l.24.D.de ſeruit.præd.vrb. *Mediæ magnitudinis linx*, l.32.D.de aur.arg. *Media luce, & Media nocte*, l.8.D.de feriis. *Media parte noctis*, ibidem. *Media parte fluminis*, l.7.§.inſula, D.de adquir.rer.dom.

In Medium conferre, l.45.D.de adquir.heredit. *Conferri bona*, l.3.§.Iulianus, D.de collat.bonor. *E Media hereditate ſumito*, l.88.quiſquis, D.de legat.2. *De Medio ſumito*, l.41. §. feliciſſimo, & l.91.§.vlt.D.de legat.3.

E Medio ſumito, l.32.§.idem, D.de aur.arg.l.12.D.de cond.& dem.*E Medio præcipito*,l.88.§. 1. D. de legat.2.

Ex Medio Recipias,l.18 §.vlt. D. de annu. legat. *E Medio ducenda*,l.9. D.leg.2. *De Medio diſcedere*,l.8. D.de condicionib.& demonſtrat.*Ex Medio laturus*,l.59.§.vlt. D. pro ſocio. *Tolli de Medio quæ in Monumenta publica poſita ſunt*,l.37.D.de iniuriis.*De Medio trahendum tempus*, l.5. D.vt in poſſ.legat.

In Medio alneo, l.1.§. ſi inſula, D. de fluminib.*Itinere*,l.1.§. interdictum, D.de vi & vi arm.

Quaſi, in Medio,nulla captiuitas interceßiſſet, l.12.§.codicilli, D.de captiuis. *Medio decennij ſpatio*, l.16.D.de vſu & vſufr.lega.*Spatio Medio*,videlicet quod interceſſit inter teſtamẽtum & mortem teſtatoris,l.8.D.de confir.tut.

Intermiſſum dominium in Medio tempore,l.11.§. eãdẽ, D.de except.rei iud.*Medio tẽpore*,id eſt, antequam colluſio detegatur,l.4.D.de colluſ.deteg. *Medio tempore*,inter primam licitationẽ & ſequentem adiectionem,l.vlt.D.de iure fiſc. *Medio tempore*, hoc eſt, pendente appellatione,l.13.§.vlt.D.qui teſtam.fac.poſſ.l.10.§.auctis,D.de vacationib. & excuſat. l.1.D.nihil innouari.*Medio tempore*,id eſt, pendente accuſatione, l.21.§. idem reſpondit, D.ad municipal. *Medio tempore*,id eſt pendente die vel condicione,l.11.D.de teſtamentar. tut. l.32. D. de minorib.l.9. §. ſi teſtamento,D.de tut.& rat.l.14.§.Marcellus, &l.16.D.de in diem addict.l.10. & l.vlt.D.qui ſatiſda.l.20.D.de optione lega.l.60.D.de vſufructu, l.16.D. quib.mod vſuſfr. l.vlt.D.de natalib.reſtit.l.8.§.vnde,D.de inoffic.teſtam. l.20.D.de vſurpationib. l.27. D.ex quib. cauſ.maior.l.51. D.ad L.Aquil. l.6.D.de ſtatu homin.l.42. D.de actionib.empti,l.18. §.vlt.& l.36.D.ad L.Falcid.l.73.D.de condicionib.& demonſt.l.11.§.Ariſto, D.quod vi aut clam, l. 11.D. vt in poſſeſſ.leg. *Medio tempore*,id eſt,pendente controuerſia hereditatis,& ante aditam hereditatem,l.12.D.de Carbon.edic.

Medio tempore,dum ſtatus pendet,l.1.§.1.D.ad Sc.Tertyll.

Medio tempore,id eſt,dum res in pendenti eſt,l.vlt.§.vlt.D.ad Sc.Tertyl.

Medio tempore,id eſt,ante partum editum,l.36.§.miles,D.de teſtam.milit. l.3.§.eſt autẽ,D. de ſuis & legit.& apud Paul.lib.3.Sentent.Tit.2.

Medio tempore,l.9.D.de ſtatuliberis,id eſt,antequam ſtatutæ libertatis caſus extiterit.

Medio tempore,id eſt,quamdiu captiuus apud hoſtes fuit,l.23.§.item ei qui, D. ex quib.cau. maior.l.12.§.medio,D.de captiuis.l.23.§.1.D.de adquir.poſſ.l.9.C.de poſtl.reuer.

Medio tempore alienatum,id eſt,ante reſtitutam hereditatem,l.9.& l.22.§.ſi heres,l.33.& l.54. D.ad Sc.Trebell.*Medio tempore*,id eſt,quo poſſedit hereditatem is qui eam poſt certum tempus reſtituere rogatus eſt , l.8.§.vnde,D.de inof.teſt.*Medio tempore*,id eſt,quo prohibitus eſt, vel deiectus fructuarius,l.60.D.de vſufruct.

Medio tempore ædificata area, id eſt , poſt teſtamentum, ante mortem teſtatoris, l.79.§.area, D.de legat.3.*Medio tempore*,id eſt,antequam ancilla quæ redimi iuſſa erat redimeretur, l.41. §.Lucia,D.de fideicom.liber.*Medio tempore*,id eſt,interim dum pater ordine motus eſt, l.2.§. in filiis, D.de decurionib.

Medio tempore,dum ſcribitur principi,l.6.§.vlt.D.de interd.& releg.

Medio tempore percepti fructus, l.11.§.ſi fructus,D.quod vi aut clam. l.4.§.1.& l.16. D. de in die addict.id eſt,poſt fundum in diem addictum,ante meliorem condicionem allatam.

Medio tempore,id eſt,antequam ſubſtitutioni locus ſit,l.1.§.ſi pupillus, D.ſi is qui teſt.*Medio tempore*,id eſt,inter mortem teſtatoris & aditam hereditatem, l.20.D.de vſurpationib.*Mercedibus quas Medio tempore percepit*,l.12.§.contrario, D.mãdati,id eſt,quamdiu fundum poſſedit, nec vendidit.*Medio tempore*,id eſt,antequam ſeparatio deſiderata fuerit à creditoribus,l.2.D. de ſeparationib.

Medio tempore,id eſt, antequam natalibus reſtitutus ſit, l.vlt.D.de natalib. reſtit. *Medio tempore*,quod, inter alienationem & iudicium inchoatum, interpoſitum eſt,l.vlt.§. non ſolùm, D.quæ in fraud.cred.*Medio tempore*, id eſt, ante priorem tutorem remotum, l.10.C.qui dare tur.

Medio tempore,l.84.§.vlt.D.de legat.2. id eſt , poſt mortem teſtatoris , dum moratur heres præſtare libertatem.

Medio tempore,in l.33.D.ad Sc.Trebell.& l.18.§.vlt.D.ad L.Falcid,id eſt, quoad vixit heres qui reſtituere rogatus eſt.*Media tempora*,l.6.§.ſolemus,D.de hered.inſtit.

Media Iuris prudentia,lege 12.Tab.iunior,Imperiali autem conſtitutione anterior , §.media, inſtit.de legit.adgnat.ſucc.

Media Ratio, l.6.D.de pœnis, *Sententia*,l.7.§.cùm quis,D.de adquir.rer.do.§.cùm ex aliena,

na, inſtit.de rer.diuiſione. Sic *Medium decretum*, apud Liuium lib.3. *Medium & moderatum conſilium*, apud eumdem lib.11. Sic & lib.31. *quod Medium, inter vtile & æquum erat, decreuit. Mediam viam eligentes*, §.vlt. Inſtit. qui & ex quib. cauſ. manumit. Liuius lib.32. *Tanquam Mediam & tutiſſimam nobis viam conſilij.* Quintilian. lib.4.cap.2. *In narratione tamen præcipuè Media hæc tenenda ſit via.*

Medium nomen, l.3.§.1.D.de L.Cornel.de ſicar. id eſt, τῶν μέσων, vt loquitur l.1.§. perſuadere, D.de ſeru.cor. μέσα, autem appellantur, vocabula, quę in bonam & malam partem accipiuntur. Ideóque boni vel mali adiectione diſtingui & diſcerni ſolent: qualia ſunt, Dolus, Valetudo, Venenũ. Nam *qui venenum dicit, adiicere debet, Bonum, vel Malum, vtrum Malum, an Bonum*, l.236. D.de verb.ſignif. Donat.in Eunuch. Act.2.Sc.2. *Ornatus*, τῶν *μέσων eſt, ad decus* (ſic enim emenda) *& turpitudinem.* Seruius in 1. Æneidos, ad verſum, *at Citherea nouas artes. Ars τῶν μέσων, eſt, vnde ſine Epitheto malè ponitur, vt bonas artes, malas artes, dicamus.* Idem in 2. Æneid. ad verſum, *ignari ſcelerũ tãtorum artiſque Pelaſgæ. Ars τῶν μέσων eſt, ideò adiecit, Pelaſgæ: fraudulenti enim ſunt habiti*: ſed & in 1. Æneid. ad verſum, *loca fœta furentibus auſtris: quia fœta, Medius ſermo eſt, benè hoc loco Epitheto diſcreuit, dicens graues fœtas, vt bonum facinus, & malum facinus dicimus, & bonum venenum, & malum venenum.* Nonius Marcell. *Malitiam veteres, vt Dolum, Medium ponendum eſſe duxerunt, quaſi ſit & bona.* Eodémque ſenſu, *Mediam vocem*, dixit Agell. lib.12. cap.9.

Media, quoque Seneca Epiſt.82. appellat indifferentia, quæ Gręci ἀδιάφορα, veluti diuitias, formam, honores.

Media hæc erunt iudice diſpicienda, l.25. D.de pignerat.act.

MEDIETAS *debiti*, l.1.de vſur.rei iudic.in C.Th.

Medietas pro media via. *Medietatem quandam ſecuti*, l.5. D.ſi pars hered.

MEL *eſſe ſolemus*, l.3.§.planè, D.de penu lega. *Mella eſculentæ penui ſemper cedunt*, l.3. §. eſculenta, D.de penu.lega. Auſonius in Technopægnia.

Quidque cibo & potu placitum labor acer apum, Mel.

Mel autem *venire ex Re, eque fronde, ac pabulis, in vterculos congeri Apum, quæ id ore vomunt*, Plinius lib.11.cap.12. tradit vnde *aërij Mellis cæleſtia dona*, Virgil.lib.4.Georg. appellat. *Apes*; planè, vt Seneca Epiſt.84. ait, *Flores ad Mel faciendum idoneos carpunt, deinde quidquid attulere, diſponũt, ac per fauos digerunt, & vt Virgil. noſter ait, liquentia Mella ſtipant & dulci diſtendunt nectare cellas.* Verùm de illis, vt ſubiicit, non ſatis conſtat, *vtrum ſuccum ex floribus ducant, qui protinus Mel ſit: an quæ collegerunt, in hunc ſaporem, mixtura quadam & proprietate ſpiritus ſui, mutẽt. Quibuſdam enim placet, non faciendi Mellis ſcientiam eſſe illis, ſed colligendi. Quidam exiſtimant, conditura & diſpoſitione, in hãc qualitatem verti, quæ ex tenerrimis virentium, florentiúmque decerpſerint, non ſine quodam fermẽto, quo in vnum diuerſa coaleſcant.*

Si fundi reditus ex Melle conſtat, l.10. D. de inſtruct. vel inſtrum. Ex *Melle* autem *Mulſum, Hydromeli*, & *Oenomeli*, manant, de quibus vide ſuis locis.

MELINVM, l.78.§.cocum, D.de legat.3. Suidas, Μήλινον χρῶμα.

MELIOR, & *Deterior*, opponuntur. *Melior aut deterior factus ager*, l.66.§. vlt. D. de euictionib. *Meliore vel deteriore facto fundo*, l.28. D.de nouationib.

Meliorem agrum facere, l.1.§.1. D.de aqua. *Me eloquentia, & diligentia tua Meliorem reddidiſti*, l.27. D.de donationib. *Cùm ex hac venditione Melior non eſt factus adoleſcens*, l.32.§.interpoſito, D.de adminiſt.& peric. id eſt, locupletior.

Melior habetur poſſeſſoris cauſa, l.154. D.de diuerſ. reg. *Melior eſt cauſa poſſidentis*, l.26. §.vlt. D. eod.tit. *Cùm de lucro duorum quæratur, Melior eſt cauſa poſſidentis*, l.126.§.vlt. D. de diuerſ. regul. id eſt, *potior*, vt l.36.§.vlt. D.de teſtam.milit. *Si turpitudo dantis & accipientis verſetur, Melior erit cauſa poſſidentis*, l.5. D.de calumniatorib.

Melior eſt cauſa conſumentis, l.24. D.de minorib. *Quantum ad verba Senatuſc. attinet, Melior eſt cauſa prædonis, quàm bonæ fidei poſſeſſoris*, l.34.§.ſi prædo, D.de heredit. petit. *Melior cauſa mandantis fieri*, l.5.§.vlt. D.mandati. *Seruus creditoris meliorem cauſam domini facere poteſt*, l.3. C. de pactis. *Neque enim deteriorem cauſam noſtram facimus actionem exercentes, ſed Meliorem*, l.29. D.de nouationib. *Actio Tributoria non, ſicut de peculio, occupantis Meliorẽ cauſam facit*, l.6. D.de tribut. *Meliorem cauſam prædiorum facere*, l.6.§.vlt. D.de ſeruit. præd.ruſt.

Melior cauſa effecta, l.12. D.quib.mod.pign.

Melior condicio & Deterior, pugnant, l.133. D.de diuerſ.reg.iur. l.17. D. de pactis dotalib. Inſtit.de auctorit.tutor. *Occupantis Melior eſt condicio*, l.10. D.de peculio, l.3. D.quod cum eo.

Melior videtur condicio cauſæ bonæ, ſi ad iudicem quàm ſi ad arbitrum mittatur, ait Senec. de Benef.

lib.3.cap.7. *Melior erit cȯndicio*, l.9.§.eſt prętcrea, D.de reb.auctor.iudic.l.20.§.vlt.D.de bon. poſſeſſ.contr.tab. *Ne Melioris condicionis ſit, qui dubiæ libertatis eſt, quàm qui certæ*, l.24.§.vlt. D.de liberali cauſa. *Ne Melioris condicionis ſit, quàm ceteri creditores*, l.24. D.quæ in fraud.cred. *Non debet prædo Melioris eſſe cōdicionis, quàm bonæ fidei poſſeſſor*, l.36.§.ſi prædo, D.de heredit.petit. *Meliorem furis condicionem eſſe*, l.67.§.1. D. de furtis. *Meliorem ſuam condicionem facere*, l.55. & l.59. D.de pactis, l.8.§.cam, D.de tranſactionib. l.3.& l.vlt. D.de nouationib.

Meliorem condicionem ſuam facere pupillo etiam ſine auctoritate tutoris conceſſum eſt, l.28. D. de pactis, & Inſtitut.de auctor.tutor. *Nemo ex ſuo delicto Meliorem ſuam condicionem facere poteſt*, l.134. §.vlt.D. de diuerſ.reg. *Suā quidē condicionem Meliorem facit: aduerſarij verò ſui Deteriorem*, §.huic autem, Inſtit.de actionib. *Ignorātis, inuitíque Meliorem condicionem facere*, l.53.D.de ſolutionib. *Cùm conſtitutio non Deteriorem cauſam redimentium, ſed ſi quo Melior em, effecerit*, l.12.§. ſi quis ſeruum, D.de captiuis.

Meliorem meam condicionem feci, l.24.D.quæ in fraud. cred. *Meliorem tuam condicionem fieri*, l.28. D.ad Sc.Trebell. *Si Meliorem alius condicionem obtulerit*, l.1. C. commun. diuid. *Melior condicio, fundo in diem addicto, adferri videtur, ſi pretio quid addatur. Sed & ſi nihil pretio addatur, ſolutio tamen offeratur facilior pretij, vel maturior, vel locus oportunior ſoluendo pretio dicatur, vel ſi perſona idoneior, vel quæ leuioribus condicionibus emat, & ſatiſdationem nullam exigat, Melior condicio adferri intelligitur*, l.4.§.vlt. D.de in diem addict. & omnino quidquid ad vtilitatem venditoris pertinet, pro Meliore condicione haberi debet, l.5.D.eod.tit. Sed & *Melior condicio intelligitur, quam venditor comprobauit*, l.14.D.eod.tit. & ita, *Meliorem condicionem* accipe in l.2.§.ſi in diem, D.pro empto.l.3.D.quibus modis pign.l.11.D.quod vi aut clam, l.vlt. D.de iure fiſc. & apud Plaut.in Captiuis, Act.1.Sc.2. Hoc ſenſu, *Meliorem condicionem adferre*, aiunt l.6.§.vlt. l.13.§.vlt.& l.14.§.vlt.D.de in diem addict.l.2.§.ſi in diem, D.pro empt.& *Facere*, l.1.D.de in diem addic.& *Melior condicio adferri*, l.3.D.eod. *Offerri*, l.2.D.eod.tit. *Si Melior condicio allata ſit*, l.4.§.1.& §.cum igitur, D.eod.tit. *Meliore allata condicione*, l.2.D.eod.tit.

Si ad Meliorem fortunam peruenerit, l.1.§.cùm autem, C.de rei vxor. act. *in Melius reformari*, l.3. C.communia vtriuſque iudic.

Melius eſt, id eſt, longè vtilius, aut commodius, l.57.D.de hered.pet.l.17.D.quod met.cau. l.29.§.quid ſi, D.de liberis & poſtum.l.3.§.1.D.de ſuſpect.tut.l.14.§.1.D.ſolut.matr.l.9.§.vlt. D.de pecul.

Melius eſt, in ambiguis pro dotibus reſpondere, l.83.D.de diuerſ.reg.iur. *In re dubia fauere repetitioni quàm aduenticio lucro*, l.41.D.de diuerſ.reg.iur. *Senſum magis quàm verba amplecti*, l.3.§. Papinianus, D. de adimend. legat. *Poſsidere potius, quàm in perſonam experiri*, l.1.§.1. D. de ſuperficieb.

Melius eſt legatarium non lucrari, quàm emptorem damno adfici, l.14.§.1.D.de religioſ.& ſumpt. *Melius eſt per mediocritatem cauſam dirimere*, l.7.D.vt legator. *Proficiſci proconſulem, Melius quidem eſt ſine vxore*, l.4.§.1.D.de offic.proconſ.

Melius expectari oportere, l.30.§.eleganter, D.de fideic.liber. *Melius eſt illud ſequi*, l.17.§.quid ergo ſi, D.ad L.Iul.de adult.

Melius erit in factum actionem his competere, l.1.§.ex interdicto, D.de vi & vi ar. *Melius erit, ſi non ſe interponant*, l.15.§.ſed ſi emptor, D.de re iudic.

Melius eſt agere, vel, agi, l.18.D.de præſcript.verb. id eſt, *tutius*, vt l.17. l.19. & l.24. D.eod. tit.

Melius eſt dicere, l.61.D.de iudiciis, l.8.D.de noxalib.l.27.§.ſi quis, D.ad L.Aquil.l.29.§.ſex menſum, D.ad L.Iul.de adulter.l.3.§.1.D.de bonor.poſſeſſ. cont. tab. l.4.§.ſeruire, D.de ſtatuliber.l.14.§.1.D.ſolut.matr.l.40.§.1.D.de dam.infec.l.44.D.de adquir. rer. dom. l.22. §.1.D.mandati. *Melius eſt vt dicamus*, l.1.§.Appio, D.de poſtuland. *Melius eſſe dico*, l.19.D.locati. *Melius eſſe dicitur*, l.2.§.ſi quis, D.de vi bonor.rapt. *Melius dicitur*, l.6.D.quod fal.tut. *Dicetur*, l.1.§.ibi, D.de vi & vi arma, l.21.§.ſi arbiter, D.de recept. qui arbitr.l.15.§.ex hac, D.de dam. infec. *Dici*, l.82.D.de legat.2.

Melius fecerit Proconſul, ſi fiſcali pecuniaria cauſa abſtineat, l.9.D.de offic. Proconſ. *Cognati Melius facerent, ſi ſe ſumptibus inanibus non vexarent*, l.1.D.de inoffic.teſt.

Melius eſt probare, l.14.§.vlt.D.de legat.præſtand. *Melius probabitur*, l.18.D. de excuſationib. *Puto Melius*, l.11.D.ad L.Aquil.

Melius ſcribit, l.2.§.Labeo, D.ne quid in loco publ. *Melius ſcripſiſſet Prætor*, l.5. D. de re iudica.

Melius ſtatuetur, l.5.D.de pœnis. *Melius viſum eſt*, l.1.D.de æſtimatoria.

Nec Melius, Æquius, eſſet, l.66.§.vlt.D.ſolut.matr. *Nec Melius, Æquius, eſſe exiſtimarem*, l.82.D.de ſolutionib. Sic & in Arbitrio rei vxoriæ, *Æquius Melius*, apud Cicer.3.Offic.

MELIORARE *proprietatem*, l.13.§.inde, D.de vſufr.ear.rer. *Impenſas quas ad Meliorandum rem vos erogaſſe conſtituerit*, l.16. C. de euictionib. *Sumptus Meliorati prædij*, l.16.C. de prædiis, & aliis reb.minor.

MELIORATIONES, quæ Græco vocabulo ἐμπονήματα dicuntur, l. vlt. C. de iure emphyt. *Pro faciendis Meliorationibus*, l.vlt.C.de negot.geſt.

MELLOPROXIMI, qui inſequenti anno futuri ſunt proximi ſcriniorum, l.5.l.7.& l.14.C.de proxim.ſacror.ſcrin.lib.12.

MEMBRANÆ ſunt ex genere & numero Materiarum ad ſcribendum: quæ à *Chartis* ſeparantur, l.52.D.de legat.3.l.1.D.de bonor.poſſ.ſecun.tab.& apud Paul. lib.4.Sentent.Tit.7. *Siue in Charta, ſiue in Mēbrana, ſiue in quauis alia materia, ſint volumina*, l.52. D.de legat.3 *Si in Chartis, Membranîſve tuis, carmen, vel hiſtoriā, vel orationē Titius ſcripſerit*, §.litteræ, Inſtit.de diuiſ.rer. *Quæ Membranis manu eius ſcriptis continentur*, l.102.D.de legat.3.Plin.lib.13.cap.11. *Varro Membranas Pergami tradidit repertas, poſtea promiſcuè patuit vſus rei, qua conſtat immortalitas hominum.* Idémque lib.20.cap.8. *Aqua Betæ ſilueſtris è radice coctæ, maculas Membranarum* elui tradit. Vet. Gloſſarium, *membrana*, διφθέρα. Perſius Satyr.3.

Iam liber & bicolor poſitis Membrana capillis,
Inque manus Chartæ, nodoſáque venit arundo.

ad quem locum veteres Gloſſæ, *bicolor*, aiunt, *quòd pars crocea, pars glutinata, apud antiquos erat. Membranæ Scriptæ, Puræ, nondum conſutæ*, l.52.§.quod tamen, & §.vnde, D.de leg.3. *membranei codices*, l.52.D.de legat.3.Martialis de libris in Membranis,

Hos lege, quos artat breuibus Membrana tabellis.

Membranarum autem libros ſeptem Priſcus Neratius ſcripſerat.

Totas Membranas inſpiciendi diſtribendíque poteſtas fiat, l.10. §.1.D.de edendo.

MEMBRANVLÆ. *quæ Membranulis manu mea ſcriptis continentur*, l.102.D.de legat.3.

MEMBRVM, in humani corporis fabrica, quid ſit, nemo eſt qui neſciat. *Pœna iniuriarum ex lege 12.Tab.propter Membrum ruptum Talio erat*, §.pœna, Inſtit. de iniuriis. *Si homini Membri quid laceratum ſit*, l.10.D.de ædilic. edic. *Dominus Membrorum ſuorum nemo videtur*, l. 13. D. ad L. Aquil.

MEMBRVM, pro parte ædium, & cubiculo, interdum vſurpatur. *Membro adhærentia Armaria, vel adfixa*, l.52.§.ſed ſi Bibliothecam, D.de legat.3. *Si pictor Membrum depinxiſſet*. l.13.D. de manum.teſta. Plinius Epiſt.17. lib.2. *Cubiculo adhæret dormitorium membrum tranſitu interiacente.* Idem Epiſt.6.lib.5. *Multa in hac Membra.* Columella etiam lib.1.cap.6. *Membra villæ in tres partes, Vrbanam, Ruſticam & fructuariam* diuidit. In eamdémque ſententiam hoc verbo vtitur Apuleius lib.7.de Aſino aur.& Sidonius Apollin.Epiſt.2.lib.2.

MEMINISSE, ait Seneca Epiſt.33. *eſt rem commiſſam memoriæ cuſtodire.*

Meminiſſe debemus, l.1.§.vlt.D.de aqua cottid.

Meminiſſe oportet, l.4. §. vlt. D.de appellationib. l.vlt. D. de furtis. l.5.§.meminiſſe, D. de agnoſc.& alend.l.1.C.de pœnis. *Meminiſſe nos oportet*, l.4. §.1. D. de precario. *Illud meminiſſe iudices oportet*, l.16.D.de manumiſſ.vindic.

Meminiſſe oportebit, l.37. D.de mort.cau.donat. l.8. §. meminiſſe, D.de inoffic.teſtam. l.8. §.meminiſſe, D.de oper.noui nunt.l.7.§.vlt.D.de donationib.l.13.§.1.D.de inſtitoria. l.7.§. præterea, l.15.§.abduxiſſe, D.de iniuriis, l.6.§.1.D.ad Sc.Trebell.

Memineris, in reſcripto Traiani ad Plinium Epiſt.41.lib.10. & *Meminerimus* in alio reſcripto, Epiſt.43.eiuſdem libri. *Illud Meminerimus*, l.1.D.quæ ſentent. ſine appellat. *Dummodo Meminerimus*, l.1.§.proinde, D.de ædilic.edic. §.1. Inſtitut. de ſuſpect. tutor. *Modò vt Meminerimus*, l.1. §.oſtendimus, D.eod.tit.

Memor ſum eius ſententiæ, l.20.D.de fideicom.liber. *Memor eorum quæ teſtamēto cauiſſet*, l.31.D. de adimend.legat.

MEMORATÆ *perſonæ*, l.5.D.de liberal.cauſ.

MEMORIA. *An operis facti Memoria extet*, l.28.D.de probationib. l.2.§. idem Labeo, D. de aqua & aquæ. *Foſſa, cuius Memoria non extat*, l.2. §.1.& §.idem Labeo, D.eod.tit.l.3.D.de loc. & itiner. *Cuius origo Memoriam exceſſit*, l.3.§. ductus aquæ, D.de aqua cottid. *Memoriæ infirmitas*, l.44.D.de adquir.poſſeſſ.

In Memoriam prioris dignitatis, l.vlt. D. de decurionib.

In Memoriam prioris dignitatis, l.vlt.D.de decur. *prioris dominij*, l.18.§.ſeruus, D.de quæſtion.

Tenere Memoria, l.2.§.idem, D.de aqu.& aq.pl.

Teſtium & ſignatorum Memoria, & præſentia, ad fidem creditæ pecuniæ vti, l.32. D.de furtis.

Memoria humanæ condicionis, l.27.D.de condicion.inſtit.

Memoriæ etiam pro honore nominis exiſtimationeque, & pia recordatione defunctorum vſurpatur. Plin. Epiſt.18.lib.2. *Debeo Memoriæ fratris tui hanc fidẽ.* Sic, *quòd memoriæ ſeruãdæ gratia exiſtat*, l.12. §.Celſus, D.de religioſ.& ſumpt. *Memoriæ conſeruandæ defuncti gratia quotannis ſpectaculum celebrari*, l.16. D. de vſu & vſufr.leg. Traianus Plinio conſulenti vtrùm ex teſtamento Iulij Largi opera facere deberet quæ honori Traiani conſecrarentur, an inſtituere quinquennales agonas qui Traiani appellarentur, ita reſpondet, Epiſt.80.lib.10. *quid potiſſimum ad perpetuitatem Memoriæ teſtatoris faciat, ipſe diſpice.*

Peto, fideique committo, vt des præſtes in Memoriam meam; pediſſequis meis, quos ad curam templi reliqui, ſingulis Menſtrua cibaria, l.17.D.de alimen.vel cibar.

Luctum habere patris Memoriæ, l.vlt.D. de his qui not.inf. *Propter patris vel matris Memoriam poſt quinquennium à morte non retractatam*, l.2.in princ.D.ne de ſtatu defunct.

Enimuero eorum qui Maieſtatis & Perduellionis criminibus, poſt mortem, rei agebantur, *Memoria damnari* dicebatur. l.32.§.ſi maritus, D.de donationib.inter vir.& vxor. §. publica, Inſtitut.de public.iudic. Sic, *crimine perduellionis illato, Memoriam defuncti damnatam* proponit Papinianus, l.77.§.vlt.D.de legat.2. *quorum Memoria poſt mortem damnata eſt, vtputa Maieſtatis, vel alia tali cauſa*, l.6.§. quid ſi, D.de iniuſt.rupt. *Si rei Memoria propter crimen quod morte non intercidit, damnata eſt*, l.2.C. de teſtam. manumiſſ. *Si poſt mortem ſuam pater iudicatus fuerit perduellionis reus, ac per hoc Memoria eius damnata*, §.per contrarium, Inſtitutio. de heredit. quæ ab inteſt. Planè *Repetundarum & Maieſtatis iudicia, etiã mortuis reis cum quibus nihil actum eſt, adhuc exerceri placuit*, l.20.D.de accuſationib. vnde Theophil.addict.§. per contrarium, μετὰ τὴν τελευτὴν ἀπετέθη κατηγορία κατὰ τοῦ τελευτήσαντος, ἐπάγουσα τὸ τῆς Τυραννίδος ἔγκλημα. τῇ γὰρ τελευτῇ τῶν ἐγκλημάτων ἀποσβεννυμένων, τοῦτο καὶ κατὰ τῶν τελευτώντων κινεῖται. Eodémque ſenſu *principum Memoria aboleri* dicebatur. Sueton. in Caligul. cap. vlt. *Quidam verò, ſententiæ loco, abolendam Cæſarum Memoriam, ac diruẽda templa cenſuerunt.* Et in acclamationibus Senatus poſt mortem Commodi, apud Lampridium, *Impuri gladiatoris Memoria aboleatur.* quod vti, quóque modo fieret, ex his quæ ſequuntur perſpicuè liquebit. Sueto. in Domitia. cap.vlt. *Contrà, Senatus adeò lætatus eſt, vt repleta certatim Curia, non temperaret quin mortuum contumelioſiſſimo atque acerbiſſimo acclamationum genere laceraret: Scalas etiam inferri, clypeóſque & imagines eius coram detrahi, & ibidem palo adfigi iuberet: nouiſſimè eradendos vbique titulos, abolendámque omnem Memoriam decerneret.* Apud Lampridium in Commodo, Seuerus Pontifex hæc pro Sententia, de Commodi Memoria damnanda, dicit: *Cenſeo abolendas ſtatuas quæ vndique ſunt abolendæ, noménque ex omnibus priuatis publicíſque monumentis eradendum.* Heracliani etiam tyranni Memoriam Impp. ita damnant, *Heracliani vocabulum, nec priuatim, nec publicè, vlla Memoria teneat*, l.13.de infirmand.his, in C.Theod. E contrariò, eorum qui illicitè damnati erant, quorum innocentia poſt mortem purgabatur, *Memoria reſtitui* dicebatur.

Capitolinus in Pertinace, *Reuocauit etiam eos qui deportati fuerant, crimine maieſtatis, eorum Memoria reſtituta, qui occiſi fuerant.* Vetus inſcriptio, D. M. M. *Antonij Antil. Lupil.* &c. *Decemuiri ſtlitibus iudicandis, præfecti feriarum Latinarum, cuius Memoria per vim oppreſſi, in integrum, ſecundũ ampliſſimi ordinis conſultum, reſtituta eſt*, &c. Lampridius in Commodo, *Innocentium Memoriæ ſeruentur.* Vologeſum etiam Perſarum Regem magnopere à Senatu petiiſſe, vt *Neronis Memoria coleretur*, Suetonius in Nerone cap.vlt.refert.

Enimuerò deceſſores ſuos vita functos, *Auguſtæ, & Diuæ Memoriæ*, poſterioris ſeculi Imperatores appellant, l.11.C.de proxim.ſacror.ſcrinior.lib.11.l.7.& l.12.de agentib. in reb. in Cod. Theodoſ. l.7. de proxim. comitib. diſpoſition.eod. Cod. *Diualis conſtitutio Leonis Auguſtæ Memoriæ*, l.10.C.de ſecund.nupt. *Conſtitutio Diuæ Memoriæ Conſtantini*, l.3. C.de legit.tut. *Conſtitutio Arcadij Diuæ Memoriæ*, l.18.C.de collationib. *Conſtitutio Diuæ Memoriæ Theodoſii, & Valentiniani*, l.9.C.de repudiis. *Anaſtaſius Diuæ Memoriæ*, l.23.C.mandati. *Lege Leonis Diuæ Memoriæ*, l.10.C.de pact.conuent. *Leo Diuæ Memoriæ*, l.3. C.de quadrienn. præſcr. l.vlt. C. de ædific.priuat.

Lex Triumphalis memoriæ patris noſtri, aiunt Honorius & Theodoſius, l.1.ſi nupt.ex reſcript.

Obſeruari ad perennem Memoriam, l.11.C.de quæſtionib.

Memoria, pro Commentariis in quos referebantur ea quæ ad perennem Memoriam pertinebant,

tinebant, aut quæ Memoriæ ergò, literis mandata adſeruari principes curabant, proprio ac ſpeciali ſcrinio, quod eius rei ergò comparatum erat: *Memoriæque*, ſeu *ſacræ Memoriæ*, dicebatur: & inter quattuor *ſacra*, ſeu Palatij *ſcrinia*, de quibus ĩ. lib. 16. dabitur dicendi locus, primùm locum obtinebat: Atque hoc *Memoriæ ſcriniũ Magiſtrum* habebat, qui *Memoriæ præeſſe* dicebatur, l. 11. C. de excuſ. muner. lib. 10. Herodian. lib. 4. Ἦν αὐτῷ τις τῶν ἀπελευθέρων φίλτατος Φῆστος μὲν ὄνομα, τῆς δὲ βασιλείου μνήμης προεστώς. Ruffin. lib. 11. Eccleſ. Hiſtor. cap. 16. *Interim dictanda aduerſus fidem patrum imperialia decreta mandantur Beneuolo, tunc Memoriæ ſcriniis præſidẽti.* qui Beneuolus in eius capitis inſcriptione, *Magiſter memoriæ* appellatur. Sanè *Magiſter Memoriæ*, vt Marianus in Notitia tradit, *annotationes omnes dictabat, emittebat atque reſpondebat tamen & precibus. Magiſter verò Epiſtolarum, legationes ciuitatium & conſultationes, & preces tractabat. Magiſtros certè ſupplicãtibus reſponſa præbuiſſe*, item, *Imperialia reſpõſa dictaſſe*, apparet ex l. vlt. C. de diuerſ. reſcript. & Nou. Theod. & Valentin. de homicid. Et ideò iſti ſcriniorum Magiſtri, *quodammodo Imperatoriæ Maieſtati adſidere* videbantur, l. 1. C. de magiſtr. ſcrinior. lib. 12. *A Memoria*, autem, vt & *ab Epiſtolis* interdum libertos, Principes habuere, vt illa quæ modò adduxi, Herodiani verba teſtantur. Poſtea Iuriſperiti, qui circa principem occupati erãt, his partibus functi ſunt. Spartianus in Peſcen. Nigro de Paulo & Vlpiano agens, *At poſtea, cùm vnus ad Memoriã, alter ad Libellos paruiſſet, ſtatim Præfecti facti ſunt.* Lãpridius in Alexãdro: *Meridianas horas ſubſcriptioni, & lectioni Epiſtolarum, ſemper dedit operam, ita vt ab Epiſtolis, à Libellis & à Memoria ſemper adſiſterent, nonnumquam etiam, ſi ſtare per valetudinem non poſſent, ſederent, relegentibus cunctis librariis & iis qui Scrinium gerebant, ita vt Alexander ſua manu adderet, ſi quid eſſet addendum; ſed ex eius ſentẽtia qui diſertior habebatur.* In illo vtique *Memoriæ ſcrinio*, prẹter *Magiſtros*, etiam *Memoriales* ſtatuto numero, necnon *Antiquarios*, & *Laterculenſes* operam nauaſſe, patet ex l. 10. l. 13. & l. vlt. C. de proxim. ſacro. ſcrin. lib. 10. Fuiſſe etiam *Proximos*, *Melloproximos*, *Primicerios*, & *Exceptores*, oſtendit l. 5. C. eod. tit. Denique huius Scrinij ab aliis diuerſitatem aliquam intelligere licet ex l. vlt. C. de diuerſ. offic. lib. 12.

Memoriales, non hi modò qui in ſcrinio Memoriæ, ſed & qui in tribus aliis Scriniis, militabant, appellabãtur: Hi leges, reſcripta, conſtitutiones excipiebant, perſcribebant, implebant, exequebantur. Denique *ſacris ſcriniis peragendis, ſignandiſque reſponſis principum, obſecundabant*, vt loquitur l. 11. C. de excuſationib. muner. lib. 10.

Memoriales vtique ad omnia ſcrinia pertinuiſſe, ibidémque eos ob quam ſuprà diximus, operam dediſſe, perſpicuè colligitur ex l. 10. Cod. de proxim. ſacror. ſcrinior. lib. 12. in qua Memorialium in ſacris Scriniis militantium numerũ præfinientes Impp. cõſtituunt in Scrinio Memoriæ, 62. in Scrinio Epiſtolarũ, 34. in Scrinio libellorum, totidem: & qui intra eum numerum erant, *Statuti* vocantur, l. 7. & l. 11. C. eod. tit. *Memoriales qui in ſcriniis Memoriæ, Epiſtolarum, libellorum, ſacrarúmque diſpoſitionum referuntur*, l. 2. C. de priuileg. eor. qui in ſac. palat. lib. 12. *Memoriales, qui excipienda huiuſmodi reſcripta vel implenda curauerint*, l. 2. C. de petition. bonor. ſubl. lib. 10. *qui illicitè dictata ſcribere auſi fuerint, cuiuſcunque Scrinij Memoriales, ſeu pragmaticarij, vel adiutores primicerij amiſſione cinguli ferientur*, l. vlt. C. de diuerſ. reſcript. *Memorialis cuiuſlibet ſcrinij, qui aduerſus vetita, reſcriptum fuerit executus, ſpoliatus militia, quinquẽnij relegatione plectatur*, Nouel. Theod. & Valentinian. de homicid. Et ita *Memoriales* accipe in l. vlt. C. de inoff. teſtam. de quibus etiam ſenſit Epiphanius lib. 2. contra hæreſes, cap. contra Fotinianos, Latina *Exceptoris, Memorialium*, & *Notariorum*, verba Gręcis characteribus effingens in hunc modum: ἐν οἷς ἐκέλευσαν ταχυγράφοις γράφειν Λευκίῳ Ἀσηκρῆτις τοῦ βασιλέως, καὶ Καλλικράτῃ Ἐξκέπτορι Ῥουφίνου τοῦ ἐπάρχου, καὶ Ὀλυμπίῳ καὶ Νικήτῃ, καὶ Βασιλείῳ, Μεμοριαλίοις, καὶ Εὐτυχίῳ καὶ Θεοδούλῳ Νοταρίοις τοῦ βασιλέως, καὶ ἀπεστάλη ἐσφραγισμένος τόμος εἰς τῷ βασιλεῖ Κωνσταντίῳ. *Memoriales* autem Adiutores fuiſſe Quęſtoris, quorũ *obſequio res agebatur quæſtoria*, docet l. vlt. in princ. C. de proxim. ſacr. ſcrin. lib. 10.

Mendacium, ait D. Auguſtin. lib. ad Conſentium cap. 12. *eſt falſa ſignificatio vocis, cum intentione fallendi*: quæ verba ex eo referuntur à Gratiano in Cano. Beatus, 22. quæſtio. 2. *Conuincendi Mendacij gratia*, l. 18. §. teſtes, D. de quæſtionib. *Hanc Mendacij pœnam feret quod in ſolidum conuenitur*, l. 11. §. ſi cùm eſſet, D. de interrogationib. *Si patremfamilias ſe Mentitus eſt, etiam ſi facere non poſſit, conueniendus propter mendacium*, l. 4. D. quod cum eo. *Ob Mendacium*, l. 10. D. de fideic. libert. *Siue in iuris narratione Mendacium reperiatur, ſiue in facti, ſiue in tacendi fraude*, l. 2. C. ſi contra ius. *Mendacio dicentis*, l. 6. D. ad municipal. *cum qua ſine Mendacio vixi*, l. 35. D. de aur. arg.

Mendax *ſeruus*, l. vlt. D. de ædil. edic. Seruius in 2. lib. Æneid. *Vanus eſt, qui etiam ſine vtilitate Mentitur: Mendax, qui etiam ad decipiendum. Mendax precator*, l. 5. C. ſi contra ius.

Mendax ſcriptura, l. vlt. C. ſi pign. conuent.

Mens interdum ſignificat intellectum, & animi iudicium quo furioſi, demẽtes, & inſani carent. Lactantius lib.7.cap.12. *Non idem eſt Mens, & Anima. aliud eſt enim quo viuimus, aliud quo cogitamus. Nam dormientium Mens, non Anima, ſopitur, & in furioſis extinguitur Mens: Anima manet.* Cic.1.Offic. *Hominis autem Mens diſcendo alitur, & cogitando, ſemper aliquid aut inquirit, aut agit, videndique & audiendi delectatione ducitur.* Seruius in lib.6. Æneid. ad hęc verba *Mentem animumque Periſſologia eſt. nam ſecundum Lucretium, vnum eſt Mens & Animus: quamuis tamen pro ſapientia Mens accipiatur & intellectu: Animus verò, pro voluntate, vt Terentius, Mala Mens, malus Animus.* Vet.Gloſſ. *Mens*, διάνοια, νοῦς.

Si quis Mentem alicuius medicamento, alióve quo, alienauerit, l.15. D.de iniuriis. *In eo furore eſſe vt continua Mentis alienatione, omni intellectu careat*, l.14. D.de offic. præſ. *Mentis ad omnia cæcitas.* Cicer.lib.3.Tuſculan.quæſt. *Mentis integritas*, l.8. D.qui teſtam.fac. l.1. C.de cõdit.in publ.lib.10.

Compos Mẽtis non eſſe dicitur qui furore laborat, l.27. D.de cõdicion.inſtit. l.3. C.de cur.fur. *Si à furioſo cùm eum cõpotem Mentis eſſe putarem, pecuniam quaſi mutuam acceperim*, l.24. D.de oblig. & act. *Si furioſus priuſquam Mentis compos factus fuerit, deceſſerit*, l.2.§.ſi quis ex liberis, D. ad Sc. Tertyll. *Compos Mentis non eſt furioſus*, l.20.§.ne furioſus, D.qui teſtam.fac. *Ne furioſus quidem teſtis adhiberi poteſt, cùm compos Mentis non ſit*, l.20.§ ne furioſus, D. qui teſtam. fac. *Compotibus Mentis*, l.16. D.eod.tit. *Suæ Mentis eſſe*, Cicero in Piſonem. *Suæ Mentis effectus*, l.39. D. de iudiciis. id eſt, *qui ſanitatem mentis recepit*, vt loquitur l.1. D.de curatorib.fur.

Mente captus dicitur, cui ſana & integra Mens non eſt, quod etiam morbi vi quandoque accidit. *Cùm in valetudinem aduerſam incidiſſet, Mente captus, tabulas incidit*, l.vlt. D de iniuſt.rup. *Si à Prætore detur curator Mente capto*, l.45.§.ſi à prætore, D.de excuſationib. *Mente captum donare non poſſe*, l.23.§.vlt. D.de donationib. *Si contra decretum præſidis fundus Mente capti, etiam ab adgnato eius, tibi pignori nexus eſt*, l.2.§.vlt. C.de curat.furio. *Virum vxori Mente captæ curatorem dari non oportet*, l.14. D.eod.tit. Feſtus, *Mente captus dicitur, cùm mens ex hominis poteſtate abiit. Et idem Demens, qui de ſua Mente deceſſerit: & Amens, qui à Mente abierit.*

Integra Mente, & valetudine, l.vlt. D.de iniuſt.rupt. Cic.3.Tuſcul. *Cùm non integra Mens eſt, & ſana.*

Sanum Mente, licet ægrum corpore, rectè tranſigere manifeſtum eſt, l.27. C. de tranſactionib. *Sanæ Mentis homo*, l.43. D de vulg.& pup. *An ſanæ Mentis fuerit*, l.7.§.1. D.ad L. Iul. maieſt. *Vt videatur ille quaſi non ſanæ Mentis fuiſſe*, l.5. D.de inofficioſ.teſtam *Quaſi non ſanæ Mentis fuerunt*, l.2. D.eod.tit. Iuuenalis. Satyr.10. *Optandum eſt vt ſit Mens ſana, in corpore ſano.*

Si furioſus ſanæ Mentis factus ſit, l.4. D.de tributor.

Mentis trepidatio, l.1. D.de eo quod met.cau.

Mens, aliàs, pro voluntatis intentione, animo, affectu, cogitatione ponitur. *Mẽs dicẽtis prior, atque potentior eſt quàm Vox*, l.7. D.de ſupellect.leg. *Niſi fortè aliud tempus, vel Mente, vel Verbis teſtator præſtituit*, l.1. D.de penu legat. *Mentem teſtantis ſequi, & verborum figuram*, opponuntur l.116. D.de verbor.ſignifi.

Mens legantis, l.33. D.de auro argent. *Cùm alia ſit Mens legantis*, l.5. D.de liberat.legat.

Mens patrisfamiliæ, l.50.§.vlt. D.de legat.1. *Ferè ea Mens eſt ſubſtituentium*, l.30. D. de oper.libertor. *Si Mens teſtantis appareat*, l.50. D.de legat.3 *Niſi hæc Mens fuit teſtantis*, l. vlt. §. ſi ſeruus, D.de pecul.leg. l.25.§.ſed & ſi, D.de aur.arg. *Quia hæc Mens teſtatoris fuiſſet*, l.40.§. vlt. D. de condic.& demonſtr. *Niſi alia Mens fuit teſtantis*, vel *teſtatoris*, l.47.§.ſed ſi hic, D.de legat.1. l.9. D.de tritico, vino, l.24. D.de vulg.& pup. l.17. D.de diuerſ. reg.iur. id eſt, *niſi ſit contraria voluntas*, vt l.15.§. proprietatis, D.de vſufruct. *Niſi alia Mens teſtatoris probetur*, l.25.§.vlt D.ad L. Falcid. *Niſi euidens alia Mens probaretur teſtatoris aliud ſentientis*, l.49.§.hoc autem, D.de legat.1. *Mentem teſtantis eam*, vel *hanc eſſe*, l.3.§.1. D.de trit.vin. l.20. D.de hered.inſtit. *neque Mentem Teſtatricis eam eſſe*, l.44. D.de manum.teſt. *Mentem eius fuiſſe vt*, l.7. D.de manumiſſionib.

Non eam Mentem habet vt, l.38. D.de adquir.poſſeſſ. *Teſtatoris Mentem reſpiciendam*, l.29. D.de heredib.inſtit. *Mentem ſerui eſſe quærendam*, l.2.§.ſi ſeruus, D.pro emptore.

Mente agitare, l.7. D.de ſupellec.leg. *Mente prædonis res adprehendit*, l.21.§.de eo, D.de hered.pet. id eſt, animo. *Ex Mente pronuntiantis accipitur*, l.28.§.vlt. D.de verb. ſignif. *Ea Mente qua*, l.vlt. D.de donat.inter vir. *Ea Mente vt*, l.1. D.de donationib. l.41. D.de adquir.rer.dom. l.19. D.de recept.qui arbitr. *hac Mente vt*, l.10.§.ad ſubſtitutos, D.de vulg.& pupill. l.15.§.vlt. D.de tritico, vino, l.37. D.ad Sc.Trebel. *qua Mente deponatur res*, l.39. D.de adq.poſſ. *qua Mente ductus*, l.1.§.1.ad Sc.Turpill.

Mens, pro ſententia. *Contra Mentem conſtitutionis eſt*, l.12.§.ſi quis ſeruum, D.de captiuis.

Ex Mente

Ex Mente Legis,l.47.D.ſol.matr.id eſt,*ex Sententia*, vt l.24.§.vlt.D.ad L.Iul.de adult.l.3.C. eod.tit.*ex Mente Legis 12.Tabular*.l.90.D.de verb.ſignific.

Mens Orationis,l.42.§.oratio,D.donat.int. vir.*ex Mente Prætoris*,l.20.§.videamus,D.de bonor.poſſeſſ.

Mens Senatus,l.41.§.item hoc,D.de legat.1.l.7.§.mutus,D.de Sc.Maced. l.25.§.de eo,D. de heredit.petit.l.41.D.de vſu & vſufr.l.30.§.1.D.de fideicom.libert.

Mensas non vnius materiæ, luxuria in ſupellectilem Romanam inuexit: vt colligitur ex libris noſtris,in quibus *Menſæ Argenteæ* memorantur,l.28.D.de aur.argent. item *Citreæ*,l. 21.§.quamuis,D.de action.empti.de quib.ſ.lib.3. diximus:necnon *Eboreæ*,l.12.§.ſed ſi fundus,& §.idem reſpondit,D.de inſtruc.vel inſtr.quem ſui ſeculi luxum carpere in animo habuit Iuuenalis Satyr.1.cum ait,*vna comedunt patrimonia Menſa*,vt rectè vet.Interpres ſenſit,qui verba hæc ſic explicat. *Menſa, id eſt, Menſis citreis quas antiquitus magno in pretio habebant, aut de ebore.* Præterea *Menſæ inauratæ,inargentatæ* atque *gemmatæ*,item, *argento incluſæ*, ſtringuntur, l.8. §.vitrea,& l.9.§.1.D. de ſupellect.leg.Etenim *ex ebore*,atque *teſtudine*,& *argento*,*ex auro* etiam, atque *gemmis*,ſupellectili ſuis temporibus vſos, Celſus queritur,l.7.D.eod.tit.*Menſam argento coopertam mihi ignoranti pro ſolida vendidit*,l.41.§.vlt.D. de contrah.empt.

Menſæ cuiuſcunque materiæ,l.9.D.de ſupell.leg.*Menſæ Trapezophora,Delphicæ*,l.3.D.eod.tit.

Menſæ pedem adiicere,l.33.§.1.D.de rei vindicat.

Per Menſam,Theophil.ad §.vlt.Inſtit.qui & quib.ex cauſ. manum.olim *Manumiſſum* ſeruum fuiſſe tradit, ὅτι συνεστιαθῆναι οἱ, ἐπὶ ἐλευθερίας δόσει, προσεπιτάττον τῷ οἰκέτῃ. Vetus Gloſſar. *Per Menſam libertas*, ὅταν συνεσθιαθῆναι μοὶ τὸν δοῦλον μου. Quòd autem Theophilus ait, *per menſam*, hoc in Epitome Inſtitutionum Gaii,Tit.1.dicitur,*conuiuij adhibitione manumitti.* Sanè Menſæ honore à patronis manumiſſos,adfectos,Tertullian.lib.de carn. reſurrectio. tradit.

Eſt & *Menſa Argentaria*,l.4.D.de edendo. item *Nummularia*,l.vlt.D.de inſtitor. in qua eſt, *Lucius Titius Menſæ nummulariæ, quam exercebat, habuit libertum præpoſitum.* & mox, *Habes penes Menſam patroni mei denarios mille. Ex ratione Menſæ,quam mecum habuiſti,ex contractibus plurimis remanſerunt apud me,ad Menſam meã,trecenta octoginta ſex*,l.47.§.1.D.de pactis.l.5.D.de inſtitor.Et ita *Menſæ* nomen accipe, in l.19.§.1.D.de inſtitor.l.3. C.eod.tit. & *Menſarum præpoſitos*, apud Firmic. lib.3.Matheſeos,cap.8.

Menſæ negotium,l.77.§.menſæ, D.de legat.2. *Rationes actus rei meæ, quæ per Menſam eius, ſiue extra Menſam,in diem mortis meæ geſta eſt*,l.28.§.filios, D.de liberat.legat. *qui pecunias apud Menſam, fidem publicam ſecuti,depoſuerunt*,l.24.§.1.D.de reb.auctor.

Menſæ Scriptura, l.27.de furtis,& apud Agell.lib.14.cap.2.& Iuſtinian. Nou.136. & Donatum in Adelphos Terent.Act.2.Sc.4.& Phorm.Act.5.Sc.8.

Menſæ Olearia,l.1. & Rubr.de Menſis Olear.in C.Theod.

Mensis 30.diebus conſtat,vt ex l.12.D.de ſtatu hom.& l.2.§.vlt.D.de ſuis & legit. colligitur.*Vbi tamen lex duorum Menſûm facit mentionem,etiam qui ſexageſimo die venerit,audiendus eſt*, l.12.D.de diuerſ.reg.iur.

Duûm Menſûm,l.7.§.vſuras,D.de adminiſtr.& peric.

Menſis intercalaris,l.98.§.vlt.D.de verb.ſignif.*Continui quattuor Menſes*, l.38. D.de excuſationib.*Sex Menſes vtiles*, l.55.D.de ædilic.edic.l.29.§.ſex menſum,D.ad L.Iul. de adult. & contrà,*ſex Menſum continuum tempus*, l.5.§.ſatisfactionis, D.vt in poſſeſſ. legat. *ſex Menſibus exactis*.l.35.§.vlt.D.de neg.geſt.

Si quis mihi ex filio nepos, ſiue quæ neptis, poſt mortem meam,in decem Menſibus proximis,quibus filius meus moreretur,natus,nata erit, l.29.D.de liber.& poſt. Ac planè totidem Menſibus mulierem vterum geſtaſſe paſſim in veterum libris legimus. Agell.lib.3.cap.16. *Et multa opinio eſt, eáque iam pro vero recepta,poſtquam mulieris vterus concepit ſemen, gigni hominem, ſeptimo raranter, numquam octauo, ſæpe nono, ſæpenumero decimo Menſe. Eúmque eſſe hominem gignendi finem, decem Menſes,non inceptos,ſed exactos. Idque Plautum veterem Poëtam dicere videmus in Comœdia Ciſtellaria,his verbis:*

Tum illa quam compreſſerat,
Decimo Menſe exacto hic peperit filiam.

Varro myſteriis,vt eſt apud Nonium, *Naſcimur ſpiſſius quàm emorimur. Vix duo homines decem Menſibus edolatum vnum reddunt puerum.* Notum eſt illud Virgilij Bucolic.*Matri longa decem tulerunt faſtidia Menſes.* Plinius vtique partus gerendi tempus vſque ad initia decimi,vndecimíque Menſis,lib.7.cap.5.definit. Vide & de hac re Cenſorin.lib.de die Natali,cap.7.

MENSIA lex, ex alterutro parente peregrino natum, deterioris condicionem ſequi iubet, vt eſt apud Vlpian. Tit. 6. Regular.

MENSOR, agri menſorem, ſeu, qui agri menſuram agit, ſignificat, Rubr. ſi Menſor fal. mod. & l. 4. §. 1. D. finium regund. Ouid. lib. 1. Metamorphoſ. *Cautus humum longo ſignauit limite Menſor. Ad Officium de Finibus cognoſcentis pertinet, Menſores mittere, & per eos dirimere ipſam finium quæſtionem*, l. 8. §. vlt. D. fini. regund. *Terminos per Menſorem declarari, Præſes iubet*, dic. l. 8. in princip.

Menſores frumentarij, l. 26. D. de excuſationib. *Menſor, qui vel frumenta modio metiatur, vel iuſtis æſtimationibus colligat quanta habeantur in condito*, l. 1. C. de condit. in publ. horr. lib. 10. *Frumentum probare, Menſorum fraudem coërcere*, l. 12. §. vlt. D. de re milit. Cuiuſmodi Menſorum olim certum fuiſſe corpus, apparet ex l. 10. §. 1. D. de vacat. & excuſ. & Inſcriptionib. antiq.

Menſores ædificiorum, in Inſcriptionib. antiq. Plin. ad Traianum Epiſt. 28. lib. 10. *Diſpice, Domine, an neceſſarium putes mittere huc Mēſorem. Videtur enim non mediocres pecuniæ poſſe reuocari à curatoribus operum, ſi Menſuræ fideliter agentur.* Cui reſpondens Traianus, *Menſores vix etiam iis operibus quæ aut Romæ, aut in proximo fiunt, ſufficienter habeo.*

Menſor Machinarius, l. vlt. D. ſi menſor falſ. mod. Planè in l. vlt. D. de iure immunit. in qua de militaribus muneribus agitur, *Menſores*, cum Vegetio lib. 2. cap. 7. interpretari poſſumus, *qui caſtris ad podiſmum dimetiuntur loca, in quibus Milites tentoria figant*. Leo Imperator in lib. de Bellico apparatu, cap. 3. Μένσωρες δὲ λέγονται οἱ τὰ φοσσάτα μετροῦντες καὶ χαρακῶντες, οὓς Μετατώρας νῦν καλοῦσι. quamquam & *Menſores frumenti* in d. l. vlt. intelligi nihil prohibet, de quibus agitur l. 12. in fi. D. de re milit. & l. vlt. D. de appellatio. recip.

Præterea *Menſores* in Comitatu principum fuiſſe, indicat l. 1. C. de Menſorib. & l. vlt. C. de diuerſ. offic. lib. 12. quo nomine vtrobiq; Metatores ſignificantur. Id adeò ex eo liquet quòd *Menſores* iſtos, *manu ſua, deputatas ſingulis quibuſq; domos enotaſſe*, &, *poſtibus hoſpitaturi nomen adſcripſiſſe*, traditur in l. 1. C. de metat. & epidemetic. lib. 12. quod hodiéque ab his qui *Mareſchalli hoſpitiorum*, & *Fourrerij*, non tam patrio noſtro, quàm Germanico idiomate, dicuntur, fieri ſolet.

MENSTRVVM dicitur, quod *per ſingulos Menſes* præſtatur, vt loquitur l. 8. §. eā trāſactionem, D. de tranſactionib. ſeu, *quot Menſibus*, vt ead. l. 8. §. ſi cui non nummus, & l. 12. §. nouiſſimè, D. quand. dies legat. *præſtet Menſtruos denarios quinque*, l. 30. D. de adimend. legat. *Menſtruos denarios ſenos*, l. 28. D. de liber. leg. *Menſtruos denarios denos manumiſſis legauit*, l. 17. §. vlt. D. quan. dies legat. *Si Stichus ſexagenos Menſtruos nummos non præſtiterit*, l. 40. §. Pamphilo, D. de ſtatulib. *libertis alimentorum nomine Menſtrua decem legauerat*, l. 18. D. de alimen. vel cibar. *omnibus libertis Menſtruos ſeptem legauit*, ibidem.

Menſtrua merces, l. 20. §. vlt. D. de manumiſſionib.

Menſtruum Frumentum atque Vinum, l. 9. D. de aliment. vel cibar.

Menſtrua alimenta, l. 1. C. de fideicommiſſ. *Cibaria*, l. 17. D. de aliment. vel cibar. *Fideicommiſſa*, l. 101. §. vlt. D. de condic. & demonſtr. *Onera*, l. 8. D. de alim. vel cibar.

Menſtruum, quod in ſingulos Menſes alimentorum vel cibariorum nomine præſtatur, l. 15. D. de donat. int. vir. & vx. *Si quid miſericordiæ cauſa ei fuerit relictum, puta, Menſtruum, vel Annuū alimentorum nomine*, l. 6. D. de ceſſione bonor. *Siue Annua, ſiue Menſtrua ei relinquantur*, l 8. § ſi cui non, D. de tranſactionib. Sic & *Menſtruum* pro ſalario in ſingulos Menſes, dixit Caſſiodor. Epiſt. 32. & 33. lib. 1. Variar. & *Menſtruum ſolidum*, idem ibid.

Menſura Ædificij, l. 5. §. vlt. D. ſi menſ. fal. *Agri*, l. vlt. §. patrimoniorum, D. de munerib. & honorib. l. 2. D. ſi menſ. falſ. mod. l. 36. §. vlt. D. ad municipalem. *Fundi*, l. 40. D. de contrah. empt. *priuſquam Menſura fundi fieret*, l. 10. §. vlt. D. de peric. & commo. *In opere nouo, tàm ſoli, quàm cæli, Menſura facienda eſt*, l. 21. §. in opere, D. quod vi aut clam.

Menſuram agri agere, l. 2. D. ſi menſor falſ. Plin. lib. 2. cap. 1. *quaſi verò Menſuram vllius rei poſſit agere, qui ſui neſciat.* Plin. Secundus, Epiſt. 28. lib. 10. Si *Menſuræ fideliter agentur.*

Menſura Frumenti, l. 5. §. vlt. D. ſi menſ. falſ. l. 32. D. de L. Cornel. de falſ. *Vini*, l. 1. §. vlt. D. de peric. & comm. rei vend. l. 2. C. eod. tit. l. 45. §. alia, & l. 71. D. de contrahen. empt. l. 3. §. 1. D. de tritico, vino.

Res quæ Menſura conſiſtunt, l. 2. §. 1. D. de reb. cred. *quæ Menſura cōſtant*, l. 35. §. in his, D. de contrah. empt. l. 1. D. de condict. tritic. *quæ Menſura continentur*, dic. l. 2. §. creditum, l. 6. D. de rei vindic. l. 47. §. D. de legat. 1. *Si res Menſura valeat*, l. 1. §. non ſolùm, D. ad L. Falcid. Cuius generis ſunt Frumētum, Vinum, Oleum. *Menſuram* autem *Olei, Metretis, Vini, Amphoris, Frumenti, Modiis* factam, Gaius docet in dic. §. in his. *Quibus Menſuris negotiatores vina compararent in contra-*

bentium

bentium poteſtate eſſe, l.71.D.de contrahen.empt.

Menſura non eo proficit, vt aut plus, aut minus, veneat: ſed vt appareat quantum ematur, l.34. §.alia, D.de contrah.empt.

Menſuræ Æquæ, & contrà, Iniquæ. ſi quis Menſuras conduxerit, eáſque Magiſtratus (id eſt, Ædilis, vt paulò pòſt eum vocat) frangi iuſſerit, ſiquidem Iniquæ fuerunt, &c. Quod ſi Æquæ ſunt, l.13.§.ſi quis menſuras, D.locati. Iuuenal. Satyr. 10. Et de menſuris ius dicere, vaſa minora frangere, pannoſus vacuis Ædilis Vlubris. Si venditor Menſuras publicè probatas, Vini, Frumenti, vel cuiuſlibet rei, corruperit, l.32.D.de L.Cornel.de falſ.

Qui falſas Menſuras habuit, l.6.§.vlt.D.de extraord.criminib. Propter falſum menſurarum modum, l.37.D.de pœnis.

MENSVLARIVS, l.47.§.1.D.de pactis, & l.24.§.in bonis, D.de reb.auctor.iud. id eſt, nummularius, vt colligitur ex cõiunctione l.23.§.in bonis, D.de reb.auctor.iud.cum l.12.§.quotiens, D.depoſiti. Nam qui illic, Menſularij, hic, Nummularij appellantur. Vtroque autem nomine ſignificãtur hi, qui menſuram nummulariam exercent, vt loquitur l.vlt.D.de inſtitoria. Vet. Gloſſar. Menſarius τραπεζίτης. Hi & ab aliis auctoribus menſarij vocantur. Paulus ex Feſto, menſarij, Nummularij. Sueton.in Auguſt.cap.4. Nerulonenſis Menſarius: Capitolin.in M.Anton. Philoſ. Leges de menſariis, & auctionibus, tulit.

Menſarios etiam Triumuiros, & Quinqueuiros, apud Liuium inuenio. Sic enim ille lib.7. ſolutionem æris alieni in publicam curam conuerterunt, Quinqueuiris creatis, quos Menſarios, à diſpoſitione publicæ pecuniæ, appellarunt. Idem lib.23. Romæ quoque propter penuriam argenti, Triumuiri menſarij, rogatione minutij Trib.pleb. facti.

MENTIO. ſi ab altera dumtaxat parte, heredis mentio comprehenſa fuerit, l.49.§.vlt.D.de recept. qui arbitr.

Mentio fit in Edicto, l.4.§.ſi quis autem, D.de alien.iud.mut. quamquam litis conteſtatæ Mentio fiat in Senatuſconſulto, l.25.§.ſi ante, D de heredit.petit. doli mentio fiat, l.34.D. vſufruct. quemadm.cau. vt bonæ fidei Mentio fiat, l.11.§.vlt.D.de dolo. ſi non ſit ſpecialiter facta partis mentio, l.43. D.de vſufructu. vbi Lex duorum menſum fecit mentionem, l.101.D.de diuerſ.regul.iur. Cur traditionis & vſucapionis Mentionem fecit Prætor, l.1.D.de publiciana. qui Edictum concepit, commodati fecit mentionem, l.1.D.commodati. fundi debiti mentionem fecit, l.25.D. de liberat. legat. ſed in traditione non feciſſet Mentionem ſeruitutis, l.35. D. de ſeruit.præd.vrb.

Quorum hoc teſtamento mentionem habui, l.5. D.de reb.dub. Ventris non habuit mentionem, l.36.§. miles, D.de teſtam.milit. id eſt, ſilentio præteriit, vt l.41.§.ſi miles, D.eod.tit. Actiones quæ doli vel fraudis habent mentionem, l.5.D.de obſequiis parent. qui ea fecerit quorum ſupra mentionem habuimus, l.7.D.de inoffic.teſt.

Familiæ mentio habita, l.1.§.ait.prætor.D.de vi & vi arm. non habita mentione mandatoris, l.23. D.de iure fiſc. detracta fundi mentione, l.1.§.ſi ex fundo, D.de hered.inſtituẽ. ſine ignominiæ mentione, l.13.§.miſſionum, D.de re militar.

MENTIRI, & mendacium dicere, differũt. Agell.lib.11.cap.11. Inter mẽdacium dicere, & mẽtiri, diſtat. Qui mẽtitur, ipſe non fallitur, ſed alterum fallere conatur: qui mendacium dicit, ipſe fallitur. item, qui mentitur, fallit, quantum in ſe eſt: at qui mendaciũ dicit, ipſe non fallit quantum in ſe eſt.

Si aduerſarius vel ipſe procurator, dicat dominum mentiri, l.25.D.de procuratorib. Vt quouis mentiri, quàm pati tormenta malint, l.1.§.quæſtion.D. de quæſtionib. ſi mentitus dominus, ne à magiſtratibus caſtigaretur, dixit eſſe liberum, l.17.D.qui & à quib.

Si patremfamilias ſe mentitus eſt, cùm contraheretur cum eo, l.4.§.1.D.quod cum eo. Quod & plura & grauiora de impubere mentiatur, l.1.§.ſed etſi, D.de carbon.edic. Si de ſi quis mentitus fuerit, l.27. D.de pœnis. mentiendo ſe liberum, l.17.§.vnde Cælius, D.de ædilic. edic. mentitus de tutore minor, l.14.D.de dolo. Si venditor de Artificio ſerui mentitus eſt, l.13.§.ſi venditor. D.de actionib. empt. Mentitus de Artificio ſerui, vel de peculio, Paul.lib.2.Sentent. Tit.17.

Qui in computatione vel in ratione mentiuntur, l.23.D.de L.Corn.de falſ.

Mentitus in perſona, l.43.§.ſi is qui, D.de furtis. ſi in qualitate fundi venditor mentitus ſit, l.22. D. de action.empt. ſi prælato die, pignoris obligatio mentiatur, l.28.D.de L.Corn.de fal. Suſpectiores eoſdem facit ad mentiendi facilitatem, l.15.D.de quæſtionib.

MERCALIS Vxor, l.5.D.de condict.ob turp.cauſ.

MERCARI pro emere. Mercari domum, l.67.D.de rei vindic. Fundum, l.7.§.eum quoque, D. de curator.fur.l.92.D.de legat.1. Fundos, l.72.D.de euictionib.

Mercatus fundũ, l.25.D.de vſuris. ſi mihi vicinũ fundũ mercato, l.18.§.ſi vẽditorẽ, D.de adq.poſ.

Mercari prædium, l.6.§.vlt.D.cõm.præd. Mercatus ſtatuliberum, l.2.§.vlt.D.de doli except.

Et qui partes hereditarias à fiſco Mercatus fuerit, l.54. D.de hered.petit. Pecunia matris Mancipia & res Mercatus, l.58.§.vlt.D. de donat. inter vir. Plures ex municipibus, ſaltum communem Mercati ſunt, l.20.§.vlt.D.ſi ſeruit.vindic. Mercari de fundis, l.9.§.vlt.D.de publican.

Mercatores dicuntur, qui mercibus negotiantur, vt apparet ex l.207. D. de verb.ſignif. Mercatores olearij, l.5.D.de muner.& hon. Mercatores qui de fundis fiſcalibus mercari conſueuerunt, l.9.§.vlt.D.de publicanis. Nauis quæ in tempeſtate iactu mercium vnius Mercatoris leuata eſt, l.4.§.1. D.de L.Rod.& ibidem, ſi aliquorum Mercatorum merces per vrinatores extractæ ſint, ſiue eius generis eſſent Merces quæ nautæ traderentur, vt continuò eius fierent, & mercator in creditum iret, l.31. D. locati.

Merces interdum ſignificat pretium operæ, & quod artifici pro opera præſtatur. Contrarium eſt officio merces, l.1.§.vlt.D.mandati. Officium enim gratuitum eſſe debet. ſine Mercede ſuſcepto officio, §.vlt.Inſtit.mandati. Si Merces interuenerit, &, ſi gratis res ſuſceptæ ſint, opponuntur, l.5.§.1.D.nautæ, caupones. Mercede data, aut conſtituta, &, Gratis, opponuntur, l.22. D. de præſcript.verb. qui incendia, vel Mercede, vel Gratia, extinguerent, l.1.D.de offic.præf.vigil.

Mercedem præſtraturus pro opera aurifici, l.34.D.de aur.arg. Mercede placita operas locare, l.11. C. de ingen.manumiſſ. Ex operis ancillæ Merces capi, l.12.§.vlt.D.de vſu & habit. Ex operis hominis Mercedem percipere, l.2.D. de vſu & vſuf.leg. Ipſi ſeruo ancillæuè pro opera Mercedē imponi, l.13.D.de vſu & habit. Operas ſerui Mercedéſve, l.11.D.comm.diuid. Seruus heredi Mercedem referre pro operis ſuis ſolebat, l.14.D. de ſtatuliber. Mercedes ſeruorum quorum operæ fuerint locatæ, l.55. D. de condict.indeb. Mercedem autem ex libertorum operis capere qui dicantur, exponitur in l.25.§.1. & §.vlt.D.de oper.libert.& l.vlt.§.1.& §.vlt.D.qui & à quib. Qui operas ſuas locauit totius temporis Mercedē accipere debet, l.38.D.locati. ſi in operas ſingulas Merces conſtituta erit, l.51.§.vlt.D.eod. tit. Si Mercede operam ei exhibet, l.1.§.eſt autem, D.de exercitoria.

Mercedes fabrorum, l.7.§.ex diuerſo, D.de adquir.rer.dom. Certa Mercede opus tibi locani, l.60. §.mandaui, D.locati. Locaui opus faciēdum, ita vt pro opere certam Mercedem in dies ſingulos darem, l.51.§.vlt.D.locati. Fullo & ſarcinator non pro cuſtodia, ſed pro arte, Mercedem accipiunt, l.5.D.nautæ, caupones. Vernam ſutorem, qui eum artificio ſuo, Mercede data, alere poterit, l. 78. §.heredum, D. ad Sc.Trebell.

Mercedes ſeruorum, vel iumentorum, ceterorúmque quæ poſſunt locari, l. 8. §. 1. D. de reb. auctor.iud. Serui ſi aliqua parte anni in Mercedem mittuntur, l.12.§.ſi aliqua, D.de inſtructo vel inſtr. ſi Mercedem accipiebam ego pro hoc ſeruo quem in piſtrinum accipiebat l. 1. §. ſiquis ſeruum, D.depoſiti. ſi ſeruum filio Mercedem diurnam præſtitiſſet, l.23.§.vlt.D. de fideic.libert. Horatius, Satyr.7.lib.2. Mercede diurna conductum pauit.

Seruum arte fabrica peritum, qui annuam Mercedem præſtabat, l.19.§.vlt.D.de inſtruct. vel inſtr. Serui qui operantur, &, qui Mercedes præſtare conſueuerunt, id eſt, referre ex operis, ſeparantur apud Paul.lib.3.Sentent.Tit.7.

Merces Exceptoris, qui operas ſuas locauit, l.19.§.vlt.D.locati.

Merces Menſoris, l.3.§.1.D.fini.regund. nam & conduci dicitur ibidem. Mercede interuenire mēſores, l.1.§.ſed & ſi.D.ſi menſ.fal.mod.

Nauta Mercedem accipit, vt traiiciat vectores: Caupo, vt viatores manere in caupona patiatur: Stabularius, vt permittat iumenta apud eum ſtabulari, l.5.D.nautæ, caupones.

Id quoq; quod Nautæ, vel Magiſtro, exercitoríve Nauis, pro vectura præſtatur, Merces appellatur. vtrum Merces daretur pro mancipiis quæ quis vehenda conduxit, l.vlt. D.de L. Rodia. Nauem conduxit certa Mercede, l.61.§.vlt.D.locati.

Merces per vrinatores extructæ, data Mercede, l.4.§.1.D.de L.Rodia. Merces quæ in dies ſingulos ab eo præſtatur cui mulæ experiendæ datæ ſunt, l.20.§.1.D.de præſcript.verb. qui Mercede conduxerat vt pateretur eum ſibi iure eximere lapidem, l.6.D.de donationib.

Si Mercedem perferendæ epiſtolæ accipit, l.14.§.vlt.D.de furtis.

Officiorum quoque, & laboris cuiuſlibet Mercedes appellantur. Extra cauſam eſſe talium officiorum Mercedes, vtputa, ſi tibi adfuero, ſi ſatis pro te dedero, ſi qualibet in re opera vel gratia mea vſus fueris, l.19.§.1.D.de donationib. Officium magiſtri quadam Mercede remuneratum, l.27.D.eod.tit. Si quo magis te de vi hoſtium vel latronū vel populi tuerer, vel liberarem, aliquid à te accepero, operæ meæ Mercedem accepiſſe videor, l.9.§.animaduertendum, D.quod met.cau.

Merces eximij laboris appellanda eſt, quod accipit qui à latrunculis, vel hoſtibus, eripuit, l.34.§. vlt.D. de donationib.

Mercedem pactus ob interceſſionem, l.6.§.vlt.D.mandati.

Solent qui nouerunt ſeruos fugitiuos alicubi celari, indicare eos dominis vbi celentur, & Mercedem huius rei accipere, l.15. D.de præſcript.verb.

Nec ſordidarum modò, aut vulgarium artium opificibus, ſiue artificibus, ſed & liberalium artium profeſſoribus & magiſtris, *Merces* ſolui, præſtaríque dicitur. *Mercedes præceptoribus tutor conſtituit*, l.12.§.cùm tutor, D. de adminiſtr.& peric.

Mercedes, vt liberalibus artibus inſtitueretur, pupillæ nomine præceptoribus dare, l.4. D.vbi pupill. educ.*Præſes prouinciæ de Mercedibus ius dicere ſolet, ſed præceptoribus tantùm ſtudiorum liberalium*, l.1.D.de extraord.cognit. *Si Mercedes pro priuignis aliquas magiſtris expendiſti*, l.15. C. de negot. geſt.*Medicis, Archiatris, Grammaticis & profeſſoribus diſciplinarum, & Doctoribus legum Mercedes & Salaria reddi iubemus*, l.6.C.de profeſſorib.& medic.lib.10.Ex qua l.itidémque ex D. Auguſtino, lib.1. Confeſſion. cap.16. apparet, liberalium ſtudiorum profeſſores, præceptoréſque ſupra *Mercedes*, id eſt, menſtruam, annuámve ſtipem quæ eis priuatim à diſcipulis præſtabatur, etiam *Salaria* de publico, puta in Vrbe, ex fiſco, in Municipiis verò, ex municipali arca, decreto ordinis, accepiſſe, vt Sueton.in Veſpaſiano, cap.18. & Vlpian. in l.4. D. de decret.ab ord.fac.docét.*Penſio Mercedis diſciplinarum*, l.12.§.1.D.quand.dies leg.Iuuen.Sat.7.

Scire volunt omnes, Mercedem ſoluere nemo:
Mercedem appellas, quid enim ſcio? culpa docentis Scilicet arguitur.

Mercedes pupillorum, l.3.§.D.vbi pupil.id eſt, *quod in diſciplinam pupilli impeditur*, vt l.2.D. vbi pupill.edic.Ceterùm *ipſam primam noui diſcipuli ſtipem, Mineruæ, & honori, & nomini, conſecraſſe* gentiles, Tertullian. in lib. de idololatr. tradit. Vnde & *Minerualis* ei nomen impoſitum. Idem ibidem, *Tam Mineruale Mineruæ, quàm Saturnalia Saturni.*

Mercedes quoque Medicis præſtari dicuntur l. vlt. D. de his qui deiecer. vel effuder. vt & apud Ciceron.Epiſt.14. lib.16.

Merces etiam cuſtodiæ nomine datur. *qui Mercedem accipit pro cuſtodia alicuius rei*, l.40.D.locati *Si Merces interuenit cuſtodiæ ſerui*, l.1.§.ſi quis ſeruum, D. de pœnis. *Qui Mercede ſeruanda in balneis veſtimenta ſuſcipiunt*, l.3.§.vlt.D.de offic.præf.vig *Si nullam Mercedem Balneator ſeruandorum veſtimentorum accipit*, l.1.§.ſi veſtimenta, D locati *Si Merces interuenit*, l.1.D.de æſtimatoria.

Mercede conſtituta, l.22.D.de præſcript.verb.§.in ſumma, Inſtit.mandati, *Data*, dic.l.22. *Interueniente*, dic.§.in ſumma. *Pacta*, l.6.§.vlt.D.mandati.*Promiſſa*, d.§.in ſumma.

Merces non tantùm pro opera, ſed & pro vſu rei quæ fruenda locatur, præſtatur.

Ac planè quæ tam ex vrbanorum, quàm ruſticorum prædiorum conductione, percipitur, penditúrque, penſio, *Merces* appellatur, id eſt, *pretium conductionis*, vt loquitur Labeo in l.28. §.vlt.D.locati.

Merces domus, l. 28.D.locati. *Inſulæ*, l. 53. D. de actionib. empt. *Inſularum*, apud Cicer. Epiſt.19.lib.15.ad Atticum. *Penſiones vrbanorum prædiorum, vel Mercedes*, Paul. lib.5. Sententiar.Tit.36. *Si vrbana prædia locauerit prædo, quod Mercedis nomine inde ceperit*, l.55. D.de condic. indeb.

Merces habitationis, l.1.D.de migrando.*Soluere Mercedem pro habitatione*, l.9.D.de donationib. *Mercedes habitationum annuæ* Cæſar, lib.3.de bello ciuili. Græci ἐνοίκια vocant.

Merces annua agri, l.7.§.quod in anno, D.ſoluto matrim.*Merces agri*.l.15. D.locati.

Annua Merces fundi, l.7.D.ſolut.matr.*Mercedes fundi*, l.22.D.de pactis dotalib.*De rebus coloni, quas is pro Mercedibus fundi pignori futuras pepigiſſet*, §. interdictum quoque, Inſtitut. de interdictis. *Locaui tibi fundum, & conuenit vti fructus ob Mercedem pignori mihi eſſent*, l.61.§.locaui, D. locati. *Si Mercede, vt extranei coloni ſolent, fundum coluiſſet*, l.20.§.liberto, D.de inſtruct. vel inſtrum.

Mercedes prædiorum, l.58.§.ante, D.ad Sc.Trebell.*De Mercedibus dotalium prædiorum*, Cicero Epiſt.22.lib.15.ad Atticum.

Mercedes conductæ rei, l.32.D.de adquir.poſſeſſ. *Mercedes à Colonis acceptæ*, l. 29. D. de hered. petit.

Mercedes Balnei, l.9.D.qui potior. *Mercedes Balnearum quas quis publicè præbebat*, l.91.§.balneas, D.de legat.3.

Merces doliorum, l.1. §.licet, D. de peric.& comm.rei.*Horreorum*, l.6.D.qui potior.in pign. *Hortorum conductorum*, l.30.§.1.D. de legat.3. *Vindemiarum*, l. 7. §.Papinianus, D.eod.tit.

Merces ſoli, l.17.D de pignerat.act.quæ pro ſolo ex vectigali, vel ſuperficiario puta prædio penditur.*Solarium vectigal* appellatur l.2.§.ſi quis nemine, D. ne quid in loco pub. Tertull. Apologetico cap.13.*Exigitis Mercedem pro ſolo templi.*

Mercennarivs appellatur qui operas ſuas mercede conſtituta locat. l.1.§.ſi filiusfa. D. de vi & vi ar.l.20. D.quemad.ſeruit.amitt.

Si Mercennarius, ab eo cui operas ſuas locauerat, offeratur quæſtioni, l.11.§.1.D.de pœnis. *quæ Mercennarij apud quos degunt ſubripiunt*, ibidem. Seneca lib.3.de Beneficiis, cap.22. *Mercenarius beneficium dat, vbi plus præſtat quàm quod operis locauit*. Vetus Gloſſar. *Mercenarij ſunt qui ſeruiunt accepta Mercede.*

Mercennarius meus, l.6.D.de donationib.l.3.D.quod vi aut cl. *Si tuum Seruum, Mercenariũ meũ habuero*, l.5.§.ſi quid ſeruus, D.eod.tit. Nam & Seruos alienos, quorum cõductis operis vtebantur, *Mercennarios* dictos, patet ex Valerio lib.5. cap.4. coniuncto cum Seneca in libr.de Conſolatio.ad Albin. Idem Senecà lib.6.de Benefic.cap.5. *Nec conductum meum, quamquam ſis dominus, intrabis: nec ſeruum tuum, Mercennariũ meum, abduces.* Cicer.pro Cæcina. *Si tuus Seruus nullus fuerit, & omnes alieni, ac Mercennarij.* Sanè Mancipia miniſteriis obſequiiſque ſuis non neceſſaria, mercedibus promerendis locaſſe veteres, vel vnus Saluianus Maſſil. lib.6. de vero Dei iud. idoneus teſtis eſt. Sed & liberos homines quorum conducticiis operis res ruſticas adminiſtrabant, *Mercennarios*, Varro lib.1.de re ruſt.cap.17.vocat.

Mercenaria opera, l.1.§.an & Philoſophi, D.de extraordinar.cognitionib.

Merere, ſeu *Mereri*, interdum ſignificat dignum eſſe, & eſt τῶν μέσων. Etenim tàm qui præmio, quàm qui pœna dignus eſt, *Merere* dicitur. Et in bonam quidem partem verbum hoc accipitur in his quæ ſubieci exemplis. *Perſona quæ Meruit hoc beneficium*, l.1.§. vlt.D.de ſucceſſor.edic. *Is qui dignitatem Meruit*, l.1.§.nec caſtrenſe, D.de collat.bonor. *Perſona quæ Meruit præcipuum fauorem*, l.42.D.de adminiſtr.& peric. *Eumdem fauorem eam Mereri quæ*, l.38.§.1. D.de liberali cauſ.

Publicæ cloacæ publicam curam Merentur, l.1.§.hoc autem, D. de cloacis. *In ea re quæ publicam tutelam Meruit*, l.2.D.ne de ſtatu defunct.

Non Merebitur auxilium, l.18.D.de his quæ vt indign.

Mereri excuſationem, l.1.C.qui numer.tut. *In integrum Meruit reſtitutionem*, l.10.§. ſi quod, D. quæ in fraud.cred. *Qui honeſtam vel cauſariam miſsionem Meruerunt*, l.26.D. de teſtam. milit. *veniam Mereri debet*, l.3.§.c[illegible]cus, D.de Sc.Silan.l.5.§.qui captus, D.de re milit.& cõtrà, *non Mereri*, l.4.§.qui filium, D.eod.tit.

Hoc præmij loco Merentibus tributum eſt, l.26.D.de teſtam.milit.

Erga bene Merentes amicos, l.5.D.de donationib. *Bene Merentibus amicis*, l.9.D.ſi quid in frau. patr.

Donatus in Andr.Terent.Act.2.Sc.1. *Mereri*, inquit, *eſt aliquid mercedis pro labore ſumere: cùm dicimus, nihil Meretur, hoc intelligitur, id eſt, nihil mercedis dignus eſt accipere.* ſic Vlp. *quod ex operis ſuis Meret ſeruus*, l.3.§.ſi quis, D.de ſtatuliberis. Idem Donat.in Adelph.Act.2.Sc.1. *Mereri, & Promereri, eſt præſtare beneficiũ.* Et ita, *vt quiſque de te Meruerit*, l.77.§.rogo, D. de leg.2. *ita fideicommiſſum relictum illi, ſi te Meruerit*, l.11.§.proinde, D.de legat.3. *Prout quiſque Meruiſſet*, l.51.D. de manumiſſ.teſtam.

Contrario vtique ſenſu, verbum hoc vſurpatur in his exemplis. *Meruit animaduerſionem*, in Lege Dei, Tit.14 *qui Meruit capite puniri*, l.1. D.de veteran.& milit.ſucceſſ. *Si crimen Meruerat capitis pœnam*, l.15.D.de bon.libert. *Capitalem pœnam Meruiſſe*, l.27.§.vlt.D.de pœnis.

Si filius Meruit in Inſulam deportari, l.3.C. de bon.proſcriptor. *Amplius quàm fures, minuſquàm ſacrilegi Merẽtur*, l.9.D.de pœnis. *Nullã pœnã Meruiſſe eos*, l.3.§.non perpetuò, D.de ſepulc.viol.

Si Meruit exheredari, l.132.D.de verbor.oblig. *Neque notam exheredationis Meruerunt*, l.1. D.de coniung.cum emancip.

Malè meritus, l.31.D.depoſiti.

Sic & *Meruiſſe Sententiam*, dicitur, qui eam excepit, quiq; condẽnatus eſt. *quo crimine damnati ſententiam eiuſmodi Meruerunt*, l.15.D.ad municipal. *Si grauiorem ſententiam Meruit*, l.1.§.vlt.D. nihil innouari. *Si ſententiam deportationis pater Meruit*, l.3.C.de inſtitutionib.& ſubſtit. *qui contrariam ſententiam Meruit*, l.8.C.de his quib.vt indign.

Meruiſſe Legatum dicitur is quem teſtator legato proſecutus eſt. *ſi pupillus legatum à creditore Meruerit*, l.21.D.ad L.Falcid. *Seruus qui ſub condicione legatum Meruit*, l.40.§.1.D.de teſtam.mil. *In teſtamento legatum Meruiſſe*, l.36.D.de excuſationib. *Modò ſi legata, filij, non affectione propria, ſed in honorem patris, Meruerunt*, l.28.D.de teſtamẽt.tut. *In quem caſum fideicommiſſum Meruerunt*, l.83.D.de legat.2. &, *ſub ea condicione ſub qua fideicommiſſum Meruit*, ibidem.

Meruiſſe etiam *iudicium patris*, vel, *ex iudicio*, dicuntur, qui aliquid ex teſtamento eius acceperunt. *ſi iudicium patris Meruit*, l.1.§.toties, D.de collation. bonor. &, *ſi legatus Meruit ſemiſſem*,

ibidem,

ibidem,id eſt,*promeruit*,vt l.28.§.1. D.de excuſationib *Liberis exheredatis qui nihil ex patris iudicio Meruerunt*,l.13.D.de doli except.*Amittere id quod teſtamento Meruit*,l.5.§.amittere,D.de his quæ vt indign. *Libertini qui à dominis aliquid teſtamento,vel donatione Meruerunt*, l.10.de piſtorib. in Cod.Theod.

Teſtatrix,voluntatem ſuam non Mereri vnum ex heredibus ſuis declarauit,l.4.C.de his quib.vt ind.

Seruum qui à domino tutor datus eſt libertatem quoque Meruiſſe videri, l.32.§.vlt. D. de teſtament. tut. Sed & qui pro præmio libertatem Prætoris decreto conſequebatur, eam *Meruiſſe* dicebatur. *Si necem domini detexit,& ex Senatuſconſulto libertatem Meruerit*, l.3.§.1. D. de ſuis & legit. *Seruus necem domini detexit,& Meruit libertatem*,l.23.D.de iure patron. Etenim ſi necem domini detexerat ſeruus, pro præmio libertatem conſequebatur, ſtatueréque Prætor ſolebat, vt liber eſſet,l.4.D.de bon.libert.*Si ſeruus necem domini detexit,eúmque Prætor Mereri libertatem decreuit*,l.90.D.de hered.inſtit.

Aliàs *Merere*, eſt ſtipendiis publicis militare. *Miles ibi domicilium habere videtur vbi Meret*,l.23. §.vlt.D.ad municipal.*Qui in caſtris Merebat*, l.23.D.de excuſationib.*in caſtris Merentes*, ibidem. *Prouinciam in qua Centurio Merebat*, l.26.§.conuenit,D.de pact. dotalib. *qui in Prouincia Meret*, id eſt, *qui in Prouincia officium adminiſtrat*,ſeu *gerit*, vt apparet ex l.38.& l.65.D.de rit.nupt.l.2. D.de his quę vt indign.

Atque vt ſ dictis locis *Merere*,abſolutè,ita alibi, *ſtipendium Merere*, Iuriſconſulti dicunt. *Miles qui ſub armata militia ſtipendia Meruit*, l.6.& l.18.D.de re iudica. *qui ſtipendium Merent*,l.8.D.de accuſationib. *Patruelis in alia Prouincia ſtipendia Merens*, l.16.D.de caſtren.pecul. *Propter honorem ſtipendiorum quæ Merent*, l.18.§.1.D.de iure fiſc.

Meretrix,proſtituta,quæ *palam quæſtum corpore facit*,vt loquitur l.43.D.de ritu nupt.*Meretricem* autem, D.Hieronim. Epiſt.128.ad Fabiolam,de veſte ſacerdotali,interpretatur, *quæ multorum libidini paret*. Diuus verò Auguſtinus in quæſtion.Deuteronom. Quæſt.37. ad cap. 23. *Meretrices eſſe*,ait, *quarum publicè venalis eſt turpitudo*. Non. Marcell. *Inter Meretricem,& Proſtibulam intereſt,quòd Meretrix honeſtioris loci eſt, & quæſtus. Nam Meretrices à Merendo dictæ ſunt: quòd copiam ſui tantummodo noctu facerent: Proſtibula, quod ante ſtabulum ſtet, quæſtus diurni, & nocturni cauſa*. Iſidor.lib.9.Origin. *Meretrix dicta,eo quod pretium libidinis mereatur. Inde & Meritoriæ Tabernæ.*

Meretrix inter *turpes perſonas* numeratur,l.3.D.ſi à parēte quis man. *Meretricem turpiter facere quòd ſit Meretrix:non turpiter accipere,cùm ſit meretrix*,l.4.§.ſed quòd,D.de cōdic. ob turpē cauſ.

Qui Meretricem libidinis cauſa rapuit, Paulus lib.2. Sent. Tit.32.*Qui fores Meretricis effregerit libidinis cauſa*, l.39. D. de furtis. *Si Meretricem,alienam ancillam,rapuit quis*, ibidem. *ſi Meretrix manumiſſa fuerit, eaſdem operas patrono præſtare non debet, quamuis adhuc corpore quæſtum faciat*, l.38. D. de oper.libert.

Si Meretricia veſte feminæ, non matrum familiarum,veſtitæ fuiſſent, l.15. §.ſi quis virgines, D. de iniur.*Meretricio quodam genere adulterari*, l.29.§.quæſtum, D.ad L.Iul.de adulter.

Mergitvr *Nauis*, l.6.D.de incend.ruin. *Merſi lapides*,l.13.D.de adquir.poſſeſſ.

Neque in hoc adminiſtrantur tutelæ,vt Mergantur pupilli, l.3.D.de contrar.tutc.

Meritoria, abſolutè dicuntur ædificia, quæ mercede annua, vel menſtrua, vel diurna, locantur: qualia ſunt, deuerſoria, ſtabula, fullonica, balnea quæ publicè præbentur. *Quod dicitur,Meritoria non facturum, ita accipe,quæ vulgò deuerſoria, vel fullonica appellant*, l.13. §.vlt.D.de vſufructu. *Si fortè ſtabula ſunt, vel alia Meritoria in villis,& in vicis*, l.188.D.de verb. ſignific.*Ad Meritoria vel ſtabula*,non pertinet Lex Cornelia quæ de domo vi introita loquitur,l.5.§.domum,D.de iniuriis.Tertull.in lib.aduerſ.Valentinia.*Meritorium factus eſt mundus.* Prudentius in Amartigenia,*Balnea, propolas,Meritoria,templa, theatra*. Vopiſc.in Tacito, *Meritoria intra vrbem ſtare vetuit*. Spartian.in Peſcenino Nigro:*pro triclinìis, popinas habent pro cubiculis,Meritoria*. Dixit & *Meritoria cœnacula* adiectiuè Sueton.in Vitell.cap.7.& *Meritoria vehicula*,idem in Caligula,cap.39.vt *Meritoria balnea*,Plin.Epiſt.17.lib.2.& *Meritoriam rhedam* idem Sueton.in Iulio,cap.57.Paulus lib.2.Sentēt.Tit.32.*Quæcumque in caupona, vel Meritorio,ſtabulo diuerſorióve perierint*.

Meritvm eſt τῶν μέσων. Nam & in bonam,& in malam partem accipitur. *Multa Merita incidere poſſunt*, l.15.§.1.D.de manum.vindic.*Quæ princeps alicui ob Merita indulſit*, l.1.D.de cōſtit.princip.*Ob Merita tua*,l.67.§.patroni,D.de bon.libert. *tam ingētia Merita ſerui qui necem domini detexit*, l.1.C.quib.ex cauſ.ſerui.

Meritum collocare, l.11.§.proinde,D.de legat.3. *ſi quis ſuo Merito adquiſierit*, l.4.§. ſuis autem, D.de manumiſſionib.

Hereditates, legata, fideicommiſſa, donationes mortis cauſa, ſiue non mortis cauſa, non ſine cauſa obueniunt, ſed ob Meritum aliquod accedunt, l.9.D.pro ſocio. Sanguinis ratio Meritum hæreditatis accipiendæ præbuerat, l.16.§.vlt.D.de caſtrenſ.pecul. Quintilian. Declamat. 329. quo Merito tuo te ſcripſit heredem? Et mox, quoties audiuimus filium dicentem, Quo meo Merito pater me exheredauit? Item, nullum Meritum vxoris tuæ aduerſus diuitem fuit: quaſi vero Meritis tantum hereditates contingat. Idem Declamat.264. Merita eorum qui contra Teſtamentum vindicant.

Nihil ex officio patris, ſed totum de Meritis filij agitur, l.22.D.de inoffic.teſtam. Non minus in hoc nepote is qui de inofficioſo cogniturus eſt, Merita nepotis, quàm patris eius delicta perpendet, l.3.§.ſi emácipatus, D.de bonor.poſſeſſ.cont.tab. ſi putauerit totum teſtamentum delendum ob vnius malum Meritum, l.3.D.de his quæ in teſtam.delen. ſi ex Meritis filiæ turpiter, & cum flagitioſa fœditate viuentis ad id odium incitatus eſt, l.19.C.de inoffic.teſtam.

Meritum delictorum, Tertullianus Apologetic.cap.21.

Merita militiæ, commoda præmiorum, quæ emeritis & impletis ſtipendiis, veteranis dantur, l.18.§.veteran. D.de iure fiſc.l.11.D.de vacatio.& excuſat.

Meritum appellationis, Paul.lib.5.Sentent.Tit.35. Merita appellationis, l. 27. D. de appellationib. Merita appellationum, in Rubr.Tit.vlt.lib.5.Sententiarum Pauli.

Merita negotiorum, l.vlt.C.ſi per vim vel alio.

Meritis de cauſis, l.vlt. D.de bonis damnatorum. qui Merito iure, inteſtato heres extitit, l.21.§ legata, D.de bonor.poſſ.cont.tab.

MERITÒ adducit, l.1.§.vlt.D.de ripa muniẽ. adiicitur, l.5.§.mercis, D.de tributor. Adiectũ eſt, l.5.D.pro ſocio. Ait Prætor, l.2.§.meritò, D.ne quid in loc.publ.l.1.D.de publician. Dicẽdum eſt, l.1.§.accuſationem.D.ad Sc.Turpill.

meritò introductum interdictum, l.14.D.de precario. Optinuit, l.4. §.1. D. de in ius vocando. Placet, l.14.§.is autem, D.de furtis. Placuit, l.75.D.de iure dotium. Quæritur, l.13.D.iudicat.ſol. Reſcriptum eſt, l.5.C.de rei vindic. Reſponſum eſt, l.8.C.ad exhibend.

Merito Iulianus reſpondit, l.19.D.de vi & vi arm. Meritò ſeparauit prætor, l.1.§.1.D.depoſiti. Meritò non iuratur, l.5.D.depoſiti.

Merito mouentur Magiſtratus, l.1.§.ſed & in eum, D.de fugitiuis. Legis Falcidiæ ratione vti Meritò potes, l.5.C.ad L.Falcid. Meritò ſibi iura eadem vindicant, l.1.D.de bon.poſſ.ex teſt.mil.

Et Meritò, l.2.D.de vulg.& pup.l.26.D.de adim.legat.l.vlt.§.ſi autem, D.de bon.eorum.

Iure ac Meritò, l.45.§.ſi plus, D.de iure fiſc.& apud Ciceron.pro domo ſua. Iure meritoque, l.14.§.hæc autem, D.quod met.cau.& l.17.§.interdum, D.de iniuriis. Meritò ac iure, Cicer.3.in Catilin.& merito atque optimo iure, idem pro Marcello.

Merito, id eſt iuſta ex cauſa, l.1.§.vlt.D.ſi pars heredit.pet. & l.6. D. quod met cau. Meritò noſtra conſtitutio introduxit, Inſtitut.de milit.teſt.

MERVM, ait Feſtus, antiqui dicebant ſolum, vnde & auis Merula nomen accepit, quod ſolinaga eſt, & ſolitaria paſcitur: at nunc Merum purũ appellamus. Quibus conſentanea etiã Non. Marcel. & Iſid. lib.2.Orig.c.41.tradũt. Ac illa quidẽ Merulæ notatio Varrone auctore & principe gloriatur. Sic enim ille lib.4.de ling.lat. merula quod mera, id eſt, ſola, volitat. Quod mordens Quintil.lib.1.cap.1. Sed huic (de Varrone loquitur) tanti fuit vertere, vt merula, quia ſola volat, quaſi Mera volans nominaretur. Stipulationes quæ à mero Iudicis officio proficiſcuntur, veluti de dolo cautio: item, quæ à Mero Prætoris officio, veluti damni infecti, l.5. D.de verbor.oblig. & Inſtit. de diuiſione ſtipulat. id eſt, vt ibidem Theophilus, αἱ τινὲς ἐκ μόνου τοῦ ὀφφικίου τοῦ δικαστοῦ ὁρμῶνται. Item, αἱ τινὲς ἐκ μόνης τῆς τοῦ Πραίτωρος δικαιοδοσίας κατάγονται.

Meram negotiorum geſtorum Actionem imitari, &, ſolutius Æquitatem ſequi, opponuntur, l.4.§.idem Labeo, D.de religioſ.

Mera conditio, l.82.D.de condic.& dem.quę vel in ſola datione, vel in ſolo facto conſiſtit.

Erit Mera donatio, l.28.D.de pactis dotalib. Non Meram donationem eſſe, l.27.D.de donationib.

Mera pœna, in l.1.in fin. D.ſi quis ius dic.l.1.D.de eo per quem fact.er.quæ rei perſecutionem non continet.

Quantum ad Meram rationem, l.22.§.in his, D.mãdati. Secundum Meram ſuptilitatem, l.3. §.1.D. de adim.legat.

In Meram heredis volũtatem collatum, l.75.D.de legat.1.id eſt, liberam & ſolutam. Mera voluntate, l.18.D.de adimẽd.id eſt, nuda voluntate, non propter neceſſitatem rei familiaris, vt ibidem Modeſtinus loquitur. Meram etiam ſpem, nudam, ſolam, & ſincere, dixit Terent.in Phormio.Act.1.Sc.3.& Meras vires, Ouid.lib.1.de Arte Amandi.

Merum

Merum ius gentium, apud Tryphoninum, purum, ſolum, & ſimplex, ſeparatúmq; à ciuilibus præceptis accipimus, l.31. D. depoſiti. *Æquitas quæ Merum ius, compenſationis inducit*, l.36. D. de adminiſtr. & peric.

Mero iure, id eſt, ſtricto, ſubtiliq;, l.4 §. ſi viam, D. de vſurpat. *Mero iure munitus*, l.16. D. de minorib. id eſt, *ipſo iure*, & *communi auxilio*, non *extraordinario*, vt ibidem Vlpian. loquitur. *Etiam qui pactione data, à dominis manumittuntur, Mero iure omne eis obſequium debent*, l.3. C. de obſeq. patr.

Merum principium codicillorum, l.12. § codicilli, D. de captiu. & poſtl.

Merum Mixto, opponitur l.28. D. de condic. & demon. Martialis:

Cùm peterem Mixtum, vendidit ille Merum.

Merum factum, quod dationem mixtam non habet, l.98. §. mihi Romæ, D. de ſolutionib.

Merum Imperium, vt ait Vlpianus in l.3. D. de iuriſdictione *eſt, habere gladij poteſtatem ad animaduertendum facinoroſos homines: quod etiam Poteſtas appellatur. Merum imperiũ, quod lege datur*, l.1. §. vlt. D. de offic. eius cui manda. Cuiuſmodi imperiũ, *Animaduerſionem* appellàt Papinianus eodem loco, & *vitiorem animaduerſionem*, Venuleius in l.11. D. de offic proconſ. veluti, *animaduertendi, coërcendi*, vel *atrociter verberãdi ius*. Vlpianus etiam, *gladij poteſtatem, vel cuius alterius coërcitionis*, in l.6. D. de offic proconſ. cui aduerſatur *Imperium Mixtum*, l.3. D. de iuriſdict. id eſt, *Imperium quod non eſt Merum*, l. vlt. D. de offic. eius cui manda. nimirum *cui etiam iuriſdictio ineſt*, vt ait d.l.3. D. de iuriſdictio. *quod iuriſdictioni cohæret*, vt ait d.l.1. §. vlt. D. de offic. eius cui mand. *quod in modica coërcitione conſiſtit, ſine qua Iuriſdictio nulla eſt*, l. vlt. D. eod. tit.

MERX *aliqua, veluti, Vinum, Oleum, Frumentum*, l. vlt. D. de condict. trit.

Merx olearia, l.13. D. de inſtitoria. *Merces, veluti legumen, canaba*, l.1. §. ſed & ſi, D. de exercitor. Porrò *Mercis* appellatio ad res mobiles tantùm pertinet, l.66. D. de verbor. ſignif. *Mercis* tamẽ appellatione *homines non contineri, & ob eam rem, Mangones, non Mercatores, ſed Venaliciarios appellari*, ait l.207. D. eod. tit. Proinde Vlpianus ad hæc Edicti de Tributoria actione verba, *Mercis nomine* (quæ referuntur in l.5. §. mercis, D. de tributoria.) *licet*, ait, *Mercis appellatio anguſtior ſit, vt neque ad ſeruos fullones, vel ſarcinatores, vel textores, vel venaliciarios pertineat, tamen ad omnes negotiationes porrigendũ eſt Edictũ*, l.1. §.1. D. eod. tit. Sed & ſeruos, *quos quis ideò comparauit vt illico diſtraheret, Mercis magis loco, quàm Suorum, habuiſſe teſtator credendus eſt*, l.73. §. vlt. D. de legat. 2. *Æſtimatio rerum quæ Mercis numero habentur in pecunia numerata fieri non poteſt*, l.42. D. de fideiuſſorib.

Olim, non aliud Merx, aliud Pretium, vocabatur: at nunc, non Merx, vtrumque, ſed alterum, Pretium vocatur. Nunc, vt aliud eſt, vendere, aliud, Emere, ſic, aliud eſt Pretium, aliud Merx, l.1. in princ. & §. vlt. D. de contrah. empt.

Mercis cauſa paratæ lanæ, item, *quæ Mercis cauſa comparata ſunt*, l.32. §. vxori, D. de vſu & vſufruct. leg.

Merx dominica, l.11. §. ſi inſtitoria, D. de inſtitor. *Peculiaris*, l.1. in princ. §.1. D. de tributor. l. 27. D. de pecul.

Merx illicita, l.1. D. de his quę vt indig. *Merces illicitæ*, l.11. §. illicitarum, D. de publicanis, l.2. C. de nautico fœno.

Merces Mercatorum, l.4. §. ſed ſi nauis, D. de L. Rod.

Merx qua negotiatur, l.2. D. de tributor. *Peculiari Merce negotiari*, l.1. D. de tributoria, l.27. D. de peculio, *In Merce peculiari negotiari*, l.3. §. ſi ſeruus, D. de tributoria.

Mercis creditores, l.5. §. in tributum, D. de tributor. *Mercem ſtipulatus*, l.22. D. de obligationib. & actionib.

Merces comparare, l.3. §. vlt. D. de eo quod certo loc. *Reparare*, l.122. §.1. D. de verb. oblig. *Ad Merces comparandas pecunia miſſa, vel vt per eam Merces in Italiam adueherentur*, l.35. §. vlt. D. de hered. inſtit.

Mercibus à Beruto comparatis, & Brenteſium perferendis: & quæ Brenteſio empturus eſſet, & per nauem Beruto inuecturus. Et mox, *alis Mercibus emptis, & in nauem miſsis*, &, *Mercibus in nauem impoſitis*, l.122. §.1. D. verb. obligat. *Ad Merces emendas profectus*, l.52. §. ſi quis, D. pro ſocio. *Inſtitori ad emendas Merces præpoſito*, l.5. §. non tamen, D. de inſtitoria. *ſi præpoſui ad Mercium diſtractionem*, l.5. §. non tamen, D. de inſtitor. *Si Merces vendidit certò loci, vel diſpoſuit, vel comparauit*, l.19. §. proinde, D. de iudiciis. *Si Merces quæ in taberna erant per tempora diſtraxerit, & alias comparauerit, eáſque in tabernam intulerit*, l.34. D. de pignorib. *Cùm Mercium ſpecies mutatæ ſint*, ibidem. *Merces quæ in tabernis eſſent*, l.15. D. de inſtruct. vel inſtr.

Interdum inſtitores ad homines honeſtos adſerunt Merces, & ibi vendunt, l.4. D. de inſtitor. *cum inſtitore exercente Mercem*, l.17. §. eius contractus, D. eod. tit.

Communi Merci præpoſitus, l.14.D.de inſtitoria. *Mercibus præpoſitus*, l.16. D. eod.tit. *Mercium cauſa Mutuam pecuniam accepit*, l.19.§.tabernæ, D.eod.tit. *Mercis gratia*, vel, *ad Merces accepiſſe pecuniam*, l.13.D.eod.tit. *Venditor emptori Merces adpendere*, l.18.§.de eo, D.de dolo. *Merces vehendas locare*, l.1.D.de præſcript.verbis. *Niſi Merces tuas eo loci expoſuiſſet, in quem deuehendas eas Merces locaſſet*, l.vlt.§.1.D.de L.Rodia.

Mercibus nauem præſtare, l.1.§.igitur, D.de excercitor. *Si nauem cõduxiſti, vt ea Merces tuæ portarentur*, l.vlt.§.1.D.de L.Rodia. *Impoſitæ Merces in nauem*, l.4.§. vlt. D.loca. *Merces in ſcapham traiectæ*, l.4.D.de L.Rodia. *quæ Mercibus accederent, veluti, veſtimenta quibus in nauibus vterentur*, l.1.§.ait prætor, D.naut.caup. *qui Merces ſuas naufragio liberauerunt*, l.5. D.de L.Rodia. *qui Merces ſaluas habent*, &, *qui perdiderunt*, l.4. D.eod.tit. *quò Merces importantur*, & *inde exportantur*, l.59.D.de verbor.ſignific.

Mesonavta, l.1.§.nautam, D.nautæ caupon.vt quidam ex quorumdam ſententia, eſt qui partim nautæ miniſterio fungitur, partim vectoris locum obtinens aliquid pro vectura præſtat.

Messallæ conſulis qui collegam habuit in Conſulatu Cottam fit mẽtio, in l.4.§.1. D.de offic.Proconſ.

Messem *facere*, l.1.§.hoc autem, D.de oper.nou.& l.13. D.quib.mod.vſufr.id eſt, maturas ſegetes deſecare. *ſi nondum Meſſis facta ſit*, l.1.§.idem ait, D.de vent. in poſſeſſ.mitt. *Meſſem inſpiciente colono ſuſtuliſti*, l.60.§.meſſem, D.locati. *ſi non reſponderint Meſſes*, l.8.§.vlt.D.ſoluto matrim. *Si Meſſes eius anni, quo diuortium factum eſt, colonum ſequantur*, l.7. §.item ſi, D.ſoluto matrim.

Meſſium incenſores, l.16.§.vlt.D.de pœnis.Paul.lib.5.Sentent.Tit.21. & in Lege Dei Tit.11.

Meſſis tempore, l.15.§.teſtator, D.de aliment. vel cibar. *Meſſium, vindemiarúmque tempore*, l.1. D.de feriis, *Cùm Meſſes, vindemiæque ſunt*, ibidem. *Stipula quæ in Meſſe iacet*, l.13.D.quib.mod. vſufr.

Messii Iuriſconſulti mentionem facit Triphoninus in l.vlt.D.de iure fiſci.

Messoriæ *falces*, l.8.§.cogendi, D.de inſtruct.vel inſtrum.

Meta *molendaria*, l.18.§.idem conſultus, D.de inſtruct. vel inſtrum. vbi Metam eſſe inferiorem partem molæ Paulus ait.

Metallvm Græca vox eſt: cuius originem edit Plin.lib.33. cap.6. vbi de argenti fodinis Hiſpaniæ agens: *Vbicumque vna, inuenitur alia. Hoc quidem & in omni ferè materia, vnde Metalla Græci dixiſſe videntur.* Cui in vocis huius etymo, ſed non in etymi ratione, conſentit Euſtathius in 1. Iliados. Τὰ ἀπὸ γῆς ἀνορυττόμενα, Μέταλλα λέγονται, κληθέντα φασὶν οὕτω, διὰ τὸ μετὰ τὰ ἄλλα πάντα, inquiens, ἐπινοηθῆναι. καὶ γὰρ ἔοικε τῶν περὶ γῆν πάντων τῶν ἄλλων ἐπιτηδευθέντων, τότε δὲ μετὰ τὰ ἄλλα ἐκεῖνα ἐπιχειρῆσαι τοῖς ἀνθρώποις καὶ ταῖς γεωργίαις. καὶ ἀφεῖναι μὲν τὰ νῶτα τῆς γῆς· ἐπιχειρῆσαι δὲ ταῖς λαγόσιν αὐτῆς, ὡς ἂν ἔχοιεν τι κερδαίνειν καὶ αὐτῶν. Idem in lib.1.Odyſſ. Μέταλλα δὲ ἀπὸ τοῦ μετὰ τὰ ἄλλα τὰ κατὰ τὸν βίον. τῶν γὰρ ἀναγκαιοτάτων εὑρεθέντων εἶτα ἐπολυπραγμονήθη τὰ Μεταλλικά. Ab vtroque vero diſſentit Etymologici auctor his verbis. Μέταλλον δὲ σημαίνει τὸν τόπον ἐν ᾧ ὁ χρυσὸς πλάττεται· ἢ τὴν χρυσῖτιν γῆν. καὶ γίνεται παρὰ τὸ μῶ, τὸ ζητῶ· ἀπὸ τοῦ ζητεῖν ἐν αὐτῷ τι, καὶ τὸ ζητεῖν Μεταλλᾶν ἔλεγον. Moſchopulus, περὶ σχεδῶν, Μέταλλα, τὰ ἀπὸ τῆς γῆς γινόμενα, οἷον, χρυσὸς, ἄργυρος, θεῖον, καὶ ὅσα τοιαῦτα. ἀπὸ τούτου Μεταλλᾶν ποιητικῶς, τὸ ζητεῖν.

Metallorum venas inquirere, l.13.§.inde eſt, D.de vſufructu.

Metalla vtique accipere debemus non ipſam æris, auri, argenti, materiam: ſed *æris, auri, argenti, ferri, ſulpuris*, & ceterorum id genus *fodinas*, vt loquitur Vlpia.in dic.§.inde, D.de vſufruct. Nam & calcarias, & ſulpuarias, in Metalis numerat Vetus Gloſſar. in quo ſcriptum inuenio, *in Metallum*, ἐπὶ τὸ καταδικάζεσθαι τι α, ἄσβεστον ποιεῖν καὶ θεῖον ὀρύττειν. *Si lapidicinas vel quæ alia Metalla pupillus habuit ſtypteriæ, vel cuius alterius Materiæ*, l.3. §. vlt. D.de reb.cor.

Metalla Æraria, Argentaria, Plumbaria. Æraria apud Plin. lib. 33. cap.5. *Argenti Metalla*, idem Plin.lib.33.cap.6.

Si quis aliquid ex Metallo principis furatus ſit, l.38.D.de pœnis. *Si quis ex Metallis Cæſarianis Aurum, Argentúmve furatus fuerit*, l.6.§.vlt.D.ad L.Iul.peculat. *qui Aurum ex Metallo habuerit illicitè, & conflauerit*, ibidem. Pacatus in Panegyrico Theodoſij, de Maximo tyranno. *Nec enim qui Regibus mos eſt, exercendis inuigilabat Metallis, vt latentia naturæ bona in vſum arceſſeret, & pararet innoxias, nullo pauperiore, diuitias. Parum ille precioſum putabat Aurum, quod de montium venis aut fluminum glareis quæſitor Beſſus, ſcrutator Callaïcus eruiſſet.*

Metalla

Metalla numero multa ſunt: & quædam quidem Prouinciæ habent, quædam non habent. Sed quæ non habent, in eas Prouinciæ mittũt, quæ Metalla habent, l.8.§.eſt pœna, D.de pœnis. Habebat vtiq; popul.Ro. Metalla, in Macedonia, Epheſi, in Hiſpania, vt Liuius, & Vitruu.lib.7.cap.9. teſtantur. Manichæos etiam *Forenſibus* vel *Proconenſibus Metallis* dari iubent Impp. in Lege Dei, Tit.15. Iuſtinianus quoque Nouel.Conſtit.22. τὸ ἐν Προκοννήσῳ, καὶ τὸ ἐν τῇ χαλυβδικῇ γύψῳ, *Metallum* numerat. *Proconnenſi* etiam *Docimeum* & *Troadenſe*, adiungitur in l.9. & l.11. de indulgent.debit.in Cod.Theodoſ.

Ceterùm vti, quoque modo, Aurum, Argentúmve, ex Metallis effodiatur. Caſſiodor. Epiſt.3. lib.9. Variar. ita docet. *Officinis ſollemniter inſtitutis, montium viſcera perquiruntur, intretur beneficio artis in penetrale telluris, & velut in theſauris ſuis, natura locuples inquiratur. Cameris enim ingenioſa præſumptione reuolutis, talpinum animal imitantes, itinera fodiunt, quæ nullis ante patuerunt.* Et mox. *Intrant homines caligines profundas, viuunt ſine ſupernis, exulant à ſole, & dum ſub terris compendia quærunt, nonnumquam lucris gaudia derelinquunt. Aliquando illis ruina via ſua & reditus procurare nequeunt, qui pedibus ſuis ſemitas operoſis manibus effecerũt.* Mox, ait, *vt ſupernæ luci fuerint reſtituti, minuta quoque grauiora diſcernentibus aquis, à genetrice terra ſeparant, ac fictilibus recondita, vaſta fornace decoquunt, donec ſoluantur vtiliter in liquore.* Harum autem fodinarum auctorem atque inuentorem Tarquinium Superbum, Suidas in verbo, Συπέρβος, prædicat, quamquã, longè prius, Semiramis Metalla inueniſſe, eáq; per captiuos exercuiſſe, feratur, vt à Diodor. Siculo traditũ extat. idẽ Suidas in Semiramidis nomine, πρῶτον μὲν ἐξεῦρε τὰ Μέταλλα. τοῖς δὲ αἰχμαλώτοις τὴν τούτων ἐργασίαν ἐπέτρεψε. Verùm idem ipſe, in voce, Μεταλλεύς, Fauno hoc inuentum tribuit: de eo enim loquens, Μέταλλον, ait, ἐφεῦρε χρυσοῦ, ἢ ἀργύρου, καὶ σιδήρου, καὶ τὴν τούτων ἐργασίαν παρέδωκε τοῖς δυτικοῖς: Eleganter autem Ouidius lib. 1. Metamorphoſ. miſera habendi cupidine, viſceribus terræ manum inferri, queritur, his verbis.

Sæuitum in viſcera terræ
Quáſque recondiderat, Stygiiſque abſconderat vmbris.
Effodiuntur opes, irritamenta malorum.

Plinius in Prooemio lib.33. *Perſequimur omnes telluris fibras, viuimúſq; ſubter excauatam mirantes dehiſcere aliquando, aut intremiſcere illam: ceu verò non hoc etiam indignatione ſacræ parentis exprimi poſſit. Imus in viſcera eius, & in ſede Manium opes quærimus.*

Enimuero in hæc Metalla ſontes & noxij vinculis additis ad inquirendas eruendáſq; venas damnabãtur. Quò reſpiciẽs Tertull. in lib. de cultu fœminar. *Terra*, ait, *ſcilicet planè generoſior, quoniam in maledictorum Metallorum feralibus officinis, pœnali opere deplorata, nomen terræ in igni relinquit, atque exinde, de tormentis in ornamenta, de ſuppliciis in delitias, de ignominiis in honores, Metalli refuga damnatur.* D. Ioan. Chryſoſt. in Epiſt. 1. ad Timoth. Homil.1. Ἐκεῖνος ὁ χρυσὸς οὐκ ἀπὸ Μετάλλων ἐστὶν, ὁ καταδικῶν χεῖρες ὤρυξαν.

Itaque *in Metallum damnari*, eſt ad effodienda eruendáque Metalla damnari.

In Metallum condemnari, l.4.C.de pœnis. *Seruos flagellis cæſos in Metallum damnabis*, l.4.§.1.D. de incend.ruin. Sueton. in Caligula, cap.87. *Multos honeſti ordinis, deformatos prius ſtigmatum notis, ad Metalla condemnauit. Præfecto vrbi ſpecialiter competere ius in Metallum damnandi*, l.8.§.eſt pœna, D.de pœnis.

In Metallum damnari, l.vlt. D.de L.Fabia. l.8.§.eſt pœna, D.de pœnis, l.vlt. D.de ſepulchr. viol. *Damnatus*, l.3. D.de his quæ pro non ſcript. l.46. D.de manumiſſ.teſtam. l.17.§.vlt. D.de quæſtionib. l.1. D.de ſentẽt.paſſ. l.21. D.de iur.patron. l.11. D.de alimen.vel cibar. l.17.C.de pœnis. *Damnata Mulier*, l.vlt. D.de ſentent.paſſ.

In Metallum dandi poteſtas permiſſa eſt his qui vniuerſas prouincias regunt, l.6.§.qui vniuerſas, D. de offic.præſid.

In Metallum dari, l.5.§.eſt pœna, l.23. & l.28.§.& vt generaliter, D.de pœnis, l.5.D.de extraord.cognit. l.3.§.1.D.de re milit. l.2.D.de decurionib. l.1.D.de iure patron. l.48.D.de bon. libertor.

Metallo plecti, l.10.D.de extraord.criminib. *Puniri*, l.6.§.vlt.D.ad L.Iul.peculat.

Metalli coërcitio, l.28.D.de pœnis. *Pœna*, l.5.D.de extraordin.cognit. l.1.D.de abigeis. l.1.D. de furib.balnear. l.6.D.ad L.Iul.peculat. l.1.§.cùm patronus, D.de offic. præf. vrb. l.38.D. de pœnis, l.5.C.eod.tit. *Supplicium*, l.11.C.de pœnis.

Metallorum pœna, l.46.D.de manumiſſ. teſt. Soli autem humiliores, non item honeſtiores in Metallum damnabuntur. Nam ex quibus cauſas humiliores in Metallum damnãtur, honeſtiore loco nati, vel in Inſulam relegantur, deportantúrve, aut in exilium mittuntur, vt apparet ex eadem l.38.§.qui nondum, & §. qui abortionis, & §.qui viui, & §. ſi quis inſtru-

mentum, D. de pœnis, l.6. D. ad L. Iul. peculat. l. vlt. D. de ſepuchr. viol. Et ideò in dic. l.38. §. inſtrumenta, verba hæc, *prout perſonæ condicio eſt, aut in Metallum damnatur, aut in Inſulam deportatur,* ſic accipe, vt ſi honeſtiore loco natus ſit, deportetur, ſi humiliore, in Metallũ damnetur. Iſidor. lib. 5. Origin. cap. vlt. *Metallum eſt, vbi exules deputantur ad eruendam venam, marmoráque ſecanda in cruſtas.*

Metallum autem *inter mediocrium delictorum pœnas* ponitur à Paulo lib. 5. Sent. Tit. 17. Huiuſmodi certè pœna, *libertatem adimebat,* vt ait Vlpian. l.8. §. eſt pœna, D. de pœnis. Calliſtratus quoque *In Metallum,* ait, *damnatis libertas adimitur, cùm etiam verberibus ſeruilibus coërcentur,* l.12. D. de iure fiſ. Vnde & inter exẽpla *maximæ capitis deminutionis, Metalli pœna* numeratur, l.5. D. de extraord. cognit. *Proximam* vtique *morti,* pœnam, *Metalli coërcitionem* ſtatuit l. 28. D. de pœnis. Atque adeò in *Metallum* damnati, qui euaſerant, ſummo ſupplicio adficiebantur, dic. l.28. §. in exulibus, D. de pœnis.

Planè in *Metallum dati, ſerui pœnæ* efficiebantur, l.17. & l.36. D. de pœnis, l.3. D. de his quę pro non ſcrip. Seruus autem in *Metallum damnatus,* libertatem ſperare non poterat, l.24. §. ſi ſeruus, D. de fideicom. libert.

In *opus Metalli damnari,* l.1. D. de requir. vel abſentib. l.8. §. eſt pœna, & l. 9. §. iſtæ, D. de pœnis. *Dari,* l.5. D. de manumiſſionib. l.3. §.1. D. de re milit. l.9. C. de pœnis, *dummodo non debeat opus Metalli hæc pœna in plebeis egredi,* l. 3. §. pœna, D. ſtellionat. Vetus Gloſſarium, *Metalli opus,* Μετάλλου χειρουργία, τοῦ καὶ σιδήρου βασάνος. *Inter eos autem qui in Metallum, & eos qui in Opus Metalli damnantur, differentia in vinculis tantùm eſt: quòd qui in Metallum damnantur, grauioribus vinculis premuntur: qui in Opus Metalli, leuioribus: quódque refugæ ex Opere Metalli, in Metallum dantur: ex Metallo, grauius coërcentur,* l.8. §. inter eos, D. de pœnis.

Nihil refert, nec diuerſa pœna eſt Operis & Metalli, niſi quod refugæ Operis, non morte, ſed pœna, ſubiiciuntur, l.5. D. de extraord. cognit.

In Opus Metalli ad tempus nemo damnari debet: ſed qui ad tempus damnatus eſt, etiam ſi faciet Metallicum opus, non in Metallum damnatus eſſe intelligi debet. Huius enim libertas manet: Proinde & mulieres hoc modo damnatæ liberos pariunt, l.28. §. Diuus, D. de pœnis.

Metallarii, id eſt, Metallorum foſſores, Rubrica de Metallar. lib. 11. C. à Græcis Μεταλλεῖς appellantur. Nam, vt auctor Etymologici cũ Moſchopulo περὶ χεδῶν ſcribit, Μεταλλεῖς, οἱ τὰ Μέταλλα ἐργαζόμενοι.

Metallici dicuntur qui in Metallum damnati datiq; ſunt, l.8. §. in miniſterium, l.10. §. 1. & l.36. D. de pœnis, l.9. C. eod. tit.

Metallicum Opus, l.28. §. Diuus, D. de pœnis.

Metari eſt futurum hoſpitium, nota poſtibus ianuiſque adſcripta, deſignare. Latinus Pacatus in Panegyrico. *Diuinus ille animus vèturus in corpus dignum prius Metatur hoſpitium.* Nonius, *Metari, parare: Vnde & Metatores. Virgil. Georgic. lib. 2. Si pinguis agros metabere campi. Cælius, Annalium lib. 3. Caſtrametati, ſigna ſtatuunt. Vnde hodiéque Metatores dicuntur.* At Seruius ad illum Virgilij locum, *metabere* interpretatur, *eliges.* Paulus apud Feſtum, *Metari caſtra dicuntur, quòd Metis diriguntur.*

Metatores in l.3. & l.5. C. de aduoc. diuerſ. iudic. l.9. C. de proxim. ſacr. ſcrin. lib. 12. cum Vegetio lib. 2. cap. 7. interpretor eos, *qui præcedentes locum eligunt caſtris: item, qui diuerſoriorum & hoſpitiorum deſignant loca:* quos & *Menſores* appellari ſ. docuimus ex l.1. C. de metatis lib. 12. ex qua munus eorum diſcimus. Iſidor. lib. 10. Origin. *Metatores, ait, appellantur, qui caſtra deſignant: à metiendo ſcilicet, vt Lucanus, Heſperios audax veniam Metator in agros.* Cyprian. Epiſt. 1. lib. 4. *Primum hoſpitium vobis in carcere præparauit, & Metator quodámodo veſter, nunc quoque vos antecedit.* Ambroſius lib 4. ἑξαημερ. cap. 10. *qui Metatores itinera diſponunt.* Optat. Afer. lib. 3. de ſchiſmate Donatiſt. *Nam cùm ante venturos milites, Metatores, vt fieri ſolet, mitterentur.* Vnde & Petrus Chryſologus Serm. 125. *B. Ioannem Baptiſtam, Chriſti præcurſorem ac Metatorem* fuiſſe, ait, eodemq; verbo etiã vtitur Serm. 140. Freculphus quoque lib. 2. Chronic. Iulium Cæſarem *Metatorem* potius fuiſſe *Imperij,* quo poſtea Auguſtus potitus eſt, quàm *Imperatorem* ſcribit. Sidon. Apollin. Epiſt. 11. lib. 8. *Huic, quodam tempore Burdegalam inuiſens, Metatoriam paginam quaſi cum muſa præuia miſi.*

Metaxam, in l. vlt. §. ſpecies, D. de publicanis, & l.10. C. de murilegul. lib. 10. accipe, ericũ quod *cradum* vulgò dicitur, nondũ lotũ, neq; tinctũ, ſed ἀτριβές, vt loquitur l.70. D. de leg. 3. Ex Metaxa enim Serica veſtimenta confici, Suidas tradit his verbis: Σῆρες, ἔθνος ἔνθα ἡ Μέταξα γίνεται, ἐξ οὗ καὶ σηρικὰ, τὰ ἐκ Μετάξης ὑφασμένα, λέγονται. καὶ σὴρ, σηρὸς, ὁ σκώληξ. Et mox, σηρικὴ. ὅτι ἡ Μέταξα ἐστὶν ἐξ ἧς ἀμφιέσαι τὴν ἐσθῆτα ἐργάζονται, ἣν πάλαι μὲν Ἕλληνες μηδικὴν ἐκάλουν,

ἐκάλουν, τὰ δὲ νῦν σηρικὰ ὀνομάζουσιν. ἐπὶ δὲ Ἰουστινιανοῦ, πρὸς αἰθίοπας πρεσβεύουσι Ῥωμαῖοι, οἱ αἰθίοπες ὠνούμενοι τὴν Μέταξαν ἐξ ἰνδῶν, ἀποδόμενοι δὲ αὐτὴν ἐς Ῥωμαίους, αὐτοὶ μὲν γένωνται κύριοι μεγάλων χρημάτων. quæ ille, vt alia multa, ſuppreſſo auctoris nomine, hauſit ex Procopij lib.1. de bello Perſico. *Metaxam* etiam è vermibus prodire, Moſchopulus lib. περὶ σχεδῶν, ita ſcribit. Σὴρ ὁ σκώληξ, ὁ τὴν Μέταξαν ἐργαζόμενος. ἀφ' οὗ σηρικὰ ἱμάτια, τὰ Μεταξωτά. Vnde *Metaxam & nema ſericum*, ſeparat Martian. in dic §. ſpecies, quæ permiſcere videtur Zonaras in Iuſtiniano, cùm ait, Τὰ τῶν σηρῶν νήματα ἡ Μέταξα δηλαδὴ, παρὰ Ῥωμαίοις γίγνεσθαι ἤρξατο: ἤγετο μὲν γὰρ ἐκ περσῶν ὠνούμενον δι' ἐμπόρων παρὰ Ῥωμαίοις τὸ τῆς Μετάξης χρῆμα, οὐκ ᾔδεσαν μὲν δὴ οὗ ὅπερ γίγνοιτο, οὐθ' ὅτι νῆμα σκωληκόν ἐστι. Idem in Nicena 2. Synod. ἐκ Μετάξης ἐσθῆτας πεποικιλμένας: αὗται γὰρ αἱ σηρικαί. Iſidor. lib.19. Origin. cap.29. *Metaxam*, à *circuitu filorum*, aut *quod transferatur*, ἀπὸ τοῦ Μετάγεσθαι, deducit. Ceterùm quod quibuſdam videri ſcio vocem hanc in Latinum ſub Imperatoribus irrepſiſſe, Lucilij auctoritate refellitur, ex quo Feſtus in voce Rodus, hæc verba citat, *Inique Metaxam.* Etiam illud addam, quod ab aliis animaduerſum eſt, apud Aëtium & Actuarium, deprauatam hãc vocem, in *Cataxam* tranſiſſe.

Hinc *Metaxarij*, l. vlt. C. de pignorib.

Metiri, Menſuram agere, & admetiri ſignificat.

Metiri opus, l.30. §. qui ædem, D. locati. *Vt Emptor in diebus* 30. *proximis fundum Metiretur, & de modo renunciaret*, l.40. D. de cõtrah. empt. *ſiue Aream, vel Tignum, vel Lapidem Metiendo, mentitus Menſor fuerit*, l.6. D. ſi menſor falſ. mod.

Si diem ad Metiendum vinum præſtituerit, l.1. §. licet, D. de peric. & commo. rei. *Alia cauſa eſt deguſtandi, alia Metiendi*, l.34. §. alia, D. de contrah. empt.

Metiri frumenta modio, l.1. C. de condit. in public. hor. lib.10. *Terra iter Metiri*, l.2. §. ſi quis tamen, D. ſi quis caution.

Filij ſui contumeliam ad ſuam vtilitatem Metiri, l.17. §. interdum, D. de iniuriis. *Non ex eo Metitur, quod*, l.1. §. ſi ego, D. ſi pars hered. *Præſides nonnumquam ad tempus, vel annis, Metiuntur*, l.9. D. de pœnis.

Metreta, vt ait Iſidor. lib.16. Orig. cap.25. *eſt menſura liquidorũ. Hæc à menſura accepit nomen. Μέτρον enim Menſuram dicunt Græci: licet & Vrna, & Amphora, & reliqua huiuſmodi nomina Menſurarum ſint, tamen iſta, hoc nomen, à denarij numeri perfectione* accipit. Nicandri εἰς ἀλεξιφάρμακα interpres, Μετρητής, ait, ἔχει ξεστὰς ἑβδομήκοντα δύο. *Si Oleum ita venierit, vt in ſingulas Metretas certum pretium diceretur*, l.35. §. in his, D. de contrah. empt. *Olei Metretis tribus milibus impoſitis*, l.61. §. vlt. D. locati. Oleum quoque in *Metretas* indi, & recondi, ſolitum, oſtendunt Cato de re Ruſtica. cap.100. & Columella lib.12. cap.1.

Si ex Doleario pars vini venierit, veluti Metretæ centum, l.35. §. ſed & ſi ex doleario, D. de cõtrah. empt. Columella lib.12. cap.22. *Picis liquidæ nemeturicæ Metretam adde in librum.*

Metrocomiæ ſunt matres vicorum, ſeu capita l.1. C. non licere habitatorib. metrocom. lib.10. l. vlt. C. de exactionib. tributor. lib.10. l. vlt. de patrocin. vicor. in Cod. Theod.

Metropolis, l.4. §. quædam, D. de offic. proconſ. l.6. D. de excuſationib. l. vn. C. vt omnes iud. l.11. de medic. & profeſſ. in C. Theod. quaſi *mater prouinciæ*, vt loquũtur Impp. l. vn. C. de metropoli Beryto, verbi notationem aperientes, quam, tametſi à vulgi cognitione non remotam, Iſidorum ignoraſſe mirum eſt. Is enim lib. 7. Origin. cap. 12. *Metropolitanos, à menſura ciuitatum dictos* imperitè tradit: quæ verba ex eo deſcripſit Gratian. in Can. cleros, 21. diſtinctio. Metropolis autem *Caput prouinciæ* appellatur l.4. §. ingreſſus, & l.7. D. de offic. proconſul.

Propriè verò Metropoles, Suida interprete, erant ὅσαι πόλεις ἀποικίας ἔστειλαν, vt & Ariſtides in funebri laudatione Alexãdri indicat. Thucydid. lib.4. ἀποικία οὖν μὲν πάσχουσα, τιμᾷ τὴν Μητρόπολιν.

Ac planè coloniæ eas ciuitates è quibus deductæ erant, Matrum loco colebant, obſeruabántque, vt Dionyſ. Alicarnaſſ. lib.4. tradit. Ceterũ Prouinciæ Ponti, *Metropolis* erat Neocæſarea, vt Iuſtinian. in Nouel. de moderato. Helenoponti ſcribit, & Syriæ, Antiochia, vt Xiphilin. & Spartian. in Hadriano. Sic in d. l. vn. C. de Metrop. lib.10. Beryto (quę ciuitas Phœniciæ fuit, in qua ius ciuile Iuſtiniani temporibus docebatur, vt ex l.1. C. qui æt. vel profeſſ. ſe exc. lib.10. & Epiſt. Pandectis præpoſita, & ex Niceph. lib.4. hiſt. Eccleſ. cap.52. liquet) *Metropoleos* nomen ac dignitas, ſaluo Tyri iure, tribuitur.

Metvi *damnum ex prædio*, l.11. §. officium, D. de aqua & aqu. pluu. *Metuendum non eſt*, l. vlt. D. ſi pars hered.

METVCVLOSVS,l.7.D.quod met.cau.

METVS *eſt, inſtantis, vel futuri, periculi cauſa, mentis trepidatio*,l.1.§.1.D.quod met.cauſ.Cicer. lib.4.Tuſcul.quæſt. *Metum* definit *opinionem impendentis mali, quod intolerabile eſſe videatur.* Seruius in lib.11. Æneid. *Terror*, ait, *propriè eſt qui aliis infertur: Metus autem eſt, quem habent timentes.*

Metum autem in Edicto Prætoris, *Quod metus cauſa*, accipere debemus, *non quemlibet timorē, ſed maioris malitatis: nec vani hominis, ſed qui meritò in homine conſtantiſſimo cadat*,l.5.& l.6.D.quod met.cau. *Non quilibet Metus ad reſcindenda ea quæ conſenſu terminata ſunt ſufficit, ſed talem Metum probari oportet, qui ſalutis periculum, vel corporis cruciatum contineat*, l.13. C.de trāſactionib. *Metus ſtupri viris bonis maior quā mortis eſſe debet*,l.8.§.vlt.D.quod met.ca. *Maximo Metu cōpelli* intelligitur qui dat ei qui inſtrumenta ſtatus ſui interuerſurus ſit, niſi det, l.8.§.1.D.eod.tit. *Metum* etiam *præſentem* accipimus, *non ſuſpicionem inferendi eius*,l.9. D. eod. tit. In Edicto, ex quibus cauſis maiores (cuius verba ſunt hæc, *cùm is Metu aut ſine dolo malo, reipublicæ cauſa abeſſet*, l.1. in princ. D.ex quib.cauſ.maior) *Metus cauſa abeſſe videtur, qui iuſto timore mortis, vel cruciatus corporis, conterritus, abeſt*,l.3.D.eod.tit. Proinde illis Edicti verbis non adiuuātur qui *ſuperuacuo timore deterriti afuerint*, l.2.D.eod.tit.

Metus erit ne, l.49.D.ad Sc.Trebell. *Metus eſſe ne*, l.1.§.vlt.D.de Carbon.edic.

Metus quem paſſus ſum, l.14.§.ſed rectiſſimè, D.quod met.cau. *qui Metum non à parente paſſus eſt*,l.4.§.vlt.D.de doli. *Alter Metum adhibuit*,l.16.D.quod met.cau. *Si plures Metum admiſerūt*, l.16.D.eod.tit. *Etiam ſi alius Metum fecit*, l. 14. §.Pedius, D.eod.tit.

Metus illatus,l.8.& l.9.D.quod met.cau. *Metus cauſa actio*, l.14.§.vlt.l.21.§.vlt.D.eod.tit.l.18. D.de dolo. *Metus cauſa exceptio*, l.4.§.metus, D.de doli except. quæ *Exceptio de Metu* dicitur ibidem, & §.vlt.eiuſdem l. *Si Metus cauſa adeat aliquis hereditatem*, l.85.D.de adquir.vel omitt. *Interpoſitæ Metus cauſa tranſactiones*, l.13.D.de tranſactionib. *Ob Metum criminis*, l.vlt. C.de bonis eorum. *Per Metum actionis*,l.9.D.de edendo. *Propter Metum Periculi*, l.40.D.de hered.pet. *Qui Metu accuſationis mortem ſibi conſciuerint*, l.28. D.de bon.libert. *Metu imminentis accuſationis*, l.7.§.ex bonis, D.de bonis damnat. *Metu criminis imminentis*, l.3. D.de bon. cor. *Metu criminis quo iam fuerat poſtulatus*, l.vlt. D. de re milit. *Non carebit huius criminis Metu*, l.3. §. non tantùm, D.de ſuſpect.tutor.

Metu ad dominum reuertendi, l.1.§.ſi quis, D.de quæſtionib.

Metu aduerſarij, l.1.§.ait prætor, D. de poſtulando. *Hoſtium*, l.6. §. exploratores, D. de re milit.

Metu diuini numinis, l.8.D. de condic. inſtit. *Exactionis*, l.1.§. quæ onerandæ, D.quar.rer. act.

Si donator iuſtiſſimum mortis Metum habeat, l.43.D.de mort. cau. donat. *Metu mortis illato*, l.8. D.eod.tit. *ex Metu mortis fit donatio*, l.35.§.mortis, D.de mort.cau.don.

Metu infamiæ,l.2.D.de obſeq.parent. *Metu in integrum reſtitutionis*,l.64.D.de fideiuſſorib.

Metu onerum,l.42.D.de adq.vel omitit. *Metu pœnæ*,l.1.D.ne quis eum qui in ius, l.70.§.1.D. de condicionib.& demonſtr.l.2.C.vbi cauſæ fiſcales, l.2. C.qui teſtament.

Metu ruinæ, l.15. §. ſi quis, D. de damno infecto, id eſt, *propter Metum ruinæ*, vt l.28. D.eodem.

Metus ſenatuſconſulti, l.3.§.ſi condicioni, D.de Sc.Silan. *Sententiæ futuræ*, l.1. C. de bonis eorum.

Metu verborum, vel aliquo timore coactus, l.6.§.vlt.D.de adquir.vel omitt.

Metu ne compelleretur, l.7.D.quod fal.tut.auct. *Vi metúque compulſus*, l.16.D.de liber.cau. *Nullo præſentis periculi Metu conterritus*, l.2. D.de mort.cau.donat. *Iuſto Metu perterritus*, l.vlt.§.1.D. quod met.cau. *Metu turbæ perterritus*, l.1 §.idem Labeo, & l.3.§.1. D.de vi & vi ar.

Citra Metum Exceptionis, l.49.D.de hered.pet. *Pœnæ*, l.39.§.mulieres, D.ad L.Iul.de adult.

Sine Metu criminis, l.1.§.1.D.de concubin.l.5.C.ad L.Cornel. de falſis. *Exceptionis*, l.4.D. de oper.libert. *Legis*, l.17.C.ad L.Iul.de adult. *Pœnæ*, l.54 §.1.D.locati.

MEVM, id eſſe intelligitur cuius proprietas ad me pertinet. *Cùm certa res, aut perſona, legatur ita, Qui Meus erit cùm moriar, ſi communis ſit, partem deberi verius eſt*, l.5.§.1. D. de legat.1. *Hæc oratio, Stichus qui Meus erit, ita accipi debet, quatenus Meus erit*, l.6.D.de leg.1. *Cùm dicit teſtator, Veſtem Meam, Argentum Meum, hac demonſtratione, Meum, præſens, non futurum oſtendit*, l.7.D.de aur.arg. De verbo hoc *Meum*, vtrum legatis adiectum condicionem faciat, an non, vide l.85. D.de legat.3.

Meum eſt, etiā id quod ex re mea ſupereſt, cuius vindicandi ius habeo, l.49.D.de rei vindic. *Meorum, & Tuorum appellatione, etiam Actiones contineri dicendum eſt*, l.30.§.1.D.ad Sc.Trebellia.l.91.D.

de verb.ſignific. *Non amplius quàm ſemel res Mea eſſe poteſt*, l.14.§.actiones, D.de except.rei iud. *quod meum iam, vſucapere me intelligi non poteſt*, l.12.§.ſi quis ſeruum, D.de captiu. *meum quodammodo inſtrumentum*, l.4.§.1.D.de edendo. *Mea pecunia*, id eſt, mihi debita, l.32.D.de reb.cred.

MIGRARE dicitur inquilinus, ſeu conductor, qui è prædio vrbano, vel ruſtico, quod conduxerat, diſcedit, & aliò ſe confert. Vet.Gloſſar. *Migrat*, μεταβαίνει, μεθίσταται. *Migratio*, μετοίκησις.

Inquilinus qui ſoluta penſione, vult Migrare, l.1.§.1.D.de migrãdo. *Si in conductione domus, ſpecialis conuentio facta eſt, vt non liceat ante finitum annum Migrare*, dic.l.1.§.ſi penſio. *Exercitu veniſſe Migrauit conductor*, l.13.§.exercitu, D.locati. *quanti conductoris intereſſet habitatores ne Migraret*, l.30.D.eod.tit. *Filius à matre Migrauit*, l.30.§.vxori, D.de legat.3.

Migrare ad alias nuptias, l.6. D.de diuortiis.

MILLES *appellatur, vel à Militia, id eſt, duritia, quam pro nobis ſuſtinent: aut à multitudine, aut à malo, quod arcere Milites ſolẽt: aut à numero mille hominum, ductum à Græco verbo, tractum à tagmate. Nam Græci mille hominum multitudinem* τάγμα *appellant, quaſi Millenſimum quemque dictum*, l.1.§.vlt.D.de teſtam.milit. Feſtus, *Militem Ælius à mollitia*, κατ' ἀντίφρασιν *dictum putat, eò quod nihil molle, ſed potius aſperum quid gerat*. Iſidorus lib.9.Origi.cap.3. *Miles dictus, quia mille erant antè in numero vno, vel quia vnus eſt ex Mile electus. Romulus autem primus ex populo Milites ſumpſit & appellauit. Miles, aut Ordinarius dicitur, aut Extraordinarius. Ordinarius eſt qui per ordinẽ militat, nec adhuc aliquem conſecutus eſt gradum honoris: eſt enim Gregarius, id eſt humilis Militiæ. Extraordinarius eſt, qui ob virtutem promouetur ex ordine.*

Militi Paganus opponitur, l.19.§.1.D.de caſtr.pecul.l.42.D.de fideicomm.libert.l.14.& l.17.§.ſi eodem, D.de teſtam.milit.& apud Iuuenal.Satyr.vlt.

Milites porrò hi demum appellantur, qui ſacramento rogati adactíque, & in numeros relati ſunt, vt lib.2.Antiqu.docui. *qui in Numeris ſunt, licet etiam lecti Tirones ſint, & publicis expenſis iter faciant, nondum Milites ſunt: debent enim in numeros referri*, l.42.D.de teſtam.milit. Quòd verò in l.1.in fin.D.de bon.poſſ.ex teſt. milit. ſcribitur, *Militem* eſſe *quamuis in numeris non ſit*, ad eum pertinet, qui ex vno numero, vt in alium transferretur, exemptus, illò nondum peruenerit. Interim enim Miles eſt. Porrò Milites Iuſtinian. definit, tam eos qui *ſub Magiſtris Militum Militiam tolerãt, quàm qui in vndecim ſcholis taxati ſunt, nec non eos, qui ſub diuerſis optionibus fœderatorum nomine decorantur*, l.vlt.C.de locato & cond.

Non modò Nauarchi & Trierarchi Claſſium, ſed & omnes *Remiges, & Nautæ, in Claſſibus Milites ſunt*, dic.l.1.D.de bon.poſſ.ex teſt.milit.

Militis loco haberi deſinit Tribunus Militum, poſtquam ſucceſſor eius in caſtra venit, l.20. D. de teſt. milit. *Miles Caligatus*, l.2.D.de his qui not.inf.l.21.C.de nuptiis. *Milites Caligati*, l.9.D.de cuſt.& exhib. *Voluntarius Miles*, l.4.§.temporarium, & §.reus, D.de re mili. *Lectus, quíve ſe legi paſſus eſt*, ead.l.4.§.1. *Ne quis ob Militem legendum, mittendúmve, æs accipiat*, l.36.§.vlt.D.de L.Iulia.repet. *Milites ducere, reducere, legendos curare*, l.35.D.ex quib.cau.maior.

Miles qui in commeatu agit, l.2.D.de re milit. *Miles factus, & in expeditione degens*, §.ſed & ſi quis, Inſtit.de milit.teſt. *Milites in expeditione conſtituti*, l.vlt.C.de inoff. teſt. *Milites in expeditionibus occupati*, §.1.Inſtitutionib.de milit.teſt. *Milites bellica opera peragunt*, l.13.D.de re milit.

Miles, non ignominiæ cauſa miſſus, rurſum cinctus eſt in alia militia, l.38.§.1.D.de teſt.milit. *quando adſumptus fuiſſet Miles, poſtquam deſiit in numeris eſſe*, ibid. *Milites auocandi non ſunt à ſignis, vel muneribus perhibendi teſtimonij cauſa*, l.3.§.vlt.D.de teſtib.

Militum Priuilegium, l.40.D.de adminiſt.& peric. *Priuilegia*, l.20.§.vlt.D.de teſt.mil.

MILITARE vulgò eſt ſub armata militia ſtipendia merere, l.4.in princ. & §.ignominia, D.de re milit.l.11.l.15.l.16.§.vlt.D.de caſtr.pecul.l.9.D.de cuſtod.& exhibit. *qui in vigilibus, vel vrbanis caſtris militat*, l.15.§.1.D.ad L.Iul.de adult. *Si inter vigiles Romæ Militauerint*. Vlpian.Tit.4.Regular. *Paganus qui Militare cœpit*, l.38.§.vlt.D.de teſtam.milit. *cùm aliquis facto teſtamento Militare cœperit*, l.20.§.teſtamẽto, D.de teſt.mil. *ſi filius Militare cœperit*, l.1.§.ſi parens, D.ſi à parent.quis manumiſſ. *Poſt annum quàm Militare deſiit*, l.17.§.1.D.de caſtr pecul. *Præfecti, Tribuni, aut cæteri, ſucceſſoribus acceptis Militare deſinunt*, l.21. D.de teſt.milit. *Filiusfamilias qui Militauerat*, l.18.D.ad L.Falcid. *quatenus Militant & in caſtris degunt*, §.ſed hactenus, Inſtit.de milit.teſtam. *Priuilegium quod Militantibus datum eſt*, l.24.D.de teſtam.milit. *A non Militantibus fieri*, ibidem. *Militans, & Paganus*, opponuntur, l.28.D.de liber.& poſt.

Militare etiam dicũtur, qui circa latus principis agentes, munus aliquod, officiúmve, in palatio, aut comitatu principis, gerunt, & aliqua dignitate, vel adminiſtratione, funguntur. *Nullus omnino ex Tabulariis, vel Scribis, vel Logographis, in quocumque officio Militet*, l.1.C.de tabulariis, lib.10. *Si intra noſtrum palatium Militant*, ibidem. *Vnicuique qui in ſacris Scriniis Militat*, l.7.

C.de proxim.ſac.ſcrin.lib.12. *In ſacris Scriniis Militantes*, l.2.l.9. & l.12.C.eod.tit. *in ſcrinis palatij Militantes*, l.3.C.eod.tit. B.Ambroſ.Serm.7. *Non enim tantùm de iis Militantibus ſcriptura loquitur, qui armata Militia detinentur, ſed quiſquis Militiæ cingulo vtitur, dignitatis ſuæ miles adſcribitur.*

MILITARIS *iudex*, l.1.C.ſi à non compet.iud. *Militares viri*, l.6.§.illicita, D.de offic.præſid.

Militaris Equus, l.12.§.1.D.de re militari. *Militaris cuſtodia*, de qua vide ſ.lib.3. *Diſciplina*, l.9. D.de feriis. *Occupatio*, l.15. C.ad L.Iul.de adulter. *Militari manu*, l.68.D.de rei vindic. *Militares res*, l.3.D.de caſtr.pec. *Militaris via*, quæ Græcis λεωφόρος, id eſt, via publica, l.vlt. De loc.pub.

Militare Beneficium, l.3.D.de teſtam.milit.

Militare Ius, ait Iſidor.lib.5.Origin.cap.7. *eſt belli inferendi ſollemnitas, fœderis faciendi nexus, ſigno dato cõgreſſio in hoſtem, vel commiſſio, item ſigno dato receptio, flagitij Militaris diſciplina, cetera quoq; ad rem diſciplinámq; Militarẽ pertinẽtia, eo iure continẽtur.* At in toto iure ciuili *Militare ius* eſt propriũ Militum, quo eis teſtari, prout libuerit, Imperatorum conſtitutionibus conceſſum eſt. Et ita *Militari iure teſtari*, l.1.D.de bonor.poſſ.ex teſt.milit.l.7.l.42.& l.vlt.D.de teſt.milit. l.6.§ irritum, D.de iniuſt.rup. *Teſtamentum facere*, l.4.l.7.& l.10.D.de teſt.milit.l.17.D.ad L.Falcid. *Teſtamentum factum*, l.8.D.qui & à quib.l.2.D.de iniuſto rupt. *Teſtamento facto*, l.12.D.de bon. libert. *Teſtamentum valere*, l.26.D.de teſt.mil. l.8.§.ſi miles, D. de iure codicill. *ex Teſtamento quod iure Militari miles fecit*, l.17.D.ad L.Falcid. *Militari iure, & Communi*, opponuntur, l.3.l.11. & l.36.§.veteranus, & l.8.§.miles, D. de iure codic.l.38.§.1.D.de teſt.mil.vide ſ.lib.3.

Militare Delictum, l.6.§.irritum, D.de iniuſt. rup.l.22.§.vlt.D.de legat.3.l.11.D.de teſtam. milit.l.2.D.de re milit.l.7.C.eod.tit.l.13.C.de teſt. milit. *quod quis vt Miles admittit, &, quod aliter, quàm diſciplina communis exigit, committitur.* Cuiuſmodi eſt deſertio, emanſio, proditio, & alia quibus diſciplina Militaris violatur, l.2.& l.6.D.de re milit. *Militare delictum, Cõmuni* opponitur, l.1.D.de veteran.& milit.ſucc. *Inſignia Militaria*, l.2.D.de his qui notant.

Militariter, pro militari more, l.4.§.qui poſt.D.de re mi. Sic, *Militariter ornatus*, apud Tacit.lib.6. *Militariter ambulare*, apud Vopiſc.in Aurel. *Militariter armatus*, apud Apul.lib.9.de Aſin.aur.

MILITIÆ non vnum genus eſt. Quædam enim *Armata* appellatur: quædam, *Togata*: quædã, *Palatina*: quædam, *Literata*. *Armatæ* fit mentio, l.6.l.18.D.de re iud.l.1.C.de iur.& fac.ignor.l.4. C.qui dare tutor.& apud Sulpit.Seuer.in vita B.Martini. *Militiæ Armatæ*, rurſus, alia *Equeſtris*, alia *Pedeſtris*; quæ, *vtriuſque Militiæ*, appellatione exaudiendæ ſunt.

Militiæ ſe dare, l.29.D.de liber.cauſa. *qui Militiæ ſe dedit*, l.4.§.1. & §.in inſulam, D.de re mil. *Nomen Militiæ dare*, l.8.& l.vlt.D. de re milit. l.43. D. de oper. libertor. l.1. C.qui militar. *In aliam Militiam nomen dare*, l.4.§.qui poſt, D.de re milit.

Militiæ Gradus, l.2.§.qui ſtationis, & §.qui aliena, & l.5.D.de re milit.l.vlt.D.de cuſtod.& exhibit. *Honores*, l.4.§.ad tempus, D.de re milit. *Munus*, ead.l.4.§.qui poſt. *Præmium*, l.40.D. de adminiſt.& peri. *Species*, l.2.D.de re milit. *Militiæ tempus implere*, l.3.§.qui militiæ, D.eod.tit. *Expleto tempore Militiæ*, dic.l.3.§.is qui.

Militiam mutare, l.2.§.miles, & §.in bello, l.5.§.1.& l.13.§.irreuerẽs, D.de re milit.l.vlt.D.de cuſtod.& exhibit. *In deteriorem Militiam dari*, l.4.§.qui filium, & l.13.§.deſertur, D.de re milit. *Militia reiici*, l.2.§.in bello, & l.6.§.ſi quis, D.de re milit. *Gradu Militiæ deiici*, l.3.§.qui ſeditionem, D.eod.tit. *Pelli*, dic.l.3.§.qui aliena, & l.5.§.qui in pace. *In Militia agenti*, l.11.D.de caſtren.pecul. *In Militia decedere*, l.15.D.de teſt.mil. *Teſtari*, l.11.§.vlt.D.eod. *Codicillos facere*, l.8.§. ſi miles, D.de iure codicillor. *Iure Militiæ peculium tenere*, l.12.D.de caſtr.pecul.

Militiæ iure factum Teſtamentum, l.14.D.de his quæ vt indign. *Militiæ more*, l.33.D.de teſt.mil. *Militiæ tempore factum Teſtamentum*, l.36.D.de teſt.milit. *Facti codicilli*, l.8.§.ſi miles, D.de iure codicillor. *Militiæ tempore*, vel *poſt Miſſionem*, l.4.§.1.D.de caſtr.pecul. *Militia ius Quiritium accipit Latinus*, &c. Vlpian.Tit.4.Regular. Ac de *Militia* quidem *Armata* hactenus: ad *Togatam* deſcendamus: Ann.Lucan.in panegyrico Piſonis. *Tamen etſi bella quieſcant, Non perit virtus. licet exercere Togatæ Munera Militiæ: licet & ſine ſanguinis hauſtu Mitia legitimo ſub iudice bella mouere.* Manilius lib.2.Aſtronomic. *Hoc quoq; Militiæ genus eſt, ciuilibus actis Compoſitum.* Sic & Cicero pro Murena, *Vrbanam Militiam Reſpondẽdi, Cauendi, Scribendi*, appellat. *Nec ſolos noſtro imperio Militare credimus illos, qui gladiis, clypeis, & thoracibus nituntur: Militant cauſarum Patroni, qui glorioſæ vocis confiſi munimine, laborantiũ ſpem, vitã, & poſteros defendũt*, l.14.C.de aduoc.diuerſ.iud.

Militia palatina, apud Symmach.Epiſt.74.lib.5.& Sidon.Apollin.lib.1.Epiſt.6. *Militia palatij*, apud Caſſiodor.Epiſt.10.lib.1.

Militia litterata, eorum qui in ſacris Scriniis Militant, l.8.C.de proxim.ſacr. ſcrin.lib.12. Symmach.Epiſt.124.lib.7. *Fungitur Militia in Scriniis litterarum.*

Militiæ item appellabantur commoda illa annonarum, & ſalaria, quæ armatam, vel iner-

inermem

men militiam exercentibus, publicè præſtabantur. Et ita *Militiæ* nomen accipiendum eſt in l.22.& l.49.§.1.D.de legat.2.l.11.§.ſi ſeruo,D.de leg.3.l.18.§.ab heredibus,D.de aliment. vel cibar.l.3.§.ſi quid minori,D.de minorib.l.30.C.de inoffic.teſtam.l.27.C.de pignorib.l.6.C. de aduocat.diuerſor.iudic.Huiuſmodi *militias* in commercio fuiſſe, vendique, emi, & legari, aut aliâs relinqui potuiſſe ex ſ.dictis locis conſtat, quod & confirmant hæc teſtatoris apud Scæuolam verba, *Alumno Militiam illam, cum introitu, comparari volo,* l.102.§.vlt.D.de legat.3.ex qua præterea apparet ab iis qui Militiam comparabant, *pro introitu* aliquid erogari ſolitũ. Sed & *inter venditorem & emptorem Militiæ veniſſe, vt ſalarium quod debebatur ab illa perſona, Emptori cederet*, proponit Scæuola in l.52.§.inter,D.de actionib.emp.

MILIA *Paſſuum*, l.1.D.ſi quis cautionib. *Mille paſſus, non à Miliario vrbis, ſed à continentibus ædificiis numerandi ſunt*, l.154.D.de verb.ſignific.

Alter ex Milleſima parte, alter ex duo milleſimis partibus ſocius, l.80.D.pro ſocio.

MILIARIVM, ex l.21.§.ſi cui fortè.D.de aur.arg.leg.& Athenæo lib.3. Vas eſſe ad coquendum, apparet, quod non in Cocinatorio tãtùm, ſed & in Balneatorio inſtrumento ponitur à Palladio, vt & à Senec.lib.3.Natural.quæſt.cap.24.cuius hæc ſunt verba: *quemadmodum in Balneis facere ſolemus Dracones, Miliaria, & complures formas.* Idem lib.4. Natural. quæſt. cap.9. *quemadmodum minora Balnearia, & minora Miliaria, citius caleſiunt*: Hoc verbum vſurpat, & Cato, de re ruſtic.cap.20. & 22.& 135. *Inſtrumento Balneatorio legato Miliaria legato cedunt*, ait Paul. lib.3.Sentent. Tit.7.Vet.Gloſſar. *Miliarium*, θερμηρόν.

MILIARIVM, mille paſſuum ſpatium, ſeu iter, ſignificat. Iſidor.lib.5.Orign.cap.vlt *Menſuras viarum nos Miliaria dicimus.* Et mox, *Miliarium mile paſſibus terminatur, habens pedum quinque milia. Si ei qui à primo Miliario Alexandriæ agit*, l.4.§.puto, D.de hered. inſtit. *Intra centeſimum Miliarium*, l.1.§.initio, D. de offic. præf. vrb. & in Lege Dei, Tit.14. *Vltra centeſimum Miliarium, ab vrbe*, l.42.D.de excuſationib.

Porrò lapidibus *Miliaria* quæque ſignata, diſtincta, diſcretáque fuiſſe ſ. docui. Vnde, *vltra centeſimum Miliarium*, &, *Centeſimum lapidem*, idem valent, l.21.§.licet, & §.vlt.& l.42.D.de excuſationib.&§.qui autem, Inſtit.eod.tit.

Miliarium vrbis, in l.154.D.de verb.ſignif.columnam in capite fori Romani, accipimus, à qua omnes Italiæ viæ initium & finem capiebant: & à qua itinerum dimenſio ſumebatur: Quod cùm ab Anto.Auguſtino lib.4.Emendatio.iam notatum fuerit, prætermiſſis ab illo adductis auctoritatibus duos, cumuli vice, locos adiiciam: vnũ, ex Dione, qui hanc columnam ab Auguſto primùm poſitam, lib.54. his verbis tradit. τότε δὲ αὐτός τε προστάτης τῶν περὶ τὴν Ῥώμην ὁδῶν αἱρεθεὶς, καὶ τὸ χρυσοῦν Μίλιον κεκλημένον ἔστησε, καὶ ὁδοὺς τοὺς αὐτὰς ἐκ τῶν ἐστρατηγηκότων, ῥαβδούχοις δύο χρωμένους, προσέταξε. Alterum verò, ex Publio Victore, qui in libello de regionib. vrb. Rom. *Miliarium aureum*, in 7.Regione vrbis ponit, in qua & Forum fuit. Porrò cùm *Miliarium* hoc *aureum*, à Sueto.& Victore, & à Dione χρυσοῦν Μίλιον, & à Plutarcho in Galba, χρυσοῦς κίων, vocetur, efficitur apertiſſimè, columnam illam auream fuiſſe.

Fuit & *Miliarium*, Conſtantinopoli, de quo Suidas in verbo Μίλιον, hæc profert. ἐν τῇ καμάρᾳ τοῦ Μιλίου, ὅπου ἵστανται Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης, ἔνθα καὶ σταυρὸς, καὶ ἡ τύχη τῆς πόλεως.

Fit & *Septimiliarij*, ſeu *ſeptimi Miliarij* mentio, in ſubſcriptionib.l.4.C.de recept.arb. l.vlt. C.de legit.tut.l.30.C.de iure dot. l.vlt. C. de bon.libert.l.19.C.de iure delib.l.vlt.C. de iure patron.l.6.C.de bonis quæ liber. l.3. C. de agric. & cenſitis, & apud Iulianum antecesſorem, in Epitom.Nou.109. Locus fuit, ſeptem Millibus paſſuum ab vrbe Conſtantinopolitana diſtans, Imperatorum palatio nobilitatus. Marcellin. Comes in Chronico, *Indictio.11. Arcadius à patre ſuo Theodoſio Aug.conſors imperij, ſeptimo ab vrbe Miliario, coronatus eſt.* Idem aliâs *Theodoſ.*11. & *Cynegio Conſſ. Indictio.* 6. *Honorium pater ſuus Theodoſius, in eodem loco quo fratrem eius Arcadium, Cæſarem fecit, id eſt, ſeptimo ab vrbe regia Miliario.* Epiphanius Scholaſticus, ſiue Caſſiodorus Tripartit. Hiſtor. libro nono, cap.43. *Ante ciuitatem Conſtantinopolitanã recondidit, ad ſeptimum Miliarium.* Proſper in Chronico, de Theodoſio. *Ioannis Baptiſte caput ex vico Coſras Conſtãtinopolim deportans, ſeptimo ab vrbe lapide, in Baſilica quam magno ſumptu in eius honorem erexerat, collocauit.* Vnde, & aliquoties locus hic *Septimus*, & Ἕβδομος, appellatur. Marcellin. Com. in Chronico. *Celere & Venantio Conſſ. Indictio.* 7. *Vitallianus Scytha adſumpto Romanorum equitum, in triduo congregatorum, auxilio, in locum, qui Septimus dicitur, aduenit.* Procopius lib.1.de ædificiis Iuſtiniani: Καὶ τό τε Θέκλης μάρτυρος ἱερὸν, ὃ παρὰ τὸν τῆς πόλεως λιμένα ἐστὶ, καὶ τὸ Θεοδότης ἁγίας ἐν προαστείῳ κολπώδει Ἑβδόμῳ. Et pòſt: ᾠκοδομήσαντο δὲ θαυμαστῶς ἄγαν, οἷς τὸ τοῦ Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ τέμενος, ὅπερ αὐτῷ Βασιλεὺς οὗτος ἔναγχος, ἐν τῷ Ἑβδόμῳ κολπώδει, ἀνέθηκεν. Et alibi, Ἔτι δ' ἀνέθηκεν Μηνᾷ καὶ Μενναίῳ μάρτυσιν ἕδος ἐν τῷ Ἑβδόμῳ.

Quinetiam Ἑπτὰ vulgari ſermone appellatum, Liberatus oſtēdit, cuius in Breuiario de cauſa Neſtoriana, cap. 9. verba ſunt hæc. *Hipatius Epheſiorum Epiſcopus, in collatione quam contra Acephalos ſuſcepit, iuſſione Iuſtiniani principis, medio Strategio Comite ſacrarum largitionum, in palatĳ loco qui dicitur Hepta.*

Milearenses, nummi Cōſtātinopolitani genus, quorum fit mentio Nouella Iuſtinian. 105. de conſulibus. Epiphanius περὶ Μετρῶν, de nummo argenteo agens: τὸ δὲ ἀργύρεον τοῦτο ἐστὶ, ὃ Ῥωμαῖοι Μιλιαρίσιον καλοῦσιν, ὃ ἑρμηνεύεται στρατιωτικὸν δόμα. quod poſtremum verbum vitio non caret: ſic igitur reſtituendum eſt, στρατιωτικὸν δῶρον, vt me vetus Gloſſarium Bibliothecæ regiæ docuit, in quo inuenio, Μιλιαρίσιον, στρατιωτικὸν δῶρον. Suidas, Μιλιαρίσιον τὸ, τὸ νομίσματος δέκατον.

Mimi *ſerui*, l. 37. §. vlt. D. de ædil. edic. Iſidorus lib. 17. Origin. cap. vlt. *Mimi ſunt dicti Græca appellatione, quòd rerum humanarum ſint imitatores.*

Minari, id eſt, comminari. *Minari ſe accuſaturum*, l. 40. D. ad L. Iul. de adult. *quòd dixit percuſſorem ſibi mortem minatum, ſi proclamaſſet*, l. 1. §. hoc autem, D. de Sc. Silan.

Minicius Iuriſconſultus, quem vt Sabino & Caſſio poſteriorem, ita Iuliano & Pomponio antiquiorem fuiſſe conſtat ex l. 6. §. ſi vas, D. de actionib. empt. & l. 32. D. locati. Hunc in obſcuro latere Iulianus paſſus non eſt, qui eum Notis ſuis illuſtrauit: vnde plurima in Pādectis capita tranſlata ſunt, quæ hanc Inſcriptionem habent, *Iulianus ex Minicio*, vel, *ad Minicium*: In quibuſdam autem, vt in l. 59. D. de rei vindic. & l. 1. D. de ſeruit. leg. poſt Minicij verba relata, ſubiungitur, *Iulianus notat.* Minicij certè ſcripta notis ſuis additis, Iulianum ſex libris comprehendiſſe, auctoritate indicis Florentini vulgò receptum eſt. Iulianus tamen *libro decimo apud Minicium*, laudatur ab Vlpiano in l. 11. §. Caſſius, D. de actionib. empt.
An hic ſit *Minicius Natalis*, cui reſcripſiſſe Traianum, Vlpianus l. 9. D. de feriis refert, ſubſiſto.

Miniculariu̇s appellatur, qui minio quid inficit, & illinit, l. 3. de indulgent. debit. in Cod. Theod. Minium verò vnde ematur, & quomodo paretur, Vitru. lib. 7. cap. 8. docet. Seruius. ad Eclog. 10. Bucolic. *Minium Rubrica eſt.* Iſidorus lib. 19. Origin. cap. 7. *Minium primi Græci in Epheſiorum ſolo inueniſſe traduntur. Cuius pigmenti Hiſpania ceteris regionibus plus abundat. vnde etiam nomen proprio flumini dedit. huius diſtillatio argentum liquidum gignit. Minium autem hoc quidā dicunt eſſe Cinnabarim.*

Minister *facinoris*, l. 17. §. vlt. D. de quæſtionib. *Interdictæ rei miniſter*, l. 15. D. ad municipal. *Miniſtri vel participes cædis*, l. 14. C. de Sc. Silan.

Miniſtri pro ſeruis, l. 22. §. ſin autem, D. ſol. matr.

Ministerium pro opera, quæ interuentu certæ perſonæ præſtatur. *Procurator alienæ poſſeſſioni præſtat miniſterium*, l. 18. D. de adquir. poſſeſſ. *Alium poſſeſſorem miniſterio meo facio*, ibidem. *Si per liberam perſonam quis alĳ conſtituerit, miniſterium tantummodo præſtare videtur*, l. 15. §. vlt. D. de pecun. conſt. *in quo non ſola opera, nudúmque Miniſterium verſaretur*, l. 1. D ad Sc. Velleian. *qui miniſterium quale quale accommodauerunt*, l. vlt. D. de proxeneticis. *qui miniſterium atque adiutoriū ad ſubripiendas res præbet*, l. 50. §. 1. D. de furtis.

Rem in qua fraudis miniſterium ſuſcepi, l. 46. §. 1. D. de iure fiſci. *In hereditate non capienti reſtituendi tacitum miniſterium ſuſceperat*, l. 18. §. vlt. D. de his qui vt indign.

Libertus qui operas patrono, vel Miniſterium capto luminibus, exhibet, l. 17. D. ad municipalem. *Si miniſterium tuum quaſi libera exhibuiſti*, l. 16. C. de liber. cau. *cùm proponas, patrem pupillorū, velut liberum te, penes ſe habuiſſe in Miniſterium*, l. 6. C. de ingen. manum. *Si quid tale fuerit quod vſum miniſteriúmque hominis impediat*, l. 1. §. proinde, D. de ædilic. edic.

Legationes ſolo miniſterio obeuntur, l. 6. D. de legationib. *ſolo corporis Miniſterio Camelarĳ obligantur*, l. vlt. §. Camelaſii, D. de munerib. & honor. *Corporale Miniſteriom*, dic. l. vlt. §. mixta.

Vice eorum, miniſterio milites in prouinciis funguntur, l. 4. D. de offic. proconſ. *Si alĳ negotium geſſerunt, & miniſterio functi ſunt*, l. 2. D. de term. mo.

Si ſolo mariti miniſterio vxor vſa eſt, l. 49. D. de donationib. int. vir. *Miniſterio vocis vtimur*, l. 7. §. vlt. D. de ſupellec. lega.

Quæ ritè, ad miniſterium Dei dedicata ſunt, §. ſacræ, Inſtitut. de diuiſio. rer.

Miniſterium Annonæ, l. 1. §. eſt autem, D. de exercitor. *Argentariorum*, l. 10. D. de edendo. *Miniſterium eorum qui in templo ſunt*, l. 20. §. vlt. D. de annuis legatis.

Miniſterium publicum, ab *officio* & *munere* ſeparatur, l. 1. D. de L. Iul. repetund. *Si quis in honore Miniſterióve publico ſit*, l. 38. §. vlt. D. ad L. Iul. de adult.

Mini-

Miniſteria eorum qui certaminibus ſacris deſeruiunt, l.4.D.de his qui not.infam. quò loci, *Deſignatores* ſeu *βραβευτὰς*, *Miniſterium*, non *artem ludicram*, exercere, ait.

Miniſteria pro miniſtris. *Illicita Miniſteria ad concutiendos homines procedentia*, l.6.§.illicita, D. de offic.præſid. *Miniſteria militaria ad curatores adiuuandos dare*, l.7.§.vlt.D.eod.tit.

Qui tutelam corruptis Miniſteriis Prætoris redemerunt, l.2.§.tutor. D.de ſuſpect.tutor. *Qui à municipalibus Miniſteriis adſeruantur*, l.10.D.ex quib.cauſ. *Magiſtratibus municipalibus traditi, vel publicis Miniſteriis*, l.1.§.in publicum, D.de fugitiuis. Apul.lib.10.de Aſino aur. *Donec iuſſu magiſtratuum Miniſteria publica, contrectatis nequiſſimi ſerui manibus, anulum ferreum deprehenſum cum ſigno ſacculi conferunt.*

In Miniſterium metallicorum feminæ in perpetuum vel ad tempus damnari ſolent, l.8.§.in miniſterium, D.de pœnis. *In Miniſterium metallicorum Damnati*, l.36. D.eod.tit. *Dari*, l.9. C. eod. tit. Traianus Epiſt. 41. lib. 10. ad Plinium, *diſtribuamus illos in ea Miniſteria quæ non longè à pœna ſint. Solent enim eiuſmodi ad Balneum, ad purgationes cloacarum, item munitiones viarum & vicorum, dari.*

Miniſterium vtique, dominis ſerui exhibere dicuntur. Vet. Lexicon Græcolat. *Miniſterium* ὑπηρεσία, διακονία.

Miniſterium mancipiorum, l.3.§.lenocinium, D.de his qui notãt.infam. *Seruorum*, l.40.D.de adquir.rer.dom. Plinius Epiſt.40.lib.10. *Publicorum ſeruorum officio Miniſterióque funguntur.* Seneca lib.3.de Benefic.cap.28. quoſdã, ait, *Miniſterium* ab *Officio*, & *Beneficio*, diſtinguentes, definiiſſe *Miniſterium eſſe ſerui, quem condicio ſua eo loco poſuit, vt nihil eorum quæ præſtat, imputet ſuperiori.* Idem eiuſdem libri, cap.21. *Quamdiu præſtatur quod à ſeruis exigi ſolet, miniſterium eſt.*

Impuberis quoque Miniſterium eſt, l.7.§.dabitur, D.de oper.libert. *Muliones de vrbano Miniſterio ſunt*, l.99.§.muliones. D.de legat.3. *Si hiſtrionis vſumfructum reliquerit, & eum ad aliud Miniſterium tranſtulerit*, l.12.D.quib.mod.vſufr. *quicumque ex venalitio nouitiorum emptus, alicui Miniſterio præpoſitus ſit*, l.vlt.§.vlt.D.de ædilic.edic.

Miniſteriis contrariis aut inuſitatis ſeruos corrumpere, l.12.D.quib.mod.vſufr.

Mancipia quæ rudia ſunt, ſimpliciora eius, & ad Miniſteria aptiora, l.37.D.de ędil.edic. *Bina mancipia Miniſterij cauſa reſeruatá*, l.vlt.D.commun.diuid.

Si non proprietatem donaueras, ſed Miniſterium ancillæ dederas, l.4.C.de his qui à non domi. *Liberos in poteſtate patronorum redigi, & Miniſterium dominis præbere cogi*, l.6.§.vlt.D.de agnoſc. & alend.

Ad Miniſterium vxoris neceſſarij ſerui, l.4.D.de vent.in poſſ. *Si vſus Miniſterij alicui fuerit relictus, ad ſuum Miniſterium vtetur, liberorum, coniugíſque*, l.12.§.ſi vſus, D.de vſu & habitat. *Si ſubducatur Miniſterium legato*, l.24.D.de iudiciis.

Miniſteria, pro ſeruis qui in Miniſterio habentur. *Miniſteria vrbana*, apud Paul. lib.3. Sent. Tit.7. *Miniſteria perquam neceſſaria, vel quæ ad affectionem pertinent, vel quæ in vſum cottidianum habentur*, l.6.& l.7.D.de pignorib. *Miniſteria quibus Paterfamilias inſtructus erat in fundo*, l.12.§.idẽ Celſus, D.de inſtr.vel inſtr.

Si neglegens in elegendis Miniſteriis fuit, l.27.§ ſi fornicarius, D.ad L. Aquil. *Vecturas vxoris & Miniſteriorum eius*, l.21.D.de donationib.int.vir.

In Miniſterio eſſe dicuntur Serui, ſiue proprij, ſiue alieni, aut etiam liberi nobis bona fide ſeruientes, l.1.§.familiæ, D.vi bonor.raptor. *Mancipia quæ vt ipſi patrifamilias in Miniſterio eſſent*, l.12 §.Neratius, D.de inſtruc.vel inſtr. *Serui piſcatores, qui ſolebant in Miniſterio teſtatoris eſſe*, l.27.D.eod.tit.

Seruos quos in Miniſterio filij mei eſſe volo, l.41.§.herede, D.de fideicommiſſ.libert. *Omnes iuuenes, quos in Miniſtrio habeo, dari volo*, l.69.§.vlt.D.de legat.3. *Ex ſeruis quos in Miniſterio hic ſecum habebat*, l.22.D.de manum.vindic. *Seruus cuius teſtator quaſi Miniſterio vacuo vtebatur*, l. 27. §.ſi ſerui, D.de vſufructu. *Miniſteriis puerorum vtitur*, l.28 §.1.D.de donat.int.vir. *Inæqualitas maxillarum ſi nihil ex Miniſterio præſtando ſubtraxit*, l.12.D.de ædil.edic. *Seruus qui extra Miniſterium eius mulieris fuit*, l.12.D.qui & à quib. *Mancipia quæ in Miniſterium filiæ mater conceſſerat*, l.12.§.matrem, D.qui à quib.

Ne quis ex ruſticana plebe à Rationali noſtro mularum fiſcalium, vel equorum, Miniſteriũ ſubire cogatur, l.1.C.vt ruſtica ad null. obſeq.lib.11. Lampridius in Alexandro, *cùm Argentum in Miniſterio plus ducentis libris non haberet.* Vet.Gloſſ. *Abaci delfica*, Μινιστεῖον, ὡς Ἰουδαῖ ἄλλιος. *Ludicra Miniſteria*, l.4.de ſcenicis in C.Th. Sex. Aurel.Vict.in Theodoſio. *prohibuerítque lege Miniſteria laſciua, pſaltriáſque, comeſſationibus adhiberi.* Enim verò an inde vulgaris noſtra vox qua Tibicines, fidicinéſque, communi nomine appellamus, manauerit, liberam cuique conicien-

di facultatem relinquo.

Miniſteriales dominici, apud Marianum in notitia ſub diſpoſitione Caſtrenſis.

MINISTRARE eſt Miniſterium exhibere & prębere. Vet. Lexic. Græcolatic. *Miniſtro*, ὑπηρετῶ, διακονῶ. Sic *cenanti*, domino, ſeruus, *Miniſtrare*, l.25. D.de peculio. *Siue liberi, ſiue ſerui alieni, qui publicanis in eo vectigali Miniſtrant*, l.1.§.& reſtituendi, D.de publicanis. *Si Miniſteria talia habuit Miniſtrantia*, l.4. §.lenocinium, D.de his qui not.infam.

Miniſtratores ſerui, l.203. D.de verbor.ſignif. Seneca, Epiſt.95. *Tranſeo piſtorum turbam, tranſeo Miniſtratorum, per quos, ſigno dato, ad inferendam cenam diſcurritur.*

MINOR *viginti annis*, in lege Ælia Sentia (*quæ dominũ qui Minor viginti annorum eſt*, prohibet *ſeruũ manumittere, præterquàm ſi cauſam apud conſilium probauerit*, vt eſt apud Vlpian. Tit.2. Reg. & §.eadem lege, Inſtit. qui & quib.ex cauſ.manumitt.) non intelligitur, *qui diem ſupremum agit anni vicenſimi. Non enim maiori 20.annis permitti manumittere, ſed minorem manumittere vetari*, l.1. D.de manumiſſionib.

Minor, Maiori oppoſitus, minorem 25.annis, ſignificat, l.21. D. de adquir. vel omitt. Ceterùm in lege Iulia de adulteriis (quæ *Minorem annis 25.accuſare prohibet*, l.15.§.lex Iulia, D.ad L. Iul.de adult.) *Minorem 25. Annis, etiam eum accipimus, qui vicenſimum quintum Annum ætatis agit*, dic.l.15.§.Minorem. In Edicto quoque de Minoribus, *Minorem* viginti quinque annis natu, etiam die natalis ſui adhuc dicimus, ante horã qua natus eſt, vt ſi captus ſit, reſtituatur, cùm nondum compleuerit: vt à momento in momentum ſpectetur, l.3.§.minorem, D.de minorib.

Planè in eo quod dicitur, *Minores 25. Annis*, ad Rempub. adminiſtrandam, vel ad munera quæ non patrimonij ſunt, vel honores, admitti non oportere: *Annus viceſimus quintus cœptus, pro pleno habetur. Hoc enim in Honoribus fauoris cauſa conſtitutum eſt, vt pro plenis inchoatos accipiamus*, l.8. D.de munerib.& honorib. Et ita *Minores 25. Annorum* accipe in l.6.§.1. D.de decurionib. l.57. D.de re iudic. *Minores annorum*, l.13.§.vlt. D.de tutor.& curat. *Minor quàm 20. annis*, l.102. D.de legat.1. *Minori quàm 25. Annis natu*, l.7. D.ſi quid in fraud.patroni.

Minor quàm viripotens, l.30. D.quan.dies legat. *Minor ætate*, l.16. C.de liberali cauſa, l.7. C.de muner.patrimon. *Minor ætas*, l.vlt. C.ſi minor factus, l.vlt. C.ſi aduerſ.donat. *Minor filia*, l.14. D.de dote præleg. *Minor frater*, l.80. D.ad Sc.Trebell.

Minores etiam pro poſteris vſurpare ſ̃.ex Seruio docuimus.

Minores Magiſtratus, quinam haberẽtur, vide apud Agellium lib.13.cap.14. Liuius lib.32. *Iuſſique circumire eas Minores magiſtratus, & Triumuiri.* in libris certè noſtris, *Minores magiſtratus* appellantur, qui ſine Imperio ſunt, vt ſ̃. hoc ipſo lib.demonſtraui.

Maiores & Minores honores, l.11. D.de munerib.& honorib.

Minores mores, id eſt, leuiores apud Vlpianum, Tit.7. Regul.

Minor capitis deminutio, §.minor, Inſtitut.de capit.deminut. quæ & *Media* appellatur, videlicet cùm amittitur ciuitas, libertas verò retinetur, l.vlt. D.de cap.minut.

Minor Hereditas, l.5 §.an autem, D.de Carbon.edic. *Modus agri*, l.31. D.ad municipal. *Poſſeſſio*, l.5.§.idem, D.de reb.cor. *Summa*, l.vlt. D.de eo per quem fac.

Minores vſuræ, l.13. D.de vſuris.

Si libertus ſe Minorem centenario fecerit, l.16. D.de iure patronat. *Minor eſſe facta dos* dicitur, quę ipſo iure propter impẽſas neceſſarias deminuta eſt, l.5. D.de dote præleg. *Minores reditus facti*, l.38. D.de vſu & vſufr.leg.

Minoris æſtimanda lis, l.18. D.de dam.infect. *Si Minoris actum fuerit cum tutoribus*, l.25. D.de adminiſt.& peric.

Minoris condemnare quàm iuratum eſt, l.4.§.item, D.de in lit.iur. *Minoris condemnare quàm ſolent extraneo agente*, l.3.§.qui de, D.de ſepulchr.viol. *Minore pecunia condemnatus*, & contrà, *Maiore*, l.20. D. de tutel.& rat.

Seu pluris, ſeu Minoris, mancipium eſſet, l.37. D.de ædil.edic.

Minoris eſt vinum, &, *Pluris*, opponuntur, l.3.§.vlt. D.de action.emp. *Quæ vtilitas interdum Minoris erit, quàm Res erit*, l.9. D.ad exhibẽd. *quanti ſeruus ob id quod ſubreptus ſit, Minoris ſit*, l.9. §.vlt. D.de ſeruo.corrupt. *quanto Minoris eſſem empturus*, l.13. D.de action. emp. *Quanto Minoris iudicio agere*, l.18. D.de ædil.edic. *quanti Minoris actio*, l.47. D.eod.tit.

Si Minoris emi ſeruus non poteſt, l.6. D.de fideicommiſſar.libert.

Minoris locata, venditáve res, l.2. D.de calumniatorib. *Si Minoris res venierit*, l.32.§.ſi inter, D.de donat.int.vir. *Si cùm Minoris veniſſent*, l.63. D.de fideiuſſorib. *Ex Minore parte ſcripti heredes*, l.114. D.de legat.1.

Minus crimen, l.7.§.vlt.D.de accuſationib.

Minima *capitis deminutio*, l.vlt. D. de cap. minut.§.minima, Inſtit. de capitis deminutio. & apud Vlpian.Tit.12.Regular. *Minima Hereditas*, l.9.D.de dolo. *qui lancem, Maximam, Mediam, Minimam relinquebat*, l.31.D.de auro, argent. *ex Minima parte heres*, l.6.D. de religioſ. *ex Minima parte inſtitutus*, l.1.§.idem ait, D.de Carbon. edic. *Ob ſatis Minimam rem*, l.de in integr. reſtit. *Rem Hereditariam licet Minimam*, l.9. D.de hered.petit.

Minima quantitas, l.78.§.vlt.D.ad Sc.Trebell. *Summa*, l.38.§.vlt.D.de re iudic. *Minimæ ſummæ*, l.5.D.de adminiſtr.& peric.

Quod Minimum eſt, l.9.D.de diuerſ.reg. *quæ Minimi æris ſunt*, l.3.§.ſolent, D. de aliment. vel cibar.

Minima legata, l.44.D.ad Sc.Trebell.

Minimo tranſigere, l.3.§.vlt.D.de tranſactionib. *quaſi Minimo valeret hereditas*, l.13.§.per contrarium, D.de actionib.empti. *eum qui Minimo venit pretio*, l.43.§.vlt.D. eod.tit. *quanti Minimo defungi*, l.11.§.idem libro, D.eod.tit.

Minime *dicendum eſt*, l.24.D.de damn.infec.l.62.D.de ædil.edic.

Minimè in Notis, pro *immo*, l.53.§.1.& l.54.D.de action.emp.

Minvs *ſoluit qui tardius ſoluit. nam & tempore Minus ſoluitur*, l.12.§.vlt.D.de verb. ſignif. *Minus ſolutum intellegitur, etiam ſi nihil eſſet ſolutum*, l.32.D.eod.tit. *Minus tribuere videtur, etiamſi nihil tributum ſit*, l.7.§.ſi cuius, D.de tributor.

Minus in bonis heredis eſſe, & *Minus in hereditate habere*, l.41.§.vlt.D.de euictionib.

Minus audiens, l.vlt.D.de legit.tut.

Minus idonei curatores, l.1.D.de magiſtrat.conuen. *Minus idoneè defendi*, l.1.§.vlt. D.de Carbonian.edic.

Minus lucroſa hereditas, l.7.§.non ſolùm, D.de minorib. *Minus ſoluendo hereditas*, l.9.D.de dolo. *vel Minus probabilis ſententia*, l.27.§.ſtare, D.de recept.qui arbitr. *Minus penſo conſilio*, l.3.§.quamuis, D.de adminiſt.& peric.

Minus commodè frui, l.3.§.vlt.D.de itin.actúque. *Non Minus rectè datum*, l. 69. D.de legat.2. *quaſi Minus deliquerint*, l.1.§.vt initio, D.de poſtulando.

Si Minus aliquid legitimè, Minúſve peritè, fecero, l.88.§.vlt. D.de legat.2. *Minus frequentatur*, l.2.§.1.D.de orig.iur.

Quod Minus ſeruauero, l.22.§.interdum, D.mandati. *Néve ob eam rem Minus ratum eſſet quod ſuccedit*, l.29.§.vlt.D.de liber.& poſt. *Quid Minus verum eſt?* l.39.D.de re iudic. *Minus plenè editum*, l.7.D.de edendo. *Minus relictum*, l.88.D.de legat.2. *Minus ſcriptum quàm dictum*, l.102. D. de condicionib.& demonſtr. *Minus retuliſſe Irenarcham*, l.6.D.de cuſtod.reor.

Minus temporis, l.21.§.vlt.D.de annu.legat. *quò Minus cæli videri poſſit*, l.17.D.de ſeruit.vrban.præd.

Minus vtilior, l.5.§.idem, D.de reb.eor. *Non Minus differentia eſt*, l.2.§.ſi in hac, D. vi bon.rapt. *Aliquo minus quàm*, l.8.§.1.D.de bon.libertor.

Minturnarvm fit mentio in l.13.§.1.D.locati. Fuit hoc quondam Latij oppidum non ignobile, maximéque colonia Romana eo loci deducta nobilitatũ, vt Liuius lib. 10. refert. Vnde Plinius lib.3.cap.3. *Minturnas, coloniam* appellat. Stephanus de vrbibus, Μιντύρνα, πόλις ἐν Ἰταλίᾳ Σαμνιτῶν (ſic enim lege) Διονύσιος ἑκκαιδεκάτῳ.

Minturnenses, Minturnarum incolæ, l.8.§.Ariſto, D.ſi ſeruit. vindic. Hi ſunt *Minturnenſes coloni*, quos æterna in laude verſari, quòd C. Marium profugum recto recepiſſent, Cic. pro Cn.Plancio ſcribit. Idémque Oratio.ad Quirites poſt reditum, Marium cõcurſu ac miſericordia *Minturnenſium*, corpus ac vitam ſuam conſeruaſſe ait.

Minturnenſe flumen, l.13.§.1.D.locati, accipe Lyrim, qui Minturnas præterlabebatur. Strabo lib.15.de Fregellis loquens. παρ' ἣν ὁ Λεῖρις ῥεῖ, ὁ εἰς τὰς Μιντούρνας ἐκδιδούς. Et mox, de Sora agens: παρ' ἣν ὁ Λεῖρις παρεξιὼν, εἰς Φρεγέλλας ῥεῖ, καὶ Μιντούρνας. Liuius lib.10. *Placuit, vt duæ coloniæ circa Veſtinum agrum, & Falernum deducerentur: vna, ad oſtium Liris fluuij, quæ Minturnæ appellata.* Plinius lib.3.cap.5. *Colonia Minturnæ, Liri amni diuiſa, Clanico appellato.* Vibius Sequeſter lib. de Fluminib. *Lyris non longè à Marſis, Veſtiniſque: cuius in ripa Nymphæ marinæ Minturnenſis templum eſt.* Horatij Commentator in Oden 31.lib.1. *Liris fluuius eſt Campaniæ, interfluens vrbẽ Minturnenſem. Lucan. Et vmbroſa Liris per regna Maricæ.* Idem in Oden 17.lib.3. *Liris eſt nomen fluuij interluentis vrbem Minturnenſium.* quo loci rurſus illum eumdem Lucani verſum citat. Seruius in lib.7.Æneid.ad hæc verba. *Laurente Marica, Maricam* dixit vxorem fuiſſe Fauni, *quæ eſt Dea litoris Minturnenſium, iuxta Lirim fluuium. Horat. Innantem Maricæ litoribus tenuiſſe Lirim.* Hic eſt

Liris, in quem præcipitare Fibrenum, Cic. lib. 2. de Legibus, ait.

MINVERE & *Augere*, aduerſantur, l. 35. §. cùm hæc, D. de hered. inſtit. l. 1. §. ſicut, D. de pec. leg. *Non Minuendi, ſed augendi legati cauſa*, l. 19. D. de trit. vin. *Cùm Agendi potius, quam Minuendi teſtator voluntatem habuerit*, l. 28. §. teſtamento, D. de liberat. legat. *Neceſſariæ impenſæ dotem Minuunt*, l. 1. §. 1. & l. 5. D. de impenſ. in res dot. id eſt, *deminuunt*, vt l. 15. D. eod. tit.

Minuere ius alienum, l. 28. D. de teſt. mil.

Minui ius, l. 8. D. de aquâ & aqu. *Minuere Iure*, l. 1. C. ſi in cor.

Minuere lumina, l. 4. D. de ſeru. præd. vrban. *Nihil ex obligatione Mora Minuet*, l. 24. §. colonus, D. locati.

Minuere legatum teſtator, l. 24. D. de adimend. legat. *Legatum non minuit*, l. 3. §. ſi loci, D. eod. tit. *Legatum peculij Minuetur*, l. 8. D. de pecul. legat. *Minutum legatum*, l. 27. §. teſtamento, D. de liberat. legat.

Sed & Falcidia, vbi interuenit, & locum habet, *Minuere legata*, dicitur: quoniã ex his quarta pars detrahitur, l. 25. §. vlt. D. ad L. Falcid. l. 21. §. 1. D. de annu.

Minui quoque *legata* dicuntur, Falcidiæ interuentu. *Quatenus Minuantur ea legata in quibus Falcidia locum habet*, l. 18. D. de teſtam. milit. *Fideicommiſſum ratione Falcidiæ Minuitur*, l. 15. §. fideicom. D. ad. L. Falcid.

Minuere partem patroni, l. 9. D. ſi quid in fraud. patr.

Minui pars verecundiæ patronali debita, l. 20. D. de donationib. *Quarta*, l. 15. §. vlt. D. ad Legem Falcid.

Æs alienum, hoc eſt, quod debetur domino Minuit legatum peculium, l. 6. §. ſicut, D. de pecul. legat.

Minuitur peculium, ſi ſeruus cõſeruum ſuum vulnerauerit, & viliorem fecerit, vel quid ſciderit, fregerit, aut ſubripuerit, l. 9. D. de pecul. legat. *Si ſeruus cum peculio venditus priuſquam traderetur, venditori furtum fecit, ipſo iure ob id factum minutum eſſe peculium*, l. 30. D. de action. empt.

Delictum ob aliud delictum non Minuit pœnam, l. 2. D. de priuat. delict. *Minuenda pœna*, l. 45. D. de re iudica. *Minuta pœna*, l. 27. D. de pœnis.

Minuere ſortem, l. 102. §. vlt. D. de ſolutionib. l. 23. D. de donationib. *Minui alimenta*, l. 8. §. ſi integra, D. de tranſactionib. l. 2. §. vlt. D. vbi pupillus.

Minuitur Exiſtimatio, l. 5. §. minuitur, D. de extraord. cognitionib. *Minuendæ opinionis cauſa*, l. 3. D. de iniuriis.

Minui familia, l. 13. D. de opt. vel elec. *Hereditas propter alimenta minui*, l. 5. §. an autem, D. de Carbon. edic. *Operæ quibus inſtitutum vel propoſitum vitæ Minuitur*, l. 17. D. de oper. libert.

Minuitur præſtatio, l. 45. D. de action. emp. *Pretium*, l. 55. D. ad L. Aquil. *Summa*, l. 3. C. de in lit. iuran.

Minui ſeruitutes pro parte non poſſunt, l. 76. D. de legat. 2.

Res quæ vſu Minuuntur, l. 1. D. de vſufruct. ear. rer. *Minutus vſusfructus*, l. vlt. D. de religioſis.

Minuendæ aquæ meæ gratia, l. 15. D. de ſeruitutib. *Minuendarum litium cauſa*, l. 2. D. de aqua cotid. & æſtiu.

Minuere Maieſtatem populi Rom. Cicer. lib. 5. in Verr. Hoc quid ſit, ẽ ex eodem Cicerone docui. *Minuere Magiſtratum*, Liuius lib. 4. de Mamerco dictatore, qui Cenſuram quinquennalem prius, annuam fecerat, *à Cenſoribus*, ait, *Tribu motus, & ærarius factus eſt, quòd Magiſtratum populi Rom. Minuiſſet.*

Minuere, pro deminuere & alienare, l. 31. D. de reb. auct. *Minuere aliquid ex hereditate*, l. vlt. §. ex quadrante, D. de doli except. *Quæ alienata erant non Minuendi fideicommiſſi ſcilicet gratia*, l. 25. §. quod autem, D. de hered. petit. *Cùm de bonis eorum aliquid Minuitur*, l. 6. D. de minorib.

Minui capite, eſt ſtatum mutare. *Minuitur capite qui deportatur*, l. 6. §. eius qui, D. de iniuſt. rup. *Qui deficiunt capite Minuuntur*, l. 5. §. 1. D. de capite minutis. *Liberos qui adrogatum parentem ſequuntur, placet Minui caput*, l. 3. D. de capite minut.

Minutus capite, l. 8. D. de annu. legat. l. 4. D. de ſuis & legit. l. 22. D. de teſtam. milit. l. 6. §. eius, D. de iniuſt. rup. l. 10. §. patronum, D. de in ius vocan. id eſt, *deminutus*, l. 7. D. de act. emp.

MINVTIO *Capitis*, l. 5. §. vlt. D. de extraordinar. cognitionib. l. 5. l. 6. & l. 7. D. de capite minutis, & apud Vlpian. Tit. 12. Regular. id eſt, *deminutio*, vt l. 2. l. 5. §. vlt. l. 7. §. vlt. l. 8. l. 10. & l. vlt. D. de cap. minu. Inſtit. de capit. deminut. Eſt autem *capitis Minutio, ſtatus permutatio*, l. 1. D. de capite minut. ſeu, *prioris ſtatus commutatis*, vt Inſtit. de capit. deminut.

MINVTÆ *ſummæ*, l. 90. §. vlt. D. de pactis.

MINVTATIM, id eſt particulatim: ſic *Minutatim ſingulos conuenire difficile*, l. 8. §. cauſæ, D. de tranſactio. *Ne a ſingulis heredibus Minutatim alimenta petentes diſtribuantur*, l. 3. D. de alim. vel cib.

Arboris

Arbores quæ Minutatim conciduntur, l.55.§.1. D.de legat.3. *flumen Minutatim receſſit*, l.38.D. de adquir.rer.do.

Mirabilis *partus*, l.12.C.de legit.hered.*non Mirandum*, l.108 §.qui margarita, D.de legat.1.

Mirum *videbatur*, l.63.D.de ædilic.edic. *Quid Mirum*, l.55. D.de legat.3. *non Mirum*, l.12. §.medio, D.de captiuis.*Nec Mirum debet videri*, l.5.§.an autem, D.de Carbon.edic. *vt non ſit Mirum*, l.2. D.quæ in fraud.cred.

Miſcere, interdum eſt permiſcere, & ſimul iungere res diuerſas. *Miſcere extraneum heredem liberis*, l.13.§.vlt.D.de reb.dub.*in eo qui Miſcuit duos gradus*, l.3.§.in eo.D.de liber.& poſtum.

Si ex alieno vino & melle, mulſum Miſcuerit, §.cùm ex aliena, Inſtitut.de diuiſ.rer.*Voluntas duorum dominorum Miſcentium materias*, l.7.§.voluntas, D.de adq. rer.do. *Miſcentur inter ſe actiones*, l.34.§.vlt.D.de obligationib. *Triens proprietate Miſcebitur*, l.4.D.de vſufr.adcr. *Miſceri cauſæ fundorum*, l.6.§.1.D.quemad.ſeruit.amitt.*Proprietas & poſſeſſio*, l.52.D.de adquir.poſſeſſ.*Quadrans & ſextans*, l.87.D.ad L.Falcid.*Mixtus aliis heredibus*, l.80. D. de adquir. vel omitt.

Interdum verò Miſcere, eſt ſe immiſcere. *Miſcere ſe adminiſtrationi*, l.13. & l.17.§. is qui, D. de excuſationibus. *Computationibus*, l.21.D.ad municipal.*Negotiis*, l.39.§.in eum, D.de adminiſt. & peric. *Tutelæ*, l.2.§.quid ergo, D.ad Sc.Tertyl.

Miſcere ſe Sui, & Neceſſarij heredes dicuntur, ſicut Extranei, pro herede gerere. *ne vel Miſcuiſſe Neceſſarij, vel ceteri pro herede geſſiſſe, videantur*, l.14.§.plerique, D.de religioſis. *Si filius ſit in integrum restitutus, quòd ſe Miſcuerat*, l.10.§.ſi quid, D.quæ in fraud.cred.

Miſcere ſe Bonis, l.27.D.de adquir.vel omitt.*Bonis paternis*, l.1.D.de collat.bono.*Hereditati*, l.7.§.reſtitutus, D.de minorib.l.9.D.ad Sc.Velleian.*paternæ Hereditati*, l.12.&l.42. §. ſi ſeruũ, & §. vlt.D.de adquir.vel omitt.l.3.§.ſcio, D.de minorib. l. 28. D. de reb. auctorit. & apud Paulũ, lib.5.Sent.Tit.9. *Hereditati patris*, l.42.§.ſi in ſocietatẽ, D.de adq.vel omitt.*Mixtus paternæ hereditati*, l.6.§.ſi filius, D.de bonis libert. *Neceſſarij heredes ſi ſe Miſceant hereditati*, l.5.D.de Sc.Silan. Quinetiam *miſcere ſe hereditati procurator Cæſaris*, dicitur l.1.D.de offic.proc.Cæſar.

Miſcella *Lex*, appellatur Iulia Papia Poppæa ob varietatẽ rerum quæ illis legibus continebantur, l.vlt.C.de indic.vid.toll. Sic & *miſcellos ludos*, dixit Sueton.in Caligula, cap.20.& vt *variam, miſcellam, & quaſi confuſaneam doctrinam*, Agell.lib.20.cap.vlt.

Mixtæ *ſunt actiones, in quibus vterq; actor eſt, vtputa Finium regũdorum, Familiæ erciſcundæ, Communi diuidundo, Interdictum Vti poſſidetis, Vtrubi*, l.37. §.vlt. D.de oblig.& actio. *Quædam actiones Mixtam cauſam obtinere videntur, tàm in rem, quàm in perſonam, qualis eſt, Familiæ erciſcundæ actio, Communi diuidundo, Finium regundorum*, §.quædam, Inſtit.de actionib. Vnde Paulus, *Finium*, ait, *regundorum actio in perſonam eſt, licet pro rei vindicatione ſit*, l.1.D. fini.regund.Hereditatis etiam petitionem *Mixtam perſonalem actionem habere*, ait l.7.C.de hered.petit.

Mixtæ quoque *Actiones* appellantur, quæ tam rei, quàm pœnæ perſequendæ cauſa comparatę ſunt, §.planè, §.ex maleficiis, §.vi autem. Inſtitution.de actionib. *Mixta Interdicta*, quæ & Prohibitoria ſunt & Exhibitoria, l.1.§.interdictorum, D.de interdictis. *ſi honores habuerunt Mixtam muneris grauem impẽſam*, l.7.§.vlt.D.de interdict.& releg. *Mixta alternatio locorum*, l.2.§. quare, D.de eo quod cert.loc. *Mixti liberi, & extranei*, l.8.§.1.D.de vſufr.adcreſ. *Mixti nummi*, l.78.D.de ſolutionib. *Mixtæ ſorti vſuræ*, l.20.D.de vſuris. *plumbum cum argento Mixtum*, l.5. §.1.D.de rei vind.

Mixtum Imperium, cui iuriſdictio ineſt, l.3.D.de iuriſdictio.quod, vt aliàs dicitur, *non eſt merum, ſed iuriſdictioni cohæret*, l.1.§.vlt.& l.vlt.D. de offic. eius cui mand. *Mixto iure*, Paul.lib.5. Sentent.Tit.4. *Mixtum corporis, & animi vitium*, l.4.§.idem Pomponius, D.de ædilic.edic.

Mixta munera, tàm Perſonalia, quàm Patrimoniorum ſunt: corporaliq; miniſterio & ſumptibus patrimonij, & damnis adminiſtrantis, expediuntur, l.vlt.in princip.& §.mixta, D. de munerib.& honor.

Mixtura *rerum*, l.29.D.de vſurpationib. *condicio quæ ex Mixtura quadam conſiſtit*, l.82.D.de condic.& demonſt. *Miſerabiles perſonæ*, l.1.C.quando Imperat.

Miſeratio, miſericordiam ſignificat. *Miſeratio ætatis*, l.37.D.de minorib. *Miſerationis gratia*, l.8.D.de compenſationib. *Miſerationis ratio*, l.7.§.vlt.D.ſi tab.teſtam. *Si Miſeratione, cuſtodiam quis miſerit*, l.vlt.D.de cuſtod.& exhibit. *Miſericordiam* autem Cic.4.Tuſcul.definit *ægritudinem ex miſeria alterius iniuria laborantis*. Seneca verò lib.2.de Clement.cap.4.& 5. *Vitium puſilli animi, ad ſpeciem alienorum malorum ſuccidentis. Si alius ei Miſericordiæ cauſa dederit*, l.7. D. de calumniatorib. *qui miſericordiæ cauſa, quam ipſe non habet*, exponit, l.4.D.de agnoſc.& alend.

Miſericordia. *Sequeſter intempeſtiuè Miſericordiam exercuit*, l.7.D.depoſiti.

Miſericordia ductus, l.7.§.idem Labeo, D.de dolo.

Miſericors qui funerauit in hoc vt mortuum ſepeliret, ne inſepultus iaceret, l.14. §. ſed interdum, D. de religioſ.

MITIGARI *Ira*, l.5. C. famil. erciſc.

MITIOR *lex ſequenda*, l.15. D. de bon. libert. *Mitius conſtitui*, l.4. §.1. D. de incend. ruin.

MITRÆ in ornamẽtis muliebribus numerãtur, l.25. §. vlt. D. de auro arg. leg. *Mitras tamen, magis capitis tegendi, quàm ornandi cauſa*, comparatas, ait l.23. §. muliebria, D. eod. tit. Etymologicon, Μίτρα λέγεται ὁ γυναικεῖος τῆς κεφαλῆς ἀνάδεσμος. Suidas cùm Heſichio, Μίτρα διάδημα, ζώνη. Seruius in lib. 9. Æneid. *Pilea virorum ſunt: Mitræ feminarum, quas calanticas dicunt.*

MITTERE notæ ſignificationis eſt. *Mittere legatos*, l.4. §. vlt. D. de legationib.

Peregrè miſſus, l.5. §. vlt. D. ad exhibend. *Si quem Curatores Mitterent ad agendum, vel defendendũ*, l.2. D. de curator. bon. dan.

Mittere militem, ad opus, l.12. §.1. D. de re milit. *Mitti ancillam ad lanificium*, l.12. §. vlt. D. de vſu & habitat. *Serui ſi in Mercedem Mittuntur*, l.12. §. ſi aliquã, D. de inſtruct. vel inſtrum.

Qui Mittuntur, vt milites ducerent, l.35. D. ex quib. cauſ. maior. *qui Miſſi ſunt ad gratulandum principi*, D. eod. tit.

Mittere epiſtulam, l.3. §. vlt. D. de donationib. *Miſſa epiſtula*, l.36. D. ad municipal. *Mittere litteras*, l.77. §. donationis. D. de legat. 2. l.57. D. de donat. int. vir.

Mittere nomina præſidibus, l.1. §. ſi quãdo, D. de magiſt. conuen. *Miſſæ res in Nauem*, l.1. §. vlt. D. nau. caup. *Vxori Repudium Mittere*, l.16. D. ad L. Iul. de adult. l.4. D. de diuortiis, & *Nũtium Mittere*, eodem ſenſu in dic. l.4. id eſt, *remittere*, vt l.10. D. de ſponſalib. *Eum qui alienam vxorem ex itinere domum ſuam duxiſſet, & inde marito eius repudium Miſiſſet*, l.8. D. de diuortiis.

Eorum qui non defenduntur, ſiquidem latitent, Prætor ex Edicto pollicetur in Bona eorum Mittere, l.21. § hæc autem, D. ex quib. cauſ. maior. Cicero in Diuinatione, *Iſte in poſſeſſionem bonorum mulieris Mittit.* Liuius l.49. *In bona deinde L. Scipionis poſſeſſum, publicè, Quæſtores Prætor miſit. Miſſi creditores ad bona*, l.28. D. de reb. auctor iud. *in totam domum poßidendam mitti*, l.15. §. ex hoc, D. de dam. infec.

In poſſeſſionem Mittere poteſt Ius dicens, l.1. D. de iuriſdictio. *ſi ex quacumque cauſa, Magiſtratus in poſſeſſionem aliquem miſerit*, l.28. D. de pigner. act. *Prætor ventrem in poſſeſſionem Mittit*, l.3. §. Prætor, D. ne vis fiat ei; l.1. D. de vent. in poſſ. mitt. *cõuenit Prætori omnes quos ipſe in poſſeſſionem Miſit, tueri*, l.1. §.1. D. ne vis fiat ei.

In poſſeſſionem Mitti rerum pupillarium à Prætore quis poteſt, ſiue legatorum ſeruandorum cauſa, ſiue damni infecti, l.3. §.1. D. de reb. eor. *qui damni infecti à Prætore in poſſeſſionem Miſſus eſt*, l. vlt. D. ne vis fiat ei qui in poſſ. *ſi duo à Prætore Miſsi ſint in poſſeſſionẽ legatorũ*, l.7. §. ſi duo, D. cõm. diu.

Tres ferè cauſæ ſunt, ex quibus in poſſeſſionem Mitti ſolet: Rei ſeruandæ cauſa: item legatorũ ſeruandorũ gratia, & Ventris nomine, l.1. D. quib. ex cau. in poſſ. *ſi quando iuſſu Magiſtratus rei ſeruandæ cauſa, vel quia damni infecti non caueatur, Mittit in poſſeſſionẽ, vel ventris nomine*, l.3. §. vlt. D. de adq. vel amitt. poſſ. *Ventris nomine in poſſeſſionẽ Mittatur, vel rei ſeruandæ cauſa, vel legatorũ, fideicõmiſſorum, vel damni infecti*, l.2. D. de feriis. *ſiue Rei ſeruandæ cauſa, ſiue Legatorum, aut Ventris nomine, in poſſeſſionem Miſsi ſunt*, l.1 §.1. D. ne vis fiat ei qui. *aut Ventris nomine in poſſeſſionem mulier, vel is cui legatum eſt, legatorum ſeruandorum cauſa Mittatur*, l.4. D. de offic. eius cui. *Rei ſeruandæ cauſa pupillus in poſſeſſionem Mittitur eius qui ſuſpectus factus eſt*, l.7. §.1. D. de ſuſpect. tutorib. *Cùm creditores, rei ſeruandæ cauſa, Mittuntur in poſſeſſionem, is qui poſsidet, non ſibi, ſed omnibus poſsidet*, l.5. §. ſi plures, D. vt in poſſeſſ. legat. *ſi Miſsi in poſſeſſionem damni infecti ſumus*, l.4. §. vlt. D. comm. diuid. Et ita, *Miſſum damni infecti*, in l.7. §. planè, D. eod. tit. interpretare, ex cauſa damni infecti in poſſeſſionem ædium vitioſarum miſſum, vt l.15. §. ſi quis damni, D. de dam. inf.

Si quis Miſſus fuerit in poſſeſſionem fideicommiſsi ſeruandi gratia, l.3. D. ne vis fiat ei. *qui Legatorum ſeruandorum cauſa in poſſeſſionem Mittitur*, l.2. D. pro herede, l.1. §. quæſitum, D. quod legator. *in poſſeſſione Legatorum ſeruandorum cauſa Mittitur*, l.13. D. vt legator. *Miſſo legatario in poſſeſſione*, l.12. D. pro empto.

In poſſeſſionem aduerſus eum legatarius Mittitur, l.4. D. vt legator. ſeu fideic. *ſi legatarij aduerſus me in poſſeſſionẽ legatorum ſeruandorum cauſa Miſsi ſunt*, l.11. D. eod. tit. *niſi heres ſatiſdet, Mittuntur legatarij in poſſeſſionem rerum hereditariarum: quod & in hereditariis creditoribus obſeruandum eſt*, l.26. D. de iudiciis.

In poßeßionem hereditatis filiam Mitti, l.56. D. ad Sc. Trebell. *in aliam partem quæ non defenderetur, in poßeßionem actor mittitur*, l.20. §. vlt. D. de interrogationib. *in Res hereditarias legatarium Mitti*, l.9. D. de annu. leg. l.10. D. vt in poſſ. legat. id eſt, in rerũ hereditariarum poſſeſſionem. *in vincula publica Mittitur*, l.38. D. de iniuriis.

Mittere, id eſt, remittere. *Mittere cauſam ad præfectos*, l.12. D. de his quæ vt indig. *Deſertorem ad ducem*, l.3. D. de re milit.

Mitti ad actionem, l.26. D. de ædili. edic. *ad Arbitrum*, l.1. §. cùm dicitur, D. ſi cui plus quàm per leg. Falcid. *ad eundem iudicem*, l.8. §.1. & l.9. D. de liber. cau. l.22. D. de iudiciis. l. vlt. D. de quib. reb. Seneca lib.2. de Benefic. *ad Iudicem Miſſus ſum, vt impetrarem cauſam dixi.* Idem lib.3 cap.7. *melior eſt condicio cauſæ bonæ, ſi ad Iudicem, quàm ſi ad Arbitrum Mittitur.*

Mittere in conſilium, erat, poſt cauſam peroratam, iudicibus in conſilium eundi poteſtatem facere. Cicero lib.1. in Verrem, *Accuſabo: Reſpondebis: teſtibus editis, ita Mittam in conſilium.* Idem pro Cluentio. *Cùm in conſilium Mittebant, Stalenum iudicem cui pecuniam dederant non requirebant?* Sanè Aſcon. in Diuinatio. oratione ab vtraque parte conſumpta, in conſilium dimiſſos Iudices, præcone pronunciante, *Dixerunt*, tradit.

Mittere cuſtodiam, pro dimittere, l.14. D. de cuſtod. & exhibit.

Mittere militem i. eſt, ab exercitu dimittere, l.2. §. & ſi princeps, & §. ignominia, D. de his qui not. inf. *Mitti milites*, l.21. D. de teſtam. milit. l.2. D. de his qui not. inf. l.7. D. de iniuſto rupto, l.1. C. de his qui non implet. ſtipend. id eſt, dimitti. *Mitti Militia*, l.34. D. de teſt. milit.

Miſſus ab exercitu miles, l.2. §. exercitum, D. de his qui not. inf. id eſt, *dimiſſus*, vt l.1. eodem tit. *Miles ignominia mitti*, l. vlt. D. de furib. balnear. *Ignominia miſſus*, l.13. §. miſſionum, D. de re mil. *Miſſi*, l.8. §. ſed ignominia, D. de excuſationib. l.2. D. de his qui not. inf. *Cum Ignominia Mittendus eſt miles*, l.38. §. vlt. D. de pœnis.

Ignominiæ cauſa ab Imperatore Miſſus, l.2. §.1. D. de his qui not. infam. *qui ignominiæ cauſa Miſſi ſunt*, l.26. D. de teſtam. milit. & contrà, *Miles Miſſus honeſtè*, l.5. C. eod. tit.

Miſſa fieri nuntiatio, l.20. D. de oper. noui nunt. Cicero pro Quinctio, *qui poſteaquam vadimonium Miſſum fecerit.*

Miſſio *in Bona*, l.5. §. ſi ex duobus, & §. ſi ab, D. vt in poſſ. leg. *in poſſeſſionem*, dic. l.5. §. miſſus.

Miſſio in totas ædes, l.15. §. ex hoc, D. de dam. inf. *Miſſio legatorum*, l.1. §. vlt. D. ne vis fiat ei.

Miſſio, quæ Militibus datur, qua ſacramento ſoluuntur, & ab exercitu dimittuntur. Seneca in ludo, Non *placuit vlli ex veteranis Miſſionem dari. Si poſt Miſſionem faciat codicillos miles*, l.17. D. ad L. Falcid. *Intra annum Miſſionis*, l.40. & l.90. D. ad L. Falcid. l.17. §. vlt. D. de teſt. milit. *Poſt miſſionem*, l.4. §. vlt. D. de caſtr. pecul. *Poſt annum Miſſionis*, l.7. D. de iniuſt. rup.

Miſſionum generales cauſæ ſunt tres: Honeſta, Cauſaria, Ignominioſa. Honeſta eſt, quæ tempore Militiæ impleto datur. Cauſaria, cùm quis vitio animi, vel corporis, minus idoneus militiæ renuntiatur. Ignominioſa cauſa, eſt, cùm quis propter delictum ſacramento ſoluitur, l.13. §. miſſionum, D. de re milit. *Multa genera ſunt Miſſionum: eſt Honeſta, quæ emeritis ſtipendiis, vel ante ab imperatore Indulgetur: & Cauſaria, quæ propter valetudinem laboribus militiæ ſoluit: eſt Ignominioſa. Ignominioſa autem Miſſio totiens eſt, quotiès is qui Mittit, addit nominatim, Ignominiæ cauſa ſe Mittere. Semper enim debet addere, cur Miles Mittatur. Eſt & quartum genus Miſſionis, ſi quis euitandorum munerum cauſa militiam ſubiſſet*, l.2. §. ignominiæ, D. de his qui not. inf. *qui Honeſtam, vel Cauſariam, Miſſionem meruerunt*, l.26. D. de teſtam. milit. *Veteranis qui in legione, vel vexillatione, militâtes, poſt vicesima ſtipendia, Honeſtam, vel Cauſariam Miſſionem conſecuti ſunt*, l.9. C. quand. prouoca. non eſt nec. *Ante cauſariam Miſſionẽ*, l.4. D. de teſtam. milit. Q. Curt. lib.10. *Omnes ſimul Miſſionem poſtulare cœperunt, deformia ora cicatricibus, caniciémq; capitum oſtentantes.* Apul. lib.4. de Aſino aur. *Rebar enim me iam debilem prorſus & exanimatum, mereri Cauſariam Miſſionem.*

Miſſio etiam Gladiatoribus dari dicebatur. M. Senec. Controuerſ.6. lib.9. *abſciſſa Miſſione, Gladiator, quem armatus fugerat, nudus inſequitur.* Eóq; alludit L. Seneca Epiſt.37. cùm ait, *Sine Miſſione naſcimur: quomodo ergo, inquis, me expediam?* Idem lib.1. de Ira cap. vlt. *ad pugnam vocauit Ionem, & quidem ſine Miſſione.* Item lib.2. de Beneficiis, cap.21. *Non enim ſeruauit is qui non interfecit, nec beneficium dedit, ſed Miſſionem.*

Mittendarii in l.3. l.7. & l.8. C. de palatin. ſacr. largit. lib.12. hoc nomine appellantur *ſacrarum vel priuatarum largitionum palatina officia, quæ ad prouincias Mittuntur*, vt l.2. C. de canone largition. titul. lib.10. & à comitibus dirigebâtur, vt l.4. C. de palat. ſacrat. largit. lib.12. *Mittendarij palatini officij*, l.8. de palatin. ſacr. largit. in C. Th. *qui per annos ſingulos, ex officio palatino exire ſolent*, l.23. eod. tit. Hi *officiis ſacrarum largitionum* adſcribuntur, l.7. eod. tit.

Miſſilia quæ in vulgus, à Magiſtratibus, Principibúſve, ludos edentibus, aut aliàs in publicum prodeuntibus, iactantur. *qui Miſſilia iactat in vulgus, ignorat quid eorum quiſque excepturus ſit*, l.9. §. hoc amplius, D. de adquir. rer. do. *Prætores, & Conſules, qui Miſſilia iactant in vulgus, ignorant quid eorum quiſque excepturus ſit*, §. hoc amplius, Inſtitut. de diuiſio. rer. *quaſi Alea emitur, cùm captum Miſſilium emitur*, l.8. D. de contrah. empt.

Seneca Epiſt.74. *ad hæc, quæ fortuna ſparguntur, ſinum expandit, ſollicitus Miſſilia eius expectat.* Theophilus ad dic.§.hoc amplius, τῦτο δὲ συμβαίνει ἐπὶ τῶν στρατηγῶν, ἢ τῶν ὑπάτων, οἵ τινες κάθηνται, ἢ ἐν ταῖς προπομπεύσεσιν, ἢ ἐν ταῖς δίκαις ῥίπτουσι τινὰ τοῖς δημόταις.

Sanè variarum rerum Miſſilia, principes populo, eius demerendi cauſa, ſpargebant. Suetonius in Caligula cap.18. *Sparſit & Miſſilia variarum rerum, & panaria cum obſoniis viritim diuiſit.* Idem in Nerone, cap.11. *Sparſa & populo Miſſilia omnium rerum per omnes dies ſingula cottidie Millia. Aurum cuiuſque generis, multiplex, penus, Teſſeræ frumentariæ, Veſtis, Aurũ, Argentum, Gemmæ, Margaritæ, Mancipia, iumenta, atq; etiam manſuetæ feræ, nouiſſimè naues, inſulæ, agri.* Idem in Domitiano, cap.4. *Omne genus rerum Miſſilia ſparſit.* Dio, lib.49. Σύμβολα τέ τινα ἐς τὸ θέατρον κατὰ κορυφὴν ἔρριψε· τῷ μὲν, ἀργύριον, τῷ δὲ, ἐσθῆτα, τῷ δὲ, ἄλλο τι φέροντα, καὶ ἄλλα πάμπολλα ὤνια ἐς τὸ μέσον καταθεὶς, διαρπάσαι σφίσιν ἐπέτρεψεν. Ad huiuſmodi Miſſilia pertinent hi Corippi, lib.4. in laud. Iuſtini, verſus.

----Medióque fori, qua diuite dextra
Egrediens princeps, ſacra, trabeatus, ab aula,
Diuitias vulgò ſollemni munere donans,
More niuis ſparſurus erat, noua fabrica ſurgit.

Missibilia, tela, quæ manu mittuntur, & procul iaciuntur, Iuſtinian. Nouel.85. τάς τε χαλκευθείσας ζιβύνας καὶ τὰ Μισσίβιλια. Et ita apud Vegetium in veteribus codicibus ſcriptũ obſeruaui, vbicumque vulgò *Miſſilia* legitur. Sidon. Apollin. lib.4. Epiſt. ad Domitium, *Lanceis vncatis, ſecuribúſque Miſſibilibus dexteræ refertæ.*

Mobiles *Res* nonnumquam à *ſe Mouentibus*, ſeparantur, l.1. D. de ædil. edic. l.30. C. de iur. dot. l.vn.§. cùm autem, C. de rei vxo. act. l.2. & l.3. C. de quadrien. præſcr. l.37. C. de Epiſc. & Cler. l.13. C. de ſeruitutib. l.7. C. de bon. quæ liber.

Mobilia Mouentiáque, l.1. C. de vi bonor. rapt. Sic, Κινητὸν πρᾶγμα, & Αὐτοκίνητον, ſeparat Iuſtinian. Nou.112. quæ de litigioſ. inſcribitur.

Aliàs tamen *Mobilium* appellatione, etiam ſe Mouentia continentur. Atque ita, *Res Mobiles*, in duo genera diducuntur, *in Animales, & eas quæ Anima carent*, l.1. D. de rei vindic. *Res Mobiles animales*, l.15.§. in venditione, D. de re iud. *quod Mobile eſt, puta, ſeruum*, l.30.§. item quod, D. de adquir. poſſ. *Res Mobiles, excepto Homine*, l.3.§. Nerua, D. eod. tit. *Mobiles* ergo *Res*, appellantur, quæ ſolo non continentur. Ac proinde *Mobilis Res*, &, *Soli*, opponuntur, l.1.§.1. D. vſufructuar. quemad. cau. *Res Mobiles rei ſoli accedentes*, l.3.§.1. D. de vi & vi arm.

Moderare *ordinem edictorum, vel compendium*, l.72. D. de iudiciis. *Vt Moderetur Prætor, quam ſummam tutores ad alimenta pupillis præſtare debeant*, l.3. D. vbi pupill. educ. *quam rem D. Seuerus & Imp. Antoninus elegantiſſimè Epiſtola ſua ſunt Moderati*, l.6.§. vlt. D. de offic. Proconſ.

Moderandi honoris gratia, l.1. D. de bonis libertorum. *Moderandæ portionis arbitrium datum*, l.76.§. pater, D. de leg.2. *Moderanda pœna eſt vſque ad beſtiarum damnationem*, l.6. D. ad Legem Iuliam peculat.

Moderatvm *ſe præbere*, l.33. D. de vſuris.

Moderata, & Immoderata, æſtimatio, opponuntur, l.40. D. de dam. inf.

Moderata Ætas, l.1.§. pueritiam, D. de poſtulando.

Moderatum erit, l.38. D. ex quib. cau. maior. *Moderato ſpatio*, l.8. D. qui ſatiſd. cog.

Secundum Moderamen locorum, l.7. D. de feriis.

Moderatio *iudicantis*, l.vn. de reſponſ. prudent. in C.Th. Nou. Th. & Valent. de annota. militant. præſcr. *cùm aliqua Moderatione definiri*, l.vlt. D. de bon. damnator. *quantum ſufficit habitantibus in vſus diurni Moderatione*, l.10. in fi. D. de ſeruit. vrbanor. præd. *inculpatæ tutelæ Moderatione*, l.1. C. vnde vi.

Præſtitui annum ita Moderatè vt, l.1.§. largius, D. de ſucceſſor. edic. *tàm Moderatè ſtatuere*, l.3. D. vbi pupil. educ.

Moderatores *Prouinciarum*, l.11. C. de offic. rector. prouinc. l.3. C. de repudiis, l.7. de off. rector. prou. in C.Th. l.vn. ne ſine iuſſu princip. cod. Cod. id eſt, Rectores, quos Græci ἁρμοστὰς vocant. Tribuit autem ſpecialiter hoc nomen Iuſtinianus Preſidibus prouincarium Helenoponti, & Arabiæ, Nouel. Conſtitution.28. & 102.

Modesto *Conſule* factum Sc. l.1.§. hæc autem, D. de fugitiuis. Inuenio in Faſtis, Anno vrbis 980. Alexandri Seueri principatu, Modeſtum cum Probo Conſulatum geſſiſſe.

Modeſtius facit qui refert iuſiurandum, quàm qui ipſe iurat, l.28. D. de pecun. conſtit.

Modiatio, l.16. C. de vſur. l.7. C. de rer. permut. l.vlt. C. de naufrag. l. vlt. C. de annon. ciuil. lib.11. l.32. de nauicular. in Cod. Th. & apud Caſſiodor. Epiſt.7. lib.4. menſuram frumenti

menti & tritici per Modios initam ſignificat.

Modicvs *Actus*, l.6.§.vlt.D.de duob.reis.*Locus*,l.60.D.de verb.ſignif.*Sumptus*, l.14. §.iudicem,D.de relig.& ſumpt.*Vſusfructus*,l.8.§.in annos, D.de tranſactionib.

Modica caſtigatio, l.12.D.de iuriſdictio.l.25.§.vlt.D.de vſufructu,quæ *Leuis caſtigatio* appellatur, l.13.§.item Iulianus,D.locati.*&* *leuis coërcitio*,l.7.§.præterea, & l.11.§.quamquam, D.de iniuriis.

Sic & *Modica Coërcitio*, l.vlt.D.de off. eius cui mand.l.8.§.ſi in locum, D.de religioſis, cuiuſmodi eſſe cenſeo fuſtium admonitionem. Flagellorum certè atrox animaduerſio caſtigatióque habetur, l.24. §. vlt. D. de vſufruct.l.7.§.præterea,& l.15.§.ſi communem, D. de iniuriis,l.11.D.de off.Proconſ.

Nec Modica dilatio,l.7.D.de adminiſt.& peric.*Non Modica ignominia*,l.1.D.de libera.cau.

Modicæ impenſæ, l.12.D.de impen. in res dotal. *Modica data occaſione*, l.4. §. ſi ex die, D. de manumiſſ.teſtam.

Non Modicam partem bonorum,l.80.D.ad Sc.Trebell.*ex Modica parte inſtituti*, l.6.D. de bonis liber.*ex parte non Modica heres*, l.4.D.quod cum eo.

Modica Pecunia, l.5.§.negotiatio, D.de iure immun.*non infinitam pecuniam ſed Modicam*,l.192. D.de verb.ſignif.

Perquam Modica portio, l.1.§.illud,D.de coniung.cum.eman.*Modica portiũcula ædium*,l.15.§. ex hoc edicto, D.de dam.inf.*ex Modica portiuncula dominus*, l.10.D.de aqua & aqu.pl.

Modica Ædificiorum refectio, quæ ad tutelam neceſſariam deſideratur,l.15.D.de impenſ.in res dot. *Modica refectio ad fructuarium pertinet*, l.7.§.vnde Celſus, D.de vſufruct.

Modica ſpecies monumenti, l.2.D.ad L.Facid.*Subſtantia*, l.5.D.de legit.tut.

Si Modica ſumma ſit,id eſt, vſque ad duos aureos,l.9.§.vlt.& l.10.D.de dolo.

Qui interdiu Modicum aliquid de templo tulit,l.6.D.ad L.Iul.pecul. *Nec Modicum quid ex Taberna*, l.11.§.condicio, D.de inſtitoria.

Modicum æs alienum,l.5.§.idem prætor, D.de reb.eor. *Ad Modicum æris pignerata res*, l.36.D. de pignerat.actio.*Modica æra*,l.27.D.de verb.ſignif.

Modicum damnum,l.25.§.vis maior.D.locati.*non Modicum Delictum*,l.9.D.de minorib.

Modicum fideicommiſſum, l.1.§.cùm dicitur, D.ſi cui plus. *Modica fideicommiſſa*, l.52.§.vlt.D. de iudiciis.

Modicum fretum, l.99.§.1.D.de verb.ſignif.*Furtum*,l.89.§.1.D.eod.tit.*Modici furti reus*,l.3.§.1. D.de bon.eor.

Modicum hoſpitium,l.5.§.1.D.de his qui effud.vel deiec. *Modica impendia, vt cibariorum*, l.18. D.commodati.

Modicum interuallum, l.1.§.ſi ſeruus, D.ſi is qui teſtam. lib. l. 2. D. commodati. *Interuallum temporis*, l.6.§.vlt. D.de duob.reis.

Modico lacte vſurum, l.12.§.ſed ſi pecoris, D.de vſu & habit.

Modicum legatum, l.45.D.de fideicommiſſ.libert.*Modica loca*,l.22.D.de contrah.empt.

Modicum pretium,l.3.§.vlt.D.de iure fiſci.*Reſiduum*,l.87.§.vlt.D.de legat.2.

Modicum ſortis & vſurarum,l.vlt.D.de libera.lega.

Modicum ſpatium, l.23.D.de obligat. & action.*non Modicum ſpatium temporis*, l.41. D.de teſt. mil.

Modicum tempus præſtituendum,l.7.§.planè, D.de hered.petit.l.71.§.in pecunia, D.de legat.1. l.21.§.vlt.D.de recept.qui arbitr.l.20.§.vlt.D.de ſtatuliber.l.24.§.ſi vxor.D.ſolut.matr.

Modicum tempus ex anno, l.19.D.de minorib.*ſi intra Modicum tempus quàm rediit*, l.15.§. vlt. D. ex quib.cau.maior.

Planè *Modicum tempus*, in Interdicto de itinere actúque, nõ minus quàm 30.dierum accipitur,l.1.§.hoc interdicto, D.de itiner.actúque.

Modicum tempus, interdum intelligitur quod poſt cõdemnationem reis indultum eſt, l.21. D.de iudiciis.vt l.31.D.de re iudic.

Modicum tempus non minus decem dierum, l.21.§.1.D.de pecun.conſtit.*Modico tempore*,l.1.§.exigit, D.de bonor.poſſeſſ.ſecund.tab. *Modico tempore interpoſito*, l.135.§.Seia, D.de verb.oblig.

Nec Modicum tempus, l.vlt.§.vlt. D. de hom. lib.exer. *qui non ad Modicum tempus conduxit*, l.1. §.quod ait prætor, D.de ſuperficieb.

Modicum vulnuſculum, l.1.§.ſed ſciendum, D.de ædilic.edic. *Non pro Modico beneficio datur*, l.4.D.de his qui not.infam.*Modico, honoris gratia, poſſeſſori dato*, l.15.D.de rei vind.*Modico præſenti*, l.8.D.de tranſactionib.

Si hominem Modico *diſtraxiſti*, l. 26. §. libertus, D. de condic. ind. *Modico vendidit*, l. 13. §. quid ſi, D. de hered. pet.

Modicè, Agell. lib. 12. cap. 13 interpretatur, *cum modo æquo, & pari.* Aliàs *Modicè*, eſt leuiter. ſic *Modicè intereſſe*, l. 2. §. ſi in re, D. vi bonor. rapt. *Modicè vindicari*, l. 28. §. incendium, D. de pœnis.

Modiis frumentum admetiri veteres ſolebant. *Si frumentum ita venierit, vt in ſingulos Modios pretium diceretur*, l. 35. §. in his, D. de contr. empt. *In ſingulos Modios quos admenſus eris*, ibid. *qui ex aceruo frumenti Modium ſuſtulit*, l. 21. D. de furtis. *Centum Modios ex illo horreo*, l. 38. D. de iudiciis. *Frumenti Modiis octo milibus naui impoſitis*, l. 61. §. vlt. D. locati. *Tritici Modios centum qui ſinguli pondo centum pendeant*, l. 7. D. de tritico, vino, oleo. *Tritici Africi boni Modios cẽtum*, l. 75. D. de verb. obligat. *Mille Modios Tritici*, l. 42. D. de fideiuſſorib.

Modij Ænei, vel *Lapidei*, l. 9. C. de ſuſceptorib. lib. 10.

Modioli, l. 36. D. de auro, argent.

Modvli, l. 8. §. ſed vt, D. de noui oper. & l. 30. §. 1. D. de dam. inf. ſunt operis admetiendi cauſa inſtitutæ comparatæque menſuræ. Modulis enim, in operum Mẽſuris agendis, vſos veteres, ex Vitruu. lib. 1. cap. 2. lib. 3. cap. 2. & lib. 4. cap. 3. patet. Vetus Gloſſ. *Moduli, ſunt quædam formæ & menſuræ cementariorum, per quos menſuræ lapidum deprehẽduntur.* Aqua quoque Modulis erogabatur & diſtribuebatur. Frontin. lib. 1. de aquæductib. *Aquarum Moduli, aut ad digitorum, aut ad vnciarum menſuram inſtituti ſunt.*

Modvs menſuram cuiuſque rei ſignificat. *Modus agri*, l. 4. §. vlt. & l. 6. D. de action. empti. l. 25. D. de ſeruit. ruſtic. præd. & apud Paul. lib. 1. Sent. Tit. 21. Plautus Aulular. Sc. 1. *Agri reliquit ei non magnum Modum.* Cic. Epiſt. 33. lib. 13. ad Attic. *nihil ſcripſit niſi de Modo agri.* Idem pro Flacco. *Voluiſti magnum agri Modum cenſeri.* Horat. Satyr. 6. lib. 2. Sermon. *Hoc erat in votis, Modus agri non ita magnus. De Modo agrorum arbitri dantur*, l. 7. D. fini. regund.

Modus autem *Agri*, Iugerum numero demõſtrabatur, l. 13. §. ſi Titius, D. de actionib. emp. l. 64. D. de euictionib. *Si duorum fundorum venditor ſeparatim de Modo cuiuſque pronuntiauerit, fortè ſi dixit, vnum, centum Iugera, alterum, ducenta habere*, l. 42. D. de actionib. empt. *Si in qualitate fundi venditor mẽtitus ſit, non in Modo eius: pone enim dixiſſe eum, quinquaginta Iugera eſſe Vineæ, & quinquaginta, Prati*, l. 22. D. eod. tit. *In Modum* verò *nec litora, quæ fundo coniuncta erant, nec viæ publicæ, aut loca religioſa, vel ſacra, computabantur*, l. 51. D. de contrah. empt. *Demonſtrato Modo*, l. 36. §. vlt. D. ad municipal. Et ita *Modum* accipe, l. 4. & Rubr. D. ſi menſ. fal. mod. dix. & l. 2. D. de actionib. emp.

Modus fundi, l. 36. D. ad municipal. l. 40. D. de contrah. empt.

Exiguus Modus ſiluæ, l. 42. D. de actionib. empt. *Modo terræ integro*, l. 64. D. de euictionib. *Cùm vniuerſus Modus conſtat*, & contrà, *cùm minor Modus inuenitur*, l. 42. D. de actionib. empt.

Prior Modus ædificij, l. 31. D. de ſeruit. præd. vrb. *Modus ædificiorum*, l. 1. §. nũtiamus, D. de oper. no. nunt. *Vt Ædificia reficiat, ad eum Modum, qui ſeruitute impoſita comprehenſus eſt*, l. 6. §. etiam, D. ſi ſeruit. vindic. *Modus altitudinis*, l. 1. C. de ædific. priuat.

Modus Aquæ, l. 2. de aquæduct. in C. Th. *Amplioris Modi Aquæ*, l. 1. §. illud tamen, D. de aqua cottid. *Ad Modum, & ad rigorem curſus aquæ*, l. 1. §. 1. D. ne quid in flum. publ.

Si quis à me Oleum quod emiſſet, adhibitis iniquis ponderibus, vt in Modo me falleret, l. 32. D. de actionib. empt. *ſi cùm Oleum deberet, oleum dederit quaſi maiorem Modium debens*, l. 26. §. idem Marcellus, D. de condict. indeb.

Salis non minimi Modus, l. 32. §. idem quæſiit, D. de vſu & vſufr. leg.

Secundum ſuæ auctoritatis Modum, l. 12. §. vlt. D. de re milit.

Modus beneficij, l. 191. D. de diuerſ. reg. iur. *Conductionis*, l. 9. D. de publican. *Conſenſus*, l. 52. D. de obligat. & act. *Donationis*, l. 10. & l. 31. §. 1. D. de donationib. l. vlt. C. de annon. ciuilib. lib. 11. *Facultatium*, l. 2. & l. 3. §. ſed ſi non, D. vbi pupill. *Inſtitutionis*, l. vlt. D. de hered. inſtituen. l. 11. D. de his quæ vt indign. *Iuriſdictionis*, l. 11. D. de iuriſdictione.

Ex Modo legati æſtimandum, l. 3. §. vlt. D. de annu. legat. *Modus legatorum*, l. 6. D. de legat. præſtand. *intra Modum legatorum*, l. 44. §. cùm filia, D. de vulg. & pupil.

Capere ſupra Modum non poterit is cui certum Modum ad capiendum Lex conceſſit, l. 36. D. de mort. cau. donat. *quod ſupra Legis Modum tibi promiſit*, l. 21. D. de donationib. *qui pecuniam ſupra Legis Modum promiſit*, l. 24. D. eod. tit. *Supra legitimum Modum donare*, l. 5. §. ſi eum, D. de doli except. *Facta donatio*, ead. l. §. ſi donaui.

Lex Falcidia, ſecundo Capite, Modum legatorum conſtituit: quæ poteſtatem cuique ciui Romano dedit, quantam vellet pecuniam dare legare, dum non minus quàm quartam partem hereditatis eo teſtamento heredes

redes

redes caperent, l. 1. D. ad l. Falcid. & ita accipe quod eſt apud Tacitum, lib. 1. Annal. *legata non vltra ciuilem Modum reliquit. Legatarius cui ſupra Modum legis Falcidiæ legatum eſt*, l. 23. D. de dolo. *Si legata non excedant Modum legis Falcidiæ*, l. 1. §. interdum, D. ad l. Falcid. *Res mulieris cauſa emptæ paratæ, vt extra Modum legis eſſent, nominatim ipſa Falcidia lege expreſſum eſt*, l. 81. §. vlt. D. eod. titu.

Si propius ædificium alienum intra legitimum Modum, mortuus illatus ſit, l. 3. §. vlt. D. de mort. infer. *Modus litium*, l. 6. D. de except. rei iudic. *Menſurarum Modus*, l. 37. D. de pœnis, *Patrimonij*, l. 3. D. vbi pupill. educ. l. 1. C. arbitr. tut. *Pecuniæ*, l. 8. §. Modus, D. de tranſactionib.

Intra Modum Peculij, l. 17. D. de caſtren. pecul.

Modus pœnæ in qua quis cauere debet, Paul. lib. 5. Sentent. Tit. 33. de pœna. *Modus ex condicione, perſonæ, & mēte facientis, magis ſtatui poteſt*, l. 2. D. de termino mo. *Proxenetici Modus eſſe debet, & quantitatis & negotij, &c.* l. vlt. D. de proxenetic. *quem Modum Beneficij ſui eſſe velit*. l. 191. D. de diuerſ. reg.

Modus Actionum, l. 27. D. de diuerſ. reg. *Quæſtionis*, l. 6. D. de quæſtionib.

Modus Refectionis, l. 7. D. ſi ſeruit. vind.

Ex Senatus Conſulto, retentionis Modo ſeruato, l. 16. C. famil. erciſc.

Secundum dignitatem, facultatéſque pupilli, Modum ſeruorum æſtimare, qui circa eum futuri ſunt, l. 13. D. de adminiſtrat. & peric.

Vſurarum Modus, l. 5. §. non paſſim, D. de rebus eorum, l. 7. §. ſi deponi, D. de adminiſtr. & peric. *Certus*, l. 31. D. de vſuris. *Probabilis*, l. 3. §. vlt. D. de annu. legat. *Modum vſurarum æſtimare & ſtatuere*, l. 39. § 1. D. de legat. 1. *Si ſupra legitimum Modum vſuras ſoluit*, l. 26. D. de cōdict. indeb. *Supra modum legitimæ vſuræ ſtipulatum*, l. 9. D. de vſuris. *Vſuras quas quis ſupra licitum Modum promiſit*, l. 11. §. ſi in ſortem, D. de pignerat. actio. *Pœnam pro vſuris, ſupra Modum vſurarum licitum, ſtipulari*, l. 44. D. de vſuris. *Si ſupra ſtatutum Modum quis vſuras ſtipulatus fuerit*, l. 9. D. de vſuris.

Modus Obligationis eſt, cùm ſtipulamur decem, aut hominem, l. 44. D. de obligat. & actionib.

Modus à Condicione, ſeparatur, Rubri. D. condicionib. & demonſt. Item Rubri. C. *de donationibus quæ ſub* Modo *vel condicione, vel certo tempore conficiuntur. Si neque Modo, neque Condicione debitum differatur*, l. 19. D. de legat. 1. *Si cui in hoc legatum ſit, vt ex eo aliquid faceret, veluti Monumentum teſtatori, vel opus, aut epulū municipibus faceret, vel ex eo ſortem alij reſtitueret: ſub Modo legatum videtur*, l. 17. §. vlt. D. de condicion. & demonſt. *In legatis quidem & fideicommiſsis etiam Modus adſcriptus pro condicione obſeruatur*, l. 1. C. de ijs quæ ſub modo lega.

Modus ſeruitutibus adijci, veluti quo genere vehiculi agatur, vel non agatur: veluti, vt equo dūtaxat: vel, vt certum pōdus vehatur, vel grex ille transducatur, aut carbo portetur, l. 4. §. modum. D. de ſeruitutib. *Si iter actúſue, ſine vlla determinatione legatus eſt*, Modo *terminabitur*, l. 13. §. 1. D. de ſeruit. præd. ruſtic. At apud Iuſtinian. §. finitur, inſtit. de vſufructu *non vtendo per Modum*, intellige, non vtendo ſecundum modum, legémque dictam in conſtituendo vſusfructu.

Modus, pro temperamento, & moderatione. *hîc quidam* Modus *ſeruandus eſt*, l. 36. D. de negot. geſt. *cum* Modo *audiendum*, l. 5. §. ſi mater, D. de agnoſc. & alend.

Computationi Modus *non adhibetur*, l. 2. §. ſi indemnitas, D. de adminiſtrat. rer. *Ne* Modus *in ea re non adhibeatur*, l. 12. §. 1. D. de re milit. *Rationi non exigendæ* Modus *adhibitus*, l. 72. §. 1. D. de condicion. & demonſtr.

Modum adijcere, l. 6. §. non vero, D. de offic. procon.

Modus pro ætate eius qui tranſigit arbitrandus eſt, l. 2. §. modus, D. de tranſactionib. *Modus, ſi quidem Prætor arbitratus eſt, is ſeruari debet quem Prætor ſtatuit*, l. 2. D. vbi. pupill. educ. *Si Prætor modum alimentis ſtatuit*, dic. l. 2. §. 1. *Quæſtionis* Modū *iudices arbitrari oportere*, l. 7. D. de quæſtionib.

Modum actori non debere conſtitui, l. 2. §. vlt. D. de curato. bon. dan.

Cibariorum Modum *viri boni arbitrio ſtatuendum*, l. 5. D. de aliment. vel. cibar. *Modum iuriiurando ſtatuere*, l. 4. §. 1. D. de in lit. iuran.

Modum egreſſus, l. 1. §. ſiue ab alio, D. de exercitor. *Operis publici temporarij* Modum *non egrediendum*, l. 1. D. de furib. balnear.

Si debiti Modum *teſtamento dominus exceſsit*, l. 5. D. ad l. Falcid. *eum contractum depoſitæ pecuniæ Modum excedere*, l. 26. §. 1. D. depoſiti. *niſi executor ſententiæ*, Modum *iudicationis excedat*, l. 5. C. quor. appellation. non recip. *Si probabilem* Modum *faciendi monumenti ſumptus non excedat*, l. 50. D. de heredit. petit. *Si probabilem* Modum *in mutua non exceſsit*, l. 7. §. quod dicitur, D. de Sc. Macedo. *Si quæſtionem quis habeat*, Modum *tamen exceſſerit*, l. 15. §. quæſtionem. D. de iniuriis. *Non auarè* Modum *xeniorum excedat*, l. 6. §. vlt. D. de offic. proconſ.

Diuiſio tutelæ Modum *adminiſtratori facit*, l. 36. D. de adminiſt. & peric. *Sententia quæ Modum*

Alıæ, *Aſinariæ*, vt apud Cato. de re Ruſtic. cap. 11.

Molæ Oliuariæ, l. 21. D. de inſtr. vel inſtr. & apud Paul. lib. 3. Sent. Tit. 6. Varro lib. 4. de ling. Lat. *Trapetes, Molæ Olearıæ vocantur*. Seruius ad eum lib. 2. Georg. verſum, *Teritur Sicyonia bacca Trapetis*, id eſt, *Molis Oliuaribus.*

Molæ ita adfixæ, inædificatæve, vt partes ædificiorum eſſe videantur, l. 21. D. de inſtr. vel inſtr. Ceterùm inferior pars Molæ, *Meta*, ſuperior, *Catillus* appellatur, l. 18. §. idem conſultus, D. de inſtruc. vel inſtr. *Catillus* autem, à Græcis ὄνος appellatur, ſi Heſichio fidem habemus. Sic enim ille, ὄνος ὁ ἀνώτερος λίθος τοῦ μύλου. At Euſtathius ὄνον vocari ait τὸ κινούμενον τοῦ μύλου. Atque ita accipitur apud Xenophontem lib. 4. ἀναβάσεως, cùm ait, οἱ δὲ ἐνοικοῦντες ὄνους ἀλέτας περὶ τὸν ποταμὸν ὀρύττοντες καὶ πωλοῦντες εἰς.

Molem *in mare proiecit*, l. 2. §. aduerſus, D. ne quid in lo. pub. Cæſar lib. 1. de bello ciuil. *Molem atque aggerem ab vtraque parte ripis iaciebat.* Tibull. Eleg. 6. lib. 2. *Claudit & indomitum Moles mare.* Q. Curtius lib. 4. *ſed ante iacienda Moles erat quæ vrbem continenti committeret.*

Moles in mare vel in flumen proiectæ, l. 1. D. de impēſ. in res dot. l. 52. §. ante domum, D. de act. empt. Vetus Horatij interpres in Odem lib. 3. verba hæc, *iactis in altum Molibus*, ſic interpretatur, *ad mare anguſtius reddendum, & excludendum, ad ædificia ſtruenda:* additque, *Vſus eſt voce, Iactis, quod eſt ædificantium. Nam Iaci in mare Moles dicuntur, quotiès excluditur aqua.* Cicer. Epiſt. 17. lib. 9. ad Attic. *Ab vtroque cornu Moles iacimus.* Hirtius ſiue Oppius, de bell. Africo. *Turres & caſtella facere, Moléſque in mare iacere non intermittere.* Paterculus Vol. poſter. de Lucullo, *Quem ob iniectas Moles mari, & receptum ſuffoßis montibus in terras mare, haud infacetè Pompeius Xerxem togatum vocare conſueuerat.* Seneca lib. 2. Controuerſ. *Littoribus quoque Moles inuehuntur, anguſtiſq; in altū terris exaggerantur.* Idémq; lib. 5. Cōtrou. *Maria proiectis Molibus ſubmouentur*, Lucan. lib. 1. *Sed Molibus vndas Obſtruit.* Suet. in Caligul. *Et iactæ itaque Moles profundo atque infeſto mari.* Ammian. Marcellin. lib. 22 *Septem diebus, molibus iactis in mare, ſolo propè quāti terræ ſunt vindicatæ.* Atque ad huiuſmodi Moles reſpicit Plin. lib. 2. cap. cùm ait, *& Terra in Maria iacitur, vt freta admittantur.* Quinctiam, *lapideas Moles in rotundum ac leue formatas, quibus porticus & capacia populorum tecta ſuſcipiuntur*, dixit Seneca, Epiſt. lib. 14.

Moles, ait Feſtus, *pro magnitudine ferè poni ſolet. Mole debiti prægrauatus*, §. itē ſi quis, Inſt. de ſoc.

Molendaría, *Aſina*, l. 18. §. aſinā, D. de inſtr. vel inſtr. *Meta*, l. 18. §. idem conſultus, D. eod. *Si ruſticus fundi operarius Moleretur*, eod. tit.

Molitores ſerui, l. 12. §. Trebatius, D. de inſtruct. vel inſtrum.

Molestari, l. 20. D. de liberat. leg. *Moleſtiæ ſibi futurum.* l. 10. D. de cuſtod. & exhibit. *Hanc Moleſtiam ſuſcipere*, l. 7. D. de tributoria. *Moleſtus aduerſarius*, l. 4. §. 1. D. de alienat. iudic.

Moliri, ait Nonius Marcell. *extruere, dictum à Molibus, vnde demoliri, eſt deſtruere. Moliri opus*, l. 1. §. ædificare, D. de mort. inf. *nouum opus*, l. 1. §. vlt. D. eod. tit. *Moliri in alieno*, l. 3. §. hoc autem, D. de itin. actúq. *quid in publico*, l. 1. §. nuntiatio, D. de oper. nou. nunt. *Moliri* etiam eſt adtemptare, & admittere, vt *ne quid perniciosius ipſi in ſe Moliantur*, l. 14. D. de offic. præſid.

Mollis *via*, l. 2. §. deinde, D. ne quid in lo. publ. *Molliendæ pœnæ*, l. 42. D. de pœnis.

Momentum temporis breue aliquod ſpatium ſignificat, l. 8. D. de condic. & dem. *Aliquo Momento temporis*, l. 1. §. quod autem, D. de aqua cottid. *illo Momento temporis*, l. 2. D. de cuſtod. & exhibit. *pro Momento temporis*, l. 98. §. vlt. D. de verb. ſignific. *quoquo Momento temporis*, l. 7. D. de adquir. rer. do. §. per alluuionem, Inſtit. de diuiſ. rer. *Minimo Momento nouiſsimi diei*, l. 15. D. de diuerſ. temporal. *aliquo Momento interpoſito*, l. 11. §. idem Marcellus, D. de donatio. int. vir. *Neque Momento aliquo ſubſiſtere*, l. 79. D. de adqu. vel omitt. hered.

Eo Momento quo, l. 3. §. idem Papianus, D. quib. mod. vſuf. l. 15. D. de ſtatu hom. *eodem Momento*, l. 32. D. de religioſis. l. 77. D. de adq. vel omitt. *ipſo Momento*, l. vlt §. vlt. C. de bon. quæ lib. *Vno Momento*, l. 44. D. de ſolutionib. *ſi vel Momento ad eum peruenit*, l. 127. D. de diuerſ. regul. *qui Momento poſſedit*, l. 12. §. vlt. D. de condicionib. inſtit. *à Momento ad Momentum*, l. 6. D. de vſurpat. l. 3. §. 1. D. de minorib. *Nullo Momento*, l. 19. §. ſed &, D. de peculio. l. 14. D. de ſeruitutib. *qui inhabitant non Momenti cauſa*, id eſt perpetuæ moræ cauſa, l. 5. §. domum, D. de iniuriis.

Momenta temporum, l. 63. §. vlt. D. ad L. Falcid *Singula Momenta ſpectare*, l. 3. D. de adqu. rer. dom. *Per Momenta ſingula*, l. 44. D. de adquir. poſſeſſ. *Par ſingula Momenta*, l. 3 §. vlt. D. vt legat. ſeu fideic. *Omne Momentum*, l. 8. D. de condicion. & demonſt. *Non omnibus Momentis*, l. 3. §. 1. D. quod vi aut clam. *Aliquod Momentum naturæ interuenire*, l. 137. D. de verb. oblig.

Momentum aliàs vtilitatem & emolumentum, aut etiam vim & effectum ſignificat. *Momentum aliquod habere*, l. 68. D. de hered. inſtit. *Aliquod Momentum laturus*, l. 137. §. 1. D. de verb. obl. Atque ita, *nullius eſſe Momenti* dicitur, quod vim & effectū non habet, quod nullū eſt, & ineffi-

cax & inutile. Vnde *nullius Momenti eſſe*, & *Valere*, opponũtur, l.32.§.ſi ambo, D.de donat.int. vir. *Omnia quæ contra bonos Mores, vel in pactum vel in ſtipulationem deducuntur, nullius momẽti ſunt*, l.4.C.de inutil.ſtip. *ipſo iure nullius Momenti ſunt*, l.3.§.ſciendum, D.de dona.int.vir. ſic *nullius eſſe Momenti Acceptilatio*, l.8.D.de acceptilat. *Actio*, l.22.D.de condict.indeb. *Actus*, l.77.D. de diuerſ.regul.iur. *Ademptio*, l.27.D.de adimen.lega. *Alienatio*, l.16.D.de iure patron. *Datio tutoris*, l.8.D.de tutor.& curat. *Decretum*, l.6.D.quod cuiuſ.vniuer. *Diſſenſus*, l.14.D.de fideic. libert. *Donatio*, l.3.§.qui in eiuſdem, D.de donat.int.vir. *Emptio*, l.5.§.item, D. de auctor. & conſ. *Epiſtola*, l.34.§.1.D.de pignorib. *Exheredatio*, l.14.D.de liber. & poſt. l.68. D. de hered. inſtit. *Factum in fraudem*, l.22.D.quæ in fraud. *Fideicommiſſum*, l.3.D.de iure codicil. *Inſtitutio*, §.1.Inſtit.de hered.inſtit. *Iuſiurandum*, l.112.§.vlt.D.de legat.1. *Legatum*, l.1.§.1.D.de dote prælég.l.14.D.de iure codicill.l.101.§.vlt.D.de legat.1.l.13.D.de liberat.leg.l.25.D.quãdo dies leg. *Libertas*, l.vlt.D.de manumiſſ.teſt. *Locatio*, l.21.D.de vſurpationib. *Nuntiatio*, l.5.§.ſi quis fortè, D.de oper.noui nunt. *Nuptiæ*, l.30.D.de ritu nupt. *Præceptum iudicis*, l.vlt.D.quæ ſentẽt. ſine appellat. *Quidquid factum eſt*, l.22.D.quod met.cau. *Scriptura*, l.114.D.de legat.1. *Sententia*, l.4.D.de re iudica.l.1.§.item, D.quæ ſentent.ſine appellat.l.1.D.de feriis. *Sponſalia*, l.16.D. de ſponſalib. *Stipulatio*, l.14.D.ſi quis cautionib.l.31. D.de obligationib. & act. l.18.§.ſeruus, D.de ſtipulat.ſeruor. *Subſtitutio*, l.vlt.§.Titius, D.de vulg.& pup. *Teſtamentum*, l.1.D.de iniuſt. rupt.l.13.§.vlt.D.de liber.& poſt. *Traditio*, l.4.D.de ſer.exportan. *Tranſactio*, l.8.§.ſi prætor, & §.ceterùm, D.de tranſactionib. *Quædam iniuriæ leuis nonnullius Momenti videntur*, l.17.§.quædã, D.de iniuriis.

Momentum etiam lib.5.Origin.Aniano & Iſidoro, interpretibus, *celerem poſſeſſionis reformationem* ſignificat, vt loquitur l.4.C.de agric.& cenſit.qua, vi deiectus in poſſeſſionem reſtituitur, l.vnic.C.ſi de momentar.poſſeſſ.& apud Caſſiod.Epiſt.44.lib.4. Variar. & Epiſt.28. lib.8. *Momenti quæſtio, & proprietatis*, apud D.Gregor.Epiſt.44.lib.7.

MOMENTARIVS *vſufructus*, l.vlt.§.vlt.D.de bon.quæ liber. *Præſentem & Momentariam curam iniungit*, l.8. D.de aliment.vel.cibar. *Momentaria poſſeſſio*, l.1. C.ſi per vim vel al. mod. quæ deiecto ſtatim reddenda eſt. *Momentariæ poſſeſſionis interdictum*, pro vnde vi interdicto, l.vlt. C.qui legit.perſo.ſtand.in iud.l.8.C.vnde vi, l.1.C.ſi per vim vel al.mo.l.1. C.vbi de poſſeſſio.agi op.& l.vn.C.victum ciuil.in Cod.Theod.

MONETA, vt Conſtantin.Harmenop.lib.6.Epit.Tit.13.definit, χαλκεῦται τὸ ἀρχέτυπον σφραγιστήριον ἢ βουλλωτήριον, μεθ' ὧν ὁ τῶν νομισμάτων (ſic enim vet.Gloſſ.habet) τύπος διαχαράττεται. Suidas Iunonem Monetam cultam à Roman.ſcribit quaſi σύμβουλον, quòd in bello aduerſus Pyrrhum, & Tarentinos, de pecunia laborantes, benigno reſponſo, ope, conſilióque iuuiſſet: in cuius templo nummum cudi inſtitutum fuit.

Moneta publica, l.6.§.1.D.ad L.Iul.peculat. *Sacra*, l.38. D.de pœnis. *Vultu principum ſignatur*, Paulus lib.5.Sentent.Tit.25. *Moneta Adulterina*, l.6.§.1.D.ad L.Iul.pecul.l.2.C.quib.ex cauſ. ſerui.l.1.C.de falſa mon.Paul.lib.5.Sent.Tit.25. *Falſa*, Rubr. Cod. de falſa mon. quam Hermenop. πλαστὴν vocat. *Monetæ Adulteratæ figuratio*, l.7.de indulgent.crimin.in C.Th. *Monetæ Adulteratores*, l.16.§.vlt.D.de pœnis. *Monetam percutere*, l.19.D.de L.Corn.de falſ.

MONETARII, l.2.C.quib.ex cauſ.ſer.pro præm.l.1.l.7.& l.13. C.de murilegul. lib.11. l.6.C. de dignitatib.lib.11.l.2.de falſ.mon.in C. Th. & apud Firmicum lib. 8. cap.17. Vopiſcum in Aureliano, & Eutropiũ lib.7.id eſt, *qui in Moneta publica operantur*, vt loquitur l.6.§.1.D.ad L.Iul.pecul.Suidas Vopiſco adiungẽdus, Μονητάριοι, οἱ περὶ τὸ νόμισμα τεχνῖται· οἳ ἐπὶ Αὐρηλιανοῦ διέφθειραν τὸ νόμισμα, καὶ τὸν ἴδιον ἄρχοντα Φιλικήσιμον ἀνελόντες, ἐμφύλιον ἐγείρουσι πόλεμον· οὓς μόλις Αὐρηλιανὸς χειρωσάμενος, ὑπερβαλλούσῃ κολάσεων ὠμότητι κατειργάσατο. *Monetariorũ corpus*, l.16.D.de extraord.ſiue ſordid.in C.Th.Caſſiod.Epiſt.39.lib.5.variar. *Monetarios autẽ, quos ſpecialiter in vſum publicum conſtat inuentos, in priuatorum didicimus tranſiſſe compendium.*

Monetalis cuſio, l.18. de extraord.ſiue ſord.muner.in C.Th. *Triumuiri Monetales æris, argenti, auri flatores*, l.2.§.deinde, D.de orig.iuris.

MONILE, ait Feſtus, *dictum eſt, ornatus muliebris: qualem habuiſſe Eriphylem fabulæ ferunt: ex eo etiam equis præpendens à collo ornamentum, Monile appellatur. Monilia in quibus gemmæ & margaritæ inſunt*, l.32.§.Titia, D.de aur.argent. *Monilia condita*, l.2.de Theſaur.in C.Th.

MONITORES appellantur, qui opera ruſtica vrgebant, & operi inſtabant, ceſſatoréſque increpabant, l.8.D.de inſtr.vel inſtr.& apud Paulum lib.3.Sentent.Tit.6.& Columellam aliquoties. *Monitores* etiam *in ſcena*, auctore Feſto, dicebantur, qui actoribus ſuggerebant quæ dicturi eſſent, ſi eos memoria deficeret. Eodémque nomine appellabantur, qui dicentibus oratoribus, eiuſdem ſubſidij cauſa, præſto aderant, vt ex Cicer.in Diuinat. & Quintilia.lib.

6.cap.5.

6.cap.5. patet. Plinius quoque in Panegyr. pro nomẽclatore hoc nomen vſurpaſſe videtur.

MONOMEPHΣ *condictio*, in l.13.§.idem Iulianus, D.de iureiur. dicitur, quæ ex eo dumtaxat latere conſiſtit quo quaſi cum furis herede agitur. At in l.vlt.D.ad Sc.Trebel. Μονομερὴς *victus* dicitur, qui cũ ſolus egiſſet, cauſa cecidit. Apud Rhetores, vt Chir.Fortunatia. lib. 1.ſcribit *Monomeres* dicitur, cùm *ex prima parte tantùm conſtat controuerſia, nec quicquam ex ſecunda afferri poteſt.* Heſychius ἐρήμην δίκην, Μονομερῆ definit, quæ altera parte abſente iudicium reddatur. Lucian. in lib. περὶ τοῦ μὴ ῥᾳδίως πιστεύειν τῇ διαβολῇ. Διαβολή, ait, ἐστὶ κατηγορία τις ἐξ ἐρημίας τοῦ γιγνομένου κατηγορουμένων λεληθυῖα ἐκ τοῦ Μονομεροῦς ἀναντιλέκτως πεπιστευμένη. Clemens lib.11.de Cõſtit. Apoſt. τὰς κρίσεις οὐ δίκαιον Μονομερῶς ποιεῖσθαι, id eſt, altera parte inaudita. ſubdítque, ἐὰν γὰρ τοῦ ἑνὸς προσώπου ἀκούσητε, μὴ παρόντος τοῦ ἑτέρου, μηδὲ ἀπολογησαμένου πρὸς τὸ ἐπιφερόμενον ἔγκλημα, &c. Socrat.Hiſtor.Eccleſ.lib.11.cap.31. ἐφ᾽ ᾧ τὰ ἐκ Μονομεροῦς ὑπομνήματα ποιήσαντες. Conſtantin. lib.1. Epito. Tit. 6. Μονομερῶς δέχεσθαι τοὺς μάρτυρας, dicit, cùm ex vna tantùm parte audiuntur.

MONOPOLIVM *exercere*, l.1.C.de monopol.& conuen. eſt ſibi vni mercis alicuius venundandæ ius poteſtatémque, vindicare: vt ex origine vocis Græcæ apparet, qua Ariſtotel. lib. 1.Politicor. vtitur. Sueton. in Tiber. cap.71. *Sermone Græco abſtinuit, maximè in Senatu: adeò quidem, vt monopolium nominaturus, prius veniam poſtularit, quòd ſibi verbo peregrino vtendum eſſet.* Plinius lib.18.cap.37. *Magna fraus, & ibi lucrum, Monopolio inuenit.*

MONSTRARE *Iter fugitiuo*, l.62.D.de furtis. *ſi malo ſeruo Monſtrauit quemadmodum faceret*, l.1. §.ſed vtrum, D.de ſeruo corrupt. *Monſtrat magis nomen, quàm mandat*, l.2.D.de proxenet.

Remedij loco hoc Monſtratur domino ſtatuliberi, l.3.§.idem Seruius, D.de ſtatuliber. *Monſtrata defenſione*, l.3.C.de reb.alien.

MONSTRVM, ait Feſtus, *vt Ælius Stilo interpretatur, à monendo dictum eſt, velut Moneſtrum. Item Sinnius Capito, quòd monſtret futurum, & moneat voluntatem deorum.* Et ibidem: *Monſtra dicuntur naturæ modum egredientia, vt Serpens cum pedibus, auis cum quatuor alis, homo cum duobus capitibus, iecur cùm diſtabuit in coquendo.* Donat. in Eunuch. Terent. Act. 4. Sc. 3. *Monſtrum, ait, eſt omne contra naturam.* Nonius Marcell. *Monſtra & Oſtenta ſimiliter intelliguntur, quòd imminentia Monſtrent & Oſtendant.*

Pro monſtro eſt, vt maior ſit filius quàm pater, §.minorem, Inſtit.de adoptionib.

MONSTROSVM. *ſi Monſtroſum mulier ediderit*, l.135.D.de verbor.ſignific. *Mulier ſi Monſtroſum aliquid enixa ſit*, l.14.D.de ſtatu hom.& apud Paulum lib.4.Sentent.Tit.9. Vetus Gloſſar. *Monſtroſum*, τὸ ἔχον ἀνθρώπου καὶ ἑτέρου ζώου μορφήν.

MONVMENTVM *eſt quod memoriæ ſeruandæ gratia exiſtat*, l.2.§.Prætor, D.de religioſ.

Monumentum generaliter, res eſt Memoriæ cauſa in poſterum prodita: in qua ſi corpus, vel reliquæ inferantur, fiet Sepulchrum: Si verò nihil inferatur, erit Monumentum memoriæ cauſa factum, quòd κενοτάφιον appellatur, l.42.D.de religioſis. Poteſt ergo *Monumentum* purum eſſe, quod etiam probatur l.5.§.conceſſa, D.de donat.inter vir.& l.6.§.vlt.D.de religioſ. Feſtus. *Monimentum eſt quod mortui cauſa ædificatum eſt: & quidquid ob memoriam alicuius factum eſt, vt fana, porticus, ſcripta & carmina: ſed Monimentum, quamuis mortui cauſa ſit factum, non tamen ſignificat ibi ſepultum.* Varr.lib.5.de ling.Lat. *Monere à Memoria, quòd is qui monet, proinde ſit ac memoria. Monimẽta ſic quæ in Sepulchris: & ideò ſecundũ viam, quo prætereuntes admoneant, & ſe fuiſſe, & illos eſſe mortales.* Non. Marcell. *Monimenti proprietatem à monendo M.Tullius exprimendam putauit, ad Cæſarem Epiſt.2. Sed ego quæ Monimenti ratio ſit nomine ipſo admoneor: ad memoriam magis ſpectare debet poſteritatis, quàm ad præſentis temporis gratiam.*

Monumentum ſepulchri, id eſſe D.Hadrianus reſcripſit quod Monumenti, id eſt, cauſa muniendi eius loci, factum ſit, in quo corpus impoſitum ſit, l.37.§.vlt.D.de religioſ.

Sepulchrum ſiue Monumentum, l.1.§.facere, D.de mort.inf. *Si proiectum aut ſtillicidium in ſepulchrum immiſerit: etiamſi ipſum Monumentum non tangeret*, l.vlt.§.ſi quis proiectum, D. quod vi aut clam.

Gentile Monumentum, Sueton. in Claudio cap.51.

Si eo Monumento quod imperfectum eſſe dicitur, reliquæ hominis conditæ ſunt, l.vlt.D.de mort.inf.

Monumentum ædificare, l.3.§.vlt.D.de mort.infer. *ad Monumentum ædificandum*, l.40.§.vlt.D. de cond.& dem. *Monumentum ſibi parentibúſque ſuis in poſſeſſionem matris extruere*, l.86.§.vlt.D. de adquir.vel omitt.hered. *Monumentum ſecundum ſubſtantiam & dignitatem defuncti extruere*, l. 27.D.de condicionib.& demonſtr. *Monumentum teſtatori facere*, l.8.§.vlt. & l.26.D.de cõdic. & dem. l.7.D.de ann.legat. *Corruptum & lapſum Monumentum reficere*, l.7.D.de ſepul.viol.

Monumẽto lucernã accendere, l.44.D.de manum.teſt. *in Monumẽto poſita ſtatua*, l.27.D.de iniur.

Nondum functo Monumento,l.43.D.de rei vindic. *in Monumento inuentus Theſaurus*,l.4.§.vlt. D.ad L.Iul.peculat.

Monumenta publica,l.37.D.de iniuriis.*publica Monumenta Actorum*,l.31.C.de donationib.

Monumenta etiam à Terentio,Eunuch.Act.4.Sc.6.dicta quæ Græci dicunt, *γραίσμαλα*, & *ἀπάργατα*, Donatus illic notat.

Mora,eſt ceſſatio,fruſtratio,& improba dilatio,vt patet ex l.3.in fi.l.17.& l.21. D.de vſuris.Mora autem,vel *Re ipſa fit*,vel *ex Perſona*.*Re Mora fit*, ſola ipſa dilatione, ſolóque temporis curſu,abſque vlla denuntiatione,interpellationé ve:quod fauore libertatis,vel minoris ætatis,receptum eſt.*Fideicommiſſa hereditate puero data, ſi puer poſt diem legati cedētem deceſſerit,ad eius heredes Fideicommiſſum tranſmittitur,vtpote,reipſa Mora ſubſecuta*,l.3.§.1.D.de adimend. legat. *In Minorum perſona,Re ipſa*,& *ex ſolo tempore tardæ pretij ſolutionis, Moram fieri*,l.3.C.in quib.cauſ.in integr.reſt.Cuiuſmodi Mora ex *Re* fieri dicitur,l.32.D.de vſuris,vel *in Re*, vt l.38. D. eod.tit. *Subuentum Fideicommiſſariis libertatibus,vt in Re Mora facta eſſe videatur*,l.26.§.apparet, D. de fideicom.liber.*Si ſeruo Fideicommiſſaria libertas præſens relicta ſit,Re Mora ei fit*, l.5.D. de minorib. *Aliquando etiam in Re Moram eſſe decerni ſolet,ſi fortè non extat qui conueniatur*,l.23.D.de vſuris.*Qui ob reſtituēda quæ abegerat pecora pecuniam accepit,tam pecuniam quàm pecora reſtituere debet, licet mortua,vel alio fortuito caſu periiſſe dicantur:cum hoc caſu,in Rem Mora fiat*,l. vlt.C.de condict.ob turpem cauſ.

Ex Perſona verò,*Mora fieri intelligitur, ſi interpellatus opportuno loco,non ſolueri*t,l.32.D.de vſur. Vnde Paul.lib.3.Sentent.Tit.vlt.*Moram fieri* videri definit, *cùm poſtulanti non datur.* Itaque, *nullam intelligi Moram ibi fieri,vbi nulla petitio eſt*,ait Scæuola l.89.D.de diuerſ.reg.iur.Quod ſic accipiendum eſt, vt vbi vel nulla ipſo iure actio competit, vel exceptione aliqua elidi poteſt,Mora fieri non cenſeatur. Non enim *in Mora eſt à quo pecunia propter exceptionem peti non poteſt*,vt Paul.tradit in l.40.in fi.D.de reb.credit.

Ceterùm *non omne quod differendi cauſa optima ratione fit, Moræ adnumerandum*,l.21.D.de vſur. *Moram facere non videbitur, qui Reipublicæ cauſa abeſſe ſubitò coactus ſit,vt defenſionem ſui mādare nō poßit,ſiue in vinculis hoſtiúmve poteſtate eſſe cœperit*, l.23.D.eod.tit.*Si quis ſolutioni quidē Moram fecit,iudicium autem accipere paratus fuit, non videtur feciſſe Moram:vtique,ſi iuſtè ad iudicium prouocauit*, l.24.D.eod.tit.Sed & *qui ſine dolo malo iudicium prouocat,non videtur Moram facere*, l.63.D. de diuerſ.regul.

Moram planè *feciſſe* videtur *qui litigare maluit,quàm reſtituere*, l.82.in fi.D.de verbor. obliga. *Mora videtur eſſe, ſi nulla difficultas venditorem impediat quominus traderet*, l.3. §. vlt. D. de actionib.empt.

Mora appellationis,l.1.C.ſi tutor vel curat.*Cautionis*, l.8.D. de collat. bonor. *Contradictionis*, l.39.D.de excuſation.*Iudicij*,l.23.§.vlt.D.ex quib.cauſ.maiores.*nonnullas Moras exercitio iudicij habet*,l.15.D.vt legator.ſeu fideicommiſſor.Quintilian.Declamatio.249. *per illas omnes Moras iudiciorum , longas nimium, & pro nocentibus compoſitas, quid aliud feci quàm vt agerem*. Idem in argumento Declamation. 281.*Inter Moras iudicij*.Chirius Fortunatianus lib.Rhetoricorum, *inter Moras iudicij,lex lata eſt de nouis tabulis.*

Poſt Moram litis conteſtatæ, l.10.C.de præſcript.long.temp.

Mora Solutionis, l.22.D.de ſolutionib.l.3.C.de executio.rei iud.*Solutionis pecuniæ*,l.21.D.de donationib. *Mora paucorum dierum*,l.24.§.colonus,D.locati.

Mora temporis quod datur iudicatis, l. 51. D.de pecul. *Mora modici temporis*, l.21. D. de iudiciis.

Fortuita Mora, l.26.§.idem Imperator,D.de fideicommiſſ.libert.*Voluntaria*,l.8.D. de collat.bonor.

Si per venditorem vini Mora fuerit, quominus traderet, l.3. §. vlt. D. de actionib. empt. *Si per emptorem & venditorem Mora fuiſſet, quominus vinum præberetur*, l.51. D.eod.tit. *Si per mulierem Mora non eſt, quominus cum filio habitet*, l.30.§.vxori,D.de legat.3.

Si exſoluendis vſuris per tanta tempora, Mora per debitorem non fuit, l.13.D. de vſuris. *Non prorſus per debitorem Mora facta intelligitur*, l.32.D.eod.tit.*Heredem in Mora fuiſſe*, l.34.§.1.D.de ſtatulib er.*Si pater in Mora fuit*, l.49.D.de verbor.obligat.*ſi ipſe in Mora non fuit quominus*, &c.l.21. §. Papinianus,D.de recept.qui arb. *ſi mulier in Mora fuit quominus dotem reciperet*, l.9.D. ſoluto matr.*Cùm in Moram promiſſor eſſet quominus daret*,l.8.D.de nouationib.

Moram facere, eſt differre,l.8.§.1.D.de condict.furt.l.vlt.D.de recept.qui arbitr. l.47.& l. 108.§.ſi ſeruus,D.de legat.1. l.23.§.de illo, D.de oblig.& act.

Moram facere, in agendo,l.56.D.de iure dot.*in iudicio accipiendo*, l.26.§.ſi is quem , D. de noxalib.actionib.*id,in quo creditor accipiendo Moram fecit*,l.72.D. de ſolutionib.

Moram

Moram facere in libertate præſtanda,l.22.§.item ſi,D.de l.Corn.de fal. *Si Moram fecerit in nomine reddendo poſſeſſor*,l.17.D.de rei vindicat. *Si libertus Moram in operis fecerit*, l. 44. D. de oper. libert. *antequam Moram in recipienda hereditate faceret*,l.44.D.ad Sc.Trebell. *Moram facere in re reſtituenda*,l.vlt.D.de cõdict.furt. *Morã in ſoluendo fideicommiſſo factam*,l.14.D.de vſuris. *Qui Morã fecit in ſoluendo Sticho*,l.91.§.ſequitur,D. de verbor. oblig.l.58.§.vlt. D. de fideiuſſorib. *Mora facta in Sticho*,l.95.D.de ſolutionib. *ſi promiſſor Stichi Moram fecerit*,l.5.D.de in litem iur. *quamquam ego Moram fecero,quo minus te conuenirem*,l.19.D.de vi & vi ar. *ſi in eo Moram faciat heres, quod nolit exigere*,l.3.§.idem Seruius,D.de ſtatuliber. *Si fideiuſſor ſolus Moram fecerit*,l.32. §. vlt. D. de vſuris. *Si reus Moram fecerit*,l.88. D. de verbor. oblig. *Si quis rogatus ancillam manumittere Moram fecerit*,l.53.D.de fideicommiſſ.libert. *Ex eo tempore quo Moram fecit*,l.40.D.de reb. cred.

Ex quo Mora facta eſt,l.87.§.1.D.de legat.2. *Poſt Moram factam*,l.8. & l.10.D.de eo quod cer. lo. *Quanti interſit Moram factam non eſſe*,l.36.§.vlt.D.de vſufructu. *Semel Mora facta*,l.26.D.ſoluto mat. *Creditori*,l.24.§. mora,D.de vſuris.

Mora autem fieri dicitur,vel perſonæ,vel rei ipſi:Perſonæ, veluti, *Mora per venditorem emptori facta*,l.51.D.de action.emp. *Quantum ad Moram faciendam inferioribus*, l. 30. D. de adquir vel omitt.her. *Quotiens Moram non eſt facturus legatario*,l. 47.§.ſed ſi, D.de legat.1. *Cùm patri famil. Mora facta ſit*,l.27.D.de vſuris. *Petenti ſatis Morã non facere*,l.vlt. D.quod legator. *Si Mora Titio,ab herede facta eſt*, l.3.§.1.D.de adimen.legat. *Mora longior fieri creditoribus*,l.1.D.de ſucceſſor.edic.

Rei vero,in hunc modum: *Moram facere Collationi*,l.5.§.vlt.D.de dot.collat. *Si Moram depoſitioni fecit*,l.7.§.quæ autem,D.de adminiſtr.& peric. *Moram facere emancipationi*,l. 92. in fine, D.de condicion.& demonſtr. *Fideicommiſſo*,l.5.§. Imperator, D. vt in poſſ. legat. *Mora fideicommiſſo facta*,l.27.§.1.& l.58.D.ad Sc. Trebell. l.84.D.de legat.2. *Heredis aditio Moram legati petitioni facit*,l.7.D.quan.dies legat. *Legatis Moram facit*,ibidem.

Moram libertati facere,l.10.§.1.D.de alim.vel cibar.l.3.§.non ſolùm D. de ſtatuliber. *Si Moram fideicommiſſæ libertati fecit*,l.41.§. Lucia,D.de fideicom. libert. *Mora fieri libertati*, l.26. §. 1. D.de fideicõmiſſ.libert. *præſtãdæ libertati*,l.84.D.de legat.2. *Moram libertati non eſſe faciendam*, l.37. D. de fideicommiſſar. libert. *Mora libertati facta*,l.26.§.1.D.eod.tit.l.1.§.interdum, D. de ſuis & legit.& apud Paul.lib.2. Sẽten. Tit.25. *Poſt Morã libertati factam*,l.1.D.ad Sc.Tertyl.

Moram facere manummiſſioni, l.5.§. 1. D. de condict.cau.data. *Moram facere petitioni*, l. 7. D. quando dies,& *legatis*, ibid. *Vbi Moram quis fecit precario*,l.8.§. ſi ſeruitute, D.de precario. *Morã facere reſtitutioni fideicommiſſi*,l.92.D.de condicion.& demonſtr. *Mora facta non eſt reſtitutioni fideicommiſſi*, l. 44.D.ad Sc. Trebell. *Moram fieri ſeruituti*,l.7.§.ita demum,D.de hered.petit. *ſi quis ſolutioni Moram fecit*,l.24.D.de vſuris *Mora fit ſolutioni*,l.5.§.ſatisfactionis,D. vt in poſſeſſ. legat. *Frumentaria pecunia Moram ſolutionis accipere non debet*,l.2.§.frumentariæ, D. de adminiſtrat. rer.

Si Mora non interceſſit,l.44.§.vlt. D. ad Sc. Trebell. *Poſt Moram intercedentem*, l. 47. D. de actionib.emp.

Qui Moram menſuræ faciendæ non interpoſuit,l.2.C.de pericul. & comm. *Moram interueniſſe*, l. 87.§.1.D. de legat.2.

In bonor.poſſeſſione Moram mater patietur,l.2.§.ſi ſit conſanguinea,D.ad Sc.Tertyll. *Si ancilla Moram patiatur*,l.13.D.de fideic.libert. *Si neceſſariam Moram in itinere Proconſul patiatur*, l.5. D.de offic. Proconſ. *quaſi Moram per heredem patiatur*,l.3.§. 1. D. de ſtatuliberis. *an ex neceſſaria cauſa Moram paſſus ſit*,l.2.§.1.D.de legationib. *diu Moram ab herede paſſus*,l.35.D.de legat.3. *Moram paſſo*, l.15.§. vlt. D. de rei vindicat.

Qui Moram repromiſſæ libertati præſtitit,l.4.C.ſi mancip.ita fuer.alien.vt manum. *libertati præſtandæ Moram quæri*,l.43.D. de liber. cau.

Opera,quorum Mora periculum aliquod allatura eſt,l.5.§.præterea,D.de oper.noui nũt. *Mora deteriores futuræ res*,l.53.D.de hered.pet. *Ea quæ Mora deteriora fiant*,l.5.§.vlt. D.de iure deliber. *Ne Mora deteriora fiant*,l.vlt.D. de requirend.vel abſentib. *Quæ Mora deteriora futura ſunt*,l.7. §.1.D. de ſuſpect.tutor. l.2.§.vlt. D.de collat.bonor.& l.27. D.de reb.auctor.iud. *ex Mora deterius factum ius*,l.8. D.ſi quis cautionib.

Ex Mora vſuras præſtare,l.17.§.ex locato,D.de vſuris,l.92. D.de condic.& dem.

Moram emendare,l.91.§.ſequitur, D. de verbor.oblig. *Purgare*,l.73.§.vlt.D. eod.tit.

Mora extingui,dic.§.ſequitur. *Purgari*,l.14.D. de nouationib. *Purgata Mora*,l. 8. D.eod.tit.

Inter Moras,l.31.D.de rei vindic.l.15.D.de negot.geſt. & l.49.D.de heredit.petit.l.33. & l. 60.§.quid ergo, D.de ritu nuptiar.l.57.D.ad.Sc.Trebell.& apud Florum lib.3.& Quintiliã. in argumento Declamation. 281.

Mora remotâ,l.34.§.Imperator,D.de ſtatuliber.

Sine Mora dimittat vxorem,l.24.D.ad l.Iul.de adult. *Liberum ſine Mora futurum*,l.41.§.vlt. D. de manumiſſ.teſtam. *Sine vlla Mora reddere*,l.123.§.vlt. D.de legat.1. id eſt, *ſine vlla dilatione*, vt l.57.D.de donat.int.vir.

MORARI, interdum eſt degere & verſari in aliquo loco,vel cum aliqua perſona. *Morari ad ſepulchrum*,l.13.§.vlt.D.de aliment.vel cibar. *apud originem ſuam*,l.7.§.interdicere,D.de interdict.& releg. *apud Matrẽ interdum magis,quàm apud patrẽ Morari filiũ debere*,l.1.§.1. D.de liber. exhibend. *vtrum nepos tuus apud te,an apud patruum ſuum Morari debeat*,l.vlt.C. vbi pupill.educ.

Si non expediat pupillum eò Morari,vbi pater iuſſerit,propter vitium quod pater fortè ignorauit, in eis perſonis eſſe,apud quas Morari iuſsit,l.7.§.vlt.D.de annu.lega.

Morari cum familia in parte domus,l.33.D.de legat.3. *Si Morarentur cum matre mea*, l.20. D. de annu.legat. *Libertus à patrono,in cuius domo Moratur*,l.11.§.1. D. de pœnis.

Morari in cœnaculo,l.3.§.Labeo,D.vti poſſid. *in Fundo*,l.11.§.Ariſto,D.quod vi aut clam.l.21. D.de precariò. *qui rogauit,vt precario in fundo Moretur*, l.6.§.is qui, D.de precar. *Familia quæ in fundo moratur*,l.27.§.liberto, D.de inſtr.vel inſtr. *Seruus qui in fundo Morari ſolitus erat*, l.82. D. de legat.3. *Serui qui maiore parte anni Morari in fundo conſueuerunt*, l.18.§. Sabinus, de inſtruc. vel inſtrum. *cùm Actor non in prædiis ſed in ciuitate Moratus ſit*, l.20.§.Idem quæſiit,D.eod.tit. *Mancipia quæ in his prædiis morata fuerunt, vel operis ruſtici cauſa, vel alterius officij*, l.78.§. prædia, & l.93. §. quidam, D. de legatis 3. *Morans in eo loco vbi appellauit*, Paul. lib.5. Sentent Tit.33. *ne intra patriæ territorium vel muros Morentur*, l.7.§.ſolet,D.de interdict.& relig. *ne in vicis quibuſdam Morẽtur*, ibidem. *Morari in prouincia*, in reſcripto Traiani ad Plinium Epiſt.65. lib.10. *In vrbe*, l.2. D.qui & à quibus. *neque in vrbe, neque alibi vbi Imperator eſt Morari*, l.2.§. miles, D.de his qui not. infam. Id eſt, *agere*, vt, l.13.§.miſſionum, D. de re milit.

Morari in poſſeſſione,l.7.D.ad l.Iul.de vi priua.

Morari in vinculis,l.5.C.famil.ercilc.

Morari Romæ,l.20.D.de oper.libert.l.3. D. de Senatorib. *Si ſerui qui Morari ſolebant*, l.12 §.ſed ſi fundus, D.de inſtruc.vel inſtrum.

Arbitrium Morandi vbi velis,l.22.D.ad municipal. *Morandi vbi velint poteſtatem*,l.3. C.de re milit.lib.12.

Ceſſationis nomine,in qua, quoad viuit,Moratus eſt,l.1. D.de operib.public. *Si paſſi ſint creditores heredem in hereditate Morari*,l.31.D.de reb.auctor.iud.

Morari in libertate, l.12. & l.24. §.1. D. de liber. cauſa, & l.38. D. de adquir. poſſeſſ l.31.§.1. D. de vſurpationib. l.29.D.de manum.teſtam.l.16.§.1.D.de bon.libert.l.30.§.vlt D.de fideicom.libert.l.1 & l.2. C.de long.temp.præſcr.l.2.C. de ſenten.& interl.l.1.C.de remiſſio.pig. l.4.C.de fideicommiſſ.libert. *Diu Moratus in libertate*, l.3.§.ſi ſeruus, D.de adquir.poſſeſſ.

Morari in lucro,l.10.§.hæc,D.quæ in fraud.cred.& contrà *Morari in damno*, l.11.§.vlt.D.ad Sc.Trebell.l.49.D.famil.erciſc.l.1.C. de reputationib.

Aliâs, *Morari*, eſt Moram facere,ſeu differre. *Moratur præſtare*,l.84.D.de legat.2. *ſi Moratus ſit tantùm*,l.91.§.ſequitur,D.de verbor. oblig.

Morari, aliàs eſt remorari, ſuſtinere, & retardare. *Morari cognitionem*,l.7.C.de his qui accuſa.non poſſ.l.20.C.ad l.Cornel.de fal. *Die veniente libertatis quæ hereditatem Moratur*,l.9.§.ſi ſeruus,D.de hered.inſtit. *ſi petitionis dies Moraretur*,l.5.§.1. D.vt legator. *Solutionem Moratur*,l.7. §.vlt.D.de dote prælег. *Quos Moratur religio*, l.36.D.de fideicommiſſ. liber.

MORATORIA *Appellatio*, apud Paul. lib.5. Sẽtent.Tit.34. *Cautio*, l.5.§.vlt.D.de cẽſib. *Cunctatio*,l.7.§.1.D.adminiſtr.& peric *Præſcriptio*,l.2.C.de precib.Imperat.offer. *Moratoria præſcriptio*, interprete Aniano in lib.1.C.Theod.Titul.2.eſt, *quæ cauſam prolongat,hoc eſt quando induciæ à litigatore petuntur à iudice*. Sic, *Moratoriæ ambages*, l.14.§.1.C.de compenſationib.

MORBVS, *eſt habitus cuiuſque corporis contra naturam,qui vſum eius ad id facit deteriorem,cuius cauſa natura nobis eius corporis ſanitatem dedit*,l.1.§.ſed ſi ſciendum,D.de ædilic.ed. Cuius definitionis auctorem Vlpianus ibidem Sabinum laudat:at Agellius lib.4. cap.2. eam ex Cælio Sabino Labeoni adſerit, acceptámque fert. Inter Morbum porrò & Vitium differẽtiam intercedere Modeſtinus tradit in l.101.§.verum,D.de verbor. ſignific. his verbis. *Verum eſt Morbum eſſe tẽporalẽ corporis imbecillitatẽ: Vitium verò perpetuũ corporis impedimẽtum*,l.101.§.verum, D.de verbor.ſignific. Agellius lib.4.cap.2. *non prætereundum eſt,id quoque in libris veterum iuriſperitorum ſcriptum eſſe, Morbum, & Vitium diſtare: quòd Vitium, perpetuum, Morbus, cum acceſſu diſceſſúque ſit. Sed hoc ſi ita eſt, neque Cæcus neque Eunuchus, Morbus eſt, contra Labeonis quam ſupra dixi ſententiam.*

tiam. Ex Labeone enim paulo antè poſuerat, *Balbum & Atypum Vitioſos* potius quàm *Morboſos* eſſe, & *equum mordacem, aut calcitroſum, Vitioſum, non Morboſum:* additque, *ſed cui Morbus eſt, is etiam Vitioſus eſt. Neque id tamen contrà, poteſt qui Vitioſus eſt, non Morboſus eſſe.* Nonius Marcell. *Morbũ à Vitio, prudẽtia veterũ ſic voluit ſeparari, vt ſit Morbus, cùm acceſſu* (ſic enim Vet. cod. habet) *aut tẽporis vtique aut contagij. Vitiũ, perpetua & inſanabilis, atque irreuocabilis cauſa:* & ita, *Morbus, Vitiúmve & in ſeruis & in iumẽtis ſeparatur*, l. 35. & l. 48. § 1. D. de ædilic. edic. Quãquã Adiles *Morbũ, & Vitiũ*, bis κατὰ τοῦ αὐτοῦ tollẽdæ dubitationis gratia, dixiſſe, Vlpian. exiſtimat, l. 1. §. ſed ſi, D. de ædilic. edic. *Morbi appellatio, in Edicto Ædilium, non videtur pertinere non ad corpora*, l. 4. §. idem Pomponius, D. de ædilic. edic. *Morbum eſſe, ſine voce eſſe, apparet* l. 9. D. eod. tit. *Furor* quoque *Morbus* dicitur, l. 14. D. de offic. præſid. l. 22. §. ſi maritus, D. ſol. matr. l. 2. §. ſi non propter, D. ſi quis cautio. Interpres Euripidis in Oreſtem, πάθη à Græcis dici τὰ συμπίπτοντα τοῖς σώμασι νοσήματα. *Comitialis Morbus*, l. 53. D. de ædilic. edic. vide ſ. lib. 3. *Morbus Sonticus, qui cuique rei gerendæ impedimento eſt*, l. 113. D. de verbor. ſignif. l. 46. D. de re iudic. l. 4. §. illud, & l. vlt. D. de ædilic. edic. l. 60. D. de re iudic. & apud Plinium lib. 36. cap. 19. & Agell. lib. 16. cap. 4. & lib. 20. cap. 1. Vide plura j. lib. 17.

Morbi perpetui, & contrà, *Temporarij*, l. 6. D. de ædilic. edic. *Morbus qui perpetuus eſt, non qui tempore finiatur*, l. 65. § 1. D. eod. tit. *qui Morbo perpetuo tenetur*, l. 54. D. de procuratorib.

Morbus deſinere, &, minui, l. 14. §. quod Pedius, D. de ædilic. edic.

MORBOSVM, Feſtus interpretatur, *Morbo aliquo adfectum. Morboſus, &, Sanus opponuntur*, l. 6. §. vlt. & l. 11. D. de ædilic. edic. *Morboſi* qui cenſeantur vel non, vide, l. 6. §. 1. & §. vlt. l. 7. l. 9. l. 10. §. 1. l. 11. l. 12. cum ſuis. §§. l. 13. l. 14. in prin. & §. ſi quis ante, D. eod. tit. *Morboſa mancipia, &, non Morboſa*, l. 35. D. de ædilic. edic.

Atque vt *Morbus à Vitio*, ita *Morboſus à Vitioſo* ſeparatur, l. 6. §. vlt. D. de ædilic. edic. *Mancipiũ Morboſum, vel Vitioſum*, l. 51. D. eod. tit.

Morboſum pecus, l. 13. D. de act. emp. *quidam Iumenta pauida & calcitroſa Morboſis non eſſe adnumeranda dixerunt. Animi enim, non corporis, hoc vitium eſſe*, l. 4. §. idem Pomponius, D. de ædilic. edic.

MORI, propriè eſt vita decedere. Ideóque *in inſulam deportato reo promittendi, ſtipulatio ita cõcepta, Cùm Morieris dari? non niſi moriente eo, committitur*, l. 121. §. in inſulam, D. de verbor. oblig. Quinetiam *ſi quis hereditatem cùm Moreretur reſtituere rogatus ſit, etiam ſi in inſulam deportatus ſit, fideicommiſſi condicio ante Mortem exiſtere non intellegitur*, l. 77. §. hereditatem, D. de legat. 2. l. 48. §. vlt. D. de iure fiſ.

Aliâs tamen, *deportatum patronum Mortui loco haberi*, traditur l. 4. §. ſi deportatus, D. de bon. libert. *Deportatos Mortuorum loco habendos* ait Vlpian. l. 1. §. vlt. D. de bonor. poſſ. cont. tab. *pro Mortuo habetur*, is cuius vniuerſa bona publicantur, *cùm in eius locum alius ſuccedat*, l. 65. §. publicatione, D. pro ſocio Ac planè *interire homines Maxima & Media capitis deminutione*, æquè atque *Morte*, dicuntur, l. 63. §. vlt. D. pro ſocio. *Pro Mortuo habetur exheredatus*, l. 1. D. de coniung. cum eman.

Ceterùm ad interpretationem l. vlt. D. quando dies leg. ced. & l. 1. §. ſi ab ipſo, D. de collatio. bonor. pertinet, quod Agellius lib. 6. cap. 13. quæſitum narrat, *quando Moriens moreretur, an, cùm iam in Morte eſſet, an, tùm etiam cùm in vita foret.* additque, *quoſdam, Moriendi verbum atque momentum, manente adhuc vita, dici atque fieri putauiſſe. Alios, nihil, in eo tempore, vitæ reliquiſſe: totúmque illud, quod Mori dicitur, Morti vindicaſſe. Sed Plato*, inquit, *noſter, neque vitæ id tempus, neque morti dedit, ſed peperit, expreſſitque quoddam nouum in confinio tempus, quod verbis propriis* τὴν ἐξαίφνης φύσιν *id eſt, repentinam naturam, appellauit. Si impatientia doloris, aut tædio vitæ, aut Morbo, aut furore, aut pudore mori maluit*, l. 6. §. qui ſe, D. de re milit. l. 34. D. de teſtam. milit. l. 6. §. eius qui, D. de iniuſto rup.

Si quis Moriens dixiſſet, l. 3. §. 1. D. de Sc. Sylan. *Non tam Mortis cauſa, quàm Morientem donare*, l. 42. §. vlt. D. de mort. cau. donat.

Peregrè Mortuus, l. 14. §. fundus, D. de religioſ. & ſumpt. *Ex plagis Mortuus*, l. 52. D. ad l. Aquil. *Frigore Mortuus*, l. 14. §. 1. D. de præſcript. verb. *Pariter Mortui*, l. 16. D. de reb. dub.

Si Mortuum fuerit iumentum, l. 38. §. 1. D. de ædilic. edic.

Mortuo boue, l. 49. D. de legat. 2.

Mori autem non res tantùm animales dicuntur, ſed & quæ anima carent. *Mortuæ Vites*, l. 4. D. de cenſib.

Nec corporales modò res, ſed & incorporales Mori dicuntur, veluti *Mori lis*, l. 1. §. 1. & l. 3. §. vlt. D. quæ in fraud. credit. id eſt, *legitimis tranſactis temporibus perire*, vt loquitur l. 18. §. dolo,

D.de dolo.*lite mortua*,l.2.D.iudic. ſol.*Moritur Peculium*,l.40. D. de peculio.

In re Mortua impendere,id eſt in re quę paulo momento duratura,vel breui peritura eſt,l.7.§.1.D.de donationib.int.vir.

Mors propriè eſt σώματος καὶ ψυχῆς διάλυσις,vt Agell.lib.2.cap.8.tradit,id eſt, vt Cic.1.Tuſcul. exponit,*diſceſſus animæ à corpore.* Eáque vera & naturalis mors eſt: ad cuius ſimilitudinem,alij quoque caſus admiſſi ſunt,qui mortis vicem repræſentant,qualis eſt,*aquæ & ignis interdictio*,l.29.§.& quid ſi tantum,D.de liber.& poſt.*Morti ſeruitus adſimulatur*,l.59.D.de condicion.& demonſt. *Morti diſsimilis non eſt manumiſsio*,l.46.D.de furtis.

Cùm Mors ei contingit,l.1.§.1.D.de legat.3.*Si Mors contigiſſet*,l.29. D.de mort.cau.donat.*cùm Mors fuerit inſecuta*,l.2.D.de mort.cau donat.*ſi Mors non fuit inſecuta*,l.13.D.de donat. int.vir.

Mortis cauſa alienatio facta,l.1.§.1.D.ſi quid in fraud.cred.*rem quam Mortis cauſa acceperat*, l.19.D.de mort.cau donat.

Mortis cauſa capere,l.9.& l.12.D.de mort.cau.donationib.*Mortis cauſa capitur,cùm,propter mortẽ alicuius,capiendi occaſio obuenit,exceptis his capiendi figuris,quæ proprio nomine appellantur.Certè enim & qui hereditario,aut legati,aut fideicommiſſi,iure capit,ex Morte alterius nanciſcitur capiendi occaſionem: ſed quia proprio nomini hæ ſpecies capiendi appellantur, ideò ab hac definitione ſeparantur*, l.31.D. de mort. cau. donat. *Mortis cauſa capitur pecunia,quam ſtatuliber, aut legatarius,alicui condicionis implendæ gratia numerauit:item ea,quam quis in hoc accepit vt,vel adeat hereditatem, vel non adeat, vel, vt legatum omittat.* Sed & *dos quam quis in mortem mulieris à marito ſtipulatur,capitur Mortis cauſa*, dic. l. 31. §. fine. *Quod condicionis implendæ cauſa, vel à coherede, vel à legatario, vel à ſtatulibero datur, mortis cauſa capitur. ſanè ſi à ſtatulibero peculiares nummos accipiat, pro ſua parte, non Mortis cauſa capere,ſed hereditario iure eos habere,intelligitur*,l.36.D.ad leg.Falcid.*Qui pretio accepto hereditatem prætermittit,Mortis cauſa capere videtur. Nam & quod à ſtatulibero, condicionis implendæ cauſa capitur, vel à legatario,Mortis cauſa accipitur: & quod pater dedit propter Mortem filij,vel cognati,Mortis cauſa capitur*,l.8.D.de mort.cau.donat. *Si cui fundus legatus eſt: ſi Callimacho cum quo teſtamenti factionem non habebat ducenta dediſſet:quod ad talem perſonam perventurum eſt, non Teſtamenti nomine,ſed Mortis cauſa capitur*,l.55.D.de condicionib.& demonſtrat.*ſi is cui libertas relicta eſt,iuſſus ſit heredi dare centum,heres Mortis cauſa eam accepturus eſt*,l.18.§.vlt.D.qui & à quib. *ſi ab initio ita legatum datum ſit,Si penum nõ dederit,decem dato: Penus ſi datur,Mortis cauſa capitur*,l.1.§.item ſi,D.ad l.Falcid.*cum qui,vt adiret hereditatẽ,pecuniam acceperat, Mortis cauſa capere*,l.21.D.de mort.cau.donat.*Mortis cauſa capimus,non tunc ſolùm cùm quis ſuæ Mortis cauſa nobis donat,ſed & ſi propter alterius Mortem id faciat*,l.18.D.eod.tit.

Donare & Mortis cauſa,& non Mortis cauſa,l.7.§.vlt.D.de donationib.l.53.l.56.D.de donat.int.vir.l.13.§.pater,D.de legat.3.*Donationum duo ſunt genera, Mortis cauſa, & non Mortis cauſa. Mortis cauſa donatio eſt,quæ propter mortis fit ſuſpicionem;cùm quis ita donat, vt ſi quid humanitus ei contigiſſet,haberet id qui accipit:ſin autem ſuperuixiſſet is qui donauit,reciperet:vel ſi eum donationis pœnituiſſet,aut prior deceſſerit,is cui donatum ſit*,Inſtitution.de donationib. *Mortis cauſa donationum tres ſunt Species: vna,cùm quis nullo præſentis periculi metu conterritus,ſed ſola cogitatione Mortalitatis, donat: Alia,cùm quis imminente periculo commotus ita donat,vt ſtatim fiat accipientis.* Tertium genus eſt,*ſi quis periculo motus,non ſic det,vt ſtatim fiat accipientis:ſed tunc demum cùm Mors fuerit inſecuta*,l.2.D.de mortis cau.donat.*Mortis cauſa donare licet,non tantùm infirmæ valetudinis cauſa:ſed periculi etiam propinquæ mortis,aut nauigationis ineundæ,aut ſi per inſidioſa loca iturus ſit,aut ſi ætate feſſus*,l.3.l.4.&.5.D.eod.tit. *id quod Mortis cauſa donatur,aut in periculum Mortis datur, aut cogitationem Mortalitatis,quod nos quandoque morituros intelligimus*,l.31. §. fine, D. eod. tit.*Donatio quæ Mortis conſilium ac titulum haberet*,l.42.D.eod. tit. Vetus Gloſſarium Græc. *Donatio cauſa Mortis*, ἐπιθανάτιος δωρεά.

Certam pecuniam Mortis cauſa promitti curauit,l.52.§.vlt.D.de donation.int vir.*debitor cui Mortis cauſa pacto debitum remiſſum eſt*,l.15.D.ad l.Falcid.*Mortis cauſa ſtipulatio exiſtimatur fieri*,vt Feſtus lib. 11. ex Antiſtio Labeone tradit,*quæ ita fit,vt morte promiſſoris confirmetur*, (vt in ſpecie l.34.D.de mort.cau.donat.)*aut vt quidam dixerunt,cui ius ſtipulationis Mors fuit cauſa.*

Mortis cauſa ſeruum manumitti poſſe,videlicet in extremum tempus vitæ manumiſſoris collata libertate, l.15.D. de manumiſſionib.

Mortis cogitatio,l.35.D.de mort.cau.donat.*Terror*,l.3.D.quod met.cau.*periculum propinquæ Mortis,vel ab hoſte,vel à prædonibus,vel ab hominis potẽtis crudelitate aut odio*,l.3.D.de mort.cau.do.

Mortis pœna,l.1.D.de bonis eor.qui ſibi,quæ videlicet damnato *vitam adimit*, vt loquitur l.6.§.vlt. D.de pœnis.*Mortis proditæ indicium*,l.39.D.ad l.Falcid.*Sollemnia Mortis peragant*, l.44.D. de manum.teſt.

Mortem

Mortem ſibi conſciuiſſe dicuntur, qui ſibi manus intulerunt, Rubr. de bon. eor. qui ante ſent. vel mort. ſibi conſciu. l.6.§. eius qui, D. de iniuſt. rup. *qui ſe vulnerauit, vel alias Mortem ſibi conſciuit*, l.6.§. qui ſe, D. de re milit. *qui metu accuſationis Mortem ſibi conſciuerint*, l.28. D. de bon. libert. *qui Mortis conſciſcendæ cauſa quid fecerit*, l.23. §. excipitur & ille, D. de ædilic. edic.

Mortem Obire, l.14. D. de iure codicillor. l.7. D. ſi tabul. teſtament. l. 14. D. de his quæ vt indign.

Morte ſecuta, l.18. §. Titia, l.40. D. de mort. cau. donat.

Morte præuentus, l.13. §. ad heredes, D. de iure fiſci. l.21. §. vlt. D. de annu. leg. l.29. D. de mort. cau. donat.

Sua More decedere, l.28. D. de bon. libert.

Mortes Parentium, l.17. D. de ritu nupt. *Seruorum*, l.18. D. commodati. *Seruorum ceterorùmque animalium*, l.30. D. ad L. Falcid. *Animalium caſus, mortes, quæque ſine culpa accedunt*, l.23. D. de diuerſ. regul. *Mortales res*, l.11. §. ſi locupleti, D. de minorib.

MORTALITATEM Iuriſconſulti pro morte & naturali fato dicunt, l.22. D. ad Sc. Trebell. l.15. D. quando dies legat, l.26. D. de fideicommiſſar. libert. l. vlt. de domeſt. & protect. in C. Theod. *cùm mariti Mortalitas interuenit*, l.2. D. de pact. dotal. *Cùm quis ſola Mortalitatis cogitatione donat*, l.2. D. de mort. cau. donat. *In cogitationem Mortalitatis datur*, quod nos quandoque morituros intelligimus, l.31. §. fine, D. de mort. cau. donat. *Medico imputari euentus Mortalitatis non debet*, l.6. §. ſicuti, D. de offic. præſ. *Turbato ordine Mortalitatis*, l.15. D. de inoff. teſt. *Seruitutem Mortalitati ferè comparamus*, l.109. D. de diuerſ. reg. iur.

Mortalitatem præſtare, l.40. D. de hered. pet.

Extinguitur crimen Mortalitate, l. vlt. D. ad L. Iul. maieſt. *Mortalitate filij præuenta mater*, l.2. §. confeſtim, D. ad Sc. Tertyl. *Si res deterior facta ſit Mortalitate*, l.24. D. quæ in fraud. cred. *Mortalitate ſubtractis ſeruis, vel pecoribus*, l.19. D. de vi & vi arm.

MORTIFERVM dicitur *quod mortis cauſam præſtat*, vt loquitur l.7.§. ſed ſi quis ſeruũ, D. ad L. Aquil.

Mortiferum vulnus inflixiſſe cẽſentur, non ſolùm qui *ita vulnerauerint vt confeſtim vita priuarent, ſed etiam hi quorum ex vulnere certum eſſet aliquem vita exceſſurum*, l.51. D. ad L. Aquil. *Si alius Mortifero vulnere percuſſerit*, l.11. §. Celſus, D. ad L. Aquil.

MORTIFERE *vulnerare*, l.36. §.1. D. ad L. Aquil. *Vulneratus*, l.15. §. vlt. D. eod. tit. l.1. §. vlt. D. de Sc. Silania. l.3. D. de cõdic. triticiar. id eſt, *ita vulneratus vt eo ictu certum eſſet moriturum*, vt l.51. D. ad L. Aquil. & contrà, *vulneratus ſeruus non Mortiferè*, l.30. §. vlt. D. ad L. Aquil.

MORIO. *ſi ita fatuum, vel Morionem vendiderit, vt in eo vſus nullus ſit*, l.4. §. idem Pomponius, D. de ædil. edic. Martial. Epigr.13. lib.8 *Morio dictus erat, viginti milibus emi. Redde mihi nummos, Gargiliane, ſapit. Morionum* etiam idem meminit Epigr.80. lib.3. & Epigr.39. lib.6. D. Auguſt. lib.1. contra Pelagian. *Ipſos quoque fatuos videmus, quos vulgò Moriones vocant, ad cordatorum delitias adhiberi, & in mancipiorum æſtimatione, pretioſiores eſſe cordatis.* Fit & Morionũ mentio apud eumdem lib. contra Donatiſtas poſt collation. Iſidor. lib.9. Origin. *Morio, à morte* vocatus, eo quòd non vigeat intellectu.

MOROSE *abſtinere*, l.6. §. non verò, D. de offic. præſid. id eſt, cum faſtidio & difficultate.

MOS eſt diuturna & inueterata conſuetudo. Feſtus, *Mos eſt inſtitutum patrium, pertinens maximè ad religionem, cæremoniaſque deorum antiquorum.* Seruius in 7. Æneid. Varronẽ tradere ſcribit, *Morem* eſſe *communem conſenſum omnium ſimul habitantium: qui inueteratus, Conſuetudinem facit.*

More noſtræ ciuitatis, neque pupillus, neque pupilla, ſine tutoris auctoritate obligari poſſunt, l.8. D. de adquir. vel omit. *Tutelæ damnari non Natura probrum eſt, ſed More ciuitatis*, l.42. D. de verb. ſign. *Ex lege ciuitatis ſuæ, vel More*, l. vlt. §. mixta, D. de munerib. & honor. *Munus eſt, quod neceſſariò obimus lege, More*, l.214. D. de verbor. ſignif.

Iudicem dare poſſunt hi quibus id More conceſſum eſt propter vim imperij, l.12. §.1. D. de iudiciis. *Secundum Morem prouinciæ*, l.7. §. quæ autem, D. de adminiſt. & peric. *More prouinciarum*, l.9. D. de extraord. crimin.

Mos Regionis, l.1. §. vlt. D. de inſpicien. ventr. l.1. D. de vſuris, l.39. §.1. D. de legat. 1. l.34. D. de diuerſ. reg. l.8. C. de locato.

More Romano dies à media nocte incipit. l.8. D. de feriis. *Valde inhumanus Mos eſt iſte, quo retinentur conductores vectigalium publicorum, & agrorum*, l.3. §. cùm quinquennium, D. de iure fiſci.

Moris eſt, l.9. D. de pœnis, l.4. §. ingreſſum, D. de offic. Proconſ. l. vlt. D. de munerib. & ho. l.7. §. his qui, D. de interdict. & releg. l.15. C. ex quib. cauſ. infa. l.3. C. de iure reipubl. lib.11. id eſt, *vſitatum eſt*, vt loquitur l.32. §. Lucius, D. de adminiſt. & peric. *quæ Moris ſunt & Conſuetu-*

dinis, l.31.§.qui ad Senat.D.de ædil.edic. *Nec in cuiuſquam iniuriam beneficia tribuere Moris eſt noſtri*, l.4.C.de emancipat.liber.

More maiorum ita comparatum eſt, vt is demum iuriſdictionem mandare poſſit, qui eam ſuo iure, non alieno beneficio, haberet, l.5. D. de iuriſdictione. *More maiorum iuriſdictionem quidem transferri, ſed merum imperium quod lege datur non poſſe tranſire*, l.1.§.qui mandatam, D.de offic.eius cui mand. *Saluo More Maiorum*, l.11. D.de iuſtit.& iur. *quos More maiorum, ſine fraude, in ius vocare non licet*, l.26.§.ait, D.ex quib.cau.maior. *Si talis ſit maritus, quem More maiorum lugeri non oportet*, l.35.D. de religioſis. *Pœna parricidij More maiorum hæc inſtituta eſt*, l.9.D.de L. Pomp. de parric. Apuleius lib.10. *Extremæ pœnæ quæ More maiorum in eum competit.*

More inſanorum, l.4.D.de ædilic.edic. *More militiæ teſtamentum feciſſet*, l.33.D.teſtament. milit.

More Iudiciorum, Conuenire, l.10.C.de procuratorib. *Exigere*, l.14.C.de pactis, *Perſequi*, l.14. C.de pactis, l.2.C.de probationib.l.3.C.ſi quis alteri vel ſibi.l.4.C.ne de ſtatu defunct.

More iudiciorum cauſa tractabitur, l.4.C.de accuſationib. *Cauſa interpoſitæ prouocationis, iudiciorum More examinanda eſt*, l.15.C.de excuſationib.tutor. *Solemni More accuſationem inſtituere*, l.3. C.ad L.Iul.de vi publ.

More ſolito actiones per iudicem exercere, l.1.C.de ſeruitutib. *Conuenire*, l.3.C.de priuileg.fiſ. *Deſiderare*, l.50.D.de manumiſſ.teſt. *Exigere*, l.4.C.de in lit.iuran. *Experiri*, l.3.C.de iniuriis. *Perſequi*, l.14.C.ad L.Iul.de adult.

More pronuntiatum eſt, l.7.D.de in integr.reſtit.id eſt, de more.

Exſoluendis ex More vſuris, l. 13.D.de vſuris.

Aqua ex vetere More, atque obſeruatione, per certa loca profluens, l.7.C.de ſeruitutib. *Morem hunc, & conſuetudinem ſemper obſeruatam ſecutus*, l.32.§.Lucius, D.de adminiſtr.& peric.

Viri boni More agentes heredes, l.21. D.de ſtatuliber.

Si quid in rebus filiorum vtiliter, & probabili More, impēdiſti, l.13.C.de neg.geſt. *Proxenetæ vtiles, non adeo improbabili More, ſe exhibēt*, l.vlt.D.de proxeneticis. *ſi improbato More verſatus ſit in celanda ſeruitute*, l.1.§.vlt.D.de act.empt.

Malo More pecunia erogata, l.19.§.1.D. de neg.geſt.

Malo More geſtum dicitur, ſi pro comperto ſtupro quid accipiatur, l.8.D.quod met.cau. *Litis cauſa malo More promiſſa pecunia, ſi ſuſpenſa lite, ſocietatem futuri emolumenti cautio pollicetur*, l.1. §.ſi cui cautum, D.de extraord.cognit. *Peſſimo More*, Septimius Romanus, lib.2. Dictis Cretenſis. *Prædonio More verſari*, l.25.§.de eo, D.de hered.pet.

Mos ei gerendus eſt, l.71.D.de rei vindic. l.5.D. famil. erciſc. id eſt, ei obtemperandum eſt. *Morem ei geri*, l.14.D.de probationib.

MORVM appellatione, quemadmodum Quintilian.lib.6.cap.3. tradit, *omnes habitus mentis continentur.*

Mores vel ſingulorum ſunt, vel publici. *Mores grauiores*, ſeu *Maiores*, inter virum & vxorem, adulteria tantùm, leuiores, ſeu *Minores*, omnes reliqui, Vlpian.Tit.7.Regular. *An maritus pudicè viuens, mulieri quoque bonos Mores colendi auctor fuerit*, l.13.§.iudex, D.ad L. Iul. de adulter. *cur improbet maritus Mores, quos ipſe aut antè corrupit, aut poſtea probauit?* l.47. D.ſoluto matr. *Serò maritus accuſat Mores, quos vxorem ducendo probauit*, l.13.§.ſed & ſi qua, D.ad L.Iul. de adulter. *Viro atque vxore Mores inuicem accuſantibus*, l.39. D.de ſolut.matr. *Conuenire ne de Moribus agatur*, l.5.D.de pact.dotal.

Actio de Moribus inter coniuges, l.vn. C quando crimin.act. l.vn.victum ciuilit.criminal. ag.in Cod.Th.& l.vlt.de inceſt.nupt.eod.Cod.& apud Marc.Senec.Controuerſ.2.lib.2.& Declamat.2.lib.7. *Iudicium de Moribus*, Rubr.de repudiis, & iudicio de Morib.ſublato C. *ob Mores retentio dotis*, l.vn.§.taceat, C.de rei vxor.act. *Retentiones ex dote fiunt propter Mores*, Vlp. Tit.7.Regular. *Morum* autem nomine, vel *ob Mores*, retentio fieri olim dicebatur, cùm propter malos & improbatos vxoris ſuę Mores, qui diſcidij cauſam præſtitiſſent, maritus partem ex dote retinebat. *Heres Morum coërcitionem non habet*, l.15.§.1.D.ſol.matr.

Matremfamilias faciunt boni Mores, l.46. §.vlt.D. de verb. ſignif. *quamdiu prodigus ſanos Mores receperit*, l.1.D.de curatorib.furioſo.

Moribus pupilli præponitur tutor, l.12.§.cùm tutor, D.de adminiſtr.& peric.

Propter nequitiam Maloſque Mores, l.43.§.mortis, D.de ædilic.edic. *Malorum Mores infirmitas animi non excuſat*, l.1.C.ſi aduerſ. delict.

Atque hæc de priuatis Moribus. Sunt & *Mores publici*, vt Paulus libro quinto

Sentent.

Sentent. Tit.21. in Edicto de iniuriis, quod ait Prætor, *qui aduerſus bonos Mores conuicium cui feciſſe dicetur, Labeo ait ſic accipiẽdum, non eius qui fecit, ſed generaliter accipiendum, aduerſus bonos Mores huius ciuitatis*, l.15.§.quod ait prętor, & §.adiicitur, D.de iniuriis. *quas res Mores ciuitatis commercio exuerunt*, l.34.§.1.D.de cõtrah.empt. *Moribus ciuitatis, & vſu, rerum appellationem mutatam*, l.7.D.de ſupellect.leg. *Secundum Mores locorum*, l.2.C.quemadm.teſt.aper.

Mores autem hi, vel *Boni* ſunt, vel *Mali*. *Exceptio quæ patroni parentíſve opinionem apud bonos Mores ſuggillet*, l.4.§.aduerſus, D.de doli except. *Bonis Moribus conuenit reuerentiam vxori manumiſſoris præbere*, l.1.C.de in ius voc. *Si mulier ab eo in cuius matrimonium conueniebat, ſtipulata fuerit ducenta, ſi concubinæ, tempore matrimonij, conſuetudinem repetiſſet, ex bonis Moribus concepta*, l.121. §.1.D.de verb.oblig. *Si liberis ſublatis reuerſa poſt iurgium per diſſimulationem mulier, veluti venali concordia, ne dotata ſit, conueniat, conuentio, ſecundum ordinem rei geſtæ, Moribus improbanda eſt, Ea ſtipulatio eſt*, l.27.D.de pactis dotalib. *Aduerſus bonos Mores feſtinaſſe dicitur qui proximæ cognatæ viuentis bona donauit*, l.29.§.vlt.D.de donationib. *Aduerſus bonos Mores adtemptare intelligitur, qui blanda oratione alteriuspudicitiam adtemptat*, l.15.§.appellare, D. de iniuriis. *qui ſeruum alienum aduerſus bonos Mores verberauiſſe dicetur*, l.15.§. prætor ait, D.de iniuriis. hoc quid ſit, explicatur eadem l.§.adiicitur.

Vim accipimus atrocem & eam quæ aduerſus bonos Mores fiat, l.3.D.quod met.cau. *Vim atque Metum comprobare contra bonos Mores eſt*, l.116.D.de diuer.regul. *Fit iniuria contra bonos Mores, veluti ſi quis fimo corrupto, aliquem perfuderit, cœno, luto oblinierit, aquas ſpurcauerit, fiſtulas, lacus quidve aliud ad iniuriam publicam contaminauerit*, l.1.§.1. D. de extraord. criminib. & apud Paul. lib.5. Sentent. Tit.4 *Si conuenerit dolum non eſſe præſtandum, hæc conuentio contra bonos Mores eſt*, l.1. §. ſi conuenerit, D.depoſiti *Si contra Mores bonos aliquid mandare voluerimus, hoc eſt, ſi cuicumque mãdemus, vt alicui furtum faciat, aut homicidium, aut adulterium admittat*, Gaius in Inſtitutionib. Tit. 17. *Contra bonos Mores eſt mandatum, veluti ſi Titius de furto, aut de damno faciendo, aut de iniuria faciendi tibi mandat*, §.illud quoque, Inſtit.de mandato *Si paciſcatur Maritus ne in id quod facere poſſit condemnetur, ſed in ſolidum, contra bonos Mores id pactum eſſe*, l.14.§.vlt.D.ſolut.matr. *Pacta quæ contra bonos Mores fiunt, nullam vim habent*, l.6.C.de pactis. *Pacta inita de aduentura hereditate viuẽtis, vt contra bonos Mores inita repelli*, l.vltim. C. eod.titul. *Contra bonos Mores de ſucceſſione futura interpoſita fuit ſtipulatio*, l. 4 C. de inutilib. ſtipulat. *Stipulatio contra bonos Mores interpoſita ab eo qui mercalem vxorem habet*, l.5.C.de condict.ob turp.cauſ. *Non ſecundum bonos Mores interpoſita eſt ſtipulatio, qua vinculo pœnæ matrimonia futura obſtinguntur*, l. 134. D. de verborum obligat.

Si quis ſcripſerit teſtamento fieri quod contra bonos Mores eſt, veluti turpe aliquid, l.112. §.ſi quis, D. de legat.1. *Condiciones quæ contra bonos Mores ſunt*, l.14.D.de condicion.inſtit.quales ſunt hæ, *ſi ab hoſtibus patrem ſuum non redemerit, ſi parentibus patronóve alimẽta non præſtiterit*, l.9.D.eod.tit. *Litem te redemiſſe contra bonos Mores manifeſtè precibus profeſſus es*, l.15.C.de procuratorib. *Vociferatio quæ bonis Moribus improbatur, quæq; ad infamiam vel inuidiam alicuius ſpectat*, l.15.§.ſed quod adiicitur, D.de iniuriis. Apuleius lib.7.de Aſino aur. *An ignoras eos etiam qui morituris auxilium ſalutare denegarunt, quod contra bonos Mores idipſum fecerint, ſolere puniri?*

Moribus noſtris non conuenit filium temporalem habere, l.34.D.de adoptionib.

Moribus temporum congruentem ſententiam, l.3.C.de nuptiis.

Bonis autem *Moribus, Mali*, aduerſantur. Plautus Trin.Act.2.Sc.1.

Mores leges perduxerunt iam in poteſtatem ſuam,
Magis queis ſunt obnoxioſi, quam parentes liberis.
Eæ Miſeræ etiam ad parietem ſunt fixæ clauis ferreis,
Vbi malos Mores adfigi nimio fuerat æquius. Et mox,
Atque vtinam veteres Mores, veteréſque parſimoniæ
Potius maiori honori hic eſſent, quàm Mores mali. Horatius.
Hoſtem eſſe atque inimicum hominum, morúmque malorum. vulgatum illud, *Ex malis moribus bonæ leges ortæ.*

Moribus corrigendis præficiuntur hirenarchæ, l.vlt.§.hirenarchæ, D.de muner.& honor.

Mores, Vlpian.Tit.1.Regular.definit *tacitum conſenſum populi, longa conſuetudine inueteratum. ex non ſcripto ius venit quod vſus comprobauit. Nam diuturni Mores conſenſu vtentium comprobati, legem imitãtur*, §.ex non ſcripta, Inſtit.de iure nat. *Inueterata conſuetudo pro lege non immeritò cuſtoditur, hoc eſt ius quod dicitur* Moribus *conſtitutum*, l.32.D.de legibus. Atqui hi ſunt νόμοι ἄγραφοι, §.conſtat, Inſtit.de iure natur. Suidas, Ἔθος, νόμος ἄγραφος· τὸ δὲ ἔθος, οὐκ ἔστι εὕρημα ἀνθρώπων, ἀλλὰ βίου, καὶ χρόνου.

Quod Moribus *& conſuetudine inductum*,l.32.D.de legibus. *Omnes populi qui legibus & Moribus reguntur*,l.9.D.de inſtitut.§.1.Inſtit.de iure natur. *Status legibus ac Moribus comprobatus*, l.5.D. de extraord.cognit. *Secundum leges, moréſque locorum*,l.2.C.quemad.teſt.aper. *Pleraque* autem, vt Quintilia.lib.5.cap.10.ſcribit, *in iure,non legibus, ſed moribus conſtant.*

Moribus adempta ciuilia officia feminis,l.1.D.ad Sc.Velleian.

Moribus impediuntur,ne iudices ſint, feminæ, & ſerui, l.12.§.moribus,D.de iudiciis.

Moribus,legibus,conſtitutum poſtliminij ius,l.19.D.de capti.& poſtl. *Matrimonium, Moribus legibúſque noſtris conſtat*, l.3.§.1.D.de donat.int.vir.

Moribus non legibus introductum hoc ius eſt, vt libertinus libertinam matrem aut ſororem ducere non poſſit, l.8.D.de ritu nupt. *quas Moribus prohibemur vxores ducere*,l.39.D.eod.tit.

Moribus introductum eſt,vt quis liberis impuberibus teſtamentum facere poſſit,l.2.D.de vulg.&pup. *Moribus ab initio introductum eſt,vt prodigo interdiceretur bonorum ſuorũ adminiſtratio*, l.1.D.de curatorib.fur.

Moribus noſtris,male rem gerentibus bonis interdici ſolet, Cic.de ſenectute. *Moribus per prætorem bonis interdicitur*,Paul.lib.3.Sentent.Tit.4.

Moribus iniuriarum actio introducta eſt, quoties factum pro qualitate ſui arbitrio iudicis æſtimatũ congruentis pœnæ ſupplicio vindicatur,Paulus lib.5.Sent. Tit.4. *Præuaricationis iudicium aliud publicum, aliud Moribus inductum eſt*, l.3.D.de præuaricatio.

Moribus receptum ius patriæ poteſtatis, l.8.D.de his qui ſunt ſui.

Moribus apud nos receptum eſt,ne inter virum & vxorem donationes valerent, l.1. D.de do.int.vir. *Moribus competit magiſtratibus municipalibus vt vnius hominis vicem ſuſtineant*,l.25.D.ad municip.

Moribus tutor datur mulieri,pupillóve,qui aduerſus tutores ſuos aliquam actionem habent,Vlpia.Tit. 11.Regular.

Ferias ſecundum Mores,& conſuetudinem quæ retro optinuit,dare,l.7.§.1.D.de offic.proconſ.

MOVERE, propriè eſt,è loco in alium locum transferre. *qui terminos ſtatutos extra ſuum gradum, fineſve, Mouerint*,l.vlt.D.de termino mo. *in terminos ſingulos quos loco Mouerint*, ibid. *cum Theſaurum loco non Moueris*,l.15.D.ad exhibend.

Si theſaurus loco Motus ſit,l.3.§.Neratius,D.de adqu.poſſeſſ. *antequam Moueantur decem*,l.9.§. vlt.D.de reb.cred. *Qui ſe propter loci religionem inde Mouere non poſſunt*, l.2.D.de in ius vocan. *Geſticulandi, vel aliter ſe mouendi, gratia*, l.8.§.quicumque,D.de pœnis.

Mouere etiam nos dicitur,quod nos in aliquam ſententiam inducit & impellit. *Mouet*,l.1. §.quæſitum,D.quod legator. *Mouet quia*,l.4.§.ſi tutor,D.rem pup.ſalu.fore. *Mouet quod*,l.3.§. ſi ego,D.de oper.noui nunt.l.1.§.accuſationem,D.ad Sc.Turpill. l.26. D. de vſu & vſufru. *Mouet me*,l.22.D.de act.rer.am. *Me illud mouet*,l.28.D. de rebus auct.iud. *Videtur illud Mouere*, l.2.D.de reb.eor. *Mouet eum*,l.1.D.de libert.vniuerſ. *quoſdam Mouet*, l.24. §.ſi cui legatum, D.de fideic.libert.

Mouet me exemplũ,l.4.D.quib.ad liber.procl. *contrà Mouet*,l.1.§.accuſatione,D.ad Sc.Turpill. *Me Mouebat quod*,l.32.§.vlt.D.de teſtam.milit. *nec Mouere nos debet*, id eſt abducere a ſententia,ſeu deducere,l.3.§.ſaltus,D.de adq.poſ.l.74.D.de furtis,l.17.§.vlt.D.de in rem verſ.

Mouere non poteſt,l.13.D.de reb.eor. *Nec me Mouet quod*,l.53.D.mandati. *Nec me Mouet quod dicat aliquis*,l.31.D.de excuſationib. *nec nos Moueat quod*,l.57.D.de ædili.edic. *nec quem Moueat*, l.3.D.quod vi aut clam. *Nec Mouit quemquam*,l.5.§.conceſſa,D.de donationib.

Ego Moueor,l.7.§. ſeruus pactionis,D.de dolo. *Nec eo Mouemur*,l.3.§.ſed vtrum,D. de minorib. *non me Moueri*,l.3.D.eod.tit. *nec Moueri debemus*,l.vlt.D.de iure fiſci. *nec quem Moueri*,l.5.D. de condic.& demonſt. *Mouet dubitationem quod ſi quis dixerit*,l.3.§. ſed vtrum, D. de minorib. *quæſtionem*,l.29.§.vlt.D.de verbor.obligat.l.1.§.ſi cui ita,D.vt legator ſeu fideic. *Mouet*,l.41.§. item quæri,D.de legat.1. *Mouet nos verecundia*,l.14.D.de caſtr. pecul. *vbicumque iudicem æquitas Mouerit*,l.21.D.de interrogationib. *Ex qualitate negotij Motus iudex*, l. 41.D.ad l.Iul.de adulter. *Niſi atrocitas Prætorem Mouerit*,l.7.§.præterea,D. de iniuriis. *quodcunque prætorem Mouerit*,l.15. §.quod ait,D.de iniuriis. *Prætor æquitate Motus*,l.5.§.interdum,D.de his qui effuder.

Mouit & illud Imperatorem quod,l.38.D.de minorib. *Imperator Motus, & æquitate rei, & verbis teſtamenti*,l.74.§.vlt.D.ad Sc.Trebell. *D.Marcius non tantùm æquitatis ratione, verùm exemplo quoque Motus*,l.54.D.ad Sc.Trebell. *Motus querella eius*, ait Diuus Pius, l.6.D.ad l.Iul.de vi publ. *Proconſul naturali æquitate Motus*,l.2.D.vnde cognat.

Celſus æquitate naturali Motus,l.3.§.ſed ſi ſeruus, D.de condict. cau.da. *vtilitatis gratia Motus*, l.1.D.qui & à quib.

Falſa opinione Motus,l.19.D.de inoffic.teſtam. *Motus periculo*,l.2.D.de mort. cau. donat. id eſt,

eſt, *commotus*, vt ibid. Motæ contra naturam.

Moueri etiam eſt remoueri, pelli, eiici. *Ad tempus, vel in perpetuum, ordine Moueri*, l.5. D. de decurionibus, l.1. §.1. D. de effractorib. *Ordine decurionum ad tempus Motus*, l.15. D. ad municipal. l.3. D. de decurionib. *Ordine decurionum decem annis aduocatus Motus*, l.13. §. vlt. D. de l. Cornel. de fal. *Senator ordine Motus*, l.22. §. ſenator, D. ad municipal. *Legatus municipalis Motus ordine*, l.1. D. de legationib. *Mouendi ordine*, l.1. §. quamquam, D. de abigeis.

Moueri Senatu, l.7. D. de ſenatorib. id eſt, vt Cicero pro Cluētio loquitur, *Senatu eiici*. *Qui propter turpitudinem Senatu Motus eſt*, l.2. D. de ſenatorib. *ſenatu Motus*, l.12. D. de iudiciis, §. quibus autem, Inſtit. de capitis diminut. *Poſtea quàm pater eius de ſenatu Motus eſt*, l.7. D. de ſenatorib. id eſt *remotus ſenatu*, vt l.3. D. eod. & *remotus à ſenatu*, vt l.9. D. eod.

Præſcriptione Motus ab excuſatione perferenda, l.1. D. de oper. publ. id eſt ſummotus.

Mouere, aliàs eſt inſtituere, & intendere.

Mouere actionem, l.10. D. de actionib. emp. l.17. §. quod autem, D. de iniuriis, l.5. D. de popularib. act. *Actiones*, l.18. §. vlt. D. de caſtren. pecul. l.20. D. de inoff. teſt.

Moueri actio, l.36. D. de reb. auct. l.10. D. quæ in fraud. cred. *Mouetur actio*, l.4. §.1. D. ſi ſeruit. vind. l.10. C. de reb. cred. *iniuriarum actio ciuiliter Moueri*, l.37. §. vlt. D. de iniuriis. *ad mouendam actionem*, l.6. §. ſi decuriones, D. quod cuiuſ. vniuerſit. *Mota actione*, l.7. C. de teſt. tu. *ſi viuo Reo accuſatio Mota eſt*, l.20. D. de accuſationib. *Mouere cauſam*, l.2. §. vlt. D. ne de ſtat. def. *Ciuiles cauſæ quæ inter priuatos Mouentur*, l.13. C. de appellationib. *Cauſæ quæ ſtatim Motæ ſint*, l.1. §. vlt. D. de iure fiſc.

Mouere controuerſiam, l.4. D. de Carbon. edict. l. vlt. §. vlt. D. ſi pars heredit. pet. l.14. C. de euictionib. l.1. C. de edic. di. Hadria. *Controuerſiam libertatis*, l.24. D. de liber. cau. *Controuerſiam ſtatus*, l.9. D. de his quæ vt indig. l.1. C. de teſtā. id eſt, *facere*, vt l.3. §. planè, D. de homin. lib. exhib.

Moueri controuerſia ab aliquo, l.9. & l.14. C. de euictionib. l.1. C. de condict. indeb. *Ante Motam controuerſiam*, l.4. §. hæc cautio, D. ſi cui plus. *Poſt Motam controuerſiam*, l.25. §. ſi ante, D. de hered. petit. *Poſt Motam controuerſiam*, l.10. C. de præſcript. long. temp. *Mota controuerſia*, l.1. §. qui vinum, D. locati, l. vlt. D. de pignerat. act. l.38. D. de iure fiſci. *Mota controuerſia*, l.17. & l.20. §. veterum & l.25. §. de eo, D. de hered. petit. l.17. D. de his quæ vt indign. l.43. D. de pignor. act. l.1. C. de præſcript. long. temp. *controuerſia hereditatis*, l.31. D. ad l. Falcid. *Mouere crimen*, l.5. C. ad l. Fab. de plagiar. *Mota crimina*, l.1. C. de abolitionib. *Mota diſceptatio*, l.3. C. de ordin. iudicior. *Moueri interdictum*, l.3. §. Iulianus, D. de liber. exhibend. l.1. D. de loco publ. *Mouere iudicium*, l.8. §. vnde, & §. ſi quis, D. de inoffic. teſtam. *Antequam iudicium Moueatur*, l.8. §. ſi condicioni, D. de inoffic. teſtam. *licet iudicium de teſtamento Moueri ſperetur*, l.7. §. vlt. D. de heredit. petit.

Mouere litem proprietatis, l.33. D. de dolo. *Mota lis de prædio*, l.4. C. de pactis *Ante quinque annos litis Motæ*, l.2. C. ne de ſta. defunctor. *Liti de prædio Motæ*, l.4. C. de pactis. *Ante litem Motam*, l.18. D. de his quæ vt indign. *Poſt Motam litem*, l.5. C. de contrah. & committ. ſtipulat. *Poſt litem legati Motam*, l.96. §. ſoror, D. de ſolutionib. *in litem Mouendam*, l.55. D. de procuratorib. *Lite Mota*, l.22. §. cùm autem, D. rat. rem hab.

Si cui negotiū Moueatur, l.16. D. de legatio. *Hi quibus negotia fiſcalia Mouentur*, l.34. D. de iure fiſ.

Mouere quæſtionem, l.6. C. ne de ſta. defunct. l.11. C. de ſenten. l.14. C. de euictionib. l.26. C. de vſuris, l.2. C. de pactis pignor. *quæſtionem de hereditate*, l.27. §. vlt. D. de legat. 3. *Tam iuris quàm facti quæſtionem Moueri*, l.11. §. mulier, D. ad l. Iul. de adulter. *Cùm in iudiciis quæſtio principalis ablatæ pecuniæ Moueatur*, l. vlt. D. ad l. Iul. peculat. *ſiue de libertinitate, ſiue de ingenuitate quæſtio Moueatur*, l.40. C. de liberali cauſa.

Mouere quæſtionem ſeruitutis, l.7. & l.9. C. de ingen. manumiſſ. *ſi tibi ſeruitutis improbè Moueatur quæſtio*, l.31. C. de liberali cau.

Mouere ſtatus quæſtionem, l.3. C. ne de ſta. defunctor. l.27. C. de liber. cau. *Moueri ſtatus quæſtio*, l.1. D. de Carbon. edic. l.11. & l.15. & l.3. C. de liber. cau. l.4. C. de dolo. *ſi ſtatus tibi, ſuper homine venundato, Mota quæſtio eſt*, l.18. C. de euictionib. *Ante motam criminis quæſtionem*, l.2. C. de fideicom. libert. *quæſtio dominij mota eſt*, l.20. C. eod. *ſi vobis propter rei proprietatem Mota fuerit quæſtio*, l.28. C. de euictionib *ſi rei venundatæ Mota fuerit quæſtio*, l.24. C. eod. tit. *cùm quæſtio tibi ſuper eo quem comparaueras Moueretur*, l.17. C. de euictionib. *inter ipſos ſi quæſtio Moueatur*, l.10. D. de pignorib. *licet per aliam actionem eadem quæſtio Moueatur*, l.28. §. quæ iurauit, D. de iureiurando *Quod fratribus nulla Moueatur quæſtio*, l.17. C. de probationib. *ſi de perſonis eorum quæſtio Moueatur*, l.1. §. eligitur, D. de vent. in poſſ. mitt. *fruſtra ab heredibus eius de ea re tibi quæſtio Mouetur*, l.2. C. de fideicommiſſis. *Poſt Motam quæſtionem*, l.1. C. de præſcript.

long.temp. *Mota ſibi quæſtione*, l.27. C. de liberali cau. *Inofficioſi quæſtionem Mouentibus*, l.2. C. in quib.cau.in integr.reſtit.neceſſ. *Nulla de ea re quæſtione Mota*, l.13. D. de re milit. *mouere querellam inofficioſi*, l.8 §. ſi condicioni, D. de inofficio.teſtam. *cùm venit ad mouendam inofficioſi querellam*, l.6. §. vlt. D eod.tit. *Mota inofficioſi querella*, l.6. C. de trãſactionib. l.17. C. de collationibus. *ſi ſeditio Mota eſt*, l.3. §. qui ſeditionem, D. de re milit. id eſt concitata.

Aduerſus Imperat. vel Rempub. arma Mota, Paul. lib.5. Sentent. Tit.29.

Res MOVENTES, ſunt *res Mobiles animales*, vt loquitur l. 15. §. in venditione, D. de re iudic. *De fundo in quo res Mouentes fuerunt*, l.19. D. de vi & vi arm. *Tam in nominibus, quàm in rebus Mouentibus*, l.35. D. de donationib.

Res ſe Mouentes, l.1. D. de ædilic.edic. l.4. C. famil.erciſc. l. 30. C. de iure dot. l. 2. & l. 3. & nemo, C. de quadr.præſcr. l.13. C. de ſeruitutib. l.7. C. de bon. quæ liber. l. vn. §. exactio, C. de rei vxor.act. l.37. C. de epiſ. & cler.

MOVENTIA propriè ſunt res ſe mouentes, ſeu res mobiles animales, l. 15. §. in venditione, D. de re iud. *Mouentium tamen, item Mobilium appellatione idem ſignificari Celſus tradit: ſi tamen apparet defunctum animalia duntaxat, quia ſe ipſa mouerent, Mouentia vocaſſe*, l.93. D. de verbor.ſignif. *Tributa quæ vel pro prædiis, aut Mouentibus, deberi, & reddi neceſſe eſt*. l.32. §. vlt. D. de vſu & vſufr. leg. *inter Mouentiã fructus quoque haberi*, l. vlt. D. de requirend. vel abſentib.

MOTVS *animi*, l.19. D. de offic. præſ. *Qui ex diuerſis animi Motibus in vnum conſentiunt*, l.1. §. 1. D. de pactis.

Iudicis Motus, l.21. §. vlt. D. de teſtib. *Motu iudicis villa diruta*, l.20. D. de communi diuid. *Finis negotij in iudicis poteſtate ac Motu ſitus*, l.10. C. de accuſationib. *ſecundùm iudicialem motum*, l.2. C. ad Sc. Turpillia. *ſiue leges ſpontaneus Motus ingeſſerit, ſiue precatio, vel relatio*, l. 3. C. de legib.

Motu Ciſsiano, in Lege Dei Tit.5. vide 5. lib.3. *Terræ Motu mutata ſoli cauſa*, l.2. §. apud Namuſam, D. de aqu. & aqu. pluu.

MOX vulgo eſt *confeſtim, ſtatim, incontinenti*, l.6. §. id tamen, D. de iniuſto rupto.

Mox quam vnus ex heredibus adierit hereditatem, Vlpian. Tit.2. Regular. *Mox quàm à ſolo ſeparati ſint fructus*, l.13 D. quib.mod. vſusfr. id eſt, *ſimul atque*, vt l. 5. §. 1. D. de vſuris.

Alias *Mox*, ponitur pro deinde, poſtea, & interiecto aliquo temporis interuallo, l. 22. §. cùm proponeretur, D. ad Sc. Trebellian. l.1. §. vlt. D. de reb.cred. l.24. D. quæ in fraud. cred. l.15. §. in venditione, D. de re iudica. l.23. D. de captiuis, l.8. D. de bon.libert. l.13. & l. 25. §. ſi operas, D. de vſufructu, l.7. §. 1. D. de donat. int vir. l.11. §. mulier, D. ad l. Iul. de adulter.

MVCIANA *Cautio*, l 101. §. ſocius, D. de condic. & dem. *Satiſdatio*, l.1 : 6. D. eod.tit.

Mucianæ Cautionis vtilitas conſiſtit, in Condicionibus quæ in non faciendo ſunt conceptæ: vt puta, ſi in Capitoliũ non aſcenderit: ſi Stichum non manumiſerit, & in ſimilibus. Nec ſolùm in legatis placuit, verùm in hereditatibus quoque idem remedium admiſſum eſt, l.7. D. de condic. & dem. *cautionis Mucianæ remedium, vſufructu quoque ſub condicionem alicuius non faciendi legato, locum habet*, l. 79. §. quamuis, D. eod.tit. *qui Mucianam cautionem alicuius non faciendi cauſa interpoſuit*, l.76. §. qui Mucianam, D. de legat.2. *cum patronus liberto certam pecuniam legaſſet, Si a liberis eius non diſceſsiſſet, permiſit Imperator velut Mucianam cautionem offerri*, l.72 D. de condic. & dem.

Mucianæ cautionis exemplum, l.72. §. 1. & l.77. §. 1. D. eod.tit. *qui poſt Mucianam cautionem interpoſitam legatum accepit*, l.79 §. qui poſt, D. de condic. & dem. *Muciana cautio locum non habet, ſi per aliam condicionem actio legati differri poſsit*, l.77. §. 1. D. eod.

MVCII duo Iuriſconſultorum albo aſcribuntur, *Publius*, & *Quintus*, de quibus, in cuiuſque prænominibus, dicam.

MVCIDA *vina*, l.6. D. de peric. & commo. & apud Martial. lib. 8. Epigrammat. Plinius lib. 14. cap. 20. *Proprium autem inter reliquos liquores vini, Muceſcere, aut in acetum verti.*

MVCOR in l.4. §. penult. D. de peric. & commo. lanuginem ſignificat, quæ ex nimia vetuſtate vino accedit, aut quo alio vitio contrahitur. Columella lib.12. cap.43. *ne ſitu penora mucorem contrahunt.*

MVLIERES *omnes dici, quæcumque ſexus feminini ſunt*, ait l.25. §. muliebri, D. de auro, arg. Tertullianus lib. de virginib. veland. *vxores vulgi loquendi more, Mulieres noſtras* dici notat: additque, *ita Mulier non natura nomen eſt vxoris, ſed vxor condicione nomen eſt mulieris: denique Mulier & non vxor dici poteſt: non mulier autem vxor dici non poteſt, quia neceſſe*: *Mulieribus legatis virgines debentur*, l.81. D. de legat.3. Verùm tamen, vt Seruius ad hęc 2. Æneid. verba, *Muliebribus armis*, ſcribit, *vſus obtinuit, vt innuptas, Virgines: nuptas Mulieres* vocemus: *Nam apud maiores indiſcretè Virgo dicebatur & Mulier: vtrumque enim ſexum tantùm ſignificabat, vt ecce hoc loco, dicit, armis muliebribus, cùm Corneliam innuptam fuiſſe manifeſtum ſit. Item in Bucolic. legimus, ab Virgo, cùm*

Paſiphaen

Paſiphaen conſtet ex Minoë ante amorem Tauri filios ſuſcepiſſe. Quintetiam Terentius Mulierem, poſt vitium oblatum, *Virginem* in Hecyra vocat. D. Ambroſ. Epiſt. 1. lib. 1. *Mulier ſexus eſt: Virgo, Species:* & ita Virgo a *Muliere* ſeparatur, l. 16. D. de manumiſſ. vind. *ſi me Virginem emere putarem, cùm iam Mulier eſſet,* l. 11. D. de contrah. empt. l. 11. §. ſi quis virgines, D. de act. emp. *Mulieres quæ in Matrimonium ſe dederint non legitimum,* l. 37. §. vlt. D. de munerib. *Vidua Mulier,* l. 22. §. 1. D. ad municipal.

Mulierum nomina in Pandectis inueniuntur vulgata, quidẽ hæc, *Mæuia, Titia, Seia, Sempronia.* Minus trita verò hæc, *Antonia Montana,* l. 5. §. ſi mater, D. de agnoſc. & alend. *Antonia Tertylla,* l. 6. D. de auro, argen. *Faria Seuilla,* l. 47. D. de iure fiſ. *Flauia Tertulla,* l. 57. §. 1. D. de rit. nupt. *Gaia Seia,* l. 63. §. 1. D. de euictionib. *Iulia Mammea,* l. vlt. D. de ſenatorib. *Iunia Valeriana, & Honorata,* l. 74. §. 1. D. ad Sc. Trebellian. *Mammia Maximina,* l. 2. §. vlt. D. ad Sc. Trebellia. *Moſchis,* l. 47. D. de iure fiſ. *Neratia,* l. 32. §. Labeo, D. de auro, argen. *Pactumeia Magna,* l. vlt. D. de heredib. inſtit. *Pacuuia Liciniana,* l. 3. §. vlt. D. vt in poſſeſſio. legator. *Plotia,* l. 36. de legat. 1. *Plotiana,* l. 18. D. de iur. codicill. *Pompeia Criſpina, Pompeia Fauſtina,* l. 3. §. quamuis, D. ſi cui plus. *Procula,* l. 26. D. de probationib. *Rufina,* l. 16. §. 1. D. de his quæ vt indign. *Septicia,* l. 32. §. Titia, D. de auro, argen. l. 10. D. de pollicitationib. l. 36. §. vlt. D. de condic. & dem. *Seuerina Procula,* l. 101. D. de condicionib. & demonſtr. *Sexta Baſilea,* l. 13. §. 1. D. de aliment. vel cibar. l. 32. D. de legat. 3. *Vmbritia,* l. 2. §. vlt. D. de his qui ſui vel alin.

MVLIEBRIS *Mundus,* l. 1. & l. 32. §. Labeo & §. Septicia, D. de auro, argen. *Veſtis,* l. 1. D. de auro, argen. l. 110. §. vlt. D. de verbor. oblig. & apud Paul. lib. 3. Sentent. Tit. 7. *Mulicbria veſtimenta,* l. 31. D. de donat. int. vir. *veſtimenta Muliebria ſunt, quæ matrisfamiliæ cauſa ſunt comparata: quibus vir nõ facilè vti poteſt ſine vituperatione: veluti Stola, Pallia, Tunicæ, Capitia, Zonæ, Mitræ, Plagulæ, Penulæ,* l. 23. §. veſtimenta, D. de auro, argen. *Muliebri veſte legata, & infantilem contineri, & puellarum & virginum,* l. 25. §. muliebri, D. eod. tit.

Muliebre ornamentum, l. 32. §. idem cum, D. de auro, argen. *Ornamenta Muliebria omnia,* ead. l. §. Labeo.

Muliebria pati dicuntur mares, qui pudicitiam ſuam præpoſteræ libidini ſubſternunt, & ſtupro effeminantur, l. 1. §. remouet, D. de poſtulan. Q. Curt. lib. 6. *Pellices trecentæ & ſexaginta, totidem quot Darij fuerant, regiam implebant, quas ſpadonum greges, & ipſi Muliebria pati aſſueti ſequebantur.* B. Auguſtin. lib. 6. de Ciuit. Dei cap. 8. *Viros Muliebria pati non eſt ſecundum naturam, ſed contra naturam.* Vtitur & hoc verbo lib. vn. de fide contra Manichæos. *Muliebria paſſus* Tacit. lib. 11. Dionyſius Alicarnaſſ. lib. 7. καὶ τὰ γυναιξὶν ἁρμόττοντα ἔπασχε.

MVLORVM *appellatione etiam Mulæ continentur,* l. 62. D. de legat. 3. *ſi Mulus caſtratus eſt, neque morbi, neque vitij quid habere videtur: quia neque de fortitudine quid eius detrahitur, neque de vtilitate, cùm ad generandum numquam ſit habilis,* l. 38. §. ſed enim, D. de ædilic. edic. *Si Mulum plus iuſto onerauerit,* l. 27. §. ſi mulio, D. ad l. Aquil. *Si quis ſeruum conductum ad Mulum regendum commendauerit ei Mulum, ille ad pollicem ſuum eum alligauerit de loro, & Mulus eruperit, ſic vt pollicem euelleret ſeruo & ſe præcipitaret,* l. 27. §. vlt. D. ad l. Aquil. & ibidem. *ob Mulum ruptum vel debilitatum:* &, *ſi ictu aut terrore Mulus turbatus ſit,* ibidem.

Mulæ Carrucariæ, l. 38. §. quæſitum, D. de ædilic. ed. *Rhedariæ,* apud Varronem lib. 3. cap. vlt. *nimia ferocia Mulæ,* l. 1. §. 1. D. ſi quadrupes.

Mularum iugum, l. 38. §. ſi fortè, D. de ædilic edic. *duo paria Mularum,* dic l. 38. §. cùm autem.

Si Mula talis ſit, vt tranſiungi non poſsit, l. 38. §. quæſitum, D. de ædilic edic. *ſi nata ſit eo ingenio aut corpore Mula, vt alterum iugum non patiatur,* ibidem. *Mulæ quæ ceſſum dant,* l. 43. D. eod. tit.

Mulæ duæ ploſtra onuſta ducebant, l. 52. §. in cliuo, D. ad l. Aquil. *Si Mulæ quia aliquid reformidaſſent, ploſtrum reliquiſſent,* ibidem. & mox, *ſi Mulæ retinere onus nequiſſent, aut cùm conniterentur incidiſſent: ſi Mulas tibi dedero vt experiaris, & ſi placuiſſent, emeres, & ſi diſplicuiſſent, vt in ſingulos dies aliquid præſtares, deinde Mulæ à graſſatoribus fuerint ablatæ intra dies experimenti,* l. 20. §. 1. D. de præſcript. verb. *Qui Mulas ad certum pondus oneris locaret, cùm maiore pondere oneris eas rupiſſet,* l. 31. §. qui mulas, D. locati. *Cum eo qui per imperitiam Mulas agitaſſet,* ibidem. *Mulam equus olfecit: Mula calcem reiecit,* l. vlt. D. ſi quadrupes

MVLIO, qui Mulos Mulaſve agit. l. 1. D. quod ſi, D. ſi quadrup. *Mulio ſi per imperitiam & propter infirmitatem ſuſtinere Mularum impetum non potuerit,* l. 8. D. ad l. Aquil. *Seruum meum mulionem conduxiſti: negligentia eius Mulus tuus periit,* l. 60. §. ſeruum, D. locati. *Muliones de vrbano artificio ſunt, niſi propter opus ruſtre teſtator eos deſtinatos habebat,* l. 99. §. muliones, D. de legat. 3. *Muliones qui inter duo ploſtra fuerunt,* l. 52. §. in cliuo D. ad l. Aquil. *Si Muliones qui ſuperius ploſtrum ſuſtinuiſſent, ſua ſponte ſe ſubduxiſſent,* ibid.

MVLOMEDICI, l.1.C.de excuſat.artific.lib.10. illic enim verbum hoc inſerendum, cùm ex Acurſij gloſſa, tum ex l.2.cod.tit.in Cod.Th.& veteribus libris patet. fit & *Mulomedicorum* métio l.31. de curſu publ.in Cod Th.& *Mulomedici*,apud Firmicum,lib.8,Matheſ.cap.4.

MVLSVM *ex Melle & vino fit*,l.1.§.1.D.de rei vindic.l.7.§.cùm ex alieno, D. de adqu. rer. dom.l.9.D.de trit.vino §.ecce,Inſtit.de diuiſio.rer.A Græcis οἰνομέλι appellatur,& μελίκρατον vt Pollux lib. 6. tradit.

Mulſum inter *Dulcia* numeratur,l.vlt.§.vlt.D. de tritico, vino.

MVLTA, *eſt ſpecialis peccati coërcitio.cuius animaduerſio percuniaria eſt, ex arbitrióque eius venit, qui dicit*,l.131.D.de verbor.ſignific.Varro autem lib.4. de lingua Lat.Multam pecuniam eſſe ait, quæ à magiſtratu indicta, vt exigi poſſit ob peccatum,& quòd ſingulæ dicerentur, appellatas,Multas,*quòd olim vnum dicebant multa. Itaque addit,cùm in doltum aut culeum vinum addit ruſtici,prima vrna addita,dicunt etiam nunc multa.* Feſtus: *multam Oſcè dici putant pœnam quandã.M, Varro ait pœnam eſſe,ſed pecuniariam,de qua ſubtiliter in libro primo quæſtionum epiſtolicarum refert. Maximam Multam dixerunt trium millium & viginti aſſium,quia non licebat quondam pluribus triginta bobus, & duabus ouibus,quemquam multari:æſtimabatúrque Bos,centuſſibus, Ouis,decuſſibus.* Idẽ Varro lib.4.de lingua Lat.*cùm,pecore Multa diceretur.*

Multa & pœna ſeparantur,l.68.D.de fideiuſſorib.*multam dicere*,l.2.D.quis & à quo,l.10.D.de cuſtod.& exhib.reo.*multam dicendo*, l.9.§.vlt.D.ad l.Iul.peculat.*Multa dicenda aduerſus eum*, l. 32.§.ſi arbiter,D.de recept.qui arbit.*multæ dicendæ ius*,l.2.§.vlt.D. de iudiciis.

Multam ſtatuit Senatus,l.1.D. de fugitiuis.

Vt multa multetur,l.1.§.vlt.D.de aleatorib.*Multa damnari*,l.2. D. ſi quis in ius voc.*Multa ſtatuta in magiſtratus*,l.1.§.1.D.de fugitiuis.*multa pecuniaria*,l.3.§.1.D.de re milit.*Multa non committitur*,l.6.D.de condicion.& demonſtr.*Præſes prouinciæ,ſi multam quam irrogauit, ex præſentibus facultatibus eorum quibus eam dixit,redigi non poſſe deprehenderit:neceſſitate ſolutionis moderetur*,l.6.§. vlt.D.de offic.præſ. *Remiſſa propter inopiam Multa,à prouincias regentibus exigi non debet*, l. vlt.§. vlt.D. de offic.præſ.

MVLTARE,ait Nonius,*condemnare eſt.Certa ratione & fine multare præſides poſſunt*,l.5.C.quãdo prouoc.*exilio,& bonorum parte multandus eſt*,l.4.§.qui filium,D.de re milit. *multari parte bonorum*,l.13.§.pœna,D.de his qui not.*patrimonij parte multari*,l.6.de ſepul.viol.in C. Th.*pro æſtimatione iudicis,extra ordinem,pecuniaria pœna multabitur*,l.1.§ qui aduerſus,D.de poſtulan.*Multatus opere temporario*,l.10.§. vlt. D.de pœnis.*multa multari*,l.1.§.vlt.D.de aleatorib. *Culpam mulieris multandam eſſe*,l.38.D. ſolu. matrim.*multabitur*,l.2.§.hac actione,D. de vi bonor. rapt.

Heredes magna pecunia Multare teſtator, l. 27. D. de condic.& dem.

MVLTIPLICARE *legatum*,l.34.§.1.D.de legat.1.*Summam*,l.45.§.fideiuſſor, D. mandati.*multiplicari actio*,l.6.D.de publican.& vectigal.*multiplicari ſumma*,l.34.§.ſed ſi non, D. de legat.1. *Multiplicantur nomina*, l. 2. §. illud,D.de exceptionib. *Multiplicatus modus*,l.6.D.de except.rei iudic.*multiplicatio verborum*,l.32.§.Labeo, D.de auro, arg.

MVLTITVDO,pro turba hominum.*multitudo hominum*,l.4.D. vi bonor.raptor.*ſi turbam conduxerit, ſeruos conuocauerit, aliámve quam multitudinem conduxerit*,Paul.lib. 5. Sentent. Tit. 30. *Multitudo rerum*,l.25.D.ex quib.cau.maior.

MVLTI *dixerunt*,l.41.D.de recept.qui arbitr.

Multis cauſis accidere poßit,l.63.D.ad l.Falcid.*In multis partibus iuris*,l.61.D.de adquir.rer.do.

Poſt multos dies,l.34.§.Gaius,D.de legat.2.*Poſt multum temporis*,l.1.§.præterea, D. de ſeparationib.*non multo tempore interpoſito*,l.33. D.de ritu nupt.

Non multum aberit,quin,l.17.D.de ſtatuliberis.*multum diſtant*,l.23.D.de oper.libert.*diu multúmque tractauit*,l.33.D.ad Sc. Trebell.

multum eſſe,pro multum intereſſe,l.6.D.de publican.*multum intereſt*,l.13.D.de his qui not. l.5.§.vlt.D.qui & à quib.l.115.§.prætor ait,D.de iniuriis,l. 3. C. ſi quis alteri vel ſibi, & aliis multis locis.*Multum intereſſe*,l.6.§.ſi debitorem,D.quæ in fraud. cred.

Nec multum videri facere,l.21.D.de adminiſtr.& peric.*Multum refert*,l.38. D. de nego. geſt. l. 54.D.de adminiſt.& peric.l.25.D.de adquir.poſſeſſ.*nec multũ refert*,l.23.D.de liber.& poſt.

Multo iuſtius,l.6.D.de magiſt.con. *Multo magis*,l.36.§.ſed &,D.de hered.pet. l.3.D. de offic. prętor.l.4.§.Stichus,D.de ſtatuliber.*multo pluris quàm quanti erat*,l.61.D.ad l.Falcid.*multo minus*,l.24.D.de munerib.& honor. *licet multo minus ex ea re fructũ perceperit*,l.14.D.de vſufructu.

MVNDVS, ait Feſtus,dicitur *lautus,& purus.Munda poteſt eſſe Mulier,non tamen ornata*,l.25.§. ornamentorum,D.de auro,argen.*quo mulier mundior fit*, dict.l.25.§. mundus.*quò elegantiores ſint & mundiores feminæ,Nardo vnguntur*,l.21.§.1.D. eod.tit.

Salicis Mundæ annua librarum ſingula milia, l. 12. D. de ann. legat.

Mvndvs *Muliebris eſt, quo mulier mundior fit. Continentur eo, Specula, Matulæ, Vnguenta, Vaſa vnguentaria, Lauatio, Riſcus*, l. 25. §. mundus, D. de aur. arg. item *Argentum balneare, non* etiam *Ornamenta, Veſtes, Monilia, Anuli*, l. 32. §. Titia, D. eod. tit. l. 100. §. vxori, D. de legat. 3. Vnde & *à Veſte & Ornamentis, Mundus* ſeparatur, ibidem. Tertullia. lib. de habit. mulieb. *Habitus feminæ duplicem ſpeciem circumfert, Cultum & Ornatum. Cultum dicimus, quem immundum muliebrem conuenit dici. Ille, in auro, & argento, & gemmis, deputatur. Iſte, in cura capilli, & cutis, & earum partium corporis quæ oculos trahunt. Alteri ambitionis crimen intendimus, alteri, proſtitutionis*. & ita, *Mundum muliebrem* accipe l. 39. D. de vſu & vſufr. legat. l. 39. D. de auro, argent. Varro lib. 4. de lingua Lat. *Mundus Muliebris dictus à munditia*. Feſtus, *Mundus etiam dicitur ornatus muliebris, quia non alius eſt, quàm quod moueri poteſt: Ateius, cum virginali Mundo clam pater*. Liuius lib. 37. *Munditiæ. Ornatus, & Cultus, hæc feminarum inſignia ſunt. Hunc Mundum muliebrem appellarunt maiores noſtri*. Inde Seneca lib. 1. Natural. quæſt. ad fi. *Adeóq; omnia indiſcreta ſunt peruerſiſſimis artibus, vt quidquid Mundus muliebris vocatur, ſarcinæ viriles ſint, minus dico, etiam militares. Mundũ* id neutro genere dixit Lucil. Satyr. 16. vt eſt apud Agelliũ lib. 4. cap. 1. & Non. Marcell. γυναικεῖον κόσμον appellat Ariſtophan. in θεσμοφοριαζούσαις: cuius etiam de ea re verba retulit Clemens Alexandr. lib. 2. Pædagog. cap. 12.

Mundum, pro charta pura vocant, in quam contractus & ſcheda redigitur, l. 16. C. de fide inſtrum. χάρτην καθαρὸν Iuſtinianus vocat Nouell. 44.

Mvnicipes primùm appellati ſunt hi qui ſine ſuffragij iure, munerum honoratiorum cum popul. Rom. participes fiebant, vt Agell. lib. 16. cap. 13. tradit. Varias huius nominis ſignificationes vide apud Feſtum *Municipem aut Natiuitas facit, aut Manumiſſio, aut Adoptio, & propriè quidẽ Municipes appellantur muneris participes, recepti in ciuitate, vt munera nobiſcum facerent: Sed nunc abuſiuè, Municipes dicimus ſuæ cuiuſque ciuitatis ciues, vt puta Campanos, Puteolanos*, l. 1. D. ad municipal. *Municipes dicti ſunt, quòd munera ciuilia capiant*, ait l. 18. D. de verb. ſignif. Varro lib. 4. de ling. Lat. *à Munere, Municipes, qui vna Munus fungi debent, dicti*.

Municipes intelligendi ſunt, & *qui in eodem Municipio nati ſunt*, l. 228. D. de verb. ſignific. Atque his modis *Municipes* accipe l. 56. D. de vſufruct. l. 97. D. de condicion. & demonſtr. l. 20. §. vlt. D. ſi ſeruit. vindic. l. 2. l. 7. & l. 9. D. quod cuiuſ. vniuerſ. l. 1. §. ſi iuſſerim, D. de adquir. poſſ. l. 11. D. quod vi aut clam, l. 26. D. ad Sc. Trebell. *Municipes & corporati loci*, l. 34. de nauicular. in C. Theod. *Municipes ſeu curiales*, l. 17. de luſtra. conl. in C. Th.

Municeps à Colono ſeparatur, l. 17. §. error, D. ad municipal. vt & *Municipes ab Incolis*, l. 6. §. vlt. & l. vlt. §. patrimoniorum, D. de munerib. & honor.

Municipes eſſe deſinit Senatoriam adeptus dignitatem, quantum ad munera, l. 23. D. ad municipal. *Municipes ſunt liberti, & in eo loco vbi ipſi domicilium ſua voluntate tulerunt*, l. 22. §. municipes, D. eod. tit.

Duarum ciuitatum Municeps, l. 27. D. ad municipal.

Actor Municipum, l. 17. D. de damn. infec. l. 4. D. de re iudic.

Municipum fundus, l. 12. D. de ſeruitutib. *qui in perpetuum fundum fruendum conduxerunt à Municipibus*, l. 1. §. 1. D. ſi ager vectigal. *Municipum ſeruus*, l. 3. D. de ſuis & legitim.

Mvnicipivm pro ciuitate, l. 29. D. ad municipal. At Feſtus non vno modo *Municipij* nomen accipi docet. *Municipiũ à Colonia* ſeparatur, l. 27. §. 1. D. ad municipal. *Reſpublica Municipij alicuius*, l. 31. D. de furtis. *Municipij Seruus*, l. 24. D. de bonis libert. *per quos Municipij res geruntur*, l. 97. D. de condic. & dem. *cùm venditor ſciret fundum pluribus Municipiis legata debere*, l. 13. §. idem Iulianus, D. de action. emp.

Mvnicipalis *legatus*, l. 1. D. de legationib. *Magiſtratus*, l. 12. §. vlt. D. de religioſ. l. 29. §. magiſtratus, D. ad L. Aquil. l. vlt. C. qui numer. tut. *Municipales magiſtratus*, l. 5. D. de magiſt. conu. Duo autem erant *magiſtratus Municipales*, vnde illis *duumuirorum* nomen: de quibus ſ. lib. 4. diximus. Hinc illud, *ſi alter ex Magiſtratibus*, l. 13. D. ad municipal. *Magiſtratus Municipales, cùm vnum magiſtratum adminiſtrent, etiam vnius hominis vitam ſuſtinent*, l. 25. D. ad municipal. πατέρες τῶν πόλεων vocantur, l. 6. §. ἀφ' ἑτέρων, D. de excuſationib. & à Theoph. in §. ſed hoc, Inſtit. de Attilia. tuto. *Municipalis Honor*, l. 14. D. de munerib. & hono. *Municipales honores*, l. vlt. D. de albo ſcriben. l. 15. C. qui bon. ced.

Municipalis iuriſdictio, l. 19. D. ad municipal. *Lex*, l. 11. §. D. de munerib. & honor. l. 3. §. planè, D. quod vi aut clam. l. 11. D. ad municipal. & aliis locis quos lib. ſuperiore notaui.

Municipales muri, l. 9. §. propriè. D. de diuiſio. rer.

Municipale munus, l. 3. §. 1. D. de muner. & hon. *Municipalia Munera*, l. 74. §. vlt. D. ad Sc. Treb.

Tttt

Municipalia munera,l.21.§.idem,D.ad municipal.l.5. in princ. §. hoc circa, D. de iure immunitat.l.vlt. C.qui muner. liber.*Magiſteria*, Sueton.in Octauio, cap.2.*Officia*,l.1.& l.2. C. de tabular.lib.10.*Municipalis oneris gratia*,l.4.§.vlt.D.de munerib.& honor. *Municipalia onera*, l.3.C.ne vxor pro mari.*municipalis Schola*, Auſon.in Gratiar.actio.

MVNIFICENTIA, id eſt,liberalitas. *Munificentia donantis*,l.18. D.de adim.leg. *vt Munificentia eius qui legauit,inſcriptione operis notetur*,l.3. D.de adminiſtrat.rer.

Munificentiæ ſuæ fructum,de inſcriptione nominis ſui operibus,ſi quæ fecerit,capere non prohibetur,l.2. D.de operib.publ.*Si ob Munificentiam in patriam,patrimonium exhauſerint*,l.8.D.de decurionib.

MVNIRE *Aggerem*,l.1.§.vlt.D.de aqu.& aqu.pluu.*Ripam*,Rubr.de ripa munien. l.1.§.ſunt qui,D.ne quid in flum. publ.l.1.§.ripa autem,D.de fluminib.l.1.C.de alluionib.Aggen.Vrbic. lib. de limitib. agror. *Quæ res, neceſſitatem ripæ Muniendæ iniungit: ita tamen vt ſine alterius damno quicquam fiat.*

Munire viam, l.5.§.ſi quid in via, D.de dam.infect. *Vias*,l.31.D.de dam.inf. *Ad Collationem viarum muniendarum*,l.6.C.de pignorib. *ita Munire ignem,ne latius euagetur*, l.27.§.ſi fornicarius, D.ad L. Aquil.& in Lege Dei,Tit.12.

Munire ſe ad illud,l.14.§.plerique,D.de religioſ.& ſumpt.*Seruum iure ſtatu liberi Munierũt prudentes*, l.36. D.de ſtatuliber.

Munit æquitas auxilio,l.3.C.qui bonis ced.*Munire intentionem replicatione*,l.10.C.de exceptionib.

Munitus communi auxilio & mero, ſeu ipſo iure,vel, *per condictionem*,l.16.D.de minorib.*Munita auxilio reſtitutionis*,l.vlt.C.ſi minor ſe maior.

Munita beneficio,l.2.C.ad Sc.Velleian.

Munitus confirmatione,l. 6.C.de codicillis.*Exceptione*,l.1.& l.11.C.de exceptionib.l.6.C.de non numer.pecun.l.10.§.vlt.C.mandati.

Munita iure,l.9.C.qui pet.tutor.*Nullo iure munitus*,l.1.C.de rebus alienis.*Liberalitas interpoſita Munita eſt*,l.2.C.de dote cau.*Munitus longi temporis poſſeſſione*, l.7.C.de preſcript. long. temp. *Munit præſcriptio*,l.8.C.de vſufr.l.1.C.de commun.rer.alienat.*Muniri præſcriptione*,l.7.C.quib. non obiicit.*munitus præſcriptione*,l.3.C.de his quæ vi.*Minimè munitus præſcriptione*, l.2.& l.5.C. de rebus alienis.*nulla temporis præſcriptione Muniatur*,l.vlt.de cohortal.princip.in C.Th.

Munitus priuilegiis,l.2.§.non ſolùm,D ad Sc.Tertyll. *Titulo poſſeſſionis*, l.1.C.de petit.hered. *Verbis teſtamenti*,l.4.C.de falſa cauſa.

Munitior domus,Paul.lib.3.Sentent.Tit.7.

Munitio,l.1.§.ſunt qui,D.ne quid in flumin.*Viæ*,l.vlt.D.de via pub.& apud Paul.lib.1.Sentent. Tit.16.*Viarum*,l.12.& l.14.D.de muner.& ho.

MVNVS *tribus modis dicitur: vno,Donum: & inde, Munera dici dari,mittíve*, l.18.D.de verb.ſignif. & ita .. *unus à Dono* ſeparatur,l.6.circa fi. D.de off.proconſ. *Inter Donum & Munus hoc intereſt, quod inter genus & ſpeciem.nam genus eſſe Donum,Labeo,à donando dictum: Munus, ſpeciem: nam Munus eſſe donum cum cauſa,vt puta,Natalicium,Nuptalicium*,l.194.D.de verb.ſignif. Varro lib.4.de ling.Lat.*Munus,quod mutuo animo qui ſunt,dant officij cauſa*. Feſtus,*Munus,Donum quod officij cauſa datur. Si vir vxori Munus immodicum Calendis Martiis,aut natali die,dediſſet*,l.31.§.ſi vxori,D.de donationib.int.vir.& vxor. *Si Munus nuptiale matri pupilli tutor miſerit*,l.1.§.præterea, D.de tut.& rat.diſtrah.*Sollemnia Munera parentibus cognatiſque mittet*,l.12.§.cùm tutor,D.de admin.& peti. Vnde Cincia lex,*Muneralis* dicta eſt.Feſtus,*Muneralis lex vocata eſt,qua Cincius cauit, ne cui liceret Munus accipere.Plautus,neque Muneralem legem,neque Lenoniam roga.* Altero modo,*Munus onus dicitur, quod cùm remittatur,vacationem militiæ munerisque præſtat.Vnde Immunitas appellatur*,l.18.D. de verb.ſignif.Feſtus,*Munem ſignificare certum eſt officioſum: vnde è contrario,Immunis dicitur qui nullo fungitur Munere.Munus propriè eſt quod neceſſariè obimus,lege,more,imperióve eius qui iubẽdi habet poteſtatem.Dona autem propriè ſunt,quæ nulla neceſſitate iuris, officij, ſed ſponte præſtantur: quæ ſi non præſtentur,nulla reprehenſio eſt: & ſi præſtentur,plerumque,laus ineſt: ſed in ſumma, in hoc ventum eſt,vt non quodcumq; Munus, id & Donum accipiatur: at quod Donum fuerit,id Munus rectè dicatur*,l.214.D. de verb.ſignificat.Vetus Gloſſar. *Munus* κυρίως ἐστὶ τὸ ἐξ ἀνάγκης νόμου, ἢ ἔθους, ἢ ἀρχόντων γινόμενον λέγεται.Varro lib.4.de ling.Lat.*Munus quòd Muniendi cauſa imperatum. A quo etiam Municipes,quod vnà Munus fungi debent.*

Munus,ab *Honore* eo diſtat, quòd *Honor* appelletur adminiſtratio Reipubl. cum dignitate *Munus* verò, quòd cum ſumptu, ſine titulo dignitatis, in Republ. ſubimus, l.14. D.de munerib.& honor.Ita *Munera* & *Honores* diuerſa noſtri auctores faciunt,l.2.§.vlt.& l.7. D.de decurionib.

Munus publicum, eſt officium priuati hominis, ex quo commodum ad ſingulos, vniuerſoſque ciues, rémq; eorum, imperio Magiſtratus, extraordinarium peruenit, l.239. §. munus, D. de verborum ſignificatione.

Munera quædam *Priuata* vocantur, l.14. §. is qui, D. de excuſationib. quædam *Publica*, l.34. D. ad municipal. *Iudicare Munus publicum eſt*, l.79. D. de iudiciis. *Cura exſtruendi vel reficiẽdi operis, in ciuitate Munus publicum eſt*, l.4. D. de muner. & honor. *Legatus publico Munere f—ngitur*, l.27. D. de iudiciis. *Tutelam vel Curam placuit publicũ Munus eſſe*, Inſt. t. de excuſationib. tutor. *Tutela non eſt Reipub. Munus, nec quod ad impenſam pertinet: ſed Ciuile, nec prouinciale videtur tutelam adminiſtrare*, l.6. §. Tutela, D. de excuſationib.

Denique *Perſonalia*, & *Patrimoniorum*, & *Mixta munera*, *Ciuilia*, ſeu *Publica*, vocantur, l. vlt. §. hæc omnia, D. de munerib. & honor. l.2. §. vlt. D. de decurionib. l.1. C. quod cum eo, l.1. C. de munerib. patrim. lib.10.

Ciuilium Munerum immunitás, l. vlt. §. ſiue autem, D. de munerib. *Vacatio*, dic. l. vlt. §. vlt. & contrà, *Onera*, l.3. §. vitricus, D. eod. tit. Eadem & *Onera Ciuilia* dicuntur, l.6. D. de cur. fur. l.9. C. quando prouoc. non eſt nec.

Municipale Munus, l.3. §.1. D. de muner. & honor. l. 2. §.1. D. ſi quis caution.

Munera municipalia, l.21. §. idem reſpondit, D. ad municipal. l.74. §. vlt. D. ad Senatuſconſ. Trebell.

Munerum Ciuilium quædam ſunt Patrimonij, alia Perſonarum. *Generaliter perſonale quidem munus eſt, quod corporibus, labore, cum ſollicitudine animi, ac vigilantia, ſollemniter extitit. Patrimonij verò, in quo ſumptus maximè poſtulatur*, l.1. D. de munerib. & honor. ex qua vtriuſque generis exempla pete.

Munerum ciuilium triplex diuiſio eſt: nam quædam Munera perſonalia ſunt, quædam patrimoniorum dicũtur, alia mixta, l. vlt. D. de muner. & honor. Perſonalia ſunt, quæ animi prouiſione & corporalis laboris intentione, ſine aliquo gerentis detrimento perpetrantur. Patrimoniorum ſunt Munera, quæ ſumptibus patrimonij, & damnis adminiſtrantis, expediuntur. Mixta Munera decaprotiæ & icoſaprotiæ: quibus qui funguntur, præter corporale miniſterium etiam de propriis facultatibus impenſas faciunt, l. vlt. D. de muner. & honor. Patrimoniorum porrò Munera, aliâs dicuntur, *Munera quæ patrimoniis indicuntur*, l. 2. C. de muner. patrimon. lib.10. Aliâs *onera patrimonij*, l.4. §. inopes, D. de munerib. *Onera patrimoniorum*, l.3. C. de munerib. patrimon. lib.10. vel *Onera quæ patrimoniis vel poſſeſſionibus indicuntur*, l.10. D. de vacat. & excuſat. *Perſonalia verò, quia corporis miniſterio obeuntur*, dic. l. vlt. §. camelaſia, & §. mixta, D. de munerib. & honor. quę ideò etiam *Corporalia* vocantur, l.3. §. corporalia, D. de munerib. & honor. l.8. C. de munerib. patrimon. lib.10. *Corpori indicta obſequia*, vocat l.4. §. inopes, D. de munerib. & honor.

Quorum nonnulla ſunt, quę *Sordida* vocantur l.8. §. Philoſophis, D. de vacat. & exc. l.2, C. de Epiſc. & Cler. l.13. l.14. l.15. & l. vlt. C. de excuſ. mun. lib.10. l.4. C. de dignitatib. l.11. l.1. C. de ſuariis, lib.11. l.1. C. de priuileg. dom. Aug. l.11. l.2. C. de præpoſit. ſac. cubic. lib.12. l.3. C. de ſilentiar. lib.12. l.15. & l.18. de ſordid. munerib. in Cod. Theod. ex quibus didici, inter *Sordida Munera*, habita, conficiendi pollinis curam, panis excoctionem, paraueredorum, parangariarum, carbonis, materiæ, item ligni, & tabulatorum præbitionem: piſtrini quoque & excoquendæ calcis obſequia, temonatiámque functionẽ. Exactio vtique tributorum, inſtructióque pontium ac viarum inter *ſordida Munera* non habebatur, l.17. §. exigendi, D. ad municip. l.7. C. de ſacr. eccleſ. l.4. C. de priuileg. dom. Auguſt. lib.11.

Munerum etiam alia ſunt *Ordinaria*, quæ lege, Senatuſconſulto, conſtitutionéve Principis iniunguntur. Alia *Extraordinaria*, quę extra ordinem indicuntur, l.1. C. de vacat. pub. mun. lib.10. C. l.2. & l.31. §. penult. C. de Epiſc. & Cler. Vetus Gloſſar. *Munera Extraordinaria ſunt quæ extra ordinem ſolitum, ex inopinata neceſſitate contingunt. Ordinaria, ſunt quæ ex conſuetudine debentur.*

Munera autem πραγματείας vocat Dionyſ. Halicarnaſſ. lib.4. his verbis: στρατειῶν ἀφειμένοι καὶ τῶν ἄλλων τῶν κατὰ τὴν πόλιν πραγματειῶν. quibus verbis ſignificat Decemuiris ſacrorum faciendorum vacationem habere à bello & aliis muneribus publicis.

Munus iudiciarium, l.5. C. de iudiciis. *Munus arbitrorum*, l.5. D. de recep. qui arbitr. *Munus tutelæ*, l.7. & l.12. C. de excuſation. tut. *Munere tutelæ vel tutoris fungi*, l.1. in princ. & §.1. D. de eo qui pro tut. Sed & *Munere vehendi fungi* dicitur *Nauicularius*, l.15. §. item cùm quidam, D. locati. *Iniunctum Munus à magiſtratibus*, l.21. D. ad municipal.

Ad Munera vocari, l.37. D. ad municipal. *Compelli*, l.3. C. de municipib.

Munus, ſeu *Munera*, *Obire*, l.1.§.D.de legationib.l.214.D.de verbor.ſignif. l.2.§. vlt. D. de decurionib. *Subire*, l.5.§.vlt.D.de iure immunitat. *Suſcipere*, l.21.§.1.D.ad municipal. *Suſtinere*, l.5.D.de iure immunit. *Deſtinatus muneribus*, l.34.D.ad municipal.

Tertio modo, *Munus ſignificat officium: unde Munera militaria*, d.l.18.D. de verb.ſignific. Feſtus, *Munus ſignificat officium, cùm dicitur quis Munere fungi.*

Munus Militiæ adpetere, & contrà, *detrectare*, l.4.§.qui poſt, D.de re milit. *Muneris à deſertore deſerti ratio habetur*, l.5.D.de re milit. *qui ſtationis Munus reliquit*, l.3.§.qui ſtationis, D.de re mil. *Muneribus militaribus occupari*, l.15. C.ad L.Iul.de adult. Et ita accipe quod Calliſtr.ait, *Milites à Muneribus auocandos non eſſe*, l.3.§.vlt.D. de teſtib. Proinde inter pœnas militares, *Munerum indictio*, ponitur, l.3.§.1.D.de re milit.

Hinc quoſdam milites *Munificos vocamus, qui munera Reip. faciunt*, ait ead.l.18.D.de verb.ſignif. *Munifex curſus publici*, l.2.de curſu publ. in C.Th.Iul.Firmic.lib.2.Matheſ.cap.5. *Quidam verò volentes hunc locum ſubtilius explicare, terna munera ſingulis decanis applicarũt, quos Munifices appellandos eſſe voluerunt, hoc eſt, ſynergos.* Veget.lib.2.cap.19. *Faſcicularia tamen, id eſt, lignum, fœnum, aquam, ſtramen, etiam legitimi milites in caſtra portabant. Munifices enim ab eo appellantur, quod hæc munia faciant.* Quibus contrarij erant *Beneficiarij*, qui muneris officio vacabant, vt Feſtus lib.3.ſcribit. B.Ambroſ. in cap.2. Lucæ, *Nullus enim ab hoc immunis eſt cenſu, quia omnis ætas munifica Chriſto eſt.*

Hinc & *Munificum quod muneribus obnoxium eſt*, l.4.§.1.D.de publican.l.31.de anno.& tribut. in Cod.Theodoſ.l.9.& l.11.de indulgent.debit.in eod.Cod.

Munera hereditaria, pro oneribus, l.33.in fi.D.de legat.2.l.2.D.ad Sc.Trebel.

Munere legatorum fungi dicitur heres qui præſtare legata iuſſus eſt, l.33.§.vlt. D. de legat.2.

Munere Falcidiæ fungi fideicommiſſum, l.77.§.1.D.de legat.2.quod Falcidiam patitur.

Ex eo patrimonio quod Munus collationis pati debuit, l.54.D.ad Sc.Trebell.

Munus petitoris, id eſt partes, l.73.D.de rei vindic.

Munera etiam ludos gladiatorios veteres vocabant: eóque nomine propriè, *funebres ludi, ab officio*, vt Tertullia.in lib. de ſpectacul. auctor eſt, ita appellabantur, quoniam officium mortuis ſe talibus ſpectaculis facere veteres arbitrabantur. Seneca lib. de breuit. vitæ, cap.vlt. *Quidam diſponunt ad rogum Munera, & ambitioſas exequias.* Plinius lib.33.cap.3. de Cæſare, *in ædilitate, Munere patris funebri, omni apparatu ſcenæ argenteo vſus eſt.* Lactant.lib.6.Diuinat.Inſt.cap.20. *Et primitus quidem, Venationes, quæ vocantur Munera, Saturno attributæ ſunt.*

Conſul deſignatus Munus edidit, l.36. D.de condicionib.& demonſtr. *Ad Munus edẽdum*, l.122. D.de legat.1.Sueton.in Iulio, cap.39. *Edidit ſpectacula varij generis, Munus gladiatorium, &c. Seruus vel libertate donatus, beſtiis primo quoque Munere obiicitur*, l.1.ad L.Fabiam in C.Th.

Hinc MVNERARII apud Senecam in præfat.lib.4. Controuerſ. *Munerarium* autem Auguſtum primum dixiſſe Quintil.lib.8.cap.3.tradit. *Muneratorem* quoque eum qui munus gladiatorum funebre edit, vocat Ann.Flor.lib.3.

Omnia ingenuitatis Munia habet qui ius annulorum accepit, l.10.§.patronum, D.de in ius vocan.

MVNVSCVLA, l.vnic.ne damna prouincial. C. Th. Nouel. Leonis & Maior.de ſanctimonialib.

MVREX, l.3.C.de veſtib.holober.lib.11. l.1.C.de apparitorib.præfec. vrb.lib.12.l.9.& l.18.de murilegul.in C.Th. Conchæ genus, cuius cruore infici ac tingi veſtes ſolebant.

Seruius in 5. Æneid. *Murex, ſignificat Piſcem, cuius ſucco purpura tingitur.* Iſidor.lib.12.Origin.cap.6. *Murex, coclea eſt maris, dicta ab acumine & aſperitate: quæ alio nomine Conchylium nominatur: propter quod circumciſa ferro, lachrymas coloris purpurei emittat, ex quibus purpura tingitur.* Qua de re vide Plinium, lib.9.cap.39.& Caſſiod. Epiſt.2. lib.1. Variar. Poëtæ Phocaïcum, Getulum, Africum, Sidonium & Tyrium, Muricem memorant: quô pertinent hi Cn. Matij in Mimiambis verſus, qui referuntur ab Agellio lib.20. cap.8. *Iam tonſiles tapetes ebrij fuco; Quos Concha purpura imbuens venenauit.* D.Ambroſ.in Apolog.Dauid.cap.9. *Sicut igitur Muricum plurium in purpuræ infectione, ita in lauacro regenerationis, miſerationum eſt multitudo cæleſtium.* Clemẽs Alexandr.lib.2.Pæd. cap.10. ἀνάγονται δὲ ὦ μάλα καὶ οἱ βαφεῖς αὐτῶν καὶ οἱ πορφυρευταὶ ἀσ-πα τὰ κογχύλια διὰ τὸ αἷμα τούτων ἐξανθεῖν. Beda lib.1.Hiſt.gent.Angl.cap.1.ait in mari Britannico Cochleas inueniri, quibus tinctura coccinei coloris conficitur: cuius rubor pulcherrimus nullo vmquam ſolis ardore, nulla pluuiarum iniuria palleſcere valet.

MVRILEGVLVS, qui Murices tingendæ purpuræ cauſa legit. Rubr. de murilegul.lib.11.C. Eutichus, lib.1.de diſcernend. coniugationib. *lego, legulus: unde Murilegulus.*

MVRIA in eorum numero ponitur, *in quibus eſſe ſolemus*, l.3.D. de penu leg. Ita propriè appellatam aquam ſale commixtam Iſidor.lib.20.Origin.cap.3.ſcribit. Sed & ſolutorum à ſalſamento piſciculorum humor, *Muria*, eodem auctore dicitur. Auſonius Epiſt. 7. ad Paulin. *Veritus diſplicuiſſe oleum quod miſeras, munus iteraſti, addito etiam Barcinonenſis Muriæ condimento cumulatius præſtitiſti. Scis autem me id nomen Muriæ, quod in vſu vulgi eſt, nec ſolere nec poſſe dicere: cùm ſcientiſſimi veterum & Græca vocabula faſtidientes Latinum in Gari appellatione non habeant. Sed quocumque nomine loquar, liquor iſte ſociorum vocatur. Muriæ* autem cõficiendæ rationem tradit Columella.lib.12.cap.6.& Plin.lib.31.cap.8.

MVRREA *vaſa, & Vitrea, quæ ad vſum, edendi & bibendi cauſa, parata eſſent*, l.11. D.de ſupellect. legat. Propertius: *Murreáque in Parthis pocula cocta focis.* Martialis Epigram.86.lib.4.

Nos bibimus vitro. tu Murra, Pontice. quare?
Prodat perſpicuum ne duo vina calix.

MVRRINA, *Cryſtallinis* adiũgit nõ Seneca modò, Epiſt.123. ſed & Paulus, qui an vtraque debeant *Supellectili* adnumerari, dubitat, *propter eximium vſum & pretium*, l.3.§.vlt. D.de ſupell. leg. Seneca Epiſt. 119. *vtrum ſit aureum poculum, an Cryſtallinum, an Murrinum, nihil refert.* Idem etiam inter ea quæ ingentibus pretiis emuntur, *Murrina pocula* ponit, lib.7.de Benefic. cap. 9. Eutrop.lib.8 de Marco Philoſ. *vaſa aurea, pocula Cryſtallina, & Murrina diſtraxit.* Capitol.in M. Anton. *vendiditque aurea pocula, & Cryſtallina, & Murrina.* Martial.Epigr.64.lib.4.

Opimianum Morionibus nectar
Cryſtalliniſque, Murriniſque, propinat.

Murrina vaſa, l.19.§. perueniamus, D. de aur.argen. Lamprid.in Heliogabalo, *in Murrinis, & Onichinis minxit.* Plinius lib.37.cap.2.de Pompeij victoria, *eadem*, ait, *victoria primùm in vrbem Murrina induxit.* & eodem cap. *Oriens Murrina mittit: inueniuntur enim ibi pluribus locis, nec inſignibus, maximè Parthici regni: præcipuè tamen in Carmania. Humorem putant ſub terra calore denſari.* & mox, *ſed in pretio, varietas colorum, ſubinde circumagentibus ſe maculis in purpuram candorémque, & tertium ex vtroque igneſcentem, velut per tranſitum coloris purpura rubeſcente, aut lacte candeſcente. Sunt qui maximè in iis laudent extremitates, & quoſdam colorum repercuſſus, quales in cæleſti arcu ſpectantur. Aliqua & in odore commendatio eſt.*

Murrata potio, verbum 12. Tabular. de quo vide Feſtum. Lautiſſima quoque apud priſcos vina fuiſſe Myrræ odore condita, & inde *Murrinam* quoque non inter Vina modò, ſed inter Dulcia numeratam, Plinius ex Plauti Pſeudolo docet, lib.14. cap.13. Nonius Marcell. *Murrina potio confecta. Varro Anthropopoli: non modò vinum dare, ſed etiam, vt Plautus ait, Murrina, paſſum, defrutum.*

MVRVS. Varro lib.4.de lingua Lat. *quòd Aggerem contineret, Murus: quòd Muniendi cauſa manu parabatur, quo ſepiebant oppidum, & quo munere Murus. Muros Municipales nec reficere licet ſine Principis vel Præſidis auctoritate, nec aliquid ei coniungere, vel ſuperponere*, l.9.§.vlt. D. de diuiſ.rer. *ſi quis violauerit Muros, capite punitur: ſicuti ſi quis tranſcendet, ſcalis admotis, vel alia qualibet ratione*, l. vlt. D.eod.tit. *in Muris aliquid facere, ex quo damnum aut incommodum irrogetur, non permittitur*, l.2. D. ne quid in locò ſacro. *Muri habitari ſine permiſſu Principis, propter fortuita incendia, non poſſunt*, l. vlt. D.eod.tit. *vrbis appellatio Muris finitur*, l.2. D.de verbor.ſignif.

MVSIVARII l.1.C.de excuſationib.artific. quemadmodum illic legendum eſſe docet l. 2. eod.tit. C.Theod. à muſiuo opere, cuius meminit Spartia. in Peſcennino Nigro. *Hunc*, inquiens, *in Commodianis hortis, in porticu curua, pictum de Muſiuo, inter Commodi amiciſſimos videmus.* Gregor.Turonenſis lib.5.Hiſtoriar.cap.45. *Eccleſiam fabricauit, quam columnis fulciuit, variauit marmore, Muſiuo depinxit.* ſic enim illic emendandum eſt, quemadmodum rectè apud Aimoinum lib. 3. de geſt. Francor.cap.42.ſcribitur.

MVSTVM *ex vuis factum*, l.12.§.1. D.ad exhibend. l.14.§.vlt. D.de condict.furt. *Muſtum euchere*, l.25. D.de action.empt. Seneca Epiſt.83. *Muſto dolia ipſa rumpuntur.* Iſidor. lib. 20. Origin. cap. 3. *Muſtum eſt vinum è lacu ſtatim ſublatum: cuius*, vt addit, *tanta vis feruoris eſt, vt vaſa quamuis grandia ex eo plena, abſque ſpiramine relicta, ilico diſrumpat.*

MVTARE *actionem*, l.5. D.de except.rei iud. *Mutari actio*, l.22. C. famil.erciſc. *Mutandi actoris & procuratoris poteſtas*, l.6.§.ex iiſdem, D.quod cuiuſc.vniuer. *Mutare atrium*, l.13.§.ſed ſi ędium, D. de vſufructu.

Mutare ſibi cauſam poſſeſsionis, l.2.§.vlt. D.pro herede, l.1.§.vlt. D.pro donato. l.3.§.illud, l.18. & l.19.§.vlt. D.de adquir.poſſ. *an ipſe ſibi cauſam poſſeſsionis Mutare videtur*, l.vlt. D.ſi pars hered. pet. *Mutare ſibi poſſeſsionem*, l.23. C. de loca.& conduc. *Mutari cauſa poſſeſsionis*, l.2.§.vlt. D.pro emptore. *Mutari cauſa proprietatis*, l.16. D. de donat. inter vir. *Non Mutatur proprietatis cauſa*, l.30.

§.tribus, D. de adquir. rer. dom. cùm per ſe natura agri fuerit Mutata, l. 2. §. apud Namuſam, D. de aqua & aq. plu. ſi terræ motu, aut tempeſtatis magnitudine, ſoli cauſa mutata ſit, ibidem. Mutari cauſa legati, l. 2. §. vlt. D. de legatis 1. robur hominis Mutat cauſam operarum, l. 20. §. libertus, D. de condict. indeb.

Mutare condicionem, l. 9. D. de hered. inſtit. l. 6. C. de ingenu. manumiſſ. non Mutat legati condicionem, l. 81. §. ſi libertus, D. de legat. 1.

Mutare conſilium, l. 75. D. de diuerſ. reg. l. 3. §. dux, D. de Carbon. edic. l. 8. D. de collatio. bon. Mutato conſilio, l. 17. D. de ædilic. edic. Mutare diem, l. 19. D. de recept. qui arbitr. Mutare domicilium, l. 32. D. ad municipal. dominium tamen non Mutabit, l. 34. D. de aur. argen. non ſolet locatio dominium Mutare, l. 39. D. locati Dominium in ſeruo Mutatur, l. 1. §. ſi ſeruus, D. ſi is qui teſtam. quacunque ratione Dominium Mutatum ſit, l. 66. §. 1. D. de furtis. Mutato Dominio, l. 18. D. quib. mod. vſufr. Seneca lib. 6. de Benefic. cap. 2. materia huc & illuc iactatur, & dominum non Mutat. Mutare faciem operis, l. 1. §. opus, D. de oper. no. nunt. Mutare familiam, l. 3. D. de cap. minut. Mutari familia, l. 7. D. eod. tit. Mutare formam antiquitus conſtitutam, l. 5. §. Iulianus, D. de adminiſtr. & peric.

Mutari iudex, l. 46. D. de iudiciis. Mutandi iudicij cauſa alienare, l. 8. §. 1. & l. 9. D. de alienat. iud. mut. Alienatio fieri, l. vlt. D. eod. tit. Donatio facta, l. 11. D. eod. partem tuam tradidiſti, l. 24. §. vlt. D. comm. diuid.

Mutare ius alterius, l. 31. D. de vſu & vſufr. leg.

Aperturæ tabularum dilatio, ius neceſſarij heredis non Mutat, l. 3. §. aperturæ, D. de hered. inſtit. Nec errorem heredis ius Mutaſſe, l. 37. D. de auro, arg. Neque metallorum pœna ius eius Mutari, l. 46. D. de manummiſſ. teſtam. Mutari ius ſucceſſionis, l. 3. §. qui fideicommiſſam, D. de heredib. inſtit. Ius publicum priuatorum pactis Mutari non poteſt, l. 38. D. de pactis.

Si poſt teſtamentum factum Mutauit matrimonium, l. 5. D. de liber. & poſtum. Militiam Mutat, l. 3 §. miles, & §. in bello, & l. 13. §. irreuerens, D. de re milit. l. vlt. D. de cuſtod. & exhib.

Mutare naturam obligationis, l. 9. §. ſi de, D. de duob. reis. Mutari procurator, l. 24. D. de procuratorib. ſatiſdatio propoſitum tutoris maleuolum non Mutat, l. 6. D. de ſuſpect. tutor. Mutare ſententiam, l. 11. §. vlt. D. de legat. 2. Mutare ſententiam Iudices, Arbitrive, l. 27. D. de pœnis, l. 19. §. vlt. D. de recept. qui arbitr.

Mutat ſtatum, l. 9. §. Papinianus, D. de minorib. Inundatio ſpeciem fundi non Mutat, l. 7. §. aliud, D. de adquir. rer. do ſæpius Mutata ſpecie, l. 18. D. quod met. cau.

Minores viginti annis nulla ratione Mutare ſtatum poſſe, l. 16. C. de liber. cau. minima capitis diminutione ſtatus duntaxat hominis Mutatur, Vlpia. Tit. 12. Regular. an huiuſmodi ſcriptura poſſit liberto ſtatum condicionis Mutare, l. 12. D. de iure patron. poſterior cõuentio ſtatum & naturam obligationis Mutare non poteſt, l. 9 §. 1. D. de duobus reis.

Non Mutat ſubſtantiam rerum non neceſſaria verborũ multiplicatio, l. 32. §. Labeo, D. de auro, arg.

Mutare teſtamentum, l. 88. §. Sempronia, D. de legat. 2. l. 55. §. vlt. D. de adminiſt. & peric. l. vlt. D. de hered. inſtit. l. 1. §. 1. D. ſi quis aliq. teſt. prohib. l. 7. C. qui teſtam. fac. l. 3. C. de inoff. teſt. & apud Ciceron. pro Cluentio. De Mutando Teſtamento cogitare, l. 13. D. de teſtamen. milit. ne Teſtamentum Mutaretur, l. 1. D. quib. non competit. bonor. poſſ. Mutare quod Teſtamento cauerat, l. 5. C. famil. erciſc. Eodémque ſenſu, Mutare Tabulas, Iuuenalis Sat. 14. Mutare veritatem, l. 6. D. ad municipal. nec amplius Mutandæ vitæ poteſtatem habere, l. 9. D. de ſeruitutib.

Mutandæ vindicationis ius, l. 19. D. de legat. 2.

Mutare voluntatem, l. 32. D. de donationib. l. 44. §. ſi areæ, D. de legat. 1. l. 37. D. de legat. 3. l. 3. & l. 20. D. de optio. vel elect. l. 1. D. qui ſine manumiſſ. l. 3. C. de legat.

Mutata voluntas, l. 6. §. item quæro, l. 34. §. vlt. D. de aur. argen. l. 51. D. de ſolutionib. l. 15. D. qui & à quib. manumiſſ. l. 7. D. de diuortiis, l. 22. D. de legat. 2. Mutata voluntate, l. 9. & l. 16. D. de his quæ vt indig. l. 27. §. ſi patronus, D. ad Sc. Trebel. l. 65. D. de procuratorib. l. 29. D. de adimend. legat. l. 13. D. de mort. cau. donat. Mutandæ voluntatis poteſtatem habere, l. 21. §. vlt. D. de actionib. emp. quamquam nihil fundi mei Mutaueris, l. vlt. §. ſi ſtercus, D. quod vi aut clam.

Mutatur aliquid ex prima lege, Vlpian. Tit. 1. Regular. nihil facilè Mutandum eſt ex ſolemnibus, l. 7. D. de in integ. reſtit. l. 182. D. de diuerſ. regul.

Si quis alueum fluminis Mutet, l. 1. §. ſi quis ex riuo, D. ne quid in fluu. publ. flumen ripas ſuas Mutare, l. 1. §. ripa, D. de fluminib. Mutatus alueus fluminis, l. 1. D. ne quid in flum. publ. ſi circumfluere cœperit flumen Mutato alueo, l. 3. §. ſi aquam, D. de aqua cottid. ſi Mutetur aquæ curſus, l. 1. §. quod autem, D. ne quid in flum. pul.

Mutata opinio petitoris, l. 11 §. eandem, D. de except. rer. iudic.

Mutata re, l. 10. §. agri, D. quib. mod. vſusfr. Mutata rerum appellatio, l. 7. D. de ſuppell. leg. Mutatur rei effectus, l. 47. D. de condic. & dem.

Nec Mu-

Nec Mutat, id eſt, nec refert, l. 52. §. fideiuſſores, D. de fideiuſſorib.

Nec Mutat, id eſt non mouet, non obeſt, nec ad rem facit, l. 11. D. vſufructuar. quemad. *Nec Mutat quod*, l. 3. §. filium. D. de adminiſtrat. rerum, l. 11. §. vlt. D. de pigner. act. l. 10. C. famil. erciſc. *Nec quicquam Mutare arbitror*, l. 3. §. vlt. D. de peculio. *nec videtur Mutare*, id eſt intereſſe, l. 36. §. 1. D. de teſtam. milit.

MVTATIO *Dominij*, l. 19. D. quib. mod. vſusfr. *Iudicum*, l. 76. D. de iudiciis. *Iuris*, l. 49. §. vlt. D. de heredib. inſtit. *Militiæ*, l. 3. §. 1. & l. 6. §. per vinum, D. de re milit. *Nominis*, l. 1. C. de Mutat. nomin. *Perſonarum*, l. 22. D. de except. rei iud. *Rei*, l. 5. §. rei, D. quib. mod. vſusfruc. & apud Paul. lib. 3. Senten. Tit. 7. *Status*, l. 2. D. de in integ. reſtit. *Mutatione rumpitur teſtamentum*, id eſt, ſi poſtea aliud teſtamentum iure factum ſit, Vlpian. Tit. 24. Regular. *Mutationem recipere operarum obligationem*, l. 34. D. de oper. libertor.

MVTITARE. in vetuſto Senatus decreto, quod ab Gellio lib. 2. cap. 24. refertur, mutua inter ſe conuiuia agitare ſignificabat. Quo verbo idem auctor vſus eſt, lib. 8. cap. 2.

MVTVARE, id eſt Mutuum accipere, l. 5. §. non tamen, D. de inſtitor. *filiusfamilias contra Senatuſconſultum Mutuatus*, l. 26. §. filius famil. D. de condict. indeb. *Mutuatus pecuniam*, l. 28. D. de liber. lega.

Mutuato amore, l. 1. D. de donation. int. vir.

MVTVVM *damus, recepturi non eandem quam dedimus ſpeciem, ſed idem genus. Appellata eſt autem Mutui datio, quod de meo tuum fit*, l. 2. in prin. & §. appellata, D. de reb. credit. & apud Gaium, Inſtitut. Tit. 9. Vnde Boët. in Topic. Cicer. *Quod mutuum datur*, ait, *de meo fit accipientis: atque ideò nō cogitur eandem ipſam pecuniam debitor reſtituere creditori, ſed aliam tantùm*. Varro lib. 4. de lingua Lat. *ſi datur quod reddatur Mutuum. Mutui datio conſiſtit in his rebus quæ pondere, numero, menſuráve, conſtant: veluti vino, oleo, frumento, pecunia numerata: quas res in hoc damus vt fiant accipientis, poſtea alias recepturi eiuſdem generis & qualitatis*, l. 1. §. Mutui, D. de oblig. & act. Inſtit. quib. mod. contrah. oblig.

Mutuos nummos dare, l. 56. §. ſi nummos, D. de fideiuſſorib.

Mutua pecunia credi, l. 3. D. quod iuſſu. *Dari*, l. vlt. ad Sc. Velleian. *Mutua pecunia data ſub vſuris, vel, ſine vſuris*, l. 7. § item ſi, D. de Sc. Macedon. *Mutua pecunia non eſt, quam ſine tutoris auctoritate pupillus dat*, l. 3. D. eod. tit.

Mutuam pecuniam accipere, l. 4. D. quæ res pigno. oblig. *Mutuum accipere* l. 13. §. vlt. D. de condic. indeb. *ſi Mutuum oleum datum ſit*, l. 5. §. ſi ei quem, D. de inſtitor. Seneca Epiſt. 119. *Catonianum illud, à te Mutuum ſumes.*

Mutuæ Actiones, l. 5. §. 1. D. de obligationib. & act. l. 11. §. 1. D. de iuriſdictio. §. tutores, Inſtitut. de obligat. quaſi ex contractu, & apud Quintil. Declamat. 354.

Mutua petitio, l. 1. C. rer. amotar. l. 6. C. de compenſationib. *Mutuæ petitiones*, l. 38. D. mandati, l. 1. §. vlt. D. de extraord. cognit. Tertullian. lib. 2. aduerſus Marcio. *Repoſcunt Ægyptij de Hebræis vaſa aurea & argentea: contrà, Hebræi Mutuas inſtituunt petitiones.*

Mutuis affectionibus, l. 7. D. de heredib. inſtit.

Mutuæ cautiones, l. 5. §. 1. D. vt legator. ſeu fideicom. *Mutua compenſatio*, l. 34. D. de ſeruitut. præd. ruſt. l. viro, D. de ſolutionib. *Penſatio*, l. 39. D. ſoluto matr.

Mutua interrogatio, l. 1. D. de acceptilatione.

Mutuæ pactiones, l. 1. §. vlt. D. de extraord. cognition. *Præſtationes*, l. 17. §. ſicut, D. commodati.

Mutua ſubſtitutio, l. 64. D. de legat. 2. *Mutuum officium præſtare*, l. 5. §. ſed ſi, D. de præſcrip. ver. *Mutuum periculum*, l. 39. §. curatores, D. de adminiſtr. & peric. l. 3. C. de conueniend. fiſci debitorib.

Vice Mutua, l. 42. §. vſuras, D. ſoluto matr. l. 5. §. 1. D. vt legator. ſeu fideic. l. 78. D. de heredib. inſtit. l. 39. §. tutoribus, D. de adminiſtr. & peric. l. 7. §. cùm de, D. de comm. diuid.

MVTVO, id eſt inuicem. *Mutuò reſtituere*, l. 4. C. de præd. minor. *Mutuò prædia ſeruitutem debere*, l. 73. §. vlt. D. ad Sc. Trebellian. *prædia quæ Mutuò ſeruiebant*, l. 34. D. de ſeruit. præd. ruſtic.

MVTVS *is intelligitur qui loqui nihil poteſt, non qui tardè loquitur*, §. vtique, Inſtit. quib. nō eſt permiſſ. fac teſtam. *Mutus ſi in totum non loquatur*, l. 7. §. 1. D. de decurionib. *Mutus ſine voce eſt*, l. 9. D. de ædilic. edic. *Mutum nihil pertinere ad verborum obligationem natura manifeſtum eſt*, l. 1. §. vlt. D. de obligat. & action. *nō voce ſed præſentia opus eſt Mutus ſi intellectum habet poteſt videri reſpondere*, l. 124. D. de diuer. regu. iur. *Natura Mutus impeditur ne iudex ſit*, l. 12. § natura, D. de iudiciis. *Mutum neque ſtipulari neque promittere poſſe palam eſt*, §. Mutum, Inſtit. de inutilib. ſtipulat. *Mutus non ſemper teſtamentum facere poteſt*, §. item ſurdus, Inſtit. quib. non eſt permiſſ. fac. teſtam.

Muti ſi auditus capaces ſint, l. 63. §. ſi pupillo, D. ad Sc. Trebell. *Mutum, etiam ita natum, pro he-*

rede gerere, & obligari hereditati poſſe conſtat, l. 5. D. de adquir. vel omitt. *ſi quis valetudine, aut quolibet alio caſu*, MVTVS *eſſe cœperit*, l. 6. §. vlt. D. qui teſtamen. fac. *ſi* MVTVS *vt liceret ſibi teſtamentum facere, à Principe impetrauerit*, l. 7. D. eod. tit. MVTVS *nuptias contrahere poteſt*, l. 73. D. de iure dot. *qui filium habebat* MVTVM *puberem, impetrauit à Principe, vt* MVTO *ſubſtituere ei liceret*, l. 43. D. de vulg. & pup.

MVTILARI *iura*, l. vlt. C. de long. temp. præſcript. *Mutilari præſcriptione*, l. vlt. C. ne de ſtatu defunct. *Mutilatum patrimonium*, l. 1. C. de periculo nominatorum.

MYOPS in l. 10. §. de Myope, D. de ædilit. ed. De huius verbi ſignificatione, quæ ex medicorum libris didici, ea hîc proferam, prætermiſſis à Budæo adductis locis. Paul. Ægineta lib. 3. μυωπάζειν δὲ λέγονται οἱ ἐκ γενετῆς τὰ μὲν ἐγγὺς βλέποντες, τὰ δὲ ἐξ ἀποστάσεως οὐχ ὁρῶντες. αἰτία τούτου δ' ἐστὶν ἡ τοιαύτη διάθεσις· ὑπὸ ἀσθενείας γινομένη τοῦ ὀπτικοῦ πνεύματος. ἐναντία δὲ πάσχουσιν οἱ γηρῶντες τοῖς μύωψι, τὰ γὰρ μὴ ὁρῶντες τὰ πόρρω βλέπουσι. Aëtius lib. 7. μύωπες λέγονται οἱ ἐκ γενετῆς τὰ μὲν σμικρὰ καὶ ἐγγὺς βλέποντες. τὰ δὲ μεγάλα καὶ πόρρω βλέπειν μὴ δυνάμενοι, τά τε γεγραμμένα ἀναγινώσκοντες συνεγγίζουσι τοὺς ὀφθαλμούς. Oribaſius quoque lib. 8. *μύωπας* vocari ſcribit eos, qui ita nati ſunt, vt quæ propè ſunt, videant, quæ procul non item: *μύωπα* verò à Locrenſibus ἄγχεαι vocatum Heſychius auctor eſt.

MYSIA prouincia, quam olim ſub Germania habitam, ac deinde ſub proprio Præſide conſtitutam fuiſſe, docet l. 3. D. de offic. adſeſſ. Ac planè Myſiæ præſidis fit mentio in reſcripto Traiani apud Plin. Epiſt. 53. lib. 10. ſed & hanc prouinciam diuiſam & ſub duobus Præſidibus conſtitutam ait Macer ead. l. 3. D. de off. adſeſſ. *Myſia* itaque duplex fuit, Inferior, & Superior: illius meminit l. 9. D. de captiu. Fit & mentio Myſiæ Mediterraneæ, ſeu Dardaniæ in l. 4. C. de metallar. lib. 10. & *Myſiæ primæ* in l. vlt. C. de diuerſ. offic. lib. 12. In Myſia porrò incenſores vitium grauiſſimè plecti, tradit Claudius in l. 16. §. vlt. D. de pœnis.

DE VERB.

FINIS LIB. XI.

DE VERBORVM QVAE AD IVS PERTINENT SIGNIFICATIONE,

LIBER XII.

HÆc vox NAM, non tantùm *αἰτιολογικὴ* eſt, ſed & plerumque inceptiua: & idem valet, quod *planè*, vt Donat. in Hecyr. Terent. Act. 2. Sc. 2. notat, Plautique teſtimonio comprobat. Sic in l. 1. §. vlt. D. de diuiſ. rer. l. 85. §. ſacram, D. de verb. oblig. l. 3. in fi. D. de teſtam. milit. l. 10. C. ſi cert. pet. & apud Valer. Max. lib. 8. cap. 3.

Nam ecce, l. 5. §. hæc verba, D. quod vi aut clam. *Nam enim*, l. vlt. D. de verbor. ſignif.

NAMVSAM cùm audis in l. 2. §. apud Namuſam, D. de aq. & aq. pluu. l. 5. § ſed interdum, D. commodati, l. 40. § dominus, D. de condic. & dem. *Aufidium Namuſam* accipe, è Seruij auditoribus vnum, l. 2. §. Seruius, D. de orig. iur. qui & *Aufidij* nomine intelligendus eſt, l. 52. §. vlt. D. pro ſocio, l. 20. D. de optio. vel elect.

NANCISCI, eſt adipiſci, conſequi, adquirere.

Nanciſci Actionem, l. 63. §. ſi dimidiæ, D. ad Sc. Trebell. *Nactus Actionem*, l. 2. C. ſi ſeruus export. l. 2. C. famil. erciſc. *Actiones*, l. 63. §. ſi verè, D. ad Sc. Trebell. *Nacti actionem*, l. 45. §. quod ſi, D. mandati. *Statuliberi cauſam non prius ſeruus Nanciſcitur*, l. 2. D. de ſtatuliber.

Nanciſci Dominium, l. 1. D. de adquir. rer. dom. l. 3. §. ſi rem, D. de leg. 3. l. 5. D. pro donat. l. 1. D. de colluſ. deteg. l. 5. D. comm. diuid. l. 1. D. de publiciana.

Si partis dimidiæ Nanciſcar dominium in ſeruo, l. 43. §. vlt. D. de furt. *Nactus dominium*, l. 5. D. pro donato, l. 26. §. vlt. D. de fideicomm. libert. l. 2. C. comm. vtriuſque. *Ex vna noxia ſerui dominiū Nanctus*, l. 20. D. de noxalib. actionib.

Nactus exceptionem, l. 66. D. de diuerſ. reg. l. 25. D. de pact. dotal. *Partem fundi quam ex cauſa pignoris Nactus eſt*, l. 68. D. de legat. 3. *Quod ſerui noſtri ex traditione Naciſcuntur*, l. 10. §. 1. D. de adquir. rer. dom. *Priuſquam ſerui facultatem Nanciſceretur fur*, l. 72. §. idem, D. de ſolutionib. *Exigendum eſt vt ego facultatem eius rei Nactus ſim*, l. 4. §. Labeo, D. de vſurpationib. *Si poſtea fructus illos Nactus fuerit fructuarius*, l. 12. §. Iulianus, D. de vſufru. *antequam ipſe Iuriſdictionem Nanciſcatur*, l. 4. §. vlt. D. de offic. procōſ. *Iura ſuorum heredum quaſi adgnatione Nanciſcuntur*, l. 13. D. de iniuſt. rupt. *Etiam hæc Iura ex lege Papia Popæa Nanciſcuntur*, Vlpian. Tit. vlt. Regular.

Nanctus ius interdicendi, l. 7. §. dubitatum, D. de interdict. & relegat.

Vt is iura cognationis retineat quam in familia adoptiua Nanciſcitur, l. 1. §. cognationem, D. vnde cognati. *Quamuis iura ingenuitatis ſaluo iure patroni Nactus ſit*, l. vlt. D. de iure aureor. anulor.

Nanciſci libertatem, l. 5. C. ſi mancip. *Nactus libertatem ſeruus*, l. 4. § cùm autem, D. de fideic. libert. *ex morte alterius Nanciſcitur capiendi occaſionem*, l. 31. D. de mort. cau. donationib.

Nanciſci poſſeſsionem, l. 37. D. de vſucapionib. l. 13. §. item ſi quis, D. de hered. pet. l. 2. §. ſi eam rem, & l. 7. §. 1. D. pro emptore, l. 32. D. de adquir. poſſeſſ. *aliquo interdicto Nanciſci poſſeſsionem*, l. 24. D. de rei vindic. *Dimiſſa poſſeſsione prima eiuſdem rei denuo, & ex alia cauſa, poſſeſsionem Nanciſci*, l. 19. §. vlt. D. de adquir. poſſeſſ. *qui ita Nactus eſt poſſeſsionem vt eam retinere non poſsit*, l. 22. D. eod. tit. *Nactus poſſeſsionem*, l. 1. §. ſi quis, D. ad L. Falcid. l. 31. §. 1. & §. ſi vi, D. de vſurpationib. l. 5. §. ſi donaui, D. de doli except. l. 6. D. de diuerſ. temp. l. 11. D. de iureiur.

Naturalem poſſeſsionem Nanciſci, l. 3. §. Nerua, D. de adqu. poſſ. *Cùm ſuo nomine Nacti fuerint poſ-*

ſeßionem, l.1.§.per procuratorem, D.eod.tit.*Per ancillam nanciſci poſſeßionem*,l.1.§.ceterùm,D. eod. tit. *Licet poſſeßionem rei traditæ per eum Nanctus non ſim*, l.15. D.de Publiciana. *cùm poſſeßionem rei Nanctus ſit ex voluntate actoris*, l.47.D.de rei vindic. *Si non voluntate mea Nanctus ſis poſſeßionem*,l.5.D.de adquir poſſeſſ.*Licet corporaliter eius rei non ſim Nactus poſſeſsionem*,l.4.§.tūc in,D.de vſurpationib. *Cùm poſſeſsionem rei Nactus ſit iuſtè*,ibidem.

Nanciſci poſſeſsionem rerum hæreditariarum,l.21.D.ad Sc.Trebell.*Nanctus poſſeſsionem rei*, l.13.§. item ſi quis, D.de hered.petit.*Rerum*,l.7.§.1.D.pro emptore.*Et ſi nondum rerum Nactus fuerim poſſeſsionem*,l.63.D.ad Sc.Treb.*Si propones legatarium Nactū poſſeſsionem rerū*,l 6.§.1.D.de pecul. legat.l.52.D.de obligationib.& actionib. *Nancto eo poſſeſsionem*,l.18. D. de except.rei iudic.*Si res ab eo poſſeſsionem Nanctæ vindicentur*,l.28.§.vlt.D.ex quib.cauſ.maior.

Nactus poteſtatem, l.28.§.1.D.de liber.& poſtum.*Nanciſci proprietatem*,l.5.C.vt in poſſeſſion. *Nactus proprietatem fundi*,l.21.§.ſi fundum,D.de excep.rei iud.*proprietatem vſusfructus*,l.24.§.1. D.de legat.1.*Nactus proprietatem rerum*, l.1.§.ſi ſeruus, & l.vlt. D. de except. rei iudic. *Nanciſci rem ſucceſsionis iure*,l.8.§.illud,D.quib.mod.pign.*Nanctus rem*, l.4. §. Labeo, D. de vſurpationib.*Si quis res fluctibus expulſas vel etiam in ipſo mari Nanctus*, l.9.§.vlt.D.de adquir. rer. domin. *Nācti ſacerdotium*, l.13.D.de vacat.& excuſation.*Nactus tabulas*,l.32. D.de furt.

Si plures ſunt adgnati, proximus tutelam Nanciſcitur, l.9.D.de legitim.tutor.

NARBONENSIS Prouincia, l.2.§. capta deinde, D.de orig. iur. *Narbonenſes in Vienenſis iuris Italici ſunt*, l.vlt.D.de cenſib.

NARDVM *purum*, quod Vnguentorum appellatione contineri, licet valetudinis cauſa eo vnguamur, tradit Pompon.in l.21.§.1. D. de auro, argent. additque, *hoc quidem etiam quò elegantiores ſint, & mundiores, vnguntur feminæ.* Ac planè, *Nardum præcipuum in Vnguentis eſſe*, ait Plin.lib.12.cap.12.ex quo Nardi deſcriptionem pete, vt & vſum eius in re medica, ex cap.20. lib.21.

NARDISTACHYS in l.vlt.§.ſpecies, D.de publican. Iſidorus lib.17. cap.9. *Nardum, ait, herba eſt ſpicoſa: vnde & Græcis Nardiſtachys appellata, quarum alia Indica, alia Syriaca vocatur, non quod in Syria naſcatur, ſed quòd mons in quo inuenitur, alio latere Indiam ſpectat, alio Syriam. Eſt autem Indica multiformis, ſed melior Syriaca, leuis, fulua, comoſa ſpica, parua, odoriſsima.*

NASCI patri filius dicitur, l.43.D.de vulg.& pupil.Terent.Adelph.*Atque hic ex me natus non eſt.Si quid mihi Liberorum me viuo, mortuóve Naſcetur*, l.47.§.1.D. de heredib.inſtit.*qui ex me, & vxore mea Naſcitur*, l.4.D.de his qui ſui, vel alien.*quaſi ex Lucio Titio, & ex matrefamilias eius, Natus eſſet*,l.44.D.de adoptionib. *ex ſe Natum*,l.21.D.de captiuis. *Si quis ex filio meo, nepos, ſiue quæ neptis, Natus, Nata, erit*, l.29.D.de liber. & poſt. *Quatuor pariter puellas à matrefamilias Natas eſſe*, l.3.D. ſi pars hered.pet.Ceterùm quot liberi vno partu Naſci poſſint, vide eadem l.3.& l.28.§.vlt.D.de iudiciis,l.7.D.de reb.dub.& l.36.D.de ſolutionib.

Nati liberi non videntur, qui mortui editi ſunt, l.124.D.de verb. ſignif. *Natum* planè accipimus etiam eum, qui ex ſecto ventre editus ſit: etſi non integrum animal editum ſit, cum ſpiritu tamen, *Natum* dicimus, l.12. D.de lib.& poſtu. *Natus* tamen ab eo, qui *poſt mortem matris exſecto ventre eius extractus eſt*, ſeparatur in l. 13. §. ex omnibus, D. de Publician. & l.6.D. de inoffic. teſt. Quod, ſi propriam verborum ſignificationē ſpectes, verum quidem eſt. Ratio certè facit vt de nato & eo qui exciſo vtero editus ſit, idem cenſeri debeat. *Dum Naſci ſperatur poſtumus*, l.7.D.de manumiſſ.teſtam. *Cognati commune Naſcendi initium habuerunt*, l.1. §.1. D. vnde cognati. *vnà, communitérque Nati*, l.4.§.1. D.de gradib.

Natus ex adulterio, l.3.D.de liber.& poſt. *Qui cum vno teſticulo Natus eſt*, l.4.D.de re milit. *Mutum ita Natum*, l.5.D.de adquir.vel omitt. *ſi Nata ſit eo ingenio aut corpore Mula*, l.38.§.quæſitum, D.de ædilic.edic. *ſi oues Natæ ſint, deinde ex iis aliæ*, l.26.D.de heredit.petit.

Naſci Arbor, l.30.§.1.D.de adquir.rer.dom.l.19.D.comm.diuid.*Arbores in ripis Natæ*, l.5.D. de diuiſ.rerum.*Naſci aqua ex Fonte, ex Flumine, ex Lacu*, l.1.§.caput, D. de aqua cottid.*In fundo*, l.30.D.de ſeruit.præd.ruſt.*In riuo*, l.3.§.aqua, D.de aq. cottid. *Naſci inſulæ in fluminibus, vel mari*, l.5.§.ſi inſulæ, D.de fluminib.l.6.§.inſula, & l.29.D.de adq.rer.do.l.9.§.huic, D.de vſufructu, l.16.& l.17.D.de legat.3.l.26.§.vlt. D. de except. rei iudic.& apud Plinium, lib.2.cap.[illegible]

Naſci fructus, l.45.D.de vſuris. *Licet ager tam ſterilis ſit vt nullus, fructus Naſcatur*, l.12.§.de illo, D. de vſufruct. *iam omnibus fructibus, qui in his agris Naſcuntur, ſublatis*, l.58.D.eod tit. *fructus qui in agro Tuſculano Nati erunt*, l.75.§.illud, D.de verb. oblig. *fructus qui in illo fundo Naſcentur*, l.25.D.quando dies. legat. *ex his quæ in fundo Naſcentur*, l.12.§.1. D.de vſu & habit. *Decem pondo olei quod Natū eſſet*, l.38.D.de cōtrah.empt. *exſpectare debeo donec vinū Naſcatur: & ſi Natū ſine culpa promiſſori conſumptū ſit, rurſum exſpectare debeo, donec iterum Naſcatur*, l.83.§.ſacrā, D.de verb. oblig.

oblig. *fructus qui in illo fundo Naſcentur*, l.25. D. quando dies legator. *Omne quod ex vino Natum vinum permanſit*, l.9. D. de tritico, vino.

Naſci non corporales modò res, ſed & incorporales dicuntur, vt iura. *Naſci actio*, l.98. §. vlt. D. de verb. obligat. l.9. l.17. & l.18. D. de furtis, l.21. §. hæc actio, D. de act. rer. amot. l.9. §. omnis, D. de pigner. act. l.5. D. de negot. geſt. l.94. D. de ſolutionibus, l.88. & l.89. D. de furt. l.33. D. de dolo, l.37. D. de dolo. l.10. D. com. diuid. l.1. C. ſi ſeruus export. l. vlt. C. de his quæ ſub modo. *ne ex pacto actio Naſcatur*, l.7. §. quinimmo, D. de pactis. *ex nudo pacto actionem Naſci non poſſe*, l.27. C. de locato. *Si ex vna obligatione plures actiones Naſcantur*, l.53. D. de obligat. & act. *Nulla ex vtroque latere Naſcitur actio*, l.6. §. ſi quis ita, D. de neg. geſt. *Magis ex re in quam impenditur, quàm ex perſona ſocij actio Naſcitur*. l.25. D. comm. diuid.

Naſci actiones, l.31. D. de obligat. & act. *Nata actio*, l.5. §. vlt. D. de ſeru. corrupt. *Natam bonorum poſſeſsionem*, l.8. §. ſed ſi mortem, D. de bonor. poſſ. cont. tab.

Naſci condictio, l.69. §. vlt. D. de legat. 2. l.58. D. de ſolutionib. l.13. D. de reb. cred. l.6. & l.52. §. vlt. D. de donat. inter vir. l.56. §. ſi nummos, D. de fideiuſſorib. l.38. §. idem, D. de vſuris.

Natam eſſe condictionem, l.26. §. ſi decem, D. de condict. indeb.

Naſcitur crimen, l.1. D. ad L. Fab. de plagiariis. *Naſci exceptio*, l.2. D. de recept. qui arbitr.

Semel Natam inofficioſi querellam, l.8. §. ſi condicioni, D. de inoff. teſt. *Naſci interdictum*, l.40. D. de ſolution. *Naſci liberatio*, l.94. D. de ſolutionib. *nondum Nata liberatio eſt*, l.2. D. de verb. oblig.

Naſci obligatio, l.5. D. de præſcript. verb. l.5. & l.6. §. ſi quis ita, D. de negot. geſt. l.21. §. ſi dos, D. quod met. cau. l.2. D. mandati, l.27. §. vlt. D. depoſiti, l.14. D. commodati, l.7. D. de nouationib. l.17. D. de pactis. l.13. §. vlt. D. commodati. *Naſci obligationes*, l.126. §. Chryſogonus, D. de verb. obligat. l.3. §.1. D. de obligat. & act. l.2. §. appellata, D. de reb. cred. Inſtit. de auctorit. tutor. *Obligationes aut ex contractu Naſcuntur, aut ex maleficio*, l.1. D. de oblig. & act.

Naſci peculium, l.40. D. de peculio. *Nata eſt petitio*, l.1. §. ſi impubes, D. de collat. bonor. *ex conuerſatione æquali Naſcitur contemptio dignitatis*, l.19. D. de offic. præſid.

NATALICIVM *munus*, l.94. D. de verb. ſignif.

NATALIS, diem ſignificat, quo quiſque natus, & in lucem editus eſt.

Natalis ſui die, l.3. §. minorem, D. de minorib. l.22. D. de annuis legat. *Natali die*, l.31. §. ſi vxori. D. de donationib. int. vir.

Natali ſuo, l.5. D. qui teſt. fac. poſſ. *Dies Natalis Chriſti*, l.7. C. de feriis. Nec homines modò, verùm etiam vrbes, ſuos habent Natales dies. *Natalicij dies vrbium maximarum Romæ atque Conſtantinopolis*, l.7. C. de feriis. *Natalis vrbium regiarum*. Caſſiod. lib.6. Hiſtor. Tripart. cap.30. Quorum verborum explicationem pete ex noſtro Obſeruationum diuini, & humani iur. libro. Vide & Sozomenũ lib.5. Hiſtor. Eccleſiaſt. cap.16. & Suidam in verbo Μίλιον.

Natalis profeſsio, l.6. C. de fide inſtit.

NATALES, Soſipat. lib.1. *generis nobilitatem*, ſignificare ait. l.46. D. de verb. ſig. l.10. & l.13. C. de probationib. *Natalium Dignitas*, l.7. C. de poſtlimin. reuerſ. l.69. §. nuptiis, D. de iure dot.

Natalium origo, l.14. §. de honoribus, D. de munerib. & honor. *Veritas*, l.7. C. de ingen. man.

Natalibus reddi, reſtituique Liberti dicebantur, qui ad ingenuitatis ſtatum à Principe reſtituebantur, perinde atque ſi numquam maculam ſeruitutis ſuſtinuiſſent, ſed ingenui nati eſſent, l.4. D. de iur. aur. anul. l.3. & l. vlt. D. de natalib. reſti.

Vis autem huius verbi illa erat, quòd illis Natalibus reſtituebãtur, in quibus omnes homines initiò fuerant, l.2. D. de Natalib. reſtit. Hoc ius Iuſtinian. τῆς παλιγγενεσίας δίκαιον vocat, Nouell. Conſtit.78. *Natalibus redditus*, l.3. D. de bonis libert. *Reſtitutus*, l.1. D. de iure anul. aur. l.6. C. de ſuis & legit. l.10. §. patronũ, D. de in ius voc. Plin. Epiſt.77. lib.10. ad Traia. *Poſtulantibus quibuſdam, vt de agnoſcendis liberis, reſtituendiſque Natalibus, cognoſcerem*.

Natiuitas, l.1. D. ad municipal, *Natiuitatis veritas*, l.2. C. de ordine iudicior. *Natiuus color*, l.70. §. verſicoloribus, D. de legat.3.

NATVRAM D. Auguſt. in lib.2. de Moribus Manich. nihil aliud eſſe ait, *quàm id quod in vno quoque genere intelligitur aliquid eſſe*. Vnde Natura vim, conditionem, qualitatem cuique rei inditam, innatam, attributámque ſignificat. At belle, Seneca lib.4. de Benefic. cap.7. *Quid enim aliud eſt Natura, quàm Deus, & diuina ratio, toti Mundo, & partibus eius inſerta?* Thomas Magiſter, φύσις οὐσίας διαφέρει. οὐσία μὲν γὰρ ἐστὶ ἡ ἑκάστου ὕπαρξις. φύσις δὲ, ἡ ἐνοῦσα τινὶ δύναμις, οἷον, φύσις τῆς γῆς, βλαστάνειν βοτάνας, καὶ φύσις τοῦ πυρὸς, τὸ θερμαίνειν. *Ius quod Natura omnia animalia docuit*, l.1. §.1. D. de iuſtit. & iu. *Natura cõmunis* eſſe dicitur, l.12. §. vlt. D. de accuſationib. quoniam in omnes ex ęquo vim ſuam diffundit, & liberũ à ſeruo non diſtinguit. Imperator Manuel, Orat.3. ἡ φύσις δὲ, πᾶσι κοινὴ, καὶ τὰ ταύτης ἡμῖν κοινὰ καὶ ὑπὲρ αὐτῆς οὐδεὶς οὔτε στεφανὸς.

Quantum in Natura hominum ſit,l.38.D.de reb.cred.humanæ Naturæ congruū,l.65.§.ornatricibus,D.de legat.3.Cùm mulier vnum gerit,nec,per Naturam humanæ condicionis,alium partum formare poteſt,quod quidem poſt certum tempus conceptionis eueniet,l.30.§.ſuum,D.de adq.vel omitt.her. omnes fructus,Rerum Natura hominum gratia comparauit, l.28. D.de vſuris. §.in pecudum, Inſtit. de diuiſio.rer. Natura non permiſit ſimul vno impetu duos infantes de vtero matris excedere,l.15.D.de ſtat.homin.

Vltra ſeptimum ferè gradum rerum Natura cognatorum gradum conſiſtere non patitur,l.4.D.de gradib.& adfin. Neque enim Rerum Natura recipit,vt per eum aliquid poſsidere poſsimus, quem ciuiliter in mea poteſtate non habeo,l.23.§.vlt.D.de adqu.poſſ.nec rerum Naturam intuendam, in qua omnia certa eſſent,cùm futura vtique fierent,l.28.§.vlt.D.de iudiciis. Natura rerum conditum,vt plura ſint negotia,quàm vocabula,l.4.D.de præſcript.verb.

Per rerum Naturam , factum negantis nulla eſt probatio, l.23.C.de probationib.

Nihil peti poteſt ante id tempus, quo per rerum Naturam perſolui poſsit, l.46. D.de diuerſ. regul. Cùm res per rerum Naturam præſtari poteſt,l.73.D.de verb.oblig. Cùm per rerum Naturam certum fuerit vnum naſci,l.28.D.de iudiciis.Sententia cui pareri rerum Natura non potuit,l.vlt.D.quę ſent.ſine appellat.Quæ rerum natura prohibentur, nulla lege confirmata ſunt, l.186. §.vlt. D. de diuerſ.regul. Quæ non à patre ſed à genere,à ciuitate,à rerum Natura, tribuerentur,l.3.D.de interd.& releg.

In rerum Natura eſſe,vel non eſſe,dicuntur tam Perſonæ,quàm Res. Conceptus quodammodo in rerū Natura eſſe exiſtimatur,l.7.D.de ſuis,& legit.Qui in vtero ſunt,in toto pœnè iure ciuili intellegūtur in rerum Natura eſſe,l.26.D.de ſtat.hom.ſi duobus res coniunctim legata ſit, quamuis alter in rerum Natura non fuerit,l.16.D.legat.1.Qui in rerum Natura non eſſet,annorum quatuordecim non eſſe non intellegeretur,l.22.D.quan.dies legat.Poſtumus qui ipſe mortis tempore aut nondum in rerum Natura erat,l.2.D.de collat.bonor.Si ſeruus in rerum Natura eſſe deſiit,l.vlt.D.quan. de pecul. Si in rerum Natura filius eſſe deſiſſet,l.54.D.de fideic. libert. ſi die fideicommiſsi cedente, filius & Nepos eorum,in Natura eſſent,l.78.§.quæ habebat,D.ad Sc.Trebell.id eſt in rerum Natura.

Atque hæc de Perſonis : ſequuntur exempla de Rebus. Certum corpus quod in rerum Natura non ſit, l.108.§.qui quinque,D.de legat.1.Si conſenſum fuerit in corpus,id tamen in rerum Natura eſſe deſierit,l.15.D.de contrah.empt. Cùm fundus Cornelianus in rerum Natura ſit,l.40.D.de condic.& demonſtr. Si hereditas venierit eius qui viuit aut nullus ſit,nihil eſſe acti,quia in rerum Natura non ſit quod venierit,l.1.D.de hered.vel act.Reſtitui hypothecam, ſi in rerum Natura ſit,l.13.§.ſi ſub, D.de pignorib.Opera in actu conſiſtit,nec ante in rerum Natura eſt,quàm ſi dies venit quo præſtanda eſt,l.1.D.de oper.ſeruor.Quandiu id quod debet in rerum Natura eſt, l.20. D.de oper. libert.ſi Res quæ legata eſt,an in rerum Natura ſit dubitetur,l.69.§.vlt.D.de legat.1.cuius culpa factum non ſit,ne res in rerum Natura ſit,l.48.D.eod.tit.ſi tabulæ in rerum Natura non fuerint,l.84.§.ſi ita, D. de legat. 1. In rerum Natura non eſt triticum, cuius ſinguli modij pondo centum pendeant, l.7.§. vlt. D. de trit. vin.Quod in rerum Natura non eſſet,l.19.D.de in rem verſo. Quod in rerum Natura adhuc non ſit, legari poſſe conſtitit,l.24.D.de legat.1.

Ne in rerum Natura non eſſet,l.vlt.D.de adminiſtr.& peric.Stichum qui non ſit in rerum Natura, l.30.§.1.D.de iureiuran. Etiamſi in rerum Natura legatum non fuiſſet, l.3.D.de confeſſis.quæ ipſi vt in rerum Natura eſſent, fecimus,l.3.§.genera, D.de adquir. poſſ. Quæ in rerum Natura non ſunt, l.135. D. de diuerſ. reg. iur.

Area in qua ædificium poſitum eſt, non deſiit in rerum Natura eſſe,l.98.§. vlt. D. de ſolutionib. quod in rerum Natura eſſe deſiit,l.21.D.de heredit. petit.ſi res in rerum Natura eſſe deſierit,l.vlt. D. de negot.geſt. ſi modo in rerum Natura eſſe deſiit, l.50.D. de donat.inter vir. & vxor.quia in rerum Natura verum fuiſſet,l.36.D.de ſolutionib.

Natura beſtiarum fera,l.2.§.vlt.D.ad L.Aquil.

Impoſsibilis condicio,cui Natura impedimento eſt quo minus exiſtat,veluti, Si digito cælum attigero, §.impoſſibilis,Inſtitut.de inutil.ſtipulat.Si ea condicio quæ Natura impoſsibilis eſt, inſerta eſſet,l.13. §.cùm quis, D.de verb.obligat.

Cuius cauſa Natura nobis eius corporis ſanitatem dedit, l.1.§. ſed ſciendum, D. de ædilic.edic.

Naturæ veritas,l.6.D.ad municipal.Si id quod in confeſsionem venit, & ius & Naturam recipere poteſt,l.14.§.vlt. D. de interrogationib.

Naturà,id eſt,per rerum Naturam. Si ea ſint loca, quæ Naturà non admittant aquam,l.1.§.duo, D.de aqua cottid.

Quæ Naturà diuiſionem non admittunt,l.2.D.de verbor.oblig.

Sicut

Sicut impendia cibariorum in ſeruum, cuius vſufructus ad aliquem pertinet, ita & valetudinis impendia, ad eum reſpicere Natura manifeſtum eſt, l.45.D.de vſufruct.

Furioſum, ſiue ſtipuletur, ſiue promittat, nihil agere Naturâ manifeſtum eſt, l.1. §.furioſum, D.de oblig.& act. Ipſa Natura manifeſtiſſimum eſt, incerti eſſe hanc ſtipulationem, ſi quis id quod ex Arethuſa ancilla natum erit, aut fructus qui in fundo Tuſculano nati erũt, ſtipuletur, l.75.§.illud, D.de verb. obligat.

Natura impediuntur ne iudices ſint, ſurdus, mutus, & perpetuò furioſus, & impubes, l.12.§.non autẽ, D.de iudiciis. Sicut ſubſtituta pecora ſtatim propria fructuarij fiunt, ita priora quoque, ex Natura fructus, deſinunt eius eſſe, l.69.D.de vſufruct. Ne cum filiofamilias pater furti agere poſſit, non iuris conſtitutio, ſed Natura rei impedimento eſt, l.16.D.de furtis. Vectura, ſicut vſura, non Natura peruenit, ſed iure percipitur, l.62.D.de rei vindic.

Natura cognati manent etiam adgnati capite deminuti, Vlpian.Tit.29.Regul. Natura durior condicio, l.31.D.de condicion.& demonſtr. ſua Natura rem intercidiſſe Gaius dicit, quæ fato ſuo functa ſit, l.14.§.vlt.D.depoſiti. ſua Natura corrupta vina, l.15.D.de pericul.& commod. Acceptilatio non ſua Natura agit, l.5.D.de reſcind.vendit.id eſt, non propria vi & poteſtate. Sui Natura patefactæ tabulæ, l.10.§.1.D.teſtament.quemadm.aper. Quæ Natura ſui poſſibilia ſunt, l.83.§.ſacram, D.de verbor.oblig.

Contra Naturam dominio alieno ſubiicitur, l.4.§.1.D.de ſtatu homin. Contra Naturam eſt, vt cùm ego aliquid teneam, tu quoque id tenere videaris, l.3.§.ex contrario, D.de adquir.poſſ. Contra Naturam habitus corporis, l.1.§.ſed ſciendum, D.de ædilic.edic. Motus corporis contra Naturam, l.60.D.de re iud. Commota contra Naturam fera, l.1.§.1.D.ſi quadrup.paup.

Qui Natura ſpadones ſunt, l.128.D.de verbor.ſignif. Natura ſterilis, & Vitio corporis, opponuntur, l.14.D.de ædilic.edic.

Naturâ, id eſt Naturali iure, ſeu naturali ratione. hoc Natura æquum eſt neminem cum alterius detrimento fieri locupletiorem, l.14.D.de condic.indeb.id eſt, iure Naturæ, vt l.206.D.de diuer.reg. Eſt Natura æquum tamdiu te liberalitate mea vti, quamdiu ego velim, & vt poſſim reuocare, cùm mutauero voluntatem, l.2.D.de precario. Natura æquum eſt non eſſe impunitum eum qui ſpe libertatis audacior factus eſt, l.1.D.ſi is qui teſtam.lib. Eſt Natura æquum liberari filium vel ſeruum obligatione per peculij deductionem, l.11.D.de peculio. Vim vi repellere licere Caſſius ſcribit, idque ius Natura comparatur, l.1.§.1.D.de vi, & vi arm. Natura namque, vt Cicero Topicis ait, partes habet duas: tuitionẽ ſui, & vlciſcendi ius. Natura, operas patrono libertus debet, l.26.§.libertus, D.de condict.indeb. Natura, ſuperficies ſolo cohæret, l.44.D.de legat.3. Naturâ, grauiora ſunt Inceſtus, quàm Adulterij crimina, l.38.§.1.D.ad leg.Iul.de adult. Natura, mare omnibus patet, l.13.D.comm.præd.id eſt, Naturali iure commune eſt, vt l.2.D.de diuiſ.rer.

Is Natura debet, quem iure gentium dare oportet, cuius fidem ſecuti ſumus, l.85.§.vlt.D.de diuerſ.reg. Natura debere, l.47.D.ad Sc.Trebell. l.41.D.de condict.indeb. Natura deberi, l.10.D.de verb.ſignificat. l.31.D.de hered.pet. l.26.§.libertus, D.de condict.indeb. l.1.§.id quod. D.ad L.Falcid. Natura debitor, l.19.D.de neg.geſt. l.57.§.vlt.D.de condict.indeb. Natura debitum, l.1.§.vlt.D.de pecun.conſtit. l.60.D.de fideiuſſorib.

Quid Natura nobis iucundius, quid carius eſſe filia voluit? Cic.lib.1.in Verrem.

Natura non patitur, vt aliorum ſpoliis noſtras facultates, copias, opes, augeamus. Neque verò hoc ſolùm Natura, id eſt iure gentium, ſed etiam legibus populorum conſtitutum, Cicero 3.Offic. Secundum Naturam eſt commoda cuiuſque rei eum ſequi, quem ſequuntur incommoda, l.10.D.de diuer.regul. Inter Collibertos matrem & filium, pietatis ratio, ſecundùm Naturam, ſalua eſſe debet, l.1.D.de obſeq.parentib.& patron. Cicer.lib.3.Offic. Maxime eſt ſecundùm Naturam humani generis ſocietas. Idem ibid. Detrahere aliquid alteri, & hominem hominis incommodo ſuum augere cõmodum, magis eſt contra Naturam, quàm mors, quã paupertas quàm dolor, quã cætera quæ poſſunt aut corpori accidere, aut rebus externis.

Naturæ ius eſt, quod nobis non opinio, ſed quædam nata vis adſerat, vt Religio, Pietas, Gratia, Vindicatio, Obſeruantia, Veritas. Cicer.lib.3.de Inuentio. Natura ius eſt, quod cognationis aut pietatis cauſa obſeruatur, quo iure parentes à liberis & à parentibus liberi coluntur, Cicer.lib.2.Rhetor.ad Heren. Iure Naturæ æquum eſt neminem cum alterius detrimento & iniuria fieri locupletiorem, l.106.D.de diuer.regul. Lex Naturæ eſt, vt qui naſcitur ſine legitimo matrimonio, matrem ſequatur, l.24.D.de ſtatu homin. Cicer.3.Offic. Hoc multo magis exigit ipſa Naturæ ratio, quæ eſt lex diuina & humana.

Naturæ quoque nomen, in eas res quæ anima carent cadit. Natura Agri, l.2.§.apud Namuſam, D.de aqu.& aqu.pluu. Loci, l.1.§.item ſciendum, & l.2.D.eod.tit. Natura loci cœlique, Cicero lib.5.in Verrem. ſi Locus ipſe ſui Natura damnum inferat, l.24.D.de dam.inf. Natura locorum, l.1.§.duo, D.de aqu.cotid. Ex Natura ipſius aquæ, l.6.D.eod.tit. Natura fluere ſolet aqua, l.1.§.hæc

l.1.§.hęc autem,& §.item ſciendum,D.de aqua & aqu.plu.*Natura nocere aqua*,dic.§.hæc autẽ, *Natura fluminis hæc eſt,vt curſu ſuo mutato,aluei cauſam mutet*,l.30.§. tribus, D. de adquir.rer.do. *Nocendi Naturam deponunt venena*,l.35.§.1. D. de contrah. empt.

Quinetiam ad res incorporales,veluti iura,*Naturæ* appellatio porrigitur.*Natura Actionis*,l. 14.§.idem Labeo, D. de religioſ.l.12.§.vlt. D.quod met.cau. l. 10. C. de pigner. act.*Contractus*,l.7.§.quinimmo,D.de pact.*Depoſiti*,l.24.D.depoſiti. *Obligationis*,l.9.§.1.D.de duo.reis. *Obligationum*,l.5.infi.D.de fideiuſſorib.*Venditionis*,l.139.D.de verbor.oblig. *Omnes ſtipulationes Natura ſui cautionales eſſe*,l.5.D.de ſtipulat.prætor. *Natura Seruitutium ea eſt, vt poßideri non poßint*,&c.l.32.§.vlt.D.de ſeruit.præd.vrban.*Seruitutium non ea Natura eſt,vt aliquid faciat quis*, l.15.§.vlt. D.de ſeruitutib.*Natura ſui,intermißionem habet ſeruitus viæ*,l.13. D.de vſu & vſufr. *Natura cauillationis hæc eſt*,l.177.D.de verb.ſignific.*Contra Naturam legati*, l. 6.§.1.D.de pecul.leg. *contra Naturam ſocietatis*,§.de illo,Inſtit.de ſocietate.

Natura Negotij,l.21.§.vlt.D.de teſtib.*Naturæ concedere*,l.1.C.ad Senatuſc.Tertyll.*etſi iam à Natura receßit*,l.3. D.de confeſſ.

Liberos,Naturæ ſimul & parentium commune votum, ad parentium bona admittit,l. 7.§. vlt. D.ſi tab. teſtam.

NATVRALIS *pater*,interdùm *Adoptiuo* aduerſatur, l.44.non obeſt,D.de ritu nupt.l.30.D.de inoffic.teſt.l.1.§.ſi impubere,D.de collat.bon.l.17.§.in adoptiua,D.ad municipal.l.22.D.ad l.Iul.de adulter.l.1.l.10.§.1.& l.8.§.ſi filium,l.10.l.11.l.14.§.filius,D.de bon. poſſeſſ.cont.tab. l. 107. & l.132.D.de verbor.oblig.l.41.§.codicillis,& §.pater,D.de legat.3.l.88.§. pater, D. de legat.2.l.20.§.vlt.& l.27.§.1.& §.ita,& l.23.§.1.D.de pecul.legato,l.1.§.cognationem, D. vnde cognati,l.2.§.obiicitur, D. ad Sc. Tertyll. Et ita *Naturalis pater*, ad differentiam *Adoptiui*,accipiẽdus eſt,l.29.D.de adoptionib.l.6.& l.8.D.de in ius voc.l.7.§.1. D. de Carbon. edic. §. admonendi,§.ſed ea omnia,Inſtit.de heredit.quæ ab inteſt. & apud Paul.lib.2.Sentẽt.Tit.27.qui & *Natura pater*,dicitur:vt apud Terent.Adelph.Act.5.Sc.7.Demea,Æſchini,

Tuus hercle verò & animo & Natura pater:

Mitio etiam cui Æſchinem adoptandum Demea dederat,eiuſdem Comœd.Act.1.Sc.2. ad Demeam,*Natura*,ait,*tu illi pater es,conſiliis ego*.Cicer.Philipp.3.*Ignobilitatem obiicit C. Cæſaris filio,cuius Natura pater, ſi vita ſuppeditaſſet,Conſul factus eſſet.*

Sic & *naturalis Auus*,*Adoptiuo* opponitur,l.1.§.ſi filius in adoptionem,D.de ventre in poſſ. & ita, *Naturalem Auum* accipe,l.17.D.ad municipal.l.6.§. vlt.&l.14.§.filius,D.de bonor.poſſeſſ.contra tab.Velleius Paterculus lib.2. *qui eodem die quo Tiberius adoptatus ab auo ſuo Naturali erat*.Eodémque modo,*Naturales parentes*, exaudiendi ſunt, l.6.§.vlt. D. de bonor.poſſ.cont. tab.

Similitérque *Naturales Liberi* interdum *Adoptiuis* opponuntur, l.5.D.de his qui ſui vel alie. l.5.& l.10.D.de ſenatorib.l.2.§.liberi,D.ad Sc.Tertyll.& apud Vlpian.Tit. 9. Regular. Sueton.in Tiber.cap.52.*Filiorum neque Naturalem Druſum, neque Adoptiuum Germanicum,patria caritate dilexit*. *Naturales* autem *liberi Adoptiuis* oppoſiti,eos ſignificant,qui natiuitate, ex iuſtis nuptiis quæſiti ſunt,l.1.§.ſuos,& §.vlt. D.de ſuis & legitim.l.21.§.vlt.D de iure patronat.l.7. D.ad Sc.Tertyll.*Si Naturalis filius*,l.5.D.de gradib.*Nepos Naturalis ab Auo adoptatus*,l.2.§.liberi, D.ad Sc.Tertyll.

Aliàs *Naturalis pater* dicitur qui ex concubinatu, vel ancillæ conſuetudine,non ex iuſtis nuptiis ſuſcepit,l.40.D.de fideicommiſſ.libertat.l.19. D.de manumiſſionib.l. 88. §. Damæ, D.de legat.2.Et ita *Naturalis pater*,*Iuſto* opponitur,in l.3.C.ad leg.Iul.de adulter.

Sic & *Naturales liberi*,plerumque,extra nuptias quæſitos,vel ex ſerua natos,vel in ſeruitute ſuſceptos, ſignificant, l. 3. D. de liber. cau. l. 38. D. de reb. auctor. iudic. l.vlt. C. de confir. tut. D. Auguſtin. lib. 3. contra Iulianum : *Ac per hoc, & ea quæ cum feminis committuntur, ſtupra laudabis: quia & illic vſus Naturalis eſt quamuis damnandus, quia legitimus non eſt. Vnde & filij, non Legitimi,ſed Naturales vocantur,qui inde naſcuntur.* Idémque lib. 6. Confeſſionum,cap.13.& 15.*Naturalem filium ſuum* appellat,ex ea ſuſceptum,*quam vnam habebat,nõ legitimo coniugio cognitam,ſed vago ardore,& prudẽtia inopi indagatam*,vt ipſemet de ſe ait,lib.4. cap. 2.Iſidorus lib.9.Orig.cap.3.*Naturales filios* definit,*ingenuarũ concubinarum filios,quos ſola Natura genuit,non honeſtas coniugij*.quę verba tranſcripſit Gratian.in Can.vlt.32. quæſt. Theophil. in §.vlt.Inſtit.de nupt.Εμιγνύμην μὲν ἐγὼ τινὶ γυναικὶ πρὸς ἣν νόμιμον,ὀυκ ἐκωλυόμην συνάπτεσθαι γάμον, ἐμιγνύμην δὲ ἀυτῇ ὀυχ ὡς γαμετῇ,ἀλλ᾽ ὡς πόρνῃ τυχὸν ἢ παλλακῇ: ἐτέχθησαν παῖδες ἐντεῦθεν ὀυκ ἐισὶν in poteſtate διὰ τὸν γάμον μὴ προηγεῖσθαι, ἀλλ᾽ ἐςὶ φυσικὸς παῖς. Thomas Magiſter:φυσικὸς ὑὸς, ὁ ἐκ πορνείας γεγονώς τινι. ᾧ ἐναντίον ὁ γνήσιος. ᾧ πάλιν ἐναντίον ὁ Νοθος, ὃν λέγουσι ὑποβολιμαῖον.

Ideóque

Ideóque huiuſmodi *Naturalium liberorum*, vt plurimum, quaſi ſeruorum, vel ex ſeruitute manumiſſorum, fit mentio. *libertinum qui filio ſuo Naturali quem in ſeruitutem ſuſceperat, poſtea manumiſſo, pupillam in matrimonio collocauit*, l. 4. C. de interdict. matrim. *Si ea lege Creſtes ſeruum ſuum, ſed Naturalem filium, venundedit*, l. 2. C. ſi mancip. ita fuer. alien.

Naturalis meus filius ſeruit tibi, l. 5. D. de præſcrip. verb. *ſi quis ingenuam ab hoſtibus redemptam eo animo ſecum habuerit, vt ex ea ſuſciperet liberos: & poſtea ex ſe natum, ſub titulo Naturalis filij, cum matre manumiſerit*, l. 21. D. de captiuis & poſtlim. *qui filium Naturalem poßidet, non eo locupletior eſt, quod eum plurimo, ſi alius poßideret, redempturus fuit*, l. 33. D. ad l. Aquil. l. 63. D. ad l. Falcid. *Lucius Titius libertis ſuis, hiſdémque filiis Naturalibus, vniuerſas res ſuas tradidit*, l. 17. §. 1. D. quę in fraud. credit. Et ita, *filium Naturalem accipe*, l. 7. D. de confirman. tut. l. 17. §. ſi quis rogatus, D. ad Sc. Trebell. & apud Paulum lib. 5. Sentent. Tit. 6. & *filiam Naturalem*, l. 40. D. de fideicom. liber. l. 88. §. Damæ, D. de legat. 2. l. 11. D. de manumiſſionib. & *filios Naturales*, l. 8. D. de pignorib. & *liberos Naturales*, Rubr. de Natural. lib. C. *Naturales* autē liberos Iuſtin. Nouell. 74. & 89. Νόθους vocat. Quintilian. lib. 3. cap. 8. Νόθον *qui non ſit legitimus, Græci vocant: Latinum rei nomen, vt Cato quoque in Oratione quadam teſtatus eſt, non habemus. Ideóque vtimur peregrino.*

Eodémque ſenſu *Naturalis frater*, l. 19. D. de manumiſſionib. *Naturalis Frater ſorórve*, l. 11. D. de manumiſſ. vindic. *Naturales fratres*, l. 71. §. qui confitetur, D. de legat. 1.

Naturalis familia, *Adoptiuæ* opponitur, l. 1. §. cognationem, D. Vnde cognati. Similique modo *Naturalis ſoboles accipienda eſt*, l. 2. C. de adoptionib.

Naturalis Cognatio per ſe, ſine Ciuili cognatione, intelligitur, quæ per feminam deſcendit, quæ vulgo liberos peperit, l. 4. §. cognationis, D. de gradib. adfin. *Naturali cognatione ducti*, l. 17. §. 1. D. de adoptionib.

Naturalis Æquitas, Lex, Ratio.

Edicto de pecunia conſtituta Prætor fauet Naturali Æquitati, l. 1. D. de pecun. conſtit. *Naturali Æquitate motus Proconſul omnibus cognatis promittit bonorum poſſeßionem, quos ſanguinis ratio vocat ad hereditatem*, l. 2. D. vnde cognati. *Celſus Naturali æquitate motus*, l. 3. §. ſed ſi, D. de condict. cau. da. *Nihil tam conueniens eſt Naturali Æquitati, quàm voluntatem domini volentis rem ſuam in alium transferre, ratam haberi*, §. per traditionem, Inſtitut. de diuiſio. rer. *Naturali æquitate introductum eſt poſtliminium, vt qui per iniuriam ab extraneis detinebatur, is vbi in fines ſuos rediiſſet, priſtinum ius ſuum reciperet*, l. 19. D. de captiuis. Actio quæ proficiſcitur ex Edicto, Si is qui teſt. lib. *Naturalem potius in ſe, quàm Ciuilem habet Æquitatem*, l. 1. in princ. D. ſi is qui teſtam. *Theſauros quos quiſque in loco ſuo inuenerit, D. Hadrianus Naturalem Æquitatem ſecutus ei conceßit qui inuenerit*, §. Theſauros, Inſtit. de diuiſio. rer. *Ne cui dolus ſuus, per occaſionem iuris ciuilis, cōtra Naturalem Æquitatem proſit*, l. 1. D. de dol. mal. & met. excep. *lege Naturali prohibitum eſt furtum admittere*, l. 1. §. vlt. D. de furtis.

Quod Naturalis Ratio inter omnes homines conſtituit, id apud omnes peræquè cuſtoditur, l. 9. D. de iuſtit. & iure. *Ius gentium Ratione Naturali inter omnes homines peræquè ſeruatur*, l. 1. D. de adquir. rer. dom. *Ratio Naturalis, quaſi lex quædam tacita, liberis parentium hereditatem addicit, velut ad debitam ſucceßionem eos vocando*, l. vlt. D. de bon. damnator. *Aduerſus periculum Naturalis Ratio permittit ſe defendere*, l. 4. D. ad l. Aquil.

Naturalis Ratio ſuadet vt filiifamiliarum, in nuptiis contrahēdis, conſenſum habeant parētium in quorum poteſtate ſunt, Inſtit. de nupt. in princ. *Naturalis Ratio ſuaſit alienam cōdicionem meliorem quidē etiam ignorantis & inuiti nos facere poſſe, deteriorem non poſſe*, l. 39. D. de nego. geſt. *Fructus intelligi deductis impenſis, quæ quærendorum, cogendorum, conſeruandorúmque eorum gratia fiunt, non ſolùm in bonæ fidei poſſeſſoribus Naturalis Ratio expoſtulat, verùm etiam in prædonibus*, l. 36. D. de hered. petit. *Naturalem Rationē efficere, vt qui materiæ dominus fuerit, idem eius quoque quod ex eadem materia factem ſit dominus eſſet*, l. 7. §. cùm quis, D. de adquir. rer. dom.

Naturali Ratione, cibaria ad eum pertinent qui vtendum ſeruum acceperit, l. 18. §. poſſunt, D. Commodati. *Naturali Ratione, parens à filio ali debet*, l. 1. §. parens, D. de agnoſc. & alend.

Quod nullius eſt, id, Ratione Naturali, occupanti conceditur, l. 3. D. de adquir. rer. dom.

Si quis à non domino quem dominum eſſe crediderit, bona fide fundum emerit, Naturali Ratione placuit, fructus quos percepit eius eſſe, pro cultura & cura, §. ſi quis à non domino, Inſtit. de diuiſio. rer.

Si arbor quæ in confinio nata eſt, ſuccisa ſit, vel lapis qui per vtrumque fundum extenditur, exemptus, Naturali conuenit Ratione, tantam partem vtrumque habere tam in lapide quàm in arbore, quantam & in terra habebat, l. 83. D. pro ſocio.

Naturali Ratione, nulla eſt probatio negationis, l. 10. C. de non numer. pecu.

Si id quod dari ſtipulemur tale ſit vt dari non poßit: palam eſt, Naturali Ratione, inutilem eſſe ſtipulatio-

nem,l.1.§.ſi id quod,D.de obligat. & act. *Naturali Ratione communis paries*, l.8. D. de ſeruit. vrbanor.præd.*Senatuſconſulto non id effectum eſt,vt pecuniæ vſusfructus propriè eſſet: nec enim Naturalis Ratio auctoritate Senatus commutari potuit*,l.2.D.de vſufr.car.rer.

Indebiti ſoluti condictio Naturalis eſt,l.15.D.de condict.indeb.*Naturalis eſt & omnium gentium locatio*,l.1.D. locati.

Præſumptio propter Naturalem affectum facit omnia videri patri conceſſa, l.28.§.Titius teſtamento,D.de liberat.leg. *propter Naturalem erga filios caritatem*,l.15.D.de inoffic.teſtam.*contra Naturales ſtimulos facit pater,qui ſe numero liberorum excuſare temptat,cùm vni ex filiis curator petitur*,l.36. §.vlt.D.de excuſationib.*Naturalis hominum ad diſſentiendum facilitas*,l.17.D.de recept.qui arb. *Naturalis feritas beſtiarum*, l. 1.§.1. D. ſi quadrup. *naturalis appellatio bonorum*, l.49. D. de verb. ſignific.

Quod ex cælo cadit,etſi non adſiduè fit,ex Naturali tamen cauſa fit, l. 28. D. de ſeruit.præd vrban. *Stillicidij quoque immittendi naturalis & perpetua cauſa eſſe debet*, ibidem. *Naturalis cauſa,&, Impoſiticia*,opponuntur l.5.§.& bellè.D.de oper. nou.nunc.

Naturalis Agger,& Manu factus,opponuntur,l.2.§.apud Namuſam,D.de aqua & aq. pluu. *Naturalis alueus fluminis*,l.7.§.quod ſi vno,D.de adquir.rer.domin.§.quòd ſi naturali,Inſtit. de diuiſio. rer. *naturalis bonitas vini, aut olei*, §. denique, Inſtit. de l. Aquil. *Naturalis color*, l. 70.§.verſicoloribus,D.de legat.3.*falſæ confeßiones Naturalibus conuenire debent*,l.13.D. de interrogationib.

Naturalis curſus fluminis,l. 1. C. de alluuionib. *certior æſtate quàm hyeme*,l. 1. §. is autem,D. ne quid in flum.publ.*flumen Naturalem rigorem curſus ſui tenens*, l. 1. §. ripa, D. de fluminib. *naturalis datio*, l. 8.D.de pecul.*Naturalem habet intellectum*,l.5.D.de ſeru.export.*Naturalis interitus*,l. 14.§.vlt. D. depoſiti.

Terra marique capta,cùm in ſuam Naturalem laxitatem peruenerant,l.44.D. de adquir. rer. dom. *ſi aprum meum ferum in ſuam Naturalem laxitatem dimiſiſſes*,l.55.D. eod.tit.*Cùm feræ beſtiæ & volucres euaſerint cuſtodiam noſtram , & in libertatem Naturalem ſe receperint*, l. 3. D. de adquir.rer. domin *Naturalem libertatem recipere intellegitur,quidquid oculos noſtros effugerit,vel ita ſit in conſpectu noſtro vt difficilis ſit eius perſecutio*,l.5.D.eod.tit.& §.planè,Inſtit.de diuiſ. rer. *feræ in libertate Naturali relictæ*,l.3.§.item feras, D. de adquir.poſſ. *Naturalis maturitas*,l.42. D. de vſu & vſu fruc. leg.

Naturalis motus arboris,l.7.D.de ſeruit.præd.vrb.

Naturalis obligatio,Ciuili aduerſatur,l.18.& l.38.D.de condict. indeb.l. 1. D.de nouationib. l.6.l.7.& l.21.D.de fideiuſſorib.l.126.§.Chryſogonus,D.de verbor.obligat.l.59.& l. 64.D. ad Sc.Trebell.l.21.D.ad l.Falcid.l.25.D.quando dies legat.*Naturales obligationes*, l. 40. D. ad Senat.Trebell.l.10.D.de obligationib. & actio. *Supereſſe naturalem cauſam quæ inhiberet repetitionem*,l.3. §.vlt.D.quod quiſ.iur. in alter.Sanè *Naturalem obligationem*, Paul.in l.126.§.ſupereſt,D.de verb.oblig.dixit,quæ ex naturali facto,id eſt,numeratione, oritur,ad differentiam eius quæ verbis contrahitur.

Naturalis oportunitas,l.26.§.libertus,D.de condict.indeb. *ciuitatem ex qua Naturalem originem dicit*, l. 6. §.filius,D.ad municipal.*Naturalis poſſeßio*,l.38.§.ſi poſſeſſionem,D.de vſuris,l.2.§. vlt.D.pro herede,l.1.& l.3.§.Neratius,D.de adquir poſſeſſ.l.1.§.deiicitur,D.de vi & vi arm. id eſt *Corporalis*,vt loquitur,l.40.§.vlt.D.de pigner.act.cum l.24.& l.25.§.vlt. D. de adquir. poſſ.cùm videlicet quis corpore rei incumbit.Eáque *Ciuili poſſeßioni*, quæ animo & affectu retinetur,opponi ſolet.*Si poſſeßionem naturalem reuocem, vt in depoſito, & commodato*, l. 38. §. ſi poſſeſſionem, D.de vſuris.*Obligationes quæ naturalem præſtationem habere intelleguntur*,l.8.D.de capite minut.*Nec quiſquam dixerit in eo qui obdormiuit rem eum humanam, & naturalem paſſum*, l. 27.§.ſi fornicarius,D.ad l.Aquil.

Naturali vi, veluti terræ motu,l.59.D.locati.*Naturale debitum*,l.8.§.1.D.ratam rem hab.l. 11.§. ſed &,D.de pecul.*ſi quod dominus ſeruo debuit,manumiſſo ſoluit, naturale adgnouit debitum*,l. 64. D.de condict.indeb.*Naturale magis quàm ciuile debitum*, l. 40. §. dominus, D. de condic. & dem.

Naturale ius eſt quod Natura omnia omnia animalia docuit.Nam ius iſtud non ſolùm humani generis proprium eſt,ſed omnium animalium quæ in terra,quæ in mari naſcuntur. Auium quoque commune eſt,l. 1.§.ius naturale,D.de Iuſtit.& iure.

Quod ad ius Naturale attinet,omnes homines æquales ſunt,l.32.D.de diuerſ.regul.iur.*Libertas Naturali iure continetur*,l.64.D.de condic.indeb.

Naturali iure cõmunia ſunt illa,Aër,Aqua profluẽs, & Mare,& per hoc,litora maris,l.2.D.de diuiſ. rerum.*Lapilli,gemmæ,ceteráque,quæ in litore inuenimus,iure Naturali ſtatim noſtra fiũt*,l.3.D.eod.tit.

Naturali iure,

Lapilli, & Gemmæ, & cetera quæ in litore inueniuntur, iure Naturali, ſtatim inuentoris fiunt. Item ea quæ ex animalibus dominio tuo ſubiectis nata ſunt, eodem iure tibi adquiruntur, §. item lapilli, Inſtit. de diuiſio. rer.

Naturali iure, ſuperficies ad dominum ſoli pertinet, l. 50. D. ad L. Aquil. *Ædium quæ in conducto ſolo poſitæ ſunt proprietas, & Ciuili & Naturali iure, eius eſt, cuius & ſolum*, l. vlt. D. de ſuperficieb.

Per traditionem, iure Naturali, res nobis adquiruntur, §. per traditionem, Inſtit. de diuiſ. rerum. *Agni, Hœdi, & Vituli, Equuli, & Suculi ſtatim, Naturali iure, dominij fructuarij ſunt*, §. in pecudum, Inſtit. eod. tit. *quarumdem, rerum dominium nanciſcimur iure Naturali, quod appellatur ius Gentium*, §. ſingulorum, Inſtit. eod. tit. *Vetuſtius eſt ius Naturale, quod cum ipſo genere humano, rerum Natura prodidit*, ibidem. *Naturale ius, in contrahendis matrimoniis inſpiciendum eſt*, l. 14. §. 1. D. de ritu nupt.

Naturali iuri contraria ſeruitus. iure enim Naturali omnes homines liberi ab initio naſcebantur, §. ius autem, Inſtitut. de iure natur. *Impuberes in Tutela eſſe, Naturali iuri conueniens eſt, vt is qui perfectæ ætatis non ſit, alterius Tutela regatur*, §. vlt. Inſtit. de Atiliano Tut.

Quædam cognationes, iure Naturali connectuntur, l. 4. §. cognationes, D. de gradib. & adfinib.

Pupillus mutuam pecuniam accipiendo, ne quidem iure Naturali obligatur, l. 59. D. de obligationib. & actionib.

Si Naturales emancipati, & adoptati, iterum emancipati ſint, habent ius Naturale liberorum, l. 4. D. ſi tabul. teſtament. *ſi quis emancipatum filium exheredauerit, eúmque poſtea adrogauerit, iura Naturalia in eo præualere*, l. 8. §. ſi quis emancipatum, D. de bonor. poſſeſſ. cont. tab.

Ciuilis ratio Naturalia iura corrumpere non poteſt, l. 8. D. de capite minut. *Naturalia iura, quæ apud omnes gentes peræquè ſeruantur, diuina quadam prouidentia conſtituta, ſemper firma atque immutabilia permanent*, §. vlt. Inſtit. de iure natur.

Nihil tam Naturale eſt, quàm eo genere quidque diſſoluere, quo colligatum eſt, l. 35. D. de diuerſ. regul. *Caſum, aduerſámque fortunam ſpectari hominis liberi, neque Ciuile neque Naturale eſt*, l. 83. §. ſacram, D. de verbor. oblig.

Cognati nomen Naturale eſt, l. 10. §. 1. D. de gradib. & adfinib. *veluti Naturalis pignoris vinculum*, l. 1. C. de poſtl. reuer.

Naturale impedimentum, l. 137. §. illud, D. de verb. oblig. *Vinculum*, l. 59. D. de condic. indeb.

Naturale vitium eſt negligi quod communiter poſſidetur, vtque ſe habere nihil qui non totum habeat arbitretur, l. 2. C. quando & quib. quar. pars, lib. 10. *Naturale vitium loci*, l. 24. §. adiicitur, D. de damn. inf.

NATVRALITER, interdum eſt Naturali iure. *Naturaliter ſibi aliquem ad remunerandum obligare*, l. 25. §. conſuluit, D. de hered petit.

Naturaliter obligabitur pupillus in quantum locupletior factus eſt, l. 5. D. de auctor. & conſ. *Qui alio interrogante ſine verbis adnuit, non tantum Ciuiliter, ſed nec Naturaliter obligatur*, l. 1. §. ſi quis ita, D. de verbor. oblig. *Naturaliter etiam ſeruus obligatur*, l. 13. D. de condic. indeb. *Serui ex contractibus Ciuiliter quidem non obligantur: ſed Naturaliter & obligantur & obligant*, l. 14. D. de actionib. & act. Ac planè, *cùm ſeruum debere, vel ſeruo deberi, dicimus, factum magis demonſtramus, quàm ad ius ciuile referimus obligationem*, l. 41. D. de peculio.

Dummodo ſequens Obligatio, aut Ciuiliter teneat, aut Naturaliter: vtputa, ſi pupillus ſine Tutoris auctoritate promiſerit, l. 1. §. vlt. D. de nouationib.

Naturaliter teneri, l. 21. §. ſeruo, D. de fideiuſſorib.

Aliàs Naturaliter, eſt Naturali ratione. *Naturaliter conceſſum eſt, quod pluris ſit, minoris emere, quod minoris ſit, pluris vendere, & ita inuicem ſe circumſcribere*, l. 22. §. vlt. D. locati. *In pretio emptionis venditionis Naturaliter licere contrahentibus ſe circumuenire*, l. 16. D. de minorib.

Licet etiam Seruis Naturaliter in ſuum corpus ſæuire, l. 9. §. ſi ipſe, D. de pecu. *Naturaliter videtur ad mortuum pertinere locus in quem infertur*, l. 4. D. de religioſis.

Naturaliter interdum ſignificat corporaliter, & re ipſa, & vt vulgò loquimur, *Realiter*. Et ita quoq; *Naturaliter, & Ciuiliter*, opponũtur. *Ea quæ Ciuiliter adquiruntur, veluti Stipulatio: quod Naturaliter adquiritur, ſicuti eſt poſſeſſio*, l. 53. D. de adq. rer. dom. *Poſſeſſor non ſolùm qui Ciuiliter, ſed & qui Naturaliter incumbat poſſeſſioni*, l. 3. §. vlt. D. ad exhiben. *Poſſeſſio niſi Naturaliter comprehenſa ad heredes inſtitutos non pertinet*, l. 23. D. de adquir. poſſeſſ. id eſt, *niſi corpore adprehenſa*, vt l. 51. D. eod. tit. *Naturaliter poſſidere*, id eſt, *corpore*, vt l. 25. §. vlt. D. de adq. poſſ. ſeu *corporaliter*, vt l. 24. D. eod. & l. 2. C. comm. de vſucapionib. Qui enim corpori poſſeſſioni incumbit, atque inſiſtit, *Naturaliter tenere, poſſideréque* dicitur. *Deiicitur is qui poſſidet, ſiue Ciuiliter, ſiue Naturaliter poſſideat*, l. 1. §. deiicitur, D. de vi & vi arma. *Coloni & qui depoſitum ſuſceperunt, Naturaliter poſſident*, l. 7. §. neque, D. comm. diuid.

Naturaliter poßidere videtur qui vſumfructum habet, l.12.D.de adquir.poſſeſſ. *Seruus Naturaliter à fructuario tenetur*, l.49. D.eod.tit. *quo magis Naturaliter poßideretur, nullum eſſe locum tutoris auctoritate*, l.vlt.§.vlt.D.de precario.

Filiam quæ Naturaliter agros tenuit, l.35.D.famil.erciſc. *Peculium ſeruus Ciuiliter quidem poßidere non poteſt, ſed Naturaliter tenet*, l.24.D.de adquir. poſſeſſ.

Naturaliter interrumpitur poſſeßio, id eſt, facto Naturali & corporali, cùm ſcilicet quis de poſſeſſione vi deiicitur, vel res mobilis ei eripitur, l.5.D.de vſurpationib.

Naturaliter indiuiſa res, l.26.§.vlt.D.de legat.1. *Solutam pecuniam intelligimus, vtique Naturaliter, ſi numerata ſit creditori*, l.49.D.de ſolutionib.

Naturaliter reſolui obligatio, l.107.D.de ſolutionib. numeratione, præſtatione, ſolutione, vel rei debitæ interitu ante moram.

Naturaliter liberationem conſecutus, l.vlt.C.ad exhibend.

Aliás, *Naturaliter*, eſt, ſui Natura. *Naturaliter ad inferiorem agrum perueniens aqua*, l.1.§ ſed & ſi, D.de aqu.& aqua. *Naturaliter Aqua decurrere*, l.1.§.idem aiunt, D.eod.tit. *Nocere Aqua*, l.18.D. eod. tit. *Semper inferiorem Agrum ſuperiori ſeruire, atque hoc incommodum Naturaliter pati inferiorem Agrum à ſuperiore*, dic.l.1.§.denique.

Aperire Tabulas videtur, qui Naturaliter aperit, l.3. §. aperire, D.de Sc. Silania. *Si quis Tabulas quidem non aperuit Naturaliter, linum autem inciderit*, ead.l.3.§.ſi quis. *Si nõ ſint ligatæ Tabulæ, ſed tantum Naturaliter clauſæ*, dic.§.aperire.

Naturaliter, &, *Opere facto*, opponuntur, l.1.§.idem aiunt, D.de aqua & aqu.pluu.arc.

Seruitus, Naturaliter, non manufacto, lædere fundum ſeruientem, l.20.§.1.D.de ſeruit.præd.ruſtic.

Debiti, vel non debiti, ratio, in condictiõne Naturaliter intelligenda eſt, l.64. D. de condictio. indeb. *Earum rerum Naturaliter inter ſe pugna eſt, teſtatus & inteſtatus*, l.7.D.de diuerſ.regul.

Naturaliter nigrum, l.70.§.verſicoloribus, D.de legat.3.

NATIVVS *color*, dic.§.verſicoloribus, id eſt, *naturalis*, vt ibidem.

NATIO. *quia Natione ſunt non infamata*, l.31.§.qui mancipia, D.de ædilic. edic. *Nationes quædam veluti Sarmatarum*, l.25. D.de inſtruc.vel inſtr.

qui *grandes* NATV *ſunt*, l.11.D.de decurionib. *Minor viginti quinq; annis Natu*, l.3.§.minorem, D.de minorib.

NASSÆ inſtrumento piſcatoris continentur, Paul.lib.3.Sentent.Tit.7.

NAVEM, in Edicto de Exercitoria, *accipere debemus, ſiue marinã, ſiue fluuiatilem: ſiue in aliquo ſtagno nauiget, ſiue ſchedia ſit*, l.1.§.nauem, D.de exercitoria. *Marinæ Naues*, eædem & *Maritimæ* vocantur in l.5. §.diuus, D.de iure immunit.l.3.D.de vacat. & excuſat.muner.

Nauium vtique varia in libris noſtris genera memorantur. *Nauibus Longis, atque Onerariis propter belli vſum poſtliminum eſt, non Piſcatoriis, aut ſi quas Actuarias voluptatis cauſa parauerunt*, l.2.D.de captiu.& poſtlim. *Quædam Naues Onerariæ, quædam, vt ipſi dicunt*, ἐπιβάτηγοι, *ſunt*, l.1. §.ſed & ſi, D.de exercitor. Et mox, *vt ecce, ſunt Naues quæ Brundeſium à Caßiopa, vel à Dyrrachio vectores traiiciunt, ad onera inhabiles: item, quædam fluuij capaces, ad mare non ſufficientes.* Iſidorus lib. 19.Origin.cap.2. *Longæ Naues ſunt quas Dromones vocamus, dictæ eo quòd longiores ſint cęteris: cuius contrarius, Muſculus, curtum nauigium.*

Onerarias Naues appellatas *de oneribus tardas*, Nonius Marcell.tradit.

Actuariæ Naues ſunt, *quas Græci* ἱςιοκώπους vel ἐπακτρίδας *vocant*, vt Agell.lib.10.cap.25.docet. Nonius Marcel. *Actuariæ Naniculæ celeres, dictæ quòd citò agi poſſunt*. Iſidorus lib.19.Origin.cap. 1. *Actuariæ Naues ſunt quæ velis ſimul & remis aguntur.* ἐπιβατηγοὺς autem in d.§. ſed & ſi, accipio, idoneas ad vectores traiiciendos Naues, ad onera inhabiles: ἐπιβάται enim ſunt, qui *traiiciendi cauſa Nauem conſcendunt*, quemadmodũ Iſidor.lib.19. Etymolog. cap.1. ſcribit. Moſchopul. ἐν συλλογῇ τῶν ἀττ. ὀνομ. Ἀναβάτης ἐπὶ ἵππου, ἐπιβάτης δὲ ἐπὶ πλοίου.

Inter fluuiatiles Naues ſunt *Rates*, quamquam à *Nauibus* ſeparantur in l.1.§. de exercitor. D.nautæ, caup. Eas tamen *Nauigij* appellatione cõtineri, Vlpian.ſcribit in l.1.§.nauigij, D.de fluminib. de quibus dicam ĩ.lib.16. Item *Lintres*, quorum vſum in fluminibus indicant Cæſar l.7.de bello Gall. & Claudia.in panegyr. Nonius, *Lintres Naues fluminales, Virgil.lib.2. Georgic. cauat arbore lintres.* His & *Põtones* adde, l.vlt. D.de ſeruitutib.prǫd.ruſtic.de quib.ĩ.lib.14.dicã.

Erant & *Codicariæ Naues*, quo nomine appellatas eas quę per Tiberim commeatus ſubuchebant. Seneca lib.de breuit.vitæ cap.13.auctor eſt. Quas *Codicas* perperam apud Agell. lib.10. cap.25.appellari credo. Nam & Nonius Marcell. *Codicarias*, ait, *Naues etiam nunc conſuetudo appellat, eo quòd in fluminibus ſint vſui.* ibidémque ex Varronis de vita pop.Rom. lib.3.hæc verba citat, *Quòd antiqui plures tabulas cõiunctas Codices dicebãt: à quo in Tiberi, Naues Codicarias appellamus.*

Iſido-

Iſidorus tamẽ priori ſcripturę ſuffragatur, lib. 19. cap. 1. cuius verba ſic habẽt. *Trabariæ amnicæ Naues, quæ ex ſingulis trabibus cauantur: quæ alio nomine litorariæ dicũtur: hæ ex caudice factæ, & ex vno ligno cauatæ, inde Caudicæ.* Sunt & ex nauiũ genere, *Dromones*, de quibus s̃. lib. 4. dixi. Necnon *Luſoriæ*, de quibus præter ea quæ s̃. lib. 11. attigimus, Veget. lib. 2. cap. 1. tractat, qui huiuſmodi Nauibus in Danubio ad cotidianas excubias veteres vſos, lib. vlt. cap. 33. & cap. vlt. refert. Cuiuſmodi Nauigiorum etiam meminit Ammia. Marcell. lib. 17. his verbis: *Luſoriis Nauibus diſcurrentes flumen vltro citróque milites ordinauit.* Et lib. 18. *Collecti nocte prouecta, impoſitíque omnes, quos luſoriæ Naues quadraginta quæ tunc aderant, ſolæ cœperunt, decurrere iubentur per flumen.*

Nauium præterea appellationes hæ ſunt Gauli, Corbitæ, Longæ, Hiſpagines, Cercuri, Celoces, vel vt Græci dicunt Κέλητες, *Lembus, Horiæ, Remunculi* (ſic enim ex Nonio vtrumq; repono) *Proſumiæ, vel Geſoretæ, vel Orioles, Cattæ, Scaphæ, Nuctuciæ, Mediæ, Phaſeli, Parones, Myoparones, Capulica, Mareplacidæ, Cidarum, Ratariæ, Cataſcopium.* Agell. 10. cap. 25. Quorum Nominum interpretationẽ pete ex Nonio Marcell cap. de genere nauigiorum, & ex Iſidor. lib. 19. Origin. cap. 1. ex quibus ad ſuperiora appellationes adde, *Ciuibam, Priſtim, Liburnas, Roſtratas, Ancíromactum, Muſculum, Carabum, Portemiam, Barcam, Trabarias.*

Alexandrinas etiam quaſdam Naues quæ præmitti ſolebant & nuntiare ſecuturæ claſſis aduentum, *Tabellarias* vocatas, Seneca Epiſt. 77. tradit.

Nauis Tiberina l. vn. de naut. Tiber. in Cod. Th.

Nauis vinaria, vt ſunt multæ in quas vinum effunditur, l. 21. §. ſi de nauis, D. de furtis. quo fortè pertinent Varronis lib. 2. de re Ruſtica, cap. 1. verba hæc, *Nauibus vindemiam condimus ex inſula Coa & Chio. Nauis Piſcatorum*, l. 29. § item Labeo, D. ad L. Aquil.

Atque hæc de Nauium generibus & appellationibus. Sequitur vt de Nauium partibus, Pandectarum locos adſcribamus. *Malum, Nauis eſſe partem: Artemonem autem, non eſſe Labeo ait, quia pleræque Naues ſine Malo inutiles eſſent, ideóque pars Nauis habetur: Artemon autem magis adiectamento, quam pars Nauis eſt*, l. 242. D. de verb. ſignific. *Scapham non videri Nauis eſſe, nec quicquam coniunctum habere. Nam ſcapham ipſam per ſe paruam Nauiculam eſſe: omnia autem quæ coniuncta Naui eſſent: veluti, Gubernacula, Malus, Antemnæ, Velum, quaſi membra Nauis eſſe*, l. 44. D. de euiction. *Si Nauem cum inſtrumento emiſti, præſtari tibi non debet Scapha Nauis. etenim Scapha Nauis, non eſt inſtrumentum Nauis*, l. vlt. D. de inſtruct. vel inſtrum.

Cùm Arbor, aut aliud Nauis inſtrumẽtum deiectum eſt, l. 3. D. de L. Rod. *Arbore cæſa, vt Nauis cum mercibus liberari poſſit*, l. 5. §. vlt. D. eod. tit.

Nauis, aduerſa tempeſtate depreſſa, ictu fulminis deuſtis Armamẽtis, & Arbore, & Antemna, Hipponem *delata eſt, ibique tumultuariis Armamentis ad præſens comparatis, Hoſtiam nauigauit, & onus integrum pertulit*, l. 6. D. de L. Rod. *Armamẽta Nauis ſingula erunt vindicanda. Scapha quoque ſeparatim vindicabitur*, l. 3. §. 1. D. de rei vindicat.

Expugnatur Nauis, cùm ſpoliatur, aut mergitur, aut diſſoluitur, aut Funes eius præciduntur, aut Vela conſcinduntur, aut Ancoræ inuolantur de mare, l. 6. D. de incen. rui. naufr. *Cùm vi ventorum Nauis impulſa eſſet in Funes Ancorarum alterius, & Nautæ Funes præcidiſſent, ſi nullo alio modo niſi præciſis Funibus explicare ſe potuit*, l. 29. §. nauis, D. ad L. Aquil. *Si Funem quis quo religata Nauis erat præciderit.* dic. §. ſi nauis.

Nauem ad ripas appellere, Funes ex Arboribus ibi natis religare, l. 5. D. de diuiſ. rer. do. *Si Fune rupto, aut cum à nullo regeretur, Nauis incurriſſet*, l. 29. §. ſi nauis, D. ad L. Aquil.

Si Nauem per partes totam refecero, Carina eadem manente, l. 24. §. vlt. D. de legat. 1. *Proprietas totius Nauis Carinæ cauſam ſequitur*, l. 61. D. de rei vindic.

Seneca Epiſt. 77. *Nulla res æquè adiuuat curſum, quàm ſumma pars Veli. illinc maximè Nauis vrgetur. Itaque quoties ventus increbruit, maiórque eſt quàm expedit, Antemna ſubmittitur. Minus habet virium flatus ex humili.*

Idem Epiſt. 90. *Nauigia quibus amnes, quibúſque maria tranſimus, aptatis ad excipiendum ventorum impetum Velis, & additis à tergo Gubernaculis, quæ huc atque illuc curſum Nauigij torqueant: & exemplum à piſcibus tractum eſt, qui cauda reguntur, & leui eius in vtramque momento, velocitatem ſuam flectunt.*

Nauis Bona, apud eumdem Senec. Epiſt. 76. & contrà, *minus idonea*, l. 13. §. 1. D. locati. *Nauis* autem *Bona*, ait Seneca, *dicitur non quæ pretioſis coloribus picta eſt, nec cui argenteum, aut aureum Roſtrum eſt, nec cui Tutela ebore celata eſt, nec quæ fiſcis ac opibus regiis preſſa eſt: ſed ſtabilis & firma & iuncturis aquam excludentibus ſpiſſa, ad ferendum incurſum maris ſolida, Gubernaculo parens, velox, & conſentiens vento.*

Naue empta, ſingulæ Tabulæ emptæ eſſe non intelliguntur, l.36. D. de euictionib. *Si meis Tabulis* Nauem *feciſſes, tuam Nauem eſſe: quia Cupreſſus non maneret*, l.26. D.de adquir. rer. dom. *Naui tabula cedit*, ibidem. *ſi* Nauem *quam tu promiſiſti, dominus diſſoluerit, deinde iiſdem Tabulis compegerit, teneri te* Hic *enim eadem* Nauis *eſt, quam te daturum ſpopondiſti*, l.98.§.aream, D.de ſolutionib.

Nauem, ſi adeò ſæpe refecta eſſet, vt nulla Tabula eadem permaneret, quæ non noua fuiſſet, nihilominus eandem Nauem eſſe exiſtimari, l.76. D.de iudiciis.

Si Nauem quam ſpopondit, dominus diſſoluit, & iiſdem Tabulis cõpegerit, eadẽ Nauis *eſt.* Et mox. *Nauis ſi hac mente reſoluta eſt, vt in alium vſum tabulæ deſtinarẽtur, licet mutato conſilio perficiatur: tamen & perempta prior Nauis, & hæc alia dicenda eſt. ſed ſi reficiẽdæ* Nauis *cauſa omnes Tabulæ refixæ ſint, nondũ intercidiſſe* Nauis *videtur: & compoſitis, rurſus, eadem eſſe incipit*, l.83.§.ſacram, D.de verb. obligat. *in Nauis vſufructus, ſi quidem per partes refecta ſit, vſumfructum non interire: ſi autem diſſoluta ſit, licet iiſdem tabulis, nulla præterea adiecta, reſtaurata ſit, vſumfructum extingui*, l.10.§.ſi nauis, D. quib.mod.vſusfr. *His qui* Naues *marinas fabricauerint, & ad annonam Populi Romani præbuerint, non minores quinquaginta milium modiorum, aut plures ſingulas, non minores decem milium modiorum*, l.3.D. de vacatione & excuſat.

Nauis *Dominus*, l.vlt.D.de exercitor.l.11.§.dominus, D.de publicanis. *Ducator*, l.29.§ ſi nauis, D.ad L.Aquil. *Exercitor*, vide ſ.lib.5. *Gubernator*, l.29.§.ſi nauis, D.ad L.Aquil.l.11.§.dominus, D.de publicanis. *Magiſter*, vide ſ.lib.prox. *Magiſtri imponuntur locandis* Nauibus *vel ad merces, vel vectoribus conducendis, armamentiſve emendis*, l.1.§.magiſtri, D.de exercitoria. *ſunt quidem in* Nauibus, *qui cuſtodiæ cauſa* Nauibus *præponuntur*, l.1.§.& ſunt, D.nautæ, caupones.

Nauis *vſufructu legato nauigandum mittendam puto, licet naufragij periculum immineat:* Nauis *etenim ad hoc paratur vt nauiget*, l.12. D.de vſufructu. *ſi* Nauem *petitam tempore nauigationis trans mare miſit, licet ea perierit: niſi ſi minus idoneis hominibus eam commiſit*, l.16.§.vlt.D.de rei vindic.

Nauem *locare certis mercibus, marmoribus, vel alia materia*, l.1.§.non autem, D. de exercitoria. *ſi ea condicione* Nauem *conduxiſti, vt ea merces tuæ portarentur*, l.vlt.§.1.D.de L.Rod.

qui in Nauem *exſtruendam, vel inſtruendam, credidit, vel etiam emendam*, l.26.D.de reb.auctor.iud. *ſi* Nauis *fuit obligata, & ad armandam eam rem, vel reficiendam credidero*, l.5.D.qui potior in pigno. *ſi ad armandam, inſtruendámve* Nauem *mutuatus*, l.1.§.autem, D.de exercitor. *In* Nauem *res miſſæ, illatæ, receptæ*, l.vlt.D. nau.caupon.

Cùm ex portu Nauis profecta eſſet, l.15.D.de publicanis. *ſi* Nauis *ex Aſia venerit*, l.2.& l.10. D. de condicion.& demonſtr.l.8.D.de bonor.poſſ.ſec.tabul.& aliâs ſæpe.

Si in cibaria Nautarum *fuerit creditum, ſine quibus Nauis ſalua peruenire non poterat*, l.6. D.qui potior.in pignor. *per* Nauem *merces Beruto inuecturus*, l.122.§.1.D.de verb.oblig. *ſi* Nauis *tua impacta in meam ſcapham, damnum mihi dedit*, l.29. §.ſi nauis, D. ad L. Aquil. *ſi* Nauis *alteram contra ſe venientem obruiſſet*, d.l.29.§.ſi nauis. D.eod.tit. *Parui refert*, Nauem *immittendo, aut ſeruaculum ad nauem ducendo, an tua manu damnum dederis*, ibidem.

Cùm iactus de Naui *factus eſt*, l.4.§.cùm autem, D.de L.Rod.

Quæ in tempeſtate maris, leuandæ Nauis cauſa, eiiciuntur, l.9.§.vlt.D.de adquir.rer.dom.

Si leuandæ Nauis gratia iactus mercium factus eſt, l.1.D.de L.Rod.

Si Magiſter Nauis *ſine Gubernatore in flumen* Nauem *immiſerit, & tempeſtate orta, temperare non potuerit, &* Nauem *perdiderit*, l.13.§.ſi magiſter, D.locati. *Si tanta vis* Naui *facta ſit, quæ temperari non potuerit*, l.29. ſi nauis, D.ad L. Aquil.

Si Nauis *in oſtio fluminis perierit*, dic.l.13.§.ſi nauicularius, D.locati. *de* Naui *quæ periit*, l.29. §.ſi funem, D.ad L.Aquil.

ſi Nauis *vitium fecerit*, l.vlt.§.idem iuris, D.de L.Rod.

Senatoribus habere Nauem *ex lege Iulia repetundarum non licet*, l.3. D. de vacation. & excuſationib.

Naue *Latinus ciuitatem Romanam accipit, ſi non minorẽ quàm decem milia modiorum* Nauem *fabricauerit, & Romam ſex annis frumentum portauerit*, Vlpian. Tit.4. Regular. Sueton.in Claudio cap. 18. Nam & Negotiatoribus *certa lucra propoſuit, ſuſcepto in ſe damno, ſi cui quid per tempeſtates accidiſſet.* Naues *mercaturæ cauſa fabricantibus magna commoda conſtituit, pro condicione cuiuſque, Ciui, vacationem Legis Papiæ Poppeæ. Latinis, ius Quiritium: feminis, ius quattuor liberorum, quæ conſtituta hodie ſeruantur.* Sic enim locus ille perperam diuulſus optime in vnum corpus coaleſcet, vitiatúſque ſanitatem beneficio meo recipiet.

Navarchi, *qui Nauibus præſunt*, l.vn.D.de bonor.poſſeſſionib.ex teſtam. milit. *Nauarchorum Cœtus*, l.32.de nauicular. C. Th.

Navcleri in l.1.C.de litor.& itin.cuſtod.lib.12.l.1.l.2.l.3.C.de nauicular.libr.11.

NAVCELLÆ *piſcium capiendorum cauſa præparatæ*, l.17.§.1.D. de inſtr. vel inſtr. leg.

NAVICVLA *parua*, l.44.D.de euictionibus. *Nauicula functioni muricis & legendis conchyliis deputata*, l.12.de murileg.& gynæc.in Cod.Th.

NAVICVLARIVS dicitur qui Nauem agit, exercétque, & onus aliquod vehendum Naui ſuſcipit, l.1.§.& ſunt, D.nautæ, caupon.l.5.§.diuus, D.de iure immunit. *Si Nauicularius onus Minturnas vehendum conduxiſſet*, l.13.§.1.D.locati.

Nauicularij, l.5.D.de munerib.& honorib.

Nauicularij non debent decuriones creari, l.9.D. de decurionib. *Nauicularij qui annonæ vrbis ſeruiunt*, l.5.§.negotiatores, D.de iur.immunit. Vet.Gloſſar. *Nauicularij ſunt qui transferebant frumenta in vrbem, aut vbicunque erat Imperator. Nauicularij, ſeu Naucleri, publicas ſpecies tranſportantes*, Rubr.de Nauicular, lib.11.Cod.l.1.& l.2. de naufrag.l.1.de his qui ven. ætat. impet. l. 11. de curioſ.in C. Theod. Vopiſcus in Aurelian. *Quod vt eſſet perpetuum, Nauicularios Niliacos apud Ægyptum nouos, & Romæ amnicos poſuit*. Et ita *Nauicularij amnici*, in Rubr. Nouellæ Valentiniani de Nauicular. amnic.

Nauiculariorũ corpus, l.1.C. de hereditatib.decurion.l.11.l.14.l.20.de nauicular.C.Theod. Nouel.vni.Valentinia.de nauic.amni. *Licet in corpore Nauiculariorum quis ſit*, l.5.§.licet, D. de iur. immunit. *Collegia Romæ certa ſunt, quorum corpus Senatuſconſultis atque Conſtitutionibus confirmatũ eſt, veluti Nauiculariorum*, l.1.D.quod cuiuſcumque vniuerſit. *Nauicularij Africani*, l.10. de nauicular.in Cod. Theod. *Hiſpaniarum*, l.8.eod.tit.

Munera rei Nauicularis, l.1.D.de munerib.& honorib.

Nauicularia functio, l.2.& l.vlt. C.de præd.nauicul.lib.11.l.3.C.de cohortalib.lib.12.quæ & *Naualis functio* vocatur in l.15. C.de omni agro deſerto, lib.11. *Nauicularium munus*, l.3. de nauicular.l.4.de infir.his quę, in C.Th. *Nauicularia traſlationis munus*, l.18.eod.tit. *Nauicularium Onus*, l.149.de decurionib.in Cod.Theod. *Nauicularia onera*, l.2.l.12.l.18.& l.28.de nauic. *Functio*, l.11.de cohort. princi.corn.in eod.Cod.

NAVALIA *vaſa*, l.19.§.argento, D.de auro, argento.

NAVFRAGII *periculum*, l.12.§.nauis, D.de vſufructu.

Naufragium colligere, l.vlt.D.de iniur. *Supprimere*, l.3.D.ad l.Cornel.de ſicar.

Si Naufragio filius ſimul cum patre perierit, l.17.§.ſi quis autem, D.ad Sc.Trebell. *ſi mulier Naufragio cum anniculo filio periit*, l.26.D.de pact.dotalib. *ſi ſeruus vulneratus mortiferè, poſtea Naufragio perierit*, l.15.§.vlt.D.ad l.Aquil. *Si quid Naufragio, aut per vim piratarum, perierit*, l.3.§.1.D. naut.caup.ſtab.

Naufragio perempta nauis, l.36.§.vlt.D.de rei vindic. *Naufragio demerſi lapides*, l.13.D.de adquir. poſſeſſ.

Res ex Naufragio, etiam hæ dicuntur, quæ in litore poſt Naufragium iacent, l.1.§.vlt.D.de incen.rui. nauf. *Nequid ex Naufragiis diripiatur, vel quis extraneus interueniat colligendis eis*, l.7.D.de incen.rui. nauf. *qui Merces ſuas Naufragio liberauerunt*, l.5.D.de L.Rod. *ex Naufragiis quæ ad fiſcum pertinent*, l.4.de naufrag.in Cod.Th.

NAVIGARE dicuntur Nautæ, & Vectores. *Nauigare flumine publico*, l.1.§.1.D.vt in flum.publ. *vt per lacum, foſſam, ſtagnum publicum, Nauigare liceat*, l.1.eod.tit. *per ipſum flumen Nauigare*, l.5. D.de diuiſio.rer.

Si quis cùm poſſet non incidere in tempeſtatem, ſi oportuno tempore Nauigaſſet, l.1.§. ſi quis tamen, D.ſi quis cautionib.

In Edicto, furti aduerſus Nautas, caupones, *Nauigandi cauſa in Naue eſſe, accipere debemus eos qui adhibentur, vt nauis nauiget, id eſt Nautas*, l.1.D.fur.aduer.naut.

Sed & ipſa Nauis *Nauigare* dicitur, l.1.§.nauem, D.de exercitoria, l.1.D. furti aduerſ. naut. *Traiectitia pecunia propter periculum creditoris, quamdiu nauis Nauigat, infinitas vſuras recipere poteſt*, Paul.lib.2.Senten.Tit.14. *In Nautica pecunia ex ea die periculum ſpectat creditorem, ex quo nauem Nauigare conuẽntat*, l.3.D.de naut.fœno. *Nauem nauigatum mittere*, l.36.§.vlt.D.de rei vindic. *Nauigandum mittendam Nauem. Nauis etenim ad hoc paratur vt Nauiget*, l.12.§.vlt. D. de vſufructu. *Qui Nauis Nauigandæ cauſa in Naue ſunt*, l.1.§.1.D.de exercitoria, l.1.§.1.D. nautæ, caupones.

Merces quoque *Nauigare* dicuntur. *Intereſt vtrum Merces periculo creditoris Nauigent*, l.1.D. de nauti.fœno.

Si lacus perpetuus in fundo eſt, Nauigandi ſeruitus imponi poteſt, l.23.D.de ſeruitutib. præd.ruſtic.

NAVIGATIO. *dum ne ob id Nauigatio deterior fiat*, l.1.D.de ripa munien. *Nauigationis ineundæ*, l.3. D.de mort.cau.donat *Tempore Nauigationis*, l.26.D.de rei vind. *felici Nauigatione vſus*, l.137.§. cum ita, D.de verbor.oblig. *Si quid fiat quod Nauigationem incommodet, deteriorem faciat, vel pror-*

ſus impediat,l.1.§.deterior,D. de fluminib.

NAVIGABILIS. *ſiue deriuetur aqua,vt exiguior facta,minus ſit Nauigabilis*, l.1. §. deterior, D. de fluminib.

Nauigabile flumen,l.1.D.ne quid in flumin.public.l.10.D.de aqu.& aqu.plu *ſi aut Nauigabile flumen eſt,aut aliud ex eo Nauigabile fit*,l.2.D.de fluminib. *Nauigabilia flumina*, l.1. D. ne quid in flum.publ.l.1.§.non autem,D.de fluminib.& apud Senecam,lib.3.de Benefic.cap.8.

NAVIGIVM in Edicto de fluminibus in quo eſt,(*quo ſtatio itérve Nauigij deterior fiat*) *pro Nauigatione poſitum eſt:immò Nauigium ſolemus dicere etiam ipſam Nauē.Iter ergo Nauigio poteſt & ſic accipi,iter naui deterius fiat.Nauigij appellatione etiam Rates continentur*,l.1.§.ait prætor,D.de fluminib. *in omnes Nauigij dies*,l.122.§.1.D.de verbor.oblig.& *perfecto Nauigio*, ibidem.*Non eſt impedimento Nauigio*,l.1.D. de ripa munien.

NAVLVM, *merces quæ à vectore ſoluitur ei qui nauem exercet*,l.6. D. qui potior. *Naula nauium*,l.39.§.1.D.de legat.1.*vecturas Nauium* appellat l.29.D.de hered.per.

NAVPEGI in l.vlt.D.de iure immunit.& apud Firmicum lib.4.Matheſ.cap.7.

NAVTAM in Edicto Nautæ caupones, accipere debemus eum *qui Nauem exercet: quamuis Nautæ appellantur omnes qui Nauis nauigandæ cauſa in Naue ſunt*,l.1.§.nautam, D. nautę,caupon.*ſi quid Nautæ operarum nomine petent*,l.1.§.non autem,D.de exercitor.

In claſſibus Nautæ omnes milites ſunt,l.1.§.1.D.de bonor.poſſeſſ. ex teſtam. mil.

NAVTICA *pecunia*, l.1.§.vlt.D.Nautæ, caupon. l.3.D.de naut.fænor.ea eſt quæ aliâs *Traiectitia vocatur*. & quod pro ea exigitur, *fænus Nauticum* dicitur Rubr.de naut.fæno, D. & C. *vſuras maritimas* appellat Paul.in l.6.D. de naut. fænor.

NE plerumque non vetandi, ſed negandi vim habet,& pro Non, ponitur: vt Donat. in Eunuch. Act.2.& act.3.Sc.item 3.notat,atque dictum à Plauto *Ne vult*,pro non vult,Idem in Phormion. Act.1.Sc.3.*Ne* pro non , vſurpatum monet illo Næuij verſu, *Vtinam ne in nemore Pelio*.Sic in l.13.§.idem Iulianus,D.de iureiur.*Si Iurauerit ſe furtum Ne feciſſe*.in l.62.§.vlt. D. de condic. & demonſt. *Si à liberis ne nupſerit*.Et in l.21.§.1.D.rer.amot. *Pedius putat ne furtum eum facere*.Itaque qui hoc non vident, ſine cauſa emendant illud Ciceronis in Verrem, *Qui ita dicunt,Ne tollam potius quàm paciſcar*, & pro *Ne*,Non ſubſtituunt.*Dum tamen Ne prope ipſam condemnationem id fiat*,l.29.§.vlt.D. de euictionib.*hoc Ne exigi*,l.31.D.de excuſationib.

NEC,pro non,in 12.Tabul.ſæpe poſitum Feſtus Pomp.notat,quod,& ex earum capitibus, quæ hodiéque extant,liquidò apparet.Et ita *Nec manifeſtum furtum*,id eſt, non manifeſtum,l.2.& l.8.D.de furtis,l.6.& l.14.§.pæna,D.de his qui notant.infam.l.vlt.C.de noxalib.actionib.§.furtorum,Inſtit.de obligationib.quæ ex delict.*de parte vtique Nec litigatur*,l.3.§.ſi duo, D.de Carbon.edic.*ac Ne*,pro,*ac nec*, l.13.§.vlt.D.de interrogationib.

NECARE *videtur,non tantùm is qui partum perfocat,ſed & is qui abiicit,& qui alimonia denegat,& is qui publicis locis miſericordiæ cauſa exponit,quam ipſe non habet*,l.4. D. de agnoſc. & alend.*Si quis hominem fame Necauerit*,l.6.§.1.D.ad L.Aquil.*fame Necari*, l.1.§. totiens, D. de ventr.in poſſeſſ.mitt.*ſerui fame Necati*,l.21.§.cùm per,D.de actionib.emp. *Cùm aliquis pecudes fame Necauiſſet*,l.29.§.magiſtratus,D.ad L.Aquil.*Necata fame pecora*,l.5. C. eod. tit.

Igni Necari,l.9.D.de incend. rui.*vt verberibus Necetur*,l.8.§.hoſtes,D.de pænis.

Necare veneno,l.vlt.§.vlt.D.de bon.damn.*Veneno Necandi ius Præſides non habēt*,l.8.§.1.D.de pænis.*Qui hominis Necandi cauſa venenum fecerit*,l.1.§.1.D.ad L.Cornel.de Sicar. *Qui venenum Necandi hominis cauſa fecerit,vendiderit,vel habuerit*,l.3.D.eod.tit.*Necatus à familia*,l.21. D.de Sc. Silania.l.7.§.ſunt &,D.de liber. cau. *Necata vxor*,l.27.D.de iur. fiſ.*vbi quis iniuria Necatus eſt, vel medici inſidiis*,l.5.§.vlt.D.de Sc.Silania.

NECI *datus*,ait Feſtus,*propriè dicitur,qui ſine vulnere interfectus eſt,vt veneno, aut fame. qui quid fecerit contra hominis Necem quod legibus permiſſum non ſit*, l.4.D. ad L. Cornel. de ſicariis. *qui domini Necem detexit*, *Vitæ Neciſque poteſtas*,l.1.D.de his qui ſui,vel alie.& aliis locis quos in lib. vlt.adducam.*Si Necem domini detexit ſeruus*,l.3.§.1.D.de ſuis & legib.l.16.D. de Sc. Silania,l.23.D.de iure patronat.l.90.D.de heredib.inſtit.l.4.D.de bon.libertor.l.16.D.de Sc.Silani. id eſt *cædem arguit*, vel *indicauit*,vt l.3.§.ſi ex ſtipulatu,& §.verum,D.de Sc. Silania.

IN NECEM,ſignificat,in perniciem,vt loquitur l.34.D.ſoluto matr.item in fraudem, dānum,præiudicium.*Non eſt æquum fideiuſſori in Necem meum ſubueniri*,l.13.D. de minorib. *ſi quis impoſturam fecerit,vel colluſionem,in Necem alterius*,l.3.§.item ſi quis,D.Stellionatus.*Si in Necem creditoris id eſt perdituro ſeruo vel filio, ſolutum ſit*,l.10.§.verſum,D.de peculio.*Si ſeruum intricare peculium in Necem creditorum paſſus eſt*,l.21.D.de peculio.*fieri poteſt vt duo in Necem eius litem inter ſe iungant*,l.1.D.de litigioſ.id eſt in præiudicium eius, vt vulgò loquimur. *Cùm videretur per*

colluſionem,

colluſionē, in Necem legatariorum & libertatium actum, l.14. D. de appellationib. ſi liquidò conſtiterit in Necem legatariorum hoc factum, l.4. D. ſi quis omiſſa. Dolum qui in Necem legatariorum & fidei commiſſariorum factus eſt, l. 5. §. dolum, D. vt in poſſeſſ. legat. Si libertus rem ſuam pro alio pignori dedit in Necem patroni, l.1. §. ſi fideiuſſit, D. ſi quid in fraud. patr. id eſt in fraudem.

NECESSARIVS, Heres, Voluntario opponitur, l.18. & l. vlt. §. vlt. D. de vulga. & pup. l.18. l.19. l. 30. §.1. D. de adquir. vel omitt. l.10. §. in fraudem, D. quę in fraud. cred. l.13. §. qui fideicommiſſ. D. de hered. inſtituen. l.13. D. de optio. lega. l.12. D. de condic. inſtit.

Heredes aut Neceſſarij dicuntur, aut Sui & Neceſſarij aut Extranei. Neceſſarius heres, eſt ſeruus heres inſtitutus, ideò ſic appellatus, quia, ſiue velit ſiue nolit, omnimodo poſt mortem teſtatoris protinus liber & Neceſſarius heres fit, Inſtitut. de hered. qualit. & apud Gaium Tit.11. Inſtitutum.

Inter Neceſſarios heredes, id eſt, ſeruos cum libertate heredes ſcriptos, & ſuos Neceſſarios, id eſt liberos qui in poteſtate ſunt, iure ciuili nihil intereſt. Nam vtrique etiam inuiti heredes ſunt, ſed iure Prætorio Suis & Neceſſariis heredibus abſtinere ſe à parentis hereditate permittitur. Neceſſariis autem tantum heredibus abſtinendi poteſtas non datur. Vlpian. Tit.23. Regul. Seruus à domino ſuo heres inſtitutus, ſiquidē in eadē cauſa manſerit, fit ex teſtamēto liber, herésque Neceſſarius, §. ſeruus autē, Inſtitut. de hered. inſtit. Si aliquis ſit ex Neceſſariis minor annis, ſimili modo reſtitutionē impetrabit: veluti ſi ſeruus ſit cum libertate inſtitutus, l.7. §. nō ſolùm, D. de minorib. Seruus heres ſcriptus ab eo qui in hoſtiū poteſtate deceſſerit, liber & heres erit, ſeu velit, ſeu nolit, licet minus propriè Neceſſarius heres dicatur, l.12. D. qui teſtā. fac. Vxoris ſuæ quis mortis cauſa ſeruum donauit, eúmque cum libertate heredē ſcripſit: Neceſſarium heredē domino fieri, l.22. D. de donation. int. vir. Neceſſariis heredibus non ſolùm impuberibus ſed etiam puberibus abſtinendi ſe ab hereditate Proconſul poteſtatem facit, l.57. D. de adquir. vel omitt. id eſt ſuis & Neceſſariis. Seruis autem Neceſſariis heredibus, ſiue puberes, ſiue impuberes ſint, hoc non permittitur, vt ibidē Gaius addit. quos poſſum Heredes mihi facere Neceſſarios, poſſū & filio: vt ſeruum meū, & fratrem ſuum, l. 10. §.1. D. de vulg. & pupill. Vnde interpretationem accipiunt Martiani verba hæc, ſi pariter pupillus, & qui ei ſubſtitutus erat frater Neceſſarius deceſſerit, l.18. D. de reb. dub. ex Caſtrenſi peculio ſeruus à patre heres inſtitui poteſt, & filium Neceſſarium heredem patri facit, l.18. D. de caſtren. pecul. Si nepos ex filio exheredato heres ſit inſtitutus patrē ſuum ſine aditione faciet heredem & quidem Neceſſarium, l.6. §. interdùm, D. de adquir. vel omitt. Plin. in Panegyr. Nō enim ſeruulis tuis dominum, vt poſſis quaſi Neceſſario herede, ſed principem ciuibus daturus Imperator. Sub condicione filius heres inſtitutus, ſi pendente condicione adrogandum ſe dedit, Neceſſarius heres non erit, l.20. D. de liber. & poſt. pignori obligatum ſeruum Neceſſarium domino poſſe fieri, l.30. D. de hered. inſtit. id eſt Neceſſarium heredem. Neceſſarios heredes ſi ſe miſceant hereditati, l.5. D. de Sc. Silania.

Neceſſarij lapidis vſus, l.17. §. vlt. D. commun. prædior. ſi ſeruum non Neceſſarium emero filio tuo, l.6. §. idemque eſt, D. de negot. geſt.

Si ſerui vſus tam Neceſſarius eſſet, vt eo carere non expediret, l.35. D. de fideic. libert.

Propter Neceſſarium vſum Argentariorum l.8. D. depoſiti. Perquàm neceſſarius eſt vſus procuratoris, l.1. D. de procuratorib.

Neceſſarij ſumptus, l.31. D. de negot. geſt. l.5. C. de rei vindic. l.5. C. ad Sc. Macedon.

Adiudicatio, Neceſſaria eſt, Emptio, voluntaria, l.29. D. famil. erciſc.

Neceſſaria abſentia, l. vlt. D. vbi pupill. educ. & apud Paul. lib.1. Sentent. Tit. 8. Electio, l.67. §. 1. D. de legat. 2. Peregrinatio, l.9. D. de procuratorib. Profectio, l.18. D. de iudiciis. Satisdatio, l.7. §. ſi neceſſaria, D. qui ſatiſd. cog. vbi Neceſſaria & voluntaria ſatiſdatio opponuntur. Neceſſariæ autem ſatisdationis exempla petenda ſunt ex l.8. §. tutor, D. eod. Neceſſaria cogendis & conſeruandis fructibus villa, l.50. D. de vſufructu, l.32. §. Lucius, D. de vſu & vſufr. lega. In Neceſſarias cauſas accipere mutuam pecuniam, l.47. D. de ſolutionib.

Neceſſariæ impenſæ, l.14. D. de mort. cauſ. donationib. l.1. §. cùm dos, D. de dot. collatio. videlicet, quæ ſi factæ non ſint, res aut peritura, aut deterior futura ſit, l.79. D. de verbor. ſignif. quibus nō factis dos deterior futura eſt: veluti, ſi quis ruinoſas ædes refecerit, Vlpian. Tit.7. Regular. quæ fiunt reficiendorum ædificiorum gratia, l.39. D. de heredit. petit. quæ habent in ſe neceſſitatem impendendi: ceterùm ſi nulla fuit Neceſſitas, alio iure habentur, l.1. §.1. D. de impenſ. in res dotal.

Si Neceſſarias impenſas fecerim in ſeruum, aut in fundum, finge enim, medicis cum ægrotaret ſeruus, dediſſe me pecuniam, item inſulam fulſiſſe, vel refeciſſe, l.8. D. de pignerat. act. Impenſas Neceſſarias iure perſequitur, quas fortè in ægrum, vel alias laborātem, impenderit, Modeſtin. in Lege Dei, Tit.10. hæ impenſæ aut in res Neceſſarias, aut in vtiles cedunt, l.7. §. vlt. D. ſoluto mat. Nuntiatio operis noui nō habet Neceſſariam prætoris aditionem, l.1. §. nuntiatio, D. de oper. no.

Neceſſarium domicilium habet relegatus eo loco in quem relegatus eſt, l.22. §. relegatus, D. ad muni-

cipal. *Qui non ſponte ſed* Neceſſario *officio funguntur*, l. 6. D. de poſtulan. *id quod alimentis eius* Neceſ*ſarium eſt*, l. 5. §. autem; D. de Carbon. edic. *Qui* Neceſſariis *oneribus ſuccurrit*, l. 21. D. de donat. int. vir. *ferè* Neceſſarium *eſt*, l. 14. §. vlt. D. comm. præd. Neceſſarium *eſt iuſſum*, l. 36. D. de adquir. vel omitt.

Necessarii, pro propinquis, l. 5. §. 1. D. ex quib. cauſ. maior. l. 1. §. eligitur, D. de vent. in poſſeſſ. l. 4. C. qui petant tut. Sic, *Neceſſarij pupilli*, l. 5. §. in primis, D. de reb. cor. l. 1. §. vlt. D. de eo qui pro tuto. *Neceſſarij furioſi*, l. 13. §. 1. D. de offic. præſid. Feſtus. *Neceſſarij ſunt, vt Gallus Ælius ait, qui aut cognati, aut adfines, aut in quos Neceſſaria officia conferuntur, præter cæteros.* Non. Marcell. *Neceſſitas, adfinitas: vnde & hoc iure coniuncti, Neceſſarij appellatur.* Similique modo Ἀναγκαίους Græci dicunt. Andocides, περὶ τῶν μυστηρίων, ἔπειτα δὲ τὺς ἄλλυς συγγενεῖς καὶ Ἀναγκαίυς τοσύτυς ὄντας πρὸς τὺς συνουσιαστάς. Iſæus περὶ τῦ Φιλοκτήμονος κλήρυ. εἰδότες δ' οἱ Ἀναγκαῖοι ὅτι ἐξ ἐκείνυ μὲν ὐκ ἂν ἔτι γένοιτο παῖδες ταύτην ἡλικίαν ἔχοντος.

Neque diſtinguitur vtrùm Neceſſarius *ſit, an non*, l. 6. D. de appellationib.

Neceſſaria *perſona*, l. 2. §. vlt. D. quan. appell. ſit. Neceſſariæ *perſonæ*, l. 60. D. de pactis. l. 6. D. de liber. cau. l. 1. C. ſi tutor vel curat. falſ. *Si maritus ex dote expendit, vt a latronibus redimeret* Neceſſarias *mulieri perſonas, vel vt mulier vinculis vindicet de* Neceſſariis *ſuis aliquem*, l. 21. D. ſoluto matrim. *Militi pro Neceſſariis ſibi perſonis de libertate litigare permittitur*, l. 3. D. de liber. cau.

Neceſſarias *perſonas*, in Edicto *in ius vocati vt eant, aut ſatis vel cautum dent*, accipe, Parẽtem, Patronum, Patronam, Liberos, Vxorem, Virum, l. 1. & l. 2. D. in ius voc. vt eant.

Necessarie, id eſt Neceſſario. *ſumptus qui* Neceſſariè *factus eſt*, l. 8. D. depoſiti. Neceſſariè *factæ impẽſæ*, l. 51. D. de hered. pet. *Munus propriè eſt quod* Neceſſariè *obimus*, l. 214. D. de verbor. ſignific.

Necessario *ædificare villam*, l. 30. D. de vſufructu, l. 32. §. Lucius, D. de vſu & vſufr. legat. *In conducto fundo ſi conductor ſua opera aliquid* Neceſſario *vel vtiliter auxerit, vel ædificauerit, vel inſtituerit*, l. 55. §. 1. D. locati. *Si vitiatum ædificium Neceſſario demolitus eſſet*, l. 30. D. locati. Neceſſario *deſiderantur*, l. 30. D. liber. & poſt.

Si Neceſſario *rem emerit*, l. 22. D. de negot. geſt. Neceſſario *empturus*, l. 42. §. vlt. D. de ſolutionib. Neceſſario *factæ impenſæ in curandum ſeruum*, l. 30. D. de ædil. edict. *Obligari* Neceſſario, l. 52. §. conſentientes, D. de oblig. & act. *Neceſſario prouocaſſe*, l. 1. C. ſi tut. vel curat. *Neceſſario ſequitur*, l. 5. §. vlt. D. de præſc. ver.

Necesse *eſt, plerumque fidem nautarum, cauponum, ſtabulariorum, ſequi*, l. 1. D. naut. caup. *appellare* Neceſſe *eſt, & Neceſſe non eſt*, l. 1. §. 1. D. quæ ſentent. ſine appellat. *cui parere* Neceſſe *ſit*, l. 169. D. de diuerſ. regul.

Quanti eſt, quem Neceſſe *habeo dare*, l. 55. D. ad L. Aquil. *non aliàs Neceſſe habebit agnoſcere*, l. 1. §. pœna, D. de agnoſc. & alend.

Necessitas, ait Non. Marcell. *vis quædam, quæ alterum cogere inuitum poteſt.*

Ex Neceſſitate, & *ex Voluntate*, opponuntur, l. 33. D. de iure dot. *Non libera voluntate exequitur rem, ſed quaſi ex* Neceſſitate *ſeruili*, l. 19. §. ſi libero, D. de negot. geſt. *vtrùm propter Neceſſitatem rei familiaris, an mera voluntate donauerit*, l. 18. D. de adimend. legat.

Neceſſitate, &, *Sponte, manumittere*, opponũtur, l. 3. §. 1. D. de ſuis & legit. *ſi Neceſſitate id fecerit, nõ quòd alioquin vellet obligari*, l. 59. D. de heredib. inſtit. *ex* Neceſſitate *manumittere, non ſuo arbitrio*, l. 50. D. de ritu nupt. *ex* Neceſſitate *deſcendens, vel ex voluntate proficiſcens cauſa*, opponuntur, l. 1. §. merito, D. depoſiti. *Propter ea quæ poſt pubertatem nulla Neceſſitate cogente, ſed ex voluntate ſua, tutor adminiſtrauit*, l. 46. §. Paulus, D. de adminiſtr. & peric. *ex Neceſſitate id feciſſet*, &, *ita vt & ipſe vellet*, aduerſantur, l. 19. D. de adquir. rer. do.

Libera res, ſoluta, & extra Neceſſitatem iuriſdictionis poſita res, l. 3. §. 1. D. de recept. qui arbitr.

Neceſſitate *obligantur quibus non licet aliud facere quàm quod præceptum eſt: quod euenit in Neceſſario herede*, l. 52. §. Neceſſitate, D. de oblig. & act. *Officij* Neceſſitas, *aduocatum fiſci qui intentionem delatoris exequitur ſatis excuſat*, l. 5. §. aduocatum, D. de his quæ vt indign. *Officij* Neceſſitas *& tutoris fides excuſata eſſe debet*, l. 22. D. eod. tit. *Qui Rempublicam adminiſtrantes, per Officij* Neceſſitatem, *ciuitati ſub conditione relicti fideicommiſſi ſatis accipere debuerunt*, l. vlt. C. vt in poſſeſſ. legator. *Neceſſitate poteſtatis excuſantur ſerui, qui dominis parent*, l. 15. §. & quatenus, D. de leg. Cornel. de falſis. *Quos nulla Neceſſitate cogente manumiſimus*, l. 13. D. de oper. libert. *qui Sponte & nulla* Neceſſi*tate cogente immiſcuit ſe negotiis*, l. 3. §. hac actione, D. de negot. geſt. *qui aliqua* Neceſſitate *vrguente vel Neceſſitatis ſuſpicione, geſſit*, ibidem. *ſi nulla Neceſſitate vrguente, voluptatis cauſa in municipium profectus ſit*, l. 2. §. ſi quis tamen, D. ſi quis cautionib.

Accuſandi Neceſſitas *incumbet*, l. 5. D. de accuſationib. *quamuis* Neceſſitas *penuriæ hominum cogat*, l. 2. §. vlt. D. de iure immunit.

Cùm ma-

cum Magiſtris nauium propter nauigandi Neceſſitatem *contrahimus*, l.1.D.de exercitoria. *ſi exiguo pretio rem abiicere*, Neceſſitate *rei familiaris cogerentur*, l.36.§.1.D. mandati. *ex cauſa iudicati ſoluta pecunia ex* Neceſſitate *iudicis*, l.11.D.de appellationib. id eſt iudice imminente, ſeu compellente, *vt quod iurandi* Neceſſitatem *haberent*, l.vlt.D.de liber.cauſ. *parendi* Neceſſitatem *habet filius*, l.10.§. vlt. D.de his quæ vt indign. *quia* Neceſſitatem *fortè proficiſcendi habebat*, l.4.D.de reb. credit.

Sic, Neceſſitatem *ſoluendi habere*, dixit Seneca lib.5.de Benefic. cap.19. *non habebo* Neceſſitatem *implere conditionem*, l.30.D.de condic.& demonſtr. eodémque modo Græci ἀνάγκην ἔχειν, dicunt. *Inopes, onera patrimonij, ipſa non habendi* Neceſſitate, *non ſuſtinent*, l.4.§.inopes, D.de munerib.& honorib.

Omne ius aut conſenſus fecit, aut Neceſſitas conſtituit, l.40.D.de legib. *quæ propter Neceſſitatem recepta ſunt, non debent in argumentum trahi*, l.162.D.de diuerſ.regul. *homines ex neceſſitate diutius abſunt*, l.5.D.de oblig.& act. *peregrinationes quæ ex Neceſſitate fiunt*, l.17.D.de ſponſal. *ex Neceſſitate cõpulſus*, l.34.§.vlt.D.de aur.& arg. *quod ex Neceſſitate, reficiẽdæ cloacæ cauſa, reſcinderat*, l.1.§.quod ait, D. de cloacis. *qui ipſe ſibi Neceſſitatem ſatiſdationis impoſuit*, l.7. §.1. D. qui ſatiſd. cogant. *ſi cui reſpublica Neceſſitatem impoſuerit ſtatuarum ponendarum*, l.6.§.vlt. D.de pollicitationib.

Si tutor pupillis ad onera ſua expedienda impoſuit Neceſſitatem *mutuam pecuniam accipiendi*, l.7.§.quę autem, D.de adminiſtr.& peric.

Non imponitur Neceſſitas Proconſuli ſuſcipiendæ cognitionis, l.8.& l.9. D. de offic.præſid. *Proconſuli Neceſſitatem impoſitam per mare Aſiam applicare*, l.4.§.quædam, D.de offic.proconſ. *non imponitur Neceſſitas alius pulſantibus reſpondere*, l.2.§.legatis, D.de iudiciis. *heredibus actoris Neceſſitas non imponitur, vt per vnum litigent*, l.5.§.ſi tamen, D.iudicat.ſol. *Impoſitam vicinis* Neceſſitatem *ſtillicid orum excipiẽdorum*, l.17.§.hæc lex, D.de ſeruitutib.vrban.prædior. *Magiſtratibus municipalibus dandi Neceſſitas iniungitur*, l.2.§.ſi mater, D.ad Sc.Tertyll.

Atque vt *Neceſſitas Imponi*, ita è contrario, *Remitti* dicitur. *iudicãdi Neceſſitatẽ morbus ſonticus remittit*, l.46.D.de iudiciis. *Appellationis Neceſſitas remittitur*, l.1.§.item cum, D.quæ ſentent.ſine appellat. *heredi & legatario remittendam proprij ſerui manumittendi Neceſſitatem*, l.35. D. de fideic.libert. *remitti ei huius rei Neceſſitas debet*, l.19.D.de furtis.

Ciuilium officiorum Neceſſitatibus diſtricti, l.15.§.qui poſt, D.ad Sc. Turpill. *Neceſſitate rerum impediti*, l.16.D.ex quib.cauſ.maior. *fideiuſſorem ob alium Neceſſitate ſiſtendi obligatum eſſe*, l.6. D. ſi quis cautionib.

Nec ſtatim eum Neceſſitati ſatiſdationis ſubiicere debet, l.31.D.de rebus auctorit.iud. *non quidquid iudicis poteſtati permittitur, id ſubiicitur iuris Neceſſitati*, l.40.D.de iudiciis.

Ad hanc Neceſſitatem compelli, l.31.D.de reb.auctor. *addita cauſa, Neceſſitatéque iudicij ſui*, l.16.§. his conſequens, D.de curat.furioſo.

- *Tenetur adminiſtrationis Neceſſitate*, l.9.§.vlt.D.de adminiſtr.& peric. *Exhibitionis Neceſſitate tenetur*, l.7.C.ad exhibend.

Neſſitate ſolutionis moderetur, l.6.§.præſes, D.de offic.præſid.

Necessitvdo pro coniunctione ſanguinis, & propinquitate, l.5.§.1. D. quib. ex cauſ. in poſſ.l.50.§.vlt.D.de legat.1. *Infinita eſt æſtimatio Neceſſitudinis*, l.187.§.vlt.D. de diuerſ. regul. Cornel.Fronto, de different.vocum. *Neceſſitudo vel ſanguinis, vel meritorum, cum præceptoribus, cum amicis.*

Neceſſitudo perſonarum, l.2.D.in ius vocati vt eant, & in Lege Dei, Tit.9. *Si tutor aliquo vinculo Neceſſitudinis vel adfinitatis, pupillo coniunctus ſit*, l.9.D. de ſuſpect.tutor.

Neceſſitudo conſanguinitatis, l.13.C.de probationib. *Sanguinis*, l.2.C.de adoptionibus, l.6. C. de ſuſpect.tutor.& in Lege Dei, Tit.6. *Ius etiam pro Neceſſitudine dicimus: veluti eſt mihi ius cognationis vel adfinitatis*, l. vlt. D.de iuſtit.& iure.

Mulieres quæ pietate Neceſſitudinis ductæ ad hoc procedunt: vtputa, Mater, Nutrix, Auia, Soror, l.1. §.conſequens, D.de ſuſpect.tutor. *In ea Neceſſitudine eſſe*, l.24. D.de legat. præſtand. id eſt, *in numero liberorũ eſſe*, vt ibid. *Ita pietati noſtræ placuit, vt ſanctè Neceſſitudinum nomina obtineant apud affectus ſuos piam ac religioſam conſanguinitati debitam caritatem*, aiunt Diocletian. & Maxim. in Lege Dei, Tit.6.

Interdum *Neceſſitudo*, pro neceſſitate ponitur: vt Varronis & Salluſtij teſtimoniis Non. Marcell.comprobat. Et ita, in l.5.D.de re mil. *ſi fuerit vltrò reuerſus, non cum* Neceſſitudine. Cic. lib.2.de Inuent. *Neceſſitudinem* definit, *cui nulla vi reſiſti poteſt, quæ neque mutari, neque leniri poteſt.*

Νεκροθάπται Græci vocant quos Latini *Libitinarios*, l.5.§.idem ait, D.de inſtitor.

Nectere, *Moras*, l.vn.C. de ſuffragio. Nectere, aliàs pignori obligare ſignificat. *Cùm ſciens alienam rem, velut propriam ſuo Nexuerit creditori*, l.2.C.de crim.ſtellion.

Nexus pignori fundus, l.2.C.de curator.furio. *Creditor qui hypothecæ, ſeu pignori, rem ſibi* Nexam *vendidit*, l.2.C.de diſtract.pignor. *qui rem ſuam putabat, vel ſibi Nexam*, l.1.§.ſi quis, D.ne vis fiat ei qui in poſſ.id eſt pignori obligatã. *Res Nexæ pignori*, l.22.§.1.D.de iur.fiſ.l.2.C.de pign.act.

Prædium pignori Nexum, l.52.§.pactum, D.de pactis, l.2.C.eod.tit. *ſi creditor ea quæ ſibi pignori* Nexa *erant diſtraxit*, l.7.C.de diſtract.pignor.

Nexus, id eſt obſtrictus. *ſi eo crimine Nexus fuit, vt ſi conuinceretur, bonis careat*, l.vlt.§.idem, D.de bonis eor.qui ante ſent. *Voluntariæ obligationi ſemel* Nexi, l.5.C.de action.& oblig.

Nexvs *pignoris*, l.33.D.famil.erciſc. l.4.C.de remiſſ.pignor. Nexum *facere prædiorum*, id eſt, pignori obligare, l.penult.& l.vlt.C.ſi alien.res pign.

Nexus paternæ poteſtatis, l.13.C.de caſtren.pecul.

Nexus pro vinculo obligationis, *ab eodem Nexu abſolutio*, id eſt, liberatio, l.1.D.de acceptilatio. *Si emptor fundi damnauerit heredem ſuum vt venditorem* Nexu *venditi liberaret*, l.26.§.adeò, D.de condict.indeb. *Ob culpæ Nexum interpellare*, l.vlt.C.quo quiſ.ordi.lib.11.

Nexu etiam res olim *abalienari* dicebantur, quæ erant mancipi. Cicer.Topic. *Abalienatio eſt eius rei quæ Mancipi eſt, aut traditio alteri Nexu*, &c. Idem in Paradox. *vt Mancipia quæ ſunt dominorum facta Nexu, aut aliquo iure ciuili*. Et de Haruſpic. reſpon. *Multæ ſunt domus in hac vrbe, atque haud ſcio an penè cunctæ, iure optimo, ſed tantùm iure priuato, iure hereditario, iure auctoritatis, iure* Mancipi, *iure Nexi*.

Varr.lib.6.de ling.Lat. Nexum *Manilius ſcribit omne quod per libram & æs geritur, in quo ſint Mancipi. Mucius Scæuola quæ per æs & libram fiant, vt obligentur, præterquam ſi mancipio dentur. Hoc verius eſſe, ipſum verbum oſtendit, de quo quæritur.* Nam *idem quod obligatur per libram, neque ſuum fit, inde* Nexum *dictũ*. Cicero lib.3.de Oratore inter ea quæ proprium nomen habēt, Nexum enumerans, eo ſignificari ait, *quod per libram agitur*. Feſtus. *Nexum eſt, vt ait Gallus Ælius, quodcumque per æs & libram geritur: idque* Necti *dicitur: quo in genere ſunt hæc, Teſtamenti factio,* Nexi *danto*, Nexi *liberanto.*

Nexum etiam Æs, vt idem Feſtus, ait olim dicebatur *pecunia, quæ per* Nexum *obligatur.*

Nefandissimvm *ſcelus*, l.vlt.C.ſi nupt.ex reſcript.

Nefas eſſe dicitur, quod eſt *contra fas*, vt loquitur l.5.D.de quæſtionib.

Nefas *exiſtimatur eam ducere vxorem, quæ per Adoptionem filia, neptiſve, eſſe cœpit*, l.55.D.de ritu nuptiar. *Hos inter ſe quòd, adfinitatis cauſa, Parentium, liberorúmque loco habentur, matrimonio copulari* Nefas *eſt*, l.4.§.hos itaque, D.de gradib.& adfinib. *ſi ex ea quam* Nefas *ſit ducere, poſtumum inſtituero*, l.9.§.vlt.D.de liber.& poſtum.

Hominem homini inſidiari Nefas eſſe, l.3.D.de iuſtit.& iu. *poſt abſolutum dimiſſumque iudicium Nefas eſt litem alteram conſurgere ex litis primæ materia*, l.3.C.de fructib.& lit.exp. *Nefas credere eſt*, in Edicto Diocletiani quod habetur in Lege Dei, Tit.6. *in foro cauſas dicentibus* Nefas, *vt ita dixerim, videtur eſſe nulla præfatione facta iudici rem exponere*, l.1.D.de orig.iur.

Nefaria *coniunctio*, l.1.§.ſi qua, D.de concubin.in qua Vlpian. *ſi qua, ait, in patroni fuit concubinatu, deinde filij eſſe cœpit, vel in* Nepotis, *vel contrà, propè* Nefaria *eſt huiuſmodi coniunctio.* Sic & in Edicto Diocletiani quod refertur in Lege Dei, Tit.6. *Sciant non legitimos ſe ſuſcepiſſe liberos, quos tam* Nefaria *coniunctione genuerunt.*

Inter eas Perſonas quæ Parentium, liberorúmve locum inter ſe obtinent, contrahi Nuptiæ *non poſſunt: veluti, inter Patrem & Filiam, vel Auum & Neptem, vel Matrem & Filium, vel Auiam &* Nepotem, *& vſque ad infinitum. Et ſi tales perſonæ inter ſe coïerint, Nefarias, atque Inceſtas Nuptias contraxiſſe dicuntur*, §.ergo, Inſtit.de nuptiis. *Nefarium crimen*, l.22.C.de pœnis.

Negare, id eſt denegare. *Prætor actionem ei* Negare *debet*, l.1.§.in operis, D.de oper.no.nũt. *Proconſulem interuenturum, & pignoris perſecutionem, vel vſusfructus actionem,* Negaturum, l.27.D.de noxalib.act.

Negari *Actio*, l.1.§.quod ait, D.de ſuperficieb. id eſt, *denegari*, vt l.4. D.de re iudic. *Turpis actio aduerſus vxorem* Negatur, l.2.D.de actio.rer.amotar. Negandam *tibi actionem*, l.19.D.de legat.3. *hereditatis petitionem Negandam*, l.43.D.de heredit.petit.

Neganda *eſt accuſatis licentia criminandi*, l.19.C.qui accuſare non poſſ.

Corpora eorum qui capite damnantur, cognatis ipſorum Neganda *non ſunt*, id eſt, deneganda, l.1.D.de cadaueribꝰ punitor.

Si vel parens Neget *filium, vel filius* Neget *parentem*, l.5.§.ſi vel parens, D.de agnoſc.& alend. *qui iuſto errore ductus* Negauerit *ſe heredem*, l.11.§.qui iuſto, D.de interrogationib.aut Negando *ſe heredem, aut dicendo heredem* aduerſantur, l.6.§.vlt.D.eod.tit. *factum Negantis nulla eſt probatio*, l.23.C.de probationib.

Cum

Cùm ſe quis Negat incolam eſſe, l.37. D ad municipal. *Maritus quidèm prægnatem vxorem diceret, vxor Negaret*, l.1. D. de agnoſcen. & alen. *Si denuntiante muliere, Negauerit ex ſe eſſe prægnatem*, l.1. §.vlt. D. eod. tit.

Si teſtamentum patris iure factum filius Negauit, l.24. D. de his quæ vt indign. *Cum inuito ſe Negat ius eſſe vtendi fructuario*, l.5. D. ſi vſufruct. petet. *ſiue vindicet quis vſumfructum, ſiue alij Neget*, dic. l.5. §. ſi partis. id eſt, *intendat, ius ei non eſſe vtendi fruendi*, §. æquè, Inſtit. de actionib. Et ita *Negare*, in l.2. D. ſi ſeruit. vindic. eſt, *negare ſeruitutem ſe debere*, vt l.4. §. competit. eod. tit. *agere ius ei non eſſe*, vt l.2. D. de oper. no. nunt. *qui ſe Negat poßidere*, l.25. D. de rei vind. *Actio per quã Neget rem actoris eſſe*, §. æquè, Inſtit. de actionib. *ſi Tutor Negauit apud ſe eſſe pecuniam*, l.7. §. quæ autem, D. de adminiſtr. & peric. *Dum Negat aliquam quantitatem penes ſe eſſe*, ibidem.

qui de inofficioſo vult dicere, licet Negetur filius, l.20. D. de inoff. teſt.

Negat lex, l.2. D. de mortuo inferen. *nemo Negat*, §. ceruos, Inſtit. de diuiſio. rer. *Labeo, & Pegaſus rectè negauerunt*, l.12. §. quæritur, D. de inſtr. vel inſtr.

Negantes debitores non oportet vi armata terreri, id eſt, infitiantes debitum, l.9. C. de obligation. & actionib.

Negatoria *Actio*, (quæ & *Negatiua* dicitur l.5. in prin. D. ſi vſufr. pet. §. æquè, Inſtitut. de actionib. & *Contraria Actio*, l.8. D. ſi ſeruit. vindic.) in rem actio eſt, qua libertatem prædiorũ noſtrorum defendimus, ac tuemur, negantes aliquam ab his ſeruitutem deberi, l.5. §. vlt. & l.6. §. vlt. D. ſi vſuf. pet. l.2. & l.4. §.1. D. ſi ſeruit. vindic. dic. §. æquè, Inſtitut. de actionib. Negatiuis autem verbis ſemper ferè concipitur, vt apparet ex l.8. in pr. & §. Ariſt. l.9. l.13. & l.14. D. ſi ſeruit. vindic. quamquam & affirmatiuè concipiatur nonnumquam, vt & in ſpecie l.4. §. competit. D. eod. tit.

Neglegere, eſt contemnere, aſpernari. *ſi iudex conſtitutiones principum Neglexerit, punitur*, l.1. §.1. D. de L. Cornel. de falſ.

Licet tutoribus patris præceptum Neglegere, l.5. §. vſque adeò, D. de adminiſt. & peric. *Militis voluntatem quam circa monumentum ſibi faciendum teſtamento expreßit, & pater, & mater eius heredes Neglegere non debent*, l.5. C. de religioſis. *Bonæ fidei poſſeſſor, quia quaſi rem ſuam Neglexit, nulli querellæ ſubiectus eſt, ante petitam hereditatem*, l.31. §. iuſtus, D. de heredit. petit.

qui apud fiſcum cauſam defendere, ſæpius conuenti, Neglexerint, l.47. §. vlt. D. de re iudic. *Si filius petere bonorum poſſeßionem Neglexerit*, l. vlt. §. quæri, D. quis ordo in poſſeſſionib. *qui ſuſpectum facere Neglexerunt*, l.41. D. de adminiſtr. & peric.

Si præceptum eſt, vt deponantur pecuniæ, & Neglectum, l.7. §. ſi deponi, D. de adminiſt. & peric.

Si quidem Neglegentia & nimia ceſſatio in adminiſtratione tutori obiiciatur, l. vlt. D. vbi pup. educ.

Neglegens. *ſi Neglegẽs in elegendis miniſteriis fuit*, l.27. §. ſi fornicarius, D. ad L. Aquil. *Neglegens ſuorum*, l.5. §. à barbaris, D. de re milit. *qui Neglegenti amico rem cuſtodiendam committit, de ſe queri debet*, l.1. §. is quoque, D. de obligat. & act. § præterea, Inſtit. quib. mod. re contrahit. id eſt, *parum diligenti*, vt §. vlt. Inſtit. de ſocietate.

Prætori ea res quærenda commiſſa eſt, non Neglegenda, l.8. §. ſi prætor, D. de tranſactionib.

Neglegentia, deſidiam & ſegnitiem ſignificat.

Magiſtratus, ſi tanta fuit Neglegentia, vt omnem cautionem omitteret, l.6. D. de magiſtratib. conuen. *Neglegentiæ nomine non tenetur is apud quem rem aliquam deponimus*, l.1. §. is quoque, D. de oblig. & act. *Neglegentiæ tutorum periculo nominum adſcripto*, l.39. §. neglegentiæ, D. de adminiſt. & peric. *Periculo Neglegentiæ non adſtringetur*, l.40. D. eod. tit. *Nam nec heres tutoris Neglegentiæ nomine tenetur*, l.4. D. de magiſtrat. conueniend. *Neglegentia propria heredi non imputabitur*. l.4. D. de fideiuſſorib. tutor. *Per Negligentiam factum*, l. vlt. D. quod legator.

Neglegentià, id eſt, per neglegẽtiam. *curatores qui tutelam ad ſe Neglegentia non tranſtulerunt*, l.39. §. adoleſcens, D. de adminiſtr. & peric.

Quod ius non Neglegentia, aut culpa ſua, amiſerant, l.35. D. de ſeruit. præd. ruſt. *quod communi Neglegentia periit*, l.39. §. tutoribus, D. de adminiſtr. & peric.

Neglegentiæ porrò epitheta tribuuntur hæc, *Craſſa, Diſſoluta, Lata, Magna, Nimia. Vt neque Neglegentia Craſſa aut nimia ſecuritas ſatis expedita ſit*, l.6. D. de iur. & facti ignor. *Diſſoluta Neglegentia prope dolum eſt*, l.29. D. mandati. *Lata Neglegentia prope fraudem accedit*, l.7. D. de ſuſpect. tutor. *Solam latam Neglegentiam præſtare*, l.7. D. competit. D. de adminiſtr. & peric.

Magna Neglegentia culpa eſt, l.226. D. de verb. ſignif. *Magnam Neglegentiam placuit in doli crimine cadere*, l.1. §. is quoque, D. de oblig. & act. *vtrum Nimia Neglegentia militum cuſtodia euaſerit, an caſu*, l.12. D. de cuſtod. & exhibit. *Ob Neglegentiam quæ non Latæ culpæ comparari poßit*, l.1. C.

de heredib.tutor.*Non ſecit, Lata culpa, non leui, & rebus ſuis conſueta* Neglegentia, l.22.§.ſed & ſi, D.ad Sc.Trebell.

NEGLEGENTER *in ſocietate agere*, l.26.D.pro ſocio. *ſi Neglegenter rem cuſtoditam amiſerit*, l.1.§. is quidem, D.de oblig. & act.§.ſed is, Inſtit.quib.mod.res contrahit. *ſi curatores Neglegenter in bonis diſtrahendis ſe geſſerint*, l.vlt.§.item reſcripſerunt, D.de adminiſtrat.rer.ad ciuit. *ſi tam Neglegēter in ea cauſa verſati ſunt*, l.24.§.1.D.de minorib. *Faber qui Neglegentius machinam colligauit*, l.5.§.ſed interdum, D.commodati, id eſt, *minus diligenter*, vt ibidem. *Neglegentius habita prædia*, l.3.§.diui fratres, D.de iure fiſci.

NEGOTIARI, eſt negotiationem aliquam exercere. *ſi dominus ſcierit ſeruum peculiari merce Negotiari*, l.1.D.de tributor. *in merce peculiari Negotiari*, l.3.§.1. D.eod. tit.§. introduxit, Inſtit. quod cum eo. *eos qui vtenſilibus Negotiantur*, l.12.D.de decurionib.

Negotiari ex vino, l.21.§.cùm per, D.de actionib.emp. *Negotiatum ex pecunia*, l.16. D. de vſu & habit. *Pluribus locis ex æquo Negotietur*, l.5.D.ad municipal. *An libertus prohiberi poteſt à patrono in eadem colonia, in qua ipſe Negotiatur, idem genus negotij exercere*, l.18.D.de iure patron.

Argentum quod Negotiandi cauſa venale proponi ſoleret, l.32.§. idem cum, D.de auro & arg.

NEGOTIATIO *Sagaria*, l.52.§.quidam ſagariam, D.pro ſocio, l.5.§.ſi plures, D.de tributoria. *Lintearia*, dic.§.ſi plures.

Qui ſeruum Naui, aut Tabernæ, aut cuilibet Negotiationi præpoſuerit, §.iſtas, Inſtit.quod cum eo, *Tabernæ præpoſitus, aut cuilibet alij Negotiationi*, l.3.D.de inſtitoria.

Negotiatio Licita, & contrà, *Illicita*, l.6.§.neque, D.de off.præſid.l.2.D.de iure patronat. *Qui tranſmarinas Negotiationes, & aliis regionibus, quàm in quibus ipſi morantur, per ſeruos atque libertos exercent*, l.10.D.qui & à quib.

Negotiationem in eadem ciuitate, & eodem loco, exercere, l.45. D. de oper. libertor. *In quo loco Negotiatio exercetur*, l.11.§.proſcribere, D.de inſtitoria.

Negotiatio pro incremento facultatium exercenda eſt, l.5.§.negotiatio, D.de iure immunit.

Negotiationis nomen eſt, caupona, l.13.D.de inſtruct.vel inſtrum. *Cubicularios, vel obſonatores, vel eos qui Piſcatoribus præpoſiti ſunt, non videri Negotiationis appellatione contineri*, l.65. D. de legat.3.

Negotiationis emolumentum, & contrà, *periculum*, l.10.D.de heredit.vel act. *Negotiationis alicuius ſocietas*, l.5.D.pro ſocio. *Altero ex duobus fratribus ſocio bonorum & Negotiationis*, l.47.§. altero, D.de adminiſtr.& peric. *ſi hereditas Negotiationis cauſa venit*, l.48.D.de hered.pet. *aliquam Negotiationem ineundo*, l.11.D.de negot. geſt. *pretium hominis venditi, non ex Re, ſed propter Negotiationem percipitur*, l.21.D.de hered.vel act. *ſi Negotiatione quis abſtinere iubeatur*, l.9.§.ſunt autem, D.de pœnis. *Interdici Negotiatione plerumque, vel Negotiationibus, ſolet*, ibidem. *Negotiatione prohiberi*, l.2.D.de iure patr.l.6.§.neque, D.de offic.præſid.

NEGOTIATOR *Marmorum*, l.vlt.§.vlt.D.qui potior.in pign. *Mercis*, l.1.D.de his quæ vt indign. *Suarius*, Plin.lib.21.cap.3. *Veſtiarius*, l.45.D.de oper.libert.

Negotiatores frumentarij, l.9.§.vlt.D.de vacat.& excuſat. *Negotiatores, qui annonam vrbis adiuuant*, l.5.§.negotiatores, D.de iure immunit. Tacit.lib.3.& *ne cenſibus Negotiatorum naues adſcriberent, tributúmque pro illis penderent, conſtitutum.*

Negotiator Seruus, l.49.D.pro ſocio. *Legatis ſeruis, exceptis Negotiatoribus eos legato exceptos videri, qui præpoſiti eſſent negotij exercendi cauſa: veluti, qui ad emendum, locandum, conducendum, præpoſiti eſſent*, l.65.D.de legat.3.

Negotiatrix, l.32.§.idem, D.de aur.arg.

Negotioſa tutela, l.31.§.cum qui, D.de excuſationib.

NEGOTIVM pluribus modis dicitur: vno, cùm Res ſignificamus: & ita, *Negotia adminiſtrare*, & *Gerere* dicimus. *Negotia adminiſtrare*, l.13.D.de annu legat. l.6.§.vlt.D.de negot.geſt. l.14. D.de diuerſ.temp.l.51.D.de adminiſtr.& peric.l.110.D.de ſolutionib. *Neque per omnes id Negotium adminiſtrari expediat*, l.51.§ vlt.D.de manumiſſ.teſtam.

Negotiorum Adminiſtratio, l.46.§.vlt.D.de procuratorib.l.12.& l.vlt. D.de curatorib. fur. l.11.D.de tut.& ration.

Negotia curare, l.5.D.de magiſtrat.conuen. l.14.§.1.D.comm.diuid.

Negotiorum ſuorum curam alicui mandare, l.5.D.de oblig.& act.

Si quis abſentis Negotia geſſerit, l.5.D.de oblig.& action. & paſſim ſub Tit. de negot. geſt.D. *Qui alienum Negotium gerunt*, l.1.D.de appellationib.recip. *ſi ſocius commune ædificium fulſit, commune, non alienum, Negotium geſſiſſe videtur*, l.9. §. generaliter, D. de reb. auct. iud. *Secundus creditor qui primo ſoluit, non alterius Negotium geſſit, ſed ſuum*, l.12.§.ſciendũ, D.qui pot.in pign.

Suum

Suum Negotium gerit creditor, dum pignus vendit, l.42. D. de pignerat. act. vt & Maritus, qui dotem ſtipulatur, l.9. §. vlt. D. de condict. cauſ. da. Si Vxor pro debitrice ſua quam Viro delegauit, fidem ſuam apud maritum obligauerit, ſuum Negotium geſsit, l.27. D. ad Sc. Vellcian. Creditor qui in poſſeſsionem miſſus eſt, voluntarium, & ſuum potius Negotium gerit, l.9. §. in eum, D. de reb. auctorit. iudic. Si quis Negotia mea geſsit non mei contemplatione, ſed ſui lucri cauſa, ſuum eum potius quàm meum Negotium geſsiſſe, l.6. §. ſi quis pecuniam, D. de negot. geſt. ſi quis ita ſimpliciter verſatus eſt vt ſuum Negotium, in ſuis bonis, quaſi meum geſſerit, dic. l.6. §. ſi quis ita, perinde ac ſi tutor ſibi Negotium geſſiſſet, l.16. D. de adminiſtr. & peric. ſi poſt mortem tutoris heres eius Negotia pupilli gerere perſeuerauerit, l.4. D. de fideiuſſorib. tutorum.

Negotiorum geſtor, qui ſe alienis negotiis vltro & ſpõte offert, & immiſcet, l.3. §. interdum & §. hac actione, D. de negot. geſt. l.5. D. de oblig. & actio. l. vlt. D. de re iudic. quæ repetitur per ταυτολογίας in l.24. D. de appellation. Paulus lib.1. Sentent. Tit.4. Vetus Gloſſarium, Negotiorum geſtor, ὁ πράγματα χειρίζων ἀλλότρια, καὶ χωρὶς ἐντολῆς διοικῶν διὰ φιλίας μόνης.

Negotiorum geſtorum agere, l.3. D. de negot. geſt. l.7. D. de curat. furioſ. l.9. §. generaliter, D. de reb. auctor. iud. Actio, l.2. D. de negot. geſt. l.5. D. de obligat. & actionib. Vetus Gloſſar. Negotiorum geſtorum actio, ἡ περὶ διοικήσεως ἀλλοτρίων πραγμάτων παρὰ γνώμην δεσπότου ἀγωγή. Negotiorum geſtorum teneri, l.6. §. vlt. & l.9. D. de negot. geſt.

Negotij hæc ſunt adiuncta, Alienum, Suum, Priuatum, Publicum, Voluntarium.

Qui ſui priuati Negotij cauſa in legatione eſt, l.42. D. ex quib. cauſ. maior. legato qui in Negotium publicum ſumptum fecit, l.7. D. quod cuiuſcumq. vniuerſit. priuatis quidem Negotiis intereſſe poterit, publicis prohibebitur, l.9. §.1. D. de pœnis.

Negotia hereditaria, l.22. §. vlt. D. ſi quis omiſſa Propria, l.15. D. de receptis qui arbitr. Vrbica, & Peregrina, l.51. D. de adminiſtr. & peric. Quoties diffuſa Negotia ſunt, l.24. D. de adminiſt. & peric.

Accedere ad vnum Negotium, l.16. D. de negot. geſt. ad Negotia, l.6. §. ſi quis pecuniarij, & §. vlt. D. de negot. geſt.

Negotiis alienis Offerre ſe, Immiſcere, Interuenire. Si affectione coactus ne bona mea diſtraherentur, Negotiis te meis obtuleris, l.3. §. interdum, D. de negot. geſt. l.25. §. vlt. D. de except. rei iudic. Senator ſi Negotiis alienis ſe obtulerit in prouincia, l.36. §. vlt. D. de iudiciis. is qui obtuliſſet ſe Negotiis gerendis, l.5. D. de obligationib. & actionib.

Si qui ſponte & nulla Neceſsitate cogente immiſcuit ſe Negotiis alienis, l.3. §. hac actione, D. de negot. geſt. Si minor ſua ſponte Negotiis maioris interuenerit, l.24. D. de minorib. erit & illa pœna ne quis Negotiis publicis interueniat, l.9. §.1. D. de pœnis.

Negotiis hereditariis implicari, l.22. §. vlt. D. ſi quis omiſſ. cau.

Negotia Explicare, Inchoare, Intermittere, l.25. §. ſi viuo, D. de negot. geſt. qui explicandi Negotij ſpem pollicetur, l.10. C. de accuſationib. nondum explicato eo Negotio, l.9. D. de curatorib. furio.

Finito Negotio, l.16. D. de negot. geſt. Negotiis finitis, l.24. §. Scæuola, D. de minorib.

Exceptio tranſacti Negotij, l. vlt. D. de tranſactionib. velut tranſacto Negotio, l.5. D. de decurionib.

Diu Negotium tractum, l.24. D. de appellationib. l. vlt. D. de re iud. Quod per abſentiam eius deſerta, derelictáque ſunt pupilli Negotia, l. vlt. D. vbi pupill. educ.

Si non propter fraudem aliámve quam iuſtam cauſam, improbandæ operæ cauſa, remotus eſſet à Negotiis quæ adminiſtrare vellet, l.13. D. de annuis legat.

Altero modo Negotium, pro negotiatione ponitur, l.3. & 5. D. de inſtitor.

Negotium Menſæ, l.77. §. menſæ, D. de legat.2. Tabernæ, l.19. §. Tabernæ, D. de inſtitor. cuicumque Negotio præpoſitus, l.5. D. eod. tit. id eſt Negotiationi, vt l.3. D. eod. Inſtitor appellatur ex eo, quod Negotio gerendo inſtet, dic. l.3.

Negotium exercere, l.88. §. quiſquis, D. de legat.2. l.38. D. de oper. libert. Patronus tutor venditis omnibus communis Negotiationis mercibus, & ſibi redemptis, Negotium ſuo nomine exercuit, l.47. §. altero, D. de adminiſtr. & peric. dominus, qui ſeruum inſtitorem apud menſam pecuniis accipiendis habuit, poſt libertatem quoque datam, idem per libertum Negotium exercuit, l.19. §.1. D. de inſtitor. Qui Negotiationem per Pamphilum & Diphilum prius ſeruos, poſtea libertos, exercebat, ſuo teſtamento eos tutores reliquit: & cauit vt Negotium eodem more exerceretur quo ſe viuo exercebatur, l.58. D. de adminiſtr. & peric. ſiue principaliter Negotium gerat, ſiue alterius negotiationis acceſsione vtatur, l.4. §.1. D. de his qui notan. infam. Seruus qui in Negotio fuerit legatus, non antè tradiderit, quàm rationes explicet, l.69. §. ſeruus, D. de legat.1.

Tertio modo, Negotium, contractum, tractatum, vltro citróque habitum, ſignificat, quod

Græcis συνάλλαγμα; vt loquitur Vlpian.l.7.D.de pactis. Conuentio iſta non eſt nuda, ſed habet in ſe Negotium aliquid, l.15. D. de præſcript. verb. Atque ita, Negotium Contrahere & Gerere, Iuriſconſulti dicunt. Si & me & Titium mutuam pecuniam rogaueris, & ego meum debitorem tibi promittere iuſſerim, tu ſtipulatus ſis, cùm putares eum Titij debitorem eſſe, nullum Negotium mecum contraxiſti, l. 32. D. de reb.credit. ſi cum extraneo tale Negotium contraxiſſet, l.49. D.de donationib.int.vir. Qui bona fide Negotium contraxerit, l.35. D.locati.

In Negotiis contrahendis, alia cauſa habita eſt furioſorum, alia eorum qui fari poſſunt. Nam furioſus nullum Negotium contrahere poteſt, l.5. D.de diuerſ.reg. In omnibus Negotiis contrahendis, ſiue bona fide ſint, ſiue non ſint, ſi aliquis error interuenerit, nihil valet quod actum ſit, l. 57. D. de obligationib & actionib.

Nullum Negotium inter tutorem & pupillum contrahitur, l.5.§.tutelæ, D.de obligat. & act. Si quis ſic ſoluerit, vt ſi apparuiſſet eſſe indebitum, vel Falcidia emerſerit, reddatur, repetitio locum habebit, Negotium enim contractum eſt inter eos, l.2. D.de condict.indeb. Si in area tua ædificaſſem, & tu ædes poſſideres, condictio locum non habebit, quia nullum Negotium inter nos contraheretur, l.33. D.eod.tit. magis ad donationis & beneficij cauſam, quàm ad Negotij contracti ſpectat precarij condicio, l. 14. D. de precario.

Non multum intereſt afuerit tutor cùm Negotium contraheretur, l.14. D. de auctor. & conſ. antequam Negotium contraheretur, l.70. D.de legat.1. inter abſentes talia Negotia contrahuntur, l.2. D. de oblig.& act. ſi cum ſeruo ciuitatis Negotium contractum ſit, l.4. D.quod iuſſu.

Negotio contracto conuenit, l.50. D.de iure dot.

Qui mortis cauſa donat, qua parte ſe cogitat, Negotium gerit, l.35.§.1. D. de mort.cau.donat.

Si tibi polienda ſarciendáve veſtimenta dederim, mercede conſtituta, locationis conductioniſque Negotium geritur, l.22. D.de præſcript.verb. Cùm res æſtimata vendenda datur, Negotium ciuile geſtum eſt, & quidem bona fide, l.1. D.de æſtimatoria.

Si prædia & mancipia Seiæ data, effecta ſint eius tempore concubinatus, ac poſtea, tempore matrimonij aliis acceptis reddita ſint, Negotium potius geſtum videri, quàm donationem interueniſſe, l. 58. D.de donat.int.vir.& vxor. Contractum non vtique eo loco intellegitur quo Negotium geſtum ſit, l. 3. D. de re iudic. ſi fundus venierit ex conſuetudine eius regionis in qua Negotium geſtum eſt, l. 6. D. de euictionib. Commodato geritur Negotium inuicem, l.17.§.ſicut, D.cõmodati: id eſt, ſuſcipitur obligatio inter dandum & accipiendum, vt ibidem. vbi aliquid Negotij geritur per quod adquiratur, l.20. §. quæ autem, D.qui teſtam.fac. Quod ſeruus ex Negotio geſto adquiſierit, l.19. D.de adquir. rer. dom. Si Negotium inter eos geſtum eſt, l.24.§.ſi vir. D.ſolut.matrim. ſi iuſſu eius in cuius poteſtate ſit Negotium geſtum fuerit, l.1. D.quod cum eo qui in aliena poteſtate. cùm omne Negotium quod eius voluntate geſtum ſit, &c.l.12. D.ſi quid in fraud.patro. Quaſi Negotio inter nos geſto proprij contractus, l.19. D.de præſcript. verb.

Actio Negotiorum geſtorum, cùm ex Negotio geſto oriatur, & heredi & in heredem competit, l.3.§.hęc autem, D. de negot. geſt. ex Edicto de Aleatoribus, in dominum cuius ſeruus pecuniam acceperit, de peculio actio datur, nõ noxalis, quia ex Negotio geſto agitur, l.vlt.§.1. D.de aleatorib. Ex Edicto de his qui effuderint vel deicer. cùm ſeruus habitator eſt, vtrum actio noxalis danda ſit, quia non eſt ex Negotio geſto, an de peculio, quia non ex delicto ſerui venit, l.1.§.cùm ſeruus, D. de his qui effud.vel deiecer. ſi ſeruus compromiſerit, an de peculio actio ex pæna compromiſſi, quaſi ex Negotio, geſto danda ſit, l.3.§.ſi ſeruus, D.de peculio.

Placet neque mandati, neque pro ſocio eſſe actionem, ſed in factum, quaſi alio Negotio geſto, l.13. D. de præſcriptis. Actio ex Edicto ſi menſor falſ.mod. perpetua eſt, quæ initium rei non a circumſcriptione, ſed à ſuſcepto Negotio originem accepit, l.4. D.ſi menſor.falſ.mod. Hoc quoque ſenſu accipe Negotiis interuenire, l. 48. D.de obligat.& actionib.

Quarto modo, Negotium dare, eſt mandata dare, ſeu oneris aliquid imponere. Omnes poſſunt locare, & vni hoc negotium dare, l.8.§.vlt. D.de reb. auctor.iudic. Liuius lib. 41. Conſuli Senatus Negotium dedit, vt ſeditionem comprimeret: Negotium itaque dicebatur Magiſtratibus dari, cùm quid cis mãdabatur, delegabatur, committebatur. Cicer.lib.1.in Verrem, prætores, quibus erat Negotium datum, vt noctu vigilias agerent. Idem de Aruſpicum reſponſis: Negotium magiſtratibus eſt datum. Extãt quoque eiuſdẽ locutionis crebra exẽpla apud Liuium lib.2.lib.5.lib.9.& lib. 31.

Quinto, Negotium, moleſtiam, ſignificat. In eum qui vt calumniæ cauſa Negotium faceret, vel non faceret, pecuniam accepiſſe dicetur, l.1. D.de calumniatorib. parens, patronus patrona, libertus aut parentes patroni patronævè, neque ſi ob Negotium faciendum vel non faciendum pecuniam accepiſſe dicerentur, l.5. D.de obſequiis parentib. ſic Negotium innocenti facere, Quintil. lib.5. cap. 12. Negotium faceſſitum, apud Ciceron.lib.4.in Ver. ad exhibitionem eorum per quos ſibi Negotium fiat, l.6. C. de

teſtib.

teſtib. *Negotium fieri*, l.6. C. eod. tit. *Qui dedit pecuniam, vt Negotium quis pateretur*, l.3.§.illud, D. de calumniatorib. id eſt, *vt calumnia ei fieret*, vt ibidem.

Negotium pro quæſtione & controuerſia: & ita, *Negotium* ſeu *Negotia moueri*, l.16. D. de legationib. & l.34. D. de iure fiſc.

NEMO *vnus*, l.17.§.item ſi plures, D. de recept. qui arbitr. Liuius lib.2. *quia Nemo vnus ſatis dignus*. *Nemo filiorum*, l.6. D. ad Sc. Tertill. *Seruorum*, l.51.§.1. D. de manumiſſ. teſtam. *Nemo ambigit*, l.1.§.ſi quis, D. de vi & vi arm. *Ambiget*, l.1.§.item Labeo, D. de aqua cottid. *Crediderit*, l.1. D. de legat.3. *Dubitat*, l.5.§.fundum, D. de reb. eorum, l.70.§.vlt. D. de legat. 3. l.72. D. de adquir. vel omitt. *Dubitauit*, l.78. D. de legat.3. *Dubitabit*, l.28. D. de liber. & poſt.

Nemo eſt qui neſciat, l.5. D. de duob. reis. *Nemo Negat*, l.5. D. de adquir. rer. domin. *Nemo eſt qui Neget*, l.1.§.1. D. de his qui effuder.

Nemo dictus eſt obligari, l.50. D. de adquir. vel omitt.

Nemini dubium eſt, l.48.§.vlt. D. de furtis *Nemine nihil faciente*, l.24. D. de damno infecto.

NEPOS *dupliciter intellegitur: ex filio, vel filia, natus: idem & in Nepte*, l.10.§.ſecundo, D. de gradib. & adfinib. *qui ex filio tuo, & vxore eius naſcitur, id eſt Nepos, & Neptis*, §.vlt. inſtit. de patr. poteſt. *ſi quis mihi ex filio Nepos, ſiue quæ Neptis natus, nata, erit*, l.29. D. de liber. & poſtum.

Nepotes ex filia, l.17.§.1. D. de doli mali except.

Neptis quam auus ex filio habebat, l.33. D. de pactis. *Neptis ex filia*, l.3. D. de coniung. cum emãc.

Titius cùm haberet Neptem ex filia prægnatem, l.25.§.vlt. D. de liber. & poſtum.

Si filium, & *ex eo Nepotem, Neptémve in poteſtate habeam: quia filius gradu præcedit, is ſolus iura heredis habet: quamuis Nepos quoque & Neptis ex eo, in eadem poteſtate ſint*, l.13. D. de iniuſto rupto.

Si quis filium habeat ſui iuris, & ex eo Nepotem in poteſtate ſua, l.5. D. de collat. bonor. *Qui duos filios, & ex altero eorum, Nepotem habet, ſi vult Nepotem quaſi ex altero natum ſic adoptare*, l.15.§.1. D. de adoptionib. *Qui duos filios habebat, alterum ex his emancipauit: Nepotem ex eo, in poteſtate retinuit*, l.3. D. de coniung. cum emanc. *Qui filium emancipauerat, & Nepotem ex eo retinuerat in poteſtate*, l.vlt. D. de legat. præſt.

Fratris filius, Nepóſve ex eo, l.7. D. de legit. tutor. *Neptem fratris vel ſororis*, §. fratris, Inſtit. de nuptiis.

Nepos cùm emancipatur, vna mancipatione exit de poteſtate, l.8. D. de iniuſto rupto.

NEQVAQVAM *ambigendum eſt*, l.52. D. de furtis, l.9. D. de adminiſt. & peric. l.2. D. quis ordo in bonor.

Nequaquam dubiũ eſt, l.6. D. de fideicom. liber. l.3. D. de Sc. Silania. l.3.§.vlt. D. de duob. reis.

Nequaquam opinandum eſt, l.3.§.vlt. D. vti poſſid. *Nequaquam placet*, l.25. D. de liberat. lega. *Quod Nequaquam fuit Prætori propoſitum*, l.3.§.ſed vtrum, D. de minorib.

NEQVITIAM lib.1. frugalitati aduerſariam conſtituit Cic.3. Tuſcul. Agellius lib.7. cap. 11. *Nequam* dici ait, *hominem nihili, neque rei, neque frugis bonæ. quod genus Græci ferè ἄσωτον* & *ἀκόλαστον* vocant. *Humilis, calumniator, notæ Nequitiæ*, l.3.§. Iulianus, D. de liberis exhib. *ob Nequitiã patris*, ibidem. *propter Nequitiam*, l.43.§.mortis, D. de ædilic. edic.

NERATIVS *Appianus*, l.41. D. de manumiſſ. vindic.

De Neratio I.C. vide ♃. lib.14. in Priſci prænomine.

NERONIANO *Senatuſconſulto cautum eſt, vt quod minus pactis verbis legatum eſt, perinde ſit ac ſi optimo iure legatum eſſet*, Vlpianus Tit.25. Regular. *Neroniano ſenatuſconſulto cauetur, vt occiſa vxore etiam de familia viri quæſtio habeatur: Idémque iuxta vxoris familiam obſeruetur, ſi vir dicatur occiſus*. Paul. lib.3. Sentent. Tit.6.

NERVA Imperator Domitiani ſucceſſor, qui primus ex aduenis Imperium rexit, Narnienſi oppido genitus, vt Aurel. Victor ſcribit. *primus omnium Diuus Nerua Edicto vetuit, poſt quinquẽniũ mortis cuiuſque, de ſtatu quæri*, l.vlt. D. ne de ſtatu defunctor. *lege Agraria quam Diuus Nerua tulit cauetur*, &c. l.vlt. D. de termino moto. *Diuus Nerua Prætoribus vnum adiecit qui inter fiſcum & priuatos ius diceret*, l.2. D. de orig. iur. *Auctore diuo Nerua introductum, vt ciuitatibus omnibus quæ ſub imperio populi Romani ſunt legari poſſit*, Vlpian. Tit.25. Regular.

NERVA Iuriſconſultus, qui & *Cæſari familiariſſimus fuit*, vt narrat Pompon. in l.2.§. hi duo, D. de origin. iur. id eſt Tiberio Cæſari. Tacit. lib.6. Annal. *Haud multo poſt Cocceius Nerua continuus principis, omnis diuini humaníque iuris ſciens, integro ſtatu, corpore inlæſo, moriendi conſilium cepit*. Frontinus lib.2. de aquæductib. *M. Cocceius Nerua Diui Neruæ auus, ſcientia iuris illuſtris*. Ex quibus auctoritatibus nobis huius noſtri Iuriſconſulti ſilentio in Pandectis obrutum prænomen innoteſcit.

Porrò hunc ipſum Neruam Conſulem fuiſſe, argumento ſunt hæc Celſi verba, *ſi ita lega-*

tum eſt, ſi Nerua Conſul factus erit, l.27. D. de legat.2. Ac planè ex vetuſtis lapidibus liquet anno 775. M. Cocceium ab V.C.N.M.F.M.N. Neruam, cum C. Vibio Rufino Conſulatum geſſiſſe.

Neruam vtique hunc Labeoni, Neruę verò Proculum ſucceſſiſſe, idem Pomponius l.2. §. vlt. D. de orig. iur. tradit. inter quos tamen non bene ſemper conueniſſe, obſeruare licet. Nam vt Labeoni Nerua conſentit in l.1. D. ſi vſusfruct. peter. & l.14. D. de in diem addictio. ita ab eo diſſentit, in ſpecie l.1. §. idem Labeo, D. ne quid in loco pub.

Similíque modo interdum Neruæ ſententiam Proculus ſequitur, vt in l.13. D. qui potiores in pignore, & l.9 §. vlt. D. de reb cred. l.26. §. vlt. D. de legat.1. & quidem, aduerſus Sabinum & Caſſium, in l.7. §. cùm quis, D. de adquir. rer. dom. l.1. D. de contrah. empt.

Aliàs verò, ceu nullius addictus iurare in verba magiſtri, liberè ab eo diſſidet: vt apparet ex l. 32. D. depoſiti, l. 12. §. 1. D. de vſu & habit. l.3. D. de vſufruc. ear. rer. l.1. D. de actione rer. amot. Quin etiam à Sabino Nerua ſtat aduerſus Caſſium in l. 49. D. ad L. Falcid.

Deriſus Nerua Iuriſconſultus, qui per feneſtram monſtrauerat ſeruos detentos ob penſionem liberari poſſe, l.9. D. in quib. cauſ. hunc à Celſo filio rectè reprehenſum, Pompon. adnotat in l.28. D. de euictionib.

Enimuero *Neruæ* appellatione, in l. 5. §. de arbore, D. de rei vind. l. 6. §. ſi quid poſt, D. comm. diuid. & l. 11. D. de reb. credit. l. 7. D. de condict. cau. da. l. 11. §. eſt autem, D. de peculio, l. 45. §. vlt. D. mandati, l. 57. D. de contrah. empt. l.56. D. de iure dot. l. 36. §. vlt. D. de donation. int. vir. l. 44. D. ſoluto matrim. l.19. & l.52. §. ſed ſi bibliothecam, D. de legat.3. l.14. D. de annuis legat. l.16. D. de liberat. lega. l. 3. §. planè, D. quod vi aut clam, l.4. §. item quæritur, D. de doli except. Nerua pater exaudiendus eſt. Nuſquam certè in Pandectis Nerua hic, ab eo quem iuris ciuilis ſcientiæ æquè atque nominis & bonorum heredem reliquit, Patris adiectione diſcernitur: nec vt *Celſum Patrem*, ita Neruam patrem nominari inuenio.

Fuit & eodem tempore (videlicet quo Proculus) *& Nerua filius*, l.2. §. vlt. D. de orig. iur. *Minorem annis decē & ſeptem, qui eos nō in totū compleuit, Prætor prohibet poſtulare: quia moderatā hanc ætatem ratus eſt ad procedendum in publicum: qua ætate, aut paulo maiore, fertur Nerua filius & publicè de iure reſponſitaſſe*, l.1. §. initium, D. de poſtulando. *Pegaſus & Nerua filius reſponderunt*, l. 2. §. vlt. D. de his qui not. infam. *Nerua filius* Fufidio cōtradicit, l. vlt. D. de manu. vindic. *Idquè Nerua filius libris de vſucapionibus retulit*, l.47. D. de adquir. poſſeſſ. Citatur & hic *Nerua filius*, l.1. in princ. & §.1. & l.3. §. Nerua, & §. Labeo, D. de adquir. poſſeſſ. l.21. D. de acceptilatio. l.3. §. ſed ſi ædium, D. de vſufructu. l.3. §. ſi ſeruus, D. de peculio.

NERVI *Reipublicæ in tributis*, l.1. §. in cauſa, D. de quæſtionib. Cicer. pro lege Manil. *Si vectigalia Neruos eſſe Reipubl. ſemper duximus. Fructus quibus Reſpubl. ſuſtinetur* vocat Tacit. lib.13. Annal.

NESCIRE, & *Scire*, opponūtur, l.1. D. de iur. & fac. ignor. item *Neſcire*, & *Cognouiſſe*, l.6. D. de calumniatorib. *Neſcire literas*, l.3. §.1. D. de accuſationib. §. ſimiliter, Inſtit. de excuſationib. & apud Senecam in lib.2. de Clement. cap.1. & Sueton. in Nerone. cap.10.

Neſciens condicionem, l.44. D. de condicion. & demonſt.

NICOMEDENSIBVS reſcripſiſſe Diuum Hadrianum refert Calliſtrat. l.5. D. de decret. ab ord.

Nicomedenſium ordo, l.11. D. de decurionib.

Nicomediam autem *Bithyniæ præclaram* vocat Plin. lib.1. cap. vlt. *Nicomedenſium* etiam fit mentio apud Plin. Epiſt.43.46. & 50. lib.10.

NICOPOLIS *ciuitas*, l.12. D. de legationib. duas huius nominis vrbes repperio. Vnam, in Epiro, ad oſtium Ambracij ſinus: Alteram in Thracia, iuxta Hemum montem. Seneca lib.6. Natural. quæſtion. cap.26. de terrę motu agens, *ſic Paphos non ſemel corruit: ſic nobilis*, & *huic iam familiaris malo, Nicopolis*.

NIDVM *volucres faciunt in arbore*, l.5. §. apium, D. de adquir. rer. domin. §. Apium, Inſtit. de diuiſio. rer.

NIHIL *Agere*, Iuriſcōſulti dicunt eum, qui inutiliter, vitioſe, inefficaciter, quid agit. Proinde *Nihil agit*, eſt, *nihil efficit*, vt loquitur Marcellus in l.29. §.1. D. de teſtam. milit. vel, *Nihil promouet*, vt loquitur Vlpian. l.25. D. de adquir. vel omitt. *Qui actū ſtipulatur, deinde iter, Nihil agit*, l.9. §. vlt. D. de nouationib. *Qui decem, deinde quinque ſtipulatur, Nihil agit*, l.58. D. de verb. oblig.

Si quis fructum, deinde vſum ſtipulatus fuerit, Nihil agit, l.58. D. de verb. oblig. *Furioſum, ſiue ſtipulatur, ſiue promittat, Nihil agere, natura manifeſtum eſt*, l.1. §. furioſum, D. de oblig. & act. *Nihil agit ſeruus, ſi non ex re fructuarij, nec ex operis ſuis, fructuario ſtipuletur*, l.25. §. quæſtionis, D. de vſufructu.

Seruus hereditarius futuro heredi nominatim dari ſtipulatus, Nihil agit, l.15. D. de ſtipulat. ſeruor. Seruus ſtipulando rem alteri ex dominis cuius res eſt, Nihil agit, quoniam rem ſuam ſtipulando quis, nihil agit, l.25.§.ſeruus, D.de vſufructu. Si ſeruo fructuarius operas eius locauerat, nihil agit, l.25.§.idem, D.eod.tit. ſi ex re mea à me ſtipulatus ſit, nihil agit, l.25.§.ſeruus, D.eod.tit. Stipulando ſeruus nihil agit, l.1.§.1.D.de ſtipulat.ſeruorum.

Pater acceptum rogando quod filius debet, Nihil agit, cùm non ſit ipſe obligatus, ſed filius, l.8.§.vlt. D. de acceptilatio. Pupillus ex omnibus cauſis ſoluendo ſine tutoris auctoritate, Nihil agit, l.9. §.1. D. de auctor.& conſ. Vnus ex ſociis fundi communis permittendo ius eſſe ire agere Nihil agit, l.34.D.de ſeruitutib.præ.ruſt. Ex duobus reis ſtipulãdi ſi ſemel vnus egerit, alteri offendo pecuniã, Nihil agit, l.16.D. de duob.re. Qui viam habet, ſi opus nouũ nũtiauerit aduerſus eum qui in via ædificat, Nihil agit, l.14.D. de oper.nou.nunt. qui pro donato cœperat vſucapere manumittendo, Nihil agit, l.5.D.pro donato.

Heres ſeruum proprium, quem teſtator legauerat, manumittendo, nihil agit, l.28.D.qui & à quib.ma. Si quis hereditarium ſeruum iuſſus eſt manumittere & heres eſſe, ſi manum ſerit, Nihil agit, l.20.§.1.D. de condicionib.inſtit.

Si quis obrepſerit Præſid. prouinciæ tam per acta, quàm per libelli interpellationem, nihil agit, l.29. D. de Leg Cornel.de Fal. Maior vigintiquinque annis ſucceſſionem quæſitam renuntiando, nihil agit, l. 4.C.de repud.vel abſtin. Si ſub condicione libertas Sticho data ſit, & mihi optio ſeruorum: ſi Stichum optauero vel elegero, nihil agam, l.9.§.1.D.de opt.vel elect.leg. Si poſtea quàm iuſſit pater, pœnitentiam egit priuſquam filius adiret, nihil egit adeundo, l.25.§.vlt.D.de adquir. vel omitt. Si filio emancipato exheredato, is qui in poteſtate eſt præteritus ſit, ſi cõtra Tabulas petat, Nihil agit, l.vlt. D.de liber. & poſtum. Si cùm eſſet pubes, quaſi impubes obrepſerit, bonorúmque poſſeſſionem accepit, dicendum erit, nihil eum egiſſe, l.3.§ puberi, D.de Carbon.edic.

Heres inſtitutus ſub condicione, ſi ante condicionem exiſtentem repudiauit, Nihil egit, l.13. D. de adquir.vel omitt. Cùm tabernam creditori pignori dederit, vtrum eo facto nihil egerit? l.34.D.de pignorib. Ad flumen publicum, iter debere cedi, hauſtum non oportere: & ſi quis tantum hauſtum ceſſerit, nihil eum agere, l.3. §.vlt. D. de ſeruit. prædior. ruſtic. Tutorem qui aliud fecit quàm quod à Prætore decretum eſt, nihil egiſſe, l.7.§.ſi prætor, D.de reb.cor. Si tibi cum debitore conuenit, vt ea res quam iam vendideras pignori tibi eſſet, Nihil te egiſſe conſtat, quia rem alienam pignori acceperis, l.2.D. de pignerat.act. Nihil egiſſe matrem quæ cùm purè liberos ſuos heredes inſtituerit, condicionem emancipationis codicillis adiecit, l.6.D.de iure codicillor. Nec perſonæ modò, ſed & actus ipſi Nihil egiſſe dicuntur. Sic, ademptio nihil egiſſe, l.24.D.quando dies legator.

Nihil Agi dicitur, vbi id quod agitur, nullum eſt, & nullius momenti. Contrahentium talis cogitatio eſt, vt nihil agi exiſtiment, adpoſita ea cõdicione quam ſciant eſſe impoſſibilem, l.31.D.de obligat.& act. ſi decem tibi locum fundum, tu autem exiſtimes quinque te conducere, Nihil agitur, l.52.D.loc. ſi mihi concedam ius tibi non eſſe fundo tuo vti frui, nihil agitur, l.15.D.de ſeruitutib. ſi id quod purè emi, ſub condicione rurſus emam, nihil agitur poſteriore emptione, l.7.D. de reſcind. vendit. ſi eum vxori donet maritus, qui eius erat condicionis ne vmquam ad libertatem perduci poſſit, Nihil agi hac donatione, l.9.D.de donat.int.vir. & vxor. ſi vxor rem quam à marito ſuo mortis cauſa acceperat, viuo eo ei tradiderit, Nihil agitur ea traditione, l.11 §.ſi vxor, D.eod.tit.

Optione legata, non poſſe ante aditam hereditatem optari, & Nihil agi ſi optaretur, l.16.D. de option. legata. Homine legato, Nihil agi repudiato Pamphilo, l.18.D.eod.tit. Si ſeruum non neceſſarium emero filio tuo, & tu ratum habueris: nihil agitur ratihabitione, l.6. §. ſed ſi ego, D. de neg. geſt. Vtrúmne nihil agatur ex ea pactione, l.1.D.de reſcind.vendit. Potius, vt Nihil agatur, l.21.§.ſeruo, D. de fideiuſſorib. Nihil agi, &, Valere, opponuntur, l.49.D.de donationib.int. vir. ſi poſt ſolutum, ſine vllo pacto, omne quod ex cauſa tutelæ debeatur, actiones poſt aliquod interuallum ceſſæ ſint, Nihil ea ceſſione actum, l.76.D.de ſolutionib. Nihil actum ea verborum conceptione, l.3.C.de contrah. & committ.ſtipul. Nihil ſit acti, l.21 §.ſi metu, D.quod met.cau.

Nihil ad ſe pertinentes, l.vlt.D.de receptatorib. Nihil eſt quare non, l.4.D.de oper.libert.

Nihil intereſt, l.78.D.de hered.inſtit.l.16.D.de adimen.legat. interſit, l.59.D.de ſolutionib. Nocet, vel Prodeſt, l.22.D.de lib.cau Prohibet, l.5.D.de duob. rei. l.34.§.vlt.D.de leg.2.l.17.D. de adimend.legat. Vetat, l.vlt.§.vlt.D.de nouationib. nihil proponi cur, l.21.D.de his qui not.

Nihil refert, l.23.D.de aur.arg.l.29.§.ſi eius, D.de lib.& poſt. nihil valet quod acti ſit, l.57.D.de oblig.& act. Adiectio, l.vlt.D de manumiſ.teſt. Inſtitutio, l.27.D.de heredib.inſt. Societas, l.57. D.de oblig.& act. Nihil animalis, l.12.D.de inſtr.vel inſtru. Licet quis paternæ hereditatis nihil attingat, l.40.D.de adquir.vel omitt. Nihil vini natum, l.17.§.vlt. D.de annu.legat.

Nihil iuris ſeruitutis fundi detrahit, l.20.§.1.D.de adquir.rer.dom. Nihil noui, l.14.D.de minorib. Conſtituendum, l.vlt.D.de precario. Statuendum, l.14.D.de teſt.mili. nihil plus quàm actiones,

præſtare debet,l.vlt.D.de adminiſtr.& peric. *Nihilo magis*,l.12.D.ratam rem hab. *Nihilo magis quam*, l.12.D.de vſu & vſufr. legat.

Nihilo minus,immo magis, l.6.§.ſi quis pecuniam,D.de neg.geſt.*Tamen Nihilominus*, l.5.§.gallinarum,D.de adquir.rer.do.*Nihilominus,ædificij eſt,quàm ſitula*, l.40.§.vlt.D.de contr.empt.

NIHILVM *differt*, l.55.D.ad L.Aquil.*Nihilum proderit*,l.22.§.1.D.de liber.cau. *quæ quia minimi æris ſunt,ad Nihilum perducuntur*, l.3.§.1.D.de alimen.vel cibar.*in Nihilum liberaretur*,l.2.§.idem Iulianus,D.de eo quod certo loc.*Pro Nihilo eſt*,l.1.D.de his quæ in teſtam.del.

NILVS *incremento ſuo Ægyptum operit*, l.1.§.ripa,D.de fluminib.Senec.Epiſt.104.*ſiue,vt Nilus, æſtiuo incremento tumet*.Idem lib.6.Natur.Quæſt.cap.26.*Turbidus defluens Nilus, multúmque ſecum limum trahens,& eũ ſubinde apponens prioribus terris , Ægyptum annuo incremento ſemper vltra tulit*.vide plura de Nilo apud eumdem lib.4.Natural. quæſtio.cap.1.& 2. *Nili Aggeres*, Tit. *de Nili aggerib*.Cod.id eſt,*aggeres,qui ſolent aquam Niloticam continere*, l.10.D.de extraord.crim.

Nili inundatio,l.2.C.de alluuionib.

Nilum autem Græcam dictionem eſſe,Latinéque *Mellonem* vocari, à Seneca & Seruio in 4.Georgic.relatum eſt.

NILOTICA *Aqua*, l.10.D.de extraord.criminib.Seneca lib.3.Natural.quæſt.cap.25.*Quare aqua Nilotica fecundiorem feminam faciat*.

NIMIA *ceſſatio*,l.6.D.vbi pupill.educ.*Nimia Culpa*,& *negligentia*,l.12.D.de cuſtod.& exhib. *Perquam Nimiæ diligentiæ eſt* , l.6.§.vlt.D.de bonis damnator.*Quorumdam dominorum erga ſeruos Nimia indulgentia*, l.1.D.de colluſ.deteg.*Nimia patrono reuerentia ſe ſubieciſſe*, l.1.§. quæ onerandæ,D.quar.rer.act.*Nimia ſecuritas*, l.6.D.de iur.& fac. *Ex Nimia ſuptilitate*, l.4. D. de manumiſſ.teſt.*Si mulæ propter Nimiam ferociam*, l.3.§.1.D.ſi quadrupes.

Nimia circa maritum,l.23.§.eo autem,D.ſolut.matrim.

NIMIVM *credere tutori vel curatori*, l.5.§.in primis,D.de reb.cor.

Nimium eſt licere, l.13.§.nimiũ,D.de admin.& peric.*Nimium ſumptuoſæ*, l.5.D.de iure delib.

NISI,interdum,pro *quàm*,ponitur.*Alius Niſi*,id eſt,alius quàm, l.8.D.de minorib.*ad nullũ alium vſum Niſi*,l.23.§.puerilia, D.de aur.arg.*Prius Niſi*,id eſt,prius quàm, l.2.§.ſed ſtatuliber, D.de ſtatuliber.*Niſi*,pro aliter quàm,vel aliter atq;.*Non aliter accipit Niſi*, l.10. D. de re milit. *Non aliter accipere Niſi*,l.3.D.de collat.bon.*Non aliter cõcedetur facere,Niſi*,l.2.D.quib.mod.pig.

NITI. *Omnis excuſatio ſua æquitate Nititur*,l.1.D.de vacatio.& excuſat. *Niti auctoritate*,l.1.C. qui pro ſua.*Niti obligatione*,l.21.D.quod met.cau.

NIVARIVM *Colum*,l.21.D.de aur.& arg.

NOBILISSIMVS *Imperator*,l.3.D.de natalib.reſtit.

NOCERE,eſt damnum dare,incommodum adferre,obeſſe.*Nocere Aqua,Naturà*, ſeu *Naturaliter*,& contrà, *non Naturaliter, ſed Manufacto opere*,l.1.§.hæc autem, & §.in ſumma, D. de aq. & aq.pluu. *Nocere vicino*, dic.l.1. §.ſed apud, & §. denique. *Agris vicini*, dic. l.1. §. Neratius. *Agro, Ædificio,Oppido*,l.2.§.item ſciẽdum, D.eod.*Cùm non Aqua , ſed loci natura Nocet*,dic.l.1.§. item ſciendum. *ſi non vltra modum Aqua Noceat*, dic.l.2.§.illud.*Nocere Aqua*,&,*prodeſſe*,opponuntur,l.1.§.ſicut autem,D.eod.tit. *ſi per publicum locum riuus Aquæductus priuato Nocebit*,l.5.D. ne quid in lo.pub.*Ne vmbra arboris vicino prædio Noceret*, l.1.§.vlt.D.de arbor.cæden.

Quædam ſunt talia,vt ſtatim facto ſuo Noceant: quædam talia, vt in præſentiarum quidem nihil Noceant,in futurum autem Nocere debeant, l.2.§.deinde,D.ne quid in loc.publ. *Cùm commota feritate Nocuit quadrupes*, l.1.§.1.D.ſi quadrupes. *Si ex hoc corpori alicuius,vitæ,membriſque Noceatur*, Paulus lib.5.Sentent.Tit.3.*Si viuet homo liber,Nocitúmque eſſe dicetur*,l.1.in princip.& §.hæc autem, D.de his qui effuder. & §. de eo, Inſtitut. de oblig. quæ ex delic. *ſiue ipſius, ſiue filij corpori Nocitum ſit*, l.52.§.ſocium,D.pro ſocio.*Poſt venditionem & traditionem,quod Nocitum ſit ei fundo*, l.16.D.de aq.& aq.pl.*Nocere iuſiurandum*,l.28.D.de iureiurando.*Ne conuẽtio in alia re facta, aut cum alia perſona,in alia re aliáve perſona Noceat*, l.27.§.pacta quæ,D.de pactis. *Nocitura pactio*,l.30.D.eod.tit.*Donationes à tutore factæ pupillo non Nocent*,l.22.D.de admin.& peric. *Nocere Exceptio*,&,*non Nocere*,id eſt,obeſſe,& obſtare,vel non, l.17.D. de exceptionib. l.1.§. ſi tibi, D.de itiner.actúque,l.9.§.ſed non,D.de adqu.rer.do.l.11.D.de except.rei iudic.l.16.D.de pactis.

Nocere exceptio,&, *prodeſſe*,opponuntur,l.21.§.vlt.D.de pactis, l.55. D.ad Sc. Trebell. *Nocitura Exceptio*, l.18.D.de ſeruitutib.

Cùm aduerſus plures probatæ eſſent rationes quæ eis Nocerent,l.10.§.1.D.de appellationib.

Nihil nocere patris exheredidationem ad auitorum libertorum bona,l.10.§.vlt. D. de bon. libertor. *Nocebit ei exheredatio ad bona libertorum*,l.27.D. eod.tit.*nihil Nocet ad legitimam hereditatem*,l.1.D. ad Sc.Tertyl.*Vt factum actoris, vſque ad tempus iudicij , ipſi Noceat*, l.17. D. de pecun. conſtitu.

Actori

Actori moram ſuam Nocere *debere manifeſtum eſt*,l.12.D.de aqua & aqu.pluu.

Nocere *intelligitur morbus,qui perpetuus eſt*,l.vlt.§.1. D.de ædilic edicto.

Noxam *nocuit ſeruus*,l.45.§.vlt.D.de legat.1.l.63.D.ad L.Falcid.*Nocere,& Prodeſſe pacta*, opponuntur,l.10.§.vlt.& l.17.§.cùm poſſeſſor, D.de pactis.

Nocere *præſcriptio*,l.4.C. in quib.cauſ. ceſſ. *Inſtrumenta quæ* Nocitura *cauſæ eius fuerint*, l. 2. §. 1. D.de iure fiſc.

Nocens dicitur qui ſcelus, flagitium, crimen & delictum aliquod admiſit. *Eum qui* Nocentem *infamauit,non eſſe bonum æquum ob eam rem condemnari:Peccata enim* Nocentium *nota eſſe, & oportere,& expedire*,l.18.D.de iniuriis *Nocens,Innocenti* aduerſatur.*Satius eſſe impunitum relinqui facinus Nocentis,quàm Innocentem damnare*,l.5.D.de pœnis.*ſi ei qui* Nocens *videbatur.poſtea ratio innocentiæ conſtiiit*,l.1.§.vlt. D. de quæſtionib.*ſi ei ſeruo,qui bona fide ſeruit,aliquid adſcripſit,quod ad cogitationem animi Nocens eſt*,l.22.§.item,D.ad L.Corn.de fals.*Caput* Nocentis *noxa ſequitur*,l.18, D.de furtis.*Nocentes,& Innoxij*,opponuntur.*Vt innoxios dimittat, & Nocentes,qui duriorem animaduerſionem indigent,differat*,l.12.D.de public.iudic.

Nocturnus *fur*,l.9. D.ad L.Cornel.de ſic.l.1.D. de furib.balnear.& in Lege Dei,Tit.7. & apud Ciceron.pro Milone,Sulpitium Seuerum lib.1.ſacræ hiſtoriæ,& Diuum Auguſtin. lib.2.Quæſtion.ſuper Exod.id eſt,*noctu deprehenſus*,vt loquitur l.4.D.ad leg. Aquil.Quintil. lib.5.Inſtit.cap.10.*Si* Nocturnum *furem occidere licet,quid latronem*?Plin.lib.10.cap.40.*Caprimulgi appellantur grandioris merulæ aſpectu, fures Nocturni:interdiu enim viſu carent.*

Nocturnus populator,l.1.C.quando liceat.Nocturni *effractores*,l.vlt.D. de effractorib.

Apud vetuſtiores, incendiis arcendis Triumuiri præerant, qui ab eo quòd excubias agebant, Nocturni *dicti ſunt*,l.1.D.de offic.præf.vigil.*Nocturni cœtus*,apud Liuium lib.39.& Port.Latron.in Declamat.contra Catilin.Nocturna *Aqua,& Diurna*,opponuntur,l.17.D. de aq.& aqu.plu. *Si is qui* Nocturnam *aquam habet,interdiu per conſtitutum ad amiſſionem tempus vſus fuerit, amiſit Nocturnam ſeruitutem,qua vſus non eſt*,l.10.D.quemadmod.ſeruit.amitt.*ſi diurnarum,aut Nocturnarum horarum aquæ ductum habeam*,l.2.D.de aqu.cottid.& æſt.

Nocturnæ *operæ*,Paulus lib.2. Sentent.Tit.18.

Nocturna *ſacra*,idem Paul.lib.5.Sent.Tit.23.*More Romano dies à media* Nocte *incipit,& ſequentis Noctis media parte finitur*,l.8.D.de feriis.*dimidiatis,Noctibus*,ibidem *poſt ſextam horam Noctis*, l.5.D.qui teſtam.fac.*poſſe & Nocte ſignari teſtamentum*,l.22.§.vlt.D. eod.tit.

Nomen,ait Diomed.lib.1.Grãmatic.*dicitur quod vnamquamque rem monſtret,ac notet,quaſi notamen.Nomen,Prænomen,Cognomen*,l.1.D.de liber.& poſt.l.21.§.1. D.qui teſt. fac.poſſ.l.8.§.ſed & cùm in prænomine,D.de bono.poſſ.ſec.tab.l.80.D.de iudiciis,l.1.C.de mutatio.nomin. §.ſi quis in nomine,Inſtitut.de legat.Eáque ſunt *tria* Nomina,*nobiliorum*,apud Auſon.Gripho.

Nomen porrò gentilitium erat & commune totius gentis,familiæ,adgnationíſve.Vnde ab Halicarnaſſæo lib.3. *συγγενικὸν ϗ πατρωνυμικὸν* appellatur.Theophilus verò in dic.§.ſi quis in nomine, Nomen interpretatur, τὸ κύριον ὄνομα, οἷον Τίτιος. Κόγνομεν, ἐπώνυμον, ὅπερ ἀπὸ ψόγου ἢ ἐπαίνου λαμβάνεται. Diomed.lib.1.Nomen *proprium eſt gentiliciũ, id eſt quod originem gentis vel familiæ declarat,vt Portius,Cornelius,Iulius.Cognomen eſt,quod vniuſcuiuſque proprium eſt, & Nominibus gentiliciis ſubiungitur, vt Cato,Scipio,Cæſar.* Vnde prædiorum quæ relinquebant alienationẽ inhibentes teſtatores,petebant,*ne ex* Nomine *familiæ alienarentur*, vel,vt *de Nomine familiæ non exirent*,l.77.§.ab inſtituto,&§.cùm pater,l.88.§.Lucius,D.de legat.2.

Nomina ſignificandum hominum gratia reperta ſunt, qui ſi alio quolibet modo intelligantur, nihil intereſt, dic.§.ſi quis in nomine.*ſi quis Nomen heredis quidem non dixerit, ſed indubitabili ſigno eum demonſtrauerit,quod penè nihil à* Nomine *diſtat*, l.9. §. ſi quis nomen, D.de heredib.inſtit.*Species, vel quantitas,quæ aut* Nomine *ſuo,aut ea demonſtratione quæ Nominis vice fungitur,qualis quantáque ſit oſtenditur*,l.6.D.de reb.cred.Nihil *referre,proprio Nomine res appelletur, an digito oſtendatur,aut vocabulis quibuſdam demonſtretur*, ibidem.

Non *ex opinionibus ſingulorum,ſed ex communi vſu, Nomina exaudiri debere*, l.7. D.de ſupellect. leg.*cùm proprium* Nomen *Actionis inuenire non poſſumus*, l.1.D.de præſcript.verb.*Aſſis partes propria Nomina habent*, l.50. §.vlt.D.de heredib.inſtit. *cùm deficiant vulgaria atque vſitata actionum Nomina*, l.2.D.de præſcrit.verb.

Nihil mali eſt,honeſti hominis Nomen *adſumere:nec enim in famoſis & turpibus* Nominibus *hanc condicionem exigit Prætor*,l.63.§. ſi verò, D.ad Sc.Treb.*Nomen viſpellionis teſtatoris ferre*,l.7.D.eod. tit. *ſi Nominis ferendi condicio eſt*, item, *ſi recuſet* Nomen *ferre*,dic.§.ſi vero.*ſi iuraſſes te meum* Nomen *laturum*, l.19.§.vlt.D.de donationib.*Nomen edere*,vide S.lib.5.

Duo eiuſdem Nominis, *amici teſtatoris*, l.8.§.ſi inter, D.de legat.2.

Si duo eiuſdem Nominis de legato contendant, l.16. D.vt legator.ſeu fideicom. Si duobus hominibus eiuſdem Nominis fuerit legatum, l.10. D.de reb.dub. Eiuſdem Nominis plures ſerui, l.5. D.de rei. vind. Eiuſdem Nominis Prouinciæ, l.9. D.de poſtuland. Si heres non ſit à quo fideicommiſſum relictum eſt, ſed alterius Nominis ſucceſſor, l.5.§.ſi heres, D.in poſſeſſ.legat.

Si in Nomine erit dubitatio, l.4.D. pro legato. ſi controuerſia ſit de Nomine, inter plures, l.33.D.de condic.& dem.

Cognatorum Nomen, Naturale eſt: Adgnatorum, ciuile, l.10.§.1. D.de gradib. & adfin. Parentes qui non habent ſpeciale Nomen, l.10.§.parentes D.eod.tit. Fratris ſororiſque, filij, filiæ, Nomen ſpeciale cognationis non habent dic.l.10.§.tertio. liberorum Nomen amittunt adoptiui poſt emancipationem, l.4.D. ſi tabulæ teſtam.

Si quis ex teſtibus Nomen ſuum non adſcripſerit, l.22.§. ſi quis ex, D.qui teſtam.fac.poſſ. quia ſerui Nomen non tenet, l.3.§.ſi quis noxali, D. ad exhibend. ex ancillis vni, Agatheæ Nomen impoſuit, l. 28.§.vlt. D.de cõdicion.& demonſtr. ſeruis ſuis, Nomine, Sacco & Eutychiæ, & Hirenæ, libertatem reliquit, l.44. D.de manumiſſ.teſtam.

Iubeo ſignum Dei ex libris centum in illa ſacra æde, & in patria ſtatui, ſubſcriptione Nominis mei, l. 38.§.vlt. D.de aur.argen. de inſcriptione Nominis ſui operibus ſi qua fecerit, l.2.D.de operib. publ. Ne eius Nomine cuius liberalitate opus exſtructum eſt eraſo, aliorum Nomina inſcribantur, ead. l.2.§. nocius, Si tutor dedit Nomen non mala fide ſed ſimpliciter, l.5.§.vlt. D.de auctor. & conſen. In Nomen ſuum emere, l.2. D.quan. ex fac.tut.

Solent honeſtiores non pati Nomina ſua inſtrumentis inſcribi, l.5. §. vlt. D. de auctorit.& conſen. fideiuſſores ſi Nomina ſua referri in acta publica paſſi ſunt, l.4.§.vlt. D.de fideiuſſor.tut.

Vtrùm ipſi magiſtratus Nomina electa dederint Præſidi, an ea quæ ab alio Præſes accepit, inquiſierint, l.1.§.ſi præſes, D.de magiſtr.conuen. Vt ſe de Nominibus inſtruant, ibid. Nomina præſidibus mittere, d.l.1.§.ſi quando, & l.24.D.de tutorib.& curatorib.

Nomen dare militiæ, l.43.D.de oper.libert.

Quod meo Nomine poſſideo, poſſum alieno Nomine poſſidere, l.18.D.de adquir.poſſ.

Non meo, ſed ſuo nomine fruitus, l.29. D.de quib.mod.vſufr. Magis quod meo Nomine, quàm quod pro alio, fideiuſſorio Nomine, debeo, l.4. D.de ſolutionib.

Nuntiationem & noſtro & alieno Nomine facere poſſumus, l.1.§.nuntiatio, D. de oper.nou.nunt. alieni nominis obtentu, l.1. §.tutores, D.quan.appellan.ſit. Alieno nomine agere, l.20.D.de appellat. Compromittere, l.32.§.1. D.de recept. qui arbitr. Condemnatus, l.6. §.1. D.de his qui not. infam.

Nomine ſuo comparare, l.8.C.de rei vindicat. Si proprietarius vſumfructum locaſſet ſuo Nomine, l.29. D. quib. mod. vſufruct. Non enim meo Nomine fruitur colonus, ibidem. quod quis ſuo Nomine ſoluit, non debitoris, l.31.D.de hered.petit. qui tutor ſuo Nomine ſtipulatus eſſet, l.16. D. de admin. & peric.

Suo Nomine damnatus, l.1.& l.4.§.vlt.D.de his qui not. Experiri, l.39.D.de procurat. Fenerare, l.28.D.de liberat.legat. Nuntiare, l.1.§.vlt. D.de oper.nou.nunt. Teneri, l.4. D.de fideiuſſorib. tut.

Hereditario Nomine data pecunia, l.18.D.de hered. vel act. ſi pupilli Nomine tutor credidiſſet, l.16. D.de adminiſtr.& peric.

Procuratio Nomine agere, l.3.D.famil.erciſ.l.34.D.de procuratorib. Nuntiare, l.1.§.vlt.& l.5.§. qui procuratorio, D.de oper.nou.nunt. Petere, l.66.D.de procuratorib.

Cùm non proprio Nomine, ſed iure cuiuſdam ſucceſſionis egit, l.22. D. de inoff.teſt. proprio Nomine, &c, ex perſona heredis, opponuntur, l.55.§.qui fideicommiſſam, D.ad Sc.Trebell. Teſtatores propriis Nominibus ac vocabulis non ſemper vtuntur, l.69.§.vlt.D.de legat.3. Exceptis his capiendi figuris, quæ proprio Nomine appellantur, l.31.D.de mort.cau.donat. Iuriſgentium conuentiones, quæ pariunt actiones, in ſuo Nomine non ſtant, ſed tranſeunt in proprium Nomen contractus, vt Emptio, Venditio, Locatio, Conductio, Societas, Commodatum, Depoſitum, l.7.de pactis. Nudo conſenſu conſtitui obligationem, in his duntaxat receptum eſt, quæ Nomen ſuum habent, vt in Emptione, venditione, conductione, mandato, l.1. D.de rer.permut.

Si peculiari Nomine egerit, l.16.§.vlt.D.de liber.cau. Si modò is ſeruum peculiari Nomine emit, l.6. §.ſi ſeruus, D.de ſtatuliber. Siue peculiari Nomine ſeruus emerit, ſiue non, l.10. D. de Publician.

Nomen cognationis à Græca voce dictum videtur, l.10.§.1. D.de gradib. inde hoc Nomen ſumpſit quod, l.70.D.de iudiciis. exercitus, Nomen ab exercitatione traxit, l.1.§.vlt.D. de teſtam. milit.

Nomen etiam debitum, ſeu debiti obligationem ſignificat.

Nomina, vtique, Iuſtinianus, *Fœneratitias cautiones* interpretatur in l.vlt. C. de pact. conuen. cuius ſignificationis rationem exponens Aſcon.in 3.Verrin.Titulos debitorum, *Nomina* appellari ſcribit, ab eo *quòd Kalendariis ſolerent eorum, quibus pecuniæ credebantur*, *Nomina perſcribi. Nomina ex Kalendario quæ elegerit filius meus viginti dare damnas eſto*, l.24.§.1. D.de leg.3. Ex qua vocis huius ſignificatione ductus eſt elegans Bibaculi in Valerium Catonem Grammaticũ, qui villa ſua creditoribus ceſſerat, iocus, quem ex Sueton. in lib. de Inluſtrib. Grammatic. ſubiiciam. *Mirati ſumus vnicum magiſtrum.*

Summum Grammaticum, optimum Poëtam,
Omnes ſoluere poſſe quæſtiones,
Vnum difficile expedire Nomen.

Si Nomen quis legauerit, id quod in actionibus eſt, legatum intelligitur, l.59.D.de legat.3.

Si Nomen legetur benignè, id quod debetur accipiendum eſt, vt actiones aduerſus debitorem cedantur, l. 44.§.cum qui, D.de legat.1.

Nominis & Rei appellatio, ad omnem contractum & obligationem pertinet, l.6.D.de verb.ſignific. *Nominis appellatione Rem ſignificari Proculus ait*, l.4.D. eod.tit.

Nomen debitoris, l.38.§.vlt. D.de negot.geſt. *Nomina debitorum*, l.82.& l.86. D.de leg. 2. l.64. & l.78.§.1.D. de legat.3.l.11.D.de diſtractio.pignor.Horatius Satyr.2.lib.1. *Nomina ſectatur modò ſumpta veſte virili, Sub patribus duris, Tironum.*

Nomen debitoris in hæc verba legauit, Titio dari volo decem aureos quos mihi heredes Gaij Seij debent, l.34.D.de legat.3. *in his Nominibus quæ diem vel condicionem habuerunt*, l.3.D.de ſolutionib. *ſi Titius tibi decem ſub condicione debeat, & ego à te Nomen eius emam*, l.19.D.de hered.vel actio. *Nomina eorum qui ſub condicione, vel in diem, debent, emere & vendere ſolemus*, l.17.D.de hered.vel act. vend.

Si Nomen ſit diſtractum, locupletem eſſe debitorem non debere præſtare: debitorem autem eſſe, præſtare, l.4.D.de hered.vel act.ven. *emptori Nominis, etiam pignoris perſecutio præſtari debet*, l.6.D.de hered.vel act. *Si à creditore Nomen comparaſti*, l.7.C.de act. & oblig. *Venditor Nominis*, ibid.

Nominis venditor, quidquid compenſatione, vel exactione fuerit conſecutus, integrum emptori reſtituere compellitur, l.23.§.D.de hered.vel actio. *qui filij familias Nomina vendidit, actiones quoque quas cum patre habet præſtare debet*, l.14.D.eod.tit. *Nominis venditio, ignorante vel inuito eo aduerſus quem actiones mandantur, contrahi ſolet*, l.1.C.de nouationib.

Nominibus in dotem datis, l.2.C.de actionib.& oblig. *Si in ſolutum Nomen debitoris ſui debitor tibi dedit tuus*, l.6.C.eod.tit.

Nomen debitoris pignorari & generaliter & ſpecialiter, iampridem placuit, l.4. C.quæ res pignor. oblig.poſſ. *ſi conuenerit vt Nomen debitoris mei pignori tibi ſit*, l.18. D. de pigner. actio. *ex legato Nominis actionibus, ab iis qui ſucceſſerunt non mandatis, directas actiones legatarius habere non poteſt*, l.18.C.de legat.

Nominis, ſeu, *Nominum*, hæc ſunt adiuncta. *Nomen Pecuniarium*, & contrà, *Corporis alicuius*, l.18. D.de pignerat.act. *Nomen vſurarium*, vel *non vſurarium*, l.38.§.vlt. D. de negot. geſt. *Nomen Bonum, Confeſſum*, Dubium, *Idoneum. Nomina Idonea, Integra*, & cõtrà, *non Idonea, parum Idonea, Deperdita, Malè contracta. Bonum Nomen facit creditor, qui admittit debitorem delegatum*, l.26.§.abeſſe, D.mandati. *Vt ſcirent qui peſſimo exemplo fœnerarent, nullius poſſe filiifamilias bonum Nomen exſpectata patris morte fieri*, l.1.D. de Sc.Macedon. Cicer.Epiſt.vlt.lib.5.ad Attic. *Bono Nomine, centeſimis contẽtus erat, aut nõ Bono, quaternas centeſimas ſperabat.* In quo verbo ſcitè luſit idem Cic. Epiſt.6.lib.5.Famil.ad Sextiũ. Nam poſt expoſitã ęris alieni quo premebatur magnitudinẽ, *ſe tamen hoc conſecutum*, ait, *vt bonum Nomen exiſtimaretur.* Refert Columella lib.1. cap.7. *Alphium fœneratorẽ* dicere ſolitũ, *vel optima Nomina non appellãdo fieri mala. Deteriora, peioráve facta* dicũtur *Nomina*, quorum difficilior exactio eſt, propter inopiam debitorum qui facultatibus, boníſque lapſi, minus ſoluẽdo ſunt. *Debitorum facta peiora Nomina*, l.30. D.ad L.Falcid. *Periculum Nominum ad eum cuius culpa deterius factum probari poteſt, pertinet*, l.35. D.de reb.cred. *Nominum quæ deteriora facta ſunt tempore curatoris, periculum ad ipſum pertinere*, l.vlt.§.item reſcripſerunt, D. de adminiſtr.rer. ad ciuit.

Confeſſum Nomen, id eſt, quod quis confitetur ſe debere, cui aduerſatur *Nomen quod Negatur*, ſeu *ſi neget quis ſe debere*, l.15.§.ſic quoque, D.de re iudic.item *Dubium*: Iuuenal.Sat.7. *Qui venit ad dubium grandi cum codice Nomen.* id eſt, *debitum quod eſt in controuerſia*, vt loquitur l.1. D. de ſolutionib.

Præſes Prouinciæ ex Nominibus debitorum hereditariorum elegit Idonea Nomina, l.21.§. Lucius, D. de annu.legat. *cùm dicat ideò ceſſaſſe pecuniam, quod Idonea Nomina non inueniret*, l.13. D.de admi-

niſt.& peric.*Idoneis Nominibus collocetur certa pecunia*,l.59.D.ad L. Falcid. *Cùm poſt mortem pupilli deſinit Nomen eſſe Idoneum*,l.45.D.de adminiſtr. & peric.*Nomina quæ antequam curator fieret, Idonea non erant*,l.vlt.§.item reſcripſerunt,D.de adminiſtr.rer.ad ciuit.*Nomina quæ iuſtè putat non eſſe Idonea*,l.34.D.de adminiſt.& peric.*Quòd parum Idonea Nomina debitorum viderentur*,l.19.D.ad Sc.Vellian.*Nomina Integra,pupillo ſalua eſſe: Deperdita,& malè cõtracta,ad tutorem pertinere*,l.16.D.de adminiſtr.& peric.*an ad omnia Nomina pertineat,exceptis Perditis*,l.40.§.argentarius, D. de ſtatuliber. His adde *lenta Nomina,non mala*,apud Senec. lib.5. de Benefic. cap.22. quę videlicet non quidem deperdita ſunt,ſed ad diem non reſpondent,ſegnéſque & tardos debitores habent.

Nomina peculiaria,l.5.D.de pecul.leg.

Nomina Contrahere,Facere.quod geſſiſſet tutor in contrahendis Nominibus,l.16.D.de adminiſtr.& peric.*Male contracta Nomina*,ibidem.*Stichus arcarius probante domino Nomina fecit*,l.41.§.vlt.D. de fideicommiſſar.libert.*Si ex re pupilli Nomina fecit*,l.52.§.1.D.de peculio.*Nomina,quæ pater vſuris maioribus fecit*,l.39.§.negligentiæ,D.de adminiſtr.& peric.Cicero lib.3.Officior. *Nomina facit,negotium conficit.*Columella lib.3.cap.3.*quod quaſi Nomen.ſi vt fœnerator cum debitore,ita ruſticus cum vineis ſuis fecerit.* Seneca lib.de Beata vita,cap.24.*Nunquam magis Nomina facio quàm cùm dono.Nomen quod fecerat*,l.12.§.idem ait,D.mandati.*ſi proxeneta interuenerit faciendi Nominis*,l.2.D.de proxenet.Seneca lib.2.de Benefic.cap.23.*quidam nolunt ſecum Nomina fieri, nec interponi Pararios,nec ſignatores aduocari.*Idem lib.1.de Benefic.cap.1.*Nomina facturi, diligenter in patrimonium,& vaſa debitoris inquirimus.*

Olim ſcriptura fiebat obligatio,quæ Nominibus fieri dicebatur, Inſtit. de literarum obligationib. *Sicuti ex ſtipulatu,aut Nomine facto,petatur*,l.1.D.de annuis legat. Cicer. Epiſt. vlt. lib.4.ad Attic.*hæc pactio non verbis,ſed Nominibus & perſcriptionibus,multorum tabulis,cùm eſſe facta diceretur.*

Duo Argentarij quorum Nomina ſimul eunt, l.34.D.de recept.qui arbitr.

Plures argentarij quorum Nomina ſimul facta ſunt.l.9.D. de pactis. *Ex ratione fiſci Nomina facta*, l.3.§.multa,D.de iure fiſci. *Nomina à tutore facta*, l.16. D.de adminiſt.& peric. *Nominibus ab herede factis*, l. 24. D. de vſu & vſufr.leg.*Duo Milia nummorum in Nomina collocare*, l.58.§.pupillo, D.de adminiſt.& peric.*Nummos exactos à debitoribus,vt aliis Nominibus collocarentur*, l.86. D.de legat.3.*Nominibus collocari pecunia*,l.59.D.ad L.Falcid.

Vtrùm ipſi iudices conuenient Nomen,exigéntque id quod debetur,l.15.§.item quid dicemus, D.de re iudic.*an pecuniam habeat in Nominibus quæ conueniri poſſunt*,l.5.§.non paſſim, D.de reb. cor.

Perſequi Nomina,l.5.D.de pecul.lega.

Nominum exactionem ſuo periculo facere,l.34. D.de adminiſtr.& peric.

Vtrùm ſortem tantùm an & vſuras velit, cum periculo Nominum,agnoſcere,l.30.D.de heredit petit.*cùm ſucceſſores eius periculum Nominis agnouerint*, l. 36. §. vlt. D. ad municipal. *Si ſuſcipiat pupillus ceterorum Nominum periculum*,l.7.§.ſi tutor. D.de adminiſtr.& peric. *Nominum periculum ad heredem pertinebit*,l.58.§.1.D.ad Sc.Trebell.*Nominũ periculum ad eam pertinere*,l.96.§.ſoror,D. de ſolutionib.*Periculũ Nominum ad eum qui ſine culpa ſoluit,non pertinebit*,l.3.D.de cõdict.indeb. *Nominum periculo non adſtringuntur*,l.77.§.hereditatẽ,D.de legat.2. *Negligentiæ tutorum periculo Nominum adſcripto*, l. 39.§. negligentiæ, D. de adminiſt.& peric.*Nomen* Adgnoſcere, Probare, Suſcipere,dicitur qui id adprobat,eóque vt bono& idoneo cõtẽtus eſt.*quæ Nomina à tutore facta agnoſcere pupillus debeat*,l.16.D.de adminiſtr.& peric.*qui Nominibus à curatoribus prioribus ſuſceptis,ſiue tutoribus,Nomina adgnouerunt,periculum in ſe transferunt*,l. 44. D. eod tit.

Succedentes Nomen probauerunt,l.36.§.vlt.D.ad municipal. *ſi tutor mandet Suſcipi,vel Probari, Nomen quod fecerat*,l.12.§.idem ait,D.mandati.*Si probatum eſt Nomen debitoris à nouiſſimo curatore,fruſtra tutorem de eo conueniri*,l.19. D.de tutel. & ration.

Cui contrarium eſt,*Recuſare Nomen*,l.47.§.Lucius,D.de adminiſtr.& peric.*Id quod geſſiſſet tutor in contrahendis Nominibus,aut in totum agnoſcere,aut à toto recedere*, l. 16. D.eod. tit.

Expungi Nomen dicitur,debito ſoluto. Plautus Ciſtellar.Act.2. Sc.2. *Nunc, quod reliquum eſt volo perſoluere,vt expungatur Nomen,ne quid debeam.*

Nomina quæ per diuiſionem interpoſitis inter coheredes delegationibus optigerunt,l.77.§. hereditatẽ, D.de legat.2.*Nomen debitoris delegare*, l.1.§.idem,D.de collat.bonor. *Præſtare Nomina, cum eorum ceſſione in id facienda quod ex his adhuc deberetur*,l. 30.D.de heredit.petit.

Argentarius coactor cum pænè totam fortunam in Nominibus haberet,l. 40. §. argentarius, D. de ſtatuliber.*Si ius legatum eſt,aut quod in Nominibus eſt*,l.1.§.non ſolùm,D.ad L.Falcid.*Ea quæ in Nominibus ſunt,non recipiunt diuiſionem*, l.6.C.famil.erciſc. *Cùm & ea quæ in Nominibus ſint,ad*

heredem

heredem tranſeat, l. 37. D. de adquir. vel omitt. hered. *Ea quæ in Nominibus erunt*, l. 3. D. pro ſocio. *Cum omnia in Nominibus ſunt*, l. 36. D. ad Sc. Trebell. *quæ in Nominibus fuerunt, id eſt argentum quod in tabulis debetur*, Cicer. Topic. in loco à differentia.

Nominum vſusfructus legari poteſt, l. 3. D. de vſufr. ear. rer.

Nomen interdum cauſam ſignificat. *Acceſſionis Nomine*, l. 27. D. de ædilic. edic. *ceſſationis Nomine heredes ſuos obligatos reliquit*, l. 1. D. de operib. pub. *Culpæ Nomine teneri*, l. 25. §. item, D. famil. erciſc. *Nomine Negligentiæ teneri*, l. 4. D. de magiſtrat. conuen. *Operarum Nomine condemnatus*, l. 37. §. ſed ſi, D. de oper. lib. *hypothecæ Nomine res obligatæ*, l. 4. D. de pignorib. l. 4. D. de fide inſt. *Pignoris Nomine prædium tenetur*, l. 9. D. de oper. no. nunt.

Dignitatis Nomine à patre datum, l. 1. §. nec caſtrenſe, D. de collat. bonor.

Sui facti Nomine, l. 9. D. de noxal. act. *Omnium Nomine tenebitur*, ibidem.

Ventris Nomine in poſſeſſionem miſſa, l. 12. D. de collat. bonor. & Rubr. ſi mulier vent. nom.

Eo Nomine, id eſt in eam cauſam, l. 19. §. vlt. D. de ſtipulat. ſeruor. l. 10. D. de his quæ vt indign. l. 26. D. de auro, argen. l. 4. D. de adminiſtrat. rer. *horum Nomine condemnetur*, l. 29. §. vlt. D. de ædilic. edic.

Si tecum eo Nomine agatur, l. 21. §. vlt. D. de except. rer. iudic. *ſerui Nomine agere*, l. 28. D. de noxalib. *nummorum Nomine agere*, l. 38. D. eod. tit. *Nomine canis agere*, l. 1. §. vlt. D. ſi quadr. id eſt, ratione canis, vel propter canem. *Nomine legati ſatis accipere*, l. 5. §. vlt. D. vt in poſſeſſ. legat. id eſt cauſa. *ſic, eo Nomine caueri, ſatiſdari*, l. 6. & l. 13. D. vt in poſſeſſ. legat. *neque eo Nomine ſatisfacit*, l. 4. §. ait prætor, D. de re iudic. *aut eo Nomine ſatisfactum*, l. 9. §. omnis, D. de pigner. act. *antequam debiti Nomine fiat ſatis*, l. 27. §. vlt. D. qui & à quib. man. *crediti Nomine obligatus*, l. 4. D. de reb. credit. *pecuniam retinere*, l. 15. D. eod. tit.

NOMENCVLATOR, l. 7. §. dabitur, D. de oper. libertor. l. vlt. §. 1. D. de liber. cau. ſic appellabatur, qui Nomina tranſeuntiū, ſalutantium obuiorū, domino ſuggerebat. Cic. pro Murena. *Quid? quod habes Nomenculatorem? In eo quidem fallis & decipis. nam ſi Nomine appellari abs te ciues tuos honeſtum eſt, turpe eſt eos notiores eſſe ſeruo tuo, quàm tibi: ſi etiam noris, tamen per Monitorem appellandi ſunt, cur non antè petis quàm inſuſurrauit, aut quid cùm admoneris, tamen quaſi tute noris ita ſalutas?* Soſipat. lib. 1. Inſtit Grammaticar. *Nomenclator, ſine v, dicitur, vt Verrius ait, velut Nominis calator.* Nomenclatorem autem Horatius Epiſt. 6. lib. 1. hac periphraſi deſignat,

Mercemur Seruum qui dictet Nomina.

Ex quo Plinius lib. 29. cap. 1. ſcitè dixit, *Alienis oculis agnoſcimus, aliena memoria ſalutamus.* Seneca lib. 1. de Benefic. cap. 3. *Nomēclatori memoriæ loco, audacia eſt: & cuicunque Nomen nō poteſt reddere, imponit.* Idem Epiſt. 27. *Nemo vetulus Nomenclator qui nomina non reddit, ſed imponit, tam perperam quàm ille, Troianos & Achiuos perſalutabat.* & Epiſt. 19. *Alioquin habebis conuiuas, quos ex turba ſalutantium Nomenculator digeſſerit.* Quintil. lib. 6. cap. 4. *vt Afer, ingrato litigatori conſpectum eius vitanti in foro, per Nomenculatorem miſſum ad eum.* Plutarch. in Catone ὀνοματολόγον vocat. καὶ νόμου ait γραφέντος ὅπως τοῖς παραγγέλλουσι ὡς ἀρχὴν ὀνοματόλογοι μὴ παρῶσιν, χιλιαρχίαν μετιὼν, μόνος ἐπείθετο τῷ νόμῳ· καὶ δι' αὐτοῦ ποιησάμενος ἔργον, ἀσπάζεσθαι καὶ προσαγορεύειν τοὺς ἐντυγχάνοντας.

Nomenculatoris ſuperbiam dixit Seneca, lib. in ſapient. non cad. iniur. cap. 14.

Nomenclatoribus quoque veteres in librorum appellationibus ſuppeditandis vſos veteres indicant hęc eiuſdem Senecę lib. 6. de Benefic. cap. 33. verba: *Iſtos tu libros quos vix Nomenclatorum complectitur aut memoria, aut manus, amicorum exiſtimas eſſe?*

NOMINARE *quantitatem*, l. 5. §. vlt. D. de re iud.

Nominare, interdū nihil aliud eſt quā creare, l. 14. §. plebeij, D. de muner. & honor. *Nominari* que dicuntur hi qui ad magiſtratum, decurionatum, tutelam, aliúdve quod munus publicum vocantur. *Qui non idoneum magiſtratum Nominauit*, l. 13. D. ad municipal. *Si is qui periculo ſuo Nominauit magiſtratum*, l. 11. D. eod. tit. *Qui magiſtratus ſuo periculo Nominauit*, l. 17. §. vlt. D. eod. tit. *Solent plerumque Præſides remittere ad ordinem, Nominatum, vt Gaium Seium creent magiſtratum, vel alius quis honor, vel munus in eum conferatur*, l. 1. §. ſolent, D. quand. appelland. ſit. *eo tempore quo curator Reipublicæ Nominatus eſt*, l. 2. §. ſi eo tempore, D. de adminiſtr. rer. ad ciuit.

Nominati exactores, l. 3. C. de conueniend. fiſci debit. *ad munus Nominati*, l. 2. C. quo quiſque ordine conuen. lib. 11.

Nominatus ad ſcribatum, l. 3. C. de appellationib. *Si ſucceſſorem ſibi Nominauit*, l. 2. D. ad municipal. *Qui ſucceſſorem ſuo periculo Nominauit*, l. 15. §. 1. D. ad municipal. *Nominati ſucceſſoris periculum fideiuſſorem Nominantis non tenet*, l. 17. §. Nominati, D. ad municipal.

Nominare potiorem, Paulus lib. 2. Sentent. Tit. 29.

Nominare tutores, dicuntur Magiſtratus municipales, qui Nomina electa præſidi dant, & mittunt, vt loquitur l.1.§.ſi præſes, D.de magiſtratib.conuen. non debuiſſe ſe dari in tutela collegam ei quem ipſe, cùm Magiſtratus eſſet, Nominaſſet. ſuo periculo, l.28. D. de tutorib. & curat. Nominare tutorem videtur & qui per alium hoc idem facit, l.2. D.de fideiuſſor.tutor. dare tutores, & Nominare, ſeparātur. ſi Magiſtratus à tutoribus ſeu curatoribus quos tibi dederint, vel Nominauerint, ſtipulati ſunt, l.1. C. de magiſtratib. conuen. Nominari tutor à magiſtratibus, l.14. C.de excuſationib. tutor.

Fideiuſſores à tutoribus Nominati, l.4.§.vlt. D.de fideiuſſorib. tutor.

Nominari etiam dicuntur, qui, vt conſcij & participes facinoris, à reis adprehenſis indicantur, deferuntur, arguuntur. in quæſtionibus Nominatos capitalium criminum, l.17. §. in quæſtionibus, D.ad municipal. à latronibus Nominari, l.2. D. de bonis cor. dum metuunt ne fortè latrones adprehenſi eos Nominent, l.1.§.cùm quis, D.de quæſtionib. Cæſar lib.4.de bello ciuili: Caſſius eos qui Nominati erant conſcij cædis, iubet comprehendi. Nominatus in homicidio & incendio, l.6. §. vlt. D. de interdict. & relegat. Sueton. in Calig. cap.26. Quæſtorem ſuum, in coniuratione Nominatum, flagellauit, veſte detracta.

Non Nominandus filius, l.3. D.de liber. & poſt. Nominati heredes, l.124. D. de legat.1. teſtamento Nominata condicione nuptiis, l.36. D.de ritu nuptiar.

NOMINATIO ad munera, l.2. D.ad municipal. l.2. & l.5. C.de decurionib. lib.10. l. vlt. C. qui ætate ſe exc. lib.10. id eſt creatio, vt Rubri. & l.1. C. ſi propt. inimicit. creatio facta fuer. Nominationes libellis vel edictis factæ, l.27. C. de appellationib.

NOMINATOR, qui aliquem ad magiſtratum, tutelam aliúdve munus publicum, nominauit, l.2. C. de decurion. lib.10. l.1. C.de ſumpt. recuperat. lib.10. l.vlt. C. quo quiſ. ordin. lib. 11. Creator dicitur, l.1.§.ſi eo tempore, D. de adminiſtrat. rer. ad ciuit.

Nominatores magiſtratuum, l.1. D.de magiſtratib. conueniend. l.2. C. quo quiſque ord. lib.11.

Nominator tutoris, vel curatoris, l.4. C.de magiſtratib. conueniend. magiſtratus municipales tutorum Nominatores, l.5. D. de magiſtratib. conueniend. hoc eſt, qui Nomina dederint ex quibus tutores conſtituerentur, vt loquitur l.2. C. qui pet. tutor. & ita Nominatores accipe, l. 4. C. in quib. cauſ. pign. & Rubr. D. de fideiuſſorib. & Nominatorib. tutor. D. item Rubr. de peric. Nominator lib. 10. Cod.

Nominatores exactorum, l.3. C.de conuenien. fiſ. debit. lib.10. Suſceptorum & eorum qui ad præpoſituram horreorum & pagorum creantur, l.2. C.de ſuſceptor. præpoſit. lib. 10.

NOMINATIM à patre aut heres ſcribi, aut exheredari filiusfa. debet, l.26. D.de liber. & poſt. Qui filiū in poteſtate habet, curare debet vt eum heredē inſtituat, vel exheredē eum Nominatim faciat. Sed nō ita de filiabus, vel aliis per virilē ſexum deſcendētibus liberis, vtriuſque ſexus, antiquitati fuerat obſeruatū. Nec enim Nominatim eas perſonas exheredare parentibus neceſſe erat, ſed licebat inter Ceteros hoc facere, Inſtit. de exhered. liber. id eſt vt ibi Theophil. explicat, Ἀφορίστως, εἰ τὸ λέγειν, Οἱ λοιποὶ, ἔστωσαν ἀπόκληροι. Nominatim ergo exheredare & inter Ceteros, opponuntur, nō illic modò, ſed & apud Vlpian. Tit. 25. Regular. quo loci Vlpianus filius, ait, qui in poteſtate eſt, ſi non inſtituatur heres, Nominatim exheredari debet: reliqui ſui heredes vtriuſque ſexus, aut Nominatim, aut inter Ceteros. Poſtumus filius Nominatim exheredandus eſt. filia poſtuma, ceteræque poſtumæ, vel Nominatim, vel inter Ceteros. Nepotes & pronepotes, ceterique maſculi poſtumi, præter filium, vel Nominatim, vel inter Ceteros.

Poſtumi per virilem ſexum deſcendentes, ad ſimilitudinem filiorum, Nominatim exheredandi ſunt, l. 3. D.de iniuſto rupt.

Nominatim autem exheredari filius intellegitur, ſi Nomē, & Prænomen, & Cognomen eius dicatur, vel vnum ex his, l.1. D.de liber. & poſt. Nominatim exheredatus filius & ita videtur. Filius exheres eſto, ſi nec Nomen eius expreſſum ſit, ſi modò vnicus ſit, l.2. D.eod. tit. quod & Seruius ad illa Virgilij lib. 4. Æneid. verba, & morientem Nomine clamat, notat. Nominatim quis exheredari videtur, ſiue ita exheredetur, Titius filius meus exheres eſto, non adiecto proprio nomine, ſcilicet, ſi alius filius non extet, §. nominatim, Inſtit. de exhered. liber. Nominatim exheredatus poſtumus videtur, ſiue ita dixerit, Quicumque mihi naſcitur: ſiue ita, ex Seia: ſiue ita, Venter exheres eſto. ſed & ſi dixerit, Poſtumus exheres eſto, l.3.§. nominatim, D.de iniuſto rup. atque ita accipe Nominatim filium exheredare, l.21. D. de liber. & poſt. l.1. D. de heredib. inſtit. l.2. C.de liber. præterit. & Nominatim exheredatus, l. 20. §. videamus, D.de bonor. poſſ. cont. tab. l.vlt. C. eod. tit.

Nominatim alicui legetur ita, Lucio Titio, an per demonſtrationem corporis, vel artificij, vel Neceſſitudinis, vel adfinitatis, nihil intereſt. nam demonſtratio plerumque vice Nominis fungitur, l.34. D.de condic. & dem.

Nominatim ab heredibus legatum intellegitur, cùm, non ſub appellatione heredum, ſed, propriis

nominibus expreſsis, relinquitur, vt loquitur l.24. D.ad Sc. Trebell. Proinde, *ſi quis velit non omnes heredes legatorum præſtatione onerare, ſed aliquos ex his, Nominatim damnare debet: non ita, Heres meus dato, vel, Quiſquis mihi heres erit*, l.98. D. de leg.3. *ſiue à certis perſonis Nominatim legatum eſſet, ſiue ab omnibus, excepto aliquo*, l.17. D. de duob. rei. *ſi heredes, Nominatim enumerati, dare quid damnati ſunt*, l.114. D. de legat.1. *quod alicuius heredis Nominatim fidei committitur*, l.29. §. vlt. D. de legat. 2. *Pars eius à quo Nominatim legatum eſt*, ibidem. *qui plures heredes inſtituit teſtamento, à quibuſdam Nominatim reliquit legata*, l.35. §. vlt. D. de legat. 2. *vt ad alium Nepotem, eumdémque coheredem, deuoluatur portio: a quo tibi Nominatim non fuerat fideicommiſſum relictum*, l.4. C. ad Senatuſconſ. Trebell.

Nominatim legatum accipiendum eſt, quod à quo legatum ſit, intellegitur: licet nomen pronuntiatum non ſit, l.90. D. de legat.3.

Lege Fuſia Caninia cauebatur, vt *Libertates ſeruis teſtamēto Nominatim darentur*, Vlpia. Tit.2. Regulár. *Nominatim ſerui teſtamento manumitti, ſecundum legem Fuſiam, poſſunt. Nominatim autem manumittere intellegitur hoc modo, Stichus liber eſto. Cùm autem Obſonatorem, vel, Qui ex ancilla illa naſcitur, liberum eſſe volo, ex Orficiano Senatuconſulto perinde libertas competit, ac ſi Nominatim data ſit. Officiorū enim & artium appellatio nihil de ſignificatione nominū mutat, niſi forte plures ſint, qui eo officio deſignantur: tunc enim nomen adiungendum eſt, vt eluceat de quo teſtator ſenſiſſe videatur*, Paul. lib. 4. Sentent. Tit.14.

Nominatim videntur liberi eſſe iuſsi, qui, vel ex artificio, vel officio, vel quolibet alio modo, euidenter denotati eſſent, veluti, Diſpenſator meus, Cellarius meus, Cocus meus, Pamphili ſerui mei filius, l.24. D. de manumiſſ. teſtam. *Nominatim codicillis manumiſſus videtur ſeruus, cuius nomen teſtamento continetur*, l.37. D. eod. tit. Atque hic eſt verbi, *Nominatim*, ſenſus, in l.59. D. de manumiſſ. teſt. & §. libertas, Inſtit. de legatis.

Nominatim alteri, vel alicui ex dominis, ſtipulari communis ſeruus dicitur, cùm vni ex his proprio eius nomine adiecto ſtipulatur, l.23. §. vlt. D. de adquir. rer. do. l.1. §. ſi ſeruus, l.5. l.7. §.1. l.28. §. ſicuti, l.30. D. de ſtipulat. ſeruor. vel, vbi *Nomen vnius in ſtipulatione poſitum eſt*, vt l.31. D. eod. tit. *Seruus hereditarius futuro heredi Nominatim dari ſtipulatus*, l.16. D. de ſtipulat. ſeruor. *cùm ſeruus in quo vſumfructum habemus, proprietatis domino Nominatim ſtipuletur*, l.39. D. eod. tit.

His quos poſtea Nominatim enumerauit, l.87. §. Seia, D. de legat.2.

Nominatim, id eſt, expreſſim & ſpecialiter. *id non venire in iudicium, de quo Nominatim actum eſt ne veniret*, l.6. D. de iudiciis. *quoties is qui mittit, addit Nominatim, ignominiæ cauſa ſe mittere*, l.2. §. ignominiæ, D. de his qui not. infam.

Nominatim adiicere, l.7. D. de donationib. *Adiectum*, l.43 §.1. D. de legat.2. l.19. D. iudic. ſol.

Ad eas partes ſtipulationis de quibus Nominatim cauetur, l.119. D. de verb. oblig.

Nominatim conuenit, l.1. §. cùm prædium, D. de pignorib. *Niſi aliud Nominatim inter contrahentes conuenit*, l.1. C. de euictionib. *etiam ſi nihil Nominatim conuenerit*, l.4. D. de pactis. *Si Nominatim ſeruum accedere dixiſſet*, l.5. D. de euictionib. *Nominatim Caſsius edicebat*, l.26. §. per magiſtratus, D. ex quib. cau. maior. *Nominatim Exceptum*, l.13. D. commun. diuidun. *Expreſſum*, l.14. §. ſi itaque, D. quando dies legat. *Expreſſa*, l.52. D. de condic. & demonſtr.

Si expreſſerit Nominatim, vt id in caſtrenſi peculio habeat, l.8. D. de caſtrenſi pecul. *Nominatim ipſa Falcidia lege expreſſum eſt*, l.81. D. ad L. Falcid. *atque ſi id Nominatim ſtipulatione eſſet expreſſum*, l.40. D. de reb. credit.

Nominatim, vt maior pecunia ſolueretur, delegauit, l.57. §. vlt. D. de condict. indeb.

Niſi fuerint ei Nominatim iniuncta, l.25. §. item ſciendum, D. de ædilic. edic. *in ſtipulatione Nominatim eius rei facta interrogatio*, l.7. D. de neg. geſt. *Vxori ſuæ Nominatim legauit, veſtem, mundum muliebrem*, l.32. §. Labeo, D. de aur. arg.

Niſi Nominatim id à Principe datum ſit, l.10. D. ad municipal. *niſi Nominatim id priuilegium eis indultum ſit*, l.17. §. eos qui, D. de excuſationib. *niſi conſtet ei à tutore mandatum Nominatim*, l.39. §. vlt. D. de procuratorib. *Si id ipſum Nominatim mandatum ſit*, l.17. §. vlt. D. de iureiurand. *niſi Nominatim præcepit*, l.47. D. de procuratorib.

Tametſi Nominatim actores ad filiam pertinere voluit, l.91. D. de legat.3.

NOMISMATA, l.27. §. cui legatum, D. de aur. arg.

Nomiſmata Aurea, vel *Argentea, quibus pro gemmis vti ſolent*, l.28. D. de vſufructu. *ſi tibi decem Nomiſmata ſint legata*, l.9. §. Marcellus, D. de exhibend. id eſt, *nummi*, vt ibidem.

Nomiſmata adulterina, l.1. de falſ. mon. in C. Th. *Vetus Nomiſma*, Rubr. de veter. Nomiſmat. poteſt. lib.10. Cod.

NON, pro, Non ſolùm, vel, Non tantùm, l. 11. §. quod ait, D. de recept. qui arbitr. l. 9. D. ad L. Iul. de vi publ. l. 4. l. 96. in fi. D. de verb. ſignif. l. 38. D. ad Sc. Trebellia. l. 5. D. de pignorib. l. 5. D. de ſeruit. vrb. præd. l. 1. in prin. D. de aqua cottid. l. 5. §. domum, D. de iniuriis, l. vn. §. quòd ſi, D. furti aduerſus nautas, l. 31. §. culpam, & l. vlt. §. ſeruus, D. de ædilic. edic. l. 1. D. ſi ventr. nom. l. 12. §. ſed ſi fundus, D. de inſtr. vel inſtr. l. 41. D. ſoluto matr. Notauit huius ſignificationis exempla quædam Anto. Auguſtin. lib. 2. Emendation. Sic & Cic. cùm aliàs ſæpe, tum Epiſt. vlt. lib. 4. ad Atticum locutus eſt.

Non, pro, Non tam, l. 12. D. de offic. præſid. l. 20. in princ. D. de adquir. vel omitt.

NON NOLLE ſignificat pati, & permittere, l. 3. D. de diuerſ. regul. iur. l. 3. §. ſcientiam, D. de tributor. Cicero Epiſt. 16. ad Cælium, lib. 2. Familiar. *Quod tamen fortaſſe non Nollem, ſi poſſem ad otium.*

His verbis, *Si reus Non ſoluerit, fide tua eſſe iubes? veriſimile eſt id actum, vt cùm appellatus reus non ſoluiſſet, vel antequam appellaretur, deceſſiſſet fideiuſſor teneretur*, l. 16. §. vlt. D. de fideiuſſorib. Sed & in teſtamentis verba hæc, *Si fundum non dederit, centum dato*, eodem modo accipiuntur, *ſi heres interpellatus non dederit*, l. 24. D. quando dies legator.

Ceterùm de hac ſtipulatione. Si fundum non dederis, centum dare ſpondes? vide l. 44. §. vlt. D. de obligat. & act. & l. 115. §. vlt. D. de verb. oblig. Item de huiuſmodi legato, ſi penũ non dederit, centum dato, vide l. 1. §. item ſi ita, D. ad L. Falcid.

NONIANVM Senatuſconſultum, de colluſione detegenda. Sic enim legendum in l. vlt. C. de colluſio. deteg. adiuuãtibus libris ſcriptis, exiſtimo, præſertim cùm Domitiani temporibus factum eiuſmodi Sc. conſtet ex l. 1. D. de colluſ. deteg. cuius principatu, Nonium Aſprenatem Conſulatũ geſſiſſe inuenio, à quo probabile eſt nomen ei Senatuſcõſulto impoſitum.

NOSTER, plerumque non dominij, aut ſanguinis iure, vel amicitiæ vinculo, ſed profeſſionis ſocietate, dicitur. Nam & de his qui non erant eorumdem temporum æquales, vſurpatur. Sic *Gaius Noſter*, ait Pomponius, l. 39. D. de ſtipul. ſeruor.

Iulianus Noſter, ait Mæcianus, l. 86. D. de condic. & dem. & l. 65. §. 1. D. ad Sc. Trebellian. *Celſo, & Iuliano Noſtro placuit*, ait idem Mæcianus in l. 30. §. tametſi, D. ad L. Falcid.

Hoc ita interpretari Iulianus Noſter videtur, ait Terentius Clem. l. 6. D. de vulg. & pup.

Scæuola Noſter, ait Paulus, l. 24. §. Scæuola, D. de minorib. l. 6. in fi. D. de reb. auct. iudic. l. 19. §. 1. D. de negot. geſt. l. 56. §. vlt. D. de iur. dot. l. 38. §. vlt. D. de vulg. & pupill. *idque & Scæuolæ noſtro placuit*, ait idem Paul. in l. 33. in princ. D. de excuſationib. Similique modo, *Scæuola Noſter*, ait Tryphoninus in l. 12. §. vlt. D. de diſtract. pign.

Vindius Noſter, ait Mæcian. in l. 32. §. vlt. D. ad L. Falcid. Iuſtinianus etiam Gaium, quòd ex eius potiſſimùm commentariis Inſtitutiones compoſitę eſſent, *Noſtrum* appellat, in Epiſt. Inſtitutionib. præpoſita, §. vlt. vt & in §. Telum, Inſtit. de publ. iud.

Sed & nomine hoc. *Noſter*, Cæſares, Imperatoréſque ſuos, quorum principatu viuebant, Iuriſconſulti vt plurimum deſignant. Apud Tacitum lib. 3. Annal. Lepidus, *Sæpe audiui Principem Noſtrum conquerentem.*

Cæſar Noſter, ait Celſus in l. 13. D. de probationib. & id eſt, Hadrianus. *Sæpe audiui Cæſarem Noſtrum dicentem*, ait Iulian. in l. 8. D. de offic. præſid. id eſt, Hadrianum.

Sacratiſſimi principis Noſtri oratione, ait Gaius, l. 9. D. ad Sc. Tertyll. id eſt, Hadriani. *Reſcripto Imperatoris noſtri ſignificatur*, ait idem Gaius l. 73. §. vlt. D. de legat. 1. id eſt Hadriani.

Antoninus Auguſtus Pius Noſter, ait Mæcianus in l. 42. D. de fideicommiſ. libert. *Imperator Noſter Diuus Marcus*, ait Scæuola in l. 39. D. de legat. 3. *Noſter Seuerus*, ait Papinian. in l. 6. D. de vſuris. *Optimus, Maximúſque Princeps Noſter Seuerus Auguſtus decreuit*, ait idem Papinia. l. 78. §. 1. D. de legat. 2. & l. 8. D. de vac. & excuſ. *Optimus Noſter Imperator Seuerus*, l. 67. §. ſi omiſſa, D. de leg. 2. *Poſt Optimi Noſtri Seueri Auguſti litteras*, l. 7. D. de vacat. & excuſat.

Imperator Noſter Seuerus Auguſtus, ait Calliſtrat. in l. 38. D. de legib. & l. 1. §. plebeij, D. de munerib. & honor. *A principe Noſtro*, Tryphoninus, l. vlt. D. de poſtulando.

Optimi principes Noſtri reſcripſerunt, ait Papinian. l. vlt. D. de accuſat. id eſt, Seuerus & Antoninus. *Optimi Maximique principes Noſtri iudicauerũt*, ait idem, in l. 16. §. 1. D. de his quę vt indig.

Principes Noſtri conſulti reſcripſerunt, ait Calliſtr. in l. 11. D. de decurion. id eſt, Seuerus & Antoninus. *A Noſtris Imperatoribus reſcriptũ eſt*, ait Tryphon. l. 39. D. de pœnis, id eſt, Seue. & Ant. *Pactumeia Magna ſupplicauit Imperatores noſtros*, ait Paul. l. vlt. D. de her. inſt. id eſt, Seuer. & Ant.

Imperator Noſter Antoninus, ait Paulus in l. vlt. D. de cenſib. *Imperator Noſter*, ait idẽ Paulus in l. 74. §. vlt. D. ad Sc. Treb. hoc eſt, Antoninus. *Imperator Noſter cum patre ſuo conſtituit*, ait idem Paul. l. 7. D. qui ſine manumiſſio. id eſt, Antoninus cum Seuero.

Ex indul-

Ex indulgentia Imperatoris Noſtri, ait Arrius Menander, l. 5. §. qui in deſertione, D. de re milit. id eſt Antonini.

Imperator noſter Antoninus Auguſtus, ait Vlpian. l. 32. D. de donationib. int. vir. l. 4. §. quædam, D. de offic. proconſ. l. 5. D. de appellationib. recip. l. 6. §. 1. D. de pollicitationib. l. 1. §. 1. D. de ſuis & legit.

Oratione Imperatoris Noſtri Antonini Auguſti, l. 3. D. de donationib. inter virum & vxorem. Proinde quotieſcumque apud eumdem Vlpian. legimus, *Imperator noſter reſcripſit: Imperatoris Noſtri conſtitutio, reſcriptum: ab Imperatore noſtro conſtitutum, reſcriptum eſt*: toties nobis Antoninus Caracalla in mentem venire debet, vt l. 33. D. de fideic. libert. l. 33. §. publicè, D. de procuratorib. l. 1. §. qui autem, D. de calumniatorib. l. 7. §. ſed quod, D. de minorib. l. 11. §. per liberam, D. de pignerat. act. l. 1. §. vlt. D. de legat. 3. l. 14. §. ſed interdum, D. de religioſ. & ſump. l. 12. D. de iniuſt. rupt. l. 6. §. 1. D. de adquir. vel omitt. heredit. l. 11. §. item ſi quis, D. de legat. 3. l. 14. D. de aliment. vel cibar. l. 3. §. quidam, D. ad Sc. Trebell. l. 16. §. quærit, D. de ſuis & legit. l. 3. D. de cenſibus, l. 24. §. ſeruus, D. de fideic. libert. l. 4. §. qui poſt, D. de re milit. l. 43. D. de iure fiſci. & in Lege Dei, Tit. 16.

Cui Antonino ſæpenumero Seuerum patrem idem Vlpianus adiungit, in hunc modum. *Conſtitutione Imperatoris Noſtri, & Diui Seueri*, l. 3. D. de quæſtionib. *Secundum conſtitutionem Imperatoris noſtri, & Diui patris eius*, l. 3. D. de reb. cor. *Epiſtola Diui Seueri & Imperatoris Noſtri*, l. 1. §. his qui, D. de legat. 3. *remedium monſtrauit Imperator noſter, cum patre ſuo*, l. 6. §. ſi maritus, D. de donat. int. vir. *Imperator noſter cum patre reſcripſit*, l. 7. D. eod. tit. l. 26. D. de pigner. act. l. 74. D. de legat. 1. l. 8. §. ſed interdum, D. de pecul. leg. l. 4. D. de offic. proconſ. l. 9. §. dotis, & l. 32. §. ſi ſocer, D. de iure dot. l. 45. D. de vſuris, l. vlt. §. vlt. D. de diuortiis, l. 3. §. quamuis, D. de adminiſtr. & peric. l. 26 § cùm quidam, D. de fidei c. libert. l. 15. §. 1. D. de re iudic. l. 29. §. vlt. D. de iure fiſci. *Imperator Noſter cum Diuo patre ſuo*, l. 7. §. interdicere, D. de interdict. & relegat. l. 16. §. ſi quis, D. de munerib. & honor. l. 1. §. ſi ſeruus, D. de quæſtionib. l. 1. §. vlt. D. de pollicitationib. *Imperator noſter, & Diuus Seuerus reſcripſerunt*, l. 41. §. item quæri poteſt, & §. ſed ſi quis, D. de legat. 1. *Imperator Noſter cum Diuo Seuero reſcripſit*, l. 13. §. vlt. D. de teſtam. milit.

Reſcriptum ab Imperatore Noſtro Antonino Auguſto, & Diuo patre eius, l. 2. §. vlt. D. ad Sc. Tertyll. l. 1. §. ſi cui cautum, D. de extraord. cognit. *Ab Imperatore Noſtro cum patre reſcriptum*, l. 1. §. ſi ſeruus, D. ſi is qui teſtamen. *Reſcriptum Imperatoris noſtri, & Diui patris eius*, l. 1. §. interdum, D. ad Sc. Tertyll. l. 6. §. ſicut, D. de pecul. leg. *Reſcripto Imperatoris Noſtri & patris eius continetur*, l. 1. §. in honorariis, D. de extraord. cognit. *Reſcripto Imperatoris Noſtri, & Diui Patris eius cõtinetur*, l. 6. §. non tantùm, D. de pollicitationib. *quæ ſententia reſcripto Imperatoris Noſtri & Diui Seueri, iuuatur*, l. 37. D. de legat. 1.

Eadémque loquendi figura Tryphoninus, *Imperator*, inquit, *Noſter cum Diuo Seuero Patre ſuo reſcripſit*, l. 44. D. de excuſationib. Necnon Paulus, *Imperator Noſter cum Patre ſuo conſtituit*, l. 7. D. qui ſine manumiſſio. Hermogenianus quoque, *Et ita*, ait, *inuenio ab Imperatore Noſtro, & Diuo Patre eius reſcriptum*, l. 14. §. qui compulſus, D. ad Senat. Trebell.

At apud Paul. in l. 87. §. vlt. D. de legat. 2. verba hæc, *poſt litteras Imperatoris Noſtri*, itẽ *Imperator Noſter*, non ad Antoninum, ſed ad Alexandrum Seuerum Auguſtum pertinent, vt apparet ex eadem ipſamet l. §. imperator.

Ceterùm apud Pompon. l. 239. §. 1. D. de verb. ſign. verba hæc, *Imperatores Noſtri*, latius accipi debent, & ad omnes qui rerum potiti ſunt porrigi.

Fiſcus noſter, aiunt Impp. l. 4. C. quando fiſcus.

Procurator Noſter, l. 7. C. de ſeruitutib. l. 5. C. de bon. præſcript. *Noſtri Procuratores*, l. 3. C. de fideiuſſorib. l. 1. C. de pædan. iudic. l. 1. C. de iuriſdict. l. 2. C. vbi cauſa ſtat. l. 1. & l. 2. C. vbi cauſæ fiſcal. l. 10. C. de inoffic. teſt.

Rationalis noſter, l. 1. C. ne ruſticani, l. 3. C. de conuen. fiſci debit. l. 4. C. de fide inſtr. l. 2. C. ne vxor pro marito.

Noſter conductor, l. 5. C. vbi cauſæ fiſcal.

Noſtri ciues, l. 18. C. ad L. Iul. de adult.

Noſtri Præceptores, l. 32. D. de damn. infec.

Rectè dicimus eum fundum totum Noſtrum eſſe, etiam cùm vſusfructus alienus eſt, l. 25. D. de verb. ſignificat. l. 2. D. de condic. inſtit.

Non ideò minus rectè quid Noſtrum eſſe vindicabimus, quòd abire à nobis dominium ſperatur, ſi condicio legati vel libertatis extiterit, l. 66. D. de rei vind.

Paternos libertos rectè videmur dicere, Noſtros liberos: Liberorum libertos, non rectè Noſtros libertos dicimus, l.58.§.vlt. D.de verbor.ſignific.

Noſtra ætate, l.7.D.de reb.dub. Plautus Mœnechmis, Noſtra ætas haud multum fidei gerit.

Noſtra Ciuitas, l.11. D.de iuſtit. & iur.

Ius Noſtrum, id eſt, ius proprium pop.Ro. quod Ciuile vocatur. Ius quo populus Romanus vtitur, ius Ciuile Romanorum appellamus, & ius Quiritium. Sed quotiens non addimus nomen, cuius ſit ciuitatis, Noſt[ru]m ius ſignificamus, §.ſed ius quidem, Inſtitut.de iur.natur. hoc ius Noſtrum, conſtat aut ex ſcripto, aut ſine ſcripto, l.6. D.de iuſtit.& iur.§.conſtat. Inſtit.de iu.nat.

Ius Noſtrum non patitur eundem, in paganis, teſtatò, & inteſtatò deceſſiſſe, l.7.D. de diuerſ. regul. Non facilè, quod ad ius Noſtrum attinet, cùm de naturali cognatione quæritur, ſeptimum gradum quis excedit, l.4.D.de grad.& adfin.

Iure noſtro tutela communium liberorum matri, teſtamento patris, fruſtra mandatur, l.26.D.de teſta. tut. Iure noſtro, eſt poteſtas creditori, relicto reo, eligendi fideiuſſores, l.5.C.de fideiuſſorib. Ex nudo pacto perſpicis actionem iure Noſtro naſci non poſſe, l.27.C.de locato. Cicer. pro Cornel. Balb. Iure Noſtro, neque mutare ciuitatem quiſquam inuitus poteſt. & paulò pòſt, Duarum ciuitatum ciuis eſſe Noſtro iure ciuili nemo poteſt. Traianus apud Plin.Epiſt.59.lib.10. cùm ſolum peregrinæ cōdicionis non ſit capax dedicationis quæ fit Noſtro iure.

NOTA μεταφορικῶς, pro labe & macula exiſtimationis, pudoris, famæ, ponitur: ſeu pro ignominia, vt Feſtus interpretatur. Nota adſperſa patroni filio, l.17.§.vlt.D.de iur.patro. alij propter Notam & infamiam vitæ ſuæ, admittendi non ſunt ad teſtimoniorum fidem, l.3.§.lege Iulia, D. de teſtib. in Parentes & Patronos, quamuis per procuratorem iudicium accipiant, actio de dolo, aut iniuriarum non datur. Licet enim verbis Edicti non habeantur infames ita (id eſt, per procuratorem) cōdemnati, re tamen ipſa & opinione hominum, non effugiunt infamiæ Notam, l.2.D.de obſequ.parent.

Nota eius quæ in adulterio deprehenſa eſt, l.43.§.quæ in adulterio, D.de ritu nupt. Notam non euadunt qui in harena paſſi ſunt ſe honorari, etiamſi cum beſtiis, virtutis oſtendendæ cauſa, ſine mercede, depugnaſſent, l.1.§.beſtias, D.de poſtulando.

Si huius Notæ homo adoptauerit, l.44.§.non obeſt, D.de ritu nup. id eſt, qui artem ludicram fecerit. Seruus Notæ extremæ, l.15.§.prætor ait. D.de iniuriis.

Qui confidit accuſationi, calumniæ Notam timere non debet, l.6.C.ad L.Iul.de adulter. Ignominiæ cauſa ab Imperatore miſſum, hac Nota laborare, l.2.D.de his qui not. infam. id eſt, infamia notari. Nepotem ex Nota patris ſui excludi à bonis liberti, l.17.D.de iure patronat.

Remoueri à tutela, cum Nota, l.2.C.de tuto.vel cura.qui ſatis non ded. Remouendum tutorem qui Nota dignus videbitur, l.vlt.D.vbi pupill.educ.

Exheredationis quoque Nota dicitur. Filio non nocet Nota exheredationis, quātum ad ius patronatus, l.1.§.ſed & ſi, D.de adſig.libert. ſi liberi Notam exheredationis non meruerunt, l.1. D. de coniung. cum emanc. ſi pater miles, filiæ, quam in vtero haberi ignorabat, vel quam in rebus humanis non eſſe, falſo rumore perlato, putabat, nullam in teſtamento fecerit mentionem: ſilentium huiuſmodi exheredationis Notam nequaquam infligit, l.10.C.de teſt.milit.

Multi non Notæ cauſa exheredant filios, nec vt eis obſint, ſed vt eis conſulant, l.18. D.de lib. & poſt. Exheredationem nepotis, quæ non Notæ gratia, ſed alio conſilio, adiecta eſt, nocere ei non oportere, l.47.D. de bon.libert.

Nota aliàs reprehenſionem ſententiæ, ſeu opinionis, alienis ſcriptis inſertam ſignificat. vt, ex Nota Marcelli conſtat, l.10.D.de caſtren.pecul. Vnde Notæ appellantur alienis ſcriptis, corrigendi, ampliandive cauſa, inſertæ à Iuriſconſultis opiniones & ſentētiæ. ſic Notæ, Pauli, atque Vlpiani, in corpus Papiniani factæ, l.vn.de reſponſ.prudent. In Cod. Theodoſ. quæ in Notis Æmilij Papiniani, ex Vlpiano & Paulo, necnon Marciano adſcripta ſunt, §. ſed neque, Epiſt. de Conceptione Digeſtor. Remotis Vlpiani, atque Pauli Notis, l.vlt.C.de ſentent.paſſ.

Notæ, in l.2.D.de ſeru.fugit. ſigna, ſtigmata, pūcta ſeruis ſcripta atque inuſta ſignificant. Sic Cicero 2.Offic. Thracem compunctum Notis Threiciis dixit. Plin. in Panegyrico. Exanguem & ferream frontem nequicquam conuulnerandam præbeant punctis, & Notas ſuas rideāt. Valer.lib.6.cap. 8. Seruus ab eo vinculorum pœna coërcitus, inexpiabilique literarum Nota, per ſummam oris contumeliam, inuſtus. Græco Stigmatum verbo vtūtur Impp. in l.3.C.de fabricēſ.lib.11. Stigmatum quoque notis dixit Sueton.in Calig.cap.27. Quintilianus, lib.7.cap.4. ſi quis fugitiuo Stigma ſcripſerit. Vnde Stigmatici ſerui apud Pollucem lib.3. Onomaſt. id eſt, Notis compuncti, quos Plautus Litteratos vocat.

Notæ etiam, σημεῖα γραμμάτων πρὸς τάχος ἐξευρεθέντα, ſignificant, quarum inuentionem alij Tullio Tyroni, alij, in quibus eſt & Dio, Mæcenati tribuunt, & à Seneca fuiſſe auctam

auctam cenſent. *Feſtus: Nota, nunc ſignificat ſignum, vt in pecoribus: nunc litteras ſingulas, aut binas: ſic, eos qui Notis ſcribunt acta Præſidum*, l. 33. §. 1. D. ex quib. cauſ. maior. *Notis ſcriptæ tabulæ non continentur Edicto: quia Notas, litteras non eſſe, Pædius ſcribit*, l. 6. §. vlt. D. de bonor. poſſeſſionib. vnde *à litteris, Notæ* ſeparantur, l. 1. §. ludi, D. de extraord. cognit. vbi Vlpian. *Ceterarum*, ait, *artium quæ ſunt extra litteras, vel Notas poſitæ. Miles Notario ſuo teſtamentum ſcribendum Notis dictauit: & antequam litteris præſcriberetur, vita defunctus eſt*, l. 40. D. de teſtamen. milit.

Seneca Epiſt. 91. *quid verborum Notas, quibus quamuis citata excipitur oratio, & celeritatem linguæ manus ſequitur?* Sueton. in Tito, cap. 3. *Pluribus comperi Notis quoque excipere velociſſimè ſolitum.* Vnde quod eſt apud eundem in Galba, cap. 5. *quia Notata, non perſcripta erat ſumma*, ſic interpretor, quia Notarum compendio adſtricta erat ſumma.

Si quis pro centum, ducenta, per Notam, ſcripſiſſet, l. 9. §. 1. D. de heredib. inſtit. *Si Notam adiecerit legato, vel ſua voce, vel litteris*, l. 21. §. 1. D. qui teſtam. facer.

Notas vtique Plutarch. in Cicero. σημεῖα vocat. Cicero Epiſt. 32. lib. 13. ad Attic. *quod ad te de decē legatis ſcripſi, parum intellexti: credo, quia* διὰ σημείων *ſcripſeram*, id eſt Notis. Galenus lib. 1. περὶ διαγνώσεως καὶ θεραπείας, μηδ' εἰς βιβλίων ὠνὴν, καὶ κατασκευὴν, καὶ τῶν γραφόντων ἄσκησιν, ἤτοι γε εἰς τάχος διὰ σημείων.

Notas autem haſce inde dictas, quòd *verba vel ſyllabas, præfixis characteribus, notent, & ad notitiam legentium reuocent*, Iſidor. lib. 1. Origin. cap. 21. tradit: additque cap. ſequenti, *quaſdam litteras, in libris iuris, verborum ſuorum Notas fuiſſe, quò ſcriptura celebris breuior fieret.* cuius generis aliquot exempla profert: ſubiicitque, *has iuris Notas nouitij Imperatores à codicibus legum abolendas ſanxerunt: quia multos per has, callidi ingenio, ignorātes decipiebant: atque ita iuſſerunt ſcribēdas in legibus litteras, vt nullos errores, nullas ambages adferant, ſed ſequenda & vitanda apertè demonſtrent.* Ac planè deſtrictè Iuſtinianus quidquam in libris ſuis Notis ſcribi vetuit, l. 2. §. penult. de vet. iur. enucl.

A Notis hiſce, NOTARII nomen traxerunt. D. Auguſtin. lib. 2. de doctrina Chriſtiana: *Ex eo genere ſunt etiam Notæ, quas qui didicerunt propriè iam Notarij appellantur.* quæ poſtrema verba credibile eſt Iſidorum ex eo deſcripſiſſe, & in 21. cap. lib. 1. Origin. tranſtuliſſe. Moſchopul. περὶ σχεδῶν, Νόται παρὰ ῥωμαίοις, τὰ γράμματα. ἀφ' οὗ Νοτάριος.

Notarij ergo, in l. 41. D. de milit. teſt. l. 41. §. Seio, & §. tutoris, D. de fideicō. libert. l. 1. §. ludi, D. de extraord. cognit. l. vlt. C. de comm. ſer. manum. extr. l. 26. C. de pignorib. l. pen. C. qui potior. in pign. & apud Quintilia. lib. 7. cap. 1. & Lamprid. in Diadumeno, ſunt qui Notis loquentium verba celeriter excipiebant: οἱ γράφοντες εἰς τάχος διὰ σημείων. ſic enim *Notarios* reddit Galenus in lib. περὶ διαγνώσεως, καὶ θεραπείας τῶν ἐν ἑκάστου ψυχῆς ἰδίων παθῶν, Alij, ταχυγράφους vocant. Eleganter autem *Notariorum* genituram Manilius lib. 4. ἀστρονομικ. expreſſit his verſibus.

Hic & ſcriptor erit felix, cui littera verbum eſt:
Quique Notis linguam ſuperet, curſúmque loquentis:
Excipiens longas, noua per compendia voces.

Notarios quoque ſcitè Gregorius Nazianzenus. Latinum nomen retinens, Epiſtola quæ τῷ Νοταρίῳ inſcribitur, deſcribit his verbis. Οἱ λόγοι τὴν φύσιν ὕποπτον ἔχουσι. διὰ τοῦτο σημείων χρήζουσι. ἵνα ἱπταμένων αὐτῶν λάβῃ τὸ τάχος ὁ γράφων. σὺ οὖν ὦ παῖ, τὰ χαράγματα τέλεια ποίει καὶ τοὺς τύπους ἀκολούθως κατάστιζε. ἐν γὰρ μικρῷ πλάνῃ πολὺς ἡμάρτηται λόγος, τῇ δὲ ἐπιμελείᾳ τοῦ γράφοντος κατορθοῦνται. Caſſiodor. in Pſal. 44. *Notarium* interpretatur, *qui velociter verba ſuſcipit, & citius audita trāſcribit.* Vnde bellè martial. Epigr. 62. lib. 10. *Notarium velocem* nominat. Nam vt ille ait, *Currant verba licet, manus eſt velocior illis. Nōdum lingua ſuum, dextra peregit opus.* Et ita γραμματέα ὀξυγράφου dicunt 70. interpretes, Pſal. 44. Vide & de *Notario* velociſſimè excipiente, venuſtum Auſonij Epigramma 136.

Seneca in ludo, *Multa dixit, quæ Notarius perſequi non potuit*, D. Hieronymus in præfatione Chronicorum Euſeb. *Præſertim cùm Notario, vt ſcitis, velociſſimè dictauerim.* Et in Chronic. Euſeb. *Didymus Alexandrinus multa de noſtro dogmate per Notarios commentatur.* Idem in Epiſt. de vitando ſuſpecto contubern. *Extemporalis eſt dictatio, tanta felicitate profuſa, vt Notariorum manus, lingua præcurreret.*

NOTARE, in libris noſtris Iuriſconſulti dicuntur, qui alterius ſcriptis opiniones ſuas adſuunt & attexūt: vel improbandi reprehendendíque cauſa, vel addendi de ſuo. *Proculus apud Labeonem Notat*, l. 10. §. 1. D. de negot. geſt. l. 69. D. de condic. & dem. *Quintus apud Labeonem Notat*, l. 7. §. idem Labeo, D. de dolo.

Iuliani libro vndecimo digeſtorum Marcellus Notat, l. 14. D. de in rem ver. *libro 30. digeſtor. Iuliani,*

Marcellus Notat,l.39.D.de heredib.inſtit.*Marcellus lib.42.Digeſtorum Iuliani* Notat,l.34.D.ad L. Falcid.*Marcellus apud Iulianum lib.27.Digeſtorum Notat*,l.20.D.de condic.& dem.*Apud Iulianum lib.32.Digeſtorum Marcellus* Notat,l.80.D.de legat.1.*Marcellus lib.39.Digeſtor. apud Iulianum* Notat,l.1.D.de penu.leg.*Marcellus apud Iulianum* Notat,l.11.§.ſciendum,& §.ſi locupleti, D.de minorib.l.4. §. ſi fundus, D. ſi ſeruit.vindic.l.2.§.idem Iulianus,D.de eo quod certo lo.l.7. D.de peculio,l.9.D.de verbor. ſignific.*Marcellus Notat*,l.13.& l.15.D.de mort. cau. donat. l. 12. D.de auctorib.& conſ.l. 23. D. de act.emp.l.3.D.quib.ex cauſ.in poſſ.l.8.§.illud, D. de fideiuſſorib. & aliis aliquot locis.

Apud Pomponium Marcellus Notat,l.16.D.qui teſtamen.fac.*Libro ſingulari Regularum Pomponij Marcellus Notat*,l.63.D.de adquir.vel omitt.

Scæuola apud Iulianum lib.22.Digeſtorum Notat,l.54.D. de pactis. *In libro 7.Digeſtorum Iuliani, Scæuola* Notat,l.10.D.de pericul.& com. rei vend.

Scæuola apud Marcellum Notat,l.11.§.conſequenter,D. de donation.int.vir. & l. 56. D. ad L. Falcid.l.24.D.de legat.2.

Apud Scæuolam libris Digeſtorũ Claudius Notat, l.vlt.D.de his quę vt indig.l.36.D.de legat.3.

Paulus lib.4.Iuliani Digeſtorum Notat,l.11.D.quod met.cau.*Lib.8.Digeſtor.Iuliani Paulus* Notat, l.4. D.de reſcind.vendit.

Paulus Notat,apud Iulianum,l.5.§.1.D.de collat.bonor.l.15. D.de mort.cau. donat, l.4.§. vlt.D.de manumiſſ. vindic.

Paulus Notat,apud Scæuolam,l.13.D.de inoffic. teſtam.

Paulus libro 3.Quæſtionum Papiniani Notat,l.18. D. de ſeruitutib. *Papiniani lib. 10. Quæſtionum Paulus Notat*,l.16.D.de Publiciana.Aliàs quoque apud Papinianum *Paulus Notat*, l.1. D. de offic. eius cui mand. l. 72. D.de contrah. emp.l.1.§.vlt.D.de vſuris,l. vlt. D. de his quæ in teſtam.delen.l.9.D.de annu.legat.l.42.D.de bon.libert.l.116.D.de verbor.obligat.l.8.D.de prætor.ſtipulat.

Vlpianus Notat,apud Marcellum,l.9.D.de iure codicillor.l.28.§.vlt.D.de adminiſtr. & peric.& l.27.D.de pignorib.*Vlpianus* Notat,ad Papinianum,l.31.§.litem,D.de negot. geſt.

Apud Marcellum Notaui,ait Vlpian.l.41. D.ad L. Aquil.

Quod vtpote probabile non Notant,l.17.§.vlt.D.de heredib.inſtit. id eſt,non improbant.

Non immerito Iulianus à Marcello Notatus *eſt*,l.9.§. vlt.D.quod met. cau. id eſt *reprehenſus*, vt loquitur l.7.D.de pactis.

Quæ Iuliani ſententia rectè à Marcello Notata *eſt*,l.42.D.de adquir.vel omitt.*quæ ſententia vera non eſt,& à multis* Notata *eſt*,l.16.D. de iudiciis.

Dolo malo adiecto, calliditatem Notat *Prætor eius qui perſuadet*,l.3. D. de ſer.corrup. id eſt denotat.

Notauimus *ſuprà*,l.7.§.notauimus,D.quod vi aut clam.

Notandum *eſt*,l.27.§.ſi res,D.ad L.Iul.de adulter.l.1.§.& notandum, D. de inſpicien.vent. *Notandum erit*,l.21.§.1.D.ex quib.cau.ma.

Vt in eo,munificentia eius qui legauit, inſcriptione Notetur, l. 4.§.in fi.D.de adminiſtrat.rer.

Notare aliàs eſt infamiæ, ignominiæquè notam inurere.*factum lex* Notat, l. 43. §. quæ in adulterio,D.de ritu nupt.*nec quiſquam iudicum calumnia* Notabit *tutorem*, l. 22. D. de his quæ vt indign.*Calumnia* Notatis,*ius accuſandi ademptum eſt*,l.4. D. de accuſationib.

Notari,l.1.§.remouet,§.beſtias,D.de poſtulando,l.43.§.quæ in adulterio,D.de ritu nupt. id eſt nota laborare. *Notari infamia*,l.42.D.de iniuriis,l.1.l.2.& l.6.§.ſi quis alieno, D. de his qui notãt.infa.l.2.C.ad Sc.Turpil.*qui iudicij quæſtionem,citra veniam abolitionis deſeruerunt,Turpiliano Senatuſconſulto* Notantur *infamia*,l.6.§.qui iudicij,D.de decurionib.*omnes qui Edicto Prætoris,vt infames* Notantur,l.1.§ ait prætor, D.de poſtulando.

Notari Ignominia,l.6.§.decurio.D.de decurionib.*Ignominiæ pœna* Notabitur,l.vlt. C. vt lite pendente.Notatus *ignominia*,l.5.C.ex quib. cauſ.infa.

Notatus *ex cauſa deſertionis*,l.15.D.de re milit.Notari *lege*,l.43.§.1.D.de ritu nupt.

Perſonas in turpitudine Notabiles,l.1.§.ſecundo,D.de poſtulando

Quæ Notabiliter *fiunt,niſi ſpecialiter* Notentur, *videntur quaſi neglecta*, l. 15. §. ait prætor, D. de iniuriis.

Notionem *accipere poſſumus,& Cognitionem, & Iuriſdictionem*, l. 99. D. de verbor. ſignif. Proinde Vlpian.ad Edictum Prætoris de re iudic.in quo ait Prętor,*cuius de ea re iuriſdictio eſt*, melius,inquit,*ſcripſiſſet,cuius de ea re* Notio *eſt.etenim* Notionis *nomen etiam ad eos pertinere,qui Iuriſdictionem non habent,ſed habent de quauis alia cauſa* Notionem,l. 5.D. de re iudic. verba ergo hæc, *Is*

cuius de

cuius de ea re Notio *eſt*, & in Magiſtratus, & in alios quoſcumque qui ſuper aliqua re cognoſcunt, cadunt.

Præfecti vrbi Notio, l. 1. §. initio, D. de offic. præf. vrbi. *Notio eſt Præſidis*, l. 1. C. ſi aduerſ. fiſc. *Præſidis eſt ſuper ea re* Notio, l. 1. §. item ſi, D. ad Sc. Turpil. *legis Fabiæ diſceptatio ad Præſidis prouinciæ pertinet* Notionem, l. 3. C. ad L. Fab. de plagiar. *ſuam tibi* Notionem *Præſes prouinciæ commodabit*, l. 3. C. de noxalib. act. *Rector prouinciæ aditus ſuam vobis adcommodabit* Notionem, l. vlt. C. de liber. exhiben. *Præſes repetitus* Notionem *ſuam exhibebit*, l. 16. C. quomo. & quan. iud. *Notione præſidali poteris experiri*, l. vlt. C. de vi bonor. rapt.

Prætoris Notio eſt, ob tranſactionem ſiue habitatio, ſiue veſtiarium, ſiue, de prædiis alimentum legabitur, l. 8. §. 1. D. de tranſactionib. *Notio Prætoris, vt apud eum diſceptetur, vtrùm quis in poteſtate ſit, an non*, l. 3. §. hęc autem, D. de liber. exhib. *an admittenda ſit ſeparatio, nec ne, Prætoris erit, vel Præſidis Notio, nullius alterius*, l. 1. §. de his, D. de ſeparationib.

Pluribus ſummis condemnatus, quarum ſingulæ Notionem *principis non faciunt*, l. 10. §. 1. D. de appellationib.

Sine Notione *iudicis coactus eſt dare*, l. vlt. §. vlt. D. quod met. cau.

Ex perſonis, cauſiſque eum cuius Notio *eſt, æſtimaturum an actio danda ſit*, l. vlt. §. vlt. D. de obligat. & act. *Poſt ſex menſes cùm aditi pro tribunali fuerint hi, quorum de ea re* Notio *eſt*, l. 5. §. imperator, D. vt in poſſeſſ. leg. *ſi ab eo qui innocens fuit, pecuniam acceptam, is cuius de re* Notio *eſt, edoctus fuerit*, l. 8. D. de calumniatorib. *Is cuius de ea re* Notio *eſt æſtimabit*, l. 2. C. de in lit. dan. tut.

Eum cuius Notio *eſt, æſtimaturum*, l. 14. D. de dote præleg. l. 28. §. Titius, D. de liberat. lega. l. 78. §. eadem, D. de legat. 3. id eſt, *ex qualitate diſceptationis iudicem æſtimaturũ*, vt dic. l. 28. §. filias, D. de liberat. lega. *ad* Notionem *eius qui de ea re cogniturus eſt pertinere*, l. 69. D. de legat. 3. *Si quis in eius temporis computatione, ab eo, cuius de ea re* Notio *fuerit, iniuriam paſſus*, l. 6. C. de excuſation. tutor. *Apud eum cuius de ea re* Notio *eſt*, l. vlt. C. ne vxor pro marito, l. 5. C. pro ſoc. l. 2. C. ſi mancip.

Adito eo cuius ſuper ea re Notio *eſt*, l. 7. C. qui pet. tutor. *vt in re integra, de cauſa Notio præſtabitur*, l. 59. §. vlt. D. de re iudic.

Notitia, cognitio, peritia, ſcientia. *Notitia diuinarum atque humanarum rerum*, l. 10. D. de iuſtit. & iure. *Notitia caſtrenſis*, l. 8. D. de caſtr. pecul. ibid. *cùm in Notitiam meam prolatum ſit*, l. 1. D. de teſtam. milit. *neque in Notitiam peruenit edictum*, l. 1. §. 1. D. quæ ſentent. ſine appellat.

Propter rerum Notitiam *datus tutor*, l. 32. §. 1. D. de teſtament. tut. *ſunt quidam Tutores qui rei Notitiæ gratia dantur*, l. 14. §. 1. D. de ſolutionib. id eſt, quia rerum pupillarium notitiam habent, ſeu quia illis pupilli negotia nota ſunt: cuiuſmodi erant liberti qui patronorum filiis idcirco tutores dabantur, quòd notas haberent pupillorum facultates, viréſque & onera patrimonij tenerent. *ſi ex inquiſitione, propter rei Notitiam libertus fuerit datus tutor*, l. 1. §. ſi pupillis, D. de tutel. & rat. *qui Notitiæ cauſa liberti tutores dantur*, l. 1. C. de peric. tutor. *tutores pubere pupillo conſtituto, litem appellationis inchoatam iuſſu conſulum, ob Notitiam rei, perfecerunt*, l. 39. §. tutores, D. de adminiſtr. & peric. *libertos aliquos fideles, vel quem alium qui* Notitiam *rerum pupillarium habent*, l. 5. §. in primis, D. de reb. eor.

Notitia ab Impp. recẽtioribus appellatur breuis, ſeu libellus, in quo deſcriptio Officialium adminiſtrationis cuiuſque continetur, l. 1. C. de off præf. præt. Afr. l. vn. C. de excuſ. artific. lib. 10. l. 3. & l. 5. C. de aduoc. diuerſ. iudic. l. penult. & vlt. C. de diuerſ. off. lib. 12. Hinc qui de ſtatu Imperij tractat liber, *Notitia Imperij Romani inſcribitur*. Vtitur hoc vocabulo D. Gregor. Epiſt. 23. lib. 7. & Epiſt. 23. lib. 6. & Epiſt. 47. lib. 10.

Notoria, pro elogiis & indiciis quibus crimina ad magiſtratus deferuntur, l. 6. §. nuntiatores, D. ad Sc. Turpill. l. 7. C. de accuſation. l. 31. de Epiſc. & cler. in C. Theod. *Notariam* eodem ſenſu non modò B. Auguſtin. ſed & Apuleius lib. 7. de Aſino aur. vſurpat. Sed ille, ait, *qui commodum falſam de me Notoriam pertulerat*. Treuellius Pollio in Claudio *Nihil me grauius accepit, quàm quod Notoria tua intimaſti, Clodium parentem amicúmque noſtrum, inſinuatis ſibi falſis pleriſque, grauiter iraſci*.

Notvs, id eſt cognitus. *ſi quis alius non ex caſtris Notus filiofamilias donauerit quid vel legauerit*, l. 8. D. de caſtren. pecul. *Seruus male notus*, l. 13. §. prætor ait, D. de iniuriis. *Notæ perſonæ*, l. 39. D. de condicion. & demonſt. *Notæ nequitiæ homo*, l. 3. §. Iulianus, D. de liber. exhib.

Notam habere rem poſſit, l. 9. §. ſed facti, D. de iur. & fac. ig.

Notum eſt, l. 17. §. is qui, D. de excuſationib. *Hac Epiſtula manu mea ſcripta Notum tibi facio*, l. 35. l. vlt. §. vlt. D. mandat. l. 22. D. de donationib.

Notum facere debitori, l. 4. C. de diſtract. pignor. *Diſpenſatori*, l. vlt. §. ſi inter, D. de verbor. oblig. *Mulieri*, l. 1. §. denuntiare, D. de adgnoſc. & alend. *Viro*, l. 5. §. 1. D. quod vi, aut clam. *vt*

Notum his à magiſtratibus fiat,l.vlt.D.de tutor.& curat.*ex quo die decretum Prætoris, aut teſtamentum parentis*,*Notum factum fuerit*,l.6.C.de excuſationib.tutor.

Nota eſſe peccata nocentium,l.18.D.de iniuriis,*ea Nota habere venditor*,l.1.§.cauſa,D.de ædilic. edic. *an Nomina ſeruorum dominus Nota habuiſſet*,l.28.D.de reb.dub.

Illud Notiſſimum eſt,l.10.§.vlt.D.de inoff.teſtam.

Notiſſimi iuris eſt,l.4.C.ſi rer.vel accuſat.& l.4.C.de reuocand.iis quæ in fraud.cred.

In teſte qui Latinè non Nouerat,l.20.§.vlt.D.qui teſtam.facer.

NOTHI,Nouella 74.& 89.filij naturales accipiendi ſunt:vt ſ.docui:vbi de Notho Quintiliani teſtimonium protuli.Feſt.Pomp.*Nothum Græci natum ex vxore nõ legitima vocant:qui apud nos ſpurio patre natus dicitur,quòd Ser.Tullius qui Romæ regnauit,natus eſt ex concubina,Spurius Tulli tribulis*.Seneca Controuerſ.lib.6.*Quidam cùm haberet legitimum filium,alium ex ancilla ſuſtulit,& deceſſit.Maior frater ſic diuiſit,vt totum patrimonium ex vna parte poneret,ex altera,Nothi matrem.*

NOVALIS,interprete Paulo,*eſt terra præciſa,quæ anno ceſſauit,quam Græci νεαχὶν vocant*,l.30.§.noualis,D.de verb.ſignificat.vt & definit cap.21.de verb.ſignificat.in Epiſt.decretal.ἔθος γὰρ ἐςὶν,vt Suidæ verbis vtar,τοῖς γεωργοῖς παρ' ἐνιαυτὸν ἀργὴν καταλιμπάνειν τὴν γῆν,ὅπως ἀκεραίους ἐχῃ τε φύσεως καρποὺς,ὡς μὴ κατ' ἔτος τοῖς σπέρμασι πονοῖτο.Varro lib.4.de lingua Lat.*Ager,reſtibilis qui reſtituitur,ac reſeritur quotquot annis:Cõtrà,qui intermittitur,à nouando,Noualis*.Feſtus,*Noualis ager,nouæ relictus ſementi*.Iſidor.lib.15.Etymolog.cap.13.*Noualis ager eſt primùm proſciſſus,ſiue qui alternis annis vacat,nouandarum ſibi virium cauſa.*

Qui ex ſilua Nouale faciunt,l.vlt.D.de term.mot.Seruius in 1.Eclog.Virgil.ad ea verba,*Hæc tam culta Noualia,Noualia,noua rura,quæ per ſingulos annos renouantur per ſemina:vel etiam Noualia dicuntur,vnde ſilua tollitur*.Idem Seruius in 1.Georgic.ad hunc verſum,*tonſas ceſſare Nouales,Dicimus*,ait,*& has Nouales*,&,*hæc Noualia.propriè Nouales ſunt,arua primùm proſciſſa,& primùm ſegetem ferentia.*

NOVARE,eſt prius debitum in aliam nouam obligationem transferre & transfundere,l.27.D.de pactis,l.8.§.1.& l.14.l.20.& l.21.D.de nouationib.& apud Paul.lib.5.Sentent.Tit.8.*Nouare poſſumus,aut ipſi,ſi ſui iuris ſumus,aut per alios:pupillus ſine tutoris auctoritate Nouare non poteſt:tutor & procurator omnium bonorum poteſt*,l.20.D.de nouationib.*Nouare non poteſt*,qui obligationi ſolutionis gratia adiicitur,l.27.D.de pactis,l.10.D.de nouationib.*Alter ex duobus reis ſtipulandi ius Nouandi habet*,l.31.§.1.D.de nouationib.Item *adgnatus furioſi,aut prodigi curator*,l.vlt.§.1.D.eod.tit.

Si Nouandi animo hoc fiat,l.26.D.de nouationib.*Nouandi animo promiſiſſe*,l.60.D.de condict.indeb.*Si non Nouandi animo hoc interuenit*,l.8.§.vlt.D.eod.tit.*ſi non promiſſa dos Nouandi animo patri fuiſſet*,l.66.§.filiafa.D.ſoluto matr.*Qui ſi non Nouandi animo ab herede ſtipulati ſunt*,l.1.§.illud,D.de ſeparationib.*ſecunda ſtipulatio facta eſt*,l.28.D.de nouationib.

Si non Nouandi cauſa id factum eſt,l.4.§.ſi ex conuentione,D.de re iudica.

Nouandi cauſa promitti,l.14.D.de nouationib.

Nouandi cauſa ſtipulari,l.32.D.de nouationib.*Ratam ſtipulationem non habuerit Nouandi cauſa*,l.9.D.eod.tit.

Nouare actionem,l.23.D.de nouationib.*Iudicatum ſolui ſtipulatione,actionem iudicati non Nouari*,l.8.§.idem Celſus,D.eod.tit.*Si poſt pubertatem tutelæ actio nouetur*,l.29.D.eod.

Si cauſam iudicati non Nouaſti,l.2.C.de executio.rei iudica.*Nouandi peculiaria debita ius habet filius ſeruúſve,cui adminiſtratio peculij permiſſa eſt*,l.34.D.de nouationib.

Nouare Obligationem,l.22.D.de nouationib.*peculiarem*,l.16.D.eod.tit.*priorem*,l.25.D.eod.tit.*Suam*,l.3.D.eod.*Veterem*,l.25.D.eod.

Adiicit potius obligationem,quàm priſtinam Nouat,l.16.D.de nouationib.*Aquiliana ſtipulatio omnimodo omnes præcedentes obligationes Nouat*,l.4.D.de tranſactionib.*ſeruus Nouandæ obligationis ius habuit,ſi peculij adminiſtrationem habuit*,l.21.D.de iureiurando.

Nouari dicitur priſtina obligatio,quæ in ſecundam poſteriorémve deducitur,l.72.§.1.D.de ſolutionib.l.4.l.5.l.7.D.de nouationib.*Qualiſcumque obligatio Nouari verbis poteſt*,l.1.§.vlt.D.de nouationib.*Vna ſtipulatione plures obligationes Nouari*,l.vlt.§.vlt.D.eod.tit.*Nouata debiti obligatio pignus peremit*,l.11.D.de pignerat.act.*Quodcumque ſiue verbis contractum eſt ſiue non verbis Nouari poteſt*,l.2.D.de nouationib.

Nouari,id eſt,innouari,l.1.D.nihil innoua.appell.

NOVATIO.*Eſt prioris debiti in aliam obligationem,vel ciuilem vel naturalẽ,trãsfuſio atque tranſlatio:hoc eſt,cùm ex præcedenti cauſa ita noua conſtituatur,vt prior perimatur.Nouatio enim à nouo nomen accepit,*

accepit, & *à noua obligatione*, l. 1. D. de nouationib. Vet. Gloſſar. Græc. Nouatio, καινισμὸς, καὶ μετάθεσις τοῦ παλαιοῦ χρέους εἰς ἑτέραν ἐνοχὴν, ἀφ' οὗ τὴν πρώτην ἀναιρεθῆναι. Nouatio, δὲ λέγεται ἀπὸ τῆς καινῆς ἢ τῆς νέας ἐνοχῆς. Et alibi, Nouatio ἀνακαίνωσις, τοῦ παλαιοῦ χρέους εἰς νέον. *Nouatione tollitur obligatio, veluti ſi id quod tu Seio debeas, à Titio dari ſtipulatus ſit. Nam interuentu nouæ perſonæ, noua naſcitur obligatio, & prima tollitur tranſlata in poſteriorem*, §. præterea, Inſtitut. quib. mod. tollit. oblig. *Si nauem fieri ſtipulatus ſum, & ſi non feceris cẽtum, duæ ſtipulationes ſunt: pura & condicionalis: & exiſtens ſequẽtis condicio tollit priorem: transfertque in ſe, & quaſi Nouatio prioris fit*, l. 44. §. vlt. D. de obligationib. & actionib.

Nouatio contingere, l. 5. D. de nouationib. & contrà, *Non contingere*, l. 24. D. eod. tit.

Nouatio fieri, l. 8. §. 1. & §. ſi quis ita, l. 14. l. 31. D. de nouationib. *ſi nullam ex conſenſu Nouationẽ factam, & in curatorem, vel tutorem obligationem eſſe tranſlatam conſtabit*, l. 5. D. quand. ex fac. tut. *Nouatio facta*, l. 15. & l. 18. D. de nouationib. l. vlt. §. vlt. D. de liberat. leg. l. 3. §. in eum, D. de adminiſtr. rer. ad ciuit *Secuta*, l. 27. D. de nouationib. *ſi Nouatio interceſſit*, l. 4. §. ſi ex conuentione, D. de re iudic. *Ceſſit Nouatio*, l. 28. D. de nouationib. *Vt Nouationi locus ſit*, l. 31. D. eod. tit. *Omnes res tranſire in Nouationem poſſunt*, l. 2. D. eod. tit. *Nouatio voluntaria*, l. 39. D. de nouationib. *ſi Nouationis cauſa hoc fiat*, l. 8. §. vlt. D. de nouationib. *Nouationis iure tolli obligatio*, §. præterea, Inſtit. quib. mod. toll. obl. *ad Nouationem faciendam cogere debitores*, l. 57. D. de adminiſt. & peric.

Novellvm. Alphenus, l. 8. D. de fun. dota. *Nouellum ſucciderat, hoc vt Nouellũ reponeret.*

Si Nouelletum in fundo factum ſit, l. 6. D. de impenſ. in res dotal.

Nouella conſtitutio Diui Zenonis, l. 29. C. de inoffic. teſt. *Nouella lex*, l. 160. de decurionib. in C. Th. l. 9. de profeſſorib. & medic. eod. Cod.

Nouellæ appellatæ ſunt nouæ Iuſtiniani Conſtitutiones, vt quæ Codicis editionem ſecutæ ſunt: quod & Paul. Vvarefridus in Iuſtiniano, & lib. 1. hiſtoriar. Langobardic. cap. 25. notat. extant legum Nouellarum Theodoſij, Valentiniani, Marcianíque libri. Conſtantinus Harmenopulus, lib. 1. cap. 1. εἰσὶ δὲ νεαραὶ, αἱ μετὰ τὴν τῶν νόμων βασιλέων νέαι διατάξεις, πρὸς τὰς ἀνακυπτούσας ὑποθέσεις γινόμεναι.

Nouella profeſsio, l. 15. de iure fiſci in C. Th. *Superſtitio*, l. 3. de his qui ſup. religione, eod. Cod.

Nouellam matriculam & recentem, pro eodem dicunt Impp. in l. vlt. de agentib. in reb. C. Th.

Nouellæ ſectæ, in Lege Dei, Tit. 15.

Nouellum Vinum, l. 25. C. de erogat. milit. ann. lib. 11. *Statutum*, l. 9. de metallis & metall. in C. Th. Sic Arnob. lib. 2. aduerſ. gent. lib. 31. *Nouellam religionem*, eodémque lib. & 7. *Nouellam rem*, & eod. lib. 7. & lib. 2. *Nouellum nomen, Nouellas ætates, Nouella tempora.*

Noverca. *Vxor liberis ex alia vxore natis Nouerca dicitur*, l. 4. §. gradus, D. de gradib. & adfinib. *ſi adhuc Nouerca eſt, id eſt, ſi adhuc patri tuo nupta eſt*, §. ſocrũ, Inſtit. de nuptiis. Planè Paulus quærens quomodo Nouerca intellegatur, vt ſciamus quas non liceret vxores ducere, *Quidam, ait, Nouercam per ſe, Patris vxorem intellegunt: ſed quod ad hanc cauſam, verum eſt nec Aui vxorẽ, nec Proaui duci poſſe*, l. 14. §. nunc videamus, D. de rit. nupt. Feſtus, *Nouerca dicitur quam quis, ſublatis liberis, nouam vxorem ducit, arcendæ familiæ gratia, id eſt, coërcendæ*: vel vt alij legũt, *accreſcendæ. Sponſa patris mei, Nouerca non propriè dicitur*, l. 12. D. de ritu nupt. *Nouercæ locum habet patris adoptiui vxor*, l. 14. D. eod. tit. *Nouercam prohibitum eſt ducere, quia matris loco eſt*, §. ſocrum, Inſtit. de nuptiis.

Novercalibvs *delenimentis, inſtigationibúſve corrupti parentes plerumq; malignè circa ſanguinem ſuum inferunt iudicium*, l. 4. D. de inoff. teſt. Senec. Controuerſ. 6. lib. 4. *Hic tuus eſt, quid alterum Nouercalibus oculis intueris? Nouercalia odia*, Tacit. lib. 1. Annal. *Nouus videtur eſſe homo ſeruus inter viuos manumiſſus, ſi rurſus in ſeruitutem reciderit*, l. 27. D. de adimend. legat. id eſt, *alius homo*, vt l. 98. §. aream, D. de ſolutionib. *Nouus creditor*, l. 38. D. de legat. 3. *Nouatione facta, quaſi Nouus debitor ampliatæ ſummæ*, l. vlt. §. vlt. D. de liberat. leg. *Decurio qui relegatus ad tempus eſt, impleto tempore velut Nouus in ordinem venit*, l. 2. §. reſtitutus, D. de decurionib. *Nouus illi nunc primùm heres adgnoſcitur*, l. 33. §. vlt. D. de teſtam. milit. *Iudici Nouo rem rurſum iudicandam committere*, l. 13. §. vlt. D. de vacat. & excuſ. mun. *Nouus alueus fluminis, Naturali, & priori*, opponitur, l. 7. § quod ſi, D. de adquir. rer. dom. *Nouum Canalem in riuo collocare*, l. 3. §. ſi quis, D. de riuis. *ſi vno latere perruperit flumen, & alia parte Nouo riuo fluere ceperit*, l. 7. §. quod ſi, D. de adquir. rer. do. *ſi pontem quis Nouum velit facere*, l. 3. § vlt. D. de itinere actúque. *Nouus conſenſus*, l. 37. D. pro ſocio, l. 13. §. qui impleto, D. locati. *Contractus*, l. 27. §. idem dicemus, D. de pactis.

Nullo circa eum Nouo facto ordine, l. 27. §. 1. D. de liber. & poſtum. *Noua Actio*, l. 98. D. de ſolutio. *Obligatio*, l. 1. D. de nouationib. §. præterea, Inſtit. quib. mod. tollit. oblig. *Petitio*, l. 11. §. eandẽ, D. de excep. rei iud.

Bbbbb

Si ſolutis legatis, Noua & inopinata cauſa hereditatem abſtulit, l.3.D.de condict.indeb.

Noua Charta, l.4.D.de bonor.poſſeſſ.ſec.tabul. *Noua clauſula edicti*, l.3. D.de coniung.cum emanc. *Noua hominum conuerſatio*, §.vlt.Inſtit.de noxalib.

Nouæ ædes, l.9.D.quib.mod.vſusfr. *Noua conſtituta villa*, l.7.D.de inſtr.vel inſtrum.

Nouæ hereditates, vel ex Lege, vel ex Senatuſconſultis delatæ, Veteribus, quæ Lege 12.Tabul.deferuntur, opponũtur, l.1.§.capitis, D.ad Sc.Tertyll. *quæ ex nouis legibus veniunt hereditates*, l.11.D. de ſuis & legit. *ex Nouis legibus & hereditates & tutelæ ſic plerumque deferuntur, vt*, &c. l.7.§.1.D. de cap.minut. *Nouæ* autem *Leges* illic intelliguntur, quæ poſt Legem 12.Tabul.latæ ſunt: eoq; nomine Iuliæ Papiæ Leges ſignificantur, l.vlt.D.de reg.Caton. Sed & ad quaſcumque recèns latas Leges ea appellatio pertinet, l.vn.D.de condictio.ex lege.

Qui Nouas, & vſu incognitas religiones inducunt, Paul.lib.5.Sentẽt.Tit.21. *Nouam rem deſiderare*, l.1.D.de inſpic.vent. *Verùm rem cœptam perficit, an Nouam inchoauit*, l.42.§.1. D. de adquir. vel omitt. *Noua reſtitutio*, l.43.D.ad Sc.Trebell. *Noua vindemia*, l.2.D.de peric.& comm.

Nouæ Tabulæ appellantur, quibus publicè propoſitis æs alienum obæratis remittebatur. Earum fit mentio apud Ciceron. lib. 2.Officior. & 2.in Catilin. & Epiſt. vlt. lib.5. ad Attic. Cæſar.lib.3.de bell.ciuil.Senec.lib.1.de Benef.cap.4.Quintil.Decla.336.Suet.in Iul.cap.42.

Noua voluntas teſtatoris, l.15.D.de adimend.legat. *Nouæ vſuræ*, l.65.D.de rei vindic.

Nouum æs alienum, l.11.D.ſi quis cautionib.

Si Nouum beneficium cum alterius iniuria poſtularetur, l.12.D.ad Sc.Trebell.

Nouum dominium, l.33.§.1.D.de donationib. *Noua Dominia*, l.1.C.de præſcript.longi temp.

Nouum edictum, l.1.§.ſi pater, D.de vent.in poſſ. *Nouo Exemplo*, Sueton.in Claud.cap.22.

Noua inſtrumenta, l.27.D.de except.rei iudic.

Nouo iudicio agere, l.14.§.vlt.D.de aqu.& aq.pluu. *Nouum ius*, antiquo & veteri, veluti quod ex 12.Tab.proficiſcitur, opponitur, l.1.D.de heredit.pet.l.91.D.de diuerſ.regul. Tacit. lib.2. *Callidus* & *Noui iuris repertor.*

Alias, *Nouum ius*, l.1.§.1. D.quod quiſque iuris, id eſt, *Iniquum*, vt l.3.D.eod.tit.veluti *ſi quis impetrauerit, ne debitor aduerſus eum exceptione vtatur*, dic.l.3.§.ſi is pro quo ſpopondiſti.

Ex Nouo parentium matrimonio, l.34.§.inter.D.de ritu nupt.

Nouo more, l.6.C.de accuſationib. *ſi Nouum negotium quod non ſit ſolitus abſens facere, tu nomine eius geras*, l.11. D.de negot.geſt.

Opus Nouum, & *Vetus*, opponũtur, l.1.§.ſi quis ædificium, D.de oper.no.nunt.& l.5.D.de adminiſt.rer.ad ciuit. *Opus Nouum facere videtur, qui aut ædificando, aut detrahendo aliquid, priſtinam faciem operis mutat*, l.1.§.opus, D.de oper.no.nunt.qui autem vetus ædificium fulcit, *Nouum opus* non facit, ſed veteri ſuſtinendo remedium adhibet, dic.l.1.§.ſi quis ædificium.

Opus Nouum nuntiare, l.3.§.opus, D.de aliena.iud.mut.l.3.§.ſi quis, D.de riuis.

Pecuniam quæ in opera Noua legata eſt, l.vlt.D.de oper.publ.

Nouum pactum, l.27.§.idem dicemus, D.de pactis. *Priuilegium*, l.12.D.ſi quis cautionib.

Nouum Vinum, veteri aduerſatur, l.4. D. de reb. credit. quod & *Nouellum* vocatur in l.10. C.de erogat.milit.anno.lib.11. *Vetus vinum, quod non eſt Nouum*, l.11.D.de tritico, vino.

Non Nouum, l.19.§.1.D.de ædil.edic. *Nouum non eſt*, l.27.§.cum eo, D.ad L.Aquil.l.47.D.de manumiſſ.teſt.l.9.D.de verbor.obligat.

Nouum non eſt quod poſtulas, l.2.C.de appellationib.

Non eſt Nouum, l.3.§.vlt.D.de vſufr.adcr. l.46.D.de adquir.rer.do.l.5.& l.21.§.1. D. de fideiuſſorib.l.16.D.de legib.l.4.C.de edendo.

Nec Nouum, l.5.D.de condict.indeb. *neque enim Nouum aut incognitum eſt*, l.48. D. de manumiſſ.teſt.

NOVISSIMVM, extremum, vltimum, poſtremum, ſignificat. Varro lib.5.de ling.Lat. *A quo etiam extremum quoque dici Nouiſſimum cœptum vulgo: quod mea memoria, vt Ælius Gallus, ſic ſenes aliquot, nimium Nouum verbúmque eſſet vitabant: cuius origo, vt à vetere, vetuſtius, ac veterrimum, ſic à nouo declinatum, Nouius & Nouiſſimum.* Quæ verba ex eo citat Agell. lib.10. cap. 21. aitque Ciceronem eo verbo vti noluiſſe, quod non probaret. Verùm fallitur Agell. Apud Ciceronem enim pro Roſc.Comœdo legimus, *qui ne in Nouiſſimis quidem erat hiſtrionibus.*

Nouiſsimus creditor, Paulus lib.2.Sent.Tit.13. *Curator*, l.19.D.de tutel.& rat. *Nouiſsimus curator*, l.19.D.de tutel.& rat. *Nouiſsimus dominus bonorum*, l.2.§.vlt.D.de bono.poſſ.ſec.tab. *à Nouiſsimo herede petere*, l.18.§.1.D.de aliment.vel cibar. *Singulis liberis, vel qui eorum Nouiſsimus morietur*, l.37.D.de vulg.& pupill.id eſt, *extremus*, vt loquitur l.83.§.vlt.D.de legat.3.ſiue, *qui ſupremus moritur*, vt l.9.D.de reb.dub.

Ei qui Nouiſſimus mortuus fuerit, l.25. D. de vulg. & pup. *eius qui Nouiſſimus ex filiis mortuus eſt*, l.34. D. ad Sc. Trebell. id eſt, *qui extremo mortuus eſt*, vt l.84. §. vlt. D. de legat.3. *Si non oſtenderit quis Nouiſſimus obiiſſet*, dic. l.34. *Filiæ quæ Nouiſſima diem ſuum obiiſſet*, l.41. §. cũ pater, D. de vulg. pup.

Nouiſſimus puer, ratione eius qui ante mortuus eſt, l.42. D. de vulg. & pup. *ei qui Nouiſſimus ſuperuixerit*, l.11. D. de reb. dubiis. *Vt ad Nouiſſimum fundus pertineat*: &, pòſt, *cuius Nouiſſimi deceſſum*, &c. l.34. D. de vſu & vſufr. leg.

Nouiſſimi codicilli, l.88. §. ciuibus, D. de legat.3.

Niſi Nouiſſimus totius dies compleatur, l.6. D. de obligationib. & actionib. *Nouiſſimo eius temporis die*, l.49. D. de condicionib. & demonſtrat.

Nouiſſimo loco, l.20. D. de heredib. inſtit. l.36. D. de vulg. & pupill.

Nouiſſima ademptio, l.12. §. vlt. D. de legat. *Clauſula ſtipulationis iudicatum ſolui*, l.19. D. iudicat. ſolui. *Condicio*, l.51. D. de condicion. & demonſtr.

Diuiſio bonorum quæ Nouiſſima à patre facta eſt, l.30. §. qui filiæ, D. de adimen. legat.

Quod ferè Nouiſſima parte pactorum ita ſolet inſeri, l.7. §. quod ferè, D. de pactis. *Nouiſſima parte Teſtamenti ita cauit*, l. vlt. D. de fideic. libert. *Eam præſtationem ſequendam quæ Nouiſſima fuit*, l.14. §.1. D. de aliment. vel cibar. *Rationes reddere eius temporis quod erit poſt Nouiſſimam meam ſubſcriptionem*. l.12. D. de liberat. leg.

In legato Nouiſſima ſcriptura erit ſpectanda, l.16. D. de vulg. & pupill. *In legatis Nouiſſimæ ſcripturæ valent*, l.12. §. vlt. D. de legat.1. *Nouiſſima voluntas ſeruatur*, l.6. D. de adimend. legat. id eſt, *ſuprema*, vt l.22. D. de legat.3. *quocumque modo teſtamentum Miles fecerit Nouiſſima voluntate reſcindetur*, l.34. D. teſtamen. milit. *Nouiſſimi iudicij ordinatio*, l.2. C. de codicill. *quod ad cauſam Nouiſſimi iudicij pertinet*, l.3. C. quemadm. teſtam. aper. *Nouiſſimum iudicium patris*, l.9. C. de collationib. id eſt, ſupremum. *Si Nouiſſimo tempore impleri poteſt condicio*, l.5. D. de heredib. inſtit. id eſt, *vltimo vitæ tempore*, vt ibidem.

NOVISSIMÈ, id eſt, poſtremò, ſeu nouiſſimo loco. *Nouiſſimè ait D. Pius*, l.6. D. de magiſtrat. conuent. *Prætor ait*, l.1. §. vlt. D. de publican. l.7. D. quod falſo tut. *Pomponius ſcribit*, l.12. §. nouiſſimè, D. quando dies legat.

Nouiſſimè inſpiciemus, l.1. D. de doli except. *Videndum*, l.3. §. vlt. D. naut. caup. *ſi Nouiſſimè teſtamento fuerit adſcriptum*, l.1. §.1. D. de his quæ in teſtamen. delent. *Potius hoc procedere videtur quod Nouiſſimè factum eſt*, l.10. D. de adquir. poſſ. *ex eo tempore quidque æſtimatur quod Nouiſſimè ſolui poterit*, l.11. D. de re iudic.

Si merces tuæ cum ea Naue perierunt in qua Nouiſſimè vectæ ſunt, l. vlt. §.1. D. de L. Rod. id eſt, in quam tranſlatæ ſunt ex ea in quam prius illatæ fuerant.

NOVITII *ſerui*, l.21. D. de negot. geſt. l.17. D. de ædil. edic. id eſt, noui ſerui. Nam vt Alfenus, apud Agell. lib.6. cap.5. ſcribit, *Nouum, nouitium: & Proprium, propitium, dicimus, augere atq; intendere volentes, Noui, & Proprij ſignificationem*. Quod mirũ ſibi videri, ibid. Agell. ait, cùm ſit, *Nouitium, non quod magis Nouum ſit, ſed quod à Nouo ductum, inclinatúmque ſit*. Quintil. Declamat. 376. *Nouitiis etiam ſeruulis ignoſcitur*: Varro lib.7. de ling. Latin. *Etiam Nouitij ſerui empti in magna familia, citò omnium conſeruorum Nomina recto caſu accepto, in reliquos obliquos declinant*. *Nouitiũ* vtique *non tirocinio animi, ſed condicione ſeruitutis intelligimus*, ait Venuleius. *Nam quicumq; ex venalitio Nouitiorum emptus, alicui miniſterio præpoſitus ſit, ſtatim eum veteratorum numero eſſe*, l. vlt. §. vlt. D. de ædilic. edic. At in profeſſionibus, quæ apud publicanos fiunt, eos *Nouitios* intelligimus, qui nondum anno ſeruierint, l. vlt. §. quoties, D. de publican.

NOXA, ait Iuſtinian. *eſt corpus quod nocuit, id eſt, ſeruus. Noxia, ipſum maleficium: veluti furtum, damnũ, rapina, iniuria*: quę verba vti à Theophilo in Gręcũ ſermonẽ conuerſa ſunt ita in veteri Gloſſario deſcribuntur, in hunc modum. *Noxa*, αὐτὸ τὸ σῶμα τὸ βλάψαν. *Noxia*, αὐτὸ τὸ κακούργημα: οἷον κλοπὴ, ζημία, ἁρπαγὴ, ὕβρις. Feſtus, *Noxa ponitur pro peccato, aut pro peccati pœna, cùm lex iubet Noxæ dedere pro peccato. Noxia apud antiquos damnum ſignificat: ſed à poëtis ponitur pro culpa*. Seruius in 1. Æneid. ad verſum, *Vnius ob Noxam*, &c. *Noxam*, inquit, *pro Noxia. Et hoc intereſt inter Noxam & Noxiam, quod Noxia, culpa eſt, id eſt peccatum. Noxa autem, pœna*. Cornel. Frõto de differentiis vocum, *Noxa, pœna eſt. Noxia, culpa*. Vlpian. vero. *Noxia*, ait, *eſt ipſum delictum*, l.1. D. ſi quadrupes. Gaius etiam in Cõment. 12. Tabul. *Noxiæ appellatione omne delictum continetur*, l.238. §. vlt. D. de verb. ſigni. Verùm hæc verborum proprietas ſæpe confunditur. Promiſcuè enim *Noxam*, & *Noxiam* Iuriſconſulti dicunt, vt apparet ex l.63. D. ad L. Falcid. coniuncta l.4. D. de noxalib. *Noxas* item *priuatas*, & *Noxias*, indifferenter ponit Vlpian. l.17. §. quod aiunt, D. de ædili. edic. Item *Noxa ſolutum*, & *Noxiis*, vt inueniet & quiſquis comparabit, l.30. D. de euictionib. cum l.45. D. de legat.1.

Qui ex pluribus Noxis, diuerſis temporibus, experitur, ex vna Noxia ſerui dominium nanctus, l.20. D. de noxalib.

Is qui Noxam commiſit, l.18. §.1. D. de iudiciis, l.17. §. quod aiunt, D. de ædilic. edic. *Si Noxam commiſiſſe dicatur*, l.32. D. de noxalib. *Si ſeruus inuito domino Noxiam nocerat*, l.4. D. eod. tit. *ob id quod Noxam nocuit ſeruus*, l.45. §.1. D. de legat. 1.

Noxa caput ſequitur, l.41. D. de furtis, l.17. §. ſi iuſſu, D. de iniuriis. l.1. §. ſi apud, D. depoſiti, l.4. D. ſi ex noxali cau. l.21. D. commodati, l.1. §. vlt. D. de priuat. delic. l.1. C. de noxalib. & apud Paul. lib.2. Sentent. Tit.2. *ſerui quorum Noxa caput ſequitur*, l. vlt. D. de noxalib.

Is cuius nomine, Noxæ iudicium acceptum eſt, l.14. D. de interrogationib. id eſt, noxale iudicium.

Noxæ Accipere, Dare, & Dedere, Iuriſconſulti dicunt. *ei qui Noxæ accepit*, l.17. §. proprietarius, D. de vſufructu. *Si hominem Noxæ dediſti*, l.69. D. de ſolutionib. *Si Noxæ dediſti ſeruum in quo vſuſfructus alienus eſt*, l. 4. §. vlt. D. de rei iudic. *Si ſeruum mihi Noxæ dederis*, l. 28. D. de noxalib. *Si ſeruum pigneratum Noxæ mihi dederis per iudicem*, l.9. §. & ſi ſeruum, D. de dolo.

Si tantum Noxæ dediſſet, l.7. §.1. D. quod vi, aut clam. *vt impenſam præſtet, aut Noxam det*, ibidem.

Noxæ dedere quadrupedes, l.1. §. interdum, D. ſi quadrupes. *in Noxam dedere animal*, dic. l.1. §. cũ arietes, D. eod. tit. *Noxæ* autem *dedere eſt animal tradere viuum*, l.1. §. & cum.

Noxæ dedere ſeruum, l.2. l.17. & l.22. §. dominus, D. de noxalib. & l.16. D. de pecul. legat. l.27. §. Proculus, D. ad Leg. Aquil. l.6. §. vlt. D. de aqu. & aqu, l.40. §. vlt. D. de hered. pet. l.6. §.1. D. de re iudic. l.17. §. proprietarius, D. de vſufructu. Collumella lib.1. cap.1. *Velut Noxæ dedimus.*

Seruus qui furtum fecerit, damnúmve dederit, niſi id pro ſui quantitate dominus ſarcire ſit paratus, Noxæ dedi poteſt, Paul. lib.2. Sentent. Tit.31. *Noxæ dedi ſeruum in ſolidum oportere*, l.27. §. item ſi, D. ad L. Aquil. Liuius lib.26. *Satius illi inſulæ eſſe, quàm velut dedi Noxæ iniurios.* idem, lib. 21. *Velut ob Noxam ſibi dedi poſtularat populus Ro.*

Noxæ dedendus erit, l.24. §. ſi ſeruus, D. de minorib. l.19. D. de noxalib. *Noxæ dedendo*, l.11. D. de noxalib. *Ipſos ſeruos maleficij cauſa Noxæ dedendo*, l. 1. §. quod igitur, D. de vi & vi arm.

Facultas Noxæ dedendæ, l.6. §.1. D. de re iudic. *Noxæ dedendæ facultatem amiſerat*, l.1. §. ſi poſt, D. ſi quadrupes.

Noxæ deditus homo, l.17. l.19. D. de noxalib. *Seruus*, l.61. §. vlt. D. de furtis, l.1. §. vlt. & l.2. D. ſi ex noxali cau. l.4. §. auctoris, D. de doli except. Ouid. lib.1. Faſtor.

Noxæ tibi deditus hoſtis,
Spargitur effuſo cornua Bacche mero.

Quintilia. Declamat.9. *Alebat deuotum corpus grauior omni fame ſagina, & inter Noxæ dedita mancipia, contemptiſſimus tiro gladiator.*

Inter cauſas adquirendi eius quod noſtrum non ſit, ponitur, pro *Noxæ dedito*, l.3. §. genera, D. de adquir. poſſeſſ.

Noxæ deditio, id eſt, *deditio ipſius corporis quod deliquit*, vt loquitur Gaius, l.1. D. de noxalib. *Aut pro Noxæ deditione hominem relinquere*, l.61. §.1. D. de furtis.

Noxæ deditio, non totius familiæ, ſed eorum tantũ, vel eius qui dolo feciſſe comperietur, fieri debet, l.2. §. ex hac, D. vi bonor. raptor. *ſi Noxæ deditio ſit ſecuta*, l.7. §. ſi quadrup. D. de dolo malo. *Noxæ deditio in ſolutione eſt quæ è Lege tribuitur*, l.6. §. vlt. D. de re iudic. *Commiſſum ſeruorum, ſi domino videtur, Noxæ deditione ſarcitur*, Paulus in Lege Dei, Tit.12. *poſt Noxæ deditionem*, l.10. D. de noxal. *Noxæ deditione liberari*, l.27. §. vlt. D. de noxalib. *Noxæ deditione peremi actio*, l.1. D. ſi ex noxalib. cauſ.

Agendo cum Noxæ deditione, vel *detracta Noxæ deditione, actum*, l.4. §. vlt. D. de noxalib. act. *Detractæ Noxæ deditione experiri*, l.21. §. vlt. D. de noxalib. *Tenebitur*, l.5. D. eod. tit.

Sine Noxæ deditione iudicium dabo, l.12. D. de publician. & vectigalib. *Iudicium dictare ſine Noxæ deditione iudicium ſuſcipiet*, l.1. D. ne quis eum qui in ius. *Vt ſine Noxæ deditione conueniatur*, l.16. §. neque, D. de noxalib.

Tenebuntur pupillus & furioſus ad Noxam, l.11. §. ſi tutoris, D. quod vi, aut clam.

Animal quod Noxiam commiſit, l.1. D. ſi quadrupes. *Si ſeruus tuus Noxiam commiſerit*, §. nam ſi, Inſtitut. de noxal. action.

Non oportet eſſe Noxiæ fideiuſſori, l.48. D. mandati, id eſt, fraudi, vel damno.

Qui ſeruum

Qui ſeruum nondum Noxa *ſolutum dedit*,l.72.§.qui hominem,D.de ſolutionib.*furtis, Noxiſque ſolutum, præſtandum*,l.vlt.D.de rer.permut.*heres generaliter dare damnatus, furtis & Noxiis ſolutum promittere debet*,l.45.§.1.D.de legat.1 *ſi furto, Noxáque ſolutum eſſe promiſit*,l.3.D.ſi famil.furt.fec. *qui ſtipulatus ſit, furtis, Noxiſque ſolutum eſſe*,l.30. D. de euictionib.

Porrò *qui furtis Noxáque ſolutum hominē promittit, nemini eſſe furti obligatū promittit*,l.174.D.de verbor.ſignif. *ex his verbis ſtipulationis duplæ vel ſimplæ, cùm hominem quo de agitur, Noxæ eſſe ſolutum: vtiliter conueniri non poteſt, propter eas Noxas quæ publicè coërceri ſolent*,l.11.§.vlt.D.de euictionib. *Hæc ſtipulatio, Noxis ſolutum præſtari? non exiſtimatur ad eas Noxas pertinere quæ publicam exercitionem, & coercitionem capitalem habent*,l.200.D.de verbor.ſignif. *Quod aiunt Ædiles*, Noxa *ſolutus non ſit, ſic intelligendum eſt, vt non hoc debeat pronuntiari, nullam eum Noxam commiſiſſe: ſed illud, Noxa ſolutum eſſe, hoc eſt, noxali iudicio ſubiectum non eſſe. ergo ſi Noxam commiſit, nec permanet, Noxa ſolutus videtur. Noxas accipere debemus priuatas, hoc eſt, eas quæcumque committuntur ex delictis non publicis criminibus: ex quibus agitur iudiciis Noxalibus*,l.17.§. quod aiunt,D.de ædilic.edic.

Noxales *Actiones* appellantur, *quæ non ex contractu, ſed ex Noxa atque maleficio ſeruorum aduerſus nos inſtituuntur: quarum actionum vis & poteſtas hæc eſt, vt ſi damnati fuerimus, liceat nobis deditione eius corporis quod deliquerit, euitare litis æſtimationem*,l.1.D.de noxalib. actionib. *ex maleficiis ſeruorum Noxales actiones proditæ ſunt*, Inſtitut.de noxal.action. Vetus gloſſarium, *Noxalis actio*, ἀγωγὴ ἡ ἔκδοτιν ζητοῦσα τοῦ ὑφορωμένου. *ſi ſeruus ſua voluntate id admiſerit, competere Noxale, vt in ceteris maleficiis*,l.7.§.ſiue,D.arbor.furt.cæſ. *ſi quis miſſum in poſſeſſionem, cùm eſſet in aliena poteſtate, non admiſerit, Noxalem actionem eo nomine competere*,l.17.D. de dam. infec. Ac planè Noxales actiones olim filiorumfa.nomine in patres dabantur, vt Iuſtinian.teſtatur in §.ſed veteres, Inſtit.de noxalib.cuius verba apertius explicans Theophil.ibidem, ταύτας δὲ τὰς Νοξαλίας ἀγωγὰς οἱ παλαιοὶ καὶ ἐπὶ τῶν υἱῶν τῶν ὑπεξουσίων, καὶ ἐπὶ θυγατέρων παρατεθείκασι τῶν. id quod confirmatur l.5.§.is quoque ex cuius,D. de obligat.& act. Argumento etiam eſt, quod Paulus lib.2.Sentent.Tit.32.ait, *filiusfa.ſi furtum fecerit, deinde emancipetur, furti actio in eum datur: quia in omnibus Noxa caput ſequitur.* Sed hoc Iuſtiniano meritò diſplicauit in dic.§.ſed veteres.

Per ſe autem nullæ ſunt Noxales actiones. Neque enim hoc proprium eſt & ſpeciale certæ alicuius actionis nomen, ſed qualitas quædam accedens actionibus quæ ex admiſſis ſeruorum aduerſus dominos inſtituũtur. veluti, *Noxalis Aquiliæ actio*,l.19.D.de noxalibus. *de dolo Noxalis*,l.16.D.ad exhibend.l.9.§.hæc de dolo, D.de dolo. *furti Noxalis*,l.22.D. commodati, l.22.C.de furtis. *Noxalis vi bonorum raptorum actio*, l. 2.§. vi bonorum, D. vi bonor. raptor. *Noxales actiones conſtitutæ ſunt, aut Legibus, aut Edicto Prætoris. Legibus, veluti furti, lege 12.Tabul. dāni iniuriæ, lege Aquilia. Edicto Prætoris, veluti iniuriarum, & vi bonorum raptorum*, §. ſunt autem, Inſtit. de noxalib. actionib.

Eodémque modo *Noxalia Interdicta*, ob delictum ſeruorum quos in poteſtate habemus, aduerſus nos competunt, puta ſi quem vi deiecerunt, vel vi aut clam opus fecerunt, l. vlt. D.de interdict. *Noxalis* quoque appellatur illa actio, quæ ob pauperiem datur, l. 1. §. & cùm etiam,& §.ſi commune, D. ſi quadrup.paup.& Inſtit. eod.tit. in prin.

Noxalis actio, & Directa, opponuntur, §.omnis autem, Inſtit.de noxalib.act. *eum de quo Noxalis actio eſt*,l.1.D.ſi ex noxal.cau. *Actio Noxalis caput ſequitur*,l.20.D.de noxalibus,& l. 61. D. de furtis §.dominus, Inſtitut.de noxal. action.

Noxali actione agi,l.22.§.vlt.D.de noxalib. *Cōueniri*,l.2.C.eod.tit. *Obligari*,l.39.§.1.D.eod.tit. *Ad Noxalem cauſam tranſire*,l.4.§.vlt.D.de noxalib. *ex Noxali cauſa agi*, Rubrica, ſi ex noxali cau.agat. & l.12.D.de noxalib. *ſi ſeruum ex cauſa Noxali patiatur duci*,l. 36. D. de procuratorib.

Seruus cuius nomine Noxale iudicium dominus acceperit,l.14. D.de his qui not.infam. *ſi quis pro ſeruo Noxale iudicium acceperit*,l.42.§.1.D. de noxalib. *Is cuius nomine Noxale iudicium acceptum eſt*,l.42.D.eod.tit. *ante Noxale iudicium acceptum*, l.8. eod.tit.

Noxale iudicium dabitur,l.5.D.de noxalib. *Noxale iudicium recuſare*,l.29.D.eod.tit. *Serui nomine Noxale iudicium reddendum*,l.1.D.ne quis eum qui in ius.

Noxali iudicio agi,l.21.& l.27.D.de noxalib.l.3.D.ſi ex noxalib. *Conuenire*,l.3.& l.4.C.de noxalib. *Conueniri*, l.3. D. de publican.l.42.§.vlt.D.de noxalib. *dominus Noxali iudicio, ſerui ſui nomine, conuentus*, §.1.Inſtit.de noxalib.

Noxali iudicio experiri,l.3.§.ſi quis noxali, D.ad exhibend. *Teneri*,l.8.& l.27.§.vlt. D. de noxalib.

Seruum dominus Noxali iudicio defendit,l.16.D.de peculio lega. *ſi vnus ex coheredibus Noxali iudicio ſeruum hereditarium defenderit*,l.25.§.ſi vnus, D.de noxalib. *Statuliberum heres Noxali iudicio defenderat*,l.61.§.vlt.D.de furtis.

Interdum abſolutè, Noxali agere, & Agi dicunt, id eſt, Noxali iudicio. ſi ſeruo ſuo non præceperit dominus, ſed ipſe ſua voluntate id admiſerit, competere Noxale, vt in ceteris maleficiis, l.7.§. ſunt autem, D. arborum furt. cæſar ſi alieni ſerui nomine Noxali tecum egerim, l.28. D. de noxalib. ſi cum vno ex dominis Noxali agetur, l.4. D. ſi ex noxali.

Noxali condemnatus, l.4.§.vlt. D. de re iudica. Noxali experiri, l.21.§.vlt. D. de noxalib.

NOXIVS ſeruus, qui noxam commiſit, aut nocuit, l.7. D. de noxalib. vt Noxium ſeruum agnoſcat, l.3.§. ſi quis noxali, D. ad exhibend ſi Noxios ſeruos habuit, l. 27. §. Proculus, D. ad L. Aquil. ſi quis quem eorum ſeruum ſeruámve, qui eius facinoris Noxius erit, l. 3. §. ſi quiſquam, D. de Sc. Silan.

NVBERE dicitur mulier viro, quæ in matrimonium conuenit, quæque vxor ducitur, l.23. D. de condic. inſtit. l.17. D. de annuis legat. Mulierem abſenti per litteras eius, vel per nuncium poſſe Nubere placet, l.5. D. de ritu nuptiar. fœmina abſens Nubere non poteſt, Paulus lib.2. Sentent. Tit.19. Nubere pupilla ſuo arbitrio poteſt, l.20. D. de ritu nuptiar. mulieres dotes ſaluas habere propter quas Nubere poſſunt, l.2. D. de iure dotium ceteris omnibus Nubere prohibetur, & Titio cui inhoneſte nuptura ſit, cùm Nubere iubetur, l.63. in fi. D. de condicionib. & demonſtr. cùm alij cuilibet ſatis commodè poßit Nubere, ibidem. dummodo filia tali Nubat, cuius condicionem certum ſit patrem non repudiaturum, l.11. D. de ritu nuptiar. ſi ita legatum eſſet, cùm Nubſerit: ſi Nupta fuerit, & hoc teſtator ſciſſet, alterum matrimonium erit exſpectandum, l.68. D. de condicionib. & demonſtrat. Cum vir vxori, ſi à liberis ne Nubſerit, vel ſi à liberis impuberibus ne Nupſerit legat, l.62.§.vlt. D. eod. tit.. Cum in familia Nubſerit, l.21. D. de optio. vel. elect. lega. Nubere parata mulier, l.31. D. de condicion. & demonſtr.

Debitori ſuo Nuptura, l.77. D. de iure dot. Nuptura filiofamilias, l.57. D. de iure dot. quæ poſtea teſtatori ciuiliter Nupta eſt, l.28.§. ſi quis eo, D. de liber. & poſt. cùm deſierit Nupta eſſe, l.14. D. de oper. libertor.

Cùm vir Nubit, l.31. C. ad L. Iul. de adulter. Sic & Tacitus lib.15. Annal. Neronem vni ex cõtaminatorum grege, cui nomen Pithagoræ fuit, in modum ſollemnium coniugiorum denupſiſſe, narrat inditum Imperatori flammeũ, auſpices quoque interueniſſe, & Geniale torum, & faces Nuptiales: cuncta denique ſpectata, quæ etiam in femina nox operit. Suetonius quoque in Nerone cap. 28. eundem Imperatorem, cum dote, & flammeo, per ſollemne nuptiarum, celeberrimo officio deductum ad ſe, puerum Sporum pro vxore habuiſſe, refert. Idem Suetonius in Nerone cap.29. ſicut ipſi Sporum, ita ipſum Doriſphoro liberto denupſiſſe, memorat. vnde Iuuenalis Sat.2.

Quid quæris? Nubit amicus.

Nubilis ætatis filia, l.10. D. de condicion. & demon.

NVCVM fit mentio in l.205. D. de verbor. ſignif. vbi Nuces appellatione Pomi contineri traditur. Macrobius vtique lib.3. Saturnal. cap.19. Nuces ex quorumdam ſententia dici, omne pomum quod foris duro tegatur, & intus habeat quod eſui eſt, ſcribit: & Malo diſtingui docet. Nucum etiam genera idem eiuſdem lib. cap. 18. enumerat.

NVCLEI Oliuarum, l.167. D. de verbor. ſignif. l.55. D. de legat. 3.

NVDATÆ res propter iacta, l.4.§.vlt. D. de L. Rod.

Poſt Nudata vtriuſque intima, l.3.§.1. D. de recept. qui arbitr.

NVDVS, id eſt bonis exutus. qui Nudus amißis bonis exulat. l.7. D. de capite minut.

Nudum μεταφορικῶς Iuriſconſulti pro mero & ſolo vſurpant. Paulus lib.5. Sententiar. Tit. 2. Nudo animo adipiſci poſſeßionem non poſſumus, retinere tamen Nudo animo poſſumus. id eſt ſolo animo.

Nudus conſenſus, ſolus, ſine verbis, litteris, ſcriptura, l.52.§.vlt. D. de oblig. & actionib. Emptio vel venditio, vel locatio, conſenſu Nudo contrahi poteſt, l.80. D. de ſolutionib. Locationes, Conductiones, neque verba neque ſcripturam vtique deſiderant, ſed Nudo conſenſu conualeſcunt, l. 14. D. locati. in huiuſmodi enim contractibus quibus Conſenſu fiunt obligationes neque verborum neque ſcripturæ vlla proprietas deſideratur: ſed ſufficit eos qui negotia gerunt, conſentire, l.2. D. de oblig. & act. l.4. D. de fide inſt. & Inſtit. de conſenſu obligat. Nudo conſenſu conſtitui obligationem in his duntaxat negotiis receptum eſt, quæ Nomen ſuum habent, l.1. D. de rerum permutat. Nudi conſenſus obligatio contrario conſenſu diſſoluitur, l.35. D. de diuerſ. regul.

Etiamſi Nudo conſenſu placuerit vt redhibeatur, l.31.§. illud, D. de ædilic. edic. id eſt, ſola conuentione de redhibendo: quam quidem non facere locum actioni in factum ad pretium recipèrandum, niſi re ipſa redhibitio interceſſerit, Vlpian. ibid. ait.

Sufficit Nudus conſenſus ad conſtituenda ſponſalia, l.7. D. de ſponſalib. in his enim nihil intereſt, vtrum teſtatio interponatur, an aliquis ſine ſcriptura ſpondeat, l.6. D. eod. tit.

Non Nudo cõſenſu patria liberi poteſtate ſed actu ſollẽni, vel caſu liberantur, l.3. C. de emãcipat. liber.

Dictum

Dictum accipimus, quod verbo tenus pronuntiatum eſt, Nudóque ſermone finitur, l.19.§.1.D. de ædilic.edic.

Nudus vſus, id eſt ſine fructu, l.1.D.de vſu & habit.l.3.§.vlt. D. de vſufructu. *Nudis adſeuerationibus, licet vtrique conſentiant, filij, ciuili iure, patri non conſtituuntur*, l.14.C.de probationib.

Nuda cautione, l.2.§.ſed ſi dubitetur, D.de iudiciis, id eſt *ſola promiſsione, non ſatiſdatò*, vt ibidem. Atque eodem modo *Nuda promiſsio, Cautioni* aduerſatur, l.63.§ id quod, D. pro ſocio. vt *Nuda repromiſsio, Satiſdationi*, l.1.§.ſtipulationum, D.de ſtipulationib.prætor. *non debet ſatiſdare qui duplam promittit: ſed ſufficit Nuda repromiſsio*, l.56.D.de euictionib.

Alibi, *Nuda promiſsio*, ſiue *Pollicitatio, Stipulationi* opponitur. *promiſſum poteſt referri & ad Nudā promiſsionem ſiue pollicitationem, & ad ſponſum*, l.19.§.1. D.de ædilic. edic.

Nuda conuentio interdum eſt, *quæ placiti fine ſtetit*, vt loquitur l.27.C.de locato. quę nullum negotium geſtum, ſiue συνάλλαγμα in ſe habet. *ſi pactio interceſsit ob indicium, hoc eſt, vt ſi indicaſſet, adprehenſúſque eſſet fugitiuus, certum aliquid daretur: Conuentio iſta non eſt Nuda, vt quis dicat ex pacto actionem non oriri: ſed habet in ſe Negotium aliquid*, l.15.D.de præſcript.verb.

Interdum verò *Nuda conuentio* eſt, quæ ſolo & Nudo conſenſu nititur, abſque vlla rei traditione. *pignus contrahitur, non ſola traditione, ſed etiam Nuda conuentione*, l. 1. D. de pignerat. act. *ſi Nuda conuentione pignus contractum fuerit*, l.33.§.ſi rem, D.de vſurpationib. hoc eſt, *ſola conuentione*, vt loquitur l.44 §.nō mutat, D.eod.tit. ſiue, *per pactum cōuentum: cùm quis pactus eſt, vt res eius propter aliquā obligationē ſint hypothecæ nomine obligatæ*, l.4.D.de pignorib.l.4.D.de fide inſt.

Emptio, Nuda conuentione diſſoluitur, ſi res ſecuta non fuerit, l.5.§.vlt. D.de reſcind.vendit.

Satisfactum accipimus quemadmodum voluit creditor, vel Nuda conuentione, l.9.§.omnis, D. de pignerat.act.

Nuda pactio, cùm nulla ſubeſt cauſa propter conuentionem: cuiuſmodi pactio obligationem non parit, ſed exceptionem, l.7.§.igitur, D.de pactis. *Alioquin dicendum ex omni contractu Nuda pactione pecuniam creditam fieri poſſe*, l.34.D.mandati.

Ex Nuda pollicitatione, nulla actio naſcitur, Paul.lib.5.Sentent. Tit.12. *Nuda pollicitatione ad præſtanda ea quæ promiſerat, vrgeri quemquam, non ſemper iura permittunt*, l.5.C.de contrah. ſtipul.

Aliàs *Nuda pollicitatione*, eſt, verbo, abſque ſcriptura. *ſiue chirographum eo nomine dederit, ſiue Nuda pollicitatione repromiſerit*, l.10.D. de his quæ vt indign.

Nudum pactum, quod vetus Gloſſarium ψιλὸν vertit, intelligitur merum & ſolum placitum, quod abſque aliquo negotio geſto, aut cauſa aliqua ſubſiſtente, interuenit. *ex Nudo pacto actionem iure noſtro naſci non poſſe*, l.27.C.de locato. *Quod dici ſolet ex pacto actionem non naſci, tunc locum habet cùm pactum Nudum eſt: alioquin cùm pecunia datur, & aliquid de reddenda ea conuenit, vtilis eſt condictio*, l.10.C.de pactis. *nec videri Nudum pactum interueniſſe, quoniam certa lege dari probaretur*, l.8.D.de præſcript.verb. *Nudo pacto interueniente minimè donatorem de euictione teneri*, l.2.C.de euictionib.

Interdum rectè Nudo pacto fiet compromiſſum: vt puta ſi ambo debitores fuerunt, & pacti ſunt ne petat quod ſibi debetur qui ſententiæ arbitri non paruit, l.11.§.interdum, D.de recept. qui arbitr.

Si pactum Nudum de præſtandis vſuris interpoſitum ſit, nullius eſt momenti. ex Nudo enim pacto, inter ciues Romanos actio non naſcitur, Paulus lib.2.Sentent.Tit.14. *etiam ex Nudo pacto debentur ciuitatibus vſuræ creditarum ab eis pecuniarum*, l.30.D.de vſuris *Traditionibus dominia rerum, nō Nudis pactis transferuntur*, l.20.C.de pactis, id eſt ſolis conuentionibus nulla ſecuta, ſeu intercedente traditione. Conſtantin Hermenopul.lib.1.Tit.6. ψιλὸν σύμφωνον ἐστι, ἡνίκα μὴ παρηγήσηται δόσις ἀλλὰ μόνον συνθῇ ὅτι δώσει. Vet.Gloſſar. *Nudum pactum eſt, quod ab omnibus ſollemnibus deſtitutum eſt.*

Domicilium re, & facto transfertur, non Nuda conteſtatione, l. 20.D.ad municipal. *bonorum poſſeſsio, vnde cognati, Nudam habet Prætoris indulgentiam*, l.1.D.vnde cognati. non enim ex iure ciuili, ſed ex iure Prætorio originem habet.

Nuda interrogatio, quę non fit per tormenta, vel corporis dolorem, ad eruendam veritatem, l.15.§.quæſtionis, D.de iniuriis.

Quæ ad Nudam laudem ſerui pertinent, veluti, ſi commendandi ſerui cauſa, dixerit, frugi, probum, dicto audientem, l.19.D.de ædilic.edic.

Nuda poſſeſsio, quæ non habet mixtam proprietatis cauſam. *Seruiana etſi in rem actio eſt, Nudam tamen poſſeſsionem auocat*, l.66.D.de euictionib. *Ei qui poſſeſsionem non ſui fundi, metu coactus, tradidit, abeſt Nuda poſſeſsio*, l.21.§.1.D.quod met.cau. non enim dominium quod penes eum non erat, ſed ſola poſſeſſio traditione ea abſceſſit. *ſi quis fortè, non de proprietate, ſed de poſſeſsione Nuda, controuerſiam fecerit*, l.38.§.ſi quis fortè, D.de verbor.oblig.

Nuda Proprietas, à qua vſusfructus abeſt, l.34. D. de rei vindic. l.18. §. ſi nuda, D. de pigner. act. l.29. & l.36. l.72. D. de vſufructu, l.4. l.78. §. vxor viro, D. de iure dot. l.8. D. de vſu & vſufr. leg. l.27. §. iubet, D. ad L. Iul. de adulter. l.33. D. de rei vindicat. l.2. D. quib. mod. vſusfruc. l.18. §. 1. D. de pignerat. act. vt loquitur, id eſt *proprietas ſine vſufructu*, vel *detracto vſufructu*, l.56. §. qui proprietatem, & l.126. §.1. D. de verbor. obligat. & l.36. §.1. D. de vſufructu. *Nulla vtilitas erit Nudæ proprietatis ſemper abſcedente vſufructu*, l.8. D. de vſu & vſufr. lega.

Nudæ proprietatis dominus, l.33. D. de rei vindicat. id eſt *qui ſolam proprietatem habet*, vt loquitur l.15. D. qui ſatiſd. leg.

Nuda ratio, vbi aliquid quaſi debitum in rationes refertur, cùm tamen nulla debiti cauſa præceſſerit. *Si dominus in rationes ſuas referat ſe debere ſeruo ſuo, cùm omnino neque mutuum acceperit, neque vlla cauſa præceſſerat debēdi, Nuda ratio non facit eum debitorem*, l.49. §. vlt. D. de peculio. *Nuda ratio non facit aliquem debitorem: vt puta quod donare libero homini volumus, licet referamus in rationes noſtras debere nos*, l.26. D. de donationib.

Nuda res, abſque acceſſionibus veluti fructibus, partu, & omni cauſa, l.1. §. hanc actionem, D. depoſiti.

Nec vllam Rationem Nuda duntaxat debiti ſolutione incipere, l. 6. §. rationem, D. de edendo.

Nuda traditio, quæ iuſta & ad dominium transferendum habili & idonea cauſa non nititur. *Numquam Nuda traditio transfert dominium, ſed ita, ſi venditio aut aliqua iuſta cauſa præceſſerit, propter quam traditio ſequeretur*, l.31. D. de adquir. rer. domin.

Nuda & imaginaria venditio pro non facta eſt, l.55. D. de contrah. empt.

Cùm Nudam muneris vacationem acceperint, l.13. D. de vacat. & excuſat.

Sufficiet ad bonorum militis diuiſionem faciendam Nuda voluntas teſtatoris, l.1. D. de teſtam. milit. id eſt, *Sola*, vt loquitur l.127. D. de legat. 1. *Sicut hereditatem miles, Nuda voluntate, dare poteſt, ita & adimere poteſt*, l.15. §.1. D. de teſtam. mil. *adimere adſignationem etiam Nuda voluntate poterit*, l.1. §. is quoque, D. de adſignand. libert. *Non ſolùm legata, ſed & fideicommiſſa adimi poſſunt, & quidem Nuda voluntate*, l.3. §. vlt. D. de adimen. legat. *Nuda voluntate fideicommiſſa infirmantur*, l.18. D. de legat. 3. *Nuda voluntate poteſt dominus ſeruo remittere quod ei debet*, l.6. §.1. D. de pecul. lega.

Quod principio beneficij ac Nudæ voluntatis fuerat, cōuerti in mutuas præſtationes, l.17. D. cōmodati.

Emptio ac Venditio, Nuda contrahentium voluntate contrahitur, l.1. D. de rerum permutat. *poſt traditionem interpoſitam, Nuda voluntas non reſoluit emptionem*, l.1. C. quādo liceat ab empt. diſced. *Nuda voluntate reſolui obligatio*, l.3. D. de reſcind. vendit. id eſt, *Nuda conuentione*, vt l. 5. §. vlt. D. eod. tit. *Quomodo cùm ſemel cœperit actio, Nuda voluntate tolletur?* l. 9. D. de nego. geſt. Seneca lib. 6. de Benefic. cap.10. *Beneficium enim Nuda voluntas non efficit.*

Interdum etiam ſine traditione Nuda voluntas domini ſufficit ad rem transferendam, l.9. §. interdum, D. de adquir. rer. dom. §. interdum, Inſtit. de diuiſ. rerum. *Nudæ voluntatis mendacio*, l. 1. C. de colluſ. deteg.

Si quis vacuam poſſeſſionem tradi promiſerit, non Nudum factum hæc ſtipulatio continebit, ſed cauſam bonorum, l.52. D. de verbor. oblig.

Nudum ius Quiritium, id eſt merum, Rubr. de Nudo iure Quirit. toll. Cod.

Adimendum mulieribus fuit id officium (videlicet interceſſionis) *in quo non ſola opera, Nudúmque miniſterium earum verſaretur*, l.1. D. ad Sc. Velleian.

Ne Nudum nomen ſui heredis noceat matri, l.2. §. liberi, D. ad Sc. Tertyll. id eſt, *inane*, & ſine re, vt l.3. C. de inoffic. donationib. & ita quoque *Nudum nomen*, apud Iuſtinum lib.40. Symmachus in Relatio. ad Theodoſ. Epiſt.54. lib.10. *Nudum quodammodo nomen immunitatis requirunt.*

Nudum præceptum teſtatoris, l.38. §. Iulius, & l. 93. D. de legat. 3. *Nudum* autem *præceptū* reliquiſſe videntur, *qui teſtamento vetant quid alienari, nec cauſam exprimunt propter quam id fieri velint*, l.114. §. diui, D. de legat. 1. *mandari poteſt procuratori præſenti & Nudis verbis*, Paulus lib. 1. Sentent. Tit.3. hoc eſt communibus & vulgaribus verbis, non certis neque conceptis.

In res NVGATORIAS, *temporibus conſumptis*, l.17. §. erronem, D. de ædilic. edic.

NVLLIVS *eſſe res*, dicūtur, quæ in nullius priuatim bonis ſunt, ſed iure gētiū omnibus vacāt & occupanti cōceduntur, l.51. D. de cōtrah. empt. §. litorum, & §. feræ, Inſtit. D. de diuiſio. rer.

Aliàs *Nullius eſſe* dicuntur, quæ in patrimonio commercióque hominum non ſunt, veluti res ſacræ, ſanctæ, religioſæ, §. nullius, Inſtit. de rer. diuiſ.

Nulla Actio, quæ exceptione repellitur, l.7. §. ſeruus, D. de dolo. *Nullam Actionem videtur habere qui propter inopiam aduerſarij inanis eſt*, l.6. D. eod. tit.

Cum lite mortua, Nulla res ſit, l. 2. D. iudicat. ſol.

Nulla aditio eſt, l. 51. §. vlt. D. de adquir. rer. do. id eſt nullas vires habet. *Nullam eſſe vēditionem,*

nullúmque

nullúmque decretum, l.5.§.ſi æs, D.de reb.cor. *Nullum fideicommiſſum erit*, l.41. §.cùm filiæ, D.de vulg. & pup. *Nullum legatum erit*, l.75.§.1.D.de legat.1.

Nullum autem *eſſe*, in iure ciuili, dicitur quod nullius momenti eſt, quod non valet, neque conſiſtit. Exempla cuiuis obuia conſulto prætermitto, ne opera & otio abuti videar. *condiciones pro Nullis habendas*, l.D.de condicionib.& dem.

ſi nullus ſit, id eſt, non ſit in rerum natura, l.1.D.hered.vel act.

NVM, id eſt an, l.7.§.vlt.D.comm.diuid. l.5. §.ſi quis ex his, D.de agnoſcend. & alend.l. 57.D.de euictionib. Et ita, *Num non*, id eſt, an non, l.25.§.adeò, D.de heredit. petit. *Num alienum eſt?* l.4.D.de gradib. & adfinib. *Num fortè*, l.16.D.de minorib.

NVMQVID, id eſt, vtrúmne, l.2.D.quis ordo in poſſeſſione, l.8.§.ſi condicioni, D. de inoff.teſtam.

NVMEN, ait Feſtus, *quaſi nutus dei, ac poteſtas dicitur. perquam timidi metu diuini Numinis, vſque ad ſuperſtitionem*, l.8.§.1.D.de condicionib.inſtit. *reſpectu diuini Numinis ita iurat*, l.33. D. de iureiurãd. *Numinis* autem nomen, paſſim Impp. in ſuis reſcriptis & cõſtitutionibus ſibi adrogant: quo loquẽdi genere ſæpe eis blãditur Symmachus, veluti, Epiſt.12.lib.10. *Olim me, vt res indicat, cogitationes Numinis veſtri, ſecundo fauore reſpiciunt*. Et Epiſt.23.eiuſdem lib. *Mihi ſummus eſt fructus felicitatis, vt, coràm, veſtrum Numen aduenerer*. item Epiſt.32. *Oraculo Numinis veſtri*. & Epiſt. 35.& 41. *ſacrum Numinis veſtri Oraculum*. & Epiſt. 40. *Veſtri Numinis veneror ſanctiones*. Similia his exempla exſtant Epiſt.27.30.52.53.55.57.& 58.eiuſd.lib. Quod Proſper ridet lib. de promiſſ.& prædict.cap.7.

NVMERARE, interdum eſt, adnumerare, connumerare, cõputare. *etiamſi ſuam perſonam Numeret in partibus faciendis*, l.1.§.vlt.D.de collat.bonor. *Plures Rei ſtipulandi vel argentarij, vnius loco Numerabũtur*, l.9.D.de pactis. *quoad incipiat inter ſeniores Numerari*, l.63.§.vlt.D.de legat.3. *ex perſona rei etiam defenſor Numerabitur*, l.11.§.hoc iure, D.de except.rei iudic.

Emancipatæ filiæ tutelam Numerari inter onera, l.15.§.Vlpianus, D.de excuſationib. *Prima origo à matre, eoque die quo ex ea editus eſt, Numerari debet*, l.9. D. ad municipal. *Ex furtiuis equis nati in fructu Numerantur: at partus ancillæ non Numeratur in fructu*, l.48.§.ex furtiuis, D.de furtis.

Vtrùm annus ex die datæ pecuniæ Numerari debeat, an potius ex quo cognouit, l.6. D. de calumniatorib. id eſt, *Computari*, vt loquitur l.21. D.ad L.Aquil.

Annus ex quo tempore eſſet Numerandus, vtrùm ex die ſtipulationis factæ, an ex die Nuptiarum, l.48. D.de iure dot. *eum annum quem quis ingreſſus eſſet, pro impleto Numerari*, l.74.§.vlt.D.ad Sc.Trebellian. *Vltrà quinquennium poſt aditionem Numerandum*, l.1.§.quod dicitur, D. de ſeparationib. id eſt, *Computandum*, vt loquitur l.16. D. de excuſationib. *Sexaginta dies à diuortio Numerantur*, l.30.D.ad L.Iul.de adulter. *Dies bonorum poſſeſſionis vtiles eſſe ſed non ſeſſionum Numerabuntur*, l.2. §.1.D. quis ordo in poſſeſſionib. *Numerari quinquennium*, apud Senecam, Controuerſ.5. lib.2.

Numerare etiam, eſt ſoluere, dare. *Dotem ex cauſa promiſſionis Numerauit*, l.41. D. ſoluto matr. *Vſuras Numeratæ dotis*, l.42.§.vſuras, D.eod.tit. *Cùm indebitum impuberis nomine tutor Numerauit*, l.57.D.de condict.indeb. *In duas cauſas videri eum Numeraſſe, & in debitum ſuum, & condicionis gratis*, l.44.D. de ſolutionib.

Numerare pecuniam, id eſt, ſoluere, l.20. D.de fideiuſſor. *qui mortis cauſa pecuniam donat, Numerat pecuniam*, l.19.D.de reb.credit.

Numerari pecunia, l.32.D.de ſolutionib.l.19.D.de manumiſſionib. *Pecuniam ex pretio redactã ei Numerari cui legata ſit*, l.26.D. famil. erciſc. *Solutam pecuniam intelligimus vtique naturaliter, ſi Numerata ſit creditori*, l.49.D.de ſolutionib. *Donationis cauſa pecunia Numerata*, l.33.§.1.D.de donationib.

Pecuniæ nomine, non ſolùm Numerata pecunia ſed omnis res continentur, l.22. D. de verbor. ſignification. Attamen hæc Sc.Macedoniani verba, *Mutuam pecuniam dediſſet*, ad *Numeratam pecuniam referri*, ait Vlpian.l.7.§.mutui, D.de Sc.Macedo.

Si in hereditate ſit Vinum, Oleum, Frumentũ, Numerata Pecunia, l.6.D.de iure deliber. *In Pecuniã Numeratam condemnatur*, l.13.§.vlt.D.de re iudica. *Colonus qui ad pecuniam Numeratam conduxit*, l.25.§.vis maior, D.locati. *Cui certum pondus argenti dare heres iuſſus ſit, ei pecuniam Numeratam dando, iure ipſo liberabitur*, l.1.§.1.D.de auro, argent.leg. *Si nihil præter Numeratam pecuniam legatum ſit*, l.vlt.D.de adimend.legat. *In his rebus quas præter Numeratam pecuniam doti vir habet*, l.66. D.de ſolut.matr. *Qui certam pecuniam Numeratam petit*, l.1.D.de condict. triticiar. *Si duntaxat pecuniam Numeratam præſtari voluiſſet*, l.95.D.de legat.3. *Si vſufructus pecuniæ Numeratæ legatus fuerit*, l.44.D.de ſolutionib.

Non *Numeratæ pecuniæ exceptio*, l.vlt.D.de dote cau.non numer. & l.3. l.7. l.8.l.11.& l.12.C. de non numer.pecun.§.1.Inſtit.de exceptionib.*De pecunia minimè* Numerata *exceptionem opponere*, Inſtit.de liter.oblig. Ceterùm *Non numeratæ pecuniæ exceptio*, quam Theophilus τὴν τῆς ἀναργυρίας παραγραφὴν vertit, *ibi locum habet, vbi quaſi credita pecunia petitur: Cùm autem ex precedente cauſa debiti, in chirographum quantitas redigitur, non requiritur, an tunc cùm cauebatur, Numerata ſit, ſed an iuſta cauſa debiti præceſſerit*, l.5.C.de non numer.pecun.

Numerare pretium, l.25. §.1.D.de vſufructu. *Si maritus non totum pretium* Numerauerit, l.7.§.eleganter, D.de donat.int.vir. *Quod Numeratur venditori vt pretium*, l.27.D.de ædilic.edic. *Placito pretio non* Numerato, l.9.C.de contrah.empt.

In Numerato *habere aureos*, l.96.D.de legat.1.*Pecuniam*, l.5.§.non paſſim, D.de reb.eor.vbi, *in Numerato habere*, &, *in Nominibus*, ſeparantur, vt & l.vlt.D.de donationib.

Nvmeratio *Pecuniæ*, l.7.D.de reb.credit.l.95.§.naturalis, D.de ſolutionib.*Pretij*, l.25.§.1. D.de vſufructu, l.2.D.de contrah.empt.*Sæpe ad hoc commodantur pecuniæ, vt dicis gratia, Numerationis loco intercedant*, l.4.D.commodati. Seneca Epiſt.18. *Delegabo tibi Epicurum, ab illo fiet Numeratio.* Idem Epiſt.26. *Putas me non dicere vnde ſumpturus ſim mutuum: ſcis cuius arca vtar: exſpecta puſillum & de domo fiet Numeratio.*

Non omnis Numeratio *eum qui accepit obligat*, l.19.D.de reb.credit. *Dotem Numeratio, non ſcriptura facit*, l.1.C.de dote cauta. *In* Numerationibus *aliquando euenit, vt vna* Numeratione *duæ obligationes tollantur vno momento*, l.44.D.de ſolutionib.& liberat. *Numerationem facere*, l.9.C.de donatio. inter vir.

Numeratione viginti milium paſſuum facta, l.1. §.ſi præſes, D. quis ordo in poſſeſſionib. id eſt, *Dinumeratione*, vt l.1.D.qui ſatiſd.cogan.& §.qui autem excuſare, Inſtit.de excuſationib.

Nvmerarii dicebantur, qui in officio Præfectorum prætorio, Conſularium, Præſidum, Ducum, Magiſtri officiorum, necnon & in ſcholis, numeros, agebant, rationes & chartas publicas adminiſtrabant, tractabántque, vt loquitur l.6.de numerar.in Cod.Th. Numerarios *Prætorianæ ſedis, penes quos publicarum rationum notitia conſiſtit*, Nouell. Theod. & Valent.de Officior.& numerar. præfector. eos *Chartarum notitiam habuiſſe*, ait l.7.de numerariis, in Cod. Th. Iſidor.autem lib.9.Etymolog.cap.3.*Numerarios* vocatos ſcribit *eos, qui publicum numerum ærariis inferunt.*

Numerarius officij ampliſſimæ ſedis Prætorianæ, l.vlt.C.de fabricenſib. lib.10. *Numerarij Præfecturæ, vel vicariæ Poteſtatis*, l.omnis, de iis quæ adminiſtratib.vel offic.publ.in C.Th. *Comitum inluſtrium virorum*, l.4.de exſecutorib.& exactorib. eod. Cod. *Numerariis apparitionis magiſtri equitum*, apud Ammian. Marcellin.lib.19. Numerarius *ſcholæ*, l.vlt. C.de priuileg.ſcholar. lib. 12. *Numerarij & magiſtri eorum*, l.8.de numerar.actuar.& ſcrin.C.Theod.

Numerariorum Corpus, l.1.de primic.& notar.C.Theod. *Faſtus vel rapaces quæſtus*, l.3.de priuileg.eor.qui in ſacr.pala.milit.lib.12.Et ita, *Numerarios* accipe, l.vlt. & toto Tit.de Numerariis, lib.12.Cod.l.vlt.C.de fabricenſib.lib.11.l.1.C.de apoch.public.lib.10.& l.vlt.C.de executorib.& exactorib.eod.lib.173.de decurionib.in C.Th. Inuenitur & hoc verbum apud Sidon. Apoll.lib.1.Epiſt ad Montium, & apud D.Gregor. Epiſt. 26.& 27. in lib.de Miraculis Protomart.Stephani, qui ſermonibus D.Auguſtini inſeritur.

Valentinianus autem & Valens tandem conſtituerunt, vt qui Numerarij *appellari conſueuerant, Conſularium ac Præſidum dumtaxat*, hi *Tabularij* in poſterum vocarentur, l.2. C. de numerariis. Eáque de cauſa Tribonian.in l.4, eod.tit.ad hæc verba, *In prouinciis ſingulis, duo Numerarij collocentur*, de ſuo addidit, *qui & Tabularij*, vt apparet ex l.12.eod.tit. in Cod. Th. Similitérque in l.13.C.de ſuſceptorib.prępoſit.his verbis *duos Tabularios*, adieciſſe eum, ſeu, *Numerarios*, liquet ex l.30.eod.tit.in C.Th.

Nvmervs *plurium creditorum præferendus eſt: in* Numero *autem pari creditorum*, l.8.D.de pactis, &, *pro Numero perſonarum*, ibidem.

Numerus filiorum, l.vlt.§.ſi plures, D.de bonis damnat. *Liberorum*, l.2. §.1. D. de vacatio.& excuſ.l.57.§.1.D.de ritu nupt.l.1.§.item cum, D.quæ ſentent.ſine appell. l.43. D. de legat.3. l.5.C.de minorib. Numerum *liberorum ad excuſationem municipalium munerum prodeſſe*, l.5. §. demonſtratur, D.de iure immunit. Numero *liberorum excuſari*, l.8.D.de vacat.& excuſat.Rubr.C. qui Numero liberor.lib.10. Numerus *quinque liberorum*, l.3.C.de his qui numero.

Numerus *Ordinis decurionum*, l.2.D.de decurionib. *Pupillorum*, l.31. D.de excuſationib. *ſollemnis* Numerus *teſtium*, l.21.D.qui teſtam. facer. *Teſtes non diſpari* Numero, l.24.D. de manumiſſionib. *Dum ad eam plenius* Numerus *mancipiorum perueniat*, l.21.D. de optio. vel elect. *quæ ex his mancipiis ſupra* Numerum, ibidem.

Medicorum

Medicorum intra Numerum præfinitum conſtituendorum arbitrium, l.1.D.de decr. ab ord. Eorum qui reipublicæ cauſa abſunt comites, qui ſunt intra ſtatutum Numerum, l.41.§.1.D.de excuſationib.

Numerus Gregis, l.vlt.D.quib.mod.vſusfr. Aucto, vel minuto Numero gregis, l.21.§.1.D.de except.rei iudic. Numerus pecoris, l.1.§.Trebatius, D.de aqua cottid.

Numerus Annorum, l.3.C.ſi minor, ſe maior.

Pro Numero Corporum, l.35.§.in his, D.de contrah.empt. Perſonarum, l.8.D.de pactis.

Numero conſtare, conſiſtere, contineríve dicuntur ea corpora quæ adnumerantur, vt Pecunia; l.28.D.de iudiciis, l.2.§.mutui, D.de reb.credit.l.35.§.in his, D.de contrah.empt. l.115.D.de verbor.obligat.l.30.§.rurſus, D.ad L.Falcid. & apud Vlpian. Tit.25. Regular.

Quæ Numero conſtant, veluti pecunia Numerata, l.1.§.1. D. de obligationib. & actionib. Inſtitut.quib.mod. re contrahit. oblig. Et ita, quod in Numero eſt, l.78.§.ſi fundus, D. de iur.dot. hoc eſt, quod in Numero conſiſtit. in Nummis, oleo, ac frumento, & ſimilibus quæ communi ſpecie continentur, apparet hoc actum, vt Numero diuidatur obligatio, l.29.D.de ſolutionib. Si plures heredes exiſtant Patrono, qui Operas ſtipulatus eſt, verum eſt obligationem operarum Numero diuidi, l.15.§.vlt.D. de oper.libertor. Operarum ſtipulationis diuiſio non in partes operarum, ſed in Numerum cedit, l.54.§.vlt.D.de verb.oblig. Si centum heredes quo, ego heréſve meus elegiſſet, ſtipulatus, antequam eligerem, duos heredes reliquero, Numero diuiditur ſtipulatio, l.17.D.de verbor.oblig.

Numero, & haberi dicuntur, tam perſonæ, quàm quælibet corpora, id eſt, loco eſſe, locum optinere. Perſonæ quæ in Numero parentium, liberorúmve ſunt, l.53. D. de ritu nupt.

Quando Numero liberorum eſſe debeat is, cui legatum datum eſt, l.24.D.de legat.præſt. qui in Numero familiarum ſunt publicani, l.1.§.familiæ, D.de publicanis. Non eſſe ſeruorum vrbanorum Numero, l.166.D.de verbor.ſignif. Inſularius vrbanorum Numero eſt, ibidem. An viuorum Numero eſſet filius ignorabatur, l.29.D.de manumiſſ.teſtam. in Numero vrbanorum ſeruorum haberi, l.60.§.1.D. de legat.3. qui malo conſilio & proditoris animo patriam reliquit, hoſtium Numero habendus eſt, l.19.§.transfugæ, D.de captiu.& poſtl. an Teſtium Numero habendus ſit is, l.27.D.qui teſtam.

Beſtiæ in pecudum Numero non ſunt, l.2.D.ad L. Aquil. quadrupedes quæ pecudum Numero ſunt, l.2. D.eod.tit. Non facilè quiſquam argenti Numero Nummos computat, l.27.§.1.D.de aur. arg. Argenti Numero ſcaſia non habentur, dic.l.27.§.argento. Si ſuppellex argentea, Numero Argenti habita non eſt, l.19.§.idem Celſus, D.eod.tit. quod teſtator auri Numero habuiſſet, l.32.§.1. D.eod.tit. Aurata & incluſa vaſa auri Numero non habenda, ibidem. Æſtimatio rerum quæ mercis Numero habentur, l.42.D.de fideiuſſorib. Potius habenda eſſe veſtis Numero, quàm ornamentorum, l.26. D. de auro, argent.

Acetum quod Vini Numero fuit, l.3. D.de tritico, vino. quod paterfamilias vini Numero habuit, l.1.D.eod.tit.&, non habuit, l.2.D.de optio. vel elect.lega. id eſt, vini loco, vt l.3.§.poculenta, D.de penu legata.

Eodem Numero eſt pecunia. l.31.§.ſiue, D.de donat.cau.mort. id eſt, eodem loco, ſeu eiuſdem iuris.

Quo ex Numero etiam hæc ſunt, l.25.§.ornamenta, D.de auro, argent. quo in Numero haberi non oportet, l.39.D.de recept.qui arbitr. In eo Numero eſſe, &, in ea cauſa eſſe, idem valent, l. 206. D.de verbor.ſignif.

Numerus digitorum, l.10.§.ſed ſi quis, D.de ædilic.edic. Liberorum, l.1.§.item cum, D. quæ ſentent.ſine appellat.

Si Nummorum ſit, l.50.§.vlt.D.de legat.1. qui furti agit, ſignati Argenti Numerum debet complecti, veluti, Aureos tot, pluréſve, l.19.D.de furtis. Si in rem aliquis agat, ſignatæ materiæ Numerum dici oportet, l.6. D.de rei vindic.

Certus Numerus amphorarum, l.4.D.de trit.vin.ol.

Numerus Annorum, l.5.§.legem, D.de iure immunit.l.3.C.ſi minor ſe maior. Menſum, l.40. D.de reb.cred.

Pro Numero Temporis, l.3.§.emanſor, D.de re milit.

Numerus trium tutelarum, l.60.in princ.& §.1.D.de ritu nupt. Si quis inter tres tutelas, emancipati filij ſui tutelam adminiſtret, an ei hæc in Numerum procedit, l.15.§.Vlpianus, D. de excuſationib. id eſt, an in tribus tutelis numeretur, vt ibidem. Sic Numerum non auget, l.10.§.ſecundo, D. de gradibus.

Numerus etiam catalogum militum, ſeu breuiculum, quo militum nomina continentur, ſignificat: recentiores Impp. matriculam vocant. Miles qui communem cauſam omnis ſui Numeri perſequitur, l.8.§.veterani, D.de procurator. Si quis militum ex alio Numero tranſlatus ſit in alium, l.1.§.vlt.D.de bon.poſ.ex teſt.mil. Ratiocinij gratia eius Numeri in quo militauit, l.vlt.C.de

ratiociniis publ. Lamprid. in Macrino. *Quòd ſi vnius Numeri conſenſus acceſſiſſet.* *Crebrius* autem *Numeros militares*, multitudinis numero, Iuriſconſulti, atque Impp. & alij auctores vſurpant. *Plerumque voluntario militi Numeri ſupplentur*, l.4. §. qui poſt deſertionem, D. de re milit. *Exercitum non vnam cohortem, neque vnam alam dicimus, ſed Numeros multos militum*, l.2. §.1. D. de his qui notant. infam. *Ex eo tempore quis iure militari incipit poſſe teſtari, ex quo in Numeros relatus eſt*, l.42. D. de teſtament. milit. *ſurdum & mutum in Numeris manentem*, l.4. D. eod. tit. *Miles poſtquam deſiit in Numeris eſſe*, l.38. §.1. D. eod. tit. *Milites Numeris & ſignis ſuis iugiter inhærentes*, l.31. §. vlt. C. de locat. Plin. Epiſt.38. lib.10. de duobus ſeruis inter tirones repertis: *Quod, vt iam dixerant ſacramento militari*, ita (hoc enim addendum cenſeo,) *nondum diſtributi in numeros erant.* Idem Epiſt.8. lib.3. de quodam qui Tribunatum impetrauerat agens. *neque enim adhuc nomen in Numeros relatum eſt.* Sueton in Veſpaſia. cap.6. *Veneratis ad officium Numeris, vel limitaneis militibus.* Sic & hoc verbum accipe apud Egeſippum lib. 4. cap.13. & 26. & lib.5. cap.3.

Vnde *Tribunatus numerorum*, in l. vlt. C. de inoff. teſt.

Numeri quoque chartas & rationes publicas ſignificant, l. vlt. C. de primicer. ſecundic. lib.12.

Numeroſitas curialium, l.3. quemadmod. muner. ciuil. in C. Th. Nouel. vnic. Theod. & Valēt. de ſucceſſio. curial.

NVMMARIA, id eſt, pecuniaria. *Nummaria pœna*, l.10. §. quod ait, D. de recep. qui arbit. *Quæſtio*, l.2. §.1. D. de iure fiſci, l. vlt. D. ne de ſtatu defunct. *Res*, l.2. D. de iure fiſci.

Iudices Nummarios eſſe prohibemus, l. vlt. C. public. lætit. nunt. lib.12.

Nummarij iudices, apud Cicer. pro Cluentio, qui de re pecuniaria cognoſcunt. At apud Sueton. in Domitiano, cap.8. *Numariis iudices* accipe, qui venales ſententias habent, qui per ſordes ius dicunt, vel iudicāt, qui pecuniam ob rem iudicādam capiunt: quo ſenſu idem Cic. in Verr. *Nummariū iudicium* vocat, quod acceptis pecuniis exercetur, quomodo etiā *Nummarium tribunal*, apud Senecam, lib.1. de Benefic. cap.5. & *Nummarij ſacerdotes*, apud B. Hieron. Epiſt. ad Oualum.

NVMMVLARIVS, l.39. D. de ſolutionib. eſt menſularius, trapezita, ſeu qui menſam exercet. Vet. Lexic. Græcolat. *Nummularius*, κολλυβιστής, τραπεζίτης. *Curare debet Præfectus vrbi, vt Nummularij probè ſe agant circa negotium ſuum, & temperent his quæ ſunt prohibita*, l.1. §. præterea, D. de offic. præf. vrb. Qualem autem olim operam, quale miniſterium exhiberent Nummularij, Paulus docet his verbis. *Nummularij, ſicut Argentarij, rationes conficiunt, quia & accipiunt pecuniam, & erogant per partes, quarum probatio, ſcriptura codicibúſque eorum maximè continetur, & frequentiſſimè ad fidem eorum decurritur*, l.9. §. nummularios, D. de edendo. Apud eos quoque, vt & apud Argentarios fide publica deponi pecunias conſueuiſſe oſtendit Vlpianus, *Quotiens*, inquiens, *foro cedunt Nummularij, ſolet primo loco ratio haberi depoſitariorum, non qui fænore apud Nummularios, vel cum Nūmulariis, vel per ipſos exercebānt*, l.7. §. quotiens, D. depoſiti. Enimuerò, qui eò loci *Nummularij*, hi, *Menſularij* vocātur l.24. §. in bonis, D. de reb. auct. iud. *Si ſoluturus pecuniam tibi, iuſſu tuo, ſignatam eam*, apud *Nummularium, quoad probaretur, depoſuerim*, l.39. D. de ſolutionib. Ammian. Marcellin. lib.30. *Scrupuloſus in deferendis poteſtatibus celſis: nec imperante eo prouinciam Nummularius rexit.*

In Nummulariis ceteriſque huius vrbis corporibus, l.15. de his qui ſup. religio. conten. Cod. Theod.

NVMMVM *à Numa rege, qui Nummos primùm apud Latinos imaginibus notauit, & titulo nominis ſui præſcripſit*, vocatum tradit Iſidor. lib.16. Origin. cap.17. *Si quidem Nummo vno conduxit*, l.10. D. de adquir. poſſeſſ. *Si quis conduxerit Nummo vno, conductio nulla eſt*, l.46. D. locati. *vt vel locet hunc vſumfructum mulieri maritus, vel vendat, Nummo vno*, l.66. D. de iure dot.

Nummis colere dicitur colonus, qui ad pecuniam numeratam conduxit, l.16. D. de furtis, coniuncta l.25. §. vis maior, D. locati.

Nummis indiſtinctè legatis hoc receptum eſt, vt exiguiores legati videantur, l.75. D. de legat.3.

Qui argenteos Nummos adulterinos flauerit, falſi crimine teneri, l.9. D. de leg. Cornel. de fal. *Ne quis Nummos Stagneos, Plumbeos, emere, vel vendere dolo malo vellet*, dic. l.9. §.1. *Quicumque Nummos aureos partim raſerit, partim tinxerit, vel finxerit, ſummo ſupplico adfici debet*, l.8. D. eod. tit. *Si quis Nummos falſa effuſione formauerit*, l.2. C. de falſ. monet. *in cuius domo figuratus clam Nummus cuderetur*, l.4. eod. tit. in Cod. Theodoſ. *Nummorum Corpus*, l.34. §. Diuus, D. de legat.1. *Qualitas*, l.21. §. ſi quis, D. qui teſtament. fac. *Species*, l.78. D. de hered. inſtitut. l.21. §.1. D. qui teſtament. fac.

Nummus decargyrus in l.vlt.ſi quis pecun.conflauer.in C.Theodoſ.

Nummi Argentei,l.9.D.de L.Cornel.de falſ.*Aurei*,l.159. D.de verbor.ſignif. *Inueterales*, l. vlt.D.de bon.damnat.*Peculiares*,l.20.D.de adquir.vel omitt.l.2.§.in mutui,& l.31. §. vlt. D. de reb.credit.l.3.§.ſuptilius,D.de condict.cau.da.

Nummi Probi,l.24.D.de pecunia conſtit.& apud Plautum Perſa, Actus 5. Sc. 3. & Bacchidib.Act.4.Sc.8.& contrà, *Reprobi*,l.24.§.1.D. de pignerat. act. quales ſunt, *Stagnei*, *Plumbei*, aut aliàs *adulterini*,l.9.§.1.de lege Corn.de falſ.

Aſperum nummum,apud Perſium Sat.3.& Sueton.in Nerone, cap. 44. interpretor, recens percuſſum,& ſignatum: quòd forma publica in eo expreſſa ſignatáque adhuc emineat ac needum leuigata ſit: aliter atque in Nummis qui adſiduo vſu triti ſunt & per populi manus diu ambulauerunt. nam *Aſperum*, *Leui* opponitur apud Iuuenalem,Sat.3.hoc verſu,*Hic leue argentum, Vaſa aſpera tergeat alter*,id eſt cælata,vt apud Virgil.lib.5.Æneid. *Cimbia aſpera ſignis*.

Vnde lucem obſcurus Senecæ locus accipiet. Sic enim ille Epiſt.19.*Nec voles quod debeo,in aſpero & probo accipere*,id eſt in Nũmo recenti,licet probo. Senſúſque eſt, Tu Mæcenatis ſententiam in ſolutum vel debitum tibi nouo & recenti nummo exolui ęqui boníque non cõſules: immo veteribus Nummis tibi ſatiſfieri optabis: ideóque ad Epicurum recurrit, à quo verſuram ſibi faciendam mutuámque ſententiam ſumendam, ait.

Certa eſt Nummorum æſtimatio,l.3. D.de in lit.iuran.*Non facilè quiſquam argenti Numero Nummos computat*,l.27.§.1.D.de auro,arg.

Qui ſuis Nummis emitur,l.4.D.de manumiſſionib *Suis Nummis redemptus ſeruus*,dic l.4.& l.19. D.eod.tit.*qui non ſuis Nummis comparauit*,l.45.§.1. D. de ritu nupt.

Seruis vxoris vir Nummos in veſtiarium dederat,l.46.§.1.D. ſoluto matrim.

Nummos conſumere,l.13.D.de reb.credit.*ſi Nummi extant:quòd ſi ſine dolo malo conſumpſiſti*, l. 11.§.vlt.D.eod.tit.*ſi fuerint conſumpti à creditore nummi*,l.14.D.eod.*Nummi perire* vide).lib. 14. & contrà,*ſalui eſſe*,l.15.D. de ſolutionib.

NVNC,non eſt hoc momento tẽporis,ſed laxius accipitur,pro hodie, ſiue, hoc tempore, l.1.§.vlt. D.de ædilic.edic.l.vlt.D.de iniuriis,l.23.D.de vſu & vſufr.lega.ſic & apud Vlpian. Tit.9.Regular.*Nunc* id eſt hodie,eo iure quo vtimur.

Nunc primum,l. 33. §. vlt. D. de teſtamen. milit.

NVNCVPARE,Decemuirale verbum: vt apparet ex his 12.Tabular.verbis,*Cùm Nexum faciet, mancipiúmque,vti lingua Nuncupaſſit ita ius eſto*:hoc eſt,vt Feſtus interpretatur,*ita vti nominarit, locutus erit,ita ius eſto*.Varro lib.5.de lingua Lat.*Nũcupare,nominare valere,apparet in Legibus, vbi Nuncupatæ pecuniæ ſunt ſcriptæ*.Feſtus,*Nuncupata pecunia eſt,vt ait Cincius libro ſecundo de officio iuriſconſulti, Nomina certa, nominibus propriis pronunciata*.

Ita *Nuncupare heredem*,pronuntiare eſt,& verbis exprimere,ac *nominare*,vt loquitur l.12.D. de iure patronat.*Nuncupare heredes*,& *Scribere*,opponuntur,l.21.in princip.D.qui teſtam. fac. *quod quis obſcurius in teſtamẽto vel Nuncupat,vel Scribit*,ead.l.21.§.1.Sic, & *Scriptus heres*,*Nuncupato* opponitur, l.8.§. vlt.D.de bonor. poſſ. ſec. tab. *Inſtitutum heredem eum quoque dicimus, qui Scriptus non eſt ſed ſolummodo Nuncupatus*,l.1.§.1.D.de heredib.inſtit. Vetus Gloſſar.*Nuncupare, eſt palam nominare & confirmare*.*Si palam heres Nuncupatus ſit*,l.vlt.D.de iure codicill. *heredibus primis Nuncupatis,priuſquam ſecundos exprimeret heredes*,l.25.D.qui teſtam.fac.poſſ.Sueto.in Calig.cap.38.*Quo metu iniecto cùm iam,& ab ignotis inter familiares,& à parentibus inter liberos palam heres Nuncuparetur, deriſores vocabat,quòd poſt Nuncupationem viuere perſeueraſſent*.Idem in Claud. cap.3.*Ac ne heredem quidem niſi inter tertios ac penitus extraneos ex parte ſexta Nuncupauit*.Plini.lib. 14.Nat.hiſtor. cap.22. *Nam etſi non voce Nuncupatus heres,iudicio tamen electus eſſe videbatur*.

Nuncupatur autem teſtamentum in hunc modum:tabulas teſtamenti teſtator tenens ita dicit, hæc vt in his tabulis ceriſve ſcripta ſunt,ita do lego,ita teſtor.Itaque vos Quirites teſtimonium præbitote,quæ Nuncupatio & teſtatio vocatur.Vlpian,Tit.21.Regular. tradit:quod ex eo Iſidor. lib. 5. Etymolog. cap.24.deſcripſit.

NVNCVPATIO,*Scripturæ* opponitur.*ſi pater ſibi per Scripturam,filio per Nuncupationem,vel contrà fecerit teſtamentum*,l.20.§. vlt.D.de vulgari & pupill.Vnde *per Nuncupationem teſtamenta*, id eſt, *ſine ſcriptura*,vt interpretatur Theodoſ.in l.21.§.per nuncupationem,C.de teſtament. l.8.C. qui teſtam.fac.poſſ.

Ceterùm,vt teſtamento per Scripturam facto,*bonorum poſſeſſio ſecundum tabulas*:ita,*per Nuncupationem facto,bonorum poſſeſſio ſecundum Nuncupationem* defertur,l.vlt. C. de bonor. poſſeſſ. ſecund.tabul.

Quidam filio impuberi per Nuncupationem ſubſtituit,l.8.§.vlt. D. de bonor.poſſ.ſec.tab.

Nvmidiæ *legatus*, l.7.D.de legat.præſtand. *Numidiam* autem Iuba victo, à Cæſare prouinciam factam Dio lib.43.auctor eſt: ac tum eam Lybiæ partem, quæ circa Carthaginem ſita, à Romanis Africa dicebatur, Veterem prouinciam appellatam, quòd iam olim ſubacta eſſet: *Numidiæ* verò, vt recèns ſubactæ, Nouæ prouinciæ nomen impoſitum.

Nvndinas, ait Feſtus, *feriarum diem eſſe voluerunt antiqui, vt ruſtici conuenirent: mercandi, vendedique cauſa: eúmque Nefaſtum, ne ſi liceret cum populo agi, interpellarentur nundinatores.*

Nundinarum autem originem Dionyſius Alicarnaſſ. lib. 2. ad Romulum refert his verbis. ὅτι τοῖς κατ' ἀγρὸν ἔργοις ἐθίζων ἅπαντας μένειν, πλὴν εἴποτε δεηθῶσιν ἀγορᾶς: τότε δ' εἰς ἄστυ συνιόντας ἀγοράζειν, ἐνάτην ὁρίζων ἡμέραν τῆς ἀγορᾶς. Apertius verò, quid eſſent Nundinæ, idem Alicarnaſſeus lib.7.ita explicat. αἱ δὲ ἀγοραὶ ῥωμαίοις ἐγίνοντο, ὡς καὶ μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων, δι' ἡμέρας ἐνάτης. ἐν δὲ ταύταις, συνιόντες ἐκ τῶν ἀγρῶν (ſic enim emenda) οἱ δημοτικοὶ εἰς τὴν πόλιν, τάς τε ἀμείψεις ἐποιοῦντο παρὰ τῶν ὠνίων, καὶ τὰς δίκας παρ' ἀλλήλων ἐλάμβανον. Nundinas etiam ſignificat Dio lib.40.cùm ait, χἡ καὶ ἡ ἀγορὰ ἡ διὰ τῶν ἐννέα ἀεὶ ἡμερῶν ἀγομένη ἐν αὐτῇ τῇ Ἰανουαρίου νουμηνίᾳ ἤχθη. Idémque lib. 48. *Nundinas* τὴν ἀγορὰν, τὴν διὰ τῶν ἐννέα ἡμερῶν ἀγομένην vocat.

Nundinæ certæ, ciuitatibus & territoriis ordinentur, Nou.Theod.& Valent.vn.tit.51.*Nundinis impetratis à principe*, l.1.D.de nundinis.*qui Nundinarum licentiam veterum indulto, vel noſtra auctoritate meruerunt*, l.1.C.de nundin.& mercat.*In eum qui quid Nundinarum nomine aduerſus communem vtilitatem acceperit, omni tempore ius dicitur*, l.3.§.vlt.D.de feriis.*die Nundinarum quæ ibi poſui*, l.20.§.1.D.de annu.legat.*Eum qui certarum Nundinarum diebus dari ſtipuletur*, l.138.D.de verbor.obligat.*Cùm conueniret vt vnus reliquis Nundinis, id eſt epulas, præſtaret*, l.69.D.pro ſocio.

Omnis ſe turpibus Nundinis adminiſtrator abſtineat, l. omnis C.de iis quæ adminiſtrantib. vel offic.publ. in Cod. Theod.

Nundinandi copia, l.2.D.de exhibendis.

Nvntiare *opus nouum*, eſt denuntiare ne quid operis noui fiat, l. 3. §. vlt. D. de alienatio. iudic.l.3.D.de mort.infer.l.3.§.ſi quis, D.de riuis, l.45. D.de procurat.l. 6. §. idem Iulianus, D.commu.diuid.Vetus Gloſſar.*Nuntiare nouum opus, eſt prohibere teſtatione, ne nouum opus fiat. Ius habet opus Nouum Nuntiandi, qui aut dominium, aut ſeruitutem habet*, l.1.§.1.D.de remiſſionib.

Aliàs *Nuntiare* eſt fiſco deferre, l.38.D.de iure fiſ.*Nuntiare aliquid ad fiſcum*, l. 44. D. de iure fiſci.*Nuntiare bona*, l.22.D.de Senatuſconſul.Silanian.*Cauſam pecuniæ fiſco Nuntiaſſe*, l.39.§.vlt. D.de iure fiſci.l.22.§.vlt.eod.tit. Paul.lib.5.Senten.Tit.13.id eſt, *renuntiare*, vt, l. 22. §. vlt. D. de iure fiſ. *fiſco Nuntiari cauſæ*, l.1.§.vlt.D.eod.*cùm quis ſe Nuntiat non capere poſſe*, l.13.§.cùm ante, D.eod.tit.

Nuntiatum tacitum fideicommiſſum, l.13.§.item, D.de iure fiſci.Et ita, *ad fiſcum Nuntiata* accipe in l.18.D.de vſucapio, l.43.D.de iure fiſc.

Nvntiatio *noui operis*, id eſt, *denuntiatio*, vt loquitur l.5.§.meminiſſe, D.de oper.no.nuntiat.*per Nuntiationem inhibetur opus nouum fieri*, l.1.D.de oper.no.nunt. *Nuntiatio ibi demum tenet, vbi ius eſt nuntianti prohibere ne ſe inuito fiat*, l.1.D.de remiſſionib.

Nuntiatione noui operis in re noſtra ædificantem, vel aduerſus ſeruitutem nobis debitam quid molientem, prohibemus. Idque vel per Prætorem fit, vel manu, & lapilli iactu, l.5.§.meminiſſe, D.de oper.noui nun.l.8.§.1.D.ſi ſeruit.vindic.

Edictum, remediúmque, Operis noui nuntiationis, aduerſus futura opera inductum eſt, hoc eſt, aduerſus ea quæ nondum facta ſunt, ne fiant, l.1.§.1.D.de oper.no.nunt.*Edictum de oper.no. nuntiat. ea ſola opera complectitur, quæ ſolo coniuncta ſunt, quorum ædificatio vel demolitio videtur opus nouum continere*, ead.l.1.§ hæc autem.

Nuntiatio Fieri, Procedere, Tenere, Locum habere: & contrà, *Ceſſare, Extingui, Miſſa fieri, Remitti.*

Nuntiatio etiam *ad fiſcum* fieri dicitur, quoties bona vacantia, vel caduca, vel ex aliis cauſis in fiſcum cadentia, deferuntur, l. 13. §. cùm ante, l.38.& l.43.D.de iure fiſc. *Ex variis cauſis Nuntiatio ad fiſcum fieri ſolet*, l.1.D.de iure fiſ.*Vacantium bonorum Nuntiatio*, dic.l.1.§. vlt.

Nvntiator, *qui opus nouum nuntiat*, l.20.§.adiicitur, D.de oper.no.nunt.& ita *Nuntiatores*, l.5.§.ſi plurium, D.eod.tit.*Si non es Nuntiator*, l.3.C.de iniuriis, id eſt denuntiator, ſeu delator.

Nuntiator, qui fiſco nuntiat. *Cauſæ quæ à priore Nuntiatore proditæ dicantur*, l. 1. §. vlt. D. de iure fiſ.

Nuntiatores, qui per notoria indicia produnt, l.6.§.nuntiatores, D. ad Sc. Turpillia.

Nvntivs, ait Feſtus, *& res ipſa, & perſona dicitur.* Seruius in 11. Æneid. *vt ſupra etiam diximus, Nuntius eſt, tam quod nuntiatur, quam qui nuntiat. Nuntium quod nuntiatur:* quod ait, *ſupra*, id eſt in lib.6.quo loci inquit, *ſanè qui nuntiat genere tantùm dicitur maſculino : quod autem nuntiatur, licet*

neutro

*neutro dicatur,apud Catullum tamen inuenitur etiã maſculino.*Iſidor.lib.9.Origin.*Nuntius qui nuntiat, & quod nuntiatur,id eſt,* ἄγγελος καὶ ἀγγελία. *ſed Nuntius ipſe homo, genere maſculino:id verò quod nuntiat,genere neutro,vt hoc Nuntium & hæc Nuntia.*Et quidem *Nuntius* rem ſignificat in his exemplis:*Nuntium perferendum ſuſcipere,*l.1.D.de procuratorib.*quaſi certiore Nuntio allato,* l. 2. D. quis ord.in poſſeſſ.ſer. *Nuntiorum fauſtorum gaudia,*l.3. ne quid publ.læti. in C. Theod. *Nuntiorum gerulus,*l.1.C.eod.tit.lib.12.

In perſona verò,*Nuntius* eſt qui ſpecialiter certi negotij gratia ad aliquem deſtinatur,& abſenti miniſterium præbet.*Quæ conſenſu fiunt obligationes,inter abſentes quoque,per Nuntium contrahuntur,* l.2. D.de obligat. & act.

*Conſtituere abſentes per Nuntium poſſumus,*l.14.D.de pecun.conſtit.*Conuenire poſſe per Nuntium,* l.2.D.de pactis.*Emptio inter abſentes contrahi poteſt,& per Nuntium,* l. 1. §. vlt. D. de contrah. empt.*Per Nuntium mandatum ſuſcipi poteſt,*l.1.D.mandati.*Mandari poteſt procuratio per Nuntium,* Paul.lib.1.Senten.Tit.13.*Precarij rogatio inter abſentes per Nuntium conſiſti poteſt,*l.9.D.de precario.*Societatem coire,& per Nuntium poſſe nos,dubium non eſt,*l.4.D.pro ſocio. *Mulierem abſenti per Nuntium eius Nubere poſſe placet:*at ex *Nuntio ſuo duci à marito non poteſt,*l.5.D.de ritu nuptiar.*Abſentes per Nuntium ſignifacere poſſunt,*l.65.§.ſi pupillo,D.ad Sc. Trebell. *Arbiter adeſſe litigatores per Nuntium iubere poteſt,*l.49.§.1.D.de recep.qui arbitr.*Si per Nuntium quis reſtituat hereditatem, audietur,*l.37.D.ad Sc.Trebell. *Si pater vetuiſſet per Nuntium,* l. 4. D. de manumiſſ. vindic. *Per Nuntium* autem illis omnibus locis eſt *per Internuntium,* vt l.vlt.D.de ſponſalib.& l.25.§. iuſſum,D. de adquir.vel.omitt.

Nuntium etiam pro repudio vſurpant.Et ita,*Nuntium mittere, eſt repudiare, & repudium mittere,*vt loquitur l.4.& l.8. D.de diuortiis:ſeu,*libellum diuortij tradendum mittere,* eóque modo matrimonium diſſoluere,vt l.7.D.eod.tit.

Inde *Nuntios,repudia* interpretantur Impp.in l.3.C.de repud. *Nuntium* ergo *Mittere,* & *Remittere* coniuges dicuntur,l.2.C.de repudiis.*Eam perſonam quæ furore detenta eſt, quia ſenſum non habet, Nuntium mittere non poſſe,* l.22. §. ſi maritus, D. ſolu. matrim. item, *ſecutis Nuptiis, miſſo deinde Nuntio & remiſſo,* item *ante Nuntium remiſſum,*l. 7.§.vlt. D. de iure dot. Cicer. Topic. *Si mulier cùm fuiſſet nupta cum eo, quicum connubij ius non eſſet, Nuntium remiſit.*Idem lib. 1. Epiſt. ad Attic.*Deinde ex Sc.Conſules rogationem promulgaſſe,vxori Cæſarem Nuntium remiſiſſe.*Idémque μεταφορικῶς lib.15.Epiſt.ad Callium,*Quare ſi iam biennium aut triennium eſt cùm virtuti Nuntium remiſiſti delinitus illecebris voluptatis.*Apul. lib.9.de Aſino aureo,*Nec ſecius piſtor ille Nuntium remiſit vxori,eámque protinus de ſua proturbauit domo.*Nec verò *Nuptiæ* modò ſed & *ſponſalia,Nuntio* miſſo dirimi dicuntur,ſponſámque,nedum vxorem, *Nuntium mittere* legimus.*Inuito patrono Nuntium ſponſa liberta ſi miſerit,*l.45.§.hoc caput,D.de ritu nuptiar *ſi puellæ tutores,ad finiẽda ſpõſalia,Nuntium miſerunt,non putarem ſuffecturum, ad diſſoluendam nuptiarum ſpem,hunc Nuntium,*l.6. D.de ſponſalib.*In poteſtate manente filia pater ſponſo Nuntium remittere poteſt,& ſponſalia diſſoluere: enimuero ſi emancipata eſt,non poteſt Nuntium remittere,*l.10.D. eod. tit. & ita, antequam nuptiæ fuerint ſecutæ,*Nuntius remitti* dicitur,l.7.§.ſi res,& l.21.D. de iure dot.

Sed nec Vxor tantùm,verùm etiam Pater,*Nuntium mittere & remittere,*dicitur,l.5.§.vlt. D. de iure dot.l.8.D.de diuortiis.*Si ſocer nurui Nuntiũ remiſerit,*l.32.§.ſi ſocer,D.de donat.int. vir.

NVPER,ait Feſtus,*quaſi Nouiter.Nuper conſtitutum eſt à principe,*l.85.D. de legat.3. *& hoc Nuper Imperator Antoninus ad libellum reſcripſit,*l.23.D.de vſu & vſufruct.leg. *Nuper ex indulgentia principis Antonini,recepta eſt alia cauſa donationis,*l.42.D.de donat.int.vir.

NVPTIÆ,ait Modeſtin.*coniunctio ſunt maris & feminæ, & conſortium omnis vitæ,diuini & humani iuris communicatio,*l.1.D.de ritu nupt.Iuſtinianus *Nuptiæ ſiue Matrimonium,eſt viri & mulieris coniunctio,indiuiduam vitæ conſuetudinem continens,* Inſtit. de patr. poteſt. Cuius vocis varias notationes Feſtus adfert. Probabilior verò eſt illa quam Ælio Gallo & Cincio placuiſſe tradit, quia *flammeo caput Nubentis obuoluatur,quod antiqui Obnubere vocabant.* Ac planè Varro Nuptias *ab Nuptu,id eſt opertione,* dictas lib.3.de lingua Lat. ſcribit. vnde & Nuptiarum nomẽ propriè ad mulieres pertinere quidam exiſtimant: eáque gratia ſecundum perſonas vtriuſque ſexus,*Nuptias* & *Matrimonium* in aliquot locis diſtingui, veluti l.10.& l.11.D. de ritu nupt.§.ſi aduerſus ea,Inſtitut.de nupt.§.quibus connumerari,Inſtit.de hered.quę ab inteſt.& Inſtit.de patr.poteſt.

*Nuptiæ ſunt,licet teſtatio ſine ſcriptis habita ſit,*l.4.D.de fide inſtr.*Nuptiæ conſenſu contrahentium fiunt,*l.11.D.de ſponſalib.*Nuptias non concubitus, ſed conſenſus facit,*l.15.D. de cõdic.& dem.l.31. D.de diuerſ.reg. iur.

Nuptiæ non ſunt,ſi ſenatoris filia libertino,contra Sc. vel prouincialis mulier ei qui ibi meret,contra

mandata,l.3.§.1.D.de donat.int.vir.*Primæ Nuptiæ, & ſecundæ*,l.77.§.à filia, D. de legat.2.

Si quis Nuptiarum fecerit mentionem in qualicumque pacto,&c.*ſiue Nuptiarum tempus dixerit, ſiue Nuptias nominauerit: non aliter intelligi condicionem eſſe adimplendam, vel non extenuandam, niſi ipſa Nuptiarum acceſſerit feſtiuitas*,l.24.C.de nuptiis.

Nuptiæ factæ,l.17.D. de pact. dotalib.l.19.D.de ſtatu homin.

Nuptiæ conſiſtere,l.2.D.de ritu nupt.*Impediri*,l.60.§.quid ergo, D.eod.tit.

Nuptias contrahere,l.73.D.de iure dotium,l.10.& l.50.D.de ritu nuptiar.*Nuptias contrahi*,l.3.l.11.& l.12.§.1.l.34.§.inter,l.60.§.quamuis, D.de ritu nuptiar.

Sollicitatores alienarum Nuptiarum,l.1. D.de extraord.crim.

Nuptiæ Honeſtæ,l.44.§.ſi poſtea, D.de ritu nupt.*Iuſtæ*, vide S.lib.9.*Legitimæ*,l.19.D.de ſtatu hom.l.10.D.de ritu nuptiar.*Inceſtæ*, vide S.lib.9.*Prohibitæ*,l.vlt.D.de legat.1.*Nuptiis conſentire*,l.48.D.de oper.libertor.*quarumdam Nuptiis abſtinendum*,§.adfinitatis, Inſtit. de Nuptiis. *ſi ei coniuncta ſit, cuius Nuptiis ei interdictum ſit*,l.10.D.de condicion.& demonſtr.

Non poteſt videri Nupta, quæ virum pati non poteſt,l.30.D.quan. dies legat.

Nuptum collocare,l.41.§.teſtamento, D.de legat.3. *ne tutor pupillam vel filio ſuo, vel ſibi Nuptum collocet*,l.59.D.de ritu nuptiar. *Cui Nuptum filia communis collocaretur*,l.62.D.eod.tit.

Nuptum dare,l.11.§.vlt.D.quod falſo tut.

Nuptalicium,l.194.D.de verbor.ſignif.id eſt,

NVPTIALE *munus*,l.13.D.de adminiſtr.& peric.l.1.§.præterea, D.de tute.& ration.diſtrah.

Nuptiale iugum,l.10.D.de condicion.& demonſtrat.

Nuptialia inſtrumenta,l.10.& l.11.C.de naturalib.liber.*Dotalia inſtrumenta* vocat Iuſtinia.in §.vlt. Inſtit.de nupt.§.quibus, Inſtit.de hæredit.quæ ab inteſt.

NVRVS appellatur filij vxor,l.4.§.gradus, D.de gradib.& adfinib.l.14.§. nunc videamus, D.de ritu nupt.l.5.D.de vſu & habit.l.7.D.de dote præleg. ἡ τῷ υἱῷ γαμετὴ, ait Theophil. Inſtit.de nupt.*ſi adhuc Nurus tua eſt, id eſt, ſi adhuc nupta eſt filio tuo*,§.adfinitatis, Inſtit. de nupt. Sponſa filij *Nurus* non propriè dicitur,l.12.§.1.D.de ritu nuptiar. *Nurus* tamen appellatione eam contineri, ait Vlpianus,l.6.§.vlt.D.de grad.& adfin.& Seruius rectè dicebat, *Nurus appellationem etiam ex ſponſalibus adquiri*,l.8.D. eod.tit.

Nurus loco eſt vxor filij adoptiui,l.14.D.de ritu nupt.

Ceterùm *Nurus appellatio etiam ad Pronurum & vltrà, porrigenda eſt*,l.50.D.de verbor.ſignif. Proinde quod ad cauſam prohibitarum nuptiarum attinet, *Nurus* appellatione, non tantùm filij vxor, ſed & nepotis & pronepotis continetur,l.14.§.nunc videamus,& §. itaque, D. de ritu nupt. Edicto quoque, qui ſatiſdare cogãtur, *Nurũ*, etiã *Pronurũ, & deinceps, accipere debemus*,l.2.§.prætor, & §.quod ait, D.qui ſatiſd.cogan. Similitérque in Edicto de poſtulando, (cuius verba referuntur l.1.§.vlt.D.de poſtulando) *Nurus appellatione etiam vlteriores, quibus, Pro præpoſitio, ſolet accedere, continentur*,l.3.§.vlt.D.eod.tit. Sed & in Edicto de legatis prçſtandis, *Nurus appellatione & Pronurum, cæteráſque contineri, nulla dubitatio eſt*,l.8.§.ſicut vxori, D.de legat. præſtan.

NVSQVAM *eſt*, id eſt, non eſt,l.38.§.vlt.D.de furtis.*Nuſquam fecit mentionem*,l.1.§.rectiſſimè, D.de vent.in poſſ.*quod nec vſquam relatum eſt, nec vnquam receptum*,l.1. D.de ſenatorib.

NVTRIRI.*ſi iudex Nutriri vel ali oportere pronuntiauerit*,l.10.D.de his qui ſui vel alie.

Nutriendus in villam miſſus,l.210.D.de verbor. ſignif. *Alumnum, in quo Nutriendo propenſiorem animum fecerint*,l.14.D.de manum.vindic.

Ipſis commodum cumulum debiti minimè Nutriri, l.2.C. de debitorib.ciuit. lib.11.

NVTRITOR, *Prædia Nutritori ſuo legauit*,l.27.D.de inſtruc. vel inſtrum.

NVTRIX, l.vlt.D.pro derelict.l.13. D. de manum. vind. *Nutrices, ob alimoniam infantium, apud Præſidem quod ſibi debetur petunt*,l.1.§.ad Nutricia, D.de extraord.cognit.

NVTRICIA, mercedes quæ Nutricibus ob alimoniam infantium debentur.*Ad Nutricis officium Præſidis vel Prætoris deuenit: ſed Nutricia eò vſque producemus, quoad infantes vberibus aluntur*,l.1.§.ad nutricia, D.de extraord.cognit.

NVTV *ſolo pleraque conſiſtunt*,l.52.§.vlt.D.de obligation. & action.*Nutu, vbi fari non poteſt, delegare debitorẽ ſuum quis poteſt*,l.17.D.de nouationib. *Adſignare quis libertum poteſt vel Nutu*,l.1.§. is quoque, D.de adſignand.libert. *Nutu etiam relinquitur fideicommiſſum*, l.21. D. de legat.3. *Muti, ſi auditus capaces ſunt, vel interrogati, Nutu poßint ſignificare*, l. 65. §. ſi pupillo, D.ad Sc. Trebell.

Nutus pro volũtate.*fideicommiſſa libertas poteſt valere ex Nutu heredis*, l. 46.D. de fideicommiſſ. libert.

ΝΥΚΤΑΛΩΨ Vlpiano eſt, *qui neq; matutino tempore videt, neq; veſpertino*, l.10.§. de myope, D. de ædil. edic. Paul. Ægineta lib.3. cap.22. Νυκτάλωπα λέγουσιν, ὅταν συμβῇ τὴν μὲν ἡμέραν βλέπειν· δυομένου δὲ ἡλίου ἀμαυρότερον ὁρᾶν· νυκτὸς δὲ γενομένης, οὐδαμῶς ὁρᾶν. Quibus verbis etiam Ætius lib.7. Νυκτάλωπα definit. Alexander Trallian. lib.2. πρὸς δὲ τοὺς κατὰ ψὲ μὴ βλέποντας, οὓς Νυκτάλωπας ὀνομάζουσιν. Actuar. lib.2. περὶ διαγνώσεως cap. 7. Νυκτάλωπας δὲ ἐκείνους φασὶν, οἳ, περὶ γῆν μὲν ὄντος φωτὸς, βλέπουσι: δυομένου δὲ, ἀμβλυώττουσι. νυκτὸς δὲ ἤδη καταλαβούσης, οὐδὲν ὁρῶσι. Plinius quoq; cui bellè cum medicis cõuenit, lib.28. cap.11. Νυκτάλωπας à Græcis dictos tradit, quos Latini *Luſcioſos* vocant. Idem lib. 8. cap. 50. de Capris agens. *Tradunt, & noctu non minus cernere quàm interdiu. Ideò ſi Caprinum iecur veſcantur, reſtitui veſpertinam aciem his quos Nyctalopas vocant.* Cuiuſmodi oculorum vitium Oribaſ. lib.4. cap.17. ita definit. Νυκταλωπίασις ἐστὶν, ὅταν τὴν ἡμέραν ἀμέμπτως βλέπωσι, τῆς νυκτὸς παραγούσης, χεῖρον.

NYMPHÆA non ſunt, vt quidam ſibi falsò perſuadent, Lauacra publica muliebria. Nam à *Thermis*, à quibus re, æquè ac nomine, diſtant, ſeparãtur, non modò in l.5. & l.6. C. de aquæductu, lib.11. verùm etiam in deſcriptionibus Romæ vtriuſque. Sanè Zonaras cum Cedreno hoc nomine appellatas ſcribit ædes publicas, quæ nuptiarum feſtiuitati, nuptialibúſq; epulis, ac choreis deſeruiebant: cuiuſmodi ædes olim eodem modo publicè præbebantur, quo ſolent hodiéque, aulæ multitudinis capaces, nuptiis celebrandis, à priuatis conduci. Atque huic vſui inſeruiiſſe *Nymphæum* illud quod Leonis magni temporibus incendio abſumptum fuit, Zonaras Annal. Tom.3. ita ſcribit. Καὶ τὸ καλούμενον Νυμφαῖον, οἶκον ἕτερον αὐτόθι κείμενον τοῦ προῤῥηθέντος οἴκου, ἐκ τοῦ κατὰ γάμους γίνεσθαι ἐν αὐτῷ χρηματίζοντα, τῶν μὴ κεκτημένων οἴκους χωροῦντας πλῆθος ἐν ἑαυτοῖς. Similitérq; Cedrenus inter ea opera quæ incendio illo conflagrarunt, numerat Νυμφαῖον, ἐν ᾧπερ οἱ γάμοι ἐγίνοντο τῶν οὐκ ἐχόντων οἴκους. Quæ vocis huius interpretatio etſi duorum idoneorum ac locupletium teſtium fide nitatur: infitiari tamen non poſſumus, alio quoq; ſenſu *Nymphæa* vſurpata. Nam vt Græcis, Νύμφη, tàm πηγὴν, quàm νεόγαμον ſignificat, Suida teſte: ita præter iſta Nuptialia *Nymphæa*, alterius generis *Nymphæa* fuiſſe quæ aquæ copiam populo, non tectum quo ad nuptias inuitati exciperentur, præbebant, dubium non eſt. Etenim in *Nymphæa* non minus quàm in *Thermas* ex aquęductu fiſtulis aquam ductam docet l.6. C. de aquæductu. lib.11. nec tamen in Nymphæa cadunt hæc Suidæ, Νυμφικὰ λουτρὰ τὰ εἰς γάμους, ἐκ τῆς ἀγορᾶς, ἀπὸ κρήνης, λαμβανόμενα. vt nec Heſychij iſta, Νυμφικὰ λουτρὰ τὰ μήλια λουτρὰ τὴν ἀπὸ κρήνης ἀποδεδειγμένης, quæ ita repone. Νυμφικὰ λουτρὰ, γαμήλια λουτρά.

Ac planè *Nymphæum*, interdum ὑδρεῖον ſignificaſſe, Cedrenus Socrati comparatus teſtatur. Vt enim eius Aquę gratia quam Valens poſt Procopium bello ſuperatũ, in vrbem Conſtantinopolitanã induxit, à præfecto vrbi Νυμφαῖον ædificatũ illo memorat, ita hic in eandẽ rem ὑδρεῖον conſtructum narrat. Illius verba ſunt hæc, ὡς δὲ μετὰ τὴν νίκην Προκοπίου, ἐπανῆλθεν Οὐάλης, φιλοτιμεῖται πόλιν ὑδάτων πλήθει: κατασκευασάμενος ὁλκὸν, ὃν Οὐάλεντα ὀνόμασε. καὶ ὁ τότε τῆς πόλεως ἔπαρχος τὴν, ἐκ τοῦ γεγονότος, τῇ πόλει χαρὰν ἐπιδεικνὺς Νυμφαῖον κατασκευασάμενος ἐν τῷ Ταύρῳ, τῷ μεγέθει τῆς πολέως ἄξιον, ἱερομηνίας ἐπετέλεσεν. Socratis verò lib.4. Hiſtor. Eccleſ. cap.8. verba ita habent, συνέβη, τὸν ὁλκὸν τοῦ ὕδατος ὑπὸ Οὐάλεντος κατασκευασθέντα, δαψιλὲς παρασχεῖν τῇ Κωνσταντινουπόλει τὸ ὕδωρ τοῦ ὑδραγωγοῦ, γὰρ εἰσαχθέντος εἰς τὴν πόλιν, ἔπαρχος (ſic enim emenda) ὢν τῆς πόλεως ὑδρεῖον μέγιστον κατεσκεύασεν ἐν τῇ νῦν Θεοδοσίου ἀγορᾷ καλουμένῃ ὁ ἐγκομιάσθη δαψιλὲς ὕδωρ. Præterea quod Ioſephus lib.1. de Bell. Iud. cap.16. Herodis opera recenſens, ait, λαοδικεῦσι δὲ τοῖς παραλίοις, ὑδάτων εἰσαγωγὴν, ἐπεδείξατο Ἀσκαλωνίταις δὲ βαλανεῖα, καὶ κρήνας πολυτελεῖς. hoc Ruffinus ita vertit. *Maritimis autem Laodicenſibus aquæ ductum condidit: apud Aſcalona verò, Nymphæa, ſiue lacus ornatiſſimos, & balneas.*

Sunt qui fontibus ſuperpoſitas ędiculas, Nymphis dicatas, aut Nympharũ ſimulacris ornatas, *Nymphæa* Romæ appellata cẽſeant, ſuæq; opinioni adſtipulari credãt vetera Epigrãmata. in vno enim eſt. *Ædiculã hanc Nymphis poſui: quia ſæpius vſus Hoc ſum fonte ſenex, tàm benè, quàm iuuenis.* in altero verò. *Huius Nympha loci ſacri cuſtodia fontis, Dormio, dum blandæ ſentio murmur aquæ. Parce meum quiſquis tangis caua marmora Somnum rumpere: ſiue bibas, ſiue lauere, tace.* Extat & in foro Traiani inſcriptio huiuſmodi. *Flauius Philippus Vir Clariſſ. Præfectus Vrbi, Nymphæum ſordium ſcalore fœdatum, & marmorũ nuditate deforme, ad cultum priſtinum reuocauit.*

Vt res ſe habeat, *Nymphæa* Romæ 15. fuiſſe, Pub. Victor. tradit. Sanè, *operis ambitioſi Nymphæum* in Septizonio Imperatorẽ Marcum condidiſſe, Ammia. Marcel. lib.15. memoriæ prodidit. Capitolinus quoque in Gordiano Iuniore, *Opera*, ait, *Gordiani Romæ nulla extant, præter quædam Nymphæa & balnea.* Auctor etiam deſcriptionis vrbis Conſtantinopolitanæ, in regione tertia, quinta, & decimaquarta, ſingula *Nymphæa* ponit: in regione verò decima, *Nymphæum maius.* Fuiſſe & Alexandriæ *Nymphæum*, Euagrius lib.2. Hiſtor. Eccleſ. cap.12. narrat.

FINIS LIB. XII.

DE VERBORVM QVAE AD IVS PERTINENT SIGNIFICATIONE,

LIBER XIII.

OB *præpoſitio*, ait Feſtus, *aliàs ponitur pro circùm, vt cùm dicimus, vrbem Obſideri, Obſignari, Obuallari. Aliàs ponitur in vicem præpoſitionis quæ eſt propter, vt Ob merita, Ob ſuperatos hoſtes.* Sic, *Ob id*, l.13. D. de condict. indeb. *Ob accuſandum, vel non accuſandum*, &c. l.6. in princ. §. vlt. & l.7. D. de L. Iul. repetundar. *Ob has cauſas*, l.73. §. vlt. D. de iure dot. *Ob honorem ſollicitatio facta, promiſſum opus*, l.3. D. de pollicitationib. *Ob inultam mortem*, l.39. D. famil. erciſc. id eſt, *propter*, vt l.9. D. de Sc. Silan. *Neglegentiam*, l.8. D. de cuſtodia & exhibit.

Ob rem non defenſam, Ob rem iudicatam clauſula ſtipulationis iudicatum ſolui, l.3. §. ob rem, l.13. D. iudic. ſolui. *Ex iudicatum ſolui ſtipulationem, Ob rem non defenſam, cum vno ex fideiuſſoribus agere volo*, l.16. D. eod. tit. *quotiens ex ſtipulatione iudicatum ſolui, Ob rem non defenſam, agitur*, l.14. §.1. D. eod. *Fideiuſſores tenebuntur Ob rem non defenſam*, l.33. D. de fideiuſſorib. *Si ex duobus fideiuſſoribus qui iudicatum ſolui ſpoponderint, alter Ob rem non defenſam partem ſuam ſoluerit*, l.14. D. iudicat. ſol. Alia exempla pete ex l.47. §.1. D. de peculio, l.24. & l.25. D. mandati.

OBCANTARE, apud Paulum, lib.5. Sentent. Tit.23.

OBDORMIRE *ad fornacem*, l.27. §. ſi fornicarius, D. ad L. Aquil. & in Lege Dei, Tit.12.

OBEDIRE, obtemperare, obſequi, &, vt Feſtus ait, *Obaudire*, id eſt, dicto audientem eſſe. Sic, *Obedire legibus patriæ, & prouinciæ ſuæ*, l.3. §.1. D. de munerib. & honorib. *Qui cùm Obedire deberent, non obſequuntur*, l.53. §. vlt. D. de re iud.

OBESSE, id eſt, obſtare, officere, nocere. *Non debere Obeſſe ſeruo factum domini*, l.5. §. ſi ſeruum, D. de his quæ vt indign. *factum tuum filiis tuis Obeſſe non debet*, l.1. C. de liber. cau. *non Obeſt hoc patrui filio*, l.14. §. is demum, D. de bon. liber. *non Obeſſe filio, ademptam hereditatem*, l.9. C. de teſta. milit. *non vt Obſint liberis, ſed vt eis conſulant*, opponũtur, l.18. D. de liber. & poſtum. *quæ res Obeſſe libertati non debet*, l.26. §.1. D. de fideicommiſ. libert. *non Offuiſſe mulieris famæ quæſtum in ſeruitute factum*, l.24. D. de his qui not. infam. *nec eam rem Obeſſe legatariis*, l.16. §. vlt. D. de his quæ vt indign. *quæ res Obeſſe libertati non debet*, l.26. §. apparet, D. de fideicom. libert. *Si proſpectui Obſit*, l.5. D. de oper. nou. nunt. *nihil Oberit ei in ſubſtitutione*, l.11. D. de vulgari.

Obeſſe exceptio, & non Obeſſe, l.11. & l.30. §. vlt. D. de except. rei iudic. id eſt, *Obſtare*, vel non.

In nullo hæc ſuſpicio Offuit, l.35. D. de adquir. vel omitt. *Si non eſt ei Obfuturum Senatuſconſultum quominus detrahat*, l.43. §.1. D. de legat.1. id eſt, *futurum impedimento*, vt ibidem.

OBICEM *Præſcriptionis, & Præſcriptionum* pro obſtaculo dicunt Impp. in l.33. C. ad L. Iul. de adult. & l.164. de decurionib. in Cod. Theod.

OBIICERE, id eſt, opponere, *Si corpus ſuum Obiecit*, l.1. §. excuſantur, D. de Sc. Silanian. *Obiici beſtiis*, l.11. §. vlt. D. de pœnis. Paul. lib.5. Sentent. Tit.19. & Tit.22. & 23. non ſemel. *Obiicere feris*, Cic. pro Roſc. Amer. Spartian. in Anto. Carac. *Si quando feris Obiectos vidit.*

Naturales liberi Obiiciuntur patrono, l.21. §. vlt. D. de iure patronat.

Si homicidij conuitium Obiecisti, l.5. C. de iniuriis. *Obiicere crimen*, l.4. D. expilat. hered. l.11. D. ad L. Iul. de adult. l.13. D. de Carbon. edic. *Crimina*, l.14. §. accuſaſſe, D. de bon. libert.

Obiici crimen, l.34. D. de iure fiſci, l.7. D. de accuſationib. l.3. D. ſtellionat. l.1. D. de cuſtod. & exhibit.

& exhibit.l.29.§.ſex menſum, D.ad L.Iul.de adult. *Obiecta criminis*, l.vlt. C. de adminiſtrationib. *Nec quicquam poſſunt Obiicere criminis*, l.31. D.de reb.auctor.iud. *qui falſum ſe Obiecturum minatus eſt*, l.5.D.ad Sc.Turpil.

Obiiciens lenocinium, l.2.§.qui hoc, D.ad L.Iul.de adult *ſi reo, vel reæ, adulterium, vel lenocinium Obiiciatur*, l.29.§.ſex menſum, D.eod.tit.

Obiici tutori ceſſatio, l.6.D.vbi pupill. *Obiici culpa*, l.7. §. ex diuerſo, D.de adquir. rer. dom. *Dolus auctoris*, l.4.§.auctoris, D.de doli except.

Obiicere compenſationem, l.7.& l.8.C.de compenſationib. *Exceptionem*, l.9. D.de rei vindic. l.19.§.ſed & ſi, D.de probatio.l.1.§.1.& l.7.§.belliſſimè, D.quod vi aut clam. *Exceptionem aduerſus actionem*, l.3.C.de donationib.ante nupt.

Obiici exceptio, l.7.D.vſufructuar.quemadm. cau. l.5. D.de dolo, l.14. D.de reb. cred. l.7. D.de compenſationib.l.7.§.eſt &, D.quod vi aut clam, l.1.§. pari, D.de liber. exhib. l.2.§.1. & l.4.§.quæſitum, §.ſi quis, & §.aduerſus, D.de doli except.l.71.D.de furtis, l.17.§.ſi iuſſu, D. de iniuriis, l.9.§.ſi quis fund.

Exceptionem Obiiciendam, l.7.§.de fructibus, D.de except.rei iudic. *an Exceptio eo nomine in iudicium Obiicienda ſit*, l.11.D.de doli except.

Si ex vtriuſque perſona, & auctoris & emptoris, exceptiones Obiicientur, l.28.D.de euictionib. *Exceptiones ex perſona emptoris Obiectæ*, l.27.D.eod.tit.

Præſcriptionem Obiicere, l.15.§.præſcriptiones, D.ad L.Iul.de adult. *Præſcriptionē omiſſam, priuſquam ſententia feratur, Obiicere quandoque liceat*, l.8.C.de exceptionib.

Marito iure mariti accuſanti illa præſcriptio Obiicitur, l.2.§.1.D.ad L.Iul.de adult. *Obiici præſcriptio actioni*, l.5.C.quib.non obiic.

Præſcriptiones Obiici, quæ antè non ſunt obiectæ, l.7.D.ad Sc.Turpil. *Præſcriptiones quæ Obiici ſolent accuſantibus adulterij*, l.15.§.præſcriptiones, D.ad L.Iul.de adult.

Obiicere replicationem, l.8.§.ſi per, D.quib.mod.pign. *Obiici replicatio*, l.2.§.1.D.de except.

Obiicere Falcidiam, l.78.D.de legat.2. *qui ſatisfecit, habet quod Obiiciat petitori*, l.45.D.de adminiſtr.& peric. *Obiectu corporis*, l.19.D.de Sc.Silania. *Obiectu cuiuſlibet criminis*, l.vlt.§.nemo, C.de accuſationib.

Obire, id eſt, fungi. *Obire munus*, l.2.D.de legationib.l.45.§.vlt. D.de excuſationib. *Legationes quæ ſolo miniſterio Obeuntur*, l.6.D.de legationib.

Diem ſuum obire, l.1.§.ſi quis igitur, D.vnde cognati, l.6.§.1. D.de bon.libert.l.26. D.de L. Cornel.de fal.l.19.D.ad L.Iul.de adult.l.34.& l.57.D.ad Sc.Trebell.l.101.D.de condic. & dem.l.41.§.cùm pater, D.de vulg.& pupil.l.4.D.de Sc. Silan.l.7.§.vlt. D.de condict. furt. l.77.§.donationis, D.de legat.2.l.1.D.de bonor.poſſ.ex teſt.milit.l.6.§.1.D.de bonis libert. l.1.§.ſi quis, D.de vent.in poſſ.l.13.C.de donat.int.vir. *vltimum diem obire*, l.5.C.ſi reus vel accuſator. *Diem obire*, l.1. C.de condicionib.inſert.l.4.§.vlt.C.ad Sc.Tertyll.

Obire mortem, l.14.D.de iure codicill.l.13.§.vlt.D.de teſtam.milit.l.vlt.D.de condicionib. inſtit.l.vlt.D.ſi quis cautionib.l.7.D.ſi tabulæ teſtam.l.14.D.de his quæ vt indign. l.2.C.de dote cauta. Donatus in Andriam, Actus 1. Sc.3. ad hæc verba, *Is Obiit mortem: plenè*, inquit, *dixit, quod nos, Obiit, tātùm. Virgilius, morte Obita.* Feſtus, *Mortem Obiiſſe ea conſuetudine dicitur, qua dixerunt antiqui, Ob Romam legiones ductas, & ob Troiam duxit exercitum, pro ad: ſimiliterque Vadimonium Obiiſſe, id eſt, ad Vadimonium Iſſe, & Obuiam, ad viam.*

Sorte fatali Obire, l.4.C.Sc.Tertyll.

Obiiſſe, pro deceſſiſſe, l.3. D.de condict.indeb.l.1.§.vtrùm, D.ad Sc.Tertyll.

Obire auctionis diem facilè poterunt, Cicer.Epiſt.14.lib.13.ad Attic. Plin. Epiſt.18.lib.8. *An ſi ego litibus tererer, obſtrictum me eſſe crederem obeunti ad vadimonia mea?*

Poſt Obitum, l.78.§.Gaio, D.ad Sc.Trebell.

Obiter liberari, id eſt, per conſequentias, l.1.D.de reſcind.vendit.

Obiurgatus, l.2.§.Seruius, D.de orig.iur. Feſtus. *Obiurgatio poſt turpe factum caſtigatio.*

Obligare ſe, eſt aliquo iuris vinculo ſe obſtringere. *Obligare ſe cautione*, l.103.D.de legat.1. *Chirographo*, l.103.D.eod. *Obligare ſe damni infecti*, l.5.§.ſi plures, D.vt legat. no. *Obligare fidem ſuam*, l.54.D.de fideiuſſorib.l.2.C.ad Sc.Macedon.

Hereditas Obligat nos æri alieno, l.8.D.de adq.vel.omitt. *Obligari æri alieno*, l.6.D.eod.tit. *Ære alieno*, l.17.§.1.D.de teſt.mil. *In omni ære alieno quod, aut patris, aut filij fuit, etiam inuitus heres Obligatur*, l.18.D.de reb.auct.iud.

Qui in aliena poteſtate eſt, non poteſt inuitum hereditati Obligare eum, in cuius eſt poteſtate, l.6. D. de adquir.vel omit. *inuitus Hereditati Obligatur*, l.12.D.qui teſtam.fac. *Obligari hereditati*, l.5.&

l.50.D.de adq.vel omitt.hered. Non Obligari hereditati, l.22.D.de adqu.vel omitt.

Vtraque actione Obligatur, l.2.§.vlt.D.de tutel.& rationib. ſi temporali actione ſit Obligatus tutor, l.9.§.item ſi pater, D.de adminiſtr.& peric.

Se contrario pigneraticio Obligat iudicio, l.6. C. ſi aliena res. Iudicio communi diuidundo Obligabuntur, l.46.D.de obligat.& action.

Lege Cornelia Obligatur, l.30.D.de L.Cornel.de falſ.id eſt, tenetur.

Obligamur aut Re, aut Verbis, aut ſimul vtroque, aut Conſenſu, aut Lege, aut iure Honorario, aut Neceßitate, aut ex peccato, l.52.D.de obligat.& action.

Obligamur præterea, aut Naturaliter, aut Ciuiliter, ſeu ciuili iure. non tantum ciuiliter. ſed nec naturaliter Obligatur, qui ſtipulanti ſine verbis adnuit, l.1.§.ſi quis ita.D.de verbor.obligat. Pupillus ſine tutoris auctoritate non Obligatur iure ciuili, l.33.D.de oblig.& action. Receptum eſt, vt tutori ſuo pupillus ſine tutoris auctoritate ciuiliter obligetur, l.1.D.de contrar.tutel. Si tutor nullo contutore auctore mutuam pecuniam pupillo dederit, vel ab eo ſtipuletur, non erit obligatus tutori. Naturaliter tamen obligabitur in quantum locupletior factus eſt, l.5.D.de auctorit. & conſen. Naturaliter etiam ſeruus Obligatur, l.13.D.de cond.indeb. Serui ex contractibus Ciuiliter quidem non Obligantur: ſed Naturaliter Obligantur & Obligant, l.14.D.de obligat.& action. Si metu coactus, aut dolo inductus, aut errore lapſus, ſtipulanti Titio promiſiſti quod non debueras promittere: palam eſt iure ciuili te Obligatum eſſe, Inſtit.de exceptionib. Vt ipſo iure heres ſit Obligatus, l.34.§.vlt. D.de aur.argen. qui iure honorario Obligatus eſt, l.8.§.1.D.de fideiuſſorib.

Qui ex donatione ſe obligauit, l.12. D. de donationib. Dotis nomine obligantur, l.73.D.de iure dotal.

Nihilomagis ſubſtitutus legatis Obligabitur, l.87.§.qui filios, D.ad L.Falcid. Obligatus ex cauſa fideicommißi, l.8.C.ad L.Falcid.

Incolatus iure te vltro muneribus Obligaſti, l.5.C.de incolis, & vbi quis, lib.10. vt ſolo corporis miniſterio obligentur, l.vlt.§.camelaſia, D.de munerib.& honor.

Negotiorum geſtorum ei Obligatur, l.6.& l.24.D. de obligat. & action. Operis Obligatus, l.43.D. de oper.libert. In totis quinque libris heredem eſſe Obligatum, l.34.§.vlt.D.de aur.arg.

Iureiurando Obligari filium patri manumiſſori, l.10.D.de obſequ. parent. Tributo capitis obligatur, l.3.D.de cenſib. ſi quis rem aliquam vouerit, voto Obligatur, l.2. D. de pollicitationib.

Furti Obligaris, l.25. D.de donationib. Furti Obligatur, l.4.D.de pigner.act.id eſt, obſtringitur, vt loquitur Sabinus apud Agell.lib.11.cap.vlt. Furti Obligari, l.54.§.1.D.de furtis. Neminé eſſe furti Obligatum, l.174.D.de verb.ſignif. Scæuola lib.16.Iuris ciuilis, referente Agell.lib.7. cap.15. Quod cui ſeruandum datum eſt, ſi id vſus eſt, ſiue quod vtendum acceperit, ad aliam rem atque acceperit, vſus eſt, furti ſe Obligauit.

Obligare etiam eſt pignori opponere, & hypothecæ dare.

Si rem ſuam creditori eius Obligauerit, l.5.D.de obligat.& action. ſi non alius pro eo in priore conductione res obligauerat, l.13.§.qui impleto, D.locati. Obligatus fundus, qui pignori oppoſitus eſt, l.45.§.vlt. D.de legat.1. Creditor fundum ſibi Obligatum vendidit, l.52. D. de act. empti. qui fundum alij Obligatum habebat, l.41.D.de contrah.empt. Fundum à teſtatore Obligatum luere, l.78.§. Titia, D.ad Sc.Trebell. Hominem noxæ nomine vel alias Obligatum, l.18.§.vlt. D. de mort.cau. donat.

Obligari poſſeßiones, l.5.§.in primis, D.de reb.cor. Obligata domus, l.33.D.ad Falcid.

Obligata res, l.57.D.de legat.1. Pigneratas res, vel in publicum Obligatas, l.15.D.de dote præleg. ob habitationem Obligatum, l.6.D.in quib.cauſ.pign.id eſt, pignori obligatum.

Obligata bona, l.vlt.D.de legat.2.

Obligata prædia, l.38.D.de legat.3.l.1.C.creditor.euict.non deb.l.15. C.de donationib.l.6. C.de fideicommiſſ.l.19.C.de euictionib. Obligatis prædiis, Cicero in Rullum, Soluta opponit, quæ nullo ſcilicet pignoris nexu tenentur.

Atque vt in ſuperioribus locis Obligare ſimpliciter, ita alibi pignori Obligare, dicunt. Ancillam quam pignori Obligauerat, l.26.§.cùm quidam, D.de fideic.libert. Pignori Obligata ancilla, l.5.C. de ſeruo pignori dato. Fundum Seio pignori Obligauit, l.vlt.§.1. D.de donationib. Vt prædia eſſent pignori Obligata venditori, l.1.§. ſi minor, D.de reb.cor. Prædia his pignoris iure teſtator Obligare voluit, l.12.D.de aliment.vel cibar. Pignori Obligatæ ædes, l.44.§.vlt. D. de damno inf. Rem alienam inuito domino pignori Obligari non poſſe, l.6.C.ſi aliena res. ſi vxor tua res proprias Obligauit pignori, l.12.C.de pignorib. Pignoris iure Obligatæ res, l.49.D.de furtis, l.20.D.de ſolutionib. Si in hanc rem pignora ſunt Obligata, l.8.C.mandati.

Obligata habere pignora, Paulus lib.5.Sentent.Tit.26.

Præterea

Præterea, *Obligare*, eſt obnectere, vt in illo Pauli loco lib. 5. Sentent. Tit. 23. *Qui ſacra impia, nocturnave, vt quem obcantarent, defigerent, Obligarent, fecerint*. Feſtus, *Obnectere, Obligare maximè in nuptiis frequens eſt*.

OBLIGATIO *eſt iuris vinculum, quo neceſſitate adſtringimur alicuius ſoluendæ rei, ſecundum noſtræ ciuitatis iura*, Inſtitut. de Obligationib. *procurator qui pro domino vinculum Obligationis ſuſcepit*, l. 67. D. de procuratorib. *Eodem modò vinculum Obligationum ſoluitur, quo quæri adſolet*, l. 46. D. de adquir. poſſeſſ. & ita *Naturale, &, Ciuile vinculum*, dixit Papinianus in l. 59. D. de condict. indeb. pro Naturali & Ciuili obligatione.

Obligationum, hæ ſunt ſpecies, *Naturalis, Ciuilis, Honoraria*, l. 1. §. vlt. D. de nouationib. l. 21. §. ſeruo, D. de fideiuſſorib. *Ciuilis & Naturalis Obligatio*, l. 8. §. & poſt litem, D. de fideiuſſorib. *filiofamilias mortuo, nulla Obligatio, aut Naturalis, aut Ciuilis ſupereſt*, l. 18. D. de Sc. Macedon. *Naturalis Obligatio pupilli, cui ſine tutoris auctoritate pecunia credita eſt*, l. 64. D. ad Sc. Trebell. *Naturalis Obligatio, vt pecuniæ numeratione, ita iuſto pacto, vel iureiurando, ipſo iure tollitur*, l. 95. §. naturalis, D. de ſolutionib. *Naturales Obligationes*, l. 40. D. ad Sc. Trebell. l. 10. D. de obligat. & act.

Omnium Obligationum ſumma diuiſio in duo genera deducitur, namque aut Ciuiles ſunt, aut Prætoriæ, Ciuiles ſunt, quæ aut Legibus conſtitutæ, aut certè iure ciuili comprobatæ ſunt. Prætoriæ ſunt, quas Prætor ex ſua iuriſdictione conſtituit, quæ etiam Honorariæ vocantur, Inſtit. de obligationib.

Honoraria Obligatio, l. 1. §. hæc actio. D. de exercitor. *Honorariæ Obligationes*, l. 8. §. vlt. D. de acceptilatio. *quantum ad ipſam iuris Obligationem pertinet*, l. 40. §. vlt. D. de auro, argen.

Sequens Obligationum diuiſio, in quatuor ſpecies deducitur: Aut enim ex Contractu ſunt, aut quaſi ex Contractu, aut ex Maleficio, aut quaſi ex Maleficio. Earum quæ ex Contractu ſunt, quatuor ſunt ſpecies. Aut enim Re contrahuntur, aut Verbis, aut Literis, aut Conſenſu, Inſtit. de obligationib.

Obligationes aut ex Contractu naſcuntur, aut ex Maleficio, aut proprio quodam iure, ex variis cauſarum figuris. Obligationes ex Contractu, aut Re contrahuntur, aut Verbis, aut Conſenſu, l. 1. D. de obligat. & action. *Fideiuſſorem adhiberi omni Obligationi poſſe, ſiue Re, ſiue Verbis, ſiue Conſenſu*, l. 8. §. 1. D. de fideiuſſorib.

Obligatio Fideiuſſoria, Hereditaria, Maior, Minor, l. 21. §. ſeruo, & l. 50. D. de fideiuſſorib. *Principalis*, l. 3. D. de ſeparationib. *Priſtina*, l. 24. D. de mort. cau. donat. l. 21. §. Lucius, D. de annu. leg.

Obligatio legati, l. 82. D. de legat. 1. *Locationum*, l. 44. §. 1. D. ad Sc. Trebell. *Mandati*, l. 1. D. mandati. *Operarum*, l. 37. D. de oper. libertor. *Doni, Muneris, Operarum*, Paul. lib. 2. Sentent. Tit. vlt. *Pignoris*, l. 3. D. de reb. cor. *Ex vendito & debiti*, l. 44. D. de ſolutionib. *Voti*, l. 2. §. vlt. D. de pollicitationib.

In omnibus faciendis Obligationibus, l. 13. §. vlt. D. de re iudica. Paul. lib. 2. Sentent. Tit. vlt. *Obligatio pariet actionem*, l. 42. §. ea obligatio, D. de procurat. μητέρες γὰρ τῶν ἀγωγῶν αἱ ἐνοχαὶ, ait Theophil. ad Tit. Inſtit. de obligationib. *Pars Obligationis*, l. 7. D. de liberat. lega. & l. 37. §. nuptura, D. de legat. 3. *Obligationis onus*, l. 67. D. de procuratorib. *ſpes Obligationis condicionalis*, l. 73. §. 1. D. ad L. Falcid. *Obligationum ſubſtantia*, l. 3. D. de obligat. & action. *Si quis ſocietatem coierit ad obligationem innocentium*, l. 1. D. de L. Cornel. de fal.

Cùm mixtum ſit negotium cum donatione, Obligationem non contrahi, eo caſu quo donatio eſt, l. 18. D. de donationib.

Magis diſtrahendæ Obligationis animo, quàm contrahendæ, dare videtur, l. 5. §. is quoque, D. de obligat. & action. *Conſtitui, &, Tolli Obligatio*, pugnant, l. 8. §. 1. D. de acceptilat. *non enim ex nouo pacto prior Obligatio reſuſcitatur*, l. 27. §. idem dicemus, D. de pactis. *Ex parte Obligationem comprobare, ex parte vt de iniqua queri*, l. 39. §. vlt. D. de oper. libertor. *noluit Prætor Obligationes ex Obligationibus fieri*, l. 4. §. ait prætor, D. de re iudica.

Obligatione heredes liberare, l. 22. D. de adimen. legat. *Obligatione ſolui*, l. 23. D. de oper. libert. *Solutus*, Paul. lib. 2. Sentent. Tit. vlt. *Redire in obligationem*, l. 30. D. de obligat. & action. *in Obligatione retineri*, l. 44. D. de oper. libert.

Non eſt OBLIGATORIVM *mandatum*, §. illud quoque, Inſtitutionib. de mandato.

Si quis aliquem cœno, luto OBLINIERIT, l. 1. D. de extraord. criminib. & apud Paulum, lib. 4. Sentent. Tit. 4.

OBLITERARI. *pœna quæ legibus aut edicto inrogaretur adoptionis remedio non Obliteraretur*, l. 42. D. de bonis libertor.

Per emancipationem in totum adoptiuæ familiæ OBLIVISCVNTVR, l. 60. §. quamuis, D. de ritu nuptiar. *Omiſit non per Obliuionem*, l. 3. D. quæ res pignor.

Nec huic OBLOQVITVR, id eſt refragatur, aduerſatur, l. 10. C. de non numer. pecun.

Si is qui teſtamentum faceret, priuſquam ſecundos exprimeret heredes, OBMVTVISSET, l.25. D. qui teſtam. fac. poſſ.

OBNOXIVS dicitur qui crimine, vel pœna tenetur, & qui vinculo aliquo obligationis, ſiue ex contractu, ſiue ex delicto & maleficio obſtringitur. *filio Obnoxius eſſe debet*, l.47. §. vlt. D. de fideiuſſorib. id eſt, obligatus. *Obnoxius debitoribus*, l.3. C. quando fiſcus. *An Obnoxius ſit ad præſtationem frumenti*, l. vlt. §. vlt. D. de contrahen. empt. Caſſiodorus Epiſt. 10. lib. 12. Variar. *Reatus quidam eſt eſſe ſub debito, nec liber poteſt veraciter dici, qui probatur Obnoxius reperiri.*

Obnoxius muneribus ſuæ ciuitatis, l.4. §. vlt. D. de munerib. & honor.

Obnoxius accuſationi, l.15. C. ad L. Cornel. de falſ.

Obnoxius crimine, l.1. D. de L. Fabia. *Obnoxij criminum*, l.11. C. de religioſ.

Obnoxius lege Aquilia, l.1. §. item, D. de ſeruo corrupto. *Obnoxius legibus*, l.11. C. de accuſationib. *pœnæ Obnoxius ſeruus*, l.8. D. de Sc. Silania. *Placitæ penæ Obnoxius*, l.2. C. de recept. arbitr. Feſtus, *Obnoxius pœnæ, obligatus ob delictum.*

Obnoxius ſententiæ, l. 57. §. vlt. D. de adminiſtr. & peric.

Obnoxia, id eſt pignori obligata, l.1. C. de precario. *Obnoxia neceſſitate teneri*, l.4. C. in quib. cauſ. pign. *Obnoxia facere bona*, l.6. C. quæ res pignori.

OBPVGNARE, pro accuſare, arguere, impugnare. *qui iudicium parentis Obpugnauerit, non debet ex eadem hereditate quicquam conſequi*, l.40. D. de adquir. vel omitt. *qui vſque ad finem litis Obpugnauerunt teſtamentum*, l.13. §. eos qui, D. de iure fiſ. *Matris ſuæ iudicium quod Obpugnandum eſſe exiſtimatur*, l.26. C. de adminiſtr. & peric.

OBREPERE dicitur, qui taciturnitate, & reticentia veri, aliquem circumuenit, quique id celat & reticet, quo expreſſo nō eſſet poſtulata impetraturus. *ne fortè creditor Obrepat, & ignorantiam eius circumueniat*, l.29. §. ſi cùm debitor, D. mandati. *Si Obrepſerit libertus*, l.1. §. 1. D. ſi à paren. quis man. id eſt, ſi celans condicionem ſuam, adrogandum ſe dederit, vt l. 10. §. patronum, D. de in ius vocan. *Si cùm eſſet pubes, quaſi impubes Obrepſerit, bonorúmque poſſeſſionem accepit*, l.3. §. puberis, D. de carbon. edic. *Si quis aduerſus hanc legem profectus, ærario Obrepſerit*, l.1. §. ex illa, D. de L. Cornel. de falſ. *Si quis Obrepſerit Præſidi prouinciæ, tam per acta, quàm per libelli Oblationem*, l.29. D. de L. Cornel. de falſ.

Si libertas non deberetur, Obieptum tamen Prætori eſt de libertate, l.26. §. ſubuentum, D. de fideicom. liber. *Licet Obreptum fuerit Prætori qui decreto eum dedit*, l.55. §. vlt. D. de adminiſtr. & peric. *Si potuerit probari Obreptum eſſe Prætori*, l.1. & l.5. §. manet, D. de reb. eorum.

OBREPTIO eſt reticentia, qua quis alicuius ignorantiam circumuenit. *Si libertus adrogetur per Obreptionem*, id eſt celando condicionem ſuam, l.10. §. patronum, D. de in ius vocan. *Liberto per Obreptionem adrogato*, l.49. D. de bon. libert.

Si præſes prouinciæ per Obreptionem aditus ſententiam protulit, l.5. C. quom. & quan. iud. *Si fundum tuum vel ciuitatis, per Obreptionem petiero*, l.8. §.1. D. de negot. geſt.

Obreptio precum, l. 1. C. ſi nuptię, D. ex reſcripto *Obreptiones reſcriptorum*, apud Ambroſ. Epiſt. 24. lib. 5.

Obreptitia cognitio, l. vlt. C. qui legitimam perſon.

OBRYZA in l.13. de ſuſceptorib. prępoſit. in C. Theod. l.2. & l.3. de ponderatorib. eod. Cod. l. 4. de auro coronar. eſt aurum pleniſſimè coctum, & flammæ edacis examine purgatum ac probatum, & ad ſummam puritatem redactum. *ſolidi in maſſam Obryzæ ſoliditatemque redintegrentur*, l. 12. de ſuſceptorib. præpoſit. in C. Th. *Obryzæ materies*, ibidem. Sueton. in Nerone cap. 44. *Exegitque ingenti faſtidio & acerbitate, Aurum ad Obruſam.* Hanc vocem μεταφορικῶς Seneca Epiſt. 13. vſurpat his verbis: *ſic verus ille animus, & in alienum non venturus arbitrium, probatur: hæc eius Obruſa eſt*, id eſt perfecta probatio, & exploratio, qua ſpectatur. Dicitur & *Obryzum aurum.* Plinius lib. 33. cap. 3. *Aurique experimento ignis eſt, vt ſimili colore rubeat quo ignis. Atque ipſum Obryzum vocant.* in cuius verbi natione B. Hieronymus, & Iſidor. diſſentiunt. Ille enim in Hieremiam, *Obryſum* quaſi *ophiriſum* appellatum tradit, quoniam *ex Ophor inſula laudatiſſimum aurum aduceheretur.* Hic verò lib. 16. Etymolog. cap. 17. ab eo dictum cenſet, *quod obradiet ſplendore. Eſt enim*, addit ille, *coloris optimi.*

χρυσῷ ἐν εὐσταθμοις νομίσμασι, καὶ Οβρύζοις, l.2. C. vt nemini lic. lib. 10.

Obryzati ſolidi, l. vlt. C. de veter. numiſmat. pot. lib. 11. *Obryziaci ſolidi*, l.1. C. de oblatio. votor. lib. 12.

OBSCENITAS. *ſi ſerui Obſcenitatem in qua eos, domini compulerint, vel compellant, apud Præfectum vrbi exponant*, l.1. §. quod autem, D. de offic. præf. vrbi: id eſt, *impudicitiam turpémque violationem*, ad quam eos compellant, vt, l.2. D. de his qui ſui vel alie.

Obſcœnos etiam pro impudicis dixit Seneca in pręfat.lib.4.Controuerſ.*Obſcœnum*,autem id eſt turpe,vnde dictum ſit,vide Varron.lib.6.de lingua Lat.

OBSCVRARE *lumina, ſuis luminibus*,eſt lumina *Obſcuriora facere*, & *minuere*, vt loquitur l.15. D.de ſeruit.præd.vrbana.vel *Luminibus officere*,vt l.17. D.eod.tit. *Altius tollendo Obſcurare lumina legatarum ædium*,l.10.D.de ſeruit.vrban. præd. *Ædes altius tollendo Obſcurare luminibus*, l.30. D.de vſufructu.

Si vicino ædificante Obſcurentur lumina cænaculi,l.25.§.ſi vicini,D.locati.*altius tollere non poſſe, quamuis lumina non Obſcurentur*,l.13.§.ſed ſi ædium,D. de vſufructu.

Eodémque modo,*Obſcurari ædes* dicuntur,quarum luminibus officitur.*habitari poteſt etiam Obſcuratis ædibus:quod vſque adeò temperandum eſt,vt non in totum ædes Obſcurentur,ſed modicum lumen quod habitantibus ſufficit,habeant*,l.30.D.de vſufructu.*Habitare poteſt, & ædibus Obſcuratis*, l.10. D.de ſeruit. vrbanor. prædior. *Obſcurata proſcriptione*,l.11.§.proſcribere,D. de inſtitoria. *Obſcurandarum quæſtionum finalium cauſa*,l.vlt.D.de termino mo.

Obſcuritatem pacti nocere potius debere venditori,qui id dixerit,quàm emptori: quia potuit re integra, apertius dicere,l.21.D.de contrah.empt. *Amouendæ veteris Obſcuritatis gratia*,§. vlt. D. fin. regund.

OBSCVRVM dicitur,quod eſt dubium & ambiguũ:*ſi euidens voluntas ſit,&,ſi in Obſcuro ſit opponuntur*,l.10.§.vlt.D.de manum.teſtam.*quod factum eſt,cùm in Obſcuro ſit*, l.164.§.vlt.D.de diuerſ.reg.*ſi in Obſcuro ſit,qua mẽte*,l.50.D.de manum teſt.*in Obſcuro libertatem præualere*, ibidem *tametſi in Obſcuro eſſet*,l.16.§.vlt.D. de euictionib.*pactionem Obſcuram,vel ambiguam,venditori,& qui locauit nocere, in quorum poteſtate fuit legem apertius conſcribere*,l.39.D.de pactis.*ſcriptura difficilior ſit,& Obſcura portio*,l.vlt.D. de adimend. legat.

In re Obſcura,l.41.§.vlt.D.de diuerſ.regul.id eſt *in re dubia*,vt l.192.§.vlt.D.eod.tit.

In Obſcura voluntate,l.74.D.de legat.1.l.179.D.de diuerſ. regul.

Ne dubium & Obſcurum eſſet,l.22.§.vlt.D.de fideicommiſſ.libertat.*In Obſcuris*,l.9. & l. 114. D.de diuerſ.reg.id eſt *in ambiguis*,vt l.85.D.eod.tit.ſeu in re dubia, & Obſcura.

Obſcurè dicere,l.5.§.1.D.quod vi aut clam.*quod quis Obſcurius in teſtamento vel nuncupat, vel ſcribit,an poſt ſollemnia ex plano poßit*,l.21.§.1.D.qui teſtamen.fac.

OBSECVNDATORES *ſacrorum ſcriniorum*,l.13.de proxin.comit. diſpoſit.in C.Th.

Obſecundatio,l.92. de decurionib.in C. Th.

OBSEQVI, obedire,obtemperare.*qui Obſequitur imperio patris vel domini*, l. 4. D. de diuerſ. regul.*qui cùm obedire deberent,non Obſequuntur*, id eſt *qui ad iuriſdictionem eius cui negant Obſequi, pertinent*,l.53.§.vlt.D. de re iudic. *Obſequi verecundiæ tenetur*,l.41.D.de oper. libertor. *Obſecutus voluntati*,l.70. D.de condicion. & demonſtr.

Non Obſequentem libertum emendare,l.9.§.de plano,D.de offic.proconſ.id eſt,non præſtantem,exhibentémque obſequium patrono debitum.

OBSEQVIVM, obedientiam ſignificat, & vt Impp. loquuntur *Patientiam*.Donatus in Andriam Terent. Act.1.Sen.1. *Falſum eſt quod Cicero ait, Obſequium primum dixiſſe Terentium : cùm & Plautus & Næuius antea dixerint.*

Fidum Obſequium defuncti precibus præbere, l. 45. ad Sc. Trebell.*Plenum Obſequium præſtare teſtatoris iudicio*,l.16. D.de legat.præſtand.

Titio viro bono,cuius obſequio gratias ago,l.13.D.de annu.legat.

Qui de proximo Obſequium reipublicæ videntur exhibuiſſe,l.3.C. de legationib.

Obſequium aliàs,miniſterium & officium,quod filij parentibus,ſerui dominis,liberi patronis exhibent ac pręſtant, ſignificat. Rubr.*de Obſequiis parentib.& patron. præſtand.*Iuſtinianus Nouell. 78. φυλαττέτωσαν γὲ μὴν καὶ μετὰ ταύτην τὴν θείαν ἡμῶν διάταξιν τοῖς εἰς τοιαύτην αὐτοὺς ἄγουσι τιμὴν πᾶσαν αἰδῶ καὶ τὸ καλούμενον ὀψέκιον καὶ τὴν ἐκ τῶν νόμων εἰσηγμένην πριν. ibidémque paulo poſt,*Reuerentiam* appellat.*Obſequium patri debitum*,l.16.§.ſi pater, D. ad Sc.Trebell.vt *Obſequium parentibus & patronis,liberiſque patronorum exhiberi iubeat*,l.9.§. de plano,D.de offic.procon.*Ingratus libertus eſt qui patrono Obſequium non præſtat*,l.19.D.de iure patronat.*Niſi Obſequium patrono præſtaret libertus*,l.1.D.de bonis libertor.*Obſequium non ſolùm patronis,verumetiam liberis eorum debere præſtari*,l.5.§.verùm,D.de agnoſc.& alend. liber. *Non idcirco quòd ſecundum defuncti voluntatem,vel contra,de filiabus vni præſtas Obſequium*,l. 23. C. de liber.cau.*ſolo Obſequij non præſtiti velamento data libertas reſcindi non poteſt*,l. 30. C. eod. tit. *ſiue Operæ petantur,ſiue Obſequium deſideretur*,l.vlt.D.ſi ingenuus. *liberti in Obſequio fuerunt*,l.84.D. de condicion.& demonſtrat.*qui Obſequiis ſuis liberalitatem patronorum prouocauerunt*, l. 1. C. de reuocan.donat.

Seruitutis Obſ*equium*, l. 2. C. de ingen. manum. *Obſequij neceſsitas ſeruorum*, l. vlt. C. qui non poſſ. ad libert.

Obſequia etiam onera & munera ciuilia ſignificant, *Ciues qui Obſequiis ciuilibus fungi poſſunt*, l. 3. C. quemad. ciuil. mun. indicun. lib. 10. *Ita vt à ciuilium Obſequio munerum, filius non excuſetur*, l. 17. C. de poſtl. reuer. *quod ad collationem viarum muniendarum, vel quodlibet aliud neceſſarium Obſequium, creditorem præſtitiſſe conſtiterit*, l. 6. C. de pignorib. *Corpori indicta Obſequia*, l. 4. §. inopes, D. de munerib. & honorib. *neceſsitatis publicæ Obſequium*, in l. 2. C. quib. non obiicit. de eo dicitur qui ob medendi curam à comitatu principis diſcedere non poſſit.

Obſequium piſtrini, l. 15. & l. 18. de extraord. ſiue ſordid. in C. Th.

Observare, id eſt cuſtodire. *Obſeruare iudicium*, l. 23. C. de appellationib. *Ordinem*, l. 5. §. qui prior, D. vt legat. ſeu fideicommiſſ. *Obſeruari ordo*, l. 4. §. ordine, D. de legationib.

Obſeruare prætorem oportebit, l. 6. D. de curat. fur. *Obſeruare proconſulem oportet*, l. 4. & l. 9. §. obſeruare, D. de offic. proconſ. *perinde Obſeruabimus atque*, l. 6. §. certè, D. quemad. ſeruit. amitt. *Idem & in paganorum teſtamentis Obſeruatur*, l. 52. D. de manumiſſ. teſtam. *Ita Obſeruabitur vt*, l. 3. D. de collat. bonor. *An commoda repræſentationis in hoc legato ſic Obſeruentur atque*, l. 1. §. idem quærit, D. de dot. prælег. *Omnia perinde Obſeruabuntur ac ſi*, l. 10. D. de oper. libertor. *perinde omnia Obſeruentur, ac ſi*, l. 4. D. de pact. aut iud.

Solet hoc in vſu Obſeruari, l. 1. §. impuberi, D. de Sc. Silaniano. *illud à quibuſdam Obſeruari ſolet*, l. 11. §. vlt. D. de cuſtod. & exhibit.

Eadem in perſonam eius Obſeruari conueniet, quæ circa emptiones cuſtodiri ſolent, l. 20. D. de fideicomm. liber. *ſi aliud Obſeruabimus*, l. 47. D. de euictionib. *Nam ſi aliter Obſeruetur*, l. 1. §. ſed & ſi quis, D. de Carbon. edic. *Obſeruari ius*, l. 14. C. de teſtam. milit. *quod ius multo magis Obſeruandum eſt*, l. 3. §. vlt. D. de offic. prætor. *quod maximè inter parentes & liberos Obſeruandum eſt*, l. 30. D. de re iudic.

Obſeruandum eſt, l. 49. D. de ritu nupt. *Obſeruandum eſt ne iudex detur quem altera pars nominatim petat*, l. 47. D. de iudiciis. *Præcipuè Obſeruandum eſt*, l. 22. §. vlt. D. de oper. libert. *nec aliud in vxore pridem Obſeruatum eſt*, l. 77. §. pater, D. de legat. 2.

Non eſſe Obſeruandam appellationem, l. vlt. D. de appellationib. *pacta quæ turpem cauſam continent Obſeruanda*, l. 27. §. pacta, D. de pactis. *præſcriptio 20. annorum quæ circa requirendorum adnotatorum bona Obſeruatur*, l. 1. §. vlt. D. de iure fiſ. *hoc quinquennium Obſeruari legiſlator voluit*, l. 29. §. hoc quinquennium, D. ad L. Iul. de adulter. *quod tempus ex æquo & bono Prætorem Obſeruare oportet*, l. 71. §. in pecuniæ, D. de legat. 1. *non ſemper mortis tempus Obſeruari*, l. 56. D. ad L. Falcid. l. 19. D. de condicionib. & demonſtr. *Cùm ſatis ſit Obſeruari id tempus quo naſcitur*, l. 29. §. nunc de lege, D. de liber. & poſtum. *Tempora quæ in excuſationibus Obſeruanda D. Marcus ſtatuit*, l. 16. D. de excuſationib.

Obſeruari Venter, & Partus, l. 1. §. vlt. D. de inſpicien. vent. *vt ad ventrem inſpiciendum, Obſeruandúmque cuſtodes mittant*, Paul. lib. 2. Sentent. Tit. 25.

Observatio *fidei*, l. 1. C. quib. ex cauſ. *Iuris*, l. 3. C. de ſuis & legit. *ſi ſola iuris noſtri Obſeruatio interueniet*, l. 38. §. 1. D. ad L. Iul. de adulter.

Codicilli Obſeruationem, & legem iuris à teſtamento traditam ſeruant, l. 14. D. de iure codicill. *ſine Obſeruatione legum facere teſtamentum*, l. 19. §. 1. D. de caſtr. pecul. *qui creditorem rei ſeruandæ cauſa mittit in poſſeſſionem, non cuſtodiam rerum, ſed Obſeruationem concedit*, l. 3. §. vlt. D. de adquir. poſſeſſ. *Obſeruatio vſurarum*, l. 1. C. de naut. fœno.

Observantia *legum*, l. 1. D. de teſtamen. milit. id eſt obſeruatio.

Observatores *honorarij tutores dati ſunt, quaſi Obſeruatores actus eius qui gerit, & cuſtodes*, l. 3. §. 1. D. de adminiſtr. & peric.

Obsiani, lapillis adnumerantur, l. 19. §. perueniamus, D. de auro, argent. *Obſidianum* vtique lapidem Plinius, lib. 36. cap. 26. memorat, & in Æthiopia ab Obſidio (vnde & nomen traxiſſe credibile eſt) inuentum, *nigerrimi coloris, aliquando & tranſlucidi, craſsiore viſu: atque in ſpeculis parietum, pro imagine, vmbras reddentem, ex quo, multos gemmas feciſſe*, ſcribit. Idem lib. 34. cap. 10. *de Obſidiano lapide diximus ſuperiore libro, inueniuntur & gemmæ eodem nomine ac colore, non ſolum in Æthiopia Indiáque, ſed etiã in Samnio, vt aliqui putant, & in litoribus Hiſpanienſis Oceani*: quæ verba vt & ſuperiora ex eo deſcripſit Iſidor. lib. 16. Origin. cap. 15. apud quem non Obſidianus, ſed Opſianus lapis hic appellatur, vt & ab Arriano Ὀψιανὸς λίθος.

Obsides ait Feſtus, *pro Obſides, qui ob fidem patriæ præſtandam dantur. Obſides teſtari non poſſunt, niſi id*

niſi id eis permittatur, l.11. D. qui teſtam. Obſidum bona, ſicut captiuorum, in fiſcum eſſe cogenda. Niſi accepto vſu togæ Romanæ, vt ciues Romani ſemper egerint, l.31. & l.32. quo magis Obſides hoſtibus populi Romani dentur aduerſus rempublicã, l.4. D. ad L. Iul. maieſt. Varro lib.4. de lingua Lat. Exquilijs, vicus Africus, quod ibi Obſides ex Africa, bello Punico, dicuntur eſſe cuſtoditi. Tacit. lib.1. Annal. Obſes Auguſto datus à Phraate.

Obſeſſus à latrunculis, l.1. D. de legat.3. In Obſidione parentibus abrepti filij, l.18. D. de excuſat.

OBSIGNARE eſt anulo ſignum imprimere: & vt Apuleius, lib.10. de Aſino Aur. loquitur, Anulo prænotare. σφραγῖδι σημαίνεσθαι, ait Lucian. in Libello de Syria Dea. emptor ſacculum cum pecunia, ſignatorum ſignis Obſignauit, l. vlt. D. de lege commiſſor. Obſignari tabulæ, l.7. D. teſta. quemad. aper. l.2. C. eod. tit. Cicer. 1. de Orat. cùm Obſignes tabellas clientis tui. Plaut. Curculio. Act.2. Sc.3. Qui anulo meo tabellas obſignatas attuliſſet. Idem Amphytrio. Act.1. Sc.1. Ciſtula Amphytrionis Obſignata ſigno eſt. Sueton. in Tiberio, cap. vlt. Teſtamentum Obſignauerat, etiam humilimorum ſignis. Sic & Obſignari Teſtamenta legimus apud Cæſar. lib.1. de bello Gall. & Ciceron. pro Cluentio. Obſignare Aurum, l.20. D. de furtis. Obſignare pecuniam, l. 41. §. 1. D. de vſuris.

Obſignari dicebatur Pecunia quæ creditori oblata eo recuſante accipere, in ſacculum condebatur, qui ſignatorũ ſigillis impreſſis ſignabatur: quo facto, ſolebat publicè, ſeu in publico, deponi, vt apparet ex l.19. C. de vſuris, l.11. C. de compenſationib. qui pecuniam in iure Obtulit, & propter ætatẽ eius qui petebat, Obſignauit, ac publicè depoſuit, l.56. §.1. D. mandati. Debitor pecuniam Obtulit, & eam cùm accipere noluiſſet, Obſignauit, ac depoſuit, l.7. D. de vſuris. Si pecuniã Obtulerit, eámq; Obſignatam depoſuerit, l.1. §. vlt. D. eod. Si creditrici pecuniam debitam obtuliſti, eáq; non accipiente, Obſignatã eam depoſuiſti, l.6. C. eod. Quamuis pecuniã Obſignatam in depoſiti cauſam habueris, l.2. C. eod. Cùm pecuniam obtuliſſet, creditorq; accipere noluiſſet, eam Obſignauit, & depoſuit, l.1. C. qui potior. in pig. Obſignata pecunia, apud Cic. pro Cluẽt. Obſignari Bona, l. vlt. D. de requi. reis. Obſignare res hereditarias, l.1. §. eligitur, D. de vẽtr. in poſſ. epiſtula non Obſignata, l. vlt. D. de leg.2.

OBSIGNATIO conſignationem pecuniæ ſignificat in l.9. C. de ſolutio. l.7. C. de pact. inter. Obſignatio autem ſic fiebat, vt ſacculus lino traiiceretur, ſigníſque ceræ impreſſis obſignaretur. Obſignatio etiam tabularum dicitur apud Gellium, lib.14. cap.2.

OBSONATORES ſerui in l.65. D. de legat.3. & apud Paul. lib.4. Sent. Tit.7. qui obſonia coëmunt. Seneca Epiſt.47. adde Obſonatores, quibus dominici palatij notitia ſubtilis eſt, qui ſciunt cuius rei ſapor illum excitet, Athenæus, lib.4. Ἐκάλουν δὲ ἀγοραστήν, τὸν τὰ ὄψα ὠνούμενον, νῦν δὲ ὀψωνάτορα. Martial. lib.14. Epigram. de Obſonatore. Dic quotus es, quanti cupias cœnare: nec vnum

Addideris verbum: cœna parata tibi eſt.

OBSTARE eſt obeſſe, nocere, Sic Obſtare, vel, non Obſtare exceptio, l.3. l.7. & l.11. §. item, l.19. & l.21. §.1. & §. ſi Stichum, l.25. §. vlt. l.30. & l. vlt. D. de except. rei iudic. l.1. §. vlt. & l. vlt. §. vlt. D. quar. rer. act. non dat. l.10. D. de legit. tut. l.13. §. vlt. D. de reb. eor. l.1. & l.4. §. itẽ, l.21. & l. vlt. D. de doli mali except. l.13. & l.18. D. de exceptionib. l.2. C. eod. tit. l.13. D. de vſuris, l.26. §. filia, D. de pact. dotalib. l.28. D. de iudiciis, l.29. D. de condict. cau. data, l.8. §. vlt. D. quib. mod. pign. l.31. D. de vſufruct. l.7. §.1. D. de iuriſdictione, l.3. D. de dotis collat. Si exceptio Obſtiterit, l.27. D. de euictionib. ſi peteret rurſus hereditatem, Obſtaturum exceptionem, l.11. in princ. D. de except. rei iudic. & mox, rurſus petenti mihi Obſtaturum exceptionem, ibidem. Obſtaturum Exceptionem, l.21. §.1. D. eod. tit. Petenti legatario, exceptionem doli mali Obſtaturam, l.48. D. de fideicommiſſar. libertat. Doli exceptionem Obſtaturam, l.6. D. de ſer. export. & l.26. D. de liberat. lega. l. vlt. §.1. D. de doli mali & met. except. Exceptionem pacti cõuenti in totum Obſtaturam, l.27. §. idem dicemus, D. de pactis. nec Obſtaturam ei exceptionem, l.20. D. de except. rei iud.

Iudicatæ rei præſcriptio coheredi qui non litigauit, Obſtare non poteſt, l.29. D. de except. rei iudic. non Obſtabit rei iudicatæ præſcriptio, l.42. D. de liber. cau. l.3. C. de petit. hered. Obſtare triplicatio, l.7. §. cum dementis, D. de curat. furio. Niſi lex Obſtaret, l.33. D. de vſurpationib.

Si in publico ædificem, deinde hoc ædificium ei Obſtet, l. §. idem ait, D. ne quid in loc. publ. Si Obſtet id ædificium vſui publico, ead. l.1. §. ſi quis nemine. Capitis deminutio per edictum nulli Obſtat, l.5. D. ſi tab. teſt. nihil ei ſeruitutem Obſtetiſſe, l.3. D. de off. præt.

Nec Obſtat, l.13. §. vlt. D. commod. Nec Obſtare, l.5. D. pro derelic. Nihil Obſtabit quominus, l.18 §. ſi vicinæ, D. de dam. inf. id eſt, nihil vetabit, vel prohibebit.

Obſtare etiam dicitur qui alium antecedens, ei impedimento eſt: quique vt proximior ſequenti gradu conſtitutum excludit. Si quis proximior cognatus naſci ſperetur, Obſtare eum ſequentibus, l.1. §. ſi quis proximior, D. vnde cognati. Neque Obſtat alij, ibidem. qui non Obſtat iure inteſtati, iure teſtati videbitur Obſtitiſſe, l.7. D. ſi tabul. teſt. ſupraſcripta perſona ei non Obſtat, l.6. §. ſed ſi pater, D. de iniuſt. rup. Suos Obſtare legitimis, l.2. D. vnde legitim. Fratribus ſuis non Obſtabit, l.3. §. ſi capitis, D. de bon. libert.

Nepos naturalis matri Obſtat, l.2.§. liberi, D.ad Sc.Tertyll. *Liberi defuncti ſui quidem Obſtabunt matri eius*, ibidem. *Neque pater videbitur Obſtitiſſe*, l.7. D.ſi tabul.teſtam. *non Obſtante ei patre ſuo*, l.5. D.eod.tit. *Patronus Obſtet liberis ſuis*, l.4.§.ſi deportatus, D.de bon.libert.

OBSTACVLVM *Exceptionis*, l.20.C.de negot.geſt.

OBSTETRIX, ait, Donat.in Andr.Act.1. Sc. vlt. dicitur, *quæ opem tulerit parturienti*. Idem in eiuſdem Comœd. Act.3.Sc.1.ad verba, *fer opem: inde*, inquit, *Obſtetrix, quod opem tulerit.*

Obſtetrix ſupponens, lege Aquilia tenetur, l.9.§.1.D.ad L.Aquil. *Finge, Obſtetrices dicere, prægnantem eſſe*, l.30.§.quod dicitur, D.de adquir.vel omitt. *Venter inſpicitur per quinque Obſtetrices: & quod maxima pars earum denuntiauerit, pro vero habetur. Obſtetricem quæ partum alienum attulit, vt ſupponi poßit, ſummo ſupplicio adfici placuit*, Paul.lib.2.Sentent.Tit.25. *in manibus Obſtetricum deceßit*, l.3.C.de poſtum.heredib.

OBSTRINGERE, eſt obligare & aliquo vinculo adſtringere. *Obligationum ſubſtantia in eo conſiſtit, vt alium nobis Obſtringat ad dandum aliquid, vel faciendum, vel præſtandum*, l.3.D.de obligat.& act. *hæc de quibus quis ex cauſa donationis Obſtrictus eſt*, l.12.D.de donationib. *quaſi ex cauſa fideiuſſionis Obſtrictus*, l.15.C.de fideiuſſorib. *eò quòd ex ea cauſa Obſtrictus eſſe cœperit*, l.19.§.vlt. D.de pecun.conſtit. *contra ſexus condicionem ex obligatione Obſtricta es*, l.1.C.ſi mat.indemnit.prom. *Mater ex obligatione Obſtricta*, l.vlt.C.eod.tit. *Obſtrictus emptori ob venditionem*, l.20.§.ſed ſi res, D.de heredit.petit.

Pater & dominus de peculio Obſtricti, l.1.§.vlt.D.de pecun. conſtit. *in partem fore Obſtrictum*, l.8.D.de duob.reis. *Vt vnuſquiſque eorum periculo ſoliditatis videatur Obſtrictus*, l.2. C. quo quiſque ord.lib.11. *Obſtringitur mandati actione*, l.8.D.de diuerſ.regul.

Quamuis ipſe domino mandati vel negotiorum geſtorum actione ſit Obſtrictus, l.51.§.1.D.de ædilic. edic. *Condictione ex furtiua cauſa Obſtringitur*, l.16.D.de condict. furt. *Heres iudiciis quibus conuentus eſt, aut ſtipulationibus quibus neceſſe habuit promittere, Obſtrictus manebit*, l.36. D.ad Sc. Trebell. *interdicto vnde vi, colonum locatori Obſtrictum fore*, l.12.D.de vi & vi arm.

Fideicommiſſo Obſtringi, id eſt, *fideicommiſſo teneri*, vt loquitur l.41.§.cùm filiæ, D.de vulg.& pup. *ſi cùm alius rogatus ſit, alius fideicommiſſo Obſtringatur*, l.108.§.qui margarita, D.de legat.1. *quatenus cepiſſet, fideicommiſſo Obſtrictam*, l.78.§.heres, D.ad Sc.Trebell. *nullo onere heredis Obſtrinxit*, l.1.D.de operib.publ. *non eſſe Obſtrictum heredem ad habitationem præſtandam*, l.38.D.de vſu & vſufruct.leg. *animus ſolus eum Obſtringet hereditati*, l.21. §.1.D.de adqu.vel omitt. *vt quis pro herede gerendo Obſtringat ſe hereditati, neceſſe eſt*, &c.l.22.D.eod.tit.id eſt, obligat. *heres ipſius heditario nomine, decima Obſtrictus eſt*, l.2. §.vlt. D.de pollicitationib. *oneribus hereditatis Obſtrictus eſt*, l.2.§.vlt.D.de pollicitationib. *oneribus hereditatis Obſtrictus relinquatur*, l.14.§.vlt. D.ad Sc.Trebel. *Neceßitate Obſtrictus fuiſſet filiis fundum relinquendi*, l.54.D.ad L.Falc. *Cùm fiſco etiam Obſtrictum, poſtea tutorem eſſe factum dicas*, l.1.C.ne tut.vel curat.vectigalia.

Obſtringere res velut proprias, l.2.C.de crim.ſtellionat.id eſt, pignore obligari. *Obſtrictum pignus in ſortem vel in vſuras*, l.11.§.ſi in ſortem, D.de pignerat.act.

Obſtricta muneribus municipalibus corpora vel collegia, l.17.§.eos qui, D. de excuſationib.

Obſtringi furti, Agell.lib.11.cap.vlt. *nec alicuius ſceleris conſcientia Obſtrictus*, l.2. C.qui teſtã.

OBSTRVERE, l.13.§.ſed ſi ædium, D.de vſufructu. *Si feneſtras meas perfixas habuero, vel Obſtruxero*, l.6.D.de ſeruitut.præd.vrban. *Obſtruere etiam luminibus*, id eſt, officere, dixit Cicero pro domo ſua. *Si aqua fluens iter ſuum ſtercore Obſtruxerit*, l.2.§.apud Namuſam, D.de aq.& aq.pl. *Cùm Senatuſconſulti auctoritas, alienandi viam Obſtruxerit*, l.11.C.de præd.mino.

OBTENTV, id eſt, ſpecie, prætextu, colore. *Obtẽtu æris alieni*, l.5.§.non paſſim, D.de reb.cor. *Conſilij*, l.77.§.mãdo, D.de lega.2. *expilatæ hereditatis*, l.5.D.de crim.expil. *maioris percepti emolumenti*, l.17.D.de vſuris. *militiæ*, l.8.D.de rei vindic. *non datorum inſtrumẽtorum*, l.15.C.eod.tit. *Obligationis*, l.10..C.ad Sc.Velleian. *Paupertatis*, l.43.§.non eſt, D.de ritu nupt. id eſt, *ſub prætextu*, vt eadem l.§.ſi qua. *ſub Obtentu paupertatis*, l.10.§.auctis, D.de vacat.& excuſat.

Obtentu Priuilegiorum, l.1.C.de bonis vacantib.lib.10. *recuperatæ valetudinis*, l.6.C.de re milit. *non Obtentu adulationis alicuius*, Paul.lib.5.Sentent.Tit.29. *adſcitæ mortis Obtentu*, l.2. C.qui teſt.fac.poſſ. *perſequendæ litis Obtentu*, l.21.C.de procurat. *ſub Obtentu copulandæ adoptionis*, l.2. C.de adopt. *qui ſub Obtentu & monitu deorum quædam vel renunciant, vel iactant*, Vlpian.in Lege Dei, Tit.15. *ſub Obtẽtu iudicij de inofficioſo*, l.7.§.1.D.de hered.pet. *Legis Falcidiæ*, l.2.C.de vſur.& fructib. *nouorum inſtrumentorum*, l.35.D.de re iudic.id eſt, *ſub ſpecie*, vt l.4. C. eod.tit. ſiue, *ſub prætextu*, vt l.19.& l.29.C.de tranſactionib.

Sub Obtentu pœnitentiæ, l.4.C.de reuoc.donationib. *quantitatis quam Reipubl.debes*, l.1.C.ne fiſcus vel reſpubl.

OBTERERE

OBTERERE eſt opprimere, ſi mulæ alienum hominem Obtriuerint, l.8.D.ad L.Aquil. Vehiculo obtritus, l.5.§.vlt.D.de condict cau.da.

OBTEMPERARE, id eſt, Obſequi, Obedire, Parere. Seruus domino iubenti Obtemperauit, l.2.§.1.D.de noxalib. quaſi voluerit lex ſeruos dominis ſuis in hac re non Obtemperare, ibidem. Ignoſcitur ſeruis ſi vel dominis, vel iis qui vice dominorum ſunt Obtemperauerint, l.11.§.ſi tutoris, D. quod vi aut clam.

Si ſatiſdare iuſſus decreto Prætoris non Obtemperauerit, l.31.D. de reb.auctor. iud. Si dum decreto Prætoris non Obtemperat, iuriſdictionem ei denegauerit, l.26.§.proinde, D.ex quib.cauſ.maior. Non exaudito decreto Prætoris, quaſi non Obtemperaſſet, pœna vt contumax plecteretur, l.1.§.propter, D.de poſtulando. Si pater tuus vel tutor vel curator ius dicenti non Obtemperauerit, l.1.§.ſi procurat.D.ſi quis ius dicenti. Contumacia eorum, qui ius dicenti non Obtemperauerunt, l.53. D.de re iudica. Is videtur ius dicẽti non Obtemperaſſe, qui quod extremum eſt in iuriſdictione non fecit, d.l.1.§.1.D.ſi quis ius dicen.non Obtemperau.

Non debent Obtemperare litigatores, ſi arbiter aliquid nõ honeſtum iuſſerit, l.21.§.plenum, D.de recept.qui arbitr. Arbitrorum ex compromiſſo ſententiæ non Obtemperans, l.3. C.eod. tit. Datæ formæ Obtemperari, l.5.C.de ſentent, & interlocut.

Nec eſt quod mulieribus imputetur, quæ qualiter potuerũt ſtatutis Obtemperauerunt, l.135.D.de verb. ſignif. quo rex exteræ nationis populo Romano minus Obtemperet, l.4.D. ad L.Iul.maieſt.

Præſidem prouinciæ formæ ſtatutorum principalium Obtemperari, pro ſua grauitate iuſſurum, l.16.C. de excuſation.tutor.

Si fortè non Obtemperent teſtes, coerceri eos à Prætore, l.5.§.hoc interdictum, D.de tabul. exhib. tunc dehinc omnibus placitis Obtemperaretur, l.3.C.ad Sc.Turpilian.

Cùm Obtemperantes Legibus, aliquid ſecundum præceptum legum facimus, l.52.§.lege, D.de obliga. & actio. Sanctio legum pœnam irrogat iis qui præceptis Legis non Obtemperauerint, l.41.D.de pœnis.

Eodémque modo & Legi in contrahendo dictæ Obtemperare.

Eo quod legi illa Obtemperare noluerit, l.1.C.de donationib.quæ ſub modo.

Cùm donationis legi non eſſet Obtemperatum, l.8. D. qui ſine manumiſſion. quia mandato non eſt Obtemperatum, l.8.§.ſi tutores, D.mandati. ſi tutor iudicatum ſiſti promiſerit, & ſtipulationi non Obtemperauerit, l.vlt.D.ſi quis cautionib.

Cùm ſua ſponte ſcripturæ teſtamenti non Obtemperauerit, l.3.C.de condicion.inſer.

Si mulier non Obtemperet voluntati, l.7.§.vxori, D.de donat.int.vir. Si fato quis fecerit, non videtur Obtemperaſſe voluntati, l.2.D.de condic. & demonſtr. quia patris ſui voluntati non Obtemperatur, l.2 C.de condic.inſer. Obtemperandum voluntati teſtatoris, l.113.D.de legat.1. Voluntati teſtatoris (ſalua Legis Falcidiæ auctoritate) Obtemperandum eſſe manifeſtum eſt, l.10.C.famil.ercil.

Poſtliminio regreſſi patriæ muneribus Obtemperare cogũtur, l.17.§.poſtliminio, D.ad municipal. Si cui Reſpublica neceſſitatem impoſuerit ſtatuarum principi ponendarum, qui non promiſit, non eſſe ei neceſſe Obtemperare, l.6.§.vlt.D.de pollicitationib.

OBTINERE, vel vt in Pandectis Florentinis ſcribitur, Optinere, interdum eſt, habere, poſſidere, nanciſci, conſequi. Obtinere hereditatem, l.vlt.D.ad Sc.Trebell.l.4.D.de iniuſto rup.l.23.D.de inoff teſt.l.5.§.1.D.de his quæ vt indig.l.7.§.1.D.de Carbon.edic.l.15.D.de leg.præſt.l.11.C de probationib.l.vlt.C.ſi minor ſe maior. totam hereditatem Obtinere, l.22.C.de probat. Tutelã patroni filius, hereditatẽ patronæ Obtinebit, l.1.§.1. D de leg tut. Bonorum omnium hereditatem Obtinet, l.1.§.vlt.D.de vulg.& pupill. Totam hereditatem Obtinere, l.22.D.de inoff.teſt. Ex ſubſtitutione hereditatem Optinere, l.41.D.de adquir.vel omit. Obtineri hereditas, l.4.D.de iniuſt.rupt.

Quadrantem integrum Obtineret, l.41.§ coheres, D.de vulg.& pupill. rem quæ Obtinebit, l.12. D.de iniuſt.rupt. Vniuerſum prædium Obtinebis, l.1.C.comm. diuidund. Neque plures in vno fundo dominium iuris intellectu, non diuiſione corporis obtinent, l.66 §.1. D. de legat.2. quominus id quod tibi relictum eſt, Obtineas, l.1.C.de his quę ſub modo. Obtinere ſucceſſionem, l.1 C.de collationib.

Obtinere etiam eſt, tenere, & occupare. Obtinere priorem gradum, l.4.C.de poſtlim.reuerſ.

Hereditas dominæ locum Obtinet, l.13.§.accedit, D. quod vi aut clam. hereditas defuncti locum Obtinere, l.13.§.vlt.D.de hered.inſtit. In condicionibus primum locum voluntas defuncti Obtinet, l.19.D.de condic.& dem. proximum locum Obtinens, l.1.§.ſi igitur, D.vnde cognati. qui ſui heredis locum numquam Obtinuerunt, l.5.D.ſi tab.teſt. Reuerſus decurio locum quidem ſuum non Obtinebit, l.2.D.de decurionib. Poteſtatem condicionis Obtinet, l.39.D de reb.credit. Iuſiurandũ vicem rei iudicatæ Obtinet, l.1.D.quar.rer.act. inſtar rei iudicatæ Obtinere, l.2.C.de iure fiſci lib.10. vſuræ vicẽ fructuum Obtinent, l.34.D.de vſuris. ex iis quæ Legis vicem Obtinent, §.quarum, Inſtit.de exceptionib. Vicem legitimæ ſobolis Obtinere, l.4.D.de adoption. Vim rei iudicatæ Obtinere, l.6.C.de execut.rei iud. Contractus imaginary iuris vinculum non Obtinent, l.54.D.de obligat.& action.

Vires ſuas Obtinere,l.vlt.C.qui non poſſ.ad libert. *Ratio Obtinēdæ poſſeſſionis*,l.6.D.de adquir. poſſeſſ. *Obtenta poſſeſſio*, l.2.C. de longi temp.præſcript.

Siue Proconſulatum Obtineat prouinciæ,l.1.D.de tut. & curat. *Obtinere* vtique prouincias cùm Imperio dicebantur,qui iis præerant, Agell.lib.5.cap.14. *Cùm prouinciam Africam proconſulari Imperio dominus meus obtineret.* Idem Agell.lib.12. cap.7. *ad Cn. Dolabellam proconſulari Imperio prouinciam Aſiam Obtinentem.* Plinus lib.7.cap.13. *M.Syllanum, qui cùm Aſiam Obtineret poſt conſulatum.*

Cauſam Obtinere,eſt iudicio vincere,& ſuperare,quod vel abſolutione, ſi de reo agatur, vel condemnatione,ſi de actore ſermo fiat,contingit. *Si mater impuberis, ſubiecti partus rea poſtulata,cauſam Obtinuerit*, l.3.§.ſi mater, D.de Carbon.edic.Idémque loquendi genus Cicero pro Cluent.& lib.4.de Finib.vſurpat. Eodem ſenſu abſolutè, *Optinere* Iuriſconſulti plerumque dicūt. *Egit poſterior pigneraticia, & Optinuit*,l.19.D.de except.rei iudic. *Duobus ſeparatim agentibus alter Obtinuit*, l.29.D.de except.rei iudic. *Si creditor ius ſuum perſecutus eſt, & Obtinuit*, l.30. §.1.D.de except.rei iudic. *De inofficioſo egit, & Obtinuit*,l.19.D.de inoff.teſtam. *Filio qui de inofficioſo teſtamento contra fratrem egit, & Obtinuit*, l.16. D.eod.tit. *Hæc de inofficioſo egit, & Obtinuit*,l.19.D.eod.tit. *Cùm & de matris teſtamento agant, & Obtinere adſiduè ſoleant*, l.5. D. eod.tit. *Si appellatione intercedente heres ſcriptus Obtinuit*,l.5.§. quidam, D.de his quæ vt indign. *Qui me potior eſt,cùm ego te ſuperaturus ſim,multo magis aduerſus te Obtinere debet*,l.14.D.de diuerſ.tempor.

Sic *Obtinuiſſe* dicitur *Tutor* ſecundum quem ſentētia dicta eſt,l.6.D.quādo ex facto tutor.

Portionem hereditatis petebat, & apud Præſidem Obtinuerat,l.74.§. vlt. D.ad Sc. Trebell. *Fideicommiſſum petierat, & Obtinuerat apud Proconſulem Achaïæ*, l.vlt.D.ad Sc.Trebell.

Poſtea heres ſcriptus Obtinuerat fiſcum, l.27.§.vlt.D.de legat.3.id eſt,aduerſus fiſcum.

Animus litigantis, & Obtinendi votū,l.11.§.cùm quidam,D.ad L.Falcid. *Cùm Optinendi ſpem non habeant*,l.1.D.de inoff.teſt.

Proinde *Optinere* & *Vinci* aduerſantur, l.5.§. in hac ſtipulatione, D.iudicat. ſol. *Si filius patroni exheredatus in partem Obtinuerit,in partem Victus ſit*,l.12.§.ſi filius, D.de bon.libert. *Si noluit Obtinere,&, ſi in lite Vinci voluit*, idem valent, l.1.§.quid ſi, D.ſi quid in fraud.patr. Atque vt *Obtinere* dicitur qui ſuperior à lite diſcedit, ita *non Obtinere*,qui iudicio vincitur & ſuperatur. *Filia quæ non egit,aut non Obtinuit*, l.16.D. de inoff.teſtam. *Qui non iure factum contendit, nec Obtinuit*,l.5.§.1.D.de his quæ vt indign. *Qui falſos codicillos eſſe dixit,neque Obtinuit*, l.15.D.eod.tit. *Qui de falſo egit nec Obtinuit*,l.27.D.de excuſationib. *Qui falſum Teſtamentum dixit, ſi non obtinuerit*,l.22.D.de his quæ vt indign. *Fiſcus in quæſtione falſi teſtamenti non Obtinuit*, l.38. D. de iure fiſci. *Ab vno ex inſtitutis dimidiam partem hereditatis petit,nec Obtinuit*,l.3.D.de except.rei iudic. *Si litem peregero nomine filij, nec Obtinuero*,l.22.D.de inoff.teſt. *Ego apud fideicommiſſarium Prætorem petebam, nec Obtinui*,l.78.§.cùm vir, D.de legat.3.

Proinde *non Obtinere*, *Accuſator* dicitur, qui reum non peragit. *Poſtquam Q. Ligarium accuſauit,nec Obtinuit apud C. Cæſarem*,l.2.§.poſt hoc quoque,D.de orig.iur. *Cum in falſi teſtamēti accuſatione nō Obtinuerit*,l.47.D.de hered.petit. *ſi nō Obtinuiſſet in accuſando*,l.22.D.de inoff.teſtā.

Obtinere ius, l.5.C.de liberali cauſa.Cicer.Epiſt.4.lib.13.Familiar. *Præcipuam cauſam haberet ad ius ſuum Obtinendum.*

Interdum *Obtinere*,præualere ſignificat. *Obtinuit*,l.3.D.de condic.& dem. *fuit quæſtionis, & Obtinuit*,l.24.D.de adquir.vel omitt. *poſt magnas varietates Obtinuit*,l.32.D.de obligat.l.vlt.D. pro legato. *hodiéq; Obtinuit*,l.1.§.vlt.D.de off.quæſt. *Gaius Caſſius dicit:quod & honeſtius eſt, & meritò Obtinuit*,l.4.§.parentem, D.de in ius voc.

Obtinuit ſententia Bruti, l.68.D.de vſufructu. *Galli*,l.17.D.de legat.1. *Sabini & Caſſij*,l.10 D. de vſurpationib.§.& adeò,Inſtit.de mandato,id eſt, *præualuit*,vt loquitur Iuſtinianus, §.ſed Proculi,Inſtit.de empt.& vend.& §.de illa,Inſtit.de ſocietate. *& adeò contra Quinti Mutij ſententiam Obtinuit*,§.& adeò,Inſtit.de ſocietate.

Etſi diſſentiret, plurium ſententia Obtineret, l.36. D. re iud. *quamuis ſententia diuerſa Obtinuerit*, l.40.in fin.D.de reb.cred.

Pro libertate ſtatutum Obtinet,l.38.D.de re iudic. *quod & in publicis iudiciis Obtinere debet*, ibid. *vix eſt vt id Obtineat*,l.7.§.quod ſi, D.de adquir.rer.dom.

Obtinendum eſt enim, l.34.D.de iure fiſc. *quod & hic humanitatis gratia Obtinendum eſt*,l.86.D. de adquir.vel omitt.

Quod non ſolùm in perſona eorum, ſed in heredibus , in perſona liberorum quoque Obtinendum eſt,l.13. D.de doli except.

Vt hæc forma in agris ſeruetur,quæ viuo teſtatore Obtinuerit,l.15.§.vlt.D.de vſu & vſufr.lega.

Obtingere, vel, vt in Pandect. Florentin. conſtanter ſcribitur, *Optingere*, eſt, obuenire, accidere, contingere. *quæ dantur ita dantur, aut vt tu aliquid facias, aut vt aliquid Optingat*, l. 35. §. 1. D. de mort. cau. donat. *vt quid fiat, vt quid Optingat: & retrò, ne fiat, ne Optingat*, l. 60. D. de condicion. & demonſtr.

Is cui Optigerit exercitio iudicij, l. 1. D. de offic. eius cui mand.

Optingere etiam ea dicuntur quæ euentu aliquo nobis quæruntur. *Optingere libertas*, l. 47. D. de manumiſſ. teſtam. l. 74. §. vlt. D. de adquir. vel omitt. l. 49. D. de condicionib. & demonſtrat.

Et ſi per hereditatem Optigit *hæc actio*, l. 10. D. de ſepulch. viol. *Cum his omnibus agris qui ad coniunctionem cuiuſque fundorum, emptione, vel quolibet alio caſu*, Optigerint, l. 92. D. de legat. 3. *honores qui filio decurionis poſt mortem patris Optigerunt*, l. 15. D. de munerib. & honorib.

Optingere quoque res dicitur per diuiſionẽ, l. 7. §. vlt. D. quib. mod. pign. *ſi arbiter certis regionibus fundum diuiſiſſet, eius partis quæ tibi Optigerit*, l. 31. D. de vſu. & vſufr. leg. *prophana loca eius ſunt cui illa quorum partes eſſe viſæ ſunt ex diuiſione Optigerunt*, l. 4. C. de religioſ. & ſumptib. funer. *Nomina quæ per diuiſionem Optigerunt inter coheredes interpoſitis delegationibus*, l. 77. §. hereditatem, D. de legat. 2.

Obtvrare idem valet, quod Obſtruere. *Si tu foramen vnde exemptum eſt tignum Obturaueris*, l. 6. D. de ſeruitut. vrban. præd.

Obvenire, id eſt optingere, deferri. & ita *Obuenire* dicitur *hereditas*, quæ lege vel iure legitimo ab inteſtato vel teſtamento defertur. *Iuſta hereditas: vtrùm ea quæ iure legitimo Obuenit, an etiam ea quæ teſtamento*, l. 3 §. de illo, D. pro ſocio. *lege Obuenire hereditatem, non impropriè quis dixerit, etiam eam quæ ex teſtamento defertur*, l. 130. D. de verbor. ſignif. *Si legitima hereditas filiis Obuenit*, l. 14. D. de adquir. vel omitt. *poſtea filio hereditas Obuenit*, l. 28. D. de reb. auctor. iud. *inteſtatæ ſororis hereditas Obuenit duobus fratribus*, l. vlt. D. pro emptore. *Filiifamilias militis puto peti poſſe hereditatem ex teſtamento nobis Obuenientem*, l. 34. D. de heredit. petit. *plerumque vel à parente, vel à liberto, quaſi debitum, nobis hereditas Obuenit*, l. 10. D. pro ſocio.

Arma quæ hereditate Obuenerint, l. 2. D. ad L. Iul. de vi publi. Varro lib. 1. de re ruſtica cap. 12. *ſi iſtiuſmodi fundus hereditate Obuenerit*. Auctor Rhetoric. ad Herenn. lib. 4. *Hereditas aliqua obuenit*. Plinius Epiſt. 6. lib. 8. *Ex hereditate quæ mihi Obuenit*.

Nec hereditates modò, ſed & legata, *Obuenire* dicuntur: & quidquid aliis capiendi figuris accedit. *hereditas, vel legatum vel donationes mortis cauſa, vel non mortis cauſa: fortaſis hæc ideò, quia non ſine cauſa Obueniunt, ſed ob meritum aliquod accedunt*, l. 9. D. pro ſocio. *ſi hereditas, vel donatio nobis communiter Obuenit*, l. 31. D. eod. tit. *quod impuberi legatorum nomine à patre Obuenit*, l. 60. D. ad L. Falcid. *Mortis cauſa capitur, cùm propter mortem alicuius capiendi occaſio Obuenit*, l. 31. D. de mort. cau. donat. *caſtrenſe peculium, cùm nihil de eo decernit filius, non nunc Obueniſſe patri*, l. 9. D. caſtr. pecul. *heres de eo quod hereditati Obuenerit rectè aget*, l. 50. D. de rei vindicat. *Ad ſubſtitutos pupillares pertinẽt, & ſi quæ poſtea pupillis Obuenerint*, l. 10. §. ad ſubſtitutos, D. de vulga. & pup.

Occaſio Obuenit, l. 31. D. de mort. cau. donat. *in caſum à quolibet Obuenientis libertatis*, l. 22. D. de condic. inſtit.

Sacerdotio Obueniente, l. 32. §. ſacerdotio, D. de recept. qui arbitr.

Obventiones, generaliter, acceſſio ſignificant, quæ vel ex ipſa induſtria hominis proficiſcuntur, veluti mercedes, penſionéſque ex locationibus prædiorum vrbanorum debitas, vecturas iumentorum, naula nauium, l. 1. §. exercitorem, D. de inſtitor. l. 34. D. de vſur. *Exercitorem dicimus eum ad quem Obuentiones & reditus omnes perueniunt*, l. 1. §. exercitorem, D. de exercitor. *quicumque reditus, quæque Obuentiones ſunt*, l. 7. in princ. D. de vſufructu. *An pecuniam pupillus habeat in redituum ſpe, atque Obuentionum*, l. 5. non paſſim, D. de reb. cor.

Obviare *ſuæ confeſſioni*, l. 20. D. de donationib. *Ea implorat, aduerſus quæ Obuiam ire non poteſt*, l. 4. in f. C. de recept. arbitr.

Occasio, ait Feſtus, *oportunitas temporis caſu prouenientis eſt*. Verùm & quælibet alia quouis euentu contingens oportunitas, hoc nomine continetur. *cùm propter mortem alicuius, capiendi Occaſio obuenit*, l. 31. D. de mort. cau. donat. *Rapienda occaſio eſt quæ præbet benignius reſponſum*, l. 168. D. de diuerſ. reg. *Cùm calcis ictu mortis Occaſio præbita videatur*, l. 5. C. ad L. Cornel. de ſicar. *Si habeamus Occaſionem*, l. 47. D. de obligat. & action. *qui ex morte alterius nanciſcitur capiendi Occaſionem*, l. 31. D. de mort. cau. donat. *fuga nactus Occaſionem*, l. 17. §. idem, D. de ædilic. edic. *qui Occaſionem vſucapionis præſtitiſſet*, l. 33. D. de mort. cau. donat. *crimen maieſtatis à iudicibus non in Occaſionem habendum eſt, ſed in veritate*, l. 7. §. 1. D. ad L. Iul. maieſt.

Qui Occaſione adquirendi non vtitur, l. 28. §. 1. D. de verbor. ſignif. *ad domino magis ex Occaſione*,

quàm ex iure contingere,l.2.D.de riuis.*nec Occaſione hereditatis eam partem habuit*,l.59.§.vlt. D.ad Sc.Trebell.*Si quid lucri,Occaſione hereditatis,venditor ſenſerit*,l.2.§.ſolet,D.de hered.vel actio. ven.*Occaſione Omiſſæ hereditatis*,l.20.§.videamus,D.de bonor.poſſ.cont.tab.

OCCASVS *ſol*,in 12.Tabul.teſte Agell.lib.17.cap.2.& Cenſorino,de die nata.cap.vlt. Itaque apud Macrobium,lib.1.cap.3.vbi vulgo eſt,*ſolis Occaſus ſuprema tempeſtas eſto*,emendandum eſt, *Sol Occaſus*.

OCCIDERE,eſt interimere,necare. *Occidiſſe dicitur,vulgo quidẽ,qui mortis cauſam quolibet modo præbuit*,l.51.D.ad L.Aquil.quod & in lege Cornelia de ſicariis obtinet, in qua *nihil intereſt, Occidat quis an cauſam mortis præbeat*,l.15.D.ad L.Cornel.de ſicar. nam vt Cicero Philipp.9. *Is profectò mortem attulit,qui cauſa mortis fuit*,quod & confirmat Quintil. declam.270.*Sed lege Aquilia is demum teneri viſus eſt,qui adhibita vi & quaſi manu cauſam præbuiſſet, tracta videlicet interpretatione vocis à cædendo & à cæde*,l.51.D.ad L.Aquil.*Occiſum* itaque quod ad legem Aquiliam attinet,*accipere debemus,ſiue gladio,ſiue etiam fuſte, vel alio telo, vel manibus,ſi fortè ſtrangulauit eum,vel calce petiit,vel capite,vel qualiter qualiter*,l.7.§.1.D.eod.tit.

In Sc.Silaniano,*Occiſorum* appellatione hi continentur,*qui per vim aut cædem ſunt interfecti: vt puta,Iugulati,ſtrangulati,præcipitati,vel ſaxo,fuſte,lapide percuſſi,vel quo alio telo necati,non etiam ſi veneno vel quo alio quod clam necare ſoleat,ſint interempti*, l.1.§.occiſorum, D.de Sc.Silania. Paulus lib.3.Sentent.Tit.6.*Occiſus videtur non tantùm qui per vim aut per cædem interfectus eſt, vel iugulatus aut præcipitatus,ſed & is qui veneno necatus dicitur.* Feſtus, *Occiſum à necato diſtinguit quidam,quod alterum à cædendo,atque ictu fieri dicunt,alterum ſine ictu:itaque in Numæ Pompilij Regis legibus ſcriptum eſſe,ſi hominem fulminibus Occiſit.& alibi, homo ſi fulmine Occiſus eſt.* Quintilian. Declamat. 350. *Cædes videtur ſignificare ſanguinem & ferrum: ſi quo alio genere homo fuerit Occiſus,ad illam legem reuertemur:ſi inciderit in latrones,aut in aquas præcipitatus,ſi in aliquam immenſam latitudinem deiectus fuerit,eadem lege vindicabitur qua ille qui ferro percuſſus ſit.*

Qui hominem Occidit,ſi non Occidendi animo hoc admiſit,l.1.§.diuus,D.ad L.Cornel.de ſicar.id eſt,*inferendæ cædis voluntate*,vt l.4.C.eod.tit.*qui hominis Occidendi cauſa cum telo ambulauerit*, ead.l.1.*qui telum tutandæ ſalutis ſuæ cauſa gerunt,non videntur hominis Occidendi cauſa portare*,l.11.§.vlt.D.ad L.Iul.de vi publ.*Propè vno ictu,& vno impetu vtrumque Occidere*,l.23.§.vlt. D.ad L.Iul.de adulter.

Ius Occidendi conceditur,l.22.§.vlt.D.ad L.Iul.de adulter.*Datur*,l.20. D.eod.tit. *Habere*,l.24.§.vlt.D.eod.*Boue Occiſo*,l.14.§.1.D.de condict.furt.

OCCISIO *Stichi*,l.23.§.idem Iulianus, D.ad L.Aquil.

OCCVLTARE,eſt celare & abſcondere.*eos qui ſecum alieni criminis reos Occultando*,l.1.C.de iis qui latron.vel al.criminib.reos occultauerunt.

Occultare ſe dicitur, qui copiam ſui non facit in publico, & qui non comparet. *Si circa columnas, aut ſtationes ſe Occultet*,l.7.§.illud,D.quib.ex cau.in poſſeſſ.*furioſus non ſe Occultat qui ſuus non eſt*,ead.l.7.§.adeò.

Turpis OCCVLTATIO *ſui*,l.7.§.quid ſit autem,D.quib.ex cau.in poſſ.

Occultatores,Rubr.D.de Occultatorib.

OCCVLTVM *compendium*,l.vlt. C.de crimin.ſtellionat.*ſi hoc in Occulto ſit*,l.4.D.de peric.& comm. id eſt, *in obſcuris* vt l.9.& l.114.D.de diuerſ.reg.

OCCVPARE, interdum eſt adprehendere & inuadere. *Si aliquis Occupauerit poſſeſſionem*,l.6.§.vlt.D.de adquir.poſſ.*Si Occupaueris vacuam poſſeſſionem*,l.4.§.item ſi, D.de vſurpationib.*Si creditor ſine auctoritate iudicis res debitoris Occupet*,l.vlt.D.ad l.Iul.de vi priu.*qui res hereditarias Occupauerint*,l.49.D.de heredit.petit.

Quod quis legatorum nomine non ex voluntate heredis Occupauit,l.1.D.quod legator.

Priuſquam eiuſdem fundi pignus Occupauerit,l.2.C.qui potior.in pig.*Nummis datis tutelam Occupaſſe*,l.1.§.ſolent,D.de offic.præfec.vrb.*Occupantis fieri* dicuntur ea, quæ in medio poſita, nullius priuatim in bonis ſunt.*Inſula quæ in mari naſcitur Occupantis fit: nullius enim eſſe creditur*,l.7.§.inſula,D.de adquir.rer.do.*ſi res pro derelicto habita ſit,ſtatim noſtra eſſe deſinit, & Occupantis ſtatim fit*,l.1.D.pro derelict.

Quod nullius eſt,id ratione naturali Occupanti conceditur,l.3.D.de adquir.rer.dom. Et ita, *Occupatione ſua feciſſe* eos,qui primi in vacua venerunt,Cic.1.Officior.ſcribit.

Occupare bona,fiſcus dicitur,in quę manum inijcit, quæque vt ſibi quæſita vel Obligata adprehendit.*Si per viginti annos fiſcus non Occupauerit*,l.2.D.de requir.vel abſentib.*ſi bona vacantia fiſcus Occupauerit*,l.1.C.de donat.int.vir.& vxor. *Cùm proponas ea quæ nauis continebat fiſcum*

Occupaſſe

Occupaſſe,l.3.C.de naut.fœno.*Bona fiſcus vt Obligata ſibi Occupauerat*,l.68.§.1.D.de fideiuſſorib. *Quoties ſine auctoritate iudicati Officiales alicuius bona Occupant*,Paul.lib.5.Sentent.Tit.12.

Occupari dicuntur *bona* quæ in fiſcum coguntur. *Cùm omnia bona mulieris Occuparentur*,l.48.§.Cornelio, D.de iure fiſ.*eius Bona qui ſe Imperatorem facturum heredem eſſe iactauerat, à fiſco Occupari non poſſunt*,l.vlt.D.qui teſtamen.fac.*Bona ſi ob reliqua adminiſtrationis primipilariæ à fiſco Occupata ſunt*,l.1.C.de priuil.fiſ.*Cuius bona meritò à fiſco Occupata ſunt*,l.2.C.de ſenten.paſſ. *Inteſtatorum bona à ciuitatibus Occupata*,l.1.C.de bonis vacantib.lib.10.

Si quaſi libertini ſui, cùm ingenuus eſſet, bona Occupauit,l.22.D.de adquir.vel omitt.*Si patronus, contra tabulas bonorum poſſeſſione accepta, debitam partem Occupet*,l.19.§.ſi patronus, D.de condicion.& demonſtr.

Si partem filij ſui Occupet,l.18.D.de legat.præſt. *Non ſolius ſubſtituti partem Occupare*,l.16.§.vlt.D.de bon.libert.*Occupare vacantem portionem*,l.19.D.de hered.inſtituen. *An Occupantis eſſet pars*,l.94.D.de legat.3. *Conſobrinus qui ſequentem gradum* Occupat,l.6.C.comm.de ſucceſſionib.id eſt optinet.

Si condicio quæ prior extiterit, Occupauit inſtitutionem,l.17.D.de condicionib.inſtit. *Si non ſit inde Occupata bonorum poſſeſſio*,l.2.D.de bonor.poſſ.ſecun.tab.

Vt non poſſit Occupare totius domus vſum,l.22.§.1.D.de vſu & habit.*Si ager ab hoſtibus Occupatus fuerit*,l.26.D.quib.mod.vſusfruct.*Si quis nuntiet domum à latronibus Occupatam*,l.3.§.ſi quis nuntiet,D.de adquir.poſſeſſ.

Flumen Occupare dicitur, eum locum quem per inundationem aqua operit.*ſi flumen inundatione hortum Occupauit*,l.24.D.quib.mod.vſusfruct.*deſinere poſſidere eum locum quem flumen Occupauerit*,l.3.§.Labeo,D.de adquir.poſſ.

Si totus ager poſt emptionem flumine Occupatus eſſet,l.7.D.de peric.& commo.*Si ager inundatione fluminis Occupatus eſſet*,l.30.§.alluuio,D.de adquir.rer.dom.*ſi locus impetu fluminis Occupatus eſſet*,l.14.D.quemadm.ſeruit.amitt.

Locus quem mare Occupauerit,l.3.§.labeo,D.de adquir.poſſeſſ. *quod mari, aut flumine Occupatum ſit*,l.30.§.item quod,D.eod.tit. *quod mari Occupatum ſit, fieri publicum*,l.10.D.de diuiſ.rer.

Occupata igni inſula, Agell.lib.15.cap.1.*Occupare*, pecuniam collocare ſignificat Nonio interprete. Et ita Cicero pro Flacco, & in Verrem loquitur. Auſonius in Epiſt. ad Symmachum ponitur, quæ Grypho præfertur, *vt auidus fænerator improbum nummum malui Occupare quàm condere. Otioſam pecuniam* dicimus, quæ nullas parit vſuras: ita *Occupare* eam dicitur, qui omnibus eam fœnori collocat, eadem loquendi forma qua ſterilem *terram vineis Occupare* apud Palladium lib.1.de re ruſtic.cap.6.& *aream Occupare fundamentis*, apud Liuium lib.1.

Interdum Occupare, eſt præuenire, Titus Liuius lib.1.*Occupant bellum facere*,& *Occupat Tullius in agrum Sabinum tranſire*, Et lib.2.*Occuparent patres ipſi ſuum munus facere*, ſic & *Occupare inſidias*, Iuſtinus, lib.34. vnde, ex pluribus qui ad agendum accuſandúmve admittuntur, qui prior actionem accuſationémve inſtituit, *Occupare* dicitur,l.4.D.ad L.Iul.de adulter. *Vnus qui Occupat, agendo totum conſequitur*,l.11.§.plerumque,D.de legat.3.*Vtrum omnibus damus actionem, an ei qui Occupauit*,l.3.§.ſi ad plures, D.de ſepulc.viol. *Si à pluribus conueniatur, ſiquidem vnus Occupauit*,l.14.D.de noxal.action.

Inter eos quibus ex eadem cauſa debetur, Occupantis melior condicio eſt,l.19.D.de re iudic.*Pluribus procuratoribus in ſolidum ſimul datis, Occupantis melior condicio erit*,l.32.D.de procuratorib. id eſt eius qui prior egerit, & rem in iudicium deduxerit.*Occupantis fore actionem*,l.9.D.de verbor. obligat.id eſt eius qui prior litem conteſtatus ſit.*Occupare* autem intelligitur, qui prior litem conteſtatus eſt, vt in ſuperioribus exemplis. Aliàs, qui prior ad ſententiam peruenit,*In Actione de peculio, Occupantis melior eſt condicio: Occupare autem videtur, non qui prior litem conteſtatus eſt: ſed qui prior ad ſententiam peruenit*,l.10.D.de peculio.*Tributoria non ſicut de peculio actio, Occupantis meliorem cauſam facit: ſed æqualem condicionem quandoque agentium*,l.6.D.de tributor. Et ita, *Occupantis meliorem eſſe condicionem*, accipe,l.3.D.de in rem verſo,& l.3.D.quod cum eo.

Occupari, interdum eſt detineri, deſtringi.*Tempora quibus Reipubl.cauſa Occuparis*,l.3.C.de dolo ma.*legatus non multum officio Occupatur*,l.30.D.ad Sc.Trebell.

Cùm præſes aliis rebus, aut militaribus, aut cuſtodiis, aut cognitionibus, fuerit Occupatus,l.2.§.in bonorum,D.quis ordo in bonor.poſſ.

Occupati circa rem ruſticam, in forum compellendi non ſunt,l.1.D.de feriis.

Occupatus ſomno aut morbo,l.1.§.vlt.D.de auctor.& conſ.

OCCVPATOR *Negotiorum propriorum*,l.15.D.de recept.*maioris cauſæ Occupatio*,l.53.§.1.D.de re iudic.

Occupationes militares, l. 3. C. de negot. geſt. *Per Occupationes publicas*, l. 21. C. ad L. Iul. de adult.

OCCVRRERE, propriè eſt obuiam ire & proficiſci. *ne publicè vel priuatim proconſuli Occurrant*, l. 4. §. antequam, D. de offic. proconſ. *Vt intra diem Occurrere ad prohibendum non poſsit*, l. 5. §. 1. D. quod vi aut clam. *dum non tardius à loco ſe profectum probet, quàm vt Occurrere poſſet intra commeatum*, l. 14. D. de re milit. *ſi ad teſtimonium deſideratus, ad iudicium Occurrere non potuit*, l. 2. §. 1. D. ſi quis cautionib. Sueton. in Calig. cap. 39. *Litigatorum plerique, quod Occurrere abſentes ad vadimonium non poſſent.*

Interdum idem primus, poſtremúſque, qui ſolus Occurrit, l. 2. §. legitima, D. de ſuis & legit.

Occurrit æquitas, l. 6. D. de collatio. bonor. *comparatio nulla legatorum Occurrit*, l. 20. §. vlt. D. de legat. præſtand.

Occurrunt tempora, l. 3. §. vlt. D. de Carbon. edic.

Occurrere μεταφορικῶς, ſignificat obſiſtere, obſtare, impedimento eſſe. *cùm lex venditionibus Occurrere voluerit*, l. 46. D. de fideiuſſorib. *Prætor eorum calliditati Occurrit, qui omiſſa cauſa teſtamenti ab inteſtato hereditatem, partémve eius poſsident ad hæc vt* &c. l. 1. D. ſi quis omiſſa *rectiſsimè prætor calliditati eorum, qui cùm ſe liberos ſcirent, dolo malo paſsi ſunt ſe pro ſeruis venundari, Occurrit*, l. 14. D. de liber. cau. per interdictum quod vi aut clam *Occurſum eſt calliditati eorum, qui vi, aut clam, quædam moliuntur*, l. 1. D. quod vi aut clam. *exiſtimo te huic fraudi rectè Occurſurum*, l. 15. §. vlt. D. de excuſationib. *citra metum Senatuſconſulti, quod detrahentibus negotiationis cauſa Occurrit*, l. 45. D. de donat. int. vir.

Per doli exceptionem Occurretur contra placita ſeruitutem vindicanti, l. 4. D. de ſeruitutib.

Contra fidem teſtatoris venienti ei meritò Occurretur, l. 20. D. de donationib. *vt ea via iuris Occurratur, qua creditorum fraudes reſcindi ſolent*, l. 22. D. quę in fraud. credit. *Si occurſum creditoris [illegible]tet*, l. 7. §. illud, D. quib. ex cauſ. in poſſ.

OCTAVA vectigalis ſpecies cuius fit mentio l. vlt. C. de eunuchis. Cuiuſmodi vectigal iam inde ab Alexandri Seueri temporibus exerceri ſolitum teſtimonio eſt eiuſdem imperatoris reſcriptum, l. 7. C. de locato, in qua eſt, *Si cùm Hermes vectigal Octauarum in quinquennium continuum conduceret, fidem tuam obligaſti* &c. *Octauus more ſolito conſtitutas omne hominum genus dependat*, l. 7. C. de vectigalib.

OCTAVARII, qui Octauæ vectigal exigunt, l. 5. C. de vectigalib.

OCTAVENVS non leuis iuris auctor, citatur ab Alburno Valente, l. 67. D. ad Sc. Trebell. l. vlt. D. de action. emp. l. 9. D. de legat. 1. l. 13. D. de manumiſſionib. & l. vlt. §. vlt. D. de manumiſſ. teſtam. l. 20. D. de fideicom. libert. ab Vlpiano aliquoties, vt l. 16. & l. 18. D. de hered. petit. & 12. §. vlt. D. de vſu & habitat. l. 27. §. ſi oliuam, D. ad L. Aquil. l. 43. D. de rit. nup. l. 8. §. 1. D. de acceptilatio. l. 9. §. illud, D. de ſtatuliber. Sæpius verò à Paulo, vt l. 9. D. de iuriſdictio. & l. 32. §. ſi ſeruus, D. de recep. qui arbit. l. 6. D. de rei vindicatio. l. 2. D. quemad. ſer. amitt. l. 6. §. neque, D. de noxalib. l. 8. D. de peric. & com. l. 44. §. 1. D. de rit. nupt. l. 66. §. 1. D. de furtis. à Terentio Clemente, l. vlt. §. vlt. D. qui & à quib. à Martiano, l. 1. D. quæ res pign. Quibus ex locis eum Caſſio Proculo & Ariſtone poſteriorem fuiſſe apparet.

OCVLI. *alterum Oculum maiorem habet*, l. 12. D. de ædil. edic. *Inæqualitas Oculorum*, ibidem. *æquitatem ante Oculos habere debet iudex, qui actioni de eo quod certo loco addictus eſt*, l. 4. §. vlt. D. de eo quod cer. lo. *Ante Oculos habere Prætor debet in decernendo*, l. 3. §. 1. D. vbi pupil. educ. *Oculata fide*, §. vlt. inſtitut. de grad. cognat.

ODONES *vſum calciamentorum præſtant*, l. 25. §. 1. D. de auro, argen. Apud Martialem lib. 14. Vdones Cilicij celebrantur hoc diſticho.

Non hos lana dedit, ſed olentis barba mariti:
Cinyphio poterit planta latere ſinu.

In Can. Conſtantinus diſtinct. 96. Scriptum eſt, *& ſicut noſter Senatus calceamentis vtitur cum vdonibus, id eſt candidò linteamine illuſtratis*: quæ verba, ſic à Græcis exprimuntur: καὶ ὡς ἡ ἡμετέρα σύγκλητος φορεῖ ὑποδήματα ἤτοι σανδάλια λευκὰ διὰ ὀθονίων.

Si ODORE *ſolo locus peſtilentioſus fiat*, l. 2. §. idem Nerua, D. ne quid in loco pub.

Odores penori legato contineri, l. 3. §. Seruius, D. de penu lega. *Si Odores & vnguenta ſeruus emerit, & ad funus erogauerit*, l. 7. §. illud planè, D. de in rem ver. Vtrubique autem ab *vnguentis*, *Odores* ſeparantur. Sanè *coctis Odoribus vnguenta fieri*, ait Pomponius l. 27. §. 1. D. de adquir. rer. dom. Seneca Epiſt. 91. *Hinc textorum, hinc fabrorum Officinæ, hinc Odores coquentium.* Vide Iſidor. lib. 4. Origin. cap. 2. Ouidius 4. Metamorph. *largis ſatiantur odoribus ignes*, vnde *Odoratos ignes*, apud eundem lib. 1. Faſtor.

Oeconomi appellabantur, quibus res Eccleſiaſticæ gubernandæ mandabantur, l. 14. C. de ſacr. Eccleſ. *Diſpenſatorem pauperum*, Leo & Anthemius definiunt in l. 31. §. hoc nihilominus. C. de epiſc. & cler. Aliàs Oeconomi definiuntur, qui *eccleſiaſticas tractant rationes*, l. 3. C. de his qui ad eccleſiam confugiunt.

Oenomeli, *id eſt dulciſsimum vinum*, l. 9. D. de tritico, vino: quod & vini appellatione contineri, ibidem traditur. Iſidor. lib. 20. Origin. cap. 3. *Oenomeli eſt, melle admixtum, vehementer agitatum atque commixtum.* οἰνόμελι etiam eſſe, ἐκ τοῦ οἴνου, καὶ μέλιτος γινόμενον, Dioſcorides lib. 5. cap. 16. docet, eiúſque conficiendi & parandi rationem tradit, vt & Conſtantinus quoque lib. 8. γεωπονικ. cap. 26. ex quibus auctoribus colligimus, οἰνόμελι interdum ἐκ τοῦ παλαιοῦ οἴνου interdum ἀπὸ γλυκέος fieri conſueuiſſe. Ac planè quod οἰνόμελι à Græcis, hoc, *Mulſum* à Latinis appellari, ex his quæ ſ. lib. 1. de Mulſo diximus, liquet. Nugas ergo agit Iſidorus, qui lib. 20. Origin. cap. 3. *Mulſum*, ait eſſe, *potionem ex aqua & melle, quod Græci μελίκρατον vocant*: Hæc enim interpretatio, non Mulſo, ſed *Mulſæ aquæ* conuenit: quæ ex melle & aqua fit, μελικράτουque nomen obtinet: cuius ſpeciem quandam ὑδρόμελι, facit Dioſcorid. lib. 5. cap. 17. Ait enim, τὸ σκευαστὸν, καὶ ἀπόθετον μελίκρατον, ἰδίως à quibuſdam ὑδρόμελι vocari. vnde Oenomeli quidẽ, *Vini numero habet* Vlpianus, *Hydromeli* verò *Vini appellatione contineri* negat. in dic. l. 9. D. de tritico, vino. Sanè τὸ νῦν μελίκρατον, à priſcis οἰνόμελι appellatum, Pollux lib. 6. cap. 2. teſtis eſt.

Oenophora Paulus, lib. 3. Sentent. Tit. 7. inter ea numerat quæ *ad poculorum ſpeciem comparata ſunt*.

Offendere eſt, aliquem dicto, factóve, lædere: & eo modo eius iracundiam prouocare. *Seruus miſſus in villam, quia dominum Offenderat*, l. 35. §. rerum, D. de hered. inſtituen.

Si nemo ſeruorũ Offenderit, l. 51. D. de manumiſſ. teſtam. *Si te non Offenderit*, l. 11. §. proinde, D. de legat. 3.

Offendere, &, *promerere*, opponuntur, l. 77. §. rogo, D. de legat. 2. vt *Offendere*, & *merere*, l. 57. D. de manumiſſ. teſtam.

Offenſus, iratus, exacerbatus, ſiue, *ad odium incitatus*, vt loquitur l. 19. C. de inoff. teſt. *Si manumittere nolit dominus ſeruum, propter fugam Offenſus*, l. 5. §. planè. D. de condic. cau. data. *Offenſum atque iratum patrem ad exheredationis notam prolapſum eſſe*, l. 18. C. de inoff. teſtam. *Quia vnum heredem Offenſum habebat*, l. 2. D. de his quæ in teſtam. delen. *mater iure contra filiam Offenſa*, l. 31. §. 1. D. de donationib. *Ad pietatis rationem Offenſam*, l. 35. D. de ædil. edic.

Offendere etiam *Edictum, Legem, Senatuſconſultum* dicitur, qui aduerſus ea quid facit, committit. *non Offendit edictum*, l. 5. §. 1. D. ſi quis omiſſa cau. *Index ſi quid aduerſus legis præceptum, in iudicando, dolo malo, prætermiſerit, legem Offendit*, l. 40. §. vlt. D. de iudiciis. *Ita tamẽ vt legi non Offendat*, l. 1. D. de vſuris.

Is Senatuſconſultum Offendit qui, l. 3. §. 1. D. de SC. Macedon. *Ne manifeſtam Senatuſconſulti ſententiam Offendat*, l. 17. C. de excuſat. tutor.

Seruitus ne proſpectui Offendatur, l. 15. D. de ſeruit. præd. vrban. id eſt, *Officiatur*, vt l. 3. D. eod. tit.

Offensa, eſt animo hærens indignatio, & ita ex alicuius malo merito concepta. *Si leuis Offenſa, grauiſsimis inimicitiis* opponitur, l. 3. §. vlt. D. de adimend. legat. *Offenſa* domini irati in ſeruos, l. 5. C. famil. erciſ. *quibuſdam ſeruis per Offenſam excluſis*, l. 51. D. de manumiſſ. teſtam. *Filius cum Offenſam patris vereretur*, l. 46. D. de hered. inſtit. *Offenſam ægræ mulieris maritali ſermone placauerat*, l. vlt. D. ſi quis aliq. teſta.

Iuſtam cauſam Offenſæ matri præſtitiſſe dicuntur filij, *qui teſtamenti factionem per teſtationem matri interdixerunt*, l. 23. C. de inoff. teſtam. *Filia cum marito, cui matre volente nupſit, colens concordiam, iuſtas Offenſionis, poſt eiuſdem matris pœnitentiam, cauſas non præſtat*, l. 20. C. eod. tit. *Neque iuſtas Offenſæ cauſas præſtitiſſe*, l. 22. C. eod.

Si iterum in amicitiam redierunt, & pœnituit teſtatorem prioris Offenſæ, l. 4. D. de adimend. legat.

Serui qui ſine Offenſa fuerunt, l. 51. §. vlt. D. de manumiſſ. teſtam. id eſt qui non offenderunt.

Sine Offenſa edicti, l. 6. D. de poſtulando, id eſt ſine violatione, & vt vulgo loquimur, ſine contrauentione.

Offerre dicitur creditor debitori pecuniam debitam: quod vel in iure, vel extra ius fieri poteſt. *Debitor vſurarius creditori pecuniam obtulit*, l. 7. D. de vſuris. *Si pecuniam obtuleris*, l. 1. §. vlt. D. eod. *ſi creditrici pecuniam debitam, cum vſuris teſtibus præſentibus obtuliſti*, l. 6. C. eod. tit. *Acceptam mutuò ſortem, cum vſuris licitis, credentibus Offeras*, l. 19. D. eod. tit. *Fideiuſſor qui pecuniam in iure obtulit*, l. 56. §. 1. D. mandati. *qui minori 25. annis pecuniam Obtulit*, l. 64. D. de

fideiuſſorib. *ſi Titius pecuniam Offerat*, l.109.§. vlt. D. de legat.1. *Pecuniam conditionis Offert*, l.35.D.de ſtatuliber. *qui præſente domino non obtulit pecuniam*, l.73. D.de procuratorib. *non oblatam ſibi iure pecuniam*, l.11.D.de vſuris. *qui decem debet, ſi ea Obtulerit creditori*, l.72. D. de ſolutionib. *qui hominem dare promiſit, & vulneratum à ſe Offert*, l.33.§.vlt.D.de ſolutionib. *Offerri ſeruum*, l.17.D.de condict.furt. *ſi pretiū venditori non Obtulerit*, l.2.C.de vſur. *Pretiū partis ſuæ domino Offerens*, l.18.D.de vulga.&pupill. *Emptore non dignum pretium Offerente*, l.2.C.ſi in cauſa iudicati. *Offerri pretium ab emptore debet, cum ex empto agitur: & ideo etſi pretij partem Offerat, nondum eſt ex empto actio*, l.13.§.offerri, D.de actionib.empti. *Obtulit eam quantitatem quæ refundi debuit*, l.34. §.vlt.D.de ſtatuliber. *eius pecuniæ reum numerare paratum idoneum Obtulit*, ibidem.

Offerre æſtimationem, l.54.§. vlt. D. de verbor. obligat. l.76. §. 1. D. de legat. 2. *litis æſtimationem*, l.1. D.pro emptore, l.1.D.ſi famil.furt.fec.dic. l.29.D.famil.erciſ. l.14.& l.28.D.de noxalib. l. 12.D.de liber.cau. *litis æſtimatio Oblata*, l.3.§.item quærit, D.de reb.eor. *non Oblata litis æſtimatione*, l.5.§.1.D.de doli except.

Offerre cautionem, l.50.D.de manumiſſ.teſtam. l. 10. D. de fideiuſſorib. l. 8. D. de collat. bonor.

Cautio Offerri, l.15.§.item videamus, D. de dam.infec. *Tametſi indemnitatis cautio Offeratur*, l. 14.§.vlt.D.ad Sc.Trebel.

Oblata Cautione, l.1.§.ſi frater, & l.8.D.de collat.bonor. l. 80. D. de condit. & demonſtr. *Oblata de rato cautione*, l.8.D.de negot.geſt. *Cautione Oblata*, l.11.§.1.D.de iureiurando, & l.80. D.de conditionib. & demonſtrat.

Cum deportato facultas Oblata eſſet à principe bona quoque ſua recipienda, l.2.D. de ſenten.paſſ.

Si meliorem alius conditionem Obtulerit, l.1.C. comm. diuid. *niſi melior conditio Offeratur*, l.2. D.de in diem addictio. *poſt meliorem conditionem Oblatam*, l.vlt.D. eod.tit.

Offerre ſatiſdationem, l.vlt.D.quod legator. *Offerre debet ſatis nuntiatori*, l.21.§.1.D. de oper. no.nuntia. *Is quoque qui ſatiſdederit, vel nunc offerat*, l.5.D.de ſuſpec. tutor. *Non tamen ſatiſdatio debet Offerri legatario*, l.1.§.1.D.vt in poſſeſſ.legator. *Oblata ſatiſdatione*, l.1.§. vlt. D. ne vis fiat, l.53.§.qui alienis, D.de furtis, l.2.D.de inſtitoria, l.1.C.quorum legator.

Si Offerat ſatisfactionem, l.21.§.vlt.D.de pecunia conſtit. *Solidum creditoribus Offertur*, l. 4.§. ſi in fraudem, D.de fideicom.liber.

Offerendæ pecuniæ facultas, l.2.D.de diſtract.pignor. *Ius*, l.3.D.eod.tit.

Oblato omnibus debito, l.1.C.de crim. ſtellionat.

Oblata defenſione, l.5.§.vlt.D.quib.ex cau.in poſſ.

Si quis ſe depoſito Obtulit, l.1.§ ſæpe, D.depoſiti.

Offerre ſe Procurator dicitur qui liti ſe Offert, id eſt, qui ſine mandato litem pro alio excipit, l.6.D.de procuratorib. *Obtuliſſe ſe liti videtur, non is qui in rem ſuam Procurator datus ſit. Tutor vel Curator in ea conditione ſunt, vt non videantur videri ſe liti Obtuliſſe*, l. 4. D.de re iudica. *Si non ſe liti Obtulit tutor*, l.2.D.de adminiſtr.& peric.

Offerre etiam *ſe liti & petitioni*, dicitur qui cum non poſſideat, iudicium nihilominus quaſi poſſeſſor accipit. *Si cum à Titio petere vellem, aliquis dixerit ſe poßidere, & ideo liti ſe Obtulit*, l.27. D.de rei vindicat. *Qui ſe liti Obtulit, cum rem non poßideret, condemnatur*, l.45.D. de hered petit. *Qui ſe liti Obtulit*, l.10.D.de vſufr.adcreſ. *Nec videtur ſe liti obtuliſſe qui diſceßit*, l. 25. D. de rei vindicat. *Qui ſe hereditatis petitioni Obtulit*, l.45.D.de hered.petit. *Si non poßidens Obtulerit tamen ſe petitioni*, l.3.§.non ſolum, D.eod.tit. ibidémque, *Dolo facere eum qui ſe Offert petitioni, & quaſi poßidentem teneri*, Vlpianus tradit.

Offerre quoque *ſe Defenſioni*, dicitur qui Defenſoris loco iudicium pro alio accipit. *Is qui ſe Obtulit rei defenſioni ſine cauſa*, l.25.D.de rei vindicat. *Si actor vltro interpellat, nec quiſquam defenſioni ſe Offerat*, l.22.D.ex quib.cau.maior. *Qui alienum ſeruum ſuum eſſe fatetur, ſi pro eo conueniatur, ſatiſdatione onerandus non eſt: Non enim Offert ſe defenſioni alieni ſerui*, l.39. §.1.D. de noxalib. *Si defenſoris loco, cum ſatiſdatione, ſe liti Obtulerit*, l.61.§.vlt.D.de procuratorib. *exigendi à filio tuo mandati, qui ſe defenſione tuæ Offerebat, neceßitas non fuit*, l.12. C. eod. tit.

Offerre ſe negotiis alienis, qui vltrò dicitur mādato ad aliena negotia accedit citra *Voluntarius procurator qui ſe alienis negotiis Offert*. Paul.lib.1.Senten.tit.3. *qui alienis negotiis gerēdis ſe Obtulit*, l.53.§.qui alienis, D.de furtis. *Senator ſi negotiis ſe alienis Obtulerit in prouincia*, l.36.§.vlt.D.de iudiciis. *ſi quis Offerenti ſe negotiis alienis bona fide ſoluerit*, l.58. D. de ſolutionib. *Si te negotiis meis Obtuleris*, l.25.§.vlt.D.excep.rei iudica. *Si affectione coactus, ne bona mea diſtraherentur, negotiis te meis Obtuleris*, l.3.§.interdum, D.de negot.geſt. *Si is qui Obtuliſſet ſe negotiis gerendis*, l.5. D. de obligat.& action.

Si is

Si is à quo petitur Offerat cognitionem.l.3.D.vt in poſſeſſ.legat.*Qui contra legem,fidem ſuam Obtulit*.l.3.C.ad leg.Falcid.

Offerre ſe etiam dicitur,qui ſui copiam facit,ſe ſiſtit.*miles qui poſt quinquennium deſertionis ſe Obtulit*,l.13.§.vlt.D.de re milit.*Rectius fecerit ſi ſe præſidi prouinciæ Obtulerit*, l. 1. C.ad l.Corn. de ſicar.

Offerre ſe iudicibus latrones,l.1.C. de iis qui latron. *Qui comprehenſum tranſmittendum ad præſidẽ magiſtratibus Obtulerit*,l.in lege Dei.tit. vlt.

Offerri præſidi & proconſuli filius à patre dicitur, caſtigandi cauſa, l. 3. C. de patr.poteſt. *de plano proconſul poteſt comminari & terrere filium à patre Oblatum*,l. 9. §.de plano. D. de offic. proconſ. *Si pietatem patri debitam filius non agnoſcit ,caſtigare iure patriæ poteſtatis non prohiberis,acriori remedio vſurus ſi in pari contumacia perſeuerauerit,eúmque præſidi prouinciæ Oblaturus dicturo ſententiam quam tu quoque dici volueris*.l.3.C. de patria poteſt. *Deſertorem qui à patre ſuo fuerat Oblatus in deteriorem militiam diuus Pius dari iuſsit ne videatur pater ad iudicium Obtuliſſe*,l. 13. §. deſertorem. D.de re milit.

Offerendus etiam præſidi dicitur eſſe *ſeruus qui atrocem iniuriam fecerit ſi dominus affuerit vt eũ flagris rumpat*,l.9.§.ſi atrocem.D.de Iniuriis. *ſeruus nec ſi à domino ad tormenta Offeratur interrogandus eſt*.l.18.§.ſi ſeruus. D.de quæſtionib.

Oblatus libellus.l.7. D. de diuortiis. *Si appellationem Oblatam iudex non ſuſceperit*,l.31.C. de appellation. *Si victus Oblatam nec receptam à iudice appellationem adfirmet*.l.19.C.de appellationib.

Oblatum furtum dicitur cum res furtiua ab aliquo tibi Oblata ſit , vtique ſi ea mente tibi data fuerit vt apud te potius,quàm apud eum,qui dedit conciperetur,§.Oblatum,Inſtitut.de obligatio. quæ ex delic.Gaius Inſtitut.Tit. vlt. *Oblatum furtum dicitur cum res furtiua alicui ita à fure datur vt apud ipſum furem inueniri non poſsit*. Paulus lib. 2. ſententiar. Tit. 32. & in lege Dei Tit. 7. *Oblati actione is tenetur qui rem furtiuam alij Obtulit*.in lege Dei Tit. 7. *Oblati is agere poteſt penes quem res concepta inuenta eſt*.in lege Dei Tit. 7. Vetus gloſſarium,*Oblatum furtum dicitur cum quis alicui rem furtiuam Obtulit, vt potius penes eum, quàm penes ſe inueniatur*.Vetus gloſſarium Græcum. *Oblatum furtum* τὸ ὑπό τινος εἰσενεχθὲν καὶ κλοπιμαῖον πρᾶγμα.

Oblatio *legatarij, qui dare iuſſus eſt*, l. 8. §. ſi conditioni, D. de inofficio. teſt.*ſi Oblatio ei fiat eius quod relictum eſt* . Ibidem. *Oblatione æſtimationis debere fieri*, l.vlt.§. D. de legat.2.

Oblatio Cautionis, l. 15.§. illud quæritur, D.de damno infecto.*Debiti*,l.9.C.de ſolutionib. *Inſtrumentorum*, Paul. lib. 2. Sentent. Tit. 17. *Rei furtiuæ*,l. vlt. C. de condit. furt. *Vt iuſtam vberioris pretij Oblationem admittat*, l. 4. C.de fide & iure haſt. lib. 10. *Si maritus ad oblationem Dei vxori donauit*, l. 5. §. proinde. D. de donat. int. vir.& vxor.

Officere eſt *obeſſe, nocere, præiudicare. Non debet hoc magiſtratui Officere*, l. 2. D. quod quiſque Iuris. *Libertati pignus non Officit*, l.6.D. in quib.cauſ. pign. *Ignorantia mariti ſtatui eorum Officere non debet*, l.21. D. de captiuis,id eſt *eorum ſtatum lædere, vt loquitur* l. 8. D. de ſtatu horum.

Officere iuri tuo, l. 4. C. in quib. cauſ. l. 3. C. de Tutorib. vel curatorib. qui ſat. *Veritati*,l. 1.C.arbit. tut.

Nonnunquam contigit, vt quædam nominatim expreſſa Officiant, l. 52. D. de condicion. & demonſtr. id eſt noceant, ibid.

Officere alicui arbor dicitur, in l. 1. §. 1. D.de arborib. cæd. *quæ ex vicini ædibus in eius æde impendet. Alterum ædificium alteri Officere*,l. 39.l. 40. D. de ſeruit. vrban. præd. *Domum ſuam reficere cuique licet dum non Officiat alteri*, l. 61. D. de diuerſ. regul. *ne quid ei Officiatur ad gratiorem proſpectum & liberum*, l. 15. D.de ſeruit. vrban. præd.

Officere luminibus eſt obſcurare lumina, ſiue obſcuriora ea facere, veluti altius ædes tollendo, l. 10. in fine, & l. 11. & l. 13. D. de ſeruitut. vrban. *Si iuxta mea ædificia habeas ædificia, eáque iure tuo altius tollas quamuis luminibus Officias*, l. 26. D. de damno infecto. *Si arborem ponat, vt lumini Officiat*, l.17. D. de ſeruitut. præd. vrban. id eſt nocere, vt l. 15. D. eod. tit. *Etiam eum accipere damnum cuius ædium luminibus Officiatur*, l. 25. D. de damno infect. *Si luminibus eius Officiatur*, l. 25. D. de oper. nou. nunt. *Si aream in communi emerunt, ne luminibus ſuis officeretur*, l. 52. §. item Mela. D. pro ſocio. *Si ita ſit cautum, ne luminibus Officiatur*,l. 23.D. de ſeruitut. præd. vrban. *Cum autem ſeruitus imponitur ne luminibus Officiatur,hoc maximè adepti videmur, ne ius ſit vicino inuitis nobis altius ædificare,atque ita minuere lumina noſtrorum ædificiorum*,l.4. D.eod. tit.

Seruitute ne luminibus Officiatur conſtituta, hoc continetur, ne cuiuſquam obſcuriora fiant. quodcunque igitur faciat ad luminis impedimentum, prohiberi poteſt ſi ſeruitus debeatur,l.15.D.de ſeruitut.

vrban. præd. *Inter vrbanorum prædiorum iura, Gaius numerat, altius tollendi & Officiendi luminibus vicini*, l.2.D.de ſeruitut.vrban. præd. *Ruſticorum quoque prædiorum ſeruitutes ſunt, licere altius tollere, & Officere prætorio vicini*, l.2.D.de ſeruit.præd.ruſtic. *Eſt & hæc ſeruitus, ne proſpectui Officiatur*, l. 3.D.de ſeruitut. vrban. præd.

OFFICIVM eſt,vt ait Donatus in Adelph. Terent.Act. 1. Sc.1.quaſi *efficium ab efficiendo quod vnicuique perſonæ congruit.* L. Seneca lib. 3.de Beneficiis cap.18. *Quoſdam* ait *Officiũ à Beneficio & miniſterio* ita ſeparaſſe; *Beneficium eſſe, quod alienus det: alienus eſt qui potuit ſine reprehenſione ceſſare: Officium eſſe, filij, vxoris, & earum perſonarum quas neceſſitudo ſuſcitat, & ferre opem iubet. Miniſterium eſſe ſerui, quem conditio ſua eo loco poſuit vt nihil eorum quæ præſtat, imputet ſuperiori.* M. Seneca Controuer. 5. lib. 2. *Non eſt Beneficium ſed Officium facere quod debeas: vt ſi filius patri dicat, ſe Beneficium dare.* Atque vt de priuatis Officiis primùm diſpiciamus, ea quæ ad Officium Parẽtum, Tutorum, Curatorúmque libertorum pertinent proponemus, dein quæ ad Arbitrorum, Iudicum, Magiſtratuum Officium ſpectant ſubiungemus.

Officium aui circa neptem, ex Officio Patris erga filiam pendet, l.6.D.de collatio. bonor. *Paternum eſt Officium dotem, vel ante nuptias donationem pro ſua dare progenie*, l.vlt. C. de dot. promiſſ. *Non ex Officio pietatis teſtamentum feciſſe parentes dicuntur, cum falſo inſtimulati liberos ſuos vel exhæredarunt, vel præterierunt*, l.2.& l.3. D. de inoffic. teſt. *Intelligis matrem non Officium pietatis in petendo tutorem deſeruiſſe*, l. 9.C. qui pet.tutor. *Officium arbitri tale eſſe debet*, l. 109.§. vlt.D.de legat.1. *Ad Officiũ arbitri ea ſola pertinent*, & cet.l.3.C. communi diuid. *Arbitri Officio continetur*, l. 32.§. Arbitri, D. de recept. qui arbitr. *Arbitri Officio continetur & quemadmodum detur vacua poſſeßio*. l.32.§. arbitri. D.de recept.qui arbitr.

Conuenire Officio Arbitri iubere tantum tibi dari, quantum re vera debeatur, l. 4. §. item quæritur. D. de doli mali except. *Vt cenſitoris Officio congruat*, l.4.§.1.D.de cenſib. *Officio cognoſcẽtis conueniet*, l.6.D.de fideiuſſorib.tut.

Ad officium iudicantium pertinet, eius quoque teſtimonij fidem quod integræ frontis homo dixerit perpendere, l.13. D. de teſtib. *Iudicis ſtatim atque iudex factus eſt omnium rerum Officium incumbit quæcunque in iudicio verſantur*, l.25. §. item ſciendum. D. de ædil.edic. *Tantumdem in bonæ fidei iudiciis Officium iudicis valet quantum in ſtipulatione nominatim eius rei facta interrogatio*, l.7.D.de neg. geſt.

Officium iudicis aquæ pluuiæ arcendæ, inter duos accepti, quale eſſe debeat, l. 11. §. officium. D. de aqua & aquæ pluu. *Officium iudicis in hac actione in hoc erit, vt iudex inſpiciat*, l.9. D. de rei vind. Ouid.lib.1.Triſt. Eleg.1. *Iudicis Officium eſt, vt res, ita tempora rerum Quærere.*

Ad Officium iudicis pertinere, l. 45. D. de fideiuſſ. rit. *Officio iudicis continetur*, l. vlt.D.de interdictis. *Id ipſum Officio iudicis continetur*, l. 38. D. de hæreditat. petit. *Eius qui de libertate cognoſcet Officio continebitur*, l. 34. §. vlt.D.de ſtatu liber.

Officio iudicis ſuper hoc cognoſcentis, l.13. D. de ritu nupt. *Officio iudicis portiones æſtimandæ erunt*, l.16.D.de iniuriis. *Etiamſi Officio iudicis ſuſtinenda eſſet præſtatio*, l. vlt. D. de action. empt. *Ad Officium iudicis pertinet*, l.45.D. de fideiuſſoribus, l.25.§.ſi teſtator.D.famil.erciſc. l.95. §. vlt. D. ad l. Falcid. *Quid pertinet ad Officium iudicis poſt condemnationem futuri temporis tractatus*, l.1.§.1.D.de vſuris. *Cum ad officium iudicis nihil amplius pertineat, quàm vt reſtitui iubeat*, l.7.D.ſi pars hæred. *Officio iudicis eos eſſe compellendos teſtatricis iuſsioni parere*, l.44.§.vlt. D. de manu. teſt. *Officio iudicis qui tutelæ cognoſcit congruit, reputationibus tutoris non improbatæ admittere*, l.2.D.vbi pupill.educ. *Officio iudicis ſuper hoc cognoſcentis nuptiæ prohiberi non debent*, l.13.D. de ritu nupt. *Officio de dote iudicantis continebitur*, l.7.D.de fundo dot. Id ipſum officio iudicis continetur. *Eius qui de libertate cognoſcit Officio continebitur de mora conſiderare*, l. 34. §. vlt. D.de ſtatu liber. *Officio iudicis qui de proprietate cognoſcit contineri vt non aliter iubeat*, l.9. D.de furtis. *Siue poſt iudicium acceptum, ſiue ante dolo factum ſit, continetur Officio iudicis*, l. 21.§. vlt. D. de peculio. *Officio iudicis qui iudicat, quemadmodum vtatur, quid continetur*, l. 22. §. vlt. D. de vſu & habitat.

Officio iudicis continetur, iubere, l.76.D.de rei vind. *Officio iudicis cõtinebitur, vt reddito municipio pretium recipiatur*, l.43.§.aliquando.D.de ædilic. edict. *Officio iudicis familiæ erciſcundæ cõtinetur, ne ab eo cohæredes exigant*, l.42.D.famil.erciſc. *Officio familiæ erciſcundæ iudicis contineri, vt voluntas defuncti non intercidat*, l.18.§. idem quærit.D.famil.erciſc.eod.tit.

Officio iudicis continetur, vt dominum abſoluat, l.vlt.D.de interdictis. *Officio iudicis continebitur vt cauere aduerſarium iuberet*, l.15. D. de oper. noui nunciat. *Vt de futuro quoque opere caueri iubeat*, l. 22. D.ſi ſeruit. vindic. *vti caueatur, non fieri*, l.2.§.ſi quis nemine. D. ne quid in loco publ. *Officio iudicis cautio neceſſaria eſt*, l.71.§.1.D. de legat.1. *Vt cautio interponatur*, l. 69. §. vlt.

vlt. D. de legat. 1. *Cautionem interponi debere*, l. 25. §. contra, D. famil. erciſc. *Cautiones eſſe interponendas*, l. 35. §. vnde. D. de hæredib. inſtit.

Officio iudicis conuenit, iubere, l. 26. D. famil. erciſc. *Officio iudicis conuenire, habere rationem, & cæt.* l. 19. §. ſi dominus. D. locati. *Et hoc Officio iudicis conuenire placuit*, l. 1. §. officio. D. de tutel. rationib. diſt. *Iudicis Officio conuenit vt aut & cæt.* l. 24. §. quotiens. D. ſolu. matrimo.

Aequiſſimum eſt æſtimari Officio iudicis damnum hæreditatis, l. 11. D. ad exhibẽd. *Officio iudicis portiones æſtimandæ erunt*, l. 16. D. de iniuriis. *Vt Officio iudicis indemnitati victoris conſulatur*, l. 29. D. de except. rei iudicat.

Hæc deberi ei, Officio iudicis familiæ erciſcundæ manifeſtum eſt, l. 17. §. vlt. D. de legat. 1. *Officio iudicis reſcidit præceptiones iſtas*, l. 35. §. vnde. D. de hæredib. inſt.

Obligationes quæ propriis viribus conſiſtunt, Officio iudicis non confirmantur, l. 27. D. de obligat. & actionib. *Hæc omnia officio iudicis celebrari oportet*, l. 7. §. belliſſimè. D. quod vi aut clam. *Hoc omne officio iudicis dirimendum eſt*, l. 73. D. de procuratorib.

Quod officio iudicis expedietur. l. 14. §. æſtimatio. D. de ſeruo corrupto.

Stipulationes quæ à mero iudicis Officio proficiſcuntur, veluti de dolo cautio, l. 5. D. de verbor. obligat. *Vſuræ quæ in obligatione vel in officio iudicis fuerunt*, l. 58. D. ad SC. Trebel.

Iudex qui ſemel vel pluris vel minoris condemnauit, amplius corrigere ſententiam ſuam non poteſt, ſemel enim malè ſeu bene Officio functus eſt, l. 55. D. de iudiciis. *Quia arbiter Officio in ſententia functus non eſt*, l. 25. D. de recep. qui arbiter.

Ius dicentis officium latiſſimum eſt, l. 1. D. de Iuriſdictio. *Mandata iuriſdictione Officium totum iuris dicundi ad legatum proconſulis tranſit*, l. 1. §. Damus. D. de ſuſpect. tut. *Officio magiſtratus vrgente tutores pupillis nominare*, l. 11. C. de compenſationibus.

Ne corpora aut oſſa mortuorum detinerentur, & cæt. Præſidis prouinciæ Officium eſt, l. 38. D. de religioſis & ſumpt. *Prætoris id Officium eſt vt cogat ſignatores conuenire & ſigilla ſua recognoſcere*, l. 4. D. teſtam. quemad. aper. *Officium prætoris eſt introducere vtilem actionem*, l. 45. D. ex quib. cauſ. maior. *Officium prætoris tale eſſe debet vt*, l. 109. §. vlt. D. de legat. 1. *Traditio & patientiâ ſeruientium inducet Officium prætoris*, l. 1. §. vlt. D. de ſeruitut. præd. ruſt. *Prætoris Officium eſt, vt miſſus in poſſeſſionem etiam eam per longi temporis ſpatium in ſuum dominium capere poſſit*, l. 5. D. de dam. infec. *Ad officium prætoris pertinet, lites deminuere*, l. 21. D. de reb. credit. *Conditiones quæ non ſunt in poteſtate hæredis ad Officium prætoris non pertinent*, l. 31. §. vlt. D. ad SC. Trebell. *Prætoris Officio continetur, vt virum bonum eligat*, l. 47. §. ſi Sticha. D. de fideicommiſſ. libert. *Officio prætoris continetur, ex huiuſmodi obligationibus quæ turpem cauſam habent actionem denegari*, l. 27. D. de verbor. obligat.

Prætoris officio conuenire exiſtimo, & cæt. l. 109. §. 1. D. de legat. *Prætoris Officio in primis hoc cõuenit excutere an*, l. 5. §. non paſſim. D. de reb. cor. *Sicubi ex Officio iuriſdictionis ſuæ Prætores ſubuenerunt*, l. 1. §. an autem. D. de poſtulando.

Prætoriæ ſtipulationes, quæ à mero prætoris Officio proficiſcuntur, veluti damni infecti, l. 5. §. 1. D. de verbor. obligat.

Prætor triplici Officio fungi non poteſt, l. 13. §. tempeſtiuum, D. ad SC. Trebell.

Procuratori meo ad cuius Officium deſiderium tuum pertinet, l. C. de fide & iu. haſt. lib. 10.

Cum ad Officium procuratoris pertinuerit, & cæt. l. 56. §. non ideo. D. mandati.

Officium regentis exercitum non tantùm in danda, ſed etiam in obſeruanda diſciplina conſiſtit. l. 12. D. de re milita.

Officium tribunorum eſt, vel eorum qui exercitui præſunt, milites in caſtris continere, & cæt. l. ead. §. vlt.

Ad Officium curatoris non pertinere nubat pupilla an non, quia officium eius in adminiſtratione negotiorum conſtat, l. 20. D. de ritu nuptiar. *Ad Officium curatoris adminiſtratio pupillæ pertinet*, ibid. *Ad ſucceſſores Curatoris Officium adminiſtrationis non tranſire*. l. 17. C. de negot. geſt.

Curatoris Officio functus, l. 1. §. ſi curator. D. de eo qui pro tuto. l. 9. C. de prædiis minor.

Curatoribus bonorum, indiuiduum Officium curæ à magiſtratibus iniunctum, l. 46. §. 1. D. de adminiſtr. & peric.

Tutoris præcipuum eſt Officium ne indefenſum pupillum relinquat. l. 30. D. de adminiſtr. & peric. *Officium tutorum curatoribus conſtitutis finem accipit*, l. 33. §. 1. D. de adminiſtr. & peric. *Officio tutoris incumbit etiam rationes actus ſui conficere & pupillo reddere*, l. 1. §. Officio. D. de tutel. & ration. diſtrah.

Si paterfamilias eum pro quo fideiuſſit tutorem dederit filio ſuo: Officio tutoris conuenit vt cum dies pecuniæ præterierit, creditori debitum ſoluat, l.9. §.1.D. de adminiſtr. & peric.

Tutores ad Officium ſuum reuocare debent, l.39. §. rerum.D. de adminiſtr. & peric. Mandatum tutelæ Officium detrectare, l.39.§. Tutor.D.de adminiſtr.& peric. pro Officio adminiſtrationis, tutoris vel curatoris bona, ſi debitores exiſtant, tanquam pignoris titulo obligata, minores ſibimet vindicare minimè prohibentur, l. 20. D. de adminiſtr. & peric.

Debuit confeſtim tutor Officio ſuo fungi, l.7.§.1. D. de adminiſtr. & peric. Tutor qui pro tutelari Officio non cauerat, l. 3.C. de tut. vel cura. qui ſat.non ded.

Quod dolo vel culpa tutoris in Officio, pupillæ contractum eſt, l. 18. D. de tutel. & rat. Tutores qui poſt finem tutelæ per errorem Officij durantes, l.39. D. de adminiſtr. & peric. Sic alterius Officij querelam, l. 39. §.adulefcens. D. eod. tit.

Si tutor ex Officio neceſſe habuit aliquò excurrere vel proficiſci, l. 1. §. ſi pupillis. D. de tute. & ration. An tutor ex Officio ſumptus fecerit, l.3.D.contrar.tute.

Officio tutelæ manente, l. 39. §. tutoribus.D. de adminiſtr. & peric.

Curatores adoleſcentis cum Officio depoſito ſoluendo fuiſſent, l.39 .§. curatores.D. de adminiſtr. & peric. Poſt depoſitum Officium, l. 5. D. quand. ex fact. tutor. l. 38. D.de ritu nupt.

Pubertate pupilli tam tutorum quàm curatorum adiunctorum Officium finiri manifeſtiſſimum eſt, l. 1. C. quan.tutor.vel cur.eſſe deſi. Si Officium tutoris pubertate pupilli finitum non eſt, l.1.C.de ſuſpect.tutor.

Tutores curatoréſque finito Officio non eſſe conueniendos, ex adminiſtratione pupillorum vel adoleſcentium, l.1. C. quan.ex fac. tut. Poſt tutelæ tranſlationem, adminiſtrationes officio finito, l.vlt.C. de peric. tutor. Finito Officio contraria tutelæ competit, l. 1.§. finito, D.de contrar. tut.

Tutores & curatores cæterique qui ex Officio pro aliis interueniunt, l. 31. §. quod in procuratore.D. de ædilic. edict. Tutores vel curatores qui ex Officio periculo ſuo res pupillorum, vel adoleſcentium adminiſtrant, l.2. C.de ijs qui accuſa.non poſſ. Si negotium impuberis aliquis ex Officio amicitiáve geſſerit, l. 23. D.de reb. auctor.

Pro Officio ſuo qui aliena negotia gerunt, hoc faciunt, l. vlt. C. de aliment. pupill. Vtrum negotium vxoris gerens, an Officio mariti ducens in rem eius impenderit, l. 47. D. de donat.int.vir.

Officij tuendi cauſa interdicta competunt, veluti de homine libero exhibendo, l. 2.§. Somnium.D. de interdict. Quintilian. etiam lib. 7. cap. 5. cauſas abdicationis, dementiæ, malæ tractationis, orbarum nuptias indicentium, quoſdam Officiorum cauſas vocaſſe ſcribit.

Officium Argentarij, l.12.D.de edendo. Cum id inſtitoris Officio ad fidem menſæ proteſtandam ſcripſiſſet, l. vlt. D. de inſtitor.

Interceſſoris Officio functus, l. 3. §. Iulianus.D. de peculio. Officium Interceſſionis, in quo non ſola opera nudúmque miniſterium verſatur, ſed & periculum rei familiaris, l.1. D. ad SC. Vellcian.

Officium magiſtri, l.27.D. de donationib. Officium mercede remuneratum, l. 27. D. de donationib.

Plerumque non eſt permittendum Officium, quod ſequeſter ſemel ſuſcepit, contra legem depoſitionis deponere, l.5. §. vlt. D.depoſiti. Iuſto teſtimonij Officio ei interdicitur, l.14.D.de teſtib. Hæredibus qui non defunctoriè debitum Officium impleuerant. l. 21. §. vlt. D. ad SC. Sillania. Cum plenum Officium à matre deſideremus, l. 2. §. quid ergo.ad SC.Tertyll.

Iniquum eſt, damnoſum cuique eſſe Officium ſuum, l.7.D. teſtam. quemad. aper.

Officium pro obſequio, & miniſterio, operis, Libertæ quæ voluntate patroni nuptæ ſunt non coguntur Officium patronis ſuis præſtare, l.2.C. de obſequiis patrono. Liberta enim cuius matrimonio patronus conſenſit, in Officio mariti eſſe debet, l. 48. D.de oper. libert. Si cum Officium à liberto deſideraretur cum Patrono decidit pecunia, l. 26.§.libertus. D.de condict. indeb.

Operæ ſunt diurnum Officium, l.1. D.de oper.libert. Nec pars operæ per horas ſolui poteſt, quia id eſt Officij diurni, l. 3. D.de oper. libertor. Cum operarum editio nihil aliud ſit quàm Officij præſtatio, abſurdum eſt credere alio die deberi Officium quàm quo is qui vellet cui præſtandum eſt, l. 22.D. eod. tit.

Seruile quoque miniſterium familiæ quæ circa patremfa. eſt, Officium appellatur. Vnde & ab artificio quod ipſi perſonæ Domini non deſeruit, ſed in opere aliquo faciendo artéque exercenda verſatur, Officium ſeparatur, l.24. D.de manumi. teſt. Si ex Officio quis ad artificium tranſierit, l.65. §. 1. D. de legat. 3. & mox, Officium artificio mutatur. Non idem è contrario, cum lecticarius cocus poſtea factus eſt, l. 65. §.1. D.de legat. 3. In ſeruis deferendis obſeruandum eſt, vt Officia & artificia ſpecialiter deferantur, l.4. §. in ſeruis. D. de cenſib. Officiorum & Artium appellatio, nihil de ſignificatione nominum mutat, niſi fortè plures ſint qui ei Officio deſignentur, Paulus lib. 4.

ſenten-

ſententiar. tit. vlt. *Actores qui aliquod Officium gerunt*, l.46. §. actores. D. de Iure fiſci. *Cum quædam mancipia ex his Officiis ruſticis ad tempus peregrinationis abducta ſunt*, l. 28. §. ad fini. D. de inſtruc. & inſtr.

Officium vtique erat, ſeruorũ quos vſus ſui cauſa paterfa. habebat, qui ad eius corpus tuẽdum atque ipſius cultũ præpoſiti deſtinatique erant, quo in genere *iunctores, cubicularij, coci, miniſtratores, atque alij qui ad eiuſmodi vſum parati erant, numerabãtur, vt loquitur* l. 203. D. de verbor. ſignifi. *quales erant etiam oſtiarij, tonſores, obſonatores, piſtores*, l. 61. & 65. D. de legat. 3. Artificium verò erat, verbi gratia, *lecticariorum, textorum, fullonum*. l. 65. & 28. D. de reb. dub.

Officium pro munere publico. *Ne cui Officium publicum vel damno vel compendio ſit*, l. 29. D. ex quib. cauſ. maior. *Officia ciuilia* apud Iuuenal. Sat. 6. *publica* apud Arnob. lib. 6. aduerſ. gent.

OFFICIA CIVILIA,

Prætoris Officio conuenire, l. 109. §. vlt. D. de legat. 1. *Aduerſus ipſum hæredem Officium Prætoris, ſiue Arbitri talis eſſe deberet, vt ead. l. Officio Prætoris continetur ex obligationibus quæ turpem cauſam habent actionem denegari*, l. 27. D. de verbor. obligat.

Officium, munus, miniſteriúmve publicum, l. 1. D. de l. Iul. repet. *Qui Officium in aliqua prouincia adminiſtrat*, l. 38. D. de ritu nupt. *qui in prouincia Officium aliquod gerit*, l. 57. D. eod. tit. *Non multum Officio occupatur legatus*, l. 30. D. ad. SC. Trebell.

Officia militaria apud Tertullian. ad lib. de fuga in perſecutio. ſub finem.

Officiales coronæ apud Tertullian. de Corona militis, cap. 11. quæ officiorum ratione *ab officialibus* magiſtratuum poteſtatúmve geſtabantur.

Officium aliàs gratuitam operam ſignificat, quam quis mera voluntate aut amicitia ductus præſtat. Hoc ſenſu, *iniquum eſſe Officium ſuum cuique damnoſum eſſe*, ait l. 7. D. quemad. teſtamen. aper. *Voluntatis & Officij magis quàm neceſſitatis eſt commodare*, l. 17. §. ſicut. D. commodati. *Mandatum originem ex Officio atque amicitia trahit*, l. 1. §. vlt. D. mandati. *Contrarium eſt Officij merces*, ibid.

Qui mandatum ſuſcepit, ſi poteſt id explere, deſerere promiſſum Officium non debet, l. 27. §. 1. D. mãdati. *Si pacti ſumus vt tu à meo debitore Carthagine exigas, ego à tuo Romæ, vel vt tu in meo & ego in tuo ſolo ædificem, mutuum Officium præſtamus*, l. 5. §. ſed ſi facio. D. de præſcrip. verbor.

In his quæ Officium fieri per liberas ſcilicet perſonas deſiderat, l. 175. D. de diuerſis reg. *Liberta in Officio patroni. Officij præſtatio*, l. 22. D. de oper. libert. *Officij diurni ſunt operæ*, l. 3. D. eodem. *Alio die deberi Officium, quàm quo is vellet cui præſtandum eſt*, l. 22. D. de oper. libert.

Officium aduocationis, l. 54. D. de rei vind. *Aduocatum fiſci qui intentionem delatoris exſequitur, in omnibus Officij neceſſitas ſatis excuſat*, l. 5. §. aduocatum, D. de his quæ vt indign. *Officij tuendi cauſa competit interdictum de homine libero exhibendo*, l. 2. §. 1. D. de interdict.

Officio etiam tribuebatur inter eſſe ſponſalibus amicorũ, ad ſignandum aduocatos adeſſe, & alia id genus. Iuuenal. ſat. 2. *Quæ cauſa Officij? quid? quæris. nubit amicus.* Plin. Epiſt. 15. lib. 6. *Intereſt Officiis, adhibetur conſiliis.* Tertullian. de Idololatr. cap. 16. *Circa Officia vero priuatarum & communium ſolemnitatum, vt Togæ puræ, vt Sponſalium, vt Nominalium.*

Officij verbum in obſcenis vſurpatũ, M. Seneca in prooemio lib. 4. controuerſiar. indicat de *Haterio* loquens in hunc modum, *Memini illum cùm libertinum reum defenderet, cui obiiciebatur, quòd patroni cõcubinus fuiſſet, dixiſſe, Impudicitia in ingenuo crimen eſt, in ſeruo neceſſitas, in libero Officium. Res in iocos abiit: non facis mihi. Officia quæ publica ſunt in eo*, l. 6. D. de cap. minut. *Fœminæ ab omnibus Officiis ciuilibus vel publicis remotæ ſunt*, l. 2. D. de diuerſis regul. *Moribus ciuilia Officia adempta ſunt fœminis*, l. 1. D. ad SC. Velleian. Sueton. in Auguſto, cap. 36. *Quoque plures partem adminiſtrandæ Reipub. caperent, noua Officia excogitauit.* Sic in Claud. cap. 26. *Officiorum codicillis.*

In ea prouincia ex qua quis originem ducit Officium fiſcale adminiſtrare prohibetur. Paul. lib. 5. ſentent. Tit. 12. *Si quis Officium in aliqua prouincia adminiſtrat*, l. 3. D. de ritu nuptiar. *Non licet ex Officio quod adminiſtrat emere quid*, l. 46. D. contrahend. empt. *Qui ex Officio quod adminiſtrauerint, conueniuntur*, l. 21. §. 1. D. ad municipal. *Si ex ea prouincia in qua Officiorum aliquid gerit*, l. 2. D. de his quæ vt indign. *Militum medici quoniam Officium quod gerunt publicè prodeſt*, l. 33. §. vlt. D. ex quib. cauſ. maior.

Quamdiu Officio alicui præeſt, quod ſi finitum fuerit Officium, l. 3. §. 1. D. ex quib. cauſ. maior. *Cæcus iudicandi Officio fungitur*, l. 6. D. de iudiciis. *Iudex datus in eodem Officio permanet, licet furere cœperit*, l. 46. D. de iudiciis.

Officium legationis, l. 1. C. quibus ex cauſ. maior. *Qui legationis Officio fungitur*, l. 11. D. de le-

gationib. *Legatus antequam Officio legationis functus ſit*, l. 10. D. eod. tit. id eſt, munere, vt ead. l. §. vlt. *Si quid Vxores eorum qui ad Officia proficiſcuntur, deliquerint*, l. 4. §. 1. D. de offic. proconſ.

Officij publici neceſsitas, Seneca in lib. de conſolatione ad Heluiã, cap. 6. *Aduocatum fiſci, qui intentionem delatoris exſequitur, in omnibus Officij neceſsitas ſatis excuſat*, l. 5. §. aduocatum. D. de his quæ vt indign. *Officij neceſsitas & tutoris fides excuſata eſſe debet*, l. 22. D. de his quæ vt indig. *Cùm inter voluntariam accuſationem & Officij neceſsitatem hæredis, multum interſit*, l. 2. C. de calumniatorib.

Officium etiam pro *Officialibus miniſtris & apparitoribus præſidum procuratorúmque fiſci ponitur*, l. 1. de bon. vacan. lib. 10. l. 1. C. ne fiſcus rem quam vend. Et ita *per Officium pignora in cauſam iudicati diſtrahi legimus*. Cùm in Cauſa iudicati aliqua res pignori capitur, per *Officium eius qui ita decreuit venundari ſolet*, l. 2. C. ſi in cauſa iudic. pign. *Si iuſſu iudicis rei iudicatæ pignus captum per Officium diſtrahatur*, l. 74. D. de euictionib. id eſt, *per apparitores Prætoris extra ordinem ſententiæ ſequentis*, vt l. 50. D. eod. tit. *Vt vili pretio ab Officio præſidiali prædia tua diſtraherentur*, l. 1. C. de præſcript. 30. vel 40. annor.

Quod prætermiſſa haſtarum ſolemnitate poſſeſsiones tuæ ex Officio diſtractas ſuggeris, l. 2. C. de fide & iu. haſt. lib. 10. *Qui pro alio à fiſco conuentus debitum exoluit, non iniquè poſtulat perſecutionem bonorum eius pro quo ſoluit, in quo etiam adiuuari per Officium ſolet*, l. 45. §. qui pro alio. D. de iure fiſci. *Vt obnoxij debitoribus fiſci ad ſolutionem per Officium procuratoris compellantur*, l. 3. C. quan. fiſc. vel priua. *Eo qui accuſatur ſub cuſtodia Officij facto*, l. 1. C. ad SC. Turpil. *Magiſtratus municipales ad Officium præſidis prouinciæ vel proconſulis, comprehenſos fugitiuos rectè tranſmittunt*, l. 4. §. vlt. D. de fugitiuis. *Cum ſententiam præſidis irritam eſſe dicis, quòd non publicè ſed in ſecreto loco Officio eius non præſente ſententiam ſuam dixit*, l. 6. C. de ſenten. & interl. *Mulierem per Officium militare exhiberi apud Tribunal oportet*, l. 2. C. ſi mancipi ita ven. ne proſtit. *Libellos compoſuit datura centurioni, vt ad Officium tranſmitterentur*, l. 72. D. de furtis.

Miſſus ex Officio annonæ centurio, l. vlt. D. de pignerat. actio. *Apoſtolorum poſtulatio, & acceptio intra quintum diem ex Officio facienda eſt*, Paul. lib. 5. ſententiar. Tit. 33. *Actorum ex Officio recitatio iure poſcetur*, l. 45. §. quoties. D. de iure fiſci. *Sub prætextu aduentus Officiorum vel militum*, l. 6. §. ne tenuis. D. de Offic. præſid.

Officium ampliſsimæ ſedis, l. vni. in fi. C. de collat. donat. lib. 10. *Officium cenſuale*, l. 18. C. de teſtament. & apud Symmach. lib. 1. Epiſt. 46. Cohortale officiũ, l. 33. C. de appellatio. *Officium comitianum*, l. 2. C. de offic. milit. iudic. *Iudicum rectorúmque prouinciarum*, l. 33. C. de decurionib. lib. 10. *Moderatoris prouinciæ*, l. 54. de decurionib. lib. 10. *Rectoris prouinciæ*, l. 2. C. de cano. largit. tit. lib. 10. *Sacrarum vel priuatarum largitionum palatina Officia*, l. 2. C. de cano. largit. lib. 10. Tertullian. in lib. de anima, *Grauior inuidia eſt in præſidem cum Officia pulſantur, plus ceditur qui iubet quando nec obſequitur excuſatur*. *Si tutores pupillis Officio magiſtratus vrgente nominati*, l. 11. C. de compenſationib.

Qui apud acta exhibiturum ſe eſſe quem promiſit, etſi Officio non caueat, ad exhibendum tamen cogitur. l. 17. D. de in ius vocan. *Si ſatiſdatum pro re mobili, & perſona ſuſpecta ſit ex qua ſatiſdatum deſideratur, apud Officium deponi debebit*, l. 7. §. vlt. D. qui ſatiſd. cogan. *Si apud Officium fuerit depoſitus ſeruus exhibendus*, l. 11. D. ad exhibend. Plin. lib. 1. Epiſt. *Paucos poſt dies ipſe me Regulus conuenit in Prætoris Officio*. *Quo etiam modo Aſcon*. in 2. Verrina locutus eſt.

O F F I C I A L I S qui alicui magiſtratui iudicive præſto eſt, miniſterium Officiúmve exhibet. *Miſſus in poſſeſsionem ſi non admittatur per Officialem præfecti, introducendus eſt in poſſeſsionem*, l. 5. §. miſſus. D. vt in poſſeſſ. legat. *Nominationem ad certa munera, per Officialem publicum magiſtratus perferri curent*, l. 2. C. de decurionib. lib. 10.

Officiales, l. 3. C. de delatorib. lib. 10. *Præſidis prouinciæ Officiales perpetui ſunt*, l. 34. D. de reb. cred. *Officiales proconſulis*, l. 6. §. 1. D. de pœnis. *Quoties ſine authoritate iudicati Officiales alicuius bona occupant vel deſcribunt, vel ſub obſeruatione eſſe faciunt*, Paulus lib. 5. Sententiarum. Tit. 12.

Chartiaticum quibuſdam Officialibus ſubſcribere præſides debent, l. 6. in fine. D. de bon. damnat. Vſurpat hoc verbum & Tertullian. in lib. de Idololat. & in lib. aduerſ. Praxeam. necnon Apuleius, lib. 1. Metamorphoſ. in extremo.

Officiales operæ quæ videlicet in Officij & obſequij præſtatione conſiſtunt, à fabrilibus ſeparantur, l. 26. §. libertus. D. de condict. indebit. l. 6. & l. 9. D. de oper. libertor.

Officioſè agere, l. 21. D. de his quæ vt indign.

O F F I C I N A, l. 4. §. ait prætor. D. de his qui notan. *Si quis Officinam certo loci conductam habuit*, l. 19. §. proinde. D. de iudiciis vbi à taberna & pergula, Officina ſeparatur. *Sunt enim huiuſmodi hominũ, videlicet proxenetarũ, vt tam in magna ciuitate Officinæ*, l. vlt. D. de proxeneticis.

Olea *vel excutitur, vel per ſe decidit*, l.13. D. quib. mod. vſusfruct. *Oleam immaturam plus habere reditus quàm ſi matura legatur, tradit* Iauolenus in l. 42. D. de vſu. & vſufruct. lega. *Si Oliuam immaturam decerpſerit*, l. 27. §. ſi oliuam. D. ad l. Aquil.

Olea in aheno calda aqua lauatur, l. 19. §. illud. D. locati. *ad premẽdam Oleam fiſcis vtimur*, ibidẽ. *ſi regulis Olea prematur*, ibid.

Oleæ fructum vredo corrupit, l. 15. §. ſi vis. D. locati.

Olearia merx, l. 13. D. de inſtitor. *Olearij mercatores*, l. 4. §. vlt. D. de muner. & honor. *Oleariæ merci præpoſitus*, l. 13. D. de inſtitoria, id eſt ad vendendum emendúmve oleũ, l. 5. §. ſi ei quem. D. eod. *Olearia vaſa*, l. 19. §. illud. D. locati.

Oleaginea pocula, l. 30. D. de legat. 3.

Olere os alicui dicitur cui anima fœtet. *quod ex illuuie oris, accidere ſolere, vel corporis vitio, veluti quòd iecur, quòd pulmo, aut aliud quid ſimiliter dolet*, l. 12. §. vlt. D. de ædil. edic. Ouid. lib. 1. de arte aman. *Nec malè odorati ſit triſtis anhelitus oris* idem lib. 3. de art. aman. *Cui grauis oris odor, nunquam eiuna loquatur.*

Oleribus *ad vſum quotidianum vti*, Inſtitution. de vſu & habitatio. in princip. *in villa*, l. 12. §. 1. D. de vſu. & habitation. *Olus agreſte*, Petron. Arbit. Satyrico.

Oleum *ex Oliuis alienis facere*, l. 12. §. ſi quis, D. ad exhibend. l. 7. §. cum quis, D. de adquiren. rer. do. *Si Oleum vir pro vxore in æde ſacra poſuerit*, l. 5. §. proinde, D. de donat. int. vir. & vxor. *Oleum ad Oliuare reuerti non poteſt*, l. 7. §. eſt tamen, D. de adquir. rer. do. *Olei pondus, qualitas, genus*, Paul. l. 4. D. de trit. vin. vel ole.

Cùm certum pondus Olei non adiecta qualitate legatur, non ſolet quæri, cuius generis Oleo vti ſolitus fuerit teſtator, aut cuius generis Oleum iſtius regionis homines in vſu habeant, l. 4. D. de trit. vi. vel ole. *Si quis à me Oleum quod emiſſet, adhibitis iniquis ponderibus accepiſſet, vt in modo me falleret*, l. 33. D. de actionib. emp. *Nec enim tantidem Romæ & in Hiſpania, Oleum æſtimabitur*, l. 63. §. vlt. D. ad l. fal.

Olfacere, *mulam equus Olfecit*, l. vlt. D. ſi quadr. paup.

Olitorii *horti*, l. 13. §. fructuarius, D. de vſufruct. l. 198. D. de verbor. ſignific.

Olivarum *nuclei*, l. 55. D. de legat. 3. l. 167. D. de verbor. ſignific. *Oliuariæ molæ*, l. 21. D. de inſtruct. vel inſtrum. quæ Oleariæ molæ Varroni lib. 4. de lingua Lat.

Olivetum, l. 58. D. de contrahen. empt. l. 7. C. de bonis proſcript. l. 7. C. de manci. & colon. lib. 11. *Oliueti Iugera*, l. 4. §. vlt. D. de actionib. empt. *Oliuetum quot iugera & quot arbores habeat*, l. 4. D. de cenſib. *Vir in fundo dotali vxoris rogatu Oliuetum ſucciderat hoc (vt) nouellum reponeret*, l. 8. D. de fund. dotal. *Ligna quæ ex Oliueto exciſa eſſent*, ibid. *Qui in Oliueto Oliuarum furtum facit*, §. manifeſtus Inſtitution. de obligat. quæ ex delict. *Olueta*, l. 13. §. inde eſt, D. de vſufru. *Si vineta aut Oliueta fecerit*, Vlpian. Tit. 6. Regul.

Omittere hæreditatem, l. 7. §. vlt. D. de adquir. vel omitt. l. 4. D. vnde legit. l. 23. D. de condition. & demonſt. l. 53. D. de legat. 2. l. 14. D. de liber. & poſthum. l. 27. §. qui ſuſpectam. D. ad SC. Trebell. l. 4. D. de legat. præſt. l. 6. §. 1. D. de iniuſt. rup. l. 2. §. impuberem. D. ad SC. Tertyll. l. 60. D. de adquir. vel omitt. l. 23. D. de bon. libertor. l. vlt. §. vlt. D. de doli except. l. 59. §. ſi Attius Titiũ. D. de hæred. inſtit. l. 8. §. cũ igitur. l. 19. D. de inoffic. teſta. l. 82. §. 1. D. de legat. 2. l. 14. §. vlt. D. de fun. dota. l. 14. D. de lib. & poſt. l. 8. §. quarta. D. de inoffic. teſtam. l. 6. §. 1. & l. 10. §. vlt. D. de iniuſt. rup. & l. 34. D. de vulga. & pupil. l. 1. C. de fideicom. libert. *Omittere*, id eſt *prætermittere*, vt l. 19. D. de adquir. vel omitten. l. 44. D. de hæred. inſtit. l. 8. D. de mort. cau. donat. l. 2. & l. 3. D. ſi quis omiſſ. cau. l. 14. §. 1. l. 14. §. vlt. de fund. dota. *Omittere, & adquirere hæreditatem pugnant*. l. 54. D. ſoluto matrimonio. & Rubr. de adquirenda vel omittenda hæredit. Item, *Omittere, & Adire*, d. l. 59. §. vlt. D. de hæredib. inſtit. l. 34. §. 1. D. de vulg. & pup.

Qui occaſione adquirendi nõ vtitur, veluti qui Omittit hæreditatẽ, l. 28. §. 1. D. de verborum ſignifi.

Omittere tamen & *repudiare* interdum ſeparantur, l. *Si quis iuuenili leuitate ductus Omiſerit vel repudiauerit hæreditatem*. l. 14. §. Scæuola. D. de minorib.

Si certum ſit repudiatam, vel Omiſſam hæreditatem, l. 1. §. vlt. D. vt in poſſeſſ. legator.

Non tantùm enim qui repudiat, ſed & qui tempore excludi ſe patitur *Omittere* dicitur. Nec extraneus homo hæres, verùm etiam ſuus patris hæreditatem *Omittere* dicitur. *Cum filius hæreditatem liberti patris Omiſerit*, l. 20. §. ſi libertus. D. de bon. libert. *An quia ſub conditione inſtituta filia eſſet ſi Omitteret hæreditatem*, l. vlt §. vlt. D. de doli ma. & met. *Si id egiſſet vt Omittatur hæreditas*, l. 4. §. quamquam, D. ſi quis Omiſſa cau.

Qui pretiũ hæreditatis Omittendæ cauſa capit. l. 24. D. de adquir. vel omittend. *Occaſione Omiſſæ hæreditatis à ſcripto hærede*, l. 20. §. videamus. D. de bon. poſſeſ. cont. tab. *Hæreditate Omiſſa*, l. 89.

D.de legat.1. *Omiſſa parte hæreditatis ei teſtamẽto adſcripta*, l. 30. §. Titia. D. de adimend.legat.

Patronus ex debita parte inſtitutus ſi Omiſerit *inſtitutionẽ*, l.28. D.de legat. 2. *Si patronus ex debita ſibi portione hæres ſcriptus ex alia parte Omiſerit inſtitutionẽ*, l.6. §. ſi patronus. D. ſi quis omiſ. cau.

Marcius partem hæreditatis ex qua ſcriptus erat, Omiſit, l.32. D.de legat. 3.

OMITTERE vt plurimum eſt prætermittere aliquid eorum quæ agi, fieri, exerceri, interponi, obiici allegariue potuerunt. *Qui auxilium appellationis Omiſerunt*, l. 8. §. ſi ignorantes. D. mandati.

Matre Omittente *S. Conſulti beneficium*, l. 2. §. ſi mater hæreditatem. D. ad SC. Tertyllian. *Legis falcidiæ beneficio* Omiſſo, l. 27. D. ad l. falcid. *Si magiſtratus tanta fuit negligentia vt cautionem Omitteret*, l. 6. D. de magiſt. conuen. *Omittendo conditionem*, l.8. D.de condic. inſtit. id eſt non parendo conditioni. *Omiſſa conditione filiæ*, l. 20. §. ſi libertinus. D.de bon. libertor. *Qui fideiuſſerint, defenſionem* Omiſerint, l.5. §. in hac. D. iudicat. ſolui. *Quos veriſimile eſt defenſionem pupilli pupillæ non* Omiſſuros, l.5. §. 1. D. quib. ex cauſ. in poſſeſſ. *Omiſſa defenſione*, item & *Omiſſa cauſæ inquiſitione*, l. 34. D. de iure fiſc. *Si fideiuſſor ex ſua perſona* Omiſerit *exceptionem*, l. 10. §. generaliter. D. mandati. hoc eſt *prætermiſerit*, vt l. 29. D. eod. *Si fideiuſſor exceptionem procuratoriam* Omiſit, l. 29. §. quædam. D. eod. tit. *Si hæres* Omiſerit *doli exceptionem*, l. 39. D. fami. herciſ.

Omiſſam allegationem repetere, l.36. D. de minorib. *Omiſſam præſcriptionem obiicere*. l.6. D. de exceptio. *Minores ſi quod adquirere emolumentum potuerunt*, Omiſerint, l.44. D. de minorib. *Si is ad quem bonorum poſseſsio pertinere poſsit, ius ſuum* Omiſerit, Vlp. lib. Regular. Tit. 29.

Ius Omiſſum, l. 37. D.de minorib. *Semel omiſſum iniuriarum iudicium*, l. 37. D. de minorib.

Hæredes quos necem teſtatoris inultam Omiſiſſe *conſtiterit*, l.1. C. de iis quib. vt indign. *Qui debitum officium pietatis ſcientes* Omiſerunt, ead. l.1. *Si modò cum contutores ſuſpectos facere deberent, id officium* Omiſerunt, l.1. C. ſi tutor vel curat. non geſſer. *Si antiquior creditor de pignore vendendo cum debitore pactum interpoſuit, poſterior autẽ creditor de diſtrahendo* Omiſit, l.3. D. Quæ res pigno.

Qui retentiones quas ſolas habent Omittunt, l.21. D. ad SC. Trebellian. *Omiſſa retentione quæ per l. falcidiam competebat*, l.14. §.1. D. ad l. falcid. *Si quis Omiſſa retentione totam hæreditatem reſtituerit*, l. 63. §. ſi quis. D. ad SC. Trebellian. *Omiſſa ratione falcidiæ*, l. 19. D. Quæ in fraud. credit. *Si* Omiſerit *ſtipulationem*, l.1. §. ſi decem. D. vt legator ſeu fideic. *Omiſſa ſtipulatione*, l.1. §. non ſolùm autem. D. vt legator. ſeu fideic. *Si omiſſa fideicommiſſ. verba ſunt*, l.67. §. ſi omiſſa. D. de legat. 2. *Omiſſa verborum obligatio*, l. 6. de tranſactionib. *Si præſtari conſuetum vectigal indiligentia publicani* Omiſerit, l.9. §. eorum. D. de publican. *Melius eſſe* Omitti *operis noui nunciationem*, l. 5. §. præterea. D. de oper. no. nunt. *Omiſsa interpoſiti perſona*, l.57. D. ad l. falcid. *Perſecutione pignoris* Omiſsa, l.24. C.de pignorib. *Semel* Omiſſa *querela*, l. 6. C. de tranſactionibus.

OMITTERE eſt non admittere, nec agnoſcere, ſed repudiare & prętermittere nolléque ad ſe pertinere. *Siue omiſerint inſtituti, ſiue non omiſerint*, l.12. D.de legat. præſtan. *Omittente filio*, l.2. D.de except. rei iudic.

Interdum autem abſolutè in hanc ſententiam Omittere Iuriſconſulti dicunt, interdum verò alio verbo vel nomine adiuncto, veluti, Omittere, adire, Omittere aditionem, bonorum poſſeſſionem, hæreditatem, inſtitutionem, partem ſeu portionem hæreditatis, ſucceſſionem. *Si ex pluribus legitimis hæredibus quidam* Omiſerint *adire hæreditatem*, l.9. D. de ſuis & legit. *Si tu ſextantis ex quo inſtitutus eſſes hæres*, Omiſeris *aditionem*, l.76. §. vlt. D. de adquir. vel omitt. *Si pecunia accepta* Omiſit *aditionem*, l.1. D. ſi omiſſ. ſit cauſ. teſt. *Omittentibus primis aditionem*, l. 14. D. de liber. & poſt. *Omiſſa ex teſtamento aditione*, l. 18. D. ad l. falcid. *Omiſſa hæreditatis aditione*, l. 22. §. 1. D. ad l. falcid.

Omittere bonorum poſseſsionem, id eſt, *nolle accipere*. l. 2. §. ſi duo. D. de bonor. poſſeſ. ſecun. tab. l.15. D.de leg. præſt. l. 1. §. qui aduerſus. D. ſi quid in fraud. patron. l. 1. §. planè, & l. 2. §. ſi tres. D. de collatio. bonor. l. 3. §. ſi capitis. D. de bonis libertor. l. 15. D. de obligat. & act. quæ laudatur ab Vlpia. in l.2. D.de except. rei iudica.

Omittere bonorum poſseſsionem & accipere pugnant, l. 14. D. de legat. præſt.

Omiſiſse autem *bonorum poſſeſsionem intelligitur qui vel tempore excluſus non petiit, vel repudiauit, vt loquitur* Iulian. in l.20. §. ſi libertinus. D. de bon. libertor. *Ad bonorum poſseſsionem in paternis rebus* Omiſſam, l. 2. C. ſi vt Omiſſ. hæredit. *Omiſsa à filio bonorum poſseſsione*, l. 27. §. D. ad SC. Trebell. *Omiſsa bonorum poſseſsione*, l. 3. §. emancipati. D. de collat. bonor. l.13. C. de iure deliber. *Si ſolus hæres ex pluribus partibus fuerit inſtitutus, vnam partem* Omittere *non poſsum*, l. 80. D. de adquirend. vel omitt.

Omittente partem ſuam Titio, l.76. D.de adquir. vel omitt.

Omiſsa

Omiſſa parte hæreditatis, l. 30. §. Titia. D. de adim. legat. l. 12. C. de legat.

Si quis ex nepotibus portionem ſuam Omiſerit, l. 1. §. ſi quis. D. de coniungend. cum emanci. *Hæres inſtituta ſi ſucceſsionem ex teſtamento Omiſiſti*, l. 3. C. de impub. & al. ſubſt.

Omittendi fideicommiſſi cauſa, l. 34. §. Lucia. D. de legat. 2.

Omittere legatum, l. 31. D. de teſtam. milit. l. 14. §. vlt. D. de fun. dota. *Qui in hoc accipit pecuniam, vt legatum Omittat*, l. 31. §. fine. D. de mort. cau. donat.

Si teſtamenti cauſam pater Omiſit, l. 17. §. 1. D. de caſtren. pecu. *Omiſſa cauſa teſtamenti*, l. 42. D. de adquirend. vel omitt. hæred. l. 23. D. de manu. teſt. l. 2. §. 1. D. de vulg. & pupill. ſubſt. & Rubr. *Si quis Omiſſa cauſa teſtamenti*, *Omiſſa*, id eſt *prætermiſſa inſtitutione*, vt loquitur Neratius in l. 13. D. vt legator.

Omittere etiam eſt ſilentio præterire, & neque inſtituere, neque exhæredare. Si *quis filium quem in poteſtate habuit inſtituerit hæredem vel exhæredauerit, & ex eo nepotem Omiſerit*, l. 4. §. 1. D. de bonor. poſſ. cont. tabu.

Si filius hæres inſtitutus ſit Omiſſo poſthumo, l. 16. D. de liber. & poſt. *Omittere* aliàs derelinquere eſt, ſic *Omittere poſseſsionem*, l. 4. §. 1. D. de alienat. iudic. l. 119. D. de diuerſ. reg. *Qui pro donato poſsidens manumiſit, Omiſiſſe videtur poſſeſsionem*, l. 5. D. pro dona.

Pro derelicto rem à domino habitam, deſinere Omittentis eſſe, l. 2. D. pro derelicto.

Si quis in fraudem creditorum pignus Omiſerit, l. 18. D. quæ in fraud. cred. *Omiſſo pignore*, l. 51. §. Creditor. D. de fideiuſſorib. hoc eſt Omiſſa pignoris perſecutione. Præterea *Omittere* eſt nõ appellare, non conuenire, nec inquietare. S*i teſtamento liberatum debitorem hæres Omittat, fideiuſſorem autem eius conueniat*, l. 49. D. de fideiuſſorib.

Et ita quoque *Omiſſo reo promittendi*, l. 56. D. mandati. id eſt non appellato eo nec excuſſo. *Inter cauſas Omittendi, id eſt deſerendi*, l. 26. D. mandati.

Omittere actiones, l. 25. §. culpæ. D. locati. eſt miſſas facere, remittere, iis abſtinere:

OMNES *Homines, Gentes, Populi*, l. 9. D. de iuſtit. & iur. *Omnes ferè conſentiunt*, l. 14. D. de oper. libert. *Hæc diſtinctio ab Omnibus ferè probata eſt*, l. 35. D. locati. Tertullianus de virginibus veland. cap. 8. Omnem ait intelligi *Omnis ordinis, Omnis conditionis, Omnis dignitatis, Omnis ætatis*, additque ſi quidem *Omne* totum eſt & integrum, & nulla ſui parte defectum. *Omnis ſermo*, l. 1. §. vlt. D. de verbor. obligat. *Omne ius*, l. 1. D. de ſtat. homin. l. 40. D. de legib. id eſt, totum, vt l. vlt. D. eod. tit. l. 80. D. de diuerſ. reg. *Omni tempore*, l. 3. §. vlt. D. de feriis. *Omni tempore anni*, l. 6. D. de aqua quotid. *Omnibus diebus*, l. 1. §. nuntiatio, D. de oper. no. nunt. *Omnia iudicij*, l. 27. §. 1. D. de procuratorib. *Ante Omnia animaduertendum eſt*, l. 27. §. ei in ſumma. D. de pactis. *Diſquiri debet*, l. 8. C. de petit. hæredit. *Inſpiciendum*, l. 2. D. de aliment. vel cibar. *Probandũ eſt*, l. 23. D. de probationib. Quintilianus declamatio. 338. *ante Omnia intelligitis iudices*, vſurpat & hæc verba Lactant. lib. 4. diuinar. inſtitut. cap. 5. & cap. 30. & lib. 5. cap. 2.

Per Omnia, id eſt in Omnibus ſeu in totum, l. 1. D. de legat. 1. l. 1. §. 1. D. de SC. Silania. l. 25. D. de liberatio. lega. l. 20. D. de bonor. poſſeſſ. cont. tab. l. 42. D. de fideicommiſſ. liber. §. 1. Inſtitut. de donationib.

Non per Omnia verum eſt, l. 52. §. ſed ſi. D. de legat. 3.

Licet per Omnia, hæc vſumfructum non imitentur, l. 5. §. vlt. D. vſufru. quemad. caue.

Per Omnia & in omnibus, l. 2. §. 1. D. de iur. codicil. l. 16. D. de reb. cred.

Omnifariam, id eſt omnibus modis, l. vlt. C. de his quæ ſub modo, l. Ne in arbitris, §. 1. C. de arbitr. l. optimam. C. de contrahend. ſtipul.

OMNIMODO, vox hæc interdum neceſſitatem imponit cui quis, velit nolit, ſubiicitur, idémque valet quod diſtrictè, & vt vulgo loquimur, *præciſe. Nutum cogitur Omnimodo alere*, l. 1. §. vlt. D. de agnoſcend. & alen. lib. *Omnimodo ſententiã ferre debet*, l. 32. §. ſacerdotio. D. de recep. qui arbit. *Omnimodo debuit relinquere*, l. 10. §. in adrogato. D. de vulga. & pupill. *Aeſtimatio ab hærede præſtanda eſt*, l. 26. §. vlt. D. de legat. 1. *Actor à tutore datus Omnimodo cauet*, l. 9. D. rat. rem habe. *Omnimodo ſatiſdare*, l. 5. §. vlt. D. ex quib. cauſ. in poſſeſſ. *Et perſequatur & Omnimodo reſtituat*, l. 14 §. pro eo. D. quod met. cauſ. *Omnimodo reſtituendum id eſſe*, l. 11. §. vlt. D. de aqua & aqu. pluui. *Omnimodo patris authoritas erit neceſſaria*, l. 9. D. de vſuris.

Alias *Omnimodo* idem valet quod *indiſtinctè & abſolutè*, nulla adhibita diſtinctione. exempla require ex l. 38. D. de hæredit. petit. l. 29. D. de fideic. libert. l. 24. §. Scęuola, D. de minorib. l. 8. D. Qui ſine manumiſſ. *Hoc edicto Omnimodo qui recipit tenetur*, l. 3. §. 1. D. nau. caupon. *Raptor Omnimodo furtum facit*, l. 8. §. cũ raptor, D. de furtis. *Omnimodo periculũ ad patrem pertinebit*, l. 49. D. de iure dot. *Omnimodo permittit Prætor*, l. 5. §. rectè, D. vt legator. ſeu fideicom. *Omnimodo quod ita poſſeſſum eſſet, vſucaptum eſſe*, l. 4. D. pro ſuo. id eſt indiſtinctè.

In bonæ fidei iudiciis fructus Omnimodo præſtantur, l. 38. §. in cæteris, D. de vſuris. *Iniquum erat*

Omnimodo caueri, l.4.D. ſi cui plus. nam ita demum cautio præſtatur ſi iuſta cauſa eſſe videbitur, l. penult. D. qui ſine manumiſſio. l. 29. D. qui teſtam. facer. l. 39. §. alieno, D. de dam. infect.

OMNIMODO, id eſt in *Omnem caſum*, l. 18. D. de reb. credit. l. 65. D. ad SC. Trebel. l. 36. D. de ſtipul. ſeruor. l. 33. D. de vulg. & pupill. l. 18. D. de adimen. legat. l. 1. §. 1. D. de vent. in poſſ. mitt.

Omnimodo defendendum eſt, l. 8. D. de SC. Silania. *Omnimodo præſtari vſuræ*, l. 87. D. de legat. 2. *Omnimodo rumpi teſtamentum*, l. 33. D. de teſtam. milit. *Omnimodo ſubueniendum*, l. 14. D. eod. tit. *Omnimodo valere*, l. 29. D. qui teſtam. fac. *Omnimodo valere legatum*, l. 10. D. de auro, argē. l. 61. D. de furtis.

Nec omni modo, id eſt, Omnino, l. 2. §. quæritur, D. de curato. bon. dam.

Omnimodo, l. 35. D. de hæredit. petit. & l. 38. D. ad l. Aquil. l. 26. D. de iureiuran. l. 24. D. de minorib. l. 38. §. 1. D. de vſuris, l. 9. D. de ritu nupt. l. 4. §. 1. D. de adgnoſc. & alen. liber. l. 45. D. de adminiſtra. & peric. l. 84. D. de adquir. vel omitt. l. 61. §. quod ſciens, D. de furtis, l. 1. §. idem. D. ad l. falcid. l. 18. D. de adimen. legat. §. ſed furti, & §. itē actio, Inſtitution. de actionib. l. 89. D. de legat. 3.

Non dubitamus quin Omnimodo cum eo agi non poßit, l. 12. D. quæ in fraud. patro. *Non Omnimodo mulierem pro parte ſocij videri interceſsiſſe dicebat*, l. 17. §. vlt. D. ad SC. Velleian. *Non Omnimodo Prætorem debere eum excuſare, ſed cauſa cognita*, l. 9. §. vlt. D. de recep. qui arbit. *Omnimodo, etiam mora non interueniente*, l. 1. §. 1. D. de vſuris. Et ita accipe quod ait Paulus, *conſtitutum eſſe vt minoribus viginti quinque annis vſuræ Omnimodo præſtentur*, l. 87. §. 1. D. de legat. 2. *Omnimodo* in l. 18. D. quod met. cau. id eſt quicunque caſus inciderit, & vt vulgo loquimur, in omnem euentum. *Omni enim modo*, id eſt Omnino, l. 1. §. 1. D. ſi quid in frau. patro. *Omni enim modo cuſtodiri debet iuſiurandum*, l. 26. D. de iureiuran.

OMNINO, id eſt, *in totum*. *Qui omnino non exaudit*, l. 1. §. vlt. D. de obligat. & act. id eſt, *in totum*, vt, l. 7. §. 1. D. de decurionib. *Omnino non obligari*, id eſt, *nullatenus*, l. 8. §. illud, D. de fideiuſſorib. *Omnino non, vel Omnimodo non*, id eſt, *neutiquam*, l. 137. §. cum quis, D. de verbor. obligat. l. 1. §. ſed vtrum. D. de eo qui pro tuto, l. vlt. de legat. lib. 2. *Omnes Omninò*, l. 1. §. 1. D. de bonor. poſſeſſ. ex teſtam. milit. *Alienationem Omnem, Omnino accipere debemus*, l. 14. §. vlt. D. qui & à quib. manu.

ONERARE eſt aliquid oneris imponere ſiue hominibus ſiue iumentis.

Si plus iuſto ſe Onerauerit, l. 7. §. ſed ſi quis. D. ad l. Aquil. *Fuit enim in ipſius arbitrio ita ſe non Onerare*, ibid. *Si quis plus iuſto Oneratus deiecerit omne*. ibid. *Si mulum plus iuſto Onerauerit*, l. 27. §. ſi mulier. D. ad l. Aquil.

Plus iuſto Onerata quadrupes, l. 1. §. 1. D. ſi quadrup. paup.

Onerata dicitur nauis cui merces vehendæ imponuntur, l. 6. §. vlt. D. locati. *Si de naui Onerata quis ſextarium frumenti tulerit*, l. 21. §. ſed ſi. D. de furtis.

Si alter parietem preſſerat, vel Onerauerat, l. 40. §. 1. D. de dam. infect. *Onerare*, etiam, *prægrauare* & *lædere* ſignificat. *Obſeruare proconſulem oportet ne in hoſpitiis præbendis Oneret Prouinciam*, l. 4. D. de offic. proconſ. *Onerant annonam etiam ſtateræ adulterinæ*, l. 6. §. vlt. D. de extraord. crim. *Ne alieno facto Onereris*, l. 27. D. de procuratorib.

Onerari etiam eſt prægrauari, vt loquitur l. 21. D. de his qui not. infa. *Non debet duplici damno Onerari*, l. 4. §. cum autem. D. de l. Rhodi.

Si mendaciis apud Principem Onerauerit eum quem deportandum laborabat, l. 1. D. quando appelland. ſit.

Onerandæ libertatis cauſa facta definiuntur, quæ ita imponuntur vt ſi patronum libertus offenderit, petantur ab eo, ſempérque ſit metu exactionis ei ſubiectus, propter quem metum quoduis ſuſtineat patrono præcipiente, l. 1. §. quæ onerand. D. quar. rer. act. nō det. *Apud bonos & prauos Opinionē eius Onerant*, l. 13. C. ex quib. cauſ. infa. id eſt, exiſtimationem, lædunt. *Potius verecundiam Onerare quam illam exiſtimationis maculam aſpergere*, l. 17. C. ex quib. cauſ. infa.

Onerari Actionibus, Cautione, Satiſdatione. Ne ſolus hæres omnibus hæreditariis actionibus Oneretur, Paul. l. 4. Sentent. Tit. 2.

Iniquum eſſe ſupernacua cautione Onerari hæredem, l. 14. §. vlt. D. vt legator ſeu fideic. *Onerabitur patronus ſatiſdatione fideicommiſsi*, l. 44. D. de bon. libert. *Confirmatum à præſide, vel datum ex inquiſitione non Onerari ſatiſdatione*, l. 4. C. de tuto. vel curat. qui ſatis non ded.

Qui alienum ſeruum ſuum eſſe fatetur, ſi pro eo conueniatur, ſatiſdatione Onerandus non eſt, l. 39. §. 1. D. de noxalib.

Onerare ſe vſuris, l.9.§.ſed ſi ſub vſuris.D. de adminiſtr. & peric. *Hæres ſuos creditores Onerauit dum adiit hæreditatem quæ ſoluendo non eſt*, l.1.§.1. D. de ſeparationib. *Ea Actio fideiuſſorem Onerare non poterit*, l.54.D.de fideiuſſorib. *Ne vltra pretij quantitatem auctoris hæredem pupillum tuum Oneres*. l.2. C. de in lit. dan. tut. *Si quidam ex tutoribus idonei non ſint, Onerabuntur cæteri*, l.34.D.de adminiſtrat.& peric.

Onerari ſumptibus, l.32.§.Item reſpondit.D. de adminiſtrat. & peric. *Onerari tutela*, l. 32.§. vlt. D.de teſtam.tut. *Oneratus tribus tutelis*,l.2.§.non ſolum.D.ad SC.Tertyll.

Onerant nos ea quæ oneri,& diſpendio nobis ſunt non vlli fructui. *Res quæ Onerabant magis hæreditatem quàm fructui erant*. l.20.§.cæterū.D. de hæred. petit. *Res quæ patrimonia Onerare magis impendio,quàm augere fructibus conſueuerunt*, l.1.§. deminutio. D.de vent. in poſſeſſ.mit.

Vtilium impenſarum nomine Onerari mulierem ignorantem vel inuitam non oportet, l. 79.D. de verbo. ſignifi. *Animalia quæ noxam commiſerunt, non vltra nos ſolent Onerare,quàm vt ea noxæ dedamus*, l.7.§. hoc edictum. D.de dam.infect.

Onerare dicitur *teſtator hæredes à quibus quid legat, vel fideicommittit,relinquit, ſeu dare, præſtare, facereve quid iubet*,l.36.§.vlt.D.de vſu & vſuf. leg. *Si quis velit non omnes hæredes legatorum præſtatione Onerare*, l.98.D.de legat. 3. *Eam teſtantis fuiſſe voluntatem vt Onerare hæredes duplici præſtatione dotis vellet*, l.16.D.de do.præleg.

Non eſt veriſimile patrem duplici præſtatione dotis filium Onerare voluiſſe, l.34.§. qui inuita. D. de legat.2. *Placuit eidem ſæpè legatum corpus non Onerare hæredem*, l.66.in princ.D.de legat.2.

Si filio ſuo duos ſubſtituerit, & alterius perſonam Onerauerit, l.11.§. ſi filio, D. ad l. falcid. *Onerari dicitur à teſtatore hæres à quo quid datur, legatur,relinquitur*, l.76.D. de legat. 1.l. 3. §. ſi quis ita. D. de adimend.leg.

Qui fortuitò non iudicio teſtatoris conſequitur hæreditatem,vel legatum, non debet Onerari,l.6.§.vlt. D.de legat.3. *Si Onerari hæredem à Teſtatore legatarius oſtenderit*, l.40.D.de man.teſt. *An hæredes ad ſupplendam quantitatem Onerari non debeant*, l.12.D.de aliment.vel cibar. *Ne dupliciter fideicommiſſarius Oneretur*,l.16.§.inde. D.ad SC.Trebell.

An hæres teſtatoris Oneratus videatur in præſtando legato, l. 41. §. 1. D. de legat.3. *Hæredis hæredem propter ſequens fideicommiſſum Oneratum intelligi*, l.67.§.ſed & ſi.D.de legat.2. *Qui ab vno ex hæredibus qui ſolus Oneratus fuerat, litis æſtimationem legatæ rei abſtulit*, l. 66. §. eum qui. D. de legat. 2.

An Onerandus ſit hæres in infinito, id eſt, *perpetuò dare cogendus*, l.1.§.ſi cui.D. vt legat. nom. *Sunt enim magis in legandis ſuis rebus quàm in alienis comparandis, & Onerandis hæredibus faciliores voluntates*.l.67.§.ſi rem. D.de legat.2. Nec perſona modò, ſed & portio, ſubſtitutio, liberti adſignatio, *Onerari* dicitur.

Si legatis Onerata ſit portio tam liberorum parentiúmve, l.5.§.vlt.D.de legat. præſtand. *Onerata ſubſtitutio legatis vel libertatibus*, l.6.§. Titius.D. ad SC. Trebellian.

Nec fideicommiſſo Onerari adſignatio liberti poteſt, l.7.D.de adſign.liber.

ONERARIÆ *naues*,l.1.§. ſed ſi vt certis. D. de exercitor.l.2. D.de capt. & poſt. *Onerariæ autem naues de Oneribus tardæ*, Nonius Marcellus interpretatur.

ONEROSVS *creditor*,id eſt,*durus* & *acerbus*, l. 25. D. de pignerat. act. *Oneroſus ſeruus*, qui ſumptui magis eſt quàm vſui cuius nullæ ſunt operæ,l.4. §.ſi tutores.D.mandati. *Oneroſa hæreditas*,id eſt,*damnoſa ſeu quam adire non expedit*,l.71.D.ad SC.Trebell.

Vt beneficium patris dominíve ipſis Oneroſum ſit, l.7.D.vt legator. ſeu fideic. *Oneroſum* eſt, id eſt, *durum, graue, moleſtum*, eſt.l.7.teſtam.quemad.aper.

ONVS vulgo *ſarcinam* ſignificat vel hominibus , vel iumentis animalibus impoſitam. Quamquam Cornel. Fronto, de different. vocum *Onus*,ait, *vehiculorum maius eſt Sarcina hominum*.

Si quis Onere preſſus rem in viam abiecerit, l.8.D.de leg.Rhod. *Qui amplius Oneris quàm licuit vexerit*, l.11.D.quemad.ſeruit.amitt. *Si plus iuſto Onerata quadrupes in aliquem Onus euerterit*, l. 1.§. quod ſi D.ſi quadrup.

Vt mulæ plauſtrum retinere non poſſent, atque Onere ipſo retraherentur, l.52. §. in cliui. D. ad l. Aquil. *Si mulæ retinere Onus nequiſſent*, ibid. & mox. *hi quò conuerſum fuiſſet Onus , ſuſtinere nequiſſent*.

Onus quoque vocant *merces naui impoſitas*,l.61.§.vlt.D. locati. *Si nauicularius Onus Minturnas vehendum conduxerit*, l.13.§.1.D.eod. tit. *ſi ad Onus vehendum locatum ſit*,l.1.§. non autem. D. de exercitor.

Ad Onera inhabiles naues. ead. l. 1. §. ſed. etſi vt certis.

Si propter neceſsitatem aduerſæ tempeſtatis expoſitum Onus fuerit, l. vlt. §. ſi propter D. de publican. Cicero pro lege Manil. *Inſula quò omnes vndique cum mercibus atque Oneribus commeabant*. Ita accipe *Onus auertere* apud Tertullian. lib. 1. aduerſ. Marcio. vnde

Oneris auerſi actio. l. 31. D. locati. *Onus ſuum integrum nauis pertulit*, l. 5. D. de l. Rhod.

Onus etiam & *Onera* dicuntur ædificia quibus parietes premuntur, *Columna quæ Onus vicinarum ædium ferebat*, l. 33. D. de ſeruitut. præd. vrban. *Vti eiuſmodi paries in perpetuum eſſet*, qui Onus ſuſtineret, ibid. *Si ea res quæ ſeruit, & tuum Onus ferret, periſſet*, ibid. *An paries ſatis aptus fuerit Oneribus ferendis*, l. 35. D. de dam. infect.

Vtrarumque ædium Onera quæ modò iure imponantur, communis paries ſuſtinere poſsit, l. 36. D. de dam. infect. *Si vicini ſemipedes inter ſe contulerunt, vt ibi craticiũ parietem inter ſe ædificarẽt ad Onera vtriuſque ſuſtinenda*, l. 52. §. itẽ Mela. D. pro ſoc. *Ædiũ quæ Onera vicini ſuſtinere debeãt*, l. 1. §. vlt. D. de ſeruit. præd. vrban. *Ius ſibi eſſe cogere aduerſarium reficere parietem ad Onera ſua ſuſtinenda*, l. 6. §. etiam. D. ſi ſeruit. vindic. *ſi communes ædes eſſent quæ Onera vicini ſuſtinerent*, ead. l. 6. §. ſi ædes, *ſi onera ædium eius vicinus ſuſtineret*, ead. l. §. veniunt. *Si æqualiter vtriuſque Oneribus preſſus paries decidit*, l. 40. §. 1. D. de dam. infect. quia ambo Onera impoſuerunt, ibid.

Onerum releuandorum gratia, l. 28. D. de dam. infect.

Nũm inferior Oneri ferundo in ſuperioris tabernæ loco contineretur, l. 1. D. de ſeruit. leg. *De ſeruitute quæ Oneris ferendi cauſa impoſita erit*, l. 6. §. etiã. D. ſi. ſeruitus vind. Id eſt *vt vicinus Onera vicini ſuſtineat*, §. item vrbanorum, Inſtit. de ſeruitutib. cuiuſmodi ſeruitus, vrbanorum prædiorum ſeruitutibus ad numeratur.

Ab hac *Oneris ferendi* ſeruitute aliquot loquendi figuras eleganter alij auctores vſurpant, Liuius lib. 2. *vt diuites conferrent qui Oneri ferendo eſſent*, Ouidius l. 15. metamorph. *Cum dedit huic ætas vires Oneríque ferendo eſt*. Seneca lib. 7. de Benef. cap. 9. *Video vniones, non ſingulos ſingulis auribus comparatos: iam enim exercitatæ aures Oneri ferendo ſunt*. Idem Epiſt. 75. *nouit vires ſuas, ſcit ſeſe Oneri ferundo*.

Transfertur & ad res incorporales *Oneris* appellatio. *Onera actionis*, l. 3. D. famil. erciſ. *Onera actionum*, l. 3. §. 1. D. de Iureiuran. *Onus æris alieni*, l. 34. §. vni, D. de legat. 3. l. 53. D. de legat. 2. l. 35. §. 1. D. de hæred. inſtit. l. 2. l. 20. §. ſi pater. D. famil. erciſc. l. 18. §. 1. D. de his quæ vt indign. *Onus æris alieni ſuſtinere*, l. 53. D. de legat. 2. l. 1. §. 1. D. ad l. falcid.

Aes alienum, hæreditate nomine fiſci vendita, ad Onus emptoris bonorum pertinere, l. 1. C. de hæred. vel actio. vend. *Vt non ſolum Oneretur is qui dignitatem meruit, ſed commune ſit omnium hæredũ Onus hoc debitum*, l. 1. §. nec caſtrenſe. D. de collat. bonor. *Cum igitur fideiuſsores actione diuiſa, quidam poſt litem conteſtatam ſoluendo eſſe deſierunt, ea res ad Onus eius qui ſoluendo eſt non pertinet*, l. 51. §. cum inter. D. de fideiuſſoribus.

Onus reliquorum, l. 41. §. Titius, D. de fideicomm. libert. *Onus vſurarum*, l. 54. D. locati. l. 84. D. de legat. 2. *Onus cautionis*, l. 12. D. vt legator. & l. § quamuis. D. ad l. falcid. *Onus ſatiſdationis*, l. 18. D. de interrogationib. & l. 6. D. ſi cui plus. *Onus collationis*, l. 2. §. de illis. D. de collat. bonor. & l. 77. §. 1. D. de legat. 2. *Onus deductionis*, l. 5. D. de legat. 2.

An alter Onus obligationis integrum excipere debeat, l. 48. D. de fideiuſſorib. *Obligationis Onere non leuabitur*, l. 67. D. de procuratorib.

Pars fideiuſſoris ad cæterorum Onus reſpicit, l. 26. D. de fideiuſſorib. *Quod Onus fideiuſsorum ſuſceptum videretur*, l. 7. D. de fideiuſſorib. & nominat. tutor.

Onus alimentorum adgnoſcere, l. 15. in princ. D. de alimen. vel cibar. *Alimentorum præbendorum neceſsitas Oneribus menſtruis atque annuis adſtringitur*, l. 8. D. de alimen. vel cibar. *Calefactionis & præbitionis Onus*, l. 35. §. vlt. D. de legat. 3.

Onus fideicommiſsi, l. 15. D. de auro, argen. l. 14. § 1. D. ad l. falcid. l. 2. §. vlt. D. de ſuis & legit. *Videri fideicommiſsi Onere liberatos*, l. 77. D. ad SC. Trebell. *Onus legatorum*, l. 18. D. de legat. præſt.

Ex neceſsitate redundabit Onus legatorum ad hæredem, l. 50. §. ſi quis ante. D. de legat. 1. *A filio petit vt omne Onus legatorum in ſe ſuſtineret*, l. 34. §. Lucius Titius relictis, D. de legat. 2. *Voluiſſe teſtatorem cum Onere legatorum fideicommiſſum reſtitui*, l. 2. D. ad SC. Trebellianum.

Si vnum ex legatis Onus habet, l. 5. D. de legat. 2.

Cum Onere fideicommiſſum id apud hæredem remanet, l. vlt. D. de his quæ pro non ſcript.

An trecentorum Onus fideicommiſſarius ſubeat, l. 1. §. ſi is qui. D. ad SC. Trebell.

Videri recepiſſe ea Onera quæ adſcripta erant ſummæ, l. 13. D. de aliment. legat.

Legatarium cogendum redimere ſeruum, & ſe Oneri ſubieciſſe, l. 6. D. de fideicommiſſ. libert.

Onus

Onus hæreditatis. Vt omne Onus eiuſdem hæreditatis tam in præteritum quàm futurum adnoſcatis, l. 88. §. quæ marito. D. de legat. 2. *Si cohæres filij totius hæreditatis Onus ſuſceperit*, l. 20. §. vlt. D. de bonis libertor. *Onera hæreditatis*, l. 3. D. de tranſactionibus. l. 14. §. vlt. D. ad SC. Trebell.

Hæreditas caduca cum ſuis Oneribus fit, l. 2. D. ſi quis aliquē teſtari prohibuerit. *Pro hæreditariis partibus hæredes Onera hæreditaria agnoſcere*, l. 2. C. de hæredit. actionib.

Hæreditaria Onera ad ſcriptos hæredes pro hæreditariis portionibus pertinere, l. 1. C. ſi certum petatur.

Non poſſe recuſare quominus tota Onera hæreditaria ſubeat, l. 38. D. de adquirend. vel Omitt.

Maluiſſet integra hæreditaria Onera ſubiiſſe, l. 98. D. de adquirend. vel omitt.

Sempronius ea demum Onera ſuſcipiet quæ Mæuianæ hæreditatis fuerunt, l. 76. §. 1. D. de legat. 2. *Poſt quod SC. ipſe hæres Onera hæreditaria ſuſtinebat*, §. ex ſingulis. Inſtit. de fideicommiſſ. hæred.

Sumptus qui propter Onera totius hæreditatis iuſti fiunt, l. 6. §. vlt. D. ſi pars hæred. *Oneribus hæreditatis obſtrictus relinquatur*, l. 14. §. vlt. D. ad SC. Trebellian.

An Oneribus ſe immerſerit hæreditariis, l. 20. §. 1. D. de adquirend. vel omittend.

Ius dicenti propoſitum eſt, liberos Oneribus hæreditariis non ſponte ſuſceptis liberare, l. 12. D. de vulga. & pupill. *Pupillis, quos placuit Oneribus hæreditariis eſſe liberandos*, l. 77. §. vlt. D. de adquir. vel omitt.

Onera autem *hæreditaria* accipe æs alienum, legata, fideicommiſſa.

Legata cæteráque Onera hæreditatis, l. 1. §. Idem Iulianus, D. Si mul. vent. nom. *Illum commoda hæreditatis habere, alium Onera ſuſtinere in præſtando legato*, l. 15. §. vlt. D. de præſtan. legat.

Id æs alienum cum cæteris hæreditariis Oneribus ad eum tranſit. l. 21. §. 1. D. de negot. geſt. *Subſtitutum etiam patris Onera ſubiturum*, l. 42. D. de adquiren. vel omit. *Qui ſcit ſe Oneribus fore implicitum*, l. 34. D. de adquirend. vel omitt. *Vt ei hæreditas abiudicetur & Oneribus careret*, l. 50. §. ſi quis ante, D. de leg. 1.

Succeſſio pro Oneribus portionis ſuæ reſpondet, l. 2. C. ad l. Iul. de vi publ. *Quod deductis Oneribus ad aliquem peruenit*, l. 16. D. ad SC. Trebell. *Quamquam liberandorum prædiorum Onus pater ad hæredes ſuos pertinere noluerit*, l. 57. D. de legat. 1.

Onus peculij, l. 38. §. vlt. D. de peculio. *Refectio ædium ad fructuarij Onus non pertinet*, l. 20. D. de dam. infect. *Fundum cum ſuo Onere obligare fiſco*, l. 1. C. rem alien. gerent. non inter. rer. ſuar.

Cum eodem Onere perferendæ ſeruitutis tranſire ad emptores eadem prædia poſſe, l. 3. C. de ſeruitut. & aq. *Onus matrimonij*, l. 46. D. famil. erciſcund. *Onera matrimonij*, l. 11. de pact. dota. l. 75. & l. 76. D. de iure dot. l. 21. D. de donation. inter vir. & vxor. l. 20. D. de iure dot. l. 26. §. ſi filius, D. famil. erciſc. & l. 46. D. eodem. l. 20. §. hoc amplius. D. famil. erciſcun. l. 8. §. ſed ſi. D. quib. mod. pig. l. 20. C. de iure dot. & l. 16. D. de caſtren. pecul.

Ad Onus noſtrum pertinent liberi, l. 8. D. de agnoſc. & alend. *Onera liberorum* Tertyll. lib. ad vxor. pag. 114. *Liberorum autem accipe Onus* vtriuſque ſexus, quamquam alteram ſortem, id eſt fœminini ſexus, Oneroſiorem eſſe Ouidius, lib. 9. Metamorphoſ. pronuntiat.

Onera eius qui in adoptionem datus eſt, l. 45. D. de adoptionib. *Onus petitoris*, l. 1. §. inter. D. vti poſſid. *Onera petitoris*, l. 24. D. de rei vind. *Quæ actoris partes vocantur*, l. 18. & l. 19. D. de probationib. Onus autem hic in eo eſt quod petitori incumbit probatio: quòd præſtare & implere eum probationes oportet.

Onera petitoris ſuſtinere & commodo poſſeſſoris fungi, opponuntur l. 62. D. de iudiciis. Sic & in l. 1. §. inter. D. vti poſſid. *poſſeſſoris commodo & petitoris onere fungi*, pugnant.

Onus probationis, l. 15. C. de reputationib. l. 10. C. de non numer. pec. l. 5. C. de liber. cau. Quintil. declamat. 338. *Onus probandi*, l. 22. D. de legat. 2. Quintilianus declamatione 338. *Intelligitis iudices nullam Onus probationis ad me pertinere.*

Onera fructuum quæ ex fructibus conferuntur ac præſtantur, veluti, ſtipendium & tributū. *Onus enim fructuum hæc impendia ſunt*, ait Paul. l. 14. D. de impenſ. in res dotal.

Similitérque Vlpianus *Cloacarium & quod ob formam aquæ ductus quæ per agrum tranſit penditur. Item quod ob collationem viæ. Item quod ob tranſitum exercitus ex fructibus conferebatur, Onera appellat*, l. 27. §. ſi quid cloacarij. D. de vſufructu *Indictionum*, l. 28. D. de vſuf. & vſuf.

Prædiis à fiſco diſtractis præteriti temporis tributum eorundem prædiorum Onus emptorem ſpectare placuit, l. 36. D. de iu. fiſ.

Onera patrimoniorum, l.2. D. de veteranis, l.3. & 6. C. de munerib. patrimonior. *Onus pro munere. Onera Ciuilia*, l. 6. D. de curator. fur. l. 3. C. qui bonis ced. poſſ. *De fugiendi Oneris municipalis gratia*, l.4.D. de munerib. *Ciuilium munerum vel Onerum municipalium obtentu*, l. 3. C. ne vxor. pro mari.

Onera decurionatus, l. 21. §. idem reſpondit eum. D. ad municipal. & l. 1. C. quod cum eo qui in alie. *Onera dignitatis*, l. 1. §. nec caſtrenſe. D. de collat. bonor.

Si propter Onus primipili pecuniam ſoluiſti, l. 11. C. de compenſationib.

Onus tutelæ, l. vlt. C. de in lit. iur. *Neceſſariò ſubeundum eſt Onus quoque tutelæ*, l. 31. D. de excuſationib.

Tria Onera tutelarum dant excuſationem, l.3. D.de excuſationib. Porrò *Onus adgnoſcere, excipere, ſubire, ſuſcipere, ſuſtinere, Onere fungi. Onus* item *ad aliquem pertinere reſpicere, ſpectare* iuris auctores dicunt.

Oneribus adſtringi, implicari, obſtringi. Oneri ſe ſubicere. Oneribus ſe mergere. His aduerſantur *Onus detrectare, Onere leuari, liberari.*

ONVSTA *nauis*, l.4.D. de l. Rhodi.

Onuſta plauſtra, l. 52. §. in cliuo. D.ad l. Aquil.

ONESIPHORVS, ſerui nomen, l. 59. §. vlt. D. de manumiſſ. teſtam.

ONYX *Arabicus*, l. vlt. §. ſpecies, D. de publican. ad differentiam Indici, à quo colore diſtat. nam Indicus igniculos habet albis cingentibus zonis. Inde autem nomen habet quòd *habeat permixtum candorem, in ſimilitudinem vnguis humanæ*, vt Iſidor. lib. 16. cap. 8. tradit. Meminit & *Onychum in ſolis Arabiæ montibus naſcentium*, Plini. lib.36. cap. 7.

OPE *Conſilio furtum factum*, verba hæc ſine articulo enuntiari ſolent, l. 27. §. ſi quis de manu, D.ad l. Aquil. l. 36. & l. 50. §. 1. D. de furtis, l. 1. D. fur. aduer. nau. l. 6. D. de condict. furt. §. interdum furti Inſtitut. de obligat. quæ ex delict. naſ. & apud Ciceron. lib. 3. de natu. deorum.

Ope conſilio ſolicitatoris videntur res abeſſe, l. 11. §. quamuis. D. de ſer. corrup.

Hæc autem verba ſeparatim accipienda Paulus admonet, quia aliud factum eſt eius qui Ope, aliud eius qui *Conſilio furtum facit*: & nemo

Ope videtur furtum feciſſe niſi & conſilium malignum habuerit: nec conſilium habuiſſe nocet niſi & furtum ſecutum fuerit, l. 53. §. vlt. D. de verbor. ſignific. *Conſilium vtique dare videtur, qui perſuadet, atque inſtruit conſilio ad furtum faciendum: Opem fert, qui miniſterium atque adiutorium ad ſurripiendas res præbet*, l. 50. §. 1. D. de furtis.

OPE *Conſilio eius quoque furtum admitti videtur, qui ſcalas fortè feneſtris ſupponit: aut ipſas feneſtras, vel oſtium effringit, vt alius furtum faceret: quíve ferramenta ad effringendum, aut ſcalas vt feneſtris ſupponerentur commodauerit, ſciens cuius gratia commodauerit*, §. at ope. Inſtitution. de obligation. quæ ex delic.

Quaſi Ope *tua conſilióque furtum factum ſit*, l. 52. §. cum Titio. D. de furtis.

Si quis vxori res mariti ſubtrahenti Opem conſiliúmve accommodauerit, l. 52. in princip. de furtis. *Si tibi per furtum nec manifeſtum ancillam ſeruus Ope conſilióque domini cum aliis rebus ſubtraxerit*, l. vlt. C. de noxal. action. *Si vxor Opem furi tulit*, l. 20. D. de actio. rer. amot.

Nec Ope *impuberis furto facto teneri eum*, l. 23. D. de furtis.

Cuius Ope *conſilio dolo malo prouincia vel ciuitas hoſtibus prodita eſt*, l. 10. D. ad l. Iul. maieſt. *Is cuius* Ope, *conſilio, dolo malo factum eſt vt vir fœmináve in adulterio deprehenſa pecunia aliáve quapactione ſe redimerent*, l. 14. D. ad l. Iul. de adulteriis.

Opem ferre, etiam remedio aliquo ſubuenire, & ſuccurrere ſignificat. *Prouidentia ampliſſimi ordinis laudata, quia Opem tulit mulieribus*, l. 2. §. verba, D. ad SC. Velleian. *Non oportere ei prætorem Opem ferre*, l. 12. §. 1. D. quod met. cau.

OPERA *in actu conſiſtit*, l. 1. D. de oper. ſeruor.

OPERÆ *ſunt diurnum Officium*, l. 1. D. de oper. libertor.

Operarum editio nihil aliud eſt quàm officij præſtatio, l. 22. D. de oper. libertor. *Operæ per ſingulos dies dantur*, l. 20. §. quædam, D. de ſtatu liber. *Nec pars Operæ per horas ſolui poteſt, quia id eſt officij diurni*, l. 3. D. de oper. libert.

Operæ hominis, l. 2. D. de vſu & vſufr. lega. *hominis liberi*, l. 3. D. eod. tit. *Serui*, l. 56. D. ad l. falcid. *Operæ ſerui, artificis vel mediaſtini*, l. vlt. D. de oper. ſeruor. *Operæ ſeruorum*, l. 40. D. de adquirend. rer. domin. l. 39. D. de legat. 1. *Operæ mancipiorum*, l. vlt. C. de par. pignor. *Seruos Operæ alii ve rei paratos*, l. 20. §. Caio, D. de inſtruct. vel inſtrum.

Quorum Opera nauem aut cauponam aut ſtabulum exerceret, l. 5. §. vlt. D. de obligat. & actionib.

Opera

Operæ nullæ infantis, l.12. §. de illo, D. de vſufruct. *Impuberis verò aliquæ Operæ eſſe poſſunt*, l. 31. D. de rei vindic. *Poteſt & impubes Operas dare veluti: ſi nomenculator ſit vel hiſtrio*, l. vlt. §. vlt. D. de libera. cau. *Dabitur & in impuberem cum adoleuerit Operarum actio. ſed interdum & quamdiu impubes eſt. nam huius quoque eſt miniſterium, ſi fortè vel librarius, vel nomenculator, vel calculator, vel hiſtrio, vel alterius voluptatis artifex*, l. 7. §. dabitur, D. de oper. libert.

Si minor annis quinque vel debilis ſeruus ſit, vel quis alius cuius nulla Opera eſſe apud dominum potuit, l. vlt. D. de oper. ſeruor.

Siue ſeruus alienus ſiue homo liber eſt, iure Operas ei exhibere debet cui bona fide ſeruit. & Operæ quodammodo ex re eius qui ſeruit habentur, l.23. D. de adquirend. rer. dom. *In eo quod dicitur ſeruos in quibus vſumfructum habemus, item alienos liberoſve homines qui bona fide nobis ſeruiunt, quod ex Operis ſuis parant nobis adquirere qualem intellectum habeat*, vide l. 19. D. de adquir. rer. dom. l. 25. §. quæſtionis eſt. D. de vſufru. §. de his autem, Inſtitut. per quas perſ. nob. adq. & apud Gaiũ lib. II. Inſtitut. Tit. 1.

In Operis vtique ſerui hæreditas non eſt, l. 47. D. de adquir. rer. domi. *In Opera ſeruili non eſt aditio hæreditatis*, l. 45. D. de adquir. vel omitt. *Is ad quem ſerui vſus pertinet, ipſe tantummodo Operis atque miniſterio eius vti poteſt*, §. item id, Inſtitut. de vſu & habit.

Natura Operas patroni libertus debet, l. 26. §. libertus, D. de condict. indeb. *Operarum quas liberti patronis dant, eduntque, duo ſunt genera:* Aut enim in Officio conſiſtunt & Officiales appellantur, aut in Artificio: veluti Fabriles, Pictoriæ, Hiſtrionicæ, & aliæ id genus. *Officiales Operæ, non alij cuiquam deberi poſſunt quàm patrono, cum proprietas earum & in edentis perſona & in eius cui eduntur conſtitit: Fabriles autem aliæve eius generis ſunt, vt à quocunque cuicunque ſolui poſsint*, l. 9. D. de oper. libertor.

Si Operas Patroni libertus exhibuit non Officiales, ſed fabriles, veluti pictorias vel alias, l. 26. §. libertus, D. de condict. indeb. niſi fortè in artificio ſint Operæ, ibidem.

Officialium autem *Operarum* hæc in libris noſtris extant exempla. *Tales Operas libertus edere debebit vt cum patrono moretur, peregrè proficiſcatur negotium eius exerceat*, l.38. D. de oper. libert.

Si duorum libertus alij patrono librorum ſcribendorum Operas edat: alter vero peregrè cum ſuis proficiſcens Operas cuſtodiæ domus ei indixerit, l. 49. D. de oper. libertor. *Fabriles Operæ cæteræque quæ quaſi in pecuniæ præſtatione conſiſtunt, ad hæredem tranſeunt*, l. 6. D. de oper. libert. *Quotiens certa ſpecies Operarum in ſtipulationem deducitur*, veluti pictoriæ, fabriles, l. 24. D. de oper. libert.

Operæ quas libertus promiſit multum diſtant à fabrilibus vel pictoriis Operis, l. 23. D. de oper. libert. *Operæ hiſtrionicæ, piſtoriæ*, l. 73. D. de legat. 3.

Eius artificij quod per manumiſsionem didicerit, Operas libertus debebit præſtare, l.16. D. de oper. libert. *Si libertus faber aut pictor fuerit quamdiu id artificium exercebit, has Operas patrono præſtare cogitur*, l.23. D. de oper. libert. *Operæ liberales*, l. 26. D. de oper. libert. *Tales patrono Operæ dantur quales ex ætate, dignitate, valetudine, neceſsitate, propoſito cæteriſque eius generis in vtraque perſona æſtimari debent*, l. 16. §. vlt. D. de oper. libert.

Operæ quæ quandoque honeſte & ſine periculo vitæ præſtantur, l. 16. D. de oper. libert. quæ ſine turpitudine præſtari poſſunt, & ſine periculo vitæ, l. 38. D. eod. tit. quæ non contra dignitatem fuerint, ibidem. *Operæ qualeſcunque, quæ modo probæ iure licito imponuntur*, l.7. D. de oper. libert. *Operæ quas vel ætas recuſat, vel infirmitas corporis non patitur, vel quibus inſtitutum vel propoſitum vitæ minuitur*, l.17. D. de oper. libert.

Turpes Operæ, l.16. D. de oper. libert.

Operas patronus liberto imponit, indicit, impoſitas exigit, petit, poſcit, poſtulat. Patronus qui Operas non impoſuiſſet, l. 22. §. 1. D. de oper. libert. *Operæ imponi dicuntur liberto à patrono qui manumiſſum à ſe Operarum præſtatione onerat, adſtringit, obligat*, l.7. l.32. l.33. l.37. §. 1. & l.47. D. de oper. libert.

Non debere Prætorem pati Operas imponi ei qui ex fideicommiſsi cauſa manumittitur, l. 47. D. de oper. libert. *Nec Operæ imponi ei qui teſtamento manumittitur, poſſunt, nec impoſitæ exiguntur*, l. 95. D. de legat. 1.

Operæ liberto impoſitæ, l.13. & l.38. D. de oper. libert. *Operis non impoſitis manumiſſus*, l.31. D. de oper. libert.

Si patroni plures liberto ſimul Operas indixerint, l. 23. §. vlt. D. de oper. libert. *Cum ægrotanti liberto Operæ indicuntur*, l.23. §. vlt. D. eod. tit.

Indictæ Operæ, l. 24. D. de oper. libert. *Simul Operis indictis*, l. 23. §. vlt. D. de oper. libert.

Exigere Operas à libertis, l. 13. §. etiam, & l. 26. & l. 48. D. de operib. libert.

Ita exigendæ ſunt ab eo Operæ, l. 19. D. de operis libert. *A liberto parentis Operas petit*,

l.20. §. ſi quid, D. de adquir. vel omitt. *Poſcere Operas*, l. 17. & l. 22. D. de oper. libert. *Operæ quas patronus poſtulat à liberto*, l.24. D. de oper. libert.

Operas libertus dat, edit, exhibet, præſtat, reddit. Operæ dantur, eduntur, præſtantur, redduntur. Operas dare, l. 24. l.26. & l. 28. D. de oper. libert. & l. vlt. §. vlt. D. de liber. cau. *Operas mihi dare ſpondes*, l.100. D. de oper. libert. *Si libertus tales cauſas extraneo dederit, quales patrono præſtando liberaretur*, l. 23. D. de oper. libert.

Si quando duobus patronis iurauerit libertus Operas ſe daturum, l. 8. D. de oper. libert. *Cum libertus promiſerit patrono Operas ſe daturum*, l. 22. §. cum libertus, D. de oper. libert. *Operæ quæ Lucio Titio dantur*, l. 12. D. de oper. libert. *Quia non per libertum, ſed per Patronos ſtaret quominus Operæ dentur*, l. 23. §. vlt. D. de oper. libert.

Edere Operas, l. 19. l. 24. l. 50. §. vlt. D. de op. libert. *Duorum libertus ſingulis diuerſas Operas vno tempore in ſolidum edere*, l. 48. D. de oper. libert.

Ex commodo patroni libertus Operas edere debet, l. 24. D. de oper. libert. *Operæ edi*, l. 9. & l. 21. D. de oper. libert. *Operæ neceſſario ſingulæ edendæ ſunt*, l. 20. §. quædam, D. de ſtatu liber. *Hæc enim Operæ iubente patrono & alij edendæ ſunt*, l. 26. §. libertus, D. de condict. indeb.

Seneca Epiſt. 29. *Hoc enim ad edendas Operas tẽpus acceperat*. Quintilian. declamat. 333. *velut editis neceſsitate Operis*.

Exercere Operas, l. 16. D. de oper. libert. *Exhibere Operam & Operas*, vide ſuprà lib. 5. *Operas præſtare*, l. 16. l. 25. l. 18. l. 31. l. 34. l. 35. & l. 38. D. de oper. libertor.

Qui poſt indictionem valetudine impeditur quo minus præſtet Operas, l. 15. D. de oper. libert. *Si impedierit eum quo minus præſtet Operas*, l. 57. D. de condit. & demonſtr.

Si quis pro eo qui libertus non eſſet, & Operas præſtaturum iuraſſet, fideiuſſor erit, l. 56. D. de fideiuſſoribus.

Præſtari Operæ, l.16. & l.38. D. de oper. libert.

Romam venire ad reddendas Operas, l. 20. §. vlt. D. de oper. libert. Cicero Epiſt. 10. lib. 16. *Tu muſis noſtris para vt Operas reddas. Operis obligatus*, l. 43. D. de oper. libert.

Operæ etiam cedere, perire, & præterire dicuntur. Præterire non poſſunt Operæ antequam incipiant cedere, & incipiunt poſteaquam fuerint indictæ, l. 13. §. 1. D. de oper. libert. *Si Operas à liberto quis ſtipulatus ſit, non ante dies earum cedit, quàm indictæ fuerint*, l.73. D. de verbor. obligat. *Operæ quas patronus à liberto poſtulat confeſtim non cedunt, quia id agi inter eos videtur ne ante cederent, quàm indictæ fuiſſent*, l. 24. D. de oper. libert.

Dum languet libertus, patrono Operæ quæ iam cedere cœperunt, pereunt, l. 34. D. de oper. libert. *Diem Operarum cedere*, l. 23. §. 1. D. de oper. libert.

Operarum quæ poſt venditionem præterierunt, l. 40. D. de oper. libert. *Operæ præteritæ*, l.7. §. vlt D. de oper. libert. *Operæ præteritæ*, l. 4. l. 24. & l. 30. §. vlt. & l. 37. §. non ſolum, & l. 40. D. de oper. libert. *Futuræ Operæ*, l. 20. §. ſi quid, D. de adquiren. vel omitt. hæred l. 37. §. non ſolum, D. de oper. libert. *Præteritarum ante nuptias Operarum actio*, l. 30. §. vlt. D. de oper. libert.

Operarum editio, l. 22. & l. 50. D. de oper. libert. *Operarum præſtatio*, l. 20. D. de oper. libert. l.57. D. de condit. & demonſtrat. *Operarum exactio*, l. 48. D. de oper. libert. *Operarum indictio*, l. 15. D. de op. libert. *Operarum actio*, l.7. §. dabitur, D. de oper. libert. *Iudicium Operarum*, l.2. D. de oper. libert. *Si Operarum iudicio actum fuerit*, l.29. D. de oper. libert. *Iudicium de Operis*, l. 13. §. 1. D. eod. *Operarum petitio*, l. 20. §. ſi quid, D. de adquiren. vel omitt. l. 4. & l. 7. §. vlt. l. 22. §. cum libertus, l. 46. l. 47. & l. vlt. D. de oper. libert. *Perſecutio*, l. 7. §. reſcriptum, D. de oper. libert. *Operarum ius*, l. 27. D. de oper. libert. *Obligatio*, l. 37. & l. 41. D. de oper. libert. *Obligationes*, l. 34. D. eod. tit. *Operarum liberatio*. l. 37. §. ſed ſi. D. de oper. liber.

Operæ numero definiri ac circumſcribi ſolebant. Vnam enim Operam vel plures, puta decem, centum, quingenas, mille locari, imponi, promittive, moris erat. *Si non vna ſed plures Operæ ſint*, l.15. D. de oper. libert. *Si iuſſus fuerit ſeruus quinque Operas extraneo dare*, l. 57. D. de condition. & demonſtr. *Stichus ſi Titio centum Operas dederit, liber eſto*, l. 4. §. Stichus ſi Titio, D. de ſtatu liber. *Si communis libertus patronis duobus Operas mille daturum ſe iurauerit, quingenas potius deberi quàm ſingularum Operarum dimidias*, l. 15. §. vlt. D. de oper. libert.

Operas pictorias centum dare ſpondes, l. 24. D. de oper. libert. *Quinque Operarum æſtimatio*, l. 23. §. vlt. D. de oper. libert. *Diurnas Operas Stichi dare damnatus*, l. 2. D. de annu. legat.

Si decem dierum Operas non dederis, l. 39. D. de oper. libert. *Si in annum Operæ ſerui locatæ*

ſint,

ſint, l. 7. §. in ſeruo, D. ſolut. matr. *Operarum pars & numerus*, l. 54. §. vlt. D. de verbor. obli.

Neque promitti, neque ſolui, nec deberi, nec peti pro parte poterit Opera. l. 15. §. 1. D. de oper. libert.

Hominis Operæ legatæ, l. 2. D. de vſu & vſuf. *Hominis quoque liberi Operæ legari poſſunt ſicut locari & in ſtipulationem adduci*, l. 3. D. de vſu & vſufr.

Operæ teſtamento relictæ, l. 7. D. de vſu & vſuf. leg. *Si Operæ hominis vel alicuius alterius animalis relictæ ſint*, l. 5. §. vlt. D. vſusfru. quemad. caue.

Operarum legatum non per omnia fructum imitatur, l. 5. §. vlt. D. vſusfruct. quemad. caue. *Operis ſerui legatis neque vſus neque vſusfructus in eo legato eſſe videtur*, l. 1. §. ſi vſusfructus, D. ad l. Aquil. *Operis ſerui legatis, vſus datus intelligitur*, l. 5. D. de oper. ſeruor.

Patronus qui Operas liberti ſui locat, l. 25. D. de oper. libertor. *Si quis ſeruos habuit proprios, ſed quorum Operas locabat, vel piſtorias, vel hiſtrionicas, vel alias ſeruiles*, l. 73. §. 1. D. de legat. 3. *Etiam Operas eius legatarius locare poterit: quas ſi prohibeat hæres capi tenebitur*, l. 2. D. de vſu & vſufruct. *Si Operas ſuas ſeruus locauerit*, l. 25. §. ſi operas det, l. 26. D. de vſufruct. *Qui Operas ſuas vt cum beſtiis pugnaret locauerit*, l. 37. D. de oper. libert. & in lege Dei tit. 4. *Mulier quæ Operas ſuas in ſcenam locauit*, l. 10. §. vlt. D. ad leg. Iul. de adult.

Operis mercedem percipere, l. 2. D. de vſu & vſuf. Planè artificis cuiuſlibet Opera dicitur, l. 25. §. vlt. D. de inſtruct. *Cum quidam exceptor Operas ſuas locaſſet*, l. 19. §. vlt. D. locati. *Locat artifex Operam ſuam, id eſt faciendi neceſſitatem*, l. 22. D. de præſcript. ver. Porro *Operam vel gratis vel mercede data & conſtituta ſuſcipi* teſtatur ead. l. 22.

Amicorum ludus gratuitam Operam præbere, l. 27. D. de oper. libert. *Qui inſulam fieri ſpopondit, non vtique plurimis Operis adhibitis feſtinare debet*, l. 137. §. item qui, D. de verbor. oblig.

Nec hominis modò, ſed cuiuſuis alterius animalis Operæ dicuntur, l. 5. §. vlt. D. vſufr. quemad. caue. *Operis vti*. l. 25. §. 1. & l. 27. D. de oper. libert. *Operis ſerui extraneus non vtitur*, l. 57. de condition. & demonſtr. *Figulorum Opera ad opus ruſticum vtebatur*, l. 25. §. vlt. D. de inſtruct. vel inſtrum. *Titia cum negotiis ſuis Opera Callimachi ſemper vteretur*, l. 37. §. Titia, D. de legat. 3. *Si qualibet in re mea Opera vſus fueris*, l. 19. §. 1. D. de donationib. *Vt ſi vellet alterius Opera vtatur*, l. 27. §. 1. D. mandati. *Si nollent Opera eius vti*, l. 11. D. de inſtitor.

Aliquatenus culpæ reus eſt, quòd Opera malorum hominum vteretur, l. 5. §. vlt. D. de obligat. & actionib.

OPERA pro *Officio & miniſterio*. *Nihil amplius quàm Operam ſuam adcommodare*, l. 3. D. de obſequi. parentib. *Cum ſuo nomine nacti fuerint poſſeſſionem non cum ea mente, vt Operam ſuam duntaxat adcommodarent nobis*, l. 1. §. per procuratorem, D. de adquiren. vel amitt. *Vel in cogendis fructibus inſumpſit Operam*, l. 44. §. vlt. D. ad SC. Trebell. & ibidem *nulla Opera intercedit*.

Argentarij Opera virilis, l. 12. D. de edendo, id eſt miniſterium.

Operula iſta defuncti ſunt, l. vlt. D. de proxenetic.

Operas quoque dare dicebantur, qui vectigali erigendo inſeruiebant. *Qui operas in publico quod vectigalium cauſa locatum eſt dat*, l. 34. D. ex quib. cauſ. maior. Cic. 4. in Verrem, *Canuleius verò in portu Syracuſis operam dabat, & mox poſt, litteras ad ſocios miſiſſe. Canuleium qui in portu Operas daret*. Idem Epiſt. 65. lib. 13. *Familiæ qui operas in ſcriptura pro magiſtro dat*. Et Epiſt. 10. lib. 11. ad Atticum *P. Terentius meus neceſſarius Operas in portu & ſcriptura Aſiæ pro magiſtro dedit*. Cuiuſmodi homines eſſe in Operis ſocietatis, Epiſt. 9. lib. 13. familiar. & 5. act. in Verrem atque ita generaliter accipiendum quod ait Paradox. vlt. *Nam qui honeſtè rem quærunt, mercaturis faciendis, operis dandis*, Donat. in Phormio. Terent. act. 1. ſc. 2. ad verſum. *Et ad portitores eſſe delatum: More veterum ait magiſtri tributorum, id eſt publicani operam in portu dabant inferendarum rerum & efferendarum vectigal exigentes*. Vlpianus de his qui publicanis ſeruiunt. *Plerúmque vagi ſerui & fugitiui in Publicanorum Operis etiam à ſcientibus habentur*, l. 12. D. de publican.

Operam dare dicitur iudex *qui notioni cauſæ vacat, laborémque impendit ſuum*. *Si longius ſpatium interceſſurum erit, quo minus iudex datus Operam poſſit dare*, l. 18. D. de iudiciis. *Et mox ſi forte occupatio aliqua iudicem non patiatur Operam iudicio dare*. ibid. *Quoſcunque intelligit Operam dare non poſſe adiudicandum*, l. 14. D. de vacat. & excuſat. Cic. Epiſt. 24. lib. 7. *Dixitque iudicem ſibi Operam dare conſtituiſſe eo ipſo die quo Pub. Sextio in conſilium ire neceſſe erat: quæ eadem verba habentur*, & Epiſt. 49. & lib. 13. Epiſt. ad Atticum. Terent. Heautontim. *Vicini hic ambigunt de finibus, me cepere arbitrum. Ibo, ac dicam vt dixeram, Operam daturum me, Hodie non poſſe his dare*.

Operam etiam præbere dicuntur litigatores qui compromiſerunt, cum arbitri præcepto parent. *Quaſi Opera non præbita*, l. 21. §. ſed ſi in aliquem, D. de recept. qui arbit. *Ex his quæ ad*

ſolutionem pecuniæ, aut Operam præbendam pertinent, l. 39. D. de recept. qui arbitr.

Operam etiam dicitur dare auditor magiſtro quo vtitur. *Tubero Ofilio Operam dedit*, l. 2. §. poſt hoc quoque, D. de origi. iur. *Sed & qui magiſtratui aliquo, officio, munere, miniſterióve publico fungitur, Operam Reipub. dare dicitur. Per id tempus quo quis Reipublicæ Operam dabat*, l. 1. D. ex quib. cauſ. maior. *Qui Romæ Reipublicæ cauſa Operam dant*, l. 5. D. ex quib. cauſ. maior.

Qui caſtris Operam per militiam dant, l. 3. §. 1. D. de munerib. & honor. *Quæ fuit cum marito, qui militiæ Operam dabat*, l. vlt. C. de vxor. milit. *Si cum militaribus laboribus Operam dares*, l. 6. C. de reſtitution. milit.

Opera aduocatorum dicitur, Cicero. lib. 1. Epiſt. vlt. ad familiar. *hominem occidat oportet, qui tua Opera vti vult.* & Epiſt. 14. lib. 2. familiar. *Noui ego vos magnos patronos: hominem occidat oportet qui veſtra Opera vti velit.* Plautus Aſinar. Act. 5. ſc. 1. *Senatui Operam dare aut clientibus.* Idem Trinummo act. 3. ſc. 2. *In foro Operam amicus da.* Idem Aulularia act. 1. ſc. 4. *da mihi Operam parumper. Aduocati rogabantur Operam dare*, Plaut. Pœnulo act. 3. ſc. penult. & ſc. vlt. eiuſdem actus dicuntur. *Operam etiam aduocati exigit.* Cicer. de petitio. conſul. & Opellam forenſem, Horatius Epiſt. 7. lib. 1. Terent. Adel. Act. 4. ſc. 1. *Quàm vellem etiam noctu amicis Operam mos eſſet dari.*

Operam dare interdum eſt *curare, ſatagere, ſtudium adhibere. Cognoſcit prætor & Operam dat, ne ea res ei fraudi ſit*, l. 1. D. ſi quid in fraud. pet. *Dare Operam prætorem oportere*, vt l. 41. D. de adquir. rer. domi.

Colonus curaret & daret Operam, ne quis cæderet, l. 29. D. locati. *Si operam non dediſſet vt inſtrumenti facultate ſubducta debitor caperetur*, l. vlt. D. de pignorat. actio. *Operam præſtare hæres debet vt eam rem requirat & præſtet*, l. 39. D. de legat. 1. Cic. Epiſt. 22. lib. 9. *Libens dare Operam quàm honeſtè dicitur. Etiam patres rogant filios. Eius Operæ nomen non audent dicere.*

Data Opera, hoc eſt *de induſtria, conſulto, ſtudioſè, ex propoſito*, l. 1. D. de alienat. iudic. mut. l. 1. D. de eo quod certo loco, l. 2. §. non ſolum. D. ad SC. Tertyl. *Quæ data Opera abegit*, l. 4. D. de extraord. crimin.

Si non data Opera tardius adierit, ſed dum de adeunda hæreditate deliberat, l. 55. D. de fideicom. libert.

Qui data Opera hoc affectauerit, l. 5. D. ex quib. cauſ. maior. *Si in lite vinci voluit, ſi quidem condemnatus eſt data Opera*, l. 1. §. quid ſi, D. ſi quid in fraud. patr. *Si data Opera ſui poteſtatem non faciunt*, l. 36. D. de fideicom. libert. *Si mercem vilioris data Opera diſtraxit*, l. 7. §. ſed & ſi. D. de tributor. actio. *Niſi data Opera effodiſſet oculum*, l. 52. §. 1. D. ad l. Aquil.

Qui data Opera in eum iaculatus eſt, l. 9. §. vlt. D. ad l. Aquil.

Si fortè data Opera ad iudicium non adfuit, l. 3. §. 1. D. quæ in fraud. cred. *Si non data Opera voluerint ſe ita includi ne opem ferre poſſint*, l. 3. §. ſubuenitur, D. ad SC. Silanian. *Si magiſtratus municipales data Opera tutelam diſtulerint in ſucceſſores ſuos*, l. 1. §. ſciendum, D. de magiſtrat. conuenien. *Data Opera partis aduerſæ res veſtras incendio exarſas eſſe aſſeuerantes*, l. 11. C. de his qui accuſa. non poſſ.

Non data ad hoc Opera, ſed fortuitu euenerit, §. Theſaurus, Inſtitut. de diuiſio. rer. *Per laſciuiam & non data Opera vt furtum committeretur*, §. & hoc veteres, D. de obligat. quæ ex delict. Donat. in Hecyr. Act. 2. ſc. 1. *Opera eſt ſi ſcientes læſerimus culpa ſi neſcientes.*

Quaſi dedita Opera, Terent. Eunuch. Act. 5. SC. 2.

OPERE *locato, conducto*, his verbis ſignificatur id Opus quod Græci ἀποτέλεσμα vocant: non ἔργον, id eſt ex Opere facto corpus aliquod perfectum, l. 5. §. vlt. D. de verbor. ſigni.

Factum Opus & imperfectum opponuntur, l. 30. §. qui ædem, D. locati. *Opus adprobari*, l. 24. & l. 36. D. locati. *Metiri*, l. 30. §. qui ædem, D. eod. tit.

Edictum de Operis noui nuntiatione, non omnia Opera complectitur, ſed ea ſola quæ ſolo coniuncta ſunt. Vnde, ſi quis meſſem facit, arborem ſuccidat, vineam putet, quanquam Opus faciat, ad illud edictum non pertinet, quia ad ea Opera quæ in ſolo fiunt pertinet, l. 1. §. hoc autem. D. de oper. no. nunt.

Enimuero interdicto quod vi aut clam teneri & eum placet, qui arbores ſuccidit, quanquã ad ea quoque Opera quæ in ſolo fiunt, id interdictum pertineat, l. 1. §. hoc autem & l. 7. §. notauimus, D. quod vi aut clam. *Opus in edicto de noui operis nuntiatione accipimus, non ſi vnum aut alterum cementũ fuit impoſitum: ſed ſi proponatur inſtar quoddam Operis, & quaſi facies quædam facta Operis*, l. 12. §. Opus, D. de oper. no. nuntiat.

Opus priuatum, l. 21. §. 1. D. de re militari. *Opus Ruſticum*, l. 25. §. vlt. D. de inſtruct. vel inſtrum. *Mancipia in prædiis morata Operis ruſtici cauſa.* l. 78. §. prædia, & l. 96. §. quidam, D. de legat. 3. *Serui qui opus ruſticum faciunt.* Paul. lib. 5. ſentent. Tit. 7. *Serui licet in prædiis ruſticis ſint, ſi tamen*

ſi tamen Opus ruſticum non faciant, l. 99. D. de legat. 3. Terentius Heautont. Act. 1. ſc. 1. *Ancillæ ſeruos niſi eos, qui Opere ruſtico faciundo facilè victum exercerent ſuum* & in Phorm. Act. 1. ſc. 5. *Opus ruri faciendum.*

Opus facere, l. 44. D. de fideiuſſorib. *Si vinctum Opus facere cogam*, l. 1. §. quid dicturi, D. de vi & vi arma. *Si emptor Opus fecerit*, l. 3. §. Opus. D. de alienat. iudi. mut.

Opus quoque facere medici liberti dicuntur, l. 26. D. de oper. libert. *Bouem commodare vt Opus faceret*, l. 17. §. ſi cum vnum, D. de præſcr. verb. *Opus fieri*, l. 49. §. vlt. D. de legat. 2. l. 44. D. de fideiuſſorib. *Opus effici*, l. 113. D. de verbor. obligat. *Si Opus effectum non ſit*, ibid. & l. 44. D. de fideiuſſorib.

Bonitas Operis, l. 51. §. 1. D. locati. *Operis quantitas*, l. 21. §. vlt. D. de oper. no. nunt.

Opera fabrilia, l. 12. D. de re militari.

Operibus pro Operis. *Operibus ſerui vti*, l. 36. D. de ſtipulat. ſeruor. *Quod Operibus ſuis ſeruus adquirit*, Vlpian. Tit. 20. Regular. *Quod ex Operibus ſuis ſerui adquirant*, §. de his autem, Inſtitut. per quas. *Si quam poſſeſſionem vel ex re noſtra vel ex Operibus ſuis adepti fuerint*, §. non ſolum. Inſtitut. eod. tit.

Opus eſt vt de hoc primum referendum ſit, l. 1. D. de adquir. rer. dom.

Ad opus publicum dari, l. 6. D. de extraord. criminib. *In Opus publicum dari*, l. 5. D. de extraord. cognit. l. 17. D. de pœnis, l. 3. C. eod. tit. *In Opus publicum vel perpetuum vel temporarium dari*, l. 1. §. 1. D. de effractorib. *Seruus in Opus publicum perpetuum ac multo magis temporarium non datur*, l. 34. D. de pœnis. *In Opus publicum datus*, l. 18. D. de iure fiſci. *In Opus publicum perpetuo dati*, l. 17. D. de pœnis. *In Opus publicum damnatur*, l. 10. D. eod. tit. *In Opus publicum damnatus*, l. 8. §. quiſquis, D. eod. tit. damnati, l. 6. C. ex quib. cau. maior. Artemidorus lib. 1. cap. 22. κατακριθέντα εἰς ἔργον δημόσιον κατὰ δίκην. *In Opus publicum & quidem perpetuum tradi iubetur*, l. 10. D. de pœnis.

Operis publici pœna, l. 5. & l. 14. C. eod. tit. *In pœna eorum Operis publici temporarij modum non egrediendum*, l. 1. D. de furib. balnear.

Interdum autem *in Opus* abſolutè dicunt. *In Opus perpetuum vel temporarium dandi ſunt*, l. vlt. D. de effractorib. *In Opus perpetuũ damnati*, l. 1. C. de pœnis. Plini. Epiſt. 40. lib. 10. ad Traian. *Nicomediæ & Iliceæ quidam vel in Opus damnati, vel in ludum. Et ſi Opere temporario quis multatus ſit*, l. 10. §. vlt. D. de pœnis.

In opus metalli dati, l. 17. D. de pœnis. *In opus metalli dari*, l. 9. C. eod. tit.

Opus metallicum, l. 28. §. diuus, D. eod. tit. *In metallum damnati ſi inutiles Operi faciundo deprehendantur*, l. 22. D. eod. tit. *Mulier in Opus ſalinarum ob maleficium data*, l. 6. D. de capti. & poſtl.

OPERARI, id eſt *opus quodlibet facere*, l. 3. §. ſi quis ſeruum, D. de ſtatu liber. l. 23. §. vlt. D. de vſufruct. *Serui qui Operari in agro conſueuerunt*, l. 35. §. rerum, D. de hæredib. inſtitu. *Si tibi ſeruum commodaui, vt & in machina Operaretur*, l. 5. §. interdum, D. commoda. *Opificibus qui eo loci Operantur*, l. 5. §. nuntiari, D. de oper. no nunt. *Qui ſe liberare poteſt decem diebus Operãdo*, l. 23. §. vlt. D. de oper. libert.

Operari aliàs eſt *Operam dare. Abſentem dum reipublicæ Operatur*, l. 15. §. 1. ad l. Iul. de adulter.

Operari aliàs eſt *vires & effectum habere. Pactum non debere ad ſui diſpendium Operari*, l. 7. C. de iure dot. *Sed nec hodie ad præſcriptionem Operatur*, l. 5. §. 1. C. de libera. cau.

OPERARII. *Si ruſticis eius fundi Operariis moleretur*, l. 18. §. idem conſultus. D. de inſtruc. vel inſtr.

OPERCVLA *puteorum*, l. 17. §. Caſtella. D. de actionib. empti.

OPERIRE *apertum riuum*, l. 1. §. vlt. D. de riuis. *Vt ſulcos aquarios Operiret*, l. 24. D. de aqu. & aqu. pluu. *Puteal quo puteum Operiretur*, l. 13. §. vlt. & l. 14. D. de action. empt.

OPIFICES, in l. 5. §. nuntiari, D. de oper. no. nunt. ſunt *Fabri* qui ædificant. *Si quæ inſtituit vſufructuarius magnum apparatum ſint deſideratura Opificum fortè vel legulorum*, l. 13. §. ſi tamen, D. de vſufruct.

Cæterarum artium Opificibus ſiue artificibus, l. 1. §. ludi. D. de extraord. cognit.

OPHITÆ hæreticorum genus, de quibus in l. 5. l. 10. l. penult. C. de hæreticis & Manich. Philaſtrius Brixienſis Epiſcopus in Hæreſeon catalogo *Ophitas ſeu ſerpentinos* ab eo dictos tradit, *quòd colubrum colant aſſerentes initium ſcientiæ boni & mali nobis eum primitus attuliſſe.* Idem & Iſidorus de hoc hominum portento lib. 8. Etymolog. cap. 5. D. Auguſtinus lib. de hæreſibus, *Ophitæ à Colubro nominati ſunt. coluber enim Græcè* ὄφις, *dicitur, hunc autem colubrum*

Chriſtum arbitratur, ſed habent etiam verum colubrum, adſuetum panes eorum lambere, atque ita eis velut Euchariſtiam ſanctificare, quidam dicunt iſtos Ophitas è Nicolaitis ſiue Gnoſticis extitiſſe, & per eorum ſabuloſa figmenta ad colubrem colendum, fuiſſe peruentum. ſic vetus codex habet.

OPINIO pro eo quod quiſque credit, exiſtimat, arbitratur. *Non enim Opinio tua ſed mea quærenda eſt*, l. 1. §. ſi tibi D. de *Amplius eſt in Opinione quàm in veritate*, l. 15. D. de adquir. vel omitt.

Opinio pro fama & exiſtimatione, pudore, ſic, *Opinionem eius onerant*, l. 13. C. ex quib. cauſ. infam. id eſt, verecundiam, vt l. 17. eod. tit. *Falſa Opinione ductus*, l. 4. C. de hæred. inſtit. *Mea fert Opinio*, vide ſuprà lib. 6. & l. 7. §. ſi prætor, D. de reb. cor. *Opinio mea fert*, Cic. Epiſt. 66. lib. 13.

Proculum in hac Opinione fuiſſe, l. 17. D. de iure Patron. *Poſt varias prudentium Opiniones*, l. 4. C. de collationib. Opiniones autem à ſententiis differre docet Theophil. his verbis, ad §. reſponſa Inſtitut. de iur. natura. gent. *Sententia eſt*, ἡ αὐτοτελὴς καὶ ἀναμφίβολος ἀπόκρισις. οἷον ἔξεστι τόδε ποιεῖν, οὐκ ἔξεστι τόδε ποιεῖν. *Opinio autem* ἡ ὑπεσταλμένη, καὶ μετὰ ἐνδιασμοῦ προσφερομένη ἀπόκρισις. οἷον, νομίζω ὅτι ἔξεστι τόδε ποιεῖν, νομίζω ὅτι οὐκ ἔξεστι τόδε ποιεῖν.

Opinionum vtique lib. 6. ſcripſerat Vlpianus, vt ex Indice Pandectis præfixo apparet.

Optimæ Opinionis viri, l. 7. D. quemadmo. teſtam. aper. id eſt, exiſtimationis.

Opinio pro relatione iudicis, l. 5. D. de relat. in Cod. Theodoſ. l. 7. & 9. de appellat. in eod. Cod.

Opiniones Iudicum, l. 6. §. ſuper his, C. de appellat. *Opinionis exemplum*, l. 18. & l. 19. C. de appellat. *In qua Opinione ego ſum*, l. 24. D. de ædilic. edict. Vetus gloſſarium Græcum, ὑποσταλμένη καὶ μετὰ ἐνδιασμοῦ ἀπόκρισις.

Opinionem etiam pro cenſu & profeſsione cenſuali vſurpant Imperatores, l. vlt. C. de præd. & omnib. reb. nauicul. lib. 10. & l. vlt. C. de collat. lib. 12.

OPINOR, id eſt *puto, exiſtimo*, quibus verbis ſuas de iuris quæſtionibus ſententias Iuriſcõſulti concipiunt, l. 1. §. in hoc. D. de contra. tute. *Opinamur igitur*, l. 4. §. vlt. D. de hæred. inſtituen. *Sabinus & Caſsius Opinati ſunt*, l. 68. D. de vſufruct. *Proculus & Pegaſus Opinantur*, l. 7. D. de Senatorib. *Nonnullos Opinari*, l. 3. D. de his quæ in teſtamen. delent. *Vt vulgus Opinatur*, l. 56. D. de euictionib. Donat. in Andr. act. 2. ſc. 2. *Quoniam argumenta ſunt & coniecturæ, Opinor, dixit. nam contra Opinionem certa res eſt: quæ autem Opinamur, quæ putamus, incerta ſunt.*

Opinari, id eſt *exiſtimare, credere*, l. 1. D. pro donato, ſiue falſa ſiue vera exiſtimatione. *Eum qui facere teſtamentum Opinatus eſt*, l. 1. D. de iure codicill.

OPINATORES ſunt *exactores militaris annonæ* ipſo interprete Triboniano, in l. 11. C. de erogatio. militar. anno. lib. 12. Hanc enim interpretationem Tribonianum eo loci de ſuo dediſſe planum fit ex l. 16. de exactionib. in C. Theodoſ. Sic cum ab eo hoc verbum accipiemus in l. 7. C. de exactionib. tribut. lib. 10. in l. 1. de excoctione & tranſlatio. milit. anno. lib. 12. l. 34. de annon. & tribut. in Cod. Theodoſ. B. Auguſtin. Epiſt. 13. *Fauſtus ait, cũ debito decem & ſeptem ſolidorum ab Opinatoribus vrgeretur vt redderet quod ad præſens vnde explicaret ſe non inueniebat, ne corporalem pateretur iniuriam ad auxilium ſanctæ Eccleſiæ conuolauit.* Eoſdem mox *exactores appellat*. Præterea Opinatores auxilia fœderatorum ſignificant, in l. C. de loca. Nouel. 116. & 117. *Mutauit Opinionem, & cœpit putare, & mox mutata Opinio petitoris*, l. 11. §. eandem. D. de except. rei iud. *Opinabatur*, ibidem.

OPISTOGRAPHVS eſt in tergo ſcripta charta. *Si in Opiſtographo quis teſtatus ſit*, l. 4. D. de bonor. poſſeſſ. ſecun. tab. *Opiſtographos commentarios dixit*, Plinius Epiſt. 5. lib. 3.

OPORTET: *præſens tempus demonſtrat, & ideo cum ſtipulamur, Quidquid te facere oportet, non amplius in ſtipulationem deducitur quàm quod præſenti die debetur.* Et ideo, *vt futura obligatio deducatur, adiici debet, Oportebit*, l. 76. §. 1. l. 89. & l. 125. D. de verbor. obligat. *Vt in Aquiliana ſtipulatione, quidquid te mihi ex quacumque cauſa dare, facere, Oportet, Oportebit*, l. 18. §. 1. D. de acceptilatio.

Simili modo, ſi quis legauerit, quidquid mihi Lucium Titium dare facere Oportet, ea pecunia legato non comprehenditur cuius dies moriente teſtatore nondum venerat, l. 46. D. de legat. 2. *Hoc autem verbo, dare, facere, Oportere, concipi ſolitam eorum intentionem qui in perſonam agebant*, docui lib. 5. Formular.

Verbum Oportere non ad facultatem iudicis pertinet, qui poteſt vel pluris vel minoris condemnare, ſed ad veritatem refertur, l. 37. D. de verbor. ſignificat.

Oportet neceſsitatem importat, l. 3. §. eos, D. de muner. & honor. l. 39. §. vlt. D. de procuratorib.

torib. l. 2. §. diuus, D. de ſepul. viol. *Appellari Oportere & poſſe*, l. 1. §. quod in ſententiis, D. quando appelland. ſit.

Quod tempus ex bono & æquo prætorem obſeruare Oportebit, l. 71. §. in pecunia. D. de legat. 1.

Dici Oportebit, l. 1. §. ſi ei qui. D. de collat. bonor. *Oportet*, de his quæ æqua & iuri ac rationi conſentanea ſunt, Iuriſconſulti dicunt, l. 13. §. 1. D. commodati. E contrario *non Oportet* vſurpant de his quæ vel à iure vel ab æquo & bono abhorrẽt, l. 79. D. de verbor. ſignifi. l. 21. D. de his qui not. infa. l. 9. §. vlt. D. de off. proconſ. l. 14. §. 1. D. de religioſ. & ſumpt. l. 2. D. de excuſat. tut. l. 5. C. de his quib. vt indign. & apud Paul. lib. 4. ſentent. Tit. 2.

Non Oportere fruſtrationem impunitam eſſe reſponderi Oportet, l. 39. §. vlt. D. de vſuris. *Iniquum eſt nec Oportet*, l. 39. §. vlt. D. de oper. libert.

OPORTVNI nomen non minus locis quàm temporibus tribuitur. *Cum in alium locum inferri tam Oportunè non poſſet qui vſumfructum legauerit*, l. 2. §. ſi vſumfructum, D. de religioſ. & ſumpt.

Si interpellatus Oportuno loco non ſoluerit, l. 32. D. de vſuris. *Si quo loco Oportuno ſtatua & imago ponatur*, l. 41. D. de vſufruct. *Ne filia Oportunum nubendi tempus amittat*, l. 2. C. de repudiis. *Si tempore Oportuno nauigaſſet*, l. 2. 8. ſi quis tamen, D. ſi quis cautionib.

Cum non eſſet tam Oportunè vbi ſepeliretur, l. 17. D. de vſufruct. *Cum alium in locum inferri mortuus tam Oportunè non poſſet*, l. 2. §. ſi vſufructus, D. de religioſ. & ſumptib.

OPORTVNITATEM appellari à Latinis εὐκαιρίαν Cicero 3. de finib. teſtatur.

OPORTVNITAS *naturalis*, l. 26. §. libertus, D. de condict. indebiti. *Poſteaquam poſſeſſor Oportunitatem emptoris cui venundari potuit, peremit, deſtitit*, l. 33. D. de dolo. *Poſſeſsio in quam habet patronus affectionem, vel Oportunitatis, vel vicinitatis, vel cœli*, l. 1. §. ſed ſi rem, D. ſi quid in fraud. patr. *Oportunitas loci*, l. 12. D. de religioſ. & ſumpt. & apud Ciceron. lib. 1. officior. & Cæſ. lib. 3. de Bello ciuil.

OPPONERE *obiicere eſt*, ſic *Opponere compenſationem*, l. 42. §. vſuræ. D. ſolut. matrim. *Qui compenſationem Opponit fiſco*, l. 48. §. qui compenſationem. D. de iure fiſci. *Compenſationis ratio Opponitur*, l. 7. C. de compenſationib.

Opponere exceptionem, l. 57. D. de procuratorib. l. 23. §. ſi quis poſt. D. de condict. indeb. l. 9. §. ſed & ſi quis. & l. 24. §. exceptio, D. de iureiuran. l. 45. D. de vſurpat. l. 14. C. de præd. minor. l. 5. C. de euictionib. *Petenti tibi non Opponam exceptionem*, l. 9. §. vlt. D. de except. rei iudic. *De metu Opponere exceptionem*, l. 4. §. metus. D. de dol. mal. except. *Si Oppoſuerat exceptionem rei ſibi ante pigneratæ*, l. 19. D. de except. rei iudic.

Opponi exceptio, l. 3. D. de popular. actio. l. 2. & l. 13. D. de dol. ma. excep. l. 7. §. 1. D. de curat. furio. l. 19. D. de nouationib. l. 24. D. de legat. 3. & l. 116. §. vlt. D. de legat. 1. *Agenti ex teſtamento Opponetur tibi doli mali exceptio*, l. 29. §. ſi hæres, D. de legat. 3.

Opponi exceptio petenti, l. 1. §. ſi quis, D. vt legat. nom. *Doli non inutiliter Opponitur exceptio*, l. 13. §. vlt. D. de reb. cor. l. 42. D. de mort. cau. donat. *Exceptionem pacti non inutiliter Opponi*, l. 96. §. ſoror, D. de ſolutionib. *Stichum petendo pacti exceptio mihi Opponetur*, l. 27. §. ſi cum decem. D. de pactis. & §. id actum. D. eod. tit. *Agenti exceptio Opponitur redhibitionis*, l. 5. §. actoris, D. de dol. mal. & met. except. Quintilian. declamat. 336. *Si nulla Opponi huic tuæ voci poſſet exceptio.*

Si exceptio ſit Oppoſita, l. 18. D. de euictionib. *Si ab aduerſario Oppoſita fuerit defenſionis allegatio*, l. 1. §. 1. C. de ſatiſdan. *Oppoſita exceptione doli mali*, l. 3. §. vlt. & l. 15. D. de adim. legat. l. 1. C. de re iudica. & l. 3. C. de non numera. pecun. l. 7. D. de do. prælega. l. 32. §. ait oratio. D. de donat. inter vir. l. 61. D. locati, l. 29. D. de iure dot. l. 47. D. ad l. Aquil. l. 14. D. de doli except. *Exceptione in factum Oppoſita*, l. 14. §. cum qui: D. quod met. cau. *Exceptiones Opponuntur*, l. 20. D. de exceptionib. *Peremptorias exceptiones Opponi poſſe*, l. 2. C. ſentent. reſcin. non poſ.

Opponi præſcriptio, l. 11. D. de exceptionib. l. 4. C. ad SC. Turpill. l. 2. C. quib. non obiicit. *Creditoribus decem annorum præſcriptionem Opponi poſſe*, l. vlt. C. ſi aduerſ. creditor. *Præſcriptiones fori in principio litis Opponendas*, l. vlt. C. de exceptionib. *Oppoſitæ præſcriptionis velamento*, l. 2. C. ſentent. reſcin. non poſ.

Replicatio doli Oppoſita, l. 3. C. de except. ſent. præſ.

Legatarius hæres legem falcidiam Opponit, l. 95. §. vlt. D. ad l. falcid. *Ei non Opponetur infamia.* Papinian. in lege Dei, Tit. 4. id eſt obiicietur. *Nulla exceptione Opponenda*, l. 27. §. ſi cum decẽ, D. de pactis. *Exceptio ei ex facto ipſius Oppoſita*. l. 27. D. de euictionib.

Opponi exceptiones actionibus, l. 12. D. de interrogat. l. 5. §. vlt. D. de oper. noui.

Nec Opponet fortunam ſuam & caſus triſtiores, l. 3. §. ſi in metallum. D. de munerib. & honor.

Non enim voto matris Opponi tam ominoſa non interponendæ cautionis interpretatio debuit, l. 72. D. de conditionib. *Oppoſito nobis alio aduerſario*, l. 1. D. de alienat. iudic. mutan.

Opponere manum, l. 20. D. quod vi aut clam. *Septa quæ ad incile opponuntur*, l. 1. §. Septa. D. de riuis.

Opponere etiam pignori dare ſignificat. Terent. Phormio. Act. 4. ſc. 3. *Ager Oppoſitus eſt pignori ob decem minas.* Seneca lib. 7. de benefic. cap. 14. *Puta cum captus eſſes me pecuniam mutuatam rebus meis in ſecuritatem creditori Oppoſitus.*

Ex qua nouiſſima verbi huius ſignificatione ioci anſam ſcitè Catullus arripuit his verſibus.

Furi, villula noſtra non ad Auſtri
Flatus Oppoſita eſt nec ad Fauoni
Nec ſæui Boreæ, aut Apeliotæ:
Verum ad millia quindecim, & ducentos.

OPPRIMERE propriè eſt *obterere*. *Si plures trabem deiecerint & hominem Oppreſſerint*, l. 11. §. ſi plures, D. ad l. Aquil.

Opprimi, obteri. Seruus ruina in ſtabulo Oppreſſus, l. 15. §. vlt. D. de condict. cauſ. da. *Ruina ſimul Oppreſſi*, l. 8. D. de hæred. inſtituend.

Opprimi, aliàs eſt *grauari, lædi, moleſtari. Opprimi aliquem per aduerſarij ſui potentiam non oportet*, l. 9. §. vlt. D. de Offic. proconſ. *Tenuiores qui ſæpè importunis potentiorum interceſsionibus Opprimuntur*, l. 1. §. 1. C. ne lice. potentiori. Opprimi etiam dicitur qui conuincitur. *Ne hi qui defendendi ſunt ſubitis accuſatorum criminibus Opprimantur*, l. 18. §. cogniturum, D. de quæſtionib. *Reus euidentioribus argumentis Oppreſſus*, ead. l. 18. §. Reus. *Si tibi probauerit conſpiratione aduerſariorum & teſtibus pecunia corruptis Oppreſſum ſe*, l. 33. D. de re iudic.

OPPVGNARE id eſt impugnare. *Replicatio impugnat exceptionem*, l. 2. §. 1. D. de exceptionib. *Qui vſque ad finem litis Oppugnauerunt teſtamentum*, l. 13. §. eos. D. de iure fiſc. *Conditionem hanc quaſi vtilitati publicæ Oppugnantem remittendam*, l. 2. §. tractari, D. ad SC. Tertyll.

OPTIMVS *à Senatu appellatus Gaius Scipio Naſica*, l. 2. §. Iuris ciuilis. D. de origine iuris. *Optimi cognomen Traiano impoſitũ*, Plin. in Panegy. refert, quo cognomine Iuſtinian. ornatur. §. 1. Inſtit. quib. non eſt permiſſ. fac. teſt. Et ita quoque *Optimum principem* accipe apud eundem Plin. lib. Epiſt. Sed & *Optimi* elogium Claudio tribuitur, in eo SC. quod ab eod. Plin. refertur Epiſt. 6. lib. 8.

Quinetiam ante eum Caligulam inter cætera cognomina quæ aſſumpſerat *Optimum maximúmque* vocatum, Sueton. in Calig. cap. 22. refert.

Optimus princeps Hadrianus, l. 2. §. & vt obiter, D. de orig. iur. Idémque *Optimus maximus princeps* appellatur in SC. de petitione hæreditatis, l. 20. §. præter hæc. D. de hæred. petit. *Optimus quoque Imperator noſter Seuerus* ait Papinian. l. 67. §. ſi omiſſa, D. de legat. 2. *Poſt Optimi noſtri Seueri Auguſti litteras*, ait Papinian. l. 7. D. de vacat. & excuſat. *Optimus maximúſque princeps Seuerus Auguſtus*, ait Papinian. l. 78. §. 1. D. de legat. 2. & l. 8. D. de vacat. & excuſat.

Optimi maximíque principes noſtri, l. 30. D. de excuſat. l. 16. §. 1. D. de his quæ vt indig. *Ab Optimis Imperatoribus noſtris*, ait Tryphoninus, l. 39. D. de pœnis.

Optimus locus, l. 19. §. vlt. D. de ædilitio edicto, id eſt perfectus, l. 19. §. illud, D. eod. tit. *Optimum vinum frumentúmve cum quis ſtipulatur id ſtipulari, intelligitur, cuius bonitas principalem gradum bonitatis habet*, l. 75. D. de verbor. obligat.

Cum fundus vti Optimus maximúſque eſt emptus, l. 48. D. de euictionib. *Fundo legato, vt Optimus maximúſque eſt*, l. 22. D. de inſtruct. vel inſtr. *Verba hæc in fundi traditione adiecta, vti Optimus maximúſque eſt liberum eſſe ſignificant*, l. 126. D. de verbor. ſignifi.

Si fundus ita legatus ſit, vti Optimus maximúſque liber præſtandus eſt, l. 69. §. ſi fundus, D. de legat. 1. *Si vt Optimus maximúſque eſſet* traditus fuerit fundus, liberum ab omni ſeruitute præſtandum, l. 75. D. de euictionib. *Vera eſt Quinti Mutij ſententia, vt qui Optimum maximúmque fundum tradidit liberum præſtet, non etiam deberi ei alias ſeruitutes*, ibid.

Itaque parum cohæret quod. Sicul. Flacc. lib. de conditio. agror. ſcribit. *Quidam etiam conueniunt precario, vt ſeruitutem præſtent his agris ad quos neceſſe habent tranſmittere peruium. Nam & id his verbis comprehenditur,* VTI OPTIMVS MAXIMVSQVE SIT.

Plerumque etiam ad inſtrumentum vel inſtructum prædij hæc verba referuntur, l. 92. & l. 93. §. penult. D. de leg. lib. 3. l. 18. §. item cum fundus. & l. 22. D. de inſtruct. vel inſtr. &

apud Paul. lib. 3. ſententiar.

Optimum ius legati per damnationem eſt, & cet. Vlpian. Tit. 25. regular. *Perinde ſit ac ſi Optimo iure legatum ſit*, ibid. *Optimo iure poſſeſſam domum*, l. 26. §. 1. D. de pignorib. accipe quæ nulli obligata eſt, nec vllo nexu pignoris tenetur, liberáque eſt ab omni onere hypothecæ. Cic. de lege Agra. *Optimo enim iure ea ſunt prædia quæ Optima conditione ſunt: Libera, meliore iure ſunt, quàm ſerua.* Idem in Orat. de Aruſp. reſponſ. *Multæ ſunt domus in hac Vrbe, Patres conſcripti, atque haud ſcio an penè cunctæ iure Optimo, ſed tamen iure priuato, iure hæreditario.*

Optimo iure libertatem conſecuti dicuntur, in l. 31. D. de minorib. qui ex fideicommiſſo rectè manumiſſi ſunt.

Optimo iure debentur Vſuræ, quæ interrogatione præcedente promiſſæ ſunt, l. 1. C. de vſuris. *Optimo iure quartæ bonorum curialium defunctorum, quibus alieni ab eorum conſortio hæredes extiterunt, à curiâ petitur*, l. 1. C. quando & quibus quarta pars lib. 10. *Optimo iure* admiſſos codicillos dixit Inſti. Inſtit. de codicil. id eſt, habuiſſe νόμιμον σύστασιν, vt Theophilus vertit. *Optimo iure cenſor creatus*, apud Liuium lib. 9. Et optimo iure ſepulchrum datum. Cic. Philipp. 9. in fine. *Optimo iure prouinciam obtinere*, Idem Cic. Philipp. 11.

Optima lex, vt Feſtus lib. 13. ſcribit, cum nominabatur in dictatore faciendo, quàm pleniſſimum poſſet eſſe ius ſignificabatur. *Optima lege capta Veſtalis* apud Gell. lib. 1. cap. 12.

Optimum eſt, l. 13. D. quod met. cau. l. 20. §. præter. D. de hæred. petit. l. 7. D. de pact. dotal. l. 3. §. ſi tamen, D. de hom. lib. ex. l. 18. D. de inſtruct. vel inſtr. l. 73. §. vlt. D. ad l. falcid.

Optimum eſſe Pedius ait, l. 18. §. aſinam, D. de inſtr. vel inſtr. *Optimum erit*, l. 35. D. de bonis libert. *Optimum factum eſt*, l. 9. D. de ſuſpect. tutor. *Si Optimo conſilio Vſus ſit*, l. 67. §. vlt. D. de ritu nupt. *Optima ratione defenditur*, l. 22. D. de his quæ vt indign. *Optima ratione placuit*, l. vlt. C. ſi mancip. *Optimæ opiniones viri*, l. 7. teſtament. quemad. *Optimè nouit proconſul*, l. 2. D. de teſtamen. milit. *Gaio Seio Optimè merito*, l. 31. §. Gaio, D. de liberat. lega.

OPTIO, id eſt *electio*, l. 2. §. quare. D. de eo quod cer. lo. *Optio deferenda eſt fideicommiſſario*, l. 79. D. ad SC. Trebellian. *An Optio ſit eius cum quo potiſsimum agat*, l. 7. D. de magiſtr. conuen.

Optio ſerui, l. 2. l. 9. §. vlt. l. 11. l. 13. l. 14. D. de optió. leg. *Optio ſeruorum*, l. 9. §. vlt. D. de optio. vel elect. l. 15. l. 17. *Optionem ſeruorum Mæuio dedi*, l. 15. D. de optio. vel elect. *Quoties ſerui Optio datur*, l. 2. D. de optio. vel electio. *Vnius hominus mihi & tibi Optio data eſt*, l. 8. §. vnius. D. de optio. vel elect. *Et ſeruo eius Optio data*, l. 99. D. de legat. 1. *Si Optio hominus data ſit*, l. 3. D. qui & à quib. manum. *Data Optione*, l. 2. D. de optio. vel elect. *Optione ſeruorum data*, l. 9. §. vlt. D. eod. *Optione legati per Vindicationem data*, Vlp. tit. 25. regular. *Is cui ſerui Optio legata ſit*, l. 13. §. vlt. D. de optio. vel elect. l. 25. D. de liber. cau. *Optione legata*, l. 16. D. de optio. vel elect. *Seruum vel quam aliam rem cuius Optio mihi relicta eſt*, l. 3. §. item ſi. D. ad exhibend. *Vaſcula non ſeparaturum, licet ei Optio ſit relicta*, l. 19. D. de aur. arg. *Optionem intra certum tempus datam non amplectitur*, l. 28. §. 1. D. de verbor. ſignificat.

Optio ab electione ſeparatur, l. 2. & rubr. D. de optio. vel elect. leg. & l. 3. D. qui & à quibus.

Sanè *Optio* ſolemni aliquo actu & certis verbis ac plerumque interueniente Prætore fiebat, nam & ad exhibendum agere poterat is cui ſerui *Optio* data erat, vt ex mancipiis exhibitis optare & vindicare poſſet, quemadmodum indicat l. 3. §. item ſi. D. ad exhibendũ. & l. 80. §. 1. D. de furtis, *vnde & ſerui Optio inter actus legitimos numeratur*, l. 77. D. de diuer. regul. *Optionis legatum*, id eſt, *Vbi teſtator ex ſeruis ſuis vel aliis rebus optare legatarium iuſſerat*, §. optionis. Inſtitut. de legatis.

Si in Optionis legato minor captus ſit dum elegit deteriorem, l. 7. §. hodie. D. de minorib. *Si ſeruus ſit generaliter per Optionem legatus*, l. 18. D. famil. herciſc.

Optiones in re militari appellabantur qui antecedentibus ægritudine præpeditis, tanquam *adoptati & vicarij eorum vniuerſa curabant*, vt Veget. lib. 2. cap. 7. & Non. Marcell. exponunt. Quo in ſignificato accipi *Optio* poteſt in l. vlt. D. de iure immunit. At in l. penult. D. de bon. damnator. *Optiones* commentarienſibus adiunguntur etiam. *Optiones* fœderatorum dicuntur, l. vlt. C. de locat. & cond. Nouell. 117.

Optiones etiam pro *apparitoribus in* l. penult. de iure fiſci lib. 10. C. & l. vlt. cod. tit. in Cod. Theod. & l. penult. de apoch. public. cod. Et qui in Act. Apoſt. cap. 16. δεσμοφύλαξ dicitur, id eſt, carceris cuſtos, & commentarienſis à. B. Ambro. Optio carceris vocatur

cap. 4. Commentar. in Epiſt. ad Epheſ. l. 15. D. de adquir. vel omitt.

Optiones etiam à Iuſtiniano appellantur *militaris annonæ erogatores*, Nouel. 130. Illic enim ita eſt, καὶ τὰς μὴ ἑκάστου τάγματος ὀψιωνας ἀποδέχεσθαι τὰ εἴδη δίχα τινὸς διαστροφῆς, καὶ ποιεῖν τοῖς ἐξάρχοις καὶ τοῖς στρατιώταις τὰς ἐν εἴδει χορηγουμένας ἀπόχας. Eos Iuſtinia. præcipit recautas facere, id eſt, apochas, de his quæ collationibus in tranſitum militum expenduntur.

O P T O *des*, fideicommiſſi verbum, l. 115. D. de legat. 1. Interdum verò *Optare* vt & Non. Marc. notat. eſt *eligere*, vt l. 28. D. de condit. & demon. Donat. in Andr. Terent. act. 4. ſc. 6. *Optare* eſt vnum de duobus eligere.

Optare tamen & *eligere* ſeparantur, *Si Stichum Optauero, vel elegero*, l. 9. §. vlt. D. de optio. vel elect. *Hominem Optato, Eligito*, Vlpian. tit. 25. regular.

Si optare velim ſeruum, vel quam aliam rem cuius Optio mihi relicta eſt, l. 3. §. item ſi, D. ad exhibend. *Optaturus ſeruum*, l. 80. §. 1. D. de furtis. *Et ita Optare ſeruum*, l. 2. §. vlt. & l. 15. D. de optio. vel elect. & l. 99. D. de lega. 1. & l. 9. §. 1. D. de dolo.

Optare abſolutè, l. 2. l. 7. l. 8. §. vnius, & l. 10. l. 11. l. 13. §. vlt. D. de optio. vel elect. l. 15. D. de legat. 1. Et *Optari*, l. 14. D. de optio. vel elect. l. 10. D. de lega. 1. *Atque me hæc verbi huius ſignificatio admonet*, vt turpe mendum quod Nonio inſidet corrigam, nam vt probet *Optare* eſſe *eligere* adducit hæc Varronis verba, Diogenes qui amicos, qui ab Alexandro Rege iuſſus Optare quid vellet ſe facturum. Hoc qui amicos qui non corruptum Emenda igitur, κυνικός.

Optabilis conditio, l. 17. C. de poſtlim. reuer.

O P V L E N T A *hæreditas*, l. 1. D. de offic. procurat. Cæſ.

O R A R E *cauſas* pro *agere* apud Terent. Phormio. act. 1. ſc. 2. & apud Virgil. lib. 6. Æneid. Tacit. lib. 12. Pomponius l. 2. §. Seruius, D. de origin. iur. *Seruius cum in cauſis Orandis primum locum aut pro certo poſt M. Tullium obtineret*, & mox, *turpe eſſe patricio & nobili & cauſas Oranti*, in Cic. in Bruto. *Neminem vnquam melius vllam Orauiſſe capitis cauſam*, Quint. lib. de cauſ. corrup. eloqu. Apud *Centumuiros cauſam aliquam fœliciter orare. Cauſam Orare apud iudices*, A. Gell. lib. 5. cap. 10. & lib. 10. cap. 15.

Feſtus *Orare* antiquos dixiſſe, *pro agere teſtimonio, ſunt quod & oratores, & ij, qui nunc quidem legati, tunc verò oratores, quòd Reipublicæ mandatas partes agerent.* Seruius in lib. 4. Æneid. hæc verba, *Multa Iouem manibus ſupplex Oraſſe ſupinis*, *Oraſſe* autem ait, dixiſſe, *vnde Oratores dicti.*

Idem in lib. 11. ad verba, *Iámque Oratores aderant*, & cet. *Oratores*, ait, *Legati à perorando pro Republica nominati.* Liuius lib. 3. Oratorem etiam Plutarchus in Αἰτίοις dici ait πρεσβευτὴν τινα παρρησιαστικόν.

O R A T I O N E S *principum* vti in libris noſtris accipere debeamus, expoſui lib. ſelect. Antiquit. 1. Eiuſmodi eſt *Oratio Diui Hadriani qua effectum appellari à Senatu principē nō poſſe*, refert *Vlpian.* l. 1. D. à quib. appella. *Sacratiſsimi principis noſtri Oratione*, ait Gaius, *cauetur vt matris inteſtatæ hæreditas ad liberos tametſi in aliena poteſtate erunt, pertineat*, l. 9. D. ad SC. Tertyll. *Oratione Diui Pij liberalium ſtudiorū profeſsores non etiam calculatores continentur*, l. 4. C. de profeſſor. lib. 10. *Diuus Marcus Oratione in Senatu recitata effecit ne aliter alimentorum tranſactio rata eſſet, quàm ſi auctore prætore facta*, l. 8. D. de tranſactionib.

Oratione diui Marci exprimitur, nequis meſsium vindemiarúmque tempore aduerſarium cogat ad iudicium venire, l. 1. D. de feriis. *Eadem Oratione diuus Marcus in Senatu recitata effecit de aliis ſpeciebus prætorem adiri etiam diebus feriaticis*, & cet. l. 2. D. de feriis. *Oratione Diui Marci cauetur, vt ſi quis ingenuus pronunciatus fuerit, ingenuitatis ſententiam retractans*, l. 1. §. 1. ne de ſtat. defunct.

Eiuſdem diui Marci Oratio de confeſsis, cuius meminit l. 6. §. 1. D. de confeſſ. & l. 56. D. de re iudic.

Oratio ſub diuo Marco habita, l. 17. C. de excuſat. tutor. *Sylanianum Senatuſconſultū, necnon Diui Marci Oratio quæ circa id facta eſt*, l. 11. C. de iis quib. vt indign. *Alia etiam diui Marci Oratio memoratur*, l. vlt. §. ſin verò, C. de manumiſſ. teſtam.

Oratio Marci & Commodi, qua prohibentur tutores & filij eorum pupillas ſuas ducere, ad quam Paul. librum ſingularem ſcripſit, l. 60. & l. 67. §. ſed & ſi filiusfamil. D. de rit. nupt.

Oratio Imperatorum Antonini & Commodi quæ quaſdam nuptias in perſonam Senatorum inhibuit, de ſponſalibus nihil locuta eſt, l. 16. D. de ſponſalib.

Oratione diui Marci cauetur vt ſi Senatoris filia libertino nupſiſſet nec nuptiæ eſſent, l. 16. D. de ritu nupt. *Imperatorū Antonini et Cōmodi Oratione in Senatu recitata, id actū eſt, vt ſine in manū cōuentione*

matrum

matrum legitimæ hæreditates ad filios pertineant, excluſis conſanguineis & reliquis adgnatis, Vlpian. tit. 27. regular.

Oratio quæ prohibet apud Conſules aut præſides prouinciarum poſt quinquennium à die manumiſsionis in ingenuitate proclamare, l. 4. D. ſi ingenu. eſſe dicet.

Diui Pertinacis Oratione cautum ne alias tabulæ priores iure factæ irritæ fiant niſi ſequentes iure ordinatæ & perfectæ fuerint, §. ex eo autem, Inſtitution. quib. mod. teſtam. infir.

Imperatoris Seueri Oratione prohibiti ſunt tutores & curatores prædia ruſtica vel ſuburbana diſtrahere, quæ Oratio in Senatu recitata eſt, Tertyll. & Clemente Coſſ. l. 1. D. de reb. cor. *Orationis diui Seueri beneficium, quo poſſeſsiones ruſticas ſine decreto præſidis pupillorum ſeu adoleſcentium diſtrahi vel obligari prohibitum eſt*, l. 2. C. de curat. furio. Eáque eſt diui Seueri *Oratio*, cuius fit mentio, l. 9. C. de præd. minor. quam etiam ſingulari lib. Paulus interpretatus erat, vt ex aliquot capitum inſcriptionibus, & indice Piſano apparet.

Imperator noſter Antoninus Auguſtus ante exceſſum diui Seueri patris ſui Oratione in Senatu habita auctor fuit Senatui cenſendi, Fuluio Aemiliano & Nummio Albino Conſulibus, vt aliquid laxaret ex iuris rigore, l. 32. D. de donat. int. vir. & vxor. Eaque *Oratio de confirmandis donationibus vocatur* ibid.

ORACVLVM Lucius Seneca in præfatione lib. 1. Controuerſ. *definit voluntatem diuinam, hominis ore denuntiatam*. Cic. Topic. *Oracula enim ex eo ipſo appellata ſunt, quòd ineſt his deorum Oratio*. Ac planè *Oraculum ab ore* ductum eſſe Priſcian. lib. notat. Impp. qui ſibi diuina omnia adrogant ita ſacros affatus ſuos ſeu *ſacra reſcripta* vocant, l. vlt. C. de diuerſ. reſcript. in l. 10. C. de ſacr. Eccleſ. Quo genere loquẽdi vtitur Symmachus Epiſt. 13. & 15. Vetus Gloſſa. *Sacrum Oraculum eſt reſcriptum quod imperator precibus & ſupplicationi reſpondens reſcribit, vel ei fieri, vel non fieri deberi quod poſtulat*, & dicitur quod *orando* inſpectum.

ORBATVS *vtriſque luminibus*, l. 1. §. caſum, D. de poſtulando. Lactantius, lib. 2. diuinarũ Inſtit. cap. 8. *Appius Claudius Cenſor, cum aduerſus reſponſum ad ſeruos publicos, ſacra Herculis tranſtuliſſet, luminibus orbatus eſt.*

ORBIS *terrarum*, *Si vagari per Orbem terrarum velit*, l. 20. §. vlt. D. de oper. libert. Plinius in Proœmio lib. 3. Terrarũ *Orbis vniuerſus in tres diuidetur partes*, Europam, *Aſiam*, *Africam*. *In omni Orbe terrarum, qui* Romano *imperio ſuppoſitus eſt*, l. 2. C. de iureiuran. prop. calum.

In Orbe Romano qui ſunt, l. 7. D. de ſtatu homi. id eſt ἅπαντες ἐν κοινῷ οἱ ὑπήκοοι, vt loquitur Iuſtinian. Nouell. 78. *Si quis in Orbe* Romano *Eunuchos fecerit*, l. 1. C. de Eunuch. id eſt, εἴπου δή ποτε τῆς ἡμετέρας πολιτείας, vt loquitur Iuſtinian. Nouell. 142. Quod genus loquendi vſurpat & D. Hieronymus Epiſt. ad Demetriad. Eutrop. lib. 8. *Orbem terrarum circumiuit & multa ædificauit.*

Caſſiod. Epiſt. 52. lib. 3. *Varius Auguſti ſi quidem temporibus Orbis Romanus agris diuiſus cenſuque deſcriptus eſt*. Idem Epiſt. 8. lib. 10. ad Iuſtinianum Auguſt. *Decet enim vt & iſte Orbis unanime veſtro ſplendeat.*

ORBVS, id eſt, *liberis Orbus*, vt loquitur Iuſtinus lib. 26. ſeu vt ait vetus gloſſarium eſt, *qui liberos non habet*, vt apud Vlpian. in inſcript. tit. 14. regular. Iſidor. lib. 10. *Orbus quòd liberos non habeat, quaſi oculis amiſsis.*

Orbos autem Romæ ſumma obſeruantia coli conſueuiſſe ab his qui eorum teſtamenta captabant, Ammianus Marcellinus teſtis erit locuples qui lib. 14. de corruptis Romanorum moribus agens, ſcribit. hæc, *Nunc verò inanes flatus quorundam, vile eſſe quidquid extra vrbis pomœrium naſcitur æſtimant, præter Orbos & cœlibes: nec credi poteſt qua obſequiorum diuerſitate coluntur homines ſine liberis Romæ*. Quod iam inde à Ciceronis temporibus inualuiſſe iudicio eſt quod ille Paradoxis ait, *Quis nutum ſenis Orbi locupletis non obſeruat?* Atque huic ſenior in Conſolatio. ad Marc. in ciuitate, ait, *noſtra plus gratiæ Orbitas confert, quàm eripit.*

ORBITAS, parentis conditio qui liberis caret. *Filia in Orbitate patris relicta*, l. 20. C. de inoffic. teſt. Curt. lib. 6. *Orbitas quoque mea, quòd ſine liberis ſum, ſpernitur*, Cic. 5. de finib. Bonum liberi, *miſera Orbitas*. Lactant. lib. 3. diuinar. Inſtitut. cap. 17. *Habenti malos liberos, Orbitas prædicatur.*

ORCINVS *libertus* appellatur qui teſtamento manumiſſus eſt, id eſt, liber eſſe iuſſus, ſeu qui teſtamento directam libertatem accepit, quaſi teſtatoris Orco demiſſi, ſeu vt Apuleius loquitur, *qui iam in peculio Proſerpinæ & in Orci familia numeratur, libertus*, l. 22. D. de pecul. lega. l. 8. D. de hæred. Inſt. & l. 2. §. per contrarium, D. de dot. prælеg. l. 8. C. de iur. & fac. ig. l. vni. §. ſed & ſi. C. de lat. liber.

Is qui directò liber eſſe iuſſus eſt, Orcinus fit libertus. Is autem cui per fideicommiſſum data eſt libertas, non teſtatoris ſed manumiſſoris fit libertus, Vlpian. Tit. 2. Regular. *Qui teſtamento liber eſſe directò iubetur, ipſius teſtatoris fit libertus, & Orcinus appellatur*, §. quia autem, Inſtit. de ſingul. reb. per fideicommiſſ. relictis. In gloſſis Palæmon *Orcinus* definitur *morte manumiſſus*. Vetus Gloſſar. Græcum ἀπελεύθεροι τοῦ τεθνεῶτος οὓς χαρωνίτας λέγουσιν ἀπελευθέρους.

Inde eſt, vt Vlpianus ait, *Statu liberum ea conditione eſſe, vt ſiue alienetur, ſiue vſucapiatur, ſiue manumittatur, non perdat ſpem Orcini liberti*, l. 2. D. de ſtatu liber. *Obtingente eius conditione vel die in quam ſtatutam & deſtinatam libertatem habet in libertatem eripitur & tanquam teſtamento manumiſſus teſtatoris libertus efficitur.* Præterea qui ob necem detectam domini præmium libertatis conſequitur, fit *Orcinus libertus*, l. 5. D. qui ſine manumiſſ. ad liber. Sed & *qui ex SC. Rubriano ad libertatem peruenit, Orcinus libertus efficitur*, l. 3. D. de legit. tutor. *Quinetiam ſi is cui ſeruus legatus eſt, rogatus manumittere latitet, Orcinus fiet libertus*, l. 49. D. de fideicom liber. *Hoc amplius ſi minor 25. annis adierit hæreditatem eius qui libertatem fideicommiſſam debebat, & in integrum ſit reſtitutus, abſtinendi cauſa ex ſucceſſione ſeruo libertas perinde competit, atque ſi ex teſtamento libertatem conſecutus eſſet, erit igitur libertus Orcinus, non eius qui fideicommiſſam libertatem debebat*, l. 30. §. idem dicendum, D. de fideicom. libert.

Orcinorum vtique libertorum teſtator patronus habetur, vt colligitur ex l. 23. D. de pecul. lega. *qui cum iam in rebus humanis eſſe deſierit, idcirco Orcinos nullius eſſe libertos dicitur*, l. 4. D. de bon. libert.

In qua eſt, *ſi necem domini detexerit ſeruus, prætor ſtatuere ſolet vt liber ſit, & conſtat eum quaſi ex SC. libertatem conſecutum, nullius eſſe libertum, eóque modo concilianda eſt ea lex, cum dicta* l. 5. D. qui ſine manumiſſ. quæ in ſpeciem pugnare videntur.

Sanè *Orcini liberti* teſtatoris funus pileati ſequebantur: & ad eos pertinent, quæ Halicarnaſſ. lib. 4. ſcribit.

ORDINARI *cauſa, iudicium, lis, res* dicitur. *Ordinata liberali cauſa*, l. 24. D. de liber. cau. *Cauſa criminis Ordinata*, id eſt, inſcriptionibus depoſitis & fideiuſſore de exercenda lite præſtito, l. 1. C. ad SC. Turpilian. *Poſt Ordinatum liberale iudicium*, l. 25. §. 1. D. de liber. cau. *Ordinato iudicio*, apud Feſtum Pompeium in verbo *conteſtari*. *Ordinato liberali iudicio*, l. 24. §. 1. D. de liber. cau. Quintilian. declamat. 25. *illa enim ſorte duo iudicia Ordinata ſunt.*

An lis ordinata ſit, l. 24. D. de liber. cau. *Propter litem inofficioſi teſtamenti Ordinandam*, l. 26. §. vlt. D. de teſtament. tut. *Litis Ordinandæ gratia*, l. 8. §. 1. D. de inoffic. teſt. *Lite Ordinata*, l. 12. D. de re iudic. *In lite Ordinanda* Cic. lib. 2. de Oratore.

Litis Ordinator apud Senec. Epiſt. 109. *Poſt rem inofficioſi Ordinatam*, l. 8. §. ſi quis poſt. D. de inoffic. teſt.

Si libelli inſcriptionum legitimè Ordinati non fuerint, l. 3. §. 1. D. de accuſationib. id eſt, concepti, compoſiti.

ORDINARE etiam *teſtamentum*, id eſt, *facere, condere*. *Cum teſtamentum iniquè Ordinaret*, l. 5. D. de inoff. teſtam. *Cum ipſa die qua Titius Ordinaret teſtamentum in ciuitate*, l. 25. §. vlt. D. de lib. & poſth. *Quando teſtamentum Ordinauit*, l. 2. C. qui teſtam. fac. poſſ. Seneca lib. 4. de Benef. cap. 11. *Quid cum in ipſo vitæ fine conſtituti ſumus, cum teſtamentum Ordinamus. Inter cætera quæ ad Ordinanda teſtamenta neceſſario deſiderantur*, l. 30. D. de liber. & poſt. *In Ordinandis teſtamentis*, Inſtitut. de milit. teſta. in princip. & §. vlt. Inſtitut. per quas perſon. & rubr. de teſtam. ordinan. *Decedens teſtamento Ordinato*, l. 12. D. de iure patronat. Tertullianus lib. 8. aduerſus Marcion. *nemo teſtamento facto aliquid ſuper-Ordinat.*

Eodem etiam ſenſu *Ordinare ſuprema*, vel *ſuprema* iudicia dicunt, *Titius cum ſuprema ſua Ordinaret*, l. 25. §. 1. D. de lib. & poſt. l. 39. D. de pignor. actio. *In ſupremis Ordinandis*, l. 36. §. miles, D. de teſt. mil. *Qui ſuprema iudicia ſua quoquo modo Ordinaſſent*, l. 1. D. de bonor. poſſeſſ. ex teſtam. mili. Quintilian. lib. 6. cap. 4. Et primipilaris ei teſtamento ſuaderet. *Ordinare ſuprema iudicia.* Idem declamat. 332. *Ita ſupremas tabulas Ordinauit, vt aduerſus me dicere vellet.*

Si ſuum ſolemniter Ordinauit iudicium, l. 4. C. qui teſtam. fac. poſſ. *In poſtremis iudiciis Ordinandis*, l. 15. C. de teſtament. *Per nouiſſimi iudicij Ordinationem*, l. 2. C. de codicill. *Duos codicillos Ordinaſſe*, l. 3. C. eodem. *Ordinationis teſtamenti cogitatio*, l. 25. C. de iure dot. *Ordinare* etiam *teſtamenta dicuntur, qui ad aliena teſtamenta ſcribenda adhibentur*, l. 9. §. 1. D. de pœnis.

ORDINARIVS *Conſul* ad differentiam *ſuffecti*, Lamprid. in *Alexandro*. *Conſules quoſcunque vel Ordinarios vel ſuffectos, creauit, ex Senatus ſententia nominauit.* *Ordinarius conſulatus* apud Sueton. in Galba cap. 6. & in Domitia. cap. 2.

Ordinarius iudex, Iuſtinianus nouell. 112. κελεύομεν γὰρ τοὺς ὀρδιναρίους, δικαστὰς ἤγουν τοὺς ἐπ-

βάθμους, μὴ μόνον τῶν κηρύκων φωναῖς, & cet. Ac planè Conſtant. Harmeno.lib.1.cap.4. Ordinarios Ἐνβάθμους δικαστὰς p. ἔνβαθμον ἀρχὴν appellat. Iuſtinian. nouella 20. *ἡνίκα μόνον τὸ τῆς ἀρχῆς τῆς χαλυμάτης Ὀρδιναρίας εἶχε σχῆμα.*

Ordinarius ſeruus quemadmodum vetus Gloſſarium interpretatur, eſt, *qui aliis ſeruis præeſt. Si ſeruus miles Ordinarius vicarios habeat*, l.17. D. de peculio.

Ordinarius ſeruus & *vicarius* opponuntur, l.19. D. eod. tit. l. 5. §.1. D. de tributor. Theophil. in §. cum autem, Inſtitut. quod cum eo qui in al. pot. *Ordinarium* appellari ſcribit *τὸν πρῶτον οἰκέτην, τὸν δὲ τοῦ οἰκέτου οἰκέτην*, vicarium.

Interdum *Ordinarius*, *vulgari & mediaſtino* opponitur, vt l.15.§. prætor ait, D. de iniuriis. *Ordinarius diſpenſator*. Sueton. in Galba cap.12. *Ad Ordinarios ſeruos alludens* Seneca Epiſt. 111. *vnicuique noſtrum ait pædagogum dari Deum, non quidem Ordinarium, ſed inferioris notæ ex eorum numero quos Ouidius ait de plebe deos.*

Itidem Senec. lib.3. de Benefic. cap.28. *Ad hortos alicuius ne Ordinarium quidem habentis officium.*

Ordinarij tabularij, l.3.C. de tabulariis.

Ordinaria actio, l.32. §. illud, D. de recept. qui arbitr. *Qui ordinaria actione experitur*, l.155.§.1. D. de diuerſ. reg. *Ordinaria bonorum poſſeſſio*, in l. 5. §. ſi quis contra. D. de legat. præſtand. l. 3. §.vlt. D. de carb. ed. Carbonianæ opponitur quæ extraordinaria eſt.

Ordinarium dicitur, *quod Ordine fit, quod ex Ordine eſt*, l. 33. §. public. D. de procuratorib.

Interdum tamen verbum hoc ad merum Ordinem refertur. *Ordinarium Prætor arbitratus eſt prius eos contractus exponere*, & cet. ſic deinde & cet. l.1. D. de pecul. *Ordinarium fuit poſt ciuiles actiones propoſitas rationem habere, Prætorem* & cet. l. 1. D. de poſſeſſor. hæred. petit. *Fuit enim Ordinarium ante de iudiciis teſtantium dein ſic de ſucceſſione ab inteſtato loqui*,

Ordinarium ius eſt *quod per actiones & interdicta, ſine ſubſcriptione in crimen exercetur*, l.10. D. de Carbon. edict. *Hæreditatem à poſſeſſoribus iure Ordinario vindicare*, l.3. D. expilat. hæredit. *Hæres priuſquam iure Ordinario experiatur*, Paul. lib. 3. ſentent. tit. 5. *Si fortè iure Ordinario cœperit abeo res peti*, l. 15. §. ſi rerum, D. de re iudic. *Ordinarij iuris eſt*, & cet. l. 13. C. de rei vindicat.

Extraordinariæ perſecutiones, vt puta fideicommiſſorum, & ſi quæ aliæ ſunt quæ non habent iuris Ordinariam executionem, l. 178. §. actiones, D. de verbor. ſignific.

Sueton. in Claud. cap. 15. *Negantem cognitionis rem, ſed iuris Ordinarij eſſe agere cauſam confeſtim apud ſe coegit. Nam extra ordinaria erat perſecutio ipſo magiſtratu cognoſcente. Melius faciet prætor ſi eum per interdictũ ad ius Ordinariũ remiſerit*, l.1.§. neceſſario, D. ſi ventr. nom. mul. Aggenus Vrbicus: *de poſſeſſione fit controuerſia quoties de totius fundi ſtatu per interdictũ, hoc eſt iure Ordinario litigatur. Si quis actionem quæ ex maleficiis oritur velit exſequi, ſiquidem pecuniariter agere velit ad ius Ordinarium remittendus erit nec cogendus erit in crimen ſubſcribere*, l. vlt. D. de priuat. delict. *Fures diurni ad ius Ordinarium remittendi ſunt*, l.2. D. de furib. balneor. *Nocturni enim extra ordinem audiendi ſunt*, l. 1. D. eod. tit.

Ordinaria iudicia, Inſtitution. de ſucceſſion. ſublat. quæ fieb. per bon. vendit. vbi Theophil. Ordinaria iudicia interpretatur, quæ *ἐκινοῦντο μόνον ἐν χωρῷ τοῦ κοινβέντου*, *Extraordinaria* verò, quæ *ἐν παντὶ χωρῷ ἐγυμνάζοντο*, magis tamen eſt vt *Ordinaria iudicia* ea accipiantur, quæ certis ac ſolemnibus formulis exercebantur: *Extraordinaria* verò quæ non obſeruato illo ſolemni ordine exercebantur. *In extraordinariis enim iudiciis conceptio formularum non obſeruatur*, l. 49. D. de negot. geſt. §. vlt. Inſtitut. de interdict.

Ordinaria planè iudicia in l. 5. in fine. C. de arbitr. accipe ea quæ ab *Ordinariis iudicibus redduntur* quibus opponuntur ea quæ *apud arbitros compromiſſarios agitantur.*

ORDO *ſcripturæ*, l. 24. §. quid ergo, D. de fideicom. liber. l. 6. D. de ſolutionib. l. 2. §. ſeruus, D. de vulga. & pupill. & ead. l. §. prius. l. 77. §. fidei, D. de legat. 2. l. 1. D. de ſolutionib.

In coniunctionibus Ordinem nullum eſſe, neque quidquam intereſſe, vtrum eorum primum diceretur aut ſcriberetur, l.14. D. de pecul. legat.

Ordo à Iuliano adhibetur vt prius legata præſtentur, deinde & cet. l. 6. D. ſi quis omiſſ. cau. teſt. Et mox *is Ordo erit ſequendus quem Iulianus oſtendit* ead. l. §.1.

An ordinem illum debeamus facere, ibid. *Ordo dicendarum ſententiarum*, l. 2. D. de decurionib.

Ordo perpetui edicti, l. 2. D. de ſtatu homin. *Ordine edictorum*, l. 72. D. de iudiciis. peracto, l. 75. D. eod. tit. quod explicandum ex l. 64. l. 69. l. 70. D. eodem tit.

Ordo exercendorum publicorum capitalium, l.8. D. de public. iudiciis. *Ordo interdictorum*, §. vlt. Inſtitut. de interdict.

Manebit ordo executionis, l. 4. §. ſi ex conuentione. D. de re iudicat. *Vt poſſit iudicium ordinem accipere*, l. 7. §. vlt. D. de libera. cau. *Prolatam à præſide ſententiam contra ſolitum iudiciorum Ordinem*, l. 4. C. de ſentent. & interl. *Vt cauſa agatur ſecundum Ordinem iuris*, l. 1. C. de libera. cau.

Si ciuile ius & legum Ordinem intuemur, l. 31. D. depoſiti. Valerius Max. lib. 3. cap. 2. *Quoniam Conſul dum iuris Ordinem ſequitur, id agit, vt Imperium Rom. coronet.* Lite ſuo Ordine apud iudicem peragendæ, l. 30. D. de recept. qui arbitr.

Reſtitutæ poſſeſſionis Ordo aut interdicto expeditur aut per actionem, l. 1. §. eſt igitur, D. vti poſſidet. *Vt ſit Ordo aliquis poſtulationum*, l. 9. §. obſeruare. D. de offic. proconſ. *Siue ex appellatione, ſiue ex delegatione, ſiue ex Ordine iudicauerint*, l. 19. C. de appellationib. *Seruato ordine*, l. 1. C. de execut. rei iudic. *Citra Ordinem*, l. 39. D. de adminiſtr. & peric. *Habere inter creditores ſui temporis Ordinem*, l. 12. §. hæc autem, C. qui potior. in pig. *Hoc Ordine eundum eſt*, l. 4. D. de vſucapionib. *Parentes liberis ſuis cum quibus in poteſtate fuerunt ipſi, Ordine ſucceſsionis obſiſtunt*, *Ex Ordine occurret actio*, l. 1. D. de fideicommiſſ. hæred. petit.

Ordine, id eſt *Ordinatim*, vt loquitur Seruius Sulpitius Epiſt. lib. 4. famil. *Ordine vnuſquiſque munere legationis fungi cogitur*, l. 4. §. Ordine, D. de legationib. *Qui ordine vocantur*, Ibidem. id eſt ſuo loco. *Ordine ſuo legationem ſuſcipere*, l. 13. D. de legationib.

Quis ordo in poſſeſsionibus ſeruetur, Rubr. quis ordo in poſſ. D. *Poſt omnem inſtitutionis Ordinem*, l. 41. §. qui diſcretas, D. de vulgar. & pupill. *Talis Ordo dabitur*, l. 13. D. ad municipal. *In diſponenda quæſtione hic Ordo ſeruatur primum vt conſtet & cæt.* Paul. lib. 3. ſentent. tit. 6. *Ordo rei geſtæ*, l. 3. C. de execut. rei iudica. *Eum rei geſtæ Ordinem futurum*, l. 3. §. vlt. D. de donat. int. vir. & vxor. *Secundum Ordinem rei geſtæ*, l. 27. D. de pact. dotal. *Ordinem inter eos faciendum*, l. 5. D. de adſignan. libert. *Incerto Ordine naſcentium*, l. 15. D. de ſtat. homin. *Nullo circa eum nouo facto, ſed Ordine quodam naturali nactus eſt poteſtatem*, l. 28. §. 1. D. de liber. & poſthum. *Turbato Ordine mortalitatis*, l. 15. D. de inoffic. teſtam. *Prætor eum Ordinem ſecutus quem & lex 12. Tabul. ſecuta eſt*, l. 1. D. ſi tab. teſt. *Ordine fecerunt ædiles*, l. 25. §. vlt. D. de ædilic. edic. *Recte atque Ordine facturos ad quos de ea re in iure aditum erit*, l. 2. D. ad SC. Velleian. *Suo Ordine*, l. 1. §. ſed videndum, D. de ſucceſſor. edic.

Ordo etiam gradum dignitatis ſignificat. Ita *Ordinem inferiorem & ſuperiorem accipe*, l. 4. D. de Senatorib. *Vtriuſque Ordinis viri*, l. 1. C. de ſentent. paſſ. & reſt. *Vt Ordinum dignitas familiarúmque ſalua ſit*, l. 1. §. quamuis, D. de vent. inſpicien. *Ordinem Senatorium & Equeſtrem ingenuorum*, dicimus. *Maſſurius Sabinus in Equeſtri Ordine fuit*, l. 2. §. Maſſurius. D. de orig. iur. *Cæcus Senatorium Ordinem retinet*, l. 1. §. ait prætor. D. de poſtulando. *Si quis in Senatorio Ordine agens*, l. 27. D. de ritu nuptiar. *Ordo Senatorius*, l. 36. C. de decurionib. lib. 10. *Motus Ordine Senatorio*, l. 23. D. ad municipal. *Senatum* etiam *ampliſsimum Ordinem* vocari docui ſuprà, lib. 1. *Qui ius annulorum impetrauit in Ordinem ingenuorum tranſit*, l. 44. D. de excuſationib.

Mancipiorum quoque Ordo dicitur, *Sufficienter alere & veſtire debet ſecundum Ordinem & dignitatem mancipiorum*, l. 15. §. ſufficienter. D. de vſufructu, id eſt, ſecundum cōditionem & qualitatem miniſterij quod in familia exhibuit.

ORIGO initium cuiuſque rei ſignificat, *Origo emendi vendendique à permutationibus cœpit*, l. 1. D. de contrahend. empt. *Origo introducta eſt à C. Afranio*, l. 1. §. ſextum. D. de poſtulando. *Origo nanciſcendæ poſſeſsionis*, l. 6. D. de adquir. poſſ. *Origo petitionis*, l. 11. §. eandem. D. de exceptio. rei iudica.

Cognationis Origo & per ſolas fœminas contingit, l. 10. §. 1. D. de grad. & adfin. *Labeo ait Originē fuiſſe ſupellectilis*, & cet. l. 7. D. de ſupellect. lega. *Bonorum poſſeſsio ex iure ciuili Originem non habet*, l. 1. D. vnde cogna. *Abalienationes Originem iuris habent neceſſariam*, l. 13. D. famil. erciſcun. *Quæcunque gerimus cum ex noſtro contractu Originem trahunt*, l. 11. D. de obligat. & actionib.

Origo etiam dicitur vnde *quis eſt*, ſeu *vnde ortum ducit*, l. 6. D. ad municipal. *Origo patris & matris*, l. 36. C. de decurionib. lib. 10. *Materna Origo*, l. 1. D. ad municipal. *Apud Originem aui*, l. 17. §. in adoptiua. D. eod. *Ciues Origo facit*, l. 7. C. de incol. & vbi quis domicil. lib. 10. *Qui Originē ab vrbe Roma habent*, l. 3. D. de munerib. & honor. *Ilienſibus propter coniunctionem Originis Romanæ*, & cet. l. 17. §. 1. D. de excuſationib.

Eius qui iuſtum patrem non habet prima Origo à matre numerari debet, l. 9. D. ad municipal. *Vnde filij tui Originem per conditionem patris ducunt*, l. 1. C. vbi petantur tut. *Libertini Originem patronorū vel domicilium ſequuntur*, l. 6. §. vlt. D. ad municipal. *Si quis à pluribus manumiſſus ſit: omnium patronorum Originem habet*, l. 7. D. eod. *Libertus ex cauſa fideicommiſſi manumiſſus manumiſſoris Originem ſequitur*, l. 17. §. ex cauſa, D. eod.

Origo

Origo etiam ſignificat *initium acquiſitionis dominii ve alicuius*, l. 19. C. de donationibus. *Vnde inſtrumenta prædiorum quæ ad probationem Originis eorum pertinent*, l. 24. C. de fideicommiſſ. Tertul. lib. de carne Chriſti, *Originalia inſtrumenta Chriſti*, & in lib. aduer. Hermogenem *Originale inſtrumentum Moyſis.*

*Origini*s *Ciuitas prouinciáve* dicitur ea ex qua quis Oriundus eſt, l. 7. §. dubitatum eſt, D. de interdict. & relegat. l. 6. D. ad municipal.

Originarij coloni, l. 7. & 11. C. de agricol. & cenſ. lib. 11. qui & Originales in l. 4. eod. Tit. ſic & *Originaria*, l. 7. C. de municip. & original. lib. 10. Quæ lex ex l. 10. C. Theod. eod. Tit. ſumpta eſt. Truncatis tamen à Triboniano eius verbis quibus de SC. Claudiano mentio fiebat, idcirco quod id SC. à Iuſtiniano ſublatum eſſet.

ORIRI, id eſt naſci. *Aquam quæ in alieno loco* Oritur, l. 8. C. de ſeruitut. & aqu. *Si publico Oriens vel ex loco ſacro per fundum vicini aqua deſcendat*, l. 1. §. item ſciendum, D. de aqua & aqu. pluu.

Non modò autem *res animales* ſed & *incorporales* quoque, *veluti iura & actiones* Oriri dicuntur. *Sic actiones ex delicto* Oriri *dicuntur*, id eſt, *proficiſci*, ſeu *deſcendere*, l. 9. §. vlt. D. de reb. auctor. iud. poſſ. *Ex malè contractu & delicto* Oritur *actio rer. amotar.* l. 52. D. de re iudic. *Actiones quæ ex delictis* Oriuntur, l. 1. §. vlt. D. de priuat. delict. *Actio quæ ex maleficiis* Oritur, l. vlt. D. de priuat. delict. *Exceptionem quæ ex delicto perſonæ* Oriatur, l. 4. §. de auctoris. D. de doli mali & met.

Si quæ vitia ex ipſa re Oriantur, l. 15. §. 1. D. locati.

Oriri etiam dicuntur quæ repentè accidunt. *Si nullo incendio id feceris, deinde poſtea incendium Ortum fuerit*, l. 7. §. eſt & alia, D. quod vi aut clam. *Tempeſtate Orta*, l. 13. §. ſi magiſter, D. locati.

Cum multa Oriri *poſsint quæ pro bono ſint æſtimanda*, l. 13. §. vlt. D. de annu. legat. id eſt emergere.

ORIVNDVS quis dicitur vnde originem trahit. *Patriam ex qua Oriundus eſt*, l. 6. D. ad municipal. *Oriundus ex prouincia*, l. 30. D. de excuſationib. *Oriundi ex prouincia*, l. 190. D. de verbor. ſignificat. Ibid. *Vnde Oriundi ſunt*, l. 11. D. de Senatorib.

ORIENS modò pro parte *orbis cui proprius præfectus prætorio adtributus erat*: modò *pro diœceſi* quæ prouincias quindecim continebat: *Palæſtinam* nimirum, *Phænicem*, *Syriam*, *Cyprum*, *Ciciliam*, *Palæſtinam*, *ſecundam Palæſtinam ſalutarem*, *Phœnicem Libani*, *Euphratenſem*, *Syriam ſalutarem*, *Oſrœnam*, *Meſopotamiam*, *Ciciliam ſecundam*, *Iſauriam*, *Arabiam*. Quamquam Guillel. Tyrius *Orientem*, ex veterum auctoritate *Antiochiam diœceſim appellare* ſe ſcribat lib. 3. de bello ſacro cap. 18. Supradictæ autem omnes prouinciæ ſub diſpoſitione viri ſpectabilis Comitis Oriẽtis erant, vt ex notitia patet. Cuius Comitis curæ *Seleucena claſsis* vulgo legitur in l. vni. de Claſſicis lib. 11. Cod. Quo in loco mendum eſſe me ſcripti Codicis Iuſtinianæi lib. & impreſſus Theodoſij Codex docuêre: in quibus longè rectius ſcriptum eſt, *ad auxilium purgandi Orontis.*

Eſt autem Orontes, *Syriæ amnis qui inter Libanum & Antilibanum iuxta Heliopolin naſcitur teſte* Plin. lib. 2. cap. 103. & lib. 5. cap. 21. & 22. de quo flumine Strabo ſcribit hæc καὶ καθάπερ Ὀρόντης ἐν τῇ Συρίᾳ, καταδὺς εἰς τὸ μεταξὺ χάσμα Ἀπαμείας καὶ Ἀντιοχείας, ὃ καλοῦσι Κάρυβδιν, ἀνατέλλει πάλιν ἐν μ σταδίοις. τὰ δὲ παραπλήσια καὶ ὁ Τίγρις ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ, καὶ ὁ Νεῖλος ἐν τῇ Λιβύῃ μικρὸν πρὸ τῶν πηγῶν τὸ δὲ περὶ Στύμφαλον ὕδωρ ἐπὶ ο σταδίους ὑπὸ γῆν ἐνεχθὲν ἐν τῇ Ἀργείᾳ. Idem rurſus lib. 16. Geograph. ῥεῖ δὲ τῆς πόλεως πλησίον Ὀρόντης ποταμὸς, οὗτος δὲ ἐκ τῆς κοίλης Συρίας τὰς ἀρχὰς ἔχων, εἶθ᾽ ὑπὸ γῆν ἐνεχθεὶς, ἀναδίδωσι πάλιν τὸ ῥεῦμα, καὶ διὰ τῆς Ἀπαμέων εἰς τὴν Ἀντιόχειαν προελθὼν, πλησιάσας τῇ πόλει, πρὸς τὴν θάλατταν καταφέρεται τὴν κατὰ Σελεύκειαν. τὸ δὲ ὄνομα τοῦ γεφυρώσαντος αὐτὴν Ὀρόντου μετέλαβε, καλούμενος πρότερον Τυφών, appellatur à Statio Papinio lib. 4. Sylicar. Guillielm. Tyrius, lib. 4. de bello ſac. cap. 8. *Fluuius (ait) qui Orontes appellatur, verbo vulgari Ferdictus qui iuxta Arteſiam ſecus Antiochiam deſcēdens inde in mare deſcendit.* Meminit huius fluuij idem auctor, lib. 4. cap. 10. & 12. quæ cum recta ſit huius amnis appellatio magna inſcitia & in ipſo nomine, & in nominis notatione erratum quandoque legimus. Magna in hoc verbo Hegeſippi inſcitia arguitur, qui *Orientem* fluuium hunc appellari adſeuerare non dubitat: ſic enim ille lib. 3. cap. 5. de Antiochia loquens: *Fluuius*, ait, *eam medius interſecat qui à ſolis ortu oriens non longe ab vrbe in mare conditur, quem de originis ſuæ tractu* Orientem *veteres appellauere vt vulgo putetur nomen locis dediſſe, cum inde acceperit. Cuius fluentis ipſo impetu frigidioribus & Zephyris aſsiduo per ea locorum ſpirantibus tota ciuitas momentis propè omnibus refrigera-*

tur, vt Orientis in partibus Orientem abſcondit. Intus dulces aquæ, foris finitimum nemus intextum cupreſsis crebris fontes aquis vberes, Daphnen vocant, quòd nunquam deponat viriditatem: frequens & latior populus, vt pleraque Orientis facetiórque propè omnibus, ſed propitior laſciuiæ.

ORNARE.

Quæ Ornandi corporis cauſa parantur, l. 25. §. ornamenta, D. de auro argen. *Ornare capillos* dixit Ouid. Eleg. 14. lib. 1. Amor. & *caput exornare*, Eleg. 7. lib. 2. Amor. vnde ei *Ornatricum* nomen deſcendit.

Voluptuariæ impenſæ ſpeciem duntaxat Ornant, l. 79. D. de verbor. ſignifi. *Ornandi municipij cauſa poſitæ ſtatuæ*, l. 29. D. de reb. auct. iud. *Si qua ſepulchri Ornandi cauſa compoſita ſint*, l. 11. §. ſi quis de monumento, D. quod vi aut clam.

Ornata iumenta in l. 38. D. de ædilic. edic. *Inſtrata, & frenis, ephippiiſque inſtructa.* vt Ornati aſini apud Catonem de re ruſt. *Ad Ornatum ciuitatis pertinet, quod ad inſtruendum forum, theatrum, ſtadium legatum fuerit*, l. 122. D. de legat. 1.

Colores, picturas, marmora, ſigilla, & ſi quid ad domus Ornatum, l. 3. §. ſed ſi ædium, D. de vſufructu. *Imagines quæ in aliquo Ornatu villæ fuerunt*, l. 12. §. Neratius, D. de inſtruct. vel inſtrumen.

ORNAMENTA *muliebria ſunt, quibus mulier Ornatur: veluti inaures, armillæ, viriolæ, anuli præter ſignatorios, & omnia quæ ad aliam rem nullam parantur, niſi corporis Ornandi cauſa, quo ex numero etiam hæc ſunt, aurum, gemmæ, lapilli, qui aliam in ſe nullam vtilitatem habent*, l. 25. §. Ornamenta, D. de auro & argent. lega.

Ornamenti appellatione ſignatorius annulus non continetur, l. 74. D. de verbor. ſignific. *Ornamentorum appellatione veſtis muliebris non continetur*, l. 37. D. de aur. argen.

Ornamenta à mundo muliebri ſeparentur, l. 8. l. 13. & l. 30. D. de aur. & argen. & l. 100. §. vxori, D. de legat. 3. Differentiam vtriuſque exponit Vlpian. l. 25. §. Ornamenta, D. de auro, argen. Tertullianus quem ſeparat, ponit quoque in libro de habitu muliebri, *Habitus fœminæ, duplicem ſpeciem circumfert, cultum & Ornatum. Cultum dicimus, quem Mundum muliebrem vocant. Ornatum, quem immundum muliebrem conuenit dici. Ille in auro & argento, gemmis & veſtibus deputatur: Iſte in cura capillorum & cutis & earum partium corporis quæ oculos trahunt. Ornamentum mamillarum ex cylindris triginta quatuor, & tympanis margaritis triginta quatuor*, l. 32. §. vlt. D. de auro argen. *Seiam vniones & hyacinthos quoſdam in aliam ſpeciem Ornamenti, quod poſtea pretioſius fecit additis aliis gemmis & margaritis conuertiſſe*, l. 6. §. 1. D. de auro, argen. *Ornamenta pignori data*, l. 63. D. de fideiuſſorib.

Quod in loco ſacro Ornamenti cauſa fit, & contra *quod deformitatis vel incommodi, opponuntur*, l. 1. D. ne quid in lo. ſac.

ORNATRICES vocabantur *Ancillæ, quæ matronis comendis deſeruiebant, eiſque miniſterium in capillis diſponendis, digerendis, criſpandis, ac torquendis exhibebant*, l. 65. §. Ornatricibus, D. de legat. 3. Ornatricis autem obſequium officiúmve, Ouid. lib. 2. Amor. Eleg. 7. ita deſcribit.

Ecce tuum ſolers caput exornare Cypaſsis.
& mox, *Adde quod ornandis operoſa eſt illa capillis.*
Et tibi perdoctas grata miniſtra manus;
Rurſúsq;, Eleg. 8. *Ponendis in mille modos perfecta capillis.*
Comere ſed ſolas digna Cypaſsi deas.

Præter hanc Cypaſsidem aliam quoque *Ornatricem*, Napen memorat idem Ouid. lib. 1. Amor. Eleg. 11. his verſibus:

Colligere incertos & in ordine ponere crines
Docta, neque ancillas inter habenda Nape.

Idem lib. 1. Amor. Eleg. 14. de capillis amicæ ſuæ agens:

Non acus abrupit non vallum pectinis illos;
Ornatrix tuto corpore ſemper erat.
& mox: *Ante meos oculos ſæpè eſt ornata.*

Sueton. in Claudi. cap. 40. *Inducta teſte in ſenatu, Hæc (inquit) matris meæ liberta & Ornatrix fuit.* Macrob. lib. 2. Saturnalior. cap. 5. *Eadem Iulia maturè habere cœperat canos quos legere ſecreto ſolebat. Subitus interuentus patris aliquando oppreſsit Ornatrices.*

Extat in lapide quodam Ro. inſcriptio huiuſmodi *Cineribus Camillæ Alpionillæ Quintæ Ornatrici feſtus, M. Septimi Gallis diſpenſat.* Ad hâs Ornatrices pertinent hæc Clementis Alexandr. lib. 3. pædag. cap. 4. verba: Κομμῶται δὲ καὶ κομμώτριαι περὶ τὰς γυναῖκας ἀμφιπολεύ-

ον

σι αἱ μὲν, τὰ χάτοπῖρα, αἱ δὲ τὰς χειρυφάλυς, ἄλλαι τὰς κτίνας.

ORPHANOTROPHI ſunt hi, *qui præponuntur Orphanis nutriendis tanquam tutores ſeu curatores minorum ſecundum Imperatorem* in l. 30. & l. 34. C. de epiſcop. & cler. Vetus Gloſſarium. *Orphanotrophus eſt Orphanorum & pupillorum tutor, & adoleſcentium curator, qui eos parentibus & facultatibus deſtitutos ſuſcipit educandos.* Orphanotrophium, l. 16. §. ſi quis verò, & l. penult. in princip. C. de ſacroſanct. Eccleſ. & in l. 34. C. de Epiſcop. & cleric. & ſignificat locum in quo filij orbi & parentibus Orbati aluntur.

ORPHITIANVM SC. *Orphito & Ruffo Conſſ. factum Diui Marci temporibus*, vt teſtis eſt Iuſtinianus Inſtitut. de SC. Orphitian. cuius SC. *auctorem fuiſſe Diuum Marcum oratione in Senatu recitata*, indicat Caius, l. 9. D. ad SC. Tertyll. *Sacratiſsimi Imperatoris noſtri oratione cauetur vt matris inteſtatæ hæreditas ad liberos tametſi in aliena poteſtate erunt, pertineat.* Vlpianus verò tit. 27. Regula. *Diuo Marco ſocium adhibet Commodum filium, ait enim Imperatorum Antonini & Commodi oratione in Senatu recitata, id actum eſt, vt ſiue in manu conuentione, matrum legitimæ hæreditates ad filios pertineant excluſis conſanguineis & reliquis adgnatis.* Hoc autem SC. *effectum vt liberi ad bona matrum inteſtatarum admitterentur*, ait Iuſtinianus, Inſtitutio. de SC. Orphit. vt apparet ex toto titu. C. ad SC. Orphit.

Siue ingenua ſiue libertina mater eſt, admitti poſſunt liberi ad hæreditatem eius ex SC. Orphitia. l. 1. D. ad SC. Tertyll. *Qui ex Orphitiano ad legitimam hæreditatem admittuntur*, l. 2. §. vlt. D. vnde legati. *Si legitima hæreditas filio delata ſit ex SC. Orphitiano.* l. 6. D. de adquir. vel omitt.

Ventro quoque exſecto editum matris ſuæ bonorum poſſeſsionem SC. Orphitiani beneficio ex capite vnde legitimi accipere poſſe, ait Vlpianus, l. 1. §. ſi qua prægnans. D. vnde cognati.

Aliud SC. *Orphitiani* caput, prodit Paulus, lib. 4. Sentent. tit. 14. his verbis: *Cum obſonatorem, vel qui ex ancilla illa naſcitur liberum eſſe volo ex Orphitiano SC. perinde libertas competit, ac ſi nominatim data ſit.*

ORTHODOXVS, ait Iſidorus lib. 8. Origin. cap. vlt. *eſt rectè credens & vt credit rectè viuens. ὀρθῶς enim Græcè rectè dicitur, δόξα gloria: hoc eſt vir rectæ gloriæ, quo nomine non poteſt vocari qui aliter viuit quàm credit.*

Orthodoxa Eccleſia, l. 14. C. de ſacroſanct. Eccleſ. *Religio*, l. 12. & l. 15. C. eod tit.

OS *alicui percuſſum*, l. 7. §. vlt. D. de iniuriis. *Os alicui olere ex illuuio Oris accidere ſolet*, l. 12. §. vlt. D. de ædilic. edict.

Nec in homines modo ſed & in bruta animalia vox hæc cadit. ex eo quod Auibus ex Ore cecidiſſet, l. 40. §. fundi, D. de contrahen. empt.

OSPRATVRA *apud Alexandrinos patrimonij munus exiſtimatur*, l. vlt. §. patrimoniorum. D. de muner. & honor. *Oſpraturam* autem quidam non malè *minutarum frugum, & leguminum coemptionem* interpretatur.

OSSA *hominis condita*, l. 2. §. prætor ait, D. de religioſ. *Oſſa quæ ab alio illata ſunt*, l. 8. D. eod. tit.

OSSVARIA *pro loculo in quo hominis Oſſa condita ſunt*, l. 2. D. de ſepulch. viol.

Ὁσίας χάριν apud Modeſtinum in l. 2. D. qui pet. tutor. id eſt, *defunctoriè*, vt loquitur l. 2. §. an ſolum. D. ad SC. Tertyllian. quod vulgo dicimus *par maniere d'acquit.* At apud Dionem lib. 37. Ὁσίας ἕνεκα eſt *ſeruandæ conſuetudinis cauſa*, vt loquitur Agelli. lib. 4. cap. 18. *ſeu veteris moris vſurpandi gratia.*

OSRHOENA *prouincia Orientis* cuius fit mentio lib. 10. C. de ædific. priuat. & in l. 5. C. de cohortalib. lib. 12. & in l. 8. C. de fund. patrimonial. lib. 11. Quibus omnibus in locis huius verbi ſcriptura mendo non caret: regebatur verò per ducem, vt ex notitia Imperij Romani patet.

OSTENDERE, *monſtrare, demonſtrare, & declarare eſt. Hac demonſtratione, meum, præſens non futurum tempus Oſtendit*, l. 7. D. de auro argen. *Ordo quem Iulianus Oſtendit*, l. 6. §. 1. D. ſi quis omiſſ. cau. teſt. id eſt monſtrat, vt ibid. *Multa exempla Oſtendunt*, l. 29. D. de Nouationibus. *Verba Oſtendunt*, l. 3. §. 1. D. de Sepul. viol. *Cuius ſpecies, vel quantitas, aut nomine ſuo aut ea demonſtratione quæ nominis vice fungitur, qualis quantáque ſit Oſtenditur*, l. 6. D. de reb. cred. *Nihil referre proprio nomine res appelletur an digito Oſtendatur*, ibid.

Oſtendi ait Vlpian. l. 3. §. vlt. D. de tributor. Aliàs *Oſtendimus*, l. 4. §. vlt. D. de hæred. inſtituen. *Cum Oſtendimus*, l. 4. D. de fideiuſſ. tutor. *Conſtitutionibus quibus Oſtenditur*, l. 33. D. de obligat. & action.

Oſtendere etiã eſt *docere & probare*, l. 3. §. 1. D. ad exhibend. l. 2. § 1. D. de dol. ma. excep. l. 34. §. Gaius, D. de legat. 2. l. 16. §. vlt. D. de manum. vind. l. 24. §. vlt. D. de fideicom. libert.

Si legatarius oſtenderit, l.40. D.de man. teſt. *Sic euidentibus, euidentiſsimis, legitimis, manifeſtis probationibus Oſtendere Iuriſconſulti dicunt.*

Si apud præſidem prouinciæ euidentibus probationibus Oſtenderitis, l.6.C.ſolu. matrim. *Euidentiſsimis probationibus Oſtendere*, l. 25. §. vlt. D. de probation. *Niſi ſi euidentiſsimis probationibus poſsit oſtendere*, l.45. D. de hæred. petit. *Niſi fortè euidentiſsimis probationibus mulier Oſtenderit*, l. 6. D. de condict. cau. da. *Si euidentiſsimis probationibus Oſtendatur*, l. 34. §. diuus. D. de legat. 1. *Vt hoc ita ſubſecutum eſſe legitimis probationibus Oſtendatur*, l.40.D. de teſtam.milit. *In eam quantitatem quam manifeſtis probationibus creditor ſibi adhuc deberi Oſtenderit*, l. 24. D. de probationibus.

Perſonæ per quas veritatem poſsit Oſtendere, l.6.§. ſi quis autem. C.de appellationib. *Niſi ſi quam maiorem vtilitatem ſuam aduerſarius Oſtendat*, l.1. §.vlt. D. de riuis. *Vt in his argumentis quæ relata eſſent Oſtenditur*, l. 95. D. de legat. 3.

Niſi oſtendatur teſtatorem reſpexiſſe, l.18.D.de annuis legat. *Apud quos crimen contractum Oſtēditur*, l. vlt. D. de accuſationib.

OSTENTVM, Labeo definit *omne contra naturam cuiuſque rei genitum factúmque*, l.38. D. de verbor.ſignific. Ibidémque *duo eſſe genera Oſtentorum* Vlpian. tradit.

Origo huius vocis à Cicero.in lib. 2. de Natur. deor. his verbis demonſtratur. *Prædictiones verò & præſenſiones rerum futurarum, quid aliud declarant niſi hominibus ea, quæ ſint oſtendi, monſtrari, portendi, prædici? Ex quo illa Oſtenta, monſtra, portenta, prodigia, dicuntur.* Feſtus lib.3. *Oſtentum quo nunc vtimur prodigij vice.*

Oſtentum autem ab oſtendendo dictum eſt Peſt. lib. 11.in dictione monſtrum, ſcribit.

Nonius Marcellus, Monſtra & Oſtenta ſimiliter intelliguntur, quòd imminentia monſtrent & oſtendant. Porrò quid inter Monſtrum, Oſtentum, Portentum, & Prodigium interſit, vide Feſt. lib. 14. in verbo Portentum, Nonium Marcellum in verbo Monſtra, & Iſidor. lib. 2. differentiar.

OSTIVM.

Si oſtium auellat vel effringat, l.11. §. ſi quis de. D. quod vi aut clam.

Habitator in aliena ædificia Oſtia impoſuit, l. 59. D. de rei vindic. Scholiaſtes Ariſtophan. in Plutum, τὰς θύρας linguæ Latinæ Oſtia dici tradit παρὰ τὸ ἔξωθεν τῶν ἐπερχομένων.

In Oſtio fluminis, l. 13. §. 1. D. locati.

OTIOSA *pecunia*, quæ & aliàs *vacua, ea dicitur quæ non occupatur, id eſt non exercetur neque in nomina vel in emptionem prædiorum collocatur*, l. 13. §. vlt. D. de vſur. l. 3. §. vſuræ, D. de contra. tut. id eſt, *ſterilis*, vt loquitur Plinius lib. 10. Epiſtolar. ad Traianum. *Pecuniæ publicæ & exactæ ſunt & exiguntur quæ vereor, ne Otioſæ iaceant. nam & prædiorum comparandorum aut nulla aut rariſsima occaſio eſt, nec inueniuntur qui velint debere Reipubl.* Quintil. declamat. 345. *Pecuniam dedi & ex Otioſa iacente patrimonij parte aliquid numeraui.*

Eodémque ſenſu & Græci ἀργὰ χρήματα vſurpant. Demoſthen. contra Aphob. δεῖ δὲ καὶ καθ' ἕκαστον ὑμᾶς ἀκοῦσαι τά τε ἐνεργὰ αὐτῶν καὶ ὅσα ἦν ἀργά.

Ex contrario verò *Occupari* dicitur *pecunia quæ exercetur, nominibus collocatur*, Pomponius Pictoribus, *vt à Nonio accepi, quæ tuleram mecum decem millia victoriata Græca mercede illico curaui vt Occuparem.* Cicer. pro Flacco, *pecuniam adoleſcentulo grandi fœnore fiduciam tamen accita Occupauiſti* & paulò poſt. *At tum quidem Tralliani cum ipſi graui fœnore iſtam pecuniam multos annos Occupauiſſent.* Idem Actio. 2. in Verrem. *Præterea pecunias Occupauerat, apud populum Syngraphas fecerat.* Collumel. lib.11.de re Ruſtica cap.1. *Pecuniam domini neque in pecore neque in aliis rebus promercalibus Occupet.* Auſon. in Præfatione Gryphi, *Atque vt auidus fœnerator improbum nummum Occupare malui, quàm condere*, Sic Columella lib. 1. de re Ruſtica cap. 8. & lib.11. cap.1. *Pecuniam in pecore & aliis rebus promercalibus Occupare* dixit. Plautus Epidico. *Occupatum tibi erit argentum.* Donatus etiam hoc verbum *ad debitorem qui fœnori accipit refert.* ſic enim in Phormio.ſentit. Dicitur etiam *vſuram facere quum minore fœnore acceptam, maiore Occupat.*

OVASIS eſt quoddam genus quaſi in Inſulam relegationis in prouincia Ægypto, in Ouaſim relegare, l.7.§. eſt quoddã.D.de interdi. & relegat. Stephanus de vrbibus, Αὔασις πόλις Αἰγύπτου, ταύτην δὲ καὶ Οασιν καλοῦσιν εἰκοῦαν παρδαλείᾳ. κατάστικτος γάρ ἐστιν ἀνύδρῳ γῇ τὰ ἐρήμωτας οἰκήσεις ἔχουσα. τὰ τοιαῦτα Αυάσεις Αἰγύπτιοι φασιν. Ac planè Strabo lib. 2. & libro 17. quaſdam οἰκήσεις περιεχομένας ἐρήμῳ καὶ ἀνύδρῳ γῇ, ab Ægyptiis Αυάσεις vocari tradit. Zozimus libro 5. Hiſtoriar. Τιμάσιος δὲ τῇ Οάσεως οἰκήσει παραδοθεὶς ἀπηλαύνετο φυλακῆς αὐτὸν δημοσίας παραπεμπούσης, τόπος δ' ἦν οὗτος πικρότατος, καὶ οὐδενὶ τῶν αὐτῷ παραδιδομένων ἀναχωρεῖν ἐνδιδοὺς. ἥτε γὰρ ἐν μέσῳ γῆ ψαμμώδης οὖσα καὶ παντάπασιν ἔρημος, καὶ ἀοίκητος ἀφαιρεῖται τῆς γνώσεως τοὺς ἐπὶ τὴν Οὔασιν ἀπιόντας

τῶν ἀνέμων τοῖς ἴχνεσι τὴν ψάμμον ἐπιφερόντων καὶ τῷ μήτε φυτὸν, μήτε οἴκησιν εἶναι, γνώρισμα τι ἐκφανὲς καταλείπειν τοῖς ὁδοιποροῦσι δυνάμενα. Ptolomæus lib. 4. Geograh. duplices ἐν τοῖς Οὐαυίταις conſtituit Oaſin, magnam & paruam Gregorius Nazianzenus in Oratio. in Hero. philoſoph. quam Hieronym. in Catalogo in Maximum ſcriptam dicit, Ὄασις σοι τὸ φυγαδευτήριον, ἡ ἀπάνθρωπος ἐρημία. huius loci meminit Ioſeph. lib. 2. contra Appia. & βαθύτατον τῆς Αἰγύπτου vocat. Zonaras tomo 3. Annal. in Theodoſi de Neſtorio, Καὶ ἀπηνέχθη ὁ δείλαιος εἰς Ὄασιν, χώραν οὖσαν τῆς Ἀραβίας λυπρὰν, καὶ ὑπ' ἀνέμων καταπνεομένην φθοροποιῶν. Quod & Nicephorus lib. 14. cap. 35. & 36. confirmat. atque adeo Neſtorius ipſemet eo loci ſe imperatoris iuſſu relegatum profitetur Epiſtola quæ ab Euagrio lib. 1. hiſtor. Eccleſiaſt. cap. 7. refertur in verba hęc. Ὄασιν τὴν Ἴβιν, θεσπίσματος βασιλικοῦ κατοικοῦμεν. Hinc *Oaſens deportatio* in l. 1. de Nili aggerib. in Cod. Theodoſi.

OVIBVS *legatis agni non continentur*, l. 65. §. vlt. D. de legat. 3. *Ouibus legatis neque agnos neque arietes contineri quidam rectè exiſtimant. Ouium verò grege legato & arietes & agnos deberi nemo dubitat*, l. 81. §. vlt. D. de legat. 3. *Ouibus legatis agni non continentur niſi annuales ſint. Grege autem Ouium legato, arietes etiam continentur.* Paul. lib. 3. ſentent. tit. 7.

Oues quæ ſtercorandi fundi cauſa parantur, l. 60. §. vlt. D. de legat. 3. *Si cum mille Oues fundus ſuſtinere potuiſſet, duo millia Ouium in eo fundo fuerint*, l. 25. D. de inſtruct. vel inſtr.

OVILIONES paſtores, l. 25. §. vlt. D. de inſtruct. vel inſtr. *Ouilia*, Ibidem.

FINIS.

DE VERBORVM QVAE AD IVS PERTINENT SIGNIFICATIONE, LIBER XIIII.

PABVLVM. l. 99. §. collegio. D. de legat. 3. *Si aliqua parte anni Pabulum pecoribus conducetur*, l. 12. §. ſi aliqua parte. D. de inſtruct. vel inſtr.

PABVLA, in l. 9. C. de iure fiſc. lib. 10. & l. 60. de curſu pub. in C. 12. *Pabula iumentorum* apud Ammianum Marcellinum lib. 2. id eſt cibaria iumentorum, vt loquitur l. 3. §. ſed quod. D. de pen. lega. & l. 31. §. vlt. D. de donat. int. vir. *Alimenta pecoribus vocat*, l. 2. C. de iur. publ. lib. 12. Παχυμερέστερον, l. 7. D. de pecul. & apud Agell. lib. 14. cap. 1. id eſt pinguius, vt loquitur lex 14. D. de except. rei iudica. & l. 49. D. de re iudic.

PACISCI & tranſigere differunt, l. 18. C. de tranſactionib. & apud Paul. lib. 1. Senten. tit. 1. *Nam qui tranſigit, quaſi de re dubia, & lite incerta neque finita tranſigit, qui verò paciſcitur, donationis cauſa rem certam & indubitatam liberaliter remittit*, l. 1. D. de tranſactionib. *In edicto Prætoris de infamibus, qui furti, vi bonorum raptorum, iniuriarum, de dolo malo ſuo nomine Pactus erit, infamia notatur*, l. ~ D. de his qui notant. infam. *Pactus ſit accipimus, ſi pretio quantocunque Pactus eſt, cæterum ſi precibus impetrauit ne ſecum ageretur, non erit notatus*, l. 6. §. notatus. D. eod. tit. Et ita verbum *Pactos* accipe, l. 4. D. de iure fiſci, & l. 18. C. ex quib. cau. infa. *Paciſci de crimine*, l. 10. C. ad l. Iul. de adulter. l. 18. C. de tranſactionib. *Si cui de lite Pactus eſt*, l. 1. §. ſi cui. D. de extraord. cognit. *Si ſeruus cum domino de libertate Pactus fuerit*, l. 8. §. id conſequenter. D. de pecul. lega. *Seruus pecuniam ob libertatem Pactus erat*, l. 6. D. de manumiſſionib. *Quotiens inter ſe duces belli quædam Paciſcuntur*, l. 5. D. de pactis. Tacit. lib. 5. *Tum Senatus*, ait, *habitus, Tribuniſque militum negotium datum vt paciſcerentur.* Verbum autem hoc *Paciſcor*, quemadmodum Seruius in 8. Æneid. tradit, geminum habet præteritum, facit enim *& Pepigi, & Pactus ſum, ſicut* Placeo, *& Placui &* Placitus *ſum*, Pãgo *quippe*, ait ille, *vnde multi volunt venire Pepigi, nuſquam lectum eſt.* Imò verò quod bona tua pace ac venia dictum ſit Serui, verbum hoc in 12. Tabulis inueniri, teſtis eſt Quintilianus, cuius verba, vt cœptas Grammaticorum partes agamus, ſubieci, ſic autem ille lib. 1. cap. 10. *Memoria repeto conuictos à me qui reprehenderant quòd hoc verbo vſus eſſem Pepigi. Nam id quidem dixiſſe, ſummos auctores confitebantur, rationem tamen negabant permittere, quia prima poſitio* Paciſcor, *quum haberet naturam patiendi, faceret tempore præterito* Pactus ſum. *Nos præter auctoritatem oratorum atque hiſtoricorum, analogia quoque hoc dictum tuebamur. Nam quum in 12. Tabulis legeremus, Ni ita pagunt, inueniebamus ſimile huic cadunt: Inde prima poſitio, etiamſi vetuſtate exoleuerat, apparebat* Pago, *vt cado: vnde non erat dubium ſic* Pepigi *nos dicere vt cecidi.* A decemuiris quoque vſurpatum hoc verbum Terent. Maurus docet lib. de Orthographia. Item 12. *Tabulæ, vbi eſt ni Pagunt per hanc formam, quod malè quidam per enuntiant, eſt enim præpoſitum eius* Pepigi *à* Pango, *vt tango tetigi, non paxi, vt à dico dixi.* *Si Pepigerim vt decem petam*, l. 27. §. ſi cum decem. D. de pactis. *Si cum dotem daret pater vel extraneus pro muliere in vnum caſum Pepigit*, l. 22. D. ſolu. matrim. *filia cum pro eo dotem promitteret, Pepigit, vt &c.* l. 26. §. filia. D. de pact. dot. *Si quis cum debitore ſuo* Pepigerit, l. 39. D. de iureiur. *Si hoc Pepigiſſet patronus, vt niſi obſequium*, & cet. l. 1. D. de bon. liber. *Si quid ipſi ſine dolo malo inter ſe Pepigerunt*, l. 3. D. comm. diuid. *De rebus coloni, quas is pro mercedibus fundi* Pignori *futuras, Pepigiſſet interdictũ.* Inſtitut. de interdict.

PACTVM *à pactione dicitur*. l. 1. D. de pactis. Cicer. lib. 2. de Inuentio. *Pactum eſt quod inter*

ter

ter aliquos conuenit, quod ita iuſtum putatur, vt iuri præſtare dicatur. Idem lib. 2. ad Herenn. Pacta ſunt quæ legibus obſeruanda ſunt. &c. Sunt item Pacta, quæ ſine legibus obſeruantur ex conuentu: quæ iuri præſtare dicuntur. Item in Partit. Scriptorum Priuatum aliud eſt, ait, Publicum aliud. Publicum Lex, Senatuſconſultum, fœdus. Priuatum, tabulæ, pactum conuentum, ſtipulatio. Vide Harmenopulum. Pactorum quædam in rem ſunt: quædam in Perſonam, l. 7. §. Pactorum, D. de Pactis. In rem vel in perſonam conceptum Pactum, l. 57. §. 1. D. de pact. Si in rem Pactum conuentum factum ſit, l. 27. §. vlt. D. de pact. Pactum conuentum cum venditore factum, l. 5. D. de pact. Si in rem conſtituatur, & contra, ſi in perſonã conceptum eſt, l. 17. §. Pactum, D. de pactis. Pactum autẽ conuentũ ferè ſemper iunctim abſq; copula dicitur, l. 27. §. pactus. & §. in ſumma. & §. item, ſi D. de pactis. & l. 12. D. de tranſa. l. 19. D. de pact. dotal. Cicero lib. 2. de Orato. Pacta conuenta, ſtipulationes. Pacti cõuenti exceptio, l. 30. §. 1. D. de pactis. In Pacto conuento ſocietatis pro ſcripſerunt, l. 71. D. pro ſocio. Inſula quã tibi ex Pacto conuento licuit vendere, l. vlt. D. de pignorib. Venditioni inſeruit Pactum conuentum, l. vlt. D. de ſeru. export. Vxor cum viro Pactum conuentum fecerat, l. vlt. D. de pact. dotal. Inter virum & vxorem Pactum conuentum ante nuptias factum, l. 17. D. de pact. dot. Pacta conuenta, quæ neque dolo malo neque aduerſus leges, plebiſcita S. Conſulta, Edicta decreta principũ neque quò fraus cui eorũ fiat, facta erũt ſeruabo, l. 7. §. ait prætor. D. de pactis. Pacta conuenta quæ poſtea facta detrahunt aliquid emptioni, l. 72. D. de cõtra. empt. cõtra iuris Ciuilis regulis. Pacta conuenta rata non habentur, l. 28. D. de pactis. Interdum tamen copula inter hæc verba interponitur, vt apud Paul. lib. 1. Sentent. tit. 1. cuius inſcriptio eſt de pactis & conuentis. Cicero, pro Cæcinna, Aut Pacti & conuenti formula. Idem Epiſt. 3. lib. 6. ad Attic. Pontin enim ex Pacto & conuento, nam ea lege exierat, iam à me diſceſſerat. Seneca lib. 3. de Benefic. cap. 15. nec Pacta conuentáque impreſſus ſignis cuſtodirentur. Si Pactum de pecunia non petenda factum eſt, l. 11. §. 1. D. de pignor. act. Si de lite Pacto tranſactum eſt, l. 27. D. de inoffic. teſt.

PACTIO eſt duorum pluriúmve in idem placitum conſenſus, l. 1. D. de pactis. Quo nomine Pactum à Pollicitatione differt, quæ ſolius offerentis promiſſionem habet, l. 3. D. de pollicitatio. & ita Pactio pro quolibet pacto & cõuentione accipitur, l. 7. §. ſi paciſcar. §. vlt. l. 28. §. ſi verò, & l. 30. & l. 50. D. de pactis. Pactio dotis, l. 48. §. vlt. D. de minorib. Pactio libertatis, l. 2. §. etſi, l. 9. D. pro empto. id eſt, Pactio pro libertate, vt l. 7. §. ſeruus. D. de dolo. Cum ſeruus pecuniam pro libertate Pactus eſt, l. 104. D. de verbor. obligatio. de libertate Pactus eſt vt, &c. l. 6. D. de peculio lega. De vendendo pignore in rem Pactio concipienda eſt, vt omnes contineantur, l. 8. §. de vendendo. D. de pignerat. actio. Qui ad litem inſtruendam obligationem, Pactionem fecerunt, l. 20. D. de l. Cornel. de fal. Cicero Epiſto. vlt. lib. 4. ad Attic. Memmius candidatus Pactionem in Senatu recitauit quam ipſe ſuus competitor Domitius cum Conſſ. feciſſet. Et mox, hæc Pactio non verbis, ſed nominibus & perſcriptionibus multorum tabulis cum eſſe facta diceretur, ſi cum reo ad certum tempus Pactio facta ſit, l. 27. §. 1. D. de pactis. Pactiones cum ciuitatibus Publicani conficere dicebantur. Cice. Epiſt. 65. lib. 13. famil. de Terentio Hiſpone, qui operas in ſcriptura pro magiſtro dabat, Eius ait ſumma exiſtimatio agitur in eo vt Pactiones cum ciuitatibus reliquis conficiat, Cicer. Epiſt. 14. lib. 5. ad Atticum, Deinde confectæ Pactiones publicanorum. Cicer. Epiſt. 1. ad Quint. Fratr. Poſſunt in Pactionibus faciendis, non legem ſpectare cenſoriam, ſed potius commoditatem conficiẽdi negotij. Huiuſmodi Pactionum etiam meminit idem Cicer. lib. 6. Epiſt. 1. Pactione data, l. 3. C. de obſequi. patr. Pactio obſcura vel ambigua, l. 39. D. de pactis. Pactio rata non eſt, l. 17. D. cõmodati. Vt ea ſola Pactio irrita ſit, l. 31. §. ſi vir. D. de donationi. int. vir. Tacita Pactione id actũ videtur, l. 27. §. ſi acceptilatio. D. de pactis. Vrbs tradita, Idẽ Liuius lib. 6. Arnob. per pactũ lib. 7. aduerſ. gent. tranſactionis alicuius Pactiue conuenerat. Pactione, l. 28. §. ſi curator. D. de pactis. Priuatis Pactionibus, l. 3. D. de tranſact.

PÆDAGOGVS liberorum. l. 35. D. de fideicomm. libert. Si minor viginti annis manumittit, inter cæteras manumiſſionis cauſas hæc recipitur, ſi Pædagogus ipſius ſit, manumittitur, l. 13. D. de manumiſſ. vind. Inter comites & Pædagogi erunt, l. 15. §. comitem. D. de iniuriis.

PÆDAGOGII appellatione, ſeruilem familiam, non quidem vniuerſam, verùm iuniorum, qui circa patremfamilias occupati erant, accipere debemus, id eſt, ſeruos ætatis integræ, quos vſus ſui cauſa paterfamilias habebat qui ad eius corpus tuendum atque ad ipſius cultum præpoſiti deſtinatique eſſent, vt loquitur l. 204. §. vlt. D. de verbor. ſignific. Pædagogia quæ in fundo habebat, vt cum ibi veniſſet præſto eſſent in triclinio, l. 12. §. ſi inſtructum. D. de inſtruct. vel inſtrum. Luc. Seneca lib. de Beata vit. cap. 17. Quare Pædagogium pretioſa veſte ſuccingitur. Idem lib. de tranquillit. animi, cap. 1. Præſtringit animum apparatus alicuius Pædagogij. Idem Epiſt. 123. Omnium Pædagogia oblita facie vehuntur ne ſol, ne frigus teneram cutem lædat. Et ita apud M. Senec. controuer. 1. lib. 2. Pædago-

gia interpretari licet, miniſteria pùerilia iuueniliáve ad eos quos dixi vſus parata ac deſtinata. Quinetiam conclaue & cubiculũ illud in quo pueri eiuſmodi iacebant cubabántque Pædagogiũ videtur Plinius appellare Epiſt.27. lib.7. his verbis, Puer in Pædagogio mixtis pluribus dormiebat.

PAGANI in iuris Ciuilis libris militibus aduersãtur, l.1. §.1. D. de fugitiuis, l. 14. D. de pœn. l. vlt. D. ad l. falcid. l. 52. D. de mannumiſſ. teſt. l.12. §. vlt. lib.17.18. 20. D. de cuſtod. & exhibit, & apud Tacit. & Apulei. lib.8. de Aſi. aureo. Iuue. Sat. vlt. *Citius falſum producere teſtẽ Cõtra Paganũ poſsis quàm vera loquentẽ, Contra fortunã armati contráque pudorem.* Vetus Gloſſariũ Græc. Paganus ὁ ἐκτὸς μόνς στρατιώτυ. Miles ſi dum Paganus erat fecerit teſtamentum, l. vlt. D. ad l. falcid. *Si ignorans quis militi quaſi Pagano locauerit*, l. 50. D. locati. *Qui Paganus fecit teſtamentũ, deinde militare cœpit*, l. 48. §. vlt. D. de milit. teſtam. *Pagani his qui habent caſtrenſe peculium, vel quaſi caſtrenſe, opponuntur*, & cet. l. 7. §. vlt. D. de donationib.

Paganus ergo eſt qui non militat, l. 26. D. de liber. & poſt. Et quidem Miles ab Appiano στρατιώτης, *Paganus* ἀπόλεμος vocatur lib.1. de bel. ciui. ἀστράτευτοι *Pagani*, l. 14. & l. 38. D. de teſtam. milit. l. 7. D. de diuerſ. regul. & l. 7. C. de teſtam. mil. Sic & *turbam Paganorum* accipe apud Suetoni. in Auguſto cap. 27. & in Galba, cap. 19.

Proinde peculij diuerſa genera, *Paganum* & *caſtrenſe* conſtituuntur, l. vlt. C. de inoff. teſt. Et in *Paganico* & in *caſtris* opponuntur in l. 1. C. de teſt. mili. Appian. lib. 1. στρατιώτης & ἀπόλεμος. Et ita homines *cultu Pagano*, cunctis *Armatis* aduerſos facit Plini. Epiſt. 25. lib. 7. In conſtitutionibus Impp. Chriſtianorum, quæ in lib. 1. Codicis ſunt relatæ, alieni à fide noſtra, *Pagani* dicuntur. Cuius verbi ridiculas Etymologias Philaſtrius Brixiẽſis & Iſidor. comminiſcuntur.

In Paganico habere bona, l. 1. C. de teſtam. milit. *Pagana lex*, apud Pli. lib. pro lege Pagi cuiuſdam ponitur.

PAGI pro villis. *Prædia diuerſis Pagis*, l. 12. D. de ann. legat. *Pagorum præpoſiti*, l. 2. C. de ſuſceptorib. lib. 10. l. 8. eod. tit. in C. Theod. l. 7. C. quæ res pigno. Iuſtinianus in edicto 13. & in Nouellis aliquoties παγάρχυς vocat. Villas autem *Pagos* appellatas ἀπὸ τῶν πηγῶν, id eſt, à fontibus circa quos villæ condi conſueuerint, Seruius ſcribit: Indéque *Paganos*, *quaſi ex vno & eodem fonte potantes dictos eſſe.*

PALAM eſt coram pluribus, l. 33. D. de verbor. ſignific. Donat. in Adelph. Act. 3. ſc. 2. *Coram*, ait, *ad certas perſonas refertur: Palam ad omnes. Palam & apertè coniunguntur*, l. 9. D. de his quæ vt indig. l. 54. D. de adminiſtr. & pericu. Aſconius tamen in diuination. hanc inter hæc verba differentiam ſtatuit, *Apertè ad verba pertinet non obſcura, Palam ad præſentium multitudinem & qualitatem frequentis loci.*

Palam & clam opponuntur, l. vlt. D. de ritu nupt. §. aliæ deinde & apud Ciceron. pro Cœlio. Inſtit. de public. iudic.

Palam vel publicè & ſecreto opponuntur, l. 3. §. aperire. D. de SC. Silania.

Palam & occulte opponuntur apud Lactanti. lib. 2. diuin. Inſtit. cap. 17. *Proſcribere Palam ſic accipimus claris litteris, vnde de plano rectè legi poſsit: antè tabernam ſcilicet vel ante eum locum in quo negotiatio exercetur: non in loco remoto, ſed in euidenti*, l. 11. §. proſcribere. D. de inſtitor. *In lege Iulia de maritandis ordinibus Palam quæſtum facere dicemus, non tantum eam quæ in Lupanario ſe proſtituit: verum etiam ſi qua (vt adſolet) vt in taberna cauponia, vel qua alia, pudori ſuo non parcit. Palam autem ſic accipimus paſsim, hoc eſt ſine dilectu non ſi qua adulteris, vel ſtupratoribus ſe committit: ſed quæ vicem proſtitutæ ſuſtinet*. l. 43. D. de ritu nuptiar. Eadémque horum verborum interpretatio facienda eſt in eo capite legis Iuliæ de vi, quod refertur, l. 3. §. lege. D. de teſtib.

In fideicommiſſorum quæſtione *Palam* & *Tacitè*, aduerſantur ſuntque hæc inter ſe oppoſita in l. 3. in prin. §. ſi quis palam. & l. edicto. D. de iu. fiſci.

Palam relictum intelligitur, quod teſtamento vel codicillis quis rogatus eſt reſtituere, non domeſtica cautione, vel chirographo, l. 3. D. de iure fiſc. *Nec tamen ad excludendam taciti fideicommiſsi fraudem Palam relictum videri* Paulus ſcribit, *quod ex teſtamento cum recitatur ſciri non poteſt*. Quemadmodum nec ille *palam dat*, qui ita ſcribit, *Rogo vos hæredes meos* IN EO QVOD A VOBIS PETII, FIDEM PRÆSTETIS, l. 40. D. de iure fiſc. Quanquam his poſtremis verbis *non eſſe legi fraudem factam*, in l. 3. D. eod. tit. tradatur.

Non eſt Palam relinquere, quod ex teſtamento ſciri non poteſt, cùm recitatum eſt, l. 40. D. de iure fiſc.

In eo quod dicitur Palam hæredes eſſe nuncupandos, Palam non vtique in publicum ſignificat. Sed vt exaudiri poſsit, nec ab omnibus exaudiri, ſed à teſtibus ſeptem. l. 21. D. qui teſtam. fac. poſſ. *Palam*

nuncu-

nuncupatus hæres, l. vlt. D. de iure codicil. Sueto in Caligul. cap. 38. *Cum iam ab ignotis inter familiares & à parentibus inter liberos Palã hæres nũcuparetur.* Sic in vetuſta quadã Horatij vita: *Deceſsit 5. Kal. Decemb. C. Mario Cenſorino & C. Aſinio Gallo Coſſ. poſt nonum & quinquaſimũ annum hærede Auguſto Palam nuncupato cum Vrgente vi valetudinis non ſufficeret ad obſignandas teſtamenti tabulas.*

Vulgarem ſubſtitutionem Palàm facere, §. ſin autem. Inſtit. de pupill. ſubſtit. *ex eo quòd Palàm ſubſtitutum acceperat*, ibid.

Palam & bona fide comparare, l. 5. C. de contrah. empt. *Num inofficioſi querelæ vel Palam vel tacita diſsimulatione ſit renunciatum*, l. 1. C. de in integ. reſtit. *Et quæ commendandi cauſa in venditionibus dicuntur, ſi Palam appareant*, l. 43. D. de contrah. empt. *Omnia Palam rectè pronuntianto*, l. 1. D. de ædil. edic. *Si aduerſarius Palam dixiſſet vtrum voluiſſet*, l. 22. D. de compenſationib.

Palam facere, eſt notum publicè facere, & vt vulgò loquimur publicare. *Cogniturum de criminibus præſidem oportet ante diem Palam facere cuſtodias ſe auditurum*, l. 18. §. vlt. D. de quæſtioni. *Si hæres proſcribat, aut etiam litteris miſsis Palam faciat*, l. 34. §. vlt. D. de ſtatu liber.

Palam eſt, id eſt, manifeſtum eſt, l. 3. §. non ſolum. D. de incend. rui. l. 14. §. ſi filiusfamilias. D. de furtis, l. 41. D. de verbor. obligat. l. 2. D. de expilat. hæred. l. 8. §. vlt. & l. 11. §. adulterij. D. ad l. Iul. de adulter. l. 4. D. de veteran. l. 1. §. vlt. D. vti poſſidetis, l. 1. §. ſi alter. D. quod legator. l. 1. §. ſi decem. D. vt legat. l. 3. §. vlt. D. de contrar. tut. l. vlt. §. vtrum. D. ſi quid in fraud. l. 5. §. Gallinarum, l. 7. §. quod ſi vis, & §. aliud. D. de adquir. rer. domi. l. 1. D. de colluſ. detegen. l. 2. C. quan. prouoc. non eſt. *Palam eſt*, l. 1. D. de loco publ. l. 5. D. depoſiti, & l. 3. D. vnde cogna. l. 73. §. vlt. D. ad l. falcid. l. 196. §. 1. D. de verbor. ſignific. l. 43. D. famil. erciſc. l. 51. §. vlt. D. de hæred. inſtit. l. 21. D. de aliment. vel cibar. §. illud, Inſtit. de pupill. ſubſtit.

P A L I *qui vineæ cauſa parati ſunt*, l. 17. §. vlt. D. de action. emp. Pali enim ad vineas fulciendas ſuſtinendaſque adiunguntur, Tibull. Eleg. 7. libro 1. *Hic docuit teneram Palis adiungere vitem.*

Primo *Pali inter ea quæ vineis neceſſaria ſunt numerantur* l. 1. D. de tigno iuncto. Pali tamen appellatio generalis, & omnia arborum ſuſtentacula ac pedamenta complectitur. Vnde cũ non comburendi ſed fulciendi vel claudendi cauſa Pali parentur.

Palos non lignorum ſed materiæ numero haberi conſtat, l. 56. D. de legat. 3. l. 162. D. de verbor. ſignific. Pali quærendo fructui deſeruiunt, l. 12. §. ſi aliqua. D. de inſtruct. vel inſtr. *Si ſit ager vnde Palo in fundum ſolebat paterfamilias vti*, l. 9. §. vlt. D. de vſufru. *Pali compendium*, l. 59. §. vlt. D. de vſufruct. *Pali autem collocari & eximi dicuntur*, dic. l. 17. §. vlt. D. de action. empt.

Inde Palaris ſilua ex qua Pali ſumuntur, l. 9. §. vlt. D. de vſufru.

P A L M A R I I nomine, id eſt *victoriæ*, l. 1. §. ſi cui cautum. D. de var. & extraord. cognit. Caſſiodor. lib. 6. Variar. in formula comitis archiatrorum, *cauſarum periti Palmares habentur cũ magna negotia defenderint.*

P A M P H I L V S ſerui nomen, l. Lucius Titius, §. Lucius. D. de legat. 2. l. 41. §. 1. & l. 56. §. vlt. D. de fideicomm. libert. *Pamphili ancilla*, l. 41. §. Lucia. D. de ſtatuliber.

Πανδέκτην maſculino genere & numero ſingulari in digeſtorum inſcriptione legendum quidam exiſtimant, quorum opinionem firmat Harmenopulus lib. 1. Epit. tit. 1. *ὕστερον δ' ὁ βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς τὰς πολλὰς ἐκθέσεις τῶν νόμων ἐν πεντήκοντα βιβλίοις διὰ σοφῶν ἀνδρῶν σπουδαίως συνήγαγε· ἃ καὶ Δίγεστα ἤτοι Πανδέκτην ὡς πάντων δεκτικὰ τῶν νόμων ἐκάλεσεν.*

Sunt qui Pandectas numero plurali magis probant, quo titulo quoſdam inſcriptos à veteribus libros Plinius, in præfatione naturalis Hiſtoriæ, docet inquiens, iam Muſæ Πάνδεκται ἐγχειρίδιον, λειμὼν, πινακίδιον, *inſcriptiones propter quas vadimonium deſeri, poſsit. At cum intraueris dij deæque, quàm nihil in medio inuenies.* Agellius lib. 20. cap. vlt. *Namque alij Muſarum inſcripſerunt, alij Syluarum, ille κήριον, alius κέρας ἀμαλθείας quidam lectionis ſuæ*, & mox, *ſunt etiam qui Pandectas inſcripſerunt.*

P A N D I, manifeſtari, ſeu palam proferri. *Ne ſecreta patrimonij & ſuſpectum ad alienum Pandatur*, l. vlt. C. de aliment. pup. præſt.

P A N N I C V L A R I A quid ſint non quiſquam melius aut dilucidius explicauerit, quàm Vlpianus, vbi ait, *ſunt ea quæ in cuſtodiam receptus ſecum attulit ſpolia, quibus indutus eſt cum quis ad ſupplicium ducitur, vt & ipſa appellatio oſtendit*, l. 5. D. de bon. damnator.

P A N N O *rubro fugatum pecus*, l. 50. §. vlt. D. de furt.

P A N T H E R genus quoddam retis eſt, cuius meminit l. 11. §. vlt. D. de actio. empt. Varro lib. 4. de lingua Latina, *Ferarum*, ait, *vocabula partium peregrina, vt Leo, Panthera, vtraque*

Græca: A quo etiam rete quoddam Panther.

PANTOMIMI nomen inuenitur in l. 3. §. Neratius. D. de condict. cauſa da. l. 43. D. de actio. empt. l. 25. & l. 27. D. de oper. libert. Eſt autem Græcum verbum, & ipſo Luciano teſte in libro περὶ ὀρχήσεως, ſaltatorem geſticulatorémque ſignificat, cui à multifaria geſticulatione nomen hoc eſſe inditum Caſſiodor. Epiſt. vlt. lib. 4. Variar. ita ſcribit.

Pantomimo igitur, cui à multifaria imitatione nomen eſt, cum primum in ſcenam plauſibus inuitatus aduenerit, aſſiſtunt conſoni chori diuerſis organis eruditi: tunc illa ſenſuum manus oculis canorum carmen exponit, & per ſigna compoſita quaſi quibuſdam literis edocet intuentis aſpectum, in illáque leguntur apices rerum, & non ſcribendo facit quod ſcriptura declarauit. Idem corpus Herculem deſignat & Venerem, fœminam repræſentat & marem, regem facit & militem, ſenem reddit & iuuenem, vt in vno credas eſſe multos tam varia imitatione diſcretos. Idē Epiſt. lib. 1. variar. de Pantomimo talia ſcribit. *Conſtituatur à vobis Praſini Pantomimus quatenus ſumptum, quem pro ſpectaculo ciuitatis impendimus, electis contuliſſe videamur. Hanc partem muſicæ diſciplinæ mutam nominauere maiores, ſcilicet quæ ore clauſo manibus loquitur, & quibuſdam geſticulationibus facit intelligi quod vix narrante lingua, aut ſcripturæ textura poſſit agnoſci,* ſicut Barbarum quemdam vbi vidiſſet, πρόσωπα τῷ ὀρχηστῇ παρασκευασμένα· τοσούτων γὰρ μερῶν τὸ δρᾶμα ἦν, dixiſſe vt eſt apud Lucian. περὶ ὀρχήσεως, σῶμα μὲν τοῦτο ἕν, πολλὰς δὲ τὰς ψυχὰς ἔχον. Etenim Ὀρχηστοῦ nomine in illo Luciani libello *Pantomimus* exaudiendus eſt. Nam & Latini eum qui Pantomimi partes agit, ſaltare dicunt. Quintilian. lib. 6. Oratoriar. Inſtitut. cap. 2. *Fruitione vſus Auguſtus de Pantomimis duobus, qui alternis geſtibus contendebant, quum eorum alterum ſaltatorem dixit, alterum interpellatorem.*

Suetoni. in Caligula cap. 57. *Et Pantomimus Mneſter tragœdiam ſaltauit, quam olim Neoptolemus tragœdus ludis, quibus rex Macedonum Philippus eſt, egerat.* In Nerone cap. 54. *Ac nouiſſimo die hiſtrionem ſaltaturúmque Virgilij Turnum.* Et ita ſaltare accipe apud eund. in Caligula cap. 54. & Plin. epiſt. 24. lib. 7.

Iuuenal. Saty. *Chironomon Lædam molli ſaltante Batyllo.* Arnobi. lib. 7. aduer. gent. *Aut ſi Europa, ſi Læda, Ganymedes fuerit ſaltatus.* Et mox, *Oblitterabit offenſam Venus, ſi Adonis in habitu geſtum agere viderit ſaltatore in motibus Pantomimum.* Macrobi. lib. 2. Saturnalior. cap. 7. *Saltabat Hylas Oedipodem, & Pylades, hac voce ſecuritatem ſaltantis caſtigauit,* σὺ βλέπεις. & ibidem, *cum canticum quoddam ſaltaret Hylas.*

A pleriſque cæterum Pantomimus Hiſtorio appellatur. Sic enim Mneſterē promiſcuè *Pātomimum & Hiſtrionem* appellari videmus à Seneca in ludo de morte Claudij, & à Sueto. in Caligul. cap. 36. & à Tacito lib. 11. Quē Vlpianus l. 3. §. ſi liber homo. D. de condict. cau. da. cum Suetonio in Domitia. 10. cap. *Pantomimū*, cum Tacit. lib. 13. Annal. & Sueton. in Nero. cap. 24. hiſtrionem vocant.

Sed mollis & impudica Pantomimorum ſaltatio, qua fracto corporis motu indecentíque geſticulatione, ita res geſtæ repræſentabantur, vt loqui manibus magis quàm agere viderentur, Lucianus περὶ ὀρχήσεως, ita Demetrium loquentem facit de Hiſtrione, ἀκούω ἄνθρωπε ἃ ποιεῖς, οὐχ ὁρῶ μόνον, ἀλλά μοι δοκεῖς ταῖς χερσὶν αὐταῖς λαλεῖν. Cyprian. Epiſt. 2. lib. 2. *Exprimunt* (de Hiſtrione vel Pantomimo loquitur) *impudicam Venerem, adulterum Martem, Iouem illum ſummum non magis regno quàm vitiis principem in terrenos amores ardentem nunc in plumas oloris albeſcere, nunc aureo imbre defluere, nunc in puerorum pubeſcentium raptus miniſtris auibus proſilire.*

Enimuero Tiberij demū temporibus in lucē hoc artis ludicræ genus prodiiſſe ſignificare videtur Suidas in verbo Ἀθηνόδωρος, cū ait, τοὺς χρόνους ἐκείνους, καὶ ἡ Παντόμιμος ὄρχησις εἰσήχθη, μὴ πρότερον οὖσα. Repugnat tamen hiſtoriæ fides. Nā Auguſti principatu, Pyladē & Bathyllum eam artem exercuiſſe conſtat, quòd nec Suidā latuit: cuius in voce ὄρχησις verba vel ea potiſſimum gratia ſubieci, vt duas maculas eluam. Ὄρχησις Πάντιμος repono Παντόμιμος, ſequitur, αὐτὴν ὁ αὐγουστος καῖσαρ ἐφεῦρε. Πυλάδου καὶ Βαχυλίδου (emenda Βαθύλλου) πρώτων αὐτὴν μετελθόντων. Vnde ne à ſe ipſo Suidas diſſentiat, illa ſuperioris loci verba, κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους, interpretor circa Auguſti tempora.

PAR, id eſt ſimilis, æqualis. *Par ſimiliſque cauſa.* l. 4. C. de tutor. vel curat. qui ſatiſd. *Par omnium cauſa videtur.* l. 13. D. de iudic. *Par vtriuſque cauſa eſt.* l. 25. D. quæ in fraud. credit. l. 91. §. ſequitur. D. de verb. oblig. *Si Par & dierum & contractuum cauſa ſit.* l. 8. D. de ſolut.

In Pari cauſa. l. 128. D. de regul. iur. *In Pari cauſa eſt.* l. 6. §. exploratore. D. de re milit. *In Pari cauſa cæteris ſeruis habendus eſt.* l. 29. D. de liber. cau. *In Pari cauſa habendi.* l. 1. D. receptatorib.

Et ſi maximè Parem cauſam ſuſcipiunt, l. 9. §. vlt. D de duob. reis. *Par conditio omnium creditorū facta.*

facta.l. 6. §.ſciendũ. D. quæ in fraud. cred. *Parẽ eſſe conditionem eius de*.l.150.D.de diuer.reg.

Par & minus oriuntur. l. 19. C. de his qui accuſ. non poſſ. *Cùm Par delictum eſt duorum*. l. 154. D. de diuerſ. reg. id eſt ſimile. vt l. 2. D. ne quis eum.

Paria delicta mutua penſatione diſſoluuntur. l. 39. D. ſol. matr. *In ſucceſsione Pari tute eſſe*. l. 1. C. de legit. hæred. *Pari loco eſſe in litigando, & duriore, veluti loco vel perſona mutata*, opponuntur. l. 1. D. ſi ex noxali cau.

Par numerus creditorum.l.8. D. de pact. *Par numerus capitum gregis*. l.1. D. de rei vindic. *Pares numero iudices*. l. 3. D. de re iudic. *Pares ſententiæ, id eſt æquæ*, vt loquitur Seneca Controuerſ. 2. lib. 3. ſeu *æquo numero*, vt loquitur Cœlius epiſt. 8. lib. 8. famil. *Si diſſonantes Pares iudicum exiſtant ſententiæ*. l. 24. D. de manumiſſionib. *Inter Pares ſententias clementior ſeueriori præfertur*. Paul. lib. 4. ſent. tit. 12. Quintil. declam. 365. *Quid ſi duo ignominiam pronuntiarent, duo exilium, duo mortem, vnus (vt plerumque euenit) faceret? ſine dubio Pares eſſent ſententiæ*.

L. Seneca controuerſ. 2. lib. 3. *Miraris in hac ciuitate miſericordiam, in qua lex abſolutionem dat Paribus tabulis. Herodes ex Paribus partibus*. l. vlt. D. de fideicom. libert. id eſt ex æquis.

Si duo Pares ætate ſint. l. 1. D. de reb. dub.

Pari modo. l. 1. §. pari. §. de lib. exhib. *Pari ratione*. l. 12. §. vlt. D. de ritu nupt. l. 7. §. vlt. D. de donation. Gaius in lege Dei, tit. 16. & §. cum filius. Inſtit. de hæred. quæ ab inteſt. & apud Lactant. lib. 2. cap. 4.

Par eſt. l. 13. C. de pact. id eſt rationi & æquitati conueniens.

Qui pari gradu ſunt. l. 3. §. vtique. D. de ſuis & legit. hæred. *Qui Pari proprióve*, ſeu (vt alij legunt) *propioréve gradu ſint*. l. 3. D. de leg. Pomp.

Par ratio appellatur cùm accepti & expenſi ſummæ congruunt ac pares ſunt. atque ita ſi *tutor Parem ei rationem adſcripſit*. l. 22. D. de manum. teſt. *Si cum cohæredibus tuis Parem rationem feceris*. l. vlt. §. vlt. D. de doli except. M. Seneca controuer. 1. lib. 9. *Expectat me: vult mecum Pares rationes facere*. L. Seneca epiſt. 19. *Poteram tecum & hac Mecœnatis ſententia Parem facere rationem*. Idem lib. 6. de benefic. cap. cùm ait, *Quare quaſi cum acerbo fœneratore reſignare rationem Parem properas*. Et Tacit. lib. 13. *Sanè pepigerat Pallas ne cuius facti in præteritum interrogaretur, Paréſque rationes cum republ. haberet*.

Eodémque ſenſu *Paria facere* eſt nulla rationibus redditis reliqua trahere. *Si Dama ſeruus meus actus ſui hæredi meo rationes reddiderit, Paríaque fecerit*. l. 40. §. vlt. D. de ſtatu lib. Quæ verba hoc ſignificare ibid. Scæuola ait, *ſi omnem pecuniam ab omnibus exegerint, & hæredi ſoluerint*. *Niſi ſi Paria fiſco feciſſe dicantur*. l. 5. §. conductores. D. de iure immunit. Columel. lib. 11. cap. 8. ciúſve lib. cap. 1. *Hæc enim res auocat villici curam, & eum negotiatorem facit potius quàm agricolam, nec vnquam ſinit eum cum rationibus domini Paria facere*. Seneca lib. 2. de benef. ca. 30. *Eodem quidem momento quo obligatus es, ſi bis cum quolibet Paria feciſti*. & lib. 3. cap. 9. *Cùm aliter beneficium detur, aliter reddatur, Paria facere difficile eſt*. Idem epiſt. 9. *Vt ſtatim tibi ſoluam quod debeo, & quantum ad hãc epiſtolam, Paria faciamus*. Item epiſt. 101. *Quotidie cum vita Paria faciamus*. Eodémque loquendi genere vtitur lib. 3. de ira. cap. 25. & lib. de tranquill. vitæ. cap. 6. & in præfat. lib. 4. Natural. quæſtion. Plin. lib. 34. cap. 1. *Satis piamenti in vno gemmæ voluntario damno videretur, ſi cum fortunæ volubilitate Paria faceret*. Idem lib. 2. cap. 86. *Paria ſecum poſcente natura*. Plin. Secund. in Panægyr. *Quòd ſi aliquando cum influentibus negotiis Paria feciſti*. Eodémque loquendi genere *Pares factas actiones* dixit Quintil. declam. 355.

Pares, id eſt ſufficientes. *Si ita quidem tenues & exhauſti ſunt, vt non modò publicis honoribus Pares non ſint*. l. 6. D. de muner. & honor.

Aliàs *Par* de binis vſurpatur. *Par mularum*. l. 22. D. ad l. Aquil. *Plerunque circa mulas Pares accidere ſolet, vt neutri non niſi omnes habere expediat*. l. 34. D. de ædil. edict. *Iumenta Paria*. l. 38. §. cùm autem. D. de ædil. ed. *Paria duo poculorum, & bina Paria*. l. 30. D. de legat. 3.

PARIARE, eſt Paria ſeu Pares rationes facere. *Si ei nummos prorogauit emptor, cùm ei Pariauerit, poterit ad libertatem peruenire*. l. 4. §. ſi ab ignoto. D. de manumiſſion. Vtitur hoc verbo Tertull. lib. 3. aduerſus Marcion. cap. 29. lib. de reſurre. car. cap. 6. & c. 53. & lib. de verbo Dei, cap. 6.

PARIATIONES. *Pactum quod in Pariationibus adſcribi ſolet*. l. vlt. §. idem quæſiit. D. de cond. indeb.

PARIATOR *reliqua habenti opponitur*. l. 811. D. de condit. & demonſtr.

PARITER, id eſt ſimul, vnà. l. 18. D. de reb. dub. l. 27. §. ſi ſeruus. D. de pecul. *Si Pariter pupillus & qui ei ſubſtitutus erat, deceſſerit*. l. 18. D. de rebus dub. id eſt ſimul. & l. 16.

D. eod. tit. *Si Pariter deceſſerunt*. l. 34. §. ſi emptio. D. de contrah. empt. *Quod de Pariter mortuis tractamus*. l. 17. D. de reb. dub. quos Latini commorientes, Græci συναποθνήσκοντας vocant. *Si Pariter alienauerint*. l. 77. §. libertis. D. de legat. 2. *Si duos quis ſeruos emerit Pariter vno pretio*, l. 44. D. de contrah. empt. *Eandem rem apud duos Pariter depoſui*. l. 9. D. de duob. reis. *Eorum tantùm quibus Pariter legatum eſſet*. l. 94. D. de leg. 3. *Si plures ad colluſionem detegendam Pariter accedant*. l. vlt. D. de colluſ. deteg. *Si Pariter aduerſus eum qui de libertate litigat conſiſtant fructuarius & proprietarius*. l. 9. D. de liber. cau. *Plures vindicta Pariter manumitti poſſunt*. l. 15. §. plures. D. de manum. vind. *Patruo ac materteræ non Pariter inteſtati ſucceſsio defertur*. l. 7. C. de legit. hæred. *Cùm filius filiáve, & ex altero filio nepotes neptésve ex iiſdem, Pariter ad hæreditatem vocantur*. Gaius in lege Dei, tit. 16. & §. cùm filius. Inſtit. de hæredit. quæ ab inteſt. id eſt ſimul. & §. pari. eod. tit. *Plures fratres qui vnum gradum obtinent, Pariter ad tutelam vocantur*. §. vlt. Inſtit. de cap. diminut. *Si duo Pariter de hypotheca paciſcantur*. l. 16. §. ſi duo. D. de pignor. *Nihil refert, ſingulæ res, an Pariter vniuerſæ in litem darentur*. l. 1. D. pro dote. *Si reus & fideiuſſor ſoluerint Pariter*. l. 20. D. de condictio. indeb. *Per duas Pariter vias ire, agere*. l. 6. §. vlt. D. quemadm. ſeruit. amitt.

PARARE, pro præparare. *Marito accuſationem parante, & probationibus inſtituente*. l. 2. §. vlt. D. ad l. Iul. de adulter. *Propter inſidias quas tuæ vitæ Paratas contendis*. l. 14. C. de his qui accuſ. non poſſ. id eſt ſtructas.

Parari balnea. l. 35. §. vlt. D. de leg. 3.

Parare interdum eſt adquirere. *Quod parſimonia ſua quis Parauit*. l. 39. D. de pecul. *Quæ ſerui peculiariter Parauerunt*, l. 3. §. ſaltem. D. de adquir. poſſeſſ. *Ad Paratam pecuniam laboribus ſubſtituti veniat*. l. 24. §. Scæuola. D. de minor. *Hanc excuſationẽ ſibi non Parauerunt*. l. 1. §. qui in fraudem. D. de vacat. & excuſ. *Ad actionem Parandam*, l. 27. §. pactus ne peteret. D. de pactis. id eſt adquirendam.

Parari etiam dicitur quod alicui vſui deſtinatur. *Aqua ad bibendum lauandámque familiam Paratur*, l. 12. §. ſi in aliqua. D. de inſtr. vel inſtrum. *Fructuum ſeruandorum gratia Parata*. l. 12. §. ſaltuarium. D. eod. *Serui qui ad eiuſmodi vſum Parati eſſent*. l. 204. D. de verb. ſignif. *Iumenta dominici vſus cauſa Parata*. l. 3. D. de penu leg. *Quæ ad nauigantium vſum Parantur*, l. 19. §. ſi quis mulierem. D. locat. *Familiæ ruſticæ cauſa, item ad vſum ruſticum Parati*. l. 12. §. Trebatius. D. de inſtr. vel inſtr. *Argentum quod vſus ſui cauſa Paratum eſſet*. l. 28. D. de auro arg.

Inter emptum & Paratum hoc intereſt, quòd in empto Paratum ineſt: in Parato non continuò emptum continetur. Veluti ſi quis quæ prioris vxoris cauſa emiſſet, poſteriori vxori tradidiſſet: eas res cum poſterioris vxoris cauſa Parauiſſe, non emiſſe conſtat. l. 47. §. 1. D. de leg. 3. *Intereſt vxoris cauſa Parata ſint & legata, an ipſius cauſa empta. Paratis enim omnia continentur quæ ipſius vſibus fuerunt deſtinata*. l. 49. §. 1. D. de legat. 3. Et ita verba hæc accipe, l. 46. D. eod. *Emptorum Paratorúmque appellatione non contineri ea quæ in dotem data eſſent*. l. 79. §. cùm vis. D. de legat. 3. *Quæ ad iniuriam eius vel damnum Parata ſunt*. l. 10. D. de legation.

Parare aliàs eſt comparare, emere. Sic *Parare hominem*. l. 31. §. 1. D. de reb. cred. l. 1. §. 1. D. de action. empti. *De pecunia commodorum poſſeſsionem Parauit*. l. 23. D. de adimend. legat. *Res alienas legari poſſe, ſi Parari poſsint*. l. 39. §. vlt. D. de legat. 1.

PARATVS etiam dicitur qui præſto ad aliquid ſine vlla mora agendum, faciendum.

Paratus accipere. l. 23. §. 1. D. de recept. qui arbitr. dare. l. 10. D. iudic. ſol. *Accuſare*. l. 1. C. ad l. Iul. maieſt. *Defendere*. l. 3. §. ſi quid. D. ad exhib. l. 2. D. de cuſtod. *Se defendere*. l. 14. D. de in ius voc. *Paratus ſe iudicio defendere*. l. 3. §. ſi quid. D. quod vi aut clam. *Defenſores Parati in quina iudicij*. l. 38. D. de procurator. *Paratus iudicium accipere vel ſuſcipere*. l. 24. & l. 47. D. de vſur. l. 7. §. ſi tutor. D. de tutel. & Pati. l. 13. §. item ſi quis. D. de hæred. petit. l. 3. §. ſi ſeruus. D. de adquir. poſſ. *Parati ſuſcipere actiones*. l. 37. D. de procurator. *Si Paratus ſit compromittere*. l. 21. §. ſi quis ex litigatorib. D. de recept. qui arbitr. *Et ſi arbiter recipere in ſe arbitrium fuerit Paratus*. ibidem. *Qui fideiuſſores dare Paratus eſt*. l. 3. D. de cuſtod. & exhib. reor. *Paratus recedere ab vſufructu*. l. 48. D. de vſufr. *Nec reſtituere ſit Paratus*. l. 36. D. de peculio. *Cum fructuarius Paratus eſt vſumfructum derelinquere*. l. 64. & l. 65. D. de vſufr. *Parato fructuario derelinquere*. dict. l. 64. *Aduerſus ſingulos actio pro hæreditariis portionibus creditori Parata*. l. 24. C. famil. erciſcun. *Cum aduerſus petentem Parata ſit exceptio*. l. 4. C. de fal. cau. *Qui Paratus eſt ſoluere*. l. 6. §. 1. D. quibus mod. pign. l. 26. D. de procurator. l. 18. §. ſi filiusfam. D. famil. erciſc. l. 16. D. iudic. ſol. l. 19. D. de iniur. *Qui ſolidum ſoluere Paratus eſt*. l. 17. D. de fideiuſſor. *Paratúmque decet ſoluere*. l. 21. D. de iudiciis. *Parato me ſoluere*. lege 39. D. de ſolu-

de ſolution. Si *non ſoluere, ſed alia ratione ſatisfacere* Paratus *eſt*. l.10.D.de pignerat. act. dic. l. 6. §. 1. *Si pro præterita penſione ſatisfacere* Paratus *fuit*. l. 34. D. de dam. infect. *Si quis omnia iudicij ab eo transferre* Paratus *eſt*. l. 27. D. de procurat. *Si* Paratus *ſit cauere*, l. 69. §. vlt. D. de legat. 2. & l. 6. §. vlt. D. de Carbon. edict.

PARATIO pro comparatione. *Etiamſi difficilis rerum alienarum* Paratio *ſit*. l. 39. §. 1. D. de legat. 1.

PARARII olim vocabantur qui nominis faciendi cauſa interueniebant. Sen. lib. 2. de benefic. *Quidam volunt nomina ſecum fieri, nec interponi* Pararios, *nec ſignatores aduocari.* Idem lib. 3. *Adhibentur ab vtraque parte teſtes: ille per tabulas plurium nomina interpoſitis* Parariis *facit.*

PARCERE.

Impuberi, vtrum in ſupplicio tantùm parcimus, an verò etiam in quæſtione. l. 1. §. impubes. D. de SC. Silan. *Vt infans illis* Parcendum *eſt*. l. 7. §. 1. D. ad l. Iul. maieſt. *Si furi nocturno* Parcere *ſine periculo non potuit*. l. 9. D. ad l. Cornel. de falſ. *Nec propter plures actiones* Parcendum *erit in huiuſmodi crimine reo*. l. 6. D. ad l. Iul. de adult. *Si qua in taberna cauponia, vel qua alia, pudori ſuo non* Parcit. l. 43. D. de ritu nupt. *Si ipſe* Pepercisset *pudori ſuo*. l. 48. D. mandati.

Filij pudori Parcitur. l. 28. D. de reb. auct. iud. *Famæ patroni* Parcendum. §. 1. Inſtit. de ſuſp. tutor.

PARCISSIME, id eſt perrarè. Parciſsimè *commeatum dare*. l. 12. §. 1. D. de re milit. *Vt de his* Parciſsimè *ius dicatur*. l. 16. D. de offic. præſid.

PARCIVS, *& multo* Parcius. l. 24. §. Scæuola, & §. reſtitutio. D. de minor.

PARERE, ſecunda correpta, propriè eſt ex vtero partum fœtúmve in lucem edere. *Si tres* Pepererit. l. 15. D. de ſtat. hom. *Quæ tergeminos* Peperit. l. 137. D. de verbo. ſignifi. *Venter qui ſuum heredem*; item, *qui legitimum vel conſanguineum* Pariturus *eſt*. l. 30. §. 1. D. de adquir. vel omitt.

Parere, Metaphoricè eſt producere. *Ea obligatio quæ inter dominum & procuratorem conſiſtere ſolet, mandati actionem* Parit. l. 8. §. ea obligatio. D. de procurat.

Iuris gentium conuentiones quædam, actiones Pariunt: *quædam exceptiones*. l. 7. D. de pact. *Impenſæ* Pariunt *marito actionem*. l. 7. §. vlt. D. ſol. matr.

Pignoris perſecutio in rem Parit *actionem creditori*. l. 17. D. de pignor. & hypoth.

Perpetua exceptio Parit *condictionem*. l. 26. §. adeo. D. de condict. ind.

Actionem Parere. l. 11. D. de impenſ. in res dotal. *Hæc res non* Parit *petitionem nouam*. l. 11. §. eandem. D. de except. rei iudic. *An litis æſtimatio oblata alienationem* Pariat. l. 3. §. idem quærit. D. de reb. cor. *Cùm conditio etiam ex incertæ perſonæ facto* Parere *obligationem poſsit*. l. 108. D. de verb. oblig. *Vt altera ſtipulatio obligationem* Pariat. l. 1. §. quod ſeruus. D. de ſtipul. ſeruor. Hæc ſcriptura, *Liberi mei ibi ſunto vbi eos ſua mater eſſe volet, nullam obligationem* Parit. l. 7. D. de ann. legat. *Confuſionem* Parere. l. 93. D. de ſolution. Sic & *pecuniæ vſuras* Parere, vel *non* Parere dicuntur. l. 33. D. de vſur.

Parere etiam adquirere ſignificat. *Actionem mihi parit*. l. 9. §. iuſiurandum. D. de iureiur. *Iuſiurandum domino* Parere *exceptionem*. ibidem. Parere *exceptionem rei iudicatæ*. l. 6. D. de except. rei iudic. *Exceptionem primæ exceptioni obligatis* Peperiſſe *videtur*. l. 10. D. de ſtipul. prætor. *Liberationem ei* Parere. l. 23. D. de vſufr. id eſt adquirere, vt ibid. & l. 19. D. de pact. *Oblatio debiti liberationem* Parit. l. 9. C. de ſolutionib. *Placuit rem pro pecunia ſolutam*, Parere *liberationem*. l. 26. §. ſi centum. D. de condict. indeb. *Id acceptolatum liberationem* Pariet. l. 13. §. ſi is qui. D. de acceptilat. *Antequam in collegium adſumeretur, quod immunitatem* Pariat. l. 5. §. hoc circa. D. de iur. immun. *Tempus expeditionis præſcriptionem non* Parit. l. 1. C. quib. non obiicit. lon. tem.

Parta, id eſt quæſita. Partam *liberationem non poteſt reuocare*. l. 98. D. de ſolut. *Ex ſtipulatione* Parta *actione*. l. 7. C. de ſentent. & interloc. diuturnitate poſſeſſionis. Partam *ſecuritatem maleficiū alterius facere non poteſt*. l. 7. C de præſcr. longi temp. Parta *obligatio*. l. 2. C. de contra. & com.

Parta *ex coniunctione filia*, id eſt quæſita. l. 77. §. vlt. D. ad SC. Trebell.

PARTVS animalium quorumlibet dicitur.

Partus *gregum & pecorum*. l. 25. §. vlt. D. de hæred. petit. Partuū *fructus*. l. 17. D. de rei vin.

Plerunque tamen *ancillarum* Partus, pecorum verò *fœtus* dicitur. Partus *qui ex ancilla natus eſt*. l. 15. §. 1. D. de condit. & demonſtr. l. 15. D. de condict. indeb. Partus *ancillæ*. l. 8. D. de euictionib. l. 10. D. pro empto. l. 10. D. quod met. cau. l. 10. & l. 15. D. de pignor. l. 18. §. ſi fundus. D. de pigner. act. l. 27. D. de hæred. petit. Partus *ancillarum*. l. 30. D. ad l. falcid. l. 27. D. de hæred. petit. l. 1. C. de rei vindicat.

Partus etiam non modò in lucem editus, ſed & dum adhuc in vtero eſt appellatur. Partus

in hoc fauetur, vt in lucem producatur, qui non tantùm parenti cuius eſſe dicitur, verùm etiam reipubl. naſcitur. l. 1. §. generaliter. D. de ven. in poſſeſſ. mitt.

Partus dicitur *edi, concipi, ſubiici, ſupponi. Propter Partum ex altero conceptum.* l. 6. §. 1. D. ad l. Iul. de adulter. *Si mater impuberis ſubiecti Partus rea poſtulata.* & mox, *ſi dicatur Partus aut non eſſe ex ipſo defuncto conceptus, aut ex ipſo quidem, ſed non ex matrimonio editus.* l. 3. §. ſi mater. D. de Carbon. edict.

Partus pro editione, vt loquitur Vlp. tit. 6. regular. *Vno partu tres vel duos edere.* Paul. lib. 4. Sentent. tit. 9.

PARERE, ſecunda producta, obtemperare eſt, vt apparet ex l. 2. §. vlt. D. de noxal. ſeu obedire, vt Feſt. exponit. *Si cœlebs legi Paruerit.* Vlpian. tit. 18. regular. *Magiſtratibus Parere.* l. 28. D. de munerib. & honor. *Qui neutri legi Paruerit.* Vlpian. tit. 17. regul. *Filÿ qui patri Paruerunt.* l. 4. C. ad l. Iul. de adult. *Patri Parendi neceſſitatem filius habet.* l. 10. §. vlt. D. de his quæ vt ind. *Parere domino debuit ſeruus.* l. 13. D. ad l. falcid. *Aquilia ignouit ſeruo qui domino Paruit, periturus niſi feciſſet.* l. 2. §. vlt. D. de noxal. *Vt parentibus & patriæ Pareamus.* l. 2. D. de iuſtit. & iure. *Arbitrorum vnum genus eiuſmodi vt ſiue æquum ſiue iniquum ſit Parere debeamus.* l. 76. §. vlt. D. pro ſocio. *Si vnus Paruerit, alter non Paruerit ſententiæ iudicis.* l. 5. §. vlt. D. de verb. oblig. *Parendum eſſe ſententiæ,* l. 3. C. de excuſat. tutor. *Qui ſententiæ non Paruerit.* l. 1. C. de recept. arbitr.

Ab ea ſententia cui Pareri rerum natura non potuit. l. vlt. D. quæ ſentent. ſine appellat. *Qui ſententiæ arbitri non Paruit.* l. 11. §. interdum. D. de recept. qui arbit. Vt arbitri Pareatur ſententiæ. l. 23. §. vlt. D. de recept. qui arbitr. *Impunè non Pareo,* l. 21. §. ſi arbiter. & l. 32. §. quæſitum. D. de recept. qui arbitr. *Extra territorium ius dicenti impunè non Paretur.* l. vlt. D. de iuriſdict. E*x omnibus cæteris ex quibus arbitri ſententiæ Paritum eſt.* l. 39. D. de recept. qui arbitr.

Ad fideicommiſſum inuitaſſe eos qui iudicio Paruerunt. l. 77. §. libertus. D. de legat. 2. *Compellendos teſtatricis iuſsioni Parere.* l. 44. D. de manumiſſ. teſt.

Parere voluntati, id eſt obtemperare. *Si non Paruerit hæres voluntati.* l. 69. §. fratre. D. de legat. 2. *Defuncti voluntati Parere.* l. 94. D. ad leg. falcid. *Si non Paruerit voluntati defuncti.* l. 12. §. Prætor. D. de relig. & ſumpt. *Rempublicam voluntati teſtatoris Parere compellendam.* l. 21. §. Lucius. D. de annu. legat. *Non Paruiſſe defuncti voluntati filium.* l. 114. §. cùm pater. D. de legat. 1. *Si voluntati defuncti tutores Pareant.* C. quan. decre. op. *Priuſquam defuncti voluntati pareretur.* l. 3. C. de inſtitut. & ſubſtit. *Si per te non ſtat quominus voluntati teſtatoris Pareas.* l. 1. C. de iis quæ ſub mo.

Neceſſe eſt vt iuri manifeſto Pareatur. l. 21. D. rem ratam haberi. *Si intra hoc tempus præſtando iuri Paritum ſit.* l. 9. C. de non numer pecun.

Si certam dixiſti legem, nec illa cùm poſſet Paruit. l. 8. C. de condict. ob cau. *Si legi datæ collationis non Pareant.* l. 11. C. de collationib. *Legi quam tuis rebus donans dixiſti Pareri conuenit.* l. 3. C. de contrah. empt. *Si per emptorem factum ſit quominus legi Pareretur.* l. 6. D. de leg. commiſſ. *Eáque effeciſſet ne Pareretur legi venditionis.* l. 38. D. de minorib. *Rebus certa lege traditis, ſi huic non Pareatur.* l. 5. C. de rer. permut. *Ei quod placuit, Parere cogetur.* l. 9. C. de locato. *Parere placitis,* l. 5. C. de rer. permut. *Ad Parendum placitis eos bona fide vrget.* l. 14. C. manda.

Parere conditioni. l. 63. §. ſi ſub conditione. D. ad SC. Trebell. l. 5. D. quan. di. leg. l. 5. §. 1. C. de condit. & demonſtr. l. 8. §. ſi conditioni. D. de inoffic. teſtam. l. 26. D. de liberat. legat. l. 1. D. de curat. bon. dan. l. 23. & l. 29 §. vlt. D. de ſtatu liber. l. 31. §. vlt. D. ad SC. Trebell. l. 55. de manumiſſ. teſtam. l. 24. & l. 44. §. ſi duorum. & l. 55. D. de condit. & dem. l. 161. & l. 174. D. de diuerſ. reg. l. 1. C. de interlocutionib. & apud Vlpian. tit. 3. regul. Contrà, *Non Parere,* l. 13. D. de legat. præſt. l. 10. D. de condit. & demonſtr. l. 6. C. de fideiuſſor.

Conditionibus Parere. l. 5 & l. 60. D. de condit. & demonſtr. *Niſi omnibus conditionibus paruerit.* l. 45. D. de manumiſſ. teſtam. S*i vel per tutorem ſtet, quominus conditioni Pareatur.* l. 22. D. de manum. teſtam. Si *Paritum fuerit conditioni.* l. 12. D. de manumiſſ. teſtam. Conditioni Paritum videtur. l. 2. C. de condit. & demonſtr. *Videri conditioni Paritum.* l. 12. D. de do. præl.

Parere aliàs eſt ſatisfacere. Si *colonus penſionibus* Paruerit. l. 54. §. 1. D. loca. cond. *Succeſſores ſolennibus penſitationibus* Parere *debent.* l. 27. C. de iur. dot. *Intelligis & ſorti & vſuris te Parere oportere.* l. 8. C. quod cum eo qui in al. *Si modus vſurarum Parendum æri alieno ſuadeat.* l. 5. §. non paſſim. D. de reb. eor. qui ſub. *Solutioni Parere compellantur.* l. 8. C. de act. & oblig.

Parere aliàs comparere & apparere ſignificat. Si *Stichus legatus culpa hæredis non Pareat.* l. 47. §. 1. D. de legat. 1. *Copiámque ſui faciat in publico, ibique* Pareat. l. 7. §. illud ſciendum. D. quib. ex cauſ. in poſſ. *Vt ſine dedecore in publico Parere non poſsint.* l. 10. D. ex quib. cau. maior. *Si non Pareat*

reat quid actum eſt. l. 34. D. de diuerſ. reg. id eſt appareat. *Si ordo ſcripturæ non Pareat*. l. 24. §. quid ergo. D. de fideicom. liber. *Si quadam ex ſignis non Parent, ſufficit ſeptem teſtium ſigna comparere*. l. 7. D. de bonor. poſſ. ſec. *Ne proſcriptum eſſet, vel non Pareret*. l. 11. §. proſcribere. D. de inſtitor.

Paret etiam quod erat in formulis, Feſtus explicat, inueniatur. *Quanti eam rem eſſe Paret*. l. 179. D. de verb. oblig. *In quantum Paret in illo aceruo ſuum cuiuſque eſſe*. l. 5. D. de rei vind.

PARENTEM *vſque ad tritauum appellari quidam aiunt: ſuperiores, Maiores dici, hoc veteres exiſtimaſſe Pomponius refert. Sed Caius Caſsius omnes in infinitum Parentes dicit, quod & honeſtius eſt, & meritò obtinuit*. l. 4. §. vlt. D. de in ius voc. *Appellatione Parentis non tantùm pater, ſed etiam auus, & proauus, & deinceps omnes ſuperiores continentur: ſed & mater & auia & proauia*, l. 51. D. de verbor. ſignific. *Parentes vſque ad tritauum apud Romanos proprio vocabulo nominantur: vlteriores qui non habent ſpeciale nomen, Maiores vocantur*. l. 10. §. parentes. D. de grad. & adfin. Paulus ex Feſto: *Parens vulgò pater aut mater appellatur: ſed iuriſprudentes auos & proauos, auias & proauias Parentum nomine appellari dicunt*, vt in edictis de in ius vocando, & qui ſatiſdare cogantur, & de poſtulando, de legatis præſtandis, *Parentem accipere debemus*. dic. l. 4. D. de in ius voc. l. 1. D. in ius vocati vt eant. l. 2. §. Prætor. D. qui ſatiſd. cog. l. 1. §. vlt. D. de poſtul. & l. 1. §. 1. D. de leg. præſt. Iiſdémque omnibus locis *Parentis* appellatio vtriuſque ſexus perſonas cõplectitur, veluti matrem, auiam, proauiam. Et in eo quod dicitur, *Pietas Parentibus, etſi inæqualis eſt eorum poteſtas, æqua debebitur*. l. 4. D. de curator. furio. itémque in l. 15. D. de inoffic. teſta. & l. 11. D. de his qui notant. inf. l. 9. D. de l. Pomp. de paricid. Vetus Gloſſariũ: *Parentes ſunt omnes ſuperiores ſiue per paternam ſiue per maternam cognationem coniuncti. Filiam quam ambo Parentes dicuntur caram habuiſſe*. l. 1. §. ad quæſtionem. D. de quæſtionib.

At cùm Vlpian. ait, *Profectitiam dotem eſſe quæ à patre vel Parente profecta eſt*. l. 5. D. de iure dot. *Parentem* accipere debemus per virilem ſexum cognatione iunctum, velut auum, proaúmve paternum, quemadmodum idem Vlpian. docet tit. 7. regul. Similíque modo *Parentis* nomen interpretari conuenit in definitione Poſthumorum, *Poſthumos dicimus eos duntaxat qui poſt mortem Parentis naſcuntur*. l. 3. §. 1. D. de iniuſt. rup. Et ita quoque Parentem accipe in rubr. *Si à Parente quis manumiſſus ſit. Patrem, auum paternum proaúmve aui patrem, caeteróſque virilis ſexus Parentes. Item matrem omnéſque Parentes & per illum ſexum contingentes*. l. 5. §. 1. D. de adgnoſc. & alend. lib.

Parentis locum ſocer obtinet. l. 16. D. ſol. matrim. *Amita & matertera Parentium loco habentur*. §. item amitam. Inſtitut. de nuptiis. *Sororis proneptem non poſſum ducere vxorem, quoniam Parentis loco ei ſum*. l. 39. D. de ritu nupt. *Patris adoptiui Parentes filij adoptiui Parentes non ſunt*. l. 7. D. de in ius voc.

Parens naturalis. l. 8. D. de in ius voc. *Parentes naturales*. l. 6. D. de in ius voc. Videtur & *Parentis* ſignificatio latius patere in l. 1. C. ſi per vim vel alio mo. & l. 4. vnde vi. C. Theod. vt & apud Tertullian. lib. ad Martyres. cap. 2. & lib. de car. Chriſti. Atque adeo iam inde à D. Hieronymi temporibus *Parentes* militari vulgaríque ſermone cognatos, & adfines nominatos patet ex eius lib. 2. Apol. aduerſus Ruffinum, non procul ab initio.

Cæterùm deceſſores ſuos quamuis nulla cognatione iunctos, *Parentes* appellare ſolent Imperatores, quemadmodũ abundè docui lib. 3. formular. *Parenti noſtro Antonino*, ait Diocletianus. l. 4. C. ad SC. Trebell. *Cùm D. Antonino parenti noſtro placuerit*, aiunt Diocletianus & Maximianus. l. 4. C. ad SC. Trebell. *Edicto Parentis mei D. Marci*, aiunt Diocleт. & Maximian. l. 3. C. ſi aduerſ. fiſc. adde l. 1. C. quib. ad liber. *Auctore Parente meo Traiano*, ait Diocletianus, l. 5. D. de magiſtr. conuen. *Parentes mei*, ait Alexander, l. 6. C. de teſt. mil. *Diui Parentes noſtri*. l. 1. C. de diuort. *Diuis parentibus meis, aiunt Valerianus & Galienus*. l. vlt. C. qui non poſſ. *Parentibus meis placuit*, ait Alexander. l. 2. C. ſi pend. appell. *Conſtitutionibus Diuorum Parentum noſtrorum*, aiunt Diocletian. & Maximian. l. 4. C. qui bon. ced. *Diuorum Parentum meorum reſcriptio*, ait Alexander. l. 2. C. ad l. Corn. de fal. *Parentum noſtrorum ſtatutis*, ait Diocletian. in l. 11. C. de accuſation.

PARICIDA, ait Feſtus Pompeius, *non vtique is qui parentem occidiſſe dicebatur. Id autem fuiſſe indicat lex Numæ Pompilij regis his compoſita verbis, Si quis hominem liberum dolo ſciens morti duit, Paricida eſto*. Verùm *Paricida propriè intelligitur qui patrem, matrem, auum, auiam, occiderit*. l. 9. D. de lege Pompeij. Quanquam enim ſanè lex Pompeia de Paricidiis non eos tantùm adprehendebat qui *patrem, matrem, auum, auiam; ſed & qui fratrem, ſororem, patruelem, matruelem, patruum, auunculum, amitam, conſobrinum, conſobrinam, vxorem, virum, generum, ſocrum, vitricum, priuignũ, priuignam, patronum, patronam, occidiſſet*, l. 1. D. de lege Pompeij. Vnde & beatus Auguſtin. lib.

vn. de patientia, *In ipſis*, ait, *Paricidis quanto propinquiorem quiſque peremerit, tanto iudicatur immanior*. Indéque & *Paricidam fraternum* Cicero pro Cluentio dixit. Verùm hi demum *Paricidij*, id eſt *culei pœna* adficiebantur, qui patrem, matrem, auum, auiam, occidiſſent: qui verò *alias perſonas lege Pompeia comprehenſas occidiſſent, legis duntaxat Corneliæ de ſicariis pœna tenebantur*. l. 1. & l. 9. D. de lege Pomp. *Infanticidium* quoque *Paricidij* loco habet Tertullian. Apologet. cap. 9.

Paricidium quoque *patriæ* ceu *parentis* Cicero lib. 3. offic. & 2. Philipp. dixit. Quinetiam Sueton. in Iulio, cap. 88. *curiam in qua occiſus eſt, obſtrui placuit, Idúſque Martias Paricidium nominari*. Iulij Cæſaris quaſi patriæ parentis (ſic enim eum Valer. Max. lib. 6. cap. 4. & lib. 8. cap. 11. vocat) *cædem, Paricidium nominari quibuſdam placuit*. lib. 1. cap. 8. *C. Caſsius nunquam ſine præfatione publici Paricidij nominandus*. Idem lib. 2. cap. de C. Caſſio: *Dignam manum quæ publico Paricidio ſe non contaminaret*. Idem lib. 1. c. 5. *M. etiam Bruti dignus admiſſo Paricidio euentus, omine deſignatus eſt*. Inde & percuſſores Cæſaris idem ipſe non ſemel *Paricidas* appellat: veluti lib. 6. cap. 4. *M. Brutus ſuarum priùs virtutum quàm patriæ parentis Paricida*. & lib. 4. cap. 6. de Cæſare: *Compluribus enim Paricidarum violatus mucronibus*.

P A R I E N T I A pro obſequio vel obedientia. *Parientiam adcommodare*. l. 2. C. qui pro ſua iuriſd. iudi. da. vbi vulgò *Patientiam* malè legebatur. nam & Agell. lib. 1. cap. 13. *Imparientiam* pro obſequij detrectatione vſurpauit. *Ne ſi ſpes fefelliſſet, culpa imparientiæ & pœna indeprecabilis ſubeunda eſſet*. ibi diſputat de re mandata, an faciendum ſit quod mandatum, & vti mandatum eſt.

P A R I E S, Ælio Gallo finitore, *ſiue murus ſiue maceria eſt*. l. 157. D. de verb. ſignif. Iſidor. lib. 15. Origin. cap. 8. *Paries nuncupatus, quia ſemper duo ſunt pares, vel à fronte, vel à latere. Siue enim tetragonum ſiue hexagonum ſit, qui ſe conſpiciunt ex pari erunt. Aliter enim ſtructura facta deformis eſt. Si inter binas ædes Paries eſſet qui ita ventrem faceret, vt in vicini domum ſemipedem aut amplius procumberet*. l. 17. D. ſi ſeruit. vindic. *Medius Paries qui vtraſque ædes diſtinguat*. l. 4. D. ſi ſeruit. lega. *Si dominus Parietem medio ædificato, vnam domum in duas diuiſerit*. l. 6. §. 1. D. commun. præd.

Parietum autem aliquot genera hìc recenſere operæpretium fuerit. *Paries craticius* in l. 52. §. item Mela. D. pro ſoc. qui in cratis modum tignis contextis compoſitus eſt. De quo Vitruu. lib. 2. cap. 8. & lib. 7. cap. 3. agit. Feſtus in verbo Solea. *Solea, vt ait Verrius*, eſt non ſolùm ea quæ ſolo pedis ſubiicitur, ſed etiam pro materia robuſta ſuper quam Paries craticius extruitur.

Intergerinus Paries, vt idem Feſtus lib. 9. *is eſt qui inter adfines ſtruitur, & quaſi intergeritur*, qui in vet. gloſſar. ſic definitur: πῖχος τὸ δύο κλήσεις διορίζον. De quo videndus eſt Plinius lib. 35. cap. 12.

Paries ſolidus & fornicatus opponuntur apud Cicer. Topic. vbi ſolidum Parietem accipio, qui à ſolo continuo ductu ad faſtigium exurgit, ſic vt nuſquam ſuſpendatur: fornicatum verò qui arcum habet. *In Africa etiam Hiſpaniáque ex terra Parietes in vſu fuiſſe quos appellabant formaceos, quoniam in forma circundatis vtrinque duabus tabulis, infarciebantur veriùs quàm inſtruebantur*, auctor eſt Plinius, lib. 35. cap. 14. quæ verba ex eo tranſcripſit Iſidor. lib. 15. Origin. cap. 9. *Rudes Parietes*, id eſt tectorio nondum liti. l. 44. D. de vſufr.

Paries item vel *communis* vel *proprius*. *Parietem qui naturali ratione communis eſt, alterutri vicinorum demoliendi eum & reficiendi ius non eſt*. l. 8. D. de ſeruitut. præd. vrban. *Si Paries communis opere abs te facto in ædes meas ſe inclinauerit*. l. 14. §. vlt. D. ſi ſeruit. vindic. Si vtrarumque ædium onera Paries communis ſuſtinere poſſit. l. 36. D. de damn. infect. Si Paries æqualiter vtriuſque ſocij oneribus preſſus decidit. l. 40. §. 1. D. eod. Communis autem eſſe poteſt *Paries* vel ſi vicini aliquid vtrinque ex proprio ſolo contulerint, vt ibi Parietem inter ſe ædificarent, quíque impenſa communi ædificatus ſit, veluti in ſpecie l. 52. §. item Mela. D. pro ſocio. vel ſi *Paries* duobus communiter legatus ſit, vt in ſpecie l. 4. D. de ſeruit. leg.

Paries proximus, apud Horat. epiſt. 18. lib. 1. *Parietis* hæc ſunt adiuncta, *Vetus, nouus, idoneus*. *Parietem veterem demolire*. l. 43. §. 1. D. de dam. infect. Niſi ſumptuoſè parum bonus nouus Paries ſit reſtitutus. l. 37. D. de dam. inf. *Idoneus Paries*. l. 39. & l. 37. D. de dam. inf. *Paries aptus oneribus ferendis, aut non*. l. 35. D. de dam. inf.

Parietem ædificare, demolire, reficere Iuriſconſulti dicunt. *Parietis demolitio*. l. 35. D. de dam. inf. *Parietem meliorem aut deteriorem facere*. l. 6. §. vlt. D. ſi ſeruit. vindic.

P A R T I S *appellatione rem pro indiuiſo ſignificari Q. Mutius ait. Nam quod pro diuiſo noſtrum ſit, id non partem, ſed totum eſſe*. l. 25. D. de verb. ſignifi. & ita Vlpian. ait, *ſi diuiſit fundum regionibus*

& ſi

& ſic Partem tradidit pro diuiſo, poteſt alterutri ſeruitutem imponere, quia non eſt Pars fundi, ſed fundus. l.6. §. 1. D. commun. præd. Seruius tamen Sulpitius non ineleganter Partis appellatione vtrumque ſignificari aiebat. d. l.25. D.de verb. ſignif. Vnde Pars quædam ſtatuitur eſſe pro indiuiſo, quædam pro diuiſo. l. 43. D.de adquir. poſſeſſ. Vſusfructus & ab initio pro Parte indiuiſa vel diuiſa conſtitui poteſt. l.5. D.de vſufr. Si quis fundum petierit, deinde Partem petat vel pro diuiſo, vel pro indiuiſo. l.7. D. de except. rei iudic. Cùm pro diuiſo Pars aliqua fundi euincitur. & mox: Si pro indiuiſo quinta Pars euicta eſſet. l. 64. D. de euictioni.

Pars pro indiuiſo. l. 1. D. de euiction. Pars hæreditatis pro indiuiſo. D. ſi pars hæredit. Totius corporis pro indiuiſo pro Parte dominium habere. l. 5. §. vlt. D.commodati. Coniunctus pro indiuiſo ex Parte dimidia totius fundi vſusfr. l. 31. D.de vſu & vſufr. leg. Si cõuenit de Parte pro indiuiſo alienanda. & mox: Si quis cum vnius rei Partem pro indiuiſo dederit hypothecæ. l.7. §. vlt. D. quib. mod. pign. Si is qui totum fundum emebat, pro indiuiſo Partem aliquam alienam eſſe ſcit. l. 4. §. vlt. D. pro empto. Seruus communis ſic omnium eſt, non quaſi ſingulorum totus, ſed pro Partibus vtique indiuiſis, vt intellectu magis Partes habeant quàm corpore. l. 5. D. de ſtipulat. ſeruor.

Partis hæc ſunt adiuncta, debita, certa, legitima, reliqua, virilis: Æquæ Partes, pares, diſpares, dominicæ, hæreditariæ.

Aliqua parte anni. l. 12. §. ſi aliqua. D. de inſtruct. vel inſtrum. Maiore Parte anni. vide ſuprà lib. 11. Maior pars diei. l. 2. §. vlt. D. de verbor. ſignific. Maior Pars creditorum, iudicum. vide ſuprà eod. lib. 11. Si Parti ciuitatis alicui ſit relictum. l. 32. §. vlt. D.de leg. 1. Cùm duæ Partes decurionum adeſſent, vel amplius quàm duæ. l. 3. & l. 4. D. quod cuiuſ. vniuerſ. Duabus Partibus adhibitis. l. 3. D.de decretis ab ordine faciend.

Partẽ facere dicitur is cuius perſona in Partibus faciendis numeratur, computatúrque. l. 67. §. ſed ſi vno. D. de legat. 2. l. 14. in fin. D.de iure codicill. l. 10. §. liberi. D. de bonor. poſſeſſ. contra tabul. In ſuperiorum Partibus Partem feciſſe intelligitur. l. 77. §. libertis. D. de legat. 2. Vt quicunque confert, etiam ſuam perſonam numeret in Partibus faciendis. l. 1. §. vlt. D. de collat. bonorum. Qui in vtero eſt Partem facit his qui pari gradu ſunt. l. 3. §. vtique. D. de ſuis & legitim. Quando poſthumus ſperatur, in ea cauſa eſt vt Partem faciat. l.1. §. ſi ex trib. D. de bonor. poſſeſſ. contra tab. Verum poſthumus Partem faciat. l. 7. D.de reb. dub. Partem non facit hæreditas eius quæ nondum eſt. l.18. D.de ſtipul. ſeruor. Qui repudiantis animo non venit ad accuſationem inofficioſi teſtamenti, Partem non facit his qui eandem querelam mouere volunt. l. 17. D.de inoffic. teſt. Partem poſterioribus non faciet. l.77. §. libertis. D. de legat. 2. Partem quoque facere dicitur is cuius perſona in Partium diuiſione diſtributionẽ ve numeratur, licet ad legatum vel hæreditatem non admittatur. l.84. §. ſi Titio. D.de legat. 1. l.1. §. vlt. D.de collat. bon.

Aliàs Pars clauſulam ſiue caput edicti ſignificat. Ex hac & ex illa Parte edicti. l. 20. §. videamus. D. de bonor. poſſ. contr. tab. l. 2. D. de bon. libert. Ex illa Parte edicti tum quem ei hæredem eſſe oportet. l. 227. D. de verb. ſignifi. Huic in quem in hac Parte edicti legatorum actio datur. l. 18. §. vlt. D. ſi quis omiſſ. Illa parte edicti quæ continetur loquitur, &c. l. 14. D. ex quib. cauſ. maior. Bonorum poſſeſſio quæ ex hac Parte edicti datur. l. 1. §. hæc autem. D. vnde cogn. Ex illa Parte vnde proximi cognati vocantur: & mox, Poterit ex ſequenti Parte ſuccedere ipſe ſibi. l.1. §. ſed videndum. D. de ſucceſſ. edict. Ex prima Parte edicti. l.2. D. de bon. libert. Ex prima Parte & ex ſequenti bonorum poſſeſſionem petere. l. 4. D. de Carbon. edict. Cùm filius liberti impubes cui ſubiectus dicitur, ex prima Parte bonorum poſſeſſionem accipiat. l.42. §. cùm filius. D. de bon. libert. Venter in poſſeſſionem ex omni Parte edicti mittitur. l. 1. §. filio. D. ad SC. Tertyll. Ventrem Prætor ex omnibus edicti Partibus mittit in poſſeſſionem bonorum. l. vlt. D. de ventr. in poſſeſſ. mittendo.

Ad legem Iuliam de vi publi. pertinere ex ea Parte qua de eo cauetur, &c. l. 8. D. de ſepulcr. viol.

Pars ſtipulationis. l. 9. D.de accept. Si accepto lata fuerit ob rem iudicatam clauſula, cæteras Partes ſtipulationis euanuiſſe. l. 15. D. de acceptilat. Quod ferè nouiſsima Parte pactorum ita ſolet inſeri. l.7. §. quod ferè. D. de pact. Pars prima & poſterior teſtamenti. l. 13. D.de tranſact. In multis Partibus iuris. l. 61. D. de adquir. rer. domin. In omnibus Partibus iuris. l. 18. D.de captiu.

PARTES etiam Iuriſconſulti vocant eos qui inter ſe litigant. Sic Pars aduerſa pro aduerſario. l. 6. C. de pact. inter empt. l.1. C.de his qui accuſ. non poſſ. & apud Tertull. lib. 3. aduerſ. Marcion. Partis aduerſæ Patronus apud Quintilian. lib. 4. cap. 1. & diuerſa Pars, eodem ſenſu, vt probaui ſuprà lib. 4. Vtraque Pars. l.6. C. depoſiti. Vna Parte abſente. l. 40. C. de liber. cau. Quæ altera Parte abſente decernuntur. Paul. lib. 5. Sentent. tit. 5. Altera Parte ceſſante. l. 2. C. de vſur. & fructib. legat. Partium allegationes. l. 3. C. de inutil. ſtipul. Si inter Partes fuerit dubitatum. l. 34. §. ſi de qualitate. D. de iureiur. Imperator interrogauit Partem legatarij. Et mox. A Parte

legatarij ſuggeſtum eſt. l. 97. D. de legat. 3. *Ex Parte rei.* l. 25. D. de procurat. *A neutra Parte obligatio contrahitur.* l. 34. §. item ſi. D. de contrahend. emption.

Admonendi etiam ſumus, *diuiſa Centum virorum tribunalia*, vt loquitur Papinianus in l. 76. D. de legat. 2. ſeu *quatuor eorum conſilia*, prout appellat Plinius epiſt. 33. lib. 6. Partes vocari à Quintiliano lib. 6. *quadruplex iudicium* ab eodem Plinio, epiſt. 24. lib. 4. & epiſt. 33. ſuprà dic. eóque pertinent hæc Marcelli verba: *Si Pars iudicantium de inofficioſo teſtamento contra teſtamentum, Pars ſecundum id ſententiam dederit.* l. 10. D. de inoffic. teſtamen.

In ciuilibus etiam bellis contraria ciuium inter ſe diſſidentium ſtudia & arma Partes vocabantur. *In ciuilibus diſſenſionibus qui in alterutras Partes diſcedent.* l. 21. §. vlt. D. de capt. & poſtli. reuerſ. Sic *Cinnanæ Marianæque Partes* apud Velleium Patercul. lib. 2. hiſtor. Plinius epiſt. 15. lib. 3. *qui fuerat in Partibus. Medios & neutrius Partis.* Sueton. in Iulio, cap. 75.

Non omittenda eſt & militaris huius verbi ſignificatio, quam Vell. Paterculus lib. 2. hiſtor. prodit his verbis: *Vt primùm C. Cæſar inclinatam vidit Pompeianorum aciem, neque prius neque antiquius quidquam habuit, quàm in omnes Partes (vt militari & verbo & conſuetudine vtar) dimitteret.*

Ea quæ in Partes diuidi non poſſunt. l. 192. D. de diuerſ. reg. *Quædam Partium præſtationem recipiunt, veluti cùm decem dari ſtipulamur: quædam non recipiunt, & in his quæ natura diuiſionem non admittunt,* &c. Et mox: *quædam Partis quidem præſtationem natura recipiunt.* l. 2. D. de verb. oblig. *Si in Partem proprio nomine, in Partem pro alieno litigat.* l. 1. §. in proprio. D. quando appelland. ſit. *Non poteſt ex vno iudicio res iudicata in Partem valere, in Partem non valere.* l. 27. D. famil. erciſc. *Ac ſi in Partes dimidias tutores dati eſſent.* l. 46. §. cum teſtamento. D. de adminiſtr. & periculo. *In Partem fieri nuntiatio, & in totum opus,* opponuntur. l. 5. §. qui nuntiat. D. de operis no. nuntiat. *In ſolidum agere, & in Partem experiri,* opponuntur l. 40. §. quotiens. D. de dam. infect. *In ſolidum & pro Parte teneri,* opponuntur l. 5. §. vlt. D. commodati. *Per Partes,* id eſt particulatim. *Hæres etiam per Partes accipere cogendus eſt.* l. 4. §. item ſi. D. de ſtatu liber. id eſt particulatim, & l. 41. §. 1. D. de vſuris. *Nummularij accipiunt pecuniam, & erogant per Partes.* l. 9. §. nummularij. D. de eden. *Si tantum in fundum dotalem impenſum ſit per Partes quanti fundus eſt,* l. 56. §. quod dicitur. D. de iur. dot. *Si per Partes ædes reficiat.* l. 10. §. 1. D. quibus modis vſusfr. *Si nauem per Partes totam refecerit.* l. 24. §. vlt. D. de legat. 1. *Fundum qui per Partes venit.* l. 36. §. vlt. D. mandati. *Seruitus ab initio per Partes adquiri non poterit.* l. 8. D. de ſeruitutib. *Non poſſe per Partes conditioni Pareri.* l. 44. §. ſi duorum. D. de condition. & demonſt. *Per Partes ſeruitus imponi non poteſt.* l. 6. §. 1. D. commun. præd. *Per Partes euenit vt neceſſe eſſet reipub. per vnum conſuli.* l. 2. §. eodem tempore. D. de orig. iur.

Pro parte dominij ſeruitutem adquiri non poſſe. l. 11. D. de ſeruitut. *Pro Parte liberabitur.* l. 25. D. de ſolution. *Subſecuta pro Parte numeratione.* l. 1. D. qui potior. in pign. *Reſtitutio operis fieri pro Parte non poteſt.* l. 21. §. vlt. D. de oper. noui nuntiat. *Bonorũ Parte legata.* l. 26. §. vlt. D. de leg. 1. *Adempta vel amiſſa Parte bonorum.* l. 38. §. ſi qui abortionis. & §. ſi quis inſtrumentum. D. de pœnis. *Pro Parte dimidia bonorum multatur.* l. 6. D. ad l. Cornel. de ſicar. *Parte dimidia bonorum adempta relegatus.* l. 11. §. cùm quidam. D. ad l. falcid. *De omnibus bonis, aut plurima Parte eorum,* l. 21. D. de excuſation. *Qui hæreditatem vel Partem hæreditatis petit.* l. 1. in princip. & §. 1. D. ſi pars hæred. pet. *Qui hæreditatem Partémve eius poſſident.* l. 1. D. ſi quis omiſſ. *Vt Partem hæreditatis pro indiuiſo reſtitui mihi iubeat.* l. 7. D. ſi pars hæred. *Partem aliquam hæreditatis, veluti dimidiã.* l. 40. D. famil. erciſc. *Ex Parte hæres inſtitutus.* l. 39. D. famil. erciſc. l. 25. D. de ſolution. l. 40. §. 1. D. de hæred. inſtit. *Scriptus.* l. 28. D. de lib. & poſth. *Ex parte dimidia hæres, vel hæredes,* l. 38. §. vlt. & l. 43. §. vlt. D. de legat. 3. l. 142. D. de verb. ſignif. *Peculij maiorem Partem in prædiis & mancipiis aut fœnebri pecunia habere.* §. at in actione. Inſtit. quod cum eo qui. *Alter ex milleſima Parte, alter ex duobus milleſimis Partibus ſocius.* l. 8. D. pro ſocio. *Pars ædium.* l. 13. §. vlt. D. de action. empti. *Aliqua Parte cœnaculi.* l. 27. D. locati. *Aut Pars fundi, aut totus retinetur.* l. 56. §. quod dicitur. D. de iure dot. *Partes quæ emptioni fundi adiiciuntur.* l. 7. §. 1. D. pro empto. *Duas Partes pretij.* l. 27. §. eleganter. D. de donation. int. vir. & vx.

Pars pro diuiſo. l. 6. §. 1. D. commun. præd. Quin & *certa Pars* appellatur, quòd oculis cerni poſſit, cùm *Pars* pro indiuiſo, iuris tantùm intellectu, non corporis diuiſione conſiſtat. *Siue pro certa Parte, ſiue pro indiuiſo fundum poſſideat.* l. 1. §. hoc interdictum. D. vti poſſid. *Ad certam Partem fundi ſeruitus tam remitti quàm conſtitui poteſt.* l. 6. D. de ſeruitutib. Denique Parti pro indiuiſo *certus locus* opponitur. l. 1. D. de euictionib. *Si cui certam Partem hæreditatis legauero.* l. 10. §. vlt. D. de legat. 2. *Partis appellatione ſi non ſit portio aliqua ſpecialiter adiecta, dimidia intelligitur.* l. 164. D. de verb. ſignifi. *Si Partis bonorum vſusfructus legatus ſit, nec ſit ſpecialiter facta Partis*

mentio,

mentio, dimidia Pars bonorum continetur. l. 43. D. de vſufr. Proinde ſi interrogatus quis in iure hæredem ſe eſſe ex Parte reſponderit, ſi ex dimidia hæres ſit, nihil ei nocet reſponſum, alioquin nocet. l. 12. §. ſi interrogatus. D. de interrogat. in iur. fac. Quinetiam ſi teſtator iuſsiſſet hæredem cum alio hæreditatem partiri, dimidia Pars bonorum legata videbatur. Vlp. tit. 25. regular. Si non fuerint Partes ſocietati adiectæ, æquas eas eſſe conſtat. l. 29. D. pro ſoc.

Partis & pro Parte ſtipulationes propriè dicuntur quæ de lucro & damno communicando ſolent interponi inter hæredem & legatarium partiarium, id eſt cum quo partitus eſt hæres. Vlp. tit. 26. regul. Idem ibid. Ex Pegaſiano SC. reſtituta hæreditate, commoda & incommoda hæreditatis communicantur inter hæredem, & eum cui reliquæ Partes reſtitutæ ſunt, interpoſitis ſtipulationibus ad exemplum Partis, & pro Parte ſtipulationum.

Inter hæredem & fideicommiſſarium cui ex SC. Pegaſiano hæreditas reſtituitur, Partis & pro Parte ſtipulatio interponitur, vt hæredi inſtituto pro quarta, actiones: pro cæteris verò portionibus fideicommiſſario competant. Paul. lib. 4. Sentent. tit. 4. Poſt SC. Pegaſianum, qui ex fideicommiſſo recepit Partem hæreditatis, legatarij partiarij loco erat. Vnde quæ ſolebant ſtipulationes inter hæredem & partiarium legatarium interponi, eædem interponebantur inter eum qui ex fideicommiſſo recepit hæreditatem & hæredem, id eſt vt lucrum & damnum hæreditarium pro rata Parte inter eos commune eſſet. §. poſt quod. Inſtitut. de fideicomm. hæred. Ac deinde eod. tit.

Præterea officium quod arbitris, iudicibus, præſidibúſve incumbit, quódque ad eorum iuriſdictionem, curam ſolicitationémque pertinet, Partes appellamus. Has partes arbitri eſſe, vt ſi in computatione nihil inueniatur, poſſit abſoluere. l. 7. D. de confeſſis. Si arbiter in mora non fuit quominus Partibus ſuis non fungeretur. l. 21. §. Papinianus. D. de recept. qui arb. An etiam is arbiter qui familiæ erciſcundæ datur, iiſdem Partibus fungi poſſit. l. 30. D. famil. erciſc. Quæ partes iudicis ſint. l. 34. D. ſolut. matrim. Iudicis Partes eſſe vt. l. 41. §. vltimo. D. de obligat. & actioni. Iudicis eadem Partes eſſe debent. l. 69. §. ſeruus. D. de legat. 1. Partes iudicis non alias futuras fuiſſe quàm vt cauere iuberet. l. 15. D. de oper. no. nuntiat. Recepiſſe arbitrium videtur qui iudicis Partes ſuſcepit. l. 13. §. recepiſſe. D. de recept. qui arbit. Iubeat iudicem libertatis Partibus ſuis fungi. l. 7. §. planè. D. de hæred. petit. Iudex qui de fideicommiſsis ius dicit, Partibus ſuis fungetur. l. ſecunda. C. de vſur. & fruct. legat. Vt iudex inter te & tutores datus, quàm primùm Partibus ſuis fungatur. lege 1. C. de administra. tutor. Non dubitabit is apud quem res agetur, Partibus ſuis fungi. l. 40. D. de iur. dot. Ceſſabunt Partes iudicis, & iudicum. l. prima. §. alimenta. D. de agnoſc. & alend. lib. l. 15. §. ſi poſt. D. de re iudicat. Ceſſant Partes eorum qui ſolent ceſſantes cogere adminiſtrare. lege 5. §. primo. D. de adminiſtr. & peric. Quæ ſint Partes præſidis. l. 2. D. de his qui ſui. Eum qui prouinciæ præeſt adire poteris, qui æſtimabit quid ſit Partium ſuarum. l. 9. D. de offic. præſid. Præſes prouinciæ Partes ſuas exhibebit. & mox: Quatenus iuxta formam conſtitutionum Partes ſuas debeat moderari. l. 4. C. de in lit. iuran. Is qui prouinciam regit, in impertienda cognitione, ſuas Partes ſecundum leges exhibebit. l. 2. C. ſi aduer. rem iudic. Præſes prouinciæ Partes æquitatis non negabit. l. 8. C. de rei vindicat. Præſes prouinciæ ne in alimentorum præſtatione mora fiat, Partibus ſuis fungetur. l. 1. C. de aliment. pupill.

Prætoris Partes neceſſariæ ſunt. l. 7. §. vlt. D. de pact. Prætoris hæ partes ſunt. l. 20. D. de manum. teſtam. Prætoris erunt Partes vt. l. 23. D. de hæred. inſtit. Prætor vel præſes prouinciæ vel iudex familiæ erciſcundæ iudicio addictus, ſuas Partes adcommodare debet. l. 7. C. famil. erciſc. Prætor partes ſuas interponere debet. §. quòd ſi non. Inſtitut. de ſatiſdat. tutor. Prætoris Partes ſunt, vel erunt interponendæ. l. 3. §. vlt. D. de fideicomm. libert. lege 5. D. de liber. cau. Nullæ Prætoris Partes ſunt. l. 31. §. vltimo. D. de fideicomm. libert. lege 6. D. vt in poſſeſſ. legat. l. vndecima. §. ex facto. D. de minor. Nullas Prætoris Partes eſſe ad compellendum defendere. l. 45. D. de procurat. Ceſſare Partes Prætoris. l. 16. D. de minorib. Quoties Prætor Partibus eius cuius mandatu ius dicit fungitur. l. 3. D. de offic. eius cui mand. Prætorem non rectè ſuis Partibus functum. l. 7. §. ſi Prætor. D. de reb. cor.

Aditus à te procurator meus ſuis Partibus fungetur. l. 3. C. ſi ſer. export. Si procurator Cæſaris Partibus præſidis in prouincia fungatur. Vlp. in lege Dei, tit. 14. Procurator Cæſaris qui Partibus præſidis non fungebatur. l. 21. §. 1. D. de appellationib.

Omne officium adſeſſoris quo iuris ſtudioſi Partibus ſuis funguntur. lege prima. Digeſtis de offic. adſeſſo.

Cæſar lib. 3. de bello ciu. Aliæ enim ſunt legati Partes, atque Imperatoris.

Partibus quoque ſuis fungi tutor dicitur qui ſuum officium facit. l. 7. §. 1. D. de adminiſtr. & peric.

Actor vniuerſitatis procuratoris Partibus fungitur. l. 6. §. vltimo. D. quod cuiuſc. vniuerſit.

Succeſſores argentarij cùm in eiuſdem locum ſuccedant, Partibus *eius fungi debent*. l. 9. §. 1. D. de eden.

Partibus etiam *fungi* dicuntur, quæ vicem repræſentant. Sic *donationes inter virum & vxorem factas, fideicommiſsi* Partibus *fungi*, ait l.12.C.ad l. falcid.

Partes interdum onus ſignificant. Et ita actoris ſeu petitoris onera, prout ea appellantur. l. 24. D. de rei vindic. & l. 1. §. inter. D. vti poſſidetis. *Partes* dicuntur. Ac proinde *Partes actoris ſuſtinere*, ſeu *Partibus actoris fungi* dicitur is cui probandi onus ſeu neceſſitas incumbit, quemadmodum Alphenus explicat his verbis. *Hactenus is qui rem non defenderet, puniretur, vt iure ſuo probare neceſſe haberet. id enim eſſe petitoris* Partes *ſuſtinere*. l. 15. D. de oper.no.nuntiat. ſimilique modo Vlpian. *Si quis ex ſeruitute in libertatem proclamat*, Petitoris *partes ſuſtinet: ſi vero ex libertate in ſeruitutem petatur, is* Partes *actoris ſuſtinet, qui ſeruum ſuum dicit*. l. 7. §. ſi quis. D. de liber. cau. & mox: *Si fortè apparuerit eum qui de libertate ſua litigat, in libertate ſine dolo malo fuiſſe, is qui ſe dominum dicit, actoris* Partes *ſuſtinebit, & neceſſe habebit ſeruum ſuum probare*. l.7. §. vlt. D. de liber. cau. *In præiudiciis is actoris* Partes *ſuſtinet qui habet intentionem ſecundum id quod intendit*. l.12. D. de exception. *Si quæritur quis poſſeſſoris, quis petitoris* Partes *ſuſtineat*, l. 8. §. ſed ſi quæritur. D. ſi ſeruit. vindic.

Actoris Partibus *ſemper qui ſe patronum dicit fungitur*. l. vlt. D. ſi ingenu. *Ita fiet vt is qui victus eſt de poſſeſsione, petitoris Partibus fungatur*. l. 35. D. de adquir. poſſeſſ. id eſt *petitoris onere, & non item commodo poſſeſſoris*, vt loquitur l. 1. §. inter. D. vti poſſid. & l. 62. D. de iudicib. *An petitoris* Partibus *fungi debeat*. l. 14. D. de Carbon. edic. id eſt an ei probatio incumbat, vt ibidem ait Scæuola.

Ex contrario, *rei* Partes *ſuſtinere* dicitur is à quo probatio non exigitur, quique poſſeſſoris commodo fruitur. *Actoris* Partes *ſuſtinere, & rei* Partes *ſuſtinere*. l. 6. §. vlti. D. de Carboni. edic. *In familiæ erciſcundæ iudicio vnuſquiſque hæredum & actoris & rei* Partes *ſuſtinet*. l. 2. §. in familiæ. D. famil. erciſc.

Sic & *defenſoris* Partes *ſuſtinere* dicitur procurator qui cum *alieno nomine litiget, ratam rem dominum habiturum cauere non compellitur, ſed tantùm iudicatum ſolui ſatiſdare*. l. 45. §. vlt. D. de procurator. l. 5. §. qui remiſſionem. & §. vlt. D. de oper. no. nuntiat.

PARTIM *ſoluta pecunia*, id eſt per partes. l. vlt. §. Titius. D. de condict. indeb. *Partim de-tis materiis*. l. 47. D. de action. emp. *Omnes populi* Partim *ſuo proprio*, Partim *communi omnium hominum iure vtuntur*. l. 9. D. de iuſtit. & iure. *Prætores* Partim *qui vrbanis rebus*, Partim *qui prouincialibus præeſſent*, l. 2. §. capta. D. de orig. iur.

PARTIARIVS *colonus* dicitur qui lucri & damni cum domino particeps eſt, fructúſque fundi cum eo quaſi ſocietatis cuiuſdam iure partitur. l. 28. §. ſi vis maior. D. loca. Quo loci *Partiario colono is qui ad pecuniam numeratam conduxit* opponitur. quæ duo diuerſa locutionis genera Plin. epiſt. 37. lib. 9. attigit his verbis: *Medendi vna ratio, ſi non nummo, ſed Partibus locem: ac deinde ex meis aliquos exactores operi, cuſtodes fructibus ponam*. Panormit. in cap. propter. de locato, *Colonum* Partiarium, mediarium dici ait. Quo fit vt vernaculum noſtrum verbum *meſtayer* inde dictum putem. *Partiarius redemptor*. Cato de re ruſt. cap. 137. Idem eiuſdem lib. cap. 16. *Calcem* Partiario *coquendam qui dant, Calcarius perficit & coquit*.

Partiarius legatarius appellabatur *is cui pars bonorum legabatur*. §. ex ſingulis. Inſtit. de fideicomm. hæred. Vlpian. verò tit. 26. regul. *Partiarium legatarium interpretatur eum cum quo Partitus eſt hæres*.

Particulones etiam auctore Nonio à veteribus cohæredes inter ſe dicebantur, quòd partes inuicem ſibi facerent. *Partiarij erroris*, Tertull. aduerſ. Marcionem. & lib. 6. de reſurrect. carn. Apul. lib. 4. de Aſino aur. *Quæ cum mortali puella Partiario maieſtatis honore tractor*. & lib. 8. *domi verò promiſcui operis Partiarios agebant concubitus*. *Partiaria pecora*, ſeu *quæ in commune paſcenda dantur*, vt loquitur l. 52. §. venit. D. pro ſoc. *Si paſcenda pecora Partiaria*, id eſt vt fœtus eorum portionibus quibus placuit inter dominum & paſtorem diuidantur, *Apollinarem ſuſcepiſſe probabitur*. l. 8. C. de pact.

PARTICEPS *doli*. l. 1. §. vlt. D. ſi mul. vent. nom. in poſſ. *Vt à cæteris quid conſequatur doli Participibus*. l. 1. §. planè. D. de tut. & ration. *Particeps fraudis*. l. 10. §. quod ait. & §. ſi quis Particeps. D. quæ in fraud. cred. *Particeps facinoris*. l. 2. D. de Carbon. edic. *Particeps ſceleris*. l. 1. §. ſeruis. D. de SC. Silan. *Quaſi ſceleris Particeps*. l. 1. §. ſi ſerui. D. de quæſtion. *Particeps muneris*. l. 2. C. de vſur. pupillar. l. 2. C. qu. quiſ. ord. lib. 11. *Participem in munere habere debet*. l. 7. C. de excuſat. tut. *Particeps officij*. l. 11. §. vlt. D. de legation. *Ex duobus pluribúſque eiuſdem obligationis Participibus*. l. 16. D. de acceptilat.

Parſimonia. *Quod ſeruus parſimonia parauit.* l. 39. D. de peculio, puta *genium ſuum defraudans*, vt Geta Terentian. Phorm. Act. 1. ſc. 1.

Participare, eſt participem eſſe, communicare. *Æquum eſt vt cuius Participauit lucrũ, participet & damnum.* l. 53. D. pro ſoc. *Siue fraudem aliquam adhibuerint, vel cum alius Participauerint.* l. 1. §. de peric. tutor. *Si fraudem eum Participaſſe cum creditore docere potueris.* l. 4. C. ſi vẽd. pign. *Te conſcio & fraudem Participante.* l. 10. §. quod ait. D. quæ in fraud. credit. *Fraudis conſilio cum hæredibus ſcriptis Participato.* l. 27. §. vlt. D. ſi quis omiſ. cau. *Participato fraudis conſilio.* l. vlt. C. de crim. ſtellion. *Participante conſilio emptoris.* l. 2. C. de præd. min. *Omnes ſeruos dedere qui Participauerint furtum.* l. 1. D. ſi fam. furt. fecis. *Qui cum amico ſuo Prætore gratis conſilium ſuum Participat.* l. 8. §. vlt. D. de legation. *Si mulier eam obligationem quæ in alterius perſona conſtitit, Participauit.* l. 4. C. ad SC. Vellean.

Niſi fortè ſe venundari paſſi ſint, vt Participauerint pretium. l. 7. D. de liber. cau. *Si Participandi pretij cauſa conſenſum ſeruituti dediſſe probetur.* l. 5. C. de libera. cau. *Cùm liber homo maior viginti annis ad pretium Participandum ſeſe venundari paſſus eſt.* §. ſerui autem. Inſtitu. de iure perſonarum.

Participari eodem ſenſu. *Si minor ſe in ſeruitutem venire patiatur*, id eſt ſi pretium Participatus eſt. l. 9. §. Papinianus. D. de minorib. *Qui pretium Participatus eſt.* l. 1. C. quibus ad libert. proclam.

Particula. l. 43. D. de adquir. poſſeſſ. *Vna aliqua Particula legis propoſita.* l. 24. D. de legib. Quas Epicurus Atomos, *Particulas minimas Alphenus vocat*, in l. 76. D. de iudiciis. his verbis: *Propterea quod, vt Philoſophi dicerent, ex quibus Particulis minimis conſtaremus, hæ quotidie ex noſtro corpore decederent.*

Particularis publicatio. l. vlt. C. ſi reus vel accuſat.

Particulatim, id eſt per partes. *Si non hac lege mutua pecunia data eſt, vt liceret ei Particulatim quod acceptum eſt exſoluere.* l. 41. §. 1. D. de vſur. id eſt per partes. vt l. 4. §. item ſi. D. de ſtatu liber. *Pecuniam mutuam dedit, & eandem Particulatim recepit.* l. 90. D. de ſolutionibus. *Quamuis fundus Particulatim vænierit, omnes partes ſeruitus ſequitur.* l. 23. §. vltimo. D. de ſeruit. prædior. ruſtic.

Partiri, id eſt diuidere. *Mæuius hæres meus cum Titio hæreditatem meam Partito, diuidito.* Vlpian. tit. 25. regular. *Te rogo Luci Titi hæreditatem meam cum Attio Partiaris.* l. 19. §. 1. D. ad SC. Trebell. *Partiri hæreditatem* Cicero pro Cluentio.

Si pater cum filiis bona quæ habebat Partitus ſit. l. 4. D. pro ſuo. Cicero in Verr. act. 1. *Quibuſcum viui bona noſtra Partimur, iis Prætor adimere nobis mortuis bona fortunáſque poterit?*

Arbitrum ad fundum Partiendum petere. l. 30. D. famil. erciſc. *Vt hanc poſſeſsionem pro iure cuique nobis Partiatur.* l. 3. D. eod. *Partiri limite campum.* Virg. l. 1. Georg. *Si quis minor 20. annis ad Partiendum pretium venum ſe dari paſſus eſt.* Et mox: *Poſt viceſimum autem annum pretium Partitus.* l. 7. §. 1. D. de liber. cau. *Duo tutores Partiti ſunt inter ſe adminiſtrationem tutelæ.* l. 5. D. de magiſtr. conuen.

Parvi *refert*, id eſt nihil intereſt. Vlpiano frequens & crebra in ore locutio. l. 6. D. commun. præd. l. 25. §. de eo. D. de petit. hæred. l. 1. D. de magiſtrat. conueniend. l. 7. §. ſi vſuras. D. de adminiſt. & peric. l. 1. §. exercitores. D. de exercitorib. l. 3. & l. 7. D. de furt. l. 1. D. ſi quis omiſſa. l. 8. §. vlt. D. de liber. cau. l. 2. §. Parui. D. de ſuis & legit. l. 3. §. Parui. D. de Carbon. edict. l. 1. D. quod vi aut clam. l. 1. §. exceptionem. D. de quar. rer. act. l. 9. §. 1. D. de iniuriis. l. 1. §. deieciſſe. D. de vi & vi arm. l. 7. in princ. & §. vlt. D. de oper. libert. Quæ omnia capita Vlpiani ſunt. Vtitur tamen & eodem genere loquendi Papinian. l. 17. D. de condict. furt.

Parvvla. *Defuncta Paruula militis filia.* l. 6. C. de teſtam. milit. *Aliquam partem Paruulam incommodi ſuſtinere.* l. 27. D. locati.

Pascere eſt alere & cibaria præſtare ſeruis vel iumentis. *Paſcere ſeruum.* l. 11. D. ad exhibend. *Si conuenerat vt ſe mulier Paſceret, ſuóſque homines.* l. 21. §. vlt. D. de donation. int. vir. & vxor. id eſt aleret, vt ibid. *Seruos hæreditarios Pauit, iumenta aut Pauit, aut diſtraxit.* l. 20. D. de adquir. vel omitt. hæred. *Qui operas ſuas locauerint vt Paſcerentur.* l. 6. D. de leg. Fab. de plag. *Si quis fundum tradit & excipiat vt Paſcere ſibi liceat.* l. 32. D. de vſufr.

Paſci quoque dicuntur iumenta & pecora. l. 44. D. de adquiren. rer. domin. *Equa cùm in alieno Paſceretur.* l. 39. D. ad legem Aquil. *Vt boues per quos fundus colitur, in vicino agro Paſcantur.* l. 3. D. de ſeruit. præd. ruſt. *Non in tuo pecus Paſcitur.* l. 14. §. vlt. D. de præſcr. verb.

Si ideo pecus incluſit ne Paſcatur. l. 2. §. ſi Publicanus. D. de vi bon. rapt. *Si in aliqua Parte anni in fundo Paſcantur pecora.* l. 12. §. ſi aliqua. D. de inſtru. vel inſtru. *Cùm pecus in commune Paſcendum damus.* l. 52. §. venit. D. pro ſocio. *Si ſocietatis contrahendæ cauſa pecora Paſcenda data ſunt.* ead. l. §. damna.

Ius Paſcendi. l. 1. §. vlt. D. de ſeruitut. præd. ruſtic. id eſt, *pecoris Paſcendi ſeruitutes*, vt l. 4. D. eod. *Terra in quam nondum dominus Paſcendi gratia pecus immiſit.* l. 30. §. noualis. D. de verbo. ſignifi.

PASCVA *ſylua eſt quæ paſtui pecudum deſtinata eſt.* l. 30. §. vlt. D. de verbo. ſignifica. *Paſcua publica.* rubr. de Paſcuis publicis. C. lib. 11. *In Paſcuis ſaltibus.* l. 1. eod. *Si ſaltum Paſcuum locaſti.* l. 19. §. 1. D. loca. *Paſcua quot iugerum eſſe videantur.* l. 4. D. de cenſib. *Qui pecora ex Paſcuis ſubtrahunt.* l. 1. §. 1. D. de abigeis. *Quid in Paſcuis fuerit inuentum.* l. 7. C. de bon. proſcript.

PASTORES *pecorum & anſerum*, apud Paul. lib. 3. ſentent. tit. 7. *Paſtores ouiliones.* l. 25. §. vlt. D. de inſtruct. vel inſtrum.

PASTIO. *Ex multis ſaltibus Paſtione fructus percipitur.* l. 32. D. de vſufructu.

PASTVS *pecudum* apud Cicer. l. 2. de nat. deor. & lib. de Senect. *De Paſtu pecoris actio ex l. 12. Tabul.* l. 14. §. vlt. D. de præſcr. verb. Vet. gloſſ. *De Paſtu pecoris*, ὁ ἀλλοτρίαν γῆν ἐμφὺς εἰς βοσκὴν θρεμμάτων.

PASSIM eſt indifferenter, indiſtinctè, promiſcuè. *Paſsim accipere viliſsimum eſt.* l. 6. §. vlt. D. de offic. proconſ. *Palam ſic accipimus, Paſsim, hoc eſt ſine delectu.* l. 43. D. de ritu nupt. *Non Paſsim, ſed cum cauſæ cognitione.* l. 7. §. 1. D. de vent. in poſſ. mitt. *Non paſsim tutoribus ſub obtentu æris alieni permitti debuit venditio.* l. 1. §. non paſſim. D. de reb. eorum. *Sed neque Paſsim impunitas per huiuſmodi proditiones concedenda eſt.* l. 1. §. cùm quid. D. de quæſtion.

PASSVM *vini appellatione contineri* ait Vlpian. l. 9. D. de trit. vino vel oleo. *Paſſum*, ait Nonius, *genus liquoris quod ex vua paſſa cogitur.* Virgil. Georg. lib. 2. *Et Paſſo pſithia vtilior.*

PASSVS, vt eſt in libr. variorum authorum de menſuris, *dupliciter haberi videntur apud antiquos. Etenim Paſſus dicitur quòd duobus greſsibus gradiendo conficitur. Paſſus etiam dicitur, quantum ambobus brachiis extenſis inter longiſsimos digitos eſt.* Et alibi: *Palmus autem quatuor digitos habet, pes ſexdecim, Paſſus pedes quinque, Pertica Paſſus duos. Vicena milia Paſſuum in ſingulos dies dinumerari Prætor iubet.* l. 1. D. ſi quis caution. *In itinere faciendo viginti milia Paſſuum in dies ſingulos peragenda.* l. 3. D. de verbor. ſignifica. *Mille Paſſus non à muro vrbis, ſed à continentibus ædificiis numerandi ſunt.* l. 154. D. de verb. ſigni. *Accedere debet ad vtilitatem temporis ratio itineris, ſcilicet numeratione viginti milium Paſſuum facta.* l. 2. §. ſi præſes. D. quis ordo in bonor.

PASTINA *inſtituere.* l. 7. § vlt. D. ſol. matrim. *Paſtinum* vtique, quemadmodum Palladi. lib. 2. tit. 10. ſcribit, *fit tribus generibus, aut terra in totum foſſa, aut ſulcis aut ſcrobibus.* Ibidémque, *vbi tota terra debet effodi, aut vbi ſulcis aut ſcrobibus Paſtinandum ſit, dicet.* *Paſtinum*, ait Columel. lib. 3. de re ruſt. cap. 18. *Paſtinum vocant agricolæ ferramentum bifurcum quo ſemina panguntur. Vnde etiam repaſtinatæ dictæ fuere vineæ veteres, quæ refodiebantur. Hæc enim propria appellatio reſtibilis vineti erat. Nunc antiquitatis imprudens conſuetudo quidquid emoti ſoli vineis præparatur, repaſtinatum vocat.* Quæ verba Iſidor. Origin. l. 20. cap. 13. deſcripſit, apud quem tamen librarij incuria paſſim *Paſtinatum* pro *Paſtinum*: item, *ſemina purgantur*, pro *panguntur*, cum vitio legitur. *Pangere autem*, ait Feſtus, *ſignificat figere*, vnde addit, *Plantæ Pangi* dicuntur, cùm in terram demittuntur. *Semina verò ſurculi ſunt vitium qui ferramento illo bifurco terræ infiguntur.* Columellæ autem commodè Feſtus adiungetur, cuius verba ſunt hæc: *Repaſtinari ager is dicitur, vt Verrius exiſtimat, cuius natura mutatur fodiendo, cùm aut ſylueſter excodicatur, aut lapis mollitur frangendo vt fiat paſcui vel pecoribus herba vel hominibus ſatione.*

PASTINARE, eſt vineis ponendis locum præparare. *Is cui fundum Paſtinandum locauerit, lapides ſuſtulit.* l. 15. §. 1. D. quod vi aut clam. *Paſtinandi* autem agri hanc Columel. lib. 3. cap. 13. rationem tradit, *vt primum ex omni ſiue arbuſtino ſiue ſylueſtri loco quem vineis deſtinauerimus, omnis frutex atque arbor eruatur ſummoueatúrque: deinde locus altè infodiatur, tum vinea deponatur.* *Arbuſti Paſtinationem* inter vtiles impenſas numerat Paulus. l. 79. D. de verb. ſignifi. Vtuntur hoc *Paſtinationis* nomine Columel. lib. 3. & Palladius lib. 2. non ſemel.

PATER *is eſt quem nuptiæ demonſtrant.* l. 5. D. de in ius vocan. Iſidor. lib. 9. Origin. cap. 7. *Pater eſt à quo naſcitur initium generis: itaque is Paterfamilias vocitatur. Pater autem dictus eo quod patratione peracta filium procreet. Patratio enim eſt rei venereæ conſummatio.* Lucret. *Et bene Patra Patrum.* Verùm hallucinatur Iſidorus. Lucretio enim ex cuius lib. 4. hic verſus petitus eſt, nunquam hoc monſtrum verbi *Patra* in mentem venit; ſed apud eum ſcriptum eſt,

Et bene part Paatrum fiunt anademata mitræ.

Iuſta interpretatione recipiendum eſt vt Patris nomine auus quoque demonſtrari intelligatur. l. 201. D. de verb. ſignifi. Quod in his maximè verum eſt quæ benignè accipienda & interpretatione adiuuanda ſunt. vtique enim in l. Iulia. de maritandis ordinibus,& in l. Iul. de adulter. *Patris appellatione auus non continetur.* l. 44. §. 1. D. de ritu nupt. l. 20. & l. 21. D. ad l. Iul. de adulter.

Patrum hæ ſunt qualitates, & differentiæ, *Naturalis, Adoptiuus, Iuſtus, Fiduciarius, Certus, Incertus.*

Patres ciuitatum. l. 1. C. quib. muneribus.

Imperatores quoque interdum deceſſores ſuos *Patres* vocant: & ita Seuerus & Antoninus: *Cum diuus Claudius Pater meus conſtituerit.* l. 1. C. qui non poſſ. ad libert.

Paterfamilias appellatur, qui in domo dominium habet, rectéque hoc nomine appellatur: quamuis filium non habeat. Non enim ſolùm perſonam eius, ſed & ius demonſtramus. Denique & pupillum patremfam. appellamus. Et cum paterfa. moritur, quotquot capita libera ei ſubiecta fuère, ſingula familias incipiũt habere, eiſque pro parte præſunt. l. 195. D. de verbor. ſignificat. Itaque alibi *Patresfamiliarum* definiuntur, *qui ſunt ſuæ poteſtatis, ſiue puberes ſiue impuberes.* l. 4. D. de his qui ſunt ſui vel alien. *Nã filij cuiuſcunque ætatis ſint, morte patrum ſui iuris effecti Patresfam. ſunt.* l. 5. D. quando dies leg. Hinc Tertull. in lib. de virginib. veland. *Materfam.* ait, *vocatur, licet virgo, Paterfa. licet inueſtis. Paterfa. etiam fit ſeruus manumiſſus.* l. 14. D. qui teſtam. fac. Feſtus quoque lib. 6. *ducem & principem generis Patremfami. appellatum ſcribit.* In hoc autem verbo conſiderandum eſt, veteres ad detrahendam inuidiam patris magis quàm domini nomen principi familiæ indidiſſe. Quod & Tertullian. in Apologet. notat. *Gratius,* ait, *eſt nomen pietatis quàm poteſtatis. Etiam familiæ magis patres, quàm domini vocantur.* Et Seneca lib. 6. Epiſtol. *Ne illud quidem videris, quàm omnem inuidiam maiores noſtri dominis, omnem contumeliam ſeruis detraxerunt, dominum patremfam. appellantes, ſeruos familiares.* Quem totum Senecæ locum Macrobius ſuppreſſo auctoris, vnde hauſerat nomine, non abſque plagij crimine in ius ſuum, lib. 1. Saturnal. cap. 11. tranſcripſit. Lactant. lib. 4. diuinar. Inſtitutionum capite tertio. *Dominum verò eundem eſſe qui ſit Pater etiam iuris ciuilis ratio demonſtrat. Quis enim poterit filios educere, niſi habeat in eos domini poteſtatem? Nec immeritò Paterfam. dicitur, licet tantum filios habeat. videlicet nomen Patris complectitur etiam ſeruos, quia familiam ſequitur: & nomen familiæ complectitur etiam filios, quia Pater antecedit. vnde apparet eundem ipſum & Patrem eſſe ſeruorum, & dominum filiorum. Denique & filius manumittitur tanquam ſeruus, & ſeruus liberatus Patroni nomen accipit tanquam filius. Quòd ſi appareat eum duplici poteſtate præditum, quia & indulgere debet, quia Pater eſt, & coercere, quia dominus: ergo idem ſeruus eſt qui & filius, idem dominus qui & Pater.* B. Ambroſ. Epiſt. 44. lib. 7. *Seruos quoque dominus iure ſeruitij ſubditos habeat pro moderamine coercitionis quaſi animæ conſortes. Paterfam. enim dicitur quaſi filios regat.* Horum ſimia Iſidor. lib. 9. Origin. cap. 7. *Paterfamilias*, ait, *dictus quòd omnibus in familia ſua poſitis tanquam Pater filiis patria dilectione conſulit, ſeruorúmque conditionem à filiorum affectu non diſcernit, ſed quaſi vnum membrum amplectitur. hinc enim exortum eſt nomen Patrisfamil.* Extat venuſtus ex huius vocis etymo ſumptus iocus apud Martial. epigram. lib. 1. in Quirinalem, quem propter omnes ex ſe ſuſceptos vernas, verè ac reipſa Patrisfami. nomen obtinere ſcitè ſcribit his verſib.

Vxorem habendam non putat Quirinalis
Cùm vult habere filios, & inuenit
Quo poſsit iſtud more: futuit ancillas,
Domúmque & agros implet equitibus vernis,
Paterfamilias verus eſt Quirinalis.

Paterfam. impubes. l. 50. D. de legat. 3. *Filiifamil. in caſtrenſi peculio iure Patrumfamiliarum funguntur.* l. 2. D. de SC. Macedon. Patrem autem familias & familiæ Latinis dictum Priſcian. lib. 6. exemplis probat. Paterfamiliæ apud Vlpian. tit. 21. regul. Seruius in 11. Æneid. *Sanè Paterfamilias, quando dicimus familias, indeclinabile eſt, ſi autem Paterfamiliæ dicere voluerimus, iam non erit vnum nomen, ſed locutio, & familiæ erit datiuus. Nam Pater mihi eſt dicimus.* Terent. *Natura tu illi Pater es, conſiliis ego.* Multi autem volunt in numero plur. nomen vtrunque declinari, vt dicamus, hi Patresfamiliæ, horum Patrumfamiliarum. Et ita Patresfamiliarum legere eſt apud iuris authores. l. 4. D. de his qui ſui. l. 2. D. de SC. Macedon. l. 3. §. ſed vtrum. D. de minorib. Varro lib. 7. de ling. Lat. *Item plures Patresfamilias, dicere non debuerunt: ſed, vt Siſenna ſcribit, Patresfamiliarum.*

Paterfamilias his dotibus prædicatur, *bonus, prudens, diligens. Bonus Paterfam.* vide ſuprà lib. 2. *Diligens Paterfam.* l. 137. §. cùm ita. D. de verbor. oblig. l. 20. §. vlt. D. de oper. libertor.

Prudens ac diligens Paterfam. l. 54. D. de action. empti. *Diligens Paterfam. & honeſtus.* Paul. lib. 1. Sentent. tit 15. *Diligentiſsimus Paterfami.* l. 11. §. ſi locupleti. D. de minoribus. l. 18. D. commod.

PATERNVS *affectus.* l. vlt. C. de curat. furio. *Pietas Paterni nominis conſilium pro liberis plerumque capit.* l. 22. §.vlt. D.ad l. Iul. de adulter. *Paternum* eſt officiũ dotem vel ante nuptias donationem pro ſua dare progenie. l. vlt. §. vtramque. D. de dot. promiſſ.

Paterni creditores. l. 29. §. vlt. D. de minori. l. 20. §.1. & l. 42. D. de adquir. vel omitt. l. 13. D.de reb. eor. *Paternus debitor.* l. 7. §. 1. D. de minor. *Paterni debitores.* l. 2. C. arbit. tut. *Paternus inimicus.* Paul. lib. 2. Sentent. tit. 28. *Paternus libertus.* l. 7. §. ſi pupillus. D. de Carbon. edi. l. 9. l. 10. §. vlt. & l. 30. D. de bon. libert. l. 58. §.vlt. & l.7.D. de verb. ſignifi. l.4.C. de adminiſtr. tut. *Paterni liberti.* l. 47. §. vltimo. D. de bon.libertor. *Paternus ſeruus.* l.41. §. qui ſeruũ. D. de adquir. vel omitt. *Paterni ſerui.* l. 20. & l. vlt. D.de in rem verſo. *Paterna hæreditas.* l. 20. D. de auctor. & conſ. l. 19. D. quæ in fraud. credit. l. 6. §. 1. D. de reb. auctorit. iud. l. 42. §. ſeruum, & l. 59. D. de adquir. vel omitt. l. 87. §. qui filios, D.ad l. falcid. l. 3. §. ſcio. & l. 7. §. non ſolùm. D. de minorib. l.1 C. famil. erciſc. *Succeſsio.* l. 9. C. de collation. *Mors.* l. 5. C. de calumniator. *Obligatio.* l. 8. C. ad SC. Velleian. *Pœna.* l 25. D. de pœnis. *Reuerentia.* l. 50.D.ad SC. Trebell. *Paternæ facultates.* l. 87. §. qui filios. D. ad l. falcid. *Paterna bona.* l. 78. D. de hæred.inſtit. l. 3. §. planè. D. de Carbon. ed. l. 6.D. de reb. auctorit. iud. l.3.& l. 8.C. de collationib. & apud Paul. lib. 3. ſentent. tit. 4. *Paternum vinum.* l. 91. §. vlt. D. de trit. vi. *Paterna nomina.* l. 31. D. de adminiſt.& peric.

Paterna, pro bonis paternis, in l. 9. D. de iur. milit. l.62. D.de contrah. empt.

PATRIA *poteſtas,* id eſt paterna. *Ius poteſtatis quod ciues Romani habent in liberos quos ex iuſtis nuptiis procreauerunt.* Inſtit. de patr. poteſt. *Patria poteſtas in pietate debet, non in atrocitate conſiſtere.* l. 5. D. ad l. Pomp. de paricid. *Filij tutela iure Patriæ poteſtatis mandatur.* l. 40. D. de admin. & peric. *Ne bene concordantia matrimonia iure Patriæ poteſtatis turbentur.* & mox: *Vt patri perſuadeatur ne acerbè Patriam poteſtatem exerceat.* l. 1. §. vlt. D. de liber. exhib. *Patrio iure.* l. 132. §. ſi in eo. D. de verb. oblig. id eſt patria poteſtate. Sic & *Iure Patrio* accipe in l. de emend. propin. Cic. Philipp. 2. *Eúmque non modò tua familiaritate, ſed etiam congreſsione Patrio iure & poteſtate prohiberet.* *Patria bona* apud Terent. Eunuch. act. 2. ſc. 1. & Cicer. 3. in Verr. id eſt paterna. Eodémque genere loquendi idem Cic. pro Roſcio Amer. *Patrium ſepulcrum* dixit. Et in Verr. lib. 2. *Nulla res tam Patria atque auita fuit.* &. Et pro lege Manilia. *Spoliatum regno Patrio atque auito.* Sic & *Patrium amicum* Martial. lib. 6. Epigr.

PATRITIORVM nomen vnde fluxerit, Velleius Paterc. lib. 1. declarat his verbis: *Romulus centum homines electos, appellatósque Patres, inſtar habuit conſilij publici. Hanc originem nomen Patriciorum habet.* Plutarch. ἐν αἰτίοις: τοὺς μὲν ἐξ ἀρχῆς καταινεμηθέντας ὑπὸ τοῦ Ῥωμύλου Πατέρας ἐκάλουν, καὶ Πατρικίους, οἷον εὐπατρίδας ὄντας πατέρας αὐτῶν ἔχοντας ἀποδεῖξαι. τοὺς δὲ ὕστερον ἐπιγραφέντας ἐκ τῶν δημοτικῶν συγγεγραμμένους πατέρας ὠνόμασαν. Liuius lib. 1. de Romulo: *Centum creat Senatores, Patres ab honore, Patriciique progenies eorum appellati.* Sunt qui *Patricios* appellatos dicant quòd Patres ciere poſſent. à quo non abhorret Cincius apud Feſtum: cuius verba hæc ſunt: *Patricios ait in libro de comitiis, eos appellari ſolitos, qui nunc ingenui vocantur.* Et hæc erat ſtante Romana Repub. verbi huius ſignificatio. Verùm longè aliter Patricij in Conſtitutionibus recentiorum Impp. accipiendi ſunt: in quibus *Patricij*, Imperatorum conſiliarij, quaſi eorum Patres, vocantur. Sic enim à Iuſtinia. in l. vlt. C. de conſulib. lib. 12. & §. ſed filiusfa. Inſtit. quibus mod. ius pat. pot. & à Nicephoro lib. 13. hiſtor. Eccleſiaſtic. cap. 1. vocantur, vt & cap.4. & à Claudiano, cuius verba de Eutropio Patriciatus honore decorato, ſunt quæ ſequuntur: *Præſidium legum, genitórque vocatur. Principis, & famulum dignatur regia Patrem.* Zozimus lib. 2. ὃς παρὰ Κωνσταντίνου τῆς ἀξίας τετυχηκὼς τοῦ πατρικίου πρώτου, ταύτην ἐπινοήσαντος τὴν τιμήν. καὶ προκαθῆσθαι τοὺς ταύτην ἠξιωμένους τῶν τῆς αὐλῆς ὑπάρχων νομοθετήσαντος. Iuſtinian. Nouell. 80. οὐ γὰρ πρέπον ἐνομίσαμεν εἶναι οὓς ἡμεῖς ὡς πατέρας ἀγαθοὺς ἡμετέρους, τούτους ὑφ' ἑτέρου πλεῖν ἐξουσίας. Vetus Gloſſarium: *Patricius eſt quem Imperator eligit ſibi in patrem.* Suidas, πατρίκιος, ait, πατὴρ τοῦ κοινοῦ. ὁ δὲ πρῶτος προεστὼς τοῖς ἐν τῷ κορυφαίῳ τῆς συγκλήτου βουλῆς τελοῦντας ἄξια. πατρίκιοι δ' ἄρα ὄντως ἐτύγχανον. Itaque Patricius πατὴρ βασιλέως à Luitprando vocatur lib. 3. de reb. per Europ. geſt. cap. 8. Sic in l. 3. C. vbi Senatores. & l. 64. in fi. & l. vlt. de decurionib. lib. 10. C. & in l. 3. C. vbi Senator. & in Epiſtolis Iuſtinianeis *Patriciorum nomen patriciatúsque dignitatem accipe,* Paul. Diaco. lib. 14. Appendicis ad Eutrop. de Aëtio. *Nec multo poſt etiam Patriciatus dignitatem conſecutus eſt.* Caſſiodorus in formula Patritiatus epiſt. ſecundo. lib. 6. variar. *Patriciatus culmen aſcendere,*

quod

quod quidam iuridicorum à Patribus dictum eſſe voluerunt. Et mox: *Leges tantum illis reuerentiam detulerunt, vt in ſacris poſitus cum hoc fuerit honore præcinctus, paternæ poteſtatis nexibus exuatur, niſi contrà ſpecialiter à Principe caueatur. Quod conſtat ratione probabili conſtitutum: vt qui ampliſsimum genium pretioſæ libertatis acceperat, viliſsimam conditionem cum ſubditis non haberet.* Quæ pertinent ad §. filiusfam. Inſtit. quib. mod. ius patr. poteſt.

Patriciatus etiam *dignitatem* dixit idem Caſſiodorus epiſt. 9. lib. 8. *Patriciatus præſentalis* apud eundem epiſt. 9. l. 10.

PATRIMONIVM propriè eſt quod nobis à parentib. relictum eſt, & à maioribus obuenit. Cic. lib. 2. epiſt. ad Cœlium: *Filio meo, ſi vlla erit reſpubl. ſatis amplum Patrimonium relinquam, memoriam nominis mei.* Idem pro domo ſua. *Liberis autem noſtris ſatis amplum Patrimoniū paterni nominis ac noſtræ memoriæ relinquemus.* Idem lib. 1. de orat. *propugnator Patrimonij & defenſor iuris paterni. Tutores pupilli quibuſdam creditoribus patris, ex Patrimonio paterno ſoluerunt.* l. 61. D. de condict. indeb. *Fratres commune Patrimonium diuiſerunt.* l. 38. D. famil. erciſc.

Atque vt à patris, ita à matris quoque nomine hæreditaria bona *Matrimonij* appellatione cenſentur. Valer. Max. lib. 7. cap. 8. *Filiis Afraniæ ex ſuo admodum amplo matrimonio* (ita quippe melioris notæ manuſcripti codices habent) *viginti milia nummûm legauit.* L. Seneca lib. 1. de Benefic. cap. 3. *Matris quoque nomen ad rem indicat pertinere. Eurynomen enim dictam, quia latè patentis Matrimonij ſit* (ſic enim optimi quique manuſcripti codices habent) *beneficia diuidere: tanquam matri poſt filias ſoleat nomen imponi, aut poetæ vera nomina reddant.* M. Seneca Declamat. lib. 2. controuer. 1. *Quid porro iſta Matrimonia in quæ malè ſerui ruitis? gaudia dominorum, an onera ſunt.* Sueton. Auguſto, cap. 40. *Cùm plerique equitum, attrito bellis ciuilibus Matrimonio ſpectare ludos & quatuordecim non auderent.*

Patrimonium porrò generaliter pro quibuſcūque bonis accipitur. & ideo *in Patrimonio eſſe, & in bonis eſſe* idem valent. *Omnium rerum quas in cuiuſque Patrimonio eſſe conſtaret.* l. 1. D. de vſufr. ear. rer. id eſt omnium rerum quæ in bonis ſunt. vt l. 1. D. de vſu & vſufr. leg. *De rebus iis quæ vel in noſtro Patrimonio vel extra Patrimonium noſtrum habentur.* Inſtit. de diuiſ. rer. in princ. id eſt *quæ vel in alicuius, vel in nullius bonis ſunt.* vt l. 1. D. eod. tit.

Bonorum poſſeſſio definitur eſſe *ius perſequendi retinendique Patrimonij.* l. 3. §. bonorum. D. de bonor. poſſeſſ. *Quæ in Patrimonio ſunt*, item, *ea quæ extra computationem Patrimonij noſtri ſunt.* l. 5. D. de verb. ſignifi. *Quod ex Patrimonio nobis abeſt.* l. 35. D. de verb. obligat. *Serui corrupti conſtituta eſt actio qui in Patrimonio noſtro eſſet.* l. 14. §. 1. D. de ſer. corrupto. Qui ſeruos tantùm habet in Patrimonio ſuo. l. 8. §. quarto. D. de inoffic. teſtam. *Apes in Patrimonio noſtro computantur.* l. 8. §. vlt. D. famil. erciſc. *Peculium veluti Patrimonium eſt filiorum filiarúmque.* §. actiones autem. Inſtit. de actionib. *Peculium & ex eo conſiſtit quod velut proprium Patrimonium ſeruum ſuum habere quis voluerit.* l. 32. D. de peculio. *Quaſi Patrimonium liberi hominis peculium ſerui intelligitur vbicumque eſſet.* l. 47. §. vlt. D. eod. tit. *Qui cum ſeruo contrahit vniuerſum peculium eius, quod vbicumque eſt veluti Patrimonium intuetur.* lege 32. D. de pecul. *Dos ipſius filiæ proprium Patrimonium eſt.* l. 3. §. ergo. D. de minorib. *Æquiſsimum viſum eſt veteribus, mulieres quaſi de Patrimoniis ſuis, ita de dotibus funerari.* l. 16. D. de religioſ. & ſumpt.

Ea quæ in Patrimonio ſunt, ab his *quæ in nominibus ſunt* ſeparantur. *Non ſolùm quæ in Patrimonio habentur, ſed etiam quæ in nominibus ſunt.* l. 9. D. rem pup. ſal. *Res quam in Patrimonium ſuum conuertit.* l. 25. D. de hæred. petit. id eſt quam ex pretio rei diſtractæ comparauit. *Pecunia in corpus proprij Patrimonij verſa.* l. 77. §. dulciſſimus. D. de legat. 2. *Nec pretium in corpus Patrimonij Pythodori rediſſe.* l. 25. §. quod autem quis. D. de hæred. petit. *Quod in corpore Patrimonij retinetur.* l. 72. D. de legat. 2. *Fructus in ſuum Patrimonium conuertit.* l. 77. §. filia. D. de legat. 2. *Si prædia in proprium Patrimonium non ſint redacta.* l. 101. D. de legat. 3. *Loca quæ ſunt in fiſci Patrimonio.* l. 2. §. hoc interdictum. D. ne quid in loco publ. *Et prædia Cæſaris quæ in formam Patrimonij redacta ſub procuratore Patrimonij ſunt.* l. 41. §. vlt. D. de leg. 1. *Patrimonij mei reditum.* l. 22. D. de vſu & vſufr. leg. *Patrimonij munera.* l. 1. D. de muner. & honor. *Patrimoniorum ſunt munera, quæ ſumptibus Patrimonij & damnis adminiſtrantis expenduntur.* l. vlt. §. patrimoniorum. D. eod. *Onus Patrimonij.* l. 3. §. exactionem. D. eod. tit. *Patrociniorum onera.* l. 2. §. 1. D. de vacat. & excuſat. l. 4. §. inopes. D. de muner. & honor. *Si liberti ſua Patrimonia habent ſuffecta oneribus.* l. 3. §. liberti. D. eod. *Propoſitione Patrimonij.* l. 3. D. de ann. leg. *Plerumque idonei non tam Patrimonio quàm fide quoque æſtimantur.* l. 112. §. vlt. D. de verb. obligat. *Vtroque Patrimonio erogata*, id eſt ex re nepotis & auiæ. l. 34. D. de neg. geſt. *Si ex voto honeſtis rationibus Patrimonium incrementum acceperit.* l. 4. §. 1. D. de muner. & honor. *Poſtea quàm Patrimonium amiſerit*, id eſt facultatibus lapſus ſit. l. 35. D. de negot. geſt. *Si ob munificentiam in patriam Patrimonium*

exhauſerint. l. 8. C. de decurionib. *Qui magnam partem* Patrimonij *ei rei contulerunt.* l. 5. D. de munerib. & honor.

PATRIMONIALES.

Patrimoniales fundi ſunt ad patrimonium principis pertinentes fundi, qui vel conductionis titulo vel perpetuo iure tenebantur, vt oſtendit l. 20. de extr. munerib. in C. Theod. ſic in Rub. *de fundis Patrimonialib.* & Rub. *de collatio. fund. Patrim.* lib. 11. C. & l. 13. C. de præd. minor. & l. 1. l. 2. l. 9. l. 17. de extraord. munerib. in C. Theod. *Patrimoniales accipe*, cuiuſmodi fundos qui colunt *Patrimoniales coloni vocantur.* l. 7. C. vbi cauſæ fiſcal. Rubr. *de fugit. colon. Patrim.* lib. 11. C. Patrimonialia. Vet. Gloſſar. Græc. ἰδιοκτητὰ τῦ βασιλέως. Ita *Patrimonialem poſſeſſorem* accipe in l. 4. de ann. & tribut. 3. C. Theodoſ.

PATRIA dicitur natale cuiuſque ſolum vnde ortum ducit. *Si cui non Patria ſua, ſed aliqua ciuitate interdictum ſit.* l. 7. §. his qui. D. de interd. & relegat. Et mox: *Solet interdici ſententia quibuſdam, ne intra Patriæ territorium vel muros morentur: ne excedant Patriam.* l. 7. §. ſolet. D. de interdict. & relegat. *Priuati legibus Patriæ ſuæ obedire debent.* l. 2. §. his qui. D. de muner. & honor. *An prædia quæ pignori habuit teſtator, Patriæ ſuæ reliquiſſe videatur.* l. 101. D. de legat. 3. *Epiſtola miſſa eſt à magiſtratibus Patriæ ſuæ.* l. 36. D. ad municip. Et mox: *Quaſi ipſe iuſſus à Patria decretum Imperatori porrexit.* l. 36. D. ad municip. *Legatus creatus à Patria ſua.* l. 12. D. de legationib. *Non ciuem Patriæ vtilitatibus quatenus poteſt offert.* l. 3. §. filio. D. de munerib. & honor. τῇ γλυκυτάτῃ μȣ πατρίδι, & cæt. l. 101. D. de legat. 3. Sic etiam Ouid.

Neſcio qua natale ſolum dulcedine cunctos Ducit.

Roma communis noſtra Patria eſt. l. 33. D. ad municipal. Ac proinde *cui Patria interdictum eſt, etiā vrbe abſtinere debet.* l. 7. §. conſtitutum. D. de interdict. & releg.

PATRONOS primùm dixerunt Romani, authore Zonara in Romulo, & Heſychio in verbo Πάτρονος, τὺς ἡγεμονικοὺς καὶ βοηθικοὺς, qui & προςάται à Græcis nominantur. Sic in legib. xij. tabul. annotante Seruio ad ea verba Virgil.

-- Et fraus innexa clienti. Patronus ſi clienti fraudem fecerit, ſacer eſto.

Patroni etiam accipiendi ſunt, qui ex ſeruitute manumiſerunt, vel qui colluſione detexerunt. l. 8. §. 1. D. de in ius voc. *Cùm ſim Patronus in ius vocari non potero.* l. 10. D. eod. tit. *Patronus liberto ſtatim tribum emi petierat.* l. 35. D. de legat. 3. *Quod ad ſucceſſionem inteſtati attinet, Patronus non eſt qui ſe Patronum eſſe iurauerit: aliter atque ſi Patronus pronuntiatus ſit. tunc enim ſententiæ ſtatur.* l. 14. D. de iur. patron. *Qui ex cauſa fideicommiſſi manumiſit, vel non ſuis nummis emit, vel ſe Patronum eſſe iurauit, pro Patrono non habetur.* l. 45. D. de ritu nupt.

Patronus, & qui cauſam agit. vt, *Patronus fiſci*, vel Aduocatus fiſci, quem Philoſtratus in Cyrino τὴν τῦ ταμείȣ γλῶτταν, Baſilius en epiſt. συνήγορον τῦ ταμείȣ vocant, qui interueniat pro fiſco in aula apud comitem theſaurorum vel ſacrarum largitionum. In prouinciis apud procuratorem Cæſaris, in vrbe apud præfectum ærarij. Hunc primus inſtituit Adrianus, vt Dio refert lib. 53. *Si Patronum cauſæ Præuaricatum putas.* l. 1. C. de aduocat. diuerſ. iudic. *Patroni cauſarum vrbicariæ præfecturæ.* l. 5. C. de aduoc. diuerſ. iudic. *Patronos cauſarum adhibere.* l. 12. D. de public. iudic.

Sunt & *Patroni corporum.* l. 2. & l. 12. de piſtorib. C. Theodoſ. & l. 9. de focar. & pecuar. C. Theodoſ. & Nouuel. Valentiniani de ſicariis. quod nomen frequenter in lapidibus occurrit, Patroni, clientis.

PATROCINARI, id eſt prodeſſe, ſuffragari. *Indignus eſt cui hæc exceptio Patrocinetur.* l. 2. §. ſi quis tamen. D. ſi quis caution. *neque tutelam libertatis præſtationi Patrocinari.* l. 24. §. ſi quis tutorem. D. de fideicomm. libert. *Dum mulier ſubſtituto Patrocinatur.* l. 12. D. de mort. cau. donat. id eſt fauet.

PATROCINIVM pro aduocatione. *Si ita ſunt literis eruditi vt Patrocinia deſiderantibus præſtare poſſint.* l. 2. C. de poſtulan. *Vniuerſi aduocati ita præbeant Patrocinia iurgantibus.* l. 6. §. 1. C. de poſtulan.

PATRVVS *eſt patris frater.* l. 2. D. de ſuis & legit. l. vlt. §. tertio. D. de gradib. & adfin. l. 5. D. vnde legit. Paul. lib. 4. Sentent. tit. 11. §. tertio. Inſtit. de gradib. cognat. Vetus Gloſſar. Græcum, Patruus ὁ πρὸς πατρὸς θῖος, ἢ δὲ ἑλληνιςὶ πατρῶος.

Patruus magnus, id eſt aui paterni frater. l. 1. §. quarto. l. vlt. §. patruus magnus. Paul. lib. 4. ſentent. tit. 11. §. quarto. Inſtitut. de gradib. cognat. l. 10. D. de legitim. tutor. & ita in l. 1. C. de ſucceſſor. edic. & apud Spartian. in Hadriano, *Patruum magnum* accipe. *Proaui veroſtri frater idem patris vel matris Patruus magnus, nobis Patruus maior eſt.* d. l. vlt. §. patruus. l. 38. §. Iulius. D. de legat. 3. l. 1. §. vlt. D. de coniungend. cum emanc. Qui & *Propatruus* à Gaio in l. 1. §.

1.§. vlt. D. de gradib. & à Paulo lib. 4. ſentent. tit. 11. vt & à Iuſtiniano. §. quinto. Inſtitut. de gradib. cognat. Feſtus: *Maior Patruus, aui & auiæ Patruus.* At abaui frater *Patruus maximus.* in d. l. vlt. §. patruus maximus. qui & *Abpatruus* dicitur in l. 3. D. de gradib. & à Paulo in ſuprà citato loco. & Iuſtinian. §. ſexto. Inſtitut. de gradib. cognat. Superiora autem omnia illa nomina valdè corrupta ſunt apud Iſidorum. l. 9. Origin. cap. 7. Ea autem vti ſubiere reſtituenda ſunt. *Patrui mei pater mihi Patruus magnus eſt: ego illi, filij fratris filius aut filia.* Patrui mei auus mihi Propatruus eſt: ego illi, filij aut filiæ nepos aut neptis. Patrui mei proauus mihi Abpatruus eſt: egò illi nepotis aut neptis filius aut filia.

PATRVELIS: *Ex teſtamento fratres* Patrueles. l. 26. D. de SC. Silan. Cic. lib. 5. de finib. *L. Cicero frater noſter, cognatione Patruelis, amore germanus.* Velleius Patercul. lib. 2. *Nam cenſura Metellorum Patruelium non germanorum fratrum fuit.* Sueton. in Iulio, cap. 29. *C. Marcello, qui fratri Patrueli ſuo Marco in conſulatu ſucceſſerat.* D. Ambroſ. lib. 8. epiſt. 66. *Cum lex diuina etiam Patrueles fratres prohibeat conuenire in coniugalem copulam, qui ſibi quarto ſociantur gradu. Fratres Patrueles, id eſt qui ex duobus fratribus progenerati ſunt, quos plerique etiam conſobrinos vocant.* Gaius in lege Dei, tit. 16.

Sciendum eſt autem *Patrueles* appellari tam fratres quàm ſorores. *Fratres* Patrueles, *ſorores Patrueles, id eſt qui quæve ex duabus ſororibus naſcuntur, quaſi conſororini.* l. 1. §. vlt. D. de grad. & adfin. *Quarto gradu ſunt & illi qui vocantur fratres* Patrueles: *item ſorores* Patrueles, *amitini amitinæ, conſobrini conſobrinæ. Hi autem ſunt qui ex fratribus vel ſororibus naſcuntur. quod quidam ita diſtinxerunt, vt eos quidem qui ex fratribus nati ſunt, fratres* Patrueles, *item eas quæ ex fratribus natæ ſunt, ſorores* Patrueles: *ex fratre autem & ſorore amitinos amitinas: eos verò & eas qui quæve ex ſororibus nati natæve ſunt, conſobrinos conſobrinas, quaſi conſororinos.* l. vlt. §. quarto. D. eod. tit. *Quarto gradu ex obliquo, frater* Patruelis, *ſoror* Patruelis, *id eſt Patrui filius, filia. Conſobrinus, conſobrina, id eſt auunculi & materteræ filius, filia: Amitinus, amitina, id eſt amitæ filius, filia. Itémque conſobrini qui ex duabus ſororibus naſcuntur.* Paul. lib. 4. ſentent. tit. 11. *Eos qui ex duobus fratribus progenerantur, propriè fratres Patrueles vocari. Si autem ex duobus fratribus filiæ naſcuntur, ſorores Patrueles appellari.* §. quarto. Inſtit. de gradib. cognat. Nonius Marcell. *Amitini, fratrum maris & fœminæ filij. Patrueles marium fratrum filij. Conſobrini ex duabus editi ſororibus, quaſi conſororini.* Vetus Gloſſar. *Patrueles ſunt filij fratrum germanorum. Patrueles fratres* vetus Gloſſarium Græcum, ἐκ πατρῴων δύο ἀδελφῶν προελθόντες παῖδες. *Patrueles ſorores.* Vetus Gloſſarium Græcum ἐξάδελφαι ἐκ πατρῴων.

PATI varias pro verborum quæ adiunguntur varietate ſignificationes habet. interdum enim *Pati* eſt ſinere, ferre, non contradicere nec repugnare. *Qui* Patitur *ab alio mandari vt ſibi credatur.* l. 18. D. mandati. *Fideiuſſores à tutoribus nominati ſi præſentes fuerunt, & non contradixerunt, & nomina ſua referri in acta publica Paſsi ſunt.* l. 4. §. vlt. D. de fideiuſſ. *Qui* Patitur *vſucapi.* l. 28. D. de verb. ſignif. *Si paſſus eſſet actionis diem abire.* l. 1. §. quòd ſi. D. ſi quid in fraud. patr. *Si malè Paſſus ſit adminiſtrari tutelam.* l. 60. §. quid ergo. D. de ritu nupt. *Bona poſsideri patietur.* l. 19. §. 1. D. de inoffic. teſtam. *Sed contemni non Patiatur.* l. 19. D. de offic. præſ. *Pupillus Pati poſſe non intelligitur.* l. 110. §. pupillus. D. de verb. ſignif.

Pati pro permittere. l. 52. §. item Mela. D. pro ſocio. l. 5. D. de ſeruitut. l. 35. §. vlt. & l. 36. D. de procuratorib. l. 14. D. quod vi aut clam. l. 24. §. vlt. D. locati. *Qui* Patitur *vxorem ſuam delinquere.* l. 2. §. Lenocinij. D. ad l. Iul. de adulter. *Vt vxorem* Pateretur *adulterari.* & mox: *Si Patiatur vxorem delinquere non ob quæſtum, ſed neglegentiam vel culpam, vel quandam patientiam, vel nimiam credulitatem.* l. 29. §. qui quæſtum. D. ad leg. Iul. de adulter.

Nec tantùm quod quis ſua ſponte perfert, ſed & quod inuito accidit, *Pati* dicitur. *Si quid inuito accidit, veluti ſi iniuriam aut furtum* Paſſus *eſt.* l. 16. D. de offic. præſ. *Paſſus* ergo *furtum* dicitur, cui res furto abeſt ſubtractáve eſt. *Si quis chirographi furtum* Paſſus *ſit.* l. 27. D. de furt. *Si cùm omnes domini adgreſſuram* Paterentur. l. 3. §. ſi cum. D. de SC. Silan.

Ita *Pati conuicium* iniuriámve dicitur is cui conuicium ſeu iniuria fit, qui iniuria adficitur.

Pati interdum eſt *admittere, recipere. Bona fides non patitur.* l. 58. D. de diuerſ. reg. *Quia nec fides bona hoc* Patiatur. l. 6. §. ſi quis ita. D. de negot. geſt. *Neque bonam fidem* Pati. l. 8. C. de cõtrah. empt. *Neque enim bonæ fidei contractus hac* Patitur *conuentione.* l. 11. §. vlt. D. de action. emp. *Ius noſtrum non* Patitur. l. 7. D. de diuerſ. reg. *Vt res* Patitur. l. 2. D. de ſtatu hom.

Interdum *Pati* eſt *ſentire*, vt cùm dicimus *Pati damnum*, aut contrà, compendium. l. tertia. §. duæ. D. de Carbon. edict. *Prohibere vt aliquod damnum ſtipulator* Patiatur. l. 13. §. vlt. D. de re iudic. *Qui in eadem re damnum* Paſsi *ſunt.* l. 40. §. quotiẽs ex. D. de dam. infect. *Mortis damnũ fideicommiſſarius ſolus* Patitur. l. 22. §. vlt. D. de legat. 3. *Id quod propter moram eius damnũ* Paſſus *ſit*

hæres. l. 8. D. de trit. vin. *Et mea culpa damnum ſim Paſſus*. l. 44. D. de dam. infect. *De eo damno quod legationis tempore legatus Paſſus eſt*. l. 9. D. de legationib. *Nunquid fideiuſſor magis detrimentum non Patitur quàm lucrum faciat*. l. vlt. D. quæ in fraud. cred. *Pati detrimentum exiſtimationis*. l. 3. C. de calumniator. *Pati incommoditatem & incommodum. Si quam aliam incommoditatem Paſſus erit alio aduerſario ſubſtituto*. l. 3. §. vlt. D. de alienat. iudic. *Si ex opere incommodum aliquod Patitur fructuarius*. l. 22. D. de aqua & aq. plu. *Hoc incommodum naturaliter Pati inferiorem agrum à ſuperiore*. l. 1. §. vlt. D. de aqua & aq. plu. *Vt interim actionibus præiudicium non Patiatur*. l. 20. D. de inoffic. teſtam. *Periculum Pati*. l. 15. §. qui. D. de pignor. l. 60. §. 1. D. de ritu nupt. *Si fortuito caſu aliquid Paſſus ſit*. l. 1. §. vlt. D. de Pollicitation.

Pati moram dicitur cui mora fit. *Libertus diu moram ab hærede patroni Paſſus eſt*. l. 35. D. de legat. 3. *Quaſi moram per hæredem Patiatur*. l. 3. §. 1. D. de ſtat. liber. *Quæ in fideicommiſſa libertate moram Paſſa eſt*. l. 1. §. 1. D. de ſuis & legit. *Sed & in hac moram Patietur*. l. 2. §. ſi ſic conſanguinea. D. ad SC. Tertyll. *Moram Paſſus in partem*. l. 78. D. de legat. 2. *Si ancilla moram non ſtudio manumiſſoris, ſed fortuitò Patiatur*. l. 13. D. de fideicom. libert. *Non enim moram fortuitam, ſed ex voluntate teſtantis Paſſi ſunt*. l. 26. §. idem. D. de fideicom. libert. *An ex neceſſaria cauſa moram Paſſus ſit*. l. 2. §. 1. D. de legationib.

Fiſcum hanc cautionem non Pati. l. 13. §. item ſciendum. D. ſi cui plus quàm. id eſt hanc cautionem non præſtare, hac cautione non onerari.

Quæ virum Pati non poteſt. l. 30. D. quan. di. leg. id eſt, quæ non eſt viri potens. Et côtra *vir muliebria Pati*. Quo de genere loquendi vide ſup. lib. 12.

Pati ſeruitutem dicitur qui alieno dominio ſubiicitur. *Ne ſeruus alienam ſeruitutem Patiatur*. l. 9. D. de fideicomm. libert. Prædia quoque quibus ſeruitus impoſita eſt, eam *Pati* dicuntur. *Dum inferiora ædificia non grauiore ſeruitute emeret, quàm Pati debent*. l. 24. D. de ſeruit. præd. vrban.

Aliàs quoque *Pati* etiam ea quæ anima carent, dicuntur. *Ob caſum quem ciuitas Paſſa eſt*. l. 7. D. de pollicitationib. *Si aratrum in ciuitate inducetur, vt Paſſa eſt Carthago*. l. 21. D. quib. mod. vſusfr. *Si totus ager ſit hunc caſum Paſſus*. l. 12. D. de vſufr.

Falcidiam Pati dicitur is cuius legatum minuitur propter legis falcidiæ rationem. l. 1. §. vlt. l. 17. l. 36. l. 65. & l. 93. D. ad leg. falcid. Eodémque ſenſu pater in legatis quæ filius ei dedit, *legis falcidiæ rationem Pati* dicitur. l. 26. §. vlt. D. ad leg. falcid. *Sic & fideicommiſſarius deductionem non Pati ab hærede*. l. 16. §. inde. D. ad SC. Trebell. Ipſum etiam legatum ex quo falcidia detrahitur, *Falcidiam Pati* dicitur. l. 26. §. vlt. D ad leg. fal. l. 1. §. idem Iulianus. D. de dote prælcg.

Aliàs *Patitur*, eſt ſufficit, largitur. *Cogi vel eos quorum pretiū Patitur manumittere*. l. 24. §. quid ergo. D. de fideicomm. libert. id eſt ſufficit. *Quatenus peculium Patitur*. §. præterea. Inſtitut. quod cum eo qui in ali.

Pati controuerſiam dicitur is cui quæſtio & controuerſia mouetur. *Qui Patitur controuerſiam filius*. l. 11. D. de Carbon. ed. id eſt cui fit controuerſia ſtatus. *Si à tertio emero qui nullam controuerſiam Patiebatur*. l. 11. D. de litigioſ. *Ne fortè controuerſiam ſuper ea re non Patiatur*. l. 27. D. de furt. *Si quis non ab aliquo controuerſiam Patiatur*. l. 1. §. ſi quis non. D. de Carbon. edic. *Hæres qui controuerſiam hæreditatis Patitur*. l. 3. §. ſi legatarius. D. ſi cui plus. *Si controuerſiam hæreditatis ab alio Patiatur*. l. 6. §. vlt. D. de interrogat. *Si de hæreditate controuerſiam Paſſus hæres victus ſit*. l. 63. §. ſi hæres. D. ad SC. Trebell. *Quotiens quis Patitur controuerſiam libertatis & hæreditatis*. l. 7. §. vlt. D. de hæredit. petit. *Priuſquàm de libertate controuerſiam Patiatur*. l. 27. §. 1. D. deliber. cau.

Pati controuerſiam ſtatus dicitur is cui fit ſtatus controuerſia. l. 3. §. ibidem. & §. parui. D. de Carbon. edic. l. 8. §. vlt. D. rem rat. hab. l. 8. D. de re milit. l. 1. & l. 4. C. de ord. cognit. *Si quis cùm ſtatus controuerſiam Pateretur*. l. 2. §. ſed ſi quis. D. ad SC. Tertyll. *Si pater tuus ſtatus controuerſiam Paſſus eſt*. l. 7. C. ne de ſtatu defunct. Similique modo *quæſtionem Pati* dicitur id cui controuerſia mouetur. l. 14. §. ſed interdum. D. de relig. & ſumpt. l. 1. C. ne fil. rem quam vend. euinc. *Qui quæſtionem Patitur*. l. vlt. C. ſi quis ignor. rem minor. *Cùm quæſtionem Patereris à fratre vxoris tuæ*. l. 9. C. de tranſactionib. *Ne quam hæreditatis paternæ quæſtionem à fiſco meo Patiamini*. l. 6. C. de iis quib. vt indign. *Cùm quidam de ſtatu ſuo quæſtionem Patiebatur*. l. 7. §. 1. D. de hæred. petit. *Cauſam de totis bonis quam hæredes Patiebantur*. l. 39. D. famil. erciſc. *Ne ex annotatione Præſidis calumniam Patiaris*. l. 10. C. de ſentent. paſſ. *Nullum crimen Patiuntur quæ prohibet*. l. 109. D. de diuerſ. reg.

Pati actiones, id eſt excipere. lege 18. §. vlt. D. de caſtr. pecul. *In rem actionem Pati non compellimur*.

pellimur. l vlt. D. de rei vindic. *An pater in rem vel ad exhibendum actionem Pati debeat*. l. 18. §. vlt. D. de caſtr. pecul. *Ex ea re cuius Patitur actionem*. l. 37. D. de negot. geſt. *An eorum quæ ſunt à ſubſtituto relicta actionem Patietur*. l. 10. §. vlt. D. ſi quis omiſſ. *Actionem dupli vel quadrupli Pati*. l. 9. §. nunc videndum. D. de minor. *Actiones Pati*. l. 66. §. legatus. D. ad SC. Trebell. l. 4. D. de contr. tutel.

Pati iudicium ſuſcipere eſt. l. 13. §. item ſi quis dolo. D. de hæred. petit. l. 8. & l. 22. & l. 24. D. de iudiciis. *Vtile iudicium Pati*. l. 3. §. vlt. D. de alienat. iudic. mutand. *Si nouus dominus ſerui iudiciũ Patiatur*. l. 25. D. de noxalib. *Qui liberale iudicium Patitur*. l. 1. D. de libera. cau. *Si ſeruus iudicium liberale Pati paratus ſit*. l. 3. §. ſi ſeruus. D. de adquir. poſſeſſ. *Qui inuitus iudicium Pati non poteſt*. l. 54. D. de procurat. *Cogendus eſt Pati interdictum*. l. 1. §. ſi quis tamen. D. de vi & vi arm. *Nec interdictum vnde vi vel quod vi Patiuntur*. l. 7. D. de obſeq. paren.

Pati exceptionem dicitur qui exceptione repellitur ac ſummouetur. l. 4. §. ſi cùm. & §. ſi quis autem. & §. auctoris. D. de doli mali except. *Nec exceptiones doli Patiuntur*. lege 7. D. de obſequiis parent.

Pati compenſationem dicitur is cui compenſatio iure obiicitur. *Pupillus agendo compenſationem eius quod geſsit, Patitur*. l. 3. §. 1. D. de negot. geſt. *Videndum an compenſationem hoc nomine Pati poſsit*. l. 24. §. ſi vxor. D. ſol. matrim.

Collationis onus Pati non debet. l. 4. §. vlt. D. de lege Rhodia, de iact.

Pati æſtimationem, id eſt ſufferre. l. 63. D. de rei vindicat.

Euictionem Pati. l. 75. D. de iure dot.

Pati bonorum venditionem dicitur is cui bona diſtrahuntur. *Hæres Titius Patitur bonorum venditionem*. l. l. D. de ſeparationib. *Minor bonorum venditionem Patitur*. l. ſi non latitet. l. 5. D. de reb. auctor. iudic. *Ne indefenſi rerum poſſeſsionem aut venditionem Patiantur*. l. 1. D. de negot. geſt. *Si conuicium Patiar*. l. 7. §. ſi mihi. D. de iniur. *Cùm patronus conuicium ſe à liberto paſſum obiicit*. l. 1. §. cùm Patronus. D. de offic. præf. vrb.

Iniuriam Patimur aut in corpus aut extra corpus. Paul. lib. 5. Sentent. tit. 4. *Cùm & maritus in vxoris pudore, & pater in exiſtimatione filiarum propriam iniuriam Pati intelliguntur*. l. 2. C. de iniur. *Si atrocem iniuriam Paſſus eſſet*. l. 38. §. liberto. D. ad l. Iul. de adulter. *Pro atroci iniuria quam ſeruus Paſſus eſt*. l. 8. C. de iniur. *Filiofamil. iniuriam Paſſo*. lege 17. §. ait Prætor. Digeſtis de iniur.

Pati etiam *iniuriam* dicitur qui damno afficitur. *Etſi interdum Patiaris iniuriam*. l. 3. §. ſi is pro quo. D. quod quiſque iur. *Ex beneficio ſuo vnuſquiſque iniuriam Pati non debet*. Paul. lib. 5. ſentent. tit. 6. *Iniuriam Pati dominus non debet*. l. 7. D. de tributor. *Cùm iniuriam per bonorum poſſeſsionẽ Patiatur*. l. 10. D. de collat. bonor. *Cùm aduerſa pars nullam Paſſa videri poſsit iniuriam*. l. 6. C. de pact. int. empt. & vend. *Nullam in ea re debitorem iniuriam Paſſurum*. l. 30. D. ad leg. Aquil. *Pati iniuriam à iudice dicitur is contra quem iudex non iure, ſed iniquè, vel iniuſtè pronuntiauit*. l. 5. D. de euiction. *Ab eo cuius de ea re notio fuit iniuriam Paſſus*. l. 6. C. de excuſat. tutor. *Si præſens iniuriam iudicis Paſſus ſit*. l. 52. §. vlt. D. pro ſocio. *Fideicommiſſum quod antè reliquerat quàm ſententiam Pateretur*. l. 1. §. ſi quibus. D. de legat. tertio. *Si eo tempore eſſet ſententiam Paſſus cùm deliquiſſet*. lege 1. D. de pœnis. *Paſsi ſententiam*. rubr. de ſententiam paſſis. D. & C. *Iure meritòque quadrupli condemnationem Patietur*. l. 14. §. hæc autem. D. quod met. cau. *Vt legis pœnam Patiatur*. l. 51. D. de actionib. emp. *Si delator pœnam ſententiæ Paſſus eſt*. l. 3. C. de ſentent. paſſ. *Si maritus deportationem Paſſus ſit*. l. 13. D. de donat. inter vir.

Pati, id eſt ſuſtinere. *Pati tormenta*. l. 1. §. quæſtioni. D. de quæſtionib. *Alij tanta ſunt impatientia vt quouis mentiri quàm Pati tormenta velint*. l. 1. §. quæſtionis. D. de quæſtionib. *Pati pœnam edicti*. l. 2. §. illud. D. quod quiſque iur. *Cogitationis pœnam nemo Patitur*. l. 18. D. de pœnis. *Senatuſconſulti pœnam Pati*. l. 1. §. ſi plura. D. ad SC. Turpilian. *Dupli pœnam Patimur*. l. vlt. D. de litigioſis. *Pœnam contumaciæ non Patitur*. l. 53. §. vlt. D. de re iudic. *Nonnullam & ſic Pœnam Patitur*. l. 33. §. 1. D. de fideicomm. libert. *Statu liberi in publicis iudiciis eaſdem pœnas Patiuntur quas cæteri ſerui*. l. 29. D. de ſtatu lib. *Vltimum ſupplicium Pati debet*. l. 1. §. hoc autem. D. de SC. Silaniano. hoc eſt, vltimo ſupplicio plecti. *Neque vincula Patietur, neque vllam aliam iniuriam quam Patitur qui ſententiæ non adquieuerat*. lege prima. §. 1. D. nihil innouari appellat interpoſ.

Adulterium Paſſa dicitur cum qua quis adulterium admiſit. *Ab ea quæ iam nupta & adulterium Paſſa eſt*. l. 14. C. ad l. Iul. de adulter. *Inter liberas tantùm perſonas adulterium ſtuprúmve Paſſas*. l. 6. D. ad l. Iul. de adulter.

Stuprum Pati dicitur *vir* vel *mulier* qui quæve ſtupratur ac deuirginatur. *Qui voluntate*

ſua ſtuprum flagitiúmque impurum Patitur. Paul. lib. 2. Senten. tit. 27. *Si dederit ne ſtuprum Patiatur vir vel mulier.* l. 8. D. quod met. cau. *Qui ſeruo vt ſtuprum Pateretur perſuadet.* l. 2. D. de ſer. corrup. *Si ſtuprum ſerua Paſſa ſit.* l. 25. D. de iniur.

Vim Pati dicitur mulier cui vitium vi infertur. *Quæ vim Patitur non eſt in ea cauſa vt adulterij vel ſtupri damnetur.* l. 13. §. ſi quis planè. D. ad l. Iul. de adulter. *Si vim hoſtium Paſſa non eſſet.* l. 13. §. ſi quis planè. D. eod. tit. *Vim Paſſam mulierem ſententia præſidis prouinciæ continebatur.* l. 39. D. eod. tit.

Aliàs *vim Paſſus* dicitur cui vis facta, illata & adhibita eſt. l. 2. D. de iis quæ vi met. Eodémque loquendi genere *metum, dolum, fraudem Pati* quis dicitur. *Qui metum non à Parente Paſſus eſt.* l. 4. §. vlt. D. de dol. ma. except. *Niſi in amittenda actione dolum malum Paſſus eſt.* l. 1. §. vlt. D. de dolo malo. *Futurum ſit vt impunè fraudem Patiatur.* l. 18. §. vlt. D. de iudiciis.

Equus aut equa fræni Patiens. l. 2. D. de captiuis. quo genere *Patientem aratri taurum tempore* dixit Ouid.

PATIENTIAM *præſtare.* l. 1. §. 1. l. 2. §. Proculus. & l. 12. D. de aq. & aq. plu. l. 31. D. de ſolutionib. l. 13. §. vlt. l. 15. §. 1. D. quod vi aut clam. *Patientiam ſolam eum præſtare debere.* l. 2. §. reſtituas. D. ne quid in loco publ. *Nihil amplius quàm Patientiam præſtare cogendus erit.* l. 12. §. vlt. D. quod vi aut clam. *Debet hæres eius Patientiam deſtruendi operis aduerſario præſtare.* l. 22. D. de oper. no. nuntiat. *Patientiam tollendo opes præſtantem.* l. vlt. D. de interdict. *Patientiam duntaxat præſtandam.* l. 11. §. vlt. D. de aqu. & aq. plu. *Maritus qui vxorem in adulterio deprehendit, patientiam adumbrare prætextu incredibilitatis non poteſt.* l. 29. D. ad l. Iul. de adulter.

PAVCIS *annis vſuras ſoluit.* l. 102. §. vlt. D. de ſolutionib.

Paucorum dierum mora. l. 24. §. colonus. D. locati. *Vel Paucioribus & in vna re relictam partem legatario dare.* l. 27. D. de legat. 1.

PAVCITAS *eorum qui muneribus publicis fungi debent.* l. 12. §. vlt. D. de decurionib.

PAVLATIM, id eſt per partes. *Poſſeſſionem quam Paulatim locauerat, maiore quantitate quàm ipſe ſuſceperat.* l. 47. D. de iure fiſci. *Paulatim venditore de eo quod petierat detrahente.* l. 8. C. de contrah. empt.

Paulatim aliàs eſt tractu & ſucceſſu temporis. §. ſed cùm. Inſtitut. de teſtam.

PAVLI *Virginij* Iuriſconſ. fit mentio l. 2. §. Et cùm placuiſſet. D. de orig. iur.

PAVLIANA *ea actio* appellatur, per quam quæ in fraudem creditorum alienata ſunt, reuocantur. l. 38. §. in Fabiana. D. de vſur. Theophyl. etiam in §. item ſi quis. Inſtit. de actionib. ait, *creditoribus bona debitoris ex ſententia præſidis poſsidentibus ad ea, quæ in fraudem & circumſcriptionem eorum alienata ſunt, reuocanda, in rem actionem dari, quæ Pauliana appellatur.*

PAVPERIES verbum eſt 12. Tabular. *damnum ſiue iniuriam facientis datum ſignificans,* ſecũdum Vlpiani interpretationem in l. 1. §. 1. D. ſi quadrup. paup. quam & Iuſtinian. tranſcripſit in Inſtitut. eo. titul. Feſtus lib. 14. *Pauperiem damnum* definit eſſe *quod quadrupes facit.* Itaque Caper in lib. de Orthograph. *Paupertatem à Pauperie* eo ſeparat quòd *Paupertas, ipſa conditio ſit, Pauperies verò, damnum.* Vetus Gloſſar. Grecum: Pauperies ἡ διὰ κακουργίας ζημία ἐπὶ τῶν ἀλόγων, οἷον ἵππου, καὶ τῶν ὁμοίων. *Si quadrupes cuius nomine actio eſſet cum domino, quòd Pauperiem feciſſet.* l. 37. D. ad l. Aquil. *Si quadrupes Pauperiem fecerit.* Paul. lib. 1. Sentent. tit. 17. *Neque de Pauperie agi poßit.* l. 14. §. vlt. D. de præſcrip. verb.

PAVPER, inops, egens. *Ipſum donatorem Pauperem factum.* l. 9. D. de pollicitation. *Ita fit locupletior, vt tanto Pauperior eſſe videatur.* l. 15. §. ex donationibus. D. ad l. falcid. *Non fieri me Pauperiorem.* l. 4. D. de donat. inter vir. *Donatio quæ donantem Pauperiorem, & accipientem facit locupletiorem.* l. 5. §. conceſſa. D. de donat. inter vir.

Pauperior fieri dicitur qui deminuit quid de facultatibus ſuis, vt loquitur l. 5. §. cùm igitur. D. eod. tit. Proinde *Pauperiorem fieri & locupletiorem aduerſantur.*

PAVPERTAS. *Nonnulli propter Paupertatem accuſare prohibentur, vt ſunt qui minus quàm quinquaginta aureos habent.* l. 10. D. de accuſationib. vnde apparet, *Pauperes* quod ad accuſationem perferendam attinet, haberi eos qui minus quàm quinquaginta aureos in bonis habẽt. Cui conueniens eſt quod Conſtant. lib. 1. epiſt. tit. 6. ſcribit. *Paupertas dat excuſationem, ſi quis imparem ſe oneri iniuncto poßit probare.* l. 7. D. de excuſationib. *Ne melior in Paupertatem inciderit.* l. tertia. D. de donat. int. vir. *Quæ obtentu Paupertatis turpiſsimam vitam egit.* lege 43. §. non eſt. Digeſtis de ritu nupt. *Propter Paupertatem excuſationem tribui.* §. ſed & propter. Inſtit. de excuſationib.

PECCARE *in corpus.* ἁμαρτῆσαι εἰς τὸ ἑαυτοῦ σῶμα. Iuſtinian. Nouel. 115. Phraſis eſt ex B. Paulo ſumpta 1. Corinth. 6. ὁ δὲ πορνεύων, εἰς τὸ ἴδιον σῶμα ἁμαρτάνει.

PECCATA pro maleficiis. *Peccata nocentium nota eſſe & oportere & expedire.* lege 18. D. de iniuriis.

PECORIBVS *legatis Caſsius ſcripſit quadrupedes contineri, quæ gregatim paſcuntur.* l. 65. §. vlt. D. de leg. 3.

Vlpianus ad hæc edicti ædilicij verba: *De cætero quoque Pecore omni. Aliud ſignificant iumenta, aliud ſignificatur* Pecoris *appellatione. Boues vtique Pecoris appellatione continebantur.* l. 38. §. iumentorum. D. de ædilic. edic.

Si Pecoris vſus relictus eſt: puta gregis, ouilis, ad ſtercorandum vſurum duntaxat. l. 12. §. ſed ſi pecoris. D. de vſu & habit. *Pecora ſtercorandi cauſa parata.* Paul. lib. 3. Sentent. tit. 7. *Qui Pecus alienum in agro ſuo deprehenderit, non iure id includit.* l. 39. D. ad leg. Aquil. *Quamuis alienum Pecus in agro ſuo quis deprehendiſſet, ſic illud expellere debet, quomodo ſi ſuum deprehendiſſet.* l. 39. D. ad l. Aquil. *Si per vim abductum* Pecus *incluſerit quis.* l. 2. §. ſi publicanus. D. de vi bonor. rapt. *Si glandem ego immiſſo Pecore depaſcam.* l. 14. §. vlt. D. de præſcr. verb. *Pecoris ad aquam appulſus.* l. 14. §. vlt. D. de aliment. vel cibar. l. 1. D. de ſeruitut. præd. ruſt. *Si quid è Pecoribus noſtris à beſtiis ereptum ſit.* l. 8. §. vlt. D. famil. erciſ.

Vide plura de Pecoribus ſup. in ver. Paſcere.

PECVDVM *nomine in lege Aquilia continentur omnes quadrupedes quæ gregatim habentur, veluti, oues, capræ, boues, equi, muli, aſini, ſues. Canis verò inter* Pecudes *non eſt, longéque magis beſtiæ eo numero non ſunt.* l. 2. l. 29. §. hac actione. D. de vſu & habitat.

PECVLATVS eſt, *publicæ pecuniæ vel ſacræ furtum, non ab eo factum, cuius periculo fuit.* l. 9. §. 1. D. ad leg. Iul. peculat. *Itaque qui pecuniam publicam, ſacram, religioſám ve abſtulerit, vel interceperit, in rém ve ſuam verterit, & qui prædam ab hoſtibus captam ſubripuerit, lege Iulia peculatus tenetur.* l. 1. & l. 3. l. 14. D. ad leg. Iuliam peculat. Varro lib. 4. de lingua Lat. *à pecore appellari Peculatum furtum publicum, vt cùm quid eſſet coactum in publicum ſi erat auerſum.* Auctor Rhetoric. ad Herenn. lib. 1. *Si quis peculatus accuſetur quòd vaſa argentea publica de loco priuato dicatur ſuſtuliſſe, poſſit dicere cùm definitione ſit vſus, quid ſit furtum, quid* Peculatus, *ſecum furti agi non* Peculatus *oportere.* B. Auguſtin. tractatu 50. de cap. 12. Ioann. *Peculatus,* ait, *dicitur furtum de re publica, & nõ ſic indicatur furtum rei priuatæ ſicut publicæ.* Feſtus lib. 4. *Peculatus dicitur à pecore. Qui enim populum fraudat,* Peculatus *pœna tenetur.* Idem lib. 14. *Peculatus eſt nunc quidem, qualecunque publicũ furtum, ſed inductum eſt à pecore, vt pecunia quoque ipſa.* Et rurſus. *Peculatus furtum publicum dici cœptus eſt à pecore, quia ab eo initium eius fraudis eſſe cœpit, ſi quidem ante æs, aut argentum ſignatum, ob delicta pœna grauiſsima erat duarum ouium, & triginta boum.* Iſidor. lib. 5. cap. 26. *Peculatus iudicium in eos datur, qui fraudem æraro faciunt, publicámque pecuniam interuertunt. Qui verò plus debito tributorum nomine exegerit,* Peculatus *non tenetur.* l. 2. C. ex quib. cauſ. infam.

Aſconius in ſecund. Orat. contra Verr. Peculatorem ait dici eum qui furtum facit pecuniæ publicæ. Tacit. lib. 17. *Mox compertum pecuniam publicam auertiſſe,* vt Peculatorem flagitari iuſſit.

PECVLIVM *Tubero ſic definit, quod ſeruus domini permiſſu ſeparatim à rationibus dominicis habet, deducto inde ſi quid domino debetur.* l. 5. §. vlt. D. de pecul.

Peculium dictum eſt quaſi puſilla pecunia, ſiue patrimonium puſillum. l. 5. D. de pecul. Si dominus hoc ſolum egerit vt pecunia ſeparetur à ſuis rationibus, & Peculio ſerui ſit. l. 37. §. 1. D. de adquir. rer. domin. Quod ex iuſta cauſa corporaliter à ſeruo tenetur, id in ſerui Peculio eſt. & Peculium quod ſeruus ciuiliter quidem poſſidere non poſſet, ſed naturaliter tenet, dominus creditur poſſidere: quod verò ex maleficiis adprehenditur, id ad domini poſſeſſionem ideo non pertinet, quia nec Peculij cauſam adprehendit. l. 24. D. de adquir. vel amitt. poſſeſſ.

Peculium autem eorum duntaxat eſt, qui in aliena poteſtate ſunt: pater enim familias Peculium *habere non poteſt, quemadmodum nec ſeruus bona.* l. 182. D. de verbor. ſignific. Itaque in vetere Gloſſario. *Peculium* definitur κτῆσις τοῦ ἐν ἀλλοτρίᾳ ἐξουσίᾳ ὄντος, τουτέστιν υἱοῦ ἢ δούλου. Apud Iſidor. quoque lib. 5. cap. 25. *Peculium eſſe traditur quod pater vel dominus filium ſuum vel ſeruum pro ſuo iure tractare patitur.*

Varro lib. 1. de re ruſt. *Tu* (inquit) *tibicen non ſolùm adimis domino pecus, ſed etiam ſeruis Peculium, quibus domini dant vt paſcant.* Et eodem lib. *Præfectos alacriores faciendum præmiis: dandáque opera vt habeant* Peculium, *& coniunctas conſeruas,* è quibus habeant filios.

Peculia. l. 47. §. ſi ſeruus. D. de pecul. Iuuen. ſatyr. 3.

— Et cultis augere Peculia ſeruis.

Liberorum Peculia poſt mortem patris in hæreditate diuidenda, in communionem redi-

genda. l. 13. D. famil. erciſc.

Peculium ergo vel filiorumfamil. filiarúmve famil. eſt, vel ſeruorum. Secundum hæc Sp. Caſſij filij bene *Peculium* Liuius & Plinius appellant. Ille quidem lib. 2. *Sunt qui patrem*, ait, *auctorem eius ſupplicij ferant: eum cognita domi cauſſa, verberaſſe, ac necaſſe, Peculiúmque filij Ceren conſecraſſe: ſignum inde factum eſſe.* Hic verò lib. 34. cap. 4. *Romæ ſimulacrum ex ære factum Ceren primum reperio ex Peculio Sp. Caſſij, quem regnum affectantem pater ipſius interemerat.*

Interdum autem pater dominúſve liberam *Peculij* adminiſtrationem filio ſeruóve concedebat. *Si quis filiofamil. liberam Peculij adminiſtrationem conceſſerit.* l. 7. D. de donation. *Qui Peculij adminiſtrationem concedit, videtur permittere generaliter quod & ſpecialiter permiſſurus eſt.* l. 46. D. de pecul. *Si filius aut ſeruus liberam Peculij adminiſtrationem habeant.* lege 28. §. 1. D. de pact.

Enimverò cui libera *Peculij adminiſtratio* data conceſſa erat nouandi, delegandi, in dotem dandi, non item donandi ius habebat. *Cui Peculij adminiſtratio data eſt, delegare debitum ſuum poteſt.* l. 48. §. vlt. D. de pecul. *Filius ſeruúſve cui adminiſtratio Peculij permiſſa eſt, nouandi quoque peculiaria debita ius habet.* l. vlt. D. de nouationib. *Si filiafamil. nuptura ex Peculio cuius adminiſtrationem habet, dotem viro dedit.* l. 24. D. de iur. dot. *Filiusfamil. donare non poteſt, neque ſi liberam Peculij adminiſtrationem habeat. Non enim ad hoc ei conceditur libera Peculij adminiſtratio, vt perdat.* l. 7. D. de donation. *Etiamſi maximè quis adminiſtrationem Peculij habeat conceſſam, donandi ius eum nõ habere.* l. 28. §. vlt. D. de pact. *Libera autem Peculij adminiſtratio conceſſa non permanebat in fugitiuo, neque in ſubrepto.* l. 48. D. de pecul. *Peculium* autem *naſci, mori, creſcere, decreſcere, conſtitui, redimi, imminui dicebatur.*

Cæterùm *Peculium* quoddam *paganicum eſt*, quoddam *Caſtrenſe*, quoddam *quaſi Caſtrenſe*, l. vlt. C. de inoff. teſt. *Paganicum* rurſus vel *dominicum* eſt vel *paternum*, id eſt ex patris dominíve ſubſtantia profectum, eorúmque voluntate ſeorſim poſſeſſum.

Caſtrenſe Peculium *eſt, quod adquiritur, vel occaſione militiæ obtingit. Nam & ſi mulier filio viri ad caſtrenſes militarés ve res comparandas pecuniam reliquerit, ea Peculio caſtrenſi adnumerabitur, & hæreditas quoque à commilitone in caſtris vel eo quem per militiam cognouit relicta, in eundem numerum cedit.* l. 3. l. 5. l. 19. D. de caſtr. pecul. *Sed & quod pater matérve filio in militiam profecturo donat, Peculio caſtrenſi adgregatur.* l. 23. §. ſeruum. De fideicomm. libert. l. 3. §. ſecundum hæc. D. de donat. inter vir. *Enimuerò res demum mobiles, vel ſe mouentes à patre filio in militiam proficiſcenti datæ, in Peculio caſtrenſi computantur.* Diuerſa cauſa eſt prædiorum. l. 4. C. fam. erciſ. *Sed nec eodem loco habetur, quod pater filio militi reuerſo donat.* l. 15. D. de caſtr. pecul.

Ac ne caſtrenſis quidem Peculij fiet quod non per militiam notæ perſonæ filiofam. ita donauerint, vt caſtrenſis Peculij fiat: propterea quòd veritas non ſubeſt. l. 6. & l. 8. D. de caſtr. pecul.

Peculium in caſtris adquiſitum, l. 3. C. de bon. proſcriptor.

Huiuſmodi autem *Peculium caſtrenſe* à Iuuenali, Satyr. 6. deſignatur.

Nam quæ ſunt Parta labore
Militiæ, placuit non eſſe in corpore cenſus,
Cuius habet regimen pater.

Quaſi caſtrenſe Peculium, id eſt, quod filijſfam. in palatina vel togata militia verſantibus vel clericis factis, quæſitum eſt, ab eo quod ad exemplum caſtrenſis per ſimilitudinem quandam introductum eſt. l. 1. §. ne caſtrenſe. D. de collatio. bono. l. 3. §. dari. D. de bon. poſſ. l. vlt. C. de inoffic. teſt. l. 38. C. de epiſc. & cler. Quod & *veluti caſtrenſe* appellatur. l. 7. C. de adſeſſorib. l. 4. & l. 8. C. de aduoc. diuerſ. iudicior. l. 1. §. hoc autem. D. ad SC. Trebel. l. vlt. C. de collatio. Vetus Gloſſar. Peculium *quaſi caſtrenſe* interpretatur τὸ ἐξ ὀικείου στρατεύματος πεκούλιον.

Vetuſta porro Gloſſaria tam Græca quàm Latina filiorumfamilias *Peculium* quadruplex faciunt, *Profectitium*, *Aduentitium*, *Caſtrenſe*, & *Quaſi caſtrenſe*. Vet. Gloſſarium Græcum. Τὰ πεκούλια τετραχῶς εἰσὶν, Ἀπροσπόριστα, παγάνικα, καστρένσια, καὶ κουασικαστρένσια, καὶ Ἀπροσπόριστα μέν· οἱ γὰρ ὅσα ἐκ μητρικῆς κληρονομίας καὶ πάππων καὶ ἑτέρων ἄλλων συγγενῶν τῆς μητρὸς καὶ ἀπὸ φιλοτιμίας, τυχὸν, καὶ χρημάτων ἰδίων κτῶνται οἱ παῖδες, καὶ ἀπὸ γαμικῆς αἰτίας, ἐν οἷς οὐκ ἔστι τῷ παιδὶ ἐν ὑπεξουσιότητι ἄδεια διατίθεσθαι, οὐδὲ τῷ πατρὶ προτελευτῶντι. ἔχει δὲ τὴν χρῆσιν ὁ πατὴρ, τὴν δὲ δεσποτείαν οἱ παῖδες. Παγάνικα δὲ ἃ καὶ προσπορίζονται ὅσα ἐξ αὐτῶν τῶν πραγμάτων τοῦ πατρὸς προσέλθῃ τῷ παιδί. ἅπαντα γὰρ ταῦτα εἰσὶ τοῦ πατρὸς, καὶ ἔχει καὶ τὴν χρῆσιν καὶ τὴν δεσποτείαν τούτων. οὐδ' ἐπὶ τούτοις ἄδεια τῷ υἱῷ διατίθεσθαι, ἀλλὰ τῷ πατρὶ προτελευτῶντι. τὰ δὲ Καστρένσια, ἃ καὶ ἰδιόκτητα λέγονται, τὰ ἐκ σιδήρου καὶ ὅπλων περιελθόντα τῷ παιδί. ὧν ἡ χρῆσις καὶ ἡ δεσποτεία τῷ παιδὶ ἁρμόζει καὶ ἄδεια ἐπὶ τούτοις τῷ παιδὶ διατίθεσθαι ἐν ὑπεξουσιότητι. τὰ δὲ κουασικαστρένσια, τὰ ἀπὸ δωρεᾶς βασιλικῆς ἢ δεσποίνας καὶ τὰ ἀπὸ κληρ-

κμιας

νομίας ἀδελφῶν, καὶ τὰ ἀπὸ ἀρχῆς. οἷον ἄνω καὶ τὰ ἀπὸ συνεδρίας καὶ τὰ ἀπὸ προστάξεως βασιλέως σιτηρέσια ἀπὸ δημοσίου, καὶ οὐδὲ τούτων τὴν χρῆσιν ἢ τὴν δεσποτείαν ἔχει ὁ πατήρ. τὸ δὲ ὑπεξουσίῳ ἰδίᾳ, ἄδεια καὶ ἐν τοῖς τοιούτοις διατίθεσθαι. Cui diuiſioni congruunt Latini Gloſſarij verba hæc: *Caſtrenſe eſt quod miles adquirit dum militat in caſtris, Paganicum profectitium eſt quod de rebus patris vel domini, proficiſcitur. Paganicum aduentitium eſt quod ex proſpera fortuna aduenit, vt ex teſtamento cognatorum. Eſt puſilla ſubſtantia ſeparata à rebus patris vel denſa data filio vel ſeruo. Eſt quo pater vel dominus filium ſuum vel ſeruum pro ſuo tractare dicitur.*

Peculi tamen appellatio Latinè loquentibus latius patet. Nam & generaliter pro facultatibus vſurpatur: ac vel ipſorum etiam patrumfam. bona *Peculij* appellatione continentur. *Vlpianus etiam idem iuris eſſe, ſi quis Patrimonium ſuum fuerit rogatus, & ſi facultates, & ſi quidquid habeo, & ſi cenſum meum, & ſi fortunas meas, & ſi ſubſtantiam meam, & ſi Peculium meum teſtator dixerit, quia plerique* ὑποκοριστικῶς *patrimonium ſuum Peculium dicunt.* l. 16. D. ad SC. Trebell. Seruius ad ea verba Virgilij Ecloga 1. — nec cura Peculi. *Peculi*, ait, *aut antiquè dixit, quia omne patrimonium apud maiores Peculium dicebatur à pecoribus, in quibus vniuerſa conſtabat eorum ſubſtantia, vnde etiam pecunia dicta à Peculio. Aut certè & hoc ad morſum temporum pertinet. nam modò tantum ſerui Peculium dicimus, vt inuidioſè patrimonium ſuum dixerit Peculium, ac ſi ſeruus eſſet, quia ſe diu apud Mantuam ſeruiſſe memorauit.* Plutarch. in Public. Διὸ καὶ τὰς οὐσίας ἄχρι νῦν ἀπὸ τῶν προβάτων Πεκύλια καλοῦσι. Feſtus, *Peculium ſeruorum à pecore item dictum, ſicut & pecunia nobilium.* *Peculij* verbo vtitur Apul. lib. 3. de Aſin. aur. & lib. 10.

Eſt & alia *Peculij* ſignificatio quæ à Celſo traditur in l. 79. D. de legat. 3. his verbis. *Proculus ait audiuiſſe ſe ruſticos ſenes ita dicentes, Pecuniam ſine Peculio fragilem eſſe, Peculium appellantes, quod præſidij cauſa ſeponeretur. De Peculio actio.* l. 1. §. 1. & l. 2. D. quan. de pecul. act. l. 30. §. 1. D. de pactis. l. 9. §. &, ſi ſeruum. D. de dolo. *Quæ & in Peculium quandoque appellatur.* l. 30. §. 1. D. de pactis. l. 41. D. de pecul. l. 9. §. &, ſi ſeruum. D. de dolo. Et ita *condictio in Peculium.* l. 19. D. de condict. furt. *In Peculio actio.* l. 27. D. de pecul. *Perſecutio in Peculio.* l. 42. D. de furtis. *De Peculio actio introducta eſt à Prætore, vt quamuis ſine voluntate domini negotium geſtum fuerit à ſeruo, etiamſi non ſit in rem eius verſum, id tamen eatenus præſtare debeat, quatenus Peculium patitur.* §. præterea. Inſtitut. quod cum eo. *Actiones de Peculio ideo aduerſus patrem dominúmve comparauit Prætor, quia licet ex contractu filiorum ſeruorúmve ipſo iure non teneantur: æquum tamen eſt Peculio tenus, quod patrimonium eſt filiorum filiarúmque, item ſeruorum, condemnari eos.* §. actiones. Inſtitut. de actionib. Vnam autem eandémque fuiſſe actionem *de Peculio & de in rem verſo*, quæ duas haberet condemnationes, tradit Iuſtin. in §. licet. Inſtit. quod cum eo.

Sane principaliter autem nullæ de Peculio actiones inſtituebantur, ſed acceſſionis, adiectionisve loco alijs legitimis ac vulgaribus actionibus, quæ ex negotio cum ſeruis geſto oriebantur, accedebant, & qualitas condemnationis moderandæ cauſa alijs actionibus adiungitur. verbi gratia, redhibitoria de Peculio, de dolo de Peculio: condictio furtiua de Peculio. Si ſeruus ſit qui vendidit, vel filiusfam. in dominum vel patrem de Peculio ædilitia actio competit. l. 23. §. ſi ſeruus. D. de ædilic. edic. *Si ſeruus vel filius vendiderit, redhibitoria in Peculium competit.* l. 57. D. eod. tit. *De dolo actionem ſerui nomine interdum de Peculio, interdum noxalem dari. Nam et ſi ea res eſt in quam dolus commiſſus eſt, ex qua de Peculio daretur actio, & nunc in Peculio dandam: ſin verò ea ſit ex qua noxalis: hoc quoque noxale furtum.* l. 9. §. &, ſi ſeruum. D. de dolo ma. *Ex perſona filiæ quæ res amouit, dandam in patrem condictionem in Peculiū.* l. 19. D. de condict. furt.

PECVLIARE dicitur quicquid in Peculio aut ex Peculio eſt, vt *Peculiaris ſeruus.* l. 3. §. miles. D. de ſuis & legit. l. 21. D. de pecul. leg. lege 13. D. de iur. patron. l. 14. D. de exceptionib. l. 9. D. de caſtr. pecul.

Si ſeruus Peculiaris volente filiofamil. in cuius peculio erat, nauem exercuit. l. 1. §. in poteſtate. D. de exercitor. Plaut. in prol. captiuor. *Hic poſtquam hunc emit, dedit eum huic gnato ſuo Peculiarem. Duo filijfamil. Peculiares ſeruos ſeparatim vterque habebant.* l. 7. D. de manumiſſion. *Miles filiusfamil. Peculiares ſeruos & libertos potuit habere.* l. 6. C. de caſtr. pecul. *Peculiaria mancipia.* l. 4. §. 1. in fi. D. de his qui not. infam.

Creditores Peculiares qui filiofamil. peculium habenti crediderunt. l. 18. §. ſi filiusfam. D. famil. erciſc. *Creditores Peculiares.* l. 4. D. de pecul. leg. *Peculiaris debitor.* l. 26. §. qui filiofam. D. de cōdict. indeb. l. 7. §. 1. & l. 10. §. verſum. D. de in rem ver. l. 24. D. de iur. dot. qui videlicet ex cauſa *Peculiari* filiofam. quid debet.

Peculiaris merx. l. 1. §. licet. D. de exercitor. l. 27. D. de pecul. l. 5. §. 1. l. 7. D. de tributor. l. 30. D. de action. empti. §. introducit. Inſtitut. quod cum eo. *quam in tributoria actione non ſicut Peculium accipimus. Quippe Peculium deducto eo quod domino debetur, accipitur. Merx verò*

Peculiaris, etiamſi nihil ſit in Peculio, dominum obligat. lege prima. §. peculiarem. Digeſtis de tributor.

Si quis manumiſſus ex cauſa Peculiari habeat rem. l. 13. §. ex facto. D. de adquir. poſſ. *Si ex cauſa Peculiari fideiuſsit ſeruus.* l. 19. D. de fideiuſſorib. *Peculiaris obligatio.* l. 16. D. de nouationibus. *Peculiares res.* l. 13. D. quod vi aut clam. l. 29. D. de contrah. empt. l. 28. §. ſi filius. D. de pact. l. 56. §. ſi res. D. de furt. l. 1. §. 1. D. de pignor. l. 9. §. 1. D. de pecul. l. 3. §. ſed vtrum. D. de minorib. l. 22. & l. 23. D. de pecul. l. 8. §. 1. l. 9. D. comm. diuid. l. 21. D. de dam. infect.

Ædes Peculiares. l. 22. & l. 23. D. de pecul. *Nummi Peculiares.* l. 2. §. in mutui. D. de rebus credit. l. 3. & l. 39. §. ſi hæres. D. de ſtatuliber. l. 20. §. Papinianus. D. de adquir. vel omitt. hæred. l. 30. D. de actionibus empt. l. 5. §. vlt. D. de in rem ver. l. 1. §. 1. C. ſi ſer. exter. l. 3. §. ſubtilius. D. de condict. cau. da. l. 40. §. 1. D. de pignor. act. l. 1. C. ſi ſeruus exter.

Peculiaria debita. l. vlt. D. de nouation.

Peculiare negotium. l. 4. §. in hac. D. de doli except. *Peculiaria negotia.* l. 33. D. de procurator. l. 6. §. ſed ſi ego. D. de negot. geſ. *Peculiare nomen quod filiusfamil. vel ſeruus nummis Peculiaribus, vel alia re Peculiari fecit.* l. 3. §. idem Labeo. D. de in rem vèr. l. 37. D. de pignorat. act. l. 56. D. de pecul. leg.

Peculiari nomine fieri dicitur quod in cauſam *Peculij fit, & vt in Peculium vertatur.* l. 16. §. 1. D. de liber. cau. *Si ſeruus tuus Peculiari nomine emat rem.* l. 2. §. ſi ſeruus. D. pro empto. id eſt ex *cauſa Peculiari.* l. 44. §. vlt. D. de vſucapionib. *Si ſeruus Peculiari nomine crediderit.* l. 32. D. de ſolutionib. *Quicquid filius Peculiari nomine adprehenderit, id ſtatim pater eius poſsidet.* l. 4. D. de adquir. poſſ. *Si eam rem quam vnus ſubripuerit, Peculiari nomine teneat.* l. 4 §. Labeo. Digeſtis de vſucapion.

Infans Peculiari nomine per ſeruum poſsidere poteſt. l. 32. §. vlt. D. de adquir. poſſeſſ. *Per ſeruum dominus Peculiari nomine vſucapere poteſt.* l. 54. §. vlt. D. de adquir. rer. domin. *Quæ Peculiari nomine ſerui captiuorum poſsident.* l. 22. §. quæ Peculiari. D. de capt. & poſtlim. id eſt *ex cauſa Peculiari.* Sic *quæ Peculiari nomine comprehenduntur.* l. 12. §. facti. D. eod. tit.

Peculiare vinum, quod in vſu ſeruorum remanſit. l. 9. §. vlt. D. de trit. vi.

PECVLIARITER, id eſt ex Peculiari cauſa, vel Peculiari nomine. *Si ſeruus merces Peculiariter emerit.* l. 1. §. ſi ſeruus. D. de except. rei vendic. *Merx qua ſeruus Peculiariter negotietur.* l. 2. D. de tributor. *Seruus pecuniam Peculiariter mutuatus.* l. 3. §. 1. D. de in rem ver. *Res quas ſerui Peculiariter parauerunt.* l. 3. §. ſaltus. D. de adquir. poſſeſſ. *Res quas ſeruus aut filius qui in poteſtate eſt, Peculiariter tenent.* l. 1. §. item. D. de adquir. vel amitt. poſſeſſ. *Ea quæ ſerui Peculiariter nacti ſunt.* l. 8. D. de vſucap. *Hypothecam quam filiusfam. & ſeruus Peculiariter acceperint.* l. 8. §. an paciſci. D. quib. mod. pign. *Municipes per ſeruum quæ Peculiariter adquiſierint, & poſsidere & vſucapere poſſe.* l. 1. §. vlt. D. de adquir. vel amitt. poſſ.

Aliàs *Peculiariter* eſt pecuniariter. *Actio ad exhibendum ei creditur competere, cuius Peculiariter intereſt.* l. 13. D. ad exhibend.

PECVLIATVS appellatur peculio inſtructus ſeruus. l. 13. §. ſi venditor. D. de act. empt. Si quis ſimpliciter dixerit Peculiatum eſſe ſeruum, ſufficit ſi is vel minimum habeat Peculium. l. 18. §. vlt. D. de ædil. edic. Cicero lib. 10. familiar. *Traiecit ſeſe in regnum Bogudis planè bellè Peculiatus.* Apuleius lib. 10. de Aſino aur. *Liberto acceptiſsimo & ſatis Peculiato.* Ambroſ. lib. 3. Epiſt. 11. *Quis autem Peculiatus ad vitam æternam tranſiit, niſi virtutum fultus peculio?*

Auguſtin. *Peculioſum* dixit Commentar. in pſalm. 38. *Peculioſus,* ait, *ſeruus es cuiuſdā magni patrisfam.* Huic contrarius eſt, *Expeculiatus*, quo verbo Plaut. vtitur.

PECVNIÆ *nomine non ſolùm numerata Pecunia, ſed omnes res tam ſoli quàm mobiles, & tam corpora quàm iura continentur.* l. 178. & l. 222. D. de verb. ſignif. Iuſtinian. quoque in l. 2. C. de conſtit. pecun. *Et neminem moueat quòd ſub nomine Pecuniæ etiam omnes res exigi definiamus, cum & in antiquis libris prudentium licet conſtituta Pecunia nominabatur, tamen non Pecuniæ tātùm per eam exigebantur, ſed omnes res quæ pondere, numero, menſura conſtitutæ erant.* Et pòſt: *Ita omnes res veniant in conſtitutam actionem, tanquam ſi fuiſſet ipſa Pecunia conſtituta: cùm etiam Pecuniæ appellatione omnes res ſignificari definiant.*

Pecuniæ tamen appellationem anguſtiorem eſſe quàm rei, ait Paulus in l. 5. de verb. ſignific. *rei enim appellatio etiam ea quæ extra computationem patrimonij noſtri ſunt, continet: cùm Pecuniæ ſignificatio ad ea referatur quæ in patrimonio ſunt.* D. Auguſt. in lib. de diſcipl. Chriſtianor. *Tertium, ait, quicquid homines poſsident in terra, omnia quorum domini ſunt, Pecunia vocatur: ſeruus ſit, vas, ager, arbor, pecus: quidquid horum eſt, Pecunia dicitur. Et ideo Pecunia, quia antiqui totum quod habebant, in pecoribus ponebant.*

Varro lib. 4. de ling. Lat. *Pecus ab eo quòd perpaſcat, à quo Pecunia vniuerſa, quòd in pecore Pecunia tum conſiſtebat paſtoribus.* Donat. in Phorm. Terent. act. 2. ſc. 3. ad hæc verba, *Ac ſi talentûm rem reliquiſſet decem: More,* ait, *Romanorum, apud quos hæreditas Pecuniæ erat.* Et ita in 12. Tabul. Pecuniæ verbum non ſolùm numeratam *Pecuniam*, verùm omnia corpora complectebatur. Sic & *de Pecunia ſua teſtari, id eſt de bonis.* lege 77. §. mando. Digeſtis de legat. 2.

In ſtipulatione quoque hæreditatis hæc verba, QVANTA PECVNIA AD TE EX HÆREDITATE, puta L. TITII PERVENERIT, *omnia hæreditaria corpora & iura complectuntur.* l. 50. D. de verb. oblig. l. 36. D. de pecul. l. 20. §. 1. D. de ſtipul. ſeruor. l. 97. D. de verb. ſignific.

Sanè accipe in eo legis Iul. capite quod ab Vlpiano refertur in l. 64. §. vlt. D. ſolut. matrim. verba hæc, *Quanta Pecunia erit, tantam Pecuniam dato*, oſtendunt æſtimationem hæreditatis vel bonorum liberti, non ipſam hæreditatem voluiſſe legem præſtare, niſi maritus ipſas res tradere maluerit.

Eſt, cùm anguſtum reuocatur pecuniæ nomen, vt ea tantùm contineat, quæ pondere, nũmero, & menſura conſtant: veluti in hac ſcriptura, qua legatorum dies profertur, *Quas pecunias legaui, quibus dies adpoſitus non eſt.* l. 19. & l. 30. D. de legat. 1.

Plerunque verò *Pecuniæ* appellatio ſtrictius accipitur, *& nummos tãtùm comprehendit. Ipſius Pecuniæ in qua robur omne patrimoniorum veteres poſuerunt, fœnerandi vſus vix diuturnus.* l. 22. §. huic accedit. C. de admin. tutor. *Pecunia ipſo vſu aſſidua permutatione quodãmodo extinguitur.* §. nam hæres. Inſtitut. de vſufruc. *Si Pecuniam quis quæ in conſpectu eſt ſtipulatus ſit, vel aceruum Pecuniæ.* l. 29. D. de verbor. obligat.

Interdum autem *Pecuniæ* verbum numeratæ adiicitur. *Mutui dationem non ſolùm numeratæ Pecuniæ, verùm omnium quæ mutua dari poſſunt.* l. 7. §. mutui. D. de SC. Macedon. *Qui certam Pecuniam numeratam petit.* l. 1. D. de condict. tritic. *Qui ad* Pecuniam *numeratam conduxit.* l. 25. §. vis maior. D. locati.

Pecuniæ hæc ſunt adiuncta, *Conſtituta,* Fœnebris, *Otioſa, Nautica, Traiectitia. Pecuniam agitare, exercere, occupare,* Vide ſuis locis.

Pecunia pro mercede locationis operarum. *Cùm ſeruus fructuarius operas ſuas locaſſet, & eo nomine Pecuniam in annos ſingulos dari ſtipulatus eſſet.* l. 18. §. vlt. D. de ſtipul. ſeruor. *Pecunia data locatio erit.* l. 5. §. at cùm. D. de præſcript. verb. *Interueniente Pecunia res ad locationem & conductionem potius reſpicit.* l. 1. §. vlt. D. mandat.

Pecunia meſſium, id eſt *penſio, ſeu merces locationis agri.* l. 7. §. item ſi. D. ſolut. matrim.

PECVNIARIA cauſa. l. 9. D. de offic. proconſ. l. 22. D. de SC. Silaniano. l. 9. D. de quæſtionib. l. 9. §. vlt. D. de lege Corn. de falſ. l. 3. C. ſi reus vel accuſat. id eſt ciuilis. Proinde *Pecuniaria* cauſa, & *Capitalis* opponuntur. l. 1. D. an per ali.

Compenſationes quæ ad Pecuniariam *cauſam reſpiciunt.* l. 15. §. 1. D. ſolut. matrim. *In* Pecuniariis *cauſis.* l. vlt. C. de his quæ ſub mo. l. 2. C. vbi ſenator. *In omnibus* Pecuniariis *cauſis.* Paul. lib. 5. ſentent. tit. 33. *In* Pecuniariis *cauſis ſi alter ex litigatoribus iuſiurandum deferat, audiendus eſt.* Paul. lib. 1. ſentent. tit. 1. *In* Pecuniariis *cauſis nec inopia probationum ſeruos contra dominum interrogari poſſe.* l. 1. C. de quæſtion. *In Pecuniariis cauſis potentiores viri per procuratores litem ſuſtinẽt.* l. 15. C. de accuſation. *In* Pecuniariis *cauſis, & in capitalibus,* opponuntur l. vlt. D. de feriis. Paul. lib. 5. ſenten. tit. 16. *tam in* Pecuniariis, *quàm in capitalibus cauſis.*

Lis Pecuniaria. l. 11. C. ad l. Cornel. de falſ. Quintil. Inſtitut. orat. lib. 6. cap. 2. de Paſſieno, *Cùm Domitiæ vxoris ſuæ Pecuniariam litem aduerſus fratrem eius Ænobarbum ageret. Non ſolùm in criminalibus cauſis, ſed etiã in Pecuniariis litibus.* l. 1. §. 7. D. de teſtib. Quintil. declamat. 383. *Dicimus Pecuniarias lites eſſe, litigatorem eſſe non reum, non qui de capite ſortiatur, illud iudicium vocari quæſtionem, quidlibet potius quàm litem.*

Is cuius de Pecuniaria *re cognitio eſt.* l. 6. C. de publ. iudic. *Cùm rem Pecuniariam eſſe dicas.* l. 2. C. de procurator. *In re* Pecuniaria *tormenta non adhibentur.* Paul. lib. 5. ſentent. tit. 15. *Vt non facilè in re* Pecuniaria *quæſtio habeatur.* l. 9. D. de quæſtion.

Latrunculator de re Pecuniaria *iudicare non poteſt.* l. 61. §. vlt. D. de iudiciis. *In re Pecuniaria, & in crimine capitali* opponuntur. l. vlt. D. ad SC. Turpil. *Quæ res in rebus* Pecuniariis *& in criminibus agitari ſolet.* l. 1. D. an per ali. cau. appell. *Ob rei* Pecuniariæ *quæſtionem.* lege 37. D. de fideicomm. libert. *Pecuniariæ diſceptationes.* l. 4. C. de patr. poteſt. *Pecuniaria actio.* l. 9. D. de ſepul. viol.

Pecuniaria dos. l. 56. §. vlt. D. de iur. dot.

Pecuniariæ quantitatis ratio. l. 9. D. de religioſ. & ſumpt. fune. *Pecuniaria coercitio.* l. 2. D. de public. iudic. *Condemnatio.* l. 6. §. 1. D. de re iudic. *Damnatio.* l. 10. §. vlt. D. de pœnis. *Sententia.* l. 1. §. vlt. D. de quæſtion. *Pecuniariæ appellationes.* l. 2. C. de procurator. *Pecuniaria multa.* l. 3. D. de termi. mo. l. 3. §. 1. D. de re milit. *Pœna.* l. 4. D. de cuſtod. & exhibit. l. 12. §. omnibus. D. de accuſationib. *Pecuniariæ pœnæ.* l. 5. D. de pœnis.

Pecuniarium fideicommiſſum appellatur quo res quælibet extra libertatem per fideicommiſſum relicta eſt. Atque ita *fideicommiſſum Pecuniarium fideicommiſſæ libertatis præſtationi* opponitur. l. 24. in princ. & §. ſi rogatus. l. 39. & l. 45. §. 1. D. de fideicommiſſ. libert. *Pecuniaria fideicommiſſa fideicommiſſariis libertatibus* opponuntur. l. 26. §. 1. D. eod. tit.

Interdum *Pecuniarium fideicommiſſum* appellatur quo res ſingulæ per fideicommiſſum relinquuntur. l. 14. §. vlt. D. ad SC. Trebell.

Damnum Pecuniarium *ex priuatis noxis oritur: ſi quis noxæ dedere noluerit, ſed litis æſtimationem ſufferre.* l. 17. §. quod aiunt. D. de ædilit. edic. *Nomen* Pecuniarium *nomini corporis* alicuius opponitur. l. 18. D. de pignor. act.

PECVNIARIE *agi.* l. 10. §. quotiens. D. de compenſat.

PECVNIARITER *agere.* l. vlt. D. de priuat. delic.

PEDAMENTA ſunt *pali vineæ fulciendæ ſuſtinendæque cauſa parati.* Vnde Pedamenta interea quæ vineis neceſſaria ſunt numerantur. l. 1. §. vlt. D. de tig. iunct. *Vt Pedamenta ad vineam ex vicini prædio ſumantur, ſeruitutes conſtitui poſſe.* lege tertia. Digeſtis de ſeruitut. prædiorum ruſtic.

Pedamenta autem ex ſylua cædua ſumi duobus locis indicant Iuriſconſulti. *Ex ſylua cædua Pedamenta vſumfructuarium ſumpturum.* l. 10. D. de vſufr. *Ius ſyluæ cæduæ, vt Pedamenta in vineis non deſint,* l. 6. §. vlt. D. de ſeruitut. præd. ruſtic. Græci χάρακας vocant. Nam vt Ariſtophanis interpres ἐν Ἀχαρνεῦσι, rurſus ἐν σφηξὶ interpretatur, ἔστι λεπτὸν ξύλον ᾧ προσδεδεμένον τὴν ἄμπελον, ὥστε ἵστασθαι καὶ μὴ πίπτειν εἰς τὴν γῆν, καὶ ἵνα μὴ ὑπὸ τῶν ἀνέμων συντριβῇ.

PEDANEVS appellatur *iudex datus & delegatus*, ſeu ſpecialis, quaſi imi ſubſellij iudex. l. 3. §. 1. D. ne quis eum, qui in ius vocat. l. 4. D. de tutor. dat. coniuncta l. vlt. D. de offic. prætor. A Theophilo Inſtitut. de interdict. in princ. χαμαιδικαστὴς appellatur. *Iudices Pedanei ſi pecunia corrupti dicantur, ſummouentor.* l. 38. §. iudices. D. de pœnis. Apud Paul. lib. 5. ſentent. tit. 28. ad quem locum Ammianus, *Pedanei*, ait, *Iudices, id eſt qui ex delegatione cauſas audiunt. Apud iudices Pedaneos poſtulare.* l. 1. §. remouet. D. de poſtulan.

In conſtitutionibus verò Impp. qui humiliora negotia diſceptabant iudices de leuibúſque & minutis quibuſque cauſis cognoſcebant, *Pedanei* vocantur. l. 4. & l. vlt. C. de pedan. iudic. l. penult. C. de pact. l. 2. C. de libert. & eor. liber. l. 11. C. de falſ. l. 13. C. de iudic. l. vlt. C. vbi & apud quos.

PEDES *equiti aduerſatur. Iter eſt quà quis Pedes vel eques commeare poteſt,* l. 12. D. de ſeruitut. præd. ruſtic.

PEDESTRE *iter.* l. 1. §. ait Prætor. D. de fluminib.

PEDICVLIS *argenteis adiuncta ſigilla ænea.* l. 32. D. de aur. argen.

PEDISEQVI. l. 65. D. de legat. 2. *Pediſequis meis quos ad curam templi reliqui.* l. 17. D. de alimen. vel cibar. Nec *Pediſequos* tantùm, ſed & *Pediſequas* ancillas habuiſſe apparet non modò ex Terentio, Andr. Act. 1. ſc. 1. verumetiam ex l. 59. D. de manumiſſ. teſtam. in qua eſt, *Pediſequas omnes quarum nomina in rationibus meis ſcripta ſunt.*

PEDVLES *faſciæ*, pedum tegmina, quæ tamen vſum calceamentorum non præſtant. vnde veſti cedere eas, quòd partem corporis veſtiant, adſerit Vlpianus lege 25. §. 1. D. de auro argent.

De *Pedio* Iuriſconſ. vide in Sexti prænomine.

PEGASVS Iuriſconſultus Proculo ſucceſſit, qui temporibus Veſpaſiani Præfectus vrbi fuit. l. 2. §. vlt. D. de orig. iur. Hanc eius præfecturam vrbis attigit Iuuenalis Sat. 4. his verbis.

Pegaſus attonitæ poſitus modò villicus vrbi. Villicum enim vocat quaſi vrbis cuſtodem, nec tamen quaſi vrbis, ſed quaſi villæ fundive villicum dixit: propterea quòd incendio magna ex parte abſumpta fuerat ſub Nerone. Ad quem verſum vetus interpres *Pegaſus*, ait, *Trierarchi filius ex quibus Liburnæ Paraſia nomen accepit, iuris ſtudio gloria memoriæ meruit vt liber vulgò non homo diceretur. Hic fructus omni honore cùm prouinciis plurimis præfuiſſet, vrbis curam adminiſtrauit.* Hinc eſt, *Pegaſianum ſcilicet ius*, quòd iuriſperitus fuerat.

Pegaſus autem quòd Proculeianus eſſet, meritò *Proculo* ſociatur in l. 7. D. de ſenatoribus. l. 30. D. de peculio. l. 18. D. de negot. geſt. l. 27. D. de adquir. rer. dom. Labeoni etiam cõſentit in l. 12. §. quæritur. D. de inſtruct. vel inſtrum. & l. 9. §. vſumfr. D. de ſolutionib. vt & Neruæ filio. l. 2. §. vlt. D. de his qui not. infam. l. 6. §. ſicut. D. de pecul. leg.

A *Proculo* tamen diſſentit in ſpecie l. 11. §. vlt. D. de iuriſdict. Ibidémque *Caſsio* licet *diuerſæ ſcholæ* auctori aſſentitur. vt & in l. 12. §. vſufructuarius. D. de vſufr.

Sabinus quoque & Pegaſus in eadem ſunt ſententia in l. 4. D. de condict. ob turp. cauſ. contrà diſſident in l. 115. D. de verb. obligat. *Pegaſi quoque ſententiam Iulianus ſequitur, Caſsianus* & ipſe. l. 25. §. vlt. D. de vſufr.

Diſcordant *Pegaſus* & Ariſto l. 19. C. de hæred. inſtit. Citatur à Pomponio *Pegaſus*, l. 12. §. 1. D. de legat. 3.

Pegaſianum SC. *Pegaſo & Puſione Coſſ. Veſpaſiani Auguſti temporib. factum.* §. ſed quia. §. at ſi plus. Inſtitut. de fideicomm. hæredit. Cuius tria capita inuenio; *Vnum, Vt ei qui rogatus eſſet hæreditatem reſtituere perinde liceret quartam partem retinere, atque lege falcidia ex legatis retinere concedebatur. Alterum, quo ex ſingulis quoque rebus, quæ per fideicommiſſum relinquerentur, eadem retentio permiſſa erat. Tertium, & quidem præcipuum erat, quo cauetur Vt ſi recuſaret ſcriptus hæres adire hæreditatem, ob id quòd diceret ſibi ſuſpectam eſſe quaſi damnoſam: deſiderante eo cui reſtituere rogatus erat, iuſſu Prætoris adiero, & reſtituere hæreditatem cogeretur, perindéque ei & in eum qui reciperet hæreditatem actiones darentur, ac ſi ex Trebelliano SC. reſtituta fuiſſet.*

Et Trebelliano *quidem SC. locus erat ſi non pluſquàm dodrantem hæreditatis ſcriptus hæres reſtituere rogatus eſſet: quo caſu ei & in eum qui hæreditatem recipiebat, tanquam in hæredem ex eo SC. actiones hæreditariæ pro rata parte tranſibant. Pegaſiano verò locus erat ſi pluſquàm dodrantem, vel etiam pluſquã totam hæreditatem reſtituere rogatus eſſet: at quarta retenta, ſi hæreditatem reſtituiſſet, quaſi partis & pro parte ſtipulationes interponebantur.* Verùm Iuſtinianus hoc SC. exploſo totam eius vim in SC. Trebellianum tranſtulit. Quæ omnia ex Vlpiani tit. 26. regular. & Paulo lib. 4. ſentent. tit. 4. Iuſtiniani Inſtitutionibus, tit. de fideicommiſſ. hæred. & l. 2. §. ſolùm autem. C. de vet. iur. enucl. ſumpſiſſe me ingenuè profiteor.

PEGMATVM fit mentio in l. 12. §. ſpecularia. D. de inſtr. vel inſtr. leg. In qua Vlpianus ait *in emptione domus ſpecularia & Pegmata cedere, ſiue in ædificio ſint poſita, ſiue ad tempus detracta*. vnde apparet, non in theatris modò, ſed in ædificiis priuatis Pegmata habita.

PEIORARE, hoc eſt *deteriorare* ſeu *peiorem facere*. *Homo liber qui ſtatum ſuum in poteſtate habet, Peiorare eum & meliorem facere poteſt*. Paul. lib. 2. ſentent. tit. 18. *Peiorem* rem facere, id eſt *deteriorem*, vt loquitur l. 66. §. vlt. D. de vſufr. *Quatenus rem Peiorem legatarius fecerit*. l. 1. §. rectè. D. vſufructuar. quem. cau. *Cùm prædia neglegentia poſſeſſorum Peiora ſunt facta*. l. 54. §. vlt. D. de hæred. pet. *Debitorum facta Peiora nomina*. l. 30. D. ad l. falcid. id eſt *deteriora*. vt l. 25. D. de reb. credit.

PELLERE, id eſt expellere. *Pellere conductorem*. l. 10. §. vlt. D. de publican.

PELLES varij generis in libris noſtris memorantur. *Pelles Babylonicæ, & Parthicæ*. l. vlt. §. ſpecies. D. de publican. *Pelles indutoriæ* apud Paul. lib. 3. ſentent. tit. 6. de quibus in l. 25. §. vlt. cum l. ſe. D. de aur. argen. leg. *Pelles lunatæ* in l. 70. §. 1. D. de legat. lib. 3. *Vt Pelles tentoriæ ad tabernacula & tentoria parata* apud Vopiſcum in Aureliano. De quibus l. 7. D. de ſupell. leg. accipienda eſt. Solebant enim antiquitùs ſub pellibus milites degere. Q. Curtius lib. 7. *Sæpe Pellibus tabernaculi alleuatis, vt conſpiceret hoſtium ignes*. Ammian. Marcell. l. 19. *Sub pellibúsque exercitu diffuſo*, ait, *per Iſtri fluminis margines barbaros obſeruabat*.

Inde *Pelliones* in l. vlt. D. de iur. immunitat. l. 1. D. excuſat. artific. l. 10. C. & apud Lamprid. in Alexandro.

PELLICEM Maſſurius ſcribit *apud antiquos eam habitam, quæ cum vxor non eſſet, cum aliquo tamen viuebat, quam nunc vero nomine Amicam, paulo honeſtiore, Concubinam vocari*. Granius verò Flauius ſcribit, *Pellicem nunc vulgò vocari, quæ cum eo cui vxor ſit, corpus miſceat, quoſdam eam quæ vxoris loco ſine nuptiis in domo ſit, quam* παλλακὴν *Græci vocant*. l. 144. D. de verb. ſignific. Secundum illam Granij definitionem Agell. lib. 4. cap. 3. *Pellicem appellatam, probroſamque habitam, quæ iuncta conſuetáque eſſet cum eo in cuius manu mancipióque alia matrimonij cauſa foret: hac antiquiſſima lege oſtenditur, quam Numæ regis fuiſſe accepimus*: Pellex ædem Iunonis non tangito. *Si tangit, Iunoni crinibus dimiſsis agnum fœminam cædito*. Pellex autem quaſi Πάλλαξ, id eſt quaſi Παλλακὴ (id eſt concubina) vt pleraque alia, ita hoc quoque vocabulum de Græco flexum eſt. Sextus Pomp. *Pellices nunc quidem appellantur alienis ſuccumbentes non ſolùm fœminæ, ſed etiam mares. Antiqui eam propriè Pellicem nominabant quæ vxorem habenti nubebat, &c.*

Pendere, ſecunda producta, quod in ſuſpenſo eſt. *Quod Pendet, non eſt pro eo quaſi ſit.* lege 169. §. vlt. D. de diuerſ. regul. *Dum Pendet an conualeſcere poſsit donator.* l. 16. D. de mort. cauſ. donat. *Actio negotiorum geſtorum Pendeat.* l. 9. D. de negot. geſt. *Hic actus Pendebit donec nouus ſocius cedat.* l. vlt. D. comm. præd. *Conditionem Pendere.* l. 12. §. vlt. D. de vſufr.

In quæſtione de inofficioſi teſtamenti, præcedente cauſa filiorum, patris intentio adhuc Pendet. l. 14. D. de inoffic. teſtam. *Pendet ius matris donec redierit.* l. 2. §. liber. D. ad SC. Trebell. *quod moriente auo filij ius Pependerit.* l. 9. D. de liber. & poſthum. *propter ea quæ ſub conditione legata ſunt, Pendet legis falcidiæ ratio.* l. 51. D. ad l. falcid. *Cum propter conditionem aliorum fideicommiſſorum vel legatorũ legis falcidiæ cauſa Pendebit.* l. 31. D. eod. tit. *Mutui datio interdum Pendet vt ex poſt facto confirmetur.* l. 8. D. de reb. cred.

Patria poteſtas interim Pendebit. Vlpian. lib. regular. tit. 11. *Pendere ſtatus pupillorum.* l. 3. §. duæ. D. de Carbon. edic. *Vt tamen hæc traditio Pendeat donec mors ſequatur.* l. 11. §. idem Marcellus. D. de donation. int. vir.

Hinc & in Pendenti eſſe dicitur quod in ſuſpenſo eſt. *In Pendenti eſt cui adquirat iſte ſeruus.* l. 25. §. 1. D. de vſufr.

Pendere etiam *fructus* dicuntur qui ſolo cohærent, vt apparet ex l. 61. §. locaui. D. de furt. l. vlt. §. fructus. D. quæ in fraud. credit. & ex Paulo, lib. 3. ſentent. tit. 7.

Fructus Pendentes pars fundi videntur. l. 44. D. de rei vindic. *Futura hypothecæ dari poſſunt, vt fructus Pendentes.* l. 15. D. de pignor.

Si Pendentes fructus iam maturos reliquiſſet teſtator. l. 27. D. de vſufr. *huius fructus Stantes appellat.* l. 26. D. de furt. l. 27. D. de vſufr. eodem ſenſu. *Pendens oliua* dicitur in l. 39. D. de contrah. empt. Et apud Caton. de re ruſt. cap. 146. *Pendens vindemia*, nondum lecta, in l. 26. D. de act. emp. Plin. lib. 14. cap. 4. *Emptori addicta Pendente vindemia.* Sic & *vinum Pendens* apud Catonem, de re ruſt. cap. 147.

Pendere etiam dicebantur *edicta* quæ proponebantur. Lamprid. in Alexand. *Tacebantur ſecreta bellorum: itinerum autem dies publicè proponebantur, ita vt edictum Penderet ante menſes duos.* Auſon. in Gratiar. action. *Has ego literas tuas in omnibus pilis atque porticibus vnde de plano legi poſſint, inſtar edicti Pendere mandauero.* Et quod eſt apud Euſeb. lib. 8. hiſtor. eccleſiaſt. cap. 50. προτιθῆναι γράφειν, Ruffinus *Edicta Pendere* vertit.

Pendo ſignificat ſoluo & præſto. *Vſuræ quas ipſe Pendo.* l. 37. D. de vſur. *Semiſſes vſuras hæredes reipubl. Pendant.* l. 5. D. de operib. public. *Ita vt certas vſuras procurator domino Penderet.* l. 6. §. apud Iulian. D. mandat. *Ex mora vſuras mihi Pendet.* l. 10. §. ſi procurator. D. eod. tit. *Vſuras reipubl. vſque ad tertiam centeſimæ Pendent.* l. 17. §. vlt. D. de vſur. Cicer. epiſt. lib. 12. ad Attic. *Sed vt non vendam, vſuram Pendam.* *Quicquid conſtiterit penes tutores eſſe, eius grauiſſima vſura Pendatur.* l. 7. §. idem ſolent. D. de adminiſtr. & peric. *Iudicem de Pendendis vſuris legem dixiſſe.* l. 1. C. de ſentent. quæ ſi. cer. quan. *Ex reditu pecuniæ tributum Pendere.* l. 24. D. de præſcript. verb. *Tributum Pendere*, quo genere etiam loquendi vtitur Ouid. lib. 8. metam. *Pendere pœnas.* l. 20. D. de obligat. & action.

Feſtus, *Pendere pœnas, ſoluere ſignificat, ab eo quòd ære graui cùm vterentur Romani, Penſo eo, non numerato, debitum ſoluebant.* Vnde etiam *Penſiones* dictæ. *Pœnas Pendere* propriè dicitur qui ob delictum pecuniam ſoluit, quia Penſo ære vtebantur. *Socius ſocietati imputabit ſumptus, qui in ei Penſi ſunt.* l. 52. §. ſi quis ex ſociis. D. pro ſoc. *Si pater minus Penſo conſilio fecit.* l. 3. §. quamuis. D. de adminiſtr. & peric.

Penſitare vſuras. l. 5. C. de pact. inter empt. & vendit.

Penſitatio. l. 24. D. de annu. legat.

Pendere etiam dicitur quod necdum finem accepit, nec terminatum eſt. *Quoadusque appellatio Pendeat.* l. 21. §. 1. D. de appellation. *Pendente appellatione:* l. 1. D. ſi pend. appellat. l. 13. §. vlt. D. qui teſtam. fac. poſſ. l. 7. D. de muner. & honorib. l. 8. C. de appellat. l. 1. C. de bonor. poſſeſſ. ſecund. tab. *Pendente cauſa appellationis.* l. vlt. §. vlt. D. de appellation. *Pendente appellationis tempore.* l. 5. C. ſi reus vel accuſat. *Pendente prouocatione.* l. 3. & l. 4. C. ſi pend. appellat. *Cognitione falſi Pendente.* l. 17. §. ex quadrante. D. de doli mali except. *Cauſa Pendente.* l. 2. C. vt lite pend. *Pendente cauſa cognitionis.* l. 7. C. de ſuſpect. tutor. *Si de ſtatu pupilli controuerſia Pendeat.* l. 1. C. de aliment. pup. præſt. *Pendente iudicio.* l. 61. §. vlt. D. de furt. & l. 6. D. de his qui notant. infam. id eſt *manente adhuc iudicio*, vt loquitur l. 6. C. de condict. indeb. *Lite Pendente.* l. 2. C. de litigioſ. & rubric. *vt lite Pendente.* lib. 1. C.

Pendere *etiam dicitur* quod aliunde *Proficiſcitur, manat, ſuſtinetur. Hæ actiones quæ ex bonis defuncti Pendent.* l. 66. §. ſi damnum. D. ad SC. Trebell. *Ceſſat ignominia in condictionibus, quamuis*

ex famoſis cauſis Pendeant. l. 36. D. de obligat. & action. *Vt Pendeat libertas ex conditione.* l. 16. §. ſi ſub. D. qui & à quib. manumiſſi. *Is ex cuius morte libertas Pendebat.* l. 18. Digeſtis de manu. teſtam.

Conuentionales ſtipulationes Pendent ex negotio contracto. l. 5. D. de verbor. oblig. *Æs alienum quod ex quæſtu Pendebit.* l. 12. D. pro ſocio. *In lucro Pendente ex ea ſocietate.* l. 38. D. eodem tit. *Actus qui Pendet ex tutela tua.* l. vlt. §. vlt. D. de dol. except. *In Pendenti eſſe, in vtriùs bonis computari oporteat id quod debetur.* l. 62. D. ad l. falcid.

Nunquid in Pendenti ſit, an legatarius fuerit. l. 22. D. de liberat. legat. *Quando in Pendenti eſt an quædam perſonæ poſsint obſtare matri,* &c. l. vlt. §. vlt. D. ad SC. Tertyll.

In Pendenti erit, ſeruus an liber ſit. l. 19. D. de manumiſſ. vind.

Acceptilationem in Pendenti fore. l. 82. D. ad l. falcid. *An in Pendenti ſit datio tutoris.* l. 6. §. vlt. D. de tutel. *Cùm in Pendenti eſt dominium.* l. 12. §. vlt. D. de vſufr. *In Pendenti eſt fideicommiſſum.* l. 24. §. ſi quis rogatus. D. de fideicomm. libert. *In Pendenti eſſe cauſam obligationis donec.* l. 20. D. de donat. int. vir. *Ius in Pendenti erit.* l. 16. §. ſtipulatione. D. de fideiuſſorib. & mandatorib. *Ea promiſsio in Pendēti eſſet* donec *obligatio* in ea cauſa eſt. l. 80. D. de iur. dot. *Res in Pendēti erit.* l. 18. §. ſeruus. D. de ſtipulat. ſeruor. *In Pendenti eſt poſterior ſolutio.* l. 58. §. vlt. D. de ſolution. *Non poſſet in Pendenti eſſe ſtipulatio.* l. 21. D. de ſtipulat. ſeruor. id eſt ſuſpendi, ſeu ſuſpēſa eſſe, vt loquitur Paul. l. 26. D. eod. tit. *Voluntas promiſsoris in Pendenti eſt.* l. 106. D. de verbor. oblig. *In Pendenti eſſe vſucapionem.* l. 15. D. de vſucap. vel vſurpat. *Si in Pendenti habeamus dominia.* l. 19. §. vlt. D. de caſtr. pecul.

Pendere conditio dicitur quæ nondum extitit, & cuius euentus expectatur. *Si legati conditio Pendeat.* l. 14. Digeſtis quib. ex cauſ. in poſſ. *Si Pendens conditio inueniatur.* l. 8. D. quan. dies lega. *Pendente conditione,* lege 34. D. de vſufr. l. 34. D. de reb. cred. & l. 38. §. 1. D. de hæred. inſtituen.

Pendente conditione *& exiſtente* opponuntur. l. 16. D. de condict. indeb. Eodémque genere loquendi, *Pendente die,* dixit Terentius Clemens, id eſt antequàm ceſſerit dies. l. 10. D. de adſig. liber. *Pendente nouatione.* l. 60. D. de condict. indeb. id eſt *Pendente conditione ſub qua quis nouandi animo promiſit.*

P E N E S *te amplius eſt quàm apud te. nam apud te eſt quod qualitercũque à te tenetur: Penes te eſt quod quodammodo à te poſsidetur.* l. 66. D. de verbor. ſignific. *Si hæ Penes te ſunt tabulæ.* l. 1. D. de tabul. exhib. *Si pecunia penes argentarios ſit.* l. 15. §. ſed & ſi. D. de re iudic. *Tutores qui negant habere ad alendos pupillos Penes ſe aliquid.* l. 7. §. idem ſolent. D. de adminiſtr. & peric. *Dum negat tutor aliquam quantitatem Penes ſe eſſe.* l. 7. §. quæ ſint autem. id eſt apud ſe, vt ibid. *Is Penes quem deponitur.* l. 5. §. nunc videndum. D. commod. *Is Penes quem relictum eſt.* l. 5. §. ſi de me. ead. l. *Stichus inſtrumenta Penes ſe habet.* l. 28. §. Sticho. D. de liberat. legat. *Id quod ex rationibus Penes ſe retineret.* l. 52. §. 1. D. famil. erciſc.

P E N I T V S *proſpicientibus.* l. 1. §. quæſitum. D. de aqua quotidian.

P E N S A R E, id eſt *compenſare.* l. 33. D. ſolut. matrim. *Penſare lucrum cum damno.* l. 11. D. de negot. geſt. *Si debitor creditum Penſauerit cum pretio rei venditæ.* l. 4. D. qui potior. in pignor. *Exactam pecuniam tecum Penſabis.* l. 18. D. de pignerat. action.

Si pecuniam debet is cuius nomen pignori datum eſt, exacta ea, creditorem ſecū Penſaturum. l. 13. §. cùm pignori. D. de pignor. *Si proponatur conueniſſe vt fructus mercedis nomine Penſarentur.* l. 35. §. vlt. D. locat. *Impenſæ factæ poterunt Penſari.* l. 32. D. de rei vindicat.

P E N S A T I O pro *compenſatione. Paria delicta mutua Penſatione tolluntur.* l. 39. D. ſolu. matrim. *Quæ ratio cæteras admittit, eadem tacitam inducit Penſationem.* l. 67. §. ſed ſi vno. D. de leg. 2. *Admiſſa Penſatione.* §. ſi duos. ead. l. *Iure Penſationis.* l. 18. D. commoda. *Penſationis vltrò citróque condemnationis facta damnare.* l. 52. §. arbiter. D. famil. erciſc. *Si poſt examinationem reprobatæ fuerint Penſationes.* l. 8. §. ſi quocunque. D. de negot. geſt.

P E N S I O propriè eſt *merces inhabitationis ædium alienarum,* quæ Græcè ἐνοίκιον dicitur. *Penſiones ædium* Sueton. in Claud. cap. 47. & in Nerone, cap. 44. *Penſionem inſularum.* l. 55. D. de condict. indeb. *Penſiones vrbanorum ædificiorum.* l. 39. §. 1. D. de legat. 1. *Penſiones prædiorum vrbanorum.* l. 7. §. de penſionibus. D. ſolut. matrim. l. 35. D. de vſuris. Paul. lib. 5. ſentent. tit. 36. -- *& fuſcæ penſio cellæ.* Iuuenal. *Si locatis ædibus pro parte ſua Penſiones ſibi debitas creditrici delegauerit.* l. 88. §. inſtituto. D. de legat. 2.

Sed & *agri fundi ve locati merces,* quæ à colono præſtatur, *Penſio* appellatur, l. 58. D. de vſufr. l. 58. D. de fideiuſſorib. *Penſiones locatorum agrorum.* l. 59. D. de vſufructu. *Penſiones fundi,* l. 1. §. vlt. D. de dote præleg. *Ex Penſionibus fundi debitis à colono.* l. 27. §. vlt. D. de legat. 3. *Si non*

Penſionis certa quantitate, ſed fide dominica coleretur, l. 18. §. cùm de villico. D. de inſtruct. vel inſtrum.

Penſio aliàs *præſtationem, ſolutionémve* certis temporibus & portionibus diuiſam ſignificat. *Terminos ſoluendi* vulgò vocamus. *Stichus annua, bima, trima die, denos aureos hæredi ſi dederit, liber eſſe iuſſus eſt, ſi prima Penſione ſtetit per hæredem quominus acciperet decem, expectandam eſſe primam Penſionem, quia & tempus adiectum eſt, & adhuc ſuperſunt duæ Penſiones*. l. 3. §. Stichus. D. de ſtatu lib. ibidémque *Primam, ſequentem, & tertiam Penſionem* obſeruare licet.

Si legatum ſit relictum annua, bima, trima die, triginta fortè, dena per ſingulos debentur annos, licet non fuerit adiectum, æquis Penſionibus. l. 3. D. de annu. legat.

Si ita ſit legatum, Hæres meus Titio decem trima die dato, vtrum Penſionibus, an verò poſt triennium debeatur. ibidem. §. ſed ſi ita. *Si annua, bima, trimá die triginta ſtipulatus ſim antequàm omnium Penſionum dies veniret*. &c. l. 8. §. ſi annua. D. de pignor. act. & mox: *Omnibus Penſionibus præteritis, etiamſi vna portio ſoluta non ſit*. *Primæ Penſionis vſuras currere*. l. 40. D. de reb. credit. *Deinceps per ſingulas Penſiones*. l. 12. D. de vſur. *Vnum fideicommiſſum certis Penſionibus diuiſum*. l. 26. §. vlt. D. quan. di. legat.

Lex falcidia ſi interueniat, in omnibus Penſionibus locum habet. l. 47. D. ad l. falcid. *Non ſoluta pecunia ſtatutis Penſionibus*. l. 40. D. de reb. cred.

Non ſolutis vectigalium Penſionibus. l. 10. §. vlt. D. de publican. Varro lib. 4. de ling. Lat. vocabula enumerans quæ ab ære impendendo deriuata, & inde, ait, *Prima Penſio*, aut ſic *quæ ſecunda, aut quæ alia*.

Penſiones trientes pro trientario fœnore dixit Lamprid. in Alexand. Columel. in præfat. lib. 10. de re ruſt. *Fœnoris tui Syluine quod ſtipulanti tibi ſpoponderam, reliquam Penſiunculam percipe*.

PENVRIA, ait Feſtus, *eſt id quod pene minus eſt quàm neceſſe eſt*. *Quotiens Penuria eſt eorum qui magiſtratum ſuſcipiunt*. l. 11. §. quotiens. D. de muner. & honor.

PENVS nomen omnibus generibus dicitur. l. 4. §. nomẽ. D. de penu leg. l. 2. D. de trit. vi. no. *Penus* autem ſecundum Q. Mucium, cuius auctoritate in hac re Vlpian. & Gellius lib. 4. cap. 1. vtuntur, *ea omnia continet, quæ eſui potuique*. l. 3. D. de penu leg. Cicer. lib. 1. de Natur. Deor. *Penum eſſe omne, quo veſcuntur homines*, definit.

Penori itaque cedunt cibaria omnia quæ paterfa. vſus ſui cauſa eiúſque familiæ quam circa ſe & ſuos habet, parauit, & cibaria iumẽtorum, vſibus ipſius deſeruientia, & legumina quæ in cella penuaria habentur: ligna quoque & carbones Penus parandi cauſa, & thus & cerei in domeſticum vſum parati, & vnguenta, & odores & chartæ epiſtolares, & vaſa ſine quibus Penus haberi non poteſt, & quæcunque dandi cauſa bibuntur, ea appellatione continentur, l. 3. cum ſuis §§. & l. 5. D. de pen. leg.

Vnde *Penus* alia *Eſculenta*, alia *Poculenta* ſtatuitur. *Eſculenta Penu legata non ea tantùm quæ eſſe, ſed & per quæ eſſe ſolemus, continentur, niſi voluntas teſtatoris repugnet. Poculenta verò ea quæ vini numero paterfam. habuit*.

Feſtus, *Penora dicuntur res neceſſariæ ad victum cottidianum, & locus earum Penarium*.

PER. Vox hæc præter vulgarem ſuam ſignificationem pluribus iuris locutionibus adplicatur. *Per iudicem* enim in libris noſtris ſignificat *iudicis interuentu, iudice imminente, iudice adito*. Exempla pete ex lib. 9. ſup.

Per magiſtratum factum videtur in edicto ex quib. cauſ. maiores in integr. reſtituantur, *ſi magiſtratus ius non dixit, vel per ſordes aut gratiam dixit*. l. 26. §. erit prætor. D. ex quibus cauſ. maior. *Per aliquem ſtetiſſe, vel factum quominus daret, videtur, ſi interpellatus non dederit, aut ſi rem debitam occiderit*. l. 23. D. de verbor. oblig. l. 5. D. ſi cert. petat. *Planè ſi promiſſor hominis antè diem in quem promiſerat interpellatus ſit, & ſeruus deceſſerit, nõ videbitur per eum ſtetiſſe*. l. 49. D. de verb. oblig.

Hac ſtipulatione, PER TE NON FIERI, *non hoc tantùm ſignificatur, nihil te facturum quominus facere poſsim, ſed & curaturum te vt facere poſsim*. l. 50. D. de verb. oblig. *Per hæredem autem niſi pupillus ſit in eiuſmodi ſtipulatione fieri videtur, quamuis abſit & ignoret, & ideo non faciat quod fieri oportet*. l. 49. §. pen. eod. tit.

Per aliquem interdum ſignificat *alicuius opera, miniſterio, corpore, facto*. *Et* ita, *Per ſe*, & *Per alium*, pugnant. *Apiſcimur poſseſsionem Per noſmetipſos*. l. 1. §. apiſcimur. D. de adquir. vel amitt. poſſ. *Item adquirimus poſſeſsionem per ſeruum aut filium*. d. l. 1. §. item. D. de adqu. poſſeſſ.

Per ſemetipſum poſsidere, & Per iuri ſuo ſubiectas perſonas, aduerſantur, l. 11. §. facti. D. de captiuis & poſtl. reuer. *Per ſemetipſum prohibere, & Per ſeruum ſuum vel procuratorem*. l. 3. D. quod vi aut clam.

Nihil intereſt vtrum ipſe dominus Per ſe tradat alicui rem, an voluntate eius aliquis. l. 9. §. hæ quoque.

que D. de adquir. rer. domin. *Sus manibus quis deiiciat, an verò* Per *alium.* l. 1. §. deieciſſe. D. de vi & vi arm. *Nemo corũ qui in noſtra poteſtate ſunt,* Per *ſe nouare obligationem poteſt.* l. 25. D. de Nouationibus. *Qui ſuis manibus vel* Per *ſuos retinuerit.* l. 1. §. 1. Digeſtis de eo per quem fact. er.

Aliàs, Per *ſemetipſum eſt in ipſiuſmet perſona. Aut per ſemetipſum alicui fit iniuria, aut* Per *alias perſonas.* Per *ſemet, cùm directò ipſi cui patrifam. vel matrifam. fit iniuria.* l. 1. §. item. D. de iniuriis. Per *filium, vel vxorem, id eſt in perſona filij, vxoris.* l. 18. §. vlt. D. eodem tit. *Seruitutes* Per *ſe nuſquam longo tempore capi poſſunt, cum ædificiis poſſunt.* l. 10. §. vlt. D. de vſucapion.

Per quandoque valet *propter. Si per aliquam exceptionem perpetuam peti non poterat.* l. 26. §. indebitum. D. de condict. indeb. id eſt propter, ſeu obſtante except. Sic & in l. 15. §. ſed & ſi nummi. D. eod. tit. *Si poſſeſſionem tuam feciſſem, ita vt tibi* Per *longi temporis præſcriptionem auocari non poſſit,* id eſt *ope ſeu beneficio præſcriptionis.*

Particula PER in compoſitione verborum quibus præponitur, vim & poteſtatem auget, ſignificàtque *valdè,* aut *plurimum.* Sic, Per*abſurdum erit.* l. 77. §. libertus. D. de legat. 2. l. 17. §. vlt. D. de iniuriis. l. 4. §. vlt. D. de offic. proconſ. Per *enim abſurdum eſt.* l. 25. D. de probationib. Per*dura interpretatio.* l. 2. D. de cuſtod. & exhibit. Per*iniquum eſt.* l. 29. D. de adminiſtr. & peric. l. 13. §. iudex. D. ad l. Iul. de adulter.

Per*rarò.* l. 5. D. de legib. l. vlt. D. de ſenatorib. l. 3. D. de minorib. l. 2. D. de re iudic. l. 7. §. vlt. D. de ſuſpect. tut. Per*modica dos.* l. 20. §. ſi maritus. D. de religioſ. Per*neceſſaria clauſula.* l. 1. D. de ſuſpect. tutor. Per*nimium ſeuera interpretatio.* l. 2. D. de cuſtod. & exhibit. Per*paucæ ſunt ſtipulationes.* l. 1. §. 1. D. de ſtipulat. prætor.

Interdum etiam incrementi & augmenti cauſa voci huic additur QVAM. Perquàm *abſurdum eſt.* l. 4. §. vlt. D. de offic. proconſ. Perquàm *durum.* l. 8. C. qui pet. tutor. Perquàm *egenti.* l. 1. §. præterea. D. de tute. & ration. Perquàm *iniquum.* l. 3. D. quib. ex cauſ. in poſſeſſ. l. 14. §. vlt. D. vt in poſſeſſ. legat. Perquàm *iniurioſum eſt.* l. 3. C. de action. & oblig. Perquàm *neceſſarius.* l. 1. §. vlt. D. de procurat. Perquàm *neceſſaria.* l. 1. D. ad exhibend. l. 6. D. de pignor. l. 1. §. præterea. D. de tute. & ration. Perquàm *nimia diligentia.* l. 6. §. vlt. D. de bon. damnat. Perquàm *ridiculum.* l. 7. §. poteſt. D. de interdict. & releg.

PERÆQVE, id eſt *ex æquo, ſeu eodem modo, ſimiliter. Quod naturalis ratio inter omnes homines conſtituit, id apud omnes* Peræquè *cuſtoditur.* l. 9. D. de iuſtit. & iu. *Apud omnes* Peræquè *gentes animaduertere poſſumus.* l. 1. D. de his qui ſui vel alieni. Inſtit. eod. tit. *Naturalia iura quæ apud Omnes* Peræquè *ſeruantur.* §. vlt. Inſtit. de iure natur. *Quod ratione naturali inter omnes homines* Peræquè *ſeruatur.* lege. 1. D. de adquir. rer. domin. *Illud relatum* Peræquè *eſt.* l. 3. D. de iniuriis. Peræquè *relatum & paritum eſt.* l. 22. D. de pignerat. act.

PERAGERE eſt *perficere, abſoluere, conſummare. Miles qui ſibi manus intulit, nec factum* Per*egit.* l. 38. §. vlt. D. de pœnis. *Iter ex commodo* Peragere. l. 4. D. de vacat. & excuſat. munerum. *Cæteri poterunt* Peragere *bonorum venditionem.* l. 12. D. de reb. auctor. iud. *Quis nec per alium adoptionis ſolennitatem* Peragere *poteſt.* l. 25. §. vlt. D. de adopt. *Si ſolennia mortis* Peragant. l. 44. D. de manum. teſtam. *An ſollennia* Peregiſti *exprimere debuiſti.* l. 1. C. de iure domin. impetrando. *Decurionũ munera peragere.* l. 6. C. de decurion. libro 10. *Cæteris curatoribus & adminiſtrationem* Peragentibus. lege 8. C. de adminiſtr. tutor. *Accuſatore defuncto res ab alio præſide prouinciæ* Peragi *poteſt.* l. 13. D. de publ. iudic. *Donec ſuprema cõteſtatio* Peragatur. l. 11. §. vlt. D. qui teſtam. fac. poſſ. *Si hoc ante* Peractum *teſtamentum ſcriptum ſit.* l. 12. D. de hæred. inſtit. Peracto *teſtamento.* l. 12. D. de his quæ vt indign. *Emptio conſenſu* Peragitur. l. 1. §. vlt. D. de contrahen. emption. Peragere *litem eſt* ad exitum reducere. l. 57. D. de procurat. *Lite apud iudicem ſuo ordine* Peragenda. l. 30. D. de recept. qui arbitr.

Peragere *autem cauſam* etiam is dicitur qui in iudicio non obtinet, ſed victus diſcedit. *Hæreditariam cauſam* Peregi, *& victus ſum.* l. 22. D. de inoffic. teſtam. Et mox: *Si litem* Peregero *nomine filij, nec obtinuero.* Quintil. declamat. 250. *Neque enim vlla præſcriptio inchoata iudicia* Peragi *vetat. Ordine edictorum* Peracto. l. 75. D. de iudiciis.

Peragere *reum accuſator dicitur qui inſtitutam accuſationem vſque ad ſententiam exequitur, ſic vt victoriam de eo reportet.* Peregiſſe *autem non aliquis videtur, niſi & condemnauerit.* l. 2. D. ad l. Iul. de adulter. *Accuſator priùs adulterum* Peragat, *tunc mulierem.* l. 5. D. ad l. Iul. de adulter. *Reos adulterij duos ſimul ordine* Peragi *licet.* l. 8. C. ad l. Iul. de adulter. & ſtupr. Liuius lib. 4. *Vos autem ſi reum* Perago *quid acturi eſtis?* Valer. Max. lib. 6. cap. 2. *Duos ſuſtinuit reos, eorúmque alterum lege* Peregit. Plin. epiſto. 9. libro tertio. *Marium vna ciuitas publicè, multique priuatim reum* Peregerunt.

Peragi itaque reus dicitur, qui criminis quo poſtulatus eſt, condemnatur. Plin. epiſt. 9. lib. 3. Atque *ita dum ille Peragitur reus, ſedimus.* Ibidem: Eſt lege cautum vt reus antè Peragatur.

Et contrà non Peregiſſe reos dicuntur qui accuſatione incepta vſque ad ſententiam non perſtiterunt, aut ex quorum accuſatione reus damnatus non eſt. *Qui intra præfinitum accuſationis à præſide tempus reum ſuum non Peregit.* l. 6. §. deſtitiſſe. D. ad SC. Turpill. *In SC. Turpill. incidunt qui ſubiecti poſtulaſſent, nec Peregiſſent.* l. 15. D. ad SC. Turpill. *Qui iure viri delatum adulterium non Peregit.* l. 16. C. ad l. Iul. de adulter. Tacitus lib. 4. *Cæterorum, quæ multa cumulabantur, receptus eſt reus, neque tamen Peractus ob mortem opportunam. Ante Peractum diem.* l. 3. D. de oper. libert. id eſt tranſactum. *Peracto quinquennio,* id eſt impleto. lege 35. Digeſtis de vſu & vſufr. leg.

PERCIPERE interdum eſt *recipere. Ratione compenſationis Percepiſſe debitum videbatur.* l. 77. §. Titio. D. de legat. 2. *Totum quicquid Percepit creditor.* l. 22. D. de pignerat. act. *Suum etiam Percepiſſe creditor dicitur qui ab vno ex fideiuſſoribus ſuum recepit.* l. 36. D. de fideiuſſor. *Operas quas creditor accepit, vel quas Percipere potuit.* l. vlt. C. de partu pign. *qui litis æſtimationem Perceperit.* l. 63. D. de rei vindicat.

Ex operis mercedem Percipere. l. 2. D. de vſu & vſufr. leg. *Mercedes prædiorum ab hærede Perceptæ.* l. 58. §. ante. D. ad SC. Trebell. *Dummodò ipſa penſiones Percipiat.* l. 1. §. vlt. D. de dote prælég. *Eam pecuniam quam Percipere poſſet ſi dotem ſtipulatus eſſet.* l. 41. §. teſtamento quo. D. de legat. 3. *Antequam ſecundum volũtatem defuncti Perciperet pecuniam alumnus relictam.* l. 18. §. vlt. D. de annu. legat. *Ex facultatibus Percepta pecunia.* l. 77. §. dulciſſimus. D. de legat. 2.

Pretium quod Percepit creditor. l. 12. §. 1. D. de diſtract. pignor. *vt pretium Percipere.* l. 55. D. de manum. teſtam. *Pretia fructuum Percepta cum vſuris eſſe reſtituenda.* l. 18. D. de his quæ vt indig. *Vt trientes vſuras eius ſummæ Perciperet.* l. 26. §. 1. D. quan. di. lega. *Si vſuras ex donata pecunia Perceperit.* l. 15. §. vlt. D. de donat. inter vir. *Vſuras & fructus poſt litem conteſtatam Percipietis.* l. 2. C. de vſur. & fruct. *Vſuras quas tutor Percepit.* l. 7. §. ſi tutor. D. de adminiſtr. & peric. *Vſuras ex aliena pecunia Perceptas, vel etiam quas Percipere potuimus.* l. 19. §. non tantùm. D. de negot. geſt. *Vſuras à debitoribus hæreditariis Perceptas.* l. 58. §. qui poſt tempus. D. ad SC. Trebell.

Percipere etiam dicitur qui quid ex teſtamento capit & conſequitur. *Et fundi partem & decem ex teſtamento Percipere.* l. 13. D. de legat. 3. *Fideicommiſſum longo tempore Perceperunt.* l. 49. D. de legat. 2. *Percipere legatum.* l. 17. D. de aliment. vel cibar. l. 41. D. de bon. libert. *in eos qui legatum Perceperunt.* l. 3. §. item ſciendum. D. ſi cui plus.

Quod à cohærede legatorum nomine Percipitur. l. 22. D. ad l. falcid. *Adſignatio liberti neque quaſi legatum, neque quaſi fideicommiſſum Percipitur.* l. 7. D. de adſignan. liber.

Alimẽta Percipere. l. 20. D. de aliment. vel. cibar. *vt ex reditu prædiorum alimenta Perciperent.* l. 12. D. eod. tit. *vt cibaria & veſtiaria ab hærede Percipiant.* l. 4. D. eod. tit.

Si modò nihil ex iudicio eius Perceperit. l. 6. C. de fideicom. libert.

Percipere fructum eſt colligere, vt loquitur Paul. lib. 1. ſentent. tit. 15. & l. 78. D. de rei vindic. *Fructus quos hæres vivus Percepit.* l. 83. D. de legat. 3. *Fructus quos medio tempore pater Percipiet.* l. 77. §. filia. D. de legat. 2. *Fructus non quos hæres Percepit, ſed quos legatarius Percipere potuit.* l. 39. §. 1. D. de legat. 1. *Is ad quem vſusfructus fundi Pertinet, non aliter fructuum dominus efficitur, quàm ſi ipſe eos Perceperit.* §. is ad quem. Inſtitut. de diuiſ. rer.

Percepti fructus dicuntur qui ſunt *collecti* & à ſolo ſeparati, vt apparet ex l. 78. D. de rei vindicat. l. 12. §. Iulianus. D. de vſufr. l. 26. §. vlt. D. de vſur. *Fructuarij non fiunt fructus antequam ab eo Percipiantur, ad bonæ autem fidei poſſeſſionem pertinent, quoquo modo à ſolo ſeparati fuerint.* l. 15. §. 1. D. de vſur. *Fructus non ſunt fructuarij niſi ab eo Percipiantur,* licet ab alio terra ſeparentur. l. 12. §. vlt. D. de vſufr. *Omnes fructus non iure ſoli, ſed iure ſeminis Percipiuntur.* lege 25. Digeſtis de vſur.

Non aliter ex ſaltu fructus Percipi poterit. l. 9. D. de inſtr. vel inſtrum. *Per greges ex ſaltu fructus Percipiuntur.* l. 9. D. eod. tit. *Fructus qui ex fundo Percepti fuerint.* l. 1. §. vlt. D. de condit. & demonſtr. *Ex rebus donatis fructus Perceptus.* l. 9. §. 1. D. de donation. *Fructus hæreditatis poſt mortem aui Percepti.* l. 15. §. quod auus. D. ad l. falcid. *Fructus qui ſunt poſt litem conteſtatam Percepti.* l. 1. §. vlt. D. ſi quis in fraud. patr. *Perceptos fructus reſtituendos.* l. 17. D. de vſu & vſufr. *Ex fructibus medio tempore Perceptis.* l. 77. §. Titio. D. de legat. 2. *De eo quod ex his fructibus Percepturus eſt.* l. 60. §. vlt. D. de vſufr.

Reditus quos quadriennio reſpublica Percepit. l. 17. D. de vſu & vſufr. lega. *Reditus qui ex fundo bona fide Percipi potuerunt.* l. 32. §. Modeſtinus 2. D. de adminiſtr. & peric. Et mox: *Si minus à ſeruo tutor Percepit, quàm bona fide à fundo Percipi potuit.* ead. l. §. item reſpondit. *Omnis conditio*

percipiendi

Percipiendi reditus fundorum. l. 21. §. vlt. D. de annu. legat. Quicquid in fundo naſcitur, vel inde Percipitur. l. 59. §. vlt. D. de vſufr.

PERCEPTIO fructus. l. 9. §. 1. D. de donation. An Perceptione fructus ſuos faciat. l. 25. §. vlt. D. de vſur. Perceptio fructuum. l. 66. D. de iure dot. Vt ipſum quidem ius remaneat penes maritum, Perceptio verò fructuum ad mulierem pertineat. l. 66. D. de iur. dot.

Perceptionem fructus accipere debemus, non ſi perfectè collecti, ſed etiam cœpti ita Percipi, vt terra continere ſe fructus deſierint: veluti ſi oliuæ, vuæ lectæ, nondum autem vinum, oleum ab aliquo factum ſit. ſtatim enim ipſe accepiſſe fructum exiſtimandus eſt. l. 78. D. de rei vindicat. Perceptio vſusfructus. l. 27. §. iubet. D. ad l. Iul. de adulter.

Sed & nummorum Perceptio dicitur, debitique ſolutio & numeratio, & id quod à debitore creditor recipit, Perceptionis nomen obtinet. Alter conuentus alterum non liberabit: quin imò Perceptio ab altero. l. 15. §. 1. D. quod vi aut clam. Vt magis eos Perceptio quàm intentio liberet. l. 32. D. de pecul. Si plures ſint qui auctores fuerunt, Perceptione ab vno facta & cæteri liberantur, non electione. l. 7. §. vlt. D. quod fal. tut. auct. Si cum vno fuerit actum, cæteri liberabuntur Perceptione, non litis conteſtatione. l. 3. & 4. D. de his qui effuder. Cùm & ſuum creditor Perceperit, & Perceptione omnes liberati ſunt. l. 36. D. de fideiuſſor.

PERCLVDI. Antequam penſionis nomine Percludantur. l. 9. Digeſtis in quib. cauſ. pign. vel hypoth.

PERCVTERE. Non ſolùm qui Percuſsit, verùm ille quoque qui curauit vt cui mala pugno Percuteretur. l. 11. D. de iniuriis. Si gladio Percuſſerit. & mox. Sed ſi clauî Percuſſit, aut cuccuma, in via, quamuis ferro Percuſſerit, tamen non occidendi animo. l. 1. §. Diuus. D. ad l. Cornel. de ſicar. Fuſte vel lapide Percuſſum. l. 1. §. occiſorum. D. de SC. Silan. Quòd gladio caput eius Percuſſum eſt. l. 7. §. 1. D. de iniur. Si os alicui Percuſſum. d. l. 7. §. vlt.

Percutere interdum Cudere eſt ſeu ſignare. Qui falſam monetam Percuſſerint. l. 19. D. de lege Cornel. de falſ. Eius bona qui falſam monetam Percuſsiſſe dicitur. Paul. lib. 5. ſentent. tit. 12. Eáque materia forma publica Percuſſa. l. 1. D. de contrah. empt. id eſt ſignata, vt loquitur Vlpian. l. 6. §. 1. D. ad l. Iul. peculat. Quod alij Percuti etiam Voluſ. Met. lib. de ponderib. feriri dixit his verbis: Ita & ad pecuniam numeratam refertur: quæ cùm in ære erat, poſtea & in argento feriri cœpit.

Percuſſor dicitur qui aliquem per vim aut cædem occidit interfecitque. l. 1. §. hoc autem. D. de SC. Silan. Percuſſor ſit certus. l. 6. D. eod. tit. Paul. lib. 3. ſentent. tit. 6. Percuſſores apud Sueton. in Iulio, cap. & Veſpaſ. cap. 16.

PERDERE, vt plurimum eſt amittere. Qui vltimo ſupplicio damnantur, ſtatim & ciuitatem & libertatem Perdunt. l. 29. D. de pœnis. Prouocandi auxilium Perdidit. l. 1. D. à quibus appell. non licet. Hæres Perdit bonorum poſſeſsionem contra tabulas. l. 33. §. 1. D. de fideicommiſſ. libert. Nec libertum Perdit. l. 25. §. vlt. D. eod. tit. Ne & nummos Perdat cum ſtatulibero. l. 3. §. idem. D. de ſtatuliber.

Si poſſeſſor hæreditatis venditione per argentarium facta, pecuniam apud eum Perdiderit. l. 18. D. de hæredit. petit. Si naufragio, vel ruina, vel incendio, vel alio ſimili caſu rationes Perdidiſſe probet. l. 6. §. prætor. D. de edendo. Inſtrumentis Perditis. l. 8. D. quod met. cauſ.

Perdere aliàs eſt conſumere, dilapidare. Perdituro dare, id eſt conſumpturo, dilapidaturo. verbi gratia, proximus ſcorto daturo. vt l. 8. D. pro empto. Si Perdituro hæres ante diem reſtituiſſet. l. 15. D. de annu. legat. Si quaſi Perdituro pecuniam ſciens crediderit. l. 12. §. ſi adoleſcens. D. mandati. Si nõ Perdituro ſeruo adminiſtrationem credidit. l. 32. §. item reſpondit. D. de admin. & peric. Si Perdituro filiofam. dos ſoluatur. l. 22. §. 1. D. ſolut. matrimon. Non Perdituræ vxori dos reddi. l. 73. §. vlt. D. de iure dot.

Perdere cauſam, intentionem litémve dicitur qui cauſa cadit. Alioquin plus petendi periculum incurrimus, & cauſam Perdimus. Paul. lib. 1. ſentent. tit. 15. id eſt cauſa cadimus & rem amittimus, vt Iuſtinian. ait. §. ſi quis agens. Inſtit. de action. & §. ergo. Inſtitut. de exceptionib. Cùm petitor intentionem ſuam Perdiderit. l. 9. §. proinde. D. ad exhibend. Si aliquo modo litem Perdidit culpa ſua. l. 19. D. de ſeruit. vindic. Lite Perdita. l. 19. C. de appellationib. Perdita nomina. l. 40. §. vlt. D. de ſtatuliber. id eſt deperdita & malè contracta. vt l. 16. D. de adminiſt. & peric. Perdere nummos. l. 3. §. idem. D. de ſtatuliber. Perdere pecuniam. l. 18. D. de hæredit. petit. Perdere bonorum poſſeſsionem. l. 33. §. 1. D. de fideicommiſſ. libert. Perdere ciuitatem & libertatem. l. 29. D. de pœnis. Perdere libertum. l. 28. §. vlt. D. de fideicomm. libert. Perdere cauſam. Paul. lib. 1. ſentent. tit. 15. Perdere intentionem ſuam. l. 9. §. proinde. D. ad exhibend. Perdere litem. l. 19. D. ſi ſeruit. vindic. Perditis inſtrumentis. l. 8. D. quod met. cau. Perdere rationes, naufragio, ruina, incendio, vel alio ſimili caſu. l. 6. §. prætor. D. de edendo.

PERDVCERE *ſeruum ad libertatem, eſt liberum efficere. Perducere ad libertatem*. lege 14. D. de optio. lega. l. 35. D. de condict. & demonſtr. l. 15. D. quib. mod. vſusfr. l. 32. D. de dolo. l. 43. D. de action. empti. l. 29. D. ſi quis omiſ. cau. l. 16. §. vlt. D. ad SC. Trebell. l. 28. §. eorum. D. de fideicommiſſ. libert. l. 2. & l. 15. D. de manumiſſ. vindic. l. 9. §. vlt. D. eod. tit. l. 4. D. de his qui non à domi. l. 19. & l. 25. C. de liber. cau. *Perduci ad libertatem*. l. 102. D. de legat. 1. l. 5. C. qui manumitt. l. 4. §. nihil. & l. 1. D. de manumiſſ. l. 51. D. de verborum oblig. & l. 72. §. vlt. D. de ſolutionib. l. 7. §. reſcriptum. D. de oper. libert. & apud Paul. lib. 4. ſentent. tit. 12. *Perductus ad libertatem*. l. 7. §. 1. D. de oper. libert. *Perducta ad libertatem*. l. 4. C. an ſeruus extern. *Quem quis ex ſeruitute ad ciuitatem Romanam perduxit, ſiue ſponte, ſiue neceſſitate*. l. 3. §. 1. D. de ſuis & legit.

Cùm liberti ex ſeruitute ad ciuitatem Romanam *Perducuntur*. l. 1. D. de bon. libert. *Plerunque medici ſeruos eiuſdem artis libertos* Perducunt. l. 25. §. item. D. de oper. libert. *Cùm ſerui hæredem ad Prætorem* Perduxiſſent. l. 43. D. de action. emp. *Tutor à cognatis & propinquis pupillæ Perductus ad magiſtratum*. l. 4. D. vbi pupill. educ. *Quamuis in metallum dati, nondum in eum locum Perducti fuerint, in quo operari habent*. l. 10. §. 1. D. de pœnis. *Si poſt decreta alimenta ad egeſtatem fuerit Perductus pupillus*. l. 3. §. vlt. D. vbi pupill. educ. *Patri ignoſcendum qui filiam ſuam maturius in familiam ſponſi Perducere voluit*. l. 11. §. vlt. D. quod fal. tut. auctor.

Hæc de perſonis. *Perduci quoque res* dicuntur ad effectum, ad exitum, ad nihilum. *Qui falſi instituta accuſatione ad finem vſque quod inſimulabat* Perduxit. l. 8. C. de his quib. vt indign. *Niſi animus conſentit, Perduci ad effectum id quod operatur non poteſt*. l. 55. D. de oblig. & action. *Quæ quia minimi æris ſunt, ad nihilum Perducuntur*. l. 3. §. vlt. D. de aliment. vel cibar. *Vt ab euidenter veris ad ea quæ euidenter falſa ſunt*, Perducatur. l. 66. D. de diuerſ. reg. *Quod ad libertatem & legata & ad hæredum inſtitutiones* Perducitur. l. 161. D. de diuerſ. regul. id eſt *producitur*. *Vſque ad eũ locum ædificium* Perducere *vnde ſtillicidium cadit*. l. 20. §. vlt. D. de ſeruitut. prædior. vrban. *Rem Perducendam eò loci vbi actum eſt*. l. 11. D. ad exhiberid.

Perducere aliàs eſt *inducere, cancellare*, fortè litura per medium traducta. *Si miles aliquid interleuerit*, Perduxerit, *adiecerit, emendauerit*. l. 20. §. vlt. D. de teſt. milit. *Is cuius nomen in teſtamento voluntate teſtatoris* Perductum *eſt*. l. 8. §. ſed cùm. D. de bonor. poſſeſſ. ſecund. tabul. *Inducta accipiendum eſt, & ſi* Perducta *ſint*. l. 1. §. 1. D. de his quæ in teſtam. delen.

PERDVELLES *à veteribus appellatos quos nos hoſtes appellamus*, Gaius lib. 2. ad l. 12. tabul. ſcribit, his verbis: *Quos nos hoſtes appellamus, eos veteres* Perduelles *appellabant. Per eam adiectionem indicantes cum quibus bellum eſſet*. l. 234. D. de verbor. ſignif. Varr. lib. 5. de ling. Lat. ad hæc verba Ennij, *Quin inde inuictus ſumpſerunt* Perduellibus. *Perduelles*, ait, ſunt hoſtes. Idem lib. 4. de ling. Lat. *Hoſtem aliud nunc oſtendere, aliud antè ſignificaſſe docet. Nam tum eo verbo dicebant Peregrinum qui ſuis legibus vteretur: nunc autem eum quem tum dicebant Perduellem*. Cicero quoque lib. 1. offic. *Eum quoque qui proprio nomine* Perduellis *eſſet, hoſtem vocatum à maioribus lenitate verbi triſtitiã rei mitigante ſcribit*.

Feſtus *duellum, bellum, videlicet quo duabus partibus de victoria contendentibus dimicatur*. Inde & *Perduellis, qui pertinaciter retinet bellum*. Et ita *Perduelles* apud Plaut. Amphitryon. *Perduelles penetrant ſe in fugam*.

Vnde *Perduellionis* appellatio deſcendit, cuius criminis reus eſt, *hoſtili animo aduerſus rempubl. animatus*. l. vlt. D. ad l. Iul. maieſt. *Ratæ donationes eſſe non poſſunt poſt crimen Perduellionis contractum: cum hæredem quoque teneat, etſi nondum poſtulatus vita deceſſerit*. l. 31. §. vlt. D. de donation. *Si crimen* Perduellionis *illatum eſt*. l. 76. §. vlt. D. de legat. 2. *Perduellionis damnatus*. l. 4. D. de iur. patron. l. 1. §. ſuos. D. de ſuis & legitim. *Perduellionis damnati*. l. 11. §. non ſolent. D. de his qui not. infam. *Reus Perduellionis*. l. 86. §. 1. D. de adquir. hæred. *Si poſt mortem ſuam pater iudicatus fuerit* Perduellionis *reus, ac per hoc memoria eius damnata fuerit*. §. per contrarium. Inſtit. de hæredit. quæ ab inteſt. Soſipater lib. 2. Inſtit. Grammatic. *per pro perquàm valdè, vt Perduellio perquàm duellio, & plus quàm hoſtis, vt* Rabirius *qui Perduellionem feciſſe dicebatur*, id eſt *contra rempubl. feciſſe*. Quod iudicij genus in eadem Orat. M. Tullij ab Horatio ſumptum, ait, dictúmque quòd per tempus belli ſit factum, cùm is in ſororem ſuam gladio vſus eſſet.

PEREGER *factus*, Vlpian. lib. regular. tit. de caduc. dicitur qui ad *Peregrinitatem* redactus eſt.

PEREGRE eſt extra patriam prouinciámve ſuam. Et ita *Peregrè agere, ducere, eſſe, ire, proficiſci*. *Siue quis eodẽ loci agat, ſiue alio, ſiue* Peregrè *agat*, l. 7. §. illud. D. quib. ex cauſ. in poſſeſſ. *Si* Peregrè *agant qui tutores vel curatores dati ſunt*. lege vlt. D. de tutor. & curator. *Quæ pater filio emancipato ſtudiorum cauſa* Peregrè *agenti ſubminiſtrauit*. l. 50. D. famil. erciſc. *Si quis ſeruum docendũ*

conduxerit

conduxerit, cúmque duxerit Peregrè. l. 13. §. ſi quis ſeruum. D. loca. Si *ſeruus in fuga ſit, vel* Peregrè. l. 21. §. prætor. D. de noxalib. Si quis amico Peregrè eunti mandauerit. l. 35. §. ſi quis. D. de contrah. empt. *Qui Peregrè proficiſcitur.* l. 9. §. hæ quoque. D. de adquir. rer. domin. *Plerumque homines eo animo Peregrè proficiſcuntur, quaſi ſtatim redituri.* l. 5. D. de action. & obligat. *Cum ſuis Peregrè proficiſcens.* l. 1. §. 1. D. de obligation. & action. l. 49. D. de oper. libert. Si ſeruus Peregrè à te miſſus ſit. l. 5. §. vlt. D. ad exhib.

Si Peregrè habere quod primum editum eſt doceat. l. 7. D. de edendo. *Qui* Peregrè *muneribus funguntur.* l. 5. §. negotiatores. D. de iure immunit. *Si fratris filios Peregrè natos quis ignorans qui eſſent, hæredes inſtituerit.* §. vlt. Inſtit. de hæredib. inſtituend. id eſt, vt Theophil. interpretatur, ἀπὶ ξένης. *Ex duobus liberis impuberibus* Peregrè *defunctis.* l. 11. D. de bonor. poſſ. ſecund. tab. *Patre Peregrè mortuo.* Vlpian. tit. 21. regular. *Pone Peregrè patrem obiiſſe.* l. 34. D. de negot. geſt. *Si argentum Peregrè ſecum portauerit.* l. 18. D. commodat. *Pecunia cùm* Peregrè *portaretur ad mercem emendam.* lege 58. §. primo. D. pro ſocio. *Vt eam rem* Peregrè *ſecum ferat.* lege 18. Digeſtis commod.

PEREGRINARI, eſt patria procul proficiſci. *Si Titius* Peregrinetur *longinquo itinere.* l. 4. §. puto. D. de hæred. inſtit. *Qui agnitionis gratia vel appellationis* Peregrinati *ſunt.* l. 26. §. item. D. ex quib. cauſ. maior.

PEREGRINATIO. *Si longa* Peregrinatio *impedimento ſit.* l. 23. D. de procurat. *Longiores Peregrinationes quæ ex neceſſitate ſunt.* l. 17. D. de ſponſalib. Si neceſſariam Peregrinationem alleget. l. 9. D. de procurator.

PEREGRINVS vocatur qui ciuis Romanus non eſt.

Peregrinus fit is cui aqua & igni interdictum eſt. Neque autẽ Peregrinus ciuem Romanum, neque ciuis Romanus Peregrinum *in poteſtate habere poteſt.* Vlpian. tit. 11. regular.

Qui deditiorum numero eſt, nec quaſi ciuis Romanus teſtari poteſt, cùm ſit Peregrinus. Vlpian. tit. 21. regular. *Dedititiorum numero hæres inſtitui non poteſt, quia* Peregrinus *eſt.* idem Vlpian. tit. 23. regular.

Qui deportantur, ſi hæredes ſcribantur, tanquam Peregrini capere non poſſunt. l. 1. C. de hæredib. inſtituend. Et hoc eſt quod ait Martianus *in inſulam deportatos* ἀπόλιδας eſſe, hoc eſt ſine ciuitate. l. 17. D. de pœnis.

Connubium ciues Romani habent cum Peregrinis, ita ſi conceſſum ſit. idem Vlpian. tit. 6. regular.

Peregrinus fieri dicitur qui ciuitatem Romanam amittit. *Ciuis Romanus hæres ſcriptus, viuo teſtatore factus* Peregrinus. l. 6. §. ſolenne. D. de hæredib. inſtitu.

Peregrinus interdum *vrbano* opponitur. Sic *Peregrinus prætor*, qui inter Peregrinos & ciues ius dicebat. *Non ſufficiente prætore vrbano, quòd multa turba etiam* Peregrinorum *in ciuitatem veniret, creatus eſt & alius prætor, qui* Peregrinus *appellatus eſt ab eo quòd plerumque inter* Peregrinos *ius dicebat.* l. 2. §. cúmque Conſules. D. de orig. iur. *Ad cuiuſmodi prætoris* Peregrini edictum Labeonem libros ſcripſiſſe conſtat ex l. 9. §. & ſi ſeruum. D. de dolo.

Locus vrbanus & Peregrinus opponuntur l. 12. D. de ſupellect. lega.

PEREGRINITAS ſtatum & conditionem *Peregrinorum* ſignificat. *Sed ſi per pœnam deportationis ad Peregrinitatem redactus ſit patronus.* l. 10. §. ſed ſi per. D. de in ius vocan.

PEREMERE, eſt *conſumere, extinguere, tollere. Altera actio alteram Peremit.* l. 34. §. vlt. D. de obligat. & action. *Solutio prior non* Peremit *alteram actionem.* l. 66. §. 1. D. de legat. 2.

Vox paciſci ſuadentis præſidis actionem Peremere minimè potuit. l. 7. C. de ſentent. & interl.

Sicut acceptilatio in diem præcedentes Peremit actiones, ita & confuſio. l. 75. D. de ſolu.

Si dilatio actionem ſit Peremptura. l. 1. D. de feriis. *Non cauſam vllam interlocutiones plerumque Peremunt.* l. 9. C. de ſentent. & interlocut. *Quod* Peremeret *diſceptationem.* l. 70. D. de iudiciis. *Quidquid inciderit quod donationem aut* Peremat, *aut confirmet.* l. 20. D. de donation. inter vir. & vxor. *Si permutatio nominum non* Peremeret *vel minueret fideicommiſſum.* l. 64. D. de legat. 3.

Naturalis ratio ciuilia iura Peremere *non potuit.* §. minus ergo. Inſtitut. de hæredit. quæ ab inteſt. *Demonſtratio falſa legatum non* Peremit. l. 40. §. qui dotalem. D. de condition. & demon. Non Peremit legatum, ſed extenuat. l. 11. D. de adimend. leg. *Conditio aut* Peremit *obligationem, aut omnino non differt.* l. 500. D. de verbor. oblig. *Nec poteſt reperiri quæ obligatio, quam reus* Peremat. l. 5. D. de fideiuſſor. *Nouata debiti obligatio pignus* Peremit. l. 11. D. de pignerat. *Partem ſtipulationis* Peremit. l. 17. D. de acceptilation. *Capitis minutio eum demum vſumfructum* Peremit *qui iam conſtitutus eſt.* l. 1. §. vlt. D. quibus modis vſusfr. *Noxæ deditio iure non* Peremit *vſumfructũ.* l. 17. §. proprietarius. D. de vſufr.

Ppppp ij

PEREMI dicitur quod intercidit, quod *conſumitur, extinguitur, perit. Actio* Peremitur. l. 29. D. de iure fiſc. *Furti actio* Peremitur. l. 52. D. ſi quis iurauerit. D. de furtis. *Noxæ deditione cæteris noxalem actionem* Peremi. l. 1. D. ſi ex noxa. cau. *Vt cum alterutra actione rem ſeruauerim, altera* Perematur. l. 35. §. vlt. D. loca. De *peculio actione* Peremi *de in rem verſo actionem*. l. 1. D. de in rem ver. *Actio* Perempta *eo quòd ductus ſeruus in bonis eius eſſe cœpit*. l. 2. D. ſi ex noxa. cau. agat. *Actio* Perempta. l. 76. D. de ſolution. *Neque ad exhibendum actio* Perempta *eſt*. l. 3. C. ad exhibend. *Tutelæ actio* Perempta *eſt*. l. 1. §. in tutela. D. de tute. & ratio. diſtr. *Neque tibi aduerſus tuum debitorem, neque ipſi aduerſus ſuam actionem* Peremptam. l. 51. D. de pactis.

Condictio Peremitur. l. 22. D. rat. rem haber. *Sola capitis cauſa* Peremitur, *bonorum remanente quæſtione*. l. 3. C. ſi penden. appell. *Pignoris cauſam nec vſucapione* Peremi *placuit*. l. 1. §. cùm prædium. D. de pignorib. *Vt* Perematur *communio, non vt augeatur difficultas communionis*. l. 8. §. vlt. D. de reb. cor. *Eligendi facultatem non eſſe pœna* Peremptam. l. 77. §. hæreditatem filius. D. de legat. 2. *Ipſo iure* Peremi *quod inductum eſſet*. l. 3. D. de his quæ in teſtam. delen. *Perempto integro*. l. vlt. D. famil. erciſc. *Ius poſſeſsionis non videri* Peremptum. lege 44. Digeſtis de adquiren. poſſeſſ. *Vtiliter libertas data facto hæredis non* Peremitur. l. 39. D. de manum. teſtam.

Obligatio fideiuſſoria Peremitur. l. 14. D. de fideiuſſorib. *In fideiuſſore & reo principali conſtitit alteram obligationem ab altera* Perimi. l. 13. D. de duob. reis. *Vnius acceptilatione* Peremi *vtriuſque obligationem*. l. 31. §. vlt. D. de nouationib. *Capitis deminutione* Peremuntur *obligationes*. l. 3. D. vnde cogna. *Præſcriptio & negotij quæſtio* Peremetur. l. 10. D. de diuerſ. & tempor. præſcript. *Confeſtim* Peremetur *ſtipulatio*. l. 98. D. de verbor. obligat. *Iudicio cœpto vſurarum ſtipulatio non eſt* Perempta. l. 1. C. de iudiciis.

Non ſolum Perempti *corporis æſtimationem habendam eſſe*. §. illud. Inſtitut. ad legem Aquil. id eſt interempti. *Quidquid præterea* Perempto *eo corpore, damnum nobis allatum fuerit*. ibid. *Sobrino agnato conſtituto, & capitis diminutione* Perempto. lege 2. C. commun. de ſucceſſ. *Perempto primo gradu teſtamenti*. l. 3. §. vlt. D. de liber. & poſth. *Si nauis naufragio* Perempta *eſt*. l. 36. §. vlt. D. de rei vindicat.

Perempta *nauis videtur quæ reſoluta eſt, & intercidit, tabulis omnibus refixis ea mente vt in alium vſum deſtinarentur*. l. 83. §. ſacram. D. de verbor. oblig.

PEREMPTORIÆ *exceptiones* dilatoriis aduerſantur. l. 2. §. vlt. D. de exceptionib. *Perpetuæ atque* Peremptoriæ *exceptiones ſunt quæ ſemper locum habent, nec euitari poſſunt, qualis eſt doli mali, & rei iudicatæ, & ſi quid contra leges ſenatúſve conſultum factum eſſe dicetur. Item pacti conuenti perpetui, id eſt ne omnino pecunia petatur*. l. 3. D. de exception. *Exceptiones perpetuæ &* Peremptoriæ *ſunt quæ ſemper agentibus obſtant*. §. appellantur. Inſtitution. de exceptionib. *Peremptorias exceptiones omiſſas in initio, antequàm ſententia feratur, opponi poſſe*. lege 2. C. ſentent. reſcin. non poſſe. *Præſcriptionem* Peremptoriam *obiicere quandoque licet*. l. 8. C. de exception.

PEREMPTORIVM *edictum appellatur quod tribus propoſitis edictis impetratur, quod inde hoc nomen ſumpſit, quòd peremeret diſceptationem: hoc eſt, vltra non pateretur aduerſarium tergiuerſari*. lege 70. Digeſtis de iudiciis. Vetus Gloſſarium Græcum Peremptorium interpretatur ὁρισμένον, ὅταν ὁ κριτὴς τοὺς δικαζομένους κελεύει ἐλθεῖν ἐπὶ ῥητὴν ἡμετέραν κριθῆναι· κατὰ τὸ ἴσως τότε μὴ ἔχειν αἰτίαν.

In Peremptorio *comminatur is qui edictum dedit, etiam abſente diuerſa parte cogniturum ſe & pronuntiaturum*. l. 71. D. de iudiciis. *Qui tribus edictis propoſitis, vel vno pro tribus quod vulgo* Peremptorium *appellatur*. l. 53. D. de re iudic.

Nonnunquam edictum Peremptorium *poſt tria numero edicta quæ præceſſerint datur: nonnunquã poſt vnum vel alterum: nonnunquam ſtatim, quod appellatur vnum pro tribus*. l. 72. D. de iudiciis. *Atque hoc eſt vnum edictum pro omnibus datum*. Paul. lib. 5. ſentent. tit. 5.

Tres denuntiationes ad Peremptorij *edicti vim aduerſus contumaces conualeſcere*. l. 9. C. quomo. & quan. iud. *Cùm ex edicto* Peremptorio *quod neque propoſitum eſt, neque in notitiam peruenit, abſentis condemnatio fit*. l. 1. §. item cùm. D. quæ ſentent. ſine appellat. *Contra minorem viginti quinque annis propoſitum* Peremptorium *nihil momenti habet*. l. 74. D. de re iudic. Tertullian. lib. de pudicitia: cap. 1. *Audio etiam edictum eſſe propoſitum, & quidem* Peremptorium.

Ad Peremptorium *edictum hoc ordine venitur*. l. 68. D. de iudiciis. *Eum qui cognouit edictum* Peremptorium *ſecundum ordinis cauſam dati*. l. 23. §. vlt. D. de appellation. *Qui edictum* Peremptorium *impetrauit*. l. 73. §. 1. D. de iudiciis. *Poſt edictum* Peremptorium *impetratũ, cùm dies eius ſuperuenerit, tunc abſens citari debet*. l. 73. D. de iudiciis. *Morte rei* Peremptorium *ſoluitur*. l. 59. §. vlt. D. de re iudic. *Si quis ex edicto* Peremptorio *poſt mortem ſit condemnatus*. l. 59. §. vlt. D. de re iudic. *Ceſſante cauſa* Peremptorij *edicti*. l. 2. C. quomo. & quan. iud. ſentent.

PERENDINI nomine diem tertiam olim in formulis ſignificatam Cicero pro Muræna docet. Agell. *die Perendini*. Plutarch. in Apophthegm. *τρίτην ἡμέραν* vocat, quod Valer. Perendie.

PERENNIS *aqua, iugis, perpetua, quæ ſemper fluit*. l. 1. §. loquitur. D. de aqua cottid. & æſt. Ouidius.

Flumine perpetuo torrens ſolet altius ille,
Sed tamen hæc breuis eſt, illa Perennis aqua.

Fluminum quædam ſunt Perennia, quædam torrentia. Perenne eſt quod ſemper fluat, ἀέναος: torrens *χειμάῤῥους*. l. 1. §. 1. D. de fluminib. *Publicum flumen* eſſe Caſſius definit, *quod Perenne ſit*. l. 1. §. 1. D. de fluminib. Liuius lib. 4. *Terra quoque ingenito humore egens vix ad Perennes ſuffecit amnes*. B. Auguſt. ſermon. 186. *Solemnitas enim ab eo quod ſolet in anno nomen accepit: quomodo Perennitas fluminis dicitur, quia non ſiccatur æſtate, ſed per totum annum fluit. Ideo* Perennes, id eſt, per annum. Sic & *ſolemne quod ſolet in anno celebrari*. Idem in Pſal. 74. *Torrentes dicuntur propriè quaſi ſunt Perennes.*

PERFERRE *actionem, cauſam, quæſtionem*, eſt ad exitum deducere. *Cùm filius actionem inofficioſi teſtamenti matris* Pertuliſſet. l. 76. D. de legat. 2. *Qui inchoatam accuſationem non* Pertulit. l. 8. C. de his quib. vt indig. *Qui cauſam adulterij* Perferre *non potuerunt*. lege 11. Digeſtis ad SC. Turpill.

Apul. lib. 7. de aſin. aur. *Sic ille latronum fiſci aduocatus noſtram cauſam* Pertulerat. *Filia quæſtionem inofficioſi teſtamenti rectè* Pertulit. l. 16. §. vlt. D. de inoffic. teſt. *Filia inofficioſi lite* Perlata *partem dimidiam hæreditatis abſtulit*. l. 6. C. de dot. collat.

Perferri res, id eſt *exportari*. *Quibus cuſtodiendum Perferendúmve argentum dederis*. l. 20. §. vlt. D. de præſcr. verb. *Argentum commodatum, ſi tam idoneo ſeruo meo tradidiſſem ad te Perferendum*. l. 20. D. commoda.

Hoc ſenſu *Perduci* & *Perferri* ſeparantur. *Rem periculo & impendiis actoris Perferendam perducendámve eò loci vbi actum ſit*. lege 11. Digeſtis ad exhibend. *Rumore Perlato*. l. vlt. D. de hæred. inſtituend.

PERFICERE eſt *abſoluere, peragere, conſummare*, ad exitum *perducere*. *Intereſſe vtrum rem cœptam ſub patre Perficit, an nouam inchoauit*. l. 42. §. 1. D. de adquir. vel omitt. hæred. *Quinquenniũ non ad Perficiendam retractationem, ſed ad inchoandam, puto præfinitum*. l. 2. D. de colluſ. deteg. *Vt conſilio ſuo cœptam litem Perficiant*. l. 5. §. poſt completum. D. de adminiſtr. & peric. *Tutores litem appellationis inchoatam Perfecerunt*. l. 39. §. tutores. D. eod. tit.

Crimen etiam Perfeciſſe dicitur patroni filius qui libertum reum Peregit. Crimen quod intendit, etiam Perfecit. l. 14. §. vlt. D. de bonis libert.

Perficere ædificium opúſve, eſt ædificium inchoatum conſummare, vt loquitur l. 61. §. 1. D. de vſufr. & quemadm. *Perfeciſſe ædificium is videtur qui ita conſummauit vt iam in fructu eſſe poſſit*. l. 139. D. de verb. ſignific. *Cœptum opus Perficere promiſſor cogetur*. l. 3. D. de pollicitat. *Si opus quod tandem aggreſſus fuerat Perficiat*. l. 8. D. eod. tit. *Priuſquàm opus Perficeret*. l. 14. D. eod. tit. *Cùm monumentum in triduo Perfici non poſſit*. l. 6. D. de condition. inſtitut.

Libertatem Perficere. l. 1. §. 1. D. de pollicitation. *Nondum Perfeciſti mandatum*. l. 45. D. manda. *Si quid ſimile contigerit quod negotium Perficeret*. l. 9. §. ſed quod prætor. D. quod met. cau. *Delegatio debiti non conſentiente debitore iure Perfici non poteſt*. l. 1. C. de nouation. *Perficitur donatio*. l. 33. §. vlt. D. de donationib. *Perficiuntur donationes cùm donator ſuam voluntatem manifeſtauerit*. §. perficiuntur. Inſtitut. eod. *Donationem non valere quæ poſt contractas nuptias Perficiatur*. l. 5. D. de donat. inter vir. *An donatio perfecta eſſe videatur*. l. vlt. §. vlt. D. de donationib. *Perfecta donatio poſtea conditiones non capit*. l. 4. C. de donation. quæ ſub mod.

Non videtur Perfecta donatio mortis cauſa facta antequàm mors inſequatur. l. 32. D. de mort. cau. donat. *Non compellatur emptor Perficere emptionem*. l. 57. D. de contrahen. empt. *Emptio Perfici*. l. 35. §. in his. D. eod tit. *Priuſquàm emptio Perficeretur*. l. 8. D. de reſcind. vendit. *Neceſſariò eſt quando Perfecta ſit emptio*. l. 8. D. de peric. & comm. rei vend. *Non idcirco minus emptio Perfecta eſt*. l. 11. C. de contrahen. empt. *Perfectam emptionem aliis venditionem*. lege vltima. C. quando liceat.

Simulatque de pretio conuenit, videtur Perfecta venditio. l. 35. §. in his. D. de contrahend. empt. *Perfici venditio non potuit in eius perſona cui dominus venire rem noluit*. l. 63. D. eod. tit. *Etſi debitor interdicat ne venditio Perficiatur*. l. 1. C. de litigioſ. *Si iure Perfecta venditio eſt*. l. 5. C. de reſcind. vendit. *Non aliter Perfectam eſſe venditionem*, §. 1. Inſtitut. de emption. & vendit. *Si poſt Perfectã venditionem mota fuerit quæſtio*. l. 22. C. de euiction. *Perfecta venditione*. l. 1. C. de vendend. reb.

ciuitat, lib. 10. *Non poſſe recedi à locatione vel venditione prædiorum publicorum iam Perfecta.* l. 21. §. vlt. D. ad municipal.

Stipulatio ex vtriuſque conſenſu Perficitur. l. 137. §. 1. D. de verbor. oblig. *Cùm teſtamentum aliud facere inſtituiſſet, neque Perficere potuiſſet.* l. 22. D. de adimend. legat. *Si quis poſt factum prius teſtamentum poſterius facere cœperit, & non Perfecerit.* §. ex eo. Inſtitut. quib. mod. teſtam. infirm. *Militis teſtamentum ſola Perficitur voluntate.* l. 35. D. de teſtam. milit. *Cùm Perfectum teſtamentum erit.* l. 6. D. de l. Cornel. de faſſ. *Teſtamento quod iure Perfectum eſt.* §. 1. Inſtitut. quib. mod. teſtam. infirm. *Teſtamento iure Perfecto.* §. ſed & ſi quis. ibid. *Si nullo iure teſtamentum Perfectum eſſet.* l. 29. D. qui teſt. facer.

Perfectiſſimum teſtamentum. §. vlt. Inſtitut. de teſtament. ordinand. *Illud conuentione Perfici non poteſt.* l. 58. §. vlt. D. de pactis. id eſt effici. Si Perfecta legatione ſubſiſtant. l. 2. §. omnes. D. de iudiciis. Perfecto munere. l. 34. D. ad municipal. *Perfectus artifex,* id eſt conſummatæ peritiæ. l. 19. §. illud. D. de ædil. edic. *Septimo menſe naſci Perfectum partum iam receptum eſt.* l. 12. D. de ſtatu homin. *Perfecta ætas.* l. 9. §. ſi duobus. D. de tutel. & ration. l. 7. C. ſi alien. res. l. 32. D. de minorib. l. 16. D. de tutel. l. 4. & l. 8. D. de legitim. tutorib. l. 2. C. de vſucap. id eſt *legitima,* ſeu 25. *annorum. Perfecta res ſi poſt ſtipulationem & numeratio facta eſt.* l. 9. §. ſed quod prætor. D. quod met. cau. quo loci imperfecta res & Perfecta opponuntur. *In omnibus rebus animaduerto id Perfectum eſſe quod ex omnibus ſuis partibus conſtaret.* lege 1. D. de origin. iur.

Perfectiſſimus, titulus eſt dignitatis in conſtitutionibus poſteriorum Imperatorum. l. 1. C. de naturalib. liber. l. 11. C. de quæſtionib. & in Cod. Theodoſ. ſæpe, qui tribuitur *Proconſuli. Perfectiſſimi viri.* l. 11. C. de quæſtion. Titulus hic etiam tribuitur Proconſuli *Africæ* apud D. Auguſt. epiſt. 68.

PERFECTE, id eſt abſolutè, pleno iure. *Quando iſto caſu nullo tempore Perfectè hominem meũ feceris.* l. 38. §. qui hominem. D. de ſolutionib. *Non videtur Perfectè cuiuſque id eſſe, quod ex caſu auferri poteſt.* l. 139. §. vlt. D. de diuerſ. regul.

Cùm longè æquum ſit, ex eo quod Perfidè geſtum eſt, actorem nihil conſequi. l. 3. §. Labeo. 2. D. de do. except.

Qui Perforauerit muros. l. 11. D. ad l. Iul. peculat.

PERFRVI, id eſt plenè, & ad finem vſque frui. *Vt habitatione liceat Perfrui ad certum tempus.* l. 13. §. ſi venditor habitationem. D. de actionib. empti. *Munerum vacatione perfrui.* l. 10. C. de decurionib. lib. 10.

PERFVGERE, id eſt *transfugere. Qui priuatus ad hoſtes Perfugit.* l. 2. D. ad l. Iul. maieſt. Inde *Perfuga* appellatur qui ad hoſtes transfugit.

PERFVNDERE, *eſt aſpergere, inquinare. Si quis fimo corrupto aliquem Perfuderit.* l. 1. D. de extraordin. criminib. Paul. lib. 5. ſentent. tit. 4.

Perfundi pro effodi. Vt oculus puero Perfunderetur. l. 5. §. vlt. D. ad l. aquil.

PERFVNGI. *Transmarina legatione Perfunctos.* l. 3. C. de legation. lib. 10.

PERFVSORIE, *id eſt vago & ambiguo ſermone.* l. 2. §. non ſolùm. *Quod opus futurum ſit, neque Perfuſoriè aut obſcurè dicere.* l. 5. §. 1. D. quod vi aut clam. *Si quis in venditione ſtatu liberum Perfuſoriè dixerit.* l. 69. §. ſed & ſi quis. D. de euictionib.

PERGERE eſt vlterius *progredi & perſeuerare. Si debitor Pergat petere quod ſibi debeatur.* l. 94. D. de ſolutionib. *Si Pergeret petere id in quo contra conditionem faceret.* l. 27. Digeſtis de liberat. cauſ. *Hæredes venditoris ſi ante euentum cognitionis Pergant petere.* l. vlt. §. ex quadrante. D. de doli except.

PERGVLA. *Si quis Pergulam conduxit.* l. 19. §. proinde. D. de iudiciis. *Cùm pictor in Pergula clypeum vel tabulam expoſitam habuiſſet.* l. 5. §. vlt. D. de his qui effuder. vel deiec. Plinius lib. 35. cap. 10. de Apelle loquens: *Idem perfecta opera proponebat in Pergula tranſeuntibus, atque poſt ipſam tabulam latens,* &c. Lactant. libro 1. diuinar. inſtitut. cap. 2. ex Lucilio hunc verſum citat,

Pergula Pictorum veri nihil, omnia ficta.

Ex quibus locis colligitur *Pergulam fuiſſe locum perſpicuum & apertum & in publicum proſpiciẽtem, adeo vt oculis tranſeuntium expoſita eſſent quæ illic proponerentur.* quod & Plinius indicat lib. 21. cap. 3. *L. Fuluius argentarius bello Punico ſecundo, cum corona roſacea interdiu è Pergula ſua in forum proſpexiſſe dictus, ex auctoritate ſenatus in carcerem adductus, non ante finem belli emiſſus eſt. Atque in huiuſmodi loco Caſititium docuiſſe,* lib. de illuſtrib. grammat. refert.

In geſtationibus quoque & deambulationibus *Pergula* ſedẽ habet: eóque ſignificato verbum hoc vſurpaſſe Plinium manuſcripti codicis beneficio deprehendi. Apud eum ſiquidem lib. 14. cap. 1. vbi vulgò legitur, *ſubdiuales deambulationes vmbroſis operculis opacat,* vetus optimæ

notæ

tabulam legens, &c. Lactant. libro 1. diuinar. inſtitut. cap. 2. ex Lucilio hunc verſum citat,

Pergula pictorum veri nihil, omnia ficta.

Ex quibus locis colligitur *Pergulam fuiſſe locum perſpicuum & apertum & in publicum proſpiciẽtem, adeo vt oculis tranſeuntium expoſita eſſent quæ illic proponerentur.* quod & Plinius indicat lib. 21. cap. 3. *L. Fuluius argentarius bello* Punico *ſecundo, cum corona roſacea interdiu è Pergula ſua in forum proſpexiſſe dictus, ex auctoritate ſenatus in carcerem adductus, non ante finem belli emiſſus eſt. Atque in huiuſmodi loco Caſsititium docuiſſe*, lib. de illuſtrib. grammat. refert.

In geſtationibus quoque & deambulationibus *Pergula* ſedẽ habet: eóque ſignificato verbum hoc vſurpaſſe Plinium manuſcripti codicis beneficio deprehendi. Apud eum ſiquidem lib. 14. cap. 1. vbi vulgò legitur, *ſubdiuales deambulationes vmbroſis operculis opacat*, vetus optimæ notæ códex habet, *ſubdiales inambulationes vmbroſis Pergulis opacat.*

PERHIBERE teſtimonium eſt *dicere & præbere. Poſſe teſtes teſtimonium ſuum rectè Perhibere.* l. 21. §. in teſtamentis. D. qui teſtament. fac. *Teſtes priuſquam* Perhibeant *teſtimonium.* l. 8. C. de teſtib. *Perhibendi teſtimonij cauſa.* l. 3. §. teſtes. D. de teſtib. *Super Perhibendis teſtimoniis eorum qui in poteſtate ſunt.* l. 20. §. quæ autem. D. qui teſtament. fac.

PERICLITARI eſt in periculum venire, in periculo verſari. *Ne naui vel iis* Periclitantibus *opitulentur.* l. 3. §. Senatuſconſultum. D. de incend. rui. *Nec in perſona ſua tantùm, verùm & in ſtatu & fortunis* Periclitari *quis dicitur. Ne de ſtatu* Periclitentur. l. 3. §. duæ. D. de Carbon. edic. *Quanti interfuerit eius de ſtatu ſuo rurſus non* Periclitari. l. 8. §. vlt. D. rat. rem hab. *Ne ex liberalitate ſua inops fieri* Periclitetur. l. 50. D. de re iudic. *Vt in eorum adminiſtratione fratris tui filiorum ſubſtantia* Periclitetur. l. 6. C. de ſuſpect. tutor.

PERICVLVM pro diſcrimine. *Cùm quis nullo præſentis* Periculi *metu conterritus donat.* & contrà. *Cum quis imminente Periculo commotus donat.* l. 2. D. de mort. cau. donat. *Donatio mortis cauſa aliàs fit extra ſuſpicionem vllius* Periculi *à ſano, aliàs ex metu mortis, aut ex præſenti* Periculo, *aut ex futuro.* l. 35. §. mortis. D. de mort. cau. donat.

Cæteræ pœnæ ad exiſtimationem, non ad capitis Periculum *pertinent.* l. 28. D. de pœnis. Periculum *corporis inferri.* l. 2. C. de reb. credit. *Operæ quæ honeſtè & ſine* Periculo *vitæ præſtantur.* l. 16. D. de oper. libert. *Operæ quæ ſine turpitudine præſtari poſſunt, & ſine Periculo vitæ.* lege 38. D. de oper. libert.

Imminens ex tumultu, naufragio, ruina, incendio Periculum. l. 1. §. cùm tamen. D. depoſiti. *Hæc omnia inſtans* Periculum *demonſtrant.* l. 6. D. de mort. cau. donat. *Quod quis cum ipſa naue Periculum nauis effugiat.* l. 9. §. vlt. D. de adquir. rer. dom. *Ne piſcatores eo modo in Periculum naues & qui in eis ſunt, deducant.* l. 10. D. de incend. ruin. *Timeret ne* Periculo *inſidiarum ſubiiceretur.* §. ſin autem. Inſtitut. de pupill. ſubſtitut. *Ita poterit ſine Periculo viuere.* l. 77. §. mando. D. de legat. 2. *Periculo aduerſarij denuntiante.* l. 20. D. quod vi aut clam.

Vt effugiant Periculum quod ſolent pati qui ſæpius eaſdem res obligant. l. 15. §. qui res ſuas. D. de pignorib. *Patris* Periculum *agitur.* l. 27. D. de minorib. *Periculum eſt ne propter inopiam eius cui ſolutum eſt legatum, nihil repeti poſsit.* l. 17. D. de hæredit. petit. *Periculum erat ne.* §. procurator. Inſtitut. de ſatiſdation.

Periculum aliàs caſum quemlibet ac damnum fatale, ſeu quicquid fato, mortalitate, vi maiore, vel alio fortuito caſu contingit. Hoc ſenſu Vlpianus, *Quid veniat*, ait, *in commodati actione, vtrum dolus, an & culpa, an verò & omne* Periculum? l. 5. §. nunc videndum. D. commoda. Et ita *Periculum præſtare, Periculum alicuius eſſe, ad aliquem pertinere, reſpicere, ſpectare*, dicit Vlpian. ead. l. 6. ſi me rogaueris. & §. ſi de me. & l. 10. §. vlt. D. commodat.

Periculum mancipiorum, aut vrbanorum prædiorum præſtare. l. 58. §. cùm autem. D. ad SC. Trebell. *Corpora hæreditaria quorum* Periculum *ad hæredem pertinet.* l. 19. D. de hæredit. petit. *Periculum nauis poſſeſſor petitori præſtare non debet.* l. 62. D. de rei vindicat. *Nec amplius legata ad* Periculum *hæredum pertineant.* l. 11. §. ſi quis decem. D. de legat. 3. *Conuenit quoad Periculum vini ſuſtineat.* l. 1. D. de peric. & commodo. *Tranſit* Periculum *ad eum qui mutuam rogauit.* l. 9. §. vlt. D. de reb. credit. *Si venditor ſe* Periculo *ſubiecit.* l. 1. D. de peric. & commod. *Periculo liberatur venditor.* l. 1. §. 1. D. eod. tit. *Adminiſtrationis Periculum ad tuam perſonam nequaquam ſpectare poteſt.* l. vlt. C. de pericul. nominatorum. lib. 11. *Periculo vos creationis non fecerunt obnoxios.* l. 1. C. eod. tit.

Euictionis Periculum timere. l. 19. C. de euiction.

Ad legatarium litis Periculum ſpectare iniquum eſt. l. 8. D. de legat. 3. *Placuit nominis Periculum ad ſororem pertinere.* l. 96. §. ſoror. D. de ſolution. *Periculum nominum ad eum cuius culpa deterius factum probari poteſt, pertinet.* l. 35. D. de reb. cred. *Nominum quæ deteriora facta ſunt tempore cura-*

toris, Periculum ad ipſum pertinere. l. vlt. §. 1. D. de adminiſtr. rer. ad ciuit. *Nec periculum nominum ad eum qui ſine culpa ſoluit, pertinebit.* l.3. D. de condict. indeb. *Non idcirco nominum Periculum ad hæredem pertinebit.* l. 58. §. 1. D. ad SC. Trebell. *Nominum paternorum Periculum præſtare.* l. 39. D. de adminiſtr. & peric. *Si ſuſcipiat pupillus cæterorum nominum Periculum.* l. 7. §. ſi tutor. D. eod. tit. *Periculum eorum nominum quæ ipſe contraxit.* l.37. D. de negot. geſt. *Hæreditatem rogati reſtituere nominum Periculo quæ per diuiſionem obtigerunt non adſtringuntur.* l. 77. §. hæreditatē. D. de legat. 2. *Negligentiæ tutorum Periculo nominum adſcripto.* l. 37. §. negligentiæ. D. de adminiſtr. & peric. *Nominati ſucceſſoris Periculum fideiuſſorem nominantis non tenet.* l. 17. §. vlt. Digeſtis ad municipal.

Plebeij filijfamil. *Periculo eius qui nominauerit tenebuntur.* l. 14. §. plebeij. D. de munerib. & honor. *Præteriti temporis Periculum.* l. 39. §. tutor. D. de adminiſtr. & peric. *Periculo eius temporis quod ignorante te tranſmiſſum eſt, non teneberis.* l.5. C. de pericul. tutor.

Si quis tutor non ſit, Periculum tamen tutelæ ad eum pertineat. l. 60. D. de ritu nupt. *Si propter alterius perſonam Periculum ad tutorem pertineat.* ibid. *Ne in vna tutela duplex Periculum ſuſtineret.* l. 28. D. de tutor. & curator. *Si tutor ceſſauerit in diſtractione earum rerum quæ tempore depereunt, ſuum Periculum facit.* l. 7. D. de adminiſtr. & peric. *Qui datus eſt ſimpliciter tutor pupillo vel curator, ſi quid poſtea augmenti acceſſerit, Periculo tenetur.* l. 9. §. vlt. D. eod. tit.

Periculo alicuius res eſſe dicitur, cùm damnum detrimentúmve quodcunque incidere poſſit, ad eum reſpicit. *Is cuius Periculo res eſt.* l. 18. D. de dam. infect. *Ij quorum res Periculo fuerūt.* l. 47. §. vlt. D. famil. erciſc. *Qui Periculo ſuo rem habebit.* l. 4. D. de reb. credit. *Si tibi rem Periculo tuo vtendam commodauero.* l. 21. D. commodati.

Emptor hæreditatis rem à poſſeſſoribus ſumptu ac Periculo ſuo perſequi debet. l. 1. C. de euictionib. *Suis impenſis & Periculo rem reſtitui.* l. 11. D. de rei vindicat. *Hoc depoſitum Periculo eſt eius qui ſuſcepit.* l. 4. D. de reb. cred. *Pecuniam Periculo eius fore qui accepiſſet argentum.* l. 34. D. mandat. *Quamuis ipſius Periculo nummi fuerint.* ibid. *Cùm pecunia Periculo dantis fœneretur.* l. 62. D. de rei vindic. *Si quis, Periculo meo crede, dicat.* l. 12. §. ſi quis. D. mandat. *Si pecuniam ſuam Periculo ſuo crediḋiſſet.* l. 10. §. ſi mandauero. D. mandat. Plaut. Pœnul. Act. 4. ſc. 2.

Poſſeſſor hæreditatis ſuo Periculo malè argentario credidit. l. 18. D. de hæredit. petit. *Peto des fratri nummos fide & Periculo meo.* l. 24. D. de fideiuſſor. *Si hoc actum eſt vt ſuo Periculo ſponderet.* l. 6. §. vlt. *Vaſa vtēda cōmuni Periculo dedi.* l. 21. D. cōmod. *Actiones Periculo tuo tibi præſtare debebo, vt omne lucrum ac diſpendiū te ſequatur.* l. 31. D. de action. empti. *Qui ſuo Periculo velit adiri hæreditatem.* l. 71. D. ad SC. Trebell. *Ita vt tutores adiutorem tutelæ ſuo Periculo conſtituant.* l. 13. D. de tutel. *Si paratus ſit ſuo Periculo conuenire alterum.* l. 7. D. commod. *Vt ſuo Periculo confideiuſſores conueniantur in Parte.* l. 10. D. de fideiuſſor. *Exactionem nominum Periculo ſuo facere.* l. 35. D. de adminiſtr. & peric. *Fideiuſſores qui magiſtratus ſuo Periculo nominant.* l. 17. §. vlt. D. ad municipal. l. 36. §. vlt. *Quod mihi debebas, à debitore ſtipulatus ſum Periculo tuo.* l. 35. §. quod mihi. D. mandati. Plaut. Perſa, act. 4. ſc. 3.

Ac ſuo Periculo is emat qui eam mercabitur,
Mancipio neque promittet, neque quiſquam dabit.

Cicero in Lucullo, *Semper auctorem habes, & eum qui Periculo ſuo cauſam agat.* Apul. lib. 4. de Aſin. aur. *Ea tu bona certè meo Periculo dixeris.* quod genus loquendi idem quoque vſurpat in lib. de Deo Socrat.

Periculum etiam pro Indice & Breui in rubr. C. de ſentent. ex periculo recitand.

Cùm PERICVLOSA *dilatio Prætori videtur.* l. 1. D. de dam. infect. *Quæſtio res eſt fragilis & Periculoſa.* l. 1. §. quæſtioni. D. de quæſtionib. *Si Periculoſam rem ante venditionem facere ſolitus eſt.* l. 54. D. de action. emp.

Periculosè hæredem facturum ſi vinum effundat. l. 7. §. vlt. D. de trit. vino.

PERINDE *ac ſi.* l. 29. D. de noxalib. l. 16. & l. 46. §. cum teſtamento. D. de adminiſtr. & peric. §. & ſi eius. Inſtitut. quib. mod. teſtam. infirm. *Perinde atque.* l. 18. & l. 24. D. ſi quis omiſſ. cau. l. 55. D. de manumiſſ. teſtam. *Perindéque haberi ac ſi nihil promiſiſſet.* l. 5. §. ſi debitor. D. de donation. int. vir. *Perinde habendum atque ſi.* l. 44. D. de dam. infect. *Perinde atque ſi.* Vlpian. tit. 2. Regul. *Perinde quaſi.* l. 51. D. de actionib. emp. lege 32. Digeſtis ad SC. Trebell.

PERIRE dicitur *quod in rerum natura eſſe deſinit,* quod rebus humanis ſubducitur ac ſubtrahitur, quod intercidit. *Cum pubere filio mater naufragio Periit.* l. 22. D. de reb. dub. *Mulier naufragio cum filio anniculo Periit.* l. 26. D. de pact. dotalib. *Si filius naufragio vel ruina vel adgreſſu, vel quo alio modo ſimul cum patre Perierit.* l. 17. §. ſi quis autem. D. ad SC. Trebell. *Si naufragio*

quid

quid Periit. l. 52. §. quidam. D. pro ſocio. *Duo impuberes ſimul in naue* Perierunt. l. 9. D. de reb. dub. *Cùm bello pater cum filio* Periſſet. l. 9. §. cùm bello. D. de reb. dub.

Si amatorio poculo mulier aut homo Perierit. l. 38. §. qui abortionis. D. de pœnis. *Quia ex alio vulnere* Periit. l. 11. §. Celſus. D. ad l. Aquil. *Si ſeruus lapidario commodatus ſub machina* Perierit. l. 5. §. ſed interdum. D. commod. *Si reſiſtat qui damnatus eſt aduerſus prouocationem, nec velit admitti eius appellationem* Perire *feſtinans*. l. 6. D. de appellation.

Si apud alterum bos Periit. l. 17. §. ſi cùm vnum. D. de præſcr. verb. & §. 1. Inſtitut. de locat. & cond. *Si ideo pecus incluſit, ne paſcatur, & vt fame* Periret. l. 2. §. ſi publicanus. D. de vi bonor. raptor. *Si pecus incendio* Perierit. l. 52. §. damna. D. pro ſocio.

Perire autem dicuntur non res modò animales, ſed & quæ anima carent, id eſt *extingui, intercidere, euaneſcere*. Et ita Perire dicitur *argentum*. l. 20. §. vlt. D. de præſcr. verb. *Frumentum*. l. 3. §. necnon. D. de incendio. *Margarita*. l. 17. §. 1. D. eod. tit. *Nauis*. lege 6. D. de nautico fœn. & l. 31. D. locati. *Pecunia*. l. 3. §. vlt. D. de in rem ver. l. 58. §. 1. D. pro ſocio. *Vaſa*. l. 22. D. de manumiſſ. teſtam. *Veſtis*. l. 3. §. vlt. D. de in rem ver. *Si veſtimenta* Perierint *vi ignis*. lege 17. §. ſi cùm mihi. D. de præſcr. verb.

Præterea *Perire* etiam dicitur quod non quidem *interiit*, ſed furto vel alio caſu abeſt, amiſſúmque eſt, licet non extinctum. *Si res vendita per furtum* Perierit. l. 35. §. ſi res. D. de cõtrah. empt. *Si pecus latrocinio Perierit*. l. 52. §. damna. D. pro ſocio. *Materia empta ſi furto* Periiſſet *poſtquàm tradita eſſet*. l. 14. §. vlt. D. de peric. & commodo rei vend.

Perire quoque *iura* dicuntur, id eſt *extingui & euaneſcere*. Sic *Perire actionem* dicimus. l. 35. §. vlt. D. de negot. geſt. l. 37. D. de iur. dot. *Omnes actiones quæ morte aut tempore* Pereunt. l. 139. D. de diuerſ. regul.

Perit cauſa. l. 29. D. de iure fiſc. *An legatum* Periſſet. l. 112. D. de condition. & demonſtrat. *Quadrigæ legatum equo poſtea mortuo* Perire *quidam credunt*. l. 65. §. 1. D. de legat. 2. id eſt *euaneſcere*. *De tempore quo lis* Perit. l. 2. D. de diuerſ. temporalib. *Dolo cuius effectum eſt vt lis temporibus legitimis tranſactis* Pereat. l. 17. §. dolo. D. de dolo. *Si non culpa legatarij lis* Perierit. l. 8. D. de legat. 3. *Perit priuilegium dotis & tutelæ ſi poſt diuortium dos in ſtipulationem deducatur*. l. 29. D. de nouationib. *Res* Peribit, id eſt *obligatio*. l. 91. D. de ſolutionib. *Si res tempore* Peritura *ſit*. lege 1. D. de feriis.

Perire alicui dicitur quod eius damno & diſpendio cedit, quod ei *decedit ac detrahitur*. *Quod heres inde minuit, viro non* Perit. l. 15. §. ex donationibus. D. ad l. falcid. *Mortes ſeruorum*, &c. *hæredi* Pereunt: *quemadmodum ad hæredis lucrum pertinent fructus*. l. 30. D. eod. tit.

Perire etiam *dies* dicuntur *patrono vel hæredi* quibus operæ non eduntur. *Pereunt patrono dies quibus libertus ad reddendas operas è prouincia venit*. l. 20. §. vlt. D. de oper. libert. *Cui* Pereant *dies quibus ager ſeruus fuit*. l. 7. D. de annu. legat. *Pereunt patrono operæ quas libertus propter aduerſam valetudinem præſtare non poteſt*. l. 34. D. de oper. libert. *Plurimum intereſt*, Peritura *collegerint, an quæ ſeruari poſſint*. l. 4. D. de incend. rui.

PERITVS. *Artifex ad aliquem modum* Peritus. l. 19. §. illud. D. de ædil. edic. *Æſtatem incipere ſic* Peritiores *tradiderunt*. l. 1. §. æſtatem. D. de aqua cottid. *Si rogauero vt veſtimenta apud me relinquas, vt* Peritioribus *oſtenderem*. l. 17. §. ſi cùm mihi. D. de præſcr. verb.

PERITIA. *Vt certi de* Peritia *artis*. l. 1. D. de decretis ab ord. faciend. *Si ſeruum diſciplinis vel arte inſtituerit, fructuarius arte eius vel* Peritia *vtetur*. l. 27. §. ſi ſerui. D. de vſufr. *Placuerat vt monumenta fierent opera &* Peritia *Aſiani*. l. 52. §. item ex facto. D. pro ſocio.

PERIVRIVM. *Si poſtea* Periurium *fuerit adprobatum*. l. 21. D. de dolo. *De* Periurio, *ſi ſua pignora eſſe quis in inſtrumento iurauit, crimen ſtellionatus ſit*. l. vlt. D. ſtellionat. *De* Periurio *quæri*. lege vltima. Digeſtis de in lit. iuran. *Nec præiudicium* Periurio *alterius fiet*. l. 28. §. vlt. D. de iureiur.

PERLVSORIO, pro Proluſorio. *Si* Perluſorio *iudicio actum ſit aduerſus teſtamentum*. l. 14. D. de appellation.

PERMANERE eſt *perſeuerare, durare*. *Natura debitor* Permanet. l. 60. D. de condict. indeb. *Obligatus* Permanet. l. 1. §. 1. D. de obligat. & actionib. *Si ſocij vnà bonorum meorum* Permanſerint. l. 4. D. de condition. inſtitut. *Si noxam commiſit, nec* Permanet. l. 17. §. quod aiunt. D. de ædilit. edic. *Si in poteſtate* Permanſiſſet. l. 5. Digeſtis ſi tabul. teſtam. null. *Si donator in eadem* Permanſerit *voluntate*. lege 15. Digeſtis de manumiſſion. *Si maritus vſque ad finem vitæ in eadem voluntate* Permanſit. l. 1. C. de donation. int. vir. *Si ſerua & ſeruus in eadem coniunctione* Permanſerint. l. 39. D. de iur. dot. *Quæ in hæreditaria cauſa* Permanent. lege 5. §. 1. Digeſtis vt legator. ſeu fideicommiſſ.

Libera Peculij adminiſtratio non Permanet *in fugitiuo*. l. 48. D. de peculio. *Quominus in diem vitæ noſtræ matrimonium* Permaneat. l. 57. D. de donationib. inter vir. & vxor. *Pignus in bonis debitoris* Permanere. l. 8. C. de pigner. act. *Prædia in dominio mariti* Permanſiſſe *palam eſt*. l. 8. C. de præd. minor. *Quo tempore ſocietas inter eos* Permanſit. l. 16. §. vlt. D. de aliment. vel cibar. *Quandiu res in eodem ſtatu* Permanebit. l. 20. D. quod vi aut clam. *Palàm eſt rem tuam* Permanere. l. 7. §. quòd ſi. D. de adquir. rer. domin. *Res dominorum* Permanent. l. 9. §. vlt. D. de adquir. rer. domin.

Teſtamentum quod per æs & libram fiebat, licet diutius Permanſit. §. 1. Inſtitut. de teſtament. *Donec vſusfructus* Permanet. l. 15. §. vlt. D. de vſu & vſufr. legat. *In futurum tempus* Permanere *factum demonſtrat*. l. 18. D. iudic. ſol.

PERMILITARE. *Si Tribunus in cohortibus prætoriis* Permilitauerit. l. 9. Digeſtis de excuſationibus.

PERMISCERI, id eſt *commiſceri*. Permiſceri *cauſas poſseſsionis & vſusfructus non oportet*. l. 52. D. de adquir. poſſeſſ. *Legata quæ ab inſtituto extero data ſunt*, Permiſceri *cæteris non oportere*. l. 11. §. quæſitum. D. ad l. falcid. *Damna quæ violentia* Permixta *ſunt*. lege 1. §. damna. D. vi bonor. rapt.

PERMITTERE eſt *concedere, ſinere*. *Legis virtus hæc eſt, Imperare, Vetare*, Permittere. l. 7. D. de legib. *Si lex municipalis* Permittet *in ciuitate ſepeliri*. l. 3. §. Diuus. D. de ſepulcr. violat. *Vim vi defendere omnes leges & omnia iura* Permittunt. l. 45. §. qui cùm aliter. D. ad leg. Aquil. *Quod leges fieri* Permittunt. l. 35. D. de verborum obligat. *Prætor* Permittit. l. 12. D. quibus ex cauſ. in poſſeſſ. l. 5. §. 1. D. vt legator. ſeu fideicomm. Ait prætor, *Interdum cauſa cognita in factum actionem* Permittam. l. 10. D. quæ in fraud. *Aquam prætoris edictum non* Permittit *ducere*. l. 4. C. de ſeruitut.

Permitti dicitur quod iure, lege vel à principe conceditur. Permittitur *aquam ex caſtello vel ex riuo ducere*. l. 1. §. permittitur. D. de aqua cottid. *Collegia vel corpora quibus ius coëundi lege* Permiſſum *eſt*. l. 5. §. quibuſdam. D. de iure immunitat. Permittitur *edicto prætoris*. l. 3. §. procuratorem. D. iudicat. ſol. *Cauſa cognita* Permitti *oportebit*. l. 8. D. quibus ex cauſ. in poſſeſſ. Permittendum *per edictum*. l. vlt. D. de cloac. Permittit *accuſatio*. l. 4. §. vlt. D. ad l. Iul. de adult. *Liberto accuſare* Permittendum *eſt*. l. 38. §. liberto. D. eod. *Cui alienatio interdicitur*, Permitti *actiones exercere*. l. 7. D. de iure delib. *Cuilibet* Permittendum *eſt petere*. l. 1. D. de locis & itinerib. *Marito* Permittitur *occidere*. l. 24. D. ad l. Iul. de adulter.

Filiofamil. Permiſſa *rerum adminiſtratio*. l. 4. §. vlt. D. de caſtr. pecul. *Si minori adminiſtratio rei propriæ* Permiſſa *eſt*. l. 5. C. de tempor. in integr. Permiſſa *adminiſtratione peculij*. l. 84. D. de ſolutionib. *Cui à parente maioréve parte tutorum, eorúmve cuius ea iuriſdictio fuit, tutela* Permiſſa *erit*. l. 3. §. procuratorem. D. iudic. ſol.

PERMISSVS, pro *permiſsione*. *Qui* Permiſſu *prætoris ab accuſatione deſtitit*. lege 13. D. ad SC. Turpil. *Cum ex* Permiſſu *principis appellatio recepta ſit*. l. 57. §. vlt. D. de adminiſtr. & peric. *Ex prouincia in prouinciam transduci damnatos ſine* Permiſſu *principis non licere*. l. 31. D. de pœnis. *Neque muri neque portæ habitari ſine* Permiſſu *principis poſſunt*. l. vltima. Digeſtis ne quid in loco ſac. *Sine* Permiſſu *principis aqua per viam publicam duci non poteſt*. l. 18. §. vltimo. Digeſtis de aqu. & aqu. pluu.

Sine Permiſſu *meo, ait prætor*. l. 4. D. de in ius vocan. *Si quis dolo malo fecerit quominus quis* Permiſſu *meo in poſſeſsionem bonorum ſit*. l. 1. D. ne vis fiat ei qui. *Quos prætor prohibet ſine* Permiſſu *ſuo vocari*. l. 26. §. ait prætor. D. ex quib. cauſ. maior. *Si pupillus dedit pignori ex* Permiſſu *prætoris*. l. 7. §. 1. D. de reb. eor. *Citra* Permiſſum *prætoris*. l. 15. §. vlt. D. de re iudic. *Sine* Permiſſu *prætoris*. l. 7. §. vlt. D. de iure deliber.

Permiſſu *creditoris*. l. 8. §. ſuperuacuum. D. quib. mod. pign. *Quamuis talia fieri ſine* Permiſſu *eorum quibus* Permittendi *vis eſt, non debeant*. l. 3. §. non perpetuæ. D. de ſepulc. viol. *Dos quam alius* Permiſſu *mulieris ſtipulatus eſt*. l. 63. D. de iure dot. Permiſſu *meo*. l. 106. D. de ſolution. *Vnius* Permiſſu *id fecero*. l. 17. D. de iniuriis.

PERMVTARE dicuntur *qui res quarum domini ſunt inuicem mutant, vltrò citróque dando & accipiendo*. *Olim vnuſquiſque ſecundum neceſsitatem temporum ac rerum vtilibus inutilia* Permutabat. l. 1. D. de contrahen. empt.

Qui rem Permutatam *accepit, emptoris ſimilis eſt*. l. vlt. D. quibus ex cauſ. in poſſeſſ. *Quod inde comparatum eſt, vice* Permutati *dominij reſtituetur*. l. 71. D. de legat. 2. *Statim vt de his qui ex cauſa in metallum damnati ſunt ſententia dicta eſt, conditionem ſuam* Permutant. lege 10. §. 1. Digeſtis de pœnis.

Redemptor ex voluntate locatoris quædam in opere Permutauerat. l. 60. §. lege. D. loca. *Qui ſententiam dixit referre ad principem debet, vt ex authoritate eius pœna Permutetur*. l. 9. §. iſtæ. D. de pœnis. *Si pro libero homine res Permutata fuerit*. l. 4. D. de leg. Fab. de plag. *Conuenit vt Permutatim inter ſe temporibus aqua vterentur*. l. 5. D. de aqua quottid.

PERMVTATIO eſt cùm res *pro re, corpus pro corpore datur*. *Si pecuniam dem vt rem accipiam, emptio & venditio eſt: ſin autem rem do vt rem accipiam, non placet Permutationem rerum emptionem eſſe*. l. 5. D. de præſcr. verb. *Permutatio nominum*. l. 64. D. de legat. 3. *Cùm Permutatio rerum diſcernens communionem interueniet*. l. 77. §. hæreditatem. D. de legat. 2. *Corpora nummorum Permutationem non recipiunt*. l. 51. D. de legat. 1. *Status Permutati*. l. 1. D. de capit. minut.

PERNICIANVM SC. de quo vide Vlpian. tit. 17. regul.

Fructuarius non debet quicquam facere in Perniciem proprietatis. l. 15. §. fructuarius. Digeſtis de vſufr.

Si tantus eſt furor, ita Pernicioſus. l. 22. §. ſin autem tantus. D. ſol. matrim.

Plerumque ſub authoritate iuris ſcientiæ Pernicioſè erratur. l. 91. §. ſequitur. D. de verb. obligat. *Si tutor Pernicioſè egit pupillo*. l. 3. §. nunc videamus. D. de ſuſp. tutor.

PERNOCTARE *extra vrbem intelligendus eſt qui nulla parte noctis in vrbe eſt. Per enim totam noctem ſignificat*. l. 166. §. vlt. D. de verb. ſignific.

PERNVMERARE. *Res hæreditarias Pernumerare & hæredi adſignare*. l. 1. §. eligitur. D. de vent. in poſſeſſ. mitt.

PERORARI cauſa, id eſt *peragi*. *Qui cauſam Perorari vſque ad ſententiam effecit*. lege 14. §. accuſaſſe. Digeſtis de bon. libert. *Si cauſa Perorata, abſolutio ſecuta fuerit*. lege 6. Digeſtis de quæſtion.

PERPENDERE eſt *examinare*. *Teſtimonij fidem Perpendere*. l. 13. Digeſtis de teſtib. *Æſtimandum erit arbitro, & Perpendendum quo animo ſumptus factus ſit*. l. 14. §. ſed interdum. D. de religioſ. & ſumpt.

Perpendendum erit prætori cui potius ſubueniat. l. 13. D. de minorib. *Mulier cuius prætor perpenſam pietatem intellexerit*. lege 1. §. conſequens. D. de ſuſpect. tutor. & §. quinimmò. Inſtitut. eod. tit.

Perpenſo iudicio prout quæque expoſtulat, ſtatuendum eſt. l. 11. D. de pœnis. *Si falſis nec notoriis inſimulatus ſit, Perpenſo iudicio diſpici debet*. l. 7. C. de accuſation.

PERPERAM, id eſt *malè*: atque ita Perperam & *rectè*, opponuntur. *Cùm procurator rectè petit, dominus Perperàm*. l. 22. §. cùm autem. D. rat. rem haber. *Siue rectè pronuntiatum eſt, ſiue Perperàm*. l. 8. §. ſed ſi. D. ſi ſeruit. vindic. *Iudex ſi Perperam iudicaſſet*. l. 62. D. de re iudic. id eſt *per iniuriam*. *Si ab iudice Perperam pro ſeruo iudicatum eſt*. l. 42. D. de liber. cau. *Qui pretio deprauatus aut gratia Perperam iudicauerit*. l. vlt. C. de pœn. iudic. *Si quis cùm eſſet exhæredatus pronuntiatus, vel Perperam ſit exhæredatus*. l. 12. §. ſi quis non. D. de bon. libert. *Qui Perperam eſſet à prætore excuſatus*. l. 11. §. ex facto. D. de minorib. *Quod dolo vel culpa tutoris in officio pupilli Perperam abſenti contractum eſt*. l. 18. Digeſtis de tutel. & rationib. *Ceſſatio iniuncti Perperam officij*. l. 5. C. qui tutor. *Perperam ante diem agi*. l. 2. §. qui ita. D. de eo quod certo lo. id eſt malè. lege 4. Digeſtis de pact. *Cùm in teſtamento ambiguè aut Perperam ſcriptum eſt*. lege 24. Digeſtis de rebus dubiis.

Perperam aliàs eſt *per errorem & imprudentiam*. *Si inconſulto errore lapſum patrem tuum Perperam venditioni conſenſum dediſſe conſliterit*. l. 1. C. ſi maior fact. alien. *Pecuniam Perperam falſus procurator accepit*. l. 80. §. ſi Titius. D. de furtis. *Dotis Perperam à patre ſolutæ præceptionem deſiderare*. l. 26. §. 1. D. de pact. dotal. *Perperam ſolutum*. l. 9. D. de pecun. conſtit. l. 40. D. de condict. indeb. *Perperam ſoluta repetuntur*. Paul. libro tertio ſentent. tit. 7. *Legatorum Perperam ſolutorum repetitio non eſt*. Vlpian. tit. 25. regular. *Quod legatum non ſit ab hærede tamen Perperam traditum*. l. 4. §. ſi pater. Digeſtis pro ſuo. *Id quod Perperam eſt actum*. l. 2. C. ſi maior fact. alien. *Si Perperam confeſſus fuerit*. l. 5. D. de interrogation. *Perperam pronuntiatus*. l. 12. §. ſi quis. D. de bonis libert.

Qua in ſignificatione non modò noſtri auctores id verbi vſurpant, ſed & Cic. qui libro 4. in Verrem ait *ſæpe fieri vt per imprudentiam Perperam iudicetur*. & Hircius, *Qui capti*, inquit, *ſunt tabellarij, qui à Corduba ad Pompeium miſsi erant, perperámque noſtra caſtra peruenerant*. Quibus ex locis apparet ita quoque accipiendum eſſe quod Varro ſcribit libro tertio de re Ruſtic. capite vltimo. *Ille flens narrat ab neſcio quo percuſſum cultello concidiſſe quem qui eſſet animaduertere in turba non potuiſſe, ſed tantummodo exaudiſſe vocem Perperam feciſſe*. Sueton.

in Domitia. cap. 11. *Quòd enim comitiorum Conſulariũ die deſtinatum* Perperam *præco non Conſulem ad populum ſed Imperatorem pronuntiaſſet.* Perperam *accipere*, id eſt, Perperam *ſolutum accipere.* l. ſi vendidero. §. ſi Titius. D. de furt. *Per fraudem vel dolum vel Perperam ſine iudicio factis diuiſionibus.* l. 3. C. commun. vtriuſ. iudic.

Perpetrare. *Qui ſibi manus intulit, & non Perpetrauit.* l. vlt. §. ſic autem. D. de bonis cor. id eſt *factum non Peregit*, vt loquitur l. 38. §. vlt. D. de pœnis. *Si in ingenuam perſonam tale facinus* Perpetretur. l. 1. §. ſin autem. D. de rapt. virgin. *Homicidium* Perpetratum. l. 4. C. ad l. Iul. de adulter.

Perpetvare eſt *perpetuũ facere* quod temporale erat. *Cùm facto ſuo reus principalis obligationem* Perpetuat. l. 58. §. vlt. D. de fideiuſſor. id eſt Perpetuam *efficit*, vt loquitur l. 91. §. nũc videamus. D. de verb. obligat. ſeu Perpetuam *facit*, vt loquitur lex 24. §. vltimo. Digeſtis de vſur.

Perpetuari dicuntur *actiones quæ alioquin tempore perituræ* Perpetuæ *fiunt*, quod accidit litis conteſtatione. *Litis conteſtatione temporales actiones* Perpetuantur. l. vlt. §. vlt. D. de fideiuſſ. tutor. *Temporales actiones per oblationem precum & ad eas reſcriptionem* Perpetuantur. l. vltima. C. quan. libell.

Perpetuari dicuntur obligationes quæ ob culpam factúmve debitoris, vel litis conteſtatione Perpetuæ efficiuntur. *Poſt litem conteſtatam* Perpetuatur *aduerſus eum obligatio.* l. 9. §. ſi is qui temporaria. D. de iureiur. *Quotiens culpa interuenit debitoris* Perpetuari *obligationem.* l. 91. §. ſequitur. D. de verbor. oblig. *Quinetiam cùm procurator interpellauerit promiſſorem hominis*, Perpetuam *facit ſtipulationem.* l. 24. §. vlt. D. de vſur.

Perpetuari etiam pœna dicitur, quæ cùm *temporaria eſſet*, Perpetua efficitur. *Si in decem annos damnatus ſit, aut* Perpetuari *ei debeat pœna.* l. 8. §. quiſquis. D. de pœnis.

Perpetvvm *temporario* aduerſatur. Ita Perpetuæ actiones temporalibus opponuntur. Perpetuæ *autem actiones olim dicebantur quæ perpetuò ſeu in infinitum competebant, quales erant rei perſecutoriæ quæ ex legibus, S. Conſultis, ſeu ex ſacris conſtitutionibus proficiſcebantur, aliter atque ea quæ ex prætoris iuriſdictione pendebant, quæ plerumque annuæ erant.*

Hæc actio quæ competit de effuſis & deiectis Perpetua *eſt*, l. 5. §. hæc autem. D. de his qui effuder. vel deiec. *Si perpetua actio eſſe cœpit.* l. 17. D. quod met. cau. Perpetua *in patrem etiam mortuo filio eſt actio.* l. 5. C. ad SC. Macedon. *Hæc iudicia quamuis honoraria ſunt, tamen* Perpetua *ſunt.* l. vlt. §. hæc iudicia. D. nau. caup. *Hoc interdictum perpetuum eſt.* l. 3. §. vlt. D. de homin. lib. exhib. l. 20. §. hoc interdictum. D. de vi & vi arm. l. 1. §. hoc interdictum perpetuum. D. ne quid in lo. publ. vel itin.

Atque ita in Pandectis accipere debemus quod à Iuriſconſultis ſcriptum eſt, Perpetuò ſeu *in* Perpetuum *actionem dari*, vt Perpetuò *dari actio.* l. 28. §. vlt. D. de dolo.

Idem etiam ſignificat in Perpetuum *teneri.* l. 29. D. de dolo.

Perpetuæ autem erant olim actiones, ſeu Perpetuò competebant, hærediq́ue & in hæredem dabantur actiones quæ rei perſecutionem habebant, vnde Vlpianus de Fauiana actione loquens, ait, *Hæc actio in* Perpetuum *datur, quia habet rei perſecutionem.* l. 3. §. 1. D. ſi quid in fraud. patroni.

Similitérque de actione damni infecti, *Hæc actio*, ait Vlpianus, *cùm rei habeat perſecutionem, & hæredi & in hæredem, &* Perpetuò *dabitur.* l. 4. §. vlt. D. de dam. infect. *Hæc actio quæ aduerſus hæredem cæteróſque ſucceſſores pertinet*, Perpetuò *competit, quia in ea rei perſecutio continetur.* l. 3. §. 1. D. de vi & vi arm. *Iudicati actio* Perpetua *eſt, & rei perſecutionem continet.* l. 6. §. vlt. Digeſtis de re iudic.

Eodémque ſenſu Perpetuam *obligationem* accipe in l. 35. §. vlt. D. de negot. geſt. l. 91. §. nũc videamus. D. de verbor. obligat. ex qua nimirum actio *in* Perpetuum *datur*. nec aliter Perpetua *ſtipulatio* exaudienda eſt. l. 34. D. de vſur.

At nouo iure Perpetuæ *actiones accipiuntur quæ vſque ad triginta vel quadraginta annos extenduntur: his enim temporum curriculis & cancellis omnes tam in perſonam quàm in rem actiones tandem principalibus conſtitutionibus circumſcriptæ fuerunt.* Inſtitut. de perpet. & tempor. action. l. 3. & l. 4. C. de præſcr. 30. vel 40. annor. *Proinde alia eſt hodie atque olim fuit verbi huius ſententia. Et ideo hodie in* Perpetuum *prout* & Iuſtinianus interpretatur, eſt *vſque ad finem conſtitutionibus introductum.* §. aliquando. Inſtitut. de perpet. & tempor. action.

Perpetuæ *exceptiones & temporales* opponuntur l. 3. D. de exception. In qua additur, Perpetuas *exceptiones*, quæ & *Peremptoriæ* vocantur, appellari *quæ ſemper locum habent, nec euitari poſſunt, qualis eſt doli mali, & rei iudicatæ, & pacti conuenti* Perpetui.

Simi-

Similitérque Iuſtinianus alias eſſe Perpetuas *&* *peremptorias exceptiones,alias temporales* *&* *dilatorias* tradens: *Perpetuæ*,ait, *atque peremptoriæ ſunt quæ ſemper agentibus obſtant*, *&* *ſemper rem de qua agitur perimunt, qualis eſt exceptio doli mali,* *&* *quod metus cauſa factum eſt*,& *pacti conuenti, cùm ita conuenerit, ne omnino pecunia peteretur.* §. appellantur. Inſtitut. de exception. *Exceptio perpetua pacti conuenti*. l. 5. C. de pactis.

Perpetua exceptio parit condictionem. l. 26. §. adeo. D. de cond. ind. *Iuſiurandum Perpetuam exceptionem parit*. l. 40. D. de iureiur. *Qui Perpetuam exceptionem habet*. l. 40. D. de condict. indeb. *Si per aliquam exceptionem* Perpetuam *peti non poterat*. l. 26. §. indebitum. D. de condict. indeb. *Sine vlla exceptionis Perpetuæ remotione*. l. 10. D. de verbor. ſignif. *Exceptione Perpetua ſuccurri ei qui per vim expulſus poſt retinuit poſſeſſionem*. l. 5. C. de exception. *Qui perpetua exceptione tueri ſe poterat*. l. 24. D. de condict. indeb. l. 13. D. de liberat. legat. l. 34. §. vlt. D. de ſolution. *Si cũ exceptione aduerſus te* Perpetua *tutus eſſem*. l. 14. D. quod met. cau. *Perpetua exceptione tuti ſunt*. l. 9. §. non ſolùm. D. de SC. Macedon.

Perpetua aqua *&* *temporalis* opponuntur. l. 1. §. lacus. D. vt in flum. publ. *Dotis cauſa Perpetua eſt*. l. 1. D. de iure dot. *Quod leges fieri prohibent, ſi Perpetuam cauſam ſeruaturum eſt, ceſſet obligatio*. l. 35. D. de verbor. obligat.

Quod dicitur, *Omnes ſeruitutes prædiorum Perpetuas cauſas habere* debere. l. 28. D. de ſeruitut. præd. vrban. hunc ſenſum habet: ita ſeruitutes conſtitutas comparatáſque eſſe debere, vt res ſemper ſit idonea ad ſeruitutis vſum. verbi gratia, *Ex aqua quæ areſcit,* *&* *ex ciſterna aquæductus cedi non poteſt, quoniam cauſam ſeu materiam Perpetuam*, id eſt, *viuam* *&* *perennem aquam non habet*. l. 1. §. hoc interdictum. D. de fonte: *At eius aquæ, quæ ex cœlo cadit in vicinum immittendæ vtiliter conſtituitur ſeruitus, quoniam etſi ea aſſiduè non cadat, cùm tamen ex naturali cauſa cadat, perpetuò cadere* intelligitur.

Contra *non Perpetuam cauſam habet quod manu fit*. l. 28. D. de ſeruitut. vrb. præd. *Siue Perpetua condictio eſt, ſiue temporalis*. l. 10. C. de loca. *Perpetua conſuetudo*. l. 6. D. quod cuiuſque vniuerſ. id eſt *ſemper obſeruata eſt*. vt l. 31. §. Lucius. D. de adminiſtr. & peric. *Diuortium quod animo Perpetuam conſtituendi diſſenſionem fit*. l. 3. D. de diuort.

Perpetua excuſatio *&* *temporalis* opponuntur l. 4. §. 1. D. de muner. & honor. *Si quis in cohortibus vrbicis permilitauit, Perpetuam habet à tutelis excuſationem*. l. 8. D. de excuſation. *Si quis id quod iuriſdictionis Perpetuæ cauſa, prout res inciderit, in albo propoſitum erit*. l. 7. D. de iuriſdict. *In integrum reſtitutio Perpetua iuriſdictione Permittitur*. l. 2. C. de reſtitut. milit. *Cùm Nilus ad Perpetuam ſui menſuram redierit*. l. 1. §. ripa. D. de fluminib. ne quid in flum. publ. *Perpetua penſitatio*. l. 24. D. de annu. legat.

Pœna exilij Perpetua. l. 39. D. de iure fiſci. *Perpetuis Pœnis tenebitur*. Vlpian. tit. 17. regul. *Si is ſit ſeruus qui in Perpetuam ſeruitutem venerit*. l. 44. §. ſi idem. D. de leg. 1. *Mancipia quæ in Perpetuam ſeruitutem veniunt*. l. 1. C. ſi ſeru. export. ven. *Corpus Perpetuæ ſepulturæ traditum,* *&* *ad tempus alicui loco commendatum* opponuntur apud Paul. lib. 1. ſentent. tit. 23. *Si necdum Perpetuæ ſepulturæ corpus traditum eſt*, l. 10. C. de religioſ. & ſumpt. fun. *Non Perpetuæ ſepulturæ tradita corpora*. l. 3. §. non perpetuæ. D. de ſepulc. viol. *Multum intereſſe ad Perpetuam vtilitatem agri, vel ad eam quæ non ad præſentis temporis pertineat*. l. 3. D. de impenſ. in res dotal. *Conſtans* *&* *Perpetua voluntas*. l. 10. D. de inſtit. & iure. & Inſtitut. eod. tit.

Perpetuas quæſtiones quas Cenſorino & Manilio Coſſ. conſtitutas Cicero in Bruto ſcribit, ita duabus de cauſis appellatas bene quidem monuerunt. *Vna eſt, quòd ordo huiuſmodi publicorum iudiciorum exercendorum lege ſemel præſcriptus fuit, certáque forma in vniuerſum data, vt noua deinde lege opus non eſſet. Altera eſt, quòd annuam his quæſtionibus exercendis prætores illi qui publicis iudiciis præerant, operam darent, non quemadmodum ante fieri ſolebat, cùm ita res tuliſſet, vt quæſtio decernenda videretur, tum legeretur qui quæreret, ſpecialiſque de ea rogatio perferretur.*

Caupo vel ſtabularius inhabitatores Perpetuos quodammodo elegit, qui non reiecit. l. 1. §. vlt. D. furti aduerſ. naut.

Lacus Perpetuus. l. 23. §. 1. D. de ſeruitut. præd. ruſt. id eſt qui Perpetuam habet aquam. vt l. 1. §. 1. D. vt in flumin. publ. nauig. liceat.

Flumen Perpetuum, id eſt, *perenne* *&* *quod ſemper fluit*. Ouid.

Flumine Perpetuo torrens ſol etaltius ire.

Perpetuus morbus, qui *temporalis* non eſt, qui intermiſſionem non habet, ſed rebus gerendis impedimento eſt. *Morbus qui Perpetuus eſt,* & qui *tempore finitur*, aduerſantur. l. vlt. §. 1. D. de ædil. edict. *vt morbi Perpetui* *&* *temporarij* pugnant. l. 6. D. eod. tit. *Si interuallum furor habeat, vel Perpetuus morbus eſt*. l. 12. §. ſi maritus. D. ſol. matrim. *Furioſus quem morbus detinet Perpetuus*.

l. vlt. C. de curat. furio. *Qui negotiis ſuis aliquo Perpetuo morbo ſupereſſe non poſſunt.* l. 5. D. de poſtulan. *Qui* Perpetuo *morbo non tenetur.* l. 54. D. de procuratorib. *Perpetua valetudine tentus.* l. 1. C. qui morb. ſe excuſ. Plinius epiſt. 12. lib. 1. *Euaſit Perpetuam valetudinem.*

Perpetuum corporis impedimentum temporali corporis imbecillitati opponitur. l. 101. §. verùm. D. de verborum ſignif. *Vitium Perpetuum, morbus cum acceſſu diſceſſúque eſt.* Agell. libro quarto cap. tertio.

Perpetuum edictum appellatum eſt *quod ex annuis prætorum edictis Perpetuæ iuriſdictionis cauſa propoſitis, iisque magna ex parte tralatitiis à Saluio Iuliano compoſitum & in ordinem digeſtum, titulisque diſtinctum, Perpetui iuris vim vigorémque Hadriani Imperatoris authoritate, necnon SC. quod ſuper ea interceſſit authoritate obtinuit.* l. 2. §. ſi quid igitur. C. de veteri iur. enuclean. qua de re vide plura ſup. lib. 5.

Perpetuum ius, id eſt *certum,* & in *omnia tempora ſcriptum.* vt Quintil. declamat. *Secundum ius Perpetuum.* l. 3. C. de pignerat. act. *Iuxta* Perpetui *iuris formam.* l. 5. C. de appellationib. *An non facit dolo qui iure* Perpetuo *vtitur.* l. 42. D. de action. emp. *Perpetuum legatum.* l. 23. D. de annu. leg. *In opus Perpetuum vel temporarium dari.* l. 1. §. vlt. & l. vlt. D. de effractorib. l. 34. D. de pœnis.

Præſides aduocationibus nonnunquam in Perpetuum *interdicunt, nonnunquam ad tempus.* l. 9. D. de pœnis.

Perpetuum pactum, quod non eſt *ad tempus* factum. *Exceptio pacti conuenti Perpetui,* id eſt *ne omnino pecunia petatur.* l. 3. D. de exceptionib.

Siue in perpetua vincula fuerit damnatus ſeruus, ſiue in temporalia. l. 8. §. vlt. D. de pœnis. *In* Perpetua *vincula damnatos.* l. 1. C. qui non poſſ. ad libert. Mandatis *cauetur ne quis Perpetuis vinculis damnetur.* l. 35. D. de pœnis. *Teſtamento cauerat vt vnus in Perpetuis vinculis moraretur.* l. 5. C. famil. erciſc.

Quæ perpetui vſus cauſa in ædificiis ſunt. l. 17. §. Labeo. D. de action. emp. *Quoniam Perpetui vſus paratæ eſſent.* l. 242. §. vlt. D. de verb. ſignif.

Agri publici qui in Perpetuum *locantur.* l. 11. §. 1. D. de publican. Vectigales agri vocantur qui in Perpetuum locantur, id eſt *hac lege vt tamdiu pro his vectigal pendatur, quandiu ipſis qui conduxerunt, neque his qui in locum eorum ſucceſſerunt, auferri eos liceat.* l. 1. D. ſi ager vect.

Prædia quæ Perpetuò *quibuſdam ſumenda traduntur,* id eſt vt *quandiu penſio ſiue reditus pro his domino præſtetur, neque ipſi conductori, neque hæredi eius, cuius conductor hærésve eius id prædium vendiderit aut donauerit,* &c. *auferre liceat.* §. adeo. Inſtitut. de locat.

Interdum P*erpetui* appellatio vitæ finibus ac terminis coercetur. *Societas coiri poteſt in* Perpetuum, id eſt *dum viuunt, vel ad tempus.* l. 1. D. pro ſocio. *Sic procurator dari in* Perpetuum, *vel vſque ad diem.* l. 3. & l. 4. D. de procurat. *Vtrum vno duntaxat anno, an in* Perpetuum *decem annua præſtanda ſint.* l. 20. §. vlt. D. de annu. legat. *Quod in* Perpetuum *quis operam dare non poteſt.* l. 13. D. de vacat. & excuſ. muner. *In* Perpetuum *relegatus.* l. 3. C. qui pot. tutor. *Hoc non eſt* Perpetuum, id eſt *non ſemper locum habet.* l. 40. D. de condict. indeb. & Inſtitut. de ſatiſdat. tutor. l. 36. D. ad SC. Trebell.

P E R P E T V O, id eſt in *Perpetuum* & in infinitum tempus. *Hæc actio* Perpetuò *competit.* l. 3. §. 1. D. de vi & vi arm. Perpetuò *dabitur.* l. 4. §. vlt. D. de dam. inf. *Actio iſta quæ in factum eſt,* Perpetuò *dabitur.* l. 17. §. 1. D. eod. tit. Hoc *interdictum* Perpetuò *datur.* l. 20. §. hoc interdictum. D. de oper. no. nunciat. *Si pater* Perpetuò *ciuiliter vt hæres conuenietur.* l. 17. D. de caſtr. pecul.

Atque hoc ſenſu verba hæc à viris authoribus ſcripta erant, quæ hodie ex Principum cõſtitutionibus, non vltra tricennij ſpatium porriguntur. *Quod ex naturali cauſa fit, etſi non adſiduè fit,* Perpetuò *tamen fieri exiſtimatur.* l. 28. D. de ſeruitut. præd. vrban. *An ad tempus fideicommiſſum, an* Perpetuò *præſtari voluerit.* l. 6. D. de annu. legat. *Serui qui hoc animo inducti eſſent, vt ibi* Perpetuò *eſſent, non temporis cauſa accommodarentur.* lege 32. D. de pignor. *Res quas* Perpetuò *quis ibi habuerit, atque ita diſpoſuit vt* Perpetuò *haberet.* l. prima. §. rerum. Digeſtis de hæredibus inſtituend.

P E R S C R I B E R E. *Vt chirographum Perſcriberet ſua manu filius.* lege 26. §. primo. Digeſtis de pignorib.

P E R S E Q V I, eſt per iudicem vel P*ætorem* quid petere. Proinde P*erſequi dicimur rem ſiue noſtram, ſiue nobis pignori obligatam, ſiue nobis debitam. Per actionem* Perſequi. l. 2. C. ad leg. Fab. de plagiar. *Iudicio priuato legis Aquiliæ damnum* Perſequi. §. liberum. Inſtitut. de l. Aquil. *Mandati iudicio* Perſequi. l. 16. D. mandati. *Ius* Perſequendi *iudicio quod ſibi debetur.* Inſtit. de action. in princ. *Hæres tutoris appellationis cauſam* Perſequi *debet.* l. 27. D. de appellation. *Ad* Perſequendas *in inte-*

in integrum reſtitutionum, finiendáſque cauſas. l. 5. C. de temporib. in integr. *Si eam litem quam procurator inchoaſſet dominus comprobans* Perſequeretur. l. 5. D. rat. rem hab. *Perſequendæ litis obtentu*. l. 21. C. de procurat. *Super lite Perſequenda*. l. 13. C. eod. tit.

Perſequi videtur & qui ſatis accepit. l. 57. §. vlt. D. de verb. ſignif. *Dominium tibi Perſequenti*. l. 10. C. de præd. minor. *Hypothecam Perſequi*. l. 11. D. quib. mod. pign. *Iudicatum Perſequi*. l. 39. §. tutores. D. de adminiſtr. & peric. l. 52. §. 1. D. de fideiuſſ. *Titij creditor ius ſuum Perſecutus eſt*. l. 30. §. vlt. D. de except. rei iudic. *Ius Perſequendi retinendique patrimonij*. l. 3. §. bonorum. D. de bonor. poſſeſſ. *Perſequi pignora*. l. 14. D. de pignor. l. 9. C. de præd. minor. *Quaſi Seruiana qua creditores pignora hypothecáſve Perſequuntur*. §. item Seruiana. Inſtitut. de action. *Qui pignoris iure rem Perſequuntur*. l. 12. §. 1. D. quib. mod. pign. *Rem Perſequi*. l. 32. D. de fideicommiſſ. libert. l. 82. §. 1. D. de furt.

Quædam actiones rei Perſequendæ gratia comparatæ ſunt, quædam pœnæ Perſequendæ. §. ſequens. Inſtitut. de actionib.

Nec tantùm qui priuata actione experitur, ſed & qui accuſat, poſtulat, defert, *Perſequi* dicitur. *Per procuratorem accuſationem Perſequi non potes*. l. 16. C. ad l. Cornel. de falſis. *Quominus crimen intra ſtatutum tempus Perſequerentur*. l. 21. §. idem reſpondit. D. ad municipal. *Expilatæ hæreditatis crimen* Perſequi. l. 2. C. de crimin. expil. hæred. *Legis Fabiæ crimen* Perſequi. l. 1. & l. 2. C. ad l. Flau. de plagiar. *Perſequi crimina*. l. 1. C. de general. abolit. *Criminis cauſam Perſequi*. l. 1. C. de furt. *Ea quæ vltionem & mortem filij* Perſequi *allegat*. l. 9. C. de his qui accuſ. *Si mulier ſuam ſuorúmque* Perſequatur *iniuriam*. l. 12. C. de his qui accuſ. non poſſ. *Niſi ſuas ſuorúmque iniurias quis Perſequatur*. l. 16. C. de iis qui accuſ. *Perſequi reum*. l. 17. D. ad SC. Turpill. *Lex Viſcellia libertinæ conditionis homines Perſequitur*. l. 1. C. ad leg. Viſcell. *Qui mandauit ſeruum fugitiuum Perſequendum*. l. 2. D. ad l. Fab. de plag. *Eum teſtator grauiſsimis inimicitiis Perſecutus*. l. 22. D. de adminiſtr. legat.

Perſequi aliàs eſt *inſequi*. l. 44. D. de adquir. rer. dom. *Fera beſtia eò vſque noſtra videtur, donec eam Perſequamur: quòd ſi deſierimus eam Perſequi, deſinere noſtram eſſe*. l. 5. §. 1. D. de adquir. rer. domin. *Si pauonem meum manſuetum* Perſecutus *ſis, quoad is perit*. lege 37. D. de furt. *Cauere de re Perſequenda, veluti de ſeruo qui in fuga eſt*. l. 16. §. vlt. D. de rei vindic.

PERSECVTIONIS verbo, ait Vlpianus, *extraordinarias Perſecutiones puto contineri, vt puta fideicommiſſorum, & ſi quæ aliæ ſunt quæ non habent iuris ordinarij exſecutionem*. l. 178. §. actionis. D. de verbor. ſignific. id eſt *quarum cognitionem extra ordinem magiſtratus ipſemet ſuſcipit, qui iure ordinario non cognoſcere ipſe, ſed iudices dare ſolet*.

Et ita *Perſecutio ab actione petitionéque ſeparatur*, vt in ſtipulatione Aquiliana. *Quæcumque mihi tecum actio, quæque aduerſus te petitio*, vel *aduerſus te Perſecutio eſt*. l. 13. §. vlt. D. de acceptil. & §. eſt prodita. Inſtitut. quib. mod. obligat. toll. *Sic & in ſtipulatione de rato, cuius de ea re actio, petitio, Perſecutio ſit*. l. 23. D. rat. rem hab. *Actionem Perſecutionémque caſtrenſium rerum etiam inuito patre habet*. l. 4. §. 1. D. de caſtr. pecul. *Quibus debetur ex quacunque actione vel Perſecutione*. l. 10. D. de verbor. oblig.

Similique modo, *vt Perſecutiones ab actionibus & petitionibus ſeiunguntur*. l. 49. D. de verb. ſignific.

Papinianus vtique ita hæc diſtinguit: *Actio in perſonam infertur, petitio in rem, Perſecutio in rem vel in perſonam*. Verùm ſubtilis hæc verborum differentia plerumque confunditur. Namque *actionis verbo etiam Perſecutionem contineri*, tradit Paulus l. 34. D. de verb. ſignif. *Fideicommiſsi Perſecutio*. l. 3. D. de vſur. l. 32. D. de fideicommiſſ. libert. lege 14. C. de donation. inter vir. Eadem & *fideicommiſsi actio vocatur*. l. vlt. §. quatuor. D. de legat. 2.

Denique *Perſecutionis* appellatio latius patet: atque ad quaſlibet actionum petitionúmque ſpecies porrigitur. *Perſecutio qua actor experitur*. Inſtitut. de exceptionib. *Poſtulare Perſecutionē bonorum*. l. 45. §. qui pro alio. D. de iur. fiſ. *Partam ex cauſa iudicati Perſecutionem*. lege 40. D. de minorib. *Non eſſe denegandam actionem eligentibus priuatam Perſecutionem*. l. 2. §. 1. D. de vi bonōr. rapt.

Perſecutio delictorum aut propria aut communis. l. 2. D. de re milit. *Perſecutio eorum quæ vi vel furto ablata ſunt*. l. 1. C. de his quæ vi met. *Denegari Perſecutionem hæreditatis*. l. 5. §. non ſolùm. D. de legat. præſtand. *Dabitur legati Perſecutio*. lege 16. §. ſi quis. D. de bon. libert. *Non omnino legati Perſecutio datur*. l. 14. C. de donat. int. vir. *Licet legatario ſui iuris Perſecutionem deteriorem conſtituere*. l. 46. D. de pactis. *Perſecutio nominis*. l. 2. C. de donationib. *Pecuniæ*. l. 16. C. de donation. inter vir.

Pignoris vel hypothecæ Perſecutio in rem eſt. l. 18. C. de pignor. *Pignoris Perſecutio concedenda nō*

eſt creditori. l. 41. D. de pigner. act. *Pignoris Perſecutio datur*. l. 1. §. vlt. D. de Saluiano interd. *Secundi pignoris neque Perſecutio dabitur*. l. 40. §. vlt. D. de pignerat. act. *Dandam pignoris Perſecutionem*. l. 14. C. de pignor. *Perſecutio pignoris non denegabitur*. l. 4. C. ad SC. Macedon. *Salua eſt*. l. 44. §. non mutat. D. de vſurpat. *Pignoris habere Perſecutionem*. l. 8. C. de pignorib. l. 1. C. etiam ob chirograph. pecun. *Pignoris Perſecutionem perſeuerare*. l. 29. §. domus. D. de pignorib. *Aduerſus pignoris Perſecutionem exceptione vti*. l. 5. §. 1. D. de diuer. tempor. *Creditorem non prohibendum à Perſecutione pignorum*. l. 22. D. quæ in fraud. credit. *Perſecutione pignoris omiſſa*. l. 24. C. de pignor.

Pœnæ Perſecutio. l. 1. §. 1. D. ad SC. Turpil. l. 33. D. de obligat. & action. *Vt non in ſingulos detur pœnæ Perſecutio*. l. 32. D. ad l. Aquil. *Cùm furti actio ad pœnæ Perſecutionem pertineat*. l. 54. D. de furt.

Condictio rei furtiuæ, rei habet Perſecutionem. l. 7. §. vlt. D. de condict. furt. *Iudicati actio rei Perſecutionem continet*. l. 6. §. vlt. D. de re iudic. *Actio Fauiana habet rei Perſecutionem*. l. 3. §. 1. D. ſi quid in fraud. patron. *Actio de damno infecto rei Perſecutionem habet*. l. 4. §. vltimo. D. de dam. infect.

Quod ex ſepulcri violati actione capitur, non in rei Perſecutione, ſed in vindicta eſt conſtitutum. l. 10. D. de ſepul. viol. *Mandare poteſt earum rerum Perſecutionem*. l. 2. §. perueniſſe. D. de hæred. vel act. *Vſufructuario denegabitur per Prætorem vſusfructus Perſecutio*. l. 3. D. ſi ex nox. cau.

Sed & *beſtiarum fugientium Perſecutio dicitur*. l. 5. D. de adquir. rer. domin. *Cùm effugerunt beſtiæ noſtram Perſecutionem*. l. 44. D. de adquir. rer. domin.

PERSEVERARE, eſt *durare, permanere*. *Si ſeruus liber factus in eodem actu Perſeueret*. l. 37. D. de adminiſtr. & peric. *Si tutor in adminiſtratione connexa Perſeuerauerit*. l. 11. C. arbitr. tutel. *Si tutores in eadem contumacia Perſeuerauerint*. l. 3. C. de ſuſpect. tutor. *Cauent Perſeueraturos ſe in crimine vſque ad ſententiam*. l. 7. D. de accuſat. *Perſeueranti tutori in tutelæ adminiſtratione*. l. 32. D. de minorib. *Si qui tutores fuerint in adminiſtratione Perſeuerantes*. lege 4. Digeſtis quan. ex fac. tutor.

Si aduerſarius in eadem contumacia Perſeuerauit. l. 8. C. quom. & quand. iud. *Si filius in pari contumacia Perſeuerauerit*. l. 3. C. de patr. poteſt.

Perſeuerare in eadem cura. l. 25. D. de tutor. & curat. *Filius in eodem furore in diem mortis Perſeuerans*. lege 32. §. duas. D. de vſu & vſufr. leg. *Si quis ſuum negotium deſeruerit nolens in lite improbe Perſeuerare*. l. 10. §. vlt. D. de iudic.

Si cum filio meo in matrimonio Perſeuerauerit. l. 101. §. ſocrus. D. de condit. & demonſtr. *Quæ poſt commiſſum adulterium in eodem matrimonio Perſeuerauerit*. l. 11. §. volenti. D. ad leg. Iul. de adulter. *Si diuerſa pars Perſeuerat in eadem obſtinatione*. l. 5. C. de ingenuis manumiſſ. *In eodem officio Perſeuerare*. l. 37. D. de adminiſtr. & peric. *Perinde ac ſi in poſſeſſione Perſeueraſſet*. l. 15. §. ſi quis metu. D. de dam. inf. *In poteſtate aui Perſeueraſſe*. l. 7. C. de patr. poteſt. *Non ſufficit litem inſtituere ſi non in querela Perſeueret*. l. 15. §. 1. D. de inoffic. teſtam. *Si in ſocietatem filius poſt mortem patris Perſeuerauerit*. l. 42. §. 1. D. de adquir. hæred. *Si in eadem temeritate deprehenſi Perſeuerauerint*. l. 28. §. ſolent. D. de pœnis. *Si in viduitate mulier Perſeuerat*. l. 15. §. ſi in. D. ad leg. Iul. de adulter.

Si in eadem voluntate Perſeuerat. l. 65. D. de ritu nupt. *Si is qui vendidit in eadem voluntate Perſeueret*. l. 3. D. de ſer. export. *Licet in donandi voluntate Perſeuerauerit*. l. 15. C. de donat. int. vir. *Pater ſi filiofam. aliquid donauerit, & in ea voluntate Perſeuerans deceſſerit*. Paul. lib. 5. ſentent. tit. 11. *Viuente venditore, & Perſeuerante in eadem voluntate*. l. 3. D. qui ſine manumiſſ.

Si actor agere iniuriarum Perſeueret. l. 17. §. ait prætor. D. de iniur. id eſt *pergat*. *Qui Perſeueret ex ſtipulatione petere*. l. 2. §. circa. D. de do. ma. & met. except. *Si Perſeuerauerit mulier in petendis quinque libris*, &c. l. 34. §. vlt. D. de auro argen. *Dominus rerum hæreditariarum Perſeuerauit*. l. 6. C. de hæred. vel act. vend. & l. 3. C. de his qui à non dom. *Hi bonorum fuerunt & eſſe Perſeuerant*. l. 12. §. 1. D. de capt. & poſtlim. *Qui in locum abſentis reipubl. cauſa tutores dati ſunt, mortuo illo tutores Perſeuerent*. l. 12. D. de tutelis. *Si adhuc cura Perſeueret*. l. 16. §. vltimo. D. de tutel. & rationib.

Perſeuerare legatum. l. 32. §. duas. D. de vſu & vſufr. leg. id eſt *non intercidere, ſed permanere*. *Dotis petitio Perſeuerante matrimonio non competebat*. l. 5. C. de collat. id eſt *conſtante & manente*.

Obligationem perſonalem Perſeueraſſe. l. 11. D. quib. mod. pign. *Pignus Perſeuerare*. l. 14. D. de pignor. *Non poteſt pignus Perſeuerare domino conſtituto creditore*. l. 30. §. vlt. D. de except. rei iudic. *Pignoris perſecutionem Perſeuerare*. l. 29. §. domus. D. de pignorib. *Si voluntas non Perſeuerat*. l. 1. §.

l. 1. §. prodeſt. D. quod legator. *Si cautū non Perſeueret*. l. 20. §. adiicitur. D. de oper. no. nūciat. Si *Perſeuerantia apparuit iuditium animi fuiſſe*. l. 3. D. de diuort.

PERSOLVI dicitur quod in totum ſoluitur. *Niſi priùs debitū emptori, eidémque cohæredi Perſolueretur*. l. vlt. §. quatuor. D. de legat. 2. *Perſoluta Pecunia*. l. 2. §. ſi ſub conditione. D. pro empt.

PERSONÆ pro *hominibus* vſurpantur. *Omne ius vel ad Perſonas pertinet, vel ad res, vel ad actiones*. l. 1. D. de ſtat. homin. *Summa de iure Perſonarum diuiſio hæc eſt, quòd omnes homines aut liberi ſunt, aut ſerui*. l. 3. D. de ſtatu homin. De *Perſonarū ſtatu*, id eſt hominū. l. 2. D. de ſtatu homi.

Perſona ergo non modò *liberum caput, ſed & ſeruile* ſignificat. *In Perſonam ciuilem nulla cadit obligatio*. l. 23. D. de diuerſ. reg. *Ex Perſona patris vel domini*. l. 11. D. de legat. 1. *In Perſona filij*. l. 19. §. ſeruus. D. de ſtipulat. ſeruor. *In cuius Perſona ſtipulatio conſtitit*. l. 11. D. de ſtipulat. ſeruor. *In ſtipulationibus nunquam Perſonam ineſſe, niſi expreſſa ſit*. l. 126. §. Chryſogonus. D. de verb. obligat. *Perſonæ quæ ex virili ſexu vel ex fœminino deſcendunt*. l. 1. §. vlt. D. de legât. præſt. *Pupillus in his quæ à ſubſtituto relinquuntur Perſonam ſuſtinet eius à quo ſub conditione legatur*. l. 7. §. vlt. D. de liberat. legat. *Hoc in eorum Perſona conceſſum eſt qui*. &c. l. 57. D. de adquir. rer. dom. *In quibus factum Perſonæ deſideratur*. l. 61. D. eod. tit.

Perſonæ cohærere dicuntur iura quæ *Perſonas* non egrediuntur, eorúmque quibus competunt morte extinguuntur, nec ad hæredes tranſeunt.

Iusfruendi morte extinguitur, ſicuti ſi quid aliud quod Perſonæ cohæret. l. 3. §. vlt. D. quib. mod. vſusfr. *Conditiones quæ Perſonis cohærent*. l. 6. §. vlt. D. de ſtatuliber. *Munera quæ Perſonis cohærent*. l. 1. C. de mulierib. quæ offic. lib. 10.

Ius aquæ dandæ quod prædiis datur, extincta Perſona non extinguitur: quod datur Perſonis, cum Perſonis amittitur. l. 1. § permittitur. D. de aqua cottid.

Perſona vt plurimum *cauſæ & rei* opponitur. *Tutor Perſonæ non rei vel cauſæ datur*. l. 14. D. de teſtament. tut. *Priuilegia quædam cauſæ ſunt, quædam Perſonæ, quæ ad hæredem non tranſeunt*. l. 196. D. de diuerſ. reg. *Seruitutes aut Perſonarum ſunt, aut rerum*. l. 1. D. de ſeruitutib. id eſt *hominum aut prædiorum*, vt l. 15. D. eod. tit. *Hauſtus aquæ, pecoris ad aquam appulſus, eſt ſeruitus Perſonæ*. l. 14. §. vlt. D. de aliment. vel cibar. legat.

In Perſonam & in rem inuicem pugnant. Sic *in Perſonam & in rem actio* aduerſantur. *Actiones aut in rem ſunt, aut in Perſonam. Namque agit vnuſquiſque aut cum eo qui ei obligatus eſt, vel ex contractu, vel ex maleficio, quo caſu proditæ ſunt actiones in Perſonam per quas intendit aduerſarium ei dare aut facere oportere*. §. 1. Inſtitut. de action.

In *Perſonam actio*, quæ & *condictio* appellatur, qua *cum eo agimus qui obligatus eſt nobis ad faciendum aliquid, vel dandum, & ſemper aduerſus eundem locum habet*. l. 25. D. de obligat. & action. *Litis nomen omnem actionem ſignificat, ſiue in rem ſiue in Perſonam*. l. 36. D. de verb. ſignif. *Siue in Perſonam ſiue in rem ſit petitio*. l. 178. § actionis. D. de verb. ſignific. *Actionem fideicommiſſi in Perſonā competentem*. l. vlt. §. quatuor. D. de legat. 2.

Pactum ſi in rem conſtituatur, & ſi *in Perſonam* conceptum eſt, opponuntur. l. 17. §. pactum. D. de pactis. *Similitérque ſi in rem paciſcatur, & ſi in Perſonam pactum conceptum eſt*, pugnant. l. 21. §. 1. D. eod. tit. *Si ex altera parte in rem, ex altera in Perſonam pactum conceptum ſit*. l. 57. D. eod. tit. *Tale pactum profiteor te non teneri, non in Perſonam dirigitur*. l. 40. D. de pactis.

Perſonarum munera. l. 1. D. de munerib. *Munera quæ Perſonis cohærent*. l. 1. C. de mulier. quæ lo. muner. ſex. lib. 10. *Munera ciuilia quæ perſonis mandantur*. l. 1. C. de ſumpt. recuper. lib. 10.

PERSONALE, quod *Perſonæ* cohæret, *non rei aut cauſæ*: quod cum *Perſona* extinguitur, nec ad hæredē tranſit: quod *Perſonam* nō egreditur. *An Perſonale beneficium ſit*. l. 63. §. 1. D. pro ſocio. id eſt, *an ſoli ſocio*, non item *fideiuſſori* eius detur. *Hoc legati Perſonale beneficium eſt*. l. 28. D. de iudiciis. *Tale beneficium Perſonale eſt, & cum perſona extinguitur*. l. 13. D. ſol. matrim.

Ex conſtitutionibus Principum *quædam ſunt Perſonales, quæ nec ad exemplum trahuntur. nam quæ princeps alicui ob merita indulſit, vel ſi quam pœnam irrogauit, vel ſi cui ſine exemplo ſubuenit, Perſonam non egreditur*. l. 1. D. de conſtitut. princ. §. quodcunque ergo. Inſtitut. de iure natur. *Cum ſtipulatus fuerim illud aut illud quod ego voluero, hæc electio Perſonalis eſt*. lege 76. D. de verb. obligat. *Quotiens cohæret Perſonæ id quod legatur, veluti Perſonalis ſeruitus, ad hæredem eius non tranſit: ſi non cohæret, tranſit*. l. 8. §. tale. D. de liberat. legat.

Sic & *Perſonale pactum*. l. 21. & l. 25. §. vlt. D. de pact. id eſt in *Perſonam conceptum*. vt l. 17. §. pactum. l. 21. §. 1. & l. 57. D. de pact. *quod alij non prodeſt præterquàm ei ſoli cum quo conuentio facta eſt: quod ad alium non pertinet; quemadmodum nec ad hæredem*, vt ead. l. 25. §. vlt.

Perſonalis actio. l. 38. D. de iudic. *vt & Perſonales actiones*. l. 178. §. actiones. D. de verb. ſignific. *Huiuſmodi enim actiones hæredi & in hæredem dantur, nec perſonis contrahentium cohærent: ſed*

ideo Perſonalis actio quòd in perſonam ſit detúrque, non in rem. vnde & in perſonam appellatur. l. 25. D. de obligat. & action. l. 36. Digeſtis de verborum ſignific. ſeu in perſonam competens, vt l. vlt. §. quattuor. D. de legat. 2. ſeu quæ in perſonam infertur, vt l. 28. D. de obligat. & action. nimirum per quam intendit quis aduerſarium ei dare aut facere oportere. §. 1. Inſtitut. de actionib.

Petitio hæreditatis etſi in rem actio ſit, habet tamen præſtationes quaſdã Perſonales. l. 25. §. petitio. D. de hæred. petit. Interdicta omnia licet in rem videantur concepta, vi tamen ipſa Perſonalia ſunt. l. 1. §. vlt. D. de interdict.

Perſonalis obligatio. l. 11. D. quib. mod. pign. Perſonale munus eſt quod corporibus, labore, curà, ſolicitudine animi ac vigilantia ſolemniter exititt. l. 1. §. 1. D. de munerib. ex qua pete huiuſmodi munerum exempla. Perſonalia munera ſunt quæ animi prouiſione & corporis & corporalis laboris intentione ſine aliquo gerentis detrimento perpetrantur, veluti tutela vel cura. l. vlt. D. eod. tit. Perſonalium munerum vacatione perfrui. l. 1. C. de decurionib. lib. 10.

PERSTARE eſt perſeuerare. Qui pecuniam deponere peruicaciter Perſtant. l. 3. §. qui pecuniam. D. de ſuſpect. tutor.

PERSVADERE τῶν μέσων eſt. nam & bonum conſilium quis dando poteſt ſuadere, & malum. l. 1. §. perſuadere. 2. D. de ſer. corrup.

Perſuadere eſt plus quàm compelli atque cogi ſibi parere. ibid. Si legatarius hæredi adhuc ignoranti ſubſtantiam hæreditatis vltrò iurando vel quadam alia fallacia Perſuaſerit. l. 23. D. de do. ma. Si quis dolo malo Perſuaſerit quid ſeruo. l. 5. §. ſi quis. D. de ſer. corr. Filio facilè Perſuaſit. l. 26. §. 1. D. de pignor. Qui ſeruo Perſuaſit vt fugeret. l. 36. D. de furt. Si quis ſeruo Perſuaſit vt ſe præcipitet. ibid. Qui vt ſeruus ſtuprum pateretur Perſuadet. l. 2. D. de ſer. corr. Si duo ſerui inuicem ſibi Perſuaſerunt, & ambo ſimul aufugerunt. l. 36. §. vlt. D. de furt. Vt patri Perſuadeatur ne acerbè patriam poteſtatem exerceat. l. 1. §. vlt. D. de liber. exhib.

PERTICÆ in materiæ numero, non lignorum redimuntur, vt pote quæ fulciendi cauſa parantur. l. 56. D. de legat. 3. Perticæ his quæ vineis neceſſaria ſunt adnumerantur. l. 1. D. de tigno iunc. Perticæ quibus araneæ deterguntur. l. 12. §. item Perticæ. D. de inſtruct. vel inſtrum.

Verbum PERTINERE latiſſimè patet. Nam & eis rebus petendis aptum eſt quæ dominij noſtri ſunt, & eis quas iure aliquo poſſideamus, quamuis non ſint noſtri dominij. Pertinere ad nos etiam ea dicimus quæ in nulla eorum cauſa ſunt, ſed eſſe poſſunt. l. 181. D. de verbor. ſignific. Seruus quem eo iure ad ſe Pertinere nolunt. l. 36. D. de ſtipulat. ſeruor. Cùm legataria fideicommiſſũ ad ſe Pertinere noluiſſet. l. 43. D. de action. empt Si quis rem ſibi legatam voluerit ad ſe Pertinere. l. 44. §. 1. D. de legat. primo. Si Seius legatum ad ſe Pertinere voluerit. lege 64. Digeſtis de furt. Ad cauſam teſtamenti Pertinere videtur id quodcunque quaſi ad teſtamentum factum ſit. lege 2. §. 1. Digeſtis teſtamen. quemad. aper.

Codicilli, vel quid aliud ad teſtamentum Pertinens. l. 3. §. ſi quis extra. D. ad exhibend. Ad teſtamentum quod quoquo tempore fecisſet, Pertinent codicilli. Etenim teſtamento facto codicilli in eius ſequuntur. l. 16. Digeſtis de iure codicill. Proinde verba hæc teſtatoris, ſi quid ad hoc teſtamentum Pertinens reliquero, etiam codicillos ante teſtamentum hoc ſcriptos comprehendunt. l. 18. D. eod. tit.

Interdum de tabul. exhibend. Pertinet non tantùm ad teſtamenti tabulas, verùm ad omnia quæ ad cauſam teſtamenti Pertinent, vtputa ad codicillos. lege prima. §. hoc interdictum. Digeſtis de tabul. exhibend.

Rupto teſtamento poſthumi adgnatione codicillos quoque ad teſtamentum Pertinentes non valere. l. 1. C. de codicill.

Quod ad cauſam teſtamenti Pertinens relictũ erit. l. 3. §. quod ad cauſam. D. de SC. Silanian. Si aliquid Pertinens ad teſtamentum faciat. l. 21. §. vlt. D. qui teſtam. fac. Eius quod ad cauſam nouisſimi patris veſtri iudicij Pertinet. l. 3. C. quemadm. teſtam. aper.

Quæ ante iudicium contingunt, non valdè ad iudicem Pertinent. l. 25. §. item ſciendum. D. de ædil. edict.

Ad Prætorem pertinebit vt ſi poſſit dies compromiſſi proferri, proferatur. l. 12. D. de recept. qui arbi.

Pertinet ad officium iudicis. l. 10. D. de vſufr. quemad. caue. l. 1. §. 1. D. de vſur. Magiſtratus. lege vlt. § imperatores. D. ad municipal. Patris. l. 17. §. quod deinde. D. de iniur.

Pertinere, interdum eſt porrigi, extendi. Poſteriores leges ad priores Pertinent. l. 28. D. de legib. id eſt trahuntur. vt l. 27. D. eod. tit. Leges quoque ad eas perſonas, & eas res Pertinent, quæ quandoque ſimiles erunt. l. 27. D. de legib.

Generi poſteriſque datæ cuſtoditæque immunitates ad eos qui ex fœminis nati ſunt, non Pertinent. l. 1. D. de iure immunit. Pœna tua ad reum promittendi non Pertinebit. lege 3. §. ſi is pro quo. D. quod quiſ. iur. Ad hæredes patris non Pertinere iniuriam filiofam. factam. l. 17. §. vlt. D. de iniur.

Hæc autem verba, IS AD QVEM EA RES PERTINET, variam habent in prætoriis edictis, & in ſtipulationibus interpretationem. *Plerunque certè ſic intelliguntur, vt qui in vniuerſum dominium vel iure ciuili, vel prætorio ſucceſſerint,* continentur. l. 70. D. de verb. ſignific. Atque ita in Ædilium edicto verba hæc, *Emptori, aliisque ad quos ea res* Pertinet, *accipimus.* l. 1. §. 1. l. 19. §. deinde. l. 37. §. qui mancipia. D. de ędilit. ed. Vnde in l. 53. D. de obligat. & act. cùm adiicitur, ait, *Eiue ad quem ea res pertinebit, &: adrogati & eorum, qui iure nobis ſuccedunt, perſonas comprehendimus. Iiſdem verbis hæredes & bonorum poſſeſſores & cæteri ſucceſſores demonſtrantur* in l. 1. §. prodeſt. & §. ſi alter. & l. 2. §. 1. D. quod legator.

Verba hæc, *is ad quem ea res* Pertinet, ſic intelliguntur, vt qui in vniuerſum dominium vel iure ciuili vel iure prætorio ſuccedit, contineatur. l. 70. §. vlt. D. de verborum ſignific. Eodémque modo & in l. 40. D. ſi cert. pet. & l. 33. §. pater emancipato. D. de legat. tertio. hæc verba accipimus. Sed & in Edicto de Iureiurando, & in Cautione de rato, non eos tantùm qui in ius vniuerſum, ſed & qui in rem ſucceſſerint, ea verba complectuntur. l. 7. & l. 8. D. de iureiur. lege 3. l. 22. §. in ſtipulatione, lege 23. Digeſtis rat. rem habe. Hæredes cæterique ſucceſſores ad quos ea res Pertinet. l. 3. §. vlt. D. de contra. tut. Hæres ad quem ea res Pertinebit. l. 126. §. Chryſogonus. D. de verbor. obligat. In Edicto verò de ventre inſpiciendo, eos continent, quorum intereſt partum non edi, vel totam habituros hæreditatem, vel partem eius, ſiue ab inteſtato, ſiue ex teſtamento.

De partu ſuppoſitò accuſant parentes, aut hi ad quos ea res Pertinet. lege 30. Digeſtis de l. Cornel. de falſ.

At his edicti de procuratorib. verbis, Ratum habere eum ad quem ea res Pertinet, *dominus tantùm cõtinetur, non etiam creditores.* l. 33. §. ait prætor. l. 39. §. alieno. & §. quæritur. D. de procuratorib. *In Edicto de bonis auctoritate iudicum poſſidendis; iiſdem verbis etiam curator bonis diſtrahendis datus & ipſemet debitor ſi contigerit, vt eius bona veneant, continebitur.* lege 9. in princ. & §. his verbis. Digeſtis de bon. auct. iud. *Plenius verò in lege Iulia de adulteriis hæc verba accipiuntur, vt bonæ fidei emptores, & fructuarios, & qui pignori acceperunt, & omnes quorum intereſt comprehendant.* l. 27. D. ad leg. Iul. de adulter. *Hæc eadem verba in ſatiſdatione, quæ ab adrogatore præſtari debet, non hæredes duntaxat legitimos, ſed & ſubſtitutos, & eos quibus libertates datæ vel legata relicta ſunt, complectuntur.* l. 8. l. 19. D. de adoptio.

Pertinere videntur rationes, quod ad verba Edicti de edendo attinet, ſi eas argentarius, actore vel procuratore eius mandante, tractauerit.

Pertinere quoque videtur ad procuratorem ratio, quam cum domino habet. Ad nos quoque pertinet non tantùm cùm ipſi contraximus, vel ſucceſsimus ei, qui contraxit, ſed etiam ſi is, qui in noſtra poteſtate eſt, contraxit. l. 4. in princ. l. 6. §. ex hoc edicto. lege 9. in fin. D. de edendo. *Qui ad iuriſdictionem eius cui negant obſequi,* Pertinent. l. 53. §. vlt. D. de re iudic. *Si ad notionem Præſidis* Pertinet. l. 26. D. de appellation. *Inter ipſos, aut qui ad eos* Pertinent. lege 5. §. generaliter. Digeſtis de donat. inter vir.

Qui nihil ad ſe Pertinentes *latrones recipiunt.* l. vlt. D. de receptator.

Semproniam Pertinere *ad animum meum cognouiſti.* l. 60. §. 1. D. manda.

Cauſam ad ſe Pertinentem *idoneè tueri.* l. vlt. §. vlt. D. de appellat. *Litem ad ſe* Pertinentem *exſequi.* l. 24. §. vlt. D. eod. tit. *Cùm omnis exſecutio appellationis ad adultos* Pertineat. l. vlt. §. vltimo. D. eod. tit.

Eò Pertinet *ſcire vt poſsideat.* l. 20. §. vlt. D. de interrogat. *Eò* Pertinet *vt.* l. 1. §. vlt. D. de inſpicien. ven. *Quod maximè quæri* Pertinere *ait.* l. 34. §. vlt. D. manda. *Nec ad rem* Pertinere. l. 93. D. de condit. & demonſt.

Pertinere etiam *Competere* ſignificat. *Damni infecti ſtipulatio* Pertinet, *etiam ſi quid eius operis quod in fundo meo aquæ ducendæ cauſa vitio damnum mihi contigerit.* lege 30. Digeſtis de damno infecto.

Hos quoque ad SC. Pertinere. l. 60. D. de ritu nupt. id eſt *ſententia SCti contineri*, vt ibid. *Ad hoc SC. vindicta mortis non* Pertinebit. l. 1. §. occiſorum. D. de SC. Silan. *Ad teſtamenta militum SC.* Pertinet. l. 1. §. ad teſtamentum. D. de leg. Corn. de falſ. *An ad eos qui hodie de iudiciis publicis extra ordinem cognoſcunt, SC.* Pertineat. l. 15. §. 1. D. ad SC. Turpil. *SC.ta ad eas cauſas* Pertinentia. l. 20. D. de fideicommiſſ. libert.

Eiuſdem generis ac notæ ſunt quæ ſequuntur. *Neque filij libertorum, neque ſucceſſores ad hoc beneficium* Pertinebunt. l. 1. C. de reuocan. donat. *Teſtamentum militum ad commune ius* Pertinet. l. 25. D. de teſtam. milit. *Teſtamentum militis ad militum priuilegia non* Pertinebit. l. 20. §. vlt. D. eod. tit.

Qui honeſtiori loco nati ſunt non debent ad hanc pœnam Pertinere. Vlpian. in lege Dei, tit. 12.

Ad ea ſola opera Pertinere interdictum. l. 7. §. notauimus. D. quod vi aut clam. *Interdictum Pertinet ad tabulas teſtamenti.* l. 1. §. hoc interdictum. D. de tabul. exhib.

Doli clauſula non Pertinet ad eas partes ſtipulationis de quibus nominatim cauetur. l. 119. D. de verbor. obligat. *Pertinent codicilli ad vxorem & filiam.* l. 78. D. ad SC. Trebell.

Hæc verba, *quem liberum, ad omnem liberum Pertinent.* l. 3. §. 1. D. de homin. liber. *Is cui poteſt reſtitui, non Pertinet ad ſtipulationem.* lege 3. §. vlt. D. vſufr. quemadm. cau. *ad exceptionem Pertinere.* l. 1. D. de litigioſ. *Si filij ancillæ ad libertatem Pertinere non poſſint.* l. 13. §. vlt. D. de manum. teſtam.

Pertinere etiam *ſpectare* ſignificat *& reſpicere.* & ita, commodum, incommodum, damnũ, periculum ad aliquem Pertinere. *Iniquum eſſe ad fideicommiſſarium damnum Pertinere ad quem augmentum non Pertinet.* l. 33. D. ad SC. Trebell. *Si quis tutor quidem non ſit, periculum tamen tutelæ ad eum Pertineat.* l. 60. D. de rit. nupt. *Magis eſt vt ea res ad periculum venditoris non Pertineat.* l. 45. §. 1. D. de act. emp.

Ad inuidiam exiſtimationémque ſuam Pertinere. l. 1. D. de inſpic. ven. *Ad ignominiam alicuius Pertinere.* l. 3. C. quemadm. teſtam. aper. *Pertinere ad exemplum,* vide ſup. lib. 5.

Ratihabitio ad confirmationem prioris poſtulati Pertinet. l. vlt. D. de bonor. poſſeſſ.

Pertinere etiam *lex* dicitur ad ea in quibus locum habet. *Non ſolùm ad res proprias teſtatoris legatas, ſed & alienas lex Pertinet.* l. 1. §. non ſolùm. D. ad l. Falcid. *Legem Corneliam ad filijfamilias militis capti teſtamentum Pertinere.* l. 39. D. de teſt. milit. *Ad veterani teſtamentum lex falcidia pertinet.* l. 40. D. ad l. falcid. *Legem Fauiam ad eos non Pertinere, qui.* &c. lege 2. D. de lege fab. de plag. *Lex Iulia repetundarum Pertinet ad eas pecunias quas,* &c. l. 1. D. de l. Iul. repetund. *Fundus dotali ſeruo legatus, ad legem Iuliam Pertinet, quaſi dotalis.* l. 3. D. de fund. dot.

SC. Silanianum non ſolùm ad patresfamilias, verùm ad liberos quoque Pertinet. l. 1. §. domini. D. de SC. Silan. *Eo iure vtimur vt hoc SC. ad inteſtatos quoque Pertineat.* l. 6. §. 1. D. ad SC. Trebell. *An ad eos qui, &c. Senatuſconſulta Pertinent.* l. 3. D. quib. ad libert. procl.

Quinetiam *Pertinere* ad conſtitutiones, ad reſcriptum, ad edictum, ad legem, ad Senatuſconſultum dicitur, quod edicti, legis, SCti verbis vel mente & ſententia continetur. *Non videri literas ad conſtitutionem Pertinere.* l. 38. D. de liber. cau. *Ad conſtitutionem non Pertinebit.* l. 4. §. ſuis. D. de manumiſſ. *Conſtitutionis noſtræ ad eam rem Pertinentis.* lege 1. C. de iis qui in prior. cred. *Secundum conſtitutiones ad id Pertinentes.* l. 4. C. de fideicommiſſ. libert.

Puto filiumfamilias in caſtrenſi peculio Pertinere ad hoc edictum. l. 13. D. ex quib. cauſ. maior. *Si quis in furto vel adulterio deprehenſus, vel in alio flagitio, dedit aliquid, eum ad hoc edictum Pertinere.* l. 7. D. quod met. cau. *Si quis meſſem faciat, &c. ad edictum non Pertinere.* l. 1. §. edictum. 2. D. de oper. no. nuntiat. *Quæ diximus ad edictum Pertinere.* l. 8. D. quod met. cau. *Ad teſtamenta fœminarum edictum contra tabulas bonorum poſſeſſionis non Pertinet.* l. 4. §. ad teſtamenta. D. de bonor. poſſeſſ. con. tab.

Sepulcri violati crimen poteſt dici ad legem Iuliam de vi publica Pertinere. l. 8. D. de ſepul. viol. *Si gratis quis remiſit adulterium, ad legem non Pertinet.* l. 29. §. Plectitur. D. ad l. Iul. de adulter. *Is qui operas, aut in ſingulas eas certam ſummam promiſit, ad hanc legem non Pertinet.* l. vlt. §. vlt. D. qui & à quib. *Hic caſus ad leg. Velleiam non Pertinet.* l. 29. §. quid ſi. D. de liber. & poſth.

Areſcuſam Pertinere *ad reſcriptum ſacrarum conſtitutionum.* l. 43. D. de action. emp. *Ad reſcripti authoritatem Pertinere.* l. 7. §. interdicere. D. de interd. & relegat.

PERTINGI, id eſt *attingi, inquietari.* l. 8. §. vlt. D. de negot. geſt.

PERTVNDERE, eſt *perforare. Si tector laccum vino pleno Pertudit.* l. 27. §. vlt. D. ad legem Aquil. *Si vxor margaritas perforaſſet, vt Pertuſis in linea vteretur.* lege 27. §. ſi cùm. D. ad legem Aquil.

PERVAGARI. *Si ignis Peruagatus ad prædium vicini peruenerit.* Vlpian. in lege Dei, tit. 12. id eſt, *vlterius euagatus & protenſus.* vt l. 30. §. vlt. D. ad l. Aquil.

Peruaſionis quæſtio, id eſt ſpoliationis. Gregor. epiſt. 55. lib. 9.

PERVENISSE *propriè illud dicitur quod eſt remanſurum.* l. 71. D. de verbor. ſignific. *& quod deductis oneribus ad aliquem Peruenit.* l. 16. §. 1. D. ad SC. Trebell. *Peruenire vtique cum effectu accipiendum eſt.* l. 164. §. vlt. D. de verbor. ſignif. l. 2. §. perueniſſe. D. de hæred. vel act. *Proinde in S. conſulto circa petitionem hæreditatis facto, ſi poſſeſſor vendidit, & euicta re reſtituit quod accepit, non videbitur ad eum Perueniſſe, quia nihil apud eum remanet.* lege 20. §. bonæ fidei. D. de hæred. petit.

PERVENIRE eſt itinere confecto locum deſtinatum *contingere. Iter fuiſſe videtur viri cauſa, cùm*

ſit, cùm vxor ad maritum Peruenit. l. 21. D.de donat.int.vir. *Cùm id agat vt maturè Perueniat, id eſt eodem tempore quo plerique eiuſdem conditionis homines ſolent Peruenire*. l. 137. §. cùm ita. D. de verb. obligat. S*i maturiſsimè legatus in prouinciam* Peruenturus *ſit*. l. 5. D. de offic. proconſ.

Peruenire etiam eſt *perduci*. Ita, ad libertatem *venire* dicitur ſeruus qui ad libertatem *perducitur*, qui liber efficitur, qui libertatem conſequitur. l. 51. §. 1. D. de euiction. l. 20. §. Papinianus. D. de adquir. vel omitt. hæred. l. 83. §. vlt. D. de hæred. inſtit. l. 54. §. 1. l. 113. §. 1. & l. 114. §. ſi fideicommiſſum. D. de legat. 1. l. 1. l. 6. l. 13. l. 17. l. 30. l. 51. l. 54. D. de manumiſſ. teſtam. l. 20. D. de manumiſſion. l. 4. D. de manumiſſ. vind. l. 3. §. hi quoque. D. de SC. Silan. l. 5. D. de ſtatulib. l. 83. §. ſacram. D. de verbor. obligat. l. 60. §. vlt. D. de furt. l. 18. D. de tutel. & ration. l. 4. §. ſi ſub. & l. 32. D. de fideicommiſſ. libert. l. 1. & l. 11. C. eod. tit. l. 51. §. vltimo. & l. 94. Digeſtis de condit. & demonſt. l. 4. §. ſiue autem. D. de manumiſſion. l. 1. D. ſi is qui teſtam. liber. l. 1. C. ſi mancip. ita fuer. l. 4. C. de teſtament. manumiſſ. l. 4. C. de ſer. pig. dato.

S*i conſtante coniunctione ad libertatem ſeruus & ſerua* Peruenerint. l. 39. D. de iur. dot. *Ex directo, an ex fideicommiſſo ad libertatem* Peruenire. l. 56. D. de manumiſſ. teſtam. *Vt quaſi ex teſtamento ad libertatem* Perueniat. l. 10. §. 1. D. de fideicomm. *Poſteaquam ex teſtamento fratris* Sempronius *ad libertatem* Peruenerat. l. 25. §. vlt. D. ad SC. Trebell. *Si ſeruus ex conſtitutionibus D. Marci Peruenerit ad libertatem*. l. 3. §. 1. D. de ſuis & legit.

Qui hac lege venierint ne manumittantur, tamen ad libertatem non Perueniunt. l. 9. §. vlt. D. qui & à quib. manum. *Is qui in teſtamento vetitus eſt manumitti, ad libertatem non poteſt* Peruenire. l. vlt. C. qui non poſſ. ad libert. S*i peregrinus ciuitatem Romanam* Peruenerit. lege 6. §. ſolenne. D. de hæred. inſtit.

S*i legatum ſit ſeruo poſteaquàm ille ad hoſtes* Peruenit. l. 1. D. de capt. & poſtlim. *Qui vxorem prægnantem habebat, in hoſtium poteſtatem* Peruenit. l. 15. D. de iniuſt. rup. *Ij qui in hoſtium poteſtatem Peruenerint*. l. 22. D. de capt. & poſtlim. S*i hi qui teſtamenta feciſſent, in hoſtium poteſtate non Perueniſſent*. l. 13. D. qui teſtam. fac. S*i hi de quorum hæreditatibus & tutelis conſtituebatur, in hoſtium poteſtate non Perueniſſent*. l. 21. D. de capt. & poſtlim.

Cùm id quod naſceretur in poteſtate patris non Perueniret. l. 33. D. de teſtam. milit. S*i in meam poteſtatem Peruenit*. l. 55. D. de adquir. rer. domin. S*i quod ex rebus in dotem datis ſupererat, in poteſtatem heredis Peruenit*. l. 12. D. de dote præleg.

S*i legatarius in ius alienum* Peruenerit. l. 14. §. vlt. D. quan. di. leg. S*i pater alicuius Peruenerit in adoptiuam familiam*. l. 3. §. ſi pater. D. de bonor. poſſeſſ. cont. tab. S*i liberta ad eam dignitatem Perueniat*. l. 34. D. de oper. libert. *Bona ad fiſcum* Peruenerant. l. 27. §. 1. D. de legat. 3. *Bona quæ ad fiſcum* Peruenerunt. l. 3. C. de fideiuſſor.

Quominus ex his bonis ad hæredem aliquid Perueniret. l. 1. D. ſi is qui teſtam. lib. *Quicquid ad te ex hæreditate bonisque meis Peruenerit*. l. 16. D. ad Senatuſconſult. Trebell. *Is ad quem hæreditas ex emptione ſerui hæredis ſcripti* Peruenerit. l. 94. §. 1. D. de legat. 1. *Vt ex teſtamento hæreditas ad neminem* Perueniat. l. 15. D. de iniuſ. rup. *Quò tutela redit, eò hæreditas* Peruenit. l. 73. D. de diuerſ. reg. *Quanta pecunia ex hæreditate Titij ad me* Peruenit. l. 29. §. cùm ita legatum. 2. D. de legat. tertio. *Quicquid ex hæreditate mea ad te* Peruenerit. l. 25. D. ad SC. Trebell.

Mulier quæ ad communem filium volebat, poſt mortem patris fundum Peruenire. l. 49. D. de donat. int. vir. *Pro modo patrimonij quod ad filium* Peruenit. l. 126. D. de legat. 1. *Quæ ex teſtamento matris ad Mæuium libertum* Peruenerant. l. vlt. §. filium. D. de legat. 2. S*i ad eum cui donatio facta eſt res* Peruenerit. l. 12. D. ſi quid in fraud. patron. S*i nummi ad aliquem* Peruenerunt. l. 27. §. ſi quis de manu. D. ad l. Aquil. *Vtrum ex numeratione pecuniæ ad maritum ſine cauſa, an per acceptilationem* Peruenerit. l. 10. D. de condict. cau. dat. S*i pecunia in rem pupilli* Peruenit. l. 33. D. de ſolutionib. id eſt verſa eſt.

Partem dimidiam Stichi *ad dominum* Peruenire. l. 99. D. de legat. 1. *Is ad quem commodũ* Peruenit. l. 4. C. de vſu & habit. S*i dominium ad te* Peruenerit. l. 4 C. de rei vendicat. *Iuſtis rationibus dominia ſeruorum ad maritum* Peruenerunt. l. vlt. C. de ſer. pig. da. Pe*to vt dos ad liberos* Perueniat. l. vlt. §. filiæ. D. de legat. 2.

Is ad quem Peruenit *legatum*. l. 26. §. ſi pro. D. de fideicommiſſ. libert. *Legatum ad emptorem non* Perueniturum. lege 26. Digeſtis de adimen. legat. S*i proprietas ad legatarium* Perueniet. lege 4. D. de vſu & vſufr. *Licet vſusfructus ad legatarium non* Peruenerit. lege 9. Digeſtis de vſu & vſufru.

Non tantùm *hæreditas* vel *fideicommiſſum* ad aliquem Peruenire, verùm etiam *Peruenire ad hæreditatem fideicommiſſum ve* quis dicitur. *Vt filias ſui iuris conſtitutas ad hæreditatem auiæ* Perue-

nire pateretur. l. 93. D. de condit. & demonſtr. *Tardius ad fideicommiſſum Peruenire*. l. 63 §. reſcripto. D. ad SC. Trebell.

Eodémque genere loquendi *creditor ad ſuum commodum & ad ſuum Peruenire* dicitur. *Creditoris arbitrio permittitur ad ſuum commodum Peruenire*. l. 8. C. de diſtract. pign. *non poſſe ſtipulatorem ad ſuum Peruenire*. l. 1. D. de eo quod cert. Cicero epiſt. 26. lib. 13. *Cum illum ſtudeo quàm facilimè ad ſuum Peruenire*. & epiſt. 14. lib. 13. famil. *Vt quàm commodiſsima conditione negotium conficiat, ad nummoſque Perueniat.*

Et ita quoque *colonum ad fructus Peruenire* ait Varro lib. 1. de re ruſt. cap. 4. *Nôn facilè euenire poſsit vt mora non præcedente Perueniatur ad iudicem*. l. 3. D. de vſur. *Si quis fideiuſſorum ad inopiam Peruenerit*. l. 26. D. de fideiuſſor. id eſt redactus ſit. *Etiam ad poſthumos Peruenit ſtipulatio*. l. 5. D. de oper. libert. hoc eſt *pertinet, ſeu tranſit*. *Si ignis ad vicini inſulam Peruenerit*. lege 27. §. huius legis. D. ad l. Aquil.

Si fructus Perueniant. l. 25. §. vlt. D. quan. di. legat. pro naſcantur.

Perueniſſe planè antequam corpora rerum hæreditariarum venditor nactus ſit, eatenus videtur, quatenus mandare poteſt earum rerum perſecutionem, actionéſque præſtare. At vbi corpora nactus eſt, plenius perueniſſe videtur. Nec tantùm ſi nactus ſit, ſed etſi dolo malo id egerit, ne ad eum perueniret, perueniſſe exiſtimabitur: veluti ſi alienauerit, aut accepto quem liberauerit, aut dolo malo id egerit, ne quid hæreditati acquireretur. Quæ omnia fuſiſſimè explicantur in l. 2. cum ſuis §§. D. de hæred. vel act. vend. *In eo legis Iuliæ capite, quo maritus quidquid ad eum ex bonis liberti peruenerit, reſtituere iubetur, Perueniſſe accipimus, ſiue iam exegerit, ſiue exigere poſsit, quia actio ei delata eſt*. l. 4. §. 1. D. ſol. matrim. Quæ interpretatio etiam in ſpecie l. 23. D. de act. empt. facienda eſt. Hoc legato, QVANTA PECVNIA AD ME EX HÆREDITATE TITII PERVENIT, TANTVM DATO, *id continetur, quod ex ea hæreditate acceptum in tabulas ſuas teſtator retulerit, cautione à legatario præſtanda, ſi quid fortè poſtea eius hæreditatis nomine hæres damnetur. Nec enim poteſt videri ad eum Perueniſſe, quod eius hæreditatis nomine præſtaturus eſt*. l. 29. §. cùm ita legatus. D. de legat. 3.

Planè cùm Prætor actionem in aliquem dat de eo quod ad eum Peruenit, veluti in hæredes ex defuncti delicto, dolóue, in municipes ex dolo eorum, qui res ciuitatis adminiſtrant, in dominum ex dolo procuratoris: ſufficit, ſi vel momento ad eum Peruenerit ex dolo defuncti. l. 170. D. de diuerſ. reg. l. 5. D. de calumniatorib. l. 1. §. vlt. l. 3. & l. 9. D. de vi & vi arm. l. 16. §. 1. & §. penult. l. 18. in fi. l. 27. D. de dolo. l. 17. l. 19. D. quod met. cau.

In his enim cauſis ſatis eſt ſemel Perueniſſe, vt de eo perpetuò in hæredes actio competat: & ſi conſumpto eo quod Peruenerit, hæres deceſſerit, in hæredem eius omnino actio datur. Re etiam ſemel in pecuniam aliámve rem conuerſa, vltra non quærimus quis exitus ſit. l. 17. l. 18. D. quod met. cauſ.

Perueniſſe autem intelligitur id quo locupletior facta eſt hæreditas, vel quod in corpus patrimonij ſit verſum, vt certum ſit ad hæredem Peruenturum. Idem eſt & ſi debitor liberatus, vel pecunia accepto lata ſit, dolo malo hæredis factum, quo minus eo hæreditas augeretur. l. 7. & l. 28. l. 29. D. de dolo. & l. 20. D. quod met. cauſ.

Quantum autem Peruenerit litis conteſtatæ tempus ſpectabitur. Cæterùm qui rogatus eſt, quod ad ſe ex hæreditate bonisve Peruenerit cùm morietur reſtituere, fructus quos viuus perceperit, item quæ fructuum vice ſunt, niſi alia teſtatoris mens appareat, non reſtituet. l. 81. D. de legat. 3. l. 3. §. cùm Pollidius. D. de vſur.

Perueniſſe autem ad nos rectè dicitur, quod per nos ad alium Peruenit, vt in exemplo l. 171. D. de verbor. ſignific.

Si adultus ad legitimam ætatem Peruenit. l. vlt. §. vlt. D. de appellat. *Liber eſſe iuſſus antequàm ad ætatem triginta annorum Perueniret*. l. 46. D. de manumiſſ. teſtam. *Si Pontionilla ad eam ætatem Peruenit*. l. 3. C. quan. dies legat. *Donec filius ad viceſimum quintũ annum ætatis Peruenerit*. l. 21. §. filium. D. de annu. legat. *Cùm ad annum viceſimum quintum Perueneris*. l. 18. §. ab hæredibus. D. de aliment. vel cibar. l. 10. C. de fideicomm. libert. *Donec ad viceſimum annum Peruenerit*. lege 62. D. ad SC. Trebell. *Antequàm ad annum triceſimum Perueniret*. l. 16. D. de manumiſſ. teſtam. *Donec filius meus ad annos viginti Peruenerit*. lege 28. §. Sticho. D. de liberat. legat. *Quoad Perueniet frater tuus ad annos quatuordecim*. l. 21. §. vlt. D. de annu. legat. *Si pupillus ad pubertatem Peruenerit*. l. 81. §. vlt. D. de legat. 1. *Si poſteaquàm pupillus ad pubertatem Peruenerit*. l. 10. D. rem pupil. vel adoleſc. ſal. fore. *Quòd interim ad Pubertatem pupillus Peruenerit*. l. 22. D. de his quæ vt indign.

Cùm ad ſtatum ſuum frater Perueniſſet. l. 77. §. curatoris. D. de legat. 2. *Cùm filiæ meæ ad legitimum ſtatum Peruenerint*. l. 5. C. quan. dies legat.

PERVICACITER, eſt *obſtinato animo, contumaciter*. l. 3. §. qui pecuniã. D. de ſuſpect. tut.

PERVIDES, id eſt *perſpicis*. l. 11. C. de fideicomm. libert. lege 7. C. quod cum eo qui in alio.

PESTILENS fundus. l. 48. D. de ædilit. edic. l. penult. D. de reb. cor. id eſt *minus ſalubris*, quemadmodum Varrone & Cicerone ducibus auctoribúſque interpretor: qui *Peſtilenti agro ſalubrem* opponunt. ſic enim ille lib. 1. de re ruſt. cap. 4. *Vtiliſſimus autem is ager qui ſalubris eſt quàm alij, quod ibi fructus certus, quòd in Peſtilenti calamitas.* Hic verò l. 1. de Diuinat. *Et ſunt partes agrorum aliæ Peſtilentes, aliæ ſalubres.* Seneca lib. 5. Controuerſ. *Peſtilentem mihi domum arbor faciebat.* Sic *Peſtilens regio Thuſcorum* dicitur à Sidonio Apollin. lib. 1. Epiſtol. 5. Et ita *Peſtilentem domum* accipe apud Cicer. lib. 3. Offic. & Plin. epiſt. 27. lib. 7.

Sanè interdum, vt Varro ſuprà citato loco ſcribit, propter terram aut aquam, odorémve quem aliquo loco eructat, *Peſtilentiorem* eſſe fundum contingit: ſimilitérque vel *odore ſolo Peſtilentioſum locum fieri* traditur l. 2. §. Idem Nerua. D. ne quid in loco publ.

PESTIBILIS fundus, id eſt *Peſtibiles herbas, vel lethiferas habens*. lege 4. C. de ædil. action. *cuiuſmodi eſt ſaltus in quo herba mala naſcitur*. l. 20. §. 1. D. locati.

PETO, precarium verbum eſt, & fideicommiſſis propriè conuenit, vt Vlpian. tit. 26. Regular. tradit. Exempla ſuppetunt ex l. peto. l. cùm filius. §. pater. D. de legat. 2. & aliis infinitis locis. *De te Peto Vxor cariſſima*. l. 57. §. vlt. D. ad SC. Trebell. *Si probaueris Demetrium Petiiſſe de matre hæredéque tua*. l. 1. C. de fideicomm.

Petere iudicem, id eſt poſtulare ſibi dari. *Si rurſus eundem iudicem Petieris*. l. 2. C. de iudiciis. *Contra fratrem pro ancilla Petitus arbiter*. l. 13. C. de probationib.

Petere aliàs eſt *agere & iudicio experiri*. l. 12. §. vlt. D. rem rat. hab. *Si conuenerit ne fundum Peterem, & vſumfructum Petam: aut ne nauem ædificiúmve Peterem, & diſſolutis his ſingulas res Petam*. l. 27. §. item ſi pactus. D. de pactis. *Qui certam pecuniam numeratam Petit*. l. 1. D. de condict. tritic. l. 1. C. de probation. *Petentem te exceptione ſummouebo*. l. 50. D. de ſolution. *Tempus quo Petit*. l. 4. D. de exception. id eſt quo agitur. vt l. 47. D. de ſolutionib.

Et ita *Petere* accipimus l. 112. D. de verbor. obligat. *Iudicio perſequi*, ſeu *per iudicem Petere*. *Vinum quod per iudicem Petitum eſt*. l. 22. D. de reb. cred.

Proinde in ſtipulatione de rato in qua procurator promittebat rem ratam dominum habiturum, aut *amplius non Peti*. vt l. 14. D. rat. rem hab. *Verbum hoc, Amplius non Peti, Labeo ita accipiebat, ſi iudicio Petitum eſſet. Si autem in ius eum vocauerit, & ſatis iudicio ſiſtendi cauſa acceperit, iudicium tamen cœptum non fuerit, ego puto non committi ſtipulationem amplius non Peti. hic enim non Petit, ſed Petere vult*. l. 15. D. eod. tit. Et ita *Petitum* intelligitur poſt litem conteſtatam. l. 57. D. de ſolutionib.

Petere etiam *ex libertate in ſeruitutem*, & contrà, *ex ſeruitute in libertatem*. *Is qui ex libertate Petit in ſeruitutem*. l. 16. D. de bon. libert. *Qui ex libertate in ſeruitutem Petit*. l. 26. D. de liber. cau. *Si quis de libertate aliquem in ſeruitutem Petat*. l. 2. D. de iniur. *Qui in ſeruitutem libertum paternum Peteret*. l. 9. & l. 30. D. de bonis libert. *Seruum manumiſſum in ſeruitutem Petere*. l. 31. D. de liber. cau. *Si libertum in ſeruitutem Petierit hæres*. l. 33. §. 1. D. de fideicomm. libert. *Si is quem in ſeruitutem Petebas, liber pronuntiatus eſt*. l. 4. C. de liber. cau. *Si iam in ſeruitutem Petor*. l. 8. §. ſi is. D. quod met. cau. *Siue ex libertate in ſeruitutem, ſiue contrà Petantur*. l. 8. D. de re milit. *Qui in libertatem ex ſeruitute vel contrà Petitur*. l. 1. §. familiæ. D. de vi & vi arm.

Quod procurator eum in ſeruitutem Petierit, vel aduerſus procuratorem ex ſeruitute in libertatem Petitus fuerit. lege 8. §. vlt. D. rat. rem hab. *Vtrum ex ſeruitute in libertatem Petatur ancilla, an ex libertate in ſeruitutem*. l. 21. C. de liber. cau. *Si in ſeruitutem Eutychia Petatur*. lege 20. C. de probation. *In ſeruitutem Peti*. l. 1. C. de remiſſ. pign. *Si aduerſus procuratorem ex ſeruitute in libertatem Petitus fuerit*. l. 8. §. vlt. D. rat. rem hab.

In eo quod dicitur patronum qui libertum in ſeruitutem Petierit, remoueri à bonorum contra tabulas poſſeſſione. l. 14. D. de bon. libert. l. 33. §. 1. D. de fideicomm. libert. *In ſeruitutem Petiſſe non is videtur qui ei qui in poſſeſſione erat ſeruitutis, Petenti ſe in libertatem contradixit, verùm is qui ex libertate Petit in ſeruitutem*. l. 16. D. de bon. libert. *Mancipia non Petuntur in publicum*. l. 1. C. ſi ſer. export. ven.

Petere etiam *poſtulare* ſignificat. *Si filius non Petierit bonorum poſſeſſionem*. l. 20. §. ſi libertinus. D. de bon. libert. *Bonorum poſſeſſio Peti*. l. 1. §. ſufficit. & §. linum. D. de bonor. poſſ. ſecund. tabulas.

Plerumque verò *Petere* eſt in *rem agere* ſeu *vindicare*. Ita *rem Petere*. l. 24. D. de rei vindic. *Rem ſuam per hanc actionem nemo Petet*. l. 1. §. vlt. D. de condict. tritic. *Suam rem ab aliquo Petere*. §. ex quibus ferè. & §. ſic itaque. Inſtitut. de action. *Petere vſumfructum*. l. 2. D. de oper. noui

nuntiat. l. 1. §. vlt. D. de remiſſionib. *Fundum Petiturus, nomen eius & quo loci ſit, dicere debebit.* l. 6. D. de rei vindicat.

Et Petere hæreditatem, id eſt, *ſuam eſſe intendere*. l. 3. l. 10. D. de petit. hæredit.

Sed & *Petere rem ſuam eſſe*, vox iuris eſt. *Si fundum meum eſſe Petiero.* l. 21. §. ſi fundum. D. de except. rei iudic. *Si quis Petat fundum ſuum eſſe.* l. 11. §. ſi quis autem. D. de except. rei iudic. *Si ſoli dominus Petat domum ſuam eſſe.* §. certè. Inſtitut. de rer. diuiſ. *Petere ſeruum tuum eſſe poteris.* l. 42. D. de liber. cau. *Si Stichum & Pamphilum tuos eſſe Petieris.* l. 21. §. ſi Stichum. D. de except. rei iudic. *Ipſam rem propria actione perſequitur quis*, id eſt *ſuam eſſe Petens*. §. ex maleficiis. Inſtitut. de action.

Honores Petere. l. 7. D. de munerib. & honor. l. 4. §. ad tempus. D. de re milit. *Si in municipio magiſtratum aut ſacerdotium quis Petierit.* l. 1. D. de l. Iul. ambit. *Petiturus magiſtratus vel prouinciæ ſacerdotium.* Paul. lib. 5. ſentent. tit. 30.

Tutor non poteſt Petere ſatis à contutore vel concuratore ſuo. §. 1. Inſtitut. de ſatiſdat. tutor. *Petenti ſatis moram non facere.* l. vlt. §. 1. D. quod legat.

PETITIO *in rem infertur, vt actio in perſonam.* l. 28. D. de obligat. & action.

Petitionis verbo in rem actiones ſignificari videntur. l. 178. §. actionis. D. de verb. ſignifi. *Petitio ab actione ſeparatur.* l. 1. D. ad SC. Maced. l. 18. D. de acceptilat. l. 23. D. rem rat. hab. lege 49. D. de verb. ſignific.

Petitio hæreditatis quæ *in rem actio* eſt, qua hæreditatem vel totam, vel pro parte vel corpore hæreditario ab eo vindicamus, qui vel pro hærede vel pro poſſeſſore tenet. l. 23. §. petitio. D. de petit. hæred. l. 28. §. ſed & is qui. D. de rei vindic. *ob actiones Petitionis hæreditatis teneri.* l. 18. D. de hæredit. petit.

In ſeruitutem Petitio. l. 4. C. de liber. cau.

Abſtinere Petitione honoris. l. 7. D. de muner. & honor. *Quod & in honorum Petitione erit ſeruandum.* l. 6. D. quod cuiuſque vniuerſ.

PETITOR appellatur *actor* quilibet. l. 31. D. de iudic. l. 9. D. de furt. l. 20. D. iudicat. ſol. l. 25. D. quan. di. legator. l. 95. D. de ſolutionib. & apud Cicer. lib. 1. de Orat.

Petitor & is cum quo agitur, opponuntur l. 4. §. Marcellus ait. 2. D. de dol. except.

Petitor & poſſeſſor opponuntur. l. 30. D. de liberat. legat. l. 3. §. parui. D. de Carb. edic. l. 62. D. de iudic.

Item *Petitor & reus*. l. 2. §. quare. D. de eo quod cer. lo.

Petitor fundi. l. 1. §. ſi petitor. D. quar. rer. act. *Alieni iuris Petitor.* lege 8. §. quòd ſi. D. de oper. no. nunt.

Petitor non qui excipit probare debet. l. 9. D. de probation. *Cùm Petitori probationis onus incumbat.* l. 20. C. de probation. *Petitoris partes ſuſtinere, & petitoris fungi partibus dicitur, cui probatio incumbit, quique de ſuo iure probare ne eſſe habet.* l. 7. §. vlt. D. de liber. cau. l. 15. D. de oper. nou. nunc. l. vlt. D. ſi liber ingen. l. 35. D. de acquir. poſſ. l. 8. §. ſed ſi quæratur. D. ſi ſeruit. vindic. l. 18. l. 19. D. de probatio. & hæc ſunt onera *petitoris*. l. 62. D. de iudi. l. 25. D. de rei vendic. l. 1. §. inter. D. vti poſſid.

Priuati hæreditatis Petitores. l. 1. C. de petit. hæred.

Atque vt *Petitor*, ita & *Petitrix* dicitur. lege 74. D. ad SC. Trebell. l. vltima. D. de hæred. inſtituend.

At apud Catullum & alios *Petitor* appellatur qui honores petit.

PETITORIA actio. §. retinendæ. Inſtitut. de interdict. id eſt rei vindicatio. eodémque ſenſu,

Petitorium iudicium. Qui Petitorio iudicio agit. l. 36. D. de rei vindicat.

PETRONIA *lege continebatur, vt qui iure viri delatum adulterium non peregiſſet, nunquam poſtea ad hoc crimen deferendum admitteretur.* l. 16. C. ad leg. Iuliam de adulter. *Lege etiam Petronia dominis facultatem ademptam ſuo arbitrio ſeruos ad beſtias depugnandas tradendi.* Modeſtin. ſcribit in l. 11. §. vlt. D. ad leg. Corn. de ſicar. Refertur & alia legis cuiuſdam *Petroniæ* ſententia in l. 24. D. de manumiſſ. vindic.

PETVLANTIA à violentia diſcerni ſolet. l. 16. §. qualitate. D. de pœnis.

PHILOSOPHOS *hoc primùm profiteri oportet, Mercenariam operam ſpernere.* l. 1. §. 1. D. de extraordin. cognit. Vnde Philoſopho hæc Impp. obiiciunt. *Cùm Philoſophum te eſſe proponas, vinceris auaritiæ cæcitate.* l. 6. C. de munerib. patriciis. lib. 10.

Philoſophi excuſantur à tutelis. l. 6. D. de excuſationib. *Philoſophis qui ſe frequentes atque vtiles*

per eandem

per eandem ſtudiorum ſectam contendentibus præbent, tutelas, id eſt munera ſordida remitti. l. 8. §. philoſophis. D. de vacat. & excuſat.

Si fortè conſtantem ſeruum eſſe adfirmauerit, non exacta grauitate & conſtantia, quaſi à Philoſopho deſideretur. l. 18. D. de ædil. edic. *Si quis iactationis gratia mortem ſibi conſciuerit, vt quidam Philoſophi.* l. 6. §. eius qui. D. de iniuſt. rup.

Verum Philoſophiam, non ſimulatam affectantes. l. 1. §. 1. D. de iuſtit. & iure.

PHILYRA in l. 50. D. de legat. lib. 3. frutex eſt papyro Niloticæ non abſimilis, vt Suidas docet his verbis: φίλυρα· εἶδος δένδρου ἔχον φλοιὸν βύβλῳ παπύρῳ ὅμοιον. Ductilis autem erat Philyræ liber, adeo vt ex ea coronæ olim necterentur, vt Horat. libro primo Carm. & Ouidius lib. 5. Faſtor. & Plin. libro 10. ſignificant. Apertiſſimè omnium id indicat Herodia. lib. 1. de Comœdo loquens: λαβὼν, ait, γραμματεῖον δὴ τῶν ἐκ φιλύρας εἰς λεπτότητα ἠσκημένων, ἐπαλλήλῳ τε ἀνακλάσει ἀμφοτέρωθεν ἐπτυγμένων γράφει, οὓς χρὴ τῆς νυκτὸς φονευθῆναι. Xiphilin. in Domitiano, Τὰ ὀνόματα εἰς σανίδιον φιλύρινον δίθυρον ἐγγράψας. Plinius lib. 13. Natur. hiſtor. cap. 11. *nempe & in Euphrate naſcens circa Babylonem papyrum intellectum eſt eandem vſum habere carthæ*, & mox: *Præparantur ex eo carthæ diuiſa acu in prætenues, ſed quàm latiſſimas Philuras.*

Vet. Horatij Comment. ad Oden vlt. lib. 1. Carm. *corticem Tiliæ arboris, Philyram dici tradit.* Ac planè idem Tiliæ ac *Philyræ* vſus erat: quemadmodum docet Septimius Romanus, qui Latinè Dictim Cretenſem interpretatus eſt in eius auctoris vita, *Sex volumina in Tilias digeſſit Phœniceis literis.* Idem in epiſtola ad D. Arcadium de eadem re loquens, *Libros*, inquit, *ex Philyra in lucem producturi.*

PHVPHIDIVS Iuriſconſultus citatur in l. 5. D. de aur. argen.

PIACVLVM *committit qui corpus ſepulturæ traditum nudauerit, & Solis radiis oſtenderit.* Paul. lib. 1. Sentent. tit. 23. *Ea quæ ſine Piaculo non poſſunt præteriri.* lege 7. §. vltimo. Digeſtis de iure deliber.

PICARE eſt *pice* oblinere. Sueton. in Claud. cap. 16. *Altero edicto admonebat vt vberi vinearum prouentu bene dolia Picarentur.*

Dolia vinaria quæ ad præſentem vſum colonum Picare oportebit. lege 19. §. illud nobis. Digeſtis locati.

PICARIÆ, l. 17. in fi. D. de verb. ſignifi. ſunt picis fodinæ, quales populus Rom. in reditu habuit. Cic. in Bruto, *liberi ſocietatis eius, quæ Picarias de P. Cornel. & L. Mummio Cenſoribus redemiſſet.* quo loci recentiores *Pecuaria* emendarunt, quàm rectè alij viderint.

PICTORIS *inſtrumento legato, ceræ, colores, ſimiliáque horum legato cedunt, item Peniculi, & cauteria & conchæ.* l. 17. D. de inſtruct. vel inſtrum. *Cùm Pictor in pergula clypeum vel tabulam Pictam expoſitam habuiſſet.* l. 5. §. vlt. D. de his qui effuder. vel deiec. *Si Pictori precioſo pollex præciſus ſit, artem cum pollice eum amiſiſſe.* ait Vlpianus in l. 23. §. idem Iulianus. D. ad leg. Aquil. *Quod Pictorem aut librarium docueris.* l. 28. D. de rei vindic.

Si tale ſit factum quod locari ſolet, puta vt tabulam Pingas. l. 5. at cum do. D. de præſcr. verb.

Tabulæ Pictæ. l. 17. §. quæ tabulæ. D. de act. empt.

PICTORIÆ *operæ.* l. 26. §. libertus. D. de condict. indeb. l. 6. & l. 33. Digeſtis de oper. libert.

PICTVRÆ *inter impenſas voluptarias numerantur.* lege 79. Digeſtis de verb. ſignif. *Picturas tabulis non cedere, ſed ex diuerſo tabulas picturis cedere.* l. 9. §. ſed non vti. Digeſtis de adquiren. rer. domin.

Precioſiſſimas Picturas habere in Pariete communi. l. 13. D. de ſeruitut. præd. vrban. *Si Picturas corradere velis.* l. 38. D. de rei vindic. *Si tabula raſa Pictura ſit reddita.* l. 14. D. de verbor. ſignif.

PIETAS eſt parentibus à liberis debitum obſequium, debitus honor, debita reuerentia ac caritas.

Pietas parentibus etſi inæqualis eſt eorum poteſtas, æqua debebitur. l. 4. D. de curat. fur. *Pietatem liberi parentibus, non operas debent.* l. 10. D. de obſeq. parent. *Pro pietate quam patri debet præſtare filius.* l. 8. D. de probation.

Filium ſi Pietatem patri debitam non agnoſcit, caſtigare iure patriæ poteſtatis non prohiberis. l. 3. C. de patr. poteſt.

Etiam militibus Pietatis ratio in parentes conſtare debet. l. 1. D. de obſeq. parent.

A milite quoque filio qui in facultatibus ſit, exhibendos parentes Pietatis exiſtimat ratio. l. 5. §. à milite. D. de adgnoſc. & alend. *Quæ viuus filius ex officio ſuæ Pietatis dabit.* l. 5. §. parens. D. de adgnoſc. & alend. *Conuenit Pietati filiorum.* l. 6. C. de his quib.

Contra voluntatem matris tuæ libertatem in eum conferre quem illa liberum fieri prohibuit, non debere, ne videaris iura Pietatis violare. l. 7. C. de teſtam. manumiſſ. *Is qui Pietatis ſibi conſcius eſt.* l. 8. C. de inoffic. teſtam.

Pietas quoque eſt naturalis parentum erga liberos affectus. Plerunque *Pietas paterni nominis conſilium pro liberis capit.* l. 22. D. ad leg. Iul. de adult. Pietas patris non reprehendenda. l. 1. §. at ſi tranſegit. D. ſi quid in fraud. patron. *Sumptus quos patris Pietas non recuſarit.* l. 11. C. ad SC. Macedon. *Si patrem tuum officio debito promerueris, paternam Pietatem tibi non denegabit.* l. vltima. C. de alend. lib.

Pietas genuina efficit filium ſine dolo malo retineri. l. 3. §. ſi eum quis. D. de homi. lib.

Patria poteſtas in Pietate debet, non in atrocitate conſiſtere. lege 5. Digeſtis de leg. Pomp. de paricid.

Pietati paternæ tribuitur filiæ data dos. l. 1. §. ſed ſi libertus. D. ſi quid in fraud. *Alimenta quæ mater Pietate cogente de ſuo præſtitiſſet.* l. 34. D. de negot. geſt. *Auiam iure Pietatis alimenta de ſuo præſtitiſſe.* ibid. *Quanquam mater filij negotia ſecundum patris voluntatem Pietatis fiducia gerat.* l. 31. §. quanquam. D. de negot. geſt. *Cum id exigente materna Pietate feceris.* l. 11. C. de negot. geſt. *Cum tutores filiorum tuorum ſuſpectos faceres, munere Pietatis fungebaris.* l. prima. Codice de negot. geſt.

Accuſationem contra filium tuum, ſi Pietas & ratio naturalis animi tui non reuocat intentionem, conſtituere potes. l. 14. C. de his qui accuſ.

Non ex officio Pietatis teſtantur parentes qui ſine cauſa liberos ſuos exhæredant, vel omittunt. l. 2. D. de inoffic. teſtam. & Inſtit. eod. tit.

Pietas quoque fratrum inter ſe dicitur. *Arbitro accepto fratres communem hæreditatem conſenſu diuidentes, Pietatis officio funguntur.* l. vlt. D. famil. erciſc. *Sororem tuam pro tua Pietate & regere & tueri velis.* l. 30. D. de adim. legat. *Si Titius Pietatis reſpectu ſororis habuit filiam.* l. 27. §. vlt. D. de negot. geſt.

Pietas quoque erga propinquos dicitur. *Parentes & liberi vtriuſque ſexus, necnon & cæteri adgnati vel cognati ſecundum Pietatis rationem, prout quiſque voluerit lugendi ſunt.* l. 23. D. de his qui notant. infam. *Pietatis munere fungeris qui fratris tui filios protegere conaris.* l. 6. C. de ſuſpect. tutor. *Mulieres quæ Pietate neceſſitudinis ductæ ad hoc procedunt.* l. 1. §. conſequens. D. de ſuſpect. tutorib.

Quinetiam quodlibet humanitatis officium, *Pietati* tribuitur. *Qui ſine Pietatis intentione alienum cadauer funerat.* l. 14. §. ſed interdum. D. de religioſ. & ſumpt.

Dotis promiſsio ad Pietatis cauſam pertinere dicitur. lege 32. §. mulier. Digeſtis de condict. indeb.

Pietatis gratia. l. 14. §. ſed interdum. D. de religioſ. & ſumpt. *Pietatis intuitu.* l. 14. D. de aliment. legat. l. 41. §. codicillis. D. de legat. 3. *Reſpectu.* l. 46. D. de vſufr.

Pietatem etiam ſuam Impp. appellant. l. 12. C. de oper. publ.

Pius appellatus Antoninus. vnde & *Diui Pij* appellatione in libris noſtris exaudiendus eſt. Iuſtinian. Nouell. 78. ὥσπερ γὰρ Ἀντωνῖνος ὁ τῆς εὐσεβείας ἐπώνυμος, ἐξ ὅπερ καὶ εἰς ἡμᾶς τὸ τῆς προσηγορίας ταύτης κατῆκει.

Pios filios debuiſſe manumittere eam alumnam quam pater dilexiſſet. l. 38. Digeſtis de fideicomm. libert.

Iuſtiſsimum & Piiſsimum duxi. l. 30. §. cùm poſt. D. de adimend. legat.

Non minus parentibus quàm liberis Piè relinqui debet. l. 15. D. de inoff. teſtam.

PIGMENTARII, *ſi cui temerè cicutam, ſalamandram, aconitum, pituocampas, aut bubroſtim, mandragoram, & id quod luſtramenti cauſa, dederint cantharidas.* lege 3. §. 2. Digeſtis ad l. Cornel. de ſicar.

PIGNVS *appellatum eſt à pugno, quia res quæ Pignori dantur, manu traduntur.* lege 277. D. de verb. ſignific. Itaque *Pignus* propriè eſt, cùm poſſeſſio tradita eſt creditori: Hypotheca verò, cùm non tranſit poſſeſſio ad creditorem. l. 9. §. 1. D. de pigner. act.

Inter Pignus & Hypothecam quantum ad actionem hypothecariam attinet, nihil intereſt. Nam de qua re inter creditorem & debitorem conuenerit, vt ſi pro debito obligata, vtraque hac appellatione cõtinetur: ſed in aliis differentia eſt. Nam Pignoris appellatione eam propriè rem contineri dicimus, quæ ſimul etiam traditur creditori, maximè ſi mobilis ſit. At eam quæ ſine traditione nuda conuentione tenetur, propriè hypothecæ appellatione contineri dicimus. §. inter Pignus. Inſtitut. de action.

Vnde Pignoris & *Hypothecæ* interdum ſeparantur. *Si creditor Pignus vel hypothecam vendiderit.*

l. 7. D.

l.7.D. de diſtract. pignor. *Si pactum ſit à creditore ne liceat debitori hypothecam vendere vel Pignus.* §.vlt. eod.

Creditor ne Pignori hypothecæ ve ſit res paciſci poteſt. l. 8. D. quib. mod. pig. *Creditor cui res Pignoris vel hypothecæ iure obligatur.* l.vlt. C. de crim. ſtellion. *Res Pignoris hypothecæ ve iure creditoribus obnoxias alienantes.* l. 10. C. de remiſſ. pign. *Fideiuſſor qui Pignora vel hypothecas ſuſcepit.* l. 2. D.de pignorib. l. 32. D.de negot. geſt. *Cum creditor eadem Pignora vel hypothecas habet obligatas.* l.2.C. de fideiuſſorib. *De Pignoribus vel hypothecis rerum quæ quibuſdam creditoribus ſuppoſitæ.* lege vlt. C.de remiſſ. pign.

Verùm in vſu hæc verborum proprietas plerumque confunditur, & promiſcuè Pignoris & hypothecæ vocabula vſurpantur. vnde Marcianus, *Inter Pignus & hypothecam ſolùm ſonus differt.* l. 5. §. vlt. D. de pignor.

Varia autem ſunt Pignorum genera. Quoddam enim *Conuentionale eſt*, quod ex conuentione proficiſcitur. Et *huiuſmodi Pignus contrahitur non ſola traditione, ſed etiam nuda conuentione, ſi non traditum eſt.* l. 1. D. de pignerat. act. *Si Pignoribus contraheretur obligatio.* lege 7. Codice de fideiuſſorib.

Debitor ſub Pignore. l. 59. D. ad SC. Trebell. *Qui ſub Pignoribus ſolebat mutuas pecunias accipere.* l.12.D.de pigner.actio. *Si legatarius noluit ſibi Pignoribus caueri.* l. 2. §. ſi legatarius. D. quod legator. *Exemplo eius qui Pignori accepit.* l.15. §.ſi quis.D.de dam.infect. *Si quis iurauerit ob decem Pignori dediſſe fundum.* l. 13. §. Marcellus. D. de iureiur.

Generaliter *Pignori datus ſeruus.* l. 27. §. vlt. D. qui & à quib. *Pignori res nixæ.* l. 22. §. 1. D. de iure fiſci. *Si quis obligauerit aurum Pignori.* l. 1. D. de pignerat. act. *Ancillam quam Pignori obligauerat.* l. 26. §. cùm quidam. D. de fideicom. libert. *Fundum ſuo Pignori obligauit.* l. vlt. §. 1. D.de donation. *Pignori obligatus ſeruus.* l. 26. D. qui & à quib. l. 4. §. vlt. D. de manumiſſ. vindic.

Pignora quæ ſpecialiter vel generaliter habeo obligata. l. 6. C. de act.& oblig. *Prædia Pignori ponere.* l. 38. D. de legat. 3. *Cum Seius pro vxore ornamentum Pignori poſitum luerit.* l. 33. §.vlt.D. de legat. 3.

Sic & *Pignori opponere* Latini auctores dicunt. Plaut. Pſeudolo, act.1. ſc.1. *Vix hercle, opinor, ſi me opponam Pignori, agerent.* Terent. Phorm. *Vt ager noſter oppoſitus eſt Pignori ob decem minas.* Feſtus, *Reluere, reſoluere, repignerare.* Cæcilius in Car. *Vt aurum & veſtem quod matris fuit reluat quod viua ipſi oppoſuit Pignori.* Interdum & *opponere* ſimpliciter eodem ſenſu, vt illo Senecæ loco, lib. 7. De Benef. *rebus meis in ſecuritatem oppoſitis.*

Ex cuius verbi ambigua ſignificatione elegans eſt iocus apud Catullum in hæc verba:

Furi villula noſtra non ad Auſtri
Flatus Oppoſita eſt, nec ad Fauoni,
Nec ſæui Boreæ aut Apeliotæ:
Verùm ad milia quindecim & ducentos.
O ventum horribilem atque peſtilentem!

Aliud eſt Pignoris genus quod prætoris magiſtratúſque ad quem ea iuriſdictio Pertinet auctoritate imperióque conſtituitur. vnde & prætorij nomen traxit, Tit. de prætor. pigno. Cod. quale *Pignus* nanciſcuntur habéntque creditores qui rei ſeruandæ cauſa legatarij fideicommiſſariive qui legatorum ſeu fideicommiſſorum ſeruandorum cauſa in poſſeſſionem mittuntur. *Etenim ſi ex quacumque cauſa magiſtratus in poſſeſsionem aliquem miſerit,* Pignus conſtitui ait Vlpian. *ſed non aliàs niſi ventum fuerit in poſſeſsionem.* lege 26. Digeſtis de pignerat. action.

Ius Pignoris contrahitur ſiue legatorum ſeruandorum cauſa, ſiue damni infecti vt procedat. l. 3. §. 1. D.de diſtract. pign.

Miſſo legatario in poſſeſsione, res pro emptore vſucapitur, ſalua prætorij Pignoris cauſa. l. 12. Digeſtis pro empto. quod explicatur l.2. D. pro hærede. in qua traditur, *eum qui legatorum ſeruandorum cauſa in poſſeſsionem mittitur, non interpellare poſſeſsionem eius qui pro emptore vſucapiebat. Nã etiam impleta vſucapione ius Pignoris retinebit, vt non prius diſcedat, quàm ſi ſolutum ei legatum fuerit, aut eo nomine ſatisfactum.*

Mitti liberos in poſſeſsionem fideicommiſsi ſeruandi cauſa, vt pro Pignore, non vt pro dominis poſsideant. l.114. §. Idem princeps. D. de legat.1.

Planè eum qui rerum eius qui ſine dolo malo reipubl. cauſa abfuit, in poſſeſsionem miſſus ſit, Pignus non contrahere, ait l. 35. D. de reb. auctor. iudic.

Eſt & aliud Pignus *quod in cauſam indicati ex auctoritate eius qui iubere poteſt, capitur, ac per officium diſtrahitur.* Rubr. ſi in cau. iudic. pign. cap. C. *Si iuſſu iudicis rei iudicatæ* Pignus *captum per officium diſtrahatur.* l. 74. D. de euictionib. *Si* Pignus *ex cauſa indicati ex auctoritate eius qui iubere potuit captum eſt.* l. 10. D. qui potior. in pign.

Pignori capi iuſſu Magiſtratus, & diſtrahi fundus pupillaris poteſt. l. 3. §. 1. D. de reb. cor. *Si ex cauſa indicati* Pignora *minoris capta ſint & diſtracta.* l. 9. D. de minorib. *Eam pecuniam iure* Pignoris *in cauſam indicati capi.* l. 40. D. de re iudic.

Denique Pignoribus captis ac diſtractis iudicato ſatisfacere condemnatus compellitur. *Pignoribus captis & diſtractis cogetur ſententiæ ſatisfacere.* l. 5. §. ſi quis ex his. D. de adgnoſcend. & alend. *Debitores ſi per contumaciam differant ſolutionem,* Pignoribus *captis compellendi ſunt ad ſatisfaciendum.* l. 31. D. de re iudic. *Tutore condemnato in pupillum dandam actionem indicati, niſi abſtineatur. tunc enim nec in tutorem, nec in pupillum, nec* Pignora *tutoris capienda eſſe.* l. 2. Digeſtis de adminiſtr. & peric. *Pignori captis prædiis ac diſtractis.* lege 1. C. ſi aduerſ. vend. pignor.

In venditione autem Pignorum *facienda, primò quidem res mobiles animales Pignori capi magiſtratus populi Romani iubent, mox diſtrahi: quarum pretium ſi ſuffecerit, bene eſt, ſi non ſuffecerit, etiam ſoli* Pignora *capi iubent, & diſtrahi. quòd ſi nulla mouentia ſint, à* Pignoribus *ſoli initium faciunt.* l. 15. §. in venditione. D. de re iudic.

Pignora etiam coercendæ contumaciæ cauſa capiuntur. *Mulier quæ ſe prægnantẽ eſſe diſsimulat, vel negat, euocari ad prætorem poteſt, &c. cogendáque erit remediis prætoris, & in ius venire, & ſi venit, reſpondere:* Pignoráque *eius capienda & diſtrahenda, ſi contemnat.* l. 1. §. ex hoc reſcripto. D. de inſpic. vent. *Niſi caueant tutores vel curatores,* Pignoribus *captis coercentur.* §. quæ quidem. Inſtitut. de ſatiſd. tutor.

Eum tamen qui miſſum in poſseſſionem damni infecti nomine non admittit, Pignoribus *à magiſtratibus coerceri,* Vlpiano non placet. l. 4. §. 1. D. de dam. infect. *Eámque pecuniam ab eo is qui hoc imperio vtitur, exigeret,* id eſt Pignus *capiendo, corpus retinendo, multam dicendo.* l. 9. §. vlt. D. ad leg. Iul. pecul. Sic & in ea lege quæ à Frõtino lib. 2. de Aquæ ductibus refertur, TVM EI PRÆTORI EO NOMINE COGERE ET COERCERE, MVLTÆQVE DICENDÆ, SIVE PIGNORIS CAPIENDI, IVS POTESTASQVE ESTO. Et paulò pòſt: EOQVE NOMINE HIS PIGNORIS CAPIO MVLTÆQVE DICTIO VTIQVE ESTO. Sic Cicer. lib. 3. de Orato.

Pignoribúsque ablatis Craſſum incipit coërcere. Et Sueto. in Iulio, cap. 17. *Vectium* Pignoribus *captis & direpta ſupellectile malè mulctatum coniecit in carcerem.* lib. 37. *Et imperia inhibita vltròcitróque &* Pignora *capta.* Tacit. l. 13. Annal. *Cohibita arctius & Aedilium poteſtas, ſtatutúmque quantum curules, quantum plebei Pignoris caperent, vel pœnæ irrogarent.*

Senatores vtique *Pignoribus* in curiam venire cogebantur, vt ex Cicer. Philipp. apparet. Liuius lib. 3. *Poſtquam citati* (de Senatoribus loquitur) *in curiam non conueniebant, dimiſsi circa domos apparitores ſimul ad* Pignora *capienda.*

Sic *Pignorum capio in* l. 7. de exactionib. in C. Theodoſ. l. vlt. de diſtrahend. pignor. in eod. Cod. Agell. lib. 7. cap. 10. *Pignoris capio iunctæ ſunt partes, & productæ dicebantur,* verba Catonis ſunt ex 1. epiſtolicar. quæſt. *Pignoris capio ob æs militare.*

Præterea eſt quaſi Pignus cùm res *Pignoris* loco in ſecuritatem retinetur. *Ante pretium exſolutum venditor quaſi* Pignus *retinere poteſt eam rem quam vendidit.* l. 13. §. offerri. D. de actionibus empt. *Proinde ſi emptor antequàm pecuniam ſoluerit, rem emptam ſubtraxerit, furti actione teneri, perinde ac ſi* Pignus *ſubtraxiſſet.* l. 14. §. 1. D. de furtis. *Si ob aliquas impenſas quas in rem commodatam feciſti, retentionem eius habueris, etiam cum ipſo domino, ſi eam ſubripiat, habebis furti actionem, quia eo caſu quaſi* Pignoris *loco ea res fuit.* l. 15. §. vlt. D. de furt.

Filium adoptiuum quem ad vicem naturalis Pignoris *tibi adſcribas.* lege 4. C. de decurionibus. lib. 10.

PIGNERARE eſt *Pignori ponere. Si ego eandem rem alij* Pigneraui. l. 14. D. de diuerſ. tempor. præſcr. *Si rem quam tibi* Pigneraui *ſubripuero.* l. 5. D. pro empto.

Pignerari eſt *Pignori obligari. Nomen debitoris* Pignorari *& generaliter & ſpecialiter poſſe.* l. 4. C. quæ res pign. *Si quis ſeruo* Pignerato *directam libertatem dederit.* l. 24. §. ſi quis ſeruo. D. de fideicomm. libert. *Ancillam ſuam* Pigneratam *manumittere.* l. 45. D. eod. tit. *Si debitor rem* Pigneratã *precariò cauerit.* l. 12. D. de precar. *Oppoſuerat exceptionem rei ſibi ante* Pigneratæ. l. 19. D. de except. rei iudic.

PIGNERATICIVS *creditor* qui ſub *Pignoribus* credidit, qui *Pignora* vel hypothecas ſuſcepit. *An creditori* Pigneraticio *damni infecti caueri debeat.* l. 11. D. de dam. infect. *Pigneraticius fundus,*

dus, id eſt *Pigneri obligatus. Quamuis conuenerit vt Pigneraticium fundum tibi vendere liceret.* l. 6. D. de pignerat. act. *Si creditor fundum Pigneraticium vendiderit.* l. 26. D. de ſolution.

PIGNERATICIA *actio* eſt in perſonam actio quæ debitori ad *pignus* repetendum ſoluto debito, vel ſi eo nomine ſatisfecerit, datur. Tit. de pigner. act. D. & C. *Creditor qui pignus accepit, ac ea re quam accepit, reſtituenda tenetur actione* Pigneraticia. §. vlt. Inſtitut. quib. mod. re cõtrah. oblig. *Qui ante ſolutionem agit Pigneraticia, non rectè agit. omnis enim pecunia exſoluta eſſe debet, aut eo nomine ſatisfactum vt naſcatur Pigneraticia actio.* l. 9. §. omnis. D. de pignerat. act.

Pigneraticium iudicium. l. 34. §. vlt. & l. 36. D. eod. tit. appellatur à Papinia. Iudicium quod de *Pignore* dato proponitur, vel redditur in l. 2. D. de pignori. l. 34. D. de neg. geſt. l. 42. D. de pignor. act.

Atque hæc *directa Pignoraticia* eſt. *Contraria* verò dicitur, quæ creditori rem ſibi oppigneratam perſequenti aduerſus debitorem qui cum *Pignore* fefellerit, vel aliàs improbato more verſatus ſit, vel ſumptu in rem pignoratam factorum nomine competit. l. 1. l. 3. l. 16. §. 1. l. 25. D. de pignor. act.

Pignoraticiam etiam interdum Iure Conſulti vocant hypothecariam, quæ creditori *Pignoris perſequendi cauſa* tribuitur, actionem. l. 9. D. quib. mod. pig. l. 11. in fin. & l. 30. §. 1. D. de except. rei iudic. l. 5. C. ſi res aliena pign.

Pigneraticia Seruiana, ſiue *hypothecaria*, quæ creditoribus competunt. l. 3. §. eſt autem. D. ad exhibend. *Si poſſeſſor pignoris litis æſtimationem* Pigneraticiam *in rem agenti offerat*: l. 7. §. inter. D. commu. diuid. *Egit poſterior creditor cum priore Pigneraticia.* lege 19. Digeſtis de exceptione rei iudic.

Datur *vtilis actio Pigneraticia* creditori in ſpecie l. 41. D. de pignerat. act. Sic *& vtilis actio Pigneraticia reddenda eſt.* l. 13. D. de condict. indeb. *Aequitatem facere vt facilè vtilis perſecutio exemplo Pigneraticiæ detur.* C. ſi res alie. pign.

Atque vt *Pigneraticia actio*, ita & *Pigneraticia exceptio* appellatur. *Pigneraticia exceptione ſummoueri.* l. 6. §. Idem Iulianus. D. commu. diuid.

PIGNERATIO, id eſt *pignoris obligatio. Quod emptionem recipit, etiam* Pignerationem *recipere poteſt.* l. 9. D. de pignor.

PILA pro Orbiculo qui hinc inde à colluſoribus manibus iactatur, excipitúrque. *Cùm Pila quidam luderent, vehementius quis Pila percuſſa in tonſoris manus eam demiſerit.* l. 11. D. ad l. Aquil. *Cum Pila complures luderent, quidam ex his ſeruulum cùm Pilam percipere conaretur, impulit.* l. 52. §. vlt. D. eod. tit. Ouid. lib. 1. de arte amandi.

Reticulóque Pilæ tenues iactantur in altum.

Pilæ etiam *lapideæ* dicuntur quæ onus aliquod ſuſtinent. *Si Pilas in mare iactauerim, & ſuper eas inædificauerim.* l. 30. §. vlt. D. de adquir. rer. domin. *Iactas in mare Pilas eius eſſe qui iecerit.* l. 3. D. ne quid in loco publ. Liuius lib. 39. *M. Fuluius plura & maioris locauit vſus porticum & Pilas pontis in Tiberi, quibus Pilis fornices poſt aliquot annos* P. Scipio *Africanus & L. Mummius Cenſores locauerunt imponendos.* Q. Curt. lib. 5. *Saxo Pilæ quæ totum onus ſuſtinent inſtructæ ſunt. Super Pilas lapide quadrato ſolum ſtratum eſt.*

PINGVIVS in l. 14. D. de except. rei iudic. id eſt *laxius* & craſſiori, vt aiunt, Minerua, ſeu παχυμερέστερον, vt l. 7. §. ſcire. D. de pecul. l. 12. §. Iulianus. D. rem rat. hab. *Pinguius donatori ſuccurrere debemus quàm ei qui verum debitum perſoluere compellitur.* l. 49. D. de re iudic. id eſt vberius. *Inuenimus antiquitatem fideicommiſſis* Pinguiorem *naturam indulgentem.* §. primo. Inſtitut. de legat.

PINVS. De *Pinu integri ſtrobyli.* l. 167. D. de verbor. ſignifi.

PIPERIS genera duo recenſentur in l. vlt. §. ſpecies. D. de publican. *Longum* & *Album*, inter quæ etiam differentiam ſtatuit Theophraſt. lib. 9. de plantar. Hiſtor. cap. 22. Dioſcorides lib. 2. & Galen. lib. 7. ſimplicium medicamentor. Plinius lib. 12. cap. 7. Solin. in Polyiſtor. cap. 53. Iſidor. lib. 17. cap. 8. *Piperis albi* fit mentio apud Horat. Sat. 3. lib. 2. Naſcitur autem *Piperis* arbor in India & in latere Caucaſi montis quod ſoli obuerſum eſt.

PIRATARVM inſidias caſibus quibus reſiſti non poſſit adnumerat Gaius lege 18. D. commodati. *Quamuis domini iuſſu ſeruus* Piraticam *feciſſet.* lege 20. Digeſtis de obligation. & action.

PISCARI. *Si quiſquam in fluminis publici diuerticulo ſolus pluribus annis Piſcatus ſit.* l. 7. D. de diuerſ. tempor. *In mari Piſcari, vel in lacu.* l. 3. §. vlt. D. de iniur. *In mare Piſcantibus.* l. 5. §. vlt. D. de diuiſ. rerum. *Nemo ad litus maris accedere probibetur Piſcandi cauſa.* l. 4. D. eod. tit. *Piſcatum militem non mittere.* l. 12. §. 1. D. de re milit.

PISCATOR. *Si Piſcatori erogaturo in apparatum, plurimum pecuniæ dederim.* lege 5. D. de naut. fœn. *Ne Piſcatores nocte lumine oſtenſo fallant nauigantes.* lege 10. D. de incend. rui. *Piſcatoribus Phormianis & Capenatis Diuus* Pius *reſcripſit.* l. 4. D. de diuiſ. rer.

Piſces capientium fiunt. l. 1. §. vlt. D. de adquir. rer. domin.

Piſcina. l. 1. §. 1. & vlt. D. de fonte.

PISTORVM *corpus.* l. 1. D. quod cuiuſcun. vniuerſ.

PISTRINVM. *Piſtrinum inſulæ dotali adiectum, impenſis vtilibus plerumque adnumeratur.* l. 79. D. de verbor. ſignific. *Si ſtabulum quod erat domus iumentis & carruchis vacans, Piſtrino locauerit.* l. 13. §. vlt. D. de vſufructu. & quemadm.

PITTACIVM in l. 5. & l. penult. §. ſuper his verò. C. de erogatio. milit. an. libro 12. l. 29. de petitionib. & vlt. dat. in C. Theod. Lamprid. in Alexand. *De promouendis etiam militibus ſibi adnotabat & perlegebat cuncta* Pittacia. Caſſiodor. lib. 1. Variar. *Si Romani prædium ſine delegatoris cuiuſquam* Pittacio *præſumptor barbarus occupauit.* Moſchopulus περὶ σχεδῶν, πιττάκια, ait, Δωρικῶς τὰ λεπτὰ περιτμήματα τῶν δερματίων, ἀφ' οὗ ἡμεῖς πιτλάκια λέγομεν.

PITYOCAMPÆ in l. 3. §. alio. D. ad leg. Corn. de ſicar. *Pinorum erucas, & in* Picea *naſcentes erucas,* Plinius interpretatur lib. 23. cap. 2. & lib. 29. cap. 4. quæ & inter venenata ab eodem ponuntur, vt à Dioſcoride, qui de eorum noxia vi tractat. lib. 2. & lib. 6.

PLACERE plerumque in libris noſtris dicuntur *quæ prudentium authoritate* recepta introductáque ſunt.

Placet. l. 7. §. ſi tutor. D. de adminiſtr. & peric. l. 20. §. placet. D. de dam. inf. l. 4. D. de pact. l. 4. D. de iure codicill. l. 5. §. 1. D. de adquir. rer. domin. l. 61. D. de procurat. l. 31. l. 33. §. vlt. D. de vulg. & pupill. l. 61. D. de furt. l. 4. D. de liber. & poſthum. l. 6. §. ſub cõditione. D. de tutel. l. 3. D. de agnoſc. & alend.

Poſt multas varietates Placet *vt.* l. 55. §. vlt. D. de legat. 2. *Placet, vt multis reſcriptis continetur.* l. 7. §. ſi tutor. 3. D. de adminiſtr. & peric.

Caſsio & Pegaſo Placet, *Ofilio & Proculo* Placet. l. 11. D. de iuriſdict. *Ariſtoni* Placet. l. 13. D. vt legator. ſeu fideic.

Proculo Placebat. l. 20. D. de legat. 2. *Et hoc pleriſque* Placet. l. 32. D. de dam. inf. *Sed nec hoc quibuſdam* Placet. l. 1. §. ſunt qui. D. ne quid in flum. publ. *Magis Placere video.* lege 55. D. de legat. 2.

Placuit, id eſt viſum eſt iuris auctoribus, reſponſum eſt. l. 29. D. de vſuris. *Placuit.* l. 69. §. cùm res. D. de iure dot. l. 20. D. de tutel. & ration. l. 8. D. de aliment. vel cibar. l. 13. §. ex facto. D. de adquir. poſſeſſ. l. 7. D. de fideiuſſorib. l. 6. D. de dot. collat. l. 96. §. ſoror. D. de ſolutionib. l. 76. §. hæres. & l. 82. D. de legat. 2. l. 27. §. 1. D. de legat. 3.

Pleriſque Placuit. l. 12. D. vt legator. ſeu fideicomm. *Hac ratione Placuit.* l. 69. §. mater. D. de legat. 2. *Qua ratione* Placuit. l. 47. §. ſed ſi Stichus. D. de legat. 1. *Rectè* Placuit. l. 33. D. de excuſationibus. *Iuriſprudentibus* Placuit. l. 5. C. quan. di. legat. l. 1. C. de ingen. manumiſſ.

Placuit & reſcriptum eſt. l. 44. D. de excuſationib. *Placuit, eóque iure vtimur.* l. 6. §. ſi pluriũ. D. de aqua & aq. pluu. *Et ita Trebatio* Placuit. l. 17. §. ſeruus. D. de iniur. *Et ita & Iuliano Placuit.* l. 11. §. vlt. D. de legat. 2. *Sabino, Caſsio, Proculo* Placuit. l. 11. D. de iuriſdict. *Idque Ofilio & Trebatio* Placuiſſe. l. vlt. D. de cloacis. *Non* Placuit. l. 1. D. de action. rer. amot.

Placuiſſe etiam Principibus dicitur quod ab illis conſtitutum, reſcriptum, decretum eſt. *Placuit Principi.* l. 21. D. de fideicomm. libert. *Quod principi* Placuit, *legis habet vigorem.* §. ſed quod Principi. Inſtitut. de iure natur. *Cum diuo Antonino parenti noſtro iamdudum* Placuerit. l. 4. C. ad SC. Trebell. *Diuo Marco* Placuit. l. 16. §. vlt. D. de his quæ vt indign. *Diuo Seuero Placuit.* l. 1. C. ad l. Cornel. de falſ. *Secundum ea quæ Diuo* Pio *Placuerunt.* l. 26. §. cùm quidam. D. de fideicommiſſ. libert. *Secundum ea quæ Diuo* Pertinaci *Placuerunt.* l. 1. §. vlt. C. de bon. libert. *Conſtitutio Principis qua Placuit.* l. 66. D. de legat. 2.

Placuit. l. 1. C. qui manumit. non poſſ. l. 4. C. quæ res pignori. l. 7. C. de rer. permut. l. 3. C. de hæred. inſtituend. l. vlt. C. de liber. cau. *Iamdudum* Placuit. lege 1. C. ſi pignus pignori dat. ſit. *Non* Placet. l. 1. C. de bon. libert,

Placere etiam Senatui dicitur quod Senatus æquum cenſet & decernit, vt ex SCtis *Velleiano, Macedoniano & de petitione hæreditatis conſtat.* l. 1. D. ad SC. Velleianum. l. 1. Digeſtis de SC. Macedon. l. 20. §. præter. Digeſtis de hæredit. petit. *Aliud Senatui* Placuit. lege 21. D. de SC. Silan.

Verbum quoque *Placet* in ſententiis vſurpatum indicat lex 40. D. de pœnis. *Sententia dicta eſt, & Placuit.* l. 88. D. de legat. 2. *Placuit eum ab ea petitione abſolui.* l. 30. D. de pact. dotal. *Iu-*

dicanti

dicanti Placuit augere pœnam. l. 14. §. is demum. D. de bon. libertor.

Placuit aliàs eſt, inter contrahentes conuenit. l. 60. D. de iur. dot. *Pacto Placuit vt.* l. 1. §. pacto. D. de pignorib. & hypoth. *Placuit inter creditorem & venditorem.* l. 10. D. quib. mod. pign. *Quaſi inter duos Placuiſſet.* l. 30. D. de pact. dotalib. *Facta ſicut Placuit diuiſione.* l. 1. Codice de pact.

Placuit. l. 22. l. 26. l. 29. & l. 30. D. de pact. dotalib. *Ea quæ inter eos Placuerunt ſeruare.* l. 1. D. de pactis.

Placuiſſe etiam teſtatori dicitur quod teſtamento cauit. *Quod teſtatori Placuiſſe à legatario adprobabitur.* l. 78. §. 1. D. de legat. 3.

PLACITVM pro qualibet *conuentione & Pactione* vſurpatur. lege 10. C. de contrahend. empt. *Pactio eſt duorum pluriúm ve in idem Placitum conſenſus.* l. 1. §. & eſt pactio. D. de pact. *Si plus vel minus dari conuenerit, Placitum cuſtodiendum eſt.* l. 74. D. de euiction. *Colonos penſionibus ex Placito ſatisfacientes.* l. 3. C. de obligat. & action. Iuſtin. lib. 6. *Atque ita velut ex Placito, conſenſu à prælio diſceditur.*

Placitum interdum pro mera & nuda conuentione, quæ nudis conuentionis finibus ſtetit, nulla re, traditione adſecuta, aut ſtipulatione interpoſita. *Diuiſionis Placitum niſi traditione vel ſtipulatione ſumat effectum, ad actionem vt nudum pactum, nulli prodeſſe poterit.* l. 45. D. de pactis. *Placitum diuiſionis vſque ad pactum ſtetit.* l. 15. C. famil. erciſc. *Ex Placito permutationis nulla re ſecuta.* l. 3. Codice de rer. permut. *Placitum permutationis inter te & alium interceſſiſſe.* lege 4. C. eod. tit.

Tranſactionis Placitum. l. 7. C. de tranſaction. *Si manente tranſactionis Placito, ſtipulatione proſpexiſti.* l. 17. C. eod. tit. *Si ſecundum fidem Placiti ſtipulatio ſubiecta eſt.* lege 4. §. 1. Codice de rer. permutat.

Fidem adhiberi Placitis. l. 7. D. mandati. *Si placitis non exhibeant fidem.* l. 7. C. de rer. permut. *Nec fidem Placitis patruus exhibuit.* l. 6. C. commun. vtriuſ. iudic. *Si vnus cohæredum Placita detrectet.* l. 20. §. ſi pater. D. famil. erciſc.

Placitis Parere. l. 5. C. de rer. permut. l. 36. C. de liber. cau. *Si Placita obſeruata non eſſent.* l. 2. C. de condict. ob cauſ. dator. *Si legatum contra Placitum peteret.* l. 96. §. ſoror. D. de ſolution. *Viro contra Placita petenti dotem.* l. 26. §. filia. D. de pact. dotal. *Contra Placita ſeruitutem vindicanti.* l. 4. D. de ſeruitut. *Si diuerſa pars contra Placitum agere nititur.* l. 14. C. de tranſacti. *Si qui ſe non manumiſſos contra Placiti fidem adſeuerent.* l. 53. D. de iudiciis.

Placita pœna. l. 2. C. de recept. arbitr. id eſt compromiſſo comprehenſa.

Placitum pretium. l. 9. C. de contrah. empt. l. 11. C. de reſcind. vendit. id eſt conuentum.

Placita quoque dicuntur Principum conſtitutiones & reſcripta. §. conſtat. Inſtitut. de iure natur. *Diuorum Seueri & Antonini Placitis continetur.* l. 4. C. de hæredib. inſtituend. *Diuorum Principum Placitis continetur.* l. 1. C. ſi pign. pign. dat.

Iuxta Placitum antiquitatis. l. 4. C. de ædific. priuat. *Secundum iuris Placitum.* l. 2. C. famil. erciſc. *Nonnullis iuris Placitis eſt comprehenſum.* l. 12. C. ad l. falcid. *Præſes prouinciæ in dirimenda diſceptatione legum Placita cuſtodiet.* l. 5. C. de ædif. priuat. *Vt metu eius à Placitis non recedatur.* l. 1. C. de recept. arbitr. id eſt à ſententia arbitri.

PLAGAM agri dixit Scæuola in l. 39. & l. 41. §. agri. D. de legat.

PLAGII *crimen.* l. 6. D. de leg. Fab. de plagiar. l. 8. C. eod. tit. quo tenetur qui mancipiũ alienum ſupprimit, vel liberum hominem ſeruitio premit, aut vt ſeruum ſciens abſtrahit. Quod nomen à Græco verbo πλάγιον, quod *obliquum* ſignificat, Iſidor. lib. 10. Etymolog. deriuat. *Qui abduxit Plagio mancipia.* l. 10. D. ad l. Fab. de plagiar. *Plagio exportata ancilla.* l. 1. C. ad leg. Fab. de plagiar.

Sciens liberum hominem venundando Plagij crimen committit. l. 2. C. vbi de crimin. ag. oport. *Si liberum hominem emptor ſciens emerit, capitale crimen aduerſus eum ex lege Fab. de Plagio naſcitur.* l. 1. D. de leg. Fab. de plagiar. *Seruus qui Plagium admiſit.* l. 12. D. de manumiſſionib. *Si Plagium ſocius fecit, vel ſuppreſſit, Fauia teneri.* l. 51. D. pro ſocio. *Si Plagium factum,* &c. l. 5. §. qui deſertioni. D. de re milit.

PLAGIARIVS appellatur qui *mancipia aliena ſolicitat, celat, ſupprimit.* l. 52. §. ſi fugitiuum. D. de furtis. Vnde & *ſuppreſſor* vocatur. l. 6. D. de leg. Fab. de plagiar. Tertullianus *Plagiatorem* vocat lib. 1. aduerſus Marcion. *De ſeruo quem Plagiarius abduxit.* l. 17. §. idem ait, ſi ſeruus. D. de ædil. edic. *Qui ex voluntate domini ſeruum recepit, quin neque fur, neque Plagiarius, pluſquàm manifeſtum eſt.* l. 48. §. qui ex. D. de furt.

Plagiarius quoque habetur qui liberum hominem ſciens dolo malo vendit, emit, donat,

Plebeius & *Decurio* in libris noſtris quandoque opponuntur. l. 3. D. de teſtib. l. 9. §. penult. & l. 10. §. vlt. D. de pœn. *Decurionum honoribus Plebeij fungi prohibentur.* l. 7. §. is qui. D. de decurionib.

Aliàs *Plebeius* & *Honeſtior* opponuntur. l. 1. §. vlt. D. de effractorib. *Plebeij & qui ſunt in aliquo honore poſiti.* l. 3. §. pœna. D. ſtellionat.

Eminentiſsimorum & perfectiſsimorum virorum vſque ad pronepotes liberos, Plebeiorum pœnis vel quæſtionibus non ſubiici. l. 11. C. de quæſtionib. *Milites neque tormentis neque Plebeiorum pœnis in cauſis criminum ſubiungi concedimus.* l. 8. C. de quæſtionib.

Plebeius filius. l. 14. §. plebeij. D. de muner. & honor. *Si quis de Plebeiis apud Prætorem accuſatus.* l. 1. §. vlt. D. de ſuſpect. tutor.

Plecti, id eſt puniri. l. 29. §. plectitur. D. ad l. Iul. de adulter. *Capitis pœna Plecti.* l. 9. D. de leg. Pomp. de paricid. l. 10. D. ad l. Cornel. de ſicar.

Capite Plectere. l. 7. C. ad l. Fab. de plagiar. id eſt *capitis pœna. Tripli condemnatione Plecti.* l. 14. §. ſi quis per vim. D. quod met. cau.

Exilij pœna Plectendus. l. 13. C. de his qui accuſ. non poſſ. *Falſi pœna Plectuntur.* l. 32. D. de l. Cornel. de falſ.

Plecti pœna. l. 3. D. de re milit. *Pœna pecuniaria Plectitur.* l. 4. D. de cuſtod. & exhibit. *Ex Senatuſconſulto hac pœna Plectitur.* l. 1. D. ad l. Iul. de ambit. *Pœna Plectendi ſunt.* l. vlt. D. de termin. mot. *Eodem crimine Plectetur.* l. 36. D. de pignerat. act. *Senatuſconſulto Turpil. non Plecti.* l. 1. §. accuſationem. D. ad SC. Turpil. *Vſuris Plectendi ſunt tarditatis gratia.* l. 7. §. ſi poſt. D. de adminiſt. & peric.

Euenit vt eadem ſcelera in quibuſdam prouinciis grauius Plectantur. l. 26. §. vlt. D. de pœnis. *Solent ex hoc crimine ſtellionatus extra ordinem Plecti.* l. 3. §. pœna. D. ſtellionat.

Plena proprietas *nudæ* aduerſatur: eóque nomine ſolida & non ſeparata vſufructu proprietas demonſtratur. l. 43. §. 1. & l. 46. & l. 53. D. de vſufructu. l. 2. D. quib. mod. vſusfru. amitt. l. 78. Digeſtis de iure dot. l. 10. l. 26. D. de vſufruct. leg. l. 15. in fi. D. de caſtr. pecul.

Sic & quod *Plenum* dominium dicitur, cui vſusfructus cohæret. *Vt Pleno dominio hæc prædia habeant, & non per ſolum vſumfructum.* l. 4. D. de aliment. vel cibar.

Pleno iure noſtrum id eſſe accipimus, cuius & vſusfructus & proprietas ad nos pertinet. *Suos ſeruos vel ancillas eos accipimus, qui ſunt Pleno iure teſtantis.* l. 73. D. de legat. 3.

Generaliter pignore datus ſeruus Pleno iure debitoris eſt. l. 29. D. qui & à quib. *Pleno iure dominus conſtitutus.* l. 11. C. de action. emp. *Si libertus ea quæ ſibi donata ſunt Pleno iure, vt dominus poſſederit.* l. 1. C. de reuocand. donat. *Niſi promiſſor Pleno iure fundum effecerit ſtipulatoris.* l. 126. §. 1. D. de verb. oblig.

Agni & hœdi & vituli ſtatim Pleno iure ſunt bonæ fidei poſſeſſoris. l. 28. D. de vſur. *Pleno iure fundum Titius habebit.* l. 17. D. quib. mod. vſusfr. amitt. *Qui fundum Pleno iure promiſit.* l. 126. §. 1. D. de verb. obligat. *Cùm fundus ad hæredem Titiæ Pleno iure redierit.* l. 19. D. de annu. legat. *Poſſeſſor Plenum ius incipit habere.* l. 17. D. de rei vindic. *Vt Plenum ius patroni habeat.* l. 19. D. de bon. libert. *Patronus qui Plenum ius habuit.* l. 1. C. de bon. libert.

An poſt tempus decennij Plenus fundus ad legatarium pertineat. l. 26. D. de vſu & vſufr. legat. id eſt *Pleno iure. Filius annum agens Plenum nonumdecimum.* l. 74. §. vlt. D. ad SC. Trebell. *Annus viceſimuſquintus cœptus pro Pleno habetur.* l. 8. D. de muner. & honor.

Pleni anni, vel *Cœpti* & *Inchoati* opponuntur. l. 8. D. eod. tit. *Licet animi Plenus non fuiſſet affectus.* l. 3. C. de adquir. retin. poſſeſſ. *Quia R finam ingenuam honore Pleno dilexerat.* l. 16. D. de his quæ vt indign.

Cùm hæreditates non modò honeſto titulo, ſed & Pleniore honore tribuantur. l. 5. §. ſed & ſi. D. de legat. præſt.

Quia actionum non Plenus numerus eſſet. l. 11. D. de præſcr. verb.

Plenus numerus mancipiorum. l. 21. D. de option. & elect. *Si numerus ordinis Plenus ſit.* l. 2. D. de decurion.

Cùm ex vtilitate ordinis ſit, ſemper ordinem eſſe Plenum. l. 2. D. de decurion.

Vaticinatores qui ſe Deo Plenos adſimulant. Paul lib. 5. ſentent. tit. 21.

Plenus locus & vacuus opponuntur. l. 2. D. de decurion.

Plenus vterus, qui & grauis, vacuo opponitur. l. 83. D. de adquir. hæred. l. 11. D. de iure codicillor. *Ea quæ Pleno grege edita ſunt.* l. 70. D. de vſufr.

Plenum vſum debet habere, ſi & villæ & pretorij ei relictus eſt. lege 12. D. de vſu & habit.

Plena negotiorum geſtorum actio. lege 37. D. de negot. geſt. dicitur *quæ in ſolidum non quatenus*

facere maritus poſſit, datur. *Plena legis actio.* l. 1. C. de adoption. *Plena cuſtodia vt & diligentiam præſtet.* l. 2. §. vlt. D. de peric. & commod.

Plena defenſio accipitur, ſi & iudicium non detrectetur, & iudicatum ſolui ſatiſdetur. l. 21. §. vlt. D. ex quib. cauſ. maior. l. 34. §. pupillo. D. de iureiur. *Sufficit tutoribus ad* Plenam *defenſionem, ſiue ipſi iudicium ſuſcipiunt,* & cæt. l. 1. §. ſufficit. D. de adminiſt. & peric. *Sufficere ad* Plenam *defenſionem ſi procurator paratus ſit iudicium accipere.* l. 34. §. procurator. D. de iureiur.

Mihi videtur Plena *eſſe Q. Mutij definitio.* l. 1. §. hoc interdictum. D. quod vi aut clàm.

Plena *Falcidia*, id eſt *Integra.* l. 16. D. ad l. Falcid. *vt* Plena *ſumma*, id eſt *ſolida* & *Integra.* lege 110. §. qui quinque. D. de legat. 1.

Plenam *fidem teſtatori exhibere, eſt ei cui voluit ſolidum & minimè delibatum fideicommiſſum præſtare.* l. 20. in fi. D. de donationib. l. 19. D. quæ in fraud. cred. lege 5. §. ſi quis rogatus. D. de donation. inter vir. Hoc Iuſtinian. nouell. conſtit. 1. dicit, καταβαλῶν ὁλόκληρα προσβῶν, καὶ πλήρη τὴν γνώμην τοῦ διατιθεμένου τηρῆσαι.

Indebitum ſoluiſſe non videtur, qui Plenam *fidem defuncto præſtare maluit.* Paul. lib. 4. ſentent. tit. 3.

An Plenam *habuerit aliquis accuſandi facultatem.* l. 1. §. accuſationem. D. ad SC. Turpil. *Si procurator* Plenam *poteſtatem agendi habeat.* l. 10. C. de procurat. Plenam *in re habere poteſtatem.* §. vlt. Inſtit. de vſufr. Plenam *immunitatem deſiderare.* l. 7. C. de munerib. patr. lib. 10. *Senſiſſe liberationem* Plenam. l. 82. D. ad l. falcid. *Miſſa* Plena *opinione vt princeps æſtimet an ſequenda ſit eius ſententia.* l. 6. D. de interdict. & relegat. *Verbum, reſtituas,* Plenam *habet ſignificationem.* lege 38. §. in Fauiana. D. de vſuris. Plenam *voluntatem defuncti contineri circa benefaciendum coniunctis perſonis.* l. 39. §. vlt. D. de fideicommiſſ. libert. Plena *intercedente donatoris voluntate.* l. 3. C. de donationib. *Quia* Plena *fruatur voluntate emancipatus.* l. 16. D. de legat. præſtand.

Et vtique, Plenæ *pubertatis, id eſt decem & octo annis eum præcedere debet.* l. 40. §. 1. D. de adoption. *Non* Plenum *arbitrium voluntatis hæredi dedit.* l. 11. §. quanquam. D. de legat. 3.

Plenum *Compromiſſum, cui pœna, vel alia res vice pœnæ, addita eſt: item quod de rebus omnibus controuerſiiſque conſtitutum eſt, denique quod omnibus numeris perfectum eſt & abſolutum.*

Si alter rem, alter pecuniam ſtipulanti promiſerit, Plenum *compromiſſum eſt.* l. 11. §. quod ait. D. de recept. qui arbitr. *Si petitor quis ſtipulatus eſt, poſſit dici* Plenum *eſſe compromiſſum.* l. 13. §. 1. D. eod. tit. Plenum *compromiſſum appellatur, quod de rebus controuerſiiſve compoſitum eſt, nam ad omnes controuerſias pertinet.* l. 21. §. 1. D. eod. tit. *Hoc compromiſſum* Plenum *eſt, quod & doli clauſulæ habet mentionem.* l. 31. in fi. D. eod. tit.

Plenum *corpus Homeri.* l. 52. §. ſi Homeri. D. de legat. 3.

Impubes nondum Plenum *iudicium animi habet.* Vlpian. tit. 21. regul.

Quia legatarius non Plenum *legatum accepiſſet.* l. 84. §. ædes. D. de legat. 1.

Plenum *legatum ſeruitutis, quod non perſonæ, ſed rei datum, ſic vt ad hæredes tranſmittatur.* l. 6. D. de ſeruit. leg. Plenum *legatum ex quo Falcidia non detrahitur.* in l. 117. ad leg. Falcid.

Dummodo viuos & Pleni *temporis pariant.* Paul. lib. 4. ſentent. tit. 9.

In Plenum, id eſt Pleno iure, omnino, in totum. *Quod non in* Plenum *ſtipulatoris hominem fecerit.* l. 63. D. de condict. indeb. *Si hæres in* Plenum *ſtatulibero donaſſet pecuniam.* l. 11. D. de ſtatulib. *Quamvis filius patris poteſtate non fuerit in* Plenum *liberatus.* l. 15. D. de ſuis & legit.

Cùm Plenum *officium à matre deſideremus.* l. 2. §. quid ergo ſi. 2. D. ad SC. Tertyll.

Plenum *obſequium præſtare teſtatoris iudicio.* l. 16. D. de legat. præſtand.

Quamuis oues Plenis *vberibus venierint.* l. 48. §. vlt. D. de adquir. rer. dom.

Plenior, id eſt *Amplior, Vberior.* *Peculij incrementum* Pleniorem *facit hæreditatem.* l. 56. D. ad l. falcid. *Quotiens rei* Plenior *promittendi obligatio inuenitur.* l. 95. §. quod vulgò. D. de ſolutionib. *Rei obligatio* Plenior *eſt.* l. 5. D. de fideiuſſorib. *Cùm* Plenior *aduerſus hæredem vel hæredi competat obligatio.* l. 51. §. non mirum. D. de euictionib. *Vt plenior eſſet prætoris animaduerſio.* l. 15. §. quod ait prætor. D. de iniuriis. *Quod adiicitur, interpretationem* Pleniorem *exigit.* l. 18. §. 1. D. de pecun. conſt. *Magis* Pleniore *officio fidei præſtandæ functum maritum quàm donaſſe videri.* lege 5. §. ſi quis rogatus. D. de donat. int. vir. *Quædam reſcripta quæ ſunt* Pleniora. lege 1. §. cùm quis. D. de quæſtionib. *Cur* Plenius *eſt alimentorum legatum.* l. vlt. D. de aliment. & cibar. Plenius *eſt legatū quàm de dote actio.* Inſtitut. de legat. id eſt vberius.

Plenius & *exiguius* opponuntur. l. 13. D. de vacat. & excuſat. *Hæc adiectio, legatum aliàs exiguius, aliàs* Plenius *facit.* l. 46. D. de legat. 3.

Duo genera tribuendæ muneris publici vacationis ſunt: vnum Plenius, *cùm & militiæ datur: aliud exiguius, cum nudam muneris vacationem acceperint.* l. 13. D. de vacat. & excuſat.

Verbum,

Verbum, abfuturúmque eſſe, Pleniſsimum *eſt, & ad omne tempus refertur.* l. 19. D. iudicat. ſol. *Ripa ea putatur eſſe quæ Pleniſsimum flumen continet.* l. 3. D. de fluminib.

Pleniſsimam coercitionem habere. l. 17. §. 1. D. de vſufr. *Cùm Pleniſsimam iuriſdictionem proconſul habeat.* l. 7. D. de offic. proconſ. *Tunc* Pleniſsimam *habeat firmitatem.* l. 13. D. de donat. int. vir. *Ilienſibus* Pleniſsima *immunitas tributa eſt.* l. 17. §. 1. D. de excuſationib. *Diuus Nerua Pleniſsimam indulgentiam in milites contulit.* l. 1. D. de teſtamen. milit. *Pleniſsima ſeueritas.* §. vlt. Inſtitut. quib. alien. lic. vel non. *Cùm Pleniſsima teſtatoris erga adfinem voluntas ab eo manifeſtetur.* l. 27. §. 1. D. de inſtruc. vel inſtrum.

Defenſor non Plenè *defendit.* l. 9. §. Celſus. D. de interrogat.

Plenius, id eſt *latius, pinguius. Plenius hîc cauſam bonorũ accipimus pro vtilitate.* l. 1. §. hæc actio. Digeſtis ſi is qui teſtamen. liber. *Puto* Plenius *accipiendum.* lege prima. §. domini. Digeſtis de SC. Silan. *Quod de fideiuſſore diximus, Plenius acceptum eſt.* lege 53. D. de contrahend. empt. *Vt* Plenius *dicam.* l. 92. D. de legat. 3. *Plenius ad eum videri perueniſſe.* l. 4. D. de hæred. vel actio. vend. *In teſtamentis* Plenius *voluntates teſtantium interpretantur.* l. 12. D. de diuerſ. reg. *Lex Iulia Plenius interpretanda eſt.* l. 4. D. de fun. dot. P*lenius omnibus liberis proſpexiſſe.* l. 122. D. de verbo. ſignif. *Si quis Plenius inſtructus quid faciat.* l. 11. §. vlt. D. de interrogat. *Prætor Plenius reſpondere iubeat.* l. 9. §. illud. D. de interrogat. id eſt fuſius, copioſius. P*lenius rogo quæ ad hæc ſpectant, attingas.* l. 25. D. de liberat. legat. S*cæuola Plenius tractat.* l. 1. §. hæc actio. D. ſi is qui teſtam. liber. *De ſuo putant proficiſci quod de alieno Plenius reſtituunt.* l. 5. §. ſi quis rogatus. D. de donat. int. vir.

Beneficium Imperatoris quampleniſsimè interpretari debemus. l. 3. D. de conſtit. pec. *Mandatis Pleniſsimè cautum eſt.* l. 15. D. de pœnis. *SC. quo* Pleniſsimè *fœminis omnibus ſubuentum eſt.* l. 2. D. ad SC. Velleian. *Velleiano SC.to* Pleniſsimè *comprehenſum eſt.* l. 1. D. ad SC. Velleian. *Peto* Pleniſsimè *inſtruas.* l. 4. D. quib. ad libert. proclam.

P L E R I Q V E *eiuſdem conditionis.* l. 137. §. cùm ita. D. de verbor. obligat. *Plerique dicunt.* l. 16. D. ad SC. Trebell. *Dixerunt.* l. 36. D. de dam. infect. *Exiſtimant.* l. 19. D. de manumiſſ. teſtam. *Opinantur.* l. 33. D. de ritu nupt. P*robant.* l. 8. §. vlt. D. de in ius voc. l. 25. D. de furtis. *Putant.* l. 1. §. ſi vir. D. de adquir. poſſeſſ. l. 16. D. de tutel. & ration. l. 60. D. de cõdict. indeb. *Putauerunt.* l. 5. §. 1. D. de adquir. rer. domin. l. 3. D. pro hæred. l. 18. D. de in ius voc. *Reſponderunt.* l. 8. D. pro empto.

Pleriſque placet. l. 28. Digeſtis ad SC. Trebell. & apud Vlpian. tit. 2. regular. P*lacuit.* lege 5. Digeſtis de tutel. & ration. l. 17. §. vlt. D. de teſtam. milit. l. 3. D. de aqua & aq. plu. l. 32. D. de dam. infec. *Videtur.* l. 1. §. 1. D. de precario. *A Pleriſque dictum eſt.* l. 24. D. ad l. Iul. de adult.

P L E R V M Q V E, eſt *vt plurimùm, ferè ſemper.* l. 10. D. de iur. dot. l. 22. §. vlt. D. ad l. Iul. de adult. l. 10. D. de iure dot. l. 28. §. igni. & §. incendiarij. D. de pœnis.

Prætor peregrinus appellatus eſt, quòd Plerumque *inter peregrinos ius dicebat.* l. 2. §. cúmque Conſules. D. de orig. iur. *Ideo* Plerumque *quia non inter peregrinos modò, ſed & inter peregrinos & ciues quandoque ius dicebat.*

Plerumque, ait Iuſtinian. Inſtitut. de perpet. & tempor. act. *eas actiones quæ ex Prætoris iuriſdictione pendebant, intra annum exiſſe.* Etenim *etiam quædam honorariæ actiones perpetuæ erant.* l. vlt. §. hæc iudicia. D. Nautæ, caupon. l. 35. D. de obligat. & action. Sed & interdicta quædam perpetuò dabantur. l. 20. §. hoc interdictum. D. de vi & vi arm. P*lerumque ſolemne dicere.* l. 10. §. vlt. D. de pact.

Aliàs P*lerumque* ſignificat interdum. vt in l. 25. in fi. cum l. ſeq. D. de pact. Et ita accipe in l. 43. 3. ſi iactum. D. de furtis. ne pugnet cum l. 21. §. 1. D. de adquir. poſſeſſ. & l. penult. D. pro derelicto. & l. 8. D. de leg. Rhod. Simili modo & in l. 3. D. de interrogat. *Quod* Plerumque *ab imprudentibus dici ſolet.* l. 17. §. idem ait. 1. D. de ædil. edic.

P L O S T R V M. *Qui actum habet, &* Ploſtrum *ducere, & iumenta agere poteſt.* l. 7. §. 1. D. de ſeruit. præd. ruſt. *In cliuo Capitolino duo* Ploſtra *onuſta mulæ ducebant.* l. 52. §. in cliuo. D. ad l. Aquil. P*loſtra quibus ſtercus euehatur.* l. 12. §. ſi aliqua. D. de inſtruct. vel inſtrum. *Si ex Ploſtro lapis ceciderit, & quid ruperit vel fregerit.* l. 27. §. ſi ex ploſtro. D. ad l. Aquil. *Si Ploſtro bos attriuit aliquem.* l. 1. §. ſiue autem. D. ſi quadr. pauper.

P L O S T R A R I V S, qui P*loſtrum* ducit. l. 27. §. ſi ex ploſtro. D. ad l. Aquil.

P L O T I N Æ Auguſtæ fit mentio in l. 57. D. de legat. 2.

P L V M B A R E eſt plumbo diuiſas materias iungere. *Si tuum ſcyphum alieno plumbo* Plumbaueris. l. 27. D. de adquir. rer. domin. Huic contrarium eſt *Replumbare.* l. 32. §. 1. D. de aur. argẽ.

PLVMBATVRA, & *Adplumbatura* pro eodem. l. 23. §. item quæcunque. *in qua Paulus ferruminationem ait per eandem materiam facere confuſionem: Plumbaturam verò non idem efficere.*

PLVMBARII. l. vlt. D. de iure immunitat.

PLVMBATARVM *verbera*, l. 2. de exactorib. tributor. l. 10. C. ſic enim illic legendum docet l. 3. de exactionib. in C. Theod. & l. 2. de quæſtionib. & lege 80. de decurionib. in eod. Cod. Ambroſ. in lib. de paſſione Geruaſij & Protaſij, *Tunc indignatus Comes Aſtacius iuſſit eum tandiu de Plumbatis contundi quandiu exhalaret ſpiritum.* In libello quoque paſſionis Valeriani, Tiburtij, & Maximi martyrum ita ſcriptum reperi: *Igitur cum perueniſſet ad Almachum quòd maximus cornicularius cum ſuis omnibus eſſet factus Chriſtianus, iuſſit eum tandiu Plumbatis tundi quamdiu ſpiritum redderet.* Et in paſſione quattuor Coronatorum martyrum, *Illis autem reluctantibus renunciatum eſt Diocletiano Auguſto, qui eos iuſſit ante ipſum ſimulachrum ictu Plumbatarum deficere.* Item in Martyrologio Vſuardi ad Carolum Auguſtum. *Quarto Nonas Decemb. Romæ paſſio ſanctæ Bibianæ martyris, quæ iubente Iuliano iniquiſſimo tamdiu Plumbatis cæſa eſt donec redderet ſpiritum.* Suidas, πλυμβάτοις, μολύβδοις, κατὰ γλῶτ*l*αι. Itaque apud Baſil. Magn. in Homil. de martyre Gordio, ποῦ δὲ αἱ μολοβίδες, ποῦ δὲ αἱ μάστιγες, quod interpres *laminas Plumbeas* vertit, *Plumbatas* vertendum erat. Appellantur & *Plumbi verbera*, in l. 7. de exactionibus in C. Theod. Ex quibus minus obſcurum videbitur, quod in l. vn. C. de his qui potentiorum nomine. præcipiunt Impp. eos qui in potentiores litem tranſtulerint, *Plumbo adfectos relegari.* vt & illud quod D. Ambroſ. lib. 5. Epiſt. ita ſcribit, *Si compertum fuerit data auctoritate aliquos Chriſtianorum aut gladio, aut fuſtibus, aut Plumbis necatos.*

Plumbata etiam iaculi genus in modum ſagittæ pennis inſtructum fuit. Cuius duo genera facit auctor libelli de rebus bellicis, qui Noritiæ Imperij Romani ſubiungitur: vnum cuius ligno ferrum ad formam venabuli aptatum infigebatur, fiſtula eiuſdem ferri parumper extenſa, ſupra quam modico interiecto ſpatio Plumbo adhærentes aculei velut tribuli emergebant, quæ *Plumbata tribulata appellabantur.* Altera verò erat *mamillata*, quæ benè extenſa & directa virga accipiebat in extremitate ſui rotundum & in acumen deductum ferrum ſimilibus locis, quibus ſuperior, *in tribulata Plumbo & pennis adhærentibus.* Cuiuſmodi *Plumbatarum* meminit Vegetius lib. 1. cap. 17. & lib. 2. cap.

PLVRALIS *locutio duorum numero contenta eſt.* l. 12. D. de teſtib.

PLVS & *minus* opponuntur. *Vt plus aut minus veneat.* l. 34. §. alia. D. de contrah. empt. *Niſi ſiquid nominatim conuenit, vel Plus vel minus.* l. 23. D. de diuerſ. regul.

Auri pondo Plus minus decem. l. 26. §. vlt. D. depoſiti. *Non Pluris æſtimari quàm.* lege 13. §. vlt. D. de ſeruit. præd. vrban.

Plus petitur quattuor modis, re, tempore, loco, cauſa, vt docet Iuſtinianus §. plus autem. Inſtitut. de action. *Ne actor interdum Plus petendo aliquid damni ſentiat.* l. 1. D. de interrogat. *Si totum petas, Plus petendo cauſa cadis.* Paul. lib. 2. ſentent. tit. 5. Vetus Gloſſarium Græcum: *Plus petitio*, ἡ ὑπερεκπαίτησις, ἤτοι τὸ πλέον τοῦ ἐπιζητουμένου πράγματος.

Plus præſtitiſſe quàm debuiſſet hæres intelligitur qui ante tempus pecuniam reſtituit. l. 15. D. de annu. legat.

Adiectio hæc PLVRISVE, *non infinitam pecuniam continet, ſed modicam duntaxat.* l. 192. D. de verbor. ſignific. *Hæc autem enunciatio*, QVÆ SVNT PLVRIS AVREORVM TRIGINTA, *ſimul & quantitatis & æſtimationis ſignificatiua eſt.* l. 232. D. de verbor. ſignific.

Seruum tanto Pluris eſſe quo Pluris venire poteſt. l. 63. D. ad l. Falcid. *Quòd Pluris emerit fundum quàm quanti erat.* l. 61. D. eod. tit.

Quanto Pluris minoriſve ſit res. l. 30. §. 1. D. ad l. Falcid. *Fundus neque Pluris neque minoris quàm centum æſtimaretur.* l. 109. §. vlt. D. de legat. 1.

Oleum Pluris pretij. l. 26. §. idem Marcellus. D. de condict. indeb. *Non enim res Pluris fit per hoc.* l. 1. D. de in lit. iur. *Quo loco Pluris vinum fuit.* l. 3. §. vlt. D. de act. emp.

Plus, id eſt hoc amplius. *Plus arbitror.* l. 5. D. de donat. int. vir. *Plus puto.* l. 24. §. vlt. D. ſolut. matrim. *Plus dicit.* l. 3. §. plus. D. ad exhibend. *Plus dicitur.* l. 3. §. armis. D. de vi & vi arma. *Plus Trebatius exiſtimat.* l. 21. D. depoſi. *Plus in re eſt, quàm in exiſtimatione mentis.* l. 9. §. qui ignorauit. D. de iur. & fact. *Plus iuſto temporis.* l. 4. D. de vacat. & excuſ. *Pluſquàm manifeſtum eſt.* l. 5. §. hæres. D. de obligat. & action.

PLVRIMVS. *Plurimis non placet.* l. 12. D. de inſtr. vel inſtrum. *Per annos Plurimos obſeruare.* l. 35. D. de legib. *Niſi de omnibus bonis aut Plurima parte eorum controuerſia ſit.* lege 21. Digeſtis de excuſat.

Quanti is homo in eo anno Plurimi fuiſſet. l. 21. D. ad leg. Aquil. *quanti id in eo anno Plurimi fuit.* l. 1. D.

l. 1. D. eod. tit. *Quòd eum ſi alius poſsiderit, Plurimo redempturus fuiſſet*. lege 63. Digeſtis ad leg. Falcid.

PLVVIA *aqua*, toto tit. de aqua & aq. plu. & apud Cicer. Topic. *Aquam Pluuiam dicimus quæ de cœlo cadit atque imbre exereſcit*. l. 1. §. 1. D. de qua & aq. plu.

POCVLA *dicuntur omnia potui parata, veluti truella, ſcyphi, modioli, phialæ*. l. 36. D. de aur. argen. *Si ſeruo meo argentum dederis vt Pocula tibi faceret*. l. 7. §. 1. D. de in rem ver. *Ex argento ſuſcepto Pocula facta*. l. 13. D. de condict. fur.

Poculum aureum. l. 36. D. de aur. argen. *Qui quattuor Pocula oleagina habebat, ita legauit, Pocula oleagina Paria duo*. l. 30. D. de legat. 3.

POCVLENTA *penu ea quæ vini loco paterfamilias habuit, continebuntur*. l. 3. §. planè. Digeſtis de penu legat.

Poculentum. l. 18. D. de offic. præſid.

POENA eſt *noxiæ vindicta*. l. 131. D. de verbor. ſignif.

Pœna generale eſt *nomen, omnium delictorum coercitio*. ibid. & mox: *Pœna non tantùm pecuniaria, verùm capitis & exiſtimationis irrogari ſolet*. l. 131. D. de verbor. ſignif. ibidémque Vlpianus *Multæ & Pœnæ* diſſimilitudinem pleniſſimè exequitur. De qua vide quoquè Paulum in lege 244. Digeſtis eodem tit. in qua inter cætera *Pœnas* certas ſingulorum peccatorum eſſe tradit.

Pœna ſtellionatus nulla legitima eſt. l. 3. §. pœna. D. ſtellionat. *Si in euidenti calumnia eum deprehenderit, legitimam* Pœnam *ei irrogat*. l. 1. §. 1. D. ad SC. Turpil.

Legum Pœnæ. l. 42. D. de pœnis. *Pœna capitis*. l. 10. D. ad l. Cornel. de ſicar. l. 9. D. de lege Pomp. *Exilij*. l. 13. C. de his qui aduerſ. *Metalli*. l. 11. C. de pœnis.

Pœna pecuniaria. l. vlt. D. de lege Fab.

Pœna autem appellatur quicquid extra rei perſecutionem eſt. l. 2. in fin. D. de tut. & rat. diſtr. lege 12. §. 1. D. ſi quis om. cauſ. teſt. l. 5. §. vlt. D. de publicia. l. 25. §. 1. D. quæ in fraud. credit. l. 11. §. ſed ſi plures. D. ad leg. Aquil. §. ex maleficiis. Inſtit. de actionib.

Pœnæ cauſa, ſiue, nomine, *legari videtur quod coërcendi hæredis cauſa relinquitur, quo magis aliquid faciat aut non faciat. veluti ſi quis ita ſcripſerit*, HÆRES MEVS SI FILIAM SVAM IN MATRIMONIVM TITIO COLLOCAVERIT, vel ex diuerſo, SI NON COLLOCAVERIT, DECEM AVREOS DATO. §. pœnæ quoque. Inſtit. de legat. & apud Vlpian. Tit. 25. Regular.

Pœnam autem à conditione voluntas teſtatoris ſeparat. l. vltima. D. de his quæ pœnæ nomine relinquunt.

POENALIS *actio*. l. 21. D. de liber. cau. l. vlt. C. de noxalib. *Pœnalis in factum actio*. l. 12. D. de in ius voc. l. 25. D. de l. Cornel. de falſ.

Nunquam actiones Pœnales *de eadem pecunia concurrentes alia aliam conſumit*. l. 60. D. de obligat. & action.

Ciuilis conſtitutio eſt, Pœnalibus *actionibus hæredes non teneri*. l. 1. D. de priuat. delict.

Fideiuſſores Poenalibus *actionibus non adſtringüntur*. l. 27. §. vlt. D. ad municipal.

Poenales autem actiones, quas & *Poenarias* Quintil. lib. 4. cap. 3. & l. 7. cap. 5. vocat, ſunt quibus meram pœnam perſequuntur. Inde *Poenales & rei perſecutoriæ actiones* opponuntur. lege 5. §. vlt. Digeſtis de alienat. iud. mut. §. ſequens diuiſio. Inſtitut. de action. lege 32. Digeſtis ad l. Falcid.

Hæc actio non eſt Poenalis, *ſed rei perſecutionem arbitrio iudicis continet*. l. 4. §. vlt. D. de alienat. iudic. mut.

Cæterùm *Poenales actiones* vel *legitimæ* ſunt vel *honororiæ*. l. 32. D. ad leg. Falcid. *nec ex maleficiis tantùm, verùm & ex contractibus deſcendunt. In hæredem non ſolent actiones tranſire quæ Poenales ſunt ex maleficio, veluti furti, damni, iniuriæ, bonorum raptorum, iniuriarum*. l. 111. §. vlt. D. de diuerſ. reg.

Ex maleficiis Poenales *actiones*. §. non omnes. Inſtitut. de perpet. & tempor. act. *Poenales actiones quoniam ex contractu veniunt*. l. 23. §. ſi ſeruus. D. de ædil. edic.

Conditio Poenalis. l. 5. D. de nautic. fœn. *Stipulatio Poenalis*. l. 54. §. 1. D. locati. l. 1. §. quæ onerandæ. D. quar. rer. act. *Si ex cauſa Poenali debetur*. l. 7. D. de ſolutionib.

Ex Poenalibus cauſis non ſolet in patrem de peculio actio dari. l. 58. D. de diuerſ. reg. *In Poenalibus cauſis benignius interpretandum eſt*. l. 155. §. vlt. D. eod. tit. *Iuriſdictionem ſuam Poenali iudicio defendere*. l. 1. D. ſi quis ius dicen.

Poenalia iudicia. l. 108. & l. 164. D. de diuerſ. reg.

POENITERE, vel vt in Pandect. Florent. conſtanter, PÆNITERE. *Si Poenituit eum*

qui libellum tradendum diuortij dedit. l. 7. D. de diuort. *Quòd donationis ſe dixit Poenituiſſe.* l. 22. D. de donation. int. vir. & vxor.

POENITENTIA, vel ſecundum perpetuam Pandectar. Florentin. ſcripturam,

PAENITENTIA. *Si Poenitentiam egit hæres priuſquàm adiret.* l. 25. §. vlt. D. de adquir. vel omitt. *Poenitentia actus*, apud Vlpian. tit. 23. regular. id eſt, *Poenitentia ductus*, vt l. 4. C. de reuocan. donat. *Si auiam filiæ tuæ quaſi Poenitentia ductam ſubtracta inſtrumenta donationum igne exuſſiſſe conſtiterit.* l. 2. C. de reuocand. donat. *Poenitentia acta.* l. 41. D. de minor. l. 28. §. 1. D. mandati. l. 3. §. ſi ſe. D. de ſepul. viol.

Nemo tali peccato Poenitentia ſua nocens eſſe deſinit. l. 17. D. de ædil. edic. l. 65. D. de furt. *Donationem reuocare non potes ſub obtentu Poenitentiæ.* l. 4. C. de reuocan. donat. *Suffragio iuſtæ Poenitentiæ.* l. 19. D. de furtis. *Aequiſſimum eſt, huiuſmodi voluntates in ciuitates collatas Poenitentia non reuocari.* l. 3. §. vlt. D. de pollicitat.

POENVS *ſermo.* l. 1. §. vlt. D. de verbor. obligat. *Punica lingua* vocatur. l. 11. D. de leg. 3. D. Hieronymi. in Epiſtol. ad Demetriadem virginem, *Stridor Punicæ linguæ.* B. Auguſtin. Sermo. 24. *Prouerbium natum eſt Punicum quod quidem Latinè vobis dicam, quia non omnes Punicè noſtis.*

POLIRE *veſtimenta fullonici artificij eſt. Si fullo veſtimenta Polienda acceperit.* l. 13. §. ſi fullo. D. loca. *Fullo qui curanda Polienda veſtimenta accepit.* l. 12. D. de furt. *Fullo qui Polienda veſtimenta accepit.* l. 82. D. de furt. §. item ſi fullo. Inſtitut. de obligat. quæ ex delic. Ad quem locum Theophilus ait, δέδωκα κναφεῖ κναφεῦσαι, ἢ πλυνέαι, ἐσθῆτα, ἢ ῥάπτει ῥάπτειν. *Si tibi veſtimentum Poliendum locauero.* l. 48. §. ſi ego. D. de furt. *Si ſeruus tuus vel filius Polienda veſtimenta ſuſceperit.* l. 52. §. ſi ſeruus tuus. D. de furt. *Si tibi Polienda ſarciendá ve veſtimenta dederim.* l. 22. D. de præſcr. verb. *Si quis ſarciendum Poliendúm ve conduxit.* l. 9. §. Celſus. D. locat.

Nonius Marcell. in verbo *Interpolare* tractum id ait *ab arte fullonica, qui Poliendo diligenter vetera quæque quaſi in nouam ſpeciem mutant.* Plinius lib. 8. cap. 48. de lanis loquens, *Quippe*, ait, *Ahenis Polientium extracta in tomenti vſum veniunt.* Idẽ lib. 19. cap. 1. *Hiſpania citerior habet ſplẽdorem præcipuum torrentis in quo Politur natura.* Idem lib. 35. cap. 17. *Vmbrica creta non niſi Poliendis veſtibus aſſumitur.* Vnde *Politura* apud eundem lib. 11. cap. 24.

POLITOR qui agrum curat, excolit. *Cùm agrum Politori damus in commune quærendis fructibus.* l. 52. §. venit. D. pro ſocio. Feſtus Pomp. *Polimenta dicebant teſticulos porcorum cùm eos caſtrabant, à Politione ſegetum aut veſtimentorum quòd ſimiliter atque illa curentur.*

POLLEX. *Si pretioſo pictori Pollex fuerit præciſus.* l. 23. §. item Iulianus. Digeſtis ad legem Aquil.

POLLICERI Prætor *actionem iudiciúm ve* dicitur qui daturum ſe actionem iudiciúmve edicit. *In ſeruum prætor hanc actionem Pollicetur.* l. 3. §. vlt. D. de ſepul. viol. *Hanc actionem prætor intra annum vtilem Pollicetur.* l. 1. §. hanc autem. D. ſi mul. ventr. nom. *In ſimplum actionem prætor Pollicetur.* l. 14. D. quod met. cau. *Cùm Polliceatur prætor actionem.* l. 1. §. quanquam. D. de exercitor. *Licet prætor polliceatur actionem.* l. 3. D. de pecul. *Prætor iudicium Pollicetur.* l. vlt. §. prætor. D. ne vis fiat ei qui in poſſeſſ. *Prætor Pollicetur ſe iudicium operarum daturum in libertos & libertas.* l. 2. D. de oper. libert.

Puto prætorem non eſſe Pollicitum in hæredes in id quod ad eos Peruenit. l. 3. §. vlt. Digeſtis de vi bonor.

Eodémque modo prætor bonorum *poſſeſſionem Polliceri* dicitur. *Pollicetur prætor bonorum poſſeſſionem.* Vlpian. tit. 23. Regul. *Prætor edicto ſuo proximitatis nomine bonorum poſſeſſionem Pollicetur.* l. 8. D. de ſuis & legit. *Cùm patrono contra tabulas certæ partis bonorum poſſeſſionem prætor Pollicetur.* l. 6. D. de bonor. poſſeſſ. *Si quis ex his quibus bonorum poſſeſſionem prætor Pollicetur.* l. 1. D. de coniungend. cum emanc. l. 5. D. ſi tab. teſtam. nul. *Prætores certæ partis bonorum poſſeſſionem Pollicebantur.* l. 1. D. de bon. libert. *Proconſul in integrum reſtituturum ſe Pollicetur.* l. 3. §. ex quibus. D. de alienat. iud. mut.

Obſeruandum autem verbum *Pollicendi* contra Grammaticorum regulas paſſiuè poni ab Vlpiano in l. 1. §. eſt autem. D. de exercitor. his verbis: *Exercenti nauem aduerſus eos qui cum magiſtro contraxerunt, actio non Pollicetur.* l. 1. §. eſt autem. D. de exercit.

Pollicitatio eſt ſolius offerentis promiſſio. l. 3. D. de Pollicitatio. *Pollicitatio* autem plerumque dicitur, qua quis Reipubl. vel ciuitati opus aliquod publicum ludóſve promittit.

Qui ex *Pollicitatione debitor patriæ ſuæ extiterat.* l. 46. §. 1. D. de adminiſt. & peric. *Debitores rerumpubl. ſi ex Pollicitatione debeant, quæ recuſari non poteſt.* l. 6. §. ſed ſi. D. de muner. & honor. *Quod ex cauſa Pollicitationis præſtari neceſſe eſt.* l. 5. D. ad l. Falcid. *Qui aliquod opus ſe facturos promiſerint,*

ſerint, eos ex ſola Pollicitatione *teneri*. l. 1. C. de ratiocin. oper. publ. Plin. epiſt. 48. lib. 10. *Huic theatro ex priuatorum* Pollicitationibus *multa videntur, vt baſilicæ circa, vt porticus ſupra caueam, quæ nunc omnino differantur, ceſſante eo quod antè peragendum eſt.*

Eſt & aliud eiuſmodi Pollicitationis exemplum apud eundem Plin. epiſt. 12. lib. 5. *in qua Fabatum ait cùm porticum ſub ſuo filiique ſui nomine dedicaſſe ſequenti die in portarum ornatum pecuniam promiſiſſe, vt initium nouæ libertatis eſſet conſummatio prioris.*

Quædam Pollicitationes *venditorem non obligant*. l. 43. D. de contrahen. empt.

Pollicitatio *dotis pro promiſſione*. l. 1. §. filiam. D. de dot. collat. *Si ſtipulatio in* Pollicitatione *rerum dotalium minimè fuerit ſubſecuta*. l. 6. C. de dot. promiſſ.

POLLINCTORES ſunt, vt Nonius ait, *qui mortuos curant*. l. 3. §. idem ait. D. de inſtitor. Inuenitur hoc verbum apud Plautum, Aſinar. Act. quinto, ſcena prima, & Pœnuli prologo. Tertullian. in lib. aduerſ. Gnoſticos, & Iulium Firmicum in lib. Matheſeos non ſemel. Gloſſæ Palæmonis, Pollinctores qui *mortuos ſepeliunt, vel qui cadauera rogis exurenda imponunt.*

POLLVERE. *Si vxor tua ſe adulterio* Polluit. l. 14. C. ad l. Iul. de adulter. *in ea dignitate quam* Polluit. l. 1. C. de ſtatuis & imagin.

POLYPTYCHA in l. 13. de indulgent. debit. in C. Theod. Vtitur & hoc verbo Caſſiodorus lib. 5. Variar. Epiſt. ad Seueria. & Epiſtol. ad Aurelium. πολυπτύχους δέλτους legere eſt apud Lucianum in dialogo Erotico.

POMARIA. Pomaria *extra conſuetudinem patrisfamil. defuncti culta*. lege 54. §. vlt. Digeſtis de hæred.

POMORVM *appellatione nuces, & ficus, & vuas duntaxat duracinas & purpureas, & quæ eiuſdem generis eſſent, quas non vini cauſa haberemus, quas Græci* τρωξίμους *appellant, contineri ſignificat* l. 205. D. de verbor. ſignificat. Pallad. in Epigr. de Nuce.

Arbuteas frondes vaſtæ nucis occupat vmbra,
Pomáque ſub duplici cortice tuta refert.

Idem de ficubus.

Se quoque miratur pingui grandeſcere ſucco,
Et ſolitum gaudent vincere Poma modum.

Idem de Moro.

Proceras fagos & Poma hirſuta virentis Caſtaneæ. Macrob. lib. 3. cap. 19. Nuces dici tradit à quibuſdam omne Pomum, quod *foris duro tegatur*, & *intus habeat quod eſui eſt*. Idémque lib. 2. cap. 6. Caſcellij Iureconſulti dictum vrbanum hoc refert, *Lapidatus à populo Vatinius cùm gladiatorium munus ederet, obtinuerat, vt Aediles edicerent, ne quis in harenam niſi Pomum miſiſſe vellet. Fortè iis diebus Caſcellius conſultus à quodam an nux pinea Pomum eſſet, reſpondit, ſi in Vatinium miſſurus es, Pomum eſt.* Ficum *planè* tanquam non Pomum ſecerni à Pomis apud idoneos auctores, idem auctor lib. 3. cap. 20. notat. Secundum quæ Pomiferas *arbores* in l. 45. §. vlt. D. de iure fiſci, accipiemus quæ quodlibet Pomi genus ferunt.

POMPA. *Id quod ad* Pompam *vel oſtentationem ſi quis accipiat*. l. 3. §. vlt. D. commod.

POMPEIA lex de paricidiis, qua cauebatur, *vt ſi quis patrem, matrem, auum, auiam, fratrem, ſororem, patruelem, matruelem, patruum, auunculum, amitam, conſobrinum, conſobrinam, vxorem, virum, generum, ſocrum, vitricum, priuignum, priuignam, patronum, patronam occiderit, cuiuſque dolo malo id factum erit, vt pœna ea teneatur quæ eſt legis Corneliæ de ſicariis.* l. 1. D. de leg. Pomp. lege 1. Digeſtis de public. iudic. *Legis* Pompeiæ *primum caput eos adprehendit, qui parentes, cognatóſve, aut patronos occiderint*. lege 12. §. vlt. Digeſtis de accuſationib. *Lege* Pompeia *de paricidiis cauetur vt ſi quis parentis, aut filij, aut omnino adfinitatis eius quæ nuncupatione parentum continetur, fata properauerit, pœna paricidij teneatur.* §. alia deinde. Inſtitut. de public. iudic.

PONDERARE, id eſt appendere. Aurum Ponderare. l. 20. D. de furt.

Si olei certa Ponderatione *fructus anni locaſti*. l. 21. C. de locat.

PONDO libram ſignificat. *Auri* Pondo. l. 6. & l. 35. D. de auro argen. l. 31. §. Seia. D. de adimend. legat. l. 26. §. vlt. D. depoſiti.

Argenti Pondo, apud Quintil. lib. 7. cap. 7. & 10. *Argenti facti* Pondo. lege 19. D. de auro argen. Agellius lib. 7. cap. 18. *& pro iis quos alteri plures acciperent, darent argenti* Pondo, *libram ſcilicet, & ſelibram.* quo loci verba hæc, libram ſcilicet, vel delenda vel reiicienda ſunt, vt quæ è gloſſemate in textum irrepſerint, aut certè parentheſi includenda, vt à ſequentibus diuellantur. Nec enim recta eſſet verbi *Pondo* interpretatio, ſi libræ ſelibra cohæreret. Sic & apud Liuium lib. 32. *Argenti Pondo bina & ſelibras in militem præſtaret.*

Certum olei Pondo. l. 60. D. de verbor. obligat. *Decem* Pondo *olei*. l. 39. D. de contrah. empt.

Tritici medios centum, qui ſinguli Pondo centum pendeant. l. 7. §. vlt. D. de trit. vino.

PONDVS *certum auri, vel argenti Pondus.* l. 1. §. vlt. & l. 19. D. de aur. argen. *Pondus argenti quod in illis horreis habeo.* l. 30. §. certis. D. ad l. Falcid. *Certum Pondus olei.* l. 4. D. de trit. vino. l. 7. C. de rer. permut.

Res quæ Pondere conſiſtunt. l. 2. §. 1. D. de reb. credit. *Si res in Pondere conſtent.* l. 1. D. de condict. tritic. *In his quæ Pondere conſtant, veluti oleo.* l. 35. §. in his. D. de contrah. empt. *Id quod Pondere continetur.* l. 47. §. ſed ſi id. D. de legat. 1. l. 38. D. de iudiciis. l. 115. D. de verbor. obligat. l. 30. §. rurſus. D. ad l. Falcid. & apud Vlpian. tit. 25. regular.

Si maiora quis Pondera commodauit cùm ad Pondus emeres. l. 52. §. maiora. D. de furt. *Qui ſciens commodaſſet Pondera, vt venditor emptori merces adpenderet.* l. 18. §. de eo. D. de dolo.

Pondera æqua, maiora, minora. ibid.

Aequis Ponderibus aduerſantur *iniqua. Si quis à me oleum quod emiſſet adhibitis iniquis Ponderibus accepiſſet, vt in modo me falleret, vel emptor circumſcriptus ſit à venditore Ponderibus minoribus.* l. 32. D. de condit. emp.

Ponderatio. l. 20. C. de locato & conduc.

PONERE, verbum eſt πολύσημον. Interdum enim *Extruere* ſignificat. & ita *Aedificium Ponere.* l. 37. D. de rei vindicat. l. 2. D. fin. regund. *Si ædificio funditus diruto quod in litore Poſuerat.* l. 45. D. de vſurpat. & vſucap. *Aedificium poſiturum ſit in fundo.* lege 13. §. ſi tamen. Digeſtis de vſufr.

In area ædificium Poni. l. 7. D. de vſufr. *Cùm ædificium in area ſua ab alio Poſitum dominus occupat.* l. 33. D. de condict. indeb. *Area in qua ædificium Poſitum.* l. 98. §. vlt. D. de ſolution. *Aedificio in fine Poſito.* l. 4. §. ſed etſi quis. D. finium regundorum. *Ex tribus ædibus in loco impari Poſitis.* l. 25. §. vlt. D. de ſeruit. præd. vrban.

Caſam in littore Ponere. l. 5. D. de diuiſ. rer. *Titius horreum frumentarium in Seij prædio Poſuit.* l. 60. D. de adquir. rer. dom. *Hæres in fundo villam Poſuit.* l. 12. D. de vſu & vſufr. *Superficies in alieno ſolo Poſita.* l. 15. D. qui potior. in pign. *Si locum mihi vendidiſſent in quo bibliothecam Ponerem.* l. 50. D. de contrah. empt.

Ponere etiam *plantare* & *defigere* ſignificat. Sic *Ponere arborem.* l. 2. D. fin. regundor. *Si arborem Ponat vt lumini officiat.* l. 17. D. de ſeruitut. prædior. vrban. *Si hæres arborem in fundo Poſuiſſet.* l. 12. D. de vſu & vſufr. Horat. ode 13. lib. 2.

Ille & nefaſto te poſuit die
Quicumque primùm, & ſacrilega manu
Produxit arbos.

Arbor radicitus eruta, & in alio Poſita. l. 26. §. 2. D. de adquir. rer. domi. *Propè confinium arbor Poſita.* l. 7. §. vlt. D. de adquir. rer. domin. *Radicibus arborum in vicina area Poſitarum creſcentibus.* l. 1. C. de interdict. Sic & Ouidius.

Quæ præbet patulas arbor ſpatiantibus vmbras,
Quæ poſita eſt primùm tempore virga fuit.

Si meam Plantam in alieno ſolo Poſuero. l. 7. §. vlt. D. de adquir. rer. domin. *Si quis ſalicta Poſuerit.* l. 1. §. ſed apud. D. de aqua & aq. pluu. *Colonus cùm lege locationis non eſſet comprehenſum vt vineas Poneret.* l. 61. D. locati. *Si arui vſusfructus legetur, & vineæ ibi ſunt Poſitæ.* l. 10. §. agri. D. quib. mod. vſusfr. *De loco dato, deinde de vineis ibi Poſitis.* l. 16. §. ſi res. D. de pignor. & hypoth. Senec. epiſt. 87. *Vidi non tantùm menſe Februario Poſitas vites. Poni quoque vineas* aiunt Columella lib. 3. cap. 13. Palladius lib. 2. cap. 13.

Ponere aliàs eſt adſcribere, inſerere, adponere, adiicere. *Qui talem conditionem Poſuit.* lege 27. D. de condit. inſtitution. *Multum intereſt qualis conditio Poſita fuerit.* l. 16. D. de iniuſt. rup. *Conditionem verbis teſtamenti Poſitam.* l. 40. §. vlt. D. de ſtatuliber. *Extrinſecus Poſita conditionis.* l. 86. D. de hæredib. inſtituend. *Quacumque Poſita conditione.* ibid. *Conditiones in teſtamento Poſitas.* l. 6. D. de condition. & demonſtration. *Sub diuerſis conditionibus disiunctim Poſitis.* lege 81. D. eod. tit.

Dies Ponitur. l. 54. D. eod. tit. *Quotiens in obligationibus dies non Ponitur.* lege 41. §. vlt. D. de verbor. obligat. *De die Ponenda in ſtipulatione ſolet inter litigatores conuenire.* l. 8. D. qui ſatiſd. cogant. *Poteſt quinquennium non ad hoc eſſe Poſitum, vt aliquid donetur.* lege 18. Digeſtis de donationibus.

Filium habens ſic exhæredationem Poſuit. l. 25. Digeſtis de liber. & poſthum. *Si nomen in ſtipulatione Poſitum ſit.* l. 31. D. de ſtipulat. *Si demonſtrandi cauſa hæc oratio Poneretur.* l. 6. Digeſtis de legat. 1.

Interdum

Interdum *Ponere* ſignificat conſtituere, conferre. *Defunctus in hæredis voluntate* Poſuit *conditionem*. lege 59. Digeſtis ad SC. Trebell. *Legatum in aliena voluntate* Poni *poteſt*. lege 43. §. legatum. Digeſtis de legat. 1. *Nec in arbitrio eius qui rogatus eſt*, Poſitum *eſt*. l. 7. §. 1. Digeſtis de reb. dub.

Poſitus, id eſt conſtitutus. *In aliqua dignitate* Poſitus. l. 1. §. vlt. D. ad leg. Cornel. de ſicar. l. 1. C. de ſtatu. & imaginib. *In aliqua dignitate* Poſiti. l. 3. §. qui pecuniam. D. de ſuſpect. tutor. l. 9. §. obſeruare. D. de offic. proconſ. *Honeſtiore loco* Poſiti. l. 12. §. legis. D. ad leg. Cornel. de ſicar. *Humiliori loco* Poſitum. l. 1. §. vlt. D. ad leg. Cornel. de ſicar. *Arbiter in aliquo magiſtratu* Poſitus, *vel poteſtate*. l. 3. §. vlt. Digeſtis de recept. qui arbitr. *Filius in facultatibus* Poſitus. lege 1. §. præterea. D. de tutel. & rationib. *In ſoceri* Poſitus *poteſtate*. lege 9. Codice ſolut. matrimon. *Ea quæ in tua* Poſitus *poteſtate donaueras*. lege 17. C. de donationibus. *Te & vno fratre emancipatis, duobus autem aliis in patria* Poſitis *poteſtate*. lege ſecunda. Codice ad Senatuſconſultum Orfician. *A ſano & in bona valetudine* Poſito. lege 35. §. mortis. Digeſtis de donation. cau. mort.

Ponere etiam *ſtatuere* ſignificat. *Arbiter terminos* Poſuit. l. 44. D. de recept. arbitr. *Qui terminos finium cauſa* Poſitos *protulerunt*. l. 2. D. de termi. mot. id eſt ſtatutos. vt l. vlt. D. eodem tit. & cap. 5. legis Maniliæ & Ped. Virgil. 12. Æneid.

Limes agro Poſitus, *litem vt diſcerneret agris.*

Et Ouid. lib. 11. Faſtor.

Limes erat Poſitus, *finem vt diſcerneret agris.*

Cùm quis iuſsit in municipio imaginem Poni. l. 7. D. de annu. legat. *Qui imagines* Ponendas *legauerunt*. l. 17. §. vlt. D. de vſur. l. 5. D. de operib. public. *Concedi ſolet vt imagines & ſtatuæ, quæ ornamenta Reipubl. ſunt futuræ, in publicum* Ponantur. l. vlt. D. de dol. public. *In priuatis operibus inuitis his qui fecerunt, ſtatuas aliis* Ponere *non poſſumus*. l. 12. D. de pollicitat. *Si quis ſtatuam in municipio ea mente* Poſuit vt. l. 21. D. de exception. *Si ſtatuas in municipio* Poſuerit. l. 14. D. de condition. & demonſtrat. *Si ſtatuam* Poſuerint. l. 13. D. de manumiſſ. teſtam. *Qui ſtatuas* Ponendas *legauerunt*. l. 5. D. de operib. public. l. 17. §. vlt. D. de vſur. *Legata quæ in operibus publicis conficiendis, ſtatuiſque* Ponendis *data ſint*. l. 6. C. ad leg. Falcid.

Si cui Reſpublica neceſsitatem impoſuerit, ſtatuarum Principi Ponendarum. l. 6. §. vlt. D. de pollicitat. *Is cuius ſtatua in loco publico in municipio* Poſita *ſit*. l. 11. §. 1. D. quod vi aut clàm. *Statuas in ciuitate* Poſitas *ciuium non eſse*. l. 41. D. de adquir. rer. domin. *Statuas in publico* Poſitas *non eſse emptoru bonorum*. l. 29. D. de reb. authorit. iudic.

Vetus Horatij interpres hæc verba od. 1. lib. 4. carmin. *Ponet marmoream*, ſic interpretatur, *ex ſolido marmore ſtatuet. Si quis quod in publico loco* Poſitum *habuit, reficere voluit*. l. 2. §. ſi quis quod. 1. D. ne quid in loco publ.

Poſitum habere, in edicto Prætoris, quem ſenſum habeat vide leg. 5. §. ſupra. D. de his qui effuder. *Vbi corpus meum* Poſitum *fuerit*. lege 18. §. vlt. Digeſtis de aliment. vel cibar. id eſt conditum.

Si laqueos eo loci Poſuiſset *qui ius* Ponendi *non haberet*. l. 29. D. ad leg. Aquil. *Aliquo loco* Ponere *nummos*. l. 55. D. de condition. & demonſtrat. *Pecunia apud tutorem* Poſita. l. 28. §. Mæuia. D. de liberat. legata. *Qui emptiones agrorum ſuorum pignori* Poſuit. l. 2. C. quæ res pign. *Cùm Seius ornamentum pignori* Poſitum *luerit*. l. 32. §. vlt. D. de legat. 3.

Ponere pecuniam Horatius:

Vbi omnem relegit Idibus pecuniam,
Quærit Calendis Ponere.

Si eam pecuniam Poſitam *habuiſset*, id eſt *occupatam*. l. 13. §. vlt. D. de vſur.

Ponere rationem eſt ſubducere, diſpungere, & ad calculos rem vocare. *Si legis Falcidiæ rationem* Ponas. l. 83. D. ad leg. Falcid. Senec. epiſt. 87. *Cùm ad patrimonium ventum eſt, diligentiſsimi computatores, ſic rationem* Ponitis *ſingulorum, quibus pecuniam aut credituri eſtis, aut beneficia.* Sic in Euangel. D. Matth. cap. 2. λόγον μετὰ δούλων, vetus interpres vertit, *Ponere rationem cum ſeruis.*

Poni ratio, id eſt *iniri* & computari. *Ratio quædam inter hæredem & hæreditatem* Ponitur. lege 41. §. 1. D. de euictionib. *Arbitrum dandum apud quem ratio* Ponatur. l. 1. §. ſi ſeruus. D. ſi is qui teſtam. lib. *Ratio adminiſtrationis ſecundum fidem acceptorum & datorum* Ponatur. l. 1. §. quod dc. D. de adminiſtr. rer. ad ciuit.

Si ratio Falcidiæ Poni *cœperit*. lege 15. §. cùm fideicommiſſum. Digeſtis ad leg. Falcid. *Ratio*

Falcidiæ ſi Poneretur. l. 15. §. quod auus. D. ad leg. Falcid. *Ratio ita Ponenda eſt*. l. 27. §. hæres. in fi. D. ad SC. Trebell. *Pro dodrante ratio Ponenda eſt*. l. 47. §. 1. D. ad leg. Falcid. *In ratione legis Falcidiæ Ponenda*. l. 12. & l. 95. §. 1. D. eod. tit. *Ratione Poſita eius pecuniæ quam mihi Stichus Gaij Titij ſeruus cauerat*. l. 89. D. de ſolutionib.

Eodémque genere loquendi *parem calculum Ponere* dixit Plin. epiſt. 2. lib. 9.

Hæc centum in ære alieno Ponerentur. l. 87. §. 1. D. ad leg. Falcid.

Ponere interdum eſt *fingere*, & quod barbarè dicunt *Ponere caſum*. *Pone*. l. 12. §. ſi quis. D. de bon. libert. l. 1. §. inter. D. de coniungend. cum emancip. l. 14. §. idem Labeo. D. de religioſ. & ſumpt. l. 34. D. de negot. geſt. lege 16. D. qui potior. in pign. l. 3. §. Iulianus. D. de collat. bonor. l. 35. D. de hæred. inſtituend. l. 5. D. de legat. 2. l. 97. D. de legat. 3. l. 12. §. ſi quid. D. de bon. libert. l. 7. D. de donation. l. 4. D. quib. ad libert. proclam. l. 1. §. ſunt qui. D. ne quid in flum. publ. id eſt finge, facito.

Si Ponas. l. 23. D. de inoffic. teſtam. l. 60. D. de condict. indeb. l. vlt. D. de caſtr. pecul. Et apud D. Ambroſ. Serm. 85.

Poſueris. l. 33. §. vlt. D. de excuſationib.

Ponamus. l. 5. §. domum. D. de iniuriis. l. 82. D. de legat. 1. *Si Ponamus*. l. 71. §. ſi ponamus. D. de fideiuſſorib. l. 19. D. ad SC. Velleian. l. 3. D. de coniungend. cum emancip.

Poſita, pro *oppoſita*. *Si Poſita ſit doli mali exceptio*. l. 30. D. de rei vindicat. *Vt exceptio doli mali Poſita pupillo noceat*. l. 47. D. de ſolution. *Doli exceptione Poſita*. l. 3. §. ſi quis ita. D. de adimend. legat. lege vlt. D. de pignerat. act. l. 10. Digeſtis de dol. & met. except. l. 37. §. vlt. Digeſtis de noxal. action. lege 48. Digeſtis de rei vindicat. *Poſita exceptione*. lege 18. Digeſtis de iureiur. *Doli replicatione Poſita*. l. 7. D. ad SC. Velleian.

Poſito altero, tolli alterum. l. 24. D. de verbor. ſignific. id eſt aſſumpto ſeu conceſſo.

Poſito magiſtratu. l. 32. D. de iniuriis. id eſt *depoſito*. vbi *Poſito magiſtratu*, &, quandiu in magiſtratu eſt, opponuntur.

POSITIO, pro ſtatu & qualitate. l. 3. D. de annu. legat. *Si dominus eandem Poſitionem peculij reliquit*. l. 11. §. 1. D. de pecul.

Poſitiones in l. 1. D. de iuſtit. & iure. alij *ſpecies*, alij *theſes*, alij *obiecta* interpretantur.

PONTIFEX *dum ſacra facit*. l. 2. D. de in ius vocand. *Pontifices explorare debent*, &c. l. vlt. D. de mort. infer. *Oſſa ab alio illata an liceat ſine decreto Pontificum effodere, vel eruere*. l. 8. D. de religioſis.

Iuris interpretandi ſcientia & actiones, apud collegium Pontificum erant: ex quibus conſtituebatur qui quoque anno præeſſet priuatis. l. 2. §. his legibus. D. de regul. iur. *Pontificibus reſcriptum refert*. l. 3. §. vlt. D. de ſuis & legit.

PONTIFICALI *authoritate compelluntur hæredes ad obſequium ſupremæ voluntatis*. l. 50. §. vlt. D. de hæred. petit. *Expectandum permiſſum Pontificale*. l. 8. D. de religioſ.

PONTIFICIVM pro *Poteſtate* vſurpatum in Codice Theodoſiano adnotatur. In quibuſdam etiam codicibus hoc verbum in eundem ſenſum, apud Gellium ſcriptum eſt libro 1. cap. 13. Arnob. in Pſalm. 68. ergo ſic accipiunt *Pontificium iudicandi & corripiendi*. Sed & in legibus Burgundionum cap. 40. ita ſcribitur. *Huius autem actionis Pontificium circa manumiſſores tantùm de libertis ſuis præcipimus cuſtodiri*. Similique modo verbum hoc Marculphus in formulis non ſemel vſurpat.

POPINA, id eſt *taberna vinaria*, in qua opſonia & carnes coctæ ad delicias vænibant, inter inhoneſti loci exẽpla ponitur. l. 21. §. ſed ſi in aliquem. D. de recept. qui arbitr. *Si quis ſeruum meum vel filium in Popinam duxerit*. l. 26. D. de iniur.

Popinæ. l. 41. §. hoc SCtum. D. de legat. 1.

Sanè Claudium Imperatorem coërcitionem Popinarum Ædilibus ademiſſe, quòd quidam in Ædilitate inquilinos prædiorum ſuorum contra vetitum cocta vendentes multaſſet, Sueton. in eius vita refert.

POPVLVM Cicero in libris de Repub. teſte D. Auguſtino lib. 19. de Ciuit. Dei cap. 21. definiebat *cœtum multitudinis iuris conſenſu, & vtilitatis communione ſociatum*.

Populus ponitur inter corpora non ſoluta, ſed vni nomini ſubiecta. l. 30. D. de vſurpation.

Populum eundem hoc tempore putari qui hinc centum annis fuiſſent. l. 76. D. de iudiciis.

Populi autem *appellatio interdum generalis eſt, & ad omnem ciuitatis cuiuſque vel gentis multitudinẽ pertinet*. *Viam publicam Populus non vtendo amittere non poteſt*. l. 2. D. de via publ. *Ad beſtias damnatos fauore populi præſes dimittere non debet*. l. 31. D. de pœnis. *Omnes populi qui legibus & moribus reguntur*. l. 9. D. de iuſtit. & iur.

Interdum

Interdum verò Populi appellatione populus Romanus ſignificatur. Populus principi & in principem omne ſuum imperium & poteſtatem contulit. l. 1. D. de conſtitut. princip. Ad curam principis magiſtratuum creatio pertinet, non ad populi fauorem. l. 1. D. ad leg. Iul. ambit. Per Populum qui ſui iuris ſunt adoptantur. Vlpian. tit. 9. regul.

Populi autem appellatione vniuerſi ciues ſignificantur, connumeratis etiam patriciis & ſenatoribus, plebis autem appellatione ſine patriciis & ſenatoribus, cæteri ciues ſignificantur. §. plebiſcitum. Inſtitut. de iur. natur. Agell. lib. 10. cap. 20. In populo omnis pars ciuitatis, omnéſque eius ordines continentur. Plebs verò ea dicitur in qua gentes ciuium patriciæ non inſunt. Litora in quæ populus Romanus imperium habet, publica eſſe arbitror. l. 3. D. ne quid in loc. public. Potuit Populus Romanus ſeruo decernere præturam. l. 3. D. de offic. prætor. Ciuitates quæ ſub Imperio populi Rom. ſunt. l. 26. D. ad SC. Trebell. Qui vectigal Populi Rom. conductum habet. l. 16. D. de verbor. ſignific. Sola bona Publica ſunt, quæ Populi Rom. ſunt. l. 15. D. de verb. ſignific. Si ad beſtias damnati eius roboris vel artificij ſint vt dignè Populo Rom. exhiberi poſsint. l. 31. D. de pœnis.

POPVLAREM actionem dicimus quæ ſuum ius Populi tuetur. l. 1. D. de popular. action. Vnde & Popularis actio publica vocatur. l. §. 30. in popularibus. D. de iureiur.

In Popularibus actionibus vbi quis quaſi vnus ex Populo agit. l. 45. §. in popularibus. D. de procuratorib.

Popularis vtique actio cuilibet ex populo cui per edictum poſtulare licet, datur: ita tamen vt is cuius intereſt præferatur. l. 3. §. vlt. D. de popular. action. & ex pluribus ſimul agentibus prætor eligit idoneiorem. l. 2. D. eod. tit. Per ſe autem, non per procuratorem populares actiones exercendæ erant, mulierique ac pupillo non dabantur, niſi cùm ad eos res pertinebat: neque in hæredes dabātur, nec ſupra annū extendebantur. l. 5. l. 6. & l. 7. §. 1. D. eod. tit. Licet in Popularibus actionibus procurator dari non poſsit, &c. l. 42. D. de procurator. Huiuſmodi Populares actiones pœnalibus adnumerat Mæcianus. l. 32. D. ad leg. Falc.

Sepulcri violati actio Popularis eſt. l. 3. §. vlt. D. de ſepul. viol. Actio de effuſis & deiectis eſt pœnalis & Popularis. l. 5. §. hæc autem actio. D. de his qui effuder. vel deiecer.

Actio quæ aduerſus eum datur qui ſupra eum locum quà vulgò iter fit, poſitum quid habet, cuius caſus nocere poſsit, Popularis eſt. l. 5. §. vlt. D. eod. tit.

Actio contra eum qui aduerſus edictum prætoris tabulas teſtamenti aperuiſſe dicetur, Popularis eſt. l. 25. §. vlt. D. de SC. Silan. Si quis id quod perpetuæ iuriſdictionis cauſa propoſitum erit, dolo malo corruperit, datur in eum quingentorum aureorum iudicium, quod Populare eſt. lege 7. Digeſtis de iuriſdictione.

Interdictum, ne quid in loco públíco, Populare eſt. l. 1. §. hoc interdictum perpetuum. D. ne quid in loco publ.

Similitérque interdictum, ne quid in flumine publico, cuiuis ex populo competit. l. 1. §. hoc interdictum. D. ne quid in flum. publ.

De Populari actione compromiſſo facto rectè non compelletur arbiter ſententiam dicere. l. 32. S. de liberali. D. de recept. qui arbitr.

Pro Popularibus actionibus fideiuſſor accipi nō poteſt. l. 56. §. vlt. D. de fideiuſſor. Nec enim in bonis computari eas oſtendit. l. 32. D. ad l. Falcid. Ac planè ſi ex Populari cauſa debeatur ante litis conteſtationem, creditoris loco non eſſe, poſtea eſſe, ait l. 12. D. de verbor. ſignific.

Popularis annonæ. l. 37. D. de pœnis.

Popularis, qui eiuſdem populi eſt. Mulier quæ dotem dederat Populari meo. l. 70. D. de verbor. obligat. Sic & apud Terent. Phorm. act. 1. ſc. 1. verbum hoc vſurpatur.

Nonius, Populares, ait, dicti de vno populo amici.

Popularis etiam de populi multitudine dicitur. Si conſtet Duumvirum tantùm vocibus Popularium poſtulatum. l. 12. D. de appellation. Turbulentibus ſe adclamationibus Popularium adcommodare. l. 28. §. ſolent. D. de pœnis. Ne Populares animi turbarentur. Paul. lib. 5. ſentent. tit. 21.

Popularia etiam ſpectacula publica appellantur. Quies Popularium ad præfecti vrbi curam Pertinere videtur. l. 1. §. quies. D. de offic. præfect. vrbi. Milites ſtationarios habere ad tuendam Popularium quietem. ibid.

PORCÆ in l. 24. D. de aqu. & aqu. pluu. ſulci ſunt aquarij, quos aliàs traditur Græcè ἕλικας appellari. l. 1. §. item Sabinus. D. eod. tit. Porcas Feſtus lib. 14. definit raros ſulcos eſſe, qui ducuntur deriuandæ aquæ gratia, ab eo, quòd Porceant, id eſt, prohibeant aquā frumentis nocere. Quo ferè modo idē auctor Elices interpretatur. lib. 5. At Varro, vt idē Feſtus admonet, Porcam aliter accipit. Inter duos enim ſulcos elatam terram, quòd eā ſeges frumentum porrigit,

Porcam appellatam. lib. 1. de re Ruſtic. cap. 29. tradit. Idémque lib. 4. de lingua Lat. confirmat his verbis. *Ab eo quod aratri vomer ſuſtollit ſulcos, quòd ea terra iacta*, id eſt, *proiecta Porca.* Quam Varronis interpretationem idem Feſtus lib. 9. comprobans. *Imporcitor*, ait, *eſt, qui Porcas in agro facit, in arando. Porca autem eſt inter duos ſulcos terra eminens.*

Eodémque modo Iſidorus lib. 15. Etymolog. cap. 9. *Porcam quæ in arando extat, quod verò defoſſum eſt, liram dici tradit.* In Lexico etiam cuius iam ſæpius mentionem feci, *Porca* definitur τὸ μεταξὺ τῶν αὐλακῶν ὕψος. Nonius planè aliud de huius verbi ſignificatione ſentiens, *Porcas* interpretatur *ſigna ſulcorum, quæ vltra ſe iaci ſemina prohibent,* à porcendo, id eſt, prohibendo dicta.

PORCINARII *vrbis Romæ* pro *ſuariis* in l. 1. C. de ſuar. & ſuſceptorib. lib. 10. *quos ſuillæ carnis tenet functio*, vt Symmach. ait, lib. 1. Epiſt. 13. Solebat autem *Porcina* caro populo Romano ex Aureliano inſtituto diuidi, quemadmodum Vopiſcus in Claudio indicat his verbis. *Nam & Porcinam carnem populo Roma. diſtribuit, quæ hodiéque diuiditur.* Erat & Romæ tribunus fori ſuarij, vt ex Notitia Imperij Romani conſtat. *Porca.* l. 1. §. 2. D. de abigeis.

PORCOS *quinque vel quatuor abactos, abigeatus crimen facere.* l. vlt. D. de abigeis. *Cùm paſtori meo lupi Porcos eriperent, hos vicinæ villæ colonus cum robuſtis canibus & fortibus conſecutus, lupis eripuit, aut canes extorſerunt.* l. 44. D. de adquir. rer. domin.

PORRIGERE, interdum eſt *præbere* & in manus dare. *Qui furenti gladium Porrexit.* l. 7. §. ſed ſi quis ſeruum. D. ad leg. Aquil. *Is qui quaſi iuſſus à patria decretum imperatori Porrexit.* l. 36. D. ad municipal. id eſt *Obtulit.*

Porrigere aliàs eſt extendere. *Vtrum aduerſus emptorem Porrigere manus debeant iudices.* l. 15. §. ſed ſi emptor. D. de re iudic. *An Porrigi manus ad emptorem debeant.* l. 13. §. quòd ſi quis. D. de hæredit. petit. id eſt *mitti. Si arbor in vicini fundum radices Porrexit.* l. 6. §. vlt. D. arbor. fur. cæſar.

Porrigi, id eſt produci, extendi. *Sententiam ad cætera fideicommiſſa Porrigi non placuit.* l. 23. §. etiam. D. de fideicommiſſ. libert. *Ad alienum peculium voluntas defuncti Porrigi non potuit.* lege 35. D. de ſtatuliber. *Quæ iuris authoritas ad ſecundum quoque vel tertium ſubſtitutum Porrecta eſt.* l. 36. D. eod. tit. *Cuius legis poteſtatem ad prouincias Porrectam conſtitit.* lege vltima. C. de ſeru. reipubl.

Orationis D. Seueri beneficium etiam ad agnatum furioſi Porrigitur. l. 2. C. de curat. furioſ. *Subſtitutio ad pubertatis tempora Porrigitur.* 2. C. de impub. & al. ſubſtitut. *Subſtitutionem Porrigi ad caſum.* l. 4. C. eod. tit.

PORRINA, *Ex redactu fructuum oleris & Porrinæ.* l. 58. §. 1. D. de vſufr.

PORRO id eſt poſt, deinde, vlterius. *Qui rem quam mortis cauſa acceperit, alij Porro dederit.* l. 19. D. de mort. cauſ. donat.

PORTÆ *ſanctis locis adnumerantur.* l. 2. D. ne quid in loco ſacro. *Ciues Romanos alia quàm per Portas egredi non licet.* l. vlt. D. de diuiſ. rer. *Portæ habitari ſine permiſſu principis propter fortuita incendia non poſſunt.* l. vlt. D. ne quid in loc. ſacr. *Proconſul Portam Romæ ingreſſus.* l. vlt. D. de offic. proconſ.

PORTARE. *Inter ferri & Portare hoc intereſſe ait Gaius, quòd ferri propriè dicimus quæ quis ſuo corpore baiulat: Portari ea quæ quis iumento ſecum ducit.* l. 235. D. de verbor. ſignif. Verùm hæc proprietas confunditur. Nam *Portare* dicitur quis quæ ſuo corpore baiulat. *Si librarium rus mittat, & qualum & calcem Portare cogat.* l. 15. §. 1. D. de vſufr.

Merces quoque & onera naui Portare & Portari dicimus. *Si nauem conduxiſti, & ibi amphoras Portaſti.* l. vlt. §. vlt. D. de leg. Rhod. *Si ea conditione nauem conduxiſti, vt ea merces tuæ Portarentur.* l. vlt. §. 1. D. eod. tit.

PORTENTOSVM, eſt prodigioſum & quod à communi vſu & à natura abhorret. *Quod vltra tres naſcitur, ferè Portentoſum videtur.* l. 7. D. de reb. dub.

PORTICVS in priuatis ædibus opacus & excelſus locus in longum protenſus cùm ad æſtus vitandos, vmbráſque captandas, tum ad ſpatia facienda & ambulationis gratia. Huiuſmodi *Porticus* ædibus ſuperpoſitas indicat l. 47. Digeſtis de dam. infect. in qua Neratius proponit.

Binarum ædium dominum vtriſque Porticum ſuperpoſuiſſe, inque eam aditu ex alteris ædibus dato, alteras ædes, ſeruitute oneris Porticus ſeruandæ impoſita, vendidiſſe. lege 47. D. eod. tit.

Vt in parietem tigna immittere mihi liceat, ſupráque ea tigna, verbi gratia, Porticum ambulatoriam facere, ſupérque eum parietem columnas ſtructiles imponere, quæ tectum Porticus ambulatoriæ ſuſtineant. l. 8. §. 1. D. ſi ſeruit. vindic.

Nec

Nec alius erat *Porticuum* publicarum vſus. Ouid.lib. 1. de Ponto.

Te modò campus habet, denſa modò Porticus vmbra. Idem lib.1.de arte amand.

Tu modò Pompeia lætus ſpatiare ſub vmbra,

Cùm Sol Herculei iuga leonis habet. id eſt ſub *Porticu* Pompeia.

PORTIO partem rei cuiuſlibet, ſiue corporis ſiue iuris ſignificat. *Agri Portio pro indiuiſo.* l. 3.§.vlt. D. qui potior. *Domus Portio.* l. 18. §. Papinianus. & §. fiſtulæ. D. de inſtruc. vel inſtrum. *Portio fundi.* l. 33. §. vlt. D. de vſufr. *Portio aliqua fundi.* l. 60. D. de verbor. ſignifica. *Pro indiuiſo Portio fundi.* l. 1. D. de euictionib. *Totius debitæ Portionis bonorum poſseſsio.* l. 13. D. de iureiuran. *Portio hæreditatis.* l. 3. D. de vulgar.& pupill. l. 5. §. ſed & ſi. D. de legat. præſec. l. 1. §.& hæreditatis. D. de his quæ in teſtamen. l. 24. D. ad leg. Cornel. de falſ. l. 22. §. vlt. D. ad S.C. Trebell. l. 4. C. eod. tit. *Hæreditatis Portio adempta, vel tota hæreditas.* l. 1. §. & hæreditatis. D. de his quæ in teſtamen. delent. *Portiones hæreditatis æquæ.* l.2. C. de collationib.

Pro Portione hæreditaria adgnouiſſe hæreditatem defuncti. l.2. C. de iure deliber. *Pro Portionibus hæreditariis.* l.1. C. ſi cert. petat.

Qui ex vndecim Portionibus hæredes erant inſtituti. l. 24. D. de l. Cornel. de falſ.

Si Portio per legem Falcidiam detracta eſſet. lege 32. §. ſi Titio. D. ad leg. Falcid. *Portionem legis Falcidiæ detrahi.* l. 32.§.annua. D. ad l. Falcid.

Non pro Portione damni, ſed in totum. l. 15. §.cùm autem. D. de dam. infect. *Pro dominij Portione legatum relictum.* l. [illegible]o. D. de legat. 1. *Non æqualiter, ſed pro Portione dominica.* l. 7. D. de ſtipulat. ſeruor.

Partus antequàm edatur, mulieris Portio eſt, vel viſcerum. l. 1. §. 1. D. de inſpic. vent. *Liberis Portio tribuitur.* l. 1. §. 1. D. de bon. damnator. *Vt creditores certa crediti Portione contenti eſſent.* l.59. D. de adminiſtr.& peric. *Tutor qui cæteros ad Portionem vocaret.* l. 44. D. de pact. *Pro Port.one anni.* l. 7. §. ſi fundum. & l. 11. D. ſolut. matrim. *Pro Portione temporis.* lege 28. §. vlt. l. 30. §.1. D. locati.

PORTIVNCVLA. *Vnius ex modica forte Portiuncula domini.* lege 10. Digeſtis de aqua & aq. pluu.

PORTORIVM *non tantùm quod in portu, ſed & quod pro tranſitu pontis vectigal ſoluitur.* l. 60. §. vehiculum. D. loca. l. 203. D. de verbo. ſignific. l. 3. C. de vectigalib. *Portorium etiam venalium rerum* Cicero in Piſo. dixit. *Vectigal eſt, quod mercium quæ importantur exportantúrve nomine penditur.*

PORTVS *appellatus eſt, concluſus locus quò importantur merces & inde exportantur. Eáque nihilominus ſtatio concluſa atque munita eſt.* l. 59. D. de verbor. ſignificat. *Vectigal Portus* in l. 17. D. de verbor. ſignific. & apud Plaut. Trinummo, Act. 4. ſc. 4.

Quod vectigal qui exercent *Portitores* dicuntur. apud eundem Plaut. Aſinar. Act. 1. ſc. 2. & Suetoni. de clar. rhetor. cap. 1.

POSCERE, id eſt Poſtulare, Petere. *Arbitrum familiæ erciſcendæ Poſcere.* l. 43. D. famil. erciſc. *Si pupillus curatorem Poſcere non vult.* l. 3. §. ſi pupillus. D. de tutel. *A prætore curatorem Poſci litis cauſa ſuperuacuum eſt.* l. 24. D. de teſtament. tutela. *Operas Poſcere.* l. 17.& l. 22. D. de oper. libert. *Rationem Poſci nolo.* l. 28. §. Mæuia. D. de liberat. legat. *Rationes curæ adminiſtratæ Poſci iure non poſſe.* l. 14. C. de adminiſtrat.& peric.

POSSIDERE ius ſignificat, non factum. nec enim *Poßidet* quiſquis rei inſiſtit, eíque corpore incumbit, ſed qui ea animo domini per ſe vel per alium occupat.

Aliud eſt tenere, aliud Poſsidere. l. 49. §. 1. D. de adquiren. poſſeſſ. *Licet ſerui Poſsidere ciuiliter non poſsint, tenere tamen eos nemo dubitat.* lege 48. §. hæc quoque. Digeſtis de verborum obligat.

Similitérque aliud eſt *Poſsidere*, longè aliud in *poſſeſsione* eſſe. *Etenim legatorum, damni infecti, vel rei ſeruandæ cauſa in poſseſsionem miſsi non Poſsident, ſed ſunt in poſseſsione cuſtodiæ cauſa.* lege 10. D. de adquir. poſſeſſ. l. 1. §. quæſitum. D. quod legator. *Cùm legatorum vel fideicommiſsi ſeruandi cauſa, vel quia damni infecti nobis non caueatur, bona Poſsidere prætor permittit, vel ventris nomine in poſseſsionem nos mittit, non Poſsidemus, ſed magis cuſtodiam rerum & obſeruationem nobis concedit.* l. 12. D. quib. ex cauſ. in poſſeſſ. l. 3. §. vlt. D. de adquiren. poſſeſſ. Denique bellè Theophil. *Poſsidere* definit ψυχῇ τοῦ δεσπόζοντος κατέχειν, id eſt, *opinione domini tenere.* vt l. 22. §. 1. de noxalib. & *pro ſuo habere*, vt Celſ. loquitur. l. 69. D. de furt. *Non enim inquilinus, colonus, & qui precario rogauit, quanquam corpore in prædio ſint, eo magis Poſsident.* l. 6. §. is qui. D. de precar. *quia non pro ſuo, ſed pro alieno tenent.*

Pignori rem acceptam vſu non capimus, quia pro alieno Poſsidemus. l. 13. D. de vſurpationib.

Sed & qui in aliena poteſtate ſunt, rem peculiarem tenere poſſunt, habere, Poſsidere non poſſunt: quia poſseſsio non tantùm corporis, ſed & iuris eſt. l. 48. D. de adquir. poſſeſſ. *Et tamen hanc ſtipulationem, Poſsidere mihi licere ſpondes, vtiliter in perſonam ſuam ſeruus concipit. Quamuis enim ciuili iure ſeruus non Poſsideat, tamen ad poſſeſsionem naturalem hoc referendum eſt.* l. 38. §. hæc ſtipulatio. D. de verbor. obligat.

Poſsideri poſſunt quæ ſunt corporalia. l. 3. D. de adquiren. poſſeſſ. *Iura enim cæteráque incorporalia non Poſsidentur, ſed velut aut quaſi Poſsidentur,* vt infrà demonſtrabo. Per abuſionem tamen & iura quoque Poſſideri dicimus. *Eum qui hoc ius Poſſedit.* l. 2. D. commun. prædior. *Ius fundi Poſſediſſe oportet.* l. vlt. D. de itinere actúque.

In interdicto, Quod legatorum, verba hæc, DESIIT POSSIDERE, *ſic accipimus, ſi deſiit reſtituendi facultatem habere.* l. 1. §. quod ait prætor. D. quod legator.

Poſsidere pro emptore, pro donato, pro derelicto, pro hærede, pro poſſeſſore, pro ſuo. l. 3. §. vlt. D. de adquiren. poſſeſſ. l. 5. & l. 15. D. de vſurpat. Tit. pro emptore & cæteris ſequentib.

Poſsidere variis ex cauſis ac titulis poſſumus, pro hærede, pro emptore, pro poſſeſſore, pro legato, dote, derelicto, noxæ dedito, ſoluto, ſuo. l. 3. §. genera. D. de adquiren. poſſeſſ. l. 13. §. 1. Digeſtis de petit. hæredit.

Pro hærede Poſsidet qui putat ſe hæredem eſſe, vel bonorum poſſeſſorem. l. 11. D. de hæredit. petit. §. adipiſcendæ. Inſtitution. de interdict. *Item qui fundum à non domino emerit, ſi à domino hæres inſtitutus fuerit, vel bonorum eius poſseſsionem acceperit, incipiet fundum pro hærede Poſsidere.* l. 33. §. 1. D. de vſurpationib.

Sed & quod hæredi inſtituto legatur, id ipſe pro hærede Poſsidet, cùm pro ipſius parte legatum non conſiſtat. l. 18. in fin. D. de his quæ vt indign. *Eodem loco habentur & quæ à ſtatulibero conditionis implendæ gratia accipiuntur.* l. 15. §. ſed & ſi retenta. D. de petit. hæred. Atque hæc exempla optimè accommodantur ad tit. *pro hærede.* D. & l. 4. §. ſi tu me vi. l. 21. D. de vſucapionibus. l. 1. D. quorum bonor. l. 1. D. quod legator.

Pro emptore Poſsidet qui re vera emit. l. 2. D. pro empto. *Si quis fundum à domino emerit, vel à non domino, cùm exiſtimaret eum dominum eſſe, pro emptore Poſsidet.* l. 33. §. 1. D. de vſurpation. *Poſſeſſor qui litis æſtimationem obtulit, pro emptore incipit Poſsidere.* l. 1. D. pro empto. *Litis enim æſtimatio ſimilis eſt emptioni.* l. 3. D. eod. tit. *Qui vi alterum deiecit, ſi ab eodem emerit, incipiet pro emptore Poſsidere.* l. 6. §. Iulianus. D. de precario. *Etiam cùm dominus à ſeruo emit, pro emptore Poſsidere & vſucapere poteſt.* l. 11. §. vlt. D. de inſtitor.

Planè ſi ſub conditione res venierit, & pendente conditione tradita ſit, emptor non poterit vſucapere pro emptore. l. 8. D. de peric. & commod.

Pro donato Poſsidet cui donationis cauſa res tradita eſt. l. 1. D. pro donato.

Pro dote Poſsidet qui in dotem rem accepit. l. 1. D. pro dote. *Si mulier in dotem hæreditatem dedit, maritus pro dote Poſsidet hæreditatem.* l. 13. §. apud Marcellum. D. de hæredit. petit.

Pro legato Poſsidet is cui legatum eſt, ſiue rectè ſiue non iure legatum ſit relictum. l. 1. & l. vlt. D. pro legato.

Pro derelicto Poſsidet qui rem à domino pro derelicto habitam occupauit. lege 1. Digeſtis pro derelicto.

Pro poſſeſſore Poſsidere. l. 9. D. de hæredit. petit. lege vlt. Digeſtis de precario. l. 1. D. quod bonor. l. 1. §. quia autem. D. quod legator. l. vlt. D. ſi quis omiſſa. l. 7. §. idem Celſus. D. quib. ex cauſ. in poſſeſſ.

Pro poſseſsore Poſsidet prædo qui interrogatus cur Poſsideat, reſponſurus ſit, quia Poſsideo: nec contendit ſe hæredem, vel per mendacium: nec vllam cauſam poſseſsionis poſsit dicere. lege 11. §. vlt. l. 12. & l. 13. D. de hæredit. petit. vbi furem & raptorem eo modo *Poſsidere* Vlpianus indicat.

Pro poſſeſſore is Poſsidet qui nullo iure rem hæreditariam, vel etiam totam hæreditatem, ſciens ad ſe non pertinere, Poſsidet. §. pro poſſeſſore. Inſtitut. de interdictis.

Pro poſſeſſore qui vim intulit Poſsidet. l. 14. §. in cauſæ. D. quod met. cau. Vet. Gloſſar. Græcum, *Pro poſſeſſore,* ὁ βιαίως τὸ νεμόμενος. *Si quis emerit fundum ſciens ab eo cuius non erat, Poſsidebit pro poſſeſſore.* l. 33. §. 1. D. de vſurpation. *Idem ſi à furioſo ſciens emerit.* l. 13. §. 1. D. de hæredit. petit. *Quod vxor viro aut vir vxori donauerit, pro poſſeſſore Poſsidetur.* lege 16. Digeſtis de adquir. poſſeſſ.

Qui inuitis hæredibus ſciens pecuniam ex peculio à ſtatulibero accepit, pro poſseſsore videtur eam pecuniam Poſsidere. l. 110. D. de condition. & demonſtrat. *Si à minore 12. annis nupta mihi quaſi dotem ſciens accepit: item ſi legatum mihi ſolutum eſt ex falſa cauſa ſcienti, vtique pro poſseſsore Poſsidebit.* dic. l. 13. §. item pro dote.

Pro

Pro ſuo Poſſidere. l. 5. D. de vſurpationib. Pro ſuo Poſſeſſio. l. 3. §. genera. D. de adquiren. poſſeſſ. Pro ſuo Poſſidemus omnia quæ mari, terra, cœlo capimus: aut quæ alluuione fluminũ noſtra fiunt. item quæ ex rebus alieno nomine poſſeſſis nata Poſſidemus. l. 2. D. pro ſuo.

Item quod quis emptum, donatum, legatúmve Poſſidet, non tantùm pro emptore, donato, legato, ſed & hoc amplius pro ſuo Poſſider. l. 1. D. pro ſuo.

Si ancilla pecuniam dotis nomine viro tradidit, eam pecuniam pro ſuo Poſſidendo vſucapere poteſt: ſcilicet quia exiſtimauit eam mulierem liberam eſſe. l. 67. D. de iure dot.

Si fur rem furtiuam à domino emerit, & pro tradita habuerit, deſinet eam pro furtiua Poſſidere, & incipiet pro ſuo Poſſidere. l. 32. D. de vſurpation.

Poſſidere abſolutè pro prædia Poſſidere vel habere. His qui iuxta litora maris Poſſident. l. 7. D. de incend. ruin. His qui trans flumen Poſſidebunt. l. 1. §. dabitur. D. de ripa muniend. Eos qui prope viam publicam Poſſident. l. vlt. §. ſi aliquis. D. de munerib.

POSSESSIO appellata eſt à ſedibus, quaſi Poſitio, quia naturaliter tenetur ab eo qui ei inſiſtit, quam Græci κατοχὴν dicunt. l. 1. D. de adquir. poſſeſſ.

Enimuerò Poſſeſſionem Ælius Gallus definiebat auctore Feſto vſum Poſſidendi agri aut ædificij. Poſſeſſionem quoque vſum eſſe Iauolen. in l. 115. D. de verbor. ſignific. tradit, cuius nos verba lib. 4. Antiquit. expoſuimus. Quod & vſucapiendi verbum docet. Nec enim vſucapere aliud eſt, quàm per Poſſeſſionem dominium acquirere.

Poſſeſſio autem propriè rerum duntaxat corporalium. Vnde bene Theophil. in tit. de interdict. νομὴν definit σωματικοῦ πράγματος κατοχήν. Iurium verò quaſi Poſſeſſio.

Qui per captiuitatem fundi Poſſeſſionem vel vſusfructus quaſi Poſſeſſionem amiſit. l. 23. §. item ei. D. ex quib. cauſ. maior. Qui vſusfructus nomine qualiterqualiter fuit quaſi in Poſſeſſione. l. 3. § penult. D. de vi & vi armat. Si quis diuturno vſu & longa quaſi Poſſeſſione ius aquæ ducendæ nactus ſit. lege 10. D. ſi ſeruit. vindic.

Interdum velut Poſſeſſoria conſtituta eſſe pro vſu iurium fundi ait Iauolenus. lege vlt. Digeſtis de ſeruitutibus.

Iuris tamen æquè ac corporis Poſſeſſio, licet minus propriè, appellatur. Qui poſſeſſionem vel corporis vel iuris adeptus eſt. l. 2. §. vlt. D. de precario. Etſi vſusfructus quis ſibi defendat Poſſeſſionem. l. vlt. D. vti poſſidetis.

Seruitutes non habent certam continuámque Poſſeſſionem. l. 14. D. de ſeruitut.

Poſſeſſio Plurium facti habet. l. 19. D. ex quib. cauſ. maior. Facti tamen & animi eſſe dicitur l. 1. §. Scæuola. D. ſi is qui teſtam. lib.

Poſſeſſio non tantùm corporis, ſed & iuris eſt. l. 49. §. 1. D. de adquir. poſſeſſ. Ibidémque, Poſſeſſionem plurimum ex iure mutuari, Pomponius ait.

Inde duplex Poſſeſſio conſtituitur, Naturalis & Ciuilis. l. 2. §. vlt. D. pro hærede. Naturalis Poſſeſſio, eadem Corporalis appellatur. l. 25. §. vlt. D. de adquir. poſſeſſ. l. 40. §. vlt. D. de pignor. act. Nam qui corpore incumbit, & inſiſtit poſſeſſioni, is Naturaliter poſſidere à noſtris auctoribus dicitur, vt ſuprà docui. Ciuilis verò Poſſeſſio eſt, quæ in iure conſiſtit. l. 10. C. de adquiren. poſſeſſ. quæ animo, opinione & affectione domini tenetur: quæ & iuſta Poſſeſſio appellatur, Corporalique opponitur. l. 24. D. de adquir. poſſ. quòd ſcilicet iure fulcitur, iúsque in ſe habet, & iuris effecta parit. l. 2. §. quod vulgò. D. pro hærede.

Ciuiliter ergo poſſidere eſt, iure ciuili poſſidere, vt apparet ex l. 38. §. hæc quoque ſtipulatio. D. de verbor. obligat. l. 3. §. vlt. l. 7. D. ad exhibend.

Acquiri vtique ſine corporali facto Poſſeſſio non poteſt. Et hoc eſt quod Neratius cum Proculo ſentit, cùm ſolo animo adquiri poſſeſſionem poſſe negant, ſi non intercedat naturalis Poſſeſſio. l. 3. §. Neratius. D. de adquirend. poſſ. Rurſus corporalis adprehenſio Poſſeſſionem non tribuit, niſi & iuſta cauſa Poſſidendi, & animus pro domino tenendi concurrat. Semel verò adquiſitam poſſeſſionem animo ſolo retineri conſtat. Atque hæc vt breuia, ita certiſsima ſunt.

Colonus nec viuo nec mortuo domino vllam Poſſeſſionem habet. l. 33. §. 1. D. de vſurpation.

Poſſeſſio vel iuſta eſt, vel iniuſta. l. 2. & l. 3. D. vti poſſidet. Si Poſſeſſio rerum debitoris data ſit creditori. l. 21. §. quòd ſi ſtipulator. D. de fideiuſſorib.

Poſſeſſio pro bonorum Poſſeſſione. Si nepos poſtea poſſeſſionem inteſtati patris accipiat. l. 9. D. de collat. bonor. Fratris filius pro parte hæres inſtitutus, Poſſeſſionem vt proximus adgnatus accepit. l. 9. D. vnde cognat. Cùm proximus cognatus intra tempus Poſſeſſionem acceperit. l. vlt. D. de veteran. & milit. ſucceſſ.

Interdum Poſſeſſio vſucapionem quæ per conſtitutum Poſſeſſionis tempus impletur, ſignificat. l. 19. & l. 30. D. ex quib. cauſ. maior. l. 16. D. de fundo dotal.

Interdum *proprietatem quoque verbum Poſſeſsionis ſignificat, ſicut in eo qui Poſſeſsiones ſuas legaſſet, reſponſum eſt*. l. 78. D. de verbor. ſignific.

Atque ita *Poſſeſsio* pro re ſoli & prædio ſæpe vſucapitur. *Quòd venierit Poſſeſsio in quam habet patronus affectionem vel opportunitatis, vel vicinitatis, vel cœli*. l. 1. §. ſed ſi rem. D. ſi quid in fraud. patron. *Si decem aureorum Poſſeſsionem legatarius habeat*. l. 1. §. ſi decem. D. vt legator. ſeu fideicommiſſ. *Venditor poſt annum eandem Poſſeſsionem vendiderat*. l. 38. D. de minorib. id eſt fundum Rutilianum, vt in principio eius l. *Si prætor aditus permiſerit diſtrahi Poſſeſsionem provincialem*. l. 5. §. in primis. D. de reb. eor. *Si quam ſuburbanam adiacentem Poſſeſsionem haberet*. l. 41. §. legauerat. D. de legat. 3. *Si vtriuſque Poſſeſsionis confuſi reditus*. l. 91. §. Titio Seiana. Digeſtis de legat. 3. *Duas Poſſeſsiones quas retinuerat, Seio prælegauerat*. lege 87. §. Lucius. D. de legat. 2.

Nonnunquam & *Poſſeſsio* pro latifundio ponitur. *Legatario cui prædium emptor ex ea Poſſeſsione legauerat*. l. 78. §. 1. D. de legat. 2. *Ne propter modicum æs alienum magna Poſſeſsio diſtrahatur*. l. 5. §. idem prætor. D. de reb. eorum.

Feſtus Pompeius, *Poſſeſsiones appellantur agri latè patentes publici priuatique, quia non emancipatione ſed vſu tenebantur, & vt quiſque occupauerat, Poſsidebat*. Cæſar lib. 1. de bello Gallico: *Allobroges qui trans Rhodanum vicos poſſeſsionéſque habebant*. Et lib. 1. de bello ciuili ſub fi. *Res huc deducitur, vt qui habeant domicilium aut poſſeſsiones in Hiſpania*. Occurrit & eodem ſenſu verbum hoc lib. 3. ſæpè vt & apud Hircium lib. 4. de bello Alexandrino. Vide Iſidorum cap. 13. lib. 15. Etymolog.

POSSESSOR *non ſolùm qui ciuiliter, ſed & qui naturaliter incumbit Poſſeſsioni*. l. 3. §. vlt. D. ad exhibend.

In eo porrò quod dicitur, *poſſeſſorem immobilium rerum ſatiſdare non compelli, Poſſeſſor accipiendus eſt, qui in agro, vel ciuitate rem ſoli poſsidet, aut ex aſſe, aut pro parte, & qui vectigalem emphyteuticúm ve agrum poſsidet. Item maritus, qui doti accepit, vxor quæ dedit, dominus quoque proprietatis, licet vſusfruct. alienus ſit, creditor verò qui pignori tenet, item fructuarius pro poſſeſſoribus non habentur*. l. 15. D. qui ſatiſd. cog.

Poſſeſſor autem *propriè rerum duntaxat corporalium eſt, iuris verò velut Poſſeſſor* dicitur. l. 12. §. ſi quis cùm. D. de hæredit. petit.

Sed tamen & *iuris* quoque *Poſſeſsor*, licet minus propriè, appellatur. l. vlt. D. ſi pars hæredit. petat. l. 16. §. idem Iulianus. D. de hæredit. petit. *Poſſe à domino quaſi à iuris Poſſeſsore hæreditatem peti*. l. 34. & l. 35. D. eod. tit. *A iuris Poſſeſsoribus poſſe hæreditatem peti*. l. 13. §. vlt. D. eod. tit.

Poſſeſſor & Petitor plerumque opponuntur: & *Poſſeſſoris partes ſuſtinere, ſeu Poſſeſsoris partibus fungi*, eſt aduerſarium ad onus probandi compellere. l. 1. §. inter litigantes. D. vti poſſidetis. l. 24. D. de rei vindicat. l. 18. D. de probationib. l. 49. D. de hæredit. petit.

In quæſtione ſeruitutum & actionum quæ pro iis competunt, Poſſeſsor accipitur is contra quem nihil eſt innouatum. l. 6. §. 1. l. 8. §. ſed ſi quæritur. D. ſi ſeruit. vindic. *Poſſeſsor etiam accipitur is qui iure quo vtitur, fruitur negatoria actione experitur*. lege penult. §. vlt. D. ſi vſusfruct. pet. §. æquè ſi agat. Inſtit. de actionib.

In actionibus in rem pro poſſeſsore habetur, qui ſe liti offert, & quaſi poſsidens condemnatur. l. 15. §. nõ ſolùm. D. de petit. hæred. *Eadem cauſa eſt eius qui dolo deſiit poſsidere, aut qui dolo fecit ne poſsideret: quia pro poſſeſsione dolus eſt*. l. 174. l. 193. D. de diuerſ. reg. iur. quæ ex l. 2. §. idem Labeo. D. ne quid in loco public. ſumpta eſt. *Iuſtus Poſſeſsor*. l. 31. §. Iuſtus. D. de hæred. petit. *Bonæ fidei poſſeſſor, ſeu Bona fide poſſeſsor*, & contrà, *Malæ fidei*, vide ſuprà.

Poſſeſsoris commoda hæc ſunt, quod probandi onus in aduerſarium transfertur, & quòd in pari cauſa poſſeſsor abſoluitur. l. 62. D. de iudic. l. 20. D. de probatio. l. 1. §. inter. D. vti poſſidet. l. 12. §. penult. D. de liber. cau. §. commodum. Inſtit. de interdict.

POSSESSORIS actiones Tryphonius in l. 50. D. de bon. libert. *ipſam bonorum poſſeſsionẽ* vocat. At in l. 4. §. vlt. D. de Carbon. ed. hoc verbo *eæ actiones* ſignificantur, *quæ bonorum poſſeſsoribus rerum hæreditariarum perſequendarum gratia dantur*.

Planè ſicut ciuiles actiones hæredibus propoſitæ ſunt, ita & prætor his quos velut hæredes facit, hoc eſt quibus bonorum poſſeſsio data eſt, poſſeſsoriam hæreditatis petitionem accommodat. lege 1. & lege vlt. Digeſtis de poſſeſſoria hæredita. petit. *Interdicta veluti Poſſeſsoria*. lege vltima. Digeſtis de ſeruitut.

POSSE *facere non credimur quæ facta lædunt pietatem, exiſtimationem, verecundiam noſtram, & quæ contra bonos mores fiunt*. l. 15. D. de conditionib. inſtitut.

Poteſt

Poteſt pro debet. l. 80. Digeſtis de ſolutionib. l. 2. C. qui legit. perſ. l. 10. D. de actionibus empt.

Poſſe, id eſt *debere*. lege 6. D. de tutel. *Poſsit*, id eſt *debeat*. l. 13. §. de illo. Digeſtis de dam. infect.

Poſt deinde. §. ſanè ſi. Inſtitut. de actionibus.

Poſtea deinde. l. 1. §. ſciendum. D. de ſuis & legit.

POSTERIOR. *Si Poſterior actus priori cohæreat*. l. 37. D. de adminiſtr. & peric.

Poſterior conductor. l. 24. §. 1. D. locat. l. 6. D. qui potior.

Poſterior euentu. l. 2. C. de fideicommiſſ. libert. *Qui Poſteriore loco pignus accepiſti*. l. 5. C. qui potior.

Poſteriore parte teſtamenti ita cauit. l. 12. D. de aliment. vel cibar.

Prius teſtamentum & Poſterius. l. 2. D. de iniuſt. rup. *Si quis priore facto teſtamento, Poſterius fecerit teſtamentum*. l. 29. D. ad SC. Trebell.

Poſteriores leges. l. 2. §. 1. D. de noxalib.

Priores leges & *Poſteriores* opponuntur. l. 26. l. 27. & l. 28. D. de legib.

Poſteriorum Labeonis libri ſæpe laudantur in Pandectis, cuius inſcriptionis rationem attulit Agellius lib. 13. cap. 10. & de Labeone loquens, his verbis: *Sunt adeo libri poſt mortem eius editi, qui Poſteriores inſcribuntur.*

Poſtremum iudicium. l. 2. & l. 4. C. qui teſtament. facer. l. vlt. C. ſi quis aliqu. teſtamen. id eſt *ſuprema voluntas*.

POSTERORVM *appellatione liberos tantummodò, non etiam libertos eorum quibus fideicommiſſum relictum eſt, contineri* ait Modeſtinus. l. 83. §. vlt. D. de legat. 3.

Planè liberos vſque ad trinepotem, vltra hos, Poſteriores vocari tradit Paulus. l. vlt. §. parentes. D. de gradib. & adfin. quos & *Minores* Latinis dici Seruius in 8. Æneid. ſcribit. Propert. eleg. 10. lib. 2.

Hæc certè meritò poterunt laudare Minores. Sæpius tamen Poetæ Nepotes vocant. Virgilius:

Et noſtros ea fata manere Nepotes. Quos ideo ſeros appellant. Idem Virgil.
Seris factura Nepotibus vmbram. Propert. eleg. 1. lib. 3.
Méque inter ſeros laudabit Roma Nepotes. Valer. Flacc. lib. 8.
Vt in ſeros irent magis ipſa Nepotes.

Maligna igitur fuit illa Caligulæ interpretatio, qua *Poſterorum* nomen ad filios coartabat, negans vltra hunc gradum debere Poſteros intelligi, quemadmod. Suet. in Caligul. cap. 38. ſcribit.

Cæterùm vacatio itémque immunitas liberis & Poſteris alicuius data ad eos duntaxat pertinet, qui eiuſdem familiæ & nominis ſunt. l. 13. D. de muner. & honorib *Itaque ad eos qui ex fœminis nati ſunt, non pertinent*. l. 1. D. de iur. immunit. *Planè immunitates generaliter tributæ eo iure, vt ad Poſteros tranſmittantur in perpetuum ſuccedentibus durant*. l. 4. D. de iur. immunit.

POSTLIMINIVM *eſt ius amiſſæ rei recipiendæ ab extraneo, & in ſtatum priſtinum reſtituendæ inter nos ac liberos populos regéſque moribus ac legibus conſtitutum. nam quod bello amiſimus, aut etiam extra bellum, hoc ſi rurſus recipiamus, dicimur* Poſtliminio recipere. l. 19. D. de captiu. & poſtlim. reuerſ.

Si ab hoſtibus captus fuerit parens, quamuis hoſtium fiat, tamen pendet ius liberorum propter ius Poſtliminij. *quia hi qui ab hoſtibus capti ſunt, ſi reuerſi fuerint, omnia priſtina iura recipiunt*. §. ſi ab hoſtib. Inſtitut. quib. mod. ius patr. pot.

Feſtus *Poſtliminium receptum, Gallus Aelius in lib. primo ſignificationum quæ ad ius pertinent*, ait *eſſe eum qui liber, ex qua ciuitate in aliam abierat, in eandem ciuitatem redit eo iure, quod conſtitutum eſt de* Poſtliminiis. *Item qui ſeruus à nobis in hoſtium poteſtatem peruenit, poſtea ad nos, redit in eius poteſtatem cuius antea fuit iure* Poſtliminij.

Index βασιλικῶν, *Poſtliminium*, ὑποστροφὴ τῶν αἰχμαλώτων. Vetus Gloſſarium. *Poſtliminium*, τὸ τῆς ὑποστροφῆς δίκαιον. Agell. lib. 7. cap. 18. *Cognati, adfinésque captiuorum amplexi eos, Poſtliminio in patriam rediſſe dicebant, ſtatúmque eorum integrum incolumémque: ac ne ad hoſtes redire vellent, orabant. Tum octo ex iis, Poſtliminium iuſtum non eſſe ſibi reſponderunt, quoniam deiurio vincti forent, ſtatímque vt iurati erant, ad Annibalem profecti ſunt. In hoc autem verbo Seruius Sulpitius, quemadmodum Cicero Topic. ſcribit, nihil notandum putabat eſſe, niſi poſt & liminium. illud productionem verbi eſſe volebat, vt in finitimo, legitimo, æditimo, timum. Scæuola autem Publij F. iunctum putabat eſſe verbum, vt eſſet in eo poſt & limen, vt quæ à nobis alienata ſunt, cùm ad hoſtem peruenerint, & ex ſuo tanquam limine exierint, hinc cùm r. dierint,*

poſt ad idem limen Poſtliminio videantur rediiſſe. Quam Seruij notationem amplectitur Iuſtinianus §. ſi ab hoſtibus. Inſtitut. quib. mod. ius patr. poteſtat. Ait enim: *Dictum eſt Poſtliminium à limine & poſt. Vnde eum qui ab hoſtibus captus in fines noſtros poſtea peruenit, Poſtliminio reuerſum rectè dicimus. Nam limina ſicut in domibus finem quendam faciunt: ſic & imperij finem limen eſſe veteres voluerunt. Hinc & Limes dictus eſt quaſi finis quidam & terminus, ab eo Poſtliminium dictum, quis eodem limine reuertebatur quo amiſſus fuerat.*

Si Poſtliminio nepos redierit. l. 1. §. ſi poſtliminio. D. de coniungend. cum emancip. liber. *Si ager ab hoſtibus occupatus, ſeruúſve captus, liberatus fuerit, iure Poſtliminij reſtituetur vſusfructus.* lege 26. D. quib. mod. vſusfr.

Vſurpat hoc verbum μεταφορικῶς Apuleius lib. 1. 5. & 9. de Aſino aur. & lib. 4. Florid. Hinc D. Hieronymus in epiſtola quam verſioni librorum Didymi de ſpiritu ſancto præpoſuit, *velut Poſtliminio reuerſus.*

POSTPONI dicitur *creditor qui à prioribus excluditur.* l. 20. D. qui potior. *Sciendum, omnium fiſcalium pœnarum petitionem creditoribus Poſtponi.* l. 17. D. de iure fiſc.

POSTVLARE eſt *deſiderium ſuum vel amici ſui apud eum qui iuriſdictioni præeſt, exponere.* l. 1. D. de poſtulan. *Poteſt & ita interdici cui, ne apud tribunal præſidis Poſtulet.* lege 9. D. de pœnis. *Seius Poſtulabat apud prætorem.* l. 39. D. de euiction.

Popularis actio integræ perſonæ permittitur, hoc eſt cui per edictum Poſtulare licet. l. 4. D. de popular. actionib. *Eos ſolos pati Poſtulare, quibus per edictum Poſtulare permittitur.* l. 9. §. circa. D. de offic. proconſ.

Etiam extraneis qui pro altero Poſtulandi ius haberent, licet detegere colluſionem. l. 2. §. vlt. D. de colluſ. detegen. *Eos quibus ius Poſtulandi non eſt, legatione fungi non poſſe.* lege quarta. Digeſtis de legation.

Fœminæ Poſtulare non poſſunt. l. 2. D. de diuerſ. regul.

Agell. lib. 1. cap. 22. *Memini ego prætoris docti hominis tribunali me fortè adſiſtere, atque ita aduocatum non incelebrem ſic Poſtulare.* Et libro 5. cap. quinto. *Cùm ille* (inquit) *rabula audaculus ita Poſtulaſſet.*

Porro circa iudiciũ quod à prætore ſub tit. de damn. infect. proponitur, quo is demum experiri poſſe dicitur, qui Poſtulauit: Poſtulare propriè hoc dicimus, pro tribunali petere, non alibi. l. 4. §. hoc autem. D. de damn. infect.

Si *actio Poſtuletur à procuratore, & præiudicium, vel interdictum.* l. 35. §. de procurat. *Is cui bonorũ poſſeſſio ab altero Poſtulata eſt.* l. vlt. D. de bonor. poſſeſſ.

Arbitrum Poſtulare. lege 35. D. de bon. libert. *Poſtulatus arbiter.* Paul. libro primo ſentent. tit. 20.

Poſtulare in integrum reſtitutionem. l. 1. C. ſi aduerſ. dot. l. 1. C. ſi minor ſe maior. *Auxilium reſtitutionis Poſtulare.* l. 1. C. de temporib. in integr. reſtitut. *Poſtulata eſt cognitio de in integrum reſtitutione.* l. 39. §. eſt caſus. D. de procuratorib. *In integrum reſtitutione Poſtulata.* lege 22. D. de minor.

Poſtulare videtur tutorem & qui per alium Poſtulat. l. 2. D. de fideiuſſor. tutor. *Tuo periculo tutores filiis tuis dari Poſtulaſti.* lege 1. C. ſi mat. indemnit. *Admone adoleſcentem vt curatores ſibi dari Poſtulet.* lege 1. C. qui pet. tutor.

Cautum Poſtulare. l. 15. D. de damn. infect. *Si iudicatum ſolui ſatis à procuratore Poſtuletur.* lege 21. D. rat. rem hab. *Cùm vnus ex creditoribus Poſtulat in bona debitoris ſe mitti.* lege 12. Digeſtis de reb. auctorit.

Etiam aduerſus abſentes poſtulatur decretum. l. 6. D. ad SC. Trebell. *Videri non iniuſtum Poſtulare.* l. 19. D. qui potior. in pign.

Poſtulare aliàs eſt accuſare, deferre. *An alius adulteram, alius adulterum Poſtulare poſſet.* lege 17. §. vlt. D. ad l. Iul. de adulter. Si *quis intra quinquennium quem Poſtulauerat.* l. 31. Digeſtis ad legem Iuliam, de adulter. Si *nondum Poſtulatus vita deceſſerit.* lege 31. §. vltima. Digeſtis de donationib.

Interdum autem *non abſoluere Poſtulare, ſed criminis, ſeu crimine Poſtulare* Iuriſconſ. dicunt. *Vel alio crimine Poſtulare.* l. vlt. §. vlt. D. de diuort. *Adulterij crimen quo mulier Poſtulata eſt.* l. 27. D. de action. rer. amotar. *Si accuſatus alio crimine Poſtuletur ab accuſatore.* l. 7. §. 1. D. de accuſation. *Si ſeruus capitali crimine Poſtuletur.* l. 2. D. de cuſtod. & exhibit. *Capitis Poſtulati fideiuſſores.* l. 53. D. de fideiuſſor. *Reo criminis Poſtulato.* l. 41. D. de ſolutionib. *In crimine reus Poſtulatus.* l. vlt. D. de re milit.

Certi etiam criminis *Poſtulari*, veluti adulterij, inceſti, lenocinij, dicunt. *Adulterij Poſtulari.*

l. 11. §.

l. 11. §. adulterij. D. ad l. Iul. de adulter. *Compilatæ hæreditatis* Poſtulare. l. 23. D. de negot. geſt. *Dominos inceſti Poſtulatos.* l. 39. §. vlt. Digeſtis ad l. Iul. de adulter. *Si lenocinij vir prior non Poſtuletur.* l. 37. Digeſtis ad l. Iul. de adulter. Sueton. in Iulio: cap. 4. *Dolabellam repetundarum Poſtulauit.*

Aliàs addunt, *reum* Poſtulare. *Si nemo reum* Poſtulauit. lege 38. §. idem Pollioni. D. ad leg. Iul. de adulter. *Si tutor reum aliquem Poſtulauerit pupilli nomine.* l. 22. D. de his quæ vt indign. *Ream adulterij quam vir iure mariti* Poſtulauit. l. 34. §. 1. D. de ritu nuptiar. *Adulterij ream Poſtulari poſſe.* l. 5. Digeſtis ad leg. Iul. de adulter. *Adulterij mulier rea* Poſtulatur. l. 11. §. defuncto. eodem tit. *Ream adulterij* Poſtulatam. l. 12. §. vlt. Digeſtis qui & à quib. *Reum lenocinij Poſtulari.* Paul. lib. 2. ſentent. tit. 27. *Cùm ſubſtituti matrem partus ſubiecti ream Poſtulaſſent.* lege 16. Digeſtis de his quib. vt indign. *Mater impuberis ſubiecti partus rea* Poſtulata. lege 3. §. ſi mater. D. de Carbon. edicto.

Lege Iulia vis priuatæ reum Poſtulare. l. 4. C. vnde vi. *Si criminis alicuius reus ſeruus Poſtuletur.* l. 2. C. ad exhibend. *Eò vbi reus Poſtulatus eſt.* l. 4. §. reus. C. de re milit. Plinius epiſt. 9. lib. 3. *Legatum & inquiſitorem reum Poſtulauit.* Tacit. lib. 4. Annal. *Poſtulandis reis tam continuus annus fuit.*

Suſpectum Poſtulare, id eſt *facere.* vt loquitur l. 3. D. de ſuſpect. tutor. *Qui poſſunt ſuſpectos Poſtulare.* l. 1. §. conſequens. D. eod. tit. id eſt *ſuſpectos facere.* l. 7. D. eod. tit. *Qui ſuſpectos tutores* Poſtulauit. l. 44. D. de negot. geſt.

Suſpectus Poſtulari. l. 3. §. quòd ſi. & §. ſi curator. D. de ſuſpect. tutor. id eſt *fieri.* vt l. 5. D. eod. *Apud quos Poſtulari quis poſſit ſuſpectus tutor vel curator.* lege 1. D. eod. tit. id eſt *fieri*, vt eadem l. 1. oſtendimus, & l. 5. D. eod.

Poſtulare quæſtioni eſt *petere in quæſtionem.* *Mancipia quæſtione* Poſtulari. l. 12. §. matrem. D. qui & à quib. manumitt.

POSTVLATIO pro quolibet *deſiderio* apud prætorem aut alium qui iuriſdictioni tribunali ve præeſt expoſito. *An Poſtulatio admittenda non ſit.* l. vlt. §. vlt. D. de appellation. *Poſtulatio non iniqua viſa.* l. 35. D. de ſeruitut. prædior. ruſtic. *Si perſtat in eadem Poſtulatione.* l. 1. D. de ventr. in poſſeſſ. mitten.

Obſeruare proconſulem oportet vt ſit ordo aliquis Poſtulationum. l. 9. §. obſeruare. D. de offic. procon. Sueton. in Neron. cap. 8. *Celeberrimis patronis non tranſlatitias vt aſſolet, & breues, ſed maximas plurimáſque* Poſtulationes *certatim ingerentibus.* Plin. epiſt. 85. lib. 10. Dixi vtrique parti vt Poſtulationum ſuarum libellos darent.

Poſtulationibus etiam ſe dare vel vacare magiſtratus dicebantur cùm *Poſtulantes* pro tribunali audiebant. *Si ſe dedit quidem prætor pro tribunali, ſed Poſtulationibus non dedit.* l. 2. §. in bonorum. D. quis ordo in bonor. Plinius epiſt. lib. 7. *Senecio cùm exploraſſet Conſules Poſtulationibus vacaturos.*

Adſeſſoris etiam officium inter cætera cognitionibus & Poſtulationibus *conſtare dicitur.* l. 1. D. de offic. adſeſſor.

Poſtulatio quandoque *pro Accuſatione* vſurpatur. *Tempus quod per Poſtulationem conſumptum ſit.* lege 31. Digeſtis ad l. Iul. de adulter. *Suſpecti Poſtulatio.* lege 5. §. 1. Digeſtis de adminiſtrat. & peric.

POSTVLATORES *qui quid in iure aut pro tribunali* Poſtulant. Suetonius in Neron. cap. 16. *In iuriſdictione,* Poſtulatoribus *niſi ſequente die, ac per libellos non temerè reſpondit.*

POSTVMOS à Roma. appellatos Plutarch. in Sylla ſcribit, τοὺς ὕστερον τῆς πατέρων τελευτῆς γενομένους. Itaque Vlpian. in l. 3. §. 2. D. de iniuſto rupt. *Poſtumos,* ait, *dicimus eos duntaxat, qui poſt mortem parentis naſcuntur.*

Vetus Gloſſarium: ὁ ζῶντος μὲν πατρὸς συλλαβόμενος, ἀποθανόντος δὲ γενόμενος.

In alio veteri Gloſſario ſcriptum inueni: Poſtumus, ὁ μετὰ τὴν τελευτὴν τεχθεὶς παῖς. *Vnde Poſtumæ nomen in eam quæ iam in rebus humanis ſit, non cadere ait.* lege 164. D. de verborum ſignific.

Verumtamen non ij modò qui poſt mortem patris, ſed & qui viuo patre poſt teſtamentum factum naſcuntur, *Poſtumorum* nomen obtinent.

Caius tit. 11. Inſtitution. *Poſtumorum duo genera ſunt, quia Poſtumi appellantur ij qui poſt patris mortem de vxore nati fuerint: & illi qui poſt teſtamentum factum naſcuntur.*

Poſtumos quoque appellari eos qui poſt teſtamentum factum naſcuntur, ait Vlpian. l. 3. §. 1. Digeſtis de iniuſt. rupt.

Et ita *Poſtumi* nomen accipiendum eſt in locis quos ſubieci. *Poſtumus præteritus & viuo teſtatore natus deceſsit.* l. 12. D. eod. tit. *Si Poſtumus dederit tutores, hique viuo naſcantur.* l. 16. §. vlt. D. de teſtament. tut. *Si in Poſtumo filio idem acciderit vt natus viuo patre moriatur,* &c. l. 6. D. de liber. & poſtum.

Poſtumorum loco ſunt & hi qui in ſui hæredis locum ſuccedendo quaſi adgnaſcendo, fiunt parentibus ſuis hæredes. l. 13. D. de iniuſt. rupt. §. poſtumorum. Inſtitution. de exhæred. liberorum.

Poſtumi liberi ſunt ſiue fœminini ſexus, ſiue maſculini. §. Poſtumi. Inſtitut. e. t. *Poſtumi per virilē ſexum deſcendentes.* l. 3. D. de iniuſt. rupt.

Nepos Poſtumus. Paul. lib. 3. ſentent. tit. 5. Poſtumi nepotes. l. 29. D. de liber. & poſtum.

Vetus Gloſſarium: *Poſtumus nepos eſt qui poſt mortem aut natus eſt etiam ſuperſtite ſuo patre. Porro ſi quis Poſtumis tutores dederit, tam filij poſtumi quàm cæteri liberi continebuntur.* l. 6. D. de teſtamen. tutel.

Poſtumus alienus, ſeu extraneus, eſt qui natus inter ſuos hæredes teſtatori futurus non eſt. §. Poſtumos quoque. Inſtitution. de legat.

Ab hoc autem nomine debet abeſſe aſpiratio: non enim quòd poſt humatum patrem naſcantur, ſed quòd poſtremi filiorum nati ſint dicuntur. Nam πόςυμοι Græci dicunt. Itaque in illo Vergiliano loco ex 6. Æneid. *Tua Poſtuma proles*, non eſt quòd quis interpretationem Ceſellij Vindicis apud Agell. relatam, eleuare tentet ac reiicere.

POTENTATVS in l. 13. D. de ritu nupt. l. 1. C. de gener. abolit. l. 4. C. de teſtib. vtuntur & hoc verbo etiam Cæſar & Liuius. Ille in lib. 1. de bello Gallico, cùm ait, *Hi cùm tantopere de Potentatu inter ſe contenderent.* Hic verò lib. 26. *æmulo Potentatus inimicus, rem Hannibali aperit.* Arnobius aduerſ. gent. lib. 1. *Nam ſi facias ipſe quod poſsis, & quod tuis ſit viribus Potentatuique conueniens.*

Vtitur & hoc verbo D. Auguſtin. ad Pſalm. 64.

POTENS *aduerſarius.* l. vlt. §. 1. D. quod met. cau. *Qui compenſare* Potens. l. 10. §. 1. D. de compenſation.

POTENTIOR, qui dignitate, authoritate, gratia, facultatibus, viribus præcellit, præualet aut alio modo plus nobis poteſt. *Si Potentiorem nobis oppoſuerit aduerſarium.* l. 1. D. de alienat. iudic. *Potentiori aduerſario traditus.* l. vlt. D. de litigioſ. *Qui ſibi Potentiorum patrocinium aduocaſſent.* l. 1. C. ne licc. potentior. *Actiones ad Potentiorum delatæ perſonas.* lege vlt. C. eod. tit. *Potentiori pares eſſe non poſſumus.* l. 3. D. de alienat. iudic. mutan. *A Potentiore vi oppreſſus.* lege 9. D. quib. cauſ. maior. *Ex vinculis vel cuſtodia detentus à* Potentioribus. lege 28. §. ad ſtatuas. Digeſtis de pœnis. *Vt Potentior emptor per licitationem vilius rem accipiat.* lege vlt. D. de alienat. iudic.

Potentior, id eſt potior. *Potentior erit creditor, licet Poſterior ſit.* l. 6. D. qui potior. *Quare non Potentior ſit qui tenet quàm qui perſequitur?* lege 91. §. ſequitur. D. de verborum obligat. id eſt *potior.*

POTESTATIS *verbo plura ſignificantur. in perſona magiſtratuum imperium.* l. 215. D. de verbor. ſignificat. *Omnibus magiſtratibus ſecundum ius* Poteſtatis *ſuæ conceſſum eſt.* lege 1. D. ſi quis ius dicen. *Extra ordinem ipſos qui in poſſeſsionem miſerunt, iure ſuæ* Poteſtatis *exequi decretum ſuum,* lege 3. D. ne vis fiat ei qui.

Et quidem *merum imperium Poteſtatem* appellari tradit Vlpianus. l. 3. D. de iuriſdict.

Nonnunquam *tamen Imperium &* Poteſtas ſeu diuerſa ſeparantur. *Conſulem, prætorem, cæteróſve qui Imperium* Poteſtatém ve, *quam habent.* l. 26. §. ait prætor. D. ex quib. cauſ. maior. *Qui cùm imperium* Poteſtatém ve *haberet, ciuem Romanum aduerſus prouocationem necauerit.* lege 7. D. ad leg. Iul. de vi publ.

Poteſtas etiam honoris munerisve publici ſpeciem à magiſtratu diuerſam ſeparatámque ſignificat. *Qui cùm aliquam* Poteſtatem *haberet, pecuniam ob iudicandum decernendúmve acceperit.* l. 3. D. de lege Iul. repetund. *Qui magiſtratum* Poteſtatém ve *habebit.* l. 1. D. quod quiſque iur. *Magiſtratus populi Romani, qui ve imperium* Poteſtatém ve *habet.* lege prima. Digeſtis ad leg. Iuliam maieſt.

Accuſare prohibentur quidam propter magiſtratum Poteſtatém ve *in qua agentes ſine fraude in ius euocari poſſunt.* l. 8. D. de accuſation.

Pignori capi iuſſu magiſtratus vel præſidis vel alterius Poteſtatis, *& diſtrahi fundus pupillaris poteſt.* l. 3. §. 1. D. de reb. eor.

Magiſtratus vel is qui in aliqua Poteſtate *ſit, vtputa proconſul vel prætor, vel alij qui prouincias regunt.* l. 3. D. de iuriſdic.

Atque

Atque adeo is ipſe qui honorem in Republ. munúſve gerit; Poteſtas interdum appellatur. vt & apud Iuuenal. cùm ait.

An Fidenorum Gabiorúmque eſſe Poteſtas. Sueton. in Claudio, cap. 23. Iuriſdictionem de fideicommiſſis quotannis & tantum in vrbe delegari magiſtratibus ſolitam, in perpetuum atque etiam per prouincias Poteſtatibus delegauit.

Fideiuſſor impetrauit à Poteſtate vt pignora ipſe poſſideat. l. 26. D. de pignorib. Si ſeruus ſit à domino, vel ab aliqua Poteſtate damnatus. l. 17. §. ſiquis talis. D. de ædilit. edic.

Poteſtatis verbo in perſona liberorum patria poteſtas ſignificatur. In Poteſtate noſtra ſunt liberi noſtri quos ex iuſtis nuptiis procreauimus. atque hoc ius Poteſtatis quod in liberos habemus, proprium eſt ciuium Romanorum. l. 3. D. de his qui ſui vel al. & Inſtitut. de patr. poteſt. Qui in Poteſtate parentis eſt. l. 6. D. qui teſtam. fac. Qui ei in cuius Poteſtate eſt, eique qui in eadem Poteſtate eſt adſcripſerit. l. 10. D. de l. Cornel. de falſ. Si pater filiam habeat in Poteſtate. l. 23. §. 1. D. ad leg. Iul. de adult. Si filius in aliena Poteſtate ſit. l. 6. D. ad SC. Tertyll. Tametſi liberi in aliena Poteſtate erunt. l. 9. D. eod. tit. Cum eo quem in Poteſtate habemus. l. 4. D. de iudic.

Filiusfamilias pater in ſua Poteſtate filiam non videtur habere qui non eſt ſuæ Poteſtatis. l. 21. Digeſtis ad leg. Iul. de adulter. Fœminæ nec naturales liberos in ſua Poteſtate habent. §. fœminæ. Inſtitut. de adoption.

Patria autem hæc Poteſtas in pietate debet, non in atrocitate conſiſtere. l. 5. D. ad leg. Pompeiam, de paricid. Filiusfamilias ſuæ Poteſtatis conſtitutus. l. 2. C. ad SC. Macedon. id eſt ſui iuris.

Poteſtate exire, Poteſtas ſolui, liberari: vide ſuis locis.

Tutela quoque definitur eſſe vis ac Poteſtas in capite libero. l. 1. D. de tutel. & Inſtitut. eod. tit.

Poteſtatis verbo in Perſona ſeruorum, dominium ſignificatur. l. 215. D. de verbor. ſignific. In Poteſtate ſunt ſerui dominorum. quæ quidem Poteſtas iuris gentium eſt. Nam apud omnes peræquè gentes animaduertere poſſumus, dominos in ſeruos vitæ neciſque Poteſtatē habuiſſe. l. 1. D. de his qui ſui vel alien. Inſtitut. eod. tit. Vt ſerui in Poteſtate domini non reuertantur. l. 2. D. eod. tit.

Atque ita Poteſtatis verbum tam liberas quàm ſeruiles perſonas alieno iuri ſubiectas amplectitur. veluti in oratione Seueri & Antonini, qua prohibentur qui in eiuſdē Poteſtate ſunt, ſibi donare, verbum Poteſtatis non ſolùm ad liberos trahimus, verumetiam ad ſeruos. vt hi quoque qui aliquo iure ſubiecti ſunt, marito donare non poſſunt. l. 3. §. qui in eiuſdem. D. de donation. inter vir.

Similitérque edicto de exercitoria, quo datur actio in eum cuius in Poteſtate eſt qui nauem exercet. In Poteſtate accipiemus vtriuſque ſexus vel filios, vel filias, vel ſeruos. l. 1. §. licet. D. de exercitor.

In edicto quoque de tributoria, Poteſtatis verbum ad omnem ſexum, item ad omnes qui ſunt alieno iuri ſubiecti, porrigendum erit. l. 1. §. vlt. D. de tributor. Si is qui Poſſidet, in alterius Poteſtatem Peruenit. l. 30. §. item quod mari. D. de adquir. poſſeſſ.

Ergo verba, qui in aliena eſt Poteſtate, l. 6. D. de adquir. vel omitt. hæred. tam ad filiosfamil. quàm ad ſeruos pertinent.

Quod autem attinet ad teſtes qui teſtamento adhiberi non poſſunt, ſi in Poteſtate ſint teſtatoris, Poteſtatis verbum non ſolùm ad liberos qui ſunt in Poteſtate referendum eſt, verùm etiam ad eum quem redemit ab hoſtibus. l. 20. §. 1. D. qui teſtam. fac. At cùm agimus de noxæ deditione cū eo qui ſeruum non defendit, Poteſtatis appellatione præſentis corporis copiam facultatémque ſignificamus. dic. l. 215. In Poteſtate enim habere ſeruum, quod ad noxalem actionem attinet, accipimus eum qui facultatem & Poteſtatem exhibendi eius habet. Quòd ſi in fuga ſit, vel peregrè, non videbitur eſſe in Poteſtate. l. 21. §. Prætor ait. D. de noxalib.

Ab hoſtibus quoque vel à latronibus captus, in eorum Poteſtate eſſe dicitur. l. 19. D. de procurator. Si procurator ſit in hoſtium prædonúmve Poteſtate. ibid. Qui in hoſtium Poteſtate deceſſerint. l. 12. D. qui teſtam. fac. Si cùm quis in hoſtium Poteſtate eſſet. l. 41. D. de furtis. Si quis in hoſtium Poteſtate eſſe cœperit. l. 23. D. de vſuris. Filius qui in hoſtium Poteſtate erat. l. vlt. D. ad SC. Tertyll. Qui in hoſtium Poteſtatem peruenerunt. l. 23. §. 1. D. de adquir. poſſeſſ. Si res in Poteſtate hoſtium peruenerit. l. 46. D. de furtis. Quo minus hoſtes in Poteſtate populi Romani veniant. l. 4. D. ad l. Iul. maieſt.

Quod dicit lex Atinia, vt res furtiua non vſucapiatur, niſi in Poteſtatem eius cui ſubrepta eſt, reuertatur, ſic acceptum eſt vt in domini Poteſtate debeat reuerti, non in eius vtique cui ſubreptum eſt. igitur creditori ſubrepta, & ei cui commodata eſt, in Poteſtatem domini redire debet. Tunc autem in Poteſtate domini rediiſſe dicendum eſt, cùm poſſeſſionem eius nactus ſit iuſtè, vt auelli non poſſit. l. 4. §. quod autem. & §. tunc autem. D. de vſurpation.

In lege Atinia in Poteſtatem domini rem furtiuam veniſſe videri, & ſi eius vindicandæ Poteſtatem habuerit, Sabinus & Caſſius aiunt. l. 215. D. de verbor. ſignific. Si rem ſubreptam mihi procurator

meus adprehendit, eam in Poteſtatem *meam rediiſſe, vſuque capi poſſe exiſtimandum eſt*. l. 41. D. de vſurpationib.

Poteſtatem ergo ſui facere, eſt aditum ad ſe præſtare, conſpiciendum ſe præbere, nec latitare. *Cùm creditor* Poteſtatem *ſui faceret*. l. 32. D. de vſur. *Poteſtatem ſui non facere*. l. 7. §. præterea. D. de ſuſpect. tutor. id eſt *copiam*. vt l. 3. §. tutor. D. eod. tit. & §. ſi quis tutor. Inſtitut. eod. *Poteſtatem ſui non facit qui id agit, ne aduerſarius eius copiam ſui habeat*. l. 2. D. quib. ex cauſ. in poſſeſſ. *Is cuius familia vicinum prohibebat aquam ducere, ſui* Poteſtatem *non faciebat*. l. 18. D. ſi ſeruit. vindicet. *Pridie Calend. Ianuarias magiſtratus neque ius dicere, ſed nec ſui* Poteſtatem *facere conſueuerint*. l. 6. D. de feriis. *Cùm ſecum agendi* Poteſtatem *non faceret*. l. 1. & l. 23. §. vlt. D. ex quib. cauſ. maior.

Poteſtas pro vi ac viribus, effectu. *Quarum actionum vis & Poteſtas hæc eſt*. l. 1. D. de noxal. actionib. *Doli mali exceptionis* Poteſtas. l. 6. C. ſolut. matrim. *Legis* Poteſtas *aduerſus eum exercebitur*. l. 1. §. 1. D. ad SC. Tertyll.

Raptus crimen legis Iuliæ de adulteriis Poteſtatem *excedit*. l. 5. §. vlt. D. ad l. Iul. de vi publ. *Obligationes quæ neque propriis viribus conſiſtunt, neque legis* Poteſtate *confirmantur*. l. 27. D. de obligat. & action. *Si vult ſe legis commiſſoriæ* Poteſtate *ſoluere*. l. 4. §. vlt. D. de lege commiſſ. *Senatuſconſulti* Poteſtas *non interuenit*. l. 4. C. ad SC. Maced. *Senatus* Poteſtatem *exercendam*. l. 6. D. eod. tit. *Cùm eiuſdem duæ obligationes* Poteſtatis *ſint*. l. 13. D. de duob. reis.

Pecuniarum licet videatur vna & eadem Poteſtas *vbique eſſe*. l. 3. D. de eo quod cer. lo. id eſt eadem *æſtimatio & valor*, vt vulgus loquitur.

POTIOR, id eſt ſuperior. *In iudicio poſseſsionis Potior*. l. 34. §. rei. D. de contrah. empt. *Iure conuentionis* Potior. l. 4. C. ad SC. Macedon.

Sicut *Prior* de tempore, ita *Potior* de iure. l. 4. C. qui potior. in pign. *Ratione temporis & ordinis* Potior. l. 4. C. ad SC. Macedon.

Potior eſſe creditor dicitur qui cæteris præfertur. *Qui generaliter bona debitoris pignori accepit, eo* Potior *eſt, cui poſtea prædium ex his bonis datur*. l. 2. D. qui potior. in pign. *Potior erit creditor, licet poſterior*. l. 6. D. qui potiores.

Si non dominus duobus eandem rem diuerſis temporibus pignerauerit, prior Potior *eſt*. l. 14. D. qui potior. in pign. *Priorem Potiorem eſſe*. l. 12. §. vlt. D. eod. tit. *Priorem ſecundo non eſſe* Potiorem. lege 3. §. vlt. D. eod. tit. *Hic medius tertio* Potior *eſt*. l. 12. §. à Titio. D. eod. tit. *Interdum Poſterior* Potior *eſt priori*. l. 5. D. eod. tit. *Potior eſt in pignore*. l. 11. D. eod. tit. *Titius non tantùm ſortis, ſed & vſurarum nomine Potior eſſet*. l. 18. D. eod. tit. *In omne quod ei debetur* Potiorem *eſſe*. l. 18. D. eod. tit. *Vt Seius* Potior *ſit in eo quod amplius eſt in pignore*. l. 20. D. qui potior. *Priuilegiis temporis fore Potiorem*. l. 10. D. eod. tit.

Inter creditores Potior *is cui maior pecunia debebitur*. l. 16. D. de reb. auctor. iudic. *Potiorem ſe cæteris eſſe creditoribus*. l. 1. §. vlt. C. creditor. euiction. pignor. *Fiſcum* Potiorem *eſſe debere*. lege 28. Digeſtis de iure fiſc. *In delicto pari* Potiorem *eſſe poſſeſſorem*. lege vltima. Digeſtis de condict. ſi cau.

Si ex dantis & accipientis turpis cauſa ſit, Potiorem eſse poſseſſorem. lege 8. Digeſtis de condict. ob turp. cauſ.

Potior & *infirmior* opponuntur. l. 1. §. vlt. C. creditor. euiction. pignor. *Vt Potior ſit poſſeſsio*. l. 25. §. vlt. D. de adquir. poſſeſſ. *Potior eſt cauſa*, id eſt *melior*. vt l. 36. §. ſi prædo. D. de hæred. petit. *Prioris vel cauſam eſse* Potiorem. l. 3. §. 1. D. qui potior. *Poſterioris creditoris cauſa eſt* Potior. l. 4. D. eod. tit. *In re pari* Potiorem *cauſam eſse prohibentis conſtat*. l. 28. D. commun. diuidun. *In bonis mortui* Potiorem *eſse cauſam legatariorum*. l. 1. C. de bon. auctorit. iudic. *Eorum cauſa* Potior *habetur*. l. 6. §. vlt. D. de decurionib. *Potior habebitur cauſa eius pecuniæ*. lege 97. D. de ſolutionib.

POTIORES *in muneribus iniungendis accipiuntur non ſolùm gradu generis, ſed & ſubſtantia rei familiaris*, interprete Paulo lib. 2. ſentent. tit. 28. *Honores & munera non ordinationi, ſed Potioribus quibuſque iniungenda ſunt*. l. 7. D. de decurion. Sic & in l. vn. C. de potiorib. ad mun. nominand. lib. 10. *Potiorum nomen accipiendum eſt*.

Potius, pro magis, eſt. l. 23. §. ſeruo. D. de fideiuſſorib.

Prætor eligat quem Potiſsimum in hoc eſse exiſtimat. l. 5. D. de liber. cauſ.

POTITVS *hoſtium* in l. 15. D. ex quib. cauſ. maior. l. 10. D. de milit. teſt. l. 11. lege 12. §. codicilli. l. 22. D. de captiu. dicitur qui ab hoſtibus captus eſt, & in eorum poteſtatem peruenit. Plautus hoc genere loquendi vtitur in Captiueis act. 1. ſc. 2. & act. 3. §. vlt. & in Epidico act. 4. ſc. 1.

ΠΡΑΚ-

ΠΡΑΚΤΟΡΕΣ in Nouellis Iuſtiniani, exactores tributorum accipiendi ſunt. Indicat hoc Suidas cùm ait, *φορολόγος, ὁ τὰς εἰσφορὰς συλλέγων, οὓς πράκτορας καλεῖν εἰώθε τοῖς πολλοῖς.* Idem aliàs, *Πράκτωρ, ὁ τὸν ἐπικείμενον εἰσπραττόμενος.*

Præauditas, id eſt priùs auditas. vt *legati Præauditas cuſtodias ad Proconſulem remittant.* l. 6. D. de offic. proconſ.

Præbere, eſt *præſtare*, exhibere. *Si balneas publicè Præbuit.* l. 91. §. balneas. D. de legat. 3. *Vt balneum publicè ſumptu heredum meorum Præbeatur gratis.* l. 35. §. vlt. D. eod. titulo. *Qui domum ſuam vt ſtuprum adulteriúmve fieret ſciens Præbuerit.* l. 8. D. ad legem Iuliam, de adulteriis.

Si domum Præbuerit ad ſtuprum adulteriúmve in ea committendum. lege 37. D. de minorib. *Milites quibus ſuperuenientibus hoſpitia præberi in ciuitatibus oportet.* l. 3. §. eos. D. de munerib. & honorib. *Qui quaſi cauſam mortis præbuit.* l. 11. §. 1. D. ad l. Aquil. *Occaſio quæ Præbet benignius reſponſum.* lege 168. D. de diuerſ. regul. *Ne aliis prædæ occaſionem Præbeat.* lege 1. D. ſi ventr. nomin. *Cura carnis omnis vt iuſto pretio Præbeatur.* lege 1. §. cura. D. de offic. præf. vrb. *Qui quid exercitui Præbendum conduxerit.* l. 19. D. de teſtib.

Præbere fideicommiſſa. l. 9. C. ad l. Cornel. de fal. id eſt *præſtare*. *Vt certam mercedem menſtruam Præberet.* l. 20. §. vlt. D. de manumiſſionib.

Seruitutem Præbere, id eſt cædere. l. 76. D. de legat. 2.

Præbere conſilium dicitur magiſtratus, qui curat vt ſi quos in conſilium adhiberi neceſſe eſt, cogantur & conueniant. *Officium conſulis eſt conſilium Præbere manumittere volentibus.* l. 1. D. de offic. proconſ. *Iauolenum in Aſia & in Africa ſeruos ſuos manumiſiſſe cùm conſilium Præberet.* lege 5. D. de manumiſſ. vindic.

In integrum reſtitutio Præbetur. l. 11. C. de præd. minor.

Præbere ſe legibus reus dicitur qui vltrò iudicio aut ſupplicio ſe offert. Senec. Epiſt. 71. *Socrates potuit abſtinentia finire vitam: triginta tamen dies in carcere & in expectatione mortis exegit, vt Præberet ſe legibus.* Plin. Epiſt. *Eſt quædam innocentiæ ſpecies, Præbere ſe legibus.*

Præbitio. *Angariarum* Præbitio. l. vlt. D. de munerib.

Annonæ Præbitio. l. vlt. D. de nundin.

Præbitionis balnei onus. l. 35. §. vlt. D. de legat. 3.

Cura carnis & cæterorum pecorum ſiue armentorum quæ ad huiuſmodi Præbitionem *ſpectant, ad curam præfecti vrbi pertinent.* l. 1. §. cura. D. de offic. præf. vrb.

Præcavere. *Si ſciſſem talem eſſe ſeruum, nec prædixiſſem vt poſsis præcauere.*

Præcellere, eſt antecellere. *Authoritatem eius qui dignitate inter eos Præcellit.* l. 8. D. de pactis. *Cæteros honoris ordine Præcellit.* l. 6. §. vlt. D. de decurionib. *Si hic honor Præcellat.* l. 1. D. de albo ſcriben.

Præcidere, eſt abſcindere, ſecare. *Si funem quis quo religata nauis erat, Præciderit.* l. 29. §. ſi nauis. D. ad l. Aquil. *Si nauis funes nautæ Præcidiſſent.* ead. l. 29. §. item Labeo. *Si pretioſo pictori pollex fuerit Præciſus.* l. 23. §. idem Iulianus. 2. D. ad leg. Aquil. *Si vua alicuius Præciſa ſit.* l. 14. §. quod Pædius. D. de ædil. edic. *Vites Præcidere.* l. 3. §. item videamus. Digeſtis vti poſſid.

Præcipere, imperare, iubere. *Præcipiunt ædiles.* l. 37. D. de ædilit. edic. *D. Claudius edicto Præcipit.* l. 15. D. de l. Cornel. de falſ. *Quodcunque Imperator edicto præcepit.* l. 1. D. de conſtitut. princ. *Præcipi ſacris conſtitutionibus.* l. 6. D. de appellation. recipiend. *Mandatis principalibus Præcipitur.* l. 1. D. de collegiis. *Nulla iuris Præcipit conſtitutio.* l. 5. C. de repud. *Iura Præcipiunt.* lege vlt. C. vbi quis de curial. *Lex Præcipit.* l. 7. Digeſtis de l. Iul. de repetund. & apud Vlpian. tit. 2. regular. *Lege municipali Præcipitur.* l. 1. Digeſtis de al. ſcribend. *Quod in ſententiis Præceptum eſt.* l. 1. §. quod in. D. quan. appell. *A veteribus Præceptum eſt.* lege 3. §. illud quoque. Digeſtis de adquir. poſſeſſ. *Præcipitur omnibus qui reum aliquem deferunt.* lege 3. Digeſtis de accuſation. *Poſt mortem codicillos appellari teſtator Præcepit.* lege vltima. §. vlt. Digeſtis de legat. 2.

Præcipere interdum eſt præcipuum aliquid è medio ſumere, ac ſibi habere. Nam qui *Præcipere* quid iubetur, id *præcipuum* & ſui iuris ſibi habere præter hæreditariam portionem iubetur, &, vt Græcè effertur, *ἐξαιρέτως λαβεῖν.* *Si hæres centum Præcipere iuſſus ſit.* l. 125. D. de legat. 1. *Si ſcriptus ex parte hæres, rogatus ſit Præcipere pecuniam.* l. 96. §. ſi ſcriptus. D. de legat. 1. *Cùm vnus ex hæredibus certam pecuniam Præcipere iuſſus eſſet.* l. 10. D. de aliment. vel cibar. *Si legata vnus ex pluribus hæredibus Præcipere iubeatur.* l. 107. D. de legat. 1. *Qui annua legata Præcipere ad diſtribuendum iuſſus erat.* l. 7. D. ſi cui plus. Plin. epiſt. 7. lib. 5. *Nec hæredem inſtitui Rempublicam nec Præcipere poſſe conſtat.*

Præcepto fundo rogatus reſtituere hæreditatem. l. 1. §. ſi hæres. D. ad SC. Trebell. *Cùm Præcepta aliqua re aut ſumma rogatus ſit hæres reſtituere*. l. 63. §. ſi quis maiorem. D. ad SC. Trebell. *Præceptis quibuſdam rebus rogatus reſtituere hæreditatem*. l. 27. §. ſi præceptio. D. eod. tit.

Præcipere interdum eſt per *Præceptionem* relinquere. Sic *alumno Præcepit militiam*. l. 102. §. alumno. D. de legat. 3.

Nec verò in hæreditariis duntaxat prælegatis huic verbo locus eſt. Nam & *ſocius præcipere dotem à ſocio de communibus bonis numeratam* dicitur. l. 80. D. pro ſocio. *Et quod ex re alterius dominorum communis ſeruus quæſiit, is cuius ea res fuit, Præcipere dicitur*. lege 45. Digeſtis commun. diuid.

Præceptio, cùm vni ex inſtitutis aliquid prælegatur, quod præcipuum habere iubetur. *Per Præceptionem legamus his verbis: Lucius Titius illam rem Præcipito*. Vlpianus titulo 25. regular.

Per Præceptionem dare, legare, relinquere, id eſt *præter hæreditatis partem dare*. l. 48. D. de iure fiſci. l. 25. §. vlt. C. fam. erciſc. *Seiæ ex parte hæredi inſtitutæ fundos per Præceptionem dederat*. lege 20. D. de inſtruct. vel inſtrum. *Dedit per Præceptionem Marcio certas ſpecies*. l. 32. D. de legat. 3. *Quæ teſtator per Præceptionem dederat*. l. 48. D. de iure fiſci. *Prædiis per Præceptionem filiæ datis*. l. 90. D. de legat. 3.

Quatuor filios æquis partibus hæredes inſtituit, & fundum per Præceptionem ſingulis legauit. lege vlt. §. quatuor. D. de legat. 2. *Hæredi per Præceptionem fundum legauit*. lege 38. §. vlt. & l. 93. §. vlt. D. de legat. 3. *Filius legatum ſibi ſeruum per Præceptionem rogatus manumittere*. l. 32. D. de dolo. *Per Præceptionem vni ex hæredibus nummi legati*. Paul. libro 3. ſentent. tit. 7. *Vni ex hæredibus per Præceptionem reliquit*. l. 34. §. vni. D. de legat. 3.

Præceptionis legatum. l. 12. C. de legat. *Præceptionis legatum nonniſi vni ex hæredibus dari poteſt, vt aliquid ei ex hæreditate præcipuum relinquatur*. Gaius Inſtitut. tit. 13. *Qui ex cauſa Præceptionis poſſideat*. l. 1. §. ſi quis ex. D. quod legator.

Præceptio pro eo quod per *Præceptionem* relictum eſt. lege 55. §. qui fideicommiſſum. in fi. Digeſtis ad SC. Trebell. *Cùm pater pluribus filiis hæredibus ſcriptis, duobus Præceptionem bonorum auiæ, præter hæreditarias, dediſſet*. l. 2. D. de inſtruc. vel inſtrum. *Alteri ex his hæredibus Præceptionem prædij dedit*. l. 25. D. de adimend. legat. *Filio Præceptionem dedit*. l. 34. §. 1. D. de legat. 3. *De Præceptionibus hæredi datis*. l. 12. D. de his quæ vt indign. *Præceptioni dotis locum eſſe*. l. 46. D. famil. erciſc. *Filiam apud arbitrum diuiſionis dotis Præceptionem non improbè deſiderare conſtituit*. l. 26. §. 1. D. de pact. dotalib.

Præceptor, magiſter, qui artem aliquam docet. *Qui à Præceptore cui in diſciplinam traditus erat, aufugit*. l. 17. §. 1. D. de ædilit. edict. *Præceptoris nimia ſæuitia culpæ adſignatur*. lege 6. D. ad l. Aquil.

Præceptoribus tantùm ſtudiorum liberalium præſes de mercedibus ius dicere ſolet. l. 1. D. de extraordin. cognition.

Præceptorem ſuum Iauolenum vocat Iulianus l. 5. D. de manumiſſ. vindic.

Præceptores quoque omnes iuris auctores appellantur. *Noſtri Præceptores negant*, ait Gaius l. 32. D. de dam. infec. *Præceptoribus tuis placet*. l. 28. D. de reb. auctor. iudic.

Præceptvm pro iuſſu. *Præcepta* autem tam iudicum quàm iuris, & legum principum. *Duo eſſe arbitri Præcepta*. l. 23. §. 1. D. de recept. qui arbitr. *Impoſſibile Præceptum iudicis nullius eſſe momenti*. l. vlt. D. quæ ſentent. ſine appellat. *Ex Præcepto ſiue interlocutione iudicis*. l. 11. D. de exception. *Secundum Præceptum iudicis prouinciæ*. l. vlt. §. 1. D. de appellat. l. 2. C. de tutor. vel curat. qui ſat. non. *Præcepto prætoris*. l. 8. D. de in ius voc.

Iuris Præcepta ſunt hæc, honeſtè viuere, alterum non lædere, ſuum cuique tribuere. l. 10. D. de iuſtit. & iur. *Obſeruatis iuris Præceptis*. l. 12. C. de nuptiis. *Cum Præceptis ciuilibus & prætoriis*. l. 31. D. depoſiti. *Legis Iuliæ de adulteriis coercendis Præcepta*. l. 37. D. de minorib. *Si quid aduerſus legis Præceptum iudex in iudicando prætermiſerit*. lege 40. D. de iudiciis. *Si Præceptum eſt & neglectum*. l. 7. §. ſi deponi. D. de adminiſtr. & peric. *Cùm obtemperantes legibus aliquid ſecundum Præceptum legis, aut contrà faciunt*. l. 52. D. de obligat. & action. *Qui ſecundum Præcepta legum coeunt*. Inſtitut. de nuptiis. *Qui contra legum Præcepta nuptias fortè contraxerit*. lege 3. C. de inceſt. nupt. *Qui Præceptis legis non obtemperauerint*. l. 41. D. de pœnis. *Præceptum D. Traiani*. l. 4. §. eum qui id. Digeſtis de re milit. *Vectigalia ſine Imperatorum Præcepto conſtituere*. lege 10. Digeſtis de publican.

Trebelliani S. Cti Præceptum. l. 16. C. ad leg. falcid. *Ex hoc Præcepto quod dicimus ſerui inſpici perſonam*. l. 81. §. vlt. D. de legat. 2

Teſtatoris quoque *Præceptum* dicitur. l. 114. §. Diui. Digeſtis de legat. 1. vbi *nudum Præceptum* appellatur. *Licet tutoribus patris Præceptum negligere*. l. 5. §. vſque adeo. D. de adminiſtra. & peric.

PRÆCEPS. *Si teſtator impatiens doloris, aut aliqua furoris rabie conſtrictus ſe Præcipitem dedit*. l. 1. C. qui teſt. fac. poſſ. *Si ſeruus Præcipitem ſe ex alto miſerit*. l. 24. §. excipitur. D. de Ædil. edict. *Venditionem Præcipiti animo contrahere*. l. 1. C. ſi aduer. fiſc.

Præceps feſtinatio. l. 13. §. cùm ante. D. de iure fiſc. *Præcipiti feſtinationi Moratoria cunctatio aduerſatur*. l. 7. §. 1. D. de adminiſtr. & peric.

PRÆCIPITARE, eſt *Præcipitem* ſe ex alto mittere & deiicere. *Seruus qui de ponte ſe Præcipitauit*. l. 17. §. Cælius. D. de Ædili. edict. *Qui in hoc progreſſus eſt, vt ſe Præcipitaret*. l. 17. §. idem ait. D. de ædil. edict. *Si ſe ſeruus Præcipitauerit*. l. 9. §. ſi ipſe. D. de pecul. *Si quis de ponte aliquem Præcipitauerit*. l. 7. §. ſed ſi quis. D. de Aedil. edict. *Non poteſt quis ſic damnari, vt de ſaxo Præcipitetur*. l. 25. §. vlt. D. de pœnis.

Præcipitare, aliàs eſt vrgere. *Qui donaturum non Præcipitauit ad ſolutionem*. lege 33. Digeſtis de iur. dot. *Intereſt viuentium ne Præcipitentur hæredes quando iuſtè deliberant*. lege 6. Digeſtis de interrogationib. *Si adhuc deliberare ſe dicant Præcipitandi non ſunt*. lege 1. §. largius. Digeſtis de ſucceſſ. edic.

PRÆCIPVVS, id eſt ſingularis, eximius commendatione dignus. *Non cauſæ ſed perſonæ ſuccurritur, quæ meruit Præcipuum fauorem*. l. 42. D. de adminiſt. & peric. *Dotium cauſæ ſemper & vbique Præcipua eſt*. l. 1. D. ſolut. matrimon.

PRÆCIPVA, Donatus in 5. Æneid. ſcribit dici, *quæ præter communionem ſingulis proprio nomine deputantur*, vt fit ſæpè in teſtamentis, cùm aliqua per Præceptionem ſingulorum eſſe hæredum conſcribit teſtator. Sueton. in Galba cap. 5. *Mortuo teſtamento penè ditatus eſt, ſeſtertium namque quingenties cum Præcipuum inter legatarios habuiſſet, quia verò notata iam præſcripta*. Sidon. Apollin. lib. 6. epiſt. ad Patientem, *Illud autem deberi tibi quodam, vt dicunt Iureconſulti, Præcipui titulo, nec tuus poterit te pudor inficias*.

Et ita qui teſtamento filium *ſuum & vxorem hæredes inſtituerat, poſtea epiſtolam ſcripſiſſe dicitur, qua & quicquid in peculio habuit filius, ei donauit, & adiecit Præcipua hæc, eũ, ſuique iuris & poſt mortem ſuam habere velle*. l. vlt. D. de legat. 2.

Præcipuum etiam habere quis dicitur, quod neque in collationem, neque in diuiſionẽ venit. *Nec caſtrenſe, nec quaſi caſtrenſe peculium fratribus confertur: hoc enim Præcipuum eſſe oportet*. l. 1. §. nec caſtrenſe. D. de collatione. *Cum peculium caſtrenſe filius etiam inter legitimos hæredes Præcipuum retineat*. l. 23. §. ſeruum peculij. D. de fideicomm. liber. *Miles Præcipua habere debet, quæ tulit ſecum in caſtra concedente patre*. l. 3. D. de Caſtr. pecul. *Mulier habebit Præcipuum, dotem cum ſuis fructibus*. l. 2. §. vlt. D. de dote prælegat. *Nec ob eam apud arbitrũ diuiſionis Præcipuam cauſam filiæ fore*. l. 77. §. Pater plurib. D. de legat. 2.

PRÆCLVDI, id eſt Excludi. *Omnis agendi via Præcluditur*. l. vlt. D. de acceptilat.

PRÆDA. *Si grauior Præda vi adpetita videbitur*. l. 4. D. de incend. rui. *Graſſatores qui Prædæ cauſa id faciunt*. l. 28. §. Graſſatores. D. de pœnis. *Qui Prædæ cauſa incenderunt*. ead. l. 28 §. Incendiarij. *Qui Prædam ex naufragio diripuiſſent*. l. 4. D. de incend. naufr. *Ne piſcatores ſibi execrandam Prædam parent*. l. 10. Digeſtis de incend. ruin. *Ne aliis Prædæ occaſionem præbeat*. l. 1. D. ſi vent. nom.

PRÆDES, vt Varro lib. 4. de lingua Latina. & Feſtus lib. 14. tradunt, dicebantur, *qui populo & in publicum ſe magiſtratu interrogante obligabant. Quorum bona prædia dicebantur*, authore Aſconio, qui in 3. contra Verrem orat. *Prædes*, ait, *dicuntur ſatiſdatores locupletes pro re de qua apud iudicem lis eſt, ne interea qui tenet diffidens cauſæ poſſeſſionem deteriorem faciat, tecta diſſipet, excidat arbores, & culta deſerat. Si damni infecti inſolidũ Prædibus caueris*. l. 6. §. ſi damni. D. commun. diui. Cornel. Nepos, in Attici vita. *Ad haſtam publicam nunquam acceſſit, nullius rei Præs neque manceps*. Auſonius certè in Monoſyllabis, *Vadem à Præde* eo ſeparat, quòd ille in capitalibus iudiciis, hic in lite nummaria interueniat, quemadmodum in vindiciis olim *Prædem datum*, Cicero in Verrina & Valerius Probus in notis oſtendunt. A præſtando opem *Prædes* appellatos, Varro lib. 4. de ling. Lat. ſcribit. Idem Feſtus lib. 3. tradit, *qui eiuſdem rei populo ſponſores fiebant*.

PRAEDIATORIS verbum apud Ciceronem in orat. pro Cornel. Balbo, & libro 12. epiſt. ad Atticum reperitur, & in inſcriptione l. 54. D. de iure dot. quæ ſcripta eſt ad edictum Prætoris vrbani. tit. de *Prædiatorib*. ſed id verbũ, qui explicet, adhuc neminẽ reperi. Ego autem *Prædiatores*, vt *Prædes* dictos puto, qui publico fidem ſuam obligabant. Vet. Gloſſ. Prædiator, ὁ τὰ φόρῳ δημόσια ἐκδεδομένος, ὠνητὴς τῶν ὑπαρχόντων. Quã interpretationẽ cõprobant hæc

Yyyyy

Suetonij in Claudio cap. 9. verba. *Ad eas rei familiaris anguſtias decidit, vt cum obligatam ærario fidem liberare non poſſet, in vacuum lege Prædatoria venalis pependerit.*

PRÆDICERE, eſt ante dicere & denuntiare. *Si ego ſciſſem talem eſſe ſeruum, nec Prædixiſſem vt poſsis præcauere.* l. 16. §. ſed cum ſeruus. D. mandati.

Si Prædixerit exercitor, vt vnuſquiſque vectorum res ſuas ſeruet, neque damnum ſe præſtaturum, & conſenſerint vectores Prædictioni, non conuenitur. l. vltima. D. nau. caupon.

Si furtum domino ſeruus fecerit, non eſt neceſſe hoc in venditione ſerui Prædicere. l. 52. D. de ædil. edict. *Cùm redhibitoria actione de ſanitate agitur, permittendum eſt de vnoquoque agere & Prædicere.* l. 48. §. cùm redhibitoria. D. de ædilit. edicto. *Aequiſsimum erit, etiam hoc prædici.* l. 17. §. ſi quis talis. D. de ædil. edicto. *Dummodo Prædicetur iudici liberalis cauſa, ne vllum adminiculum libertatis ex teſtamento admittat.* l. 7. §. vlt. D. de petit. hæredit. *Prædicendum petitori fideiuſſorem non vſurum priuilegio.* l. 7. D. qui ſatiſd. cogant.

PRÆDIORVM appellatio generalis eſt, & tam ædes vrbanas quàm villas complectitur. *Prædia ergo alia ſunt vrbana, alia ruſtica.* Rub. de ſeruitut. vrban. & ruſtic. prædior. l. 37. D. de vſu & vſufr. legat.

Vet. Gloſſar. *Prædia ruſticæ ſunt quæ ſine ædibus ſunt ſiue in ædibus, ſiue in agro.* Item, *Prædia vrbana ſunt quæ habent ædificia & ſunt in vrbe.*

Cùm Prædia vrbana & ruſtica negligentia poſſeſſorum peiora ſint facta: veluti quia vineæ, pomaria, horti extra conſuetudinem patrisfamilias defuncti culta ſunt. l. 54. §. vlt. D. de hæredit. petit. *Iura Prædiorum vrbanorum & ruſticorum: quæ etiam ſeruitutes vocantur.* l. 2. §. vlt. D. de diuiſ. rer.

Prædium ſeruiens vel cui ſeruitus debetur. l. 140. §. vlt. D. de verbor. obligat. *Ius aquæ ducendæ datur interdum Prædiis.* l. 1. §. permittitur. D. de aqua quottid. *Prædia diuerſis pagis Seiæ legauit.* l. 12. D. de annu. legat. *Nepoti legauerat quæ certa regione Prædia habuerat.* lege 6. D. de inſtr. vel inſtrum.

Prædiolum meum. l. 88. §. Lucius. 1. D. de legat. 2.

PRÆDITVS quis non modò artibus, verùm & dignitate & poteſtate dicitur. *Mancipia diuerſis artibus Prædita.* l. 5. C. de ſeru. fugitiu. *Qui magna Præditus eſt dignitate, vel auctoritate.* l. 5. D. ad SC. Trebell. *Licere ſtatuimus ſenatoribus & quibuſcunque ampliſsimis dignitatibus Præditis.* l. 7. C. de inceſt. nupt. *Qui neque à principe poteſtate aliqua Præditus eſt.* l. 81. D. de iudiciis. *Adire aliquem poteſtate Præditum.* l. vlt. D. quod met. cauſ. *Si quis ordinaria vel qualibet Præditus poteſtate.* l. 1. C. ſi quacun. prædit. poteſt.

PRÆDONES, *quod attinet ad hæreditatis petitionem, intelliguntur hi qui cùm ſcirent ad ſe non pertinere hæreditatem, inuaſerunt bona: ſcilicet cùm nullam cauſam haberent poſsidendi.* l. 25. §. quod autẽ. D. de hæredit. petit.

Prædo etiam in eodem tractatu definitur qui *interrogatus cur poſsideat, reſponſurus ſit, quia poſſideo: nec contendit ſe hæredem, vel per mendacium, nec vllam cauſam poſſeſsionis poſsit dicere.* l. 11. §. vlt. l. 12. & l. 13. D. de hæred. petit. Et ita *Praedonem accipio* l. 34. §. ſi prædo. D. de ſolutionib. & l. 13. D. de ſer. corrup. l. 1. §. intereſt. D. ſi ventr. nomin.

Si fortè Praedo poſsideat hæreditatem, fingens ſibi aliquem titulum ab inteſtato poſſeſsionis. l. 1. §. non quærimus. D. ſi quis omiſſ. cauſ.

Sed & aliàs quilibet iniuſtus & malæ fidei poſſeſſor, *Prædo* vocatur. l. 55. D. de condict. indeb. l. 22. §. ſi prædo. D. de pignerat. act. l. 7. §. inter prædones. D. commun. diuid. l. 5. & l. 64. D. de iudiciis.

Praedones & hi *qui bona fide poſsident*, opponuntur. l. 13. D. de noxalib.

Atque *adeo vel bonæ fidei poſſeſſor poſt petitam haereditatem Praedo dicitur.* l. 33. §. ſicut. D. de petit. hæred. *quia poſt controuerſiam motam omnes incipiunt malae fidei poſſeſſores eſſe.* l. 27. §. etiam ſi ante. D. eod. tit. *Praedonis item loco habetur is, qui tacitam fidem interpoſuit vt non capienti reſtitueret haereditatem.* l. 46. D. de petit. *Nemo certè praedo eſt, qui pretium numerauit.* l. 15. §. ſed ſi quis. D. eod. tit. Quò pertinet l. 26. D. de diuerſ. reg. *Non eſt etiam prædo qui dolo caret, quamuis in iure errauerit.* l. 27. §. ſcire. D. de hæred. petit.

Sed nec fideiuſſorem imperitè lapſum, Praedonem videri in ſpecie. l. 32. D. de negot. geſt. Papinianus reſpondit.

Si ex ſtipulatione tibi Stichum debeam, & non tradam eum, tu autem nactus fueris poſſeſsionem, Praedo es. l. 5. D. de adquir. poſſeſſ.

Similitérque ſi *vendidero rem, ſi non voluntate mea nactus ſis poſſeſsionem, Praedo es.* ibid.

Praedonem etiam eum qui manumiſſus ex cauſa peculiari habeat rem non conceſſo ſibi peculio, vocat

Vlpianus

Vlpianus l. 13. §. ex facto. D. de adquir. poſſeſſ. *Velut prædonem bonis alienis incumbere.* l. 3. §. tutor. D. de ſuſpect. tutor. *Qui ab initio mente Prædonis res hæreditarias adprehendit.* l. 25. §. de eo. D. de petit. hæredit. *Si de fundo proprietarium & fructuarium Prædo expulerit.* lege 10. Digeſtis de vi & vi arma.

Prædones aliàs pro graſſatoribus latronibus. *Impetus Prædonum à nullo præſtantur.* lege 23. D. de diuerſ. regul. *A latronibus vel Prædonibus vi oppreſſus.* l. 9. D. ex quib. cauſ. maior.

Et ita *furi Prædo* adiungitur. l. 16. D. commodati. l. 31. §. 1. D. depoſiti.

Denique *Prædones ſunt qui nullo publicè legitiméque indicto bello terra marique graſſantur & prædas agunt.* l. 24. D. de capt. & poſtlim. l. 118. D. de verbor. ſignific. Ideóque ab *hoſtibus* vtrubique ſeparantur. *Si argentum quod vtendum acceperit, Prædonum hoſtiúmve incurſu amiſerit.* l. 1. §. 1. D. de obligation. *Si procurator in hoſtium Prædonúmve poteſtate ſit.* l. 19. D. de procurator.

Vi hoſtium, Prædonum, latronum. l. 30. D. ad l. Falcid. *Si quis vi Prædonum vel hoſtium ſtupratus eſt.* l. 1. §. remouet. D. de poſtulan.

Prædones pro piratis. *Quod Prædones abſtulerint, eum perdere cuius fuerit.* l. 2. §. ſi nauis. D. de l. Rhodia, de iactu. *Qui aliquid Prædonibus nauim expugnantibus rapiat.* l. 3. §. 1. D. de incend. ruin. Suetonius in Iul. cap. 4. *Circa Pharmacuſam inſulam à Prædonibus captus eſt*, id eſt piratis, vt eſt apud Feneſtell. epitomat. lib. 2. citante Diomede lib. 1.

PRÆDONIVS *mos. Si conſcius ad ſe nihil hæreditatem pertinere, Prædonio more verſari cœpit.* l. 25. §. de eo. D. de hæred. petit.

PRÆESSE *iuriſdictioni* & *tribunali* accipimus magiſtratus, quíve in aliqua poteſtate poſiti ius dicunt.

Qui iuriſdictioni Præeſt, neque ſibi ius dicere debet, neque vxori, &c. lege 10. D. de iuriſdict. *Is qui iuriſdictioni Præeſt, ad ſimilia procedere, atque ita ius dicere debet.* l. 12. D. de legib. *Qui neque iuriſdictioni Præeſt, neque à principe poteſtate aliqua præditus eſt.* l. 81. D. de iudiciis. *In iure apud eum qui iuriſdictioni Præeſt.* l. 1. §. 1. D. de poſtulan. *Qui iuri dicundo Præeſt.* l. 1. C. vt in poſſeſſ. *Eos qui iuri dicundo Præſunt.* l. vlt. D. de aqua & aqu. pluu. *Cuiuſuis iudicis qui tribunali Præeſt, vel aliam iuriſdictionem habet.* l. 1. D. de iudiciis. *Qui cùm magiſtratus eſſet, publicóve iudicio Præeſſet.* l. 1. D. ad l. Cornel. de ſicar.

Priuatorum conſenſus iudicem non facit eum qui nulli Præeſt iudicio. l. 3. C. de iuriſdict. omn. iudic. *Quæſtioni alicui Præeſſe* apud Cicer. in Orat. pro Roſc. Amer. & Pro domo ſua. *Ex pontificibus conſtituebatur quis quoquo anno Præeſſet priuatis.* l. 2. §. omnium. D. de orig. iur. Cicero lib. 1. de Orator. *Id niſi hîc in tuo regno eſſemus, non tuliſſem, multiſque Præeſſem qui aut interdicto tecum contenderent, aut ex iure manu conſertum vocarent, quòd in alienas poſſeſſiones tam properè irruiſses.*

Præeſſe prouinciis dicuntur qui prouincias regunt: vt puta proconſules, præſides, aut alij id genus. *Is qui prouinciæ Præeſt.* l. 9. §. vlt. D. de offic. proconſ. l. 3. D. de offic. præſid. l. 11. D. de cuſtod. & exhibit. *Eum qui prouinciæ Præeſt.* l. 8. & l. 9. D. de offic. præſid. *Cùm præfectus Aegypti Præerat prouinciæ.* l. 1. §. 1. D. de l. Cornel. de falſ. *Qui prouinciæ Præſunt.* l. 7. D. de interdict. & relegat. *Ad proconſules legatóſque eorum, & ad eos qui prouinciis Præſunt.* l. 2. §. capta deinde. D. de orig. iur.

Sed alij cuilibet muneri præfecti præpoſitique ſunt, *Præeſſe* dicuntur. *Qui ſe meminerit armato Præeſſe.* lege 12. Digeſtis de re milit. *Qui exercitui Præſunt.* lege 12. §. vlt. Digeſtis de re milit.

Epiſcopi qui Præſunt pani. l. vlt. D. de muner. & honor.

PRÆFATA *Iura*, id eſt *ſupradicta.* l. 19. §. vlt. D. commun. diuid. *Ex præfatis dieb.* l. 12. §. Si quoniam. D. qui potior.

PRÆFATIO pro Procemio. *Si in foro cauſas dicentibus nefas, vt ita dixerim, videtur eſſe, nulla præfatione facta iudici rem exponere.* l. 1. D. de orig. iur. *Præfationes nos libentius ad lectionem propoſitæ materiæ producunt*, ibid.

Nec orationum modò, ſed & conuentionum & teſtamentorum *Præfationes* dicuntur *Præfationes contractuum. Plerunque ea quæ Præfationibus conueniſſe concipiuntur, etiam in ſtipulationibus repetita creduntur.* lege 134. §. 1. D. de verb. oblig. *Neque poſt Præfationem adiectionum teſtatorem fuiſſe res corporales,* &c. l. 95. D. de legat. 3.

PRÆFERRE. *Pupillus legatū Prætulit.* l. 26. D. de liberal. leg. id eſt, elegit, ſeu maluit habere.

Præferri, id eſt anteferri. *In popularibus actionibus, id cuius intereſt præfertur.* l. 3. D. de popular. action.

Præferri dicitur creditor, qui ex bonis cõmunis debitoris primus id quod ſibi debetur auferts. *Reſpub. creditrix cõmunibus chirographariis creditoribus Præfertur.* l. 38. §. vlt. Digeſtis de rebus

auctor. iud. *Præferri rempublicam fiſco debere.* l. 8. D. qui potior. in pign. *Tertius creditor ſecundo Præferendus eſt.* l. 12. §. à Titio. D. qui potior. in pign. *An Seia præferenda ſit fiſco, & in illis rebus, quas Titius tempore obligationis habuit.* l. vlt. D. qui potior.

PRÆLATO *die.* l. 1. §. Editiones. D. de edendo. l. 28. D. de l. Cornel. de falſ. id eſt *antelato*: ſeu *repetita die*, vt loquitur l. 3. D. de fid. inſtrumen.

PRÆFICERE, id eſt rei cuilibet, ſeu muneri præponere. *Stichum, tam rei ruſticæ, quàm rationibus fundi Præfecit teſtator.* l. 31. D. de adimen. legat. *Irenarchæ, qui diſciplinæ publicæ & corrigendis moribus Præficiunt.* l. vlt. D. de munerib. & honor. *Præfici Vrbi*, apud Sueton. in Claud. cap. 3.

PRÆFECTORVM, in lib. iuris ciuilis hæc potiſſimum quæ ſubieci, recenſentur. *Præfectus Aegypti, Aerario, Annonæ, Prætorio, Vigilum, Vrbi. Præfecto Aegypti Imperium ad ſimilitudinem proconſulis, lege ſub Auguſto datum eſt.* l. 1. D. de offic. præf. Auguſt. Ab Auguſto ſiquidem primùm *Præfectus* hic inſtitutus: cuius principatui primus Ægypto *Præfuit* Cornelius Gallus, quemadmodum Sueton. & Dio referunt. vnde & *Præfecti Auguſtalis* nomen hic *Præfectus Aegypti* inuenit: ita quippe appellatur Rubr. de offic. *Præfect. Auguſt.* l. vn. de ratiocin. oper. publ. l. 29. C. de appell. l. vlt. C. de modo mult. l. 13. C. de aduoc. diuerſ. iudic. l. 3. §. illud. C. de cano. largit. tit. lib. 10. & l. vlt. C. de legationib. eod. l. 3. de nauicular. lib. 11. Et *Auguſtalis* abſolutè in l. 32. C. de appellat. & Nouell. conſtit. 23. & 26. ab eo quòd ab Auguſto conſtitutus hic *Præfectus fuerit.* ex l. cuius principatu primus *Ægypto Præfuit* Cornelius Gallus, vt Dioclet. Sueton. & alij tradunt, ſub diſpoſitione huius erat *Lybia vtraque, Thebais, Aegyptus, Arcadia, Auguſtanica.*

Apud Præfectum Aegypti poſſum ſeruum manumittere, ex conſtitutione Diui Auguſti. l. 21. D. de manumiſſ. vind.

Præfectus Aegypti non prius deponit præfecturam & imperium, quàm Alexandriam ingreſſus ſit ſucceſſor eius. l. 1. D. de offic. præfect. Auguſt. Præfectus Ægypti reipub. cauſa abeſt. l. 30. §. 1. D. ex quib. cauſ. maior. *Seuerus lege Cornelia de falſis, damnauit præfectum Aegypti, quòd inſtrumentis ſuis cum præerat prouinciæ falſum fecit.* l. 1. §. 1. D. de l. Cornel. de falſ. *A præfecto Aegypti perpetuò cautiones agere prohibitus.* l. 1. C. de poſtul. Fit & huius Præfecti mentio apud Sueton. in Veſpaſi. cap. 6. & Tacit. lib. 17.

Præfecti prætorio, ad ſimilitudinem magiſtrorum equitum à principibus electi ſunt, data eſt plena licentia, ad diſciplinæ publicæ emendationem. l. 1. D. de officio præfect. prætor. *Magiſtrorum equitum, qui dictatoribus iungebantur officium ferè tale erat, quale hodie Præfectorum prætorio*, ait Pompon. l. 2. §. populo deinde. D. de orig. iuris. *Ac primùm ex equeſtri ordine legebantur: primúſque ex ordine ſenatorio Titus eam Præfecturam ſuſcepit nunquam ad id tempus, niſi ab equite Romano adminiſtratam*, vt Sueto. in eius vita cap. 6. ſcribit.

Præfectos prætorio auditorium habuiſſe teſtimonio eſt. lege 40. Digeſtis de reb. cred. in qua Paulus proponit in auditorio Æmilij Papiniani *Præfecti prætorio* Iuriſconſulti cautionem.

Præfecti etiam prætorio ex ſua ſententia in integrum poſſunt reſtituere, quamuis appellari ab his non poſſit. l. 17. D. de minorib. *Appellari à Præfectis prætorio non poſſe. Item à ſententia eorum, minores ætate, ab alijs magiſtratibus, niſi ab ipſis Præfectis prætorio reſtitui poſſent tradit* Arcadius, l. 1. D. de officio præf. præt.

Præfectis prætorij ſuaſi, ait Papinianus, l. 3. §. cum Pollidius. D. de vſur. *Titius crimen intendit quaſi iniuriam paſſus, atque in eam rem teſtationem apud Præfectum prætorio recitauit. Præfectus nullam iniuriam Lucium Titium paſſum eſſe à Seio pronuntiauit.* l. 21. D. de his qui not. infam. *Præfectorum autem prætorio* auctoritatem poteſtatémque Sozimus lib. 12. ita perſtringit: συνετάραξε δὲ, Cōſtantino verba facit: συνετάραξε δὲ τὰς πάσας καθεσταμένας ἀρχάς. δύο γὰρ τῆς αὐλῆς ὄντων ὑπάρχων καὶ τὴν ἀρχὴν κοινῇ μεταχειριζομένων, οὐ μόνον τὰ περὶ τὴν αὐλὴν τάγματα τῇ τούτων ᾠκονομεῖτο φροντίδι καὶ ἐξουσίᾳ, ἀλλὰ γὰρ καὶ τὰ ἐπιτετραμμένα τὴν τῆς πόλεως φυλακὴν καὶ τὰ ταῖς ἐσχατιαῖς ἐγκαθήμενα πάσαις. ἡ γὰρ τῶν ὑπάρχων ἀρχὴ δευτέρα μετὰ τὰ σκῆπτρα νομιζομένη, καὶ τῶν σιτήσεων ἐποιεῖτο τὰς ἐπιδόσεις καὶ τὰ παρὰ τὴν στρατιωτικὴν ἐπιστήμην ἁμαρτανόμενα ταῖς καθηκούσαις ἐπανώρθου κολάσεσι. Ante Sozimum verò etiam Herodianus libro 5. *Præfecturam prætorianam* ſecundæ poſt principem poteſtatis eſſe ſcripſerat. hoc enim ſibi vult Opilius Macrinus in ſuis ad Senatum literis, cùm ait, τὴν διοικηθείσης προτέρων πράξεως, οὐ πολὺ τῆς ἐξουσίας καὶ δυνάμεως βασιλικῆς ἀποδεούσης ὅπου γε καὶ αὐτὸς ὁ βασιλεὺς τοῖς ἐπάρχουσι τῶν στρατοπέδων πεπίστευται βέλτιον νομίζω μακρηγορεῖν. Quorum verborum ſententia Latinum interpretem latuit, qui non vidit de Præfectura prætoriana hæc accipienda eſſe. Macrinum enim ex cuius epiſtola hæc verba ſumpta ſunt, ante Antonini cædem *Præfectum Prætorio* fuiſſe,

& ex

& ex *Præfecto pratorio* Imperatorem à militibus factum conſtat. Aurelius Victor lib. de Cæſaribus. *Decius, Opilius, Macrinus, qui Præfectus prætorio erat, cum filio Diadumeno facti Imperatores.* Et eminet idem ipſe Herodianus Opilium Macrinum ſub Commodo *Præfecturam prætorij* cum Audentio geſſiſſe ſignificat libro 4. his verbis: ἦσαν δὲ αὐτῷ (Antonino videlicet) ὑπάρχοντες τοῦ στρατοπέδου δύο, Αὐδέντιος καὶ Μακρῖνος.

Præfecti autem *pretorio, non vno eodémque* numero ſemper fuere. Ante Conſtantini quidem tempora duos tantùm fuiſſe ſatis conſtat. Quanquam ſub Commodo tres quoque *Præfectos pretorio*, caſu potius quàm more atque ordine factos, Lampridius in eius vita ſcribit in hunc modum. *Præfectus etiam Ebutianus inter hos eſt interemptus, in cuius locum ipſe Oleander, cum alius duobus quos ipſe delegerat, Præfectus eſt factus. Tuncque primùm tres Præfecti prætorij fuere.* Sanè Conſtantinum *Præfectorum* numerum auxiſſe, cúmque prius duntaxat, eis alios duos adiecisse Sozimus eius factum improbans, libro 2. refert his verbis. Κωνσταντῖνος δὲ τὰ καλῶς καθεστῶτα κινῶν μίαν οὖσαν ἐς τέσσαρας διεῖλεν ἀρχάς. ὑπάρχῳ γὰρ ἑνὶ τὴν Αἴγυπτον ἅπασαν πρὸς τῇ Πενταπόλει Λιβύης, καὶ τὴν ἑῴαν ἄχρι Μεσοποταμίας, καὶ προσέτι γε Κίλικας καὶ Καππαδόκας, καὶ Ἀρμενίους, καὶ τὴν παράλιον ἅπασαν ἀπὸ Παμφυλίας ἄχρι Τραπεζοῦντος, καὶ τὴν παρὰ τὸν Φᾶσιν φρουρίαν παρέδωκε τῷ αὐτῷ, καὶ Θρᾴκην ἐπιτρέψας Μυσίαν τε μέχρι Αἵμου καὶ Ῥοδόπης καὶ μέχρις Δοβήρου πόλεως ὁριζομένην, καὶ Κύπρον μὲν τοι, καὶ τὰς Κυκλάδας νήσους, δίχα Λήμνου καὶ Ἴμβρου καὶ Σαμοθρᾴκης. ἑτέρῳ δὲ Μακεδόνας, καὶ Θεσσαλοὺς καὶ Κρῆτας καὶ τὴν Ἑλλάδα, καὶ τὰς περὶ αὐτὴν νήσους καὶ ἀμφοτέρας Ἠπείρους, καὶ πρὸς ταύταις Ἰλλυριοὺς, καὶ Δάκας, καὶ Τριβαλλοὺς καὶ τοὺς ἄχρι τῆς Βαλερίας Παίονας καὶ ἐπὶ τούτοις τὴν ἄνω Μυσίαν. τῷ δὲ τρίτῳ τὴν Ἰταλίαν ἅπασαν καὶ Σικελίαν καὶ τὰς περὶ αὐτὴν νήσους, καὶ ἔτι γε Σαρδόνα, καὶ Κύρνον, καὶ τὴν ἀπὸ Σύρτεων Κυρήνης ἄχρι Λιβύην. τῷ δὲ τετάρτῳ τοὺς πέραν Ἄλπεις Κελτούς τε καὶ Ἴβηρας πρὸς τῇ Βρεττανικῇ νήσῳ.

Notitia quoque Mariani Scoti, quatuor nobis *Præfectos pretorio* exhibet, quorum duo in partibus Orientis conſtituti erant: videlicet *Præfectus pretorio* per Orientem & *Præfectus pretorio per Illyricum*, totidem in partibus occidentis, videlicet *Præfectus pretorio* per Italiam & *Præfectus prætorio* per Gallias. Sub diſpoſitione *Præfecti pretorio Orientis* erant diœceſes quinque, Oriens, Ægyptus, Aſiana, Pontica, Thracia. Oriens autem prouincias continebat 5. Aegyptus ſex, Aſiana 10. Pontica 10. Thracia 6. Sub diſpoſitione verò *Præfecti pretorio* per Illyricum, erant diœceſes duæ, Macedonia & Dacia, quarum hæc prouincias 5. illa ſex complectebatur. Sub diſpoſitione *Præfecti pretorio* Italiæ, erant diœceſes 3. Italia, Illyricum, Africa. Prior prouinciis 17. circumſcribebatur: altera prouinciis 16. poſterior 7. Sub diſpoſitione *Præfecti pretorio Galliarum* erant Diœceſes duæ, Hiſpania & Britannia. Illa 7. hæc quinque prouinciis concludebatur.

Iuſtinianus verò debellatis & exactis Vvandalis Africam à Prætoriana Italiæ *Præfectura* exemit, eique propriam præfecturam dedit. l. 1. & l. 2. C. de offic. præfect. prætor. Afric. Ita additus eſt quatuor ſuperiorib. quintus *Præfectus pretorio* Africæ, eique ſubditæ ſunt ſeptē prouinciæ, Tingitana, Carthago, Tripolis, Numidia, Mauritania, Sardinia, Bizicium. Sic enim poſtrema hæc prouincia ſcribenda eſt, cum ex vetuſtis codicibus, tum ex notitia dignitatum. In qua tamen vno in loco *Byzantium* perperam legitur. Quem errorem etiam euincit l. 2. C. de offic. præfect. præt. Afric. vbi prouincia hæc *Byzacena*, non *Byzantina* appellatur. Et Plinius lib. 4. natural. hiſt. cap. 4. qui *Byzacium* in Africæ regionibus numerat. *De Præfecti pretorio* poteſtate ſub Theodorico, vide Caſſiodor. epiſt. 3. lib. 6. variarum. ei aſſurgi ſolitum à principibus, idem indicat epiſt. 20. lib. 3. variarum.

Præfectum pretorio ὕπαρχον τῆς αὐλῆς, vocat Procopius libro primo de bello Perſico non ſemel.

Præfectus ærarij, qui ærarij publici curam gerebat. Curam enim ærarij Quæſtoribus, ad præfectum tandem tranſlatum Agell. lib. 13. cap. 23. auctor eſt. quod Neronianis temporibus factum ſignificat Tacitus lib. 10. Annal. cum ait, *Dein princeps curam tabularum publicarum à quæſtoribus ad Præfectos tranſtulit.* Nam in templo Saturni non minus tabularium quàm ærarium populi Plutarchus ἐν αἰτίοις tradit.

Tribus edictis à Præfecto ærarij, delator adeſſe iuſſus. lege 15. §. Senatus. Digeſtis de iur. fiſc. *Si quis arguetur falſas rationes ad ærarium detuliſſe, de eo Præfectus ærarij cognoſcat.* l. 15. §. vlt. Fit & *Arriani Seueri Præfecti ærarij* mentio. l. 42. D. eod. tit.

Aliàs ſemper *Præfecti ærarij* numero multitudinis dicuntur. *Diuus Marcus heredis cuius nomen peracto teſtamento teſtator induxerat, cauſam ad Præfectos ærarij miſit.* l. 12. D. de his quæ vt indig. *Si non certioratis Præfectis ærario bona fuerunt libertatis conſeruandæ cauſa addicta.* l. 4. §. ſi bo-

na. D. de fideicom. libertat. Duos etiam fuiſſe *ærarij Præfectos* Plinius indicat, qui ſe huiuſmodi *Præfecturam* cum Tertullo Cornuto, quem & collegam in conſulatu habuit, geſſiſſe ſe teſtatur, Epiſt. 15. lib. 5. & in Panegyrico.

Præfectus annonæ, non eſt magiſtratus, ſed extra ordinem vtilitatis cauſa conſtitutus eſt. l. 2. §. capta deinde. D. de orig. iuris. Vlpian. *Præfectum propter miniſterium annonæ vocat* in l. 1. §. eſt autem. D. de exercitor. *Apud Præfectum annonæ actam cauſam contra dominum pro pretio hordei, & ab eo ad Imperatorem prouocatum* indicat l. vlt. D. quod cum eo. qui in alien. *Mulierem propter publicam vtilitatem ad annonam pertinentem audiri à Præfecto annonæ deferentem, Diuus Seuerus & Antoninus reſcripſerunt.* l. 13. D. de accuſationib. Vbi videndum ne pro *Seuero* Verus ſubſtituendus ſit. aut enim Martianum, aut Papyrium Iuſtum falli, in Imperatorum nomine neceſſe eſt qui Impp. Antoninum & Verum Auguſtos in hæc verba reſcripſiſſe refert. *Etſi non ſolet hoc genus nuntiationis mulieres exercere, tamen quia demonſtraturam te quæ ad vtilitatem annonæ pertinent, polliceris, Præfectum annonæ docere potes,* l. vlt. D. de l. Iul. de anno.

Publio Minutio Præfecto annonæ extra portam trigeminam columnam vnciaria ſtipe, collata ſtipe poſitam Plinius lib. 34. cap. 5. narrat.

Ad huius autem officium poſterioribus temporibus pertinuiſſe, vt annona vrbi præpararetur, & vbique panis copia redundaret, ponderéque iuſto ac mundicia debita panis veniret Caſſiodor. lib. 6. variar. in formula *Præfecturæ annonariæ* docet: ideóq; eius examini piſtóres & ſuarios ſubiectos fuiſſe. Quemadmodum etiam ex l. 3. & l. 12. & l. 15. de piſtorib. in C. The. patet. Teſſeras etiam frumentarias ab eo acceptas fuiſſe oſtendit nouell. 88. his verbis: τινὰς παραγγέλλοντας τοῖς χορηγοῦσι τὸ δημόσιον σιτηρέσιον, ἢ καὶ ψήφους ποριζομένους παρὰ τῶν ἀνωνῶν ὑπάρχου βουλομένους ἀναρτηθῆναι τὴν χορηγίαν καὶ τὸν ἐντεῦθεν μόνον, ὡς πολὺς τρεφομένους ἀποστερῆ.

Præfectorius vir in l. 1. D. de Senatoribus, & in Epiſt. Iuſtinian. quæ Pandect. præpoſita eſt. *Præfectoria familia* apud Sidonium, epiſt. 16. l. 5. *Præfectianus* Præfecti prætorio Apparitor in l. 8. C. de off. rect. prouinc. l. 2. & l. 3. C. de apparitorib. præfector. prætor. l. 12. in quibus tamen legibus vulgo *Præfectiarios* & *Præfectiarius* vitioſè ſcriptum eſt.

Præfectura Prætoriana apud Caſſiodor. epiſt. 3. lib. 6. variar.

Præfectura Vrbi. l. 1. D. de offic. præf. vrb. *Præfectura vrbana.* Ambroſ. libro 3. offic. cap. & *Prætorianæ vel vrbanæ Præfecturæ ſublime faſtigium.* l. 25. C. de procuratorib.

Præfecturæ etiam vocabantur & aliquot alia oppida in quæ quotannis *Præfecti iuris* diuid. cauſa mittebantur, nec municipiorum iuris cenſebantur. Feſtus, *Præfecturæ illæ appellabantur in Italia, in quibus & ius dicebatur & nundinæ agebantur, & erat quædam earum reſpublica, neque tamen ſuos magiſtratus habebant, in queis legibus Præfecti mittebantur quotannis qui ius dicerent, quarum genera fuerunt duo. Alterum in quas ſolebant ire Præfecti quatuor, ſex virum pro populi ſuffragio creati, erant: in hæc oppida Capuam, Cumas, Caſilinum, Vulturnum, Liternum, Puteolos, Acerras, Sueſſulam, Attellam, Calatiam. Alterum, in quas ibant quos prætor vrbanus quotannis in quæque loca miſerat legibus, vt fundos Formias, Cære, Veneteum, Aliſas, Primerium, Anaginam, Fuſinonem, Reate, Saturniam, Murſiam, Arpinum, aliáque complura.* & ita in legibus antiquis, *Præfectura* à Municipio Conciliabulo ſeparatur.

Præfectus cohortis vel equitum. l. 63. D. de ritu nuptiarum.

Præfectus vigilum non eſt magiſtratus, ſed vtilitatis cauſa extra ordinem conſtitutus. lege 2. §. capta deinde. D. de orig. iuris. *Auguſtus ſeptem cohortes vigilum oportunis locis conſtituit vt binas regiones Vrbis vnaquæque cohors tueretur præpoſitis eis tribunis, & ſuper omnes ſpectabili viro, qui Præfectus vigilum appellatur.*

Cognoſcit *Praefectus vigilum de incendiariis, effractoribus, furibus, raptoribus, receptatoribus: niſi ſi qua tam atrox, támque famoſa perſona ſit, vt Praefecto vrbi remittatur.* lege 3. & §. 1. D. de offic. præf. vigil.

Vetus Gloſſ. *Praefecti vigilum, ſunt Praefecti nocturni, qui excubias agebant, praeſunt incēdiis arcendis.* Iuſtinian. Nouell. 13. τοὺς λαμπροτάτους τῆς ἀγρυπνίας ἄρχοντας, patria Roma, lingua *Praefectos vigilū* appellari, Græca verò lingua ὑπάρχους τῶν νυκτῶν, quam appellationē, vt parum decoram abolens Iuſtinian. Prætores plebis nominari conſtituit, vt pote ἐπὶ τῇ φυλακῇ τε καὶ εὐταξίᾳ τεταγμένους καὶ τὴν δημώδη καθιςᾶν ἰσχύοντας ἀταξίαν.

Qui furem deducit ad Praefectum vigilibus. l. 56. §. 1. D. de furt. *Attius ſeruum tradidit Praefecto vigilum, quaſi in facinore deprehenſum. Praefectus vigilum cum ſummo ſupplicio adfecit.* lege 15. Digeſtis de condict. cau. dat. *Annei Herenij Praefecti Neronis vigilum meminit* Plin. libro 22. cap. 23.

Praefe-

Præfectus vrbis, *vel vrbi*, ſic enim promiſcuè vocatur. *Quoties magiſtratus proficiſcuntur, vnus relinquitur qui ius dicat, is vocatur Præfectus vrbi, qui Præfectus olim conſtituebatur: poſtea ferè Latinarum Feriarum cauſa, introductus eſt, & quotannis obſeruatur.* l. 2. §. capta deinde. D. de orig. iur. Cauſam ergo huic magiſtratui creando ferias Latinas dedere Pompon. ait. Vnde & *Præfectum vrbi* πολίαρχον τὸν διὰ τὰς ἀνοχὰς αἱρούμενον, Dio lib. 54. vocat. Sueton. in Claud. cap. 3. ex epiſt. Auguſti ad Liuiam: In *Albanum montem ire eum*, (de Claudio loquitur) *non placet nobis aut eſſe Romæ Latinarum diebus. foris enim non Præficitur vrbi, ſi poteſt fratrem ſuum ſequi in montem*. Agelli. lib. 14. cap. vlt. *Præfectum vrbi Latinarum cauſa relictum Senatum habere poſſe Mutius negat*.

Magiſtratum ſuũ certè ipſis Latinarum feriarum diebus inibant, auſpicabantúrque. Sueton. Tacit. lib. 4. Annal. *Poſtulandus reis tam continuis annis fuit, vt feriarum Latinarum diebus Præfectum vrbis Druſum auſpicãdi gratia tribunal ingreſſum adierit, Calpurnius Saluianus in Sextum Marium*. Sueton. in Nerone cap. 8. *Auſpicatus eſt, & Iuriſdictionem Præfecti vrbis, atque Latinarum celeberrimus patronus, non tranſlatitias, vt aſſolet, ſed maximas plurimáſque poſtulationes certatim ingerẽtibus, quamuis interdictum à Claudio eſſet.*

Contrariis autem populi ſtudiis ac partibus effectum vt ſine hoc magiſtratu reſpub. anni vnius ſpatio fuerit, Dio lib. 5. refert his verbis: ταραχῆς δὲ τινὸς περὶ τὴν τοῦ πολιάρχου τοῦ διὰ τὰς ἀνοχὰς αἱρουμένου χειροτονίαν συμβάσης οὐκ ἐπεκράτησαν αὐτῆς, ἀλλὰ ἄνευ τῆς ἀρχῆς ταύτης τὸν ἐνιαυτὸν ἐκεῖνον διεγένοντο. Dein Auguſtum lege lata ſanxiſſe, vt quotannis *Præfectus* vnus *vrbi* crearetur, ibidem ſubiicit: νομοθετεῖ δὲ (inquiens) τὸν ἐς τὰς ἀνοχὰς καθιστάμενον ἵνα ἀεὶ αἱρεῖσθαι. Ea cauſa eſt, cur *Præfecturam vrbis* inter officia ab Auguſto excogitata Tranquillus numerauit cap. 37. vitæ ipſius. Nam Auguſto vetuſtiorem antiquiorémque fuiſſe hunc magiſtratum nõ eſt ignotum: & vel vnius Varronis teſtimonio ſatis liquet ex eius epiſtolicis quæſtionibus: Agell. lib. 14. cap. 7. locum laudat quo inter cæteros per quos mors maiorum Senatus haberi poterat, *Præfectum vrbi* ponit.

Ab Auguſto vtique lectos ad id munus ex Equeſtri ordine, atque adeo impuberes. Dio, lib. 49. narrat. Ait enim, ἐν δὲ ταῖς ἀνοχαῖς αἱρετοὶ ὑπὸ τοῦ Καίσαρος πολίαρχοι παῖδες ἄνηβοι ἐξ ἱππέων, ἀλλ' οὐκ ἐκ βουλευτῶν γεγονότες ἦρξαν. Aucta eſt autem *Præfecti vrbis* iuriſdictio. poteſtas enim duorum fratrum conſtitutionibus, tum maximè epiſtola Seueri & Commodi ad Fabium Cilonem, cuius fit mentio in l. 1. D. de offic. præfect. vrb. l. 6. §. 1. D. de interdict. & releg. & l. 1. §. in quibus. D. de legat. 3. Eóque demũ perducta res eſt, vt omnia ſibi crimina *Præfecturæ vrbi* vindicaret.

Iudicem dare poſſunt, quibus id more conceſſum eſt, propter vim imperij: ſicut Præfectus vrbi. l. 12. §. 1. D. de iudiciis. *Si Præfectus vrbi iudicem dederit, vel prætorio, ipſe erit prouocandus, qui eum dederit iudicem*. l. 1. D. quis à quo appellet. *A Præfecto vrbis dati tutores*. l. 45. §. Romulus. D. de excuſat.

Si filius matrem aut patrem, quos venerari oportet, contumeliis afficit, vel impias manus eis infert, Præfectus vrbis ad publicam pietatem pertinens, pro modo eius vindicat. l. prima. Digeſtis de obſequiis parent.

Si quis dicat ſe ſuis nummis emptum, poteſt conſiſtere cum domino ſuo: Romæ quidem, apud Præfectũ vrbi, in dict. l. 5. D. de manumiſſion. *Si quis inſtrumenta ſua prodita eſſe dicat, etiam huius rei executio Præfecto vrbis à diuis fratribus data eſt*. l. 8. D. de extraord. crimin. *Pegaſus temporibus Veſpaſiani præfectus vrbi fuit*. l. 2. §. vlt. D. de orig. iur. *Præfecti* vtique nomine in l. 2. D. de in ius voc. *Præfectus vrbi* accipiendus eſt.

Sub diſpoſitione autem *Præfecti vrbis* Romæ labentis Imperij temporibus erant Præfecti annonæ & vigilum, Comites riparum, & aluei Tiberis, & cloacarum & portuum, Magiſter cenſus, Rationalis vinorum, Tribunus fori ſuarij, Conſularis aquarum, Curatores operum, maximorum operum publicorum, ſtatuarum, horreorum, Centenarius portus: vt in Notitia traditur.

PRÆFINIRE, id eſt Præſcribere, Præſtituere. *Edictum Prætoris quo Præfinit tempus intra quod adeatur hæreditas*. l. 23. D. de hæredit. inſtit. *Si dies non ſit ab his qui legauerant Præfinitus*. lege 17. §. vlt. dies vſus. *Poſteaquam dies periculo Præfinitus exactus fuerit*. l. 6. D. de nauti. fœno. id eſt *præſtitutus*, vt ibid. *ante Præfinitum diem*. l. 10. D. de excuſationib. *Vltra diem de præſtando Præfinitum*. l. 4. D. de peric. & conuoc. *Intra numerum præfinitum*. lege prima. Digeſtis de decret. *Per octo annos præfinitam quantitatem dedit*. l. vlt. de condict. indebit. *Summæ quibus modis generaliter præfiniri non poteſt*. l. 5. D. de adminiſt. & peric. *Quinquennium ad inchoandam retractationem Præfinitum*. l. 2. D. de colluſ. deteg.

Præfinitum. l. 2. D. de colluſ. deteg. *Non Præfinitur certum tempus in ea ſtipulatione*. l. 29. §. vlt. D. de euictionib. *Priuſquam filius præfinitum tempus ætatis impleret*. l. 46. D. ad SC. Trebell. *tempus ſexaginta dierum Præfinitur redhibitioni*. lege 31. §. ſi quid ita. D. de ædilit. edict. *Intra tempus à Præſide Præfinitum*. l. 18. D. de accuſation. *intra tempus à prætore Præfinitum*. l. 6. D. de optio. leg. *Si tredecim ſolutæ intra tempus Præfinitum non eſſent*. l. 47. D. de pactis. *Cum duo amplius tempore ſeruitutibus Præfinito aquam duxiſſent*. l. 5. §. vlt. D. de aqu. quotidiana.

Prouocationis tempore Præfinito. l. 8. D. de appellation. *Siue Præfinito tempore in metallum dato imperitia dantis, decennij tempora Præfinita videntur*. l. 23. D. de pœnis. *Si necdum tempora Præfinita exceſſerint*. l. 3. C. de in integ. reſtit. *Conueniſſe de non expellendo colono intra tempora Præfinita*. l. 54. §. 1. D. locati. *Intra tempora vacatione Præfinita*. l. 8. D. de legation.

PRAEFINITIO. *Si cum Præfinitione annorum legatum fuerit*. l. 20. D. quan. dies legat. *Centũ dierum Præfinitione non excluderis*. l. 1. C. de ſuis & legit. *Cum ſine Præfinitione temporis legatum ita datum fuerit*. l. 19. D. quan. dies lega.

PRAEGRAVARE, id eſt Præponderare, Præualere. *Si nulla cauſa Prægrauet*, id eſt, ſi omnia nomina ſimilia fuerint. l. 5. D. de ſolutionib. Sueton. in Iul. cap. 68. *Prægrauant tamen cetera facta, dictáque deridet cæt. Non oportet ex ſententia, ſiue iuſta, ſiue iniuſta, pro alio habita aliũ Prægrauari*. l. 21. D. de his qui notant. infam. ideſt, *Onerari*. vt l. 2. §. 1. D de procurat. *Si vnius pars Prægrauari videbitur*. §. Item communi. Inſtit. de actionib.

PRÆIVDICARE, eſt Præiudicium facere. *Res inter alios iudicatas aliis non Præiudicare*. lege 65. D. de re iudica. *Res inter alios actas abſenti non Præiudicare*. l. vlt. C. quib. res iudic. *Nepti tuæ Præiudicare non poteſt, quod aduerſus coliꝯ edes eius iudicatum eſt*. l. 2. C. quib. res iudic. *Quum dominio tuo nihil Præiudicauit*. l. 4. C. de iis qui à non domi. *Quæ inuito te acta ſunt tibi non Præiudicãt*. l. 27. D. de procurator. *Actio ciuilis criminali non Præiudicare*. Rub. *quand. ciuil. act. crimin. non Præiud*. Cod. *Ne publicæ cauſæ Præiudicetur*. l. 35. D. de iur. fiſci. *Non debet publico iudicio priuata actione Præiudicari*. l. 2. §. 1. D. vi bonor. raptor. *Priuato iudicio legi Corneliæ Præiudicare*. l. 7. D. de iniuriis. *Vt non conditioni eius qui ſe filium eſſe contendat Præiudicetur*. l. 3. §. ſi quis liber. D. de Carbon. edict. *Statu Præiudicari*. l. vlt. C. de ingen. manum.

PRÆIVDICIVM dicitur quidquid prius iudicatum ſequentib. iudiciis exemplum aliquod allaturum eſt. Aſcon. in diuinat. ad hæc verba, de quo non *Præiudicium* ſed planè iudicium factum eſt. *Præiudicium dicitur res, quæ cum ſtatuta fuerit, affert iudicaturis exemplum quod ſequantur. Iudicium autem res, quæ cauſam litémque determinat*. Quintilianus *Præiudicia* ponit inter *probationes, quas extra dicendi rationem accipit orator, eorúmque vim omnem ſeruari vel in rebus quæ aliquando ex paribus cauſis ſunt iudicatæ, quæ exempla rectius dicuntur, vel in iudiciis ad ipſam cauſam pertinentibus, vnde etiam nomen ductum eſt: vel cum de eadem cauſa pronuntiatum eſt, confirmarique præcipuè duobus, auctoritate eorum qui pronuntiauerunt, & ſimilitudine earum de quibus quæritur*: vide plura apud eundem auctorem, lib. 3. cap. 1. & 2.

Rei maioris pecuniæ Præiudicium fieri videtur, cum ea quæſtio in iudicium deducitur, quæ vel tota vel ex aliqua parte communis eſt quaeſtioni de re maiori. l. 21. D de exceptionib. *Praeiudicium afferre* & facere dicitur quod ob rem ante meditatam, vel alia qua de cauſa obeſt, nocet.

Praeiudicium irrogare, & emolumentum adferre opponuntur. l. 2. C. quib. res iudic. *Hoc aliis Præiudicium afferre non poteſt*. l. 19. D. de locat. *Donationem nullum Praeiudicium dominis attuliſſe*. l. 5. C. ſi quis alter. vel ſibi. *Veritati Praeiudicium afferre*. l. 2. C. de dero. aduocat. *Alimentorum cauſa veritati non facit Praeiudicium*. l. 10. D. de his qui ſui vel alie. *Eam rem Praeiudicium non facere veritati*. l. 5. § meminiſſ. D. de agnoſ. & alẽd. lib. *Abſenti creditori nullum praeiudicium debitor facit*. l. 4. §. 1. D. de appellation.

Non oportere eiuſmodi conſultationem Praeiudicium facere. l. 60. D. de manumiſſ. teſtam. *Municipes, non aliquod origini patroni faciunt Praeiudicium*. l. 22. §. municipes. D. ad municipal. *Ne aliquod Praeiudicium fiat impuberi per puberis perſonam*. l. 3. §. ibid. D. de Carbonian. edi. *Ne Praeiudicium libertati fiat*. 24. §. vlt. D. de lib. cauſ. *Si per quaeſtionem nummariam Praeiudicium ſtatui videbitur fieri*. l. vlt. D. ne de ſtatu defunct. *Interdum euenit, vt Praeiudicium iudiciis publico fiat*. l. 5. D. de publ. iud. *Praeiudicium fieri Corneliae non debet*. l. 23. §. ſi dolo. D. ad leg. Aquil. *Nec Praeiudicium periurio alterius fiet*. l. 28. §. vlt. D. de iureiuran. *Futurum eſt Praeiudicium haereditati, ſi arbiter ſententiam dicat*. l. 32. §. ſi id faciat. D. de recept. qui arbitr. *ſi per huius quaeſtionem Praeiudicium futurum eſt*. l. 1. D. ne de ſta. defunct. *Ne Praeiudicium iuri tuo aliquod comparaſſes*. l. 5. C. de lib. cau. *Si quis in cohaeredum Praeiudicium ſe condemnari patitur*. l. 5. D. de appellationib. *Filiũ nihil Praeiudicij paſſum*. l. 29. D. de manumiſſ. teſtam. *Sine vllo litis Praeiudicio*. l. 27. D. de teſtam. tut. *Sine Praeiudicio prioris ſententiae*. l. 16. Digeſtis qui potior. in pign. *rerum iudicatarum*. lege 1.

C. qui

C. qui res iud. non noc. *Nullo Praeiudicio voluntati facto.* l. 40. §. vlt. D. de teſtam. milit.

Præiudicium etiam appellatur quæſtio controuerſa, cauſa de qua prius cognoſcendum, ſtatuendum, decernendúmque eſt, priuſquam de alio negotio quæratur, propterea quòd ei Præiudicium facit, vnde ea iudicia quæ de ſtatu perſonæ redduntur, quibus diſceptatur an filius quis ſit, an pater, an libertus, an patronus, an libertus an ingenuus, an ſeruus, an liber, *Præiudicia* vocantur.

Si quis ex ſeruitute in libertatem, vel ex libertinitate in ingenuitatem proclamet, vel ſi pater ex ſe natum filium neget, nec partum admiſerit, Præiudicium redditur. Theophil. ad §. Præiudiciales. Inſtit. de action. Præiudicium δὲ ἐςὶ ὁ τύπος ἀπὸ ἐν τεττιόρος μόνης συγκειμένης· οὐδὲ γὰρ ἔχει κατάδικον ἐν ἑαυτῇ.

Quæſtiones enim quæ in Præiudiciis vertuntur ſequens iudicium morantur, futuræque condemnationi viam ſternunt. Quoties ergo de hoc contenditur, an libertus quis ſit, ſiue operæ, ſiue alimenta quaſi à liberto petantur, ſiue obſequium deſideretur, ſiue in ius vocetur, qui ſe patronum dicit, Præiudicium redditur. lege vlt. D. ſi libert. ingen.

Petuntur liberi, perſonæ quæ ſunt iuris noſtri Præiudiciis, aut interdictis, aut cognitione Prætoria. l. 1. §. 1. D. de rei vindicat. *Præiudicium de partu agnoſcendo ſimiliter agendum.* l. 3. §. 1. & §. vlt. D. de lib. agnoſc. *In Præiudicio poſſeſſor patroni eſſe videtur.* l. 18. D. de probationib. *Si quis Praeiudicio pronuncietur eſſe libertus.* l. 8. D. de in ius vocan.

Alimentum decretum non tollet liberto facultatem quominus Præiudicio certare poſſit. l. 5. §. Solent. D. de agnoſc. & alen. liber.

Præiudicium edicto perpetuo propoſitum. l. 9. C. de patr. poteſt.

In Praeiudiciis id actoris partes ſuſtinet qui habet intentionem ſecundum id quod intendit. l. 12. D. de exception. *Eos qui bona ſua negant iure veniſſe, Præiudicio experiri debere.* lege 30. Digeſtis de reb. auctor. iud.

Et ita *Præiudicia* ab *Actionibus* ſeparantur. *Non ſolum ſi actio poſtuletur à Procuratore, ſed & Præiudicium vel interdictum.* l. 35. §. 1. D. de Procuratorib. *Actionis verbo continetur Præiudicium.* l. 36. D. de obligat. & action.

Præiudiciales actiones in rẽ eſſe videntur, quales ſunt per quas quæritur an aliquis liber an libertus ſit, vel de partu agnoſcendum. §. Præiudiciales. Inſtitut. de actionib.

PRÆLEGARI dicitur *quod vni ex hæredibus præter hæreditariam portionem legatur.* lege 69. §. Si duos. l. 79. §. euictis. D. de leg. lib. 2. l. 27. §. 1. l. 33. §. vlt. D. de legat. lib. 3. l. 39. D. ad leg. Falcid. *Prælegata* itaque, *& per præceptionem data eadem ſunt.* l. 31. D. de legat. lib. 3. Val. p. 335. *Prælegari etiam dos dicitur, quòd antequam eius reddendæ dies venerit, ea numerari à mariti hæredibus iubetur.* lege 77. §. fidei tuæ. l. 82. & l. 88. §. impuberi. de legat. 2. l. Mæuio. §. vlt. D. eo. l. 38. in fi. D. de vſur. l. 8. §. vlt. & l. 10. D. de legat. præſtan. l. 26. §. vlt. de vſu & vſufr. lega. l. 17. D. de reb. dub.

Prælegari item *peculium* dicitur. l. 1. §. ſi ſeruus. D. de except. rei vend.

Prælegationes pro *Prælegatis* in l. 1. verſic. verum. & §. adeo autem. & l. 2. in fi. l. 3. in prin. Digeſtis de dote preleg. l. 31. §. matri. Digeſtis de adim. leg. l. 93. D. de legat. 3. & Codice de iur. dot.

PRÆLVM in l. 19. §. illud. D. locati. & l. 18. D. de inſtruct. *vel inſtrumenti trabem* ſignificat, *qua olea vel calcata premitur*, quemadmodum etiam Iſidor. definit libro vltimo Etymolog. cap. 14.

PRÆMATVRVS. *Prænatura eſt ſpes collationis, cum adhuc viuat is, cuius de bonis quarta debeatur.* l. 1. §. ſi impubere. D. de collat. bonor.

Præmaturè, id eſt ante, item hic *Præmaturè pars data.* l. 22. D. ad Senatuſc. Trebell. *Qui Præmaturè petit, plus petere videtur.* §. Plus autem. Inſtit. de actionib. *Præmaturè reſtitutionem poſtulari.* l. 1. C. de Carbon. edic. *Compenſanda eſt hæredi libertatis celeritas, Præmaturè pecuniarum ſolutioni.* l. 41. §. 1. D. de manumiſſ. teſtam. *Nec videri Præmaturius agi, non finito ſtipulationis die.* l. 118. §. decem. D. de verb. obligat.

PRÆMITTERE. *Prætor titulum rerum creditarum Præmiſit.* l. 1. D. de reb. cred. *Ante Præmiſſo quod.* l. 9. Digeſtis de iur. & fact. ignor. *Quibus ante Præmiſſis.* lege 9. Digeſtis de caſtrenſ. pecul.

PRÆMIVM, quod remunerandi cauſa datur. *Hoc Præmij loco merentibus tributum.* l. 26. D. de teſtam. milit. *Præmij loco veteranis conceſſum.* l. 13. §. 1. D. de re milit. *Præmium quod patri, propter numerum liberorum competit.* l. 36. §. vlt. D. de excuſation. *Præmium immunitatis propter filios patribus datum.* l. 3. §. quamuis. D. de muner. & honor.

Si filius patrem aut pater filium, qui ad patriam delendam venerit, occidiſſet, ſine ſcelere, etiam Praemio adficiendum. l. 35. D. de religioſis.

Praemium meruiſſe dicitur, qui illicitæ mercis negotiatorem detulerat. l. 1. D. de his quæ vt indign. *Vulgare Prænium delatorum*. lege 13. §. Ad hæred. D. de iur. fiſc. *ad differentiam eius quod ex edicto Diui Traiani datur, qui antequam cauſa eorum ad ærarium deferatur, profeſſi ſunt vel palam vel tacitè relictum ſibi quod capere non poterant, qui partem dimidiam ferunt*. dict. l. 13. & l. 15. §. Senatus. D. de iure fiſc. *Omnes qui vt indigni repellentur, ſummouendi ſunt à* Praemio, *quod ſecundum edictum Diui Traiani datur his qui ſe deferunt*. l. 5. §. vlt. D. de his quæ vt indign. *Qui non* Praemij *conſequendi gratia aduerſarium ſuum deferunt*. l. 2. D. de iur. fiſc. *Lege Cornelia cauetur de* Praemio *accuſatoris*. l. 25. D. de SC. Silani. *Religioſa ſollicitudo, ad augendam prouocandámque fidei obſeruationem iuris, Praemio adfici debet*. l. 1. C. quib. ex cauſ. Serui pro praemio libertat. accip. *Omnes propter Praemium in ſcenam prodeuntes*. l. 3. §. vlt. D. de his qui not. infa.

Commoda Praemiorum *quæ propter coronas ſacras præſtantur*. lege 40. Digeſtis de re iudic. *Bonos non ſolùm metu pœnarum, verumetiam praemiorum quoque exhortatione efficere cupientes*. l. prima. Digeſtis de iuſtitia & iur. *Ne quis doli ſui* Praemium *ferat*. lege 31. Digeſtis de recept. qui arbitr.

PRÆOCCVPAT *hic caſus mortem*. l. 29. D. de pœn.

PRÆPARARE, *quemadmodum Praeparaſſe litem quis videatur, vt poſſit tranſmittere actionem inofficioſo*. vide l. 7. D. de inoffic. teſtam. *Eo tempore quo eis* Præparabatur, in l. 7. §. vlt. D. de liber. cau. *Si litem* Præparandam *curauerit*. l. 1. D. de appellat. recip. *Cœpta controuerſia vel Praeparata*. l. 6. §. vlt. D. de inoffic. teſtam. *Non* Praeparat *hoc interdictum* de aqu. quotid. *cauſam vt ſuperiora interdicta*. l. 1. §. vlt. D. de aqu. quotid. A *Domino cui ſe aduerſarium* Præparauit. lege 15. §. 1. D. de vſurpation.

De Praeparatione cauſae. l. 19. §. vlt. D. de recept. qui arbit.

Interdictum de liberis exhibendis, *Præparatorium eſt huius interdicti*. l. 3. §. 1. Digeſtis de lib. exhiben.

PRÆPONERE eſt alicui rei *Praeficere*. l. 23. §. vlt. D. pro ſocio. *Qui in prouincia Stichum ſeruum Kalendario* Praepoſuerat. l. 41. D. de reb. cred.

Qui cuſtodiae gratia nauibus Praeponuntur. l. 1. §. & ſunt. D. nau. caupon. *In eum qui naui Praepoſitus ſit*. l. 6. §. vlt. D. de iis qui effud. *Qui magiſtrum* Praeponit. l. 1. §. ſed ſi cum. §. cuius. & §. magiſtrum. D. de exercit. *Cui rei magiſter quis ſit* Praepoſitus. l. vlt. D. de exercit. *Qui inſtitorem tabernae vel negotio* praepoſuit. l. 1. D. de exercit. *Si inſtitor tabernæ ſit* Præpoſitus, *an cuilibet alij negotiationi*. l. 3. D. de inſtitor. actionib. *Cuicunque negotio* Praepoſitus *ſit inſtitor, rectè appellabitur*. l. 5. D. de inſtito. *Serui ad negotiationem* Praepoſiti. l. 27. §. 1. D. ad SC. Velleianum. *Si ambo ſocij ſeruum alterius* Praepoſuerint. l. 24. D. pro ſocio. *Qui adminiſtrationi rerum ciuitatis* Præpoſitus *eſt*. l. 4. D. quod iuſſu. *Procurator exactioni* Praepoſitus. l. vlt. §. vlt. D. qui potior.

Seruus Praepoſitus *debitis exigendis*. l. 37. D. de admin. & peric. *Qui pecuniis exigendis* Praepoſitus *eſt*. l. 66. §. Iulianus. D. de furtis. *Si ſoluta ſit pecunia ſeruo pecuniis exigendis* Praepoſito. l. 11. §. ſolutam. D. de pignerat. act. *Cui merci emendæ ſeruus ſit* Praepoſitus. lege vlt. §. vlt. D. de exercit. *Si ſeruus vnius ex ſociis ſocietati à Domino* Præpoſitus. l. 23. §. vlt. D. pro ſocio. *Qui tributis recipiendis* Praepoſitus *fuerat*. l. 5. §. vlt. D. de cenſib.

Praepoſiti ſacri cubiculi rubri. de Præpoſit. ſacri cubic. Cod. lib. 12. *Praepoſiti laborum*. Rubr. de Præpoſit. labor. C lib. 12. Suidas, πραιπόσιτος εἶδος ἀξιώματος.

Qui Praepoſitum *ſuum protegere noluerunt vel deſeruerunt*. l. 3. §. vlt. D. de re milit. *Qui* Praepoſitũ *ſuum non protexit*. lege 6. §. vlt. Digeſtis eodem titul. *Qui manus intulit* Praepoſito. eadem lege 3. §. 1.

PRÆPOSTERVM dicitur quod in ordine conuerſo & turbato. *Vt debitum tibi ante aditam haereditatem ſoluatur: ac tunc ſi ad te pertineret haereditas quaeri iubeamus*. Praepoſtera *petitio eſt*. l. 5. C. de hæredit. acti. *Eſſe* Praepoſterum *ante nos locupletiores dici quàm acquiſierimus*. l. 63. Digeſtis ad leg. Falc.

Præpoſterè *viſus eſt petere exonerari priore munere, vtriſque iā implicitus*. l. 6. §. vlt. D. de ope. publ.

PRÆRIPERE, interdum eſt Proripere. *Qui cum animaduerteret verberibus ſe adficere velle* Praeripuiſſet *ſe ad amicum*. l. 17. §. idem ait. 1. D. de ædil. edi.

Praeripere aliàs eſt Præoccupare. Alienum ſibi ius quodammodo Præripit.

PRÆROGATIVA, pro iure quodam præcipuo, ſpeciali, ſeu priuilegio. *Habent quædam ciuitates* Prærogatiuam, *vt hi qui territoria earum* poſſident, *certum quid frumenti pro menſura agri, per ſingulos annos præbeant*. l. vlt. §. Patrimoniorum. D. de munerib. *Veteranorum* Priuilegium, *inter*

cætera

extra etiam in delictis, habet Prærogatiuam. l. 1. D. de veteran. *Magni facerent prouinciales ſeruari ſibi huiuſmodi Prærogatiuas.* l. 4. §. ingreſſum. D. de offic. proconſul. *Contentus eſſe debet hac Prærogatiua.* l. 3. §. vlt. D. de Carbon. edict. *Non poſſe vti Prærogatiua deductionis.* l. 11. D. de adminiſtr. ex peric. *Aduerſus alium ſi velit Prærogatiua iuris iurandi vti*, lege 9. §. vltimo. Digeſtis de iureiuran.

PRÆRVPTA. *Agro vſus non eſt quia via Prærupta erat.* l. 1. §. Viuienus. D. de itin. actúque priu. *Seditio Prærupta.* l. 6. §. Quid tamen. D. de iniuſt. rup.

PRÆSCRIBERE vulgò ſignificat *Præſtituere, Præfinire.* vnde *Præſcriptũ tempus*, id eſt Præſtitutum. *Tempus quod conſtitutione Præſcriptum eſt.* l. 18. C. de excuſat. tutor. *Tempus à teſtatore Præſcriptum.* l. 28. §. Sticho. D. de liberat. legat. *Temporibus ad Præſentiam partis aduerſæ Præſcriptis.* l. 8. C. quomod. & quan. *Cùm iniuriarum actio annuo tempore Præſcripta ſit.* l. 5. C. de iniuriis. *Eadem conditione Præſcripta.* l. 27. D. ad l. Falcid. *Præſcripto legis teneri.* l. 27. D. ad l. Cornel. de falſ.

Præſcriptis verbis, id eſt Præfinitis, & ita *Præſcriptis verbis* actio, id eſt, *Actio quæ Præſcriptis verbis rem geſtam demonſtrat.* l. 6. C. de tranſactionib. ſeu Ciuilis incerti actio. *Ciuilis actio oriri poteſt*, id eſt *Præſcriptis verbis.* l. 15. D. de præſcrip. verb. *Ciuilem incerti actionem ſufficere*, id eſt *Præſcriptis verbis.* l. 7. D. de pact. *quæ & Ciuilis intentio incerti* vocatur. l. 6. D. de præſcrip. verb. *Præſcriptis verbis incerti agi.* l. 8. D. de præſcr. verb. *Ceſſantibus namque iudiciis proditis & vulgaribus actionibus, ſeu cum deficiunt vulgaria atque vſitata actionum nomina, Præſcriptis verbis agendum eſt. In quam neceſſe eſt confugere, quotiens contractus exiſtunt, quorum appellationes nullæ iure ciuili proditæ ſunt.* l. l. 2. & 3. D. de præſcrip. verb. Vet. Gloſſar. Græcum. ἡ τῶν συμπεφωνημένων ῥημάτων ἀγωγὴ. *Præſcriptis verbis.*

Præſcribere, aliàs ſignificat excipere, ſeu exceptionem opponere. Soſipater lib. 2. Inſtitut. Grammaticar. Aliud eſſe *Præſcribo docens*, aliud Præſcribo. Præſcribo, ait παραγράφομαι ſignificat, quales ſunt *Præſcriptiones* apud Iuriſconſultores, ſic enim eum locum emendo. *Cur Præſcribere poſſit Curator quominus.* l. vlt. D. de ſuſpect. tutor. *Sic Præſcribere accuſatori*, eſt eũ oppoſita exceptione ſummouere. *Si reus accuſatori publico iudicio Præſcribat.* l. 3. D. de Præuaricat. Quintilian. Declamat. 249. *Præſcribis tamen ne agam*, id eſt, *ne nomen tuum deferam, ne te legib. obligem.* Idem Quintil. declam. 250. *Tum enim Præſcribere debuiſti ſi poteras, cum delatus es. Et in hoc ipſũ Præſcribere ne deferret, neque enim vlla Præſcriptio inchoata iudicia peragi vetat, ſi inchoari.* Actio iſti cui Præſcribis data eſt.

Præſcribi, id eſt exceptio obiici. *An Præſcribi cohæredibus poſſit à parte vxoris defuncti.* l. 34. §. Caius. D. de legat. 2. *Non debere Præſcribi ei qui petit.* l. 52. §. vlt. D. de iudiciis. *Non enim Præſcribi heredi inſtituto debet, cur metuat hæreditatem adire, vel cur nolit.* l. 4. D. ad SC. Trebell. *An Præſcribi poſſit ab his quorum nomina comprehenſa non ſunt, quaſi aduerſus ipſos adquieuerit ſententiæ.* l. 3. D. de appellat. *Hæreditariam litem inferenti Præſcribi ex ea ſententia poſſit.* l. 10. D. de except.

Antequam teſtamentum literis Præſcriberetur, id eſt literis mandaretur. l. 40. D. de teſtam. milit.

PRÆSCRIPTIO *Exceptionem* ſignificat qua reus agẽtem accuſantémve repellit ac ſummouet. *Petentem te doli mali Præſcriptio excludet.* l. 91. D. de ſolutionib. *Nec fratrem iudicio tutelæ rationes quandoque Præſcriptione demonſtratæ quantitatis excluſurum.* l. 77. §. Pater qui filio. D. de legat. 2. *Fori Præſcriptio.* l. 7. D. qui ſatiſd. cog. l. 1. C. vbi Senator. φόρου παραγραφὴ Iuſtinianus vocat. Nouel. 8. *Præſcriptiones fori in principio litis à litigatoribus opponendas eſſe.* lege vlt. C. de except. *Iudicatæ rei Præſcriptio.* l. 29. D. de except. rei iudica. l. 42. D. de liber. cau. l. 1. C. quib. res iudica. l. 1. C. ſi ex falſ. inſtrum. *Si non eſt tibi oppoſita.*

Præſcriptio militiæ. l. 13. C. de procurat. *Præſcriptio longæ poſſeſſionis.* l. 76. D. de contrahend. emption. l. 3. & l. 13. D. de diuerſ. temporalib. id eſt *Exceptio*, vt lege 5. §. vlt. D. eodem titul. *Præſcriptio 30. annorum*, Rubr. de Præſcriptio. 30. annorum. Cod. id eſt *Exceptio* quæ ex 30. annis oritur, vt l. vlt. C. eod. tit. *Præſcriptio temporis.* l. 5. D. ſi ingenuus eſſe dic. l. 5. C. de operib. publi.

Temporales Præſcriptiones, Rubr. de diuerſ. temporal. D. vet. Gloſſar. *Temporalis Præſcriptio*, παραγραφὴ εἰς χρόνον ὡρισμένον ἐπαγομένη, &c. *Præſcriptio factæ tranſactionis.* l. 9. D. de tranſactionibus. *An Præſcriptio poſſit locum habere.* l. 50. §. vlt. D. de iudic. *An Præſcriptio ei opponi poſſit.* l. 11. D. de exceptionib. *Si emptor appellauit, & bonam cauſam vitio ſuo ex Præſcriptione perdidit*, l. 63. D. de euictionib.

Præſcriptione remouendus non eſt. l. 12. §. Si cum. D. de inoffic. teſtam. *Præſcriptione non ſummouetur.* l. 9. D. de tranſact. *Patronum non eſſe Præſcriptione ſummouendum.* l. 5. D. Si ingenu. lib. eſſe dicat. *Si quis Præſcriptione ſummotus ſit.* l. 19. D. de appellationib.

Arnob. lib. 7. aduerſ. gentes, *Aut cuius ipſe eſt auiditatis Deus, qui niſi vbi fuerit Præſcriptione ſummotus, cupiditatem ſuam protendat vlterius.* *An Præſcriptioni ſubiiciatur.* lege 1. D. de appellat. *Præſcriptione vti.* l. 50. §. vlt. D. de iudiciis. l. 76. D. de contrahend. emption.

Præſcriptiones, quæ obiici ſolent accuſationibus adulterij. l. 15. §. Præſcriptiones. D. ad l. Iul. de adult.

Accuſationem intulit, qui Præſcriptione ſummoueri poterat, vt quilibet adulterij maſculo poſt quinque annos continuos ex die commiſsi adulterij, vel fœminæ poſt ſex menſes diuortij. l. 1. §. accuſationem. D. ad SC. Turpilian.

Præſcriptione quinque annorum crimen inceſti coniunctum adulterio, non excluditur. l. 39. §. Præſcriptione. D. ad l. Iul. de adulter.

Præſcriptiones legibus reis datas auferri non oportet. l. 5. C. ad l. Iul. de adult.

PRÆSENS, *Abſenti* opponitur, l. 23. D. ex quib. cauſ. maior. *Præſens habetur, & qui in hortis eſt, & qui in foro, in vrbe, in continentibus ædificiis. Et ideo Procurator eius, Præſens eſſe videtur.* l. 5. l. 6. & l. 7. Digeſtis de procurator. *Si Procuratori Præſentis fuerit cautum.* lege 79. D. de verb. obligat.

Planè quod ad Præſcriptiones attinet, Præſentes habentur, qui in eadem prouincia domicilium habent. l. vlt. C. de Præſcript. longi tempor. *Aequum erit Præſentibus, id eſt, qui non ſunt in captiuitate, ſubueniri.* l. 23. §. Si planè. D. ex quib. cauſ. maior.

Præſens interdum idem valet quod Purum: videlicet quod neque in diem, vel conditionis euentum differtur. hoc ſenſu *Præſentem dotem & obligationem Præſens debitum, & Præſens legatum* dicimus. *Dos quæ Præſens reddi ſolet.* Vlpianus lib. Tit. 7. regular. *Si vir vxori ſoluto matrimonio Præſentem dotem reddidiſſet.* l. 17. §. vlt. D. quæ in fraud. cred.

Præſens obligatio eſt Pura, quæ neque in diem neque ſub conditione concepta eſt. l. 9. D. de reb. credit. *Præſens obligatio eſt, in diem autem dilata ſolutio.* l. 46. D. de verb. oblig. *Si Præſens ſit debitum.* l. 13. §. ſenſus conditione. D. de pignor. & hypoth. *Præſens legatum.* l. 88. D. de condicion. & demonſt. l. 49. D. de legat. 1. l. 19. D. quand. dies legator. *Si dies adpoſita legato non eſt, Praeſens debetur.* l. 21. D. quan. de legat. *Præſens legatū debetur.* l. 88. D. dies condicion. & demonſtr. l. 17. D. de annu. lega. *Praeſentia legata, quibus dies adpoſitus non eſt,* vel condicio adſcripta. *Sermo quo Praeſentia legata data in diem proferuntur.* lege 12. §. vlt. D. de legat. 1.

Pecunia accepta Præſenti. l. 5. §. Idē Labeo. D. de inſtitor. *Si cauſa aliqua vrgeat Præſentis pecuniæ.* l. 8. §. vult igitur. D. de tranſaction. *Niſi ſeruus Præſentem pecuniam ſoluat.* l. 41. §. vlt. D. de manumiſſ.

Atque ita *Præſens & indiem* opponuntur. l. 4. D. de verb. obli. *Quidquid te dare facere oportet Praeſens in diēmve.* l. 76. §. vlt. D. de verbo. obligat. *Quidquid mihi Titium dare facere oportet. Præſens in diēm ve.* l. 46. D. de legat. 2. *Quidquid te mihi dare facere oportet oportebit Præſens in diēm-ve.* lege 18. §. vlt. D. de acceptilati. *Si cum in diem deberetur, Fraudator Praeſens ſoluerit.* l. 10. D. *Vſusfructus vel Praeſens, vel ex die dari poteſt.* l. 4. D. de vſufruct.

Libertatem debere aut Praeſenti die, aut in diem, aut ſub conditione. lege 22. Digeſtis de cōdicion. Inſtitut.

Si ſeruus Praeſenti die daretur. l. 40. D. de manumiſſ. teſtam. *Quotiens in obligationibus dies non ponitur, pecunia praeſenti die debetur.* lege 41. §. vlt. D. de verb. obligat. *Debere aut praeſenti die, aut in diem, aut ſub condicione dare ſeruitutem.* l. 22. D. de conditionib. inſtit. *Quod Praeſenti die debetur.* l. 76. §. vlt. & l. 125. D. de verb. obligationib. *Puta pactam mulierem, vt Praeſenti die dos redderetur.* l. 27. §. Pactus. D. de pact. *Fideicommiſſum quaſi iam Praeſenti die datum.* l. 24. D. de legat. 2. *Cum Praeſenti die relictum ſit fideicommiſſum.* l. 25. D. de legat. 2. *Si Titius ab haerede ſuo fundum Maeuio Praeſenti die legauerit.* l. 84. D. de legat. 1. *Qui ducenta in bonis relinquebat, legauit mihi centum Praeſenti die.* l. 88 §. vlt. D. ad l. Falcid. *Cum legatum Praeſenti die datum eſt.* l. 46. §. vlt. D. de condicione & demonſt. *Si legatum Praeſenti die datum ſit.* l. 8. §. ſi eidem. D. de tranſactionib. *vt Praeſenti die legatum debeatur.* l. 30. D. de legat. 1. *Si legata quaedam Praeſenti die relicta ſint.* l. 1. §. ſi legata. D. ſi cui plus quàm. *Quae Praeſenti die praeſtare debuerunt.* l. 24. §. ſi domus. D. locati. *Cum vxor quartam partem haereditatis Praeſenti die alij rogata à teſtatore fuiſſet reſtituere,* lege 78. §. hæres. Digeſtis ad SC. Trebellian. *Parte pretij Praeſenti die ſoluta.* lege vltima. Digeſtis de reſcind. vendit. *Iuſta pretia, non ex Praeterita emptione ſed ex Praeſenti aeſtimatione conſtitui.* l. 3. §. Diui. D. de iur. fiſc.

Praeſens tempus & futurum opponuntur. l. 8. D. de verb. ſignific. *Si id quod in Praeſenti, ſiue quod poſt tempus venditionis contigerit.* l. 23. D. de ſeruitut. præd. vrban. *Cùm contenti modico praeſenti.* l. 8. Digeſtis de tranſactionib. *Cùm teſtamento Praeſenti ſeruus liber eſſe iuſſus eſt.* l. 14. D. de pecu-

peculio. *Si non eſſet in ipſis emptoris negotiis quæ gerebat, vnde ſibi in Præſenti redderet.* lege 35. D. de negot. geſt. *Si participes maleficij ſint, in Præſenti cognoſcendum.* l. 2. D. de Carbon. edic. *Si res exigat, non tantum priuati, ſed etiam magiſtratus. Si in Præſenti ſint teſtimonium dicant.* l. 21. §. 1. D. de teſtibus.

Nunciationem in re Præſenti faciendam meminiſſe oportebit, id eſt, *eo loci, vbi opus fiat, ſiue quis ædificet ſiue inchoet ædificare.* l. 5. §. Nunciationem. D. de operis nou. nuntiat. *Quod verisſimum in re Præſenti cognoſcitur, ſequi iudicem oportet.* l. 6. D. de l. Fab. de plag. *Si in re Praeſenti conſenſerint.* l. 1. §. ſi iuſſerim. D. de adquir. poſſeſſ.

In rem Præſentem venire dicitur qui rem oculis ſuis ſubiicit, vt loquitur l. 8. §. vlt. fini. regund. Plinius epiſt. 9. lib. 3. *Non potui te magis in rem Præſentem perducere.* Et lib. 10. Epiſtol. *Ipſe in re Præſenti fui & vidi tuam quoque ſtatuam in bibliotheca poſitam.* Atque ex hoc loquendi genere multas Seneca metaphoras traxit, veluti 4. de benefic. *In rem Præſentem venturus fui, ſed æger filius, ſed vxor puerpera fuit.* Idem epiſt. 30. *Libenter hæc, mi Lucili, audio non tanquam noua, ſed tanquam in rem Praeſentem perductus.* Et epiſt. 66. *Non poteſt ferre ſententiam niſi in rem Præſentem perductam.* Idem lib. 2. de Ira *ad finem, velut in rem Præſentē adducti non agnouerunt.* Quintilian. lib. 6. cap. 1. *velut in rem Praeſentem animos ducentium.* Tertull. lib. 3. aduerſus Marcio. *De ſpeciebus doctrinarum & ſignorum illuc differamus, quaſi in rem Praeſentem.*

PRÆSENTIAM *ſui facere*, id eſt copiam, ſeu poteſtatem conſpectus. *Qui literis euocatus Præſentiam ſui facere contemnet.* l. 53. D. de re iudic. *Si ſaepè conuenti Præſentiam ſui facere noluerint.* l. 47. §. vlt. D. de re iudica. *Si apud arbitrum Præſentiam tui facere non potuiſti.* l. 2. C. quibus ex cauſ. maior. *In eundem locum omnium Præſentiam fieri oportet.* l. 1. D. de quib. reb. ad eundem. *Præſentiam corporis præbere.* l. 22. D. de verb. ſignific. *Cùm neque in Præſentia vllum emolumentum hereditati adquiratur.* l. 16. §. vlt. D. quand. dies legat.

In Præſentiarum, pro *in Praeſens* dixit Vlpianus. lege 1. §. Exigere. Digeſtis de magiſtrat. conuenien.

Praeſentales magiſtri militum, qui in praeſenti erant, hoc eſt comitatui principis iuncti. lege vlt. §. 1. C. de re milit. lib. 12. l. 4. C. de apparitor. magiſt. milit. lib. 12. l. vlt. C. de offic. &c. magiſt. milit. & in notitia Imperij Romani. *Sic & Praeſentales domeſtici.* in l. 6. C. de aduoc. diuerſ. iud. lege vlt. C de domeſt. & prot. lib. 12. qui ſcilicet *Præſentes diuino obſequio principis deputati erant.* vt l. 13. D. de re milit. lib. 12. ſignificat. Sic & *Praeſentales milites*, & *Praeſentales numeri* in l. 18. & l. vlt. §. vlt. eod. tit. & *Praeſentium ordines* apud Nicephorum lib. 17. hiſt. Eccleſ. cap. 1. *Et Præſentales curioſi curſus publici* in notitia Imperij Romani, & στρατηγὸς τῶν πραισενταλίων, in Edicto Iuſtiniani 14.

PRÆSERTIM (*vt & Maximè*) interdum ſic accipitur, quaſi aliàs idem non ſit. l. 32. D. ad leg. Aquil. l. 3. §. vlt. D. de action. empt.

PRÆSIDERE, id eſt Præeſſe, προκαθίζεσθαι. *Praeſidere certaminibus, ludis* dicuntur agonothetæ. *Quum non filij Præſiderent certamini.* l. 10. D. de pollicit. *Annuam pecuniam ad ludos ciuitati reliquit, quibus Præſidere haeredes voluit.* lib. 6. D. de annu. legat. Sueton. in Claud. cap. ſecundo. *Gladiatorio munere quod ſimul cum fratre memoriae patriae edebat, palliolatus nouo more Præſedit.*

PRAESIDIS nomen generale eſt: Eóque & *Proconſules*, & *Legati*. Cæſaris & omnes prouincias regentes, licet Senatores ſint, Præſides appellantur. l. 1. D. de offic. præſid. Itaque qui Bithyniæ Proconſul paſſim lib. 10. Epiſt. Plinij, is *Praeſes* appellatur in l. 3. §. Spurios. D. de Decurionib. Et qui *Proconſul* Cretæ in l. 14. D. ad SC. Turpill. is ab Agellio *Praeſes* dicitur lib. 2. Noct. Attic. cap. 2. Idem lib. 5. cap. 14. quem *Proconſulem* Africae ſtatim poſt *Praeſidem* vocat. *Praeſides prouinciarum* vocantur ἡγεμόνες in l. αὐτοκράτωρ. D. de appellationib. Item ἄρχοντες.

Praeſides porrò *prouinciarum*, præter eos quos iam attigi, in Pandectis memorantur *Myſiae, Daciae & Syriarum, Hiſpaniae, Britanniae.* l. 3. D. de offic. adſeſſ. l. 9. D. de captiu. & poſtl. lege 7. §. quibuſdam, & §. interdicere. D. de interdict. & releg. l. 2. §. vlt. D. de vulg. & pupil. Aliorum *Praeſidum* nomina enumerantur in Nouell. conſtit. 8. & in notitia Imp. Rom.

Praeſes Mauritaniae, apud Tertull. in lib. ad Scapulam. *Praeſes Lyciae* apud Plinium lib. 13. cap. 13. *Aduerſus ducem vel Praeſidem milites.* l. 6. §. 1. D. de re milita. *Per Praeſidem prouinciæ eas reſtituere cogetur.* l. 11. C. de donation. *Ad ſolutionem per Praeſidem prouinciae compellantur.* l. 1. D. de adminiſt. rerum ad ciuit.

PRAESIDALIS *Iuſsio* quæ à *Praeſide prouinciae* proficiſcitur. l. 10. C. de pign. act. *Praeſidalis notio, quam Praeſes prouinciae* accommodat, impartitur. *Praeſidali notione conuenire.* l. 20.

C. de pignor. *Hæc omnia ſolenniter Præſidali notione decidi debent.* l. 13. C. de liber. cau. *Nomine Præſidali experiri.* l. vlt. C. de vi bonor. rapt. *Præſidali notione poſtulare debes.* lege vlt. C. de condict. ex leg.

Præſidale iudicium, quod per *Præſidem* exercetur. *Iudicio Præſidali experiri.* l. 17. C. de his qui accuſar. non poſſ. *Accuſationem exercere in iudicio Præſidali.* l. 15. & de his qui accuſar. non poſſ. *Requirendi fugitiuos poteſtatem fieri dominis Præſidalis officij eſt.* l. 2. C. de ſeru. fugit. *Vt ab officio Præſidali prædia tua diſtraherentur.* l. 1. C. de præſcrip. 30. vel 40. annor. *An à Præſidalibus actis diſcedendum ſit.* l. 6. D. de petit. hæred.

PRÆSIDII *cauſa nummi repoſiti.* l. 79. D. de legat. 3.

Quod Præſidij cauſa ſeponeretur. ibid.

Cum hi qui nobis hoſtes ſunt, aliquem ex noſtris cœperunt, & intra Præſidia ſua perduxerunt. l. 5. D. de captiu. & poſtl. Feſtus Pompeius *Præſidium* ait eſſe, *quod vtilitate & ſalute alicuius auxilij gratia proponitur: ſubſidium quod poſtpoſitum eſt ad ſubueniendum laborantibus.*

PRÆSTARE, eſt tradere, dare, ſoluere. *Aeſtimationem præſtitit.* lege 34. D. de obligat. & action. *Si quis litis æſtimationem Præſtiterit.* l. 25. §. contra. D. famil. erciſc. *Non minus triennio alimenta & veſtiaria Præſtitiſſe.* l. 1. C. de fideicommiſſ. *Alimenta Præſtari.* l. vlt. C. de alend. liber. *Curator ventris conſtituendus eſt, qui cibum, potum, veſtitum, tectum mulieri Præſtet pro facultatib. defuncti.* l. 1. §. hic autem. D. de vent. in poſſeſſ. mitten. *Vt poſt litem conteſtatam cauſa Præſtetur.* l. 2. D. de vſur. *Poſt litem conteſtatam, actori cauſa præſtanda eſt.* l. 3. §. 1. D. de vſur. *Non ſolum fructus ſed etiam omnem cauſam Præſtandam.* l. 17. D. de rei vindicat. *Venditorem fructus quos percepit, venditi iudicio Præſtaturum.* l. 4. §. 1. D. de in di. addictio. *Si ſponte ſua libertus mercedem Patrono Præſtiterit.* l. vlt. §. 1. D. qui & à quib. *Certæ ſummæ Præſtari pœnam.* l. 22. C. de vſuris. *Si hæredes Prædia ex cauſa fideicommiſſi auo tuo Præſtiterunt.* l. 2. C. de fideicommiſſ. *Integram quantitatem Præſtare.* l. 88. §. ciuibus. D. de legat. 2.

Legitimas vſuras Præſtare. l. 1. C. de vſur. pupil. *Vſuras Præſtari.* l. 62. D. ad SC. Trebell. l. 1. C. de vſur. pupill. *Poſt diem vſurarum Præſtitarum.* l. 2. §. non malè. D. de do. ma. except. *In emptionib. ſcimus quid Præſtare debitor debeat, quidque ex contrario emptor.* l. 43. D. de pactis. *Præſtare emptori vel non.* l. 2. §. illud. & §. ſolet. D. de hæred. vel act.

Rem quam ex empto præſtare debebam. l. 31. D. de actio. empt. *Si ea quæ me ex empto Præſtare tibi oporteret Præſtitiſſem.* l. 58. D. de pactis. *Poſſeſſionem Præſtare.* l. 6. D. de diuerſ. tempor. præſcrip. *Rem ſuam factam Præſtare.* l. 3. D. depoſiti. *Hanc ſeruitutem mihi Præſtari debebis.* l. 20. D. de ſeruitut. præd. ruſtic. *Si quid libertatis cauſa maritus ſeruo impoſuit, id vxori Præſtabit.* l. 64. D. ſolut. matrim. *Præſtare* etiam eſt implere quod dictum promiſſúmve eſt. *Venditorem quædam etſi dixerit non Præſtare.* l. 19. D. de ædilic. edict. *Præſtare quod dixit.* l. 20. §. 1. Digeſtis de acquirend. rerum dom. *Hi quod adſeuerauerunt non Præſtant.* lege 17. §. vlt. Digeſtis de ædilit. edict.

Optimum in artificio Præſtare. lege 18. §. vltimo Digeſtis de ædilit. edict. *Locupletem eſſe debitorem non debere Præſtare, debitorem autem eſſe Præſtare.* lege 4. Digeſtis de hæred. vel act. *Debitores idoneos Præſtare.* lege. 111. Digeſtis de condic. & demonſtrat. *Caſum Præſtare.* l. 11. Digeſtis de nego. geſt. *Culpam & dolum Præſtare.* l. 11. D. de negot. geſt. l. 72. §. Paulus. D. de cur. dot. Et apud Cicer. l. 1. de offic. & lib. 2. de legib. *Dolum malum duntaxat in ea re, nõ etiam culpam maritus Præſtare debet.* l. 9. D. ſolu. matrim. *Licet in dotalib. reb. non ſolum dolum: ſed & culpam maritus Præſtet.* l. 18. §. 1. D. ſolut. matrim. *Præſtando dolum, culpam & quantam in ſuis rebus diligentiam.* l. 1. D. de tute. & rationib. *Solam latam negligentiam tutores Præſtare.* lege 7. §. competet. D. de adminiſt. & peric. *Damnum quod ex ceſſatione accidiſſet pupillo Præſtandum eſſe.* l. 2. C. arbit. tut.

Ex qua perſona quis lucrum capit, eius factum Præſtare debet. l. 149. D. de diuerſ. regul. *Si dominus ſeruorum ſuorum factum Præſtaret.* l. 1. §. quod igitur. D. de vi & vi arm. *Factum ſocij Præſtabitur ſocietati.* l. 21. D. pro ſocio. *Totius temporis rationem Præſtare.* l. 11. C. arbitr. tut. *Cautionem Præſtare.* l. 1. D. de bonor. poſſeſſ. fur. *Cautione Præſtita his quorum intereſt.* l. 65. §. 1. D. ad SC. Trebell. Fideiuſſor *à matre Præſtitus*, l. 6. C. ad SC. Velleia. *Satiſdationem ſuper excipienda lite Præſtare.* l. 1. C. de ſatiſda. *Agi ex teſtamento poteſt vt liberatio Præſtetur.* l. 19. §. vlt. D. quan. de relegat. *Legatorum ſtipulatio Præſtanda eſt.* lege prima. §. ſi darem. Digeſtis vt legat. ſeu fideicom.

Præſtari fideicommiſſum. l. 9. D. de fideicom. libert. *Legata Præſtare.* l. 1. C. de bon. poſſeſſ. cont. tab. *Legata Præſtari.* l. 19. §. vlt. D. de fideicom. libert. *Præſtare libertatem.* l. 33. D. de minor. l. 40. D. de manumiſſ. teſtam. l. vlt. D. de curat. furio. *Cum hæres ignorans, quaſi ex fidei-*

com-

commiſſo libertatem ſeruis Præſtitiſſet. l. 23. D. de iur. patron. *Qui voluntate ſeruo ſuo libertatem gratuitam Præſtitit.* l. 1. C. de libert. & eor. lib. *Dominus manumittendo libertatem ſeruo hæreditario Præſtitit.* l. 3. C. de iis qui à non domi. *Libertatem Præſtari.* l. 20. D. de manumiſſ. teſtam. *Vt libertas ſeruo Præſtetur.* l. 24. §. ſi petitum. D. de fideicom. libert. *Si ex falſis codicillis per errorem libertas Præſtita ab hærede fuiſſet.* l. 47. D. de manumiſſ. teſtam. *Fiducia libertatis, quæ ex fideicommiſſo præſtanda eſt.* l. 43. D. de lib. cau. *Libertas ſeruo ex fideicommiſsi cauſa Præſtatur.* l. 15. §. item. D. de l. Cornel. de fals. *Stichum cui libertas ex cauſa fideicommiſsi Præſtanda eſt.* l. 72. §. qui hominem. D. de ſolutionib. l. 43. D. de lib. cau. *Si libertas ab eo qui ſe hæredem eſſe affirmat, Præſtita eſt.* l. 10. C. de quæſtionib. *Si quis ex cauſa fideicommiſsi ſingulas res Præſtiterit.* l. 16. §. Idem Iulianus. D. de hæred. petit.

Operas Præſtare, id eſt *Edere, Exhibere.* l. 35. D. de oper. libertor. l. 8. Co. eodem titul. l. 57. D. de condic. & demonſt. l. 56. D. de ſolutionib. *Qui operas promiſit, operas Præſtando poteſt liberari.* l. vlt. §. vlt. D. qui & à quib. manum. *Niſi obſequium Præſtaret libertus.* l. 1. D. de bon. libert. *Præſtare fidem*, id eſt implere. *Qui fidem quam aduerſarius ſecutus eſt non Præſtat.* l. 6. §. mandati. D. de his qui notant. infami. *Hæres pacto quod defunctus fecit, fidem Præſtare debet.* l. 52. D. de pact. *Probationem Præſtare.* l. 5. D. de probationib.

Præſtare, id eſt Præbere. *Quod pater non conſenſit honoribus ſiue muneribus filij, ne illius patrimonium oneri ſubiiciatur, Præſtat defenſionem.* l. 3. §. filio. D. de munerib. & honorib.

Numerus liberorum excuſationem non Præſtat. l. 2. §. 1. D. de vacat. & excuſ. *Res pro re ſoluta liberationem Præſtat.* l. 46. D. de ſolutionib.

Ab his oneribus quæ poſſeſsionibus, vel patrimonio indicantur, nulla priuilegia Præſtant vacationem. l. 10. D. de vacat. & excuſ. *Immunitati quæ nauiculariis Præſtatur.* l. 5. §. immunitati. D. de iur. immunit. id eſt *tribuitur. huic quoque præmium Præſtatur.* lege 14. §. 1. D. de re militar.

Præſtare actionem, id eſt, *cedere, mandare.* l. 39. §. negligentiæ. D. de adminiſtr. & peric. l. 1. §. ſi te rogauero. D. depoſiti. 88. §. ciuibus. D. de legat. 2. *Tecum agere poſſum, vt Præſtes mihi aduerſus venditorem empti actiones.* lege 45. D. mandati. *Vt creditor quam habet aduerſus debitorem actionem, eam Præſtet.* l. 38. D. de euictionib. *Præſtare actiones.* l. 1. §. 1. D. de ſuperfi. l. 95. §. ſi mandauero. D. de ſolutionibus. l. 33. §. vlt. Digeſtis de fideicomm. libert. l. 31. Digeſtis de actio. empt. lege 31. §. vlt. D. de reb. cred. l. 60. §. de veſtiment. Digeſtis locat. l. 18. D. de hæred. petit. & l. 36. D. de fideiuſſor.

Præſtare actiones noſtras. l. 6. §. vlt. D. nau. caup. *Actiones ſuas Præſtare.* l. 17. D. de rei vendic. *Si debitor nondum ſit aliquid conſecutus, actiones ſuas Præſtabit.* l. 14. §. vlt. D. de reb. auctorit. iud. *Actiones ſuas Præſtabit hæres.* l. 2. D. depoſiti. *Si actor actiones ſuas aduerſus cæteros Præſtare non recuſet.* l. 47. D. locati. *In hoc tantum vt actiones tuas Præſtes.* lege 21. §. vlt. D. de negot. geſt. *Si actiones tuas, quas aduerſus Titium habere mihi Præſtiteris.* l. 27. §. vlt. D. mandati. *Aduerſus reum actiones Præſtare.* l. 10. D. de liberat. legat.

Actio Præſtari. l. 20. §. vlt. D. de tut. & ration. *Præſtari actiones.* l. vlt. D. rem pupil. l. 22. D. famil. erciſc. l. 73. D. de condic. & demon. l. vlt. D. de donationib. l. 5. D. de cenſib. *Vt fideiuſſori qui conueniretur actiones Præſtarentur.* l. vlt. D. rem pupil. ſol. fo.

Actiones aduerſus patrem filio Præſtari non poſſunt. l. 7. D. de obligat. & action. *Legatarius agere poteſt, vt actiones Præſtentur.* l. 50. D. de legat. 2. *Ad Præſtandas actiones teneor.* l. 80. D. de furtis.

Præstatio, pro ſolutione. *Præſtatio in tempus collata.* l. 64. D. de verb. oblig. *Non facit inutilem ſtipulationem difficultas Præſtationis.* l. 2. D. de verb. oblig. *Vſumfructum locauit ſub certa annua Præſtatione.* l. 10. C. de vſufruct. *In Præſtatione eſſe penum.* l. 1. D. de penu. leg. *Operæ, quæ quaſi in pecuniæ præſtatione conſiſtunt.* l. 6. D. de oper. libert.

Vſurarum Præſtatio. l. 2. §. idem. D. de adminiſtr. rer. *Angariorum Præſtatio.* l. 10. §. Angariorum. l. 10. D. de vacat. & excuſat. *Præſtatio dotis.* l. 34. §. qui inuita. D. de legat. 2. l. 16. D. de dote præleg. *Fideicommiſſorum & legatorum.* l. 43. D. de condic. & dem. *Fructuum Præſtatio.* l. 3. D. de actionib. empt. *Libertatis Præſtatio.* l. 24. §. ſi cui legatum. & §. ſi petitum. D. de fideicommiſſ. libertat. *Præſtatio operarum.* l. 57. D. de condict. & demonſt. & lege 20. D. de oper. lib. *partis Præſtatio.* l. 1. Digeſtis de bonis libert. *Partium Præſtatio.* lege 2. Digeſtis de verb. oblig. *Rei Præſtatio.* lege 22. §. vlt. D. famil. erciſc. *Præſtatio vectigalis.* l. 7. D. cómun. diuidun.

Præſtationes etiam vocantur, quæ inuicem & vtrinque, ſeu retro citróque à contrahentibus *Præſtantur.*

In permutatione & emptione multum differunt Præſtationes. l. 1. D. de rer. permut.

Pro ſocio actio magis ad perſonales inuicem Præſtationes pertinet. l. 1. D. commun. diuid. *Sicut ipſius rei diuiſio in communi diuidundo iudicio, ita etiam Præſtationes veniunt.* l. 4. §. ſicut. D. commun. diuidun. *Familiæ erciſcundæ iudicium ex duobus conſtat, id eſt rebus atque Præſtationibus.* l. 22. D. famil. erciſcun. Vetus Gloſſar. Græc. *Præſtationes,* τὰ κατὰ πρόσωπον ἐγκλήματα ἵνα τις ἐγκαλῇ ὅτι ἔβλαψα: τὰ κοινὰ ἢ καρπωσάμενος αὐτὰ μόνος ἐξ ἄλλοις ἐστίν.

Fundo relicto ob reliquas Præſtationes quæ legatum ſequuntur agetur. l. 66. §. fundo. Digeſtis de legat. 2.

PRAESTITVERE eſt Præfinire, Præſcribere. *Certum diem Præſtituit legiſlator, intra quem manumittere non liceat.* l. 12. D. qui & à quib. *Dies triginta ad denuntiandum Præſtituit Senatus.* l. 1. §. Dies. D. de lib. agnoſc. *Niſi fortè aliud tempus, vel mente vel verbis teſtator Præſtituit.* l. 1. D. de penu leg. *Tempus cohæredi Præſtituere.* l. 11. §. ſi in opere. D. de legat. 3. *E re putauit Prætor Præſtituere tempus his quibus bonorum poſſeſſionem detulit.* l. 1. D. de ſucceſſ. edic. *Seruo hæredi inſtituto non Præſtituimus tempus ad deliberandum.* l. 1. D. de iur. delib. *Quos efficiendo operi Reſpub. Præſtituit.* l. 2. §. 1. Digeſtis de oper. publ. *Placuit Præſtitui annum.* lege 1. §. largius. Digeſtis de ſucceſſ. edic.

Dies cautioni Præſtitutus. l. 4. D. de dam. infect. *Præſtituta die.* l. 23. §. etiam. D. de fideicom. libert. *Ante diem Præſtitut.* l. 23. §. vlt. D. de appellationib. *Intra diem ex die mortis Præſtitutum.* l. 3. §. ſi condicioni. D. ad SC. Silanian. *Poſt diem Præſtitutum.* l. 4. D. de nauti. fœno. *Poſt diē commiſſoriæ legi Præſtitutum.* l. 7. D. de leg. commiſſ. *Poſt Præſtitutum pretij ſoluendi diem.* l. 4. C. de pact. int. emptor. *Intra Præſtitutos dies amiſſa naue.* l. 6. D. de naut. fœno. *Intra Præſtitutos dies.* l. 12. D. ad SC. Turpill.

Circa Præſtituendum tempus ſubſtituto. l. 69. D. de adquir. vel omitt. hæred. *Si luſtrum ab initio fuerat conductioni Præſtitutum.* l. 13. §. vlt. D. locati. *Tempus poſt impletam minorem ætatem Præſtitutum.* l. 1. D. de temp. in integ. reſtit. *Tempus exigendis vectigalibus Præſtitutum.* l. 4. C. de vectigalib. *Ante tempus in integrum reſtitutionis Præſtitutum.* l. 1. C. ſi aduerſ. ſolution. *Temporis finem quod ſingulis Præſtitutum eſt.* l. 10. §. vlt. D. de diuerſ. tempor. *Tempora reſtitutioni Præſtituta.* l. 4. C. de in integ. reſtit. *Tempora edicto Præſtituta.* l. 1. C. de bonorum poſſeſſ. contra tabul. *Præſtituta tempora reſtitutionis.* lege vlt. C. ſi aduerſ. donation. *Intra tempora vacationis Præſtituta.* lege 12. D. de vacat. & excuſat. *Intra tempora Præſtituta.* l. 1. §. 1. D. quan. appellan. l. 1. D. de adminiſtrat. & peric. l. 9. D. quib. ex cauſ. in poſſeſſ. *Intra Præſtituta tempora.* lege 3. Codice de dolo.

Quatenus modus legis Falcid. Præſtitutus patitur. lege 17. C. ad l. Falcid. *Praeſtitutus numerus.* l. 5. C. de profeſſ. lib. 10. *Certam ætatem ſorti ſoluendæ Præſtitutam.* l. 26. §. 1. D. quan. di. legat. *Auxilium bonis Præſtitutum.* l. 50. §. vlt. D. de manumiſſ. teſtam. *Salarium quod à legatis Præſtitutum eſt.* l. 4. D. de offic. adſeſſ.

PRÆSVMERE interdum eſt Opinari. *Ab hoſtibus reuerſo filio, quem pater obiſſe falſo præſumpſerat.* l. 3. D. de condict. indeb. *Ne fides communium liberorum decipiat patrem, qui melius de matre Præſumpſerat.* l. 67. §. vlt. D. de legat. 2.

Vulgo Præſumitur alium in litem non debere iurare quàm Dominum litis. lege 7. D. de in lit. iura. *Qui ſe filio teſtatoris impuberi tutorem adſcripſit, etſi ſuſpectus eſſe Præſumitur.* & l. 1. §. 1. D. ad leg. Cornel. de fal.

Quod & Præſumi oportet. l. 72. §. 1. D. de legat. 3.

Præſumptum eſt quoſdam ſeruos bonos eſſe, quia natione ſunt non infamata. l. 31. §. qui mancipia. D. de ædil. edict.

Præſumptum eſt ea mancipia quæ rudiora ſunt, ſimpliciora eſſe. l. 37. D. de ædilic. edict. *Quod Præſumptum eſſe debet, niſi contrarium ab hærede probetur.* l. 33. §. vlt. D. de legat. 3.

PRAESVMPTIO pro Opinione. *Totiens ſua Praeſumptio proficit, quotiens concurrit cum veritate.* lege 30. §. quod dicitur. D. de adquiren. hæred. *Si non leui Præſumptione credat.* lege 44. §. filiusfamil. Digeſtis de vſurpationib. *In qua Præſumptione ſunt qui in quaque regione ſunt & immorantur.* lege 18. §. Aſinam. Digeſtis de inſtru. vel inſtrum. *Quaſi per Præſumptionem priore maſculo edito.* l. 11. §. vlt. D. de reb. dub. *Lucri Praeſumptione debitor liberatus eſſe videtur.* l. 24. D. de Probationib. *Praeſumptionem pro eo eſſe qui accepit.* l. 25. D. de probationib.

Præſumptio propter naturalem affectum, facit omnia patri videri conceſſa. l. 28. §. Titius. 2. Digeſtis de liberat. legat. *Ad exemplum Præſumptionis Carboniani edicti.* lege 5. §. vlt. Digeſtis ne vis fiat ei qui in poſſ. *Cum ex Praeſumptione libertas Præſtita eſſe videtur.* l. 24. §. ſi petitum. Digeſtis de fideicommiſſ. libert. *Praeſumptionem ad filij debitum ſpectare veriſimile eſt.* lege 57. D. de iur. dot.

PRAE-

PRÆTENDERE, obtendere, prætexere velamenta, aliquo ſe defendere. *Mulier quæ ætatem filii Prætendit ad eludendam legitimam accuſationem*. l. 11. §. quæ propter. D. ad leg. Iul. de ad. *Fideiuſſor non poteſt facti ignorationem Prætendere*. l. 7. D. ad SC. Vellcian. *Si miles nihil tale Prætendat*. l. 6. §. qui ſe. D. de re milit. *Tutores Valerianæ filiæ Antonini egeſtatem eius Prætendebant*. l. 74. §. vlt. D. ad SC. Trebell. *Qui ſe ignoraſſe edicti ſeueritatem Prætendant*. lege 15. Digeſtis de leg. Cornelia, de falſ. *Delator Prætendens mandatorem cauſæ deceſsiſſe*. lege 23. Digeſtis de iur. fiſc.

Ignaviam Prætendentes audire non oportere. l. 78. §. etiam. D. de legat. 2. *Si prætendentibus aliquod ſine iudice credatur*. l. 1. D. de vacat. & excuſat. *Creditore iure hypothecæ ſiue pignoris Prætendente*. l. 1. C. ſi prop. publ. penſitat. *Vnus tutor plurium pupillorum nomine vnum debitum Prætendentium*. l. 9. D. de pactis.

PRÆTEREA, in fine clauſulæ à Modeſtino vſurpatur. l. 34. §. qui inuita. D. de legat. 2. & l. 16. D. de legationib.

PRÆTERIISSE annus diéſve dicitur, qui iã exactus & expletus eſt. *Si annus Præterierit*. l. vlt. D. quod vi aut clam. l. 14. D. de aqu. & aqu. pluuiæ arc. *Cum quantũlibet ex duodecimo anno veniſſet, aut Præteriiſſet*. l. 41. D. de manumiſſ. teſt. *Omnibus partibus Præteritis anni*. l. 42. D. de verb. oblig. *Non niſi Præterito biennio*. l. 27. §. vlt. D. de verb. oblig.

Præterito triennio. l. 41. §. vlt. D. de manumiſſ. teſtam.

Si dies patrono bonorum poſseſsionis agnoſcendæ Præterierit. l. 2. D. de bon. libert. *Cum dies pecuniæ Præterierit*. l. 9. §. 1. D. de adminiſt. & peric. *Non ante aget quàm dies ſtipulationis Præterierit*. lege 18. D. rat. rem habe. *Poſteaquam dies deguſtandi Præteriit*. lege 4. D. de peric. & commo. *Præterita die*. lege 5. Digeſtis de precar. *Si Præterita die dominus nuntiaret*. lege 13. Digeſtis de operis noui nuntiation. *Præteritis centum diebus*. lege vltima. §. primo. Digeſtis quis ordo in bonor.

Sic & *Præteriiſſe* dicitur tempus quod effluxit, tranſactúmque eſt. *Tempus Præteriiſſe bonorum poſſeſsionis*. lege 1. §. item ſi quis. Digeſtis de iur. & fact. ignor. *Si nondum Præterierit tempus*. l. 1. §. ſi penſio. D. de migran. *Si nondum Præterierit temporis tãtum quo fulcire potuerit redemptor*. l. 98. §. vlt. D. de verb. oblig. *Si tempora nondum Præterierunt*. l. 1. C. ſi aduerſ. dot. *Cum ſoluendi tempus obligationi additur, niſi eo Præterito peti non poteſt*. l. 186. D. de diuerſ. reg. *Ex Præterito tempore*. l. 15. D. de manumiſſis vindic. *Præteriti temporis tributum*. l. 36. D. de iure fiſ. vectigal. l. 7. D. de publican. & vectigal.

Dolus Præteritus. l. 13. §. is autem. D. de hæred. petit. *Ex Præterito dolo*. lege 95. §. dolo. D. de ſolutionib.

Præterire operæ non poſſunt antequam fuerint indictæ. lege 13. §. iudicium. Digeſtis de oper. lib. *Præteritæ operæ*. lege quarta & lege octaua. Digeſtis de operis libertorũ. *Præteritæ operæ & futuræ* opponuntur lege 37. §. ſed ſi. Digeſtis de oper. libert. *Fructus quos tibi iuxta Præteritam conſuetudinem deberi conſtiterit*. lege 18. Codice de loca. *Iuxta pretia non ex Præterita emptione, ſed ex Præſenti æſtimatione conſtitui*. lege tertia. §. Diui. Digeſtis de iure fiſc. *Si inquilinus pro Præterita penſione ſatisfacere paratus fuit*. lege 34. Digeſtis de damn. infect. *Sine vlla quæſtione pœnæ Præteritæ*. l. prima. Codice qui non poſſ. ad libert. *Præteriti facti pœna*. lege vlt. §. primo. Digeſtis de homin. liber. *De alimentis Præteritis tranſigi poteſt*. lege octaua. Codice de tranſactionibus. *Tam in Præteritum quàm in futurum*. lege 88. §. quæ marito. Digeſtis de legat. 2.

Præterire, interdum nomen alicuius teſtamento *Prætermittere*, vt loquitur Cicero pro Cluentio. *Si patronum Præterierit libertus*. lege 31. §. ſi patronus. Digeſtis de fideicommiſſ. libert.

Et ita *Præterire filium pater dicitur, qui nullam eius mentionem teſtamento facit, eúmque nec hæredem inſtituit, nec exhæredat*. lege 31. Digeſtis de liber. & poſt. *Si miles ſciens filium ſuum ſilentio Præterierit*. lege 41. §. ſi miles. Digeſtis de teſtamen. milit. Vetus Gloſſarium. Præteriri, ἀμνημονεύτους ἐαθῶσι. *Præteriti liberi* quos ad poſſeſſ. bonorum contra tabu. *attinet intelliguntur qui neque hæredes inſtituti, nec vt oportet exhæredati ſunt*. §. eadem. Inſtit. de hæred. quæ ab inteſtat. Bene autem Iuſtinian. *aut nec vt oportet. Etenim non quæuis exhæredatio filium ſummouet à contra tabulas bonorũ poſſeſsione, ſed quæ ritè facta eſt*. l. 2. §. non quæuis. D. de bonor. poſſ. cont. tab. *In teſtamentis ordinandis, principale ius eſt de liberis hæredibus inſtituendis vel exhæredandis, ne Præteritis iſtis, rumpatur teſtamentũ*. l. 30. D. de liber. & poſt. Idẽ Vet. Gloſſ. *Præteritus*, ἀμνημόνευτος. & ita *Præteritum filium, nepotem Poſtumũ* accipe. l. 31. & l. vlt. D. de liber. & poſt.

l. 1. & l. 12. l. 17. D. de iniuſt. rup. lege 6. §. quod ſi. D. de bonor. poſſ. cont. tab.

A primo item à ſecundo gradu Præteritus filius. lege 8. §. 1. lege 5. à primor. D. de bonorum poſſeſſ. cont. tab.

Ventre Præterito. l. 24. D. de acquiſ. vel omitt. *Præteritus autem venter dicitur, ſi in ſupremis ordinandis teſtator eius mentionem non habuerit, vt loquitur* l. 36. §. miles in ſupremis. Digeſtis de teſt. milit.

Præteriti ſenatores dicebantur qui ſenatus lectione prætermiſſi, neque lecti erant, vt docet Feſtus, in verbo *Præteriti*. Liui. libro 40. *Tres eiecti de Senatu, retinuit quoſdam Lepidus à Collega Præteritos.*

PRÆTERMITTERE, id eſt Permittere. *Si fideiuſſor ſciens Prætermiſerit exceptionem.* D. mandati. *Per ignorantiam ſtipulatio Prætermiſſa eſt.* lege decima. Digeſtis de præſcrib. verb. *Si quis eum qui in vtero eſt Prætermiſerit.* lege 4. §. vlt. Digeſtis de bonor. poſſeſſ. cont. id eſt *Præterierit.*

Prætermittere aliàs eſt repudiare. *Hæreditatem Prætermittere.* l. 59. Digeſtis de acquiren. vel omitt. hæred. *Si pecuniam à ſubſtituto acceperis, vt Prætermitteres.* l. 3. D. ſi quis omiſſ. *Prætermittere cauſam teſtamenti videtur, qui cum poſſet iubere, noluit id facere.* l. 1. §. 1. D. ſi quis omiſſ. cau. *Prætermittere cauſam teſtamenti eſt, ſi quis repudiauerit hæreditatem.* ead. l. 1. §. Prætermittere. D. ſi quis omiſſ. cau.

PRÆTEXTVS, colorem & obtentum ſignificat. *Accuſationis inſtitutæ vel futuræ Prætextu.* l. 9. C. de contrahend. & commit. ſtipul.

Sententiam pro ingenuitate dictam, & colluſionis Prætextu ſemel retractare permittitur. l. vlt. D. de colluſ. detegend.

Fideicommiſſaria libertas Prætextu compilatæ hæreditatis non differtur. lege 23. Digeſtis de fideicommiſſ. libert.

Res iudicatæ ſi ſub Prætextu computationis inſtaurentur, nullus erit litium finis. l. 2. C. de re iudica. *Prætextu debiti penſionum.* l. 5. C. in quib. cau.

Prætextu humanæ fragilitatis delictum decipientis in periculo homines, innoxium eſſe non debet. lege 6. §. ſicuti. D. de offic. Præſid. *Adumbrare patientiam Prætextu incredibilitatis.* l. 29. D. ad l. Iuliam de adulter. *Prætextu legis vti.* l. 6. D. de muner. & honor.

Vitricus & priuignus inuicem ſibi donare Prætextu matrimonij non prohibentur. l. 60. D. de donat. int. vir.

Prætextu minoris penſionis locatione facta, ſi nullus dolus aduerſarij probari non poſſit, reſcindi locatio non poteſt. l. 23. D. locati.

Periurij Prætextu cauſa retractari non poteſt. l. 1. C. de rebus cred. *Prætextu terminorum temporis antecedentis.* l. 16. fini. regund.

Sub Prætextu, id eſt ſub obtentu, vt loquitur l. 35. D. de re iudic. ſeu ſub ſpecie, vt l. 4. C. eod. titul. *Sub prætextu accuſationis.* l. 10. C. de donat. int. vir. & vxor. *Sub Prætextu adiuuantium militares viros.* l. 6. §. illicitas. D. de offic. præſidis.

Sub Prætextu ætatis pupilli debitoris hæreditarij, creditorum exactionem differri non poſſe. l. 4. C. de hæred. action. *Condictione repetere pecuniam, quaſi ſub Prætextu hæreditatis acceptam.* l. 3. §. vlt. D. de transactionib. *Sub Prætextu nominis.* l. 6. C. de admin. & peric.

Sub Prætextu ſpecierum poſt repertarum, generali transactione finita, reſcindi prohibent iura. lege 19. C. de transactionib. Ne vel ædificia ſub hoc Prætextu diruantur. lege prima. Digeſtis de tig. iunct.

Qui Puero Prætextato ſtuprum aliúdve flagitiũ abducto ab eo, vel corrupto comite perſuaſerit. Paul. lib. 5. ſentent. tit. 4.

PRÆTORES, initio dicebantur ipſi conſules, quòd *Prairent populo*, vt Liuius libro 3. & Varro lib. 2. de vita populi Romani, referente Nonio ſcribunt: poſtea hoc nomen ad eos magiſtratus, quibus vrbana, vel inter ciues & peregrinos iuriſdictio attributa fuit, tranſlatum eſt. Cuius magiſtratus de incunabulis & incrementis, non poſſum cõmodius quã ipſiſmet noſtri Pomp. adſutis verbis referre, quæ ita habẽt. *Cúmq; Conſules auocarẽtur bellis finitimis, neque eſſet qui in ciuitate ius reddere poſſet, factũ eſt vt Prætor quoq; crearetur, qui vrbanus appellatus eſt, quòd in vrbe ius redderet. Poſt aliquot deinde annos, nõ ſufficiẽte eo Prætore quòd multa turba etiã peregrinorũ in ciuitatẽ veniret, creatus eſt & alius Prætor, qui peregrinus appellatus eſt, ab eo quòd plerunq; inter peregrinos ius dicebat. Capta deinde Sardinia, mox Sicilia, item Hiſpania, deinde Narbonenſi prouincia: totidem Prætores quot Prouinciæ in ditionem venerant, creati ſunt: partim qui vrbanis rebus,*

partim

partim, qui prouincialibus Præeſſent. Deinde Cornelius Sulla quæſtiones publicas conſtituit: veluti de Falſo, de Parricidio, de Sicariis, & Prætores quatuor adiecit: deinde Caius Iulius Cæſar duos Prætores conſtituit. Diuus Clemens Auguſtus ſedecim Prætores conſtituit. Poſt deinde Diuus Claudius duos Prætores adiecit, qui de fideicommiſſo ius dicerent, ex quibus vnum Diuus Titus detraxit, & adiecit Diuus Nerua, qui inter fiſcum & priuatos ius diceret. Ita decem & octo Prætores in ciuitate ius dicunt. lege 2. §. deinde. & §. capta. Digeſtis de orig. iuris. Pomponio itaque Tacitus diſſentit, de Tiberio enim loquens lib. primo Annaliũ: *Candidatos*, ait, *Præturæ duodecim nominauit, numerum ab Auguſto traditum, & hortante Senatu, vt augeret iureiurando obſtrinxit, ſe non exceſſurum.*

Cæterum *Prætores* appellationibus inuicem pro iuriſdictionis varietate diſtinguebantur. Non tantum enim *Vrbanus* vel *peregrinus*, ſed & *fideicommiſſarius*, & *Tutelaris Prætor* in libris noſtris memoratur.

Prætor Vrbanus vir clariſsimus adeatur. l. 1. D. de reb. cor.

Prætoris Peregrini fit mentio in l. 30. §. hæc de dolo. D. de dolo. *Prætor fideicommiſſarius, qui de fideicommiſsis cognoſcebat.* l. 4. in extremo. D. quib. ad libert. procl. l. 78. §. cum iud. D. de legat. 3. *Prætor qui de fideicommiſſo ius dixit.* l. 2. C. qui potior. Atque *Prætoris nomine fideicommiſſarius iſte exaudiendus eſt.* lege 29. Digeſtis de vſu & vſuf. lega. & l. 83. §. vlt. Digeſtis de hæred. inſtit.

Prætor tutelaris, de cuius officio librum ſingularem ſcripſerat Vlpianus, qui laudatur à Modeſtino in l. 6. §. Vlpianus. D. de excuſationib. Hunc à Marco Antonino Philoſopho primum inſtitutum Capitolinus in eius vita ſcribit. *Prætore clariſsimo viro, qui tutelaribus cognitionibus præſidet.* lege 1. C. de tutor. vel curat. illuſt. & lege 3. de tutoribus & curator. Cod. Theodoſ. *Prætor qui impertiendis tutoribus præſidet.* l. vlt. de tutor. & curat. creand. Cod. Theo. & de hoc *Tutelari Prætore*. Atque ad huiuſmodi *Prætorem Tutelarem* pertinent verba legis 9. C. arbit. tute.

Erat & alius qui de liberalibus cauſis cognoſcebat *Prætor*. Iuſtin. Nouell. 13. καὶ ὥσπερ ἕτεροι πραίτωρες εἰσὶ τῇ συγκλήτῳ βουλῇ οἱ τῶν ἐλευθεριῶν καὶ τῶν ἐπιτρόπων καὶ τῶν τοιούτων προκαθήμενοι. *Prætor cuius de liberali cauſa iuriſdictio eſt.* l. 1. C. ſi mancip. ita veniet. Atque hic eſt quem adiri, & cuius partes interponendas ait Vlpian. l. 3. §. 1. & l. 5. Digeſtis de lib. cau. *Decreti interpoſitio à Conſtantiniano Prætore celebranda eſt.* lege vltima Codice de præd. & aliis rebus.

Prætores quoque *ærarij* legere eſt apud Tacit. lib. 4. hiſt. quos Dio lib. 60. τοὺς στρατηγοὺς τοὺς ἐπὶ τῆς διοικήσεως vocat. Cui appellationi locus in vrbe fuit quandiu curam *ærarij Prætores* aut *Prætorij viri* ex Auguſti inſtituto ſuſtinuerunt, quod ad Claudij vſque tempora ſeruatum Sueton. in Auguſt. cap. 36. & in Claud. cap. 24. docet.

Quinetiam militares duces à Romanis *Prætores* appellatos, quòd exercitui præirent cum Varrone lib. 4. de ling. Lat. Iuſtinian. Nouell. Conſtit. 25. & 26. tradit.

Prætorum edicta non modicam obtinent iuris auctoritatem. §. Prætorum. Inſtitutionib. de iur. naturæ. *Non minus autem peregrinus quàm vrbanus Prætor ſuum in albo propoſitum edictum habebat*, vt ex indice librorum Labeonis apparet, in quorum numero eius ad edictum *Prætoris vrbani*, necnon *Prætoris peregrini* libri recenſentur.

Actiones quæ ex propria Prætoris iuriſdictione pendent, plerunque intra annum viuere: nam & ipſius Prætoris intra annum erat Imperium. Inſtitut. de perpet. & temporalib. action. *Ius bonorum poſſeſsionis introductum eſt à Praetore, emendandi veteris iuris gratia. Quòd autem Prætor ſolus vocat ad hæreditatem, hæredes quidem ipſo iure non ſunt: nam Prætor hæredem facere non poteſt: ſed cum Prætor dat bonorum poſſeſsionem, loco hæredum conſtituuntur, & vocantur bonorum poſſeſſores.* Inſtit. de bonor. poſſeſſ.

Vbicunque Prætor ſalua maieſtate imperij ſui, ſaluóque more maiorum ius dicere conſtituit. l. 11. D. de iuſt. & iur. *Si quis ludos ædens Prætor ſcenicis commodauit.* lege 5. §. interdum. Digeſtis commodati.

Prætor actionem dare, denegare, interuenire, partes ſuas interponere, decernere dicitur.

Conuenit Prætori, omnes quos in poſſeſsionem miſit tueri. lege prima. §. primo. Digeſtis ne vis fiat ei qui in. *Ad officium Prætoris pertinet lites deminuere.* lege 21. Digeſtis de rebus cred. *Quid aliud agebat Prætor quàm hoc vt controuerſias eorum dirimeret, à quibus ſi ſponte receſſerunt, debebit id ratum habere.* lege prima. §. inde quæritur. Digeſtis de operis noui nuntiatione.

Si quis homicidium, vel ſacrilegium ſe facturum promittat, ex officio Prætoris continetur, ex huiuſmodi obligationibus actionem denegari. l. 27. D. de verb. obligat.

Prætorium aliàs pro *Auditorio iudicum* vſurpatur. Quinctiam ædes publicas, magiſtratuum iudicúmve cauſa extructas ſignificat. lege 14. C. de offic. rector. prouinc. Iuſtinian. Nouell. 24. l. 25. Prætores appellatos ſcribit, tam eos qui in vrbe ius dicebant, quàm eos qui exercitui præerant, addit, ὅθεν, ait ille, καὶ τὰ δικαστικὰ καὶ καταγώγια πραιτώρια καλεῖν ἐτάξαι. Vopiſcus in Aureliano, *Forum nominis ſui in hoſtienſi ad mare fundare cœpit, in quo poſtea Prætorium publicum conſtitutum eſt.* Sic *Prætorium præſidis* Tertullian. ad Scapul. dixit. B. Ambroſ. Serm. 17. *Ingrediuntur Prætoria aures iudicum & publica inquietant.* Paulinus in eiuſdem D. Ambroſij vita, *Cùm ad Praetorium Macedonij, tunc magiſtri officiorum pro quodam intercedendo perrexiſſet.* & ita verbum hoc accipe apud eundem cum ait, *Infans in area Praetorij in cœna poſitus.*

Prætorium enim præfecturæ Galliarum ſignat D. Gregor. Epiſt. 11. lib. 8. *Perlatum ad nos eſt Baſilicum epiſcopum velut vnum de vltimis in cauſis occupari, & Prætoria inutiliter obſeruare.*

Praetoria iudicum oportet publico iuri atque vſui ſemper vindicari. l. 3. C. de oper. publ. *Ciuitates in quibus ſacra palatia aut* Praetoria *ſunt.* l. 14. C. de off. rector. prou. *Det operam iudex vt Praetorium ſuum ipſe componat.* lege 3. de offic. iud. omni. Cod. Theodoſ. *Cunctos iudices ſcire volumus à* Praetoriis *ordinariorum iudicum, his præſentib. abſtinendum.* l. 3. C. de metat. & epidemit. lib. 12. *A turbulente* Praetorij *obſeruatione vacare,* l. 31. §. 1. C. de epiſc. & cleric.

Atque hoc vocabulum è Latio in Græciam quoque migrauit. D. Matthæus euang. cap. 27. τότε οἱ στρατιῶται τοῦ ἡγεμόνος παραλαβόντες τὸν Ἰησοῦν εἰς τὸ Πραιτώριον. Diuus Marcus cap. 11. ἐπήγαγον αὐτὸν ἔσω τῆς αὐλῆς ὅ ἐστι πραιτώριον. D. Ioannes Euang. cap. 19. de Pilato, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν. D. Paulus epiſt. ad Philip. cap. 1. Ὥστε τοὺς δεσμούς μου φανεροὺς γενέσθαι ἐν ὅλῳ τῷ πραιτωρίῳ. hoc autem πραιτώριον, Io. Chryſoſt. in ſuæ epiſt. præfat. τὰ βασίλεια τοῦ Νέρωνος interpretatur.

Sanè Conſtantinopoli vinctos in *Praetorio* adſeruatos, indéque ad ſupplicium raptos Zonaras non ſemel tom. 3. Annal. oſtendit, veluti in Phoca: πλείστους δὲ καὶ τῷ ἐπάρχῳ παρεδίδου ἵνα κολάσῃ αὐτοὺς οἱ ἐν τῷ πραιτωρίῳ καθείρχθησαν. Idem in Conſtantino Copronymo: καὶ συρόμενος ἐκ τῆς τοῦ πραιτωρίου εἱρκτῆς ἄχρι τοῦ πελαγίου, ἐκεῖ μετὰ τῶν κατακρίτων ἐρρίφη. Idem in Leone Copronymo: εἰς τὸ πραιτώριον ἀνατίθετο ὅπου τινὲς αὐτῶν καὶ τὴν ψυχὴν τῷ κυρίῳ παρέθεντο. Idem in Irene. καὶ τοὺς παῖδας μαστίξατο ἐκείνου, καὶ τῶν τριχῶν ἀφελομένη, ἐν τῷ Πραιτωρίῳ κάθειρξε.

Praetorianus tutor, Vlpian. Tit. 1. regular. *Praetoriani milites* Zozimus lib. 2. τοὺς περὶ τὴν αὐλὴν στρατιώτας οὓς πραιτωρίας καλοῦσι.

PRÆTORIVS appellatur, qui *Præturam geſſit. Cùm quidam vir Prætorius deceſſiſſet.* l. 19. D. ad SC. Velleian. *Prætorij* apud Sueton. in Auguſto. cap. 36. id eſt *Prætura* functi, vt idem loquitur in Claud. cap. 24. *Prætorij ſucceſſores.* l. 2. §. ſi defunctus. Digeſtis pro empto. qui aliàs *Honorarij.*

PRÆTORIA *Actio.* lege vlt. C. quod cum eo. *Praetoriæ actiones,* quæ & honorariæ, *quas Prætor ex ſua iuriſdictione comparatas habet,* vt loquitur Iuſtin. in §. aliæ autem. Inſtitut. de actionibus. *Siue quæ ex propria Prætoris iuriſdictione pendent,* vt idem Inſtitutionib. de perpetu. & tempor.

Prætoriis actionibus vti. l. 63. §. ſi dandæ. D. ad SC. Trebellian.

Prætoriæ ſtipulationes ſunt, quæ à mero Prætoris *officio proficiſcuntur, veluti damni infecti. Prætorias autem ſtipulationes ſic audiri oportet, vt in his contineantur etiam ædilicie: nam & hæ ab iuriſdictione veniunt.* l. 5. D. de verb. oblig. toto tit. D. de Prætor ſtipulationib.

Prætoriæ ſtipulationes legem accipiunt de mente Prætoris, *qui eas propoſuit.* l. 52. Digeſtis de verb. oblig. *Stipulationes quæ Prætoriae ſunt inſtar actionum obtinent, vt damni infecti, legatorum & ſi quæ ſunt ſimiles.* l. 37. D. de oblig. & action. *In ſtipulationibus quæ inſtar actionum habent, id eſt Prætoriis, compenſatio locum habet.* l. 10. §. vlt. D. de compenſationib.

Prætoria cautio, iuriſdictio, poteſtas. *Si alter ex hæredibus cautionem* Prætoriam *accepit.* l. 32. §. 1. D. ad l. Falcid. *Nec* Prætoria *iuriſdictione ita ſeruus obligatur, vt cum eo actio ſit.* l. 7. §. 1. D. de capi. minut. *Poſt operis noui nũtiationem, committunt ſe litigatores* Prætoriae *iuriſdictioni.* l. 1. §. poteſt. D. de oper. nou. nuntiat. *Prætor non coget eum qui per dolum venit in poteſtatem decedere Prætoria poteſtate.* l. 1. §. 1. D. ſi ventr. nomin. mul.

PRÆTORIVM *ius eſt quod* Prætores *introduxerunt, adiuuandi, vel ſupplendi, vel corrigendi iuris ciuilis gratia, propter vtilitatem publicam, quod & honorarium dicitur, ad honorem Prætorum ſic nominatum.* l. 7. D. de iuſtit. & iur. *Prætorium ius ciuile ſubſequitur.* l. 14. D. de teſtib. *Prætorij iuris*

beneficio.

beneficio. l. 3. C. de legit. hæred. *Prætorio iure.* l. 18. D. ſi quis omiſſ. *Nec ex Praetorio, nec ex ſolemni iure priuatorum conuentione quicquam immutandum eſt.* l. 27. D. de diuerſ. regul.

Prætorium pignus. l. 12. Digeſtis pro empt. Rubr. de Prætor. pign. & de quo vide ſup.

PRÆTORIVM Appellarunt veteres partem villæ lautius & ſplendidius ædificatam, & patrisfam. habitationi deſeruientē. l. 2. D. de ſeruitutib. præd. ruſt. l. 12. D. de vſu & habit. l. 34. §. Caius. D. de legat. 2. l. 89. §. 1. D. de legat. 3. l. 13. §. vlt. D. de iniur. *Prædia cum Praetorio.* l. 91. §. 1. D. de legat. 3. *Prætoria voluptati tantùm deſeruientia.* lege 198. D. de verb. ſignif. Et ita *Praetoriū* accipe apud Sueton. in Calig. cap. 37. Pallad. lib. 1. cap. 8. Tertull. in lib. de idololatr. Statium lib. 1. Sylui. in Tiburtino Manlij, Symmachum epiſt. 4. l. 1. & epiſt. 9. 17. & 67. lib. 6.

PRÆVALERE, dicitur quod præponderat, quod potius potentiúſque eſt ac vincit. *Auctoritas Seruij Præualuit.* l. 69. D. de euictionib. *Seruius Sulpitius, cuius ſententia Præualuit, contrà ſenſit.* §. Et illa. Inſtitut. de ſocieta. *Proculi ſententia meritò Præualuit.* §. diuerſæ. Inſtit. de empt. & vend.

Cùm Præualet cauſa dandi. l. 98. §. mihi Romæ. D. de ſolutionib. *Donatio* *Præualebit.* l. 22. D. de donation. int. vir. *Præualere rei iudicatæ clauſulam.* l. vlt. D. iudicat. ſol. *Fauor libertatis Præualet.* l. 14. D. de legat. 2. *Legatum propter voluntatem defuncti Præualet.* l. 14. D. de legat. 2. *Si Præualet libertas.* l. vlt. §. 1. D. de vulg. & pupill. *In obſcuro libertatem præualere.* l. 50. D. de fideicom. libert. *Praeualet quod principale eſt.* l. 18. §. vlt. D. de iniuriis. *Agitabatur quid magis præualeret.* l. 3. §. 1. D. de iur. fiſc. S*exus qui in Hermaphrodito* P*ræualet.* l. 10. D. de ſta. homin. *Hermaphroditus ſi in eo viriliа Præualebunt.* l. 6. D. de lib. & poſt.

In omnibus iſtis in quibus mea res per Praeualentiam *alienam rem tranſit, meámque efficit.* l. 23. §. ſed & id quod. D. de rei vindicat.

PRÆVARICARI *eſt vera crimina abſcondere.* lege 1. in princ. D. ad SC. Turpillian. Vet. Gloſſ. *Praeuaricari*, ἀληθῆ ἐγκλήματα ἀποκρύπτειν. Et rurſus: *Praeuaricari* ἐστὶ ὁ συμπαίζων μετὰ ἐναγομένοις καὶ, μεταφορικῶς λειτούργημα τοῦ κατηγορήσαι πληρῶν διότι τὰς μὲν οἰκείας ἀποδείξεις προσποιεῖται, τὰς δὲ ψευδεῖς τοῦ ἐναγομένου ἀπολογίας προσιέται.

Qui Præuaricatur ex vtraque parte conſtitit, quinimo ex altera. l. 1. D. de Præuaricat. l. 4. §. vlt. D. de his qui notan. infam. Plinius epiſt. 9. lib. 3. *Reum poſtulauit tanquam in cauſa vxor hac Claſsici Præuaricaretur.*

Nec accuſator modo, verumetiam Aduocatus *licet minus propriè,* dicitur. *Aduocatus ſiue priuato iudicio, ſiue publico* Præuaricatus *ſit,* hoc eſt prodiderit cauſam. l. 1. D. de Præuaricatio. *Si non docueris aduocatum* Præuaricatum. l. 1. D. de aduocat. diuerſor. iudicior.

PRÆVARICATOR eſt *qui colludit cum reo & tranſlatitio munere accuſandi defungitur, eo quòd proprias quidem probationes diſsimularet, falſas verò rei accuſationes admitteret.* l. 1. in principio. D. ad SC. Turpil. *Praeuaricator* eſt quaſi *varicator*, qui diuerſam partem adiuuat prodita cauſa ſua. Is autem *Præuaricator* propriè dicitur, qui publico iudicio accuſauerit. Cæterùm aduocatus non propriè *Praeuaricator* dicitur. l. 1. D. de Præuarication. *Praeuaricator eſt quaſi varicator, qui diuerſam partem adiuuat, prodita cauſa ſua.* l. 4. §. vlt. D. de his qui notant. infam. *Præuaricatores eos appellamus, qui cauſam aduerſariis ſuis donant, & ex parte actoris in partem rei concedunt: à varicando enim* Præuaricatores *dicti ſunt.* l. 212. D. de verb. ſignif. vetus Gloſſ. Græc. *Præuaricator* συκοφάντης ὁ προδιδοὺς τὴν ἰδίαν δίκην, καὶ τῷ ἀντιδίκῳ αὐτοῦ βοηθῶν.

Et Vlpianus quidem nomen *hoc à varicando. Labeo verò, à varia certatione* tractum putabat. l. 1. D. de Præuaricatio. & dic. l. 4. §. vlt. D. de his qui notant. infam. Vlpiani opinioni ſuffragatur Plinij auctoritas, qui libro 18. cap. 19. ita ſcribit: *Arator, niſi incuruus, præuaricatur.* Inde tranſlatum hoc crimen in forum. *Praeuaricator cauſae publicae*, apud Cicero. lib. 8. familiar. Plinius epiſt. 9. lib. 3. *Eſt lege cautum vt reus ante peragatur, tunc de Præuaricatore quæratur, videlicet quia aptius ex accuſatione ipſa accuſatoris fides accuſatur, & naturalis iuris* Præuaricator apud Ambroſ. lib. 4. Exhemer. cap. 3.

PRAEVARICATIO *appellatur crimen quod admittit is qui Praeuaricatur.* Rubr. de Præuaricatio. Digeſtis. Cicer. Partition. *vt ſi in reo abſoluto rurſúsque reuocato Praeuaricationem accuſator eſſe definiat, omnem iudicij corruptelam ab reo. Defenſor autem non omnem, ſed tantummodo accuſatoris corruptelam ab reo.* Et poſtea ex nomine ipſo vim huius verbi deprehendi ait, quod ſignificat, *cum in contrariis cauſis, quaſi variè poſitus eſſe videatur.* Quintil. lib. 7. c. 2. *vt abſoluatur reus, aut innocentia ipſius ſit; aut interueniente aliqua poteſtate, aut vi, aut corrupto iudicio, aut difficultate probationis, aut Præuaricatione.*

Præuaricationis crimen. l. 3. D. de Præuaricatione. & apud Plinium epiſt. 9. lib. 3. *Præuarica-*

tionum crimina, apud Quintil. lib. 7. cap. 2. *Præuaricationis iudicium*. lege tertia. Digeſtis de Præuaricat.

Præuaricationis arguere. l.11. C.de accuſation. *Si Præuaricatio arguatur*. l. 1. C. de ſenten. aduerſ. fiſc. lib. 10. *Niſi prioris delatoris Præuaricatio detegetur*. lege 10. D. de diuerſ. tempor. Si *Præuaricationis fuerit damnatus prior accuſator*. l. 3. §. ſi tamen. D. de homin. liber. Plinius epiſt. 9. lib. 3. *Accidet res contraria & noua, vt accuſatore Præuaricationis damnato reus abſolueretur. Quæ Præuaricationis damnata eſt*. l. 43. §. Senatus. D. de ritu nupt. *Præuaricatione fiſcum victum eſſe*. l.1. D.de iur.fiſc. *Accuſator in Præuaricatione*. l. 5. D. de Præuaricat. *Reus per Præuaricationem abſolutus*. l. 6. D. de Præuaricat.

Plinius etiam huius verbi poteſtatem latius porrigens, nimiam cauſidicorum virtutem in hoc *Præuaricationis* iudicium vocat. *Præuaricationem certè in aduocato* tribuit epiſt. 20. lib. 1. *tranſire dicenda & curſim ac breuiter attingere quæ ſunt inculcanda, infigenda, repetenda*.

PRÆVENIRE, interdum *Occupare*: & ita *Præuenire* dicitur, qui prior agit accuſatus. *Si maritus Præuenerit, accuſaréque inſtituerit*. l.4. D. ad l. Iul. de adult. *Si pater Præuenerit*. l. 2. §. vlt. D.ad l. Iul. de adult. *Si maritus ſit in magiſtratu, poteſt Præueniri à patre*. lege 15. D. ad l. Iul. de adult. *Si maritus non negligentia Præuentus eſt*. l.4. §. vlt. D. ad l. Iuliam. de adult.

Si quis poſteaquam in ius vocatus eſt miles vel alterius fori eſſe cœperit, in ea cauſa ius reuocandi forū nō habebit, quaſi Præuentus. l.7. D.de iudiciis. *Si mater à ſene, à libertis Præuenta eſt*. l. 2. §. Quod ſi pater. D. ad SC. Tertyll. *Si Præuentum ſit ab aliquo, & actum de peculio, &c*. l. 1. Digeſtis de in rem verſ.

Præuenit cauſam pignoris fiſcus. l.2. D.de iur.fiſc. *Officium arbitri diuidendæ hæreditatis Præueniendo*. l.21. C. famil. erciſc. *Non pœnæ feſtinatione, ſed Præueniendi periculi metu*. l. 6. §. Quid tamen. D.de iniuſt. rupt.

Teſtator morte Præuentus. l. 77. §. vlt. D. de legat. 2. l. 6. D. de diuort. & repud. *Præuento morte nepote*. l. 3. C.de inutil. ſtipul. *Si mater mortalitate filij præuenta eſt*. l. 2. §. confeſtim. D. ad SC. Tertyll.

PRAGMATICI in l. 9. §. nonnunquam. D. de pœn. qui *libellos concipiebant, & teſtationes conſignabant*. *Pragmaticos* autem à Græcis vocatos iuris interpretes, qui mercedula addicti, miniſtros ſe in iudiciis oratoribus præbebant, & quaſi tela agentibus ſubminiſtrabant. Cicer. lib. 1. de Orat. & Quint. lib. 3. c. 8. & lib. 12. cap. 3. ſcribunt. Iſid. lib. 5. cap. 2. *Pragmaticum ait, cauſarum actorem appellatum*.

PRAGMATICAS ſuas *ſanctiones, iuſſionéſque* Imper. nonnunquam vocant. l. 10. C. de ſacroſ. eccleſ. l. 33. C. de epiſc. & cler. l. vlt. C. de diuerſ. reſcrip. l. vn. in fin. de bon. petit. lib. 10. C. l. vn. vt nemi. lic. in empt. ſpecier. eo §. penult. de nouo Cod. fac. §. ſi quæ verò. de Iuſtin. Cod. confirm. Vet. Gloſſarium: *Pragmatica eſt illa conſtitutio quam conſtituit Imperator habito prius tractatu cum principibus*.

PRECARIVM *eſt quod precibus petenti vtendum conceditur tandiu quandiu is qui concedit patitur*. l. 1. D. de Precari. *Precarij rogatio*. l. 4. D. de precar. lege 11. §. ac iſto. Digeſtis quod vi aut clam.

Precaria poſſeſſio. l. 5. §. inter prædones. D. comm. diuid. l. 13. §. poſſeſſionem. Digeſtis de action. empt. *Hæres eius qui Precariam poſſeſſionem tenebat*. Paul. lib. 5. ſentent. tit. 6. *Si non Precariam poſſeſſionem tradidit*. l. 3. C. de pact. inter empt. *Ea quæ Precarium vſum habebat*. lege 4. Codice de iis qui à non domi. *Precarium interdictum* in lege 15. §. cum quis. & l. 19. §. 1. D. de Precar. & in rubr. C. eo. quod de *Precario*, redditur, appellatur aliàs, *Quod Precario*.

Precaria verba appellantur quæ non directa, nec imperatiua ſunt, *ſed inflexa, & rogatiuè cōcepta*. lege 2. & l. 4. C.de codicill. l. 14. C. de fideicomm. lege 41. §. cum filio. D. de vulg. & pup. l. 24. C. famil. erciſcun. l.10. C.de collat. l.vlt. C. de falſ. cau. l. 15. C. de teſtamen. l. 11. & l. 13. C. de fideic. libert. Qualia ſunt ROGO, PETO, MANDO, DEPRECOR, VOLO, CVPIO, DESIDERO, INIVNGO, OPTO, FIDEICOMMITTO, EXIGO, SCIO TE RESTITVTVRVM; CREDO, VEL SPERO TE DATVRVM. Paul. l. 5. Sentent. tit. 2. l. 2. C. de legat. l. 118. Digeſtis de leg. 1. l. 35. D. de auro arg. Nam qui ita loquitur, nihil pro imperio facit, iubet, præcipit, ſed preces adhibet, & obteſtatione magis, quàm iuſſione vtitur. *Hæc verba fideicommiſſi* dicuntur. l. 69. §. vlt. D. de leg. lib. 2. l.11. §. 1. D. de legat 3.

Fideicommiſſa enim precatiuo modo relinquuntur, vt Vlpian. in Inſtit. tit. 24. ait, id eſt vt Iſid. lib. 5. cap. 24. tradit, *non directis verbis, ſed precatiuis*. Sic *Precariam ſubſtitutionem fideicommiſſariam* accipimus in lege 16. Codice de pactis. & Precariam voluntatem in lege 66. Digeſtis de leg. 2.

PRECARIO *Accipere, Concedere, Dare, Rogare* Iuriſc. dicunt, *Eum qui Precario dederit, & eum qui Precario acceperit.* l. 3. §. Ex contrario. Digeſtis de acquiren. poſſeſſ. *Precario concedere.* l. 4. §. vlt. & l. 8. §. cum quoque. Digeſtis de Precar. *Si tibi fundum Precario conceſſero.* l. 1. §. ſi tibi. D. de itin. actuq; priua. *Precario rogare.* l. 3. l. 4. §. vlt. l. 6. §. 1. cum ſequent. l. 8. D. de Precar. l. 1. §. ſi tibi. D. de itin. actúque. l. 10. D. de adquiren. poſſ. *Qui fundum Precario rogauerit.* l. 36. D. de adquir. poſſeſſ. *Cum is qui pro hærede rem poſsidebat Precario ab hærede eam rogauit.* l. 21. D. de acquir. poſſeſſ. *Cum quid Precario rogatum eſt.* l. 2. D. de precar.

Si Precario vicinus in tuo maceriam duxerit. l. 17. D. commun. præd. *Si fundus Precario traditus ſit.* l. 11. §. Ariſto. D. quod vi aut clam. *Qui Precario habet.* l. 4. §. 1. D. de precar.

Habere Precario videtur, qui poſſeſsionem vel corporis, vel iuris adeptus eſt, ex hac ſolummodo cauſa, quòd Preces adhibuit, & impetrauit, vt ſibi poſsidere, aut vti liceat. l. 2. §. vlt. D. de precar. *Veluti ſi me Precario rogaueris, vt per fundum meum ire vel agere tibi liceat.* lege 3. Digeſtis de precar. Eóque modo in interdictis, *Precario poſsidendi, vtendi, ducendique* verba intelligenda ſunt. l. 1. D. vti poſſid. l. 1. Digeſtis de ſuperficieb. l. 1. D. de itin. actúque pr. lege 1. D. de aqua quot. l. 1. D. de riuis. lege 1. D. de cloac. Ad quorum exceptionem alludere videtur illud Terentianum Eunucho. *Hanc tu mihi, vel vi, vel clam, vel precario fac tradas.* Tertullia. lib. 5. aduerſus Marcionem. *Niſi ſi etiam paradiſo creatoris Precario vſus eſt, ſicut & mundo.* Idem lib. aduerſus Hermogenem. *De alieno ergo vſus, aut Precario vſus eſt, qua gens aut eius, aut & iniuria qua prauidens eius. his enim tribus modis aliena ſumuntur, iure, beneficio, impetu,* id eſt *dominio, Precario, vi.*

Qui vi, aut clam, aut Precario ab aduerſario poſsidet. Paulus lib. 5. ſentent. tit. 6. *Si Precario ſit in poſſeſsionem.* l. 11. §. Ariſto. D. quod vi aut clam.

Ac ſi defunctus cum eo loquatur, quem Precario remuneratur. l. 75. D. de legat. 2.

Ea quæ Precatiuo modo relinquuntur, fideicommiſſa vocantur. Vlpian. tit. 25. regul.

PRECES, in lib. iuris deſideria libellis, quæ imperatori porriguntur comprehenſa ſeu deſideria in libellum principi oblatum collata ſignificant. titu. C. de precib. imperat. offerend. *Si libello dato aduerſarius tuus veritatem in Precibus ab eo datis non adiecit.* l. 29. Digeſtis de l. Cornel. de fal.

Cum ex iis Precibus quæ libello complexa es declaretur. l. 2. C. de inſtitut. & ſubſtit. *Cum Preces tuæ teſtentur.* l. vlt. Codice ad SC. Turpil. *Cum Precum tuarum conceptio expreſſerit.* l. 9. Codice de libera. cau. *Prædia quæ Precum tuarum confeſsio oſtendit.* l. 8. C. de præd. minor. *De veritate Precum inquiri oportet.* l. 4. C. ſi contr. ius vel vtil. *Cum Precibus adſeueras.* l. 9. C. ſi cert. petat. *Si vera ſunt quæ Precibus complexus es.* l. 9. C. de tranſactionib. *Precibus tuis manifeſtius exprimere debueras.* lege 8. C. de impuber. & al. ſubſt. lege 3. Codice de duobus reis. *Cum Precibus tuis expreſſeris.* lege 4. C. de ſermon. permut. *Verbis teſtamenti quæ Precibus inſeruiſti.* lege 2. Codice de vſufr. *Id cuius in Precibus meminiſti.* l. 8. Codice ad exhibend. *Cæterorum quorum Precibus feciſti mentionem.* l. 14. C. de Præd. & reb. minor. lege 6. C. de ingenu. manumiſſ. *De iis quæ Precibus ſignificas.* lege 11. C. de furtis. *Cum Precibus tuis ſignifices.* lege 18. C. de probationib. & lege 13. C. de pignoribus. *Precibus tuis propoſita, deſcripta.* lege 3. C. de inoff. donat. *Id quod in Precē contuliſti.* l. 10. C. de rei vendic. *Ea quæ in Prece contuliſti.* lege vlt. Codice ſi min. ſe maior. *Voluntatis non iuris quæſtionem in Preces tuas contuliſti.* l. 14. C. de donat. int. vir. *Confeſſionem lenocinij Preces tuas continere.* l. 5. C. de condict. ob turp. cau.

Preces fundere ſupplicare eſt. *Is contra quem Preces fundis.* lege 5. C. de rer. permut. lege 5. C. de donationib. *Is contra quem Preces funditis.* lege 17. C. de rei vindicat. l. 19. C. de donationib. Sic & *componere Preces & mentiri in Precibus*, accipe apud D. Auguſt. tract. 7. in cap. 1. D. Ioannis.

PREMERE *oleam, vuas, ficos. quibus ad Premendam oleam vtimur.* lege 19. §. illud. D. locati. *Seruitus in tuo vuas Premendi.* l. 14. D. de aliment. vel cibar. lega.

Premere alias ponere, *plantare & terræ mandare & defigere* ſignificat. *Si vicini arborem ita terræ Preſſerim, vt in meum fundum radices ageret.* l. 7. §. vlt. D. de adquir. rer. dom. Eadémque loquēdi figura, qua Verg. lib. Georg. *Quæcunque Premes virgulta per agros.*

Premere μεταφορικῶς pro grauare, onerare, obtinere. *Vt Premeret atque oneraret libertinas perſonas.* l. 2. Digeſtis de oper. liber. *Priuſquam accuſati ſe criminis quo Premuntur exuerint.* l. 19. C. de his qui accuſa.

PRETIVM propriè eſt, quod pro re empta dicitur, & in veteri Gloſſario definitur τίμημα ἐπὶ τοῖς ὠνίοις καταβαλλόμενον.

Aliud eſt Pretium, aliud merx. lege 1. D. de contrah. empt. lege ſecunda. Digeſtis de rerum permut.

Pretium in numerata pecunia conſiſtere debet. §. item pretium, Inſtit. de emptio. & vendit. liberatur tamen emptor. *Pretij cauſa non pecunia numerata, ſed pro ea pecoribus in ſolutum conſentienti datis.* lege 9. C. de reſcind. vend.

Non eſt æquum Pretio, id eſt, quanti res eſt, litem æſtimari. l. 8. D. de in lit. iuran.

Si magni Pretij prædia ſint. l. 7. §. ſi vir. D. de donat. int. vir.

Pretium facere dicitur, qui rei quam venalem habet pretium ſtatuit, definit. *Qui de veſtibulo liceri cogatur, neceſſe habet interdum totarum ædium Pretium facere.* lege 19. §. de veſtibulo. D. commu. diuid. & Plautus Perſa act. 4. Sc. 4. *Iudica, fac pretium.* Martial. Epigramm. 86. lib. 1. *Quis faceret, pretium niſi qui ſua perdere vellet Omnia,* Pretij hæc ſunt adiuncta, æquum, iuſtum, verum, ſuum: & contra iniquum, immenſum, immodicum.

Quin ædium etiam merces quæ pro conductione operiſve præſtatur, Pretij nomen obtinet. Et ita, *Pretium conductionis.* l. 28. §. 1. D. locati. *Operae.* l. 12. §. ſi in coëunda. D. pro ſoc. Hinc & *Manupretium*, id eſt manus ſeu artis & operis facti merces, vt alias expoſui. Denique Pretium etiam pro mercede ponitur. in l. 10. in fi. Digeſtis de adquiren. poſſeſſione. lege vltima. §. vlt. Digeſtis de leg. Rhod. l. 51. §. locaui. l. 58. D. locati. Varro lib. quarto de lingua Lat. *Pretium quod aeſtimationis emptioniſve cauſa conſtituitur, dictum à peritis quod hi ſolum poſſunt facere recte id. Si quid datum pro opera aut operæ merces à merẽdo quod manu factum erat & datum pro eo manupretium, à manibus & pretio.* Pretium tamen depoſitionis à mercede ſeparat. Vlpian. in l. 2. §. & generaliter. D. vi bonor. rapt. *Vbi* Pretium *pro præmio* in l. 5. §. vlt. Digeſtis de iniuriis *accipitur.* Vt & apud Liuium lib. 22. his verbis, *Haud ſatis dignum tanti laboris periculique pretium erat.* In eamdémque ſententiam verbum hoc vſurpat idem auctor lib. 21. 29. & Vopiſcus in Aurelian.

Si maior annis viginti venum ſe dari paſſus ſit ad actum gerendum, *Pretiúmve participandum.* l. 6. §. irritum. D. de iniuſt. rupt.

P R E T I O S V S dicitur qui magni Pretij eſt. *Pretioſus pictor.* l. 23. §. idem Iulianus. D. ad l. Aquil. *Non delinquendo quiſque Pretioſior non fit.* l. 63. D. ad l. Falcid. *Duplam promitti oportere de his rebus, quæ Pretioſiores eſſent, ſi margarita fortè, aut ornamenta Pretioſa, vel veſtis ſerica vel quid aliud non contemptibile veneat.* l. 37. §. 1. D. de euictionibus. *Fundus qui videtur illo in tempore fuiſſe Pretioſior.* l. 9. D. ad l. Falcid.

Pars fundi quæ Pretioſiſſima ſit. l. 25. Digeſtis de ſeruit. præd. ruſtic. *Plerunque in inſulis in horreiſque homines Pretioſiſſimam partem fortunarum ſuarum reponunt.* l. 3. §. effracturæ. D. de offic. præf. vigil.

Quod ſub pignoribus Pretioſis debetur. l. 5. D. de vent. in poſſ.

Si alter ex ſociis plures vel Pretioſiores res amiſerit. l. 40. §. 1. D. de dam. infect.

Et cuius argentum Pretioſius fuerat. l. 4. D. de rei vindicat.

Pretioſior facta res dicitur cuius Pretium ob impenſas in eam factas, auctum eſt. *Vſque eo duntaxat quo Pretioſior factus eſt fundus.* lege 8. D. de rei vindicat. *Quanti domus Pretioſior facta eſt.* l. 3. §. ſed ſi mutua. D. de in rem ver. *Quatenus Pretioſior res facta eſt.* l. 29. §. domus. D. de pignorib.

Pretioſum & vile aduerſantur. *Si alius Pretioſiores, alius viliores habeat ædes.* lege 3. §. 1. D. de damn. infect.

Si quod fuit in agro Pretioſiſſimũ, hoc euictum eſt, aut quod fuit in agro viliſſimũ. l. 1. D. de euictio.

Pridem obſeruatum eſt. l. 77. §. pater. D. de legat. 2.

P R I D I E ſemper accuſatiuo iungitur. *Pridie calendas.* l. 1. de manumiſſionib. *Pridie Kalendas Ianuarias.* l. 5. D. de feriis. l. 7. D. de vſurpat. *Pridie Idus Martias.* l. 20. §. pridie. Digeſtis de hered. petit. *Pridie Kalendas Maias.* l. vlt. D. de inſtitor. *Pridie æquinoctium autumnale.* lege 1. §. æſtate. Digeſtis de aqua cottid. *Si mulier Pridie vindemias doti dedit.* lege 7. Digeſtis ſol. matrim.

P R I M I C E R I V S non eſt, vt quibuſdam videtur, iunctum verbum: Non enim aliud in eo verbo notandum eſt, quàm primus, reliquum extenſionis loco additum eſt. Itaque bene Suidas πριμικήριον interpretatur τὸν πρῶτον τῆς τάξεως. Nam qui in quocunque ordine primum locum obtinet, Primicerius vocatur. Proinde non *Notariorum* tantùm *Primicerius* dicitur, quod nomen in Nouell. Conſtit. 8. ſæpius repetitum eſt, ſed & *Primicerius fabricæ* in l. 2. C. de fabricenſib. libr. 11. C. *Primicerius domeſticorum, protectorum, equitum.* l. 1. & l. vlt. C. de domeſtic. & protectorib. *Primicerius menſorum.* l. vn. de menſorib. lib. 12. *Et Primicerius adiutor* in l. vlt. C. de offic. præf. vrb. *Et Primicerius exceptorum, Primicerius ſingulariorum, Primicerius Auguſtalium, Primicerius ſcriniorum, Primicerius deputatorum, Primicerius ſacri cubiculi.* lege

vn. qui

vn. qui à præbitio. tiro. in C. Theod. & apud Caſſiodor. lib. 11. Variar. *Primicerius in officio præfectorum prætorio* apud Veget. libro 2. cap. 21. *Et Primicerius protectorum* apud Ammian. Marcell. lib. 18. Sic *Primicerius legionum* apud Guilel. Tyrenſem Pontif. lib. 2. de bello ſacr. cap. 19. & aliàs ſæpè. Sic & *Primicerius defenſorum*, & *Primicerius ſcholæ cantorum*, & *Cardinalis Primicerius* apud Luitprandum lib. 6. de rebus per Europam geſtis. *Primicerium*, qui ſequebatur, eadem figura *Secundicerius* dicebatur: & qui poſt hunc erat, *Tertiocerius*, Rubric. de Primicerio & Secundicerio lib. 12. C. & in l. vn. de præpoſi. agent. in rebus & in Notitia aliquoties. Sic apud Liuitprandum in libro ſuprà citato. *Cardinalis Secundicerius. Sed Primicerium* in veteri Vocabulario inuenio dici *qui primum cereum portabat ante Epiſcopum vel regem*, de dignitate, dicique à primus & cereus: Inde *Primiceria eius dignitas*. ſicut *Primiuirgius* qui primam virgam fert ante regem vel principem.

PRIMIPILVS quis diceretur, explicat Halicar. his verbis lib. 9. ὃς, ait, τῶν ταγμάτων τῇ λαμπροτάτῃ ἀρχῇ κεκοσμημένος ἦ τὰς ἑξήκοντα ἑκατονταρχίας ἕπεσθαί τε καὶ τὸ κελευόμενον ὑπηρετεῖν κελεύει νόμος, τούτους ῥωμαῖοι τοὺς ἡγεμόνας τῇ πατρίῳ γλώττῃ πριμιπίλους καλοῦσι. Liuius libro ſeptimo. *Id propter Publium Salonium poſtulatum eſt à conſularis, qui alternis propè annis Tribunus militum & primus centurio fuit, quem nunc primipilum appellant.* Primipilus itaque primi pili ductorem ſignificat. lege 23. D. de adim. leg. & in Codice Iuſtinianæo ſæpe. Centurionem autem primipili non ſolùm aquilæ præfuiſſe, verumetiam quadringentos milites in prima facie gubernaſſe, & tanquam caput totius legationis merita conſecutum & commoda. Vegetius lib. 2. cap. 8. & cap. 21. ſcribit. Primipilum Vetus Gloſſarium Græcum, δημοσίων χρεασημάτων.

Vnde Primipilaris qui primipili honorem geſſit. l. 36. §. Iulius. D. de leg. lib. 3. lege 33. §. quædam. D. de auro, arg. l. 10. §. vlt. D. de excuſ. tut. l. vlt. §. patrimoniorum. D. de muneribus & honoribus. l. 27. D. de epiſc. & cleri. Et *Primipilarius* in lege vlt. C. de filiis officiali. libr. 12. & l. 5. de cohortalib. lib. 12. C. Suidas πριμοπιλάριος ὅτι μεῖζον ἀξίωμα τῶν στρατιωτῶν ἔχει παρὰ ῥωμαίοις.

PRIMISCRINIVS in lege vlt. C. de numerar. lib. 12. lege vlt. C. de apparitorib. præf. prætor. eod. l. 3. C. de diuerſ. offic. lib. 12. & apud Symmach. lib. 1. epiſt. 33. & in notitia Imperij Rom. perſæpè.

PRIMVS *hæres dicitur, qui primo gradu ſcriptus eſt.* l. 23. D. quæ in fraud. credit. l. 14. D. de lib. & poſt. l. 104. §. penul. l. 113. §. 1. D. de legat. lib. 1. lege vlt. in fi. D. de fideicomm. libert. l. Lucius Titius. D. eod. l. ſi is qui teſtamenta. D. de teſtamentis. Quintilian. Declamatio. 388. *Nam neque diu de primo hærede cogitandum fuit habenti filium, neque de ſecundo habenti priorem.*

Lucius Titius hæredibus Primis *& ſecundis ſalutem.* l. vlt. §. vlt. D. de fideicom. liber.

Si is qui teſtamentum faceret hæredibus Primis *nuncupatis, priuſquam ſecundos exprimeret hæredes.* l. 25. D. qui teſtam. fac.

Duæ cauſæ ſunt per quas in Primi *hæredis perſona condicio impletur.* l. 34. D. de ſtatuliber.

Primo loco & ſecundo hæredes ſcribere. l. qui ſoluendo. D. de hæred. inſtituend. Cicer. 5. in Verrem.

Primo autem gradu ſcriptos accipere debemus omnes, qui primo loco ſcripti ſunt. l. 1. §. defertur. D. de bon. poſſ. ſec. tab. *quos principali loco inſtitutos vocant Impp.* in l. 13. C. de fideicommiſſ. *Quibus qui ſubſtituuntur, hi ſecundi hæredes, id eſt ſecundo gradu ſcripti vocantur*, vt lib. 17. docebimus. Vt autem *primus hæres* ad differentiam ſubſtituti, item & *primus Legatarius* eodem ſenſu in l. legata. C. de legat. l. 9. C. de legat.

Primæ tabulæ paternæ accipiendæ ſunt in l. 41. §. cohæres. D. de vulg. & pup. l. 2. §. ſi in primis. & l. ſi primus. D. de ſtatuliber. Idque ratione pupillarium tabularum, quæ idcirco ſecũdæ appellantur. Qua de re pluribus lib. 3. Selectarum Antiquit. differui.

Neque intereſt vtrum in Primis *tabulis hoc fiat an in pupillaribus.* lege 1. D. ſi cui plus quàm per lega.

Cum legatum Primis *tabulis Titio datur, ſecundis autem tabulis eadem res* Sempronio. l. 41. §. cohæres. D. de vulga. & pupill.

Legata quæ tabulis ſecundis relinquuntur, quaſi Primis *ſub condicione relicta intelliguntur.* l. 11. §. quod vulgo. D. ad l. Falcid.

Prima quaque die. l. 25. D. ad SC. Trebell.

Intra ſex *Primos menſes.* l. 15. D. de adminiſtr. & peric.

Primæ Calendæ; Cat. lib. de re ruſtic. cap. 5.

Intra Kalendas Apriles Primas. l. 135. §. Seia. D. de verbor.obligat.

Si calendis Aprilibus Primis diuortium fuerit ſecutum. l. 7. §. è contrario. D. ſolu.matrim.

Intentionem defuncti Prima facie refragari. l. 10. D.de alimen.vel cibar.

Si vir ex Kalendis Nouembribus Primus fundum fruendum locauerit. l. 7. §. 1. D. ſolut. matrim. *Videtur quidem in Prima facie rem.* l. 39. §. ſi Titius. D. de legat.1. *Quod non Prima facie videtur eſſe iniquum.* l. 31. §.vlt. D.de fidei.liber.

Prima fronte æquius videtur. l. 12. D.de probationib.

Quod Prima ratione poterit videri iniquum. l. 32. §. item ſi qui. D. de recep. qui arbit.

Illud in Prima ſpecie poteſt diſpici. l. 32. §. item ſi qui. D.de recep. qui arbit.

Fructus poſt Primam litem abſumi non oportuiſſe, l. 38. D.de iure fiſ.

Tutor qui adminiſtrauit, ſi ſoluendo ſit, Primo loco eiuſque ſucceſſores conueniendos eſſe non ambigitur. l. vlt.C.de diuid. tut.

Quo filia poſt Primas nuptias indotata conſtitueretur, ad ſecundas nuptias cautionem extendi non oportere. l. 77. §.pater. D.de legat. 2.

Ex Prima parte edicti, & ex illa parte edicti. l. 2. D.de bon. libert.

A Prima ætate. l. 17. D. de iis qui accuſ.

Qui pueros Primas litteras docent. l. 2. §. vlt. de vacat. & *Qui primis litteris pueros induxerint.* l. 11. §.vlt. D.de muner. & honor.

In Primis. l. 5. §. non paſſim. D.de reb. eor. *Quod in Primis eſt.* l. 34. §.qui inuita. D. de legat. 2. *In Primis ſciant hæredes mei.* l. 34. §. Gaius. D.de verbor.obligat.

Vt Primum fructus decerptus eſſet, coloni eſſe cœpiſſet. l.26.D. de furt.

Ei qui Primò vendit. l. 56. D. de contrah.

PRIMVS ordinis aduocatorum dicitur in l. iubemus, pro tempore. in l. per hanc. C. de aduocat. diuerſ. iudicior. id eſt prior in ſede, vt loquitur lex binos. D.eod.tit.

PRIMORES, *Adhibitis Primoribus ciuitatis.* l. 16. D. de vſu & vſufruc.

Si legatio de Primoribus viris deſideret, perſonas. l. 4. §.ordine. D. de legationib.

PRIMORDIVM *quaſi Primordium gerendorum honorum.* l. 1. §.vlt. D.de offic. quæſt.

Obligationes quæ ex mulieris perſona calliditate creditoris ſumpſerunt Primordium. l. 19. C. ad SC. Velleian. *Princeps* propriè idẽ eſt quod primus & præcipuus. *Qui Princeps fuerit delicti.* l.10.D. de ſer. corrup. Caius ad Edict. Prouinciale lib. 16. Familiæ appellatione & ipſe *Princeps familiæ continetur.* l. 196. D. de verb. ſignifi. qua ſignificatione & Vlpianus *Familiarum ſuarum Principes,* pater familiæ, itémque matrem familiæ appellat Vlpian. tit. 5. regular.

Principales authores. l. 2. C.de excuſationibus.

Principalis cauſa. l. 30. D. de iureiuran. l. 129. & l. 178. D. de diuerſ. reg. *Quæ pars eius ſtipulationis Principalem cauſam haberet.* l. 37.D.de ſtipul. ſeruor. *De Principali cauſa denuo quæretur.* l. 1. C.de aduocat. diuer. iudicior.

Quamuis iudicio conuento Principali debitore mandator non liberetur, tamen vbi &c. l. 71. D. de fideiuſſorib. *Niſi Principales debitores defecerint.* l. 3. §.multa. D.de iur.fiſc.

An ſoluendo ſit Principalis fideiuſſor. l. 27. D. de fideiuſſorib.

Cuius bonitas Principalem gradum bonitatis habet. l. 75. D. de verbor. oblig.

Principali loco hæres inſtitutus. l. 13. C.de fideicommiſſ.

Exactores qui Principali loco ad exactionem fuerant deſtinati. l. 2. C. de conuenien. fiſc. deb. lib. 10.

Vſuræ Principalis pecuniæ medii temporis. l. 24. D.de appellationib.

Principalis obligatio ad differentiam fideiuſſoriç quæ acceſſoria eſt. l. 3. D. de ſeparatio. quemadmodum Principalis reus is appellatur pro quo fideiuſſor interceſſit. l. 66. D.de fideiuſſorib. l. 49. de minorib. l.3.§.incerta.D. de iure fiſc. l. 45.§. ſi Principalis. D. deiur. fiſc. l. 3. C. ſi reus vel accuſat. l. 58. & l. 65.D.de fideiuſſorib. *Tempus reo Principali indultum.* l. 1. D. iudicat. ſol. *Venditor actionis quam aduerſus Principalem reum habet.* l. 23. D. de hæred. vel actio. vend. *Reum Principalem conuenire.* l.3.C.de fideiuſſor. *Eundem vt Principalẽ reum in partes conuenire.* l.11.D.de duob.reis. *Minor ſe in id quod fideiuſſit vel mandauit, in integrum reſtituendo, reum Principalem non liberat.* l. 43. D.de minorib. *Niſi patuerit Principales reos idoneos non eſſe.* l. 4. C. quan. fiſc. vel priuat.

Defenſiones quibus reus Principalis munitus eſt. l. 11. C. de exceptionib.

Principale teſtamentum paternum dicitur ad differentiam pupillaris ſeu ſecundarum tabularum, quod tabulas pupillares habet quæ ſecundæ ſunt. Et minus Principales tabulæ. lege 2. & lege ex pupillari. Digeſtis de vulg. & pupill. lege poſt legatum. 16. §. qui principale.

D. de his, quæ vt indign. Quomodo & principales tabulæ & ſecundæ accipiendæ ſunt in l. 2. §. 1. & l. penult. D. teſtament. quemad. aper.

Si principale ruptum ſit teſtamentum. l. 2. D. de vulga. & pupilla. *Qui Principale teſtamentum arguit, & à ſecundis tabulis repellendus eſt.* l. 5. §. qui principale. D. de his quæ vt indig.

Si principali teſtamento quædam ſub condicione legata ſunt. l. 1. §. interdum. D. ad l. Falcid.

Principalis ſignificat directam & opponitur actioni contrariæ: Sic Paulus, *Contraria commodati actio etiam ſine Principali moueri poteſt.* l. 17. §. 1. D. commoda.

Principale opponitur acceſſioni. *Cum quærimus quid cui cedat, illud ſpectamus, quid cuius rei ornandæ cauſâ adhibetur, vt acceſſio cedat Principali.* lege 19. §. perueniamus. D. de auro argen.

Quæ acceſſionum locum obtinent extinguuntur cum Principales res peremptæ fuerint. lege 2. D. pecul. lega.

Principaliter valet directo in §. vlt. Inſtit. quod cum eo. Vnde Principaliter & per ſucceſſionem opponuntur. *Qui per ſucceſſionem quamuis longiſſimam defunctio hæredes conſtiterunt, non minus hæredes intelliguntur, quàm qui Principaliter hæredes exiſtunt.* l. 194. D. de diuer. regul.

Non Principaliter, ſed per ſucceſſionem bona fratris ad eum peruenerunt. l. vlt. D. de legat. 3.

Qui non Principaliter in Titij hæreditatem ſuccedit. l. 7. D. de his quæ vt indig.

Quoniam Principaliter ipſa debitrix fuiſti. l. 2. C. ad SC. Velleian.

Adiectio abſētis cui Principaliter obligatio quærebatur. l. 126. §. Chryſogonus. D. de verb. obli.

Vbi non Principaliter de ea re agitur, quæ habet publicam exſecutionem. l. 7. §. 1. D. de iniuriis.

Principales ciuitatum & curiarum. De decurionibus & Principalibus ciuitatum, qui capit. le admiſerunt, l. 27. §. penult. D. de pœn. *Si qui ex Principalibus alicuius ciuitatis latrocinium fecerint.* d. l. 27. §. vlt. De his Principalibus fit quoq; mentio in l. 41. C. de liber. cau. l. 2. §. ad filiorum. C. quando & quib. l. vn. in fi. C. de lucrat. deſcript. lib. 10. l. 5. C. de cohortalib. lib. 12. l. 33. & lege 40. & l. 42. D. de decurionibus lib. 10. l. 4. de extraord. munerib. in C. Theodoſ. Firmicus lib. 5. Matheſ. cap. 2. *Curatores vel Principales ciuitatum publicis rationibus præpoſitos.* Iſidor. lib. 9. Etymolog. cap. 4. *Principales & Magiſtratus & Duumuirales Curialium officiorum ordines ſunt.* Principales dicti quòd præſint magiſtratibus. Ita *Antiochenſium ciuitatis principales* in l. 2. de excuſ. mun. lib. 10. C. & *Alexandrin. Principales* in l. 56. de decurionib. lib. 10. C. In tractatu quodam Epicur. & Stoic. qui B. Auguſtino tribuitur. Atque eis nominatur quidam Dionyſius Areopagita; id eſt, *Athenienſium Principalis.* Areopagus enim Athenienſium cura vocatur. Et *vir Principalis* apud Apul. lib. 4. & 8. de Aſino aur. & lib. 4. Floridor. Saluia. Maſſilienſis lib. 5. de vero Dei iudicio. *Quis ergo, vt dixi, locus eſt, vbi Principalibus ciuitatum viduarum & pupillorum viſcera deuorentur? Principalis auctoritas.* l. hæreditas. in fi. D. de hæredit. petit. *Principales ciuitatum.* l. 1. D. de curſu publ. *Principales etiam in exercitu & legionibus quidam vocabantur. Inreuerens miles non tantum à tribuno vel cēturione, ſed etiam à Principali coercendus eſt.* l. 13. §. inreuerens. D. de re milita. & leg. penul. §. ſuper his. C. eod. tit. lib. 12. *Imperator ſalutatus à Principalibus officiorum.* l. 1. C. de ſentent. paſſ. Et apud Veget. lib. 2. cap. 15. & cap. 19. Principalia, vetus Gloſſar. ἐξοχα ἀσίως.

P R I N C E P S pro Imperatore apud Martial. *te Principe,* id eſt te imperante.

Quæ Princeps alicui ob merita indulſit. l. 1. D. de conſtitution. princip.

Principio auctoritate adoptamus eos qui ſui iuris ſunt. l. 2. D. de adoptionib.

Adoptio quæ per Principem fit. l. 2. D. de adoptionib.

A *Principe peti ſolet.* l. 15. D. de ſeruitutib.

A Principe permitti vel vetari ſolita. l. 1. §. Permittitur. D. de aqua quotid. l. 2. D. de fluminibus.

Nuper conſtitutum eſt à Principe, ait Pompon. l. 85. D. de legat. 3. *A Principe noſtro reſcriptum eſt.* l. vlt. D. de poſtulan.

Conſtitutionibus Principum continetur. l. 24. D. ad municipal.

Hinc Principalis, Principale. *An commoda & Principales liberalitates debeantur.* lege 35. D. de legat. 3.

Candidati Principis ſolis libris Principalibus in Senatu legendis vacant. lege 1. D. de offic. quæſt.

Quæſtio Principalis ablatæ pecuniæ. l. vlt. D. ad l. Iul. peculat.

Si fundum Albanum qui Principalibus vſibus deſeruit legauerit quis. lege 39. §. vltimo. D. de legatis 1.

Crimen maieſtatis à iudicibus non in occaſionem ob Principalis maieſtatis venerationem habendum eſt, ſed in veritate. l. 7. §. 3. D. ad l. Iul. maieſt.

Nec calumnia facultatem ex Principali maieſtate capi oportet. l. 91. D. de hæred. inſtituen.

Principales conſtitutiones. l. 9. D. ad municipal. id eſt quod ipſe princeps conſtituit. l. 2. §. Nouiſſima. D. de orig. iuris. l. 4. §. vlt. D. de caſtrenſi pecul. *Quæcunque princeps conſtituit & pro lege ſeruentur*. l. 2. §. Ita in ciuitate. D. de orig. iur. l. 33. D. ſi cert. pet. l. 17. D. de excuſat. Vlpian. tit. 7. & 22. regular. & *Principalis prouidentia* in l. 22. D. de adoptio. *Conſtitutionem Diui Pij ſignificat quæ quartam impuberi adrogato relinqui præcipit*. lege 8. §. ſi quis impubes. D. de inoff. teſt. l. 1. §. ſi impuberi. D. de coll. bon.

Principalibus conſtitutionibus cauetur. l. 15. §. 1. D. de l. Cornel. de fal. l. 11. D. de pollicitationibus. l. 33. D. de reb. cred. l. 11. D. qui & à quib. lege 3. D. de colluſ. deteg. *Conſtitutionibus Principalibus cauetur*. l. 15. §. 1. D. de l. Cornel. de fal. l. 4. §. vlt. l. vlt. §. ſerui. D. de publican. l. 37. D. de iniuriis. *Principalibus conſtitutionibus manifeſtè cauetur*. l. 11. D. de exceptionib. *Mandatis Principalibus cauetur*. l. 4. §. non fit. D. ad l. Iul. pecul. l. 35. D. de pœnis. *Conſtitutionibus Principalibus cautum eſt*. l. 9. D. ad municipal.

Vt aliquo decreto Principali refertur conſtitutum. l. 2. D. de offic. adſeſſ.

Plurifariam Principalibus conſtitutionibus præcipitur. l. 2. D. de iure fiſc. *Mandatis Principalibus præcipitur*. l. 1. D. de collegiis.

Poſſeſſiones ex præcepto Principali diſtractas. l. 11. D. de euictionib.

Niſi ſpecialiter Principali iuſſione prorogatio fuerit indulta. l. 2. §. ſi & iudex. D. de iudiciis.

Principale auxilium implorandum eſt. l. 13. §. tempeſtiuum. D. ad SC. Trebell.

Principalibus conſtitutionibus Permiſſum eſt. Vlpian. tit. 24. regular. huc refert omnia quæcunque princeps indulget. *Quidquid animi largitate & munificentia Principali præſtitimus*. l. 5. C. de aduocat. diuer. iudicior. *Niſi hoc Principalis liberalitas ſpecialiter indulſerit*. l. 10. D. de re milita. *Sic filiusfamilias miles per conſtitutiones Principales ius ignorare poteſt*. l. 9. §. 1. D. de iur. & fac. ignor. & *Agri publici, qui in perpetuum locantur à curatore ſine auctoritate Principali reuocari non poſſunt*. l. 21. §. 1. D. de publican. item *Seruus effectus non idcirco quòd poſtea indulgentia Principali libertatem conſecutus eſt*, &c. l. 3. D. obligat. & action. ſic *Beneficio Principali Latinus ciuitatem Romanam accipit, ſi ab Imperatore ius Quiritium impetrauerit*. Vlpian. tit. 4. regular. item *Ius eorum qui accepto vſu togæ Romanæ vt ciues Romani ſemper egerint ab obſidis condicione ſeparatum eſſe beneficio Principali*. l. 32. D. de iure fiſc. ſic *Adoptio duobus modis fit, aut Principali reſcripto, aut imperio magiſtratus*. Inſtitut. de adoptionib. item & à damno liberantur. *Qui beneficio Principali hereditate abſtinuerint*. l. 98. D. de adquir. hæred. *Quemadmodum legitimus hæredibus auctoritate Principali proſpicitur*. l. 40. D. de vulga. & pupill. l. 43. D. de vulg. & pupill. Minorib. quoque hoc indulgentia prodeſt. *Qui veniam ætatis à Principali clementia impetrauerunt*. l. 1. C. de iis qui veni. ætat. *Et de amplianda vel minuenda pœna damnatorum poſt ſententiam dictam ſine Principali auctoritate nihil eſt ſtatuendum*. l. 45. D. de re iudica. Sic dicitur, *Pœna falſi tibi Principali beneficio remittitur*, in l. 2. C. de iis qui ſibi adſcrib.

De latronum familiis deſcendentibus, ex largitione Principali, vel auctoritate fiſcali ſeruis factis retro principes libertatem denegari decreuerunt. l. 2. C. quib. ad liber. proclama.

Videns delatus etiam ante ſententiam honores petere, Principalibus conſtitutionibus prohibetur. l. 7. D. de muner. & honor.

Tutor ſubitò ad Principalem cognitionem profectus. l. vlt. D. vbi pupill. educa.

Beneficia Principalia ipſi principes ſolent interpretari. l. 43. D. de vulga. & pupill. *Principalibus conſtitutionibus declaratur*. l. 33. §. vlt. D. de adminiſt. & peric. *Hoc reſcripto Principali ſignificatur*. l. 7. D. depoſiti. *Beneficium Principalium conſtitutionum locum habet*. l. 18. D. de ſtipulat. ſeruor. *Principalibus reſcriptis ſpecialiter exprimitur*. l. 28. §. 1. D. de pactis. *Ex quo Principali reſcripto intelligi poteſt*. l. 5. §. conductores. D. de iure immunitat. *Secundum Principalium ſtatutorum tenorem*. l. 1. C. de præſcript. 30. vel 40. annorum. *Exemplo decretorum Principalium*. l. 1. §. 1. D. de vacat. & excuſ.

Eo tempore teſtator deceſſit, quo teſtamentum eius ad beneficium Principale pertinere deſierat. l. 92. D. ad l. Falcid. Sic *Principale beneficium* apud Vlpianum tit. 3. regular.

Principalia reſcripta. l. 3. §. multa. D. de iure fiſ. & *Nonnulla extant Principalia reſcripta*. l. 27. D. de pœnis. Sic *Poſt reſcripta Principalia*. l. 3. §. Diuus. D. de ſepulchr. viol. l. 2. §. vlt. D. de iure fiſci. Item *Et principale decretum* in l. 2. D. de offic. aſſeſſ. *Et principalis ſententia*. l. 1. D. de offic. præfect. prætor.

PRINCIPIVM pro initio, *Principio duodecimi anni*. l. 41. D. de manumiſſ. teſt.

PRIOR eſt quem aliquis ſequitur, *In memoriam Prioris dignitatis*. l. vlt. D. de decurionib. id eſt decurionatus quem prius geſſerat. *In priore matrimonio*. l. 5. D. ad l. Iul. de adult. Sic, *Si quis Priore facto teſtamento, poſterius fecerit teſtamentum*. l. 29. D. ad SC. Trebell.

Prior cauſa, id eſt potior. l.15. D. qui potio. in pign.

Prius eſt vt. l. 1. C. de iis qui accuſa. non poſſ. *Prius cognoſcendum de vi quàm de proprietate rei*. l. 37. D. de iudiciis. *Prius de poſſeſsione pronunciare & ita crimen violentiæ excuſare præſes prouinciæ debuit*. l. 1. C. de appellationib.

Priſca lingua, §. Appellamus, Inſtitut. de actionib.

Priſcus Fulcinius. l. C. l. mortuo. §. Labeo. D. de legat. 2. Aliàs Fulcini nomine citatur. l. Fulcinius. D. quæ in fraud. cred. & in l. penult. D. de donat. cauſ. mort.

PRISCVM *Iabolenum* in Africam & Syriam cum aliquo imperio profectum ex eo coniicio quod Iulianus cum in Africa & Syria ſeruos ſuos manumiſiſſe cum conſilium præberet refert in l.5. D. de manumiſſ. vindic. De *Priſco Iauoleno* apud Plin. epiſt. 15. lib. 6. Eum Iulianus præceptorem ſuum vocat in l. An apud. D. de manumiſſ. vindict. *Priſcus ait* l. 2. §. cum Stichum. D. pro emptor.

Priſcus Neratius exiſtimabat. l.8. §. 1. D. de liberat. lega. *Neratius* Priſcus. l. 19. D. de dolo. l. 71. D. de diuerſ. reg. l. 67. §. ſi rem. D. de legat. 2. & *Priſcus*, & Neratius *putant*. l.10. §.1. D. de vſu & habit. id eſt Priſcus Iauolenus. D. eod. tit. *Ariſto Priſco Neratio ſcripſit*. l. 3. D. quæ res pignori vel. *Priſcum Neratium in his quos Adrianus in conſilio habuit, numerat* Spartianus *in Adriano*.

PRISTINVS. *Ager ad Priſtinum dominum Pertinet*. l. 30. §. alluuio. D. de adquiren. rerum dom. *Sicut liberis captis ab hoſtibus ac poſtliminio reuerſis ſtatus Priſtinus reſtituitur, ſic ſerui domino*. l. 10. C. de poſtl. reuer.

Ad tempus in opus publ. cum damnati Priſtinum quidem ſtatum retinent. l. 6. ex quibus cauſ. infam. Sic *In Priſtinum ſtatum reſtitui*. l.3. C. de curat. furio.

In quæſtionibus nominati capitalium criminum Priſtinam *interim dignitatem retinent*. l.17. §. in quęſtionib. D. ad municipal. & *In* Priſtinam *cauſam res redit reſoluta venditione*. lege 10. §. vlt. D. quib. mod. pign.

Priſtina obligatio. l. 46. D. de ſolutionib. *Omnes debitores qui in fraudem creditorum liberantur, per hanc actionem reuocantur in* Priſtinam *obligationem*. l.17. D. quæ in fraud. cred.

Sicut debitori ita & creditori Priſtinum *ius reſtituitur*. l. 10. D. quib. mod. pign. Sic *iure Priſtino peculium pater habebit*. l. 4. D. de caſtren. pecul.

PRIVATÆ dicuntur res, quæ ſunt ſingulorum. l. prima. D. de rer. diuiſ. à verbo antiquo Priuus, quod ſingulos ſignificat, quo & Cato in lib. de re ruſtica vtitur. *Vnde priuatum ius id eſſe definitur, quod ad ſingulorum vtilitatem pertinet*. l. 1. §. vlt. D. de iuſtit. & iur. Et priuata iudicia à Latinis dicuntur quæ ad rem familiarem cuiuſque pertinentia per arbitros, iudicéſque datos expediuntur. Cic. 1. de Orato. *Nam volitare in foro, hærere in* Prætorum *tribunalibus, iudicia priuata magnarum rerum obire*. Idem Topic. *Priuata iudicia maximarum quidem rerum in Iureconſultorum mihi videntur eſſe prudentia*. Plinius lib. 6. epiſt. ad Roma. *Interuenit acribus illis & erectis frequens neceſsitas iudicandi ac penè calculos tabulámque poſcendi, vt repentè in priuati iudicij formam Centumvirale verteretur*. Priuata delicta ſunt, quæ ad rem familiarem & priuatam pertinent, nec cuiuis ex populo, ſed ei duntaxat cui damnum datum iniuriáve facta eſt, competunt. Qualia ſunt furtum, rapina, iniuria, damnum iniuria datum. tit. de priuat. delict. l. 1. §. vlt. D. de pœn. l. 7. D. de public. iudic. Actio certè ex lege Cornelia de iniuriis & ſi pro publica vtilitate exercetur, priuata eſt tamen. l. 42. §. 1. D. de procuratorib. l. vlt. C. de iniur. l. vlt. C. vbi ſenator. *Priuatam* etiam *furti actionem* vocat Quintilian. Declamatio. 341. ad fi. Sic & *Actio iniuriarũ quã inter Priuata delicta veteris iuris auctores connumerãt*. l. vlt. C. de iniuriis.

Priuatæ noxæ, hoc eſt quæ committuntur ex delictis non publicis criminibus. l. 17. §. quod aiunt. D. de ædil. edic.

Priuatum opponitur communi. ſic, *Si ex Priuato agro in agrum communem aqua immittatur*. l. 11. § ſi ex priuato. D. de aqua & aq. pluu.

PRIVATVM & *Publicum* opponuntur. l. 10. D. de diuiſion. rer. Si *Priuatus à milite petat*. l. 66. §. 1. D. de euictionib. Item. *Ne publica coercitio Priuata pactione tollatur*. l. 5. D. de pact. dotal. Sic *Priuata pactione pignorati*. l. 5. C. quæ res pignor. non poſſ. Huc pertinet quod dicitur. *Libertinæ condicionis conſtitutis Priuatis pactis immutare ſtatum ſuum nõ licere*. l. vlt. C. de colluſ. deteg. hoc ſenſu accipitur, quod dicitur. *Seruitus itineris ad ſepulchrum Priuati iuris manet*. l. 14. D. de ſeruitutib. *Priuata etiam loca* dicuntur quoque reſpectu publicorum. lege 32. D. ad l. Aquil. Sic *Aedilitas inter eos magiſtratus habetur, qui Priuatis muneribus excuſati ſunt*. l. 17. §. is qui. D. de excuſationib. & *Senatuſconſultum ad Priuatos hæreditatis petitores pertinet*. l. 1. C. de petit. hæred.

Priuatus dicitur reſpectu ad fiſcum habito. l. fiſcus 6. l. apud Iulianum 35. D. de iur. fiſc. & ad magiſtratum. l. ſi priuatus. D. qui & à quib. manumiſſ. lib. non fiat. Huc ſpectet quod dicitur. *In his quæ ſunt in fiſci patrimonio, neque facere quidquam, neque prohibere Priuatus poteſt*. l. 2. §. hoc interdictum. D. ne quid in lo. pub. Hoc ſenſu dicitur. *Priuatus creditor, erratum puto, ſed vide* l. 3. C. de reuocand. his quæ in fraud. credit. Item, *Quod in Priuatis debitis obſeruandum eſt*. l. 11. C. de fideiuſſorib.

Priuata Vet. Gloſſar. Græc. ἰδιωτικὰ τὰ τῇ βασιλείᾳ ἰδιάζοντα διαφέρειν, & Priuatas res Principis Theodoret. hiſtoria Eccleſiaſtica ἴδια βασιλέως χρήματα. Iulian. in epiſt. ad Ecebobum, καὶ τὰ κτήματα τοῖς ἡμετέροις προστίθεμαι Πειβάτοις. & *Priuatum patrimonium Principis* Capitolinus in Antoni. Sic *Res fiſcales quaſi propriæ & Priuatæ principis ſunt*. l. 2. §. hoc interdictum. D. ne quid in lo. pub. vnde & Comes rerum Priuatarum, Rubri. de offic. procur. Cæſar.

PRIVATIM. *Bona ſua Priuatim facta venditione conceſſit*. l. vlt. §. Titius. D. de condictio. indeb. Item, *Si quis Priuatim ſacrum ſibi conſtituerit, ſacrum non eſt*. lege 6. §. ſacræ. D. de diuiſi. rerum.

PRIVIGNVS dicitur relatione facta ad vitricum. lege 3. §. vitricus. D. de muneribus & honoribus.

PRIVIGNVS vxoris meæ filius ex alio viro natus, liberi quoque quos ex alia vxore habeo, vxori meæ priuigni ſunt. l. 4. §. affines. Planè quod ad cauſam prohibitarum nuptiarum attinet, non ſolùm vxoris noſtræ ex aliò marito filia, ſed etiam neptis, proneptis priuignæ appellatione intelliguntur. l. 14. §. vlt. D. de ritu nupt. Moſchop. ἐν συλλογῇ Ἀττ. ὀνομ. Priuignos προγόνους à Græcis dici ita oſtendit. Πρόγονοι καὶ οἱ ἀπὸ προτέρου γάμου γεγενημένοι ὧν ὁ πατὴρ ἢ μήτηρ εἰς δεύτερον ἦλθε γάμον. Λέγονται δὲ πρόγονοι πρὸς τοὺς ἀπὸ τοῦ δευτέρου γάμου γεγενημένους. *Si adhuc Priuigna tua eſt id eſt, ſi mater eius tibi nupta eſt*. §. item ſi adhuc. Inſtit. de nuptiis.

PRIVILEGIVM ius ſingulare eſt, & in certæ perſonæ vel cauſæ gratiam fauorémque conſtitutum. & lex de vno homine lata quaſi priua lex, id eſt, priuato lata, vt Gell. lib. 10. cap. 20. & Iſidor. lib. 5. cap. 18. ſcribunt. Victorin. Afer. de Orthographia, *Lex enim priuilegij in vnum hominem eſt dicta*. Quo ſenſu Priuilegium à Cicero. in Paradox. & lib. 3. de legibus, & aliàs ſæpius hoc verbum vſurpatur.

Priuilegia quædam cauſæ ſunt, quædam perſonæ. l. 196. D. de diuer. regul.

Priuilegium cuiuſque vel ciuitatis vel corporis, vel officij in quo quiſque eſt. l. 36. §. vlt. D. de fideicommiſ. libert.

Priuilegium fiſci eſt inter omnes creditores primum locum retinere, Paulus lib. quinto ſententiarũ tit. 12.

Priuilegium fori. lege 1. D. ſi quis in ius voc. non ier. l. ſi fideiuſſor. D. qui ſatiſd. cog. l. 2. §. item ſi extra & l. ſi quis ex aliena. D. de iudiciis.

Legati cæteríque in ea ſunt cauſa, vt in ius vocati veniant, Priuilegia ſua allegaturi. lege 5. D. de iudiciis.

Priuilegium militum. l. 40. D. de adminiſt. & peric. *Priuilegium quod militibus datum eſt*. l. 14. D. de teſtam. milit. *Licere militibus proprio Priuilegio etiam hæredibus extraneis, poſtquam hæredes extiterint, mortuis ſubſtituere*. l. 6. C. de teſtamen. milit. *Teſtamentum ad Priuilegia militum non pertinebit*. l. 20. §. vlt. D. de teſtamen. milit. Item, *Veteranorum Priuilegia vſurpari*. l. 7. C. de fide inſtrumen.

Priuilegium pupilli in bonis tutoris. l. 42. & l. 44. D. de adminiſt. & peric. *Priuilegium in bonis magiſtratus pupillus non habet*. l. 1. §. priuilegium. D. de magiſtr. conuenien. & *Defenſor tutoris condemnatus non aufert Priuilegium pupilli*. l. 22. D. de tute. & ration. Item, *Tutelæ Priuilegio locus eſt*. l. 9. §. 1. D. de adminiſtrat. & peric.

In bonis curatoris Priuilegium furioſi furioſæuè ſeruatur. l. 15. §. vlt. D. de curat. furio.

Priuilegium quoque prælationem & prærogatiuam quandam ſignificat, quæ inter actiones perſonales vertitur, qua in debiti repetitione chirographarij creditores aliis conchirographariis præferuntur. Sic hoc verbum accipitur in tit. de priuileg. credit. qui in vulgatis codicibus diſtinctus eſt ab aliis, in Pandectis verò Piſanis continenter hæret cum tit. de bon. auct. iud. poſſid. Sic & l. 74. D. de iure dot. l. 53. §. 1. & §. vlt. D. de pecul. l. 51. §. idem reſpondit. D. pro ſoc. l. 6. l. 33. l. 37. D. de iur. fiſc. l. 10. D. ad munici. l. 23. §. vlt. D. ſolut. matr. l. 2. C. de ſeruo pign. dat. l. 10. §. quod ſi dies. D. de admin. tut. l. 1. D. de ceſſio. bon. l. 25. D. ſi cert. pet. lege 58. §. vlt. D. manda. l. 15. §. 1. D. curat. furioſi. l. 1. §. ſed & ſi ſatis.

D. de

D. de adminiſtra. re. ad ciuit. Sic *Priuilegium quod inter perſonales actiones vertitur.* d. l. 74. D. de iure dot.

Creditori qui ob reſtitutionem ædificiorum crediderit, Priuilegium exigendi datur. l. 1. D. de ceſſio. bonor. *Sufficere quod Priuilegium deductionis dominus perdidit.* lege 5. §. in tributum. D. de tributor. actio.

In cæteris creditoribus habenda eſt ratio Priuilegiorum. l. 52. D. de pecul.

Priuilegia etiam pro ipſis creditoribus, qui priuilegia habent, ponuntur in l. 7. §. quoties. D. depoſ. l. 24. §. in bonis. D. de reb. auct. iud. l. 17. §. pen. D. de excuſ. tut. Qui & *Priuilegiarij* vocantur. l. 1. D. de pact. & l. 24. §. vlt. D. de reb. auct. iud. & ab *Hypothecariis ſeparantur.* l. 10. D. qui potiores. Sic *Priuilegiarius creditor.* l. 3. D. quod cũ eo. *Priuilegiarij.* l. reſcripti. D. de pactis. Item, *An Priuilegiariis abſentibus hæc pactio noceat.* l. 10. D. de pactis. quo referendum quod dicitur *quorum pecuniæ ad creditores Priuilegiarios, peruenit. Perueniſſe autem videtur ſiue ſtatim profecta eſt ab inferioribus ad Priuilegiarios ſiue per debitoris perſonam, ſi modo non poſt aliquod interuallum id factum ſit.* l. 24. §. vlt. D. de reb. auctor. iud.

Qui Priuilegio ſubnixus eſt. l. 30. §. 1. D. de excuſationib.

Qui nouo Priuilegio vtitur, non videtur in eadem cauſa ſiſti. l. 12. D. ſi quis caution.

Prædicendum fideiuſſori non vſurum eum Priuilegio. l. 7. D. qui ſatiſda. cogant.

PRO præpoſitio accedens cognationum affinitatúmque nominibus, gradus profert, atque promouet. Veluti *Proauus*, *Proauia*, aui noſtri pater, mater. l. 5. §. 1. D. de adgnoſc. & alendis.

Pronepos, *Proneptis*, nepotis filius, filia: *Proauunculus*, *Promatertera*, id eſt, proauiæ frater & ſoror: *Propatruus*, *Proamita*, id eſt, Proaui frater, & ſoror. l. 1. §. vlt. D. de gradib. & affinib. Quos etiam auunculos, patruos, amitas, materteras, maiores vocant. l. vlt. §. patruus maior. eo. tit. Atque hæc ex cognatione petita ſunt nomina. Ex affinitate verò eiuſdem generis ſunt hæc, *Proſocer*, *Progener*, *Pronurus*. l. 3. §. vlt. D. de poſtul. l. 15. §. vlt. D. rer. amot. Proſocer (quo nomine Plinius in Epiſtolis Fabatum paſsim appellat) is eſt, qui ab aliis ſocer magnus dicitur, nimirum vxoris meæ auus, cuius ego ſum progener. *Proſocrus* mihi vxoris meæ auia eſt, ego ſum illius progener. l. 4. §. affines. *Proſocrus* enim vxoris noſtræ auia, *Pronurus* verò nepotis vel pronepotis noſtri vxor nobis appellatur. l. 14. §. vlt. D. de ritu nupt. l. 15. §. vlt. D. rer. amot. l. 4. §. gradus. D. de gradibus & affin. lege 8. §. vlt. D. de legat. præſt.

Pro id eſt ſecundum, *vt pro facundia aduocati.* l. 1. §. in honorariis. D. de extraord. cognit. *Pro facultatibus defuncti & depoſitione Patrimonij.* l. 3. D. de annu. legat. *Pro admiſſi criminis qualitate.* l. 11. §. mulier. D. ad l. Iul. de adulter. *Pro quantitate ſumptuum.* l. 25. D. de pignor. act.

Pro dominij portione. in l. 50. D. de legat. 1.

Pro tribunali id eſt in tribunali, & ita pro tribunali ſedere, ἐπὶ τοῦ βήματος dicunt. D. Matthæus Euangel. cap. 27. & D. Ioannes Euangel. cap. 19. & *Bonorum poſſeſſio quæ Pro tribunali datur.* l. 2. §. in bonorum. D. quis ordo in bonor. poſſeſſ.

Soſipater lib. 2. Inſtitution. Grammatic. *Pro* interdum ſignificat derogationẽ, id eſt στέρησιν, cum dicimus Profanus locus, id eſt non ſacer, quaſi porro à fano poſitus, quod Græci βέβηλον dicunt.

Pro emptore poſſidet qui à non domino emit, cum eum dominum eſſe exiſtimaret. l. 33. §. 1. D. de vſucapionib. l. 8. D. de pericul. & commod. l. 6. §. Iulianus. D. de precar. l. 11. in fi. D. inſtitor. l. 13. §. 1. D. de petitio. hæredit. tit. pro empto. lege 25. §. quod pro emptore. D. fam. erciſc.

Pro dote poſſidet qui rem alienam ignorans doti accepit. l. 13. l. 15. §. apud Marcellum. D. de petit. hæred. l. 8. D. de peric. & commod. l. 1. & toto tit. pro dote. Similiter *pro donato* poſſidet cui res donationis cauſa tradita eſt. l. 1. D. pro dona. l. 25. §. quod pro empt. D. fam. erciſc. *Pro legato* verò cui res aliena legata eſt, aut teſtatoris quidem, ſed adempta codicillis ignoratur. l. 1. l. 4. D. pro legato. *Pro ſoluto*, qui rem debitam vel aliud quid in ſolutum eius loco accepit. l. 1. D. pro empto. *Pro ſuo* poſſeſſio ad omnes poſſeſſionum ſpecies porrigi poteſt, quas quis ex iuſta cauſa nactus eſt. Sed huic propriè locus eſt, in his quæ proprium & ſpeciale acquiſitionis nomen non habent, vt puta in his quæ cœlo, terra, mari, vel ab hoſtibus capta poſſidemus: Item quæ vt in rerum natura eſſent, fecimus, & quæ quaſi donata, legata, vel empta, vel ex ſtipulatu, aut ex cauſa dotis debita, cùm veritas non ſubeſſet, accipimus. l. 1. & l. 2. l. penult. in fi. D. pro ſuo. l. 3. §. vlt. D. de acqu. poſſeſſ. l. 68. D. de iure dot. l. 5. l. 27. l. 32. D. de vſucapion.

Pro poſſeſſore poſſidet prædo, qui interrogatus cur poſſideat, reſponſurus ſit, quia poſſideo, nec vllam aliam cauſam poſſeſſionis poſsit dicere. lege 11. §. vlt. lege 12. & l. 13. D. de hæredit. petit.

PROBARE vulgatâ ſignificatione, eſt quod dubium & obſcurum, certum reddere & efficere. Sic Probari fideiuſſores dicuntur in quorũ facultates inquiritur, vt idonei necne ſint pateat. l. 9. & 10. D. qui ſatiſd. cogan. l. 7. §. non ſolum. D. de min. *Inde ad fideiuſſores probandos dati arbitri* accipiuntur, qui ad æſtimandas fideiuſſorum vires dantur. l. 9. D. qui ſatiſd. l. 2. D. â quibus appell. non lic. *Probari etiam opus* dicitur quod tanquam è lege dictâ factum adprobatur. l. 26. l. 38. l. vlt. D. loca. lege 7. §. illud quoque. D. de l. Iulia repetund. Frontin. lib. II. de Aquæductib. *Eorúmque operum probandorum curam fuiſſe per cenſores aliquando & Aediles.* Et in vetere monumento Neapolitano, quod legem parieti faciundo dictam habet. QVOD EORVM VIGINTI IVRATI PROBAVERINT, PROBVM ESTO. QVOD IMPROBAVERINT IMPROBATVM ESTO.

Minor viginti quinque annis adito Præſide ex aſpectu corporis falſò Probauit perfectam ætatem. l. 32. D. de minorib. Item alibi. Sic & *Cauſam Probare* dicitur in lege 5. C. de fideicom. libert. *Probare furem.* l. 13. §. idem. D. de iureiuran. eodem ſenſu dicitur. *Si competenti iudici annua legata vel fideicommiſſa tibi relicta Probaueris.* l. 1. C. quan. dies legat. & *Inſtrumenta quæ probari non poſsint.* l. 31. D. de leg. Cornel. de falſ.

De ætate ſua aut de numero liberorum Probaſſe. l. 1. §. item cum ex. D. quæ ſenten. ſi appellat. reſ. Item, *Prætorem adiri diebus feriaticis, vt ætates Probentur.* l. 2. D. de feriis. & *Quandiu de iure ſuo probet.* l. 60. §. vlt. D. de vſufruc. & *Si iudex de iure ſuo Probantem admiſerit.* l. 1. §. item cũ ex. D. quæ ſenten. ſi appellat. *Si de quibuſdam excuſationibus non probauerit.* l. 21. §. 1. D. de excuſationib. *Si de crimine fuerit probatum,* l. vlt. §. vlt. D. de bonis eor. qui ante ſent.

Niſi euidenter Probetur. l. vlt. D. ad SC. Turpill.

Probandum eſt. l. 12. D. de in ius vocan. *Exigere poſſe Probandum eſt.* l. 50. D. locati. & *Probandum eſt, ſi arbor communibus ædibus impendeat.* l. 1. §. non ſolum. D. de arborib. cæden.

Probatum eſt, id eſt placuit. l. 53. D de oblig. & act.

Probare eſt etiam facere periculum, vel experiri. *Si deguſtando malè Probauit vinum.* l. 15. D. de pericu. & commo. rei vendi. *An per te ſteterit quominus incontinenti pecunia Probaretur.* lege 39. D. de ſolutionib. Sic accipe quod dicitur, *Menſuras publicè Probatas,* in lege 32. §. 1. D. de l. Cornel. de falſ.

Probare nomen agnoſcere eſt & ſuſcipere, eóque vt bono contentum eſſe. *Qui nouiſsimum nomen Probauit.* l. 36. §. vlt. D. ad municipal. & *Probatam à marito vxorem.* l. 26. D. ad l. Iul. de adulter.

PROBABILIS *modus.* l. 7. §. quod dicitur. D. de SC. Macedon. Item *Probabilis cauſa.* l. 4. §. vlt. D. de teſtam. milit. *Receptis & Probabilibus cauſis.* l. 2. §. quem ita. D. de vacat. & excuſ. *Quæ ſententia mihi videtur Probabilis.* l. 1. §. magiſtrum. D. de exercitor. Item, *Quæ ſententia Probabilis mihi videtur.* l. 4. D. de hæred. inſtit. Sic alibi, *Caſsij & Pegaſi ſententia Probabilis eſt.* l. 11. D. de iuriſdictio. & *Minus Probabilem ſententiam æquo animo ferre.* l. 27. §. ſtati. D. de recep. qui arbitr.

Vſque ad Probabilem quantitatem. l. 1. ſi cui. D. de extraord. cognit.

Probabili conſilio matrimonio iungere. l. 2. C. de inſtitut. & ſubſt.

Minus Probabili ratione depoſcis. l. 3. C. de per. tutor. & contrà, *Probabili rationi placuit.* l. 6. D. de except. rei iud.

Qui ſumptus neceſſarios Probabiles in communi lite fecit. l. 31. §. vlt. D. de negot. geſt.

PROBATIONES *euidentes.* l. 27. §. vlt. D. liber. cau. l. 7. D. de fi. inſtr. l. 7. C. de diſtract. pignor. l. 6. C. ſolu. matrim. *Euidentiſsimæ.* l. 45. D. de hæred. petit. l. 6. D. de condict. cau. da. l. 2. D. de condicion. inſtit. l. 34. D. de legat. 1. l. 63. §. ſi hæres. D. ad SC. Trebell. *Legitimæ.* l. 40. D. de teſtam. mil. *Manifeſtæ.* l. 24. D. de probationib.

Probationibus inſtruere atque minuere accuſationem. l. 2. §. vlt. D. ad l. Iul. de adulter.

Probatoria in Impp. conſtitutionibus atteſtationem illam, vt cum vulgo loquar ſignificat, qua qui in ordinem aliquem adſciſcitur, idoneus & probatus renuntiatur. l. 3. C. de agentibus in reb. l. 12. l. 17. C. de re milit. l. 2. C. de cohortalibus. l. 6. l. 9. l. 10. C. de diuerſ. offic. & apparit. l. 11. Vſurpat & hoc verbum Iuſtinia. Edicto 13. Extat autem apud Caſſiod. lib. 7. formul. *Probatoriæ Chartariorum.*

Probi nummi & reprobi aduerſantur. l. 24. D. de conſtit. pec. l. 40. D. ſi cert. pet. l. 24. §. qui reprobos. D. de pignor. act. vt apud Cic. lib. III. Offic. *bonis nummis adulterini opponuntur.*

PROBE, Benè, Æquè. *Parum Probè, id eſt improbè.* l. 13. §. ſi quis quia. D. de dam. infect. *Parum Probè de hæreditate viuentis pueri ager.* l. 37. §. à patre. D. ad SC. Trebell. *Parum Probè poſtulat ab eo caueri ſibi, & cet.* l. 13. §. ſi quis quia. D. de dam. infect.

Probrum & opprobrium idem eſt. Probra autem quædam natura turpia ſunt, quædam ciuiliter & quaſi more, inſtitutóque ciuitatis, vt exponit Vlpian. in lege 42. D. de verborum ſignif.

Probrum porrò intelligitur & in his mulieribus quæ turpiter viuunt, vulgóque quæſtum faciunt, etiam ſi non palàm. l. 41. D. de ritu nupt.

PROCEDERE, id eſt Progredi, accedere. Sic *damnare ne de domo ſua Procedat.* l. vlt. D. de interdict. & relega. *Qui Proceſsit ad delationem iuriſiurandi.* lege 37. D. de iureiuran.

Procedere etiam eſt valere, proficere. *Quod Procedit.* l. 31. D. de hæredit. petit. *Quod ita Procedit ſi.* l. 11. §. idem Marcell. D. de donat. int. vir. *Quæ quæſtio ita Procedit ſi.* l. 21. §. Papinianus. D. de recep. qui arb. *Hoc in ſeruo non Procedit.* l. 7. §. ſi quis in colluctatione. D. ad l. Aquil. Item, *Proceſsiſſe ſolutionem.* l. 18. C. de ſolutionib. & *An tempus longæ poſſeſsionis hæredi Procedere poteſt.* l. 7. D. pro empto. Sic *Procedere temporis ſuffragium.* l. 24. D. de donat. int. vir. & vxor. *Emptori venditoris tempus ad vſucapionem Procedit.* l. 2. §. vlt. D. pro empto.

In *Procinctu* verſantur milites qui in expeditione belli ſunt. l. vn. D. de bono. poſſeſſ. ex teſt. milit. Vnde in Procinctu facta teſtamenta apud veteres dicebantur, quæ à cinctis iam militibus, & è caſtris in prælium iamiam exituris fiebant. Vlpian. in Inſtit. tit. 20. Iuſtin. & §. 1. Inſtit. de teſtament. Cicero. lib 1. de Oratore & 2. de Natura Deor. Plutar. in Coriola. Feſtus lib. 5.

In Procinctu. Vetus Gloſſar. Græcum, ἐκ τοῦ σχήματος ἐζωσμένος καὶ ἕτοιμος εἰς παράταξιν. Auſon. p. 177.

Proclamare. l. 31. D. ad l. Aquil. l. 4. §. vlt. & l. 7. D. ad l. Cornel. de ſicar. Paul. l. 5. ſent. tit. 23.

PROCLAMARE ad libertatem, vel in libertatem dicuntur, qui ex ſeruitute ſe in libertatem vindicant, & adſerunt, toto titulo, quibus ad libert. procl. non lic. l. 7. §. proinde. cum ſeq. D. de liber. cau. l. 40. §. libertatem. D. de fideicommiſſ. libert. l. 11. §. vlt. D. de iniuriis. l. 3. §. ſi ſeruus. D. de acquir. poſſeſſ. l. 8. D. de probatio. l. 3. §. Diuus. D. de iure fiſci. l. 59. §. 1. D. de manumiſ. teſtam. Index Baſilic. ἀναφωνεῖν εἰς ἐλευθερίαν, εἴτε εἰς δουλείαν. cò pertinent l. ſi ad libertatem. D. de noxalib. l. 7. §. vlt. D. de libera. cauſa. ſed & *Proclamare in ingenuitatem.* lege 4. D. ſi ingenuus eſſe dicetur. l. 1. D. de colluſ. detegenda. *Proclamare ad ſeruitutem,* l. 59. §. 1. D. de manumiſſ. teſtamen.

Proclamatio in libertatem vel ad libertatem. l. 25. & l. 34. D. de. liberal. cauſa.

Proclamator denegatur. l. 13. D. de libera. cau. l. vlt. C. quib. ad liberta. proclamare non lic.

PROCLIVE, id eſt, facile dixit Cæſar lib. 1. de bello ci. *Quibus erat Procliue tranare flumen, quod conſuetudo eorum omnium eſt vt ſine viribus ad exercitum non eant.*

Proclinior ſim. l. vlt. D. de condict. cauſ. dat. l. 11. §. ſi hæres. D. de legat. 3. *Proclinior eſt ſententia.* 113. §. vlt. D. de reb. cred.

Procliuius eſt, id eſt, facilius aut verius aut proprius. lege ſi is qui ducenta. in fi. D. de rebus dubiis.

PROCONSVLIS appellationem ſpecialẽ eſſe, nec tam latè patere, quàm Præſidis, Vlpi. in l. 1. D. de offic. præſid. ſcribit. Nam poſt diuiſionem prouinciarum ab Auguſto factam, qui limitaribus, & limitaneis prouinciis ſibi reſeruatis pacatas & tranquillas populo habendas, & more priſtino adminiſtrandas reliquit, *Proconſules* appellati ſunt, qui ex ordine ſenatorio ad regendas populi prouincias mittebantur, vt Dio lib. 53. & Strabo libro vlt. Geograph. & Tranquill. in Auguſto ſcribunt. Proconſules autem in Bæticam, Cretam, Macedoniam, Achaiam miſſos, ex l. 2. D. de his, qui ſunt ſui vel alien. iur. l. 3. §. idem Hadrianus. D. de teſtib. l. 10. in fi. D. de officio proconſul. l. 14. D. ad Turpillianum intelligimus. Quarum duas poſteriores à Tiberio in curam ſuam tranſlatas, Claudius populo reddidit, auctore Sueto. in ipſius vita cap. 25. *Proconſul Achaiæ.* l. vlt. D. ad Trebellian.

Proconſul Africæ in l. cognitio. D. de offic. eius cui mand. & apud Agell. lib. 5. cap. 14. ex lege Dei. tit. 15. & *Proconſul prouinciæ Africæ.* l. 5. §. 1. D. de iure immun.

Proconſul Aſiæ. Tacit. l. 16.

Proconſul Cretæ. l. Diuus. D. ad Turpillian. Seneca lib. 9. Controuerſ. *Secutus erat in prouinciam Cretam Occium Flaminium Proconſulem.*

Proconſul Macedoniæ. l.3. §. Idem Diuus. D. de teſtib. *Procreare poſt emancipationem*. l.5. §. 1. D. ſi tab. teſtam. *Procreare filium*. l.3. D. de coniung.cum emanc.l. vlt. §.1.de legat.præſtand. *Procreare nepotem* l.6.D. de bonor.poſſ. cont.tab.

Procreatus ex libera. l. 9. D. de decurion.

PROCVLVS in l. non amplius. §. cum bonorum. D.de legat.1. & l. quid tamen.§. ſi arbiter. D. de recept. qui arbitr. receper. vt ſententiam dicant.l.Proculus.D.de damn.infect. Is Labeonis & Neruæ, qui Labeoni ſucceſſor, partes amplexus, Sabinóque & Caſſio ſcholam contrariam inſtituit, vt refert Pompon. in l. 2. §. penult. D. de orig.iur. Cuius ſectatores Proculeiani Sabinianis & Caſſianis aduerſi memorantur. §. cum ex aliena. Inſtit. de rer. diuiſ. §. Item pretium. Inſtit. de empt. & vend. Vlp. tit. 11. Regularum. Proculeiani autem fuere Pegaſus, Celſus pater, Celſus filius, & Priſcus Neratius, vt ex Pomponio liquet. Proculum autem à Nepote ſæpè per literas conſultum indicant l. 67. D. de iur. dot. & l. 125. D. de verb.ſignif. Scripſit & *Proculus* Epiſtolicarum quæſtionum libros. Item *Proculum* non leuem iuris auctorem vocant diui fratres in l. 17. D.de iure patron.

Proculi & Sabini diſcordia. l. 93. D. de ſolution.

Procurare aliquid in l. 5. C. mandati. *Procurare negotia*. l. 24. D. mandati. l. 34. D. mand. Cic. epi. 34. & 44. lib. 13. famil. *Procurare noſtra*. l. 1. C. de excuſation.

Procurare alicui. l. 5. C. mand. vel contra. *Procurare patri*. l. nomen. §. 1. D.de legat.3. *Procurare ſenatori*. l. 44. D. de excuſat. Sic alibi *Procurare principi*. *Procurare patrono*.l. 44.in fin.D. de excuſat. *Procurare mercibus vel tabernis exercendis*. Paul. l. 7. ſent. tit. 17. *Procurare operibus*. l. 2. §. Si quis. D. ne quid in loco publ. *Qui operibus publicis procurat*. d. l.2. §. ſi quis.

Procurare in Cilicia. l. 86. D.de adquir. vel omitt.

Procurent æqualiter. l. 77. §. rogo.D.de legat.2.

Cæſar, lib.de bello ciuili p. 290. *qui eò procurandæ hæreditatis cauſa venerat.*

Procurationem ſuſcipere. l. vlt.D.de iur.fiſ. l.vbi.C.de inoffic.teſt.

PROCVRATOR eſt, qui aliena negotia domini mandato adminiſtrat.l.1.in fi.D. de procuratorib. Vetus Gloſſar. Græc. ὁ φροντιστής ἢ ἐντολεὺς πρᾶγμα ἐπὶ ἔργῳ κατ' ἐντολὴν αὐτοῦ διοικῶν.

Procuratorum autem varia ſunt genera: Quidam enim ſunt litis procuratores, qui ad mouendas inſtituendáſque actiones vel lites exequendas dantur. l. 86. D. de ſolut. Huiuſmodi *Procuratorem ad actionem factum procuratorem* vocat Paul. in l. 14. D. de pactis. Hic litis conteſtatione dominus litis efficitur, adeo vt alterum Procuratorem dare poſſit. l. 4. §. vlt. D. de appellatio. Huc pertinet quod dicitur *ad litem dare Procuratorem*. l. 66. §. Si ſecundus. D. de euiction. *Procurator ad litem datus*. l. 66. §. ſi ſecundus. D. de euiction. *Per Procuratorem adire prætorem, & per Procuratorem adire præſidem*. l. 1. C. ſi tutor vel curat. *per Procuratorem agere. per Procuratorem agi cauſa*. l. 1. D.non per alium. l. 1. C.eodem. *per Procuratorem iudicium accipere*. l.2. D. de obſeq. parent. *per Procuratorem arguere*. l. 4. D. de obſeq. parent. *per Procuratorem litigare*. l. 4. §. ſi quis. D. de alienat. *Procurator datus ad defendendum*. l. 1. §. exceptionem. D. quar. rer. act. *Per Procuratorem cauſam probare*. l. 15. D.de manumiſſ. vind. *Procurator ſatiſdedit amplius non Peti*. l. 23. D. rat. rem habe.

Eiuſdem generis eſt, *Procurator ad communi diuidundo iudicium datus*. l. ſi defunctus.15. D. de procuratorib. *Procurator datus ad petendum*. l. nam poſteaquam.9. D. de iureiurand. *Ad rem mobilem petendam datus procurator*. l. ad rem.56.D. de procurator. *Item ad legatum petendum datus procurator*. l. ad legatum. 62.D.de procurat. Sic etiam ſolemus *per Procuratorem adprehendere poſſeſſionem*.l. 11. §. vlt. D. de pignerat.act. Et in publicis cauſis aliquando, ſed rarò *per Procuratorem accuſare, reſpondere*. l. 35. §. 1. D.de leg.3.

Alij ſunt *negotiorum procuratores, quibus vel certa vna res vel generaliter vniuerſa negotia adminiſtranda mandantur, qui omnium rerum procuratores*. l. 13. D. de pact. l.6. D. de inſtitor. l.7. D. de calumniatorib. *& totorum ſeu vniuerſorum bonorum procuratores* vocantur. l. 63.D.de procuratorib. lege 17.§.vltimo. D. de iniuriis. In illis edicti de iniuriis verbis, NEQVE PROCVRATOR QVI EO NOMINE AGAT, *Procuratorem accipimus non vtique eum ſolum cui ſpecialiter procuratio data eſt actionis, ſed ſufficit eſſe eum, cui omnium rerum adminiſtratio mandata eſt*. lege 17. §. ait prætor. & §. procuratorem. Digeſtis de iniuriis. *Similiter in eo quod dicitur procuratorem iudicatum ſolui ſtipulari poſſe, non eum tantùm cui ea res ſpecialiter mandata fuerit, intelligimus, ſed & eum, qui vniuerſorum bonorum mandatum ſuſceperit*. Sed & *ſi ratum fuerit habitum, Procurator videbitur*. lege tertia. §. primo. D. iudica. ſol. Eodem modo in Ædilitio edicto procurator accipitur. l. 1. & lege 25. §. procuratoris. D. de edilit. edicto.

In

In interdicto quoque vnde vi, ex ſententia magis quàm ex verbis *procuratorem non eum tantum, qui legitimè procurator dicitur, omnium rerum eius qui abſit, quaſi penè quidam dominus, hoc eſt, alieni iuris vicarius, ſed & quemlibet qui aliquid noſtri negotij gerat, clientem videlicet, colonum, aut libertum, aut qui illam vim deiectionémque rogatum aut nomine noſtro fecerit*, intelligi, eleganter Cicer. pro Cæcinna tradit. Atque adeo in pleriſque librorum noſtrorum locis is, qui ſine mandato negotiis ſe alienis offert, & qui aliquid noſtro nomine negotij noſtri gerit, procurator vocatur, qui verus negotiorum geſtor eſt. lege 34. §. ſi gener. l. 21. §. vlt. lege 58. D. de ſol. & l. 15. §. ſi quis abſentis. D. de pet. hær. l. 9. §. ſi hæres. D. de lib. leg. l. 22. §. quod ſi. l. vltima. D. rem rat. hab. Quoties autem additur nomen, *Verus*, is duntaxat exaudiendus eſt, qui mandatum habet, & cui vel id ipſum quo de agitur, ſpecialiter mandatum, vel totorum negotiorum adminiſtratio commiſſa & credita eſt. lege 40. §. 1. D. de procurat. lege 16. D. de iud. l. 1. in fi. D. quod iuſſu. l. 26. §. mandata. D. manda. l. 12. D. de ſolutionibus. lege 22. §. ſi procurator. D. rem rat. hab. lege 5. §. qui procuratorio. D. de noui oper. nunc. At in l. 1. §. quoties verus. D. de vi & vi arm. *Verus Procurator* is ſolùm accipitur, cui nominatim id mandatum eſt, vt & Accurſ. illic notat. Vero *Procuratori* falſus opponitur d. l. 1. §. quoties, & §. cum autem. *Falſus* autem appellatur, qui mandatum non habet, aut qui ſine mandato Procuratorio nomine quid facit. l. 1. in fi. D. quod iuſſu. l. 3. §. vlt. D. rem rat. hab. Interdum planè falſus procurator eſt, qui mala mente & intercipiendi animo procuratorem ſe ſimulat, & procuratoris perſonam induit. lege 44. §. 1. D. de furt. lege 14 in fi. D. de condict. cauſ. da.

Per Procuratorem emere. l. 23. D. de liber. cau.

Procurator in rem ſuam datus dicitur, cui in rem vtilitatémque ſuam mandatæ ſunt actiones. l. 8. §. vlt. D. manda. lege 2. in fi. D. famil. erciſc. l. 3. §. idem Labeo ait. D. de in rem verſ. l. 24. D. de minorib. l. 3. §. idem aduerſus. D. quod quiſque iur. l. 8. C. de hæred. ven. Nam hic cum mandatas ſibi & ceſſas ab alio actiones exerceat, procurator eſt, ſed quia non in alienam, ſed in ſuam rem, id eſt, commodum ſuum propriúmque lucrum actiones præſtitæ ſunt, lucrúmque omne & compendium eum reſpicit, idcirco in rem ſuã factus datúſve procurator dicitur. l. 4. C. de procuratorib. l. 25. §. vlt. eod. l. 4. D. de re iud. l. 1. §. in propria. D. quando appell. ſit. l. 20. D. de appellationib. l. 14. D. de pact. l. 18. D. de compenſatio. l. 6. C. de obligation. & action. Is qui nomen emit, in rem ſuam fit procurator. lege 1. C. de cõtrar. iud. tut. Venditor quoque ab emptore datus ad litem procurator, in rem ſuam datus videtur. l. 66. §. ſi ſecundum. D. de euictionibus. Huc pertinẽt quæ dicuntur, *in rem ſuam Procuratorem facere*. l. 6. C. de obligat. & action. *Si mihi hac actione cedas, & procuratorem me in rem meã facias*. l. 8. §. vlt. D. mandat.

Procurator in rem ſuam factus. l. 8. C. de hæredit. vel act. *In rem ſuam factus Procurator*. l. vlt. §. Titius. D. condict. dub. & *Procurator qui rem ſuam per ceſsionem action. &c*. l. 24. D. de minorib.

Item, *Procurator in rem ſuam datus, non in alienam, ſed in rem ſuam factus*. l. 4. D. de re iudic. l. 8. §. ſi procurator. D. quib. mod. pign.

Procurator Cæſaris. l. ex concurſu. §. 1. D. de appellat. l. ab execut. D. de appella. l. 16. D. de publican. lege 5. §. conductoris. D. de iure immunitat. in lege Dei. tit. 14. l. 25. Digeſtis de adquirenda vel omit. hæreditate. *Procurator Cæſaris vice præſidis fungetur*. lege ſecunda. C. de pœnis. & *Procurator Cæſaris vicem præſidis tuetur*. lege 4. C. ad l. fab. de plagiar. Item *Procurator Cæſaris non ſolùm cui rerum prouinciæ cuiuſcunque Procuratio mandata erit, ſed & is cui rerum quantumuis non omnium*. l. 35. §. 1. D. ex quib. cauſ. maior. huc ſpectat quod alibi dicitur. *Procuratores principum in prouinciis tenentur*. l. 32. D. ex quib. cauſ. maior. Idem & *Procurator Imperatoris appellatur*. in l. Valerius. vlt. D. de iure fiſci. Qui autem procuratores Cæſaris, item Procuratoris patrimonij quale munus olim fuerit, expoſui lib. 3. Select. Antiquit.

Erant & *Procuratores hæreditatium*. l. 32. D. de iure fiſc. & in inſcriptionibus *Procuratores viceſimæ hæreditatium*. Item *Procuratores rei dominicæ*. l. penult. de conuen. fiſc. deb. lib. 10. C. Et *Procuratores domus dominicæ*. l. 8. C. vbi cauſæ fiſc. Et *Procuratores ſummæ rei*. lege vlt. C. propt. pub. penſit. qui & *Rationales ſummæ rei*, vt in inſcriptione l. 7. C. vbi cauſæ fiſc. *Metallorum* item & *Baphiorum* & *textrinorum* ſeu *Gynæceorum* & *Linificiorum* & *baſtagarum*, & *ſaltuum* erant procuratores, quorum in l. 4. C. de metallar. lib. 11. C. l. penult. de murilegul. eo. Et in Notitia Imper. Rom. fit mentio.

Procurator Reipub. l. 3. §. planè. & l. 5. §. idem ait. D. quod vi aut clam. l. 2. §. ad frumẽtum. D. de adminiſtr. rer. ad ciuit. pert. l. 7. C. ne de ſtatu def. l. 30. D. de decurionib. lib. 10. C.

Procuratio locorum publicorum. l. 3. §. planè. D. quod vi aut clam.

Procurator etiam curator dicitur. l. vlt. D. de offi. procurat. Cæſ.

Procuratorum hæ differentiæ: verus, falſus, in rem ſuam, omnium, totorum ſeu vniuerſorum bonorum, ad litem, ad agendum. Vide l. 5. formularum.

Procurator cui omnium rerum administratio conceſſa eſt. lege 4. §. quæſitum. D. de doli mali except.

Verus Procurator falſo opponitur. l. 1. §. quoties. C. de vi & vi armata.

Procurator ſeuerus. l. 9. D. de minorib.

Procurator & actioni præpoſitus. l. vlt. §. vlt. D. qui potiores.

Procuratoris nomine. l. de pupill. §. qui pro curator. D. de operis noui nunt.

Procuratorem facere. l. 24. D. de adminiſtr. & peric. item *Procurator dicitur factus & datus*. l. 33. § vlt. D. de procurator.

Procuratorio nomine agere, & ſuo, opponuntur. l. 3. D. famil. erciſc. l. 2. §. vlt. D. de except. l. 2. D. quand. appell. ſit. l. 1. §. vlt. D. de oper. noui nunt. & l. 5. §. procuratorio eodem. l. 31. & l. 34. D. de procur. Item, *Procuratorio nomine experiri*. l. 6. C. de procurator. *Procuratorio nomine repetere*. l. 23. D. rat. rem hab.

Procuratoriæ exceptiones. l. & id ea. D. de oper. nou. nunc.

PROCVRATORIÆ exceptiones vocantur, quæ procuratorio nomine agentibus opponuntur, ſiue quod non eſſe hoc eis mandatum dicatur quod perſequuntur, ſiue quod omnino procuratores eſſe, vel fieri potuiſſe negentur, vel ab eo dati dicantur, qui procuratoris dandi ius non habuit. l. 57. l. 62. D. de procuratorib. l. 2. & 3. D. de exceptio. l. 29. §. quædã. D. manda. l. 19. §. 1. D. de probatio. l. 39. §. penult. D. de dam. infect. §. penult. Inſtit. de ſatiſdatio. Quintilian. lib. 4. p. 76. Qua de re incidere crebrò in iudiciis quæſtionem. Quintilian. lib. 7. cap. 1. admonet. *Procurator*, ait, *alicuius pecuniam petit ex fœnore hæreditario. Poteſt incidere quæſtio, an huic eſſe procuratorem liceat. Finge nos poſtquam tractauimus eam remittere, vel etiam conuinci: quæretur, an ei cuius nomine litigatur, procuratorem habendi ſit ius*. Idem lib. 4. cap. penult. *vt contra petitionem pecuniæ malè petis. Procuratori enim tibi eſſe non licuit. Sed nec illi cuius nomine litigas habe procuratorem*.

PRODERE pro præuaricari, & per colluſionem aduerſario vel hoſti rem ſibi creditam detegere vel tradere. Sic *Prodere cauſam*. l. 1. D. de præuaric. l. 15. D. de iure fiſci. *Prodere cauſam & reum*. Paul. lib. 5. ſent. tit. 13. & *Proditæ cauſæ*. l. 1. §. vlt. D. de iure fiſci. Item, *Prodere inſtrumenta aduerſario*. l. 38. §. ſi quis. & §. inſtrumenta. D. de pœnis. hac ſignificatione & *Prodita inſtrumenta*. l. 1. §. is qui. D. de lege Corn. de falſ. l. 8. D. de extraord. crimin. Paul. lib. 5. ſentent. tit. 25. Item, *Prodere iura pupilli*. l. 2. C. de diuid. tut. & Prodidiſſe legem. l. 2. §. 1. D. ad l. Iuliam. Sic & *Prodita cuſtodia dicitur* in l. 14. in pr. D. de cuſtodia.

Et *Prodita ciuitas hoſtibus*. l. 10. & l. vlt. D. ad l. Iul. maieſt. & *Proditus exercitus hoſtibus*. l. 4. D. ad l. Iul. maieſt.

Proditus ab aduocatis. l. 18. D. de minor.

Proditores libertatis. l. 4. §. qui poſt. D. de re milit.

Prodere. .i. detegere & indicare.

Prodere fugitiuum. lege vlt. D. de cuſtod. & exhib. *Prodere indicia*. lege 6. §. 3. D. ad SC. Turpill.

Prodita mors. l. 39. D. ad l. falcid.

Proditiones. l. 1. §. cum quis. D. de quæſtion.

Prodere .i. conſtituere, edere, probare. Sic *Prodita actio*. l. 17. in pr. D. de furt. & *Proditæ actiones*. l. 5. D. de obligat. *Actiones quæ legibus Proditæ ſunt*. l. 11. D. de præſcript. verb.

Prodita iure probatio. l. 15. C. de liber. cau. & *Proditis iure probationibus*. l. 12. C. de probat. & alias.

Prodita iure iudicia. l. 15. C. de iure dot. & *ceſſantibus iudiciis Proditis*. l. 1. D. de præſcript. verb.

Contractus quorum appellationes nullæ iure ciuili Proditæ ſunt. l. 3. D. de præſcript. verb.

Proditum eſt. l. vlt. D. vſuſfr. quemad. cau. *Prodeſſe exceptio* dicitur in l. 55. D. ad SC. Trebell. Item, *Proderit exceptio*. l. 49. & l. 67. D. de fideiuſſ. *Profutura eſt exceptio*. l. 7. §. belliſſimè. & l. vlt. §. ſi ad. D. quod vi aut clam. & *Profuturam exceptionem*. l. 4. §. item. D. de doli mali except. *Prodigere*. i. conſumere. *Prodigere Pretium*. l. 1. §. ſed ſi. D. ſi quid in fraud. patron. Sic *Prodigitur, id eſt conſumatur*. in l. 18. D. de offic. præſ.

Prodigus eſt, qui neque modum neque finem expenſarum habet, ſed bona ſua dilapidando & diſſipando profundit. l. 1. D. de cur. fur. *Euerſorem* appellat Caius lib. 1. Inſtit. tit. de tutel.

Solet

Solet & in libris noſtris hoc verbum circuitu deſignari, *is cui bonis interdictum eſt*. l. 18. D. qui teſtam. fac poſſ. l. 6. D. de verb. oblig. l. 3. D. de nouationibus. l. 18. §. 1. & ſeq. D. de caſtr. pec. l. 10. D. de cur. fur. l. 9. §. idem quæri. D. ſi cert. pet. Nam *Prodigis per prætorem vrbanum bonis interdicebatur*, vt Paul. lib. 3. ſentent. tit. 1. Valer. lib. 3. cap. 5. & lib. 8. cap. 6. oſtendũt. Sic & *famæ ſuæ Prodigi* dicuntur in l. 1. C. de his qui pot. nom. *Prodigioſum*. l. 14. D. de ſtatu hom. *Prodire* in ſcenam. l. 1. & l. 3. D. de his qui notantur infam.

PRODVCI in ius, eſt ad Prætorem duci. l. 3. §. docere. D. ne quis eum, qui in ius voc. l. 4. D. de l. Iul. de vi priua. Produci etiam teſtis dicitur. l. 23. & l. 24. D. de teſtib. l. penult. & vlt. C. eo.

Producere teſtem. l. 20. D. de quæſtion. & *Produci teſtes*. l. 23. & l. 24. D. de teſtib. Item, *Producit teſtis*. l. 21. D. qui teſt. fac. poſſ. *de domo Producere*. l. 1. §. ad quæſtionem. D. de quæſtion. *Producere de domo teſtes*. Paul. lib. 5. ſent. tit. 13. *teſtis Productus*. Liu. lib. 1.

Produci ſeruus. l. 2. C. ad exhibend. *Produci ad interrogationem ſerui*. l. 7. C. de quæſtion. *Produci ad libertatem*. l. 1. C. ſi mancip. ita fuer. alien.

Producere aduerſarium ad album. l. 1. §. 1. D. de edendo. & ſuprà, Producere in iũs. & *Producere in publicum*. l. 3. §. ait prætor. D. de hom. liber. *Produci* quoque olim dicebantur, qui in ſcena populo ſpectandi præbebantur, atque exhibebantur. Sueton. in Nero. cap. 4. *Equites Rom. matronáſque ad agendum nimium produxit in ſcenam*. De quo & Seneca controuerſ. 3. lib. 7. *Diuus Iulius ludis ſuis nimium produxit*. Quintil. lib. 3. cap. 6. *Qui ſe prætori in hortis oſtenderat, nec erat productus, ſedit 14. ordinibus*. Plinius lib. 6. Epiſt. ad Geminium, *Proximis ſacerdotalibus ludis productus in commiſsione pantomimus, cum ſimul theatro ego & Quadratus egrederemur*. Macrob. lib. 2. cap. 7. de Publio Mimo *cum mimos componeret, ingentique aſſenſu in Italiæ oppidis agere cœpiſſet, productus Romæ per Cæſaris ludos omnes, qui tunc ſcripta & operas ſuas in ſcenam locauerunt, prouocauit*. Iuuenal. Sat. vlt. *Falſum citius* Producere *teſtem Contra paganum poſsis*. Et in inſcriptione Lanuuina, qua me humaniſſimus & omni doctrinæ genere politiſſimus Antiſtes Mõtiſpeſſulanus donauit. M. AVREL. AVG. LIB. AGELLIO SEPTENTRIONI PRIMO SACERDOTI SYNHODI APOLLINIS PARASITO ALVMNO FAVSTINÆ AVGVSTÆ PRODVCTO AB IMPER. M. AVREL. COMMODO.

Producere obligationem, id eſt protrahere & perpetuare. l. 91. §. ſequitur. D. de verb. oblig. Sic *Produci pactum ad perpetuam præſtationem*. dicitur in l. 52. §. vlt. D. de pact. Item, *Produci ad conſequentias*. l. 14. D. de legib. & *eo vſque* Producendum. l. 61. D. de furt.

PROFANVM Varro lib. 4. de lingua Lat. id eſſe ait, *quod extra fanaticam cauſam ſit, quaſi procul à fano & religione ſecretum*. Trebatius verò, vt Macrob. lib. 3. cap. 3. refert, *Profanum* id propriè dici tradit, *quod ex religioſo vel ſacro in hominum vſum proprietatémve conuerſum & promiſcuum humanis actibus accommodatum eſt*. Aggenus quoque Vrbicus in Commentar. Frontini, *Profanum*, ait eſſe *quod cum ſanctum eſſet, poſtea in vſum hominum & extra fanum venit*.

Profana ergo res ſacræ & religioſæ opponitur. l. 83. §. ſacram. D. de verbor. obligat.

Profanum & ſacrum etiam opponuntur. l. 6. §. ſacra. & l. 9. §. propria. D. de rer. diuiſ.

Et *Profanus* locus opponitur religioſo. l. 40. D. de religioſ. l. 73. D. de contrahen. empt. Item de *Profanis locis* agitur in l. 4. C. de relig. & ſumpt.

Profanum verò id eſſe etiam, quod quis ſibi priuatim ſacrum conſtituerit Marcia. tradit in l. 6. §. ſacræ. D. de rer. diuiſio. Agrum quoque purum monumento cohærentem profani iuris eſſe Impp. reſcripſerunt l. 9. C. de religioſ. & ſumptib.

PROFERRE interdum ſignificat edere & palam facere, interdum producere & pronunciare, aliquando etiam differre & prorogare.

Prolatum in notitiam. l. 1. D. de teſtam. milit.

Proferre in iudicium. l. 6. §. 1. D. ad SC. Turpill. *Proferri acta*. l. 45. §. quoties. D. de iure fiſci. *Prolatum iudicatum*. l. 3. C. quomodo & quando.

Proferre inſtrumenta. l. 7. C. ad l. Cornel. de falſ. *Proferri inſtrumentum venditionis*. l. 39. D. de pignerat. act. *Proferre inſtrumenta apud iudices*. l. 34. D. de leg. com. de falſ.

Proferri chirographum. l. 3. §. 1. D. de iure fiſci.

Proferre rationes. l. 1. §. officio. D. de tut. & rat.

Prolatis, i. productis teſtibus. l. 6. D. de quæſtion.

Prolatum iuſiurandum. l. 3. C. de in litem iur.

Proferri teſtamentum. l. 4. D. de condict. indeb. l. 1. C. quemadm. teſtam. l. 70. D. de acquir. vel omitt. l. vlt. C. de ſucceſſ. edict. Item, *Proferri tabulæ*. l. 47. D. de leg. 2. l. vlt. D. de tab. exhib. l. 22. D. de acquir. vel omitt. lege 1. §. ſufficit. D. de bonor. poſſ. ſec. tab. & *Prolatæ tabulæ*,

Paul.lib. ſentent.tit.25. *Proferre tabulas teſtamenti*. Paul. lib.4. tit. 7. & *Prolatæ tabulæ teſtamenti*. l.9. §. Item ſi. D.de dolo.

Proferri ſcriptura. l. 35. D.de teſtam. milit. & *Prolata ſcriptura*. l. 5. C. de codicill. l. 1. C. de ſent. præfect.

Proferri codicilli. l. 12. D. de tranſact. Et Proferri tabulæ. l. 1. §. 1. D. de dolo. *ſi poſtea codicilli Proferuntur*. l. 12. D. de interrogat. Item, *Prolati codicilli*. l. 2. D. de condict.deb.l. 101. D. de leg. 1. & *Prolatis poſtea codicillis*. l.21. D. de except. rei iudic. Denique ſi *nihil Prolatum eſſet præter codicillos*. l. 37. §.1. D.de legat.3.

Proferre inuentarium. l. 4. C.de in lit.iur.

Proferri legata. l. 12. §. vlt. D.de legat.1. Item, *Proferebat legatarius*. l.97. D.de legat.3.

Proferre. i. pronuntiare *ſententiam*. l. 26. & l. 36. D.de re iudic. l.1. D.de feriis. l. 36. & l. 57. D. de re iudic. l. 1. C. de condict. furt. l. 9. C.de accuſationib. & l. 1. C. ad l. Corneliam de falſ. Vlp. tit. de ſolidi capac. Item *Proferri ſententia*. l. 1. §. quod in. D. quando appell. ſit. l. 23. D.de inoffic. teſt. & l. 45. §. vlt. D.de re iudic. Item *Prolata ſententia*. l. 19. D. de appellation. l. 9. C.de ſentent.paſſ. l. 1. C. famil. ercíſc. l.1. C. ſi aduerſ. rem iudic. & *Prolatæ ſententiæ*. l. 7. §. 1. D.de interdict.& l.1.D. quando appellandum ſit.

Prolatio ſententiæ. l. 19. C. ad l. Iul. de adult.

P R O F E R R E *diem*, id eſt, prorogare. l. arbiter & l. Labeo. l. ſi cum dies. l. diem proferre. l. non diſtinguemus. §. dies. D.de recept. qui arbitr.&c.qui arbitr. Liuius lib.22. *Legati miſſi ad ſtipendium cuius dies exierat poſcendum aut ſi diem proferre vellet obſides accipiẽdos*. *Proferre diem ſoluendæ pecuniæ*, id eſt differre. l.Firmio. 26. D.quando dies legat. ced. Item *Proferre diem legatorum*. l. 74. D. de legat. 2. Sic *Proferri dies*, id eſt prorogari. l. 12. D.de legat.1. l.26. D. quãdo dies legat. & *Proferri dies pacto*. l.4. D.de diſtract. pignorum. Item *Proferre rem diſſimulatione*. l. vlt. C. de vſuris pupillar. *id eſt protrahere*.

Prolatum tempus. l. 26. D. quando dies legatorum. *Proficere exceptionem*. l. 16. D.de except. rei iudic. & *Profuturam exceptionem*. l. 42. D.de act. empt. l. 54. §. 1. D.locati. l. 54. §. 1. D.locati. *Proficere præſcriptionem*. l. 6. C.de relig.& ſumpt.

Proficere hæredibus & hæredum commodo. l. 88. §. 1. D.de leg.2.

Proficiſci fideicommiſſa. Vlp.lib. reg.tit.de fideicomm.

Profecta in rem pecunia. l. 3. C.quando ex facto. *Profecta à patre dos*. l.4. C. ſoluto matrimo. *Profectitia dos*. l. 6. C.de iure dot.& l. 4. C.de collation.

P R O F E C T I T I V M peculium dicitur quod à patre aut aliunde patris contemplatione filio prouenit. de quo in l.38. D.de condict. indeb. Vet. Gloſſar. Græc. τὸ μετὰ τῶν πατρῴων πραγμάτων ἐπικτηθὲν παρὰ τοῦ ὑπεξουσίου.

Profectio neceſſaria. l. 18. D.de iudic. l. 5. D.de condict.cau.dat. *Profiteri capere ſe non poſſe*. l. 1. D.de iure fiſci.

P R O F I T E R I, cenſum edere ſignificat apud Vlpian. in Inſtitut.tit.1. Inde *profeſſio cenſualis*, de qua item & de Natali lib. 2. Select. Antiquit. abundè diximus. Ammian. Marcellin. lib.19. Cenſuali profeſſioni ſpecioſa fiducia releuatæ. *Profiteri agrum*. l. 4. §. Is verò. D.de cenſib. *Profiteri cenſum*. Vlp.lib.4 tit. 1. de *Profeſſione cenſualis fit etiam mentio*. l.7. C.de donation. Item natalis. Item mercium. Item ſolutæ pecuniæ.

Profiteri ad publicanum. Varro lib.2. de re ruſt.cap. 2. & Quintilian. Declamat.pa.52. *Profiteri merces* eſt apud publicanos eas inſinuare tributi pro his debiti exſoluendi cauſa. l. ſ vlt. §. Diuus. & §. ſi quis profeſſus. D. de publican. l. 3. C. de vectig.& commiſſ. Quintilian. Declamation. 341. *Quod quis profeſſus non eſt apud publicanos pro commiſſo tenetur*. Idem etiam declamat. 349. talem legem fingit *Publicano ſcrutari liceat quod quis profeſſus non fuerit, perdat*. Vnde *Profeſſiones* quod D. Lucas cap.2. ait ἀπογράφεσθαι hoc vetus interpres profiteri vertit. Item *Profeſſiones*. in l.2. D.de cenſib. l. 3. C.de vectigal. l. vlt. §. ſi quis. D.de public.

Sic quoque pro inſinuationibus mercium apud publicanos. Tertullian. Apologet.cap.43. accipit. *Vt ſi ineatur quantum vectigalibus pereat fraude & mendacio veſtrarum profeſſionum facile ratio haberi poſſit*.

Profiteri etiam in l. 3. §. penult. D.vbi pupil.educ. eſt pupilli pecuniam prætori edere vt profeſſionem edere peculij in l. 19. D.de pecul.legat.

Profiteri indicium in l.1. D.ad leg. Cornel. de ſicar. & l. ætates 24. D.de falſ. Cæſar libro 4. de bello ciui. *Item Calfurnium Sabinum qui profitetur indicium coniurationéque numerum auget*. Q. Curt. lib.8. *Nec cunctatus Eurylochus non ex toto domum ſuam auerſari deos dixit, quia frater ipſius quanquam impium facinus auſus foret, tamen & pœnitentiam ageret, & per ſe potiſſimum Profitetur indicium*

dicium

dicium. Macrob. in Somnium Scipionis cap.1. *Quicquid emenſis inter vtramque vitam diebus egerat, videretur tanquam publicum Profeſſus indicium humano generi nuntiauit.* Salluſt. in bello Iugurth. *Sed ipſe deprehenſus multis hortantibus, & in primis Albiano Conſule indicium Profitetur.* Sueton. in Domitia. cap. 17. *Profeſsúſque conſpirationis indicium, & ob hoc admiſſus, legenti traditum à ſe libellum & attonito ſuffodit inguina.* Plinius lib.3. epiſtol. ad Nepot. *Eadem apud Claudium vxori Scriboniani cum illa Profiteretur indicium, Ego, inquit, te audiam cuius in gremio Scribonianus occiſus eſt?* Vnde fit, vt pro, *Confiteri indicia, profiteri* legendum putem in l. 3. §. item is cuius. D. ad leg. Corn. de ſicar.

Profiteri libello. l. 21. D. ratam rem habere. *Profiteri apud eum cuius iuriſdictio eſt*, in lege Dei, tit. 4.

Profeſſus apud magiſtratum. l. cum quis. 37. D. de legat. 3.

Profeſsio facta. l. 42. §. vlt. D. de iure fiſci.

Profeſsio excuſationis. l. 6. C. de excuſat. tut. *Profeſsio natalis.* l. 6. C. de fide inſtrum. *Profeſsio ſcilicet natalis.* l. 15. C. de liber. cau. *Profeſsio ſolutæ Pecuniæ.* l. 14. C. de ſolution. & *Profeſsiones diuerſæ.* l. 13. D. de probat.

Profiteri artem in lege Dei, tit. 15. quod vulgatum eſt. Inde *Profeſſores*, qui artes liberales profitentur. Quorum nomine neque medicos, neque philoſophos neque iuriſperitos contineri traditur in l. 1. cum ſeq. D. de var. & extraord. Rubr. de profeſſorib. & medic. lib. 10. C. Sed & argentariorum & aliorum omnium vitæ generum profeſsio dicitur in l. 6. §. prætor. l. 9. §. 1. D. de eden. l. 26. in fi. C. de epiſc. & cler. Sic *Profeſsio artis & ſcientiæ.* apud Paul. lib. 5. ſent. tit. 23. & in lege Dei. tit. 15.

PROFLIGARE, id eſt, exigere tributa in pleriſque Imperatorum noſtrorum reſcriptis. l. vlt. §. & adeo. C. de vſur. rei iudic. l. ſancimus. in princ. C. de fideiuſſor. lege 7. C. de offic. rect. prouinc. l. iudices. de ann. & tribut. lib. 10. l. 3. de execut. & exactor. l. 4. in fi. ne colla. tranſlat. poſt. C. Theod. Vide Cuiacium. Id verbum notatur in Indice poſtremorum Codicis librorum & ipſi tribus.

Profluere aqua ex fonte. l. 6. C. de ſeruitut. *In Profundo* eſſe res. l. 15. D. de legat. 3.

PROGENER. Sueton. in Auguſt. cap. 19. & Auſon. pag. 65. Progener Tacitus lib. 20. *Auo neptis vir progener eſt, vt auus neptis marito proſocer.* *Progener Cæſaris.* Tacit. lib. 5. & in inſcriptionibus p. 25. Tacitus lib. 3. *Cæſari Progener deſtinatus.*

Programmate admoniti. l. 6. C. de remiſſ. pignor.

PROHIBERE. *per Prætorem prohibere.* l. 3. §. 1. D. de oper. noui nunt.

Nihil Prohibet. l. 41. D. de ſolution.

Prohiberi honores. l. 2. §. nullum. D. de donation. *Prohiberi honoribus.* lege 6. §. ſi quis. D. de muner. & honor. *Prohiberi à poſſeſſione.* l. 1. §. ſi domini. D. ne vis fiat ei.

PROHIBET *vti frui, qui vi deiicit vtentem & fruentem, aut non admiſit eum, cùm ex fundo exiſſet non vſusfr. deferendi cauſa.* l. 3. §. vti frui. D. de vi & vi arm. *Aedificare verò prohibet, & qui prohibet eam materiam conuehi, quæ ædificationi neceſſaria ſit, aut qui operi neceſſarios venire prohibet.* l. 1. §. penult. D. de mort. infer. *Prohibetur verò poſsidere, & qui in ſolo ædificare prohibetur.* l. pen. §. 1. D. de acquir. poſſeſſ. *Prohiberi quis intelligitur, quominus faciat, ſi quolibet actu prohibentis, id eſt, vel dicentis ſe prohibere, vel manum opponentis, lapillúmve iactantis prohibendi gratia.* l. 19. §. 1. D. quod vi aut clàm. *Prohibitoria interdicta* ſunt quibus Prætor vetat aliquid fieri. l. 1. §. interdictum. & l. 2. D. de interdict. l. 1. D. vti poſſidet. §. prohibitoria. Inſtitut. eod. tit. & l. 1. D. de cloacis. l. 2. & ne quid in loco publ. Prohibitorium edictum. l. mutus. 43. Digeſtis de procuratoribus.

De Prohibitorio interdicto etiam in l. 20. §. deinde. D. de oper. noui nunt. l. 1. §. 1. D. de itin. act. & l. 1. D. de aqua quotid. & l. 1. §. 1. D. de mort. infer. l. 1. D. de precario. l. 3. §. prætor. D. ne vis fiat ei. l. 1. D. de itiner. act.

Prohibitus muneribus dicitur is cui muneribus interdictum eſt. l. 7. §. vlt. D. de interdict.

Proiicere in noſtrum. l. 5. §. meminiſſe. D. de oper. noui nunt.

PROIICIENDI ſeruitus ius eſt, extra tectum mæniana proiiciendi, &, vt Theophil. in §. æquè. Inſtitut. de actionib. interpretatur, ἔχειν τῷ ὑπερπείρῳ ἐξαγέιν κατὰ τῷ μεσαύλυ. l. 1. & l. 2. D. de ſeruit. vrba. l. penult. D. ſi menſor. fal. mod. Itaque Lexicon Latinogræcum proiecta tecta interpretatur ἀναπεταμένα, ἀνάτασιν ἔχοντα ἐν οἰκίαις. Inter *Proiectum* verò & *Immiſſum* hoc intereſſe Labeo rectè dicebat, quòd Proiectum eſſet id, quod ita protenderetur, vt nuſquam quieſceret, qualia mæniana & ſuggrundæ eſſent. *Immiſſum* autem quod ita fieret, vt aliquo loco requieſceret. l. 242. §. 1. D. de verbor. ſignific. & ideo Proiicere

& immittere ſeparantur in l. 5. §. meminiſſe. D. de noui oper. nunc. *Sic Proiectum tignorum* intellige in l. vlt. §. vlt. D. de ſeruit. vrb. & *Proiectum tectum* apud Ciceron. Topic. & *Proiecta* in l. 8. D. de contr. empt. l. vlt. §. penult. D. quod vi aut clam. l. 3. §. item videamus. & §. Labeo. D. vti poſſid. *Proiectum*, dicta l. 3. §. item videamus. §. Labeo. D. vti poſſid. *Proiectio ſupra vicini ſolum*. ibidem. Vetus Gloſſar. Græc. *Proiectum*, τὸ ἐξέχον ὥστε ἐπιτίθεσθαι αὐτῷ ἐξωστήν.

Proinde pro perinde. l. 15. & l. 29. D. de lege Corn. de falſ.

Proinde ac ſi in lege Dei. tit. 8. *Proinde atque*. Vlp. lib. regul. tit. de liber.

Prolapſa. l. 9. §. Alfenus. D. de damno inf.

Prolator tabulæ. l. 11. §. ex cauſa. D. de interrogat. Vide in Proferre ſuprà.

Prolato teſtamento. l. 3. D. de tranſaction.

Prolatis codicillis. l. ſi ſeruo. D. de legat. lib. 1.

Prolata ſententia. l. 4. §. ſi quis. D. de re iudic.

Prolata die. l. 27. §. vlt. D. de lege Corn. de falſ.

PROLETARII in 12. tab. quinam dicerentur Agell. lib. 16. cap. 10. ita explicat. *Qui in plebe Romana tenuiſsimi pauperrimique erant, neque amplius quàm mille quingentûm æris in cenſum deferebant, Proletarij appellati ſunt.* Et paulò pòſt, *Et non capitis cenſum ſed proſperiore vocabulo à munere officióque prolis edendæ appellati ſunt, quod cum re familiari parua minus poſſent Rempubl. iuuare, ſobolis tamen gignendæ copia ciuitatem frequentarent.* Extat apud me libellus quidam Eadmundi Anglorum regis in quo cum de Anglis & oriundis ageretur ita ſcriptum eſt. *Qui cum ſæpius bello laceſsiti ſe & ſuos defenſarent fortiter: illi verò ignauiæ operam dantes quaſi Proletarij ad ſolam voluptatem domi reſiderent.* Vnde Remigius in Commentariis Martiani Capellæ notat ore ſuo *vxorios* dictos huiuſmodi ſceleratos qui gignendæ proli inſeruirent. Agell. lib. 12. cap. 8. *Claſſicus adſiduuſque* aliquis ſcriptor, non proletarius.

Prolixæ ætatis homines. l. 5. §. quibuſdam. D. de iure immunit.

Prolixior tractatus. l. 13. §. 1. D. ad SC. Trebell.

Prolixioris temporis ſpatium. l. 45. §. fiſcalibus. D. de iure fiſci.

Prolixitas temporis. l. 22. §. ſed etſi. D. ad SC. Trebell. l. 9. C. de poſtlim. reuerſ. Item *Prolixitas temporum*. l. 3. C. de præſcr. long. temp.

PROMERCII cauſa haberi dicuntur, quæ in hoc habentur, vt veneat. l. 3. §. item is cuius. D. ad leg. Corn. de ſicar. l. 41. §. ſed ſi quis. D. de legat. lib. 1. l. 1. D. de vi publ. Paul. lib. 5. ſent. tit. 23. *Vnde Promercales* res, id eſt venales, in l. 4. §. item ſi quis. D. de penu leg. l. 10. D. de impenſ. in res dot. Et apud Columellam lib. 1. cap. 8. & lib. 11. cap. 1. Et apud Sueton. in Iulio cap. 54.

Promere ſcripturam. l. 1. C. de ſolut. & liber.

Promptam probationem habere. l. 1. C. quando prouoc.

Promptum eſt. l. vlt. D. de adim. leg.

In Promptum contradictio eſt. l. 72. §. 1. D. de ſolution.

In Promptu eſſe. l. 19. D. de acquir. poſſeſſ. *In Promptu eſt dicere*. l. 10. §. vlt. D. de capt.

Promptuarium. l. 4. §. 1. D. de penu leg. *Promerere*. l. 20. D. de manum. teſtam. *Promereri officio debito*. l. vlt. C. de alien. lib.

PROMISCERI. l. 3. §. quid ergo ſi bonis. D. de ſeparation.

PROMISCVA *condicio* dicitur l. ſi iam facta. D. de condit. & demonſtrat. & *Promiſcuus* vſus l. quanuis. C. de furt. l. cæterorum. D. de vſu & habitation.

Promiſcua facultas. l. 14. §. gerendorum. D. de munerib. & honor. *Promiſcuæ vtilitates*. l. 5. §. quibuſdam. D. de iure immun. *Non Promiſcuæ conditiones*. l. 11. §. vlt. D. de condic. & demonſtr.

Promiſcui vſus. l. 45. & l. 49. D. de legat. 3. & l. 17. C. de furt. l. 8. D. de vſu. & habit.

Promiſcuè appellare. l. 6. §. 1. D. ad l. Iul. de adult. *Promiſcuè vti*. l. 4. §. 1. D. de penu leg. id eſt *communiter*. l. 1. §. vlt. D. de adquir. poſſeſſ.

PROMITTERE dotē. l. promittere. D. de iur. dot. videlicet per ſtipulationem. Vide Vlp. n tit. hunc.

Promiſsio dotis. l. vlt. D. de doli mali except. l. 97. D. de ſolut. & ex Promiſſione. D. de obli. & action.

Promittere bonorum poſseſsionem. l. 2. D. vnde cognati. & l. 3. D. de collat. bonor. & *Promitti bonorum poſſeſsio*. l. 3. §. 1. D. de Carbon. edict.

Promiſſor. l. 15. §. vlt. D. de vſucap. l. 2. D. de verb. oblig. l. 5. §. vlt. D. de damn. infect. Promiſſor appellatur qui ſtipulanti ſpopondit. l. ſi ſtipulatus. §. 1. & l. qui hominem. §. ſi duo. D. de ſolu-

ſolutionib. l. cum filiusfamilias. §. ſi ſtipulatus. l. ſeruus & l.nemo. §. vlt. D. de verb. oblig. l.30. D.de fideiuſſorib. Ita *Stichi Promiſſor*. in l. interdum. §. Stichi. D. de verb.obligat. *Quibusita Promiſsis*. l. proponebatur. D. de caſtr. pecul. Item *Promiſſor ſerui*. l. 72. §.vlt. D. de ſolutionibus.

PROMITTERE ponitur pro Repromittere in l. 8. §. quod ſi nunciauero. D. de oper. nou. nunc. l. quamuis 10. D. de damn.infect.

Promiſsionis verbum & ad nudam promiſſionem ſiue pollicitationem & ad ſponſionem refertur. l. 19. §. 1. D.de ædilit.ed. l.1. D. de iur. dot. l. 1. §.cum qui. D. de conſt. pec. l. 131. D. de verbor. obligat. *Planè ſi ſcriptum in inſtrumento fuerit promiſiſſe aliquem, perinde habetur, atque ſi interrogatione præcedente reſponſum ſit*. §. ſi ſcriptum. Inſtit. de inutilib. ſtip.

Ex Promiſſu meo. l. 18. §.vlt. D.depoſ. *Promulgare* ſententiam. l. 3. C. de funer.

PROMVTVVM in l. 40. §. item quæro. 5. D.de ſtatulib. & in l.16. §.item cùm quidem. D. loca. ſi modò lectio integra eſt.

Proniores ad lenitatem. l. 11. D. de pœnis. *Pronior* eſſe debet Prætor. l. 7. §. ſi pater. D. de rebus eorum.

PRONVNCIARE palam & apertè exprimere eſt. l. 11. §. qui autem. D. de actio. empt. l. 1. l. 31. §. 1. D. de ædilit. edict. l. 69. §. 1. D.de euictio. l. 15. §. 1. D. de ſtatulib. quibus in locis venditores conditionem rei, quam vendunt, Pronunciare dicuntur. Eodem in ſignificatio Latini auctores *Pronunciandi verbo vtuntur pro palàm aliquid pollicitum & promiſſum ſignificantes*. Sic *Pronunciare nummos* apud Sueton. in Iulio cap. 19. & *Pronunciare epulum apud eundem* in eiuſdem vita cap. 25. Et *Pronunciare donatiuum militibus* in Galba, cap. 16. *Et Pronunciare teſſeras* in Domitia. cap. 4. ad fi. *Et pronunciare præmia militibus*, apud Liuium lib. 2.

Pronunciaſſe præterea ſententiam ferre ſignificat. l. 59. §. 1. l. 60. D. de re iudic. l. 37. D. de auro argen. Inde *Pronunciatus hæres patronus, filius, libertus, ſeruus* dicitur, qui talis iudicatus, & per ſententiam declaratus eſt. l. 9. §. 1. D. de in ius voc. l. 8. D. de his quæ vt indign. l. 8. C. de ſent. & interlocut. l. 11. D. de adm. tut. l. 29. in fi. D. de liber. cau. *Pronunciatus ingenuus*. l. 3. & l. 4. D.de colluſione detegend. & l. 1. D. de ingen.

Pronunciaſſe autem & ſtatuiſſe dicimus eos, qui ius habent cognoſcendi. l. 215. D. de verbor. ſignific. Sic *Pronuntiauit imperator*. l. 38. D.de fideicommiſ. libert. & *Pronuntiare prætor* dicitur l. 5. l. 20. l. 22. §. vlt. & l. 26. §. ſubuentum. D.de fideicomm. libert. Item *Pronuntiauit præſes*. l. 19. D.de fideicom.libert. Sic *Pronuntiare iudex* dicitur l. 1. D. quæ ſentent. ſine appell. l. 1. C. de codicill. l. 35. D.de acquir. poſſ. inde *Pronuntiatio iudicis*. l. 1. D. de re iudic. & l. 37. D.de excuſat.

Pronunciare contra vel ſecundum aliquem. l. ſi ſeruus. §. 1. D.de legat. lib. 1. Item *Pronuntiari ſecundum aliquem, vel contra eum*. l. 5. C.de petit. hæred. *Pronuntiare de libert*. l. 47. §. ſi Sticho. D. de manum. teſt. & *Pronuntiatus liber*. l. 4. l. 27. C. de liber. cau. Item *ingenuus Pronuntiatus eſt*. l. 8. §. ſi liber. D. mandat. l. 58. & l. 67. D. de condict. indeb. l. 4. D. de accuſat. l. 3. & l. 4. D. de colluſ. detegend. & *Pronuntiata libera*. l. 25. C. de euiction. Sic *Pronunciatus eſt ſeruus*. lege Caius Seius. 23. D. de manumiſſionib. l. 31. C. de liber. cau. l. 19. D. qui & à quib. Item *Pronuntiata ſerua*. l. 10. C. de iniur. denique *Pronuntiatus non eſſe ſeruus*. lege 5. Codice de ord. cognit.

Pronuntiatum ſecundum teſtamentum. l. 22. §. 1. D.de inoffic. teſt. *Pronuntiatum falſum teſtamentum*. l. 47. D. de manum. teſt. *Falſum teſtamentum Pronuntiatum*. l. 4. C. de bonor. poſſeſſ. ſecund. tab. *Pronuntiatum inofficioſum teſtamentum*. l. 4. C. de inoffic. teſtam. *Pronuntiatum fideicommiſſum ſine ſcriptura*.

Falſi *Pronuntiati codicilli*. l. 1. C. de fideicomm. libert.

Pronuntiare hæredes. l. 25. D. qui teſt. fac. poſſ. Sic *Pronuntiatus exhæredatus*. l. 12. §. ſi quis. D. de bon. libert. Item *Pronuntiato indigno hærede* l. 8. D. de his quæ vt indign. aufer.

Pronuntiare rem dominij mei eſſe. l. 6. §. ſed etſi. D. de confeſſ.

Pronuntiatus modus. l. 69. §. vlt. D. de euict.

Pronuntiare contra aliquem. l. 3. §. idémque. D. de reb. eor. inde *Pronuntiatio condemnationis*. l. 1. §. vlt. D. ad SC. Turpill. *Pronuntiatum aduerſus eum*. l. 122. §. vlt. D. de verb. oblig. *Pronuntiari calumniatores*. l. 6. C. de calumniat.

Pronuntiari de appellatione. l. 1. §. 1. D. nihil innou. & *ex appellatione* Pronuntiare. l. 25. D. pro ſo.

Pronunciationis verba. l. 1. §. 1. D. ad SC. Turpill.

Pronunciatum de iure. l. 35. D. de act. empti. *Pronuntiatum rectè vel perperam*. l. 8. §. ſed ſi quæratur. D. ſi ſeruit. vindic. & *per colluſionem* Pronuntiatus. l. 4. D. de colluſ.

Pronunti eſſe contra conſtitutionem. l. 1. C. ad l. Iul. maieſt.

Ex ipſa Pronuntiatione apparet. l. 74. D. de verb. oblig.

Item *Pronunciare* emptores & venditores dicuntur cum laudant rei ſuæ conditionem, pactáque conuentioni adiiciunt. ſic *Pronuntiat emptor.* in lege, ex empto. §. qui autem. D. de action. empt. venditor. l. 69. D. de euict.

Pronunciare etiam in ſcena actores dicuntur. l. 1. D. de his qui notan. infam. Plin. lib. 7. cap. 48. *Luceia mima centum annis in ſcena pronuntiauit.* Sueton in Caligul. cap. 54. *vt ne publicis quidem ſpectaculis temperaret quominus & tragœdo Pronunciãti concineret.*

Pronuntiare vetus Gloſſar. Græc. τὴ ἀπόφασιν δοῦναι τῆς δίκης.

Pronuntiatio ſermonis. l. 195. D. de verb. ſignif.

Pronuntiatum contra. Paul. lib. 5. ſentent. tit. 83. Item *Pronuntiatum eſt.* l. 53. D. de manum. teſtamen.

PRONVRVS eſt nepotis & pronepotis vxor. l. Nurus. D. de verborum ſig. προνύμφην Græci interpretes vocant. l. 8 §. ſi quid. D. de legat. præſtand. Ouid. epiſt. 16. heroid.

PROPAGATIONES. Feſt. Pomp. & Propagatio, vet. Gloſſ. προσπηγυγμός.

Propagare vites. l. 3. D. de impenſ. & Propagare vineas. l. 12. D. eod.

PROPE eſt, locutio Iureconſultis familiaris, quæ licèt dubitationis ſpeciem habeat, affirmat tamen & definit. l. Cum fidei. D. de fideicommiſſ. libert. l. 95. §. penult. de ſolut. lege 71. §. Titio. D. de conditio. & demonſtr. l. 5. §. à barbaris. D. de re militari. l. liber homo. D. de verb. oblig. l. ſi ſeruus communis. D. de ſtipulat. ſeruorum. *Prope eſt vt.* l. 19. §. 1. D. ad SC. Vell. Paul. lib. 2. ſent. tit. 27.

Prope furtum eſt. l. 67. D. de furt.

Prope confinium. l. 7. §. vlt. D. de acquir. rer. dom. *Propior gradus & vlterior* opponuntur ex lege Dei. tit. 16. ſic *Propior gradus* in l. 1. de leg. Iul. repetund. & *Propioris gradus liberi.* l. 11. C. de quæſtion. Item *Propior ſobrinus,* id eſt conſobrina natus. l. 2. C. vnde legatum.

Propius ſobrino. l. 2. C. comm. de ſucceſſ.

PROPIVS Sobrino, Propius Sobrina, hi ſunt patrui magni, amitæ magnæ, auunculi magni, materteræ magnæ, filius, filia, hoc eſt, patris matriſve eius de cuius cognatione quæritur, conſobrinus, conſobrina, ſiue frater patruelis, vel amitinus, vel amitina. l. 1. §. vlt. & l. 2. D. de gradib. & affi. §. quinto. Inſtit. de gradib. cognat. Paul. in l. vlt. D. de gradibus. *Patrui magni filius,* ait, *ei de cuius cognatione quæritur, propius ſobrino vocatur. Nam,* vt & *Maſurius* ait, *eum quis appellat propius ſobrino, qui eſt patris matriſve conſobrinus aut conſobrina.* Similiter Feſtus lib. 14. *Propius ſobrino,* ait, *mihi eſt conſobrini mei filius, & conſobrinæ meæ filia, & patris mei matriſve meæ conſobrinus.* Imper. in l. 2. C. vnde legi. *priorem ſobrinum* interpretatur, *natum ex conſobrina.* Et ita in l. 2. C. commu. de ſucceſſ. in V. C. *Propiori ſobrino* ſcriptum eſt, licet impreſſi *Propius* habeant. In Theophilo verò mendoſè πρόπελος κονσοβρῖνος legitur.

Propius tempus & longius opponuntur. l. 17. D. de pact. dotal. ſic *Propiore tempore* in l. 17. D. de pact. dotal. Dicunt etiam Iureconſulti *Propius* eſt pro *magis eſt.* l. 140. D. de verbor. obligation. l. 18. D. de in rem verſ. l. 31. l. 38. in fi. D. de act. empt. l. 54. in fi. D. de hæred. inſtit. l. 67. D. de iure dot. l. penulti. §. conductores. D. de iur. immunit. l. 124. D. de legat. 1. l. 1. §. denique. D. quod vi aut clàm. l. 59. D. de vſucap. l. 5. D. de precar. l. 125. D. de verbi ſignific. & l. 23. D. ad SC. Trebell. l. 25. & l. 32. D. de reb. cred. & l. 36. §. vlt. D. mandati. & l. 44. D. de donat. inter vir. & l. 3. §. condictores. D. de iure immun. Vtuntur & in eodem ſenſu voce *Propemodum.* l. 6. D. vt in poſſeſſ. legat. l. 113. D. de verb. obligationib. l. 18. D. rat. rem hab. l. 88. D. de verbor. ſignif. *Propius eſt vt exiſtimem.* l. Proculus. D. de iure dot. l. 14. in fi. D. de acquir. rer. domin. l. pluribus. D. de verborum obligat.

Vt propius accedamus. l. 13. §. cum ita. D. de reb. dub.

PROPENSIOR animus. l. 14. D. de manumiſſ. vindict. & Propenſior affectus in lege 3. in fin. D. quod falſ. tutor. Propenſiore ira. l. 2. §. ſi ſemel. D. ad leg. Iul. de adulter. & alibi *Propenſiore affectu.*

Propenſiores eſſe. l. 47. D. de oblig. Nimis *Propere.* l. 1. C. de execut. rei iudic. *Prophanus* locus opponitur *ſacro & religioſo.* l. 83. §. ſacram. D. de verb. oblig. vide *Profanum. Propinqua mori.* l. 3. D. de donat.

PROPONI dicebantur, quæ vt oculis ciuium paterent, in publico proponebantur. Ita edicta proponi dicebantur: ſic *Proponere edictum* in l. Annonam. de extraordinar. l. qui nomine. D. ad l. Cornel. de falſ. l. 1. ſi famil. furt. fec. dic. lege 1. §. 1. D. de publican. l. 13. D. de iure fiſci.

Propoſitum edictum. l. 53. & l. 54. D. de re iudic. l. 25. D. de l. Cornel. de falſ. lege 8. D. de quæſtion. & *Proponitur edictum*. l. 1. D. de hom. liber. Sic & *Propoſita edicti*. l. hodie. D. ad leg. Corn. de falſ. & *Propoſitio edicti*. l. 7. D. de iuriſdict. l. 4. D. quib. ad libert.

Proponere interdictum. l. 1. §. 1. D. de ſuperf. l. 1. D. ne quid in loco publ. & l. 20. Digeſtis de oper. noui nunt. & l. 1. D. de migrando. l. 1. D. vt in flum. pub. & l. 1. D. ne vis fiat ei. & *Proponit interdictum Prætor*. l. 1. D. ne quid in flum. publ. Item *Proponi interdicta*. lege 1. C. de interdict. & l. 1. C. quorum legat. l. 1. D. vt in flum. publ. l. 1. §. nunciamus. D. de oper. noui núntiat. & *Proponitur interdictū*. l. 1. D. de liber. exhib. & *Propoſito interdicto*. l. 1. C. de liber. exhib.

Proponit iudicium prætor. l. vlt. §. prætor. D. ne vis fiat ei qui in poſſeſſ.

Proponere actiones Prætor. l. 1. D. de contr. tut. & l. 1. D. de eo qui.

Et *Propoſita edicto actio*. l. vlt. C. de luitione pign. Inde & *actiones Proponi* dicuntur, quoniam in albo ſcriptas & in edicto Prætor in publicum edebat, vt ex l. 1. C. de interdict. & §. namque. in fi. Inſtit. de action. patet. & *Proponere exceptionem*. l. 4. § metus. D. de doli except. Proponere etiam ſtipulationes Prætor dicitur eas, quæ ex ipſius iuriſdictione veniunt. lege 52. D. de verbor. obligat.

Proponi etiam à Iureconſultis dicuntur quæ à conſultoribus referuntur conſilij accipiendi gratia, vt in reſponſis Scæuolæ ſæpè ſecundum ea quæ Proponerentur. Sic & Proponendi verbum in l. ſed etſi. §. ſed etſi proponas. & l. proponebatur. D. de iudic. Huc refer verba. *Propone*. l. 2. §. vlt. D. de ſuis & legit. & Proponamus. lege 21. §. vtrum. D. ad SC. Tertull. *ſi Proponas*. l. 1. §. 1. D. de action. empti. l. 5. D. de iure dot. l. vlt. D. de tign. iunct. l. 16. § idem. D. ad SC. Trebell. l. vulgaris. §. certè. D. de furtis. *ſed ſi proponas*. l. 3. §. ſed ſi proponas. D. de leg. præſt. *ſi mihi Proponas*. l. 12. D. de ſolution. *Proponamus*. l. 26. §. vlt. D. de fideicom. libert. l. 1. §. vtrum. D. ad Senatuſcon. Tertullian. *Proponi*. l. 3. D. qui teſt. fac. poſſ. *Propoſuerit*. l. 46. §. hæc actio. D. de furt. *Nihil Proponi*. l. vlt. D. de ſuſp. tutor. *Nihil Proponi ait*. l. filius. D. de ſolutionibus. *ſi Proponatur*. l. 17. §. ſi iuſſu. D. de iniur. *ſi duo Proponantur*. l. ſeruo. D. de ſolut. *ſi vt Proponatur*. l. ſi vt. D. de fideiuſſor. *Proponebatur*. Inſtit. de iur. nat. l. 2. D. de magiſtr. conuen. & l. proponebatur. D. de iudic.

Proponi etiam dicebantur quæ Imperatoribus prudentibúſve in facti ſpecie enerrabantur, prout ex facto acciderant, fortè, inde illa, *cum Proponis*, *ſecundum ea quæ Proponerentur*, *& in Propoſito*, quæ fuiſſe in Imperatorum reſcripris prudentiúmque reſponſis recepta verba abundè docui lib. 3. de form.

Sic *in Propoſita cauſa*. l. 87. §. vlt. D. de legat. 2. *In Propoſita quæſtione*. l. 9. D. de reb. dub. & l. 12. D. ad SC. Trebell. *In Propoſita ſpecie*. l. 28. D. ad SC. Trebell. *In Propoſito & in hac ſpecie*. l. ſi ſeruus communis. §. ſeruus. D. de ſtipulat. ſeruorum. l. cum quis. 38. §. 1. D. de ſolut. l. qui balneum. §. vlt. D. qui potior in pign. l. 24. D. de præſcript. verb. l. 30. D. act. & act. empti. Huc refer verba, *quod ad Propoſitum attinet*. l. 23. D. de liber. & poſthum. Sic *Propoſitio*, *propoſitam ſpeciem ſignificat* in l. 6. vt in poſſ. legat.

Propoſita ſtipulatio. l. 2. C. de vſur. & fruct. Item *ex ſtipulatione Propoſita*. l. 57. D. de donat. inter vir. & vxor. Propoſitum pro animi intentione & deliberatione accipitur. ſic & *Propoſitum habere*. l. 5. C. de inoffic. teſtam. & l. ſi quis nec cauſam. D. de reb. cred. *Propoſitum* in l. 7. D. de iuriſdict. Item *Propoſitum eſt prætori*. l. 17. D. de legat. præſt. l. 8. §. vlt. D. de bon. poſſ. contr. tab.

Propoſitum fœnerandi habere. l. ſi quis nec cauſam. D. de reb. cred.

Propoſito poſſidendi. l. 46. D. de acquiren. poſſ.

Propoſito delinquere. l. 11. §. delinquitur. D. de pœnis. & *Propoſitū delinquentis*. l. 53. D. de furt.

In Propoſito. l. 4. D. quib. ad libertat. & l. 13. D. de act. empt. l. 47. §. 1. D. de hæred. inſtit. lege 61. §. locaui. D. de furt. l. 19. D. de teſt. milit. l. 57. D de cond. & demonſt. & l. 14. D. de iure codicill. l. 88. §. vlt. D. ad l. Falcid. l. 95. §. quæſitum. D. de ſolution. l. 9. C. de caſtr. pecul. l. 14. D. de reb. cred. l. 18. D. ad l. Falcid. in *Propoſito intereſt*. l. vlt. C. qui non poſſ. *Orto Propoſito dominum relinquere*. l. 17. §. 2. D. de ædil. edict. licèt manuſcriptum exemplar ita habeat, ita repone, Cèrto.

Propoſitio animi. l. 125. D. de verb. ſignif. *Propoſitum*, ideſt proſcriptum habere. l. 1. de Inſtit. act. & l. cum cui plures. §. locator. D. locat. quod tamē ibi non animaduerterunt interpretes. Sic libellum ad ædes Proponere. l. 4. §. totiens. D. de damn. infect. Sueton. in Caligula. cap. 4. *Vectigalibus indictis atque Propoſitis*. Et paulò poſt, *Propoſuit quidem legem &c.*

Proponere ſeruum mutuis pecuniis dandis. l. vlt. D. quod cum eo. repone Præponere, vt & infra præpoſitus.

Propoſitus exigendis pecuniis. l. 66. §. Iulianus. D. de furt.

ΠΡΟΠΕΤΩΣ in l. 13. in fi. D. de iureiur. ſignificat, inconſulto calore, vt in l. 2. C. eod. tit. *Proprius ſeruus & alienus* opponuntur. l. 21. D. de cond. inſtr. Item, *Proprius ſeruus, ad differentiam communis*. l. 1. §. per communem. D. de adquiren. poſſeſſ. Aliàs, ad differentiam fructuarij.

Propria actio eſt. l. 39. §. vlt. D. ad l. Aquil. & *Propriæ actiones*. l. 39. D. ad l. Aquil.

Propriæ ædes, & communes opponuntur. l. 32. D. de damno inf.

Propria cauſa. l. 38. §. vlt. D. de iur. fiſc. *Propria cauſa, & aliena*, opponuntur in l. 1. §. in propria. D. quando appell. ſit. & Propria cauſa quæ ſit, quæri ſolet in tempore appellationum, quod in propria cauſa anguſtius & breuius, in aliena laxius datur. Et placuit Propriam eſſe cauſam, cuius emolumentum vel damnum ad aliquem ſuo nomine pertinet. l. 1. §. in propria. D. quando app. ſit. Itaque ſi procurator quis in rem ſuam datus ſit, eius Propria cauſa dicetur. *Sed & quicunque ſua intereſſe dicit, Propriam cauſam defendere intelligitur*. l. 2. §. 1. & §. vlt. D. quando appelland. ſit. Sic dicitur *Propriam cauſam acturus*. in l. 8. §. vlt. D. de iur. immun.

Propria forma. l. 7. §. cuius tamen. D. de alien. rer. dom.

Propria lex ciuitatis. l. 21. §. vlt. D. ad municip. l. 31. §. vlt. D. ad municip. l. 1. C. de vendend. reb.

Propria lis dicitur procuratoris in rem ſuam dati. l. 25. §. vlt. D. de procurat.

Propria & hereditaria obligatio opponuntur. l. 10. D. de act. emp.

Propriam & perſonalem habere obligationem. l. 95. §. quod vulgo. D. de ſolution.

Propria pœna data. l. 2. D. de noxal. act.

Propria qualitas. l. 26. D. de acquir. rer. dom.

Propria verborum ſignificatio. l. 18. §. aſinam. D. de inſtructo vel inſtrum. leg. l. non aliter. D. de legat. 3. Item Proprietas ſcripturæ vel verborum. l. 2. D. de obligat. & *Propriis nominibus ac vocabulis*. l. 69. D. de legat. 3. Sic *Propriis nominibus expreſſis*. l. 24. D. de religioſis. deniq; *Proprium nomen hominis, & propria appellatio fundi*. l. 75. D. de verb. oblig.

PROPRIVM eſt ſuum cuiuſque, vt Non. Marcell. exemplis confirmat. Cicero libro 7. epiſt. ad Curium: *Cuius quando te eſſe Proprium ſcribis mancipio & nexu, meum autem vſu & fructu, contentus iſto ſum. Id enim cuiuſque eſt Proprium, quo quiſque fruitur atque vtitur*. Reſpondet verò Cicero Epiſtolæ Curij quæ eſt eodem libro qua ſcripſerat, χρήσει eſſe Ciceronis, κτήσει δὲ *Attici*. Ergo inferens fructus eſt tuus, mancipium illius. Horat. *Si Proprium eſt quod quis libra mercatur & ære*.

Propria & hæreditaria bona opponuntur. l. 15. §. quod aiunt. D. ad l. Falcid.

Proprio nomine, & ex perſona hæredis, opponuntur. lege 55. §. qui fideicommiſſum. D. ad SC. Trebell.

Proprio nomine. l. 11. §. ſi filio. D. ad l. Falcid. l. 78. §. quo cum. D. de legat. 3.

Proprio nomine, & alieno, opponuntur. l. 1. §. in propria. D. de agnoſcen. & alend. lib. l. 2. C. de his qui accuſ. non poſſunt. Sic *Proprio nomine diſceptans*. l. 10. D. de except.

Proprium ius. l. 13. C. de teſtam. milit. & *Proprio iure*. l. 84. D. de hæred. inſtit.

Proprium ius, id eſt *ciuile*. l. 6. D. de iuſt. & iur.

Proprium negotium gerere, quod aliàs ſuum. l. 58. §. qui poſt. D. ad SC. Trebell.

Proprium priuilegium. l. 6. C. de teſtam. milit.

Proprium patrimonium. l. 3. §. ego. & §. Pompon. D. de minor.

Proprietas ius dominij ſignificat. l. 34. D. de dolo. Hæc vel plena vocatur, ſi ei vſusfructus coniunctus ſit, vel nuda, ſi ab ea abſceſſit vſusfructus. l. 2. D. quib. mod. vſusfr. l. 71. D. de iur. dot.

Proprietas mercium. l. 9. §. item. D. de acquir. rer. dom.

Proprietatis dominus. l. 15. §. penult. & §. vlt. & l. 13. & l. 25. §. 1. D. de vſufr. lege 12. D. ad l. Aquil. qui Proprietarius vocatur paſſim in titul. de vſufruc. & l. 46. §. 1. D. de furt. & *fructuario opponitur*. l. 1. §. 1. & l. 20. & 22. D. de dam. inf. & l. 7. §. ſed ſi ædium. D. de dolo. & l. 15. §. vlt. D. de vſufr.

Proprietaria res. Paul. lib. 5. ſentent. tit. 7.

Propriè, id eſt reuera. l. 2. D. de vſufr. ear. rerum. *Propriè*, & per abuſionem opponuntur. l. 8. D. de ſuis & legit.

Propriè expreſſum, id eſt ſpecialiter. l. 2. §. vlt. D. de adminiſtr. rer. ad ciuit. pert. & in l. 2. in prin. D. de vac. mun. Cic. libro 5. epiſt. ad Attic. *Cui depoſcenti mea mandata cætera vniuerſa mandauit. Illud Propriè ne pateretur, quantum in ipſo eſſet prorogari nobis prouincias. Propriam etiam*

pro

pro ſpeciali dixit Paul. in l. 21. in fi. D. ad municip.

Proprium conſequens eſt. l. 21. D. de legib.

Proprium, id eſt perpetuum. Horat. Satyr. 6. lib. 2. Sermo. *Nihil amplius oro,*
Maia nate niſi & Propria hæc mihi munera faxis.

Propulſare vim. l. 1. C. vnde vi.

PROQVIRITATA, verbum fuit 12. tabul. quod ſignificabat promulgata. Sido. Apollin. lib. 8. epiſtola ad Nammatium. *Per ipſum ferè tempus, vt decemuiraliter loquar, lex de præſcriptione tricennij* (ſic enim legendum eſt) *fuerat Proquiritata.* Quiritari vtique in veterum libris, fidem Quiritium inuocare eſt. *Pro rata.* l. 25. §. 1. D. de vſufr. l. 27. D. de religioſ. *Pro rata patrimonij.* l. 25. §. quod autem. D. de hæred. pet.

PRORETA in l. 11. §. dominus. D. de publica. qui proram nauis regit.

PROROGARE modò eſt proferre diem. l. 19. l. 30. D. de lega. lib. 1. l. 2. D. de re iudic. l. 24. D. loca. Sic *Prorogatus dies.* l. 13. §. ſi quid ſeruo. D. de act. empt. & *Prorogare tempus.* l. 2. & l. 31. D. de re iudic. l. 15. D. de ann. leg. & *Prorogari tempora*, id eſt proferri. l. 45. §. fiſcalibus. D. de iure fiſci. l. 2. D. de iudic. Modò idem valet quod repræſentare. l. 3. §. conſequitur. D. de contr. tut. & vt. actio. l. 4. in princip. & §. ſi ab ignoto. D. de manumiſſ. l. 19. §. ſi quis cùm in annum. D. loca. l. 27. C. eod. tit. l. 53. D. de pact. l. 29. de decurio. libro 10. Sic *Prorogare pecuniam.* l. 3. §. 1. D. de aut. tut. *Prorogare ſumptus.* l. 53. D. de pact. & *Prorogare pro colonis.* l. 27. C. de locato & cond.

Prorogare pro procurare. Sic *Prorogandæ* ſoboli proſpicere. l. 1. C. qui & aduerſ.

Proſcindere agrum. l. 13. §. denique. D. de vſufructu.

PROSCRIBERE eſt palam ac publicè propoſito libello ſignificare. l. 11. §. 1. D. de inſtito. l. 34. §. vlt. D. de ſtatulib. l. 15. §. item ſi pignus. D. de iniur. l. 4. C. de diſtrat. pignor. l. vlt. de fide inſtrum. lib. 10. C. Sueton. in Iulio: Miſſo etiam ſacro Bibuli dicta quibus proſcripſit, &c. *Palàm* autem *proſcriptum* id intelligi Vlpia. in d. l. 11. §. 1. interpretatur quod ita poſitum eſt, vt de plano legi poſſit. Soſipat. lib. 2. Inſtit. Grammatic. *Proſcribo eſt palàm & apertè ſcriptum propono, vt cum bona alicuius proſcribo.*

Proſcribere in pacto conuento. l. 71. D. pro ſocio.

Proſcribi dicebantur ea quæ edicto vel libello propoſito denuntiabantur. Cic. libro 9. epiſt. ad Attic. Senatum velle ſe ſequentem adeſſe etiam Formiis proſcribi iuſſit. Proſcribere quid, interpr. Horat. p. 384.

Proſcriptionis autem hæc refertur à Theophil. tit. de ſucceſſ. ſubl. quæ fieb. per bon. vend. formula. Ο δεῖνα χρεώστης ἡμετέρας ὑπάρχων εἰς ἀπορίαν ἐνέπεσε, διαπράσομεν ἡμεῖς κρεδίτορες ὄντες τὴν τούτου διαπιπράσκομεν περιουσίαν, ὠνητὴς ὁ βουλόμενος προσίτω.

Proſequi cadauer. l. 2. de in ius voc. Item *Proſequi funus & cadauer.* l. 3. D. de in ius voc.

Proſequi cuſtodiam. Paul. lib. 5. ſent. tit. 31.

Proſequi legatus. Capitolin. in Anton. Pio.

PROSECVTORES, ſecũdum ſcriptorum Codicum ſcripturam, non perſecutores legere oportet. in l. 9. C. de curſu publ. lib. 12. & l. 1. cum Rubrica. C. de auri publ. perſecutor. Quod & confirmat l. 12. de ſuſceptoribus in C. Theod. Appellantur autem hoc nomine qui ad tranſmiſſionem tranſuectionémque publicarum ſpecierum animalia principum vſui neceſſaria proſequuntur. legato Proſecutus, Suet. in Claud cap. 3. & 5.

PROSILIRE *ad munus.* l. 7. C. de profeſſ. *Proſilire ad maleficia.* l. 14. C. de pœn. *Proſilire ad accuſationẽ.* l. 3. §. verũ. D. de SC. Silan. l. 11. l. 15. §. l. ex Iulia. D. ad l. Iul. de adult. & l. 7. D. de accuſ.

PROSOCER apud Plinium epiſt. 15. lib. 5. Et in inſcriptione epiſtolæ 16. lib. 7. & epiſt. 10. lib. 8. & epiſt. 12. l. 15. §. vlt. Digeſtis de act. rer. amotar. Sic & *progener* apud Sueton. in Auguſtum. cap. 29. Plinius *Fabatum Proſocerum* appellat, cuius neptem in matrimonio habebat, vt apparet ex epiſtola 10. lib. 8. Itaque *Proſocer* eſt nobis vxoris noſtræ auus.

Proſperè geſta res. l. 9. D. ad SC. Turpill.

Proſpicere alumno. l. 71. D. de condit. & demonſt. Sic & *Proſpicere debet conductor.* l. 11. §. item. D. locati. Item *Proſpicere cohæredibus arbiter.* l. 25. §. in illa. D. famil. erciſc. Sic *Proſpici conditori per ſtipulationem.* l. 11. & *Proſpicere ſibi cautione.* l. 13. §. cum inter. D. de damno infect.

Proſpici creditori per ſtipulationem. l. 11. D. de dam. infect. *Proſpicere pupillo in tutore dando.* l. 33. §. ſimilis. D. de excuſat. *Proſpicere compendio ſuo.* l. 22. §. ſi dominus. D. de lege Corn. de falſ. *Proſpicere ſibi cautione.* l. 3. §. ſi quis ita. D. de adimend. legat. l. 17. D. de hæred. pet. l. 9. §. Marcellus. D. ad exhib. Item *Proſpicere per cautionem.* l. 25. §. idem iuris. D. famil. erciſc. *Proſpicere per ſtipulationem.* l. 1. §. interdum. D. ad l. Falc. & l. 3. §. generaliter. D. ſi cui plus.

Proſpici libertate. l. 27. D. de fideicomm. libert.

Proſpexit lex. Vlp. tit. vlt. l. 3. D. de hom. lib. & l. proſpexit. D. qui & à quib. *Proſpexit lex creditoribus*. l, 27. D. qui & à quib. & *Proſpectum lege*. Vlp. tit. de ſolidi capac. *Proſpicitur legibus*. l. 1. D. de vi & vi arm.

Proſpexit conſtitutio. l. 4. §. eadem. D. de fideicomm. libert. l. 4. §. eidem. D. de fideicomm. libert.

Proſpectum eſt ſenatuſconſulto. Paul. lib. 4. ſentent. tit. 1. Vlp. lib. reg. tit. 23.

Proſpexit legiſlator. l. 12. D. qui & à quib. *Proſpicit arbiter cautionibus*. l. 38. D. pro ſocio. *Proſpexit Prætor*. l. 1. D. ſi vent. nom. mul. in poſſ. l. 1. in princ. D. ne quid in flum. pub.

Proſpectui obeſſe. l. 5. D. de oper. no. nuntiat.

In Proſpectu. l. 5. D. de oper. no. nuntiat. *Proſtituere* ancillam. l. 1. §. 1. D. de in ius voc. l. 6. & l. 9. D. de ſeruis export. l. 56. D. eod.

Item *Proſtitui mancipia*. l. 1. §. tuóque. D. de offic. præf. & *Proſtituta meretricio more*. lege 22. C. ad l. Iul. de adult.

PROTEGERE. *Qui Præpoſitum ſuum non Protexit*. l. 6. §. vlt. D. de re milita. *Protegere cauſam*. l. 3. C. de in lit. iur. *Protegere dominum*. l. 1. §. quid ſi. D. de Senat. Silan. *Protegere filios*. l. 6. C. de ſuſpect. tut. *Protegere fratris filios*. l. populos. C. de excuſat. tut.

Qui Præpoſitum ſuum Protegere noluerunt. l. 3. §. vlt. D. de re milita. *Protegi iura rationibus*. l. 1. C. de vacat. publici muner.

Protegendæ rei ſuæ cauſa. l. 44. D. de iure fiſc. *Protegendæ pudicitiæ*. lege 39. D. ad l. Iul. de adult.

Protectus ſtatus. l. 7. C. ne de ſtatu.

Protegere ædes apud Cic. Topic. legimus. Vetus Gloſſarium. Protectum eſt qui nulla columna ſuperpoſita in ædibus appendet vel maniis vel terram etiam attingat.

Protegendi ſeruitus. l. 1. & l. 2. D. de ſeruitu. vrban. *Ius eſt vt Protectum habere liceat*. l. 2. D. de ſer. ruſtic. Vnde *Protectum* in l. 29. §. 1. D. ad leg. Aquil. l. 6. in fi. D. arbor. fur. cæſ. l 15. §. precario. D. de precar. l. 5. §. Prætor ait, & §. vlt. D. de his qui deiecer. vel effud. *Protectum ſupra domum alienam*. l. 29. §. 1. D. ad l. Aquil. *Protectus tignorum & rigor ſtillicidij*. l. vlt. §. vlt. D.

Protectare in l. 4. in princip. de ſeruit. præd. vrb. & *Protectum recidere*. l. 29. §. 1. D. ad l. Aquil. D. de damn. infect.

Proteſtari. l. 14. §. plerique. D. de religioſ. & ſumpt. *Proteſtari*. l. 14. §. plerique. D. de religioſ. & teſtari, pro eodem. ad proteſtandum fidem. §. vlt. D. de inſtitor. *Proteſtata eſt*. l. 34. D. de negot. geſt. *Si Proteſtata eſt mater*. l. 34. D. de negot. geſt.

PRO TESTIMONIO vacillare, id eſt in teſtimonio. l. ex libero. D. de quæſtionib.

PROTOCOLLVM, vt ex Iuſtiniani Nouell. 44. cap. vlt. patet, ſignificat notam ſeu ſcripturam chartis impreſſam quæ vnam eandémque formam non habebat. Nam quarundã chartarum Protocollum præpoſitam formam non habebat inſcriptionem quæ ſub quo comite ſacrarum largitionum, quæ tempore & à quo præparatæ fuiſſent chartæ indicabat. Aliæ alias & diuerſas continebant adnotationes. Atque in vrbe quidem Conſtantinopolitana in qua prioris generis chartarum copia erat, vetat Iuſtinianus in mundum redigi inſtrumenta in aliis chartarum generibus.

PROTOSPATARIVS officium fuit in Conſtantinopolitana aula: Cui qui præerant, iudicandi munere fungebantur. Meminit eius Conſtan. lib. 1. epiſt. non ſemel, & Luitprandus lib. 3. de reb. per Europ. geſt. ca. 7. Et Paul. Vvarnefridus Appendicis ad Eutropium lib. vlt. & Notitia Græca, & Zonaras tomo 3. Annal. in Romani Argyropoli imperio.

PROTOSTASIÆ munus. l. 8. C. de munerib. patrim. l. 3. de filiisfam. & quemadm. pro his pat. ten. lib. 10. C. l. 1. & toto titul. de protoſtaſia in C. Theod.

Protrahere executionem. lege 41. D. de vſur. & negotium. l. 6. C. quando prouoc.

Protrahere vſque ad l. 1. §. eadem. D. de verb. oblig.

Protrahi manumiſſio. l. 20. §. vlt. D. de ſtat. liber.

Pro emptore, pro ſeruo, pro donato poſſidere, pro derelicto, pro hærede, pro poſſeſſore, tituli ſunt poſſeſſionum. vide ſuprà initio Præpoſitionis.

PRO TRIBVNALI. l. is cui imperator. D. vt in poſſeſſ. leg. & pro roſtris, id eſt in tribunali, vt explicat Diomedes. lib. 1. Vide Agell. lib. 11. cap. 3. Pro teſtimonio apud Plaut. Cicero. ſic *Pro tribunali ſedere*. l. 7. D. de in integr. reſtit. *Pro tribunali reſpondere*. l. 23. §. vlt. D. de appellat. & *Pro tribunali interpoſitum decretum*. l. 7. §. vlt. D. de confirm. tut. l. 3. §. adquirere. D. de bonor. poſſ.

PRO TVTORE negocia gerit, qui munere tutoris fungitur in re impuberis, ſiue ſe putat tutorem, ſiue ſcit non eſſe, fingit tamen. l. 1. § 1. D. de eo, qui pro tut. l. 24. & l. vlt. D. de tutel. & rat. l. 3. §. penult. de contrar. & vt. l. 4. §. ſi quis non tutor. D. de doli except. l. 19. §. 1. D. de reb. auct. iudi. & apud Paul. lib. 1. ſentent. titul. 4. Inde *Protutelæ actio*, quæ aduerſus eum competit, qui pro tutore negocia geſſit, cum tutor non eſſet. d. l. 1. & l. 4. C. de teſt. tut. l. pen. D. de tut. & rat. diſtr. l. 1. §. 1. & l. 3 §. iudicio. D. de contr. tut. l. 4. C. de teſtam. tut. & *Pro tutela negotium gerere*. l. vlt. D. de tut. & rat.

PROTYRVM in l. penult. D. de verborum ſignificat.

Prouidebit iudex. lege 5. C. vt in poſſeſſ.

Prouiſio præſidis. l. 1. C. Sumptus iniuncti muneris.

Prouiſum Senatusconſulto. l. vlt. D. de adſign. libert. & *Prouidentia legis*, alibi.

Prouidenter lex effecit. l. 1. D. de tign. iunct.

Prouincia Africa. l. vlt. §. patrimonium. D. de muner. & honor. *Prouincia Aſia*. l. vlt. D. de cenſib. *Prouincia Macedonia*. lege vltima. D. de cenſib. *Prouincia Mauritaniæ*. l. 4. C. de inſtitution.

Qui Prouinciæ præeſt. l. 10. D. ad l. Aquil.

Prouinciam etiam vt cum dicimus aliquem abſentem qui in aliena eſt prouincia accipimus pro iuriſdictione ſiue territorio.

PROVINCIALES ſunt non hi tantùm, qui ex prouinciis oriundi ſunt, ſed & qui in prouincia domicilium habent. l. 190. D. de verbor. ſignificat. l. 4. l. 7. D. de offic. proconſ. lege 190. D. de verbor. ſignificat. l. 4. l. 7. D. de offic. proconſ. l. 19. §. apud Labeonem. D. de iudic. l. 7. & l. 10. D. de offic. proconſ. l. 4. §. rectè. C. de offic. proconſ. l. 8. C. de quæſtion.

Prouinciales. Vet. Gloſſar. Græcum ἐισὶν οἱ τὴν οἴκησιν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἔχοντες, ἢ μὴν οἱ ἐν αὐταῖς τεχθέντες.

Prouinciales legati, qui à prouinciis mittuntur in l. 35. in fi. D. de iureiur. *Prouincialis creditor*. l. 47. §. vlt. D. de admi. & peric. *Prouinciales debitores*, & *Prouincialis contractus*. l. 47. §. tutores. D. de admi. & peric. *Prouincialis homo*, l. 19. §. apud. D. de iudic. *Prouinciales ſerui*. l. vlt. C. de ædil. action. & l. 5. C. de vectigal. *Prouinciales fundi*. l. 14. C. de præd. minor. *Prouinciales functiones*. l. 3. C. de aduocat. *Res* Prouinciales. l. etiamſi. D. de legatis. l. 39. §. rerum. D. de admin. & peric. l. 19. D. de excuſation.

Prouincialium rerum tutores. l. 100. D. de ſolut.

Prouinciale prædium. l. 12. C. de præd. minor. l. 2. C. de ſeruitut. l. 6. D. de oper. noui nunciatione. *Prouinciale edictum* in inſcriptione legis 2. D. vnde cogn.

PROVOCARE, vt plurimum eſt ab inferiore iudice ſuperiorem appellare. Interdum verò ad iudicem vocare ſignificat. l. 13. & l. 14. D. de iudic. l. 2. in fi. D. commu. diuid. *Prouocare pro appellare*. in l. 4. & l. 6. D. de appellat. & *ad iudicium prouocare* in l. 7. §. tutor. D. commun. diuid. ſeu *iudicem* Prouocare. l. 7. §. idem Iulianus. D. commun. diuid.

Prouocare à decreto. l. 3. C. de excuſat. tutor. *Prouocare aduerſus ſententias*. l. 18. D. de accuſat.

Prouocare iudicem. l. 6. D. de iure delib. *Prouocare ad iudicem, & ad iudicium*. l. 13. & l. 14. D. de iudiciis. l. 2. §. vlt. D. comm. diuid. & *Prouocare apud iudicem*. l. 43. D. famil. erciſc. *Prouocare ad competentem iudicem, & ad principem*. l. 122. §. Seia. D. de verb. oblig. *Prouocare ad iudicium*. l. 33. D. de vſur. l. 63. D. de diuerſ. regul. l. vlt. C. de fund. dotal. l. 24. D. de vſur. l. 63. D. de diuerſ. reg. l. vlt. C. de vſur. pupill. & l. 2. C. de bonis autorit. iud. poſſid. *Prouocare nouiſſimum iudicium*. l. vlt. C. ſi quis aliquem teſtari prohib.

Prouocare iudicio. l. 3. C. in quib. cauſ. ceſſ. & *Prouocari*. l. 12. D. de condict. furt.

Prouocare ad diuiſionem, & Prouocatio. l. 7. D. de reb. eorum. *ad collationem*. l. 9. C. de collation. *ad ſatiſdationem*. l. 19. D. de teſtam. tutel.

Prouocari ad teſtimonium. l. 10. D. de quæſtion. *Prouocari ad quæſtionem*. l. 1. §. ad quæſtionem. D. de quæſtion.

Prouocari iudex. l. 1. in princ. §. ſed etſi. D. quis & à quo appell.

Prouocationem interponere. l. Lucius. D. de appellationib. l. in ratione. §. cum quidam. D. ad leg. Falcid. *Prouocationi cedere* apud Liuium lib. 2. quod vulgò dicimus *deferre appellationi*. Sic idem lib. 8. *Vide ceſſurúſne ſis prouocationi cui Rex Ro. Tullus Hoſtilius ceſſit*.

Prouocationem iuſtam vel iniuſtam pronuntiare. l. 6. C. de appellat.

Prouocare ſeueritatem. l. 5. C. de obſeq. patron.

Prouocabo ſecula. l. 13. C. de vſur.

PROXENETA interceſſor eſt cuius interuentu negocia conciliantur, quique nominis

faciendi vel cuiuſlibet alterius negotij gerendi cauſa operam ſuam accommodat. l. 2. & lege vlt. D. de proxenetic. Seneca lib. 21. Epiſtol. *Aes alienum facias oportet, ſed nolo per intercesſores mutueris, nolo proxenetæ nomen tuum iactent.* Credo eos aliàs ab eodem auctore pararios vocari, vt ſuprà notaui. Inde *Proxeneticum ſalarium*, id dicitur, quod pro huiuſmodi opera datur. l. 1. D. de proxenetic.

Proximus eſt quem nemo antecedit, etiamſi ſolus ſit: quamuis propriè proximus ex pluribus dicatur. l. 1. §. proximus. D. vnde cogna. l. 2 §. hæreditas, & §. legitima. D. de ſuis & legiti. l. 92. l. 115. D. de verborum ſignific. Sic *Proximus adgnatus*, id eſt, *is quem nemo antecedit.* lege 3. D. ad SC. Tertull. Item *Proximus adgnatus intelligitur etiam qui ſolus eſt, quique neminem intercedit.* l. 9. D. de reb. dub. Sic in 12. Tab. quæ proximo agnato hæreditatem deferunt. Sic in edicto Prætoris, quo proximum cognatum vocat proximi appellatio exaudienda eſt. §. ſi plures. Inſtitut. de legiti. adgna. ſucceſſ. Et aliàs quoque *Proximum accipimus non ſolùm eum, qui ante aliquem ſit, ſed etiam eum ante quem nemo ſit, licèt ipſe neminem antecedat cùm ſolus ſit.* legè 34. D. de vulg. & pupil.

Proximus adgnatus. l. 3. D. de iure codicill. & l. 22. D. de acquir. vel omitt. *Proximus cognatus.* l. 40. D. de legat. 3. l. 9. D. vnde cognati. l. 1. §. ſi quis igitur. D. vnde cognati. l. 10. D. de bonor. poſſeſſ. l. 47. §. vlt. D. de fideicom. libert. & *Proximi cognati.* l. 8. C. de relig. & ſumpt. Item *Proxima neceſsitudine coniunctus.* l. 37. C. de liber. cau.

Proximos gradus. Paul. lib. 1. ſent. tit. vlt. l. 18. §. vlt. C. de nupt. & *Proximi & vlteriores gradus* opponuntur. l. 53. D. de ritu nupt.

Proximus hæres. l. 17. D. quod met. cau.

Proximitatis iure ad ſucceſſionem venientes ab his, qui agnationis iure veniunt ſeparantur. l. 5. C. de legit. hæred. l. 4. D. vnde cogna §. vlt. Inſtitut. de ſucceſſio. cognat. Proximitatis enim nomine bonorum poſſeſſionem Prætor defert his, qui defuncto mortis tempore proximi cognati fuerunt. l. 3. D. vnde cognat. l. 8. D. de ſuis & legit. d. §. vlt. *Proximitatis nomine auunculus.* l. Seius. D. ad SC. Trebellianum. *Ita Proximitatis nomine bonorum poſſeſſionē competentem accipimus* in l. 1. C. de legit. hæred. l. 2. C. qui admitti. l. 1. C. de bonor. poſſeſſ. ſec. tabul. l. 1. D. de iur. & fac. ignor. Et *Proximitatis iure bona peti* in l. 46. D. ad Trebellia. Quintilian. lib. 3. cap. 8. *Quod accidit, etiamſi de vna re quæratur aliqua, ſed eam plures petant, vel eodem iure, vel Proximitatis, vel diuerſo, vt cum hic teſtamento, ille proximitate nitatur.* Caſſiodor. libro 5. Variar. epiſtol. ad Epiphanium, *Si re vera, vt ad nos perlatum eſt, nullus ei aut teſtamento hæres extitit, aut Proximitatis iure ſucceſsit.*

Proximitatis nomine. l. 7. C. de legit. hæred. l. 46. D. ad SC. Trebell. l. 2. C. qui admitti.

Sic *Proximitatis iure venientis.* l. 5. C. de legit. hæred.

Proximum etiam vicinum, affine, & ſimile ſignificat, vt in l. 2. D. loca. & Inſtitut. eod. titul. in prin. *Locatio & conductio*, aiunt Caius & Iuſtinia. *proxima eſt venditioni*, id eſt, vt interpretatur Theophilus, ἔοικε τῇ πράσει. Sic *Proximum ſacrilegio eſſe maieſtatis & ſepulchrorum violatorum crimen*, Vlpian. & Iulia. dicunt in l. 1. D. ad leg. Iul. maieſt. l. 5. C. de ſepulch. viol. Sic *furioſo Proximum eſſe*, Caius ait eum, qui eius ætatis eſt, vt nondum intelligat quid agatur. & qui non multum à furioſo abeſt. Sic *Proximam empti in factum actionem dari*, ait Paul. in l. 6. D. de reſcind. vend. id eſt ſimilem, vt in l. 5. §. penult. D. de præſcript. verb. *Et Proximam morti pœnam metalli.* l. 8. D. de pœn. quæ ad eam proximè accedit, eique ſimilis eſt, cum ſeruitutem infligat. *Proximus ſacrorum ſcriniorum.* Rubri. de proxim. ſacr. ſcrin. lib. 12. *Proximus admiſsionum* apud Ammianum Marcell. lib. 22. Vnde *Proximatus* in l. 1. C. de proxim. ſacr. ſcrin. lib. 11. hoc ſenſu etiam dicitur

Proximus pubertati, i. qui non multum à pubertate abeſt. l. 14. §. vlt. D. de dolo. & in l. excipiuntur. D. de SC. Syllani. & *qui prope pubertatem ſunt*, vt loquitur Vlpian. in l. 4. §. denique Iulianus. D. de doli except. & *Proximè ætatem Prætextati accedere dicitur qui pubertatem ætatem nunc ingreſſus eſt.* l. 3. §. vlt. D. de liber. exhib. *Proximus infantiæ.* Vetus Gloſſarium Græcum vertit. ἐγγὺς τῶν ιβ ἐτῶν.

Sic & *Proximi latronibus.* l. 28. §. graſſatores. D. de pœnis. & *Proxima morti pœna.* l. 28. D. de pœnis. *Proxima dolo culpa.* l. 8. D. de edendo. l. 4. D. de magiſtrat. conuen. l. 1. §. vlt. D. ſi is qui teſtamen. l. 1. §. 1. D. ſi is qui teſtam. lib. l. 22. §. ſi hæres. D. ad SC. Trebell. & lege 47. §. 1. D. de legat. 1.

Et *Proximum dolo erit.* l. 24. D. de liberat. leg. & *Proximum crudelitati.* lege 6. Codice de ſeruitutibus.

Proxima empti actio. l. 5. D. de reſcind. vend.

Proxima

Proxima cauſa ſtipulationis. l. 8. D. de condict. ob turp. cau. *Proxima perſona*. l. 10. C. de leg.

Proximus & ſuperior vicinus opponuntur in l. 18. D. de oper. noui nunt. Item *Proximus & inferior* opponuntur in l. 1. §. ſciendum. D. de legat. 3. Sic *Proximum prædium*, *& inferius*, opponuntur. l. 17. §. ſic & ſi. D. de aqu. & aqu. plu.

Proximæ ædes. l. 32. D. de dam. inf. *Proximæ ædibus ædes*. l. 31. D. de dam. inf. *Proximæ ædes meis*. l. 32. D. de dam. inf.

Proximæ calendæ. l. 41. §. vlt. D. de vſur. l. 1. D. de in diem add. l. 41. §. vlt. D. de vſur. l. 12. D. de verb. oblig. l. 9. D. qui pot. in pign. & *Proximis Calendis*. l. 41. D. de verb. oblig. id eſt *quæ proximæ futuræ ſunt*, vt loquitur l. 126. §. Chryſogonus. D. de verb. oblig. & *Ante Calendas proximas*. l. 56. §. qui ita. D. de verb. oblig.

Nonæ quæ proximæ fuerunt. l. 20. §. pridie. D. de hæred. petit. Aliàs, *Calendis quæ proximæ ſunt futuræ*. l. 122. §. 1. D. de verb. obl.

In Proximis diebus. l. 40. D. de contrah. empt. & *Proximi centum dies*. Vlp. lib. Reg. tit. 23.

Proximo anno. l. 48. D. de iur. dot. & *Proximi anni*. l. 37. D. de vſufr. Item *Proximior annus*. l. 4. D. de cenſib.

Proximo biennio. l. 23. §. vlt. D. de fideicomm. libert.

Proximo quinquennio. l. 43. D. ex quib. cauſ. maior. l. 4. D. de condit. & demon.

Proximum mortis tempus. l. 14. D. de aliment. vel. cibar.

Proximum locum obtinere. l. 1. §. ſi quis igitur. D. ad SC. Tertull.

In Proximo. l. 4. D. de iniur.

Proximè conſtitutum. l. 50. D. de ritu nupt. id eſt nuper, vt loquitur l. 85. D. de legat. tertio. Item *Proximè reſpondi*. l. 14. D. de his qu, vt indign. & *Proximè in cognitione Principis dubitatum*. in l. 3. D. de his qui in teſt.

Prudens & attentus paterfamilias. Cicer. pro Pub. Quint. *Prudens & diligens paterfamilias*. lege 54. D. de action. emp. *Prudentis viri conſilio*. l. 1. §. vlt. D. de vacat. & excuſat.

Prudentes pro Iuriſconſultis. l. 4. C. de teſtam. mil. & l. 4. C. de collation. ita etiam accipitur l. 3. D. de iuſtit. & iur. l. 2. §. his legibus. D. de orig. iur. l. 36. D. de ſtatuliber. Et apud Plin. epiſt. lib. 4. *qui & Iuriſprudentes dicuntur*. l. 1. C. de ingen. manum. l. 2. in fin. D. quis ordo in bonorum poſſeſſ. l. in ſubſtitution. D. de vulgar. & pup. Item *Prudentes dicebantur quibus erat permiſſum de iure reſpondere*. §. reſponſa. Inſtit. de nupt. Theophilus in §. reſponſa. Prudentes appellat, eóſque definit, Σοφοὺς οἷς τὸ νομοθετεῖν ἢ δῆμος, ἢ σύγκλητος ἢ βασιλεὺς ἐπέτρεψε. τὸ δὲ παρ' αὐτῶν νομοθετούμενον, γενικῷ ὀνόματι κέκληται.

Prudentes viri. l. 6. C. de teſtam. milit. & l. 12. C. ad SC. Vell. l. 6. §. viris. D. ad municipal. Vnde vide an non poſſit fieri lectio apud Agellium & Sueton. *tamen aliud prudentibus, aliud ſtudioſis cadit.*

Prudentium interpretatio. in l. cum aquil. 5. & 6. D. de tranſact. *& reſponſa*. §. reſponſa. Inſtit. de iure nat. l. 2. §. nouiſſimè. D. de orig. iur. l. vlt. C. quorum legat.

Prudentibus viſum eſt. l. 31. §. 1. D. de ædil. edict.

Prudentiores. l. 2. §. vlt. D. quis ordo in bonor. poſſeſſ. & *Prudentioribus placuit*. lege 54. D. mandat.

Prudentiſsimus vir Paulus. l. 11. C. ad l. Corn. de falſ. l. 6. C. de nupt. & *vir Prudentiſsimus Vlpianus*. l. 11. C. de quæſtion.

Prudens conſilium. l. 1. §. vlt. D. de quæſtion.

Prudentius abſtinetur. l. 3. D. ratam rem hab. *Prudentius faciet*. l. 33. D. de negot. geſt. *Prudentius fecerit*. l. 77. §. Titio. D. de legat. 2. *Pubuerit*. lege 3. §. Ibidem. D. de Carbon. edict.

Puber quis, Feſtus p. 157. *Pubes maſculus & fœmina potens*. Vlp. lib. Reg. tit. 6.

PVBERES *fœminæ quidem à duodecimo anno intelliguntur, maſculi verò à decimo quarto*. l. vlt. C. quando tutor eſſe deſ. Inſtit. quib. mod. tut. finit. Conſtan. lib. 1. Epit. tit. 12. *Secundúmque hanc differentiam pubes ætas accipienda eſt*, in l. 41. §. pen. D. de vulg. & pup. l. 11. C. arbitr. tut. l. 3. §. penult. D. de liber. exhib. l. 14. de SC. Silania. Cæterùm in cauſa alimentorum, quæ pueris puelliſque vſque ad pubertatem præſtari quis cauit, pietatis intuitu pubertatis tempora laxiora præſcribimus: & puberes maſculos decimo octauo demum anno, fœminas verò decimo quarto intelligimus. l. 14. D. de aliment. leg. Sed & *plena pubertas* decē & octo annis circumſcribitur. l. 49. §. 1. D. de adoptio. §. minorem. Inſtitut. eodem tit. Paul. lib. 5. ſentent. tit. 4. l. vlt. Inſtitut. quibus ex cauſ. manumitt. lic. *Proximi Pubertati* eſſe dicuntur qui non multùm à pubertate abſunt. lege 112. D. de diuerſ. reg. iur. §. in lumina. Inſtitut. de obligationib. quæ ex delict. lege 14. D. de Senatuſconſulto Silania. §. pupillus. Inſtitut.

de inutilib. ſtipul. vbi Theophil. vertit ὁ πλησιάζων τῇ ἥβῃ. Cuiuſmodi ætatis qui ſunt, rerũ intellectum iam capiunt, & doli capaces ſunt. l. 23. & l. 24. D. de furt. Sic proximè prætextati ætatem accedere dicimus eos, qui pubertatem iam ingreſſi ſunt. l. 3. §. vlt. D. de liber. exhiben.

Pubes factus. l. 13. §. vlt. D. de condict. indeb. l. 1. §. 1. D. commodati. l. 5. §. ſi tutor. D. de adminiſtr. & peric.

Pubes ætas. l. 11. C. arbitr. tut.

Pubertas quid, Tertull. lib. de Virg. p. 69. & *Pubertas* in viro duodecimo anno. Dio. lib. 54. p. 325. aut 326. De pubertate virorum & mulierum Macrob. lib. 7. pag. 528.

Publicius Gellius. l. 2. §. Seruius. D. de orig. iur. citatur in l. 31. §. vlt. D. de cond. & dem.

Publicius Iuriſconſultus. l. 50. §. vlt. D. de leg. 2.

PVBLICA ea ſola propriè dicuntur, quæ ſunt populi Romani. l. 15. D. de verbor. ſignificat. Hinc *Publicum ius definitur eſſe, quod ad ſtatum rei Romanæ ſpectat*. l. 1. §. 2. D. de iuſtit. & iur. Cuius *Publici iuris partem eſſe Senatorium ius* ait Plinius epiſt. 13. lib. 8. *Nec verò Reipub. cauſa abeſſe eos intelligimus, qui pro ciuitate legatione funguntur*. lege 26. §. item inquit Prætor. D. ex quib. cauſ. maior. *Ciuitates enim loco priuatorum habentur. Publicique appellatio in compluribus cauſis ad populum Romanum reſpicit*. l. 16. D. de verborum ſignific. Inde adeò *Publicani* nomen habent, *quòd vectigal populi Romani conductum habent, quod abſolutè Publicum appellatur*. lege 1. §. 1. D. de publican. Cic. de prouinc. conſularibus. *An qui frui Publico non potuit, per hoſtem hic tegitur ipſa lege cenſoria?* Idem Epiſt. 1. ad Q. Fratr. *Publicis malè redemptis*. Quintilianus Declamat. 340. *Ego non ex voluntate feci, vt hic liber eſſet, ſed vt Publica non ſolueret*. Idem declamat. 341. *Ante omnia nulla lege comprehenſum eſt, vt alienam rem non profiteri liceret, alioquin Publicum euerſum eſt*. Tacit. libro 13. *Edixit, vt leges cuiuſque Publici occultæ ad id proſcriberentur*. Suetonius in Caligula cap. 30. de vectigalibus à Caligula inſtitutis agens, *Additúmque*, ait, *ad caput legis vt tenerentur Publico & qui meretricium feciſſent*. Ita *Publicum quadrageſimæ*, apud eundem accipio in Veſpaſian. cap. primo. & *Publicorum conductiones* in l. 33. D. pro ſoc. Horat. 1. epiſt. ad Mæcenatem. *Pars hominum geſtit conducere Publica*. *Publicani* ergo ſunt qui publico fruuntur, quique Publica populi Romani vectigalia conducta habent, & omnes qui quid à fiſco conductum habent. l. 1. §. 1. l. 1. in fin. D. de publican. Itaque rectius fortè in l. 3. §. cum quinquennium. D. de iure fiſc. legeretur *Publici conductore* quàm vt vulgo ſcriptum eſt, *Publico conductore*. Liuius lib. 44. *Cur Publica præſenti pecunia locamus*. Cicero. in Paradox. *Nam & is qui honeſtè rem quærunt, mercaturis faciendis, operis dandis, Publicis ſumendis*. Valerius Maximus libro 6. cap. 6. *Cum Aſiatici Publici exiguam admodum particulam habuiſſet*. Seneca lib. 12. epiſt. 102. *Ille qui & mari & terra pecuniam agitabat qui ad Publica quoque nullum relinquens*. In fragmento legis Thoriæ, *Quicunque ad Publicum fruendum redemptum conductúmve habebit*.

Publicum, quod vectigalium cauſa locatum eſt. l. 34. D. ex quib. cauſ. maior.

Publicorum conductiones. l. 33. D. pro ſocio.

Publica autem vectigalia intelligere debemus, ex quibus vectigal fiſcus capit, quale eſt *vectigal portus, venalium rerum, item ſalinarum*, & *metallorum*, & *picariarum*. l. 17. D. de verborum ſignificationibus. Nam & qui *harenarias* & *cretiſodinas* & *ſalinas* & *metalla* conducta habent, *Publicanorum loco ſunt*. l. 13. D. de publican. Etiam qui paſcua conducebant, *Publicani dicebantur*. Plin. lib. 19. cap. 3. *Multis iam annis in ea terra non inuenitur, quoniam Publicani qui paſcua conducunt*, maius ita lucrum ſentientes, depaſcuntur pecorum pabulo. Erat verò maxima Romæ & potentiſsima publicanorum ſocietas, iſque ordo in prouinciis plurimum auctoritate & potentia valebat, vt Cicer. in epiſt. ad Lentul. & Appium & Q. Fratrem, & pro Plancio, & Liuius lib. 35. ſignificant. Quibus priuati opponuntur in l. fideicommiſſa. 11. §. pen. D. de legat. lib. 3. Sed ad publica reuertamur. *Publicum vectigal*. l. 2. §. ſi quid. D. de hæred. vel vend. l. 9. §. ſunt. D. de pœnis.

Etiam *ciuitatum bona vectigaliáque abuſiuè Publica dicuntur*. l. 15. D. de verbor. ſignif. l. 40. D. de neg. geſt. l. 38. §. 1. D. ad municipal. l. 5. §. idem ait. D. quod vi aut clam.

Publica autem appellantur, quorum vſus in commune expoſitus eſt, & omnibus patet: proprietatis verò non æquè. l. 5. D. de rer. diuiſio. §. flumina. & §. riparum. Inſtit. eodem tit. l. 30. §. 1. D. de acquir. rer. dom. Quæ hac ratione à communibus diſcernuntur, quorum vt vſus communis eſt, ita & proprietas occupanti cedit. Ac *Publica quidem ea iure gentium dicuntur*. lege 7. §. inſula. & l. penult. §. 1. D. de acquir. rer. dom. l. vlt. D. de vſucapion. §. fluminum. & §. littorum. Inſtitut. de rer. diuiſ.

Sic *Publicus alueus iuriſgentium*. l. 7. §. quòd ſi. 5. D. de acquir. rer. dom. vnde not. quædam eſſe publica iuris gentium, quædam populi Rom. Sic *Publicus vſus iuregentium*. l 5. D. de rer. diuiſ. & *Publica iuregentium loca*. l. 45. D. de vſucap. item *Publicum litus*. lege 50. D. de adquiren. poſſeſſ.

Sic *in vſu Publico eſſe aqua* dicitur. l. 2. D. de flumin. item *Publicus eſt alueus fluminis publici*. l. 1. §. ſimili modo. D. de flumin. Sic *Publica loca dicuntur, id eſt publico vſui deſtinata*, vt loquitur lex 2. §. hoc interdictum. D. ne quid in loco publico. item *Publicus locus, & publica via*. l. 14. §. vlt. D. de ſeruit.

Alia enim ſunt Publica *populi Rom*. quæ in patrimonio & pecunia populi Rom. ſunt, quæ tam ad eorum quæ iuregentium, quàm quæ ciuitatium publica ſunt differentiam ita appellari ſolent. l. 9. D. de vſucapionib. & apud Vlpia. in Inſtitut. tit. 20. l. 14. D. de acquiren. rer. dom. Quod ne abſurdum propter nouitatem videatur, etiam aliorum auctorum teſtimoniis confirmabo. Cicero 5. in Verrem, *Perpaucæ ciuitates bello à maioribus noſtris ſubactæ, quarum cum eſſet ager* Publicus *populi Romani factus*. Liuius lib. 3. ad fin. *Agrum de quo ambigitur, finiũ Coriolanorum fuiſſe, captisque Coriolis publicum populi Rom. eſſe factum*. Hygen. lib. 2. de limi. *Vectigales autem quidam ſunt obligati Reip. populi Rom. quidam coloniarum aut municipiorum, aut ciuitatum aliquarum*.

Publici autem appellatio id continet quod in communi populi vſu eſt, & publicis vſibus deſtinatum: qualis erant Romæ, Campus Martius, forum, theatrum, ſtadium, baſilicæ, viæ, itinera publica. Sic *Publicis vſibus deſtinata*. in l. 17. D. de verb. ſignif. l. 6. D. de contrah. empt. item *Publicus campus & Publicum balneum*. l. 2. §. ſi quis in mari. D. ne quid in loco pub.

In *Publico vſu* & *in patrimonio fiſci eſſe*, opponuntur. l. 72. §. vlt. D. de contrahen. empt. ſic *Publicæ res, quæ non in vſu, ſed in patrimonio fiſci ſunt*. l. 72. §. vlt. D. de contrah. empt.

At quæ in fiſci patrimonio ſunt, quoniam quaſi propriæ & priuatæ ſunt principis, Publici appellatione non continentur. l. 6. & l. 72. §. vlt. D. de contr. empt. l. 2. §. publici. cum ſeq. D. ne quid in loco pub. §. vlt. Inſtitut. de emptio. & vend. l. 14. §. vlt. D. de ſeruitutibus. §. res fiſci. Inſtit. de vſucap.

Sed & *publicæ cauſæ* à fiſcalibus ſeiunguntur. l. 1. §. 1. D. de calumniatorib. quanquam fiſci cauſam publicam vocat Vlpia. in l. 21. §. in priuatorum. D. de petit. hæred.

Cæterùm *Publicum ius* etiam id intelligitur, quod ad ſtatum rei Rom. pertinet, in ſacris ſacerdotibus, ac magiſtratibus conſiſtens. l. 1. §. huius ſtudij. D. de iuſtit. & iur. *Cuius partem eſſe ius Senatorum*, Plin. lib. 8. epiſtol. ad Ariſto. ſcribit.

Publica ſacra. l. 9. D. ad l. Iul. peculat.

Publica quæ ſunt in patrimonio populi. l. 14. D. de acquir. rer. dom. *Publica ædificia & loca*. l. 5. §. vlt. D. de operib. publ. ita *Publica pecunia & priuata*, opponuntur. l. 9. D. ad l. Iul. peculat. l. 11. & l. 13. D. de vſur. l. 33. D. de vſur. l. 19. D. de compenſat. l. vlt. §. vlt. D. de adminiſtrat.

Sic *Publicus creditor is eſt qui ex memoratis theſauris ſub ſpem* Publici *creditoris aurum cuiquam cõmodauit*. *Publicæ penſationes*. C. ſi ob pub. penſ. *Publici reditus ciuitatum*. l. vlt. D. de muner. & honor. & *Publica* Ouidius vocat *populi reditus*. lib. 5. de Ponto. Eleg. cum ait. *Aut populi reditus poſitam componet ad haſtam*. *Publicæ commoditates*. l. vlt. C. de exact. tribut.

Publica vtilitas, quæ circa tributorum præſtationes & naturas verſatur, appellatur. l. 3. C. de primip. & in l. 1. C. de offic. comitis ſacr. larg. & l. 4. C. de offic. rect. prouin. l. 6. C. de diuerſ. reſcr. in C. Theod. *Publicæ vtilitates*. l. 5. §. quibuſdam. D. de iure immun. *Publicum Prædium*. l. 3. §. 1. D. de adminiſtr. rer. *Publicum ſolum*. l. 2. §. ait prætor. D. ne quid in loco publ.

Publicæ tabernæ, quæ in ſolo publico ſunt, licèt earum vſus ad priuatos pertineat. l. 33. D. de contrahen. emption. *Publicum debitum*. l. 41. §. hoc Senatuſcon. D. de legat. 1. Sic *Publico nomine conuenire*. l. 1. C. de peric. nomin. & *Publico nomine conueniri*. l. ſecundo. D. de ſentent. paſſis.

Interdum verò generaliter *Publicum ius* commune & quo omnes eiuſdem ciuitatis ciues vtuntur, ſignificat. l. 33. in fi. l. 39. §. vlt. D. de excuſ. tut. l. 8. D. de tutel. l. 29. D. de teſt. tut. l. 7. §. ſi vxor. D. de donat. inter vir. l. 6. D. de adm. tut. l. 76. in fine. D. de conditio. & demonſt. l 46. & l. 117. §. 1. D. de diuerſ. reg. iur. l. 42. D. de oper. liber. l. 1. in prin. & l. 15. §. 1. D. ad leg. Falcid. coniuncta l. 56. D. de legat. lib. 1. l. 2. C. ne vxor pro marito. Vnde quod in lege 38. D. de pactis. ſcriptum eſt, *Ius Publicum pactis priuatorum mutari non poſſe*, id à Conſtanti. ſic redditur, ὑπὸ ἰδιωτικῶν συμφώνων τὸ κοινὸν νόμιμον οὐκ ἐλλάττεται. Sic & apud Terent. Phorm.

Num iniquum poſtulo?

An ne hoc quidem adipiſcar ego quod ius publicum eſt?

Publica iura officiáque in l. 5. §. vlt. & l. 6. D. de cap. minut. & in l. 14. D. ad Trebellian. l. 2. D. de diuerſ. reg. iur. Magiſtratuum, honorum, & ciuilium munerum in Repub. gerendorum iura ſignificant. Ideoque in l. 9. D. de his qui ſunt ſui vel al. *In Publicis cauſis filiumfa. haberi loco patrisfam. his exemplis demonſtratur, veluti ſi magiſtratum gerat, ſi tutor detur.* Inde *Publicum munus officium priuati hominis vocatur, ex quo commodum ad ſingulos vniuerſósque ciues rémque eorum peruenit.* l. 239. §. munus. D. de verborum ſignific. Proinde *Publico munere legatus fungi dicitur.* l. 27. D. de iudic.

Publica negotia & priuata opponuntur. l. 9. §. 1. D. de pœnis.

Publicum munus eſt iudicare. l. 78. D. de iudic. & *Publico munere fungitur legatus.* l. 27. D. de re iudic. Item *Publica munera.* in l. 29. C. prædia. l. 21. §. vlt. D. ad municip. *Publica officia.* l. l. 6. D. de capit. dimin. & apud Arnob. lib. 3. p. 173.

Publicum ſalarium. l. vlt. D. de offic. adſeſſ. & *Publicè præberi ſalaria.* l. 16. §. 1. D. de aliment.

Publicus ſumptus. l. 3. D. de operib. publ.

Publicæ cauſæ quæ. l. 9. D. de his qui ſui.

Publici iuris eſſe dicitur teſtamenti factio. l. 3. D. de teſtament.

Vſucapio item publico iure contingere, & bono publico introducta dicitur. l. 18. §. 1. D. de damn. infect. l. 1. D. de vſucapionib.

Publicam tutelam meret libertus. l. 2. D. de ſtat. defunct.

Publica etiam eſſe nuptiarum vtilitas traditur. l. 12. §. medio. D. de captiu. & poſtlim. & apud Paulum lib. 3. ſentent. tit. de nuptiis.

Publico conſenſu. l. 10. C. de ingen. manum.

Publica cauſa nuntiationis. l. 5. §. & bellè. D. de operis noui nuntiat. & *contra Publicam diſciplinam.* l. 10. C. de accuſat.

Ad publicam fidem pertinet. l. 2. §. Diuus. D. qui petant tut.

Publicæ tabulæ. l. 4. §. 1. D. de cenſib. l. 8. l. 9. §. 1. & l. 10. D. ad l. Iul. peculat.

Publica vtilitas, pro libertatis fauore. l. 10. §. vlt. D. de teſtam. tutel. & *Publicæ vtilitatis intereſt, ex amicitia creationes fieri, ſed æſtimatione vera & commodo reipubl.* l. 1. C. ſi propter inimicit.

In Publicam fraudem commercia. l. 3. C. quæ res vendi non poſſ.

Publicam quoque habere cauſam, officium & miniſterium Argentariorum traditur in l. 10. §. 1. D. de eden. Et *Publicam fidem ſecutos eos, qui apud eos pecunias depoſuerunt.* lege 7. §. quotiens. D. depoſiti.

Publicæ quæſtiones, publica item crimina, ſunt, de quibus Publicum iudicium eſt conſtitutum. l. 32. §. Iulianus. D. de arbitr. l. 2. §. deinde Cornelius. D. de orig. iur. ſic *Publica quæſtio habenda* in l. 1. D. de ſenat. Silan. l. vlt. D. de tabul. exhib. Item *Publicum iudicium eſt quo cuilibet ex populo experiri licet.* l. 43. §. Senatus cenſuit. D. de rit. nupt. ſic *Publicum iudicium conſtitutū.* l. 32. §. Iulianus. D. de recept. qui arbitr. Item *Publici iudicij crimen.* l. 1. C. ad SC. Turpil. & querela. l. 7. C. de iniur. & *Publici criminis accuſatio.* l. 4. C. de noxalib. actionib.

Nec enim Publica iudicia idcirco dicta ſunt, quod vt Iuſtin. tradit, eorum executio cuiuis ex populo qui modò idoneus ſit accuſator, detur. Hac enim ratione popularia iudicia publica eſſent, quod eſt inconſequens: ſed quòd ex legibus publicorum iudiciorum veniant atque deſcendant. l. 1. D. de public. iud. Idque apertè oſtenditur. l. 3. de præuaricatiō. vbi præuaricationis iudicium, alterum moribus inductum eſſe dicitur, alterum eſſe publicum, quòd de ea lege Iulia publicorum iudiciorum caueatur. Verum eſt tamen, & id ex eodem Vlpiano Iuſtinianus hauſit, *publico iudicio cuilibet ex populo experiri licere, niſi ſi cui lege aliqua publico iudicio accuſandi non eſt poteſtas.* l. 43. §. ſenatus. D. de ritu nupt. Vnde Ioan. Chryſoſtom. Homil. in dictum Apoſtoli, Vtere modico vino. Κοινὸν ἐστὶ τὸ ἔγκλημα, δημόσιον τὸ ἀδίκημα, ἔξεστιν ἑκάστῳ τῶν βυλομένων κατηγορεῖν.

Publicorum verò iudiciorum hæ ſunt leges, *Iulia maieſtatis, Iulia de adulteriis, Cornelia de ſicariis, & veneficiis, Pompeia de parricidiis, Iulia peculatus, Cornelia de teſtamentis, Iulia de vi publica, Iulia de vi priuata, Iulia ambitus, Iulia repetundarum.* l. 1. D. de publ. iudic. Inſtitut. eod. tit. Quæſtiones autem Publicas de falſo, ſicariis & parricidiis Cornelius Sylla dictator conſtituit. l. 1. §. deinde Cornelius. D. de origi. iur. Antea L. Piſo Tribunus plebis de pecuniis repetundis quæſtionem conſtituerat, vt Cic. in Bruto ſcribit. De *Iniuriis* verò quemadmodum vitioſe in omnibus codicibus (Florentinos excipio) ſcriptum eſt, quæſtio publica ab eodem non eſt conſtituta. Actio enim ex lege Cornelia de iniuriis priuata eſt, non publici iudicij. l. 42.

§. 1. D.

§.1. D. de procuratorib. l. vlt. C. de iniur. Natum fuiſſe hunc errorem, qui libros omnes ante hac occupauit, ex eorum imperitia puto, qui apud Vlpianum eam actionem pro publica vtilitate exerceri legerant: quaſi verò non & priuata iudicia pro publica vtilitate exerceãtur, cùm & ſuum ius cuique tribui & qualiacunque nocentium peccata puniri Reipub. interſit. *Raptus* porrò crimen publicum eſſe dicitur in l. penult. C. de noxalibus. quoniam ad leg. Iuliam de vi pertinet. l. 5. §. vlt. D. ad leg. Iuliam de vi publica. Publici autẽ iudicij cauſam habere crimen dicitur in l. 7. D. de public. iudic. quod publici iudicij eſt.

Publica iudicia non in æde Martis & ſortitione iudicum exercebantur, Sueton. in Auguſt. ſed in tertio foro.

Publicum iudicium & priuatum. l. 7. C. de iniuriis.

Publica cuſtodia. l. 9. D. ex quib. cauſ. maior.

Publica conuentio eſt quæ fit per principem, aut quoties inter ſe duces belli paciſcuntur. l. 5. D. de pact. *Publica abolitio eſt*, quæ publicè fit, publicèque indulgetur ex Senatuſconſulto. l. 8. l. 12. l. 17. D. ad Turpillia. Et apud Paul. lib. 5. ſentent. tit. 17. Sic quoque ex *Publica cauſa fiunt conuentiones*. l. 5. D. de pact. & *Publicam cauſam contingi*. l. 27. §. pacta. D. de pact.

Publica priuilegia. l. 1. C. de excuſat. vet. de *Publica abolitione*, in l. 2. C. de gener. abolit.

Publicum certamen. l. 7. §. proinde. D. ad leg. Aquil.

Publica vis quæ armis committitur, tit. ad leg. Iul. de vi publ. Item *Publicam vim committere*. l. 29. §. vlt. D. ad l. Iul. de adult.

Publicæ perſonæ modò magiſtratus & officiales, modò tabularios ſignificãt. Lyſias quidem *Νικόμαχον γραμματέα* vocat *δημόσιον*. pa. 172. in princip. l. 30. C. de epiſc. & cler. §. cum autem. Inſtitut. de adoptio. Quo tabulariorum munere functos ſeruos publicos conſtat ex lege 18. D. de adoptio. & l. vlt. de decurionib. lib. 10. C. Sic *Publicus ſeruus* in l. 1. C. de ſtat. reipub. & l. 11. D. de vſur.

Publica vtilitas. l. 2. §. tractari. D. ad SC. Tertillian. *Publicè vtilia quædam ſunt, quædam priuatim*. l. 1. D. de iuſtit. & iur.

Publica acta. l. 2. C. de eden. *quæ in iure fiunt*. *Publica cuſtodia*. Valer. pa. 269. *Publica lex* publicorum iudiciorum legem ſignificat. l. 1. §. præterea. D. ad leg. Corn. de ſicar. *Publicas res* Cicero alicubi publicam vtilitatem continentes interpretatur.

Publicum populi Rom. Sic Ouid. lib. 5. Faſtor. *Populi fortuna potentis*. Libertas non Publica ſed priuata res eſt. l. ſi quis rogatus. D. de fideicom. libert.

Publicum Vet. Gloſſar. Græc. *δημόσιον, ὅθεν οἱ ποταμοὶ καὶ αἱ λίμναι δημόσιοι λέγονται*.

Ius Publicum. l. 1. C. vt quæ deſunt. l. 42. D. de oper. libert. l. 2. C. ne vxor pro marito. l. 8. D. de tutel. l. 5. §. Iulianus D. de adminiſtr. & peric. l. 14. D. ad SC. Trebell. l. 45. D. de diuerſ. reg. l. 116. §. 1. D de reg. iur. l. 1. §. ſi inter. D. de magiſtr. conuen. l. 5. §. qui remiſſionem. D. de oper. noui nunt. & *Publicum* ius variè apud noſtros accipitur cum aiunt *iure publico placuiſſe*. l. licet. D. vt legat. ſeu fideicomm. ſeruand. cauſ. *Iure Publico habere excuſationem*. l. ex ſententia. D. de teſtam. tutel. *Ius Publicum permittere* dicitur. l. patronus. de tutel. *Ius Publicum infringi*. l. Neratius. D. de religioſ. Dicunt & aliquem *iure Publico adulterij accuſari, non iure viri*. l. quæſitum. D. ad leg. Iul. de adulter.

Iuris Publici memor. l. 5. C. de pignor. & *Publici iuris perſecutio*. in tit. C. de aur. publ. proſecutorib. Item *iure Publico*. l. 77. §. vlt. D. de cond. & demonſtr. & l. 1. & l. 5. D. ad l. Falcid. & *iure Publico agere*. l. 40. D. ad l. Iul. de adult. Sic *Publico iure conſecutus* dicitur *quis vſucepit*. l. 18. D. de dam. inf. Item *iure Publico excuſari*. l. 30. §. vlt. D. de excuſat. & *Publico iure vti*. l. 36. §. vlt. D. de excuſat.

Publica iura. l. 2. C. ſi minor ſe maiorem. l. 3. C. quib. ex cau. maior.

In *Publicum deduci* intelliguntur fugitiui ſerui, qui magiſtratibus municipalibus vel publicis miniſteriis traduntur. l. 1. §. penult. l. 2. D. de ſeruis fugitiu. Et ſic quoque *in Publico ſeruari* dicuntur, qui ſub publica cuſtodia aſſeruantur. l. 48. D. de verbor. ſignificat. l. 9. D. ex quib. cauſ. maior. vel etiam qui in carcere ſunt. Nam & Plaut. *Publicitus excipi*, pro carcere excipi in Amphitryo. dixit imitatione Græci ſermonis, quo *δημία* carcer appellatur.

In Publicum obligatas res. l. 15. D. de dot. prælег. l. 26. §. 1. D. de pigner. act.

Publicum præſtare. l. 11. §. interdum. D. de legat. 3.

In Publicum redigere. l. 25. §. vlt. D. de ſenat. Silan.

Ex Publico accipere. l. 25. D. de ſenat. Silanian.

In Publico apparere. l. 2. D. de in ius voc.

In Publico & in priuato facere, opponuntur. l. 15. §. 1. D. de dam. inf.

In Publico deponere quid ſit. l. 19. C.de vſur. quæ verba videntur eſſe Treboniani. Sic *Publicè depoſuit*. l. 56. §. 1. D. mandati, id eſt in publico loco, vt l. 64. D. de fideiuſſorib. & l. acceptam. C. de vſuris. l. 1. §. ſi ciſta. D. depoſiti. nam *Publicè* interdum eſt in publico loco, veluti apud acta, vel in æde ſacra publica. l. 56. D. manda. coniuncta lege 7. in fi. D. qui ſatiſd. cog. l. 7. D. de minorib. l. 4. D. de ſtatulib. item *in Publico depoſitæ tabulæ*. l. vlt. D. de his quæ in teſtam.

Statuæ in Publico poſita. l. 29. D. de reb. auctor. iud. de pollicitatio.

In Publico poſitum. l. 41. D. de adquir. rer. dom.

In Publico eſſe cum telo. l. 3. §. vlt. D. ad l. Iul. de vi publ.

In Publico ſui copiam facere. l. 1. D. quando appell. ſit.

Publicè conſecrare permiſſu ſcilicet Imperatoris. l. vlt. D. vt in poſſeſſ. legator. l. in tantum. §. ſacræ. D. de rer. diuiſion. *Publicè dedicata loca* quæ videlicet princeps dedicauit, vel dedicandi dedit poteſtatem. l. ſacræ. D. de rer. diuiſione.

Et *Publica dicatio* dicitur. l. 2. C. Th. de fam. libell.

Publicè per magiſtratum. l. non eſt. D. de diuerſ. reg. iur. Aliàs *Publicè* in commune ſignificat, veluti cum dicimus Publicè intereſſe. Sic *Publicè interfuit* in l. 44. D. de vſucapion.

Publicè iri, commeari. l. 2. §. ait prætor. D. ne quid in loco publ.

Publicè factum commune. Paul. lib. 5. ſentent. tit. 4.

Publicè eſt principali vel pontificali auctoritate. l. vlt. D. vt in poſſeſſ. legator.

Interdum *Publicè* eſt publico nomine, & publica auctoritate. l. 4. §. in eum. D. de ad. tut. l. 24. D. de captiu. l. 121. §. 1. D. de diuerſ. reg. l. 12. D. de fideicomm. libert. l. 15. §. ſi Publicus. & l. 24. §. 1. D. de dam. infect. Planè in l. 6. §. ſacræ. D. de rer. diuiſione.

Publicè & priuatim opponuntur. l. in tantum. §. ſacræ. D. de rei vindication. Sic *Publicè opus fieri, & priuatim*, opponuntur. l. 24. D. de dam. inf. Item *Publicè ædificare*. l. 24. D. de dam. inf. *Publicè vendere aut locare*. l. 3. §. in eum. D. de admin. tut. *Publicè locari*. l. 9. §. ſunt autem. D. de pœnis. *Publicè manumitti*. l. 12. D. de liberat. legat. *Publicè mandatum munus*. l. vlt. D. ad l. Iul. pecul.

Publicè vel priuatim occurrere proconſuli. l. 4. §. antequam. D. de offic. proconſ. *Publicè profiteri*. l. 5. §. hoc. D. de iur. immunit. *Publicè innoteſcere*. l. 4. D. de requir. abſent. *Publicè lauare*. l. 13. §. vlt. D. de vſufr. *Publicè præbere balnea*. l. 91. §. rationes. D. de legat. 3. *Publicè præberi balneum*. l. 35. §. vltimo. & l. 91. §. balneas. D. de legat. 3. *Publicè proponere liberos*. lege 7. D. de appellat.

Publicè iudicium eſt. l. 1. §. vlt. D. de iudiciis. *Publicè notum eſt*. l. 14. C. ad l. Corn. de falſ. l. 23. C. de euiction.

Publicè vtile eſt abſentes à quibuſcunque defendi. l. 33. §. 1. D. de procuratorib. Sic *Publicè prodeſt officium medicorum*. l. 33. D. ex quib. cauſ. maior.

Publicè vindicanda. l. 11. §. 1. D. de pœnis.

Aſiaticum Publicum Valer. Max. pa. 293. *Publicum euerſum* Quintilian. Declamat. pa. 232. id eſt, vectigal. vt & l. fideicommiſſarius. §. interdict. D. de legat. lib. 3.

Publicari dicitur quod publicum fit, quodque in fiſcum & ærarium cogitur. l. 23. §. ſi fundus. D. de ſeruit. ruſt. l. 27. D. de adulter. & aliis infinitis locis. Sic *Publicari bona*. in l. eius qui. §. vlt. D. de teſtament. & *Publicatio bonorum*. l. actione. §. publicatione. D. pro ſoc. eodē ſenſu *Publicari*, dicitur in l. 22. D. de inoffic. & *Publicata bona* in l. 6. D. de vſur. l. 22. §. is cuius. D. mandati. l. 1. D. de bonis damnat. l. 24. §. vlt. D. ſolut. matr. item *Publicari pars bonorum* in l. 1. D. ad l. Iul. de vi priu.

Publicata dos in l. 36. D. ſolut. matrim. Item *Publicari fundus*. l. 23. §. ſi fundus. D. de ſeruitut. prædior. ruſtic. l. 23. §. ſi fundus. D. de ſeruit. præd. ruſtic. & *Publicatus fundus*. l. 33. D. locati. ſic quoque *Publicari mancipia*. l. 6. D. de quæſtion. & *Publicari ſerui*. l. 27. §. iubet. D. ad l. Iul. de adult. hoc ſenſu *Publicare partem ſerui*. l. 27. §. iubet. D. ad l. Iul. de adulteris.

Publicare ſecreta. i. euulgare. l. 41. D. ad l. Aquil.

Publicatum teſtamentum. l. 2. C. de teſtam.

Publicani vocantur δημόσιοι, l. 9. D. ad l. Rhod. Item *Publicanus, qui lacum vel ſtagnum conduxit*. l. 1. §. publicano. D. vt in flum. publ. *Publicanorum edicta*. l. 34. C. anno & trib. vide ſuprà in Publica. in princip.

PVBLICIANA Vetus Gloſſar. Græcum. μίμησιν ἔχει δεσποτείας καὶ ὡς ψυχῆς νομῆς, ὅθεν δὲ ἡ ἀναχαλουμένη τὴν νομὴν τῷ μήπω διὰ χρονιότητα δεσπόσαντι καλῇ πίστει νομῇ. Vetus Gloſſar. Publiciana actio reciſoria datur ei cuius res cum abſens eſſet cauſa Reip. vel apud hoſtes vſu

capta

capta eſt. & *Publiciana* actio earum rerum perſequendarum cauſa datur, quas quis à non domino ſibi ex iuſta cauſa traditas necdum vſucaptas amiſit. l. 1. cum ſeq. l. 15. D. de publicia. Nam qui à ſe bona fide poſſeſſa poſſeſſione antè completam vſucapionem excidit, is ad eam rem vindicandam in rem actionem habet, quæ à Prætoris nomine à quo primùm propoſita fuit, Publiciana appellata eſt, quemadmodum & Fabiana & Caluiſiana & Pauliana & Seruiana. §. namque ſi cui. Inſtitut. de actionibus. Conſtantin. lib. 2. Epit. tit. 1. Publiciana ait, ὅτι ἡ ἀντικαλουμένη τῶν νομῶν τῷ μήπω διὰ χρόνου κτήσαντι καλῇ πίστει νομεῖ.

PVDOR pro exiſtimatione, dignitate, &, vt vulgò loquimur, reputatione, in l. 20. D. de his qui not. inf. l. 25. D. de procuratori. l. 1. §. item aut per ſemetipſum, coniunctis vicinis §§. & l. 15. §. generaliter. D. de iniuriis. Verecundiam etiam dixit Papinia. in l. 15. D. de conditio. & demonſtr. Sic *Pudor oneratur*. l. ob hæc verba. D. de his qui not. infamia. & contra *Pudori parcitur*. l. paterfamil. 28. D. de reb. aut. iud.

PVERI appellatio tres ſignificationes habet: vnam, cùm omnes *ſeruos* pueros appellamus; quæ in Comediis frequens eſt. Alteram, cùm *puerum contrario nomine puellæ dicimus*. Tertiam, cùm *puerilem & impuberem ætatem ſignificamus*. l. 204. D. de verbor. ſignifi. Suet. in Augusto. cap. 41. *Ac ne minores Pueros quidem præteriit, quamuis nonniſi ab vndecimo ætatis anno accipere conſueſſent.*

Pueri vtique appellatione etiam *puellæ* ſignificatur, non imitatione modò Græci ſermonis, ſed & quòd maſculino ſexu fœmininum aliàs quoque ſemper comprehenditur. l. 161. in fi. D. de verbor. obligation. Argumentum etiam huius ſignificationis illud adfert Paulus, quòd & recentes ex partu fœminas *puerperas* Latini vocant. Seneca lib. 11. cõtrouerſ. *Non vis parere, delicata es, cruciatus puerperæ times*. Catull. in carm. ſeculari ad Dianam. *Tu Lucina dolentibus Iuno dicta puerperis*. Sueton. in Caligul. cap. 8. *Qualiſcunque partus, ait, ſine ſexus diſcrimine Puerperium vocetur, quòd antiqui etiam puellas pueras ſicut & pueros puellos dictitarent.*

Gellius quoque libr. 12. cap. 1. *Puerperam ait dici, quæ recens enixa eſt*. Donat. ad hæc Terentij verba Andr. act. ſc. *Non imperaſti corã vel*. Priſcianus quoque lib. 6. *Puer pueri, cuius fœmininum dicebant antiquiſsimi: vnde & Puerpera dicitur, quæ puerum vel pueram parit, id eſt puellam, quod eſt diminutiuum pueræ*. Ita puerperam accipe in l. 14. §. puerperam. D. de ædilitio edicto. Plaut. Amphitr. *Omnis erit quæ peperit puerpera.*

Puer impuberem filium ſignificat. in l. 36. D. de ſtatulib.

PVLSARI pro iudicio conueniri. l. 11. §. qui interrogatus. D. de interrogat. in iur. fac. l. 2. §. & quoque. & §. ſi agant. D. de iud. & in Impp. reſcriptis perſæpè. Caſſiod. lib. 1. Variar. epiſt. 8.

Pulſatio pudoris. Paul. lib. 4. ſentent. tit. 5.

Verberatus, Pulſatus. l. 22. §. vlt. D. rat. rem hab.

Punctum temporis in momẽto in l. colonos. C. de agricol. & cenſit. lib. 11. Donat. in Phormio. Terent. act. 1. ſc. IIII. àduerſum tum temporis ſi momentum vti omnibus in 14. Idem *anguſtiſsimum temporis ſpatium* interpretatur.

Puncta) quot punctis notarij, tot meorum ſunt damna temporũ. Hieronym. epiſt. 3. *Punica lingua*. l. fideicommiſſa. D. de legat. 3. Plinius lib. 4. cap. 22. lib. 18. cap. 3. *Punitus ſi non ſignificatur*. l. 9. C. Th. de 60. conſcrip. *Pupillus*. ὀρφανικοὶ τόκοι οὓς καὶ πουπιλλαρίους λέγουσιν, οἱ ἀπὸ τελείας ἐκποσῆς. Vet. Gloſſar. Græcum. *Pupillum*. l. 13. §. vlt. D. de dolo. Cornutus in 2. Satyr. Perſij dici tradit *puerum adhuc intra impuberes annos cõſtitutum & nondum ſuæ tutelæ*. Pomponius pupillum definit, *qui cùm impubes eſt, deſiuit in patris poteſtate eſſe aut morte aut emancipatione*. lege 239. D. de verb. ſignific. *Planè Pupillus non appellatur, qui adhuc in vtero eſt*. l. 161. eod. tit. Hic enim ne vix quidẽ animal eſt, ſed tantùm ſpes animalis. A Pupillo Pupillaris deſcẽdit, quod verbum ætati, & tabulis applicari ſolet. *Pupillaris ætas* 14. ann. terminatur. l. 16. D. de iure fiſc. l. 7. C. de impub. l. 3. C. de præſcript. 30. anno. Sueton. in Auguſto. c. 66. *Aut ſi pupillari ætate eſſent die virilis togæ vel nuptiarum, cum incremento reſtituere conſueuerant*. Eius tres gradus facit Theophil. in §. pupillus. Inſtit. de inutil. ſtipul. *Infantiam*, id eſt, necdum fandi potentem ætatem: *proximam infantiæ*, quæ iam fandi poteſtatem conſecuta eſt: & *proximam pubertati* quę proximè pubertatem accedit.

Pupillaris ſubſtitutio, eſt quæ fit liberis impuberibus in poteſtate poſitis in eum caſum, quo antè pubertatis annos deceſſerint. l. 2. D. de vulg. & pupill. Inſtit. de pupill. ſubſtitut. Eodémque modo *Pupillares tabulas* accipe, quas etiam Pupillare teſtamentum & impuberis filij teſtamentum Iureconſulti vocant. l. 34. §. ſi coniunctim. D. de leg. 1. l. 8. §. ſed neque impuberis. D. de inoffic. l. 2. §. interdum. l. 10. §. ſi ex. l. 20. l. 38. in fin. l. 43. D. de vulg. & pupill.

ſubſtit. Et *ſecundas tabulas*, vt alio loco oſtendemus.

Pupillaribus cenſibus regendis. l. 3. C. 75. de tutor. & curat.

Pupillares qui. vide Harmenopulum. p. 25.

Purè & ſub exceptione opponũtur in l. ſi proprietarius. in fi. D. de dam. inf. Polybius lib. 1.

PVRGARE multa ſignificat. *Purgare moram emendare eſt*. l. 8. & l. 14. D. de nouatio. l. 73. §. vlt. l. 91. §. ſequitur. D. de verbor. obligation. *Purgare exiſtimationem*. l. 1. §. quoties autẽ. D. de iniur. *Purgare innocentiam*. l. 22. D. de iu. fiſc. l. 6. C. de procuratorib. & *Purgare crimen*. l. vlt. D. ad leg. Iul. maieſt. & *Purgare ſe* in l. vlt. D. de requirend. vel abſent. *Purgare pudorem*. l. 23. D. de procuratorib. *Purgare viam* eſt ad libramentũ proprium redigere ſublato eo quod ſupereſt. l. 1. §. 1. D. de via publ. Sic accipe in l. 1. §. cùm autem. D. de fluminib. *Purgare riuum, fontem, dicimus*. l. 1. D. de riuis. l. 1. §. deinde. D. de fonte.

Purgata probatáque ratio. l. 1. C. 75. de 60. conſcript. *Purpura nundinæ vetitæ*. l. vlt. C. 75. de murileg.

PVRVS locus interdum *inædificato* opponitur. l. vlt. D. de pigner. act. Quo ſenſu & *pura loca*. Varro lib. iiij. de lingua Lat. *areas in vrbe appellari* ſcripſit. Interdum *religioſo*, id eſt ei loco, in quem mortuus illatus eſt: Itaque *Purus locus* definitur *qui neque ſacer, neque ſanctus, neque religioſus eſt, ſed ab omnibus huiuſmodi nominibus vacat, & profani iuris eſt*. l. 2. §. Prætor. D. de religioſ. l. 2. l. 6. l. 9. C. eo. tit. l. 1. §. hoc autem. D. de mort. inf. l. 6. §. ſi quis in communẽ. D. comm. diuid. l. 73. D. de contrah. emptio. §. religioſum. Inſtit. de rer. diuiſio. *Ita Purum monumentum* accipio in l. 5. in fin. D. de religioſ. l. 5. §. conceſſa. D. de donat. int. vir.

Pura lanx cælatæ opponitur in l. 6. D. de rei vindicat. vt & *argentum Purũ*, cælato aduerſum facit Cicero 6. in Verr. Cœnabat, ait, apud eum: *Argentum illi cæterum purum adpoſuerat, & poſt ei negotium dedit, vt quicquid Haluntii eſſet argenti cælati, aut ſi quid eſſet Corinthiorum, vt omne ſtatim ad mare ex oppido deportaretur*. Et alio loco, *Ne quem putetis ſine maximo dolore argentum cælatum domo quod alter eriperet, protuliſſe, omnia deferuntur, Cybiratæ fratres vocantur, Pauca improbant quæ probarunt: his cruſtæ aut emblemata detrahuntur. Sic Haluntini excuſsis deliciis cum argento puro domum reuerterunt*. Plinius libro 21. cap. 3. de lemniſcis, *Puri diu fuere: cælare primus eos inſtituit P. Claudius*. Atque ita magis eſt, vt *Purum argentum* apud Plinium libro 3. Epiſtola 1. interpretemur, quàm quo Cataneus vir doctiſsimus expoſuit modo. Sed *pura vaſa* apud Columellam, lib. 12. c. 4. & cap. xxviij. ad finem ea accipienda ſunt, in quæ nondum quicquam ſit infuſum.

Pura obligatio, præſens dicitur, quæ neque diem, neque condicionem habet. §. omnis. Inſtitut. de verb. obligat. cum aliis infinitis. *Et purè*, eſt ſine die, & condicione. l. 8. D. de auct. tut. Hinc *Pura libertas*, quæ purè data eſt. l. 59. §. 1. D. de man. teſt. Planè in l. 5. D. de ſolutio. *Pura obligatio* eſt, quæ ſinè ſatiſdatione eſt, cui fideiuſſor vel pignus non acceſſit. *Et Purè ſtipulatus* in l. 138. §. vlti. D. de verbo. obliga. dicitur, qui illud aut illud ſimpliciter ſtipulatus eſt, non adiecto eo, vtrùm voluerit. *Puræ chartæ* ſcriptis opponuntur. l. 32. §. quod tamen. D. de legat. 3. *Purum iudicium* apud Cicero. libro 2. de Inuentio. eſt ſine exceptione.

Puras haſtas, quibus iuuenes plerumque præmij ergo donabantur: Seruius in vj. Aeneid. interpretatur ſine ferro. Vnde à Zonara δόρατα ἀσίδηρα vocantur. Ita apud Liuium ſæpè & apud Vopiſc. in Aurelia. hoc verbum accipiendum eſt.

PVTARI propriè arbores, vitéſque dicuntur. l. 1. §. Labeo. D. de aqua cottidia. l. 1. §. ſiue autem. D. de noui oper. nuntia. Vnde Putator, qui arborum ramos ſtringit & amputat. l. 31. D. ad l. Aquil. l. 18. §. de putatoribus. D. de fun. inſtruc. Et apud Paul. libr. 3. Sentent. tit. 6. & lib. v. titu. xxiij. & apud Plinium lib. 27. capit. 8. Feſtus Pompeius lib. 9. *Imputatum ait, nõdum purgatum, Putum enim eſt purum*. & lib. 1. *Amputatio. i. circumputata, quod antiqui perperam pro puto dicebant*.

Putare autem arbores Græci καθαίρειν vocant. Leontinus apud Caſſia. lib. 10. γεωπονικῶν μετὰ τὴν καρπολογίαν εὐθέως καὶ τὰ μεγάλα καὶ τὰ μικρὰ δένδρα καθαρτέον. Hinc *Putatoriæ falces*, quæ putandis arborum ramis deſeruiunt, apud Paul. libro 4. Sententiar. titu. 6.

Putare lex 12. tabula à Modeſtino in lege 25. D. de ſtatulib. dicitur. quod ita ſenſiſſe eam ex verbis eius colligitur.

B. BRISSONII DE VERB. QVAE AD IVS PERTINENT SIGNIFICATIONE LIBER XV.

QVA pro qua parte. l. 25. D. ſi quis omiſſa. & QVA pro, *Quatenus, qua fine, quia, eo quod*, in l. 112. D. de verb. ſignific. l. 6. D. de re iudica. & l. 1. §. ſi pater. D. de SC. Silan. l. 2. §. creditor. D. de reb. credit. l. 1. D. de ſenatorib. l. 63. D. ad leg. Falcid. l. 28. D. ſi quis om. cauſ. teſt. l. 44. in fi. D. de furt.

Qua de re. i. *quare*. l. pen. C. de metall.

Quadrans integer. Vlpian. tit. 24. *Quadrans fundi*. l. 8. D. de rei vindicat. *Ex quadrante hæres ſcriptus*. l. 17. §. ex quadrante. D. de dol. mal. & met. except.

Quadrantes vſuræ. l. 21. §. largius. D. de ann. legat.

QVADRATARII, in l. vn. de excuſ. artific. lib. 10. C. qui ſint, ex libello paſſionis Beator. Claudij, Caſtorij, Nicoſtrati & Symphoriani, qui arte quadrataria excelluiſſe ferũtur didici. Hic autem vno loco ſcriptum eſt, *Et cœperunt artifices Quadratarij incidere lapidem ad collyrium columnæ*. Et alio loco, *Tunc cœperunt in nomine Chriſti cauare conchas & pegas, & lacus cum ſigillis & cantharis, cum magna tenuitate artis*. Et aliàs, *ab eadem hora cœpit Simplicius omnem artem Quadratariam cum ferramento ſuo, ſicut Symphorianus benè & rectè operari*. Ex quibus & aliis eiuſdem libelli, quos hic omitto locis, eorum artificum induſtriam in columnis ex marmoreis lapidi incidendis marmoribuſque in tenues cruſtas ſecandis & ſigillis, conchis, cantharíſque cauandis, & omnibus argumentis ex marmore aliiſque lapidibus exprimendis verſatam liquet. Quod etiam Sidonij Apollinaris à me ſubiecta verba cõprobant quæ lib. 3. epiſt. ad ſecundum leguntur: *Sed vide, ait, vt vitium non faciat in marmore lapicida. Quod factum ſiue ab induſtria, ſeu per incuriam mihi magis quàm Quadratario liuidus lector adſcribit.*

Quadratæ lances. l. 19. §. planè. D. de auro argent. l. 50. D. de furt.

Quadratum ſaxeum. Hirtius de bello Alexandr.

Quadratum lapidem in l. 6. §. penult. D. ſi ſeruit. vindicet. interpretor quadrangularem & in ſpeciem quadratam cæſum: quomodo & *zonam Quadratam* Feſtus lib. 15. interpretatur, Liuius lib. 6. Capitolium quoque ſaxo quadrato ſubſtructum eſt. Plinius libro 10. epiſtol. *Manet adhuc paucißimi arcus: poſſunt erigi quidam lapide quadrato qui ex ſuperiore lapide deductus eſt.* ſic τετραπέδους λίθους dixit Herodian. lib. 8.

QVADRIGA. l. ſcire debemus. §. 1. D. de verbor. oblig. l. 65. §. 1.

Quadrupedum alia pecudum numero ſunt, alia beſtiarum. l. 2. §. vlt. D. ad l. Aquil.

Quadruplari iudicium. l. 14. §. 1. D. quod met. cau.

Quadruplex iudicium. Plin. lib. 1. ep. *Eram in Quadruplici iudicio*. & lib. 4. epiſt. 24. & lib. 6. epiſt. 34.

Qualibet tempeſtas. l. 24. §. idem ait. D. de damn. infecto. & alibi, non *Qualibet iniuriæ*.

Quærere pro inueſtigare, ſic *Quærere aquam*. l. 25. D. de ſeruitutib. & l. 10. D. de ſeruit. præd. ruſt. l. 10. D. ſi ſeruit. vindic. *condicionem*. l. 29. D. de ritu nupt. *Quærere alios creditores*. l. 25. D. de pignerat. act. *Quærere fideiuſſores*. l. 8. D. de vſufruct. ear. rer. *Quærere maritum filiæ familias*. l. 34. D. de ritu nupt.

Liberos Quæſitura. Iuſtin. lib. 12.

Quærere actionem. i. adquirere. & ita dicitur *Quærere*. l. 3. C. de rer. permut. lege 7. C. de part. conuent. item *Quæſita pro parte hereditaria actio*. l. vlt. C. res inter alios.

Sic quoque *Quærere exceptionem pro adquirere* in l. vlt. D. de exceptionibus.

Ita *Quærere dominium*. l. 24. C. de rei vindicat. & *Quæri dominium*, id eſt adquiri. l. 19. D. de

donat. inter vir. & vxor. *Quærere donationem*. l. 13. C. de collationib. & *Quæſita donatio*. l. 12. D. ſi quid in fraud. patron. item *Quæſita eſt cauſa donationum*. l. 25. C. famil. erciſcund. ſic *Quærere filium*. l. 3. §. idemque 8. D. de bonorum poſſeſſ. contr. tab. & *Quæſita neptis ex filio*. l. 2. C. de donat. cau. mort. ſic *Quærere filium*. l. 2. C. de donat. cau. mort. & *Quæſiti iuſtis nuptiis liberi*. l. 1. D. de adſignand. libert. itē *Quæri liberi vel vulgo vel iure dicuntur*, qui vel ex legitimis nuptiis vel *ἀπογάμων* ſuſcepti ſunt. l. 18. D. de bon. libert. l. 4. C. de ſuis & legitimis. ſic *Quæſitus frater*. l. ſi ius. D. de collat. bonor. & *Quæſitus natiuitate vel adoptione adgnatus*. l. 2. §. parui. D. de ſuis & legitimis. item *Quæſitus in ſeruitute filius*. l. 3. D. de liber. cau. & *Quæſita in ſeruitute filia*. l. 1. §. interdum. D. ad Senat. Tertull. *In ſeruitute quæſiti dicuntur filij, qui ex ſeruis parentibus nati ſunt*. d. l. 1. §. 1. D. ad Tertyllian. & l. vlt. D. de adoptio. l. 3. D. de libera. cau. *Per adoptionē etiam quæſitos filios dicimus*. l. 2. §. parui. D. de ſuis & legit. Hoc genus loquēdi antiquū eſſe docet Feſt. in ver. Quæſo. porrò *Quæſita ex emptione ancilla*. l. 7. C. de contr. empt. *Quærere fructum*. l. 16. D. de impenſ. in res dot. *Quæri obligatio*. l. 1. C. ſi ſeruus extero. & *obligationē*. l. 16. C. de pignoribus. & l. 1. C. quæ cōmunes res. *Quærere hæreditatem*. l. 6. §. ſi is. D. de acquiren. vel omitt. hæred. l. 15. C. de iure delib. *Quære tibi hæreditatem*. l. 2. C. ad Senat. Orſitian. Quæſitam hæreditatem dicimus, quæ vel ex teſtamento, vel ab inteſtato, vel ciuili, vel honorario iure eſt acquiſita. l. 9. C. de peti. hæred. l. 14. C. de teſt. milit. l. 14. C. de fideicommiſſ.

Quæſita hæreditate & non quæſita l. 14. C. de fideicommiſſ. ſic quoq; *Quærere ſucceſſorem* pro adquirere. l. 9. C. de petit. hæreditat. item *Quærere ſucceſſionem filii*. l. 14. l. de teſtam. milit. l. 2. C. quorum legat. & *Quæſita ſucceſſio*. l. 4. C. de temporibus in integr. *Quæſitæ res ſucceſſione*. l. 15. C. de poſtliminio reuerſ. hoc modo dicitur *Quæſiiſſet ius ſubſtitutionis*. in l. 93. D. de condit. & demonſt. denique *Quærere ſeruitutem tempore*. l. 2. C. de ſeruitutib.

Quæſita dignitas. l. 9. D. de Senatorib. *Quæſitus honos*. l. 8. C. de Decurionib. *Quæſita libertas manumiſſione*. l. 22. C. de liber. cau. *Quærere* pro controuerti. *Quæri ſolet*. l. 14. D. de liber. & poſtum. ſic *De illo Quæritur*. l. 1. §. de illo. D. ad SC. Trebell.

Quæſtio eſt. i. controuerſia. l. 115. D. de verb ſignif. l. 2. D. de his quæ in teſtam. delent. lege 24. D. de adquir. vel omitt. hæreditate. ſic *cœpta Quæſtio*. l. 1. § 1. D. ne de ſtatu defunct. Eſt *Quæſtio vulgata*. l. 1. §. 1. D. pro dote. *In eo Quæſtio conſiſtit*. l. 51. D. de adquir. poſſeſſ. *Quæſtio in eo eſt*. l. 60. §. quid ergo. D. de rit. nuptiar. l. 1. §. ſi impuber. D. de collat. bonorum. l. 6. §. vlt. D. de precario. & l. 13. D. de adquir. rer. dom. *Quæſtio* quid. l. item. §. quæſtionem. D. de iniur. *Quæſtio fiet*. l. 2. C. de ord. iudicior. Item *Quæſtio tam iuris quàm facti*. l. 11. §. mulier. D. ad l. Iul. de adulter. *Quæſtionis eſſe*. l. 15. §. ſed cum in facto. D. de actionibus empti.

Quæſtionis eſt. l. ſi non ſolus. §. ſi duo. D. ſi quis omiſſ. l. 25. §. quæſtionis. D. de vſufruct. l. 9. §. 1. D. de ſeruo corrupto. l. 8. l. 9. §. ſiue autem. D. de religioſ. l. 11. §. 1. & l. 36. D. de peculio. l. 1. §. 1. D. vbi pupill. educ. l. 89. D. de legat. 3. l. 2. §. Item. D. de iudic. *Quæſtionis fuit*. l. 1. §. ſanè. D. ſi quis omiſſa. l. vlt. D. de collat. bonorum. & l. 12. D. quando dies legator. l. vlt. D. de dot. collat. *magnæ Quæſtionis eſt*. l. 7. §. 1. D. de except. rei iudic. ſic *Quæſtionem facere & inferre*. l. 39. D. de liberali cauſa. l. 73. D. de euictionibus. *Quæſtionem referre*. l. 3. C. de fide inſtr. *Quæſtionem fieri*. l. 34. Lucius. de legat. 2. itē *Quæſtionem facere de iure teſtamenti*. l. 30. D. de excep. rei iud.

Quæſtio ſtatus. l. 1. C. de ordin. iudicior. l. 3. C. de iudiciis. *Quæſtionem ſtatus facere*. l. vlt. D. pro derelicto. *Status Quæſtionem facere*. l. 39. §. vlt. D. de liberali cau. *Quæſtionem facere de ſtatu*. l. 1. D. de iur. patron. l. 5. D. eod. tit.

Quæſtio interimit. l. 428. Papinianus. D. de bon. libert.

In Quæſtionem venire. l. 3. §. 1. D. de agnoſc. & alend. lib. *In Quæſtionem venire prædia*. l. 21. C. de probationibus. *In Quæſtionem venit*. l. 49. D. de iure fiſci. *In Quæſtionem libertatis vocari*. l. 7. §. ſi mater. D. de Carbon. edicto.

Sine vlla Quæſtione poſſidere. l. vlt. §. vlt. D. de reſcind. vendit.

Quæſtiones fiſci. l. 41. D. de fideiuſſorib.

QVÆRERE legibus apud veteres dicebantur, qui criminum quæſtiones exequebantur, quique quæſtiones publicas exercebant. Plinius epiſt. vlt. lib. 5. *Cauſa dilationis Nepos Prætor qui quærit legibus*. Cicer. pro Milo. *Decernebat enim, vt veteribus legibus tantummodò extra ordinē quæreretur*. Vnde qui rebus capitalibus præerant, olim *quæſtores* vel *quæſitores* dicebantur quaſi ἐρευνάδες, vt Iuſtinia. Nouell. 8. interpretatur. l. 2. §. & quia, vt diximus. D. de orig. iur. Cicer. pro Sex. Roſcio. *Hunc quæſitorem ad iudicem fugiebant, atque horrebant, in quibus periculum creabatur*. Virgil. 6. Æneid. *Quæſitor Minos vrnam mouet*. Et *quæſtioni præeſſe* dicebantur Prætores

tores qui quæſtionem exercebant. Ita *index quæſtionis* in lege 1. in princ. D. ad leg. Cornel. de ſicar. *Quæſtio* etiam *de crimine conſtitui dicebatur*, cùm alicuius criminis inquiſitionem ſenatus mandabat. Sueton. in Iul. cap. 6. *Quem inter publicas ceremonias penetraſſe ad eam muliebri veſte, tam conſtans fama erat, vt Senatus quæſtionem de pollutis ſacris decreuerit.* Inde iocus apud Plaut. in Pſeudolo. act. 1. ſc. 1. Lucem accipiet, vbi ait, *Vt opinor quærunt literæ hæ ſibi liberos. Alia aliam ſcandit, id eſt, videntur operam liberis dare, quòd alia ſuper aliam poſita ſit.*

Quæſtiones etiam publicas conſtitutas à Cornelio Sylla Dictatore legimus, de falſis, de ſicariis, de veneficiis, de parricidiis. ſic *Quæſtio publica* in epiſt. Conſtantini ad Eluphrium.

Et *Quæſtio iudicij publici*. l. 5. §. qui iudicij. D. de decurionib. lege 6. §. Decurio. D. de decurionibus.

Item *Quæſtio criminum*. l. 1. C. vbi de criminib. & *Quæſtiones capitalium criminum*. l. 27. §. in quæſtionibus. D. ad municipal.

Quæſtiones læſæ maieſtatis. l. 8. D. ad l. Iul. maieſt. fuere & aliis auctoribus repetundarum & ambitus publicæ conſtitutæ quæſtiones.

Quæſtiones hæ ζητήσεις quoque à Græcis oratoribus dicuntur. Demarchus quidem certè ad finem orationis κατὰ Φιλοκλέους pa. 99. ὅτι ὑμεῖς μὲν παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις ἐπαινεῖσθαι ταῖς γεγραμμέναις ζητήσεσιν ὑπὲρ τούτων τῶν χρημάτων.

Quæſtionem habere quid l. 1. §. item illud. D. de C S. Silan.

Quæſtionem habere de familia. l. 37. §. vlt. D. de bonis libert.

Quæſtio haberi. l. 27. §. haberi. D. ad l. Iul. de adult. *Quæſtio habita*. Paul. lib. 3. ſentent. tit.

Quæſtione habita. l. 14. C. ex quibus cauſ. infam. *Quæſtio habita ad vindicandos ſocios*. l. vlt. D. de exhib. *Is de quo Quæſtio habita eſt*. l. 27. §. 1. D. ad l. Iul. de adult.

In Quæſtionem peti ſerui. l. 55. D. locati. *In Quæſtionem dare ſeruũ*. l. 15. D. de condi. cau. data.

Quæſtionis iudex. l. 1. §. 1. D. ad l. Cornel. de ſicar.

Erant & Romæ *Quæſtores* ærarij, de quibus in tit. de offic. quæſtor. quos & candidatos principis poſtea appellatos docui lib. 1. Select. Antiquit. Aſcon. in 2. contra Verr. *Propriè*, ait, *Quæſtores dicuntur criminalium quæſtionum*.

Quæſtura ciuitatum. l. vlt. D. de muneribus & honoribus.

Quæri libet. Agell. lib. 4. cap. 3.

Quæſtorum ſacri palatij ſub Impp. Conſtantinopolitanis magna fuit dignitas & amplitudo l. 34. l. 36. C. de appellatio. Hi enim veluti iuſtitiæ cuſtodes, leges tractabant & petitionibus precibuſque ſubſcribebant, & cum Præfecto prætorio ſacris iudiciis præſidebant. Sub eorum etiam diſpoſitione laterculum minus erat, vt ex l. 32. C. de appellatio. l. 1. C. de offic. quæſt. Nouell. Valentinia. 3. & l. vlt. de petit. bono. lib. 10. C. l. 64. & 65. D. de decurio. eo. & notitia Imperij Rom. patet. Symmach. lib. 2. epiſt. ad Auſonium: *Quæſtores, memini, conſilij regalis particeps, ſcio, precum conditor, recognoſco: adde huc alia mille.* Zozimus lib. 5. Καὶ ἐπὶ τούτοις Σάλβιος, ὁ τὰ βασιλεῖ δοκοῦντα τεταγμένος ὑπαγορεύειν, ὃν Κοιαίστωρα καλεῖν οἱ ἀπὸ Κωνσταντίνου δεδώκασι χρόνοι. Procop. lib. 1. de bello Perſ. εἰ μὴ Πρόκλος ἐκώλυσεν ὃς βασιλεῖ τότε παρήδρευε τὴν τοῦ Κοιαίστωρος ἀρχὴν ἔχων. Et ibidem. Τεβουνιανὸς δὲ Παμφύλος γένος βασιλεῖ πάρεδρος, Κοιαίστωρα τοῦτον καλοῦσι ῥωμαῖοι. Quæſtores autẽ viri illuſtres & excellentiſsimi vocabantur.

Quæſitor. i. *arbiter*. l. 2. C. Theod. de poſtul. ſup. ver. Cognitor. *Quæſtor ſtrenæ*. Auſon. p. 4.

Quæſtus intelligitur, qui ex opera cuiuſque deſcendit. l. 7. & l. 8. D. pro ſoc. B. Auguſtin. Sermo. 48. ad diuites, *Quæſtus*, ait, *eſt acquiſitio lucri*. Quæſtus itaque eſt compendij inita ſocietate quicquid ex operis ſuis quiſque acquiret, in medium cõferetur. Hæreditatem autem ibi quiſque acquiret. l. 45. D. de acquir. hæredi. Inde *Quæſtuariæ mulieres*, & *Quæſtuaria corpora*, quæ quæſtum corpore faciunt. l. 4. §. 1. D. de his qui not. infam. l. 43. §. lenonum. D. de ritu nupt. Valer. Maxim. lib. 6. cap. 1. P. *Attilium Philiſtum in pueritia corpore quæſtum facere coactũ.* Idem eod. cap. *Sed ſponſionem ſe facere paratum diceret quòd adoleſcens ille palàm atque apertè corpore quæſtum factitaſſet.* Lactant. lib. 1. Inſtitut. diuin. ſic *Quæſtum facere de adulterio*. l. 3. D. de minorib. & *Quæſtum facere ex adulterio*. l. mariti. §. qui quæſtum. D. ad leg. Iuliam de adulteriis, vide ſupra in verbo Corpus.

Quæſtus fundi in l. 22. D. de inſtr. vel inſtrum. reditus eſt vt apparet ex coniunctione l. 12. §. ſi in agro, eod. tit.

Quæſtus cauſa in certamina deſcendere. l. 2. § vlt. D. de poſtulando. *Qualibet conditione*. l. vlt. de manumiſſ. teſt. & *Qualibet ratione*. l. 3. §. 1. D. de act. rer. amot. *Qualis eſt hæreditas*. l. 44. D. ad SC. Trebell. *Qualiſcunque accuſatio*. l. 1. §. accuſationem. D. ad SC. Turpill. C. alius qualiſcunque fideiuſſor. *Qualiſcunque cauſa probata*. l. 9. D. de manumiſſ.

Qualiacunque dolia. l. 54. D. de act. empti.

Qualicunque iudicio voluntatem declarare. l. 21. C. familiæ ercifcundæ.

Qualiſcunque fideiuſſor indicto Prætoris id eſt etiam non locuples. l. 2. præter. l. §. quod ait. D. qui ſatiſdare cogantur, & ita hoc verbum accipe in l. 1. & l. 2. D. in ius voc. vt eam.

Qualiſcunque poſſeſſor. l. 2. D. vti poſſid. l. 12. D. quib. mod. pign.

Qualis qualis lege gerit. D. de acquir. hæred. l. 1. §. quamuis. D. de vent. inſpic. l. vlt. ad fi. D. de diuor. l. vlt. D. de inoff. teſtamen. l. 15. Prætor ait, ſi quid. D. de iniur. *Qualis qualis ſit.* l. 1. §. quamuis. D. de inſpic. ventre. *Qualis qualis conditio.* l. 2. §. 1. D. de bon. poſſeſſ. ſ. & tabul. *Qualis qualis fuit conditio.* l. 13. D. de adquir. vel omitt. & l. 2. §. 1. D. de bonorum poſſeſſ. ſecundum tabul. obligatio. l. 1. D. de pecun. conſt. l. 12. §. 1. D. de diſtract. pign. *Qualis qualis poſſeſſio.* l. 88. D. de adquir. vel omitt. *Quali quali voluntate.* l. vlt. §. illud. D. de

Qualis eſt, talis dari debet. l. 56. & l. 69. §. ſi fundus. & l. 70. D. de legat. 1. *talis Qualis.* l. 3. D. de inſtr. vel inſtru. l. 116 §. vlti. D. de legat. 1.

Quale & tale opponuntur. l. 2. D. de vſuris.

Quale eſt cum petitur. l. 2. D. de vſuris.

Nomen Quale fuit. l. 74. §. vlt. D. de euictionib. *Quale quale.* l. vlt. D. de inoffic. *Quale quale ſit quod ſolo cohæreat.* l. 1. §. ſi quis. D. de vi & vi ar. *Commodum quale quale ſit.* l. 2. §. merito. D. ne quid in loco pub. *Quale quale miniſterium.* l. vlt. D. de progenituris.

QVALITAS vini, frumenti, olei & nummorum, pro genere & ſpecie dicitur in l. 21. §. ſed etſi notam. D. qui teſt. fac. cum l. 71. §. 1. D. de hæredi. inſtit. l. 4. D. de tritico vino. l. 75. D. de verbor. obligat. l. vbi autem. D. eod. ſic *Qualitas criminis.* l. 11. §. mulier. D. ad l. Iul. de adulter. l. 13. §. vlt. D. de damno infecto. *diſceptationis.* l. 18. §. Filias. D. de liberat. legat. Item *Qualitas frumenti vini.* l. 75. D. de verb. obligationib. *Qualitas iniuriæ.* l. 17. §. 3. D. de iniur. l. 1. D. de emptionibus. l. 42. D. de act. empt. & *Qualitas operis.* l. 24. D. locat. *Qualitas munerum.* l. 6. §. vlt. D. de off. Proconſul. ſic *Ex qualitate negotij motus index dicitur.* l. 41. D. ad l. Iul. de adult.

Qualitas nummorum. l. 21. §. 1. D. qui teſtam. fac. poſſ. *olei* l. 4. D. de tritico vino.

Pro *Qualitate rei.* l. 1. D. in ius voc. vt eam. & *pro Qualitate rei locuples.* l. 5. §. 1. D. qui ſatiſdat. cogant. *Qualitas ſexus.* l. 15. D. de teſtibus. & qualitas negotij. lege 21. §. ſi teſtes. D. de teſtibus.

Qualitatem & materiam pro eodem ponit Vlp. in l. 14. D. de contr. empti. *Qualiter* potuerunt. l. 135. D. de verb. ſignif. *Qualiter qualiter* pro qualitercunque. l. 5 §. vlt. D. de adminiſtr. & pericul. & l. 1. D. de bon. eorum. l. 46. D. de fruct. l. 1. D. ſi is qui teſtament. l. 3. §. vlt. D. de vi & vi arm. l. 63. D. de verborum ſignificat. l. 7. D. de minor. l. 7. §. 1. D. ad leg. Aquil. l. 1. D. de bon. cor. qui ante ſent. l. 1. §. 1. D. ſi is qui teſtamen. libe. l. qui in puteum. §. ſi tamen. D. quod vi aut clam.

Non Qualiter. l. 5. D. qui ſatiſd. cogant.

QVALVS in l. 15. §. 1. D. de vſufr. ſpiſſo vimine vel ſalice contexta ſporta. Fuit inuerſæ metæ ſimilis, qualis eſt noſtra Hotta: vt Columella lib. 1. cap. 15. indicat. Vnde Virgil. lib. 2. Georgic. *Et ſpiſſo vimine quali.* Inde *quali vindemiatorij exceptoriique* quibus vuæ comportantur & liquantur. l. 8. D. de inſtr. vel inſtru.

QVAM, pro magis quàm, vel potius quàm, vt Antonius Auguſtinus aliquibus in locis obſeruauit, perſæpè ponitur. l. 2. §. ſed ſi. D. de iudic. l. 2. §. mutui. D. de reb. credit. l. 7. in prin. D. depoſit. l. 10. in fi. D. de acquir. hæred l. 49. D. de legat. 1. vide l. quæſitum. §. cum vir ita. D. de legat. 3. l. 5. D. de ſuſpect. tutorib. l. 5. in princ. D. de doli exceptio. l. 8. C. de iudic. l. 18. C. de liber. cauſ. l. vlt. C. de vſufruct. l. 20. §. hoc interdictum. D. de noui oper. nunc l. 1. D. de mort. cau. don. l. 6. §. Titius. D. ad Trebellia. lege 21. verſic. ſed vbi. D. de hæredi. vend. Et apud Paul. lib. 4. ſentent. tit. 5. & tit. 6. & lib. 5. titul. 18. Et Tert. in lib. de ſpectaculis, *Et forſitan ſine cauſa amare liceat, quàm ſine cauſa odiſſe.* in lib. aduerſ. phyſic. & in lib. de oratione. Sic & alij auctores ſæpè loquuntur. Vt eſt & Priſcianus teſtis lib. 16. Vbi & de coniunctionibus. *Diuerſiuæ*, inquit, *vel electiuæ ſunt quando diuerſis propoſitis aliquid ex eis nos eligere oſtendimus. Diues eſſe volo quàm pauper.* Terent. in Andria, *Quæ inhoneſtè ſic voluit diuitias parare quàm honeſtè in patria pauper viuere.* Exemplis, quæ infinita propè ſuppetunt ne abutar: illuſtriora duntaxat proferam. Tertull. lib. 11. aduerſ. Marcio. *Quia bonum ſcilicet fidere in Deum, quàm fidere in hominem.* Et in Apologet. cap. 8. *Sed beſtiarum, inquis, opinor, hoc munus quàm hominis.* & cap. 28. *In ciuitatibus denique apud vos per omnes deos, quàm per vnum genium Cæſaris peieratur*, id eſt potius quàm per genium. Sic & in libro aduerſus Hermogenem & aduerſus Valentin.

lentin. & in lib. ad Martyres, & alibi ſæpè idem auctor loquitur. Liuius libro 3. *Oratio fuit precibus quàm iurgio ſimilis*. Tacit. lib. 1. *Verùm quia Romanus Germaniſque idem conducere, & pacem quàm bellum probabant*. Idem lib. 3. *ad Druſum pergit, quem haud fratris interitu trucem, quàm remoto æmulo æquiorem ſibi ſperabat*. Et paulò poſt, *Cum accuſatores ac teſtes certatim perorarent, reſpondente nullo miſeratio, quàm inuidia augebatur*. Et alibi ſæpè, vt B. Rhenan. adnotauit. Cenſorin. in lib. de die natali, de Ariſtotele loquens, *Vt mirum ſit ad annos 58. vitam pertuliſſe, quàm vltra non pertuliſſe*, Sic & Terentius, ſi vera eſt quorundam interpretatio, locutus eſt in primo verſu Prologi Eunuchi. Sic & Claudia. de bello Gildon.

Phalarim tormentáque flammæ
Profuit, & Siculi mugitus ferre iuuenci,
Quàm tales audire choros.

Quàm pro *antequam*, in l. 1. C. vbi cauſa fiſc. *Quàm bis redditum poſt tam*. l. 1. in fi. D. de doli mali except. *Quàm* pro *niſi* accipitur cum dicimus, *nemo vindicare poteſt quàm qui*. l. 2. D. de ſeruit. vindic. Eadem propè ſignificatione accipitur apud Suetonium in Galba cap. 8. *Ne ad geſtandum quidem vnquam iter ingreſſus quàm vt ſecum vehiculo proximo decies HS in auro efferret*. Tertullianus in lib. de carne Chriſti, *Cæterum quid eſt ſanguis quàm rubeus humor? quid caro quàm terra conuerſa in figuras tuas?* Et in lib. de Monogamia, & in lib. de Oratione, *Quid autē Deus vult, quàm incendere nos ſecundum ſuam diſciplinam?*

Quàm ſi, id eſt, niſi. l. 3. §. ſi tamen poſtea. verſic. Nam nec. de libe. hom. exhib. l. 3. circa fin. in §. ſi ita ſit libertas. D. de ſtatuliber. *Non ſtatim perueniet, quàm ſi quinquennium præteriiſſet*, pro, non aliter vel non prius quàm præteriiſſet, vel non perueniret niſi.

Quàm primùm. l. 43. D. de liberali cauſa.

Quàm iniquum. l. 3. §. Marcellus. D. quibus ex cauſ. in poſſeſſ.

Quàm ſpeciem tractat. l. 23. D. de acquir. rer. dominio.

QVANDIV pro quoad in l. 15. D. quib. mod. vſuſfr. amitt. l. 1. verſ. habebit. D. de penu leg. l. 1. §. vlt. D. de vent. in poſſeſſ. mitt. l. vn. in fin. prin. D. nihil nou. appell. pend. & Caius lib. 2. Inſtit. tit. 4. & lege quemadmodum in princip. verſic. igitur. D. de iur. dot. P. Flor. l. vlt. in fi. D. de rebus auct. iud. poſſid. l. 8. in fi. D. fam. erciſc. P. Flor.

Quandoque pro quandocunque. l. 77. §. rogo. & §. pater. D. de legat. 2. l. 41. §. cohæres. D. de vulg. & pupill. & ita non rarò in libris noſtris vſurpatur. l. 16. §. vlt. D. ex quibus cauſis maior. l. 1. §. 1. & l. 25. D. de condic. & demon. l. 7. D. de vſufruct. ear. rer. & leg. 24. D. de iureiurando. l. 51. D. de act. empti. l. 13. §. 1. D. de reb. eorum. l. 1. §. Iulianus. D. de adgnoſcend. liber. l. 45. D. de ſolut matrim. l. 55. D. de fideiuſſoribus. l. 13. §. qui ita. D. de acceptationib. l. 28. D. ad Senat. Trebell. l. 11. D. ad l. Falcid. l. 104. §. cum quidam. D. de legit. 1. l. 5. §. vlt. D. de Carbon. edicto. & l. 91. D. de condit. & demonſtrat. l. 28. & l. 69. §. vlt. D. de legat. 2. l. 25. & l. 87. §. nuptura. D. de legat. 3. l. 5. D. de collat. bonorum. l. 1. D. de adſignand. libertis.

Sic *Quandoque venerit*, id eſt, quandocunque. in l. 2. D. de condition. & demonſtr.

Quandoque ſecutis nuptiis. l. 59. §. vlt. D. de iure dotium. & *Quandoque liberos habuerit*. l. 18. D. quando dies leg. ced. & *Quandoque nupſerit*. in l. 30. eod. tit. & *quandoque conditio extiterit*. in l. 28. D. ad Trebellia. & *Quandoque apparuerint*, in l. 15. D. de leg. lib. 3. *Quandoque inciderint*. l. 9. D. de legib. Sic & in l. 35. D. de iureiur. l. 54. D. ad Trebellia. & l. 7. D. de pact. dotalib. l. 1. §. hæc pœna. D. quod quiſque iur. l. 104. §. penult. D. de leg. lib. 1. l. 6. D. de tributor. l. 7. D. de vulg. l. 9. D. de capit. dim. Sic *vbique, pro*, vbicunque aliàs dicitur. l. ſi adrogator. §. penult. D. de adoption. l. cum vir vxorem. D. quando dies leg. ced. Columella cap. 4. & cap. 10. lib. 2. & lib. 4. cap. 24. *Quandoque igitur* (ſic enim eſt in Vet.) *vinitor hoc opus obibit, tria præcipuè cuſtodiat*. Horat. in arte.

Indignor Quandoque bonus dormitat Homerus.

Alibi Quandoque valet aliquando, vt l. 22. D. de adoptio. l. 8. §. manumiſſionis. D. de donat. int. vir. At in titul. quib. mod. re contrah. oblig. quod ait Iuſtinian. *Vt Quandoque non eadem, ſed alia eiuſdem generis reſtituantur*, id Caius eādem rem tractans lib. 2. Inſtitution. dixit ſtatuto tempore. Et ita in l. 42. D. de iure dot. accipi hæc vox poteſt. & in l. 37. §. nuptura. D. de legat. 3. & l. 5. §. vlt. D. de Carbon. ed. Hæc autem verba QVANDOQVE RESTITVAS hoc ſignificant, cum primùm potueris. l. 29. D. quando dies leg. ced.

Quandoque agnoſcitur iudex. l. 7. §. ſi de poni. D. de adminiſtr. & peric. *Quandoque dominus*. l. 7. C. de iudiciis.

Verbum QVANTAS non ad numeratam tantùm pecuniam, ſed & ad corpora pertinet, vt

apparet ex relegatione dotis, quæ ita concipi ſolet, QVANTA PECVNIA AD ME DOTIS NOMINE PERVENERIT, & ſtipulationibus emptæ hæreditatis, quæ ita concipiuntur, QVANTA PECVNIA AD TE EX HÆREDITATE ILLIVS PERVENIT. Vtroque enim ſermone tam quæ in quantitate, quàm quæ in corpore conſiſtunt comprehenduntur. l. 95. D. de legat. lib. 3. l. 41. §. 1. D. de legat. 2. l. 2. D. de hæred. vend. l. 7. & l. vlt. D. de dote releg. lege 50. in fi. D. de verb. oblig.

Quanti eſt. l. 18. §. vlt. D. qui & à quib. His verbis, QVANTI EA RES EST, vel QVANTI EAM REM PARET ESSE, vera rei æſtimatio ſignificatur. l. 179. D. de verbor. ſignificat. Nec enim ad id quod intereſt, ſed ad rei æſtimationem verúmque precium plurimùm hæc clauſula refertur. l. 93. D. de verbor. ſignific. l. 8. D. de in lit. iur. veluti in edicto, quo aduerſus eos, qui in turba damnum dederint, actio in duplum *quanti ea res eſt*, proponitur. lege 4. §. hæc autem actio. D. vi bonor. rap. Et ideo nonnunquam *id quod intereſt*, & *quanti ea res eſt*, opponuntur l. 1. §. vlt. D. ſi quis ius dicen. l. 4. §. in eum. D. de dam. inf. Nam id quod intereſt verum rei precium plerumque egreditur & excedit. l. 1. D. de actio. empt. Veruntamen pro re ſubiecta varia fit horum verborum interpretatio. Interdum enim veritatem, id eſt, veram quãtitatem, vt in edicto, qui ſatiſd. cogantur, & in edicto de falſo tutore, interdum pœnam, vt in edicto quod contra eos, qui in ius vocat. vi eximunt ſcriptum eſt, continent. l. penult. §. 1. D. ne quis eum, qui in ius vocat. l. 2. §. vlt. D. qui ſatiſd. cogant. l. 7. §. 1. D. quod falſ. tutor. Nec ſemper corporis ipſius, ſed eius iuris, quo de agitur, æſtimationem continent, vt in edicto, quod metus cauſa, item de dolo, QVANTI EA RES EST. ſic accipimus, Quanti, id eſt, quod metu doloue extortum à nobis abeſt, & quod reſtitui oportet: vt ſi proprietas abſit, proprietas; ſi poſſeſſio, ſola poſſeſſio æſtimetur. l. 14. §. Labeo. l. 21. §. 1. D. quod met. cauſ. l. 18. D. de dolo. Et in edicto. De ſeruo corrupto, QVANTI EA RES EST, ſic accipitur, quanto ſeruus ob id corruptus eſt, minoris exiſtat. l. 9. in fi. D. de ſeru. corrup. & l. 193. D. de verborum ſignificat. Interdum vero QVANTI EA RES EST, vtilitatem ſignificat, & ad id quod intereſt agentis pertinet. vt in ſtipulatione RATAM REM HABERI non rei ſtipulãdi vel promittendi compendium ſpectandum eſt, ſed quod intereſt eius, qui ſtipulatus eſt, ratum haberi quod geſtum eſt. l. 3. l. 8. §. vlt. l. 19. D. ratam rem hab. Et in interdicto vti poſſidetis, Quãti intereſt vniuſcuiuſque poſſeſſionem retinere. l. 2. §. vlt. D. vti poſſid. Similiter in interdicto, De itinere actúque priuato, ex his verbis æſtimatur, Quanti actoris interſit via ſiue itinere non prohiberi. l. 1. l. 3. §. in hoc interdicto. D. de itin. actúque priua. At in interdicto, Ne vis fiat ei qui in poſſ. miſſ. cum ad perſonam domini hæc verba referantur, veram vtilitatem continent, vt quanti verè interſit poſſeſſionem eius rei habere in cuius poſſeſſionem miſſus eſt, tanti is, qui prohibuit, condemnetur. & l. 1. in princ. §. hæc verba. & l. 2. D. ne vis fiat ei qui in poſſ.

Quanti plurimi res eſt. l. 21. & l. 25. D. ad l. Aquil. *Quanti plurimi fuit.* l. 2. §. 1. D. de priuat. delict. l. 67. §. 1. D. de furt.

QVANTITAS plerumque in Iureconſultorum libris ſummam pecuniæ ſignificat. l. 11. D. de compenſat. l. 3. §. planè. D. de contrar. & vt. l. 47. §. 1. D. de iur. fiſci. l. 65. D. de verborum oblig. Vt plurimum autem ea, quæ pondere, numero, menſura continentur, Quantitatis appellatione demonſtrantur. Et ideo à corporibus, quæ neque pondere, neque menſura circumſcribi ſolent, quas & ſpecies appellant, ſeparatur. lege 34. §. ſed ſi non corpus. & §. ſed ſi pondus. D. de leg. lib. 1. l. 94. D. de ſolutionibus. l. 89. D. de legat. 2. l. 6. D. ſi certum petat.

Quantitas etiam modum ſignificat. l. 94. D. de verborum obligat. in qua quod initio Marcell. quantitatem dixerat, poſtea modum vocat. Sic Quantitatem patrimonij operis, tranſactionis, legatorum dicimus. l. 21. in fi. D. de noui oper. nunc. l. 19. D. de milit. teſt. l. 72. l. 73. D. ad leg. Falcid.

Item, *Quantitas aquæ.* l. 1. §. 1. D. ne quid in flum. publ. *dotis.* l. 45. D. de ſolutionib. *emolumenti.* l. 20. D. de manumi. vind. *hæreditatis.* l. 4. C. de hæredit. vel act. *legatorum.* l. 18. §. poſſumus. D. de aliment. vel cibar. *operis.* l. 21. §. vlt. D. de oper. noui nunt. *pretij.* l. 9. C. de donat. inter virum. *Vſurarum.* l. 24. D. de præſcript. verb.

Quantitas quod. l. 95. D. de legat. 3.

Magna Quantitas. l. 43. D. de action. empt.

In Quantitate & in corpore conſiſtere opponuntur l. 81. D. de legat. 2.

QVANVIS non eſt aduerſatiua particula. l. quid ergo. §. vltimo. D. de iis qui notant. infamia.

Quaqua ratione. l. 41. §. agri. D. de legat. l. 16. §. vlt. D. de iure patron. l. 13. D. de adimend. leg. *Quaqua ratione adquiſitio*. l. 3. §. 1. D. pro ſocio. item *Quaqua ratione*, id eſt quacunque ratione. l. 21. D. de fideicomm. libert. l. 5. D. de appellat. recipiend. ſic *Quoquo genere*. l. 41. §. Stichus. D. de fideicommiſſ. libert. & *Quoquo iure*. l. 6. §. 1. D. de ſtatu liber. & *Quoquo modo*. l. 3. D. ad l. Corn. de falſ. & *Quoquomodo vendere*. l. 10. D. de fideicommiſſ. libert.

QVA DE RE AGITVR, verbum fuit proprium Iuriſconſultorum olim. Cic. Topic. *Sed quæ ex ſtatu efficitur contentio eam Græci τὸ κρινόμενον vocant. mihi placet id: quoniam quidem ad te ſcribo, Qua de re agitur vocari. Quibus autem hoc, Qua de re agitur continetur, hæc continentia vocantur.* Idem in Bruto, *Quæ Iuriſconſultorum includitur formulis, & vbi eſſet videbat.* Idem pro Muræna. *Etenim quæ de ſcripto aguntur, ſcripta ſunt omnia: in quo tamen quicquam tam anguſtè ſcriptum eſt, quo ego non poſſim Qua de re agitur addere.* Quintilia. lib. 3. cap. vlt. de Cicerone loquens, *Nam in Rhetoricis Hermagoram eſt ſecutus, in Topicis ex ſtatu effectum contentionem κρινόμενον exiſtimauit. Idque Trebatio qui iuris erat conſultus alludens de qua re agitur appellat.* Vtitur autem hac formula Paulus in l. 3. D. rat. rem hab.

QVARTÆ in iure ciuili complures ſunt. Vna quarta hæreditatis, quam per leg. Falcidiã hæres retinet, à quo ſuprà dodrantem legata relicta ſunt. l. 1. §. 1. & lege 9. & toto tit. D. ad legem Falcidiam. quæ *& legis Falcidiæ beneficium* dicitur l. 18. l. 27. l. 58. l. 59. l. 89. eodem titulo.

Alia eſt quarta, quam hæres alij hæreditatem reſtituere rogatus ex Senatuſconſulto Pegaſiano detrahit, quæ quia ad exemptum quartæ Falcidianæ introducta eſt, *Falcidia* & ipſa appellatur, in tit. ad Trebellia. l. 11. D. de legat. 1. §. ſed ſi quis priore. Inſtit. quib. mod. teſt. infir. Et *Falcidiæ beneficium* in l. 16. §. idem Metianus. D. ad Trebellian. & *Falcidiæ legis commodum* in l. 27. §. Trebellianum. & l. 30. D. eod. titul. & *Commodum Senatuſconſulti*. l. 5. §. ſi quis rogatus. D. de donat. inter vir. & vxor.

Alia eſt quarta quæ liberis debetur, quæ non vt ſuperiores duæ quadrantem hæreditatis, ſed quadrantem eius quod ab inteſtato habituri liberi fuiſſent, continet. Eſt enim quarta eius quod ad vnumquemque ex liberis peruenturum fuiſſet ſi inteſtatus paterfa. deceſſiſſet. l. 8. §. ſi quis mortis. l. 25. D. de inoffic. teſtam. & vt l. 8. C. eod. tit. ait, *partis quæ inteſtato patre defuncto ad liberos potuit pertinere, quarta.* Vnde & *quarta ſucceſsionis ab inteſtato* appellatur in l. penult. D. de collatio. Et *quarta debitæ portionis* in d. l. 8. §. quoniam. quandoquidem parẽtum bona inteſtato relicta, velut debita liberi accipiunt. l. vlt. D. de bon. damnator. l. 2. D. vnde liberi. Hæc autem quarta & *legitima*, & *debita portio* vocatur, vt ſuis locis expoſuimus. De eáque accipienda ſunt hæc Plinij verba ex epiſtol. 1. libr. 5. *Ibi ego ſi mater, inquam, te ex parte quarta hæredem ſcripſiſſet, num queri poſſes? Quid ſi hæredem quidem inſtituiſſet ex aſſe, ſed legatis ita exhauſiſſet, vt non amplius apud te quàm quarta remaneret? Igitur ſufficere tibi debet, ſi exhæredatus à matre quartam partem ab hæredibus eius accipias.*

Eſt & *alia quarta*, quæ adrogato pupillo de bonis adrogatoris ex reſcripto D. Pij debetur. l. 22. D. de adrogatio. l. 8. §. ſi impubes. D. de inoffic. teſtam. l. 1. §. 1. D. famil. erciſc. l. 1. §. ſi impuberi. D. de collat. bon. l. vlt. D. ſi quid in fraud. pat.

Poſtremò etiam ex *Sabiniano Senatuſconſulto* ei, qui ex tribus maribus in adoptionem datus eſt, *quarta pars patris naturalis* relinqui debebat. §. ſed ea omnia. & ibi Theophil. Inſtit. de hæred. quæ ab inteſt.

QVARTANA vetus. l. quæſitum. D. de iudic. *Quartana vetus*. l. 1. §. proinde. D. de ædilitio edicto.

Quaſi in l. cum tibi. D. pro empt.

Vox QVASI improprietatis & fictionis, abuſioniſque ſignificatiua eſt. Sic *peculium Quaſi patrimonium dicitur*, cùm eorum duntaxat, qui ſui iuris ſunt patrimonium intelligitur. l. 9. §. præterea. l. 47. in fi. D. de pecul. *Et mulierum dos Quaſi patrimonium* dicitur l. 3. D. de religioſ.

Quaſi caſtrenſe peculium, quod ad inſtar caſtrenſis peculij introductum eſt. l. 1. §. nec caſtrenſe. D. de collat. bon. mater. l. vlt. C. de inoffic. teſtam. l. 3. §. dari. D. de bonor. poſſeſſ.

Et *Quaſi pignus* quod pignoris loco retinetur. l. 13. §. offerri. D. de actio. empt. & *Quaſi Teſtamentum ſeruorum apud* Plin. epiſt. 8. lib.

Quaſi membra. l. 44. D. de euictionibus.

Quaſi falſum. l. 1. §. vlt. D. de l. Corn. de falſ.

Quaſi debita hæreditas quæ obuenit à parente vel liberto. l. 10. D. pro ſocio. & *Quaſi hæreditatem deferri*. l. 9. D. de caſtrenſ. pecul. Sic *Quaſi à teſtatore* relicta dicuntur legata quæ ſunt relicta teſtamento quod inofficioſum pronuntiatum eſt. l. Titia in fi. D. de inoff. teſtam. Nam

vt in l. 2. D. eo tit. hoc colore de inofficioſo dicitur *quaſi non ſanæ mentis fuerit teſtator*, nō quaſi verè furioſus aut demens, quia alioquin nullum eſſet teſtamentum.

Quaſi vſusfructus earum rerum quæ vtendo conſumuntur & pereunt. §. conſtituitur. in fi. Inſtitut. de vſufruct. l. 2. D. de vſufr. ear. rerum. & vſus. l. 1. D. de ſuperficiebus.

Quaſi dos quæ à ſeruo ancillæ datur. l. 39. D. de iure dot. cum enim matrimonium inter eos non conſiſtat, nec dos eſſe intelligitur. l. 3. D. eod. tit. item *Quaſi dos* dicitur *quæ à minore duodecim annis datur*. in l. 13. D. de hæred. pet.

Quaſi maritus eſt qui minorem 12. annis domum deduxit, antequam ea iuſtam ætatem impleuerit. l. 32. §. ſi quis ſponſum. D. de donat. inter vir. *Quaſi acceſsio* intelligitur pater, qui iubet cum filio contrahi. l. 91. §. an filiusfa. D. de verbor. obligat.

Quaſi poſſeſsio incorporalium veluti iurium appellatur. Propriè enim corporales demum res poſſidentur. l. 3. §. qui vſusfructus. D. de vi & vi arma. & Inſtitut. de interdict. in princ. vbi Theoph. quaſi poſſeſſionem definit ἀσωμάτυ πράγματος κρᾶσιν.

Quaſi publica actio. l. 1. §. conſequens. D. de ſuſpect. tut. quia omnibus patet. Solent autem hac voce actiones vtiles deſignari. Ecce enim hypothecaria actio, quæ creditoribus ad hypothecarum perſecutionem datur, cùm ad exemplum Seruianæ, quæ de rebus coloni pignori pro mercedibus obligatis competit, introducta ſit, *quaſi Seruiana*, & *vtilis Seruiana* dicitur. l. 13. §. 1. D. ad Velleian. §. item Seruiana. Inſtitut. de actionib. l. 1. C. commun. de legat. l. 1. §. cùm prædium. D. de pignor. Eodem modo *quaſi Publiciana* pro vtili Publiciana in l. 70. D. de rei vendicat. *Sic Quaſi Fabiana vel Caluiſiana*. l. vlt. D. ſi quid in fraud. patron. Sic *vtilem actionem Quaſi inſtitoriam dandam* dixit Papinianus. l. 10. §. idem Papinianus. D. māda. quod aliàs dicitur *vtili actione ad exemplum inſtitoriæ actionis agi*. l. 13. §. ſi procurator. D. de actio. empt. *Hic quaſi damni iniuria actionem* pro vtili Aquiliæ actione dixit. Idem Papinia. in l. 27. D. de procuratorib. Et aliàs, *vtilem actionem damni iniuria quaſi ex lege Aquilia*. l. 51. D. de furt. Sic & *vtilem actionem Quaſi tutelæ* in l. 52. §. 1. D. de pecul. dicimus. Et *vtilem actionem Quaſi domino dari*. l. 22. D. de aq. & aq. pluu.

Quaſi filius, quaſi nepos. l. 7. D. de Senatorib.

Quaſi hæredes ſunt qui vtilibus actionibus à Prætore datis in hæreditatem reſtituuntur. lege 21. §. vlt. D. quod met. cauſ. Et omnes omnino prætorij ſucceſſores quaſi hæredes ſunt. §. quos autem. Inſtitut. de bonor. poſſeſſ. *Et Quaſi poſſeſſoris loco conſtitutus* dicitur is, qui vſum cœnaculi accepit. l. 17. in fi. D. de donatio. *Quaſi in poſſeſſione*. l. 3. §. vlt. D. de vi.

Quaſi factioſus. l. 36. D. de legat. 3. *Quaſi furioſus*. l. 19. D. de inoff. teſtam.

Quaſi teſtis adfuit. l. 34. §. Lucia. D. de legat. 2.

Quaſi tutor. l. 1. §. 1. & §. ſi quis quaſi. & l. 3. D. de eo qui pro tut.

Quaſi viro bono. l. 11. §. Quanquam. & §. proinde. D. de legat. 3. *Quaſi liberto*, id eſt inter libertos legatum. l. 33. §. 1. D. de condit. & demonſtr.

Quaſi per præſumptionem. l. 10. §. vlt. D. de reb. dub.

Quaſi continuatur dominium in ſuos hæredes. §. ſin autem. Inſtit. de hæred. quæ ab inteſt.

Non Quaſi hæres. l. 59. §. vlt. D. ad SC. Trebell.

Continet etiam hæc vox Quaſi rationem diuerſitatis vel decidendi in l. 63. §. ſi cùm tres. D. pro ſoc. & l. 33. D. de obligatio. & actio. l. 5. §. quippè. D. de his qui deiecer. vel effude. l. 47. D. de fideiuſſorib. l. 6. D. de exceptionib. l. 36. in fi. D. de pignorat. actio. Sed & *veritatem plerunque hæc vox* ſignificat. l. 34. D. de damn. infect. Et valet, *Quòd*, in l. 5. §. idem Iulianus. D. de libe. leg.

QVATENVS pro quoniam, quia, in l. 26. §. ſi is qui. D. mandati. l. 15. §. item ſenatus. D. de falſis. & l. 53. D. de fideicommiſſ. libert. l. 2. D. ſi quid in fraud. patron. l. 4. D. de gradib. & adfini. l. 49. D. de verbor. oblig. l. 6. in fi. D. ſi cert. pet. l. 3. §. 1. D. de in rem verſo. & l. 60. §. 1. D. de ritu nupt. l. 35. in fi. princip. D. de auro argento lega. l. 14. D. de aq. & aq. pluuia. Feſtus lib. 11. in hac ſignificatione veteres quatenus dixiſſe ſcribit, vſitata illis quantum exiſtimo literarum e, & i, commutatione. Inuenio etiam ſic Quintilianum locutum lib. 4. Inſtit. cap. 2. *Sed quatenus*, ait, *fortè quadam peruenimus ad difficilius narrationum genus, iam de his loquamur*. Et Plinium lib. 3. epiſt. ad Caninium: *Et quatenus nobis denegatur diu viuere, relinquamus aliquid, quo nos vixiſſe teſtemur*. Et Sueton. in Claud. cap. 26. *Confirmauitque quatenus matrimonia ſibi malè cederent, manſurum ſe in cœlibatu.*

Quæri pro accuſare, ſic de ſe Quæri debet. l. 15. D. de peric. & commod. *Quæri de ſeipſo*. l. 10. §. vlt. D. de edendo & l. 38. D. de hæredit. petit.

De ſe quæri debet qui parum diligentem ſocium acquirit vniuerſarum fortunarum, id eſt earum quoque rerum quæ poſteacunque acquirentur. l. 73. D. pro ſocio. ſic *De ſua negligentia Queri.* l. 12. §. à Titio. D. qui potior. *Querela pro actione vel accuſatione.* l. 1. §. cum patronus. D. de off. præf. vrb.

Sic QVERELA inofficioſi teſtamenti remedium eſt liberis immeritò exhæredatis aduerſus teſtamenta paterna proditum, quod hoc colore inſtituitur. quaſi parum ſanæ mentis teſtator fuerit, cum immerentes liberos à ſucceſſione ſua repelleret. Vetus Gloſſar. Græcum ἡ γὰρ ἡ κατὰ ἀτάκτου διαθήκης μέμψις οὐκ ἔστιν ἀγωγὴ διαθήκης, ἀλλ' αἰτία. ἔστιν ἀγωγῶν λέγω δὲ τῆς ἰνεδιτιώσης πεπτζίονος ἣν περὶ κληρονομίας ἀπαιτήσεως. Querela autem hæc nonnunquam actio inofficioſi teſtamenti, nonnunquam accuſatio appellatur: vt ſupra docuimus. hæc & *Querela inofficioſa dicitur.* l. 20. §. 1. D. de bon. poſſeſſ. cont. tab.

Item *Querela de non iure facto teſtamento.* l. 47. D. de hæred. pet. & *Querela falſi.* l. 12. C. ad l. Cornel. de falſo.

Sic *Querelæ ſubiectum.* l. 31. §. ſubiectus. D. de hæredit. petit. item *Querela de marito delata.* l. 7. C. de nuptiis. *Querelæ patronorum* de libertis. l. 1. D. de obſequiis. *Querelæ patronorum aduerſus libertos.* l. 1. & 7. D. de iur. patron. & l. 1. § cum patronus. D. de offic. præf. vrbi. item *Querelæ ſeruorum.* l. 2. §. 1. D. de his qui ſui. & *Querentes ſeruos de dominis.* l. §. quod autem. D. de officio præfecti vrbi. qui etiam *Queri apud præfectum vel præſidem dicuntur.* l. 5. D. de manumiſſionibus.

Sic *Querelæ* ad magiſtratus deferuntur, cum eorum officium in his imploratur, quorum actio propoſita non eſt. Sic ſeruos de dominis, ſic patronos de libertis quærentes audiunt præſides & præfecti. l. 3. D. de his qui ſunt ſui vel alie. l. 1. D. de off. præf. vrb. Valer. Maxim. lib. 6. cap. 1. *Veturius cum G. Plotio nexum ſe dare admodum adoleſcentulus coactus eſſet, ſeruilibus ab eo verberibus quia ſtuprum pati noluerat, adfectus, Querelam ad Coſſ. detulit.*

Querela naſci & perimi dicitur. l. 1. §. cum patronus. D. de officio præfecti vrbi.

Querelæ locus erit. l. 58. qui poſt. D. ad Trebell.

Querelam deferre. l. 4. l. 9. & l. 10. C. de non muner. pecun. l. 11. D. de legat. 2. §. ſexaginta. D. ad l. Iul. de adult. l. 3. C. quomodo & quando.

Sine vlla Querela. l. 57. D. de donat. inter vir. & vxor.

Querimoniam deferre. l. 3. C. finium regundor.

Quicunque tam maſculum quàm fœminam complectitur. l. 16. D. de iure fiſci.

Quidam aiunt. l. 46. §. 1. D. de verb. oblig. *Quidam putant.* l. 38. D. de re vindic. l. 82. D. de legat. 2. & l. 49. §. 1. l. 6. & l. 26. D. de adimend. legat. l. 5. §. quidam. D. de his quæ vt indig. l. 3. §. Neratius. & §. quidam. D. de adquir. poſſeſſ. l. vlt. l. 11. D. iudic. ſolui. l. 2. D. de verborum oblig. l. 46. §. vlt. D. de verborum obligat. l. 68. §. vlt. & l. 88. §. vlt. D. ad l. Falcid. lege 73. D. de ſolutionib. l. vlt. D. à quib. appell. l. 10. de verborum ſignificatione, & contra, *Quidam non putant.* l. 4. §. hæc cautio. D. ſi cui plus qu. per l. Falcid.

Quidam rectè putant. l. 65. §. 1. & l. 81. D. de legat. 3. nequidquam mutat. l. 36. §. vlt. D. de condit. & demonſtrat. l. 82. D. de condit. & demonſtr. l. 1. §. item ſi. & §. ſi vſusfruct. D. ad leg. Falcidiam. Sic etiam *Quibuſdam videtur.* l. 13. D. de dam. infect.

Et *Quibuſdam agitur.* l. 10. §. ſi fraudator. D. quæ in fraud.

Item *Quidam exiſtimauerunt.* lege quidam. D. ſi cert. pet. & l. 30. Digeſtis de liberat. legat.

Quidam conſulebantur. l. Quidam. D. de re iudicata. *Quidam dicunt.* l. 84. D. de legat. 2.

Quidam reſponderunt. l. nepos. D. de legat. præſt. l. 18. D. de collat. bon.

Quidam nomine Seuianus. l. 11. §. ex facto. D. de numerand.

Quid iuris eſt pro quæritur quid iuris ſit l. 7. §. vlt. D. de diſtract. pig.

Quieſcere matrimonium. l. 26. D. ad l. Iul. de adulter. *Vt Quilibet defenſor.* lege 18. §. vlt. D. de caſtr. pecul. vt aliàs *vt Quilibet non vt pater, & quilibet fideiuſſor, Quilibet è populo.* l. 2. D. ne quid in loco pub. ſic alibi, *multum refert palam apertéque debitorem ſe, vt extraneum, & Quemlibet faceret pupillo an ſub &c.* l. 54. D. de adminiſtr. tut.

Quinquennalis. in l. prima. D. de medicis & profeſſoribus in Codice Theodoſ. hoc erat in municipiis quibuſdam magiſtratus nomen. Spartianus in Hadriano, *Per Latina oppida Dictator, & Aedilis & Duumuir fuit, apud Neapolin Demarchus, in patria ſua Quinquennalis.* Apuleius libro 10. De Aſino aur. *Gradatim permenſis honoribus Quinquennali magiſtratui fuerat deſtinatus.*

Quinqunces vſuræ. l. 17. D. de vſur. l. 15. & l. 16. §. Baſilicæ. D. de aliment. vel cibar. l. aduerſus. 5. C. de vſuris. l. 102. §. vlt. D. de ſolutionib. & apud Satyricum, *Quinqunce modeſta*. *Quinta pars patrimonij*. l. 14. D. de pollicitat.

QVINTVS Mutius Scæuola. l. *Quintus*. D. ann. legat. & l. 1. §. hoc interdictum. D. quod vi aut clàm. l. 48. D. mandati. l. Quintus. D. de adim. legat. l. tigni. D. de legat. 3. l. qui concubinam. §. 1. D. eod. l. 3. D. de penu legat. l. 27. D. de auro & argento. Velleius Patercul. lib. 2. *Scæuola Pontifex maximus & diuini humaníque iuris auctor celeberrimus*.

Quintus Ceruidius Scæuola. l. qui plures. 38. §. vlt. D. de vulg. & pup. l. ſi ſeruus. 50. D. de fideicommiſſ. libert. Eius auctoritatem laudant Vlpianus in l. 3. §. ante hæredis. D. de liber. & poſth. & Paulus in l. cum quidam. eod. titul. Idem Paulus de eo loquens, in d. l. qui plures. *Quintus Ceruidius Scæuola noſter dicebat*, Scæuolam Imperatoris Marci vixiſſe temporibus argumento eſt l. 39. D. de legat. 3. & l. 22. D. ad Senat. Trebell.

Quintus Saturninus. l. 13. §. Marcellus. D. de iureiur.

QVIRITES à Romulo qui Quirinus vocatus eſt, Romanos appellatos eſſe tam notum eſt, vt in eo confirmando, non ſit longior ſumenda oratio. Inde ius populi Romani ius Quiritium dictum eſt, quod proprium ſit Romanorum, vt Iuſtinia. tit. de iur. natura. & Iſidor. lib. 5. cap. 9. ſcribunt. Hoc autem ius multa habet præcipua, locúmque & in dominiis & in libertatibus ſibi vindicat. Ex iure enim Quiritium dominium non niſi mancipationis vel ceſſionis in iure ſolennitate abalienari, & in accipientem transferri poterat, vt lib. 1. & lib. 4. Select. Antiquit. docui. Inde adeò qui vindicabant, aut qui mancipatam vel ceſſam in iure rem accipiebant, eam ex iure Quiritium ſuam eſſe aiebant. Quò referenda ſunt verba l. 1. §. 1. D. de rei vendic.

Quirites ex lege Quiritum, id eſt ex iure Romano. l. 1. §. vlt. D. de rei vindicat.

Ex iure Quiritium liber is fiebat, qui vindicta, cenſu, teſtamentóve ab eo, qui ex iure Quiritium dominus erat, nullo iure prohibente manumiſſus, pleniſſimam ciuitatem Roma. conſequebatur. Quemadmodum Vlpia. in Inſtitut. tit. 1. exponit. Quò alludens Seneca lib. 3. Natur. Quæſtio. *Hæc res efficit, ait, non vt ex iure Quiritium ſit liber, ſed ex iure naturæ*. Hoc ius impetrare Latini liberti vel liberis iteratione, militia, naue, piſtrino, ædificio, promereri ſolebant: vt idem Vlpia. Inſtit. tit. 3. exponit. Sic *ius Quiritium medico datum* accipe apud Plinium lib. 29. cap. 1. Sic & apud Paul. lib. 4. ſentent. tit. 9. *Latinam ingenuam ius Quiritium cōſecutam* interpretare. Ius autem Quiritium hac nota ſignificabatur, I. Q. vt Mango in libello notarum iuris auctor eſt. *Quiritare* Quirites ciere interpretatur Diomedes. Plinius libro 29. cap. 1. *Eique ius Quiritium datum*. Idem epiſt. 6. lib. 10. *Item rogo des ius Quiritium libertis Maximillæ ornatiſſimæ fœminæ, Heliæ & Antoniæ Hermeridi. Quod à te petente matrona peto*. Eiuſdémque libri epiſt 5.

Vetus Gloſſarium Græc. Ex iure Quiritium δεσπότης ἔννομος τοῦ νόμου τῶν κυιρίτων ἤτοι ῥωμαίων ſic lege.

Dominus ex iure Quiritium, Vide ſupra in Dominus. *Et iure Quiritium eſſe*. Vlpian. tit. 3. 11. 19. & 24. *Et iure Quiritium habere ſeruum*. Vlp. tit. 1.

Verbum QVIS, tam maſculos quàm fœminas complectitur. l. 1. D. de verborum ſignificat. Itaque his verbis, SI QVIS ID QVOD PERPETVÆ IVRISDICTIONIS CAVSA PROPOSITVM &c. Prætorem vtrumque ſexum complexum. Vlpian. ait. l. 7. D. de iuriſdictio. Idémque ad illa verba, SI QVIS NEGOTIA ALTERIVS, &c. Hæc verba, ait, SI QVIS accipienda ſic ſunt, ſiue quæ. l. 3. D. de negot. geſt.

Idem de verbo, QVI, traditur in l. 1. D. de conſtit. pecu. & de verbo, *Quicunque* in l. 16. D. de iure fiſci. Hoc articulo QVISQVIS, omnes ſignificantur. l. 29. D. de hæred. inſtit. Atque ita hæc clauſula, *Quiſquis mihi hæres erit, accipienda eſt*. l. 3. D. de iur. codicill. l. 3. l. 103. & l. 123. D. de legatis 1. l. 90. §. quiſquis. D. de legatis 2. l. 93. D. de legat. 3. l. 29. §. 1. de ann. leg. & l. 4. §. vlt. *Nam & ſi plures ſint gradus hæredum, & ſcriptum ſit, Quiſquis mihi hæres erit, dato: ad omnes gradus hic ſermo pertinebit*. l. 96. D. de legat. 3. *Quiſque* pro quiſquis vel quicunque apud Quintilianum in declamat. 14. & 15. Ciceronem pro Flacco, *Cum tabulæ*, inquit, *ipſe cuiuſque modi ſint proferuntur*. Sic accipitur in l. 7. §. ſi quis. de liberal. cauſ. & apud Auſonium in ſententiis 7. ſapientum. In Pittacho Mitileno, Pareto legi quiſque legem. *Quod dicimus*. l. 4. D. de verbor. poſſeſſ. contr. tab.

Quod magis dicendum eſt. l. 67. D. de ritu nupt.

Quod dici ſolet. l. 32. D. de ſeruit. præd. ruſt.

Quod dicitur. l. 1. D. quæ & à quo. l. 45. §. 1. D. ad leg. Aquil.

Quod

Quod & mag is. l. 8. §. ſi debitor fortè ex quib. mod pign.

Quodlibet poſtulante. l. 1. D. de loc. & itiner.

QVOD *legatorum* interdictum adipiſcendæ poſſeſſionis eſt, & hanc cauſam continet, vt quod quiſque legatorum nomine non ex voluntate hæredis occupauerit, id reſtituat hæredi. Rediguntur itaque per hoc interdictum ad hæredem ea quæ legatorum nomine poſſidentur. l. 1. D. quod legator. nomen à primis interdicti verbis traxit: quæ ita meo quidem iudicio concepta erant, QVOD LEGATORVM NOMINE POSSIDET, AVT DOLO DESIIT POSSIDERE &c.

QVOD vi aut clam interdictum reſtitutoriũ eſt, quo qui vi aut clàm aliquid moliti ſunt, id reſtituere iubentur. toto titulo, quod vi aut clam.

QVORVM bonorum interdictum adipiſcendæ poſſeſſionis eſt, quod bonorum póſſeſſori accommodatur, eiuſque vis & poteſtas eſt hæc, vt quod ex his bonis quiſque quorum poſſeſſio alicui data eſt, pro hærede aut pro poſſeſſore poſſideat, id ei cui bonorum poſſeſſio data eſt, reſtituere debeat. §. adipiſcendæ. Inſtitut. de interdict. Rubri. quorum bonorum.

Quodammodo. l. 6. §. pact. D. de his qui notantur infamia. & l. 21. D. de negot. geſt. & l. 4. D. ſi ex nox. cauſ. l. 15. D. de oblig. l. 1. D. de rerum diuiſ. l. 19. §. 1. D. ad Senat. Velleian. l. 29. §. 1. D. de minorib. l. 11. D. de liber. & poſtum.

Quodammodo de peculio. l. 17. §. 1. D. de in rem verſo. *Quodammodo.* l. 3. D. qui & à quib.

Quodammodo contrahitur. l. 1. D. quod iuſſu.

Quò ergo. l. 4. D. ſi quis caut. *Quo bonum eſt.* l. 3. §. ſi quis ex liberis. & l. 10. §. liberi. D. de bonor. poſſeſſ. cont. tab.

Quò magis non quo minus. l. 3. §. ſi emancipatus. D. de bonor. poſſeſſ. cont. tab.

Quò minùs non quò magis. l. 14. D. de adimend. legat.

Quoquo iret. l. 26. §. conuenit. D. de pact. dotalib.

Quoquo momento. l. 7. D. de adquir. rer. dom.

Quoquo die tertio vel quinto. l. 1. §. iterum quæſitum. D. de aqua cottid.

Quoquomodo ſeparare. l. 25. D. de vſuris. *Quoquomodo datum.* l. 54. D. de ſolutionibus. lege 68. D. de ſolutionibus.

Quoquo iure. l. 9. D. de legat. 3. *Quoquo nomine.* l. 12. §. vlt. D. de hæredit. vel act.

Quondam centurio. l. 3. C. de teſtamen. milit. *colonus.* l. 46. D. de adminiſtrat. & peric. *creditor.* l. vlt. C. ſi aduerſ. vendit. *debitor.* l. 3. D. de ſententiam paſſ. l. 15. Codice de diſtract. pignorum. lege 20. C. de donat. inter virum & vxorem, *dominus.* lege ſeptima. Codice de liber. cau.

Quondam domini. l. vlt. C. an ſeruus. *Quondam frater* pro defuncto. GGgggg ij

l. vlt. C. de in lit. iur.

Quondam maritus. l. 14. C. ad Senat. Velleian. & l. 3. C. ne de ſtatu defunct. l. 3. C. de hæreditar. act l. 5. C. de nuptiis. l. 11. C. de donat. inter virum & vxorem. l. 27. C. de iur. dotal. l. 1. C. ne pro dote. l. 14. C. de collationib. l. 8. Cod. de inſtitutionib. *Quondam vir.* l. 2. C. ſoluto matrimon. & l. vlt. C. rerum amot. *Quondam mater.* l. 8. C. de pærſcriptionibus long. temp. *Quondam nouerca.* l. 3. C. de crim. expilat. heredit. *Quondam priuignus* l. 17. D. de ritu nupt. *Quondam nurus.* l. 2. C. de donat. cauſ. mort. *Quondam ſocer.* l. 4. C. de donat. inter virum. l. vlt. C. de falſa cauſa *Quondam pupillus.* ideſt qui pupillus fuit. l. 41 D. de fideiuſſoribus. l. 1. C. de in lit. iur. *Quondam pupillo ſuo.* l. vlt. C. de contrar. iudic. *Quondam pupilli.* l. 5. C. de magiſt. conuen. *Quondam tutor.* l. 28 § rectius. D. de liberat leg. l. 2. C. de hered. tut. l. 5. C de tranſactionibus. l. 3. C. de exceptionib. *Quondam curatores.* l. 3. C de in lit. iur. l 9. C. de iure deliber. l. 29. C. de euictionib. *Quondam vxor.* l. 28. D. de religioſ. l. vlt. D. de fideicommiſſ. libert. l. 5. & l. 6. C. ſi quis alteri vel ſibi ement l. 15. C. de iur. dot. l. 18. C. de excuſat. tutor. & l. 11. C. ad l Iul. de adulteris. l. 15. D. de ritu nupt. 14. D. l. de vſurpationib.

Quondam peculium. l. 13. C. de liberali cauſa. *Quondam pignori ne*[illegible] *res.* l. 9. C. de pignerat. act. *Quoſquos fructus* id eſt quoſcunque. l. 4. §. quod ſi D. de pact. dotal. *Quoſdam mouet.* l. generaliter §. ſimili modo. D. de fideicomm. libert. *Quot menſibus & quot diebus* eadem figura qua *Quotannis* dicuntur: valentque in ſingulos menſes & dies l. 8. §. ſi cui non nummus. D. de tranſaction. l. 12. §. nouiſſimè. D. quando dies legat. ced. Varro lib 4. de ling. Lat. Cato de re Ruſt. ca. 43. *Et circum capita oleagina quot menſibus vſque donec pruinæ erunt, fodere oportet.* Sic & Vitruu. lib. 9. cap. 4. & lib. 10. cap. 7. locutus eſt. *Quota portio* l. 1. §. Illud. D. de coniung. cum emancip.

Quota ex parte l. 20. §. vlt. d. de interrogat. *Quotienſcunque* pro quotieſcunque l. 2. §. merito. D. pro ſocio.

actio. l. 8. §. vlt. D. de tranſactionib. item *Ratam tranſactionem habere* in l. prima. Codice ſi in communi.

Rata eſſe diuiſio. l. 4. §. 1. D. pro ſua. *Rata erit denuntiatio*. l. 17. D. ad leg. Iul. de adult.

Ratæ conditiones. l. 13. D. de pollicitationibus. *Rata erit traditio*. l. vlt. D. de donat. inter virum. *Rata ſit donatio*. l. 66. D. de donat. inter virum. & *Ratam donationem habere*. l. 4. D. pro donato.

Ratæ donationes. l. 31. § vlt. D. de donat. & *Ratas eſſe donationes*. l. 3. § 1. D. de donationib. inter virum &c. *Ratæ ſunt libertates*. l. 9. D. de Senat. Sylan. *Rata habetur nuntiatio*. l. 5. D. de oper. noui nunt. *Rata recentio*. l. 4. C. de vſuris. *Rata eſt ſententia*. l. 2. C. de ſentent. quæ ſunt certæ. *Rata ſolutio* & *Ratam fecerit ſolutionem*. in l. 7. D. de dote præleg. l. 1. C. de ſolutionib. & *Ratam habere ſolutionem*. l. 3. C. de contrahend. & cōmitt. ſtipulat. l. 22. D. ratam rem habere. item *Ratam ſolutionem haberi*. l. 22. §. cum autem. D. ratam rem haberi. & *Ratæ habentur ſolutiones*. l. 104. D. de ſolutionib.

Ratas non haberi ſtipulationes. l. 2. C. de inutilib. ſtipulat. *Rata manet venditio*. l. 10. C. de fide inſtrum. & *Ratas manere venditiones*. in l. 6. C. de reſcind. vendit. item *Ratam haberi venditionem*. in l. 2. C. ſi propter public. & l. 1. C. ſi maior. fact. *Rata voluntas*. l. 42. D. de fideicommiſſ. libert. l. 55. § qui fideicom. D. ad SC. Trebell. & *Rata habendi voluntas* in l. 24. D. de teſtamen. milit. ſic *Ratam voluntatem conſeruari*. in l. 2. C. qui teſtamenta. & l. 5. C. ad Senat. Trebellian. & *Ratam haberi voluntatem*. l. 9. §. hæ quoque. D. de adquir. rer. dom. & contra *Ratam non haberi voluntatem*. l. 5. Cod. de repud. *Ratæ voluntates*. l. 1. D. de bonorum poſſeſſ. ex teſtam. milit.

Ratum eſſe debere. l. 1. §. Toties. D. de vent. in poſſeſſ.

Ratum futurum. l. 65. D. de donat. inter virum.

Ratum non eſt. l. 188. D. de diuerſ. reg.

Ratum eſt iudicium. l. 1. C. de ſatiſd.

Ratum non eſſe actum. l. 41. D. de pact. dotalib.

Ratum eſt diuortium. l. 9. D. de diuort.

Rata teſtimonia, & irrita opponuntur. l. 6. § quæ ſi quis. D. de iniuſto rupto.

Ratum erit teſtamentum. l. 16. D. de vulg. & pupill. l. 24. D. de teſtamen. milit. l. vlt. D. de conditionibus inſtitut. & *Ratum eſſe teſtamentum*. l. 3. D. de pignorib. ſic *Rati ſunt codicilli*. in l. 18. de iure Codicill. & *Ratos habere codicillos, id eſt comprobare*. l. 30. §. vlt. D. de fideicomm. libertat.

Item *Ratum legatum*. l. 16. D. de teſtamen. milit. l. 12. §. 1. D. de legat. & contra *Ratum non eſſe fideicommiſſ*. l. 41. § eius hæres. D. de legatis tertio. & ratum eſſe. lege 28. Digeſtis de legatis.

Ratum haberi. l. 7. C. de dolo malo. & *Ratum habere prætor* dicitur in l. 1. §. Poteſt. D. de oper. noui nunt. l. 1. §. inde quæritur. D. de oper. noui nunci.

Ratum habetur pactum. l. 28. D. de pact. & *Rato manente pacto*, lege 16. D. de tranſactionibus.

Rata manere. l. 19. C. de donationib. l. 1. §. vtrum. D. de operis noui nunt. & *Rata ſeruari*. l. 4. C. pro ſocio. contrà *Rata non habentur*. l. 28. D. de pact.

Ratus conſenſus haberi. l. 7. D. quibus mod. pign.

Ratos haberi contractus. l. 24. C. de locato & conduct.

Rata haberi. l. 44. D. de adquir. vel omitt.

Ratam rem habere, hoc eſt comprobare agnoſceréque quod à non vero procuratore nomine noſtro actum eſt. l. 12. D. rem hab. rat. Idque non verbis tantùm ſed & facto explicari poteſt. l. 5. D. rat. rem hab. Et ita in ſtipulatione qua procurator cauet rem ratam dominum habiturum hoc verbum accipimus, quæ & *de rato cautio & ſatiſdatio de rato vocatur*. lege 23. D. de adminiſtratione tuto. l. 22. §. ſi pater. D. ſolu. matrimo. & *ſtipulatio de rato habendo* in lege 2. D. rem rat. habe. qua promittitur, vt Theophilus in titulo de ſatiſdatio. loquitur, ὡς κύρια καὶ βέβαια τὰ παρ' αὐτοῦ πραττόμενα, ὁ δεσπότης ἕξειν ἐγγυᾶται. huc pertinet quod dicitur.

De Rato ſtipulari. l. 12. D. Ratam rem haberi. de & Rato cauere. l. 20. D. Ratam rem haberi. l. 5. § in lege. D. de iniuriis.

Et *de Rato habendo cauere*. l. 3. D. Ratam rem haberi. Sic *De Rato cautum & de Rato ſtipulatio*. in l. 28. D. de iureiurand.

Ratam rem dominum habiturum. Vet. Gloſſar. Græcum interpretatur, δεκτὴν πρᾶξιν δεσπότῃ οἰκείῳ, ἤγουν εἰ ἐπίτροπος τι ποιήσει ὡς δεσπότης ἵνα στέργῃ τοῦτο ὁ πούπιλλος. & mox, δεκτὴν πρᾶξιν δεσπότου οἰκείου ἤτοι εἰ ὁ ἐπίτροπος τι ποιήσει ὁ δεσπότης ἵνα στέργῃ ὁ πούπιλλος. Aliud Gloſſarium Græcum, ἀσφάλειαν μόνην, τουτέστι ὅτι τὴν περὶ τοῦ ὅτι δεκτὸν τὸ πρᾶγμα ὁ δεσπότης ἤτοι κύριος τῆς δίκης ἡγήσεται.

Rata contingentem portionem ſignificat. l. 4. & 6. D. ſi pars hæred. pet. l. 10. §. Idem quærit. D. de in rem verſo. l. 3. D. de alim. leg. l. 14. D. qui potio. in pign.

Sic *Pro Rata* in l. 6. D. de pecul. legato. l. 1. §. qui minorem. D. vt legat. fideicomm. l. 5. §. vlt. D. de tributor. l. 13. D. qui potiores. l. 15. S. vbicunque. D. locati. & *Pro Rata compenſare.* l. 8. §. ſi ſeruo. D. de bon. libert. item Pro *Rata computant.* l. 6. S. vlt. D. ſi pars hereditat. petatur. *Pro Rata conferre.* l. 20. §. de collat. bonorum. *Pro Rata retinere.* l. 5. D. ſi cui plus. Cæſar lib. 10. de bell. ciuil. *militibus in concione agros ex ſuis poſſeſsionibus pollicetur quadraginta in ſingulos iugera, & pro Rata parte centurionibus euocatiſque.*

Pro *Rata portione.* l. 75. D. ad SC. Trebell. l. 75. l. 34. D. de bon. libertorum. l. 3. C. de ſentent. paſſ. & Pro *Rata quantitate.* l. 6. C. ad l. Falcid.

Pro *Rata damni.* l. 15. S. cum autem. D. de damno infecto. Pro *rata debiti.* l. 5. §. indebiti. D. de tributor. l. 6. C. de bon. auctorit. Pro R*ata regionis.* l. 64. D. de euictionib. *Pro Rata portionis.* l. 70. D. de legat. 1. Pro R*ata patrimonij.* l. 25. S. quod autem. D. de hæred. pet. l. 54. D. ad SC. Trebell.

Pro R*ata partium.* l. ſed ſi plures. in prin. D. de vulgar.

Pro R*ata temporis.* l. ſi quis dominus. §. huic. D. locati. Pro R*ata vnciarum.* l. 95. D. ad leg. Falcid.

Ratio pro cauſa à iuris auctoribus frequenter vſurpatur. Sic *Ratio eſt quare.* in l. 15. D. de adquir. poſſeſſ.

Ratio æquitatis in l. 1. C. de repudiis. *deſiderij* in l. 8. C. de ſuſpect. tutorib. *iuris,* in l. 15. D. de legibus. l. 33. D. de vſur. l. 18. §. vlt. D. de ſtip. ſeruorum. l. 33. D. de pœnis. l. 16. l. 23. C. de rei vindicat. l. 18. §. vlt. D. de ſtipulat. ſeruorum. *Ratio pietatis conſtare dicitur* in l. 1. in princ. D. de obſequiis parent. vel patron. præſt. l. penult. D. de re milit. Valer. pag. 202.

Ratio facit. l. 6. D. de ſeruis exportand. lege 19. D. de ſtipulat. ſeruorum. lege 33. Digeſtis de ædilitio edicto. item R*ationem facere* in l. 23. §. vlt. D. de acquiren. rerum dominio. ſic *Ratio facit &* in l. 84. D. de acquir. vel omitt. & *Quæ* R*atio facit.* l. 96. §. vlt. D. de ſolutionib. & *Hoc ratio facit.* l. 2. S. ſi ex emancipato. D. de collat. bonorum. ſic R*atio hoc facit* in l. 3. §. vlt. D. de in rem verſ. l. 32. D. de euiction. & l. 33. D. de ædilit. edicto.

Ratio eadem interuenit. l. 32. D. ad leg. Aquil.

Ratio ſuadet. l. 15. §. ſi ſeruus. D. de caſtrenſ. peculio. l. 22. D. de conditionib. inſtit. l. 95. §. ſi mandata. D. de ſolutionibus. l. 38. D. de admi. & peric. l. 70. D. de legat. 2. l. 4. D. de vſur. item *Ratio ſuadet & Rationis eſt.* l. 69. §. 1. D. de iure dotium.

Ratio efficit. l. 1. §. ſi tibi. D. de itiner. actúque. *efficiet.* l. 17. D. de in rem verſ. & *Rationem efficere.* l. 7. §. cum quis. D. de adquir. rer. dom. item *Iuris Ratio efficit.* l. 2. C. pro ſocio. l. 25. D. de manumiſſ.

Ratio expoſcit. l. 87. §. Imperator. D. de legat. 2. & *Ratio iuris poſtulat.* l. 2. C. de hæreditat. vel act.

Rationis eſt. l. 34. D. de ritu nupt. l. 48. §. vlt. D. de hæredib. inſtit. l. 66. §. in fundi. D. leg. 2. l. 2. D. de bonis eorum. l. vlt. C. de peric. tut. l. 1. C. quæ res pign. l. 29. C. de euictionib. & l. 13. C. de poſtlimin. reuerſ. l. 2. C. quemadmodum ciuil. lege 4. Codice de caſtrenſi cul.

Rationi congruens eſt. l. 87. §. qui filios. & *Rationi non congruens.* l. 88. D. ad leg. Falcid. item *Rationibus iuris congruit.* l. 6. C. de his qui accuſ. non poſſ.

Ratione iuris introductum. l. 33. D. de vſucapionib.

Rationem habet. l. 21. §. item arbiter. D. de recept. qui arbitr. l. 19. S. proinde. D. de iudic. & l. 2. §. locū. D. de religioſ. & ſumptib. l. 21. D. de pignorib. l. 4. S. 1. D. de lege commiſſ. l. 12. S. ſi filiusfamil. D. de Senat. Macedon. l. 4. C. de vſuris. l. 8. D. de impenſ. in res dotal. l. 5. D. de tutel. & *Rationem habet diſtinctio.* l. 18. D. de vſu & habit. item *Rationem habet ſententia.* l. 7. D. vſusfruct. quemadmod. caue. & l. 12. §. idem tractat. D. de vſufruct. l. 2. §. vlt. D. de noxalibus. l. 9. §. iuſiurand. D. de iureiurand. l. 3. §. idem Papini. D. quib. mod. vſusfruct. & diſtinct. l. 18. D. de vſu & habit. l. 27. §. Proculus. D. ad l. Aquil. lege 32. D. de act. empti. & l. 6. §. ſi ſeruum. D. de hæredib. inſtit. l. 39. §. ſi Stichus. D. de ſtatuliber. l. 3. D.

ex quib. cauſ. in poſſeſſ. l. vlt. §. idem. D. de vſufruct. l. 1. C. de ſentent. & interlocutionib. l. 5. §. ſi quis rogatus. D. de donat. inter vir. & vxor. & *Quæ ſententia habet Rationem*. l. 3. §. vlt. de Carbon. edicto. l. 1. §. vlt. D. pro dote.

Ratione conſtitutum. l. 4. C. in quibus cauſ. pign.

Secundum rationem iuris. l. 2. C. ſoluto matrim. l. 9. C. de bon. auctorit.

Pro iuris Ratione. l. 14. C. de collationib.

Cum Ratione poſtulare. l. 1. C. de rer. permut.

Rationem magis habet ſententia. l. 32. §. vlt. D. ad l. Falcid.

Rationabilius videtur. l. 37. D. de ſtipulat. ſeruorum. & *Rationabilius eſt*. l. 34. D. de obligationibus.

Summam rationem habet. l. 63. D. pro ſocio. & *Ratione ſumma reſponſum eſt*. l. 73. D. de legat. 2. item *Mera Ratione*. l. 1. D. de riuis.

Ratio patitur. l. 1. D. rerum permut. l. 60. D. de iure dotium. *Ratio iuris patitur*. l. vlt. C. cũ ſeruus. l. 25. D. de legib.

Ratio admittit. l. 5. D. de impenſis. *Iuris Ratio admittit*. l. 5. C. de ord. cognit. *Ratio iuris permittit*. l. 18. D. de ſtipul. ſeruorum. *Iuris Ratio permittit*. l. vlt. C. ſi aduerſus creditor. & l. 10. C. quomodo & quando.

Quæ Ratio illo argumento commendatur. l. 28. §. vlt. D. de ſtipulat. ſeruorum.

Ratio facere videtur. l. 6. D. de in diem addict. *Rationem habere videtur*. lege 7. §. vlt. D. commodati.

Illam habet Rationem. l. 3. §. vlt. D. de verbor. obligat. *Illa ratio redditur*. l. 23. §. 1. D. ad leg. Iul. de adult.

Magis Rationem habere videtur. l. 53. D. de legat. 2.

Aliqua Ratione. l. 7. D. vnde cognati. & aliàs *quaque Ratione*. *Non abhorret à Ratione*. l. 4. C. de munerib. patrimoniorum.

Non eſt ſine Ratione. l. 39. D. de ſtipulat. ſeruorum. item, *Non eſt ſine ratione ſententia*. D. de bon. poſſeſſ. contr. tabul. & *Sententia non eſt ſine Ratione*. l. 9. D. de hæredib. inſtit. ſic *Non ſine Ratione dicetur* in l. 45. D. de act. empti. & *Non iniuſta Ratione*. lege 6. de teſtament. manumiſſ. item *Vix Ratio patietur*. l. 108. §. quicunque. D. de legat. 1.

Ratio non patitur. l. 76. §. Dominus. D. de legat. 2. *Iuris Ratio non patitur*. l. 1. C. de diuid. tut. l. 16. C. de fideiuſſorib. *Ratio non permittit*. l. 13. C. de procuratorib. l. 7. §. vlt. D. de acquir. rer. dom. *Iuris ratio non permittit*. l. vlt. C. ſi aduerſ. condictorem.

Ratio in contrarium ducit. l. 60. §. Quid ergo. D. de rit. nupt. & *Ratio in contrarium trahit*. l. 11. §. 1. D. ad leg. Falcid.

Nulla ratio eſt compellendi. l. 27. §. quoties. D. ad SC. Trebell.

Rationem non eſſe. l. 1. §. etiam. D. de vent. in poſſeſſ.

Rationis non eſt. l. 2. D. de bon. eorum. l. 1. C. quomodo & quando. l. cum poſt. §. 1. D. de iure dot.

Non habet Rationem. l. 17. de tutel. & rationib. ſic *Deſiderium non habet Rationem*. in l. vlt. §. ſi aduerſus.

Nullam Rationem habet. l. 32. §. arbiter. D. de recept. qui arbitr. lege 14. D. de iure fiſci. & *Nulla iuris Ratione*. l. 10. C. mand. vel cont. *Nulla ratione contendis*. l. 8. C. de donat. inter virum & vxor. & *Nulla ratione deſiderant*. l. 3. C. de legitim. hæredib. *Nulla ratione exiſtimas*. l. 4. C. de conditionib. & *Nulla iuris ratione ſubnixa*. l. 2. C. de pœnis.

Mala Ratione. l. 40. D. de ſtatu liber.

Contra rationem iuris. l. 3. C. vectig. noua. l. 10. de donationib. ante nupt.

Contra iuris Rationem conuenire. l. 3. C. de bon. auctorit. l. 4. C. qui bonis ced. *Contra iuris Rationem deſiderat*. l. 1. C. ne fiſcus. & poſcit. l. 27. C. de euictionib.

Rationibus iuris protegi. l. 1. C. de vacatione.

Rationalis cauſa. l. 20. D. de adquir. poſſeſſ. *Rationem* Labeo eſſe aiebat vltro citróque dandi accipiendi, credendi, obligandi, ſoluendi ſui cauſa negotiationem, nec vllam Rationem à nuda debiti ſolutione incipere, cum & data & accepta & expenſa contineat. l. 6. §. rationẽ. D. de edend. hinc *Ratio accepti atque expenſi*, in l. 47. §. vlt. D. de pactis.

Rationes gerere, agere, adminiſtrare pro eodem noſtri dicunt. l. 41. §. libertatem. D. de fideicommiſſ. libert. l. 40. §. ſeruus teſtamento. D. de ſtatuliber. l. 34. D. de liber. cau. Cyprian. epiſt. 12. lege tertia. *Non ſolum patrono cuius rationes geſſit, fraudes & rapinas feciſſe*. *Ratio geſta*. l. Thais. §. Titius. D. de fideicommiſſ. libert.

Rationes conficere. l. 4. D. de edendo. l. 1. §. officio. D. de tut. & rationib. *Rationes actus ſui conficere*. l. 10. D. de edendo.

In Rationem referre. l. 26. D. de donationib. vel *In Rationes referre*. l. 49. §. vlt. D. de pecul. & *In Rationes tranſlata*. l. 102. D. de legat. 3. Plaut. Torcular. act. 3. ſc. 1. item *In rationes ſuas pecunia peruenit*. l. 31. D. de pecun. conſtit.

Rationem habere ſeorſum. l. 4. in princip. D. de pecul.

In Rationem ſuæ pecuniæ habere. l. 6. D. de manumiſſ.

Rationibus continebatur. l. 15. §. vlt. D. de aliment. vel cibar.

Pertinere ad me Ratio, quid ſit vide l. 6. §. ex hoc edicto. D. de edendo.

Rationem petere, id eſt exigere. l. 20. §. vlt. D. de liberat. legata.

Ratio poni, putari, geri, adminiſtrari, diſtringi, expungi, examinari, computari, diſtrahi, reddi, excuti. vide ſuis locis.

Rationes dare reddere eſt. l. 33. §. Lucius. D. de admi. tutor. l. 23. §. Teſtamento. D. de pecul. legato. l. 41. §. Titius. D. de fideicomm. libert. ſic & *Rationes offerre*. l. 58. D. de adminiſt. & peric.

Et *Rationem præſtare*, id eſt reddere. l. 67. §. ſed & is. D. de ritu nupt. item *Rationes* reddere longè aliud eſt quàm edere. Nam edere iuſſus inſpiciendi facultatem præbere debet, reliquum reddere non debet. Reddere verò iuſſus hoc amplius eam pecuniam quæ ex reliquis colligitur reddere cogitur. l. 89. D. de verbor. ſignific. l. 69. §. ſeruus. D. de euictionibus. l. 31. D. de ſtatuliber. Etenim Rationes reddere effectu nihil aliud eſt quàm reliqua ſoluere. l. 32. D. de condit. & demonſt. l. 4. C. de teſt. man. Quamobrem reddendarum rationum conditioni ſeruus ita demum ſatisfacit atque paret ſi libros rationum edat, ſi legendas, examinandas, diſpungendas, computandáſque rationes offerat, ſi cautiones & inſtrumenta omnia actus ſui exhibeat, & hæredes notitia rationum inſtruat, & fidem conſtare omnium quæ ab eo geſta ſunt, doceat, ac denique cum fide actus ſui quod reliquum eſt ſoluat & reddat. l. 80. l. 81. l. 110. D. de conditio. & demonſtr. l. 9. §. is qui reddere. D. de liber. leg. l. 6. §. vlt. D. de ſtatu liber. Nec verò ſcriptam duntaxat rationem, ſed & eam quæ ſine ſcriptura ab eo adminiſtrata ſit, reddere debet. l. 26. D. de ſtatu lib. ſufficit planè ſi ex æquo & bono rationem reddat, nec ea vtique quæ ſine culpa ſua perierint reddere debet, lege 22. §. vlt. D. de manumiſſ. teſt. ſed nec ad reliquorum onus pertinent damna, quæ ita contigerint, vt nihil imputari poſſit. l. 41. §. Titius. D. de fideic. libert. Quæ tota ferè lex de conditione rationũ reddendarum ratio.

Ratio poni dicitur, id eſt iniri & cõputari. l. 1. §. ſi ſeruus. D. ſi quis teſtam. lib. l. 2. §. quod de frumentaria. D. de adminiſtratio. rerum. l. 41. §. 1. D. de euiction. l. 12. l. 5. §. quod auus. D. de adminiſtratio. tutor. l. 89. D. de ſolutio. ſic *Rationem ponitus*. Sene. p. 201. & *Ratione poſita*. l. ex pluribus. D. de ſolution. *Rationem etiam ponere*, ait Quintilian. declam. 273.

Deſcriptas rationes dare. l. 6. D. de edend.

Rationes accipere. l. 7. D. de contrah. empt. l. 3. D. de contrah. emptione. item *acceptæ Rationes*. l. 56. §. non ideo. D. mand.

Rationem inſpicere. l. 10. §. 1. D. de edend.

Ratio etiam *putari* dicitur *in qua ſumma fit pura*, vt Varro. lib. 5. de ling. Lat. ſcribit, vel vt Non. Marcell. *in qua fraudis, aut falſi, aut mendacij, aut iniqui aliquid ſeparatur & expungitur*. Putare enim veteres, auctore Gellio lib. 6. cap. 5. dixerunt *vacantia ex quaque re ac non neceſſaria aut etiam obſtantia & aliena auferre, & excidere, & quod eſſe vtile ac ſine vitio videretur relinquere*. Sic in l. 7. D. de contr. emptio. accipienda ſunt hæc verba. SI RATIONES DOMINI ARBITRIO PVTET. Cato de re Ruſtic. cap. 5. *Rationem cum domino crebrò putet*. Plaut. Aulular. *Ratio putatur cum argentario*. *Rationes ſuſcribere*. l. 81. D. de conditio. & demonſtra. *Inde rationes ſubſcriptæ & expunctæ*. l. 13. in fi. D. de diuerſ. & tempo. l. 41. §. libertatem. D. de fideicommiſſ. vulgò dicimus, Compte clos & adſiné.

Subduci Ratio etiam dicitur in l. 17. §. vlt. D. de his quæ vt indign. ſic Plaut. & Terent. ſic Plaut. Captiu. act. 1. ſc. 2. *Subducam rationem quantum argenti ſit apud trapezitam*. Vnde Terent. Adelph. *Nunquam ita quiſquam ſubducta ratione ad vitam fuit*.

Rationi bonorum deeſſe. l. 18. D. de tutel. & rationib.

Ex Ratione patris. l. 26. §. vlt. D. depoſit.

Nulla ratione debitorem neminem fieri. l. 26. de donationib.

Ratio calculi. l. 87. D. de hæred. inſtit.

Rationum redditione remiſſa ſcrupuloſa tantùm exactio rationum remitti videtur, non etiã reli-

reliquorum retentio vel dolus in actu gerendo commiſſus. l. 71. §. Titius. D. de condit. & demonſtrat. l. 10. l. 29. §. filias. l. vlt. §. inter & §. Titia. D. de liber. legat. l. 122. D. de leg. lib. 1. Et ita de eo, qui tutores ἀνεκλογίστους eſſe, id eſt, rationibus reddendis minimè obnoxios voluerat, Iulian. reſpondit, niſi bonam fidem in adminiſtratione præſtiterint, damnari eos debere. l. 5. §. Iulianus. D. de admin. tut.

Rationibus tutelæ referre. l. vlt. D. de reſcind. vendit.

Rationibus diſtrahendis actio appellatur, quæ aduerſus tutores qui pupillum in tutela fraudarunt in duplum datur. l. 1. §. rationibus. l. 2. in princip. & §. vlt. D. de tut. & ratio. diſtr. l. 2. D. de contra. tut.

Ratio Cæſaris & Auguſtæ. l. fiſcus. §. vlt. D. de iure fiſci.

Ratio fiſci. l. 42. D. de pact. l. 3. §. multa. D. de iure fiſc. *Rationibus fiſci obligari.* l. 1. C. de iure fiſci & *vindicare.* l. 4. C. de iure fiſci. & l. 2. C. de bon. vacant. & *referri.* l. 2. C. conueniend. fiſci debitis. item *Rationibus fiſci obligatus.* l. 2. & l. 3. C. de priuilegio fiſci. *Rationes ad ærarium deferre.* l. 15. §. vlt. D. de iure fiſci.

Rationibus publicis referre. l. 2. §. Graui. D. de adminiſtrat. rerum. *Rationes relatæ* olim dicebantur, quemadmodum Cic. lib. 5. epiſt. ad Rufum oſtendit, *quæ ad ærarium referebantur.* Feſt. Pomp. lib. 16. R. R. duobus, *in compluribus orationibus cum de actu diſſeritur, id eſt rationum relatarum quod iis tabulis docentur iudices quæ publicè data atque accepta ſunt.*

Rationes priuatæ rei. l. vlt. C. de aduocatis fiſci.

Ratio menſæ. l. 47. D. de pact.

Ratio peculij. l. 11. §. quod autem. D. de pecul.

A Rationibus Domini pecunia ſeponenda, vt in peculio ſerui ſit. l. 37. §. 2. D. de acquiren. rer. dom.

Rationes Dominicæ. l. 5. §. vlt. D. de pecul. quò refertur id quod dicitur. *In Rationem Domini impendere.* in l. 7. §. vlt. D. de pecul. & qui eſt Rationes reddere iuſſus, intelligitur ſummam pecuniæ quæ ex reliquis colligitur iuſſus dare. l. 69. §. ſeruus. D. de euictionibus. *Rationes autem vti redderent ſerui, explicat* l. 82. D. de condit. & demonſtr. ſic *Rationes accipere à ſeruo.* l. 26. D. de ſeruo corrupto. *Rationes intercidere, adulterare, turbare.* in lege 1. §. vlt. D. de ſeruo corrupto.

Rationes ſumptuarias. Cic. ad Attic.

Rationibus Ibycus præpoſitus. Auſon. pag. 236.

Rationum codices, corpora, volumina, vide ſuis locis lector, inuenies.

Rationalis. l. 2. C. ne vxor pro marito. l. 5. C. vbi cauſa ſtat. l. 4. & 8. C. vbi cauſa fiſcalis. & *Rationalis noſter.* l. 3. C. de commend. fiſci debit. l. vlt. C. ſi aduerſ. fiſcum.

Rationales poſteriorum Impp. temporibus appellati ſunt qui procuratores Cæſaris antea dicebantur. Rubr. de offic. procur. Cæſar. vel Rationalis. Lamprid. in Alexand. *Vbi aliquos voluiſſet, vel rectores prouinciis dare, vel præpoſitos facere, vel procuratores, id eſt, Rationales ordinare.* Ad fiſcum itaque pertinentes cauſas per Rationalem decidi, & fiſcalia negocia per ipſum expediri legimus. l. 5. l. 8. l. 10. C. vbi cauſ. fiſcal. l. vlt. C. ad leg. Iuliam maieſt. l. vlt. C. ſi aduerſ. fiſc. l. vlt. C. de aduoc. fiſc. l. 2. C. ne vxor pro mar. l. 2. C. de modo mult. l. tertia de conueniend. fiſc. debi. libr. 10. C. l. 4. de fide inſtrumen. eo. l. 3. de bon. vacan. eo.

In notitia autem Romani imperij quidam *Rationales ſummarum* ponuntur per prouincias conſtituti, quos puto Rationales ſummæ rei vocari, veluti in inſcriptio. l. 7. C. vbi cauſæ fiſcal. Idem Aug. ad Buleforum, *Rationalem ſummæ rei.* At in inſcriptio. l. 7. de iur. fiſc. in C. Theodoſ. *Verecundo Rationali ſummarum,* ſcriptum eſt. Alij etiam ſtatuuntur *Rationales priuatarum,* vt & *Procurator priuatæ Rationis.* in l. 7. C. de eden. & *Rationalis priuatæ rationis.* l. vn. C. de anno. & cap. & *Rationalis priuatæ rei.* l. 7. C. de bon. proſcript.

Ratiocinator tabernæ. l. 5. §. ſi plures. D. de tribut. ſic *Ratiocinatores* pro calculatoribus Solinus in metran. *Ratiuncula* l. 28. D. depoſ. *Rationem* habere. i. reſpectum intuitum. l. 6. D. de pœnis. ſic in l. 7. §. vlt. D. depoſ. l. 41. D. de act. empt. l. 6. D. ſi tab. teſtam. & *Ratiò habebitur.* l. 25. §. & vicino. D. locati. item *Rationem habere iudex* dicitur in l. 18. §. vlt. D. de iudic. & *Ratio habita à iudice.* l. 39. D. famil. erciſcund. & iudicio. l. 11. D. comm. diuid. item *Rationem habere in iudicio.* l. 14. §. iudicem. D. de religioſ.

Et *Ratio haberi in iudicio* dicitur in l. 26. §. 1. D. de iureiurand. l. 1. §. Pomponius. D. quod falſo tutore. hoc ſenſu etiam accipitur quod ait lex

Rationem habebit prætor. l. 15. §. prætor ait. D. de iniuriis. & contrà *Non habita ratione.* l. 4. C. de pignorib.

Sic quoque alibi. *Ratio duci* pro haberi dicitur. l. 30. D. locati.

Ratio ætatis habetur. l. 16. §. 1. D. de pœnis. ſic *Rationem compenſationis inducere.* lege 1. C. de crim. expil. hæredit. & contra *Rationem non habere compenſationis.* l. 1. §. præterea. D. de contr. tut. & *Ratio compenſationis habenda non eſt.* l. 8. §. ſi quocunque. D. de negot. geſt. eodem modo dicitur *Rationem habere damni.* l. 15. §. illud quæritur. D. de damno infecto. item *Rationem habet damni iudex in iudicio.* l. vlt. D. de pignerat.

Ratio Falcidiæ. l. 42. D. de vulg. & pupill. l. 77. §. 1. & §. mater. D. de legat. 2. *Rationem Falcidiæ inducere.* l. 41. §. cohæres. D. de vulg. & pupill. *Rationem habere legis Falcid.* l. 81. §. ſi libertus. D. de legatis 1. & *Ratione legis Falcidiæ.* l. 11. §. quæſitum. l. 14. §. vlt. & l. 15. §. 1. & §. cum fideicommiſſ. D. ad l. Falcid. item *Ratione habita legis Falcidiæ.* l. 22. D. de fideicommiſſ. libert. l. 88. §. dam. D. de legat. l. 5. D. de legat. præſtand.

Ratio legatorum habenda. l. 22. §. 1. & ratio legis Falcidiæ haberi. l. 24. D. ad legem Falcidiam.

Ratio habetur fructuum in l. 15. C. de rei vindicat. & alibi *Ratione fructuum habita.* l. 16. C. de euictionibus.

Rationem habere impendiorum. l. 7. D. ad Senat. Trebell. item *Ratio impenſarum habetur.* lege 7. D. ſolut. matrim. *Ratio quoque haberi ſumptus* dicitur in l. 32. §. Lucus. D. de vſu & vſufruct. legat. item *Ratione habita ſumptuum.* l. 11. C. mand. vel contra.

Ratio pietatis. l. 23. D. de his qui notantur infamia.

Ratio habetur temporis. l. 9. §. vlt. D. vnde cognati. item contra *Rationem non habere iudex loci temporis & aliarum rerum* dicitur in l. 5. D. commod. & l. 18. §. vlt. D. commod. l. 12. & l. 15. §. cum quidam & §. vbicunque. D. locati. l. 4. in princ. §. 1. D. de lege Rhod.

Ratio habetur dierum. l. 14. D. de re militari.

Ratio vſurarum haberi in iudiciis ſolet. l. 13. C. ad Senat. Velleian. contrà aliquando *Ratio nō habebitur vſurarum.* l. 7. D. de vſur. *Ratio* pro cauſſa pluribus locis in iure noſtro accipitur. ſic *quia Ratio innocentiæ conſtitit.* i. cauſſa legitima in iudicio apparuit. l. 1. §. vlt. D. de quæſt. hac eadem ſignificatione. *Ratio pro cauſſa excuſationis* ponitur in l. 15. D. de re militari, cuius rectum intellectum Grammaticus aliquis plagiator penitus interuertit in noua ſua verborum iuris compilatione. ſic quoque *Ratione iuſta ductus,* dicitur in l. 36. §. quod dicitur. D. de acquir. vel omitt. item *Ne ratio. i. cauſſa inueniatur.* l. 24. D. de liberal. cauſ. eodem genere quo & Terentius in Andria, *Inueniet aliquam rationem quam ob rem me eiciat oppido.* ſic quoque dicitur *Certis Rationibus. i. cauſis motus.* l. 3. C. ex quibus cauſ. infam.

Ratio pro via & modo vſurpatur. ſic *Ratio inueniatur.* l. 24. D. de liberal. cauſa. *Ratio inuenta erit.* l. 1. §. ſed etſi quis. D. de Carbon. edict. item *Aliqua Ratione nanciſci.* l. 6. D. de adquiren. poſſeſſ. Eleganter id verbum vſurpatur cum dicimus bona vel mala ratione, de qua locutione ſcripſi lib. 11. ad verbum More, & malè, & improbato more.

Ratis fluuiatile nauigium apparet ex l. Celſus. §. ſed etſi ratis. D. ad exhibendum. Sic *ſi Ratis in agrum meum vi fluminis delata ſit.* in l. 9. §. Neratius. 3. & l. 13. §. ſuperficiarium. D. de dam. infecto.

Ratum eſt. l. ſicuti in fi. D. deceptis arbitris. Vide ſupra. in *Rata.*

in *Rebus humanis & in Rerum natura* vide infra. in *Res.*

Recauta, apochæ ſpecies in Nouell. de tranſitu militum in qua Iuſtinia. oſtendit de recauta de more facta παρὰ τῶν ὁπλιτῶν τοῖς ὑποτελέσιν ὑπὲρ τῶν παρ᾽ αὐτῶν δαπανωμένων. Quo fit vt in Suida mendum eſſe omni adſeueratione affirmare non dubitem, apud quem ita ſcriptū eſt, ῥεχαυγον παρὰ Ῥωμαίοις ἀποχῆς εἶδος, vtique enim ῥέκαυτα legi conuenit.

Recedere id dicitur quod prius acceſſit. Sic *ſi cuius ager totus inundatus fuerit, cum receſſerit aqua palam eſt &c.* in l. §. aliud. 6. D. de adquiren. rer. dom. item *ſi aquam ex flumine publico duxeris, & flumen Receſſerit,* in l. 3. §. ſi aquam. D. de aqua cott. & *de Receſſu fluminis* agitur in l. 30. D. de adquir. poſſeſſ. l. 30. §. alluuio. D. de adquir. rer. dom. ſic quoque *Recedere dominium ab aliquo* dicitur. l. 10. §. vlt. D. de condit. furt. & contrà *Non receſſit dominium.* in l. 35. D. de adquir. rer. dom. item *Recedere hæreditas.* l. 87. §. qui filium. D. ad leg. falc. & *poſſeſſio* dicitur in l. 16. D. de acquir. poſſeſſ. eodem ſenſu dicitur *Receſſum à contractu.* in l. 24. D. de pignor. act. l. 72. D. de pignorat. act. & *Recedi à contractu.* in l. 74. D. de contrah. empt. l. 72. D. de contrah. empt.

Recedi à pacto, à conuentione. l. 8. C. de pact. inter empt. *à placitis.* l. 5. & à tranſactionibus. l. 10. C. de tranſactionibus. & *à tranſactione.* l. 39. C. de tranſactionib. ſic quoque *Receſſum ab hoc tractatu* ait. l. vlt. D. de iure fiſci.

Recedi

Recedi item ab emptione dicitur in l. 58. D. de pact. l.1.C.quando liceat. *à forma mandati* in l. 45. D. mandati.

Recedere à ſocietate in l. 65. §.item qui.& §. nonnunquam. D. pro ſocio. item *Recedi à locatione vel venditione*. l. 21. §. vlt. D. ad municip. & contra *Non receſſum à naturali obligatione*. l. 126. §. Chryſogonus. D. de verb.oblig.item *Recedere à dominio*. in l. 27.§. iubet.D.ad legem Iul. de adulter. & *Recedi ab interdicto*. l. 3. §. ſi quis. D. de liber. hom. exhib. l. 3. §. libertate. D.de ſolut. *Recedere de poſſeſſione*. l. 34. D. de acquir. poſſeſſ. item *Recedi à commiſsione*. l. 6.§. vlt. D.de lege commiſſor. & *Recedere à pignore*. l. 9. D. de pignorat. act. *Recedere à voluntate*. l. 1. D. vbi pupill. *Recedi à priore teſtamento*. l. 18. D. de lega. 3. *Receſsiſſe à priore iudicio*. l. 19. D. de his qui vt indig. item *Recedere à priore voluntate*. l. 22. D.de legat. 2. & *nonnunquam à voluntate patris recedit prætor vbi de educatore pupilli controuerſia eſt*. l. 1. §. 1. D. vbi pup. Sic quoque *Receſſum ab omni voluntate* dicitur in l. 27. §.1.D.de leg. 3. & contra *Non à tota voluntate receſsiſſe*. l. 30. D. de adimend. legat. item *Receſſum à capite ſuperiore* in l. 32. §. idem quæſiit. D. de legat. 2. *Recedere à verbis* eodem ſenſu dicitur l. 88. §. idẽ quæſiit. D. de libera.legat. & *Recedi à ſignificatione verborum*. l. 69. §. vlt. D. de legat. 3. recedi à iure. l. 2. D.de conſtitut. ſic quoque *Recedere à legato*. in l. 24. §. proinde. D. de fideicom. libert. & *Receſſum à primo legato* in l. 7. D.de adimend.leg. item *Receſſum ab his quæ legata erant*. l. 18. D. de aliment. vel cibariis. & *Receſſum à primo legatario*. l. 7. D. de adimend. legat.

Recedere quoque proprietas à legatario dicitur. l. 105. D.de cond.& demonſtr. item *Recedere ab vſufructu*. l. 48. §. vlt. D.de vſufruct. & *Recedere vſumfruct*. l. 48. D. de vſufruct. *Recedere à controuerſiis ſponte*. l. 1. §. inde quæritur. D. de oper.noui nunt. *Recedere ab opinione*. l.1. §. vſusfructus. D.ad l. Falcid. *& à beneficio*. l. 2. C. de iure domin. item *Receſſum à reſcripto*. l.1. §. ſi ſerui. D. de quæſtionib. l. 1. §. ſi ſerui. D. de quæſtionibus. ſic & *Recedi à iudicato* in l. 3. C. quomodo & quando. *& à ſententia*. l.vlt. §. 1.D.de minorib. item *Receſſum à capitis pœna* in l. 4. §. qui poſt. D. de re militari. Porrò *Recedere à voluntate ducis* dicitur miles. l. 4.§. non omnes. D. de re militari. *& à foſſato*. l. 3. §. Is qui. D. de re milit. ſic *Non recedere à monumento*. in l. 71. §. Titio. D. de condict.& demonſtr.

Recedi à perſona. l. 43. D. de verbor. oblig.

Non recedere à filiis. l. 34. §. ſi ea. D. de lega. 2. *vel ab vxore*. l. 13. §. vltimo. D. de muner. legat.

Recedi de contractu. l. 3. D. de reſcindend. venditjon.

Receſſum ex venditione. l. 10. D. quibus mod. pign.

Recedere ex prædiis. l. 1. §. interdict. D.de vi & vi arm.

RECENS. *In recenti*. l. 21. D. de pœn. *In recenti aditæ hæreditatis*. l. ſi creditores. D. de priuileg. credit. *Recenti tempore* & in præſenti vnum idémque ſignificant. l. 1. §. vlt. & lege 2. de Carbon. edic. id eſt ſtatim &c. Nærianus ait ad præſens. l. ex caſtrenſi in princ. D. de caſtr. peculio.

Recidere in cauſam pro relabi. l. 6. D. de captiu. ſic *Recidere ad me*, in lege 9. D. vſufruct. quemadmodum cau. & *Recidere in poteſtatem patris dicitur filius auo mortuo*. l.2.§. 1. D. ad SC. Macedonianum. l. 5. D. de his qui ſunt ſui vel al. iuris. l. 40. D. de adoptionibus. l. 9. C. de ſentent. paſſ. ſic quoque *Recidere in poteſtate*. l. 28. §.1. D. de liber. & poſthum. & *Recaſuri in poteſtate*. l. 2. D.de vulg.& pupill. l. 3. §. 1.D.de adſignand.libert.

Recidere familia ad vnum dicitur in l. 13. D.de opt. leg. item *Recidere vniuerſitas vel collegium ad vnum* in l.5.D. quod cuiuſcũque vniuerſit. & *Recidere ius omnium in vnum*. l.7. §. ſecundo. D. quod cuiuſque. ſic *Recidere adminiſtratio ad aliquem* dicitur in l. 39. §. hæres. D. de adminiſtr. & peric. tut. & *Recidere bonorum poſſeſsio ad primum*. l.2. §. ſi duo. D. de bonorum poſſeſſione ſecund. tab. denique *poſseſsio Recidit ad irritum*. l. 16. §. 1. D. de inoff. teſtam.

Recidere pro delibare & amputare. ſic Recidere dicitur *Falcidia legatum*. in l. 1. §.Idem Iulianus. D. de dote præleg. l. 5. §. ſi legata. D. de legat. præſtand. & *Recidere portiones*. l. 35. §.1.D. de hæredib. inſtit. item *Recidere radices*. l. 6. §.vlt. D. arbor. furt. cæſarum.

Reciſio legatorum. l. 35. §. 1.D.de hæredib. inſtit.

Recidere proiectum. l. 29.§. 1. D. ad legem Aquil.

Recidere flumen dicitur in l. 3.D.de adquirendo rerum dom. id eſt retroire vel retrolabi.

Reciperare l. 41. §. 7. circ.fin.de leg.3.

Qua *Reciperare actione poterit dominus &c*. l. 39. D. de ſtipulat. ſeruorum. vid. in Parergis. pag. 681. *Recipere pro reciperare*.

Sic *Recipere debitum ſuum*. l. 12. D. de reb. auct. & l. repetitio. D. de condict. indeb. *Scæuola dederat mutua quindecim quæ Recipere non potui*, in l. 17. §. 1. D. de doli mal. exc.

Sic *Recipere dignitatem*. l. 13. §. vlt. D. de l. Corn. de falſ. *ciuitatem*. l. 104. D. de condic. & demonſtr. *hæreditatem*. l. 9. §. hæreditas. D. de auct. & conſ. tut. *libertatem priſtinam*. l. 7. D. de adquir. rer. dom. & *in ſeruo priſtinum ius Recipere*. l. 19. §. Transfugæ. D. de captiuis. Sic quoque *Recipere res ſuas ſeruus* dicitur l. 13. D. de pign. act. item *Recipere pretium*. l. 12. C. de euictionibus. *cum vſuris*. l. 47. §. vlt. D. de minorib.

Recipere partem. l. 32. D. de ſtipulat. ſeruorum. *Recipere dotem* & *Recepta dote*. l. 41. §. Teſtamento. D. de legat. 3. *Recipere partem dotis*. l. 66. §. vxor. D. ſolut. matrim. *Recipere pecuniã*. l. 1. D. de l. Iul. ambit. *ſummam*. l. 62. D. ad SC. Trebell.

Recipere ius poſſeſsionis. l. 21. D. de iure patron.

Recipere priſtinam ſpeciem. l. 14. D. de adquir. rerum dom. *Recipi quoque transfuga dicitur à nobis ad quos nunc primùm is peruenit*. l. transfugam. D. de acquir. rerum dom. Vide Cuiac. lib. 4. Obſeruat. vbi ſcripſi ex Cicerone. *Recipere*. i. admittere & tolerare. ſic *Recipi non poteſt*. l. 23. D. de vſucapionib. & contra *Recipere appellationem*. l. 57. §. vlt. D. de adminiſtr. & peric. & *Recipi appellatio* dicitur in l. vlt. D. de bon. damnat. itẽ l. 26. D. de appellationib. & *Recipi appellatio vel non*. l. 4. & l. 5. D. de appellat. recipiend. l. 1. D. nihil innouari. l. 1. C. Quorum appellat. eodem ſenſu etiã *Recipi excuſatio* dicitur in l. 60. §. quid ergo. D. de ritu nupt. ſic *Recipere cognationem*. l. 7. D. vnde cognati. *cauſam*. Cic. de petitione Cõſulatus. *cauſas*. Cic. ep. 10. lib. 5. famil. & *Recipi cauſa*. l. 15. §. ſi duo. D. de manum. item *Recipere diem vel conditionem*. l. 77. D. de diuerſ. regulis. *Recipere tacitè in fidem ſuam*. l. 40. §. vlt. D. de iure ſuſcepta ſententia. *Recipere cohæredem*. l. 38. §. vlt. l. 93. §. vlt. D. de legat. 3. & *Recipi in partem hæreditatis*. l. 44. §. vlt. D. ad SC. Trebell. ſic quoque *Recipere vſucapionem* res dicitur quæ vſucapi poteſt. l. 9. D. de vſucapionib.

Recipi paries, dicitur in l. 18. §. Sabini. D. de dam. inf. vbi vulgata habet *Refici*.

Recipere aquam. i. pati vel tolerare vt per viam publicam aqua fluat. l. 2. §. Idem Labeo. D. ne quid in loco publico.

Contractus quidam dolum malum duntaxat Recipiunt, quidam dolum & culpam. i. quorundam contractum natura talis eſt vt in illis tantum dolus non culpa præſtetur, in aliis verò & culpa & dolus. l. 23. D. de diuerſ. regulis.

Recipere in collegium. l. 3. D. de colleg.

Recipere ſalua pace. Paul. lib. 2. ſentent. tit. 6. *Recipere* pro cauere ſeu promittere. *Recipere in ſe debitum*. i. conſtituere ſe debitorem. l. 4. D. de manumiſſionib. item *Recipere ſibi debitum*. l. 26. §. fideiuſſor. D. de fideiuſſoribus. & *Recipere in ſe obligationem*. lege 8. C. ad Senat. Velleian.

Recipere periculum. i. cauere de periculo. l. 1. C. de adminiſtr. tut. & *Recipere in ſe periculum*. l. 14. §. ſi gemma. D. locati. l. 21. D. de adminiſtr. peric. l. 1. D. de magiſtrat. conuen. ſic *Recipere cuſtodiam*. *i. promittere*. l. 55. D. locati. & recipere ſuo periculo. l. 60. §. locatio. *Recipere arbitrium*. i. ſuſcipere. l. 4. D. de recept. qui arbitr. ſed *Recipere arbitrium*. i. delatam ſibi à litigantibus iudicandi poteſtatem in ſe accipere vel admittere, ſéque ſuo arbitrio controuerſiã finiturum promittere.

Recepticia dos ea dicitur, quam is, qui dat, in mortem mulieris à marito ſtipulatur. l. 31. §. ſed & dos. D. de mort. cau. don. Et apud Vlpia. in Inſtitut. tit. 6.

Receptitia actio olim vocabatur, quæ aduerſus argentarios, qui pecuniam alieno nomine conſtituerant, dabatur. l. 2. C. de conſtit. pecun. Theophil. in §. inperſonam. Inſtitut. de actionibus à verbo, opinor, Recipere, quod nonnunquam promittere eſt. Vnde & *ex Recepto*, id eſt, compromiſſo, Iuſtinia. interpretatur. Indéque arbitros, qui ex compromiſſo adeuntur, *Receptos dici cenſet*. l. 12. C. de iudic. Quod ego non niſi lentè ac faſtidioſè probare poſſum. Crediderim enim, quod ſalua Iuſtiniani pace dictum ſit, Receptos potius à recepto arbitrio dictos in edicto Nautæ, caupones, verba hæc, QVOD CVIVSQVE SALVVM FORE RECEPERINT, ad omnes res quæ in nauem cauponámve immiſſæ, illatæque ſunt, etſi ſpecialiter adſignatæ non ſint, pertinent. l. 1. in fi. D. naut. caup. l. 1. D. fur. nau. caup. Et qui ſaluum fore recipit, non ſolùm à furto, ſed & à damno recipere videtur. lege 5. in fi. D. nautæ, caupo.

Recipere in carcerem. l. 1. D. quando appell. ſit. l. 1. l. 13. D. de cuſtod. reor. & apud B. Auguſtin. lib. 3. contra Creſcon. Grammatic. Et Valer. Maximus pa. 233. *Receptam in carcerem*. Et *Recipi in cuſtodiam*. l. vlt. D. de quæſtionib. Sueton. in Tyberio cap. 60. Recipere quid

Agellius

Agellius lib. 17. cap. 6. cum de receptitio ſeruo agit. *Recepta cognitio.* Plinius epiſt. 22. lib. 6. Recipere arbitrum quid, vide Harmenopulum pag. 69.

Recipere in reos vel inter reos eſt accuſatum poſt delationem legitimè inchoatam in album reorum referre & adnotare, donec crimen peragatur, finiaturve. & *Recipi* quoque nomen eius, qui inter reos refertur, Latini auctores dicunt. Cicer. 4. in Verr. *Et alij, qui interfuerint, cum accipientis nomen reciperetur.* Valer. lib. 3. cap. 7. *Cum id vitare beneficio legis Memmiæ liceret, quæ eorũ qui Reipubl. cauſa abeſſent, recipi nomina vetabat, in vrbem tamen recurrit.* Seneca in Præfation. lib. 3. Controuerſ. *Poſtulaui vt Prætor nomen eius reciperet.* ſic *Recipi rei* dicuntur in l. 2. §. vlt. D. de cuſtod. & *Recipi inter reos.* l. 13. C. ad l. Iul. D. de adulteris. ſic *Receptus reus.* l. 25. §. præſcriptiones. D. ad l. Iul. de adult. & *Recepta inter reos.* l. 11. §. ea. D. ad l. Iuliam de adulteriis.

Recipere. i. hoſpitio excipere inquilinum. l. 2. §. vlt. D. de vſufruct.

Recipere. i. celare & occultare. ſic *Recipere ſeruum propriè eſt refugium abſcondendi cauſſa ſeruo præſtare vel in ſuo agro vel in alieno loco ædificio ve.* l. 1. §. Quod autem. D. de ſeruo corrupto. hoc ſenſu etiam dicitur quis *Recipere alienum libertum.* l. vlt. C. de operis libert. & *Recipere latrones.* l. vlt. D. de receptatorib.

Inde *Receptores.* l. 1. D. de receptatoribus. *Receptores abigeorum.* l. vlt. §. vlt. D. de abigeis. *aggreſſorum.* Paulus lib. 5. ſentent. tit. 3. *latronum.* Paul. lib. 5. ſent. tit. 3. *ſine quibus latro diutius latere non poteſt.* l. 13. in prin. D. de offic. præſid.

Hi & *Receptatores* dicuntur in l. 1. Rubrica de receptatoribus. & l. 3. §. 1. D. de offic. præſ. vigil. *Receptatores dicuntur qui nocentes recipiunt, occultant atque celant.* l. 13. D. de offic. præſid. l. vlt. D. de abigeis. Rubric. de receptatoribus. ſic *Receptatores latronum.* in l. 6. D. de cuſtod. & exhibit. qui & receptores dicuntur in l. 3. §. Non tantum. D. de incend. ruin.

Receptacula vuluæ. l. 36. D. de ſolutio.

Recipi. i. probari vel tolerari. ſic *Recipi* dicitur *ſententia.* l. 215. D. de verborum obligatione. & alibi. *Quæ ſententia recipi poteſt.* l. 1. §. 1. D. de acquir. poſſeſſ. ita *Recepta ſententia eſt.* l. 2. §. vlt. D. de ſtatu. liber. l. 11. D. de pecul. & contra. *Non eſt recepta ſententia.* l. 35. D. de fideicom. libert.

Item *Receptæ leges populi iudicio.* i. comprobatæ. l. 32. D. de legib. ſic *Recepta reuerentia.* id eſt moribus comprobata. l. 14. §. vlt. D. ſolut. matrim. *Recepta cognitio.* l. 10. D. de ſuſp.

Receptæ ſunt inſtitutiones. i. adprobatæ. l. 48. §. 1. D. de hæred. inſtit. ita *Recepta eſt donatio,* apud Paul lib. 2. ſentent. tit. 24. & Tacit. lib. 2. & *Receptæ ſunt donationes.* l. 9. §. vlt. D. de donat. inter vir. & vxor. ſic *Recepta ratione* in l. 67. §. ſi puellæ. D. de ritu nupt.

Recepto iure. l. 3. C. in quib. cauſ. & *Receptus mox.* Feſtus in verbo receptus.

Denique *Receptum eſſe quidpiam* cum dicimus contra iuris ſubtilitatem & rigorem ſuadente aliqua vtilitate atque æquitate approbatum intelligimus, quæ integra locutio exprimitur in l. ex maleficiis. §. ſed vtilitatis. D. de obligat. & action. l. ſeruum. D. rem pupilli ſaluam fore huc pertinent adfirmandi phraſes. *Receptum eſt.* l. 41. D. de rebus credit. lege 1. D. de contr. tut. l. 31. D. de vſu & vſufruct. l. 23. D. de quæſtionibus. l. 2. C. de negot. geſt. l. 1. C. quibus ex cauſ. maior. l. 9. C. de fideicommiſſ. l. eſt receptum. D. de iuriſdiction. l. 3. D. de ſtatuliber.

Pridem receptum eſt. l. 12. C. de fideiuſſorib. *Id ita receptum eſt.* l. 5. D. de verborum obligationibus.

Receptum iure ciuili. l. 161. D. de diuerſ. reg.

Recepta iure ciuili. l. 32. D. de diuerſ. regul.

Receptum iuriſprudentiæ. l. 1. C. de adquir. & retin. poſſeſſ. Iure ſingulari receptum. l. peregre. §. 1. D. de adquiren. poſſeſſ. lege 2. §. ſi à furioſo. D. pro emptore. *Propter vtilitatem receptum eſt.* l. 47. §. 1. D. de accuſatio. l. 11. §. ea quæ. l. 25. Præſcriptiones. D. de adulteriis.

Recipere præter notas, & vulgatas ſignificationes in tradendo promittendóve excipere ſignificat. l. 11. D. commun. præd. l. 31. in fi. D. ſolut. matrim. l. 53. §. vlt. D. de actio. empt. l. 42. D. de mort. cauſ. donat. l. 29. §. ſi fundum. D. de legat. lib. 3. l. 43. §. ſtipulatus. D. de vſufruct. l. 4. §. fundi & §. cum fundus. D. de contr. empt. Sic *qui fundum vendidit, pomum Recepit.* l. 205. de verborum ſignific. Cato de re ruſt. cap. 64. *Pabulum domino recipitur.* Cicer. Topic. *Fecique quod ſæpè liberales venditores ſolent, vt cum ædes fundúm ve vendiderint, rutis cæſis receptis concedant tamen aliquid emptori, quod ornandi cauſa aptè, & loco poſitum videatur.* Idem libro 2. de Orato. *Dicet ſe cum ædes venderes ne in rutis quidem cæſis ſolium paternũ recepiſſe. Vnde receptius ſeruus* apud Cato. in ſuaſione legis Voconiæ, non vt Feſtus interpretatur *qui ob vitium redhibitus ſit,* ſed & Non. Marcellin. longè rectiùs, *quem mulier in danda dote aut donatione exceperat.* Gel-

ius lib. 17. cap. 6. *Quando mulier*, inquit, *dotem marito dabat, tum quæ ex ſuis bonis retinebat, neque ad virum tranſmittebat, ea recipere dicebatur, ſicut nunc quoque in venditionibus quæ excipiuntur neque veneunt.* Agellius lib. 5. cap. 10. Plaut. Trinum. act. 1. §. vlt. *Poſticulum hoc recepit qui ædes vendidit. Recepta habitatio*, pro excepta in lege venditionis. l. 53. §. ſi habitatores. D. de act. empt. l. 205. D. de verb. ſignifi. *Etiam excipere dicitur quod ſibi in vendendo quis retinet & reſeruat.* lege 22. in fi. D. de condit. indebit. l. 73. in fi. l. 76. l. 77. D. de contrahen. empt. l. 30. D. de ſeruit. ruſtic. l. 39. l. 6. D. de vſufruct. Et *exceptio* eodem ſenſu in l. 39. D. de actio. empt.

Recipere etiam cauſam rei alicuius dicitur orator qui eam ad ſe delatam retinet, & vt vulgò loquimur, de ea agenda ſe onerat. Cic. lib. 1. de Orator. *Ante condemnentur ij quorum cauſas recipimus. Idem in Oratione ad Quirites, poſt reditum alterius cauſam capitis receperam.* Et pro Cluentio. *Cum cauſam bonorum Safinij Atellæ recepiſſem.* Idem in epiſtol. Familiar. *Silij cauſam receperam.*

Reciproca ſubſtitutio. l. 4. D. de vulgar. & pupill.

Recisivs tempus longiori opponitur. l. 2. de termino moto. l. Diuus. D. eod.

Recitare teſtator hæredem dicitur, quia cum palàm, id eſt ſic vt à teſtibus ſeptem exaudiri poſſit nuncupat. vt in l. 1. D. de his quæ non præſcript. habent. QVA EX PARTE ME TITIVS HÆREDEM. SCRIPTVM IN TABVLIS SVIS RECITAVERIT, EX EA PARTE HÆRES ESTO. & in l. 18. §. vlt. D. de hæred. inſtituend. QVA EX PARTE A ME TITIVM HÆREDEM INSTITVTVM RECITASSEM. EX EA PARTE MIHI SEMPRONIVS HÆRES ESTO. Cic. pro Cæcinna. *Teſtamento ſi recitatus eſſet hæres pupillus Cornelius.* Plin. lib. 7. cap. 52. *Poſt mortem teſtatoris & aperto teſtamento recitatus hæres. Recitato teſtamento.* l. vxorem. D. de manumiſſ. teſtam. *Et recitatur teſtamentum.* Sueton. in Iulio. cap. 75. & cap. 100. in Auguſto & Tiberio cap. 23. & cap 16. *Recitatus hæres*, quære alibi.

Recitari publicè. l. 1. C. quemadmod. teſtam.

Recitari teſtamentum etiam dicitur in l. 6. D. teſtam. quemad. aper. l. 1. §. ſi ſibi. D. de Senat. Sylan. cùm in publicum prolatum & apertum teſtibus præſentibus publicè recitatur. l. 1. C. quemadmodum teſtam. aper. l. 41. D. ſi cert. pet. l. 11. §. 1. de legat. 2. l. 6. in fi. D. de extraord. crimin. l. 4. D. de iure fiſci. l. 29. D. de manumiſſ. teſtament. Et apud Paul. libro 4. ſentent. tit. 6. Plin. lib. 7. cap. 52. *Apertóque teſtamento recitatum hæredem minorem fratri inſtituiſſe.* Sic *Recitatum teſtamentum* in l. 1. §. ſi quis tabulas. D. depoſiti. l. 81. §. 1. D. de hæred. inſtit. & *Recitato teſtamento.* l. 29. D. de manum. teſt. *Recitatæ tabulæ.* l. 1. C. de his quibus vt indig.

Recitare conſtitutionem. l. 74. §. vlt. D. ad Senat. Trebellian. & *Recitata conſtitutio.* l. vlt. §. 1. D. de appellation. item *Recitata in Senatu Oratio.* l. 8. D. de tranſactionibus. l. 2. D. de feriis. l. 3. De fugitiuis. l. 1. D. de rebus cred. ſic *Recitare falſum inſtrumentum aduocatus* dicitur. l. 13. §. vlt. D. & l. 1. com. de falſ. item *Recitatum eſt apud iudicem ius.* Vlp. lib. 5. ſentent. tit. 25.

Et *Recitare ſententiam litigatoribus.* l. 1. C. de ſententiis.

Recitatio Decreti. l. vlt. C. ſi aduerſ. donation. *Recognoſcere locum.* l. 44. D. de acquir. poſſeſſ. *& ſeruum.* l. 3. §. ſi quis. D. ad exhibend. item *Recognoſcere mancipia ergaſtuli.* Columella lib. 1. cap. 8.

Recognoſcendi ſingulos. l. 1. C. de mutat. nominis.

Ad recognoſcendos ſingulos. l. 10. C. de ingen. manumiſſ.

Recognoſcere cuſtodiam ſupra in verbo Cuſtodia. *Itaque Recognoſcere* inſtrumenta Vlpia. ait eſſe relegere & cognoſcere. Diſpungere verò conferre data & accepta. Sic deſcriptum & recognitum faciant, accipe in l. 5. D. famil. erciſc. *Recognoſcere* etiam dicitur, qui quod ſe dictante ab alio ſcriptum eſt, agnoſcit. l. 15. §. Item Senatus. D. de falſ.

Recognitio eſt diſpunctio in l. 15. D. de reb. auct. iud. poſſid. ad quam referenda eſt lex 56. D. de verbor. ſignificat. vt inſcriptionum ſimilitudo admonet. *Reconciliato matrimonio.* l. 29. §. 1. D. de pact.

Reconducere. l. 13. §. qui impleto. D. locati.

Recta via. l. ſi vſusfructus. 9. vſusfructus quemadmodum cau. l. Dominus teſtamento 53. in fin. D. de condict. indeb. l. legatum ita 80. D. de legat. 2. l. ſi patroni. §. quod ſi prior. & l. 55. §. qui fideicommiſſum. D. ad Trebellian. l. à Titio. 64. in fin. D. de furt.

Recta via vti. l. 3. D. de itin. act. priu.

Recta ratione placuit. l. 29. C. de tranſactionib.

Rectum iudicium pro directo & principali & contrario opponitur. l. 18. §. vlt. D. commodati coniuncta l. 27. §. 1. eodem tit. l. qua ratione. §. ſed non vt literæ verſic. aduerſus. D. de adquiren. rerum dom. Et *recta vindicatio* pro directa in l. 9. §. ſed non vt literæ. D. de adquir.
rerum

rerum dom. *Rectè* arbitrio boni viri plerumque ſignificat. l. 17. §. vlt. D. de vſufruct. l. 73. D. de verborum ſignific. l. 1. §. iubet. D. de collat. bon. vt oſtendi lib. 1. ſelect. antiquit. ſic *Rectè colere*. l. 9. D. de vſufruct. *Rectè vti*. l. 6. D. de itin. act. priu. *Rectè licere*. l. 20. D. de ſeruit. præd. ruſtic. & *In ſtipulationibus* *Rectè verbum* pro viri boni arbitrio eſt. l. 73. D. de verborum ſignificat. ſic *Rectè ſtipulari agere*. l. 6. D. rem pupilli ſalu. & *Rectè ſtipulari*. l. 82. D. de verborum obligationibus.

Rectè negotium gerere. l. 35. §. ſi quis amico. D. de contrah. empt. item *Rectè defendere, i. boni viri arbitratu defendere*. l. 5. §. in hæc. D. iudic. ſolui. *& ſufficienter*, vt loquitur lex 14. D. ſoluto matrim. Porro *Rectè defendi verba* in edicto quod in l. 5. §. vlt. D. ex quib. cauſ. in poſſeſſ. eat. proponitur, quam vim habeant, explicatur in l. 63. D. de iudic. & l. 10. D. de adm. tut. Quas ad argumentum pertinere indicio ſunt inſcriptiones.

Rectè aliàs eſt idoneè, vtiliter & vt oportet. l. 2. §. 1. D. vſufruct. quemadmodum cau. l. 20. §. vlt. D. de ſeruit. vrb. l. 24. D. de ſeruit. ruſt. ſic *Rectè cauere*. Plin. lib. 20. epiſtola ad Traian.

Rectè caueri. l. 1. §. iubet. D. de collat. bonor. l. 2. D. de vſufr. earum rerum. & *Rectè cautæ pecuniæ*. in l. 2. Cod. de tranſactionibus. item *Rectè promittere*. l. 16. D. de tranſactionib.

Rectè obligatur. l. 98. §. ſi ſeruus. D. de ſolutionibus. & *Rectè conſtituta obligatio*. lege 3. C. de pact. item *Rectè tenetur*. i. obligatur. l. 33. D. mand. ſic *Rectè contractum pignus* dicitur. l. 38. D. de legat. 3.

Rectè donare. l. 11. D. de mort. cauſa donat. *Rectè dari*. l. 11. §. vlt. D. de duobus reis. item *Rectè & non rectè ſoluitur*. l. vlt. D. de ſolutionibus. *Rectè ſolui*. l. vlt. D. de iure dotium. l. 56. §. qui ſibi. D. de verborum obligat. & l. 46. §. in reatu. D. de iure fiſci. l. 10. l. 25. l. 31. §. 1. D. de nouationibus. l. 32. l. 35. & l. 38. D. de ſolutionib. & liberationibus. l. 24. D. de iure delib.

Rectè ſoluitur. l. 12. & l. 14. §. 1. D. de ſolutionibus. l. vlt. §. ſi ita. D. de verborum oblig.

Rectè illata, id eſt ſoluta. l. 53. D. de manumiſſ. teſtam. *Rectè ſolutum fideicommiſſ.* l. 21. D. ad Senat. Trebell. & contra *Non rectè ſoluitur*. l. 127. D. de verborum obligat. l. 4. §. ſi quis. D. de doli except. & *Non rectè perſolui*. l. 68. D. de ſolutionibus. item *Rectè datur pecunia*. l. 15. §. vſufructuarius. D. de ſolutionibus. & *Rectè recipietur per condictionem*. lege 45. D. de condict. indeb.

Rectè item ſignificat legitimè & ſecundum iuris ordinem. l. 2. §. 1. D. ad Velleian. l. 27. §. rectè. D. de liber. cauſ. l. 31. D. de minoribus. l. 2. D. de inofficioſo teſtam. l. 6. in fin. D. de iur. patr. l. 3. in princip. D. de lib. & poſt. ſic *Rectè agere*. l. 1. §. vlt. D. de rei vindicat. l. 29. D. de re. l. vlt. D. de precario. lege 84. §. ædes. D. de legat. 1. l. 18. §. vltimo. D. de vi & vi armata.

Rectè egiſſe. l. 36. D. de ſolutionibus. *Rectè agit*. l. 25. §. 1. D. de pecun. conſtit. l. 10. & l. 50. qui nullas. D. locati. l. 16. §. ſi plures. D. de pignorib. *Rectè agam*. l. 62. §. 1. D. de euictio. l. 11. D. de obligat. *Rectè acturum*. l. 28. §. 1. D. de ſtipulat. ſeruorum. l. 3. D. mandati. l. 17. D. de in rem verſo. l. 12. D. qui potiores in pign. l. 21. D. de vſucapionibus. *Rectè acturos*. l. 49. D. de fideicommiſſ. libertat. *Rectè agi*. l. 1. §. ſi quis tabulas & §. ſi Prædo. D. depoſiti. *Rectè cum eo agi*. l. vlt. §. ſi quis. D. quod vi aut clam. *Rectè agitur*. l. 20. §. vlt. D. de pignerat. act.

Rectè agitur. l. 7. D. de ſeruis exportandis. l. 51. D. ad leg. Aquil. *Rectè agatur*. l. 22. D. de except. rei iud. l. 7. §. 1. D. arbor. furtim cæſ. l. 4. §. vlt. D. ſi ſeruit. vindic. *Rectè actum*. l. 49. D. de fideicommiſſ. libert.

Rectè actum videri. l. 27. D. ratam rem haberi. *Rectè actum videtur*. l. 5. §. vlt. D. de rei vindicat. l. 11. §. vlt. D. quando de pecul. huic aduerſatur malè agere. ſic *Non Rectè agit qui ante tempus pigneratitia agit*. l. 9. §. vlt. comm. diuid. & *Non rectè acturum*. l. 17. §. acturum. D. commodati. *Non Rectè agi*. l. 13. §. ſi ſub conditione. D. de pignor. itē *Rectè experiri*. l. 1. §. vltimo. D. de Saluiano interdicto. l. 10. D. de ſepul. viol. l. D. de ſalu. interdict. *Rectè experiri*. l. 5. §. 1. D. de Carbon. edicto. *Rectè experietur*. l. 54. D. ad leg. Aquil. *Rectè deſiderare*. l. 38. D. de vſu & vſufruct. *Rectè deſiderari poteſt*. l. 41. §. libertatem. D. de fideicom. libert. *Rectè petere*. l. 56. §. qui à te. D. de verb. oblig.

Rectè petere & perperam opponuntur. l. 22. §. cum autem. D. ratam rem haberi. l. 34. D. mand.

Rectè petet. l. 10. §. vlt. D. de annu. legatis. *Rectè petiturà*. lege 77. §. Pater. D. de legat. 2.

Rectè peti. l. 37. D. de vſuf. *Rectè poſtulas*. l. 19. & l. 20. C. mand. vel contra. *Rectè poſtulat*. l. 27. C. de pactis. l. 9. C. de præſcript. longi temp. l. 8. C. de contrah. ſtipulat. *Rectè poſtulabis*. l. 5. C. de bon. auctorit. *Rectè poſtulatur*. l. 11. C. de reſcind. vendit. & contrà *Non rectè petis*. l. 5. C. comm. de ſucceſſ.

Non recte peto. l. 93. §. collegio. D. de legat. 3. *Non recte peritus.* l. 27. C. de liber. cau. *Nihil recte poſtulat* ·r. l. 4. C. quæ teſtamen. item *Recte vindicare.* l. 31. §. 1. D. de donationib. *Recte vindicat.* l. 67. D. de iure dotium. *Recte vindicabit.* l. 46. D. de condit. indeb.

Recte vindicari. l. 8. C. de iure deliberandi. l. 27. D. de adquir. rerum dom. & contrà *Non Recte vindicare.* l. 19. D. de inoff. item *Recte condicitur.* l. 137. §. 1. D. de verborum obligat. *Recte conuenire.* l. 116. D. de verborum obligat. l. 25. D. depoſiti.

Recte conuenitur. l. 2. D. de liber. exhibend. *Recte appellaſſe.* l. 93. D. de legat. 3.

Recte prouocatum. l. 20. in fin. D. de quæſtionib. *Recte ad principem factæ appellationes.* l. 21. D. de appellationib. contrà *Non recte appellatum.* l. 21. & l. 23. §. vlt. D. de appellationibus. item *Recte fecerim.* §. Rectè. D. *Recte fecerit.* l. 1. D. de vſufruct. quem. *Recte facturus.* l. 14. D. de offic. præſid. *Recte facturus videris.* l. 14. D. de off. præſid. *Recte facturu. nobis videri.* l. 14. D. de offic. præſid.

Recte facturus videtur hæres. l. 63. §. ſi verè. D. ad Senatuſconſultum Trebellian.

Recte facturos. l. 3. §. 1. D. de aliment. vel cibar. *Recte prætor fecit.* l. 1. D. ſi tab. teſtamen. l. 1. D. de incend. ruin. & *Rectius fecerit prætor.* l. 7. §. 1. D. de iniur. item *Recte pronuntiaſſe.* l. 35. D. de auro argen. *Recte prohibuiſſe.* l. 3. D. quod vi aut clam. *Recte competeret.* l. 3. §. a municipib. D. de bonorum poſſeſſ. *Recte admitti.* l. 7. D. de bonorum poſſeſſ. *Recte adiuncta.* l. 3. §. 1. D. de bonorum poſſeſſ. *Recte poſſeſsio tradita.* l. 33. §. vlt. D. de adquir. poſſeſſ.

Recte & ſine captione poſſeſſorem au ere. l. 1. §. Item quæ ſe eum. D. de aqua cottid.

Recte contractum matrimonium. l. 16. § vlt. D. de ritu nupt. id eſt iure contractum.

Recte manumittit. l. 4. §. vlt. & l. 24. D. de manumiſſ. vind. *Recte manumiſſus.* l. 3. D. de fideicommiſſ. libert. *Recte factum teſtamentum.* l. vlt C. de contrar. iudic l. 1. C. de liber. præterit.

Recte perfectum teſtamentum. l. 2 D. de iniuſto rup. *Recte legatur.* l. 17. D. de legat. 3. l. 17. D. de auro argento. & l. 1. D. de liberatione legata. *Recte relictum legatum.* l. vlt. D. pro legato.

Recte relinquitur. l. 24. §. ſeruo. D. de fideicommiſſ. libert. *Recte datus tutor.* l. 2. C. de teſtamentis tut. *Recte facta nuntiatio.* l. 4. §. ſi plurium. D. de oper. noui nunt. *Recte diſtrahere.* l. 2. C. ſi antiquior.

Recte etiam eſt ſine vitio, id eſt, non vi, non clàm, non precario. l. penult. D. de itin. actúq; his enim modis Rectè non geri Donat. in Eunuch. Terent. notat *Recte poſsidere.* l. 12. C. de contrahen. nupt. *Recte poſsidenti.* l. 1. C. vnde vi. *Recte vſucapere.* l. 44. D. de donat. inter virum.

Recte tranſacto. l. 2. D. de itin. act. priu.

Recte reſtituere apud Liuium libro 34. & 38. *Recte reſtitui.* l. 40. D. ad Senatuſconſultum Trebellianum.

Recte legi, non obſcure. l. 11. §. proſcribere. D. de inſtitor. Cicero epiſtol. 18. libri 7. famil.

Recte quæritur. l. 1. §. illud. D. de acquirend. rer. dom.

Recte defendi. l. vlt. D. de condit. ſine cau. *Recte defendi puto.* l. 4. §. quæſitum. 18. D. de doli except. *Recte defenderetur.* l. 11. D. de diuerſ. temporib.

Recte definiet. l. 2. D. damni. D. vi bonorum rapt. *Recte ita definientur.* l. 5. D. de exceptio. rei iudicatæ.

Recte ait. l. 16. §. Idem. & §. idem quærit. D. ad SC. Trebellian.

Recte dico. l. 1. §. ſi tibi. D. de itin. act. priu. *Recte dicimus.* l. 25. D. de verborum ſignif.

Recte diceret. l. 9. D. quand. dies legat. *Recte dixerit.* l. 24. §. quid ergo. D. de fideicommiſſ. libert. *Recte dici.* l. 20. §. 1. D. de quæſtionibus. l. 11. D. de ſua & legit. l. 8. D. de dam. infect.

Recte dicitur l. 98. §. mihi. D. de ſolutionibus. l. 3. §. vlt. D. de vi & vi arm. l. 3. §. ſi quis. l. vlt. §. vlt. D. de precario. l. 63. §. ſi quis. D. ad Senat. Trebellian. l. 8. D. de gradibus & adfinit.

Recte dicetur. l. 6. D. de com. & falſ. l. 2. D. ſi quid in fraud. patr. *Recte dictum eſt.* l. 15. D. ratam rem haberi. l. 46. §. de furt.

Recte expreſſum. l. 19. §. perueniamus. D. de auro argento.

Recte legiſſe. l. 84. D. de ſolutionib.

Recte obſeruatur. l. 6. D. de legatis ab hæred.

Recte placuit. l. 17. §. 1. D. de aq. & aq. pluuia. l. 3. C. de legatis. l. 77. §. curatores. D. de leg. 2. l. 3. §. planè. D. de homine libero. l. 3. §. ſi quis volentem. D. de liber. homin. exhib. l. 1. §. belliſſimè. & l. 5. §. 1. D. vti legatorum.

Recte probat. l. 1. §. ſi vſufruct. D. ad leg. Falcid. *Recte probari.* l. 19. D. de adimend. legat.

Recte putat. l. 44. § non debet. D. de ritu nupt. l. 1. § litem. D. ad Senat. Tertyll.

Recte putant. l. 3. D. de ſupellect. legata. *Recte putauit.* l. 194. D. de legat. 3.

Recte

Rectè putauerunt. l. 19. D. de legat. 3. *Rectè putans*. l. 5. D. de ſtatuliber. l. 3 §. quidam. D. de adquir. poſſeſſ.

Rectè reſpondit. l. 20. D. de bonor. poſſeſſ. *Rectè reſponderunt*. l. 3. §. ſi rem. D. de adquiren. poſſeſſ. *Rectè reſpōſum eſt*. l. vlt. D. de liberat. legat. l. 83. §. ſi ſtipulanr. D. de verbor. obligat.

Rectè ſcribit. l. 9. §. Celſus. & l. 15. §. ſi quis. D. de damno infecto. *Rectè ſcripſit*. l. 1. §. ſed ſi. D. ſicut in fraud.

Rectè ſe habet ſententia. l. 9. §. vlt. D. de donat inter vir.

Rectius dicitur. l. 1. §. quota. D. de vi & vi armata. l. 24. D. ratam rem haberi. l. 23. D. de verborum oblig. *Rectius dicetur*. l. 17. D. de annu. legat. l. 18. D. de collat. bonor. l. 11. §. 1. D. ad leg. Iul. de adulter. l. nepos. D. de legat. præſtand. l. 11. §. 1. D. ad leg. Iul. de adult. l. 1. §. quod ait. D. quod legat. l. 2. D. quando appelland. ſit.

Rectius eſt. l. 5. D. ad Senat. Tertullian.

Rectius fecerit. l. 1. C. ad l. Cornel. de falſ. l. 1. D. ad l. Cornel. de ſicar.

Rectius fecerit prætor. l. 7. §. 1. D. de iniur. *Rectius facturus prætor*. l. 27. §. ſi patronus. D. ad Senat. Trebell.

Rectiſsimè ait. l. 13. §. hoc. D. de manumiſſ. teſt. *Rectiſsimè definit* Iulianus. l. 88. §. vlt. D. de legat. 2. *Rectiſsimè dicitur vel dicetur*. l. 4. §. ſi quis. D. de doli except. l. 8. §. & poſt. D. de fideiuſſoribus. l. 6. D. de ſtipulat. ſeruorum. l. 1. §. ſi quis. D. de cloac. l. 19. §. transfuga. D. de captiu. *quod Rectiſsimè dicetur*. l. 18. D. de liberat. legata. *Rectiſsimè prætor fecit*. l. 1. §. ſed etſi. D. de vent. in poſſeſſ. *Rectiſsimè reſcripſit*. l. 8. §. 1. D. de pœn. *Rectiſsimè reſponſum*. l. 84. D. de legat. 2. *Rectiſsimè reſponſum eſt*. l. 13. C. de euictionib. *Rectiſsimè retinere*. l. 32. §. 1. D. de adquir. poſſeſſ. *Rectiſsimè ſcribit*. l. 3. §. miſſum. D. de Carbon. edict. l. 34. §. vlt. D. de auro argento.

Rectiſsimè Iulianus *ſcripſit*. l. 1. §. etiam. D. de vent. in poſſeſſ. *Rectiſsimè ſcribi*. l. 62. §. 1. D. de condic. & demonſtrat. & contrà *Non rectè dicitur*. l. 9. D. ad leg. Falcid. *Non rectè putat*. l. 25. §. vlt. D. de inſtructo vel inſtrum.

Rectè negabant. l. 10. D. de ſuppellectile leg.

Rectè negauerant. l. 12. §. quæritur. D. de inſtruct. vel inſtrum.

Rectè improbat. l. 6. 8. §. vlt. D. ad leg. Falcid.

Recuperare. l. 46. §. procuratores. D. de procuratorib. *Recuperare libertatem*. l. 10. §. 1. D. de alimen. legat. *ſtatum priſtinum*. l. 4. C. de ſentent. paſſ.

Recuperatio ſumptuum. Rubr. de ſumpt. recuperat.

Recuperatores iudices dati dicebantur ab eo, vt Theophil. in §. eadem. Inſtitut. quibus ex cauſ. manumitt. non lic. ſcribit, quod per eas vnuſquiſque ſuum recipiebat. Et ita Plaut. Bacchidib. act. 3. ſc. 3. Poſtquam prætor recuperatores dedit. vnde Recuperatorium iudicium, quod per iudices datos exercebatur apud Cicero. lib. 2. de Inuent. & apud Suet. in Veſpaſiano. cap. 3. & in l. Manilia ad fi. & Plin. epiſt. pen. lib. 3. Vetus Gloſſarium. Recuperatores ſunt qui latrones & alios delinquentes recipiunt. Vetus Gloſſar. Græcum, ἐξιώωταις ἀναλήψιν δι' αὐτῶν ποιούμενοι ὅπερ ἐστι τῶν δήμων.

Recurrere ad auctores. l. vlt. D. de adminiſtr. rerum &c. & *Recurrere emolumentum* dicitur l. 57. §. 1. D. de vſufruct. quod ad aliquem redit vt loquitur lex. 2. D. de vſufr. adcreſcendo.

Recurrendum eſt. l. 4. §. puto. D. de hæredib. inſtit.

Recurſuri ſerui. id eſt, reuerſuri. l. 35. §. rerum. D. de hæredib. inſtit.

Recurſus fieri ad iudicem. l. 6. C. de appellat.

Recuſare dicitur qui non vult adire hæreditatem. l. Recuſare. D. ad SC. Trebell. *Recuſari hæreditas*. l. Recuſari. D. de adquir. hæredit. l. 95. D. de adquir. vel omitt. Paul. lib. 4. ſent. titul. 45. l. 4. D. ad Senatuſcon. Trebell. *Recuſare fideicommiſſum*. i. nolle præſtare. l. 22. D. de legat. 2. *Recuſare Falcidiam*. l. 15. D. de his quæ vt indign. *Recuſare actionem*. l. 6. D. de magiſtr. conuen. l. 4. D. de re iudicata. *iudicium*. l. 36. D. de iudic. & l. 29. D. de noxa. *defenſiones*. l. 8. C. ad l. Cornel. de falſ. *fideiuſſorem*. l. 1. D. qui ſatiſd. cog. *Recuſare onera*. l. 6. C. de muneribus patrimonior. *ordinationem*. l. 1. §. vlt. D. vbi pupill. duc. *pecuniæ modum*. l. 7. §. ſi maritus. D. de donat. inter virum. *Recuſare periculum*. l. 13. D. ad municipal. *præſtationem*. l. 2. §. idē. D. de adminiſtr. rerum. *reliqua*. l. 10. C. de non numer. pecun. *ſolutionem*. l. vlt. C. de peric. & commod. l. 8. C. ſol. matrim. *ſumptus*. l. vlt. C. de aliment. pupil.

Recuſare in iudicio pro inficiari & denegari. l. 48. D. mandati.

Recuſatio quid vide Harmenopulum. pag. 25.

Reddere eſt rem pro re dare. Seneca. lib. 6. de benefic. cap. 5. & quamuis

Reddere propriè ſignificat retro dare & quod acceperis reſtituere. l. 3. §. ſi quis ſeruum. l. 39. §. ſi hæres. D. de ſtatu liber. tamen habet & per ſe dandi ſignificationem. lege 94. D. de verbor. ſignifi. quæ ex l. 21. D. de legat. lib. 2. id eſt ex lib. 20. Digeſtorum Celſi ſumpta eſt. Itaque *Reddere iuſſum ſimul & dare iuſſum Caſcellius & Labeo probant*. l. 98. D. de legat. lib. 3. & ideo *Si quis alicui pecuniam reddi iuſſeris, & ſi debitum non appareat ex fideicommiſſo, tamen ea rectè petetur*. l. 91. §. 1. D. de legat. lib. 3.

Sic verbum *Reddi* dari ſignificat. l. in quantitate §. ſed & ſi legata. D. ad leg. Falcid.

Denique *Reddendi verbo quid ſignificetur* vide l. 21. D. de legat. 2.

Reddita res non dicitur quæ deterior redditur. l. 1. §. 1. D. commod.

Actum reddere. l. 27. D. de negot. geſt.

Reddere & reſtituere ſæpè à noſtris coniunguntur. l. Caius Seius. D. ſolu. matrimo. l. cum quis. §. Pater. l. vxorem. §. vlt. de legat. 3. l. Publius Mæuius. §. Titia. de condit. & demõſtrat. l. ſpecies auri. de auro & argento legat. Liuius lib. 3. *Tribuni vrbis amiſſa reddent ac reſtituent*. facit & l. cum Pater. §. fidei fac. de legat. 2. l. Aurelius Symphorus. §. teſtamento. verſicul. Titius. de liber. lega.

Reddere ius. l. 29. D. de offic. præſid.

Reddit ius prætor. l. 1. D. de diuerſ. tempor.

Reddi ius. l. penult. D. de iuſtit. & iur. & apud Ouid. lib. 4. de Ponto. Eleg. 7. & 9. & lib. 1. Faſtorum. *Reddere iura* Statius Papinius lib. 1. Syluar. pag. 12. *Reddere iura magiſtratus*. l. 2. §. eodem tempore. D. de orig. iuris.

Reddenti ius. l. 19. D. de offic. præſid.

Reddi actio. l. 22. D. comm. diuid. l. 29. D. de dolo. *Reddi* actiones dicuntur à Prætore, id eſt, dari. l. 11. D. de præſcript. verborum. l. 52. D. de rei vendic. §. rei perſequendæ. in fi. Inſtitution. de actionib. l. 35. D. de obligat. & actionib. l. 9. §. 1. D. quod falſo tutor. l. vlt. in fi. D. ſi ventr. nom. l. 23. in fin. D. comm. diuid. l. cuiuſque. §. ſi fundus. D. de vſufr. l. 1. D. ne quis eum qui in ius voc. l. 60. §. 1. D. de vſufruct. l. 25. §. iniuriarum. D. de iniuriis. Paulus. lib. 5. ſent. tit. 6. *Reddenda eſt actio*. l. 2. §. 1. D. ſi vent. nom. mul.

Reddere iudicium. l. 21. D. de negot. geſt. & *iudicia*. l. 7. D. de incend. ruin. ſic & *Reddi iudicium*. l. 7. §. præterea. D. de iniuriis. & in l. 12. D. de præſcript. verb. l. 4. D. de aqua quotid. l. penult. D. quod cuiuſque vniuerſit. l. 3. D. de bonis eor. qui ante ſentent. Itaque apud Senec. lib. 4. natural. quæſtio. cap. 7. Vbi paſſim, *At Cleonæ iudicia reddebantur in illis quibus delegata erat cura*. l. 9. D. quod tempeſtatis. Malè Matthæus Fortunatus emendat iudicia animaduertebant. Velleius Paterculus lib. 2. Romæ petulantis conuicij iudicium etiam hiſtrioni exoleto redditur. item *Reddi in ſe iudicium* in l. 73. D. de procuratorib. & *Reddendum iudiciũ*. l. 1. D. ne quis eum qui in ius voc.

Redditurus iudicia. l. 7. D. de iniuriis. *Redditum iudicium*. l. 2. §. vlt. D. de bon. eorum. & *Redditum iudicium inter aliquos*. l. 3. C. de negot. geſt. ac *Reddi turpe iudicium*. l. vlt. D. ſi ingenuus eſſe dicetur.

Reddere interdictum prætor dicitur in l. 1. §. in operis. D. de oper. noui nunciat. & *Reddi interdictũ*. l. 7. §. vlt. D. de damno infecto. l. 2. D. de obſeq. parent. l. 6. D. de aq. cottid. l. 11. D. arbor. furt. cæſ. l. 4. D. de vi & vi arma. l. 1. §. eſt igitur. & l. vlt. D. vti poſſid. l. 1. §. hoc interdicto. & §. præterea. D. de itin. actúque. l. 1. D. de Saluian. interd. l. 14. §. is qui precario. D. de furt. l. 1. §. quæ autẽ. D. quorũ legatorum. l. vn. §. penult. D. ne quid in flum. publ. l. 1. §. 1. D. de fonte. l. 5. in fi. D. quib. ex cauſ. in poſſ. & apud Paul. lib. 4. ſentent. tit. 7. l. de interdicto. D. de aqu. quotid. *Reddi interdicta*. l. 3. D. de riuis. l. 1. D. de feud.

Redditum interdictum. Paul. lib. 5. ſent. tit. 6.

Interdicto Reddito. l. ſed ſi. D. arbor. furt. cæſ. Et *Reddi præiudicium*. l. vlt. D. ſi liber ingen. l. vlt. D. quibus ad libert. l. 3. §. illud. D. de agnoſc. liber.

Redditi Apoſtoli. l. 9. D. de iure fiſc. Et redditæ vſuræ. l. 17. D. de vſur.

Reddere cauſas abſentiæ. lege 71. Digeſtis de procurator. ſic *Reddere cauſas appellationis*. l. 6. Codice de his quæ vt indign. & l. 1. C. ſi pendente appellat. l. vlt. §. vlti. D. de appellationibus.

Reddere debitam libertatem. l. 4. D. de manum. teſt.

Reddi ingenuitati. l. 3. C. de poſtlim. reuerſ. & *Reddi ſuæ ingenuitati*. l. 4. Codice de ingen. manum.

Reddi pœnæ dicuntur, qui ad pœnam ſuam, quam euaſerant vel ad metallum reuocantur. Plin. lib. 10. epiſtol. Traianum conſulens de ſeruis qui ex damnatione in ſeruorũ publicorũ nume-

numerum ſirrepſerant. *Nam & Reddere*, ait, *pœnæ poſt longum tempus pleroſque iam ſenes & quantum adfirmatur, frugaliter modeſtéque viuentes, nimis ſeuerum arbitrabar.* Cui Traianus ſic reſcribit. *Qui intra hos decem annos damnati, nec vllo idoneo auctore liberati ſunt, non oportebit operæ ſuæ reddi.* Apul. lib. 7. de aſino aureo. *Quoad renaſcenti die ſequenti deductus ad magiſtratus, vt aiebant, pœnæ redderetur.*

Reddita pœna. l. 28. §. famoſos. D. de pœnis.

Reddita tutela. l. 21. D. de tut. & rationib.

Redditus index. l. 3. C. arbitr. tut.

Redditi agri, vt Hyginus in libro de limitibus & alij id genus auctores ſcribunt, olim dicebantur qui veteribus poſſeſſoribus redditi erant.

REDHIBERE eſt facere vt rurſus habeat venditor quod habuerat, quod fit re vendita reddita. l. 21. D. de ædil. ed. Sic apud Agellium lib. 4. cap. 2. *Redhibitum enim, vt Feſtus ait, id propriè dicitur quod redditum eſt cum qui dedit rurſus cogitur habere quod habuerat.* Ita Redhibendi verbum accipe in titul. de ædilit. ed. l. 19. D. de vſucapio. l. 7. §. qui bona fide. D. pro empto. l. 13. §. præterea. D. de acquiren. poſſeſſ. Plaut. in Mercato. act. 2. ſc. 3. *Quid ſi igitur reddatur illi vnde empta eſt? D. minimè gentium. C. dixit ſe redhibere ſi non placent.*

Inde *Redhibitio*. l. 11. §. Redhibitionem cum §. ſeq. D. de actio. empt. l. 6. in fin. D de diuerſ. & temp. Quintilian. lib. 8. cap. 3. *An non pudeat certam pecuniam creditam periodis poſtulare, aut circa ſtillicidia affici, aut mancipij redhibitionem ſuadere.* Hanc à Græcis ἀναγωγὴν vocari Heſychius oſtendit. Sic enim definit, ἀναγωγὴ ἡ τῶν πραθέντων ἀνδραπόδων ἐχόντων αἰτίαν τινά. In indice βασιλικῶν, Αναςρέφεσθαι τὸ πραθὲν ἀνδράποδον ἢ ἕτερον ζῶον.

Inde *Redhibitoria actio* ædilitia, quæ in hoc datur, vt venditor rem, quam vendiderat, propter vitium eius morbúmque recipiat. l. 1. & toto titul. D. de ædilit. ed. l. 25. §. 1. D. de except. rei ind. l. 17. §. 1. D. de furt. l. 37. D. de negot. geſt. ἡ ἀναςρέφουσα ἀγωγὴ Græcè. Vetus Gloſſarium Græc. ἀγωγὴ κατὰ τῶν ἐμπαθῆ ζῶα πωλούντων.

Redhibitores. l. 25. §. 1. D. de except. rei iudic. *Redigere fructus*, cogere ſignificat. l. 5. §. qui legatorum. D. vt in poſſeſſ. legat. ſeu fideicommiſſ. ſeruand eo ſenſu Vlpianus *quod in Redigendos fructus impenſum eſt* dicit in l. 46. D. de vſuris. ſic *Redigere debitum*. l. 2. C. de pigno. *penſionem*. l. 14. C. de vſuris. l. 2. D. qui potiores. interpres Horat. pag. 257. & *Reducta pecunia ex reditibus*. in l. 30. D. famil. erciſcund. item *Reducta pecunia ex argento vendito*. l. 34. D. mandati. eodem modo dicitur *Redactum precium ex rebus diſtractis*. l. 27. D. de reb. auct. iud. & *Redigi in fiſcum pretium*. l. 1. C. de vendit. rerum fiſc. *Redigere quantitatem ex locatione*. l. 38. D. de vſu & vſufruct. & Gaius, *ſi inde Redigi ea quantitas non poſſit*. l. 15. D. de SC. Sylan. hinc etiam dicitur *Redactum ex bonis*. l. 68. §. 1. D. de fideiuſſoribus & abſolutè à Scæuola in neutro genere vſurpatur. *Redactum venditionis*. l. 88. D. de ſolutionibus.

Redactus ex pretio nummus. l. 48. §. vlt. D. de furt. & *Redacti nummi*. l. 45. libertatem. &c. de fideicommiſſor. libertate.

Redigere quoque accipitur, pro conferre. ſic *In commune Redigi*. 152. §. cum duo. & §. idem Papinian. & l. 73. D. pro ſocio. & *In commune Redacta pecunia*. l. 1. §. quanuis. D. de collat. bonorum. item *In medium redacta ex venditione pecunia*. l. 62. D. pro ſocio.

Redigere pro referre & computare. ſic *Pali & perticæ in numerum materiæ Redigendi ſunt*. in l. 268. D. de verb. ſignif. hoc ſenſu *Redigi in portionem pro computari accipitur* in l. 8. §. vlt. D. de bon. poſſeſſ. contr. tab. ita quoque dicitur *Redacta res in patrimonium*, quæ in rem patris verſa vel relata eſt. l. 2. D. quod cum eo qui in al. pot.

Sic quoque *Redacta pecunia in rem dicitur* in l. 2. C. quod cum.

Redactum in rem ex condemnatione. l. 6. D. ad leg. Iul. de vi priu.

Redactus ad nullum pretium ſui. l. 50. §. vlt. D. mandati.

Redigere pro compellere ſeu rurſum adigere. ſic *ſi in conditionem deteriorem fuerit redactus*. l. 1. D. de pœn.

Sic *Redigi in dominium noſtrum*. l. 5. §. 1. D. de ſtatu hominum. item *Redigere in familiam ſuam pupillam per adrogationem*. & *Redigi in poteſtatem*. l. 15. & l. 17. §. & primum. l. 33. D. de adoptionibus. & l. vlt. D. de his qui ſui. l. 56. §. qui tutelam. D. de furt. item *In poteſtatem ſubſtitutionis redigere*. l. 19. D. de teſtam. & *Redigi in ſeruitutem*. l. 21. D. quod met. cauſ. l. 32. §. ſi donator. D. de donat. inter virum. l. 2. §. 1. D. ad Senat. Tertyll. lege 43. §. vltimo. D. de vulg. & pupill.

Et *Redactæ in ſeruitutem*. l. 32. D. de bon. libert. & *Redactus in ſeruitutem*. l. 24. §. ſi hominem. D. de fideicommiſſ. libert.

Hiiii ij

Redacti ad ſimplicem ſeruitutis conditionem. i. reſtituti. l. 1. C. qui non poſſ.

Redigi ad pœnam. i. condemnatione adigi. l. 1. D. ad leg. Iul. de vi priu.

Redigere inſtrumenta in poſſeſſionem ſuam. i. poſſeſſionis in quam quis miſſus eſt, beneficio etiam inſtrumenta retinere ſeu in poſſeſſione rerum computare. l. 5. §. maximè. D. de Carbon. edicto.

REDIMERE dicuntur, qui quid à fiſco, vel priuato conduxerunt. Cicero in Bruto: *Liberi ſocietatis eius, quæ picarias de P. Cornelio & L. Mummio cenſoribus redemiſſet*. Idem in epiſt. ad Q. Fratrem, *Publicis malè redemptus*. Ita *Redemptores pontis* in l. 60. §. penult. D. loca. Et *Redemptores vectigalium*, l. 8. §. non alios. D. de vacat. muner. qui *conductores vectigalium fiſci* vocātur. l. ſemper. §. conductores. D. de iure immunit. Feſtus, *Redemptores propriè atque antiqua conſuetudine dicebantur, qui cum quid publicè faciendum aut præbendum conduxerant effecerántque tum demum pecunias accipiebant. Nam antiquitus emere, pro, accipere ponebatur. At ij nunc dicuntur redemptores qui conduxerunt præbendum vtendúm ve*. Et *Redemptor* in leg. 1. D. in quib. cauſis pign. & l. 15. D. de publican. qui Cretæ lotorias redemerat. *Et Redemptores operum*, qui opera facienda conduxerunt. l. 27. §. eos qui. D. de vſur. l. 2. §. conductore. l. vlt. D. de adm. rerum ad ciuit. l. 2. D. de operibus publicis. Et ita verbum hoc interpretandum apud Martialem Epigramm. lib. 14.

Puncta notis ilex & acuta cuſpide clauſa
Sæpè Redemptoris prodere furta ſolet.

Et Tacit. lib. 17. *Architecto, & Redemptoribus* Arrat. ed. 1. lib. 3. Redemptores ἐργολάβοι. & *Redemptor ſyluæ*, qui ſyluam conduxit. l. 29. D. loca. ſed & quemcunque operis faciendi cōductorem hoc nomine appellant. l. 51. §. vlt. l. 6. §. lege dicta. D. locati. l. 17. §. penult. D. de vſur. l. 40. D. de rei vindicat. l. 23. §. 1. D. de rebus auctor. iudic. l. 1. D. quibus cauſis pig. l. 33. §. qui ædem. D. loca. l. 38. in fin. D. de verborum oblig. item *Redimere hordeum inferendum annonæ*. l. 14. C. de locato & cond. Et generaliter quemadmodū Feſtus lib. 16. ſcribit *qui quid conduxere præbendum vtendúmque Redemptores vocantur*. inde illud in lege 12. §. vlt. D. de vſu & habit. *Si veſtimenta texenda redemerit*, & *Redempturis faciendis præpoſiti* dicuntur in l. 5. D. de inſtitor. qui ad operum rerúmque aliarum conductiones præponuntur. ſic etiam *Redemptor* & locator opponuntur. l. 60. §. lege. D. locati. l. vlt. D. ſi menſor falſ. mod. l. 98. §. vlt. D. de verb. obligat.

Redimere publica vide Feſtum. Cicer. ad Q. Fratrem, publicis malis redemptus. Cæſar. lib. 1. de bello Gallico. vectigalia paruo pretio habebat.

Redemptores pro iis qui exercitui præbenda conduxerunt, apud Liuium libro 34. vbi de Catone.

Redimere ſe id eſt pecunia data vel promiſſa ſe liberare. l. idémque. D. de condic. ob turp. cauſ. Sic *Redimere vſumfructum proprietarius, & contra fructuarius proprietatem dicitur* in l. 4. §. ſuis. D. de manumiſſion. & *Redimere proprietates fundi*. l. 82. §. Fundus. D. de legat. 1. item *Redimere ſeruum alienum*. l. 6. & l. 24. §. ſi quis alienum. D. de fideicomm. libert. l. 3. D. de his quæ pro non ſcript. & l. 36. D. ad leg. Falcid. ſic quoque *Redimi ſeruus à Domino ſuis nummis dicitur*. l. 4. D. de manumiſſ. & *Redemptus ſuis nummis ſeruus*. l. 38. §. qui ſe. D. de pœnis. Ouid.

Quiſquis eris capitis mercede Redemptus.

Redemptio. l. 13. C. de fideicommiſſ. libert. & *Redemptio ſeruorum*. l. 24. §. ſicuti modo. D. de fideicom. libert. & *Redemptus ex damnatione*. l. 4. C. de ingen. manum.

Redemptio nominis. l. 24. C. de fideiuſſoribus.

Hinc *Redempti* ab hoſtibus quaſi ſpecies quædam ſeruorum ſint, dicuntur qui pretio pro ſe ſoluto ita nobis ſeruiunt, vt tamen pignoris tantùm vinculo, donec ſatisfecerint teneantur, vt apparet ex l. 43. ad fi. D. de legat. 1. & l. 2. D. de teſtam. l. 15. D. de captiu. l. 2. & toto propè tit.

Redemptus ab hoſtibus dicitur in l. 1. §. ſi filius. D. de ſuis & legit. l. 2. §. 1. D. ad Senat. Trebell. & *Redimere ab hoſtibus*. l. 3. §. ſi quis. D. de homine. l. 9. D. de conditione inſtit. & l. 7. D. de acquir. vel omit. l. 9. D. de condit. inſtit. l. 3. §. ſi quis de liber. hom. exhibend.

Redemptio ab hoſtibus. l. 8. C. de poſtlim. reuerſ.

Redemptus ab hoſtibus. l. 1. §. hoc quoque. D. de collat. bonorum. l. 2. & l. 6. C. de poſtlim. reuerſ.

Redemptionis quantitatem offerre. l. 15. D. de captiuis.

Redimere aliquem ex prædonibus. l. ſi id quod §. 1. D. de donat. inter vir. *Sanguinem ſuum quali-*

qualitercunque redimere. l. 1. D. de bon. eorum.

Redemptor quis interpres Horat. pag. 139.

Redemptus, id eſt, rurſus emptus. l. quoties. §. ſeruus. D. de hæred. inſtituend.

Redimere litem, futuri emolumenti litis ſocietatem paciſci eſt. l. 7. D. manda. l. 20. C. mãda. l. 1. §. ſi cui cautum. D. de extr. cognit. l. 15. C. de procuratoribus. l. 53. D. de pact. Vnde *Redemptores litium*, qui ex euentu litis ſibi certam quantitatem cauerint. l. 9. §. 1. D. de offic. proconſ. l. 6. §. vlt. D. manda. *& qui* vt Conſtantin. loquitur in l. 5. C. de poſtul. *Ex ipſis negotiis quæ tuenda ſuſceperint emolumenta ſibi certæ partis cum graui litigatoris damno & deprædatione paciſcuntur, aut qui ſuſpenſa lite ſocietatem futuri emolumenti caueri ſibi curarunt*, in l. 1. §. ſi qui. D. de extraordin. cognition. Sic quoque dicimur *Redimere litis incertum*. l. 20. C. mandati. denique *Redimere* litem propriè eſt, actionem alteri competentem pecunia data redimere & in ſe transferre.

Redimere negotia. l. 7. C. de procurator. & Redimere litem. l. 15. C. eodem titul. *Redimere* præterea pecunia aduerſarium corrumpere, & precio dato ſe ab accuſatore liberare ſignificat. l. 29. l. 34. D. de iure fiſc. Sic R*edemptos testes* precio corruptos & ſubornatos dixit Iuſtin. in l. 14. C. de teſtib. item R*edimere delatorem*. i. corrumpere. l. 29. in prin. D. de iure fiſc. & R*edimere iudices aut aduerſarios*. l. 34. D. de iure fiſci. & ſuprà *Redimere ſanguinem*.

Item R*edemptus tutor*. l. 4. C. de ſponſalibus. & R*edempti & corrupti conuicti*. l. 1. C. de athletis. eodem ſenſu etiam

Redemptores calumniarum accipiuntur l. 1. C. de his qui potent. nom. ſic etiam R*edimere iniuriam dicimur*. l. 14. C. de excuſat. tut. *Redimere quoque ſe pecunia adulter dicitur*. l. 14. D. ad legem Iul. de adulter. *cum deprehenſus eſt*. l. 3. D. de condit. cau. data. ſic & *Redimi crimen* dicitur l. 32. §. vlt. D. ad l. Iul. de adult. & R*edimere ſanguinem ſuum*. l. 7. D. de bon. eorum. & R*edimere ſententiam*. l. 34. D. de iure fiſci.

R*edimere rem alienam*. l. 32. D. de fideicommiſſ. libertat. l. 14. §. vlt. D. de legat. 3. denique Imperator Anaſtaſius in l. 22. C. mandati. R*edemptores rerum alienarum videri eos eſſe, qui ceſſiones aliis competentium actionum in ſemetipſos exponi properant. Et alienas pecuniis præſtitis habent actiones*, in l. 22. C. mandat.

REDINTEGRARI matrimonium dicitur, quoties poſt repudium miſſum iterum coeũt, & conueniunt ac reconciliantur coniuges. l. 23. & l. vlt. D. rerum amota. l. 64. D. de iure dot. l. 19. D. ſol. matr. *Matrimonium* eodem ſenſu *inſtaurari* dicitur. l. 62. §. 1. D. de donat. inter vir. Sic & R*edintegrari dos* in l. 6. D. de iure dot. Et R*edintegrari ſeruitus*, & quæ confuſa reſtituitur. l. 7. D. de fundo dot. R*edintegrari* etiam *matrimonium* dicitur, quod captiuitate ab hoſtibus diſſutum quodam modo erat. l. 14. in fin. D. de captiu. *Redintegratur & ſtipulatio* quæ accepta facta reſtituitur, & ex integro interponitur. l. 10. D. quod met. cau. quo ſenſu *reſtaurari obligatio*, dicitur l. 9. D. de præſcript. verb. Donat. in Andriam Terentij act. 4. ſcen. 2. *Integratur*, ait, *quod ad integrum redit, quod repetitur, quod inſtauratur.*

Redintegratur quoque legatum quod ademptum fuerat. l. 4. D. de adimend. legat. item *Redintegrari locatio* ſeu renouari dicitur in l. 14. D. locati. & R*edintegrari petitio*. l. 16. C. de fideiuſſoribus. *ac precarium*. l. 5. D. de precario. hoc ſenſu *Redintegrari obligatio* dicitur quæ pacto inualido erat remiſſa. l. 10. D. quod metus cauſa. item *non* R*edintegrari vires teſtamenti dicuntur, quod antea ruptum fuiſſe conſtiit*. l. 36. §. vlt. D. de milit. teſtam. denique & *Redintegratur etiam actio quæ extincta fuerit*. l. 5. D. ad SC. Trebell.

R*edintegratio amiſſæ cauſæ*. l. 2. C. in quib. cauſ.

R*edire* hæreditas dicitur quæ lege & ab inteſtato obuenit. Papin. in l. 69. in fi. princip. D. de legat. 2. PETO PRO HÆREDITATE QVAM TIBI RELIQVI, QVÆQVE AD FRATREM MEVM IVRE LEGITIMO REDIRET, CONTENTVS SIS CENTVM AVREIS. Pomp. in l. 3. D. ſi quis omiſſa cauſ. teſtam. *Si ipſe quoque prætermiſerit, & quod lege ad ſe rediret poſſidebit hæreditatem.* Terent. in Andria. act. 4. ſcen. 6. *Eius morte ea ad me lege redierunt bona*. Idem Hecyra act. 1. ſc. 2. *Horum ad hos redibat lege hæreditas*. Cic. lib. 1. de Orato. *Claudij Patricij, eiuſdem hominis hæreditatem gente ad ſe rediſſe dicerent*. ſic etiam *Redire hæreditates & tutelæ* dicuntur in l. 10. D. de gradib. & adfinib. l. quæ tutela. D. de diuerſ. regul.

Redire actio. l. 22. §. vlt. D. ratam rem haberi.

Redire in amicitiam. l. 4. D. de adimend. legat. *Redire ad maritum*. l. 5. C. de repudiis. *ad excuſationem*. l. 1. C. de his qui ſponte. *ad quæſtionem*. l. 1. C. de repud. bon. poſſeſſ. *vel ad quæſtiones*. l. 4. C. de poſtulando. *Redire ad rem*. l. 56. D. mandati. *Redire ad ſupremum teſtam*. l. 26. de teſtament. milit. item *Redire ad venditorem ob euictionem*. l. 10. D. de diſtract. pign.

Sic *Redire ad proprietatem vſusfruct.* dicitur l. 15. D. de vſu & vſufruct. l. 32. §. 1. D. de vſu & vſufruct.

Redire in obligationem creditorum. l. 30. D. de obligationib.

Redit. l. 60. §. vehiculum. D. locati.

REDITVS dicitur, quidquid ex re aliqua obuenit. l. 5. §. non paſſim. D. de rebus eorum. Sic *Reditus prædij* legatur, cùm vindemia, vel meſſes legantur. l. 6. D. vſufruct. quemad. cau. l. 7. l. 17. §. & ſi fortè. D. de vſufr.

Reditus pecuniæ redactus dicitur. l. defuncta. §. Sempronio. D. de vſufruct.

Reditus precij, id eſt, vſus. l. 30. D. de adimend. legat. Multum verò legatum reditus prædij ab vſufructu legato differt. Nam cui vſusfruct. legatus eſt, prædium ipſum quo vtatur fruatur liberum relinqui debet. Ei verò, cui reditus legatur, ſatis eſt offerri annuam quantitatem, quam fundus largitur, nec ad habitationem præſtandam hæres obſtringitur. l. 38. D. de vſufruct. leg. Hæreditatem autem *exceptis Reditibus* reſtituere rogatus partus ancillarum non retinebit, nec fœtus pecorum, qui ſubmiſſi & in locum demortuorum capitum ſubſtituti gregem retinent. l. 38. §. hæreditatem. D. ad Trebellian.

Reditus pecuniæ, vſura eſt. l. 6. D. de præſcript. verborum, l. 30. D. de adim. leg. l. 87. §. vlt. D. ad leg. Falcid. Sic & in inſcriptione Spoletana vna & Reatina altera verbum ex reditu ſummæ accipimus. Reditum etiam pecuniæ dixit auctor vitæ Pomponij Attici. & *Reditus ſummæ*. l. 88. §. vlt. D. ad l. Falcid.

REDIVIVA ſaxa in l. 19. de oper. publi. in C. Theodoſ. ſic appellantur à Latinis, quæ ex vetere in nouum ædificium tranſlata de integro poliuntur, & quaſi in vitam noua adſumpta forma denuò reuocantur. Feſtus, *Rediuiuum* eſt ex vetuſtate renouatum. Cicer. lib. 3. in Verrem, vtrum exiſtimatis minus eſſe vnam columnam efficere ab integra nouam nullo lapide rediuiuo.

Reducere adminiſtrationem. l. 11. §. ex facto. D. de minoribus.

Reducere ad damnum. l. 2. D. ne quid in loco publ.

Reducere in priſtinum ſtatum, viam. l. 2. §. reſtituas. D. ne quid in loco publico, & l. 1. D. de via publica.

Reducere vxorem. l. 40. §. vlt. D. de adulter. l. 9. C. ad l. Iuliam de adult. id eſt prouocare in matrimonium, vt loquitur l. 17. C. de eden.

Item *Reduci dicitur quæ repudiata erat*. l. 13. §. vlt. D. ad l. Iul. de adult.

Reducere fugitiuum. l. 8. D. de legat. & *Reduci ſeruus qui fugit*, dicitur in l. 8. D. de legat. 1. & *Reduci in ſeruitutem*. l. 2. C. de oper. libert. denique *Reductus qui euaſit* dicitur in l. 25. D. ad leg. Iul. de adult.

Reduci ad tempus. l. 3. D. de condit. tut.

Redundare periculum. l. 3. 1. & l. 39. §. curatores. D. de adminiſtr. tutorum. & l. 8. C. de adminiſtrat. tutor. & l. 9. C. de iur. tut.

Et REDVNDABIT *onus legatorum* in l. ſi ſeruus. 50. §. ſi quis ante. D. de leg. lib. 1.

REFELLERE teſtem quod vulgo reprobare teſtem, & contra eius dictum aliquid allegare. Sueton. in Auguſt.

REFERRE iuſiurandum eſt delatum ab aduerſario iuriſiurādi conditionem in eum trāsferre. l. 25. l. 39. §. 1. D. de iureiur.

Referre crimen eſt accuſatori crimen obiicere. Vnde *Relatio criminum*. in l. 5. D. de pub. iudic. At in l. penult. D. de appellatio. recipien. & in Rubric. de appellatio. & relatio. D. de relation. C.

Referre controuerſiam. l. 11. C. de euictionib. l. 2. C. ſi mancip. ita venerit. *Quæſtionem*. l. 11. D. de euictionib. & *Referre quæſtionem proprietatis*. l. 5. D. de l. Fabia. l. 14. C. de vſuris. l. 12. & l. 15. D. de euictionibus. l. 12. & l. 13. C. de euictionib. l. 3. C. quando fiſcus.

Relata æſtimatio. l. 50. D. de furt.

Referri inter nomina. l. 6. D. de iure fiſci.

Referre diem. l. arbiter ita ſumptus. D. de recept. & qui arbitr. receper. pro præferre. Vide Cuiacium cap. 7. lib. 3. Obſeruat.

Referre in ratione impenſarum. l. 34. D. de negot. geſt.

Referre principi. l. 6. D. de pœnis.

Sic etiam *Relatio* eſt cum ad principem refertur, vt & apud Symmach. lib. 1. epiſt. 41. & 44. *Relationes* verò in l. 14. C. de accuſatio. elogia interpretor quæ ab Irenarchis officialibúſque ad præſides referebantur. Nam referendi verbo in hac re vtitur Martia. in l. 6. adfi.

D. de

D. de cuſtod. reor. Verbum etiam *Referre* in ratiociniis vſurpatur. l. 82. D. de conditio. & demonſtr. Vide in verbo, Rationes.

Parui Refert. l. 6. D. de fideiuſſorib. l. 7. D. de furt. l. 9. § 1. D. de iniuriis.

REFERENDARIVS in Nouell. de referendariis ſacri Palatij, Conſtitut. 11. & in inſcriptione l. vlt. C. de offic. eius qui vic. alter. In Notitia autem Roma. in officio poteſtatum numeratur ſæpè *Referendarius*, nonnunquam etiam *Regendarius*, niſi F, in G, tranſierit. *Per Referendarios* autem, vt Caſſiodor. lib. 6. Variar. in eorum formula ſcribit, *cauſarum ordines principi exponebantur, interpellantiúmque vota cognoſcebantur, & ipſis reſponſa reddebantur.* Suidas: ῥεφερενδάριος ἀξίωμα ῥωμαϊκὸν ἤγουν ὁ ἀποφορεύς. Exiſtimo autem *Referendos* curiæ pro Referendarios perperam ſcriptum, Caſſiodor. lib. 3. Variar. epiſtol. ad Godiſcalc. Vetus Gloſſarium Græc. ὁ τὰς ἀποκρίσεις ταμιζαν.

REFICERE, in interdicto, de via reficienda, eſt ad priſtinam formam & modum, iter, & actum reducere, ſic vt ne dilatet, vel producat, aut deprimat, aut exaggeret. *Reficit viam & qui aperit & qui purgat, & omnes omnino qui in priſtinum ſtatum reducunt*, vt Vlpia. in l. 1. in princ. & § 1. D. de via publ. ſcribit. Et ſic *Refectionem* accipimus in l. 4. § ſi quis mihi itineris. D. ſi ſerui. vindic. Similiter in interdicto, de riuis, *Reficere* eſt quod corruptum eſt & in priſtinum ſtatum inſtaurare. Itaque *tegere, ſubſtruere, ſarcire, ædificare, aduehere, adportaréque, quæ ad eam rem vtilia ſunt, reficiendi verbo continentur.* l. 1. in princ. & § reficere. D. de riuis. l. 11. D. commun. præd. item quid *Reficere*, vide l. 3. § fieri. D. de itinere actúque. ſic *Reficere ædes, reficere riuum*, & *Refectio ædium*. l. 32. D. de dam. infect. item *Reficere domum*. l. 61. D. de diuerſ. regul. & *Refecta domus*. l. 65. § vlt. D. de legat. 1. *Reficere prædia*. l. 9. § his verbis. D. de reb. auctor. iud. *Reficere ſtatuas corruptas*. l. 5. D. ad l. Iul. maieſt. *Reficere riuos*. l. 5. § ſi quis. D. de oper. noui nuntiat. hoc ſenſu & *Refecta nauis* dicitur in l. 76. D. de iudic.

Refectio. l. 1. § 1. D. de via publica.

Refectiones neceſſariæ. l. 7. § quoniam. D. de vſufruct.

Reficiat quis an faciat permultum intereſt, vt colligitur ex l. quid tum. § 1. & § planè. D. quib. modis vſusfr. amitt. l. qui vſumfruct. iuncta l. ſi cui inſula. D. de vſufruct. Quod etiam dilucidè oſtenditur l. inter ſtipulantem. § & nauis. § ſed ſi reficiendæ. § ſed ſi vſque. D. de verbor. obligat. l. ſeruitutes. D. de ſeruitut. vrb. præd. § ſi ſublatum. ſi addideris § ſit nauis. & § ſin autem id. l. quod tum. Quib. mod. vſufruct. amittatur.

Reficere etiam redigere eſt & colligere. l. 81. D. ad leg. Falcid. Vnde *Refectam pecuniam* pro *redacta* Iuriſconſulti dicunt. l. 1. § ſi fratres. D. de collatio. bonor. l. 3. § vlt. D. de vſur. Cic. lib. 5. in Verrem, *Dominus huiuſmodi an gaudeat villicóque ſuo delectetur quòd tanto plus mercede ex fundo refectum ſit.* ſic & *Refici ex pignoribus* pecunia dicitur in l. 17. C. de fideiuſſoribus. & *Refecta pecunia*. l. 1. D. de collat. bonorum. l. 3. § vlt. D. de vſur. & *Refecto nummo*. l. 5. D. de adminiſt. & peric. item *Refecta pecunia ex venditionibus*. l. 39. D. de adminiſtr. & peric.

Refectio pro refectione. l. 1. § deinde. & l. 3. § 1. & l. vltima. D. de riu. l. 1. § cloacæ. D. de cloacis.

Refigere tabulas. l. vlt. § ſi ad. D. quod vi aut clam. vel *tabulam*. l. 28. D. ad legem Iuliam peculat.

Reformare. l. 6. C. de accuſationib. obligationem. l. 3. C. de pact. *Reformare in melius*. l. 3. C. comm. vtriuſque. & contra *Reformare in deterius*. l. 3. C. de pact.

Reformata appellatur *ſententia*. l. 1. D. de appellat. & relationibus.

Refrænare. l. 18. D. de dolo.

Refragari deſiderio. l. 27. C. de euictionibus. l. 3. C. de adoptionibus. *libertati*. l. 33. D. de pœnis. *Refragandum legibus*. l. 15. D ad leg. Falcid. *Refragari iura*. l. 4. C. de duobus reis. *voluntas*. l. 19. § vlt. D. de diuerſ. regul. & l. 6. C. de hæredib. inſtituend. l. 10. § vlt. D. de teſtam. tutel. & *Refragatur iuris ratio*. l. 10. D. de captiuis. ſed contrà *Non Refragabitur*. l. 55. § ſi quis. D. de legat. 3. item *Non refragante vxore*. l. 8. C. de fideicommiſſ. lib.

Refugere. l. 15. D. de vſufructu. & *Refugere damnatus*. l. 8. § quiſquis. D. de pœnis.

REFVGIA abſceſſus ſunt ædium & interiora loca. l. 14. § ſed ſi ædium. D. de vſufr. l. 1. § quòd autem. D. de ſeruo corrup.

Refugæ dicuntur, qui metallo vel alij cui operi & pœnæ, cui addicti erant, fuga ſe ſubducunt, & ſubtrahunt. l. 8. § inter eos. D. de pœnis. *Refugæ operis metalli*. lege penult. in fi. D. de extraord. cogn. *Refuga cuſtodiæ*. l. 13. § penult. D. de re milit. Tertullian. in lib. de cultu fœminar. de auro agens, quod per damnatos & noxios effoſſum in honorem ornamentorum venit. Et *de pœna*, ait, *in honorem metalli refuga mutatur. Defugas & Confugas* eadem forma in Codi-

ce Theodoſij legimus.

Refundere. l. 47. §.1. D. de pactis.& l. 22. D. de minorib. l. 7. D. de tributor. l. 26. §. libertus. D. de condit.indeb. *Refundere fructus*. l. 6. D. de in diem addict. *Refundere inuicem impenſas*. l. 5. §. vlt. D. de præſcript. verborum. item *Refundere legatum*. l. 24. §. proinde. D. de fideicom. libert. & *Refuſa pecunia*. lege ſi diuerſa. C. de tranſactionib. *Refundere pretium*. l. 1. C. de reſcind. vel ad. & *Refuſum pretium*. l. 10. §. ſed ſi reus. D. de hæred.pet.

Refundi quantitas dicitur in l. 34. §. vlt. D. de ſtatulibet. l. 18. D. de fideiuſſorib.

Refundere ſummam. l. 49. D. ſoluto matrimonio.

Refuſurum. l. 9. §. vlt. D. de pecul.

Refutari teſtis. Quintilian. lib. v. p. 19. 6.

Refutatoriæ preces. l. 1. C. de relationibus. l. 18. C. de appellatio. & *Refutatorij libelli*. l. 37. §. 1. C. eod tit. l. 8. C. eodem tit. in C. Theod. Iudex à quo prouocatum erat opinionis ſuæ exemplum litigatoribus dare debebat, & acta edere. Quod ſi cui minus plena vel contraria viderentur, is refutatorias preces offerebat quæ ſimul mittebantur. l. 18. C. de appellatio. Symmach. lib. 1. epiſt. 31. *Cuius meritum perennitas veſtra geſtis ac refutatoriis cohærentibus æſtimabit*.

Regere exercitum. l. 12. D. de re milit. fines don. Prouincias. & *Regere numerum*. l. 27. §. ſi quis ſeruum. D. ad leg. Aquil. *officium*. l. 21. D. de re militari.

Regimenta. l. 1. D. de off. præf. prætor.

Regere prouinciam. l. 7. §. interdicere. D. de interd & releg. l. 13. D. de iuriſdiction. in lege Dei. tit. 14 *prouincias*. l. 7. §. interdicere. D. de interdict. l. 2. C. ſi aduerſ. rem iudicat. *Qui prouinciam Regit*. l. 1. C. de præſcript. trig. l. 2. C. de inoffic. donat. *Qui Regunt prouincias*. l. 6. §. qui vniuerſas. D. de offic. præſt.

Rector prouinciæ. l. 8. C. de appellat. l. 5. C. vbi cauſæ fiſcal. l. 5. C. vbi cauſæ. l. 2. C. de tutor. vel curat. qui ſatis non dedit. l. 8. C. arbit. tut. l. 2. C. de furtis. l. 6. Codice de iure deliber. l. 2. C. quemadmodum teſtamenta. lege 5. C. de ingen. manum. l. 2. C. quorum legat. l. 2. C. quorum bonorum. & l. 1. C. vti poſſidetis. l. 26. C. de pignoribus. l. 2. C. de duobus reis. l. 10. & l. 17. C. ad l. Corn. de falſ. l. 9. C. de condict. ob cauſ. l. 8. C. de condict. indeb. l. 5. C. comm. vtriuſque. l. 9. C. de non numer. pecun. l. 5. C. de rebus alien. l. 5. C. ſi quis alteri. ſic *Rectores paruulis*, Sueton. in Auguſto cap. 48.

Regere fines. Cic. lib. 1. de legib. & in topic.

Regi fines dicuntur, interprete Boëtio, *quoties propriis quiſque ager finibus terminatur*. Inde quæ ad terminos conſtituendos inter eos qui confines agros poſſident datur *actio Finium regundorum* vocatur. Cicer. Topic. *Si in vrbe de finibus controuerſia eſt; quia fines agrorum magis eſſe videntur, quàm vrbis, finibus regendis arbitrum adigere non poſſis*. Et aliàs, *ſi in vrbe fines non reguntur, nec in vrbe aqua arceatur*. Idem lib. 1. de legibus. *Nec Manilius lege ſinguli, ſed e duodecim tres arbitri fines regemus*. Idem in Oratio. pro Muren. Imperatoris & Iuriſconſulti differentias recenſens: *Ille exercitatus eſt in propagandis finibus, tu in regendis*. Tibull. lib. 1. Elegiar.

Non fixus in agris
Qui regeret certis finibus arua lapis.

Regia lex in §. ſed & quod principi. Inſtitut. de iur. nat. l. 1. D. de conſt. princip. in lege Dei tit. 4. *Regia poteſtas*. l. 2. §. exactis. D. de orig. iur. *Regia vrbs*. l. 6. C. de adoptionibus. & *Regiæ vrbis* nomine apud B. Gregorium. epiſt. 60. lib. 5. & epiſt. lib. 6. 4. & 27. & epiſt. 83 lib. 7. vrbs Conſtantinopolitana intelligenda eſt.

Regio certa fundi. l. 1. C. finium regund.

Regione fundi inſita. l. 26. §. 1. D. de except. rei iud.

Regiones vrbis Romæ 14. fuiſſe ex l. 3. D. de offic. præfect. vigil. & ex Tacito lib. 14. aut 15. & ex P. Victoris de Regionibus vrbis Rom. conſtat. Diuiſa eſt autem Roma in Regiones ab Auguſto, vt Tranquillus in eius vita cap. 30. ſcribit, & Tacit. lib. 14. Roma in quatuordecim Regiones diuiſa. pag. 134.

Regiones ergo fundorum partes ſunt certis menſuris diſpartitæ. l. 8. & l. 29. D. de acquiren. rerum dom.

Regionibus diuiſus fundus. l. 31. D. de vſu & vſufruct. & *Regionibus certis inter plures Dominos diuiſus fundus*. l. 23. §. vlt. D. de ſeruitut. præd. ruſt.

Regionibus diuiſis communis inſula. l. 29. D. de acquir. rer. dom.

Regionibus diuiſa tutela vt alius vrbica alius peregrina negotia adminiſtret. l. 51. D. de admini. & peric.

Regredi

Regredi Deos. id eſt redire. l. 71. D. de euictionibus.

Regredi ad maritum. C. de nuptiis. *Regredi in ordinem*. l. 15. D. de municipal. & *Regreſſus in ordinem*. l. 15. D. ad municipal. item *Regredi in poteſtatem*, id eſt reuerti. l. 27. §. iubet. D. ad leg. Iul. de adulter. *Regredi in poſſeſsionem*. l. 17. §. vlt. D. de furt. *Regredi ad proprietatem*. i. reuerti. l. 3. C. de vſufruct.

Regreſsi poſtliminio. l. 17. §. poſtliminio. D. ad municip.

Regreſſus dandus. l. 14. §. vt venditor. D. de ædilit. edicto. item *Regreſſus ad aliam actionem*. l. 9. § 1. D. de tributor. & *Regreſſum habere ad bona*. l. 3 C. de collationibus. l. vlt. §. ſi à ſocero. D. quæ in fraud. cred. *Regreſſum aduerſus auctorem habere*. l. 8. C. de euictionibus. ſic *Regreſſum habere dicitur emptor euicta re ad venditorem*. l. 2. D. ad Velleian. l. 22. in fin. D. de pignerat. act. l. 25. §. item ſi. ita *Regreſſus ad venditionem* in l. 3. D. ſi familia furt. & *Regreſſum habere in venditionem*. l. 1. l. 34. D. de euictionib.

Regula eſt. l. 9. D. de iur. & fact. ignor. *Regula iuris*. l. 15. D. de legib. l. 17. §. vlt. D. de teſtamen. milit. l. 15. §. vlt. D. de tut. & cur. dat. *Regula iuris ciuilis*. l. ſi mihi 12. §. regula. D. de legat. 1. & l. 28.

Regula ſequenda. l. 11. §. vlt. D. de doli except.

Secundum Regulas iuris ciuilis. l. 4. D. qui teſt. fac. poſſ. & *Contra iuris ciuilis Regulas*. l. D. de pactis.

Regulariter. l. regulariter. D de hæred. pet. *Regulariter dicimus*. l. 3 §. regulariter. D. de in rem verſ. *Regulariter dicendum*. l. ſi domus. §. 1. D. de legat. lib. 1. l. 9. D. de petitio. hæredit. l. 71. §. 1. D. de legat. 1. D. de pactis. l. 20. D. de tut. & curat. & l. 1. D. de aut. & conſ. tut. & l. 16. §. vlt. D. quando dies legat. l. 13. Regula. D. de liber. & poſtum.

Regulariter defini. l. 25. § idem Iulianus. D. de vſufruct. & l. 9. §. 7. D. de Senatuſc. Maced. l. 22. §. vlt. D. de pignerat. act.

Regulariter defuit. l. 25. §. idem Iulianus. D. de vſuf.

Reiicere verbum erat iuris quod ſignificabat recuſare, ſeu repudiare iudices, quod verbum frequentiſſimum eſt in oration. in Verr. 34 & 5. Plin. in Panegyr. Traiani *ſors & noua fiſco iudicem adſignat, licet reiicere, licet exclamare hunc nolo.* Cicero in Vatin. *Et quoniam crebro vſurpas legem te de alterius conſiliis reiiciendis tuliſſe*. Et pòſt, *Commodiorem inimico ſuo contentionem reiectionis dari noluiſſe*. In Lexico B. Germani. *Reiectio* ἀποβολὴ, ἀπόλεξις κριτῶν. ſic etiam miles *Reiici militia* dicitur l. 6. §. quia. D. de re militari. & *Reiici caſtris*. l. 19. D. de liber. cauſa.

Reiecta terra. l. 14. D. quib mod. vſuſtr.

Reiecti tutores. l. 2. §. Diuus. D. qui petant tutor.

Relaxari condemnatione. l. 12. C. quod ſi hon. D. quod met. cauſ.

Relegare, pro repetitò legare. l. 3. §. Idem. Papinian. D. quib. mod.

Sic *Relegare in ſingulos annos*. l. 13. D. de vſu & vſufruct.

RELEGARI *dos* dicitur. l. 8. D. de fun. dota. l. 41. §. vlt. l. 48. D. de legat. 2. & l. 1. 2. 3. 5. D. de dote præleg. Et *Retrolegare* ſæpè ab eo quod reddi magis quàm dari legari videtur. l. 79. §. fidei tuæ. D. de legat. 2. l. 3. §. dicebam. D. de dote releg. *Relegari* etiam *vſusfructus* à Mauritia dicitur in l. 23. D. de vſufruct. legat. item de *Relegatione dotis*. in l. 95. Digeſtis de legat. 3.

Relegare vſus. l. 18. D. de vſu & habit.

Relegare reliqua. l. 97. D. de legat. 3.

Relegari actori ſuo. l. 97. D. de legat. 3.

Relegatio pro deportatione videtur accipi in l. 11. D. de teſtam. tut. l. 27. §. de decurionib. D. de pœnis.

Relegatio in inſulam pœnæ genus, quæ neque libertatem, neque ciuitatem adimit. Ammian. Marcellin. Inſularem pœnam vocat. l. 8. §. 1. D. qui teſt. fac. poſſ. ſic & *Relegatio inſulæ*. Paulus. lib. 5. ſent. tit. 4.

Relegatorum autem duo eſſe genera Vlpianus ſcribit. Quidam enim in inſulam relegantur. l. 4. l. 24. in princip. & §. in exulibus. §. graſſatores. l. 30. D. de pœn. Sunt qui ſimpliciter relegantur, vt prouinciis iis interdicatur, non etiam inſula adſignetur. l. 7. D. de interdict. Vnde *Relegatos* Ælius Gallus apud Feſtum definit, *quibus ignominiæ aut pœnæ cauſa neceſſe eſt ab vrbe Roma alió ve quo loco abeſſe, lege, Senatúſque conſulto, aut edicto magiſtratuum*. ſed *Relegatum ab exule* ſeparat Ouid. lib. 2. Triſt. eleg. 2. & lib. 5. eleg 3. & 12. Inter deportationem autem & *Relegationem* quidam hanc differentiam ſtatuunt, quòd illa perpetuum, hæc temporarium exilium contineat.

Relegatus in perpetuum vel ad tempus. l. quod ſi fortè. §. 1. D. de ſolution.

Sed in perpetuum fit *Relegatio*. l. 4. l. 28. in princ. l. 38. §. ſi quis inſtrumentum. D. de pœn. l. 3. C. qui pet. tutor. Et apud Plin. lib. 3. epiſtol. ad Minutia. Alij, in quibus eſt Iſidor. lib. 5. cap. 27. inter Relegatum & deportatum hanc differentiam ſtatuunt, quòd relegatum bona ſequantur, deportatum bona non ſequantur. Sed hæc differentia perpetua non eſt. Nam & ademptis bonis aut parte aliqua eorum relegatos legimus. l. 1. D. ſi penden. appella. l. 11. §. cum quidam. D. ad leg. Falcid. l. 38. §. qui abortionis. & §. ſi quis inſtrumentum. D. de pœn. Quod in his duntaxat qui in perpetuum relegantur iure licito factum, & Paul. & Vlpia. teſtes ſunt, tametſi aliter plerunque ſeruabatur. l. 5. l. 7. §. ad tempus. D. de interdict. Illa certiſſima differentia, quòd ſiue in perpetuum, ſiue ad tempus quis relegaretur, aliter atque cum deportabatur, & ciuitatē Roman. & patriam in liberos poteſtatem, & teſtamenti factionem, & omnia omninò iura ſua, & bona, præterquam ſi qua ei adempta erant, retinebat. Tantùm inſula ei egredi non licebat, cuius vinculo quodammodo continebatur. l. 4. & l. 7. §. hæc eſt differentia, cum ſequen. D. de interdict. & releg. Eáque ex ipſis condemnationis verbis diuerſitas intelligebatur. Relegatis autem excedendi à præſidibus dabatur. Moris enim erat ita pronunciari. PROVINCIA ILLA INSVLISQVE ILLIS RELEGO, EXCEDEREQVE DEBEBIT INTRA ILLVM DIEM. d. l. 7. §. hi qui. Tertullian. Apologet. *In inſulis relegamur. Solet & in inſulis aliquis Deus veſter aut naſci aut mori.* Plini. epiſt. 30. lib. 6. Centurionem *exauctorauit atque etiam Relegauit.*

Relegere. l. vlt. C. plus valere. D. ad leg. Falcid.

Releuare. l. 63. D. pro ſocio. *Releuare factum.* l. 4. C. ad l. Iul. de adult. *rem iudicatam.* l. 7. D. de tranſactionib. *ſatiſdatione.* l. 65. D. de procuratorib.

Releuare ſe. l. 2. §. qui hoc. D. ad leg. Iuliam de adulter. item *Releuare onus tributorum.* Gregor. epiſt. 5. lib. 3.

Releuari. l. 13. D. de cuſtod. l. 4. §. 1. l. 4. D. de pœnis. *Releuari debiti quantitas* dicitur in l. 1. D. de pigner.

Religio propriè erga Deum eſt. l. 30. famil. erciſcund. l. 14. §. 1. D. de ſeruitutib. l. 21. D. de vſufruct. & quid ſit *Religio* vide Cic. lib. 2. de Inuent. pag. 223.

Religioſum locum facere. l. 17. D. de vſufruct. l. 2. C. de religioſ. & ſumptibus. l. 105. D. de condicionib. & demonſtr. Religioſus autē locus fit mortuum inferendo. l. 53. §. ſed ſi mortuum. D. de legat. Inde *Religioſum* Ælius Gallus apud Feſt. lib. 16. definit *ſepulchrum vbi mortuus ſepultus aut humatus eſt.* Religioſus enim ille locus eſt in quem mortuus illatus eſt. Et Religioſum locum ſuum quiſque mortuum inferendo facit. l. 6. §. Religioſum. D. de rerum diuiſio. l. 27. C. de Religioſ. l. 6. §. ſi quis in rem. D. commu. diuid. l. 3. C. quæ res pign. obl. l. 54. §. ſi hæres. D. de legat. lib. 1. §. Religioſum. Inſtitut. de rer. diuiſ. verum, *Religioſus locus non fit vbi inuenitur,* Theſaurus. l. 4. §. non fit. D. ad l. Iuliam peculat. Sed & *Religioſa à ſacris ſeparata accipiuntur* l. 4. l. 22. l. 51. D. de contrahen. emptione. l. 83. §. ſacram. D. de rerum diuiſione. & l. 20. §. vlt. D. quod vi aut clam. l. 4. D. ad legem Iuliam peculat. & in aliis omnibus iuris ciuilis locis. Nec verò monumenta aliter Religioſa ſunt, quàm ſi in ea corpus illatum ſit. l. 7. D. de rerum diuiſ. Vide quæ libro 2. Antiquitat. diximus. Religioſus fiebat locus ſola illatione mortui. Sepultura eximebatúrque commercio. l. Mæuius. §. in fundo. D. de legat. lib. 2.

Religio ſepulchri. l. 14. D. de ſeruit.

Religioſo loco purus opponitur, ſacro profanus.

Religioſa pecunia. l. 4. D. ad legem Iul. peculat.

Magis *Religioſam* rem facere videntur liberi qui parentum concubinas vxores ducunt. l. 4. C. de nuptiis.

Religio iudicationis. l. 6. C. ſoluto matrimo. *Religio iudicantis* Ammianus Marcell. lib. 30.

Religio iudicantium. l. 23. D. de teſtib. l. 13. D. de teſtam.

Religio iudicis. l. 33. D. de re iudic. l. 1. Codice ſi ex falſ. Alleg. l. etſi. C. de prædiis minor. *Religionis partem iudex implebit.* l. 3. C. arbitr. tut. & *Religioſa* vetus Gloſſarium vertit τὰ μύρματα. de *Religione iudicis.* in l. 1. C. ſi tut. vel cur. & præſidis. l. 5. C. de præd. minor. l. 11. D. ad legem Corn. de ſicariis. Paulus lib. 5. ſentent. tit. 5.

Religio iudiciaria. l. 4. C. de teſtibus.

Religio prætoris. l. 5. §. imprimis. D. de reb. eorum. l. 6. §. non ſimpliciter. D. ſi quis omiſſ. cauſ. teſt. l. vlt. in princip. de ſuſp. tut.

Religio præſidis prouinciæ. l. 6. §. ne potentiores. D. de offic. præſid.

Item *Ad Religionem præſidis pertinet.* l. 2. §. vlt. D. de vacat. & excuſat.

Sic etiam *Præſidis prouinciæ Religioſa conſtantia appellatur.* in l. 10. D. de incendio, ruin. naufragio.

Religio iuriſiurandi. l. vlt. D. de liberali cauſa. l. 21. D. de dolo. & l. 1. & l. 5. D. de iureiurand. ſic dicta quoniam diuini numinis teſtationem habet. l. 1. D. de iureiurand. l. 2. C. de rebus credit. l. vlt. D. de liberal. cauſ. l. 2. D. de rebus credit. l. 8. C. ſi minor ſe maior. l. 77. §. filios. D. de legat. 2.

Religio ſacramenti. l. ab adminiſtratione. C. de legat. l. 3. C. ſi minor ſe maior. l. 4. C. de recept. arbitr. ſic & *Religio ſacramenti militaris.* l. 8. C. de legatis.

Religione adſtricti. l. vlt. D. de liber. cauſa.

Religio iuris. l. 3. C. quæ res pignori.

Religionis ratio. l. 23. C. de excuſat. tut.

Religioſa ſollicitudo. l. 1. C. quibus ex cauſ. ſerui. Feſt. *Religioſum ac ſacrum eſt vt templa omnia atque ædes etiam ſacræ dicuntur, id quod per ſe religioſum eſt non vti.* Ibid. *Aelium Gallum ait inter ſacrum & ſanctum & religioſum differentias belliſſimè referre.*

Religioſiſsimè conſtituit. l. 5. C. de repud.

Iuris Religioſiſsimus princeps. l. 67. §. 1. D. de legat. lib. 2.

Relinquere. l. 17. D. ad Senatuſconſul. Trebell. l. 20. §. vbi. D. de præſcript. verb.

Reliqueras & reliquerit. l. 14. D. de aliment. vel cibar.

Relinquendi verbum propriè ad vltimas voluntates pertinet. l. 1. §. vlt. D. de tabul. exhiben. l. cum vero. D. de fideicom. libert. Inde quod teſtamento datum legatum eſt, relictum toties in libris dicitur, vt exemplorum difficilius ſit exitum, quàm initium reperire. Itaque in l. 2. C. de naturalibus liber. *largiendi* & *Relinquendi* verba ſeparantur, vt hoc ad teſtatoris legata, illud ad donationes inter viuos pertineat, id eſt, vt Iuſtinian. Nouell. 89. interpretatur, ὅτι δωρεῖσθαι οὐδὲ ἐκ τελευταίας διδόναι βουλήσεως. Martial. Epigramm. [illegible] lib.

[illegible] *Res non parta labore, ſed relicta.*

Auctor Rhetoricor. ad Herenn. *Amplum patrimonium relictum eſt.* Cic. lib. 2. epiſt. *Filio meo ſi vlla eſt Reſpub. ſatis amplum patrimonium relinquam, memoriam nominis mei.* Martialis. *Hæredem ex aſſe reliquit,* ita tam ex teſtamento quàm ab inteſtato relinqui res dicitur Terent. Phormio. act. ſc.

At ſi talentûm rem reliquiſſet decem.

RELINQVERE tutorem filio. Valer. Maxim. lib. 6. cap. 6. *Relinquere legitimam hæreditatem.* l. 8. D. de iure codicill. ita etiam dicitur *Relicta hæreditas.* l. 1. C. vbi fideicommiſſ. ſic Saluſt. in bello Iugurth. *Nec enim hæreditate relicta, ſed quæ ego mihi periculis laboribúſque quæſiui.*

Item *Relictus hæres.* l. 32. D. de iudic. *Relinquere* etiam pro legare frequenter vtuntur Iuriſconſulti. ſic *Relicta liberatio id eſt legata.* l. 1. §. ſi debitori. D. vt in poſſeſſ. legatorum. & *Ex Relicta parte* l. 20. §. libertus. D. de bon. libert. item *Non iure Relinqui legatum.* l. vlt. D. pro legato.

Relicta ſeruitus. l. 1. §. 1. C. quod legat.

Relinquere filium. l. 18. D. vt legat.

Relictus in familia. l. 20. §. vlt. D. de bon. poſſ. cont. tab.

Relictus liber. l. 17. §. idem Cœlius. D. de ædilit. edicto.

Relictus in poteſtatem. l. 11. D. de coniug.

Et *Relictus in poteſtate filiis.* l. 22. D. ad Senat. Trebell.

Relinquere. i. deſerere. ſic *Relinquere actionem.* l. 21. D. de inoffic. teſtam. *conductionem.* l. 25. §. & vicino. D. locati. *domum.* l. 15. §. ſi quis. D. de damno. inf. hoc ſenſu etiam hæreditatem *Relinquere.* i. omittere & repudiare. Iuſtinianus dixit omittenda. §. ex extraneis. Inſtit. de hæred. qualit.

Sic *Relinquere partem* pro derelinquere. l. 3. D. pro derelicto. item *Relinquere ſeruum noxæ nomine.* l. 57. D. de ædil. edict. & *Relinquere ſocium pro noxæ deditionis.* l. 31. D. de pigno. act.

Relinquendi affectione. l. 4. C. de acquiren. & retin. poſſeſſ.

Et *Reliqua.* Vlpian. tit. 22. Regularum.

Reliqua bonorum. l. 78. §. puto. D. de legat. 3. & *Reliqua.* l. 6. D. de dote prælег.

Reliqua colonorum & villicorum. l. 20. in princ. & §. prædia. & l. 27. D. de inſtruct. vel inſtrum. l. 91. & l. 101. §. vlt. D. de legat. 3.

Reliqua, ſunt quæ rationibus ſubductis, acceptiſque & expenſis computatis, debita remanent & ſuperſunt. l. 32. l. 80. & l. 81. & l. 110. D. de conditio. & demonſtrat. l. 1. §. Titius. cū §§. ſequen. D. de ſtatuliber. l. 29. §. Sticho. & l. vlt. §. inter. D. de liber. lega. & in l. 3. C. de ſuſceptoribus. lib. 10. in qua verbum, Annis, in contextum ex Accurſiano Gloſſemate irrepſit, vitiúmque creauit. Abſolutè enim Reliquis legendum eſt, vt & ex leg. 10. eod. tit. in C. Theod. patet. in quo noui ac recentes, non vt in Iuſtinianeo Codice, adreſcentes legitur. *Reliqua* etiam ſunt debitæ præteriti temporis penſiones quas arreragia vulgo dicimus. Sic *Reliqua colonorum*, ſunt penſiones à colonis debitæ, in l. 79. §. peto. & l. 97. & l. 101. in fi. D. de legat. 3. l. 32. §. vltimo. D. de vſufruc. legat. l. 20. & l. 27. §. affin. D. de inſtruct. vel inſtrum. Et apud Plin. lib. 3. epiſt. ad Caluiſium.

Reliqua habere. id eſt debere. l. 81. D. de condit. & demonſtr.

Reliqua reddere quid l. 13. §. hæc quæſtio. D. de manum. teſtam. l. 82. D. de conditione & demonſtr.

Reliquis autem actorum vel colonorum legatis ea legata videntur, quæ de reditu prædiorum in eadem cauſa manſerunt, non etiam, quæ in aliam cauſam verſa ſunt. l. 91. D. de leg. lib. 3. Sic & *Reliqua conductionis* accipe in l. 10. C. ad Velleia. Et Reliqua vectigalis in l. 47. D. de iur. fiſc. Et *Reliqua* pro reliquis cenſuum debitorum in Rubr. ſine cenſu vel reliquis. *Reliqua collegarum*. in l. 21. D. ad municipal. Hæc & *Reliquationes* vocantur in l. 44. §. 1. D. de administ. tutor. l. 53. D. de manu. teſtam. hoc ſenſu etiam *Reliqua tributorum*. l. 2. C. ſi propter publ. & *Reliqua contracta*. l. 5. C. an ſeruus pro ſuo fact. item *Reliquorum pecunia*. l. 31. de ſtatu liber. *& ſolutio*. l. 6. §. vlt. D. de ſtatuliber.

Inde *Reliquari* & *Reliquis obnoxium eſſe*, in l. 24. D. ad municipa. l. 6. §. ſed eos demum. D. de muneribus & honoribus. l. 20. §. idem ſcribit. D. fam. erciſc. l. 40. D. de ſtatuliber. Sic in l. 46. D. de admin. tuto. *Debitum quod ex conductione reliquatus eſt*, & in l. 23. D. de pecul. lega.

Et alibi *Reliquata* in l. 102. §. Valerius. D. de ſolutionibus.

Item *Reliquatus eſt ex adminiſtratione*. l. 4. D. ad municipal. *Summas quibus reliquatus erat*, & in l. 20. §. liber. D. de inſtr. vel inſtrum. *Reliquatus eſt amplam ſummam*, id eſt, manſit amplæ ſummæ reliquator ac debitor. & in l. 9. D. de libe. legat. *non impeditur reliquas exigere, quas quis ſi reliquauerit*. Quod & reliqua contrahere vel trahere dicitur, in l. 4. §. 1. D. de adm. rerum ad ciuit. l. 46. D. de adminiſtr. tut. l. 34. §. 1. D. de ſtatulib. l. 1. D. de conue. fiſc. debi. libro 10. Codice.

Et inde *Reliquatores*, qui Reliqua traxerunt. l. 102. §. Valerius. D. de ſolutionibus. l. 9. §. Reliquatores. D. de publican. Hinc & *Reliquatio*. Quod verbum etiam Tertullianus vſurpauit in libro de Anima.

Reliqua trahere. l. 34. §. 1. D. de ſtatuliber.

Reliqua inferrentur. l. vlt. §. ſeruus. D. de ſtatuliber. *Ex Reliquis partibus*.

Reliqua dos deducta tertia parte. l. 23. D. de pactis dotalibus. item *Reliqua ratio exoluta*. l. 53. D. de manum. teſt. & *Reliqua pars*. l. 75. §. vlt. D. ad Senat. Trebell. *In Reliquam partem tenere*. l. 9. §. vlt. D. de ſolutionib. & *Ex Reliquis partibus*. l. 32. & l. 42. D. de legat. 3. lege 49. D. ad l. Falcid. l. 34. §. vlt. D. de vſu & vſufruct. item *Ex Reliquis portionibus*. l. 78. §. Gaio. D. ad Senatuſconſultum Trebell. l. 9. D. de iure fiſci.

Reliquum pretium. l. 135. D. de verborum oblig.

In Reliquum exolutæ quantitates. l. 4. §. ſi principalis. D. de iure fiſci.

Reliquiæ pro cineribus defunctorum, ſicut in autographo Florentinarum Pandectarum ſcribitur in l. 42. & l. 44. in fi. D. de religioſ. l. vlt. D. de mort. infer. l. Pater. §. Iulius. D. de legat. lib. 3. quæ Græci λείψανα vocant. l. 52. §. ſi hæres. D. de legat. lib. 1. Quæ tamen ſcriptura immutata eſt ab his qui Pandectas excuderunt. l. 27. D. de conditio. inſtit. l. 3. D. famil. erciſc. *Reliquiæ mortuorum* in l. mortuorum. C. de religioſ. item *Reliquiæ teſtatoris*. l. 27. D. de condit. inſtit. *filij*. l. 1. C. de religioſ. & ſumpt. *Reliquiæ hominis conditæ*. l. vlt. D. de mort. infe. & *Reliquiæ conditæ in fundo*. l. 30. D. famil. erciſcund.

Reliquiæ voluntatis. l. 8. D. de his qui ſui.

Relocare opus. l. 13. §. ſi lege. D. locati.

Non *Reluctante lege contractus*. l. 7. C. de diſtract. pignor.

Remanere tutor. l. 37. D. de excuſationibus.

Remanent obligati. l. 14. D. de obligationib. l. 7. D. de oblig.

Remanet actio. l. 34. §. vlt. D. de oblig. & *Remanere apud aliquem actiones*. l. 3. C. de nouationibus.

bus. ſic etiam dicitur R*emanere poſſeſsio.* l. 5. §. 1. D. de precario.

Item *Remanſit dominium.* l. 4. C. de dolo malo. l. 4. C. de donationibus. & *Remanere quæſtio.* l. 3. C. ſi pend. appellat.

Remanere in conditione. l. 13. §. qui impleto. D. locati. *in familia.* l. 3. §. emancipato. D. de adſig. libert. *in eadem familia.* l. 5. §. vlt. D. de bon. libert. *in poteſtate.* l. 6. C. de collationib. l. 20. §. 1. D. de bonorum poſſeſſ. contr. tab. *in obligatione.* l. 98. §. qui ſtipulatus. D. de ſolutionib. *in poſſeſsione.* l. 12. §. facti. D. de captiuis.

Remancipari res Paulus lib. 2. ſent. tit. 13.

Remeare iudicia. l. 1. C. qui pro ſua.

Remeare ab hoſtibus. l. 141. D. de verborum ſignificat.

R*emeatum dare.* l. 4. D. de pœnis.

Remedium. l. 1. D. de inſpiciend. vent. l. apud. §. vlt. D. ad Tertullianum. in l. is cui. §. Imperator. D. vt in poſſeſſ. legat. l. 2. D. de vſufruct. earum rerum. l. de pupillo. §. ſi is qui. D. de oper. noui nunciat. *Remedium alimentorū.* l. 9. C. de patria poteſtate. *appellation.* l. vlt. C. de err. aduocat. & *prouocationis.* l. 1. §. vlt. D. ad SC. Turpillian. *cautionis.* l. 79. §. quamuis. D. de condit. & demonſtr. & *Remedium Mutianæ cautionis.* l. hæres meus. 70. §. quanuis. D. de condit. & demonſtr. l. Mutianæ. 7. §. nec ſolum. item R*emedium decreti.* l. 41. & remedium adoptionis. l. 42. D. de bon. libert. *exceptionis.* l. 14. C. ad Senatuſconſultum Velleianum. *expediendarum litium.* l. 1. D. de iureiurand. R*emedium decreti.* l. 41. D. de bonis libertor. *Fideicommiſsi.* l. 3. §. cum potiens. D. de vſuris. *Indemnitatis.* l. 2. C. de bon. auctorit. *Iuris.* l. 9. C. de obligationibus & actionib. *operis noui nuntiationis.* l. 1. D. de oper. noui nunt. l. 5. §. ſi is cui. D. eod. tit. P*ætoris.* l. 69. D. de acquiren. vel omitten.

Et R*emediis prætoriis.* l. 1. §. ex hoc. D. de inſpiciend. vent. item R*emedia prætoriani pignoris capionem & diſtractionem ac multæ dictionem appellat.* Vlpian. in l. 1. D. de vent. inſpic. ſic *Remedium ſtipulationis vel iuris.* l. 23. C. famil. erciſcund. ita *Remedia pro releuatione Tributorum apud* Saluianum Manſilienſem. pag. 106. 107. & 159.

Remedium extraordinarium. l. 12. D. de legat. præſtand. l. municipi. D. vt in poſſ. legator. l. in cauſa. D. de minorib. Alias legimus tit. vt in poſſ. leg. vt leg. ſeu fideic.

I*dem remedium admiſſum.* l. 7. D. de condit. & demonſtr.

R*emedium ſeruari.* l. 5. §. Imperator. D. quand. dies legat. & *Remedium monſtrauit.* l. quod autem. §. elegans. D. de donat. inter vir. & vxor.

R*emedium adhibere.* l. 27. D. de rei vendic. l. 1. §. ſi quis. D. de oper. noui nunt. ſic R*emedium adhibere veteri ædificio ſuſtinendo.*

Remedio locus. l. 65 D. de euict.

R*emedij loco.* l. 3. §. idem Seruius D. de ſtatuliber.

R*emedio carere.* l. 132. D. de verborum oblig. & *Remedio competenti auxiliū ferat.* l. 7. D. de offic. præſid. item. E*o remedio obuiam eundum eſt.* l. 13. §. 1. D. de offic. ſic etiam *Remedio ſuccurri hæredi* dicitur in l. 80. §. vlt. D. ad leg. Falcid.

Remedio eo vti. l. 1. §. officio. D. de tut. & rationib. & *Hoc remedio vti ſolemus.* l. 13. §. tutor. D. de accept.

Remedio nullo attentari ſententia poteſt. l. 23. §. 1. D. de condit. indeb.

Remedio introducto. l. 2. D. de vſufruct.

R*emediis adhibitis.* l. 3. C. de ſuſt. tut.

R*emittere* pro condonare & gratis concedere. ſic R*emittere actionem.* l. 7. §. vlt. D. de liber. leg. & R*emiſſa actio.* l. 28. C. de donationibus. item R*emittere commodati actionem.* l. 53. §. 7. D. de fin. tut. R*emittere petitionem.* l. 21. D. de donat. inter vir. & vxor. & *exceptionem.* l. 57. D. de procuratorib. & contra *non* R*emitti tempora.* i. ſtrictè cogi ad temporum conſeruationē. l. 20. §. vlt. D. de appellationib.

R*emitti iuſiurandum,* qui deferente ſe eum eſſet paratus aduerſarius iurare, gratiam ei facit, contentus voluntate ſuſcepti iuriſiurandi. l. 6. l. 32. D. de iureiurand. Sic *remiſſum iuſiurandū* accipe in l. 9. §. 1. & l. 4. C. eod. titul. item *Remittitur iuſiurandum.* in l. 8. §. vlt. D. qui ſatiſd. coguntur. Sic & R*emitti iuſiurandum legatario* dicitur qui neceſſitate ſoluitur, per prætoris edictum. l. quæ ſub conditione. §. vlt. D. de condition. inſtitut. l. 14. §. 1. D. de legat. 3. l. 2. §. tractari. D. ad Senatuſconſultum Tertyll. & l. 12. D. vt legat. & ſatiſdatio remittitur. l. 1. D. vt in poſſ. legat. item R*emittere conditionem.* l. 20. D. de bon. libert. & *Remitti conditio.* l. 8. D. de vſu & habit. l. 5. D. quando dies legator. l. 2. C. de conditionibus. l. 7. D. de condit. inſtit. l. 63. §. ſi ſub conditione. D. ad SC. Trebellia. l. 71. D. de condit. & demonſtr.

itidémque *cautio* dicitur *legatario remitti* quando ab implemento conditionis & præſtatione cautionis liberatur, & exoneratur. l. 20. & Titio centum. 72. §. 1. l. 77. §. vlt. D. de condit. & demonſtr. l. quæ ſub conditione. §. & in mortis. cum. §. ſeq. D. de condit. inſtitut. l. ſi poſt. & l. ſi quando. D. quando dies legat. ſic alibi *Remittitur neceſsitas*. l. 18. C. de fideicommiſſ. l. 35. D. de fideicommiſſ. libert. & *Remiſſa neceſsitas*. l. 63. D. de euictionibus. l. 1. D. de remiſſion. l. 72. §. 7. D. de condit. & demonſtr. item R*emittitur neceſsitas manumittendi*. l. 33. D. de maiorib. ſic quoque R*emitti conuentionem* dicitur. l. 7. C. de pact. inter empt. & R*emittere obligationem*. l. 34. C. de tranſactionibus. item *Remitti obligatio*. l. 4. C. de duobus reis.

R*emittere pignus*. l. 18. D. quæ in fraud. cred. l. 1. C. de precario. & *Remiſiſſe ius pignoris*. l. 7. C. de remiſſ. pign. item *Remitti ius hypothecarum*. l. 11. C. de non numer. pecun. ſic & *Remitti cautio fructuaria dicitur*. l. 9. §. planè. D. vſusfruct. quemadm. cau. & R*emitti ſatiſdatio*. l. 2. D. de contr. tut. l. 5. §. ſatisfactione. D. vt in poſſeſſ. legat. l. 2. & l. 7. C. vt in poſſeſſ. deniquè R*emittere periculum*. l. 21. C. de euictionib.

R*emittere nuntiationem*, id eſt miſſam facere & relaxare. l. de pupillo, §. ſi is qui. D. de oper. noui nunt. eodem ſenſu & R*emitti nunciatio* dicitur l. 5. §. qui procuratorio. D. de oper. noui nunciat. id eſt miſſa fieri, vt eadem lege. §. ſi is qui. D. eodem.

Et R*emiſsio nunciationis*. l. 5. §. qui nuntiat. D. de oper. noui nuntiat. & l. 8. §. ſecundum. l. 8. §. ſciendum. D. de oper. noui nuntiat. & ſic R*emiſsionem deſiderare*. l. 5. §. qui remiſſionem. D. eodem.

R*emiſsio*. l. 2. §. Nuntiatio. & l. 20. § ait prætor. D. de oper. noui nunt. & in tit. de remiſſionibus accipitur, quo remittitur prohibitio per nuntiationē noui operis facta. l. 1. in princ. l. 5. §. ſi in pluribus. D. de oper. noui nunt. l. 7. §. ait Iulianus. D. quod vi aut clàm. Eſt igitur nuntiationis Remiſſio. ſic & R*emitti prohibitio* dicitur. l. 11. D. de oper. noui nunt.

Remittere item eſt releuare & exonerare. ſic & *Remiſsio* mercedis penſioniſve relaxationē & exonerationem & releuationem ſignificat. vt in l. 16. §. vlt. & l. 17. in princip. & l. vltima. D. loca. Suet. in Iulio. cap. 20. P*ublicanos remiſsionem petentes tertia mercedum parte releuauit*. Plin. lib. 10. epiſt. *Præterea continuæ ſterilitates cogunt me de Remiſsionibus cogitare quarum niſi præſens rationem inire non poſſum*. Idem lib. 9. ad Paulinum. *Cum nec neceſsitas prædiorum retineat Tuſcanorum: nam priore luſtro, quanquam poſt magnas remiſsiones reliqua creuerunt*. Columell. lib. 1. cap. 7. *Si ſedulo colitur ager plerunque compendium, nunquam niſi cæli maior vis aut prædonis inceſsit, detrimentum adfert. Eóque remiſsionem petere colonus non audet*. ſic R*emittere penſiones*. l. 19. C. de locato & conducto. & R*emittere mercedem & penſionem*. l. 5. D. locati. l. 24. §. vlt. & l. 33. D. eod. item R*emiſsio colono data ob ſterilitatem*. l. 25. §. Papinianus. D. locati. ſic & R*emitti ſeruitutem*. l. 6. & l. 14. §. 1. D. de ſeruit.

Et *Remittere tributum*. l. vlt. D. de cenſibus. *vel vſuram*. l. 13. D. de donationib. lege 23. D. eod. hoc ſenſu etiam dicitur aliquid R*emiſſum ex pretio*. l. 31. §. ſi duo. D. de donat. inter virum.

R*emittere* item pro condonare. ſic R*emitti culpa pacto*. l. 9. §. 11. D. de conditione & demonſtr. ita quoque *Remittere iniuriam*. l. 17. §. ait prætor. D. de iniuriis. l. 5. §. vlt. D. ad leg. Iul. de vi pub. *crimen*. l. 38. §. 1. D. ad legem Iul. de adulter. & R*emittere gratis*. l. 29. §. plectitur. D. ad leg. Iul. de adulteris. *Remittere multam*. l. illicitus. §. vlt. D. de offic. præſid. Liuius lib. 37. *Multæ ex iuſſu populi remiſſæ*. Plin. epiſt. 29. lib. 4. R*emiſſa multa*. ſic *Remiſſa multa propter inopiam*. l. 6. §. vlt. D. de offic. præſid. eodem ſenſu R*emittere pœnam*. l. 2. D. ſi quis in ius voc. non ier. & R*emittere fuſtium caſtigationem*. l. 3. §. 1. D. de offic. præfect.

Item R*emitti pœna*. l. 2. C. de his qui ſibi adſcri. l. vlt. C. de his qui ſibi adſcrib. l. 14. C. de pœnis. l. 15. §. vlt. D. ad leg. Cornel. de falſ. l. 6. §. qui ſe. C. de re militari. l. 15. §. ſi quis. D. de teſtam. milit.

Et R*emiſſa pœna*. l. 1. C. ad l. Cornel. de falſ. l. 3. D. de ſentent. paſſ. ſimiliter R*emittere prohibitionem*. l. 3. C. ex quibus cauſ. infam.

R*emitti ſupplicium*. l. 38. §. Imperator. D. ad legem Iul. de adult. & *vltio*. l. 35. D. de fideicommiſſ. libert.

R*emiſsius conſtitui*. i. laxius minúſque. l. 4. §. 1. D. de incend. ſic etiam dicitur *Remiſsius puniri*. l. 21. D. de lege Cornel. de falſ. & *paulò Remiſsius verſari*. i. negligentius. l. 61. §. cura. D. de furt.

R*emittere munera*. i. gratiam munerum gerendorum facere. l. 5. §. demonſtrator. D. de iure immunit.

R*emittere repudium*. i. repudiare. Nonius, pag. 412. in ver. Remiſſum. hoc ſenſu R*emittere*

apud

apud Terent. Phormio act. 5. ſc. 8. & apud Senecam controuerſ. 6. lib. 7. Et *Scribere* apud Tertullia. Apologet. *per annos* ait *ſexcentos, nulla repudium domus ſcripſit.*

Remittere ad ordinem pro eo quod vulgò dicimus Renuoyer. l. 1. §. ſolent. D. quando appelland. ſit. ſic *Remitti ad iudicis cognitionem* in l. 135. §. Seia. D. de verborum obligat.

Item *Remittere ad iudicem, id eſt ad virum bonum.* l. 137. §. 1. D. de verborum obligat.

Remittere negotium ad iudicem. l. 6. C. de appellat. & *Remittendum ad iudicem ſuum.* lege 4. §. ignominia. D. de re milit. ſic *Remitti ad ius ordinarium.* l. vlt. D. de priuat. delict. *& ad interdictum.* l. 1. §. inter. D. vti poſſid. l. 2. §. vlt. D. teſtamen. quemadmodum. Remitti exceptio. l. 13. *Remitti in alium locum.* l. 7. §. ſi neceſſaria. D. qui ſatiſd. coguntur. *in municipium.* l. 9. §. iubetur. D. qui ſatiſdare coguntur. item *Remittere in prouinciam.* l. 7. §. vlt. D. de accuſationibus. l. 1. C. vbi cauſa ſtat. & *Remitti in prouincia.* l. 5. §. ſi dicit. D. vt legat. vel fideicommiſſ. l. poſtquam. §. vlt. D. quando dies leg. ced. & *Remitti litigatores ad prouincias.* l. 6. C. de appellationibus. item *Remittere ad magiſtratus.* l. 4. §. 1. D. de damno infect. l. 1. §. ſi curatores. D. de magiſtrat. conueniend. & *Remittere ad ordinem.* l. 1. §. ſolent D. quando appell. ſic quoq; *Remitti ad cognitionem Imperatorum* dicitur l. 13. D. quib. ex cauſ. in poſſeſſ.

Et *Remittendum ad principem.* l. 6. D. de pœnis. ſic etiam dicitur *Remiſſa cognitio ad principem.* l. ad principem. & l. ad Imperatorem. D. de appellat. item *Remitti ad præfectum.* l. 41. C. de adminiſtrat. tut. *ad præfectum vrbi.* l. 1. §. ſolent. D. de offic. præf. vr. l. 1. §. 1. l. 3. §. 13. D. de ſuſp. tut.

Remitti ad præſidem. l. 7. D. de incend. l. 6. D. de cuſtodia. & *Remittere negotia ad præſides prouinciarum per reſcriptiones.* l. 9. D. de offic. præſid. ſic *Ad Senat. remiſſus reus*, Plin. epiſt. 9. lib. 4. & contrà *Remiſsionem facere præſes* dicitur l. 1. §. ſolent. D. quando appell. ſit. item *Remittere ad prætorem.* l. 7. D. de confeſſ. & contrà: *Remittit prætor.* l. 2. D. de inſpic. ventre.

Remittere cum elogio. l. Diuus. & l. non eſt dubium. D. de cuſtod. reor.

Sic alibi *Remittendus eſt & remitti puniendus.* l. 3. §. tutor. D. de ſuſp. tut.

Remiſsio tutoris. l. 11. §. 1. D. de iniuriis.

Remmia lex de calumniatoribus. l. 1. §. 1. D. ad Turpillian. l. 13.

Remoueri. l. 14. §. 1. id eſt repelli. *Remoueri ab accuſatione.* l. vlt. D. de inoff. id eſt repelli. & l. 31. §. vlt. D. eodem. *ab auxilio.* l. 1. C. qui & aduerſus. *à bonis.* l. 7. §. cum dementis. D. de curatoribus furioſo. *à compendio.* l. 2. C. ſi quis aliq. teſtari. *à bonorum poſſeſſ.* l. 14. D. de bon. libert. *ab emptione.* l. 14. C. de contrahend. emption. item *Remoueri à petitione per exceptionem.* l. 13. D. de diuerſ. regul. & *Remoueri exceptione.* l. 2. C. de remiſſ. pign. l. 12. D. de receptio. *proſcriptione.* l. 12. §. vlt. D. de inoff. ſic etiam *Remotio exceptionis.* l. 10. D. de verborum ſignificatione. item *Remoueri exceptio per replicationem.* l. 18. C. ad Senatuſconſultum Velleianum. & *Remoueri à ſucceſsione parentum.* l. 18. D. de bon. poſſeſſ. contr. tab. & ita in l. 8. accipe remotos. *Remoueri à legato.* l. 5. §. ei qui. D. de his quæ vt indign. *à vindicatione.* l. 12. D. quibus mod. pign. *à querela.* l. 8. §. ſi quis impubes. D. de inoffic. teſtam.

Remoueri ab adminiſtratione. l. 3. §. idem erit. D. de ſuſp. tutorib.

Remotus ab actu diſpenſator. l. 51. D. de ſolutionibus. & *Remouere ab honore miniſtrandæ vel adminiſtr. rei.* l. 51. §. vlt. D. de man. teſt. item *Remouere negotio.* l. 51. §. 1. D. de manum. teſtam. & *Remoueri ab officio.* l. 8. D. de cuſtodia. & *Remotæ ab officio.* l. 12. D. de edendo. & l. 2. D. de regul. iuris. *Remoueri ordine.* lege 2. D. de decurion. & filiis. & *Remotus à ſenatu.* l. 3. D. de Senatoribus.

Remouere à poſtulando. l. 1. §. Remouet. D. de poſtulando. & *Remotis omnibus.* l. 3. D. de his quæ in teſtamen. delent. id eſt iuſſu exire. ſic *Remouere tutores.* & *Remoueri tutor.* l. 1. D. de ſuſpect. tutor. item *Remotus tutor.* l. 3. D. de ſuſpect. tutoribus. l. 4. C. in quib. caſibus. quo ſenſu & *Remoueri à tutela* dicitur l. 2. C. de tut. vel cur. qui ſatis non ded. & l. 1. C. ſi contra matrim. *vel cura.* l. 10. D. de ſuſp. tut. item *Remotus à tutela.* l. 4. D. de cont. tut. l. ſed & ſine fine. D. de auctorit. tutor. & *Remotus à tutela vt ſuſpectus.* l. 26. & l. 35. D. de excuſationibus. l. 3. D. de ſuſpect. tutorib. l. 4. D. de auct. & conſenſu. & *Remoti vt ſuſpecti.* l. 2. §. quid ergo. D. ad Senatuſconſultum Tertyll. & ſimpliciter *Remotus* pro à tutela remotus. l. 14. §. 1. D. de ſolutionibus.

Remotio tutoris. l. 4. D. de ſuſpect. tut.

Remouere inſtitorem. l. 11. D. de inſtitor. & *Remoueri inſtitor.* l. 11. D. eod.

Remouendæ perſonæ, id eſt repellendæ ab interdicto. l. 3. §. hoc interdictum. D. de homine libero.

Remouetur donatio. l. 7. D. de mort. cau. donat.

Remota poſtulatione. i. etiamſi poſtulatio non interceſſiſſet. l. 67. §. 1. D. ad Senatuſconſultũ Trebellian. hoc ſenſu etiam dicitur *Remota appellatione*. l. 2. C. ſi à non compet. iud. & *Electione matris remota*. l. 77. §. à filia. D. de legat. 2. item *Remota lege Falcidia*. l. 30. §. rurſus. D. ad leg. Falcid.

Remota ſtipulatione. l. 6. D. de ſeruis exportand. *& ſucceſsione*. l. 40. D. de adquirenda vel omitt. ſic *Remotis tabulis*. l. 12. D. de vulg. & pupil. & *Remoto fideicommiſſo*. l. 77. §. 1. D. de condit. & demonſtrat. Cic. pro Cœlio, ſin iſta muliere Remota, nec crimen vllum nec opes ad oppugnandum Cœlium illis relinquetur.

Remoti ob negligentiam. l. vlt. C. de ſuſpect. tut.

Remotus. l. 7. §. Cùm dementis. D. de curat. furt.

Remotus procurator. l. 35. §. vlt. D. de procuratorib.

Remotus pro exhæredato. l. 3. §. ante. D. de liber. & poſtum.

Remotum pactum à iure communi. l. 7. §. generaliter. D. de pactis. ſic *Remotum à re priuata*. l. 27. §. pacta. D. de pactis.

In Remoto loco & in euidenti opponuntur. l. 11. §. proſcribere. D. de inſtitor.

Renaſci actio. l. 10. §. idem quærit. D. de in rem verſ. l. 49. §. vlt. D. de furt.

Renaſcetur vindicatio. l. 6. D. ſi ſeruit. vindic. item *Renaſci lapis*. l. 7. §. ſi vir. D. ſolut. matrimonio. *& lapides dicuntur* in l. diuortio. D. ſolut. matrim. item *Renaſci ſylua ex radicibus*. l. 30. D. de verborum ſignific.

Reniti matrimonio. l. 16. C. ad nupt.

Renouare cautionem. l. vlt. §. filio. D. de legat. 2. & *Renouari nuptiæ*. l. 26. §. vlt. D. de pact. dotalibus. & *Renouare locationem*. l. 13. §. vlt. D. locati. ſic & *Renouatæ nuptiæ*. l. 18. D. de ritu nuptiarum.

Renouari contractus. l. 1. D. de reſcind. venditione. & *Renouata venditio*. l. 7. §. 1. D. de reſcind. venditione. item *Renouari locatio*. l. 26. C. de locato & conducto. & *Renouata dos*. l. 40. D. de iure dot. quomodo & *Renouatum teſtamentum*. l. 15. §. 1. D. de teſtamen. mil. & *Renouato bello*. l. 28. D. de captiuis.

Renuere ſolutionem. l. 5. C. de fide inſtrument.

Renuntiare conditioni. l. 1. C. de ſponſalibus. *legi commiſſoriæ*. l. 7. D. de leg. commiſſ. *cauſæ*. l. 7. C. de ingenu. manumiſſ. *incolatui*. l. 34. D. ad municip. *liti*. l. 21. & l. 30. D. de minorib. l. 16. D. de iudiciis. l. 4. C. de pactis. & *Renuntiare liti in totum*. l. 21. D. de minoribus. & lege poſtquam lit. item *Renuntiare mandato*. l. 22. §. vlt. D. mandati. *matrimonio*. l. 51. D. de ritu nuptiarum. *nuptiis vel ſponſalibus*. l. 3. C. de repud.

Renunciare nuptiis, & Renuntiare conditionem pro ſponſalia repudiare. l. 17. §. vlt. D. de rebus auct. iud. l. 1. C. de ſponſal. Sic *Renuntiatam affinitatem ſponſalium contractam* accipimus in l. 38. in princip. D. de vſur. eodem modo & *Renuntiatio* in l. 2. D. de diuert. ſponſaliorum diremptio intelligenda eſt. Aſcon. 2. contra Verr. Oratio. *Renuntiationem* ait dici *recuſationem eius rei quæ in pactum & promiſsionem venerat*. item *Renuntiare nuptiis*. Tertull. lib. 1. pag. 10. *Renuntiare obligationi*. lege 11. §. vltimo. D. de legationibus. *poſſeſsioni*. l. 12. §. vlt. D. de acquiren. poſſeſſione. *ſocietati*. l. 14. & l. 16. & l. 17. §. 1. D. pro ſocio. ſic *Renuntiata ſocietate*. l. 65. in princip. §. diximus. & §. Renunciare. D. pro ſocio.

Renuntiare venditori, id eſt denuntiari de euictione. l. 29. §. vlt. D. de euictionibus.

Renuntiare cauſam. i. deferre & denunciare, ita Marcianus *ſicut Renuntiare cauſſam nemo cogitur, ita liberum arbitrium deſiſtendi ei non datur, qui detulit*. l. 22. §. vlt. D. de iure fiſci.

Renuntiare hæreditatem. i. repudiare. l. 4. C. de repud. vel abſtin. hæredit.

Renuntiare repudium. Plaut. Aulular. act. 4. ſc. 6.

Renuntiare legationem. Plinius lib. 4. epiſt. 10. *Renuntiare amicitiam & hoſpitium*. Cic. 4. in Verrem. *Renuntiare legationem* apud Liuium eſt res in legatione à ſe geſtas exponere, quod vulgò dicitur. ſic & *Renuntiare aliquem idoneum eſſe*. i. referre poſt explorationem facultatium locupletem eſſe. l. 42. D. mandati.

Sic *Renuntiare de modo*. i. referre. l. 40. De contrah. empt. & *Renuntiare modum menſores dicuntur*. l. 1. in princip. & l. 6. §. 1. & §. item Pomponius. & l. 8. D. ſi menſ. falſ. mod. Hygin. lib. 2. de limit. conſtit. *Longitudinem autem quoties egeram ego ita renuntiabam. Iugera tot, vel verſus tot*. Et mox. *Sic vt videbitur ita renuntiabimus, iugera tot, verſus tot, &c.*

Renuntiari dicebantur Magiſtratus qui voce præconis in campo declarabantur ſuffragio populi deſignati. Cic. 1. in Verr. & 2. in Rullum. & pro Milon. & Gell. lib. 12. cap. 8. *oſtenduntur, ſed &*

ſed & ipſe Conſul ſucceſſorem ſuum populo renuntiabat. vt Cicero pro Muræna & lib. 7. epiſtol. indicat.

Renuntiare pro reddere numeratam dotem apud Apul. Apol. 2.

Renuntiata conditio. Cic. orat. 2. in Verrem. & *Renuntiata eſt tota conductio.* ibidem.

Renuntiatam querelæ inoſſicioſam. l. 1. C. de in integr. reſtit.

Renuntiatio pro nuntiatione noui operis. l. 16. D. de oper. noui nunt.

Renuntiatores conſiliorum. l. 38. D. de pœnis.

REPARARE in l. 16. D. de in rem verſo. & l. 122. §. Callimachus. D. de verb. obligat. vt & benè Duaren. lib. 1. diſputat. notauit, ſignificat nummis ex venditione mercium redactis aliud quid earum loco comparare, vel breuius, ex mercis venditæ precio aliam parare. *Reparare* Græci dicunt ἀνταγοράζειν. Et ita id verbi accipiendum puto apud Demoſthenem πρὸς τὴν λακρίτου παραγραφήν. pa. 48. volum. 2.

Reparari libertatem non poſſe, Vlpian. dicit in l. 9. §. illud. D. de ſtatulib. Repatari eadem vt P. Faber exiſtimat ſignificatione. Nam ibi ſic lego, *Libertas autem pecunia lui non poteſt nec reparari poteſt*, quod Græci interpretantur, ἡ δὲ ἐλευθερία διὰ χρήματα οὐ ῥύεται οὐδ᾽ ἀγοράζεσθαι δύναται.

Reparari vires obligationis. Gordia. in l. 4. C. de ſolut. id eſt, ſuſcitari & reſtitui, ſicut Octauius Minutia. libro 8. Arnobij. *Ergo homo nouus naſcitur, non prior ille reparatur.*

Reparari etiam appellationum tempora, id eſt, reſtitui dicuntur. Inde *Reparationes* in Rubr. de temporib. & *Reparatio appell.* & apud Symmach. lib. 1. Epiſt. 37. & 38.

Sic & *actio Reparari* dicitur in l. 27. §. ſed ſi pactam. D. de pact. Pro reſumptione inſtantiæ intermiſſæ, vel, vt vulgò loquimur, reſtitutione inſtantiæ quę legitimis tranſactis temporibus periit.

Repellere legatum pro repudiare. Sic *Repellere.* l. 81. §. 1. & 86. §. Cum ſeruus. D. de legat. 1. & l. 5. D. de legat. 2. l. 1. §. vtrum. D. ſi quid in fraud. patron.

Et *Repellere à ſe legatum.* l. 86. §. cum ſeruus. D. de legat. 1. item *Repellere bonorum poſſeſſionem.* l. 70. D. de adquiren. vel omitt. & *Repellere exceptionem agnitam.* i. reiicere. l. 21. D. de donationibus.

Repellere pro excludere. ſic *Exceptio perpetua pacti, Repellit reſidui petitionem.* l. 5. Codice de pactis.

Sic etiam *Repellit agentem exceptio.* l. 3. §. ſi mecum. D. ad exhib. & *Repelli per exceptionem.* l. 14. §. vlt. rei iud. l. 4. §. Præterea. D. de doli except. l. 7. §. ex diuerſ. D. de acquir. rer. dom. l. 1. §. ſi decem. D. vt legatorum. & l. 1. §. 1. D. ad Senat. Trebell. item *Repelli exceptione.* l. 2. §. non malè. D. de except. dol. l. 46. §. vlt. D. de fideicomm. libert. l. 14. §. ſi ita quis. D. quando dies legator. & l. 15. D. de bonor. poſſ. cont. tab. l. 1. §. ſi parens. D. ſi parente quis manumiſſ. l. 84. & l. 85. D. de legat. & l. 11. D. de dote præleg. l. 4. C. depoſiti vel contra. l. 23. D. de pignerat act. l. 29. & l. 69. D. de iure dotium. & l. 1. §. ſed conſulto. D. de his quæ in teſtamen. delent. ſic quoque dicitur *Repelli replicatione.* l. 3. D. ſi cui plus. item *Repelli præſcriptione.* l. 1. D. de vacat. & *Repellere præſcriptione.* l. 6. C. ne de ſtatu defunct. & l. 5. C. de præſcript. longi temp.

Item *Repelli edicto.* l. 14. §. ſi libertus. D. de bon. libert. eodem ſenſu & *Repelli ab accuſatione* dicitur in l. tertia. §. 1. D. de ſuſpect. tut. l. 31. §. vltimo. D. de inoffic. l. 2. §. qui hoc. D. ad legem Iuliam de adulteriis. & *Repelli à petitione.* l. tertia. §. vlt. D. de pollicitationibus. l. 8. C. de legatis. *à legato.* l. 36. D. de excuſat. l. 37. D. de conditione & demonſtratione. *& à ſucceſſione.* l. 8. C. qui petant tutor. item *Repelli à nuptiis.* l. 32. D. de ritu nupt. *& à bonorum poſſeſſione.* l. vlt. Codice de bonorum poſſeſſ. contr. tab. l. 22. D. de his quæ vt indign. l. prima. §. non tantum. D. de Carboniano edicto. l. 8. §. ſi ſeruo. D. de bon. libert. lege 47. §. 1. & l. 50. D. de bon. libertor. l. 10. §. illud. & l. 11. D. de bonorum poſſeſſione contra tab. denique *Repelli ab omni iudicio & voluntate.* lege 36. §. ſi qui. Digeſtis de bonis libertorum.

Repelli vt indigni. l. 5. §. vlt. D. de his qui vt indign. *vel quaſi indigni.* l. 13. §. eos. D. de iure fiſci.

Repelli indignæ pro reiici, & non admitti. l. 2. & l. 5. D. de his quæ vt indign. ſic *Repelli excuſatio dicitur* in l. 1. D. quando appell. ſit.

Et *Repelli venter.* l. 1. §. etiam. D. de ventre in poſſ.

Repellere pro arcere & propulſare. ſic repellere gladio. l. 3. C. ad legem Iuliam de ſicar.

& *Vim vi Repellere*. l. 11. §. 1. D. quod met. cau. & l. vim. D. de iuſt. & iure. & D. vnde vi.

Repulſi ob negligentiam vel ignauiam. i. reiecti. l. 2. §. 41. D. ad SC. Tertyll.

Reperitur in poſſeſſione. l. 21. C. de liber. cau.

R*epertus in delicto*. l. 14. D. de quæſt.

R*epertus debitor*. l. 4. C. de teſtament. manumiſſ.

Repertorium, quod vulgò inuentorium appellatur. l. 7. D. de adminiſtr. & peric.

REPETERE pro memoria repetere in l. 10. D. de pact. l. 14. D. de iure codicill. ſic *Repetere originem ſuam*. l. 32. D. de liberali cauſa.

R*epetere actionem inchoatam eſt deſertam ante actionem denuo inſtituere*. l. 21. D. de inofficioſo teſtamento.

Repetere legatum, eſt id quod ſemel legatum eſt relegare, vt Iunius Mauricianus ait. l. 23. D. de vſu & vſufr. leg. & Vlp. in l. 3. §. 2. D. quibus modis vſusfr. amitt. & Paul. in l. 18. D. de vſu & habit. hoc accidit cum legatum priore teſtamento inciſo extinctum ſequente teſtamento relegatur. ſic *Repetitur legatum* in l. 28. §. 1. D. de liberat. legat. his verbis, QVIBVSQVE LEGATA IN EO TESTAMENTO, QVOD INCIDERAM, DEDI, OMNIA RATA ESSE VOLO. Sic quoque *legata* R*epeti in ſubſtitutione* dicuntur, quæ in principalibus tabulis inutiliter relicta erant. l. 77. D. de legat. 3. l. 19. §. 1. de leg. 1. eodem modo & in codicillis inutiliter data per repetitionem confirmantur hac ſcriptura. HOC AMPLIVS HÆRES MEVS DATO: huc pertinet quod Iulianus ſcribit, *in Repetundis legatis hæc verba quæ adiici ſolent*, ITEM DARE DAMNAS ESTO, *ad conditiones & dies legatorum eaſdem repetundas referri*. l. 63. D. de legat. 3.

Sic R*epetere legatum & repetitio legati*. in l. 32. D. de legat. 1. & R*epetere legatum vſusfructus*. l. 24. D. de vſu & vſufructu.

Item R*epeti* dicitur vſusfructus qui qualicunque ratione amiſſus iterum legatur, & fructuario conſeruatur. l. 2. §. ſi non mors. l. 3. in principio. & §. 1. l. 5. D. quibus mod. vſusfruct. amitt. l. 3. §. 1. D. de vſufr. quemadmodum caueat. vt in ſpecie legis 8. D. de annu. legat. *vnde Repetitio vſusfructus*. l. 2. §. 1. D. quibus modis vſusfruct. & l. 3. D. quibus modis vſusfruct. de R*epetitione* vide etiam l. 19. D. de legat. 1.

R*epetere legatum à ſubſtituto*. l. 52. §. vlt. l. 53. & l. 54. D. de legat. 1.

Repeti etiam dicuntur legata, quæ ab inſtituto data à ſubſtituto iterum relinquuntur, vel ab vno ex primis hæredibus relicta à cohærede eius rurſum legantur, in hunc modum, QVÆ A FILIO MEO LEGAVI, QVÆQVE EVM DARE IVSSI, HÆRES MEVS IISDEM DIEBVS DATO. l. 32. & l. 54. D. de legat. lib. 1. l. 75. D. de legat. lib. 3. l. 80. D. de verb. ſignific.

R*epetita libertas*. l. 1. C. de fideicommiſſ. libert.

Repetitum fideicommiſſ. l. 4. C. ad SC. Trebell.

Repetita conditio. l. 77. D. de condic. & demonſtr.

Condictione R*epetere quod indebitè ſolutum eſt*. l. 3. §. fin. D. de tranſactionibus.

R*epetere honores defunctos*. l. 17. §. præſcriptio. D. ad municipal. & l. 7. §. ſolet. D. de interdict. & releg.

Repetere reum, eſt iterato reum facere abolitionéque exemptum reum denuò poſtulare. l. libellorum. §. vlt. D. de accuſat. l. 10. §. 1. l. 12. l. 15. §. vltimo. & l. 17. D. ad Turpillian. l. 3. §. 1. & l. 12. §. vlt. D. de accuſatio. l. 14. §. 1. D. de bon. libert. Suetonius in Auguſto cap. 32. Diuturnorum reorum & ex quorum ſordibus nihil aliud quàm voluptas inimicis quæreretur, nomina aboleuit, conditione propoſita, vt ſi quem repetere vellet, periculum pœnæ ſubiret. Idem in Domitia. cap. 9. Reos qui antè quinquennium proximum apud ærarium pependiſſent, vniuerſos diſcrimine liberauit, nec repeti niſi intra annum permiſit.

Sic *Repetere reum* in l. 31. D. ad legem Iuliam de adult. l. 3. §. 1. D. de accuſationib. & apud Sueton. in Auguſto. cap. 32.

Et R*epeti reus*. l. hos accuſare. §. 1. D. de accuſat.

R*epetere accuſationem*. l. 6. C. de his qui accuſ. non poſſ.

Et R*epetere crimen*, quod nihil aliud eſt quàm indulgentia abolitum crimen ex integro iterum perſequi. l. 7. D. ad Turpillian. hoc ſenſu & R*epeti quæſtio*, id eſt iterari dicitur in l. 16. D. de quæſtionib. ſic & R*epeti in quæſtionem eſt tormentis iterum ſubiici*. l. 17. D. de quæſtionibus. *vel in quæſtionem iterum peti*. l. 18. §. 1. D. de quæſtionibus.

R*epetere rem*. Sueton. in Auguſto cap. 32.

Repeti codicill. l. 3. D. de tranſact. & *Repeti negotium denuo*. l. 3. C. de fid. inſtrum.

R*epeti pretium*. l. 4. §. fine. D. de manumiſſ.

Repeti ſatiſdatio dicitur in l. 1. in princip. vt legat. ſeruand. cauſa. non quæ iterum datur, ſed quæ condicitur.

Repetita emptio in l. 7. §. adeo. D. de pact. l. 2. D. de reſcind. vendition. & *Repetita poteſtas.* l. 6. C. de ſent. paſſ.

Repetita die, id eſt antelatâ ſeu prælatâ die. l. 3. D. de fide inſtrumen. l. 5. §. ſi quis ipſi prætori. D. de noui oper. nuncia. l. 9. §. proinde. D. ad exhibend. l. 15. §. item videamus. D. de dam. infect. l. 1. §. præterea. & §. ſi tibi. D. de itin: actúque priua. & *Repetitis diebus.* in l. 51. D. ad leg. Aquil. ſignificat retrorſum computatis, eodémque modo *Repetitionem triginta dierum* accipe in l. 34. in fi. D. de obligation. & action.

Lex Iulia *Repetundarum*, qua de repetundis dicitur. l. 7. D. de l. Iulia repetund.

Et *Repetundarum crimen* ſiue *de pecuniis Repetundis* ex l. Iulia intenditur. Etiam pecuniarum nomine, quas quis cum in magiſtratu aliquo poteſtate, curatione, miniſterio eſſet, ob iudicãdum vel non iudicandum acceperit, vel quo magis vel minus ex officio ſuo faceret vel ob militem legendum mittendúmve. toto titul. ad legem Iuliam repetund.

REPIGNERARE eſt, luere & liberare pignus, aduerſatúrque verbo pignerare. l. 5. §. rem tibi dedi. D. commoda. Feſt. lib. 16. *Reluere, ſoluere, repignerare.* Cæcilius in Carmine, *Vt aurum & veſtem quod matris fuit, reluat, quod viua ipſi oppoſuit pignori. Vt Replumbare*, id eſt adplumbata diſſoluere. l. 20. D. de auro argento. Et *Reſignare*, ſignatum aperire. l. 6. D. quemadmodum teſtam. aperiantur. l. 23. D. qui teſtam. fac. poſſunt. l. 20. D. de vulg. & pupill. l. 16. in fi. D. ad leg. Cornel. de falſ. Et aliis quoque ſatis multis in verbis, articulus RE contrariam ſimplici verbo tribuit ſignificationem, aliâs verò iterationem, & geminationem ſignificat, vt *Retractare* interdum eſt, Feſto quoque teſte, iterum tractare. l. 31. in fi. D. de iureiur. l. 10. §. 1. D. ad Turpillian. §. cum quidam. D. de recep. qui arbitr. l. 29. D. de iure fiſci. l. 4. C. de epiſc. aud. l. 3. C. de cano. largit. tit. Cicer. l. 4. de nat. deor. *Qui autem omnia quæ ad cultum deorum pertinent, retractarent, & tanquam relegerent, hi dicti ſunt Religioſi.* Idem ad Atticum lib. 8. *Augemus crimen dolorem retractando.* Sic Tertullian. in Apologetico, *Cauſas quæ hoc exegerint, retractemus, & alibi ſæpè.* Sic & *Relegare* de quo ſuprà in verbo Repetere legatum.

Replere locum vnde exempta eſt creta. l. 16. D. de præſcript. verb.

Repleri pretium. l. 4. §. ſuis. D. de manumiſſ.

Replere quod deeſt. l. 14. D. de vſu & vſufruct.

Replendam liberis ciuitatem. l. 1. D. ſolut. matrim.

Replicare. l. 35. D. de pact. l. 3. D. de pign. act. eſt reſoluere ius exceptionis inſtit. inde Replic. in princ. & replicari. l. 35. D. de pactis. l. 48. D. de procuratoribus. l. 9. §. ſi minor. D. de iureiurand.

Replicare Græci dicunt ἀντιςαπλέκειν Æſchynes κατὰ Κτησιφῶντος. pag. 56. καὶ ἀλλ' ἀντιςαπλέκειν πρὸς τοῦτο εὐθέως λέγων ὡς. &c.

Sic *vtiliter replicari.* l. 35. D. de pact.

Replicatio. l. ſi inter. §. 1. D. de noxalibus. & l. 28. D. eodem.

Replicatio. lege 3. D. de pignerat. action. l. 17. §. Proculus. D. de inſtitoria. l. 4. §. vlt. D. ſi quis caut. & l. 25. D. de dolo.

REPLICATIO eſt contraria exceptio, & quaſi exceptionis exceptio. l. 22. D. de exceptionibus. Dicitur enim aduerſus exceptionem, per eámque exceptio eliditur. l. 48. D. de procuratoribus. l. 28. D. de noxalibus. l. 21. §. 1. D. de pignorib. l. 1. in fi. D. de except. rei vendit. l. 72. in fi. D. de rei vendicat. l. 19. C. de tranſactio. l. 1. & l. 7. §. procurator. D. pro empto. Vetus Gloſſarium Græcum vertit ἀνταπλοκὴ, & mox, ἀνταπλοκὴ ἀνάλυσις, παραγραφὴ παραγραφῆς. ſic *Replicatio in factum.* l. 14. D. de fideiuſſorib. *Replicatio aduerſus exceptionem.* l. 15. D. de exceptionibus. l. 1. §. vlt. D. de except. rei vendit. *Replicatio contra exceptionem.* l. vlt. C. ſi aduerſus tranſact. *Replicatione contra exceptionem vti.* l. 2. C. de iudiciis. & *Replicatio obiicitur exceptionis.* l. 9. D. de liberal. cauſ.

Reponere ſe in obligationem. l. 10. D. quod metus cauſa.

Onus *Reponere* in ripis. l. 5. D. de rerum diuiſ.

Reponi ædificium. l. 20. §. ſi ſublata. D. de ſeruit. præd. vrb. *Reponi arbor.* l. 3. §. vlt. D. arbor. furt. cæſ. dicuntur & *lapides Reponi.* l. 43. D. de rei vindicat. & *tegulæ.* l. 18. D. de act. empt. quę ſunt detractæ in l. 43. D. de rei vindic.

Repoſitum frumentum. i. reconditum. l. 18. §. item cum. de inſtruct. vel inſtrum. ſic & *Repoſita in horreis.* l. 88. D. de legat. 3. & *Repoſiti fructus.* l. 12. §. ſed ſi. & l. 19. §. vlt. D. de inſtructo vel inſtrum.

Repoſitum in poteſtate. l. 68. D. de hæred. inſtit.

Repoſita omnia. l. 92. §. vlt. D. de legat. 3.

Repoſiti nummi præſidij cauſa. l. 75. D. de legat. 3.

Repoſitoria. l. 19. §. idem Celſus. D. de auro arg.

Reportare ſententiam. l. etiamſi. C. manda. & *Reportare vindictam*. l. vlt. C. ad Senat. Turpillianum.

Repoſcit cauſa. i. exigit. l. 13. D. de cuſtodia.

Repoſcere commodatum. i. repetere. l. 20. D. de acquirend. poſſeſſ. ſic *Repoſcere debita*. l. 13. C. de adminiſtr. tut.

Repoſcere rationem tutelæ. l. 2. C. de in lit. iur. & *Repoſcere tutelam*. l. 29. D. de adminiſtratione tut.

Repoſcere iudices. l. 2. C. de act. empti.

Repræſentari hæreditatis reſtitutionem. l. 55. §. 1. D. ad Senatuſconſultum Trebell.

Repræſentare debita. l. 1. C. de condit. ex lege *Repræſentari fideicommiſſum*. l. 36. §. vlt. D. de condit. & demonſtr. & repræſentatio fideicommiſſ. l. 36. D. eodem. *Repræſentare* eſt quod in diem debetur ante diem ſoluere, quod Græci dicunt προκαταβάλλειν. l. 8. §. eam orationem. D. de tranſactionibus. l. 36. vlt. de condition. & demonſtr. Cic. lib. 16. ad Attic. *Mihi quidem*, inquit, *videntur iſtorum animi incendi ad repræſentandam improbitatem ſuam*. Sueton. in Auguſt. *ſummam legionariis legatam repræſentari iuſsit*. Sic *Repræſentata libertas*, dicitur quæ ante diem ſoluta eſt. l. 37. & l. 41. §. 1. D. de fideicomm. libert. & *Repræſentata pecunia*. l. 8. §. eam tranſactionem. D. de tranſactionibus.

Inde *Repræſentatio ante diem ſolutio*. l. 24. §. quoties. D. ſol. matrimo. l. 1. l. 2. §. idem Iulianus. D. de dote releg. l. 88. §. teſtator. D. de legat. 2. lege 10. §. ſi cum in diem. D. quæ in fraud. credit. §. ex contrario. Inſtitut. de legat. hoc ſenſu etiam dicitur *Repræſentari condemnatio*. l. 24. §. quoties. ſolut. matrim. *& reſtitutio*. l. 55. §. 1. D. ad SC. Trebellianum & fideicommiſſ. l. 22. D. eodem. item *Repræſentare damnum*. l. 20. §. rerum. D. de act. rerum amot. *& dolum*. l. 1. §. 2. D. ſi is qui teſtam. id eſt proximè ad dolum accedere. item *Repræſentari dolum culpa*. l. 1. §. 1. D. ſi is qui teſt. & *Repræſentare monetam*. Paul. lib. 1. ſent. tit. 25.

Repræſentare ſe eſt præſentiam ſui facere. l. 15. §. 1. D. ad l. Iul. de adulteris. ſic & *Repræſentare ſeſe* in l. 8. C. quomodo & quando.

Repræſentare ius præſes prouinciæ dicitur in prouincia, qui in eadem iudicis & iuris vicem tenet. l. 1. C. vbi cauſa ſtat.

Repræſentari etiam cognitio dicitur l. 3. §. cauſæ cognitio. D. de Carbon. ed. & l. 3. §. Iulianus. de lib. exhib. quæ non expectato pubertatis tempore ſtatim ſuſcipitur & maturè iudicatur.

Aliquando etiam *Repræſentare* eſt ſimpliciter dare ſeu numerare. l. 7. C. de rerum permut.

Repræſentatæ cauſæ. l. 8. C. de appellat.

Repræſtare duobus in locis in Pandect. Florent. inuenitur, in l. 47. D. de action. empt. & l. 22. §. 1. D. ad SC. Trebell.

Reprobare contractum. l. 10. C. quod cum eo. *tutorem*. l. 2. C. de teſtam. tut. & *Reprobari medicus*. l. 11. §. reprobari. D. de muneribus & honor. *Reprobari item teſtimonium* dicitur in l. 11. D. de his qui notantur infamia.

Reprobato nomine. l. 4. C. ſi cert. pet.

Repromittere aliud eſt quàm ſatiſdare. l. de pupil. §. ſi is qui. D. de oper. noui nunt. nam *Repromittere* eſt nuda pollicitatione cautionéque promittere non ſatiſdato. lege 4. D. de manumiſſionibus. l. 5. §. ſi is cui. D. de noui oper. nunt. l. 9. §. quæſitum. l. 13. in princip. §. 1. l. 30. §. vtrum. D. de damno infect. l. 3. & l. 5. §. quod ſi fugit. D. de condit. cauſa da. l. 10. D. de his quæ vt indign. l. 22. D. de oper. libert. Proinde *Repromitti & ſatiſdari* opponuntur. l. 37. D. de euictionib. & l. 45. D. de procuratoribus. item *Repromiſſum & ſatiſdatum* opponitur. l. 20. §. adducitur. D. de oper. noui nuntiat. l. 9. §. quieſcere. D. de damno infect. ſic & *Repromiſsio ſatiſdationi* opponitur in l. vlt. §. 1. D. quod legat.

Repromiſsio dotis. l. 72. D. de iure dotium.

Repromittere cuſtodiam. l. 9. §. vlt. D. de iure dotium *Repromittere de dolo*. l. 15. D. de pignerat. l. 9. §. ex hoc edicto, & §. Iulianus. D. quod metus cauſa. l. 13. §. item Celſus. D. de act. empt. l. 58. D. de euictionibus.

Repromiſſa libertas. l. 4. C. ſi mancip.

Repromiſſum. l. 42. D. de actio. empt.

Repudiare id eſt, *nolle ad ſe pertinere*, vt loquitur l. 8. §. 1. D. ſi cert. pet. ſic *Repudiare bona*. l. 23. §. vlt.

§. vlt. D. de iure patron. *Repudiata hæreditas.* l. 2. C. de legitim. hæredib. item *Repudiare ſucceſſorem.* l. 9. C. de petit. hæredit. & *Repudiare delatam ſucceſſionem.* l. 12. C. de teſtamento manumiſſ. *Repudiare bonorum poſſeſſion.* l. 2. D. vnde legitimi. l. 8. D. de bonorum poſſeſſ. & l. 15. D. de bonorum poſſeſſ. cont. tab. & l. 1. D. de ſucceſſor. edicto. & *Repudiari bonorum poſſeſſio.* l. 7. §. 1. D. ſi tab. teſt. l. 1. C. de repud. bon. poſſ. item *Repudiare legatum.* l. 2. D. de manumiſſionibus. lege 34. D. ad leg. Aquil. l. 8. in fin. D. ſi cert. pet. l. 5. §. fundum. D. de reb. eorum. l. 38. in princip. §. vlt. D. de legat. 1. l. 45. §. 1. & l. 13. D. de legat. 1. l. 59. D. de legat. 2. l. 40. D. de legatis. l. 101. D. de legatis 1. l. 9. D. de vſu & vſufruct. l. 7. D. de legatis 1. *Repudiare à ſe legatum.* l. 10. D. de opt. leg. & *Repudiatum legatum.* l. 8. §. quod ſi is. D. quib. mod. pign.

Repudiare fideicommiſſum. l. 34. §. Lucia. D. de legat. 2. & *Repudiatio fideicommiſſ.* l. 26. C. de fideicommiſſ. item *Repudiare defuncti voluntatem.* l. 80. §. vlt. D. de legat. 2.

REPVDIARE eſt, ius nobis delatum repellere. Repudiantur enim ea tantùm quæ iam delata ſunt. l. 1. §. decretalis. D. de ſucceſſorio edicto. Nec repudiare quis id poteſt, quod ſi velit, habiturus non eſt. l. 135. D. de diuerſ. regul. Sueton. in Claudio. cap. 25. *Sponſus admodum adoleſcens duas habuit &c. Priorem quod parentes eius Auguſtum offenderant virginem adhuc repudiauit.* *Repudiato priore ſponſo.* Suet. in Iul. cap. 18. ſic *Repudiare conditionem.* lege 11. D. de ritu nupt. l. 11. D. de ritu nuptiar.

Repudiare vxorem. l. 29. D. de manum. teſt. & *Repudiari vxor.* l. 12. D. de ritu nuptiar. l. 7. l. 12. D. de ritu nupt.

Repudiatus pro eo cui ab vxore repudium miſſum eſt. l. 38. D. ſolut. matrim.

Repudium quid. vid. l. 101. §. 1. D. de verborum ſignif. & l. 191.

Repudium autem non nuptiarum tantùm diremptionem renunciationémve, ſed & ſponſaliorum ſignificat. l. 2. D. de diuort. Sic & *iniuſti repudij eſſe actionem* dixit Quintilian. declamat. 1. id eſt, diuortij. l. Lucius. 59. D. ſol. matr. Vet. Gloſſarium Græcum, διάζευξις τοῦ γάμου. Inter diuertere enim & Repudiare hoc intereſt, quòd repudiari etiam futurum matrimonium poteſt. Non rectè autem ſponſa diuertere dicitur. l. 191. D. de verborum ſignificatione. Iuſtinus Martyr in Apolog. pro Chriſtian. dicta: Ἐπειδὴ δὲ ὁ ταύτης ἀνὴρ χαλεπώτερα πράττειν ἀπηγγέλθη ὅπως μὴ κοινωνὸς τῶν ἀδικημάτων καὶ ἀσεβημάτων γένηται μένουσα ἐν τῇ συζυγίᾳ καὶ ὁμοδίαιτος καὶ ὁμόκοιτος γενομένη τὸ λεγόμενον παρ' ἡμῖν ῥεπούδιον δοῦσα ἐχωρίσθη.

Repudium etiam vetus Gloſſarium Græcum vertit διαζύγιον.

Repudium dicere. Tacitus lib. 3. *Et repudium mittere.* l. 38. D. ſol. matr. l. 3. & l. 4. & l. 8. D. de diuort. & l. 57. D. de donat. inter vir. & vxorem. *Et remittere* apud Terentium Phormio. act. 5. ſcen. 8. item apud Sueton. in Calig. cap. 36. & apud Senecam Controuerſ. 6. lib. 7. & ſcribere apud Tertullian. Apologet. *Per omnes* ait *ſexcentos nulla repudium domus ſcripſit.* & *Repudiatus is cui repudium miſſum eſt.* & l. 4. D. de diuort.

Repudium miſſum. l. 43. D. ad leg. Iul. de adulter. & *Repudio miſſo.* l. 3. D. de diuort. Non tantùm autem nuptiis, ſed & ſponſalibus repudium mittere dicimus. l. 38. D. ſolut. matrim.

Inde *Repudium Renuntiare* apud Plaut. Aulular. & Terentium Phormion. act. 4. ſcen. 4.

Repudiata appellatio à iudice. l. 3. C. de appellat. l. 31. D. de hæredit. pet.

Reputare in computatione ineunda aliquid imputare ſignificat. l. 36. D. de neg. geſt. l. 40. in fin. D. de minoribus. l. 1. §. præterea. D. de tut. & rat. diſtr. l. ſi ſine hærede penult. D. de adminiſtr. tut. l. Titium. ead. l. ex parte §. filius. D. famil. erciſcund. l. 21. D. ſolut. matrim. l. 5. C. de iud. l. 90. §. teſtator. D. de lega. lib. 2.

Sic *Reputare alimenta.* in l. 34. D. de negot. geſt. *pretium.* l. 4. C. de iudiciis. *ſumptus.* l. 61. D. locati. & *Reputandi ſumptus.* l. 61. D. de legat. item *Reputare vſuras.* l. 40. §. vlt. D. de minorib. *Reputare in damno.* l. 1. §. quod igitur. D. de vi & vi armata.

Hinc *Reputatio* in l. Titia. D. de ſolutionibus. *Reputatio vſuræ.* l. 40. D. de vſur. & *reputationes* in l. 19. D. famil. erciſcund. l. 2. D. vbi pupill. educ. l. 10. §. idem Labeo ait. D. manda. d. l. 1. §. Præterea. l. 8. & l. 25. §. ſi vicino. D. loca. l. 48. D. de ſolutionibus. l. Titia. D. eod. l. 5. D. de fideiuſſorib. tut. & *Reputationes admittere.* l. 2. D. vbi pupill. educ.

Requirere rem abſentem. l. 39. D. de legat. 1.

Requirere aduocatos. l. 1. §. 1. D. de requir. reis. & l. 6. D. de cuſtod. & l. 4. §. reus. D. de re militari. l. 2. C. ſi pend. appellat. & *Requirendi aduocati.* l. 1. §. præſcriptio. D. de iure fiſci.

Requirere fugitiuum. l. Diuus Pius. D. de fugitiu. & *Requirendi fugitiui.* l. 2. C. de ſeru. fugitiu. *Requirere reum* tot. tit. de requiren. vel abſent. damn.

Requirere flagitium. l. Diuus Pius. D. de fugitiuis.

Requirere neceſſarios pupilli vel parentes. l. 5. §. imprimis. D. de reb. eorum.

Requirere debet. i. inquirere. l. 36. D. de rei vindicat. ſic *Requirere prætor* dicitur in l. 5. §. 1. D. quibus ex cauſ. in poſſ.

Requiri veritas. l. 10. §. vlt. D. de quæſtionibus. & *Ad Requirendam veritatem*. l. 8. D. de quæſtionibus. item *Requiri cuſtodia demiſſa*. l. vlt. D. de cuſtodia.

Requiri in iudicio. l. 6. C. de ſtatu defuncti.

Requirendum eſt. l. 39. D. de ſtipulat. ſeruorum. l. 63. §. ſi hæres. D. ad SC. Trebellian. & l. 25. D. de liberat. legata.

Requirendus fructus. l. 1. C. de requirend.

Requiſitus ab actore reus. l. 21. §. quibus ex cauſ. in poſſ. eat.

REI *appellatio generalis eſt. Continet enim omnia, quæ vel in patrimonio ſunt, vel extra patrimonium, & ad omnem contractum cauſáſque & iura pertinet*. l. 5. & l. 23. D. de verborum ſignificat. Sunt autem tres præcipuè huius vocabuli ſignificationes, hoc Auſonij verſiculo comprehenſæ.

Imperium, litem, Venerem cur vna notet res? Vt de duabus, quæ nihil ad ius pertinent, taceam, Res pro lite accipitur in l. 8. §. ſi quis poſt rem. cum §. ſequ. D. de inoffic. teſtamen. & apud Horat. lib. 1. Satyr. 9. Et olim ſummè dubitatum inter formularios fuiſſe Cicero in Muræna oſtendit, Rem an litem dici oporteret. Vnde in actionum ciuilium ſolennibus verba ſub diſiunctione hæc ita Varrone in lib. 6. de lingua Lat. teſte efferebantur, *Quam rem ſiue litem dicere oportet*. Coniunctim verò protulit Imp. in l. 9. C. de ſuis & legit. vt & in ſolenni formula rerum à fæciali repetundarũ, quæ à Liuio lib. 1. ponitur, *Quarum rerum, litium, cauſarum, condixit pater patratus*.

Inde *Rem amittere*, litem amittere eſt. l. 8. D. de reſti. in integ. l. 22. §. penult. D. rat. rem hab. l. 5. D. de ſtipul. præterit. ſic *Rem differri*. i. litem. l. 3. §. Iulian. D. de liber. exhib.

Res perire dicuntur. i. lites. Liuius lib. 29. pag. 15. ſic & *Res perire tractu temporis* dicitur l. 12. D. de procuratoribus. item *ſi res tempore peritura ſit*. l. 3. D. de feriis, id eſt, ſi dilatio actionem & litem ſit peremptura. l. 1. D. de Feriis. porrò *Rem ſeruare* pro debitum ſuum ab aliquo conſequi, & vt aliàs dicitur, ad ſuum peruenire. l. 2. & l. 4. D. de dolo. l. 19. D. ad Velleia. l. 2. §. ſi Titius. D. de hæred. vend. l. 11. in fi. & l. 12. D. ad municipal. l. 2. D. de inſtito. l. 35. §. vlt. D. locati. l. 4. in fi. D. de admin. rerum ad ciuit. l. vlt. D. rem pupill. l. 38. D. de excuſ. tut. l. 10. D. de doli except.

Inde *Rei ſeruandæ cauſa* in poſſeſſionem mitti dicuntur creditores. l. 2. D. de feriis l. 1. & l. 7. D. quibus ex cauſ. in poſſ. l. 3. §. vlt. D. de acquirenda poſſ. l. 13. D. quæ in fraud. credit. l. 51. §. 1. D. de re iudic. l. 5. §. ſi plures. & §. poſtquam. D. vt in poſſeſſ. legator. l. 3. §. creditores. D. vti poſſid. l. 5. §. Iulianus. D. ad exhibendum. l. 26. D. ad municipalem. l. 50. D. de pecul. l. penult. §. item dandæ. D. de diuerſ. tempor. l. 2. D. de feriis. l. 9. D. de rei vendicat. Etiam rei ſeruandæ cauſa in poſſeſſionem bonorum tutoris, qui ne alimenta decernatur, latitat, pupillus mittitur. l. 7. §. præterea. D. de ſuſpect. tutor. Sed & rei ſeruandæ gratia, fideicommiſſi ſeruandi gratia ſignificat in l. 9. D. de annu. leg. quanquam aliàs hæ duæ miſſionum in poſſeſſionem cauſæ vt diuerſæ, ſeparentur. l. 1. D. ex quib. cauſ. in poſſ. eat.

Rei autem ſeruandæ cauſa non poſſidet qui ſuo iure vt pignus tenet. l. 13. D. quæ in fraudem creditorum.

Res perire dicitur cum obligatio euaneſcit. ſic *Res peribit*, id eſt obligatio ſoluetur, in l. 91. D. de ſolutio.

Rei perſecutionem continent actiones quibus perſequimur quod ex patrimonio nobis abeſt, l. 35. D. de obligation. & action. §. res perſequendæ. Inſtit. de actionib. ſic *Rei perſecutionem continet actio* in l. 11. D. de reb. auct.

Rei perſecutio & pœna vindictæ opponuntur. l. 20. §. 1. D. de admitt. vel omitt.

Rei obligatio. l. 1. §. vlt. D. de pact.

Res pro vi & effectu in l. penult. D. de ſtatuliberis. ſic *Cum Re*, id eſt effectu, Vlpianus tit. 23.

Res veritatem ſignificat. l. regula. §. qui ignorauit. D. de iur. & fact. ignor. l. quod ſi dubitet. D. de adquirend. hæred. l. 2. §. ſi à pupillo. D. pro empto.

Res honeſta pro facultatibus. l. 3. §. 1. D. de decurionib. item *Res* pro ſubſtãtia defuncti in l. 24. D. quæ in fraud. credit. ſic *Rem habere*, id eſt hæreditatem. l. 2. §. liberi. D. ad Senatuſcõſultum Tertull. l. 8. D. ſi tab. teſt. l. ſi filiusfamil. D. ſi tabulæ teſtament. l. 5. §. vlt. D. de bonorum poſſeſſ. ſecund. tab. ſic *Rem ab inteſtato habere*. l. 16. D. de legat. præſtand. & *Rem habituros*, id eſt hæreditatem. l. 1. §. ſi hæres. D. ſi tabul. teſtam. *ita Rem omnimodo habiturus eſt* in l.

84. D. de adquiren. vel omitt.

Sic & *Res matris*, pro hæreditate in l. 77. §. filia. D. de legat. 2. & rem indiuiſam cum fratre. l. 89. §. 1. D. de legat. 2. Hanc Martialis appellat Rem relictam in illo verſu.

Res non parta labore, ſed relicta Itaque. *Rem habere*, ſucceſſionem obtinere eſt. lege 12. D. de iniuſto rup. l. 4. in fin. D. de fideicommiſſ. libert. l. 83. D. de acquirend. hæred. vnde bonorum poſſeſſio quædam eſſe cum re dicitur, nimirum cum is qui accepit bona ea cum effectu retinet. Quædam ſine re cum alius euincere iure ciuili hæreditatem poteſt, veluti ſi ſuus hæres inteſtato ſit. l. 8. §. 1. D. de inoff. teſt. l. 25. C. eod. tit. & apud Vlpian. in Inſtit. tit. 28. Cicer. lib. 3. Offic. *Non erat æquum principes ciuitatis rem habere*. *Rem habere & rem auferre* in l. 16. D. de legatis præſtandis.

Rem ſeruare à muliere. l. 19. ad SC. Velleianum.

Rerum amotarum actio. vide Harmenop. pag. 41. *Et cuja res erat*. Agell. lib. 1. cap. 22.

Rem habere ſeſtertiorum, in lege Dei. tit. 2.

Res exiſtimationi opponitur. l. 2. §. ſi à pupillo. D. pro empto. vt ſubſtantia opinioni. l. 2. §. ſi ſub conditione. D. pro emptore.

Rei appellatio non genus ſed ſpeciem ſignific. D. de rei vindicat. & *Rei* appellatione tota res & pars eius continetur. l. 7. D. de iureiur. l. 4. §. 1. D. de damno infect. lege 13. §. 1. D. de fundo dot. Eadémque res peti intelligitur, etiam ſi pars petatur eius, quod totum petitum eſt. l. 7. D. de except. rei iudic.

Rem ipſam habere videtur qui actionem ad eam recuperandam habet. l. 15. D. de diuerſ. reg. l. 143. D. de verborum ſignific.

Res vel mobiles ſunt, vel ſoli. l. 2. D. de condit. trit. l. 1. D. de rei vindicat. l. 51. D. de donat. inter virum. & alibi *Res vel ſoli ſunt, vel mobiles, vel ſe mouentes*. l. 1. D. de ædilit. edicto. ſunt etiã *Res quæ in abuſu continentur, vt puta vinum, triticum, oleum*. Vlpian. lib. reg. tit. de legatis. *vt & quæ pondere numero & menſura conſiſtunt vel continentur*. l. 2. in princip. §. creditum. D. de rebus credit.

Res corrupta. l. 14. D. de verborum ſignif. *Res quæ eſt in controuerſia*. l. 21. D. de iure fiſci. *Res familiaris* & *Rei familiaris neceſsitas*. l. 18. D. de adimend. legat. item *Res familiaris vltioni opponitur* in l. 6. D. de ſepul. violat. Et *rei perſecutio vindictæ*. l. 10. D. de ſepulc. viol.

Rem illicitam admiſiſſe. l. 1. C. de liberali cauſa.

Res iudicata dicitur quæ finem controuerſiarum iudicis pronuntiatione accepit, quod vel condemnatione vel abſolutione contingit. l. 1. D. de re iudic. *Rei iudicatæ clauſula* in l. vlt. D. iud. ſol. ſignificat eam ſtipulationis iudicatum ſolui clauſulam, quæ ad iudicati ſolutionem propriè pertinet.

Res pecuniaria. l. 2. §. 1. D. ad municipal.

Res in iudicium venit. l. 11. D. de pact.

Vt res patitur. l. 2. D. de ſtatu hominum.

Ratione carere Res. l. 47. D. de adquir. poſſeſſ.

Rei vxoriæ actio appellabatur, quæ ſoluto matrimonio dotis repetendæ cauſa dabatur. l. vn. C. de rei vxor. actione. §. fuerat. Inſtitut. de action. Eius meminere Cic. lib. 3. Officiorum. Quintilian. lib. 8. cap. 3. & Gellj. lib. 4. cap. 4. Eius autem Pandectis nuſquam gentium fit mentio, quòd ea à Iuſtin. in actionem & ex ſtipulatu tranſlata & transfuſa eſſet. Agelli. lib. 4. cap. 3.

In Rem, id eſt indefinitè. l. 5. §. 1. D. de pecun. conſtit. ſic *In Rem vel in perſonam*. l. 5. §. manet. D. de rebus eorũ quæ inter ſe opponuntur. l. 10. D. de operis noui nuntiat. l. 5. §. manet. D. de reb. eorum. vnde *Non in Rem ſed perſonalis actio* in l. 6. §. ſi quis. D. de aqua & aqua pluuia. ſic *In Rem ſcripta exceptio*. l. 4. §. metus. D. de doli mali except. & *In rem opponi exceptio*. l. 1. §. planè. D. de doli except. item *In rem collata verba*. l. 8. §. ſi verba. D. vt legatorum ſeu fideicommiſſ. & *In rem concepta ſtipulatio*. l. 10. D. quando dies legat. *cautio In rem concepta*. l. 5. D. vſusfruct. quemad. cau. item *In Rem iurare* in ſua tantum perſona opponitur. l. 1. §. ſi fideiuſſor. D. quarum rerum act. ſic *In rem ſcriptum edictum*, id eſt indefinitè. l. 5. §. 1. D. quib. ex cauſ. in poſſeſſ. & *In Rem pactus*. l. 7. §. vlt. D. de exceptionibus. *In rem conceptum factum*. l. 57. §. vlt. D. de pact. item *In rem alicuius credere pecuniam*. l. 8. C. mand. vel contr. & *In rem alicuius mutuam pecuniam accipere*. l. 3. & l. 7. C. ſi aliena res. ſic *In Rem ſuam obligari*. l. 1. D. de contrar. tut. & *In Rem ſuam fideiuſſor*. l. 4. D. de pact. ſic *In rem ſuam fideiubet obligari*, veluti pro ſuo procuratore, aut ſi ad eum pecunia prouenerit, & ipſe reum dederit vice ſua, pro eóque fideiuſſerit. l. 13. l. 22. D. de pact. l. 5. D. de liber. leg. *In Rem ſuam procurator datus*. l. 13. D. de

pact. l. 20. D. de appellationibus. dicitur qui mandatas ſibi actiones lucro & commodo ſuo exercet. *In Rem*, quid ſit in multis Pandectarum locis expoſui ſupra lib. 9. Item *In rem ſuam cognitor vel procurator*. Paul. 1. lib. ſentent. tit. 2. *In Rem ſuam datus* eſt qui fideiubet pro re aliqua in ea cauſſa quæ futura eſt eius. Vetus Gloſſarium. *In Rem actio eſt*, quæ non ſolùm ſpecialiter vnam vel duas vel plures perſonas, ſed generaliter complectitur omnes ad quos pertinet, vel pertinere poterit.

Rem pupilli ſaluam fore cautio prætoria, quam Theophil. Inſtitut. de ſatiſdatio. tut. & de diuiſio. ſtip. ſic explicat. Ὁ πραίτωρ τὸν καθιστάμενον ἐπίτροπον ἐγγύας δίδοναι κελεύει ὅτι σῶα καὶ ἀκέραια τὰ τῶν κηδεμονευομένων φυλαχθήσονται πράγματα.

Ob Rem non defenſam. l. 23. D. de fideiuſſorib.

Nec ad Rem *facit*. l. 4. C. arbitr. tut. item *Nec ad rem pertinet*. l. 11. §. quod vulgò. D. ad leg. Falcid.

R*e atrocem iniuriam haberi vel fieri* dicit Vlpian. in l. ſeptima. §. vlt. & l. 9. D. de iniuriis. ſic & R*e fieri collatio dicitur*. l. 1. §. quamuis. D. de collat. bonorum. & *Re conuenire*. l. 1. D. de pact. ſed R*e excluſus non videtur, quem prætor ſe in integrum reſtituturum pollicetur*. l. 5. D. de reſtit. in integr. item R*e mora fit*. l. 5. D. de minoribus. ſic alibi, *Ex* R*e moram eſſe*. l. 26. §. 1. D. de fideicommiſſ. libert. & *Ex re mora fieri*. l. 32. D. de vſuris. *In Re mora eſſe*. l. 22. & lege 38. D. de vſuris.

Item R*e obligatio contrahi* dicitur in l. 17. D. de pact. & *Re vti contrahitur obligatio*. l. 1. D. de obligat. R*e contrahi dicitur obligatio*, quæ re demum intercedente contrahitur. l. 1. & l. 52. D. de obligation. & action. l. 1. in fi. & l. 17. D. de pact. l. 8. §. 1. D. de fideiuſſorib. l. 1. D. de nouation. l. 2. §. vlt. D. ad Velleian. l. 13. §. ſi fideiuſſori. D. de acceptilatio. l. 12. C. ſi cert. pet. vt fit mutui datione, commodato, depoſito, pignoris traditione. Inſtit. quibus modis re contrahit. oblig. *Ita* R*e factum contractum*, id eſt, *numeratione*, dixit Vlpian. in l. 9. §. quoniam. D. ſi cert. pet. *Societas verò Re contrahi*, id eſt, *communicatione bonorum* dicitur in l. 4. D. pro ſoc. Quanquam in ea nudo conſenſu obligatio conſtituatur. ſic & *Re ſolui obligatio* dicitur. id eſt ſolutione. l. 80. D. de ſolutionibus.

R*e item præſtare Iuriſconſulti dixerunt*. l. 47. D. de act. empti. vt & R*e tradere*. l. 5. §. vlt. D. de act. empt.

Re & facto transfertur domicilium. l. 20. D. ad municip.

Re & verbis opponuntur. l. 1. §. iniuriam. D. de iniuriis. vbi *iniuriam* R*e fieri* Labeo definit *quoties manus inferuntur*. ſic *Reipſa & verbo opponuntur* in l. 37. §. per nuntium. D. ad Senat. Trebell.

E R*e eſt*. l. 1. D. ſi cert. pet. l. 1. D. ſi is qui teſtam. lib. l. 1. §. dixerit. D. de publican. l. item illa. §. ea re. D. de pecun. conſtit. ſic *E* R*e eſt, & non ab re erit*. l. 26. D. de re iudicata. & *è Rep. tauit prætor*. l. 1. in princ. D. de ſucceſſ. edict. l. 1. §. 1. D. de publ. & vectig. item *Ex re actio venit*. l. 46. D. de obligationibus.

Ex Re fructuarij item bonæ fidei poſſeſſoris eſſe videtur quod hi ſeruo donauerunt vel conceſſerunt vel adminiſtratione rerum quæ ad eos pertinet compendij fecerint. l. 38. D. de vſufruct. Sed & ſi bona fide poſſeſſori vel fructuario ſeruus acceptum roget vel paciſcatur ne ab iis petatur ex re eorum acquirere videntur cum eos liberent. l. 63. D. de ſolutionibus. l. 11. D. de acceptilatione. Sed etſi hæreditatem poſſeſſorum fructuariorúmve intuitu & contemplatione ſibi relictam iuſſu eorum adeant, non opera ſua, ſed ex re eorum acquiſiſſe intelliguntur. l. 45. in fin. D. de acquir. hæred. l. 32. D. de liber. cau. Atque hæc interpretatio pertinet ad id quod dicitur, fructuario bonęue fidei poſſeſſori ſeruum, quod ex literis ſuis vel ex re eorum ſtipulatur, aut per traditionem accipit, acquirere.

In R*e*, & in æſtimatione opponuntur. l. vlt. §. qui ignorauit. D. de iuris & facti ignor. ſic *In* R*e eſt* accipitur in l. 30. D. de adquir. vel omitt. hæred.

Non abs R*e*. l. 14. D. de probationibus. *Non ab re eſt*. l. 17. §. quæritur. D. ad legem Iuliam de adult. N*on abs re erit*. l. 1. C. ſi maior fact. l. 4. §. ſi ex die. D. de fideicommiſſ. libert.

R*erum ſeruitutes*. l. 1. D. de ſeruit.

R*erum Italicarum* appellatione quid contineatur exponitur in l. 35. §. rerum autem. D. de hæred. inſtit.

In R*erum natura non ſit*. l. 30. §. 1. D. de iuriſd. ſic *Et quæ extant, & quæ in* R*erum natura eſſe deſierunt*. l. 17. §. non ſolum. D. de act. rerum amot.

R*es humanæ*, item R*erum natura*, vide ſuis locis.

In R*ebus humanis agere*. l. 1. C. de inofficioſ. donation.

In Rebus humanis eſſe. l. 7. D.de vent.in poſſeſſ.l.107.D.de ſolutionib.l.1.§. ſciendum.D.de legit. l.vlt.D.de condit. furt. *& deſinere eſſe*. l. 8. D.eodem.& l.3. D.de condit. tut. l.20. D. de annu. lega. l. 91.D.de verb.oblig.l.1. C.de teſtamen.tut. *In Rebus humanis manere*. l. 31. D. de nouationib. *In Rebus humanis non eſſe*. l. 14.D. de iure codicill. l. 1. §. vlt. D. quæ ſentent. ſine apell.l. 10.C. de teſtam. milit. l.3.C.de inutilib. ſtipulationibus. l. 12. §. aliquando. D. quod met. cauſ. *In Rebus humanis eſſe deſiit*. l. 107. D.de ſolutionib.l. 50. D.de furtis. *Rebus humanis defunctus*. l. 2.C.vnde legitimi. *Rebus humanis excedere*. l.vlt. C. quando dies legat. *Rebus humanis exemptus*. l.7. C. de iudiciis. l.16. D.de pact.l. 18. C.de oblig. & action. l. vlt. C. de peric.& comm. rei vend. l.18.& l.20.C.de donat. int.vir.& vxor.l.10.C.ſoluto matrim. l.7. C.quod cum eo.l.4.C.pro ſocio.l.26.C.de euict.l.14.C. de poſtlim. reuerſ. Exempti.l.2.C. ad SC.Orfician.l.4.C.ad SC.Trebell.*Rebus humanis exempta*.l.18.D.de iure dot.*Rebus humanis ſubtracta*. l.5.C. quando dies legat.

Reſpubl. l.vlt.C.de iure Reipub. l.31.D.de furt. *Reſpubl. ciuitatis*. l. 2. C.de aduocatis.

Reſpublica Antiochenſium. l. 37.D. de reb.auct. iudic. poſſ. *Arelatenſium*. l. 34. D. de vſu & vſufruct. *Heliopolitanorum*. l.4.C.qui potiores. *Sardianorum*. l.24.D.de ann.legat. *Sebaſtenorũ*. l.21.§. Lucius. D.de ann.legat. *Theſſalonicenſium*. l.23. C.de euictionib. *Tuſculanorum*. l. pater. §. quindecim. D.de legat.3.

Reipubl. agri. l. vlt. D.de adminiſtr. rer. *prædia*. l. 78. §.1. D.de legat. 2.& *Relata prædia*. legè 17. D.de vſu & vſufruct.

à *Repub. conducti horti*. l.30.§.1. D.de legat.3.

Reſpublicæ. l. ſed ſi imaginem. D. de furt.

Reſcindere acta. Ouid.Metamorphoſ.lib.14.

Diis licèt acta Deum niſi quid reſcindere. Et aliàs. *Nec enim reſcindere dictus Fas eſt æde Deus*. Suetonius in Claud.cap.10. *Caij quoque etſi omnia acta reſcidit*. Et apud eundem in Claud.cap. 28. Iudicia reſcidit. Tertullian. Apologet. *Reſciſſa damnatio teſtimonium* Socrati *redditum*. Cic. pro Cluent. *Alter alterius iudicium non modò reprehendat, ſed etiam reſcindat*. *Acta ſyluæ reſcindere*. Florus lib.3. hoc ſenſu *Reſciſſa acceptatio*. l. 9.§.volenti. D.quod met. cauſa. & *Reſciſſa adoptio*. dicitur. l.1.§.ſi quis. D.ſi tab.teſt. ſic *Reſcindere capitis diminutionem*. l. 6.§.1. D.de bon. poſſ. & *Reſcindere contractus* iudicium dicitur in iure. item *Reſcindi decreta*. l.4.D. de decretis.& *Reſciſio decreti*. l.5.D.de Decretis. *Reſcindere donationem*. l.3.C.de donat.cauſ.mort.l.8.C.de donationib. ante nupt. ſic *Reſcindere fraudem*. l. 2. D.ſi quid in fraud.patron. *& libertatem*. l.23. C. de liber.cau. item *Reſcindi libertas*. l. 30.& l.33.C.de liber. cau. & *Reſcinditur libertas per legem*. l.5.§. vlt.D.qui & à quib. ſic & *Reſcindi locatio* dicitur.l.23.D.locati.& *Reſciſſum matrimonium*. l.3.C.de repud. *Reſcindere obligationem*. l. 5.D.ad l. Iul.de vi publ. *Reſcindi placita*. l. 17. C.de vſuris. *Reſcindere ſententiam*. l. 4. D.de re iudicata.l. 2. D. de iure aur. & Liuius lib. 4. *Reſcindi iudicium*. & apud Ciceronem, *Iudicia Reſcindentur*, pro Cluentio. & alibi

Reſciſſum iudicium, id eſt finitum & conſumptum.l. quoties. §. ſi creditor. D. de pecul. ſic *Reſcindere rem iudicatã*. in l.10.C.de procuratoribus.& *Reſcindere quæ pronuntiauerunt*. l.27. D. de pœnis. item *Reſcindere teſtamentum*. l. 36.D.de ſtatuliber. & *Reſcindere iudicia patris*. l. 1. D. de legat. præſtand. nimirum per bonorum poſſeſſionem contra tabulas. ſic *Reſcinditur teſtamentum*. l. 24.C. de inofficioſ.teſtam. l.16.C.famil.erciſcund. l.34.§.vlt.D. de teſtam.milit. & *Reſciſſum teſtamentum*. l. 3.D.de tranſaction. item *Reſcindi tranſactionem vel diuiſionem*. l.1.C. ſi aduerſ.tranſaction. item *Reſcindere venditionem*. l. 1. §. ſi quis. D. ſi quid in fraud. in indic. βασιλικ. *Reſcindi venditio* dicitur ἀναλύεσθαι καὶ ἀνάλυσις, & ἀνατρέπεσθαι. & ad *Reſcindendam venditionem*. l.13.C. de donationibus inter virum.& *Reſciſſa venditio*.l.1.C.de fide inſtr. & iure haſt. l. qui ſolidum.§.1.D.de legat.3. ſic & *Reſciſio emptionis*. lege 11.§.ſi ita. D.quod vi aut clam.

Reſcindere pauimenta. l.1.§.quod ait. D. de cloacis.

Reſciſſoria. l.21.D.de donationib.& *Reſciſſoria actio*. in l.28.§. exemplo. & §. vltim. D. ex quibus cauſ. maio. l.18. C.de poſtli. reuerſis, ea eſt, quæ Reſciſſa vſucapione redditur.l.35.D. de obligat. & actionibus.§. rurſus. Inſtit.de actionibus.l.24.C.de rei vendit. & in l.16.C. ad Velleian. *Reſciſſoria actio* dicitur quæ Reſciſſa mulieris obligatione in priorem & antiquum debitorem reſtituitur.

Reſciſio. in l. 3.§.ſi emancipatus. D. de bonor. poſſ.contr. tab.Reſciſſionẽ emancipationis ſignificat. Nam prætor vt emancipatos qui iure ciuili definiũtur propterea quòd per capitis diminutionẽ ius legitimũ amiſerint, ad ſucceſſionem cũ cæteris liberis, qui in poteſtate mãſerunt, admittat, eorũ emancipationẽ reſcindit. l.6.§.1.D.de bon.poſſeſſ. Quod cùm Accur-

ſius non videret, valde ſe torquet in interpretatione dicti §. ſi emancipatus. Sic etiam accipienda ſunt illa l.9. de bon. proſcript. in C. Theod. verba, qui ab inteſtato ſucceſſuri defuncto vel ex 12. tabul. vel per reſciſſionem capitis, prætorio vocabuntur edicto.

Reſcribere interpr. Horat. pag. 434.

Reſcribere Princeps dicitur ad epiſtolas, vt *ſubſcribere libellis*: ſed tamē etiam *Reſcribere ad libellos* Iuriſconſulti dicunt. l. 23. D. de vſufruct. legat. l. 4. D. de appella. recip. l.17. D. de iur. patro. l. 40. §. hoc Senatuſcon. D. de legat. 1. ſic *Diuus Pius Reſcripſit pecuniæ Licinianæ*. l. ſi is à quo 3. §. vlt. D. vt in poſſeſſion. legator. *Diuus Pius ad Aemilium equeſtrem reſcripſit*. l. 1. §. & qui. D. vt in poſſeſſ. legatorum. *Reſcripſit* D. *Antonius Prætori*. l. penult. D. de in integr. reſtit. *Imperator noſter reſcripſit*. Vlpian. l. 50. D. de fideicommiſſ. libert. ſic *Reſcriptum eſt ab Imperatore noſtro*, ait Vlpian. in l. 24. §. ſi ſeruus. D. de fideicommiſſ. libert. item *Reſcripto Imperatoris noſtri & Diui patris eius*. l. 3. §. vlt. D. de fideicommiſſ. libert. *Imperator Antoninus reſcripſit Modeſtinus*. in l. 12. D. de fideicommiſſ. libert. & *Diuus Antoninus & Pertinax reſcripſerunt*. in l. 12. §. 1. D. de fideicommiſſ. libert. *Imperator Marcus Antoninus* Iulio *Balbo reſcripſit*. l. poſtquā. 5. §. 1. *Diuus Antoninus Marcio Auito prætorio reſcripſit*. in l. penult. D. de in integr. reſtit. *Reſcripſit etiam ad deſideria Aſianorum*. l. 1. §. quædam. 5. D. de off. Proconſul. D. vt legat. ſeu fideicommiſſ. ſic & *Reſcribere principes ad literas præſidis & libellum rei ſolent*. l. 6. §. quid tamē. D. de rupto. vnde *Reſcriptiones* vocabantur, quibus princeps negotia ad præſides prouinciæ remittebat. l. ſæpè. 8. & l. generaliter. 9. D. de offic. præſidis. ſic Imperatores etiam Reſcribere ſolent *ſecundum ſententiam & diſtinctionem Iuriſconſ*. l. 7. & l. 10. §. 1. D. quæ in fraud. credit.

Reſcribere etiam dicuntur ad libellum. l. vlt. D. de offic. proc. l. 23. D. de vſu & vſufruct. l. 1. §. 1. D. de iure fiſci.

Et *Reſcriptum ad libellum*. l. 41. §. hoc Senatuſconſ. D. de legat. Quinetiam ipſimet conſulti reſcripſiſſe dicūtur, quod conſulentibus ſe reſponderunt. §. ſacræ. Inſtit. de rerum diuiſ. lege 73. D. de contrah. empt. interpres Horat. p. 434. bis.

Reſcribere etiam dicuntur Iuriſconſulti. l. 29. D. de ſtatu liber. & l. quod & Herennio. D. de furt. & l. Ariſto. D. de manumiſſ. teſtament. ſic *Reſcripſit Ariſto*. l. 46. D. de manum. teſt. *Reſcripſit & Iulianus*. §. ſuſpectus. tit. de ſuſpect. tut. §. item cui Reip. Inſtitut. §. locus. Inſtitutionibus. de rerum diuiſionibus ex contractu. D. de re iud. l. 3. §. 1. D. de bonorum poſſeſſ.

Reſcribit Labeo. l. 3. D. de bon. poſſeſſ. item *Reſcripſit Scæuola*. l. ex contractu. 44. D. de re iudicata.

Reſcriptio. l. 8. & l. 9. D. de offic. præſid.

Reſcriptiones pro reſcriptis. l. 9. D. de off. præſid.

Reſcriptum. Vetus Gloſſar. Græcum vertit, βασιλέως ἀντίγραμμα, & aliàs ἔγγραφος λύσις βασιλέως. Item alibi. ἀντιγραφὴ λέγεται ἡ βασιλικὴ πρόσταξις, διὰ τὸ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐκπορευομένων ἀναφορῶν γίνεσθαι τὰς βασιλικὰς προσταγάς. Vide Harmenop. pag. 16.

Sic & *Reſcripta principum* ſacri afflatus vocantur. vide lib. 17. & *Reſcriptum ſacrarum conſtitutionum*. l. 43. D. de actionibus empti.

Reſcriptum apud Aufidium. l. 20. D. de opt. leg.

Reſcripto continetur. l. 45. §. 1. D. de vſuris. l. 7. §. ſi tutor. D. de adminiſtr. peric. l. 7. D. de excuſat. l. 26. D. de excuſat. l. 11. §. 1. D. de minorib. l. 45. D. de ritu nupt. & l. ibid. de curat. fur. l. 11. §. 1. D. de munerib. & l. 1. §. cum quis. D. de quæſtionibus. l. 15. §. cum quidam. D. locati. *Reſcripto principum continetur*. l. vlt. D. de quib. rebus. item *Reſcripto declamatur*. l. 30. §. vlt. D. vt legator. ſeu fideiuſſor. & *Reſcripto expreſſum eſt*. l. 1. §. his quoque. D. de collat. bonorum. Suid. in verbo διαγεγράφαντος, id eſt, διὰ τραπέζης ἀριθμήσαντος. itē *Reſcripto oſtenſum eſt*. l. 2. §. ſi cui. D. vt legator. ſeu fideicom. & *Reſcripta oſtendunt*. l. vlt. D. de teſtam. milit. *Quorundam Reſcript. declaratur*. l. 7. D. de cuſtodia. & *Multis Reſcriptis continetur*. l. 3. D. de bonis libert.

RESERARE *ſignum*. Paul. lib. 5. ſent. tit. 25.

RESERVARE *dominium*. l. 14. C. de donat. inter vir. & *Reſeruare electionem*. l. 27. D. ad leg. Iul. de adult. & *Reſeruare ſibi iuriſdictionem*. l. 1. & lege 4. §. 1. D. de damno infect. *Reſeruare optionem*. l. 2. §. Scæuola. D. de eo quod certè loco. & Receptionem. l. 2. §. Scæuola. D. de eo quod certo loco.

RESIDERE *apud fideicommiſſ*. l. 3. D. ad Senat. Trebell. ſic *Reſidere dos apud maritum* dicitur l. 48. D. ſoluto matr. & *Reſidere apud maritum ex adminiſtratione*. l. 95. D. ad legem Falcid. item *Reſidere in hæreditate dominium*. l. 15. C. de donat. inter vir. & vxorē. & *Reſidere peculium*. l. 22. D. de Caſtrenſ. peculio. item *Reſidet pecunia publica*. l. 4. §. lege. D. ad leg. Iul. pecul. & *Reſidere res dicitur* in l. 98. §. 1. D. de ſolution.

Reſidua

Reſidua pars. l. 13. §. 1. D. de acceptilation. & *Ex Reſidua parte.* l. 2. C. de hæredibus. vel *Pro Reſidua parte.* l. vlt. C. de contrar.

Reſidua ſunt pecuniæ publicæ quæ apud aliquem ex locatione, conductione, emptione, alimentaria ratione, ex ſumma quam accepi aliáve qua cauſa reſederunt. l. 4. §. lege Iulia. & l. 9. D. ad leg. Iuliam pecul. Ea verò pecunia quam quis cum prouincia abiret apud ſe eſſe ad ærarium profeſſus retinuit, ante annum reſidua non eſt, quia eam priuatus fiſco debeat. l. 9. §. vlt. D. eodem tit. Crimen hoc lege Iulia vindicatur, quæ inde de reſiduis vocatur. Sic & apud Liuium lib. 3. belli Macedo. verbum hoc exaudiendum eſt. *Omnibus*, ait, *reſiduis pecuniis exactis tributo priuatis remiſſo.* Cicer. 2. Oratio de leg. Agrar. *Quid relatum, quid reſiduum ſit.* Idem pro Cluentio. *Nuper apud C. Orchinium collegam meum locus à iudicibus Fauſto Syllæ de pecuniis reſiduis non eſt conſtitutus.*

Reſiduæ portiones. l. 3. C. de teſtam. milit.

Reſidua quantitas. l. 1. D. qui potior. l. 8. C. de fideiuſſoribus. l. vlt. D. in quib. cauſ. pign.

Reſiduæ ſummæ. l. 7. §. idem ſolent. D. de adminiſtr. & peric.

Reſiduum legatum. l. 24. §. proinde. D. de fideicomm. libert. *pretium.* l. 14. Codice de euictionibus.

Reſidui temporis. l. 28. alumni. D. de ann. legat. & l. 9. §. vlt.

RESIGNARE. l. 16. §. vlt. D. ad l. Cornel. de falſis. *Reſignare teſtamentum.* l. 6. D. teſtam. quemadmodum aper. & Paul. lib. 5. ſent. tit. 25. *Apertum teſtamentum, deinde reſignatum.* Quintilian. l. 4 p. 71. & 72.

RESILIRI *à contractu.* l. 9. D. de in diem addiction.

RESISTERE *centurioni.* l. 13. §. inreuerens. D. de re militari.

RESOLVERE *id quod actum.* l. 58. D. de pactis. ſic etiam dicitur *Reſolui donatio.* l. 2. C. de condit. ob cauſam. l. 10. Cod. de præd. minorum. & *Reſoluenda donatio.* l. 6. Cod. de præd. minor. item *Reſolui conditio.* l. 5. C. de reſcind. vend. *conuentio.* l. 2. §. ſi ſub. D. pro emptor. *emptio.* l. 19. D. de vſucap. l. 3. D. de contrah. empt. l. 2. §. ſi in diem. D. pro empt. l. 1. D. de lege. commiſſ. l. 2. D. de in diem addict. l. 3. & l. 4. D. de reſcind. vendit. eodem modo & *Reſoluere obligationem* ait. l. 14. C. de magiſtr. conuen. l. 107. D. de ſolut. l. 3. & l. 4. D. de reſcind. vend. & *Reſolui promiſſio.* l. 44. D. de iure. & *ſtipulatio.* l. 57. D. de euictionib. l. 15. D. iudicatum ſolui. ſic & *Reſoluta tranſactio dicitur.* in lege 23. D. de conditio. indeb. quo ſenſu quoque *Reſoluere venditionem dicimus.* l. 1. C. quomodo liceat ab. & *Reſolutione venditionis.* l. 13. §. 1. D. de acquir. poſſ. *Reſolui quoque verba verbis rectè dicimus.* l. 24. D. de acceptilatione. &

Reſoluere vſuras. l. 10. D. de pollicitationibus.

Reſoluere pecuniam dixit Cato pro eo quod eſt refundere, in lib. de re Ruſtica. pag. 61. cap. 63. & 64.

Reſoluta cæmenta. l. 23. §. vlt. D. de rei vind.

RESPICERE pro pertinere ad aliquem. ſic *quorum damnum ad emptorem reſpicit.* l. 2. §. ſicuti. D. de hæred. vel act. vend. item *Lucrum & damnum Reſpicit ad emptorem* in l. 3. §. ſicuti. D. de hæred. vel act. vend. ſic & *Reſpicere ad eum emolumentum dicit.* l. 3. §. item ſi. D. de legat. præſtand. & *Reſpicere periculum.* l. 2. D. qui petãt tutor. & l. 5. §. vlt. D. de adminiſtr. & peric. tut. l. 38. §. ſi emptio. D. de contrah. empt. & vend. item *Reſpicere periculum & commodum ad aliquem, pro ad eum pertinere.* l. 33. D. de iure dotium. ſic & *Reſpicere ſucceſſorem.* l. 25. Cod. famil. erciſcund. pro repudiare. *Reſpicere quæſitam hæreditatem.* l. 3. C. de repud. vel abſtinenda hæreditate. & *Reſpicere ad perſonam.* l. 27. D. de euictionibus.

Reſpectu dignitatis agi. i. contemplatione & intuitu. l. 38. §. omne. D. de pœnis. ſic *Reſpectu mariti*, id eſt eius contemplatione. l. 19. §. poteſt eſſe. D. de pecul. & *Reſpectu proprietatis.* l. 28. D. de adquir. poſſ. *Reſpectu aliarum perſonarum.* l. 31. D. depoſiti.

RESPONDERE *Iuriſconſulti dicuntur.* l. 1. C. quib. ad libert. Dicunt & *Reſpondere ius.* Horat. Epiſt. *Seu ciuica iura Reſpondere putas.* Agell. lib. 13. cap. 13. *Ius publicè dicentium aut reſpondentiũ.* Cic. lib. 1 de Orat. *in Reſpondendo iure.* Plinius lib. 6. *in publico Reſpondet.* ſic & *Reſpondere de iure.* l. 2. §. deinde. De orig. iur. huc pertinet locus Ciceronis ad Trebat. lib. 7. epiſt. 16. *Qui iſtuc veniunt ſuperbiam tuam accuſant quòd negent te percontantibus reſpondere.* Agell. l. 20. cap. 9. *Grammaticam doceo, non ius reſpondeo.* Plin. epiſt. 15. lib. de Iauoleno. *Atque etiam ius ciuile publicè reſpondet.* *Reſpondent Conſules.* l. 75. Celſus. D. quibus ex cauſ. in poſſ. *Inde reſponſa prudentum.* Senec. in epiſtolis. Agellius lib. 13. cap. 10. *Conſulentibus de iure publicè reſponſitata.* *Reſpondere ad conſultationes.* l. 6. §. legator. D. de offic. proconſ.

Reſpondere contra fiſcum. l. 10. D. de iure fiſci. & contrà *Reſpondere pro dotibus*. l. 70. D. de iure dotium.

Reſponſa prudentum. Interpres Horat. pag. 407. *Reſponſa reddere & dare* vates dicuntur. l. 1. §. vlt. quò refer quod ait Paulus, *Reſponſa dant conſulti vaticinatores*. lib. 3. ſent. tit. 21. D. de ædilitio edicto. Sic Virgil. *Nec reſponſa poteſt conſultus reddere vates*.

Reſponſum Iuliani. l. 47. §. Paulus. D. de bon. libert. *Reſponſum eſt*. l. 7. §. reſtitutus. D. de minoribus. l. 18. D. de ſeruit.

Reſponſa. l. 1. §. verbis. D. de obligat.

Reſpondere etiam eſt ſponſione ſeu pro alio interuenire. ſic dicuntur *Reſpondere fideiuſſores*, l. 17. §. vlt. D. ad municip. & aliàs.

Reſpondere nomine abſentis. i. comparere & defendere. l. 14. §. quoties. D. de appellat. ſic & *Reſpondere citatus* dicitur. l. 23. §. fin. D. de appellat. & *Reſpondebant qui citabantur*. l. Arrianus. 42. D. de iur. fiſci. eodem ſenſu *Reſpondere dicuntur debitores*. l. ſi ſeruus plurium. §. 1. D. de legat. 1. ſic & *Reſpondere dicuntur debitores ad diem*. Cic. ad Attic. p. 254. item *Reſpondere poſtulatus* dicitur in l. 7. D. ratam rem habere. Pariter & Reſpondere dicebatur reus. Horat. lib. 2. Sermonum Satyr. 9. Ideo quia citabatur, ſed non etiam actor reſpondebat, quum æquè citaretur. hoc modo & *Creditoribus Reſpondere*. i. parere. & ſatisfacere tenentur illi, aduerſus quos actio moueri poteſt. l. 1. C. de hæredit. vel act. l. penult. D. de iur. deliber. ſic *Reſpondere legatariis & creditoribus tenetur heres*. l. 50. §. 1. D. de legat. itè poſſeſſor *Reſpondere actionibus cogitur*. l. 2. C. comm. de vſucap. contrà maritus, cui omnia bona mulieris in dotem data ſunt, creditoribus reſpondere non cogitur, id eſt, vt Iuriſc. ibidem dicit, à creditoribus conueniri eius non poteſt. l. 72. in princ. D. de iure dotium. ſic & quod *Reſpondere petitioni mutuæ imperatores dixerunt*. l. 1. C. de rerum amot. l. 14. C. de fideicommiſſ. alibi parendi verbo expreſſerunt. l. 27. C. de iure dotium.

Non reſpondere euocati quoque dicuntur. l. 42. §. vlt. D. de iure fiſci. & *Non reſpondere ad edictum*. l. 15. §. Diuus. D. de iure fiſci. & *Non reſpondente hærede*. l. 4. §. vlt. D. de appellat.

Reſpondere muneribus. l. 27. §. in adoptiua. D. ad municip. id eſt obtemperare.

Reſpondere quoque ad delectum eodem modo dicitur pro obtemperare. l. ſi is cum quo. 10. de commun. diuid. l. 4. §. qui poſt. D. de re militari. Quintilian. declam. *eò vſque tamen populi Rem. vindicta, vt ardentibus bello finibus ad delectum nemo reſponderet, niſi de pœna corruptoris & abrogatoris legis ſatisfactum eſſet*. Valerius Maxim. lib. 6. cap. 3. *M. Curius Conſul cum delectum ſubitò edicere coactus eſſet, & iuniorum nemo reſpondiſſet*. non *Reſpondere meſſes ſumptibus in ſementem factis dicuntur*, cum illis pares non ſint. l. 8. §. vlt. D. ſoluto matrimonio. Et Virgilius 1. Georg.

Illa ſeges demum votis reſpondet auari Agricolæ.

Reſpondet ſucceſsio. l. 2. C. ad leg. Iul. de vi pub.

Reſpondere vicus reipub. dicitur in cuius territorio vicus ille ſitus eſt. l. 30. D. ad municipal.

RESTAGNARE *dicitur aqua*. l. 2. §. idem Labeo. D. ne quid in loco publico.

RESTAVRARE *accuſationem*, id eſt ex integro reſtituere. l. 4. §. 1. D. ad leg. Iul. de adult. ſic & *Reſtaurare litem*. l. 29. §. 1. D. de minorib. & *Reſtaurari actio dicitur*. l. 37. D. de noxalibus. ſic *Reſtaurari quæſtio*, id eſt ex integro agi dicitur in l. vlt. D. ad Senatuſconſultum Turpill. *Reſtaurari vetus obligatio*. in l. 9. D. de præſcript. verborum. vnde & *Reſtauranda obligatio*. l. 43. D. de iure dotali.

Reſtaurari artes. l. 14. D. qui in fraudem.

Reſtauratio ſeruitutis. l. 7. D. de feudo dotium. & *Eremoditij*. l. 7. §. vlt. D. de minorib.

RESTIPVLARI, id eſt ſtipulari reſtitutionem apud Apuleium Apolog. 2. & apud Varro. lib. 4. de lingua Lat. *Et qui pecuniam allegat ſtipulari & Reſtipulari*. Valer. Maxim. lib. 2. cap. 8. l. 43. § vlt. de damno infect.

RESTITVERE *is intelligitur qui ſimul rem & cauſam actori reddit quam is habiturus eſſet, ſi ſtatim iudicij accepti tempore res ei reddita fuiſſet, id eſt vſucapionis cauſam & fructuum, & quodcunque aliud quod habiturus eſſet actor, ſi controuerſia ei facta non eſſet*. l. 35. l. 75. D. de verborum ſignificat. l. 20. D. de rei vendicatio.

Reſtituit ergo non qui ſolum corpus, ſed etiam qui omnem rem conditionémque reddita cauſa præſtat, & tota reſtitutio iuris interpretatio eſt. l. vlt. §. vlt. D. de verborum ſignificat. Quo fit, *vt longè plus ſit in reſtitutione, quàm in exhibitione, cum ad exhibitionem præſentiam corporis præbere ſufficiat: Ad reſtitutionem verò poſſeſſorem facere, & fructus reddere, & cauſam omnem præſtare oportet*. l. 22. D. de verborum ſignificatione. Proinde *hæc verba ſtipulationis*, EAM REM RECTE RESTITVI, *fructus continere* minimè ambiguum eſt. l. 73. D. de verborum ſignificatione. Et qui rem reſtitui iubet,

ber, etiam de fructibus condemnationem facere debet. l. 35. §. 1. D. de rei vendicat. Sed & *cùm verbum* RESTITVAS, *in lege inuenitur, & ſi non ſpecialiter de fructibus additum eſt, tamen etiam ſunt reſtituendi.* l. 134. §. 1. D. de diuerſ. regul. Ex quo efficit Paulus in Paulianam actionem fructus venire, propterea quòd verbum RESTITVAS, quo prætor in eam rem vſus eſt plenam habet ſignificationem, vt etiam fructus reſtituantur. l. 38. §. in Fabiana. D. de vſur. lege 1. D. quæ in fraud. credit. Inde adeo *cum prætor iubet vti opus factum reſtituatur, etiam damnum datum actor conſequi debet, cùm verbo reſtitutionis omnis vtilitas actoris contineatur.* l. 81. D. de verborum ſignificatione. Simili modo *cum deiectum ab vſufructu in eandem cauſam prætor reſtitui iubet, ſic interpretamur, in qua futurus eſſet ſi deiectus non eſſet, vt ſi tempore interim finitus vſusfructus fuerit, nihilominus cogatur reſtituere, id eſt, vſumfructum iterum conſtituere.* l. 9. §. vlt. D. de vi & vi arma. Aut ſi poſteaquam deiectus eſt, capite minutus vel mortuus fructuarius fuerit, præterita cauſa præteritúmque damnum ſarciatur. l. 3. §. vlt. eod. tit. Enimuerò in interdicto, ne quid in loco publico, quo prætor iubet quod in loco publico factum erit reſtitui, reſtituere, in priſtinum ſtatum reducere eſt, quod fit, ſiue quis tollat quod factum eſt, ſiue reponat id quod ſublatum eſt. l. 2. §. Reſtituas. 35. & §. Reſtituas. 43. D. ne quid in loc. publ. Reſtituere in integrum, eſt in priorem ſtatum reponere lapſos, captos fraudatóſque vel per imbecillitatem ætatis, vel per abſentiam, vel per metum, aut calliditatem aduerſarij, vel per ſtatus mutationem. l. 1. D. de in integr. reſtit.

In integrum etiam Reſtitui dicuntur cauſæ, de quibus ex integro cognoſcitur. l. 3. §. Diuus. & l. 7. D. de iure fiſci. l. 33. & l 35. D. de re iudic. ſic *Reſtitui dicitur actio perempta.* l. 27. D. de fideiuſſoribus. l. 2. §. vlt. D. ex noxal. cauſ. *& Reſtituuntur actiones.* l. 8 & l 17. D. de his quæ vt indign. *cauſæ & actiones.* l. 29. §. vlt. D. de iure fiſci. pro reſumptione inſtantiæ amiſſæ, vel vt vulgo loquuntur reſtitutione inſtantiæ, quæ legitimis tranſactis temporibus periit. ſic & actio reparari dicitur in l. 27. §. ſed ſi pact. D. de pact. l. 3. D. de iure fiſci. ſic quoque dicitur *Reſtitui obligatio.* l. 98. §. vlt. D. de ſolutionibus. & *Reſtitui in priſtinum ſtatum obligatio.* l. 9. §. ex hoc edicto. D. quod met. cau.

Reſtituere nouas ædes. l. 10. §. 1. quib. mod.

Reſtituitur hæreditas. Vlpian. lib. regul. inde teſtament. *dominium.* l. 1. C. de donat. quæ ſub modo. & *Reſtitui in dominium.* l. 24. §. ſi ſeruus. D. de fideicommiſſ. libert.

Reſtituere tutelam. l. 7. §. vlt. D. de adminiſtr. & peric. l. 8. C. de ſuſpect. tutor. ſic *Reſtituere tutelam, curationémque* pro tutelæ & curationis geſtæ adminiſtrationis rationes reddere. l. 32. D. de minoribus. l. 21. §. vlt. D. de aliment. lega. hoc ſenſu etiam Papinianus *Reſtitui tutelam & reſtitutionem tutelæ*, accipit in l. 1. §. vlt. D. de vſur.

Reſtitui in bona paterna. l. 15. §. vlt. D. locati.

Reſtitui in integrum dicuntur etiam damnati. l. Lucius. D. ad Trebellian. *In integrum reſtitui publico iudicio damnatus.* l. 24. D. ad leg. Iul. de adulter. Reſtituere damnatum. l. 1. in fin. D. de quæſtionibus. *Reſtitui* etiam dicuntur qui in bona, dignitates & ciuitatem reſtituuntur, veluti deportati aut aliàs damnati. Rubric. de ſent. paſſ. & reſtitut. C. l. 59. & l. 104. D. de conditionib. & demonſtr. l. 1. §. Deinde adiicit. D. de poſtul. l. 6. §. penult. D. de iniuſto rup. ſic *Reſtituere damnatum.* l. 1. in fin. D. de quæſtionib. & *Reſtitui damnatus in metallum* dicitur. l. 11. D. de aliment. vel cibar. l. vlt. D. de ſentent. paſſ. & *In integrum reſtitui damnatus.* l. 1. D. de l. Iul. ambit. ſic *In integrum Reſtitutus ab imperatore dicitur qui deportatus fuerat.* l. 75. D. ad Senat. Trebell. item l. 11. C. de ſentent. paſſ. *Reſtitutus, deportatus vel in metallum damnatus.* l. 1. §. vlt. D. de bonorum poſſeſſ. cont. tab.

Reſtituere opus. l. 11. & 12. D. de aq. & aqua. l. 21. D. quod vi aut clam. l. 2. D. de ſepulch. viol. l. 21. §. 1. D. de oper. noui nunt.

Reddere & *Reſtituere* ſæpè à noſtris coniunguntur. l. Caius Seius. 45. D. ſol. matr. l. cum quis. 37. §. pater. l. vxorem. 41. §. vlt. D. de legat. 3. l. Publius Mæuius. 36. §. Titia. D. de condit. & demonſtr. l. ſpecies auri. 15. D. de auro & arg. lega. Liuius lib. 3. *Tribuni vrbis amiſſa reddent ac reſtituent:* facit & l. cum pater. 77. §. fidei tuæ. D. de legat. 2. l. Aurelius Symphorius. 28. § teſtamento. verſicul. Titius. D. de liber. legat.

Reſtitui in priſtinam cauſam. l. 8. §. cum. D. de precario. & *In priſtinum ſtatum Reſtituendæ.* l. 19. D. de captiuis.

Reſtituta inſula quæ nouo inſtructa eſt. l. vlt. D. de pignorib.

Reſtitutio ædificij. l. 7. D. in quibus cauſ. & Per *Reſtitutionem domus.* l. 1. D. in quibus cauſis pign. vel hypoth.

Reſtitutio dignitatis. l. 3. D. de ſentent. paſſ.

Reſtitutionem facere, id eſt, reſtituere. l. 1. §. fuit quæſitum. l. recuſare. §. ſi fiſco. l. ſeruo inuito. §. vlti. *& in aliquem reſtitutionem facere*. l. facta. 63. D. ad Trebell.

Reſtitutoria actio, quæ in veterem debitorem reſtituitur muliere quæ pro eo obligationem ſuſceperat nexu obligationis liberata. l. 8. §. Marcellus. & §. ſi mulieri. D. ad Velleian. l. 8. C. eod. tit. & l. 3. §. 1. D. de eo per quem fact.

Reſtitutoria interdicta appellantur quibus prætor reſtitui aliquid iubet. l. 1. §. interdictum. & l. 2. D. de interdict. §. reſtitutoria. Inſt. eo tit. l. 1. D. de aqua quotid. lege ſtipulat. 21. §. 1. D. de oper. noui nunt. Qualia ſunt *quorum bonorum*, *quod legatorũ*, *Vnde vi*. l. 1. §. 1. D. quorum bonor. l. 1. D. quod legator. Et illud *quod de via publica* proponitur. l. 2. §. ait prætor. & §. hoc interdictum. D. ne quid in loco publ. & quod precario. l. 2. §. 1. D. de precar. & poſterius interdictum *de cloacis*. l. 1. §. 1. & §. vlt. D. de cloacis. & l. 1. D. quod vi aut clam. Item illud quod proponitur in l. vn. §. Deinde. cum §. ſeq. de fluminib.

Reſtitutorium interdictum. l. 21. §. 1. D. de oper. noui nuntiat. & l. ſtipulatio. 21. §. 1. D. de operis noui nuntiat. l. 2. D. de precario.

Reſtitutorium iudicium accipere. l. 46. §. item quæritur. D. de procurator. vnde *Reſtitutorii* pro iudicio reſtitutorio & cognitione prætoria de reſtitutione facienda. l. 7. D. quod falsò tut. l. 39. D. de euictionibus. ſic *Reſtitutorie agere*. l. 7. §. Pomponius. D. quod falſo tutore.

RESVMERE *conditionem*. l. 101. §. vlt. D. de condit. & demonſtratione. & *Reſumere vſumfructum amiſſum*. l. 3. §. idem Papinianus. D. quib. mod. vſusfruct.

RESVPINA *exiſtimatio*. l. Seruius. 4. D. quod vi aut clam.

RESVSCITARI dicitur legatum quod alicui periit. l. 27. D. de adim. legat. ſic & *Reſuſcitari dicuntur obligationes*. i. reſtitui. l. 29. §. vlt. D. de iure fiſci. & *ſecundæ tabulæ*. l. 38. §. 1. D. de vulg. & pupill.

RETIA *apraria*. l. 22. D. de inſtruct. vel inſtrum. Paul. lib. 3. ſent. tit. 7. *Retia piſcatorum*. l. 29. §. item Labeo. D. ad legem Aquil.

Reticulum in l. 5. §. vlt. D. de his qui deiecer. vel effud. vbi amphoram ex reticulo ſuſpenſam narrat Plinius. lib. 31. cap. 6. item demiſſæ reticulis in mari concauæ è cera pilæ.

Reticula in l. 25. §. ornamentorum. D. de auro arg. quæ vulgò ſcofia dicimus, quæ in formã retis facta ad capillos *continendos*, *capiti aptantur*. Varro lib. 4. de lingua Lat. *Et quod capillum retineret à rete Reticulum*. Lexicon B. Germani Reticulum vertit γύργαθον κρυκύφαντον. Et planè *crocufantia* Reticulis iunguntur in d. §. ornamentorum, γύργαθον verò πλήγμα eſſe Pollux lib. 7. cap. vlt. & lib. 10. cap. 35. docet. Iſidor. lib. 20. Etymolog. cap. 30. *Reticulum*, ait, *eſt quod colligit comas: dictum ab eo quod retinet crines ne effundantur*. Lamprid. in Alexand. *Matronas autem regias contentas eſſe vno reticulo atque inauribus*. Vtitur & hoc verbo in hunc ſenſum Capitolinus in Maximinis. *Reticuli circa columnas*. in l. 17. §. quæ tabulæ. D. de actio. empt. *Reticulatum opus* apud Vitruu. lib. 12. cap. 8. Et Plin. lib. 36. cap. 22.

RETINERE *dominium*. l. 7. D. de captiuis. item *Retinere hæreditatem* dicuntur ſui qui non abſtinent. l. 6. D. de rebus auct. iud. poſſid. ſic *Retinere impenſas*, id eſt ſeruare per retentioné. l. 50. D. de hæred. pet. vel *Per exceptionem retinere*. l. 14. §. 1. D. comm. diuid. & l. 16. D. ad leg. Falcid.

Retinere voluntatem. l. 16. §. vlt. D. de his quæ vt indign.

Retinere in poteſtatem. l. qui filium. D. de legat. præſtand. ſed frequentius *Retinere in poteſtate*. l. vlt. D. de legat. præſtand. l. 3. D. de coniung. cum emancip. & *Retinere in poteſtate liberos*. l. 4. D. de interdict. & retinere bona fiſcus. l. 3. D. de ſentent. paſſ. *& ita retentus in poteſtate*. l. 6. §. filio. D. de bonorum poſſeſſ. contra tab. l. 1. §. ſi quis non. D. de Carbon. edicto. & l. 1. §. nunc vide. D. de coniung. cum emancip. & *Retenti in poteſtate*. lege 1. §. ſi pater. D. de coniungend. ſic quoque *Retentus in familia*. l. 84. D. de adquirenda vel omitt. l. 12. D. de caſtrenſ. pecul.

Retinere ſolum. i. vti retentione. l. 22. D. de dam. inf.

Retineo me dixiſſe. l. 92. D. de condit. & demonſtr.

Retineri matrimonium. l. 61. D. de donat. inter virum.

Retineri conductores. l. 3. §. cum quinquennium. D. de iure fiſci.

Retinendum eſt. l. 93. D. de ſolutionibus.

Retentio quartæ. l. 4. C. ad Senatuſconſultum Trebellianum. l. 1. C. quorum legatorum. & *Retentio rerum hæreditariarum*. l. 17. & l. 19. §. veniunt. D. de hæred. pet.

Retentionem facere vel habere propter impenſas. l. 14. D. de donat. l. 15. D. de furtis. l. 30. D. de act. empt. l. 53. §. vlt. D. de furt. ſic *Retentionem habere, non petitionem*. l. 19. §. veniunt. D. de hæredit.

redit. pet. & *Retentiones omittere*. l. 21. D. ad Senatuſconſultum Trebellian.

Retentus tutor. l. vlt. D. ſi tutor vel curator.

RETORQVERE *crimina*. l. 14. §. ſi libertis. D. de bon. libert.

RETRACTARE, *pro ex integro cauſſam agere*. l. 1. C. de tabu. ſic dicitur *Retractari quod actũ eſt*. in l. 39. §. vlt. D. de procuratorib. *Retractari colluſio*. l. 2. D. de colluſ. & *Retractatio colluſionis* ibid. item *Retractari cauſa*. l. 31. D. de iureiurand. l. 29. D. de iure fiſci. & *Retractari cauſæ*. l. 1. C. de ſentent. aduerſ. ideſt *iterum tractari*, vt loquitur l. 45. §. quoties. D. de iure fiſci ſic *Retractare donationes*. l. 1. C. de reuocand. donat. & *Retractare facta*. l. 2. C. de his quibus vt indignis. *Retractare rem iudicatam*. l. 2. C. quando prouocare. *Retractare ſententiam*. l. 1. C. ſentent. reſcindi. *Retractare de ſententia*. l. 32. §. quum quidem. D. de recept. & *Retractata ſententia*. l. 29. §. vlt. D. de liber. cau. ſic etiam *Retractari dicitur ſtatus*. l. 1. C. ne ſtatu defunct. & *Retractandus ſtatus*. l. 1. & retractare ſententiam. l. 7. §. 1. D. ne de ſtatu defunct. item *Retractari venditio*. l. 6. C. de reſtitutionib.

Retractari in iudicio. l. 10. D. ad SC. Turpill.

Retractari poſſunt. l. 13. §. vlt. D. de diuerſ. temporal.

Memoria non Retractata. l. 2. D. ne de ſtatu defunct.

Retractatio. l. vlt. C. de fide inſtrum. l. vlt. C. de temporib. appellat. *Retractatio erroris*. l. 8. D. de adminiſtr. rerum. & *Retractationis quæſtio*. l. 1. §. 1. D. ne de ſtatu defuncti.

RETRAHERE *agros*. l. vlt. D. de adminiſtr. rerum. *Retrahere ablata*. l. 1. C. vi bonorum raptor. & *Retrahi poſſeſſio*. l. 2. C. ſi quis ignor.

Retrahi in ſeruitutem. l. 24. D. qui & à quib.

RETRO. l. 3. D. de interdict. l. 4. D. de operis ſeruorum. l. 17. §. vlt. D. ad legem Aquil. l. 4. §. ſeruum. D. de adquirend. poſſeſſion.

Retro pro contra. l. 60. D. de condit. & demonſtrat. item *Retro* pro rurſus vel ex diuerſo. l. 4. D. de oper. ſeruorum. l. 67. D. de ſolutionibus. l. 40. §. ſeruum. D. de acquirenda poſſeſſ. l. 9. §. vlt. D. de except. rei iud. l. 34. §. vlt. D. manda. l. 21. §. ſeruo. D. de fideiuſſorib.

Retro adcreuiſſe. l. 35. D. ad legem Aquil. *Retro adcreuiſſe dominium*. l. 7. §. vlt. & l. 35. D. ad l. Aquil. *Retro adquiri*. l. vlt. D. de commun. præd. *Retro agere*. Quintilian. lib. 5. pag. 87. Plin. lib. 36. cap. 5. *Si quis cum familiam ad annum vſque retroagat*. *Retro agere venditionem*. l. 1. C. quãdo liceat. & *Retro acta eſt venditio*. l. 19. D. de vſucap. ſic *Ratio agi*. in l. 9. D. de alienat. iudic. mutand. *Retro quoque agi donatio* dicitur in l. 11. §. 1. D. de donat. int. vir. *Retro aguntur omnia*. l. 9. D. de alienat. iud. vnde & *Retro agens*. l. 1. C. quando lic. Sic & *Retro cõpetit libertas*. l. 3. D. de manum. vind. *Retro cõputari*. l. 1. §. Armis. D. de vi & vi armata. *Retro creditur*. l. 44. D. de legat. 1. *Retro creditur fuiſſe*. l. 26. D. de pœnis. itẽ *Retro dandi*, id eſt reddendi. l. 67. D. de ſolutionibus. *Retro duci*. l. 20. §. ſtillicidium. D. de ſeruit. vrb. præd. *Retro ducitur*. l. 15. D. de rebus dubiis. *Retro fuiſſe*. l. 25. §. 1. D. de vſufruct. l. 25. §. 9. D. de vſufr. *Retro noſtrum eſt*. l. 1. §. vtrum. D. ſi quid in fraud. pat.

Retro pro rurſus. *retro redire lumen*. l. 38. D. de adquir. rerum dom. l. 38. D. de mand. *Retro recurrere*. l. 16. §. 1. D. de pignorib. *Retro reſtituere*. l. 6. D. de fideicomm. libert. l. vlt. §. vlt. D. de publicanis. *Retro ſolui*. l. 80. D. de ſolut. & *Retro ſoluta tributa*. l. 57. D. de act. empt. *Retro videri*. l. 35. D. ad l. Aquil.

Retro vſa. i. ante vel quondam. l. 37. D. de legibus. Sic & *Retro fructuarius*. l. ſed ſi. §. nam ſi ex re vſufru. eadem ratione dicitur, qua *quondam Dominus*. l. 1. §. in beſtiis ſi quadrup. pauper. fec. dica. Et *adhuc tutor* in lege ſi cum adhuc tutore 16. de tutelæ & rationibus diſtrah. *Retro principes*. l. 2. C. quibus ad libert. proclam. l. quamuis. C. de iuris & fac. ignor. l. vlt. de prædiis decurio. lib. 10. C. l. 1. C. Theod. de fide teſtam. l. 2. C. quibus ad libert. & *Retro principum ſtatuta*. l. 11. C. de iur. & fact. ignor. & *Retro liber*. l. 7. D. de manumiſſ. teſt.

RETRORSVS *computare*. l. 1. §. annum. D. de itin. act. priuat. l. 1. §. hoc interdicto. D. de itin. actúque priuat.

Retrorſum egredi. l. 2. §. itidem. D. de priuat. delict. *Retrorſum ne refert*. l. 28. §. quod adiicitur. D. de pecun. conſt.

Retrorſus. l. 21. D. ad leg. Aquil. & *Retrorſus reducere*. l. 32. §. 1. D. de pecul.

REVENDERE *operas*. l. 22. §. 1. D. de oper. libert.

REVENIRE *fundum*. i. reuendere. l. 5. D. de lege commiſſ.

REVENIRE *ſolent apes ex*. l. Dei. tit. 12. quod alibi dicitur reuerti vel reuolare.

REVERENTIA *debita*. l. 4. C. de patria poteſta. ſic *Reuerentiæ debitæ munus*. l. 5. C. de obſeq. patrono. & *Reuerentia honoris*. l. 28. §. vlt. D. de pœnis. & *Reuerentia quæ maritis exhibenda eſt*. l.

14. D. ſoluto matrim. *Reuerentia paterna.* l. 50. D. ad SC. Trebellianum. *Reuerentia patroni.* l. 45. §. vlt. D. de ritu nupt. l. 1. §. quia onerandę. D. quarum rerum act. l. 45. §. vlt. D. de ritu nupt. item R*euerentia exhibenda eſt patrono tam viuo quàm defuncto.* l. 4. §. aduerſus. D. de doli mali & met. except. item R*euerentiam debent liberti filiis patronorũ.* l. vlt. C. de oper. libertorum.

Reuerentia perſonarum. l. 3. §. 1. D. de act. rerum. l. 2. D. de teſtibus. ſic & R*euerentia perſonarum & inter virum & vxorem.* l. 3. §. 1. D. de act. rerum amot.

R e v e r t i *emptor ad venditorem non poteſt.* i. regreſſum non habet. l. 6. §. ſi lacum. & l. 7. D. de act. empt. l. 18. C. de euict. l. 3. D. de euict. ſic etiam *Reuerti ad auctorem ſuum dicitur.* l. 15. D. de minorib. l. 2. §. vlt. D. de euictionib.

Reuertitur dominium ad debitorem. i. redit. l. 10. §. vlt. D. quibus mod. pign. vel &c. ſic & *Reuerti dos ad patrem dicitur.* l. 9. §. ſi vis. D. ſoluto matr. & *Reuerti ſpecies ad materiam.* l. 7. §. cum quis 7. D. de adquirendo rerum dom. R*euerti ad eãdem ſpeciem.* l. 24. D. eodem. & *Reuerti tutela.* l. 6. D. de legitima tutela. ſic etiam R*euerti vſusfruct. ad proprietatem cum extinctus eſt.* l. 10. D. de vi & vi arm. l. 33. D. de rei vindic. l. 66. D. de iure dotium.

Reuerti in ſuam cauſam. l. 6. C. de pact. inter empt. *Reuerti ad defenſionem.* l. 52. D. de iudic. *ad ſententiam.* l. 1. §. vſusfr. D. ad leg. Falcid. R*euerti ad priorem voluntatem.* l. 27. D. de teſtamen. milit. & R*euerſa ad bonam vitæ conſuetudinem.* l. 30. D. de adim. legat.

R e v o c a r e *domum* id ſignificat quod vulgò dicimus petere ſe remitti domum. l. 1. §. legatis. §. item ſi. & §. ſed ſi dubitetur. D. de iudic. l. 28. §. ſi cum in prouincia. D. ex quib. cauſ. maio. ſic Reuocare forum. l. 7. D. Sic & *ius* R*euocandi forum.* l. 7. D. de iudic. & R*euocare in prouinciam.* l. 7. §. penult. D. de accuſatio. *Reuocare ad ſe cauſas.* Plin. ep. 3. lib. 6. ſic R*euocare ad ſuum iudicem litem.* l. 49. D. de iudic.

Reuocari ad Falcidiam. l. 61. D. ad leg. Falcidiam. *ad portionem.* l. 14. D. quæ in fraudem creditorum. & *ad rationem vſurarum.* l. 3. D. de fideiuſſorib.

R*euocari ad ſeruitutem.* l. 30. D. de iure fiſci. & *Reuocari in ſeruitutem.* l. 16. D. qui & à quibus. ita & *Reuocatus ſeruus, qui in metallum damnatus erat.* l. Ariſto. D. de manum. teſtam.

R*euocare in matrimonium.* l. 17. C. ad l. Iul. de adulter.

R*euocari actio,* id eſt reſuſcitari. l. 65. §. 1. D. de legat. 2. ſic & R*euocatur crimen.* l. 1. C. de abolitionibus.

R*euocare alienationẽ.* l. 1. §. 1. D. ſi quid in fraud. R*euocare dominium.* l. 3. C. de rebus alien. & *Reuocare libertatem præſtitam.* l. 3. C. de iure dot. ſic *Reuocari liberalitates.* l. 2. §. vlt. D. de operib. publ. & R*euocari negotia.* l. vlt. C. de errore aduocatorum. item *Reuocare partem Falcidiæ.* l. 1. §. hæc verba. D. ſi cui plus. R*euocare pœnam.* l. 15. C. de pœnis. R*euocare pratorium.* l. 3. §. 1. l. 8. §. illud. D. de precario. item R*euocari quæſtio,* id eſt retractari. l. 7. §. generaliter. D. de except. rei iud. & R*euocare in iudicium eandem quæſtionem.* l. 19. D. exception. rei iud. ſic & R*euocare ſententiam.* l. 1. §. vlt. D. de miniſtr. l. 1. §. vlt. D. de quæſtionib. item R*euocari venditio pro reſcindi.* l. 1. C. ſi propter public. & R*euocata venditio.* l. vlt. C. ſi aduerſ. vendit.

Reuocatus ſeruus qui in metallum damnatus erat. l. Ariſto. D. de manum. teſtam.

R*euocatoria,* diploma principis ſignificat quo abſentem ad ſe reuocat. l. vlt. C. de dignitatibus lib. 11. l. 3. C. de ſilentia. lib. 12. Iuſtinian. Nouell. 8. οὐδὲ γὰρ δίδομεν αὐτοῖς ἄδειαν πρὶν τὸν νομιζόμενον τῶν πεντήκοντα ἡμερῶν, πληρώσωσι χρόνον τῶν ἐπαρχιῶν ὧν ἦρξαν ἀναχωρεῖν ἢ κατὰ πρόφασιν Reuocatorias, ἤτοι ἀνακλήσεως.

R e v o l v i *ad emptorem.* l. 8. §. emptor. D. de damno infect.

R e v s *dicitur is cum quo agitur.* l. 3. D. de iureiurando.

Sed R*eos* olim appellatos non eos modò qui arguebantur, ſed omnes quorum de re diſceptatur. Cic. lib. 11. de oratore tradit. Ælius etiam Gallus lib. De ſignificatione verborum ad ius pertinentium *Reum* definit, *qui cum altero litem conteſtatam habet, ſiue is agat, ſiue cum eo agatur.* Quibus conſequens eſt, vtrunque ex litigatoribus reum dici: vulgò tamen qui petit & agit, *actor*: qui conuenitur, *reus appellatur.* Veteres *eum unde petitur* vocabant. Cicer. lib. 1. de Orato. *Nonne nobis in tribunali* Q. Pompeij *ſedentibus poſtulabam, vt illi vnde peteretur, vetus atque vſitata exceptio daretur, cuius pecuniæ dies fuiſſet.* Idem lib. 7. epiſt. ad Trebat. *Ego omnibus vnde petitur hoc conſilij dederim, vt à ſingulis interregibus binas aduocationes poſtulent.* Et in Oratio. pro L. Muræna. Sed & in l. Manilia. *Et ſi is vnde ea pecunia petita erit, condemnatus erit eam pecuniam ab eo vel à bonis eius primo quoque die exigito.*

R*ei quoque appellantur qui inter ſe aliquod negotium contrahunt.* l. ſtipulationum aliæ. 5. §. conuentionales. D. de verborum obligat. Inde *reus conſtitutus* dicitur *qui ſe obligauit.* l. 14. §. Labeo. D. quod met. cauſ.

Et *Reus ſactus qui ſe obligauit*. l. 1. §. exceptionem. D. quarum rerum actio. *Rei* planè verbo plerunque debitor ſignificatur. l. 22. §. quod ſi ſtipulator, & alias ſæpè. D. de fideiuſſoribus. l. 45. §. ſi principali. D. de iure fiſci. Vetus Gloſſarium Græcum vertit ὁ ἐπερωτώμενος. ſic & *Reus pro debitore* in l. 41. §. vlt. D. de verborum obligat. Sed differentiæ cauſa, qui ſtipulatur, *Reus ſtipulandi*: qui ſpondet, *Reus promittendi* dicitur. l. 1. & toto tit. D. de duobus reis. l. 134. §. penult. D. de diuerſ. reg. l. 50. §. vlt. l. 52. §. duo. & paſſim in tit. de fideiuſſoribus. D. ſicuti qui credit. *Reus credendi*: qui accipit, *Reus debendi*: qui ſatiſdat, *Reus ſatiſdandi*: qui ſatis accipit, *Reus ſatis accipiendi* appellatur. l. 34. §. quidam. D. de ſolutio. Solent itaque his nominibus diſtingui, Reus ſtipulandi, & Reus promittendi.

De *Reo ſtipulandi* in l. 54. D. ad leg. Aquiliam. l. 77. §. Mæuio. & l. 81. D. de legat. 2. l. 5. D. de fideiuſſoribus. vnde in Veteri Gloſſario Græco, ἐπερωτάντων δύο ἢ πλειόνων τινὶ δώσειν ἢ ἰδίως καὶ ἰδίαν ἕκαστος τῷ αὐτῷ πόσον. & ἐπερωτάντων δύο ἢ πλειόνων, τινὶ δὲ δώσειν αὐτοῖς ἅμα ἢ οὐχ᾽ ἅμα τὸ χρέος. *Duo Rei ſtipulandi*. Tit. de duobus reis. & l. ſi duo. D. de verborum obligat. l. ſi teſtamentum. §. quæſitum. 22. D. de fideiuſſoribus. l. ſtipulationes. §. ſi quis eſt. D. de verbor. obligat.

Reus promittendi. l. 115. l. 121. §. in inſulam. & l. 124. D. de verborum obligationib. Vetus Gloſſarium Græcum, ἐπαγγελλομένων δύο ἢ καὶ πλειόνων τινὶ δώσειν ἢ ἰδίως καὶ ἰδίως ἕκαστος τὸ αὐτὸ ποσὸν ἢ ἅμα τὸ αὐτὸ ποσόν. *Duo Rei promittendi*. l. 3. §. nunc. D. de liberat. leg. *Facere duos Reos*. l. 6. D. de duobus reis. *Duo rei fieri & conſtitui*. l. 4. & l. 6. §. vlt. D. de duobus reis. & vti *Duo Rei promittendi fiant explicant* l. 4. & l. 5. D. de duobus reis. Duos autem Reos promittendi facimus, ſi vtrúmque interrogemus, & vterque reſpondeat eiuſdem pecuniæ nomine. l. 3. & l. 6. D. de duobus Reis. & Inſtit. eo. tit.

Rei ſtipulandi & promittendi. l. 25. & l. 27. D. de pact. l. 62. D. ad legem Falcidiam. & qui illi ſint, vide l. 1. D. de duobus Reis. ſic. l. 1. & 2. D. rem rat. hab.

Decem eiuſdem rei ſtipulandi. l. 11. §. plerunque. D. de legat. 3.

Duo Rei *debendi*, id eſt duo eiuſdem Rei debitores. l. 6. D. de adimend. legat.

Reus ſatiſdandi, Rei *ſatis accipiendi*. l. ſi hominem. §. vlt. D. de ſolutionibus. *De Reis eximi*. l. ſi tamen. §. vlt. D. de accuſationib.

Duo Rei conſtitui poſſunt teſtamento vt & ſtipulando. l. 16. D. de legat. 2. *Et eiuſdem pecuniæ Rei*, qui eandem pecuniam promiſerunt. l. 22. §. cum tu. D. de fideiuſſoribus. l. 84. §. qui Caium. D. de leg. lib. 1.

Sic *Reus eiuſdem pecuniæ*. l. 34. §. vlt. D. de ſtatuliber. l. 12. §. vltimo. D. de inoff. & l. 82. §. qui Caium. D. de legat. 2. & *Duo Rei eiuſdem pecuniæ*. l. 13. D. de legat. 2. l. 21. §. cum ita. l. 71. D. de fideiuſſoribus. Nec tantum ſtipulatione ſed & aliis contractibus duo Rei fieri poſſunt, veluti ſi apud duos eadem res deponatur, duobúſve eadem res locetur, commodetur. hinc *Reus dotis*. l. 22. §. ſi pater. D. ſoluto matrim. quemadmodum. &c. & *Rei dati*. l. 15. D. de Tutelis, &c. ſic & *Duo rei locationis*. lege 13. §. 2. D. mandati. l. 13. §. ſi duo. Digeſtis locati.

Reus pactionis pro libertate datus. l. 7. §. ſeruus. D. de dolo. l. 104. D. de verborum obligationibus.

Rei nomine tam ſtipulator quàm promiſſor, tam creditor quàm debitor continetur. Reus pro debitore. l. ſtipulatio iſta. §. habere. D. de verborum obligat. Reus dicitur is cum quo agitur. l. 3. D. de iureiur.

Reus pro fideiuſſore. l. 104. D. de verborum obligat. & reum dare. l. 112. vlt. D. de verbor. oblig. Interdum *Reus* expromiſſorem ſignificat, id eſt, eum qui alienam in ſe obligationem vel nouatione vel delegatione ſuſcepit. l. 1. D. ad Velleian. l. 1. §. exceptionem. D. quar. rer. act. non dat. l. 104. & l. 112. D. de verbor. obligatio. l. 9. §. omnis. D. de pignor. act. l. 7. §. ſeruus actionis. D. de dolo. l. 22. §. ſi mulier. D. ſoluto matrim. l. 34. in fi. D. de ſtatuliber. l. 11. D. de nouatio. l. vlt. in fin. D. ſi cert. pet. l. 13. §. præterea. D. de actio. empt.

Sic *Reum dat ſeruus Domino*, id eſt expromiſſorem pecuniam pro libertate pactus. l. cum ſeruus. D. de verbor. obligat.

Reus culpæ. l. 30. §. in hac. D. ad legem Aquiliam. l. 36. §. 1. D. de rei vindicatione. l. 8. D. ad legem Aquil. &c. l. 30. §. 1. D. ad legem Aquiliam. l. 1. D. de cuſtod. l. 4. C. de pigneratit. act.

In ſacris Reus vocabatur qui ſe numinibus ſuſcepto voto obligarat. Damnatus verò, qui promiſſo voto, non ſoluebat, vt Macrob. lib. 3. Saturnal. cap. 2. Vergil. Æneid. 5. *Vobulaetus*

ego candentem in littore taurum Conſtituam ante aras voti Reus.

Reum dare. l. 4. §. item quæritur. D. de doli mali exception. & *Reum ſe conſtituere.* l. 4. C. ad Senat. Velleian. item *Reum dare vice ſua.* l. 5. D. de liber. legata.

Rei ſatis locupletes in id quod præſtare poſsis. apud Liuium lib. 9. item *Reum locupletem offerre.* l. vlt. §. vlt. D. de re credit.

Reum locupletare. l. 67. §. vlt. D. de verborum oblig.

Reus cauere, id eſt, per fideiuſſores. l. 1. §. iubet. D. de collat. bonorum.

Reum facere pro accuſare. l. 2. §. qui hoc. D. ad l. Iuliam de adulteris. l. 6. §. filius familiæ. D. ad legem Iul. de adulteris. l. 1. D. de accuſat. Martial.

Nec facient quenquam pondera noſtra reum.

& *Reum facere.* Cicero pro Cluentio dixit. ſic *Reus fieri* dicitur qui criminis alicuius poſtulatus eſt. l. 5. D. de public. iud. *Reum autem fieri* Aſconius 2. in Verr. act. *nihil aliud eſſe ait, quàm apud Prætorem legibus interrogari. Cùm enim in ius ventum eſſet, dicebat accuſator apud Prætorem, Aio te Siculos ſpoliaſſe. Si tacuiſſet, lis æſtimabatur, vt victo. Si negaſſet petebatur à magiſtratu dies inquirendorum criminum, & ex eo tempore inter Reos relatus & receptus dicebatur. Agi* etiam *Reus* eodem ſenſu dicitur, qui accuſatur. Valer. lib. 6. cap. 8. *M. Antonius auorum noſtrorum temporibus clariſsimus Orator inceſti Reus agebatur.* & lib. 8. cap. 1. *Q. Flauius à C. Valerio Aedile apud populum Reus actus.* Ouid. lib. 4. Triſt. Eleg.

Cum mecum iuncti criminis acta rea eſt.

Sic *Reum facere criminis.* l. 2. C. de fide inſtrument. & *Reum criminis facere.* l. 12. C. de locato & cond. *Reum falſi facere.* l. 27. D. ad Senatuſconſultum Turpillianum. & *Reus falſi.* l. 12. D. de leg. Cornel. de falſ. item *Reus erit.* l. Cornelia. l. 32. D. ad legem Iuliam de adulter. *Reus legis Iuliæ.* l. vlt. D. ad legem Iul. maieſt. & perduellion. Reus. *Homicidij Reus.* l. non eſt. D. de cuſtod. reor. l. 1. C. vbi cauſæ fiſcales. *Reus fieri publica lege.* lege 1. §. 1. D. ad legem Corneliam de ſicariis. & *Reos facere publico iudicio.* l. 3. §. ſed ſi. D. de liber. hom. exhib. *Rei plurimi facinoris.* l. 18. D. de quæſtionib.

Recipi verò vel *Referri inter Reos* dicitur quis, poſtquam delatum eſt nomen eius. Et contra *Eximi* verò *ex Reis*, abſolutione vel abolitione ſecuta. l. miles. §. ea quæ. & l. ſi maritus. §. præſcriptionem. D. de adult. l. vim paſſum. D. ad leg. Iul. de adulter. *In Reos recepti.* l. hos accuſare. D. de accuſation. *Recipi Reum.* ibid. §. vlt.

Reum interrogare. vide Interrogare.

Feſtus Pompeius. *Conteſtari eſt cum vterque Reus dicit, teſtes eſtote.*

Reos facere. l. 19. D. de accuſationibus. *Reos habere.* l. 6. §. vlt. D. ad legem Iuliam de adult. *Reos peragere.* vide Peragere.

Reum repetere. vide Repetere. & *Reum periculum pœnæ ſubire.* Sueton. in Domitia. cap. 9. *Reos qui ante quinquennium proximum apud ærarium perpendiſſent vniuerſo diſcrimine liberauit, nec repeti niſi intra annum permiſit.*

Ream facere. l. 18. D. de his qui accuſ. non poſſunt. *Rea facta.* l. 31. D. ad legem Iul. de adult. *Ream vxorem fieri.* l. 17. C. de furt. *Reus factus.* l. 26. D. de ritu nuptiarum.

Reatus. l. 25. C. de donat. inter virum. Eorum autem ſtatus & conditio, qui inter reos recepti ſunt, *Reatus* vocatur. Et quamdiu accuſatio pendet, in reatu eſſe dicuntur. l. vlt. D. de publ. iudic. l. 25. D. de pœn. l. 3. §. quod pater. D. de muneribus & honor. l. 46. §. in reatu. D. de iure fiſc. ſic *In reatu conſtitutus.* l. 46. §. in reatu. D. iure fiſci. & *In Reatu agere.* l. 25. D. de pœn. l. vlt. §. vlt. D. de bonis eorum. *In Reatu alicuius criminis eſſe.* l. 3. §. quod pater. D. de muneribus & honoribus. *In Reatu eſſe & agere.* l. 25. D. de pœnis. *In Reatu decedere.* l. vlt. D. ad l. Iul. maieſt. l. vlt. §. vlt. D. de bon. eorum. l. 7. §. ex bonis. D. de bon. damnator.

RHAPISMATA in lege vltima. C. de emancip. lib.

RHODIA lex, *ὁ τῶν ῥοδίων νόμος.* in lege deprecatio. Digeſtis de lege Rhodia. vide infra in Rodia.

RIDICÆ *vinearum.* l. is qui. §. ſi quis. D. quod vi aut clam.

RIDICVLVM *legatum.* l. 65. D. ad leg. Falcid.

Ridiculum eſt. l. 44. D. de ædilitio edicto. & l. 100. D. de condition. & demonſtrat. *Ridiculum eſſe dicere.* l. 18. §. 1. D. de adquir. poſſeſſ.

Quid tam Ridiculum eſt. l. 67. §. 1. D. de furtis. *Perquam Ridiculum eſt.* l. 7. §. vlt. D. de interdictis. *Pluſquam ridiculum eſt.* l. 27. D. qui teſtam. fac. poſſ.

RIGARE *agros.* l. 1. §. illud. D. de aqua quotidian.

Rigor curſus aquæ, rectum profluentis tenorem ſignificat. l. 1. §. quod autem. D. ne quid in flumin. publ. l. 1. §. ripa. D. de flumin. & *Rigor naturalis curſus fluminis*. l. 1. §. ripa. D. de fluminib. *Sic Rigor ſtillicidij rectus eius fluxus eſt*. l. vlt. §. vlt. D. de ſeruitut. vrban. At Plin. lib. 8. epiſtol. ad Roma. R*igorem aquæ* pro frigiditate poſuit. Sunt & R*igores in agris*, cuius verbi, quia à lexicis abeſt, non alienum erit interpretationem ſubiicere. Id autem Boëtius lib. 1. Geometr. ita explicat. R*igor eſt, quicquid inter duo ſigna veluti in modum lineæ directum proſpicitur. Flexuoſum verò eſt, quidquid ſecundum naturam locorum curuatur. Nam quod in agro à menſore operis cauſa ad finem directum fuerit, Rigor appellatur: quidquid ad horum imitationem in forma ſcribitur, linea appellatur. Bini verò rigores ſunt, quando ſinguli ſpatiis interuenientibus tendunt, vt itinere plerumque peragunt*. Aggenus Vrbicus, *Rigor*, ait, *ſuæ rectitudinis naturalis nomen accepit*. Sicul. Flacc. in lib. de conditio. agror. *In aliquibus regionibus*, ait, *ita fines inter poſſeſſores ordinati ſunt, vt Rigores durent per longum tractum, incedentésque in viis aut riuis aut ſubſtructionibus, aut regionibus aliisque finitionum generibus deficient ſupradicti Rigores*.

R*igor* per tranſlationem dicitur. *Rigor iuris*. l. 19. de appellatio. vbi Rigor tenorem ſignificat. l. ſi expreſſim. D. de appellat. l. generaliter. §. ſi quis ſeruus. D. de fideicommiſſ. l. cum hic ſtatus.

R*igor iuris*. l. cum hic ſtatus. D. de donat. inter vir. & vxor. l. placuit. C. de iur. l. 32. D. de donationibus inter virum & vxor. & l. 24. §. ſi quis ſeruo. D. de fideicommiſſ. libert. l. 32. §. Oratio. D. de donat. inter virum. D. de appellation. l. ſi expreſſim. D. de appellationibus. Vlpian. lib. regul. tit. de fideicommiſſ.

Ripam fluminum dici, vt littus maris, Grammaticis notum eſt. R*ipam autem fluminis*, Vlpia. definit eſſe *id, quod flumen continet, naturalem rigorem curſus ſui tenens*. l. 1. D. de fluminibus. Paulus verè in l. penult. D. eod. tit. *Ripam* ait, *eam dici, quæ pleniſſimum flumen continet. Riparum autem vſum publicum eſſe* ait l. 5. D. de rerum diuiſ. *Ripam munire, eſt aggeribus factis & oppoſitis aquam coercere, ne excreſcens flumen agrum occupet*. l. 1. §. ſunt autem. D. ne quid in flum. publ. l. vn. C. de ripa muniend. Inde R*iparenſia caſtra*. in l. 14. C. de re milit. lib. 12. *in Ripis ſtatuta & locata*. & *Riparenſes* apud Vopiſcum in Aureliano. inde etiam *Ripuarij* appellati ſunt Germani riparum Rheni accolæ, quibus conſcriptæ leges hodiéque extant.

Riscvm in l. 25. D. de auro arg. arculam veſtiariam interpretor. Hanc enim ſolam huius verbi ſignificationem ei loco accommodatam reperio. Tradit autem Pollux lib. 7. onomaſt. cap. 19. & lib. 10. cap. 31. κιβώτια οἷς ἀποτίθενται αἱ ἐσθῆτες ῥίσκοι παρὰ τοῖς νεωτέροις λέγονται. Donatus verò in Eunuch. Terent. nomen id eſſe Phrygium ſcribit, eóque ſignificari ciſtam pelle contectam. At in Lexic. B. Germani, Riſcus κιβωτὸς μεγάλη definitur.

Rite *facta*. l. 6. D. de l. Corn. de falſ. ſic R*itè facta delegatio*. l. 2. C. de nouationibus.

Rite *contractum matrimonium*. Tertullian. lib. 11. ad vxor. *Et matrimonium ritè contractum allegabimus, quod vetuit ipſe*. Idem eodem lib. *Nam nec in terris filij ſine conſenſu parentum ritè & iure nubunt*. ſic R*itè contractum matrimonium*. in l. 3. C. de interdict. matrim. & *Ritè contractæ nuptiæ*. l. 6. C. de interdicto matrimo. *Ritè intercedente obligatione*. l. 4. C. de pact. conuent. & R*itè perfecta obligatio*. l. vlt. C. de crim. ſtellionat. item R*itè promiſſa*. l. 3. C. de dot. promiſſ.

R*itus*. tit. de ritu nuptiarum.

Rivvm Feſtus lib. 16. dici ait, *non tantùm naturali ſuo impetu fluentem tenuem aquæ fluxum*: quomodo *Riuum fluminis* dixit Caius in l. 7. §. inſula. D. de acquir. rerum domin. *ſed & manu factum, ſiue ſuper terram in foſſa, ſiue ſuper ſpecu*. à Græco verbo ῥέειν. Hoc poſteriore ſignificato Riuus definitur ab Vlpia. eſſe *locus per longitudinem depreſſus, quo aqua decurrat*. l. 1. §. 1. D. de Riuis. Atque ita accipitur in l. 2. D. de extraord. cognit. l. 12. & l. 16. D. quemadmodum ſeruit. amitt. l. 3. penult. & vlt. l. 5. in fi. D. de aqu. quotid. l. 13. l. 21. §. 1. D. de ſeruit. ruſt. l. 52. §. ſi in communem. D. pro ſoc. Vitruu. lib. 8. cap. 7. *Ductus autem aquæ fiunt tribus generibus, Riuis per canales ſtructiles, & fiſtulis plumbeis, aut tubis fictilibus*. Nam in riuo collocabantur fiſtulæ, vel canales quibus aqua ducebatur. l. 3. §. ſi quis in Riuo. D. de Riuis. Inde *deprimere vel alleuare Riuum*. in l. 12. D. comm. præd. Et *ducere Riuum*. l. 9. D. de ſeruit.

Sic & *Riuum inducere parietibus*. in l. vſufructuari. D. de vſufruct. ſic Manil. lib. 5. Aſtronom. *Et peregrinantes domibus ſuſpendere Riuos*. pa. 9. idem eodem lib. *Vndas inducere tectis, Ipſáque conuerſis aſpergere fluctibus aſtra*.

R*iui* autem, prout conuenerat, *terreni, ſignini, cementicij, lapidei ve* fiebant, vt apparet ex l. 1. §. vlt. & l. 3. §. 1. D. de Riuis. Item R*iui* quidam erant *aperti*, quidam *tecti* & *operti*. l. 1. §. vlt. l. 3. D. de R*iuis*. l. 1. §. ſi quis. D. ne quid in flum. publ. Hos *ſubterraneos* Frontin. ſæpius appellat in lib. de aquæ ductib.

Inde *Riuales, qui per eundem Riuum aquam* ducunt. l.1. §. ſi iter. & l. 3. §. penult. D. de aqua quotid. Agellius lib.14. cap.1. *Quod ei fortè de aquæductu cum riualibus contētio eſſet.* Acron quoque in artem Poëtic. Horatij, *Riuales*, ait, *dicebantur, qui agris Riuum haberent communem, & propter eum ſæpè diſcrepabant.* Inde & verbum *Corriuare* in l.1. §. ſed & foſſas. & l. 3. D. de aq. & aq. plu. *Inde & verbum Corriuare.* in l.1. §. ſed & foſſas. & l. 3. D. de aqu. & aq. plu. vide Interpret. Horat. pag. 637.

RIXA. l. vlt. D. ad leg. Cornel. de ſicar. l. ſi ex plagis. §. 1. D. ad legem Aquil. Cornel. Fronto de different. voc. *Rixa ſine armis eſt, & habet defenſionem.*

Rixa ex litibus & contentione nata. l. 20. D. de oblig. & act.

In Rixam prolapſus. l. 5. C. de iniuriis.

RODIÆ leges nauticæ leges ſunt à Rodiis deſcriptæ, quibus vt æquiſſimis mare regi Imperatoribus non diſplicuit. Quod & Iſidor. lib. 5. cap.17. ſcribit. Inde titul. de leg. Rodia. D. & apud Paul. lib. 2. ſentent. tit. 7. Tertullia. lib. 3. aduerſus Marcion. Scilicet nauclero non illi quidem Rodia lex, ſed Pontica cauerat. ὁ τῶν ῥοδίων νόμος. in l. deprecatio. D. de leg. Rodia. vide ſupra in Rhodia.

ROGO in vulgari & trita ſignificatione verbum eſt precarium & fideicommiſſis propriū. Cuius rei exempla frequentiora ſunt quàm vt adſcribi debeant. Præter illam cuilibet notam ſignificationem etiam *interrogare* ſignificat. Rogare namque dicitur qui ſtipulatur. l. iuris gentium. §. quod ferè. D. de pactis.

Sic *Rogatur*, id eſt interrogatur. l. 2. D. de adoption.

Rogo reſpondeas. l. 44. D. ad SC. Trebell.

Rogari fideiuſſores. l. 21. D. de vſuris. & Rogati teſtes alibi.

Rogati liberti. l.1. §. exceptionem. D. quarum rerum actio. & *Rogati ſerui.* l. 22. §. fugitiuus. D. mandati. *Rogati teſtes.* l. ad fidem. D. de teſtib. l. 21. §. 1. C. de teſtam. l. 21. §. in teſtamentis D. qui teſt. fac. poſſunt, qui in Vet. Gloſſar. οἱ παρακληθέντες μάρτυρες.

Rogatus ad teſtamentum ſcribendum. l. 27. D. qui teſt. fac. poſſ.

Rogare pro vtendū *petere* in l. 5. §. 10. D. commod. Plaut. Aulular. act. 2. ſc. 1. ſic *Rogare commodatum.* l. 5. §. ſed interdum. & l. 22. D. commodati. *Rogare conductum ſocium.* l. 16. D. de petic. & commod. *Rogare emptum.* l. 40. D. de contrah. empt. & apud Plaut. Capti. act. 1. ſc. 2.

Ageſis roga emptum, ſi quis meliorem &c. Eodem ſenſu rogandi verbum accipiendum eſt apud eundem poëtam Pſeudolo. act. 4. ſc. 6. ſic *Rogare mutuam pecuniam.* l. 9. §. vlt. D. de reb. cred. *Rogare precario.* l. 15. D. de poſſ. & l. 10. l. 21. §. vlt. l. 36. D. de adquirenda poſſeſſ. l. 6. D. pro empt. & *Rogatio precarij.* l. 3. D. de pignerat. l. 36. D. de adquiren. poſſ. l. 33. §. vlt. D. de vſucap. l. 11. §. 12. D. quod vi aut clam. l. 4. D. de precario. item *Precario Rogatū.* l. 2. D. de precario. & l. 4. §. tenetur. l. 12. §. vlt. D. de precario. ſic *Rogatus reſtituere hæres.* l. 44. §. vlt. D. ad Senat. Trebell. denique *Rogare pro vtendum petere.* in l. D. commod. Plaut. Aulular. act. 2. ſc. 2. *Rogare vtendam rem.* l. 15. D. depoſ.

Quid importet *Rogo* ad mandata obligatoria vide tit. manda.

Rogari lex dicebatur. l. 1. D. ad leg. Falcid. quoniam magiſtratu interrogante ferebatur. Vlpian. tit. 1. Regular. Rogatur lex, id eſt fertur. ſic *Rogare legem.* l. 1. D. ad leg. Aquil. & *Poſt hanc legem rogatam.* l. 1. D. ad legem Falcid. *Rogare* etiam dicebantur ſententias Senatores à quibus quid de ea re quæ ad populum ferebatur ſentirent expoſcebatur. Salluſt. in coniuratio. Catil. ſic *Rogari ſententiam.* in l. 6. §. vlt. D. de decurionib.

Rogatio Voconia. Paul. lib. 5. ſentent. Vlp. tit. 1. regular.

Rogatio quid Agellius lib. 10. cap. 20.

ROMÆ *appellatio continentibus ædificiis finitur.* l. 2. D. de verb. ſignific. *Itaque ædificia Romæ fieri ea videntur, quæ in continentibus ædificiis fiunt.* l. 139. D. de verborum ſignific. & *qui in continentibus ædificiis nati ſunt, Romæ nati intelliguntur.* l. 147. D. eod. tit. & penu quæ Romæ ſit legata, non ea tantùm quę intra murum, ſed & quæ intra continentia ſit debetur. l. 4. §. ſi ita. D. de penu. leg.

Roma communis patria eſt. l. 33. D. ad municipal. & vt ſcitè Athenæus ſcribit τῆς οἰκουμένης ἐπιτομή. Vnde *Orbis Romanus.* l. 17. D. de ſtatu hom. l. 5. de metallar. in C. Theodoſ. Caſſiodor. lib. 3. Variar. epiſt. penult. *Auguſti ſiquidem temporibus orbis Romanus agris diuiſus cenſuque deſcriptus eſt.* Saluia. Maſſil. lib. 7. de vero Dei iudicio. *Sed vbi apud nos emendatur, aut quæ pars Romani orbis corrigitur?* Et aliàs, *Sed hæc omnia prætermittantur quæ & in toto fermè aguntur orbe Romano.*

Romā omnium patria. l. relegatus 19. D. de interdict. & relegat. Senec. in lib. de conſolatio. ad Albin. *Denique ab hac diſcedam ciuitate quæ veluti communis patria poteſt dici, omnes vrbes circumit.* Liuius lib. 3. *Diſſolui licentia militandi morem, nec pro communi iam patria* Romam *eſſe.* Symmach. lib. 2. epiſt. 181. *Venturum te ad communem patriam fama promiſerat.*

* R*oma* autem duplex ſtatuitur in conſtitutionibus: vna vetus, altera noua, videlicet Conſtantinopolis, quam veteris & antiquæ Romæ prærogatiua lætari Impp. voluerunt. l. 6. C. C. de ſacroſanct. Eccleſ. l. 40. C. de epiſcop. & cler. l. 4. C. de oper. public. l. vlt. C. in quib. cauſ. pign. l. vlt. C. de temporibus in integ. Zonaras etiam non ſemel hanc νέαν ῥώμην vocat. Quinetiam Chalcedonenſis Concilij cap. 22. ita ſcriptum eſt. τῷ θρόνῳ τῆς πρεσβυτέρας ῥώμης διὰ τὸ βασιλεύειν τὴν πόλιν ἐκείνην οἱ πατέρες εἰκότως ἀποδεδώκασι τὰ πρεσβεῖα· καὶ τῷ αὐτῷ σκοπῷ κινούμενοι οἱ ἑκατὸν πεντήκοντα θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι τὰ ἴσα πρεσβεῖα ἀπένειμαν τῷ τῆς νέας ῥώμης ἁγιωτάτῳ θρόνῳ εὐλόγως κρίναντες τὴν βασιλείᾳ καὶ συγκλήτῳ τιμηθεῖσαν πόλιν καὶ τῶν ἴσων ἀπολαύουσαν πρεσβείων τῇ πρεσβυτέρᾳ βασιλίδι ῥώμῃ. Concilio etiam Conſtantinopolitano quod ſub Theod. Iuniore coactum eſt, τὸν μέντοι τῆς Κωνσταντίνου πόλεως ἐπίσκοπον, ἔχειν τὰ πρεσβεῖα τῆς τιμῆς μετὰ τὸν τῆς ῥώμης ἐπίσκοπον διὰ τὸ εἶναι αὐτὴν νέαν ῥώμην.

Has appellant Theod. & Valent. *Regales ciuitates* in l. 3. C. de naturalib. liber. vt apparet ex Nou. 89. in qua Iuſtinianus illa Theodoſij verba,

Roma Vetus & noua. in epiſt. de concept. digeſt.

Roma caput orbis, ibidem. Vide Plinium. lib. 3. & 5.

R*omæ ſtudiorum gratia eſſe.* l. 50. D. famil. erciſcundæ. item R*omæ ſtudiorum cauſa agere.* l. cũ filiusfam. 17. D. de reb. credit. l. lex Cornelia. §. domum. D. de iniur. Vide Studiorum. Et certè Romam complures ad accipiendum ingenij cultum conceſſiſſe Agell. lib. 1. cap. 13. teſtatur.

R*omæ dati tutores* quinam dicerentur explicat Tryphonius. l. 45. §. Romæ. D. de excuſat.

R*omana ciuitas.* l. 3. §. 1. D. de ſuis & legit.

ROSTRA in l. 2. §. ἔμβολα. D. de orig. iur. ſuggeſtum fuit in foro ex roſtris nauium Antiatium extructum auctore Liuio lib. 8. Dio. lib. 56. δημηγορικὸν βῆμα vocat, vt ex eius verbis cum Sueton. in Auguſto cap. 100. collatis patet.

ROTÆ aquariæ apud Paul. lib. 4. ſentent. tit. 6. ſunt, per quas tollitur aqua. de quibus in l. 2. D. comm. præd. & l. 40. §. vlt. D. de contr. empt. & apud Cato. de re Ruſtic. cap. 11. fit mentio. Lamprid. in Heliogab. *Paraſitos ad rotam aquariam & cum vertigine ſub aquas mittebat, rurſusque in ſummum reuoluebat.* Tertullian. R*otas aquilegas* vocat in lib. de anima. A Vitruuio etiam inter ea organa quibus aqua hauritur Rota ponitur lib. 10. cap. 9. & aliàs ſæpè. Iſidor. lib. vlt. cap. 15. *Dicta*, ait, *eſt Rota quaſi ruat. Eſt enim machina, qua ex flumine aqua extrahitur.* Lucretius in lib. 15.

In fluvio verſare rotas atque hauſtra videmus.

Vbi *hauſtra* ſunt rotarum cadi ab hauriendo, quæ Græcè ἄντλια vocantur, vt à Nonio notatur. *Riuus* verò ille quo per rotam educta aqua in hortum effunditur ἀμάρα Græcis vocatur, vt & in Etymologico traditur. Cæſar lib. 4. de bello ciuil. De hac Rota & quemadmodum confici debeat, vide apud Heronem Alexandrinum lib. πνευματικά cap. 1.

Rotam vehiculo aptare. l. 7. D. ad exhib.

RVBIGO *ſcabra.* lapilli, margaritæ, gemmæ. l. 25. Ouid. lib. 1. Faſtorum. & §. vlt. D. de auro arg. Varro lib. 5. de lingua Lat. p. 49.

Et RVBIGINIS deſcriptio apud Plin. lib. 18. cap. 17.

RVBOR, *non ſine rubore.* l. 3. §. vlt. D. de vſur.

RVBRIANVM SC. l. ſi eum ſeruum. & l. filium. §. 1. & l. neque infantes. l. cum verò. §. euocari. D. de fideicommiſſ. libert. Quia vt ibidem ait, Rubrio Gallo & Cœlio Piſone coſſ. temporibus Traiani factum eſt. Cuius ſententia exponitur in l. 26. §. ſubuentum. l. 28. l. 33. §. 1. D. de fideicommiſſ. libert. l. 3. D. de legit. tutorib.

RVBRICA, terram rubri coloris, Latinis ſignificat. Eóque ſenſu verbum hoc apud Vitruu. lib. 7. cap. 7. & Cato. de re Ruſt. cap. 34. Tertullian. in lib. de habitu muliebri, & Nonium, in verbo Examuſſim, vſurpatum inuenies. Huiuſmodi verò terra & minio cùm tituli ac capita librorum notari ſolerent, eò factum eſt, vt Rubricæ pro titulis capiantur. l. 2. §. recuperandæ. D. de interdict. Ouid. in lib. de triſtibus.

Nec titulus minio, nec cedro charta notetur.

Iuuenal. Satyr. 14. *Perlege rubras*
Maiorum leges. Perſius Saty. 5.

Excepto ſi quid Maſuri Rubrica, vetauit.

Quintilian. lib. 12. cap. 3. *Quorum alij ſe ad album ac rubricas tranſtulerunt, & formularij, vel, vt* Cicer. ait, *Leguleij quidam eſſe maluerunt.* Terentianus, *Inſtar tituli fulgidula notabo minio.* Seruius in 10. Eclog. Virgil. Bucolic. *faciem quoque Iouis,* ait, *de Rubrica illinunt inſtar coloris ætherei. Minium enim Rubrica eſt.*

Rubrica de iuris & facti ignorantia. l. 1. §. vlt. D. de his qui notantur infamia.

Rubricas peremptorias conſtitutionis Theodoſianæ, dicit Sidonius Apollinaris.

RVDERA Veteri Gloſſario ſunt illa quæ decidunt diſcuſſis mœnibus fragmenta lapidum & demolimenta cæmentorum.

RVDES *lapilli vel gemmæ.* in l. 25. §. vlt. eod. tit. nondum ornamenti aptati aptatæve.

Et *Rudis maſſa* ex qua nulla ſpecies effecta. l. 7. §. cum quis. D. de acquirendo rerum dom.

Item RVDES *parietes* in l. 44. D. de vſufruct. nullo dum tectorio opere inducti. *Rudis materia,* id eſt, non facta, neque in opera coniecta. l. 19. §. infecti. D. de auro arg. l. 78. §. illud. D. de legat. 3. ſic & *Rudia mancipia,* id eſt nouitia, quibus opponuntur trita & veterana. l. 37. D. de ædil. edict.

RVERE, quod ad ſtipulationem damni infecti attinet, in qua hæc verba, SI QVID IBI INERIT, poni ſolebant. l. 18. D. rem rat. hab. non videtur quod aut vento, aut omnino aliqua vi extrinſecus admota cadat, ſed quod ipſum per ſe concidit. l. 43. D. de dam. infect.

Ruere prædia. l. 11. §. ſi locupleti. D. de maiorib. *Ruere ædificium.* l. 1. D. de impenſis. & *Ruens ædificium.* l. 1. §. vlt. D. de impenſ. in res dotal. item *Ruere inſulam.* l. 72. §. vlt. D. de verbor. obligat. & *Ruens inſula.* l. 4. D. de impenſ. in res dotal. l. 4. §. ſed. D. de in rem verſ.

Ruina eſt caſu fortuito contingens ædificiorum lapſus. l. 30. D. ad legem Falcid. l. 1. §. is quoque. D. de oblig. & actio. l. 1. §. 1. D. depoſ. l. 4. D. de pollicitat. ſic *Ruina incendij.* l. 24. §. Seruius. D. de dam. infect. Rubr. de incend. ruina, naufr. *Ruina oppreſſi perierunt.* l. duo ſocij. D. de acquiren. hæred.

Ruinoſæ ædes. l. 6. D. de dam. infect. Vlp. lib. regul. tit. 1.

RVTA cæſa. Vide paulò pòſt.

RVMOR *perrepſerat.* l. 2. §. 1. D. quis ordo. item *falſo Rumore perlato.* l. 10. C. de teſtament. milit.

RVMPERE. i. Frangere. ſic *Rumpere denuntiationem.* l. 23. §. vlt. D. de appellationibus. & *Rumpere fidem.* vide lib. 6. item *Rumpere pacem* dixit Silius Italicus. l. 1. ſub initium.

Sic & *Rumpi fides contractus dicitur.* in l. 1. C. ſi ſeruus exportand. lege 7. C. ſi quis alteri. & *Rupta conuentionis fide.* l. 15. C. de locato & conducto. item *Rupta fide.* l. vlt. C. ſi mancip. ita fuerit.

Rumpere mulas onere. l. 30. §. qui mulas. D. loca.

Rumpere flagris ſeruum. in l. 9. §. penult. D. de iniur. item *Rumpere locis.* lege item apud. §. adiicitur. D. de iniuriis.

Rumpere veſtimenta. l. 34. §. vlt. D. de obligationib. & act.

Rumpendi verbo vtebatur lex Aquileia. l. qui tabulas. 27. D. de furt. l. furtum. 7. §. 2. D. arbor. furtim cæſar.

Sic RVPERIT in l. Aquilia, *corruperit ſignificat.* l. 27. §. inquit lex. D. ad legem Aquil. l. 7. §. ſi quis radicitus. D. arb. furt. cæſ. l. 32. in fi. D. de oblig. & action. l. 70. §. 1. D. ad Trebell. Et *ideo qui veſtimenta ſciderit, & qui inquinauerit, & qui nauem perforauerit, & qui vulnerauerit, & qui virgis, loris, pugnis ceciderit, vel telo aut quo alio ſciderit corpus, rupiſſe intelligitur.* d. l. 27. §. ſi quis teſtamenta. §. ſi nauem. §. rupiſſe. eo. In 12. tab. etiam Feſto teſte, *Rupicias, damnum dederis* ſignificabat.

Rupta cuſtodia. Tacit. lib. 18. & *Ruptis vinculis.* l. 13. D. de cuſtodia. *Ruptum linum.* Paul. lib. 4. ſent. tit. 6.

Rumpere teſtamentum. Paul. lib. 3. ſent. tit. 5. *vel teſtamenta.* l. 22. §. vlt. D. de captiuis. & l. 21. C. de collationibus. l. 2. C. de liber. præterit. item *Rumpi teſtamentum.* l. 7. & l. 12. D. de liber. & poſtum. & l. 1. §. 2. & 3. D. de iniuſto rupto. & *Rumpitur teſtamentum.* l. vlt. C. de bonorum poſſeſſ. cont. tab. ſic *Rumpitur teſtamentum agnatione poſtumi vel poſtumæ, cuius pater nullam teſtamento mentionem fecit.* l. 1. C. de poſtum. hæredib. & 1. C. de codicill. vnde *Ruptum teſtamentũ.* l. 1. D. de except. rei iudic. l. 58. §. teſtamento. D. de adminiſtrat. & peric. & *Ruptum teſtamentum nato poſtumo.* l. 31. D. de teſtam. milit. ſic *Ruptum dicitur quod naſcente poſthumo neque ex hærede nominato neque hærede conſtituto rumpitur.* in veteri Gloſſ. & aliter *Ruptum teſtamentum* dicitur

quod

quod vel poſteriore teſtamento ritè perfecto, & ex quo hæres extitit, vel agnatione ſui hæredis ruptum eſt. l. 1. & 2. D. de iniuſto rup. l. 59. §. teſtamento. D. de adminiſtrat. l. 31. D. de teſt. l. 1. D. de except. rei iudic. l. 1. C. de poſthum. l. 30. §. vlt. D. de acquirend. hæred. l. 47. D. de condit. indeb. l. 6. D. de leg. Corn. de falſ. l. 1. Cod. de ord. iudiciorum. l. 1. §. ſiue autem. D. de tab. exhib. Inſtit. quibus mod. teſt. infirm. in princ. & §. 1. Iſidor. lib. 5. Etymolog. cap. 24. *Ruptum teſtamentum ait, inde dictum quod naſcente poſthumo, neque exhæredato nominatim neque hærede inſtituto rumpatur.*

RVRSVS, pro, contra interdum vſurpari Seruius notat in illud Virgilij lib. 3. Georgicorum. *Rurſus cura patrum cadere & ſuccedere matrum Incipit.*

Sic accipitur in l. 11. §. ſi filio. & l. 88. D. ad leg. Falcid. l. 56. in fi. D. de iure dot. l. 1. D. quando appell. ſit. l. 31. D. ad Trebell. §. rurſus. Inſtitut. de action. vti *Rurſus ex diuerſo* bis κατὰ αὐτὸ Iuſtinia. dixit. Sic & apud Quint. lib. 4. cap. vlt. & aliàs ſæpè hæc vox accipienda eſt.

RVRESTRE *opus.* l. 31. C. de locato & conducto.

RVSTICARIVS *homo.* l. 17. & l. vlt. D. de doli mali except.

Ruſtica familia. l. 65. D. de legat. 2. l. 12. §. Trebatius. D. de inſtruct. vel inſtrumento. & *Ruſticæ ſeruitutes,* id eſt prædiorum ruſticorum. l. 1. D. de itiner. actu. priuat. *Ruſticæ viæ.* l. 2. §. viarum. D. ne quid in loco publ.

Ruſticum inſtrumentum. l. 20. in princ. & §. tyrannic. & §. vlt. D. de inſtruct. vel inſtrumen.

Ruſtica mancipia. l. 25. §. teſtator. D. de aliment. vel cib.

Ruſticana plebs. l. 1. C. ne Ruſticani.

Ruſticitas. l. 2. §. vlt. D. de iure fiſci.

Per *Ruſticitatem aliquid emiſſum.* l. 1. §. 1. D. de inſpic. ventre.

RVTA *cæſa* ſine copula à veteribus pronunciabantur, ſicut & alia multa. l. 5. §. idem Iulianus. D. ad exhib. l. 66. §. quintus. D. de contrahen. empt. l. 38. §. vlt. D. de actio. empt. Cicer. in Partitio. *Cùm ex teſtamentis quæritur, quid ſit penus, aut cùm ex lege prædij quæritur quæ ſint ruta cæſa.* Sic autem Feſto interprete appellantur, *quæ venditor poſſeſsionis vſus ſui cauſa conciderat, ruendáque contraxerat quaſi eruta.* vt Nonius Marc. illo Virgilij verſu confirmat, ex lib. 1. Georg.

Cumulóſque ruit malè pinguis harenæ.

Sin autem Varro lib. 8. de lingua Lat. p. 166. *Ideóque in venditionis. l. ſimili ruta cæſa ita dicimus vt producamus.* Planè *Ruta Cæſa.* Q. Mucius Scæuola definiebat *quæ neque ædium neque fundi ſūt,* in rutíſque cæſis ea demum ſtatuebat, quæ terra non tenerentur, quæque opere ſtructili tectorióve non continerentur. l. 66. in fi. D. de contrah. emptio. l. 241. D. de verborum ſignificat. Vlpian. *Ruta eſſe,* ait, *quæ eruta ſunt, vt creta, harena, & ſimilia. Cæſa, vt carbones* & his ſimilia. l. 17. §. ſi ruta. D. de actione empt. *Granaria item quæ ex tabulis fieri ſolent, quorum ſtipites ſupra terram ſunt. Item Tegulæ nondum ædificiis impoſitæ rutis & cæſis cædunt.* l. 18. D. de actio. empt. Solebant verò in venditionibus hæc excipi: quod præter ſuperiora loca, etiam ea quæ ſubieci, comprobant. Cicer. Topic. *Fecique quod ſæpè liberales venditores facere ſolent, vt cum ædes fundúmve vendiderint, rutis cæſis receptis, concedant tamen aliquid emptori quod ornandi cauſa aptè & loco poſitum videatur.* Idem lib. 2. de Orato. *Sed diceres te cum ædes paternas venderes me in rutis quidem & cæſis ſolum paternum recepiſſe.*

RVTILIVS l. 3. §. ſigna. D. de penu leg.

B. BRISSONII DE VERB. QVAE AD IVS PERTINENT SIGNIFICATIONE,

LIBER XVII.

SABINVS notas ſcripſerat, vt apparet ex l. 45. D. de legat. 3. & *Sabinus & Caſsius* coniunguntur. l. 3. §. vlt. D. de lib. exhibend. Diſſentit Proculus à Sabino in l. ſi duo, in fin. D. de ſolution. l. 138. D. de verbor. obligat.

Ex *Sabino Pomponius*. l. 14. §. 1. D. ſolut. matrim.

SABINIANI & Proculeiani ſectæ & familiæ erant Iuriſcóſultorum inter ſe pugnantium, cum prius tam varium támque controuerſum ius eſſet, vt quod vni placeret, alteri non placeret Iuriſconſulto, quod Cic. multis locis ſuo tempore fieri conqueritur. Horum fit mentio in §. cum ex aliena. Inſtitut. de rer. diuiſion. de *Sabinianis* in l. 11. §. idem ait. D. de donat. inter virum.

Sabiniani libri. l. ex libris. C.

SACCVS viginti nummorum. l. vulgaris. §. ſi is qui. D. de furt.

SACCVM & Sacculũ pro marſupio, loculis, crumena, repoſitorio, & reconditorio nummorum dicunt Iureconſulti. ſic *Saccum ſignatum appellat*. in l. 26. §. vlt. D. depoſit. & *Sacculum ſignatum*. l. 1. §. ſi pecunia. & l. 29. D. depoſit. ſic *cum Sacco adire*. in l. 105. D. de ſolutionibus. & *Sacculo nummi ſolui*. l. 25. D. de vſufruct. & *Sacculus cum pecunia*. l. vlt. D. de lege commiſſ. l. 3. §. ſi plus quàm. D. de ſtatuliber. l. 21. §. 1. l. 77. D. de furt. Horat. lib. 2. Sermo. Sat. 3.

Menſam poni iubet atque
Effundi Saccos nummorum.

Martial. lib. 5. Epigramm.

Excuſsi loculóſque ſacculúmque.

Iuuenal. Satyr. 14.

Interea pleno cum turget Sacculus ore,
Creſcit amor nummi quantum ipſa pecunia creſcit.

B. Gregor. Homilia 17. in Euangel. *In Sacculo pecunia clauſa eſt*. B. Auguſtin. Sermo. de verbis Domini, *Et tales pecunias habetis & Sacculos impletis.* Idem Sermo. 1. Dominicę in ſeptuageſima. *Vt Saccellus tuus impleatur nummis, anima tua febricitat curis*. Aſcon. in 2. contra Verr. Oratio. *Portæ, ſportulæ, ſportellæ nummûm ſunt receptacula, Sacci, Sacculi*. Idem in Oratio. *Equeſter ordo pro Cinnanis partibus contra Syllam ſteterat, multáſque pecunias abſtulerant, ex quo Sacculary erant appellati.*

In Sacculo ponere & numerare opponuntur in l. 3. §. ſi pluſquàm. D. de ſtatuliber. Feſtus lib. 4. *Diruтum ait æs inde dictum, quod diruebatur in fiſcum, non in militis Sacculum*. Auguſt. lib. 2. de morib. Manichæorum. *Cùm & de proprio Sacculo diligenter occultato pecunia copioſa ſuppeteret*. Nonius Marcell. *Marſupium Saccum* interpretatur. Suidas σακέλλιον, βαλάντιον, μαρσύπιον, ἢ καὶ σακελλάριος.

Sacculariorum autem qui vetitas artes exercentes partem in Sacculos ſubducebant, & partem ſubtrahebant meminere. l. penult. D. de extraordin. criminibus. l. 1. D. de effractorib. & interpr. Horat. pa. 312. b: *Saccularius* autem eadem forma dicitur, qua *Manticularius* apud Tertullian. in Apologet. cap. 43. *Saccarius* in l. 40. §. fundi. D. de contrahenda emptione, qui ſaccum fert.

SACRA *moneta*. l. 38. D. de pœnis. *pecunia*. l. 4. D. ad leg. Iul. peculat. *res*. l. 6. §. ſacræ. & l. 9. D. de rer. diuiſ.

Sacra à ſanctis & religioſis ſeparantur. l. 1. D. de rerum diuiſ. l. 24. §. 1. D. de rei vendi. l. 14. in fi. D. de ſeruitutibus. l. 83. §. ſacram. D. de verborum obligationib. l. 17. D. de verborum ſignific. Nam vt Feſtus lib. 16. ſcribit, *Sacrum eſt, quod Deo conſecratum eſt: Sanctum, vt murus, qui circa oppidum eſt. Religioſum, vt ſepulchrum, vbi corpus humatum eſt. Noſtri ſacras res eſſe aiunt, quæ publicè ſunt conſecratæ*, id eſt à principe, vel ab eo, cui princeps dedicandi dedit poteſtatem. *Quod verò ſibi ſacrum quis conſtituerit, id ſacrum non eſt, ſed profanum*. l. 6. §. ſacræ res. l. 9. D. de rerum diuiſio. l. vlt. D. vt in poſſeſſ. legat.

Inde *Sacrarium*. l. 40. §. fundi. D. de contrah. empt.

Et *Sacrarium*. l. 1. §. 1. D. de rerum diuiſ. *Sacrarium autem locus in quo ſacra reponuntur*, vt & Iſidor lib. 15. cap. 5. ſcribit, quod vel in priuato ædificio eſſe poteſt. Vnde de Sacrario interdictum, *Ne quid in loco ſacro* non competit. l. 1. §. 1. D. ne quid in loco ſacro. l. 9. §. 1. D. de rer. diuiſio. *Sacrum* tamen quandoque plenius accipitur, vt & ſanctum contineat. l. 2. D. ne quid in loco ſacr.

Sacra certamina ſunt, quæ diis dedicata ſunt. l. 4. D. de his qui not. infam. qualia erant Iouis Capitolini, Apollinares ludi, Romani ludi, & magnæ Deûm matris. Quintilian. libro 3. cap. 7. An laudes Capitolini Iouis perpetuæ ſacri certaminis materia, vel dubiæ ſunt, vel in Oratorio genere tractantur. de *Sacris certaminibus*. in l. 4. D. de his qui notantur infamia. & Quintilian. lib. 2. pag. 31. a. & lib. 3. pag. 54. a Inde Firmic. lib. 3. Matheſ. cap. 12. *Sacris quoque faciet certaminibus præpoſitos*. Inde lib. 6. cap. 31. *Athletam faciet ipſa genitura, & qui in ſacris certaminibus victor glorioſa & digna reportet præmia coronatorum*. quò referēda l. 6. §. athletæ. D. de ſuſpect. tutor. Eumen. Rhetor in Oratio. pro ſcholis inſtaur. *An ſi fortiſsimi viri in Sacris certaminibus ſummo labore atque etiã vitæ periculo ſolam vocem præconia & coronæ teſtimoniũ petũt*. Et iterum. *Ne iis quos ad ſpem omnium tribunalium aut interdum ad ſtipendia cognitionum ſacrarum, aut fortaſſe, ad ipſa palatij magiſteria prouehi oporteret*. Sic etiam *Sacras coronas* in l. 40. D. de re iudic. accipio quæ in Sacris certaminibus partæ ſunt.

Sacras etiam Impp. *res* ad ſe pertinentes vocant. Sic *Sacras domos*, *Sacras largitiones*, *Sacra ſcrinia*, *Sacrum ſtabulum*, *Sacram monetam*, *Sacrum comitatum* in conſtitutionibus accipimus. Sic & *principales conſtitutiones Sacræ* dicuntur. l. 5. §. ſi tutor. D. do admin. tuto. l. 5. D. de manumiſſionibus. l. 27. D. de re iudicat. l. 1. & 43. D. de actio. empt. l. 18. in princip. & §. 1. D. de iur. fiſci. l. 1. §. item. D. quæ ſentent. ſine appellat. reſc. l. 4. & l. 6. D. de appellat. recip. l. 20. de vſuris. l. vlt. & de decret. decurion. l. 3. C. ſi minor ſe maiorem. l. 5. §. ſi tutor. D. de adminiſtr. & peric. Paul. l. 5. ſent. tit. 25. l. 60. D. de ritu nuptiar. l. 5. D. de manumiſſionib. Ad Sacra certamina etiam refer locum Plinij libro 7. cap. 26. ſic & *Reſcripta Sacri affatus* dicuntur Sacri. D. de diuerſ. reſcri. Et *Sacrum oraculum*. l. penult. C. ſi contra ius & oraculum in l. vlt. C. de diuerſ. reſcr. item *Sacer comitatus*. l. 1. C. de his qui met. l. 13. §. miſſionem. D. de re militari.

Sacer locus eſt locus conſecratus. l. 9. §. 1. D. de rer. diuiſ. & titulo in Rubr. ne quid in loco Sacro. l. 17. §. ſed loco. D. de aq. & aq.

Sacratiſsimus princeps. l. noua. D. ad Senatuſconſult. Tertyllian.

Sacratiſsimæ ædes. l. 19. C. de vſur.

Sacer cognitor in l. 3. C. vbi Senator. l. 5. C. quo appell. non recip. cui audientiam cauſæ vice ſua princeps mandauit Qui & *Sacri auditorij cognitor*, in C. Theodoſ. vocatur. Et *iudex Sacrarum cognitionum* in quadam inſcriptione Italica, ex qua alia Romana inſcriptio ex Thermis Conſtantini deſcripta emendanda eſt, in qua iudex Sacrarum conſtitutionum, pro, cognitionum legitur.

Sacrarium principis in l. vlti. §. legati. D. de munerib. & honorib. l. 8. de legat. & decret. legatio. in C. Theod. l. 1. D. ne quid in loco Sacro. *Sacrarium principis*. l. vlt. §. 1.

Sacrilegi ſunt, qui publica ſacra compilauerunt. l. 6. & l. 9. D. ad leg. Iul. pecul. Seruius in 9. Eclogam Virgil. *Sublegere* (ait) *furari eſt: vnde & Sacrilegus dicitur, qui ſacra legit*, id eſt, furatur. *Sacrilegium* autem etiam Impp. appellant *ſuarum conſtitutionum violatarũ crimen*. l. vn. C. de crimi. ſacril. l. 6. de appellatio. in C. Theodoſ. *Sacrilegiique crimen irrogant his, qui præcepta ſua neglexerint, vel ſcita violarint*. l. 1. C. vt digni. ordo ſeruet. lib. 12. l. 13. C. de erogatio. milit. annonę. li. 12. & apud Caſſiodor. in libris Variar. aliquoties. Vegetius in prologo lib. 2. *Rurſus tanti Imperatoris non obedire præceptis plenum Sacrilegij videbatur atque periculi*.

Sacrum Vet. Gloſſar. Græc. ἱερὸν τὸ δημόσιον ἀφιερωθὲν ἐν πόλει ἢ ἐν ἀγρῷ.

Sacrum & profanum opponuntur in l. 6. §. Sacræ autem. D. de diuiſione rerum.

Sacrum iudiciũ. l. 26. & l. 22. C. de appellation. *Sacra publica vel priuata*. l. 9. D. ad l. Iul. pecul.

In *Sacris manentes filij*. l.3. C.de ſuis & legitim.l.12.C.de collationib.

In *Sacris autem paternis conſtituti*, manerévе ab Impp. dicuntur, qui in patris poteſtate ſunt. l.vlt.C.de inoffic. teſtam. l. vlt. C. de cur. fur. l.vlt.C.ad Senatuſcon. Tertyllian. l.2. C. de ſuis & legiti. l.3.& l. 6.C.de bon. mater. Et à Sacris paternis abſolui remittive pro poteſtate paterna liberari. l.1. §.vlt.de ann. recep. l. 31. C.de fideicomm. & l. 12. C.de collatio. Eſt huius locutionis ſcitum & elegans exemplũ apud B. Ambroſiũ lib. 4. de fide ad Gratia.cap. 4. *Niſi fortè* (ait) *tanquam conſtitutum in familia Chriſtum putent dolere, quòd emancipatus à patre non ſit, aut adminiſtrandi patrimonij non habet facultatem. Sed non eſt Chriſtus in ſacris qui ſacra vniuerſa deſtruxit.* Hæc autem locutio inde fluxit quòd filiusfa. eorundem cum parentibus, quorum poteſtate continebantur Sacrorum participes erant. Inde & qui per adoptionem in ius alienum tranſierant, in familiam & Sacra tranſire dicebantur. Valer. lib. 7. cap. 7. *Et aliquantulum adiuuabat hæredes quod M. Anneius in Suffenatis familiam ac Sacra tranſierat.* Habebant enim veteres propria ſua familiaria ſacra, vt & Cicer. lib. 2. de legib. perſpicuè oſtendit.

Sacra æraria. l. vlt. C.de aduocat.fiſci. & *Sacra Vrbis*. l.2.C.de naut.fœn.

Sacra euocare in l.9.§.1.D.de rer.diuiſio. Solebant autem Romani ante omnia in oppugnationibus, Deum cuius in tutela oppidum eſſet, euocare certis carminibus, quæ à Liuio lib. 5. & Macrob. lib.3. Saturn. cap. 8. referuntur. Quod & Plinius lib. 28. cap. 2. & Seruius 2. Æneid. notat, ad illum verſum. *Exceſſere omnes adytis, ariſque relictis.* Feſtus Pompeius, Sacra appellantur.

Sacris vacare. l. 32. §. Sacerdotio. D. de recept.

Sacra facere. l. 2. D.de in ius vocando.

SACRAMENTVM quid olim eſſet, Varro lib. 4. de lingua Lat. his verbis explicat. *Ea pecunia, quæ in iudicium venit in litibus, ſacramentum à ſacro dicitur. Qui petebat, & qui inficiabatur de alijs rebus vtrique quingentos fortè aſſes æris ad pontem deponebant, de aliis rebus item certo alio numero aſsium: Qui iudicio vicerat, ſuum Sacramentum à ſacro auferebat, victi ad ærarium redibat.* Sed huius verbi apud Feſtum explicatio tranſpoſitione paginarum valde deprauata & mutila eſt. Nam quæ in verbo Sacramentum plenæ definitioni deſunt, ea ex verbo, Seſtertius, quemadmodum me ſingularis doctrinæ vir idémque longè humaniſſimus D. Montiſpeſſulanenſis Epiſcopus docuit repetenda, & in hunc modum continuanda ſunt. *Sacramentum æs ſignificat, quod pœnæ nomine penditur, ſiue in rem agitur, ſiue contenditur. Id in aliis rebus quinquaginta aſſium eſt, in aliis rebus quingentorum inter eos qui iudicio inter ſe contenderent. Quod lege Papin. Tribuni plebis ſancitum eſt his verbis, &c.* Quæ verò in verbo Sacramentum leguntur, ea pertinent ad dictionem Septimontio. Inde verò explicari poterit quod ait Tullius pro Roſcio Com. *legitimæ partis ſponſionem factam.* Nam ſacramenti quantitas lege definita erat. Ad locos autem vulgares Ciceronis & Valerij qui de Sacramento citari ſolent, addendus eſt Ciceronis elegans lib. 7. epiſt. ad Volumnium iocus, in qua ita eſt, *Pugna, ſi me amas, niſi ridiculum παρὰ προσδοκίαν, niſi cætera quæ ſunt à me in ſecundo de Oratore per Antonij perſonam diſputata de ridiculis, ἔντεχνα & arguta apparebunt, vt ſacramento contendas mea non eſſe.* Adde & illas ex Valerij Probi libello notas. *S. N. S. Q.* quæ hæc ſignificabant, *Si negat, ſacramentum quærito.* Item has, Q. N. T. S. Q. P. id eſt, *Quando negas, te ſacramento quinquagenario prouoco.* Quæ fuiſſe ſolennia ſponſionis Sacramenti verba veriſimile eſt.

Sacramentum etiam ὅρκον στρατιωτικὸν ſignificat. l. 8.C. de legat. l. de immunita. conceſſa. in C. Theod. Quo qui liberabantur, *Sacramento ſolui* dicebantur. l. 2. §.miles. D.de his qui not. infam. l.14. D.de his quæ vt indign. l.vlt.D.de re milit. de *Sacramento militari*, in l. qui accuſare.8. D.de accuſat.& l.miles.11.in princ.D.ad leg.Iul.de adulteriis. l.13. §. Miſſionem. D. de re militari. l.14. D.de his quæ vt indign.

Sacramenti iura. l.3. C.de caſtrenſ. peculio.

Sacerdos iuſtitiæ. l. 1. D.de iuſtit. & iure. & apud Symmachum in relat. ad Valentinian. ſic *Sacerdotes Iuſtitiæ* pro Iuriſconſultis. Corippus lib. 1. in laudem Iuſtini de quæſtore Anaſtaſio, *Iuris legúmque ſacerdos*. B. Auguſtin. epiſt. 5. ad Marcellin. de Apuleio, *Et Sacerdos prouinciæ pro magno fuit vt munera ederet, venatoréſque veſtiret.* Sacerdotes Vet. Gloſſarium Græcum, οἱ τοῦ νόμου θεραπευταί.

Sacerdotium. in l. 37. §. ſacerdotio. D.de pactis. *Sacerdotium etiam in prouinciis & municipiis.* l. 1. D.ad leg. Iul. de ambitu. l. 1.& 17. D.de mun. & honor. l.8.& 13.D. de vacatio. muner. l. 8. D.de excuſ.tuto. l.1. C. de natur. lib. l. vn. de pericu. ſucceſſ. lib. 10. C. Paul. lib. 5. ſent. tit. 30. l.11.D. de pollicit. Quod *patrimonij munus* eſſe ait. l. 8. de muneribus patrimonio. libro 10.

Iul.

Iul. Fir. lib. 4. Matheſ. cap. 15. *Faciet quoque nobili poteſtate pro climatis geniture menſura gymnaſiarchas, prouinciarum Sacerdotes.* Verſabatur autem Sacerdotiorum munus in adparatu, editione & exhibitione ludorum, vt oſtendit l. vlt. de expenſ. ludor. in C. Theod. Inde *Sacerdotiorum editiones* in l. 1. de ſpectacul. in C. Theod.

In *Sacerdotio eſſe.* l. 4. C. de iniuriis.

Sæpe *conſtitutum eſt.* l. 5. C. de profeſſor. l. 46. §. qui compenſationem. D. de iure fiſci. l. 3. C. de reſcind. vendit. *Sæpè decretum.* l. 1. C. quando ex fact. *Sæpè reſcriptum eſt.* l. 1. C. vt nemo princ. l. 3. C. ſi cenſ. pet. l. 16. C. famil. erciſc. l. 7. C. de compenſationibus. l. 11. C. de locato & conducto. l. 1. C. vt cauſa. l. 2. C. de hæred. tut. l. 4. C. de pœn. tutor. l. 4. C. de iure deliber. l. 1. C. ſi in cauſ. iud. l. vlt. C. de crim. ſtellionat. l. 8. §. 1. D. de inoff. *Sæpè iudicatum.* l. 1. §. hoc autem. D. de Senatuſc. Silan. *Sæpè retuli.* l. 23. §. vlt. D. de adquir. rerum dominio.

Sæpiſsimè conſtitutum. l. 3. C. de appellat. l. 3. D. de l. Fabia. & l. 3. C. de appellationibus. l. 10. §. ſi cui. & §. ſi cum mulier. D. qui in fraud. credit. l. 63. D. de re iudic. l. 3. D. de in integr. reſtit. *Sæpiſsimè reſcripſit.* l. 26. D. de pignerat. actio. *Sæpiſsimè reſcripſerunt.* l. 2. D. de cadaueribus. *Sæpiſsimè reſcriptum eſt.* l. 1. §. Seruum. D. de quæſtionibus. l. 20. D. de minoribus. l. 4. §. vlt. D. de cenſibus. l. 15. D. de minor. l. 26. §. item. D. ex quibus. l. 26. & l. 36. D. de pigner. act. l. 8. §. ſi Imperator. D. de inoffic. teſtamen. l. 2. §. ignominia. D. de his qui notant. infamia. l. 4. D. de in lit. iur. l. 1. §. ſi ſeruus. D. ſi is qui teſtam. liber. *Sæpiſsimè conſtitutum & reſcriptum.* l. 2. §. vlt. D. ex quibus cauſis maior. l. 6. D. de religioſis. *Sæpiſsimè reſcriptum & cõſtitutum.* l. 1. D. de iure codicill. l. 9. D. de lib. & leg. *Sæpiſsimè reſponſum eſt.* l. 6. C. de pact. conuent. *Sæpiſsimè ſtatuere hæredibus.* l. 1. §. vlt. D. vbi pupill. educ. *Sæpiſsimè iudicio datus.* l. 1. D. à quibus appell. *Sæpiſsimè ſcripſit Iulianus.* l. 5. §. ſed & ſi. D. de legat. præſtand. l. 16. §. vlt. D. de oper. libert.

Sævire *in ſe.* l. 1. §. ſi ſibi. D. de Senat. Silan. *Sæuire ſupra modum.* l. 1. D. de his qui ſui.

Sæuitia domini. l. 23. D. de ædilit. edicto. *Sæuitia dominorum in lege Dei.* tit. 3. *Sæuitia fructuarij.* l. 15. ſufficienter. D. de vſufruct. *Sæuitia & feritate corrumpere mancipium.* lege 15. D. de vſufruct.

Sæuitia furoris. l. 22. §. ſin autem. D. ſoluto matrimonio. *Sæuitia nimia præceptoris.* l. 6. D. ad leg. Aquil.

Sæuitiam exponere. l. 1. §. quod. D. de off. præfect. vrb.

Sæuus in ſeruos. l. 2. §. ſi maritus. D. ſoluto matrim.

Sagaria *negotiatio.* l. 52. §. quidam. D. pro ſoc.

Salamandra in l. 3. §. alio. D. ad leg. Corn. de ſicar. Animal id eſſe lacerti figura ſtellatum ac varium Dioſcorides lib. 2. & Plinius lib. 10. cap. 67. ſcribunt, cui tantus rigor eſt, vt ignem tactu extinguat: vnde & nata eſt vulgi opinio exiſtimantis igne eam veſci, nec vnquam eo abſumi, cùm præ frigiditate quidem aliquo tempore in igne illæſa ſubſiſtere poſſit, eo tamen tandem conſumatur, vt Galen. lib. 3. de temperament. ſcribit. Cæterùm inter venena numeratur. Nam hauſtum eius ſequitur inflammatio linguæ, & cum corpore, reſolutionéque aliqua tremor & ſermonis impedimentum, & liuor totius corporis, vt Diſcorid. lib. 6. & Plin. lib. 29. cap. 2. tradunt.

Salarivm *conſtitutum.* l. 77. D. mandat. *Salarium annuum.* lege vlt. §. vlt. D. de obligationibus.

Salarivm autem annuam erogationem ſignificat, quæ alicui ſui tuendi exhibendique cauſa præſtatur. l. vlt. D. de in rem verſ. l. 8. §. ſi in ſingulos. D. de tranſactio. l. vlt. in fi. D. de oblig. & actio. l. 19. §. vlt. D. de annu. lega. Salarium verò Cornut. in Perſium victum vnius diei interpretatur. Plin. lib. 31. cap. 7. de ſale tractans, *Honoribus etiam militiáque interponitur ſalarijs inde dictis magna apud antiquos auctoritate, ſicut apparet ex nomine Salariæ viæ, quoniam illa ſal ad Sabinos portari conſueuerat.* *Salarium* etiam annuas mercedes ſtipendiáque, quæ ob liberalem artem vel medicinam præſtantur, ſignificat. l. 16. §. 1. de aliment. lega. l. 4. D. de decret. ab ordi. fac. l. 51. §. item Papinianus. D. pro ſoc. l. 7. l. 56. §. Salarium. D. manda. l. 1. & l. 18. C. eo. l. 4. D. de offic. adſeſſ. l. 20. §. vlt. D. loca. Inde *Salariarius*, qui Salario fruitur. l. 10. §. idem Labeo. D. mandá. *Salarium* quoque *prædij* Iuriſconſulti dicunt in l. 40. §. hæres. D. de legat. lib. 1. l. 8. D. de vſufruct. & *Salarium pro lapidibus cædendis* in l. 14. in fi. D. commun. præd.

Salictvm l. 7. §. notauimus. D. quod vi aut clàm. & l. 3. D. arbor. furt. cæſar.

SALIGNEÆ *virgæ*. l. 3. D. arbor. furt. cæſar.

SALINÆ. l.32. vxori. D. de vſu & vſufruct.

SALINÆ autem quædam *publicæ*, quædam *priuatæ* erant. l. 17. D. de verborum ſignific. l.13. D. de publican. l.4.§. ſalinæ. D. de cenſib. l.5.§.1. D. de reb. eor. qui. l.8.§. in miniſterium. D. de pœn. l.1. D. quod cuiuſque. l.5. D. de rebus eorum.

Salinarum vectigal. l. liber homo. §.1. D. de hæred. inſtituend. l.17. & l.1. D. quod cuiuſque vniuerſ. l.59. §.1. de hær. inſtit. *Salinarum conductores*. in l. 11. C. de vectigal. & com. in quas olim etiam ob maleficium pœnæ loco damnari maximè fœminas conſueuiſſe oſtendit d. l. 8. §. in miniſterium. D. de pœn. & l. 6. D. de captiu. & poſtlim.

SALONITANORVM portus in l.3. C. de naut. fœn. non in Africa, vt Accurſ. exiſtimat, ſed in Dalmatia eſt. Strabo. lib.7. Καὶ ἡ τῶν Δαλματίων παραλία καὶ τὸ ἐπίνειον αὐτῶν Σάλων. Fit eius loci crebra mentio in Itinerario Antonini.

SALIENTES. Plin. lib 36. cap. 15.

SALTVS. l.1. D. de fugitiu. 2. C. de noxal. action. *ex multis ſaltibus paſtione fructus percipitur*. l. 32. §. 1. D. de vſufruct. vnde

SALTVS appellabant veteres paſcua loca & paſtionibus accommodata. l. penult. §. 1. D. ſi ſeruit. vindic. l. 8. D. de inſtr. vel inſtrum. l. 52. D. de actio. empt. l.25. D. de pignor. actio. Varro lib. 4. de lingua Lat. *Quos agros non colebant propter ſyluas aut id genus vbi pecus poſsit paſci, & poſsidebant, ab vſu ſuo Saltus nominarunt*. idem lib. 1. de re Ruſtica. cap.1. Hæc Græcis, ἄλση καὶ νομὰς, *noſtri memora* dicunt. Ælius verò Gallus apud Feſt. lib. 17. *Saltum* definit, *vbi ſylua & paſtiones ſunt, quarum cauſa caſæ quoque ibi ſint*. Et adiicio, ſiqua particula in ſaltu aut cuſtodũ cauſa aratur, eam rem non perimere nomen ſaltus, non magis quàm fundi, qui eſt in agro culto & eius cauſa habet ædificium, ſiqua particula in eo habet ſyluam. Virgil. libro ſecundo. Geor.

Saltibus in vacuis paſcunt, & plena ſecundum

Flumina. Et quid ſit vide Varron. lib.2. de lingua Lat. Inde *Saltus paſcuus*. l. 19. §.1. D. loca. Et *Saltus paſtionéſque* in l. 8. D. de inſtruct. vel inſtrum. Et *per greges paſtionéſque fructus ex Saltibus percipi dicitur*. l. 32. D. de vſufruct. l. 9. D. de inſtr. vel inſtrumen. item *Saltus pro paſcuis* Ouid. l.2. metamorph.

In *Saltibus* etiam venari dixit Tryphonin. in l.62. D. de vſufru. Virgil. 1. Georgic.

Et magnos canibus circundare ſaltus.

Saltus autem alij æſtiui, alij hyberni erant. l. 67. D. de legat. 3. l. 3. §. ſaltus. l. 44. §. vlt. D. de acquir. poſſ. Varro lib. 11. de re Ruſt. cap. *Aeſtiuos* definit Vlpia. *quibus interdum etiam hyeme, plerunque autem æſtate vtimur*. l.1. §. æſtiua. D. de aqua quotid. *Saltus communis eſt in quo municipes habent ius cõpaſcendi*. l.20. §. vlt. D. ſi ſeruit. vindic. *Saltus in quo fundus eſt*. l.52. D. de act. empti. *Saltus communis habens habitationes paternas*. l. 27. D. de nego. geſt.

In Saltus admitti fugitiui. l. 1. D. de fugitiuis.

Saltuarius cuſtos fundi eſt. deſiderant enim tam villæ quàm agri cuſtodiam, ne quid vicini, aut agri aut fructuum occupent. lege 15. §. vlt. D. de inſtructo. *Saltuarios* Gloſſarium ἀγροφύλακας vocat, qui Saltuum cuſtodes dicuntur & fructuum ſeruandorum gratia parati vel finium cuſtodiendorum cauſa. l.8. in fi. l.12. §. Saltuarium. l.16. ſi ita. §.1. D. de vſu & habit. l. 62. in fin. D. de legat. lib. 3. Etiam qui ſaltibus adſcripti ſunt, *Saltuenſes* vocantur in l. 1. de fugiti. colon. lib.11. C. & l.13. qui milit. non poſſ. lib.12. *Saltuenſes fundi*. l.13. C. de fund. patrimonial. lib.11.

Saltuarij ſerui. l. cum quæretur. D. de legatis 3. & l. 2. §. Saltuarium. D. de inſtante vel inſtrument.

SALVAM *actionem habere*. l.17. §. marito. D. de doli. item *Saluam habet actionem*. l.71. §. vlt. D. de condit. & demonſtr. vt & *Saluam perſecutionem habere*. l.88. §. Sempronia. D. de agnoſc. item *Saluæ actiones*. l. 4. D. de bon. damnatorum. & *Saluæ ſunt actiones*. l.14. §. vlt. de appellationibus.

Salua exceptio. l.12. D. de diuerſ. tempor. *Salua res eſt*. vide tit. de adminiſtrat. rer. ad ciuit. *Salua eſt vindicatio*. l.54. §. cum furti. D. de fur.

Saluam fore portionem. l.2. C. de his quibus vt indign. *Rem Saluam habiturum*. l.23. D. de vſucapionibus. *Saluam fore Rempub. cauere*. l.16. §. inuitant. D. de muneribus & honoribus. & *Saluam fore rem pupil. Tu rem pupil. habe ſal.* Plaut. Aſinar. act. ſc. *Da periculo meo, rem ſaluam ego exhibebo*.

Salua ciuitate. l.4. D. ſi quis caut. l. 2. & l.5. D. de cap. minut. *Salua dignitate*. l. 125. D. de verborum

borum ſignificatione. *Salua fide.* l.32. D. depoſiti. *Salua legatorum cauſa.* l. 41. D. ex quibus cauſ. maior. *Salua Falcidia.* l. 78. D. de hæred. inſtit. l. 19. C. de iur. dot. *Salua ratione legis Falcidiæ.* l. 2. §. vlt. D. de iure codicill. *Salua Falcidiæ ratione.* l. 77. §. 1. D. de legat. 2. *Salua legis Falcidiæ authoritate.* l. 10. C. famil. erciſcundæ. *Salua indemnitate.* l. 3. C. de priuilegio fiſci. *Salua cauſa pignoris.* & *Saluum ius pignoris.* l. 10. C. quibus mod. pign. & *Saluo iure debiti.* l. 13. C. de donat. inter vir. *Salua ſubſtantia.* Vlpian. lib. reg. *Salua reuerentia.* lege 1. C. de conditione ob turp. cau.

Saluo officio. l. cum fideicommiſſ. 7. D. de confeſſ.

Salua fore decem. l. 67. D. de verb. oblig.

Salua manſerunt legata. l. 12. D. de his quæ vt indign.

SALVIS *verbis legis fieri* quid dicitur quod fit abſque offenſa verborum. l. contra legem 29. D. de legib. Sic Cic. epiſt. 6. ad App. *Et vt habere rationem poſsis quo loco me ſalua lege Cornelia conuenire poſsis.*

Saluis infantia nummis. Iuuenal.

SALVBRE *conſilium.* l. 5. §. Papinianus. D. de adminiſtr. & peric.

Salubris ratio. l. 2. C. de long. temp. præſcrip.

Salubritas legis. l. 6. C. de appellat.

Salubriter ſtatutum. l. 9. C. quomodo & quando. & *Salubriter pro vtilitate hominum introductum.* l. 25. D. de legib.

Saluberrimè. l. 1. C. de interdict. matrim.

SALVIANVM interdictum adipiſcendæ poſſeſſionis, quo vtitur dominus fundi de rebus coloni, quas is pro mercedibus fundi pignori futuras pepigit. §. interdictum quoque. Inſtit. de interdict. l. 1. & 2. D. de Saluian. interd. l. 1. C. eodem. l. 2. §. adipiſcendæ. D. de interd.

SALVIVS Iulianus Prætor & Conſul in l. an apud. D. de manumiſſ. vindict. vbi & Iauolenum præceptorem ſuum vocat. l. ſi ex lege. D. de adulteriis.

Saluius Ariſto Neratio antiquior, à quo & Celſo patri præponitur, in l. 3. D. mandati. in l. Saluius. D. de legat. præſtand.

SALVS *principis,* in l. ſi caluitur, in fi. D. de verborum ſignific. *qui per ſalutem ſuam iurat.* l. qui per ſalutem. D. de iureiur.

SALVSTIANI horti, vide in verbo Hortus.

SANA *Mens* & *Sanæ mentis.* l. 2. §. ſi à furioſo. D. pro emptore. l. 4. D. de tribut. l. ex facto 43. D. de vulg. & pup. *Parum ſanæ mentis eſſe videntur qui non ex officio pietatis teſtantur.* l. hoc colore. 19. D. de inoffic. *Sana mente fecit teſtamentum.* l. 60. de acquiren. vel omitt. & contrà *Non ſanæ mentis.* l. 5. D. de inoffi. teſtam.

Sanos, ait Cicero, lib. 3. Tuſcul. Quæſt. *intelligimus eos quorum mens motu, quaſi morbo perturbata nullo ſit.* Ita ſanum mente accipe in l. ſanum. C. de donat. Et *Sanos propinquos* apud Horat. & *nemo Sanus probabit.* l. 31. D. de euictionib.

Sanos mores recipere prodigus dicitur in l. 1. D. de curatorib. furioſo. vt & *Sanitatem recipere furioſus.* l. 1. D. de curat. furioſo.

SANARE ægrum. l. 15. §. 1. D. de manumiſſ.

SANCTA *perſona.* l. 9. D. de obſeq. parent.

Sancta loca. l. 2. D. ne quid in loco public. ſunt autem *Sancta loca, muri & portæ.* l. 2. D. ne quid in loco publico. &

SANCTA dicuntur propriè, quæ neque ſacra, neque religioſa, neque profana ſunt, ſed ſanctione quadam confirmata. Quod enim ſanctione quadam ſubnixum eſt, id ſanctum eſt, etſi non ſit Deo conſecratum. l. 9. §. propriè. D. de rerum diuiſio. A *Sanciendo* enim ſanctum dictum quaſi incorruptum & inuiolatum, vt Aggen. Vrbic. in Commentar. ad Frontin. ſcribit. Alio modo *Sanctum* definitur eſſe quod ab hominum iniuria munitum atque defenſum eſt. Dictum eſt autem à ſagminibus. l. 8. D. eod. id eſt, à verbenis, ſeu herbis puris quæ ex loco ſancto ſecabantur à Conſule vel Prætore legatis proficiſcentibus ad fœdus faciendum, bellúmve indicendum. quemadmodum Feſt. lib. 17. tradit. & Plin. lib. 22. cap. 2. ſignificant. Ex quo & ipſi *legati ſancti* eſſe iure gentium dicuntur, quòd eos violari nefas ſit, quódque ab omni iniuria eos ius gentium vindicet & tutos præſtet. l. vlt. D. de legationibus. In Vet. Gloſſar. Græc. Sancta, τείχη ἐκκλησίαι οἰκτήρια μαρτύρια, καὶ ὅσα διὰ τῶν ἱερέων θεῷ καθιέρωται, καὶ τὰ τίμια κειμήλια.

Sancta res, Vetus Gloſſarium Græcum, νομικὴ ὑπόθεσις μέσον δύο λογίων ἀνδρῶν. Sancta autẽ res ſunt, vt in ciuitatibus & oppidis muri & portæ. l. 1. & l. 8. in fi. D. de rerum diuiſio. l. 2. D.

ne quid in loc. ſacr. Zonar. tomo ſecundo, [illegible] ῥωμαίοις τὰ τείχη. Sed enim quod ad portas attinet à Iureconſult. diſſentire Plutarch. videtur, qui ἐν τοῖς ῥωμαϊκοῖς muros ἱεροὺς eſſe, portas non item, ſcribit: quòd per portas cadauera efferantur, aliæ item res impuræ & immundæ per eas tranſmittantur, inuehantur, euehantur. Verùm diuerſa potiùs quam contraria aut pugnantia dicit. Meritò enim negat portas religionis quicquam habere, aliter atque muros qui aratro circunduci atque ambiri certis adhibitis ſacris in deſignanda vrbe ſolebant: cùm eo loci, in quo portæ ſtruendæ erant, ſiſti aratrum & ſuſtolli conſueuiſſet. Verum eſt tamen nec portis nec muris quicquam coniungi, vel apponi licuiſſe, nec aliquid omnino in eas ſine nefario ſcelere committi potuiſſe, quo violari viderentur. Eapropterque in ſanctis conſulti eorum vtrumque rectè numerant. l. 2. & l. vlt. D. ne quid in loco ſacr. Gaius lib. 2. Inſtitutio. tit. 1. *Sanctæ quoque leges dicuntur, propter ſanctiones quibus leges ſeipſas olim muniebant.* l. 9. §. propriè. D. de rerum diuiſio. Macrob. lib. 3. pag. 318. *Sacratas vero eas leges appellatas* Feſtus ſcribit, *quibus cautum erat, vt ſi quis aduerſus eas feciſſet, ſacer alicui deorum cum familia pecuniáque eſſet.* Cic. pro Cornel. Balbo, *Sacroſanctum nihil poteſt eſſe niſi quod populus plesb ve ſanxiſſet.* Deinde ſanctiones ſacrandæ erant aut genere ipſo, aut obteſtatione & conſecratione legis, aut pœnæ, cùm caput eius qui contra fecerit, conſecratur. Atque hæ extremæ legum partes, quibus in eos, qui aduerſus leges committerent, pœna irrogabatur, & ſanciebatur, *Sanctiones* vocabantur. l. 41. D. de pœnis. d. l. 9. §. propriè. & l. 4. C. de iure fiſci. Quarum exempla ſunt apud Cicero. lib. 10. epiſt. ad Atticum, & apud Feſtum lib. 17. in verbo, Satyra. Idem Cic. lib. 2. Rhetoric. *Plus valet ſanctio permiſsione.* Macrob. lib. 3. Saturnal. cap. 3. Vnde & *Sanctæ leges* quæ non debent pœnæ ſanctione corrumpi.

Sanctus locus. l. 17. §. 1. D. de aqu. & aq.

Sanctum quid. l. 8. & l. 9. §. propriè. D. de diuiſion. rerum.

Sanctum autem aiebat Aelius Gallus eſſe murum, qui ſit circum oppidum. Feſtus in verbo Religioſus.

Sanctiſsima domina. lege 19. §. quæ maior. de ann. legat. & *Sanctiſsimæ res.* D. de extraord. cognit.

Sanctiſsimus Imperator. l. 3. D. de natal. reſtit. l. 81. §. 1. D. de legat. 2.

Sancire etiam teſtator dicitur l. 24. C. famil. erciſcund.

Sanxerunt principes. l. 1. & l. 2. C. de donat. quæ ſub modo.

Sancitum Senatuſconſultum & ſtatutum principum. l. 1. C. quibus ex cauſ. ſerui.

Sanctvarivm principis libros atque commentarios, in quos agrorum formæ referebantur, aut, quod magis eſt, locum ipſum & tabularium in quo huiuſmodi libri reponebantur, ſignificat. Sicul. Flacc. in lib. de conditio. agrorum. *Quòd ſi quis contradicat, ſanctuarium Cæſaris reſpici ſolet: omnium enim agrorum & diuiſorum, & adſignatorum formas, ſed & diuiſionem commentarius & principatus in ſanctuario habet. Qualeſcunque enim formæ fuerint, ſi ambigatur, earum fide ad ſanctuarium principis reuertendum erit.* Hygin. in lib. de limit. conſtit. *Omnes ſignificationes & formas æris tabulis inſcribemus, libros & typum totius perticæ linteis deſcriptum, ſecundum ſuas determinationes, deſcriptis adfinibus, tabulario Cæſaris inferemus. Et ſi qua beneficia, aut conceſſa, aut adſignata coloniæ fuerunt, ſiue in proximo, ſiue inter alias ciuitates, in libro beneficiorum adſcribemus. Et quidquid aliud ad inſtrumentum menſorum pertinebit, non ſolùm colonia, ſed & tabularium Cæſaris manu conditoris ſubſcriptum habere debet.* Ita & *Sanctuarium Mithridatis* pro ſecreto eius tabulario dixit Plin. lib. 23. cap. 28.

Sanctimoniales appellant Impp. virgines Deo deuotas, dicatas, & conſecratas. l. vn. C. de rap. Virgin. B. Auguſtin. Sermo. 23. *Non mihi videtur parabola ad eas ſolas pertinere propria & excellentiori ſanctitate virgines quæ in Eccleſia nominantur, quas etiam vſitatiore vocabulo Sanctimoniales appellare conſueuimus.* Quo verbo vtitur & lib. 1. de Ciuit. Dei cap. 16.

Sanctus Caſsius prætor. l. vlt. D. de acquir. hæred.

Sangvis naturalem coniunctionem ſignificat. ſic *Sanguinis caritas.* l. 5. §. 1. D. de adgnoſc. & al. & *Sanguinis contumelia.* l. 38. §. 1. D. ad leg. Iul. de adult. item *Honor ſanguinis.* l. 1. §. Largius. D. de ſucceſſor. edict. & *Sanguinis proximitas.* lege 7. C. de in integr. reſtit. ſic & *Sanguinis ratio.* l. 2. D. vnde agnati. l. 16. §. vlt. D. de caſtrenſ. peculio. item *Sanguine contingere.* l. 12. D. de manumiſſ. vin. & *Sanguine coniunctus.* l. 9. §. vlt. D. vnde adgnat.

Sanguinis iura. l. iura. D. de diuerſ. regul. iur. l. vacantia. C. de bon. vacantib. l. 34. D. de pact. *Sanguinis pœna.* l. tranſigere. C. de tranſactionib.

Sanguinem ſuum redimere. l. 1. D. de bon. eorum qui ante ſentent. mort. ſibi conſciſc. Sic

Sanguinis nomina. Ouidius lib. 9. Metamorphoſ. *Sanguinis gradus.* idem Ouid. epiſtola Briſeidis ad Achillem. *Sanguinis auctor.* Virgil. lib. 7. Æneid.

Sanguinis turbatio. l. 11. D. de his qui notant. infamia.

Sanguineas virgas in l. penult. D. ad leg. Pompeiam de parricid. cum Magio interpretor è ſanguineis fruticibus decerptas, de quibus vide Plinium lib. 16. cap. 32. & 37. & libro 14. cap. 10.

SANGVINOLENTOS appellant recentes editos infantes. Rubr. de infantibus expoſitis. C. & in l. vlt. C. de patrib. qui fil. diſtr. & ita ſanguinolentum à matre dixit Donat. quem Iuuenalis adhuc à matre rubentem.

SAPIENTIAM pro Philoſophia dixit Pompo. in l. 2. §. poſt hunc maximè. D. de orig. iur. Et *Sapientiam ciuilem* Vlpianus pro iuris ciuilis ſcientia in lege 1. §. proinde. D. de extraordi. cognitio. hinc *Sapientiæ ſtudioſi.* apud Quintil. lib. 1. & lib. 7.

Sapientes Iuriſconſultos ſæpè vocarunt. Cic. lib. 1. Tuſcul. Quæſt. *Ratio & diſciplina, ſtudio Sapientiæ, quæ philoſophia dicitur,* continentur. Tacit. lib. 14. *Et Sapientiæ doctoribus tempus impartiebatur.* Et lib. *Doctores Sapientiæ ſecutus eſt qui ſola bona quæ honeſta, mala tantùm quæ turpia.* Et lib. vlt. *expulſus inſuper Sapientiæ profeſſoribus.* Agell. lib. 31. *Sex. Cæcilius Iuriſconſultus* Fauorinum ita alloquitur, *Dic enim, quæſo, vir Sapientiæ ſtudioſiſsime.*

Sapiens à populo primus Publius Attilius appellatus eſt, vt idem Pompo. ſcribit in l. 2. §. deinde Sextus. D. de orig. iuris.

SARCINA, & *Sarcinæ vectorum.* l. 2. D. de leg. Rod.

Sarcinulæ. l. 15. §. vlt. D. ex quib. cauſ. maior. Paul. lib. 7. ſent. tit. 32.

SARCIRE. l. 22. & l. 32. de damn. infect.

SARCIRE autem in 12. tabul. ſatisfacere ſignificabat, auctore Feſto. Inde *Sarcire noxam,* id eſt, damnum præſtare. l. 1. §. cum arietes. D. ſi quadrup. paup. l. 14. D. de incend. rui. *Sarcire noxiam.* l. 9. D. de iniur. *Sarcire damnum.* in l. 32. in fi. D. de damn. infect. l. 7. & l. 15. §. eleganter. l. 22. D. de damno infecto. l. 21. §. etſi. D. de rerum amot. l. 2. §. officium. D. de aqu. & aqu. pluu. Paul. l. 5. ſent. tit. 20. l. 28. D. commun. diuid. l. 3. §. vlt. D. de vi & vi armat. & l. 7. D. commodati. & l. 10. C. de adminiſtrat. tut. *Sarciri damnum & detrimentum.* l. 1. & l. 2. §. 1. D. de leg. Rod. *Sarciri damnum vel lucrum.* l. 11. D. ad Senatuſconſultum Trebell. *Sarciri damnum actione,* & in l. 32. de damn. infect. & in lege Dei. tit. 11. & tit. 12. *Sarciendum damnum.* l. 1. & l. 3. C. ſi aduerſ. libert. *Sarcire damna.* l. 1. C. de periculo nominator. *Sarcire quod deeſt.* l. 23. D. ad leg. *Sarcire fideicommiſſum.* l. 11. §. ſi quis decem. D. de legat. 3.

Sarcire eſt etiam integrum facere. *Sarcire ædificia.* in l. 7. §. vlt. D. de iure deliber. eſt corrupta reſtituere. l. qui ſolidum. §. etiam. D. de legat. 2. ſic etiam dicuntur *Sarciri ædificia* in l. 7. D. de iur. dot.

Sarcire cædes apud Plautum Moſtellar. act. 1. ſc. 2. & *Sarcire* Vet. Gloſſar. Græc. ἀχυροῦν.

Sarcire pro Reſarcire. l. 1. §. præterea. D. de contrar. tutel.

Sarcire ſimpliciter. l. 15. §. ſi iam. D. de dam. inf.

Sarciendum damnum. l. qui ſolidum. §. etiam. D. de legat. 2.

Sarciendum conducere. l. ſi quis fundum. 78. § penult. & §. ſi quis. D. locat. & *Sarcienda veſtimenta dare.* l. 22. D. de præſcrip. & *Sarcienda veſtimenta accipit.* Paul. lib. 2. ſent. tit. 32.

Sarcinator, Sarcinatrix, qui quæ ſarcienda veſtimenta accipit. l. 25. §. vlt. D. loca. l. 1. §. 1. D. de tributor. l. 5. D. nautæ, caupo. l. 27. D. de pecul. l. 5. §. 1. D. de inſtitor. l. 82. D. de furt. Non. Marcell. *Sarcinatorem ſutorem* interpretatur addito Lucilij verſu. *Sarcinatorum eſſe ſummum ſuere centonem optimè.*

Sarta tecta. l. 17. D. de vſu & habit. & *Sarta tecta tuenda.* l. 7. §. 1. D. ad leg. Iul. repetund. & aliàs *Sarta tecta habere.* tit. de vſufruct. denique *Sarta tecta habere,* id eſt, quod vulgò dicimus, clos & couuert. Inde Metaphoricõs Plaut. Trinum. act. 2. ſc. 2. *Sarta tecta tua præcepta habui.* Ob eam cauſam *opera publica, quæ locantur, Sarta tecta locantur,* vt idem Feſtus lib. 16. ſcribit, Ita *Sarta tecta* accipimus in l. 7. D. de offi. proconſu. l. 7. D. de vſufru. & l. 7. C. eod. titu. l. 7. §. illud. D. ad leg. Iul. repetund. l. 18. D. de vſu & habit. l. 2. C. de cond. in publ. horr. lib. 10. Flauius Vopiſc. in Aurel. *De proprio poſſeſsiones quas in Mauritania habuit, Sartis tectis Capitolij deputauit.* Paul. lib. 1. ſent. tit. 23.

SARCOFAGVS *ſepulchrum & capulum ſignificat, quod ex Sarcofago lapide fiſsili corpora celerrimè conſumente, qui in Troade plurimus naſcebatur, fieret,* vt Iſidor lib. 16. cap. 4. ſcribit. Inuenitur verbum hoc in l. 37. D. de religioſ. & ſumpt. l. 18. §. vlt. D. de aliment. legat. l. 6. D. de ſepul. viol. in C. Theod. Et in libello varior. auctor. de limitibus. Orcas in fine inuenies. Et in

Epigramm. Antiq. *Lethæóque iaces condita Sarcofago.*
Et in alia inſcriptione, *Corpora eorum fictili Sarcofago commendauerim.*

SARDONIX in l. vlt. §. ſpecies. D. de publican. Gemma ex duorum nominum ſocietate ſic vocata. Eſt enim ex onichis candore & ſardi rubore mixta, auctore Iſidoro lib. 16. Etymolog. cap. 8.

SARGOCALLIA in d. l. vlt. §. ſpecies. Puto eam eſſe quæ in aliis auctoribus *Sarcocolla* vocatur. ſicut ibidem *Saffirinus* vocatur meo quidem iudicio qui à Plinio lib. 37. cap. 9. & Iſido. lib. 16. cap. 9. *Saphyrus* appellatur. Eſt autem *Sarcocolla* lachryma arboris in Perſide naſcentis thuri ſimilis, vt Diſcor. lib. 3. & Plin. lib. 13. cap. 11. & lib. 24. cap. 14. ſcribunt. Nomẽ ab eo habet, quòd diſſolutam & hiantem vulnere carnem adſtringat & adglutinet.

SATIO *& Sationes factæ ſylua cæſa.* l. 10. §. agri. D. quib. mod. vſuſf.

SATIS *eſt pro ſufficit.* l. 1. C. de his quibus vt indign. *Satis conſtat.* l. 30. §. vlt. D. ſoluto matrim. *Satis illicita.* l. 1. C. de comm. reo.

SATIS *pro valde* vt in l. 4. D. de in integr. reſtit. & in l. 7. §. belliſſimè. D. quòd vi aut clàm. l. 16. l. 45. §. penult. D. de fideicomm. libert. l. 2. §. poſt hos quoque. D. de orig. iur. Vbi ſatis ſuperlatiuo iungitur. *Satis immodicum.* l. 15. D. de donat. int. vir. & vxor. *Satis impium eſt.* l. 71. D. de acquir. vel omitt. *Satis iniuriarum.* l. 1. §. idem Iulianus. D. de agnoſc. liber. Sic *Satis inhumanum*, in l. 6. in fi. princ. D. de pignor. action. l. 20. D. de acquirend. hæred. l. 37. D. de leg. 3. *Satis inciuile.* l. 15. D. de procuratoribus. l. 66. in fi. D. de ritu nupt. l. 1. C. de commun. rerum alienat. l. 33. C. de inoffic. teſtam. & in aliis Iuſtin. Conſtitutionibus ſæpè. *Satis idoneus.* l. 5. D. qui ſatiſd. cog. *Satis minima rerum vel ſumma.* l. ſcio. D. de in integ. reſt. *Satis plena inſtitutio.* l. 27. D. de hæred. inſtit. *Satis neceſſaria eſſe.* l. 7. §. belliſſimè. D. quod vi aut clàm ſe. *Satis notum eſt.* l. 17. §. eos qui. D. de vſuris. *Satis indicat.* l. 26. de minor.

Particula autem, *Satis*, his verbis dare, facere, præſtare, accipere, petere, offerre, eleganter coniungitur. ſic *Satis deſiderare.* l. 1. §. 1. D. vt in poſſ. legat. *Satis deſiderari.* l. 7. §. vlt. D. qui ſatiſd. cog. *Satis deſideratur.* l. 7. D. qui ſatiſd. cogant. ſic etiam *Satis legatorum deſideret.* l. ſi is à quo. §. ſi procurator. D. vt in poſſeſſ. legat. & *Satis exigere.* l. 5. §. 1. de legibus tut. l. 46. §. ſi teſtamento. D. de admin. & peric. l. 2. §. 1. D. ad municipal. Dicitur & *Satis exigere.* in l. 103. D. de condition. & demonſtr. l. 9. §. vlt. l. 53. D. de admin. tut. l. 1. §. vſqueadeò. D. de tutel. & ratio. diſtr. l. 1. §. ſi præſes. D. de magiſtr. conueniendis. l. 39. §. vltimo. de legat. 3. id eſt, ſatiſdationem exigere, vt in d. l. 1. §. ſi curatores. D. de magiſtrat. conuen. Et *Satis poſtulare.* l. 21. D. rem rat. hab. item *Satis non exigere.* l. 9. §. Marcellus. D. ad exhib. l. 53. D. de admin. & princ. & *Satis non exegerunt.* l. 21. §. largius. D. de ann. legat. vel *Satis ab hærede non exegerunt.* l. 102. D. de condit. & demonſtration. Dicitur & Satis petere is, qui caueri ſibi poſtulat. l. 14. D. de adminiſtr. tutor. l. vlt. §. 1. D. quod legator. l. 8. D. de prætor. ſtipulatio. l. 7. D. rem pupill. ſaluam fore. Inde illud in l. 52. in fin. D. de iudic. *Si petatur fideicommiſſo ſatis, & Satis legatorum deſideret* in l. 1. §. non exigit. l. 3. §. 1. D. vt in poſſ. legat. *Legatis Satis petere.* l. filio. D. quando dies leg. Dabitur Satis, Vide in tit. vt legator vel vt in poſſeſſion. leg. & l. 1. §. vlt. D. de rip. muniend. item *Legati ſatis petere.* l. 7. D. vt legatorum. ſic *Satis petere* & *petere* Satis. l. 52. §. vlt. D. de iudic. *Is à quo Satis petitur.* l. 7. D. vt in poſſ. legat. item *Satiſpetatur.* l. 52. l. vlt. D. de iudic. & *Petenti ſatis.* l. vlt. D. quod legator. & *Is apud quem Satis petitur.* l. ſi is à quo. §. 1. D. vt in poſſ. legator.

Hoc modo & *Satis offerens dicitur debitor.* l. 6. C. de teſtam. manumiſſ. l. 5. D. de ſuſpect. tutor. l. 1. §. vlt. D. de requirend. l. 2. Inſtit. de ſatiſdat. tut. l. 3. §. ſi quis paratus. D. quod vi aut clam. l. 6. C. de teſt.

Satis offerre & *offerre Satis.* l. 21. §. 1. D. de oper. noui nunt. *Satis non offeratur.* lege 24. C. de euictionibus.

Satis à poſſeſſore cauere. l. 60. §. 1. D. vſufruct. *Satis cauendum eſt.* l. 60. §. vltimo. D. de vſufructu.

Satiſque ei cauendum. l. 60. l. vlt. D. de vſufruct. & *Satis deſinit eſſe cautum.* l. 5. §. 1. D. de legat. tutor.

Satiſdare. l. 11. D. qui ſatiſd. & *Satis idoneè dare.* l. 3. C. de poſtumo reuerſ. *Satis an dederit.* l. 52. D. de iudic. *Satiſdare & dabitur Satis.* l. 1. §. vlt. D. de rip. muniend. *Satis dare & Satis accipere.* Cicero pro Quintio. *Satis non darent.* l. 30. D. de vſu & vſufruct. *Satis non dederint.* l. 5. §. 1. D. de legit. tut. *Satis pro euictione des.* l. 20. D. de euictionibus. *Satis fideicommiſſi nomine dare. Satis fideicommiſſorum dat.* l. 4. C. vt in poſſeſſ. item *Si legatorum Satis non datur.* l. ſi legatorum. D. vt in poſſ. legat. vbi ſubauditur nomine, vt & in l. is cui. D. vt in poſſeſſ. legator. & in l. 1.

& in l. 1. D. vt legat. ſeu fideic. & contrà *ſi Satis non det*. Paul. lib. 1. ſent. tit. 3. ſic etiam *Dare Satis de hæreditate*. l. 5. §. vlt. D. de hæred. petit. *Satis pro eo dus*. l. 2. §. ſed ſi dubitetur. D. de iudic. & *Satis pro te dedero*. l. 19. §. 7. D. de donat. *Satis indicatũ ſolui dare*. l. 26. §. 1. D. de minorib. *Satiſdare autem dicimur aduerſario, cùm pro eo quod à nobis petit, ita cauemus, vt cum hoc nomine ſecurum faciamus datis fideiuſſoribus*. l. 1. D. qui ſatiſd. cog. Satiſdatio enim in eod. tit. & in omnibus prætoriis ſtipulationibus, quibus ſatiſdari iubetur, fideiuſſorum dationem ſignificat. Nam ne pignoribus quidem in vicem Satiſdationis quis defungi poteſt. l. 7. D. de præt. ſtip. l. 1. & l. 3. §. 1. D. ſi cui plus quàm per l. Falcid. Nec verò qui ſatiſdare promiſit, fidem impleſſe aliter intelligitur quàm ſi eum dederit acceſſionis loco, qui vtiliter obligetur. Nam ſi minorem 25. annis, vel mulierem vel ſeruum det, non videtur ſatisfeciſſe obligationi aliter atque ſi non idoneum dederit. l. 3. D. de fideiuſſorib. l. 8. §. 1. D. qui ſatiſdare cog. Non enim videtur Satiſdatum, ſi vitioſè Satiſdatum eſt. l. 6. D. eod. tit.

Græci Ικανοδοσίαν Satiſdationem appellant. B. Lucas Act. 17. Ικανὸν λαβόντες. Nam more Romano loquitur. & hoc modo ſenſit Iaſonem, cum in omnibus duceretur Satiſdatione præſtita ſeu fideiuſſoribus datis, dimiſſum. Nam qui innocentia ſua purgata vel excuſatione accepta eum dimiſſum vertunt, errore, meo quidem iudicio labuntur. *Satiſdare* etiam *ſatis præſtare dicitur*. l. 8. D. de vſufruct. earum rerum quæ vſu conſumuntur. Martial. libro 2. Epigramm.

Si de ſeruitio graui querantur,
Adſertor venias, ſatisque præſtes.

Sicque *ex integro quoque Satiſdandum eſt quandoque vbi inſignis calamitas medio tempore fideiuſſoribus ſuperuenerit*. l. 11. D. qui ſatiſd.

Satiſdatio cautio eſt fideiuſſoria vel etiam iuratoria ſi fideiuſſoriam quis dare nequeat. Nudæ autem cautioni repromiſſioníque ſemper opponitur. l. 1. §. ſtipulationem. D. de prætor. ſtip. & in tit. de damn. infect. ſæpè. l. 5. D. de petit. hæred. l. 45. D. de procuratoribus. l. 56. in princ. D. de euictionibus. quæ *Satiſdatio fideiuſſoria appellatur* in l. 28. §. vlt. D. ex quib. cauſ. maior. *Satiſdatione interpoſita*. l. 33. D. de reb. auct. iud. l. 1. §. addici. D. de fideicommiſſ. libert.

Satiſdationis contumelia. l. 17. §. vlt. D. de teſtam. tutel. & *Satiſdationis onus*.

Satiſdationi ſubiici. l. 9. D. de teſtam. tutel.

Satiſdationem deſiderans. l. 13. de vſufr. *Satiſdationem præſtare*. l. 7. §. ſi neceſſaria. D. qui ſatiſd. cogant.

Inde verbum *Satiſdatum* dicitur idoneam cautionem deſiderare. l. 1. §. penult. D. quod legator. Satiſdationis tamen appellatione interdum quoque repromiſſio continetur, qua cõtentus fuerit is, cui ſatiſdatio debeatur. l. 61. D. de verborum ſignif. Cuius rei exemplum eſt in l. vltim. §. ſi legatarius. D. quod legator.

Satiſdatò aduerbialiter, vt Teſtatò dicitur. Inde *Satiſdatò cauere, promittere*, id eſt, fideiuſſoribus datis. l. 4. §. quæſitum. D. ſi quis cautio. l. 4. §. addici. D. de fideicommiſſ. libert. l. 7. D. de accuſatio. l. 56. D. de euictionibus. l. 18. in fi. D. de caſtr. pecul. l. 16. D. de offic. præſid. l. 31. D. ad leg. Falcid. l. 3. §. 1. D. ſi cui plus quàm per leg. Falcid. l. ſi ſeruus. de cuſtod. reor. Cic. ad Attic. p. 258. & 263. & *Satiſdato deberi*, *Satiſdato defendere*. l. 18. §. vlt. D. de caſtrenſ. pecul. *Satiſdato promittere*. l. 4. §. vlt. D. ſi quis caut. l. 17. D. de accuſat. & l. 2. D. de cuſtod. l. 16. D. de offic. præſul. & *Satiſdatò cautum*. l. 31. D. ad l. Falcid. vel *promiſſum*. l. 4. §. vlt. D. ſi quis caut. 2. §. ſed ſi dubitetur de iudic.

Cæterùm vt *Satiſdare debitor*, ita *Satis Accipere* dicitur *creditor, legatarius*, aut alius quilibet, cui cautio præſtatur. l. 8. D. de vſufruct. earum rerum. l. 17. D. de teſtamen. tut. l. 7. D. de incend. ruina. l. 30. D. de vſufruct. legato. l. vlt. §. vlt. D. de ſtatuliber. l. ſi quis ſtipulatus ſit Stichum. 212. D. de verborum obligat. Sic *Satis de euictione accipere*. l. 40. & 41. §. vlt. l. 48. D. de euictionibus. *Legati fideicommiſſi ve Satis accipere*. l. 5. §. vlt. D. vt in poſſ. legat. & l. 38. in fin. D. de condit. indebiti. l. vlt. C. vt in poſſeſſ. lega. Subauditur autem per helleniſmum in ea loquutione, verbum nomine, vt integra Oratione effertur in l. 1. §. ſi Titio. D. vt in poſſeſſ. legati. ſic & *Satis accipere*. l. 15. §. 1. & l. 17. §. 1. D. vt legat. nom. in poſſ. Ex quo genere ſunt & hæ locutiones, *Satiſdari certæ pecuniæ* in l. 6. in fin. D. quibus mod. pign. vt apud Valer. Maxim. lib. 4. cap. 1. *Iudicatæ pecuniæ Satiſdaret fideicommiſſi Satiſpetere*. l. 71. §. 1. D. de conditionibus & demonſtrationib. l. 1. §. ſi quis ſit. l. 7. D. vt legator. nomi. caueat. & *Pignori accipere legati*. l. 28. D. de pignorib. & *interpellari traiectæ pecuniæ*, in l. 2. D. de naut. fœnore. & *Totius dotis Satisfieri*. in l. 30. D. de vſufr. legato.

Porrò *Satis accipere dictionis pluribus in locis ſit mentio.* l. 22. D. de obligat. & actionibus. l. 1. §. Item quæritur. D. de ſeparationibus. l. vlt. §. vlt. D. quod legator. l. 11. D. qui ſatiſdare cogantur. l. 28. D. de procurator. l. 22. §. vltimo. D. de euictionibus. l. 5. §. vlt. D. de oper. noui nunciat. l. 30. D. de vſu & vſufruct. leg. l. 1. D. vt in poſſeſſ. legat. l. 21. §. largius. D. de ann. legat. l. 64. D. de iudic. l. vlt. C. vt in poſſeſſ. l. vlt. C. de vendend. l. 5. §. vlt. D. de oper. non mut. ſic *Satis ab eo accipere.* l. 112. §. vlt. D. de verb. oblig. *accepit ab hærede ſatis.* l. 5. §. vlt. D. vt in poſſeſſ. legat. *Satis à tutore accipit.* l. 55. D. de admi. & pericul. *Satis de lite accipere.* l. 23. D. de fideiuſſ.

Non Satis idoneum accipere. l. 1. §. item quæritur. D. de ſeparationib.

Satis accipiatur. l. 46. D. de pact. & Cato de re Ruſt. cap. 11. *Quæ ſatis accipienda ſunt, ſatis accipiantur.*

Satis acceptio autem definitur eſſe ſtipulatio, quæ ita obligat promiſſorem, vt ad promiſſores quoque ab eo accipiantur, id eſt, qui idem promittant. l. 5. §. Satis acceptio. D. de verborum obligat. Plaut. Sticho, Act. 4. ſc. 1. *Satis abs te accipiam.* Atque in his verbis ſcitus eſt luſus apud eundem Plaut. Truculen. act. 2. ſc. 1.

Satisfacere & facere Satis. l. 25. §. 1. D. de vſuf. ſic *Satisfacere æri alieno.* l. 13. §. vlt. de reb. cor.

Satisfacere conditioni. l. 84. §. quibus. D. de legat. l. 2. C. de pact. ante empt. & *Satisfactũ conditioni.* l. 77. §. vlt. D. ad Senatuſconſ. Trebellian. *Satisfacere conditionibus.* l. 28. D. de donation. & contra, *Non Satis conuentioni fecit.* l. 14. C. de reſcind. condit. item *Satis creditoribus facere.* l. vlt. §. Titius. D. de condit. indeb. & *Satis creditoribus facturus.* l. 4. C. de bon. auctor. item *Satisfacere debito.* l. 11. C. de fideiuſſor. l. 2. C. de iur. reipub. Cod. l. 11. & contra *Satis non facere debito.* l. 9. & l. 10. C. de pignoribus. *Satis doti fieri.* l. 8. D. de act. rerum amot. & alibi *Satisfieri totius dotis.* l. 30. D. de vſu & vſufru. item *Satisfacit edicto.* l. 1. §. quamuis. D. de collat. bonorum. & ex diuerſo *Non Satisfacere edicto pretoru.* l. vlt. D. de tribut. *Satisfacere Falcidiæ.* l. 93. D. ad leg. Falcid. & *Satisfieri Falcidiæ.* l. 80. D. de legat. 1. *Satisfacere fideicommiſſo.* l. 123. D. de legat. 1. & econtrà *Satis non facere fideicommiſſo.* l. 6. C. vt in poſſeſſ. *Satisfacere iudicatis.* lege 40. §. 1. D. de pactis. & *Satisfacere ex cauſa iudicati.* l. 2. C. de contrar. iud. item & *Satisfactũ ſententiæ.* l. 50. D. de condit. & demonſtr. ſic etiam *Satisfactum eſſe iuri.* l. 1. C. de liber. præterit. & *Satisfactum ſolennitati iuris.* l. 4. C. de iure deliber. item *Satisfacere penſionibus.* l. 2. C. de rei vindic. & *Satisfactum penſionibus.* l. 2. C. pro ſocio. & contrà *Satis non facere penſionibus.* l. 34. §. 1. D. locati. item *Satisfacere promiſſo.* l. 9. C. de tranſactionibus. *Satisfacere ſolennibus ob tutelam publicam.* l. 1. C. de infam. *Satis non facere ſolutioni.* l. 1. C. vbi conueniatur. *Satis non fit ſtipulationi.* l. 2. D. de verborum obligat. *Satisfactum traditoribus.* l. 39. §. Stichus. D. de ſtatuliber. item *Satisfacere vectigali.* l. 1. D. ne tut. vel curat. *Satisfacere voluntati.* l. 2. C. de Inſtit. *Satisfieri voluntati.* l. 5. §. Imperator. & §. ſatisfactione. D. vt in poſſeſſ. legat. & *Satisfactum voluntati.* l. 13. D. de manum. teſtam. *Satisfieri voluntati defuncti.* l. 2. C. de fideicommiſſ. *Satisfieri voluntati defunctæ.* l. 5. §. Satisfieri. D. vt legat. ſic *Satisfieri emptori pro dominis dicebatur.* in l. 15. D. de doli mali except. & *Satisfieri in pretium.* l. 32. D. de fideicomm. libert. *Satis quoque pupillo feciſſe dicebatur tutor.* l. 2. D. de magiſtr. conuen. denique *Satisfacere eſt,* deſiderium creditoris impleri. l. 1. D. qui ſatiſd. cog. Satisfacit ergo, qui idoneum expromiſſorem volenti dat. l. 4. §. ait prætor. D. de re iudic. In eo itaque quod dicitur pignus ſoluta pecunia, vel ſi eo nomine Satisfactum ſit liberari, Satisfactum accipimus, quemadmodum voluit creditor, licèt non ſit ſolutum. Siue enim aliis pignoribus ſibi caueri voluit, vt ab hoc recedat, ſiue fideiuſſoribus, ſiue reo dato, ſiue pretio aliquo, ſiue nuda conuentione, ſiue alias quocunque modo receſſerit, vel ſi conuenerit, vt pro hypotheca fideiuſſor detur, datúmque licèt non idoneum creditor admiſerit, vel ſi deferente creditore iurauerit, debitor rem non eſſe pignori obligatam, ſatisfactum intelligitur. l. 9. §. omnis. D. de pignor. act. l. 5. §. vlt. l. 13. l. 14. D. quibus modis pign. l. 3. D. de fideiuſſoribus. Sed & ſi accepto latum ſit, id propter quod hypotheca erat obligata, ſatisfactionis nomen proficiet. l. 49. D. de ſolution. Et alias quoque ſatisfactum videtur expromiſſore vel pignore dato. l. 53. D. de contrahen. emptione. §. venditæ. Inſtitution. de rerum diuiſione. lege procuratoris. §. planè. Digeſtis de tributor.

Satisfacere itaque & *ſoluere* ſeparantur. l. 41. §. ſed ſi. D. de man. teſt. l. 30. §. 1. D. de vſufruct. l. 19. D. de contrah. empt. l. 45. D. de adminiſtr. tut. l. 39. §. 1. D. de ſtatulib. l. 38. §. quæſitũ. D. de liber. cau.

Ita *Satisfactionis* verbum accipiemus in l. 52. D. de ſolutio. l. 19. D. de contrah. emptione.

Quod

Quod quanquam ita latè, vt dixi, pateat, tamen in Reſcripto Antonini quod exponitur in lege 5. D. vt in poſſeſſ. legat. ad exoluendum legatum refertur. d. l. 5. §. Satisfactionis. Quod eſt apud B. Paulum. 2. ad Timoth. cap. vlt. *ἐν τῇ πρώτῃ μου ἀπολογίᾳ οὐδεὶς μοι συμπαρεγένετο*. In Catalogo ſcriptor. Eccleſ. ſic reddidit, in prima meá Satisfactione nemo mihi affuit.

Satisfactio autem eſt pars pœnitentiæ. Nam partes tres, Contritio, Confeſſio, & Satisfactio. Et in tribus conſiſtit Satisfactio, in Oratione, ieiunio & eleemoſyna. Cic. in 3. contrà Verr. Oratio. *Satisfacere*, ait, *eſſe tantum facere quantum ſatis ſit irato ad vindictam*. Sic apud Suetonium in Iulio cap. 73. *Valerium Catullum à quo ſibi verſiculis Satisfacientem eadem die adhibuit cœnæ.*

Satisfieri etiam verberibus de ſeruo dicitur in l. 17. §. cum ſeruus. cum §. ſequenti. D. de iniur. l. penult. D. ſi ex nox. cau. agat. Eóque modo *Satisfactio* accipienda eſt in d. l. 17. §. ait prætor. Auctor Rhetoric. ad Herenn. lib. 4. *Deinde quid iniuriarum ſatisfeciſti.*

Porrò interdum à verbis ſuis, vox *Satis* diſiungitur. Ita dari Satis, & Satis pro aliquo dare, & Satis pro lite accipere, legimus in l. 1. §. meritò. D. de ripa mun. l. 33. D. de fideiuſſor. l. 2. §. ſed & ſi dubitetur. D. de iudic. l. 26. §. vlt. D. de minoribus. l. 11. §. idem Neratius. D. de actio. empr. l. 3. C. de poſtlim. reuerſ. ſic *Satis agere*. l. 10. D. de condict. indebit. *non Satis egerit*. l. 10. D. de condit. & demonſtrat. *Et Satis à poſſeſſore cauendum* in l. 60. ad fi. D. de vſufruct. *Et Satis deſinit eſſe cautum*. in l. 5 §. 1. D. de legit. tutor. *Satis offerre*. lege 3. §. ſi quis. D. quod vi aut clam. *Satis accipere*. l. procurator in princip. D. rem rat. hab. *Satis de lite acceperam*. l. ſi eum hominem. D. de fideiuſſorib.

SATVRA, vt Feſt. lib. 17. ſcribit, *erat cibi genus ex variis rebus conditum, vel ſecundum aliorum interpretationem, genus carminis in quo multis de rebus coniunctim & confuſè diſputabatur. Ex quo Satura lex multis aliis conferta legibus olim dicebatur. Vnde in ſanctione legum adiiciebatur*, NEVE PER SATVRAM ABROGATO. *C. Lælius in Oratione, quam pro ſe dixit. Poſtera die quaſi per ſatyram exquiſitis ſententiis in deditionem accipitur.* Iſidor. lib. 5. Etymolog. *Satura lex eſt, quæ de pluribus rebus ſimul loquitur, dicta à copia rerum quaſi à Saturitate.* Iuſtinian. in epiſt. Pandectis præpoſita. *Et primo quidem anno hoc opus tradebatur legentibus, non ſecundum edicti perpetui ordinationem, ſed paſſim & quaſi per ſatyram collectum.* Vide l. 1. C. de Lat. libert. toll. vel de adſertio. toll. Auctor Panegyrici Flauienſium, Conſtantino dicti. *Separatè igitur vtique dicam, neque enim quaſi per ſatyram confundenda ſunt beneficia tua.* Soſipat. Chariſ. lib. 2. Inſtit. Grammatic. *Maximè cum aduerbium Stoici, vt aliàs diximus, πανδέκτην vocent. Nam omnia in ſe capit quæ collata per ſatyram conceſſa ſibi rerum varia poteſtas.* Lactantius lib. 1. Inſtit. diuin. cap. 21. citat Piſcennium Feſtum *in libris hiſtoriarum per ſatyram.*

SATVRNINVS. l. 1. §. ſi pecora. D. de abigeis. l. 1. D. de effractor. citatur etiam ab Vlpiano in l. 1. D. de Senator. item *Venuleius Saturninus*, aut *Claudius Saturninus* citatur ab Herennio Modeſtino in l. vlt. D. de cuſtodia.

SAXOSVS *fundus*. l. 13. D. de rebus eorum.

SCÆNA, ſic enim in P. Floren. ſcribitur, *eſt*, vt Labeo definiebat, *quæ ludorum faciendorum cauſa quolibet loco, vbi quis conſiſtat moueatúrque, ſpectaculum ſui præbiturus, poſita in loco publico priuatóque vel in vico, quo tamen loco paſſim homines ſpectaculi cauſa admittuntur.* Quam definitionem ad edictum De his qui notantur infamia, Vlpianus accommodat. in l. 1. §. vlt. l. 2. §. ait prætor. D. eodem titulo. Frontem autem theatri Scænam appellatam ab vmbra luci denſiſſima, vbi à paſtoribus ineunte vere diuerſis ſonis carmina primis & rudibus temporibus cantabantur, Caſſiodor. lib. 4. Variar. epiſt. vlt. ſcribit. Inde *Scænica veſtimenta* in l. 127. D. de verborum ſignific. l. 13. §. etſi veſtimenta. D. de vſufr. quibus in ſcæna vtimur. l. 1. §. interdum. D. commod.

In Scænam prodire. l. 24. D. ad l. Iul. de adult.

SCAEVA in l. 12. §. item ſciendum. D. de ædilit. edict. qui manu ſiniſtra ad ea opera quæ dextra peragenda eſſent, vtitur. ſic *Scæua impietas* apud Ambroſium libro quarto de fide cap. 4. & *Scæua refuſio*. libro quinto cap. 6. vnde apud eundem de fide contra Arrianos, cap. 4.

Hoc modo *Scæuo ſenſu* ita emendo. hinc & *Scæuitas* apud eundem legitur lib. 5. de fide ad Gratian. cap. 1.

Et *Scæuum dogma* pro peruerſo & improbato dicunt Impp. in l. hi qui ſcæui. de his qui ſuper religio. contend. in Codice Theod. vt *Scæuitatem morum*, pro, peruerſitate in l. 17. D.

de pœn. in eo Cod. Ita *Scæuas libidines* Tertullian. in Apologet. cap. 11. dixit.& *Scæuam rem* pro mala vſurpatam Feſtus notat.lib. 16.

Scævola lib.3. variar. quæſt. l. 1.§. vlt. D. quæ res pign. *Scæuola noſter*, ait Paulus in l.10. D. de bonor. poſſeſſ. quem *Marci temporibus vixiſſe apparet*. l. 39. D. de legat.3.

Scaphia ventris exonerandi cauſa in l. 29. §. penult. D. de auro arg. verbum Græcum eſt vaſa ſignificans,quibus ventris onus excipitur. Itaque à Polluce lib.10.Onomaſt. cap. 9. inter ea quæ εἰς ὑπόστατον mulieribus vſui ſunt, σκαφίον ponitur. Plaut. Bacchidib. Pro galea Scaphia , pro inſigni ſit corona plectilis.

Scapha. l. 3. §.1. D. de rei vindicat. *Scapha autem ipſa per ſe parua nauicula eſt , nec inſtrumentum eſt vel membrum nauis*. l. 44. D. de euictionibus. l.vlt. D.de euictionibus. l. 29. §. ſi nauis. D. ad leg. Aquil. l. 3. §. Armamenti. D. de rei vind. l. 4. D. de lege Rhod. Paul. lib. 11. ſent. tit.7. Græci ἐφολκίδα vocant , id eſt vt interpres Euripidis in Andromachen ſcribit, πλοῖον μικρὸν ἐφελκόμενον τῷ πλοίῳ τῷ μεγάλῳ.

Scaphum apud Martial. pag.157.

Scheda in l. contractus. C. de fide inſtrument. ſignificat primam ſcripturam contractus negligentius & minus purè ſcriptam, quæ poſtea in mundum redigitur.vulgò vocamus minutam originalem.

Scholas militum vndecim fuiſſe Iuſtinia. in l. vlt. C.de loca. & cond. ſignificat. Eſt autem hoc verbum corruptum in l. 7. Codice de aquæ ductu, in qua vulgò *Calculis* pro *Scholis* legitur.

Schola equitum & peditum in l. 6. C.de aduoc. diuerſ.iudic.

Et Schola ſcutariorum & clibanariorum in l. 9. de anno.ciui. in C. Theod. & in Notitia Imperij Romani. & apud Marcellin. libro 22. qui eorundem primam & ſecundam Scholam memorat. lib. 26.

Schola Agentium in rebus. l. penult. C. de offic. milit. iud. l. 1. de agentib. in reb. lib.12.C. l. 1. C. de offic. magiſtri offic. l. 12.C. de proxim.ſacr.ſcrin. l.1. C. de præpoſit. agent. in reb. l. 7. C. de principib. agent.

Schola Domeſticorum. l. 3. C. vbi Senator. & apud Marcellin. lib. 26.

Schola Silentiariorum. l. 4. C. de ſilentiar. lib. 12.

Schola Palatina. l.11. §. ſin autem. & §. illo proculdubio. C. de iudic.

Et Schola ſocietatis ſacrarum largitionum in l.13.C.de palat. ſac. lar. lib. 12.

Schola Gentilium apud Marcellinum lib. 27. & in Notitia cum de Magiſtro Officiorum tractatur.

Vnde *Scholaris militia*.l.38.de decurionibus. in C. Theod. Vbi exiſtimo legendum, Scholari etiam quidam nomen dederunt militiæ.

Scholæ diuerſæ Iuriſconſultorum. l.cum qui certarum 138. D. de verborum obligation. Inde Caſſiani. l. quod dicitur. D.de furt. Vnius auctor eſt Sabinus : alterius Proculus. l.2. D.de orig. iur. Quos ſæpè diſſenſiſſe oſtendit. l. ſi duo. in fi. D.de ſolutionibus. Contradictionis autem Caſſij Proculi & Pegaſi exemplum habemus in l. 27. D.de acquir. rerum dom. Item Labeonis & Sabini & Proculi cōtrarias opiniones in l.28. D.de acquirendo rerum dom. Sabini & Caſſij ſententia in l. falſus. §. qui alienum. D.de furt.

Scholæ Iuris auctores. §. diuerſæ.Inſtitut. de empt. & vendit. §. is qui exequitur. Inſtit. de mandat.

Inde & *Scholaſtici* in l. 2.de lucr. aduoc. lib.12. C.in *Scholis militantes*, qui & *Scholares* in l. vn. qui à præbitio tiron.in C.Theod.& l.3. C.de offic. magiſt.offic.l.vlt.C.de decan.lib.12. l. 2. C.de priuileg. Schol. l.5. C. qui milit. poſſ. l. 14. C. de erogat. milit. anno. A Suida σχολάριοι vocantur. Cæterùm Scholis tribuni,& comites præficiebantur,vt ſuis locis comprobauimus.

Σκοπελισμὸς eſt crimen in Arabia,de quo Vlpianus latè explicat & diligenter. l. 9. de extraordinar. cognition.

Scire in l.1.D.à quibus appellar. & *Scire debet tutor*. l.5. §.vlt. de adminiſtr. item & *Scire debemus*. l. ſcire. D. de verborum obligat.

Scio. l.vlt. D.de manum. teſt. *Scio quæſitum*. l.13.D.de teſtibus. *Scio dubitatum*. l.15.§. Vlpian. D.de excuſation. *Scio indulſiſſe*. l. vlt.D. de Senat. *Scio placuiſſe*. l.11.§. idem ait. D. de donat. inter. *Scio obſeruari*. cap.3.D. de pœn. *Scio tractatum*. l. 2. §. ſcio. D. ne quid in loco publ. l.14. D.de teſtib.

Sciat. l.14.D.de aliment.vel cibar.

Dummodo

Dummodo Sciamus. l. 1. D. de iur. balnear. l. 7. §. ſi prætor. D. de reb. eorum. l. 2. D. de Nouatiano. *Dummodo illud Sciamus*. l. 6. D. de acceptilat.

Sciens reticuerit. l. 61. §. quod verò. D. de furt. *Sciens fallere*. l. 22. D. de verbor. obligation.

Sciens dolo malo. l. 44. D. de rit. nupt. & l. 1. D. de ædilit. edict. l. 3. D. ad leg. Iul. maieſt. l. 6. §. vltimo de l. Fab. Paulus lib. 5. ſent. tit. 25. *Sciens dolo facere*. l. 3. de l. Fabia. *Sciens prudenſque*. l. 3. bis. D. de pigner. act. l. 1. §. 1. D. ſi mulier. vent. nom.

Scientem prudentémque. l. 7. §. ſi quis. D. de lib. cau.

Sciente, in edicto fraudatorio ſignificat, conſcio & fraudem participante. l. 10. §. quod ait. D. quæ in fraudem credit. *Scientes prudentésque*. l. 9. §. ſi quis ius. D. de iur. & fact. igno.

Scientes & prudentes. l. 8. §. ſi ignorantes. D. mandat.

Sciendum eſt. l. 6. §. ſi quis. D. de aqu. & aqu. pluu. *Sciendum eſt*. l. 23. §. 1. D. de lib. cau. l. 32. & l. 36. D. de fideicomm. libert. l. 4. D. de requirend. l. 8. §. Sciendum. D. de oper. noui nunciat. l. 1. §. hæc verba. D. ſi cui plus. l. 1. §. qui ſciendum. D. de aqua. & aqu. pluuia. l. 3. D. ad l. Pomp. de Parricid. l. 137. §. vlt. D. de verborum oblig. l. 8. §. 1. D. de fideiuſſor. l. 58. D. de oblig. & action. l. 1. §. ſciendum. D. de legat. 3. l. 7. D. ad Senat. Tertyll. l. 20. §. hoc interdictum. D. de operis noui nuntiat. & l. ſciendum. D. qui ſatiſd. cog. l. 1. §. ſciendum. D. de ſuis & legit. *Generaliter ſciendum eſt*. l. 4. §. generaliter. D. rem pupilli. *Illud ſciendum eſt*. l. 5. §. vlt. D. iudicat. ſolui. l. 9. D. de appellat.

SCIENTIA, id eſt notitia artis, ab exercitatione & profeſſione ſeparatur, in lege Dei tit. 15. & *Scientia* vti accipiatur, vide lege 45. D. ad leg. Aquil. *Scientia* interdum ſolam notitiam deſiderat, interdum & voluntatẽ, veluti in l. Aquilia, qua dominus teneri dicitur quo ſciente ſeruus damnum dedit, ſcientiam pro patientia accipimus, vt qui prohibere potuit, teneatur, ſi non prohibuerit. l. 45. l. 46. D. ad legem Aquil. Similitérque in omnibus noxalibus actionibus, vbi de *Scientia* domini arguitur, Scientia ſic accipienda eſt, ſi cum prohibere poſſet, non prohibuit. Nam quod ſciente quidem, inuito tamen domino cõmittitur, eum non obligat. l. 3. & l. 4. D. de noxalibus. Cùm huiuſmodi ſcientia culpa vacet. l. 37. D. de diuerſ. reg. In edicto quoque ſi familia furtum feciſſe dicetur, ſciente domino à familia furtum factum accipimus, ſi ſciuit & prohibere potuit. l. 1. §. ſcientiam. D. ſi fam. furt. feciſſ. in edicto de Tributoria, Scientiam accipimus, quæ habet & patientiam, non etiam voluntatẽ. Non enim velle debet dominus, ſed non velle. Si igitur ſciuit, & non proteſtatus ſit, nec cõtradixerit, Tributoria tenebitur tanquam eo ſciente negotio geſto. l. 1. §. Scientiam. D. de Tributor. In edicto, quæ in fraudem creditorum, hæc verba, SCIENTE TE, ſic accipimus cõſcio & fraudem participante. non enim ſcire ſolùm, ſed & fraudis participem eſſe oportet. l. 10. in princip. & §. quod ait prætor. D. quæ in fraud. credit. in eo quod dicitur dies bonorũ poſſeſſionis petendæ ſcientibus cedere, Scientiam accipimus non quæ iuris prudentibus inſit, ſed eam, quam quis aut per ſe habeat, aut conſulendo peritiores adſequi poſſit. l. 2. §. vlt. D. quis ordo in bonor. poſſeſſ.

SCINDERE *pro parte hæreditatem*. l. 1. D. de adquir. hæred.

Scindere corpus & veſtimenta. l. 27. §. ſi quis. D. ad l. Aquil. ſic & *Sciſſum veſtimentum*. l. 14. D. de verborum ſignifi. & *Sciſſa veſtimenta*. l. 11. §. eum qui. D. ad leg. Aquil.

Scinditur actio. i. diuiditur. l. 1. & 2. C. ſi vnus ex pluribus. ſic etiam

SCINDI *ſententia dicitur in perſonas*. l. 10. §. quotiens autem. D. de appellationib. & *Scindi petitio*. l. 1. §. ſed ſi. D. ad Sen. Trebell. item *Scindi petitio legatorum*. l. 1. §. ſed ſi. D. ad legem Falcid. & *Scindi pretium*. l. 18. D. de contrahend. empt. *Scindi iudicium in partes*. l. 48. D. famil. erciſc. *Scinditur hæreditas*. l. 2. C. ad Senatuſc.

Sciſſa defenſio. l. 5. §. ei tamen. D. iudic. ſol.

Sciſſum & fractum. l. 9. D. de verbor. ſignific.

Sciſſum teſtamentum. l. 14. D. de verb. ſignif.

SCOPIARII *ſerui*. l. 8. D. de inſt. vel inſtrum.

SCRIBERE in l. Titius. D. de reſcind. vendit. adde leg. Caius. & l. fideiuſſor.

SCRIBERE autẽ complures habet ſingulares, & ſummè notandas ſignificationes. Scribere enim eſt ſcripto promittere. Scæuola in l. vlt. D. de doli exceptio. *Homo ruſticanus genero ſcripſit quaſi vſuras præteritas*. Paul. Aſinaria: *Nunc ſatagit, adducit domum etiam, vltro & ſcribit nummos*. Seruius in 7. Æneid. *Tranſcribi*, ait, *eſt tradi*. Sermo autem hic ſumptus eſt de pecunia. Nam *ſcribi* eſt *dari*. Horatius. *Scribe decem Nerio non eſt ſatis*. Reſcribi verò reddi. Idem Horat.

Dictantis quod tu nunquam reſcribere poſsis.

Terent. Phormio. *Argentum illud denuo reſcribi iuſsit Phormio.*

Ex quo emendandus eſt etiam Auſonij verſus in epiſt. ad Theonem, in quo ita vulgò eſt.

Ergo aut prædiɛtos iam, nunc reſcribit arios,
Et redime & mora ſit libera deſidiæ.

Cùm tamen legendum ſit,

Ergo aut prædiɛtos iam nunc reſcribe Darios.

Atque hoc ſenſu interpretari poſſumus quod ab Vlpia. ſcriptum eſt, *tutorem ſibi pecuniam creditam ſcribere poſſe* in l. 9. §. non tantùm. D. de adminiſtrat. tutor. l. penult. §. ſeruus abſentis. D. de in rem verſo. l. lecta. D. de rebus credit. Porphyrius ad Satyr. 2. lib. 2. Sermon. Horatij, *Iuris verbo*, inquit, *Scribere eſt mutuum ſumere, reſcribere, reſtituere.* Scribere etiam proprium Iureconſultorum muneris verbum fuit, quemadmodum & cauere, Pompon. in l. 2. §. Maſſurius. D. de orig. iur. de Maſſurio Sabino publicè primus ſcripſit. Et mox, *de Iuris cōſultis: Neque reſponſa vtique ſignati dabant: ſed plerumque iudicibus ſcribebant.* Cicer. pro Muræna. *Seruius hic nobiſcum hanc vrbanam militiam reſpondendi, ſcribendi, cauendi, plenam ſolicitudinis ac ſtomachi ſecutus eſt, ius ciuile didicit. &c.* In quo verbo ſcitè luſit Cicero Trebatium Iureconſultum negligentiæ arguens ambiguo ſumpto ex ſcribendi varia ſignificatione. *Valde*, ait ille lib. 7. epiſtol. *iam lautus es, qui graueris ad nos literas dare homini præſertim propè domeſtico. Quod ſi ſcribere oblitus es, minus multi iam te aduocato cauſa cadent.* Vbi ſcribere à vulgari ſua ſignificatione ad hanc quam trado tranſlatum, iocum facit. Scribere etiam formulam dicebatur, qui in iudicio alterum prouocabat. Quintilia. lib. 6. cap. 4. *Colaphum tibi ducam, & formulam ſcribam, quod caput durum habeas.* Sed & quod Græci dicunt δίκην γράφειν, hoc Latini verbum verbo reddētes, *Dicam Scribere dicunt.* Quam locutionem à comicis primùm Latinitate donatam, cum Græcas comœdias Latinas facerent, veriſimile eſt. Vtitur autem ea Plaut. Aulularia, act. 4. ſc. 6. Terent. Phormio. & Cicer. 4. in Verr. *Prætor quoque Scribere dicitur actionem, qui in edicto & albo proponit.* l. 1. D. de eo qui protu. Vnde *in Rem ſcriptæ actiones exceptionéſque* appellantur, quæ generaliter in rem proponuntur & aduerſus poſſeſſorem dantur, quanquam ex certæ perſonæ facto oriantur. l. 9. §. vlt. D. quod metus cau. l. 1. §. vlt. D. de interdic. l. 4. §. metus cau. D. de doli exceptio.

Scribere teſtamentum. l. 25. D. de liber. & poſtum. & *Scribere hæredem.* l. 22. D. de donat. inter virum. Saluſt. in bell. Iugurt. *quem municip. teſtamento ſecundum hæredem ſcripſerat.* ſed *Scribere hæredem*, tam tritū eſt, quàm quod tritiſſimum. Minus vulgatū eſt, *Scribere tutorem*, quo tamē non Iureconſulti tantùm vtuntur. l. 20. D. qui teſtam. fac. poſſ. l. 10. & vlt. de teſtam. tutel. l. 24. §. ſi quis de fideicom. libert. Sed & Cicer. pro Cluent. *Nemo illum*, ait, *ex tam multis cognatis & affinibus tutorem vnquam liberis ſuis ſcripſit.*

Scriptus tutor. l. 20. D. qui teſt. fac. poſſ. & *Scriptus hæres.* l. 227. D. de verbor. ſignificat. l. 35. D. de dolo. l. 10. C. de his quibus. & l. 4. C. ad SC. Trebellianum. l. 27. & l. 29. D. de inoffi. & l. 13. D. de tranſactionibus. l. 59. & l. 63. §. 1. D. ad SC. Trebellianum. l. 6. D. de bonorum poſſeſſ. l. 3. §. ſi ſub ea. D. de bon. poſſeſſ. cont. tab. ſic & *primo loco Scriptus hæres*, qui primus nominatus eſt. Vlp. lib. Reg. tit. 2. Vnde & *Scripti hæredes*, qui teſtamento inſtituti ſunt, & opponuntur legitimis. l. controuerſia. D. de tranſactionibus. l. ſcriptus. D. de religioſ. item *Liber & hæres Scriptus teſtamento.* l. 41. D. de reb. credit. Scriptus porrò hæres non intelligitur cuius nomen conſultò teſtator induxit. l. 2. §. ſi conſulto. & l. 8. §. penult. D. de ſecund. tabul. bonorum poſſeſſ. Vt autem hæres Scribi, qui inſtituitur, ita & exhæres Scribi dicitur, qui exhæredatur. l. 4. D. vnde liberi. l. 1. §. Pomponius. D. de Carboniano edict.

Vnde & *Scribere exhæredem.* l. non putauit. §. 1. & §. ſi quis ſua manu. D. de bonorum poſſ. contra tabul. Iuuenal. Sat. 3. *Quis pauper ſcribitur hæres.* ſic etiam *Scribere codicillos.* l. 9. C. ad l. Cornel. de falſ. l. 12. §. Codicilli. D. de captiuis. Scribere etiam, teſtamento dare relinquerèque ſignificat. Inde *Scribere libertatem alicui*, eſt ei teſtamento dare. l. 70. D. de acquirend. hæredit. Quintilian. Declamatio. 380. *Aeger à ſeruo cui libertatem ſcripſerat, venenum petit: nolenti dare crucem ſcripſit.* ſic & *Scribere conditionem* in l. 23. §. Seruus. D. de peculio legato. & *Scribere ſibi legatum videtur non ſolùm qui ſua manu id facit, ſed & qui per ſeruum ſuum vel filium quē in poteſtate habet, dictante teſtatore, legato honoratur.* l. 15. §. 1. D. ad leg. Corn. de falſ. *Sic Scribere ſibi, eſt teſtamento ſibi aliquod legatum aliudve quid emolumento futurum adſcribere.* l. 3. C. de his qui ſibi adſcribunt.

Scriptor teſtamenti. l. 24. D. de l. Corn. de falſis.

Scriptura teſtamenti. l. 14. C. de teſtam. milit. l. 1. C. debitor. vendition.

Sine Scriptis factum teſtamentum. l. vlt. C. de bonor. poſſeſſ. ſecund. tab. & l. 1. C. de bon. poſſeſſ. cont. tab.

Scriptis relinquere. l. 12. D. de teſtam. milit.

Pro non ſcripto eſſe. l. 14. §. 1. D. de l. Cornelia de falſ. & *haberi*. l. 122. §. 1. D. de legat. 1. *pro non Scripto habetur*. l. 2. D. de iure cod. l. 20. §. vlt. D. de hæred. inſtit. *pro non Scriptis habentur legata*. l. 54. D. de legat. 1. & *pro non ſcriptis habendum legatum*. l. 15. §. 1. D. de leg. Cornel. de falſ. *Pro non Scripto legatum fit*. l. 6. §. vlt. D. de iure codicill. *Pro non Scriptis non faciens*. l. 8. §. ſi quis ſua. D. de bonorum poſſeſſ. contra tab.

Pro *non ſcriptis haberi* & *Caduca fieri legata* longè differunt. l. vn. §. cum triplici. C. de caduc. tollen. Vbi traditur ea quæ his relinquebantur, qui in rerum natura tunc temporis eſſent, cum teſtamentum fieret, pro non ſcriptis habita. Quod etiam confirmat. l. 2. & l. 6. in fi. D. de iure codicill. l. penult. D. de his quæ pro non ſcrip. hab. l. 26. §. pro non ſcripto. Digeſtis de fideicomiſſ. libert. Pro non ſcriptis etiam habebantur quæ ſeruis pœnæ relinquebantur. l. tertia. D. de his quæ pro non ſcript. habe. l. 25. §. ſi quis planè. D. de acquir. hæred. Item turpia legata, quæ legatarij magis notandi, quàm demerendi cauſa ſcribuntur. l. 57. de lega. 1. Item quæ deportatis & peregrinis relinquuntur. l. 1. C. de hæredib. inſtit. In eadem cauſa ſunt & captatoriæ inſtitutiones, captatoriáque legata, eáque quæ ſibi quis manu ſua in teſtamento adſcripſit. l. 1. & l. vlt. D. de his quæ pro non ſcrip. habe. l. 15. §. 1. D. ad leg. Cornel. de falſis. l. 4. & l. 5. C. de his qui ſibi adſcribunt. Et generaliter quæcunque illicitè & contra leges in teſtamento ſcribuntur, pro non ſcriptis habentur, & apud hæredem remanent. l. 14. §. ſequens quæſtio. & §. vlt. D. ad leg. Cornel. de falſis. l. vlt. D. de his quæ vt indign. l. 20. in fi. D. de hæredi. inſtit. Condiciones etiam contra leges, edicta, bonos mores ſcriptæ pro non ſcriptis habebantur. l. condiciones. 14. & l. 21. D. de condit. inſtit. Plinius epiſt. 16. lib. 2. Admones me codicillos Aciliani, qui me ex parte inſtituit hæredem, pro non ſcriptis habendos.

Pro non ſcripto habitus ſeruus. l. cum verò. §. ſi pro non Scripto. D. de fideic. libert. l. non putauit. §. ſi quis ſua manu. D. de bonor. poſſeſſ. contr. tab.

Scriptura eodem ſenſu accipitur in l. ſi pluribus. D. de legat. & vt *Scriptura ſtipulationis æquè* & *Scriptura teſtamenti* dicitur in l. ſi quis cum. D. de vulgar. l. miles. D. de teſtament. militar. *Scriptura* item pro adiectione. l. talis ſcriptura. D. de legat. 1. Item *Scriptura teſtamenti*. in lege proximè. D. de his quæ in teſtam. delent. l. ex ſcriptura. D. eodem. & l. ex hac ſcriptura. Sic & in l. ſi ita ſcriptum. §. vlt. & l. ſi ita. 67. D. de hæred. inſtituend. l. filiusfamilias. §. cum. D. de legat. 1. l. etiam. D. de manumiſſ. teſtament. l. 1. §. ſæpius. D. de bon. poſſ. ſec. tab. l. 20. D. de inſtructo vel inſtrum. l. 97. D. de legat. 3. & l. 28. §. idem quæſiit. D. de liber. legat. l. 28. & l. 29. D. de adimen. leg. l. 1. §. ſed ſi puer. D. de bon. poſſeſſ. ſecund. tabul. l. ſi ſeruus. §. 1. D. de legat. 1. l. proximè. D. de his quæ in teſtam. delentur. ſic & *Scriptura teſtamenti perfecta vel imperfecta*. l. 1. §. ſiue ſupremæ. D. de tabul. exhibend. l. 10. D. de confirm. tutor. l. 47. §. vit. 5. l. 57. D. de hæred. inſtit. & *ſecunda ſcriptura*. l. 67. D. eodem. Item *Scriptura quam teſtamentum eſſe voluit*. l. 41. §. cũ aliæ. D. de vulgar. & pupill. *hæc Scriptura teſtamenti*. l. 17. D. de manumi. teſtam. l. 10. C. commun. vtriuſque. & *Scriptura quæ teſtamenti vice prolata eſt*. l. 4. C. de iur. & fact. ignor. item *Scriptura tabularum*. l. 12. D. de tranſaction. & *Scriptura quæ ad teſtamẽtum faciendum probaretur*. l. 29. D. qui teſtam. fac. poſſ. item *Scriptura teſtamenti vel codicillorum*. l. 20. D. de confirm. tut. quomodo *per Scripturam & per nuncupationem facere aduerſari dicimus*. l. 20. D. de vulg. & pupill. item *Scriptura exprimi voluntas dicitur*. l. 68. D. de hæred. inſtit. eodem modo & *Scripturam fideicommiſſi accipimus* in l. 64. D. de leg. 2. & *Scripturã quam codicillorum inſtar habere voluit*. l. 13. D. de iure codicillor. hoc ſenſu *Scriptura prior & poſterior*. l. 17. D. de adimendis. *prima & poſtrema*. l. 13. D. de adimend. leg.

Scriptura pro clauſula. l. 7. D. de ann. legat. l. 12. §. vlt. & l. 19. & l. 30. D. de legat. 1. ita accipe verba *ex hac Scriptura* in l. 5. §. vlt. D. de inſtruct. vel inſtrumen. l. 74. D. ad SC. Trebell. l. 27. D. de ſeruit. præd. ruſt.

Scriptura pro opinione & ſententia alicuius in ſcriptum redacta. l. damni. 18. §. ſi is qui vuas. verſic. Pomponius. de damno infect. ſic *Scriptura ſtipulationis*. l. ex hac. D. de verborum obligat. & *Scriptura menſæ*. l. qui tabulas. D. de furt. & *Scriptura epiſtolæ*. l. vlt. D. de conſt. pecunia.

Scriptura etiam pro nominibus accipitur quæ ab Argentariis fiebant, & in codices referebantur. l. 9. §. penult. D. de edend. Inſtit. tit. de literar. obligat. quæ & *Scriptura numulariorum*. l. 9. §. numularia. D. de edendo.

Scriptura vectigalis, quod pro pecoris paſtu præſtatur. Plaut. Truculen. act. 1. ſc. 1. Scribere etiam Iuriſconſulti dicuntur qui monumenta ſua poſteritati tradunt. ſic Africanus non tã-

tùm ſcripſerat libros 9. quæſtionum, & in indic. Pandect. Florent. ſed & in lege cum ſeruus. D. de legat. 1. ita ſcriptum eſt, *Africanus lib. triceſimo epiſtolar. apud Iulianum quærit.*

Scribere repudium apud Tertullian. Apologet.

Scribere vſuras. l. vlt. D. de doli mali except.

Scribere principi. l. 1. §. vlt. D. de quæſt. l. 6. D. de interdict. & *Scribere Imperatori.* l. 7. D. de interd. & principe. l. 5. D. eod. l. 27. §. de decurionibus. de pœnis. l. 1. D. quando appell. ſit. *Scribi Imperatori.* l. vlt. D. quando appell. ſit. *Scribitur* Imperatori. l. 2. §. vlt. D. de bonis eorum. *Scribatur.* l. 3. & l. 4. C. de appellat.

Scribere quoque, notam inurere ſignificat. l. 17. C. de pœn. Vlpia. in Inſtitut. tit. 1. *Dediticiorum numero ſunt, qui pœnæ cauſa vincti ſunt à domino, quibus veſtigia Scripta fuerunt.* Quintilia. lib. 7. cap. 4. *Si quis fugitiuo ſtigma ſcripſerit.* Vegetius lib. 2. cap. 5. *Nam picturis in cute punctis milites Scripti & matriculis inſerti iurare ſolent.* Inde *Inſcriptos vultus*, id eſt, ſtigmate notatos dixit Plin. lib. 18. cap. 3.

Scriba. l. vlt. C. de magiſtr. conuen. *Scribæ.* l. 1. C. de Tabular.

Ita vt Scriptum eſt. l. 137. D. de verb. obligat.

Scriptum ius quid. §. conſtat. Inſtitut. de iure naturali.

Scriptum ſignatum edictum. l. 1. §. item hoc. D. quod falſ. tut.

Scriptum facere pro ſcribæ munus exercere. Liuius lib. 9. ad fin. de C. Flauio qui ſcriba fuit, *Inueni in quibuſdam annalibus cùm appareret Aedilibus, fierique ſe pro Tribun. Aedilem videret, neque eius nomen recipi, quod Scriptum faceret, tabulam poſuiſſe & iuraſſe nunquam Scriptum facturum. Quem aliquanto antea deſiiſſe Scriptum facere arguit Macer Licinius.* Sic & Gell. de eodem agens lib. 6. cap. 9. locutus eſt. Addam & aliam verbi *Scribere* ſignificationem, quæ quamuis in hiſtoriis frequens & peruulgata ſit, à Lexicographis tamen omiſſa eſt. Scribere enim milites, ſcribere ſupplementum exercitui, pro conſcribere, comparare & colligere crebrò legimus. Duos Salluſtij locos ſubieciſſe contentus ero. Sic autem ille in bello Iugurthino, *Igitur diffidens*, inquit, *cæteri exercitui milites eligere, Scribere, præſidia vndique acceſſere.* Et alio loco. *Et tamen exercitui ſupplementum ſcribere ab ſociis & nomine Latino auxilia acceſſere.* Et Liuius lib. 9. *Interea conſules exercitum ſcribere, armare, educere, placet.*

Scripta pro *inſcripta.* Vlp. lib. reg. tit. 1.

Scriptura eiuſdem, Caius in Inſtitut. *Scriptura Iuliani.* l. 18. §. ſi is. D. de damn. inf. *Scriptura Sabini.* l. 1. §. vlt. D. de verb. oblig. *Scriptura huiuſmodi.* l. 26. §. vlt. D. depoſit.

Scriptura probationem rei geſtæ continet. l. 5. C. de tranſactionibus. *Scriptura adprobetur.* l. 9. §. etiamſi. D. de admin. & peric. tutor.

Scripturæ fiunt de contract. l. 4. D. de pignorib.

Scripturæ furtum non ſit. l. 52. §. neque. D. de furt.

Ex hac Scriptura. l. 15. D. de donationib. & *ex ea Scriptura.* l. 48. D. de act. empt. *ex Scriptura legis.* l. 7. §. 1. D. ad legem Iul. maieſt.

SCRINIA *palatij ſeu principum* interdum *quatuor* memorantur, *Memoriæ, Libellorum, Epiſtolarum, Diſpoſitionum.* l. 19. C. de fide inſtrumen. l. vlt. de Decurionibus lib. 10. C. l. 3. C. de offic. quæſtor. l. 3. l. 4. l. 11. D. de prox. ſacr. ſcrin. lib. 12. Codice. l. 2. C. de priuileg. eorum qui in ſac. palatio. Interdum verò tria duntaxat, *memoriæ* videlicet, *epiſtolarum*, ac *libellorum* ſeu *cognitionum*, vt in l. 5. l. 6. l. 10. C. de proxim. ſacr. ſcrin. l. 1. C. de priuileg. eorum qui in ſac. pala. Etiam *exceptorum* & *tabulariorum* & *Canonum* & *Numerorum* & *Mittendariorum* ſcrinia memorantur. l. vlt. de veſtibus holober. lib. 11. C. l. 7. C. de palatin. ſacr. largit. l. 10. C. de murilegul. lib. 11. Item *Fabricarum* & *Barbaricariorum*. l. 1. C. de præpoſ. agent. in reb. lib. 12. Item *Scrinium auri ad reſponſum.* d. lege 7. C. de palatin. ſacrarum largitionum. Cuius & in Notitia cum de Comite largitionum agitur, fit mentio. Ex hoc accipienda ſunt hæc Iuſtiniani verba in Nouella de Prætore Piſidiæ, ἐξέστω ἐπὶ τοῖς στρατιώταις. Ad reſponſum. Et in Nouella de Prætore Lycaoniæ, ἐχέτω γε μὴν καὶ. Ad reſponſum, ἤτοι ἀποκρισιαρίους περὶ τὴν στρατιωτικὴν οἰκονομίαν. Et in Nouella de Prætore Thraciæ, καὶ πάρεσται, ait, μὲν αὐτῷ καὶ. Ad reſponſum, διὰ τὰς ἐκεῖσε δυνάμεις. In Nouella ex Moderatore Helenoponti, ὑπακουέτω δὲ αὐτῷ καὶ τὸ στρατιωτικὸν τὸ κατὰ τὴν ἐπαρχίαν ἱδρυμένον ἐχέτω τε καὶ. Ad reſponſum. Ex quibus locis apparet militaribus vſibus hoc ſcrinium deſeruiiſſe. Eóque ad milites perlata exercitus rectorum mandata in vetuſtis quibuſdam ad Iulianum Patricium notis legi. Meminit etiam officij ad reſponſum in re militari. l. 19. §. 1. Codice de re milit. lib. 12. Porrò in Notitia cum officium Comitum ſacrarum largitionum recenſetur, ad ſuperiora ſcriniorum

genera

genera hæc quoque adduntur, *Veſtiarij ſacri*, *Aureæ maſſæ*, *Argenti*, *Annularenſes*, *à pecuniis*, *à miliarenſibus*, in noſtris etiam libris *ſcrinij ad limitem & ab argentariis*, *& operum*, *& Orientalis ſcrinij & Aſiani & Thraciij & Macedoniæ & Daciæ fit mentio*. l. 7. C. de palatin. ſacr. largit. l. 18. & l. vlt. C. de numerar. lib. 12.

Ad *Scrinia tranſmittere*. l. 6. §. ſuper his. C. de appellat.

Vnde Scriniarij in l. vlt. C. de caſtrenſ. pecul. lib. 12. l. 8. & l. 10. C. de numerar. lib. 12. lege vltim. de apparitoribus præf. præto. Suidas, σκεινιάριος ὁ χαρτυλάριος τῦ ἐπάρχυ, ἢ ἄιρων τὸ σκρίνιον ἤτοι τὸ κιβώτιον. Scriniis autem magiſtri præponebantur. Et ita Alexand. Vlpianum magiſtrum ſcrinij fuiſſe Lampridius auctor eſt. Nec principibus tantùm, ſed & magiſteriis poteſtatibus ſui Scriniarij erant. l. vlt. C. de teſt. milit. *Scriniarij* Vet. Gloſſarium, σκρινοφόροι ἢ χαρτυλάριοι. & vt vetus Gloſſarium ait, *Scriniarij ſunt magiſtri Scriniorum vel memoriales Scriniorum*.

Scripvli in l. 1. & l. 5. C. de metallar. lib. 11. l. 1. de ponderatoribus in C. Theod. l. 12. de metallar. in eo Cod. l. vltima de annon. ciuic. Latinis Scripulum idem valet quod Græcis γράμμα: eſtque viceſima quarta pars vnciæ auctore Voluſio Metiano.

Scrvpvlvs *omnis auferatur*. l. 3. C. de interd. matrim.

Scrupuloſa ſolennitas, l. 17. C. de iure deliber. *Inquiſitio*, l. 6. D. de iur. & fact. ignor. l. 119. D. de legat. 1.

Nimium Scrupuloſa ſunt. l. 33. D. de excuſat. tut.

Scrvtari *cubilia*. l. 3. D. de fugitiuis. & *Scrutari ſuper conſcientia aliena*. l. vlt. C. de accuſationibus.

Scvclatis in l. 11. de Scænicis in C. Theod. fortè pro *Scutulatis* cum vitio legitur, vt ſignificentur veſtes Scutulis diuiſæ, quarum meminit Plin. lib. 8. cap. 48. B. Hieronym. in Ezechiel. cap. 27. *Iſtiuſmodi homines negotiatores Tyri ſunt, qui polymita, purpuram & Scutulata mercantur*.

Scvlpere *ſignum*. l. 30. D. de lege Corn. de falſ.

Scvtarii Zozimus lib. 2. συναποχρησάντων αὐτῷ καὶ τῶν ἀμφὶ τὸν βασιλέα δύο ταγμάτων, ὃυς σκυταρίους προσαγορεύουσιν.

Schyphvs in l. actione. D. de furt. l. quidquid. D. de adquiren. rer. dom.

Schyphi argentei. l. vlt. D. de præſcrip. verb. *Schyphus ex ære*. l. 24. D. de acquir. rer. domin.

Schyphi facti ex maſſa. l. 88. D. de legat. 3. *Schyphi fundus & anſa*. l. ſed ſi mors. 21. §. 1. D. eod. tit. l. in rem. §. ſi quis. C. de rei vindicat. & l. 26. D. de acquir. rerum domin.

Scyphus, ſexta pars ſextarij, interpret. Horat. pa. 166. b

Secare *ſegetes*. l. 21. D. de furt.

Secerni *temporibus*. l. 5. §. vlt. D. de ſeruitut.

Secessvs. l. 21. §. ſi arbiter. D. de recept.

Secretvm. Vet. Gloſſarium Græcum, διχαςήριον.

Secreta iudiciorum. l. 11. §. item cum eo. 41. D. ad leg. Aquil.

Secreta patrimonij. l. vlt. C. de aliment. pupill.

& *Secretum voluntatis*. l. 70. D. de hæred. inſtit. l. 3. C. de codicill.

Secreti ſuſcepti vitio. l. 3. C. de probat.

Secretarivm locus eſt, in quo iudices cauſas examinant. Eſt enim *Secretarium iudicum*, vt conſiſtorium principis. l. vlt. C. vbi Senator. l. 3. C. de offic. diuerſ. iudi. l. 20. D. de exactionib. in C. Theod. l. 2. de proxim. ſacr. ſcrin. lib. 10. C. l. 1. & l. 2. de off. rector. prouinc. in C. Theod. Hoc verbo auctor paſſionis B. Cypriani ſtatim initio vtitur. Vnde dictum, vide Caſſiodor. epiſt. lib. 11.

Sectam *ſuam & temporum ſuorum dicunt* Impp. in l. 2. C. ad l. Iul. maieſt. l. 5. & 6. ad l. Cor. de falſ. l. 2. C. de delatorib. l. vlt. in fin. C. de pact. §. vlt. Inſtit. de legat. ita & *Sectæ diuerſæ Iuriſconſultorum*. l. 2. §. hi duo. D. de origin. iur. vt & *Secta ſtudiorum*. l. 8. §. Philoſophus. D. de vacat. & excuſat.

Secvlo *noſtro abhorret*. l. 3. C. ne fiſcus.

Secvndæ *tabulæ*. l. 35. D. de ſtatulib. & l. 11. §. quod vulgò dicunt. D. ad leg. Falc. l. 11. & l. 14. §. 1. D. ad Senat. Trebel. l. 10. D. de captiuis. & *Secundæ tabulæ* eæ dicuntur, quibus ſubſtitutio fiebat, quòd poſt paternas in ſecunda parte tabularum & in ima cera fiebant, vt lib. 3. Antiquit. plenius expoſui. Sic accipiuntur in l. 19. §. poſtumos. D. de aliment. leg. lege prima. D. ſi cui plus quàm per legem Falcidiam. l. 2. §. interdum. l. 12. Digeſtis de vulg. l. 27. D. ſi quis omiſſa cauſ. teſt. l. 14. §. ſi quis compulſus. & l. vltima. Digeſtis ad Trebellianum.

l. 11. D. de except. rei iud. l. 11. §. quod vulgò. D. ad legem Falcid. l. 66. D. de leg. 2. vnde *Secundarum tabularum ſubſtitutio.* in l. 55. §. qui fideicommiſſum. D. ad Senatuſconſultum Trebellianũ. & *Secundas tabulas facere impuberi filio.* l. 2. §. impuberem. D. ad SC. Tertyll. item *Secundis tabulis facta pupillaris ſubſtitutio.* l. 18. §. Poſtumus. D. de aliment. & cibar.

Secundus hæres. l. ſi quis à filio. D. de legatis 1. Secundo loco ſcriptũ, id eſt, hæredi ſubſtitutum ſignificat. Caius lib. 2. Inſtit. tit. 4. l. 4. D. de Senatuſc. Silania. ad differentiam hæredum inſtitutorum, qui priore gradu & loco inſtituuntur, quos ideo primos appellari ſuprà docuimus. ſic *Secundum hæredem ſcribere.* in l. 8. C. de inſtitutionib. l. 56. D. de fideicommiſſ. libert. Explicatur hoc verbum à Boëtio in Topic. frequẽnſque eſt in Cicer. vt in Oratio. pro Cluent. Auito. lib. 1. de Inuentio. lib. 15. epiſtol. ad Atticum. & libro 13. epiſt. Vtitur & Plin. hoc verbo lib. 7. cap. 6. Addam & ex aliis auctoribus duo quæ mihi potiora viſa ſunt teſtimonia. Saluſt. in bello Iugurth. Quem Micipſa teſtamento ſecundum hæredẽ ſcripſerat. Suet. in Iul. cap. 83. *Plures percuſſorum in tutoribus ſi quis ſibi filius naſceretur, nominauit. D. Brutum etiam in ſecundis hæredibus.* Flor. libro 4. Et l. ſi quis à filio. D. de legat. 2. Appian. lib. 11. bellor. Ciuil. τῶν ἀνδροφόνων Δέκιμον ὁ Βροῦτος ἐν τοῖς δευτέροις κληρονόμοις ἐγέγραπτο παῖς· ἔθος γὰρ ῥωμαίοις παραγράφειν τοῖς κληρονόμοις ἑτέρους εἰ μὴ κληρονομοῖεν οἱ πρότεροι.

Sic & *Secundo loco ſcribere hæredem.* l. 4. D. de Senat. Silaniano. & *Secundo loco factum teſtamentum.* l. 29. D. ad Senatuſconſ. Trebell.

Secundus auctor. Lexicon B. Germani βεβαιωτὴν, vertit & Iulianus Anteceſſor confirmatorem venditionis. *Secundus creditor.* l. 13. §. cum pignori. D. de pignorib. l. 17. §. 1. D. qui potior. in pign. l. 8. C. qui potiores. *Secundus delator & prior.* l. 10. D. de diuerſ. temporibus. & *Secundus emptor ad differentiam primi.* l. 66. §. ſi ſecundus. D. de euict. l. 3. C. ſi quis ignor. item *Secundus redemptor.* l. 2. §. idem. D. de admin. rer.

Secundæ nuptiæ. l. 11. §. mulier. D. ad l. Iul. de adult. ita & *Secundum matrimonium.* l. 61. §. 1. D. de iure dotium. & *Secundus maritus.* l. 41. §. teſtamento. D. de legat. 3.

Secundæ actiones. Arnob. lib. 3. p. 173.

Secunda tutela. l. 45. §. 1. D. de excuſat.

Secundum pignus, id eſt pignus pignori datum. l. 40. §. vlt. D. de pignor. act. & *Secundo loco pignori accipere.* l. 36. D. de pignor. act. l. 1. C. qui potior.

Secundo die. l. 2. D. quando appell. ſit.

Secundi fructus pro vberes. ſic Paulus, dum nõnulla pretio varietate, loca temporáque adferre dicit, *nec*, inquit, *continuis ſterilitatibus tantidem, quanti ſecundis fructibus oleum æſtimabitur.* l. 63. §. 2. D. ad leg. Falcidiam.

Secundum pro iuxta vel propè. ita ſecundum parietem. l. 27. §. ſi furnum. D. ad leg. Aquiliam. & *Secundum ripam.* l. 29. D. de acquir. rerum dominio. & *Secundum ripas.* l. 3. D. de flumin. vt in l. 7. §. inſula. D. de acquirendo rerum domin. ſic & *Secundum agrum ripa.* l. 30. §. 1. D. de adquir. rer. domin. & *Secundum viam publicam.* l. 38. D. de acquir. rerum dom. *Secundum parietem.* l. 30. §. 1. l. 38. D. de acquiren. rer. dom. l. 13. D. de ſeruit. vrb. l. 17. §. vlt. D. ſi ſeruit. vind. *Secundum Tyberim ambulare.* l. 22. D. de præſcrip. verb. *Secundum Meſſenas datum.* Tacitus lib. 4.

Secundum. i. poſt. ſic *Inſtitutus ſecundum filiam*, id eſt, ſubſtitutus, Cic. 3. in Verr.

Secundum etiam pro ſignificat. ſic *Secundum actorem pronuntiatum.* l. 30. §. vlt. D. de exceptione rei iudicatæ. l. 4. §. labor. D. de doli except. item *Secundum aliquem iudicare.* l. 31. D. de iureiurando. l. 57. D. de hæred. pet. vel l. 57. D. de rei vindicat. *Secundum* aliquem pronuntiari iudicaríque dicitur quod pro eo, & eius commodo pronuntiatur. l. Papinianus. §. meminiſſe. l. qui repudiantis in fi. D. de inoffic. teſtam. l. is à quo. D. de rei vind. l. vlt. D. de hæred. pet. l. 2. D. de condict. indeb. & l. 2. D. de condict. ob turp. cau. Huius generis loquendi exempla plurima ex bonis linguæ Latinæ auctoribus protulimus ſupra lib. 4. in verbo Dare. Plinius epiſt. 1. lib. 5. *Secundum matrem tuam pronuntiauit.* item *Secundum aliquem ſententia dicta.* l. 2. §. vlt. D. de ſtatu lib. *Secundum alterutrum indicata res.* l. vlt. §. vlt. D. de iur. cod. *Secundum eum ſententia dicta.* l. 3. D. de pignor. *Secundum me iudicatum.* l. 16. §. creditor. D. de pignoribus & 75.

Secundum me pronuntiatum. l. 11. §. vlt. D. de iureiur.

Secundum me hæredem ve meum iudicata. l. 158. D. de verb. ſignificat.

Secundum ſe ſententiam dandam. l. 14. D. de probationib. & *Secundum eum iudicare.* l. 31. §. ſi voluntati. D. ſoluto matrimonio.

Secundum hæredem iudicare. l. 8. §. ſi ex cauſa. D. de inoffic. *Secundum poſſeſſorem pronuntiare.* l. 2. §. Senatus. & l. 15. §. Senatus. D. de iure fiſci. *Secundum libertatem pronuntiare.* l. Diui fratres. §. 1. D. de lib. cau. l. 25. D. de dolo. *Secundum libertatem lata ſententia.* l. 18. C. de euictionibus. *Secundum ſententiam Senatuſconſulti.* l. 17. D. de hæred. petiti. *Secundum teſtamentum ſententiam dare.* l. ſi pars. 22. & l. 10. D. de inoffic. teſtam. Plin. epiſt. 4. & 6. lib. 7. *Secundum libertatem pronuntiare.* l. Diui fratres. §. 1. D. de liber. cauſ. *Secundum inſtituta.* i. iuxta. l. 2. C. ſi in cauſa iudic. *Secundum morem priuatorum iudiciorum.* l. 5. D. de pœnis. *Secundum omnium opinionem.* l. vltim. §. ſi ita. D. de verborum obligationib. *Secundum bonos mores fit.* l. 33. D. de iniuriis.

Secvndocerivs, in l. 7. C. de palatin. ſacr. largitio. lib. 12. & Rubr. de primicer. & ſecundocer. & l. vlt. C. de domeſtic. & protectoribus. vbi Secundocerij locum, non, vt vulgò legitur, ſecundi primicerij vetus codex habet. Eſt & hoc verbum frequens in Notitia Imperij Rom. Eadem autem figura qua primicerius, ita & ſecundocerius qui ſecundum in ordine ſuo locum gradúmque obtinet appellatur.

Secvrvs *eſſe, id eſt liberari.* l. 7. D. de minoribus. 2. l. 17. D. de teſtament. tutel. & l. 43. D. ad Senat. Trebell. ſic *Securus eſſe potes.* l. 4. C. de excuſat. tut. & *Securus eſt.* l. 1. §. 1. D. de obligation. *id eſt liberatus.* l. 1. §. is quoque. D. de oblig. & action. l. 17. D. de teſtamen. tutel. ſic & *Securus erit.* l. 8. D. ad leg. Aquil. l. 1. §. 1. D. ſi menſor. l. 27. §. cui mandatum. D. mandati. & *Securum eſſe in futurum.* l. 10. D. de ſupp. tut. & *Securus eſſe poteſt.* lege 13. Digeſtis de excuſat.

Securè teſtari. l. 8. §. ſi quid mortici. D. de inoff.

Secvritas pro apocha, vnde dicatur, vide Caſſiodor. epiſt. 33. lib. 3. *Securitatis* verbo quæ & ἀσφαλεία dicitur l. 3. C. de verbor. ſignific. perſæpè noſtri vtuntur, ita vt apocham ſignificent. l. ne fraudem. l. ſecuritates. C. Theod. de ſuſcepto præpoſ. l. teſtium. §. vlt. C. de teſtibus. l. vlt. C. ſi cert. pet. ſic *Securitas eius quod debetur.* l. 1. §. an in his. D. de contrar. tutelæ.

Securitas populi. l. 1. D. ad l. Iul. maieſt. & *Securitas timoris ac periculi.* l. 1. §. accuſationem. D. ad Senatuſconſultum Turpill. item *Securitati reipub. proſpicere.* l. 33. D. de vſur. & *Securitati cauere.* l. 14. D. de donat. inter. *Vel conſulere.* l. vlt. C. de vſur. pupill. & l. 1. C. de crimin. ſtellion. *proſpicere.* l. 1. C. de tut. vel cur. qui ſat. non ded.

Securitatem promittere. l. 6. C. ad Senat. Velleian. & *Securitatem firmam præſtare.* l. 1. C. de ſolut. & liberat. & *Securitatem præſtare.* l. 2. C. de rebus alien. & l. 1. C. de comm. rerum alienat. ſic etiam *Securitatem dedit.* l. 19. §. vlt. D. ad leg. Iul. de adult. & *Securitatem reportare.* l. 1. C. de ſumpt. recuper. denique *Securitatem indemnitatis conſequi.* l. 3. Codice de conuen. fiſci debiti.

Sed *pro tamen.* l. reſcriptum. §. ſi pacto. D. de pact. l. 2. §. quanquam. D. de aq. & aqu. pluuia arcend. l. Pompon. D. de acquiren. rerum dom. hoc in l. 162. in fin. de verborum ſignific. vt & verùm pro tamen, quod notauimus.

Sedes *dicuntur ſtationes militum.* l. vlt. C. de reſtit. milit. l. vlt. C. quibus non obſtat lon. temp. præſcrip. & §. 1. Inſtit. de milit. teſtamen. ex Iacobi Cuiacij emendatione. Credo eſſe quod vulgò dicimus *en garniſon*, velut oppoſita facit, eſſe in expeditione & in ſedibus non tantùm Iuſtinianus, in ſupra dictis locis, ſed & Veget. lib. 3. cap. 4.

Sedes pro domicilio. l. ſi cum ſeruum. §. vlt. de legat. 1. ſic *Sedes ciuitates relinquere.* l. 1. D. de decurionib. & *apud ſedes ſuas eſſe.* l. 28. §. vlt. D. de fideicomm. libert. ſic Tibullus *Sedes auitas*, pro laribus auitis. hoc modo & *Sedes ſibi conſtituere quis dicitur.* l. 2. C. de iure delib. & *Sedes & Tabulas habere.* l. 203. D. de verb. ſignific.

Sedere dicitur Prætor, cum pro tribunali iuris dicendi cauſa ſedet. l. 2. §. confeſtim. D. ad Tertyllian. l. 7. D. de in integr. reſtit. l. 2. §. dies. D. quis ordo. Vnde *dies* quibus Prætor ius dixit pro tribunali ſedens, *Seſsionum* appellantur in dicto §. dies, in l. 51. §. ſatisfactionis. D. vt in poſſeſſ. legat.

Sedere etiam *iudices* dicuntur. Cicer. pro Rabir. Poſt. *Modò vos iidem in A. Gabinium iudices ſediſtis.* Plin. lib. 6. ad Roman. *Sedebant iudices centum & octoginta. tot enim quatuor conſiliis colliguntur, ingens vtrinque aduocatio.* Apuleius Apolog. 1. *Quod ſi modò iudices de cauſa iſta ſederent, C. Fabritius, Cn. Scipio, Marcus Curius.* Silius Italic. lib. 7. de bello Punico, *Nec iudex ſediſſe valet.* Senec. Controuer. 2. lib. 7. *Vbicunque eſtis iudices qui in iſtum reum ſederatis, &c.* Cic. lib. 2. de Orat. *Sed ſedebat iudex. l. Aurifex.*

B. Cyprian. lib. 2. epiſt. 2. *Qui ſedet crimina vindicaturus admittit, & vt reus non pereat fit nocens iudex*: Lucan. lib. 9. de bello Pharſalico. *Qui iudex ſederit antro*. Ouid. Eleg. 5. lib. 3. de Ponto.

Vtque tui ſolitus ſediſſem forſitan vnus
De centum iudex in tua verba viris.

Sederit iudici, id eſt viſum fuerit. l. 7. §. vlt. D. qui ſatiſd. cogant.

SEDITIO *prærupta*. l. 6. §. quid tamen. D. de iniuſto rupto.

Seditionis faciendæ conſilium. l. 3. D. ad l. Iuliam de vi publ. &

SEDITIONVM *concitatores*. l. 1. D. de appellat.

Seductus. l. 3. §. ſi quis. D. de homine libero.

SEDVLARIA in l. 4. D. de ſupell. leg. ſunt ſedilia quæ ſubiiciuntur in rheda ſedentibus, vt notauit Ant. Aug. & Turneb. lib. 18. Aduerſ. cap. 23.

SEDVLVM *officium*. l. 8. C. qui petant tutor.

SEGETEM *ſecare*. l. vulgaris. D. de furt. & *Segetem deſecare*. l. 27. §. oliuam. D. ad legem Aquiliam.

SEGNITER *geri*. l. 5. C. de ſuſpect. tutor. & contrà *non Segniter functi officio*. l. vlt. §. 1. D. de adminiſtr. rerum.

Segnitia fraudi opponitur. l. 52. §. 1. D. de fideiuſſoribus.

SEIANVS *fundus*. l. 40. §. 1. D. de condit. & demonſtr. l. 23. D. de legat. 2.

SELLÆ *curules*, ait Iſidor. lib. 20. Etymolog. cap. 1. *erant in quibus magiſtratus ſedentes iura reddebant. Dictæ autem curules, quia apud veteres Prætores, & Coſſ. propter itineris longinquitatem curru in forum prouehebantur, quibus ſedentes iura dicebant, à curru curules ſunt appellatæ*. l. qui ſella. D. de ſeruitut. ruſticor. & l. 49. D. de legat. 3.

Sellæ prætoriæ fit mentio in l. 1. §. caſum. D. de poſtul. Qua de re vide quæ lib. tertio Antiquit. dixi.

Eſt & *Sella geſtatoria*, de qua apud Sueton. in Nero. cap. 26. & in Vitellio cap. 16. & in l. 7. D. de ſeruit. ruſtic. l. 49. D. de legat. 3. De qua & lib. 1. Antiquit. aliquid dixi.

Sella balnearis apud Paulum lib. 3. ſentent. tit. 6.

Sella Tonſoris. l. 11. D. ad leg. Aquil.

SEMEL *pro ſimul poſitum videtur*. l. ſi libertus. 161. §. ſi quis planè. D. de iur. patronat. *Si quis planè non ſemel alienauerit, ſed quaſdam res antè, quaſdam poſtea & cæt.* Hic Hotomanus putat vẽditionem, quæ auerſione fieri à noſtris dicitur, ab Aſcanio ſemel factam dici, vt notaui libro 1.

Semel adita hæreditas. l. 55. §. qui fideicommiſſ. D. ad SC. Trebell. *Semel admiſſa*. l. 10. §. vlt. D. de bonorum poſſeſſ. contra tab. *Semel conſtituta*. l. 85. D. de diuerſ. reg. *Semel facta diuiſio*. l. 9. C. de fide inſtrum. *Semel finita*. l. 1. C. de abolitione. ſic *Semel extincta obligatio, & ſemel acquiſita vindicatio*. l. 12. §. vlt. D. quando dies leg. *Semel implenda conditio*. l. 35. §. vlt. D. de mortis cauſ. donat. & *Semel nata bonorum poſſeſsio*. l. 8. §. à primo. D. de bonorum poſſeſſ. cont. tab. item *cum Semel amiſſa fuerit poſſeſsio*. l. 7. §. quibus bona. D. pro empt. & *Semel data libertas*. l. 29. D. de manum. teſt. vt & *Semel præſtita libertas*. l. 20. C. de liberal. cauſ. item *Libertates quæ Semel competierunt*. l. 4. §. 1. D. de fideicomm. libert. ſic *Semel tranſlato dominio*. l. 1. D. ſi mancip. ita fuerit. & *Semel tranſlatæ actiones*. l. 63. §. ſi hæres. D. ad SC. Trebellianum. item *Semel dicta ſententia*. l. 24. D. de ſentent.

Semel delatus. l. 1. D. quod falſo. & *Semel receptus*. l. 15. D. ad l. Iul. de adult.

Semel agnoſcere. l. 6. D. de bonorum poſſeſſ. *Semel cedit*. l. 12. D. quando dies legat. *Semel decreuit*. l. 5. D. de Decretis. *Semel eſſe deſiit*. l. 8. §. vlt. D. de pœnis. *Semel deſierat eſſe domini*. l. 8. §. vlt. D. de pœnis. *Semel extitit conditio*. l. 10. & l. 21. D. de fideicommiſſ. libert. *Semel miſit*. l. 6. C. de re militari. *Semel noluit*. l. 1. D. de ſucceſſ. edicto. *cum Semel nuntiauerit*. l. 13. D. de oper. noui nunt.

SEMESTREM *penſionem ſoluere*. l. 1. §. ſi penſio. D. de migrando.

Semeſtre tempus. l. 17. D. de excuſation.

SEMESTRIA Diui Marci in libris noſtris ſæpius citantur. ſic *in Semeſtribus relata conſtitutio Diui Marci*. l. 46. D. de pact. l. vlt. D. de ſeru. export. l. 12. D. de acquirend. hæred. §. item Diuus. Inſtit. de excuſatio. tutor. Vbi Theophil. Ἐξαμηναίας διατάξεις vocat. Sic autem fortè appellata ſunt, quæ in ſemeſtribus conſiliis conſtituta ab eo & reſcripta erant. Nam Auguſtum ſemeſtria ſibi conſilia inſtituiſſe Suet. in eius vita ſcribit. & Dio lib. 53. his verbis: τὸ δὲ δὴ πλεῖστον τῷ τε ὑπάτῳ ἢ τῷ ὑπάτοιν ὁπότε καὶ αὐτὸς ὑπατεύοι, κἀκ τῶν ἄλλων ἀρχόντων ἕνα παρ' ἑκάστων

ἑκάστῳ ἔκ τε τοῦ λοιποῦ τῶν βουλευτῶν πλήθους πεντεκαιδεκάτους κλήρους λαχόντας συμβούλους ἐς ἑξάμηνον παρελάμβανεν, ὥστε δι' αὐτῶν καὶ τοῖς ἄλλοις πᾶσι κοινοῦσθαι τρόπον τινὰ τὰ νομοθετούμενα νομίζεσθαι. Quæ verba Zonaras in Auguſt. tranſcripſit. Vetus Gloſſar. Vtriuſque teſtamenti ſemeſtria liber in quo actiones ſex menſium continentur.

In Semeſtribus ſcripta conſtitutio. l. 3. C. ſi mancip.

Seminarium appellant fructus ſementis cauſa repoſitos. Sic *Seminarium conſerendi agri cauſa paratum* in l. 9. §. ſeminarium. D. de vſufr. Et *Seminaria* numero multitudinis in l. 3. D. de impenſ. in res dot.

Ex Seminario transferre arborem. l. 3. §. 1. D. arbor. furt. cæſa.

Semis ſex vncias continet, vt notum eſt. Ex *Semiſſe hæres ſcriptus* dicitur, qui ex media parte inſtitutus eſt, qui *Semiſſarius* appellatur in l. 116. §. 1. D. de legat. 1. *Semis hæreditas* vno verbo Græcis dicitur, ἡμικλήρειον. Iſæus, περὶ τοῦ Ἀπολλοδώρου κλήρου pa. 58. τὸν μὲν μνήσωνος κλῆρον οὗ καὶ Ἀπολλοδώρῳ προσίας τὸ ἡμικλήρειον. Et paulò pòſt, εἰσέπραξε τὸ ἡμικλήρειον.

Sic & *Semis patrimonij.* l. 78. §. Gaio. D. ad Senat. Trebell.

Semiſſes vſuræ. l. 3. quod iuſſu. D. de vſuris. & l. 13. & 14. D. mandati. l. 134. §. idem reſpōdit. D. de verborum obligat. l. 13. D. de vſuris. quæ & *Semiſſales vſuræ vocantur.* l. 101. §. vlt. D. de ſolution. l. 10. D. de pollicitat. l. 1. C. de his quibus vt indign.

Semiſſes autem vſuræ ſunt, quarum menſtrua quantitas ducenteſima pars eſt ſortis. In vſurarum enim ratione centeſima aſſis locum obtinet, ad eámque omnes vſurarum ſpecies rediguntur. Itaque Semiſſes vſuræ ſunt, ſi pro centum aureis ſingulis annis ſex præſtentur. Vide quæ lib. vltimo in verbo Vſura dicam.

Semiſſarius cohæres. l. 116. §. 1. D. de legat. 1.

Semper, id eſt, ſine præfinitione temporis. l. in cognitione. 13. D. de ſc. Silanian. l. vlt. D. ad leg. Pompeiam de parricid.

Semipedes. l. 52. §. item mola. D. pro ſocio.

Semvncia. l. 21. §. Lucius. D. de ann. legat.

Sempronianvm *prædium.* l. 78. §. 1. D. de legat. 3. & *Sempronianus fundus.* l. 34. D. de acq. poſſ. & l. 16. D. de exceptionibus. l. 16. §. ſi à te. D. de verb. oblig.

Senatores Alexandrinæ ciuitatis, pro curialibus ſeu decurionibus in l. 59. C. Theod. de petitis & vlt. datur.

Senatoria dignitas. l. 3. C. vbi cauſa ſtatus. l. 23. D. ad municip. ſic & *Senatoriæ nuptiæ.* l. 32. D. de ritu nupt. & *Senatorius magiſtratus*, veluti Conſul. §. lex. Inſtitut. de iur. natural.

Senatvs duplex teſte Auſonio. non enim ampliſſimus modò ordinis cœtus, ſed & municipalis quæque Curia Senatus dicebatur, & minor Senatus appellatur in Maioriano apud Caſſiod. l. 27. C. Theod. de decurionib.

Senatvs *ius facere poterat.* l. non ambigitur. D. de legib. Proinde quæ Senatus cenſuerat decideratve pro iure certo laudantur in his locis quos 5. lib. 3. & 4. citaui. *Senatus decernere dicebatur*, vt ſupra ſuis locis demonſtraui. *Senatus hoſtes iudicat.* l. 1. §. 1. D. de capite minutis. *Senatus vetare poterat ex flumine publico aquam duci.* l. 2. D. de fluminib. huc pertinent phraſes, *Senatus cenſuit.* l. 1. C. de compenſationibus. l. Senatus. D. de mor. cau. don. l. Senatus. D. de contrahend. empt. L. Senatus. D. de accuſat. l. Senatus. D. de iure fiſc. l. 30. §. 1. & §. ſed & ſi. D. de fideicomm. libert. l. 1. D. de adſignand. libert. l. 14. & l. 17. D. ad legem Cornel. de falſ. l. 28. §. ad ſtatuas. D. de pœnis. l. 43. §. Senatus. D. de ritu nuptiarum. & l. 21. §. 1. D. de teſtibus. l. 3. & l. 33. D. ad legem Falcidiam. l. 13. D. de manumiſſ. l. 5. D. de fideicommiſſ. libert. l. 8. §. 1. D. de liber. cauſ. l. 6. D. de verborum ſignificatione. Vlpian. lib. regul. tit. de legatis. l. 13. D. de tutor & curator. l. 7. D. de hæredit. pet. l. 26. l. 71. & l. 83. §. 1. D. de hæred. inſtit. l. 15. ſed neque. D. de Senat. Silan. l. 1. §. quoties. & l. 16. §. ſi quis herus. & §. cum quidam. & l. 17. D. ad SC. Trebellianum. & l. 114. §. vt quis. & §. ædes. D. de legat. primo. *Senatus iuſſit.* l. ſacrilegij. §. Senatus. D. de leg. Iul. pecul. *Senatui placuit.* Vide ſupr. Placet. l. Arrianus. D. de iure fiſci. *Senatus ſtatuit.* l. 2. D. de accuſationib. *Senatus acta.* Suet. in Iulio cap. 17. & in Auguſto cap. 35.

Sic & *Senatus declarauit.* l. 3. D. ad leg. Falcid. & *Senatus voluit.* l. 60. D. de legat. ſecundo. quas leges ideo adnotaui, quòd inde non tam huius locutionis firmandæ cauſa, quàm quòd Senatuſconſulta hauriri poſſint.

A *Senatu damnari.* l. 11. D. de his quibus vt indign. & l. 10. §. vlt. l. 12. D. ad Senatuſconſultū Turpill.

Senatvsconsvltvm *eſt, quod Senatus iubet atque conſtituit.* §. Senatuſconſultum. Inſtit. de

iur. natur. l. 2. §. quia difficilè. D. de origin. iur. Senatuſconſultum autem vocatur, δόγμα τῆς συγκλήτου βουλῆς, in l. 2. §. 1. D. ad Senat. Vellcian. ſic Senatuſconſulta quoque patrum decreta quandoque vocantur. Vide in verbo Decreta. *Senatuſconſulti appellatio.* l. 9. §. deinde. D. de rebus credit. & de Senatuſconſultis eorúmque ferendorum ſolennitate, vide Agell. lib. 4. cap. 7.

Senatuſconſulta autem quæ proprium nomen habent, à me ſuis quæque locis relata & expoſita. Anonyma verò quædam proprio nomine non donata in his quos ſubieci locis referuntur. Vnum Panſa & Auiola Coſſ. factum *de ædium demolitione*, quo dirui quid ex ædificiis negotiandi cauſa diſtrahíve aut legari prohibetur. l. 52. D. de contr. empt. l. 40. D. de legat. lib. 1. l. vlt. D. de dam. infect. quo accipiendæ ſunt l. 45. D. de dona. inter vir. l. 11. §. ſi quis illicitè. l. 21. §. vlt. D. de leg. 3. Aliud Cotta & Meſſala Coſſ. factum de *Vxoribus proconſulũ & præſidum.* l. 4. §. proficiſci. D. de off. proconſ. De quo Tacit. lib. 3. Annal. Alterius etiã eiſdem Coſſ. facti meminit. l. 12. §. ſi ſeruus. D. de accuſatio. Item aliud Senatuſconſultum *de interceſsionibus mulierum.* l. 2. l. 9. & l. 19. C. ad Senat. Velleianum. Aliud Modeſto Conſule de *Seruis fugitiuis* factum. l. 1. §. 1. D. de ſeru. fugit. Quod intelligi puto in l. 2. in fi. D. ad leg. Fab. l. 35. §. 1. D. de contrah. emption. Alterius quod Neratio Vero & Annio Priſco Coſſ. factum eſt meminit l. 6. D. ad legem Corn. de ſicariis. Senatuſconſultum de *illicitis collegiis.* l. 1. D. de colleg. illicit. de tutorum & pupillarum nuptiis. l. 4. C. de excuſ. tut. Senatuſcõſulta de *Tutelis.* l. penult. de tutel. l. 11. D. de teſtament. tut. ſic & Vlp. dicit ex Senatuſconſulto dari tutores, lib. regul. tit. de legatis. Senatuſcõſultum de *Comitibus libertisque eorum, qui prouincias regunt.* in l. 16. D. de offic. præſid. Senatuſconſultum de *re funeraria* in l. 12. §. 1. de religioſ. Senatuſconſultum *de Tabulis ſignandis* apud Paul. lib. 5. ſentent. tit. 27. Senatuſcõſultum *de his qui voluntate dominorum in libertate morati ſunt.* l. 4. C. de fideicommiſſ. libert. Senatuſconſultum de *Proclamantibus ad libertatem* in l. 3. D. quibus ad libert. procl. Senatuſcõſultum *de his qui poſt Manumiſsionem originem repetunt.* in l. 1. C. de ingen. manumiſſ. de quo accipienda eſt l. 3. D. ſi libert. ingen. eſſe dicet. quæ eius Senatuſconſulti verba quædam exponit. l. 32. D. de liber. cau. Senatuſconſultum, *quod in Pecuniam ludere vetuit.* l. 2. D. de aleatoribus. Aliud Iuuentio, Celſo iterum & Neratio & Marcello Coſſ. Hadriani temporibus factum in l. vlt. C. de ſeru. Reipub. manumitt. Senatuſconſultum, *quo pecuniæ vſusfr. cõſtitutus eſt, per cautionem.* l. 1. C. de vſufr. l. 1. D. de ſeruit. leg. Huc pertinent verba, *Senatuſconſulto inductum & effectum.* in l. 1. & l. 2. D. de vſufru. earum rerum. Senatuſconſultum *de Cenſuum veterum & monumentorum fide.* l. 6. C. de probationibus. Senatuſconſultum *de Famoſis epigrammatis & libellis.* l. 5. §. vlt. D. de iniur. l. 18. §. vlt. D. qui teſtamen. fac. poſſ. Senatuſconſultum *de Mortis cauſa donationibus.* l. 35. D. de donatio. cau. mort. Aliud item *quo Calumniæ cauſa publico iudicio damnati poſtulare apud pedaneos iudices prohibentur.* l. 1. §. item Senatuſcõſulto. D. de poſtul. Aliud *de Luctu.* l. 15. C. ex quib. cauſ. infam. irroget. Aliud *quo pluribus legibus ad idem crimen rei fieri prohibentur.* l. 14. D. de accuſatio. Aliud *de his qui Matrimonij cauſa manumittuntur.* l. 18. D. qui & à quibus. Aliud auctore Hadriano factum *de Natis ex ciue Roma.* cuius Vlpian. in Inſtitut. tit. 2. meminit. Aliud item *quo prohibentur legati ante perfectam legationem negotiis vel priuatis rebus obſtringi.* l. 12. D. de legationibus. Quò referenda eſt l. 8. in fi. eod. tit. Senatuſconſultum quo cautum erat, *vt Mulier poſſet in ſua re quem de Falſo accuſare.* l. 5. C. qui accuſ. non poſſ. Meminit l. 2. D. de accuſatio. l. 2. C. de calumniatorib. Senatuſconſultum in l. 15. §. ſi quis ſe ſcribat. D. de milit. teſt. & l. 14. in princ. l. 15. §. item Senatus. D. ad legem Cornel. de falſ. l. 3. & l. vlt. C. de his qui ſibi adſcrib. Libonianum accipiendum eſt. Pegaſianum quoque, Claudianum, Peruicianum, Vitraſianum, Rubrianum Senatuſc. in libris noſtris memorantur. de Senatuſconſultis Peruiciano & Caluiſiano, vide Vlp. lib. Reg. tit. de ſolidi. Senatuſconſultis indita nomina à primo conſulatu, vt Velleianum, Macedonianum. Sic Ioncianum Senatuſconſultum appellatur. l. ſed ſi non hæreditarium. D. de fideicommiſſ. libert. Quod & Aemilio Indico, & Iulio Seuero Coſſ. factũ erat, vt patet l. ſi cum ſeruum. §. ſi quis. D. de fideicommiſſ. libert.

Non ex verbis ſed ex ſententia Senatuſconſulti. l. 1. §. iucunda. D. ad Turpillianum, velut, *Ex ſententia legis.* l. marito. §. vltimo. D. ad legem Iuliam de adulteriis.

SENTIRE *augmentum.* l. 33. D. ad legem Falcid. ſic & *Sentire incrementum ſtipulatio* dicitur in l. 1. §. belliſſimè. D. vt legatorum. & *Sentire commodum.* l. 49. D. de donat. inter. & l. 71. D. ad SC. Trebell. l. 3. §. ſi rem. D. de legat. 3. item *Sentire commodum ex relegatione.* l. 2. D. de dote præleg. l. 15. D. de ann. legat. & *Sentire commoda.* l. 1. D. de inſtit. l. 10. D. de act. emp. item *Sentire lucrum.* l. 2. §. ſolet. D. de hæred. vel action. vendit. l. 6. §. vlt. & l. 16. de iur. dot.

Sentire lucrum & emolumentum. l. 10. §. ſi procurator. D. mandat. *Sentire damnum*. l. 31. D. ad leg. Falcid. l. 44. §. ſi ſtatuliberum. de legat. 1. l. 1. §. ſi. & l. 63. §. ſi Titius. D. ad SC. Trebell. l. 1. D. de interrogat. l. 9. §. vlt. D. de ſeru. corrup. l. 5. §. ſi pluris. D. de inſtitor. l. 5. §. Iulian. D. de admin. & peric. l. 203. D. de diuerſ. reg. l. 1. §. idem Labeo. D. de vi & vi armat. ita & *Sentire incommodum*. l. 4. D. de nouation. item *Sentire commoda vel incommoda*. Paul. lib. 2. ſent. tit. 7. *Sentire lucrum & damnum*. l. 6. §. 1. D. communi diuidundo. *Sentire damnum vel periculum*. l. 71. D. de verborum ſignificat. *Sentire iniuriam*. l. 15. §. ſi quis. D. de iniuriis. *Sentire læſionem*. l. 45. D. de oper. libert. *Sentire liberationem*. l. 72. D. ad leg. Falcid. *Sentire aliquid diuini*. l. 29. §. vlt. & l. 31. in princip. §. Pompon. & §. vlt. D. de ædilit. edicto. l. 3. §. conditio. D. de adim. leg.

Sentire lex dicitur in l. 6. §. ſi patronus. D. de iure patron. l. 6. §. 1. D. de iur. patron. & *Senſiſſet index*. l. 20. D. de except. rei iud. *Sentit Prætor*. l. 39. D. de oper. libert. l. 15. D. de bon. liber. *Senſit Senatus*. l. 21. D. qui & à quib. & *Senſiſſe Senatum*. l. 3. D. quib. ad libert. *Senſit teſtator*. l. 82. D. de condit. & demonſtr. l. 16. D. ad Senatuſconſultum Trebellianum. lege 10. l. 17. & l. 25. D. de condit. & demonſtr. *Senſiſſe teſtatorem*. l. 61. D. ad Senatuſconſul. Trebell. & *Senſiſſe defunctum*. l. 9. D. de fideicomm. libert. ſic *mortuum* *Senſiſſe*. l. 4. D. de manum. teſt. & *Annon ſenſiſſet*. l. 27. D. de condit. & demonſtr. & *quid ſenſerit promiſſor*. l. 110. §. vlt. D. de verb. obligat.

Contrà Sentit. l. vlt. D. de manumiſſ. vind.

Senſus literarum. l. 1. de libellis.

SENSVS pro ratione in l. 1. §. 1. D. ſi quadrup. vbi animal ſenſu carere, id eſt, ratione, vt apud Iuſtinianum cod. tit. in princ. Alioquin falſum eſſet quod Vlpian. ait. Nam, vt Cicer. lib. 1. Officiorum ſcribit, *bellua quantum ſenſu mouetur, ad id ſolum, quod adeſt, quódque præſens eſt, ſe accommodat*. *Sic nullum ſenſum infantis eſſe* dixit Paul. in l. 32. §. infans. D. de acquir. poſſeſſ. id eſt, nullum iudicium. *Sic furore detentum ſenſum non habere*, ait Vlpian. in l. 22. §. ſi maritus. D. ſol. matr. Et aliàs *ſentire non poſſe*. l. 8. §. vnus. D. de option. leg.

Senſu percipere. l. 21. D. qui teſt. fac. poſſ. *Senſus pro voluntate teſtatoris*. in l. 15. D. de vino trit. leg.

SENTIO *cum Seruio*. l. auus. D. de iur. dot.

SENTENTIAM dicere, ferre, dare, pronuntiare, pro eodem Iureconſulti tàm ſæpè dicunt, vt putidum ſit exempla adferre. Sententiam dicere arbitri, quos ad dicendam ſententiam coactum ſe prætor pollicetur, exiſtimabantur qui ea mente pronunciant, vt ſecundũ id diſcedere litigatores à tota controuerſia velint. l. 23. D. de arbitr. Sententia. Vetus Gloſſarium vertit αὐτοτελὴς, καὶ ἀναμφίβολος ἀπόκρισις. Σ ἐδίτοις προαστίοις. & quid eo caſu *Sententiam dicere ſit vid*. l. 21. §. 1. D. de recept.

Sententia æqua, iniqua. l. 21. §. ſtari. D. de recept. *Iuſta vel iniuſta*. l. 21. D. de appellat. *Sententia non eſt ſine ratione*. l. 11. §. ſi creditor. D. de pigner. act. *Proferenda Sententia*. l. 45. §. vltim. D. de re iudic. *Sententia lata*. l. 25. D. de ſtatu hominum. l. 4. D. de colluſ. detegenda. & *prolata*. l. prolatam. C. de ſentent. & interlocut.

Sententia dicitur pronuntiatio iudicis finem controuerſiæ imponens abſolutione vel cõdemnatione. *Res iudicata* verò id ſuper quo pronuntiatum eſt. l. 1. D. de re iudic.

Sententia dari dicitur l. ſi expreſſim. D. de appellat. & *datur ſecundum aliquem*. l. ſi perluſorio. §. quoties. D. de appellationibus. vel *contra aliquem*. l. 29. §. 1. D. de ſtatuliber. ſic *Sententia ſecundum ſe data*. l. 16. §. 1. de his quæ vt indign.

Sententiam accipere. l. 14. D. de bon. libert. & ſententiam pati, *rogare, ferre*. l. 6. §. vlt. D. de decurion. & dicere l. 1. D. de albo ſcul. Sententiam autem ferre dicuntur Senatores in conſiliis publicis. Auct. Rhetoric. ad Herenn. lib. 4. *Nam quid fuit iudices quare in ſententiis ferendis dubitaueritis, aut iſtum hominem nefarium ampliaueritis*. Et paulò pòſt, *Nam ſi de his iudices, grauem ſententiam tuleritis*. Sic & Græci, ψῆφον φέρειν καὶ δοῦναι dicunt. Illud Æſchines κατὰ κτησιφῶντος pag. 83. hoc κατὰ τιμάρχου pag. 16. Illud etiam κατὰ τιμάρχου pag. 17. ſic *Sententiam dicere in Senatu*. l. vlti. D. de Senatoribus. item *Sententiam dixit in Senatu ſeueriſſimam*. l. 1. §. caſum. D. de poſtulando.

Sententia edicti. l. 7. D. de iuriſdiction. l. 8. D. de Carbon. edict. & l. 8. D. ſi tab. teſtamen. & ex *Sententia edicti*. l. 26. & l. 27. D. ſi quis omiſſa. l. 1. §. quod ait. D. de his qui notant. infamia. item *Sententia prætoris*. l. 8. D. de publican. l. 27. §. vlt. D. ſi quis omiſſa. item *ſecundum Sententiam interdicti*. l. 1. C. quum legator.

Sententia legis. l. Diui. D. de operis libert. l. 3. C. ad leg. Iul. de adult. l. 44. §. non obeſt. & l.

l. 48. D. de rit. nupt. l. 12. & l. 29. D. de legibus. item *Sententia legis contineri*. l. 3. D. ad legem Pomp. de parricid. & *ex Sententia legis*. l. 63. §. vlt. D. ad Senat. Trebell. l. 37. §. vlt. D. de oper. libert. l. 29. §. ſi quis. D. de liber. & poſtum. l. 11. §. vlt. D. ad legem Iul. de adult. *ex Sentent. legis Aquiliæ*. l. vlt. C. de leg. Aquil.

Sententia orationis. l. 5. & l. 8. §. 1. D. de rebus eorum. l. 5. D. de rebus eorum. l. 17. C. de excuſat. tut. *Sententia orationis contineri*. l. 60. in princ. D. de ritu nuptiar. l. 32. §. oratio. & §. ſi ſponſus. D. de donat. inter virum & vxorem. & *ex Sententia orationis*. l. 8. §. 1. D. de rebus eorum.

Sententia conſtitutionis. l. cauſam. §. 1. D. de manumiſſion. l. 11. §. quid ſi minor. D. de minor. l. 2. §. quid ergo. D. ad Senat. Tertyll. l. 11. D. de minor. l. 4. D. qui petunt tutor. & *ex Sententia conſtitutionis*. l. 20. §. 1. D. de manumiſſ. & l. 8. D. qui ſine manumiſſ.

Sententia prudentum. l. 6. C. de teſtam. milit.

Sententia Senatuſconſulti. l. 5. C. ad Senat. Trebell. l. 60. D. de rit. nupt. l. 17. D. de hæred. pet. l. 64. D. de ritu nupt. l. 29. D. de teſtam. tutela. l. 34. D. depoſiti. l. 4. C. de interd. matrim. & *Senatuſconſulti Sententia adprehendi*. l. 64. D. de ritu nupt.

Sententia verbis & ſcripturæ opponitur. Sic in l. Diuus. §. & quatenus. D. de falſis. *Sententiam magis Senatuſconſulti ſequendam quàm ſcripturam*. & in lege impuberem. §. qui liberti. D. eod. *non verbis ſed Sententia*. ſic etiam *Non ex verbis, ſed ex Sententia Senatuſconſulti accuſator quandoque tenetur*. l. 1. §. incidit. D. ad Turpillianum. hoc modo & *Sententia Senatuſconſulti, verbis opponitur* in l. 29. §. vlt. D. ad SC. Trebell.

Sententia ſtipulationis. l. 64. D. de verb. obligat. *Sententia contrahentium*. l. 115. D. de verbor. obligat.

Sententia defuncti. l. 39. D. de legat. 3. & *Sententia teſtatoris*. l. 44. §. ſi pars. D. de conditionibus & demonſtr. l. 26. D. de vſu & vſufructu. lege 64. D. ad legem Falcidiam. quomodo etiam & *Sententia legantis* dicitur. l. 85. de legat. 3. & *ex Sententia teſtatoris*. l. 44. §. ſi pars. D. de condit. & demonſtrationib. denique *Sententia voluntatis noſtræ*. l. 1. D. qui teſt. fac. poſſ.

Separare *à familia ſua*. l. 9. C. de adoption. & *Separare æs alienum*. l. 28. §. vlt. D. de rebus auct. iud. item *Separari bona*. l. 2. C. de legit. hæred. & *Separationem bonorum poſtulare*. l. 2. & l. 7. C. de bon.

Separatio bonorum, vel creditorum gratia fit, qui ſeparari ab hæredis bonis teſtatoris bona deſiderant, quæ alioquin hæredis bonis iuncta propter hæredis creditores ſuffectura non eſſent, tit. de ſeparatio. bonorum, l. penult. C. de hæred. vend. Vel ſeruorum gratia fit, qui à domino, qui non ſoluendo erat, cum libertate neceſſarij hæredes ſcripti ſeparari à bonis eius peculium ſuum poſtulant. l. 1. §. vlt. D. de ſeparat. l. 6. §. penult. D. de minor. Separationem etiam bonorum prætor ei concedit, qui patri ac poſtea fratri ex ſecundis tabulis hæres extitit, ſi hæreditatem patris, reiecta fraterna retinere velit. l. 1. D. de vulg. & pupil. hoc modo etiam *Separatio patrimoniorum* dicitur l. 3. D. de excuſation. & *Separatio poſtulata*. l. 6. C. de hæredit. act.

Separari ab ædibus marmora. l. 41. §. 1. D. de legat. 1.

Separari matrimonium. Paul. lib. 5. ſent. tit. 6. & *Separatum matrimonium*. l. 11. D. de diuort. & repud. & ſeparata matrimonia. l. 1. C. diuort. fact. apud quem liberi, quo ſenſu & vxor dicitur *Separata à viro*. l. 8. D. de ſenatoribus. ſic alibi *Separata poſſeſsio à proprietate*. l. 1. C. vti poſſid.

Separata eſt cauſa. l. 2. §. 1. D. pro empt.

Separatam conditionem. l. 7. §. 1. D. pro emptore.

In Separato habuit. l. 77. §. filius. D. de legat. 2.

Separati hæredes & ſeparatim inſtitui. l. hæredes. 63. D. de hæred. inſtit. *Separatim & coniunctim* opponuntur. l. liber homo. 59. D. de hæred. inſtit. hoc ſenſu dicitur *Separatim agere*. l. 29. D. de except. rei iud. *Separatim vendere duobus*. l. 6. D. de diuerſ. temporal. *Separatim condemnari*. l. 10. de appellation. *Separatim diuiſa ſententia datur*. l. 17. D. de appellation.

Sepelire *in fundo*. l. 6. §. in fundo. D. de legat. 2. *Sepeliri corpora*. l. 1. & l. 2. D. de cadauer. pun.

Sepulturæ tradi. l. 1. D. de cadauerib. & *Sepulturæ traditum corpus*. Paul. lib. 1. ſentent. tit. 21. ſic *ad Sepulturam tradi corpora*. l. vlt. D. de cadauerib. puni.

Sepulchrum vel *familiare* vel *hæreditarium*. l. 13. C. de releg. & ſumpt. quæ & *maiorum Sepulchra appellantur*. l. 36. D. de bon. libert.

Ius ſepulchri. l. 3. §. ſi ad plures. D. de ſepulchr. violat. & *Sepulchrorum iura*. l. 11. D. de Carbon.

edicto. l. 1. D. de ſuis & legit. & l. 42. §. vlt. & l. 55. §. qui fideicommiſſum. D. ad Senat. Trebell. l. 4. §. vt autem. D. de fideicomm. libert.

Sepulchri eſt non is locus &c. l. vlt. §. ſi quis. D. quod vi aut clàm.

Sepulchrum ædificare. l. 4. D. de aqu. & aq. pluu.

Sepulchra in prædiis. l. 36. D. de bon. libert.

SEPONVNTVR. l. ſi quid fur. D. de furtis.

SEPOSITO eo, vide in Remoto eo, vel etiam ſi id non eſſet, interdum ſignificat, excepto eo, vt in l. ſi finita 15. §. illud quæritur in fin. D. de damn. infect. Sepoſito beneficio, id eſt, remoto in l. ſi ſeruo fideic. in fi. D. de hæred. inſtit. ſic *Sepoſito beneficio teſtatoris.* l. 84. D. de hæred. inſtit. & *Sepoſito quadrante.* l. 27. §. ſi hæres. D. ad SC. Trebell.

SEPTVAGENARIVS. l. 5. §. hoc circa. D. de iure immunitatis.

SEPTVNX vt ait Voluſius, ſeptem duodecimas aſſis, ſeu vncias.

SEQVESTER dicitur, apud quem plures rem, de qua controuerſia eſt, deponunt. l. 109. D. de verborum ſignific. l. 5. §. 1. l. 6. l. 7. D. depoſ. l. 18. D. de præſcript. verb. l. 5. verſ. ſed ſi nec ipſi. D. vt in poſſ. leg. l. 5. §. 1. D. vt legator. ſeu fideicomm. l. 21. in fin. D. de appellationib. l. 5. C. quor. appell. non recip. Tertullia. in lib. de Reſurrectio. carn. *Hic Sequeſter Dei atque hominum appellatus ex vtriuſque partis depoſito commiſſo ſibi.* Idem in lib. de Patientia; *Adeò ſatis idoneus patientiæ ſequeſter eſt Deus, ſi iniuriam depoſueris penes eum, vltor eſt.* Inuenitur & hoc verbum apud Plautum Mercatore, act. 4. ſc. 3. & apud Quintilian. lib. 12. cap. 8. Ab eo autem *Sequeſter* dictus; quòd occurrenti aut quaſi ſequenti eos qui contendunt committitur, aut quòd eius fidem qui deponunt ſequantur, vt Gell. lib. 1. cap. 1. ſcribit. Iſidor. lib. 10. Etymolog. *Sequeſter*, ait, *eſt, qui certantibus medius interuenit*, qui apud Græcos, ὁ μέσος dicitur, apud quem pignora deponi ſolent, à ſequendo dictus, quòd fidem vtraque pars ſequatur. Plaut. in Mercatore. act. 4. ſc. 2. *Imo hic Sequeſter mihi datus eſt.* Idémque Rudente act. 4. ſc. 3. *Diu ad arbitrum reditur aut Sequeſtre ponitur.* Vet. Gloſſarium. *Sequeſter eſt apud quem res litigioſa deponitur, vt ei qui eam meruerit reddatur.* Et mox, *eſt qui conteſtantibus medius interuenit.* Vet. Gloſſarium Græcum. Sequeſter ἐστὶ παρ' ᾧ πολλοὶ ἐπίδικον παραδίδωσι πρᾶγμα. ſic *apud Sequeſtres deponi.* in l. 21. §. vlt. D. de appellation.

Et inde *Sequeſtre deponere.* l. penult. D. depoſ.

Et *Sequeſtraria actio* quæ aduerſus Sequeſtrem datur. l. 12. §. cum *Sequeſtria.* D. depoſ. l. 9. §. Labeo. D. de dolo.

Et *Sequeſtrare* in l. 22. §. ſi verò dotem. D. ſolut. matrim.

Et *Sequeſtratio.* Rubr. de prohib. Sequeſtr. pec.

SEQVI nomen alicuius, vel ſequi perſonam, eſt approbare, vel agnoſcere & admittere, & fidem ſequi. ſic *Sequi nomen mulieris.* l. 19. §. cum haberes. D. ad SC. Velleian. & ſimpliciter *Sequi nomen.* l. 8. §. vlt. D. de euictionibus. l. 71. D. de iure dotium. lege 45. §. vlt D. mandat. item *Sequi perſonam mulieris in contrahendo.* l. 27. in princip. & §. 1. D. ad Sen. Velleian. l. 10. C. ad Velleian. l. 4. C. ſi tutor vel curat. l. 1. D. nautæ, caupo. l. 1. D. de rebus cred. l. 24. §. in bonis. D. de rebus auct. iud. l. 1. §. quæſitum eſt ſi fortè. D. de ſeparatio. l. 10. §. ſi quid in fraudem. D. quæ in fraud. cred. l. furti. §. mandati. D. de his qui not. infam. l. eandem. D. de duobus reis. item *Sequi fidem.* l. 9. D. de duobus reis. l. 26. §. 1. D. quando dies legat. & *Sequi alienam fidem.* l. 1. D. de rebus cred. *Sequi fidem alterius.* l. 84. §. 1. D. de diuerſ. regul. *Sequi fidem obligationis.* l. 84. D. de diuerſ. reg. & *Sequenda fides.* l. 2. §. vlt. D. de adminiſtr. rerum. *Teſtatores quoque fidem ſequi dicuntur*, non modò contrahentes. lege Firmio. §. cum autem. D. quando dies leg. ced. l. quidam cum filiumfamil. verſic. reſpondi, de hæred. inſtituend. *& eligere.* l. 3. in fin. de probat. *Sic fidem eligere.* l. mandatum. D. manda. & *Sequi mandatum.* l. 53. D. mandat. item *Sequi literas.* l. 7. & mandatum. l. 7. C. mandat. *Sequi iuſiurandum.* l. 4. §. vlt. D. de in lit. iur. *Sequi decretum prætoris.* l. 7. §. ſi deponi. D. de adminiſtr. & pericul. tut. *Sequi ius.* l. 116. §. 1. D. de reg. iuris. & *Sequi ius pignor.* l. 13. D. qui potiores. *Sequi religionem.* l. 3. C. de in lit. *Sequi lites.* Plaut. in Pœn. Terentius in Andria. *Sequi iudicium.* l. 46. D. de bon. libert. item *Sequi voluntatem* lege 1. C. de fideicommiſſ. l. 26. D. de teſtament. tutel. *Sequi voluntatem defuncti.* l. 39. D. de fideicomm. libert. & *Sequi voluntatem teſtatoris.* l. 1. C. de codicill. l. 46. D. ad legem Falcidiam. & *Sequutus voluntatem teſtatoris.* l. 20. §. vlt. D. de donationibus. eodem ſenſu dicimus *Sequendum iudicium defuncti.* l. 2. D. de bonorum poſſeſſ. ſec. tab.

Sequi iter. i. accedere. l. 2. §. rectè. D. ſi ſeruit. vindic. ſic etiam *Sequi cauſam.* i. conſequi vel venire. l. 5. C. de rerum permut. *caput Sequitur.* i. non ſeparatur à capite. l. 2. §. 1. & l. 10. §. vlt. D. de noxalib.

Sequi originem. l.17. §. exigendi. D.ad municipal. *Sequi domicilium rei*. l.19. §. proinde. D.de iudic. *& forum*. l.2. C.vbi de ſtat. *Sequi nuptias*. l. 9. D.de Senatoribus. *pro contrahere*. l.34. §. vlt. D.de ritu nupt. l. 15. C.ex quibus cauſ.infa. irrog. ſic *Sequi conditionem*. Vlpia.libro reg. tit.8. *& ſtatum*. l.7.C.de rei vendic. *Sequi parentem liberi dicuntur*. l. 3. D. de cap. minut. *vel patrem*. l. 3. de capit. minut. item *Sequi patrem vel matrem liberi etiam dicuntur*. in l.14. D.de ſtatu hominum, id eſt conditionem patris vel matris. l.26. eodem. *Sequuntur liberi qui in poteſtate ſunt, ſiue etiam qui adoptantur*. l. 15. D. de adoption. *Sequi conditionem matris*. l.1. D.ad municip. *Sequi contubernium*. Paul. lib. 2. ſentent. tit.2.

Sequitur damnatum infamia. l.7. D.de publ. iudic. *Sequitur & cohæredem integra actio*. l.47. D. famil. erciſc. *Sequuntur emptorē ſeruitutes*. l. 25. D.de ſeruit. prædior. ruſtic. *& dolia*. l.54. §. vlt. D.de act.empt. *fructus*. l. 6. & l.14. D.de in diem adiect. *Peculium*. l. 2. §. ad Iulianum. D. de hæred.pet. *Sequi quoque peculium dicitur proprietarium*. l. 43. §. vlt. D. de acquir. rerum domin. item vectigal. l. 67. D.de ædilit. edicto. emptor *Sequitur. i. eligit petitionē vſurarum*. l. 4. C. de pact.inter empt. ſic & bona Sequi dicimur. l.5. D.de ſeparationibus. *Sequi. i. obſeruare iudex dicitur quod vtiliſsimum eſt*. l.21. D.commun.diuid.

Sequi abſolutio vel damnatio dicitur accuſationem. l.6. D. de quæſt. *Sequi aliquem damna dicuntur cum illa præſtare tenetur*. l. vlt. C. ſi tutor vel curat. ſic *Sequi onera quoque dicuntur*. l. 56. §.1. D.de iure dotium. & *peculium*. l. 7. §. vlt. D.pro empt.

Sequitur dicere. l. 4. D.de vſucapio.

Sequens & prior opponuntur. l.1. §. ſi intra. D. de ſucceſſor. l.1. C. de ſucceſſ. edicto. & *Sequentes primis opponuntur*. l. 2. D.de bon.libert. item *Sequentes & ſuperiores* opponuntur. l.69. §. vlt. D.de leg.2.

à *Sequenti*, id eſt ab altero. l. 26. D.de noxal. actionibus.

Sequens curator. in l. 7. §. cum dementis. D. de cur. fur. qui in alterius remoti ab adminiſtratione locū ſubſtitutus eſt. *Sequentibus hæredibus*. l. 56. D.de fideicomm. libert. *Sequens legatarius*. lege 7. D.de adimēd. legat. *Sequens creditor*. l. 7. §. vlt. D.de rebus eorum. l. 9. §. vlt. D. qui potiores. *qui priori opponitur*. l. 7. §. vlt. D.de rebus eorū. l. 38. de legat.3. l. vlt. §. quatuor. de legat.2. l.5. D.qui potior. *Sequens fideiuſſor*. l. 27. §. præ ſana. de fideiuſſor. *Sequens emptor*. l.13. §. vlt. de minoribus. ſic & *Sequens iudex*, qui in alterius locum datur. l. 32. D. de iudiciis. & *Sequentē prætorem*. l. 26. §. item per. D. ex quibus cauſis maior. Vlpia. vocat eum, qui ſequente anno erat prætor futurus. ſic *Sequentes magiſtratus*. l.53. D.de adminiſt. & periculo.

Sequens actio. l. 7. D. de pecul. l. 9. §. vlt. D.de peculio. & *Sequentes actiones*. l. 31. D.de noxalibus. id eſt, ſequenti locò propoſitæ & poſt alias. l. 11. §. idem Neratius. D. de act.empt. l. 37. D.de noxalibus. *Sequens adiectio licitationi* opponitur. l. vlt. D.de iur. fiſci. *Sequens cauſa, id eſt altera*. l.1. §. habet. D.de vſufr. & ſic *Sequens cauſa & prior opponuntur*. l.34. D.de ſtatulibe. item *Sequens compromiſſum pro ſecundo*. l.21. §. Papinianus. & l. 25. §. vlt. D. de recept. qui arbit. *Sequens conditio*. l. 67. D. de condit. & demonſtr. *Sequens crimen*. l.11. C. de accuſation. *Sequenti die deberi*. l. 41. §. vlt. D.de verb. obligat. *Sequentes Calendæ*. l. 41. D. de verborum obligat. *Sequens dubitatio*. l. 56. D. de vſufruct. l. 9. D.de liberal. cauſ. *Sequens fideicommiſſum*. lege 94. D. ad legem Falcidiam. l.11. §. ſi quis decem. D.de legat. 3. *Sequens gradus*. l. 51. D. de hæred. pet. l. 15. D.de Senat. Silan. & *Sequentes gradus*. l. 42. § cum filius. D. de bon. libert. l. 4. §.1. D.de bonorum poſſeſſ. cont. tab. Vlpian. libro Regul. tit. de poſſeſſ. & auct. *qui prioribus opponitur*. l. 8. C. comm. de ſucceſſ. l.12. §. ſi. D.de bon. liber. l. 1. §. vlt. D. de legatis 3. ſic *Sequente gradu pro ſecundo*. l. ſed & ſi. §. vel dign. de legatis præſtandis. l. hæres. 51. Digeſtis de hæred. petit. *Sequens legatum*, id eſt poſterius. l. 1. §. ſi cui. D. vt legat. l. 13. D. de opt. leg. l. 7. D. de adimend. legat. l. 49. §. vlt. D. ad legem Falcidiam. l. 108. D. de condic. & demonſtration. l.49. §. vlt. D. ad legem Falcid. l. Plautius. §. vlt. D. ad leg. Falcid. l.1. §. ſi. D. vt legat. ſeu fideicomm, no. cau. *Sequens lex*. l. 1. D. ad leg. Falcidiam. *Sequens locus*. l. 14. D. qui & à quibus. & *Sequente loco ſcribit*. l. 8. D. de inoffic. l. 20. §. ſi ſublatum. D. de ſeruitut. præd. vrb. *Sequens manus pro poſteriori*. l.1. §. vlt. D.de operibus publ. *Sequens matrimonium*. l. 63. D. de iure dotium. *Sequens militia pro poſteriore*. l. 28. §. vlt. D. de teſtamen. milit. *Sequens obligatio*. l. 1. D. de nouationibus. *Sequens penſio* pro ſecunda. l. 3. §. Stichus. D.de ſtatulibe. item *Sequens pars* primæ opponitur. l. 4. D. de Carbon. edicto. *Sequens quæſtio*. l. 68. D. de legat. ſecundo. *Sequens quæſtio*. l. Sequens. D. de legat. l. 14. §. 1. ad l. Cornel. de falſis. l. 37. §. ſed vt ſequens. D. de acquiren. rerum dom. & l. ſequens. D. de legat. 1. l. 39. §. vlt. D. oper. libert.

Sequens ſcriptura, id eſt poſterior. l. 22. D. quando dies legat. ſic & *Sequens ſententia*. l. 6. D.de interdict. *Sequens ſtipulatio*. l. 44. §. vlt. D.de oblig. l. 126. §. D.de verborum obligat. *Sequens ſumma*. l. 34. §. Seia. D. de legat.2. *Sequentes tabulæ pro ſecundis*. l. 14 § 1. D. ad SC. Trebell. *Sequens tempus*. l. 3. §. cum quinquennium. D. de iure fiſci. *Sequens teſtamentum*, id eſt poſterius, poſtremum vel nouiſſimum. l.12. §. vlt. D.de bon.poſſ. cont. tab. ita *Sequenti teſtamento*, id eſt poſteriori. l.3. §. item ſi.D.cui plus.l. 28. §.teſtamento. D.de liberat.legat l. 12. §. vlt. D.de bonor.poſſeſſ.cont.tab. l. 3. §.item ſi ipſe. D. ſi cui plus quàm per leg. Falcid. l.28.§.teſtamento. D.de liber. leg. Martial.in l. 29. D.ad Trebellianum.

Seqvela in l. cum qui. §. nõ ſolùm.D.de furt. l. §. pen. de inſt. act. l. cum qui §. non ſolum verſic.item ſi iumenta. D. de furt. Lactant.lib. 7.Inſt. cap.5. *Ergo immortalitas non ſequela naturæ ſed merces præmiũmque virtutis eſt*. Et in lib. de opificio Dei. cap. 4. *quoniam mors ſequela morborum eſt*. ſic *Sequelæ locum obtinere dicitur obligatio*. l. 93. D.de ſolution. & aliàs, *eius rei ſequela eſt*.

Secuta voluntate. l. 2. §.& ſi fortè. D.ad SC. Tertyllianum.

Secuta libera. l. 96. §. ſoror. D.de ſolutionibus.

Secutum diuortium. l. 6. C.de contrahen. nupt. & *Secuto diuortio*. l. 20. §. 1. D.de pact. & *ſecutis nuptiis ſæpè*.

Sera *prece deſiderare*. l. 2. C. de iur.& fact. ignor. *Sera querela*. l.2. C. in quibus cauſ. *Sera repudiatio*. l. 1. §. Decretales. D.de ſucceſſ.edict.& Sera patientia.

Serenitas *noſtra* ex lege Dei. tit.15.

Serere *frumentum*. l. 25. D.de vſuris.

Seriæ *vaſa ſunt vinaria & frumentaria*. l. 206. D. de verborum ſignific. l.15. §. proprietatis D.de vſufr. Terent.Heautont. Releui dolia omnia, omnes Serias.

Serica *veſtis*. l. 37. §. 1. D. de euict.

Sericvm nema in l. vlt. §. ſpecies. D. de publican. *Serica veſtimenta*. in lege 25. D. de auro arg. Vbi Serica à bombycinis ſeparantur, vt & apud Paul. lib. 3. ſentent. tit. 6. quæ tamẽ imperitè confundit Iſidor. lib. 19. cap. 27. Ac bombycina quidem ex vermiculis fiebant, vt ſupra lib. 2. oſtendimus. Serica verò ex genere quodam lanicij quod Indiæ populi Seres, ex arboribus depectebant: quemadmodum eruditè D.Andr. Tiraq. vir omni noſtra prædicatione ſuperior notauit in lib. de legibus connubialibus. Id quod ſubiecti auctorum loci cõprobant. Galen. in libro περὶ διαγνώσεως καὶ θεραπείας, τὰ χρυσοφῆ τῶν ἱματίων ἢ τινὰ περίεργον ἔργον ἔχοντα, ἢ ὕλης δεομένα πόῤῥωθεν κομιζομένης ὥσπερ τῆς Σηρικῶν ὀνομαζομένων. Vergil. 1. Georgic.

Velleráque vt foliis depectant tenuia Seres. Seneca in Hippolyto.
Quæ fila ramis vltimi Seres legunt. Et in Hercule Oëtæo.
Quæ Phœbæis ſubditus Euris
Legit Eois hæc arboribus.

Iſidori tamẽ opinio confirmatur Zonaræ auctoritate in Iuſtiniano ſub finem in pa. 56. Silius Italic. lib. 6. ſub initium in pa. 66.

Primi qui Phaetonte rececti
Seres lanigeris repetebant vellera lucis.

Et lib. 17. & vlt. folio 209. pag. 2. *monſtrum admirabile Seres*
Lucigeros ſinere Auſonio caneſcere lucos.

De verme tamen Indico multi exiſtimant veteres ſenſiſſe, de quo hæc Baſilius Magnus Homilia 8. in Hexameron aſſerit, ὁποῖα καὶ περὶ τοῦ ἰνδοῦ σκώληκος ἱστορεῖται τοῦ κεροφόρου ὃς εἰς κάμπην τὰ πρῶτα μεταβαλὼν, εἶτα προϊὼν βομβυλιὸς γίνεται καὶ οὐδὲ ἐν ταύτῃ ἵσταται τῇ μορφῇ, ἀλλὰ χαύνοις καὶ πλατέσι πετάλοις ὑποπτεροῦται. ὅταν οὖν καθέζησθε τὴν τούτων ἐργασίαν ἀναπηνιζόμεναι αἱ γυναῖκες, τὰ νήματα ἃ πέμπουσιν ὑμῖν οἱ Σῆρες πρὸς τὴν τῶν μαλακῶν ἐνδυμάτων κατασκευήν. Quem totum locum non minus ſuum ac proprium quàm Latinum fecit Ambroſius libro quinto Hexameron. cap. 23. *Et quia de volatilibus dicimus non putamus alienum ea complecti quæ de verme Indico tradit hiſtoria, vel eorum relatio qui videre potuerunt. Fertur hic corniger vermis conuerti primum in ſpeciem caulis, atque in eam mutari naturam, inde proceſſu quodam fieri bombylius, & nec eam tamen formam figurámque cuſtodit, ſed laxis & latioribus foliis videtur pennas aſſumere. Ex his foliis mollia illa Seres depectunt vellera, quæ ad vſus ſibi proprios diuites vindicarunt.* In cuius tamen loci verſione hallucinatus eſt ſcripturæ Græcæ vitio in errorémque inductus eſt Diuus ille Antiſtes. Scriptum enim offendit à librario perperam κράμβης vbi nunc disertè κάμπης, eáque de cauſa in ſpeciem caulis, cum vertere debuiſſet erucæ.

Ac planè, ni fallor, D. Hieronymus aliàs obiicit eum è Græcis bonis Latina feciſſe mala, eúmque perſtringit cum hoc ait. Nec de alio ſenſit, cum hoc ſcripſit in Prologo de Spiritu ſancto ad Demetrium Erucas. certè Græcè cāpas appellatas ait, vel Columella teſtis eſt, lib. 11. p. 405. Plinius quoque lib. 6. cap. 17. *Seres*, inquit, *lanicio ſiluarū, nobiles perfuſam aqua depectentes frondium caniciem.* Ammian. quoque Marcellin. lib. 23. apud *Seras ſyluas eſſe ſublucidas refert, à quibus arborum fœtus aquarum aſperginibus crebris velut quædam vellera mollientes ex lanugine & liquore mixtam ſubtilitatem tenerrimam petunt, nentésque ſubtemina conficiunt ſericum.* Idem & Solinus in Polyhiſtore cap. 51. ſcribit. Porrò, vt quo tempore texendi ſerici artificium in Occidentis partes inuectum ſit, vnicuique liqueat, admonere operæprecium duxi, legiſſe me apud Othonem Phriſingenſem lib. 1. De geſtis Friderici cap. 33. Rogerium Siculum Corintho, Thebis, Athenis expugnatis, opifices qui Sericos pannos texere ſolebant, ob Imperatoris ignominiam captiuos deduxiſſe, quos in Palermo Siciliæ metropoli collocans artem illam texendi ſuos edocere præcepit. Exindéque aras illa priùs à Græcis ſolis inter Chriſtianos habita, Romanis patere cœpit ingeniis.

SERMO *pro clauſula in legatis.* l. 20. D. de vſur.

SERMO *autem pro ſcriptura teſtamenti.* l. 12. §. vlti. D. de legat. 1. l. 85. & l. 98. D. de legat. 3. l. 7. D. de ann. legat. l. 29. D. de hæredibus inſtit. & l. 33. §. vlt. D. de condit. & demonſtrationib. l. 19. D. de iure codicill. alibi dicitur Sermo conferri ad hæredem. item *Sermo ſuperior* pro tractatu ſuperiore, vel ſuperiore parte edicti. l. 2. D. de coniung. cum emancip.

Sermo exprimit ſententias. l. 77. D. de diuerſ. reg.

Hic ſermo. l. 2. §. in locum. D. de religioſ. l. 20. D. de vſufr. l. 3. D. ſi ingenuus eſſe dicetur. *hic Sermo pluralis.* l. 33. §. vlt. D. de condit. & demonſtr.

Hoc Sermone. l. 1. D. qui ſine manumiſſ. ad libert. peruenit. l. 40. D. de hæred. inſtit. lege 41. D. de manum. teſt. l. boues 79. §. hoc ſermone. D. de verborum ſignificat.

Is Sermo. l. 123. D. de verborum ſignifi.

SERVARI *ab aliquo poſſe dicitur quod ex eius bonis redigi poteſt.* l. vlt. D. de adm. tut. l. vlt. D. ſi ventr. nom. ſic *Seruare ab aliquo.* l. 45. §. vlt. D. mand. & *Seruari ab aliquo quod abeſt.* l. 1. D. ſi vent. nom. mul. in poſſeſſ. *Seruari res ab aliquo.* l. 2. D. de dolo. l. 2. §. Titius. & l. 18. D. de hæredit. vel. *Seruari a debitore pecunia.* l. 53. D. de iure dotium. *Seruari à Titio.* l. 27. §. vlt. D. mandati. l. 13. D. de fideiuſſor. *Seruari à tutore.* l. vlt. D. de adminiſtr. & peric. & *Seruare rem à tutore.* l. 1. D. de excuſ. tutor. item *ſi res Seruari non poſsit à tutoribus.* l. 35. D. de excuſat. & *quod Seruari non poteſt à tutore.* l. vlt. C. de fideiuſſoribus tut. ſic ſi poteſt *Seruari res à collega.* l. 11. & l. 13. D. ad munic. *& à contutoribus, pro exigi & percipi.* l. 1. C. ſi tutor. item *Seruari non poteſt à quibuſdam.* l. 6. 7. D. pro ſocio. & *quod ab eo Seruari non potuiſſet.* l. 7. D. de fideiuſſor. vel ſi *Seruari nō potuerit.* l. 36. §. miles. D. de teſtam. milit.

Seruare creditum. l. interdum. D. de furt. & *aliunde creditum ſeruare.* l. 49. D. de furt. ſic *Seruare quod bona fide præſtiterat.* l. 9. D. comm. diuid. i. reciperare. item *Seruari dos* dicitur in l. 39. D. de iure dotium. & *non ſeruatum detrimentum.* l. 6. C. arbit. tut.

Seruari indemnitas. l. 38. §. vlt. D. de actio. empt. l. 55. §. vlt. D. locat. & *Seruari indemnitas pupillo.* l. 3. C. de magiſtrat. conueniend. ſic *Seruata indemnitas in aliquibus.* l. 2. C. quo quiſque ordin. item ſi *Seruari non poſsint mercedes.* i. redigi. l. 3. §. 1. D. de adminiſtrat. rerum ad ciuit. pertinent. ſic *Seruare pœnam à ſocio.* l. 6. §. vlt. D. comm. diuid. & *Seruari res.* l. 3. §. vlt. D. de adminiſtratione rerum. Huius locutionis exempla lib. ſuperiore protulimus, quibus adde quæ ſubiecta ſunt, vt *Seruare rem ſuam.* l. 2. D. de inſtit. & *Seruari rem exceptione.* l. 10. D. de doli mali except. item *ſi res non Seruetur à cæteris.* l. vlt D. rem pupill. vel adoleſc. item *Seruare ſumptus eſt impenſum.* l. 3. §. ſi vir. D. de donat. inter virum. *Seruare impenſas per retentionem.* l. 59. D. de furt. & *iudicio.* l. 5. D. commun. diuidund. l. 42. §. 1. D. ſoluto matrim. ſic *Seruentur ſumptus per officium iudicis.* in l. 48. D. de rei vindic. *& per exceptionem.* l. 11. C. de rei vindicat. *Seruantur etiam per retentionem vſuræ.* l. 4. C. de vſuris. *Seruare totum.* l. 39. §. adoleſcens. D. de admin. & peric. & *Seruari ſolidum.* l. 41. D. de fideiuſſ. ſic Si *nihil aut totum Seruatum ſit.* l. 8. D. quod falſ. tut. *& quod minus ſeruauero*, id eſt, conſecutus &c. lege 22. §. interdum. D. mandati.

Seruari etiam per actionem dicunt Iureconſulti, quod abeſt, vel quid damni datum eſt. l. 17. in fin. D. ſi ſeruit. vindic. & aliis ſatis multis locis. & *Seruari actione.* l. 26. & 35. D. de negotiis geſt. l. 35. §. vlt. D. locat. vel *iudicio.* l. 18. C. famil. erciſcund. item *per exceptionem.* l. 23. D. ſoluto matrimonio. *vel retentione.* l. 18. D. de negot. geſt.

Seruari pro reſeruari. ſic Quod mater filiæ ſuæ Seruari teſtamento iuſſit, eo tempore pteſtare vo-

re voluiſſe intelligitur, quo ſui iuris ea ſit. l. 26. D. de auro & arg.

Si plus Seruatum ex bonis ſit. l. 45. §. ſi plus. D. de iure fiſci. l. 55. D. de fideiuſſor. *Seruari pecunia, ex peculio.* l. 16. D. de pecul. leg. item *Seruare ex pretio quantitatem.* l. 18. C. de fideiuſſor. & *Seruari ſumma ex pignoribus.* l. 13. D. qui potiores. ſic *Seruare de bonis.* l. 5. D. de confirmand. tut. & *Seruari pecunia de bonis.* l. 2. D. qui potior. in pignor. item *Seruare ſibi pro reſeruare.* l. 87. §. vlt. D. de legat. 2.

Seruare pro cuſtodire. ſic Seruare *ventrem.* lege 3. D. de vent. inſpic. quo ſenſu etiam dicuntur dari poſſeſſiones *dotis Seruandæ cauſa.* l. 26. §. vlt. D. ad munic. vt & *rei Seruandæ cauſa.* l. 8. C. de bon. auctorit. l. 7. §. præterea. D. de ſuſp. tut. *Seruandi fideicommiſſi cauſa.* l. 2. C. qui l. 10. D. quibus ex cauſ. in poſſeſſ. *Seruandi iudicij cauſa.* l. 16. D. de liber. l. 4. C. qui potior. *Seruandi legati cauſa.* l. 3. C. vt in poſſeſſ. *legatorum Seruandorum cauſa.* l. 26. D. ad municip. & l. 3. D. ex quib. cauſ. in poſſeſſ.

Seruare, id eſt obſeruare. l. 13. D. duobus reis. l. 2. D. de re iudicata. ſic *Seruari Falcidiam,* id eſt obſeruari. l. 11. §. quod vulgò. D. ad leg. Falcidiam. & *Seruari iudicium.* l. 19. §. non tantũ. D. de negot. geſt. item *Seruari ſententia,* id eſt obſeruari. l. 29. D. de except. rei iudic. l. 13. l. 15. §. vlt. D. de diuerſ. & temporal. l. 3. §. vlt. D. de public. hoc modo etiam dicitur *Seruandum eſt iuſiurandum.* l. 1. D. ſi mulier vent. nom. in poſſeſſ. ſic etiam dicitur *Seruari lex contractus.* l. 24. D. depoſit. & *Seruata lege contractus.* l. 7. D. de ſeruit. ruſt. præd. *Seruanda item lex contractus.* l. 1. & l. 2. C. de pact. inter empt.

ſic *Seruandum pactum.* l. 25. D. de pact. dotalibus. l. 12. D. de pact. dotalibus. & *Seruari fides.* l. 7. C. de pact. *Seruari fides placiti.* l. 4. C. de rerum permut. *& fides contractus.* l. 19. C. de locato & cond. item *Seruata fides conuentioni.* l. 26. §. conuent. D. de pact. dotalibus. & contrà *non Seruata fides.* l. vlt. C. ſi mancip. ita fuerit. ſic *Seruare propoſitum.* l. 1. §. exceptionem. D. quarum rerum act. & *Seruare tranſactionem.* l. 122. §. Scia. D. de verborum obligation. item *ſi Seruari modus non poſſit.* l. 2. de conueniend. fiſc. debit. ſic *Seruare tempus.* l. 2. D. de re iudicata. & *Seruari voluntas.* l. 6. D. de adimend. legat. l. 3. §. ſi quis. D. de ſepul. violat. item *Seruatur voluntas defuncti.* l. 12. D. ad leg. Falcid. & *Seruanda eſt voluntas.* l. 8. D. de dote præleg. *Seruata voluntas.* l. 1. C. de teſtamen. milit. ſic idem *Seruari* pro obſeruari. l. 20. §. libertus. D. de bon. libert. l. 24. D. de vſu & vſufr. leg. l. 14. D. de Sen. Maced. l. 36. §. miles. de teſtament. *ita Seruari.* l. 15. §. vlt. D. de diuerſ. temp. *Seruatur ex lege.* l. 2. D. ad l. Iuliam de adulteriis. *de militibus ita Seruatur.* l. 9. D. de cuſtod. & *Seruatur in ſtipulationibus.* l. 109. D. de verbor. obligationib. *eadem Seruantur.* l. 28. D. de donat. inter. ſic *Seruabitur dies,* id eſt obſeruabitur. l. 1. §. dies. D. quando appel. item *nec aliud Seruabitur.* l. 78. §. etiam. D. de legat. 2. & *per omnia Seruabuntur.* l. 67. §. 1. D. de legat. 2. & *Seruandum.* l. 62. D. ad legem Falcidiam. & *hoc Seruandum eſt.* l. 5. D. de ſtipulat. prætor. *Illud Seruandum eſt.* l. 29. §. in omnibus. D. de liber. & poſtum. *idem Seruandũ.* l. 21. D. de fideiuſſ. l. 72. D. de leg. 2. l. 4. §. quæ in die D. de doli except. *id Seruandum in patre.* l. 25. D. ad legem Iul. de adult. *Idem iiu Seruari.* l. 41. §. vlt. D. de legat. 2. l. 2. §. ſi mater. D. ad SC. Trebellianum. *& ita nec aliud Seruandum.* l. 41. §. cum filiæ. de vulg. & pupill. *perinde omnia Seruanda.* l. 44. D. de damn. inf.

Seruare pro tueri & defendere. ſic dicitur *prætor Seruare voluiſſe venditionem & locationem,* in l. 8. §. 1. D. de rebus auct. iud. poſſ. item

Seruat pacta prætor. l. 7. §. ait prætor. D. comm. diuidund. & *Seruari pacta.* l. 12. C. de pact. vel *Seruare quæ placuerunt.* l. 1. D. de pactis. hoc ſenſu dicitur quòd *Seruare debet iudex, quod cohæredes conſocii inter ſe ſine dolo malo pepigerunt.* l. 3. D. comm. diuid.

Item *non Seruaturus propoſitum prætor.* l. 1. §. exceptionem. D. quæ res act.

SERVI verò à ſeruiendo, vel à ſeruando dicti ſunt, quòd Imperatores captiuos ſeruare quàm occidere mallent, vt in d. l. 4. traditur. & in l. 239. §. 1. D. de verborum ſignificat. & ab Auguſtino lib. 19. D. de ciuit. Dei. cap. 15. & *Seruus idem quod mancipium.* l. 1. §. ſeruum. D. de quæſtionibus. ſed vt Donatus ait in Adelphor. act. 2. ſc. 1. *Mancipia dicuntur quòd manu capta ſint.* Serui porrò appellatio etiam ad ancillam refertur. l. 40. §. 1. D. de verbor. ſignific. Proinde ſeruis legatis etiam ancillæ debentur. l. 101. in fin. D. de verborum ſignificat. quæ ex Modeſtini lib. 8. Differentiarum ſumpta & excerpta ex l. 81. D. de legat. lib. 3. vt inſcriptio planum facit. *Seruire* nobis intelliguntur & hi, quos curamus ægros, qui cupientes nobis ſeruire, propter aduerſam valetudinem impediuntur. l. 2. §. Stichus. D. de ſtatuliber. ſed *Seruum eſſe & in ſeruitute eſſe differunt.* l. 27. §. de eo. D. de l. Iul. de adult.

Seruus ciuitatis. l. vlt. D. de manum. vind. *Seruus publicus.* l. 1. §. exigere. D. de magiſt. conuen.

l. 2. C. de adoptionibus. *Seruus Reipub*. l. 1. §. Seruum. D. de quæſt. *vel municipij*. l. 3. D. de ſtipul. ſeruor.

Serui autem publici tabulariam olim adminiſtrabant, vt ex l. 18. D. de adoptio. l. 2. C. eod. tit. D. rem pupil. ſal. fo. l. 1. §. exigere. D. de magiſtr. conuen. l. 3. C. de poſtlim. reuerſ. l. 4. C. de arbitr. l. vlt. C. de ſeruis Reip. patet. Quod poſtea ab Arcadio, Honorio, Theodoſio, prohibitum fuit in l. 3. de tabulariis lib. 10. C. Serui publici etiam obligationes rebus publicis acquirebant. l. 11. D. de vſur. fit & Serui cuiuſdam publici & curatoris ciuitatis mentio in epiſtola Conſtantini, quæ refertur ab Auguſtino epiſto. 68. De Seruis publicis Po. Rom. vide apud Vlpianum in Inſtit. vbi Cuiacius. & Varronem lib. 7. de lingua Lat. ad fin. in pag. 136. *Vt nominantur*, inquit, *à libertinis orti publici ſerui Romani qui manumiſſi antequam ſub magiſtratus nomina qui æra liberauerunt ſuccedere cœperunt &c.* ſunt & *Serui corporum*. l. 1. §. Seruſi. D. de quæſt. & *Serui fiſci*. l. 8. D. de iure fiſc. item ſunt & *Serui proprij vel cum alio communes*. l. 24. D. de lege Iul. de adult. item *hæreditarij peculiares fructuarij*, *in quibus vſumfructum quis habet*. l. 55. D. de pact.

Seruorum officia vel miniſteria quædam notantur in l. 65. D. de legat. 2. Eorum autem *varia miniſteria variáque officia ſeu artificia erant*. In libris enim noſtris & *Diſpenſatores*, & *Actores*, *Ordinarios* & *Atrienſes*, *Hoſtiarios*, *Miniſtratores*, *Obſonatores*, *Cubicularios*, *Notarios*, *Nomēculatores*, *Calculatores*, *Focarios*, *Cocos*, *Lecticarios*, *Curſores*, *Tonſores*, *Scoparios*, *Saltuarios*, *Diætarios*, *Topiarios*, *Textores*, *Tabellarios*, *Villicos*, *Arcarios*, *Colonos*, *Piſtores legimus*. l. 8. l. 12. §. idem reſpondit, domo. D. de inſtruct. vel inſtrum. l. 61. l. 81. de legat. 3. l. 203. in fin. D. de verborum ſignific. item *Hiſtriones*, *Piſcatores*, *Mediaſtinos*, *Pediſequos*, *Negotiatores*, *Fabros*, *Muliones*, *Comœdos*, *Villicos*, *Foſſores*, *Putatores*, *Cupiarios*, *Aquarios*, *Symphoniacos*, *Phaſianarios*, *Monitores*, *Venatores*, *Veſtigatores*, *Operarios*, *Tectores*, *Subulcos*, *Fornicarios*, *Inſtitores*, *Agaſones*, *Paſtores*, *Aucupes*, *Fullones*, *Cellarios*, *notarios*, *medicos*, *pædagogos*, *mercenarios*. l. 5. §. ſi quid ſeruis. D. quod vi aut clam.

Seruilia nomina hęc in libris noſtris referuntur, *Pamphylus*, *Stichus*, quæ vulgatiſſima ſunt. Itē *Damas*, *Eros*. l. 105. D. de verborum obligat. l. 162. §. vlt. D. de verborum ſignificatione. *Lucrio*. l. 37. § pater. de legat. 3. *Feliciſſimus*. l. 41. §. Feliciſſimo. D. de legat. 3. *Phylargirus*. l. 28. §. vlt. de condition. & demonſtr. *Diphylus*. l. vlt. D. de fideicomm. libert. *Parthenius*. l. 41. D. de hæredibus inſtit. *Trophimus*, *Cupitus*, *Spendoforus*, *December*, *Seuerus*. l. 37. l. 40. §. libertatē. l. 41. §. penult. D. de fideicomm. libert. *Antiochus*. l. 97. D. de legat. lib. 3. *Andronicus* & *Caleuus*. l. 21. l. 29. §. 1. D. de ſtatulib. *Authales*. l. 24. D. ad legem Corneliam de falſ. *Philonicus* in l. vlt. D. de rebus dub. *Stephanus* in l. 52. D. eodem tit. *Philocrates* apud Valer. libro 6. cap. 8. *Philippus* in l. 2. D. de offic. prætor. & apud Cicer. in Oratio. pro Rege Deiota. *Clemens* apud Sueton. in Tiber. cap. 25.

Ancillarum verò hæc nomina notaui, *Areſcuſa*, vt lib. 1. probaui. *Thetis* in l. vlt. D. pro derelicto. *Agathea*. l. 28. in fi. D. de condit. & demonſtrat. *Glauce*, *Tyche*, *Elpis*. l. 37. §. 1. de legat. 3. *Feliciſſima*. l. 41. §. Feliciſſimo. eodem titul. *Concordia*. l. 49. D. de fideicommiſſ. libert. *Victorina* in l. 41. §. hærede. D. eodem tit. *Eutychia*. in l. 59. D. de manum. teſt. Earum officia & miniſteria talia erant, *Villicæ*, *Cuſtodes villæ*, *Textrices*, *Ornatrices*, *Nutrices*, *Lanificæ*, *Coriariæ*.

Seruorum autem adeò miſeranda fuit & odioſa conditio, vt iure noſtro nullo propè in numero haberentur, nihili fierent, nullum caput haberent nec ſuffragium in Republ. nullum proprium nomen nec tribum, ad eos nulla lex pertineret: nec citra voluntatem domini libertatem aſſequi poſſent. cum verò eam conſecuti forent & à dominis manumiſſi, *tunc liberti* vocabantur, vt ſuo loco dictum eſt. Sunt quoque aliæ ſeruorum ſpecies, vt vernarum qui tales naſcuntur, ſtatuliberorum, nexorum, addictorum & glebæ adſcriptorum, atque etiam redemptorum, de quibus ſingulis copioſè ſuo loco à nobis traditur. Fiebāt autem olim ſerui vario modo, vt natiuitate, aut aliquo accidente, vt captiuitate aut etiam voluntate. porrò, *Serui*, quidquid quærebant, dominis ſiue etiam ignorantibus quærebant. vnde Triphon. in l. de hæreditat. §. 1. D. de caſtr. pecul. *Ignorans ſe locupletatum per ſeruos, alio loco agentes.*

Poteſt tamen *Seruus cum ſeruo agere*. l. 17. §. 1. D. de ædilit. edicto. & *Seruos de dominis querentes audiebat præſ. prouinc.* Seneca libro tertio de benef. cap. 22. *de iniuriis dominorum in ſeruos, &c.* item cap. 2. *Eſt aliquid quod dominus ſe præſtare ſeruo debeat, vt cibaria, veſtiarium.*

Serui corrupti actio. Vetus Gloſſarium Græcum, ἡ κατὰ τοῦ τὸν ἄλλον οἰκέτην ὑποβαλόντος. Aliud Gloſſarium, ἀγωγὴ ἡ χείρονα ποιοῦσα τὸν ἀλλότριον δοῦλον καὶ ἀπαλείφουσα τοὺς ἀγαθοὺς αὐτοῦ τρόπους.

Seruus pœnæ. l. 7. D. de his qui ſui. l. 1. §. filio. D. de ſuis & legit. l. D. de manumiſſ. l. 12. D. de iure fiſci.

Serui autem pœnæ fiunt, qui metallo vel operi addicuntur, vel qua alia pœna damnantur, quæ miniſterium corporiſque laborem & ſeruitutem irrogat. veluti qui in metallicorum miniſterium, ad ludum, ad beſtias, in opus publicum damnantur. l. 1. de ſentent. paſſ. l. 6. §. irritum. D. de iniuſto rup. l. 6. D. de ſtatuliber. l. 25. §. ſi quis planè. D. de acquiren. hæred. l. 8. § in miniſterium. & §. quicunque. & §. vlt. l. 12. l. 17. l. 36. D. de pœn. l. 7. D. de his qui ſunt ſui vel alien. §. pœnæ. Inſtit. quibus modis ius pat. pot. l. 1. in fin. & l. 2. D. de contra.tabul. l. qui pœnæ. D. de manumiſſ. Hi enim omnes pœnæ magis quàm Cæſaris & fiſci ſerui ſunt. l. 3. D. de his, quæ pro non ſcrip. haben. ſic *Seruus pœnæ efficitur, ad gladium vel ad beſtias, vel in metallum damnatus*. l. 25. §. ſi quis. D. de acquiren. vel omitt. l. 6. §. eius qui. D. de iniuſto rup. Paul. l. 4. ſentent. tit. 7. vt ſeruus pœnæ efficitur, ſic *& ſerua pœnæ fit*. l. 1. §. filio. D. ad Senatuſc. Tertyll.

Serva, id eſt, ancilla. l. ſi ſtuprum. D. de iniur. l. inter. §. liberas. D. ad leg. Iul. de adult. Et apud Liuium lib. 1. *Id ſeruus Serua natus poſſederat*. Sic enim veteres codices habent, & mox, *Seruum ſeruáque natum*. de *Serua fit etiam mentio* in l. 1. D. de ſeruo corrupto. l. 39. D. de iure dotium. l. 1. §. 7. D. de ſuis & legitim. ſic *de Serua natus* in l. vlt. D. pro derelict. item *Seruam* etiam pœnæ mulierem factam legimus. l. 6. D. de ſtatuliber. l. 2. §. 1. D. ad Tertyllian. quod accidebat, cùm vel in opus ſalinarum, vel in miniſterium metallicorum damnabantur. l. 8. §. in miniſterium. D. de pœn. l. 6. D. de captiu. & poſtlim. Nam huiuſmodi pœnis ſeruitutem irrogantibus adfici mulieres conſueuerant. Iuſtin. Nouell. 12. εἰ γὰρ τίς ἢ ἀνὴρ ἢ γυνὴ εἰς μέταλλον δοϑῆναι προσετάχϑη, δουλεία μὲν ἦν κατὰ τὸ παρὰ τῶν παλαιῶν νομοϑετῶν ἐκ τ͂ δουλείας ἐπιφερομένη. Quam ille ſeruitutis pœnam (ſic enim appellatur in l. 1. D. de ſententiam paſſ.) abrogans, eadem conſtitutione, ἡμεῖς δὲ, ait, τοῦτο ἀνίεμεν, καὶ οὐδένα τῶν ἐξ ἀρχῆς εὖ γεγονότων ἐκ τιμωρίας γίνεσϑαι συγχωροῦμεν.

Seruæ perſonæ l. 6. D. ad l. Iul. de adult.

Seruum in neutro caſu. l. 16. D. de ſtatuliber.

Seruilis cauſa. Inſt. titul. de capit. diminut. *cognatio*. Vlpian. lib. reg. tit. 12. & *Seruiles cognationes*. l. 1. §. 1. D. vnde agnati. lege 14. §. 1. D. de ritu nupt. *& affinitates*, ibid.

Seruilis conditio. l. 10. C. quod cum eo. l. 7. C. qui dare tutor. l. 2. C. de poſthum. hæred. l. 6. C. de pœnis. l. 1. D. de bon. damnat. lege 45. §. vlt. D. de fideicommiſſ. libert. & l. 11. C. de precibus. l. 25. C. 1. de donat. inter vir. *Iniuria*. l. 7. §. præterea. D. de iniur. *macula*. l. 9. C. de liber. cauſ. *perſona*. l. 22. D. de diuerſ. regul.

Seruile caput. l. 3. §. vlt. D. de cap. diminut. *Seruilia miniſteria*. l. 21. C. de probationibus. *Seruilia opera*. l. aditio. D. de acquir. & omitt. *Seruilia verbera*. l. 12. D. de iure fiſci.

Servire *annonæ vrbis*. l. 5. §. negotiatione. D. de iure immunit. *Seruire muneri*. l. vlt. §. Maſtigophori. D. de muneribus & honoribus. *Seruire verbis edicti*. l. 1. §. ſed ſi. D. de exercit.

Seruire officium iudicis. l. 2. §. vlt. D. de eo quod cert. *Seruire peculium*. l. 4. de pecul. *Seruire ſeruitutem* l. ſi ſeruus. 34. D. de ſtipul. ſeruorum. & *Seruire locus dicitur*. l. 3. §. ſi aquam. D. de aqu. cottid. ſic *Seruit prædium per vſumfructum* l. 57. D. de vſufructu. & *fundus* Seruire *dicitur*. l. 2. §. vlt. D. de aqu. & aq. pluu. vt & *Seruiens fundus*. l. 9. D. de ſeruitut. l. 13. D. ſi quis caut. *vel is cui ſeruitus debetur*. l. 23. §. ſi fundus. D. de ſeruit. præd. ruſt. ſic & *Seruiens prædium, vel cui ſeruitus debetur*. l. 140. §. vlt. D. de verborum obligat. item *Seruiens fundus & is cui debetur* opponuntur in l. 13. §. ſi fundus. D. de ſeruit. præd. ruſt.

Seruus fundus. l. 20. §. 1. D. de acq. rerum dom. l. 6. §. 1. D. quęadmo. ſeruit. amitt. ſic *Seruum facere fundum*. l. 22. §. ſed & regionibus. D. famil. erciſcund.

Serua area, Serue ædes. l. 34. & 35. D. de ſeruit. præd. vrb.

Servitvs eſt *conſtitutio iuriſgentium, qua quis domino alieno contra naturam ſubiicitur*. l. 4. §. 1. D. de ſtatu hom. *Seruire ſeruitutem*. l. ſi ſeruus. 34. D. de ſtip. ſeruorum.

Seruitutes etiam appellantur *prædiorum iura*. l. 1. in fin. D. de rerum diuiſ. l. 50. §. 1. in fi. D. de alien. iudi. mut. quibus fundi perſonis vel perſonæ fundis ſubiiciuntur. A quibus & ſeruum prædium; & ſeruum fundum, quod ſeruit dicimus, liberóque opponimus. l. 8. D. de act. empt. l. traditio 20. §. 1. D. de acquiren. rerum dom. Cic. de lege Agrar. *Optimo enim iure ea ſunt profectò prædia, quæ optima conditione ſunt: libera meliore iure ſunt, quàm ſerua. Capite hoc omnia quæ ſeruiebant, non ſeruient*. Quarum aliæ perſonarum eſſe dicuntur, vt vſusfructus & vſus aliæ rerum, eæque rurſus vel vrbanorum, vel ruſticorum prædiorum. l. 1. D. de ſeruitutibus. cum proximis & coniunctis titulis. l. 39. D. de vſufru. *In rem vel in perſonam ſeruitutes* dixit Paul. in l. 12. D. de annu. leg. Has etiam *ſeruitutes perſonales* vocant. l. 8. §. tale legatum. D. de liber. lega. l. 37. D. de ſeruit. ruſt. Et *hominum ſeruitutes*. in l. 15. D. de ſeruitutibus. l. 20. in fin. D. de ſeruit.

ruſti. Quoniam hominibus debentur & cum his pereunt. de *Seruitute prædij ruſtici vel vrbani* in l. 13.§.1. D.de acceptilat. quæ & *Seruitus vtrorunque prædiorũ vocatur* in l. 1. D. de condict. tut. Rerum verò Seruitutes prædiorum idcirco dicũtur,quòd prædiis debentur,non perſonis, & ſine prædiis conſtitui non poſſunt. Nemo enim eas ſeruitutes acquirere vel debere poteſt, niſi qui prædium habet. l. 1. D.comm. præd. l. 34. D. de ſeruit. ruſtic. Ideóque in cauſa aquæductus *ſententia prædio dari* dicitur. l. 33. §.vlt. D.de negot. geſt. Seruitutes autem hæ vel vrbanorum, vel ruſticorum prædiorum appellantur, prout ſunt prædia, quibus debentur. *Vrbanis enim ædificiis* quocunque ea loco poſita ſint, conſtituta, vrbanorum prædiorum dicuntur: quales ſunt altius tollendi, ſtillicidium auertendi in tectum vel aream vicini, immittendi, proiiciendi, protegendi, proſpectus, luminum, oneris ferendi, cloacæ immittendæ ſeruitutes. l. 1.2.& 3.D.de ſeru.vrb. l.1.D.commu. præd.§. æquè.Inſtit. de actionibus. *Ruſticorum verò prædiorum* ſunt hæ, iter,actus,via, aquæductus, hauſtus aquæ, pecoris ad aquam appulſus, pecoris paſcendi, cretæ eximendæ,calcis coquendæ iura. l. 1. l. 2. cum ſequen. D.de ſeruit. ruſt.Inſtit.de ſeruitutibus.

Seruitutem porrò imponere, adquirere, amittere dicimus,vt & conſtitui,cedi,deberi, vindicari,extingui, perire, confundi.

Seruitutium. l. 32.§.vlt. D.de ſeruit.præd.vrb.& l.1. D.de ſeruit.præd. ruſt.

Seruitus pœna. l.1. D.de ſenten. paſſ.

In perpetuam Seruitutem veniſſe dicuntur qui ea lege vænierunt, ne vnquam manumitterentur.

SERVILIVS *Iuriſconſultus Proculum citat*. l.10. D.de iure patron.

SERVIVS *Sulpitius iuris ciuilis auctor* appellatur ab Agell. lib. 2. cap. 10. Idem in reprehenſis Scæuolæ capitibus lib. 4. cap. eundẽ citat. Idem lib. 6. cap.12. *Seruius*(ait) *Sulpitius Iuriſconſultus ætatis ſuæ doctiſsimus*, lib. de teſtamentis ſecundo. Item citatur in l. qui concubinam.§.1. D.de legat. 3. & §.qui ita.D.eod.vbi *Alphenus placuiſſe* ait *Seruio*. l. 1. de bon. libert. l. 2.§. tutor. D. pro emptor. l. 26.D.de acquir.rer.dom.

SERVIANA actio in rem prætoria petitoria, l. 42.l. licet. §. is qui. D. de procuratoribus: quæ de rebus in prædium ruſticum inuectis illatis, quæ tacito pignoris iure locatori pro pẽſione obligantur, proponitur. Ideóque rerum tantùm mobilium eſt,& *pignoratitia* etiam dicitur. l.3. §,eſt autem.D.ad exhiben. l.9.D.quibus mod. pign. ſol. l. 41.D.de pignerat. act.§. item Seruiana. Inſtitut.de actionibus. l.vlti. D.de Saluia. interd.Quæ verò eius exemplo de cæteris rebus pignori oppoſitis,& qua pignus creditor vindicat datur actio,ea *quaſi Seruiana* ſiue hypothecaria appellatur. l.13. §. 1.D.ad Velleian. l.1.C.de precar.vel *vtilis Seruiana*. l.1.§. cum prædium. D.de pignoribus. l.1.C.comm. de legat. l.1. D.quibus mod. pign. ſol. atque etiam *pigneratitia Seruiana*. l. 3.§.eſt autem.D.ad exhib. & *Seruiana vel hypothecaria* in l.29.D. famil.erciſc. l. 29. D. communi diuid. l. 4. §. ſi quis autem. D.de doli except. & l. 28. D. de pignerat. act. Confunditur tamen plerunque hæc differentia & cuiuſlibet pignoris perſecutioni Seruianæ nomen accommodatur. l. 3. l.7.& l.10.l.11.l.21. D. de pignorib. l. 42.§. ſed & dominum. D.de procuratoribus. l. 28.D.de pigner. act.l.4. D.quib.mod. pign. l. 30. D. de noxalibus act. l.34. & l. 35.& l. 66. D.de euictionib. l.3.§.eſt autem.D.ad exhiben.l.17.§. 1.D.ad Velleia.l. vlt. C.de act.& oblig. l.19. C.de vſur. l. 6. C. ſi alien.res pignor. Datúrque aduerſus quemlibet poſſeſſorem ſiue debitorem ipſum hæredémve eius, ſiue quemcunque alium. l. 13. §.in ſuperficiariis. l.16.§.in vindicatione. D.de pignoribus. l. 9. l. 14. l. 15. l. 24. C. eodem.

SESTERTIVM Vetus Gloſſarium; εἶδος νομίσματος ἃ συνῆλίμενα μέχρι νόμισμα ...χῶσι.

SESCVNCIA. l. 42.D.de vulg. & pupill.

SEVERVS *Auguſtus optimus maximúſque princeps* appellatur in l. qui ſolidum.§. cum poſt. D. de legat. 2.& ſanctiſſim. imperator in l. Titia.§.Lucius. D.eod.tit.

SEVERVS plerunque Septimium Seuerum apud noſtros deſignat. Nonnunquam etiam Alexandrum. vt conſtat ex l. verè.§.1.de minor.iuncta l.1. de noxal. act. l. 10. l.cum alter, de compenſat. l.ſi conſtat.C.eod.

Seuerus Valerius. l.1.§.quæſitum. D.de aqua quotidiana.

SEVERIOR *ſententia*. l. 49. D. de fideiuſſor. *Seuerior ſententia & mitior* opponuntur. l. 3. C. ex quibus cau.infam.

Seuerius iudicare. l.4.C.de patri.poteſt. *Seuerius & Clementius ſtatuere* opponuntur. l.6.D.ad l.Iul.pecul.

Seueriſsima ſententia. l.1. §.origo. D.de poſtulando. *Seueriſsimam vindictam exigere*. l.1. C.de precibus. *Seueriſsimè vindicare*. l. vlt. C.de crimin.ſtellionat.& *puniri*.l. 1. D. ad legem Iul. de vi priuata.

SEVERITAS *iuris*. l. 6. C.de hæred.inſtituend. *ſententiæ*. l. 4. C.ex quib.cauſ.infam.

Sæuitia dominorum in ſeruos. l. 17. §. idem ait. D.de ædilit.edicto.

SEXAGENARIVS Vlpia. lib. regul.tit.ſolidi capaci.

SEXAGENARIOS exactores quoſdam appellatos, qui à collatoribus ſpecies annonarias ſuſcipiebant, tributáque exigebant, conſtat ex l. 1. C. de exactionibus tribut. in C. Theo. & l. 2. de annon. & tribut.in Cod. Theod.

SEXTA *pars fundi*. l.116. §.1. D.de legat.1.

EX SEXTANTE *hæres*. l. 30. D.de except. rei iud. id eſt ex parte ſextæ. l. 76. D. de acquir. vel omitt.

SEXTARIVM *frumenti*. l. vulgaris. §. ſed ſi de naui. D.de furt.

SEXTIA *filia*. l. Sextiam. D. de legat.lib.3.

SEXVS *virilis*. l.15. D.de tutelis. l.1. §.1. D.de pecul. *Sexus fœmininus*. l.2. §.vlt. D.de iur.fiſc. l. 2. §.quod ait. D. qui ſatiſd. cog. Vlpian. lib.reg.tit.de poſſeſſ. dand. tit.de legit.hæred. *Sexus mulieris*. l.13. C. de procurat. *Sexus fœminini infirmitas*. l.9. D.de iur.& fact.quæ & ſimpliciter *Sexus infirmitas* dicitur. l.1. §.atqui. D. ad SC. Turpill.

Sexus vterque. l.22. D.de his qui not.infam. l. 3. §. 1.& l.10. §. liberos. D. de in ius voc. l.2. §. 1. D.de negot.geſt. l. 7. D.de iuriſdictione. l.1. §. vi poteſt. D. de exercitor. & apud Sueton. in Auguſto. cap. 101. l. 195. D.de verb. ſignifi. l.81. D.de legat.3. l.1. C. ſi tutor vel curat. Vlp. lib. reg.tit. 23. qui vel *virilis* eſt, vel *fœmininus*, d.l. 47. §.1. D. de hæred. inſtit.& ita accipe vtriuſque Sexus parentes & liberos, vel cuiuſcunque Sexus. de *vtriuſque Sexus parentibus*, in l. 6. C. de ſuſpect.tut. *Vtriuſque Sexus liberis*. in l. 77. D.ad Senat. Cõſul.Trebell. *qui & maſculini & fœminini Sexus liberi vocantur*. l. 17. C.de collationibus. l. 15. D.de tutel. l. 1. D. de teſtam. tut. l.1. D. de legat. præſtand. l.15. D.de lib.cau. l.1. D.de Senatorib. l. 2. §.quod ait. D.qui ſatiſd. cog. l.1. §. 1.de pecul.

Cuiuſcunque Sexus. l. promittere. D. de iur.dot. l. 18. D.de excuſationibus. id eſt *virilis Sexus, vel fœminini*. ſic *liberi cuiuſcunque Sexus*. l.6. D.de religioſ.

Omnis Sexus. l. 6. §.1. D.de ſtat. lib.

Vtriuſque Sexus liberti. l. 88. §.Inſulam. D.de legat.2. l. 2. D.de aliment.vel cibar.

Sexus conditio. l.1. C. ſi mater. & *pro Sexus conditione*. l. 5. C. de his qui numero. *Hermafroditus autem eius Sexus æſtimatur qui in eo præualet*. l.10. D. de ſtatu hominum. l.15. de liber.cauſ.

SEXTVS *Cæcilius*. l. 2. D.de donat.inter vir. & vxorem. & l.12. §.1. D. qui & à quib. in l.36. §. vlt. D.ad leg.Falcid. *Sextus Cæcilius Africanus citatur ab Vlpiano* in l. 13. §.1. D. qui & à quib. qui is eſt, qui apud Agell. lib. 20. cap. 1. diſputans inducitur.

Sextus Pedius. l.6. D.de rebus credit. l. de pupill. §. & belle. D. de nou.oper. nunt. l. 1. §. is cuius. D.de itinere actúque. l. 32. §. arbitri. D. de recep.qui arbit. l.1. §. hoc interdictum. D. quod vi aut clàm, & l.1. §. eſt igitur. D. vti poſſid. l. 1. §. hoc autem. D. de SC. Silania. l. ſi quis à filio. de leg.1. l. 33. D. ad l.Aquil. & aliàs citatur.

Sextus Pomponius. l. 63. §. ſi ſeruo. D. pro ſocio. l. 32. D.de legat. & l. 44. D. ſoluto matrimonio. & l. 30. §. ſuum. D.de acquir. vel omitt. l.41. D.de hæred. inſtit. ex qua lege apparet alium eſſe ab eo qui in Indice Pandectarum.

Sextus Pomponius digeſtorum ab Ariſtone lib.5. citatur in l. 44. D.ſolut. matrim.

Si pro quia. l. 48. §. vlt. D.de iure fiſci. l. 4. D. de nouationib.

Si pro *etiamſi* vel quamuis. l. ita demum. de recept. arbitr. l. 1. §. ſed conſulto. D. de iis quæ in teſtamen. delent. l. peto. §. prædium. D. de lega. 2. l. 9. §. 1. D. de ſtatuliber. l. inſulam intra. §. idque & in ſtipulatione. D. de verborum obligat. Marcus Tullius in Piſonem num. 24. *Diſceſſus meus ſi calamitoſiſsimus fuiſſet, tamen miſericordia dignior quàm contumelia, & cum gloria potius eſſe coniunctius quàm cum probro putaretur*. Tertullian. ſub fin. lib. de baptiſmo. *Cæterùm omnis dies domini eſt, omnis hora, omne tempus habile baptiſmo, ſi de ſolennitate intereſt, de gratia nihil refert*.

Si pro *An*, in l. 3. §.1. D. de collatio. bonor. l. 9. §. 1. D. de eden. l. 5. §. idem Iulianus. D. de lib. leg. l.13. C. de vſufr. legat. l. 10. C. de adoptionibus. & aliàs ſæpè. Tertullianus in Apologet. *Conſtet igitur prius ſi iſti quibus ſacrificatur ſalutem imperatoribus vel cuilibet homini impertiri poſſunt*. Cæſar libro primo de bello ciuili, *Illi vadum fluminis Siconis tentare ſi tranſire poſſent*. & libro tertio. *Semper, vt videbatur, expectans ſi iniquis locis Cæſar ſe ſubiiceret*. Li-

uius libro primo. *Tentata res eſt ſi primo impetu capi Ardea poſſet.* & lib. ſecundo. & libro 29. & 31. ſæpè & 33. & 34. & 35. *Etiam atque etiam viderent ſi magis è Republ. eſſet interregnum iniri quàm abs re in eo ſtatu relinqui prouinciam.* & lib. 38. & lib. 39. *Quæſiſſe ſi incolumis Iuuentus equitéſque euaſiſſent, poſteaquam dictum eſt incolumes eſſe &c.* & libro 40. *Quæſiuit iterum ſi cum Romanis militare liceret.* Plaut. Truculento act. 1. 2. *Viſam ſi domi erit, mecum adducam.* Græcum eſt ſi pro an, Plutarch. in Catone, χρηματισόμενον αὐτὸν εἰ πρόθυμός ἐστι μετὰ τὴν στρατείαν ἡγεῖσθαι ἐν Ἀσίας στράτης. Hæc verba SI FECERIT, SI DEDERIT, in conditionibus teſtamentariis plerúmque hanc ſignificationem habent. *Si per eum non ſtet, quominus det aut faciat.* l. 23. D. de conditio. SI PAMPHILVM NON DEDERIS, ſic plerunque exauditur, *ſi per te ſteterit quominus Pamphilum dares.* l. 115. D. de verborum oblig. Similique modo hæc conditio, SI CAPITOLIVM ASCENDERIT, ſic accipitur, *ſi cùm primùm potuerit Capitolium aſcenderit.* l. 29. D. de condit. & demonſtr. Et ex diuerſo, SI CAPITOLIVM NON ASCENDERIT, hanc recipit interpretationem, *ſi cùm primùm potuerit, Capitolium non aſcenderit.* l. 17. §. 1. D. de manumiſſ. teſtam. Pari ratione talis conditio, STICHVS SI EVM HÆRES NON MANVMISERIT LIBER ESTO, hunc ſenſum habet, *ſi cùm primùm potuerit ſine magno incommodo ſuo manumittere, non manumiſerit.* l. 20. in fi. D. de ſtatuliber. Item hac clauſula, *Si ſine liberis deceſſerit*, non videntur filij ſubſtituti. l. 114. §. cum quis erit. D. de legat. 1. l. 1. C. de pact. Item in legatis hæc clauſula, *Si hæres mihi erit Seius*, legatum vel fideicommiſſum non facit conditionale. l. 3. D. de legatis lib. 1. At in formulis donationum cauſa mortis, hæc clauſula, *Si moriar*, accipitur pro cum moriar.

SICA quid, interpres Horat. pag. 349. b. Appian. lib. 1. ἐγχειρίδια, Sicas vocat. Vet. Gloſſarium, σιδηρὰ μάχαιρα. Verbum σικάριον reperitur apud B. Lucam. act. Apoſt. c. 21.

SICCARE *reti*. l. 5. D. de diuiſ. rerum.

SICILIA *modico freto Italia diuiditur.* l. 99. §. 1. D. de verbor. ſignif.

SIGILLVM *candelabro incluſum.* l. 6. D. ad exhiben. & l. 23. §. ſi quis. D. de rei vindicat. Sigilla etiam in ædificiis fuiſſe legimus. l. 13. §. ſed ſi ædium. D. de vſufruct. l. 41. §. penult. D. de legat. 1. l. 12. §. Papinianus. D. de inſtr. vel inſtrum. l. 17. §. caſtella. D. de actio. empt. l. 19. §. idem Celſus. D. de auro argen. Et apud Plin. lib. 36. cap. 24. *Pediculis argenteis adiuncta ſigilla*, in l. 32. D. de auro argen. *Et patellæ adiecta ſigilla* apud Cicer. 6. in Verr. Arnobius lib. 6. l. videamus 11. §. qui vnum. D. locat.

Sed Sigillum propriè ſignum ſignificat. vide in Signum. hoc ſenſu accipiuntur verba, *Sigillum impreſſus.* l. 1. §. ſi pecunia. D. depoſiti.

Sigillaria pro Sigillis deorum, & ὑποκοριστικῶς etiam Sigilliola: *Abſtinetis, ait, à vita, cum prodiis immortalibus, Sigilliolis hominum formis ſupplicatis humanis, quinimò deos eſſe Sigillariis ipſa creditis.* Tertulli. in lib. de Oratio. *Cum perinde faciant nationes adoratis Sigillaribus ſuis ridendo.* Vnde & Sigillaria vicus Romæ, in quo non Sigilla tantùm, ſed & libri & lances, & aliæ id genus venales res exponebantur. Vnde in l. penult. 102. §. paterfami. D. de legat. 3. *Sigillaribus empta lances.* Et apud Gell. lib. 2. cap. 3. *In Sigillariis emptus liber*, qui etiam libros eo loci expoſitos apertè ſignificat. lib. 5. cap. 4. Meminit & Sueto. in Nero. cap. 38. & in Claud. cap. 16. Vnde etiam *Sigillariorum celebritas* quædam inſtar nundinarum Saturnaliorum diebus addita, qua Sigilla deorum fictilia venalia proponi & pueris emi, ſed & inuicem pro munere miſſitari ſolebant, quemadmodum Macrob. lib. 1. cap. 10. & cap. 11. oſtendit. Vnde pro ipſis munuſculis quæ his diebus miſſitantur, Spartia. in Caracalla, *quæ à parentibus gratia Sigillariorum acceperat, & vel clientibus vel magiſtris ſponte donarunt.* Idem in Hadria. *Saturnalia & ſigillaria frequenter amicis inopinantibus miſit, & ipſe ab his libenter accepit.*

SIGNA, Sigilla & Signacula idem valent. l. 1. §. ſi pecunia. D. depoſi. l. 12. §. penult. D. loca. l. 1. in fine. l. 3. §. ſi dubitetur. l. 4. D. teſtament. quemadmodum aper. & *Signa teſtium.* in l. ad teſtium. §. vlt. D. qui teſtam. facere poſſ. quæ & *Signacula*, §. ſed cum paulatim. Inſtit. de teſtamen.

Signa imprimi. l. 1. C. vt nemini liceat, ſine iudic. Paul. lib. 5. ſent. tit. 25. & *Signa anulis impreſſa docet.* l. 22. §. ſignum. D. qui teſt. fac. Signa autem anulis χαρακτῆρα habentibus impreſſa accipimus in re teſtamentaria. l. 22. §. ſignum autem. D. qui teſtam. fac. l. 11. D. de iniuſto rup. §. 1. Inſtit. de teſtament. ſic ſignare *ſuo ſigno*. l. 20. §. vlt. D. de teſtam. milit. Valer. pag. 331. Saluſt. in coniurat. Catil. cùm prius omnes Signa ſua cognouiſſent. Iuſtin. Nouell. 60. σημάντρα ἐπιφέρεσθαι κατ' οἰκείαν.

Vnde Signare. l. 16. §. vlt. D. de leg. Cornel. de falſ. l. 15. C. de adminiſtrat. tut. *Signare teſtamentum.*

mentum. l. 1. C. de teſtamen. l. 39. D. de pignerat. action. vt & *Signari tabula dicitur,* l. vlt. D. de donat. inter virum & vxorem, ſic Iuuenalis, Signatæ tabulæ dictum feliciter. & l. 6. C. de fideiuſſoribus.

Vnde *Signatæ tabulæ.* l. 34. §. 1. D. de pignoribus. & *Signatæ ſignis teſtium tabulæ.* l. 3. D. ſi tabul. teſtam.

Signatio tabulæ. l. 22. §. vlt. D. qui teſtament. fac. poſſ. Inde Signatores, teſtes ad teſtamẽti vel alterius negotij tabulas annulis ſuis obſignandas adhibiti appellantur. l. 22. D. de teſti. l. 4. 6. & 7. D. teſtam. quemad. aper. l. 3. §. hoc interdictum. D. de tabul. exhib. l. quidam tabularum 32. in fi. D. de furt. l. 32. in fi. D. ad leg. Aquil. l. 4. l. 6. lege 7. D. teſtament. quemadmodum aper. Salluſt. in cõiuration. Catil. *Ex illis teſtes ſignatoréſque falſos commendare.* Suet. in Auguſto cap. 33. & in Tyberio cap. 23. *Et cùm de falſo teſtamento ageretur, omnéſque ſignatores lege Cornelia tenerentur, &c.* Valer. lib. 7. cap. 7. *In eo Tullianus Pompeij magni familiaris ipſo Pompeio ſignatore hæres ſcriptus:* qui & *Signator tabularum* à Quintilian. nuncupatur. libro 5. pa. 85. b.

Signatorius annulus. l. 74. D. de verborum ſignific.

Signa præterea vexilla militaria ſunt. l. 2. §. initium. D. de orig. iur. l. penult. D. ex quibus cauſ. maio. l. 3. §. vlt. D. de teſtibus.

Signis demonſtrare. l. 1. §. ſi inter legatos. D. quibus modis pign. l. 9. §. 1. D. de hæred. inſtit. Ouid. l. 4. Metamor. *Pro nomine ſignis.*

Signare domum. l. ſi iniuriæ. D. de iniuriis.

Signata pecunia. l. 25. D. depoſiti. *Signatæ res.* l. 1. C. de requirend. & *Signata trabes,* alibi. ſic & *Signatum vinum ſuo & alterius ſigillo.* l. 11. §. qui vnum. D. locati. & *Signata vaſa vel dolia.* l. 1. in princip. §. ſi dolium. D. de pericu. & commodo. & *Signatus ſacculus.* Paulus lib. 2. ſent. tit. 12.

Inde *Signatores* etiam appellantur, in l. vlt. D. de lege commiſſoria, *qui ſacculum pecuniæ ſignis ſuis obſignarunt.* Iuuenal. Sat. *Veniet cum Signatoribus auſpex.*

Signacula remota. l. 1. §. ſi pecunia. D. depoſiti. Vide ſuprà in Signa.

SIGNIFICARE *edicto.* l. 13. D. de iure fiſci. & l. 11. C. de collationibus. ſic *Significari cauſa decreto,* id eſt exprimi. l. 4. D. de ſuſpect. tutor. eodem ſenſu *Significare teſtator* dicitur. l. 7. §. vlt. D. de rebus dub.

Significatiua appellatio. l. 75. D. de verbor. oblig.

SIGLA in epiſt. ad Pandectarum conſarcinatores vocantur ſigilla, id eſt, parua ſigna, quæ Græcis σημεῖα, Latinis *notæ*, quibus in legibus publicis Pontificum monumentis, iuriſque ciuilis libris ſcribendis vſos eſſe veteres oſtendit Valer. Prob. qui notas explicat cum primis literis verba notarentur & nomina.

SIGNINVM riuum lapideum interpretatur. Vlpia. in l. 1. §. vlt. D. de riuis. Plinius libro 35. cap. 12. *Signinum ex teſtis tuſis fieri calce addita ſcribit.* Vitruuius verò lib. 8. cap. vlti. Signina opera ita fieri tradit. *Primum harenam puriſsimam aſperrimámque parari, cementum de ſilice frangi, calcem quoque quàm vehementiſsimè mortario miſceri, ita vt quinque partes harenæ ad duas calcis reſpondeant, mortarióque cementum addi.* Frontin. libro de Aquæductibus. *Concipiuntur ergo via collatia ad milliarum octauum paluſtribus locis ſignino circumiecto continendarum ſcaturiginum cauſa.* Ex quibus apparet Signinum riuum teſtaceum & cementicium potiùs, quàm lapideum interpretandum eſſe. Quare vereor ne ſuperior interpretatio à Triboniano non ab Vlpiano veniat. *Signinam fabricam* etiam Boëtius in Topic. Ciceron. dixit. *Et Signinum alueum aquæ ductus.* Caſſiodor. lib. 5. Variarum Epiſt. ad vniuerſos poſſeſſor. apud Plin. libro 35. cap. 12. *ad ſemen fractis etiam teſtis vtendo ſic vt firmius durent tuſis calce addita quæ vocant Signina.*

SILENTIVM *principis.* l. 47. §. vlt. D. de bon. libert. *Silentium* pro taciturnitate. lege 7. D. fam. erciſc. item *Silentium* pro interdictione aduocationis. l. 8. D. de poſtulando.

Silentio tradere negotium. l. 8. C. de remiſſ. pignorum. *Silentio conueniſſe videtur.* i. tacito cõſenſu qui ex ſilentio præſumitur vbi quis cõtradicendo actum impedire poteſt. l. 51. D. locati. ſic *Silentio comprobare.* Paul. lib. 1. ſent. tit. 10. item *Silentio longo Sopita.* l. 1. §. vlt. D. ad Senat. C. Tertyl.

SILENTIARII, qui audientiam faciunt, murmur voce compeſcunt & cohibent, quorum ſchola in aula Conſtantinopolitana erat, vt ex Niceph. libro 16. cap. 24. apparet. De his Silentiariis ſacri palatij viris ſpectabilibus meminit. l. vlt. Codice de excuſationibus tut. l. 30. §. vlt. D. de inofficio. teſtamen. Ambroſ. in Oratio. de morte Valentinia. *Veſperi profectus eſt Silentiarius, tertio die manè quærebat, iamne rem oraſſet.* At apud Saluia. Maſſil. libro 4.

de vero Dei iudicio: cùm ait, *Pauerit quippe actores, pauerit ſilentiarios, pauerit procuratores.* Silentiarij accipiuntur, qui in familia cæterorum ſeruorum murmur cohibebant, vt Seneca quadam epiſtola probat. Sed & Procop. lib. 2. de bello Perſico, Imperatorum ad ea quæ ſunt *quietis miniſtros ſilentiarios* vocari ſcribit.

SILIGINARIVS. l. ſi quis vxori. §. apud Labeonem. D. de furt.

SILLANIANVM Senatuſconſultum ad quæſtionem familiæ pertinebat. Quibus temporibus factum ſit ex P. Fabro Cuiacius docuit lib. 1. Obſeruat. cap. 18.

SILVA *cædua* eſt quæ in hoc habetur, vt cædatur: vel quæ ſucciſa rurſus ex ſtirpibus aut radicibus enaſcatur. l. 30. l. 77. D. de verborum ſignificat. l. 10. D. de vſufruct. *Silua palaris* in l. 9. §. vlt. D. de vſufru. ex qua pali & pedamenta ad vineas ſumuntur. *Silua glandifera*, & *vulgaris compaſcua* apud Igimum lib. 1. de limitibus. *Silua publica*. l. 7. §. Præterea.

Siluam ſcrere. l. 17. §. 1. D. ſi ſeruit.

SIMILI *actione*. l. 19. D. de except. rei iud. *Simili modo pro ſimiliter*. l. 6. §. ſimul. & §. ſequenti. D. quæ in fraud. credit.

In Simili ſpecie. l. 39. D. de legat. 3.

Similiter agi. l. 61. D. de furt.

SIMILITVDO *ſupplicij*. l. vlt. C. de accuſation.

SIMPLVM IC. rem ſiue litem ſolam ſiue litis æſtimationē ſiue quanti ea res eſt, qua de re agitur, ac proinde à pœna ſeparatur. l. 34. §. vlt. D. de oblig. & act. pœnam interdum vocât quæ non mera eſt, ſed ſimplo accedit rei coercendi gratia, & cuius *condemnatio* miſta eſt cum rei æſtimatione, in legis Aquiliæ actio pœnalis dicitur, quæ ſimplo accedit. lege 34. D. ad l. Aquiliam.

SIMPLA *promitti* dicebatur, cum ob euictionem ſimplum rei pretium promittebatur. l. 5. §. vlt. l. 56. l. 60. D. de euictionibus. l. 17. D. de inſtitor. Varro lib. 2. de re ruſtic. cap. 10. *Cauere debet de euictione ſimplici quanti ea res ſit.* Inde in l. 36. D. de donatio. inter vir. *quæ cautio ſtipulatio ſimplæ* vocatur, in l. 11. in fin. l. 27. D. de euiction. Actio autem de euictione interdum ſimpli, interdum dupli erat. Simpli erat, cum dictum non erat quantum ob eam rem præſtare emptorem oporteret, vel cùm ea, quæ empto fundo acceſſerant, euincebantur. l. 16. l. 60. D. de euictionib. Dupli verò erat rebus pretioſis vel mancipiis venditis.

Inde *Simplariæ venditiones*. in l. 48. in fi. D. de ædil. ed. Ex quibus ſimpli actio ob euictionē competit. Sunt & qui *ſimplarias venditiones* appellari exiſtiment eſculentorum & poculentorum ex Fulgentio lib. de priſc. ſerm. vbi tradit *ſimplones* dici conuiuas, & *ſimplatorem* amicum ſponſi qui cum eo per conuiuia ambulat: ſed hæc interpretatio nō placet, quamuis relata dicatur à viro alioqui doctiſſimo Iac. Renardo in l. 145. D. de reg. Iur.

Obſeruandum eſt autem dici à Iureconſult. *ſimplam* & *duplam* genere fœminino. l. 5. D. de iure fiſc. ſed *triplum* & *quadruplum* duntaxat neutro genere.

SIMPLEX *petitor*. l. 63. §. vlt. D. de acquir. rer. domin.

Simplices fugitiui qui nondum pro liberis ſe geſſerunt. l. 2. D. de fugitiuis.

Simpliciores homines. l. 14. §. impenſa. D. de religioſ. & ſumpt.

Simplex actio quæ in ſimplum datur. l. 3. C. vi bonorum rapt.

Simplex conuentio. l. 6. C. de iur. dot. Donatio pro mera in l. 20. §. ſi pater. D. familiæ erciſcundæ. Iuſſio, quæ fit ſine cauſæ cognitione. l. vlti. §. vlt. D. quod met. cauſ.

Simplex mors ea dicitur à Iuſtino lib. 44. & Quintiliano in declamat. 6. corporis proiecti, quæ alibi ſua mors & naturalis dicitur.

Simplex poſtulatio. l. 1. C. de lit. conteſt. & ſubſtitutio quæ in vnum duntaxat caſum concipitur. l. 1. D. de vulg. & pupill.

Simplex venditio quæ non fit dotis cauſa. l. quotiens. 10. §. vlt. D. de iur. dot.

SIMPLICIA interdicta ſunt, in quibus alter actor, alter reus eſt. l. 2. D. de interdict. §. tertia diuiſio. Inſtitut. de interdict. Qualia ſunt interdicta exhibitoria, reſtitutoria, & omnia prohibitoria de arboribus cædendis, & de itinere actúque. l. 2. C. de interdict.

Simpliciter, pro, generaliter, & vt Græci dicunt, ἁπλῶς. l. 66. §. duorum. D. de legat. lib. 2. l. 3. §. qui liberis. D. ad Trebell. l. 9. §. vlt. D. de adm. tut. l. 29. in princ. D. de liber. & poſth. l. 71. D. de legat. lib. 1. l. quia autem. §. non ſimpliciter. D. ſi quis omiſſ. cau. item *Simpliciter* id eſt abſolutè in l. 11. §. ſi locupleti. D. de minoribus. ſic *Simpliciter deſiſtere*, id eſt ſine abolitione. l. 16. C. ad l. Iul. de adulter. item *Simpliciter dare ſeruum*, id eſt inæſtimatum. l. 12. §. 1. D. de iur. dotium. ſic *Simpliciter*, id eſt abſque epitheto. l. 18. §. vlt. D. de ædilit. edicto. & *Simpliciter*, id eſt abſque conditione. l. 40. D. de rebus credit. l. 1. §. ſi quis ſimpliciter. D. de verbor. oblig.

oblig. item *Simpliciter pro pœna non adiecta*. l. 27. §. vlt. D. de recept. ſic quoque *Simpliciter & ſimplicius*, id eſt, non deſignata parte fundi quæ ſeruiat, in l. 26. D. de ſeruit. ruſtic. l. 9. D. de ſeruitutibus. item *Simpliciter*, id eſt nondum partibus conſtitutis. l. 38. §. vlt. D. de ædilitio edict. ſic *Simpliciter relegari*. i. ſine loci aut inſulæ adſignatione. l. 31. D. de interdict. item *Simpliciter*, id eſt ſine fuco & malitia. l. 3. §. 1. D. de teſtibus. *Simpliciter quoque pro purè accipitur*. l. 11. §. ſi quis ſimpliciter. D. de verborum oblig. item *Simpliciter concepta ſtipulatio*. i. imperſonaliter. l. 18. §. de ſtipulat. ſeru. *Simpliciter acceptus fideiuſſor*. i. nulla addita ſtipulatione vel cautione. l. 51. §. creditor. D. de fideiuſſorib. l. vlt. C. de fideiuſſor. tut. *Simpliciter denuntiaſſe & ad iudicem* opponuntur. l. 17. D. ad l. Iuliam de adult. *Simpliciter conuenire*. i. in rem & non adiecta perſona paciſci. l. 12. §. Simpliciter. D. qui potior. *Simpliciter donare*. i. ſine conditione. l. 9. §. 1. D. de Senat. Maced. *Simpliciter legare viam*. i. citra demonſtrationem loci. l. 26. D. de ſeruit. præd. ruſt. & *Simpliciter legata domus*, id eſt indefinitè. l. 71. D. de legat. *Simpliciter interuenire*. i. non ſatiſdatò. l. 5. §. nunc videamus. D. iudic. ſol. *Simpliciter* in l. 18. §. 1. & §. ſequen. D. de ſtipulatione ſeruorum, id eſt, imperſonaliter. ita *Simpliciter ſtipulari dicitur ſeruus*, id eſt non expreſſa perſona. l. 18. §. ſeruus. D. de ſtipulat. ſeruorum. item *non Simpliciter ſed cauſa cognita*. l. 6. §. non Simpliciter. D. ſi quis omiſſ. cauſ. teſt. *ſi quis Simpliciter à principe impetrauerit vt in loco publico ædificet*, id eſt non adiecto eo, vt ſine incommodo alterius. lege 2. §. ſi quis à principe. D. ne quid in loco publico. *Simpliciter ait prætor*. i. indiſtinctè & generaliter. l. 1. §. quod autem. D. de aleatorib. & *Simpliciter edixit*. i. ſine adiectione temporis. l. 15. §. vlt. D. ex quibus cauſ. maiores. *Simpliciter lex prohibuit*. id eſt, citra diſtinctionem. l. 14. §. 1. D. qui & à quibus.

Simplicius procedere. i. magis vel facilius. l. 20. D. de hæredit. vel act. vend.

Simplicitas. l. 1. C. de iur. & fact. ignor. quæ malitiæ opponitur. l. 2. D. de dolo. *Simplicitas militum*. l. 1. D. de teſtam. milit. & *Simplicitas militaris*. l. 3. C. de teſt. milit. *Simplicitas patris*. l. 6. §. ſi quis ita. D. de negot. geſt. *Simplicitas rationis*. l. vlt. C. ad Senat. Turpill.

Simplicitate vana deceptus. l. 3. D. de SC. Maced.

Simvl. l. 31. D. pro ſocio. *Simul facere teſtamenta plura & ſeparatim* opponuntur. l. 19. D. de teſtam. milit. vt & *Simul ſpondere & ſeparatim*. l. 3. D. de duobus reis. ſic *Simul ad accuſationem venire*. l. 2. §. vlt. D. ad leg. Iul. de adult. *Simul adire hæredit*. l. 29. §. vlt. D. de iniuſto rupt. *Simul agere*. l. 18. D. de except. *Simul deferre*. l. 15. D. ad legem Iuliam de adult. *Simul obire*. l. 34. D. ad SC. Trebell. *Simul perire*. l. 42. D. de vulg. & pupill. l. 17. & l. 18. D. de rebus dub. l. 17. §. ſi quis. D. ad Trebell. l. 9. §. Si cum filio & liber. D. de reb. dub.

Simul, pro ſimul atque. l. 8. D. vt legator. ſeu fideicomm. l. 18. §. vlt. D. de acquir. poſſ. l. 35. §. qui reipub. D. ex quib. cauſ. maior. l. 1. D. de diuerſ. reg.

Simvlare *ſe patrẽſamil*. l. 6. D. quod cum reo. & l. 6. D. & aliàs *Simulare ſe creditorem*. l. 43. D. de furtis.

Simulata venditio. l. 12. D. de aq. & aq. pl. & ſimulatæ nuptiæ. l. 30. D. de ritu nupt.

Simulata acta. l. 2. C. plus valere. *Simulata geſta*. l. 17. C. ad SC. Velleian.

Simulato iuſſu. l. 1. D. de concuſſ.

Simulatè agi. l. 20. C. de donat. inter virum. & *concipi* Rubr. plus valere.

Sindicus. vide, id eſt, in Syndicus.

Sine *iudice reſtituatur tutela*. l. 1. §. vlt. D. de vſur.

Sinere *frui fundo*. l. 2. D. de ann. legat. & *Sinere vti frui*. l. 30. §. 1. D. de legat. 3.

Sinendi *modo relicta legata* dicebantur, quæ ita dabantur, hæres mi illvm rem illam sibi habere sinito, permittito. §. 1. Inſtitut. de teſtament. l. 1. C. comm. de legat. Caius lib. 2. Inſtitut. tit. 5. In lege locationis qua ſcriptum erat, redemptor silvam ne cædito, neve qvem cædere sinito, verbum *Sinendi* hanc habere ſignificationem Vlpianus ſcribit, vt non tantùm redemptor ſi quem caſu cædentem viderit prohibeat, ſed vti curet & det operam, ne quis cædat. l. 30. D. loca. *Sinendi modo*. Vetus Gloſſarium, ἄφε καρπὸν ἤτοι ἐξαίρετος.

Syngrapha, Aſconius in 3. contra Verrem, inter Syngraphas & cætera chirographa hoc intereſſe tradit, quòd in cæteris tantùm quæ geſta ſunt ſcribi ſolent, in Syngraphis etiam contra fidem veritatis pactio venit, & non numerata quoque pecunia, aut nõ integra numerata pro temporaria hominum voluntate ſcribi ſolent, more inſtitutóque Græcorum, & cæteræ tabulæ ab vna parte ſeruari ſolent, Syngraphæ ſignatæ vtriuſque manu, vtríque parti ſeruandæ traduntur.

Singvlaris *Caſus*. l. 122. D. de verborum ſignific. & *Singularis liber*. οἰονόβιβλον vert. in In-

dice Pandect. Florent. item *Singularis ſermo.* l. 1. §. 1. D. de adſignand. libert. *Singularis perſona.* l. 56. D. de cond. & demonſtr. & *Singulares perſonæ.* l. 195. D. de verborum ſignific. *Singularis autem perſona* opponitur populo curiæ vel collegio. l. 9. §. animaduertendum. D. quod metus cauſa. & *Singulares tunicæ.* l. 38. D. de auro & argent. leg. pro ſingulis.

Singulare ius codicillorum. l. 2. §. 1. D. de iure codicill.

Et SINGVLARE *ius eſt*, quod contra tenorem rationis propter aliquam vtilitatem auctoritate conſtituentium introductum eſt. l. 16. D. de legib. l. 23. §. 1. l. 44. §. 1. D. de acquirend. poſſ. ſic Singulari iure receptum dicitur. l. 44. §. nondum. D. de vſucapionibus. & l. 2. §. ſi à furioſo. D. pro emptor. & *Singularia quædam*, id eſt, contra regulas iuris communis, in l. 15. D. de reb. credit. *Singula præcepta.* l. ſingularis. D. ſi cert. petat.

Singulariter ſcriptum edictum, quod vnitatis numero ſcriptum eſt. l. 1. §. item hoc edictum. D. quod falſ. tut.

Singularij milites, quidam olim appellati, vt ex Caſſiodoro lib. 11. Variar. & ex Notitia Imperij Rom. patet.

SINOPSIS Auguſtin. Stechus in Vallam de donatione Conſtantini. Et in epiſt. quadam Valentiniani, Theodoſij & Arcadij ad Salluſtium præfectum vrbi, *Iam illud ipſa res exigit vt & Synopſis operis conſtruendi fideli tendatur examine.*

In SINV *meo habui.* in l. 27. D. de probation. ſignificat in occulto. l. ſi cum fideicommiſſa 16. §. Ariſto. D. qui & à quibus. *Planè*, inquit, *ea quæ in fraudem fiſci in ſinus eius collata ſunt reuocanda*, id eſt, *ea quæ in occulto habuit.* Lamprid. in Commodo, *Prædam omnem in ſinum contulit.* Alio loco, *Qui etiam condemnationes in ſinum vertiſſe dicuntur*, id eſt, in priuatas rationes. Tertullian. in lib. de fuga in perſecutio. *Paciſcens cum delatore, vel milite, vel miniſtro aliquo præſidis ſub tunica & ſinu quod aiunt.* & *Ex Sinu ſuo calumniatores apponere*, dixit Cicero in Verr. lib. vbi de Venere Ericina.

SIPHONES ſunt fiſtulæ per quas aqua fluit, à ſono quem videntur exprimere ita dicti. Iuuenal. Sat. 6.

Effigiémque deæ longis Siphonibus implent.

SITIENTES *agri.* l. 6. C. de ſeruitutibus.

SISTERE eum in iudicio dicimus quem exhibemus & repræſentamus. lege 1. ſi quis in ius voc. & l. 3. eod. l. 1. & 4. D. de in ius voc. l. 2. C. de accuſationibus.

SITONICVM, Gregor. epiſt. 39. lib. 10.

SMARAGDVS in l. 21. D. de auro, arg. & l. vlt. §. ſpecies. D. de publican. l. 1. nulli lic. in fren. lib. 11. C. Gemma eſt viridis coloris, de qua poſt Plinium multis verbis agit Iſidor. lib. 16. Etymolog. cap. 7.

SMVRNA in l. vlt. 5. ſpecies. D. de publican. ea vocatur, quæ vulgò Myrrha dicitur.

SOBOLEM *pro re.* l. 1. D. ſolut. matrim.

SOBRINVS *Sobrina.* l. 1. §. hæc autem. D. vnde cognat.

SOBRINI autem propriè vocantur, qui ex fratribus patruelibus aut conſobrinis, aut amitinis vndique propagantur. l. 3. D. de gradibus & affin. Sobrinum Ælius Gallus apud Feſt. lib. 17. definit, *patris mei conſobrini filium, & matris meæ conſobrinæ filium.* Cic. 1. Offic. *Sequuntur fratrum coniunctiones poſt conſobrinorum Sobrinorúmque.* Vet. Gloſſarium. *Sobrina propior eſt amitæ magnæ materteræ magnæ filia*, paulò poſt, *Sobrinæ ſunt quæ vel ex ſororibus, vel ex fratribus & patruelibus & conſobrinis vel amitis procreantur. Sobrinus propior eſt patrui vel auunculi magni filius.* Donat. in Andr. actus 4. Scena 6. *Sobrini ſunt conſobrinorum filij*, nam ſic dixit Menander, verùm vt alij putant, *Sobrina prior*, Tacit. lib. 12. de ſororibus nati, vt ſint Sobrini quaſi Sororini.

SOCER *mariti patrem* ſignificat, in l. 15. §. vlt. & l. 16. D. ſolut. matrim. aliàs, *vxoris patrem* in l. 17. D. ſolut. matrim. l. ſed hæc ita. l. ſicut. & l. ſequenti. D. de re iudicata. l. penult. D. de iure dotium. ita vt

SOCERI nomine & viri & vxoris pater demonſtretur. Mater verò eorum *Socrus* appellatur, cùm apud Græcos propriè viri pater ἑκυρὸς mater ἑκυρὰ vocitetur: vxoris autem pater πενθερὸς mater. l. 4. §. gradus. D. de gradibus & adf. Soceri autem & ſocrus appellatio etiam ſponſalibus acquiritur. l. 8. D. de gradibus & adf. Sed & vxoris vel mariti auus, auia, proauus, proauia, & vlteriores, Soceri & ſocrus appellatione continentur. l. 14. §. vlt. D. de rit. nupt. l. 146. D. de verborum ſignificatione. l. 3. §. 1. D. de poſtul. Quanquam vir vxoris ſuæ auum, *magnum Socerum* dicat, *auiam magnam ſocrum*: proauum verò *maiorem ſocerum*, proauiam *maiorem Socrum* appellet, vt Feſt. lib. 11. & Modeſt. in d. §. gradus. ſcribunt. Quos etiam *pro*

Soceri

Soceri abſocerique nomine appellatione demonſtramus, vt in l. 15. §. 1. D. rerum amot. Et apud Capitolin. in Gordianis, *Originem maternam & ex Traiani Imperatoris genere habuit auo proauo Coſſ. Socero, pro Socero, & item alio pro Socero, & duobus abſoceris conſulibus.* Sed & Iuſtinus Pygmalionem Sichæi Socerum cui nupſerat ſoror Eliſſa neſcio qua nouitate vocat, vt & Æmilius Probus quoque in Pauſania.

SOCIARE *coniugio.* l. 12. D. de nuptiis.

SOCIA *diuinæ atque humanæ domus*, vocatur vxor. l. 4. C. de crim. expil. hæredit. vnde & conſortium illud *Societas vitæ inter virum & vxorem* dicitur. l. 52. D. de re iudicata. l. 1. D. de act. rerum amot. l. 52. D. de iudic. vt l. 1. D. de ritu nupt. pro communione victus, quæ inter virum & vxorem eſt. l. 52. D. de re iudic. Ex qua & *vxor rei humanæ atque diuinæ Socia* dicitur in l. 4. C. de crimi. expil. hæred.

Socius ædificij. l. 4. C. de ædific. priuat. & *Socij qui habent ædes communes.* l. 8. §. ſi is. D. de dam. infect. ſic & *Socij qui communes ſeruos poſſident.* Vlpian. lib. reg. tit. de libertis. item *Socij omnium bonorum.* l. 1. D. qui teſtament. fac. l. 4. C. comm. vtriuſque iudic. nam *Socij vel vniuerſorum bonorum erant, vel vnius rei.* l. 63. D. pro ſocio.

SOCII dicuntur tam qui tractatu habito Societatem coierunt, quàm qui in communionem inciderunt, & generaliter qui aliquid communiter poſſident. Ita *communium prædiorum dominos* Socios appellat. l. 19. & l. 34. D. de ſeruit. ruſtic. l. ſed ſi vnius. §. tunc enim. D. de iniuriis. l. per hoc iudicium. 4. §. ſicut autem. l. ſi quis putans. 6. l. ſed etſi non 5. l. in hoc iudicium. 14. l. ſi is cum 29. in fin. D. commun. diuidun.

Pro *Socio* actio. Vetus Gloſſarium Græc. ἐπὶ κοινῇ ἀγωγή.

Socij vectigalium publicorum. l. 1. D. quod cuiuſque vniuerſ. &

Societates vectigalium. l. 59. & l. 63. §. in hæredem. D. pro ſocio. *Et Societas vectigalium cauſa coita.* l. 65. §. nonnunquam. D. pro ſocio. & Tacit. lib. 13. vbi malè Rhenanus emendauit, Neceſſitates. Coire enim ſolebant publicani in Societatem conductionis vectigalium, permiſſúmque his erat corpus habere, vt in d. l. 1. D. quod cuiuſque vniuerſit. Caius ſcribit. Inde *Societas vectigalium.* in l. 9. §. ſocij. D. de publican.

Socius cædis. l. 17. D. de quæſtionibus. *Socij latronum.* l. 6. D. de cuſtodia. & *Societas latronū.* l. 39. §. mulierem. D. ad l. Iul. de adult. vt *Societas ſcelerum.* l. 4. C. de quæſtionib.

Societas coiri, contrahi, & inchoari, dicitur, hinc & Conuentionalis Societas vel certæ vnius rei atque negotiationis eſt, vel omnium, totorum, ſeu vniuerſorum bonorum. Societas totorum bonorum. Vetus Gloſſarium Græcum, ἐπὶ πάσῃ τῇ περιουσίᾳ ὧν καλοῦσι κοινοπραξίαν οἱ Ἕλληνες.

Societatem omnium bonorum ſuorum habens cum vxore. l. 16. §. 5. D. de aliment. vel cib. *In coeunda Societate.* l. 57. C. de obligat. & actionibus.

Societates etiam collegia & corpora vocantur, in l. 1. D quod cuiuſque vniuerſit. l. 31. D. de furt. l. 3. §. à municipibus. D. de bon. poſſeſſ. l. 21. D. de fideiuſſor. Quibus qui præerant, *magiſtri Societatum* vocabantur. l. 14. D. de pact.

SOCORDIA. l. 1. D. de fur.

SODALES ſunt qui eiuſdem collegij ſunt, quam Græci ἑταιρείαν dicunt. lege vlt. D. de colleg. & corp. Vnde *Sodalitia.* in l. 1. D. eodem tit. De quibus legem quandam Liciniam latam Cicer. pro Planco refert. Tertul. lib. 2. ad vxor. *Diſcumbit cum marito in Sodalitiis, ſæpè in popinis.* Appellat & *Sodalitates* idem Cic. in Cato. maiore & aliis locis.

Solis dies in l. 3. C. de feriis. l. 10. & l. 13. de exactionib. in C. Theod. Is eſt, qui hodie à Chriſtianis *Dominicus* vocatur. l. 2. & l. vlt. C. de feriis. ad quam pertinentem Leonis conſtitutionem Nicephor. lib. 15. Hiſtor. eccleſ. cap. 25. memorat. Gregorius Turonenſ. lib. 3. Hiſtor. cap. 13. *Ecce enim,* ait, *dies ſolis adeſt. Sic enim Barbaries diem Dominicum vocitare conſueta eſt.* Quæ verba Aimonus monachus in eadem hiſtoria referenda tranſcripſit lib. 2. de geſt. Francor. cap. 11. Diebus porrò nomen à planetis antiquitas indidit. Auſonius in Edyll.

Nomina quæ ſeptem vertentibus apta diebus,
Annus habet totidem errantes fecere planetæ.
Primum ſupremúmque diem radiatus habet ſol.
Proxima fraternæ ſuccedit Luna coronæ, &c.

Hanc verò inſtitutionem ab Ægyptiis ad reliquas gentes manaſſe Dio libro 37. ſcribit.

SOLACIVM pro Salario in l. 13. in fi. D. communia præd. l. 33. in fin. D. de adm. tut. & l. 22. §. ſin autem in ſæuiſſimo in fi. D. ſol. matrim. Atque adeò commoda & Salaria munerum ac militiarum, *Solacia* Impp. appellant. l. 15. C. de aduoc. diuerſ. iudicior. l. 3. l. 5. l. 6. C. de aduoc.

diuerſ.iudicum. l. penult. C. de præd. decur. lib. 10. l. 3. C. de agentibus in reb. lib. 12. l. vlt. C. de ſilentiar. lib. 12. Inde *Solacia annonarum* in l. vn. C. de annon. & capit. l. 17. de erogat. milit. annon. lib. 12. C. Eadem eſt in Nouellis Iuſtiniani vis verbi ἀναψυχή. Secundum hæc in l. 4. C. de nauicul. lib. 11. vbi vulgò Salariis pro mercedula præſtitis legitur, veteres ſcripti codices & impreſſus Theodoſij Codex in l. 32. eodem tit. *Solatiis* ſcriptum habent. Coripp. l. 3. de laudibus Iuſtini. *Solatium* quoque pro Solario Greg. epiſt. 23. lib. 7.

Solarivm locum editum ſignificat in quo veteres apricari & ſolem captare ſolebant. l. 13. D. de ſeruitutibus vrban. præd. l. cum ſeruus. §. hæres. D. de leg. 1. Cic. pro Quintio, *Vixit enim ſemper incultè atque horridè, natura triſti ac recondita fuit, non ad* Solarium, *non in campo verſatus eſt*. Vide Publium Victorium lib. 21. capit. 13. Macrob. lib. 2. cap. 4. de Auguſto. *cùm de Tyriæ purpuræ, quam emi iuſſerat, obſcuritate quereretur, dicente venditore, Erige altius ac ſuſpice, his vſus eſt ſalibus: Quid ergo, vt me populus Rom. dicat bene cultum, in Solario ambulaturus ſum?* Veteres enim hyberno tẽpore valetudinis gratia in Sole apricari, &, vt Seneca ait, *in Sole percoqui ſolebant*: habebántque in ædibus ad eum vſum loca adcommodata. Quæ, teſte Iſidoro lib. 15. cap. 3. *Solariorum inde nomen acceperunt*. Quod & Imperator Leo Conſtitutio. vlt. his verbis tradit, τὰ δὲ περὶ τῶν ὑπαίθρων, καὶ ὡς ἄν τις εἴποι, προσηνεστέραν θεωρίαν, ἃ καὶ πρὸς μόνην τὴν ὑπαιθρίαν ἀπόλαυσιν ἐπινενόηται, καὶ τὴν ἐπωνυμίαν ἐκ τοῦ ἡλίου εἴληφεν ἡλιακὰ προσαγορευόμενα. Zeno. in Conſtit. περὶ καινοτομιῶν, θεσπίζομεν, τὰ καλούμενα σολάρια μὴ ἐκ μόνων ξύλων τε καὶ σανίδων ἠρεῖσθαι ἄλλοτε τῶν λεγομένων ῥωμανησίων σκεδομένωθαι, χρηματ. Et mox, ἐκ μηδ᾽ ἑτέρου μέρους Σολάρια ἤτοι Ἐξώστας κατασκευάζειν. Vetus Gloſſarium Græc. ἐξώστης ὁ ἡλιακός. Item aliud Gloſſar. ἐξωχὴ τοῦ ἐξώστου. *Solarium* etiam inſtrumentum id ſignificat quo horæ ſolis vmbra declarantur, vt in illis feſtiuis Plauti verſibus, quos Gell. lib. 3. cap. 3. citat. *Vt illum Dij perdant, primus qui horas reperit, quique adeò primus ſtatuit hîc Solarium deſcriptum*, aut ex aqua contemplere *intelligere declarari horas arte non caſu*.

Solet. l. 15. D. de tranſactionib. l. 8. D. qui ſatiſd. cogant.

Solet *quæri*. l. Iulianus. D. de collat. bonorum. *Vel quæri Solet*. l. 3. D. pro derelicto. *Solet quæri*. l. 2. §. Solet. D. de hæreditate vel act. vendit. *Solet concedi*. l. 1. §. vlt. D. de loco pub. *Solet decerni*. l. 32. D. de vſuris. *Solet dici*. l. 17. §. ideo ait. D. de ædilit. edict. l. 59. D. de iure dot. & l. vlt. de iur. fiſci. l. 95. §. ſi mandata. D. de ſolution. *Quod dici Solet*. l. 55. D. de condict. indeb. l. 32. D. de ſeruit. præd. ruſt. *Solet pecunia iure pignoris capi*. l. 15. §. ſed & ſi. D. de re iudicata. *Solet hodie*. l. 1. D. de cur. fur. *Solet impetrari à principe*. l. 10. D. de his qui notantur infamia.

Solet *princeps*. l. 11. §. merito. D. ne quid in loco publico. *Solet prætor*. l. 8. D. de tranſact. *adiri*. l. 1. D. vbi pupill. l. 1. D. vti pupill. l. 7. §. idem ſolent. D. de adminiſtr. & peric. *Solent prætores*. l. 3. D. de poſtul. *Solent proconſules*. l. 6. D. de officiis proconſ. *Solent præſides*. l. 8. §. Solere. D. de pœnis. *Solent hodie præſides*. l. 1. D. de curat. furioſ. *Solent iudices*. l. 49. §. vlt. D. de iudiciis. l. 21. D. de iureiurand. l. 3. D. de aliment. vel cibar.

Solet & non Solet. l. 8. §. 1. & §. inuitus. D. de procuratorib. item *non Solet*. l. 6. §. ſi quis abſente. D. de confeſſ. l. 11. §. 1. D. de his qui notant. infam. & l. 6. D. de in lit. iurand.

Solemus dicere. l. 7. §. 1. D. de iniuriis. l. 3. D. de bonor. poſſeſſ. l. 2. §. vlt. D. de exceptionibus. l. 61. D. de iudiciis. & l. 7. §. quinimo. D. de pact. l. 1. §. conditio. D. depoſiti. l. 1. D. de iniuriis. l. 9. D. de condit. & demonſtr. l. 5. D. de liber. leg. & de acquiren. vel omitt. l. 10. §. vlt. D. de pact. l. 3. §. vlt. & l. 6. §. ſolemus. D. de hæred. inſtit. *Solemus facere*. l. 1. D. quod legator. *Solemus loqui*. l. 41. D. de manum. teſtam.

Solent. l. 1. §. ſolent. D. de off. præfect. vrb. *Solent heredes*. l. 2. D. de edendo. *ferè Solent*. l. Iuriſgentium. 7. §. quod ferè. D. de pactis.

More Solito proſequi. l. 14. C. ad l. Iul. de adult.

Solita cautio. l. 5. D. de hæred. pet. & *ſatiſdatio*. l. 40. §. ſed & is. D. de procuratorib.

Solitæ regiones. l. 1. §. vlt. D. de offic. præf. vrb.

Solitum auxilium. l. 1. C. qui & aduerſus.

Solitum eſt ſeruari. l. 18. D. de ſtatu hominum.

Solemne ſignificat anniuerſarium, legitimum, ordinarium. ſic *Solennia accuſationis*. l. 18. D. de accuſationibus. & *Solennia accuſationum*. l. 7. C. de accuſationibus. *Solennia iudiciorum*. l. 7. D. de in integr. reſtitutio. Vnde *& ordinatis ſolemnibus*. in l. 11. & l. 15. C. de liber. cau. *Solemnia prouocationis*. in lege 11. §. quidam. D. de adulter. l. 7. C. de calumniatoribus. lege 3. & l. 6. C. ad exhi. quæ perſtringitur in l. 1. C. ad Turpillian. l. 3. D. de accuſationibus. l. 11. C. de adminiſtr. tut.

Solennia mortis peragere. l. 44. D. de manumiſſ. teſtam.

Solennia occulta. l. 2. D. de veteran.

Solennia teſtamenti. l. 2. §. pen. & §. vlt. D. qui teſtament. fac. poſſ. l. 2. C. de teſtament. l. qui teſtamento. §. vltim. & l. hæredes palàm 21. §. 1. D. qui teſtam. fac. poſſ. quæ & *Solennia iuris vocantur.* l. 3. C. de teſtam. & *Solennia iuris in teſtamento.* l. 1. D. de iniuſto rup.

Solennes accuſationes. l. 6. C. ad exhibend. & *Solennes inſcriptiones.* l. 10. C. de his qui accuſ. nõ poſſ. item *Solennes actiones* quæ certis formulis concluſæ. l. 2. §. deinde ex his legibus. D. de orig. iur. ſic & *Solennis actus.* l. 3. C. de emancip. *Solennis adoptio.* l. 14. C. de probat. l. 8. C. de adoption. *Solennis ætas pro legitima.* l. vlt. C. de reuocand. item *Solennes appellationes.* l. 20. §. vlt. D. de appellation. *Solennis depoſitio.* l. 9. C. de pigner. act. *& diuiſio.* l. aſſis. l. 13 §. 1. D. de hæred. inſtituend. *Solennis* quoque *emancipatio.* in l. 9. C. de adopt. l. 3. C. de emancip. liber. & *Solennes indictiones.* l. 1. C. de infamib. Sic & *Solenne ius*, pro, ciuili & legitimo. l. 27. D. de diuerſ. reg. iur. Paul. lib. 2. ſent. tit. 21. *Solennis iuris ordo.* l. 4. C. de adoptionibus. ita & *Solenni iure conuenire.* in l. 12. C. de pignor. item *Solenne iuſiurandum in principio anni.* Cornelius Tacit. Solenne cenſorum de vxoribus iuſiurandum. & *Solennis mos.* l. 7. C. de ſeruitut. l. 3. C. ad legem Iuliam de vi publ. Ita & *Solennia munera.* in l. 12. §. penult. D. de adminiſtrat. tut. Et *Solennia patrimoniorum onera.* in l. 2. D. de veter. & aliis compluribus locis, quos in libris Antiquit. retulimus, quibus nunc adiungo l. 4. C. quo. appell. non recip. & l. 17. C. de iure dot. & lege 25. C. de rei vend. In quibus *Solennium penſitationum, & fructuum* fit mentio. *Solennis quoque numerus teſtium* pro ſeptem teſtium numero, qui teſtamentis faciendis adhiberi debet. l. 2. D. qui teſt. fac. poſſ. l. 20. §. mulier. D. qui teſt. fac. poſſ. ſic & *Solennis ordo.* l. 14. C. de pact.

Item *Solennes penſiones.* l. 25. C. de rei vendicat. & *penſitationes.* l. 27. C. de iur. dot. l. 2. C. pro ſeruo. & *Solennes publicæ penſitationes.* l. 13. C. de compenſationibus. item *Solenne ſpacium.* in l. 1. D. pro dote. quod lege 12. tabul. ad vſucapionem præſtitum eſt. *Solennia tempora.* in l. vlt. C. de excuſ. veter. quinquaginta dies ſunt, D. Marci conſtitutione ad allegandas excuſationes præfiniti. l. 6. & l. 18. C. de excuſ. tut. ſic & *Solennia ſtipendia.* l. 7. C. de fide inſtr.

Solenne tributariæ functionis munus. l. 4. Codice quorum appell. ſic & *Solemnes feriæ*, ſtatæ & certæ & quotannis recurrentes. l. 26. §. ſi ferox. D. ex quibus cauſis maior. *Solenne ſacrificium.* Vlpian. lib. reg. tit. 10. *Solenne ſpectaculum certaminis.* l. 1. C. de expenſ. *Solennia verba.* in l. 23. D. de manumiſſ. teſtament. *quæ in manumiſsione facienda pronunciari ſolebant, quæ vel à domino ipſo manumittente,* vt Feſt. Pomp. indicat, *vel à Lictore virgam capiti ſerui imponente,* vt Boët. in Topic. teſtatur, proferri conſueuerant. l. manumiſſio. D. de manum. vindict. de *Solennibus quoque verbis* in l. 1. C. de acceptilationibus.

Solennibus interpoſitis. l. 18. C. de euictionibus. l. 5. C. de ordin. cognit. & ordinatis. l. 31. C. de lib. cau.

Solennitas etiam acceptilationibus & verborum obligationibus tribuitur. l. vlt. C. de bon. auctor. iudi. poſſid. l. 7. C. commu. vtriuſque iudic. l. 12. & l. 14. C. ſi cert. petat. l. 1. C. de acceptilation. l. 10. C. de contrah. ſtipula. l. 1. C. de vſur. l. 5. in fin. C. de dolo. Ita *Solemniter deliberationem præſtare accipe.* l. 17. C. de fideic. *Solennitas actus.* l. 3. C. de emancip. l. 13. C. de probat. Eſt & adoptionis Solemnitas. l. 25. in fi. D. de adoptio. l. 13. l. 14. C. de probat. l. 5. C. de ſuis & legiti. *Vnde adoptio Solemni iuris ordine explicari ſolere* dicitur. l. 4. C. de adoption. ſic & *Solennitas haſtarum.* l. vlt. C. ſi aduerſ. fiſc. *Solennitas iuris.* l. 19. D. de auct. & conſ. tut. l. 4. C. de iure delibe. l. 7. C. de teſtam. & l. 23. C. de fideicomm. & *Solennitas iurium.* l. vlt. C. de in lit. iur. item *Solennitas iuriſiurandi.* l. 21. C. de rei vendic. *Solennitas ſtipulationis.* l. 7. D. de rer. permut. *Solennitas verborum.* Paul. lib. 5. ſentent. tit. 7.

Solenniter accuſare. l. 15. & l. 18. C. ad l. Iul. de adult. *Solenniter adire hæreditatem.* l. 12. C. de teſtam. manumiſſ. *Solenniter in adoptionem dari.* l. 2. C. de ſuis & legit.

Solenniter cauere eſt ſatiſdatione ordinaria & vſitata cauere. l. 28. D. de adminiſtr. tutorum. l. 46. D. de procuratoribus. Quanquam hoc Tribonianum Iureconſultis adſcripſiſſe facilè crediderim ex §. ſin autem per procuratorem. Inſtit. de ſatiſdatio. *Solenniter citari.* l. 1. C. ſi maior ab hæred. *Solenniter competere voluntatem.* l. vlt. D. de his quæ in teſtamen. delentur. *Solenniter conſtare.* l. 3. Codice de ingenu. manum. *denunciare.* Paul. libro 2. ſentent. tit. 13. *Solenniter ſe excuſare.* l. 19. C. de adminiſtr. tut. & *Solenniter fieri reſolutio* dicitur in l. 5. C. in quibus cauſ. pignus. *Solenniter iurare.* lege 33. Digeſtis de iureiurando. *ordinare.* lege quarta Codice qui teſtamen. *perſequi pignus.* lege 15. Codice de euictionibus. *poſtulari.* lege vltima Digeſtis ſi aduerſ. *repoſcere.* l. 7. Codice de vſufruct. *tueri.* lege ſecunda, Codice ne fiſcus.

petere tutores. l. 10. C. qui petant tutor. *vendere*. l. 9. C. de diſtract. pign.

Solenniter actum. l. 30. D. de verborum oblig. *Solenniter admiſſa bonorum poſſeſſ*. l. 2. D. comm. de ſucceſſionibus. *Solenniter facta obligatio*. l. 9. C. de ſolution. *& liberatio*. l. 5. C. de dolo malo. *Solenniter conuocati decuriones*. l. 2. C. de decurionibus. *Solenniter excuſsi*. l. 2. C. quo quiſque ord.

Solida *actio*. l. 77. §. Mæuio. D. de legat. 2. *hæreditas*. l. 8. C. de fideicomm. libert. item *Solida menſa argento coperta opponitur*. l. 41. §. vlt. D. de contrahen. empt. ſic *Solida pars*, & pars quæ deducto vſufructu eſt, opponuntur. l. 34. D. de bon. libert. item *Solida præſtatio*. l. 2. §. idem. D. de adminiſtr. rerum. *Solida proprietas*, id eſt plena. l. 20. D. de vſu & vſufruct. & non deducto vſufructu. l. 26. in fin. princ. D. de vſufructu lega. lege 35. D. de bon. libert. l. Sem. *Solida res*, *i. integra*. l. 15. §. vlt. D. de pignoribus. & *Solidam rem præſtare*. l. 53. §. 1. D. de legat. 1. & *in Solidis rebus habere voluntatem æris alieni deducendi*. i. in vniuerſis. l. 6. §. 1. de peculio legato.

Solidam viam petere. i. tutam. l. 14. D. de ſeruit. l. 17. D. de ſeruit. *Solidum fideicommiſſum*. l. 78. D. de legat. 2. *Solidum ius*. l. 12. D. de adſignand. lib. & *Solida legata*. l. 23. D. de dolo, id eſt, integra in l. 14. §. 1. D. ad legem Falcid. *& non diminuta*. l. 20. §. legata. D. de bonorum poſſeſſ. cont. tab. ſic *Solidum legatum præſtare*. i. plenum & non deducto vſufructu. l. 14. D. de vſu & vſufruct. l. 2. C. de vſur. & fructibus legat. l. 73. & l. 74. & 75. & l. 86. & 87. §. qui filium. D. ad leg. Falcid. l. 3. §. idem Pompon. D. ad Senat. Trebell. *Solida legata accipere & legari*. l. 27. §. ſi hæres. D. ad Senat. Trebell. item *Solidum pretium*. l. 31. §. vlt. D. de reb. cred. id eſt totum. l. 16. §. idem Marcellus. D. de condict. indeb. & *Solida tempora*. lege vlt. C. de temporibus in integr.

Solidus fundus. l. 3. D. de ſeruit. legat. l. 23. D. ad legem Falcid. l. 16. §. hi qui. D. ad Senat. Trebellianum. & *Solidus grex*, id eſt totus & integer. l. 5. D. de rei vend. l. ſecunda. D. de rei vend.

Solidum vel partes viriles. l. 5. D. de fideiuſſor.

Solidi capiendi ius. Vlp. lib. reg. tit. de ſolid. cap. & *Solidi obligatio*. l. 1. §. ſed ſi. D. de exerc. *Solidi poſſeſsio*. l. 5. D. de vi & vi arm. & l. 19. D. vti poſſid.

Solidum capere. Vlp. lib. reg. tit. 16. l. 67. D. ad SC. Trebell. l. 13. §. vlt. D. de iure fiſci. *Solidum* autem capere non poſſe dicuntur, qui totum quod eis relinquitur, capere & ſibi acquirere non poſſunt. l. 6. D. de vulga. & pupilla. l. 72. D. de hæred. inſtit. l. 6. §. 1. D. de cõdition. & demonſtration. l. 7. D. de conditio. inſtit. l. 67. D. ad legem Falcid. l. 16. §. ſi qui. D. ad Trebellian. Tertullian. ad vxorem. *Tu modò vt Solidum capere poſsis admonitionis noſtræ fideicommiſſum*. ſic *Solidum conſequi*. l. 14. idem dicimus. D. de furt. l. 18. D. de reb. auct. iud. & *Solidum petere*, id eſt integrum. l. 16. §. vlt. D. de alimen. vel cibar. *Solidum recipere*. l. 1. C. qui bon. non ceſſ. *Solidum ſoluere*. l. 3. D. ad legem Falcidiam. l. 114. D. de verborum ſignific. & quid ſit *Solidum ſolui*, vide l. 85. D. de ſolutionibus. l. 1. §. interdum. D. ad legem Falcidiam. & contrà *Solidum non ſoluitur, non minus quantitate quàm die*. l. 85. D. de ſolutionib.

Si Solidum ſolutum fuerit creditoribus meis. l. 5. D. qui & à quibus manum.

De Solido ſoluendo, id eſt de ſorte & de vſuris debitis. lege 4. §. addici. D. de fideicomm. libert.

In Solidum adquirere. l. 1. §. per communem. D. de acquiren. poſſeſſ. ſic *in Solidum acquiritur ſeruitus*. l. 17. D. de ſtipulat. ſeruorum. & in *Solidum agere*. l. 24. D. de fideiuſſor. ſic *in Solidum agere & in partem cont. tab. experiri* opponuntur. l. 40. §. quotiens. de damn. inf. l. 11. §. plerumque de legat. 3. *in Solidum agi*. l. 1. D. de ſeruit. vrban. præd. l. 15. §. ſi in rem. D. quod vi aut clam. item *in Solidum & in partem competere actiones opponuntur*. l. 1. §. ſi quamuis. D. ſi quid in fraud. patron. vt & *in Solidum tranſire actiones*. l. 4. §. vlt. D. ad Senat. Trebellianum. *in Solidum cauere*. l. vlt. D. quando ex fructu. *in Solidum conuenire*. l. vlt. D. de ſeruit. legat. l. 1. C. ex delict. l. 8. D. ſoluto matrim. *in Solidum defenſa res*. l. 17. D. iudic. ſolui. & *in Solidum condemnatio fieri dicitur*. l. 11. §. officium. D. de aqu. & aq. pluu. ſic *in Solidum damnandus*. l. 2. §. vlt. D. de ſtipulation. item *in Solidum dotata*. l. 1. §. filiam. D. de dot. collat. *in Solidum exoluere*. l. 2. C. de duobus reis. *& liberare*. l. 8. §. 1. D. de accept. vnde *in Solidum contingere liberatio* dicitur in l. 13. §. vlt. D. de acceptil. *in Solidum alicuius eſſe ſerui*. l. 68. §. ſeruos. D. de leg. 3. *in Solidum & in partem ſuam eſſe opponuntur*. l. 8. §. 1. D. de liberali cauſa. *in Solidum præſtandi fideicommiſſa*. l. 87. §. vlt. de legat. 2. *in Solidum ſequi fidem*. l. 9. D. de duobus reis. *in Solidum habere*. l. 19. D. de precario. *in Solidum habere interdictum*. l. 1. §. non ſolum. D. de vi & vi armat. *in Solidum obligari*. l. 18. D. de oper. noui nunt. & l. 27. D. de dam. infect. *in Solidum autem obligari & partem obſtringi opponitur*. l. 8. D. de duob. reis.

Item *in Solidum edere operas.* l.49. D. de oper. libert. *In Solidum poſsidere.* l.3. D. vti poſſid. *in Solidum reſtitui.* l. 7. D. ad leg. Falcid. *in Solidum ſatisfieri.* l.1. C. de magiſtrat. conuen. *in Solidum habere ſtipulationem.* l. 2. D. de verborum obligat. & *in Solidum committi ſtipulatum.* l. 2. §. vlt. D. de verborum obligat. *in Solidum tenere.* l. 56. §. 1. D. de verborum obligat. & *in Solidum teneri.* l. 22. §. 1. D. ratam rem haberi. l. 10. §. quotiens. D. de appellat. l. 7. D. de adminiſtr. rerum. & l. 9. D. de pollicitationibus. *in Solidum teneri actionem.* lege 1. C. de condict. furt. & *in Solidum teneri pignus.* l. 1. C. ſi vnus ex pluribus. *in Solidum vendere.* l. vltima. D. pro empt. *in Solidum duobus rem vendere.* l.21. D. ad legem Cornel. de falſis. *in Solidum venire bona.* l. 79. D. ad Senat. Trebell. & *in Solidum diſtrahere.* l. 56. D. ad Senat. Trebell. *in Solidum vindicare hæreditatem.* l. 4. D. ſi cui plus.

Pro Solido. l. 3. D. famil. erciſc. l. 12. D. de auct. & conſ. tut. & *pro Solido quæſita actio.* l. 9. §. ſi cert. petat. 8. *Pro Solido eſſe dominum.* l. 19. §. vlt. D. de caſtrenſi peculio. & *pro Solido dominium.* l. 15. C. famil. erciſc. item *pro Solido durare obligatio* dicitur in l. 46. D. de ſolution. & *pro Solido res facta accipientis,* ibid. *pro Solido pertinere ad aliquem.* l. 21. D. de opt. legat. *pro Solido poſsidere.* l. 3. C. in quibus cauſ. ceſſant. *pro Solido vindicare res.* l. 4. C. de ædific. priuat.

Solidare. l. 41. C. de tranſactionib.

Soliditas prædij. l. 2. C. de comm. rerum alienat.

Soliditatis periculum. l. 2. C. quo quiſque ordin.

Solidum & aureum idem valere lib. 1. docuimus. Et ita in l. 1. §. hoc autem. D. de fugitiu. l. 41. D. de ædilit. edic. l. 34. D. de iure fiſc. l. 25. D. de epiſco. & cler. accipiendum eſt Solidorum nomen. Solidus autem auri, 20. libris æris æſtimatur. l. vn. de collat. ær. lib. 10. C. in Nouella Maiorani de curialibus Solidi Gallici fit mentio, cuius aurum minore æſtimatione taxatur. In legibus autem Longobardorum Solidus 40. denariis æſtimatur. l. 1. de quantitat. ſolidi in legibus Longobardorum. Et ita in lege Salica, Solidus accipiendus eſt: vt ex eo patet, quod 600. denarij in iis legibus 15. Solidos facere dicuntur. & 120. denarij Solidos tres. Sed in ea lege compluribus in locis in notis numerorum mendum eſt, quod emendatu facile erit, ſi ad eam quantitatem denariorum, quam dixi, Solidorum ratio æſtimatióque redigatur. Caſſiodor. lib. 1. epiſt. ad Boët. *Sex enim millia denariorum Solidum eſſe voluerunt.*

Solidorum duo milia. l. 38. §. fides, de legat. 3.

In Solitudine *relati equi.* l. 1. §. 1. D. de abigeis.

Sollicitare *exercitum.* Paul. lib. 5. ſent. tit. 29. *& milites.* l. 7. D. ad legem Iuliam maieſtat. *Sollicitare ſeruum.* l. 4. C. de fugitiu. *vel ſeruos alienos.* lege 6. D. de l. Fab. & *Sollicitatum ſeruum.* l. 3. C. de noxal actionibus. &

Sollicitator *qui ſeruum ad delinquendum impellit.* l. 11. §. quanuis. l. 14. §. æſtimatio. D. de ſeruo corrup. l. qui ſeruo. §. idem Pomponius. D. de furt. & apud Senecam controuerſ. vlt. libri 2.

Sollicitare ad nuptias. l. 5. C. de donatione ante nupt. & *Sollicitatores alienarum nuptiarum.* l. 1. D. de extraord. crim. quos *Sollicitatores alieni affectus* Caſſiodor. lib. 5. Var. vocat. Ouid. lib. 3. de Ponto. Eleg. 3.

Non me legitimos ſollicitare toros.

Arnobius ſimpliciter *Sollicitare* dixit in ea ſignificatione lib. 2. aduerſus gentes. fol. 25. pag. 1. *Domos vt effringerent, noctibus ſollicitarent, abigerent, præuaricarentur, &c.*

Sollicite *agere.* l. 4. C. ex falſa cauſa. *& curare.* l. 3. §. 1. D. de adminiſtr. tutor.

Solliciti pro cognato. l. 3. §. hoc interdictum. D. de hom. lib.

Sollicitudo *tutelæ.* l. 3. C. de excuſationibus. l. 2. C. de legit. tut.

Ad Sollicitudinē reuocare. l. 13. D. de ann. legat. & *in Sollicitudinem ſuā reuocare.* l. 3. C. de delat.

Solon & *Draco* citantur in l. quod ait lex. D. ad leg. Iuliam de adult. & *Solonis lex,* in l. vlt. D. de colleg. & alibi vt exiſtimo ſub titul. fin. regund.

Solum appellant Iurecōſulti aream cui ædificium ſuperponitur. l. 21. D. de pignor. actio. l. 2. C. de rei vendic. quod & ideo *partem eſſe ædium* dicunt. l. 49. D. de rei vendicatio. Solum Vet. Gloſſar. Græc. τὸ ἔδαφος. *Solum* porrò Seruius in 5. Æneidos eſſe ſcribit, *quod vnicuique rei ſubiacet.* Vnde *nauium ſolum mare, aer auium, ſtellarum cœlum.* Ex quo ab Ouidio dictum ſit, *Aſtra tenent cœleſte ſolum.* ſic *Solum & ſuperficies* opponuntur. l. 3. D. de ſeruit. ſic ſeparatim *Solum ædium vendere.* l. vlt. D. quæ in fraud. cred. item *Solum publicū.* l. 1. D. de ſeruit. vrban. præd. & *in Solo facere opus,* ibid. & *in Solo fieri opera.* l. 7. §. notauimus. D. quod vi aut clàm. & *Solo coniuncta opera.* l. 1. §. hoc autem. D. de oper. nou. nunc. *In Solo autem fieri opera* dicūtur, quę Solo coniuncta ſunt: veluti ſi quis ædificium ponat in Solo: quòd ſi quis meſſem faciat,

vineas putet, arbores ſuccidat, opus tamen in Solo facere non cenſetur. Et hoc ita in operis noui nunciatione obtinet. l. 1. §. hoc autem. D. de noui oper. nunciat. Cæterùm in interdicto, quod vi aut clàm, quod ad ea ſolùm opera, quæ in Solo fiunt, pertinet, etiam in Solo fieri videtur quod circa arbores fit, non etiam quod circa fructum arborum. Itaque ſi vineas quis vel arundinem vel ſalictum ſucciderit, hoc interdicto tenebitur. l. 1. §. hoc interdictum. l. 7. §. notauimus. D. quod vi aut clàm.

In Solo *conſiſtere ſeruitutes dicuntur.* l. 8. D. de ſeruitut. quæ Solo imponuntur, & Solo debentur, quales ſunt, iter, actus, via. l. 3. D. de ſeruitutibus. Vide Harmenopul. lib. 2. tit. 4. pag. 232. In *Solo quæſita ſeruitus*, vel *Soli ſeruitus* quænam appellatur; vide Harmenopul. dict. loco.

Soli poſſeſſio. l. 15. C. de rei vindicat. l. 20. D. de vi & vi arm. *Soli res.* l. 15. D. qui ſatiſdar. cogant. l. 1. D. de auct. tut. l. 13. C. de ſeruitutibus. Res autem Soli dicuntur, *ædes, agri, fundi*, & cæteræ *res immobiles* Solo *coniunctæ*. l. 1. D. de rei vendicatio. l. 1. D. de condict. tritic. l. 7. D. de vſufr. l. 1. §. ſi fundus. & l. 3. §. pertinet. D. de vi & vi arm. l. 7. §. in peculio. D. de pecul. l. 1. D. de ædili. ed. l. 55. D. de donatio. inter vir. l. 1. D. vtrubi. l. 30. §. quid ergo. D. de vſucapionibus. l. 1. D. de vſufr. l. 1. D. vſusfru. quemadmodum caueat. l. 12. §. cellarum. D. de inſtruct. vel inſtrum. l. 24. D. quæ in fraud. credit. Quæ & *ſolo cohærere & Solo contineri* dicuntur. l. 10. D. quod vi aut clàm. l. 1. §. hoc interdictum. D. de vi & vi arma. Quod verbũ vt Iureconſultis proprium Seneca notat. Sic enim lib. 11. Natur. Quæſtio. *Tertia pars de agris, terris, ſatis, arbuſtis, quærit: &, vt Iureconſultorum verbo vtar, de omnibus quæ Solo continentur.* Plin. lib. 6. epiſt. *Eoſdem patrimonij tertiam partem conferre iuſſit in ea, quæ Solo continerentur.* Tranquill. in Tyber. cap. 48. *Cum per Senatuſconſultum ſanxiſſet, vt fœneratores duas patrimonij partes in Solo collocarent.* Liuius lib. 6. Decad. 3. *Et omnia quæ Solo non continerentur reſtituenda cenſuerunt dominis.* Sic *pignora Soli* in l. 15. §. ſi pignora. D. de re iud. & obligatio Soli. in l. 29. §. legatum. D. de lib. leg. l. à Diuo. §. in venditione. D. de re iud.

Solum vertere. l. ſuper. C. de ſuariis & cohort. pat. lib. 11. *Sedem locúmque mutare ſignificat*, interprete Tullio in Oratio. pro Cæcinn. circa fin. Iuuenal. Satyr. 11.

Qui vertêre ſolum Baias ad oſtia currunt.

Solo cohæret. l. 1. §. ſi quis de naue. D. de vi & vi armat. & *Solo cohærent res.* l. 1. §. 1. D. de vi & vi arm. ſic *Solo cohærent ædificia, aceruus autem Solo non cohæret.* in l. 10. D. quod vi aut clàm. item *Solo contineri.* l. 12. §. ſua verò quæ. 12. D. de inſtructo vel inſtrum. legato. l. 1. Digeſtis de rei vendic.

Hinc Solarivm vectigal quod pro ſolo penditur. l. 2. §. ſi quis nemine. D. ne quid in loco publ. l. 39. §. hæres. D. de legat. 1. Atque ita etiam penſio, quæ à ſuperficiario pro Solo penditur, appellatur in l. 15. D. qui potio. in pign. Mercedem ſoli vocat Marcia. in l. 17. D. de pigner. actio. Vet. Gloſſarium Græc. ἐξοχὴ τοῦ ἐξάτου. cætera vide ſupra in Solarium.

Solvere in communi loquendi vſu quid ſit, & quis dicetur ſoluiſſe vide l. 4. §. ſoluiſſe. D. de re iudicata. *Soluere æs alienum.* l. 8. §. idem prætor. D. de reb. eorum. *Soluere fundum.* l. 7. §. Seruus. D. pro emptore. *Soluere impenſam.* l. 45. de act. empt. fideicommiſſum. l. 50. §. vlt. & l. 52. §. 1. D. de iudic. l. 17. §. ſi pupillo. D. de vſuris. l. 15. de probat. *legatum.* l. 13. D. ratam rem haberi. *& legata.* l. 36. §. inter dies teſtament. milit. *& libertatem.* l. 24. D. de excuſat. *Soluere operas.* l. 39. §. damn. de ſtatuliber. l. 26. §. libertus. D. de condict. indeb. *Soluere in frumento potius quàm in pecunia.* l. 19. §. ſi dominus. D. locati.

Solvtionis appellatione omnis liberatio quoquo modo facta, & ſatisfactio qua creditor contentus fuerit, continetur. l. 47. l. 176. D. de verborum ſignificat. l. 52. l. 54. D. de ſolutionibus. quod quemadmodum ſe habeat, lib. 1. de ſolutio. abundè expoſuimus.

Solutio Vetus Gloſſarium, καταβολὴ ἡ λύσις δὲ ἧς πάσα ἡ ἐνοχὴ διαλύεται καὶ ἡ τῆς βίβλου καὶ τῆς ῥε, καὶ τῆς literis καὶ τῆς conſenſu. Et ali. ἡ λύσις καὶ ἡ καταβολὴ ἣν καὶ ἀποχὴν φασὶν ὅταν ὁ πραγματικὰς καταβλήθη τινὶ τὸ χρεωστούμενον.

Solutionem facere. l. 4. C. de non numer. pecun. & *in Procuratorem facta Solutio.* l. 12. §. Iulianus. D. ratam rem habere.

Soluendo quis videatur. l. 95. D. de reg. iur. *Soluendo eſſe bona.* l. 3. D. de bonorum poſſeſſ. item *Soluendo eſſe bona vel non eſſe.* l. 3. D. de bon. poſſ. l. 1. §. 1. D. de iure fiſci. hoc modo & *Soluendo eſſe hæreditas* dicitur in l. 4. & l. 9. D. ad Senatuſconſultum Trebellianum. ſcilicet ea *quæ inuenit hæred.* l. 36. D. de bon. libert. quandoquidem aditione hæres creditoribus etiam vltra vires hæreditatis obligatur. l. 33. D. ſol. matr. ſic & *Soluendo eſſe vel non eſſe hæreditas* dicitur in l. 3. & l. 23. D. ad leg. Falcid. l. 5. & l. 18. D. qui & à quib. & *minus Soluendo hæreditas.* l.

9. D.de dolo. item *Soluendo dicitur eſſe peculium* in l. 52. §. Seruus. D. de furt. & contrà non *Soluendo eſſe*. l. 17. §. vlt. D. de caſtrenſi pecul. *Soluendo autem eſſe non videtur, niſi qui ſolidum poteſt ſoluere*. l. 114. D. de verborum ſignific. Quæ interpretatio facienda eſt, quotieſcunque legimus, quòd quis ſoluendo non ſit, alium teneri. l. 1. §. ſi magiſtratus. D. de magiſtr. l. 5. §. vlt. D. de ſolutionibus, cum aliis infinitis. *Soluendo videtur is qui defenditur*. l. 96. D. de diuerſ. reg. & *Soluendo eſt* fiſcus quoque.

Soluendo facti. l. 8. C. ſoluto matrim.

Solutæ ſummæ per numerationem, vel nouationem. l. liberto. 1. §. Lucius. D. de annu. leg. *Solutum debitum*. l. 1. D. de ſolutionib. *Solutum legatum*. l. 5. §. 1. de cenſibus.

Minus Solutum. l. 80. D. de verb. ſignific. *bona fide Solutum eſſe liberalitati*. l. 9. D. de pollicitationibus, id eſt ſufficere.

In Solutum dare. Cæſar. lib. 3. de bell. ciuil. l. 40. §. vlt. D. de minor. l. 1. C. ſi antiquior. l. 10. C. de ſatisfactionibus. l. 5. D. ad SC. Velleian. l. 40. §. vlt. D. de minor. l. 6. C. de oblig. & actionib. & *in Solutum dato nomine*. l. vlt. C. quando fiſcus. item *in Solutum data pecora*. l. 9. C. de reſcind. vend. & *prædia*. l. 45. D. de ſolution. l. 4. C. de reb. alien. & *pro Soluto datum prædium*. l. 4. C. de euict. item *in Solutum res dare*. l. 4. C. qui bonis cedere, & lege vlt. C. de luit. pignor. *In Solutum autem & pro ſoluto dari dicitur, quod vt in liberationem debiti cedat, & creditorem transfertur*. l. 40. §. vlt. D. de nun. l. 46. D. de ſolu. l. 19. §. vlt. D. de rebus credi. lege 24. D. de pigne. actio. & aliàs ſæpè. ſic & *in Solutum tradita*. l. 8. C. de ſentent. & interlocut. & *in Solutum traditi equi*. l. 14. C. mandati vel contrà.

In Solutum cedere. l. 16. D. de ſolution. & *in Solutum accipere*. l. 15. D. quibus ex cauſ. in poſſeſſ. *in Solutum pecuniam accipere*. l. 18. §. vlt. D. de iure fiſci.

Pro Soluto vſucapere. l. 46. D. de vſucap.

Solutus actione dicitur, qui ea liberatus eſt. l. 21. D. ex quibus cauſ. maio.

Soluere pro finire, extinguere & diſſoluere & liberare. ſic

Soluta actio. i. finita. l. 21. D. de acceptil. itē *Soluta adeptio*. l. 9. D. de & *emptio*. l. 4. D. de peric. & commun. ſic *Solui compromiſſum* dicitur. l. 30. D. de recept. arbit. item *Solui contractus*, id eſt, diſſolui. l. 97. D. de ſolutionibus. & *Soluto contractu*. l. 95. §. vlt. D. de ſolutionib. ſic & *Solui cognitio* dicitur l. 11. D. de ſubſt. tut. & *Solui peremptorium edictum morte rei*. l. 59. §. vlt. D. de re iudicata. *Solui iudicium*. l. 10. D. de iudiciis. l. 11. D. de iudiciis. l. vlt. D. de act. rerum amotar. ſcilicet *vetante eo, qui iudicare iuſſit*. l. 58. D. de iudic. item *Soluere inuolucrum*. l. 21. §. qui furt. D. de furt. & *Solui mandatum*. l. 6. D. de iuriſdictione. & l. 58. D. mandat. *tam morte mandatoris quàm eius cui mandatum eſt*. l. 26. & l. 27. §. morte. D. mandati. *Solui quoque matrimonium dicitur pro diſſolui*. l. 7. D. de diuortiis. Paul. l. 2. ſent. tit. 19. & *Solutum matrimonium*. Paul. l. 5. ſent. tit. 33. item *Solui nuptiæ*. l. 53. D. de donat. id eſt diſſolui & *Solutæ nuptiæ diuortio*. l. 12. C. de donation. ante nupt. ſic quoque dicitur *Solui obligatio*. l. 80. D. de ſolut. l. 1. D. de duobus reis. & l. 28. §. legatum. & l. vlt. §. Gaio. D. de liberat. legat. & *Solui tota obligatio*. l. 2. D. de duobus reis. l. conſtit. vt & *Solutus ab obligatione*. l. 123. D. de verborum ſignificat. & *Solutus obligatione*. i. liberatus vt ſuprà. Paul. lib. 2. ſent. tit. 33. item *Solutio obligationis*. i. diſſolutio. l. 54. §. vlt. D. de verborum obligat. *Solui quoque pignus rectè dicitur*, id eſt liberari, titulo D. quib. mod. pign. l. 13. D. quibus modis pignus. & *Solui pignora*. l. 25. §. idē iuris. D. famil. erciſc. item *Soluere precarium*. l. 1. D. de precario, id eſt reuocare. & *Solui precarium*. l. 11. D. de precar. vt & *Soluta iam cauſa precarij*. l. 5. D. de precario, id eſt, rupto precario, vt l. 13. §. vt qui. D. de acquir. rerum domin. *Soluti rei*. i. liberati è vinculis vel cuſtodia. l. 10. D. de cuſtodia. ſic *Solui compeditum ſeruum*. l. 7. §. idem Labeo. D. de dolo. & *Soluere victum*. l. 15. D. de offic. præſ. l. 7. C. depoſiti. & *Soluere vinctos*. l. 10. D. de cuſtod. & ad legem Aquiliam.

Sed *Solutum* Caius non intelligi cum ſcribit, qui licet vinculis leuatus ſit, manibus tamen tenetur, aut qui in publico ſine vinculis ſeruetur. l. 48. D. de verborum ſignificatione. item *Solui ſocietas*, dicitur quæ diſſoluitur & extinguitur. l. 63. §. vlt. D. pro ſocio. & *ſtipulatio*. l. 52. D. de donat. inter vir. & vxor. ſic *Solutæ ſtipulationes*, id eſt, ſublatæ. l. 6. D. de acceptil. item *Solui teſtam*. id eſt rumpi. l. 2. C. de poſtum. hæredibus. l. 24. §. vlt. D. de teſt. militis. ſic *Soluitur omne ius teſtamenti*. in l. 181. D. de diuerſ. regul. & his locis. *Solutum*, pro reuocato & reſciſſo accipitur, vide in l. 35. §. D. de milit. teſtam. item *Soluere tignum pro diſſoluere*. l. 6. D. ad exhib. l. 1. D. de tigno iuncto.

Solui morte accuſatio dicitur. i. extingui. l. 15. §. idem. D. ad SC. Turpill.

Soluere ſe poteſtate. i. liberare. l. 4. §. vlt. D. de leg. commiſſ. ſic *Solutum nexu poteſtatis*. l. 3. C. de

caſtrenſ. pecul. eodem ſenſu quis *Soluere ſe ſacramento* dicitur. l. 2. §. miles. D. de his qui notantur infamia. l. 1. C. de excuſat. veter. l. 13. §. meſſorem. & l. vlt. D. de re milit. l. 1. C. qui militare. l. 2. C. de his qui impletis ſtipend. ſacramento ſoluti ſunt. l. 7. C. de fide inſtrum. l. 11. D. ad legem Iul. de adult. & *Soluti ſacramento.* l. 2. D. de Veteran. *Solutus ſacramento miles.* l. 14. D. de his quæ vt indign. & Apud Ammianum lib. 28. & 30. & abſolutè *Soluti milites,* videlicet Sacramento. l. 8. C. de quæſtionib.

Solui legibus quid ſit Zonaras in Auguſto explicat his verbis, προσέτι καὶ λελύσθαι τῶν νόμων ἐδόθη αὐτῷ, τοῦτ' ἔστιν ἐλεύθερος ἀπὸ πάσης τῶν νόμων ἀνάγκης εἶναι καὶ μηδενὶ τούτων ἐνέχεσθαι. ſic *Solutus legibus*, qui his non aſtringitur. l. 31. D. de legib. l. 23. D. de legat. 3. l. 3. C. de teſtam. & *Soluere ſe neceſsitate legis.* l. 45. §. deinde. D. de ritu nupt. ſic *lex Imperij Soluere ſolennibus iuris Imperatorem dicitur.* l. 3. C. de teſtam.

Soluta margarita in l. 25. ad fin. D. de auro arg. & *Solutos vniones.* in l. 6. D. eod. tit. vt accipi oporteat, vide quæ lib. 2. Antiquit. dixi.

Soluta animalia & alligata opponuntur. l. 41. D. de ædilitio edicto. ſic *Solutus canis.* l. 2. D. ſi quadrupes. & *Soluta vinculo mulier.* l. 11. §. mulierem. ad legem Iul. de adult.

Solutus non erit, id eſt liberatus. l. 116. D. de verborum oblig. ſic *Solui debitor* dicitur, id eſt liberari. l. 91. D. de ſolut. & *Solutus acceptilatione.* l. 16. D. de acceptilat. *Soluti à muneribus.* l. 20. §. Papinian. D. famil. erciſc.

Solutus furtis. l. 30. D. de euictionibus. *Solutus furtis noxiſque.* l. 3. & l. 11. D. de euictionibus. l. 40. D. de ædilit. edict. hoc eſt & furti noxali iudicio non ſubiectus. l. 17. §. quod aiunt. D. de ædilit. edicto. l. 174. D. de verborum ſignificatione, & nemini illis de cauſis obligatus. ſic *Solutus pœna.* Gellius lib. 5. cap. 14.

Solutum vinculum. l. 39. §. curatores. D. de adminiſt. & periculo. & *Solutum tempus vinculorũ.* l. 32. D. de pœna. & *Soluto priore vinculo.* l. 11. §. mulier. D. ad legem Iul. de adult.

His verbis, SOLVTO MATRIMONIO DOTEM reddi, id actum videtur, vt nullo caſu dos apud maritum remaneat, ſiue diuortio, ſiue morte matrimonium ſoluatur. l. 240. D. de verborum ſignific.

Soluta prædia. Cicer. in Orat. de lege Agra. *nulli obligata vocat.* His enim obligata opponit his verbis, *Soluta meliore in cauſa ſunt, quàm obligata.* Sicul. Flac. in lib. de conditio. agrorum. *Solutos*, ait, *à quibuſdam appellatos occupatorios agros, Solutos verò non eſſe quorum fines demonſtrari poſsint & finiri.*

Solutus pœnis. i. diſſolutus vel ablatus. l. 2. §. vis fluminis. D. ſi quis caut.

Soluta res & libera. l. 3. D. de recept.

Solutius æquitatem ſequi. §. idem Labeo. de religioſ.

SONTES *nocentes dicuntur.* l. vlt. §. 1. D. de ædilit. edicto.

SONTICVS *morbus*, dicitur, qui cuique rei gerendæ obeſt. l. 2. §. ſi quis iudicio. D. ſi quis cautio. & l. 46. D. de iudic. Quod verbum eſt ex 12. tabul. Cuius vis exponitur fuſius in lege 60. D. de re iud. & à Feſto lib. 17. & à Gellio lib. 20. cap. 1.

SONVS *nominis.* Ouid. epiſtola Dauniæ ad Proteſil. *Nomini ſunt timenda Sono.* Qui verſus ex eorum numero eſt quos iteratos apud eum inuenimus.

SOPHISMA quid Seneca pag. 266.

SORDES pro pecuniaria corruptione. l. 3. §. 1. l. 9. §. vlt. D. de recept. qui arbitr. l. 3. C. de arbi. l. 15. D. de iudic. l. 26. §. per magiſtratũ. D. ex quibus cauſ. maio. l. 7. §. competet. D. de adminiſtr. tuto. l. 51. D. de euictionibus. Nam quod in illis locis dicitur, *per Sordes*, hoc *pecunia accepta* dicitur in l. 1. §. 1. D. de magiſtr. conuen. l. 8. §. vlt. D. manda. ſic *Sordes iudicis* in l. 51. D. de euictionibus. & *Sordes tutorũ.* l. 7. §. quæſitum. & l. 47. D. de minor. ſic *per Sordes & Sordidè.* pro eodem. l. 7. §. competit. D. de adminiſt. & peric. l. 3. §. nunc videamus. D. de ſuſpect. tutorib.

item *Sordibus moueri.* Aggen. Vrbic. lib. de limitib. agror. *In iudicando autem menſor virum bonum & iuſtum agere debet, nulla ambitione aut ſordibus moueri.* Hinc *Aedilis Sordidus*, apud Sueton. in Domitian cap. 8. pro auaro & corruptioni obnoxio.

Sordidè facere, apud eundem Sueton. in Domit. cap. 9. & *Sordidè Proconſulatum gerere*, apud Plin. in epiſtolis. Et *Sordidè concionari* apud Cicer. ad Attic. qui pecuniis ſe corrumpi patitur. Ab omni Sorde ſe abſtineat. l. eadem. D. de leg. Iul. repetund. Damnatus Sordium non debet de aliis iudicare. Plin. epiſt. 12. lib. 2.

Sordes reorum alio ſenſu dicebantur, & *Sordida veſtis* in l. 39. D. de iniur. Sordium plena, qualis olim erat reorũ habitus, qui inde Sordidati dicebantur, vt ex veterũ auctorũ libris notũ eſt.

Sordida

Sordida munera. l. 17. §. exigendi. D. ad municipal. *Sordida autem munera* quæ habeantur, in Conſtitutionibus expoſui ſupra lib. 11. in verbo Munus. Vetus Gloſſarium Græcum, *ῥυπαραὶ λειτουργίαι, αἱ μολύνουσαι τὸ ἱμάτιον, ἤτοι τὸ μετακομίζειν λίθους, καὶ πηλοφορεῖν*. lege 8. §. philoſophia. de vacat. & excuſat.

Sororem Antiſtius Labeo dictam putabat, *quòd quaſi ſeorſim naſceretur, ſepararetúrque ab ea domo in qua nata eſſet*. Quemadmodum Agell. lib. 12. cap. 10. & Non. Marcell. tradunt. *Mulier enim ſuæ familiæ caput & finis eſt*, vt in l. 195. in fin. D. de verborum ſignificat. traditur. *Sororum* autem *aliæ conſanguineæ, aliæ vterinæ ſunt*. l. penult. & l. vlt. C. de legitim. hæred. quæ verba ſuis locis à nobis exponuntur. Vterina *Soror dicitur quæ alio patre nata eſt*. l. 13. §. penult. D. de adminiſtr. & peric. vel vt alibi *quæ diuerſo patre nata eſt*. l. vlt. D. vnde cognati. *Soror quoque per adoptionem* fit. §. inter eas. Inſtit. de nuptiis. eſt & *Soror patruelis*. l. 2. C. quorum legatorum, id eſt patrui filia. Paul. lib. 4. ſent. tit. 11.

Sors pro conditione eiuſdem ſortis. l. 1. §. quærit. D. de ſuis & legitim.

Sortes appellantur pecuniæ ipſæ principales, quibus vſuræ accedunt. l. 24. D. de vſufruct. lega. l penultim. §. 1. D. ad legem Falcidiam. l. 58. §. ante diem. D. ad Sen. Trebell. Sortem, id eſt, caput quod vſuris opponitur, quódque à Græcis *κεφάλαιον* & *ἀρχαῖον* dicitur. Donatus in Adelphos act. 11. ſc. 11. *Sors eſt ſumma cui extrinſecus acquiritur fœnus*. ſic *Sors pretij*. l. 49. D. de act. empti. & *computatio Sortis & vſurarum*. l. 16. §. ſi plures. D. de pignor. & eodem ſenſu etiam *Sortes dicuntur, multitudinis numero*. l. 95. §. 1. D. ad leg. Falcid.

Sortiri pro ſorte dirimere in l. 5. §. ſi omnes. D. famil. erciſc. l. generaliter. 24. §. quid ergo ſi plures. D. de fideicomm. libert. ſic etiã *Sorte res dirimitur*. in l. in iſtis. D. de iudic. & apud Quintilian. declamat. & *Sortiti creditores*. l. 10. §. 1. D. quæ in fraud. credit. & hoc modo *Sortiri prouincia dicitur quæ ſorte vel ſortitione deferebatur*. l. 1. D. de offic. quæſtoris.

Sortiri defenſores, obtinere & adipiſci. l. 1. C. vbi pet. tutor. ita *Sortita iudicem* in l. 175. §. quæritur D. ad l. Iuliam de adult. hoc ſenſu maritus quoque dicitur *Sortitus creditores*. l. 12. C. de donat. inter vir. item *Sortiri matrimonium*. in l. cum te. C. de inoffic. donation. D. Hieronymus de vita S. Fabiolæ, *ſecundum Sortita matrimonium prius reliquerit*. ſic & *Sortiri vxorem & maritum* in l. fœmina. D. de Senatoribus. lege ſi rogatus 20. §. matrimonij. D. de manumiſſ. vind. l. cum veterum. C. de donat. ante nupt. l. 2. C. quan. & quibus. l. vlt. C. de incol. lib. 10. & *Sortita virum*. l. 10. C. de nupt.

Sortitus filium dicitur qui filium ſuſcepit. lege filium 33. §. ſi emancipatus. D. de bonorum poſſeſſ. contr. tabul.

Spadonum *generalis appellatio eſt, eóque tam hi qui natura Spadones ſunt, item thlibiæ, thlaſiæ, caſtrati: ſed & ſi quod aliud genus ſpadonum eſt, continentur*. l. 128. D. de verborum ſignificat. l. 4. §. contendimus. D. ad legem Corneliam de ſicar. l. 39. §. vlt. D. de iure dot. Mamert. in Panegyrico. *Nec fœminas tantùm, ſed Spadones quoque quos quaſi à conſortio generis humani extorres ab vtroque ſexu aut naturæ origo aut corporis clades ſeparat*. Spadones tamen nonnunquam à caſtratis ſeparantur. §. ſed & illud. Inſtit. de adoption. l. 6. in fi. & l. 7. D. de ædilit. edict. l. 14. in fi. D. de manum. vindi. l. 6. D. de liber. & poſthum. Propriéque ac ſpecialiter *Spadones* ſunt, qui valetudine aliqua præpediti, aut vitio corporali liberis operam date non poſſunt. l. 2. & l. 40. §. vlti. D. de adoptio. l. 6. D. de liber. & poſtum. Et ita Theophil. in tit. de Adoptionibus. *Spadones definiuntur οἱ διά τι πάθος ἢ ψύξιν ἐνοχλήσαντα τοῖς γονίμοις μορίοις παιδοποιεῖν κωλύονται, τούτου δὲ ἀπαλλαγέντες παιδοποιοῦσι*. Quod euenit plerunque ex contortione meatuũ ſeminis, vt medici docent, quo vitio purgato generandi priſtina vis reſtituitur. Itaque Spado ſpecialiter appellatur, cui ſterilitas, morbus, vitiúmve corporis impedimento eſt, quominùs generare poſſit, non item is, cui neceſſaria ad generandum pars corporis deeſt. *Surculos etiam qui nihil attulerint ab agricolis Spadones appellari* Columella ait lib. 3. cap. 10. Quin & *Spadonia mala* appellata à conditione caſtrati ſeminis tradit Plinius lib. 15. cap. 14. Idem *ſterilium Spadonum ſpeciem*, ait eodem nomine appellari lib. 13. cap. 4.

Spargere æs. l. 5. §. vlt. D. prodere.

Spargi tutela. l. 2. §. quod in. D. de admin. & periculo.

Spatium *dari ad pronuntiationem*. l. 13. §. vlt. D. de recept. qui arbit. & *Spatium dandum*. l. 34. D. de iureiur. item *Spatium tribui ad perferendas tabulas*. l. 5. D. de edendo. Accipitur & *Spatium pro tempore relegationis*. l. 4. §. ad tempus. D. de re militari.

Spatiũ temporis. l. 14. D. de bonorum poſſeſſ. & l. 1. D. de bonor. poſſ. fur. & l. 45. §. fiſcalibus. D. de iure fiſci. ſic *Spatium temporis nec maximum, nec minimum*. l. 13. D. de ſolutionibus. & l. 12.

§.Iulianus. D. ratam rem haberi. item *Spatium anni*. l. 2. D.de requirend. & *longum Spatium temporis*. l. 14. D. de bonorum poſſeſſ.

Spatia inter ædes,& inter partes domus. l. 15. §.ex hoc edicto.de damn.infect.

SPATIARI, Spatia facere & deambulare eſt. l. 7. D.de ſeruitutibus.Et apud Suet.in Tyber. cap. 14. & apud Ouidium. *Quæ præbet latas arbor Spatiantibus vmbras.*

Spatioſæ domus. l.15. §.ex hoc edicto. D.de damno infect.l.9.D. de vſu & habit.

SPECIES apud Iureconſultos ſingula corpora ſignificat. l. 54. D. de verborum obligat.l. 30. D.de legat. 1. Separatúrque interdum à quantitate,id eſt,ab his, quæ pondere, numero & menſura conſtant. l. 6.D. ſi cert. petat. l.6.D. de rei vendicat. l. 34. §. ſed ſi pondus. D. de legat.1. Quæ tamen ipſa etiam certæ ſpeciei loco ſunt, cùm certo loco circumſcribuntur ac definiuntur: veluti ſi vinum quod in apothecis eſt , pecunia quæ in arca eſt, legetur, vel promittatur. l. 30.in fin. l. 34. §. ſed ſi non corpus. D. de leg. primo.*Species auri atque argenti* in l. ſpecies. D. *Species bonorum* in l.16. §.1. D. ſi miles. D. ad Senat. Trebell. & *Species mercium mutatæ*. l.34.D.de pignoribus.*Species nummorum*. l. 78.§.1. D. de hæredib.inſtituend.

ſic *Species nulla effici poteſt ſine materia*. l. 7. §. cum quis. D. de adquiren. rerum dominio. vnde *Species mutata* in l. 18. D. quod metus cauſ. & Speciem rei conſeruare. l. vlt. D. de impenſ. & *exornare*. l. 7. D.de compenſat. item *Species rerum* in l. 72.D. de euict.

Species veſtis,argenti. l. 18. D. de auro argento.

Species extra dotem tradita. l.31. §.1.D.de donationibus.

Speciei æſtimatio. l. 21. C. de iure dot. l.8.D. ſi cert. petat.

per Speciem enumeratæ res. l. 30. §.incerta. D.ad leg.Falcid. & *Species enumerari*. lege 9. D. de ſuppell. leg.

Species etiā pro forma, qua corpus id eſſe agnoſcitur quod eſt. l. 7.D.de ſuppel. leg.l.76. D.de iud.

Specie communi contineri dicuntur, quæ in ſuo genere functionem recipiunt. l. 29. D.de ſolutionib.l.cum Stichus,eod.

Species & corpus pro eodem in l. planè. §. ſed ſiue corpus. D.de legat.1.

Species pro annonariis corporibus ſeu quantitatibus. l. 10. & l. 11. C.de ſacroſ. eccleſ. l.1.l. 2. & l.vlt. C.de condit. in publ. horr. lib.10. l.1.de quibus muneribus vel præſtatio. lib. 10. l. 7. C.de annon. & tribut. lib. 10. l.vn. C.de Salgamo hoſp. non præſt. & aliis infinitis Codicis locis. Sic *Species annonariæ*. in l.vlt.C.de collat. fundor. fiſcal. lib. 11. Vegetius lib.3. cap.3. *Sollers debet eſſe tractatus vt pabula, frumentum, cæteraque annonariæ ſpecies quas à prouincialibus conſuetudo depoſcit, maturiùs exigantur.*

Species Indicæ apud Paul. Diacon.lib.17. hiſtor.miſcell. pag. 529. vide & *Species ad vectigal pertinentes*. l.vlt.§. ſpecies D.de public.

Species pro prætextu.Sub hac ſpecie, id eſt, ſub hoc prætextu & obtentu. l.ſi legationis.C. de iudiciis. ita accipitur *ſub ſpecie*. in l. 8. C. de his quæ vi metuſve cauſ. & l. 2. §. vlt. D. de ſtatu defunct. & l. 29. D.de iud.item *ſub ſpecie tributor*. l. 6. §.illicita.D.de offic. præſid.

Species pro eo quod vulgò dicimus caſum. l.nihil. D.de nautic.fœnore.l.generaliter in fin. D.de fideiuſſ. l.1.§.an autem. D.de poſtulando. l.2. D.de filiis. *Species incidit*. l. 2. D.de rebus conſt. *Species actionis*. l.1. C.de litis conteſt. *Species litis*.l.29. §.1.D.de minoribus. *Species liberationum*. l. 43. D.de ſolut. *Speciem proponit*. l. 5. §.Iulianus. D. de adminiſtr.& periculo. *Quā Speciem Scæuola tractat*. l. qui bona.§. ſi quid nobis. D.de acquiren. rerum dom. *In hac Specie de qua quæritur*. l. Titia Seio. §. Lucius. D.de legat. 2. *In Specie propoſita*. l. 81. D. de hæredib. inſtituend. *Eſt autem ſpecies talis*. l. 5. D. de fideiuſſoribus. *in Specie quæ proponitur*. l.Dubius. D. de pact.dot. l.19. §.vlt.D.de caſtr pecul. *in propoſita Specie*. l. 11. §.idem reſpondet. D. de inſtruct. vel inſtrum. *in Specie propoſita*. l.81.D.de hæred.inſt. *in Specie de qua quæreretur*. l.vlt. D. de inſpic. vent. *Species finita in auditorio principis*. l. 18.D.de minorib.

Paucis Speciebus. l.70.D.de verborum ſignifi. *in omnibus Speciebus*.l.29.§. omnibus.D. de liber. & poſt.

SPECIALE *beneficium*. l. 2. C.de ſentent. paſſ. l.6. C.de incolis. *corpus*. l.21. §.1.D.de except. rei iud. *Speciale ius ciuitatis*. l.15. D.de interdict. *Speciale pactum*. l. 22. C. de negot.geſt. *præceptum*. l.4. C.de iure fiſci. *priuilegium*. l.9. C.de teſtament.

Specialis actio, actio ſingularum rerum petitionis dicitur. l.1. l.28.§.ſed & ſi is qui. l. 37. D.de rei vendica. Itaque actionibus de vniuerſitate, ſpeciales opponuntur. l.54.D.de hæred. petit. l.3.C.de præscr. 30.annor. & l.54. D.de hæred. pet. Et *Specialia etiam iudicia*, generalibus opponuntur. l. 38. D.pro ſoc. Eiuſmodique iuris eſſe ibidem dicuntur mandati, commodati, depoſiti iudicia. l. 38. D.pro ſocio.

Item

item *Speciales in rem actiones* ab hæreditatis petitione ſeparantur. l. 7. C. de petit. hæredit. *Specialis conuentio.* l. 2. C. de ſeruo pign. dato. & l. 17. C. de diſtract. pign. l. 1. §. 1. D. de migrando. *Specialis pactio.* l. 66. D. de furt. *petitio.* l. 19. D. de hæred. pet. & *Speciales petitiones.* l. 40. D. de hæred. petit. *Specialis ſententia.* l. 1. §. 1. D. de bon. damnatorum.

Specialis iudex, pro iudice dato & pedaneo, in l. vlt. D. de offic. prætor. l. vlt. C. de iudic. & *Specialis curator generalis.* D. de iure dot.

Specialiter exprimere. l. 58. D. de verborum oblig. *mandare.* l. 25. §. Iuſſum. D. de acquirend. vel omitt. & *Specialiter mandatum.* l. 16. C. de procurat. vbi *Specialiter* & *generaliter* opponuntur. vt & l. 1. D. quod iuſſu. ſic & *Specialiter* & *generaliter pignori accipere & obligare.* l. 2. & l. 17. C. de pignorib. & *Specialiter obligata.* l. 5. C. in quib. cauſis pign. l. 9. C. de diſtr. pign. l. 6. C. de bon. auctorit. & *Specialiter obligatum prædium.* l. 7. C. qui potior. & *Specialiter obligati ſerui.* l. 3. C. de ſeruo pign. dato.

Spectabilis, titulus eſt dignitatis, quo ornantur præfectus Auguſtalis, Comes orientis, Proconſules, & Vicarij, vt ex l. vn. C. de ratiocin. oper. publ. l. vn. C. vt omnes iudic. l. 32. C. de appellationibus. l. 3. §. illud. l. vlt. C. de can. largitio. titul. lib. 10. & ex Notitia conſtat. Proconſul *Vir Spectabilis* dicitur in l. nemini. D. de aduocat. diuerſ. iudiciorum. & viri Spectabiles vicarij ibidem. Ornantur & eo duces. l. 36. C. de appellatio. l. 3. C. de offic. milit. iudi. l. vlt. de off. præf. præt. Ornantur & eo Tribuni & notarij magiſtri ſcriniorum, Comites ſacri conſiſtorij, Comites domorum, Comites ſcholarum, Comites militares, item Caſtrenſis, Tribunus notariorum, & Silentiarij. l. vlt. C. vbi cauſa fiſcal. l. 37. §. 1. de appellatio. l. vlt. C. de inoff. l. 4. C. de aduoc. diuerſ. iud. teſte eadem Notitia. Et ita *Spectabiles iudices* accipe in l. 32. C. de appellatio. l. vlt. C. de modo multar. l. vn. de annon. & cap. l. 4. C. de iuriſdictio. om. iud. l. 11. in fin. l. 13. C. de aduoc. diuerſ. iudicior.

Spectabilitas autem inferior erat illuſtri dignitate. Eámque militiæ ſudore deterſis antiquitatem tribuiſſe Caſſiodor. lib. 2. Variar. epiſt. ad Steph. ſcribit.

Spectacvla *Circenſium.* l. 1. D. de munerib. & honor.

Spectare *pro expectare* in l. 5. §. prætor. D. de his qui deiecer. vel effude. ſic *Spectare euentum.* l. 6. D. quod falſo tut. l. 29. in fin. D. pro ſoc. l. 83. §. ſacram. verſi. adeo. D. de verbor. obligat. vt ex initio illius §. deprehenditur.

Spectare pro pertinere & tangere. *Spectat ad nos iniuria.* l. 1. §. item. D. de iniuriis, & ad exiſtimationem noſtram abiit. *Spectant nos onera.* l. 2. C. ad SC. Trebell. & *Spectare periculum.* l. 39. §. in eum. D. de adminiſtr. & periculo. l. 8. D. de legat. 3. ſic *Spectat periculum ad emptorem.* l. 11. §. ante. D. quod vi aut clam. & *Spectat periculum creditorem.* l. 3. D. de naut. fœnor. ſic quoque *Spectare debitorem neceſsitas* dicitur in l. 42. D. de pact. & *Spectare hæredem onus.* l. 18. §. 1. D. de his quæ vt indign.

Spectare ad hoc edictum. l. 2. §. damnum. D. vi bonor. rapt.

Spectare fidem. l. 33. D. mandati.

Spectare caput eos videtur. l. 29. §. nunc. D. de liber. & poſtum.

Specvlvm *parieti affixum.* l. 12. §. ſpecularia. D. de inſtr. vel inſtrument. item *Speculum vel parieti adfixum vel etiam quod mulier mundi cauſa habuit.* l. 19. §. idem Celſus. D. de auro argen.

Specvlaria appellabantur quibus lumen tranſmittebatur & ſol admittebatur in ædes, vt hodie per vitreamina & chartacea fit. l. 15. §. proprietatis. D. de vſufruct. l. 12. §. ſpecularia. D. de inſtru. vel inſtr. l. 9. §. 1. l. nam & ſi. D. quod vi aut clàm. Martial. lib. 8. Epigr.

Hibernis obiecta notis Specularia puros
Admittunt ſoles & ſine fæce diem.

Seneca lib. 13. epiſt. *Quantæ nunc aliquis ruſticitatis damnet Scipionem; quòd non in caldarium ſuum latis Specularibus diem admiſerat.* Idem lib. 14. epiſt. *Quædam noſtra demum memoria prodiiſſe ſcimus, vt Speculariorum vſum perlucente teſta clarum tranſmittentium lumen. Muniebantur verò his ſpecularibus hyeme cœnationes & dietæ aduerſus ventorum imbriúmque vim. Atque ita venti his excludebantur, vt tamen lumen habitantibus transfunderent. Fiebant verò hæc ex lapide quodam quem Hiſpania dabat, qui vitri modo perlucidus in quamlibet tenues cruſtas findebatur,* vt Plinius lib. 36. cap. 12. & lib. 3. cap. 3. oſtendit. *Specularij* in l. vlti. D. de iure immunit.

Specvs locus eſt, ex quo deſpicitur, vnde & *Spectacula dicta.* lege 1. §. Specus. D. de Riuis. Sic accipitur in l. 11. D. de aqu. & aqu. plu. & l. 3. Digeſtis de Riuis. ex quibus apparet per ſpecum plerunque aquam veteres duxiſſe, quod tum neceſſe erat fieri, vt ex Vitruuio libro octauo cap. 7. conſtat, cùm medij montes erant inter mœnia & caput fontis. Itaque

non malè Vlpia. *à deſpiciendo Specum* dictum putat, quòd Specus locus eſſet vndique apertus & in profunditatem demerſus. Cæſar lib. 4. de bello ciuili. *Alexandria eſt ferè tota ſuffoſſa, ſpecuſque habet ad Nilum pertinentes quibus aqua in priuatas domos inducitur.*

Specus per viam publicam facere. l. 2. §. ſcio. D. ne quid in lo. publ.

Specus fodinæ cretæ cauſa. l. ſi cretæ 57. D. de furt.

Specus perfoſſa aut ſuffoſſionibus aquæ ducendæ cauſa. Hirtius de bello Alex.

SPECVLATORES in l. 6. §. ita. D. de bon. damnat. & l. 7. C. de cohortal. princ. eo. lib. 12. C. militum numero adſcribuntur, ſic dicti quod eſſent in ſpeculis. Militum enim genus erat, qui ad hoc præcipuè inſtituti erant, vt quod ait Feſtus, *Silentio hoſtilia perſpicerent:* Quales Græci ὀπτῆρας & σκόπους & κατασκόπους appellant à ſpeculando. Nec verò hi explorandi tantùm aut militiæ cauſa habebantur, ſed & in eos qui damnati erant, lege agebant, vt ex d. l. 6. apparet: & Diuus Marcus in Euangelij capite 6. narrat. *Herodem Speculatorem iuſsiſſe qui decollaret Diuum Ioannem in carcere.* Sicuti Sueton. in Oth. cap. 5. *necem Galbæ quinque Speculatoribus commiſſam fuiſſe ſcribit.* Tacit. lib. 1. Hiſtor. eadem de re agens, *Onomaſtum huic ſceleri præpoſitum fuiſſe ait: agno Barbium* Proculum *Teſſeranum* Speculatorem *& Veturium Othonem eodem perductos &c.* Et Poſſidonius, de vita Cypriani, *Cum veniſſet, inquit, in eum locum, qui dicitur Seſtertius,* (ita enim lego) *expoliauit ſe birro & tradidit carnificibus:* *verò tradidit diaconis, & ſtetit in linteis expectans ſpeculatorem.* Seneca lib. 1. de Ira. de ſupplicio militis loquens. *Tunc centurio,* inquit, *ſupplicio præpoſitus, condere gladium ſpeculatorem iubet.* Vnde Speculatoria apud Sueton. in Calig. cap. 52. & Tertullian. de coro. milit. Vide & Sueto. in Claud. cap. 35. & Iul. Firmic. lib. 8. cap. 26. *Speculatores faciet qui nudato gladio hominum amputant ceruices.* Quin & ſpeculatorum etiam opera in mittendis ad Senatum literis vſus eſt Caligula Imp. apud Sueton. cap. 44.

Spendophorus ſeruus. l. 41. §. Spendophorus. D. de fideicomm. libert.

SPERARE *legata.* l. 76. §. ſeruus. de legat. 2. *Sperare partus.* l. 1. §. ſed & ſi. D. de vent. in poſſeſſ. *Sperare libertatem.* l. 9. D. de ſtatu liber. & *Speratur libertas.* l. 27. §. de eo. D. ad legem Iul. de adult. vt & *Speranda libertas.* l. 14. D. de quæſtion.

SPERARE item pro timere in l. 3. §. ſi legatarius. D. ſi cui plus, quàm per legem Falcidiam, vt in illo noto Vergilij verſu, *At ſperate deos memores fandi atque nefandi.* & eſt ἀκυρολογία, cuius exemplum Ælius Donatus hoc adfert *in Barbariſmo ex Vergil. lib. 4. Aeneid.*

Hunc ego ſi potui tantum ſperare dolorem.

Sperare enim dixit, pro timere. Hæc Donatus. Attamen & hoc loco & in d. lege 3. *Expectare* potiùs ſignificat, quod Vaſconum lingua dicitur *Eſperar.* Priſcianus lib. 18. *ἐλπίζειν non ſolùm de bono illi dicunt, ſed etiam de malo. Herodotus lib. 1. Virgil. in 4. Aeneid. Hunc ego ſi potui tantum ſperare dolorem.* Hæc Priſcianus. Sic *Spes* apud Terentium in Adelphis, *Peregrè rediens ſemper cogitet aut filij peccatum aut vxoris mortem aut morbum filiæ communia eſſe, hæc fieri poſſe vt ne quid animo ſit nouum. Quidquid præter ſpem eueniat, omne id deputare eſſe in lucro.* Spes igitur pro expectatione apud Terentium, & *Sperare* pro *expectare* apud Vlpianum accipitur in l. qui bona 13. in fin. D. de damno infect. *Qualitate eius damni quod contingere ſperatur.* Quod autem Priſcianus apud Græcos, ἐλπίζειν, id ſignificat, ait, hoc exemplo confirmare libet, ἐκ τῆς τοῦ Λυσίου κατὰ φίλωνος δοκιμασίας deſumpto pa. 177. τίς γὰρ ἄν ποτε ῥήτωρ ἐνεθυμήθη καὶ νομοθέτης ἤλπισεν ἁμαρτήσεσθαί τινι τῶν πολιτῶν τοσαύτην ἁμαρτίαν &c. Lucianus in Tyrannoctono pag. 668. τῆς τῶν μελλόντων κακῶν ἐλπίδος, dixit Horatius ad Lollium lib. 1. epiſtol.

Quod supereſt æui, ſi quid ſupereſſe volunt di,
Sit bona librorum, & prouiſæ frugis in annum
Copia: ne fluitem dubiæ ſpe pendulus horæ.

SPES *futuræ numerationis.* l. 21. C. de ſolution. *Spes ſtatuliberi.* l. 8. D. de quæſtion. *Spes matrimonij.* l. 13. §. 1. D. ad legem Iul. de adult.

SPICÆ, & Spicarum hæ in libris noſtris differentiæ inueniuntur. *Spica frumenti.* l. 7. §. cum quis. D. de adquirend. rerum dominio. *Spica infecta.* l. Spica. D. de verborum ſignific. & *Spica quæ terra tenetur.* l. 13. D. quibus modis vſusfruct. item *Spicæ in Meſſe deiectæ.* l. 3. §. 1. D. de verborum ſignific.

Illectæ autem Spicæ collectio, *Spicilegium* dicitur Varroni lib. 5. de ling. Latin. & l. primo de re Ruſt. cap. 54. vide vtique ſeptuaginta interpretes, Deuteron. cap. 23. & 24. nam Deus aduenis Spicas illectas relinqui iubebat, quod humanitatis gratia factum docet Auguſtin. lib. 4. de ciuitate Dei, cap. 8.

Spica

Spica autem illecta eſt, quæ de meſſorum manu excidit, non autem vt quidam exiſtimant Culmus, qui radicibus ſegete adempta tenetur, & ſolo cohæret & pēdet, nec eſt deiectus in meſſe, quem vocamus calamum, vnde manauit noſtrum *Chaume*, & inde *Chaumer*. Adferiari, quod dicitur *Chaumer*, ab alio fonte fluit, nec enim feriatis diebus calamus ille colligitur. Ergo ſtipulam illectam colligere, non eſt quod vulgò dicitur *Chaumer*, ſed quod vulgò dicitur *Glaner*. Deuter. cap. 24. Ἐὰν ἀμήσῃς ἀμητὸν σου ἐν τῷ ἀγρῷ σου, καὶ ἐπιλάθῃ δράγμα ἐν τῷ ἀγρῷ σου, οὐκ ἐπαναστραφήσῃ λαβεῖν αὐτὸ, τῷ πτωχῷ καὶ τῷ προσηλύτῳ καὶ τῷ ὀρφανῷ καὶ τῇ χήρᾳ ἔσται ἵνα εὐλογήσῃ σε κύριος ὁ θεὸς σου ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν σου. Ἐὰν δὲ ἐλαιαλογήσῃς, οὐκ ἐπαναστρέψεις καλαμήσασθαι τὰ ὀπίσω σου.

De *Spica Nardi*, vide Rufinum in Prologum Clementis.

Spicæ continentur grana. l. 7. §. videntur. D. de acquir. rer. dom.

Spiritvs. Extremo ſpiritu. Cic. lib. 2. de Finib. Summorum beneficiorum in extremo ſpiritu conſeruatio. τελευταίας ἀναπνοάς. Greg. Naz. Oratio. quæ στηλιτευτικὸς inſcribitur, vt ἐσχάτην ἀναπνοήν. Euſeb. lib. 4. de vita Conſtant. Tacit. lib. 30. pag. 320. vſque ad extremū ſpiritum.

Spiritu vno contineri dicuntur quæ Græci, ἑνούμενα, & συμφυῆ vocant: homo, lignum, lapis. l. rerum mixtura. D. de vſucap. Sed & quæ ex cohærentibus partibus, & vna eadémque compagine conſtant, veluti ſtatua. l. in rem actio. 23. §. item quæcunque. D. de rei vindic. quam vide.

Spiritum dimittere. l. 18. D. de reb. dub. & *Spiritum emittere*. l. 18. D. de rebus dub. *Spiritum reddere*. Capitolin. in Anto.

Spolia appellabantur pannicularia ea, quibus indutus erat quis, cum ad ſupplicium deducebatur. l. penult. D. de bon. damn. Vnde locum illum, in quo exui ſolebant, *Spoliarium* appellatum eſſe credo. Plinius in Panegyrico, *Nunc templum, nunc verè Deus, non Spoliarium ciuium cruentarúmque prædarum ſæuum receptaculum*. Lamprid. in Commodo, *Gladiatoris cadauer trahatur: gladiatoris in Spoliario ponatur*. Seneca lib. 13. epiſtolar. *Nunquid aliquem tam cupidum eſſe vitæ putas, vt iugulari in Spoliario, quàm in harena malit*. *Spolia* etiam quæ cui latro abſtulit, vocantur in l. 31. §. D. depoſit.

Spoliare *ædem ſacram*. l. 22. §. qui ædem. D. mandati. *Spoliare cadauera*. l. 3. §. aduerſus. D. de ſepulch. viol. *Spoliare quoque ſe coniuges per mutuum amorem dicuntur* in l. 9. D. de donat. inter vir. & vxorem. *Spoliare pupillum*. l. 2. D. pro empt. l. 7. §. ſi tutor. D. pro emptore. *Spoliare ſeruum*. l. 14. §. 1. D. de præſcript. verb.

Spoliatus à latronibus. l. 26. §. non omnia. D. mandati.

Spondere *ſtipulanti*. l. 1. §. ſtipulatus. D. vt legatorum.

Sponsalia *ſunt mentio & repromiſſio futurarum nuptiarum*. l. 1. D. de ſponſalibus. à ſpondendo, quòd ſcilicet olim per ſponſionem contraherentur, cùm veteribus moris eſſet futuras ſibi vxores ſpondere & ſtipulari. l. 2. D. eod. tit. vt & Varro lib. 5. de lingua Latina. & Gellius ex Seruio Sulpitio libro 4. cap. 4. ſcribunt. Sponſionis tamen appellatio, non ea tantùm quæ per ſponſi interrogationem fit, ſed & omnis promiſſio ſtipulatióque continetur. l. 19. §. dictum. D. de ædilit. edic. l. 7. D. de verborum ſignificatione. Quin & *Sponſalia* pro ipſis arris ſponſalitiis dicuntur. tit. C. ſi rect. prou. vel ad eum pert. ſponſ. ded. Et *præbere Sponſalia* apud Ciceron. lib. 4. epiſt. ad Attic. eſt præbere conuiuium Sponſalitium. Itaque ex *Sponſu agere* apud veteres ſignificabat, ex ſtipulatu, vt in Varronis & Gellij ſupra citatis locis. ſic *Sponſum pro ſtipulatum*. l. 19. §. 1. D. de ædilit. edicto.

Sponſus, hoc eſt, qui nondum maritus eſt. l. 1. D. de dot. l. 1. §. 1. D. pro ſuo. & *Sponſus ſponſæ donare dicitur* in lege 14. D. de publican. & *Sponſalia facere*. Ouid. epiſtol. 19. Heroid. vide & Cicer.

Sponſionem facere. l. 3. D. de aleatoribus. & in l. penulti. D. de aleæ luſu. ſignificat, ſtipulatione pignoréve depoſito contendere, vt qui ex certamine ſuperior diſcedat, pecuniam in ſtipulatum deductam pignorive depoſitam ferat: Macrob. lib. tertio cap. 17: *Nec moratus ſpōſione contendit, pignus cuſtodiente Munatio Planco*. Sic & *Sponſionis cauſa anulos depoſitos* accipe in l. 19. §. vlti. D. de præſcript. verb. qui in hoc ex conuentione depoſiti erant, vt à victore auferrentur. Nam in ſponſionibus, anulorum pignoribus olim certatum Plin. lib. 33. cap. 1. docet. Quinetiam litigatores olim ſponſionem facere certæ pecuniæ ſolebant, quæ eius lucro cederet, qui iudicio viciſſet. Cuius rei cauſa vice mutua ſtipulationes interponi ſolebāt. Teſtimoniis, quoniam à Budæo ſatis multa congeſta ſunt, vtendum non putaui. Cic. ad Trebat. lib. 7. epiſt. fo. 201. Papinianus *legem* definit *communem Reipubl. Sponſionem*. lege primâ.

D.de legib. exprimere meo quidem iudicio volens, vim verborum Græcorũ, *πόλεως συνθήκη κοινὴ*, quibus Demoſthenes in legis definitione, vt eſt in l. 2. eodem titu. relatum, & Ariſt. in eadem re lib. 3. politic. vſi ſunt. Seneca lib. 5. controuerſ. pag. 194. *Adoleſcens ſpecioſus ſponſionem fecit muliebri veſte ſe exiturum in publicum.*

SPONTE *ſua adire*. l.28.D.ad SC. Trebell. ſic *Sponte & nulla neceſsitate agente*. lege 3. §. hac actione. D. de negot. itaque *Sponte* & *coactus* opponuntur. l. 9. D. ad Senat. Trebell. l. 45. D.ad SC.Trebell.

Spontanea voluntate. l. 2. C. de pact.

SPORTVLÆ, Vetus Gloſſarium Græcum, *τὰ διδόμενα τοῖς ἐκβιβασταῖς. Σαλάρια δὲ τὰ διδόμενα τοῖς συνηγόροις.* Aliud Gloſſarium Græcum, *τὰ ἐν σπυρίδι διδόμενα ξένια.* Vetus Gloſſar. Bibliothecæ Regiæ, *σπόρτυλα τὰ ἐν σπυρίδι διδόμενα ξένια.* l.120. D.de legat. 1.

Sportulas Romani appellarunt tam ſtipes illas, quas ſalutatoribus, qui prima luce in atriũ conuenire ſalutandi gratia ſolebant, dabantur, quàm cœnas & conuiuia, quæ eius officij nomine præſtabantur. Erogationes quoque illæ, quæ in ordinem decurionum fiebant, Sportulæ appellabantur. l. 5. §. vlt. D.de donationib.inter vir. l. 6. §. 1. D. de decurionibus. vt & ex Plinij epiſt. ad Traian. lib. 10. apparet. Sed & pecuniæ illæ, quæ iudicibus vel executoribus litium ac negotiorum pro ſalario dabantur, Sportulæ ſunt appellatæ. Rubri. de ſportul. iudic. l. 31. §. executoribus. D.de epiſc. & cleric. §. tripli. Inſtitut.de actionibus. l. 4. C. de Caſtrenſian. lib. 12. l. 12. C.de proxim. ſacr. ſcrin. l.vlt. C.de præpoſit. agent.in rebus. lege vlt. §.vt autem. C. de re milit lib. 12. Ariſtophan. Interpres in illum, *χαιρελῶν θεὸς μοι σφυρωνία*, ait, *σφυρωνεῖς* Græcis fuiſſe quod apud Romanos Sportulas appellant.

Sportulæ item pro ſalariis annuis in l. 120. D.de legatis primo, niſi cui placeat magis, municipales erogationes interpretari. Quo ſenſu in antiquis inſcriptionibus hoc verbum aliquoties accipitur.

SPORTÆ autem calathi ſunt de vimine texti. l.3. §. vltim. D. de penu lega. In quibus etiã pecuniæ condi ſolebant, vt Aſcon. in Verrin. ſcribit.

Spreta auctoritate arbitri. l. 9. §.vlt. D.de recept. qui. vide ſupra in Spernere.

SPVRCARE *aquas*. l. 1. §. 1. D.de extraord.crim. Paul. lib.5. ſent.tit.4.

Spurcum vinum in ſacris puro opponi docui lib.1. de formul.

SPVRIVS appellatur, qui vulgò quæſitus & patre incerto natus eſt, quaſi *ἀσπόρως* conceptus. §. ſi aduerſus, in fin. Inſtit. de nupt. l. 23. D. de ſtatu hominum. l. 25. D. de captiu. l. 3. C. ſoluto matrim. l. 29. §. 1. D. de inofficioſ. teſtamen. l. 4. D. vnde cognat. l. 6. D. de decurionibus. Caius lib. 1. Inſtitut. tit. 4. Vlpian. in Inſtitut. tit. 4. Qui matre quidem certa, patre autem incerto nati ſunt, Spurij appellantur. Itémque *vulgò conceptos Spurios eſſe* titul. 5. ſcribit. Quos & *Fauonios* antiquitus dictos Iſidor. lib. 9. Etymolog. cap. 5. notat. *Ex libera etiam conceptum & ſeruo, velut Spurium haberi* aiunt Impp. in l. 6. D. de ſuis & legitim. propterea quòd ei licet certus pater eſt, is tamen eſt, qui iuſtus pater eſſe non potuit. Pro Spuriis habentur ex inceſtis nuptiis procreati liberi. l.1. C.de inceſt. nupt. in C. Theod. Item apud Apuleium ex nuptiis cum ancilla abſque patris auctoritate à filiofamil. contractis procreatis. Vide locum. Vetus Gloſſar. Spurios *πορνογενεῖς* interpretatur.

SQVALLOR reorum, Agellius lib.2. cap.6.

STABVLVM locum ad ſtationem iumentorum paratum ſignificat. l.17. §. 2. D.de actionib. empt. l. 13. in fi. D.de vſufru. inde *Stabulum iumentis & carruchis vacans*. in l.13. §.vlt. D.de vſufruct. & *Stabulum villæ*. l. 15. D.locati. *Stabulari iumenta*. l. 5. D. nautæ, caup. Hoc qui exercent, & iumenta apud ſe Stabulari permittunt, Stabularij vocantur. l. 1. §. caupones. l. 5. & l. vlt. in fi. D. nautæ, caupon. ſtabul. l.1. D. furti aduerſ. nautas cau. ſtabu. l. lex Cornelia. §. ſtabulum. D.de iniuriis. l. 4. §. ait prætor. D.de his qui notantur infamia. lege 5. §. 6. D. de inſtitor.

Stabulum etiam ad hominum manſionem conſtitutum diuerſorium ſignificat. l.1. in fin. D. furti aduerſ. naut. de quo etiam l. 4. D. in quibus cauſ. pign. & l.198. D.de verborum ſignific. intelligunt. Vnde Stabulum *πανδοχεῖον* vertit Theophil. in §. penult. Inſtit. de obligat. ex quaſi delic. Cyprian. epiſt.13. lib. 3. *Aut ſi*, inquit, *in via Stabulum aliquod obſideri & teneri à latronibus cœperit vt quiſquis ingreſſus fuerit inſidentium illic infeſtatione capiatur, nonne commeantes hac opinione comperta Stabula alia appetunt tutiora, vbi ſunt fida hoſpitia & receptacula commeantibus tuta?* Plinius epiſtol. 19. lib. 6. *Vrbem Italiámque non pro patria ſed pro hoſpitio aut Stabulo.* Sic apud Apuleium lib. 1. & 10. de Aſino aur. Spartian. in Seuero, *Dormienti etiam in Stabulo ſerpens caput cinxit.* Inde *Locarium quod datur in Stabulo aut taberna, vbi conſiſtunt.*

Hinc

Hinc Stabularius, qui Stabulum exercet, tectóque viatores, vel comeſſatores accipit. Seneca lib. 1. de benefic. cap. 13. *Nemo, ait, ſe Stabularij aut cauponis hoſpitem iudicat.* Tertullia. in Apologet. cap. 39. *Aliis cœnaturis creditor erit neceſſarius, Herculaneorum decimarum polluctariũ ſumptus Stabularij ſupputabunt.* Vbi tamen Rhenanus ſine ratione, tabularij, emendat. Apuleius lib. 2. de Aſino aur. *Sumo,* ait, *Sarcinulam,* & pretio manſionis, *Stabulario perſoluto capeſſimus viam.*

Stagnvm *exareſcere, vt fiat ager.* l. 10. §. ager. D. quibus modis vſusfruct.

Stare *colono.* l. 9. C. de locato & conducto. *Stare conuentioni.* l. 18. D. de iuriſdict. *Stare pacto conuento.* l. 21. D. de pact. dotalibus. *Stare diuiſioni.* l. 21. §. Pompon. D. de recept. l. 2. §. vlt. D. famil. erciſcund. l. 20. D. de auct. & conſ. tut. *Stare emptioni.* l. 13. §. ſi quis colludente. D. de act. empt. *iuriurando.* l. 3. & l. 5. D. de iureiur. & *religioni.* l. 21. D. de dolo. *Stare pacto.* l. 9. §. Iulianus. D. locat. *placito.* l. 8. C. de liber. cauſ. *Standum reſponſo.* l. 58. §. vlt. D. de ædil. edict. *Stare ſententiæ quid ſit.* l. 23. §. vlt. D. de recep. l. 27. §. ſi plures. 38. D. de receptis. Stare autem ſententiæ arbitri nihil aliud eſt, quàm id agere quantum in ſe ſit, vt arbitri ſententiæ pareatur. l. 28. §. vlt. D. de recep. qui arbitr. l. duo. 39. D. de re iud. *Et Statur duorum ſententiæ.* l. 39. D. recept. & *Stabitur ſententiæ.* l. 14. D. de iure patron. & *Standum ſententiæ.* l. 64. D. ad legem Falcidiam. *Stabitur item rei iudicatæ.* l. 32. D. de re iudicat. & *Rebus iudicatis Stare.* Cicer. pro Cluent. & *Standum eſt rebus iudicatis.* l. 1. C. de re iudicata. l. 12. §. ſi quis cum. D. de bon. libert. item *Stare tranſactioni.* l. 23. §. ſi quis poſt. D. de condict. indebiti. & *verbis teſtamenti.* l. 28. §. idem quæſiuit. D. de liber. leg. & *Stare voluntati parentis.* l. 3. §. 1. D. de adminiſtr. tut.

Stare voluntate l. Titia cum 34. §. Caius. D. de legatis libro ſecundo. vt & *Stare conuentione.* Quintilian. Declamat. pag. 201. item *Stare eo quod ſemel poſtulauerunt.* l. ſi creditores. D. de ſeparationibus. In iure ſtans Agell. lib. 4. cap. 20. & *Standum eſt eo quod conuenit.* l. 14. D. de ædilit. edict.

Cui Standum. l. 11. §. 11. D. de pign. act.

Stare dicitur ædificium. l. 9. § in exuſtis. D. locati. *paries.* l. 24. §. vlt. D. de damno inf. *nauis.* l. 1. §. non autem in fine. D. de flumin. & *Stare nauis in portu.* l. 10. §. vlt. D. de condit. inſtitut. & *Stare greges.* l. 15. D. locati. *Stare iure contractus.* l. 1. C. ne vxor pro marito. *Stare matrimoniũ eſt conſiſtere.* l. 13. D. de his quæ vt indign. l. 35. D. famil. erciſc. *Stare item exceptio dicitur.* l. 19. §. Senatus. Maced. & *locatio.* l. 25. D. locat. & *venditio.* l. 57. D. de contrahend. emptionib. & *ſtare ius.* l. 1. C. de reuoc. donat.

Stare per aliquem. l. 21. §. per venditorem. D. de act. empt. & *Stare per te.* l. 24. §. vlt. D. de damn. infect.

Stantes fructus, id eſt pendentes. l. 7. §. interdum. D. ſolut. matrim. l. 27. D. de vſufruct. vt *Stantes arbores* in l. quintus. D. de action. empt.

Statim. l. argumento. §. ſed & mulier. D. de auro & argent. lega. l. ſi ſtipuler. D. de verbor. & variè *Statim* in iure accipitur.

Statio à ſtando, vel ſtatuendo appellatur. Ea igitur appellatione is locus demonſtratur, vbi quid ſtatuitur & ſtat. Sic *nauium Stationem* Vlpian. interpretatur *vbi tutò naues Stare poſſint.* l. 1. §. non autem in fi. D. de fluminibus. Eodémque ſenſu Stationis verbum vſurpat Cæſar. in lib. 2. & 4. de bello ciuil. Sic apud Virgil. Æneid. 5. *Statio malè fida carinis.* Et lib. 4. Georgic. *Statio tutiſsima nautis.* Inde *portum Stationem eſſe concluſam,* idem Vlpian. dixit in l. 59. D. de verbor. ſignificat.

Stationes in l. Fulcinius. §. eum qui. D. quæ in fraud. credit. Plin. epiſt. & epiſt. 13. lib. 1. *Pleráque in Stationibus ſedent.* epiſt. 9. lib. 2. *Omnes ſtationes circumire.*

Statio etiam *iumentorum* in l. 13. in fin. D. de vſufruct. Et *Statio militum.* l. 3. §. qui Stationis. D. de re milit. & apud Plin. lib. 10. epiſt. id eſt milites ipſi certo loco poſiti. Et *Statio Germanorum* apud Sueto in Nero. cap. 34. & *Statio Nicomediæ* apud Plin.

Stationes autem militum in prouinciis quietis, & pacis curam gerebant, facinoroſóſque iudici ſiſtebant. Vnde etiam *curioſi* interdum vocantur. De quo Tertullian. Apolog. *Latronibus inueſtigandis,* ait, *permultas prouincias militaris Statio ſortitur.* Vide & Sueton. in Aug. cap. 32. Vnde & Stationarij milites in l. 1. §. ſed & in rem. & l. penult. D. de fugitiu. l. 1. §. ſed &. D. de off. præf. vrb. in l. 8. C. de accuſatio. l. ab accuſatione. §. nuntiatores. D. ad Turpill. l. vniuerſi. C. de vectigalibus. & l. 6. C. de dignitatibus, lib. 12. & l. 1. C. de cohortalibus lib. 12. *Stationariorum nomine* apparitores Præſidum per prouincias conſtituti ſignificantur, qui notoriis crimina nunciare Præſidibus ſolebant, vt apparet ex l. 1. C. de curioſ. & ſtationar. libro

12. & ex l.31. de epiſc. & cler. in C. Theod. Stationes autem militum per Italiam diſpoſuiſſe Tiberium Suet. in eius vita cap. 37. ſcribit.

Stationes tabellionum. No. Iuſtinianus de tabellionibus.

Stationes fiſcales. l. 3. C. de compenſatio. l. 1. C. ne fiſcus rem quam vendidit euincat. l. 19. de ſuſceptoribus. in C. Theod.

Stationes etiam dicebantur, quò homines conuenire, ſtare, & in circulos cogi conſueuerant. vt Plin. lib. 1. epiſt. ad Senecio. *Plerique in Stationibus ſedent, tempúsque audiendis tabulis conterunt.* Idem lib. 2. epiſt. ad Apollinar. *Itaque prehendo amicos, ſupplico, ambio, domos Stationésque circumeo.* Iuuenal. Satyr. 11. *Conuictus, thermæ, Stationes, omne theatrum.* Vlpia. in l. 15. §. conuicium. D. de iniur. Idem *& ſi ad Stationem vel tabernam ventum ſit.* Vide etiam quæ de eodem verbo diximus lib. 2. antiquit.

STATVAS principum his, qui ad eas confugiſſent tutiſſimum aſylum fuiſſe in lib. 4. Antiquit. docuimus. Inde ad *Statuam confugere*, id eſt, ad Statuam Cæſaris, legimus. l. 2. D. de his qui ſunt ſui vel al. l. 1. in princ. D. de offic. præf. vrb. l. 17. §. apud Labeonem. D. de ædilit. ed. l. 28. §. ad Statuas. D. de pœn. l. 5. D. de extraordin. crimin. l. vn. C. de his qui ad ſtat. confug. §. ſed & maior. Inſtitut. de his qui ſunt ſui vel al. iur. Suet. in Tiber. cap. 53. *Nouiſsimè calumniatus, modò ad Statuam Auguſti, modò ad exercitum confugere velle, Pandatariam relegauit.* Plin. lib. 10. epiſt. ad Traian. *Miles qui eſt in Satione Nicomedienſi ſcripſit mihi Callidrenum quendam nomine cum detineretur à piſtoribus quibus operas ſuas locauerat, ad tuam Statuam confugiſſe.*

Statio Cæſaris. l. non contrahit. 5. D. ad legem Iuliam maieſt. l. 17. §. Labeonem. D. de ædilicio edicto. *Statuæ Imperatoriæ.* l. 4. §. vlt. *Statuæ in alicuius honorem poſitæ, vel ornandi municipij cauſa.* l. 29. D. de rebus auct. iud. ſic *Statuis & imaginibus honorari.* l. 17. D. de interdict. & *Statuæ quæ ornamento Reipubl. ſunt futuræ in publico poni.* l. vlt. D. de loco public. eæ erant æneæ, argenteæ, marmoreæ. item *Statuæ in monumento poſitæ.* l. 27. D. de iniuriis. & cõtrà *Statuæ de monumento reuulſæ.* l. 2. de ſepulch. violat.

STATVERE *dicitur arbiter.* l. 22. §. quæſitum. D. de recept. *Statuere etiam princeps dicitur.* l. 1. C. quibus ex cauſ. ſerui alias.

STATVERE & *Statuta* propriè ad prætorem & ius dicentem pertinent ſecundum ſententiam edicti. l. 2. D. quod quiſque iur. l. 4. §. ſi quis, verſ. ſed ſi quidem. D. de re iudic. l. 3. l. ſi præſes. l. ea quæ & l. penult. C. quom. & quan. in l. poſt ſententiam, cum ſequenti. C. de ſentent. & interl. l. 2. & 3. C. ſi à non comp. iud. l. 1. C. quæ ſit lon. conſ. & ſic prætor *Statuere* dicitur in l. 2. §. ſed ſi. D. de iud. l. 4. D. de cuſtodia reor. item *Statuere dicitur iudex.* l. 1. C. de ord. cognition.

Statuere pœnam. l. 22. §. lites. D. de iure fiſci. l. 3. §. Diuus. D. de ſepulch. violat. & *Statuta pœna.* l. 5. D. de pœnis. vt & *Statuta pœna.* l. 59. D. de condit. & demonſtr.

Statuere cauſa cognita. l. 1. C. quæ ſit longa. l. 3. §. vlt. D. de adminiſtr. tutorum. l. 4. D. de inſpiciend. ventre. l. 2. §. ſi dubitetur. D. teſtament. quemad. & l. 5. D. vbi pupill. lege 24. D. de legat. 2.

Statuiſſe in l. pronuntiatum. pag. 1641. D. de verbor. ſignific.

Statuendi facultatem habere. l. 10. C. de ſent. & interloc.

Statuendum eſt. l. 12. & l. 13. D. de cuſtodia.

Statuere actionem lex dicitur. l. 23. §. vlt. D. de condit. indeb. *Statuere diem.* l. 14. D. de recept. qui arbit. *Statuere diem ſolutioni.* l. 21. §. ſolutioni. D. de recept. qui arbit. *Statuere pretium.* l. 3. & l. 4. D. mandati. & *Statuta pretia.* l. 2. §. Lenocinij. D. ad legem Iul. de adulteriis. *Statui tempus.* l. 17. §. vlt. D. de vſuris. & *Statuendum tempus.* l. 5. D. de operib. publ.

Statuta conſuetudine forma. l. 6. C. de ſeruit. *Statuta libertas.* l. 16. D. de noxalibus. l. 9. §. vlt. D. de opt. leg. l. 25. D. de liberali cauſa. l. 2. D. ſi is qui teſtam. lib. *Statuta autem libertas* dicitur, quæ in diem vel conditionem deſtinatur. l. 1. & l. 6. D. de ſtatuliber. l. 81. §. penult. D. de legat. lib. 1. l. 15. & l. 16. D. de noxalibus. l. 27. D. de eo quod. D. ad legem Iul. de adulter. l. 6. in fin. D. de optio. leg. l. 25. §. 1. D. de liber. cau. l. ſi fundum. §. 1. D. de legat. lib. 1. & l. 69. D. de euictionibus. Vnde *Statu liber* appellatus eſt, qui ſub conditione teſtamento liber eſſe iuſſus erat, quemadmodum Vlpian. tit. 2. ſingular. explicat. item *Statutæ vſuræ.* l. 7. §. quinimo. D. de pactis.

Statutus dies. l. 1. C. de gener. abolit. l. 6. §. 1. D. de contrah. empt. & *Statuto die.* l. vlt. D. de leg. commiſſ. *Statuti dies.* l. 1. §. vlti. D. de ſucceſſ. edict. item *Statuta dies* in cautione, id eſt præſtituta *prætori.* l. 15. D. de damno infecto. ſic *Statuti antiquitus honores.* l. 3. §. præſes. de muneribus & honoribus. *Statutus modus.* l. 29. D. de vſuris. *Statutus legis modus.* l. 5. C. quand.

prouoc.

prouoc. *Statutus numerus*. l. 41. §. 1. D. de excuſat.

Statuti in l. petitionem. C. de aduoc. diuerſ. iudiciorũ pro ordinariis & matriculæ inſertis aduocatis, quibus opponuntur *Supernumerarij*. l. nemini. & l. petitionem. C. eod.

Statuta legis portio. l. 66. D. ad leg. Falcid.

Statutum tempus reis peragendis. l. 21. §. idem reſpondit. D. de ord. municipal. & *tempore dilationis*. l. 7. §. quinimò. D. de pact. id eſt tempore legibus dato. l. 27. §. pactus. D. de pactis. *Statutum militiæ tempus*. l. 2. C. de his qui non imple. l. 4. D. pro ſuo. l. 2. D. de re iud. item *Statuta conſtitutionibus tempora ad præſcriptionem*. l. 76. §. vlt. D. de contrahen. empt. & *intra Statutum tempus*. l. 5. C. de reuoc. item *Statutum legibus tempus reſtitutionis*. l. 1. C. ſi minor ſe maiorem. ſic *Statutum tempus* pro conſtituto ſeu præfinito, ad petendam in integrum reſtitutionem. l. 20. & l. 21. D. de minor. l. 6. D. de in integrum reſtitut. & leg. 9. §. ſi minor. & l. 19. D. de iureiurand. & l. 2. D. de re iudicata. l. 32. D. de ſeruit. præd. ruſt. *Statutum tempus ad dotis reſtitutionem*. l. 7. §. quinimo. D. de pact. & *Statuto tempore reddendæ dotis*. l. 17. §. vlt. D. quæ in fraud. l. cum in fundo. §. ſi fundus. D. de iure dot. l. Atilicinus 17. D. de pact. dotat. *Statutum tempus quo ſeruitus amittatur*. l. 16. D. quemadm. ſeruit. amittat. l. 18. §. vlt. & l. 19. D. eod. tit. *Statutũ tempus in vſucapionibus*. l. 4. §. vlt. D. de vſucap. l. 26. §. quoties. D. ex quibus cauſ. maior. & *Statuti temporis ſpatium*. l. 1. D. de vſucap. id eſt, *lege definiti*, vt loquitur lex 3. D. de vſucap. & conſtitutũ vſucapioni tempus, vt loquitur Pomponius in l. 4. D. pro ſuo. l. 7. §. 1. D. pro emptore.

Statutum temporis ſpatium. l. 3. C. ſi quis ignor. rem minor.

Intra Statutum tempus. l. 21. §. idem. D. ad municip.

Statuto tempore. l. 4. C. ſi mancip. ita venierit vt &c. l. 66. D. de contrah. empt. l. 17. D. de pact. dotalibus.

Statutis ſumptibus ſeruire. l. 3. C. de compenſationibus.

STATVS *dignitatis*. l. 5. D. de extraordinar. cognit. *generis*. l. 1. C. de ordin. cognit. *facultatũ*. l. 2. §. vlt. D. vbi pupill. *obligationis*. l. 21. D. de fideiuſſor. *Statum etiam obligationis*, pro conditione & natura dicimus. l. eandem. 9. §. 1. D. de duobus reis. l. 108. in fin. D. de verborum obligat. & l. 124. D. eod. tit. coniuncta l. 12. §. penult. D. de ſolutionibus. & dicitur quoque *in aliquo Statu eſſe obligatio*. l. 36. D. de reb. cred. *Status donationum*. l. 32. D. de donat. inter vir. & vxorem. *peculij*. l. 32. §. 1. D. de peculio. *pupilli*. l. 1. §. vlt. D. de Carbon. edicto.

Status autem perſonarum conditionem ſignificat. Secundum quam alij ingenui ſunt, alij libertini, alij ſerui. tit. de ſtatu hom. tit. ne de ſtatu defunct. Vnde *inſtrumenta Status*, quibus manumiſſio vel ingenuitas probari poteſt. l. 8. D. quod met. cauſ.

Et *Status cauſæ* pro liberalibus iudiciis, quibus ex libertate in ſeruitutem, vel ex ingenuitate in libertinitatem quis petitur. l. 8. §. ſi quis. D. rem rat. hab. l. 1. C. de off. prætor. l. 39. §. ſi Status. D. de procuratoribus. l. 1. §. ſed & ſi de ſtatu. D. de tab. exhib. l. 6. C. de fide inſtr. l. 3. C. de ord. cognit. & aliàs ſæpè. hinc *Status controuerſiæ*. l. 3. §. parui. & §. ſi duo. l. 6. §. 1. D. de Carbon. edicto. & *Status controuerſiam alicui facere*. l. 7. D. de iure fiſci. item *Status quæſtio*. l. 3. C. vbi cauſa ſtat.

Status error. l. 88. §. quiſquis. D. de legat. 2.

Statum capere. l. 108. §. vlt. D. de verborum oblig. & *mutare*. l. 29. C. de liber. cauſ. l. 9. §. Papinianus. de minoribus. item *Statum & conditionem mutare*. l. vlt. D. ad Senatuſconſultum Tertyllianum. *Statum libertatis mutare*. l. 27. C. de liber. cau. *Statum priſtinum recipere*. l. 17. D. de donationibus. l. 11. C. de ſententi. paſſ. & *in Statum meliorem commutatio*. l. vlt. D. de vſu & habit.

Statulibero implicitum eſſe caſum libertatis ait lex vlt. D. ſi ex noxal. & *Statu liber* quis Vlpian. lib. regul. tit. de libert.

In ſuo ſtatu eſſe debere. l. 1. C. in integr. reſtit. & *in ſuo Statu retinentur*. l. 5. D. de tranſactionib. Serui porrò ſtatum non habent. Ideóque in libertatem perducti mutare ſtatum non videntur. l. 3. §. vlt. & l. 4. D. de cap. minut. Statum autem mutant liberi omnes qui vel ciuitatem vel libertatem, vel familiæ ius amittunt. l. 2. D. de in integr. reſtit. l. 1. D. de cap. minut. l. 9. §. Papinianus. D. de minorib.

Statum quoque *ætatis* dicimus. l. penult. C. quando dies legat. ced. Et inde verba hæc, CVM AD STATVM SVVM PERVENERIT, ſic accipimus, cum viceſimum quintum annum attigerit. l. 77. §. curatoris. D. de legat. lib. 2.

STELLATVRA in l. 12. C. de erogatio. milit. anno. lib. 12. Lamprid. in Alexandro, *Tribunos qui per Stellaturas militibus aliquid tuliſſent, capitali pœnæ adſecit*. Spartia. in Peſcennino Nigro.

Nam & Imperatorum tribunos duos quos conſtitit Stellaturas accepiſſe, lapidibus obrui ab auxiliaribus iuſſit.

Stellio. Vetus Gloſſarium Græcum, χαλκοῦργος, χαλκότροπος. Donatus in Eunuchum act.4. ſc.4. *Stellionem* ait, *eſſe animal quod Lacertæ non diſsimile eſt, maculoſo corio.* Stellionatum Iureconſulti appellant, fraudem omnem atque impoſturam, quæ propriam ſignificationem nō habet, & in proprium delicti nomen non cadit. l.7.§.1. D. ad Turpillia. veluti ſi quis rem alienam ſciens obliget, vel alij iam pigneratam alij denuò obliget, vel in pignore dando pro auro æs ſubiecerit, Stellionatus crimen committit. l. 1. D. Stellionatus. l.16. §.1. l. 36. D. de pignor. act. Similiter qui ſciens ſtatuliberum diſſimulata eius conditione vendit, vel creditor numeratam iam ſibi pecuniam iterum accipiens, Stellionatus crimine plectitur. l. 29. §. penult. D.manda. l. 9. §.1. D.de ſtatuliber. Eſt autem à Stellione vafro animali lacertæ non abſimili, & guttis ſtellatis diſtincto hoc nomen deductum, vt Plin. lib.30. cap. 10. ſignificat. *Stellionem etiam ſuum veluti ſenium more cæterorum ſerpentium temporibus ſtatutis exuere*, Apuleius Apologet.1. ſcribit. Meminit & Columella lib.9.cap.7.

Stellionatus crimen. l. 9.§.1.D.de ſtatuliber. & l.hæres meus.D.de legat.lib.3.

Stemmata in l. Stemmata.D.de gradibus & adfin. vocabant ramis & lineis ex ordine diſpoſitas & deſcriptas genealogias, quibus generis & gentis ſeries depicta deſcriptáque proponebatur. Plinius lib.35. cap. 2. *Stemmata verò lineis diſcurrebant ad imagines pictas.* Perſius Satyr. 3.

Non tibi clara quidem ſenior placidiſsime gentis
Linea, nec proauis demiſſum Stemma.

Origo autem nominis inde, vt credibile eſt, promanauit, quòd imagines pictas ſertis coronare & floribus exornare ſolebant. Iulius Firmicus lib. 4. *Magnos viros faciet Mercurius qui ſacris & religioſis Stemmatibus coronentur.* Vnde & apud Martial.

Triſtia ſaxorum Stemmata delet herus.

Propterea quòd coronas in ſaxis ſculptas Heſichius ςέμμα γλύμμα. Cornutus ad illum Perſij verſum, *Stemmata dicuntur ramuſculi, quos etiam faciunt aduocati in iure, cum cauſam partiuntur, vt puta, Ille filius illius, Ille pater illius. Propriè autem dicuntur Stemmata rotundæ imagines, quoniam* ςέφω Græcè, *Latinè coronare. Stemma generis.* Mart. lib.5.pag.130. Statius Papin.lib. 3. Siluar. pag. 386. *Gentile Stemma.* Suet.in Claudio cap.39. Lamprid. in Alexand. *ſeu Stemma generis depinxerat quo oſtendebatur genus eius à Metellis deſcendere.* item *Stemmata per conſules & præfectos decurrentia.* Hieronym. de vita B.Marcelli.pag.696.

Stephanvs *ſeruus.* l.39.§.duo.D.famil. erciſc.

Stercvs *in area congeſtum.* l. 5.§.item Celſus.D.ad exhibend.

Stercvlinvm. l.17.§.1.D.de act.empt. quod *vel ſtercorandi agri cauſa paratum eſt vel vendendi.* l.17.D.de act.empt.

Stercorandi cauſa parata pecora. l. 8.D.de inſt.vel inſtrum.l.60. §.vlt. D.de legat.3.Paul.lib. 3. ſent.tit. 7.

Sterilis *pecunia* quæ vſuras non parit. l. 3.§. vſuras. D. de contrar. & vt. Sic *Steriles nummi*, in l. 7.D.de vſur. Et *Sterilis dos*, ſine commodo aliquo in l.4. in fin. D.de pactis dotalibus.

Sterilitas ſpadonis. l. 6. D.de liber.& poſtum. & *Sterilitas temporis.* l. 2.§ vlt. D.de adminiſt. rerum.

Sternere *viam.* l.vlt. §.1.D.de muneribus & honoribus.

Stillicidivm. Vetus Gloſſarium Græcum, ὁ ἀπὸ τῶν κεράμων σταλαγμός. Stillicidium autem eſt, quod ſtillatim & guttatim cadit. Cornel. Fronto. de different. voc. *Gutta manat, ſtilla cadit.* Quo nomine *à flumine Stillicidium differt. Inter Stillicidium enim & flumen*, vt Varro lib. 4.de lingua Lat. ſcribit, *hoc intereſt, quod Stillicidium ſtillatim cadat, flumen continuè fluat.* Ad hæc cum Stillicidij ſeruitus ex ſuperiore loco ſit, flumen non niſi ex inferiore & imo loco eſſe poteſt. l. 20. §. Stillicidium.l.28.D.de ſerui.vrb. Seruius in 3. Georgic. vnà cum Feſto ſtillam diminutiuum eſſe à Stiria credunt, vnde Stillicidium ſit deductum. Ita *Stillicidium ſitulæ* dixit Tertullia. lib.aduerſus Gnoſtic. Vetus Gloſſarium Bibliothecæ Regiæ, σταλάδιον σάγων ἡ τῶν κεράμων. porrò *Stillicidium lenius & acrius* opponuntur l.20. §. Stillicidium.D.de ſeruit. præd. vrb. præterea *Stillicidium cadit & caſsitat, vel ex regula, vel ex tabulato.* l.20.§. ſi ſublatum, & §. ſi ſeruitus.D.de ſeruitut.prædiorum vrb.l.14. D.ſi ſeru.vindic.

Stillicidij immittendi ius. l.8.D.quemadm.ſeruit.

Stillicidia immittere. l.1. §. item ſciendum. D.de aqu. & aqua pluu. l. 28. in fin. D. de ſeruitut.vrb. l. 16. D. ſi ſeruit. vindic. Et *proiicere.* lege 20. D.de ſeruit.vrb. Is verò in cuius aream Stillicidium cadit, *recipere & excipere & ſuſcipere* dicitur. l.17. §.vlt. l.20.in fi. D.de ſeruit.vrb. l.9. §.1.D. ſi ſeruit. vindic.

STIPENDIVM *facere.* l. 15. C.ad l.Iul.de adult.

Stipendia viceſima. l. 9. C.quando prouocare.

Stipendiis emeritis & decurſis. l.2. C.de his qui non implet.

STIPENDIARIA, Vetus Gloſſarium Græcum, τὰ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις κτήματα. Stipes, γὰρ ὁ ἴεγνος.

STIPES aduocationum apud Quintilianum lib.1. cap. vlt.

STIPES *ant. modica æra appellabantur: vnde Stipendia dicta.* Vlpia. ſcribit. l. 27. §.1. D.de verborum ſignific. l.1. D.de colleg. & corp. & *Stipendia merere dicuntur, qui militant.* l.18. D.de re iudic. *Impleuiſſe verò Stipendia dicuntur, qui legitima militiæ tempora impleuerunt, & pleno Stipendiorum numero functi ſunt.* Rubr. de his, qui non, qui non implet. ſtipen. lib. 10. C. l. 8. D. de re milit. *Stipendia* porrò non *militiæ* tantùm ſed & *legationis* dicimus. lege 6. in fine. D. de legationibus.

Stipem defraudet. l. quiſquis. C.de poſtul. Quintil. l.1.cap.vlt. & *Stipem menſtruam conferre.* l. 1. D.de collegiis. Cicer. de legibus & Seneca alicubi.

STIPITES *granorum.* l.18. D.de act.empt.

STIPVLÆ *quis in meſſe iacet.* l. 13. D. quemadmodum vſusfruct. l.17. D. quibus modis vſusfruct. *Stipula illecta.* l. 30. §.1. D.de verborum ſignifi. ea eſt ſpicæ in meſſe deiectæ necdum lectæ, quas ruſtici cum vacauerint colligunt. l. 30. §.1. D.de verborum ſignificat. Varro lib. 1. de re Ruſtica. cap. 53. *Meſſe facta, Spicilegium venire oportet, aut domi legere Stipulam.* Idem lib.6. de lingua. *Nemo reprehenſus qui è Segete ad Spicilegium reliquit ſtipulam.* Atque adeo de ea re Moſes in lege Deuteron. cap. 24. ita cauerat ἐὰν ἀμήσῃς ἀμητὸν τὸν ἐν τῷ ἀγρῷ σου, καὶ ἐπιλάθῃ δράγμα ἐν τῷ ἀγρῷ τόν. ex quibus apparet Stipulam illectam eſſe eam quæ de meſſorum manu excidit, non autem vt quidam exiſtimant calamum, ſeu culmum qui radicibus, ſegete adempta, tenetur, & ſolo cohæret, & pendet, nec eſt deiectus in meſſe, quem vulgo vocamus, *Chaume.* Ergo ſtipulam illam colligere, non eſt quod vulgo dicitur *Chaumer*, ſed quod *Glaner.*

Ex Stipula ſeges enata. l. 40. §.fundi. D.de contrahen.emption. & Paul. l. 40. §. fundi de contrahend. empt. item de *Stipula* in l. 30. §. vlt. D.ad legem Aquil. ex qua apparet in Stipulam quandoque ignem eius comburendæ cauſa commiſſum. ſic *Stipulam incendere,* ex lege Dei. tit. 12.

STIPVLATIO *eſt, verborum conceptio, quibus is qui interrogatur daturum facturúmve ſe quod interrogatus eſt, reſpondet.* l. 5. §. Stipulatio. D. de verborum obligat. Sic autem à firmitate appellata eſt, quòd, firmandarum obligationum cauſa interponeretur, firmiſsimúmque eſſet adſtringendæ obligationis vinculum. Nam *Stipulum* veteribus firmum ſignificabat, vt Paulus libro 5. ſentent. & Iuſtinian. in princ. titul. de verborum obligat. & Iſidor. libro 10. Etymolog. ſcribunt. Quanquam Varro lib.4. de lingua Lat. & Feſtus lib.17. à ſtipe dictam magis putant. Stipulari autem verbum commune eſt, vt Priſcianus lib. 5. notat, & Suetonij auctoritate ex libro 8. Prætorum confirmat. Stipulari itaque dicitur non is tantùm qui interrogat, ſed etiam qui ſpondet promittit. vt in l.7. D. quod certo lo. l.26. §. qui decem. D. de condit.indeb. l. 5. §.Imperator. D.de ſolutionibus. l. 1. §. ſed ſi mihi. D.de verborum oblig. §. penult. Inſtit. quibus mod.tollit. oblig l. 39. D.de contrah.empt. l.1. C.de contrahen.ſtip. Iſidor. lib.10. Etymolog. cap.24. Stipulatio eſt promiſſio vel ſponſio.

Sic *Stipulatio* eſt ſolennis promiſſio facta interrogatione præcedente & reſponſione ſequente. *Stipulatio pura* eſt, quæ nec fit ſub conditione nec in diem ſed purè, vt dicere *Dabis hoc? Dabo. Conditionalis* verò eſt quæ fit ſub conditione, hoc modo, *Promittis mihi dare centum ſi nauis ex Aſia venerit?* & reſpondes, *Promitto. Stipulatio in diem* hoc modo, *Dabis mihi decem Cal. Iunij?* & reſpondes, Dabo.

Stipulatorum autem hæ ſpecies memorantur ſatiſdationis legatorum, damni infecti ex operis noui nuntiatione emptionis hæreditatis functuariæ.

Stipulatio Aquiliana eſt quæ nouat omnem contractum, vt ſic, *Quidquid mihi debes ex quacunque cauſa, idem mihi promittis,* ſi enim ex mutui datione mihi debitor ſis, velimque acceptum ferre, id eſt, per acceptilationem remittere, non poterit res expediri niſi per obligationem,

Stipulatio item ex ſtipulatu actionem ſignificat. l. minor. D. de euictionibus. l. quæ dicimus de author. tutor. vt lex legis actio pro geſtione. Sic Tacitus *Quæſtum* dixit, pro Quærimonia lib. 19. *Cornelium*, inquit, *Martialem ad Vitellium miſit cum manuatis & quæſtu quæ pacta turbarentur*. *Sextus* Pompeius *promiſſum*, *id eſt*, *promiſsionem dixit* in verbo Spondere. Sic *Tranſactus* pro *tranſactione*, & *permiſſus* pro *permiſsione*. Sic *condemnatus* pro *condemnatione* & *conuentus* pro *conuentione*.

Stipulatio facta. l. 39. D. de oper. libert.

Stipulatio quæ ab ædilibus proponitur. l. 31. D. de euictionibus.

Tollitur Stipulatio per Stipulationem, ipſo iure. l. 27. D. de pactis.

Interponere Stipulationem. l. 1. §. Marcellus. & l. 3. §. vlt. D. ſi cui plus quàm per leg. Falcid.

In Stipulatione eſſe non ſolutione, aliud eſt. l. 44. §. vlt. D. de obligat.

Actio ex Stipulatu quæ dicitur ex Stipulato appellatur. l. inter 26. §. vlt. D. de pact. dotal. & eorum actio ex Stipulatu aut eſt certi, & hæc proprio nomine *condictio certi* appellatur, aut eſt incerti, & hæc aliud nomen non habet quàm *actionis ex Stipulato*, & ideo cum actionem ex Stipulatu dicimus, eam quæ incerti eſt plerunque intelligimus. l. ſi quis certum. D. de rebus cred. §. 1. Inſtit. de verborum obligat. Nonnunquam & eam quæ certi eſt. l. pœnales. §. Iulianus. D. ad legem Falcid. l. 1. C. ſolut. matr.

Ex Stipulatu. l. 26. §. vlt. D. de pact. dotal. l. 3. §. ſi rem. D. de legat. 3. l. 77. §. mater. D. de legat. 2.

Stipulator dicitur, qui interrogat, promiſſor qui ſpondet. l. 2. & l. 4. D. de verborum obligationibus. item *Stipulator* appellatur qui Stipulatus eſt. l. Stipulatio iſta habere. §. ſi ſtipuler. & l. cū qui §. vlt. & l. ſi quis. D. de verborum obligat. l. 17. §. qui ſi. D. de fideiuſſoribus. l. cum qui. §. qui ſibi. l. quicquid aſtringendæ. l. ſi ita Stipulatus 126. §. ſi Titius. D. eodem. & l. 7. D. de doli mali except. & apud Sueton. in Vitellio cap. 14. l. 2. D. de donatio.

Item *Stipulator* & *promiſſor*, περὶ τὸ. l. 3. §. 2. & ſequent. D. de eo per quem fact. erit quò minus quis in iud. ſiſt. D. ad leg. Aquil. hinc & *Stipulatus* pro Stipulatione in l. 9. D. de vſur. l. 8. D. de re iudic. l. 73. D. de conditionibus & demonſtrationib. l. 17. D. de rebus auct. iud. l. 10. §. partum. D. quæ in fraud. credit. l. 28. §. igitur ſi quis. D. de iureiur. l. 33. § vlt. D. de legat. lib. 3. l. 5. §. ſi pupillus. D. de rebus eorum. ſic *ſuper Stipulata a atre præſidem*. l. 3. C. de inutilib. ſtipul.

Stipulari de aliquo pro aliquo Iureconſulti dicunt. l. 54. §. inter. D. loca. l. 19. D. ad Velleia. l. 110. D. de verborum obligation. l. 13. §. 1. D. de recept. qui arbitr. l. ſi is qui rem. §. vlt. D. de furt. l. qui vſusfruct. §. 1. & l. quæſitum de vſufruct. ſic *Stipulatus de ea eſt*, in l. 19. D. ad Senat. Velleian. item *de te Stipulatus*, in l. 108. §. Stichum de legat. 3. l. 13. D. recept. & l. 66. §. vlt de fact. l. 37. D. de vſufruct. & *Stipulatus de Titio*. l. 36. §. 1. D. de vſufruct.

Stipulari Stipulationem. l. 3. §. 1. D. iud. ſol. l. 42. §. vlt. D. ſol. matr. Qui autem ab eo cui ſpondit & promiſit vice mutua ſtipulatur, Reſtipulari dicitur. l. 43. §. 1. Digeſtis de damno infecto.

STIPVLVM Vetus Gloſſarium Græc. vertit, τὸ ἰσχυρὸν.

STIRPS *libertina* ex lege Dei. tit. 16.

Aliena Stirps. l. 9. C. de quæſtionibus.

In STIRPES. Vetus Gloſſarium Græcum, κατὰ στιρχ'ν. Succeſſionem autem in Stirpes Iuſtinianus Nouell. ait vocari, cum liberi, τοσοῦτον ἐκ τῆς κληρονομίας τοῦ τελευτήσαντος λαμβάνουσι μέρος ὅσοι δὴ ποτὲ ἂν ὦσιν, ὅσοι ὁ αὐτῶν γονεὺς ὑπὲρ ἦν ἐκομίσατο. inde *non in Stirpes ſed in capita ſuccedere*, id eſt, *pro virilibus portionibus*. in l. 2. C. de ſuis & legit. hæredibus.

Item *à Stirpe ex- indenda arbor*. l. 1. §. 1. D. de arboribus.

Item *Stirpes ritium*. l. 55. §. Tignus. D. de legat. 3.

Et *Ex Stirpibus renaſcit*. l. Silua. D. de verborum ſignificat. vbi obſerua Stirpes à radicibus ſeparari. l. 30. Digeſtis de verborum ſignificatione, vt & apud Cicero. lib. ſecundo de Natur. deor.

Stirpitus. l. 3. §. 4. D. Arbor. furt. cæſ.

STRATORES *proconſulum*. l. quarta. §. 1. D. de officioſ. proconſul. l. vltima. Digeſtis de iure immunita. Stratores in l. 10. D. ex quibus cauſ. maio. Stratores etiam in carceribus ponuntur, in l. 1. C. de cuſtod. reor. uſque, quantùm exiſtimo, ſignificantur, qui victus eſt Stratus corū, qui carcere continebantur, curæ præpoſiti erant, aut etiam milites illi intelliguntur, quibus cuſtodiæ cōmittebantur. In veteri vocabulario inueni Stratores dici à ſternēdo quia

cuſtodientes in carcere reos condemnatos puniebant, vel Stratores dicuntur iſti, qui ſtabulis & equis ſtantibus in eis præſunt, & dicuntur à ſtatorio ſecundum Aſonem. C. de Strato. lib. 12. Porrò Hieremiæ 48. dicuntur *Stratores laguncularum*, id eſt, compoſitores. Mittam eis, dicitur, ordinatores & ſtratores laguncularum.

In Stratv *omne veſtimentum continetur, & omnis ſtragula veſtis.* l. 45. D. de verborum ſignificatione. Et ſic accipiendum eſt hoc verbum in l. 34. D. de re iudica.

Stramentvm vocat Caius in l. 234. in fine. D. de verborum ſignificatione, vtrunque à ſternendo: vnde & ſtragula veſtis dicta eſt. l. 12. §. ſed ſi fundus. D. de inſtruct. vel inſtrum. l. 5. D. de ſuppellect. lega. Et *Stratoriæ veſtes* apud Paul. lib. 3. ſentent. tit. Et *ſtragula veſtimenta* in l. 23. §. veſtimenta. D. de auro & argent. leg.

Stramenta in l. 45. §. cum ſtramenta. D. ad leg. Aquil.

Stratvra *loci ex tabulis.* l. 242. in fi. D. de verborum ſignif.

Strata *lapidea via.* l. 1. §. penult. D. de via publ. *Stratæ* pro *viis publicis.* l. 4. C. de priuileg. dom. Auguſt. lib. 11. & l. 6. de itiner. muniend. in C. Theod. & apud Iſidor. lib. 15. Etymolog. cap. vlti. *qui Stratam dictam quaſi vulgi pedibus tritam tradit*, cùm tamen ſimilius vero ſit ab eo quòd lapidibus ſternatur, ita appellatam. Procop. lib. 2. de bello Perſico, *viam à Latinis Stratam etiam dici* tradit.

Strangvlari, id eſt, neceſſitate adigi. C. de prædiis curiæ non alienand. libro 10. Ambroſius lib. 2. de pœnitent. cap. 5. *nec verbi vnius præiudicio tantam cauſam ſtrangulandam arbitror.* l. 3. §. 1. D. arbor. furt. cæſ.

Strictvm ius æquitati opponitur: ſummum, merum, & ſubtile ius ab æquitatis præceptis diſiunctum ſignificat. l. 86. D. de acquirend. hæred. l. 2. §. quanquam. D. de aq. & aqu. plu. l. penulti. D. de conſtitut. pecun. l. penult. C. ad exhibend. l. penult. §. 1. D. de iure dot. l. 50. in fin. D. de petitio. hæredit. l. 28. D. de ſtatuliber. l. 8. C. de iudic. l. 8. C. ad exhibendũ. l. 67. §. 1. D. de ritu nupt. Quomodo & *Strictam rationem* accipimus in l. 7. §. ſi cuius tamen. D. de acquirendo rerum dom. l. 1. §. accuſationem in fin. D. ad Turpillian. l. 43. D. de religioſ. *Stricta iuris ratione.* §. ſed vtilitatis. Inſtitut. de mandat. Et *Strictam interpretationem* in l. 20. §. ſi ſublatum. D. de ſeruitutibus vrban. & *Strictius interpretari*, in l. 29. §. ſi ſublatum. D. de ſeruit. præd. vrb. Hinc *Stricti iuris actiones* dicuntur, quæ ſtricto iure vallatæ ſunt, nec ex bona fide deſcendunt. §. actionum. Inſtitut. de actionibus. lege vn. §. ſed & ſi non ignoramus. C. de rei vendic. ἐν οἷς, vt cum Theophilo loquar, τῆς ἀκριβείας γίνεται λόγος. Quæ & *Stricta iudicia*, & *Stricti iudicij actiones* vocantur. l. 3. §. in hac. D. commo. l. 5. D. de in lit. iur. ſimiliter & *Strictiora remedia intelligenda ſunt.* l. 3. C. de ſubſt. tut.

Strvctile dicitur quod manu conſtructum eſt, & fabrica conſtat. Sic *Structile opus.* lege 241. D. de verborum ſignificatione. *Structilis lapis* in l. 6. §. modus. D. ſi ſeruit. vindic. *Structilis riuus* in l. 3. §. 1. D. de riuis. *Structiles baſes* in l. penulti. D. de verborum ſignificat. *Structiles canales* apud Vitruu. lib. 8. cap. 7. *Structilis forma* apud Pallad. lib. 9. cap. 11. item *Structiles columnæ.* l. 8. §. 1. D. ſi ſeruitus vindicetur. ſic *Structilis* & *terrenus* opponuntur in l. 3. §. 1. D. de riuis.

Structum in l. 3. §. vnde illud. D. de minoribus. ſignificat machinatum.

Strvctores *bucularum* in l. vlt. D. de iure immunit. ſecundum Florentinam lectionem. Alij enim codices habent *Structores, bucularij*. Et Structores quidem Tribonianus ædificatores interpretatur, in l. 1. de excuſatio. artific. lib. 10. C. Veget. etiam lib. 2. cap. 11. in exercitu Structores ponit. Sic enim illic ex vetuſtis codicibus legendum eſt, non vt paſſim ſcriptum eſt, inſtructiores. Similitérque in miniſteriis militaribus Structores poni videmus in epiſtola, quæ à Vopiſco in Aurelia. refertur.

Struere aduocationem in lege Dei. tit. 8.

Stvdiorvm *cauſa alibi degere.* l. 5. C. ad Senat. Maced. & *Studendi cauſa miſſus ſeruus.* l. 78. D. de legat. 3. item *Studiorum cauſa abeſſe.* l. 7. §. quod dicitur. D. de Senatuſconſ. Macedon. l. 28. D. ex quibus cauſ. maior. & *Studiorum cauſa abſens.* l. 7. §. quod dicitur. D. ad Senatuſc. Maced. item *Studiorum cauſa peregrè agere.* l. 49. D. famil. erciſcund. & *Studiorum cauſa Romæ agere.* l. 18. §. vlt. D. de iudic. vt & *Studiorum cauſa Romæ eſſe.* l. 36. D. ad municip. denique l. lex Cornelia. §. domum. D. de iniur. l. 17. D. de rebus credit. *Studiorum cauſa aliquo loco morari.* l. 2. C. de incol.

Stvdiosi *iuris pro Iuriſperitis.* l. 1. D. de offic. adſeſſ. l. 9. §. 1. D. de pœn. l. 4. D. de extraord. cognitio. Et apud Sueton. in Neron. Gellius lib. 12. cap. 13. *Cur hoc me potius, ait, rogas quàm*

ex iſtis aliquem peritis, ſtudioſiſque iuris, quos adhibere in conſilium iudicaturi ſoletis. Sic enim legere malo quàm vt vulgò, Studioſiſque iuris. Nam iuris periti in conſilium adhiberi non quilibet ſtudioſi ſolebant. Quanquam & *conſulti* abſolutè *Studioſi* videntur appellari in l. 2. §. poſt hũc maximè. D. de orig. iur.

Studio hæredum pro induſtria. l. 53. D. de fideicom. libert.

Studio relinquendi, l. 14. C. de donat. inter vir. id eſt animo & voluntate.

Studioſè pro data opera, atque propoſito, & *αὐθάδως* in l. 1. D. de abigeis. Similiter *Studio*, id eſt, arte, in l. 13. & l. 53. D. de fideicomm. libert.

STVLTVS *imperitum ſignificat* in l. 9. §. ſi quis ius. D. de iur. & fac. ignorant. l. 4. D. quod vi aut clam. Et *Stultitia imperitia eſt*, in l. 51. D. de euictionibus. ſic *Stultitia emptoris*, l. 3. D. ad leg. Falcid. & *Stultitia teſtatoria*, l. 13. D. de manumiſſ. teſt.

Stultum eſt, l. 1. D. à quibus appell. non licet. *Valide Stulta deliberatio*. l. Domitius. D. qui teſtam. fac.

STVPRVM propriè in viduam & in virginem committitur, vt adulterium in nuptam. Sed & lex Iulia de adulteriis hoc verbo indifferenter vtitur. l. 101. D. de verborum ſignificatione. l. 3. in fin. de concubin. l. 41. D. de ritu nuptiar. l. 6. §. 1. D. de adulter. hinc *Stuprare virginem*. in l. 25. D. de iniur. & *Stuprum perſuadere*. l. 1. §. vlt. D. de extraordin. crim. *Stuprum* etiã in maſculum committitur. l. 2. D. de ſeruo corrup. l. 1. §. remouet. D. de poſtul. l. 8. D. quod met. cau. l. vlt. D. de offic. præſid. item *Stuprum in viro & muliere*. l. 8. D. quod met. cauſa. vnde & *Stuprum perpetrari vel pati*. l. 2. D. de ſeruo corrupto. ita *Stuprare per vim puerum vel fœminam*. l. 3. §. vlt. D. ad leg. Iul. de vi publ.

Stupratus. l. 1. §. origo. D. de poſtuland. & *Stupratus ſeruus*. l. vlt. D. de offic. præſid. & *Stupratum mancipium*. l. 23. D. de ædilit. edict.

Stupri crimen committunt liberi qui parentum vxores concubinas ducunt. lege 4. Codice de nuptiis.

Stupro violaſſe dominam. l. 1. C. de colluſ. deteg.

Stupro compreſſa. l. 20. C. ad leg. Iul. de adult. Stuprum autem quibus modis, & in quos committatur expoſui ad caput primum legis Iuliæ de adult.

Stupratores. l. 43. D. de ritu nupt.

SVADERE. *Suadet æquitas*. l. 46. §. 6. D. de procurat. *ætas*. l. 2. D. de colluſ. deteg. *cauſa*. l. 8. §. vult igitur. D. de tranſfuctoribus. & *magna cauſa Suadet*. l. 27. §. vlt. D. de lib. cauſa. item *Suadent cauſæ præſcript*. l. 8. §. cauſæ. D. de tranſact. *Suadet quoque fauor*. l. 24. §. ſi quis ſeruo. D. de fideicomm. *neceſſitudo*. l. 6. C. de ſuſpect. tut. *ratio*. l. 15. §. Seruus. de caſtrenſ. peculio. l. 2. C. de impub. & alien. inſtit. & empt. in princ. l. 70. §. vlt. D. de fideiuſſor. l. 95. §. ſi mandat. D. de ſolutionibus. & l. 58. D. de vſufr. & l. 3. D. de in lit. *ratio & æquitas ſuadent*. l. 87. §. Imp. de legat. 2. *quod magis Suadet*. l. 38. D. de adminiſtr. & peric. *Suaſit ratio*. l. 2. C. de longi tempor. præſcript. *Suaſit ratio conſuetudinem*. l. 1. C. quia ſi longa. *ſi ita res Suaſit conſulentibus*. l. 5. D. de manumiſſion. *ita res Suadeat*. l. 9. D. de quæſtionibus. *ſi Suadeat compendium itineris*. l. 16. D. de legation. *Suadet vtilitas*. l. 1. §. ſunt qui. D. ne quid in. *Suadetur*. l. 17. D. de ritu nupt. *Suadetur prætori*. l. 3. D. de iur. delib. *nulla ratio Suadet*. l. 4. C. arbit. tut.

SVB, hæc particula in aliquot loquẽdi generibus obſeruatione digna eſt, vt in his, *pecuniam mutuam dedit ſub vſuris Lucius*. D. qui potior. in pign. hab. l. quoties. 9. §. ſed ſi ſub vſuris. D. de adminiſtr. tutor. ſic *Sub vſuris credere*. in l. 48. D. mandat. & *Sub vſuris mutua data*. l. 7. §. item ſi duos. D. ad Senat. Macedon. *Sub vſuris mutuos aureos accipere*. l. vlt. D. de contrahen. empt. *Sub vſuris obligare*. l. 89. §. vlt. D. de ſolutionibus. & ita *Sub vſuris credere & ſine vſuris aduerſantur*. l. 2. §. 1. D. mandati. *Sub obligationibus credere*. lege 2. C. de repud. vel abſtin. hæredit. *Sub pacto credere*. l. 1. C. de his qui in priori. *Sub pignore credere*. l. 59. §. ille. D. mandati. *Sub pignore pecuniam dare*. l. 9. D. quibus mod. pign. *Sub pignore lapidum negotiatori marmorum numerare*. l. vlt. §. vlt. D. qui potior. *Sub pignoribus & vſuris pecuniam mutuam dare*. l. 18. D. qui potior. *Sub pignore creditum*. l. 2. C. de fiſcal. vſur. & *Sub pignore creditor*. l. 7. §. ſi obligauit. D. de rebus eorum. *Sub pignore contrahere*. l. 2. D. de diſtract. pign. *Sub pignoribus contrahere*. l. 2. C. de his qui in prior. l. 5. §. conditio. D. de inſtit. *Sub pignore mutuam pecuniam accipere*. l. vlt. D. de pignor. *Sub pignoribus accipere mutuas pecunias*. l. 12. D. de pignor. *Sub pignore culeorum pecuniam accipere*. l. vlt. §. vltim. D. de pignerat. action. & *Sub obligatione fundi mutua pecunia accepta*. l. 28. §. vlt. D. ad Senatuſconſultum Velleian. *Sub pignore debere*. l. debitor 82. D. de legat. 2. *Sub pignore hortorum debere*. l. vlt. D. de liberat. legat. *Sub pignoribus debere*. l. 21. D. de iure fiſci. *Sub pignoribus pecuniam debere*. l. 35. D. de pigner. act. & *Sub pignoribus debere pecuniam*. l. 2. §. vlt. D.

vlt. D. de eo quod cert.loc. *Sub pignoribus, vel ſub pœna debetur.* l.5. D. de vent.in poſſeſſ. & *Sub pignore debitor.* l. 11. D. quibus modis pign. l. vlt. D. qui potior.in pignor. l. 59. D. ad SC. Trebell.

Sub creditoribus fieri bona dicuntur quæ venerunt. l. 44. D. de adquir. vel omittend.

Sub fideiuſſoribus credere. l. vlt. §. ſic autem. & *Sub fideiuſſore mutua pecunia accepta.* l. 18. D. ad Senat. Velleian. *Sub fideiuſſore debere.* l. 49. §. ſi quis teſtator. D. de legat.1. *Sub fideiuſſorum ſatiſdatione.* l. 28. §.1. D. ex quibus cauſis maior. *Sub pœna centum promittere.* l. 41. §. agri. D. de legat. 3. *debitum ſub pœna vel pignoribus pretioſis.* l. curator. D. de ventr.in poſſeſſ. mitt.

Item *Sub pœna vel pignoribus debere.* l. 5. §. vlt. & l. 7. D. de iur. deliberan. *Sub pœna deberi pecunia.* l.18. D. de hæred. vel act. *Sub pœna pecuniam debere.* l.3. D. de in lit. iurando. l. 2. §. vlt. D. de eo quod certo loco. *Sub contraria conditione.* l. 107. de condit. & demonſtr. *Sub exceptione transferre.* l. 7. §. dolo. D. de dolo. & *ſatiſdare.* l.21. & l.31. D. de donat.inter. vide Exceptio. *Sub certa præſtatione locare.* l.10. C. de vſufructu. *Sub die.* l.126. §. Chryſogonus. D. de verbor. obligat. *Sub incerta die.* l. ſub conditione. D. de condict. indebit. *Sub incerto litis euentu.* l. vlt. §. ſic autem. D. de bonis eorum. *Sub lege commiſſoria diſtracti.* l.37. §. vlt. D. ad legem Falcidiam.

Sub edicto proponere. l. 6. D. de cuſt. & exhibit. *Sub pœna vinculorum.* lege 38. §. qui ſe. D. de pœnis.

Sub vna claue tota habitatio. l. 17. §. apud Celium. D. de ædilicio edicto.

Sub aqua. l. 69. D. de contrahen. empt. *Sub aqua vel ſub terra factum onus.* l. 15. §. hoc interdictum. D. quod vi aut clàm. item *Sub terra lapſus.* l.77. D. de contrahen. empt.

Sub curatore agens. l. cum pater. §. curatores. D. de legat.2. *Sub colono eſſe prædia.* l. vlt. de iur. fiſci. *Sub eodem iudice agere.* l. 18. D. de except. *Sub eodem lecto eſſe.* Paul. lib. 3. ſent. tit. 6. *Sub Diuo Traiano conſtitutum.* l.10. §. vlt. D. de Senat. Silan. *Sub Marco Imperatore factum Senatuſconſultum.* l.1. D. in quibus cauſ. *Sub D. Marcio habita Oratio.* l.17. C. de excuſ.tutor.

Sub tempus meſſis. l. vlt. §. fratres. D. quæ in fraud. creditorum. *Sub tempus venditionis*, id eſt, biduò ante venditionem. l. 38. §. vendendi. D. de ædilit. edicto. *Sub ipſo tempore.* l. 12. D. de donat. inter vir. & vxor.

Sub nomine nepotis mutuam pecuniam dari. l. vlt. §. 1. D. de donationibus. *Sub obtentu* in lege Dei, tit.15. *Sub prætextu.* l.3. D. de tranſactionibus. *Sub prætextu hereditatis.* l.3. §. vlt. D. de tranſactionibus. *Sub hac ſpecie*, id eſt obtentu: l.25. D. de iudic. *Sub ſpecie criminis.* l.8. D. de calumniatoribus. *Sub ſpecie impunitatis.* Paul. lib.2. ſentent. tit. 27. *Sub ſpecie legationum.* l. 2. C. quæ res exper. *Sub ſpecie venditionis.* l.3. §. vlt. D. de contrahenda emptione. *Sub ſpecie venditionum.* l. 15. C. de donat. inter virum. *Sub titulo.* l.27. D. depoſiti.

SVBADIVVÆ l. vltim. C. de agentib. in rebus, lib. 12. ſunt adiutorum adiutores, quemadmodum Syneſius in epiſtol. ad Herculianum his verbis indicat, Ἀποκρατίαι τις δεῖ τῶν ἡγεχλιαιῶν δορυφόρων τάξιν ἔχων τῷ βοηθῷ βοηθῶν, ἡ γὰρ σουβαδιούβα λέξις τοῦτο ἑρμηνεύειν πιστεύεται. Eſt planè inſigne in hoc verbo mendũ apud Suidam, apud quem ita ſub litera ρ, ſcriptum eſt, ῥουβαιουβὸς παρὰ ῥωμαίοις ὁ τοῦ βοηθοῦ βοηθός. Nam proculdubio in ordinem dictionum à litera σ incipientium vox illa transferenda eſt, & pro ῥουβαιουβὸς σουβαδιούβα, ſcribendum. Inuenitur autem hoc verbum aliquoties in Notitia Imperij Romani. Atque adeò vbi officium magiſtri officiorum recẽſetur, Subadiuuæ adiutores duo pro Subadiuuæ adiutoris legitur. Subcurator eadem forma in l.30. D. de negot. geſt.

SVCCVMBERE *neceſsitati.* l.45. §. vlt. D. de excuſat.

SVBCVRATOR. l. 30. D. de negot. geſt.

SVBDERE *ſe pœnæ.* l. 54. D. de iur. fiſci. & *Subdi in alterius locum.* l. 8. §. ſi mulier. D. ad Senatuſconſultum Velleian. & *Subdita conuentioni.* l. 6. C. de tranſactionib. & *Stipulationi.* l. 4. C. pro ſocio. vt & *Subdita ſtipulatio.* l. reſcriptum. §. ſi pacto. D. de pact.

SVBDITVS iudex interprete Feſto lib.17. dicebatur, *qui loco mortui dabatur, his qui eum iudicem habuerant, in aliqua re vel lite.* Sic in l. 60. D. de iudic. Subditus iudex in demortui locum ſuffectus dicitur. & vt loquitur lex 32. de iudic. *in locum alterius datus.* adde l. 60. Digeſtis de iudiciis.

SVBDISIVNCTIVI *genera duo.* l.124. D. de verb. ſignific.

SVBDVCERE *ſe iudex.* l.1. §. dies. D. quando appell. ſit. Cicer. oratione pro domo ſua. *Quis in meum locum iudicem ſubdidit. Subducere rem in iudicio.* l.14. D. famil. erciſc.

Subductus reus. l. ſi pendent. appell. & *Subductus morte reus.* l. 3. C. ſi reus vel accuſat. item *Subductus priore & poteſtate.* lege 28. §.1. D. de liber. & poſt. ſic *Subducta quæſtioni mancipia.* l.

12. D. qui & à quib. *Subducta perſona pupilli.* l. 11. §. ſi filio. D. ad legem Falcid. *Subducta perſona.* l. 8. C. ad Senat. Velleian.

Subduci quoque ratio dicitur. i. putari. l. 17. D. de his quæ vt indign. ita & *Subducti ſumptus* in l. 34. §. vlt. D. de oblig.

SVBESSE *cauſa dicitur.* l. 7. §. ſed cùm nulla. D. de pact. ſic *Subeſt cauſa.* l. 4. D. pro legato, & l. iuriſgentium. 7. §. iſtum cum multa. D. de pact. *lis.* l. 11. D. de tranſactionibus. *obligatio.* l. 8. §. ſi poſt. D. de fideiuſſ. *quæſtio.* l. 88. D. de ſolutionibus.

SVBIACERE *neceſsitati.* l. vlt. C. qui petant tutor. *ſupplicio.* l. vltima. C. quæ res vendi non poſſunt.

Subiacet mare nauibus. l. 49. D. de rei vindic.

SVBIICERE *accuſatorem.* l. 14. §. his demum videtur. D. de bon. libert. vt &

SVBIICERE *delatorem, ſummittere & ſupponere eſt.* l. 50. §. 1. D. de legat. 1. l. 15. D. ad Turpillian. & l. ſi cum natu. §. ſi tamen. D. eodem. l. ſi ſeruus. §. ſi quis antè. D. de legat. 1. hoc ſenſu etiam *Subiici partus dicitur.* l. 1. D. de inſpiciendo ventre, id eſt ſupponi. l. 1. §. vlt. l. 3. §. ſi mater. D. de Carbonia. edict. l. 1. §. 1. D. de quæſt. l. 16. Digeſtis de his quæ vt indign. Suppoſitum partum dicit. l. 46. D. de iur. fiſc. l. 9. D. de Carbon. edict. vt & *ſubiicere pro auro æs.* l. 36. D. de pign. act. Paul. lib. 5. ſent. tit. 25. ſic & *Subiecti partus argui.* l. 1. §. tectus. & l. 3. §. ſi mater. D. de Carbon. edicto.

Inde *Subiectus filius.* l. 3. §. ſi mater. & l. 11. D. de Carbon. edict. & *non Subiecta filia.* l. 1. §. 3. D. de quæſtionibus.

ita *Subiicere adulterum.* l. 14. §. 1. D. ad legem Iul. de adult. id eſt, *ſupponere.* l. 14. & *Subiicere pro ſe alium aduerſarium.* l. 4. §. 1. D. de alienat. iudic. id eſt ſuo loco ſubſtituere. l. 1. D. dic. tit. l. 19. §. cum me abſente. D. de negot. geſt. l. 24. D. de lib. cauſ. hoc modo etiam dicimus *Subiicere emptorem.* l. 14. D. de in diem adiect. vnde *Subiectus emptor.* l. 4. §. cum initio. D. de in diem adiect. vt & *Subiecto nomine.* l. 8. in fin. D. de rebus eorum. D. de captiu. & *Subiectis aliorum nominibus.* l. 2. §. 1. D. de administrat. rerum. item *Subiicere teſtamentum.* l. 2. D. ad l. Corneliam de falſ. & apud Paul. lib. 3. ſententia. tit. 7. & lib. 5. titu. 24. Quintilia. libro 9. cap. 2. *Ream tuebar, quæ Subiecisse dicebatur marito teſtamentum.* Arnob. dixit *ſupponere.* lib. 2. aduerſus gent. fol. 25. *teſtamenta Supponerent falſo.* Paul. lib. 4. ſent. tit. 7.

Subiicere pro ſubdere. ita *Subiecta periculo criminis.* l. 3. C. ſi reus vel accuſator. & *non Subiici vinculis.* l. 3. C. de teſtam. milit. *Subiicere quæſtioni.* in lege Dei. tit. 3. l. 11. C. de quæſtionib.

Subiici pœnæ. l. 1. D. ad Senatuſconſultum Turpill. & l. 2. §. Senatus. D. de iure fiſci. l. 2. §. ſi publico. D. quod. l. 12. C. ad l. Iul. de adult. l. 40. D. ad legem Iuliam de adult. l. 2. §. præter. D. de religioſ. l. 16. de pœnis. *Subiici pœnis.* l. 1. D. ad Turpillian. l. 1. §. ex illa. D. de lege Cor. de falſ. in lege Dei. tit. 6. & *Subiecti ſupplicio.* l. 11. C. de religioſ. & ſumpt. hoc ſenſu etiam dicuntur ad beſtias damnati *Subiici beſtiis,* in l. vlt. C. ad legem Fab. de plagia. l. 3. §. penult. D. ad legem Corneliam de ſicar. l. 12. C. de pœnis. item *Subiici fuſtibus.* l. 28. §. & vt generaliter. D. de pœnis. & *Subiectæ ictibus flagellorum perſonæ.* l. 12. D. de decurionib. vt & *Subiecti minoribus pœnis.* l. 15. D. ad municip.

Subiici. i. obnoxiū eſſe. vnde *Subiectus actionibus.* l. 2. D. de ſententiā paſſis. & *Subiici præſcriptionibus.* l. 3. D. de appell. item *perſona Subiecta muneribus.* l. 3. §. libert. de muneribus. vt & *Subiici oneribus.* l. 3. §. filio. D. de muneribus & honoribus. *Subiici damno.* l. 6. C. ex quibus cauſis. *periculo.* l. 4. C. de locato & conduct. l. 39. §. tutores. D. de adminiſtr. & periculo. *Subiici neceſsitati.* l. 31. D. de bon. auctor. iud. ſic quoque *Subiici vectigalium* præſtationi dicuntur ea, pro quibus vectigal præſtatur, & penditur. l. 9. §. penult. D. de publican. *Vectigalibus* etiam *ſubiectos agros.* Hygen. lib. 2. de limitibus conſtituend. dicit: qui ſub vectigali locantur. Subiici vſuris dicuntur, quibus vſurarū exſoluendarum imponitur neceſſitas. l. 38. D. de negot. geſt. l. 54. D. de adminiſtrat. tutor.

Subiici alieno dominio. i. ſubmitti. l. 4. D. de ſtatu homin. & alieno iure ſubiici. i. in poteſtatem alterius ſe dare. l. 1. §. ſed & procuratoribus. D. vt legatorum ſeu fideicommiſſor. hinc *Subiecta perſona.* l. vlt. C. de crimin. ſtelli. l. 10. C. de diſtract. pigno. & *Subiecta iuri alieno.* l. vlt. C. de inutilib. actionibus. *Subiectæ alieno iuri perſonæ.* l. 9. §. vlt. D. quod falſ. tut. *Subiectæ iuri ſuo perſonæ.* l. 12. §. facti. D. de capt. *Subiectæ alienæ poteſtati.* l. 45. §. ſi ita. D. de verborum oblig. *Subiecti iuri.* l. 2. C. de donat. inter vir. *Subiecti iuri tuo.* l. 7. C. ſi quis alteri. *Subiecti in poteſtati.* l. 2. C. ſi aduerſ. rem iudic. item *Subiicere ſe iuriſdictioni,* id eſt, ſubmittere. l. 1. l. ſi à quo §. vlt. D. ad Trebellian. l. 14. D. de iuriſdictione. inde *Subiectus iuriſdictioni.* l. 19. D. de iuriſd. l. 1. & l. 2. D. de iudic. l. 5. C. qui dare tutor. l. 29. D. ad municip.

Subiici clauſula pro adyci. l. 3. C. de recept. arbitr. ita & *Subiici ſtipulationi doli clauſula dicitur*. l. 135. §. vlt. D. de verborum obliga. ſic quoque *Subiici ſtipulatio pacto dicitur eius firmandi cauſa*. l. 3. & l. 15. D. de tranſactionibus. vnde *Stipulatio ſubiecta pacto*, in l. 13. C. de pactis. & *Subiecta ſtipulatio*. l. 3. & l. 4. C. de rerum permut. l. 2. C. de iur. dot. *Subiecta ſtipulatio emptioni*. l. 22. C. de euictionibus. & *Pacto Subiecta pœnæ ſtipulatio*. l. 10. §. 1. D. de pact. hoc ſenſu & *Subiici pœna dicitur*. l. 3. §. vlt. D. de verborum oblig.

Subiicere ignem fornaci. l. 27. §. ſi fornicarius. D. ad legem Aquil.

SVBINDE *agere* & *Subinde damnum dare*. l. 18. D. ratam rem haberi.

SVBIVNGERE *pœnam*, Paul. lib. 1. ſent. tit. 1.

SVBIRE *pro ſuſtinere*. ſic *litem Subire*. l. 7. D. de dote prælег. *accuſationem*. l. 12. C. de his qui accuſ. non poſſunt. item *Subire defenſionem*. l. 17. C. de procurat. *condemnationem*. l. 2. §. vlti. D. ad Senat. Velleian. *pœnam*. l. 5. §. 1. D. de publ. iud. l. 1. §. quær. D. ad Senatuſconſultum Turpill. l. 1. D. de pœnis. l. 1. §. quæri. & l. 7. §. vltim. D. ad Senatuſconſultum Turpillianum. item *Subire adminiſtrationem*. i. ſuſtinere. l. 5. §. illud. D. de rebus eorum. ſic etiam *Subire damnum*. l. 6. D. de opt. leg. l. 8. D. de condit. ob turp. cauſ. l. 3. D. de vi. & vi armat. & *Subire æſtimationem damni*. Paulus lib. 1. ſentent. tit. 17. ſic *Subire contumeliam ſatiſdationis*. i. Subiicere ſe iſti oneri. l. 17. §. vlti. D. de teſtam. tutel. vt & *Subire ſatiſdationem*. l. 3. D. vt legat. ſeu fideicommiſſ. nom. *Subire honorem*. i. ſuſtinere. l. 1. C. ſi poſt creator. l. 12. §. vlt. D. de pollicit. ſic *Subire munera*. l. 3. C. de iured. l. 2. & l. 7. C. de muneribus patrimon. l. 5. §. conductores. & §. vlt. D. de iure immunit. *onus*. l. 15. C. vt probation. l. 31. D. de excuſat. l. 10. C. de non numer. pecunia. *& onera*. l. 42. D. de acquirend. vel omitt. l. 38. & l. 98. D. de acquirend. vel omitt. item *Subire periculum*. l. 3. D. de condit. furt. l. 44. D. de actio. empt. l. 1. D. de ſeruis export. & Subire onera. l. 7. D. de iur. dot. l. 116. D. de verborum obligatione. *& diſcrimen*. l. 2. C. de fide inſtrum. l. 1. C. quæ res vendi non poſſit. item *Subire anceps Periurium, pro, periculum ancipitis periurij adire*. l. 4. D. de in lit. iur.

Subire ſeruitutem. l. 1. D. de liberal. cauſ.

Subire flumen nauis quo aduerſo flumine nauigat. l. 13. §. 1. D. locati.

Subire locum. i. in alterius locum ſuccedere. l. 12. §. à Titio. D. qui potiores.

Subita ſeruitus. l. 6. §. irritum. D. de iniuſto rupto. & *Subita vis*. l. 30. §. vltimo. D. ad legem Aquil.

SVBLATVM *habere dicimur quod altius extulimus*. l. 7. D. ſi ſeruit. vindic. & *Sublatis altius ædificiis*. l. 21. D. de ſeruit. præd. vrb. vt *& Sublatus altius paries*. l. 25. §. vlt. D. eodem. ſic *Sublatis altius ædibus*. l. 6. D. de ſeruit. præd. vrb.

Sublata ſuperficie. i. ablata. l. 71. D. de vſufructu. ita & *Sublata ſumma terra*. l. 24. D. quibus mod. vſufruct. ſic *Sublatum ædificium*, id eſt depoſitum. l. 20. D. de ſeruit. præd. vrban. l. 7. D. quibus modis vſusfr. hoc modo etiã dicitur *Sublata ſeruitus*. i. extincta. l. 30. D. de ſeruit. præd. vrb. & *Sublatis liberis*. i. mortuis vel amiſſis. l. 27. D. de pact. vt & *Sublatis vineis*. i. euulſis. l. 13. D. de ſeruit. præd. ruſt.

SVBLEGARE *in locum*. l. 2. D. de decurionib.

SVBLIMISSIMI iudices ſunt *Præfecti prætorio, Quæſtores, Magiſtri officiorum*. l. 37. §. penulti. & lege penultima. C. de appell. Inde ſedes prætoriana ſublimiſsima appellatur in l. 14. C. de iudiciis.

SVBMINISTRARE. l. 50. D. famil. erciſc. *Subminiſtrare alimenta*. l. 27. §. penult. D. de inoffic. *pecuniam*. l. 7. §. quod dicitur. D. de Senat. Macedon. *ſumptus*. l. 17. §. vlt. D. de muneribus & honoribus. & *Subminiſtrari pecunia*. l. vlt. D. de muner. & honor. vt & *Subminiſtrata pecunia*. l. 7. D. de l. Pomp. de Parricid.

SVBMITTERE *capillos*. l. 15. §. Generaliter. D. de iniuriis.

Submittere vim. l. metum. §. ſed licet. D. quod met. cauſ.

SVBMOVERI *curia*. Paul. lib. 5. ſentent. tit. 15. *Submoueri à tutela*. Vlp. lib. regul. tit. de legat. & *Submotus à tutela*. Vlpian. lib. reg. tit. 11.

SVBNIXÆ *cautiones*. ſup. rebus: quæ dicuntur idoneæ. l. 1. C. de ſolutionibus & liberat. ſic *Subnixa ratione ſententiam*. l. 18. §. vlt. D. de ſtipulat. ſeruorum. *Subnixa in volunt*. l. 17. C. de fideicommiſſ.

Subnixus actione ciuili. i. munitus. l. 1. §. 1. D. de ſuperficiebus. ſic *Subnixus priuilegio*. l. 30. §. qui priuilegio. D. de excuſationibus. vt & *Subnixus perpetua vacatione*. l. 1. §. 1. D. de vacat. & excuſat. & contrà *non Subnixus verbis*. l. 77. §. donationis. D. de legat. 2.

Subnixum liberis matrimonium. i. firmatum. l. 1. §. vlt. D. de liber. exhibend.

Svbornari *delatorem* & ſubmittere pro eodem. l.1.& l. Diuus. D. de iure patronat. ita & *Subornatus accuſator*. i. ſummiſſus. l.1. §.incidit. D. ad Turpill. & *Subornatus teſtis*. l. denuntiaſſe. §. vlt. D.ad leg. Iul.de adulter. ſic & *Subornati* in l. 9.D.de accuſat. & *Subornati ſerui*. Paul. lib. 5. ſentent. tit.13.

Subornatores. Paul. lib. 5. ſent. tit. 13.

Svbripere. l. 9. §. 1. D.de pecul. *Subripere aliquid de re ciuitatis*. l. 4.§ vlt. D.ad legem Iuliam peculat. *Subripere cautiones*. l. 82. §. vlt.de pact. *Subripere ancillam*. l. 10. D.pro euert. *& hominem*. l.2. §.vlt.D.de priuat. delict. ſic *Subripere ſeruum*. l. 27. D. ad legem Aquil. & *Subripi ſeruus & ancilla*. l. 46. §.1. l. 48. §.ancilla. D.de furt. item *Subreptus homo*. l.35.D.de vſucapionibus. & *Subrepta ancilla*. l. 74. D. de furt. l. 26. D.de ſtatu hominum. & *Subreptus ſeruus*. l. 52. §. ſi ſeruus. D. de furt. *Subripere rem*. l. 30. D. de act.empt. l. 34. §. vlt. D. de obligat. & *Subripere res*. l. 41. D. de liberali cauſa. l. 8. D. de publ. & vectig. l.14. D. de furt. l.21. D.commod. ſic & *Subrepta res*. l. 4. §. ſi pupilli. & §.ſi rem.& l. 33. §. vlt. de vſucapionib. l. 41.D. de vſucapionibus.

Subrepti codicilli. l.1.D.de iure fiſci.

Subreptorum inſtrumentorum crimen. l.16.de leg. Cornel.

Subreptum pignus. l. 22. D.de pignerat.actione.

Subrepti nummi. l. 19. D. de ſolutionibus.

Subreptio. l. 2. C.de legibus.

Svbrogari *tutela in loco alterius*. l. 31.D.de excuſation.

Svbscribere. l. 8. D. de reſcind. vendit. l.15.C. de adminiſtr. tutel. *Subſcribere tutor ſolet*. l. 20. D.de in rem verſo. *Subſcribere inſtrumentis*. l. 11. D. de except. l. 2.C. de nupt. *Subſcribere libello*. l. 9. §. dotis.D.de iure codicill. l. 32. §. cum quidem.D.de recept. *& libellus*. l.2. C. de aſſeſſor. l. 1.D. eodem tit.

Svbscriptio interdum appellatur quod à principe vel præſide libello oblato ſubſcribitur. l. 1. D. de conſtit. princ. l.1. C. quomod. & quan. iudi. l.1. C. comminatio epiſt. & inſtitutionibus quibus non eſt permiſſ. fac. teſt.in princ. ſic etiam *Subſcribere editioni*. l. 6. D. de edendo.

Subſcribere chirographum. l.1. §. ſed & ſi.D. quod iuſſu & *Subſcripſiſſe inſtrumentum*. l.9.§.vlt. D. quibus modis pign. item *Subſcribere rationes*. l. 82. D.de conditio. & demonſtra. l.12. D. de liber. lega. *Subſcribere rationibus*. l. 40. §. ſeruus. teſtamento. D. de ſtatulib. Inde Subſcriptæ rationes. l.13. §.vlt. l. 41.in fin. D.de diuerſ.temporalib.

Subſcribere in tabulis. l. 8. §.non videtur. D. quo. mod. pign.

Poſt Subſcriptam epiſtolam. l.50.D.de adquir.vel omitt.

Subſcripti codicilli. l.6.§.licet.D.de iure codicill.

Subſcriptio. l. 14. D.de l.Cornel.de falſis. *Subſcriptio filij*. l. 32. C.de liber.cauſa. *& procuratoris*. l.18.C.de ſolutionibus.

Subſcriptio nominis. l. 38. §.vlt.D.de auro. *fideiuſſionis*. l. 68.§.1.D. de fideiuſſorib. & *Subſcriptio facto teſtamento*. l. 1.§. inter. D.ad legem Cornel. de falſ.

Subſcribere in crimen. l.vlt. D.de furt. l.24. & l.29.de leg. Cornel.D.de falſ.l.vlt. D.de priua. del. Subſcribere autem accuſator. libellis quos dabat, debebat ſe profeſſum eſſe. l. 3. §. item ſcribere. D. de accuſ. l. 2. C.de his qui accuſ.non poſſ.& l. 2. C.ad Senat. Turpill.inde & Subſcriptio etiam in crimen pro inſcriptione. l. 7. D. de accuſationibus. l. 29. D. ad leg. Cornel.de falſ. l. 3. D. ad leg. Fab. de plag. l.13. C. de accuſat. Quintilia. Declam. 15. *Nunquid inique iudices, in tanti ſceleris ſubſcriptione depoſco,ne nominibus reos æſtimare velitis.*

Subſcribere etiam dicebatur qui accuſatori ſe ſocium addebat vt è Cicer. de diuinatione & 3. in Verrem. Vide ibi Aſconium. l. vlt. C. plus valere.

Subſcriptio cenſoria. Cic. pro Cluent. Ad ſubſcriptionem accuſator compellitur. Plin. epiſt. 1. lib. 5. poſt hoc ille cum cæteris ſubſcripſit Centumuirale iudicium. Et paulò pòſt, Scis te non ſubſcripſiſſe mecum.

Subſcribente tutore pecunia pupilli ſeruis credi dicitur quando tutor ſpopondit quo magis actus ſeruorum confirmaretur. l.20. D. de in rem verſo. Eadem ſignificatione ſerui chirographo dominus ſubſcribere dicitur. l.1. §. ſed & ſi ſerui. D. quod iuſſu.

Subſcriptores etiam olim dicebantur qui accuſatori ſe addebant & adiungebant.

Svbseciva *os agros*, Iſidor.lib.15. Etymolog.cap.13. dictos ſcribit, *quos in Pertica diuiſos recuſant quaſi ſteriles, vel paluſtres. Itémque Subſeciua, quæ in diuiſione agri non efficiunt centuriam, id eſt iugera ducenta quæ à ſubſecante linea ita appellata eſſe*, Frontin.in lib.de Agrorum qualit. ſcribit.

A quo

A quo & eius interprete Aggeno Vrbico Subſeciuorũ duo eſſe genera didici. Vnum, quod in extremis aſſignatorum finium centuriis expleri nõ potuit. Aliud, quod in mediis aſſignationibus & integris centuriis interuenit: quidquid enim inter 4. limites minus, quàm interclusum eſt, fuerit aſſignatum, in hac remanet appellatione: ideo quòd is modus, qui aſſignationi supereſt, linea cludatur & ſubſecetur. Et generaliter *Subſeciuum* appellatum eſt, quod inter menſuralem lineam & centuriæ extremitatem minus quàm vt centuriam expleret, ſupererat. Ex quibus illuceſcet hic Tertulliani ex lib. 1. aduerſ. Marcio. locus in quo ita eſt: *Et videndum, ne qua adhuc illi vacent Subſeciua, in quibus & tertius aliquis ſtipare ſe Deus poſsit.* Sic enim illic verbum hoc ſcribi debet. Similiter Apuleius lib. 8. de Aſino aur. *Ac me relictum ſolum & ſubſeciuum cum faſtidio plerique præteribant.* Suet. in Domitia. cap. 9. *Subſeciua quæ diuiſis per veteranos agros carptim ſuperfuerant, veteribus poſſeſſoribus & vſucapta conceſsit.* Quod etiam Aggen. Vrbic. in commentariis Frontini his verbis refert. *Nam Domitianus per totam Italiam Subſeciua poſsidentibus donauit, edictóque hoc vniuerſis notum fecit.*

SVBSEQVI *legis voluntatem.* l. 10. §. vlt. D. de captiu.

SVBSIDERE *legata apud hæredes.* l. 76. D. ad leg. Falcid. id eſt remanere.

SVBSEDISSE *pars ſoli* dicitur, quæ depreſſa eſt. l. 14. §. 1. D. de aqu. & aqu. pluu. Cicer. lib. 1. de Diuinatio. verbo Deſidere non ſemel in eo ſignificato vſus eſt.

SVBSIDIVM *bonorum poſſeſsionis.* l. 4. C. de legit. hæred. *Subſidium exceptionis.* l. Reſcriptum 10. §. plerumque. D. de pactis.

Subſidium vitæ exhibere. l. 5. D. de patria poteſtat.

In Subſidium. l. 36. D. de vulg. & pup.

SVBSIDIARIA *actio,* quæ & *in Subſidium actio.* l. 5. C. de magiſtrat. conuen. ea vocatur, quæ pupillo in ſubſidium datur aduerſus magiſtratus qui tutores dederunt. l. 1. in princip. §. non tantùm. D. de magiſtr. conuen. §. vlt. Inſtit. de ſatiſdatio. tutor. Inde autem appellationem habet, *quòd non in extremum Subſidium pupillo excuſsis tutoribus fideiuſſoribúſque eorum datur.* l. 5. C. de magiſtr. conuen. Vetus Gloſſar. Græc. vertit, ἡ ἐσχάτη βοήθεια.

SVBSIGNATVM dicitur, quod ab aliquo ſubſcriptum eſt. Nam veteres Subſignationis verbo pro ſubſcriptione vti ſolebant, vt Paul. in l. 39. D. de verborum ſignificat. ſcribit, & Feſt. lib. 16. confirmat, *Reſignare,* inquiens, *antiqui, pro, reſcribere ponebant, vt adhuc ſubſignare dicimus, pro, ſubſcribere.*

Subſignatæ facultates fiſco. l. penult. §. conductores. D. de iure immunita. quæ ſubſcriptione obligatæ ſunt. Quo ſenſu & *Subſignare res* dixit Iuſtin. in l. vlti. §. defenſionem. C. de admin. tutor. *Subſignata etiam apud ærarium & cenſorem prædia,* quæ in cenſum deferebantur, Cicer. pro Flacco ſignificat.

SVBSISTERE *& diffugere* opponuntur. l. 139. D. de verbor. obligat.

SVBSISTO verbo noſtri vtuntur temerariam ac præcipitem affirmationem inhibentes. l. 32. D. ſi cert. pet. l. 33. D. de procuratoribus. l. 32. D. de rebus credit. l. penult. §. conductores. D. de iure immunit. item *Subſiſtere* pro moram facere. l. 2. §. omnes. D. *Subſiſtere liti.* de iudic. in l. in executione. §. in ſolidum. D. de verborum obligat. & l. ſi rem. 52. §. 1. D. de euiction.

Subſiſtit iuris ratione ſententia. i. valet & conſiſtit. l. 14. C. de procurator. ſic & *Subſiſtere iure teſtamentum* dicitur. l. 11. C. de teſtament. manumiſſione. & contrà *nullo iure Subſiſtit.* l. 1. C. de pedan. iudicib.

Subſiſtimus. l. 33. D. de procurator.

SVBSORTITIO iudicum, Cicer. pro Cluent.

SVBSTANTIA *pro cenſu & fortuna.* l. 16. D. ad Senatuſc. Trebell. l. 5. §. vlt. D. de iniur. l. 2. §. in hac. D. vi bonor. rapt. l. 51. D. de pet. hæred. l. 3. §. vſuras. D. de contrar. & vt. act. tut. l. 14. §. patris. D. de bon. libert. l. 3. §. nunc videamus. D. de ſuſp. tutorib. l. 4. C. qui bon. ced. poſſ. & aliis multis locis. l. in duplicibus. D. ad leg. Falcid. l. 4. §. opinio. l. cogi. l. Lucius Titius. §. Mæuia. §. filiam ſuam. D. ad Trebellia. l. Iulianus. D. qui & à quib. l. muto. in fin. D. de tutel. l. in teſtamento. D. de condit. & demonſtr. l. Titia cum teſtamento. §. Lucius Titius. D. de leg. 2. l. lex Cornelia. §. vlt. D. de riuis. l. Lucius Titius. §. idem reſpondit. D. ad municipal. l. vlt. §. 1. D. de doli. item *Subſtantia* pro οὐσία. in l. 9. §. inde quæritur. D. de contrah. emption. l. ſi legatarius. D. de ſolo. Sic & in l. 2. §. in hac actione. D. vi bon. rapt. *vt ex bonis meis,* inquit, hoc eſt, ex Subſtantia mea. Sic *omnes fortunas & Subſtantiam* in l. qui teſtamẽtum. D. de probatio. Iſæus περὶ τοῦ Ἀπολλοδώρου κλήρου. pag. 58. διάδοχον τῆς οὐσίας ἐλπίζει αὐτὼ καταστήσειν τῆς ἑαυτοῦ. ſic *Subſtãtia Calendarij.* l. 34. §. 1. D. de legat. & *ex Subſtantia debitoris.* l. 8. §. ſi ignorãtes. D. mandati.

YYyyyy

Subſtantia rei familiaris. Paul. lib. 2. ſentent. tit. 29. & *Subſtantia hæreditatis*. l. 13. D. de dolo. l. 58. §. penult. D. de admin. tut. item *Subſtantia paterna*. l. 14. §. ſi patris. D. de bon. libert.

Subſtantia pupilli. l. 3. §. conſueuit. D. de contrar. tut.

Subſtantiæ dari curator. l. 6. §. vlt. D. de tutel.

Subſtantiam expilare. l. 3. §. nunc videamus. D. de ſuſpect. tutorib.

In Subſtantia habere. l. 6. D. qui & à quibus. & *in Subſtantia bonorum etiam area eſt*. l. 34. §. vlt. D. de vſufruct.

Pro ſubſtantia ſua. l. 6. D. de muneribus & honoribus.

Subſtantia & res opinioni & exiſtimationi opponuntur, in l. 2. §. ſi ſub conditione. & §. ſi à pupillo. D. pro empto. l. 14. D. de verborum ſignific. l. 1. §. vlt. D. de diuerſ. temporal. l. 1. §. ſi ſeruus. D. pro emptore. vnde *Subſtantia veritatis* dicitur in l. 5. C. de iur. & fact. ignor. & l. 9. C. de fid. inſtrument. l. 17. C. ad Senat. Velleian. l. 10. C. de contrah. empt.

Subſtantia cognationis. l. 4. D. de gradibus & adfin. *emptionis*. l. 3. Codice de contrahend. empt. l. 72. D. de contrahend. empt. *obligationis*. l. 6. D. de Senatuſconſ. Macedoniano. & *obligationum*. l. 2. D. de obligat. & actionibus. *operis*. l. 61. D. de acquirend. rerum dominio. *venditionis*. l. 8. C. de reſcind. vendit.

SVBSTITVERE *eſt*, in alterius locum quid ſtatuere & locare. l. 10. D. de ſeruit. Sic *Subſtituere arbores*. l. 18. D. de vſufruct. l. 45. §. penult. D. de iure fiſci, *in locum mortuarum vel infructuoſarum alias reponere*. l. 14. D. de impenſ. in res dot. *Subſtituere pecora*. l. 69. D. de vſufr. *Subſtituere in locum demortuarum ouium alia capita*, Columella pag. 254. ſic & Iuriſconſulti, *Subſtituere capita gregis*. l. 69. D. de vſufructu. item *Subſtituta pecora in locum mortuorum &c.* l. 22. D. de legat. 1. & *Subſtitutus equus in locum mortui*. l. 11. D. quibus mod. vſusfruct. item *Subſtituere actionem in locum deficientis*. l. 1. §. hæc actio. D. ſi is qui teſtamento liber eſſe iuſſ. eſt. *Subſtituere alium ſuo loco*. l. 1. D. de alienatione. & *Subſtituere ſuo loco alium aduerſarium*. l. 1. de alienat. iudicij mut. l. 3. §. ex quo. D. de alienat. iud. item *Subſtitui creditor tertius in locum primi*. l. 16. D. qui potiores. ſic *Subſtituere ſe debitorem in alterius vicem*. l. 6. C. de non numer. pecun. & *Subſtituere defenſorem*. l. 5. §. ſi tamen. D. iudic. ſolui. *Subſtituere iudicem in locum alterius*. l. 10. D. iudic. ſolui. *Subſtituere in locum tutoris*. l. 2. & l. 4. C. in quibus caſibus. l. 10. C. qui dare tutores &

Subſtitui tutor. l. 4. C. de excuſat. tutor. vt & *Subſtitutus tutor in locum*. l. 39. §. D. de adminiſtr. & periculo. & *Subſtituti tutores in locum defunctorum*. l. 2. D. de tutor. vel cur. qui ſatis nõ ded. & *in locum legitimi*. l. vlt. §. vlt. de appellationibus. ſic quoque *Subſtitui curator* dicitur, qui in locum tutoris conſtituitur. l. 14. §. 1. D. de ſolutionibus. ita *Subſtitutus curator*, id eſt in locum alterius datus. l. 3. C. de interd. matrim.

Subſtituere arbitrio. l. 30. D. de oper. libert. *Subſtitui periculo*. l. 6. C. arbit. tut. *Subſtituere præſtationi*. l. 2. §. idem. D. de adminiſt. rerum.

Subſtituere in eandem portionem. l. 5. D. de bon. liber. & *Subſtitui in damnum*. l. 21. §. 1. D. ad municip. *Subſtitui in damnum ſortis*. l. 21. §. Paulus. D. ad municip.

His exemplis *Subſtitui* dicuntur hæredes, qui ſecundo vel tertio gradu inſtituuntur. l. 1. D. de vulg. & pup. Nec verò hæredibus modò, ſed & legatariis quoque ſubſtituitur, & his quibus mortis cauſa quid donatur. l. 50. D. de legat. D. 2. l. 32. de legatis 3. l. 10. D. de mort. cau. donat.

Subſtitutio autem alia *ſimplex* eſt quæ vnum caſum, alia *duplex* quæ plures caſus amplectitur. l. 1. §. 1. D. de vulg. & pupillar. Item Subſtitutio alia *Vulgaris*, quæ in eum caſum fit, ſi hæres non ſit, alia *Pupillaris*, quæ in eum caſum fit, ſi intra pubertatem filius deceſſerit. l. 2. D. de vulg. & pup. & Inſtit. eodem titul. Et hi ſunt duo Subſtitutionum caſus. Quorum alter primus, alter ſecundus appellatur. l. 4. D. de vulgar. & pupill. l. 8. C. de impuber.

Subſtitutio dari, id eſt, quod ſubſtitutione facta relictum eſt, dari dicitur in l. ſi patroni. §. ideo Senatus. D. ad Trebellian. eadem ratione qua donatio pro re donata inſtitutio progreditur.

Subſtitutus in locum. l. 1. C. de teſtam. milit. item *Subſtitutus ſecundus vel tertius*. l. 36. de ſtatu liberis.

Secundum Subſtitutum pronuntiare. l. 50. §. 1. D. de legat.

Subſtituti qui, Vlpian. lib. reg. tit. 23.

Subſtitutio in locum. l. 14. D. de liber. & poſtum.

Subſtitutio legatorum. l. 6. C. de legatis.

Ex Subſtitutione fraudis. l. 41. §. D. de fideicomm. libert.

SVBTEGMEN. l. ſi cui. D. de legat. 3. Silius Italicus lib. 15. pag. 181. *Conſpicuus ſicuti Tyrius ſubtegminis arte.*

SVBTILIS *differentia*. l. 58. D. de verborum ſignif. *Subtilis diligentia cognitionis*. l. 10. §. plurium. D. de quæſt. *Subtilis legis regula*. l. 13. §. 1. D. de lib. & poſtum. *Subtilis ratio*. l. 51. §. 1. D. ad leg. Aquil. l. 11. D. de ſeruit. præd. vrb. *Subtilis tractatus*. l. vlt. C. de dot. promiſſ.

Subtilior definitio adhibenda. l. 4. §. vlt. D. de l. Rhod.

Subtilius eſt. l. 13. §. quæſitum. D. de adquir. poſſeſſ.

Subtilitas iudicialis. l. 10. §. vlt. D. de rebus dub. & *Subtilitas iuris*. l. 36. D. de verborum obligat.

SVBTILITAS *autem iuris* æquo & bono dicitur obſiſtere. l. filio præterito. D. de iniuſt. teſta. Et ſubtilis ratio. l. per fundum. D. de ſeruit. ruſtic. præd. *Subtilitati verborum benignitas* opponitur. l. ſi tibi pecuniam, in fi. D. ſi cert. pet. item *Subtilitas legis*. l. 16. §. ſi plures. D. de pignor. & *nimia Subtilitas*. l. 4. D. de manumiſſ. teſtam. l. 59. §. 1. D. de iur. dot.

Subtilitates. l. 8. §. non videtur.

Subtiliter cognoſcere. l. 1. C. vt in poſſeſſ.

SVBTRAHERE *ſe muneribus publicis*. l. 5. §. negotiatio. D. de iure immunit. item *Subtrahere filium militiæ*. l. 4. §. qui filius. D. de re milit. ſic quoque *Subtrahere ſe ſeruus dicitur domino*. l. 17. §. pignori. D. de ædilic. edicto. item *Subtrahere pecora*. l. 1. §. 1. D. de abig. *rem*. l. 40. D. de noxalibus. l. 48. D. de legat. 1. *pro ſuſcipere & inuito domino contrectare*. l. 225. D. de verborum ſignificatione.

Subtracta res. l. inter omnes. §. ſi ſeruus. D. de furtis. l. 2. §. in hac actione. D. de bon. rapt. item *Subtrahere res ex hæreditate, & inſtrumenta & mancipia*. l. 13. §. per contrarium. D. de act. empt. *Subtrahere inſtrumentum*. l. 21. D. quibus modis pign. C. de probationibus. *& inſtrumẽta*. l. 2. C. in quibus cauſ. ceſſat. & *Subtracto inſtrumento*. l. 20. C. de probationib. l. 2. C. de reuocand. donat.

Subtracta ex bonis. l. 18. C. de poſtl. reuer. & *furtim Subtracti nummi*. l. 1. C. de conditione furti.

Subtrahere reum mors dicitur vel alia pœna. l. 19. D. ad legem Iul. de adult. ſic *Subtracta mortalitate mancipia*. l. 19. D. de vi & vi armat. & *Subtractus ſententia morte*. l. 14. §. accuſaſſe. de bon. libert. item *Subtrahi publicæ vindictæ*. l. 4. C. de quæſtionibus.

Subtractus mandator. l. 22. §. vlt. D. de iure fiſci.

SVBVENIRE. l. 15. §. ſi cum. D. de damno infect. l. 1. §. 1. ad Senatuſconſultum Trebellian.

Subuenire dicitur prætor. l. 7. §. prætori. D. de iniur. & *Subueniri à prætore*. l. 43. §. vlt. D. de adminiſtr. & peric. item *& Senatus Subuenire ſolet*. l. 1. §. 1. D. ad SC. Trebell. *& Imperator*. l. 6. §. 1. D. de bon. libert.

Subueniri ætati. l. 15. §. ſi fortè. D. de damno infecto. l. 11. C. de tranſactionibus. l. 8. C. quando prouoc. & *Subueniri minoribus*. l. 1. C. ſi aduerſ. vendit. *Subuenire creditoribus & hæredibus*. l. 5. D. de iure deliber. *Subuenire fideicommiſſario*. l. 1. §. 1. D. ad Senat. Trebell. *fideiuſſori*. l. 25. D. de fideiuſſor. & *fideiuſſoribus*. l. 2. §. vlt. D. de adminiſtrat. tutorum. *hæredibus*. l. 6. §. 1. D. de bon. libert. l. 1. §. quamquam. D. ad Senat. Trebellianum. *legatariis*. l. 10. §. vlt. D. teſtam. quemadmod. *Subuenire ignorantiæ*. l. vlt. D. de fideiuſſoribus tut. & *Subuenire ſcienti*. l. 1. §. vlt. D. quod. falſ. tut. *Subuenire legationi*. l. 8. D. ſi quis omiſſ. *Subuenire liberis*. l. 87. §. vlt. de legat. 2. *ſexui*. l. 95. §. 1. D. de ſolution. *ventri*. l. 1. §. & generaliter. D. de ventre in poſſeſſ.

Subueniri per actionem. l. 20. D. de tut. & rat. diſtrah. & *actione*. l. 1. §. ſi ſoli. de ſuperfic. *per exceptionem*. l. 1. §. 1. D. de lib. exhibend. *per in integrum reſtitutionem*. l. 2. C. de tempore in integr. *extra ordinem*. l. 1. D. de migrando. l. 4. C. de ædific. priuat. conſtitutionibus. l. vlt. D. de fideiuſſ. tutor. *Senatuſconſulto*. l. 36. D. de fideicommiſſ. libertat. l. 1. & l. 8. C. ad Senatuſc. Velleian.

Subueniri oportere. l. 30. D. de acquir. vel omitt.

Subueniendum eſt. l. 55. D. de fideicommiſſ. libert.

SVBVERTERE *libertatem*. l. 1. §. vlt. D. de legit. tut. & *Subuerti multa ex his quæ certa ſunt*. l. 21. D. de legib. & *Subuerti vera iudicia*. l. 24. D. de teſtam. milit.

SVBVRBANA *poſſeſſio*. l. 41. §. legauerat. D. de legat. 3. *Suburbana regio Italiæ*. Colum. lib. 11. pag. 381. item

SVBVRBANA *villa*. l. 1. §. dies. D. quand. appell. ſit. aliàs *Suburbanum prædium*. l. 38. §. Iulius. D. ord. & §. Lucius. & l. 93. D. de legat. 3.

SVBVRBICARIÆ *regiones*, & *ſuburbicariæ partes* in l. 9. D. de anno. & tribut. in Codice

Theod. l. 12. D. de extraord. muneribus in eo Cod. l. 12. D. de indulgent. deb. eodem. Et in Notitia Imperij Romani vbi de Comite rerum priuatarum per Occidentem tractatur. Adnotauit aliquid de hoc verbo Iacobus Cuiacius lib. 1. Obſeruation.

SVCCEDERE *ab inteſtato, vel ex teſtamento.* l. 5. §. vlt. de temporibus in integr. *Succedere in omne ius mortui.* l. 37. D. de acquir. vel omitt. & *in iura patris.* l. 1. C. de rerum permut. *ſeu in patris locum.* l. 2. C. de lib. præter. & *in alicuius locum, hæreditate, emptione, aliòve quo iure Succedere.* l. 3. §. ſi quis. D. de itin. act. pri. l. 1. §. ſi duæ. D. quod legat. l. 156. §. cui quis. D. de diuerſ. reg. *Succedere in locum vel in rem.* l. 7. & l. 8. D. de iureiur. & *Succedere per vniuerſitatem vel in rem.* l. 1. §. illud tamen. D. quod legator.

SVCCESSORES alij in vniuerſum ius, alij in rem ſuccedunt. l. vlt. D. de except. rei vend. l. 19. §. deinde. D. de ædilit. edi. l. 7. in fin. & l. 8. D. de iureiur. & l. 49. D. de iudic. Ita *Succeſſio per donationem*, in l. 17. §. pactum. D. de pact. Succeſſorum itaque verbo non ſolùm qui in vniuerſa bona, ſed & qui in rei dominium ſucceſſerint in ſtipulatione damni infecti continentur. l. 34. §. adiicitur. D. de damn. infect. Nec bonorum tantùm, ſed muneris ſucceſſor dicitur. Et ita Succeſſoris nomen pro eo qui in adminiſtrationem ſuccedit. l. edictum. D. de iudic. l. meminiſſe. D. de off. proconſ. l. 1. D. de præfect. Auguſt. In locúmque ſucceſſiſſe accipimus ſiue per vniuerſitatem, ſiue in rem ſucceſſerint. l. 1. §. in locum. D. quod legator. Et ideò cum hæredem ſignificare volumus, *iuris Succeſſorem* dicimus. l. 9. §. 1. D. de eden. §. legatariis. Inſtitut. de teſtam. ordin. & *in locum hæreditario iure ſuccedentem.* l. vlt. D. pro ſuo. *quos in locum & in ius ſuccedere* ait Paul. in d. l. 9. §. 1. & l. 42. & l. 177. D. de diuerſ. reg. Qui autem per vniuerſitatem ſuccedunt, vel ciuili, vel honorario iure ſuccedunt. l. 1. in fin. D. de muneribus & honoribus. Vnde quidam *honorarij* ſunt *Succeſſores*, veluti bonorum poſſeſſores, & quibus ex Trebelliano Senatuſconſulto hæreditas reſtituta eſt. l. 24. D. famil. erciſc. l. 9. §. illud. D. de interrogatio. in iur. fac. l. 7. in fin. D. de condit. furt.

Succeſsio quoque dicitur cum priore ſubducto de poteſtate ſuo hærede, vlterior in proximum locum ſuccedit. l. 28. §. 1. D. de liber. & poſt.

Et *Succedere*, pro in ſui hæredis locum Succedere ſublato de medio vel morte, vel pœna, vel captiuitate, vel emancipatione eo qui præcedebat. l. 20. §. videndum. & §. ille caſus. D. de liber. & poſt. l. 2. D. de vulg. & pup. l. 6. §. & l. 13. D. de iniuſto rup. Planè quod in l. 1. §. interdum. D. de ſuis & legiti. dicitur in ſuis ſucceſſionem non eſſe, hunc ſenſum habet, vt eo qui primum locum mortis tempore tenebat mortuo, ſequens vt ſuus hæres non admittatur: aliter atque ſi antè cùm alij delata hæreditas non eſſet. Quomodo & in hæreditate legitima ſucceſſionem non eſſe, cum Paulo lib. 4. ſentent. tit. 8. Iuſtinian. ſcribit in §. placebat. Inſtitut. de legit. & adgnator. ſucceſſ.

Succeſsionis neceſsitas. l. 1. §. non ſolùm. D. vt legat. ſeu fideicom. ſeruandor. cauſ. caueat.

Succeſsione rumpi teſtamentum. l. 23. §. vlt. & l. 29. §. idem credendum. Digeſtis de liber. & poſtum.

Succeſſor. l. vlt. D. de fideicommiſſ. hæred. pet. & *Succeſſor principis.* lege 56. D. de legatis ſecundo.

Ex ſucceſſoris parte. l. 1. §. 4. D. de ſucceſſ. edict.

Sine Succeſſore decedere. l. 13. §. ſi alter. D. de fideicomm. libert. l. 25. D. de fideicomm. libert. l. 37. §. vlt. D. de vſucapionibus.

Succeſſores. l. 24. §. 1. D. de damn. inf. *Succeſſores qui in vniuerſum ius ſuccedunt.* l. 19. §. deinde. D. ædilit. edicto. l. vlt. D. de except. rei vendit. *Succeſſores cæteri honorarij.* l. 24. D. famil. erciſc. *Succeſſores prætorij* in l. 2. §. ſi defunct. D. pro emptore. *Succeſſores omnes.* lege 5. D. vſusfruct. quemadmod. cau.

Succeſſoribus acceptis. l. 21. D. de teſtam. milit.

Succeſſorium edictum & *Succeſſorium caput* dicitur, quo inter bonorum poſſeſſores ſucceſſionis gradus definiti ſunt, & vno repudiante vel omittente, vel tempore excluſo ſequentes in locum eius admittuntur. l. 1. D. de ſucceſſ. ed. l. vlt. C. eod. tit. l. 1. §. penult. D. de iur. & fac. ignor. Vlpian. in Inſtit. tit. 28.

Succedere in locum creditoris. l. 1. C. de his qui in. *Succedere in locum creditoris prioris.* l. 5. D. de diſtract. pign. *Succedere in pignus.* l. 12. §. ſi certus. D. qui potiores. & *Succedere in ius primi, ſecundus creditor* dicitur. l. 3. D. quæ res pignor. & *Succedere in locum ſimpliciter.* l. 3. & l. 16. D. qui potiores, item *Succedere loco prioris.* l. 12. §. ſi tertius. D. qui potior. *Succedere etiam in loco priuati dicitur fiſcus.* l. 17. §. fiſcus. D. de vſuris.

Succeſſores magiſtratus. l. 36. D. ad municip. & *Succeſſores accipere magiſtratus.* l. 1. §. ſciendum

de magiſtrat. conuen. *Succeſſor iudicis*. l. 1. D. quando appell. ſit. *Succeſſor præfecti*. l. 1. D. de off. præf. vig. *præſidis*. l. 17. D. de offic. præſ. l. 3. D. ad leg. Iul. maieſt. l. 26. D. de teſtamen. tutel. & l. 9. D. de rebus eorum. *Succeſſor præſidis prouinciæ*. l. 8. C. quomodo & quando. & *Succeſſum præſidi*. l. 2. l. 3. D. ad leg. Iul. maieſt. *Succeſſor prætoris*. l. 35. D. de auro arg. *Succeſſor tribuni*. l. 20. D. de teſtam. milit.

Succeſſor ſimpliciter pro eo qui ſuccedit in magiſtratum. l. 17. §. nominati. D. ad municip.

Succeſſor criminis. l. 26. D. de pœnis. & *Succeſſor alieni criminis*. l. 26. D. de pœnis.

SVCCEDANEVS *culpæ* dicitur, qui in culpam ſuccedit. l. 4. D. de magiſtr. conuen. *Succedaneus alieni periculi*. l. 3. §. vlt. D. de admi. tut. qui aliorum culpam præſtat. *Succedaneus damni* in l. 10. C. qui dare tutor. & *Succedaneus functionis* in l. 27. D. de decurionibus lib. 10. C. & *Succedaneus ſolutionis*. in l. 3. C. de fundis rei priuat. lib. 11. Sic *Succedanea hoſtia* olim dicebatur, quæ in alterius locum ſacrificiis adhibebatur, vt Gellius lib. 4. cap. 6. Et Seruius in 8. Æneid. ſcribunt. Apul. libr. 8. de Aſino aur. *Sed poſtquam non ſeruam pro virgine, ſed aſinum pro homine ſuccedaneum videre*. *Succedaneus regni*. Iuſti. lib. 36.

SVCCIDERE *arbores*. l. 1. §. hoc autem. D. de oper. noui. nunc. l. 13. §. 1. & §. vlt. D. quod vi aut clàm. & l. 14. §. ſed & ſi quorum. D. finium regund. & l. 28. §. colonis. D. de iureiur. l. 7. §. notauimus. D. quod vi aut clam. l. 28. §. 1. D. de iureiur. & *Succiſa arbor*. l. 19. D. commun. diuid. vt & *Succiſio arboris*. l. 5. D. arbor. item *Succiſa arbuſta*. l. 20. D. comm. diuid. ſic *Succidere ligna*. l. 1. §. 1. D. arbor. cædend. & *Succiſa ſylua*. l. 29. D. de verborum ſignific. *Succidere quoque maceriem Iuriſconſulti dixerunt*. l. 12. D. de vſufructu.

SVCCVMBERE *neceſsitati*. l. 45. §. vlt. D. de excuſat.

SVCCVRRERE *dicitur prætor*. l. 20. §. ſi liber. D. de bon. libert. l. 1. §. penult. D. ſi mulier vent. nom. l. 7. D. quand. ex facto tutoris. l. 5. D. de diuort. & repud. & *Succurri per prætorem*. l. 1. §. 1. D. ad Senatuſconſ. Tertyll. l. 11. §. vlt. D. ad Senat. Trebell. item *Succurri cauſæ & perſonæ*. l. 42. & l. 43. §. 1. D. de adminiſtr. & peric. *ætati*. Paul. lib. 5. ſentent. tit. 12. l. 108. D. de diuerſ. regulis. *& minori*. l. 4. d. quod falſo autore. *Succurrere fideiuſſori*. l. 88. D. de verbor. obligat. vel *fideiuſſoribus*. l. 89. D. de acquirend. vel omitt. l. 17. D. de fideiuſſoribus. filio. l. 20. §. ſi liber. D. de bonis lib. hæred. l. 11. §. vlt. D. ad Senat. Trebell. l. 26. §. vlt. D. de legat. 1. l. 2. §. cum quidam. D. ad leg. Falcidiam. & *hæredibus*. l. 67. §. ſi rem. De legat. 2. & ſuccurſum patri. l. iure doctr. item *Succurri ignorantiæ*. l. 3. D. ſi quid in fraud. *legatario*. l. 1. §. ſi decem. D. vt legatorum. *Succurri libertatibus*. l. 47. §. 1. D. de fideicom. libert. *mulieri*. l. 71. §. vlt. & l. 72. §. ſi arbitratu. D. de cond. & demonſtr. & *Ventri*. l. 1. §. penult. D. ſi mul. ventr. nom. *neceſsitatibus*. l. 1. C. de alend. liber. *Succurri reo aut exceptione aut interpretatione*. l. 17. D. de pecun. conſt. item *Succurri cauſa cognita*. l. 8. D. ſi quid in fraud. patron. *Succurri & conſtitutionibus*. l. 24. §. vlt. D. de fideicom. libert. *& decreto*. l. 84. D. de acquir. vel omitt. *vel edicto*. l. ſuccurritur. D. ex quibus cauſ. man. & *ex edicto*. l. 57. D. de acquirend. vel omitt. *Succurri Senatuſconſulto*. l. 5. C. ad Senat. Velleian. *Succurri exceptione*. l. 1. §. 1. D. ſi cui plus. & *per exceptionem*. l. 51. §. 1. D. de fideiuſſor. l. 16. C. ad Senat. Velleian.

Succurri. l. 27. D. de fideiuſſor.

Succurrendum ei erat. l. 4. §. vlt. D. de doli mali except.

Succurſum eſt. l. 3. C. de fideicomm. liber.

SVCVLÆ in l. 19. §. illud nobis. D. locati. machina eſt tractoria, quæ vectibus verſatur. Ex ſtipite enim oblongo, quem vectes ambiunt, conſtat. Meminit Vitruuius libro 10. cap. 4. & cap. 5.

SVDOREM aquæ in legibus vocari Seneca lib. 3. cap. 15. Natur. Quæſtio. ſcribit, qua guttæ quædam vel preſſura loci eliduntur vel æſtu euocantur. Quod ego ad interpretationem l. 1. §. caput aquæ. D. de aqua quotid. traho, in qua ita eſt. *Planè ſi aqua Sudoribus manando in aliquem locum effluere, atque ibi apparere incipit*. Vitruu. lib. 8. cap. 1. *In terra autem nigra Sudores & ſtillæ inueniuntur exiles, quæ ex hybernis tempeſtatibus collectæ, in ſpiſsis & ſolidis locis ſubſidunt*. Quod ipſum Pallad. lib. 9. cap. 8. tradens, *Nigra*, ait, *terra humores* & *ſtillicidia non magna ex hybernis imbribus & liquore collecta*, & mox, *Sequenti die aperto loco ſi in eodem vaſe ſudores intrinſecus inueniantur, aut ſtillæ aquas ibi eſſe non dubites*. Lucan. lib. 1. *Antè nec exiguo ſtillare ſudantia rore*.

SVFFERRE *litis æſtimationem*. l. ſed ſi vnius. §. cum ſeruus. D. de iniuriis. l. 1. D. ſi famil. furt. fec. dicat. l. 2. §. vlt. D. pro emptore. & l. 6. D. de ſepul. viol. & l. 70. D. de legat. 1. & l. 10. D. de liber. leg. l. 20. & l. 28. D. de noxalibus. l. 17. §. quod aiunt. D. de ædilit. edict. l. 22. D. de act. rerum amot. l. 23. §. Iulianus. D. de ædilit. edict. l. 9. D. de furt. & l. 17. ſeruus. D. de iniuriis. l. 6. de ſepulch. *Sufferre autem litis æſtimationem victus dicitur, qui pretium hominis dat*. l. 22.

D. de euictionibus. ita quoque *Suſtulerit litis æſtimationem.* l.21. D. de euictionibus. porrò & *Sufferre condemnationem* dicitur in l.2. C. de noxal. actionibus. & *Sufferre multam.* l. vlt. D.de termino moto. *vel pœnam.* l. 15. D. de tutel. & rationibus. l. 67. §. 1. de furt. l. 71. §. vlt. D. pro ſocio. *Sufferre ſuſtentationem.* l.22. §. ſin autem. D. ſoluto matrim. *Sufferre pecuniam.* l. 19. D. de noxalibus.

Suſtulit lex vſucapionem. l. 4. §. vlt. D. de vſucap.

Sublatus filius expoſitus. l. 29. D. de manum. teſtament. item *Sublato filio*, id eſt ſuſcepto & procreato. l. 14. §. filius. D. de bonorum poſſeſſ. cont. tab. & *Sublatis liberis.* l. 37. §. vlt. D. de oper. libert.

Sublata electio. l. 34. D. de fideiuſſor. *obligatio.* l. 59. D. ad SC. Trebell.

Sublato ædificio. l. 7. D. quibus mod. vſuſfr.

Sublato edicto. l. 16. D. de liber. & poſtum.

Sublatum eſt teſtamentum. l. 29. D. ad SC. Trebell.

Sublato alieno nomine. i. deleto. l. 36. D. ad municipal.

Svfficere *operi, adminiſtrationi, negotiis.* l. 13. D. de tutel. l. penult. §. vlt. D. de excuſ. tut. l. 5. §. ſed ſi filius. D. de liber. agn. *Sufficere adminiſtrationi.* l. 3. C. in quibus caſibus. l. 4. D. qui petant tutor. & contrà *non Sufficere ad adminiſtrationem.* l. 17. §. quod autem. D. de iniuriis. *Sufficere muneri.* l. 7. §. quem ita. D. de vacat. & excuſat. & *Sufficientes viri publicis muneribus.* l. 5. D. de iure immunit. *Sufficere negotiis ſuis.* l. 45. §. vlt. D. de excuſat. *Sufficere operi.* l. 5. Si te Diuus. D. de agnoſc. & alend. & *extructioni.* l. 4. D. de adminiſtr. rer. item *Sufficientes damno præſtando* .i. *idonei.* l. 8. C. de adminiſtr. tut. item *Sufficere hæreditas legatis dicitur cum ſoluendo eſt.* l. 11. §. quam vulgò. D. ad legem Falcid. *Sufficere qualiter.* l. 93. D. ad legem Falcid. & cõtrà *Vix Sufficere bona ad quartam partem æris alieni dicuntur.* l. 23. D. quæ in fraud. credit. *Sufficere ſibi.* l. 8. § modus. D. de tranſact. & *non Sufficere ſibi.* l. 14. §. 1. D. de ſolut.

Svfficit *maritum indemnem præſtari, non etiam lucrum ſentire.* l. quotiens, in fine. D. de iure dot. *Sufficit patrono ſi nihil de ſuo in necem eius libertus alienauit, non ſi non adquiſiuit.* l. 1. §. vtrum autem, verſic. in cæteris. D. ſi quid in fraud. patron.

Sufficientes teſtes. i. idonei. l. 8. §. 1. D. de iure codicillorum.

Sufficienter alere & veſtire. l. 15. §. ſufficer. D. de vſufruct.

Sufficienter defendere. i. ſatiſdato. l. 14. D. ſolut. matr.

Svffectvs *Conſul.* ait Iſidor. lib. 10. *eſt, qui pro alio ſubſtituitur.* Sic enim appellabatur, qui in demortui Conſulis locum ſufficiebatur. l. 2. §. Labeo. D. de orig. iur. Lamprid. in Alexand. *Conſules quoſcunque vel ordinarios vel ſuffectos creauit, ex Senatus ſententia nominauit.* Spartian. in Caracalla, *Helium Pertinacem ſuffectum conſulem, ob hoc ſolùm quò filius eſſet Imperatoris, occidi iuſſit.* Suet. in Iulio cap. 80. *Maximo Suffecto trimeſtrique conſuli.* Idem in Auguſto cap. 26. *Die Kalendarum Ianuar. cùm mane pro æde Capitolini Iouis paululũ curuli ſellæ præſediſſet, honore abiit, Suffecto alio in locum ſuum. Ab ordinariis autem Coſſ. non etiam à Suffectis anni computabantur. Et idcirco minor eos honor, minor laus ſequebatur.* Auſon. in Gratiarum actio. *Sed conſulatus ille cuiuſmodi? Ordinario ſuffectus, bimeſtri ſpatio interpoſitus.*

Svffodere. l. 11. D. de aqu. & aqu. pluuia.

Svffragia pro vocibus & ſcitis, quibus vel in magiſtratu mandando, vel reo iudicando, vel lege, aut rogatione ſcienda, aliáve qua re ſtatuenda voluntatem ſuam quiſque indicat. l. 32. D. de legib. l. 5. D. quod cuiuſque vniuerſit. l. 6. §. 1. D. de decurionibus. l. 8. D. de muneribus & honorib. l. vltim. D. de præd. decurion. ita *Suffragio eligenda.* in l. 5. D. famil. erciſc. item *Suffragio & voce opponuntur.* in l. 1. D. de offic. quæſt.

Suffragari auctoritas. l. vlt. C. de iur. & fact. ignor. *& voluntas* in l. 95. D. de legat. 3. & *non Suffragari.* l. 1. C. ſi contra matr.

Suffragium etiam in conſtitutionibus auxilium & patrocinium honorum adipiſcendorũ cauſa latum ac præſtitum ſignificat. l. vn. C. de ſuffrag. l. 1. D. ſi cert. pet. de ſuff. in C. Theod. l. 7. C. de aduoc. diuerſ. iudic. l. 36. l. 44. de decurionibus in C. Theod. Nou. Conſtit. 6. Lamprid. in Alexand. *Quod cum factum eſſet, & Thurinus ſuffragium promiſiſſet, dixiſſetque ſe quædam Imperatori dixiſſe, cum nihil dixiſſet, &c.* ita *Suffragium populi & legiſlatoris* in lege 32. D. de legibus.

Suffragium ætatis. l. 22. C. de pact. l. 1. C. ſi aduerſ. delict. *Suffragium temporis.* l. 24. D. de donat. inter virum.

Svggerere, & requirere opponuntur ita, *hoc magis Suggerentis eſt, quàm requirentis.* l. 1. §. qui quæſtionem. D. de quæſtionibus. item Suggerere, id eſt *allegare.* l. 8. C. ad legem Falcid.

Suggerere prætori. i. indicare ſeu monere. l. 2. §. vlt. D. vbi pupillus. ita & *Suggerit pars principi*. l. 1. C. vt lite pendent. item *Suggerit ratio*. i. admonet. l. 18. & ſuggerit res. l. 35. §. rerum. D. de hæredib. inſtit. vt & *Suggerit religio*. l. 79. D. de iudic.

Suggerer. l. 26. §. ſed inquit. D. ex quibus cauſ. maior.

Suggerens. l. 3. C. de interd. matrim.

Suggerente neceſsitate. l. 13. §. 1. D. de liber. & poſtum. & *reuerentia*. l. 9. §. ſi cum. D. de reb. dubiis.

Suggerente Tryphonino. l. vlt. D. de iure fiſci.

Suggeſtum eſt. l. 97. D. de legat. 3.

Ex Suggeſtu magiſtratuum. l. 1. §. ſi curatores. D. de magiſtrat. conuen.

SVGGILLARE *opinionē*. l. 4. §. aduerſus. D. de doli except. & *pudorem*. l. 10. §. prætor ait. D. de in ius voc. Vnde & *Suggillatio* in l. 15. §. ſi quis ſic fecit. D. de iniur. Quo verbo & Plinius lib. 7. cap. 45. vtitur.

SVGGRVNDA. vel Suggruenda (variè enim in Pandectis Florentinis hoc verbum ſcribitur) ſunt proiecta ex ædibus quæ ita prouehuntur & protenduntur, vt nuſquam requieſcant. l. 242. §. inter. D. de verborum ſignific. l. 5. in fin. D. de his qui deiecer. vel effud. Rubric. de damn. infect. & *Suggrundis & proiectio*. apud Vitruu. lib. 2. cap. 9. Subgrunda vocantur. Vnde *Subgrundationem* idem dixit lib. 4. cap. 2. *Suggrundas* etiam Varro lib. 3. De re ruſtica dixit. Græci γεισηπόδισματα appellarunt. Sic enim Moſchopul. in lib. περὶ σχεδῶν, γεισηπόδισματα αἱ προβολαὶ τῶν ὑπερῴων οἰκημάτων αἱ ὑπὲρ τοὺς κάτω τοίχους προέχουσαι, γεισήποδες δὲ τὰ φέροντα αὐτὰς ξύλα. Vetus Gloſſar. Subgrunda, ἐκθετης.

SVLPVRARIÆ, l. 8. § in calcariam. D. de pœn. l. 52. §. ſi Sulpurariæ. D. de furt. id eſt *Sulpuris fodina*, vt loquitur l. 13. §. inde eſt quæſitum. D. de vſufruct.

Sulpurata de ligno, id eſt, ligna Sulpure illita, in l. 55. §. vlt. D. de legat. 3. l. 167. D. de verborum ſignificatione. Plinius libro 36. Natur. Hiſtor. cap. 19. Cuiuſmodi ſunt quas allumetas vocamus.

SVMERE *hominem*. l. 93. D. de verbor. oblig. *Sumere modulos*. l. 8. § ſed &. D. de oper. noui nuntiat. *Sumere mutuo*. l. vlt. C. ex condit. ex lege. & *mutuum*. l. 7. §. ſi filius. D. de Sen. Maced. *Sumere mutuam pecuniam*. l. 13. & l. 15. C. ſi certum pet. l. 7. C. mandati vel contra. l. 6. C. ad Senat. Macedon. l. 17. C. ad Senat. Velleian. l. 13. & l. 15. D. ſi cert. petat. & abſolutè *Sumere pecuniam pro mutuo accipere*. l. 6. §. apud Iulianum. D. mandati. l. 34. D. de rebus credit. & l. 16. D. de negot. geſt. l. 3. §. proinde. D. de in rem. *Sumere probationes*. l. vlt. §. item. D. ad municip. & *Sumere fuſtes & lapides*. l. 3. §. armis. D. de vi & vi armata.

Sumpſit ex defuncti voluntate. l. 72. §. vlt. D. de condit. & demonſtr.

Sumito verbum vſitatum in legatis.

Sumpſit iudices de controuerſia. ita *Sumi iudex*. in l. 1. D. de iud. & *Sumendum iudicem*. in l. 1. D. de quibus reb. ſic etiam *iudicium Sumere*. Cicer. pro Quint. & idem ad Atticum pag. 280. quod firmatur l. 35 §. de pluribus. D. famil. erciſcun. & l. 25. §. de pluribus. Digeſtis de publiciana.

SVMI autem dicitur iudex arbiterve, & capi, qui ex conuentione litigatorum aditur. l. 4. C. de dote releg. Sic Sumptus ex interdicto iudex. l. 21. D. quod vi aut clam. Arbiter Sumptus ex compromiſſo. l. 50. D. de recep. qui arbitr. l. penult. D. de iudic. Cicer. pro Flacco. *Q. Naſo iudex ſumitur*. Valer. Maxim. lib. 8. cap. ſecundo de C. Mario. *Sumptus inter eos iudex*. *Sumptus iudex* in lege ſi opus. 21. Digeſtis quod vi aut clam. Cicer. pro Quintio. & *Sumptus iudex ex compromiſſo*. Paul. lib. 5. ſentent. tit. 5. vel abſolutè *Sumptus ex compromiſſo*. l. 71. D. de iudic. & *Sumpti iudices*. l. 76. D. de iudic. item *Sumpti iudices in aliorum locum*. l. 76. D. de iudic. qui & propriè dicitur arbiter, vt *Sumptus arbiter*. in l. inter cohæredes. l. 47. D. famil. erciſcund. l. 21. D. de recept. qui arbitr. Ouid. lib. 3. Meta. *Arbiter hic igitur ſumptus de lite iocoſa*. dicitur & *adſumi arbiter qui iam ſumpto coniungitur*, vt loquitur lex 32. §. item ſi iubeat. & l. 17. §. ſi in duos. D. de receptis & qui arb.

Sumi ſupplicium. l. 3. §. de his. & l. 14. & l. 19. D. ad Senat. Silan. l. 1. D. de effractor.

Sumptum officium. l. 3. § quære. D. de ſuſp. tut.

SVMPTVS *pro impenſa*. ſic *Sumptum facere in res hæreditarias*. l. 22. §. ſed & ſi. D. ad SC. Trebellianum.

Sumptus circa iter facti. l. 3. C. de his qui accuſ. non poſſunt. *Sumptus iumentorū & medicamētorum*. l. 10. §. vlt. D. de annu. legat. *Sumptus litis*. l. 79. D. de iudiciis. & l. 17. D. de tutel. & ratio. l. 3. §. ſi rem. & l. 78. §. etiam. de legat. 2. l. 1. §. ſi pupillus. D. de tutel. & rationibus. l. 5. §. in

hac. D.iudic. ſolui. & l. 1. §. 1. D. de vacat. & excuſat. l. vlt. C. quando prouocare. l. 79. de iudic. l. 2. C. de decurionibus. quæ & *Sumptus in litem facti vocantur.* l. 4. C. mandat. vel contra. l. 39. D. famil. erciſc. l. 1. C. de negot. geſt. & *Sumptus in defenſione cauſæ facti.* l. 102. D. de verborum oblig. *Sumptus matrimon.* l. 2. C. de ingen. manumi. *Sumptum ob alienum negotiũ geſtum.* l. 18. C. de negot. geſt. *Sumptus refectionibus neceſſariis.* l. 35. §. vlt. de legat. 5.

Sumptu ac periculo ſuo rem perſequi. l. 1. C. de iudic. & *ſuo Sumptu tueri.* l. 15. D. de impenſ. in res dot.

Sumptus magnos in rem facere. l. 18. §. vlt. D. de donationibus.

Nimium Sumptuoſa. l. 5. §. vlt. D. de iur. delib.

SVMMINISTRARE. l. 3. §. necnon. D. de in rem verſo.

SVMMITTI dicuntur pecora, quæ in locum demortuorum capitum ſubſtituuntur, vt eo modo grex ſuppleatur. l. 58. §. hæreditatem. D. ad Trebellia. l. 10. §. ſerui. D. de iure dot. ſic *Summittere capita.* in l. 69. & l. 70. D. de vſufructu.

Summittere pro ſubiicere & ſupponere. ita *Summittere accuſatorem.* in l. 1. §. incidit. D. ad SC. Turpill. item *Summittere delatorem.* l. 9. §. vlt. D. ad legem Cornel. de falſ. l. 5. D. de iure patron. l. 1. §. incidit. iuncta l. 15. D. ad Turpillian. Quintilian. Declamatio. 281. *Quinetiam ſi permittitur iſta defenſio, & ille poteſt dicere ſe non occidiſſe, qui percuſſorem ſummiſerit.* Nam ita emẽdandum eſt, vbi vulgò, ſuum miſerit, perperam legitur. Sed & apud eundem auctorem declamatio. 355. in hoc verbo aliud mendum eſt. *Inueniſſe illos rationem, qua mutuo dolore diſtraherentur, ſummiſſéque qui dicerent malè tractatas à tutore rationes,* vbi, ſummiſiſſe, legendum eſt. ita *Summiſſus accuſator.* in l. 1. §. incidit. D. ad Senatuſconſultum Turpill. *Sic Summittere vim,* in l. 9. §. animaduertendum. D. quod met. cauſ. *Et Summittere qui vociferantur* interpretare in l. 15. §. conuicium. D. de iniur.

Summittere capillum. l. veſtem. D. de iniuriis.

SVMMOVERI *pro repelli.* l. 3. C. de repud. vel abſtin. hæred. ſic *Summouendus hæres.* l. 4. D. de hæred. inſtit. & contrà *non Summouebitur legatarius.* l. 15. de adimend. legat. ita *Summouere agentem.* l. 38. D. de act. empt. & *Summouere falcidiam,* id eſt excludere. l. 22. §. ſi hæres. ad Senat. Trebell. & contrà *non Summouere hæredem.* l. 55. §. 1. D. ad SC. Trebell.

Summoueri ab accuſatione. l. vlt. D. de inoffic. teſtamento. 14. C. de iur. fiſc. l. 1. §. accuſationem. D. ad Senatuſconſultum Turpill. *ab actione.* l. 12. §. vlt. D. de inoffic. *ab executione.* l. 7. D. de operis nou. nunt. *à petitione.* l. 7. §. vlt. D. de oper. libert. & à bonorum poſſeſſore. l. 6. D. de adimend. legat. l. 5. C. de pignerat. act. *Summoueri à bonis.* l. 10 §. vlt. & l. 12. §. ſi patroni. D. de bon. libert. *à legatis.* l. 28. de teſtam. tutor. & *Summoueri commodo legatorum.* l. 70. D. de condit. & demonſtratio. *Summoueri à præmio.* lege 13. §. Egit. D. de iure fiſci. & *Summouendi à præmio.* l. 5. §. 1. D. de his quæ vt indig. *Summoueri à ſucceſſione.* l. vlt. D. de bon. damnat. *à ſubſtitutione.* l. 36. de excuſat. item *Summoueri à gradu,* id eſt exhæredari. l. 3. §. filius. D. de lib. & poſt. ſic *Summotus exhæredatione.* l. 5. D. de teſtam.

Summoueri curia. Paul. lib. 5. ſent. tit. 21. vel *Curiæ.* l. 38. §. iudices. D. de pœnis. *Summouere vrbe.* Sueton. in Auguſto. cap. 44. & in Tyberio. cap. 35. & in Calig. cap. 36. & *Summouere à prouincia* l. 1. §. vltim. D. de off. præf. vrb.

Summoueri actio dicitur præſcriptione, pro excludi. l. 21. C. de euictionibus. ſic quoque *Summouetur excuſatio præſcriptione temporis.* l. 11. C. de excuſat. tutor. *petitio per exceptionem.* l. 5. l. 3. C. de dolo malo. *vel præſcriptione.* l. 7. C. de petit. hæred. item *Summoueri querela* dicitur in l. 6. C. de inoffic. donationib. *Tutores* quoque *Summoueri dicuntur qui remouentur vt ſuſpecti.* l. 2. Codice de ſuſpect. tut.

Summoueri cauſæ defenſione. l. 4. D. de requirend. & *Summoueri per exceptionem.* l. 12. de munerib. l. 5. C. de inutilibus action. l. 34. §. Lucia. D. de legat. 2. & *exceptione.* l. 4. §. ſed & is. D. de procurator. l. 14. §. ſi inter. D. comm. diuid. *Summoueri exceptione.* l. 49. D. mandat. & l. 52. D. eodem. l. 5. D. de act. empti. l. 73. D. de euictionibus. l. 7. §. ſeruus de dolo. l. 29. §. 1. & l. 30. §. 1. de pact. dotal. l. 49. §. 1. D. de act. empti. l. 1. §. ſiue autem. D. quarum rerum actio. & l. vlt. §. 1. D. eodem. l. 4. §. vlt. & l. 11. & l. 26. D. de noxalibus. l. 14. §. vlt. D. de condict. furt. l. 47. D. de cond. indeb. l. 7. §. 7. & §. item ſi. D. de Sen. Maced. l. 2. §. vlt. l. 3. §. ſi quis ex vncia. D. de doli except. & l. 3. §. 1. D. de pact. l. 40. D. de iureiur. l. 17. §. vlt. D. ad Senat. Vell. l. 5. §. 1. D. mandati. l. 4. D. de adminiſtr. tutorum. l. 8. D. de condict. ob turp. cauſ. l. 26. §. filiusfamil. D. de condict. indebit. & l. 11. §. vlt. D. quod falſo tutore. l. 36. §. veteranus. de teſtam. milit. l. 28. §. teſtament. D. de liberat. legat. l. 22. D. de adimend. legat. l. 8. §. quotiens. D. de condition. inſtit. l. 71. §. vlt. de condit. & demonſtr. l. 27. §. qui Trebellian. l. 21. & l. 50.

& l. 50. D.ad leg.Falcid. l. 30. §. citra. D. ad Senat. Trebell. l. 1. §. vlt. D. vt legator. l. 1. §. ſi ſeruus. & §. vlt. D. de ſtipulat. ſeruorum. & l.1.D.de tut. l. 2. l. 3. l. 7.§. de fructibus. l. 28. l.11. §.1. l.14.§.11.D.de excep. rei iudicatæ. l.76.& 77. §. qui dotale.de legat. 2. lege 30.§.vlt. D.de legat. 3. l. 5. §. ſi vxor. D.de donat.inter virum. l. 40. D. ſoluto matrimonio. l. 93. & l. 94. D.de ſolution. l. 49. §. vlt. D.ſoluto matrimonio. l.18. D. de tranſactionib. & l. 115. §. vlt.D.de diuerſ. reg. l. 55. D.de verborum ſignificatione. l. 7. D.ad Senat.Velleian. l.19.C. de tranſactionibus. l.16. & 17.C. de rei vendicat. l. 10. C.de euictionibus. l. 9. C.de oblig. & actionibus. vide *exceptione.* ſic & *Summoueri præſcriptione.* l.12. D.de inoff. teſtam. & l. 63. D. de re iudic. & l. 19. D.de appellat. l.1. §.accuſationem. D. ad SC. Turpill. l. 10. & l. 12. D.de diuer.tempor. l. 2. D.de requirend. l. 4. C. qui bonis cedere.

Summouentem agnoſcere. l.1. §.cauſis. de cur. bon. dand.

SVMMVS *fundus* & *imus* opponuntur. l. 31. D. de ſeruit. præd. ruſt.

Summa æquitas. l.1. D. quod quiſque iuſsit. l. 15. D. de precario. & l. 1. D. quod quiſque ius. l. 31. D.depoſ.

Et *Summæ æquitatis eſt.* l.22. D.de donationibus. *Summa affectio.* l. 67. §. 1. D. de ritu nupt. *diuiſio.* l. 3. D.de ſtatu hominum. & l.1.D.de diuiſione rerum.i.prima & præcipua ac generalioris diuiſio. l. 3.D.de ſtatu hom.§. 1.Inſtitutio.de actionibus. *Summa negligentia.* l. 1. §. ſed fruct. D.de iur. & fact. *Summa poteſtas dictatoris.* l. 2.§. populo.D.de orig.iur. l. 1.D. de offic. prætor. *Summa ratio.* lege 8. D.de impenſ.in res dot. l. 73. D.de legat.2. *Summa ratio æquitatis.* l. 8. D.de impenſ. in res dot. & *Summa cum ratione.* l. 24. D.de acquirend. poſſeſſ. l.21. D. de peculio. l. 43. §. vltimo. D.de religioſ. *Summa cum ratione placuit.* l.16.Codice de collationibus.

Summa pecuniæ quantitatem ſignificat. l. 29. D. de verborum obligationibus. l. 45. §.fiſcalibus. D. de iure fiſc. l. 22. l. 38. D.de re iudic. & aliàs ſæpè. l. planè 34. §. ſed ſi non corpus. D. de legat. lib.1. ſic *Summa condemnationis.* l. 3. §.penult.D. vti poſſid. *debiti.* l. 23. D. de pignerat. action. *dotis.* l. 12. & l.16. D.de dote prælegat. *Summa marginis.* Paul. lib. 5. ſentent. tit. 25. *Summa quoque pignoris,* id ſignificat quanti pignus valet, vt ſumma debiti, pecuniæ debitæ, in quam pignus obligatum eſt, ſummam. l. 87. D. de furt. *Summa poſſeſsionis.* l. 3. §. ex contrario. D. de acquirend. poſſeſſ. *quantitatis.* l. 23. D. de donation. *Vſurarum.* l. 10. C. de vſuris.

Summam hanc eſſe. l. 55. D. de adquir.rerum dom.

Summa reſpublica. l. 1. §.licèt. D.de exercit. & *Summa reipubl.* Paul. l. 5. ſentent.tit. 23. item *Summa repub. commiſſa.* l.13.D.ad municip. ſic *Ad Summam rempubl. exercitio nauium dicitur pertinere.* l.1. §. licèt. D. de exercitor. Vide lib. 2.de fe. Quintilian. in Declamation. pag. 146. *ad Summam Rempubl. pertinet.*

Summa quæſtionis. l. 52. §. penult.D.de obligat. & action.

In *Summa.* l. 11. D. commun. diuid. l. 23. §.1. D. de liberal. cauſa. & l. in ſumma. D. de condit.indebiti. l. 3. §. genera. D.de acquirend.poſſeſſ. l. 16. §.vlt.D. quod vi aut clam. l. 1. §. quæ onerandæ. D.quæ reo. & l.vlt.§.vlt.D.de nouatione. l.17. D.de iure fiſci.

Summum ius. M. Cælius in epiſtol. ad Ciceronem. *Ij ad illam Summam ſeueritatem legitimum ius exigere.*

Summum ius habēt conſules. l. 2. §.exactis. D.de orig.iur.

Summum ſupplicium. l. vlt.de ſepul. viol. Paul. lib.2. ſentent. tit. 25.& lib. 5.tit.3.4. & 12. id eſt vltimum. l. 28.in princ. & §.in exulibus. D.de pœnis. *quod mortem ſignificat.* l. 38. §. qui abortionis. D. de pœn. l. penult. D.de condictio. cauſa da. l. vlt. D. de ſepulchr. viol. & apud Paul. lib. 5. ſentent. tit.21. Calliſtrat.in l.28.D. de pœn. *Summum ſupplicium eſſe videtur eſſe ad furcam damnatio, item viui crematio, & capitis amputatio.* Paul. libro 5. ſentent. tit. 17. *Summa ſupplicia ſunt crux, crematio, decollatio. Ad beſtias etiam damnatio ex hoc genere eſt.* lege 29.D.de pœn.Paul. lib.5. ſent.tit.23. oſtendit. hinc *Summo ſupplicio adfici.* l. 38. §. qui abortionum. D. de pœnis. l.8. D.de l.Corn. de falſ. Paul. l. 5. ſent. tit.3. l.15.C. de condit. cau. dat. & quæ ſint *Summa ſupplicia*, vide lib. 5. tit.17.

Summum eſt extremum vltimum. Aſinius Pollio lib. 10.epiſtol. Cic. pag.314. *Ludis quos Gadibus fecit Herennium Gallum Hiſtrionem Summo ludorum die anulo aureo donatum in 14. ſeſsum deduxit.*

Summatim re expoſita. l.40. D.ad leg.Aquil. *Summatim cognoſcere.* l. 5. §. ſi vel pœna. D. de agno ſc.& alend.

Summatim cognoſcere prætor, iudexve dicitur in l. 15. §. ſi ſuper. D. de re iud. l. 1. in fin. D. de prætor. ſtipul. l. 3. §. ſciendum. D. ad exhib. l. 3. §. cauſæ cognitio. D. de Carbon. ed. l. 3. §. 1. D. vt in poſſeſſ. legat. l. 9. §. illud quæritur. D. de interrogationibus in iure faciend. l. 1. §. ſi ea quæ. D. de vent. in poſſeſſ. mittend. l. 7. verſ. planè. D. de petitione hæredit. l. 40. D. ad leg. Aquiliam. l. à Diuo Pio. §. ſi rem. D. de re iudicat. item *Summatim æſtimandum iudici.* l. 7. §. planè. D. de hæredit. petit. & *Summatim perſcrutari negotium.* l. 1. C. quor. appellat.

SVMMVTARI *vinum.* i. clam mutari. l. 1. §. ſi dolium. D. de peric. & comm.

SVPPELLECTILEM Pompon. definit eſſe *domeſticum patrisfam. inſtrumentum, quod neque argento, auróve facto, vel veſti adnumeretur.* l. 1. D. de ſuppell. leg. Alfenus *Supellectilis eas res eſſe ſcribit quæ ad vſum communem patrisfam. paratæ, nomen ſui generis ſeparatum nõ habent.* l. 6. D. eod. tit. Tubero *Supellectilem eſſe dicebat inſtrumentum patrisfam. rerum ad quotidianum vſum paratarum quòd in aliam ſpeciem non caderet.* l. 7. eodem titul. Supellectilis ergo appellatione veſtis non continetur: quoniam proprio generi adſcribitur. l. 4. D. de legat. lib. 1. Origo autem huius verbi exponitur in d. l. 7. Vnde *Serui ſupellectiarij* in l. 12. §. idem Celſus. D. de inſtruct. vel inſtrument. leg. dicuntur qui ſupellectilem curant, & faciunt.

SVPER, id eſt, vltra, *ſuper pretium.* l. penultim. D. de pericul. & commod. rei vendit. Sueton. in Caligul. cap. 36. Quintilia. in Declamation. 19. *Sed quoniam mulieris immodici ſemper affectus ſuper cuncta quæ vel paſſus ſiue paulò ante vel feci reatus quoque me dolore concuſſit.* Adde legẽ Seia cum nuberet. 11. D. de dote prælegat. Liuius lib. 6. in Orat. Scipionis ad virgines, *Immolatam tibi ſponſam tuam gratus reddo & ſuper dotem quam accepturus es à ſocero hæc tibi à me dotalia dona accedent.* *Super* etiam pro præter. vt *Super onus* in l. 35. §. vlt. D. de legat. 3. *Super pretium.* l. 18. D. de periculo & commodo. *Super annuam mercedem.* l. 7. §. item ſi locatio. D. ſoluto matrim. *Super pro de.* ſic *Super ea re cognoſcere & ſuper ea re aditus.* lege 19. C. de vſur. *Super cauſa ſtatus cognoſcere.* l. 3. C. de iudiciis. *Super quæſtionibus iudicare.* l. 7. D. ne de ſtatu defuncti. *qui Super ea re iudicaturus eſt.* l. 8. C. de corruptis librioribus. *Super ea re datus index.* l. 2. de arbit. tut. *Super ea re præſidis notio.* l. 1. §. ſuſpectæ. D. ad SC. Turpill.

SVPERADDERE. l. 7. C. de religioſ. & ſumptibus. *Superare* pro ſupereſſe. l. 6. D. de reb. auct. iud. ſic *Qui vita ſuperaſſet.* in l. 78. §. hæredem. D. ad leg. Falcid. & *quod Superauerit, id eſt Superfuerit,* l. 6. D. de reb. auct. iud. item *Superare* pro obtinere. l. 21. §. vlt. D. de inoff. ita *Superat apud iudicem.* l. 16. D. qui potiores. & *Superatus* in l. 30. §. vlt. D. de except. rei iud. l. ſi Superatus. 3. D. de pignoribus dicitur qui iudicio victus eſt. l. 14. D. de diuerſis temporibus. ita *Superatus legatarius.* i. victus. l. 1. de except. rei iudicat. & *Superatus.* i. præſcriptus in l. 5. C. de pig.

SVPERDICI in l. 13. in fin. D. de iureiurand. *eſt præconis voce,* &, vt cum Apuleio loquar, *boatu pronuntiari & proclamari,* vt & in l. 16. C. ex quib. cauſ. inf. irrog.

SVPERDVCERE *nouercam* dicitur pater, qui filiis nouercam inducit. l. vltim. D. de bon. matern. in C. Theod. Ex qua deſcripta eſt lex vlt. C. de bonis maternis in C. Iuſtiniani, in qua vulgò malè *Superinduxerit* refragante ſeriptorum codicum ſcriptura pro ſuperduxerit legitur. Seneca Declamatio. 1. lib. 13. Declamat. cap. 3. Donatus in prologum Eunuchi, *Phaſma autem & nomen eſt Fabulæ Menander in qua nouerca ſuperinducta adoleſcenti.* Eodémque loquendi genere Arrian. lib. 3. de reb. geſt. Alexand. ἐπιλέγειν διὰ τὸν κήρυκα. Quintilian. Declamation. 381. *Quidam filio ſuperduxit nouercam, & ex ea aliam filiam ſuſcepit.* Plinius lib. 6. epiſt. ad Rom. *Inducere nouercam eodem ſenſu dixit.* Sic Græci ἐπάγειν, vel ἐπεισάγειν μητρυιὰν τοῖς παισὶ dicunt, vt apud Diodor. Sicul. lib. 12. in legibus. Capitolinus in Marco philoſopho, *concubinam ſibi aſciuit procuratoris vxoris ſuæ filiam ne tot liberis Superduceret nouercam.*

SVPEREROGARE. l. 14. C. de negot. geſt.

SVPERESSE. i. exiſtere. ſic *Supereſt accuſatio.* l. 3. D. de l. Fabia. *actio.* l. 29. D. de iniuriis. & *nullum Supereſt auxilium.* l. 3. C. ſi minor ſe maior. item *Supererit obligatio.* l. 72. §. Stichum D. de ſolutionibus. *petitio.* l. 11. §. ſi rem. & l. 41. §. pater. D. de legat. 3.

Supereſſe. i. præeſſe & gerere. ſic *Supereſſe æri alieno.* l. 11. D. de iure fiſci. *Supereſſe negotiis ſuis.* l. 9. D. de procuratoribus. l. 59. D. de re iudic. & *Supereſſe obligationi.* l. 2. §. 1. D. de verb. oblig.

SVPERESSE *rebus ſuis,* ſufficere earum adminiſtrationi negotia ſua gerere, ſignificat. lege 1. §. vlt. D. de procuratoribus. l. 60. in fin. D. de re iudic. l. 12. D. de tutoribus & curat. dat. l. 2. D. de cur. fur. l. 10. D. ex quibus cauſis ma. l. penult. D. de vacat. muner. vt in l. 45. §. vlt. Digeſtis de excuſat. Gellius libro 1. cap. 22. de huius verbi ſignificatione diſputans, eos ridet qui ſupereſſe ſe his, quibus aduocationem præbebant, dicebant, pro adeſſe. Quo tamen

men in ſignificato Sueto. in Auguſto hoc verbo vſus eſt.

Supereſſe pro ſupermanere. l. 15. §. vlt. D. de lege Cornel. & falſ. ſic *Supereſt id eſt ſuperſtat*. Paul. lib. 3. ſent. tit. 2. & reliquum eſt ſic quoque *Supereſt ius*. l. 1. §. 1. D. de appellat. & relat. & *quod Superſit*. l. 7. §. adeo. D. quibus ex cauſis in poſſeſſ.

SVPERFICIES appellatur quidquid ſupra faciem terræ, & ſupra ſolum exiſtit. Plantæ itaque, vineæ, & arbores agri ſuperficies ſunt. l. 13. D. de ſeruit. ruſt. Caius lib. 2. Inſtitut. tit. 1. Domus etiam ſolo impoſita ſuperficies appellatur. Eſt enim *ædificium Superficies ſoli*. l. 44. D. de obligation. & action. l. 23. D. de vſucapion. l. 71. D. de vſufruct. l. 81. §. qui fundum. l. 86. §. vlt. D. de legat. 1. ſic *Superficies in alieno ſolo poſita*. l. 15. D. qui potiores in pign. hab. & *in Superficie conſiſtunt ſeruitutes*. l. 3. D. de ſeruit. & l. 20. D. de ſeruitut. præd. vrb. Vnde *Superficiaria prædia*, quæ in conducto ſolo certa penſione annua habentur. l. 10. D. famil. erciſc. l. 16. §. vlt. D. de pign. act. l. 49. D. de verb. ſignific. l. 16. in fin. D. de pignor. act. *Superficiarias enim ædes in conducto ſolo poſitas*, dixit Caius in l. vlt. D. de ſuperficiebus. Sic & *Superficiaria inſula* in l. 12. §. 1. D. de publicia. l. 1. §. & generaliter. D. de vi & vi arma. l. 9. §. quæſitum lege 39. §. damni. D. de dam. infect. Et *Superficiarius fundus*. l. 1. D. quibus mod. vſuſfr. amitt. *Superficiaria*. Vetus Gloſſar. οἰκίας καλοῦμεν τῶν κατὰ τὸ μισθωτὸν ἐδάφους ἐποικοδομούμενα ἃ δεσποτείᾳ καὶ φύσει καὶ νόμῳ ἐκείνῳ διαφέρει οὗτινος ἐστὶ τὸ ἔδαφος.

Superficiarium autem interpretatur Paulus, qui in alieno ſolo ſuperficiem ita habet, vt certam penſionem præſtet. l. 74. D. de rei vendicat. Aliàs hac periphraſi ſignificatur qui in cõducto ſolo ſuperficiem impoſuit. l. 18. §. & qui in conducto. D. de damno infect. Seneca lib. 13. epiſtol. Mathematica, vt ita dicam, *Superficiaria eſt, in alieno ædificat, aliena accipit. Proinde Superficiarij domini non ſunt, ſed quaſi inquilini, cum in alieno habitent*. l. 3. §. penulti. D. de noui oper. nunci. Aliquod tamen ius in re habent. l. 19. D. de dam. infect. Et ideo *Superficiaria* bonis adnumerantur. l. 49. D. de verborum ſignific. *Superficiarios* denique prætor loco dominorum habet, & vtilibus in rem actionibus tuetur. l. 1. §. vlt. l. vlt. D. de ſuperficiebus. l. 9. §. quæſitum. & l. 18. §. ei qui. D. de dam. infect. l. 74. & l. 75. D. de rei vendicat. l. 16. in fin. D. de pignor. actio. l. 3. §. Labeo. D. vti poſſid. l. 13. §. in Superficiariis. D. de pig.

Porrò etiam *Superficium* dici notandum eſt, & ita in l. 32. D. de iure dot. ſcriptum eſt, & in antographo Piſano in l. 1. D. de ſuperficiebus vt & apud Caium lib. ſecundo Inſtit. tit. 1. Vetus Gloſſarium Bibliothecæ regiæ σουπερφίκιον ἴσοντα ἐπ' ἀλλοτρίῳ ἐδάφει ἱστάμενα. Dicitur & *fundus Superficiarius* in quo Superficies aliena eſt. lege prima. D. quibus mod. vſuſfruct. amitt. & fundus vſuarius fructuarius cuius vſus aut fructus ad alium pertinet.

Superficientem aquam ex vicini in ſuum deriuare dixit Iuriſconſult. l. 1. §. idem aiunt. D. de aqua & aqua arc.

SVPERFLVVM l. 14. §. 1. D. de religioſ. l. 8. §. eodem de tranſactionibus. Paul. lib. 2. ſent. tit. 13. id eſt quod ſupereſt ſeu reliquum & reſiduum. l. 79. D. ad Senat. Trebellianum. l. 6. D. de naut. fœnor. l. 42. §. 1. D. ſoluto matrimonio. l. 77. §. pater. D. de legat. 2. l. quia autem. D. ſi quis om. cauſ. l. vlt. C. de diſtract. pignor. l. vlt. C. ſi vendito. pignor. & l. 6. C. de ſolutionibus. item

SVPERFLVVM pro eo quod ex pretio venditi pignoris, poſt creditorem dimiſſum, reſtat & ſupereſt, & quod pluris eſt quàm ea pecunia quæ creditori debetur. l. eleganter 24. §. ſi vendiderit. l. ſi autem 7. & l. creditor. 42. D. de pignorat. action. ſic quoque *Superfluum dicitur quod excedit primum debitum*. l. 96. §. cũ eadem. D. de ſolutionibus. *Superfluum etiam* id eſt, *quod eſt ſupra vires patrimonij eſt*. l. 43. §. vlt. D. de admi. & peric. item *Superfluum etiam dicitur pecuniæ in alimenta relictæ*. l. 9. D. de aliment. vel cibar. l. 57. D. de legat. 1. in l. 4. D. de aliment. vel cibar. atque illud eſt quod excedit quantitatem cibariorum & veſtiariorum. item *Superfluum* pro eo quod dotem excedit. l. 20. §. ſi maritus. D. de religioſ. & pro eo quod ſupereſt legatis ſolutis. l. 6. D. ſi quis omiſſa. ſic *Superfluum bonorum quod ex bono ſupereſt*. l. 58. §. vlt. D. ad Senat. Trebellianum. *Superfluum fructus*. l. 58. §. quod ex hæredit. D. ad SC. Trebellianum. *Superfluum prædiorum*, quod excedit prædium portionis hæreditatis. l. 58. §. acceptus. D. ad Senat. Trebell. *Superfluum pretij*. l. creditor. D. de pigner. act. l. 1. C. ſi maior. fact. l. 26. §. idem Marcellus. D. de condit. iud. & *Superfluum pretium*. l. 23. D. de adimend. legat. l. 23. D. de adimend. legat. id eſt, *ſi quid ex pretio ſuperſit*, vt ait lex 31. D. de re iudicata, & l. 15. §. ſi pignora, & §. ſed ſciendum. D. eodem & quod excedit ſummam in quam pignus datum erat, vel quod ſupereſt ſoluta pecunia ob quam pignus obligatum erat, vt in lege 52. §. item ex facto. D. pro ſocio. eo quoque ſenſu dicitur *Superfluum ſumptuum*. l. 48. D. de rei vind.

Superfluum quod excedit fraudis medium. l. 11. D. de his qui vt indign.

Superfluum quod amplius permiſſum eſt quàm permitti oportuit. l. 61. D. de iur. dot.

Superfluum pro eo quod deeſt ex condemnatione. l. 1. C. ſi aduerſus rem iudicat.

Superfluò. l. 2. C. in quibus cauſis ceſſat long. temp. præſcr. & *Superfluò deſideratur*. l. 6. C. arbitr. tutel.

SVPERIMPONERE *ſtatuas monumento*. l. 7. C. de religioſ. & ſumptib.

SVPERINDICTVM extraordinarium munus vltra ſolitam & canonicam collationem indictum ſignificat. l. 1. C. de indictionibus lib. 10. l. 1. C. de ſuperindicti. l. 3. C. de excuſ. muner. eod. l. 3. C. de ſilentiar. lib. 12. Appellatur & ſuperindictio in l. 1. D. de priuileg. dom. Auguſt. lib. 11. Vnde

SVPERINDVCTICII *tituli* in l. vlt. eodem tit. quemadmodum ex ſcriptorum librorum auctoritate emendandum eſt.

SVPERIOR *in licitatione exiſtere*. l. 4. C. de vitiligin. ſic etiam *Superior eſſe interdicto* dicitur, qui obtinet. l. 3. in princip. D. vti poſsidet.

Superior dies qui antecedit præſentem. l. vlt. §. cum mihi. D. de verb. obligat.

Superior fundus & inferior opponuntur. l. 29. D. de ſeruit. præd. ruſt. vt & *Superior vicinus inferiori opponitur*. l. 44. D. de iniuriis. ſic *Superior taberna & inferior opponuntur*. l. 1. D. de ſeruit. leg.

Superiores actiones. l. 1. D. quod cum.

Superius & inferius teſtamentum. l. 3. §. ex his. D. de iniuſto rupto.

SVPERPONERE *balineum*. l. 7. C. de ædific. priuat.

SVPERSCRIBERE l. 1. D. de his quæ in teſtam. delentur. ſic *Superſcribere nomen*. l. 4. D. de operibus pub. vnde *Superſcriptum*. l. 8. de teſtam. quemad.

SVPERSEDERE *facere ſuſpectum*. l. vlt. D. rem pupill. vel aduleſc.

SVPERSTITES *liberi*, Vlpian. lib. regul. tit. 15.

SVPERSTITIO *numinis*. l. 30. D. de pœn.

Superſtitioſa ſolicitudo. l. 8. C. ſolut. matrim.

SVPERVACVA *cautio*. l. 14. §. vlt. D. vt legatorum. & *Superuacuæ quæſtiones*. lege 22. §. 1. D. quand. dies legat. *Superuacua ſcriptura*. l. 26. D. de adimend. legat. item *pro Superuacua haberi ſcriptura*. l. 30. §. vxori. D. de legat. 3.

Superuacua comprehenſa. l. 56. §. 1. D. de verbor. obligat.

Superuacuum eſt adiici l. 21. D. de precar.

Pro ſuperuacuo haberi. l. 20. D. comm. prædiorum. l. 15. D. de acceptilat. l. 65. D. de verbor. obligationib.

Superuacuè. Paul. lib. 3. ſentent. tit. 5.

SVPERVENIRE *abolitio* dicitur in l. 15. §. vlt. D. ad SC. Turpillianum. & *annus*. l. 81. D. de legatis 2.

Superueniens creditor. l. 3. §. idem. D. de ſuſpect. tut. *hæreditas*. l. 10. D. de procuratoribus. *maritus*. l. 4. §. 1. D. ad leg. Iuliam de adult. & *Superuenientes milites*. l. 3. §. dos. de muneribus & honoribus.

Superueniente conditione. l. 4. D. quibus ad libert. *& delicto*. l. 2. D. de itin. actu. priuato. *Superueniente teſtamento*. l. 18. §. poſtumis. D. de aliment. vel cibar. l. vlt. §. 1. de legat. 2.

SVPERVIVERE. l. 1. §. vlt. D. de Senatuſc. Silan. l. 4. §. vlt. D. de vulg. & pupill. l. 33. D. de teſtamen. milit. l. 21. D. de legat.

Superuiuere donator. l. 8. D. de rebus dub. *Superuiuere alteri*. l. 26. D. de mort. cauſ. don. *Superuiuere patri*. l. 29. §. ſequenti. D. de liber. & poſtum. & *Superuixiſſe patris filius* dicitur l. 9. §. ſi cum. & §. vlt. D. de reb. dub. l. 17. §. ſi quis autem. D. ad Senatuſconſultum Trebellian. l. 9. D. de caſtrenſi peculio. l. 114. §. cum heri. D. de legat. 1. item ſi liberi *Superuixerint patri*. l. 114. §. cum erit. D. de legat. 1. & ſi *Superuixerit filio mater*. l. 18. §. 1. D. de aliment. vel cib. l. 16. D. de rebus eorum. vel ſi vxor *Superuixerit marito*. l. 5. D. de annu. legat. ſic *Superuiuere teſtamento*. i. poſt teſtamentum factum viuere. l. 2. & l. 89. §. 1. de legat. 2.

SVPINA *ignorantia*. l. 1. D. de iur. & fact.

Supinus homo. l. 15. D. de contrah. empt. *& ſeruus*. l. 14. §. 1. D. de contrahend. empt.

SVPPETERE præter tritas ſignificationes eſt, ſubiecta ſua perſona pro alio petere. l. 53. §. apud Labeonem. D. de furt.

Supplere iudex dicitur quæ deſunt aduocatis partium. l. 11. C. vt quæ deſunt aduocatis part. & *Supplet prætor actiones*. l. 11. D. de præſcrip. verb. *Supplet etiam prætor in eo quod legi deeſt*. l. 11. D. de præſcrip. verb. ſic *Supplere interpretationẽ*. l. vel iuriſdiction. l. 13. D. de legib. & *Suppleri*

quod deeſt. l. 4. §. vlt. D. de naut. fœnor. *Supplere caſu* . l. 29. §. & bene. D. de lib. & poſtum. item *Supplere gregem*, id eſt in locum capitum defunctorum ſummittere. l. 69. & 70. D. de vſufructu. *Supplere opera*. l. 23. D. pro ſocio. *Suppleri peculium*. l. 4. §. ſi ære. D. de peculio.

Svppleri etiam dicitur portio non ea cui quid deficiebat, ſed cui aliquid additur, in lege quod bonis. §. vlt. D. ad leg. Falcid. & l. 10. ſic *Suppleri portio debita* in l. 44. de bon. libert. *Supplere portionem*. l. 21. §. 1. D. de iur. patron. & *Supplendæ portionis*. l. 15. §. fideicommiſſ. D. ad legem Falcid. item dicitur & *Suppleri proprietas*. l. 10. §. ſerui. D. de iur. dot. & *Suppleri quadriga*. l. 65. §. 1. D. de legat. 2. ſic *Supplere quartam*. l. 94. D. ad legem Falcid.

Supplenda pecunia. l. 15. C. de donat. inter vir.

Supplendæ dignitati. l. 4. D. de donat. inter virum.

Ad dotem Supplendam. l. 13. §. 1. D. de fundo dotali. & *ad Supplendam indemnitatem*. l. vlt. C. de fideiuſſoribus tut.

In Supplementum deducere. l. 24. C. famil. erciſc.

Svpplicare. l. 6. C. ſi cert. petat. *Supplicare Imperatori*. l. 1. C. de vſucap. pro dot. & l. 2. C. commun. de vſucap. l. vlt. C. de ſucceſſ. edicto. & *Supplicare contra aliquos*. l. 1. de Carbon. edicto. *Supplicare principibus*. l. 41. C. de tranſactionibus. l. 9. C. de rei vendic. *Supplicare autem eſt libellum principi offerre*. l. 1. C. vt lite pendente. inde dicitur & *Supplicare Imperatores*. lege vlt. D. de hæred. inſtitu. item S*upplicare contra aliquem*. l. 9. C. de liber. & l. 8. C. de præſcript. l. 14. C. de probation. & l. 8. C. ad legem Corneliam de falſis. l. 10. C. mand. vel contra. l. 22. D. de locato & conducto. & *eum contra quem* Supplicas. l. 9. C. de bon. auctor.

Supplicatio porrecta. l. 1. de abolitionibus.

Svpplicivm, Quintilian. in Declamation. pag. 109. ait eſſe, *publicæ animaduerſionis crimē*. ſic *Supplicio adfici*. l. 1. §. occiſorum. D. ad Senat. Silan.

Svpponere, Vide in ſubiicere, & *nō Suppoſitus iuriſdictioni*. l. 1. D. ſi quis in ius vocatus.

Supponere, interponere. l. 49. D. de actionibus empti. *Supponere emptorem*. l. 12. §. interdum. D. mandati. & S*uppoſitus emptor*. l. vlt. C. qui non poſſ. *Suppoſita perſona*. Paul. lib. 2. ſent. tit. 13. & *per Suppoſitam perſonam*. i. interpoſitam. l. 34. §. vlt. D. de pœnis. l. 91. D. de adquir. vel omitt. l. 34. D. de pupill. l. 46. §. quod à princ. & de iur. fiſci. & *Suppoſitæ perſonæ*. l. 3. C. ſi certum petat.

Res Suppoſita. l. 6. C. de pigner. act. id eſt, pignori obligare.

Suppoſita. l. 2. §. 1. D. ad Sen. Velleian.

Supponere pro ſubiicere. l. 91. D. de ſolutionibus. ita *Supponi partus*. Paul. l. 2. ſent. tit. 25. & *Suppoſitus partus*. l. 1. §. vlt. D. de Carbon. edicto. & l. 9. D. eodem. Et *Suppoſiti partus crimen*. l. 10. C. ad l. Corneliam de falſis. agitur etiam de S*uppoſito partu*, in l. 30. D. de leg. Cornel. de falſ. & l. 17. §. 1. D. de quæſtion. hoc etiam ſenſu appellantur Suppoſiti filij inſt. lib. 36.

Svpprimere teſtamentum in lege Cornelia teſtamētaria intelligitur, qui ſciens prudénſque tabulas teſtamenti in fraudem hæredum, legatariorum, fideicommiſſariorum, aut libertatium non profert, & qui cùm habebat, & proferre poſſit, eas proferre non curat. Paulus lib. 4. ſentent. tit. 7. Iſidorus quoque ex Paulo mutuatus *Suppreſſum teſtamentum* lib. 5. Etymolog. cap. 24. definit, *quod in fraudem legatariorum ſeu libertorum non eſt palàm prolatum. Quod etſi non latet, ſi tamen perſonis ſupradictis non proferatur, ſupprimi videtur*. Supprimere ergo celare eſt, quod crimen in teſtamentis ad legem Corneliam de falſis pertinet. l. 2. D. ad leg. Corneliam de falſis. Et ita *Suppreſſas tabulas accipe* in l. 10. in fin. D. quemadmod. teſtamen. aperiat. l. 33. D. de iudic. l. 3. §. ſi quis dolo. D. de tabul. exhibend. l. 9. D. de dolo. l. 7. D. de falſ. Suetonius in Calig. cap. 16. *Legata ex teſtamento Tyberij quanquam abolito, ſed & Liuiæ Auguſtæ quod Tiberius ſuppreſſerat, cum fide ac ſine calumnia repræſentata perſoluit*. Idem in Nerone cap. 34. *Necdum defunctæ bona inuaſit, ſuppreſſo teſtamento, ne quid abſcederet*. ſic *Supprimi teſtamentum* in l. 38. §. teſtamentum. D. de pœn. & *Suppreſſæ tabulæ*. l. 10. §. vltim. D. teſtament. quemad. Vetus Gloſſarium, *Suppreſſum teſtamentum eſt quod in fraudem hæredum vel legatariorum vel liberorum non eſt palam prolatum*. *Suppreſſi teſtamenti accuſatio*. l. nullo modo. D. ad legem Cornel. de falſ. *Supprimere etiam mancipia* dicimus. l. 82. §. penult. D. de furt. Ita *Supprimere ſcortum*. l. verum eſt. D. de furt. *Supprimere ancillam*. l. fullo. §. qui ancillam. D. eodem tit. Paul. 2. ſentent. 32. *Supprimere proprietatem*. l. inter omnes. §. hæc actio. D. de furt. Vnde *Suppreſſores mancipiorum, plagiarij, qui alienis ſeruis ſuadent, vt à dominis fugiant, eóſque inuito vel inſciente domino celant*. l. penult. D. de lege Fabia. Et *Suppreſſi mancipij crimen*. in l. 3. D. eod. titul. Sic eodem ſenſu dicitur *Supprimere hominem* à Paul. lib. 5. ſentent. tit. 6.

Supprimere conditionem. l. 9. §. 1. D. de ſtat. lib. & *Supprimere etiam naufragium*. l. 3. §. item is

cuius. D.ad legem Corneliam de ſicar. & *Naufragos Suppreſſos* dicunt Iureconſulti. l. 3. §. vlti. D. de incend. ruin. & *Supprimere ex incendio, ruina, naufragio*. Paul. 5. ſent. tit. 13. ſic *Supprimere partem*. l. 5. §. vlt. D. de iure fiſc. & *Supprimere merces*. l. 3. in fin. D. ſtellionatus. l. 6. D. de extraord. crim.

Supprimere videtur, qui repoſcenti domino rem non reddit. l. 44. D. de acquir. poſſ.

Supprimendi animo vel conſilio. l. 3. §. ſi quis dolo. D. de tabul. exhibend.

Suppreſſor. l. 6. de l. Fabia.

Svpra *quod capere poſſim*. l. 28. D. de legat. 3. *Supra dodrantem*. l. 1. §. ſi quis, id eſt vltra, vt in l. 11. § hæres. D. ad Senat. Tralian. *Supra quadrantem*. l. 10. D. ad legem Falcid. *Supra ſuam portionem relictum*. l. 10. D. de bon. libert. *Supra numerum*. l. 21. D. de opt. leg. *Supra iuriſdictionem*. l. vlt. D. de iuriſdit. *Supra terram*. l. 10. D. de reb. furt. creſ.

Supraſcriptus ſeruus. Supraſcripta dies. Supraſcripta pecunia, Supraſcriptio. l. 122. §. 1. D. de verborum oblig.

Svpremvs non is demum, qui poſt aliquem, ſed etiam poſt quem nemo ſit, & quem nemo ſequatur, intelligitur. l. 34. D. de vulgar. & pupill. l. 92. D. de verborum ſignificatione. ſic *Supremus ex liberis*, id eſt nouiſſimus. l. 78. §. prædium de legat. 2. & *Supremus mortuus*. l. 11. D. de bon. poſſ. ſecund. tab. l. 9. D. de reb. dub. *Supremus impuberi ſubſtitutus*. l. 14. §. vlt. D. ad legem Falcid. ſic *Supremas tabulas* ſecundum quas ſe prætor bonorum poſſeſſionem daturum pollicetur, accipimus nouiſſimas, poſt quas aliæ nullæ factæ ſunt. l. 1. §. l. l. penultim. §. planè. D. de ſecund. tab. *Sed & illæ ſupremæ habentur tabulæ quæ ſolæ ſunt*. l. 161. D. de verbor. ſignific. In vulgari quoque ſubſtitutione, qua ei, qui ſupremus morietur, hæres ſubſtituitur. rectè hæres ſubſtitutus etiam vnico intelligitur. l. 162. D. de verborum ſignificat. l. 9. D. de rebus dub. Cum verò plures ſunt, ei qui nouiſſimus deceſſerit, ex his verbis ſubſtitutus ſuccedet. d. l. 9. & l. 14. in fin. D. ad leg. Falcidiam.

Supremæ tabulæ. l. 1. & l. 11. §. vlt. D. de bonorum poſſeſſ. ſecund. tabul. *has Vltimas ceras* vocat Martialis lib. 4. pag. 115. & *ſumma cera*, Mart. lib. 44. pag. 119. & de cera ima & ſumma item de ſupremis tabulis, vide Martial. lib. 5. pag. 130. & 132. *Supremas* etiam *tabulas* pro teſtamento Latini auctores dicunt. Martial. lib. 5. Epigrammatum.

Supremas tibi tricies in anno.
Signanti tabulas. Idem eo.
Quadrantem Criſpus tabulis, Fauſtine, ſupremis, Non dedit vxori. & Quintilian. Declamat. 261.

Supremus dies pro vltimo. l. 1. D. de manumiſſ. in l. 7. §. Papinianus. D. ſolut. matrim. Sic *Suprema hora*. l. 1. §. dies. D. quand. appelland. ſit. l. 2. D. de verborum ſignifi. Et in 12. tabul. Solis occasvs svprema tempestas esto.

Suprema numero multitudinis abſolutè pro nouiſſimis iudiciis, & vltima voluntate, ſeu teſtamento in l. 25. §. 1. D. de liber. & poſth. l. 3. §. vlt. D. de muneribus & honoribus. l. vn. D. de bonorum poſſeſſ. ex teſtamen. milit. l. 39. D. de pignor. act. l. 36. §. miles in ſupremis. D. de milit. teſtamen. Cornel. Tacit. lib. 1. *Nihil eo die Senatus agit, niſi de ſupremis Auguſti; cuius teſtamentum inlatum eſt per Virgines veſtales*. Quintilianus Declamatione 1. *Neque ego grauiſſimum patrem Suprema ſua iuueni iactaſſe crediderim*. At quod idem auctor Declamatione 8. ait, *Vidimus igitur frequenter ad Vitam poſt conclamata Suprema redeuntes*, ſic accipiendum eſt, poſt cõclamata nouiſſima verba: In quibus fuiſſe verbum, *licet*, Donatus in Virgilium & Seruius notant.

Suprema elogia. l. 5. C. de fideicommiſſ. libert. & *Suprema* etiam *iudicia* dicunt nonnunquã. l. 5. D. quemadmodum teſtam. aperiant. l. 32. §. pœnitentiam. D. de donat. inter vir. l. 5. C. de quæſtionibus. l. 4. §. qui teſtam. facer. poſ. Quintilian. lib. 6. cap. de riſu. *Conſulens eum, an primipilaris ei teſtamento ſuaderet ordinare ſuprema iudicia*. Plin. epiſt. 31. lib. 6. & l. 36. D. de legatis 3. l. 1. D. de bonor. poſſeſſ. & teſtament. milit. l. 1. C. de collation. & l. 5. de teſtament. milit. & l. 5. C. de his quibus iudic. l. 7. C. de fideicommiſſ. libert. *Suprema hominum iudicia*. l. 5. D. teſtament. quemad. item *Supremum iudicium conferre in fratrem*. l. 40 §. vlt. D. de pact.

Suprema Voluntas. l. 2. C. de inſtitutionibus. l. 78. D. de hæred. inſtit. l. 50. D. de iudic. l. 12. D. de his quæ vt indign. & l. 21. D. de legat. 3. l. 2. §. 1. D. teſtament. quemadmodum aper. l. 42. D. de fideicommiſſ. libert. & in verſibus de Vergil. *Supremæ Voluntates defunctorum*. l. 1. D. ad Senat. Trebell. *& has etiam mortuorum diſpoſitiones dicimus*. l. 78. D. de hæred. inſtit. & aliis vulgatis locis. *In Supremis ordinandis*. l. militis. §. miles. D. de milit. teſtam. *In Supremis conſtituere*. Quintilian. Declamat. 264. *Supremæ defuncti preces*. l. ſi patroni. 55. §. qui fideicommiſſum. D. ad Trebellian.

Supremæ multa quid Agell. lib.11. cap. 1. *pœnitentia*. l. 32. §. ait oratio. D. de donat. inter virum.

Supremus vitæ exitus. l. 4. D. de adim. legat. *Supremus ſpiritus*. Tacit. l. 20.

Supremum. l. 70. D. de condit. & de monſtrationib. *Supremum officium*. l. 5. C. de religioſ. & ſumptibus.

In *Supremus ſuis*. l. 3. §. vlt. D. de muneribus & honoribus.

SVRDVS *ita natus*. l. 11. D. qui & à quibus. & *Surdus à natura*. l. 1. D. qui & à quibus. item *Surdus qui in totum non audit*. l. 7. §. 7. D. de muneribus & honoribus. item *Surdus in totum non audiens*. l. 7. §. 1. D. de decurionibus. *Surdus qui omnino non exaudit*. l. 1. §. vltimo. D. de obl. & action. & l. 1. §. caſum. D. de poſtul. *Surdúsque per morbum non audit*. lege 3. §. ignoſcitur. D. ad Senatuſconſultum Silan. *Surdus qui tardius exaudit, vel minus audiens*. l. 2. §. minus, de vacat. & excuſat.

SVRRIPERE *tabulas*. Paul. lib. 2. ſent. tit. 32. & *Subripere obligationem*. l. 42. D. mandat.

SVSCIPERE *actionem*. l. 10. D. de in rem verſo. l. 53. D. de rei vindic. l. 52. D. de iudic. & l. 21. D. de pecul. & l. 52. D. de rei vindic. l. 3. §. eodem. D. de vi & vi arm. l. 3. §. vlt. D. de vi & vi arm. l. 51. D. de diuerſ. regul. *Suſcipere actiones*. l. 2. C. de pact. l. 9. §. planè. D. vſufruct. quemadm. caueat. *Suſcipere actiones creditorũ*. l. 20. §. Papinianus. D. de acquirend. vel omitt. *Suſcipere neceſsitatem actionum*. l. 23. C. de excuſat. tut. *Suſcipere cauſam*. l. vltima. §. vlt. D. de bon. eorum & defenſiones. ibid. lege 2. C. de aduocat. fiſci. l. 8. §. milites. D. de procurat. *Suſcipere parem cauſam*. l. 9. §. vlt. D. de duob. reis. *Suſcipere cauſas*. Cic. epiſt. 24. lib. 7. famil. *Suſcipere cauſam & defenſionem*. l. vlt. §. vlt. D. de bon. eorum. *Suſcipere cauſam*, quod aliàs recipere. Cicer. epiſt. familiarium. lib. 7. *Suſcipere officium legationis*. l. 7. D. de legationibus. Idem pro Cluent. non ſemel. & Plin. epiſt. 18. lib. 1. & epiſt. 29. *Suſcipere defenſionem*. l. 18. C. de procur. l. 58. D. mand. l. 18. D. ratam rem haberi. l. 9. §. vlt. D. comm. diuid. l. 6. C. de procurat. l. 5. D. iudic. ſol. *Suſcipere litem*. l. vlt. D. de iuriſd. l. 64. & l. 69. D. de procurat. l. 56. §. non adeo. D. mand. l. 64. D. de procuratoribus. Sed & iudex qui iudicandi in ſe neceſſitatem recipit, ſuſcipere iudicium dicitur. l. penult. D. de vacat. muner. item *Suſcipere lites*, æſtimationem, & litis euentum. l. 14. C. famil. erciſcund. Suſcipi quoque litigantes dicebantur ab iis qui eorum cauſam recipiebant. Quintil. lib. 2. pag. 33. b. vel cum periculo ſuſcepti litigatoris, vnde & ſuſceptores pro clientibus poſterior ætas dixit. *Suſcipere operam*. Paul. lib. 1. ſentent. tit. 2. *Suſcipere procurationem*. l. 15. & 17. C. de procurator.

SVSCIPERE *cognitionem*. in l. 8. & l. 9. D. de offic. præſid. Plin. lib. 6. epiſt. ad Cornelia. *Hæredes cum Cæſar eſſet in Dacia, communiter epiſtola ſcripta petierant, vt ſuſciperet cognitionem*. & epiſt. 31. lib. 6. l. 3. §. ſed ſi non. D. vbi pupill. educ.

Suſcipere iudicium ſeu excipere reus dicitur. l. 7. D. de pet. hæred. l. 7. §. vlt. l. 9. §. ci tutori. D. de tut. & rat. diſtr. & l. 20. §. idem rectè. D. de hæred. pet. l. 24. §. 1. D. de lib. cauſ. & D. de procurat. l. 2. §. legatis. & l. 3. D. comm. diuid. l. 42. D. mand. l. 5. §. vlt. D. quibus ex cauſ. in poſſeſſ. l. 7. §. 1. D. de hæred. pet. l. 13. D. de vacat. & excuſat. l. 1. D. ne quis eum qui in ius. l. vlt. D. de fideiuſſorib. & nominat. l. 49. D. ad Senat. Trebell. & *Suſceptum iudicium*. Paul. libro 5. ſent. tit. 1. *Suſcipere iudicium & litem*. l. 1. D. de adminiſt. & peric. item *Suſcipere iudicium reus* dicitur. l. 2. §. legatis. & l. 3. D. de iudic. *vt & defenſor*. l. 63. §. 1. D. pro ſocio. *& quaſi defenſor*. l. 10. D. de in rem ver.

Suſcipere hæreditatem. l. 77. §. cum pater. D. de legat. 2. l. 16. §. ſi ſeruus. D. ad Senatuſc. Trebellianum. l. 87. D. de acquir. vel omitt. *Suſcipere hæreditatem reſtitutam*. l. 1. D. de poſſeſſ. hæred. pet. vbi notandum eſt hæreditatis petitionem dicere Iuriſc. & non petitionem hæreditatis, vt apparet cum ex Rubric. de hæred. petit. tum ex lege 7. D. ſi pars hæred. pet. & l. vlt. D. de poſſeſſor. hæred. pet. l. 44. D. famil. erciſc. dicimus tamen etiam petitionem hæreditatis. l. 13. §. vlt. D. de ſeruo corrupto. l. 13. D. de hæred. petit. & l. 1. D. de fideicommiſſ. hæred. pet. item *Suſcipere curationem hæreditatis*. l. 13. D. de negot. geſt. & *bona hæreditatis*. l. cum filius. §. 1. D. de leg. 2. l. quod diuo. D. de manumiſſ. teſtament. *Suſcipere fideicommiſſum*. l. 16. §. Mœcianus. & l. 79. D. ad SC. Trebell.

Suſcipere aduocationem. l. 9. §. vlt. D. de offic. proconſ. *adminiſtrationem*. l. 2. C. ſi mater indemnitat. l. 53. §. qui alienum de furt. & l. 39. §. patruus. D. de admin. *Suſcipere rerum adminiſtrat*. l. 30. §. 1. D. de excuſat. *Suſcipere negotiorum adminiſtrationem*. l. 5. D. de obligat. & actionibus. *Suſcipere negotia pupill*. l. 4. C. de negot. geſt. *Suſcipere annonam*. l. vlt. D. de muneribus & honoribus. *Suſcipere ædificia*. l. 29. C. de locat. & conduc. *auxilium*. l. 225. D. de verborum ſignif. *bona*. l. 4. C. de bon. auctorit. *bona damnati*. l. 2. C. ſolut. matrim. *& partem bonorum*. l. 6. C. de

tranſact. *Suſcipere curam.* l. 88. §. 1. D. de legat. 2. in l. 10. D. de confir. tut. *Suſcipere curam aquæ ductus.* l. 1. §. 1. D. de operibus publ. *Suſcipere curationem.* l. 30. §. qui priuileg. D. de excuſ. *Suſcipere commodum.* l. 3. D. de bonorum poſſeſſ. *Suſcipere commodatum.* l. 8. §. cum quoque. D. de precario. l. 133. §. vlt. D. de procurat. l. 27. D. de noxalibus. & l. 9. D. comm. diuid. *cuſtodiam.* l. 3. D. de tabul. exhib. l. 7. C. depoſiti. l. 3. §. 1. D. de tabul. exhibend. *Suſcipere depoſitam pecuniam.* l. 4. & l. 9. C. depoſiti vel contra. *Suſcipere depoſitum.* l. 1. & l. 5. D. depoſit. l. 4. D. de reb. cred. *in lege Dei.* tit. 10.

Suſcipere æs alienum. i. conſtituere ſe debitorem alterius nomine. l. 19. §. vlt. D. de iuriſdict. ſic *Suſcipere æs alienum hæreditatis.* l. vlt. ad Senatuſconſultum Velleianum. & *Suſcipere onus æris alieni.* l. 20. §. vlt. D. famil. erciſc. item *Suſcipere onera hæreditatis.* lege 76. §. 1. D. de legatis ſecundo. *Suſcipere debitum.* l. 8. Digeſtis de Senat. Maced. *Suſcipere debitum pro alio.* lege vlt. D. quod cum eo. *Suſcipere obligationem.* l. 45. D. manda. l. 17. D. quod met. cauſ. l. 5. C. ſi cert. pet. *Suſcipere alienam obligationem.* l. 1. C. ad SC. Velleian. *Suſcipere in ſe alienam obligationem.* l. 2. §. vlt. D. ad SC. Velleian. *Suſcipere obligationes.* l. 18. C. ad Senatuſc. Velleian. l. 1. C. etiam ob chirograph. l. 19. C. de fideiuſſor. *Suſcipere vinculum obligationis.* l. 67. D. de procurator. *Suſcipere nomina.* l. 35. & l. 44. D. de adminiſtr. & peric.

Suſcipere pro accipere, ſic *Suſcipere ancillam temporarij miniſterij cauſa.* l. 2. C. commodati. & *Suſcipere depoſitum.* l. 61. D. de verborum oblig. & *Suſcipere delationes.* i. onus denunciandi & deferendi. l. 2. in princ. D. de iure fiſci. *Suſcipere dominium.* l. 4. C. de rerum permut. *Suſcipere fundum.* l. 219. D. de verborum ſignific. *Suſcipere fidem* l. 13. §. cum antè. D. de iur. fiſci. *Suſcipere fideiuſſionem.* l. 94. §. vlt. D. de ſolutionibus. *Suſcipere honeſtatem aut munus.* l. 2. D. de veteranis. *Suſcipere honorem.* l. 3. C. de decurionibus. l. 2. C. de his qui ſponte. l. 2. D. de iure immunit. l. 14. §. plebei. D. de muneribus & honorib. l. 17. §. præſcriptio. D. ad munic. *Suſcipere intentionem.* l. 9. §. quantum. D. de exhib. *Suſcipere iuſiurandum.* l. 6. de iureiurand. *Suſcipere legationem.* l. 2. §. vlt. l. 4. §. 1. & l. 16. D. de legation. *Suſcipere lites donatas.* l. 22. §. lites donatas. D. de iur. fiſci. *Suſcipere magiſtratum.* l. 11. §. Quotus. D. de muneribus & honoribus. *Suſcipere mandatum.* l. 18. D. de vi & vi arm. l. 21. C. de procurat. l. 17. §. ſicut. D. mand. l. 1. & l. 6. §. 1. D. mand. *Suſcipere mandatum & literas.* l. 36. D. ad municip. *Suſcipere mandatum & officium.* l. 61. §. quod verò de verborum obligat. *Suſcipere mandata.* 16. & l. 20. C. mand. & contra. *Suſcipere materiam.* l. 12. D. de vſufruct. *Suſcipere munus.* l. 2. C. de delationibus. *Suſcipere munera.* l. 1. C. de profeſſor. *Suſcipere munera.* l. 17. §. error. & l. 21. D. ad municip. & l. 11. D. de decurion. *Suſcipere munera publica.* l. 17. §. cos. D. de excuſ. *Suſcipere onus.* l. 61. D. de acquirend. vel omitt. l. vlt. D. de acquirend. vel omitt. l. 44. D. de muneribus. *Suſcipere onera.* l. 3. §. Vitricus. D. de muner. & honoribus. l. 22. §. item. D. ad municip. *Suſcipere officium tutelæ.* l. 17. §. is qui. D. de excuſat. *Suſcipere officium legationis.* l. 7. D. de legat. *Suſcipi officia.* l. 15. C. de procurat. *Suſcipere operam.* l. 22. D. ad SC. Velleian. & l. 1. §. caſum. D. de poſtul. Paul. lib. 1. ſentent. tit. 2. *Suſcipere partem ſuam fideicommiſſi.* l. 1. §. ſed & quoties. D. ad Senat. Trebellian.

Suſcipere pecora. l. 8. C. de pact. *Suſcipere pecuniam.* l. 4. C. de condit. ob cauſam. l. 4. D. de reb. credit. *Suſcipere pecunias.* l. 25. D. de probat. *Suſcipere periculum.* l. vlt. C. de pericul. & adminiſtr. tut. l. 7. §. ſi inter. D. de adminiſtr. & peric. *Suſcipere in ſe periculum.* l. 1. C. de commod. *Suſcipere pignora.* l. 3 D. de diſtrah. pign. l. 2. D. de pignor. *portionem.* lege 57. §. 1. D. ad Senatuſconſultum Trebellianum. & *præmium.* l. 11. C. de vſuris. *Suſcipere in ſe probationes.* lege 14. D. de probat. *Suſcipere profeſſiones.* l. vlt. §. 1. D. de lege Cornel. de falſ. *Suſcipere ſacerdotium.* l. 32. §. Sacerdotio. D. de recept. qui arbit. l. 8. D. de vacat. & excuſat. *Suſcipere ſumptus.* l. 2. C. de legationibus. *Suſcipere tutelam.* l. 1. §. ex illa. D. de leg. Cornel. de falſis. l. 28. D. de teſtam. milit. l. 39. §. hæres. D. de adminiſtr. & pericu. & l. 3. & l. 42. 17. de excuſat. & l. 2. §. non ſolum. D. ad Senatuſconſultum Trebellianum. *Suſcipere vectigalia.* l. 11. §. vlt. D. de public. *Suſcipere eſt liberos edere & procreare.* l. 5. §. hoc circa. D. de iur. immun. Interdum tamen idem valet quod concipere. l. ex facto 17. D. ad Trebellian. l. vlt. D. de coniung. cum emancip. lib. l. apud hoſtes. D. de captiu. iuncta l. 1. C. eodem titul. inde *Suſceptus pro editus & natus.* ſic *Suſceptus filius.* l. 25. D. de ritu nuptiarum. & l. 3. D. de coniung. cum mancip. *Suſcepti filij.* l. 9. §. iſte. & §. planè. D. de pœn. *Suſceptus ex alio marito filius.* l. public. D. depoſitum. *Suſceptus in familia.* l. 17. §. adoptiu. D. ad municipal. *Suſcepti filij poſt emancipationem.* l. 3. D. de coniung. cum emácip. *Suſcepti liberi.* l. 3. C. de interdict. matrim. l 77. §. pater. D. de legat. 2. *Suſceptus ex filio nepos.* l. 7. D. ſi tab. teſtam. *Suſceptus ex Seia à Gaio Seio.* l. 15. D. de procurat. *Suſcepta filia poſt emancipationem.* l. 40. D. de legat. 3.

Suſcipere filium alienum. l. 132. D. de verb. oblig. & *Suſcipere ſeruum nutriendum.* l. 16. C. de furt.

Suſcipere

Suſcipere pro celare. ſic *Suſcipere furem*.l.48.§.qui ex.D.de furt. & *Suſcipere alienum fugitiuum*. l.5. D.de leg. Fab. *Suſcipere ſeruum*.l.20.D.de fideicomm. *Suſcipere relegatos*. l. 11. D. de interd. & releg.

Suſcipere milites. i.hoſpitia illis præbere. l. 3.§.eos.D.de muner. & honorib.

Suſcipere pro recipere. ſic *recipere in fidem*.l. 8.C. quod cum eo. *Suſcipere aliquid in fraudem fiſci*. l. 46. §.1.D.de iure fiſci. & *Suſcipere miniſterium fraudis*. ibid.

Suſceptus pro cliente, Ammian. Marcel.lib. 30.

Suſcepta aduocatio. l.17.D.de iuriſdict. *cognitio*. l.10. D.de publ.condic. l. vlt. D.de iuriſd. l. 6. D.de hæred.petit.l.102.D.de public.iudic. & *Suſcepto cognitionis tempore*. l.1.§.1.ſi ſeruus.D. de quæſtionibus. *Suſcepta fides*.l.2. C.de commod.l. 17.C.de procurator.l. vlt. C.de condit. ob cauſ. l. 1. §. inhumanos. D. de extraord. cognit. l. 19. §. Transfugæ. D. de captiuis. *Suſcepta negotiatio*. l. 15. D.pro *Suſcepta obligatio*.l.9.§.1. D.de duob.reis. l.17.§.ſicut. D.comm. *Suſcepta tutela*. l. 11.§.ex facto. D.de minorib. l.40.& l. 41.§.1. D. de excuſat. & *Suſceptæ tutelæ*. l. 45.§. 1.D.de excuſat. l. 2. C.arbit. tut.

Suſceptum iudicium.l. 20. §. idem rectè. D.de hæred. pet.& *poſt acceptum iudicium*. l.4. §. 1. D. de aqu. & aqu.pluu. *ad Suſcipiendum iudicium* vrgeri,l.11.§.in pecunia. D.de legat.1. *Suſceptum munus*. l. 9. C. de excuſ.tut. *Suſceptum negotium*. l. 3. C.de in lit. iur.l.77.§.menſa. D.de legat. 2. *officium*. l.24.D.de iudic. *onus*.l.7.D.de fideiuſſor.

Suſcepta gerenda. l.11.C. mand. vel contra.

Suſceptus bonis. l. 9. C. arbit.tut.

Suſceptores, qui ſolutionem auri & ſpecierum accipiebant, & modum iugationis poſſeſſorum & ſpecies ſingulas deſcribebant. l. 9. C. de defenſoribus ciuit. l. 5. C. ad leg. Iul. repetund. l.5.de exactorib.tribut.l. 10. C. l. penult.§.illud.de cano.largit. tit.eod. l.23.D. de decurion. lib. 10. C. l.1.& 2. & toto tit.de ſuſceptoribus eo. item *Suſceptores vini*. l. vlt.§. patrimoniorũ.D de muner. & honorib. *Suſceptores* pro receptorib.latronũ.Paul.lib. 5.ſent.tit.3.

Suſceptores qui luſores recipiunt. l. 1.§ idem notandum. D. de aleæ luſu.

Suſpendere pro differre. ſic dicitur *Suſpendi ictus*. l. vlt. D. comm. præd. *& conditio*. l. 72. §. ſi arbitratu. D.de condit.& demonſtr.& *Suſpendi conditione vel mora*.l. 79.D.de condit. & demonſtr.ſic quoque *Suſpenditur diſtractio bonorũ*.l.22. D. de iure fiſci. & *Suſpenditur legatum extrinſecus*.l. 6.D.quando dies legatorum. item *Suſpendere ſtatum*. l. 2. §. ſi quis. D. vnde legitimi. & *Suſpenditur ſtatus*.l.76. §.ſeruus.D.de legat.2. ſic quoque dicitur *Suſpendi ſtipulatio*.l.37. D.de reb.cred.

Hinc *Suſpenſa cognitio*. l. 86.de acquir.vel omitt.l. 3. C.quand o prouocare. & lege 1. C. de crim.expil. hæred.*conditio*. l.34.D.famil.erciſc.*Suſpenſa ſub conditione libertas*.l.44.de manum. teſt.& *Suſpenſa lite*.l.1.§. ſi cui de extraordin. cognit.

Svspensvm *ius*. l. ſi pater.D.de ſuis & legitim. & *Suſpenſi iuris conſtitutio*. l. 15. D. de ſuis & legitim.

Suſpenſo crimine. l. 21. D.de accuſat.

In Suſpenſo eſt.l.15.D.de noxalibus. l.10.D.de pecul.l.43.§.vlt.D.de ædilitio edicto.

In Suſpenſo fuiſſe traditio. l.14.D.de caſt.pecul. & *in Suſpenſo haberi liberationem*. l. 12.§. vlt.D. de diſtra. pign.*in Suſpenſo retineri iura*. l. 32.§.vlt.de hæred.inſtit.

Svspendio *vitam finire*. l.3.§.1.D.de bon. eorum qui.

Svspendiosi *dicuntur*. l. 11.D.de his qui notant.infam.Et apud Plin. lib.28. cap. 4. vbi laqueum ſuſpendioſi temporibus circumdatum dolores capitis ſedare tradit.

Svspicione *mortis liberare*. l. 20.D.de donat.inter vir.& vxor.

Suſpectus quaſi calumniator.l. 3. §.Iulianus.D. de liber. exhibend. & *Suſpectus conſul*. Auſon. pag.125 *Suſpectus hæres*.l.7.§. qui ſciens. D.pro empt.l.31. D.de reb.auct. iud. *procurator*. l. 4. §.1.de appellation.l.19.& l.23.D.de procurat. & *Suſpectus fit procurator hoc ipſo,qui operam ſuam ingerit inuito*. l.25.§. 1.D.de procurat. *Suſpectus reus*. l.1.de quæſtion. *Suſpectus tutor*. Vlpia. lib. reg.tit.de legat. & tutorem *Suſpectum facere*,id eſt poſtulare.l 3.§ 1.& l.7. §. ſi tutor.& l. 39.§. tutor.& l. 41. D. de adminiſtr.& pericul.& l. 9. §. penult.& l.14. D. eod. & l.4.D. qui petant tutor.l. 3.& l.7.de ſuſp.tutor.l.29.de excuſat.l.20.D.de appellationib.& lege 1. §. ſi quis. D. quand.appelland. *Suſpectos facere tutores*.l.1.C.de negot.geſt. l.1. C.ſi tut. vel cur. & l.1.C.de peric. tut. *Suſpecti poſtulare*. l.14. §.1. D.de ſolutionibus. *Suſpectos poſtulare*. l. 3. & l. 4. C. de ſuſpect. tut. *Suſpectos fieri*, id eſt poſtulari.l.1.§.oſtendimus.D.de ſuſpect. tutor. *Suſpectos poſtulari & pronuntiari*.l. 38.D.de minorib. *Suſpectus factus ſententia*. l. 7. §.prætores. de ſuſp. tut. denique

SVSPECTVS *tutor eſt, qui non ex fide tutelam gerit,* licèt ſoluendo ſit. §. ſuſpectum. Inſtit. de ſuſpect.tut. Nam qui fraudulenter tutelam adminiſtrauit, etiam ſi ſatis offerat, vt ſuſpectus remouetur. *Tutorem enim non facultates, ſed fraudulenta adminiſtratio, & callida conuerſatio ſuſpectum faciunt.* l. 31. D. de reb. auct.iud. Itaque ſi in tutela graſſatus eſt, aut ſordidè egit vel pernicioſè pupillo, vel aliquid intercepit ex rebus pupillaribus, iam vt ſuſpectus remouetur. l.3.§. nunc videamus. D. de ſuſpect. tutoribus. Apparet itaque ex fide & diligentia & maleuolo propoſito magis, quàm ex facultatibus ſuſpectum tutorem argui. Quod in hærede quem vt ſuſpectum prætor deminuere vetuit: contrà eſt qui ex ſolis facultatibus ſuſpectus exiſtimatur. d. l. 31. & l. 7. §. qui ſciens. D. pro empto. Dicunt autem promiſcuè Iureconſulti pro eodem ſuſpectum facere, & ſuſpectum poſtulare, vt ſuprà quoque demonſtratum eſt. D. de ſuſpect. tut. l. 6. D. rem rat. hab. l. 39. ad fi. D. de procuratoribus. l. 14. §.1. D. de ſolutionib. l. 8. §. penult. D. de adm.tut. l. vlt. D. qui pet.tut. Vnde *Suſpecti poſtulatio & accuſatio.* l.3.§. ſi quis adfuturus. D. de ſuſpect. tut. l. 1. §. ſuſpecti. D. ad Turpill. l.5. §. geſſiſſe. D. de admi.tut.

Suſpecto decedere dicitur quem non ſua morte ſed violentia deceſſiſſe ſuſpicamur. l. portiones. 21. D. de iis quæ vt indign.

Suſpectus. Vetus Gloſſarium Græc. ὁ χακῶν τὰ τοῦ πουπίλλου διοικῶν πράγματα ἐπίτροπος. Et mox, ὁ μεμπλαῖος ἐπίτροπος. *Suſpectus poſtulatus.* l. 6. D. ratam rem haberi.

Suſpectiores. l. 15. D. de quæſtion.

Suſpectiſsimus. l. 7. § idem. D. de quæſtionibus.

Suſpectas habere facultates. l. 9. D. ad Senat. Vellcian. &

Suſpectas habere cautiones & falſas. l. 2. C. de his qui accuſ. poſſunt. item *Suſpecta hæreditas.* l. 2. D. de feriis. l. 32. D. mandati. & *Suſpectam hæreditatem dicere.* l. ſi hæreditatem. D. mandati. *Suſpecta perſona.* l. 7. §. vlt. D. qui ſatiſd. cogunt. l 3. §. Iulianus. D. de lib. exhiben. dicuntur & *Suſpectæ perſonæ* quas veriſimile eſt colludere vel calumniari. l. 3. §. hoc interdict. D. de liber. hom. exhib.

Suſpectum æs alienum. l. vlt. C. de aliment. pupill.

SVSTENTARE *ſc. i. alere.* l. 5. D. de ventre in poſſeſſ. ſic ad *Suſtentandam filiam.* l. 3. C. ne vxor pro marito.

SVSTINERI, differri & inhiberi ad tempus ſignificat. Sic Suſtineri iudicium, actio, pœna, præſtatio dicitur. l. 24. §. vlti. D. de lib. cauſ. l. 5. § vlti. l. 7. §. 1. D. de petit. hæred. l. 35. D. de iure fiſci. l. 1. §. vlti. D. ſi famil. furt. fec. l. 6. §. quid tamen. D. de iniuſto, rup. l. 42. ita *Suſtineri fideicommiſſum* l. 62. D. ad SC. Trebell. *actio.* l. 1. §. vlt. ſi famil. furt. fec. & *Suſtineri cognitiones.* l. 36. D. de iudic. & *Suſtinendæ cognitiones.* l. 36. D. de iudic. Item *Suſtinendum iudicium.* l. 24. §. 3. D. de liber. cau. & ſimpliciter *Suſtinendum* ideſt ſuperſedendum. l. 1. §. vlt. D. de collat. bonor.

Suſtinere partes actoris & petitoris. i. gerere. l. 7. §. vlt. D. de lib. cauſ. *Suſtinere partes petitoris* l. 15. D. de oper. noui. *Suſtinere partes defenſionis.* l. 5. §. qui remiſſionē. D. de oper. noui nunciat.

Suſtinere controuerſiam fruſtra. i. iniuſtè conueniri. l. 7. C. de lib. cauſa. *Suſtinere de peculio actionem.* i. conueniri. l. 1. C. ne fil. pro pat. *Suſtinere litem. i. defendere.* l. 2. C. vbi in rem act. ſic *Suſtinere ſententiam.* l. 8. C. de his quibus vt indign.

Suſtinere capitis deminutionē. i. pati. l. 2. C. de legitim. tut. *Suſtinere cauſam perduellionis.* i. accuſari. l. vlt. C. de bon. eorum. ſic quoque *Suſtinere crimen.* i. accuſari. l. 2. C. ad leg. Iul. maieſt. item *Suſtinere condemnationem.* i. condemnari vel condemnationem ſufferre. l. 2. C. de accuſat. ſic *Suſtinere maculam.* i. detrimentum exiſtimationis pati, vt alibi dicitur. l. vlt. D. de natal. reſt. *Suſtinere pœnam.* i. ſufferre. l. 1. D. de pœn. l. 6. D. eodem. l. vlt. D. de decret. l. 3. D. de cuſtodia. & *Suſtinenda pœna.* l. 6. §. quid tamen. D. de iniuſto rup. *Suſtinere pœnam relegationis.* i. pati. l. 5. C. ſi reus vel accuſat. *Suſtinere ſuſpicionem.* i. ſuſpectum eſſe. l. 5. C. ad l. Cor. de ſicar.

Suſtinere æs alienum qui eius ſolutionem in ſe recepit. l. 39. §. pater. D. famil. erciſc. ſic & *Suſtinere damnum quis dicitur.* l. 1. C. de his qui ex offic. quod adminiſtr. conuen. & *periculum.* l. 33. D. ad Senat. Trebell. l. 19. D. de tut. & cur. dat. ſic quoque *Suſtinere ſumptum quis dicitur ad quem ſumptuum ſolutio pertinet.* l. 3. §. ſi rem. D. de legat. 3. item *Suſtinere onera.* i. ferre. l. 38. D. de damno infect. ſic *Suſtinere ſeruitutem.* l. 27. §. ſi qua. D. de vſufruct.

Suſtinere vim, conſiſtere contra vim. l. 24. §. ſi ſeruus. D. de dam. inf.

Suſtinere. i. repræſentare perſonam. l. 34. D. de adquit. rer. dom. l. 16. D. de hæred. inſtit. l. reſcriptum. D. de pact. l. 1. §. commune. D. de ſtipulat. ſeruor. l. 56. §. qui tutelam. D. de furt. l. reſcriptum. D. de furt. l. 4. C. in quib. cauſ. ſic quoque *Suſtinere duas ſpecies obligationis.* l. 5. D. de fideiuſſ. i. vtriuſque rei perſonam repræſentare. *Suſtinere duas obligationes.* l. 13. D. de duob. reis.

Suſtinere pro exhibere, alere, ſuſtentare. l. 73. §. vlt. D. de iure dot. ita *Suſtineri fœtus*. i. foueri & ali. l. 1. §. hoc autem. D. de vent. in poſſeſſ. vel *Suſtentari*, vt loquitur Gaius in l. 5. in princ. cod. tit. hoc ſenſu etiam dicitur fundus *Suſtinere mille oues*. lege 25. D. de inſtruct. vel inſtrument.

Suſtinere pro gerere vel habere. ſic *Suſtinere adminiſtrationem*. l. 100. D. de ſolut. l. 17. §. vlt. D. de iureiur. *Suſtinere adminiſtrationem rei familiaris*. l. 7. D. de nupt. *Suſtinere honorem & munus*. l. 10. D. de muner. & honorib. *Suſtinere magiſtratum*. l. 3. D. quod met. cauſ. *Suſtinere munera*. l. 1. C de mulieribus. l. 5. §. quibuſdam. D. de iure immunit. l. 1. C. de muner. patrim. & oner. l. 1. & l. 3. C. de muner. & honor. *Suſtinere munus oblationis*. l. 3. D. de dot. coll. *officium*. l. 21. §. 1. de appellat. *Suſtineri onera*. l. 21. §. Imperatores. D. ad municip. l. 75. D. de iur. dot. l. 2. D. de veteran. *Suſtinere ſolicitudinem*. l. vlt. §. 8. D. de muner. & honoribus.

SVTOR. l. 5. §. vlt. D. ad leg. Aquil. *qui calceos conficit*. l. 13. §. 4. & l. locati.

SVVS & *Sui* dicūtur proximiores ex adgnatis. l. vlt. D. de gradibus. *Sui hæredes qui*, Vlpian. lib. reg. tit. 12. & tit. de fideicommiſſ. 22. & in lege Dei, tit. 16. *Suos autem hæredes* liberos in poteſtate poſitos vocamus, qui primum poteſtatis locum obtinent, quaſi domeſticos & familiares hæredes cum viuo quoque patre quodammodo domum habere exiſtimentur, nec tam in nouum dominium ſuccedere, quàm vetus continuare videantur, magiſque ad propria aut debita, quàm ad aliena bona vocentur. §. ſed ſui. Inſtit. de hæredum qualitate & differentia. l. 11. D. de liber. & poſtum. l. 12. D. qui teſtam. fac. poſſ. Et apud Plinium in Panegyrico. Qua de cauſa ſui hæredes illico apparent & exiſtunt, & ipſo iure hæredes deprehenduntur, nec aditione egent. l. penult. §. ſi patronus. D. de bon. libert. l. 14. D. de ſuis & legitim. *Suos hæredes*, ait Vlpian. in l. 1. §. ſuos. D. de ſuis & legitim. *accipere debemus filios, filias, ſiue naturales, ſiue adoptiuos*. Calliſtratus in l. 220. D. de verborum ſignificat. *Liberorum*, ait, *appellatione nepotes, & pronepotes, cæterique, qui ex his deſcendunt, continentur. Hos enim omnes ſuorum appellatione lex 12. Tabular. comprehendit*. Caius lib. 2. Inſtit. tit. 8. *Sui hæredes ſunt filius, filia, nepos vel neptis, pronepos, proneptis ex nepote, & omnes per virilem ſexum deſcendentes. Similiter & poſtumi, qui ſi viuo patre nati fuiſſent, in poteſtate futuri erant: ſui hæredes ſunt*. Priſcian. lib. 17. *Suus Ciceronis filius heres eſt patris conſtitutus*. Suus enim dicitur ad diſcretionem illius, qui ſecundū leges Suus non eſt, id eſt, ſub poteſtate patris naturalis conſtitutus. Sic & *ſuam hæredem*, accipe in l. vlti. D. de collat. bonorum.

Sui autem hæredes deſinunt eſſe liberi per capitis deminutionem. l. 6. §. primo. Digeſtis de bonorum poſſeſſ.

Suos autem in l. 8. l. 12. l. 19. C. qui accuſ. non poſſ. *accipimus parentes, liberos, patronos, patronas, eorúmque filios, filias, nepotes, neptes, conſobrinos, & propinquos*. l. 1. D. de accuſ. item *Suos exiſtere*. l. 1. §. interdum. D. de ſuis & legitim. denique *Suus* vetus Gloſſarium Græcum, ὁ οἰκειακὸς καὶ ζῶντος τοῦ ἀπογεννήσαντος τρόπῳ τινὶ δεσπότης πεφυκώς.

Sui & neceſſarij. Vlpian. lib. reg. tit. 23.

Suus non eſt furioſus. i. non eſt apud ſe. l. 7. §. adeo. D. quibus ex cauſ. in poſſeſſ. &

Suus diſpenſator. l. vlt. §. ſi inter. D. de verbor. oblig. *Suus iudex*. l. 1. C. de vendit. rerū fiſc. l. 4. C. vt in poſſeſſ. l. 11. C. ad legem Falcid. l. 1. D. de ingen. manum. *Suus*. l. 1. C. ad l. Fab. de plag. & *Suum iudicem adire*. l. vlt. C. de crim. ſtellion.

Suos facere fructus. l. 62. D. de vſufructu. l. 25. & l. 45. de vſur. l. 40. D. de acquirend. rerum domin. l. 6. §. Locaui. D. de furt. & contrà *Suos non facere fructus*. l. 4. C. de crim. expil. hæred.

Suæ ætatis eſſe dicuntur, qui minorem ætatem exceſſerunt. l. 27. D. de negot. geſt. l. 5. §. itē ipſe tutor. D. de auctor. tutor. Si tamen teſtator alicui ita legauerit, *cùm Suæ ætatis erit factus*, facti quæſtionem eſſe, tamen ait poſſe de voluntate diſputari, ſi quis ita dixerit, *Cum Suæ ætatis vel legitimæ ætatis fuerit factus*. Vlpian. ſcribit, vtrum de pubertate, an de viginti quinque annis ſenſum ſit. l. cum filiofamil. 50. in fin. D. de legat. lib. 3. Hoc exemplo credo Tribonianum in Alexandri reſcripto verba hæc, SVÆ ÆTATIS FACTVS SIT, interpretatum ſi pupillarem ætatem exceſſerit. l. 3. C. de teſtamen. tutel.

Sua die. l. 58. D. de vſufr. l. 47. D. de verborum oblig. *Sua die ſoluere*. l. 37. D. mandat. & *Suis diebus ſoluta*. l. vlt. §. vlt. D. de reſcind. vendit. *Sua quaque die*. l. 8. §. ſi anima. D. de pign. & *Sua die non eſt redditum*. l. 5. §. vltim. D. de cenſibus. item *Sua fide acceptam pecuniam*. l. 28. §. vlt. D. ad Senat. Velleian. *Suæ mentis eſſe*. l. 7. §. 1. D. ad legem Iul. maieſt. & *Suæ mentis eſſe dicitur, qui compos eſt mentis*. l. 11. D. de interdict. l. 12. §. vlt. D. de tut. & curat. & contrà *Suæ mentis non eſſe*. l. 5. §. & ideo. Digeſtis ad legem Aquiliam. & *Suæ mentis furioſus*. l. 39. D. de iudic.

Sua morte decedere dicuntur, qui naturali morte & natura ſua obeunt. l. vlti. §.1. D. de bon. damnatorum. Cuius §. verba repetita ſunt, licet diuerſo auctoris titulo prælato in l. 28. D. de bon. libert. Sueto. in Iulio cap. vlt. *Percuſſorum autem ferè neque triennio quiſquam amplius ſuperuixit, neque ſua morte defunctus eſt. Damnati omnes, alius alio caſu periit.* Significat enim omnes biothanatos fuiſſe, vt cum Firmico loquar. Trebellius Pollio in Herennia tyranno. *Multi enim dicunt eos ab Aureliano interemptos, multi morte Sua eſſe conſumptos,* βιαίως ἀποθανόντας ἢ κατὰ μοῖραν, ſeparat Lucianus in Philopſeude. pag. 321. id eſt, violenta morte, vel ſua morte, ſeu ſicca morte, vt Virgilius loquitur. *Sua* ergo *mors* eſt quæ violenta non eſt, quæ *naturalis interitus* dicitur. l. ſi plures. §. vlt. D. depoſ. vbi & *natura ſua interfici* dicitur, qui naturali & ſua morte perit. Eodem genere fato ſuo cadere dixit Ouid. Eleg. 2. lib. 1. Triſti. ſic *Sua morte*, id eſt, ſimplici morte & non violenta. Iuſtinus lib. 44. *Crudelis prorſus qui proculcari nepotem quàm ſimplici morte interfici maluit.* Quintilian. in Declamation. 6. *Corporis* . *Comparate nunc ſi quis patrem per hoſtes ſolus tulit, qui cum venientia in patrem tela excepiſſet, ſimplici tum morte defunctus eſt.* Græci dicunt, αὐτομάτῳ θανάτῳ. Lyſias, ἐν τῷ ἐπιταφίῳ τοῖς Κορινθίων βοηθοῖς λόγῳ κινδυνεύσαντες οὕτως τὸν βίον ἐτελεύτησαν οὐκ ἐπιτρέψαντες περὶ αὐτῶν τῇ τύχῃ οὐδ᾽ ἀναμείναντες τοῦ αὐτομάτου θανάτου, ἀλλ᾽ ἐκλεξάμενοι τὸν κάλλιστον, ὁ αὐτόματος θάνατος καὶ τῆς εἱμαρμένης. Idem apud Demoſthenem, περὶ στεφάνου pag. 183. illi βίαιος θάνατος opponitur. Demoſthenes, κατὰ Μειδίου. pa. 181. Sic *Sua natura rem intercidere* accipimus in l. 14. §. vltimo. D. depoſit.

Sui iuris eſſe dicuntur, qui nullius poteſtati ſubiacent, ſed propriæ ſunt poteſtatis & proprij arbitrij. tit. de his, qui ſunt ſui vel al. iur. Qui & ſuæ poteſtatis eſſe dicuntur. l. 4. D. de his qui ſunt ſui. l. 17. D. de his qui notantur infam. l. 43. D. de obligationibus & actionibus. l. vlt. D. de liber. cau. & ſui arbitrij. l. 22. D. de ritu nupt. Vlpian. tit. 1. regularum, *ſui iuris ſiue familiarum ſuarum princeps*, id eſt, paterfamiliæ, itémque materfamiliæ. item *Sui iuris & filius familias eſſe opponuntur*, in l. 24. D. ad legem Iul. de adult. quomodo & dicitur *Siue ſui iuris ſiue alieni eſſe*. l. 3. §. 1. D. de homine lib. ſic quoque quis dicitur *Suæ poteſtatis eſſe*. l. 43. D. de obligationibus & actionibus. l. 4. C. de donat. inter virum. l. 17. D. de his qui notantur infamia. l. 4. D. de his qui ſui vel alien. l. vltim. D. de liberal. cauſ. vt ſui iuris. l. 1. C. de lib. exhib. l. 21. D. ad legem Iul. de adult. & Ita *Suæ poteſtatis fieri*, dicuntur ſerui manumiſſione. l. vlt. D. de liber. cauſ. In eundem ſenſum *Suæ auctoritatis* dixit Spartia. in Hadria. *Decoctores, ait, bonorum ſi Suæ auctoritatis eſſent, catamidiari in amphitheatro & dimitti iuſſit.*

Verbo SVVM, dominiũ ſignificari & ea tãtùm quæ ſuſtineri à nobis poſſunt, non etiã quæ in nominibus ſunt ſuorũ appellatione contineri, traditur in l. 27. §. argento. & l. 34. D. de auro arg. Sed nec quæ pignori tenentur, ſuorum appellatione veniunt. l. 9. §. vlt. D. de ſupell. leg. l. 74. D. de lega. 3. Ambiguum verò eſſe cùm quis ſuum dicit, vtrum de toto, an de parte ſignificet, Pompon. in l. 239. §. vlti. D. de verborum ſignific. ſcribit: quoniam & id noſtrum eſt, quod nobis cum alio commune eſt. Cùm quis ſuos ſeruos dicit, hi deſignari videntur, quos paterfamil. ſuorum habuit, & qui pleno iure eius fuerunt. l. 9. his verò fructuarij ſerui non continebantur, nec venales habiti ſerui. Serui planè cum alio communes, & bona fide poſſeſſi & quorum vſusfructus alienus ſit, continebuntur. l. 71. l. 73. l. 74. D. de legat. lib. 3.

Suum conſequi. l. ſi debitoris. D. de ceſſ. bonorum. l. 15. §. quod ſi res. D. de re iudicata. l. 27. §. 1. D. de minorib. *Suum conſequi* & *recipere* creditores, pro eo quod ſibi debetur conſequi Iureconſulti eleganter dicunt. Vnde Vlpia. in l. 7. §. apud Labeonem. D. quæ in fraud. credit. *eum*, ait, *qui ſuum recipiat, nullam videri facere iniuriam*, hoc eſt, eum, qui quod ſibi debetur, receperit. Sic & in l. 15. §. quod ſi res. D. de re iudic. l. 96. §. 1. D. de ſolutionib. l. 44. D. de cond. indeb. l. 4. §. idem Iulianus. D. de doli except. l. 12. D. de nouatio. l. 37. D. de iure fiſc. l. 7. de ceſsio. bonorum. porrò *Suum recipere quid vide* l. 1. C. qui manumitt. non poſſ. l. 9. D. de ſeruo corrupt. l. 58. D. de fruct. l. 21. D. de donat. l. 129. D. de diuerſ. reg. *Suum recuperare*. l. 37. D. de iure fiſci. l. 5. C. de priuilegio fiſci. ſic *Suum petere*. l. 7. D. de iur. & fact. ignor. & *Suum repetere*, Plautus in Pſeudolo act. 1. ſcen. 3. in eam denique ſententiam ad Suum peruenire dicunt. l. 1. D. quod cert. loco. l. 1. §. illud verum. D. qui teſtam. lib. eſſe iuſſ. eſt. & Cic. Orat. pro Quintio. *Suum recipere*. Quintil. Declamat. 273. *Suum percipere*. l. 36. D. de fideiuſſoribus. *Suum facere*. l. 11. C. de rei vindicat. *Suum ſolui creditoribus*. l. 24. D. qui & à quib. *Suum cuique tribuere*. l. 31. D. depoſiti.

Pro *Suo poſsidere*. l. 67. D. de iure dot.

Suo nomine agere. l. 5. §. 6. D. de doli mali except. *Suo quoque nomine*, pater vel dominus conueniri

ueniri dicuntur, quando in ſolidum non de peculio vel in rem verſo in eos actio intenditur. l. 6. §. penult. D. quæ in fraud. credit.

Suo iure & alieno beneficio opponuntur. l. 5. D. de iuriſdictione.

Suo pretio res ſuas vendere. l. 9. de actio. rer. amot.

Suo tempore. l. 17. §. vlt. D. quæ in fraud. cred. ſua die acquir.

Suis meritis, non ſine. l. 9. §. obſeruare. D. de offic. procon.

ΣΩΡΙΤΗΣ Cauillationis genus, *qua ab euidenter veris ad euidenter falſa gradatim & per breuiſſimas mutationes perducimur*. l. 177. D. de verborum ſignific. l. 65. D. de diuerſ. reg. *Aceruale m.* Cicero lib. 2. de diuinatione Latinè vertit. Ab aliis *Aceruus* vocatur. *Inuentum* autem à Chryſippo Diogen. Laert. ſcribit.

ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑ Græcis negotium geſtum & vltro citróque obligationē ſignificat. l. 7. D. de pact. l. coniuncta. l. 19. D. de verborum ſignificat.

ΣΥΓΚΤΑΣΙΣ l. Titia 34. §. Lucius Titius. D. de legat. 2.

ΣΥΚΩΝ fit mentio in Nouell. 98. pag. 384. item Nouella 59. p. 175.

Sylua circumſepta. l. 3. §. item feras. D. de acquirend. poſſeſſ. vide ſuprà in Sylua.

Symphonia. l. 15. §. 1. D. de vſufruct. & *Symphoniaci*. l. 22. D. ad leg. Aquil.

Syncera *fide*. l. 2. C. ſi propter public.

Synceritas mentis. l. 3. C. qui teſtamenta.

Synceritas tua ad Comitem rerum priuatarum. l. 26. C. de appellat.

Synceriter comparare. l. 10. C. de diſtract. pign. l. 5. §. hæc verb. D. quod vi aut clam.

Syndici ſunt actores vniuerſitatum, collegiorum, ſocietatium, & aliorum corporum, per quos tanquam in Republica quod communiter agi fieri oportet, agitur & fit. l. 1. §. quibus autem. l. 6. §. 1. & §. actor. D. quod cuiuſque vniuerſit. *Defenſores quoque ciuitatum*, & qui ad earum cauſas vel agendas vel defendendas eliguntur, Syndici appellantur. l. 1. l. vlt. §. defenſores. D. de muneribus & honorib.

Syndicus *municipum*, in l. aut qui. §. verba. D. quod vi aut clàm. Vetus Gloſſari. *Syndicus* eſt actor & adminiſtrator. *Syndicus Vniuerſitatis & Collegij*, eſt qui conſtituitur ad agendum vel defendendum cauſas nomine Vniuerſitatis.

Syngrapha. Cic. lib. 1. ad Attic. pag. 82. b. & 83.

Syria in l. 78. D. de hæred. inſtit. *Syrias autem multitudinis numero nominari*, in l. 7. §. interdicere. D. de interdict. & in l. tertia. Digeſtis de cenſibus, mirari deſinet qui Syriam cœlem & Phœnicem legerit, in l. 1. D. de cenſibus. & l. 37. D. de rebus auct. iud. Vnde Syria prima in l. 1. C. de offic. comit. orient. In Notitia quoque Imperij Rom. Syria ſalutaris ponitur. Syriæ etiam nomen latiſsimè patuiſſe Guilel. Tyrenſis Pōtifex, lib. 13. de bello ſac. cap. ſecundo docet.

Syriarchia, *Sacerdotij nomen in Syria*. l. 1. C. de naturalibus lib. l. vn. C. de off. comit. Orient. l. 103. de decurionibus in C. Theod. Nouell. 89. Vnde *Syriarchæ* in l. vlt. de expenſ. ludor. in Codice Theod. qui hoc ſacerdotio fungebantur: erántque munerarij & ludorum editores.

Synonetum, publicam comparationem ſpecierum quæ in commune fiebat Impp. appellant. l. 1. de publ. compar. in C. Theod. Quam *coemptionem* appellari in l. 2. C. de frumen. vrb. Conſtantinop. & in Rubr. vt nem. lic. in coëmptio. ſpec. ſe excuſ. docuit Iac. Cuiacius lib. 1. Obſeruatio. Cui addam Græcum ex Tiberij conſtitutio. locum in quo ita eſt: εἰ κατ᾽ ἡμετέραν κέλευσιν, ἱκετηρίας ἕνεκα τῆς ἐνδόξης ταύτης πόλεως ἢ καὶ ἑτέρων προφάσεων χάριν συνωνήν τινα εἰδῶν γενέσθαι συμβαίη, τούτοις ἅπασιν οὐ μόνον τοὺς ἄλλους ὑποτελεῖς, ἀλλὰ γὰρ δὴ καὶ τοὺς τῶν βασιλικῶν οἴκων κτήσεις καὶ οἰκήσεις ὑποκεῖσθαι βουλόμεθα.

Syntaminonem arborem nominat Vlpianus l. penulti. D. de extraord. crim.

Synthesin Iuriſconſulti videntur accipere pro vniuerſa velut ſeriè, ac cōpoſitione quadam veſtium, in l. 38. §. 1. D. de aur. & arg. vt & Martial. lib. 2. Epigram. 46. *Sic micat innumeris arcula Syntheſibus*. vulgò autem dicitur, *veſtis cubicularia & cœnatoria*, vt apparet ex Martiale lib. 5. Epigramm. 121. & lib. 14. Epigr. 1. & 141. & Sueton. in Nero. cap. 51. & Tertull. de pellio. adde. l. 30. §. Titio. D. de adim. legat.

B. BRISSONII DE VERB. QVAE AD IVS PERTINENT SIGNIFICATIONE,

LIBER XVIII.

TABERNÆ appellatio omne vtile ad habitandum ædificium demonſtrat, ex eo quòd tabulis claudatur. l. cætera. 41. §. Senatuſconſultum. D. de legat. 1. Vnde *tabernacula* & *contubernales* appellantur. l. 183. cum leg. ſeq. D. de verborum ſignificat. Diomedes lib. 3. *Secunda ſpecies togatarum, quæ tabernariæ dicuntur, humilitate perſonarum & argumentorum ſimilitudine Comœdiis pares, in quibus non magiſtratus regèsque, ſed humiles & priuatæ domus inducuntur: quæ quòd olim tabulis tegerentur, communiter* Tabernariæ *vocabantur.* Iſidor. lib. 15. Etymolog. cap. 2. T*abernæ olim vocabantur ædiculæ paruæ & ſimplices in vicis, axibus & tabulis clauſæ. Vnde & tabernariæ quòd ſoleant conſidere. Dictæ autem tabernæ, quòd ex tabulis lignisque erant conſtructæ,* quæ nunc & ſi non ſpeciem, nomen tamen retinent. Tabernarum verò ſpecies variæ ſunt, vt *caſiaria* in l. 8. §. Ariſto. D. ſi ſeruit. vindic. *cauponia*. l. 43. D. de ritu nuptiarum. & *ferraria*. l. 13. D. de inſtruct. & inſtrum. item & T*abernam negotiatoriam & purpurariam* dicimus. l. 2. D. de inſtitor. l. 91. §. pater. D. de legat. 3. Tabernas quoque Suidas καπηλεῖα καὶ παντοχεῖα interpretatur. T*abernæ* etiam *argentariæ*, in l. 32. D. de contrah. empt. fit mentio. Tabernam autem qui pignori dat, merces, quæ in ea ſunt obligaſſe videtur. l. 34. de pignoribus. Tabernæ inſtrumento legato loci duntaxat non etiam totius negotiationis inſtrumentum legatum videtur. Proinde inſtitores legato non continebantur. Aliter atque ſi *inſtructa taberna* legetur. l. 185. D. de verborum ſignificat. l. 13. D. de inſtru. vel inſtrument. Inde T*abernarius* in l. 52. §. 1. D. ad legem Aquiliam. l. 5. D. de inſtitor. in vet. Gloſſario, Tabernarius eſt qui Tabernam exercet. qui etiam alibi T*abernæ præpoſitus dicitur* in l. 3. l. 19. §. Tabernæ. & l. 8. D. de inſtitor.

Tabernam exercere. l. 13. §. vlt. D. de inſtitor.

In taberna merces erant. l. 34. D. de pignoribus.

T*abernæ vel popinæ*. l. 41. §. hoc Senatuſc. D. de legat. 1.

Tabernæ duæ coniunctæ, ſuperior & inferior. l. 1. D. de ſeruit. legata.

T*abernis vti ad merces & negotiationem*. l. 27. §. 1. D. de vſufruct.

TABVLÆ non teſtamenti duntaxat, ſed & contractuum & alterius cuiuſcunque negotij dicuntur ab eo quòd in tabulas ligneas cera illitas ea referri ſolerent. Vnde *ceratæ* à Plauto in Aſinaria appellantur. Exindéque *bonorum poſſeſsio contra tabulas*, *contra lignum dari* vulgò dicebatur. l. 19. D. de contr. tab. Sic *Tabulæ nuptiales* in l. 31. D. de donatio. & l. 9. C. de nuptiis. & apud Tertullia. in lib. de pudicitia, & Apul. Apolog. 2. & Auguſtin. lib. 2. de moribus Manichæorum. Quas *Tabulas matrimoniales* vocat Iulius Firmicus lib. 7. Matheſ. cap. 7. *Tabulæ dotis*. l. penult. D. de donatio. inter vir. Seu *Tabulæ dotales* in l. 12. D. de dote releg. l. 29. D. de pact. & B. Auguſtin. Sermo. 97. T*abulæ venditionis*. l. 2. C. ſi mancip. ita venierit, apud Senecam lib. 4. Controuerſiarum. Et *Tabulæ emptionum* in l. 1. de his qui ven. æt. impetr. in Codice Theod. *Tabulæ auctionales*, apud Ambroſ. lib. 2. epiſtol. *Tabulæ contractus*. l. 4. C. ſi quis al. vel ſibi. item *Tabulæ publici vel priuati contractus*. Paul. lib. 5. ſentent. tit. 25. *Tabulæ inſtrumentorum* Reipub. l. 31. l. 32. D. de furt. *Tabulæ quibus pecunia expromiſſa erat*. l. 104. §. D. de legat. 1. & *Tabulæ obligationis*. l. 6. C. de fideiuſſoribus. ſic *Tabulæ cautiones*, in l. 3. D. de ſuſpect. tutoribus. & *Tabulæ rem ſaluam fore cautionis*. l. 5. D. de ſuſp. tutor. *Tabulas verò teſtamenti*, in prætoris edicto quo ſecundum Tabulas bonorum poſſeſſio defertur, & in interdicto De Tabulis exhibendis

bendis, *accipimus omnem materiæ figuram. Siue igitur tabulæ ſint, ſiue cuiuſcunque alterius materiæ, ſiue chartæ, ſiue membranæ, ſiue corium animalis alicuius tabularum appellatione continebuntur*. l. 1. D. de ſecund. tabul. Paul. lib. 4. ſentent. tit. 7. Tabulæ planè teſtamenti non intelliguntur in quibus hæres ſcriptus non eſt, magiſque codicilli, quàm teſtamentum intelliguntur. l. vlti. D. de iure codicill. Tabulæ pro Tabulis teſtamenti apud Iuuenal. Sat. 14. cum ait,

Poſthæc Tabulas mutare parant.

ſic *Tabulæ ad natam filiam pertinentes*. l. 9. C. de nupt. & *Tabulæ ſubſtitutionis*. l. 28. §. Poſtumus. D. de aliment. vel cibar. ſunt & aliæ Tabularum ſpecies, vt *Tabulæ eboreæ*. l. 2. §. exactis. D. de orig. iur. *ligneæ*. l. 60. D. de adquirend. rerum dom. *Tabulæ pictæ*. l. vlt. D. de ædilic. edicto. l. 27. §. Tabulis. D. de actio. empti. & inl. 34. D. de contrahenda empt. Aſcon. in 3. Verrin. *Ex quibus proditur quàm multæ tabulæ pictæ, quot ſigna apud eum nulla emptionis origine furto eſſe noſcantur. Tabulæ adfixæ & parietibus adiunctæ*. l. 42. §. item hoc. D. de legat. *Tabulæ nauis*. l. 83. §. ſacrum. D. de verborum oblig. l. 35. D. de euictionibus.

Conficere Tabulas. Cicer. pro Cluent. & 3. in Verrem. *Ad Tabulam*. Idem Cic. lib. 3. & lib. 13. ad Atticum, *pro Tabulis auctionis*. *Tabulæ quæſtionis apud eundem pro Cluent.* item *Tabulæ nouæ*. Cic. lib. 5. ad Attic. pag. 83. & *Tabulæ publicæ*. l. 2. D. ad legem Iul. Maieſt. *Tabulæ accepti & expenſi, & tabulæ ſocietatis publicanorum*. Cic. 4. in Verrem.

Tabulariam adminiſtrare. l. vlt. C. de ſeru. Reipubl.

Ex tabulis nomen facere. l. 7. §. cum quis. D. de acquirend. rerum dominio. denique quid *Tabularum appellatione veniat*, Paul. lib. 4. ſent. tit. 7. ſed & *Tabulis continetur portio actionum*. l. 59. D. de legat. 3.

Hinc *Tabularum æditum*. l. 3. §. ſi tabulæ. D. de tabul. exhibend. l. 92. à Tabulis quoque Tabularij l. vlt. D. de munerib. & honorib. & l. 2. C. de iur. fiſci. 1. C. de Tabulariis. qui inſtrumenta publica teſtationéſque conſcribunt. l. 11. C. qui potio. in pign. l. vlt. §. hi quoque. D. de munerib. & honorib. l. 3. §. ſi tabulæ. D. de tabul. exhib. l. vlt. D. iure emphyt. l. 8. C. de teſtam. tut. l. vlt. §. ſui autem dubius. C. de iure fiſc. l. 9. C. de defenſorib. ciuit. l. vn. §. ſancimus itaque. C. de lat. libert. l. vn. C. de annali excep. l. 1. de exactorib. tribut. lib. 10. C. Rubr. de tabular. lib. 10. C. & l. 2. de iure fiſci. eodem. l. 2. de conueniend. fiſc. debit. l. 1. de his qui ex public. ratiocin. eo. lib. l. 1. de immunitat. nemin. conced. lib. 11. *Tabularius* etiam pro calculatore, quem Græci ψηφιστὴν vocant, qui in tabula calculandi & cōputandi artem pueros docet, vel aliàs eam artem tenet. l. 1. §. ludi. D. de extra. cognitio. Quem etiam eſſe huius verbi ſenſum l. vlt. D. ſi menſ. falſ. mod. oſtendit. Tabularium φυλακτήριον τῶν συμβολαίων interpretor ex Plutarcho ἐν αἰτίοις pa. 207.

Tabularium in quo erant inſtrumenta. l. ſi mihi. D. de leg. 3.

Tabulæ quibus pecunia eſt expromiſſa l. 104. §. In teſtamento. D. de legat. 1.

TABELLIONES etiam dicuntur, qui inſtrumenta formant, conficiunt, & conſcribunt. l. 9. §. & nonnunquam. D. de pœn. l. 14. §. his tabellionibus. C. de ſacroſanct. Eccleſ. l. 29. l. 31. §. 1. l. 49. C. de epiſcop. & cleric. Nouel. 73. Suidas ταβελλίων ὁ τὰ τῆς πόλεως γράφων συμβόλαια, ὁ παρὰ τοῖς πολλοῖς νομικὸς λεγόμενος, ἅπαντα ἐπιπλῶν τὰ τῶν πολιτῶν γραμματεῖα, ἕκαστον αὐτῶν οἰκείοις ἐπισφραγίζων γράμμασι.

Tabellarius ſeruus. l. penult. D de acquiren. rer. dom. *literarum gerulus*, vt Caſſiodorus loquitur. Vetus Gloſſarium, *Tabellarius vel Tabellio eſt publica perſona ſacramento adſtrictus in ciuitate, qui ciuitatis rationes ſcribit, & in acta redigit*. Et alibi, *Tabellio eſt ſcriba publicus qui ea tantùm quæ geſtis publicantur ſcribit*.

TACITVS tacita tacitum opponuntur aperto, expreſſo. ſic *tacitus contentus* l. 16. C. de locato & cōduc. & *intellectus*. l. 60. §. ſi inter D. mandati & *Tacita conditio* l. 2. D. pro ſoc. l. 68. D. de iure dotium. *conuentio* Plin. Epiſt. 1. lib. 5. l. 3. D. in quib. cauſ. pign. *Tacita ciuium conuentio* l. 35. D. de legib. ita & tacita obligatio in l. 7. §. vl. D. commodati. vt Tacita pactio l. 27. §. ſi acceptilatio D. de pact. tacitum pactum l. 2. C. de pact. & Tacitum pignus l. 4. D. in quib. cauſ. pig. & hyp. *Tacita pactio*, l. penult. § 1. D. de bon. libert. accipitur nimirū pro ea pactione quæ clam in fraudē alicuius facta eſt. & l. 3. C. *Tacita diſſimulatio* in l. 1. C. de in integ. *Tacita fides* l. 13. §. Cum ante. D. de iure fiſci. Vlp. C. de Regul. tit. de fideicōmiſſ. & *Tacitæ fides hæredis committere* in l. 48. D. de iure fiſci. ſic quoque

TACITAM fidem contra leges adcommodare intelligitur, qui vel id, quod relinquitur, vel aliud tacitè, id eſt, clam, videlicet domeſtica cautione & chirographa, vel nuda pollicitatione promittit ſe reſtituturum perſonæ, quæ legibus ex teſtamento capere prohibetur. l. 10. & l. 11. D de his, quæ vt indign. l. 103. D. de legat. lib. 1. & l. 45. §. Iulius lon-

ginus. D. de vulg. & pupill. l. 10. & l. 11. §. vlt. D. de his quæ vt indign. l. 13. D. de dote præleg. Sic etiam *Tacitam fidem interponere* dicitur in l. 46. D. de hered. pet. quod & *reſtituendi tacitum miniſterium ſuſcipere* Papinianus appellat in l. 18. §. vlt. De his quæ vt indign. & Seneca, *Tacitam fidem præſtare* in Oedipo pag. 209. vide infrà in Tacitè relinquere.

Tacita quoque penſatio i. compenſatio appellatur ea quæ licet verbis expreſſa non ſit, iure tamen competat, l. vnum ex familia 67. §. ſed ſi vno, D. de legat. 2. ſic quoque, *Tacita ſubſtitutio dicitur quæ ineſſe videtur inſtitutioni*, l. 25. D. de heredib. inſtituẽd. vt & *Tacita ſumma* l. 47. §. vlt. D. de pact. id eſt, quæ non continebatur ſcriptura menſæ. & vide Agellium. libro 12. cap. 12. ſic, *Tacito iure partes coheredum omittentiũ hereditatẽ adeunti adcreſcere dicuntur*, l. ſeruus cõmunis. D. de acquiren. hæred. *Tacita mãdata* Iuſtin. lib. 31. tradit. & quæ Tacita Senatuſconſulta olim appellarentur, explicat Capitolinus in lib. de rebus geſtis Gordianorũ. denique *Tacita ſuffragia* apud Iuſtin. lib. 22. & Pliniũ Epiſt. 19. lib. 3. nuncupãtur *quæ ſcilicet per tabellas non viua voce ferebantur*.

Tacitum tempus i. dilatio, quæ ex re ipſa ineſt promiſſioni. hoc modo dicitur tacitè in obligatione tempus contineri quæ per rerum naturam præſtari non poteſt l. 73. & l. 49. §. vlt. D. de fideiuſſ. l. 83. §. ſacrum. D. de verbor. oblig. ſic quoque tacitè accedere dicitur quod etiamſi non exprimatur natura ſua rei ineſt l. quod ad ſeruitutes. 75. in fin. D. de euict.

Tacite etiam & aperte opponuntur in l. 64. D. de iure dotium l. 77. D. de diuerſ. regulis. ſicut & *tacitè* & *expreſſe*. ſic, *Tacite adimere in* l. 30. §. ab heredib. D. de adimend. legat. & *Tacita ademptio* l. 5. D. de adimend legat. item, *Tacitè exheredare* l. 9. C. de teſtam. milit. & *Tacite conceſſum* l. 1. D. de pecul. ſic *Tacite continere* l. 4. D. de except. rei. ſic *Tacite contineri* & *verbis exprimi opponuntur* l. 65. §. 1. *D.* de legat. 1. ſic quoque *Tacite conuenire* l. 2. *D.* de pactis. l. 7. *D.* de pact. & *conueniſſe* l. 2. §. non male *D.* de doli except. & *Tacitè valent conuentiones* l. 4. *D.* de pact. vti & *Tacite conuentũ* l. 6. *D.* in quib. cauſ. pign. & ſic *Tacite conuerſa*. l. 39. *D.* de iure dot. & *Tacite ineſſe hæc conuentio ſtipulationi videtur* l. 38. D. de ſolutionib. & quæ *Tacitè inſunt ſtipulationibus vide* l. 2. §. Scæuola. D. de eo quod certo loco. *Tacite quoque ineſſe conditiones* dicuntur in l. 99. De condict. & demonſt. ſic *Tacite inſerere partes* l. 1. C. de impub. & aliis. & *Tacite pactum videri* l. 57. D. de pact. item, *Tacite promittere* l. 10. D. de his quæ vt indign. *Tacite relinqui* l. 1. C. de delationib. & *Tacite relictum* l. D. de iure fiſci. ſeu *Tacitè relicta bona*. l. 18. D. de his quæ vt indign.

Tacite autem relictum videtur, cum neque teſtamento, neque codicillis palam datum eſt, ſed chirographo cauit is, cuius fides eligitur, quod ad ſe ex bonis defuncti peruenerit id ei qui alioquin capiendi ius non habeat reſtituturum. l. 1. l. 3. in prin. & l. 40. §. 1. l. 42. D. iur. fiſc. l. 12. in fi. D. de fideicomm. libertat. l. 21. D. inoffi. teſtam. l. 83. D. acquirend. hæred. Quo benè alludit Syneſius Epiſt. 1. quæ quatenus ex hac metaphora tacitorum fideicommiſſorum pendet, vulgo obſcura habetur. Agit autem in ea de libris ſuis Rhetoricis, quos pro vulgo quæſitis liberis habet. Et tamen perinde atque iuſtos & legitimos eos complecti ſcribit, vt pro iuſtorum loco eos ac lubens ſit habiturus, niſi leges, quæ acres ſunt ingenuitatis patronæ, repugnarent. Itaque id eos demum ex bonis ſuis laturos ſcribit, quod *clàm* & *tacitè* in eos ſit collaturus. Verba eius, quibus hanc poſtremam orationem exprimit, hæc ſunt, ἔχει δὲ κέρδος, ὅτι ἂν αὐτῷ λάθρα χαρίσωμαι. vnde etiam illud quod ita relinquitur *Tacitum fideicommiſſum vocatur* l. 18. D. de his quæ vt indign. *Tacita fideicommiſſa interpretare, quæ quis non capienti tacitè rogatus eſt reſtituere* l. 18. in princ. & §. 1. l. vlt. D. de his quæ vt indign. l. 13. D. ad leg. Falcid. l. 3. C. ad leg. Falcid. l. 17. §. in tanto D. de vſur. l. 3. D. de probationib. l. 1. de delatorib. lib. 10. C. l. 3. D. de iur. fiſc. Quintilian. lib. 9. cap. 2. *Ream tuebar quæ ſubiecisſe marito teſtamentum dicebatur & chirographum marito expirante hæredibus dedisſe, & verum erat. Nam quia per leges inſtitui vxor non poterat hæres, id fuerat actum, vt ad eam bona per hoc tacitum fideicommiſſum peruenirent.* Scripſerat & Paul. librum ſingularem de Tacitis fideicommiſſis. Porrò non eò minus tacitum fideicommiſſum eſt, quod palam teſtator reliquerit, ſi perſonam cui reſtitui vellet non ſignificauerit. l. 123. §. vlt. D. de legat. lib. 1. Cuius rei exẽplum eſt in Quintilian. Declamation. 325. in qua diues fingitur deceſſiſſe hærede inſtituto bonorum paupere, cum elogio tali, PETO VT HANC HÆREDITATEM TANQVAM FIDEICOMMISSAM. Ex quibus verbis tacita fides ſuſcepta arguitur: *Difficile*, ait, *eſt quidem natura probare tacitum fideicommiſſum. Quomodo tamen probamus? Elogium ſcriptum eſt palam certè & manifeſtè electus hic eſt ad tranſitum hereditatis, ſilentium & fides eſt inquam, de reſtituenda hereditate.* & ſic quoque *Per tacitam fidem tranſlata prædia* dicuntur in l. oration. 15. §. in fraudem. penult. *D.* ad municipal. *quæ in fraudem munerum ciuilium in alium nomine tenus*

tranſlata ſunt: ita vt re ipſa maneant in prioris poſſeſſoris dominio. Eodémque ſenſu tacita pro occulta & clandeſtina, apud Plin. epiſt.1.lib.5. Tacita porrò fideicommiſſa D. Ioan. Chryſoſtomus, περὶ πίστεως, vbi οἱ δὲ, inquit, παρακαταθήκας διδόασιν ἄνευ μάρτυρος οὐ δεδιότος μὴ ἀφαιρεθῶσιν, ἄλλοι δὲ τῶν νόμων ἀπαγορευόντων μὴ καταλιπεῖν κληρονόμους, οὓς αὐτοὶ βούλονται ἑτέροις καταλείπουσιν ἐντειλάμενοι τὰ χρήματα, ἀποδοῦναι τοῖς αὐτῶν ἐπιτηδείοις. Quintilian. lib. 9. Vetus Gloſſar. Græc. τὸ κείμενον συγγραφὸς ὃ ἐστὶ ἔξω τῆς διαθήκης, καὶ τοῦ κωδικέλλου κείμενος ἀγνοούμενος τινι οὐ καταλείφθη. &

Tacitum Vet. Gloſſar. interpretatur, τὸ κείμενον ἔξω διαθήκης, καὶ τοῦ κωδικέλλου, καὶ τὸ ἀγνοούμενον τινι τοῦτο καταλείφθη. Ali ὅπερ ἐπαγγέλλεται ὁ κληρονόμος διδόναι τῷ μὴ δυναμένῳ λαβεῖν. *Tacite rogatus.* l. 21. D. de inoff. teſtam. l.12. D. de fideicom. libert. l. 13. D. de his quæ vt indign. l. 83. D. de acquir. vel omitt.

Tædivm *vitæ*. l. 45. §. eius. D. de iure fiſci. l.1. C. de bon. eorum. l. vlt. §. ſi quis autem. D. de bonis eorum. lege 1. §. ſi quis non. D. de SC. Silan. & l. 6. §. qui vetuerant. C. de re militari. Paul. lib. 5. ſent. tit. 12.

Talio, ait Iſidor. lib. 5. cap. 27. *eſt ſimilitudo vindictæ, vt taliter patiatur quis vt fecit.* Ariſtot. lib. 5. De moribus, ἀντιπεπονθὸς vocat Lexicon B. Germani, ἀντιπόρευσιν. Impp *ſimilitudinem ſupplicij* vocant in l. vlt. C. de accuſationib. eodem modo & Vet. Gloſſar. Talio eſt ſimilitudo ſupplicij vt patiatur quis taliter vt fecit. verbum autem hoc ex duodecim tabulis fluxit.

Talis *qualis*. l. legatus. 116. §. vlti. D. de legat. l. 3. D. de inſtr. & inſtrum. leg.

In tantvm *vt pro adeò*. l. 55. D. de ritu nuptiarum. l. 6. D. de diuiſ. rer.

Tanto magis in l. vlt. D. de eo quod certo loco. Et apud Quintilianum Declamat. 270.

Tantundem. l. 7. D. de condit. indeb. *Tantundem eſt*. l. 15. D. de reb. dub. *Tantundem erit*. l. 1. §. 1. D. de adminiſtr. & peric. *Tantundem dici poteſt*. l. 6. D. de hæredibus inſtit. *Tantundem iuris eſt*. l. 14. §. 1. D. de ritu nupt. *Tantidem æſtimari*. l. 63. §. vlt. D. ad leg. Falc. l. 18. D. de iure dotium. l. 66. §. mancipia. D. ſoluto matrim. *Tantidem debitor*. l. 49. D. de peculio. *Tantidem locari*. l. 3. §. cum qui. D. de iure fiſci. & *Tantidem ponderis*. l. vlt. D. de præſcript. verb.

Tantundem des. l. 1. §. 1. D. de legit. tut. *Tantundem præſtare*. l. 6. D. de reb. credit. *Tantundem prætor facit*. l. 3. §. 1. D. de adminiſtr. tut. *Tantundem Marcellus tractat*. l. 9. §. tantundem. D. de hæredib. inſtit. *Tantundem quantum*. l. 10. §. ſi dominij. D. de in rem verſo. *Tantandem ſummam*. l. 10. §. idem quærit. D. de in rem verſo. & *Tantandem pecuniam*. l. 30. §. 1. D. de pact.

Tantisper l. 7. §. cum in ſuo. D. de acquir. rer. domin.

Tardivs *adire*. l. 15. D. de fideicomm. libert. & Tardius exaudire. lege 21. §. cum per. D. de act. empt. *Tardius latum pretium*. l. 5. C. de pact. inter empt.

Tarditatis gratia. l. 7. §. ſi poſt. D. de adminiſtr. & peric.

Tarvntivs *Paternus citatur ab Aemilio Mauro*, in l. 12. §. 1. D. de re militari.

Taxationem Iuſtinianus in Nouellis interpretatur ῥητὴν ποσότητα ὁριζομένην παρὰ τοῦ δικάζοντος, & ita hoc verbum accipiendum eſt in l. 68. D. de rei vindicat. l. 18. D. de dolo. l. 3. §. Præterea. D. ad exhibend. l. 39. D. de oper. libert. Feſtus Pompeius. *Taxat verbum*, inquit, *ponitur in iis quæ finiuntur quoad tangi liceat, in litibus quoque cum arbitrato præſcribitur quoad ei ius ſit ſtatuendi*. Hoc modo accipiuntur verba *Taxata quantitas* in l. 3. C. de inutilib. ſtipulat. & in l. 2. C. de rerum permut. *Taxare vſuras*. in l. 108. §. vlt. D. de legat. 1. *Taxata pretio ſpecies* in l. 21. C. de iure dot. ita quoque explicandum verbum *Taxatio*. in l. 6. D. vt legat. ſeu fideicom. vt & verba *Taxatio condemnationis*, in l. 4. C. de act. empt. *Taxatio fructuum*, in l. 5. C. ſi quis alteri. *Taxatio peculij* in l. 24. §. 1. D. de act. empt. *Veræ ſubſtantiæ Taxatio*. in l. vlt. C. de magiſtr. conuen. & *Taxationem iureiurando adducere*. l. 4. §. iurare. D. de in lit. iur.

Taxationes etiam in ſententiis, contractibus, teſtamentis, & aliis negotiis dicuntur clauſulæ, quibus eius, quod agitur, pronunciatura vis, reſtringitur & coërcetur & temperatur. l. 24. in fin. D. de action. empt. l. 6. D. vt legator. ſeu fideicommiſſ. l. 41. in fi. D. de legat. lib. 2. l. 5. D. de tritico vino. Quintilia. Declamatio. 13. *Crimen iſtud non priuatam taxationem formulæ merebatur*. Nam Feſt. lib. 17. ſcribit, *Taxatio dicebatur cum arbitro præſcribebatur quoad ei ius eſſet ſtatuendi*, vt ſuprà demonſtratū eſt. in Vet. Gloſſ. Græc. Taxatio appellatur, ἡ φαινομένη ποσότης τῶν ὀρθῶς καὶ ἀληθῶς δαπανηθέντων ἐφ' οἷς καὶ ὅρκος ἐπιλεσιουργήθη. Aliud Gloſſarium, ἡ διαξία διατιμήσις.

Tectores ſunt dealbatores, qui κονιάται Græcis dicuntur. l. 5. §. ſed interdum. D. commoda. l. 27. in fi. D. ad leg. Aquil. l. 1. de excuſatio. artific. lib. 10. Horum opificium ita Tertul. in lib. de Idololatr. explicat. *Scit albarius tectoria inducere, & ciſternam liare, & cymatia diſtēdere, & multa alia ornamenta. Præter ſimulachra parietibus incriſpare*. Inde tectoria, Incruſtationes

ſplendorẽ tranſmittentes quæ ex gypſo & calce vel ex marmore tuſo compoſitæ parietibus inducebantur & illinebantur, vt Vitruu. lib. 2. cap.4.& lib.7.cap.3. Et Plin.docent. Inuenitur hoc verbum in l.7.in fin.D.de vſufruct. l.38.in fin.D. de rei vend.l.3.§. ſi vicinus. D.vti poſſidet. l. 3. §.ſed ſi mutua. D.de in rem verſo.l.17.§. quæ tabulæ.D.de actio. empt.l. 40.D. de dam.infect. *Sic vulgaria tectoria* in l.13.in fin.D.de ſeruit.vrban.quæ Seneca *gregalia* vocare videtur, lib.13.epiſt.vbi balnea gregali Tectorio inducta dicit. hinc *Tector ſeruus* in l. 5. §. interdum. D.commod.

Tectorium opus in l. 241.D. de verborum ſignific. *Tectorium autem imponere parietibus* pro inducere dixit Nerat. in l. 44. D.de vſufruct. *Tectorium autem* vt Plinius lib. 36. cap. 23.tradit, *niſi ter harenato & bis marmorato inductum eſt, non ſatis ſplendoris habebat.* *Tectoris quoque loricationes dicuntur*, in l.impenſæ 79.in fin. D.de verborum ſignificat. nam & *Tectoriis exornare domũ ſolent veteres*. l. 3. §. ſed ſi mutua. D.de in rem verſo.

Tectvm. *ſub eodem tecto* in SC.Silaniano quid ſignificet exponit Vlpian.l.1.§. Hoc autem. D. de SC. Silania.qui præterea *Sub eodẽ* Tecto *eſſe dicantur*, vide l.11.§.ſi ſeruus.D.ad leg.Falc.

Tegvlæ *à tegendo dictæ*, harũ meminerũt Iuriſc. variis locis vt *Tegulæ ex fundo factæ*, in l.68. D.de contrah.empt.*Tegulæ nondum ædificiis impoſitæ*, in l.18.§.vlt.D.de act.empt.*Tegulæ Tecto deiectæ* in l. 24.§. Seruus.D. de dam.inf.*Tegulas in ædificium conicere*, in l.30.D.de vſucapio.& *Tegulas de ædificio tollere*.l.7.§.vlt.& l.nam etſi.9.D. quod vi aut clàm. *Tegulæ affixæ, aut ſeorſum poſitæ*. l.9. D. eodem tit.

In Tela *eſt linum* l.70.§.linum.D.de legat.3.

Telonarii in l. 3.de indulgent. debit. in C. Th. Moſchopul. in lib. περὶ σχεδῶν πλώτης, ait, ὁ δὲ πέλη ἀμφινεμος, οἷοι εἰσὶν ἰο τὰ τῆς θαλάττης καὶ τὰ τῦ ἀντιπάλυ διαπερῶντες τιν. *Canonẽ Telonei* apud Caſſiodor. lib. 5.epiſt.ad Ampel. legimus, Gothorúmque regibus penſitatũ fuiſſe inde intelligimus.Et planè *Telonea* inter regalia ponuntur in conſtitutione Friderici Imperatoris quæ ad finem lib. 2. de feudis. tit.56. poſita eſt. Ad quam pertinet quod Raudeuicus lib.4.de geſtis illius Imperatoris cap.5.ita ſcribit, *Tàm epiſcopi quàm primates, vno ore, vno aſſenſu in manum principis regalia reddere, primique reſignantium Mediolanenſes extitere, requirentique de hoc ipſo iure quid eſſet, adiudicauerunt ducatus, marchias, comitatus, conſulatus, monetas*, Telonea, *fodrum, vectigalia, portus, pedatica, molendina, piſcarias, portus, omnémque vtilitatẽ ex decurſu fluminum prouenientem.* *Fodrum* autem quid eſſet, vt hoc obiter & extra rem propoſitam explicetur, Otho Friſingenſis lib. 2. de geſtis Friderici cap.12. his verbis indicat. *Mos antiquus, ex quo Imperium Romanum ad Francos deriuatum eſt, ad noſtra vſque deductus eſt tempora, vt quotieſcunque reges Italiam ingredi deſtinauerint, gnaros quoſlibet de familiaribus ſuis præmittant qui ſingulas ciuitates ſeu oppida peragrando, ea quæ ad fiſcum regalem ſpectant, quæ ab accolis fodrum dicuntur, exquirant.* Quo verbo & idem auctor eiuſdem lib.cap.23. vtitur.

Telvm vulgò quidem quod arcu mittitur, generaliter tamen quidquid manu iaci & mitti poteſt ſignificat. Itaque & lignum & ferrum & lapis telum dicetur. Et ita teli verbum in 12. tab.quæ latronem, qui ſe Telo defenderet, occidi permittebant, acceptum Caius in l.233.D. de verbor.ſignificat.tradit. Quomodo etiam in l. 1. §. occiſorum. D. de SC. Silania.& in l. Cornelia de ſicariis verbum hoc accipiendum eſt.§. item lex Cornelia.Inſtit.de public.iud. Feſtus verò lib.1.Tela ab armis proprietate ſignificationis hoc diſtare ſcribit, *quòd Tela ſint ea, quibus procul præliamur: Arma verò ab humeris dependentia.* Seruius in lib. 2. Æneid. in hæc verba, *Telorum interea ceſſit genus*, ait, Bene addidit genus. Telum enim dicitur ſecundum Græcam etymologiam, ἀπὸ τῦ τηλόθεν, quicquid longè iaci poteſt: quanquam legerimus de gladio. *At non hòc Telum mea quod vi dextera verſat.* Sic Græci βέλος dicunt ἀπὸ τῦ βάλλειν, & ſequitur conſurgit in enſem, dictum autem Telum à longitudine, vnde muſtelam dicimus. Interpres Euripidis in Cheleba, βέλος πᾶν τὸ βαλλόμενον.

Teli appellatio.l. 54.§.furem.D.de furt.

Telum in feram miſſum. l. 11.§.delinquitur.D.de pactis.

Telo ſe defendere.l.1.D.ad l.Iul.de vi pub.l.16.§.quæritur.D.de pactis.l.7.D.quod met.cauſa.

Cum Telo *ambulare*.l.1.D.ad l.Cornel.de ſicariis.& *cũ Telo eſſe*.l.11.§.vlt.D.ad l.Iul.de vi pub.

Temere.*i.inconſulta facilitate aliquid facere*. l.41.D.de recept. ſic *Temere ædificare*.l.7.§. ex diuerſo.D.de acquir.rer.domin. *Temerè appetere hæreditatem*.l.57. D.de acquir.vel omitt.& *Temerè ſuſcipere ſucceſsionem*.l.58.D.ſolut.matrim.*Temerè dare*.l.3.§.1. D.ad l.Corn.de ſicariis. itẽ Temere *litigare* controuerſiámque mouere dicuntur, qui per calumniam quid petunt aut ſine iuſta cauſa experiuntur. l.29. §.1.& l.39.D. de liber.cauſ.l.79.D. de iudic. Inſtit. de pœn. temp. litig.

Item

Item *Temere procedere ad accuſationem*.D.ad SC. Turpil.*Temere prouocare*.l.6.§. ne tamē. C. de appellat.Symmachus epiſtol. 32.lib.1.*Temere relinquere*.l.40.D.de hæred.pet. *Temere prolatum*.l.2.C.qui bon.non ceſſer. & contrà *Non temerè*, pro nō paſsim vel facilè. ſic *Non temerè accipitur*,in l. 7.§. ſed ſi quis.D.de iniuriis.l. 64. D.de diuerſ.regulis.l.41.D.de fideiuſſorib. l.1.§.ait prætor.D.de dolo.l. 27.D.de hæred.pet.Sic apud Suet.in Domitia.cap.19. *Non Temerè laboris impatiens, per vrbem pedibus non Temerè ambulauit*. l.cum in teſtamento.D.de auro & argent.lega.vbi Alphenus.*Argentum*,inquit, *haberet quo ipſe non Temerè Vteretur*.Liuius lib.30. Sueton. in Auguſto. cap. 55.& cap.73.& cap.77. item *Non Temerè admittendum*.l.9. C.de his qui accuſ.non poſſunt.& *non Temerè permittenda*. l.7.C.vectigalia noua.

TEMERARE *commiſſa*.l.18. C.de his qui accuſ.non poſſ.

TEMERARIA *licentia*.l.4.C.de obſeq.patrono.

Temerarij. l. 7.D.ad l.Iuliam Maieſtat.

Temerator. l.ſi quis. D.de leg.Cornel.de falſ. l.29.D.de falſ.

TEMERITAS *agentium*. l.vlt.D.de furt. *& accuſatorum*. l.1.D.ad SC.Turpill.

TEMONES *inter præſtationes & munera* referuntur in l.4. C.de proxim.ſacr. ſcrin.lib.12. vnde *Temonaria functio* in l.24.de extraord.munet.in C.Theod. & *Temonaria onera* in l. C.de Palatin.ſacr.largit.lib.12.l.4.C.de dignitatib.lib.11.*& Temonarij* qui hoc tributi genus exigūt in l.2.C.de priuileg. eorum qui in ſacr.Palat. in qua tamen vulgò turmariorum, aut,vt alij emendant, telonariorum, pro Temonariorum legitur.Quod vitium ſatis perſpicuè ex eo deprehenditur quod capitularios eos vocari Impp.aiunt. Capitulum autem, atque Temonem aliàs coniungi docuimus.

TEMPERARE *pro abſtinere*. l.1.§. quoque.D.de off.præf.vrb. ſic *Temperare ab iniuria*.l.5.C.de ingen.manumiſſ. *Temperare legato*. l. 41. D.de bon. libert. *Temperare iis quæ ſunt prohibita*.l.1. §. quod autem.D.de off.præf.vrb. *Temperare* quoque pro moderari ponitur. ſic *Temperari decreto res dicitur*, l. 6.D.de legat. præſtand. *Temperanda res decreto*.l.85.§.vlt.D. de diuerſ.regul. *Temperanda res eſt*.l.17.D.de vſuris. *Temperanda res per exceptionem*.l.88.D. ad leg.Falcid. *Temperari res cautionibus*, dicitur in l.45.D.ad leg.Falc.& *Temperari res debet*.l.69.§.vlt.D. de leg.2. ſic quoque *Temperari ſententiam dicit* Paul. lib.5.ſent.tit.3. & *Temperare conditionem ſolet prætor*. l.4.D.de condit. & demonſtr. vt & *Temperandum eſt arbitrio prætoris*.l. 16. D.ex quibus cauſ. maior.& *Temperanda iuriſdictio*.l.1.C.de pign. item *Temperare dolorem*.l.38.§.Imperator.D. ad l.Iul. de adult. & *Temperari modum*, in lege Dei. tit.3.

Hinc *Temperamentum* in l.28.D.de ædilic. edicto. & *Temperamentum benignitatis*. l.11. D.de pœn. & *cum aliquo Temperamento temporis*. l.105.D. de ſolution.ſic *Temperamentum admittere*, in lege Dei,tit.1.& in l. 5.§.vlt.D.de pœnis.

TEMPESTAS. l. fiſtulas 78.§.frumenta. D.de contrah.empt.l.19.§.1.D.de probationib.vid. Plin lib.18.cap.28. *Tempeſtas calamitoſa*. l.15.§.1.D.locat. *Tempeſtas duplex eſt*,*maritima Vel terreſtris*.l.2. §. quod diximus.D.ſi quis cautionib. de *Tempeſtate in mari*.l.2.§. ſi quis tamen. D.ſi quis caution. *Tempeſtas grauis orta in mari vel flumine*. l.2.§.cum in eadē.D.de leg.Rhod.*Tempeſtate contempta*.l.137.idē.D.de verb.oblig. vt & *Tempeſtate impeditus*.l.18.D.de pecun.conſti. *Tempeſtate relatus in inſulam*.l. lotorias. 15. D. de publ. & vect. propter neceſſitatem aduerſæ Tempeſtatis onus expoſitum.l.16.§.ſi propter. D.de publ. & vect.

Tempeſtatis lues. l.8.C.de locato & conducto.

Vi Tempeſtatis confractæ arbores.l.24.§.item.D. de damn.infect.

In Tempeſtate. l.9.§.vlt.D.de acquirend.rer.dom.

TEMPESTIVVM *eſt*.l.13.§.1.D.ad Senatuſc. Trebell.

TEMPVS *tam præteritum quàm futurum*.l.18.D. de aliment.vel cibar. ſed aliter in l. 123. D.de verbor.ſignifi.vbi *Tempus præſens*, *præteritum & futurum*,conſtituitur.item *Tempus Vel certū vel incertum eſt*.l.2.C.de donat. quæ ſub cond. *æſtiuum Vel hybernum*. l.1.§.1.D.de aqua quotid.

Tempus conditioni legatorum & libertatū additum.l.Sticho 40.§.penult.D.de ſtatulib *Iudicij accipiendi Tempus*. l.2.§.1.D.de priuat.delict.*Tēpus iudicati*.l.2.D.de re iudicata. *Furti faciendi Tēpus*.l.6.D.de furt. *Temporis cauſa*. l.1.D.de tut.& curat.id eſt ad Tēpus. *Temporis gratia*,id eſt ad tempus.l. 4.D.de religioſ. *Poſt multū Temporis*. l.22.§.ſi hæres.D.ad SC.Trebell.l.5.§.quotiens.D.de Carbon.edict. l.5.& l.7.§.1.D.de hæredib.inſtit.l.20.D.de adquir.vel omitt. *Ad Tempus*.l.1.§.vlt.D.de effractorib.*id eſt Vſque ad tempus*.l.3.§.idem ait. D.de ſuſpect.tutor.vt & *In tempus damnati & in perpetuū opponuntur*.l.28.§.in exulib.D.de pœnis.l.12.& l.28.& l.29.D. de excuſat.*Per Tempus exilij*.l.29.D.de excuſat.ſic *Ad certū Tempus conducere*.l.14. D.locati. *In Tempus dari*.l.19.ad SC.Trebell.vel *Ad Tempus dari libertas*.l. 33.D.de manum. teſt. *Ad Tēpus datus tutor*.l.1.C in quib.caſib.

Ad Tempus excuſari. l.1. D.de tut. & curat. l. 2. C. ſi tut. vel cur. Reipubl. *Ad Tempus hæredem conſtituere*. l. 8. C.de teſtamen.milit. *Ad Tempus hæredem facere & inſtituere*. l.25.§. mulier. D.de teſtam.milit.ideſt, *vſque ad certum Tempus*, vt loquitur l. 41.D.de teſtam.milit.& contrà *Ex Tempore hæres ſcriptus*, dicitur l.29.§.vlt. D. de teſtament.milit.& *Ex certo Tempore inſtituere hæredem*. l.41.D.de teſtam.milit. item *Ad Tempus rogare*. l.4.§.vlt. D.de precario.

In Tempus reſtitutionis.l.14.§. vlt. D.ad SC.Trebell.

Ad Tempus damnari. l. 6. C.ex quibus cauſ.infam.& *Ad Tempus dari in opus*.l.7.D.de extraordin.criminib.item *Ad tempus & in perpetuum relegari* opponuntur.l.7.§.hæc eſt.D.de interdict.vt *ad Tempus & perpetuò* interdici.l.14. D.de interdict.l.1.§. vlt. D.ad leg.Iul.de vi priua. Paul. lib. 3. ſentent. tit.27. hoc modo & *in Tempus anni relegatus* dicitur in l. 4. C. ex quibus cauſ.infam. & *ad Tempus relegatus*. l.35. §. rerum.D.de hæred.inſtituend.vel *ad Tempus relegatio*. l.3.§.1.D. ſtellionat.' item *ad Tempus relegatus & ordine motus*. l.2.& l.3. D.de decur. quemadmodum & *ad Tempus punire rectè dicimus*.l.21.D.de leg.Cornel.de falſ. & *ad Tempus exulari*. l.vlt.D.ſtellionat.

Ad Tempus liberorum.l.20.D.ad SC. Trebell.

In Tempus.l. 55.D.ad SC.Trebell. *In tempus pubertatis relictum*.l.43. §.1.D. de legat.2. & *In Tempus liberorum legare*. l.9.D. de condit.& demonſtrat. *in Tempus liberorum relictum*. l.50.§. vlt.D. de legat.3. *Et ad Tempus liberorum*. l. 61.D.de condicionibus & demonſtrat.

Tempore. l.16.datus.l.10.D.ſi quis caut.& l.3.D.quæ in fraud.creditor. *Tempore magiſtratus*. l.53.D.de admi.& peric.*Tempore dominium ſibi acquirere*.l.3.D.de eo per quem. *Tempore liberari*. l. 5.§.quotiens.D.de Carbon.ed.l. 9.§.3.D.de iureiur. l. 25.§.1.D. de hæred. pet.l. 69.D. de fideiuſſorib. *Tempore autem liberati dicuntur qui temporali actione tenebantur, cuius dies exiit*. l. vlt. in fin. D.rem rat.hab.l.1.§.item ſi periculum.D.de ventr in poſſeſſ.mitt.l. 45.D.de admin.tuto. l.24.D.de mort.cauſ.don l.3.D.quæ in fraud.credit.l.8. D. de negotiis geſt.ſic & *Tempore tranſacto liberari quis dicitur*.l. 37.D.de fideiuſſorib.

Tempore quoque res admitti dicitur in l.4.D.ne quis in eum.& *Tempore res deperire*.l.7.§.1.D. de admin.& peric.*Tempore perituræ res*.l.20.§.quid ſi poſt.D.de hæreditat. petitio.l.2.& 3.D. de feriis.*Tempore quoque peritura res dicitur cum dilatio actionem perempturа eſt*.l.2.D.de feriis.l.12. D.de procuratorib.item *Tempore peritura dicuntur quorum retentio onerat hæreditatem*. l. 12.§. vlt. D.de religioſ. *Tempore finitur cauſa*.l.1.§.an in hoc.D.de contrar. tut.& *Tempore litem amittere*. l.30.§.1.D.ad leg.Aquil. item *Tempore finitur vſusfructus*.l.9. D. de vi & vi arm. *Tempore finita obligatio*.l.1.§.idem Pomponius. D.de dote.

Vno Tempore & ſeparatis temporibus opponuntur.l.6.D.de acquir.vel omitt.

Ex Tempore vſque ad tempus.l.16.§.vſusfr.D.famil.erciſc. *Ex Tempore & ad tempus*.l.4. D.de ſeruitutib. *Tempora prouocationis laxa*.l.6.D.de his qui notantur infamia.

Temporibus Neronis. l.1.D.ad SC.Trebell. *Claudianis temporibus*.l.1. D.de adſignand.libert.l. 3.§.vlt.D.de incend.l.1.D.de adſignand. libert.*Temporibus Domitiani* l. 1.D. de colluſ.deteg. *Temporibus Diui Traiani*. l. 26.§..ſi pro.D.de fideicom.libert.*Temporibus Hadriani*. l. 15.§. Senatus. D. de iure fiſci. l.5. D.de fideicommiſſ.libert. *Temporibus Diui Hadriani*.l.16.D.de Caſtrenſi peculio. *Temporibus D.Marci*.l. 20. D.de reb.dub.

Temporalis acceſsio. l.2. D.de teſt.milit.*actio*.l. 19.D. de negot.geſt. & l. vlt. D.de minorib. quæ *perpetuæ opponitur*. l. 32. D. ex quib cauſ.maior. l. 24. §.vlt. D. ad SC. Velleian.l. 9. §.ſi paterfamil.D.de adminiſtr.& peric.l. 70.§.vlt. D.ad SC.Trebell. l.1. §.vlt.D. de cuſtod. & exhibit.l. 6.D. de obligat. l. vlt. D.de fideiuſſorib.tutor. porrò

Tēporales actiones perpetuis opponuntur,& hoc nomine hodie eæ demonſtrantur quæ minore ac breuiore 20. & 30.annorum ſpatio finiuntur.l.5.D.de obligat.& actio.l.9.§. ſi paterfamil.D.de adm.tut.l.vlt.D.de fideiuſſor.tut.Inſtit.de perpet.& tempor.actio. Quæ & *Temporariæ dicuntur*.l. prætor ait.§.penult.D.de reb.auct.iud. eóque modo & *Temporalis exceptio appellatur quæ durat vſque ad mortem eius qui excipit*.l.32. D.de vſufructu. item *Temporalis annona*. l.5.D.de adminiſtrat.rerum. *conductio*. l.10.C.de locato & cond.*excuſatio*.l. 4. D. qui petant tutor.ſic *Temporalis imbecillitas quæ vitio perpetuo opponitur*.l. 101.§.verum.D. de verb. ſignific. *Temporalis permutatio*. D.de diuerſ. regul.

Temporale exilium.l.1. D.de iure patronatus.l.vlt.D.de iniuriis. l.4.D.de extraordi.crimin. l.4.C.ex quibus cauſ.infam. *Temporale miniſterium*.l.2. C.de commod. *Temporale pactū conuentum*.l.3.D.de except.l.93.D.de ſolutionib.*Temporale vitium* l.9.D. de liber. & poſtum. *Temporalia vincula*.Paul.lib.5.ſent.tit.4. *Tēporaria & perpetua* opponuntur.lege 56. D. de condit. indeb.

Temporarius tutor. l. 2. D. de tut. & curator. *Temporariæ actiones.* l. 55. §. vlt. D. ad SC. Trebell. l. 9. §. ſi is qui. D. de iureiurand. & *Temporariæ indictiones.* l. 28. D. de vſu & vſufruct. *Temporaria coercitio.* l. 33. D. de pœnis. *Temporarium exilium.* l. falſi. 1. D. de leg. Cornel. & l. 13.

Temporarium interdictum l. 2. §. pœnitet. D. ne quid in loco publ. *Temporarium opus* l. 10. §. vlt. D. de pœnis l. 1. §. vlt. D. de effractorib. l. 1. D. de furib. balneor. l. 1. D. de abigeis. in lege Dei. titulo ij. *Temporarium opus publicum* l. 34. D. de pœnis. *Temporaria vincula.* l. 33. D. de pœnis.

TEMPTARE l. 13. §. Idem Iulianus D. de iureiurando. ſic *Illud temptare poteris.* 25. D. de liberat. legata. Item *Temptat pro temptat dicere & adfirmare nititur. in l.* 160. D. de verbor. ſignif. l. 3. D. quib. mod. vſusfruct. amitt. l. 11. § quod ait prætor. D. quod vi aut clam l. 2. §. ſed & Africanus D. ad Tertyllian. l. 28. D. idem quærit D. famil erciſcund.

TENERA ætas l. 18. D. de quæſtionib. Paul. lib. 5. ſentent tit. 13. & *Teneræ ætatis* l. 11. D. de decurionib.

TENERE merum factum ſignificat, & ad poſſeſſionem corporalem refertur. Tenet enim qui corpore poſſeſſioni inſiſtit licet non poſſideat l. 9. in fin. D. de reivindic. Itaque tenere & poſſidere ſeparantur. l. 18. D. de acceptilationibus. Quinetiam in quos ius poſſidendi non cadit, quales ſunt ſerui, hi tenere rectè dicuntur. l. 38. §. hæc quoque ſtipulatio D. de verbor. oblig. l. 49. §. 1. D. de adquir. poſſeſſio. l. 4. §. Item ſi eam rem D. de vſucapionibus. *Tenere hereditatẽ.* l. 63. §. reſcripto. D. ad SC. Treb. *Tenere rem* in d. l. C. de rei vindicat. & aliàs *Tenere ordinẽ* l. 2. D. de decurionibus. *Tenere vires ſuas* l. 10. D. de captiuis. Huius etiam verbi nouam mihi ſignificationem ex ſuis ingenioſiſſimis obſeruationibus promptam Petrus Faber pro ſua in me beneuolentia ſuggeſſit, qui Tenere idem interdũ ſignificare quod *obtinere* & iudicio vincere his quæ ſubieci locis comprobauit. Paul. l. vlt. D. de exceptionibus rei iudic. *Qui in rem egiſſet nec tenuiſſet.* Imp. Anton. in l. 1. C. ad leg. Fabiã de plagiariis. *Si vero in cauſa tenuerit etiam leg. Fabia crimenque perſequi poterit.* Philippus in l. 6. C. ad leg. Cornel. de falſ. ſecundum ſcriptorum codicum lectionem. *Qui falſas tabulas dixerit, nec tenuerit quod nonnullorum inſcitia immutatum eſt.* Similiter in l. 12. C. de inoffic. teſtam. cum ait Gordianus *qui inofficioſi cauſam delatam non tenuit, à falſi accuſatione non ſubmoueri placuit.* Item Ouid. l. 6. Faſtor. *Rem tenere* pro ius ſuum obtinere vſurpauit. vt & *cauſam tenere* idem auctor Epiſt. 16. Cicero in orat. pro Cæcinna, *Et hoc loco dixiſti Scæuolam cauſam apud Centúmuiros non tenuiſſe.* Sueto. in Domitian. cap. 9. *Nec repeti niſi intra annum, eaque conditione permiſit, vt accuſatori qui cauſam non teneret, exilium pœna eſſet.* Quibus addo ego Liuium lib. 39. Horat *Quo conſultore & quo cauſæ teſte tenentur.* Senec. Controuerſ. 1. lib. 1. *Si non tenuero cauſam, fame moriar. ſi tenuero, hoc tantùm conſequar ne fame moriar.* Quintilian. lib. 9. pa. 156. Suetoni. in Domitiano cap. 10.

Sed & Decretum tenere aliquem dicitur. i. adſtringere & obligare. ſic *Tenuit eum decretum in* 23. *D.* de excuſationibus. & *Tenet eum prius Decretum* in l. 31. D. de excuſat. *Tenet omnes nunciatio* l. 18. D. & oper. noui nunc. & *infantem & furioſum* l. 11. d. tit. *lex quoque tenere aliquem* dicitur. Vide Tit. de adulter. & Senec. Controuerſ. 11. pa. 595. & *conſtitutiones* l. 25. §. ſiquis D. de iniuriis. ſic eodem ſenſu dicitur Quæſtio tenere vnum ex hæredibus l. 29. D. de except. rei iud.

TENERE pro valere, conſiſtere. ſic *Tenebit actio* j. *valebit* l. 59. D. ad Sc. Trebell. & *quæ potius actionem teneat* l. 1. §. *Quæ autem D. quod legat. &c.* Item *Tenet conſenſus* l. 7. §. 1. D. quib. mod pig. *Tenet edictum* l. 6. §. ex hoc D. de edendo. *Tenet hypothecaria* l. 13. D. de pignorib. *Tenet intentio* l. 1. C. ſi pignus cõuention. l. 4. C. de vſucap. *Tenet interdictum* l. 1. §. ſi fundus D. de vi & vi armata. & contra, *Non tenebit interdictum* l. vlt. D. ne vis fiat ei qui in poſſeſſ. itẽ *Tenet iudicium* l. 37. D. de adminiſtr. & peric. & *Ratio minus tenet* l. vlt. C. ſi tut. vel curat. ſic quoque *Tenere* dicitur *ſententia* quæ conuelli non poteſt aut infirmari vllo pacto. l. 23. § 1. D. de appellatio. & contra *Non tenet ſententia* l. 23. §. 1. D. de appellationibus. item, *Tenet ſtipulatio* l. 15. §. 1. D. de caſtrenſ. peculio. l. 7. & l. 28. D. de nouationib. l. 10. D. de vſufr. ear. rer. l. 37. D. reb. credit. & contrà, Non tenet ſtipulatio l. 24. §. Caſſius D. de damn. inf.

Tenere ſcariſta l. 77. D. de verb. ſignif.

Tenere pro *retinere* l. hæredi. 15. D. de ijs quæ vt indign.

Teneri pro obligari. ſic *Teneri actione* l. 3. C. de tranſactionibus. & *actionibus* l. 13. §. de præteritis D. de vſufructu. *Teneri conuentibus* l. 14. §. ſi inter D. commun. diuid. *Teneri edicto* l. 7. §. vlt. D. de iuriſdict. l. 1. §. 1. D. de eo per quem fact. fideicommiſſo l. 77. D. ad Senatuſc. Trebellian. ſic, *Teneri fideicommiſſo facultates* l. 41. §. cum filia D. de vulg. & pupill. l. 77. §. 1.

D. de legat.2. T*eneri interdicto* l. 29. *D.* de precario. l. 1. §. Is autem. D. ne quid in flum. publ. l. 3. §. 1. *D.* de liber. hom. exhib. l. 4. §. tuetur & l. 8. §. vlt. *D.* de precario. l. 1. §. cõpetit, D. de aqua quotid. T*eneri iudicio*, l. 3. §. Item ſi locum. D. de alienat. *Teneri lege*, l. 6. D. de iure patronat. *Teneri fauiana* l. 1. §. ſi ann. l. 5. D. ne quid in fraud. patron. *Teneri muneribus* l. 5. §. negotiatio. §. de iure immunit. *Teneri petitione* l. 1. §. vlt. D. ſiquis omiſſa. & *petitione hæreditatis* l. 16. §. idẽ Iulianus. & l. 18. D. de hered. pet. *Teneri pignoris iure.* l. 6. C. ſi aliena res. *Teneri pignore* l. 41. D. de rebus credit. *Teneri pœna* l. vlt. §. magnus D. de publicanis. & *pœna legis* l. 3. §. item, D. ad l. Cornel. de ſicariis. *Teneri ſenatuſconſulto.* l. 6. D. de leg. Corn. de falſ.

Teneri furti & ad exhibendum, ſcilicet actione l. 4. D. de rei vindicat.

Teneri prædium creditori pignorib. nouis l. 9. D. de oper. nou. nuntiat.

Tenet pro *occupat* & *tegit*. in l. 7. §. inſula. D. de acquir. rer. domin. Sed & terra teneri dicuntur quæ terræ cohærent. ſic *Teneri ſolo* l. 115. D. de verbor. ſignificat. & *In eo ſolo tenetur* l. 1. §. 1. D. de obligationib.

Teneri in adminiſtratione, id eſt, detineri. l. 10. C. de excuſat. tutorum.

Tenere pro obſeruare. ſic Illud Tenendum *eſt. in* l. 12. D. ſi. quis caut. l. 3. §. Illud. D. de agnoſc. liber. l. 2. §. Illud. D. de exceptionib. l. 1. D. de munerib. & honorib.

T**ENVIS** *patria* l. 1. C. vectigal. noua.

Tenues & *exhauſti*, l. 6. D. de munerib. & honorib.

Tenuiores l. 1. C. ne liceat potentioribus. leg. 5. §. quibuſdam. D. de iure immunitat. & *Tenuiores homines* l. 28. §. 1. D. de pœnis.

T**ENOR** actorum. l. 11. C. de fide inſtrum. ætatis. l. 28. §. penult. D. de liber. & poſt. codicillorum l. 3. C. de codicill. pactorũ l. 3. C. de inutilib. ſtipulat. & l. 20. C. de ſolutionib. indulgẽtiæ. l. 5. C. de his qui ſibi adſcrib. *Tenuis indulgentiæ.* l. 9. C. quando prouoc. Tenor inſtrument. l. 8. D. de ſtatu hom. *interdicti* l. 2 C. quor. bon. T*enorem iuris* dixit Liuius lib. 35. in illo loco, *Vno & perpetuo tenore iuris ſemper vſurpato nunquam intermiſſo quæ ex fœdere debent exigimus.* T*enorem vocis* dixit Auſonius in Gratiarum actione in illo loco, *Quis tenor vocis cum incitata pronuntiatur? Quæ inflexio cum remiſſa?* ſic Tenor *iuriſdictionis in* l. 5. C. de his quæ vi. l. 1. C. de bon. auct. iud. item, *Tenor legis Aquiliæ*, l. 56. D. ad leg. Aquil. & *Tenor legis* l. vlt. C. de iure Reipubl. l. 5. C. de iure fiſci. *Tenor mandati*. l. 12. C. mand. vel cõtra. & *liberalitatis* l. 15. C. de donat. inter virum & vxor. rationis. l. 16. D. de legib. *reſcripti* l. 18. C. de probationibus. *ſcripturæ* l. 21. C. de probationibus. *Tenor S. Cti.* Paul. lib. 2. ſent. tit. 21. *Tenor ſententiæ* l. 46. D. de re iudicata. & *veritatis* l. 2. C. ſi contra iuſ.

T**ENTAT** dicere l. 2. §. liberi D. ad SC. Trebellian.

T**ER** citatus l. 8. C. quomodo & quando. & *Tres denuntiationes* l. 9. C. eodem.

T**ERMINI** limites agrorum & fines poſſeſſionum ſignificant l. 3. *D.* de adquir. poſſeſſ. l. 12. D. fin. regund. Varro lib. 4. de ling. Lat. Hinc fines agrorum termini quod hæ partes propter limitare iter maximè teruntur. Itaque terminus cum in Latio aliquot locis dicitur; vt apud Ætium, non terminus ſed termen. hoc Græci τέρμα. Terminus Vet. Gloſſar. Græc. περιόρισμα ἢ ῥάβδη καὶ πεπηγμένη ἡμέρα εἰς τόδε τι κῦ συμπεφωνημένη, ἢ ὅρος. Ἰταλοῖς λέγεται τέρμινος. Terminos ergo finium cauſa poſitos lapides arboreſcere accipimus in l. 1. & l. 2. & l. 3. *D.* de termino mo. l. 1. *C.* de excuſatio. hinc *Terminos ponere in* l. inter 44. D. de recept. qui arbitr. & *Termini poſiti agris* l. 5. *D.* de iuſt. & iure.

Et Iuuenal. Sat. 16. terminum hac circumlocutione deſignat.

Aut ſacrum effodit medio de limite ſaxum. vt & contrà *Termini deiecti & exarati* l. 12. *D.* finium regund. l. 3. *D.* de acquir. poſſ. *Terminum* quoque vocabant cuſtodẽ finiũ deum, quemadmodum ait Lactantius libri 1. diuinar. Inſtitutio. cap. 20.

Terminales lapides apud Ammian. Marc. lib. 18. & qui *finales* in libello varior. auctor. de limitib. & *Terminales arbores* apud Paul. lib. 5. Senten. tit. 22. De quibus vide Sicul. Flaccum, Hygenum, & alios auctores de limitibus.

Terminata lis l. 45. *D.* re iudic.

Terminando negotio l. 5. §. vlt. C. de temporib. inintegr. & *Terminatũ negotium* l. 56. §. 1. *D.* de furt. *Terminata iudicio*. leg. 230. D. de verbor. ſignificat. *Terminatus caſus* l. 16. §. vlt. D. ad ſenatuſc. C. Trebell.

T**ERGIVERSARI** quid l. 1. D. ad Turpill.

T**ERRA** *Italia* l. vlt. D. de abig. *Africa terra* Hort. de bello Africo pag. 425.

T**ERRÆMOTVS** l. 24. hæc ſtipulatio. & §. ſi ſeruus *D.* de damn. infec. *D.* de pollicitationib. *Terræ motu concuſſum ædificium* l. 59. *D.* locati. & *Terræ motu corruit ager* l. 15. 1. *D.* locati.

Terra conditum

Terra conditum corpus l. 39. D. de religioſ.

TERRA *marique* l. 35. §. mortis. D. de mort. cauſ. donat. & *mari, terra, cælo*. l. 2. D. pro ſuo. l. 1. §. vlt. D. de adquir. rer. dom. & *Terra mari, cælo capta* l. 36. §. vlt. D. de furt.

TERRITORIVM *eſt vniuerſitas agrorum intra fines cuiuſque ciuitatis, ab eo dictum, quòd magiſtratus ibi ius terrendi habeat*. l. 239. §. territorium. D. de verbor. ſignific. Sic *Territoria oppidorum & ciuitatium* l. 3. §. non perpetuæ. D. de ſepul. viola. & l. 41. §. ſi quis ad opus. D. de legat. lib. 1. l. vlt. §. patrimoniorũ. D. de munerib. & honoribus l. 3. C. de incol. ita etiam *territorium Gabiniorum* l. 8. D. de pollic. & *intra Territorium patriæ* l. 7. §. ſolet. D. de interdict. *Territorium etiam iudicis* in l. vlt. D. de iuriſdict. Verum enimuero in huius verbi Etymologia à iureconſulto, immò & à ſeipſis variè autores diſſentiunt. Varro quidem lib. 4. de lingua Lati. *Terram à terrendo dictam* ſcribit; *ab eoque colonis communem locum, qui prope oppidum relinquitur, territorium dictum, quòd maximè teratur*. At Siculus Flaccus aliundè huius appellationis originem deducit. Sic enim in libr. de conditio. agror. ſcribit. *Ab his populis, qui, ſedes in aliqua regione conſtituerant, eorumque agros occupauerant, præmenſum quod vniuerſis ſuffecturum videbatur ſolum, territu fugatiſque inde ciuibus, territoria dixere*. Et aliàs. *Bellis enim geſtis victores populi terras omnes, ex quibus victores eiecerunt, publicè atque vniuerſaliter territorium dixere, intra quos fines ius ducendi eſſet*: vbi malim; *iuris dicundi ius eſſet*. Huic conſentit Frontin. in lib. de Agror. qualita. his verbis. *Quicquid enim ad coloniæ municipijve priuilegium pertinet, territorij iuris appellant*. Sed ſi rationem appellationis huius tractemus, territorium eſt quicquid hoſtis terendi cauſa conſtitutũ eſt. At Iſidor. in alia penitus ſententia eſt. *Territorium* enim vocatum ait, *quaſi Torritoriũ*, id eſt, tritum bobus & aratro, ab eo quòd antiqui ſulco ducto & poſſeſſionũ & territoriorũ limites deſignabãt. Dionyſius Halicarnaſſeus lib. 2. καὶ τοὺς ὅρους αὐτοὺς ἑνὸς ἀλλαγῇ γράμματος παρὰ τὴν ἡμετέραν διάλεκτον ἐκφέροντες τέρμινας προσαγορεύουσι. Terrena via l. 1. §. ſi quis. D. de via publ.

TERTIA *pars* l. 1. D. ad l. Iul. ambit. & l. 1. D. ad l. Iul. de vi priuat. *Tertia perſona*. l. 7. §. Cum de vſufructu. D. com. diuidund.

Inter TERTIOS *hæredes*, Sueton. in Claud. cap. 3.

TERTIOCERIVS eadẽ forma, qua primicerius & ſecundocerius dicitur, qui in ordine ſuo tertium locum obtinet. l. 1. C. de præpoſit. agen. in reb. libr. 12. l. 7. C. de palatin. ſacrar. largit. lib. 11. ibi & *Quartocerius* eadem figura effertur. Inuenitur & *Tertiocerij* nomen aliquoties in Notitia Imperij Romani.

Tertium edictum pro tertio capite l. 1. §. deinde adiicit. D. de poſtulando.

TERTVLLIANVS *liber 4. quæſtionum*. l. 30. §. ſuum. D. de adquir. vel omitt.

TERTYLLIANO Senatuſconſulto matres ad legitimam filiorum hæreditatem admittuntur. Titu. ad S.C. Tertyllian. D. l. 34. D. ad Trebellian.

TESSARESCAIDECACITAE in l. 5. C. de hæret. & Maninich. hæreticorum genus ab eo nuncupatum quod 14. Luna paſcha cum Iudæis obſeruare contendunt, auctore Iſidoro lib. 8. Etymolog. cap. 5.

TESSERA *frumenti* in l. 49. §. 1. & l. 87. D. de legat. 2. quæ & TESSERA *frumentaria* l. mortuo. D. de legat. 2. l. 52. §. 1. D. de iudic. l. 49. §. 1. l. 87. D. de legat. 2. quid ſit ex Dionis verbis à Xiphilino in Epitomen contractis, quæ ſubieci planum fit. Ac primùm quod Sueto. in Nero. cap. 11. ait, Neronem teſſeras frumentarias populo ſparſiſſe, ille διὰ συμβόλων σφαίρια μικρὰ γεγραμμένα *in vulgus iacta* refert, *quæ continerent quantum frumenti, aliarumve rerum ei, cuius in manum veniſſent, præſtandum eſſet*. Sed id ipſum apertius in Tito idem auctor explicat. σφαίρια ξύλινα μικρὰ ἄνωθεν εἰς τὸ θέατρον ἐρρίπτει σύμβολον ἔχοντα τὸ μὲν ἐδωδίμου τινός, τὸ δὲ ἐσθῆτος, τὸ δὲ ἀργυρῶν σκευῶν, ἃ ἁρπάσαντάς τινας ἔδει πρὸς τοὺς δοτῆρας αὐτῶν ἀπενεγκεῖν καὶ λαβεῖν τὸ ἐπιγεγραμμένον. Idẽ in Domitiano, τοῖς δὲ θεωμένοις συχνὰ διὰ τῶν σφαιρῶν ἐδίδου. Et in Hadrian. καὶ δῶρα διὰ σφαιρίων καὶ ἐν τῷ θεάτρῳ καὶ ἐν τῷ ἱπποδρόμῳ ἔρριψε. Ex quibus colligitur perſpicuè teſſeras ſymbola fuiſſe in orbẽ rotundata continentia quantũ cuique præſtari in veſte, auro, argento, deberet. Cæterum Auguſtus, vt annonæ difficultatibus ſubueniret, frumentum cuilibet ex populo viritim quaternis penſionibus præberi inſtituit: Cuius rei ergò Teſſeræ notum facientes, quantum cuique admetiendum eſſet, dabantur, vt Sueto. in Auguſto cap. 40. & cap. 41. ſcribit. Seruius in illud Virgil. Georgic. *Aut pecori ſignum aut numeros impreſſit aceruis*. *Facit*, ait, *characteres, quibus pecora ſignantur, aut teſſeras, quibus frumentorum numerus deſignatur. Nam numeros pro literis poſuit, quibus numeri continentur*. Hinc Iſidor. lib. vlt. cap. 14. *Teſſeras* ait *eſſe, quibus frumentorum numerus deſignatur*. Sunt & *teſſeræ militares*, quibus per contubernia quid dux præcipiat, ſignificatur. *Teſſeras* etiam *pacis &*

belli in l. 2. §. deinde quintus. D. de origin. iur. fuiſſe inuenimus.

TESTAMENTVM l. 2. D. & condict. indeb. *eſt iuſta voluntatis noſtræ ſententia de eo quod poſt mortem ſuam fieri quis velit.* l. 1. D. qui teſtamen. face. *Iudiciorum teſtationem* vocat Florentin. in l. 24. D. eod. titul. & *ſupremã conteſtationem*, in l. 20. §. vltim. eod. Vetus Gloſſar. *Teſtamentum eſt teſtatio mentis, ſcilicet vltimum elogium, vel vltimus ſermo, vel poſtrema vox qua quis diſponit &c. rebus ſuis hæredem inſtituendo, vel legata faciendo.* Teſtamentum etiam pro *teſtamentaria hæreditate* nonnunquã poni Pet. Faber, vt nihil non ad locupletandũ noſtrum opus adderet, me admonuit, probauitque primùm ex l. vlt. D. de bon. poſſ. ſec. tab. in qua ita eſt, *Quòd ſi ita hæres ſcriptus ſit, vt interdum excludatur à teſtamento, eò quòd non inuenitur portio qua hæres inſtitutus eſt.* Deinde ex l. 14. D. de his quæ vt indign. in qua Papinia. *admitti ad teſtamentum*, id eſt, ad hæreditatem teſtamento delatam dixit, vt apparet ex l. præcedenti. Item ex l. 2. C. de bon. mater. in qua ſic hoc verbum accipi Thalæus notauit. Eodemque modo & apud Sueton. in Neron. cap. 32. cum ait, Deinde *vt ingratorum in principem teſtamenta ad fiſcum pertinerent*, id eſt, teſtamentariæ hæreditates. Ac denique apud Ambroſ. in Sermo. 14. in pſalm. vbi *teſtamentum adire* dixit. Denique Paul. in l. vlt. §. quod ſi ita. D. de bon. poſſ. ſec. tabul. dixit *Excludi teſtamento*, id eſt, hæreditate teſtamentaria, vbi ſic legendum eſt, *Quod ſi ita hæres ſcriptus ſit interim excludetur à teſtamento, eoque &c.* Horat. lib. 2. Sermon. Sat. 5. *Captare teſtamenta.*

Teſtamentum per æs & libram. Vetus Gloſſar. Græc. διὰ χάλκȣ καὶ ζυγȣ̃.

Teſtamentum autem illud propriè dicitur quod iure perfectum eſt: ſed abuſiuè teſtamenta quoque ea appellamus, quæ iniuſta, irrita, rupta, vel imperfecta ſunt. Nam horum quoque inſpectionem Prætor permittit. l. 2. §. 1. D. teſt. quemadm. aper.

Teſtamentum tutoris. l. 1. §. oſtendimus. D. de ſuſp. tutorib.

Teſtamenti prior pars. l. 29. D. de adimend. leg. & *poſterior.* l. 12. D. de aliment. vel cibar.

Teſtamenti faciendi ius. Vlp. lib. reg. tit. de Teſtament.

Teſtamenti factionem habere dicitur non is ſolùm, qui teſtamentum facere poteſt, ſed & is, qui ex alterius teſtamento capere, & ſibi vel alijs acquirere poteſt. l. 16. D. qui teſtam. fac. l. vlt. D. pro hærede. l. 31. l. 49. & l. ſeq. D. de hæred. inſtitut. Teſtamenti itaque factio cum his eſſe dicitur, quibus vel hæreditas, vel legatum relinqui poteſt. l. 7. D. pro legato. l. 21. D. de teſtam. tut. l. 5. D. de ſeruit. leg. §. ſeruus autem. Inſtitu. de hæred. inſtit. §. teſtes. Inſtitu. de teſtament. l. 82. §. vlt. 1. D. de lega. 2. De libera teſtamenti factione agitur etiã in l. 1. D. de teſtam. milit. & in l. 1. D. de tutel. & rat. denique *Teſtamenti factio dicitur eſſe cum aliquo*, id eſt, teſtamenti faciendi ius, vt loq. Vlpian. lib. regular. tit. de Tutel. 22. vt & *Teſtamenti factionem habere.* l. 3. D. de iure codicill.

Ad Teſtamenti cauſam pertinere quod ad interdictum de tabulis exhibendis, & edictum de aperiendis teſtamentis attinet, videtur, omne quodcunque quaſi ad teſtamentum factum ſit, in quacunque materia fuerit ſcriptum, quod contineat ſupremam voluntatem. Et ideò tàm primæ quàm ſecundæ tabulæ & codicilli hac appellatione continentur. d. l. 2. §. 1. & l. 2. D. de tab. exhib.

Teſtamento quoque *dati tutores* videntur; qui codicillis teſtamento confirmatis dati ſunt. l. 3. D. de teſtamen. tutela.

Teſtamento manumiſſi dicuntur ij, qui teſtamento liberi eſſe iuſſi ſunt, & quibus teſtamento libertas data eſt. toto tit. D. de teſtament. manumiſſ. & Teſtamento accepit libertatem. l. 12. §. Poteſt. D. de liberali cauſa.

Teſtamentum mutare, Seneca in Epiſt. mutabant teſtamenta.

Teſtamento recitatus hæres Cic. pro Sext.

Ex teſtamento actio. l. ſi is qui Stichum. D. de obligationibus.

Teſtamenta prima ſuperant poſterius. l. 29. D. ad Sen. Trebellian.

Teſtamentarius teſtamenti ſcriptorem ſignificat, qui dictante teſtatore id excipit. l. 9. §. 1. D. de hæred. inſtit. l. 15. §. 1. & l. 22. §. ſi teſtamentarius. D. ad leg. Cornel. de falſ. l. 1. D. ſi quis aliquem teſt. prohib. l. 3. §. vlt. D. ad Trebellian.

Teſtamentarius tutor. l. 7. D. iudic. ſolui. l. 4. C. de tut. vel curator. qui ſat. non deder.

Teſtamentaria hæreditas. l. 130. D. de verb. ſignif. quæ opponitur *legitimæ.* l. 17. D. de adquir. vel omitt. hæredit.

Teſtamentaria appellata eſt *Cornelia lex de falſis*, quòd de his qui teſtamenta ſubieciſſent, reſignaſſent, celaſſent, ſuppreſſiſſent, falſaue ſignaſſent, recitaſſent, ſcripta eſſet: quemadmodum ſuprà lib. 3. teſtimonijs abundè multis probaui. Latius verò *teſtamentariæ leges*

quæcunque

quæcunque ad cauſam teſtamentorum pertinent accipiuntur in l. 1. §. lex Falcidia. D. ad leg. Falcidiam. qualis erat *Furia*, vt Vlpianus eam tit. 2. Regular. appellat. *Teſtamentaria lex*. l. 3. §. ſi cauſa. D. de bonorum poſſeſſionibus. l. 29. D. de leg. Cornel. de falſ. l. 6. §. vlt. D. de extraordinar. criminibus. Paul. lib. 5. ſent. tit. 24. l. 3. §. ſi quis dolo. D. de tabul. exhibend.

TESTARI. l. vlt. D. vti legat. ſeu fideicommiſſ.

Teſtatus & *inteſtatus*. l. 6. D. de teſtam. milit. *decedere aduerſantur*. l. 3. §. 1. D. de acquir. vel omitt. aliàs etiam *Teſtatò idem teſtamento facto ſignificat*, in l. 45. §. 1. D. de iure fiſc. l. 7. D. de diuerſ. reg. iur. vt *Inteſtatò*, ſine teſtamento.

Teſtato vel Inteſtato decedere. l. 45. §. 1. D. de iur. fiſci. l. 29. D. eodem.

Teſtatrix. l. 30. l. 4. l. 87. & 88. §. quiſquis. & l. vlt. §. filium. D. de legat. 2. l. 38. §. quindecim. & §. fœliciſſimo. & l. 83. D. de legat. 3. & l. 32. §. hæredi. D. de vſu & vſufructu. l. 19. §. vlt. D. de annuis legat. l. 4. C. de his quibus vt indign.

Teſtari non modò teſtamentum facere. l. 8. §. 1. D. de tranſactionibus, ſed & teſtibus adhibitis quidlibet declarare, denunciare, notúmve facere, ſignificat. l. 20. D. de acquir. hær. l. 3. §. cum inquilinus. D. vti poſſidet. & l. 5. §. ſi quis poteſt. D. de oper. nou. nuntiat. l. 3. §. Inquilinus. D. vti poſſid. l. 21. §. ſocer. D. ad leg. Iul. de adult. & ita *Teſtari* pro eo quod vulgò dicitur *proteſtari*. l. 14. §. ſed interdum. & §. plerique. & §. idem Labeo. D. de religioſ. & ſumptib. *Teſtari dominum*, id eſt Proteſtarj, ſeu teſtato denuntiare. l. 3. §. cum inquil. D. vti poſſid. *Teſtari ad profectum*. l. 7. D. de incendio. *Teſtari libellis*. l. 11. §. ſocer. D. ad leg. Iul. de adult. & *Teſtandæ rei gratia*. l. 25. D. ad l. Iul. de adult. & *Teſtando denuntiare*. l. 1. §. licèt. D. de periculo & commodo. ſic quoque *Teſtatus eſt*, id eſt coram teſtibus declarauit. l. vlt. D. de leg. commiſſ. Vnde *Teſtatio*. l. 3. C. de teſtibus. *ſcripturam teſtibus communitam ſignificat*. l. 7. D. de ſponſalib. l. vlt. D. de cuſtod. reor. l. 3. D. de concubin. l. 22. D. ex quibus cauſ. maior. l. 20. D. de optio. leg. l. 7. D. de aſſig. libert. l. 2. D. de naut. fœn. l. 8. §. 1. D. de noui oper. nunc. l. 39. §. vlt. D. de legat. 3. vbi *Teſtatione complecti*, *in teſtationem redigere*. l. 1. §. rectè. D. vſufr. quẽadmodum caueat. *in teſtationem referre*, pro eodem dicuntur. l. vlt. D. pro derelict. l. 8. §. 2. D. operis noui nunc. l. 5. §. ſi quis ipſi. D. eod. & id ſignificant quod vulgò dicimus, *prendre acte*. *Inteſtatum etiam redigere*, ait Vlpianus in lege 1. §. rectè autem. Digeſtis vſufruct. quemadmodum cau.

Teſtatio quoque inſtrumentorum amiſſorum fit. l. 13. C. de fide inſtrument. & *Teſtatio ſuorum iudiciorum*. l. 24. D. qui teſt. fac. poſſ.

Teſtatio priuata ſeu adnotatio. l. 5. C. de probatio. *Teſtatio habita*. l. 4. D. de fide inſtrum. l. 13. C. eod. tit. ſic *Teſtatio vacuæ poſſeſsionis*. l. 12. Codice de contrahend. empt. l. nec iudicio. C. eodem.

Teſtatio pro conuentione & denunciatione teſtibus adhibitis facta. l. 5. §. vltim. D. de admi. tut. l. 1. §. ſed & ſi quis contra. D. quod vi aut clàm. Sic *Teſtationibus conuentus*. l. 32. §. cùm quidam. D. de arbitr. *Teſtatio* pro teſtium depoſitione, vt loquimur, in l. 21. D. de his qui not. infamia.

Teſtatio interponi dicitur. l. 7. D. de ſponſalibus. & *Teſtationem interponere*. l. 16. D. de Senat. Maced. Per *Teſtationem*. l. 23. C. de inoffic. teſtam.

Teſtatione complecti. l. 2. D. de naut. fœnore. l. 22. D. ex quibus cauſ. maior. *Teſtatione denuntiatum*. l. 238. §. 1. D. de verborum ſignificat. *Teſtatione probare*. l. 27. D. de rei vendic.

Teſtationes. l. 9. §. 1. D. de leg. Cornel. de falſ. & *Teſtationes in ſcriptis*. l. 4. D. de pignoribus. *Teſtationes falſæ* in lege Dei, tit. 8.

Teſtationes conſignare. l. 9. §. nonnunquam. D. de pœn.

Teſtationibus conuentus. l. 32. §. cum quidam. D. de recept. & *teſtationibus probandum eſt*. l. vlt. D. de cuſtod.

Teſtationes etiam vocabant teſtimonia per tabulas dicta cũ conſenſu ſignatorum, & teſtes iureiurando niti ait Quintil. lib. 5. pag. 81. b.

Teſtato conuenit hæredem. l. ſi verò 8. D. de bon. libertor. & *Teſtatò conuenerunt*. l. 8. §. igitur. D. mandati.

Teſtatò conuentus. l. vlt. D. de leg. commiſſ. l. 10. §. ſi quis. D. quæ in fraud. cred. *dicitur qui coram teſtibus conuentus eſt*. l. vlt. D. pro derelict. l. 5. §. vlt. D. de admin. tut. l. 122. §. cohæredes. D. de verbor. obligat. l. vlt. D. de l. commiſſ. l. 8. §. igitur. D. mand. l. 10. §. ſi quis particeps. D. quæ in fraud. credit. *Teſtatò dicere*, in l. 4. C. de diſtract. pign. *Teſtatò denuntiare*. l. 1. §. licet. D. de pericul. & commo. *Teſtatò iubere*. l. 1. D. quod iuſſu. l. qui Romæ in princ. & §. cohæredes. D. de verbor. obligat.

CCC ccc

TESTIFICARI l.2. C. de filiiſfamil. *Teſtificari cum clamore*. l. 4. D. ad leg. Cornel. *Conſentire videtur ad nominationem filij is qui non teſtificatur diſſentire*. l.1. C. de filiisfamil.

Teſtificatio. l.1. C. ſi minor ab hæredit.

TESTIMONIVM *denuntiare*, dicere, perhibere, item *Falſum Teſtimonium præbere*. l. 27. D. de leg. Cornel. de falſ.

Teſtimonia autem ſiue teſtationes, à teſtibus productis dicuntur, vt Græci dicunt ἐκ μαρτυρίας quæ ſunt vt & ex eo Suidas interpretatur, τῶν ἀπόντων, & μαρτυρίας τῶν παρόντων. item *Teſtimonia* abſentium teſtium dicta & teſtationes ſcriptis comprehenſas ſignificant: & à teſtibus ſeparantur. l. 3. §. item Diuus. D. de teſtib. l.1. D. de fide inſtrum. μαρτυρίας γραμματῶν vocat Plutarch. in lib. περὶ φιλαδελφ.

Teſtimonio niſi. Quintil. declamat. 308.

Pro teſtimonio audiri. Suetonius in Claudio cap. 15.

TESTEM *interrogare*, *Teſtem refellere*. *Teſtes dare*. Cic. lib. 7. in Verrem. *Secundum arbitriũ tuum teſtes dabo*. Iuuenal. Satyr. vlt. *Da Teſtem*. Valer. de auct. *cum teſtimonium dari videret*. *Teſtibus datis*. Liu. vnde dedi teſtes. *Rogati teſtes*. l. 21. §. in teſtamentis. D. de teſtament.

TESTVDINEM *Conopeum* & Apul. lib. *lectum indicat*. *Teſtudine perlucidum*.

TESTVDINEIS *legatis*, lecti quoque teſtudineis pedibus deargentati debentur. l. 100. in fin. D. de legat. 3. Ex quo apparet veteres ſupellectili ex teſtudine vſos, quod & Celſus in l. 7. D. de ſupellect. leg. tradit. *Primus autem*, vt Plin. lib. 33. cap. 11. auctor eſt, *Caruillius Pollio Teſtudines ſecare in laminas lectóſque & repoſitoria his veſtire inſtituit*. Ouid. lib. 11. Metamorphoſ. *Ebore & teſtudine cultos Tres habuit thalamos*.

TEXTORES *ſerui*. l. Textoribus. D. de legat. lib. 3.

THEATRVM *& Amphitheatrum diuerſa ſunt*. l. 7. D. de rerum diuiſ. l. 3. D. de oper. public. Quid alterum ab altero diſtet, exponit Caſſiodor. lib. 4. Variar. Epiſt. vlt. & lib. 5. epiſt. ad Maxim. vbi *Theatrum viſorium* interpretatur. vnde & *in Theatro ſpectare dicuntur*, in l. 2. §. ſi quid. D. ne quid in loco publ. porrò *Theatra vniuerſitatis ſunt, & communia ciuitatum*. §. vniuerſitates. Inſtit. de diuiſ. rer.

THENSAVRVS quemadmodum in P. Florent. perpetuò retenta antiquæ ſcripturæ ratione ſcribitur, *eſt vetus quædam depoſitio pecuniæ, cuius non extat memoria, vt iam dominium non habeat*. l. 31. l. 63. D. de acquirend. rerum dominio. l. 67. D. de rei vendicat. l. 3. §. mercatoris. l. 44. D. de acquirend. poſſeſſ. l. 1. l. 3 §. penult. & vlt. D. de iure fiſc. l. 39. §. 1. D. de auro argent. *Theſaurum* etiam Leo Imperat. interpretatur *condita ab ignotis dominis tempore vetuſtiori mobilia*. l. vn. de Theſauris lib. 10. C. *Theſaurum* Papinian. vocat, *pecuniam in terra cuſtodiæ cauſa conditam*. l. 47. D. de acquir. poſſeſſ. ſic dicitur *Theſaurus poſitus fundo* in l. 3. §. Neratius. D. de acquirend. poſſeſſ. & *Theſaurus in monumento inuentus*. l. 4. §. non fit. D. ad leg. Iul. peculat. & *Theſauri reperti*. l. 3. §. ſi in locis. D. de iure fiſci.

Theſaurorum autem præpoſitos habebant Imperatores Conſtantinopolitani & *Comites*. l. penult. C. de murilegul. lib. 11. l. vlt. C. vt dignit. or. ſer. l. 2. C. de Palat. ſacr. largit. lib. 11. Et *Theſaurarios*, cuſtodiæ Theſaurorum ſuorum præpoſitos. l. 1. de cano. largitio. titul. lib. 10. C. Et *Theſaurenſes*. l. 2. C. de Palatin. ſacr. largit. lib. 12. C. Ammia. Marcellin. libro 22. *Hic idem Vrſulus datis literis ad eum, qui Gallicanos tuebatur Theſauros, quicquid poſceret Cæſar, proculdubio iuſſerat dari*. *Theſaurus Imperatoris* in l. 2. de Theſaur. in C. Theod. & l. 1. eod. tit. in Cod. Iuſtin. Vide Nouellam Leonis.

THEOPHRASTVS *citatur* in l. 3. D. de legibus, quæ excepta eſt ex lege 3. §. ſi pars hæreditatis petatur.

THYMELICI, de quibus in l. 4. D. de his qui not. infam. l. 10. D. de pollicitatio. l. penultima de ſpectacul. in Codice Theod. Suida interprete ſunt, οἱ ἐν ὑποκρίσει τὴν τέχνην ἐπιδεικνύμενοι. Iſidorus verò lib. 18. cap. 47. thymelicos muſicos ſcænicos interpretatur, qui organis & lyris & citharis præcinebant. Indéque dictos ait, quòd olim in Orcheſtra ſtantes cantabãt ſuper pulpitum, quod θυμέλη vocabatur. Quæ interpretatio accommodatior eſt ad Vlpiani verba quàm illa Suidæ. Phrynicus quoque ἐν ἐκλογῇ Ἀττικῶν ῥημάτων θυμέλην ait dictum, τόπον ἐν τῷ θεάτρῳ ἀφ' οὗ αὐλοῦνται καὶ κιθαρῳδοῖ καὶ ἄλλοι τινὲς ἠγωνίζοντο. Thymelicos certè à Scænicis diſiunctos ſuáſque in Orcheſtra peregiſſe actiones Vitruuius libro 5. cap. 8. indicat. Hinc *Thymelitæ* in l. 21. de piſtoribus in C. Theod. l. 5. de Scænicis in eod. Cod. Thymelicis autem in d. lege 4. Xyſtici adiunguntur, qui ſe in gymnaſiis & Xyſtis exercebant. Quorum Suetonius in Galb. cap. 15. meminit. Tertullianus in libro de ſpectacul. *Etenim ipſi actores & adminiſtratores ſpectaculorum, quadrigarios, ſcænicos, Xyſticos, harenarios illos amentiſſimos.*

Vnde

Vnde *Xyſtarches* apud eundem Tertullian. in lib. ad Martyres. Suidas, ξυσταρχῶν γυμνασίων ἀρχῶν interpretatur. Et ita *Xyſtarcham*, apud Marcellinum legimus lib. 21. In Pandectis tamē Florentinis *Exuſtici* appellantur.

TIGNA appellantur in 12. tabul. omnes materiæ, ex quibus ædificia fiebant. l. 7. §. appellationis. D. de acquirend. rerum dom. l. 1. D. de tigno iuncto. l. 62. D. de verborum ſignific. Tignum Vet. Gloſſar. Græc. vertit, λίθος, βήσαλον, κατὰ χρηστικὰς πᾶσα ὕλη. & Vet Gloſſar. Lati. *Tignum dicitur omne genus ligneæ materiæ. Tigna ad fulciendam inſulam commodata.* l. is qui. §. 1. D. commodat.

De Tigno iuncto actio. l. 23. §. Tignum. D. de rei vindicat. l. gemma. D. ad exhibend. l. 1. D. de tig. iuncto. §. is qui inſtitutor, de rerum diuiſione.

TIMERE *exceptionem.* l. 56. D. de verborum ſignificat.

TIMOR *litis.* l. 2. C. de tranſactionibus.

TIRONES ſunt, qui nondum in numeros relati, lecti tamen vt militent, publicis expenſis iter faciunt, & ſub campi doctore exercentur. l. 4. 2. D. de teſtament. milit. l. vltim. D. de muneribus & honoribus. l. 4. in fin. D. de re milit. l. vlt. D. de cuſtod. reor. Hos notis compungi in brachiis ſolitos oſtendit l. 3. D. de Fabricenſibus libro 11. C. Et Veget. lib. primo cap. 8. Tironum autem præſtatio & præbitio olim in muneribus publicis fuit. l. 4. Codice de proxim. ſacr. ſcrin. lib. 11. l. 2. C. de priuileg. eorum qui in ſacr. Palat. l. 10. C. de Palatin. ſacr. largit. lib. 12. l. 2. Codice de ſilentiar. eodem titul. Qui à præbitio. tyron. in Cod. Theod. Marcellin. lib. 21. *Parique ſtudio ſupplementa legionibus ſcripta ſunt indictis per prouincias tirociniis.*

TITASVS, ſerui nomen.

TITIANA *hæreditas & Seiana.* l. 25. §. ſi inter. D. famil. erciſcund. l. 27. §. Trebellium. & l. 55. §. qui Titiana. D. ad SC. Trebellian. vt *Titiana prædia. Titianæ ædes.* & *Titianus fundus.* l. 38. §. fundum. & l. 41. D. de legat. 3. l. 16. & l. 17. D. de exceptionib.

TITVLVS *cauſam poſſeſsionis ſignificat.* l. 1. D. pro ſoluto. iuncta l. 3. §. vlt. D. de acquirend. poſſeſſ. l. 13. §. 1. D. de petit. hæredit. l. 2. & l. 11. C. eodem tit. l. vlt. D. ſi quis omiſſ. cauſ. teſtam. *Significat & cauſam transferendi dominij.* l. 24. C. de rei vendic. lege 22. C. famil. erciſc. Plinius epiſt. 6. lib. 3.

Titulum Regerius vetus Interpres in Titulum de diuerſis præſcriptionibus definit, *cauſam acquirendi dominium*, id eſt, ex qua noſtrum fiat quod non erat noſtrum. Vetus Gloſſarium, *Titulus poſsidendi eſt initium poſseſsionis. vt emptio, venditio, permutatio, & huiuſmodi.* ſic *Titulus, quo dominium quæri ſolet.* l. 6. C. de ingen. manum. *Titulus donationis.* l. 42. §. 1. D. de mort. cauſa donat. & *Titulo donationis transferre.* l. 2. & l. 12. C. de donationib. & *Titulo donationis tranſlatum prædium* l. 6. C. ſi aliena res. item *Titulo donationis remiſſæ vſuræ.* l. 54. D. de donationibus inter virum. ſic *Titulos donationis poſsidere*, in l. æris. D. de donat. & *Titulo liberalitatis.* l. 8. C. de condict. ob cauſ. item *Titulo dotis obligari.* l. Senatuſc. de pact. cōuent. ſic *Titulo emptionis dare.* l. 1. C. de pact. pignor. *poſsidere.* l. æris. C. de euict. & *emptoris Titulo prædium ſuſcipere vel tenere.* l. 2. D. de diſtract. pign. item *Titulus familiæ erciſcundæ.* l. 9. C. famil. erciſcundæ. *Titulo permutationis tradere.* l. 4. C. de rer. permut. *Titulo pignoris obligari.* l. 2. C. de adminiſtr. & l. 26. C. de pign. & l. 2. in quib. cauſ. pign. *accipere.* l. 6. C. quæ res pignori. *vendere.* l. 1. D. de diſtract. pign. ſic etiam *Titulus poſſeſsionis dicitur.* l. 1. §. non quærimus. & l. vlt. D. ſi quis omiſſa. l. 11. C. de petit. hæredit. item *Titulus profeſsionum.* l. 1. C. ſi maior ſe minorem. & *Vno Titulo rationum.* l. 10. §. 2. D. de appellationib. *Titulus pro ſoluto.* l. 46. D. de vſucapionib. *Titulo venditionis transferre.* l. 6. C. de cōtrah. empt. & *Titulus venditionis vel donationis.* l. 1. C. de patrib. *Titulus vſucapionis pro dote.* l. 1. D. pro dote. *Titulus vſuræ.* l. 4. D. de naut. fœnor.

Titulo præcedente. l. 23. C. de rei vendicat.

Titulus pro colore. l. Sulpitius. D. de donat. inter vir. & vxor. ſic *Aliquo Titulo ſe excuſare.* l. 60. §. quid ergo. D. de rit. nupt. & *nominis alicuius Titulo vti*, in l. 16. C. de donationibus inter vir. & vxor. ſic *Titulo tenus ære alieno allegato.* l. 5. §. ne tamen. D. de reb. eorum qui ſub tut. vel cur. hoc ſenſu etiam *ſub Titulo operarum aliquid ſtipulari dicimur*, in l. vlt. §. fi. D. qui & à quib. manu.

Titulus pro nomine & forma. ſic *Titulus actionis.* l. 69. D. de fideiuſſorib. l. 3. C. ad Senatuſc. Macedonian. & *Titulus criminis.* l. 3. §. vbicunque, & §. item ſi quis. D. ſtellionat. ſic etiam *Titulos fiſcales & largitionales.* l. 5. de ſuſceptorib. lib. 10. C. Rubr. de canon. largit. titul. Symmach. lib. 1. & 2. epiſtol. *Et quantum in titulis fiſcalibus exigendis tua cura promouerit.* l. 1. D. de reb. credit. l. 2. D. de poſtuland. ſic *Titulo Seianorum accepti lati reditus.* i. nomine & appellatione. l. 91. §. Titio. D. de legat. 3. pari modo &

Titulo naturalis filij natum ex ſe manumittere, dicitur in l. ſi quis ingenuam. 21. D. de capti. & poſtlim. ſic *Eiuſdem tituli priuilegia*, in l. 27. D. de rebus auctor. iud. & *Tituli inſculpti monumento*. Paul. lib. 1. ſentent. tit. 13. item *Tituli falſi figmentum*. l. 7. C. de contrah. empt.

Titulos Tiberius in Conſtitutionibus σανίδας τὰς βασιλικὰς καὶ σήμαντρα ἐπιτίθενται. & alibi σανίδας τὴν ὑμετέραν προσηγορίαν φερούσας ἢ εἰκόνας, ἢ χαρακτῆρας βασιλικοὺς ἀλλοτρίοις οἰκίοις ἢ χωρίοις ἐπιτίθεναι. hinc Latini T*itulum inſcriptionem vocarunt*, vt apud Iuuenal. Satyr. 7. & Plin. epiſt. 29. lib. 7. & *tabellam* qua res venales vel locandæ proſcribuntur, veluti apud Piniū epiſt. 27. lib. Sic apud Tibullum.

Ite ſub Imperium ſub titulúmque Lares.

Vulgò dicimus *affiches, eſcriteaux.*

Titulus pro edicti capite. l. 1. D. de relation. bonor. ſic *Titulus edicti*, l. 195. D. de verborum ſignific. & *Titulus* item pro rubrica in l. 1. §. in principio. & §. vti initio. D. de poſtulando. l. 1. D. de reb. cred.

T*itulus* etiam pro inſcriptione quæ ſupplicij quod de re ſumebatur cauſam indicabat vſurpatur à Suetonio in Domitiano cap. 24. Eodémque ſenſu in Euangelio D. Ioan. cap. 19. ἔθηκαν ἐπὶ σταυροῦ τίτλον. Nam quod ille titulum, hoc Marcus cap. 15. ἐπιγραφὴν τῆς αἰτίας. D. verò Lucas cap. 23. ἐπιγραφὴν, & Matthæi cap. 20. τὴν αἰτίαν αὐτοῦ γεγραμμένην. Sueton. in Caligula cap. 31.

Sed *Titulum* alia ſignificatione expoſuit Rauardus, vt in Rubr. Cod. vt nemo alien. prædiis titulos. Quo ſenſu crebro verbum hoc vſurpatur à D. Auguſtin. Idem in libro de geſtis cum Emerito. In Oratione ad Chriſtum, *Pelle diſcordiam, introduc teip in titulos ſuos, tu mane, non alter poſſideat & de tuis titulis fallat.* Tertullianus in Apologetico, *Chriſtiani ſuo titulo offeruntur.*

Titvs *Antoninus*. l. 12. D. ad SC. Trebellian. l. 11. D. ad municipal.

Tlibiæ & Tlaſiæ. l. hi quoque. D. ad leg. Cornel. de ſicar.

Toga, *quòd ea tegamur*. l. 180. D. de verborum ſignific. ea & *virilis & muliebris eſt.*

T*ogæ vſus*. l. ſed ſi 32. D. de iure fiſci. vide Cuiac. in notis ad leg. obſides. D. qui teſtament. fac. poſſunt.

T*ogæ forenſis honore priuati*. Symmachus. p. 129. & T*ogæ amicus*. i. aduocatorū ordin. p. 227.

Togati. Vet. Gloſſar. T*ogatos dicimus eoſdem quos aduocatos & patronos cauſarum earum qui in forenſibus negotiis præmunientes, litigatoribus ſuum præbent patrocinium, quorum patrocinia ſubſtantiuo nomine dicuntur honoraria.* eodem ſenſu Impp. Conſtitutionibus ponuntur. l. 11. §. proculdubio. C. de iudic. l. vlt. C. de ſportul. Et in tit. de aduocatis diuerſ. iudic. paſſim. l. ſed etiā D. de procuratorib. l. quæ ab initio. D. de diuerſ. reg. iur. T*ogatus ordo aduocatorum* apud Sidon. Apollin. Sic T*ogatorum profeſſionem accipe* apud Caſſiodor. epiſt. 33. lib. 3. & apud Symmachum. l. vlt. C. de poſtul. l. ne quis. C. de aduocat. diuerſor. iudicior. & *qui* T*ogati dicuntur* in epiſt. de confirmat. C. Iuſtinian. iidem *patroni cauſarum* in epiſt. de confirmatione digeſtorum. Sic T*oga*, pro veſte forenſi aduocatorum in l. iiſdem. C. de aduocat. diuerſor. iudicior.

Tolerare *damna*. l. 17. C. de euictionibus.

T*olerabilius eſt*. l. 13. D. de vacat. & excuſat.

Tollere pro ſuſcipere. ſic T*ollere liberos*, in l. 6 §. quamuis. D. de iure patron. & *ita ſublatis filius*. l. 92. D. de adquir. vel omitt. & l. 37. ſed ſi. D. de oper. libert. id eſt ſuſceptis. & *ſuſtulit filiū*. l. 3. de alienat. D. de coniungend. cum emancip.

T*ollere* & *præſtare* opponuntur. l. 14. quod te. D. de ædilic. edicto. ſic T*ollere factum*. l. 31. D. de diuerſ. regul.

T*ollere pro auferre*, in l. 19. §. ſi inquilinus. D. locati. l. 7. D. de religioſ. T*ollere ædificium*. l. 2. §. ſi quis. D. ne quid in loco. l. 27. §. vlt. & l. 37. D. de rei vindicat. T*ollere trabem alienam*. l. 51. D. ad leg. Aquil. T*ollere tegulas de ædificio*. l. 7. D. quod vi aut clàm, & tolli ſuperficies. l. 39. §. dāno. D. de dam. infect. T*ollere tectoria*. l. 3 §. ſi vicinus. D. vti poſſidet. T*ollere rudera*. l. 7. §. vlt. D. de damno. infect. T*ollere ſtercus*. l. 5. §. item Celſus. D. ad exhibend. & *ſterculinum*. l. 17. D. ſi ſeruit. vindic. item T*ollere opus*. l. 3. §. item ſi. D. de alienat. iudic. & *opus factum*. l. 15. D. comm. diuid. T*ollere opus ſuis impenſis*. l. 3. D. de alienat. T*olli opus*. l. 14. D. quod vi aut clàm. l. 25. D. de damn. infect. l. 1. §. ſed etſi. D. de aq. & aqua pluuia. l. 7. D. d. tit. & *Sublato opere*. l. 1. §. ſed etſi. D. de aq. & aqua pluuia. item T*ollere fructum*. l. 42. D. de vſu & vſufruct. T*ollere cretam & fructus*. l. 16. D. de præſcript. verborum. ſic T*ollere glandem*. l. 9. §. 1. D. ad exhibend. & T*ollere arbores*. l. 19. §. vlt. D. de vſufructu. item T*ollere aurum*. l. 31. §. 2. D. de donat. & *Sublata pecunia*. l. 56. §. 1. D. de furt. item T*ollere & exportare theſaurum*. l. 15. D. ad exhib.

Tollere vinum l. 2. §. licet. D. de peric. & commodo. l. 4. §. 5. D. de peric. & comm. & *Tolle vina* l. 15. D. de peric. & commo. & *Sublatis vindemiis* l. 7. D. ſolut. matrim.

Tollere altius ædificia. vide in verbo Altius.

Tollere de medio. l. 37 D. de iniuriis.

Tolli ideſt diſſolui & finiri l. 33. D. de diuerſ. reg. ſic *Tolli actio* j. *extingui dicitur* l. 6. D. commodati. & *Altera actio alteram non tollit.* l. 2. §. vtraque. D. de tut. & rationib. item *Tollitur actio* l. 6. & l. 17. §. 1. & §. de pignore. D. de pact. vt & *Sublata eſt actio* l. 62. D. de ſolutionib. ſic quoque *Tolli cõductio* dicitur in l. 7. & l. 17. & 18. D. de condict. furt. & *Tolli acceptilatione quod debetur* l. 12. & l. 13. D. de acceptilationib. vt & *Sublatum per acceptilationem.* l. 6. D. de acceptilationib. item *Tollitur iudicium* l. 2. §. vtraque D. de tut. & rationib. & *Tolli matrimoniũ* dicitur, ideſt ſolui. Paul. lib. 2. ſentent. tit. 19. vt & *Sublato nomine* l. 36. D. ad municip. item *Tollere obligationem* l. 91. §. ſequitur. D. de verb. obligat. & *Tolli obligatio* in l. 21. §. ſeruo. D. de fideiuſſorib. quomodo etiam *Tolli obligationem pactione.* l. 41. D. de iureiur. & *Tolli partẽ obligationem* l. 17. C. de ſolutionib. *Tolli obligatio, & conſtitui aduerſantur.* l. 8. §. 1. D. de acceptilat. l. 44. & l. 90. §. quod vulgo D. de ſolutionib. ſic *Sublata in perpetuum obligatio.* l. 98. §. vlt. D. de ſolutionib. *Sublata iure obligatio* l. 71. D. de fideiuſſorib. & leg. 38. §. vlt. D. de ſolutionib. *Tolli quoque petitio* dicitur pro extingui. l. 25. C. de pactis. l. 82. D. de legat. 2. itẽ *Tollitur poteſtas* Vlp. lib. Reg. tit. 10. ſic *Sublata quæſtio facti* i. extincta l. 56. §. 1. D. de furt. itẽ *Tollere ſtipulationem.* i. diſſoluere & finire l. 44. §. vlt. D. de ſolutionib. ſic *Tollitur ſtipulatio iure.* l. 28. D. de nouationib. & l. 27. §. Patris. D. de pactis. denique *Tolli teſtamentum & ſublatum teſtamentum* in l. 29. D. ad SC. Trebellianum.

Sublata obſeruatio l. 8. C. de Teſtament.

Tolli electione l. actio. l. 12. C. de furt.

Tolli vſu, ideſt conſumi. l. 1. D. de vſufruct ear. rer.

TONSVRA *ouium* l. legata in fin. D. de leg. 3.

TOPIARII *ſerui* in l. 60. §. vlt. de legat. lib. 3. l. 12. §. idem reſpondit. & l. 17. D. de inſtruct. vel inſtrum. Et apud Plin. lib. 3. Epiſt. ad Caluiſ. *Sunt qui hedera geſtationes conueſtiunt, formas ex plantis, fruticibus, arboribus, faciunt, variáſque ex iis ſubtiliter compoſitis & plicatis figuras exprimunt & reddunt. Vnde quidam Typigrios eos efferendos contendunt à typis ideſt formis ac figuris quas exprimunt.* Hos eleganter hoc verborum ambitu Iulius Firmicus lib. 8. Matheſ. cap. 10. deſignat. *vel qui* (ait) *buxeas arbores tondens in belluas fingat, aut virides porticus in circulum flexis vitibus faciat ab opere topiario quod ipſi facere ſciunt, dicti. Topiarium verò opus è topiis quæ à funiculis nomen obtinuerunt quibus frutices & arbuſculæ tonſiles in animalium ſpecies aut rerum hiſtorias luculenta varietate aſſimilatæ ſunt & religatæ hinc inde deſtinentur flectantúrque ad effingenda quæ luduntur, rerum & animalium argumenta.*

TORMENTA ſeruorum l. 1. & l. 4. D. de quæſtionibus.

Tormenta adhiberi l. 10. §. Tormenta. & l. 18. §. in ora. D. de quæſtionibus.

TORQVERE *laqueum* l. 23. §. excipitur. D. de ædilic. edict. *Torqueri* autem dicuntur de quibus quæſtio habetur. Paul. lib. 5. ſentent. tit. 6. l. vlt. D. de decurionib. ſic *Torqueri ſeruũ,* ideſt quæſtionem de eo haberi. l. 33. D. ad leg. Iul. de adult. l. 23. §. vlt. & l. 66. D. de vſufructu. & *Torti per calumniam ſerui* l. 7. C. de calumn. ſic *tortus homo liber.* l. 27. D. ad leg. Iul. de adulter.

TONSOR *familiæ ruſticæ cauſa paratus* l. 12. §. Trebatius D. de inſtruct. vel inſtrum.

TORRENS eſt, ait Vlpianus, qui Græcè χείμαῤῥος l. 1. D. de fluminibus. Feſtus verò lib. 17. *Torrens,* ait, *ſignificat fluuium ſubitis imbribus concitatũ qui alioquin ſiccitatibus exareſcat.* Seruius ad illum verſum Æneid. 2. *Incidit aut rapidus montano flumine torrens. Fluuius eſt,* ait, *qui æſtate ſiccatur, vnde & nomen accepit, cui Græci per contrarium dedere vocabulum. Nam χείμαῤῥον dixerunt à tempore quo areſcit, ſicut æquinoctium iſημέgα.* Ouid. —— *velut torrens vndis pluuialibus auctus.* & alibi. *Flumine perpetuo torrens ſolet altius ire.* Agratius, *Torrens aqua prærupta decurrens.*

TOTVS *fundus* l. 4. §. vlt. D. pro emptore.

Totas ædes l. 7. §. vlt. l. 15. §. ex hoc edicto D. de damn. infect. *Totã arborem* l. 2. §. vlt. D. pro legat. *Tota obligatio* l. 47. D. de fideiuſſorib. & ſtipulatio l. 18. D. de ſtipulat. ſeruorum. *Non totam ſummam, ſed partem* l. 20. D. de mort. cauſa donat.

Totum l. 14. §. 1. D. l. Cornel. de falſ. *Totum argentum legatum* l. 20. D. de except. rei iud. *In toto iure* l. 80. D. de diuerſ. regulis. & *Totum ius* l. 2. De natalib. reſtituend. *Totum pretium* l. 4. §. ſui D. de manumiſſion.

Totorum bonorum l. 3. D. ſi à parente quis manumiſſ.

In totum expellendus. l. 20. §. 1. D. ad Senat. conſ. Trebellian.

In totum. l. 76. D. de diuerſ. regul. & l. vlt. l. 4. §. nihil. D. de manumiſſionib. l. 45. D. de iure dotium. l. 7. §. 1. & l. 22. de munerib. & honor. ideſt *omnino*. l. 1. § vlt. D. de oblig. & act. l. in totum. D. de oblig. & act. & *per omnia*. l. 8. §. in adoptione. D. de bonor. poſſ. contra tab.

In totum & *in partem* opponuntur. l. 30. §. rurſus. D. ad leg. Falcid. vt & *In totum & proportione* opponuntur. l. 15. §. cum cauſam. D. de damno infecto. & l. 5. §. qui intrat. D. de oper. nou. nunc. item

In Totum abſtinere. l. 6. §. Non verò. D. De offic. Proconſ. *repromitttere*. l. 45. §. vlt. D. de damno infect. *in Totum non edere* l. 8. D. de edendo. *Non in totum repelli*. l. 1. §. ſi pater. D. de ventr. in poſſeſſ.

TRABEM *alienam tollere*. l. 50. §. vlt. D. ad l. Aquil.

TRACTARE pro adminiſtrare. ſic *tractare bona*. l. 12. D. de tut. & curat. *Tractare pecuniam publicam*. l. 2. D. ad municip. & *tractare diligenter rationes*. l. 8. D. de manum. teſtam. l. 21. D. de ſtatulib.

Tractare pro agere. ſic tractare cauſam. l. 2. C. de Aduocat. fiſci. & *Tractatur cauſa*. l. 45. §. Quotiens. D. de iure fiſci. item, *Tractari præſcriptiones*. l. 15. §. Proſcriptiones. D. ad leg. Iul. de adult. & aliàs *tractatum eſt ex facto*.

Tractare pro excipere & habere. ſic *Atrociſſimè tractare ancillas*. l. 2. D. de his qui ſui. & côtrà *Tractare clementius*, in l. 28. §. ſolent. D. de pœnis.

Tractare pro diſcutere, agere, deliberare ſeu diſſerere. ſic *Tractare ius*. l. 11. §. vlt. D. ad l. Iul. de adulter. quam ſpeciem Scæuola tract. l. qui bona. 23. §. ſi quid nobis. D. de acquir. rer. dom. l. 1. §. ſi ſit. D. de coniungend. cum emancip. liber. *Tractari poteſt*. l. 2. §. *Tractari*. D. ad S. C. Tertyllian. l. cætera. §. 1. D. de legat. 1. l. 1. §. 1. D. ad Senatuſconſultum Tertyll. l. 24. §. hoſtium. D. de fideicommiſſ. libert. l. 7. D. quando dies legat. *Tractari ſolet*. l. 2. D. de cuſtodia. l. 11. §. ſi filia. D. ad. leg. falcid. *Tractare ſolemus*. l. 13. §. ſiquis opus. D. de damn. inf. l. 18. D. de tutel. & rationib. *Tractat Iulianus*. l. 13. §. hæc quæſtio. D. de manum. teſt. *Tractat Papinianus*. l. & § Papinian. D. de furt. *Tractatur apud Marcellũ*. l. 33. D. de adquir. rer. dom. *Tractabitur*. l. 21. D. de donationib. *Nunc tractemus*. l. 1. D. de tut. & ration. *Tractãdum eſt*. l. 2. D. à quibus appell. *Ad tractandum*. i. *agendum ſeu colloquendum de adulterio*. l. 9. D. ad l. Iul. de adult. *Tractatum eſt*. l. 9. §. Illud. D. de ſtatu liber.

Tractatus ob rem dati. l. 5. D. de præſc. verb.

Tractatus l. 40. D. de reb. credit.

Tractatus i. *quæſtio futuri temporis*. l. 1 §. 2. D. de vſuris. ſic

TRACTATVS *verbum accipitur* in l. 5. in prin. §. penult. D. de præſcrip. verb. l. vlt. D. ſi pars hæred. pet. l. 32. §. officio. D. de arbitr. Sic *Tractatu habito*. in l. 9. D. de gradib. & adfi. At in l. 32. D pro ſoc. *tractatu habito*, eſt, conuentione habita. Laurentius de Pœnitentia, *Qui enim eſt diſtractor aut emptor, qui lucri gratia habet de cupiditate tractat*.

Tractatus plures recipit ſpecies. l. 5. §. ſed ſi faciam. D. de præſcript. verborum.

TRACTORIÆ diplomata & literas euectionis publicæ præbitioniſque ſignificant. Rub. de tractorijs & ſtatiu. libr. 12. C. Sic enim eam Rubricam emendandam cenſeo, eodémque collyrio etiam l. 2. C. de deſertorib. lib. 12. & l. penult. de curſu publ. eo. lib. medebimur, in quibus *Tractoriæ* pro *Tractorijs* perperam ac mendoſè vulgò legitur. Sed & in l. 1. C. de tractor. & ſtat. vbi impreſſi codices *Tractores cum ſtatiuis*, rectius & Rubricæ conuenientius ſcriptorum codicum autoritate freti legimus *Tractoriæ cum ſtatiuis*. Huius noſtræ ſcripturæ veritatem præter veteres libros, etiam impreſſi B. Auguſtini codices comprobant. in quibus, Epiſtol. 15. ita ſcriptum eſt, *Tractoria ad me denuò Idib. Nouembr. venit. Quæ & mox tractoria Epiſtola*, ibidem appellatur, & in lib. poſt collatio. contra Donatiſt. cap. 24. *A primatu ſuo per tractoriam ſunt euocati*. Formulam tractoriæ legatorum ex antiquo libro ſcripto ſumptam hic adſcribam. *Ille Rex omnibus agentibus (locis) nos in Dei nomine Apoſtolico viro N. nec non & illuſtri viro N. partibus illis legationis cauſa dixerimus. Ideo iubemus vt locis conuenientibus eiſdem à vobis euectio ſimulque humanitas miniſtretur. Hoc eſt veredos ſiue paraueredos & panes nitidos tot, vini modios tot, ceruiſiæ modium tantum, lardi libras tot, porcos tot, porcellos tot, verueces tot, agnellos tot, phaſianos tot, pullos tot, oua tot, olei libras tot, gari libras tot, mel tantum, aceti tantum, piper tot, grani maſtiches tot, dactylas tantas, peſtaſias tantas, amygdala tot, cereos tot, ſalis tot, olera, legumen, carra tanta, faculas tot. Itemque victu ad caballos eorum fœni carra tanta, ſuffuſi modios tot. Hæc omnia diebus tam ad ambulandum, quàm ad nos in Dei nomine reuertendo vnuſquiſque veſtrum per loca*

conſuetudinaria

conſuetudinaria eiuſdem miniſtrare & adimplere procuretis, quatenus nec moram habeant, nec iniuriam perferant ſi gratiam noſtram optatis habere. Vide & lib. 4. legis Franciſcæ cap. 67. Sed & qui *Tractatores* in impreſſis libris, *Tractores* in ſcriptis vocantur. l. vlt. C. de executoribus & exactorib. lib. 12. Tametſi in Lexico B. Germani *Tractatores* inuenio προσχολιαστάς verti. In Nouellis planè πρακτευτῶν non ſemel fit mentio, & maximè in Nouell. περὶ αὐθεντίας Καππαδοκίας. Et in Nouell. περὶ τῆς τῶν δημοσίων ἀπόδοσιν. Et in Edicto Iuſtinia. 13. Quos curam egiſſe τῆς εἰς πράξεως τῶν δημοσίων φόρων, ex illis locis liquet.

TRADERE *latrones*. l. 1. §. Cum quis. D. de quæſtionibus.

Tradi militi. l. 7. *D.* de interdict. *Tradi pœnæ*. l. 11. *D.* ad l. Cornel. de ſicariis. & *ſuæ pœnæ* l. vlt. *D.* de interdict. *Tradi in opus publ.* l. 10. *D.* de pœnis.

Tradita res videtur ſi cum apud me eſſet ex aliqua cauſa poſt emptionem apud me remãſerit. l. 11. §. ſiquis rem. *D.* de public. l. 62. D. de euictionib. l. 9. §. Interdum. *D.* de acquir. rer. dom. Non videtur traditus ſeruus quem donec pretium ſolueret, à venditore emptor conductum rogauit cum eius poſſeſſio per locationem à venditore retineatur. l. 16. *D.* de pericul. & commo. ſi quis fundum per epiſtolam donet ei qui in eo fundo ſit, ſufficit hoc ad traditam poſſeſſionem, idem eſt etſi à fundo abſit, ſi tamen qui donat ab eo conducat, vel vſumfructum retineat, vel ſi eius nomine conſtituat poſſidere. l. 77. D. de rei vendic. l. 35. §. ſed ſiquidem. *D.* de donationibus. *Traditæ* etiam videntur trabes, quas emptor ſignauerit. l. 4. in fin. D. de peric. & cõmod. *Tradita* quoque videtur vina, cùm claues cellæ vinariæ emptori adiectæ ſunt. l. 1. §. ſi iuſſerim. *D.* de adquir. poſſeſſ. vbi etiam adiicitur eas res quæ propter magnitudinem ponderis moueri non poſſunt, pro traditis haberi ſi in re præſenti contrahere conſenſerint.

TRADITIO vet. gloſſar. ἡ ἀπὸ χειρὸς εἰς χεῖρα μετάθεσις.

TRADITIO autem rerum corporalium eſt. Incorporales enim traditionem non recipiunt. l. 43. 1. D. de acquir. rer. domin. Sed in his vſus iuris pro traditione poſſeſſionis cedit. l. 20. D. de ſeruitutib. Eoque modo *traditio ſeruitutum* accipienda eſt in l. 1. in fin. *D.* de ſeruitut. ruſt. & *traditio vſusfructus* in l. 13. §. 1. D. de publicia. Traditionis autẽ nomine Iureconſulti omnes adquiſitionum ſpecies complectuntur, vt ſtipulationis verbo obligationes omnes. Ideóque ſæpè ſtipulari & Per traditionẽ accipere coniungunt, cùm omnẽ obligationẽ & dominij acquiſitionẽ ſignificare volunt, vt in l. 12. §. de illo. D. de de vſufr. l. 27. §. 1. D. ad Trebellia. l. 12. §. 1. D. de captiu. & poſtl. l. 14. l. 15. §. ſi ſeruus. D. de caſtren. pecul. l. 14. D. de vſu & habit. l. 25. §. licet. D. de liber. cau. l. 33. & l. 39. in fin. D. de acquiren. rer. dom. l. 86. §. cùm ſeruus. *D.* de legat. 1. l. 12. D. de auct. tut. Ex cõtrario in l. 6. D. de verbor. obligat. nec tradere nec promittendo obligari hoc continet, nec alienare nec ex alieno contractu obligari.

TRADERE vacuã poſſeſſionẽ. l. 68. §. 1. l. fiſtulas. l. 78. §. 1. *D.* de contr. empt. l. penult. in fin. *D.* de acquir. poſſeſſ. l. colonus. *D.* de vi & vi arm. & l. 3. *D.* qui potior. in pign. l. 2. *D.* de vſur. & ſimpliciter, *Tradere poſſeſſionem*. l. 18. §. emptor. *D.* de damn. infect. vt & *Tradi poſſeſſio*. l. 12. *D.* de vi & vi arm. & *Tradita poſſeſſio*. l. 15. C. de rei vendicat. l. 21. D. de vſufruct. l. 2. C. de adquir. & retin. poſſeſſ.

Traditio vacuæ poſſeſſionis. l. vltim. D. de ſeruit.. l. 3. §. ſi iter. D. de act. empt.

Per Traditionem accipere. l. 14. D. de vſu & habit. l. 5. D. de conſenſ. tutorum. l. ſi tibi §. cum ſeruus. D. de legat. l. 15. §. ſi ſeruus. D. de caſtrenſi peculio. l. 27. §. 1. D. ad. SC. Trebelli. l. 19. §. vlt. *D.* de caſtrenſ. pecul. l. 16. *D.* de obligat. l. 3. §. vlt. & l. 37. §. ſicut, & §. quod viuunt. & l. 39. l. 63. §. ſi comm. D. de adquir. re. dom. l. 14. D. de vſu & habit. & l. 22. §. fugitiuus. D. mandati.

Traditionibus corporum dominium tranſlatum. l. 2. Cod. de crim. ſtellionat.

Traditum iri. l. 47. §. cum ſub. *D.* de fideicommiſſ. libert.

Mihi traditum eſt. l. 4. §. Nomen. *D.* de pœn. leg.

Quod per manus traditum eſt. l. 10. D. de iur. codicill.

TRAGOEDI *ſerui*. l. 12. *D.* de fideicommiſſ. libert. l. 38. §. vlt. D. de ædilic. edicto. & tragica veſtis tit. de vſufruct.

TRAHERE id eſt, protrahere & differre. Sic *trahere executionẽ ſententiæ*. l. tutor. 41. in principi. de vſur. & *Trahere conditionem*, l. 7. D. de ſtatuliber. l. 23. D. de heredib. inſtituend. & *Trahendum decretum*, ideſt protrahendum. l. 22. D. ad *SC*. Trebell. *Traxiſſe litem ſatis diu*, in l. vlt. D. ad SC. Turpill. & *tracta lite*. l. 3. D. ad l. Iul. de adult. *Trahere* abſolutè, vel ita vt intelligatur, verbum libertatis dixit Vlpia. l. 3. §. ſiquis hæredi. de ſtatuliber. *D.* ſic *tractum*. i. protractum in l. 4. *D.* de vulg. & pupil. & *tracta vita*. i. protracta l. 22. *D.* de donationibus.

Protrahi quidem manumiſſio dicitur in. l. ſi peculium 20. §.vlt. eod. tit. Sic *diu tractum negotiũ appellationis* dicitur. l. vlt. D. de re iudica. l. 24. D. de appellat. item, *Trahere renuntiationem* ideſt protrahere, l. 5. D. ſi menſor falſ. mod. ſic *trahere ſatiſdationem*, ideſt differre. l. 2. D. de magiſtrat. conuen. & *Trahere tempus* pro extendere. l. 16. §. vlt. D. de pecun. conſtit. vnde *Tractus temporis*. l. 29. D. de reg. iur. l. 12. l. 43. §. vlt. D. de procuratorib. l. 30. D. de diuerſ. regul. iur. & l. 24. D. de oper. libert. *Tractus* pro plaga & regione. l. 4. C. de ſumma trinit. l. 2. C. de offic. præf. præt. Valer. lib. 7. cap. 1. *Mauritaniæ & Numidiæ cæterarũmque illius tractus gentium*. Frontin. lib. 1. de Aquæductib. *Ea namque eſt, quam omnes tractus eius per vicem in modulos certos diſpenſatam accipiunt*. l. 5. §. 1. D. de iure deliberand.

Cum tractu aliquo. l. 7. §. vtrum ergo. D. quib. ex cauſ. in poſſeſſ.

Trahere reliqua dicitur qui reliquatus eſt. l. ſeruus. 34. §. Imperator. & §. quid ergo. D. de ſtatuliber. l. curator 3. §. quandiu. D. de adm. rer. ad ciuitat. pert. l. 46. D. de adminiſt. & peric. l. 3. §. 1. D. de adminiſtrat. rerum.

Trahere. i. deducere. ſic *Traxit nomen*. in l. 1. §. vlt. D. de teſtament. milit. & *Tractum nomen*. l. 1. D. de præuaricat. item, *Trahere originem*. l. 23. & l. vlt. §. Item. D. ad municipal.

Trahere. i. producere & extendere. ſic *Trahi leges priores ad poſteriores*. l. 26. & l. 27. D. de legib. & *trahi conſtitutiones ad exemplum*. l. 1. D. de conſtitutionib. principum. item, SC. *Trahenda mens*. i. producenda interpretatione. l. 30. §. 2. D. de fideicomm. libert. hoc ſenſu *Trahere verbum*, etiam accipitur in l. 3. §. quin eiuſdem D. de donat. inter. vir. & vxor.

Trahere pro Rapere. ſic

Trahi ad pœnam in l. 7. §. 1. D. ad leg. Iul. maieſtat. & *Trahi in ſeruitutem*. l. 6. D. de liber. cau. item, *Trahendus non erit ad ſeruitutes*, l. 76. D. de legat. 2.

Trahere pro adducere. ſic, l. 17. §. vlt. D. de recept. qui arbit.

non *Trahere damnum*. i. euitare. l. 57. & 58. D. de rei vendicat.

Trahendum, ideſt, ſubtrahendum, l. 5. §. ceſſatum. D. vt in poſſ.

TRAIICERE eſt in vlteriorem ripam vel litus vehere. ſic *traijcere armenta*. l. 12. D. de ſeruit. ruſt. *Traiicere vectores*. l. 1. §. ſed etſi. D. de exercit. & *Traiicit vectores nauta*, l. 5. D. naut. caup. ſtab. qui eos in vlteriorem ripam vel littus exponunt. l. 3. D. nautæ, caupon. *Traijci* etiam *pecunia*, quæ trans mare exportatur. l. 39. §. patruus. D. de adm. tut. l. 9. §. 1. D. ad leg. Iuliam pecul. Iude. *Traiecticia pecunia* nautica quæ periculo creditoris traijcienda mutuo datur. l. 3. §. ſi ſeruus. D. de peculio. *Traiecticia*, ait Modeſtinus, *ea pecunia eſt, quæ trans mare vehitur*. Cæterum ſi eodem loco conſumatur, non erit traiecticia. l. 1. & l. 4. de naut. fœn. Sic in l. 3. §. ſi ſeruus. D. de pecul. & in l. 1. & l. vlt. C. de naut. fœn. & in l. 19. C. de vſur. & l. 2. §. vlt. D. quod cert. loco. & in l. 23. D. de obligat. & action. Paul. lib. 2. Sentent. tit. 14. & Nou. Conſtit. 110. Appellatur *nautica pecunia* in l. 1. §. vlt. D. nautæ, caupon. l. 3. D. de naut. fœn. Auguſtin. Sermone 245. *Ecce eget hic pauper qui ciuis eſt regni cœlorum, quid dubitas facere traiectitium? Sic enim dant qui hoc faciunt, vt plura accipiant cum ad ea loca venerint vnde eſt ille qui accepit*. ſic quoque *Traiectæ in ſcapham merces*. l. 4. D. de l. Rhodia.

Traiicere aquæductum, l. 11. §. 1. D. de publican. & *Traiectus aquæductus per domum*, l. 29. §. 1. D. ad leg. Aquil.

TRANQVILLITAS *ſeculi*. l. vlt. C. ne fiſcus. & noſtra *Tranquillitas*, l. 1. C. quando libellus.

TRANS *flumen*, l. 38. D. de adquir. rer. domi. *trans flumen eſſe*, l. in delictis. D. de noxalib. *Trans flumen poſſidere*, l. 1. §. 1. D. de ripa munienda. *Trans Rhenum*, l. 11. D. de euictionib. *Trans viam*, l. 38. D. de adquir. rer. domin. *Trans mare*, l. 6. §. prætor ait. D. de edendo. l. 199. D. de verbor. ſignificat. *Trans mare mittere naues*, l. 26. §. vlt. D. de rei vendic. *Trans mare vehi*. l. 1. D. de naut. fœnor. *Trans mare habere*, l. ſi quis ex argentarijs. §. vbi. D. de edendo. *Trans mare abeſſe*, l. 3. §. quod ſi. de excuſ. tut. l. 3. §. cum extaret. D. de Carbonian. edict. *Trans mare profecta*, l. ſi mulieri. 22. D. quibus mod. vſuſfruct. amitt. *Trans mare agere*, l. 1. D. de nautic. fœnor. *Trans mare domicilium habere*, l. 34. D. de iudic.

Tranſmarina legatio, l. 3. C. de legationibus. & *Trãſmarinæ negotiationes*, l. 10. D. qui & à quib.

TRANSCENDERE *muros*, l. vlt. D. de diuiſ. rerum.

TRANSCRIBERE in alterius ius transferre ſignificat. l. 12. D. de præſcript. verb. l. 3. C. de reuoc. his quæ in fr. cred. l. 41. §. agri plagam. D. de legat. 3. l. 3. C. de reb. auct. iud. Agratius in lib. de Orthograph. *Tranſcribere, ait, dicimur, cum ius noſtrũ in alium tranſit*. Sic *tranſcripta prædia*, accipe in l. vlt. de præd. nauicul. l. 11. C. Ambroſ. lib. 6. Epiſtol. *Denique tranſcriptis in aliorum iura prædijs virum ſequitur*. Symmach. lib. 2. Epiſt. *Cùm ad ſoliditatẽ tranſcriptæ in nouũ dominium poſſeſſionis cuncta ex morte celebrata ſint*. Arnobius aduerſ. gentes lib. 1. fo. 15. pag. 1.

Tranſcribere

Tranſcribere poſſe in hominem ius ſuum & q. . . . . . facere ſolus poſſis fragiliſſimæ rei donare & participare faciendum ſupra omnia ſita eſt p . . . . *Aes alienum in ſe tranſcribere*, id eſt, transferre in lege 13. D. ad Velleia.

TRANSDVCI *grex*. lege quarta §. 1. Digeſtis de ſeruit. & *Trāſduci vites in arbores* lege 3. §. Item ſi D. vti poſſid. & aliàs tranſducere aquæductum.

Tranſductus ad alium vſum lege ſexta. D. de legat. 3.

Tranſducta linea lege 29. D. de adquir. rer. dom.

TRANSFERRE *actiones* lege 35. §. ſi res. D. de contrahend. empt. *Transferre litem ad alium* lege quarta §. 1. D. de alienationib. l. 22. Codice de procuratoribus. *Transferre in ſe litem*. l. 17. D. de procuratoribus. *Transferre perſecutionem* l. 2. C. de donationibus. & iudicium lege 27. D. de procuratoribus lege 45. D. mandat. lege 24. §. vlt. D. de liberali cauſa. & lege 13. De fideiuſſoribus. & *Tranſlatio iudicij* lege 15. D. de noxalibus, lege 29. D. de operis libert. vide titul. de procuratoribus. *Transferri etiam dicitur condictio in alium ſenatum*. lege 17. D. de condict. furt. vt & *Tranſlata condicio* lege quarta §. ſi tab. D. de fideicomm. libert. *Transferri corpus* lege tertia. §. Diuus. D. de ſepulchro viol.

Transferre in prouinciam. lege 28. §. ſed etſi dies. D. de iudic. *Transferre domicilium* l. 8. §. vidit igitur. D. de tranſactionib. *Transfertur domicilium re & facto*. l. 30. D. ad municip.

Transferre ad heredem, id eſt tranſmittere. l. 4. & l. 5. D. quando dies legat. ſic *Transferre ad heredem legatum*. l. 20. D. ad ſenat. conſ. Trebell. & *Tranſlatum legatum* l. 66. D. de condit. & demonſtrat. l. 95. D. de condit. & demon. vnde &

TRANSLATIO *legati* quæ tum fit cum ab vno ad alium legatum transfertur. & fit quatuor modis, quos Paul. explicat in lege ſexta D. de adim. legat. De hac tranſlatione agitur lege vlti. D. de his qui pœnæ nom. & Iuſtinian. in tit. de ademptio. legator.

Translatio etiam *iudicij*, litis tranſlationem ſignificat. lege 17. §. ſed & ſi patet. D. de iniur. cum iudicium ab vno ſuſceptum in alium transfertur. in lege 25. lege 27. D. de procuratoribus.

Transfert in ſe obligationem. lege prima & leg. quarta, Codice ad Senatuſconſultum Velleian. & *Transferre dominium fundi ad aliquem*. lege ſexta §. ſiquis. D. de aqu. & aqua pluuia. & *Tranſlatio dominij*. lege 33. §. primo. D. de donationibus. *Transferre proprietatem* lege nona. §. itē D. de adquir. rer. dominio. *Transferre poſſeſſionem*. leg. ſexta. §. vltimo. D. de Carboniano edicto. *Transferre tutelam* lege ſecunda Codice de ſuſpect. tut. *Transferri quoque venditio* dicitur l. 4. §. ſed & Marcellus. D. de in diem addict.

In alios vſus Tranſlatæ ſummæ. l. 96. D. de legat. 1.

Tranſlatitiè pro defunctoriè & colluſoriè in l. 1. §. Præuaricatorem, D. ad Turpill. & obiter in l. 1. D. de iure patron. l. 55. §. qui fideicommiſſi. D. ad Trebell. ſic *Non translatitiè*, & diligentius opponuntur in lege Dei tit. 4.

Translaticia autem edicta dicebantur quæ ex veteri & recepto iure eoque quod antea obtinebat, componebantur. ſiue quæ ex vrbano edicto in prouinciale transferebantur, quia in prouincia ſæpè in iure dicundo repetere ſolebant, quæ priùs in vrbe edixerant. Cic. 3. in Verrem: *In re tam vſitata ſatis eſt, oſtendere omnes antea ita ius dixiſſe, & hoc vetus edictum, translaticiúmque eſſe. Cognoſcite aliud hominis in re vetere edictum nouum*. Idem lib. 3. Epiſtol. ad Attic. *Alterum caput eſt, translaticium de impunitate ſi quid contra alias leges eius legis ergò factum ſit.* Erat enim hoc caput ex libris antiquis legibus in Claudiam legem tranſcriptum. Inſignior ille locus Ciceronis ex lib. 3. Epiſt. ad Appium pag. 70. Et ſi quantum Romæ compoſui edictum nihil addidi niſi quod publicani rogarunt, cum Samum ad me veniſſent vt de tuo edicto totidem verbis transferrem in meum diligentiſſimè ſcriptum caput eſt quod pertinet &c. hoc verbo ex quo ſuſpicio nata eſt me exquiſiſſe aliquid ne quo te offenderē tranſlaticium eſt. Gelli. lib. 3. cap. penult. Hoc *ſignificabat edictum, quo nunc quoque Coſſ. cùm Senatores in curiam vocant, ſeruandæ conſuetudinis cauſa translaticio vtuntur*. Hoc ſenſu *Translaticium funus* dicit Sueton. in Nero. cap. 33. Et *Translaticium* ius in Auguſt. cap. 10. & *Translaticiæ cauſæ*, & *breues* apud eundem Nero. cap. 7.

TRANSFIGVRAT *ornamentum* l. 10. §. ſi maſſa. D. quib. mod. vſuſ.

TRANSFVGERE *ad hoſtes*. l. 15. D. de tutel.

TRANSFVGA *non ſolum is accipiendus eſt, qui aut ad hoſtes, aut in bello transfugit; ſed & qui per induciarum tempus aut ad eos quibuſcum nulla amicitia eſt, fide ſuſcepta tranſfugit, malóque conſilio & proditoris animo patriam relinquit*. lege decimanona. §. transfugæ.

D. de captiuis & poſtlim.reuerſ.Feſtus libro 14. Gallum Ælium *perfugã*, qui & transfuga dicitur, definiſſe ſcribit, qui liber, aut ſeruus, aut hoſtis ſui voluntate ad hoſtes trãſierit. Sic in l. 14. D. ex quib. cauſ. maior. & l. 38. §. 1. D. de pœn. l. 3. in fi. D. ad leg. Corn. de ſicar. l. 51. D. de adquir. poſſeſſ. Tranſfuga Vet. Gloſſar. Græc. *αὐτομόλας ἐστὶν οὐ μόνον ὁ ἐν χειρῷ πολέμου πρὸς τοὺς ἐχθροὺς ἀπελθὼν, ἀλλὰ καὶ ὁ ἐν χειρῷ τῆς ἀνακωχ πρὸς ἔθνος μὴ ἔχον πρὸς ἡμῶν φιλίαν ἀπελθὼν ἤτοι ἀποφυγών*. ſic *Tranſfuga metalli*, qui ex metallo refugit in l. 12. §. ſi deportatũ. D. de captiu. & poſtlim. qui aliàs *refuga* dicitur. de *transfuga adde* l. 14. D. ex quibus cauſ. maior.

Transfvsvm *legatum*. l. 1. §. item ſi. D. ad leg. falcid.

Transfuſio. l. 1. D. de nouationib.

Transgredi *perſonam*, §. plane. Inſtit. de iure naturali.

Transigendi verbum generale eſt, & ad omnes ſpecies pertinet quibus controuerſiæ deciduntur atque finiuntur. Itaque & iureiurando tranſigi negotium dicitur. l. 31. in fin. D. de iureiurand. Seneca præfatio. lib. 7. Declamat. *Placet*, inquit, *tibi rem iureiurando tranſigi. & ſententia tranſigi*. l. 13. §. Pœna grauior. D. de his qui not. infam. l. 7. §. ſicut. D. ad Turpillia. l. 5. D. de Decurionib. l. 25. D. de municipal. ſic *Tranſigere rem* Cicero pro Cluẽtio. & *Tranſigendæ controuerſiæ gratia*. l. 1. §. ſiue autem. D. quar. rer. act. Ita *tranſigi negotia* accipimus. l. 2. D. ſi quis cautio. & l. 1. §. 1. D. de pactis, *& velut pacto tranſegiſſe videtur de credito, qui contentus fuit pignora poſsidere*. l. 15. §. ſi pignora. D. de re iudic. hinc *Tranſactum negotium*, l. 2. D. ſi quis caut. & *Tranſacta res per iuſiurand*. l. 21. D. de dolo. & *Tranſactum pacto de lite*. l. 27. D. de inoff. & *Tranſegiſſe velut pacto*. l. 25. §. ſi ſignora. D. de re iudicata. vt & *tranſactio ſolo pacto facta*. l. 122. §. Scia. D. de verbor. obligat. ſic *tranſegiſſe videtur cum poſſeſſore qui iureiurando litem æſtimauit eo pretio quod ipſe conſtituit*. l. 46. D. de rei vendicat. *Tranſigi quoque coërcitione* dicitur. l. 1. D. de term. moto.

Tranſactum de futuro. l. 4. §. ad tempus. D. de re militari. *Tranſactum* autem dicitur *ſiue Aquiliana ſtipulatione, ſiue pacto ſit tranſactum*. l. 2. D. de tranſaction. vtroque enim modo tranſactiones fiunt. l. 15. D. eod. tit.

Tranſacta finitáque in SC. Tertyllian. ſic accipimus, iudicio terminata tranſactione compoſita, longiriſque temporis ſilentio finita. l. 1. §. vlt. D. ad SC. Tertyl. l. 230. D. de verbor. ſignificat. quæ ipſa inſcriptione ſuadente eò referenda eſt. Paul. verò libro ſingulari de tacitis fideicommiſſis, *tranſacta finitáque intelligenda ſcribit non ſolũ de quibus controuerſia fuit, ſed etiam quæ ſine controuerſia ſint poſſeſſa*. l. 229. D. de verb. ſignific. ſic verba *Tranſacti negotij* in l. vlt. D. de tranſactionib. & *Tranſacto negotio accipienda ſunt*. l. 15. D. ad municipal.

Tranſactio ſpecialiter conuentionem ſignificat, qua à lite iam mota vel mouenda aliquo dato retento promiſſo receditur. toto titu. de tranſactio. D. & C. Et à pacto hoc diſtat, quòd qui tranſigit de re dubia & lite incerta neque finita, non gratuitò decidit: qui verò paciſcitur donationis cauſa, rem certam & indubitatam libertate remittit. l. 1. D. de tranſactionib. Vide Harmenopul. pag. 96. Vetus Gloſſarium, *Tranſactio eſt cum aliquo aut dato, aut retendo, aut promiſſo ab actione & controuerſia litigantes recedunt*.

Bene tranſactum matrimonium. l. 67. §. vlt. D. de legat. 2.

Tranſactum tempus. i. præteritum. l. 3. de præſcript. long. tem. l. 3. C. ex quibus cauſ. l. 19. D. de bon. auctorit. l. 7. quib. mod. vſuſfruct. l. 137. §. 2. D. de verbor. l. 11. §. mulier. D. ad legẽ Iul. de adult. *Tranſacto tempore liberatus* l. 37. D. de fideiuſſoribus. ſic *Tranſacta tempora* l. 21. C. ad l. Iul. de adulter. l. 137. §. item. D. de verbor. oblig. *Tranſactum quinquennium*. l. 32. D. ad l. Iul. de adult. *Tranſactus decem annis* l. 2. C. de incol. & *Tranſactio temporis* l. 11. §. mulier. D. ad l. Iul. de adult.

Transire *actio* dicitur l. 43. D. ad leg. Aquil. l. 29. D. de teſtam. milit. l. 14. D. ad Senatuſconſultum Trebellian. & l. 61. D. de fideiuſſoribus l. 66. §. 1. D. ad Senatuſconſultum Trebellianum. *Tranſire etiam acceptio à perſona in perſonam* dicitur l. 9. §. vlt. D. de exceptione rei iudicatæ. & *conditio* lege 27. D. de ſtatuliber. item *Tranſire conditio ad emptorem* dicitur in lege 54. §. vltimo D. de euictionibus. vt ſcilicet in eius perſona pareri conditioni poſſit. leg. ſi ſtatulibera. 6. § primo, & §. ſi quis non dare. de ſtatuliber. ſic quoque *Tranſire dominium* dicitur in l. 80. D. de de legat. 2. *cum transfertur ad accipientem*. lege 14. D. de rebus creditis. *Tranſire ius* l. 7. §. vltimo. D. de rebus eorum l. 3. D. quæ res pignór.

Tranſire pecunia ad creditorem, l. 1. C. de his qui in prior. *Tranſire periculum*, l. 9. §. vlt. D. de reb. cred. & *Tranſire res ad noua dominis*. l. 1. C. de præſcript. long. tem. item *Tranſire in*

heredem

heredem. l. 6. §. vlt. D. de inoff. teſt. l. 32. D. ad leg. falcid. *ad hæredem,* l. 3. & l. 21. §. vlt. D. de ann. legat. l. 8. §. tale. D. de liberat. leg. l. 22. D. de vſu & vſufruct. l. 2. §. vlt. D. de pollicitationib. & l. 20. D. de pœnis. & *Tranſire ad hæredem conditio.* l. 12. D. de condict. indeb. *Tranſire ad hæredem legitimum,* l. 30. §. ſiquis aliquid. D. de legat. 1. item, *Tranſire ad hæredem ius bonorum poſſeſsionis,* l. 3. §. adquirere. D. de bonor. poſſ. & *Tranſire ad heredem legatum.* l. 5. & l. 6. & l. 13. l. 19. §. vlt. & l. 22. D. quando dies legatorum. & *Tranſire legata ad heredes.* l. 18. D. de diuer. regul. *Tranſire præmium ad heredes.* l. 13. §. 1. D. de iure fiſci. *Tranſire in heredes obligatio* l. 76. D. de verbor. oblig. *Tranſire ad hæredem vel ſucceſſorem.* l. 1. §. permittitur. D. de aqua quotid. l. 12. D. de condict. indeb. *Tranſire ad ſucceſsionem bona.* l. 2. D. de aliment. vel cibar. *Tranſire ad heredem ſtipulatio.* l. 25. §. ſi operas. D. de vſufruct. itē, *Tranſire aduerſus heredem.* l. 29. D. de iure fiſci. *Tranſire in hæredes,* l. 76. D. de verbor. obligat. *Tranſire cum onere,* l. 3. C. de ſeruitutib. item, *Tranſire ad dominum.* l. 24. D. de condic. & demonſtrationibus, & *Tranſire per multos dominos ſeruus* dicitur. l. 2. § vlt. D. de bonorum poſſeſſ. ſecund. tabul. ſic *Tranſire videtur ad condemnationem.* l. 20. §. ſi plures D. de pignorib. *Tranſire ad interdictum.* l. 1. §. 2. D. de oper. nou. nunt. *Tranſire in nouationem res vt in verbum obligationem.* l. 2. D. de nouationibus *Tranſire in aliud nomen vel in proprium nomen contractus.* l. 1. §. vlt. & l. 7. D. de pact. item, *Tranſire in aliud domicilium.* l. 30. §. vxori. D. de legat. 3. *Tranſire in ordinem.* l. 4. §. vlt. D. de excuſat. *Per lubricum* Tranſire. l. 7. §. ſed ſiquis. D. ad l. Aquil.

Tranſire pro præterire. ſic *tranſire* dicitur *dies.* l. 39. D. de minorib. *annus.* l. 5. §. 1. C. de temporib. in integr. & *tēpus.* l. 5. §. quod ſi. D. de præfect. vrbi. l. vlt. C. de condict. ex lege.

Tranſitus fiat. l. 70. D. de acquir. vel omitt. & *tranſitum fieri* in l. 1. in prin. D. ſi tabul. teſt. & *Tranſitum facere negotium.* l. 20. C. de procurator.

In Tranſitu ſerui manumitti. l. 7. D. de manum. vind.

TRANSMIGRARE *ad alia loca.* l. 1. D. de decur.

TRANSMITTERE *actionem.* l. 6. C. de iure dot. & *actiones.* l. vlt. D. de fideiuſſoribus tut. *Tranſmittere ad heredem.* l. illud in fin. 4. D. de bon. poſſ. contr. tabul. & l. 7. D. de inoffic. l. 4. quando dies legat. l. 39. §. 1. D. de legat. 1. l. 36. §. 1. D. ad l. Aquil. l. 24. & l. 75. §. vlt. D. de legat. 2. l. 2. D. de vſu & vſufruct. l. 6. D. de ſeruit. legat. l. 8. D. de dote prælegata l. 19. D. de optione legatorum. *Tranſmittere ad heredes.* l. 28. §. poſſumus. D. de aliment. l. 10. C. de locato & conduct. *Tranſmitti bona ad ſucceſſores,* l. 1. §. vlt. D. de requirend. *Tranſmitti exactio ad heredes,* l. 3. §. 1. D. de adimēd. legat. *Tranſmittere dominium ad heredem.* l. 2. C. de actionib. l. 5. C. quando dies legat. *& ſucceſsionem.* l. 8. C. de ſuis & legitimis. *Tranſmittere ad hæredes fideicommiſſum.* l. 18. §. poſtumi. D. aliment. vel cibar. *Tranſmittere ad heredes res.* l. 1. C. de adquirend. ſic & *Tranſmitti ad poſteros immunitas* dicitur. l. 4. §. quāquam. D. de cenſibus. & lege quarta Digeſtis de iure immunitat. *tranſmittere ad ſcrinia,* lege ſexta §. ſuper his. Codice de appellat.

Tranſmittere fugitiuos. l. 4. D. de fugit. & *tranſmitti alligatio* dicitur, l. §. cum quis. D. de quæſtionib. item, *tranſmitti libelli ad officium.* l. 72. D. de furt. *tranſmitti ad præfectum.* l. 13. C. de fideiuſſorib. *tranſmitti ad præſidem fur.* in lege Dei tit. 1. *tranſmitti in prouinciam.* l. 15. C. ad l. Iul. de adulter. *tranſmitti in opus metalli.* l. 8. §. quiſquis. D. de pœnis.

Tranſmitti tempus. l. 5. C. de peric. tut. & *tranſmiſſum tempus.* l. 4. C. de adquir. & retin. poſſ. l. 3. C. quibus non obiicitur &c.

Tranſmiſſa perſequutio pœnæ. l. 33. D. de obligat.

TRANSPORTARI *vinum.* l. 11. §. qui vinum. D. locati. & *tranſportandum vinum vel tignum,* & *tranſportandam coloniam deducere.* l. 25. §. qui coloniam. D. locati.

TRANSVEHERE *corpora,* l. 3. §. non perpetuo. D. de ſepulchr. viol.

TRANSVERSA *contignatio.* l. 47. D. de damn. inf.

EX TRANSVERSO ſiue *à latere.* l. 1. D. de gradib. & *ex tranſuerſo gradu cognationis iungi,* §. inter eſt quoque. Inſtit. de nupt. *cognatio ex tranſuerſo gradu.* Vlpian. titul. 5. Regular.

TRAPETVM in l. 19. §. Illud. D. loca. *mola eſt oliuaria,* interprete Iſidoro lib. vlt. Etymolog. cap. 14. vnde in Lexico B. Germani trapetum ἐλαίων μύλος & ἐλαιουργεῖον redditur. Plin. lib. 15. cap. 6. de oleis agens, *Poſtea,* ait, *inuentum, vt lauarētur vtique feruenti aqua, protinus prælo ſubijcerentur ſolidæ* (*ita enim āmurca exprimitur*) *mox trapetis fractæ premerentur.*

TRAPEZOPHORA in l. 3. D. de ſupellec. leg. Pollux lib. 10. onomaſt. cap. 19. τράπεζαι ἐφ' ᾗ τὰ ἐκπώματα κατάκειται, id eſt, *menſam in qua vaſa potiora collocabantur,* τραπεζόφορον, recēti ſignificatione dictam ſcribit.

Trebatius citatur in l. 30. §. vxori. D. de legat. 3. l. 1. §. Trebatius. D. de aqua quotid. l. vlt. D. de cloacis. l. 29. D. de legat. 3. l. talis ſcriptura in fin. & l. ſerui electione. §. 1. D. de legat. 1. l. quid tamen. §. ſi arbiter. D. de recept. qui arbitr. recep. & l. 3. §. ſi quis hæredi. D. de ſtatuliber. De eo vide interpr. Horat. pa. 407. Caij Trebatij librum de religionibus citat Agellius lib. 6. cap. 12.

Trebellianvm Senatuſcõſultum Anneo Seneca, & Trebellio Maximo coſſ. factum de fideicommiſſarijs hæreditatibus hoc continebat, vt reſtituta hæreditate fideicommiſſario & in fideicommiſſarium actiones hæreditariæ tranſirent. Vlpia. in Inſtitu. tit. 21. §. reſtituta. Inſtitut. de fideic. hæred. Sed Iuſtinia. in hoc Senatuſconſultum etiam Pegaſianum quod de quartæ detractione ſcriptum erat, transtulit. Hodie igitur ex Trebelliano non tantum tranſire actiones, ſed & quartam detrahi dicimus. vt in l. 14. D. ad Senatuſconſultum Macedonia.

Trebellianus fideicommiſſarius. l. 15. §. 1. D. vt legator. id eſt is cui ex Trebelliano ſenatuſconſulto reſtituta eſt hereditas.

Trecentvm pro trecentorum, l. 89. §. 2. D. de ſolutionib.

Tribvs *emi*, l. 35. D. de legat. 3.

Tremisses. l. penult. in princip. C. de excõctio. & tranſlatio. milit. an. lib. 12. l. 3. C. de milit. veſt. eo. lib. Aureorum ſiue ſolidorum tertiam partem valent nummi. Quos poſteriorum Imperatorum tempore ſiliquas octo pependiſſe non dubium eſt, quandoquidem ex eorum conſtitutione duos & ſeptuaginta ſolidos ex libra conflatos conſtat.

Tribvere. i. dare. ſic *tribuere actiones* l. 2. §. perueniſſe. D. de hered. vendit. & *Tribui actio* dicitur in l. vlt. C. ſi aduerſ. tranſaction. l. 60. D. de vſufructu. l. 20. D. ex quib. cauſ. maior. l. 28. D. de procuratorib. & l. 60. D. de vſufructu. l. 3. §. hac actione. & l. 10. D. de negot. geſt. & *Tribui actiones* l. 5. §. ſed etſi. D. de legat. præſtand. l. 5. C. de heredit. vel act. l. 1. §. illud. D. ſi is qui teſtam. *Tribui perſequutio* l. 8. C. de heredit. vel act. *Tribui exceptio* l. 2. §. 2. D. ſi quis caut. item *Tribuere beneficiũ*. l. 17. §. ſicut. D. cõmod. & *Tribui beneficium*. l. 14. D. ex quib. cauſ. major. l. 1. C. ſi aduerſ. agnition. & auxilium. l. vlt. C. eodem. ſic *Tribuere excuſationẽ* in l. 11. D. de vacat. & excuſat. & *Tribui facultas* l. 2. C. de ſentent. præfector. *Tribuere honorem*. l. 5. D. de iure immunitat. & *Tribui immunitas*. l. 5. C. de profeſſorib. *Tribui interdictum*. l. 3. D. de liber. exhib. & *ius* l. 4. D. de mort. infer. *Tribui poteſtas* l. 1. C. ſi in fraud. patroni. l. 1. C. de ord. iudic. & *Tribuimus poteſtatem* l. 32. §. ait oratio. D. de donat. inter virum. *Tribui priuilegium*. l. 24. D. de iure dotium. *Tribui ſpatium* l. 60. D. de edendo. l. 5. D. de edendo. *Tribui vacatio*. l. 5. D. de vacat. & excuſ. l. 1. C. de Athletis. & *Tribuere vacationem*. l. 40. D. de excuſationibus. *Tribui venia*. l. 15. §. matri. D. de leg. Cornelia, de falſis. in lege Dei. tit. 1.

Tribui lex facultati. in lege Dei tit. 4.

Tribuere beneficio. l. 4. C. de emancipationibus.

Tribuendum puto. l. vlt. D. de iure dot.

Tribvtvm initio pecunia ea, quæ populo imperabatur appellata eſt, ſiue *quod tributim à ſingulis pro portione cenſus exigeretur*, vt Varro lib. 4. de lingua Lat. ſcribit, ſiue *ab intributione, aut quod militibus tribueretur*, vt Vlpia. in l. 27. in fin. & Feſtus libro 17. probant. Tributum à Moſcop. ἡ συλλογὴ ἀπὸ τῶν ὀνομάτων τέλος definitur ὁ ἐδίδοτο τοῖς βασιλεῦσι διδόμενος φόρος.

Tributa verò poſteáquam Auguſtus cum populo prouincias partitus eſt, appellata ſunt, quæ bello victæ prouinciæ populo quotannis pendebant: quæ verò Cæſaris prouinciæ ad belli ſubſidia inferebant, *ſtipendia* ſunt vocata. Ea cauſa eſt cur tributa à ſtipendiis, *Tributariáque prædia à ſtipendiarijs* ſeparantur. l. 13. D. de impenſ. in res dot. l. 46. §. qui compenſationem. D. de iure fiſci. §. per traditionem. Inſtitutionib. D. de rer. diuiſ. vbi Theophil. hanc harum verborum differentiam veriſſimè tradidit, quæ à quibúſdam immeritò ridetur. *Italica* quidem certè *prædia* immunia erant.

Tributa autem quædam erant perſonarum ſiue capitis, quædam verò prædiis aut montibus reddebantur. l. 3. D. de cenſib. l. 42. D. de pact. l. 32. in fin. D. de vſufruct. leg. l. 14. §. idem Iulianus. D. de act. empt. vnde *Tributoria cauſa*. 46. §. vt debitoribus. D. de iure fiſci.

In Tributum vocari. l. §. licet. D. de exercit. l. 1. & l. 5. §. in tributum. D. de tribut. & §. non autem. D. de tributoria. & *In tributum venire*. l. 4. D. de lege Rhodia.

Tributis obligata bona. l. 1. C. in quib. cauſ. pign.

Tributaria vetus Gloſſar. Græc. τὰ ἐν ἀπαρχαῖς κτήματα, τριβούλων γὰρ τὸ βαρὺ τέλος.

Tributoria

Tributaria ratio. l.10.C. de excuſat. tut.

Tributarium ſolum apud Plinium lib.12.cap.1.

Tributiones. l.vlt.§.patrimoniorum.D.de muneribus & honorib. & *Tributiones prædij*. lege 52.§. pactum.D.de pact. id eſt tributa.

Tributoria actio, ἡ διαςειλικὴ ἐκ τοῦ diſtribuere, ὅ ἐστι διελεῖν. *Tributoria* autem actio à prætore redditur in Dominum, quo ſciente ſeruus in peculiari merce negotiatus eſt, ſi quid cum eo eius rei cauſa contractum erit, vt quidquid in his mercibus erit, quódque inde receptum erit, id inter dominum, cui quid debebatur & cæteros creditores pro rata portione diſtribuatur, à qua diſtributione tributoria nomen habet. tit.de tributor. D. §. introduxit. Inſtit. quod cum eo.l.3.D.quando ex fac. tut.

Tributa facultas.l.1.C.de alienat. *Tributa libertas*.l.33.C.de liber.cau. *Tributa immunitas*.l.17.§.1. D.de excuſationibus.

Tributum ius. l.2.C.de legitim.tut.

TRIBVNAL, vt Iſidor.definit, *locus ſublimis & editus in quo conſidentes magiſtratus ius dicunt*. l. penult.D.de iuſtit.& iur. Pro Tribunali enim ſoli magiſtratus ſedebant. Vnde ius dicentem hac periphraſi nonnunquam Iureconſulti demonſtrant, *Qui Tribunali præeſt, qui pro Tribunali cognoſcit*. hinc *Tribunal præſidis*. l.9. D.de pœnis. & *Tribunalis præſidum*, in lege Dei, tit. 14. *Tribunal prætoris aſsiſtere*. Gellius lib.1.cap.22.

Pro Tribunali & *de plano* opponuntur in l.1.§. abolitio. D. ad Turpillian. l.18. §. vlt. D.de quæſtionibus. ſic *pro Tribunali ſedere*. l.7.D.de in integrum reſtitutionibus. & *pro Tribunali adire*. l.2. C. quemadmodum teſtam. & *pro Tribunali aditi*. l. 5.§.Imperator.D.vt in poſſeſſ.legat. vnde Ad *Tribunal* venire dicitur litigator, & in Tribunal verò prætor aux iudex. *Pro Tribunali petere*. l. 4.§.hoc autem.D.de damn.infect. & *pro Tribunali agnoſcere*. l. 2. D. de re iudicata. ſic iudex dicitur *pro Tribunali cognoſcere*. l. 2. D.de re iudicat. Diomedes lib.1. & *pro Tribunali examinare accuſationem*. l.1. §. ſuſpecti.D. ad Senatuſc. Turpillian. item *pro Tribunali audire cuſtodias*.l.vnius.18.§.vlt.D.de quęſtion. *Pro Tribunali reſpondere*.l.ex conſenſu.§.vlt.D.de appell. item *pro Tribunali probatum*. l. 26.D.de negot.geſt. ſic quoque *pro Tribunali abolitio dari debet*. l.1.§. abolitio. 8.D.ad Turpillian. *pro Tribunali iura reddere*. Sueton. in Vitellio cap.9. *Pro Tribunali datur bonorum poſſeſsio*. l.2. §.1.D.quis ordo. l.3.§.ſi cauſa.D.de bonorum poſſeſſ. *Pro Tribunali manumittere*. l.9.D.de manumiſſ. vind. *à Tribunali abeſſe tempore manumiſsionis*, in l.non tantum 55.§. Senatuſconſulto. D.de fideic. libert. *Pro Tribunali recitare & legere*. l.72. D.de furtis.

Ad Tribunal exhibere. l.2.C. ſi mancip. ita venierit.

TRIBVNVS *cohortis*. l.9. D.de excuſat. & *Tribunus militum*. l.20. D.de teſtam.milit.& *Tribunatus militum*. l.25. D. eodem.

TRIBVNI *autem militaris* fit mentio in l.12.§.vlti.D.de re milit. l.11. l.13.eodem titul. lib. 12. C. l. vn. C. de Salgamo. lib. 12. l.1. C.de commeatu. eodem lib. *Tribuni prætoriani* in l.vltim. C.de numerar. lib. 12. l.4. C.de apparit. magiſtr. mil. *Tribuni ſcholarum*.l.8.C.de erogat.mil. ann. lib. 12. Rubr. de comitibus & trib. ſchol. & apud Marcellinum lib. 22. *Tribuni vigilum* in l. penult.C.de apparitoribus magiſtr.milit. lib.12. *Tribunus voluptatum* apud Caſſiodorum in lib. Variar.

Tribuni exceptio. l.2. §.1.D.ſi quis caution.

Tribuno & ſacroſancto reſiſtere fas non erat. Exemplum apud Plinium. lib.7. cap.44. & *Aduerſus vim Tribunitiam* ſola collegarum interceſſio remedio erat. Exemplum apud Plin. libro 7. cap. 44.

Ex Tribuno & notario. Ambroſ.pag. 9. & ſuprà pag. 7.

TRICLINIVM *ſternere*. l. ſi vt certo. §.ſi & regalis. D. commun. diuidund. l.5. §.ſi me rogaueris. D. commodati.

In triclinio pædagogi præſto eſſe dicuntur, in l. 12. §. ſi inſtructum. D. de inſtructo vel inſtrum.

Triclinius. l.19.& l. 28.D.de ſeruit.præd.vrb.

Tricliniaria veſtimenta. l.20.D.de opt.leg.

TRIENS tertia pars eſt aſſis,& quatuor vncias continet. ſic *pro Triente hæres*. l.7. C.de bon. auctor. vnde *Trientes vſuræ*, quæ intra tertiam partem centeſimæ concluduntur.l.3.§. 1.D.de contrar. tut. & l. 26. §.1.D. quando dies legator. & l.3.§.1.D.ad legem Falcid. Quomodo & *Trientarium fœnus* apud Capitolin. in Antonio, & *Trientes penſiones*, apud Lamprid. in Alexand. interpretari oportet. ſic *Trientes & ſemiſſes* in vſufructu conſtituuntur.l.26.§.vlt. D.de vſu & vſufruct.

Triens prædiorum. l. 86. D. ad legem Falcid.

TRIERARCHVS, qui triennibus præeſt. l. vn. D. de bonorum poſſeſſio. ex teſtamen. milit. & apud Cicer. 3. in Verrem. & Corn. Tacit. lib. 18. Aſconius in Verrin. 3. *Trierarchum* exponit naui triremi præpoſitum. & l. 46. D. ad Senatuſc. Trebellian.

TRIGEMINI & *tregemini, vtroque enim modo in Pandectis Florent. efferũtur*, ſunt tres vno partu editi, quales fuere Horatij Curiatij, temporibus Tullij Hoſtilij Romanorum Regis. l. 7. D. de rebus dub. l. 3. D. ſi pars hæred. l. 137. D. de verborum ſignificat. ἄῤῥενα βρέφη τρίδυμα vocat Dionyſ. Halicarnaſſ. Columell. lib. 3. cap. 10. *Caprarium ſummittentem fœtus earum pecudum quæ trigemino partu commendantur*, id eſt, quæ tres vno partu enixæ ſunt. Idem lib. 7. cap. 6. *Parit autem ſi eſt generoſa proles frequenter duos, nonnunquam trigeminos*. Gellius libro primo cap. 10.

TRIPARTITA, liber Ælij. l. 2. §. deinde. D. de orig. iuris.

Tripartita diuiſio. l. 60. D, de condicionib. & demonſtrat.

Tripartitum ius. §. 1. Inſtitut. de teſtament. ordinand.

TRIPHONINI *fit mentio* in l. vlt. D. de iure fiſci.

TRIPLEX *diuiſio*. l. vlt. D. de muneribus & honoribus.

TRIPLICATIO *eſt defenſio, quæ replicationi obiicitur*. lege 7. §. 1. & §. cum dementis. D. de cur. fur. Inſtit. de replicatio. in princ. l. 2. §. illud. D. de exceptionib.

TRISTIS *ſententia* apud Ouid. lib. 15. Metamorphoſ.

Tunc quoque ſic eſt ſententia triſtis, & omnis
Calculus immitem dimittitur alter in vrnam.

Iuuenal. Satyr. 2. Valer. Maxim. pag. 305. & 339. Item l. ſerui. 15. D. de appellationib. Sueton. in Domitiano cap. 11. *Quo contemptius abuteretur patientia hominum, nunquam Triſtiorem ſententiam ſine præfatione clementiæ præiudicauit*, hæc alibi contraria dicitur vt notaui lib. 3.

Triſtiores caſus. l. 3. §. ſi in. D. de muneribus & honoribus.

TRITAVVS eſt patris & matris atauus, aui vel auiæ abauus, proaui proauiæ proauus, abaui vel abauiæ auus, ataui vel atauiæ pater, dictus quaſi tertius auus. l. 3. l. vlt. §. ſexto. D. de gradibus & adf. Scribitur autem in d. l. 3. *Triauius Triauia* in P. Florent.

TRITICVM *quod in horreo eſt*. l. 75. §. illud. D. de verbor. obligat. & *Triticum Africum*. l. 74. & l. 75. D. de verborum obligat.

TRVLLA, Vide Varronem lib. 4. de lingua Lat. fol. 41. l. 3. D. de ſuppellect. legat. Cicero lib. 6. in Verrem. *Erat etiam vas vinarium ex vna gemma prægrandi* Trulla *excauata cum manubrio aureo* & cæt. *Mittit etiam* Trullam *auream rogatum velle eam ſe diligentius conſiderare*.

TVLISSE *diuerſas ſententias qui obtinuit*. l. 15. §. vlt. D. de inoff. vide ſuprà in Ferre.

TVERI ſe pro eo quod eſt ſuſtentare, tolerare, exhibere ſe & alere, in l. penult. & l. vlt. D. de in rem verſo. l. 1. §. ſed nonnullos. l. de tutel. & rat. diſtr. Notandum eſt autem hoc verbum etiam paſſiua ſignificatione contra Grammaticorum regulas vſurpari à Iureconſultis non ſemel, vt in l. 7. D. de curatoribus fur. l. 17. D. de iniuſto rup. l. 30. D. de liber. cauſ. lege 5. §. ad eam autem. l. vlt. in fin. D. de legat. præſt. l. 17. in fin. D. de noxalibus. l. 3. C. de ſeruitutibus. l. 153. de decurionibus in C. Theod. Sic & Varro lib. 3. de re Ruſt. cap. 1. *Et in pace à Ruſticis Rom. alebantur, & in bello ab his tuebantur*. Vitruu. lib. 8. *Res omnes non ali ſine elementorum poteſtate, neque creſcere, nec tueri*. Ad quem locum P. Victorius adfert talia cuiuſdam inſcriptionis verba, *Pareant ergo & noſcant omnes Senatus &* Pop. *Rom. Imperium Deorum numine & militum fortitudine & tueri & regi*. ſic *Tueri auctoritas* dicitur in l. 3. C. de ingen. manumiſſ. & *Tuetur eam auctoritas iuris*. l. 6. C. ad SC. Velleian.

Tutus ipſo iure vel per exceptionem. l. 1. §. ſi libertate. D. quarum rerum act.

Tuetur lex. l. 19. §. vlt. D. ad l. Iul. de adult. prætor. l. 1. §. vlt. & l. 2. D. ſi tabul. teſtament. l. 1. §. ibidem. D. de collat. bonorum. l. 1. §. proponitur. D. de ſuperficiebus. & l. 1. §. hoc interdicto. D. de itiner. actúque publ. l. 4. §. 1. D. de doli except. l. 1. §. ibidem. D. de collat. bonorum. lege 1. §. ſi emancipatus. Digeſtis ſi tabul. teſtament. l. prima. D. de vent. in poſſeſſ. mitt. l. 1. §. proponitur. D. de ſuperficiebus. & l. 3. §. cæterum. D. ibidem. l. 2. §. 2. D. de bon. poſſeſſ. ſecund. tab. l. 42. D. de iureiur. l. 6. D. de opt. leg. vnde *Tuitio prætoris*. l. 3. §. ſi ſub ea. D. de bonor. poſſeſſ. contr. tabul. l. 2. §. 1. D. de bon. poſſeſſ. ſecund. tab. l. 1. D. quibus modis vſusfruct. & l. 9. §. 1. D. vſufruct. quemadmodum eau. l. 1. §. interdicto. D. de itin. act. pr. & *Tuitione prætoris conſtitutus vſusfructus*. l. 1. D. quib. mod. vſusfruct.

Tueri bona. l. 2. §. 2. D. de legit. tut. *conuentione*. l. 28. D. de pignerat. & tuendum eſt. l. 18. §. vlt. D. eodem. *cauſam*. l. 10. §. cum autem. D. de edendo. l. 5. C. de vſuris. *dominium*. l. 33. §. 2. D. de

hhh C

2. D. de donationibus. *fines prædij*. l. 16. §. 1. D. de vſu & habit. *Tueri fideiuſſorem*. l. 41. D. de iureiur. *iuſiurandum*. l. 3. & l. 5. D. de iureiurando. *ius ſuum*. l. 1. D. quod vi aut clàm. & *Tuendi iuris gratia*. l. 2. §. Nunciatio. D. de oper. noui nunciat. item *Tueri leges*. l. 5. §. & bellè. D. de oper. nou. nuntiat. & *Tuendarum legum cauſa*. l. 6. §. 1. D. de bonor. poſſeſſ. *Tueri libertatem*. l. 30. D. de liberali cauſa. l. 6. D. de opt. legat. l. 14. D. de iure fiſci. & *Tuendæ libertatis cauſa*. l. 1. D. de homin. liber. *Tueri municipia ne proſtituantur*. l. 1. §. hoc quoque. D. de off. præf. vrb. & *Tuendos eſſe municipes*. l. 56. D. de vſufruct. *Tueri alienum negotium*. l. 6. §. ſin autem. C. de appellationibus. *Tueri negotia adulti*. l. 3. C. ſi aliena res. *Tueri negotiationem*. Vlp. lib. reg. tit. 12. *Tueri pignus*. l. 16. D. de pign. act. *Tueri placita*. l. 3. C. de ſeruitutibus. *Tuetur poſſeſſorem interdictũ*. l. 1. lege ſi igitur. D. vti poſſidetis. *Tueri rem familiarem non poſſe*. l. 15. D. de ann. legat. *Tueri Rempublicam*. l. 11. D. de decurionibus. *Tueri res*. l. 15. D. de impenſ. in res dotal. *Tueri ruſticas ſeruitutes*. l. 1. §. in princip. D. de itiner. act. *Tuetur prætor interdicto eum qui ſuperficiem petit*. l. 1. §. proponitur. D. de ſuperficiebus. *Tueri vectigalia*. l. 1. D. de loco publ. *Tueri voluntatem*. l. 29. D. de inoffic. & *Tuenda voluntas defunctorum*. l. 2. C. vt in poſſeſſ. legat. l. vlt. C. de his quæ ſub modo. & *Tutus prætor voluntatem defunctorum*. l. 1. D. ſi quis omiſſa.

Tueri ſe æquitate iudicis. lege 8. §. ſi ignorantes. D. mandati. *Tutus ſine appellatione*. l. 5. D. de appellation. *Tueri ſe artificio*. l. 12. D. de legat. 3. *Tueri ſe beneficio*. l. 10. C. ad SC. Velleian. *Tueri decreto*. l. 2. §. ſi ea. D. de vent. in poſſeſſ. mit. *Tueri ſe defenſione*. l. 3. C. de his qui in prior. l. 9. C. de pignerat. act. l. 12. C. de teſtam. milit. *Tueri exceptione*. l. 41. D. de adquir. rerum dom. l. 24. C. de rei vindicat. l. 3. C. ad Senatuſc. Velleian. l. 11. §. vſusfructus. D. de pignorib. l. 9. D. qui potior. in pign. *Tueri ſe exceptione*. l. 12. D. de nouationibus. l. 3. C. de rebus cred. & l. 2. C. de re iudic. l 2. §. 2. D. quod vi aut clàm. l. 13. §. 2. D. de recept. l. vlt. D. de iureiurand. l. 9. §. vlt. D. de Senatuſc. Macedon. & l. 3. §. 1. D. de condict. indeb. l. 26. D. ad SC. Velleian. l. 30. §. 1. D. de pact. l. 39. D. de donat. inter vir. l. 74. §. vlt. D. de iureiur. l. 1. §. ait prætor. D. de dolo. l. 46. & l. 78. §. vlt. D. de iure dotium. l. 23. D. de probationibus. l. 37. §. nuptura. D. de legat. 3. l. 13. & l. 20. D. de liber. leg. l. 15. D. vt legat. ſeu fideicommiſſ. l. 20. §. 1. D. de liber. cau. l. 7. & l. 9. D. de doli & met. except. *Tuendus exceptione*. l. 7. D. de conditionibus inſtit. l. 20. D. famil. erciſc. *Tutus exceptione*. l. 25. D. de verborum obligat. l. 14. D. quod met. cau. l. 4. D. de nouationibus. l. 17. §. vlt. D. de ſol. matrim. & l. 21. §. ſi quis. C. de recept. qui arbitr. l. 26. §. indebitum. D. de condit. indeb. l. 28. D. de legat. 1. l. 6. §. non ſimpliciter. l. 27. D. ſoluto matrim. l. 12. D. de doli exceptione. l. 3. C. de poſtulando. l. 12. D. de doli & met. except. *Tutus auxilio exceptionis*. l. 9. D. de acquirend. rerum dominio. *Tuta remedio exceptionis*. l. 14. C. ad Senatuſconſultum Velleian. *Tueri ſe immunitate*. l. 2. C. de his qui ſponte. *Tueri interdicto*. l. 1. §. publicand. D. vt in flum. publ. l. 2. §. 2. D. vt in flum. publ. *Tueri ſe notione præſidis*. l. vlt. C. qui ætate vel profeſſione. *Tutus pacto*. l. 13. §. 1. D. de minoribus. *Tueri ſe præſcriptione*. l. 19. C. de euictionibus. & *præſcriptio Tuetur ſtatum*. l. 2. §. vlt. D. de ſtatu definit. *Tutus ſtipulatione*. l. 1. §. ait prætor. D.

Tutus aduerſus exactionem. l. 1. §. ſi libertate. D. quarum rerum act. *Tutus in ſolutionibus*. l. 5. C. depoſiti vel contra.

Tuendus. l. vlt. §. 1. D. de legat. præſtand. l. 16. D. ſi ſeruit. vindic.

Tutus eſt. l. 4. §. Totiens. D. de damno infect. *Tutus non erit*. l. 34. D. de iureiurando.

In Tutum redigere actiones. l. 24. D. de liberali cauſa.

Res in Tuto ſit. l. 80. D. de verborum obligat.

Tuta Senatuſconſulta. l. 21. D. ad SC. Velleian.

Quæ Tutiore loco habentur. l. 20. §. inſtructus. D. de inſtruct. vel inſtrum. & *Quo Tutiore loco ſit*. l. 12. D. ratam rem haberi.

Tutius eſt. l. 21. §. Plenum. D. de recept. qui arbitr. l. 192. §. vlt. D. de diuerſ. regul. l. 21. §. item. D. de recept. l. 19. D. de præſcr. verb. l. 34. §. vlt. D. de obligat. l. 21. §. Plenum. D. de receptis. l. 8. §. 18. D. quibus mod. pign. l. 3. D. de his quæ in teſt. delentur. Vlpian. lib. reg. tit. 23. Vlpian. tit. 22. regularum. *Tutius erit dicendum*. l. 1. §. quæſitum. D. quod legatorum. l. 2. D. quod legatorum. *Tutius deberi*. l. 1. §. Seruus. D. de obligat. *Tutius debenti*. l. 1. §. verbis. D. de obligationibus. *Tutius fecerit*. l. vltim. D. de inoffic. & *fecerit*. l. 7. §. 1. D. de rebus eorũ. & l. vlt. D. de inoffic. teſtam.

Tutundæ ſalutis cauſa. l. 11. §. vlt. D. ad leg. Iul. de vi publ. lege Dei, tit. 1.

TYMPANA in l. 34. §. vlt. D. de auro argent. *Margariti genus*, quod ita Plinius lib. 9. cap. 15. exponit, *quibus vna tantum eſt facies, & ab ea rotunditas auerſis planities, ob id Tympana nominantur*.

Tympanum etiam in inſtrumentis olcariis numeratur, in l. 21. §. illud. D. locati.

Tvmvltvm Cic. 1. in Ant. Oratio. *bellum ſubitò, & de repente concitatum appellari ſcribit.* Ita poteſt hoc verbum accipi in l. 1. §. 1. D. depoſ. l. 24. in fin. D. de diuerſ. reg. iur. *Tumultum ſedari*, in l. 16. D. ad leg. Cornel. de ſicariis.

Tvnc, in edicti Vnde vi verbis, qvæqve ibi tvnc habvit, ſic accipimus, tunc cum deiiceretur. l. 1. §. rectiſſimè. D. de vi & vi arm. In hac oratione si in qvinqvennio filivs titio nascatvr, tvnc hæres dato, Articulus Tvnc extremi quinquénij tempus ſignificat. l. 4. in fin. D. de conditio. & demonſtr. *Tunc ex hac die* in l. ſi ita ſtipulatus 126. in princip. D. de verborum obligation. quod vulgò dicimus, *Ex nunc prout ex Tunc, & ex Tunc prout ex nunc.*

Tvrbam Labeo appellatam aiebat ex genere tumultus & Græco, θορυβεῖν tractam. Idem Turbam à Rixa hoc modo ſeparabat, quod *Turba multitudinis hominum erat turbatio & cœtus, Rixa etiam duorum.* Et ita in edicto à prætore de damno quod in Turba datum eſt propoſito, *in Turba factum accipimus, quod decem aut quindecim hominibus coactis factum eſt.* l. 4. in princip. & §. 1. D. vi bon. rap.

Turbæ faciendæ conſilium. l. 3. D. ad leg. Iul. de vi public.

Turbam conuocare. l. 1. §. excuſantur. D. de Senat. Silan.

Turbator pacis. l. vlt. D. de re militari.

Turbari matrimonia. l. 1. §. vlt. D. de liber. exhibend. & *Turbari coniuges.* l. 1. §. vlt. D. de liber. exhib. *Turbare rationem ſibi commiſſam eſt conturbare.* l. 1. in fin. D. de ſeruo corrupt. *Turbare ſeruitutem.* l. 7. C. de adquir. & retin. poſſeſſ. *Turbare ſigna*, eſt confundere & permiſcere, ſic vt adgnoſci iam non poſſint. l. 22. §. ſi ſigna. D. qui teſtament. fac. Quintilian. lib. 12. cap. 8. *Denique linum ruptum aut turbata cera, aut ſine adgnitione ſigna frequenter inuenies.* hinc *Turbare teſtamenta.* l. non putauit. D. de bon. poſſeſſ. contr. tab. *Turbare* interdum eſt conturbare & decoquere. Scripſi lib. 3.

Tvrbine *arbores deiectæ.* §. cum autem. Inſtit. de emptio. id eſt vi ventorum, & in l. 12. D. de vſufruct.

Tvrpilliano Senatuſc. pœna quinque librarum auri plectuntur, qui ſine abolitione ab accuſatione deſiſtunt, toto titulo ad Turpillian. D. & C. l. 3. in fin. D. de procuratoribus. Meminit huius SC. l. 22. in fin. D. de his quæ vt indign. l. 6. §. qui iudicij. D. de decurionib. l. 14. §. 2. D. de bon. libert. l. 5. in fin. D. de pœn. Conſtantinus lib. 1. tit. 3. τὸ συκοφαντῶν δόγμα vocat. Nomen autem habet à Turpillio qui cum Pæto Conſulatum Neronis temporibus geſſit, vt memini me in lib. ſingulari de adulter. notare.

Tvrpes perſonæ ſunt famoſæ & inhoneſtæ perſonæ, veluti lenones, meretrices, veſpilliones, harenarij, hiſtriones, pantomimi. l. 3. D. ſi quis à parent. l. 72. §. penulti. D. de ſolutioni. l. 27. C. de inoff. teſt. l. 7. & l. 63. §. ſi ſub conditione. & §. ſi verò nominis. D. ad Trebellian. l. 22. §. necnon illud. D. ſol. matrim. l. 12. de ſcænic. in C. Theod. & ita in lege 17. D. de teſtament. tut. l. 12. D. de ſponſalibus. l. 3. §. Iulianus in fin. D. de liber. exhibend. ita & *Turpis ſponſus* dicitur in l. 12. D. de ſponſalib. & *Turpes fratres.* l. fratres. C. de inoffic. teſta. *Turpia porrò quædam natura ſunt, quædã ciuiliter.* l. 42. D. de verb. ſign. Sed & aliàs *Turpe* plerunq; ſignificat. *famoſum & quod infamiam irrogat.* Sic *Turpes actiones.* l. 2. D. de act. rer. amot. l. 2. D. de concubin. à Græcis, δίκαι αἰσχραὶ nominantur. Lyſias, ἐν βουλῇ μαντιθέῳ δοκιμαζομένῳ ἀπολογία. p. 140. *Turpiáque* iudicia appellantur, quæ dãnatis infamiam inferunt, ἀτιμοποιοὺς ἀγῶνας vocat Theophyl. in §. ex quibuſdã. Inſtit. de pœn. teni. litig. Quales ſunt, *iniuriarũ, vi bonorũ raptorũ, ſerui corrupti, rerum amotarum, tutelæ, fiduciæ, mandati, pro ſocio, depoſiti.* l. 56. D. pro ſoc. l. 2. D. rerum amot. l. 1. D. de his qui not. infam. Ita *Turpe tutelæ iudicium*, dixit Cicer. lib. 1. de Orato. Et pro Cæcinna, *turpe iudicium dari aduerſus eum, qui tutelam fraudaſſet.* Idémque *Turpia mandati, pro ſocio, depoſiti, iudicia appellat*, in Oratio. pro Roſcio Com. Sic *Turpi iudicio damnatos* apud eundem in Oratio. pro Cluent. interpretare, qui eo iudicio damnati ſunt quod infamiæ notam inurit. Sic epiſtol. Familiar. lib. 9. pag. 273. *Noli pati litigare fratres, & iudiciis Turpibus conflictari.* hinc & *Turpe crimen*, Paul. lib. 5. ſentent. tit. 4. & *Turpe lucrum.* l. 23. C. ad leg. Iul. de adulter.

Turpia autem lucra dicuntur ob falſum teſtimonium, ob gratioſam ſententiam aut aliàs turpiter & ſcelere quæſita. l. 5. D. de calumniatoribus. l. 16. §. vlt. D. quod met. cauſ. vnde *Turpis lucri cupidum.* & *Turpis quæſtus.* l. 8. D. de accuſationibus. l. qui accuſare. D. de accuſationibus. l. Quintus. D. de donat. inter vir. & vxor.

Et *in Turpi quæſtu haberi.* l. 1. C. ſi mancip. ita vener.

Item *Turpe*

Item T*urpes ſumptus*. l.3.§.necnon.D.de in rem verſo. hinc & *Turpis cauſa* dicitur l. quintus in fin.D. de ann.legat.& res T*urpes cauſas continere*. l. 27.§.pacta. D.de pact. item T*urpis condicio* quæ turpitudinem aliquam habet. l. 63.§. ſi ſub condition. D.ad SC. Trebell.l. 20.D.de conditionib.& demonſtr. l.29.§. edicti.D.de teſtament.milit. T*urpes autem conditiones dicuntur*, quæ inhoneſtæ & contra bonos mores ſunt.l. 63.§.ſi ſub conditione. D.ad Trebellian. l. 112.§ penult.D.de legat. lib.1. ſic & T*urpis coniunctionis macula*. l.1.C.de colluſ. deteg. & T*urpis factio*. l.7.D.de his qui notantur infamia. & T*urpia facta*, quæ turpem cauſam continent. l. 7.§.pacti.D.de pact. T*urpis inſtitutio*. l. 9. D.de lib.& poſtum. *Turpia legata* quæ denotandi magis legatarij cauſa ſcribuntur. l.54. Turpia. D. de legat. 1. *Turpes nuptiæ*. l. 2. C. de inſtitutionibus. T*urpes operæ*. l.16. D.de oper.libert. l.vlt. D.de liber.cau. T*urpis pactio*. l.7. D.de his qui not.infam. *quæſtio*.l. 51. D. de donat. inter vir. &c. l.8.D.de accuſationibus. l. 55. D. de donat.inter virum & vxorem. & T*urpis res*.l.6.§.rei.D. mandati. item *Rei Turpis & flagitioſæ*, vt loquitur l. 35. §. Veneni. D. de contrah. empt. item T*urpis ſtipulatio*. l. 1. §. idem Pomponius.D.de dolo. l.7.§.pact.D.de pact. T*urpis ſtipulatio, & turpis cauſa ſtipulationis*. l. 107. D. de verborum oblig. T*urpis ſuſpicio*.l.42. §. 2. D.de teſtam.milit. T*urpis violatio*. l.2. D.de his qui ſui. T*urpia verba*. l. item apud Labeonem.§.qui turpibus.D.de iniuriis.

T*urpe & inuidioſum commentum*. l. 22. §. lites.D. de iure fiſci.

T*urpiſſimo exemplo*. l. 11. §.ſocer. D.ad leg.Iul. de adulter. & T*urpiſſima vita*. l. 43. §.non eſt. D.de rit.nupt.

TVRPITVDO *arbitri*. l.9.§. vlt.D.de recept. qui arbitr. *Turpitudo dantis & accipientis*. l. 1. & l.4.§.1.D.de condit.cau.data. *Turpitudo manifeſta*. l. 38. D. de iureiuran. T*urpitudo mandati*, ſi ædem ſacram ſpoliandam hominémque vulnerandum occidendúmve quis mandet. l.22. §.qui ædem.D.mandati. T*urpitudo ſtatus*. l. 1.§. accuſationem.D.ad SC.Turpillian. ſic *Turpitudine notabiles perſonæ*.l. 1. §.ſecundo.D. de poſtul. item T*urpitudo eius quæ corpore quæſtum facit*. l.43.§. non ſolum. D.de ritu nuptiarum.

Propter T*urpitudinem motus Senatus*. l. 2.D.de Senatorib.

Sine T*urpitudine & infamia*. l. 79.D.de iure dotium.l.38.D.de oper.libert.

T*urpiter datur quod meretrici datur*. Item *quod datur, vt malè iudicetur*. l.3. l. 4.§. ſed quod meretrici.D.de condict.ob turp. cauſ.

T*urpiter accipitur* quod in hoc accipitur, vt res depoſita, vel commodata reddatur. l.5. D.de tutel.& ration.diſtrahen.l. vlt.D. de condit.ob turp.cauſ. hinc T*urpiter accepta pecunia*, in l.9. D.de doli mali except. & T*urpiter collecta pecunia*. l. 5.D. de tutel. T*urpiter facere*. l. 67. D. ad SC.Trebellian. & contrà *nihil* T*urpiter facere*. l. 67.D. ad Senatuſconſultum Trebellianum. item T*urpiter faciendum lucrum*. l. 44. §. 1.D.de ædilit.edicto. & T*urpiter feciſſe* dicitur, qui in dando auro ſubiicit æs. l. 36.D.de pign. act. ſic *Turpiter vel ſcelere quæſitum*. l.16.§.vlt.D.quod met. cau. T*urpiter viuere*. l. 41. D.de ritu nuptiarum. & T*urpiſſima vita*. l. 43. §. non eſt. D.de ritu nuptiarum.

Tus à tundendo ſine aſpiratione dicitur. Soſipater lib.1.pag. 73.Iulius Modeſtinus ἀπὸ τοῦ θύειν tractum dicit.

TVSCVLANVS *fundus*. l.74. & l.75. §.vlt.D.de verb.obligationib.

TVTELAM Seruius Sulpitius definit, *vim eſſe ac poteſtatem in capite libero, ad tuendum eum, qui ſe per ætatem defendere non poteſt, iure ciuili datam ac permiſſam. Quam vim & poteſtatem qui habeãt*, T*utores appellantur*. l. 1. D. de tutel.Inſtitut.de tutoribus in princ. Vis autem de facto & poteſtas de iure intelligitur, vt talis ſit Tutor qui propria imbecillitate non impediatur nec à iuris conſtitutione repudietur. Quales ſunt pupillus, furioſus, & qui perpetuo morbo laborant, qui propter corporis aut animi imbecillitatem tutores eſſe non poſſunt. Item nec fœminæ quæ quanuis ſcirent res pupillares adminiſtrare, & ad id explendum vires habeant, tamen à iuris conſtitutione non admittuntur. item T*utor* eſt qui pupillum morte patris aut emancipatione ſui iuris factum tuetur. T*utores vel teſtamentarij ſunt vel legitimi vel ſub inquiſitione dati*. l. 19.§.1.D.de ſolutionib. T*utor teſtamentarius* eſt qui in teſtamento tutor datur à patre pupilli. qui & T*eſtamenti* T*utores*.l. 14.§.1.D.de ſolution. *datiui autem ſunt*, qui à magiſtratibus dati ſunt. l.7.D. rem pup.ſal. fo. l.vlt. C. de legit.tutorib. quales ſunt Attiliani & Iuliani & Titiani tutores. Inſtitu.de Attilia. tutor. qui & *Sub inquiſitione dati tutores vocantur*. l. 14.§. 1.D. de ſolutionibus. Sunt & *legitimi* T*utores*, adgnati videlicet, quibus lex 12. tabul. vt ſucceſſionis emolumentum, ita & tutelæ onus detulit.

Legitimus T*utor*, eſt qui lege præcipiente pupilli tutorem alium non habentis nanciſcitur tutelã, quales proximi cognati. Regulariter tamen traditũ eſt ad quem ſpectat emolumentũ

hæreditatis alicuius pupilli ſi ille moreretur ad eundem pertineat onus tutelæ eiuſdem, eſt & *Tutor fiduciarius*, frater fratris ſui emancipati, quia emancipatione periit ius agnationis ne frater fratris ſui Tutor legitimus eſſe poſſit tanquam proximus agnatus, ſed fiduciarius. Exépli gratia, Titius filios ſuos Seruium annis maiorem & Meuium pupillum in poteſtate habuit, emancipauit Meuium, & ipſe eius tutor mortuus eſt, eo mortuo Seruius frater Meuij pupilli fiduciarius eius Tutor eſt. Sunt præterea quidam *Tutores*, qui *honorarij* appellantur. Sunt *qui notitiæ gratia dantur.* Sunt *qui ad hoc dantur, vt gerant*. l. 14. §. primo, de ſolutionibus. *Honorarij* autem dicuntur, qui honoris gratia dantur. l. 60. D. de ritu nupt. l. ſecunda §. 1. D. de adminiſtr. tutor. Qui etſi non gerant, periculo tamen tutelæ ſubiiciuntur. Cæterum honoris cauſa datus Tutor non videtur, quem pater à cæteris tutoribus rationes accipere voluit. l. 26. §. 1. Digeſtis de legitim. tutorib. *Notitiæ* verò *cauſa Tutores* dari olim liberti ſolebant, quòd in familia verſati cognitas ac perſpectas pupilli facultates haberent, & ideo Tutores earum notitia inſtruere poterant. l. 1. §. ſi pupillus. D. de tutel. & rat. diſtr. l. 32. §. 1. D. de teſtam. tut. l. 1. C. de peric. tut.

Tutor dicitur abſtinere pupillum paternæ hæreditati. l. 19. D. ad Senat. Velleian. l. 15. §. vltimo. D. locati.

Pro *Tutore negotia gerere* qui dicantur expoſui lib. 14.

Tutela ſuſcipi, dari, mandari, geri, adminiſtrari, finiri, deponi. *Tutela*, reddi, reſtitui. dicitur.

Tutelæ actio duplex eſt. *Directa* vna quæ pupillo aduerſus Tutorem: altera *Contraria*, quæ Tutori aduerſus pupillum competit. titul. de contrar. & vt. act. tut.

Tutelam reddere tutelæ rationes reddere Iureconſultis ſignificat. l. ſecunda, §. ei quoque. D. de iudic. l. 21. D. de Tutel. & rat. diſtr. l. vnic. in fin. D. ſi pendent. appell. Dicunt & eodem ſenſu, reſtituere Tutelam. l. 7. §. vlt. l. 28. in fin. D. de adminiſtr. tut. l. 1. §. vltim. D. de vſur. l. 21. in fin. D. de annu. legat. l. 1. §. ex illa. D. ad legem Corneliam de falſ. l. 10. D. rem pupil. ſal. fo. l. penultim. C. de ſuſpect. tutoribus. Sic *Tutelam exigere* & *Tutelam repoſcere*, pro Tutelæ rationes repoſcere, in l. 13. D. de tutel. & rat. diſtr. l. 30. D. de adminiſtr. tut. Et *recipere* Tutelam. Sueton. in Claudio cap. 2. *Diu etiam atque poſt* Tutelam *receptam alieni iuris & ſine pædagogo fuit*, id eſt, *poſt pubertatem*. porrò

Tutela reddi à tutore dicitur & accipi à pupillo, cum rationes redduntur & accipiuntur. Vide Chirium Fortunatum.

Suæ Tutelæ *factus pupillus*. l. 9. §. ſi paterfamilias. D. de adminiſtr. & peric. *In ſuam autem Tutelam venire*, & *ſuæ Tutelæ effici*, eſt ad pubertatem peruenire. l. 7. §. 1. D. de adminiſtr. tutor. l. 8. §. 1. D. de ſecund. tab. l. 39. D. de vulg. & pup. l. 54. in fin. D. de hæredib. inſtit. l. vlt. D. de iur. delib. l. 32. D. de leg. lib. 1. l. 50. D. de leg. 2. Sic in edicto prætoris de miſſione in poſſeſſionem verba hæc, Si pupillus IN SVAM TVTELAM VENERIT, accipienda ſunt. l. 5. §. ait Prætor. D. quibus ex cauſ. in poſſeſſ. eat. Proinde ſi filiæfam. ita legatum ſit, *cùm in Tutelam ſuam peruenerit*, tunc debebitur, cum viripotens facta fuerit. l. 51. D. de leg. lib. 3. Nec verò Iureconſultis tantùm, ſed & aliis Latinis auctoribus huiuſmodi locutio placuit. Cicero quidem cùm aliàs ſæpius, tum in lib. de Orator. ita locutus eſt. *Negarétque niſi poſtumus & natus, & antequam in ſuam* Tutelam *veniſſet, mortuus eſſet, hæredem eum eſſe poſſe, qui ſecundum poſtumum & natum & mortuum eſſet hæres inſtitutus*. Idem in Bruto. *M. Curium cum ita hæres inſtitutus vt pupillus ante natus eſſet quàm in ſuam* Tutelam *veniſſet*. Idem libro 2. de Inuentio. *Quidam pupillum hæredem fecit, pupillus autem antè mortuus eſt, quàm in ſuam* Tutelam *veniret*. Porrò interdum ea verba ſignificant, cùm in ſuam Tutelam & poteſtatem peruenerit. Quod ex coniecturis erit æſtimandum. Interdum etiam 25. annum hæc verba demonſtrant, ſi ea mens fuerit loquentis teſtatoris. l. 56. in fin. D. de legat. 3. In qua Vlpian. ex voluntate teſtantis aliam atque aliam hæc verba recipere interpretationem docet.

Tutela *ciuitatis*. l. 2. C. de expenſ. *Tutela operum*. l. vlt. D. de operibus publicis. *ædificiorum*. l. 7. §. vltim. D. ſolut. matrim. *quotidiana Tutela balnei*. l. 35. §. vltim. D. de legat. 3. & *Tutela aquarum* apud Frontin. lib. 2. de aquæductib.

Tutela viæ. l. 30. D. de legat. 2.

Tutela facientis. i. imminentis contra rigorem fluminis. l. 1. §. ſunt qui. D. ne quid in flum. public.

Tutelaris cauſa. l. 4. D. de in lit. iur. & *Tutelare officium*. l. 4. C. in quibus cauſ. l. 3. C. de tut. vel cur.

Tutelaris prætor, de cuius officio librum ſingularem ſcripſerat Vlpian. quem Modeſtinus citat in l. 6. D. de excuſat.

Tutelaria inſtrumenta.

TZANCARVM, vel TZANGARVM (eſt enim quædam in ſcriptura varietas) fit mentio in l. 3. & l. vltim. Quo quenque habitu eſſe op. in Codice Theod. Et ita fortè apud Vopiſc. in Claudio verbum hoc pro *Zanchus* quæ inter veſtimenta numerantur, ſubſtitui debet. Genus autem quoddam calceamentorum id fuiſſe, adductus libelli Græci de officiis aulæ Conſtantinopolitanæ verbis, ſuſpicor, quæ ita habent, ἔτι καὶ ἕτερον εἶδος ὑποδημάτων ἃ καλοῦνται τζάγκια, ἔχοντα ἐκ πλαγίου κατὰ τὰς κνήμας καὶ ἐπὶ τῶν ταρσῶν ἀετοὺς διὰ λίθων καὶ μαργάρων ἅπινα καὶ φορεῖ ὁ βασιλεὺς εἴς τε τοὺς περιπάτους καὶ τὰς προκύψεις, καὶ ὁ ταῦτα ποιῶν οὐ τζαγκάειος, ὡς οἱ ἕτεροι, ἀλλὰ τζᾶγμας ὀνομάζεται. Sed & Moſchopul. in lib. περὶ σχεδῶν, Τζαγκάειον vulgò appellari ſcribit quem Attici σκυτοτόμον, id eſt, cerdonem coriarium vocant. Planè Imperatorum calceamenta purpurea & φοινικοχρόα fuiſſe Zonar. Tomo 2. Annal. in Michaëlis Theophili filij Imperio indicat. Ἐδίδου, ait, αὐτῷ τὰ φοινικοχρόα πέδιλα, καὶ προσέταττεν ὑποδήσασθαι καὶ βασιλέα ἀνεῖπε. Eáque mox, τῆς βασιλείας παράσημα vocat. Idem in Baſilio Porphyrogenero, κατανοήσας ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτοῦ ὑποδεδυμένους ὑποδήμασι φοινικοῖς· τὰ μὲν γὰρ ἄλλα τῆς βασιλείας γνωρίσματα ὁ Σκληρὸς ἀπεδύσατο, τὰ δὲ γε πέδιλα οὐκ ἀπέθετο, & quæ ſequuntur. Guilel. Tyrius lib. 15. de Bello ſac. cap. 23. *Exhibita, ait, ſibi in patris præſentia, & eo mandante Imperiali reuerentia, ocreis, vt mos eſt in illo Imperio, inſignitus purpureis ab vniuerſis legionibus certatim Auguſtus eſt appellatus.* Idem etiam Nicetas in Annalibus confirmat, καὶ τοῦτον, ait, ἐπικρίνας καταλείψειν τῆς βασιλείας διάδοχον ἐρυθρά τε οἱ πέδιλα μεταδέδωκε καὶ βασιλέα ἐδόκει ἀναγορεύεσθαι. Et aliàs, τῷ μὲν προσήκοντι κατὰ γένος, Ἀλέξιος τῷ δὲ τὸ ὄνομα, πορφυρείδος μετέδωκε καὶ πεδίλοις ἐρυθροῖς ὑποδεῖσθαι διαφῆκε καὶ συνευφημεῖσθαι οἱ παρεῖχεν ὁπηνίκα ῥωμαίων αὐτοκράτωρ ἀνηγορεύετο. Heſichius in verbo, σκυτεὺς, ſed mendoſè, σκυτεὺς, ait, σαγγάειος καὶ καλιγάειος. Interpres Horat. Zangas & Kangas pag. 373.

B. BRISSONII DE VERB. QVAE AD IVS PERTINENT SIGNIFICATIONE

LIBER XIX.

VACARE *bona*. l. 38. D. de iure fiſci. l. 5. C. de bon. auctor.

VACANTIA *autem bona* dicuntur eorum, qui ſine hærede decedunt, quæ lege Iulia ad fiſcum deferuntur. l. 96. §. 1. l. 114. §. quæ inteſtato. D. de legat. lib. 1. l. 50. D. de manum. teſtam. l. 6. §. eſt fiſco. D. ad Trebellian. l. 6. §. certè. D. ſi quis omiſſa cauſa teſt. l. 1. §. 1. l. vltim. D. de ſucceſſ. ed. l. 1. §. Diuus. l. 41. D. de iure fiſc. l. 18. D. de vſucapionibus. l. 10. §. vlt. & l. 19. D. de diuerſ. temp. l. 10. C. de inoff. teſt. l. 22. C. de appellatio. l. 1. C. de quadri. præſcript. l. 1. C. de donatio. inter vir. l. penult. & l. vlt. de vacation. lib. 10. C. Sueton. in Veſpaſian. cap. 8. Symmach. epiſt. 41. vocat, *hæreditatem domino nudam*. *Vacantia bona*. Vetus Gloſſar. Græc. ἄσπρακτα, ἀδέσποτα, ἀκληρονόμητα. quæ & *Vacua bona*. & dicuntur *ſine domino iacere*. l. 1. in princip. & §. largius. D. de ſucceſſor. edict. Strabo etiam ἀδέσποτα vocat libro 17. Geograph. quòd dominium, id eſt, hæredem non habeant. Conſtantinus verò ἀκληρονόμητα. Sic *Vacantem hæreditatem*, accipe in l. 13. §. 1. item ſi quis à fiſco. D. de petit. hæred. Et *Vacare bona*, in l. 2. in fin. D. ad Tertyllian. & in l. 38. D. de iure fiſc. *quorum neque heres, neque poſſeſſor extat, ab eo quòd domino vacua iacent.*

Et *Vacare hæreditas*, in lege 30. Digeſtis de vulg. & pupil. quæ ab hæredibus ſcriptis adita non eſt.

Et *Vacans hæreditas*. l. 13. §. item ſi quis. D. de hæred. petit. Quomodo & *Vacuam partem* intellige in l. 19. & l. 59. §. 1. D. de hæred. inſtit. ſic & *Vacare pars & Vacans pars*, dicitur in §. videamus. Inſtit. de hæred. inſtit. *Eáque eſt, ex qua nemo hæres ſcriptus eſt*. l. ex facto 19. & l. liber homo. 59. D. de hæred. inſtit. Sic *ſextans Vacuus* in l. ſi ita 8. D. de bonor. poſſeſſ. ſec. tabul. *Vacare quoque portio* dicitur, quæ teſtamento nulli data eſt. l. vlt. D. de bon. poſſ. ſecund. tab. §. videamus. Inſtitut. de hæred. inſtit. l. vlt. D. ſi à parente quis manumiſſ. *Et Vacare poſſeſſio, quæ à nullo detinetur*. l. 37. D. de vſucapionib. vnde &

Vacua traditio pro vacuæ poſſeſſionis traditio in l. 20. D. de ſeruitutib. & *Vacans poſſeſſio & Vacuam poſſeſſionem adeptus*. l. 3. §. hoc interdictum. D. de itin. actúque priu. l. 32. §. arbitri. D. de receptis. l. vlt. §. 1. D. de donation. l. 37. D. de vſucapionib. *Vacua autem poſſeſſio eſt*, quæ à nemine detinetur. l. 2. §. 1. & l. 3. §. 1. D. de actionib. empt. l. 18. D. de contrahen. empt. & l. 68. in fi. D. dict. tit. l. 52. in fi. l. 75. §. qui id quod. D. de verb. oblig. l. 3. §. hoc interdictum. D. de itin. actúque. l. penult. in fin. D. de acquirend. poſſ. l. 3. C. eod. tit. l. 4. §. ſi tu me vi. D. de vſucapion. l. 19. D. de vi & vi arm. Cic. lib. 3. de Orato. *Noſtra eſt, in quam omnis iſta prudentiæ doctrinæque poſſeſſio, in quam homines quaſi caducam atque Vacuam abundantes otio nobis occupatis, immolauerunt*. Quintil. declamatio. 12. *Vndecunque offulſit lucrum, ſine reſpectu ſalus publica addicitur, & in Vacuam poſſeſſionem fames venit*. Ita *Vacua poſſeſſio dari, tradíque dicitur*. & *Vacuam poſſeſſionem tradere*. l. 48. D. de act. empti. l. 18. §. ſi venditorem. D. de acquirend. poſſeſſ. l. 52. D. de verb. obligat. l. 75. §. quid. D. de verborum oblig. Vacua autem poſſeſſio emptori tradita non intelligitur, ſi alius vel ventris, vel legatorum nomine in ea ſit, vel creditores bona poſſideat. l. 2. §. vlt. D. de act. empt. Quanquam hi non poſſideant, ſed magis cuſtodiendi & obſeruãdi cauſa in poſſeſſione ſint. ſed & *in Vacuam poſſeſſionem inducere dicimus*. l. 33. §. vlt. & *mittere*. l. 34. D. de acquirend. poſſeſſ. Et in Vacuam poſſeſſionem mitti introducive dicuntur, qui in fundi poſſeſſionem liberam, & à nemine occupatam introducuntur. l. 3. §. 1. D. de action. empt. l. 3. D. de vſur. l. 32. §. arbitri. D. de recep. qui arbitr. l. 18. §. ſi venditorem. l. 33. lege 34. D. de acquiren. poſſeſſ. ſic *in Vacuam poſſeſſionem intrare*, in l. 4. §. ſi tu. & *Vacuam poſſeſſionem occupare*. l. 4. §. item. D. de vſurp. & vſucapionib. & *in Vacuam poſſeſſionem ire*. l. cum fundum. D. de vi & vi armat. *In Vacuam poſſeſſionem inductus*. l. Valerius in principio. Ciceron. lib. 4. Rhetoric. ad Herenn. *Vacuum, cum ego adeſſem, poſsidere non potuiſti. Etenim Vacuus non eſt fundus qui ab alio poſsidetur*. denique *Vacuam poſſeſſionem relinquere*. l. 52. §. vlt. D. de acquiren. poſſeſſ. &

Vacans regnum occupare. Iuſtin. lib. 42.

Vacantes etiam areæ dicuntur quæ nullum vſum ciuitatibus ornatúmque præbent. l. 41. C. de operib. public. ſed & *Vacare domus* dicitur, quæ à nullo inhabitatur. l. 22. §. 1. D. de vſu & habit. & *Vacare portio ædium*. item *Vacare locus*. l. 2. D. de decurion. l. 12. D. de decurion. & *Vacua ædificiis, arboribus, vineis, loca*. l. 21. D. de ſeruit. præd. ruſt. ſic *Vacuus & ædificatus fundus* opponũtur. l. prætor ait, §. 1. D. de operis. eodémque modo *Vacuus fundus*, qui à nemine detinetur & occupatur. l. 33. D. loca. Cornific. 4. Rhet. ad Herenn. *Neceſſe eſt cum conſtet iſtum fundum noſtrum eſſe oſtendas te aut vacuum poſſediſſe aut vſu tuum feciſſe*. *Vacare quoque pecunia* dicitur quæ otioſa eſt, & quæ non occupatur, neque nominibus vel in emptionem prædiorum collocatur. l. 12. in fin. D. de admin. tut. Vnde *Vacua pecunia quæ occupata non eſt, ſed in arca ſterilis & otioſa manſit*. l. 24. D. de præſcript. verb. l. 28. D. depoſ. ſic *Vacare ſeruus* qui nullum miniſterium præſtat. & *qui opus non facit, vel artem exercet*. l. 11. §. ſi planè. D. ad exhibend.

Vacare. i. feriari, *ſic ruſtici ſtipulas illectas cum Vacauerint colligunt*. lege 30. §. 1. D. de verborum ſignificat.

Vacare fructus dicitur qui non colligitur. l. 2. §. vlt. D. quibus mod. vſusfr.

Vacare à legatione. i. immunem eſſe. l. 6. D. de legatio. & *Vacare à nominibus*. l. 2. §. purus. D. de religioſ. item *Vacare à tutelis*. l. 17. §. penult. & l. 22. D. de excuſat. ſic *Vacare culpa*, i. carere. l. 3. D. de magiſtrat. conuen.

Vacare liberis alendis. i. operam dare. l. 5. §. demonſtrat. & de iur. immunit.

Vacantes quantum exiſtimo, ab Impp. appellantur, qui nulla iam dignitate funguntur, ſiue munere exceſſerint, ſiue nunquam geſſerint. l. vlt. C. vt dignit. ordo ſeruet. l. vlt. C. de primicer. & ſecund. lib. 12. *Vacantes* etiam *tribunos*, apud Ammian. Marcell. lib. 31. & Veget. lib. 3. cap. 17. legimus.

Vacuum autem propriè inane ſignificat. Ita *Vacuus locus*, *Vacuus venter* pleno opponitur. l. 30. §. penultimo. l. 83. D. de acquirend. hæred. l. 2. §. 1. D. de decurionibus. Ita *Vacuæ tabulæ*, id eſt,

id eſt, nihil ſcriptum habentes l. 11. D. de iniuſto rupt. & *Vacuum teſtamentum apud Senecam Controuerſ. vlt.* lib. 2. pag. 278. *Vacua cera* Iuſtin. lib. 21.

Vacuum miniſterium. l. 27. §. ſi ſeruus. D. de vſufr.

Vacuum tempus l. 31. §. vacuum. D. de vſufr.

Vacuitas poſſeſſionis l. 18. §. vlt. D. de his quæ vt indig.

VACATIO *onerum & munerum.* l. 9. C. quando prouocare. Vacatio autem munerum publicorum excuſationem ſignificat. l. 5. §. vlt. in fi. D. de munerib. & honor. tit. de vacat. & excuſat. mune. Sueton. in Claudio cap. 55. *Cum decurias rerum actu expungeret, eum qui diſſimulata vacatione, quam beneficio liberorum habebat, reſponderat, vt cupidum iudicandi dimiſit.* Plin. lib. 10. Epiſtol. *Cum citarem iudices conuentum inchoaturus, Archippus vacationem petere cœpit, vt Philoſophus.* ſed Vacatio muneris publici non præſtat, vt ne magiſtratus quis creetur. l. 12. D. de munerib. & honorib. Ea verò omnia, quæ extra ordinem ad tempus indicuntur, ab his qui vacationem meruerunt, exigenda non ſunt. *Vacatio honoris*, Valer. pag. 162. *Vacatio* etiam *ex l. Iulia Papia* dari dicebatur his perſonis, quæ neceſſitate matrimonij contrahendi ad tẽpus liberabantur, & interim nihilominus, ex aliorum teſtamentis perinde atque nuptiis deuinctæ capere poterant. Vlpia. in Inſtitut. tit. 14. *Fœminis*, ait, *lex Iulia à morte viri anni tribuit vacationem, à diuortio ſex menſium, &c.* Sueto. in Auguſto cap. 34. de lege Iulia, de maritandis ordinibus. *Hanc*, inquit, *cum aliquanto ſeuerius, quàm cæteras emendaſſet, præ tumultu recuſantium ferre non potuit, niſi adempta demum lenitáque parte pœnarum & vacatione triennij data:* intra quæ vacationis tempora viduam manentem vacantem appellari in l. 5. §. qui vacantem D. ad leg. Iuliam de vi publ. defendi poteſt. Quanquam & quamlibet viduam accipi poſſe non ignorem. Quintilia. Declamatio. 15. Siue enim, iudices, malignitas eſt perſuaſionis humanæ fœminam vacantem vocare meretricem, ſeu miſeræ nomen, id impoſuit aliquis amator. Cor. Tacit. etiam *vacuam mulierem* in eundem ſenſum dixit lib. 3. Annal.

Vacatio tutelarum, l. 17. §. hæres. D. de excuſat. & *vacatio à tributis & à muneribus.* l. 11. C. de excuſat. tut.

Vacationem poſtulare l. 36. §. vlt. D. de excuſat.

VACILLARE *fides anceps* dicitur in l. 27. §. 1. D. de lege Corn. de falſ. vt & *non vacillante teſtimonio* l. 14. D. de quæſt.

VADES dicebantur, vt Varro lib. 5. de ling. Lat. & Feſtus lib. vlt. oſtendunt, *qui reũ capitis ſiſtendum ſpondebant.* Qualis fuit ille Damon, de quo Cic. lib. 3. Offic. meminit. Auſon. in monoſyllab. *Qui ſubit in pœnam capitali iudicio, vas.* Sed tamen quicunque pro altero vadimonium etiam in ciuili cauſa & in priuatis iudicijs extra capitalem cauſam promittebat, Vas appellabatur. Acron ad illa Horatij verba lib. 1. Sermon. Satyr. 2. *Ille datis vadibus, qui rure extractus in vrbem. Vadibus*, ait, id eſt *ſponſoribus*, à vadimonio, quo promittit is, qui ad iudicium prouocatur certo die ſe adfuturum. ſic *dare vadem* apud Cicer. libro 11. de finib. *Vades* autem ideò dicti, quod qui eos dederat, vadendi & diſcedendi habeat poteſtatem. Inde *Vadimonium* non ſponſionem modò alterius ſiſtendi, ſed & conſtitutum diem ſignificat, quo quis ſe iudicio ſiſtere debebat. ad quam diem, qui iudicio adſunt, vadimoniũ obire, & ad vadimonium occurrere à Latinis dicuntur. Cicer. pro Quintio: *Vadimonium non obijt quidam ſocius & affinis meus.* Plin. lib. 8. Epiſtol. *An ſi litibus terrerer, obſtrictum me eſſe crederem obeundi.* ſic *obire vadimonium Cicero ad Atticum* pag. 203. vadimonia Sueton. in Calig. cap. 39. *Et litigatorum plerique quod occurrere abſentes ad vadimoniũ non poſſent, cauſa caderent.* idem Plin. in præfat. Hiſtor. natural. in Gaio. Obire vadimonia. Ioſeph. lib. 16. cap. 10. ἐγγύας ὁμολογεῖν. pag. 498. Obire ad vadimonia Plinius Epiſt. 12. lib. 8. Obeunt ad vadimonia mea. Auſonius Paulino, *Et promiſſa obiens vadimonia Damon.* Feſtus autem *obire vadimonium, ire ad vadimonium* interpretatur, quòd veteres Ob, pro Ad, ponere ſolebant. *Vadimonio* etiam *ſiſtere* dixit Apuleius lib. 9. de Aſino aur. Agell. lib. 2. cap. 14. Dionyſ. Halicarnaſſ. lib. 10. ἐγγυτὰς τῆς ἀφίξεως vocat. *Concipere Vadimonium* Cicer. in Epiſt. ad Trebatium. lib. 7. pag. 274. *Nam qui vadimonium conciperet præter te nemo erat. Vadimonia fieri Liuius* lib. 23. & pro Quintio *Differre vadimoniũ* Cicer. ad Attic. lib. 2. & pro Quintio. & Iuuenal. Satyr. 3. Et Plin. lib. 7. cap. 53. *Iudex Vadimonium non differret. Deſerere vadimonium, Vadimonium promittere.* Seneca lib. 3. de Benefic. *Vadimonium promittimus: tamen deſeritur. Non in omnes datur actio, deſerentem vis maior excuſat.* Plutarch. in Apophthegmat. ἐγγύας ὁμολογεῖν ait, vbi de Scipione. Nam actor reũ vadabatur, ſiue vades ab eo hoc nomine poſtulabat, & ab illis, vt à reo, pœnam ſtipulabatur ne vadimonium promiſſum obiret, aut ni ſeſe reus ſiſteret.

Vadari verò erat vadem dare aut ſtipulari vadimoniũ & poſcere. Cicer. pro Quintio

Vadari reus promittit. Plaut. Aululat. *Homo ad Pretorem plorabundus deuenit, ibi inſit, poſtulare plorans eiulans vt liceret Miluium vadarier.* Horatius. Et *caſu tunc reſpondere vadato.* id eſt, ei cui vadem dederat me, & qui vadẽ ab eo acceperat, & non cuiuis reſpondere debebat. item quæ in Plaut. Curcul.

VADO *tranſiri flumen* l. 17. §. ſic etſi. D. de aqua & aqu. pluu.

VAGARI *per orbem terrarum* l. 20. §. vlt. D. de oper. libert. V*agari in crimine.* leg. 7. D. de dolo. l. 16. D. de dolo.

VALENS *citatur à Paulo* in l. 82. D. de legat.

VALERE *maiore.* l. 5. C. de his qui vi. ſic V*alent facultates.* l. 61. D. de iure dotium. & *patrimonium.* l. vlt. C. de magiſt. cõuen. item *Prædia valeant decem.* l. 7. §. eleganter. D. de donat. inter virum. & V*alere res* dicitur, l. 2. C. comm. diuid. & *quatenus res Valet.* l. 55. D. de donat. inter. item. *pluris quàm res Valet.* l. 17. D. de act. empt.

Valentem quinque. l. 11. §. denique. D. de pecul.

V*aluit ſententia.* l. 33. §. vlt. D. de adqui. rer. dom.

VALETVDO eſt τῶν μέσων. nam aut eſt integra, aut aduerſa. l. vlt. D. de iniuſto rupt. leg. 61. Digeſtis de his qui ſunt ſui. item *bona aduerſa*, vel infirma. de V*aletudime bona* in l. 35. §. 1. D. de donat. de Aduerſa quæ illi cõtraria eſt l. 4. §. Stichus. D. de ſtatuliber. §. itẽ propter Inſtit. de excuſ. tutor. l. 4. §. ſi in arbitrũ D. de doli excep. & l. 53. § 1. D. de re iudicata. & l. 2. §. ſi quis aduerſo. D. ſi quis cautionib. iud. ſiſt. & Valetudo verbum ſimpliciter pro latum frequentiſſimè pro morbo ſumitur. l. 6. D. de ſtatu homin. l. 16. §. vlt. D. de adopt. l. 9. D. de liber. & poſtum. l. 1. §. vlt. vnde cognat. l. 17. §. de ſponſal. l. 9. §. 1. D. de probat. & l. 6. §. vlt. D. qui teſt. fac. poſſ. l. 61. D. de donat. inter vir & vxor. Paul. lib. 5. Sent. tit. 12. porro, V*aletudo* tam mentis quàm corporis dicitur. l. 45. §. vltim. D. de excuſationib. V*aletudine corporis laborantes.* l. 6. §. vlt. D. de agnoſc. & alen. & V*aletudine graui adfici.* l. 3. D. ad Senatuſconſultum Silan. item V*aletudo podagræ.* l. 13. C. de decurion. l. 3. C. qui morb. ſe excuſ. ſic V*aletudo ſubita* Paul. l. 2. Sent. tit. 15. & V*aletudinis cauſa vngi.* l. 25. §. vlt. D. de aur. & arg. ſic *per* V*aletudinẽ non poſſe*, l. 10. D. de auct. & conſ. tuto. & V*aletudine impediri & deſtringi.* l. 1. §. vlt. D. quod cuiuſque vniuerſ. nom. leg. 20. & lege 40. D. de procurator. & l. 17. §. idem Iulianus. D. de iniuriis. l. 23. §. vlt. D. de hæred. inſtit. l. 15. D. de oper. libert. l. 23. D. de obligat. & V*aletudine impeditus* l. 21. §. ſi quis ex litigator. D. de recep. qui arbitr. l. 15. D. de iureiur. & l. 14. D. de re militar. V*aletudine prohibitus.* l. 2. §. Si quis iudicium. D. ſi quis caut. iud. ſiſt. l. 40. D. de excuſationib.

in ea V*aletudine eſſe* l. 5. §. item ſi. D. de agnoſc. & al. *in eadem valetudine perſeuerare.* l. 43. D. de vulg. & pupil. *ex eadem* V*aletudine decedere.* l. 35. §. mortis. D. de mort. cauſ. donationibus.

V*aletudinis impendia.* 45. D. de vſufruct. ſeu *impenſæ.* l. 18. §. 2. D. commod. *in* V*aletudine mancipiorum modica impenſæ.* l. 12. D. de impenſ. in res dotal. quod quis *in* V*aletudinem ſeruorũ impenderet* in l. 2. D. dict. tit. qui & V*aletudinis ſumptus*, id eſt in ſalutem & ſanitatem facti appellantur. l. 27. §. rupiſſe. D. ad leg. Aquil.

V*aletudinarius.* l. 40. D. de excuſat. l. 12. §. fin. D. de re milit.

V*aletudinarij.* i. qui circa ægrotos perpetuò ſunt occupati in Valetudinarijs. l. 9. D. de iure immunit.

VALERIVS *Seuerus.* l. ex facto. 3. D. de negot. geſt. & l. 8. D. de procurat.

VALIDVM *pactum.* l. 46. D. de pact.

ſic V*alide ſtulta.* l. Domitius. D. de teſtam. & *non* V*alidè ſapienter.* l. 4. §. idem Pomponius D. de ædilit. edict.

VALLVM *Vetus Gloſſarium* χαράκωμα, ἐςὶ τὸ περίφραγμα ὃ περιβάλλονται τινὲς ςρατιῶται ἐπὶ σωτηρίᾳ.

VANVS *timor.* l. 13. D. de re iudicata.

VARIA *ademptio.* l. 26. D. de adim. legat. V*ariæ cauſarum figuræ* l. 1. D. de obligat.

V*ariarum lectionum libri, quales* ſcripſerat Pomponius, vt ex Indice Pandectar. Florent. apparet V*ariarum quæſtionum.* lib. 5. Pompon. l. 44. de acquir. poſſeſſ. V*ariæ ſententiæ iudicum extiterunt.* l. 76. de legat. 2.

V*arij & doloſi.* l. 1. D. de dolo.

V*ario modo fateri.* l. 1. §. Quæſtioni. D. de quæſtion.

V*arius mos.* l. 33. D. de diuerſ. reg.

V*arij numeri.* l. 2. C. de ſuo & legit.

Varium fuit. l. 140. §. 1. D. de verb. oblig.

Varia teſtimonia. Paul lib. 5. Sent. tit. 13. & *Varie teſtimonium dicere*. lege qui falſo. D. de teſtib.

Varie accipi. l. 195. D. de verb. ſignificat. *Varie tractatum eſt*. l. 4. D. de captiuis *Varie iudicari*. l. 8. D. de liberali cau. & *Variè ſtatui pœna*. l. 6. D. de extraord. *tam variè*. l. 15. vlt. D. ad leg. Aquil. *hæc tam variè*. l. 17. D. de minorib.

VARIARE lege 4. §. eleganter. & l. 7. D. de leg. commiſſ. & *Variare in apppellatione*. leg. 65. §. vlt. D. de verb. oblig. *Variat*. l. 17. D. de hæred. inſtit. *Variatum eſt*, l. 32. §. quæſitum. D. de receptis. in leg. Dei tit. 15. Paul. lib. 3. Sent. tit. 1.

Variatum reſcriptum. Paul. lib. 4. Sent. tit. 6.

Varietas ſucceſſionum. l. 1. C. finium regundor.

Varietas exiſtit. l. 11. §. ſi filio. D. al leg. Falc.

Varietas autem proprie in diſparibus coloribus dicitur cum transferturin multa diſparia, ait Cicer. lib. 2. de finib. ſic poſt multas varietates obtinuit &c.

Poſt multas varietates placuit. l. 55. §. vlt. D. de legat. 2.

Varietatem habebit. l. 90. D. de condic. & demonſtr.

VARVS *Iuriſconſultus*. l. 10. D. de liberali cau.

VAS Vadis Vide s. in Vadem.

VAS *certam menſuram capiens*. l. 6. §. ſi vas. D. de act. empti.

VASIS *legatu* non ſolùm ea continentur quæ aliquid in ſe recipiant, edendi bibendique cauſa paratum, ſed & quæ aliquid ſuſtineant. Et ideò ſcutellæ vel promulſidaria repoſitoria quoque continebantur. Vaſorum enim generalis appellatio eſt. Dicimus, vaſa vinaria, vaſa naualia. lege 19. §. argento. D. de auro arg.

Vaſa argentea. l. qui vas. D. de furt. *Vaſa oſcaria, potoria*. Paul. lib. 3. Sent. tit. 7. *Vaſa vinaria*. l. 17. D. de act. emp. & l. 93. §. collegio. D. de leg. 3. *olearia* & alia. *Vaſa pura* & *cælata* opponuntur. l. ſi in rem. 6. D. de rei vendicat. *Vaſa Corinthia*. l. hæres meus. §. qui Corinthia. D. de leg. lib. 3.

Inde *Vaſcularius*, qui vaſa conficit. l. 20. §. vlt. D. de præſcript. verb. l. penul. D. de auro, arg. l. vlt. D. de obligat. & action. & in inſcriptione Ro. quam hic adiec.......... & *Vaſcularij artifices cælatores* Cicero pro Fonteio.

VBERA. *Vberibus ali infantes*. l. 1. §. ad nutricia. D. de extraord. cognit.

VBERES *anni*. l. 15. §. Papin. D. locati. *minus vberes prouentus*. l. 6. D. de extraord. criminibus. item *Vberiore reditu*. l. vlt. de iure dotium. & *Vberem dotem*. l. 4. D. de pact. dotal. & *Vberior actio*. l. 1. D. de in rem verſo. *Vberior merces*, l. 8. D. locati. *Vberior ſcriptura*. l. 217. D. de verb. ſignif. *Vberior ſors*. l. 14. C. de vſur.

Vberius legatum. l. 12. §. ſed ſi fundus. D. de inſtr. vel inſtru. l. 24. §. proinde. D. de fideicomm. libert. & l. 88. §. vlt. D. ad leg. falcid. & *Vberrimum legatum*. lege 54. D. de legat. 2. *Vberius pretium*. l. 4. C. de fide inſt. & amiſſ.

Vbertas ſterilitati opponitur, l. 8. D. locati. & l. 15. §. Papinianus. D. eod. *Vbertas anni*. l. 26. D. quando dies legatorum, & *Vbertas annorum*. l. 8. D. locat.

VBI pro in quo. l. 1. D. de excep. rei iud.

VBIQVE pro vbicunque in l. 77. D. de contrah. empt. & ſæpe in C. Iuſtiniani. Liuius lib. 45. *Literáſque omnes quæ vbique depoſitæ eſſent & pecuniam regiam conferri*. Quibus ex locis rectè Cuiacius præceptor meus pro ibique legit *Vbique* in l. Vrbana. D. de verbor. ſignificat. Sic *cuiuſque* pro *cuiuſcúmque* in l. 7. §. ſi quis. D. de liber. cauſ.

VECTIGAL *quod in itinere præſtari ſolet*. l. 21. D. de donat. inter virum & vxorem.

VECTIGAL autem vt & ipſa appellatio oſtendit, propriè dicitur, quod pro inuectione, vel euectione mercium debetur. Rubr. de public. & vectigal. Sed tamē generaliter publica vectigalia accipimus, ex quibus vectigal fiſcus capit, quale eſt *vectigal portus*, *vectigal octauæ*, *venalium rerum*. Item, *ſalinarum* & *metallorum*, & *picariarum*. l. 17. l. 203. D. de verbor. ſignificat. l. 59. §. 1. D. de hæred. inſtit. l. 2. C. quæ res vendi. Species verò ad vectigal pertinentes, enumerat Iureconſultus, in l. vlt. §. ſpecies. D. de publican. in qua credibile eſt de ſuo Tribonianum nonnulla inſeriſſe. ſed vectigalia illa publica ſunt. l. 9. §. ſunt autem. D. de pœnis. hinc *Vectigal reipub*. l. 9. D. de reſcind. vendit. & *Vectigalia fiſci*. l. 8. D. de vacat. & excuſ. *Vectigalia fiſci conducere*. l. 1. C. quib. munerib. itē *Vectigal neceſſarium* Paul. lib. 4. Sent. tit. 6.

Vectigalis fauor. l. 1. §. 1. D. vt in flum. publ.

Vectigales agri ciuitatium, ſeu *municipiorum*, vocantur, qui manēte apud municipes dominio in perpetuum locantur, id eſt, hac lege, vt tamdiu pro his vectigal pendatur, quamdiu

neque ipſis, qui conduxerunt, neque his, qui in locum eorum ſucceſſerunt, auferri eos liceat. l. 1. D. ſi ag. vectigal. l. 11. §. 1. D. de publican. lege 71. §. vltimo D. de leg. lib. 1. Sueton. in Iulio. cap. decimoſeptimo. Agro vectigali immunem opponit Hygenus lib. 2. de Limitibus conſtituendis, quo ex libro hæc ſubijcienda duxi, *Vectigales autem agri ſunt obligati, quidam R P. P R. quidam Coloniarum aut municipiorum, aut ciuitatum aliquarum, qui & ipſi plerique ad P. R. pertinentes ex hoſte capti partitique ac diuiſi ſunt per centurias, vt aſſignarentur militibus quorum virtute capti erant amplius quã deſtinatio modi.* Vectigales agri Vetus Gloſſarium Græcum, *εἰσὶν ἀγροὶ πόλεων διηνεκῶς μισθούμενοι ἐπὶ τοιούτῳ τρόπῳ καὶ ὅρῳ ἵνα ἐφ' ὅσον διδῶσι τὸ ὑπὲρ αὐτῶν βεκτιγάλιον τέλος μὴ ἐκβάλλεσθαι αὐτούς, μήτε αὐτοὶ μήτε οἱ παρ' αὐτῶν εἰς τόπον αὐτῶν ὑπεισιόντες.* Vectigales quoq; agros populi Romani appellabãt, qui ex hoſte capti, vectigalibus ſubiiciebãtur, mãcipibúſque vel in ſingula luſtra, vel in annos centenos locabantur vt Hygen. in lib. de limitib. conſtituen. docet. hinc & *Vectigales ædes* & *vectigale prædium*. l. 15. §. ſi de vectigal. D. de damno infect. l. 16. §. vlt. D. de pign. act. l. 10. D. famil. erciſc. Ita & Vectigalem fundum accipe in lege prima. D. de condictio. triticar. lege 16. in fin. D. de pignerat. act. lege 16. D. de ſeruitutibus. lege 4. §. finium. D. fin. regund. lege prima. D. quibus mod. vſuſfruct. amitt. lege ſeptima. D. commun. diuid. lege 13. §. 1. D. de aqu. & aq. pluu. lege 5. §. bonorum. D. vt in poſſeſſ. legator. l. 1. §. vltimo. D. vt in flum. publ. l. ſi fundus, §. vlt. D. de legat. lib. 1. & lege Meuius. D. de legat. lib. 2. lege 219. D. de verb. ſignifi. lege prima C. de adminiſt. rer. publ. *Vectigales municipiorũ fundos.* lege 71. §. vltimo. D. de legat. 1. vnde & *Vectigal prædij* lege cum ſeruus. §. hæres. D. de legat. libro 1. & lege ſeptima. §. penult. D. de vſufruct. & *Vectigal fundi* pro reditu. lege 59. §. vlt. D de vſufruct.

Inde *Vectigalis actio*, quæ de vectigali fundo poſſeſſoribus propoſita eſt. lege 15. §. ſi de vectigalibus. D. de damno infecto. lege 66. D. de euictionib. Proprias enim Prætor his in rem propoſuit actiones loco domini eos habens, licet domini non ſint. lege prima. D. ſi ag. vectig. l. §. in fi. D. arb. furt. cæſ.

Vectigalis conductor in l. fideiuſſores. D. de fideiuſſoribus. qui & *Vectigalia exercere*, dicitur in l. qui noua. §. vlt. D. ad leg. Iul. de vi public.

VECTORES. qui loca in naue conducunt. l. 2 D. de leg. Rho. & naui vehuntur. lege prima §. vltimo. lege 3. l 5. D. nautæ, caupon. l. 1. in fin. D. furti aduerſ. &c.

VECTVRA merces eſt quæ à vectoribus ſoluitur. lege 62. D. de rei vendic. l. 61. D. locati. lege 21. D. de oper. libert. ita *Vectura itineris ſui vxori data.* lege 21. D. de donat. inter vir. & vxor. *Vectura iumentorum.* lege 6. D. qui potior. in pignor. item *Vectura iumentorum & carrucarum.* lege 52. §. ſi quis ex ſociis. D. pro ſocio. *Vectura mercium, veſtimentorum, pecoris* leg. 4. §. vlt. D. nautæ caup. & *Vectura nauis* Paul. lib. 5. Sentent. tit. 26. *vel nauium eſt*, lege 55. D. de condict. indeb. & lege vltima. D. de leg. Rhod. item, *iumentorum & camelorum* lege 29. D. de petit. hæred. lege 62. D. de rei vend. lege 15. §. item cum quidam D. loca. l. 52. §. ſi quis ex ſocijs. D. pro ſoc. lege 39. §. primo. D. de legat. lib. 1. l. 13. §. ſi fructibus. D. de act. empt.

VEHI *certum pondus* l. 4. §. 1. D. de ſeruit. *Vehi ſella aut lectica.* l. 7. D. de ſeruit. præd. ruſt.

VEHICVLARIS *curſus*. l. vlt. D. de munerib. & honoribus.

VEL pro *etiam* l. 1. de pignor. l. 4. §. ſed & filiuſfamilias. de edendo. l. Iulianus ſcribit in fi. D. ad exhib. l. alimenta in fin. D. de agnoſcend. vel alend. liber. l. ſi quis 29. D. de pecul. & l. ſed & ſi quis alius eſt. l. adhuc. §. ſi operas. D. de vſufruct. l. 20. §. 1. D. quod vi aut clam. l. 2. §. ſi in re. D. vi bonor. rapt. Pro *ſaltem* l. ſi patronatus. D. de ritu nupt. l. ſi vxor. §. ſi minor. l. vim paſſam. §. nupta. D. de adulter. Et è contrario *Saltem* pro *vel*, id eſt, etiam, in l. domini. D. de contrahend. emptio.

VELA habebantur apud veteres, quæ in ædibus vel vmbræ gratia, vel arcendi frigoris ventique excludendi cauſa obtendebantur. l. 17. §. qua pictæ. D. de actio. empt. l. 41. §. itẽ hoc prohibetur. D. de leg. lib. 1. l. 12. §. ſi domus. D. de inſtruct. vel inſtrument. vbi etiam *vela cilicia* ideo parari ſcribitur, ne ædificia vento vel pluuia laborẽt. Martial. lib. 4. Epigrãm.

Sit licet & ventus, te tua vela tegent.

Seneca lib. 4. Natur. quæſtio. *Itaque quamuis cœnationem velis ac ſpecularibus muniant, & igne multo doment hyemem.* Suet. in Calig. cap. 26. *Reductis interdum flagrantiſſimo ſole velis emitti quenquam vetarent.* Tertullian. in lib. de habitu muliebri, de Parthis & Medis loquens. *Sed & parietes Tyrijs & hyacinthinis & illis regis velis quæ vos operosè reſoluta transfiguratis pro pictura abutuntur.* Sic *velum in Meniano immiſſum*, in lege 2. §. cùm quidam. D. ne quid in loco publ. &

cubicula

cubicula obductis velis opaca apud Plinium lib. 7. Epiſtol. ad Cornutum. *Vela theatri* apud Propertium. lib.3. & 4. Elegiar. quæ apud Ouidi. lib. 3. Metamorphoſ. *aulæa* appellantur. Chryſoſtomus Homil. 2. in Epiſt. ad Fpheſios, τὰ ἀμφίθυρα vetus interpres vertit *vela*. quæ vela in hypætris extendebantur, alia circa columnas habebantur, vt oſtendit lex 12. §. de velis. D. de inſtruct. & inſtrum.

VELAMENTVM lege 2. C. ſentent. reſcind. id eſt, prætextus, l. ſolo 31. C. de liberal. cauſ. l. error facti §. vltimo, C. de iur. & fact. ignorant. Vtitur hoc verbo Tertullianus in lib. de corona militis nu. 12. in apolog. pag. 873. & in lib. de fuga in perſecutione nu. 6. vbi *Velamentum timiditatis*. ſic *Velamentum abſentiæ*. l. 4. C. de poſtulando. *captiuitatis*. l. 1. C. de colluſ. deteg. *cauſæ* l. 1. C. de repud. bon. poſſeſſ. & *matrimonij*. l. 27. C. ad l. Iul. de adult. denique *Velamenta ruſticitatis*. lege 1. C. de interdict. matrimon.

VELLE apud Iureconſultos eſt, expreſſis & diſertis verbis teſtari & profiteri ſe velle, vt ex diuerſo, *Nolle* eſt vetare & contradicere, & ita declarare. Inter hæc medium verbum eſt *Non nolle*, id eſt, pati & tacere. lege prima §. ſcientiã. D. de tributor. *Eius autem eſt non nolle qui poteſt & velle*. lege 3. D. de diuerſ. regul.

Velle non creditur infans, pupillus, furioſus, prodigus: item is qui imperio patris vel domini obſequitur. lege 4. lege 40. & l. 189. D. de diuerſ. regul. iur. Itaque in lege Papia, ſi impubes ſit patronus, voluntate eius non videtur liberta nupta, ſi tutoris auctoritas non acceſſerit. lege 13. in fi. D. de oper. libert.

VELLEIANO Senatuſconſulto, quod M. Silano & Velleio Tutore Coſſ. factum eſt, fœminis alienam in ſe obligationem ſuſcipientibus ſubuenitur. lege prima & lege ſecunda. D. ad Senatuſconſultum Vellei. Appellatur *Senatuſconſultum de intercesſionibus* in lege 9. lege 10. l. 19. C. eo. tit.

VELVT, improprietatis vel fictionis nota eſt. Sic *velut hæredes* dicuntur bonorũ poſſeſſores, & cæteri honorarij ſucceſſores, quoniam hæredes ſola lex vel conſtitutio principis facere poteſt. l. 1. D. de poſſeſſ. hær. petit. §. quos autem. Inſtit. de bon. poſſeſſ. *Peculium veluti patrimonium* eſſe dicitur. l. 32. §. 1. l. 39. D. de pecul. quoniam patrimonium ſubiectæ alieno iuri perſonæ non habent. itẽ *Velut longæ poſſeſsionis prærogatiua*. l. apparet. §. ſi quis. D. de itinere. vt & *Veluti poſſeſſor iuris*, dicitur. l. 1. D. de hæred. pet. & l. vlt. D. ſi pars hæred. petat. l. 16. §. penult. l. 18. §. ſi quis. D. de petit. hæred. quoniam iuris poſſeſſio propriè nulla eſt. Pari ratione & *interdicta veluti poſſeſſoria* de iuribus prædiorum conſtituta dicuntur. l. 20. D. de ſeruitutib. Et *Velut longa poſſeſsio*, quæ vſu nititur, qui in rebus incorporalibus poſſeſſionis vicem repræſentat. l. 5. §. penult. D. de itin. actuque. l. 20. de ſeruitutib. *Velut Muciana cautio* l. 91. D. de conditio. & dem. quæ ad exemplum Mucianæ comparata & introducta eſt. *Velut Vti poſsidetis interdictum* pro vtili interdicto in l. 1. §. proponitur. D. de ſuperficieb. & *Velut pacto tranſegiſſe* dicitur, qui contentus fuit pignora in creditum poſſidere. l. 13. §. ſi pignora. D. de re iudic.

VENÆ *aquarum* l. 1. §. penultim. D. de fonte. l. 21. D. de aqu. & aqu. pluu. item, *Venæ fontis* in l. 34. in fi. D. de ſeruit. ruſt. & *putei* in lege 24. §. vlt. D. de damn. infect. *Venæ metallorum & lapidicinarum* in l. 13. §. inde eſt quæſitum. D. de vſufru. & *venæ ſaxorum* in l. 2. l. 10. de metallar. in C. Theod. Sic & *vena ferri* in l. 1. de fabricenſib. lib. 11. C. vbi tamẽ vulgò mendoſè venerabilis, pro venæ nobilis legitur, quemadmodum arguitur ex l. 2. eodem tit. in Codice Th.

VENALIVM *nomen* quemadmodum Quintilia. lib. 8. cap. 1. ſcribit, *cùm commune ſit omnibus rebus quæ mercis numero habentur, tamen peculiariter ſeruis nouicijs tribuitur*. l. 11. D. de negot. geſt. inde *Venales Aſiatici*. Cic. lib. 7. in Verrẽ. ſic *Venalium greges* accipe apud Varro. lib. 1. de re ruſtica. cap. 11. Seneca lib. 4. de Benefic. cap. 12. *Mercator vrbibus prodeſt, medicus ægrotis, mango venalibus*. idem lib. 11. *Detrahis veſtimenta venalibus, ne quæ vitia corporis lateant*. Plin. lib. 35. cap. 17. *Eſt & vilisſima, qua circum perducere ad victoriæ notam, pedeſque venalium trans mare aduectorum denotare inſtituerunt*. Quintil. Declamatio. 338. *Cùm fortè videret puerum venalibus interpoſitum, & cognouit, & agnitus eſt*. Sueto. in lib. de clar. Rhetorib. *Venalicij cùm Brunduſij gregem venalium naui educerent, formoſo & precioſo puero, quod portitores verebãtur, bullam impoſuere*. Cic. in de Oratore, *Diuitiæ quibus omnes A multi venalicij mercatoréſque ſuperaris*. Quem locum citat Nonius Marcellus in verbo, Venalicij. vbi *Venalicios* ait *eſſe venditores*, vt M. Tullium. Inde *Venalicia familia* apud Vlp. in l. 31. §. vlt. D. de donatio. inter vir. quæ venalis habetur. Sueto. in Auguſto, cap. 42. *Magna verò quondam ſterilitate ac difficili remedio cum venalicias & laniſtarum familias vrbe expuliſſet*.

Et *Venalicium* in lege vltima. Digeſtis de ædilit. edicto. Et *Venalicia* multitudinis numero in lege 5. §. vltimo. D. de iur. delib. Inde *mangones*, id eſt, *mancipiorum negotiatores*, *qui ſeruorum negotiationem exercent*, *Venaliciarij appellantur*. lege 207. D. de verbor. ſignific. lege 1. §. 1. D. de tributor. lege 37. 44. §. 1. D. de ædili. edict. lege 57. D. manda. *quos venaliciariam vitam exercere* Vlp. ait in lege 73. §. vlt. D. de leg. lib. 3. *Mango venalium* Plinius lib. 7. cap. 12. & *Mangones venalicij*. lib. 21. cap. 26.

Venalitia matrimonia. lege 2. D. de donationib. inter vir. & vx. lege 5. §. vlt. D. de iure deliberandi.

Venale beneficium. lege 20. D. de bonor. poſſeſſ. cont. tab.

Venale concordium. lege 27. D. de pact. dotal. *Venalem poſſeſſionem habere*. lege 1. C. de rer. per mutat. *Venales res accipere*. lege 19. C. mand. vel contra. *Venales ſententiæ*, lege 7. C. quandò prouocare, *Venalem formam paſſim exhibere*, lege 22. C. ad leg. Iul. de adulter. *Venalis ſtipulatio*. lege 1. §. quæ onerandæ. D. quarum rerum actio.

VENATIO edi dicebatur cum in harena populo beſtiarum venatio exhibebatur. lege 122. D. de legat. lib. 1. l. 1. §. beſtias. D. de poſtulat. lege 4. §. fin. D. de adminiſtr. rer. ad ciuit. Vnde *Venatorius ludus* in lege 8. §. vltimo. D. de pœn. & *Venatio* pro *ludo beſtiarum*, in lege qui doſo. D. ad leg. Iul. de vi public. ſeu pro beſtiarum pugna apud Gellium lib. 5. cap. 14. *Venatio ludiaria* apud Trebellium Pollio. in Gallienis. Venatio Vetus Gloſſar. Græc. κυνηγὸς χαλεῖν ἐν τῷ νόμῳ τοὺς θηριομάχους.

Eſt & alia *Venatio* de qua in leg. Venationem. 26. D. de vſur. & fruct. quæ priuata eſt & quandoque fructuum appellatione venit. huc pertinet lex 12. §. ſi in agro venationes ſint. D. de inſtruct. vel inſtrumen. leg. hinc *Venatores ſerui* in d. §. ſi in agro. & in lege ſeruis. 99. §. 1. D. de legat. libro 3. Et *Venatorium inſtrumentum*, leg. 12. §. ſi in agro. D. de inſtr. vel inſtrum. Et apud Paul. lib. 3. Sentent. de hac omni venatione intelligenda ſunt verba *Venatum mittere*, in lege 12. §. 1. D. de re milita.

VENDERE Verbum ad omnem alienationem pertinet. ſed propriè ea eſt quæ pretio & re inter ſe commutatis fit. vnde magna differẽtia eſt inter vendere & rem vendẽdã dare, nam ſi lancem tibi dedi vel maſſam auri vt eam venderes & nummis vtereris, neque venditio neque mutuũ, ſed mutuum conualeſcit poſtquã nummi ex venditione redacti ſunt, lege rogaſti 11. D. de reb. creditis. periculũ autem rei interim eum ſpectat cuius cauſſa res ad vẽdendum data eſt. nam qui rem vendendam accipit vt pretio vteretur, periculo ſuo rem habet. l. 4. in pr. D. de reb. cred. maximè ſi ſine vſuris credita eſt, & dominis aliàs rem vendendi propoſitum non habuerit.

Venditionem facere. lege 56. D. de adminiſt. & peric. & pati vide in pati.

VENDITIO pro re vendita accipitur in l eum qui. de in diem addict. lege is qui in puteum. §. ſi fundus in diem addictus. D. quod vi aut clàm. Sic & emptio, & donatio, & furtum accipitur.

Venditrix. l. vlt. D. de leg. commiſſ. l. 3. C. de reb. alien.

VENDITARE ſententiam. lege 15. §. idem. D. de iniuriis. i. Venalem habere.

VENDICATIO eſt cum vendico rem, ideſt dico rem meam eſſe.

VENENVM τῶν μέσων ἐστὶ, vt ſecundum Vlp. in l. 1. §. perſuadere. D. de ſeruo corrupt. loquar. id eſt, medium nomen eſt: quemadmodum φάρμακον apud Græcos, ideoq; qui venenum dicit, adijcere debet, vtrum bonum an malum. Nam & medicamenta venena ſunt, eoque nomine continetur omne, quod adhibitum eius rei naturam, cui adhibitum eſt, mutat, ſiue id ad ſanandum, ſiue ad occidendum paratum eſt. Venenum quid Quintilian. Declam. pag. 329. D. de verbor. ſignific. l. §. 1. D. ad leg. Cornel. de ſicar. Vnde apud Cic. lib. 3. Offi. vbi vulgò, Qui vinum fugiens vendit ſciens, in vetuſtis codicibus, quos quidẽ mihi legere contigit, omnibus venenum fugiens legitur. id eſt, medicamentum. Non. Marcellus. *Medicinam* ait, & *Venenum dicimus: tract. um à Græcis qui venenum* φάρμακον appellant. Quod antiquorum exemplis comprobat. Similiter Seruius in 1. Georgic. ad illa verba, *Ille malum virus*, *Bene*, ait, *addidit malum*, *ad diſcretionem. Nam virus & bonum & malum eſt*, *ſicut Venenum quod idem eſt. Venit autem à Græco. Nam illi* φάρμακον *medium habent*, *id eſt*, *bonum & malum*. Inde adeò eius veneni quod nocet, mali adiectione diſtinctio fit lege 9. §. 1. D. ad leg. Aquilliam lege 35. §. veneni mali. Digeſtis de contrah. emptione. lege ſeptima. Digeſtis de lege Pompeia. de parricid. lege quarta paragrapho primo. Digeſtis famil. erciſcund. Et huiuſmodi venenum Quintilianus Declamatio. 350. interpretatur *potionem mortis*

cauſa

cauſa datam. Inter venena autem cantharidas. Tertull. lib. 1. aduerſus Marcio. ponit. Nec diſſentit Marcia. in l. 3. §. alio ſenatuſconſulto. D. ad leg. Cornel. de ſicar. ita *Venenum per vim infuſum*, in lege 1. §. occiſorum. D. de Senatuſconſultum Silan. *Venenum conficere*, l. 1. §. 1. D. ad l. Corn. de ſicar. & *Veneno peremptus*, l. 9. C. de his quæ vt indign.

Inde *Venenarij* intoxicatores, & qui venena miſcent. l. 29. §. venenarij. D. de pœn. Tertull. in Apologet. cap. 43. *Nam ſi qui fortè verè de ſterilitate Chriſtianorum cõqueri poſſunt, primi erunt lenones, perductores, aquarioli, tum ſicarij, venenarij, magi*. Idẽ in lib. de pudicitia: *Vt Tragœdias omittã, ſciunt hodiè venenarij, ſciunt magi*. Sueto. in Nero. cap. 33. *Britannicũ veneno aggreſſus eſt quod acceptum à quadam locuſta venenariorum indice, cum opinione tardius cederet, ventre modo Britannici moto, mulierem ſua manu verberauit*. Quod idem Corn. Tacit. lib. 12. refert. Vtitur etiã hoc verbo Iul. Firmic. lib. 6. cap. 19. hæc eo pluribus exemplis confirmo, quòd in huius verbi interpretatione lapſum Baptiſtam Pium in poſterioribus Annotatio. video.

VENERABILES domos locóſque in conſtitutionibus recentiorũ Impp. exaudire oportet, Eccleſias, xenones, ptochotrophia, noſocomia, brephotrophia, orphanotrophia, & alia id genus. l. 18. l. 19. C. de ſacro. eccleſi. lege 33. & lege 37. C. de epiſc. & cler. Quorum verborum interpretationem ex Iuliano Patricio hìc adſcribam: *Xenodochium*, ait ille, *eſt locus venerabilis in quo peregrini ſuſcipiuntur*. Appellant etiam *Xenonem*. *Ptochotrophium eſt locus venerabilis, in quo parentibus orbati pueri paſcuntur. Gerontocomium eſt locus venerabilis, in quo pauperes & propter ſenectutem ſolam infirmi homines curantur. Brephotrophium eſt locus venerabilis in quo infantes aluntur, vt Orphanotrophium* interprete Moſchop. in libr. περὶ χώρων ἔνθα οἱ ὀρφανοὶ τρέφονται.

Venerabilis Eccleſia, lege vlt. D. de patrocin. vicor. In Codice Theodoſij. *Venerabilis Auguſta*, §. vlt. Inſtit. de vſucapionibus.

VENERATIO *maieſtatis*. lege ſeptima. §. 7. D. ad l. Iul. maieſt.

VENIA pro permiſſu in tit. de in ius vocando, vt patet ex verbis edicti Prætoris. *Venia impetrata ab edicto Prætoris* Macrob. lib. 7. pag. 519. *Venia ætatis*. lege 20. D. de muneribus. *Venia erroris proprij petita*. lege 17. D. de minor. *Venia iuris*. tit. 1. de lege Dei. & *Veniam habebit ignorantia*. lege 29. D. de excuſat. & *Veniam ſententiæ conſecuta*, lege 4. C. de his qui ſibi. l. 12. C. de ſentent. paſſ.

VENIENTANÆ *gemmæ meminit* lex 19. §. penulti. D. de auro arg. Eam Plinius & Iſidorus Italicam gemmam eſſe à Veientibus repertam, nigram facie, albis intermicantibus notis ſcribunt.

VENIRE verbum iuriſconſultis frequentiſſimum eſt. ſic *Venire dolum* dicunt cum dolus ab aliquo præſtandus eſt. lege 45. D. fam. erciſc. ſic & *fructus venire* dicuntur in actionem qui cum ex vi & natura actionis peti poſſint, lege 56. D. famil. erciſc. ſic & lege prima §. vlt. D. ſi quid in fraud. pat. *Venire in actionem* in lege 14. §. vltimo, de reb. auct. lege prima §. Labeo. & §. ſicut D. de aqu. & aqua pluu. lege 3. §. primo. D. de act. empti. *Venire in actiones & in ſtipulationem*, lege 18. §. is qui. D. de damn. infect. *Venire in æſtimationem*, lege 3. D. de tab. exhib. *Venire in cauſam tranſactionis*, lege 30. §. vltimo. D. de except. rei iud. *Venire in computationem*. lege 9. §. primo. D. de donationibus. *Venire in culpam*, lege 15. §. cum. D. quod vi aut clam. *Venire in rationem damni*. lege 4. §. primo. D. de aqu. & aqu. pluu. *Venire in damnationem*, lege 42. D. de rei vendic. *Venire in diuiſionem*. lege 12. Codice de collationibus, l. 11. D. de tributor. *Venire in falcidiæ rationem*, l. 41. D. de donat. cauſ. mort. *Venire in hæreditatis petitionem*, lege 6. §. vltimo. D. de act. rer. amot. & *Venire in interdicto res* dicuntur lege 52. D. famil. erciſc. *Venire in iudicium*. lege 25. §. an ea. D. famil. erciſc. lege 4. §. poſt litem. D. eodem. lege 17. D. de liberat. leg. lege 62. §. primo D. de euictionib. lege 35. §. vltimo D. locati. lege 7. Codice arbit. tut. & *Venire in iudicium nomina*. lege 2. §. vltimo. D. famil. erciſc. non *Venire in iudicio pars* dicitur *quæ alienata eſt*. lege 54. D. famil. erciſc. *Venire in iudicium tutelæ*. lege 23. D. de aqu. & aqua pluu. lege 9. §. rem pupill. ſal. l. 9. §. ſi paterfam. D. de adminiſt. & peric. *Venire in iudicium adminiſtrationem & dolum*. lege 4. D. de fideiuſſoribus. lege 19. §. vlt. D. de teſtam. tutel. *Venire in petitionem*. lege 68. D. de legat. 2. *Venire in reſtitutionem*. lege 27. §. 1. D. ad Senatuſconſultum Trebell. l. 7. §. de fructibus. D. de except. rei iudic. *Venire in ſtipulationem*, lege 68. D. de verb. oblig. lege prima §. ſtipulatore. D. vt legatorum ſeu fideicõmiſſ. *Venire res in ſtipulationem*, lege 71. D. pro ſocio. *Venire in ſtipulatum vſuræ*, lege prima §. pacto. D. de pignor. *Venire in ſtipulatione*, lege 21. D. de verb. oblig. & lege 24. D. de damn. infe. lege 56. D. ſolut. matrim. *Venire in venditionem*, lege 2. §. illud. D. de hæred. vendit.

Venire pro ire, & ingredi. ſic *Venire in poſſeſſionem.* l. 33. §. vlt. D. de adquir. poſſeſſ. l. 1. §. in parentem D. ſi mulier. ventr. nom. l. 1. §. ſequēt. D. ſi vēt. nom. l. 18. §. is qui. D. de damn. infect.

Venire pro adire & accedere. ſic *venire ad iudicem* l. 27. D. de donation. ad Prætorem. l. 1. §. 1. D. de inſpi. ventre, cuſtodiēdóque partu. *ad prætorem venire vocatus.* l. ſi quis ex aliena. D. de iudic. & l. 3. §. vlt. D. ſi quis caut. & alibi, *Vbi in ius ventum eſt*, item *Veniſſe in iudicium.* lege 23. D. de iudic. & *Venire ad iudicium*, l. 1. D. de feriis. l. 7. §. vlt. D. ſi quis cautionib. iud. Cic. pro Quint. & contra, *non venire ad iudicium.* l. 24. D. de hæred. pet. lege 1. §. dolum. D. de eo per quem, vel *in iudicium.* lege vltima. §. Si & ſtipulator. D. eo per quem. *Venire ad cōdictionem.* lege 15. D. de condic. indeb. *Venire ad accuſationem.* lege 2. §. vltimo. D. ad legē Iul. de adult.

Venire pro peruenire. ſic *venire* in familiam. l. 9. D. de adimend. leg. *Venire in ordinem decurionum.* l. 1. D. de albo ſcrib. & l. 2. D. de decurion. *Venire in funus.* lege 10. D. de legat. 3. *Venire in ſeruitutem.* l. 14. D. de pœnis, *Venire in libertatem*, id eſt, peruenire ad libertatem. l. 11. D. qui & à quibus.

Venientes à domino perſonæ i. procedentes. l. 8. §. vlt. D. ratam rem habere.

Venire ad bona. l. 6. D. ſi tabul. teſtam. *Venire ad bona patris.* l. 10. §. videamus. D. de bon. poſſeſſ. cont. tab. *ad bonorum poſſeſſionem.* l. 3. §. emancipatus. & leg. 6. D. de bonor. poſſeſſ. cont. tabul. *ad ſucceſſionem* l. 2. D. de natalib. reſtituend. l. 9. C. de teſtam. milit. & l. 9. C. de collat. & l. 2. C. de donat. cau. mort. & *ab inteſtato venientes filij.* l. 81. D. de legat. 2. *Venientes ad hæreditatem.* l. 24. D. de condic. inſtit. *Venire ad ſubſtitutionem.* l. 43. §. vlt. D. de vulg. & pupill. *Venientes hæredes ex quolibet gradu.* l. vlt. C. famil. erciſc. *Venire ad legatum.* l. 33. D. de legat. 2.

Venire i. procedere & oriri. ſic *venire* dicuntur ex contractu actiones, l. 23. §. Si ſeruus. D. de ædilit. edict. & *Venientes actiones ex contractibus.* l. 49. C. de obligat. & actionibus.

Venire pro *adeſſe.* l. 28. §. 1. D. de fideicōm. libert. ſic *Venit conditio.* l. 13. §. ſi. ſub conditione. D. de pignor. *Venit dies.* l. 4. D. de iudic. l. 11. §. quid ſi minor. D. de minoribus. l. 45. D. de excuſation. l. 16. D. de hæredit. petit. l. 5. D. ad leg. falcid. l. 4. D. de teſtam. milit. l. vlt. D. de iure fiſci. l. 1. D. de cond. & dem. l. 51. D. mand. Ita *veniet dies penſionis.* l. 14. D. de pignor. *Venit dies exigendarum pecuniarum*, l. 8. D. de adminiſt. & pericul.

VENTREM appellant Iuriſconſulti, vterum quem mulier geſtat, vel animal quod in vtero eſt. lege non eſt ambiguum. D. de bono. poſſeſſ. lege Commun. diuid. §. ſed & ſi D. commun. diuid. lege 1. §. ſi tutor. D. de ventre in poſſeſſion. mitt. item, *Qui in virtute eſt.* l. 5. Ingenui & §. vlt. D. de ſtatu homin. & *qui in vtero eſt*, leg. 7. & lege 26. D. eodem. & *Venter qui pariturus eſt.* lege 30. §. 11. D. de acquir. vel omitt. *Venter ancillæ*, l. 9. D. ad leg. falcid. Ita quoque venter dicitur inſtitui exheredari vel præteriri, l. ventre. 84. D. de acquir. hæred. Inde ventrem in poſſeſſionem mitti & ventriculatorē dari dicunt. & vacuum ventrem. l. 7. §. adeo. D. quibus ex cauſ. in poſſeſſ. & *Venter in poſſeſſ. eſt.* lege 27. §. vlt. D. de hæred. inſtituend.

VENTILATA *eſt quæſtio.* lege 4. § Illa etiam. D. de doli mali except.

VENVLEIVS Saturninus Iuriſconſultus is eſt qui Quintus Saturninus vocatur in l. 13. §. Marcellus. l. 1. D. de Senatorib. de iureiur. l. 2. D. ſi ingenuus eſſe dicatur.

VENVNDARI *paſſus* l. 7. D. de liberali cauſa.

VERBI *gratia*, l. 46. D. de ſolution. lege 5. D. de peric. & commodo. & lege 6. D. de his qui ſui. lege 4. D. de ſeruitut. l. 4. §. competit & lege 8. §. 1. D. ſi ſeruit. vindicet. & lege vlt. D. de alienat. iudic. & lege 4. §. cum iactus. D. de l. Rhodia. l. 18. D. de ædilic. edicto. l. 2. D. locati. l. Meuius. 66. §. fundo. D. de legat. 2. l. 2. §. ſi ex emancipato. D. de collat. bon. l. ſi teſtamento. 49. §. 1. D. de fideiuſſor. l. nō ſolùm. 11. D. de iniurijs. l. 2. §. vlt. D. de ſuis & legitim. l. 5. D. vnde legit. leg. 3. D. vnde cognat. Vlpia. tit. 16. Regular. & tit. de ſolid. cap.

Verbo tenus, l. 44. §. vlt. D. ad ſenatuſc. Trebell. l. 19. §. 1. D. de ædilic. edicto.

Verba dicunt. l. 1. D. de his qui notantur infamia.

VERBA alia *directa* ſunt & *ciuilia* & *legitima* ſeu *principalia* ſeu *Imperatiua.* Alia ſunt *precaria* & *inflexa*, vt ſuis locis expoſuimus. & *Varro* lib. 4. de ling. Lat. *Verba quæ hæreditate à Romulo rege venerunt.* de *Verbis precarijs* in l. 15. C. ad legē falcid. l. 11. C. de fideicomm. libert. quæ & *Verba fideicommiſſi*, l. 13. §. 1. D. ad ſenat. Trebell. & *Verbis fideicommiſſi relinqui*, l. quid de bonis. § [illegible] D. ad l. falcid. & *manumitti.* l. 28. §. 1. D. de teſtament. l. 10. §. 1. D. de adminiſt. leg. & confirmari. leg. 5. C. de fideicommiſſ.

Verbis legati, vel fideicommiſsi relinquere. l. 101. D. de condiction. & demonſtr. l. 5. & l. 15. §. fructus. D. ad leg. Falcid. item *Verba teſtamenti.* l. 6. C. de teſtam.

Verba facere pro abſente. l. 33. §. publicè. D. de procurator. item *Verba facere pro eo qui de libertate contendebat.* l. 24. D. de dolo.

Verbis credimus. l. 2. §. vlt. D. de reb. cred. *Verbis contrahi.* l. 1. D. locati. *Verbis obligatio.* l. §. vlt. D. ad Senat. Velleian. & *Verborum obligatio.* l. 35. D. de reg. mo. *Verbis* autem contrahitur obligatio per interrogationem & reſponſionem, vt Caius in l. 1. ad fin. D. de oblig. & actio. & lib. 11. Inſtit. & Iuſtin. in tit. de verborum oblig. ſcribit. Vnde *verborum obligatio* pro ſtipulatione ponitur. l. 3. C. de rerum permut. l. 6. C. de iur. dot. Vetus Gloſſarium Græcum, βέρβοις ἀγωγὴ περὶ ψιλῶν ὅταν ἐξ ἐπερωτήσεως ὁ συμφώνου ἀπόκρισις συνίσταται. ſic quoque *Verbis fit ſtipulatio.* l. 1. §. 1. D. de pactis. ſed quæ *Verbis* contrahitur obligatio, eadem quoque *Verbis ſoluitur.* l. vlt. prout de accept. Seneca lib. 6. de beneficiis cap. 5. *Quamuis non interuenerint nummi, ſed delegatione & Verbis perfecta ſolutio ſit.* & *Verbis vel non.* l. ſecunda. Digeſtis de Nouationibus.

Verbera *à magiſtro allata*, vel parente, emendationis non iniuriæ gratia data creduntur. l. 16. §. 1. D. de pœn.

Verberare & *Pulſare* in l. Cornelia de iniuriis hoc differunt, quòd Verberare eſt cum dolore cædere, pulſare ſine dolore, l. 5. in princip. & §. inter pulſationem. D. de iniur. l. 22. §. vlt. D. rem rat. hab. confunduntur tamen vt plurimum. l. 4. §. ſi cum ſeruum. D. vi bon. rapto. *Verbera ſeruilia.* l. 12. D. de iur. fiſc. quæ ſint expoſui lib. 3. Antiquit.

Verberatio vinculorum. l. 7. D. de pœn.

Verecvndia *cogitatio eius qui lites execratur.* l. 3. §. 1. l. 10. D. de alienat. iudic. & l. 4. §. prætor ait. D. de damn. inf.

Verecvndia in l. filius. D. de condit. inſtit. *Verecundia reuerentiam ſignificat.* l. libertus qui. D. de oper. libert. l. ſi patronus. l. donationum. §. ſpecies. D. de donatio.

Sic *Verecundiæ curatorum conuenit.* l. 5. §. poſt completum. D. de adminiſtr. & peric. item *Verecundia non iurantis.* l. 25. §. vlt. D. de pecun. conſt. *Verecundia magna.* l. 93. D. de furt. *Verecundia mea.* l. 1. C. ne fiſcus. *Verecundia paterna.* l. 14. D. de caſtrenſ. pecul. & *paternalis.* l. 20. D. de donation. & *Verecundiæ maternæ congruum.* l. 31. §. 1. D. de donationib. item *Verecundia ſexus.* l. 1. §. conſequens. D. de ſuſp. tut. & *Verecundiæ obſequi.* l. 41. D. de oper. libert.

Verecundiam pulſare. l. 8. D. de adimend. leg.

Verecunde. l. 1 §. quod autem. D. de offic. præf. vrb. *Verecunde denuntiare.* l. 4. §. prætor ait. D. de damn. infect. & l. 10. C. de rei vendic. & *poſtulare.* l. 1. §. quod autem. D. de off. præfect.

Inuerecundum deſiderium. l. 22. D. de hæred. pet.

Veredi in l. 4. & l. 7. C. de curſu publ. libro 12. à Βερεδεύειν Græco verbo quod currere ſignificat, vt doctiſſ. Faber, in veteri Lexico Briſſonij, quod humaniter mihi vtendum conceſſit eruditè notauit. Auſon. in epiſt. ad Paulinum.

Vel celerem mannum vel ruptum terga veredum
Conſcendas, properè dummodo iam venias.

Iſidor. lib. 12. Etymolog. cap. 1. *Veredos ab eo dictos tradit, quòd veherent rhedas, vel quòd per vias publicas currerent per quas & rhedæ ire ſolebant.* Procopius lib. 2. de bello Perſico, *equos publicos, curſuales veredos appellari Latinis* ſcribit. Inde *Veredarij* apud Caſſiodor. lib. 2. Variar. epiſtol. ad Dromonarios & lib. 4. epiſt. ad Godiſcalcum. Hi ſunt teſte eodem Procopio lib. 3. de bello Perſico, *qui equis celeriter vecti regias perferunt literas.* Sed & Veredus pro equo viatorio qui nec ciſium nec rhedam vehat ab Auſonio in ſupra citato loco ponitur, & alibi.

Non ciſium aut pigrum caueas conſcende Veredum,
Non tibi ſit rhedæ, non amor acris equi.

Et apud Martial. pro equo venatico.

Parcius vtaris moneo rapiente veredo
Priſce, nec in lepores tàm violentus eas.

In quodam libro veteri ſcriptum reperi, *Veredarij dicuntur à vehendo quia feſtinanter in equis currunt, nec deſcendunt de equis antequam ſua reſponſa liberent. Habent pennas in capite, vnde intelligitur feſtinatio itineris, datúrque eis ſemper equus paratus, non manducant niſi ſuper equis quando proficiſcuntur. Veredus dicitur qui vehit currum, vel qui parua rheda vehit. Rheda hoc eſt paruus currus.* Cuius rei fides penes auctorem erit, certè quale quale ſit, ideo viſum adſcribere, nec celatum lectorem volui propterea quòd inſit aliquid ex vetuſtate delibatum. Nam certum eſt olim nuncios πληροφόρους fuiſſe. Vide Cœl. Rhodigin. Vide Plutarch. in Galb. vel Ottone.

Verna propriè appellatur ſeruus domi noſtræ ex noſtra ancilla vel ſeruo natus, Græcis οἰκογενής. §. huic proxima. Inſtit. de legat.

Vereor. l. ne filium. §. videamus. D. de bon. poſſeſſ. cont. tabul. *Vereor ne.* lege 9. D. de iur. dot.

Vernæ. l. 36. D. de leg. 1.

Versari *in rem pro verti*. l. 27. D. ad Senat. Velleian.

Verſari delictum in actione. i. venire & præſtari in actione quod dolo vel delicto corruptũ eſt. l. 49. C. de obligat. & act. ſic quoque *dolum in actione negotij geſti, ſolummodo verſari*. i. venire, Vlp. dixit. l. 3. §. interdum. D. de negot. geſt. vt & alij in l. 8. §. illud. D. quibus modis pign. l. 3. §. ſi executor. D. de negot. geſt. ſic quoque *Verſari vtilitatem*, in l. 5. §. nunc videlicet. D. commodati. l. 10. de negot. geſt. l. 20. D. de hæred. pet. in lege Dei. tit. 10. &

Verſatur vtilitas abſentium. i. agitur de vtilitate abſ. l. 1. D. de negot. geſt.

Verſari pro conſiſtere. ſic *Verſatur res in cauſæ cognitione*. l. 17. §. quod autem. D. de iniuriis. l. 13. & l. 16. D. de minor. l. 31. §. in cauſæ. D. de ædilic. edicto, & lege 14. §. in cauſa. D. quod metus cauſ.

Versari *in lucro*. i. eſſe. l. 3. D. de vi & vi arm. l. 17. D. de ſolution. *Verſari in obligatione*. l. 6. D. de reb. cred.

Verſari pro agere. ſic *Verſatur in publicis legationibus*. l. 4. C. de legationib. *malè in re locata verſari*. l. 5. C. de locato & conducto. *Verſari doloſe*. l. 51. D. de recept. & *dolo malo*. l. 2. D. ſi menſor falſ. mod. *Verſari doloſè more prædonum*. l. 25. §. de eo. D. de hæred. pet. l. 10. D. de interrog. item *Verſari dolo vel culpa*. l. 1. §. ſi præſes. D. de magiſtrat. conuen. *Verſari negligenter*. l. 24. §. 1. D. de minor. & *imperitè & negligenter*. l. 1. §. 1. D. ſi menſor falſ. mod.

Versicolorium appellatione ea continentur, quæ tincta ſunt & neta, neque detexta, neque contexta: veluti purpura, crocum & alia id genus. Quæ verò natiuo colore vel alba vel nigra ſunt, verſicoloribus non adnumerantur. l. 70. §. Verſicoloribus. l. 78. §. coccum. D. de legat. lib. 3. l. 32. §. Labeo. D. de auro arg.

Verſicoloria veſtis in d. l. 32. §. Titia. & *Verſicolaria lana*, apud Paul. lib. 3. ſentent. tit. 6. Plinius lib. 35. cap. 17.

Versvs. l. 3. D. de homin. liber.

Versvtvm *ius*. l. 28. C. ad leg. Iul. de adult.

Verti. i. agi, agitari, verſari. ſic *in eo vertitur cognitio*. l. 3. §. cognitio. D. de Carbon. edicto. & *Vertitur in cognitionem*. i. conſiſtit. l. 1. C. de ord. iudic. ſic *Vertetur in cauſæ cognitione*. l. 7. D. de iure delib. item *quæ in cauſis vertuntur*. l. 1. §. vlt. D. de interrogat. ſic *Vertitur in animo donantis*. i. conſiſtit. l. 33. D. de donat. inter virum. item *Vertitur. i. verſatur ius non factum in ſtipulatione*. l. 38. §. ſi qui. D. de verborum oblig. *Vertitur ius poteſtatis*. i. agitur de iure poteſtatis. l. 3. §. ſocius. D. de donation. inter virum & vxorem. ſic quoque *Vertitur legatum vnius rei inter perſonas*. l. 10. D. de opt. leg. & *Vertitur periculum*. l. 15. §. ſi poſt addictum. D. de re iudicata. *Vertitur in interdicto poſſeſsio*. l. 14. §. vlt. D. de except. rei iud. *Vertitur priuilegium*. l. 74. D. de iure dot. *Vertitur quæſtio in iudiciis*. l. 22. D. de except. rei iudic. *Vertitur quæſtio in eo*. l. 13. D. de negot. geſt. *Vertitur ratio lucri*. l. 98. D. de diuerſ. reg. *Vertitur vtilitas*. l. 1. §. ſunt qui. D. ne quid in flum. publ. l. ſit certo. §. nunc videndum. D. commodati.

Versvm in rem dicitur, quod in patrimonium redactum eſt. l. 2. D. quod cum eo. l. 11. D. de dolo. l. 3. §. contractum. D. ex quibus cauſ. in poſſ. eat. l. 1. §. item ſi quid. D. de ſeparationibus. *Verſum* autem in rem quod ad actionem de in rem verſo attinet, videtur, puta agrum colendo, domum fulciendo, mancipia veſtiendo, mercando, vel creditori ſoluendo, vel quid tale faciendo, vt Paul. lib. 2. ſent. tit. 9. ſcribit. Vlpian. autem in rem verſum videri ait, ſiue id ipſum quod ſeruus accipit, in rem domini conuertit, veluti ſi triticum acceperit, & id ipſum in familiam domini cibariorum nomine conſumpſerit, aut ſi pecuniam à creditore acceptam dominico creditori ſoluerit, & generaliter toties de in rem verſo eſſe actionem, quibus caſibus procurator mandati, vel qui negotia geſſit, negotiorum geſtorum haberet actionem, quotiéſque aliquid conſumpſit ſeruus, vt aut meliorem rem dominus haberet, aut non deteriorem. l. 3. §. 1. & §. ſequ. D. de in rem verſo.

Vertiſſe in vſu ſuos pupillarem pecuniam, vt vſuris maximis ſubiiciatur tutor videtur, qui ſibi ſumpſit ex adminiſtratione nummos, vel clàm, vel quaſi ſua pecunia licenter abuſus eſt. Nec enim vtique qui non fœnerauit, vel non depoſuit, vel qui debitor patris pupilli fuit, deinde ipſe ſibi non ſoluit, vel qui nec pecuniam pupillarem ſuo nomine fœnerauit, in vſus ſuos vertiſſe intelligitur. l. 7. §. pecuniæ cura §. ſeq. l. 46. l. 54. D. de adminiſtr. tutor. l. 38. D. de neg.

de neg. geſt. Quòd ſi tutor in vſus ſuos pecuniam conuerterit, inde aliquid in rem pupillarem impenderit, quantum impenderit Vertiſſe definit. l. 3. §. planè. Digeſtis de contrar. & vt. actio.

Verſura facta. Cicer. in Verrem.

Verſa vice. l. 1. §. reſcripto. D. vt legatorum ſeu fideicommiſſorum. l. 1. D. de liberal. cauſ. l. 6. §. inde quæritur. D. de aqua pluuia. l. 33. §. 1. D. de donat. inter vir. & vxorem.

VERVS *contractus.* l. 15. C. de donat. inter vir. *Dominus.* l. 1. §. ſed & per eum. D. de acquiren. poſſeſſ. l. 13. D. de mort. cau. donat. *hæres.* l. 29. §. vlt. D. de ſtat. liber. *ad differentiam eius qui ſe hæredem falſo exiſtimat.* l. 19. §. vlti. D. de condict. indeb. *interpres.* l. 1. §. vlt. D. de verborum obligat. *Pater.* l. 23. D. de liber. & poſtum. *Filius pro iuſto.* l. vlt. D. de iur. delib. *procurator.* lege 22. §. ſi procurator. D. ratam rem haberi. l. 12. D. de ſolution. l. 5. §. qui procuratorio. D. de oper. nou. nunt. *qui non vero opponitur,* l. 1. §. vlt. D. quod iuſſu. l. 13. D. depoſit. l. 26. §. mandaui. D. mandati. ita *Verum procuratorem dare.* l. 17. §. idem Iulianus de iniuriis. *Verus titulus.* l. vlt. C. de vſucap. pro hæred. & l. 5. C. de præſcrip long. temp. l. 6. C. de ingenu. manumiſſ. *Verus tutor.* l. 1. & l. 10. D. quod falſo tutore. l. 1. §. ſi curator. & §. vlt. D. de eo qui pro tut. item *Verus tutor & falſus opponuntur.* l. 1. §. 1. & l. 10. D. quod falſ. tut.

Verum debitum, ad differentiam donationis. l. 49. D. de re iudic. *Verum diuortium.* l. 26. §. vlt. D. de pact. dotal. *Vera iudicia.* l. 24. D. de teſtam. milit.

Verum, pro, iuſtum. l. ſed vir. §. ſine dubio. D. de donat. inter virum & vxor. l. ſi fideiuſſor. §. vlt. D. de legat. 1. Sic *verum pretium & veram æſtimationem* dici reperias. l. ſi filiusfam. §. iudex in fin. D. de iudic. l. communis. §. neque colonus. iuncta l. item quanuis in fin. commun. diuid. l. ſi res domino. D. de in rem verſo. l. 3. §. ſed ſi ſub conditione. D. de bon. poſſeſſ. contr. tab. ſic *Verum pretium* in l. 20. §. vlt. D. de hæred. pet. l. 20. §. 1. D. de præſcript. verb. lege 49. §. vlt. D. de legat. 1. l. 81. §. ſi libertus. D. eodem. l. 32. D. de fideicommiſſ. libert. l. 2. §. in hac. & l. 4. §. hæc actio. D. vi bonor. rapt. l. 50. D. de furt. l. 2. C. de reſcind. vend. & de *Vera æſtimatione* in l. 44. §. ſi ſtatuliber. D. de legat. 1. l. 38. D. de aur. arg. l. 61. D. ad leg. Falcidiam. l. 179. D. de verborum ſignif. ſic ex *Veritate facienda æſtimatio.* l. 42. D. ad legem Falcidiam. & *ſecundum rei veritatem æſtimanda.* l. 62. D. ad leg. Falcidiam. & contrà *non quod in Veritate eſt, ſed quanti res æſtimatur.* l. 5. D. ne quis eum. item *Vera æſtimatio litis.* l. 15. D. de iudiciis. & l. 1. §. ſi quis. D. de verborum oblig.

Vera philoſophia non ſimulata. l. 1. D. de iuſt. & iur. l. 8. §. Philoſophus. D. de vacat. & excuſat. ſic etiam *Verè philoſophantes,* in l. 8. §. philoſophis. D. de vacat. & excuſat. item *Vera ratio.* l. 3. D. ad leg. Falcid. & *Vera venditio.* l. 9. C. de acquir. & retin. poſſeſſ. ſic quoque *Vero nomine amica & paulò honeſtiore concubina appellatur.* l. 144. D. de verb. ſignific.

Verum quoque pro eo quod æquum ac iuſtum eſt, non modò noſtri ſed & reliqui bonarum literarum auctores. Horatius,

> *Metiri ſe quemque ſuo modulo ac pede verum eſt.*

Et Satyr. 3. lib. 2. Sermon.

> *An quodcunque facit Mæcenas, te quoque verum eſt?*

Idem lib. 1. epiſt. ad Iccium.

> *Nil Groſphus niſi verum orabit & æquum.*

ſic Papinianus, *Verè cauſa perorata.* l. 6. D. de quæſtionibus. Cicer. libro 2. ad Attic. epiſtol. 1. *Quid verius quàm in iudicium venire qui ob rem iudicandam pecuniam accepiſſet?* Pro Quintio. numer. 27. *Continuóne vera cauſa fuiſſet cur à prætore poſtulares vt bona poſſideres.* Et paulò pòſt. *Continuóne verum fuit poſtulare vt ex edicto bona poſſidere liceret.* Sic Cicer. in Orat. pro Roſc. Amerin. L. Caſſ. *ille quem populus Roma. veriſſimum ac ſapientiſſimum iudicem putabat.* Priſcianus lib. 18. Iuſtum inquit, *pro verò, & verum pro iuſto frequenter tam nos quàm Attici ponimus.* Sophoc. ἅιαντι δίκαιος γόνος. Virgil. in 12.

> *Quæcunque fortuna mea eſt me verius vnam.*

Verius pro iuſtius dixit. Hæc Priſcianus. Cuius opinione vt Sophocles δίκαιον γόνον, pro vero, ſic Labeo Iuriſconſultus *Verum filium* pro iuſto & legitimo dixit. l. vlt. D. de iur. deliber. Atque ita fortaſſe id verbum accipiendum eſt, cum dicimus *Vera ratione.* l. 3. in pr. ad leg. Falc. Cicer. lib. 1. Paradox.

Verum eſt. l. 45. §. 1. D. de excuſat. l. 114. §. cū pater. de legat. 1. l. 3. D. de bon. poſſeſſ. ſec. tab. l. 1. §. 1. D. vt in poſſeſſ. leg. l. 3. §. ſed ſi ſub. D. de bonorum poſſeſſ. contra tab. l. 12. D. de bon. libert. l. 16. D. de bon. libert. l. 4. §. vlt. D. de manum. vind. l. 5. D. de manum. teſt. l. 101. §. Verū. l. 111. §. verum. & l. 216. D. de verborum ſignific. *Verum eſt dicere.* l. 3. §. ſed ſi ſit. D. de bonorum

poſſeſſ.contr. tab. *Verum fuit*. l. 1. l. 11. D. ſi tab. teſt.

Verum eſſe puto. l. ſi duobus. D. de legat. lib. 1. *ſi Verum amamus*. l. 63. D. de condit. & demõſtrat. ſic Iuuen. Satyr. 3. *ſeu Verum admittimus. Non in omnibus Verum*. l. 14. §. vltim. D. de verborum oblig.

Vero proximiora. l. 21. §. vlt. D. de teſt.

Vera ſunt. l. 13. C. de tranſactionibus.

Verius eſt. l. 104. §. cum quidam. D. de legat. 1. l. 9. §. 1. D. de duob. reis. l. vlt. D. de vulgar. & pupillar. l. 1. §. filium. & l. 6. §. vlt. D. de bonor. poſſeſſ. cont. tab. l. 5. D. pro empt. l. vlti. D. de liber. cauſ. l. 5. §. 1. D. de acquir. rerum domin. l. 64. §. ſi quis rogat. D. ad Senatuſc. Trebellian. & l. 1. §. item quæritur. D. vt legatorum. l. 4. §. 1. D. de fideicom. libert. l. 16. D. de bon. libert. l. 30. §. 1. D. qui & à quibus. l. 4. §. ſiue autem. D. de manumiſſ. & l. 32. D. de ſtipulat. ſeruorum. & l. 15. D. de legat. præſtand. l. 22. §. cum autem. & l. 23. D. ratam rem haberi. *Verius puto*. l. 11. §. vlt. D. de acceptilat. *Verius eſſe arbitror*. l. 33. D. ad Senatuſc. Trebellian. *Verius & honeſtius eſt*. l. 51. D. de donat. inter vir.

Verè datum, id eſt bona fide. l. 40. D. de ſtat. liber. item *Verè diſtraxiſti & donationis cauſa* opponuntur. l. 8. D. de contrahend. empti. ſic *Verè reus dicatur fideiuſſor ad quem pecun. peruenit*. l. 5. de liberat. legat.

Veriſimilius eſt. l. 96. D. de legat. 1. l. eum qui ita. D. de verborum obligat.

VERITAS *quæretur*. l. 1. D. ſi mulier ventr. nomin. in poſſeſſ. *Veritas iuris*. l. 23. C. de fideicommiſſ. *naturæ*. l. 6. D. ad municipal. item *errore, Veritas originis non amittitur*. l. 6. D. ad municipal. & *Veritas rei*. l. 110. D. de verborum obligat. & *Veritas rerum, erroribus geſtarum non vitiatur*. l. illicitas. D. de offic. præſid.

Veritatem ſpectare. l. 8. D. de caſtrenſi peculio.

De Veritate rei quæri. l. 1. C. ad exhibend.

Veritatis via. l. 10. C. de locato & conduct. & *Veritatis vim obtinere*. l. 6. C. de quæſtionib.

Veritatem & pœnam opponit. l. 7. §. 1. D. quod falſ. tutor. item *Veritatem quantitati* opponit. l. 2. §. vlt. D. qui ſatiſd. cogant.

Veritatem eſſe quærendam. l. 5. §. vnde. D. de iureiur. & aliàs *Veritati locum ſuperfore*. l. 29. §. vlt. D. de procurator.

In veritate, id eſt, re vera. Vide 9. lib. *in Veritate eſſe*. l. 2. C. quib. ex cauſ. maior.

VESCENDI cauſa in l. penult. D. vt in poſſeſſ. legat. *Veſcendi gratia*. l. 7. D. de iure delib. & *Veſcendi pupilli cauſa*. l. 33. D. de reb. auct. iud.

VESCENDI *cauſa deminuere*. l. 5. §. quotiens. D. de Carbon. edicto.

VESTIBVLVM à D. Marco. προαύλιον. pag. 1535. cap. 15. à Matthæo πυλῶν. pag. 110. cap. 26.

VESTIGATIO. l. quæſitum. l. ſi in agro. D. de inſtr. & inſtr. leg. Varro lib. de lingua Lati. *Veſtigator* à veſtigiis ferarum quas indagatur. Caius in l. 12. §. 12. de inſtruct. vel inſtrum. Is à Lucan. lib. 4. hac paraphraſi ſignatur.

Nec creditur vlli
Sylua cani niſi qui preſſo veſtigia roſtro
Colligit. Varro lib. 4. de ling. Lat. pag. 23. & 24.

è Veſtigio. l. 35. D. de negot. geſt.

VESTIS an veſtimentum legetur, nihil intereſt. l. 23. & l. 33. D. de auro arg.

Veſtimentorum autem eſſe Vlpian. ait, *omnia lanea, lineáque, vel ſerica, vel bombycina, quæ induendi, præcingendi, amiciendi, inſternendi, iniiciendi, accumbendi cauſa parata ſunt*. d. l. 23. §. 1. *Veſtimentúmque id accipitur, quod detextum eſt, & ſi deſectum non ſit, id eſt, ſi conſummatum ſit, non etiam ſi nondum pertextum, vel detextum in tela adhuc ſit*. l. 22. D. eodem tit. *Veſtimentorum* autem quædam *virilia* ſunt, quæ ſcilicet ipſius patrisfamil. cauſa parata ſunt, & quæ ad vſum virilem ſaluo pudore attinent. *Muliebria* verò quæ ad vſum matrisfamil. ſpectant, quibus vir non facilè vti poteſt ſine vituperatione: veluti ſtolæ, pallia, tunicæ, capitia, zonæ, mitræ. l. 23. §. veſtimenta. D. de auro, argent. l. 127. D. de verborum ſignificatione. Paul. lib. 3. ſentent. tit. 6. Et Varro. lib. 9. de lingua Lat. vt *Tunicam virilem & muliebrem* dicimus, non eam, quam habet vir aut mulier, ſed eam quam habere ex inſtituto debet. Poteſt enim muliebrem vir, virilem mulier habere, vt in ſcæna ab actoribus haberi videmus: ſed eam muliebrem, quæ de eo genere eſt, quo indutæ mulieres, vt vterentur, eſt inſtitutum. Mentem tamen legantis in hac re inſpiciendam eſſe Pompo. in lege 33. D. de auro, argent. ſcribit, vt ſi teſtator ſolitus fuerit vti quadam veſte, quæ etiam mulieribus conueniens eſt, ea virilis appellatione contineatur.

tineatur. *Veſtis planè abſoluta appellatione tam virilis quàm muliebris, etiam ſi tragica, aut citharœdica ſit, continetur*. l. 127. D. de verbor. ſignific. l. 15. §. ſi veſtimentorum. D. de vſufruct.

Veſtiarij in l. 5. D. de inſtor. *Veſtiarius negotiator* in l. 45. D. de oper. libert. & *Veſtiarium* & *Veſtiaria* pro veſtitu in l. 83. D. de condit. & demonſtr. & l. 3. §. quamuis. D. ſi cui plus, quàm per leg. Falcid. l. 4. l. 8. l. 12. l. 13. l. 18. cum ſuis §§. D. de aliment. legat. l. 8. §. qui tranſigit. D. de tranſactionibus. ſic *Veſtiarium annum*. l. 1. C. de fideicommiſſ. & *Veſtiarium dare*. l. 66. D. ſolut. matrimonio.

Veſtiarium in poſtremis libris Codicis, & in libro Notitia Imperij Romani accipe, in quo veſtes principis condũtur, & reponuntur. Moſchopul. in libro cui titulus eſt, συλλογὴ Ἀττικῶν ὀνομάτων, Βεστιοπράτης, ὁ ῥάπτης, Βεστία γὰρ παρὰ ῥωμαίοις τὰ ἱμάτια, ἐξ οὗ καὶ βεστιάριον χωρίως ἐν ᾧ τὰ βασιλικὰ ἐνδύματα φυλάσσονται. Guilel. Tyrius lib. ſecundo de Bello ſacro cap. 15. *Quo facto ex Imperialibus veſtiariis oblata ſunt prædicto viro munera in auro, veſtibus, vaſis, & pretioſis lapidibus*. Huic *Veſtiario comes* præponebatur. Erat & *Veſtiarij ſacri ſcrinium*, vt ſupra docui.

Vestire *familiam*. l. 3. §. 1. D. de in rem verſ.

Vetare. l. 48. §. qui ex. D. de furt. *Vetat lex*. l. 13. D. de teſtibus. & l. 42. D. de hæredibus inſtit. & l. 7. D. de condi. inſti. *quæ Vetat lex*. Vlpia. lib. reg. tit. *Nihil Vetat*. l. 15. D. de except. rei iudic. *Vetat prætor*. l. 7. §. ſunt &. D. de lib. cauſ. & *Vetuit edicto*. l. vlt. D. de ſtatu defunct.

Vetatum edicto. l. 2. C. de ædific. priuat. *Vetante prætore*. l. 102. D. de diuerſ. regul. item

Vetari teſtamento tutor eſſe. l. 8. D. de teſtam. tutor. & l. 114. §. Diui. D. de legat. 1. & *Vetitus rationes reddere*. l. 119. D. de legat. 1.

Vetvs *debitor*. l. 48. D. de fideiuſſorib. *creditor*. l. 22. D. quæ in fraudem credit.

Vetus cauſa. l. 2. §. vlt. D. de ſtatu defunct. *conſuetudo*. l. 13. D. de pollicitat. *Vetus conſuetudo patriæ*. l. 34. §. 1. D. de legat. 3. l. 13. D. de pollicitat. & *ex Vetere more*. lege 7. C. de ſeruitut. *Vetus forma*. l. 7. C. de ſeruitut. *Vetus forma ædificij*. l. 1. C. de ſeruitut. *Veteres vel nouæ obligationes*. lege 18. C. ad Senat. Velleian. ſic *Veteres rationes opponuntur his quæ noua lege introducuntur*. l. 4. D. de obligat.

Vetus ædificium. l. 1. §. ſi quis. D. de operis noui nunciat. *Vetus paries*. l. 38. §. vlt. D. de damn. infecto.

Vetus ius. l. 2. C. ad Senatuſc. Tertyll. *& antiquum*. l. 2. §. ſi mater. D. ad Senat. Trebell. ſed

Vetus ius in libris noſtris variè accipitur. *Hinc forma veteris iuris*. l. 1. §. finali. C. ſi cert. pet. legem 12. tab. ſignificat. vt apparet ex l. vlt. C. de hæred. act. l. hæredes. §. idem iuris. D. famil. erciſc. lege prima Codice de except. leg. pacto. Codice de pact. lege ea quæ. Digeſtis famil. erciſc. Interdum enim hoc nomine lex 12. tabul. ſignificatur. Inſtit. de bonor. poſſ. in prin. quam & antiquam legem dici ſupra notauimus. Interdum verò *vetus ius* intelligitur quodcunque ante nouam aliquam legem, vel conſtitutionem obtinuit, vt in lege 2. §. ſi mater hæreditatem. D. ad Tertyllia. & l. 2. Codice eod. tit. *Ius vetus* eſt quod ante Senatuſconſultum Tertyllianum ſeruabatur. Similique modo in lege 32. §. ſi diuortium. D. de donation. inter vir. *Vetus ius* eſt, quod ante Orationem Antonini in vſu erat in lege. 8. §. ſed ſi curator. Digeſtis de reb. eor. lege 32. §. ſi diuortium. Digeſtis de donat. inter virum.

Vetus ius intelligendum eſt, quod Orationem Seueri anteceſſit, quæ prædia eorum, qui ſub tutela curáve eſſent, ſine decreto alienari obligarive prohibuit. Eadem fere de Antiquo iure lib. 1. docuimus. lege 8. §. ſed ſi curator. Digeſtis de rebus eorum.

Vetus opus nouo opponitur. lege prima §. Siquis. Digeſtis de oper. noui nunciat.

Vetus vinum ex vſu teſtatoris æſtimatur, id eſt, quotannorum vino pro vetere vtebatur. Si id non appareat vetus accipietur, quod non eſt nouum, id eſt, anni prioris vinum. lege 10. lege 11. D. de tritico, vino vel ol. Varro libro primo de re Ruſtic. cap. 65. *Vetus vinũ* non fit antequam acceſſerit annus.

Veteres iuriſconſulti apud Agell. lib. 4. cap. 2.

Veteres in lege veteribus. 39. D. de pact. l. 1. §. veteres. & §. beſtias. D. de poſtulan. & l. 3. §. ſi rem. & l. qui bona. 19. §. 1. D. de acquirend. poſſeſſ. l. 4. §. 1. D. de in ius voc. l. ſi is qui rem. 66. §. eum qui. D. de furt. l. iniuriarum. 13. §. vlt. D. de iniuriis. l. 4. D. de itiner. actúq; l. ſi vt certo. §. quod verò. & §. nunc videndum. D. commun. diuid. l. qui teſtamento. 20. §. vlt. D. qui teſtament. facer. l. 3. §. veteres. D. de acquirend. poſſeſſ. l. illa inſtitutio. D. de hæredibus inſtit. l. ſi habitatio. §. vſum. Digeſtis de vſu & habitat. Inſtit. quibus modis tut. fini.

in princip. Iuſtinian. in l. vlt. C. de liber. præterit. l. 1. §. non fuit. D. de dolo. l. 52. §. vlt. Digeſtis pro ſocio. l. 6. C. de donat. int. vir. l. 12. D. de auct. & conſ. tut. l. 70. §. verſicoloribus. D. de legat. 3. l. 21. D. de ſtat. lib. l. 19. §. vlt. & l. 39. D. de vſucapionibus. l. 90. §. ſequitur. l. 140. §. 1. D. de verborum oblig. *Veteres definiebant.* l. 97. D. de ſolut. l. 17. de furt. *putauerunt.* l. 1. §. fin. D. de peric. & commod. *receperunt.* l. 78. §. 1. D. de hæredib. inſtituend. *reſponderunt.* l. 66. §. cum qui. D. de furt. l. 71. D. de vſufruct.

Veterum pleriſque. l. 3. D. arb. furt. cæſ. *Veterum auctoritas.* l. 51. D. ad legem Aquil. *Veterum opinio.* l. 6. D. de condit. ob turp. cauſam. *ſecundum Veterum opinionem.* l. 31. D. ad leg. Falcid. *Veterum ſententia.* l. 15. C. de donat. ante nupt.

Veteribus placet. l. 7. D. de contrahend. empt. l. 11. §. ſi plures. D. ad leg. Aquil.

Apud veteres quæſitum. l. 10. §. vlt. D. de vſu & habit. & *Vetus quæſtio.* lege 68. Digeſtis de vſufruct.

VETVSTAS in libris noſtris infinitum tempus, id eſt, quod hominum memoriam excedit ſignificat. l. 1. §. vlt. l. 2. & l. vlt. D. de aqu. & aq. pluu. l. 14. C. de aquæductibus. *Vetuſtas etiã* pro. 10. aut 20. annorum ſpacio accipitur, vt apparet in fin. d. legis vltimæ cui iunge l. 1. C. de ſeruit. adde Harmenop. lib. 2. cap. 4. περὶ δυλλέας, quod ex eruditiſſimi Fabri notis ad Briſſonij Lexicon huic loco adſcripſi.

Vetuſtas arborum. l. 24. §. item apud. D. de damn. infect. *fluuium perticarúmque.* l. 5. §. ſed interdum. D. commod. *Vetuſtas vinearum.* l. 15. §. cum quidam. D. locati. *villa* l. 30. §. vlt. D. locati. *Vetuſtate corrupta villa.* l. 50. §. vlt. D. de vſufruct. & *Vetuſtate deterius factum.* l. 65. §. vlt. D. de vſufr. item *Vetuſtate corruere.* l. 7. §. quoniam. D. de vſufr. & *Vetuſtate putrefactum.* l. 1. §. vlt. D. de bonorum poſſeſſ. ſec. tab.

VETERANVS. l. 1. §. exigit. D. de bon. poſſeſſ. ſec. tab. l. 114. D. de legat. 1. & lege 40. D. ad leg. Falcid. l. vlt. C. de his qui non imple. l. 1. C. de his qui ſpont. *Veteranus autem dicitur,* qui iuſtam miſſionẽ legitimis impletis ſtipendiis conſecutus eſt, titul. de priuileg. veter. D. de excuſat. veter. l. 8. §. Papinianus. D. de inoff. l. 8. §. veterani. D. de procuratoribus. l. 9. D. de iure codicill. l. 40. D. ad leg. Falcidiam. l. 9. C. quando prouoc. non eſt. Iuſtinian. in §. 1. Inſtit. quibus nõ eſt permiſſ. fac. teſt. etiam *dimiſsis militibus*, id eſt veteranis, eſt conceſſum. Veteranus, Vetus Gloſſarium Græcum, ὁ πεπαλαιωμένος καὶ ἀφεθεὶς τῆς στρατείας.

Veteranis honor habitus. l. 5. C. de pœnis.

VETERATORES *ſerui* in Ædilitio edicto non ſpatio ſeruiendi, ſed genere & cauſa æſtimantur. Nam quicunque ex nouiciis, venalitiorum alicui miniſterio præpoſitus ſit, veteratorum numero erit. l. vlt. D. de ædilit. ed. In vectigalium tamen cauſa, *Veterana mancipia* intelliguntur quæ anno continuo in vrbe ſeruierint. l. 16. §. quoties. D. de publican. Hinc *Veterinarij* nomen acceperunt quorum meminit Iuriſconſult. in l. vlt. de iur. immunitat. Columella cap. 8. lib. 6. & cap. 5. lib. 7. & cap. 1. lib. 2. Iudi. & *Veterinaria medicina*, apud eundem auctor. cap 3. lib. 7.

VEXARE *aduerſarium.* l. 2. D. de alienat. iudic. *annonam.* l. 6. D. de extraord. crimin. *Vexari corpora aut oſſa.* l. 38 D. de religioſ. & l. 3. §. non perpetuo. D. de ſepulchr. violat. *Vexari iudices.* l. 13. §. quæ ſi quis. D. de hæred. pet. *Vexari iudicio.* lege 13. §. quæ ſi. Digeſtis de hæreditat. pet.

Vexandi argentarij. l. 6. §. exigitur. D. de edendo.

Vexatio. l. 7. D. quod met. cauſa. l. 4. D. ad SC. Trebell. & *Vexationis timor.* lege 7. D. quod metus cauſa. & *ſine Vexatione hæredis.* l. 3. D. de mut. legat.

VEXILLATIONES equitum alas dici Veget. lib. 2. cap. 1. ſcribit ab eo quod velis, id eſt, flammulis vtantur. Quo poſtremò verbo Leo Imper. in lib. de re militari non ſemel vtitur. Ita accipe *Vexillationes* in l. 2. C. de hæred. decur. l. 9. C. quando prouoc. non eſt nec. l. 8. de erogatio. milit. anno. lib. 12. C. l. 1. de bon. milit. in Cod. Theod. & in Notitia Imperij Rom. Apul. lib. 7. de Aſino aur. *Tota denique factione militarium vexillationum indagatu contecta.* de *Vexillatione* etiam mentio in l. vlt. C. de his qui non imple. ſtipend. *Vexillationes militares.* Apuleius lib. 7. de Aſino aureo.

VIA interdum ius eundi, agendi & ambulandi ſignificat. Nam iter & actum in ſe via cõtinet. lege 1. §. via. l. 7. D. de ſeruit. ruſtic. l. 14. §. ſi viam. D. de acceptilatio. Dicitur autem *Via, quaſi vehia,* quòd vehendo teratur, vt Varro libro 4. de lingua Latina. *Via enim,* vt Iſidorus libro 15. cap. vltim. ſcribit, *eſt, qua ire vehiculum poteſt.* Huius latitudo lege 12. tabul. definita eſt, pedes octo in anfractum ſexdecim. l. 8. D. de ſeruit. ruſt.

Via clinoſa, mollis, aſpera, anguſtior, latior, paluſtris, ſicca, longior, altior, humilior. l. 9. §.vlt.D. ſi ſeruit. vindicet. & l. 13. D. de ſeruit. præd.ruſtic. In viam terrenam glaream iniicere, aut ſternere viam lapide, vel lapide ſtratam terrenam facere.l. 1. D.de via public.

Viæ aliàs itinera ſignificant quibus publicè commeatus eſt. Viarum autem quædam *publicæ* ſunt, quædam *priuatæ*. l. 2.§.viarum.D.ne quid in loco publ. l.38. D.de acquirend.rerum domin.

Publicas Vias Iſidor. lib. 15.cap. vlt. definit, *quæ in ſolo publico ſunt, per quas iter populo patet, quæ ad mare vel ad oppida pertinent.* Hæ & *prætoriæ* dicuntur, & *conſulares*, & βασιλικαὶ & *militares*. d. §. Viarum. & l. vlt.D.de itineribus publ. & apud Curt. lib.5. pag.57.Sicul. Flac.in lib. de conditio. agrorum. *Viarum*,ait, *non omnium vna eadémque eſt conditio. Nam ſunt viæ publicæ regales, quæ publicè muniuntur & auctorum nomina obtinent. Nam & curatores accipiunt, & per redemptores muniuntur.* Hygen. in lib. de limitibus conſtit. *Quibuſdam*, ait, *colonis D. M. ita conſtituerunt vti viam conſularem tranſeuntem per coloniam contineret.* Priuatæ *Viæ, quæ & agrariæ dicuntur dupliciter accipiuntur: vel eæ quæ ſunt in agro quibus eſt impoſita ſeruitus, vt ad agrum alterius ducant. Vel eæ, quæ ad agros ducunt per quas omnibus commeare licet, in quas exitur de via conſulari.* d. §. viarum. Sunt & *vicinales Viæ, quæ vel in vicis ſunt, vel in vicos ducunt: quæ ſi non ex collatione priuatorum fiant publicarum loco habentur.* Sed inter eas & cæteras militares hoc intereſt, quod militares exitum ad mare, aut in vrbes aut in flumina publica, aut ad aliam viam militarem habent. Vicinalium verò pars in militares exitum habent, pars ſine exitu intermoriuntur. lege vltim. Digeſtis de locis & itiner. public. Et ita *vicinales vias* accipe apud Senecam lib. 5. de benefic. cap. penultim. & apud Frontin. lib. ſecundo de Aquæductibus & in §. item ſi putator. Inſtitut. de lege Aquil. vbi Theophil. publica μὲν ἐστιν ὁδὸς, ait, ἥτις καὶ μιλιτάρια λέγεται, παρὰ δὲ τοῖς Ἕλλησι βασιλικὴ ἣ πάντες ἄνθρωποι κέχρηνται ἐπὶ διαφόρους ἀπιόντες τόπους. Vicinalis δὲ ἡ ἐπὶ κώμας ἄγουσα, vicus γὰρ ἡ κώμη, διὰ ταύτης γὰρ βαδίζει πᾶς ἐπὶ τὴν κώμην ἀπιών. Sicul. Flacc. in lib. de condition. agrorum. *Vicinales autem viæ, quæ de publicis diuertuntur in agros, & ſæpe ad alteras publicas perueniunt, aliter muniuntur per pagos, id eſt, per magiſtros pagorum, qui operas à poſſeſſoribus ad eas tuendas exigere ſoliti ſunt, aut, vt comperimus, vnicuique poſſeſſori per ſingulos agros certa ſpatia adſignantur, quæ ſuis impenſis tueantur.*

Via iuris. l.22. D.quæ in fraud.creditorum.

VIATICVM ſumptus itineris ſignificat. Græcè ἐφόδιον dicitur, auctore Gellio lib. 17. cap. 7. l.36. D. ad municipal. l.17. D. de rebus cred. l. eum quem 79.D.de iudic. l.6.§.1.Codice de appell. l. 1. §. ſi pupillis. D. de tutel. & rat. diſtr. l. 52.§. ſi quis ex ſociis. D. pro ſocio. *Impendia ad iter explicandum neceſſaria vocantur*, in lege 7. D. ad Trebellian. Ad ſumptum etiam deſtinatam quamcunque pecuniam Viaticum vocant. l. 17. D. de rebus credit. Vide Harmenopulum. pag.25.

Viaticulum quod ad ſumptum pater filio deſtinauerat, in l. 18.§. vlt.D.de iudiciis, ὑποχορηγικῶς dixit.

VIATOR *pro apparitore*. l. vlt. D. de iudic. l. 5. §.miſſus.D.vt in poſſeſſ.legat.nom. l.5. §.nec tamen. D.de rebus eorum.

VICEM *continere*. l. 37. §.1. D.de oper. libert. *& obtinere*. l. 34. de vſuris. l. 5. D. de tritic. vino. l. 1. D. quar. rerum act. & l.4. §. auctori. D.de doli except. l. 5. C. de adopt. *Vicem emptionis obtinere*. l. 2. C.de rer. pericul. *Vicem ſeruitutis obtinere*. l. 1. C. de ſeruitut. *Vicem venditionis obtinere*. l. 4. C.de euiction. *Vicem repræſentari actionum*. l. 20.D.ratam rem haberi. l. 11. D.de duobus reis.l.3.de adminiſtr.rerum. l.39. §. curatores. D.de adminiſtr.& peric. *Vicem Suſtinere*. l. 25. D.ad municipalem. l. 4. §.vlt. D.de fideiuſſor. *Vicem præſidis tueri*. l. 4. C. ad l. Fab. de plagiar.

Ad Vicem. l. 9. C. quomodo & quando. & *ad Vicem naturalis habere*. l. 5. C.de adopt.

In Vicem ſuccedere. l. 1.C. ſi in cauſa iudic. *in mutui Vicem pretium habere*. l. 3. §. is autem. D. de Senat. Macedon. *in Vicem dotis adſcriptum*. l. 2. D.de dote præleg. *in Vicem portionum*. l.32. §.1.D.de vſu & vſufr.

Vice cautionis in poſſeſſione eſſe. l. 15. §. ſi quis. D.de damn. infect. *Vice codicillorum valere*. l. 3. D.de teſtam.milit. *Vice legatorum fungi*. l. 3. §. ſi debita. D.de bon.libert. *Vice nominum fungi*. l. 34. Digeſtis de condic.& demonſtrationib. *Vice pignorum*. l. prima Codice in quibus cauſ. pignus.

Vice ſolutionis. l. 6. §.1.D.de muneribus & honoribus. *Vice ſortis fungi*. l. 58.§.1.D.de admin. & pericul. *Vice vſurarum*. l. 14.C.de vſuris. ſic &

Vice *mutua*. l. cum pater. §. pater. D. de legat. 1. l. cum filius. §. 1. D. de legat. 2. & l. poſtquam §. 1. D. vt legator. ſeu fideicommiſſor. l. 4. C. de caſtrenſi peculio. l. 24. C. famil. erciſc. *Vice mutua dare*. l. 25. D. de præſcript. verb. *Vice ſua alium dare*. l. 11. D. de nouation.

Vice alterius poſtulare. l. 13. §. ſi alieno. Digeſtis de damno infect. id eſt eius nomine. *Vice eius fungi*. l. 16. D. de iuriſdict. id eſt partibus. l. 3. D. de offic. eius cui mand. *Vice præfecti cognoſcere*. l. 7. §. hi quibus. D. de legat. 3. *Vice præſidis fungi*. l. 3. C. vbi cauſæ fiſcal. *Vice præſidis agere*. l. 1. Codice de pedan. iudicib. *Vice præſidis iudicare*. l. 3. C. ſi aduerſ. rem iudic. *Vice & officio magiſtratuum fungi*. l. 12. D. de offic. præſid. l. 16. D. de iuriſdict. *Vice perſonæ fungi*. l. 22. D. de fideiuſſoribus.

Vices temporum. l. 24. D. quibus mod. vſusfruct.

Vicaria opera. l. 31. D. de contrahen. empt. & *Vicaria poſſeſsio cuſtodiæ gratia*. l. 5. §. 1. D. vt leg. ſeu fideicomm. *Vicaria damna*. l. 3. C. quo quiſque ordine.

Vicarivs l. 37. §. 1. D. de peculio interprete Theophilo in §. cum autem. Inſtitut. quod cum eo. & §. ſi quis ancillas, de legat. *Seruus* dicitur *inferioris notæ & ipſius ordinarij ſerui ſeruum* οἰκέτου οἰκέτης. ſic *Vicarius à ſeruo datus*, in l. 1. C. de ſeruis reipubl. & *Vicarius ſerui*. l. 31. D. de contrah. empt. & l. 25. D. commun. diuid. l. 17. D. de in rem verſo. Sic in l. 5. §. 1. D. de tributor. l. 19. §. vlt. D. de noxalibus. lege 4. in fin. l. 7. §. in peculio. l. 11. §. vlt. D. de pecul. l. 31. D. de contrahend. empt. l. 17. §. item ait. l. 44. D. de ædilit. ed. l. 71. in fin. D. de legat. 3. l. 12. §. Celſus. D. de inſtru. vel inſtrumen. l. 4. l. 6. §. ſi Vicario. l. penult. D. de pecul. legat. l. 10. D. de manumiſſ. teſtament. Interpres Horat. pag. 494. Vetus Gloſſarium Græc. ὁ δοῦλος καὶ ὁ ὑποτηρηθεὶς καὶ ὁ ἐκ προσόδου. Item aliud Gloſſar. ὁ τοῦ δούλου δοῦλος. & Vetus Gloſſar. Latinum, *qui ſuo ordinario ſubminiſtrat*. & qui vt cuiuſcunque vicem gerant conſtituuntur.

Vicarij vocantur, qui vicem aliorum gerunt. l. 4. §. legati. l. 13. D. de legationibus. l. vn. C. vt omnes iudic. ſic *Vicarius alieni muneris*. l. 13. Digeſtis de legationib. Erant autem *Vicarij prouinciarum*, qui vices præfectorum prætorio in Diœceſibus gerebant. l. 3. §. illud de cano. largitio. titul. Veluti in *præfectura prætoriana Orientis* tres erant Vicarij, quorum fit mentio in l. vltim. C. de diuerſ. offic. lib. 12. *Vnus diœceſeos Aſianæ*, qui prouincias octo adminiſtrabat, Pamphyliam, Lydiam, Cariam, Lyciam, Lycaoniam, Piſidiam, Phrygiam, Pacatianam, Phrygiam ſalutarem. Alter erat *Vicarius diœceſeos Ponticæ*, ſub cuius diſpoſitione erant prouinciæ 11. Bithynia, Galatia, Paphlagonia, Honorias, Galatia ſalutaris, Cappadocia vtraque, Helenopontus, Pontus Polemoniacus, Armenia prima, & ſecunda. Tertius erat Vicarius diœceſeos Thraciarum, cui ſuberant Thracia, Hæmimontus, Rhodope, Mæſia ſecunda, Scythia. In partibus verò occidentis, *Vicarius vnus* erat *vrbis Romæ*, cuius fit mentio lib. 4. Variar. Caſſiodor. epiſt. ad Ioannem Archiatrum, cui ſuberant Conſulares & correctores Italiæ & Præſides Sardiniæ, Corſicæ, Valeriæ. *Alter* verò erat antè Iuſtiniani tempora. *Vicarius Africæ*, in epiſtola præfectorum prætorio in actis Concilij Arelatenſis, cui ſuberant conſulares Byzâcij & Numidiæ: & Præſides quoque Tripolitanæ & Mauritaniæ vtriuſque. Suidas βικάριος παρὰ ῥωμαίοις διάδοχος. *Tertius* erat *Vicarius Hiſpaniarum*, cuius fit mentio in inſcriptione l. vlt. C. quorum bonorum. & l. 16. C. de donat. an. nupt. & apud Sulpit. Seuer. lib. 2. Sacr. hiſtoriæ. Huic ſuberant conſulares Beticæ, Luſitaniæ, Galliciæ: Præſides Tarracenſis, Carthaginenſis, Tirigitaniæ, inſularum Balearium. Et hæc ita antè Iuſtinia. obtinuere. Cæterùm Iuſtin. Vicarios Aſianæ & Ponticæ diœceſeos abrogauit, & vtrumque in vnicæ prouinciæ, nempè Galatiæ Pacatianæ, adminiſtrationem commutauit. Nouella 6. & Nouell. 20. Idem Vicarium Africæ in propriam præfecturam prætorianam tranſmutauit.

Vicellia lex Vetus Gloſſarium Græcum, ἐστὶ νόμος παλαιὸς ἐκτεθεὶς ὑπὸ βισελλίου ὑπὲρ τοῦ τιμωρεῖν τοὺς ἀπελευθέρους καὶ ἐπάγειν ἀτιμίαν τοὺς ποιήσαντας τὰ τῶν εὐγενῶν, τουτέστι τοὺς συγκλήτους γινομένους ἢ ἔπαρχι τινὰ τιμὴν, ἢ λέγοντας ἑαυτοὺς εὐγενεῖς εἶναι αἰτήσαντας χρυσοῦν δακτύλιον, ὃ κεῖται ἐν τῷ Κα.. τοῦ θ. β. τοῦ . . . αἱρεθη δὲ ὑπὸ τῆς . . . τῆς ἐν τῷ . . . τοῦ μ. . . β. τῶν βασιλικῶν, λέγουσα μὴ δύνασθαι τοὺς ἀπελευθέρους χρυσοῦν δακτύλιον ὅθεν οὐκ ἐστὶ διαφορὰ εὐγενείας ἢ ἀπελευθερότητος.

Vicena millia paſſuum. l. 1. D. ſi quis cautionibus. & *viginti millia paſſuum*. l. 2. §. ſi Præſes. D. quis ordo in bon. poſſ.

Vicesima *hæreditatium*, vectigal fuit ab Auguſto ad ſubſidium ærarij oneráque bellorum lege Iulia extraneis hæredibus irrogatum. Cuius fit mentio in l. vlt. C. de edic. D. Hadrian. toll. & apud Paul. lib. 4. ſentent. titul. 6. Et apud Plin. in Panegyr. Traia. Et Dio. lib. 55. *De legibus* autem *viceſimæ* primus ſcripſit Aulus Ofilius auctore Pomp. in l. 2. §. ex his auditoribus

bus. D. de orig. iur. Scripſerat & de Viceſima hæreditatium Macer libros duos, vt ex inſcriptionibus ſatis multis comprobatur.

Vici pro pagis in l. 2. §. vlt. D. de vacat. muner. l. 30. D. ad municipal. l. 198. D. de verbor. ſignific. Cæſar lib. 1. de bello Gallico & lib. 2. Liuius lib. 9. 10. 21. 22. Vide Iſidorum lib. 15. Etymolog. cap. 2. Vnde *Vicanei*, qui ex eodem Vico & pago ſunt. l. 4. D. de cenſibus. Et *Vicinales viæ*, quæ vel ex vicis vel in vicos ducunt, de quibus ſuprà in verbo Via diximus.

VICINVS *proximus & vlterior*. l. 1. §. quod ait. D. de cloacis. & *Vicinus proximus opponitur ſuperiori*. l. 8. D. de oper. noui nunciat.

Vicinum, proximum ſignificat & affine. Sic *Vicina* dicitur eſſe *emptioni permutatio* in l. vltim. Digeſtis de rerum permut. Sic *Vicinus tractus*. l. 9. §. hinc Vicinus. D. de vſufr. *Vicinæ ſcripturæ* in lege 20. §. 1. D. qui teſtam. fac. l. 1. §. furioſum. D. de obligat. & act. vbi Caius *furioſo Vicinum* ait, *eſſe*, id eſt, proximum & finitimum. vt & Cicero libro ſecundo de officiis loquitur.

Vicinæ ædes. l. 18. §. 1. & §. ſi vicinas. D. de damno inf. l. 13. §. quæ damni. D. de dam. inf. *Vicina villa*. l. 44. D. de adquirend. rer. dom. *Vicinum prædium*. l. 7. §. cuius. D. de adquir. rer. domin. l. 1. §. vlt. D. de arbor. *Vicinus fundus*. l. 17. D. de ſtipulat. ſeru. l. 18. §. ſi venditorem. D. de acquirend. poſſeſſ.

Vicinus ſcientibus. l. 6. D. de his qui ſunt ſui vel alieni. & l. 9. C. de nupt.

Vicinitatis ratione. l. 7. §. cuius. de acquirend. rer. dom.

Vicinalis via. Vetus Gloſſar. Græc. interpretatur, ὁδὸς ἡ εἰς κώμην ἄγουσα.

VICTORINA *villicæ nomen*. l. Thais. §. hæredes. D. de fideicommiſſ. libert.

VICTVS *verbo continentur quæ eſui, potui, cultuique corporis, quæque ad viuendum homini neceſſaria ſunt, veſtimenta quoque & cætera, quibus tegendi curandive corporis cauſa vtimur, eadem appellatione continentur*. l. 43. l. 44. l. 45. D. de verborum ſignific. Verbum itaque *Viuere*, non ad ſolũ cibum pertinet, ſed & veſtimenta & ſtramenta eo continentur, cum ſine his viuere nemo poſſit. l. 23. in fin. D. de verb. ſignific.

Ad Victum neceſſaria. l. 16. D. de interdict.

Victu & veſtitu ſuo. l. ſuo. D. de oper. libert. vide. infra in Viuere vnde hoc nomẽ deſcẽdit.

VIDEAMVS. l. Videamus. D. de hoc quod met. cau. l. vigilia. D. de legat. præſt. l. filium. §. videamus. D. de bonor. poſſeſſ. contra tabul. *Nunc videndum*. l. vt certo. §. nunc videndum. D. commodat.

Alius contra viſum eſt. l. 46. D. de rit. nupt.

VIDVITAS *iniuncta*. l. 63. D. de condict. & demonſtr. & indicta vide ſuis locis.

In Viduitate perſeuerare mulier. l. 15. §. in Viduitate. D. ad l. Iul. de adult.

VIGILARE ſibi dicuntur creditores qui de ſuo conſequendo ſolliciti ſunt, & in eo exigendo aliis ſunt diligentiores. l. qui autem 6. §. ſciendum. & l. pupillus 24. D. quæ in fraud. credit. l. ſumma. 21. §. ſed & ſi quis. D. de pecul. ſic *Vigilantibus ius ſcriptum dicitur*.

Vigilanter obſeruare. l. 5. §. 4. D. de reb. eorum.

VIGILES nocturni excubitores vocabantur, qui noctu incendiorum arcendorum cauſa vigilias agebant ex Auguſti inſtituto, qui per ſingulas vrbis regiones eos diſpoſuit, præfecto eis ex equeſtri ordine viro ſpectabili, qui *præfectus vigilum* eſt appellatus. lege 12. & 13. D. de offic. præf. vigil. l. vltim. D. de condict. cauſ. da. l. ſecunda §. 1. D. de fugit. l. 58. Digeſtis de furt.

Vigilum cohortes. Seneca lib. 1. natural. quæſt.

VIGOR *denuntiationis*. l. 62. §. 1. D. de euiction. *Vigor iuſtitiæ*. Ammian. Marcell. lib. 30. l. 5. C. de iure fiſci. *Vigor legis*. lege 1. D. de conſtit. princip. & Inſtit. de iur. natur. *Vigor virilis*. l. 1. D. de minor.

Vigoris veſtigia. l. 4. C. qui teſtamen.

VILIOREM *ſeruum facere*. leg. D. tit. 2.

Vilioris diſtraxi. l. 7. §. vlt. D. de tribut.

Vilius locare. l. 52. D. de donat. inter virum & vxorem. *Vilius conducta habitatio*. l. 14. C. de vſuris. *Vilius licitare*. l. 3. C. commun. diuid. & *mercari*. l. 7. §. procurator. D. pro empt. *Vilius præſtare*. l. 8. D. ad municip.

Viliore pretio. l. 38. D. de contrahend. empt. *Viliore pretio æſtimatur*. l. 6. C. ſolut. matr. *Viliore pretio præſtare*. l. 4. D. de adminiſtr. rerum.

Viliſsima ſunt prædia. l. 7. §. ſi vir. D. de donat. inter vir. & vxor. & *Viliſſimo res diſtracta*. l. 2. §. vlt. D. de eo quod certo loco.

VILLA ſignificat ædificium fundi l.ſi fundum §. qui fundum. D.de leg.lib.1. Villæ etymon vide apud Varron. lib.1. de re Ruſtic. *Villa incorrupta*. l.3. vlt. D. locati. *Villa cogendis & conſeruandis fructibus neceſſaria*. l. 32. §.2. D. de vſu & vſufr. l. 50.D.de vſufruct. Interdum tamen villæ acceſſio erat fundi. l. 8.& 10. & D.quib.mod. vſuſf.amittat.aliàs, *Villarum* nomen ruſtica ædificia ſignificat. l. 213. D. de verb. ſignif.

Villicus & villica, lege Thaïs §. hæres. Digeſtis de fideicommiſſ. libert. *Villici ſunt qui agrum colunt* l. 8. D.de inſtr. vel inſtrum. hi vel penſionis certa quantitate, vel fide dominica agros colebant l. 18.§.cum de villico. D.eod. tit.

à Villicis penſionem exigere, l. 40. §. Seruus. D.ad leg. falcid.

VINARIA *vaſa*. l. 19. D. de act. empt. l. 206. D. de verb. ſignific.

VINCERE *periculum*, l. 17. §. quæritur. D. ad l.Iul. de adulter.

Vincere licitatione. l. 6. D. famil. erciſc. & l.9. D. de public. l. 1. C. comm.diuid. *Vinci in lite*. l. 1. §. quid ſi. D. ſi quid in frau. *Vincere in interdicto* & *Victus interdicto*, l. 35. D. de act. emp. *Victus de poſſeſſione*. l. 35. D. de acq. poſſeſſ. *Victus*. 13. C. de interdict. *Victus apud iudicium*, l. 3. §. per Iuliam. D. de pignor.

Victum ſuſtinere. l. 6. D. de muner. & honorib.

Victi, l. 5. §.in hac. D. Iudic.ſolut.

Victor iudicij. l. 7. §. inter. D. comm. diuid.& *Victor qui iudicio vincit*. l. 39. D. de acquir. poſſeſſ.

Victoria. l. 10. §. vlt. D. de appellat. *Victoria hæredis*. l. 7. D. famil. erciſc.

VINCIRE *liberũ hominẽ*. l. 23. §. vlt. D.de adquir. poſſeſſ. *Vincire ſeruũ*. l. 27. D.de pignor.& l. 43. § vlt. D.de fideicom.libert. Paul.lib.4.Sent. tit.12.& *Vinci pœnæ cauſa*. Vlp.lib.regul.tit.1.

VINCTVS, quod ad legem Aeliam Sentiam attinet, non videtur fuiſſe ſeruus, licet carcere clauſus fuerit, ſi vincula corpori eius non ſint addita. l. 216. D. de verbor. ſignific. Et apud Vlp. in Inſtitut. tit. 1.

Vinculorum autem appellatione vel publica vel priuata vincula ſignificantur. l.224. D.de verb. ſignific. Et ideo in edicto prætoris De in integrum reſtitutione maiorum verba hæc, SIVE IN VINCVLIS ESSET, non ad eum tantùm pertinet, qui publica cuſtodia coercetur, ſed ad eum quoque, qui à latronibus aut prædonibus vel potentioribus vi oppreſſus vinculis teneatur: Sed & incluſi latumijs vinctorum numero habentur: quatenus nihil intereſt, parietibus quis, an compedibus teneatur. In vinculis quoque eſſe accipimus eos, qui ita alligati ſunt vt in publico parere ſine dedecore non poſſint. l.9. & lege 10. D.ex quib. cauſ. maior. de *Vinculis publicis* vide l. 1.§. vlt. D. de aleatorib. l. 23. D.ex quibus cau. maior. & priuatis. l. 23. D. eodem. *Vinculo etiam quodam retinetur is qui ab hoſtib. redemptus eſt*. l. 20.§.1. D. qui teſt. *Cuſtodiæ* autẽ appellatione ſola publica intelligitur. Et ideò in vinculis cuſtodia ve ſeparantur in l. 3 §. lege Iulia. D. de teſtibus. Et apud Vlpia.in Inſtitut. titu.1. *in Vincula conijci* in l.3. D. de cuſtodia. *In vincula publica conijci*. l. 2. & l.3. D. de cuſtodia. l. 7. D. de iniuriis. l. Iul. de repetund. & l. 38. *In vinculis coniectus* reus. l. 4. D. ad l. Iul. maieſt. Iuſtin. lib. 2. Cic. 2. de legib. *In publica vincula duci* Valer. pag.163 *in Vincula publica mitti*. l. 38. D. de iniuriis, *In vinculis eſſe*. l. 16. D. ad Turpill. l. 1. D.de diuerſ. temporal. *in Vinculis vel ſub fideiuſſoribus*. l. vlt. §. ſic autem. D. de bon.eorum. *Vinculis publicis contineri*. l. 3. §. qui pecuniam. D. de ſuſpect tutor. *Vinculis perpetuis contineri*. l. 6. C. de pœnis. *In vinculis cuſtodiri* Q. Curtius lib. 7. *A duobus iudicibus delatis tertium iam annum cuſtodiebatur in vinculis, vinculis liberari*. pag.82. *Ex vinculis cauſam dicere* l.lege. §. vltimo. D.ad SC. Silania. l. 2. D. de cuſtodia & exhibit. Cæſar. lib. 1. de bello Gallico. Sueton.in Neron. cap. 49. *Coniuratis è vinculis triplicium catenarum dixere cauſam*. *In vincula dicere*, Vide ſupra in verbo Dicere. *in Vinculis vel in compedibus decedere*. l. 45. §. 1. D. de iure fiſci.denique. *Vinculis ruptis*. l. in eos. D. de cuſtod. reor.

Vinculum æquitatis, l. 95. §. naturalis. D. de ſolutionibus iuris. l. 3. C. de teſtam. milit. l. 54. D. de obliga. & action. apud Lactantium lib. 6. cap. 10. apud Lucanum. lib. 5.

Nec fas nec vincula iuris
Hoc audere vetant.

Et in definitione obligationis, item *Vinculum matrimonij*. l. 11. §. mulier. D. ad legẽ Iul. de adult. & *Vinculum naturale & ciuile*, l. 69. D. de condict. indeb. *Vinculum neceſſitudinis & ſanguinis*, l. 9. D. de ſuſpect. tutoribus. l. vltima. C. de codic. & *Vinculum familiæ*. l. 87. D. de acquir. hæred. l. cum bonis. eo. id eſt poteſtatis patriæ, quod ſimpliciter *vinculum* dicitur l. ſi ſeruum in princip. D. de acquir. hæred. & *Vinculum poteſtatis*. l.17. C. de donation. & *Vincula*

patriæ poteſtatis. l. 4. D. de pact. conuent. vt *Vinculum paternæ poteſtatis*. l. 6. C. de ſentent. paſſ. item *Vinculum religionis*. l. 1. C. de in lit. iur. ſic *Vinculum locationis*. l. 52. §. penult. D. de fideiuſſorib. & *Vinculum obligationis* dicitur. l. 67. D. de procuratorib. & *Vinculum obligationis*. l. 46. D. de acquir. poſſeſſ. & *Vinculum cautionis*. l. cauſa cognita. & l. 40. D. de vulgar. & pupillari ſubſtitutione. l. 13. §. 1. D. de tut. & curat. item, *Vinculo euictionis adſtringere* in l. vlt. C. creditor venditus non deb. vt *vinculum fideiuſsionis* apud Caſſiodor. lib. 2. Variar. Epiſt. ad Fruinatem. *Vinculum pignoris*. l. 15. §. ſed ſi emptor. D. de re iudicata. l. 16. C. de locat. & cond. l. 9. C. de remiſſ. pig. l. 2. C. de amit. pign. l. 39. §. curatores. D. de adminiſt. & peric. §. ſed ſi emptor. D. de re iudi. l. 2. C. de cur. fur. l. 2. l. 8. l. 11. & l. 13. C. de poſtlim. reuerſ. Et ita *vinculum reſtituendæ rei quæ pignori nexa erat* dicitur in l. 9. in fin. D. de ſupellec. leg. Sic & vinculum. in l. 20. D. qui teſt. fac. poſſ. pro vinculo pignoris, quo ab hoſtibus redempti redemptoribus obſtringuntur. l. 21. D. de captiu. & poſtlim. l. 8. & l. 11. C. eodẽ titul. l. 43. §. vlti. D. de legat. lib. 1. Quo vinculo reſolui intelliguntur ſi libertas ijs detur. l. 70. D. de acquir. hered. & *Vincula ſtipulationis*. l. 40. D. de tranſact. l. 6. C. ſi cert. pet. l. 6. C. de vſur. l. 3. D. de vſur. l. 3. C. de vſuris. &

Vincula cenſualia. l. 4. §. ſi quis inquilinum. D. de cenſib. *Vinculum inſcriptionis*. l. vlt. C. de accuſationibus. *Vinculum pœnæ*. l. 134. D. de verb. oblig. *Vinculum inſulæ*. l. 5. & D. de interdict. & releg. *Vinculum ſeruitutis*. l. 18. C. de lib. cau.

Vinculo ſuo reſoluere. l. 71. D. de acquir. vel omitt. & *omni vinculo exoluti*. l. 1. C. qui non poſſ. ad libert. peru.

VINDEMIA l. qui vindemiam. D. de act. empt. Plinius Epiſt. 2. lib. 8. *Vindemias vendideram*.

Vindemia facta. l. 1. §. idem ait. D. de ventr. in poſſeſſ. mitt. *Vindemia coacta*. l. 13. D. quib. mod. vſufr. *Vindemia legata*. l. 6. D. vſufructuarius quemadmod. cau.

ex Vindemia dare vinum. l. 17. §. vlt. D. de annu. legat.

Vindemiarum tempus. l. vlt. D. de iure fiſci. l. 1. D. de fer.

VINDICO. Diomedes lib. 1. Vindico vindicaui. hoc verbum non pro defendo ſed pro animaduerto de pœna, vt apud Salluſt. *vindicatum fuit in noxios*. ſic *quoque vindicare delictum iudex* dicitur in l. 1. D. de obſeq. parent.

Vindicare pro adſerere ſibi vel vt ſuum petere. ſic *vindicari* bona legimus. l. 6. §. eius qui. D. de iniuſto rupto. *Vindicare bona ex Senatuſconſulto*. l. 11. D. de except. rei iudic. *Vindicare ſibi libertatem*, l. 40. §. 1. D. de teſtam. milit. *Vindicare ſibi arbitrum*, l. 5. §. ſi quando. D. de magiſt. conuen. & *arbitrium*, l. 24. D. de tutor. & curat. *Vindicare iuri tuo*. l. 12. C. de donat. inter vir. *Vindicare dominium*, l. 16. §. creditor. D. de pignor. l. 1. C. vbi in rem act. l. 15. C. de rei vindicat. l. 10. C. arbit. tut. l. 9. C. de pignerat. act. *Vindicare dominiũ ſerui*, l. 8. §. 1. D. de liber. cau. *Vindicare meum eſſe*. l. 6. §. Sed &. D. de confeſſ. *Vindicare rem ſuam*. l. 3. D. de pignor. & *Vindicare noſtrum eſſe*. l. 66. D. de rei vindic. *Vindicare res per in rem actionem*. l. 16. §. vlt. D. de hæred. petit. & *Vindicare iure dominij*. l. 4. C. de religioſ. & ſumpt. & *Vindicatio dominij*. l. 11. C. de vſufructu, & ſeruitut. aliàs & hypothec. *Vindicare hypothecam*. l. 12. D. de pignor. *Vindicare pignus*, l. 28. D. de pignor. & *Vindicatio pignoris*. l. 9. C. de pignerat. act. *Vindicatio pignoris*, l. 16. §. in venditione. D. de pignor. *Vindicare ſibi legatum*. l. 22. D. ad Senatuſconſultum Trebel. l. 59. §. vlt. D. de manumiſſ. teſtam. *Vindicare legitimam hæreditatem*. l. 2. D. de manumiſſion. quæ ſeruis. l. 2. D. ad Senatuſconſultum Tertyllian. l. 47. §. vlt. D. de fideicommiſſ. libert. *Vindicare ſucceſsionem*, l. vlt. C. in quib. cauſ. ceſſat. l. 5. C. comm. de ſucceſſion. *Vindicare ſibi iura ſucceſsionis*. l. 15. C. de poſtlimin. reuerſ. *Vindicare ſibi bona teſtatorum*. l. 2. §. Diuus. D. qui petant tutor. *Vindicare vacationem*. l. 7. D. de legation. *Vindicare vſumfructum*. l. 8. §. 1. D. de lib. cau. item *Vindicare ſeruitutem*. l. 1. D. de remiſſ. *Vindicatio ſeruitutis*. l. 90. de oper. nou. l. 1. §. non ſolum. D. de arbor. cæd. *vindicari ſtatus* l. 3. D. de ſtatu defunct.

Vindicari fiſco. l. 4. C. de inceſt. & inutilib. nupt. l. 4. D. de leg. Cornel. de falſ. *Vindicari fiſci iuribus*. l. 1. C. de ſepulch. violat. & *Vindicari fiſci rationib*. l. 4. C. de pœnis. lege 1. D. de bon. libert. l. 8. D. de iur. fiſc. l. 5. D. de pœnis. l. 1. C. de bon. corũ. l. vlt. D. de bon. eo. l. 1. D. de interd. releg. l. 7. §. vlt. D. de bon. damnator. l. 2. C. vbi cauſæ fiſcal. l. 4. §. vlt. D. ad. l. Cornel. de ſicar. l. 21. D. de his quæ vt indig. *Vindicari bona fiſci & caduca*. l. 3. D. de his quæ in teſtam. delent. *Vindicari fiſco dotem* l. 27. D. de iur. fiſc. *Vindicari fiſco hæreditatẽ* l. 3. §. vlt. D. ad Senat. Trebell. l. 28. D. de bonis libertorum. l. 49. D. de manumiſſ. teſtam. l. 35. D. de iure fiſci. l. 12. §. vlt. D. de fideicom. libert. l. 9. & l. vlt. D. ad leg. Iul. maieſt. l. 14. D. de iure fiſci. *Vindicari fiſco partem*. l. 2. C. ad l. Iul. de vi pub. l. 4. C. de his

quib. vt indignis. *Vindicari fiſco pars theſauri*. l. 3. §. ſi in locis. D. de iur. fiſci.

Vindicatio, omnis in rem actio appellatur, l. 25. D. de obligat. & actio. §. appellamus. Inſtitut. de actionib. Itaque non ex tantùm actiones, quibus rem noſtram eſſe, ſed & quibus pignori obligatam nobis eſſe intendimus, vindicationes appellantur. Vnde Hypothecaria actio vindicatio pignoris appellatur in l. 16. §. in vindicatione. D. de pignoribus. A vindicando autem vindicatio ducitur. Eſt autem vindicare vel dominium vel ius aliquod ſibi adſerere. Inde vindicare ſuum eſſe pro eo quod aliàs ſuum eſſe petere dicitur l. 27. §. cui legatum. D. de auro, argen. l. 66. D. de rei vendic. l. 6. §. ſed & ſi fundum. D. de confeſſ. §. nam cui. Inſtit. de actionib. l. 21. §. 1. in fi. D. de except. rei iud. vt ſupra demonſtratum eſt. Et *vindicare per in rem actionem ius non eſſe alicui reficiendi*. l. 3. §. penultimo. D. de riuis.

Vindicare ſibi libertatem i. proclamare ad libertatem l. 32. §. vlt. D. de teſtam. milit. l. 6. C. de teſtam, milit. ſic & *Vindicari in ingenuitatem*. l. 32. D. de liber. cau. & *Vindicare in libertatẽ*. l. 12. §. ſi ipſe. D. ad exhib. & contra *Vindicare in ſeruitutem*. l. 3. D. de liber. cauſ.

Vindicare pro vlciſci. ſic *Vindicare adulterium*, l. 13. §. 1. D. ad l. Iul. de adult. & *Vindicta proprij doloris* l. 37. D. ad l. Iul. de adult. *Vindicare* etiam *iniuriam* ſibi factam, exequi & crimen perſequi ſignificat. l. 2. §. ſed & ſi agant. D. de iud. l. 18. §. 1. D. de iure fiſc. ſic *Vendicare mortem*, l. 18. D. de Senat. Silan. l. 11. D. de accuſator. l. 5. C. de quæſtionib. l. D. de iur. fiſc. *Vindicare necem* l. 26. D. de Senat. Silan. l. 10. C. de his quæ vt indign. l. 37. §. vlt. D. de bonis libert. l. 4. de his qui accuſ. poſſ. l. 2. C. de calumniator.

ad Vindictam maieſtatis publicæ reſpicit l. 33. D. de iniuriis.

Vindictæ viam eligere l. 31. C. de lib. cau.

Vindictæ i. *pœnæ perſecutio* l. 2. §. emancipatus. D. de collat. bonorum, opponitúrque ei perſecutioni l. pen. D. ſi ex noxa. cau. ag. l. penult. D. de ſepul. viol. l. 7. D. de in in teg. re lit. l. 2. §. emancipatus. D. de collat. bon.

VINDICIÆ autem quæ olim dicebantur, vide apud Gellium lib. 20. cap. 19. & Feſtum Pomp. lib. vlt. Dare vindicias dixit Pomponius. l. 2. D. de orig. iur. Arnob. lib. 4. aduerſ. gẽtes fol. 47. *qui inter perſonas huiuſmodi aut vindicias iuſta dare aut ſacramenta conetur promittere non iuſta*. Aſcon. in 3. contra Verrem Oratio. *Vindiciarum*, ait, *lis eſt cum litigatur de ea re apud Pretorem cuius incertum eſt quis debeat eſſe poſſeſſor. Et ideo qui eam tenet ſatiſdat pro præde litis vindiciarũ aduerſario ſuo quo illi ſatisfaciat, nihil ſe deterius in poſſeſſione facturum eſſe qua iurgium eſſet.*

VINDICEM in 12. Tabul. appellatum, qui alterius cauſam ſuſcipiebat vindicandam, quẽ nunc *procuratorem* dicimus Boët. in Topic. ſcribit. Videtur tamen ita potius appellatus qui iudicio ſiſti, iudicatúmque ſolui ſatis pro alio dabat.

VINDICTAM Boët. in Topic. Cicer. *virgulã quãdam fuiſſe* ait, *quam lictor manumittendi ſerui capiti imponens, eum in libertatem vindicabat*. Quamà Vindice Vitelliorũ ſeruo, de quo in l. 2. §. initium ſucceſſionis. D. de orig. iur. fit mentio, dictam quidam putant, quòd pro præmio indicij coniurationis libertatem à Coſſ. publicè accepiſſet. Alij ab eo quòd ea virgula apud magiſtratum in libertatem mancipium vindicabatur & manumittebatur, in ciuitatémque accipiebatur, vt Liuius lib. 2. ab Vrb. condi. & Plutarch. in Publicola, & Theoph. in §. vlt. Inſtitut. de libertin. ſentiunt. Hac autem virga Prætor vel Conſul tangebat caput ſerui quẽ ex iure Quiritium liberum ſe facere dicebat. Itaque is vertigine quadam tunc vſu recepta circumactus, & vt ait Perſius, rotatus & circumductus pileum accipiebat. Vetus Gloſſar. Græc. ἡ ῥάβδος μεθ᾽ ἧς ὁ ἄρχων ἢ ὁ στρατηγὸς τὴν τοῦ ἐλευθερουμένου κεφαλὴν ἔπαιεν φάσκοντος. φάμεν τὸν παρόντα ἄνθρωπον εἶναι ἐλεύθερον καὶ πολίτην ῥωμαῖον. Inde *vindictam imponere* in l. penult. §. pater. D. de caſtr. pec. l. 14. in fi. de manumiſſio. & l. 12. §. poteſt. D. de liber. cauſ. l. 5. D. de manum. vind. l. 2. C. ſi aduerſ. libert. Et *vindicta libertatem imponere*. lege 10. C. qui teſt. fac. Et *vindicta manumittere*. l. vlt. D. pro derelict. l. 33. D. de dolo. tit. de manumiſſ. vindicta. l. 3. C. de vindict. literat. & *vindicta manumiſſi* Vlp. lib. reg. tit. 2. 929. ſed & *vindictæ liberare*. l. 5. D. de manumi. vind. l. 15. D. de manum. l. 22. D. de manumiſſ. vindict. l. 122. §. Flauius. D. de verb. oblig. l. 5. D. de manum. vind. l. vlt. D. pro derelict. *Vindicta liberari*. l. 4. D. de manumiſſ. teſtament. Paul. lib. 4. Sent. tit. 12.

VINDIVS l. 7. §. 18. D. de pact.

VINO legato, id omne quod ex vinea natum vinum permanſit, & acetũ quoque quod vini numero paterfam. habuerit, continetur. Mulſum verò & defrutum, & zythum & ceruiſia niſi de his quoque teſtator ſenſerit, non continentur. l. 1. & l. 9. D. de tritico, vino. l. 2. in fi. D de optio. leg. Vini autem genera quædam enumerantur in d. l. 9. & *Vinum Falernũ, Campanum, Aſiaticum diffuſum*. *Vini veteris* ſeu *vetuſti* fit mentio in l. cum quid. D. ſi cert. pet.

& l. cum quis.§. ſciam. D. de leg. lib. 3. l. iubemus. C. de erogat. milit. anno. lib. 12. & noui in d. l. cum quid. & d. l. iubemus.

Per vinum lapſi. l. 6. §. vinum. D. de re milit. & *ſi per vinum euenerit.* l. 12. D. de cuſtod. & exhibit. *Vinaria vaſa.* l. 93. §. D. de legat. 3. explicat lex 206. D. de verb. ſignif. & *dolia.* l. 19. Illud. D. locati. *Vinaria* autem *vaſa* propriè torcularia eſſe placet: *Dolia* autem & ſeriæ tamdiu in ea cauſa ſunt, quamdiu vinum habeant: cum verò ſine vino eſſe deſierint, in eo numero non ſunt. l. 206. D. de verb. ſignifi. Seriarum autem *cadorum*, *cupparum*, *culleorũ*, in quibus vinum diffundi ſolebat, fit mentio in l. 15. §. proprietatis. D. de vſufru. l. 93. §. penult. D. de legat. lib. 3. l. 3. §. 1. l. 14. l. 16. D. de trit. vino.

Vinacea ſunt grana vuarum in dolijs condita. l. 52. §. ſi quis maſſam. D. de furt. l. 14. in fi. D. de condict. furt. Et apud Cato. lib. de re ruſt. cap. 10. & cap. 11.

VINETVM in §. Manifeſtus. Inſtit. de obligat. quæ ex delic.

VIOLARE *cognatam.* l. 5. D. de quæſtionib. *matrimonium.* lege 13. §. 1. D. ad leg. Iul. de adult. leg. 24. D. ad leg. Iul. de adult. & *Violatum matrimonium.* l. 23. C. ad leg. Iul. de adult. rapt. *de Violato matrimonio queri.* l. 1. C. ad leg. Iul. de adult.

VIOLARE *buſtum & ſepulchrum*, Lucanus lib. 9. pag. 207. & 210.

Violatus pudor. l. 11. C. de quæſtionibus. *Violati contumelijs*, lege 6. §. 1. D. de agnoſc. & alend. *Violatæ ſtatuæ*, lege 7. §. 1. D. ad leg. Iul. maieſt. *Violata virgo.* lege prima. C. ad. leg. Iul. de adult.

VIOLENTIA *ignis.* l. 4. C. de peric. & commodo. l. 5. C. de vſucap. *Violentia iudicis.* l. 7. de appellat. *Violentia ventorum.* l. 24. §. ſeruus. D. de damn. infect.

Violenter abripere. l. 2. C. vi bonor.

VIR *bonus arbitrari* dicitur. l. 45. D. de procurat. & *Viri boni arbitratu.* l. 21. §. Sinautem. D. de oper. nou. nunt. & l. 18. §. 1. D. de damn. infect.

VIRI *autem boni arbitrium* quod omnibus ferè ſtipulationibus olim comprehendebatur, idoneæ & integræ exiſtimationis diligentiſque, circumſpecti, & conſiderati patriſf. arbitrium ſignificabat. l. 20. §. vlt. D. de oper. libert. l. 21. §. ſiue autem. D. de noui ope. nunt. l. 9. in princip. & §. ſi lapidicinas. l. 13. in fin. l. 15. §. & ſi veſtimentorum. l. 65. D. de vſufr. l. 18. §. & cuius. D. de damn. infect. l. 47. §. ſi Sticho. D. de fideic. libert. l. 13. D. de annu. leg. l. 1. D. de legat. lib. 2. l. 17. l. 18. D. iudic. ſol. l. 50. D. ſolu. matr. & alijs infinitis locis. Qua de re etiam ſupra lib. ſecundo nonnihil dixi.

Vir bonus & diligens paterfamilias. l. 20. §. vlt. D. de oper. libert. *Vir clariſſimus.* l. 2. §. quibus. D. ad l. Iul. de adult.

Virilis animi eſt. l. 4. D. qui petant tut. *Virilis vigor qui completur poſt vigeſimum quintum annũ.* l. 1. D. de minorib. l. 25. D. de auro.

Virilis ſexus. l. 1. §. non tantum. D. de Carbonian. edicto. l. 1. D. de ſenatoribus. l. 15. D. de liber. cau. l. 1. §. ibi. D. de leg. præſtand. *Virilis ſexus perſonæ.* l. 7. D. de legit. *& liberi.* l. 16. D. de tutel. *cognati.* l. 2. D. de ſuis & legit. §. 1. Inſtit. de legit. adgn. tut. *per Viriles ſexus deſcendentes.* l. 3. D. de iniuſto rap.

Virilis appellatione in l. Papia, etiam interdum tota hæreditas continetur. l. 145. D. de verbor. ſignific. *Virilis portio* in legatis conſeruandis poſt petitam contra tabulas bonorum poſſeſſionem quomodo accipienda ſit, vide l. 8. D. de legat. præſtand. *Virilis pars.* l. 38. §. filiam de legat. 3. & *pro Virili parte actionem dari.* l. 3. C. de magiſt. conuen. *Viriles inter eos fieri*, l. 77. §. hæreditatem. D. de legat. 2. *Viriles partes.* l. 70. §. vlt. D. de legat. 2. l. 10. §. quotiens, de appellationib. l. 8. D. de ſtatulib. *Viriles partes & hæreditariæ ſeparantur.* l. 54. §. vlt. l. 67. §. vlt. & l. 114. §. cum pater. & l. 121. D. de legat. 1. *ex Virilibus partibus inſtituere.* l. 13. D. de hæred. inſtit. *pro portione virili.* l. 43. D. de re iud. l. 33. D. de legat. 1. *pro Virili portione obligare.* l. 1. C. quo quiſque ord. *Viriles portiones.* l. 6. D. de fideiuſſor. tutor. l. 16. §. 1. D. de legat. 1. *Viriles portiones æquales* Paul. interpretatur in lib. 3. Sentent. tit. 2. quæ ſcilicet pro numero perſonarum & in capita conſtituuntur vt tot fiant, quot ſunt & perſonæ. l. 1. §. nunc tractemus. D. de tutel. & rat. diſtr. l. 7. D. de fideiuſſorib. tut. l. 43. D. de re iudic. l. 54. §. vlt. D. de legat. 1. l. 67. §. ſi duos. D. de legat. 2. Virilis pars apud Liuium. lib. 6. ſic *Viriles factæ portiones* in l. 2. C. ad Senat. & *ex Virilibus portionib. ſuccedere.* l. 2. C. de ſuis & legit. & *pro Virilibus.* lege 37. D. de ſtipulat. ſeruorum. item *Viriles obligationes.* lege 8. Codice ad Senat. Velleian. *Virilis opera argentarij.* lege 12. Digeſtis de edendo. *Virilis veſtis.* lege 32. Digeſtis de auro arg.

Virile munus. l. 1. C. quando mulier officium. lege 18. C. de procuratorib. ſic *Virile officium*

tutelæ eſſe dicitur. l.16. D.de tutelis ſeu *munus maſculorum*.leg.vlt.D.de tutelis. & *Virilia officia*.l. 1. §. ſexum, de poſtulando.

VIRILITAS, Paul. lib. 3. ſentent.tit. 7.

Virilitatem amittere. i.teſticulos. l.4. §.vlt. D.ad legem Cornel.de ſicariis. Martial.libro 9. Epigramm.

> *Non puer auari ſectus arte mangonis,*
> *Virilitatis damna mœret ereptæ.*

Paulus lib.3. ſentent. tit. 9. *Saluo pudore virilitatis*. Quintilian. Declamat. pag. 301. Cornelius Tacitus lib. 5. Annal. *Pro imus huic Abdus ademptæ virilitatis*. Hircius lib. 1. de bello Alexandrino, *Neque exectis virilitatem reſtituere poſſe, quod quidem ſupplicium grauius morte ciues Romani ſubiiſſent*. Plin. lib.35.cap.12. *Galli Samia teſta virilitatem ſibi amputant*. Quint. Declamat. 340. *Mango iratus*, ait, *illi fortaſſe pretium exciſa virilitate producet*. Et in Inſtit. Orat. libro 5. cap.13. *Non alio medius fidius modo docentium, quàm pro mancipiorum negotiatores formæ puerorum exciſa virilitate lenocinantur*. Apul. lib.8. de Aſino aur. *Fuga deteſtabilem illum exectorem Virilitatis meæ relinquentem*.

VIRIPOTENS. l.7.C.qui petant tutor. l. 65.D.de donat.inter virum. *Viripotens pupillus qui in ſuam tutelam venerit*. l.5.§.vlt.D.quibus ex cauſ. in poſſeſſ. *Viripotens puella*. l.7. C. qui pet. tut. *quæ virum pati poteſt*. l. 30.D. quando dies legatorum. *Viripotens virgo*, dicitur matura & nubilis virgo, & quæ iam virum pati poteſt.l.13.D.de verborum ſignific. l.101.D. de condit. & demonſtrat. l.ſi filiusfamil.51.D.de legat.3. ſic *nondum Viripotẽtes virgines*, in l.38.§.quiſi. D.de pecun. *Viripotẽtes* vocantur *fœminæ*, vt maſculi puberes. Inſtitutionibus de nuptiis in princip. & apud Vlpia. tit. 5. Regular. & de curationibus. vt *maſculi impuberes, fœminæ verò nondum viripotentes*.l.1.§. impuberes. D. de Senatuſconſulto Silan. Fœminas tamen tam impuberes quàm puberes dixit idem Vlp. tit.2. Regular.

VIRGO *ſ. ia*. l. 41. §. teſtamenta. D.de legat.3 ſed

VIRGINES in l. licet. C. de nupt.accipe quæ nõ ſunt factæ puerperæ, quæ nullos liberos ſuſceperunt. Sic loquitur Marcellinus Comes & Paulus Diaconus de Honorij nuptijs agentes. *Virginis appellationem nox vna aufert*. Quintilian. Declamat. pa. 175. Vnde Cicero apud Macrob. *Cras mulier fiet*.

VIRIDIARIA loca ſignificat virentibus herbis graminibúſque & arbuſtis conſita.l. 26. D. de inſtr. vel inſtrum. Et apud Vlp. in Inſtit. tit. 6. Et Suet. in Tiber. cap.6. Et Lamprid. in Heliogabalo. Et Veget. lib.4. cap. 6. appellãtur. & *Viridaria* prout in Pand. Floren. ſcriptum eſt in lege 13.§. fructuarius. & §.ſi ædium. D. de vſufruct. & lege 8. in fin. D. de inſtruct. vel inſtrum. Et *viridia* in lege 79. in fin. D. de verb. ſignif. lege 15. D. de ſeruit. lege 12. D. de ſeruit. vrb. Et apud Vitruu. lib. 6. cap.6. & lib. 5. cap.9. Et Senec. Epiſt. 15. lib. 1. ſic *ciſternam viridibus ſubditam apud* eundem accipe lib. 13. Epiſt. Et *Ambulationes preſſa ac tonſis viridibus vmbroſas* apud Plin. lib. 5. Epiſt. ad Apollinar. Macrob. lib. 1. Satur. cap. 4. viridia cum αὐτὶ ἐπιθέτου accipiuntur, genitiuum in ium faciunt, vt *viridia prata, viridium pratorum*. Cum verò ipſam loci viriditatem ſignificare volumus, *viridiorum* dicimus: vt cum dicitur, *Formoſa facies viridiorum*. Apparet autem ex dicta lege 26. etiam in dolijs defodi viridaria conſueuiſſe aggeſta terra. Quin & in feneſtris amœnitatis gratia interdũ habebantur, vt ex Martiale, & ex Plin. lib. 19. cap. 4. intelligimus. Supra ædificia quoque viridiaria habuiſſe Rom. oſtendit lex 12. Digeſtis de ſeruitutibus vrban. prædiorum. leg. impenſæ. Digeſtis de verbor. ſignific.

VIRIOLA, ornamenti genus ex gemmis. lege 14. D. de cõtr. empt. lege 8. D. de optio. leg. lege 27. §. ornamenta. lege vltima. §. vltimo. Digeſtis de aur. arg. leg. Diminutiuum autem eſt à verbo Viria, quo vtuntur Tertullianus in libro de Pallio, & Plinius libro 33. cap. 3.

VIRTVS bellica. l. 12. D. de captiuis. ſic *Virtus militum*. l. 21. de captiuis. & *Virtutis cauſa certamen*. l. 2. & l. 3. D. de aleatoribus.

VIS *eſt neceſſitas impoſita contraria voluntati, maioriſque rei impetus qui repelli non poteſt*. lege prima, lege ſecunda Digeſtis quod met. cau. *Vi* autem *poſſidere* in interdictis prætorijs dicitur, *qui expulſo veteri poſſeſſore ſiue iure is, ſiue mala fide poſsidebat, acquiſitam per vim poſſeſſionem obtinet: aut qui in hoc ipſum aptatus & preparatus venit, vt contra bonos mores auxilio, ne prohiberi poſſit ingrediens in poſſeſſionem, facit. Sed qui per vim poſſeſſionem ſuam retinuerit, aut etiam ereptam ſibi, in ipſo congreſſu recuperauerit, vi poſsidere nõ intelligitur*. l.1.§.vi poſſidere. D.de vi & vi arm. l.41.§.ſi tu me vi. D.de vſuc. Vi poſſidet & ille, qui abſente domino ingreſſus poſſeſſ. veniẽtẽ

deinde

deinde non admiſit. l. 6. in fi. D. de acquir. poſſ. At qui vacuam poſſeſſionem occupauerit, quanquam deinde venientem dominum prohibuerit, vi non poſſidet. l. 4. §. penult. D. de vſucap. Vi porrò poſſidere à me videtur & qui ab auctore meo vi poſſidet. l. 3. §. ſi quis ab auctore. D. de itin. actuque. *vim facit*, qui non ſinit poſsidentem eo quod poſſideat, vti arbitrio ſuo, ſiue in ſerendo, ſiue in fodiendo, ſiue ædificando, ſiue quid omnino faciẽdo, quod liberam poſſeſſionem aduerſarij non relinquit. l. 11. D. de vi & vi arm. In interdicto Quod vi aut clam, *vi factum videtur* finitore Mucio Scæuola, *quod quis cum prohiberetur fecit*. l. 74. §. vi factum. D. quod vi aut clàm. Sed & qui vel minimi lapilli iactu prohibitus facere perſeuerauerit, vel contra teſtationem denunciationémque fecerit, aut cum ſe ſciret prohibendum, per vim molitus eſt, ne prohiberi poſſet, & quominus prohiberetur, conſecutus eſt per periculum denunciando aduerſario, aut ianua præcluſa. l. 1. §. hoc interdictum & l. 19. D. quod vi aut clàm. *Vim facere* videtur *quominus reficiatur*, qui neceſſaria refectioni aſportari non patitur. l. 4. D. de itin. actuque priu. *Non videtur vim facere, qui iure ſuo vtitur, & qui ordinaria actione experitur*. l. 197. §. 1. D. de diuerſ. reg. iur. Alia cauſa eſt eius, qui quod ſibi deberi putat, non per iudicem repoſcit. l. 8. D. quod met. cauſ. l. penult. D. ad leg. Iul. de vi priuat. Cæterum omne omnino quod per vim fit, aut in vis publicæ aut priuatæ crimen cadit. lege 195. D. de diuerſ. reg. hinc *Vi, clam, vel precario poſsidere cui aduerſatur ſine vitio*, vt l. 1. idem Labeo. D. de aqu. quotidian. ita *Vi deditus* in l. 24. D. de hæred. pet. Vim inferre, adhibere, admittere, facere, & contra vim pati vide ſuis locis. *Vim inferre viſceribus mulier* dicitur. l. 39. D. de pœnis.

Vis autem priuata Vetus Gloſſar. Græc. *Διαφέρει βία δημόσια τῆς ἰδιωτικῆς βίας. βία μὲν δημόσιά ἐστιν ὅταν μετὰ ὅπλων ἐπελθών τις ἁρπάσῃ ἀκίνητος καὶ ἔχει κατάδικον τὸν Ἰούλιον νόμον. ἡ δὲ ἰδιωτικὴ βία ἐστὶν, ὅταν χωρὶς ὅπλων ἀφέληταί τις ἀκίνητος καὶ ἔχει καταδίκην τὸν περὶ βίας ἰδιωτικῆς νόμον ἢ δημεύεται τὸ τρί . . . τῆς οὐσίας καὶ ἔστι ἀνεγκλητικὸς ἢ ἄρχων γίνεται, ἢ ἄλλην μετέρχεται τιμήν.* Et mox. *βία ἐστὶ μετὰ πράγματος ἀπέλευσις ὃν οὐ δύναταί τις ἀποτρέψαι ἢ οὐ ἀφ' ἑαυτὸν ἀποδιώκειν καὶ ἀποτρέπειν.*

Vim publicam Iſidor. lib. 5. Etym. cap. 26. definit eſſe *ſi quis ciuem ad populum vel iudicem vel regem appellantem necauerit, torſerit, verberauerit, vinxerit. Priuatã verò, ſi quiſquã ante iudicium armatis hominibus ex ſuo quenquã deiecerit vel expugnauerit.* Quod ille ex Paulo lib. 5. Sentent. tit. 26. tranſcripſit. *Vim publicam cõmittit & qui per vim ſtuprum infert*. l. 29. §. vlt. D. ad leg. Iul. de adult. Atque ita credo initio genere & qualitate delicti, vim publicam à priuata ſeparatam. Poſtea placuit, *Publicam tam vim accipi, quæ armatis hominibus coactis committatur. Priuatam verò, quæ ſine armis fiat*. l. 5. D. ad leg. Iul. de vi priu. l. 3. l. 4. & l. 5. D. ad leg. Iul. de vi publ. §. item lex Iulia. Inſtit. de publ. iud. §. ſed & ex conſtitut. Inſtit. de interdict.

Eſt & *Vis maior*, quam θεῶν βίαν vocant. l. 9. §. Iulianus. l. 25. §. vis maior. & l. 33. & 36. D. locati. l. 1. C. eod. titul. l. 13. in fin. & l. 30. D. de pignor. actio. l. 3. §. inde Labeo. D. nautæ caupo. l. 17. §. ſi cui mihi. D. de præſcript. verb. lege 1. C. cõmoda. l. 19. C. de pignoribus. hinc *Vis maioris periculum*, in lege 1. C. de locat. & conducto. in lege Dei. tit. 10. Plinius lib. 19. cap. 28. *Duo autem genera cæleſtis iniuriæ meminiſſe debemus. Vnum quod tempeſtates vocamus. in quibus grandines, procellæ cæteráque ſimilia intelliguntur, quæ cum acciderint, vis maior appellatur.* Columella lib. 1. cap. 7. *Nam vbi ſedulo colitur ager, plerúmque compendium, nunquam, niſi cæli maior vis, aut prædonum inceſſit, detrimentum adfert.* Seneca lib. 4. de Benefic. cap. penult. *Vadimonium promittimus, tamen deſeritur: non in omnem datur actio deſerentem: maior vis excuſat.* Appellatur & *vis diuina* in l. 24. §. ſeruus. D. de damn. infect. Et *vis magna* in l. 2. in fin. D. de peric. & commod. rei vend. Et *vis cui reſiſti non poteſt*. l. 15. §. 1. D. loca. Et *vis naturalis*. l. 59. D. eod. tit. & *Potentia* l. 33. D. locati. Et *maiores caſus, quibus humana infirmitas reſiſtere non poteſt*. l. 1. §. is quoque. D. de obligat. & actio. Huiuſmodi ſunt grandiores labes, tempeſtates, incendia, terræ motus, vis aquarum, magnitudines ventorum, & alia id genus quæ humano conſilio prouideri non queunt, qui, caſibus fortuitis & vi diuinæ adſcribuntur. Vide l. 24. §. Seruius. D. de damn. infec. de Vi aquarum, in lege 2. §. item. D. de aqu. & aqu. plu. de *Vi fluminis* in lege 9. §. 1. D. de damno infecto. lege 5. §. ſed etſi. D. ad exhæred. l. 7. §. iud. ſi quis. D. ad leg. Aquil. lege 2. D. ſi quis caut. l. 1. Codice de relig. & ſumpt. ſic *Vi fluminum importata*. lege 4. §. vlt. D. de reb. credit. & l. 11. §. vlt. D. de aq. & aq. plu. & *Vi fluminis lapſum ædificium*. l. 24. §. idem Seruius. D. de damn. infect. *Vi fluminis victus*. l. 7. §. ſed ſi quis. D. ad legẽ Aquil. de *Vi maris* vide lege 24. §. Seruius. D. de damn. infect. ſic *Vi ignis abſumpta*, in l. 3. C. de peric. tut. & *conſumpta inſtrumenta*, lege 5. C. de fid. inſtrum. *Vi ruinæ*, in l. 24. §. Seruius. D. de damno infecto.

de Vi *tempeſtatis*. l. 7. §. ſi fundum. D. ſoluto matrimo. ſic V*is tempeſtatis* & *vis cui reſiſti non poteſt*. l. 15. §. 1. D. locati. V*i tempeſtatis euerſæ arbores*. l. 59. D. de vſufruct. quæ & *vis Ventorum appellatur*. l. 24. §. item. D. de damn. inf. l. 29. §. itē Labeo. D. ad leg. Aquiliam. & V*is ſubita venti*. l. 50. §. in hac. D. ad l. Aquiliam. ſic V*is venti ædificia conuellit*. lege 43. D. de damn. infect. & V*i ventorum eiectæ arbores*. l. 12. D. de vſufruct.

Eſt & V*is latronū*. l. 5. §. quod vero. D. cōmodati. l. 30. D. ad l. falcid. V*is hoſtium, prædonū*. l. 30. D. ad leg. falcid. ſic V*i latronum ereptum*. l. ſi vt certo. 5. §. quod vero. Commod. V*i prædonum vel hoſtium amiſſum*. l. 1. §. Renouet. D. de poſtul. & V*is piratarum*. l. 4. §. inde Labeo. D. nautæ caup.

Vis quoque ſumitur pro effectu. ſic *Nulla vis cōuentionis*. l. 12. D. de precario. V*is actionis*. l. 1. D. ad exhibend. V*ires exceptionis*. l. 11. §. vlt. D. de bonorum poſſeſſ. ſecund. tab. l. 36. §. veteranus. D. de teſtam. milit. V*ires habet inſtitutio*. l. 13. §. 1. D. de teſtam. milit. & V*iribus propriis conſiſtunt obligationes*. l. 27. D. de oblig. V*ires præturæ*. l. 2. D. de iudic. *Vires non habet ſententia*. l. 1. C. quando V*is ſtipulationis*. l. 23. D. de pact. dotalib. V*ires habet ſtipulatio*. l. 37. D. de acquir. rer. domin. V*ires teſtamenti*, l. 2. D. de his quæ in teſtam. delent. l. 13. §. 1. D. ad Senat. Trebell. l. 8. D. de hæred. petit. V*ires ſuas obtinet teſtamentum*. l. 11. C. de teſtamentis. l. vlt. C. qui non poſſ.

Vires pro bonis & facultatibus. ſic *Vires hæreditatis vel eius cui crediturus eram*. l. 42. D. mandat. ſic *ſupra vires dotis*. l. 15. D. de donat. inter vir. & V*ires fideiuſſoris*. l. 27. §. præterea. D. de fideiuſſorib. V*ires patrimonij*. l. 36. D. de bon. libertor. l. 1. §. in quibuſdam. D. ſi cui plus l. 43. §. 1. D. de adminiſt. & peric. l. 11. §. quod vulgo. D. ad leg. falcid. l. 1. D. de legat. 2. l. ſ. C. de ſuſpect. tut. Senec. lib. 1. Controuerſ. V*ltra vires portionis*. l. 11. §. ſi filio. D. ad leg. falcid.

V*i ipſa*. l. 27. §. illud de pact. l. 1. D. de ſtatuliber. l. 72. §. Stichus. D. de ſolutio. l. 16. §. inde quæritur. D. ad Trebellia. l. 1. §. vlt. D. de interdict. l. in lege. 3. Falcidia. ad leg. Falcid. l. qui decem. §. Stichum. D. de ſentent. Quod Græcè dicitur τῇ δυνάμει. vt in l. 29. D. de recept. qui arbitr. receper. Dicitur & *effectu* in l. 10. D. de vſu & habit.

Viscellia lex aduerſus libertinos ingenuitatis iura & munia vſurpantes & ſibi vindicantes ſcripta fuit, titul. ad leg. Viſcell. C. l. vn. C. victum ciuil. criminalit. ag.

Viscera, pars *viſcerū matris*, vt ait Quintilian. Declamat. 338. Seneca in Octauia act. Ouid. in metamorph. *vteri pars hæc eſt ſeptima noſtri*. ſic *Viſcerum portio, Partus antequam edatur*. l. 1. §. ex hoc. D. de inſpic. ventre.

V*iſceribus vim inferre*. l. ſi mulierem. D. ad leg. Cornel. de ſicarijs. l. 39. D. de pœn.

Visiones, vt Anto. Auguſt. animaduertit, Iurecōſulti appellant quod Græci θεωρήματα & θεωρίας. l. 25. §. adeò. D. de petit. hæred. l. 8. §. ſi mulier. D. ad Velleia. l. 8. in fi. D. de probationib. l. 29. §. in omnibus. D. manda. *Inſpectionem* etiam dicunt Iureconſulti nonnunquam in eandem ſententiam. l. 31. D. depoſi. l. 44. D. de obligat. & actio. l. 12. §. manumittendo. D. de captiu. Viſiones planè. Quintilian. lib. vlt. cap. 10. appellat quas Græci φαντάσματα.

Vispellio vilium & ignobilium cadauerum elatorem ſignificat. Et ita hoc verbum in Pandectis Florentinis ſcribitur in l. 31. D. de euictionib. l. 7. D. ad Trebellia. l. 72. §. penult. D. de ſolutionib. Vbi biſpellionem vſitata literarum B. & V. inter ſe cōmutatione ſcriptum eſt. Quod tamen in fœdum errorem quoſdam induxit. Sic & in Lexico B. Germani *viſpelliones* νεκροθάπται, κοπιᾶται. In aliorum auctorū codicibus *viſpillones* & *veſpillones* appellantur, vt apud Tertullian. in lib. de Pallio, & Martial. lib. 1. Epigr. ſemel atque iterum, & in libello Fulgentij obſcurarum vocū, & apud Ammian. Marcellin. lib. 29. & Sidon. Apollin. lib. 1. Epiſt. vltim. & lib. 2. Epiſt. ad Deſideratum, vbi *veſpillones* & *Sandapilarios* coniungit. In Codicibus tamen Suetonij & Eutropij, qui Venetiis anno 1490. impreſſi ſunt, apud illum in Domitia. cap. 17. & apud hunc lib. 7. cùm de Domitiani funere agit, *viſpilliones* ſcriptum eſt. Dixi etiam de hoc verbo lib. 1. de Solutionibus. Vetus Gloſſarium vtriuſq; teſtamenti *viſpelliones* ait *eſſe foſſarios qui mortuos portant*. Apud Feſtum Pompeium diligentia Antonij Auguſtini reſtitutū ſic legitur. *Veſpæ & veſpelliones* dicuntur *qui funerandis corporibus officium gerunt*, non à minutis illis volucribus, ſed quia veſpertino tempore eos auferunt, qui funebri pompa duci propter inopiam nequeunt. Hi etiam *Veſpillones* vocantur. Martial. *Qui fuerat medicus nunc eſt veſpillo*.

V*itellius iuriſconſultus* l. 34. D. de adq. poſſeſſ.

Vites *transducere in arbores*. l. 3. §. item videamus. D. vti poſſid. quia arboribus olim & maximè vlmis maritabantur.

VITIVM à morbo in Ædilium edicto ſeparatur. Eáque inter hæc verba differentia ſtatuitur, quòd morbus, temporalis eſt corporis imbecillitas: vitium verò perpetuum corporis impedimentum, veluti *ſi luſcus* quis ſit. l.1. in princ. & §. ſciendum. D. de ædilit. ed. l. 101. §. verum eſt. D. de verborum ſignificat.

Vitium, Vetus Gloſſarium Græc. πάθος. In ſtipulatione autem damni infecti, quæ de vitio loci operiſve cauetur, vitium id eſſe definitur quod accidens extrinſecus Vitioſas ædes facit. l. 15. §. notandum cum ſeq. l. 18. §. 1. & §. & cuius. l. 24. §. Vitium. D. de damno infect. ſic *Vitioſæ ædes*. l. 7. §. vnde quæritur. l. 9. & l. 13. & l. 27. D. de damn. infect. l. 9. in princip. & §. quæſitum. *Vitioſæ ædes & incolumes* opponuntur, l. cui bona. §. cum inter. D. de damn. infect. item *Vitioſa inſula*. l. qui bona. 13. §. cum inter. D. de damn. infect. vbi incolumibus opponũtur, & integræ in §. ſi quis quia, eadem l. & *Vitioſus paries*. l. damn. 18. §. Sabini. D. de damno infect. & *Vitioſa pars*. l. 38. §. 1. D. de damn. infect. l. vlt. D. locati. ita exaudienda verba *propter rei vitium*, in l. 48. §. 1. D. de acquirend. poſſeſſ. & *Vitium loci*. l. 14. §. 1. D. de aqu. & aqua pluuia. quod & *Vitium ſoli & operis*, in d. l. 18. *Vitium loci dicitur nocere aquæ* apud Cicero. Topic. *quoties*, vt Boëtius ibi explicat, *naturaliter ita ſeſe locus habet*, vt excipere aquam poſſet & nocere verno. Paluſtris itaque locus & Harenoſus vitioſus non exiſtimabitur, quia naturale id vitium eſt. Quòd ſi arbores vetuſtate deciderint, vitio earum caſus factus intelligitur. d. l. 24. §. apud Viuianum. D. eodem. Quò referenda ſunt illa Cicer. in Topic. verba: *Non enim eius Vitio, qui demolitus eſt, damnum factum eſt, ſed eius operis Vitio, quod ita ædificatum eſt, vt ſuſpendi non poſſit*. *Vitium facere ædificia* dicuntur, interprete Boëtio in Topic. Ciceron. *quæ ruinam minantur*. l. 28. §. vltim. & l. 3. D. loca. l. 32. D. de damn. infect. *Vitium etiam facere nauis* dicitur. l. vlt. §. penult. D. de leg. Rhod. Cæſar. lib. 6. de bello ciuili. *Turris lignea ab imo Vitium fecit vſque ad tabulatum ſecundum*.

Vitium amotum. l. 24. D. de donat. inter virum.

Vitium pronuntiationis. i. error qui in pronunciatione commiſſus eſt. l. 37. D. de excuſat.

Vitium cœli. l. 8. C. de locato & conducto & *Vitium ſterilitatis*. l. 18. Codice de locato & conducto.

Vitium adferre. i. deſtruere. l. 77. D. de diuerſ. reg.

Vitium contrahere. l. 6. C. de re milit.

Vitij quid addere in aurum. l. 9. D. de leg. Cornel. de falſ. & *Vitio materiæ fracta gemma*. l. 13. §. ſi gemma. D. locati.

Eodem vitio laborare. l. 126. §. Chryſogonus. D. de verborum obligat. *Vitio ſubiectum teſtamentum*. l. 2. C. de edict. diui Adriani. & *cum Vitio facta ſubſtitutio*. l. 41. §. non videri. D. de vulg. & pup.

Vitium etiam *pro culpa* ponitur. Sic *Vitio ſuo quem cauſa cecidiſſe, vitióve eius quid accidiſſe*, id eſt, culpa dicimus. l. 22. in fin. D. de negot. geſt. l. 95. §. penult. D. de ſolutionibus. & l. 71. in fin. D. de conditionib. & demonſtrat. ſic verba *Vitio ſuo* accipienda in l. 63. §. vlt. D. de euictionib. *ſine Vitio ſuo, id eſt ſine culpa ſua*. l. 4. C. de pignerat. act.

Vitium pro defectu. ſic *in ambigua voce legis ea potius accipienda ſignificatio quæ Vitio caret*. l. 19. D. de legib. & quæ facit vt vox interpretata aliquid operetur. neque enim malignè accipienda eſt. l. ſi ita ſtipulatus. 126. §. 2. ne Vitium adferat interpretatio & nullius momenti faciat eſſe legem.

Vitia poſſeſſionum, alia ſunt *ex re*, veluti quòd res fiſci ſit, vel furtiua, vel vi poſſeſſa, vel contra leg. Iuliam repetundarum accepta. Alia *ex perſona*, veluti ſi mala fide, ſi clàm, ſi precario, quis poſſeſſionem ſit ingreſſus. l. 11. C. de adquirend. poſſeſſ. l. 13. §. 1. D. eodem tit. l. 24. D. de vſucapionibus. l. 13. §. partus. D. de publicia. *Vitioſum* itaque *initium poſſeſſionis eſt*, ſi quis rei alienæ ſciens poſſeſſionem apprehendat. l. 15. §. penult. D. de vſucapionibus. quæ *Vitioſa poſſeſſio appellatur*. l. 14. l. vlt. D. de acquirend. poſſeſſ. & qui eam poſſidet *Vitioſè poſſidere* dicitur, l. 3. §. 1. D. de itin. act. priu. *Vitioſè autem* cœpiſſe poſſidere intelligitur qui vi, clàm, vel precariò, vel mala fide cœpit poſſidere. l. 2. §. Celſus. D. pro empto. l. 13. §. vltim. lege vltim. D. de acquirend. poſſeſſ. l. 3. §. ſi quis ab auctore. l. penultim. D. de itin. actúque. l. 1. §. Ariſto. D. de aqua quotid. l. 15. §. penultim. D. de vſucap. qui & *Vitioſè nactus poſſeſſionem* dicitur in l. 4. §. vltim. D. de vſucapionib. Ex contrario ſine Vitio tradita poſſeſſio in l. 24. D. de donat. inter vir. l. 1. §. vlt. D. de except. rei vend. & l. 1. C. vnde vi.

Vitioſa inſtitutio. l. 32. D. de hæredibus inſtit. & *exhæredatio*. l. 3. §. Digeſtis de liber. & poſtumis.

Vitioſus ſermo. l. 34. D. de ædilit. edicto.

Vitioſum iugum. l. 38. §. ſi fortè. D. de ædilit. edict.

Vitioſa dolia. l. 19. §. 1. D. locati. & *tigna*. l. 17. §. ſic. C. de commoda. *vaſa*. l. 18. §. 1. D. commod.

Vitioſè i. non idoneè cautum. l. D. qui ſatiſd. cogant. *Vitioſè cautum vel ſatiſdatum*. l. 6. D. qui ſatiſd. cog. & *Vitioſè tutor datus*. i. erroneè. l. 37. D. de excuſat.

Vitioſè vti. l. 1. §. idem ait. D. de aqua quottid. *Vitioſè & rectè vti* opponuntur l. 6. D. de itin. actúque.

VITIARE *fundamenta*. i. corrumpere. l. 24. §. idem Seruius. D. de damn. infect. & *Vitiatum ædificium*. l. 30. D. locati. & *Vitiatum prædium*. l. 15. §. illud. d. tit.

Vitiare nummos. Paul. l. 5. ſentent. tit. 25.

Vitiare pro deſtruere & efficere vt nullius ſit momenti. ſic *Vitiare matrimoniũ*. l. 3. C. de interd. matrim. & *Vitiare ſcripturas*. l. 94. D. de diuerſ. reg. *Vitiare ſtipulationem*. l. 65. D. de verbor. oblig. l. 1. §. ſi quis. de verborum oblig. ſic *Vitiantur actus legitimi*. l. 77. D. de diuerſ. reg. & *Vitiata eſt regula*. l. prima. Digeſtis de diuerſ. regul. *actio Vitiatur petitione*. i. extinguitur vel tollitur. l. 14. §. actiones. D. de except. rei iudicat.

Vitiatus oculus. l. 7. D. ad legem Aquil.

VITRASIANVM *Senatuſconſultum*. l. cum verò §. ſi plures. D. de fideicommiſſ. libert.

VITREA *eſcaria* & *potoria*. l. 3. §. 1. D. de ſuppellect. legat.

VITREAMINA in l. 18. §. penultim. D. de inſtr. vel inſtrum.

Vitriarij in l. 2. de excuſ. artific. in Cod. Theodoſ. Et *Vitrarij* apud Lamprid. in Alexandr.

VIVERE VENTO. l. vlt. C. de pupill. aliment.

Si Viuus alienauerit. l. 21. D. de fideicomm. libert. *Viuus manumittere*. l. 4. §. item. D. de fideicommiſſ. libert. & l. 20. D. de manumiſſ. teſt. l. 3. §. vlt. D. de inſtruct. vel inſtrum. & *inter Viuos manumittere*. l. 3. C. de iur. dot. ſic *Viuus pater dare* dicitur in l. 11. C. de legat. & *Viuo patre teſtatore naſci*. l. 3. l. 12. D. de iniuſt. rupt. & l. 16. D. teſtament. tut. l. 8. & l. 24. de lib. & poſtum.

Viui exuri. l. 16. D. de pœnis. l. 28. §. incendiarij. & l. 38. §. 1. D. de pœnis. inde *Viui crematio*. l. 28. D. de pœnis.

Inter Viuos confici. l. 4. C. de donat. inter virum.

Et *inter Viuos & teſtamento manumittere*, opponuntur. l. 1. D. de adſignand. libert.

Viua aqua. l. 10. D. quod vi aut clam.

VIVA *vox*. l. nam & ipſum. D. de iuſtit. & iur. & apud Plinium epiſt. 3. libro 2. Sic Græci ζῶσαν φωνὴν, dicunt.

VITÆ *neciſque ius*. Cæſar. lib. 6. comment. de bell. Gall. & *Vitæ neciſque poteſtas*. in lege Dei. tit. 4. l. 1. D. de his qui ſui vel al. Firmic. lib. 3. Matheſ. cap. *qui habeant etiam vitæ & necis auctoritatem*. Seneca lib. 1. de Clement.

Vita decedere. l. 36. §. vlt. D. de teſtamen. milit. l. 9. D. de rebus dub. l. 101. & l. 102. D. de condit. & demonſtr. l. 11. ad leg. Falc. & excedere, fungi, priuari, vide ſuis locis.

VIVARIA, *loca ſepta ſunt*, quibus incluſæ feræ cuſtodiuntur & adſeruantur. l. 62. §. 1. D. de vſufruct. l. 3. §. item feras. D. de acquirend. poſſeſſ. vbi Viuaria à piſcinis Paul. ſeparat, & quod initio, Viuariis, poſtea, Siluis circumſeptis dicit. Sic & apud Plin. lib. 8. cap. 52. vbi *Viuaria primum togati generis inueniſſe Fuluium quendam ſcribit, qui in Tarquinienſi feras paſcere inſtituit*. Columella lib. 8. cap. 1. *Vel etiam pecudum ſylueſtrium quæ nemoribus clauſis cuſtodiuntur, Viuaria*. Idem in præfatione lib. 9. *Mos antiquus lepuſculis capriſque ac ſimilibus feris iuxta villam plerunque ſubiecta dominicis habitationibus ponebat Viuaria, vt & conſpectu ſuo clauſa venatio poſſidentis oblectaret oculos*. Ammian. Marcellin. lib. 31. *Ita hic quoque intra ſepta, quæ appellant Viuaria, ſagittarum pulſibus crebris dentatas conficiens beſtias incidentia multa parui ducebat*. Agellius lib. 2. cap. 20. *Viuaria quæ nunc dicuntur ſepta quædam loca in quibus feræ viuæ paſcuntur*. Mar. Varro. l. 3. de re Ruſtica dicit *Leporaria* appellari. Et mox, *Viuaria autem quæ nunc vulgus dicit ſunt quos παραδείσους Græci appellant, quæ parca dicimus, quæ incluſa animalia continent*. Pro paſcuis etiam nedum pro ſeptis clauſis ferarum hoc verbum vſurpatur à Seneca lib. 14. epiſt. 91. *Viuaria piſcium in hoc clauſa vt tempeſtatum periculi non adiret gula, & quamuis acerrimè pelago ſæuienti haberet luxuria portus ſuos in quibus diſtinctos piſcium greges ſaginaret*. Hæc Seneca. Pro piſcina etiã hoc verbum vſurpat Columella lib. 8. cap. 16. & cap. vlt. Q. Curtius lib. 8. *Venatoris maximus labor eſt incluſa viuario animalia inter vota cantúſque pellicum fugere*. *Viuariæ autem murenarũ, oſtrearum, cochlearum* dixit Plin. lib. 9. cap. 54. 55. & 56.

VIVIANVS *laudatur* in l. prima. §. non alij. & §. idem Viuianus. Digeſtis de vi & vi armat. & in l.

& in l.1. §.item videndum.D.de itinere actúque.

VIX *eſt vt*.l. 7.§. quod ſi.C.de acquirend.rerum domin. l.114. §.apud.D.de legat.1. *Vix vt obtinere poteſt*. l.18.D. de legat.3. *Vix poterunt perſuadere*. l. 3. D.ad leg. Falcid. *Vix ad quartam partem æris alieni ſufficere*. l. 23.D. quæ in fraud.credit.

VLCISCI *mortem*. l. 9.C.de his quæ vt indign. *Vlciſci necem mortemq́ue defuncti*. l.15. D. de Senat. Silan. l. 1. C. quibus ex cauſ. ſerui. & *Vltio necis teſtatoris*. l. 7. C. de his quæ vt indign. *Vltio publica*. l.11.C.de accuſation.

DE VLPIANO Eutrop. lib.8. pag.79.

VLTERIOR. l. 69. §.vltim.D.de legat.2.*qui proximo* opponitur.l.65.D.de verborum ſignifi. l.52. §.idem reſpondere. D. pro ſocio. ſic *Vlterior agnatus*. l. 2. §.interdum. D. de ſuis & legit. *Vlterior gradus*. l. 53. D.de ritu nupt. ſic *primo gradu procreati & Vlteriores opponuntur*. l. 32. §.vlt. D.de legat.2. item *Vlterior hæres*. l.2. §. ſi eam rem.D.pro emptore. & *Vlteriori ſucceſsit*. l.28. §.1.D.de liber.& poſtum. *Vlteriores*. l.3.D.de poſtulando.

Vlterior vicinus. l. 1. §.quod ait. D. de cloacis. & *Vlteriores ædes*. l. 4. §. vltimo.D. ſi ſeruit. vindic.

Vlterius. l.vlt.D.de pact.

Vlterius tempus. l. 5. D.de precario. l. vlt. D.de manum. teſt. *Vlterius & longius tempus*. lege 5.D.de precar.

VLTRA *annum*. i.poſt. l.24.D.de in ius vocan.& ſic *Vltra diem*. l. 1.C.de recept.arbit.

Vltra viam. i. Trans. l. 38. D.de acquir. rerum dom.

Vltra dodrantem.i. ſupra.l.55.§.qui fideicommiſſum.D.ad SC. Trebellianum.l.87. §.vlt.D. ad legem Falcidiam. ſic *non Vltra quadrantem*. l.18. D.de legat.præſtand. & *Vltra modum ſumptuum*. l.vlt. C.quemad. ciuil. *Vltra facultates damnari*. l.21. D.de re iudicata. *Vltra vires facultatum*. l. 2.§.vlt. D. vbi pupill. *Vltra vires patrimonij*. l.12.D. de teſtament. milit. l. 9.§. 1. D.de minoribus.

Vltra contendere. l.1.D.de edendo. *Vltra procedere*. l.15.§. ſed ſi emptor. D. de re iudicata. l. 15. §.in venditione. D.de re iudic.& *Vlterius procedere*. l.27. §.1.D.de minor.

VLTRO, Particula hæc quaſdam poteſtates habet non ſatis notas niſi in veterum literarũ tractatione atque cura exercitis. Primus autem ab hinc tribus annis admonui, vltro interdum ſignificare vltra, verſa vice, prior. Idque in Terentij Adelph. act.4. ſc. 3.& à Seruio in libro 2. Aeneid. eſſe adnotatum. ſic *Vltróque victores inſecuti*.Iuſtin. lib.22. Addidi etiam Vltro ſignificare ex vna parte. Vnde Vltro citróque, valet, Hinc inde, Ex vtráque parte, Ex vtróque latere. l. 2. D. de negot. geſt. l. 19. D. de verborum ſignificat. *Vltro citróque actio*. l. 38. §.vlt.D.de noxal. Harum omnium ſignificationum exempla ego obſeruaui in l. 3. verſ. quinimmò.D.de condictio. cau.dat.& l.1. §.interdictum. D. vti poſſidet. & l. 2. D. de leg. Rhod.& l.34. §.item ſi emptor, D.de contrahend. empt.& l.15. D.de noui oper. nunc.l.29. in fin.D. famil. erciſc. l. 59. D.de furt. l. 1.in fin.D. de vſur. l. 25. D. de liber. leg. l. 18. verſ. Sed nec ſi ſocius. D.de caſtrenſ. pecul. l.10. D.de negotiis geſtis. l. 19. D. manda. l. 22. D. ex quibus cauſ. maior. l. 11. §.cum eſſet. l.37. §.nuptura, in fin. D.de leg. 3. Cicer. pro Quintio, *Tunc appellat vltro Næuium, vt quoniam ſuſpicaretur ſibi aliquid deberi &c.* Cornel. Tacit. lib. 11. *Deinde metu ne ad perniciem vltro traherentur, deſiſtunt*. Idem lib. 5. *Conſultúsque Cæſar, an ſepeliri ſineret, non erubuit permittere, vltróque incuſare caſus, qui reum abſtuliſſent*. Idem eo. libr. *Vltróque damnatur, atque vrbe exigitur*. Et poſtea: *Non deſpectum id apud Barbaros vltróque potentiam habet*. Plin. lib.35. cap.6. *Qui adulterant verò iudicio ſtercora columbina vel annulariam vltro inficiunt*. Idẽ lib.5.cap.9. *Cauſas huius incrementi varias prodidere, ſed maximè probabiles Eteſiarum eo tempore ex aduerſo flantium repercuſſum, vltro in ora acto mari*. Idem lib. 29.cap.1. *Quinimmò tranſit conuicium & intemperantia culpatur, vltróque qui periere arguuntur. Accius Phœniſſis incuſat vltro à fortuna, opibúſque omnibus deſertum*. Sueton. in Tiberio cap.11. *Sed neque impetrauit, Vltróque etiam admonitus eſt, dimitteret omnem curam ſuorum*. Apul. Apolog. 2. *Sed nec quicquã tentata eius grauitate, vltro leuitatis & inconſtantiæ increpitus reportat*. Auguſtin. in lib.de geſt. *cum Emerito. Ab eo Imperatore, ad cuius examen criminationes ſuas vltro accuſando miſerunt*. Silius Italicus lib. 16, pag. 190. *Sic latius affatur iuuenem ac prius incipit vltro.*

Vltro adire. l. 1. C.ne tutor.vel curat. *agere*. l. 18. D. de caſtrenſ. peculio. l. 15. D. de oper. noui nunt. *Vltro actio competit*. l. 25. D. de liber.legat. *Vltro conuenire*. l. 1. §.vlt.D. de vſur. *iurare*. l. 23.D.de dolo. *deſiderare*. l. 39.D.de liberali cauſa. *petere*. l. 11.§.cum eſſet.D. de legat. 3 & *peti*. l. 37. §.nuptura.D.de legat. 3. *Vltro pecuniam offerre*. l.11. §. ſi rem. D.de legat. 3. *Vltr proferri*. l.vlt.C.de aliment. pupill.

VLTIMVS *eſt quem nemo ſequitur*. l. 2. §. interdum. D. de final.

Vltima voluntas. l. 6. D. de condit. & demonſtr. l. 1. C. ſi contr. matr. *Vltima voluntate relinquere*. l. 16. D. de interd. *Vltimum iudicium*. l. 19. D. de inofficioſ. teſt.

Vltimum ſupplicium. l. 38. §. Imperator. D. ad leg. Iuliam de adulter. l. 1. §. hoc autem. D. de Senat. Silan. Plinius epiſt. 14. lib. 8. *mortem interpretamur*. l. 21. D. de pœnis. l. 1. in fin. D. ad legem Corneliam de falſis. Quod & Gregor. Nyſſen. in diſputatio. de Anima notat, ad Beſtias itaque damnati quia ea damnatio mortẽ irrogat, vltimo ſupplicio damnati dicuntur, l. 29. D. de pœn. Sic ἐσχάτη δίκη Plutarch. in Cicero. & ἐσχάτη κόλασις Appianus lib. 1. bell. ciuil. Q. Curtius lib. 6. pag. 75. & Tacitus lib. 5. *Vltimum ſupplicium decernebatur*. *Vltimũ ſupplicium*. Demoſth. περὶ στεφάνου ἐσχάτης τιμωρίας appellat. l. x. pag. 193. ſic *Vltimo ſupplicio damnata*. l. 18. D. de ſtatu hominum. & l. 24. D. de pœnis. & *Vltimo ſupplicio puniri*. l. 5. §. vltim. D. ad leg. Iul. de l. publ. l. 38. §. imperat. D. ad leg. Iul. de adult. *Ita Vltimam pœnam*. Plin. epiſt. 2. lib. 2. dixit, & Sueton. in Iulio. cap. 14.

Vltimum vitæ tempus. l. 11. §. ſi vxor. D. de donat. inter vir. l. 13. D. de ſtatu liber. l. 17. §. vlt. D. de manumiſſ. teſtam.

VMBRA *arboris nocere*. l. 1. §. vlt. D. de arboribus.

VNA *decem*. l. 56. D. de verborum oblig.

Vna adempta. l. 13. D. quibus mod. vſufruct.

Vnæ ædes. l. 32. D. de dam. inf. *Vnæ tabulæ*. l. 1. §. ſi quis. D. de bon. poſſeſſ. ſec. tab.

VNCIA duodecima pars eſt aſſis, &, vt Caſſiodor. lib. 1. Variar. ſcribit, *menſuræ primus gradus*. *Vncia hæreditatis*. l. 60. & l. 78. §. tres. D. ad Senat. Trebell. *ex Vncia hæres*, id eſt ex parte duodecima hæres. l. 24. D. de leg. Cornel. de falſis. & l. 30. D. de adimend. leg. l. 5. §. 1. D. de legat. præſtand. l. vlt §. vlt. D. de legat. 3. l. 8. §. vlt. D. de legat. præſtand. l. 42. D. de legat. 3. *ex duabus Vnciis hæres*. l. 6. C. de iure deliber. *Ex duabus Vnciis hæres inſtitutus*. l. 7. C de negotiis geſt. Vnde *Vnciarius hæres* ex *Vncia ſcriptus*. l. 34. §. inde dicitur. D. de legat. 1. Et *Vnciæ vſuræ*. l. 47. §. præfectus. D. de adminiſtr. tut. *Vnciaria lex* apud Feſt. lib. vlt.

VNDE pro à quo veteres dicebant, vt teſtis eſt Donat. in prolog. Eunuch. & citans illud Virgilij, *Genus Vnde Latinum*. & l. 15. §. 1. D. de diuerſ. temporal. Itaque reum à quo petitur, eum, vnde petitur Latini appellant, Cicer. epiſt. 11. lib. 7. famil. *Omnibus vnde petitur, hoc conſiliũ dederim*. *Vnde petis*. l. 60. §. veſtimenta. D. locati. *et Vnde emiſti*. l. 15. §. 1. D. de diuerſ. temporal. *Vnde erat*. l. 1. §. 1. D. de effract. id eſt, Vnde oriundus erat, quæ locutio familiaris eſt Ciceroni, veluti lib. 1. de Orat. Interpres Horat. pa. 373. & pa. 111.

In VNGVENTA *dare pecuniam*. l. 7. §. 1. D. de donat. inter vir. & vxor. &

VNGVENTIS *legatis non tantùm ea legata videntur quibus vngimur voluptatis cauſa; ſed & valetudinis*. l. 21. §. 1. l. 25. in fin. D. de auro, argento leg. *Vnguenta autem coactis odoribus fieri*, ait l. 27. §. 1. D. de acquirend. rer. dom.

VNIO, margarita eſt ex concha, quæ apud Rubrum mare & creſcit & coaleſcit. l. 6. l. 19. §. penult. D. de auro, argen. leg. Plin. lib. 12. cap. 1. *Vnio in maris Rubri profundo, Smaragdus in ima tellure quæritur*. Apertius hoc demonſtrat idem auctor lib. 9. cap. 25. Scribit autem Iſidor. lib. 16. Etymolog. cap. 10. *inde Vniones dictos, quòd tantùm vnus, nunquã duo vel plures ſimul reperiãtur*.

VNITA *pars parti*. l. 15. §. ex hoc edicto. D. de damn. infect.

VNITATEM *terra facere dicitur*, cùm cruſta terræ coaluit. lege 9. §. Alphenus. D. de damno infecto.

Vnitate. l. 23. §. item quæcunque. D. de rei vindicat.

VNIVERSÆ, *non ſingulæ res*. l. 7. D. pro dote.

VNIVERSI pro omnes. ſic *Vniuerſi fructus*. l. vlt. D. de iur. fiſci. *Vniuerſi iudices*. l. 37. D. de re iudic. *Vniuerſi liberi*. l. 87. §. vlt. D. de legat. 2.

Vniuerſæ actiones. l. 45. D. ad SC. Trebell. *chartæ*. l. 52. §. quod tamen. D. de legat. 3. *facultates*. l. 15. C. de legat. *penſiones*. l. 58. D. de fideiuſſor. *prouinciæ*. l. 6. §. qui vniuerſas. D. de offic. præſid. *nationes*. l. 28. §. filias. D. de liberat. legat. *Vniuerſæ res hæreditariæ, ſiue iura ſunt ſiue corpora*. l. 18. §. vlt. D. de hæred. petit. *Vniuerſæ res, non ſingulæ*. l. 7. D. pro dote. *Vniuerſæ res non ſingularum rerum partes*. l. 52. §. vlt. D. fam. erciſc. *Vniuerſæ ſpecies quæ in fundis erunt*. l. 92. D. de leg. 3. ſic & *Vniuerſam veſtem*. l. 16. D. de donation.

Vniuerſa bona. l. 18. §. 1. D. de his quæ vt indign. l. 37. §. pater. D. de legat. 3. l. 17. §. 1. D. quæ in fraud. l. 3. C. de remiſſ. pignor. & l. 1. C. in quibus cauſ. pign. *Vniuerſa bona & prædia vniuerſa*. l. vlt. §. quatuor de legat. 2. ſic &

Vniuerſorum bonorum ſocietas. l. 5. & l. 7. D. pro ſoc. l. 74. id eſt earum rerum quæ poſteacúmque adquirentur. l. 73. D. pro ſocio. & *Vniuerſarum fortunarum ſocietas.* l. ſi ſocietas. D. pro ſoc. item *Vniuerſi legata.* l. 7. D. de inſtruct. vel inſtrum.

Vniuerſus pro toto. ſic *Vniuerſus fundus.* l. 86. §. vlt. D. de legat. 3. *Vniuerſus fundus hæreditarius.* l. 41. D. de legat. 3. *Vniuerſus grex.* l. 30. §. vlt. D. de vſucapion. *Vniuerſus reditus patrimonij* l. 1. D. vbi pupill.

Vniuerſæ ædes. l. 30. D. de acquir. poſſeſſ. & *Vniuerſitas ædium.* l. 23. D. de vſucapionibus. & l. 8. D. quod vi aut clàm. *Vniuerſa emptio prædiorum.* l. 41. D. de legat. 3. *Vniuerſa dos.* l. 9. D. de dote præleg. *familia.* l. 14. D. de opt. legat. ſic *Vniuerſa familia & certa opponuntur.* l. 65. D. de legat. 2. *Vniuerſa hæreditas.* l. 41. §. vlt. D. de legat. 3. l. 21. §. filium. D. de ann. legat. *Vniuerſa obligatio nominis.* l. 34. de legat. 3. *Vniuerſi poſſeſſio plurium prædiorum.* l. 1. D. de reb. dub. *Vniuerſam rem reſtituere.* l. 14. §. vlt. D. ad Senat. Trebell. *Vniuerſa ſubſtantia.* l. 78. §. filium. D. ad Senat. Trebell. *Vniuerſa ſumma.* l. 48. de ſolution. l. 135. §. Seia. D. de verb. oblig. l. 63. D. de fideiuſſ.

Vniuerſum creditum. l. 90. §. 1. D. de ſolut. & *ex Vniuerſo credito.* l. 94. §. vlt. D. de ſolut. *Vniuerſum debitum.* l. 2. C. de pignor. *Vniuerſum fideicommiſſum.* l. 78. §. Gaio. D. ad Senat. Trebell. *Vniuerſum ius.* l. 67. D. de diuerſis regulis. *Vniuerſum patrimon.* l. 21. §. licèt. D. de excuſat. *Vniuerſi debiti, id eſt totius.* l. 116. D. de verbor. oblig.

In Vniuerſam conductionem. l. §. 1. D. migran. & *in Vniuerſum dominium ſuccedere.* l. 70. D. de verb. ſignif. *in Vniuerſum obligare.* l. 2. §. idem. D. de adminiſtr. rerum. *in Vniuerſum ſequenda regula.* l. 11. §. vlt. D. de doli mali except.

VNIVERSITATES appellantur collegia & corpora, curiæ, ſocietatis titulo, Quod cuiuſque vniuerſit. & titul. de manumiſſionibus quæ ſeruis ad vniuerſitat. pertinentib. Rubr. de manumiſſion. quæ ſeruis. Durat verò & manet Vniuerſitatis nomen etiamſi ad vnam perſonam reciderit. l. 7. §. vlt. D. quod cuiuſque vniuerſit. *Vniuerſitas & reſpub.* l. 10. §. qui manumittitur. D. de in ius vocando.

Sic *Vniuerſitatis res ſunt, quæ in ciuitatibus ſunt, theatra, ſtadia, & ſi qua alia ſunt communia ciuitatum.* l. 6. §. 1. D. de rerum diuiſ. §. vniuerſitatis. Inſtit. eod. *Vniuerſitatium liberti.* l. 1. D. de aſſign. libert. item *Vniuerſitas & ſingula corpora* opponuntur. l. 1. D. de dote præleg. ſic *Vniuerſitas & res ſeu quantitas,* opponuntur. l. 16. §. 1. D. ad Senat. Trebell. *Vniuerſitates* quoque pro vniuerſitate bonorum, vt hæreditate, vt caſtrenſi peculio. l. 1. D. quorum bonorum. l. 20. §. ait Senatus. D. de pet. hæred. l. 1. D. de rei vendic. l. 7. §. vlt. D. de bon. damna. l. 1. §. quæ ſunt alicuius. D. de interdict. ſic *Vniuerſitas ædificij.* l. 7. §. illud. D. de adquir. rerum domin. & *ædium.* l. 23. D. de vſucap. *Vniuerſitas bonorum.* l. 18. D. de teſtament. milit. *Vniuerſitas agrorum.* l. 239. §. Territorium, de verb. ſignif. & *fundi.* l. 2. §. cum Stichum. D. pro empt. l. 10. D. de legat. 2. *pro toto fundo.* l. 30. D. famil. erciſc. item *Vniuerſitati fundi adiuncta pars.* l. 10. D. de leg. ſecundo.

Vniuerſitas conſummationis. l. 51. §. 1. D. locati.

Vniuerſitatis emptor. l. 13. §. ſi quis ſciens. D. de hæred. petit. & *Vniuerſitatis cuiuſque ſucceſſio.* l. 3. D. de bonorum poſſeſſ. &

Ad vniuerſitatem venire. i. ad ſucceſſionem omnium bonorum. l. vlt. de bonis damnatorum.

Vniuerſitatis vſusfructus relictus, veluti iumenti vel equitij. l. 70. D. de vſufruct.

Per Vniuerſitatem tranſire. l. 62. D. de acquir. rer. dom. & *per Vniuerſitatem tranſit prædium.* l. 1. D. de fund. dot. Caius lib. 2. Inſtitut. *Per vniuerſitatem,* ait, *id eſt, omnia ſimul bona acquirimus hæreditate, adoptione.* Sic in §. videamus. Inſtit. per quas perſonas nobis acquir. & Inſtitution. de acquiſition. per adrogatio. in princ. & in l. 1. de actionibus certo temp. finiend. in Codice Theodoſ. verbum hoc accipiendum eſt.

Ex Vniuerſitate ſummæ decedere. l. 73. D. de ſolution.

Vniuerſales & ſingulæ res opponuntur. l. 1. D. de interdict.

Vniuira apud Tertullianum, & Trebellium dicebatur quæ vni viro nupſerat. Trebellius Pollio in 30. Tyrannis pag. 275. & in Epigram. vrbis Romæ.

VOCONIA lex de mulierum hæreditatibus. Inſtit. de lege Falcid. & apud Paul. lib. 4. ſentent. tit. Quam Q. Voconius Saxa Trib. pleb. à plebe rogauit, vt Cic. pro Cornel. Balbo, & Flor. in Epito. Liuia. & Auguſti lib. 2. de Ciuitate Dei ſcribunt. Cauebatur autem ea, vt ne quis cenſus mulierem vltra quadrantem hæreditatis relinqueret hæredem. de Voconia lege in lege Dei, tit. 16.

VOCARI *ad iudicium.* l. 1. §. ſufficit. & l. 51. D. de admin. & peric. & *Vocatus ad iudicium.* l. 102. D. de verb. obligat. l. 29. D. de iur. dot.

Vocat prætor ab inteſtato. l.1.§. rectè. D. ſi tabul. teſt. *Vocat liberos prætor*. l.1.§. liberis.D.de coniung.cum emancip. *Vocari ad hæreditatem & Senatuſconſultis, aut conſtitution*. l.3. D.de hæred. *Vocare ius ad ſucceſsionem*. l.10. C.de legit. hæred. *Vocatus ad hæredit*. l.6.D.de ſuis & legit. ex lege Dei. tit.16. *Vocare ad hæreditatem ſuam*. l.12. §.ſi patroni.D.de bon.libert. *Vocari ad ſucceſsionem*. l.vlt.C. famil. erciſc. *ad ſubſtitutionem*. l. 83. D.eodem. *ad bonorũ poſſeßionem*.l.4.D. ſi tab.teſt. l. 4.D.quis ordo in poſſeſſ. l. 20.§.vnd.D.de bon. poſſ.contr. tab. *Vocari ad bonorum poſſeſsionem & ad ſucceſsionem*. l. 1.§.1. & l.3.§.ſi quis ex liberis. D.de bon.poſſeſſ.cont.tab. *Vocare ad viriles partes*. l.88. §. lucra.D.de leg.2. *Vocari in partem ex Senatuſconſult*. l.2. §.ita demum. D.ad Senatuſc. Tertyll. *Vocari in locum ſubſtituti*. l.19.D.de iniuſto. *Vocari ab hæreditate*. l. 2. D.vnde cognati.

Vocari ad curam. Paul. lib. 2.ſent. tit. 28. *ad honorem*. l.2. §.vlt.D. de decurion. & ad munera. l.20. D.ad municip. *& ad honores*. l.1.C.de incol. *ad munus*. l. 7. C. de appellat. l. 6. C.de imol. & l.1.C.de muneribus & honor. l.2.C.de excuſat. l.3. C.qui morbo ſe excuſ. *Vocari ad munera*. l. 6. C.de excuſ.tutor. l.1.C.de potioribus ad muner. *Vocatus ad munera & ad honores*. l.3.§.ſi in. D. de munerib.& honor. *Vocari ad duumuiratum*. lege 3.C. quando prouocare. *Vocari ad negotia gerenda*. l.16. D.de excuſation.

Vocare in ius, verbum eſt 12.tabul. vt apparet ex his verbis. ſi in ius Vocet atque eat, & Iuuenalis *pupillum in iura vocantem*. Et quia vocatos inſequerentur, trahere licebat. Inde Horat. Sæpè, *rapere in ius*, dicit in 1.Sermon. 9. *Rapit in ius*. Et aliàs, *Cum rapias in iura malo ridentem alienos*, & obtento rapere ad ſubſellia collo. item *Vocari in ius & ad agendam cauſam*. l. 1.C. quis appell. & *Vocare in teſtimonium*. l.10.§.tormenta.D.de quæſt. *Vocari in crimen*. l.26. C.ad l.Iul.de adult. *Vocari ad pœnam*. l. 2. D.de Senat. Silan.

VOLGO *concipere*. l. 44. §.non obeſt. D.de rit.nupt.

VOLVMINA *rationum*. l.ſi ſtatuliber. 6.§.vlt.de leg.3.D.de ſtatulib.& l.13.§.hæc quæſtio.D. de manum.teſt. *Volumen*. Plinius pro *libro* dicit.

Verbum, VOLO, meram voluntatem ſignificat. proinde qui reſtituere rogatus eſt, quibus volet, etiam indignos præferre poterit. aliter atque ſi his quos dignos putauerit, vel arbitratus fuerit reſtituere rogatus eſſet. Tunc enim non aliàs quàm ex viri boni arbitratu reſtitutio facienda eſt. l.1. & l. 24.D.de legat. lib. 2. Verba autem hæc SI VOLET extenſiua ſunt & tractum habent. l.6.in fin. D.ad Tertyllian. l.113. D.de verbor.oblig.

Voluntas interdum ex ſcientia, & patientia inducitur. l.7. §.interdum.D.de SC. Macedon. *Errantis voluntas nulla eſt*. l. 20. D.de aq.& aqu.pluu. nec furioſi. l.47.D.de acquir.hæred. lege 40.D.de diuerſ.reg.iur. Proinde *eorum voluntate factum nihil videtur*. Cæterùm cùm voluntas alicuius in aliquo actu deſideratur, ea vel ſubſequi rectè poteſt. l. 10.D.de aqu. & aqu.pluui. dicitur & *Voluntas legis*. l. 18.& l. 19.D.de legib. *orationis*. l.6 §.ſed & ſi.D.de confeſſ.

Voluntatis quæſtio. l. 3.C.de hæred.inſtit. l. quid ergo.D.de legat.1.& l. 13.D.de iure codicill. & l. 41. §. qui patrem.D.de vulg.& pupill. l.16.& l.17.§. ſi quis. D.ad SC.Trebell. l. 12.& l.66.D.de his quæ vt indig. l.77.§.ab inſtituto.D.de leg.2.l.29.& l.50.§.vlt.& l.94.D.de leg. 3.& l. 90.D.de legat.1.ſic *quæſtio Voluntatis non iuris*. l. 14. C.de donat. inter vir.& vxor.

Voluntatis magis quàm neceßitatis eſt. l. 17. §. ſicut.D. commod.

Voluntatem filiæ cum pater agit de dote, non ſic accipimus, vt conſentiat filia, ſed vt ne cõtradicat. l.2.§.voluntatem. D.ſol.matrim. voluntate itaque filiæ pater dotem recepiſſe videtur ſi cauſas contradicendi ei filia non habuerit. l. 37. D.eod.tit.

Opera quæ non ſecundum Voluntatem ſunt, opponuntur operibus manufactis, & quæ ex voluntate facientis originem trahunt. l.2. §. apud Hamuſam. D.de aqua pluuia.

Voluntate domini in libertate eſt, qui volente & conſentiente domino ius libertatis vſurpat, vel aliquid pro libero gerit. l.4.C.de fideicomm.libert.& apud Quintilian. declamat.340.l. 2.D. de liberali cauſa.

Voluntate noſtra poſsidere ſerui intelliguntur, quod eis peculium habere permiſimus. l. 1. §. item acquirimus.D.de acquir.poſſeſſ.

Voluntarij caſus & fortuiti opponuntur. l.4.C. de inſtitut.

Voluntarius contractus. l. 4.C.de vſufruct. *hæres*. l.13. D. de opt. leg. *qui neceſſario opponitur*. l. 13.D.de opt.leg. l.3.§.qui fideicommiſſum. D.de hæredib.inſtit. l. 18.& l. vlt.§.vlt.D.de vulg. & pupill. l. 15. & l.16.D.de acquir.vel omitt.hæred.& l. 71.§.1.D.eodem. *Voluntarius procurator, qui ſe alienis negotiis offert*. Paul. lib.1. ſent.tit.3.

Voluntaria alienatio. l. 21. de fideicom. liber. l.69.§.1.D.de legat. 2. *non eſt alienatio Voluntaria*. l. 1. D.de fundo dotali. *Voluntaria Iuriſdictio contentioſæ opponitur*. l. 2. D. de offic. proconſ.

Voluntaria obligatio. l. 5. C. de oblig. & action. item *Voluntaria & neceſſaria ſatiſdatio opponuntur*. l. 7. D. qui ſatiſd. cog. *Voluntaria ſocietas*. l. 63. §. in hæredem. & pro ſocio. & *tutela*. l. 12. C. de excuſat. tutelæ.

Voluntarium conſortium. l. 52. §. Papinianus. D. pro ſocio. *exilium*. l. 16. §. Euentu. D. de pœnis. & *Iuſiurandum*, rubrica de iureiurãdo, id eſt quod ex conuentione extra iudicium defertur. l. 17. D. de iureiurand. *Voluntarium delatoris munus*. l. 2. C. de delator.

Voluntaria iuris. l. 2. C. qui teſtamenta.

VOLVPTATIS *cauſa factus ſumptus*. l. 32. §. item reſpondet. D. de adminiſtr. & peric.

VOLVPTARIÆ *impenſæ ſunt*, quæ ad voluptatem fiunt, quæque ſpeciem duntaxat ornant, non etiam fructum augent, vt ſunt viridia, aquæ ſalientes, incruſtationes, loricationes, picturæ. l. 1. in princ. l. 7. l. 9. l. 11. D. de impenſ. in res dot. l. 27. D. de negot. geſt. l. 79. D. de verbor. ſignific. *quæ magis ad voluptatem quàm ad vtilitatem pertinent, vt ſunt etiam tectoria*. l. 3. §. ſed ſi mutua. D. de in rem verſo. ſic *Voluptatis cauſa refectionis, vt tectoria*, & *pauimenta*. l. 7. §. vlt. D. de vſufruct. & *Voluptuariæ res*. l. 39. D. de hæred. petit. quæ etiam *Voluptuoſæ* appellantur. l. 14. D. de impenſ. in res dot. & apud Vlpian. tit. 6. regular. qui *huiuſmodi impenſas* definit, *eſſe eas quibus neque omiſsis deterior dos fieret, neque factis fructuoſior effecta eſt*, quod euenit in viridariis & pictoriis ſimilibúſque rebus.

Voluptati deſeruientia prætoria, in l. 198. D. de verbor. ſignific. quale deſcribitur in l. 13. §. fructuarius. D. de vſu. *Voluptatis artifex* in l. 7. §. dabitur. D. de oper. libert.

VOLVSIVM Mætianum, Diui fratres vocant, *amicum & Iuris Ciuilis præter veterem & benè fundatam peritiam anxiè diligentem*. in l. 17. D. de iure patron.

VOTVM *eius qui dat dotem*. l. 1. D. de iure dotium. *Votum patris*. l. 22. §. cum proponetur. D. ad SC. Trebellia.

VOTVM *patris* in l. ſcripto. D. vnde liberi, eſt vt ad filios ſuos bona ſua perueniãt. l. de emãcipatis. C. de legit. hæred. l. nihil intereſt. D. de bonis libertor. l. nam etſi. D. de iniuſt. teſtam. item *Votum matris*. l. 72. D. de condict. & demonſtr. & *Votum parentum*. l. 26. §. vlt. D. ſi quis omiſſa. *Votum futuræ ſobolis*. l. 13. C. de poſtlimin. reuerſ. *Votũ recipiendi filij*. l. 17. C. de poſtlim. reuerſ. *Votum obtinendi*. l. 11. §. cum quidam. D. ad legem Falcid.

Votum ſoluere. l. 15. D. de off. proconſ. l. 2. D. de extraordinariis.

Voto obligari. l. 2. D. de pollicitat.

Ex Voto parare. l. 50. D. de bon. libert.

Vota pro nuptiis, in l. cum aliis. l. hac edictali. l. vlt. C. de ſecund. nupt. Et Macrob. libro 1. Saturnal. cap. 6. & in l. ſancimus. C. de nupt. l. 2. C. de ſponſalib. Beat. Ambroſ. Sermon. 180. *Solent autem homines, ſicut mos eſt, in ſuis votis, hoc eſt, nuptiis præcipuè ſaltare & canere. Vota nuptialia* apud Apuleium lib. 4. de Aſino aureo pag. 101. Idem lib. 1. Floridor. *Togam parari voto & funeri.*

VOX *validior* & exiguior. l. 1. §. hoc autem. D. ad SC. Silan.

Vocem rapere. l. 7. C. de quæſtion.

Voce appellare. l. 5. §. vlt. D. de appellat.

Voce tenus. l. 1. §. accuſationem. D. ad SC. Turpill.

Vocibus popularium poſtulatus. l. 12. D. de appellation.

VRBEM ab Vrbo appellatam, id eſt, à curuatura aratri, quod in Vrbe condenda olim adhiberi ſolebat, Pomponius tradidit in l. 239. §. vrbs. D. de verb. ſignific. Quod & Seruius in 1. Æneid. Et Iſidor. lib. 15. ſcribunt, & alias plenius exponemus.

Vrbs Roma. l. 4. §. ſi ita. D. de penu leg. l. 32. D. de legibus. l. vlt. D. de captiuis. *Vrbs Roma*, ἀντονομαστικῶς. Quintilian. lib. 6. pag. 113.

Vrbem autem ſimpliciter cum legimus Romam, κατ' ἐξοχὴν intelligimus, quæ olim inter alias tantùm caput extulit vrbes, Quantùm lenta ſolent inter viburna cupreſſi. Et ita in l. 1. D. de Senatoribus. l. 41. §. hoc Senatuſconſulto. D. de legat. l. 1. D. ad legem Iuliam de amb. l. penult. §. negotiatores. D. de munerib. & honorib. l. 7. §. conſtitutum. D. de interd. & releg. l. 1. D. de off. præf. vrb. *Vrbis* tamen appellatio proprietate ſermonis anguſtior eſt, quàm Romæ. *Vrbs enim muris, Roma verò continentibus demum ædificiis finitur*. l. 2. D. de verbor. ſignif. l. 4. §. ſi ita. D. de pecul. leg. Eadem à Conſtantino in l. 1. C. de ſuariis lib. 11. *Vrbs æterna*, vt à Symmacho lib. 1. epiſt. ſæpenumero, & Ammian. Marcellino, vocatur. Et ita in l. 4. Cod. de operib. publi. Impp. Valentinia. & Valens. Intra *Vrbẽ æternam* ſcripſerant. Cuius loco Tribonian. Intra Vrbem Romã veterem & nouam ſuppoſuit. Addidit etiã de ſuo clauſulã hanc, niſi ex ſuis pecuniis opus huiuſmodi cõſtruere voluerit. Quemadm. etiã in l. 6. eo. tit. addidit,

Et murorum. & in l. 9. publicis pecuniis. & in l. 11.non ſterilia. Et illa poſtrema verba, nemini excuſatione &c. Sed de Triboniani licentia erit alius dicendi locus. Nunc ad rem. *Vrbem regiam* in conſtitutionibus, Conſtantinopolin accipere debemus. l. vlt. C. de adſeſſoribus.l. 12. C.de iudic. l.14. §.ſanè. C. de ſacroſan. eccleſ.l. 25. C. de nupt. l.25. C.de teſtam. l. 5.C.de his qui ad eccleſ. confug.l. 31. §. in hac. C. de epiſc. & cler. §.vlti. Inſtitut. de ſatiſdationibus. Eadem & *inclyta & florentiſsima* *Vrbs* appellatur, l. vn. C. de contractibus iudic. l. 11. C. de adſeſſoribus. l. vltim. C.de ædific. priua. In epiſt. Pandectis præpoſita. §.illud verò. & d. l. 31. Et *Vrbs magnifica* in l. 31. §. executoribus. C. de epiſc. & cler. Et *noua Roma*, vt lib. 16. probauimus. Zonaras etiam νέαν ῥώμην καὶ βασιλίδα πόλιν, Imperatorum exẽplo vocat.

Vrbanæ ædes. l.41.§. ſed ſi quis.D.de legat.1. & *habitationes*. l.4.D.de pact.

Vrbana ædificia. l. 39. D.de legat. 1. *Vrbana prædia* appellari ædificia etiamſi in villa ſint, *Ruſtica* verò *fundos* Vlpianus ſcribit in l.1.D.comm. præd. & in fragmentis Inſtit. tit. 19. Vrbana autem prædia à Ruſticis non loco, ſed materia & qualitate diſcernuntur. Vrbana ſiquidem accipimus ædificia omnia, non ſolùm ea quæ ſint in oppidis, ſed & ſi fortè ſtabula ſunt in continentibus ædificiis, vel alia meritoria in villis & in vicis, vel ſi prætoria voluptati tantùm deſeruientia, horti quoque qui amœnitatis grátia non reditus habentur. l. 98. D.de verborum ſignificat. l. 16. C.de præd. minor. l. 54. in fin.D.de pet. hæred. l. 59. D.de contrahen.empt.l.13.§.ſi in locatis.D.de actio.empti.titul. de ſeruit.vrb.præd l. 4.D.de pact.

Similiter & *Vrbana familia*.l. 65.D.de legat.2.Paul. lib.3. ſent. tit.7. & *Vrbani ſerui*.l.1.D. de aur. arg. l. 210.D.de verborum ſignific. l. 60. §.1. D. de legat.3. à Ruſtica familia non loco, ſed genere vſus diſtinguitur; poteſt enim diſpenſator non eſſe vrbanorum ſeruorum numero, ſi ruſticarum rerum rationem diſpenſet. l.166. D.de verborum ſignificat. l. 10. §.ſi vſus. D.de vſu & habit.l.12.D.de ſuppellect.leg. Cic.epiſt.7.lib.14. famil.Qua in re vſus præcipuè teſtantis ſpectari conuenit, videndúmque eſt quo quemque ſeruũ loco & numero is habuerit. Et certè quos circa ſe habet paterfam.& ſui vſus miniſteriíque vrbani cauſa, non poſſunt non in eo numero eſſe. Quod plenius exponitur in l. 99. D. de legat. 3. & l. 12.§.idem reſpondit. D. de inſtruct. vel inſtrument. l.4. penult. D.de penu leg. ſic & *Vrbanum miniſterium*. l.99. §. muliones,de legat. 3.Atque ita Vrbanorum vel ruſticorum prædiorum ſeruitutes, pro genere & qualitate prædiorum quibus debentur æſtimamus. Nam & aquæductus, qui per Vrbanum prædium tranſit, iter quoque per Vrbanum prædium, Vrbanæ ſeruitutes ſunt. l.11. §.1.D.de publicia. l. 14. D. comm.præd. Vetus Gloſſar. Græc. Seruitutes Vrbanorum prædiorum ſunt quæ ædificiis inhærent, vt mihi liceat tignum mittere in parietem.

Vrbanæ cohortes. Dio lib. 58. ςράτευμα πολιτικὸν vocat.

Vrbicum, id eſt vrbanum in inſcript. legis 9. D.de oper. noui nunciat. *Vrbici piſtores*. lege vlt.D.de excuſat. *Vrbico vſui deſtinata*. l. 4.§. ſi ita. D.de penu leg. & aliàs *Vrbica procuratio*. l. 11. §.ex fact.D.de minor. *Vrbica tutela*. l. 8. §.ſed ſi ignomin. D. de excu. *Vrbica miniſteria*. l. 4. §. ſi ita D.de penu legata. ita quoque *Vrbica negotia & peregrina, opponuntur*. l.51.D.de adminiſtr.& peric. ſic & *Vrbicæ rationes*. l.27. D. de inſtru. vel inſtrumen. *Vrbicæ viæ*. l. 2. §. viã. D. nequid in loco publ. & aliàs vrbis magiſtratus.

Vrbicaria præfectura. l. 2. C.vbi Senatores.

Vrbicariæ regiones, in l. vn. C. ſi per obreptio. fuer.impet.in C. Theod l.3. Tributa in ipſis ſpecieb.inf.eo.C.l 9.de extraordin.munerib.in C.Theodoſ.l. 3.quib. & quorum vſufr.

Vrbaniciani milites in l. 35. D.ex quibus cauſ.maior. Et *Vrbaniciani officiales*, in l. 1. de cond. in publ. horr.in C. Theod.

VREDO Plinius lib. 18. cap. 8. & 29. & Cic.lib.11.de nat.deõr.

VRGERE *præſes ad manumittendum*. l.11. C. de fideicomm.libert. *Vrgere iure*. l. vlt.C.de vnit. pign. *Vrgere etiam bona fides* dicitur, l. 2.C.de commod. *Vrget etiam æs alienum*. l.5. §. ſi æs. D. de reb.eorum.l. 7. §.planè.D.quib. ex cauſ.in poſſeſſ. & *Vrguet æris alieni ratio*. l.35.§ cum hæc D.de hæred inſtit. *& creditor*. l. 5. §.non paſſim.D. de reb.eorum. ſic *Vrguentibus creditoribus*, in l. 47.D. de minoribus. & *Vrgentibus debitis*. l.vltim D. de præd.& aliis. *Vrguente neceſsitate*. l. 3.§ hac ratione. D.de negot. geſt.& l. 2. §.is tamen. D. ſi quis caut. *Vrgentibus neceſsitatibus*. l.1.C.qui & aduerſ. *Vrget item res*. l. 1.D.de feriis. ſic *ſi res Vrgear*. l. 49.D.ad Sc.Trebellian.& *re Vrguente*. l.vlt. D.de iudiciis. *Vrſerit voluntas*. l. 52.§. quid tamen.D. de legat.3 .*Vrgat pro Vrgeat*. l.8.D.quibus ex cauſ.in poſſeſſ.

Vrgueri. l. 13.§.vlt.D.de recept. *Vrgeri ad collationem*. l.10. C.de collatio. *ad bonorũ poſſeſsionẽ*. l.1.§.largius. D.de ſucceſſ.edict. *ad exhibitionẽ*. l.6.C.de teſtib. *ad obſequium*. l.22.C.de donat. *ad petitionem*.

petitionem. l. 20. C. de pignor. *ad reſtituendam fideicommiſſorum libertatem*. l. 13. C. ad l. Falcidiam. *ad ſolutionem*. l. 12. D. quando dies legat. l. 9. & l. 13. C. de oblig. & actionib. & l. vlt. C. ne vel contra. & l. 5. C. de ord. cognit. l. 23. C. de fideicomm. *ad reſcindendam venditionem*. l. 6. C. de reſcindend. vendit.

Vrgeri ſuſpicionib. l. 22. D. de quæſtion.

Vrguens refectio. l. 15. D. de recept. *Vrgens neceſſaria refectio*. l. 3. §. 1. D. de riuis.

VRINAM *facere*. l. 14. §. 1. D. de ædilic. edict.

VRINATORES in l. 4. §. 1. D. de l. Rhod. dicuntur, qui ſub aqua natant. Quo verbo vtitur & Firmicus lib. 8. cap. 15. Illorum miniſterium egregiè his verſibus deſcribit Manilius lib. 5. Aſtronomicôn,

Illis in ponto iucundum eſt quærere pontum
Corpora qui mergunt vndis, ipſumque ſub antris
Nerea & æquoreas conantur viſere Nymphas,
Exportántque maris prædas & rapta profundo
Naufragio, atque imas auidi ſcrutantur arenas.

Nã per Vrinatores naufragio merſæ, & in mare nauis leuãdæ cauſa iactæ res extrahi ſolebãt. Inde vrinandi artifex apud Symmach. lib. 1. Epiſt. 25. Varro lib. 4. de lingua Lat. fol. 43.

Vrnæ dictæ quòd vrinant in aqua haurienda vt vrinator. Vrinare eſt mergi in aquam.

VRSEIVS *Ferox* iuriſconſultus, quem Caius citat in l. 1. §. ſiue autem. D. quarum rerum actio. & *Vrſeius* Proculum citat, l. 27. §. 1. D. ad leg. Aquil.

VSQVE accipitur incluſiuè in l. 2. D. de his qui not. infa. l. 11. D. de dolo. l. 1. D. an per alium cauſæ appell. l. vlt. D. de diſcuſſorib. *Vſque adhuc*, ideſt, donec princeps comprobauerit. *Vſque ad vltimum diem vitæ*. l. 4. C. de donat. inter virum. *Vſque in hodiernum diem*. l. 135. §. Seia. D. de verb. oblig.

Vſquedum viuus. l. 21. D. de ann. legat.

Non vſquequaque. l. 12. D. de cur. fur. *non Vſquequaque verum*. l. 14. D. de lib. & poſt.

VSVRA inde appellata eſt, quòd pro vſu pecuniæ datur: Eſt enim quaſi merces & penſio vſus pecuniæ: Et ideò contra naturam eſſe creditur, cùm pro vſu pecuniæ, cuius dominium à dante abſceſſit, & in accipientem tranſit, præſtetur. Vſurarum autem plures ſunt ſpecies. Aſſis locum in vſuris *centeſima* obtinet, ad eamque reliquæ omnes rediguntur. Centeſimæ autem dicuntur, quæ ex ſingulis centenis nummis duodenos nummos quotannis efficiunt: ſic dictæ, quòd earum menſtrua quantitas centeſima pars ſit ſortis. l. 4. §. vlti. D. de naut. fœn. l. 8. C. ſi certum pet. l. vlt. §. vlt. C. de iure dot. l. vn. §. cum autem. C. de rei vxor. act. l. 1. & 2. C. de vſur. rei iud. Authent. hoc ius. C. de ſacroſanc. eccleſ. Conſtant. lib. 3. Epitom. tit. 7. ἑκατοντεαῖον τόκος ἐστὶ τὸ ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν νομίσμασι ιβ̄, ὑπὲρ ὅλου δίδοσθαι ἐνιαυτοῦ διὰ τὸ ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν καθ᾽ ἕκαστον μῆνα δίδοσθαι ἕν. *Semiſſes vſuræ* quaſi dimidię cẽteſimæ ſunt, nempe cum pro centum aureis ſex quotannis penduntur, ita vt vſura menſtrua ducenteſima ſit pars ſortis. l. 30. D. de adim. leg. l. 3. D. quod iuſſu. l. 24. D. de præſcript. verb. l. 1. C. de his quæ vt indign. Et apud Plin. lib. 14. cap. 4. Cuiuſmodi olim vſuras à debitoribus ſuis fiſcus accipiebat. l. 17. §. ſi debitores. D. de vſur. Ex qua *vſuras fiſcales* in l. 6. D. de iure fiſc. ſemiſſes interpretabimur. Appellantur & *Semiſſales* in l. 10. D. de pollicitationib. *Vſuræ quincunces* ſunt, quæ quintam centeſimæ reddunt, nimirum quinque aureos pro centum. l. 15. D. de adim. leg. l. 7. §. quæ autem. D. de adm. tut. l. 17. D. de vſur. Et ita *quincuncem modeſtum* apud Perſium accipe. *Trientes*, ſunt cùm in ſortem centum quatuor nummi penduntur. d. l. 7. §. quæ autem. l. 3. in fin. D. ad leg. Falcid. *Tertiam centeſimæ* dixit Paul. in l. 17. in fi. D. de vſuris. *Quadrantes* verò *vſuræ* ſunt, cùm in ſortem centũ tres nummi quotannis præſtantur. l. 21. §. largius. D. de ann. leg. *Septunces* verò, quoties ſeptẽ aurei. *Beſſes* quoties in ſingula centena octo annua præſtantur. l. penult. C. de vſur. *Dodrantes* verò cùm nouem. *Dextantes*, quoties pro 100. aureis quotannis 10. redduntur. *Deunces* verò duos aureos pro centum efficiunt. *Vnciæ vſuræ* in cẽtenos aureos vnum annuum reddunt. l. 47. §. præfectus. D. de adm. tut. Hæ enim duodecimam partem centeſimæ velut aſſis vncia explent. hinc videre licet quæ *Vſuræ maiores & minores*. l. 12. §. ſi mihi. D. mandati. l. 9. C. de vſur. *Vſuræ pupillares* vel quincunces ſunt vel trientes pro more regionis, niſi in certis cauſis, quas lib. 3. Select. Antiquit. expoſui. *Vſuræ quæ in regione obſeruantur*. l. 3. §. 1. D. de cont. tut. *Vſuræ ſtatutæ*. l. 7. §. quinimo. D. de fractis. *Vſuræ redituum*. l. 4. D. de pact. dotalibus. *Vſuræ vſurarum*. l. 27. D. de re iudicat.

ſub Vſuris mutua data pecunia. l. 7. §. item ſi. D. de Senatuſconſ. Maced.

Vſurarius debitor appellatur qui ſub vſuris pecuniam debet. l. 7. D. de vſur. Sic *Vſuraris pecunia*, quæ ſub vſuris debetur. l. 11. & l. 12. D. de compenſatio. Et *vſurarium debitum* in l. 6. in fi. l. 40. D. de neg. geſt. vt & *Vſuarium negotium*. l. ſi pupilli in fi. D. de neg. geſt.

VSVARIVS & vſufructuarium ſignificat. l. ſi cum duorum 32. de ſtipul. ſeruor. Videj. in Vti.

VSVRPARE *collegium*. l. quiſquis. D. de collegijs. & *dominium*. l. 5. C. de ædif. priuat. *immunitatem*. l. 9. §. vlt. D. de public. *ſeruitutem*. l. 6. §. 1. D. quemad. ſeruit. & *Vſurpata ſeruitus*. Paul. lib. 1. Sentent. Tit. 19.

VSVRPATIO eſt vſucapionis interruptio. l. 2. & l. 5. D. de vſucapionib. De vſurpationibus librum Appius Claudius ſcripſerat teſte Pomp. in l. 2. §. & quidem ex omnibus. D. de orig. iuris. *Vſurpari* etiam *ſeruitus* dicitur, quæ vtendo retinetur. l. 6. §. 1. & l. 8. in fi. & l. 9. l. 16. D. ſi ſerui. vindic. vt

Vſurpatum etiam pro vſu acquiſitum in l. 40. D. ex quib. cauſ. maior. ſic *Vſurpatum ius*, ideſt, vſu retentum. l. 16. D. quemad. ſeruitut. amit.

Vſurpata lex. l. 2. §. 1. D. de adminiſt. rer. ſic *Vſurpatum eſt tametſi nullo iure*. l. iniuriarum. §. vlt. D. de iniur. ita & *Vſurpato nomine Tutoris vel Curatoris*. l. vlt. C. de interdict. matrim.

Vſus, vſucapio, vſusfructus Vide infra in Vtor.

VT *quid?* l. vlt. §. 1. D. quis ordo in poſſeſſ.

VT pro *quamuis* l. an & vltro in fin. de negot. geſt. l. 1. §. ſed etſi. D. de action. empt. Cæſar. lib. 3. de bello Gallico, *Ac tam Vt omnia contra opinionem acciderent, tamen ſe plurimum maniL us poſſe*; Liuius lib. 5. ſub fin. *Hanc autem iactari magis cauſam quàm verum eſſe, Vt ego non dicam apparere vobis Quirites, puto*. Et paulò poſt, *Cum iam Vt virtus veſtra tranſire alio poſſit, fortuna certè loci huius transferri non poſsit*. Et lib. 34. 36. 38. *Vbi ira conſedit animos ſol, puluis, ſitus Vt ferrum non admoueas proſternunt*. & lib. 42. Tertullianus quoque in lib. de cultu fœmin. *Vt à culpa vaces ab inuidia non liberaberis*.

VTRES *vini*. l. 3. §. vlt. D. de trit. vino.

VTROSQVE *de duobus*. l. 53. D. mandat. ſic *Cum vtriſque*. l. 13. §. etiamſi creditor. Digeſtis de pignor.

Vtraque pars. l. 2. C. qui potiores, & *ab Vtrabibet parte ædium*. l. 1. §. deinde. D. de cloac. ex *Vtraque parte cauere, ideſt vltro citroque*. l. 2. D. de ædilic. edicto. *Vtraque ripa*. l. vlt. D. de fluminibus.

Vtrumque. l. 12. D. de inoffic.

Vtrobique. l. 18. D. de excep. l. 51. D. de acquir. poſſeſſ. lege 6. Digeſtis pro empt. 12. §. municipal. D. ad municip.

VTERVS l. 3. D. de condict. indeb. l. 3. §. eſt autem. D. de ſuis & legitim. & l. qui in vtero. D. de ſtat. homin. & *in Vtero geſtare*. l. 4. D. de ſenat. Silan. *in Vtero habere*. l. 30. §. 6. D. de adquir. vel. *Vno vtero marem & fœminam parere*. l. 10. §. vlt. D. de reb. dub. *Vno vtero tres edere*. l. 3. §. item Iulianus. D. de ſtatu liber. ideſt vno fœtu vt loquitur lex 7. D. de rebus dubiis.

Vtero quoque execto partus editus. l. 1. §. ſi quis. D. vnde cognat. & credo in tit. de inofficioſ. teſtament. item *Vtero graui*. l. qui graui. D. de iur. codicill.

VTERINI fratres ſunt qui diuerſo patre, ſed eadem matre geniti ſunt, quemadmodum B. Ambroſ. lib. 8. epiſt. 66. exponit. Idem lib. 2. de Abraham, *Omnes homines vnius naturæ partus ſunt, iuxta eius concepti viſcera, & vno foti atque effuſi vtero; vnde nobis iure quodam germanitatis veluti fratres connectimur ab vno patre conditi*, & vna matre tanquam fratres vterini editi. B. Ambr. ad epiſt. 62. libro 8. *Vterinus frater*, id eſt, *diuerſo patre & eadem matre genitus*. l. 21. C. de excuſat. tutor. Ibidem *Vterinos fratres adgnationis ius non habere, ſed cognationis tantùm ſibi titulo connexos eſſe*, ait.

Vterinum Græci, ὁμομήτριοι. Appianus in Syriacis ad finem, ἐπιβούλευε γὰρ τῷ Κυζικηνῷ πατρὸς ὄντι ὁμομητρίῳ πρὸς μητρὸς ἀδελφῷ vocat. Dio. lib. 58.

VTI *actione*. l. 28. §. exceptio. D. de iureiurando. l. 14. §. ſi quis dum ſe. D. de religioſ. l. 12. §. vlt. D. ad exhib. l. 11. §. 1. D. de pignorib. & l. 3. §. vlt. D. de negot. geſt. & l. 4. §. ſi quis mihi. D. ſi ſeruit. vindic. l. 11. D. de act. emp. l. 84. §. vlt. & l. 108. §. cum homo. D. de legat. 1. l. 76. §. Variis. D. de legat. 2. l. 15. §. ſi vectigal. l. 45. §. ſi quis. D. de damn. inf. l. 41. & l. 53. D. de oblig. l. 8. §. vlt. D. de conditio. inſtitut. l. 58. §. fœnus. D. de donat. inter virum & vxorem. l. vlt. C. quand. fiſc. *Vti depoſiti actione*. l. 8. C. ad exhibendum. l. octaua Codice ad exhibendum, *Vti hæreditatis petitione*. l. 1. Digeſtis de hæred. pet. *Vti pigneratitia*.

l.11. §.vlt.D.de except. rei iudicatæ. *Vti Seruiana*. l. 10. D.de pignor. & *Publiciana*. l. 16. D. de pignorib. *Vti Fauiana*. l. 1. §. ſi libertus. D. ſi quid in fraud. petat. *Vti vindicatione*. l. 8. C. ad exhibend. *Vti rei vindicatione*. l. 8. C.depoſ. vel cont. l. 12. C. de furtis. *Vti actionibus*. l.63. §. ſi dandum. D.ad Senat. Trebell. l. 2.C.de contrario iudicio. l. 1. C. ſi aduerſus tranſact. l. 3.C.de dot. promiſſ. *Vti actionibus ceſsis*. l. 11. C. de fideiuſſor. *Vti poſſeſſoriis actionibus*. l. 4. D.de Carbon. edicto. *Vti defenſione*. l. 16. C. de vſur. l. 33. D. de nouationibus. l. 1. & iure minoris. l. 4. C. quibus ex cauſ. minor. l. 43. D. de diuerſ. regul. l.3. C.de rebus alien. l. 20. C. de excuſat. tut. *Vti defenſionibus*. l.vltim. C.ne vxor pro mar. l. 52. D. de iudiciis. l. 5. C. quod in eo. l. 1. C. de acceptilatione. & l. 28. C.de euictionibus. l.1. C. de iur. & fact. ignor. *Vti pluribus defenſionibus*. l. 5. D. de except. *Vti exceptione*. l. 1. §. 1. & l. 21. D.ad Senat. Trebell. l. 13. §. ſi quis. D.de condit. indeb. l. 2. §. item. & l. 4. §.1. D. de doli except. l. 36. D.de verb. oblig. l. 8. §. 1.D. ratam rem haber. l. 26. D.de legat.2. l. 6. §.1.D.de peculio legato. l. 45. D. de fideicommiſſ. libert. l. 19.in princip. §.ſed & ſi. D. de probat. l. vlt. C. ne fiſcus. l. 14. C. de rei vindicat. l.1. l.5.& l. 8.D.de except. l. 2.l.14.& l.20.C.ad Senatuſconſultum Velleian. l.19.C.de iure dot. l. 7. §.quanquam. & §.interdum.D. de Senatuſconſult. Macedon. l. 1. §. 1.D. quand. de pecul. act. l. 5.§.1.D.de diuerſ. tempor. l. 3. §.nunc de.D. de liberat. legata. l. 80. §.vlt.D.ad leg. Falcid. l. 5. §. ſi cum.& l. 8.de doli except. l. 17.D. ſolut. matrimonio. l. 7. §. cum dementis. D.de curat. fur. l. 1.D.vt in poſſeſſ.legat. l.11. & l.13. §. idem Iulianus.D. de iureiur. l. vlt.§ ſi is pro quo. D. quod quiſque iur. l.3.& l.5. §.vlt. D.ſi quis cautionibus. l. 15. C.de fideiuſſor. *Vti exceptione aduerſus creditorem*. l. 12. D. de nouationibus. *Vti compenſatione*. l. 12. §.vlt.& l. 15.D. rat. rem haber. *Vti deductione*. l. 15.D.rat. rem haber. *Vti auctoritate rei iudicatæ*. l. 17.D.de inoffic. *non Vti exceptione*. l.vlt.§. ſi mulier.D.ad Senat. Velleianum.

Vti replicatione. l.50.§.vlt.D.de bon.libert. l. 46.§.tutelæ.D.de adminiſtr. & peric. l. 2.C.à iudiciis. *Vti præſcriptione*. l. 50. §.vlt.D.de iudic. l. 29. C.de præt. l. 5. de accuſat. l. 1. C. ſi quis ignor. & l.1. C.de præſcript.long. temp. *Vti excuſatione*. l. 1. §.1. D.de vacat. & excuſat. *Vti excuſatione apud præſidem*. l. 18. C. de excuſat. tut. *Vti excuſationibus*. l. 21. §.1. l. 36.§. vltim.D. de excuſat.

Vti adminiculo. l. 13. §. 1. D.de adquirend. poſſeſſ. *& auxilio*. l. 3.D.de fideiuſſoribus. l.5 & l.6.C.ad Senatuſc. Velleian. l. 26.D. ad SC. Velleian. l. 23. §. ſi quis poſt. D. de condit.indeb. l. 16.D.ſi ſeruit.vindic. l.12. D.de minor. *Vti auxilio ætatis*. l.11. D. de inſtit. *Vti beneficio*. l.33. D.de excuſat. *Vti beneficio Falcidiæ*. l. 16. §.idem. D. ad Senat. Trebellianum. & l.94. & l. 47. §.vlt.D. ad legem Falcidiam. *Vti legis Falcidiæ beneficio*. l. 63. §.ſi cum ſuſceptam. & §. Titius. & l. Falcidia. l.28.& l.66.D.ad Senat.Trebellianum. *Vti Falcidia ſeu beneficio Falcidiæ*, vel non vti. l.11.& l.15. D.de his quæ vt indign. & l. 43. D. de condicionibus & demonſtr. l. 14. §. vlt. l. 15. §.1.& l. 22. D. ad leg. Falcid. *Vti legis Falcid. commodo*. l. 27.§. Trebell. D. ad SC. Trebell. *Vti lege Falcidia*. l. 75 D.ad leg.Falcid. *Vti ratione Falcidiæ*. l. 5. C. ad leg.Falcid. *non Vtimur Falcidia*. l. 11. D.de his quæ vt indign. *Vti beneficio edicti*. l. 1. §. 1. D. ſi famil. furt. *Vti remedio*. l.1. §. officio. D.de tutel. & *vti arctiore remedio*. l.3. C.de patria poteſtate. *Vti commodo*. l.4.D.ad Senat.Trebell. l.1.D.de action.empt. *Vti commodo legis*. lege 30. D. ad Senat. Trebellian. *Vti prærogatiua*. l.9. §. vlt.D.de iureiur. l.11.D.de adminiſtr.& peric. *Vti priuilegio*. l. 5. §.licèt.D.de iur.immunitat.l. item ſi. D.de iudic.l.12. D. ſi quis caut. *querimonia vſus*. l. 8.C.de non numerata pecunia. *Vtimur Senatuſconſult*. l. 20. §. non ſolùm. D. de hæredi. pet. *Vti appellatione*. l. 5.C.ſi reus vel accuſat. l. 10. §.vlt.C.mand. vel cont. *Vti auxilio appellationis*. l. 7.C.de appellation. *Vti argumento*. l.9. D.de ſeruitut. l.13.§. Marcellus. D.de iureiur. *Vti argumentis*. l. 8. C.de quæſtionibus. *Vti arte*. l. vlt.D.de obſeq.parent. *Vti acceſsione*. l.14. D.de diuerſ.temp. *Vti acceſsione auctoris*. l. 4. §.quæ in tutore. D.de doli mali except. & *titulo*. l. 16. C.de donat.inter vir. *Vti contemplatione*. l.6. D.ad Senat. Velleian. l. vlt.D.de eo quod cert. loc. *Vti conuentione*. l.12.C.de pact. *Vti conditione*. l. 7. §.vlt.D.de dol.except.l.1.§.ſiue autem. D. quar. rerum act. *Vti conditione iuriſiurandi*. l. 24. §.datur. D. de iureiurand. *Vti diſtinctione*. l. 35. D.locati. l. 65. §.itèm ſi.§. pro ſocio. *Vti honoribus*. l. 3. C.de re milit. *Vti immunitate*. l. 34.D. de excuſat. *Vti inſtrumento*. l. 2.C.de fide inſtrument. *Vti inſtrumentis*. l. 31. D. de iureiur. l. 35. D.de re iudic. *Vti intentione*. l. 66.D.de iudic. *Vti interdicto*. l.5. §.meminiſſe.& §.vlt. D.de oper.noui nunt. l. 3. §.Labeo.D.vti poſſid. l.1.& 7. §. belliſſimè. & l.15.D. quod vi aut clàm. l.2.& l. 17. D.de precario. l. 3.D. ne vis fiat ei. l.1. C. de tabul. exhib. & retent.l.1. C. quorum legat. *Vti iure*. l. 5.C.de hæred.vel act. l. 3.C.de reſcind. l. 18. C. de negot. geſt. l.5. & 7. C. de non num.pecun.l.10.C.de pignerat. actione. *Vti iure meo*. l. 24. §.vlt. D. de dam. infect. *Vti iure ſuo*. l. 50. §.1.D.de bon.libert. & l. 3. §.ſi emancipatus. D. de bonorũ poſſeſſ.

contr.tab. l. 3. D.de natalibus reſt. l. 5. §.vlt.D.de doli except. l. 3. §.1.D. de homine lib. *Vti iure ſuo creditor.* l.1. D.de ſtatu liber. *non Vti iure ſuo.* l. 14.D. de legat.præſtand. *Vti prætextu.* l. 6. D.de munerib. & honoribus. *Vti repudiatione.* l. 26. C. de fideicommiſſ. *Vti ſubſcriptione.* l. 29. D.de leg. Cornel.de falſ. *Vti eadem ratione.* l.2.D.de reſcind.vend. *Vti via.* l.10. §.1.D. de pact. *Vti ædibus.* l. 22.D.de damn.infect.

Vti lucro. l. 26. D. de damno infect. *Vti opera ſerui.* l. 3.§.non ſolùm.D.de ſtat. lib. *Vti operis & negotiis.* l. 37.§.Titia.D.de legat. 3. *Vti operibus.* l. 36.D.de ſtipul.ſeruorum.

Eo iure Vtimur. l.1. §. ſed & vt legat. ſeu fideicommiſſ. l. 8. §.1. & §. interdictum. D. de precario. & l. 26. D. de acquirend. rer. domin. *eóque iure Vtimur.* l. 3. D. de agnoſc. vel alend. *hoc iure Vtimur.* l. 152.D.de diuerſ. reg. l. 16. §.idem. & l.25. D.ad Senatuſconſultum Trebell. l.114. §.apud.D. de legat.1. l.13.§. 1.& l.vlt.D.de fund. dotal. l. 8. §. vlt.l. 13. §. ſi fideiuſſorib. D.de acceptilat. l. 83. D.de ſolutionibus. l. 6. D.de vi & vi armat. l. 3. §.1. D. de in rem verſo. l. 57. D.de manum.teſt. l. 14. §. accuſaſſe. D.de bon. libert.l. 3. §.non ſolùm. D.de ſtatu liber. l. 4. §. quæſitum.D.de doli exceptione. l.8. §. ſi quis.D.de nouat. l. 8.§.& poſt.D. de fideiuſſor. l.14. D.de appellation. l.1. §.ſed videndum. D.de ſucceſſ. data. l.7. & l. 61. §.1.D. ad leg. Falcid. & l. 80. l. 10. D. de verborum oblig. l. 52. §. neque. D. de furt. *hoc iure hodie Vtimur.* l. 25. §. ſi antè. D.de hæred. pet. *quo iure Vtimur.* l.18. D.de his quæ vt indign. *alio iure Vtimur.* l. 13. §.vlt. D. locati. *Vtimur Caſſij ſententia.* l. 50. D. ad legem Falcidiam. *non Vtimur Atilicinij ſententia.* l.6.§.vlt. D. quibus mod.pign.

VTENDI generalis eſt appellatio. *Vtendum datum* dicitur & quod mutuum datum eſt. l.1. D.de calumniatoribus, & quod commodatur. l. 20. D. de acquirend. poſſeſſ. l. 19. & l. 21. §. 1.D commoda. §. item iis qui res aliqua vtenda datur, id eſt, commodatur. Inſtitutionibus quibus modis re contrahitur obligatio.

Vnde *Vtendum rogare,* pro commodato rogare. l.13. D. depoſ. Plaut. Aulular. *Cultrum, ſecurim, piſtillum, mortarium, Quæ Vtenda vaſa ſemper vicini rogant.* Cato de re ruſt. cap. 1. *Vnde Vtenda roget.* Inter commodatum tamen & vtendum datum Labeo propriè hoc intereſſe exiſtimabat, quod inter genus & ſpeciem. Cõmodari enim rem mobilem non etiam ſoli: vtendam dari, etiam ſoli. l.1.D.commoda. ſic *Vtendum dare aurum.* l.34.D. de iure dotium. *Vtenda vaſa dare.* l.21. §.1.D.commod. Plaut. Aſinar. act. 2. ſc. 4. *Scyphos quos Vtendos dedi Philodemo.* Idem in Aulularia act.1. ſcen.2. *Quæ Vtenda vaſa ſemper vicini rogant.* Et rurſus eiuſdẽ comœdiæ. act. 2. ſc. 1. *Famem hercle Vtendam ſi roges nunquam dabit.* Item act. 2. ſc. 6. *Ego hinc artoptam ex proximo Vtendum peto è congrione.*

Sic quoque *Vtendum aliquid accipere.* l. 19.D.commod.

Non Vtendo amittere. Inſtit. de vſufr. §.finitur. & l. 126. §.1.D.de verb.oblig.

VSVS ſignificat ius vtendi re aliena, ſalua rerum ſubſtantia, & ab vſufructu differt. *Nam cui Vſus relictus eſt, vti poteſt, frui verò non poteſt.* l.2.D.de vſu & habit. *minúſque eſt Vſum legari, quàm fructum. Quandoquidem fructui & Vſus ineſt, Vſui fructus deeſt.* l. 10. l. 14. §. 1. D. de vſu & habit. Et vſus quidem neceſſitate perſonæ circumſcribitur ac definitur, fructus non item. Nam qui vſumfructum habet, non tantum ad vſum ſuum vti poteſt, ſed & ad quæſtum & compendium. Omnis enim rei vtilitas ei conceſſa eſt. Interdum tamen vſu legato, etiam vſusfructus datus intelligitur, veluti ſi pecuniæ vſus legetur, vſus appellatione etiam fructus continetur, quoniam idem continet vſus pecuniæ, quod fructus. l. 5. in fin. l. 10. D. de vſufr. earum rerum. vſum autem Græcè χρῆσιν appellari Vlpian. ſignificat in l. 10. §. 1. D. de vſu & habit. Quanquam apud Ciceron. libro 7. epiſt. χρῆσιν pro fructu Curius accepit. itaque *Vſus ſine fructu conſtitui poteſt.* l.13.§. ſi quis. D. de acceptil. ſic quædam *Vſui non fructui ſunt.* l. 64. D. de rei vindic. Qui vſum habet, *Vſuarius* appellatur, vt *fructuarius,* qui fructum. l.13.§.de præteritis. D. de vſufruct. l.11.§.vlt.D. ad leg. Aquil. l. 27.D.de ſeruit. præd. ruſt. l.37. D.de ſeruit. præd.ruſt. l. 32. D. de ſtip. ſeru. *Vſuarius* tamen *ſeruus* in quo vſum habemus, vocatur in l. 14. D.de vſu & habit. l.plenum §. operas. §. idem tum. §.quare ſi lanam. adde.l. per ſeruum in princip. & §. & ſi quidem. adde. l. vlt. eod. tit. l. 12. §.vlt. l.14.D.de vſur. l.2.D. de peculio. & *Vſuariæ ancillæ.* l. 12. §.vlt.D.de vſur. & *Vſuaris res.* l.vlt. D.de vſu & habitat. Eadem in ſignificatione *ſeruus fructuarius* dicitur in quo fructum habemus. l.additio. §. præterea. D. de acquir. hæred. & *fundus ſuperficiarius.* l. 1. quibus modis vſusfruct. amittat. l. 2. D.de pecul. l. 7. §. ſi ſeruum. l. 12. §. quare. D.de dolo. lege 54. Digeſtis de acquirend. rerum dom. Vide ſuis locis.

Vſio pro vſu in l. 66.§. Lana. D.de legat. 3. l.29. §. ſi factum. D.de auro, arg. Vtitur & Cato in libro de re ruſt. quemadmodum Victorius obſeruauit ibidem.

Vſu res conſumuntur vel minuuntur.l.1.& rubrica.D. de vſufructu.

Vſus ſui cauſa & vſu ſuo duci ea demum mancipia videntur, quæ ad patrisfam. corpus tuendum atque ipſius cultum deſtinantur: veluti Cubicularij, coci, miniſtratores, obſonatores & alij eiuſmodi vſus cauſa parati. l. 203. D. de verbor.ſignific. quæ vſualia mancipia vocantur in l. vlt. §. quoties. D. de publican. Si quis argentum quod vſus ſui cauſa paratum eſſet, legauerit, id duntaxat debebitur quod victus ſui cauſa ad quotidianum vſum parauerit, non etiam quod commodare ad ludos & cæteras apparationes ſolebat. l. 28. D. de auro arg. Legatis vxoris ſeruis, qui vſus eius cauſa parati ſunt, ad eam non pertinent hi ſerui, qui non proprij ipſius, ſed communis vſus cauſa parati ſunt. l.35. D. de legat.2. his verò verbis ea, quæ poſt teſtamentum factum vſibus eius comparauerunt, continebantur. l. 33. §.1. D. de legat. 3. huc ſpectant locutiones.

In vſum conceſſi. l. 88. D. de legat. 2. & *In vſum data mancipia*. l. 29. §. haberi. D. ad l. Iul. de adult. *in vſum ſuum*. l. 97. D. de legat. 3. *Vſus ſui cauſa*. l. 4. §. 1. D. de publican. *Vſibus ſuis retinere, & in vſus ſuos conuertere*. l. 7. §. & ſi vſuras. D. de adminiſtr. & peric. *proprij vſus gratia* l.10. C. de donat. inter vir. *Vſibus proprijs neceſſaria*. l. 3. C. de rer. permut. & *Vſibus priuatis*. item, *Vſu publico deſtinata*. lege ſecunda. §. vltimo Digeſtis ne quid in loco pub. & vſibus principal. & *Vſui publico obſtare*. lege ſecunda, Digeſtis ne quid in loco pub. *in vſum cotidianum haberi*. l. 6. D. de pignor. & *in vſu quotidiano eſſe*. l. 1. D. ad exhibend. *in vſu eſſe ædificiũ*. l.138. §. vlt. D. de verb. ſignifi. *in vſu habere domum, nec quicquam in ea locare*. l. 33. D. de legat. 1. *in vſu habere fructus*. l. 18. D. de his quæ vt indig. *in vſu habere in domo mariti*. l. 9. §. 3. D. de iure dotium. *in vſu habere mulier*. l. 58. D. de donat. inter virum. *in vſu plerique appellant*. l.52. §. quod tamen. D. de legat. 3.

In vſus tutoris pecuniæ conuerſæ. l. 3. C. arbit. tutelæ.

Vſus etiam pro *conſuetudine* ponitur. Sic in vſu, id eſt, vulgari & quotidiano ſermone, in communi vita, & vt dicimus in praxi, in l. 45. & l.52. §. quod tamen. D. de legat. 3. l. 2. 3. D. ex quib. cauſ. maior. l. 1. §. impuberi. D. de Senatuſconſulto Silanian. l. 75. §. ſed ſi legata. D. ad leg. Falcid. l. 7. §. cùm hoc edictum. D. ex quib. cauſ. in poſſ. l. 48. in fi. D. de ædilit. ed. l. 158. l. 211. D. de verbor. ſignificat. ita *Vſus exigi* dicitur. l. vlt. C. ne quis. & *in vſu eſſe*. l. 48. §. vlt. D. quod cum eo. *in vſu eſſe deſiit*. l. vlt. D. de lege Fab. *in vſu ſunt verba* Vlp. lib. Reg. tit. de fideicommiſſ. *in vſu communi erant*. l. 31. §. vlt. D. de donat. inter virũ. *in vſu frequentiſsimè verſatur*. l. 45. D. de legat. 3. *in vſu obſeruari ſolet*. l. 1. §. impubes. D. de ſenat. Silan. *ex vſu cuiuſque loci ſumendum*. l. 65. §. vlt. D. de legat. 3. *In vſu* igitur *eſt* quod Cicero ait in conſuetudine lib. 2. de Inuentione, & Iulianus in l. 8. de legit. hæredit. Græci dicunt ἐν ἔθει. Aeſchines κατὰ Τιμάρχου pag. 10. ὥσπερ νῦν οἱ πάντες ἐν ἔθει πράττομεν τὸ τὴν χεῖρα ἔξω ἔχοντας λέγειν. *Vſus appellandi pro more*. lege 1. Digeſtis de appellat. & relation. & *vſus iuris*. lege 158. Digeſtis de verb. ſignificat.

Vſui eſſe. l. 19. §. vlt. D. de captiuis.

Ex vſu eſt, pro, Vtile eſt, l. 99. in fi. D. de ſolut.

Vſus etiam *poſſeſsionem* ſignificat, vt Iauolen. in l. 7. 115. D. de verbor. ſignificat. ſcribit. Et ita Aelius Gallus *poſſeſsionem vſum* definit. apud Feſt. Pomp. lib. 14. Sic & Horat. in Sermonib. *Quedam, ait, ſi credis conſultis mancipat vſus*.

Vſu & municipio ſeparantur. Lucret. lib. *Vitáque mancipio nulli datur omnibus vſu*. Publius Syrus in mimis, *Fortuna nobis vſu dat, mancipio nihil*. Græci hoc efferre conantur his verbis, χρήσει καὶ κτήσει Curtius lib. 5. epiſt. famil.

Vſus aquæ, l. 2. D. de extraord. cognit.

Vſu acquirere. l. 23. D. ex quib. cauſ. maior. l. 82. §. 1. D. de legat. 1.

VSVCAPI dicitur res quæ per temporum ſpatium noſtra fit. l. 23. §. vlt. D. de rei vindicat. Vnde *Vſucapere* vſu acquirere & poſſeſſione ſuum facere ſignificat, quemadmodum Iureconſulti loquuntur. l. 1. l. 19. & l. 21. D. ex quib. cauſ. maior. l. 82. §. 1. D. de legat. 1. lege 33. in princip. D. de vſucapionib. l. 22. §. ſed & ſi cui. D. ad Trebellia. Et *Vſucapio dominij adeptio acquiſitióque per continuationem poſſeſsionis temporis lege definiti*. l. 3. D. de vſucapionib. l. 23. §. 1. D. ex quib. cauſ. maior. Vlpia. in Inſtitut. tit. 19. Vet. Gloſſar. Græc. διὰ μακρᾶς χρήσεως δεσπόζω.

Vſus quoque capio. l. 7. §. vlt. D. pro dote.

Vſucapio currere & procedere, item *impleri* dicitur. l. 15. l. 18. D. de vſucap. lege 2. Digeſtis pro donat.

Vſucapione dominium acquiritur. l. 1. C. ſi aduerſ. vſcapionem.

VSVFRVCTVARIVS. Vet. Gloſſar. Græcum, *ὁ τὴν χρῆσιν ἔχων ἐπὶ τῆς καρποφορίας.*

VSITATVS *mos.* l. 3. C. de poſtulando. *Vſitata ſtipulatio.* l. 20. D. de damn. infecto.

Vſitatum eſt. l. 17. §. principaliter. D. de recept. qui arbitr. l. 24. D. de vſufructu. *Vſitatum in ciuitate.* l. 32. §. Lucius. D. de adminiſtr. & periculo. *Vſitatum ferè eſt.* l. 108. §. ſi ita. D. de legat. 1. *Vſitatum non eſt.* l. 21. §. vlt. D. de appellat.

Vſitatius eſſe. l. 137. §. vlt. D. de verb. oblig.

Vſitatiſſimum eſt. l. 17. D. de excuſat. tutorum.

VTILES *actiones* dicuntur, quæ deficientibus legum vel edictorum verbis æquitate ſuggerente, & vtilitatis gratia ad ſpeciem propoſitam accommodantur. l. 19. D. de præſcrip. verb. l. 5. §. ſi actori. D. de conſtit. pec. l. 2. §. quanquam. D. de aqua & aqu. pluu. Quod ego aliàs Deo fauente exemplis appoſitiſſimis demonſtrabo: Interim hoc monuiſſe contentus ero, *Vtiles actiones directis opponi,* quæ rectà ex verbis legis deſcendunt, cùm Vtiles inflexæ ſint, &, vt Theophilus vocat, *πλαγιασμέναι.* Hinc *Vtilis actio legitimæ* opponitur, id eſt directæ in l. ſi vſuſfructus. 22. D. de aqua & aqu. pluu. arcend. Ex eo enim negotio cuius cauſa conſtitutæ & comparatæ ſunt ad aliud cui minus conueniunt, Vtilitate ſuadente contorquentur & inflectuntur. Demonſtrantur autem plerunque hæ actiones his verbis, *quaſi ad exemplum, exemplo, veluti, ad ſimilitudinem.* Quæ & *accommodari* propriè dicuntur. Interdum tamen *Vtilis actio* eam ſignificat quæ eſt in manibus. l. ordinata. de liberal. cauſ. §. 1. Inſtit. vi bonorum rapt. ſic *Vtilis actio pro efficaci & vtile iudicium.* l. 24. D. de liberali cauſa. Cæterum *Vtilē actionem,* in l. 17. in fin. D. de vſufructu. l. 51. §. non mirum. D. de euiction. l. 37. D. mandat. & l. 1. D. de eo quod cert. loc. l. 22. §. is cuius. D mandat. l. vlt. D. de æſtimat. l. 3. D. de condict. indeb. l. 39. D. de euictionibus. de *Vtili in factum conuentione.* l. 26. §. conuenit. D. de pact. dotal. item *Vtilis actio, quæ præſcriptis verbis rem geſtam demonſtrat.* l. 6. C. de tranſact. ſic *Vtilis in rem actio.* l. 55. D. de donat. inter vir. & vxorem. l. 3. §. ſi ego. D. de oper. noui nunt. *Vtilis ad exemplum inſtitoriæ.* l. 13. §. ſi procurator. D. de act. empt. *Vtilis perſecutio.* l. 5. C. ſi aliena res. *Vtilis pigneratitia.* l. 13. D. de condict. indeb. *Vtilis petitio.* l. 36. D. de ſeruit. *Vtile iudicium.* l. 2. §. 1. D. famil. erciſc. l. 65. D. de euiction. *Vtile iudicium reddi.* l. 44. D. de aqu. quotid. *Vtile communi diuidundo iudicium.* l. 1. §. quæ. D. de ſuperficiebus. *Vtile interdictum.* l. 1. §. vlt. D. de interdict. l. 1. §. ſi filiusfamilias. D. de vi & vi armat. l. 3. §. item D. vti poſſid. cui opponitur inutile. l. 1. §. ſi quis. D. de aqu. quotid. item *Vtile interdictum competere.* l. 1. §. non autem. & §. ſed Labeo. D. de fluminibus. *Vtile interdictum competere.* l. 2. §. habere. & §. cum quidam. D. ne quid in loco publ. l. 1. D. de Saluian. *Vtile eſſe interdictum.* l. 1. §. vlt. D. de migr. l. 1. §. ſi tibi. D. de itin. act. pr. l. vlt. D. quod vi aut clam. Paul. lib. 5. ſent. tit. 6. *Vtile interdictum habere.* l. 3. §. idem. D. de itiner. act. priu. l. 4. §. ſuum. & Marcellus. D. de in diem adiect. l. 11. §. ſi fundus. D. quod vi aut clàm. *Vtilis exceptio.* l. 41. D. de minor. l. 2. C. de iudiciis. l. 19. §. vlt. D. ad Senat. Velleian. l. 3. D. de reſcind. vendit. l. 5. C. de vſuris. *Vtilem fore exceptionem.* l. 16. D. de except. præſcript. *Vtilem futuram exceptionem.* l. 7. §. procurator. D. pro emptore.

Vtiles impenſæ. l. 14. D. de mort. cau. donat. *Vtiles ſumptus.* l. 5. C. de rei vindicat. *Vtilis conditio.* l. 10. C. de pact. l. 1. C. de pact. conuent. *Vtiles dies.* l. 1. §. dies. D. de agnoſc. lib. dicuntur autem Vtiles dies, quibus experiundi & iudicis adeundi poteſtas eſt. l. 1. D. de diuerſ. temporalibus. l. 3. in fin. D. de accuſationib. l. 6. D. quæ in fraud. credit. l. 10. D. ad Turpillian. l. 31. §. ſi quid ita & l. 55. D. de ædilit. ed. *Vtiles* autem dies, interdum (quod in his quæ decretum exigunt, ſeruatur) ſeſſionum accipiuntur, quibus ſcilicet prætor pro tribunali ſederit, & poſtulationibus dederit reſponſum. In his verò quæ de planè expediri poſſunt, Vtiles ſunt, quicunque dies, quibus prætor ſui copiam in publico, vel adeuntibus ſe fecerit. l. 2. D. quis ordo in bon. poſſeſſ. l. 2. C. qui admitti. l. vlt. Inſtit. de bon. poſſeſſ. ſic *Vtiles dies quibus adeundi iudicis facultas eſt.* l. 1. §. dies. D. quando appell. ſit. & *quibus eius facultas fuerit apud quem reus vel reus poſtulari poteſt.* l. 6. C. ad l. Iul. de adult. & *quibus poteſt accuſationum ſolemnia implere accuſator.* l. 11. §. quidam. D. ad leg. Iul. de adult.

Ita *Vtiles menſes etiam exaudiendi.* l. 4. D. ad l. Iul. de adult. l. 1. §. accuſationem. D. ad Turpillian. in lege Dei tit. 4. l. 19. §. vlt. D. de ædilit. edict.

Vtilem quoque annum ita accipimus, ex diebus vtilibus, id eſt quibus experiundi poteſtas fuerit conſtantem. l. 1. D. quando act. de pecul. l. 1. D. de in rem verſ. l. 3. §. hæc actio. D. vi bonor. rapt. l. 28. §. ſi quis. D. de lib. & poſt. l. 14. D. de aqu. & aq. plu. l. 1. & l. 6. in fin. D. quæ in fraud. credit. l. 1. D. vti poſſidet. l. 14. §. cauſa. D. quod metus cauſa. lege 9. §. vltim. de ædil. edic. l. prima. D. ſi is qui teſtament. lib. l. 1. §. annus. Digeſtis de vi & vi arma. l. 2. §. in hac. D. vi bonorum rapt. l. 17. D. de caſtr. peculio. l. 4. C. de noxal. action. l. 1. C. de reſtitut. l. 5. C.

ad SC. Velleian. l. 2. C. vnde vi. *quo primum experiundi poteſtas fuit*. l. 2. C. vi bon. rapt. Experiundi autem poteſtas eſt, ſi agendi facultas eſt; nec enim ſatis eſt reum poteſtatem ſecum agendi facere, vel habere eum qui ſe idoneè defendat: ſed hoc amplius exigitur, vt actor nulla idonea cauſa impediatur experiri. Nam ſi vel reipubl. cauſa abſit, vel ab hoſtibus detineatur, aut in vinculis ſit, aut ſic tempeſtate in aliquo loco detineatur, vt mandare non poſſit, experiundi poteſtatem non habet. l. 1. D. de diuerſ. temporalibus. Cæterùm experiundi poteſtatem, quòd ad redhibitoriæ tempus attinet, habuiſſe non videtur, quo vitium latens fugitiui ignorauit. l. 55. D. de ædilit. ed. *Dies ad appellandum conſtituti ad aliquid Vtiles ſunt: ſi fortè eius à quo prouocatur, copia non fuerit, vt ei libelli dentur. Nam is dies ſeruatur, quo primo adeundi facultas erit, id eſt, quo in publico ſui copiam fecerit*. l. 1. §. dies. D. quando appell. ſit. *Vtile autem tempus & continuum opponuntur*. l. 31. D. ad leg. Iul. de adult. l. 1. §. ſi mulier. D. de lib. agn. ſic & *Vtile tempus reſtitutionis*. l. 39. D. de minoribus.

Vtile eſt. l. 26. D. ad l. Iul. de adult. l. 1. §. biduum. D. quando appell. ſit. *longè Vtile eſt*. lege 28. §. 1. D. de pact.

VTILIA quædam ſunt publicè, quædam priuatim. l. 1. §. 1. D. de iuſt. & iure. Publicè Vtilia ſunt, quæ in commune Vtilia ſunt, & quæ ad vtilitates omnium in commune pertinent. l. 3. §. is quoque. D. de SC. Silaniano. l. 6. §. ne quid. D. de officio præſidis. *Publicè Vtile eſt, verbi gratia abſentium excuſationes accipi*. l. 33. §. publicè. D. de procuratoribus. *per itinera tutò ac ſine periculo commeari*. l. 1. §. 1. D. de his, qui deiec. vel effud. *ſupremas defunctorum voluntates exitum habere*. lege 5. D. teſtament. quemadmodum aper. *mulieres dotatas eſſe*. l. 1. D. ſol. matrim. *peccata nocentium nota eſſe*. l. 18. Digeſtis de iniur. Item alia multa quæ in verbo Intereſt adnotauimus.

Vtilius. l. 54. D. mandati. *Vtilius eſt*. l. 1. §. totiens. D. de vent. in poſſ. id eſt æquius. l. 5. §. vlt. D. ſi pars hæred. pet. *Vtilius eſſe videtur*. l. 25. §. vlt. D. de acquirend. poſſeſſ. *Vtilius eſt dicere*. l. 61. D. de iure dotium. l. 3. D. de religioſ. & ſump. *Vtilius dicendum eſt*. l. 2. §. ſi in re. D. vi bonorum rapt. *Vtilius puto*. l. 4. § illa etiam. D. de doli except. *Vtilius viſum eſt*. l. 1. D. vſusfruct. quemad. l. 4. §. metus. D. de doli except.

Vtilitas. l. quotiens quis. §. vbi. D. de verborum obligat. *Vtilitas augetur*. l. 18. §. vlt. D. de iudiciis. *Vtilitas exigit*. l. 20. §. ſi ſublatum. D. de ſeruit. præd. vrb. l. 11. D. de præſcript. verb. *Vtilitas recipit*. l. 36. D. de ſtat. liber. *Vtilitas ſuadet*. l. 1. §. ſunt qui. D. ne quid in flum. publico. *& ſuaſit*. l. 3. §. Vtilitas. D. de itiner. actúque. ſic *Vtilitate ſuadente*. l. 1. §. ſunt qui putent. D. ne quid in flum. publ. Et *Vtilitate ſuadente receptum*, quemadmodum legendum videtur. l. 44. §. eum qui. D. de vſucapionib. *Vtilitas verſatur*. l. 1. D. de negotiis geſtis.

Vtilitas alia *priuata*, alia *publica*. l. 2. D. ne quid in loco publ. *Vtilitas prouinciæ*. l. 10. D. de off. proconſulis. *publica, quæ eadem communis* dicitur in l. 51. in fin. D. ad leg. Aquil. l. 45. §. vlt. D. ad leg. Aquil. l. 3. Digeſtis de feriis. l. 1. C. vectigalia noua. & *Publicæ Vtilitatis cauſa propoſitum dicitur interdictum. De loco publico fruendo*. Tuetur enim vectigalia publicæ neruos totius ciuitatis. l. 1. §. 1. D. de loco publ. fruend. & *ad publicam Vtilitatem pertinet*. l. 2. §. interdictum. D. ne quid in loco publico. quæ & *Vtilitas communis appellatur*. l. 2. §. viarum. D. ne quid in loc. pub. eodem modo & *publicæ Vtilitatis interdictum* accipitur in l. 2. D. de interdict. de *Vtilitate publica* etiam in l. 2. §. Tractari. D. ad Senatuſconſ. Tertyll. ſic quoque *Vtilitatis publ. intereſt*, in l. 13. D. de pollicit. *publicæ Vtilitatis gratia munera patrimonij adiudicantur*. l. 2. C. de muneribus patrimoniorum. & *propter Vtilitatem publicam*. l. 13. D. de accuſ. *publicæ Vtilitatis interdictum*. l. 2. D. de interdict. item *ad Publicam Vtilitatem ſpectare videtur Cloacarum refectio*. l. 1. §. Cloacæ. D. de Cloacis. Pro *publica Vtilitate exercetur actio iniuriarum*, quoniam ad compeſcendam audaciam cohibendámque petulantiam iniurioſorum hominũ pertinet. l. 42. §. 1. D. de procuratoribus. adde. l. 5. §. vlt. D. de iniuriis. Et apud Paul. lib. 2. ſentent. tit. 20. Præterea *ſi quod tumultus vel incendij, vel naufragij cauſa depoſitum eſt, non redditur, creſcit perfidiæ crimen, & Publica Vtilitas coercenda eſt, vindicandæ reipubl. cauſa*. l. 1. §. hæc autem ſeparatio. D. depoſ. *Publica eſt Vtilitas nuptiarum*. l. 12. §. modò. D. de captiu. Verſatur & in nuptiis vtilitas priuata, in rerũ dotalium ſcilicet conſeruatione, quo referenda ſunt verba. *propter vtilitatem nubentium*, in l. 6. D. de pact. dotalibus. *Pupillorum quoque fida cura ad publicam Vtilitatem ſpectat*. l. 6. D. rem pupil. ſal. fore licèt in ea verſetur priuata. *Vtilitas pupilli*. l. 23. C. de excuſat. tutor. l. 4. D. de offic. eius cui mand. eſt iur. *quare contra Vtilitatem pupillorum nihil fieri debet*. l. vlt. C. de alimẽt. pupill. Publica quoque *Vtilitas eſt* edictorum prætoris quæ iuris veteris ſupplendi, corrigendi, emendandi cauſa comparata ſunt. l. 7. D. de iuſtit. & iure. huc etiam ſpectant verba.

Vtilitas legis Aquiliæ, in l. 11. D. de præſcrip. verb. nam Ex *Vtilitate edicta commendantur*. l. 1. D. de neg. geſt. l. 1. D. de reſtit. in integr. l. 1. D. de exercitor. l. 1. D. nautæ, caupo. Atque hæc vtilitas ius facit & conſtituit. Iura enim ſalubriter pro vtilitate hominum introducta ſunt. Quamobrem & Horat. *Vtilitatem iuſti & æqui matrem* dixit. *Eſtque Legiſlatoris omnia ad Vtilitatem ciuium referre*, vt ait Cicero lib. 3. de finibus, *grauiſſiméque & veriſſimè defenditur nũquam æquitatem ab Vtilitate poſſe ſeiungere*. Denique idem Cicero pro Cæcinna ſic loquitur vt oſtendat nihil inter æquitatem & vtilitatem communem intereſſe. *An tu*, inquit, *qui tam diligenter & callidè verborum controuerſias nõ æquitate diiudicas, & iura non Vtilitate communi ſed literis exprimis*. Idem ad Q. Fratrem, & Ariſtoteles in lib. de moribus. Vnde idem Cicero. in Topic. *Ius Ciuile* definit *quod pluribus in quaque ciuitate Vtile eſt*. Solent & ſæpè Iureconſulti ſic ratiocinari: *Pars Vtilitas, ergo idem ius*. l. 5. §. conſtituitur. D. vt in poſſ. leg. l. 2. §. procuratorem. D. pro empto. l. vlt. D. de Cloac. *Nam quoties lege aliquid vnum vel alterum introductum eſt bona occaſio eſt, & cætera quæ ad eandem Vtilitatem tendunt, interpretatione, vel certè iuriſdictione ſuppleri*. l. 12. D. de legib. Inde *Vtile eſſe*, vel *Vtilius eſſe*, id eſt, *magis ex vſu eſſe* pro ratione decidendi legimus. l. 3. §. hoc interdicto. D. ne quid in loco publ. l. 5. in fin. D. ſi pars hæred. pet. l. 89. in fin. D. de ſolutionib. vide ſuprà in Vtile & Vtilius eſt. Inde *Vtile* pro æquo ponitur in l. pro æquo. §. biduum. D. quando appellandum ſit: & *Vtilitas* pro æquitate. l. 3. §. vlt. D. de conſtit. pec. ideóque *Vtilitati opponitur stricta iuris ratio*. §. rectè quoque. Inſtit. de manda. l. 43. D. de religioſ. ita interpretanda verba *propter Vtilitatem receptum eſt*. in lege 40. §. 1. D. de acquirend. poſſ. ſic propter *publicam Vtilitatem ne inſepulta cadauera iaceant, ſtrictam rationem inſuper habemus*, in l. 43. de religioſ. *ad Vtilitatem quoque publicam pertinent cautiones legati ſeu fideicommiſſi nomine à legatariis præſtari ſolitas remitti poſſe*. l. 2. C. vt in poſſ. legatorum. eodem modo accipe verba *propter Vtilitatem dicendum eſt*. l. 1. §. 1. D. quod legatorum. & *Sententia Pegaſi Vtilior eſt*. l. 1. §. ſi ego. D. ſi pars hæred. pet. & *Vtilitatem habet*. l. 3. §. vlt. D. de pecun. conſtit.

Vtilitatis cauſa vſucapere poſſe, quod à furioſo tamquam ſanæ mentis homine emptum eſt. l. 2. §. ſi à furioſo. 16. addc. §. 9. D. pro emptore. eodem modo *Vtilitatis cauſa Senatus cenſuit poſſe etiam earum rerum quæ vſu conſumuntur vſumfructum conſtitui: vt tamen eo nomine hæredi vtiliter caueatur*. §. conſtituitur. Inſtit. de vſufr. *multáq; alia Vtilitatis cauſa placuerũt quæ ſtrictum ius non admittebat*. l. 8. C. de adquir. & retinen. poſſ. ſic *Vtilitatis cauſa dicitur*, in l. 26. D. mandati. & *Vtilitatis cauſa receptum*. l. 5. D. de obligat. & actionib. l. 1. §. per ſeruum. D. de acquir. poſſeſſ. l. 32. §. vlt. l. 44. §. 1. D. de acquirend. poſſeſſ. Paul. lib. 5. ſentent. tit. 2. *Vtilitatis cauſa iure ſingulari receptum*. l. 44. §. 1. D. de acquirend. poſſeſſ. *Vtilitatis cauſa recepta ſententia*. l. 2. §. vlt. D. de ſtatuliber. *Vtilitatis cauſa obſeruari cœpit*. Paul. lib. 3. ſentent. tit. 10. *Vtilitatis gratia motus*. l. 1. D. qui & à quibus. *Vtilitatis ratione receptum*. l. 1. C. de acquirend. poſſ. ſic *Vtilitatem ſummam habet reſcriptum*, in l. 67. §. vlt. D. de legat. 2. Sic *multa iure ciuili contra rationem diſputandi pro vtilitate communi recepta eſſe*, Iulianus ait. l. ſi ita vulneratus. §. penult. D. ad leg. Aquiliam. & Paulus contra tenorem rationis propter aliquam Vtilitatem quædam introducũtur. l. 16. D. de legibus. ſic *Vtilitas publica præfertur æquitati* in l. 7. C. de procuratoribus. Eo ſenſu capienda verba. *propter Vtilitatem* in l. 1. §. magiſtrum. 5. D. de exercit. & l. 17. §. Papinianus. D. de præſcript. verb. Sic quoque ex *Vtilitate publica aliquid receptum dicimus*. l. 8. D. depoſi. Et *Vtilitatis cauſa*. l. 2. §. ſi de impubere. D. de empt. l. 95. §. vſumfructum. D. de ſolutionib. l. 1. D. qui & à quibus. l. 32. §. penultim. D. de acquirend. poſſeſſ. l. 1. C. eodem titul. l. 5. §. 1. de leg. tutoribus.

Vtilitati publicæ oppugnans condicio. l. 2. §. tractari. 44. D. ad Senatuſc. Tertyll.

Vtilitas priuata eſt omne compendium, & id quod noſtra intereſt, id eſt, damna & lucra complectitur. l. 4. §. in eum. D. de damn. infect. l. 11. §. vlt. D. de actio. empt. l. 81. §. vlt. D. de verb. oblig. l. penult. §. ſi quis cautio. l. 1. §. hæc verba. D. ne vis fiat ei qui in poſſ. Ita accipe quod dicitur, *Vtilitatem deberi*. *Vtilitatem venire in iudicium, & in æſtimationem*. l. 9. §. præterea. D. ad exhibend. l. 22. cum l. ſeq. D. ad legem Aquil. ſic *Vtilitas* pro eo quod intereſt in l. 80. D. de furt. eodem ſenſu *Vtilitas omnis* in l. 91. D. de verborum ſignific. & *Vtilitas à fructibus ſeparatur* in l. 1. §. non ſolùm. D. de vi & vi armata. ſic *Vtilitas actoris*. l. 9. §. vlt. & l. 10. D. ad exhibend. *creditoris*. l. 1. §. hæc verba. D. ne vici. *pignoris*. l. 14. D. de pecun. conſt. *pretij*. l. 2. C. de fide inſti. & iur. hiſt. & *Vtilitas quæ circa ipſam rem conſtitit*. l. 21. §. cum per venditorem. D. de act. empt. & *Vtilitates amiſſæ æſtimandæ ſunt*. l. 9. §. vlt. ad exhibend. ſic & in l. 10. D. eodem. & ita accipe verba *propter Vtilitatem contrahentium*, in l. 12. D. de pignor.

Vtilitas temporis pro actione dierum vtilium. l. 1. §. ſi præſes. D. quis ordo.

VTILITER, id eſt, rectè ſecundum iuris ac legum ordinē. l. penult. in fin. D. de legit. tutor. l. Stichus. 3. de manumiſſ. teſtament. opponitur inutiliter. in l. ſi cum venditor. §. ſi ſecundus. D. de euictionib. *Vtiliter admittitur*. l. 55. D. de pact. *Vtiliter agere*. l. 30. §. 1. D. de act. emp. l. 54. D. mandati, *& non vtiliter acturum*. l. 57. D. mandati, *Vtiliter agis*. l. 24. §. ſi domus. D. locati. l. 43. D. de religioſ. *Vtiliter agam*. l. 62. D. de ſolut. *Vtiliter agi*. l. 6. & l. 7. §. vlt. D. de ſeru. export. *Vtiliter agi poteſt*. l. 4. §. vlt. D. qui ſatiſd. cogant. *Vtiliter experiri*. l. 23. D. depoſit. *Vtiliter cautum*. l. 3. §. ſi vſusfructus. D. vſusfruct. quemad. cau. *Vtiliter cedere tempora*. l. 5. D. pro emptore. *Vtiliter competit*. l. vlt. D. quemad. ſeruit. amitt. *Vtiliter computari tempora*. 21. C. ad l. Iul. de adul. *Vtiliter dari*. l. 17. D. de fideicom. libert. *Vtiliter dependi*. l. 68. D. de ſolution. *Vtiliter interdicere*. l. 1. §. 1. D. de migrando. *Vtiliter inſtituit*. l. 48. §. vlt. D. de hæred. inſtituend. l. 6. D. de bon. poſſ. ſec. tab. *Vtiliter relicta libertas*. l. 45. D. de fideicomm. libert. *Vtiliter peti*. l. 29. D. de emptionib. *Vtiliter probatum eſt*. l. 5. §. 1. D. vt legator. ſeu fideicomm. *Vtiliter reſpondetur*. l. 22. D. mandati. *Vtiliter ſtipulari*. l. 97. §. 1. D. de verb. oblig. l. 45. §. ſi ita. & l. 46. de verb. oblig. l. 98. §. mihi. D. de ſolution. l. 13. §. ſuperficiarium. D. de damn. infect. & contra. inutiliter. l. 11. & l. 38. D. de damn. infe.

VTIQVE, pro, Tantum in l. 21. D. manda. l. 31. §. culpam. D. de ædilit. ed. l. 17. §. ſi cum mihi. D. de præſcr. verb. l. 7. §. 2. D. de iniuriis.

Non vtique, id eſt, non tantum. l. quod ſi non lit. §. culpam. D. de ædil. edict. l. ſi gratuitam at. & l. ſi rem tibi. §. ſi cum mihi. D. de præſcript. lege cum mandato. §. 1. Digeſtis mandati.

VT PVTA l. 1. §. hoc interdictum. D. de vi & vi armat. l. 72. de verbor. obligat. lege eandem. 9. D. de duobus reis. l. & per iuſiurandū. 13. D. de acceptilatio. l. qui tabulas. 27. & l. falſus. 43. §. ſi quis. D. de furt. l. 1. in fin. D. de tign. iunct. l. prætor. 7. §. præterea. D. de iniurijs. l. 1. §. hoc interdictum. D. de tab. exhib. l. 2. §. ſed & ſi ipſa. D. ad SC. Tertyllia. & l. bona. 13. §. 1. D. de damn. infect. l. 1. D. de liber. cau.

VTRVBI (Sic enim rectè in Pandect. Flor. & apud Theophil. Inſtitu. de interdict. ſcriptum eſt) interdictum eſt retinendæ poſſeſſionis quod de re mobili maiore parte anni poſſeſſa datur. 1. D. vtrubi. l. 9. D. de rei vendicatio. Theophilus interpretatur παρ᾽ ὁποτέρῳ. Sic autem à primis verbis quibus concipiebatur hoc interdictum nominatum eſt. l. 37. §. vlt. D. de oblig. & act. & l. 8. D. de procuratoribus.

VVA tumorem quendam & glandulam carneam ſignificat. in lege 14. D. idem ait. D. de ædilit. ed. Plinius lib. 20. cap. 17. *Tonſillis quoque & vuis medetur & capitis doloribus.*

VVLGO appellatur. l. 1. D. quod legator. *quem vulgo vocant*. l. 4. D. de euictionib. *Vulgo dicitur*. l. 1. §. interdictum. D. de vi & vi armat. *quod vulgo iactatur*. l. 95. §. quod vulgo. D. de ſolutionibus. *quod vulgo reſpondetur*. l. 2. §. 1. D. pro emp. lege 33. §. 1. D. de vſucap. *quod vulgo traditum eſt*. lege 11. D. pro empt.

Vulgo concepit. Lamprid. in Heliogab.

& VVLGO *quæſiti* dicuntur, qui paſſim & σποράδην, & incerto patre concepti ſunt, qui & *ſpurij* vocantur. l. 19. D. de ſtatu hom. l. 4. in fi. D. de in ius voc. l. 18. D. de bon. libert. l. 5. §. 1. D. de liber. agnoſc. l. 16. §. pen. D. de his quæ vt indign. l. 1. §. ſed & vulgo. D. ad Tertyllia. l. 1. D. ad municipal. l. 8. D. vnde cognat. Caius lib. 1. Inſtit. tit. 5. Modeſtin. autem vulgò conceptos definit, *qui patrem demonſtrare non poſſunt: vel qui poſſunt quidem, ſed eum habent, quem habere non licet*. l. 23. D. de ſtatu hom. vt Plutarch. ἐν Αἰτίαις. & *Quos vulgò mater concepit, patrem habere non intelliguntur*. §. ſi aduerſus. Inſtit. de nupt. Sic *vulgò cōcipere & vulgo parere accipimus eam, quæ vulgo & paſſim ſui copiam facit*. l. 5. verſ. nec intereſt. D. de ſtat. hom. l. 5. D. de in ius voc. l. 4. §. cognationis. D. de gradib. & affin. l. 22. C. de adulter. l. 77. §. mater. D. de leg. lib. 2.

Vulgò autem quæſiti, ex iuſtis nuptiis quæſitis opponuntur. l. 2. D. ad Tertyllia. l. 18. D. de bonis libert. d. l. 5. Nam hi parentem demonſtrare & ciere poſſunt, vt Tzetzes. lib. Hiſt chilia. 5. cap. 17. ſignificat his verbis. Νομοθετεῖ καὶ γυναιξὶ τοὺς γάμους τοὺς νομίμους, ἐξ ὧν παῖδας ἐγνώκασι τοὺς δύο φυτοσπόρους, τὸ πρὶν μόνην γινώσκοντες, ὡς ἔφην, τὴν μητέρα. πάνδημοι παῖδες & πάνδημα ἔκγονα vocantur à Syneſio in princip. Orat. de reg. & 1. Epiſtola.

VVLGARIS *ſubſtitutio* poteſt videri dicta, quæ ex. l. 12. Tabul. deſcendit, niſi cui magis placeat inde dicta, quòd à quolibet teſtatore, & cuicunque hæredi ſcripto fieri poſſit. Nam & *in vulgarem caſum factam ſubſtitutionem* dixit Modeſtin. in l. 4. §. 1. D. de vulg. & pup. vide ſubſtitutio vulg.

Vulgaris vxor quæ ſui vulgo copiam facit, & vt cum Martial. loquar, *quam quis habet cum populo*. l. 13. §. 1. D. de adult.

Vulgare pactum, quod vulgo & cõmuniter matrimonij contractibus adſcribi ſolet. l. 30. D. de pact. dot. coniuncta. l. 5. D. de diuort. Sic *vulgare pactũ*. in l. 3. C. de pigner. act. iuncta. l. 1. C. de pact. pig. lege 4. D. de pignor. actione.

Vulgaria verba ordinaria & cautione de rato habendo comprehendi ſolita in l. 3. D. rem ratam.

Vulgaris cautio legatorum, quæ legatorum in die vel ſub conditione relictorum nomine vulgò interponi ſolet in l. 113. §. idem principes. D. de leg. ſic *Vulgari modo legatorum dies proferri* dicitur in lege 4. D. de dote prælegat. qui ea clauſula prorogatur quæ refertur in l. 30. D. de leg. 1. & *Vulgaris formula* in l. 44. D. de furt. pro actione vſitata de peculio cuius formula eſt cum adiectione noxæ. & *Vulgaris exceptio rei iudicatæ*. l. 3. D. de popular. actio.

Vulgare præmium propoſitum delatoribus præmium ſignificat. l. 13. §. extat. D. de iur. fiſc. & *Vulgaris perſona leuis*, quæ honeſtæ perſonæ opponitur ab Vlpiano in lege legitimos 5. §. 1. D. de legit. tut.

Vulgaria tectoria, pro *gregalibus tectoriis*, vt cum Seneca loquar. in l. 13. in fi. D. de ſeruit. vr. præd. At in l. 3. §. 1. D. de ſupellect. leg. vt & *Vaſa ænea vulgaria* Paul. interpretatur quæ non eſſent proprio loco attributa.

X.

XENIA vocabantur munuſcula, quæ à prouincialibus rectoribus prouinciarum offerebantur. l. 6. D. de offic. procõſul. l. vnica ne damna prouincial. infligant in. C. Th. Caſſiod. lib. 7. variar. in formula comitiuæ portuum. *Vnuſquiſque per ſolemnitatem commonitus offerat voluntarium munus. Xenia enim ſunt non debita*. Plinius etiam lib. 5. Epiſt. ad Valerian. *Quam me iuuat quod in cauſis agendis non modo pactione dono munere, verumetiam xeniis ſemper abſtinui*. vtitur & hoc verbo idem auctor lib. 6. Epiſto. ad Cornelianum.

Ξύλον, lignum. l. ligni. §. lignorum. D. de leg. 3.

XYLOCINNAMOMI, de quo in l. vlt. §. ſpecies. ff. de publican. fit mentio. Dioſcorides lib. 1. diuerſam facit ſpeciem à cinnamomo: eſſeque lignoſum cinnamomum tradit, quod ſarmenta longa, robuſtaque ferat, & odore ſit longè cinnamomo inferior. Meminit & Plinius. lib. 12. cap. 19.

Z.

ZEVXIPPI porticus. in l. 18. C. de oper. pub. in deſcriptione vrbis Conſtantinopolit. cuius incertus eſt auctor. Thermæ Zeuxippi in ſecunda regione ponuntur. Zonaras tom. 3. in Iuſtiniano. Καὶ τοῦ Σευήρου λουτρὸν τὸ λεγόμενον Ζευξίππου. & in Philippico, Καὶ ἐν τῷ τοῦ Ζευξίππου μετὰ τὸν ἀγῶνα λουσάμενος λουτρῷ.

Zingiberi in l. vlt. §. ſpecies. D. de publican. imitatione Græcæ ſcripturæ. Nam Græcis Ζίγγιβερ dicitur, eſtque interprete Suida εἶδος ἀρώματος. de quo videndus eſt Dioſcor. lib. 2. & Plin. lib. 12. c. 7.

ZYGOSTATES, libripens, ponderum cauſa in ciuitatibus conſtitutus, l. vlt. C. de ponderat. lib. 11. l. 2. eodem titulo in C. Theod. & Edicto Iuſtinian. 13. Inde *Zygoſtaſij munus* in l. 1. de frumen. vrb. Alexan. in C. Theod. & in C. Iuſtin.

FINIS.

Vita Nova
di M. Sillitti
Latina-
1971

Digitized by Google

Digitized by Google